

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

+ *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.

+ *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.

+ *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.

+ *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via `http://books.google.com`

XN.00218.-

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

F Nov 4

Digitized by Google

VERKLAARING
VAN DE
TYTEL-PRENT.

TWee Taalen, daar van de een' wel eer uyt 's Tibers ſchoot,
En de and're van den Rhyn haar oorſpronk eerſt genoot,
Zyn, door de Tekenkonſt hier afgeſchetſt naar 't leven:
De eene is de Franſche Taal, en de andere is bedreven
In zuiver Nederduitſch: zy bezigen haar' vlyt,
Die beide op eene leeſt te ſchoeyen; doch de Tyd,
Voor wien 't al met ontzag moet zwigten, geeft haar wetten,
Waar op zy, zal haar werk van nut zyn, moeten letten.
Hy keurt het al niet goed wat veel geleerde liên
In opzigt van een Taal vaſtſtellen; maar doet zien,
Hoe 't veelerley Gebruik, alleenlyk moet gebieden;
Wat haar te volgen ſtaat, en wat zy moeten vlieden.
Hy toond dit klaarlyk aan, haar wyzende 't verſchiet.
Daar, zeid hy, daar is 't ſpoor, volgt dat en anders niet,
Zoo zal uw werk den Nyd, hoe bits die zy, verduuren.
Zy keuren dit voor goed; 't welk haar aandagtig gluuren
Te kennen geeft. Maar wyl de Taalen met de Tyd
Verand'ren, ziet men dit door de ongeſtadigheid
Verbeeld, gelyk een kind met *Papiljonne* vlerken,
't Welk wyſt op 't groote boek, 't GEBRUIK. Wie kan niet merken
Dat dit ook 't doelwit was des Schryvers, die zoo kloek
Dit tot zyn Zin-ſpreuk ſteld, 't GEBRUIK IS 'T GROOTE BOEK.

C. B.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

P. MARINS
COMPLEET
NEDERDUITSCH EN FRANSCH
WOORDENBOEK,

In 't welk klaarlyk uitgelegd zyn de woorden van den gemeenzamen Styl, en de gebruikelykſte Spreekwyzen, de eigentlyke Nederduitſche Taale uitmaakende: zoo dezelve hedendaags geſprooken en geſchreeven word door Land- en Zeeluiden; Mannen van den Tabbaerd en den Degen; in een woord, alle die in eerlyke Beroepen en nutte Wetenſchappen uitblinken.

Dit Werk met zuiver en natuurlyk Franſch gepaard, is daarenboven noch verrykt door Hiſtoriſche Aanmerkingen *en andere zaaken, bequaam de aandagt der Leezers te onderhouden, en de Jonge luiden de Waereld te leeren kennen.*

DICTIONNAIRE
COMPLET
HOLLANDOIS & FRANÇOIS,

Dans lequel ſont clairement expliquez les termes du Style familier & les phraſes les plus uſitées qui conſtituent la Langue Hollandoiſe proprement dite: ainſi que la parlent & l'ecrivent aujourdhui les naturels du païs ſur l'un & l'autre Element; les Gens de Robe & d'Epée; en un mot, toutes perſonnes qui excellent dans les Profeſſions honnêtes & les Sciences utiles.

Cet ouvrage accompagné d'un François pur & naturel, eſt outre cela enrichi de *Remarques Hiſtoriques* & autres choſes capables d'entretenir l'attention des Lecteurs, & d'apprendre à la Jeuneſſe à connoître le Monde.

TE AMSTERDAM,
By de Weduwe van B. VISSCHER,
J. OOSTERWYK,
G. ONDER DE LINDEN, en } Boekverkoopers.
TE DORDRECHT,
By J. VAN BRAAM, 1720.

Met Privilegie van de Heeren Staten van Holland en Weſtvriesland.

Digitized by Google

BIBL. VRIJE UNIVERSITEIT AMSTERDAM

EX LIBRIS
BIBL.
VRIJE UNIV.
AMSTERDAM
P. J. H. C. SCHUT

Digitized by Google

Aan myne geweezene en tegenwoordige

LEERLINGEN;
LIEFHEBBERS

En bevoegde Oordeelaaren der

NEDERDUITSCHE EN FRANSCHE
TAALEN.

MYN HEEREN.

HEt zal niemand vreemd dunken, dat ik dit myn laatſte werk UE. onderdanigſt opdraage: wien komt dit bewys van een ſchuldige erkentenis nader toe dan de Perſoonen welke de Voorzienigheid my op verſcheide tyden, tot het ontvouwen, mogt ik zeggen het opluiſteren myner geringe gaaven, zoo gelukkig heeft doen ontmoeten? Wie kan het kragtdaadiger beſchermen dan de Vrienden, die, met my aan bezigheid te helpen, het geene dat daar aan ontbreekt, dagelyks helpen verbeteren, en door 't gebruik van 't zelfde Boek, hunne kennis, naar maate van myne dankbaarheid, zien vermeerderen? Deze verkiezing zullen zelfs, de aldergereedſte dit werk op zyn zwakſten aan te taſten, moeten goedkeuren: ik ſpreek van de averegts-welmeenende, die met de *Frieſche Landſchaps Drukker*, daar in 't volgende Berigt een ontmoetingje mede te wagten is, willen vertrouwen dat *buiten Amſterdam naam nog aanzien heb.* Welke ſtelling van een verklaarde tegenparty, als die doorging, een vaſt bewys zoude ſtrekken, dat ik in deze zoo vermaarde

maarde Stad niet t'eenemaal zonder heul en byſtand ben. Doch laaten wy ons hier, door de eige liefde, niet te zeer kittelen. Het moeten voorwaar heel andere Overvliegers zyn dan opſtellers van *Methodes*, *Grammaticâs* en *Woordenboeken*, zonder de tegenyver van een deel nadrukkers en *quanswys bevoorregte* Boekverkoopers, nooit van een zoo algemeen gebruik geworden, wien men 't bekende Spreekwoord, *Geen Profeet geagt in zyn eigen Land*, niet zal vermoogen toe te paſſen. Laat het my overgenoeg zyn my met zedigheid te konnen bedienen van 't onbetwiſtelyk voordeel, dat my de jaaren en de beweezen yver in 't betragten van myn plicht, op het grootſte gedeelte van U E. verkreegen hebben. Dit onvolmaakt *Compleet*-Woordenboek zal dan onder uwe wyduitgeſtrekte vleugels ſchuilen. Wel aan, MYN HEEREN, geen blyder dag voor my, dan die, op welke ik UE. de vrugten onzer voorgaande ongedwongene verkeering en leerzaame bezigheid, toëeigenen mag! Wil het, goedgunſtige Vrinden en rechte Liefhebbers der twee Taalen U E. in dezen band aangeboden, voornaamentlyk verdeedigen tegen het vooroordeel der geene, die door te ruimen voorraad van laſtigen ernſt, onbequaam zyn de ongedwongenheid eener levendige Schryfwyze in zulk ſlag van werken, lydelyk te vinden: hoe zy, die de ſchriften van den overleden Heer DOEDYNS, onnavolgelyk Opſteller der *galante* en geleerde *Haegſe Mercuren*, uit welke, om de gehoudene vrindſchap te herroepen, zommige gedagten aangehaald zyn, te vrypoſtig geoordeeld hebben, deze ſtaaltjes en andere van dien aart, tot ontlaſting der geeſten in den Schryver, en verwekking van nieuwe aandagt by de Leezers, in een Woordenboek qualyk geplaatſt, en ongelukkig toegepaſt zullen vinden, is heel ligt te giſſen! maar, MYN HEEREN, was het wel moogelyk het misnoegen dezer ſtemmige Wyzen voor te komen, en in het ligt te brengen een Werk dat zig een gemakkelyke doortogt tot de gemeene Schaare, door den drang van zoo veel andere over dezelve ſtoffe geſchreeven, baanen konde? doch om dat ik alle deze ingelaſch-

Digitized by Google

laſchte aanmerkingen niet even nut oordeele, zult 'er UE. verſcheide onvertaald vinden: zynde myn voorneemen in een herdruk, beleeve ik die, zelfs de meeſte daar van uit te laaten, om plaats te krygen voor de overgeſlagene woorden (een onvermydelyk gebrek in diergelyke werken) zonder het getal der bladen te vermeerderen.

Dat ik, MYN HEEREN en zeer geliefde Vrinden, in 't volgende Voorbericht, en door zommige gedagten, in dit Boek uitgedrukt, van een ander gevoelen toon te zyn, dan eenige Schryvers, die, naar 't my toeſchynd, op keur van woorden ruim zoo veel als op keur van zaaken doelen; zal een verſtandige Leezer niet vreemd voorkomen: vooral, indien hy van de aangeboore zugt tot de Moeder-Taale zoo verre ontſlagen is, dat hy met koele zinnen de voor- en tegenſtellingen kan overweegen; en daar by weet, dat HALMA en deszelfs Aanhangers, luiden zyn, daar zoo geen kragtige redenen, immers kragtige woorden, tegen moeten gebruikt werden, om op zyn beurt gehoor te verdienen. Heb ik, behalven dat, geachte HEEREN, hier en daar opentlyk durven tegenſpreeken, en zelfs belagchen de Schryfwyze der geene, die met opzettelyk nieuwe woorden te ſmeeden, geſtadiglyk de ſpons over hunne eige werken ſtryken, en dus doende, zoo veel in hun is, de Taal beletten vaſte voeten te krygen: dit is geſchied zonder af te gaan van de welgegronde agting, die 't Gemeen ſchuldig is aan de Puikſchryvers, met welke zoo veel roekelooze pennen hen te vroeg gelyk ſtellen. Deze eerſte, het Latyn en het Grieks tot een richtſnoer houdende, tragten naar de *kortbondigheid en verheventheid van ſtyl*: daar ik, van de tweede dezer geleerde Taalen niets weetende, dan van hooren zeggen, en het Latyn als my, myne beſte Vrinden, zonder erg, ſomtyds wel helpen heugen, veel minder dan het Franſch te baat hebbende, zoo veel afwyke, als my de *klaarheid en vloeyendheid*, deze laatſte Taal byzonderlyk eigen, raaden konnen.

Digitized by Google

OPDRAGT.

Zie daar, MYN HEEREN, in een woord, de eigentlyke rede, om welke ik een ander ſpoor dan dat geen, 't welk zoo veel beroemde Mannen gewoon zyn te houden, inſlaa, om de Vreemdelingen de rykdom en de zagtheid van 't Nederduitſch, naar myn beſte vermoogen, te doen beſpeuren. Niets kan, goedgunſtige HEEREN, my bequaamer maaken tot het bekomen van een gladde Hollandſe ſtyl, dan de vrindelyke mededeeling uwer onbewimpelde gedagten, omtrent de Stukken, over welke met de Taalkundigſte onder u nog niet volkomen eens ben. Deze heusheid van UE. verwagtende, bid ik UE. te gelooven, dat met het uiterſte genoegen onze eerſte kenniſſe gedenke, en UE. MYN HEEREN, alle tydelyke en geeſtelyke welvaart, toewenſche.

P. MARIN.

VOOR-

Digitized by Google

VOORBERICHT

AAN DEN

LEEZER.

Zie daar, beminde Leezer, de beloofde wederhelft van 't *Compleet*, anders *voltallig*, *Franſch* en *Nederduitſch Woordenboek*, in 't jaar 1706, door haare Edele Groot Mog: de HEEREN STAATEN van HOLLAND ende WESTFRIESLAND, met een byzonder Voorrecht, of *Privilegie*, tegen de opgevatte vooroordeelen en hinderpaalen, die 't Werk in zyne geboorte dreigden te ſmooren, gedekt ende bewaard.

Dat ik in't ontwerpen en opmaaken van dit zoo netelig als langwylig Werk, alleen het Boekjen van WINSCHOTEN, uit wiens *Zeeman* de meeſte *woorden tot de Scheepvaart* behoorende, en de daar uit vloeyende Spreekwyzen, ontleend zyn, van eenig nut bevonden en gebruikt heb, zal de verſtandige Leezers, by den eerſten opſlag blyken: voornamentlyk den geenen die getuigen konnen, met welken iever, ſedert het jaar 1688. aan het opſtellen, vermeerderen en verbeteren der Stukken, tot het gelukkig waarneemen van myn beroep noodzaakelyk, gearbeid heb: gelyk in de Voorreden tot myn *Franſch en Duitſch Deel*, op zyn plaats aangehaald werd: daar over zulks, om onnoodige herhaalingen te vermyden, de Leesbegeerige na toe wyze; terwyl ik, met aanſtonds tot zaaklykheden te komen, onnagevolgt laat het voorbeeld van zeker man; welke voor vier vyf jaaren een zwaar werk over dezelve *ſtoffe* uitgeevende, zoo ver uitſpoorig is geworden, dat, om beuzelingen aan den *dag te brengen*, en zyne tanden aan myn gemeld *Franſch en Duitſch Deel* ſtomp te byten, het voornaamſte eener Voorreden, te weten de onderrichting van den Leezer aangaande des Schryvers oogmerk, trant van bewerkinge, verkiezinge van ſpelling, enz. in 't zelve waargenomen, heeft overgeſlagen; en plotſeling aan 't raazen en ſchuimbekken gevallen is.

In het afdrukken der eerſte Letters beſpeurd hebbende hoe moeyelyk het waare, de Samengeſtelde Naamen, in 't Nederduitſch zoo menigvuldig, afzonderlyk agter de Grond- of Wortel-woorden te plaatſen, zonder het Werk noodeloos te laaten uitdyen, en een misſtal voor 't oog te veroorzaaken, door de opſtapeling van zoo veel hoofdletters op malkanderen: gelyk onder andere, aan *binnechoor*, *binnenhaart*, *binnekamer*, *binne-*

Digitized by Google

binnekas, *binnekiel*, *binnekoorts*, *bloemhof*, *bloemist*, *bloemkool*, *bloemkrans*, *bloemmarkt*, *bloemmetjes*, *bloempark*, enz. in dit werk te zien is: heb ik om het gezicht van een keurige Leezer te voldoen, maar wel meest om klaarlyk aan te toonen, welke deelen als takken tot het Stam of Wortelwoord behoorde, in 't vervolg, de naamen van dien aart, in een getrokken, en om deze reden, *koestaert* en *koevlieg* voor *koegel* en *koek*; *maagpyn* en *maagwyn* voor *maagdom*; *oogmeester* voor *oogluiken*; *pylstaart* voor *pylaar*; *ryspoor* voor *rykdom* en *rymen*, geplaatst: insgelyks op *kruis* zorgvuldig vermyd onder een te mengen *kruisbeziën*, *kruisgezant*, *kruisschaip*, *kruisvaart*, *kruiszeil*, in andere Woordenboeken als zaaken van een natuur onder malkander verward.

Om een onbekrompe schryfwyze in 't grondig uithaalen en opheldren der weezentlykste zaaken te konnen behouden; by de twee duizend gemeene woorden meer te hebben dan naar uitwyzinge der lyst, hier agter te zien, in't Woordenboek van Halma, op drie Colommen gedrukt, te vinden zyn; en echter het myne in omtrent het zelfde getal bladen te bepaalen, om des te minder voet te geeven aan *schaamtelooze nadrukkers* en *uittrekfels-maakers*, uitvoerige Werken den nek te breeken (myn *Octaaf* Woordenboek 90 bladen, op *variorum formaat*, eerst door *P. Sceperus* op sestig bladen in *duodecimo*, of klein *octavo* gebragt, werd nu met een andere prul, daar geen letter Copy toe gegeeven heb, door *H. van Eyl*, als bevoorregte *productien*, op myn Naam verkogt: waar lykt dat na!) heb ik geen klein getal naamen op *ing*, en zelfstandige Werkwoorden, daar de taal van overvloeyd, doch in 't Fransch zonder talmagtige omschryvingen onuitleggelyk, gerustelyk overgeslagen: als by voorbeeld te zien is aan de *bereiking* en het *bereiken* van zyn oogmerk, de *beschaaving* en het *beschaaven* eener Taale: van welke genomene vryheid in 't Fransch Voorberigt nader vermeld werd.

Om dat het *Adjectivum*, toevoegelyk Naamwoord, ook *adverbialiter* gebruikt werd: als een aandagtig kind, *un Enfant attentif*, en aandagtig toeluisteren, *ecouter attentivement*; een dapper soldaat, *un vaillant soldat*, dapper vechten, *combattre vaillamment*: bespaare ik my ook de moeyte, 't papier, en 't drukloon (*vollyvige Boeken op te stellen, en op eige kosten te doen drukken*, raad my, *de geweezene Utrechtsman*, wel wyzelyk af) dat anders noodeloos had besteed, indien ik deze en diergelyke gedeeltens afzonderlyk geplaatst, en zoo volstrekt, als dezelve in myn Fr. en D. Woordenboek te zien zyn, beschreeven had: behalven dit, heb ik nog eenige andere middelen van verkortinge bedagt: als daar ik in een zelfde *Paragraaph* of Snyding kome te betrekken, *boodschap*, *boodschappen*, *boodschapper*, *boodschapping*, *boodschapster*; *hoenderbeslag*, *hoenderdief*, *hoenderhok*, *hoendermarkt*, *hoendermelker*, *hoendernest*, *hoenderrek*; *onbedekt*, *onbedektelyk*, *onbedektheid*, enz.

Door

Digitized by Google

Door ervaarendheid gezien hebbende, hoe dikwyls de Leerlingen in hunne vertaalingen mistaſten, als zy uit vyf, zes, en meer woorden, ter uitlegginge van't begeerde, in een Woordenboek moeten kiezen; hebik by elken *infinitivus* de opzoekers zoo veel voorbeelden, als't gemelde *onbepaald Werkwoord* verſchillende zinnen vervattede, verſchaft: hun alzoo de *Practyk* met de *Theorie*, het Gebruik met de Regels leerende over een brengen: zynde het zeker, dat de veelvuldige betekeniſſen dezer woorden nooit volmaakter uitſtraalen, dan wanneer zy in eige gedaante met *Naamen* ofte *Bywoorden* ter neder geſteld werden.

Om ook de Vreemdelingen, zoo veel doenlyk waare, de hand te bieden, is niet alleen by elk onregelmaatig Werkwoord het *præteritum* en 't *ſupinum*, om verſtaanlyker te zyn, *participium* genaamd, aangeweezen: gelyk by voorbeeld op *breeken, doen, geeven, krygen, laaten, leggen, meeten, mogen, neemen, nypen, pryzen, raaden, roepen, ſchieten, ſtaan, vaaren, zingen*, &c. te zien is: maar ook tot grooter handleidinge dezelve onregelmaatige *præterita*, voorledene tyden, en *participia*, deelwoorden, naar order van 't Alphabet, in 't Werk ingelaſcht: zoo dat men *brak, deed, gaf, kreeg, liet, lag, mat, mogt, nam, neep, prees, ried, riep, ſchoot, ſtond, voer, zong*, zoo wel als *gebrooken, gedaan, gegeeven, gekreegen, gelaaten, gelegen, gemeeten, genomen, geneepen, gepreezen, geraaden, geroepen, geſchoten, geſtaan, gevaaren, gezongen*, in dit Woordenboek afzonderlyk geplaatſt en uitgewerkt zal vinden. Insgelyks de veeltyds te pas komende Werkwoordelyke toevoegelyke, *aangebeden, aangeprezen, aangeſprooken, aangetrouwd, aangewend, afgebroken, afgedaan, afgelegen, afgelwopen, afgereden, afgeregt, afgeſchoten, afgeſproken, afgeſtoken; begonnen, begooten, begreepen; beholpen, beleden, beroepen, beſcheenen, beſprongen, beſtoken, beſtreeden, beſturven, bewogen; doorgebragt, doorgehaald, doorgeſneden, doorgeſteken, doorgewerkt; ingebonden, ingebragt, ingedrongen, ingekomen, ingeloopen, ingenaayd, ingenomen, ingeſchapen, ingeſchaten, ingeſloten, ingetrokken, ingezogen; onaangeraakt, onafgedaan, onafgelooſt, onbeantwoord, onbedaard, onbeſturven; opgedaan, opgediſt, opgehaald, opgeknoopt, opgemaakt, opgenomen, opgeraapt, opgerezen, opgeſchept, opgeworpen, opgezeten; ſamengeſteld, ſamengezworen; uitgebroken, uitgekoren, uitgenomen, uitgeſloten, uitgeſturven, uitgevonden, uitgezogt, uitgezonden, uitgezonderd*, alle in *Halmas* Woordenboek overgeſlagen: oordeelende deeze order veel bequaamer het verſtand te verlichten, dan die van gemelde Schryver, welke den *infinitivus* ter neder geſtelt hebbende, den zelve wel meend uit te leggen met gebrooke ſpreekwyzen, onverſchilliglyk in de tegenwoordige, voorledene, volmaakte, toekomende, onvolmaakte tyd genomen, daar by te ſtanſſen: een werkwyze die rechte kenners wildzang moet toeſchynen, en niet gewettigd kan werden door het bybrengen van het geen uit dwang geſchied, in 't opſtellen van Latynſche Woordenboeken, daar de eigentlyke woorden der Schryvers, als de zuiverſte, in de opentlyke Schoolen erkend, wanneer die maar

Digitized by Google

eenig licht in den uitleg van dienſt konnen weezen, aangehaald werden: gemerkt het groot onderſcheid dat 'er is tuſſchen het verklaaren eener uitgeſturvene Taale, en het ontvouwen eener levendige Spraake, de verandering dagelyks onderworpen.

Wat aangaat de zelfſtandige Naamen, dewyl deze haare betekeniſſen veel eerder aan 't verſtand ontdekken dan de Werkwoorden, heb ik my vergenoegd met een beknopte, hoewel volkomener beſchryvinge derzelve te maaken dan iemand tot nu in 't Nederduitſch gedaan heeft: 't meervoud van 't eenvoud zorgvuldiglyk onderſcheidende, gelyk op *aas, aazen, bies, biezen, bol, bollen, brief, brieven, dag, dagen, gaaf, gaven, graf, graven*, &c. bevonden werd.

De *Adjectiva*, ofte toevoegelyke Naamen, naar de drie geſlachten der zelfſtandige moetende gebogen en veranderd werden, is de noodige zorg gedraagen, die by de laatſte ſoort, daar de zelve allernatuurlykſt mede konden gepaard gaan, te doen verſchynen. Tot een ſtaaltje dienen, *al, alle, boos, booze, braaf, braave, dol, dolle, glad, gladde, grof, grove, laf, laffe, lief, lieve, mak, makke, net, nette, vet, vette, vol, volle*, &c.

Met gelyke aandagt is gelet op de Voorzetſelwoordjes (*Præpoſitiones*) *aan, af, al, by, daar, door, heen, hoe, in, mede, na, naar, of, om, on, op, over, ſamen, uit, ver, weer*, daar ontelbaare Koppelwoorden uit voortkomen. Insgelyks de Lidtwoordjes (*Articuli*) *de, den, des, het*: de Voornaamen (*Pronomina*) *dat, deze, die, dit, haar, hem, hen, hy, ik, my, ons, onze, welke, zy*. Alle welke noodigſte en moeyelykſte deelen der Taale ik geloof zoo volſtrektelyk en klaar ontvouwen te hebben, als in een grooter werk bezwaarlyk nader door volgende Liefhebbers zal mogen gedaan werden.

Bevindende aan verſcheide ſtaaltjes het opzet, met welke de hedendaagſe ſchryvers de C uit de Taal verbannen zeer ongegrond, konde ik niet nalaaten gemelde verworpene letter zoo verre weder te doen verryzen als men op zyn plaats zien zal: om echter den ſlenter wat toe te geeven, en niet eigenhoofdig te ſchynen, heb ik op de zoo geliefde *Griekſe* en *Gotthiſche* K, eenige woorden geſteld, die in der daad op de C wel zoo natuurlyk te zoeken waaren: gelyk onder andere *kaneel, karoot, karos, kaſſier, kauris, konfilie de grein, kubit, &c.*

De zelfde Letterhelden die 't op de arme C zoo gelaaden hebben, zyn de *Upſilon* of de Y, hoewel ook een Griekſe letter, niet beter genegen: daar op gegrondveſt dat de oorſpronkelyke klank van deze Y niet t' eenemaal voldoed aan die wy hooren in 't uitſpreeken van *gy, hy, my, wy*, &c: zynde het wel waar dat de zelfde Romein door de Franſchen Sylla genaamt, eigentlyk, *Sulla* ter zyner tyd geheeten heeft: om welke reden ook de taaye voorſtanders der eens aangenoomene ſtellingen, (ik meen 'er een te Delft te weeten) *altiid, diik, gii, draaijen, paaijen, moei-*

Digitized by Google

moeijeluk, willen geſchreven hebben: 't geen de Zeeuwen, welke deze eerſte woorden als ten tyde van *Melis Stoke* op zyn Bourgondiſch of Franſch nog uitſpreeken, zoo kwaalyk niet af te neemen is; doch echter in de grond een beuzelagtige kiesheid, daar hen ook vlugge verſtanden niet aan verſlaaven: als blykt aan de oneenparige ſtyl van *Fr: Halma*, die deze ſpelling in gedrukte boeken tegen de bekende regel der Wiskonſtenaaren *quod poteſt fieri per minora* &c. willende ſtand doen grypen, zonder alvorens van deze II IJ te hebben laaten gieten, de rang der letters van 't AB zoodanig verſchikt en onder een mengt, dat by hem *yl*, *ys*, *yver*, *yzer*, op de I, en *byl* eerder dan *boom*, *ſtyfſel* eerder dan *ſtraat*, gezogt moet werden: daar in andere deelen van't zelfde werk de gemelde Y haare rechte plaats weder bekomende, *kryg* na *kruk*, *kryt* na *kruis*, *lyf* na *lucht*, *lyk* na *luſt*, *myl* na *muur*, *myter* na *muts*, *ſtryd* na *ſtroo*, en *tyd* na *toors*, des holbolligen Schryvers onzekerheid belagchelyk ten toon ſteld. Om diergelyke ongerymdheden te vermyden, en zoo vreemde als inlandſe Leerlingen het opzoeken der Woorden gemakkelyker te maken, heb ik gezeide *U pſilon*, als zeſde *vocaal*, met de klank van *ei* bekend, eenpaarig haaren beurt gegeeven, en een zeker getal woorden, die bekwaamelyk met gemelde letter beginnen, doen uitleveren.

Wat het gebruik der S en Z belangd; ik hoop alle regtzinnige Leezers te voldoen met *onbeſuiſdheid*, *ſamenhandel*, *ſamenſpraak*, *Satan*, *Saturdag*, in plaats van *onbezuiſdheid*, *t'zamenhandel*, *t'zamenſpraak*, *Zatan*, *Zaturdag*, te ſchryven. En wederom *zaak*, *zalig*, *zeker*, *zool*, *zuur*, en niet *ſaak*, *ſalig*, *ſeker*, *ſool*, *ſuur*. Hier moetende aanmerken, dat *Halma*, en andere wyze hoofden, die *onbezuiſdheid*, *t'zamenſpraak*, *t'zamenvloeyen*, &c. ſchryven, van hunne Leermeeſters gehoord hebben, dat de Griekſe Z zoo hard luid als de S in 't Nederduitſch. Wat dunkt u Leezer, dagt gy wel dat in dit deel het Hollands op den leeſt dezer geleerde Taale geſchoeyd moeſt werden? voor my, ik agt de vindinge wat verre gezocht.

Om alle mans Vrind, zoo veel mogelyk is, te blyven, ſchryf ik onverſchilliglyk *ag* en *ach*, *egt* en *echt*, *Franſch* en *Frans*, *kwaad* en *quaad*, *vlees* en *vleeſch*: verdubbelende altyd in 't onbepaald Werkwoord de klinkletter die in de ſamenſtellinge der tyden plaats heeft, als, *baaren*, *draagen*, *beeven*, *geeven*, *droomen*, *huuren*, &c. houdende de zelfde regel in de *participia*, deelwoorden, *gebeeten*, *geſcheenen*, *geſchreeven*, *gegooten*: om dat in *præterito* gezegt werd, ik *beet*, ik *ſcheen*, ik *ſchreef*, ik *goot*: ſchryvende meeſten tyd, ik *rekende*, *tekende*: om dat geen verdubbeling der eerſte klinkletter of *vocaal* in 't *conjugeeren* van *rekenen*, *tekenen* vereiſcht werd; ten waare, om de Vreemdelingen de uitſpraak te duidelyker aan te toonen.

Ik hoop dat alle onpartydige Liefhebbers der Taale, in welke ik ſchryf, het my geen ondank zullen weeten, hun een werk in die order verſchaft te hebben: vooral de Schoolhouders die dit Woordenboek tegen de voor-

Digitized by Google

voorgaande wel zullen willen vergelyken: zynde het zeker, dat een *Discipel*, die een *Thema* uit het Nederduitsch in het Fransch, met behulp van *Halmas* Woordenboek, dat, zoo de man zelfs zegd, *wel proef zal houden tegen alle andere*, onderneemd te maaken, byna aldus te werk zal gaan: vertaalende, Gy zult dat boek, dat stof op geen andere *plaats*, als by N. N. konnen *krygen*: *Vous ne pourez* acquerir *ce livre, cette etoffe en aucune autre* place *que chez N. N.* En wederom, 't geen Paulus op die *plaats* zegt, ziet op Esaias 53. *Ce que Paul dit sur cette* place *voit sur Esaye* 53. Terwyl andere Leerlingen, die hen van dit Werk wel zullen willen bedienen, stellen zullen, *vous ne* trouverez *ce livre, cette etoffe en aucun autre* endroit *que chez N. N.* En insgelyks, *ce que saint Paul dit en cet* endroit *se rapporte à Esaye* 53. Waarom dit onderscheid? om dat op de gemeene woorden *krygen, plaats* en *zien*, by *Halma* van geen *trouver, endroit* nog *se rapporter* geleezen werd. Nog een staaltje of twee van een hooger trant: *Sylla den oproer der* Burgers *gestild hebbende*, enz. *Sylla ayant appaisé le tumulte des* Bourgeois. De Heilige Paulus *beriep* zig op den Keizer, nadien hy een Roomsch *Burger* was. *Saint Paul* s'appella *sur l'Empereur, parce qu'il etoit un* Bourgeois *Romain*: om dat in 't gemelde Woordenboek, *zich op iemand beroepen*, een onbekende spreekwyze is. Zulk averegts Fransch zal een aankomend Liefhebber, die zig van een COMPLEET WOORDENBOEK bediend, daar op de woorden *Burger* en *Keizer*, het onderscheid tusschen *Bourgeois* en *Citoyen*, *Empereur* en *Cesar*, door voorbeelden klaar aangeweezen werd, niet onverstandig uitlappen: alzoo min *Brutus* en *Collatinus* zyn de twee eerste *Burgermeesters* van Rome geweest, aldus vertaalen: *Brutus & Collatinus ont été les deux premiers* Bourguemaitres *de Rome*: 't geen met het alom gepreezen Woordenboek van *Fr. Halma* ontwyffelbaar geschieden zal, dewyl in dat *drie maal Bevoorrecht* Werk, dat over al *het zuiver Hollands merk* (om de Vriesche boter daar in te beregten, geldiger te doen zyn) met zig draagd, de minste melding van *Consul* op 't woord *Burgermeester* niet is gemaakt geworden.

Wat dunkt u, befcheide Leezer, voornamentlyk zoo UE. in de Voorrede van 't meergemeld *Nederduitsch en Fransch Woordenboek van* HALMA met koelheid leezen kond, hoe ernstig de *Landschaps Drukker van Friesland* den *Tegenwroeter Marin* de Regels der Franse *Declinatie* onderneemd te leeren? Haal vry uwe schouders op, en beklaag met my den ongelukkigen stryder, die al zyn leven door den *zwymelgeest* gedreeven, zoo ver van 't spoor der bedaardheid en schaamte is afgedwaald, dat een *Zeegedrocht*, quanswys *un Monstre marin*, levensgroote op de tytelplaat van zyn Woordenboek, te voorschyn doet komen, en een deel Slangen, Padden, en andere lieve beesjes, *abundantelyk* uitbraaken. *O schrandere en onnavolgelyke vinding!* Wie wist voor hem de gelukkige konst van eige dwaasheid in 't koper te brengen, om die door den *Naneef* te doen begrynen! *Vivat, trois fois vivat!*

Mag

Digitized by Google

AAN DEN LEEZER.

Mag ik beminde Leezer, zonder u te verveelen, dezen konſtigen Plaatverzinner nog eens voor 't laatſt indagtig maaken het vrindelyk, dog ongeagt geſprek, met den zelven in 't midden van 't jaar 1699. op de ſtoep van zynen Neef *Johannes Ooſterwyk*, bezyden het Stadhuis, t'Amſterdam, over zyn kwaalyk *aangelegt* Woordenboek, gehouden: blykt het niet zonneklaar *aan de* aangehaalde ſtaaltjes, de eerſte uit duizende hier te paſſe gebragt, dat de Beleider van zoodanig een Werk, noodzaakelyk in beide Taalen even geoeffend moet zyn? toond nu de ervaarendheid niet taſtelyk, dat deze *bove Meeſter* een nutter gebruik had behooren te maaken van de gereedheid, door my alzins betoond, om hem een deugdſaam Woordenboek, in twee afzonderlyke banden, in 't licht te helpen brengen: mits hy van zyn kant een billyk vertrouwen wilde ſtellen op een *Jongman*, die ſchoon de grootſte *Clerk* niet zynde, nogtans, zyne aankomende ſterkte gevoelende, mans genoeg hoopte te konnen worden, tot uitvoering van een Werk als de *Franſche Schoolen* en *Koopmans Comptoiren* voornamentlyk behoefden? Maar wie had zulks op de toezegging van een al te *openhartigen Franſman* durven waagen! altoos den alderverſt ziende *François Halma* niet, die ter zelver tyd, als hy van andere zoo gering gevoelde, onder de Boeken als begraaven, en in de grootſte beſlommering, zyne lendenen nog ſterk genoeg oordeelde, om het *Corpus Byzantinum*, een werk daar een *milioen onkoſten* en Koninklyke belooningen toe vereiſcht werden, op zyne perſſen in een drukkenden oorlogs tyd te neemen: om daar door de Waereld nadrukkelyk te doen zien, dat niet zonder oorzaake *Conſtantinus den Grooten*, tot zynent uithing. ô Verkeerde nedrigheid en gebrek van eige kenniſſe!

Tot het Voorbericht keerende, moet ik den Leezer verders zeggen, dat geenzins geſchroomd heb verſcheide woorden uit vreemde Taalen ontleend, en in den dagelykſen ommegang en Koophandel onvermydelyk in dit werk plaats te geeven: met vertrouwen dat zulks by verſcheide inboorlingen, welke de meeſte daar van maar duiſterlyk begrypen, my wel afgenomen zal werden: terwyl ik vande kant der keurige Voorſtanders van 't onvervalſcht Nederduitſch, geen ſcherper beriſping ben vreezende, dan die de Heer DAVID VAN HOOGSTRATEN verdiend heeft, door deszelfs *Geſlacht-toets* ofte Naamlyſt met de volgende *Baſtaart* woorden, uit den Ridder HOOFD en den vermaarden VONDEL, te verryken: als daar zyn, *avontuur*, *banket*, *bravade*, *exempel*, *Filoſoof*, *kalmte*, *komeet*, *pais*, *pakkaedje*, *paliſſade*, *perket*, *pluimaedje*, *ponjaert*, *regement*, *ſchandael*, *thymber*, *toppet* &c.

Om my zoo veel moogelyk waare eenpaarig te vertoonen, heb ik eenige Grondregelen, daar die zonder hardigheid in de ſchryfwyze te veroorzaaken konden gevolgd werden, aangenomen.

Eerſtelyk houde ik het, naar 't voorbeeld van den geleerden opſteller

* * *

der

Digitized by Google

der Aanmerkingen over de Geslachten der zelfstandige Naamwoorden, ook daar voor, dat de *Articuli*, Lidtwoordjes, en *Adjectiva*, toevoeglyke Naamen, alleen in *casibus obliquis*, zydelingse naamvallen, te regt onderscheiden werden: zodanig, dat de spreekwyze met den *articulus indefinitus*, 't onbepaald Woordlidt, beginnende, het *adjectivum*, toevoeglyk woord, voor mannelyke en onzydige Naamen, zonder E gesteld werd: een *fyn* berisper, een *wys* oordeelaar, een *schrander* uitlegger, een *schuin* luik, een *schoon* paard, een *wit* kruis: maar de stelling met den *articulus definitus*, bepaald Woordlidt, moetende beginnen, zegd men de *fyne* berisper, de *wyze* oordeelaar, de *schrandere* uitlegger, het *schuine* luik, het *schoone* paard, het *witte* kruis: willende vervolgens het doorgaand Gebruik dat men zegge, *een* Vader, *een* Moeder, *een* Paard; *de* goede Vader, *de* goede Moeder, *het* goede Paard: En wederom, *de* Vader, *de* Moeder, het Paard is *goed*: een zigtbaar bewys, dat in't Nederduitsch geen andere Naamen als die Mannen te kennen geeven, mannelyk zyn; en zommige andere alleen in de verhevene schryfstyl, als zoodanige, in de zydelingse Naamvallen, door de Geleerde te boek geslagen werden. Des niet tegenstaande heeft HALMA, de grooten *Halma*! deze allereerste en gewigtigste Grondwet, of niet eens geweeten, of meesteragtig verworpen, als vlak aanloopende tegen zyne vaste aankleevinge aan mannelyke uitgangen, of die te pas komen of niet; stellende in *nominativo*, in 't noemend geval, een *grooten* kreet, een *kalkoenschen* haan, een *platten* boezem, een *open* schuit, *open* wagen; daar 't naar uitwyzinge van den Heer van HOOGSTRATEN, en andere beschaafde Schryvers, een *groote* kreet, een *kalkoensche* haan, een *platte* boezem, een *ope* schuit, een *ope* wagen moet zyn.

Ter dezer gelegentheid zal ik zeggen, dat voor Mannelyke Zelfstandige met een *vocaal*, ofte een H beginnende, *in nominativo* de N. in 't Lidt en Voornaam woord, my niet alleen lydelyk, maar noodzaakelyk schynd: houdende het met de Zuid-Hollanders welke doorgaans zeggen en schryven, een *leeren* emmer, een *hoogen* eed, den *ouden* hond, een *brandenden* yver.

Dezelfde voet houde ik met Werkwoordelyke *adjectiva*, voor de Naamen van 't onzydig geslacht; stellende een *gebroken* been, een *gegooten* beeld, een *geschonden* verdrag: en onverschilligly het *gebroke* en het *gebroken* been, het *gegoote* en het *gegooten* beeld: als 't Naamwoord in den ruimen zin, zonder het onbepaald Lidtwoordjen *een*, ter neer gesteld werd, vertoon ik my even oneenpaarig: zeggende naar den Regel spreekende, zie daar *gebraaden* vleesch, *gestolen* goed, *gebroken* land; en het Gebruik volgende, zie daar *gebraade* vleesch, *gestole* goed, *gebroke* land. In 't meervoud is 'er minder twyffel aan het uitlaaten der N: zynde het vloeyende te zeggen, *gebroke* landen, *gestole* goederen, *gebraade* hoenders &c. De zelfde trant houde ik voor Mannelyke Naamwoor-

Digitized by Google

woorden, als die met een *vocaal* of een H beginnen, schryvende doorgaans een *gebraaden* appel, een *gevilden haas:* anders met de rekkelykſte Taaloeffenaaren een *gebraade* bout, een *gebrooke* ſtok.

Naamen in *ſuperlativo*, of in de overtreffende trap geſteld, werden allerliefſt zonder N in 't meervoud geſchreeven: de *beſchaafſte*, de *grootſte*, de *rykſte* doen zoo: insgelyks alle *Adjectiva*, toevoeglyke, voor mannelyke Naamen van 't zelfde getal: de *magtige* Koningen ontzien; de *hooge* Magten eeren: 't geen in *dativo* ook plaats heeft: de *magtige* Koningen van Vrankryk, van Engeland in alles zoeken te believen; zig de *hooge* Magten onderwerpen. Perſoonclyke zelfſtandige zoude ik meê gaerne in 't meervoud zonder N ſchryven; nademaal gemelde letter als reeds gebleeken is, tot aantooninge van t mannelyk Geſlacht in de *Adjectiva* en buigelyke Deelwoorden, voornamentlyk dienſtig is: ſtellende gevolgelyk ſomtyds, de *wederſpannige* ſtraffen; de *bedrukte* te hulp komen; de *geleerde* twiſten daar over; de *vreemde* heuſch bejegenen: en zoo voorts. Dat *Bondgenooten*, *Huisbedienden*, *Vreemdelingen*, en niet *Bondgenoote*, *Huisbediende*, *Vreemdelinge* gezegt en geſchreeven werd, geſchied om dat deze laatſte en alle zoodanige volkomene zelfſtandige zyn, die als *Adjectiva*, toevoegelyke Naamen, nooit gebruikt werden.

Om myn ſtyl zoo veel te verzagten als doenlyk is, ſchryf ik *haare*, *myne*, *uwe*, *zyne* in 't meervoud: vooral voor de Naamen van 't Vrouwelyk Geſlacht; en andere, die met een *vocaal* beginnen: vindende ook geen vreemdigheid in het ſtellen van *eene oude* Grootmoeder, *eene* aanzienelyke vergadering, *zyne* of *haare* oeffening: Verders wel weetende dat door wel beſneedene pennen over ernſtige ſtoffen ſchryvende, insgelyks geſteld werd, *eene* gunſtige gelegentheid afwagten; *eene* zorgvuldige Moeder zorgd voor de eere *haarer* Dochter: welke regel echter alleen op het Papier te volgen is, gelyk alle andere die met het Gebruik vergelceken door 't zelve tegengeſprooken en verworpen werden. De ſtrikte bepaalders der Geſlachten zyn ver genoeg gebragt, als men hen opentlyk doet bekennen dat *hunne* regelen bezwaarlyk aan de man willen, en ſlechts in de verheevene Styl geleeden werden.

Omtrent Bywoordelyke Zelfſtandige of Samengeſtelde Naamen, volg ik deze regel; ſchryvende *binnekant*, *binnelands-vaarder*, *boere wooning*, *bovedeur*, *bovekamer*, *brievetas*. Alhier wederom niet konnende nalaaten aan te merken, dat de *Landſthaps Drukker* van Vriesland, met *binnenkant*, *binnenlandsvaarder*, *boerenwooning*, *bovendeur*, *bovenkamer*, *brieventas*, te ſchryven, in een tweede ſoort van woorden zyne zigtbaare verſlaavinge aan de Letter N, in 't rymen, tegen het hinken of te ſchielyk vallen van 't Vaers hoognoodig; tot taſtelyke krenkinge der klaarſte regels der Geſlachten, *door hem*, zoo hy zegd, *uitgevonden*, en *allereerſt door kenletters in zyn Woordenboek*, *ten dienſte der Nederlandſe Waereld aangewezen*, komt te doen blyken.

Digitized by Google

VOORBERICHT

By het afdrukken der eerſte Bladen van dit Werk voornamentlyk gezorgd hebbende, de woorden naar hunne verſcheidene betekeniſſen wel uit te leggen, is de grootſte aandagt niet gebruikt om de vereiſchte Geſlachtletters agter ieder Naamwoord te plaatſen: *aanhang*, *aanſchyn*, *afgrond*, en eenige andere, behoorden met een *m* beſtempeld te zyn geweeſt: ik heb daar, in 't vervolg, en op aanraading van myn geachte Vrind J. VAN A**, dien ik wegens zyne keurige overzieninge myner Proeven, als anders, ten hoogſten verpligt ben, nader zorg voorgedraagen: en wanneer ik door 't gehoor volkomen overtuigd waare, dat zommige zelfſtandige inde Dichtkundige en verhevene ſtyl, de mannelyke buigingen lyden konden, zynen goeden raad opgevolgd: gelyk op *boom*, *dag*, *deun*, *drang*, *droom*, *dut*, &c. gezien kan worden: zekerder moogende toegaan in het ſtellen van *f.* of *n.* voor Naamen, welkers uitgang en aart vaſt doet blyken, dat dezelve *Fœminini* vel *Neutrius Generis*, Vrouwelyk of Onzydig van Geſlacht zyn; zoo als in de Voorreden tot het *Franſch* en *Duitſch Deel*, en in 't hier na volgend Franſch Voorberigt, tot verlichting der Vreemdelingen die dit *Compleet*, ſchoon niet volmaakt Woordenboek wel zullen willen gebruiken, gezien kan worden: laatende de twyffelagtige Naamen veeltyds onaangeraakt: de Liefhebbers van ſtrikte bepaalingen die agter *afbreuk*, *baak*, *bak*, *beek*, *bef*, *beuling*, *boot*, en meer andere, geen Geſlagt-Letter vinden, konnen dezelve, als zy hunne gedagten hier over aan 't Gemeen mededeelen, volſtrekt mannelyk te boek ſtellen. Ondertuſſen zal ik, door het aanhaalen en overweegen eeniger voorbeelden uit het Boek, door den Heer *D. van Hoogſtraten*, over de Zelfſtandige Naamwoorden geſchreeven, behalven die in myn Voorberigt tot het Franſch Deel, vermeld, de onmoogelykheid van in dit gedeelte van 't Nederduitſch het elk een van pas te konnen maaken, en gewis toe te treeden, tragten te doen zien.

AFLAET werd by de gezeide Heer VAN HOOGSTRATEN, die 't volgende uit den Ridder HOOFD aanhaald, de Paus had *grooten aflaet* belooft, als mannelyk te boek gezet: by den allereerſten aanwyzer der echte Geſlachten, is het zelfde woord *aflaet* met een *z*: *vr*: gemerkt; beduidende deze kentekens, ſchoon door *Fr. Halma* nergens uitgelegd, *zelfſtandig vrouwelyk*.

ANXT of ANGST, is by den Ridder HOOFD vrouwelyk, zeggende, de Hartoginne krygende *nieuwe* anxt op den hals: waar tegen de vermaarde VONDEL in 't 3de. Boek der Eneade hooren laat, hy was bedaart van *zynen anxt*: dit klinkt my zoo wel als den keurigen Aantekenaar veel kragtiger in de ooren, en ſtrekt een bewys van 't geene reeds heb aangemerkt, te weeten, dat Zelfſtandige Naamen met een *vocaal* beginnende de mannelyken uitgang in de *Adjectiva*, Toevoegelyke, gaerne lyden, ja om de volkomenheid der uitſpraake, noodwendig vereiſchen.

ARK is vrouwelyk, want de Lieveling der Muſen JOOST VAN DEN VONDEL, zegt Noë boude *eene Ark*. Dat hy geen *Arke* ſtelde, is waarſchynelyk geſchied ter onderſcheidinge van *Arke* des Verbonds: de *Arke* Noachs werd nogtans heden van geleerde en ongeleerde gezegt: 't is ook aanmer-

Digitized by Google

aanmerkelyk dat de Puikdichter dit *baſtaart-woord*, naar den aart der onvermengde Nederduitſe Taale, en de bekende vryheid met welke hy *dezelve* door kragt van harſſenen meeſterlyk wiſt te wringen, en naar zyn hand *te zetten*, in geen *dryfgeſtel*, *vlotgevaart* of iets diergelyks herſchaapen heeft: te meer daar de zelfde Schryver 't gewyde woord *Arke des Verbonds* met *Bontkiſt* wel heeft weeten te *verduiſteren*; ik meen verduitſchen.

BEITEL. De meergemelde Heer VONDEL zegt, men kloofde het hout met *de beitel*: de Ridder HOOFD, welkers ſchryfwyze zoo hoogdraavende als beſnoeyd is, zegt met *eenen beitel*: wie van deze achtbaare Mannen, met reden als de twee Nederlandſe Taal-orakelen om raad gevraagd, is hier te volgen?

BEZEM. VONDEL den lof van den Admiraal Tromp vermeldende, zegt, *dan voert hy op den maſt den bezem tot een wapen*: wie hoord niet duidelyk dat hier *de gelaurierde Poëet*, tot welſtand van 't vaers mannelyke voeten of lettergreepen van nooden had? zonder dat zou dezelve alzoo ligt op *de* maſt en *de* bezem geſteld hebben, dan daar even met *de beitel* hout klooven. Eiſcht men meer bewys? dezelve Wegwyzer en Voorlichter die ons in den inhoud van *Edipus* op *eenen* ſtok leunende voorkomt, zegt immers in 't bekende Vaers op het *Tooneelgordyn* der Amſterdamſe Schouwburg, *de Byen ſtorten hier het eelſte dat zy leezen, om* de oude *ſtok te voen en de onderlooze Weezen.* Alhier zou *den ouden* ſtok het Vaers een voet te lang gemaakt hebben. Zoo leit het 'er mede, Liefhebbers! daar is, als 't blykt, geen nader middel om de Geſlachten der *Nederduitſe Naamwoorden* te bepaalen, als die van de *Licentia Poëtica* te doen afhangen! Dit zy gezegt, zonder betrekking op den ſtipten Waarneemer, die deze vryheid in den Hoofdman der Nederlandſe Dichters zediglyk wraaken durft: gelyk op het woord *oorlog* nagezien kan werden, ter gelegentheid dat gemelde VONDEL op een andere plaats gezegt heeft.

Bewyſt dat God alleen den Albeweeger is.

Voor my, ik zie geen ſchaduw van onvolmaaktheid in dit Vaers: vindende de *den*, ſchoon in den *noemer*, niet oneigentlyker geplaatſt, nog harder dan 't zelfde lidtwoordje op *den* maſt, in den *wegneemer*, en *den beezem*, in den *aanklaager*, (om my met de Nederlandſe Spraakkonſtenaaren in louter Duitſch te uiten,) oordeelende dat de ontmoeting der klinkletters, anders *vocaalen*, alle de DENNEN, zonder onderſcheid van *caſus*, voor Mannelyke Naamen in 't eenvoud lydelyk maakt. Te meer, nadien daar door het onderſcheid der Geſlachten te klaarder affteekt; moetende de *aandagt*, de *agting*, de *eenigheid*, de *idele glorie*, de *ondheid*, de *uitwiſſeling* gezegt en geſchreven werden, om dat deze bekende Vrouwelyke Naamen zyn.

DOOD. Dit verſchrikkelyk woord voor de geene die quaalyk geleefd hebben, geeft ook gelegentheid tot twyffelen: zeggende de Heer HOOFD, dat zulks den handel *de* dood doen mogte: waar tegen de Puikdichter VONDEL, dat wy *den eeuwigen* dood verdienden. Zoo ik deze laatſte tot een rigtſnoer houde, en in een *Thema* kom te ſtellen, men moet de dood niet vreezen, want *hy* is een doorgang naar 't eeuwige leven, zal myn *Diſcipel* my lagchende aankyken en ſcherſſende vraagen, of dit geen drukfout zy? Dat in veel andere gevallen ouder en beleezener perſoonen onzeker zyn, hun verhaal met een *hy* of een *zy* te vervolgen, erkend de meergemelde Aantekenaar, die deze ſpreekwyze, *ik heb ſmaak in die wyn*, lydelyk vind; ſchoon *wyn* by hem en andere ſtemmige Schryvers, mannelyk gerekend werd, en naar den regel ſpreekende, in *dien* of in *dezen* wyn moeſt werden gezegt. Hoewel de *Zon*, gelyk gemelde Heer *Hoogſtraten* door een reeks bewyzen uit de keurigſte Schryvers, nochtans meeſt Dichters, die 't woord in *genitivo*, met een NE verlangen, ontleend, klaarlyk toond, vrouwelyk moet zyn: zoo hoord men echter, en dat niet zelden, door beſchaafde menſchen zeggen, *dat hy*, te weeten de Zon, in Juny by *ons op zyn hoogſt* is. Zy die zoo veel twyffelagtige woorden op hun enkeld gezach Mannelyk

Digitized by Google

weeten te doen werden, mochten het glansryk ligchaam dat ons in de gewyde Bladen, onder 't Zinnebeeld van een Bruidegom, een Held voorkomt, en naar 't zeggen der Dichters *zynen* gloed in *Thetis* schoot gaat koelen, wel een naam, met zynen aart overeenkomstig, doen voeren.

GESP, door VONDEL als mannelyk gebruikt, en door den opmerkenden Geslachtoetser, daar voor erkend, is by *Halma*, moogelyk *per abuis*, Vrouwelyk te boek geslagen; gelyk ik het woord ook naar 't voorbeeld van Kraamers en Winkelieren te werk gaande, daar voor houde: want waar hoord men anders dan by gemelde VONDEL en zyne ieverige voorstanders in den rymloozen styl zeggen, de vlechten met *eenen gouden* gesp opgehaakt? en wederom ontgespt *den gouden* gesp. Gemelde Dichter op een andere plaats een zagter uitspraak willende verbeelden verlangd het woord *gesp* met een E, en zegd een *goude gespe*: zoo syn weeten de Puik-Schryveren onzer Eeuwe, hen ook uit zwaarigheid te redden: *baat*, *duif*, *kern*, *komeet*, *lantaeren*, en andere bedenkelyke naamen gezind zynde als Vrouwelyk te doen doorgaan, zeggen met de *Bybelsche* OVERZETTERS, HOOFD en VONDEL, Mannen in 't verhandelen van ernstige zaaken voor alle andere na te volgen, door schyn der *baate*; Noach liet *eene duive* uit; door de smaek van de *kerne*; door 't verschynen eener yselyke *komeete*; zy noemden hem een groote *Lantaerne* zonder licht: altemaal uitdrukkingen en spreekwyzen, behalven in Kerkelyke Leerredenen en Dichtkundige Beschryvingen, van geen gebruik, en ook al wat styfjes!

KLANK. Op dit woord zyn de twee Taal-Orakelen HOOFD en VONDEL wederom verdeeld: zeggende de laatste de langkheid *van den* klank. De eerste daar tegen door *de* klank zyner Faame: de Heer HOOGSTR: zig liefst aan VONDEL houdende, en op de Spraakkunst van MOONEN geveestigt, moet HOOFD hier weer vast agter leggen.

KLOOT is mannelyk, want VONDEL meld van een die *den gantschen Waereldkloot* omtrok; zeggende verders, *onder den aardkloot*: dat de Taalkundigen Aantekenaar zoo veel geloof niet geeft aan HOOFD, die *kloot* vrouwelyk agt, heeft een waarom, my onbekend: ik zie alleen dat by den eersten het woord in den oneigentlyken zin genomen werd, en dat de tweede van een eigentlyke *bol*, te weeten van *een houte kloot* spreekt: moest het dan van *eenen houten kloot* geweest zyn? Zoo myn gevoelen in dit zwaarwigtig verschil gehoor verdiende, zoude ik, als eertyds *Doctor Filebout*, over manne- en vrouwe-zicktens spreekende, deed, JA en NEEN 'er op zeggen. *Kloot* is mannelyk, als de *Poëtische* ryzendheid my belet een eenvoudige en klaare taal te gebruiken. *Kloot* is vrouwelyk, als ik van de Dichtkundige verheventheid tot de natuurlyke Schryftrant daalen kan. Wanneer ik in navolging van ernstige Schryvers gemeene zaaken door kragtige bewoordingen poog te verheffen, klinkt het zeggen van den Ridder HOOFD, die ergens van *eenen donkeren* kelder spreekt, my wonder fraay in de ooren: maar zulks belet my niet met onbeleezene Wynkoopers van *een donkere* kelder gewag te maaken: insgelyks met Schippers en Koopluiden te beklaagen den ongelukkigen staat der ruige Matroozen, die ongebiegt na *de kelder* vaaren. Als my met ernst naar 't geslagt van 't woord KLAP gevraagd wierd, zoude ik ernstelyk antwoorden, dat meer zin in *ydelen* klap, als in *ydele* klap te hebben, de vrye wil van den Schryver alzoo gewisselyk aantoond, als het Geslacht van 't woord, daar de gevoelens over verdeeld zyn.

KOEK is mannelyk, want VONDEL heeft het daar voor gebruikt. Werkt hier geen vooroordeel, en weegd, 's Dichters wel verdiende achtinge by den keurigen Aantekenaar niet ruim zoo veel als de natuurlyke rede? Wanneer zeide ooit een blyde Huismoeder, haare kinderen en jonge gasten aanspreekende, gy moet u met *dezen* koek vrolyk maaken; welke woorden VONDEL een zyner koutende Herders, luiden, als men weet, gewoon de eenvoudigste bewoordingen, naar den aert der zaaken onder hen voorvallende te gebruiken, in den mond legt? Dat de grootste

H.l-

Digitized by Google

Heldedichters de zagtſte *Proſa*-ſchryvers niet zyn, blykt aan meer andere ſtaaltjes!

KUS. Op dit woord vinde ik in de meergemelde LYST, ter aanwyzinge van 't ſpoor, om *tot de* kenniſſe der Nederduitſe Geſlachten *te* geraaken, opgeſteld, dat by dezelfde VONDEL geleezen werd: *men zegt dat by zyne Gemalinne* eenen *kus afgeſlagen* hebbe. Dat *Kus* zoo wel, indien *niet* beter, vrouwelyk waare; blykt aan het aangehaalde uit HOOFD, die van *een korte kus* meld. Moet als de ſtelling met *men zegt* begind, het Werkwoord *in Subjunctivo modo*, genomen werden? en zou men deze gerekte ſpreekwyze niet omtrent *aldus* moogen herſtellen: *men wil, dat by zyne Gemalinne* een *kus afgeſlagen hebbe.* Of liever 't werkwoord *in Indicativo* ſtellende, en 't naamwoord onbepaald laatende, naar de beſchaafde Burgertrant, *men zegt dat by zyne Gemalinne een kus geweigerd heeft*?

LOOP, by de ſtemmige Schryvers mannelyk geſteld, en door 't Gemeen als vrouwelyk *gebruikt*, geeft den geleerden aantekenaar gelegentheid om de onbeleezene Schaar te hekelen. Jammer is 't, dat HOOFD en VONDEL hun gezag aan dit misbruik leenen, werdende by deze Puikſchryvers geleezen; Kraamers, Zoetelaars ſtaken op *de* loop, toen zetten wy 't op *de* loop.

LUST. Op dit woord zyn oude en hedendaagſe Schryvers ruim zoo zeer verdeeld als op *klank*: hoor de meergenaamde Geſlachtwyzer het verſchil dien aangaande tuſſen HOOFD en VONDEL aangeweezen, in dezer voege beſliſſen. Zeker de Heer MOONEN ſtelt *luſt* wel *duidelyk onder* de woorden van 't mannelyk geſlacht! *Luſt* moet Mannelyk zyn, *Domine* heeft het gezegt.

MUZIEK werd vrouwelyk en onzydig geagt. 't Zelfde lot hebben ſchier alle Naamen uit vreemde Taalen ontleend: werdende gezegt *de* en *het* conterſcharp, *het* en *de* fruit, *het* en *de* Fortuin, *de* en *het* ledekant, *het* en *de* ſcorpioen; *die* en *dat* ſoort van vrugten, van ſtoffen; *het* en *de* tapyt, *de* en *het* Privilegie.

NACHT. By HOOFD vindmen, beſpied hebbende *eenen nacht*: in VONDEL, al wat *den* nacht toegedoemd zy, *ergo* nacht is mannelyk. Op dezen voet zal een Tyding- of Hiſtory-Schryver op het gezach dezer twee Groote Mannen vaſtelyk bouwende, in 't verhaal van een Veldtogt of van een Beleg, ſtellen en drukken laaten: de Vyanden raakten onder gunſt van *eenen donkeren* nacht, van *eenen langen winterſchen* nacht over de Stads graften, en verraſten de bezetting &c. Een ſtyl en ſchryfwyze die ruſtige Krygshelden onze Taal-opluisteraaren gantſch niet benyden; zeggende en ſchryvende tot nader bevel van hoogerhand, dat het hun onder gunſt *eener donkere*, eener *lange winterſche* nacht ligtſt valt Sloten en Kaſteelen te beſpringen, ſtormenderhand in te neemen. &c. NB. Dat NACHT by de Bybelſe Overzetters meeſt vrouwelyk gebruikt werd, heeft geen bewys van nooden: dat zy *des nachts* en niet der *nacht* zeggen, toond de onzekerheid in welke deze achtbaare Mannen in 't bepaalen der Geſlachten ook ſtonden.

ODER. Dat men zegt Frankfort aan den *Oder*, ſchoon *Oder* by twee drie vermaarde Schryvers vrouwelyk ſchynd, zal zyn, om de zelfde rede als gehoord werd naar *den* Haag te gaan, in *den* Haag te woonen: ſpreekwyzen door den ernſtigen *Geſlachtwyzer* als misbruikelyk gewraakt. *In de* Haag woonen, *na de* Haag gaan: als dezelve liefſt hoorde, en nog liever zag dat geſchreeven wierd, geeft echter nader een eigentlyke haag, dan een Plaats, naar een haag genaamd, te kennen.

OEVER. Dat VONDEL met dit woord ſpeeld, gebruikende het gelyk de meergenoemde Schryver aanmerkt in de drie Geſlachten, geſchied als met veel andere, uit hoofde der bekende vryheid de Dichteren vergund: hier om dat men een ſtaande, daar, om dat men een ſleepende letrergreep of voet in 't Vaers van nooden heeft, als op *Bezem* en *Geſp* is aangeweezen. Daar zyn dan eigentlyk geen vaſte tekens, aan de welke men de zoo genaamde Mannelyke Naamen onderſcheiden kan: maar het betwiſtelyk Naamwoord ſtaatig en kragtig uitgeſprooken werdende, heeft een ruſting of ſtut van nooden, derhalven ſchynd het hier mannelyk; zoo een zagte en natuurlyke uitſpraak ver-

Digitized by Google

verbeeld moet werden, de EN in een E veranderd, daar meê vertoond zig 't zelfde woord vrouwelyk. Met *een kaale* Jonker trouwen is de taal van Burgers en Kooplieden; terwyl de ſtemmige Kerkredenaaren en hoogdraavende Dichters dit woord dus geſpeld te *kaal* op het papier vindende, met *eenen kaalen* Jonker trouwen, willen geſchreeven hebben. Wie wil, wie kan zulks de Puikſchryvers beletten?

Al het geene hier vermeld heb, weet ik, beminde Leezer, dat zeer weinig weegen zal tegen het ſtrydig gevoelen van den zoo dikwyls aangehaalden Schryver die op *aam*, *bef*, *beuling*, *boon*, *brem*, *eclips*, *duig*, *griffel*, *hark*, *hort*, *kegel*, *kei*, *korl*, *lepel*, *meloen*, *mingel*, en andere Naamen tot de Gemeenzaame ſtyl behoorende, zig nog niet ge-uit heeft; of het moeſt zyn op het blaadje naderhand ingelaſcht tot verbeteringe des tweeden Druks zyner Aanmerkingen, my niet te voore gekomen. De gemelde Voorlichter, die zoo hy verzekerd geen *aanhang* wil opwerpen, zal daar moogelyk herroepen hebben zyn gevoelen over 't woord *Vrede*, door hem volſtrekt manlyk te boek geſlagen, tegen het gezagch van HOOFD en dat van andere beſchaafde Schryvers; tot bewys bybrengende een enkeld voorbeeld uit VONDEL, die in de Opdragt der Leeuwedaalders gelieft heeft te zeggen: *Wy hooren de zilvere Vrede-trompet* den *Vrede inblaazen*. Een *Vrede-trompet*, die den *vrede* inblaaſt, is een gelukkige uitdrukking, o ja! maar wat doen toch de ſtaaltjes, *omhels den vreê*, *dat waardſte pant*, uit VOLLENHOVE: en, *Al't Chriſtenryk gezaligt met den vreê*, uit MOONEN, tot de zaak? moogen, als gezegt is, de Dichters de Taal niet wringen en buigen zoo zy willen? De verwagting is dan, dat de oordeelkundige Waarneemer, zoo niet ter *bede*, en op de *ſchrede* zyner Taalkundige en achtbaare Mede-konſtgenooten, daar de laatſte *Spraakkunſt-Schryver*, niet vrymoedig genoeg om zoo ver te komen, de eere heeft van onder gerekend te werden, immers door de kracht der *Rede*, by de eelſte Verſtanden aldermeeſt ontzien, daar toe zal beſluiten. Dit den tyd bevolen laatende, zal ik tot ſlot dezer korte overzieninge van 't Boek, *Aanmerkingen over de Geſlachten der Zelfſtandige Naamwoorden* genaamd, in alle zedigheid zeggen, dat het iemand in 't gebruik der Nederduitſche Taale maar eenigzins gevorderd, vreemd moet voorkomen, dat zoo een geleerd en geacht Schryver, als de Heer D. VAN H waarlyk is, de pen heeft moeten opneemen, om zyne Hollandſe Tydgenooten (Franſche koeteraaren en kromtongen daar door te verpligten, is, geloof, ik by zyn Ed. weinig gedacht) aan te toonen en ſchriftelyk te bewyzen, dat *bed*, *beeld*, *been*, *begin*, *biſdom*, *bloed*, *boſch*, *deel*, *gebouw*, *gebruik*, *geluk*, *gerecht*, *geſchrift*, *gevecht*, *goud*, *hart*, *hoofd*, *hout*, *huwelyk*, *kindt*, en honderd andere, daar geen meer verſchil over valt, *Neutrius generis*, of van 't onzydig geſlacht zyn.

Doch op dat myn Leezer niet te lang over dezelfde zaak in opgeſpannen aandagt volharde, zal ik hier tuſſchen beide nog iets, behalven 't geen aan 't hoofd deezer Voorrede ſtaat, wegens myne Schryfſtyl, onbewinpeld bekennen. Ik heb geen ander middel gevonden om de dubbelzinnighe-

Digitized by Google

hebben onder het voorzetselwoordje *na* schuilende, weg te neemen, dan dit woordje in den zin van 't Latynsche woord *post*, aldus gespeld te laaten, en het in den zin van *ad* en *secundum* met een A en een R te verlangen: dat veeleyds mynen ouden Weldoender en oprechten Vrind, den Achtbaaren Heer ABR. DU PRÉ heel *naar* gescheenen heeft. Doch wat raad? daar zyn *zulke* onvermydelyke zwaarigheden, daar de ervaarendste Spraakkonstenaaren voor stil staan moeten. Belangende het woordje *zig*, in 't Latyn en in 't Fransch *se*, in beide getallen gebruikelyk; oordeelende het woordje *hen* bequaamer om 't meervoud in 't Nederduitsch aan te toonen, zoo schryf ik meest, hy bedroog *zig*, en zy bedroogen *hen*. Onbetwistelyker is myne verkiezing in het stellen van ik ging'er met *hem* alleen, en ik sprak lang met *hen*. Op deze wys staat in dit werk *hen* tegen *se*, in 't meervoud, en ook tegen *les* en *eux*: vertaalende verders altyd *hun* met *leur*, dat volkomen doorgaat. Een zwaarigheid heeft zig somtyds in het stellen van zaaken in den volstrekten zin opgedaan, zynde, *se divertir avec* son *Amant*, *plier* ses *voiles*, spreekwyzen die men in 't Nederduitsch niet regtsdraads kan uitdrukken. De geene die hier, zig met *haaren* Minnaar vermaaken, *haare* kapers vouwen, gezegd wilden hebben, letten niet dat zy alzoo de bezitting der genoemde zaak van de eerste tot de derde persoon overbrengen, en den zin van 't Fransch missen. Dat van een Vrouw of Dochter spreekende *zyn* en *zyne* gezegt kan werden, blykt aan de volgende spreekwyzen: een Kind in *zyn* schoot, op *zyne* knien houden, *tenir un Enfant dans* son *giron*, *sur* ses *genoux*. *Zyne* kapers vouwen luid vreemder, ik beken het; nogtans zal de zorgvuldige Moeder op haar Dochters ongeredderde Kamer komende, in haar gemelykheid niets gereeder te zeggen vinden dan, wat zou men *zyne kapers*, *zyne rokken*, zoo laaten slingeren? hoe kan men zoo leedig zitten met beide handen over *zyn* buik? en diergelyke woorden meer.

De volgende Spreekwyze, daar zyn *redelyke* en *onredelyke* schepselen, werd in 't Fransch, daar de klaarheid boven de kortheid geacht werd, met herhaaling van 't *substantivum*, aldus vertaald: *il y a des creatures raisonnables & des creatures deraisonnables*. Insgelyks de *Roomsche* en *Onroomsche* Cantons; *les Cantons* Catholiques *& les Cantons* Protestans.

Noch een woord of twee met onze Nederlandsche Voorlichters. 't Zy my geoorloft te gevoelen, dat gelyk de geleerdste en beschaafdste onder de inwoonders van een Land, tot het aantoonen van het rechte GEBRUIK der Taale zekerlyk voor alle andere min beleezen en ervaaren, gewettigd zyn; schynende het, om met den meergemelden Aantekenaar te spreeken, *niet redelyk dat het* GEBRUIK *van de straat ontleend werde*; het aan de andere kant heel ligtelyk zoude konnen gebeuren, dat woorden en spreekwyzen by den grootsten hoop gebruikelyk, wat te eigenwillig en te meesteragtig door het uitgekipte getal verweezen en verworpen wierden. *Zy hadde haere*

kruike

Digitized by Google

kruike op haere ſchouder, is de Taal der Bybelſche Overzetters: dat al 't Gezach dezer zoo geleerde Mannen tegen het ſtrydig Gebruik niets vermag, blykt te klaar om daar bewyzen van te geeven: doch om ſlechts van onze Tydgenooten te melden: Wie weet of 'er wel zeven Nederlanders in 't geheel zyn, die hen zoo veel aan de Taalgeſchillen, voor 't meerendeel hier aangeroerd, als de Heer D. VAN H. laaten gelegen leggen: en of uit dat klein getal wel drie met den zelven Heer volkomen van een verſtand konnen gerekend werden? Zoude een Vreemdeling, begeerig het Nederduits in de grond te leeren, niet moogen vraagen, waarom en agtervolgens welke Regels door den naauwkeurigen *Geſlachtwyzer*, den geleerden MOONEN, den werkſaamen SEWEL, uit oude Schryveren ontleend, en door deze twee laatſte *Spraak-konſtenaaren* opgehelderd, gezegt werd *het voet-euvel* hebben, en hy is aan *dien euvel* vaſt; aanziet *den* menſch, en *dat* menſch is eerſt ongelukkig! een *houte* en een *marmer* beeld; de *zevenden* dag is gemaakt om te ruſten; de Heer N. N. is de *zevende* Schepen van zyn naam, van zyn Geſlacht. Het GEBRUIK, uit klein en groot beſtaande, is daar alleen in te kennen. Dat gezegt werd een *groot* Capitein, een *groote* dief; een *ryk* Heer, een *ryke* fokkert; een *vaſt* man, een *vaſte* klant; een *lomp* kaerel, een *lompe* boer, zyn andere bewyzen van zyn onweerſtaanlyk vermoogen. 't Is een Regel, door dezen OPPER WETGEEVER voorgeſchreeven, dat *Capitein*, *Heer*, *man*, *kaerel*, en eenige andere, in hunne paaring met de *adjectiva*, als Onzydige, en in tegendeel *boer*, *dief*, *fokkert*, *klant*, &c. als Vrouwelyke gehandeld zullen werden. 't GEBRUIK is dan *het groote Boek*, dat geleerde en ongeleerde niet te zorgvuldig konnen doorbladen. Dit ſtemd met my de Heer HOOGSTR. die de onzekerheid, daar de Schryvers in honderd gelegentheden zyn, door het opſtellen van Naamlyſten niet konnende weg neemen, onder andere in 't Voorbericht aan de Leezers zyner Aanmerkingen zegt, *dat de allerſchranderſte Letterkonſtenaaren, zy moogen zich des vermeeten, zoo veel als zy willen, zoo veel Regels die in dit ſtuk (te weeten het bepaalen der Geſlachten) alles bevatten niet konnen opſtellen, dat 'er niet een menigte van uitzonderingen zal overblyven, waar over* HET GEBRUIK *zal vonnis vellen.* Zoo dit waar is, gelyk 'er niemand aan twyffeld, heeft de geleerde en yverige voorſtander der Nederduitſe Geſlachten een weinig te vroeg en te vaſt zyne Leezers verzekerd, *dat de geene die zyne aanwyzingen gade ſlaan, de vrugten plukken van hunnen arbeid en aandagt, en zonder wankelen het padt hun aangewezen, betreden.*

Spoeden wy naar 't einde dezer Voorrede, de meeſte Leezers veels te lang.

Verſcheide Schryvers, behalven de reeds genoemde, in de Latynſche Schoole, tot het onderzoek der zaaken met de *quæſtio*, of vraage *an ſit*, geleerd hebbende te treeden, houden ook dezen voet in 't Nederduitſch, en ſtellen

het

Digitized by Google

het Werkwoord zeer gaerne in *Subjunctivo modo*, *By-* of *Aanvoegende Werkwyze*; daar my zulks veeltyds niet alleen noodeloos, maar zelfs gedwongen voorkomt. 't Is waar, dat een *Latimist* zyn *Grammatica* volgende, zegt: *ego bene scio quid sit Albertus, Aretinus, Commenius &c.* 't geen naar den letter vertaald, in 't Nederduitsch zal weezen: *ik weet wel wat voor een man, wat voor een quant Albertus, Aretinus, Commenius zy.* Op dezen grondslag bouwde vooral de geleerde Arnold Moonen, wiens groote naam by die des Heeren Hoogstr. gevoegd, 't werk van den *Tegenstreever* koopers en gebruikers heeft doen vinden, schoon het inwendig onderzogt, *een elendig samenraapsel der koudste en kreupelste Spreekwyzen* bevonden werd te zyn. Zie daar de woorden uit den Brief van den Heer Moonen aan den meergemelden Aantekenaar, agter de bewuste *Geslacht-tocts*, op de 235ste bladzyde, *te leezen.*

„Van Junius, wiens boek van de Schilderkonst der *Antyken* (een onduitsch woord Liefhebbers!) „door uwen Vrient tot voorschrift van eenen „goeden en vloeienden Schryfstyl, in onze *gemeene taele* gemaekt werdt, „gevoele ik met zynen *Voorredenaer* en Zusters zoon Jan de Brune „de Jonge, dat hy een man *zy* die onze tael wel verstaet, niet in haer op„pervlies, maar wiens kennisse dringt tot den gront toe, als de schoonheit „van *eenen* Diamant; dat in zyne woorden niet de minste schaduwe van ge„maektheit gemerkt *worde*; dat alles glad, effen, eenpaarig *zy*; dat'er „geene plaetse *vinde* iet dat knobbeligh, puntigh of breukigh *zy.*

Werd hier, Taallievende Leezer, geen de minste *schaduw van gemaaktheid* bespeurd? en waare het zulke eene onlydelyke hardigheid geweest te zeggen: van *Junius* gevoele ik, oordeele ik, dat hy een man *is* die onze Taal wel verstaat; dat in zyne woorden niet de minste schaduw van gemaaktheid gemerkt *werd;* dat alles glad, effen en eenpaarig *is?* Maar zal my den eenen of den anderen wyzen opmerker konnen zeggen, dat zou te zeer na de *gemeene Landtaele* geriekt hebben, en als Geleerde met den anderen een briefje willen wisselen, moeten zy'er wel ernstig toe gaan zitten, om de *te samen goed* gekeurde *regulen* striktelyk in agt te neemen. Het *zy* dan zoo, dewyl het misschien niet anders weezen kan. De Heer Hoogstr. die, als op 't woord Lust, by hem nagezien kan werden, gezegt heeft, *ten zy* het misschien een drukfeil *is*, zal my hier geen party weezen: 't zal moogelyk ook een drukfout zyn: want *ten zy* begeerd vooral de *Subjunctivus: ten zy* het te laat *zy*, *ten zy* ik my *bedriege.*

Ondertussen is 't hier overal met den Heer *Junius* niet even pluis: want na dat den opmerkenden Heer Moonen hem voor een navolgbaar Schryver in de *gemeene Landtaele* erkend heeft, zegt de *voorwaardelyke* goedkeurder, *indien men eenige kleinigheden over 't hoofd zie en leere myden:* als het gebruik van den *Noemer* voor den *Aenklaeger*, hier doorgaens (te weeten in

Digitized by Google

Junius werk) voor komende; het misbruik eeniger *Voornaem woorden*; de overtolligheit der letteren in de spellinge; de vermengeling der Geslachten in de Zelfstandige en Byvoegelyke Naemwoorden, en diergelyke. (NB. daar even vond de man ter geener plaatse iets dat *knobbeligh*, *puntigh* of *breukigh* waare.) In dit Woordenboek zyn ook omtrent zulke *kleinigheden* ingeslopen: zoo dat geen zagter vonnis dan de vroome Nederlander van de hooggeleerde Toetsers te verwagten heb. Lofs genoeg, zoo myne *gemeene Schryfwyze* in de grond niet te zeer afwykende is van de schoonheid die in *eenen Diamant* gevonden werd!

Aan al het geen tot nu vermeld is, erkend de verstandige Leezer genoegsaam welke *Secondes* of Medehelpers *Fr. Halma* tot het in 't licht brengen van zyn zoo lang belooft, en alom uitgetrompet Woordenboek heeft gehad †. Wat een kitteling is het een geruime tyd voor dezen Drukker geweest, tusschen deze aanzienelyke Doopheffers en aanpryzers van zyn alderkostelykste papiere kind, te pryken! My dunkt echter dat de Nederlandse Waereld van zulke kloeke *Drie-mannen* iets volkomener en beschaafder had moogen verwagten. Hoe hebben Schryvers van zoo rugtbaare Naam, hunne gaven in zoo naauwen bestek konnen bepaalen? Een WOORDENBOEK *louter Nederduitsch*, zoo niet in de volkomene uitgestrektheid als de *Thesaurus Fabri* in 't Latyn; als dat van *la Crusca* in 't Italiaans; die van *Furetiere* en *l' Academie* in 't Fransch &c. ten minste ietwes dat daar na zweemde, zoude alle werksaame en Taallievende geesten hier te Lande eenen prikkel gestrekt hebben, om volgens het aangeweezen spoor met vaste schreeden de naaste volmaaktheid in dit slag van werken te beklimmen! Ik had, geachte Leezer, te liever gezien dit den vasten toeleg van zoo vermoogende *Drie-manschap* te zyn, dat alzoo met den ontzagchelyken *Halma* buiten kyf en worsteling geleefd zoude hebben, en elk in 't stuk dat hy 't best verstond, tot de algemeene nuttigheid vreedsaamelyk had moogen arbeiden.

Die de netelige stoffen dezer Voorreden te wydloopig verhandeld mogten vinden, konnen en zullen zonder twyffel hun de tyd zoo wel als de moeyte bespaaren van die te leezen, gevolgelyk ook aflaaten hun oordeel over myne schryfwyze te vellen. Dezelve gelieven ondertusschen te weeten, dat met een zedig oogmerk myne gedagten zoo veel ontvouwe als moogelyk is,

† *Dit gedrukt getuigenis heeft'er de Heer* D. van HOOGSTRATEN, *tien jaaren voor het in 't licht gekomen zy, vangelieven te geeven.* De zelfde Heer MOONEN leent ook zyn vlyt aan het overzien van een Duitsch en Fransch *Woordsboek*, uyt goede Schryveren opgesteld, by den Drukker dezer Aanmerkingen onder de parse; welk *Woordsboek* ook veel dienst kan doen aan die gezint zyn de Duitsche nevens de Fransche tale grondig te leeren: dewyl het bestaat uyt woorden by de zuiverste Schryvers gebruikelyk, en waar bygevoegd zyn de Geslachten der Naemwoorden, die wy hier voor een groot deel door getuigenissen hebben aangewezen &c. Zie 't Voorberigt tot den eersten Druk der *Aanmerkingen* in 't jaar 1700 by *Fr. Halma* uitgekomen.

Digitized by Google

is, dewyl die te gemeen agt, om 'er myne Leezers naar te doen zoeken. De prys der kortbondigheid is de verkreegen eigendom der geleerde Mannen, die den *uitverkogten* Drukker met hunne werken, vol pit en merg, ryk gemaakt hebben. Dat echter noodelooze herhaalingen vermyden kan, zal aan myn toekomend stilzwygen, omtrent al het voorgevallene tusschen *Halma en Conforten*, volkome blyken: myne geduldige Leezers alvoorens te eindigen oorlof vraagende, den *Frieschen Vrind* een laatste raad te geeven, daar in bestaande, dat my dezelve toch niet meer beklaage dan ik verdien, zoo alle de afdrukselen van myn *Compleet Fransch en Duitsch Woordenboek*, daar ik, gelyk hy verneemd omtrent den *sleet zeer slegt meê staa*, nog niet verkogt zyn. *Die wat spaard, die wat heeft*, zegt het spreekwoord: als den ouden dag aankomt, is een redelyk mensch zyn verlangen *na gedaanen arbeid te rusten.* Gereedschap naar myn hand hebbende, daar 't my toch voornamentlyk om te doen waare, zoude het een bestraffelyke verslaavinge aan te wyd-uitgestrekte voorneemens schynen, de pers langer dan vyf en twintig jaaren, zonder tusschenpoos, gaande te willen houden. Die nu de *Copy* tot dit dubbeld Woordenboek in zyne kraam niet ondienstig oordeeld, kan 'er op billyke voorwaarden aankomen, en doen zyn profyt.

't Geen van de Botterikken gezegt werd, te weeten, dat zy met de Drukfouten zoo in hun schik zyn als de zwaarmoedige met quâ-tydingen, daar zy schynen op te aazen, op andere werken dan Woordenboeken ziende, die nooit te naauwkeurig gedrukt konnen werden, zal ik myne bekende misslagen aldus aanwyzen en zoeken te herstellen.

AANREIKEN is overgeslagen. Malkander de boeken, de duigen *aanreiken*, overlangen. *Se donner les livres, les douves l'un à l'autre.* Op 't woord BAAR had de BAAR van Lissabon, dwarse Zandplaat, ondiepte, wel mogen staan. *La Barre de Lisbonne.* BEDROOGEN staat op BEDROGEN, tegens myne aangenome spelling. BEDROOPEN is in 't voorbeeld, en BEDROPEN aan 't hoofd, dat niet eenpaarig is. BEKYK is overgeslagen. Zy had zoo veel *bekyk* als een Bruid. *Elle eut autant de regardans qu'une Epouse, on l'examina de la tête aux pieds.* BOETGEZANT is overgeslagen, Johannes de Boetgezant. *Saint Jean l'Apotre envoyé pour prêcher la Repentance.* BREEKELIG werd in de gemeenzaame styl voor *breekbaar*, bros of broos, gezegt. *Fragile, sujet à se casser.* Porcelein is breekelyke waar. *La Porcelaine est une marchandise fragile.* Op het woord DEUGD werd *sterkte* in de plaats van *kloekmoedigheid* gevonden. Pag. 190. staat DIKKE LIP: DIK-LIP was wel zoo goed, en misschien beter. EENKENNIG is overgeslagen. Een kind dat *eenkennig*, schuw van vreemde menschen is. *Un Enfant farouche, qui a peur, qui s'éloigne des etrangers.* EENVOUD op zyn plaats overgeslagen, is op EENVOUDT te zien. EXEMPLAAR, afdruksel van een boek, is overgeslagen. Daarzyn nog maar weinige exemplaaren van. *Il n'y en a plus que peu d'exemplaires.* GECOMMITTEERDE Raaden, *Conseillers deputez, delegnez*, is overgeslagen. EIGENWILLIG had ik in den zin van 't Fransch woord *Arbitrair* konnen inlasschen. Een *Eigenwillige* magt oefenen. *Exercer un*

an pouvoir arbitraire. HUTSPOT met *f* beſtempeld, mogt wel van 't mannelyk geſlacht zyn. KLINKDICHT is als een ſamengeſtelde, naar rang van 't AB vergeeten; doch op 't grondwoord DICHT te zien. Insgelyks zullen nog eenige ſamengeſtelde, die een ſchielyk opzoeker in 't boek vergeeten zal achten, op hunne Wortelwoorden, in dit werk voornamentlyk bearbeid, te vinden zyn. ONSTIGTELYK is op ONTSTIGTELYK uitgewerkt. Op pag. 525. eerſte Colom, ſtaat, LIGCHAAM of LICHHAAM, lees LIGCHAAM of LICHAAM. Agter GEKUG, ſtaat *touſſement*. *f*. en *toux*. m. 't is regt verkeerd, de *f*. moeſt agter *toux*, en de *m*. agter *touſſement*, ſtaan. Pag. 383. ſtaat *Honing-zeemen*, 't moet zyn *Honing-zeem*. In eenige exemplaaren ſtaat pag. 379. aan 't Hof in *groote aanzien*, 't moet zyn in *groot aanzien*. Op HUIK, pag. 396. ſtaat, oude Brabants kleedingſtuk, 't moet zyn, *oud Brabants*. Op 't woord Bacchanten ſtaat *ben* voor *haar*. Op 't woord VERGELEEK ſtaat Appollonius *Tineüs*, Apollonius *Thyaneüs* of van *Thyane* is de regte naam. De Leezer werd verzogt de verdere misſlagen te verſchoonen, of in dier voegen te verbeteren.

AVER-

Digitized by Google

AVERTISSEMENT AU LECTEUR.

AYant rendu un compte exact dans ma Preface Hollandoise de la Methode que j'ai observée dans la Composition de cet Ouvrage, j'ai cru pouvoir me dispenser de repeter les mêmes choses en François. Je me restraindrai donc, cher Lecteur, à un petit nombre de remarques qui ne seront pas inutiles aux Personnes intelligentes qui voudront bien preferer mon Dictionnaire à ceux que le bon marché ou les intrigues de la Librairie ne peuvent manquer de faire vendre, quelque deffectueux qu'ils puissent être.

Les habitans de ces Provinces n'etant pas moins preoccupez en faveur de leur Langue que le peuvent être les François à l'avantage de la leur, je n'ai garde d'entreprendre de faire voir par un parallele exact laquelle des deux Nations s'en fait le plus accroire. Il suffit de dire que la Langue Françoise s'est renduë assez recommandable en Europe pour pouvoir souffrir sans peine que l'on montre à quels égards elle peut paroître inferieure à celle que j'explique dans ce volume.

On ne sçauroit disconvenir que le Hollandois ne soit une Langue egalement riche & energique. Il n'y a point d'epithetes qu'elle ne fourniſſe, ni d'actions qu'elle ne puisse parfaitement exprimer, par la facilité dont elle se prête aux idées de l'Orateur, du Poëte & de l'Historien capables de la manier.

Mais si d'un côté cette Langue tant energique abonde en termes factices & composez, ce qu'elle a, dit on, de commun avec la Grecque, on trouve d'un autre qu'il lui manque un assez bon nombre de termes simples qui font la richesse & l'elegance de la Françoise. Cette sterilité paroît dans la formation de la pluspart de ses Substantifs composez à peu pres de cette maniere. ARTISAN. *Werkman*, homme d'ouvrage ou de travail. BATELIER. *Schuitevoerder*, Meneur de bateau. CONSEILLER. *Raadsheer*, Seigneur de Conseil *ou* Conseillant. CHAPELIER. *Hoedemaaker*, faiseur de Chapeaux. Un POMMIER. *Een Appelboom*, un Arbre à pommes. Un ARPENTEUR, un Geometre. *Een Landmeeter*, un Mesureur de païs. Une ACADEMIE. *Een Hoogeschool*, *Oeffenschool*, une Ecole superieure, Ecole d'exercice. Une COMEDIE. *Een Blyspel*, un Jeu Comi-

Digitized by Google

Comique. Une TRAGEDIE, *een Treurspel*, un Jeu Tragique. *Je ne parle pas de* GANT, *een Handschoen*, un Soulier de main. Un DÉ, *een Vingerhoed*, un Chapeau de Doigt; *parce que quelque imperfection qu'on puisse remarquer dans ces deux derniers composez, ils ne laissent pas de valoir la simplicité de* Chandelier, Moutardier, Poulailler, *qui se disent en François pour* Kaersemaaker, Mostertman, Hoenderman, *& font equivoque avec* Kandelaar, Mostertpot, Hoenderhok.

On peut remarquer ensuite que la pluspart des Verbes passent presque par toutes les lettres de l'Alphabet, à l'aide de certaines prepositions: *par exemple, du Verbe* GAAN, aller, marcher; *se forment* aangaan, afgaan, begaan, doorgaan, heengaan, ingaan, losgaan, meegaan, nagaan, omgaan, opgaan, overgaan, samengaan, toegaan, uitgaan, vergaan, weg gaan, t'zeil gaan: *dont le Lecteur peut voir les differentes significations dans ce volume: de même plusieurs substantifs.* De LOOP, course. f. *resultent* aanloop, afloop, beloop, doorloop, geloop, inloop, naloop, omloop, oploop, samenloop, toeloop, uitloop, verloop, wedloop.

Après cette premiere idée qu'un Etranger se doit former de la Langue Hollandoise: il remarquera que les Supins *ou* Participes *declinables de la pluspart des Verbes se forment avec l'aide des particules* be, ge, & ver. BEDAGT, consideré, BEROOKT, enfumé, BEZAAYD, ensemencé, GEDAAN, fait, GEGEETEN, mangé, GEZIEN, vû, VERBEELD, representé, VERBODEN, deffendu, VERBRAND, brulé, VERDROOGD, desseché. *Que tous les Participes declinables, & tous les Adjectifs precedez de la particule* ON, *deviennent par ce moyen qualitez negatives.* ONBEDAGT, inconsideré, ONBEROOKT, pas enfumé, ONBEZAAYD, non ensemencé *&c.*

Des Adjectifs propres terminez en LYK, beminnelyk, doenlyk, gevaarlyk, redelyk, *qui s'ecrivoient autrefois avec un* i *simple, il en resulte des Substantifs en* HEID, *qu'il est impossible de rendre en François. Le moyen de traduire* de BEMINNELYKHEID Gods, de DOENLYKHEID der zaake? *dira-t-on l'amabilité* de Dieu, la *praticabilité* de la chose: *car c'est periphraser pitoyablement que de dire ici,* qualité de ce qui est aimable, de ce qui est praticable. *La difficulté augmente encore lorsque ces Substantifs se posent negativement:* de ONBEMINNELYKHEID van een voorwerp, de ONREDELYKHEID van een eisch, *sont des expressions très naturelles en Flamand: l'inamabilité* d'un objet, la *deraisonnabilité* d'une demande *ne le seroient gueres en François. C'est sans doute ici, & dans toutes les expressions de cette nature, comme* ondeugdelykheid, onlydelykheid, onmedogentheid, onverzoenlykheid, *& mille autres, que la Langue Hollandoise l'emporte hautement sur la Langue à la Mode.*

Ayant tâché d'être concis & de ne perdre ni peine ni papier dans l'explication literale de ces matieres; je dois avertir mes Lecteurs curieux de sçavoir les choses à fonds & dans une precision exacte que si par exemple je pouvois avoir obmis onbegaafd, onbelemmerd, *ou quelques semblables, qu'ils prennent la peine de recourir aux*

Digitized by Google

aux primitifs begaafd *&* beminnelyk, *où trouvant que le premier ſignifie* doué, orné, *& le ſecond* aimable, *il ne lui faut point d'autre eclairciſſement après la remarque qu'il aura pû voir ici, pour ſçavoir qu'*ONBEGAAFD *&* ONBEMINNELYK *ſont des termes negatifs qui ne ſe peuvent rendre en François que par circonlocution; de ſorte qu'il fera d'* ONBEGAAFD MENSCH, une perſonne ſans talents, qui n'eſt douée d'aucuns talents. *Et s'il trouve dans quelqu'autre endroit de* onbegaafdheid van een Schryver, *il ne manquera pas de ſe dire que ce Flamand ſignifie en François* le manque de Talents, l'incapacité d'un Auteur, *& ainſi du reſte.*

Je ne me ſuis pas fait plus d'affaire de ſupprimer un aſſez bon nombre de Subſtantifs en ING: *ne pouvant auſſi les rendre que par une expreſſion vague & imparfaite. Le Lecteur eût il été bien inſtruit en trouvant après* de BESCHAAVING *van een Taal.* L'Action de polir une Langue. De BESTROOYING *van de Bruidt.* L'Action de joncher le paſſage de la Mariée. *De* BESTELLING *van een brief.* L'Action de rendre une lettre? *ſecond avantage du Hollandois comparé au François. La Langue Hollandoiſe l'emporte encore ſur la Françoiſe par la facilité avec laquelle elle peut Subſtantifier tous les Verbes ſans exception: étant egal de dire en cette premiere Langue het* beſchaaven *en de* beſchaaving *van een Taal; het* beſtrooyen *en de* beſtrooying *van de Bruidt; het* beſtellen *en de* beſtelling *van een Brief: ainſi que je l'ai fait voir ſur* AANBESTEEDEN, AANBOUW, AANBRANDEN, AANBRENGEN *&c. Au reſte j'avertis mon Lecteur que comme j'ai tâché avant tout de bien developper les mots racines du Hollandois, il doit chercher* aanbeſteeding, aanbouwing, onderneeming, ontneeming *& ſemblables dans le paragraphe qui commence par* AANBESTEEDEN, AANBOUW, ONDERNEEMEN, ONTNEEMEN. *De même* onbeſcheidentheid *&* onnozelheid, *ſur* ONBESCHEID *&* ONNOZEL *&c*

Notez encore qu'en Hollandois la plus part des Adjectifs s'employent adverbialement: l'uſage voulant que l'on diſe een aandagtig menſch, *un* homme attentif, *une* perſonne attentive. *Aandachtig toeluiſteren,* ecouter attentivement. *Een dapper ſoldaat, un* vaillant ſoldat. *Dapper vechten,* combattre vaillamment.

Les Verbes BEGRAAVEN, enterrer; BEHOUDEN, garder, ſauver; BEVALLEN, accoucher; DOEN, faire; KONNEN, pouvoir; LAATEN, laiſſer; MOETEN, faloir; ONTFANGEN, recevoir; ONTHOUDEN, retenir; WILLEN, vouloir; ZIEN, voir; ZOEKEN, tâcher; *& quelques autres ne changent point de forme en devenant* Participes. *Le conſtant uſage eſt de dire een lyk* begraaven, *enterrer* un corps. *Met eere* begraaven *werden,* être enterré avec honneur. *Het Tedeum* doen *zingen,* faire chanter le Tedeum. *Men heeft 'er het Tedeum over* doen *zingen.* On en a fait chanter le Tedeum. *Willen en konnen zyn twee dingen,* Vouloir & pouvoir ſont deux choſes. *Hy heeft het niet* willen *weergeeven,* il n'a pas voulu le rendre. *Men heeft niet anders* konnen *doen,* on n'a pu faire autrement.

*****

Quant

Digitized by Google

AVERTISSEMENT

Quant aux Genres des Noms, les perſonnes de Lettres en reconnoiſſent trois, le Maſculin, le Feminin & le Neutre: les deux derniers ayant des regles certaines je commencerai par les indiquer.

NOMS Feminins.

1. REGLE.

Tous les Noms terminez en HEID, ſont Feminins: de *aardigheid*, de *behendigheid*, de *dankbaarheid*, de *grootheid*, *wysheid*, *zoetigheid*, *&c.* De ſorte qu'on dira au *genitif*, van de *ou* der *aardigheid*, van de *ou* der *behendigheid*, van de *ou* der *dankbaarheid*, *&c.*

2.

Les Noms en ING, ſans exception: Van de *ou* der *aanbidding*, van de *ou* der *bekeering*: van *de* ou *der* laating, van de *ou* der onderving, van de *ou* der *zalving*, *&c.*

3.

Les Noms terminez en DE & TE: Van de *ou* der *aarde*, van de *ou* der *bede*, van de *ou* der *elende*, van de *ou* der *genade*, van de *ou* der *breedte*, van de *ou* der *diepte*, van de *ou* der *geboorte*.

4.

Les Noms terminez en KUNDE, ſans exception: van de *ou* der *Bouwkunde*, van de *ou* der *Dichtkunde*, van de *ou* der *Staatkunde*.

5.

Tous les Noms en Y. Van de *ou* der *afgodery*, van de *ou* der *bedriegery*, van de *ou* der *boertery*, van de *ou* der *minnery*, van de *ou* der *tyranny*.

6.

La plus part des Noms en IS. Van de *ou* der *behoudenis*, van de *ou* der *belydenis*, van de *ou* der *erffenis*, van de *ou* der *gebiedenis*, van de *ou* der *kennis*.

On dit het *getuigenis*, het *vonnis*.

NOMS Neutres.

1. REGLE.

Tous les Noms Subſtantifs formez des Verbes, de même que les Adjectifs Subſtantifiez: het *aanroepen*, het *eeten*, het *loopen*, het *maakelen*, het *vallen*, het *opſtaan*: het *goed*, het *kwaad*, het *geeſtelyke*, het *waereldlyke*, het *fyne*, het *grove*, het *rood*, het *zwart*, het *dikke*, het *dunne*.

2

Tous les Diminutifs dont la Langue Hollandoiſe abonde: het *boompje*, het *broodtje*, het *byltje*, het *deuntje*, het *eytje*, het *kiſtje*, het *molentje*, het *ſchuitje*, het *vogeltje*.

3.

Les Noms en SEL, STEL & EEL, 't *bloeyſel*, 't *Doopſel*, 't *maakſel*, 't *opſtel*, 't *ſtelſel*, het *bordeel*, het *deel*, het *gekweel*, het *meel*, 't *nadeel*, 't *oordeel*, het *Tooneel*.

4.

Les Noms empruntez du Latin & du François terminez en MENT.

Het *accident*, 't *ciment*, 't *contingent*, het *element*, 't *Firmament*, 't *Parlement*.

5.

Les Noms des Provinces & Villes precedez d'un Adjectif.

Het *verloſte Braband*, het *vette Pruiſſen*, 't *verdeeld Engeland*, het *ſcheepryk Amſterdam*, 't *vermaarde Athene*, *Rome*.

6.

Les Noms des Langues. Het *Deenſch*, het *Engelſch*, het *Franſch*, het *Grieks*, het *Italiaanſch*, het *Latyn*, het *Nederduitſch*, het *Spaanſch*.

Remar-

Digitized by Google

Remarques sur la nature des Noms qualifiez Masculins par les Auteurs graves.

Le plus sûr moyen de juger des Noms pretendus Masculins en Hollandois est de regarder s'ils peuvent prendre l'Article DES *au Genitif singulier ; par cette regle on trouvera que* BOOM, OUDERDOM, TYD *sont masculins, par ce qu'il est plus usité de dire de vrugt* des booms, *que de vrugt* der boom, *le fruit de l'arbre ; de trappen* des ouderdoms, *les degrez de l'âge ; de kortheid* des tyds, *la brieveté du temps. Notez que ce même article* DES *est equivalent à* van het *devant les Neutres :* 't gebruik des Lands, *l'usage du Païs ; de kragt* des Woords, *l'efficace de la Parole ; het zegel* des Verbonds, *le sceau de l'Alliance. Au reste il est certain que la difference du style fait la difference specifique entre ce qu'on appelle Noms feminins & Noms masculins en Hollandois. Le Jardinier dira en parlant à son Maître,* een jonge boom *snoeyen ; tailler un jeune arbre ; een* zwaaren eikeboom *door* een geweldige *stormwind ontworteld, omgeslagen ; Un gros chêne deraciné, abbattu par un vent impetueux ; pendant que le* Magister *ou Regent de Classe dictant le Thême à ses Ecoliers affectera de dire en elevant sa voix, pour parler avec plus d'emphase,* eenen jongen *boom snoeyen, een* zwaare eikeboom *door* eenen geweldigen *stormwind ontworteld &c. Lors qu'un Nom commence par une voyelle ou par une* H, *c'est un grand prejugé qu'il est masculin, l'usage permettant de dire au Nominatif,* den *adel,* den *adem,* den *aanhang,* den *aanstoot,* den *emmer,* den *haart,* den *hoed. Les rigides n'approuvent pas cette licence : ils observent ici comme ailleurs la grande Regle qui veut qu'on n'employe l'*N *dans l'* Article, *le* Pronom *ou l'* Adjectif *devant un Nom Masculin que dans les cas indirects ou obliques : je crois suivre les meilleurs modeles en ne mettant l'Article* DE *devant les Noms qui commencent par une voyelle que lors qu'ils sont absolument Feminins :* de *afgodery,* de *eenigheid,* de *iedelheid,* de *overtreeding,* de *uyesop. Quand le Hollandois lettré est en doute sur le Genre d'un Nom, ce qui lui arrive un peu moins qu'aux etrangers ; s'il est d'humeur de le faire Feminin, il l'allonge au Genitif avec un* E, *ou même d'une syllabe entiere ; de glans* der *kroone, de eenvoudigheid* der *duive, de klank* der *stemme &c.*

La Langue Hollandoise est plus concise & plus coulante que la Françoise dans la formation des Noms composez de deux Substantifs. Een goude ring, *un anneau d'or ; een* zilvere lepel, *une cuiller d'argent,* staale gespen, *des boucles d'acier ; een* lakens kleed, *un habit de drap ;* kinder goed, *des hardes* ou *des joujoux d'Enfant ; de* Postwagen, *le Chariot de Poste ; een* wind-molen, *un moulin à vent ; een* beurt-schip, *un vaisseau d'ordonnance, qui va & vient à certain temps reglé. Dans ces exemples on voit que la derniere partie du double Substantif Hollandois repond à la premiere du François : c'est une regle constante. Cette* concision *est encore sensible dans les Substantifs indefinis qui ses posent sans article de même qu'en Latin. Brood,* du pain ; *bier,* de la biere ; *water,* de l'eau ; *menschen,* des hommes ; *nooten,* des noix ; *schepen,* des vaisseaux.

Les Verbes composez comme afgaan, doorgaan, meegaan, toegaan, voorgaan, afschieten, doodschieten, inschieten, verschieten, neerzetten, op-

Digitized by Google

zeggen, overvaaren *&c. transportent la premiere syllabe à la fin de la phrase où ils entrent au temps present & au preterit.* De *Brieven op Antwerpen* gaan *van hier 's Maandags en Donderdags's avonds* af: les Lettres pour Anvers partent d'ici le Lundi & le Jeudi au soir. *Hy* schoot *zyn roer, zyn pistool op hem* af: il tira, lâcha son fusil, son pistolet sur lui. *'t Kind* zegt *zyn les* op: l'Enfant dit sa leçon. Zet *de mand daar* neer: mettez le panier en cet endroit là.

Un seul Verbe exprime souvent une action & la maniere dont elle se fait. Dood bloeden, *saigner jusqu'à ce que la vie en sorte, qu'on soit mort.* Dood schieten, *tuer avec une arme à feu, avec une fleche.* Dood vriezen, *être engelé & mourir de froid. Een Stad* doorryden, *traverser une Ville, passer par une Ville à cheval ou en carosse. Een Kind* overryden, *passer par dessus un Enfant, ecraser un Enfant, faire passer les roues d'une charette, d'un carosse par dessus un Enfant. Een appel* doorbyten, *fendre une pomme à belles dents. Zig* blind leezen, *perdre la vue à force de lire.*

Les Noms suivants Capitein, Heer, kaerel, man, mensch, persoon, soldaat, *& quelques autres demandent les mêmes Adjectifs que les Noms Neutres; de sorte qu'on dit, een* vroom, *een* vast man, *un homme de bien, un homme bien portant, en bonne santé; een* groot Capitein, groot Veldheer, *un grand Capitaine, un grand General; een* braaf, *een* kloek soldaat, *un brave, un vaillant soldat; een* ryk Heer, *un riche Seigneur; een* geleerd persoon, *un homme savant, un homme d'erudition. Il y a au contraire des Noms masculins qui souffrent la terminaison feminine dans les Adjectifs qui les precedent. Een* lompe boer, *un païsan mal adroit, un gros rustre; een* ryke Jood, *un riche Juif, een* nieuwe Koning, *un nouveau Roy; een* vaste klant, *un chaland assuré, une pratique assurée.*

Il est temps de dire que ma Methode de raprocher autant qu'il se peut les mots composez de leurs primitifs, pourra sembler moins propre à faire trouver ces mots là aux personnes qui ignorent entierement la Langue Hollandoise: je n'en disconviens pas tout à fait: mais voici ce que l'on peut dire hardiment en faveur de ma methode: les personnes intelligentes pourront se servir d'autant plus utilement de ce Dictionnaire ci, qu'y voyant toutes les branches du mot racine rangées selon l'ordre Alphabetique à la suite de leur primitif, elles pouront developer aisément & avec plaisir tous les autres semblables composez dont chaque particulier s'arroge la faculté de multiplier le nombre à l'infini: de sorte que ce seroit la Mer à boire que de les pretendre tous placer separement. Si par exemple le mot PAN-AAL *n'étoit pas dans ce Livre, sur la Lettre* P, *il n'y auroit pas d'autre inconvenient que celui de recourir au primitif* AAL, *où ce mot composé & plusieurs autres se trouvent. De même si* KAMER-ROK, RY-ROK *ne s'offrent pas selon le rang de l'Alphabeth en gros caractere sur la colomne* KA, *ni sur celle de* RY, *il n'y a qu'à recourir au primitif* ROK, *& l'on verra que s'etant accoutumé à cette maniere de chercher les mots après leurs racines on est bien plus sûr de son fait que ne peuvent l'être ceux qui n'apprennent la Langue que par routine, à l'aide des compilations mal digerées, où tout se trouve pêle mêle. Le soin que j'ai pris de placer dans cet ouvrage suivant l'ordre Alphabetique les* preterits *& les* participes

des

Digitized by Google

des Verbes irreguliers, & de marquer la difference notable du pluriel *de certains Noms d'avec leur* singulier, *merite bien que l'on me faſſe grace ſur le petit nombre de compoſez que je puis avoir obmis ou traittez trop legerement en m'attachant au ſolide. C'eſt aux connoiſſeurs à juger ſi mon Dictionnaire ſe diſtingue heureuſement de ceux où l'acceſſoire l'emporte presque toujours ſur le principal.*

Je prie mes Lecteurs de remarquer de quelle orthographe je me ſers: cherchant dans cet ouvrage baren, blazen, jagen, paren, raken, beven, geven, nemen, ſtelen, dolen, loven, roven, *on les croira oubliez: comme le redoublement de la voyelle eſt abſolument neceſſaire dans la Conjugaiſon de ces Verbes, J'ecris* baaren, blaazen, jaagen, paaren, raaken, beeven, geeven, neemen, ſteelen, doolen, looven, rooven. *De même à l'egard des Noms ſuivants: comme on dit* brood, deel, dood, buur, ſteen, zaak *au ſingulier, il faut ecrire au pluriel* brooden, deelen, dooden, buuren, ſteenen, zaaken, *& jamais* broden, delen, doden, buren, ſtenen, zaken, *ainſi que quelques autres font.*

Le François qui voudra s'affermir dans l'uſage de la Langue Hollandoiſe, fera bien d'apprendre à Decliner les Noms & à Conjuguer les Verbes de la maniere ſimple que je le montre dans ma Grammaire Françoiſe & Hollandoiſe; *d'extraire & d'apprendre enſuite par coeur les Noms Neutres les plus familiers; de même que les Preterits & les Participes ou Supins irreguliers. Voici ceux que je crois avoir obmis.*

At, *mangea*; bad, *pria;* bedroog, *trompa*; bedreef, *commit, exerça*; bedreeven, *commis, exercé*; bedurf, *gata;* beet, *mordit*; begaf, *abandonna;* beging, *fit, commit;* begon, *commença;* begroef, *enterra*; begreep, *comprit*; behield, *conſerva*; behielp, *aida;* beleed, *confeſſa;* benam, *ota*; beriep, *convoqua;* beroepen, *convoqué*; beſchreef, *decrivit*; betrad, *marcha*; betrof, *concerna*, bevangen, *pris*; beviel, *accoucha*; beving, *ſaiſit;* bevogt, *combattit*; bevogten, *remporté;* bewees, *temoigna*; beweezen, *temoigné;* bezag, *vit;* bezien, *vu;* bezat, *poſſeda;* bezeten, *poſſedé;* bezogt, *viſité;* bezwoer, *conjura;* bezweek, *ſuccomba;* bezweeken, *ſuccombé*; bleef, *demeura;* blies, *ſouffla;* blonk, *brilla*; bond, *lia*; bood, *offrit;* borſt, *creva*; bragt, *apporta*; brak, *rompit*; bried, *rotit*; dagt, *penſa;* dong, *marchanda*; dook, *enfonça, plongea*; dreef, *flota, nagea*; drong, *entra, penetra*; dwong, *contraignit;* gebeeten, *mordu*; geholpen, *aidé;* gebleeven, *demeuré*; gebonden, *lié;* gebood, *commanda*; gedoken, *plongé;* geleek, *reſſembla;* genas, *guerit*; genoot, *jouït*; ging, *alla, & très peu d'autres auſſi importans. Je dois dire en cet endroit que mon Dictionnaire eût été bien moins utile aux François & autres Etrangers, ſans l'avis des Meſſieurs P**. & F**. que je n'euſſe pas manqué de conſulter en compoſant cette Preface, ſi leurs affaires leur avoient permis de ſejourner plus longtemps en Hollande.*

Digitized by Google

LYST van zommige Manne en Vrouwe Naamen die of in 't Nederduitsch of in 't Fransch van de Grondnaamen verschillen.

AGNITA. *Agnès.*
ANNAATJE. *Nanette.*
ARENT. *Arnoût.*
BALTES. *Balthazar.*
BAREND. *Bernard.*
BARTEL. *Barthelomée.*
CASPER. *Gaspar.*
DIEDERIK. *Thierry.*
DIRK. *Theodore.*
FRANCYNTJE. *Fanchon.*
GERRIT. *Gerard.*
GILLIS. *Gille.*
GRIETJE *Margot.*
HENDRIK. *Henry.*
HENDRINA. *Henriette.*
JACOB. *Jacob.*
JACOBUS. *Jacques.*
JANTJE *Jeannot.*
JAPIK. Jacobus. *Jacques.*
JOCHEM. *Joachim.*
JOHANNAATJE. *Jeanneton.*
JOOST. *Juste.*
JORIS. *George.*
KAATJE *Cataut.*
KAREL DE VYFDE. *Charlequint.*
KEES. *Corneille.*
KLAAS. *Nicolas.*
KLAASJE. *Nicole.*
LAMMERT. *Lambert.*
LEENDERT *Léonard.*
LENA. *Helène.*
LODEWYK. *Louis.*
LOUWERIS. *Laurent.*
LYSJE. *Liſette, Babet.*
MATTHYS. *Matthieu.*
MIETJE. *Manon.*
MOZES. *Moyſe.*
NEELTJE. *Cornelie.*
NOACH. *Noë.*
PIETER. *Pierre.*
PIETJE. *Pierrot.*
PIETERTJE. *Perrette.*
REYNIER. *René.*
REYNOUT. *Renaud.*
RYKERT. *Richard.*
SANTJE. *Suſon, Suſette.*
STEPHANUS. *Etienne.*
STEVEN. Vide ſupra.
STOFFEL. *Chriſtoffle.*
TEUNIS. *Antboine.*
TRUY, Tryntje. *Gertrude.*
TRYN, Trúytje. *Catherine.*
WILLEM. *Guillaume.*
WILLEMYN. Willempje. *Guillemette.*

LYST van eenige Naamen van Steden, Vloeden en Landschappen, die merkelyk in de uitspraak der beide Nederduitsche en Fransche Taalen, verschillen.

AKEN. *Aix la Chapelle.*
De ALBIGENZEN. *Les Albegeois.*
De ALPISCHEBERGEN. *Les Alpes.*
ANTWERPEN. *Anvers.*
ATRECHT. *Arras.*
ARCHANGEL. *St. Michel Archange.*
BAZEL. *Bâle.*
BERGEN in Henegouwen. *Mons en Haynaut.*
CANTELBERG. *Cantorbery.*
Een DEEN, man uit Deenemarken *Un Danois, homme de Danemarc.*
DIEDENHOVEN *Thionville.*
De DONAU. *Le Danube.*
DOORNIK. *Tournay.*
DUITSER. *Allemand.*
DUITSLAND. *Allemagne.*
ENGELAND. *Angleterre.*
Een ENGELSMAN *Un Anglois.*
FRANKENLAND. *Franconie*
De GAULEN. Oud Vrankryk. *Les Gaules*
Een GAULER. *Un Gaulois.*
GENOUA. *Gènes.*
Een GENUEES. *Un Gênois.*
Een GRAUBUNDER. *Un Griſon*
's GRAVENHAAG. *La Haye des Comtes*
GRIEKENLAND *La Grece.*
GRIEKSWEISSENBURGH. *Belgrade.*
GULIK. *Juliers.*
HAAG. (den) *La Haye.*
HANZEESTAD. *Ville Anſéatique.*
HENEGOUWEN. *Le Haynaut*
's HERTOGENBOS. *Bois le Duc.*
HOOGDUITSER, DUITSER. *Un Allemand.*
IER, man uit Ierland. *Irlandois.*
KAMERIK. *Cambray.*
KEULEN. *Cologne.*
KLEEF. *Clèves.*
KLEEFSLAND. *Le Pays de Clève.*
De LAPPEN. Laplanders. *Les Lapons.*
LAPLAND. *La Laponie.*
LEUVEN. *Louvain.*
LEUVENAAR *Homme de Louvain.*
LITTAUWEN. *La Lituanie*
LITTAUWER. *Lituanien.*
LONDEN. *Londres.*
LOTHARINGEN. *Lorraine.*
LOTHARINGER. *Lorrain.*
LUIK. *Liege.*
LUIKENAAR. *Liegeois.*
LUIKERWAAL *Walon d'autour de Liege.*
LYFLAND. *La Livonie.*
LYFLANDER. *Un Livonien.*
De LYS. *Le Lis.*
De MAAS. *La Meuſe.*
MECHELEN. *Malines.*
MENTS. *Mayence.*
MUNCHEN. *Munic.*
NAMEN. *Namur.*
NOORWEEGEN. *Norvege.*
NEDERLAND *Pays-Bas.*
OFFEN. *Bude*
OOSTENRYK *Autriche.*
OOST INDIEN. *Les grandes Indes.*
PALTS. (de) *Le Palatinat.*
POMEREN. *La Pomeranie.*
PICARDYER. *Picard.*
REGENSBURG. *Ratisbonne.*
RUS, man uit Ruſland. *Ruſſien, homme de Ruſſie.*
RYSSEL. *Lille.*
De SCHELDE. *l'Eſcaut.*
Een SCHOT. *Un Ecoſſois.*
SCHOTLAND. *l'Ecoſſe.*
SLUIS. *l'Ecluſe.*
SPANJEN. *l'Eſpagne.*
SPANJAARD *Eſpagnol.*
STIERMARK. *Stirie.*
STOELWEISSENBURG. *Albe Royale.*
STRAAT. (de) *Le Detroit.*
TEEMS (de) *La Tamiſe.*
THIENEN. *Tirlemont.*
TRIER. *Treves.*
VENETIE. *Veniſe.*
VLAANDEREN. *Flandres.*
VRANKRYK. *La France.*
Een VRIES *Un Friſon.*
VRIESLAND. *La Friſe.*
De WALDENSEN. *Les Vaudois.*
De WALDSTEDEN. *Les Villes Forétieres.*
't Prinsdom van WALLIS. *La Principauté de Galles.*
WEENEN. *Vienne en Autriche.*
De WEYSSEL. *La Viſtule.*
WESTINDIEN. *Les Indes Occidentales.*
ZEVENBERGEN. *La Tranſilvanie.*
Een ZWITSER. *Un Suiſſe.*
ZWITSERLAND. *La Suiſſe.*

Copye

Digitized by Google

Copye van de PRIVILEGIE.

DE Staten van Hollandt ende Weſt-Vrieſlandt, doen te weten, alſoo ons vertoont is by Pieter Marin, Burger van de Stad Amſterdam, hoe hy by de twintig jaeren aldaar profeſſie gedaan hebbende van de Franſe Taele te onderwyzen, en zyn uyterſte vlijt aangewent, om de verwagting der Liefhebbers van de gemelde Tael na zijn beſte vermogen te voldoen, in ſtaat zoude wezen van te laten drukken een Compleet Franſch en Nederduitſch Woordenboek, ſoo als tot noch toe niet was uit gekomen, by aldien ſyn goed voornemen niet getraverſeerd wierd door menſchen, die uyt hoofde van ſecker Privilegie op een onvolmaakt werk in 't Jaar 1686 verleent, en voor vyf à ſes Jaren gerenoveerd, ſich inbeelden alleen bevoegd te zijn, om boeken de gemelde materie raeckende uyt te geven, of van de ſulcken, die al het geene den Suppl^t. nu en dan in 't licht braght, naar eige arbitraire gevallen extraheerden, verminkten, en naedrukten, tot groot diſreſpect, en ſchade van den Autheur; derhalven keerde hy Suppl^t. ſich met alle onderdanigh^e. tot ons, verzockende, dat het ons gelieven mochte hem Suppl^t. met een ſpeciaal Octroy ofte Privilegie te begunſtigen by welken hy Suppl^t. zijne volkome gereed leggende Copye tot een Compleet Frans en Nederduyts Woordenboek, mitsgaders de verdere productien van zyn eige inventie en bewerckingh, met uytſluitingh van alle anderen, behalven die geenen, die daar toe door hem Suppl^t. ſpeciael geauthoriſeerd zoude zijn, gedurende den tijt van vyftien of meerdere Jaren, alleen in deeze Landen zouden mogen drucken, doen drucken ende verkopen, in ſodanige formaet, als hy Suppl^t. ſoude goed vinden, met verbod dat niemand 't zelve boeck, of eenige der verdere productien, van zyn eigen inventie, en bewerking, de Franſche en Nederduitſche Taal concerneerende, nadrucken of elders nagedruckt zijnde, in den voorſch. onſen Lande ſoude mogen inveeren of verkopen, op ſeeckere pæne, by de overtreeders te verbeuren; SOO IST, dat wy de ſaecke ende 't voorſch. verſoek overgemerckt hebbende, en genegen weſende ter bede van den Suppl^t. uyt onſe rechte wetenſchap, ſouveraine maght, ende authoriteyt den ſelven Suppl^t. geconſenteert, geaccordeert, ende geoctroyeert hebben, conſenteren, accorderen ende octroyeren hem mits deſen, dat hy geduyrende den tyt van vyftien eerſt achter een volgende Jaeren 't voorſch. Frans, en Nederduyts Woordenboeck, mitsgaders de vordere productien, van ſijn eyge inventie of bewerckingh binnen den voorſch. onſen Lande alleen, behalven de geenen, die daar toe door hem Suppl^t. ſpeciael geauthoriſeert ſoude ſijn ſal mogen drucken, doen drucken, uytgeven, en verkopen; verbiedende daerom allen ende een ygelijck het ſelve boeck in 't geheel ofte deel naer te drucken, ofte elders nagedruckt, binnen den ſelven onſen Lande te brengen, uyt te geven ofte verkopen op verbeurte van alle de naergedrukte, ingebrachte ofte verkoghte exemplaren ende een boete van drie hondert gulden daar en boven te verbeuren, te appliceeren een derde part voor den Officier die de calange doen zal, een derde part voor den armen der plaetſe daer het caſus voorvallen ſal; ende het reſterende derde part voor den Suppl^t.: alles in dien verſtande, dat wy den Suppl^t. alleen willende gratificeeren tot verhoedinge van ſijne ſchade, door het nadrucken van het voorſch boeck, daer door in geenigen deelen verſtaen den inhoude van dien te authoriſeeren, ofte te advoueeren ende veel min het ſelve onder onſe protectie ende beſcherminge eenigh meerder credit, aenſien ofte reputatie te geven, Nemaar den Suppl^t. in cas daer inne iets onbehoorlycx ſoude influeeren, alle het zelve tot zijnen laſte ſal gehouden weſen te verantwoorden, tot dien eynde wel expreſſelyk begerende dat by aldien hy deſen onſen Octroye voor het zelve boek ſal willen ſtellen, daer van geen geabrevieerde ofte gecontrahe. mentie ſal mogen maecken, nemaer gehouden weſen het ſelve Octroy in 't geheel, ende zonder eenige omiſſie daer voor te drucken, ofte te doen drucken, ende dat hy gehouden ſal zyn een exemplaer van 't voorſch. boeck, gebonden, ende wel gecondition^e. te brengen in de Bibliotheecq van onſe Univerſiteit tot Leyden, ende daar van behoorlijk te doen blyken, alles op pæne van het effect van dien te verlieſen. Ende ten eynde den Suppl^t. deſen onſen conſente ende Octroye mogen genieten als naer behooren, laſten wy allen ende een ygelijk die 't aengaen magh, dat ſy den Suppl^t. van den inhoude van deſen doen, laten, ende gedogen, ruſtelijck, vredelijck, ende volkomentlijck genieten, ende gebruycken, ceſſerende alle beleth ter contrarie, gedaen in den Hage onder onſe grooten Zegele hier onder aen doen hangen, den twintighſte April in 't Jaar onſes Heer en Zalighmakers zeventhien hondert ſes.

Was geparapheert

A. HEINSIUS Vt.

Onderſtond ter Ordonnantie van de Staten.

En geteekent

SIMON VAN BEAUMONT.

Den Autheur erkent geen Exemplaaren voor de zyne, dan die met zyn eigen hand onderteekend zyn.

Marin

Digitized by Google

VERKLAARING
DER
ZINTEEKENS EN *ABBREVIATIEN*
in dit Werk gebruikt.

V. A.	*Verbum Activum.*	Daadelyk Werkwoord.
V. N.	*Verbum Neutrum.*	Onzydig Werkw.
Pret.	*Preteritum.*	Voorleden tyd.
Part.	*Participium.*	Deelwoord.
M.	*Masculinum.*	Mannelyk.
F.	*Fœmininum.*	Vrouwelyk.
N.	*Neutrum.*	Onzydig.
Adv.	*Adverbium.*	Bywoord.
Subst.	*Substantivum.*	Zelfstandig.
Adj.	*Adjectivum.*	Toevoegelyk.
Ir.	*Ironicè.*	Gekscheerend.
Boert: spr.		Boertige Spreekwyze.
Fig.		Figuurlyk.
Gekscb.		Gekscheering.
Gem. Spr.		Gemeenzame Spreekwyze.
Schr. Spr.		Schriftuurlyke Spreekwyze.
Spreekw.		Spreekwoord.

COM-

Digitized by Google

COMPLEET
NEDERDUITSCH EN FRANSCH
WOORDENBOEK.

DICTIONNAIRE
COMPLET
HOLLANDOIS & FRANÇOIS.

AAF. AAG. AAJ. AAK. AAL.

A Eerſte letter van 't AB. Geen A voor een B kennen, fig: ſpreekw: heel bot, heel dom zyn. *Ne ſçavoir ni A ni B, être fort ignorant.*

AAF.

AAF. f. Wagenmaakers woord: gedeelte van een rad of wiel daar de wagen-as in draayd. *Moyeu de roue.* m. *partie de la roue dans laquelle tourne l'aiſſieu.*

AAFJE, werd als een *diminutivum* van Agatha, en ook van Eva, Vrouwe naamen, gezegt. *Diminutif d'Agathe & d'Eve, Noms de femme.*

AAFSCH, wierd voor deezen in de plaats van *verkeerd*, of *ſlinks*, gezegd. *à rebours, de travers, à gauche.*

AAG.

AAGT of **AGATHA**, Vrouwe naam. *Agathe, nom de femme.*

AAGT, AAGTAPPEL of **AAGTESAPPEL.** zuuren appel van de beſte ſoort in dit Land waſſchende. *Pomme rougeatre de la meilleure eſpece qui croiſſe en ce Pais cy; eſpece de pomme de carpendu rayé.*

AAJ.

AAJEN of **AAYEN.** v. a. Streelen, troetelen. *Flater, careſſer.* Een kind aajen. *Flater, careſſer un enfant.*

AAK.

AAK. f. lang platboomd vaartuig, boven ſmal toelopende, voor en agter met een breede ſteven als een beitel, en daarom ook wel *beitel-aak* genaamd. *Eſpece de gabare ou de barque longue, large de fonds & dont le bordage va en etreciſſant.*

AAL.

AAL of **AEL.** f. bekende ſlymige Rivier-vis. *Anguille.* f. Boere aal, puit-aal. *Anguille qu'on prend dans les étangs, dans les paluds des tourbieres.* Kat-aal, kleine magere aal. *Petite anguille de rebut, que l'on donne à manger aux chats.* Pan-aal. *Des anguilles qu'on etuve dans la terrine* ou *dans la poële.* Speet-aal. *Des anguilles en brochettes, anguilles coupées par tronçons & roties à des brochettes.* Zig wringen, krimpen als een aal. *Se tordre, ſe retirer comme une anguille.* Een gladde aal by de ſtaart hebben, in eene netelige zaak gewikkeld zyn. *Tenir le loup par les oreilles, être intrigué, embarqué dans une affaire épineuſe.*

AALBES ofte **AALBEZIE.** f. bekende vrugt. *Groſeille.* f. Daar zyn witte, roode en zwarte aalbeſſen. *Il y a des groſeilles blanches ou perlées, des groſeilles rouges, & des groſeilles noires,* dites *faux poivrier.*

AALB AALM. AALS.

AALBESSE BIER. n. *De la biere faite de jus de groſeilles.*

AALBESSE WYN. *Du vin de groſeilles.* m.

AALBEZIË, Aalbes. *Groſeille.* f. Aalbezien plukken. *Cueillir des groſeilles.* **AALBEZIE-BOOM**, Aalbeſſeboom. *Groſelier.* m.

AALMOES, Aalmis, Liefdegift. *Aumone.* f. Om een aalmoes bidden, een aalmoes verzoeken. *Demander l'aumone, la charité.*

AALMOESSENIER. Uitreiker, uitdeeler der aalmoeſſen. *Aumonier, diſtributeur, diſpenſateur des aumones.* Een derde van de boete is ten behoeve der Aalmoeſſeniers. *Un tiers de l'amende eſt au profit des Aumoniers.*

AALMOESSENIER. Hoſprieſter, geeſtelyk perſoon die 's Vorſten aalmoeſſen uitdeeld, aan tafel voor hem bid, &c. *Aumonier.* Mynheer de Cardinaal N. N. groot Aalmoeſſenier van Vrankryk. *Monſeigneur le Cardinal N. N. grand Aumonier de France.*

AALMOESSENIERS-HUIS. n. Huis daar de Aalmoeſſeniers-armen, vreemde weezen, vondelingen, &c. onderhouden werden. *Maiſon des pauvres entretenus de la Ville, Maiſon des orphelins etrangers, où l'on eleve auſſi les enfans trouvez, &c.* **AALMOESSENIERS-KIND**, in Amſterdam en in eenige andere plaatſen van Nederland; Vreemd weeskind, vondeling die van aalmoeſſen leefd, onderhouden werd. *Un orfelin etranger, un enfant trouvé entretenu, alimenté dans une maiſon de charité.*

AALMOESSENIERSSCHAP. n. Ampt, bediening, waardigheid van die 's Vorſten aalmoeſſen uitdeeld, &c. *Aumonerie.* f. *Charge, employ, dignité de l'Aumonier d'un Prince, d'un Roy, &c.*

AALOUD. zie **ALOUD.** Heel oud, zeer oud. *Très ancien.* Het aaloude Stamhuis der Naſſauwen. *La très ancienne Maiſon des Naſſau.*

AALSHUID. f. **AALSVEL.** n. *Peau d'anguille.* f. Een zweep van aalshuid. *Un fouet de peau d'anguille.* 't Is een Koopman in aalshuiden, een gering en armelyk Koopman. *C'eſt un Marchand de peaux d'anguilles,* ou pluſtôt, *un Marchand d'allumettes.*

AALSMEER. n. *De la graiſſe d'anguille.* f. **AALS-VEL.** n. aalshuid. f. *Peau d'anguille.* f.

AALSTEEKER of **AALSCHAAR.** f. lange kloet met een yzere ſchaar, daar men de aal in de grond mede ſteekt, vangd. *Perche ferrée qu'on fiche dans le fonds de l'eau pour prendre des anguilles.* f.

Digitized by Google

AALTJE. n. kleine aal. *Petite anguille.* Een panaaltje eeten. *Manger des anguilles etuvées.*

AALTJE is ook het *diminutivum* van ALIDA, Vrouwe naam. *Diminutif d'Alaide* ou *Adelaïde*, nom de femme.

A A M.

AAM, wyn vaatje, honderd agt en twintig mingelen inhoudende. *Ame, baril, petit tonneau, tenant* 128 *mingles de vin.* m. Een aam Rynſche wyn. *Un ame, un petit tonneau de vin de Rhin.* De aam der Olyſlagers houd maar 120 mingelen.

AAM, werd altemets by ſamentrekking, *contractio, ſyncope*, voor ADEM gezegt. *Haleine.* f. Hy was uit zyn aam geloopen. *Il etoit hors d'haleine à force de courir, il etoit tout eſſoufflé.*

AAMBEELD of AANBEELD. n. Bekend ſmitstuig. *Enclume.* f. Het yzer op het aambeeld kloppen, ſmeeden. *Battre, forger le fer ſur l'enclume.* Hy heeft een kop zoo hard als een aambeeld, fig: ſpreekw. *Il a la tête dure comme une enclume, c'eſt une mâchoire d'âne, une caboche imbecile.*

AAMBEYEN of AANBEYEN, gezwollene ſpeenaders, ontſteeking, ſcherpigheid in de ſpeentakken. *Hemorroïdes.* f. pl.

AAMBORSTIG. Adj. Engborſtig, kortademig, kortborſtig. *Aſthmatique, qui a la reſpiration embarraſſée.*

AAMBORSTIGHEID. f. Engborſtigheid, benaauwde ademhaaling. *Aſthme.* m. *Difficulté de reſpirer.* f.

AAMMEGTIG. Adj. zie ONMAGTIG, MAGTELOOS, FLAAUW. *Impuiſſant, foible, ſans vigueur.* AAMMEGTIGHEID. f. Magteloosheid, flaauwte. *Foibleſſe, defaillance.* f.

A A N.

AAN. Dit voorzetſelwoordje werd in veelderley ſamengeſtelde Werkwoorden en Naamen gevonden, als AANBINDEN. *Lier.* AANKOMEN. *Arriver.* AANMOEDIGING. *Encouragement.* m.

AAN, alleen ſtaande, wyſt den *Dativus* der eigene Naamwoorden en Voornaamen. *à.* Aan Jupiter. *à Jupiter.* Aan David. *à David.* Aan my en aan haar. *à moy & à elle.*

AAN, word veeltyds gebruikt om met een Werkwoord de geſtadigheid eener daad aan te wyzen. Al aan eeten, al aan praaten, al aan werken. *Manger, parler, travailler toujours, ſans diſcontinuer.*

AAN, word ſomtyds voor een geheel Werkwoord genomen en verſtaan. De ſchuit is nog niet aan, *dat is*, nog niet aangekomen. *Le bateau n'eſt pas encore arrivé, la barque n'eſt pas encore arrivée.* De kaars is nog aan, brand nog. *La chandelle brule encore.* Zoo de Burgemeeſter H. nog aan was, nog in 't bewind was. *Si le Bourguemaitre H. etoit encore en regence, en charge.* De bal is aan, heeft aan de paal geraakt. *La balle a touché, frappé contre le piquet.* Hy had een zwarte rok aan. *Il avoit un habit noir.* Hy is'er kwalyk aan, hy ſteekt in een kwaad vel; 't is een ongeluk voor hem. *Il eſt à plaindre, il eſt bien mal dans ſa peau; c'eſt un malheur pour luy.* Ziet verders AANHEBBEN, AAN ZYN, en zoo voorts; naar elſch van zaaken.

AAN, wyſt veeltyds de deelen eene geheele ſom uitmaakende: als, Hy heeft voor twee honderd duizend gulden aan ſchilderyen, aan juweelen. *Il a pour deux cent mille livres de tableaux, de pierreries.* Hebt gy voor een ſchelling aan duiten? *Avez vous pour un eſcalin de dutes?* Daar gaan vyftien ellen laken aan. *Il y entre quinze aunes de drap.*

AAN, werd nog als een plaatſelyk voorzetſel gebruikt. Hy heeft een plaats aan de Vecht. *Il a une maiſon de campagne près du Vecht, au bord du Vecht.* Kom morgen ochtend aan myn huis. *Venez demain au matin à ma maiſon, chez moy.*

AANADEMEN. v. n. Aanaaſſemen. v. a. Zagtjes aan of overblaazen, Konſtw: *Souffler doucement.* Goud aanademen. *Souffler doucement ſur de l'or d'applique.*

AANBAFFEN, AANBASSEN, AANBLAFFEN. v. n. *Abboyer.* De voorby-gaanders aanbaffen. *Abboyer aux paſſants.* Het AANBAFFEN, de aanbaffing van den hond verveelde ons zoo geweldig dat.... *L'abboy du chien nous incommodoit ſi fort que....*

AANBAKKEN. v. n. aan de pan, &c. in 't gaar worden vaſt raaken. *Se havir, s'attacher, tenir à la poële, &c. en parlant de bignets, d'omelettes, &c.*

AANBASSEN, AANBAFFEN of AANBLAFFEN, v. n. Blaffen tegen iets aan. *Abboyer à quelque choſe.* Tegen de Maan aanbaſſen, vergeefſch geweld doen. *Abboyer contre la Lune, cracher contre le vent, battre l'eau.*

AANBEELD of AAMBEELD. n. Bekend ſmitstuig. Tuſſen de hamer en 't aanbeeld zyn, geweldig moeten aanhouden. *être entre le marteau & l'enclume.* phr.

AANBEGIN, n. eerſte begin. *Commencement.* m. *Premiere origine.* f. Van des Waerelds aanbegin tot heden toe. *Depuis le commencement du Monde juſqu'à ce jour ci.*

AANBELANG, zie BELANG. *Conſequence, importance.* f. 't Is een zaak van groot aanbelang. *C'eſt une affaire de grande importance.*

AANBELANGEN, v. a. Betreffen, raaken, belangen. *Concerner, toucher, regarder.* Al wat des Konings dienſt mag aanbelangen. *Tout ce qui peut concerner le ſervice du Roy.* Wat my aanbelangd, wat my aangaat, ik heb 'er niet tegen. *Pour ce qui eſt de moy, quant à moy, je ne m'y oppoſe pas.*

AANBELLEN. v. n. Aanſchellen. *Tirer à la ſonnette, la clochette, ſonner.*

AANBESTEED. *Participium* of Deelwoord van AANBESTEEDEN. *Donné à forfait, delivré à l'entrepreneur à tant pour tout l'ouvrage.* Aanbeſteede Veſting-werken. *Des Fortifications données à forfait, pour leſquelles on eſt convenu avec l'entrepreneur.* Aanbeſteed werk. *De l'ouvrage de commande.*

AANBESTEEDEN. v. a. Aanbeveelen, tegen zekere vaſte prys te maaken, te verrichten geeven. *Ordonner, commander, faire marché, convenir pour certain prix, donner à forfait.* Het AANBESTEEDEN of de AANBESTEEDING der nieuwe Veſting-werken zal tegen Maart geſchieden. *On conviendra du prix, on fera marché vers le mois de Mars avec les Entrepreneurs pour les nouvelles Fortifications.*

AANBESTEEDER van eenig werk. *Celuy qui ordonne, commande quelque ouvrage.*

AANBESTEEDING. f. Overeenkomſt, verdrag tuſſchen den aanbeſteeder en den aanneemer van 't werk. *Marché, accord.* m. *Compoſition à forfait pour la conſtruction de quelque ouvrage.* f.

AANBESTEEDSTER van eenig werk. *Celle qui ordonne, qui commande quelque ouvrage.*

AANBESTELLEN. v. a. Te maaken geeven. *Commander, ordonner de faire.* Nieuwe ſchoenen aanbeſtellen. *Commander des ſouliers neufs.* Aanbeſteld werk. *De l'ouvrage commandé*, ou *de commande.*

AANBESTERVEN, zie AANSTERVEN, door 't overlyden van iemand ten deel vallen. *Echoir en heritage par le decès de quelqu'un.*

AANBESTORVEN, of liever AANGESTORVEN, door 't overlyden van iemand aangekomen, in eigendom vervallen. *Echu, heritè par la mort de quelqu'un.*

Aan-

Digitized by Google

Aanbestorven of aangestorven goed. *Dubion d'heritage, des biens echus par mort ou decès de quelqu'un.*

AANBETROUWD, part: van AANBETROUWEN, aanvertrouwd, toevertrouwd. *Confié, donné en garde, mis en depôt.* Aanbetrouwd goed. *Des biens, des effets confiez à quelqu'un.* Den aanbetrouwden ſchat weder geeven. *Rendre, remettre le depôt.*

AANBETROUWEN. v. a. Aanvertrouwen, toevertrouwen. *Confier, donner en depôt.* Iemand zyne geheimen, zyn goed aanbetrouwen. *Confier ſes ſecrets, donner ſes effets en depôt à quelqu'un.* Na het AANBETROUWEN, na de AANBETROUWING, aanvertrouwing van zyn geheim. *Après la depoſition de ſon ſecret, après avoir confié ſon ſecret.*

AANBEVEELEN. v. a. Aanpryzen, opleggen. *Recommander.* Iemand zynen vrind aanbeveelen. *Recommander quelqu'un à ſon amy.* Den kantoor-knegt de zorg, de bewaaring van 't huis aanbeveelen. *Recommander le ſoin, la garde de la maiſon au garçon de comptoir.* Een jongeling het leezen der goede boeken AANBEVEELEN, aanpryzen. *Recommander à un jeune homme la lecture des bons livres.* Zig Gode aanbeveelen alvoorens in ſlaap te vallen. *Se recommander à Dieu avant que de s'endormir.*

AANBEVEELING. f. Aanpryzing. *Recommandation, exhortation d'avoir ſoin, de protezer.* f. De aanbeveeling, het aanbeveelen van een vrind aan den ander. *La recommandation d'un amy à l'autre.* Naar aanbeveelinge Godes verblyve &c. *Je demeure après vous avoir recommandé au bon Dieu, &c.*

AANBEVOLEN, part: van AANBEVEELEN. *Recommandé.* Na hem zyn vrouw en kinderen aanbevolen te hebben. *Après luy avoir recommandé ſa femme & ſes enfans.* Aanbevole goederen. *Des effets recommandez, confiez au ſoin de quelqu'un.*

AANBEYEN, is op AAMBEYEN uitgelegt. *Hemorroïdes.* f. pl.

AANBIDDELYK. adj. Aanbiddens waardig. *Adorable.* De aanbiddelyke Majeſteit Gods. *L'adorable Majeſté de Dieu!* Myne aanbiddelyke ſchoone! Troetel-woordje. *Mon adorable, belle!*

AANBIDDELYKHEID. f. Hoedanigheid van't geen aanbiddelyk is. *Adorabilité.* f. *Qualité de ce qui eſt adorable.* Il n'a point d'uſage en François.

AANBIDDEN. v. a. Aanroepen, Goddelyke eere bewyzen. *Adorer, invoquer.* Men moet God alleen aanbidden. *Il ne faut adorer que Dieu ſeul.* De beelden, de overblyfſelen der Heiligen AANBIDDEN, eerbewyzen. *Adorer, venerer les images, les reliques des Saints.* Elk een bid de Fortuin aan. *Chacun, tout le monde adore la Fortune, court après la Fortune.*

AANBIDDER. Man die aanbid. *Adorateur, celui qui adore.*

AANBIDDING. f. Goddelyke eerbewyzing. *Adoration.* f. De aanbidding der valſche Goden is den Heere een gruwel. *L'adoration des faux Dieux eſt en execration à l'Eternel.* Ter aanbiddinge van den nieuwen Paus verſchynen, komen. *Venir à l'adoration du nouveau Pape.*

AANBIDSTER. Aanbiddend vrouwsperſoon. *Adoratrice, celle qui adore.*

AANBIEDEN. v. a. Bieden, voorhouden, geeven willen. *Offrir, préſenter.* Iemand zynen dienſt aanbieden. *Offrir, préſenter ſes ſervices à quelqu'un.* Zyne Vyanden de Vrede aanbieden. *Offrir la Paix à ſes Ennemis.*

AANBIEDER. De geen die aanbiedt. *Offrant, celui qui offre.*

AANBIEDING. f. Bod, voorhouding. *Offre, préſentation.* f. Aanbiedingen van vrindſchap, van dienſt. *Offres d'amitié, de ſervice.*

AANBINDEN. v. a. Binden aan iets. *Attacher, lier à quelque choſe.* Zyne ſchaatſen aanbinden. *Attacher, lier ſes patins à ſes pieds.* Zyne letters in 't ſchryven wel AANBINDEN, aan malkander binden. *Lier bien ſes lettres en écrivant.* Ik zal 'er dat nog aanbinden, aanknoopen. *J'y attacherai, joindrai, ajouterai encore celà.* Den ſtryd aanbinden, beginnen. *Engager le combat.*

AANBINDING. f. De daad van AANBINDEN. *Attache, liaiſon.* f. *Action d'attacher, de lier.* f.

De AANBINDING, aanknooping der bewyzen. *La liaiſon des preuves.*

AANBLAAZEN. v. a. Al blaazende doen branden. *Souffler, allumer en ſoufflant.* Het vuur aanblaazen. *Souffler le feu, l'allumer en ſoufflant.* Het vuur van tweedragt AANBLAAZEN, ſtooken: tweedragt verwekken. *Allumer, attiſer, ſouffler le feu de la diſcorde.*

AANBLAAZER. die aanblaaſt. *Souffleur, celuy qui ſouffle & allume en ſoufflant.* Aanblaazer van tweedragt, van oneenigheid. *Boute-feu, ſedicieux, celuy qui allume, attiſe le feu de la diſcorde.*

De AANBLAAZING of het AANBLAAZEN van 't rookend vuur. *L'Action d'allumer en ſoufflant le feu qui fume.* 't Smeulend vuur van oneenigheid wierd door de AANBLAAZING der vyanden weder ontſtooken. *Le feu de diſcorde qui couvoit fut ralluné par la ſuggeſtion, l'inſtigation des ennemis.*

AANBLAFFEN of AANBASSEN. v. n. Blaffen ergens tegen. *Abboyer.* Het AANBLAFFEN of de AANBLAFFING van den hond. *L'abboy du chien.* m.

AANBLIK. n. Eerſte flonkering, verſchyning. *Premiere lueur.* f. *Premier eclat.* m. De vyanden namen de vlugt op 't eerſte aanblik van 't ſtaal. *Les ennemis prirent la fuite des qu'ils virent les épées nuës, au premier eclat des armes.* Ik merkte ter eerſter AANBLIK, ten eerſte wel dat 'er iets haperde. *Je remarquai bien du premier abord, au premier inſtant qu'il y avoit quelque anicroche, quelque obſtacle, quelque empêchement.*

AANBLIKKEN. v. n. Schitteren, beginnen te ſchitteren, te glinſteren. *Flamboyer, eclatter, etinceler, jetter de la lumiere, jetter de la flamme.*

AANBLYVEN. v. n. Blyven in 't bewind, in de plaats, rang die men bekleed. *Demeurer en charge, reſter, garder le poſte, le rang qu'on tient.* t'Amſterdam gaan alle jaaren drie Burgemeeſters af, een van de vier blyft 'er maar aan. *à Amſterdam trois Bourguemaîtres ſortent de charge tous les ans, il n'en demeure, reſte qu'un des quatre.* Als men de ſtudie begonnen heeft men moet 'er AANBLYVEN, in volharden. *Quand on a commencé l'etude il la faut continuer, pourſuivre, il faut s'y attacher.*

AANBOD of AANBOT. n. Bod, aanbieding. *Offre, enchere.* f. Hy heeft het laatſte aanbod gedaan. *Il a fait la derniere offre, la derniere enchere.*

AANBONZEN. v. n. Bonzen tegen. *Heurter, tambouriner,* Tegen de deur aanbonzen. *Heurter, tambouriner contre la porte, donner de gr: coups contre la porte.*

AANBOTSEN. v. n. Schokken, ſtooten. *Heurter, choquer, frapper contre quelque choſe.* Gelyk de brandende uitwaaſſemingen met kragt tegen malkander aanbotſen. *Comme les exhalaiſons enflammées ſe heurtent, s'entrechoquent avec violence.*

AANBOTSING. f. Schok, ſchokking, perſſing, drukking met gerucht verzeld. *Choc, heurt.* m. De aanbot-

botsing der vaste ligchaamen tegen den ander geperst. *Le choc des corps solides qui sont serrez, pressez l'un contre l'autre.*

AANBOUW. m. Opbouw, aanbouwing, vervolg van 't begonnen werk. *Construction, edification, augmentation, continuation de l'ouvrage commencé.* f. De stoffen tot den aanbouw der Oorlogschepen noodig by een haalen. *Amasser les materiaux necessaires pour la construction des Vaisseaux de Guerre.* Hooft en Vondel hebben veel tot den AANBOUW, den aanwas, de beschaving der Nederduitsche Taale gedaan. *H. & V. ont beaucoup contribué à l'avancement, au progrès de la Langue Hollandoise.*

AANBOUWEN. v. a. Voortbouwen, vervolgen te bouwen. *Continuer de bâtir, d'edifier.* Veel nieuwe huizen, schepen aanbouwen. *Bâtir beaucoup de maisons neuves, de vaisseaux neufs,* De Taal AANBOUWEN, beschaaven en verryken. *Cultiver, augmenter, polir & enrichir la Langue.* Het AANBOUWEN, den aanbouw der nodige Schepen is vastgesteld. *La construction des Vaisseaux necessaires est resoluë.* AANBOUWER, voortbouwer. *Bâtisseur, celuy qui continuë de bâtir, de construire, d'edifier.* AANBOUWER, opbouwer, opluisteraar, vermeerderaar van een Taal. *Augmentateur d'une Langue, celuy qui cultive, polit, enrichit une Langue.* AANBOUWING. f. Aanbouw. *Construction, edification, augmentation.* f

AANBRANDEN. v. n. Tegen de pan of aan iets branden, in 't gaar worden vast blyven. *Se havir, se bruler, se prendre, se tenir, s'attacher à la poële &c. en cuisant.* Zig ergens AANBRANDEN, zyn handen branden, een kwaade koop doen. *Se blouser, se bruler les doigts, faire un mechant marché.* AANBRANDEN, aangaan, vlam vatten. v. n. *Bruler, jetter de la flamme.* De AANBRANDING of het AANBRANDEN van de melk in 't kooken, gaar worden. *Le brulement du lait, l'action du lait qui s'attache au fonds du chaudron en cuisant, bouillant.*

AANBRASSEN. v. a. Scheepsw: De brassen aanhaalen. *Brasser, gouverner les vergues avec les cordages, appellez bras.* De zeilen tegen de mast aanbrassen. *Brasser les voiles contre le mât.*

AANBREEKEN. v. n. Beginnen te lichten. *Poindre, commencer à paroître.* Den dag begon eerst aan te breeken. *Le jour ne faisoit que commencer à poindre.*

Het AANBREEKEN, het krieken van den dag. *L'Aube, la pointe du jour.* Met het aanbreeken van den dag vernam men de Vyanden op een hoogte. *à la pointe du jour on apperçut les Ennemis sur une hauteur.*

AANBRENGEN. v. a. Aanlangen, aanvoeren, toereiken. *Amener, apporter, conduire.* Kalk en steenen aanbrengen. *Apporter de la chaux & des pierres.* Vers volk tot den storm AANBRENGEN, aanvoeren. *Amener, conduire des troupes fraiches à l'assaut.* Voordeel AANBRENGEN, toebrengen, veroorzaaken. *Apporter, causer du profit, être avantageux.* De Zeevaart brengt dit Land veel Voordeel aan. *La Navigation apporte beaucoup de profit, est fort avantageuse à ce Pais cy.* Iemant verlet aanbrengen, belet aandoen. *Causer de l'embarras, de l'empêchement à quelqu'un. detourner quelqu'un de ses affaires.*

AANBRENGEN, verhaalen, berigten, melden. *Rapporter, raconter.* Het voorgevallene getrouwelyk aanbrengen. *Rapporter, raconter fidellement ce qui s'est passé.*

AANBRENGEN, aangeeven. *Declarer.* De wyn, de boter die men in slaan, inleggen wil AANBRENGEN, verzeeynen. *Declarer au bureau le vin qu'on veut mettre en cave, le beure dont on fait provision.* Een misdaadige voor 't Gerecht AANBRENGEN. *Denoncer un criminel à la Justice.* Den diefstal aanbrengen. *Decouvrir, declarer le larcin, denoncer, declarer le vol.*

AANBRENGEN, werd eindelyk in den Zelfstandigen zin gezegt, als: de Opperluiden dienen tot het aanbrengen der bouwstoffen. *Les Manoeuvres servent au transport des materiaux, à transporter les materiaux,* Het AANBRENGEN, de aanbrenging, 't berigt van den Postlooper is nog niet bekend. *Le rapport du Courier n'est pas encore connu, on ne sçait pas encore ce que le Courier a rapporté.* Het AANBRENGEN, het ontdekken van den diefstal wierd wel beloond. *La decouverte, la declaration du larcin fut bien recompensée.*

AANBRENGER, aanlanger, aanvoerder van iets. *Celui qui apporte, remet quelque chose.*

AANBRENGER, ontdekker van een begaane feit. *Delateur, denonciateur, celuy qui decouvre un delict, un forfait.*

De AANBRENGING, het aanbrengen der bouw-stoffen. *Le transport des materiaux, l'action de donner, de remettre les materiaux entre les mains des Ouvriers, &c.*

De AANBRENGSTER, ontdeksster van den diefstal. *La denonciatrice, delatrice du larcin, celle qui decouvre le larcin.*

AANBYTEN. v. a. byten aan iets. *Mordre à quelque chose.* De Vis wil niet aanbyten. *Le Poisson ne veut point mordre.* De Vyand schoon sterker in getal, dorst niet regt aanbyten. *L'Ennemi quoi que plus fort en nombre, n'osa pas mordre.*

AANDAGT of AANDACHT. f. Opmerking, oplettentheid. *Attention, application.* f. Met aandagt toeluisteren. *Ecouter avec attention.* Iemand aandagt of gehoor verleenen. *Donner audience à quelqu'un, ecouter quelqu'un avec attention.* Proef die thee, die wyn eens met AANDAGT, ter deege, gem. spr. *Goutez ce thé, ce vin là comme il faut.*

AANDAGTIG. Adj. Opmerkend, oplettend. *Attentif, ive, appliqué, ée.* Een aandagtig Leerling, aandagtige Toehoorders. *Un Disciple attentif, des Auditeurs attentifs.*

AANDAGTIG. Adv. Aandagtelyk, met aandagt. *Attentivement, avec attention.* In de Kerk aandagtig toeluisteren. *Ecouter attentivement à l'Eglise.*

AANDAGTIGHEID is op AANDAGT uitgelegt. *Attention.* f.

AANDAGTIGLYK. Adv. Met aandagt. *Avec attention, attentivement.*

AANDE. Dus vertoont zig den *Dativus* des eenvouds voor alle vrouwelyke Naamwoorden, mitsgaders 't meervoud aller anderen. *à la* & *aux.* Aan de vrouw, aan de wysheid, aan de deugd. *à la femme, à la sagesse, à la vertu.* Aan de vrouwen, aan de mannen, aan de paarden. *Aux femmes, aux hommes, aux chevaux.*

AANDEEL, n. Aanpart, byzonder deel in 't geheel. *Portion, part qu'on a dans le total.* f. Ieders aandeel in 't Hoofdgeld beloopt op.... *La portion, la part, la quote de chacun dans la Capitation se monte à....*

AANDEELHEBBER, mededeelhebber. *Participant.* De aandeelhebbers in de lading van't Schip de Leeuw. *Les participants dans la charge du Vaisseau le Lion.*

AANDIENEN. v. a. Aanbrengen, berigten, aankondigen. *Annoncer, rapporter, faire sçavoir.* Men kwam de Vorst aandienen dat den Afgezant gehoor ver-

Digitized by Google

verzogt. *On vint annoncer, rapporter, faire ſçavoir au Prince que l'Ambaſſadeur demandoit audience.* Zig door de Kamerdienaar laaten aandienen, alvoorens in te treeden. *Se faire annoncer par le Valet de chambre avant que d'entrer.*

AANDOEN. v. a. Aantrekken, aanſchieten. *Mettre, veſtir.* Zyne kleederen aandoen. *Mettre ſes habits, prendre ſes habits, s'habiller, ſe veſtir.* Zyne kouſſen aandoen. *Se chauſſer, mettre ſes bas.* Den nieuwen menſch AANDOEN, aanneemen, fig: ſpreekw: *Reveſtir le nouvel homme.* Iemand ſpyt AANDOEN, veroorzaken. *Faire depit à quelqu'un.* Iemand belet aandoen. *Cauſer de l'incommodité à quelqu'un, incommoder quelqu'un.* Zyne nabuuren den oorlog aandoen. *Faire la guerre à ſes voiſins.*

AANDOEN, aangaan, doortrekken. *Paſſer, voir en paſſant.* Ik zal in 't voorby gaan den Haag aandoen. *Je paſſerai par la Haye en allant, je m'arreſterai à la Haye en paſſant.* Hy dorſt wegens den ſtorm, de miſt de Kuſt niet aandoen. *Il n'oſa aborder à la Côte à cauſe de la tempête, du brouillard, de la brume.* Alle Kuſten en Havens aandoen. *S'arreſter à toutes les Côtes & dans tous les Ports.* Cette phr. ſignifie auſſi, *en conter à la brune & à la blonde.*

AANDOEN, aanranden, aanpakken. *Attaquer, aborder, inſulter.* Iemand op ſtraat aandoen, aanranden. *Attaquer, inſulter quelqu'un dans la ruë.* Iemand wegens ſchuld AANDOEN, maanen. *Aborder quelqu'un & luy demander ce qu'il nous doit.*

AANDOENING. f. gevoelen dat men van iets heeft. *Sentiment, reſſentiment.* m. *Impreſſion.* f. Aandoening van ſmert, van vreugd. *Sentiment de douleur, de joye.* Of men hem zyne pligt voor oogen ſteld, hy heeft 'er geen AANDOENING, geen weet van. *On a beau lui remontrer ſon devoir, il n'en eſt point touché, emu.*

AANDOENING, aanranding van iemand op ſtraat. *Attaque, inſulte de quelqu'un dans la ruë.* f.

AANDOENING, aantrekking van zyne kleederen. *Veſtement de ſes habits.* m. *Action de mettre, de prendre ſes habits.*

AANDRAAGEN. v. a. Aanbrengen, draagen tot. *Apporter.* Aarde aandraagen om den Dyk te hoogen. *Apporter de la terre pour hauſſer la Digue.*

AANDRAAVEN. v. n. Snel loopen, draaven. *Galopper, courir à toutes jambes.*

AANDRAAYEN. v. a. Aan iets draayen. *Tourner, preſſer, ſerrer en tournant.* Een ſchroef ſtyf aandraayen. *Tourner, ſerrer bien fort une vis.* Dat onweer zal op zyn kop aandraayen. fig: ſpreekwyze. *Ces orages crevera, fondra ſur ſa tête.* Iemand iets duur AANDRAAYEN, aanzetten. *Vendre quelque choſe bien cher à quelqu'un, lui bien poivrer.* Een woord een quaden zin aandraayen. *Donner un mauvais tour, une mauvaiſe interprétation à un mot.*

AANDRANG. m. Samendrang, aan-een-ſchaakeling. *Foule, accumulation.* f. Door den aandrang der bewysredenen overtuigd werden. *Etre convaincu, perſuadé par la foule, par la quantité des preuves.*

AANDRENTELEN. v. n. AANDRIBBELEN. Al drentelende voortgaan. *S'avancer à petit pas, trotter menu.* Zy kwam al mede aandrentelen. *Elle s'en vint auſſi avec les autres, elle ſe mit à trotter comme les autres.*

AANDRINGEN. v. a. Kragtig dringen, aanhouden. *Preſſer, ſerrer, inſiſter fortement.* Tegen malkander aandringen. *Se preſſer, ſe ſerrer l'un contre l'autre.* De bewyzen, de klemredenen aandringen. *Preſſer les preuves, entaſſer les arguments: faire valoir les preuves, les arguments.* Op de wedergeeving der veroverde Landen en Steden AANDRINGEN, aanhouden. *Inſiſter ſur la reſtitution des Pays & des Villes qu'on a priſes.*

AANDRINGER. Aanzetter. *Celuy qui pouſſe, excite les autres.* Hy is de grootſte aandringer, voortzetter van 't werk. *C'eſt lui qui preſſe l'ouvrage le plus fortement, c'eſt lui qui pouſſe le plus fort à la roue.*

AANDRINGING. f. AANDRANG. f. *Inſtance. Action de* PRESSER, d'INSISTER, *&c.* Hy gebruikte de kragtigſte aandringingen. *Il employa les plus fortes inſtances.*

AANDRUKKEN. v. a. Perſen, dringen. *Preſſer, ſerrer.* Een ſtuk geld tegen 't voorhoofd aandrukken. *Preſſer, ſerrer une piece d'argent contre le front.* AANDRUKKING tegen iets. *Action de preſſer, ſerrer contre quelque choſe.*

AANDRYVEN. v. n. Met de baaren aan komen dryven. *Aborder, deſcendre en flottant.* 't Is een mof, een kalis die hier op een ſtroowiſch is komen aandryven. ſchimpw: *C'eſt un paiſan, un pitaud qui eſt venu icy avec des ſabots à ſes pieds, qui eſt abordé icy ſur une botte de paille.* De hoepels met de hamer AANDRYVEN, doen ſluiten. *Chaſſer les cercles avec le maillet.* Iemand tot kwaad doen AANDRYVEN, aanzetten, aanporren. *Inciter, pouſſer quelqu'un au mal.* AANDRYVER, aanporder, aanzetter. *Auteur, inſtigateur, celui qui pouſſe, excite.*

AANDRYVING, aankomſt met de vloed, met de baaren. *Abord.* m. *Arrivée avec le courant, avec le flot.* f. De AANDRYVING, het aandryven der hoepels om 't vat. *Action de chaſſer les cercles autour du tonneau.*

AANDUIDEN. v. a. Zie TOESCHRYVEN, nageeven. *Imputer, attribuer.* Iemant iets t'onregt aanduiden. *Attribuer, imputer injuſtement quelque choſe à quelqu'un.*

AANDUUWEN. v. a. Aanperſſen. *Pouſſer, preſſer.* Tegen de boom, de ſpaak van de ſpil aanduuwen. *Pouſſer contre la barre, pouſſer à la barre du cabeſtan,* terme de Marine.

AAN-EEN. Adv. By-een, gezamentlyk. *Enſemble, l'un avec l'autre.* Aan-een-gebonden. *Lié enſemble, l'un à l'autre.*

AAN-EEN-BINDEN. v. a. Samen binden. *Lier, attacher, joindre enſemble.* Zyne letters wel aan-een-binden. *Lier, joindre bien ſes lettres.*

AAN-EEN-BRENGEN. v. a. Verknogten, ſamen-binden. *Lier enſemble.* De twee enden van het touw aan-een-brengen. *Lier, nouer, attacher, joindre les deux bouts de la corde enſemble.* Breng al die poſten aan een. *Liez, joignez tous ces poſtes enſembles: reduiſez tous ces articles à un ſeul.* Hoe kan men die twee zaaken aan-een-brengen, over een brengen? *Comment peut-on accorder, concilier ces deux choſes?*

AAN-EEN-FLANSSEN, ſlordig aan een laſſen, voegen. *Joindre, lier mal proprement enſemble.*

AAN-EEN-HANGEN. v. n. Aan malkander hangen. *Etre attaché, lié, enchainé l'un à l'autre.* Redenen die wel aan-een-hangen. *Des raiſons qui ſont bien liées, qui s'entretiennent, s'entreſuivent bien.*

AAN-EEN-KNOOPEN. v. a. Aan-een-binden; ſchaakelen. *Lier, joindre, attacher enſemble.* Zyne bewyzen, zyne redenen wel aan-een-knoopen. *Lier, joindre bien ſes preuves, ſes raiſons.*

AAN-EEN-LASSEN. v. a. Aan-een-rygen. *Enfiler, attacher enſemble.* Alle de brieven aan-een-laſſen. *Lier, attacher, paſſer toutes les lettres enſemble.*

Digitized by Google

AAN-EEN-SCHAKELEN. v. a. Met ſchakels ſamenbinden, vaſt hechten. *Lier, joindre, attacher enſemble avec des anneaux.* Zyne redenen, zyne bewyzen aan-een-ſchakelen. *Lier ſes raiſons, ſes preuves enſemble.*

AAN-EEN-SCHAKELING, aan-een-binding, &c. *Jonction, liaiſon des parties, enchainure.* f. *enchainement.* m. Een aan-een-ſchakeling van gevallen, van wonderwerken. *Un enchainement d'aventures, une enchainure de prodiges.*

AAN-EEN-VOEGEN, v. a. aan-een-binden, verknogten. *Joindre, lier, attacher enſemble.* **AAN-EEN-VOEGING**, aan-een-ſchakeling. *Liaiſon, enchainure, ſuite.* f.

AAN-ERVEN, zie ERVEN, door erffenis krygen. *Heriter, obtenir par voye d'heritage.*

AANFLUITING. f. uitjouwing, beſpotting. *Mepris, opprobre.* m. *Riſée.* f. Jeruſalem zal tot een aanfluiting der Volke. en geſtéld worden. Bybelſe ſpreekw: *Jeruſalem deviendra le mepris, l'opprobre, ſera la riſée des Nations.*

AANFOKKEN. v. a. Aankweeken, groot maaken. *Elever, nourrir.* Konynen, duiven, kanary vogels aanfokken. *Elever, nourrir des lapins, des pigeons, des ſerins.* **AANFOKKEN.** v. n. Vermenigvuldigen. *Pulluler, multiplier.* De Konynen fokken ſterk aan. *Les Lapins pullulent, multiplient beaucoup.* **AANFOKKING** van konynen, van duiven, &c. *Action d'elever des lapins, des pigeons, &c.*

AANGAAN. v. n. Aandoen, in 't voorby reizen aanleggen, bezoeken. *Paſſer, s'arréter en paſſant.* By de Kleermaaker, by de Horlogiemaaker aangaan. *Paſſer chez le Tailleur, chez l'Horloger.*

AANGAAN. v. n. aanvangen, beginnen. *Commencer, ſe faire.* Het ſpel zal eerſt te vier uuren, de reis zal eerſt te Paaſchen aangaan. *Le jeu ne commencera qu'à quatre heures, le voyage ne ſe fera qu'à Paques.* Het zal niet aangaan, daar zal niet van vallen. *Il n'en ſera rien, cela ne ſe fera pas.* Voor het **AANGAAN**, het begin van den ſtorm. *Avant le commencement de la tempête où de l'aſſaut.*

AANGAAN, vaſtſtellen. *Contracter, conclurre, arréter.* Een Verbond met de nabuurige Vorſten aangaan. *Contracter, conclurre un Traitté, une Alliance avec les Princes voiſins.* Een voordeelig huwelyk aangaan. *Faire un Mariage avantageux, ſe marier avantageuſement.*

AANGAAN. v. n. Vuur vatten, zyn werking doen. *S'allumer, prendre feu.* Het lont, het kruit wil niet aangaan. *La meche, la poudre ne veut point prendre feu.* De myn, het vuurwerk ging te vroeg aan. *La mine joua, fauta, le feu d'artifice joua, opera trop tôt.*

AANGAAN. v. n. Tieren, geraas maaken. *Faire du bruit, du tintamarre, tempêter.* Die jongens gaan te gruwelyk aan. *Ces garçons, ces enfans font un bruit, un ſabath, un tintamarre horrible, epouvantable.*

AANGAAN, belangen, betreffen, raaken. *Appartenir, toucher, intereſſer, regarder, concerner.* De winkel gaat de Moey alleen aan. *La boutique n'appartient qu'à la Tante, ne regarde que la Tante.* Alle dien 't aangaan mag werden mits dezen gewaarſchouwd &c. *On avertit par les préſentes tous ceux que la choſe intereſſe, concerne, regarde.* Dat gaat my niet aan. *Cela ne me touche, ne me regarde point.* Wat my aangaat ik ſtap 'er ligt over heen. *Quant à moy, pour moy je m'en conſole aiſément, je ne m'arrête pas à cela.*

AANGAANDE. Adv. Belangende, raakende. *Touchant, concernant, à l'egard.* Aangaande het Proces dat zy ſamen hebben zal ik u nader zeggen dat... *Touchant le Procès, à l'egard du Procès qu'ils ont enſemble je vous dirai de plus que...* Zoo ik dien aangaande zyne gevoelens wiſt. *Si je ſçavois ſes ſentiments à cet égard, ſur cela, là deſſus.*

AANGANG, m. Begin, aanvang. *Commencement*, m. *premiere demarche pour ſe mettre en train.* f. Aangang maaken, de reis aanvangen, 't werk beginnen. *Commencer le voyage, ſe mettre en train, entreprendre l'ouvrage.* Ik beſpeurde, merkte by den eerſten aangang wel dat.... *Je remarquai bien par la premiere démarche que....*

AANGEBAKKEN. *Participium* of Deelwoord van **AANBAKKEN.** *Havi, brulé, attaché au four, à la poele, à la tourtiere, en parlant de pieces de four, &c.* Een aangebakke ſtruif. *Une omelette havie, brulée, qui s'eſt attachée à la poele.*

AANGEBEDEN, part: van **AANBIDDEN.** *Adoré.* Van elk omtzien en aangebeden werden. *Etre reſpecté & adoré d'un chacun, de tout le monde.* De opgaande Zon werd aangebeden. fig: ſpreekw: *On adore le Soleil levant, chacun fait ſa Cour aux gens en fortune.*

AANGEBELD, aangeſcheld, part: van **AANBELLEN.** *Sonné, tiré à la clochette.* Daar is tweemaal aangebeld. *On a ſonné deux fois, tiré deux fois la ſonnette.*

AANGEBLAZEN, part: van **AANBLAZEN.** *Souffié, allumé en ſouffiant.* De kaars weer aangeblazen zynde. *La chandelle etant rallumée à force de ſouffler.*

AANGEBODEN, part: van **AANBIEDEN.** *Offert.* te. De aangebodene voorſtellingen, voorwaarden aanneemen. *Accepter les propoſitions, les conditions offertes.* Aangeboden dienſt word niet geagt, gem: ſpr: *On ne fait pas de cas d'un ſervice offert.*

AANGEBONDEN, part: van **AANBINDEN.** *Lié, attaché.*

AANGEBOREN. adj. Eigenaardig, natuurlyk. *Naturel, naturelle, infus avec la vie, naturellement propre.* Een aangeborene zagtmoedigheid, edelmoedigheid. *Une douceur, une generoſité naturelle.*

AANGEBOUWD, part: van **AANBOUWEN.** *Bâti, conſtruit.* De nieuwe aangebouwde Huizen vercieren de Stad ongemeen. *Les Maiſons nouvellement bâties embelliſſent extrêmement la Ville.*

AANGEBRAGT, part: van **AANBRENGEN.** *Apporté.* Aangebragte, aangevoerde bouwſtoffen. *Des materiaux apportez, tranſportez.* Hy wierd by de Schout **AANGEBRAGT**, aangeklaagt. *Il fut denoncé, découvert au Bailly, on l'accuſa devant le B.* De aangebragte goederen wierden verbeurt verklaard. *Les marchandiſes denoncées furent confiſquées, les effets decouverts furent confiſquez.*

AANGEBRAND, aangebakken, part: van **AANBRANDEN.** *Havi, brulé, attaché au four, à la poële, &c.* De koek, de ſtruif is aangebrand. *Le gâteau eſt brulé, l'omelette eſt brulée.* Die ryſt heeft een aangebrande ſmaak. *Ce ris ſent le brulé.*

AANGEDAAN, part: van **AANDOEN.** *Mis, vêtu, fait.* Zyn beſte kleederen aangedaan hebbende. *Ayant mis ſes plus beaux habits.* Hy heeft de voornaamſte Duitſche Hoven **AANGEDAAN**, doorgereiſd, bezigtigd. *Il a paſſé par les principales Cours d'Allemagne.* Hy wierd in 't afklimmen van zyn Paard door twee vermomde gaſten **AANGEDAAN**, aangerand. *Il fut attaqué par deux perſonnes maſquées à la deſcente de ſon cheval.* Den **AANGEDAANEN** hoon wreeken. *Venger l'inſulte qu'on nous a faite, l'affront qui a eté fait.*

AANGEDAAN. Adj. Behebt, geraakt. *Entiché, touché.*

Met

Digitized by Google

Met gedrang aangedaan zyn. *Etre entiché d'avarice*, ou plutôt *être âpre après l'argent, être avide de gain.* Met medogendheid AANGEDAAN, geraakt, bewogen zyn. *Etre touché, ému de compassion.*

AANGEDRAAGEN, part: van AANDRAAGEN. *Rapporté, transporté.*

AANGEDRAAYD, part: van AANDRAAYEN. *Tourné, fait autour.* Een Tafel met aangedraayde voeten. *Une Table avec des piliers tournez, des pieds faits au tour.* Hy heeft hem dat geestig aangedraayd, aangeplakt. fig: spreekw. *Il l'en a embabouiné finement.*

AANGEDREEVEN, part: van AANDRYVEN. *Flotté, porté par le courant.* Alle de aangedreevene goederen wierden geborgen. *Toutes les marchandises flottées à la Côte, portées sur la terre par le courant furent sauvées.* Het gemeene volk door zulke oproerige aanspraaken AANGEDREEVEN, aangehitst zynde. *La populace etant excitée, poussée par ces harangues seditieuses.* De Propheeten waaren heilige mannen door den Geest Gods aangedreeven. *Les Prophetes etoient de saints hommes inspirez, poussez par l'Esprit de Dieu.*

AANGEDRONGEN, part: van AANDRINGEN. *Pressé, serré fortement.* Voy l'Infinitif.

AANGE-ERFT, part: van AAN-ERVEN, BE-ERVEN. *Herité, echu par voye d'heritage.* Aange-erfde goederen. *Des biens heritez, des biens echus par succession.*

AANGEEVEN. v. a. Aanlangen, overreiken. *Donner, remettre entre les mains.* Malkander de duigen aangeeven, om die op te stapelen. *Se donner les douves pour les entasser, les mettre en piles de main en main.*

AANGEEVEN, verklaaren, aan 't Kantoor opgeeven. *Declarer au Bureau.* De waaren die men inlaad aan 't Convooy aangeeven. *Declarer au Bureau de l'Amirauté les marchandises qu'on charge.* Zig als lidmaat der Kerke by den Kerkenraad aangeeven. *S'addresser, se présenter au Consistoire, & s'y declarer membre de l'Eglise.*

AANGEFOKT, part: van AANFOKKEN. *Nourri, elevé.* De Duiven, de Konynen, de Paarden die aangefokt worden. *Les Pigeons, les Lapins, les Chevaux qu'on eleve, nourrit.*

AANGEGAAN, part: van AANGAAN. *Eté, passé, fait, &c.* Hy zal met eene by de Kleermaaker aangegaan zyn. *Il aura été, il aura passé tout d'un temps chez le Tailleur.* 't Huwelyk wierd tegens de Ouders zin AANGEGAAN, getroffen, gesloten. *Le mariage se fit, fut arrêté, conclu malgré Pere & Mere.* Die gasten hebben te nagt lustig AANGEGAAN, opgetrokken. *Ces droles, ces gaillards ont fait beau bruit, ont fait belle vie toute la nuit.*

AANGEGEEVEN, part: van AANGEEVEN. *Declaré, specifié &c.* voy l'Infinitif.

AANGEGREEPEN, part. van AANGRYPEN. *Attaqué, insulté, saisi.*

AANGEGROEYD, part. van AANGROEYEN. *Cru avec, autour de.* Daar was mos rondom aangegroeyd. *Il étoit cru de la mousse tout autour.* Een AANGEGROEYD of vreemd ligchaam, woord der Heelkunde. *Un corps etrange:* terme de Chirurgie.

AANGEHAALD, part. van AANHAALEN. *Attiré, tiré à soy.* Hy heeft zig veel rusie AANGEHAALD, aangetrokken. *Il s'est attiré bien des affaires, bien de l'embarras.* De AANGEHAALDE goederen wierden wedet ge-eischt. *Les marchandises saisies, arrêtées furent reclamées.* Met iemand AANGEHAALD, belemmerd zyn. *être embarrassé, chargé de quelqu'un.* Door iemand AANGEHAALD, aangezogt werden. *Etre attiré par quelqu'un, recherché de quelqu'un.*

AANGEHAALDE Schryvers, Schr. die men genoemd, bygebragt heeft. *Des Auteurs qu'on a citez, alleguez.*

AANGEHEILIKT. Zie AANGEHUWD, AANGEHUWELYKT. *Allié, qui attouche par mariage.*

AANGEHITST, part. van AANHITZEN. *Excité, poussé.*

AANGEHOOGD, part. van AANHOOGEN. *Haussé, rehaussé.* Een aangehoogde weg. *Un chemin haussé, rehaussé.*

AANGEHOORD, part. van AANHOOREN. *Ecouté, ouy.* Ten einde toe geduldig aangehoord werden. *Etre écouté patiemment jusqu'à la fin.*

AANGEHOUDEN, part. van AANHOUDEN. *Arrêté, retenu, saisi.* De AANGEHOUDENE waaren wedergeeven. *Rendre les marchandises saisies.*

AANGEHUWD of AANGEHUWELYKT, aangetrouwd. *Allié, qui attouche par mariage.* Aangehuwde, aangehuwelykte vrinden. *Des alliez, des parents d'alliance.*

AANGEKLAAGD, part. van AANKLAGEN. *Accusé, denoncé, defferé.* Den AANGEKLAAGDE verweerd zig wel. *L'accusé se deffend bien.*

AANGEKOMEN, part. van AANKOMEN. *Arrivé, venu, abordé.* Voy l'Infinitif.

AANGEKOPPELD, part. van AANKOPPELEN. *Composé, joint, lié.* Aangekoppeld woord, koppelwoord. *Mot composé.* Een aangekoppeld of gekoppeld huwelyk. *Un mariage maquignonné, fait par comperes & par commeres.*

AANGEKWEEKT, part. van AANKWEEKEN. *Nourri, elevé.*

AANGELEGEN. Adj. Nabyleggend. *Adjacent, voisin, limitrophe, situé près.* De aangelegene Landen. *Les Terres adjacentes, les Pais voisins, limitrophes.*

AANGELEGEN, van belang, gewigtig. *Important, de consequence, de poids.* Aangelegene zaaken. *Des affaires importantes, de consequence.*

AANGELEGEN zyn, van belang, gewigtig zyn. *être d'importance, de consequence, de poids.* Ik wist niet dat 'er zoo veel aangelegen was. *Je ne sçavois pas que cela fût si important, de si grande consequence.* Wat leid 'er u aan gelegen? wat scheeld het u? *Que vous importe?* De AANGELEGENTHEID, 't belang, 't gewigt der zaake verdiend het wel. *L'importance, la consequence de la chose le merite bien.*

AANGELOKT, part: van AANLOKKEN. *Attiré, amorcé, aleché.* Door de winst aangelokt. *Attiré, amorcé par le gain.*

AANGELONKT, toegelonkt, part: van AANLONKEN. *Regardé amoureusement, lorgné.*

AANGELOOPEN, part: van AANLOOPEN. *Avouru, arrivé en courant.*

AANGEMAAKT. Adj. Aangezet, aangevoegd. *Postiche, fait après coup.* Aangemaakte cieraaden aan een portaal. *Des ornements postiches à un portail.*

AANGEMAAND, vermaand, part: van AANMAANEN. *Exhorté.*

AANGEMAATIGD, part: van AANMAATIGEN. *Arrogé, attribué.*

AANGEMERKT. Adv. aangezien. *D'autant que, vû que.* Aangemerkt het groot getal Vyanden. *Vû le grand nombre d'Ennemis.* AANGEMERKT is ook het participium of deelwoord van AANMERKEN. *Considéré.* 't Verzoek aangemerkt zynde. *La Requête etant considerée, ayant été prise en consideration.*

AANGEMOEDIGD, part: van AANMOEDIGEN. *Animé, encouragé.* Door dat voorbeeld, door deze aanspraak aangemoedigd. *Animé, encouragé par cet exemple, par cette harangue.*

AAN-

AANGENAAM. Adj. Vermaakelyk, genoeglyk. *Agréable, delectable.* Een aangenaam onderhoud, een aangenaam gezigt. *Un agréable entretien, une agréable vuë.* Dit is my ten hoogſten aangenaam. *Cela m'eſt extrêmement agréable.*

AANGENAAMHEDEN is het meervoud van 't volgende woord. *Agréments.* m. pl. *beautez, douceurs, graces, délices.* f. pl.

AANGENAAMHEID. f. Vermaaklykheid, aanminnigheid. *Beauté.* f. *agrément, plaiſir,* m. *Douceur, bonne grace.* f. De aangenaamheid van 't weer. *La beauté, la douceur du temps.* De aangenaamheid der wandeling. *La beauté, l'agrément, les delices de la promenade.* Zy heeft veel aangenaamheid in 't ſpreeken. *Elle a beaucoup de grace en parlant, à parler.*

AANGENAAMLYK. Adv. Vermakelyk, op eene aangenaame wyze. *Agréablement, d'une maniere agréable.*

AANGENOMEN, part: van AANNEEMEN. *Accepté, admis.* Aangenomene geſchenken. *Des preſents qu'on a acceptez, reçus.* Aangenomen werk. *De l'ouvrage qu'on a entrepris de faire.* God heeft ons in Chriſto AANGENOMEN. *Dieu nous a adoptez en Chriſt.* AANGENOME zoon, zoon door aanneeminge. *Fils adoptif, fils d'adoption.*

AANGEPAST, part: van AANPASSEN. *Eſſayé, eprouvé.* Aangepaſt kleed. *Habit eſſayé.*

AANGEPLAKT, part: van AANPLAKKEN. *Collé, attaché.* Aangeplakte cedullen, briefjes. *Des billets collez, affichez quelque part.*

AANGEPORD of AANGEPORT, part: van AANPORREN. *Incité, pouſſé, porté à.* Tot kwaad doen aangepord. *Pouſſé à mal faire.*

AANGEPREEZEN, part: van AANPRYZEN. *Loué, vanté, recommandé.*

AANGEPRIKKELD, part: van AANPRIKKELEN. *Excité, incité, aiguillonné.*

AANGERAADEN, part: van AANRAADEN. *Conſeillé, recommandé.* Aangeraade huwelyk. *Mariage conſeillé, que l'on a été ſollicité de faire.*

AANGERAAKT, part: van AANRAAKEN. *Touché.* Aangeraakte vrugten. *Des fruits auxquels on a touché.* Aangeraakte dam moet voortgeſpeeld werden. gem: ſpreekwyze. *Dame touchée, dame jouée.* phr.

AANGERAND, part: van AANRANDEN. *Attaqué, inſulté.* Op ſtraat aangerand werden. *être attaqué, inſulté dans la ruë.*

AANGEREEDEN, part: van AANRYDEN. *Accouru, venu, arrivé en courant, en faiſant diligence.* Het is heel wel aangereeden. *C'eſt fort bien allé, c'eſt faire grande diligence.*

AANGEREEKEND, part: van AANREEKENEN. *Compté, adjugé, alloué, attribué.* Hy heeft u het horlogie te veel aangereekend. *Il vous a trop compté pour la montre.* Het geloove Abrahams is hem tot geregtigheid aangereekend, toegeſchreeven. *La foy d'Abraham lui a été allouée, imputée à juſtice.*

AANGEREGEN, part: van AANRYGEN. *Enfilé.* Aangeregene paerlen. *Des perles enfilées.*

AANGEREGT, part: van AANREGTEN. *Servi, apporté ſur table.* Het eeten aangeregt zynde. *Le dîné étant ſervi, apporté ſur table.* Hy heeft veel potſen AANGEREGT, bedreeven. *Il a fait bien des tours, bien des fredaines.*

AANGEROEPEN, part: van AANROEPEN. *Invoqué, reclamé.* Gods naam aangeroepen zynde. *Le nom de Dieu ayant été invoqué, reclamé.*

AANGEROERD, part: van AANROEREN. *Touché, remué, agité.* De aangeroerde puncten. *Les points qu'on a touchez, agitez, examinez.*

AANGESLAGEN, part: van AANSLAAN. *Affiché, collé.* Aangeſlagen Plakkaten. *Des Ordonnances affichées.*

AANGESPANNEN, part: van AANSPANNEN. *Attaché, attelé, comploté.* Voy l'Infinitif.

AANGESPOELD, part: van AANSPOELEN. *Jetté ſur le rivage, porté ſur la côte.* Aangeſpoelde goederen. *Des marchandiſes jettées ſur le rivage par le flot.*

AANGESPROOKEN, part: van AANSPREEKEN. *Harangué, apoſtrophé.* Zig dus aangeſprooken ziende, *ſe voyant ainſi harangué, apoſtrophé.*

AANGESTAAN, part: van AANSTAAN. *Plu, agréé.* Dat zou my niet veel aangeſtaan hebben. *Cela ne m'auroit gueres plu.*

AANGESTELD, part: van AANSTELLEN. *Etabli, ordonné, prépoſé.* De aangeſtelde bedienden, beampten. *Les officiers etablis, prépoſez.*

AANGESTOKEN of AANGESTEEKEN, part: van AANSTEEKEN. *Allumé.* Zoo dra het vuurwerk aangeſtoken was. *Dès que le feu d'artifice fut allumé.*

AANGESTORVEN, part: van AANSTERVEN. *Herité, echu par le decès de quelqu'un.* Aangeſtorvene goederen. *Des biens de ſucceſſion, des effets heritez.*

AANGESTREEKEN, part: van AANSTRYKEN. *Recrepi, replatré, crepi, couvert, enduit.*

AANGETEEKEND, part: van AANTEEKENEN. *Marqué, enregiſtré.*

AANGETOOGEN. Adj. Aangehaald, aangetuigd. *Allegué, cité.* Aangetoogene Schriftuurplaatſen. *Textes, paſſages de l'Ecriture Sainte alleguez.*

AANGETOOND, part: van AANTOONEN. *Montré, marqué, indiqué.* Voy l'Infinitif.

AANGETREEDEN, part: van AANTREEDEN. *Marché, venu en marchant.*

AANGETROFFEN, part: van AANTREFFEN. *Trouvé, rencontré.*

AANGETROUWD, aangeheilikt, part: van AANTROUWEN. *Allié, qui a touché par voye de mariage.* Aangetrouwde vrinden. *Des alliez, des parents par voye de mariage.*

AANGEVALLEN, part: van AANVALLEN. *Attaqué, inſulté.* Onverwagt aangevallen werden. *être attaqué inopinément, à l'improviſte, au dépourvu.*

AANGEVANGEN, part: van AANVANGEN. *Commencé, entrepris.* Het aangevangen werk voortzetten. *Continuer, pouſſer l'ouvrage commencé.*

AANGEVOCHTEN. part: van AANVECHTEN. *Aſſailli, combattu, troublé.* Een aangevochte ziel. *Une ame aſſaillie, combattue, troublée, agitée par quelque tentation.*

AANGEVOERD, part: van AANVOEREN. *Amené, conduit, tranſporté.*

AANGEVULD, part: van AANVULLEN. *Empli, rempli.* Aangevulde wynvoeders. *Des foudres de vin remplis.*

AANGEWASSEN Os. Os welkers ribben aan de long vaſt zitten. *Boeuf dont les côtes adherent au poumon.* Dat kind is AANGEWASSEN, heeft de Engelſe ziekte. *Cet enfant eſt noué.*

AANGEWEND, part: van AANWENDEN en AANWENNEN. *Pris, tâché.* Een vrind voor zyne aangewende zorg, aangewende vlyt bedanken. *Remercier un ami des ſoins qu'il a pris, de la diligence qu'il a faite.* AANGEWENDE ſpreekwyze. *Façon de parler ordinaire, à laquelle on s'eſt habitué, accoutumé.*

AANGEWEEZEN, part: van AANWYZEN. *Montré, indiqué.* Over de aangeweezene misſlagen beſchaamd ſtaan. *Avoir honte, rougir des fautes indiquées.*

AANGEWONNEN, part: van AANWINNEN. *Gagné, acquis,*

Digitized by Google

acquis. De aangewonne goederen ſamen deelen. *Partager les acquets, les biens gagnez en ſocieté.*

AANGEZET, part: van AANZETTEN. *Pouſſé, placé, poſé.* Aangezette wyn. *Du vin pouſſé, ſophiſtiqué.* Tot kwaad doen AANGEZET, aangepord zyn. *être pouſſé, incité à mal faire.* Een AANGEZETTE baard. *Une barbe poſtiche.*

AANGEZIEN, part: van AANZIEN. *Regardé, vû.* Met ſcheele oogen, over dwars aangezien werden. *être regardé de travers.* Het was AANGEZIEN, daar was toegelegd om hem van kant te helpen. *On avoit projetté, on avoit deſſein de ſe deffaire de lui.* AANGEZIEN, aangemerkt, dewyl, nademaal zulks verboden is. *Vu que, puis que cela eſt deffendu.* Aangezien zyne hooge jaaren. *Vû ſon grand âge, à cauſe de ſon âge avancé.*

AANGEZIGT, n. Aanzigt, gelaat, weezen. *Viſage*, m. *face*, f. Een rond, een langwerpig aangezigt. *Un viſage rond, ovale.* Wy zullen als dan God zien van aangezigte tot aangezigte. *Alors nous verrons Dieu face à face.* Hy verweet het hem in zyn aangezigt. *Il le lui reprocha en face.*

AANGEZOCHT of **AANGEZOGT**, part: van AANZOEKEN. *Prié, recherché, ſollicité.* Hy had haar vergeeſſch tot oneer aangezocht. *Il l'avoit en vain recherchée, ſollicitée de ſon deshonneur.*

AANGLIMMEN. v. n. Beginnen te glimmen, vuur te vatten. *S'allumer, prendre feu.*

AANGLUUREN. v. a. Aanlonken, belonken. *Lorgner, regarder du coin de l'oeuil.* Een ſchoone lodderig aangluuren. *Lorgner amoureuſement une belle, lui faire les yeux doux, ſe paſſionner pour elle.*

AANGORDEN. v. a. Omgorden, op zyde hangen. *Ceindre, attacher au coté.* Het zwaard aangorden. *Ceindre l'epée.*

AANGRAAVEN. v. n. Voortvaaren met graaven. *Creuſer toujours, continuer de creuſer, de fouir.*

AANGRENZEN. v. n. Aanpaalen, belanden. *Confiner, aboutir, être limitrophe, adjacent.* De Landen die aan Aſia grenzen. *Les Pays qui confinent à l'Aſie.* Duitsland en de AANGRENZENDE Ryken. *L'Allemagne & les Etats, les Royaumes voiſins, adjacents, limitrophes.*

AANGROEY. m. Aanwas, vermeerdering. *Croiſſance, crue, pouſſe, augmentation.* f. Den aangroey der planten. *La croiſſance, la pouſſe des plantes.* AANGROEY, aanwas van rykdommen. *Augmentation de richeſſes.*

AANGROEYEN. v. n. Aanwaſſen, vermeerderen. *Croître, augmenter.* In groote, in getal aangroeyen. *Croître, augmenter en ſtature, en nombre.* Het AANGROEYEN, de aangroeying der jaaren, der zorgen. *L'augmentation des années, des ſoins.*

AANGRYPEN. v. a. AANVATTEN. *Empoigner, ſe ſaiſir.* Een houwer aangrypen. *Empoigner un ſabre, ſe ſaiſir d'un ſabre.* Den vyand ruſtig AANGRYPEN, aantaſten. *Attaquer l'ennemi vertement, bruſquement.* Het is een heet yzer om aan te grypen, aan te taſten. *C'eſt un fer bien rouge à empoigner, c'eſt une entrepriſe bien haſardeuſe, perilleuſe.* AANGRYPING, aanvatting, aantaſting. *Empoignement*, m. *attaque.* f.

AANHAAKEN. v. n. en a. Haaken aan iets. *S'accrocher, demeurer accroché.* Aan een ſpyker haaken. *S'accrocher à un clou, demeurer attaché à un clou.* De bodt AANHAAKEN, met de haak aantrekken. *Gaffer la chaloupe, l'attirer avec une gaffe.*

AANHAALEN. v. a. Na zig haalen, trekken. *Tirer à ſoy, attirer.* Een vlot aanhaalen. *Tirer un train de bois à ſoy.* Haal aan, haal ſterk aan. *Tirez, à vous, tirez ferme.* De ſchoot AANHAALEN, ſcheeps woord. *Border l'ecoute.* AANHAALEN, aantrekken, aanlokken. *Attirer flateuſement, rechercher, attirer.* Kalanten aanhaalen. *Attirer des chalans.* Al te veel menſchen AANHAALEN, te veel bezoek ontfangen. *Attirer trop de monde, trop de viſites, donner entrée à trop de gens.* Zig een ongemak AANHAALEN. *S'attirer un malheur, une disgrace, s'attirer des affaires.* Het is niet om AAN TE HAALEN, om uit te houden. *On n'y ſçauroit ſuffire, fournir.* De wind begind AAN TE HAALEN, aan te wakkeren. *Le vent commence à fraîchir, à ſe renforcer.* Geſluikte waaren AANHAALEN, aanhouden, verbeuren. *Saiſir, arrêter des marchandiſes dont on fraude les droits.* De Propheeten, de Oudvaders, de Dichters AANHAALEN, bybrengen. *Alleguer, citer les Prophetes, les Peres, les Poetes.*

AANHAALIG. Adj. Vrindelyk, gedienſtig, verpligtend, aantrekkelyk. *Attirant, attrayant, officieux, engageant.* Het is een zeer aanhaalig menſch. *C'eſt un homme bien attirant, tout à fait officieux.* AANHAALIGHEID, gedienſtigheid, verpligtenden aart. *Humeur ſerviable, bonne volonté, courtoiſie.* f.

AANHAALING, aantrekking, aanlokking van kalanten. *Amorcement, attirement de chalans.* f. AANHAALING van een hout-vlot. *Attirement, halage d'un train de bois.* AANHAALING, aanhouding der verbode waaren. *Saiſie.* f. *Arrêt des marchandiſes de contrebande.* AANHAALING, bybrenging van een text, van een oud ſpreekwoord. *Allegation, citation d'un paſſage, d'un ancien proverbe.*

AANHANG, ſtreng, aantal van luiden die ſamen een lyn trekken. *Parti.* m. *Cabale, ſecte.* f. Aanhang zoeken te maaken. *Tâcher de former un parti, de faire ſecte.*

AANHANGEN. v. n. & a. Hangen ergens aan. *Pendre, accrocher, être accroché, ſuſpendu à quelque choſe* De ſleutel hangd aan een ſpyker. *La clef pend à un clou.*

AANHANGEN, aankleeven, voorſpreeken, *Adherer, ſuivre, être attaché.* Den heerſchende Godsdienſt aanhangen. *Adherer à la Religion dominante.* Iemand aanhangen, volgen, voorſtaan. *Adherer à quelqu'un, ſuivre le parti, la fortune de quelqu'un.* De waereld aanhangen, beminnen. *Aimer le monde, s'attacher au monde.*

AANHANGER, aankleever, voorſtander, ſtreng-genoot. *Partiſan, adherent, ſectateur.* De aanhangers van Socinus werden Poolſche Broeders genaamd. *Les adherents, les ſectateurs de Socin s'appellent Freres de Pologne.* De aanhangers van 't Huis van Ooſtenryk, van Bourbon. *Les partiſans, les créatures de la Maiſon d'Autriche, de B.*

AANHANGSEL. n. Byvoegſel. *Addition.* f. *Supplément, appendix.* m. Aanhangſel tot het Boek Eſther, *Addition, ſupplément, appendix au Livre d'Eſther.*

AANHEBBEN. v. n. Omtoogen, omhangen zyn, *Avoir ſur ſoy, être vetu.* Een nieuw kleedt aanhebben. *Avoir un habit neuf.* Wat zult gy daar AAN HEBBEN, wat zal u dat baaten? *Qu'aurez vous à cela, que vous en reviendra-t-il?*

AANHECHTEN of **AANHEGTEN.** v. a. & n. Hechten aan iets. *Attacher, faire tenir, être attaché, s'attacher à quelque choſe.* AANHEGTING van iets ergens aan. *Action d'attacher quelque choſe quelque part.*

AANHEFFEN. v. a. Opheffen, beginnen te zingen. *Entonner, mettre en chant.* Den Lofzang aanheffen. *Entonner le Cantique.* AANHEFFER van den Lofzang. *Celui qui entonne le Cantique.*

Digitized by Google

AANHELPEN. v. a. aan iets doen komen. *Faire avoir, aider à obtenir.* Een meid aan een goede huur helpen. *Faire avoir de bons gages à une ſervante, lui trouver une bonne maiſon, un bon ſervice.* Ik kan u daar niet AAN HELPEN, ik kan 't u niet geeven, beſchaffen. *Je ne ſçaurois vous donner, vous faire avoir cela.*

AANHITSEN. v. a. aanporren, opruyen, gaande maaken. *Exciter, inciter, pouſſer, provoquer.* Iemand tot de wraak aanhitſen. *Exciter, inciter, porter, pouſſer quelqu'un à la vengeance.* AANHITSER, aanporder, opruyer. *Inſtigateur, boute-feu.* AANHITSING, aanporring, opruying. *Incitation, inſtigation.* f.

AANHOOGEN. v. a. Hooger maaken. *Hauſſer, rehauſſer.* Een weg aanhoogen. *Hauſſer un chemin.*

AANHOOREN. v. a. Toebehooren. *Ecouter, entendre.* De voorſlagen, de voorwaarden aanhooren. *Ecoûter les propoſitions, les conditions.* Gods woord aandagtig aanhooren. *Ecouter la parole de Dieu attentivement.* Ten AANHOOREN van al het Volk. *Tout le Peuple l'ecoutant.* Men ſchrikt op het AANHOOREN van zoo veel gruwelen. *On tremble, on fremit d'entendre tant d'horreurs.* AANHOORDER, toehoorder. *Auditeur, ecoutant, celui qui ecoute.*

AANHOUDEN. v. n. Duuren, vervolgen. *Continuer, durer.* Aanhouden met bidden, met werken, met regenen. *Continuer de prier, de travailler, de pleuvoir.* Moeten aanhouden, aan ly zyn. ſpr: w: *être le jouet de la compagnie, être baloté, être entre le marteau & l'enclume.* 't Geſtoole goed dat te koop gebragt werd AANHOUDEN, vaſthouden. *Arrêter, ſaiſir, retenir les choſes volées qu'on apporte à vendre.* Dieven AANHOUDEN, herbergen. *Receler des voleurs, donner retraite à des larrons.*

AANHOUDEN, ernſtelyk verzoeken. *Inſiſter, ſolliciter, prier, conjurer, faire des inſtances.* By den Vorſt om eenige guuſten aanhouden. *Inſiſter auprès du Prince, faire des inſtances auprès du P: pour obtenir quelques faveurs.* By God om de kwytſcheldinge onzer zonden aanhouden. *Demander à Dieu le pardon de nos pechez.* Op het kragtig AANHOUDEN, op het kragtig verzoek van... *à l'inſtante priere, à la preſſante requête de...*

AANHOUDEND. Adj. Dat duurd, dat aanhoud. *Continuel, qui continuë.* De aanhoudende regen doed de vrugten veel kwaad. *Les pluyes continuelles ſont beaucoup de mal aux fruits.* Aanhoudende gebeden. *Des prieres continuelles, qu'on réitere ſans ceſſe.* AANHOUDENDE of alledaagſe koorts. *Fievre quotidienne, fievre continuë.*

AANHOUDER, herberger van Dieven. *Receleur de larrons, celui qui donne retraite à des larrons.* AANHOUDER van geſtuikte goederen *Saiſiſſeur de marchandiſes qu'on ſort ou introduit à la derobée.*

AANHOUDING. f. aanhoudend verzoek. *Inſtance, priere, ſollicitation preſſante.* f. AANHOUDING, herberging van dieven. *Recelement de voleurs.* m. AANHOUDING der koortſe, van 't mooy weer. *Continuation de la fievre, du beautemps.* AANHOUDING, aanhaaling der geſlooke waaren. *Saiſie.* f. *Arrêt des marchandiſes introduites ou ſorties en cachette.*

AANHYSSEN, OPHYSSEN. v. a. vervolgen te hyſſen. *Continuer de guinder, de tirer en haut.*

AANJAAGEN. v. n. Vervolgen te jaagen. *Continuer de chaſſer.* AANJAAGEN, ſnel voortryden *Aller grand' erre, aller bon train, aller vite à cheval.* Iemand vrees AANJAAGEN, iemand bang maaken. *Faire peur, donner la pouſſée, l'alarme à quelqu'un; effrayer, épouvanter quelqu'un.*

Zig AANKANTEN, zig kanten, ſtellen tegen iets. *S'oppoſer à quelque choſe.* Zig tegen het geweld, de woede der vyanden aankanten. *S'oppoſer à la violence, à la fureur des ennemis.*

AANKLAAGEN. v. a. Beſchuldigen, betigten. *Accuſer, denoncer.* Iemand voor 't Gerecht aanklaagen. *Accuſer, denoncer quelqu'un en Juſtice.* AANKLAAGER, beſchuldiger. *Accuſateur, denonciateur.* AANKLAAGSTER. *Accuſatrice.* f.

AANKLAGT. f. beſchuldiging. *Accuſation, denonciation.* f. De aanklagte wederleggen, vernietigen. *Refuter, détruire l'accuſation.*

AANKLAMPEN. v. a. Enteren, aan boord komen. *Aborder, aramber, venir à l'abordage.* Een ſchip aanklampen. *Aborder un vaiſſeau.* Na het AANKLAMPEN, na de aanklamping, entering van't vyandlyke ſchip. *Après l'abordage du vaiſſeau ennemi.*

AANKLEEDEN. v. a. Kleeden. *Habiller, vetir.* Een kind aankleeden. *Habiller un enfant.* Zig gaauw aankleeden. *S'habiller vite, promptement.*

AANKLEEVEN v. a. & n. Vaſt kleeven aan iets. *S'attacher, ſe coller, être attaché, collé.* Aan de vingers kleeven. *S'attacher aux doigts.* Iemands gevoelens AANKLEEVEN, aanhangen. *Adherer, être attaché aux ſentiments de quelqu'un.* De waereld aankleeven. *être attaché au monde, être mondain, donner dans la mondanité.* De waarheid, de deugd aankleeven. *Soûtenir le parti de la verité, de la vertu.*

AANKLEEVEN, Subſt. maſc. Onderhoorigheid, onderhoorig gebed. *Dependance.* f. *Annexe.* m. De Pacht over het Dorp Abcoude en den aankleeven van dien vaſtgeſteld. *La taxe, l'impoſition etablie ſur le Village d'Abcoude & la dependance d'icelui.*

AANKLEEVING, vaſtkleeving van de long aan de ribben. *Adherence, adheſion du poumon aux côtes.* De AANKLEEVING aan iemands gevoelen. *L'attache, l'adherence aux ſentiments de quelqu'un.* De AANKLEEVING van de waereld is het verderf van de ziel. *L'attachement au monde eſt la perte de l'ame.*

AANKLOPPEN. v. n. Kloppen aan de deur, &c. *Frapper, heurter à la porte, &c.* Hard aankloppen. *Frapper rudement à la porte.*

AANKNOOPEN. v. a. Vaſt of toeknoopen. *Nouer, lier, boutonner, attacher.* De twee endens aanknoopen. *Nouer, attacher les deux bouts enſemble.* Zyn rok AANKNOOPEN, toeknoopen. *Boutonner ſon habit.*

AANKNOOPING, toeknooping, toebinding. *Jonction, liaiſon, attache.* f. *Action de* NOUER, LIER. De aanknooping van verſcheide omſtandigheden tot het verhaal dat men doed. *La jonction, l'addition de pluſieurs circonſtances au recit que l'on fait.*

AANKOMELING. Een die aankomt, die tot iets bekwaam word. *Celui qui parvient à quelque choſe, qui ſe forme, ſe rend capable de quelque choſe.* De leerknaapen zyn aankomelingen tot de konſt. *Les apprentifs, les eleves ſont des ſujets qui ſe forment, qui deviennent capables d'exercer l'art, qui deviennent artiſtes.* De Schepenen zyn aankomelingen tot het Burgermeeſterſchap. *Les Echevins ſont des ſujets eligibles pour le Conſulat, ſont des ſujets qui ſe forment pour devenir Bourguemaitres.* AANKOMELINGSCHAP, ſtaat van den aankomeling. *Age, etat de celuy qui apprend quelque art, qui deſire parvenir à quelque employ.*

AANKOMEN. v. a. Aanlanden, de reis eindigen. *Arriver, venir, aborder au lieu de la deſtination.* Voor 't poortſluiten aankomen. *Arriver avant la fermeture de la porte.* 't Onſtuimig weer belette de ſchepen aan te komen, aan de wal te komen. *Le gros temps, la*

Digitized by Google

la tempeſte empêcha les vaiſſeaux d'aborder, de venir à la côte. Op het AANKOMEN, op de aankomſt der brieven rezen de actien tien per cent. *à l'arrivée des lettres les actions hauſſerent de dix par cent.*

AANKOMEN, verkrygen, geraaken, tot iets komen. *Acquerir, parvenir, être reçu, admis.* 't Is wel goed middelen te hebben, maar 't is niet evenveel hoe men 'er aankomt. *Il fait bon avoir du bien, mais ce n'eſt pas tout un comme on l'acquiert, le gagne.* Hy wenſte wel voor ſtuurman naar Oostindien te vaaren, maar hy kan niet aankomen. *Il voudroit bien aller aux Indes en qualité de pilote, mais il ne peut parvenir à cela, il ne peut être admis, reçu.* De oude Heeren gaan af, en de nieuwe komen aan. *Les anciens Magiſtrats ſortent de charge, & les nouveaux entrent.*

AANKOMEN, werd nog in verſcheide andere gevallen gezegt. Laat het op my AANKOMEN, beruſten, laat dat aan myn zorg. *Repoſez vous ſur moy, fiez vous en à moy, laiſſez moy faire.* Het zal op die gulden niet aankomen. *Je ne regarderai pas à ces vint ſous, ces vint ſous là ne romprout pas le marché.* 't Komt 'er nu op aan, nu is het tyd om zig te weer te ſtellen, op te paſſen, toe te zien. *C'eſt à cette heure qu'il faut agir, prendre garde; il eſt temps de ſe mettre en deffenſe.* Elk een beloofd genoeg, maar als 't 'er op aankomt is niemand te vinden. *Chacun promet aſſez mais quand ce vient au fait & au prendre il n'y a perſonne.*

AANKOMEND. Adj. Dat aankomt, dat groot en ervaren word, als men van jonge luiden ſpreekt. *Qui commence à ſe connoitre, à ſe ſentir, qui entre en age de diſcretion.* Een aankomend jongman, een aankomende vryſter. *Un jeune garçon, une jeune fille qui commence à ſe connoitre, à ſe former, à entrer en age de diſcretion.* In de AANKOMENDE maand, in 't aankomende jaar. *Le mois prochain, l'année qui vient.* De aankomende getrouwde. *Les futurs conjoints.*

AANKOMING, zie AANKOMST. *Abord.* m. *Arrivée, venuë.* f.

AANKOMST. f. Komſt tot of aan iets. *Arrivée, venuë,* f. Na de aankomſt der Afgezanten. *Après l'arrivée des Ambaſſadeurs.* Na de AANKOMST van Wilhem de derde tot de Engelſche Kroon. *Après l'avenement de Guillaume trois à la Couronne d'Angleterre.* De AANKOMST, aankoming van de koorts. *L'accès, la repriſe, le retour de la fievre.*

AANKONDIGEN. v.a. Aanzeggen, bekend maaken. *Annoncer, faire ſçavoir.* Een goed nieuws aankondigen. *Annoncer une bonne nouvelle.* AANKONDIGER, aanbrenger van wat nieuws. *Meſſager de quelque choſe de nouveau.* AANKONDIGING, aanzegging, bekendmaaking. *Annonciation, declaration.* f. *rapport.* m.

AANKOPPELEN. v. a. ſamen koppelen, vaſt maaken. *Accoupler, apparier.* Oſſen voor de ploeg aankoppelen. *Accoupler des Boeufs devant la charruë.* Twee woorden met een ſtreepje aankoppelen. *Joindre deux mots avec un tiret, une barre.* Een huwelyk aankoppelen, een huwelyk bemiddelen. *Moyenner, menager, macquignonner un mariage; être l'entremetteur, mediateur, la mediatrice d'un mariage.*

De AANKOPPELING of het AANKOPPELEN van twee oſſen voor de ploeg. *L'accouplement de deux boeufs devant la charruë.* m.

AANKRUIPEN. v.n. Kruipende naderen. *S'avancer en rampant, en ſe trainant, veautrant.* Agter aankruipen, de voorſte niet konnen volgen. *Trainer après les autres, ne pouvoir ſuivre les premiers, arriver clopin-clopant.*

AANKWEEKEN. v.a. Aanſokken, opbrengen, groot maaken. *Elever, nourrir, ſoigner.* Ganzen, eenden aankweeken. *Elever, nourrir des oyes, des canards.* Jonge boomen aankweeken *Cultiver de jeunes arbres.* Jong volk tot den krygsdienſt AANKWEEKEN, bekwaam maaken. *Elever de jeunes gens pour le ſervice militaire.* De Hooge Schoolen dienen om de konſten en wetenſchappen AAN TE KWEEKEN, voort te zetten. *Les Academies ſervent à cultiver, perfectionner les arts & les ſciences.* De tweedragt, oneenigheid aankweeken. *Entretenir, fomenter la diſcorde.* De AANKWEEKING of het AANKWEEKEN der huis-vogels, boomen &c. *L'entretien des oiſeaux domeſtiques, la culture des arbres, &c.*

AANKYKEN. v. a. zie AANSCHOUWEN, AANZIEN. *Regarder.* Iemand ſtyf aankyken. *Regarder quelqu'un fixement.* AANKYKER, AANSCHOUWER. *Regardant, ſpectateur.*

AANLANDEN. v. n. Aankomen, aan de kuſt of aan land treeden. *Aborder, arriver, mettre pied à terre.* Met zyn heel gevolg aanlanden. *Aborder, arriver avec toute ſa ſuite.* Na het AANLANDEN van het krygsvolk. *Apres l'arrivée des troupes, des gens de guerre.*

AANLANDING, aankomſt aan de kuſt of wal. *Arrivée, venuë.* f. *Abord, à la côte.* m.

AANLAPPEN. v. a. AANNAAYEN, aanvoegen. *Coudre, ajouter.*

AANLASSCHEN of AANLASSEN. v. a. Samen laſſen, aanrygen. *Lier, enfiler, attacher, paſſer enſemble.* AANLASSCHING, aan een ryging van papieren, enz. *Action d'enfiler, de paſſer enſemble des papiers, &c.*

AANLAVEEREN. v. n. Met laveeren voort zeilen. *Louvoyer, avancer par bordées.*

AANLEEREN. v.n. geduurig leeren, voort leeren. *Apprendre.* Wakker aanleeren. *Apprendre comme il faut.*

AANLEG, aanlegging, beſteeding. *Employ.* m. *Miſe.* f. Den aanleg van 't geld bewyzen. waar maaken. *Prouver l'employ de l'argent, des deniers.*

AANLEGGEN. v.n. Gelegen zyn. *être ſitué.* Keulen legd aan den Rhyn. *Cologne eſt ſituée ſur le Rhin.*

AANLEGGEN. v.a. Ontwerpen, beginnen, opſtellen. *Conſtruire, poſer.* Een Gebouw wel aanleggen. *Commencer bien un Bâtiment, lui donner bien ſes proportions.* Een Geding, Proces wel aanleggen. *Entamer bien un procès, une procedure.* Zyne gaven wel AANLEGGEN, beſteeden. *Employer biens ſes talents, faire un bon uſage de ſes talents.* Vuur AANLEGGEN, maaken. *Faire du feu.* De ſchuit moet halfwegen AANLEGGEN, ſtil blyven. *Le bateau doit s'arrêter à moitié chemin.* Door ryden, voort vaaren zonder aan te leggen. *Paſſer outre, continuer le voyage ſans s'arrêter aucune part.*

AANLEGGEN, bereidſchap maaken om vuur te geeven, krygs w: *Amorcer, preparer l'arme à faire feu.* Leg aan, geef vuur. *Amorcez, tirez.* AANLEGGEN, doelen, mikken. *Viſer, buter.* Op den vyand aanleggen. *Viſer à l'ennemi, coucher l'ennemi en jouë.* Het was 'er op aangelegd om hem van den throon te ſchoppen. *On viſoit, butoit à le dethroner, on avoit deſſein de le dethroner.* Tegen den vyand, of 't vyandlyk ſchip AANLEGGEN, de boeg wenden, het hoofd na den vyand toeleggen. *Porter le cap ſur l'ennemi.* Tegen iemand aanleggen, de boeg tegen iemand wenden, fig. *Rompre en viſiere à quelqu'un, heurter quelqu'un de front, le prendre à partie.*

AANLEGGEND. Adj. aangrenzend. *Adjacent, joignant, ſitué près, contigu.* Het Hertogdom van Kleef en de aan-

Digitized by Google

aanleggende Steden. *Le Duché de Cleves & les Villes adjacentes, d'alentour, circonvoiſines.* AANLEGGENDE wapenen, wapenen met een lange ſchaft, pertuiſaanen, hellebaarden, pieken. *Armes blanches, armes d'haſt, armes offenſives à long manche.*

AANLEGGER van 't vuur. *Celuy qui fait le feu.* AANLEGGER, ſchutter die aanlegt om te ſchieten. *Celuy qui couche en joué pour tirer.* AANLEGGER, belegger, aandryver van 't voorneemen. *Autheur, directeur de l'entrepriſe.*

AANLEIDEN. v.a. zie GELEIDEN. *Acheminer, mener, conduire.*

AANLEIDER, geleider. *Conducteur, directeur, autheur.* Hy is den aanleider van 't werk. *Il eſt le conducteur de l'ouvrage, c'eſt lui qui a la conduite, la direction de l'ouvrage.* De aanleiders der ſamenzweering wierden ontdekt. *Les autheurs de la conjuration furent decouverts.*

AANLEIDING. f. Weg, ſpoor tot iets leidende. *Chemin.* m. *Ouverture, trace qui mene, conduit à quelque choſe.* Het ſpel geeft AANLEIDING, verſchaft gelegentheyd tot krakkeelen. *Le jeu donne occaſion à la diſpute, fait naître noiſe.*

AANLEIDSTER, aanvoerſter van 't voorneemen. *Celle qui conduit le deſſein.* AANLEIDSTER, veroorzaakſter van den twiſt. *Celle qui occaſionne la querelle, qui fait naître la noiſe.*

AANLEUNEN. v. n. Ruſten, leunen aan of op iets. *Appuyer, peſer contre quelque choſe.* Tegen de deur aanleunen. *S'appuyer contre la porte.* Zig iets laaten AANLEUNEN, zig iets aanmaatigen, zich inbeelden dat het zoo behoord. *S'en faire accroire, s'imaginer que telle ou telle choſe nous ſied bien, nous convient.* Hy werd onverdiend gepreezen, doch hy laat het zig heel gemakkelyk aanleunen *On le loué ſans qu'il le merite, mais il ne laiſſe pas d'y applaudir, de s'en faire honneur.*

AANLOEVEN. v.n. Zeew: tegen de wind inkrimpen, ſcharp by de wind houden. *Pincer le vent, aller au plus près du vent.* Loef aan, loef aan. *Pince, pince le vent.* Commandement que l'on fait au timonier d'un vaiſſeau.

AANLOKKELYK. Adj. zie AANTREKKELYK, bekoorlyk. *Attrayant, charmant, attirant.* De Schouwburg, het Koffyhuis is aanlokkelyk. *La Comedie attire, le Caffé eſt attirant, attrayant; la Comedie, le Caffé acquine.* AANLOKKELYKHEID. f. Aantrekkelykheid, bekoring. *Attrait, charme.* m. *choſe qui attire.*

AANLOKKEN. v. a. Lokken, trekken, bekooren. *Attirer, attraire, charmer.* Door vleyeryen, door beloften aanlokken. *Attirer par flatteries, attirer par promeſſes.*

AANLOKKEND. Adj. Verlokkend, bekoorend. *Attrayant, engageant, charmant.* Aanlokkend gezigt. *Vuë attrayante.* Aanlokkende woorden. *Des paroles attrayantes.*

AANLOKKING. f. aantrekkelykheid, bekooring. *Attrait, charme.* m. *Tentation.* f. De aanlokkingen des vleeſches *Les tentations de la chair.*

AANLOKSELEN, AANLOKLYKHEDEN, bekoorlykheden, aantrekkelykheden. *Appas, attraits, charmes.* m. pl. De aanlokſelen der jeugd, der ſchoonheid. *Les appas, les attraits de la jeuneſſe, de la beauté.*

AANLONKEN. v.n. Toelonken, belonken, aangluuren. *Regarder du coin de l'oeil, lorgner, jetter des oeillades.* Iemand minnelyk aanlonken. *Regarder quelqu'un amoureuſement, jetter des oeillades amoureuſes à quelqu'un.* AANLONKING, aangluuring. *Oeillade à la derobée, ſecrete.* f. *regard du coin de l'oeil, lorgnement.* m.

AANLOOP, loop van 't paard, &c. *Courſe du cheval.* Het paard ſtruikelde in zynen aanloop. *Le cheval broncha dans ſa courſe.*

AANLOOP. m. Toevloeying van gaande en komende. *Affluence, abord, concours de gens qui vont & qui viennent.* m. Op de markt-dagen is hier den aanloop. *Aux jours de marché c'eſt icy l'abord, l'affluence du monde, des paſſants.* Dat huis heeft veel AANLOOP, grooten aanloop. *Cette maiſon eſt d'un grand abord, eſt extremement frequentée, cette maiſon eſt ouverte aux allants & venants.* De Burgermeeſters hebben veel AANLOOP, worden ſterk aangezogt, om dat ampt. *Les Bourguemaitres ſont bien ſollicitez, importunez pour cette charge.*

AANLOOPEN. v.n. Toeloopen, aandraaven. *Courir, accourir, avancer chemin en courant.* Hy kwam al zyn beſt aanloopen. *Il accourut de toute ſa force.* Tegen de muur, tegen de paal aanloopen. *Courir contre le mur, contre le pilier; donner contre le mur, contre le pilier en courant.* Dat zou tegen de wetten AANLOOPEN, ſtryden. *Cela ſeroit contraire aux loix, cela iroit contre les loix.* 't Loopt tegen alle reden aan. *Cela choque le ſens commun.* Het zal wel een maand AANLOOPEN, een maand lyden eer alles gereed zy. *Il s'ecoulera, ſe paſſera bien un mois avant que tout ſoit prêt.*

AANMAAKEN. v.a. zie AANHEGTEN, AANVOEGEN. *Attacher, ajouter, joindre.*

AANMAANEN. v.a. Vermaanen, voor oogen ſtellen. *Exhorter, recommander, repreſenter devant les yeux.* Iemand tot zyn pligt, tot liefdadigheid aanmaanen. *Exhorter quelqu'un à ſon devoir, à la charité.* AANMAANING, vermaaning. *Exhortation, recommandation.* f.

AAN MALKANDER zyn, handgemeen zyn. *Être aux mains, aux priſes.* De Legers zyn misſchien al aan malkander. *Les Armées ſont peut être deja aux mains, aux priſes.* Hy deed het vyfmaal AAN MALKANDER, agter malkander, agter een. *Il le fit cinq fois l'une après l'autre, cinq fois de ſuite.*

Zig AANMATIGEN, zig toe-eigenen. *S'attribuer.* Zig het regt van de Jacht, van munt te ſlaan aanmatigen. *S'attribuer, s'arroger le droit de la Chaſſe, de battre monnoye.* Zig te veel AANMATIGEN, buiten de paalen van zyn vermogen treeden. *S'en faire trop accroire, exceder les bornes de ſon pouvoir.*

AANMATIGING. f. aanrekening, toe-eigening. *Attribution, action de s'attribuer quelque choſe.* f.

AANMENNEN. v.a. Aanjaagen. *Faire aller bon train.* Een zaak ſterk aanmennen. *Pouſſer vivement une affaire.*

AANMERKELYK. Adj. Merkelyk, aanzienlyk. *Remarquable, conſiderable, notable.* Een aanmerkelyk geval. *Une avanture remarquable, notable.* Het is aanmerkelyk dat niemand daar iets tegen zeide. *Il eſt remarquable que perſonne ne dit rien à l'encontre.*

AANMERKELYKHEID. f. aanzienelykheid. *Conſideration, état de la choſe remarquable.*

AANMERKEN. v. a. Beſchouwen, aanzien. *Remarquer, conſiderer.* De nietigheid, onvolmaaktheid van 't ſchepſel aanmerken. *Conſiderer le néant, l'imperfection de la creature.* De dienſten, de gunſten die men genoten heeft AANMERKEN, in agt neemen. *Conſiderer, eſtimer les ſervices qu'on a reçus, les graces qu'on a reçues.* Het ſtaat AAN TE MERKEN dat de vyanden twee of drie borſtweeringen voor hen hadden. *Il eſt à remarquer, à noter que les ennemis avoient deux ou trois retranchements devant eux.*

AAN-

Digitized by Google

AANMERKENSWAARDIG. Adj. Waardig aangemerkt te worden *Digne de remarque, remarquable.* Een aanmerkenswaardig voorval, geval. *Un evenement, une avanture, une hiſtoire remarquable, digne de remarque.* Al het aanmerkenswaardigſte dat in een Stad is bezigtigen. *Voir, viſiter, conſiderer ce qu'il y a de plus remarquable dans une ville.*

AANMERKER, aanmerkend beſchouwer. *Spectateur, obſervateur.*

AANMERKING. f. Aandagtige beſchouwing, overweeging. *Conſideration, eſtime.* f. Hy wierd uit aanmerking zyner gedaane dienſten tot dat ampt verheven. *Il fut elevé à cet employ en conſideration de ſes ſervices rendus.* Zonder **AANMERKING**, onderſcheiding van perſoonen oordeelen. *Juger ſans diſtinction, ſans acception de perſonnes.* Hy heeft geleerde **AANMERKINGEN**, aanteekeningen over het Oude Teſtament gemaakt. *Il a fait de doctes remarques, de ſçavantes notes ſur l'Ancien Teſtament.*

AANMINNELYK. *Adj.* Aanminnig, beminnelyk. *Aimable, attrayant, charmant.* Een aanminnelyke tronie. *Un viſage aimable, attrayant.* **AANMINNELYKHEID.** f. aanminnigheid, ſchoonheid, bevalligheid. *Beauté, grace.* f. *Agrément.* m.

AANMINNIG. Adj. Minnelyk, minzaam, aangenaam. *Aimable, agréable.* Een aanminnig gelaat, gezigt. *Un aimable air; un port, un air aimable, capable d'inſpirer de l'amour.* De **AANMINNIGHEID**, aangenaamheid der jeugd. *L'Agrément, la bonne grace, la beauté de la jeuneſſe.*

AANMOEDIGEN. v. a. Moed geeven. *Encourager.* De ſoldaaten door zyn voorbeeld aanmoedigen. *Encourager les ſoldats par ſon exemple.* De ſcholieren tot het oppaſſen door het uitdeelen van pryzen aanmoedigen. *Encourager les ecoliers à faire leur devoir par la diſtribution des prix.* Malkander tot de dood aanmoedigen. *S'encourager l'un l'autre à la mort.*

AANMOEDIGEND. Adj. Dat moed geeft. *Encourageant, qui encourage.* Aanmoedigend voorbeeld, aanmoedigende woorden. *Exemple encourageant, paroles qui encouragent.* **AANMOEDIGER**, moed geever. *Celuy qui encourage.*

AANMOEDIGING. f. Aanporring, aanzetting. *Encouragement.* m. Een Bil ter **AANMOEDIGING**, voortzetting van den Wollenhandel maaken. *Faire un Bil pour l'encouragement du Trafic des Laines.*

AANNAAYEN. v. a. Naayen aan of tot iets. *Coudre à quelque choſe, attacher en couſant.* Een kant, een boordſel aan een mouw naayen. *Coudre une dentelle, un bord à une manche.* Iemand ooren **AANNAAYEN**, iemand foppen, voor den boer houden *Se mocquer de quelqu'un, prendre quelqu'un pour dupe, le deniaiſer, duper, lui paſſer la plume par le bec.*

AANNADEREN. v. n. Naderen, nader komen. *Avancer, approcher.* De Zomer naderd ſterk aan. *L'Eté avance, approche bien fort.* Op het **AANNADEREN** der onzen namen de vyanden de vlugt. *Les ennemis prirent la fuite à l'approche des nôtres.*

AANNADERING. f. Aantreeding, toetreeding. *Approche.* f. *Abord.* m. *Action d'* **AVANCER.** De aannadering, het aannaderen van de Granadiers deed de vyanden eenige paſſen te rug gaan. *L'Approche des Grenadiers fit reculer les ennemis de quelques pas.*

AANNEEMELYK. Adj Dat aangenomen kan worden. *Acceptable, admiſſible, raiſonnable.* Aanneemelyke voorwaarden. *Des conditions acceptables, raiſonnables, qu'on peut recevoir.*

AANNEEMEN. v. a. Ontfangen. *Accepter, recevoir,*

admettre. Een geſchenk aanneemen. *Accepter, recevoir un preſent.* De voorwaarden aanneemen. *Accepter les conditions.*

AANNEEMEN, onderneemen te doen. *Entreprendre de faire.* De levensmiddelen, de voeragie voor 't Leger aanneemen te bezorgen. *Entreprendre de fournir les vivres, de fournir les fourages pour l'Armée.* De Wiſſelbrief aanneemen te betaalen. *Accepter la Lettre, promettre, s'engager de payer la Lettre de Change.* Eenig werk **AANNEEMEN**, ten zekeren pryze belooven op te maaken. *Entreprendre un ouvrage à forfait, s'engager de faire un ouvrage à certain prix reglé.* De reis **AANNEEMEN**, aanvaarden, op reis gaan. *Entreprendre le voyage, ſe mettre en voyage, partir.* Men moet zoo ligt niet **AANNEEMEN**, gelooven 't geene de menſchen zeggen. *Il ne faut pas croire ſi legerement ce que les gens diſent.* De Gereformeerden Godsdienſt **AANNEEMEN**, omhelzen *Embraſſer la Religion Reformée.* De party, de ſtreng van iemand aanneemen. *Embraſſer le parti, epouſer les interets de quelqu'un.* De verdediging, verantwoording van iemand aanneemen *Entreprendre la deffenſe de quelqu'un, faire l'apologie de quelqu'un* Soldaaten, Matroozen **AANNEEMEN**, werven, opſchryven *Enrooler, lever des Soldats, des Matelots.* Veel dienſtboden aanneemen. *Louer bien des domeſtiques, prendre bien des gens à ſon ſervice.* Iemand tot zoon **AANNEEMEN**, erkennen. *Adopter quelqu'un pour fils.* Tot Medekeizer aanneemen, als medemakker in 't Ryk aanneemen. *Aſſocier à l'Empire.* In de kennis der Taalen, in de ſtudie der Geneeskunde **AANNEEMEN**, vorderen, toeneemen. *Avancer dans la connoiſſance des Langues, dans l'etude de la Medecine.*

AANNEEMER van geſchenken. *Celui qui accepte, reçoit des preſents.* **AANNEEMER**, onderneemer van eenig werk. *Entrepreneur de quelque ouvrage.* **AANNEEMERS**, wervers van krygsvolk. *Enrooleurs de gens de guerre.*

AANNEEMING. f. Daad van **AANNEEMEN.** *Acceptation, acception, adoption.* f. De aanneeming der geſchenken verbind tot erkentenis. *L'acceptation des preſents engage à la reconnoiſſance.* By God is geen **AANNEEMING**, onderſcheiding van perſoonen. *Auprès de Dieu il n'y a point d'acception, de diſtinction de perſonnes.* Wy zyn kinderen der **AANNEEMINGE** in Chriſto. *Nous ſommes enfans d'adoption en Jeſus Chriſt.*

De **AANNEEMING** of het **AANNEEMEN** van ſoldaaten en matroozen. *La levée.* f. *L'enrolement des ſoldats & des matelots,* m. De **AANNEEMING** of het **AANNEEMEN** van eenig aanbeſteed werk. *L'entrepriſe de quelque ouvrage à forfait, à certain prix reglé.*

AANNOOPEN, zie **NOOPEN, AANPRIKKELEN.** *Exciter, encourager.*

AANPAALEN. v. n. **AANGRENZEN,** belenden, gelegen zyn. *Aboutir, être ſitué auprès de, confiner, être limitrophe.* Saxen paald aan Sileſie. *La Saxe confine à la Sileſie.* Zyn Hofſtede paald aan myn land. *Sa Maiſon de campagne aboutit à ma terre.*

AANPAALEND. Adj. Aanleggend, aangrenzend. *Adjacent, aboutiſſant, limitrophe.* Aanpaalende landeryen. *Des terres adjacentes, limitrophes, aboutiſſantes les unes aux autres.*

AANPAKKEN. v. a. Aandoen, aanranden, te lyf komen. *Attaquer, aborder, inſulter, ſe ruer ſur.* Iemand in 't uitgaan van de ſchuit aanpakken. *Attaquer, inſulter quelqu'un au ſortir du bateau.*

AANPASSEN. v. a. Paſſen, probeeren als men van kleederen, ſchoenen ſpreekt. *Eſſayer.* Een nieuw

Digitized by Google

aanleggende Steden. *Le Duché de Cleves & les Villes adjacentes, d'alentour, circonvoisines.* AANLEGGENDE wapenen, wapenen met een lange schaft, pertuisaanen, hellebaarden, pieken. *Armes blanches, armes d'haſt, armes offenſives à long manche.*

AANLEGGER van 't vuur. *Celuy qui fait le feu.* AANLEGGER, schutter die aanlegt om te schieten. *Celuy qui couche en joué pour tirer.* AANLEGGER, belegger, aandryver van 't voorneemen. *Autheur, directeur de l'entrepriſe.*

AANLEIDEN. v.a. zie GELEIDEN. *Acheminer, mener, conduire.*

AANLEIDER, geleider. *Conducteur, directeur, autheur.* Hy is den aanleider van 't werk. *Il eſt le conducteur de l'ouvrage, c'eſt lui qui a la conduite, la direction de l'ouvrage.* De aanleiders der samenzweering wierden ontdekt. *Les autheurs de la conjuration furent decouverts.*

AANLEIDING. f. Weg, spoor tot iets leidende. *Chemin.* m. *Ouverture, trace qui mene, conduit à quelque choſe.* Het spel geeft AANLEIDING, verschaft gelegentheyd tot krakkeelen. *Le jeu donne occaſion à la diſpute, fait naitre noiſe.*

AANLEIDSTER, aanvoerster van 't voorneemen. *Celle qui conduit le deſſein.* AANLEIDSTER, veroorzaakster van den twist. *Celle qui occaſionne la querelle, qui fait naitre la noiſe.*

AANLEUNEN. v. n. Rusten, leunen aan of op iets. *Appuyer, peſer contre quelque choſe.* Tegen de deur aanleunen. *S'appuyer contre la porte.* Zig iets laaten AANLEUNEN, zig iets aanmaatigen, zich inbeelden dat het zoo behoord. *S'en faire accroire, s'imaginer que telle ou telle choſe nous ſied bien, nous convient.* Hy werd onverdiend gepreezen, doch hy laat het zig heel gemakkelyk aanleunen *On le loué ſans qu'il le merite, mais il ne laiſſe pas d'y applaudir, de s'en faire honneur.*

AANLOEVEN. v.n. Zee w: tegen de wind inkrimpen, scharp by de wind houden. *Pincer le vent, aller au plus près du vent.* Loef aan, loef aan. *Pince, pince le vent.* Commandement que l'on fait au timonier d'un vaiſſeau.

AANLOKKELYK. Adj. zie AANTREKKELYK, bekoorlyk. *Attrayant, charmant, attirant.* De Schouwburg, het Koffyhuis is aanlokkelyk. *La Comedie attire, le Caffé eſt attirant, attrayant; la Comedie, le Caffé acoquine.* AANLOKKELYKHEID. f. Aantrekkelykheid, bekoring. *Attrait, charme.* m. *choſe qui attire.*

AANLOKKEN. v. a. Lokken, trekken, bekooren. *Attirer, attraire, charmer.* Door vleyeryen, door beloften aanlokken. *Attirer par flatteries, attirer par promeſſes.*

AANLOKKEND. Adj. Verlokkend, bekoorend. *Attrayant, engageant, charmant.* Aanlokkend gezigt. *Vuë attrayante.* Aanlokkende woorden. *Des paroles attrayantes.*

AANLOKKING. f. aantrekkelykheid, bekooring. *Attrait, charme.* m. *Tentation.* f. De aanlokkingen des vleesches *Les tentations de la chair.*

AANLOKSELEN, AANLOKLYKHEDEN, bekoorlykheden, aantrekkelykheden. *Appas, attraits, charmes.* m. pl. De aanlokselen der jeugd, der schoonheid. *Les appas, les attraits de la jeuneſſe, de la beauté.*

AANLONKEN. v.n. Toelonken, belonken, aangluuren. *Regarder du coin de l'oeil, lorgner, jetter des oeillades.* Iemand minnelyk aanlonken. *Regarder quelqu'un amoureuſement, jetter des oeillades amoureuſes à quelqu'un.* AANLONKING, aangluuring. *Oeillade à la derobée, ſecrete.* f. *regard du coin de l'oeil, lorgnement.* m.

AANLOOP, loop van 't paard, &c. *Courſe du cheval.* Het paard struikelde in zynen aanloop. *Le cheval broncha dans ſa courſe.*

AANLOOP. m. Toevloeying van gaande en komende. *Affluence, abord, concours de gens qui vont & qui viennent.* m. Op de markt-dagen is hier den aanloop. *Aux jours de marché c'eſt icy l'abord, l'affluence du monde, des paſſants.* Dat huis heeft veel AANLOOP, grooten aanloop. *Cette maiſon eſt d'un grand abord, eſt extremement frequentée, cette maiſon eſt ouverte aux allants & venants.* De Burgermeesters hebben veel AANLOOP, worden sterk aangezogt, om dat ampt. *Les Bourguemaitres ſont bien ſollicitez, importunez pour cette charge.*

AANLOOPEN. v.n. Toeloopen, aandraaven. *Courir, accourir, avancer chemin en courant.* Hy kwam al zyn best aanloopen. *Il accourut de toute ſa force.* Tegen de muur, tegen de paal aanloopen. *Courir contre le mur, contre le pilier; donner contre le mur, contre le pilier en courant.* Dat zou tegen de wetten AANLOOPEN, stryden. *Cela ſeroit contraire aux loix, cela iroit contre les loix.* 't Loopt tegen alle reden aan. *Cela choque le ſens commun.* Het zal wel een maand AANLOOPEN, een maand lyden eer alles gereed zy. *Il s'ecoulera, ſe paſſera bien un mois avant que tout ſoit prêt.*

AANMAAKEN. v.a. zie AANHEGTEN, AANVOEGEN. *Attacher, ajouter, joindre.*

AANMAANEN. v.a. Vermaanen, voor oogen stellen. *Exhorter, recommander, repreſenter devant les yeux.* Iemand tot zyn pligt, tot liefdadigheid aanmaanen. *Exhorter quelqu'un à ſon devoir, à la charité.* AANMAANING, vermaaning. *Exhortation, recommandation.* f.

AAN MALKANDER zyn, handgemeen zyn. *Être aux mains, aux priſes.* De Legers zyn misschien al aan malkander. *Les Armées ſont peut être deja aux mains, aux priſes.* Hy deed het vyfmaal AAN MALKANDER, agter malkander, agter een. *Il le fit cinq fois l'une après l'autre, cinq fois de ſuite.*

Zig AANMATIGEN, zig toe-eigenen. *S'attribuer.* Zig het regt van de Jacht, van munt te slaan aanmatigen. *S'attribuer, s'arroger le droit de la Chaſſe, de battre monnoye.* Zig te veel AANMATIGEN, buiten de paalen van zyn vermogen treeden. *S'en faire trop accroire, exceder les bornes de ſon pouvoir.*

AANMATIGING. f. aanrekening, toe-eigening. *Attribution, action de s'attribuer quelque choſe.* f.

AANMENNEN. v.a. Aanjaagen. *Faire aller bon train.* Een zaak sterk aanmennen. *Pouſſer vivement une affaire.*

AANMERKELYK. Adj. Merkelyk, aanzienlyk. *Remarquable, conſiderable, notable.* Een aanmerkelyk geval. *Une avanture remarquable, notable.* Het is aanmerkelyk dat niemand daar iets tegen zeide. *Il eſt remarquable que perſonne ne dit rien à l'encontre.*

AANMERKELYKHEID. f. aanzienelykheid. *Conſideration, état de la choſe remarquable.*

AANMERKEN. v. a. Beschouwen, aanzien. *Remarquer, conſiderer.* De nietigheid, onvolmaaktheid van 't schepsel aanmerken. *Conſiderer le néant, l'imperfection de la créature.* De dienſten, de gunsten die men genoten heeft AANMERKEN, in agt neemen. *Conſiderer, eſtimer les ſervices qu'on a reçus, les graces qu'on a reçues.* Het staat AAN TE MERKEN dat de vyanden twee of drie borstweeringen voor hen hadden. *Il eſt à remarquer, à noter que les ennemis avoient deux ou trois retranchements devant eux.*

AAN-

Digitized by Google

AANMERKENSWAARDIG. Adj. Waardig aangemerkt te worden. *Digne de remarque, remarquable.* Een aanmerkenswaardig voorval, geval. *Un evenement, une avanture, une hiſtoire remarquable, digne de remarque.* Al het aanmerkenswaardigſte dat in een Stad is bezigtigen. *Voir, viſiter, conſiderer ce qu'il y a de plus remarquable dans une ville.*

AANMERKER, aanmerkend beſchouwer. *Spectateur, obſervateur.*

AANMERKING. f. Aandagtige beſchouwing, overweeging. *Conſideration, eſtime.* f. Hy wierd uit aanmerking zyner gedaane dienſten tot dat ampt verheven. *Il fut elevé à cet employ en conſideration de ſes ſervices rendus.* Zonder AANMERKING, onderſcheiding van perſoonen oordeelen. *Juger ſans diſtinction, ſans acception de perſonnes.* Hy heeft geleerde AANMERKINGEN, aanteekeningen over het Oude Teſtament gemaakt. *Il a fait de doctes remarques, de ſçavantes notes ſur l'Ancien Teſtament.*

AANMINNELYK. Adj. Aanminnig, beminnelyk. *Aimable, attrayant, charmant.* Een aanminnelyke tronie. *Un viſage aimable, attrayant.* AANMINNELYKHEID. f. aanminnigheid, ſchoonheid, bevalligheid. *Beauté, grace.* f. *Agrément.* m.

AANMINNIG. Adj. Minnelyk, minzaam, aangenaam. *Aimable, agréable.* Een aanminnig gelaat, gezigt. *Un aimable air; un port, un air aimable, capable d'inſpirer de l'amour.* De AANMINNIGHEID, aangenaamheid der jeugd. *L'Agrément, la bonne grace, la beauté de la jeuneſſe.*

AANMOEDIGEN. v. a. Moed geeven. *Encourager.* De ſoldaaten door zyn voorbeeld aanmoedigen. *Encourager les ſoldats par ſon exemple.* De ſcholieren tot het oppaſſen door het uitdeelen van pryzen aanmoedigen. *Encourager les ecoliers à faire leur devoir par la diſtribution des prix.* Malkander tot de dood aanmoedigen. *S'encourager l'un l'autre à la mort.*

AANMOEDIGEND. Adj. Dat moed geeft. *Encourageant, qui encourage.* Aanmoedigend voorbeeld, aanmoedigende woorden. *Exemple encourageant, paroles qui encouragent.* AANMOEDIGER, moed geever. *Celuy qui encourage.*

AANMOEDIGING. f. Aanporring, aanzetting. *Encouragement.* m. Een Bil ter AANMOEDIGING, voortzetting van den Wollenhandel maaken. *Faire un Bil pour l'encouragement du Trafic des Laines.*

AANNAAYEN. v. a. Naayen aan of tot iets. *Coudre à quelque choſe, attacher en couſant.* Een kant, een boordſel aan een mouw naayen. *Coudre une dentelle, un bord à une manche.* Iemand ooren AANNAAYEN, iemand foppen, voor den boer houden. *Se mocquer de quelqu'un, prendre quelqu'un pour dupe, le deniaiſer, duper, lui paſſer la plume par le bec.*

AANNADEREN. v. n. Naderen, nader komen. *Avancer, approcher.* De Zomer naderd ſterk aan. *L'Eté avance, approche bien fort.* Op het AANNADEREN der onzen namen de vyanden de vlugt. *Les ennemis prirent la fuite à l'approche des notres.*

AANNADERING. f. Aantreeding, toetreeding. *Approche.* f. *Abord.* m. *Action d'*AVANCER. De aannadering, het aannaderen van de Granadiers deed de vyanden eenige paſſen te rug gaan. *L'Approche des Grenadiers fit reculer les ennemis de quelques pas.*

AANNEEMELYK. Adj. Dat aangenomen kan worden. *Acceptable, admiſſible, raiſonnable.* Aanneemelyke voorwaarden. *Des conditions acceptables, raiſonnables, qu'on peut recevoir.*

AANNEEMEN. v. a. Ontfangen. *Accepter, recevoir, admettre.* Een geſchenk aanneemen. *Accepter, recevoir un preſent.* De voorwaarden aanneemen. *Accepter les conditions.*

AANNEEMEN, onderneemen te doen. *Entreprendre de faire.* De levensmiddelen, de voeragie voor 't Leger aanneemen te bezorgen. *Entreprendre de fournir les vivres, de fournir les fourages pour l'Armee.* De Wiſſelbrief aanneemen te betaalen. *Accepter la Lettre, promettre, s'engager de payer la Lettre de Change.* Eenig werk AANNEEMEN, ten zekeren pryze belooven op te maaken. *Entreprendre un ouvrage à forfait, s'engager de faire un ouvrage à certain prix reglé.* De reis AANNEEMEN, aanvaarden, op reis gaan. *Entreprendre le voyage, ſe mettre en voyage, partir.* Men moet zoo ligt niet AANNEEMEN, gelooven't geene de menſchen zeggen. *Il ne faut pas croire ſi legerement ce que les gens diſent.* De Gereformeerden Godsdienſt AANNEEMEN, omhelzen *Embraſſer la Religion Reformée.* De party, de ſtreng van iemand aanneemen. *Embraſſer le parti, epouſer les interets de quelqu'un.* De verdeediging, verantwoording van iemand aanneemen *Entreprendre la deffenſe de quelqu'un, faire l'apologie de quelqu'un* Soldaaten, Matroozen AANNEEMEN, werven, opſchryven *Enrooler, lever des Soldats, des Matelots.* Veel dienſtboden aanneemen. *Louer bien des domeſtiques, prendre bien des gens à ſon ſervice.* Iemand tot zoon AANNEEMEN, erkennen. *Adopter quelqu'un pour fils.* Tot Medekeizer aanneemen, als medemakker in 't Ryk aanneemen. *Aſſocier à l'Empire.* In de kennis der Taalen, in de ſtudie der Geneeskunde AANNEEMEN, vorderen, toeneemen. *Avancer dans la connoiſſance des Langues, dans l'etude de la Medecine.*

AANNEEMER van geſchenken. *Celui qui accepte, reçoit des preſents.* AANNEEMER, onderneemer van eenig werk. *Entrepreneur de quelque ouvrage.* AANNEEMERS, wervers van krygsvolk. *Enrolleurs de gens de guerre.*

AANNEEMING. f. Daad van AANNEEMEN. *Acceptation, acception, adoption.* f. De aanneeming der geſchenken verbind tot erkentenis. *L'acceptation des preſents engage à la reconnoiſſance.* By God is geen AANNEEMING, onderſcheiding van perſoonen. *Auprés de Dieu il n'y a point d'acception, de diſtinction de perſonnes.* Wy zyn kinderen der AANNEEMINGE in Chriſto. *Nous ſommes enfans d'adoption en Jeſus Chriſt.*

De AANNEEMING of het AANNEEMEN van ſoldaaten en matroozen. *La levée.* f. *L'enroolement des ſoldats & des matelots.* m. De AANNEEMING of het AANNEEMEN van eenig aanbeſteed werk. *L'entrepriſe de quelque ouvrage à forfait, à certain prix regle.*

AANNOOPEN, zie NOOPEN, AANPRIKKELEN. *Exciter, encourager.*

AANPAALEN. v. n. AANGRENZEN, belenden, gelegen zyn. *Aboutir, être ſitué auprés de, confiner, être limitrophe.* Saxen paald aan Sileſie. *La Saxe confine à la Sileſie.* Zyn Hofſtede paald aan myn land. *Sa Maiſon de campagne aboutit à ma terre.*

AANPAALEND. Adj. Aanleggend, aangrenzend. *Adjacent, aboutiſſant, limitrophe.* Aanpaalende landeryen. *Des terres adjacentes, limitrophes, aboutiſſantes les unes aux autres.*

AANPAKKEN. v. a. Aandoen, aanranden, te lyf komen. *Attaquer, aborder, inſulter, ſe ruer ſur.* Iemand in 't uitgaan van de ſchuit aanpakken. *Attaquer, inſulter quelqu'un au ſortir du bateau.*

AANPASSEN. v. a. Paſſen, probeeren als men van kleederen, ſchoenen ſpreekt. *Eſſayer.* Een nieuw

Digitized by Google

kleed, nieuwe ſchoenen aanpaſſen. *Eſſayer un habit neuf, des ſouliers neufs.*

AANPLAKKEN. v. a. Plakken, vaſt lymen aan of tegen iets. *Coller, afficher, attacher en collant.* Gedrukte briefjes, cedullen tegen de Kerkdeur aanplakken. *Coller, afficher des billets imprimez contre la porte de l'Egliſe.* Iemand iets te duur **AANPLAKKEN**, aanſmeeren, boven de prys verkopen. *Vendre quelque choſe trop cher à quelqu'un; rançonner, écorcher quelqu'un qui achete.*

AANPLAKKER, plakker van plakbriefjes, cedullen, plakkaten, &c. *Afficheur, celuy qui affiche, colle les billets, ordonnances, &c.*

AANPORDER, aanmoediger, aanzetter. *Inſtigateur, celuy qui anime, encourage, provoque les autres.*

AANPORREN. v. a. Aanmaanen, aanmoedigen, aanzetten. *Pouſſer, animer, exciter, porter.* Iemand tot zyn pligt aanporren. *Animer, exciter, exhorter quelqu'un à ſon devoir.* Iemand tot kwaad doen aanporren. *Pouſſer, porter quelqu'un au mal, à mal faire.* De opzienders tot het **AANPORREN** der werklieden aangeſteld. *Les inſpecteurs ordonnez pour preſſer les ouvriers.* **AANPORRING**, aanmoediging, aanzetting. *Incitation.* f.

AANPRAATEN. v. n. Voortpraaten. *Continuer de parler.* Ik laat hem al aanpraaten. *Je le laiſſe parler, je le laiſſe dire.* Dat zult gy hem nooit **AANPRAATEN**, doen gelooven. *Vous ne luy perſuaderez jamais cela, vous ne lui mettrez jamais cela dans l'eſprit.*

AANPREEKEN. v. n. Voortvaaren met preeken. *Continuer de prêcher.* Al wilde hy den heelen dag aanpreeken. *Quand il voudroit prêcher tant que le jour eſt long.*

AANPREEKEN. v. a. zie **AANPRYZEN**, aanbeveelen, ſmaakelyk zoeken te maaken. *Recommander, vanter, louer.*

AANPRIKKELEN. v. a. Noopen, aanporren, aanzetten met den prikkel. *Piquer, aiguillonner, exciter.* Iemand tot de deugd **AANPRIKKELEN**, aanzetten. *Aiguillonner, exciter, porter quelqu'un à la vertu.* **AANPRIKKELING**, aanporring tot de deugd. *Emulation, incitation, encouragement à la vertu.* De **AANPRIKKELINGEN**, verzoekingen des vleeſches uitſtaan. *Reſiſter aux aiguillons, aux tentations de la chair.*

AANPRYZEN. v. a. Aanbeveelen, aanpreeken, ſmaakelyk voorſtellen. *Louer, recommander, vanter, exhalter.* Een jongeling de zugt, de liefde tot de deugd aanpryzen *Recommander l'amour de la vertu à un jeune homme.* Zyn goed, zyn waar aanpryzen. *Vanter, recommander ſa marchandiſe.* **AANPRYZER**, verheffer van iemands lof. *Trompette, apologiſte de quelqu'un; celuy qui vante, eleve la gloire de quelqu'un.* **AANPRYZING**, aanbeveeling, roeming van de deugd. *Eloge.* m. *recommandation, louange de la vertu.* f.

AANRAADEN of **AANRADEN.** v. a. Raaden, aanpryzen. *Conſeiller, donner conſeil.* Iemand het trouwen aanraaden. *Conſeiller à quelqu'un de ſe marier.* Ik heb het op zyn **AANRAADEN** gedaan. *Je l'ay fait par ſon conſeil, à ſa perſuaſion.* **AANRAADER**, die iets aanraad. *Conſeiller, celui qui conſeille, qui inſpire, inſinuë, perſuade quelque choſe.* **AANRAADING** of **AANRADING.** f. Aanbeveeling, aanpryzing. *Conſeil.* m. *Suggeſtion.* f.

AANRAAKEN. v. a. Raaken aan. *Toucher.* Iets voorzichtig aanraaken. *Toucher delicatement à quelque choſe.* De zieken aanraaken, om die te genezen. *Toucher les malades pour les guerir.* De Godsdienſt is te teer, men moet 'er niet **AANRAAKEN**, aantillen. *La Religion eſt trop delicate, il n'y faut pas toucher.* Raakt myne gezalfde niet aan. ſchr: ſprw: *Ne touchez point à mes oints.* 't Raakt daar niet aan, het doed 'er niet toe. *Cela n'y fait rien, cela n'importe.* De zieken wierden door het **AANRAAKEN** genezen, ten tyde van den Zaligmaaker. *Les malades etoient gueris, ſe gueriſſoient par l'attouchement, au temps du Sauveur.* Hy wilde wel naar Ooſtindie vaaren als hy voor Stuurman kon **AANRAAKEN**, aankomen. *Il voudroit bien aller aux Indes, s'il pouvoit être reçu en qualité de Pilote.*

De **AANRAAKING** der zieken door J: Ch: *L'attouchement des malades par notre Seigneur J: Ch:*

AANRANDEN. v. a. Aan en overvallen, te lyf komen. *Attaquer, inſulter.* Iemand op ſtraat aanranden. *Attaquer, inſulter quelqu'un dans la ruë.* Over het **AANRANDEN** der koetſe van... in hechtenis zitten. *Être en priſon pour avoir attaqué le Caroſſe de...* **AANRANDER**, aanvaller, roover. *Brigand, voleur, celui qui attaque, inſulte.* **AANRANDING**, aanval, overvalling, uitſchudding. *Attaque, inſulte.* f.

AANRECHTEN is op **AANREGTEN** uitgelegt. *Faire, executer.* Veel moedwil aanrechten. *Faire beaucoup de violences.*

AANREEDEN. v. a. Deel hebben aan de reedery. *Contribuer, avoir part à l'equipement, à l'equipage, à l'affretement.* Ik reed mede aan dat ſchip. *J'ai auſſi ma part dans ce vaiſſeau, je contribuë auſſi à l'equipement de ce vaiſſeau.*

AANREEKENEN. v. a. In rekening brengen, toeëigenen. *Paſſer à compte, attribuer, allouer.* Iemand iets te duur aanreekenen. *Compter une choſe trop haut à quelqu'un.* Chriſti geregtigheid werd ons aangerekend. *La juſtice de Jeſus Chriſt nous eſt allouée.* De **AANREEKENING** van Chriſti geregtigheid maakt ons zalig. *L'attribution de la juſtice de Jeſus Chriſt nous ſauve.*

AANREGTEN of **AANRECHTEN.** v. a. Bedryven, werkſtellig maaken. *Mettre en execution, faire.* Een groote maaltyd aanregten. *Faire un grand repas, preparer un grand repas.* Wreede vervolgingen aanregten. *Commettre, exercer de cruelles perſecutions.* Een hoope potſen, kuuren, grappen aanregten. *Folatrer, faire bien des bouffonneries, bien des tours de paſſe paſſe.*

AANREGTEN. v. n. De ſpyzen opſcheppen, en op tafel brengen *Dreſſer & ſervir les viandes, les potages.* De kok was doende met aan te regten. *Le cuiſinier etoit après à dreſſer les potages, à ſervir les viandes, &c.* De **AANREGTERS**, beſtierders van 't vuurwerk, van de Opera. *Les conducteurs du feu d'artifice, les ordonnateurs de l'Opera.* **AANREGTING**, aanlegging van een groot gaſtmaal. *Ordonnance, execution d'un grand feſtin.*

AANRENNEN. v. a. Aanryden, voortryden. *Accourir, galoper.* Zoo hard aanrennen als men kan. *Accourir à toute bride, auſſi vite que l'on peut.* **AANRENNING**, aanloop, aanryding. *Galopade, courſe à toute bride.* f.

AANRITSEN, zie **AANPORREN**, aanzetten. *Exciter, pouſſer, provoquer.*

AANRITSGELD, werfgeld: 't geen men een ruiter of ſoldaat op de hand geeft. *Argent, denier d'engagement, d'enroolement qu'on donne ſur la main à un cavalier, à un ſoldat.*

AANROEPEN. v. a. Smeeken, aanbidden. *Invoquer, appeller à ſon ſecours.* Den Heiligen Geeſt aanroepen. *Invoquer le Saint Eſprit.* Roep my aan in de dagen uwer benaauwdheid. *Invoque moy au jour de ta detreſſe.* Apollo, de Zang-Nimfen **AANROEPEN**; Poët:

Digitized by Google

Poët: ſpreekw: *Invoquer Apollon, invoquer les Muſes.* Het AANROEPEN of de AANROEPING der Heyligen. *L'invocation des Saints.* De AANROEPERS, aanbidders van den waaren God. *Les adorateurs du vray Dieu.* AANROEPING, aanbidding. *Invocation.* f. AANROEPSTER. *Invocatrice.*

AANROEREN. v.a. Aanraaken, beweegen. *Toucher, remuer.* Iets met de vinger aanroeren. *Toucher, remuer quelque choſe du doigt.* Alleen de hoofdzaken AANROEREN, aanhaalen, melden. *Ne parler, ne faire mention que des principaux chefs, des principales matieres.* Hy roerde daar in zyne reden iets van aan. *Il en toucha, il en dit quelque choſe dans ſon diſcours.* AANROERING, aanraking van iets met de vinger. *Attouchement de quelque choſe du doigt.* AANROERING, aanhaaling der voornaamſte twiſtpunten. *Allegation, citation, mention des principaux points diſputez.*

AANROEYEN. v.n. Voortroeyen, al aan roeyen. *Ramer toujours, continuer de ramer.* Sterk aanroeyen. *Ramer bien fort.* Men kan het in geen uur AANROEYEN. *On ne ſçauroit y arriver, on ne peut faire ce trajet en une heure à la rame.*

AANROLLEN. v.n. Voortrollen tot... *Rouler juſqu'à...* Tegen de muur, de paal aanrollen. *Rouler contre le mur, contre le piquet.*

AANRUIKEN. v.a. Ruiken aan iets. *Sentir quelque choſe, ſentir l'odeur de quelque choſe.* Hy durft 'er niet AANRUIKEN, niet aankomen, niet naar dingen, taalen. *Il n'oſeroit y mettre, en approcher ſon nez; il n'oſeroit en approcher, y ſonger.*

AANRUKKEN. v. a. Rukken aan iets. *Tirer, tirailler.* Aan iemands mouw rukken. *Tirer à la manche de quelqu'un.* De Overſte quam met vers paarde volk AANRUKKEN, aanrennen. *Le General avança, accourut avec de la cavalerie fraiche.* Het rukte daar aan, 't ſcheelde weinig of... *Peu s'en falut, il ne s'en eſt pas falu grand choſe.* Men moet daar niet AANRUKKEN, aantillen. *Il ne faut point toucher à cette corde là.*

AANRYDEN. v. n. Voortryden, aanrennen. *Courir, galoper, avancer chemin étant à cheval, &c.* Op den vyand aanryden. *Avancer, courir vers l'ennemi au galop, &c.* Ik neem het aan om in een paar uuren aan te ryden. *J'entreprends de faire le chemin, d'y arriver dans deux heures au galop, à patins, &c.* AANRYDER. *Coureur.* AANRYDING. *Courſe, galopade.* f.

AANRYGEN. v. a. Rygende vaſt maaken, ſchaakelen. *Enfiler, laſſer, paſſer l'un dans l'autre.* Paarlen aanrygen. *Enfiler des perles.* Het zeil AANRYGEN. *Laſſer la voile.* Zig AANRYGEN, zyn ryglyf toemaaken. *Se lacer, lacer ſon corps.* Wy zyn hier niet om paarlen aan te rygen, fig: ſpr: *Nous ne ſommes pas icy pour enfiler des perles.* AANRYGING, aanſnoering van paarlen *Enfilement de perles* m.

AANSCHAKELEN is op AAN-EENSCHAKELEN uitgewerkt. *Enchainer, enlaſſer.* AANSCHAKELING op AAN-EENSCHAKELING. *Enchainement* m. *enchainure* f.

AANSCHELLEN. v. n. Aanbellen, aan de ſchel trekken. *Sonner, tirer à la ſonnette.* Vinnig aanſchellen. *Sonner rudement.*

AANSCHIETEN. v. a. & n. Aandoen, aantrekken. Zyn japonſe rok aanſchieten. *Mettre; prendre ſa robe de chambre.* De ſchuit komt daar AANSCHIETEN, aanvaren. *Le bateau vient, avance là.* Nu de dagen langen, zal het werk gaauwer AANSCHIETEN, meer vorderen. *Aprèſent que les jours allongent, l'ouvrage avancera bien plus.* Paaſchen zal nu gaauw AANSCHIETEN, aankomen. *Pâque viendra bientot à cette heure, nous aurons bientot Pâque à cette heure.*

De heele nagt AANSCHIETEN, ſchietgeweer loſſen. *Tirer toute la nuit.*

AANSCHOUWEN. v.a. Aanzien, beſchouwen. *Admirer, regarder, contempler, conſiderer.* Gods werken met verwondering aanſchouwen. *Admirer les oeuvres de Dieu; contempler, conſiderer, regarder les oeuvres de Dieu avec admiration* Iemand met veragting, met medoogentheid aanſchouwen. *Regarder quelqu'un avec mepris, avec pitié.* Aanſchouw dat eens, zie dat werk eens aan bid ik u, gem: ſpr: *Mais voyez je vous prie! cela n'eſt il pas beau!* Hy deed het in 't AANSCHOUWEN, in 't aanzien van honderd getuigen. *Il le fit à la vuë en preſence de cent temoins.* Het AANSCHOUWEN, de beſchouwinge Gods door de zalige zielen. *La viſion de Dieu par les ames bien heureuſes.* AANSCHOUWER, beſchouwer van Gods werken. *Contemplateur, admirateur des oeuvres de Dieu.* De AANSCHOUWERS met de beloofde klugt vermaaken. *Rejouir, divertir les ſpectateurs avec la farce qu'on avoit promiſe.* AANSCHOUWING, beſchouwing der wonderen van de Natuure. *Contemplation, admiration des merveilles de la Nature.*

AANSCHRYVEN. v.a. Aanteekenen. *Ecrire, noter, marquer, coucher par ecrit.* Het geen men ontfangd en uitgeeft aanſchryven. *Ecrire, noter ce qu'on reçoit, & ce qu'on débourſe.* 't Gelag aanſchryven. *Marquer, ecrire l'ecot.* De Leden van den Raad AANSCHRYVEN, tegen zekere tyd ſamen roepen. *Mander, faire ſçavoir aux Membres du Conſeil de s'aſſembler à certain temps, les convoquer pour certain temps.* De Heer G. is op AANSCHRYVENS, op ſchriftelyk bevel van den Raad van Staaten naar den Haag verreiſd. *Le Sr. G. eſt allé à la Haye par ordre, ſuivant le mandement du Conſeil d'Etat.* AANSCHRYVING, aanteekening van 't gelag. *Note de l'ecot.* f. *Compte par ecrit.* m. AANSCHRYVING, ſchriftelyk bevel. *Ordre, mandement par ecrit.* m.

AANSCHYN, aangezigt in den figuurlyken ſtyl. *Face.* f. Zig voor Gods aanſchyn vernederen. *S'humilier devant la face de Dieu.*

AANSLAAN. v. a. Slaan tegen of aan iets. *Faire toucher, frapper, donner contre quelque choſe.* De bal aanſlaan, aan ſpeelen. *Faire toucher la bale au but, la faire donner contre le piquet.* Ergens de hand AANSLAAN, iets aanvangen. *Toucher, mettre la main à quelque choſe.* Hy wil 'er geen handen aanſlaan. *Il n'y veut pas toucher, il ne s'en veut pas mêler.* AANSLAAN, aanplakken. *Coller, afficher.* Plak briefjes aanſlaan. *Coller des affiches, afficher des billets.* Een touw AANSLAAN, om een paal, &c. vaſt ſorren. *Amarer une corde autour d'un pilier, &c.* De zeilen aanſlaan, aan de raas vaſt maaken. *Enverguer les voiles.* Het aas AANSLAAN, 't aas aan den hoek vaſt maaken. *Amorcer l'hameçon, faire tenir l'amorce à l'hameçon.* Een brave vryſter AANSLAAN, opdoen, bekooren. *Faire une jolie maitreſſe, gagner l'amitié d'une fille de bonne mine.* Schepen, wagens met verbode waaren gelaaden AANSLAAN, aanhouden. *Arrêter, ſaiſir des vaiſſeaux chargez, des charettes chargées de marchandiſe de contrebande.*

AANSLAG, toeleg, voorneemen. *Deſſein, projet, attentat.* m. *Entrepriſe.* f. Een aanſlag voorhebben. *Avoir un deſſein, une vuë, avoir une entrepriſe en tête.* Een gruwelyken aanſlag. *Un attentat horrible.* Den aanſlag wierd ontdekt, mislukte. *Le deſſein fut decouvert, l'entrepriſe manqua, echoua.*

AANSMEEREN. v.a. Aan of tegen iets ſmeeren. *Graiſſer, ſegraiſſer.* Iemand iets te duur AANSMEEREN, te

Digitized by Google

te duur aanzetten. *Vendre quelque choſe trop cher à quelqu'un, l'ecorcher, le duper.*

AANSPANNEN. v. a. Inſpannen. *Atteler, attacher.* De paarden aanſpannen, of liever inſpannen. *Atteler les chevaux, mettre les chevaux au caroſſe.* Met iemand AANSPANNEN, in verbond treeden, met hem een lyn trekken. *Cabaler, ſe liguer avec quelqu'un.* AANSPANNING of liever inſpanning der paarden. *Attelage, accouplement des chevaux devant le caroſſe.* AANSPANNING. m. ſamentrekking van een lyn met iemand. *Liaiſon.* f. *Engagement avec quelqu'un.*

AANSPOELEN, v. n. Door 't zee-water, &c. aangebragt werden. *être porté, jetté par le flot à la cote, à bord.* De kiſten en lyken die op de kuſt aanſpoelen. *Les coffres & les corps morts qui abordent à la côte. qui ſont jettez ſur la côte.* De AANSPOELING der wrakken op de kuſt. *L'abord des debris ſur la côte avec le flot.* m.

AANSPRAAK, geſprek, ſamenſpraak. *Diſcours, entretien.* Zyn aanſpraak heeft my veel vertrooſt. *Son diſcours m'a beaucoup conſolé.* Ik dank u voor uwe vrindelyke AANSPRAAK, voor uw vrindelyk bezoek. *Je vous remercie de votre charitable viſite.* Zonder AANSPRAAK leeven, afgezonderd leeven. *Vivre ſolitaire, mener une vie retirée, une vie de chartreux.* Een voorbedagte, beſtudeerde AANSPRAAK, redenvoering. *Un diſcours premedité, une harangue etudiée.* De AANSPRAAK van de Koninginne aan haar Parlement. *Le diſcours, la harangue de la Reine à ſon Parlement.* Een zielroerende, beweeglyke aanſpraak. *Une haranguepathetique, touchante.*

AANSPRAAK of eiſch in Rechten. *Action, pretention en Juſtice.* Hy heeft 'er een aanſpraak op, zoo hy zegt. *Il a pretention là deſſus, à ce qu'il dit.*

AANSPRAAKELYK. Adj. Verantwoordelyk. *Reſponſable.* De borg is aanſpraakelyk voor die niet betaald. *La caution eſt reſponſable pour celui qui ne paye pas.*

AANSPREEKEN. v. a. Een aanſpraak toevoegen. *Parler, haranguer, adreſſer le diſcours.* Iemand beleefd aanſpreeken. *Parler civilement à quelqu'un.* God in den gebeden aanſpreeken. *S'addreſſer à Dieu par prieres.* Het Volk AANSPREEKEN. *Haranguer le Peuple.* Den Koning uit de naam van 't Parlement aanſpreeken. *Haranguer le Roy au nom du Parlement.* Iemand om geld AANSPREEKEN. *Demander de l'argent à quelqu'un.* De borg AANSPREEKEN, maanen als de leener, huurder niet betaalen kan. *Entreprendre, pourſuivre la caution, s'attaquer au repondant lorſque l'emprunteur, le locataire ne peut payer.* De vrinden laaten AANSPREEKEN, nooden. *Faire prier, inviter, convier les parents.* Ter begraaffenis aanſpreeken. *Prier à l'enterrement.* AANSPREEKER, bidder ter begraaffenis. *Prieur d'enterrement.*

AANSTAAN. v. n. Tegen of aan iets ſtaan. *être près de ou joignant quelque choſe.* De deur laaten aanſtaan, niet vaſt ſluiten. *Laiſſer la porte entr'ouverte.*

AANSTAAN, behaagen. *Plaire, agréer, faire plaiſir.* Zulk een leven, zulk een huishouden zoude my niet aanſtaan. *Une telle vie, un tel menage ne m'accommoderoit, ne me plairoit pas.* Hoe ſtaat u uwe nieuwe meid al aan? *Comment vous trouvez vous de votre nouvelle ſervante?*

AANSTAAN, hangen aan, in 't vermoogen zyn van... *être au pouvoir, dependre de...* Dat ampt ſtaat aan den Burgermeeſter P. *Cette charge eſt à la diſpoſition du B: P.* Als 't aan my ſtond, ik weet wel wat ik doen zoude. *Si cela eſtoit en mon pouvoir, ſi la choſe dependoit de moy, je ſçai bien ce que je ferois.* Het glas ſtaat aan u. *Le verre eſt à vous, c'eſt votre tour de boire.*

AANSTAANDE. Adj. Aankomende, toekomende. *à venir, prochain.* Aanſtaande week, 't aanſtaande jaar. *La ſemaine prochaine, l'année qui vient.* Het aanſtaande vertrek zyner Majeſteit. *Le prochain départ de ſa Majeſté.* De Zomer is aanſtaande, op handen. *L'Eté eſt prochain, nous entrons dans l'Eté.* De AANSTAANDE, nabyſtaande huizen wierden ook wat beſchadigd. *Les maiſons joignantes, voiſines furent auſſi un peu endommagées.*

AANSTAMPEN. v. a. Met de laadſtok ſtampen. *Battre, fouler.* Het kardoes aanſtampen. *Battre, fouler la cartouche, la charge.*

AANSTAPPEN. v. n. Voortſtappen, voorttreeden. *Marcher vite, marcher à grand pas.* Hard aanſtappen om de ſchuit te krygen. *Marcher vite pour gagner la barque.*

AANSTEEKEN. v. a. Ontſteeken, doen branden. *Allumer.* De kaars, de lamp, vreugde vuuren aanſteeken. *Allumer la chandelle, la lampe, allumer des feux de joye.* De ziekte van dat huis zal, vrees ik, het ander AANSTEEKEN, beſmetten. *La maladie de cette maiſon gagnera, infectera l'autre, à ce que je crains.* Een vat bier AANSTEEKEN, opſteeken. *Percer un tonneau de biere, mettre un tonneau de biere en perce.* AANSTEEKENDE, beſmettelyke voorvliegende ziekte. *Maladie contagieuſe, epidemique* AANSTEEKER, opſteeker der Lantaerens. *Allumeur de Lanternes, celui qui allume les Lanternes.* AANSTEEKING, ontſteeking van 't vuur, van de kaers, &c. *Allumement du feu, de la chandelle, &c.*

AANSTELLEN. v. a In 't bewind ſtellen, magt geeven. *Etablir, ordonner.* Bedienden tot den ontfangſt der ſchattingen aanſtellen. *Etablir des Officiers pour la recepte des droits.* Iemand tot Predikant, tot Gouverneur aanſtellen. *Etablir quelqu'un Miniſtre, Gouverneur.* Zig ordentelyk, zig wyzelyk AANSTELLEN gedraagen. *Se comporter ſagement, prudemment.* Zig kinderagtig aanſtellen. *Badiner, maiſer, faire l'enfant.* De AANSTELLING der Stads Beampten. *L'etabliſſement, la creation des Officiers de la Ville.*

AANSTERVEN. v. n. Aanerven, door overlyden te beurt vallen. *Tomber, echeoir en partage, heriter.* Het goed der ouders ſterft aan de kinderen. *Le bien des peres & meres echeoit aux enfans.* AANSTERVING, aanerving, aankomſt, by wege van overlyding. *Heritage.* m *ſucceſſion.* f.

AANSTONDS. Adv. Voort, daadelyk, ſtrak. *Incontinent, d'abord, tout à l'heure, ſur le champ.* Ik zal aanſtonds gedaan hebben. *J'aurai fait incontinent, tout à l'heure, ſur le champ.* Men zag aanſtonds de kans verkeeren. *On vid d'abord, à l'inſtant tourner la chance.*

AANSTOOKEN. v. a. Opſtooken. *Attiſer, allumer.* Het vuur aanſtooken. *Attiſer, allumer le feu.* De tweedragt aanſtooken, aanblazen, aanhitſen. *Souffler, exciter, fomenter la diſcorde.* AANSTOOKER, aanhitſer van tweedragt. *Boute feu, celui qui ſouffle, fomente la diſcorde.* De AANSTOOKING of het AANSTOOKEN van de tweedragt. *L'excitation, fomentation de la diſcorde.*

AANSTOOT, ergernis. *Scandale, achoppement.* Het kwaad gedrag der Kerkelyken geeft veel aanſtoot. *La mauvaiſe conduite des Eccleſiaſtiques donne, cauſe bien du ſcandale.* Dat is een ſteen des aanſtoots voor de eenvoudige. *C'eſt une pierre de ſcandale, d'achoppement pour les ſimples.* AANSTOOT, ongemak lyden om het Geloove. *Souffrir inſulte, être maltraitté, per-*

Digitized by Google

perſecuté pour la Foy. Mooye meisjes en oude kleeren hebben veel aanſtoot, gem: ſpr: *Belle fille & vieille robe trouve toujours qui l'accroche.*

AANSTOOTELYK. Adj. Ergerlyk. *Scandaleux, choquant, de mauvais exemple.* Aanſtootelyk gedrag, aanſtootelyk leven. *Comportement ſcandaleux, conduite, vie ſcandaleuſe.* Dat is een aanſtootelyk zeggen, aanſtootelyke reden. *Cela eſt choquant, impertinent.* De **AANSTOOTELYKHEID**, aanſtoot, ergernis van 't gedrag. *Le ſcandale de la conduite.*

AANSTOOTEN. v. n. ſtooten aan of tegen iets. *Cogner, heurter contre quelque choſe.* Met zyn hoofd tegen de muur aanſtooten. *Heurter de ſa teſte contre le mur, ſe cogner la tête, donner de la tête contre le mur.*

AANSTOUWEN, AANSTUWEN. v. n. Digt in een pakken. *Preſſer, entaſſer, empaqueter bien fort, bien ſerré.*

AANSTROOMEN. v. n. Met de ſtroom aankomen, gedreeven werden. *être emporté, pouſſé par le courant de l'eau contre quelque choſe.* De yſſchorſſen die tegen de brug aanſtroomden. *Les glaçons qui etoient portez contre le pont.* **AANSTROOMING**, aandryving. *Action d'être porté par le courant.*

AANSTRYDEN. v. a Opſtryden. *Soutenir opiniâtrement, obſtiner.* Hy wil my het tegendeel aanſtryden. *Il me veut ſoutenir, obſtiner le contraire.*

AANSTRYKEN. v. a. Beſtryken, opſtryken. *Raſer, unir.* De tuinpaden aanſtryken, herken. *Raſer, unir, rateler les allées du jardin.* De buil, de kneuzing met zalf **AANSTRYKEN**, beſtryken. *Frotter la boſſe, la contuſion avec de l'onguent.* Een muur **AANSTRYKEN**, met kalk beſtryken. *Enduire, récrepir un mur, paſſer la truelle ſur un mur.* Een paard dat **AANSTRYKT**, aanſchuurd, de beenen tegen malkander ſtoot. *Un cheval qui s'entretaille, qui ſe frotte les jambes les unes contre les autres en marchant.* **AANSTRYKING**, beſtryking van een buil, kneuzing, &c. *Friction d'une boſſe, d'une contuſion, &c.*

AANSTUIVEN. v. n. Aandraven, hard aanloopen. *Galoper, accourir, aller grand' erre.* Wie komt daar ginder aanſtuiven? *Qui eſt ce qui accourt icy de toute ſa force?*

AANTAL, getal. *Nombre.* m. Daar rees zulk een aantal van getuigens tegen hem. *Il ſe preſenta, ils'eleva un ſi grand nombre de temoins contre luy.*

AANTASTEN. v. a. Aangrypen, aanvechten. *Attaquer, aſſaillir.* Den vyand moedig aantaſten. *Attaquer courageuſement l'ennemi.* Het is een heet yzer om aan te taſten, fig: ſpreekw: *C'eſt un fer rouge à empoigner, un fagot d'epines, une affaire epineuſe, difficile à executer.* Den Zondaar in zyn gemoed **AANTASTEN**, ernſtig voorneemen, beſtraffen. *Declamer fortement contre le pecheur, le cenſurer fortement, luy repreſenter vivement ſes vices.* **AANTASTING**, aangryping, aandoening, aanval. *Attaque, inſulte. f. choc, empoignement.* m.

AANTEEKENAAR of **AANTEKENAAR.** de geen die aantekend. *Marqueur, celuy qui marque, note, enregiſtre.*

AANTEEKENEN of **AANTEKENEN.** v. a. Inſchryven, aanſchryven, te boek zetten. *Enregiſtrer, noter, coucher, ecrire dans le Regiſtre.* Een pakjen aan 't kantoor laaten aanteekenen. *Faire enregiſtrer un pacquet au bureau.* De voornaamſte voorvallen des tyds **AANTEEKENEN**. *Noter, marquer, ecrire les principaux evenements, les principales avantures du temps.* Voor het **AANTEEKENEN** van 't pakjen een ſtuiver geeven. *Donner un ſou pour l'enregiſtrement du paquet.*

AANTEEKENING. f. Te boekſtelling, inſchryving. *Enregiſtrement.* m. *Note, marque des choſes qu'on enregiſtre.* De Rotterdammers zeggen ten **AANTEEKENINGE** gaan, voor de Roodeur gaan, zich voor Commiſſariſſen ſchriftelyk ten huwelyk verlooven, verbinden. *S'aller faire enregiſtrer devant les Commiſſaires, ſe fiancer devant le Magiſtrat.*

AANTEEKENING, opmerking, waarneeming over eenig Schryver, &c. *Remarque, note, obſervation ſur quelque Auteur.* f. Geleerde aanteekeningen over de vyf boeken Moſis, over Homerus. *De doctes, de ſçavantes notes, remarques, obſervations ſur le Pentateuque, ſur Homere.*

AANTIEREN. v. n. Aangaan, raazen. *Faire du bruit, du tintamare.* Zig mal **AANTIEREN**, aanſtellen, de kap trekken. *Folatrer, badiner, faire le bouffon, le folâtre.*

AANTILLEN. v. n. Aanraaken om op te tillen. *Toucher pour lever, ſoulever.* Met zyn tienen aan een moleſteen tillen. *Se mettre dix à ſoulever une meule a moulin.* Gy moet daar niet **AANTILLEN**, aanraaken, om denken, aan werken. *Il ne faut pas que vous ſongiez, que vous penſiez à cela.*

AANTIMMEREN. v. a. Aanbouwen. *Bâtir, conſtruire.* Veel nieuwe huizen aantimmeren. *Bâtir bien des maiſons neuves, conſtruire beaucoup de maiſons neuves.*

AANTOONEN. v. a. Aanwyzen, toonen, doen zien. *Montrer, indiquer, marquer, faire voir.* Een kind zyn pligt aantoonen. *Montrer à un enfant ſon devoir.* Aantoonen waar in de miſſlagen beſtaan. *Montrer, faire voir, indiquer en quoy conſiſtent les fautes.* Op het **AANTOONEN**, op de aantooning der begaane miſſlagen. *Sur la remontrance, l'indication des fautes commiſes.*

AANTOONEND. Adj. Dat aantoond, aanwyſt. *Indicatif, qui indique, marque.* De Aantoonende Werkwyze in de *Conjugatie* der Werkwoorden. *Le Mode Indicatif dans la Conjugaiſon des Verbes.* **AANTOONENDE** voornaam. *Pronom demonſtratif.* **AANTOONER**, de geen die aantoond. *Indicateur, celuy qui indique, marque, fait voir quelque choſe.* De **AANTOONING**, aanwyzing der ſpel-fouten. *L'indication des fautes d'ortographe.*

AANTORNEN. v. a. Tornen, futſelen, rukken aan iets. *Decoudre, tracaſſer.* Aan een oud kleed tornen. *Decoudre un vieil habit.* Wat hebt gy daar aan te tornen? te rukken, te raaken? *Qu'avez vous à faire de toucher à cela? de tracaſſer là autour?*

AANTREED of **AANTREEDING**, voortgang. *Demarche.* f. *Pas.* m. Hy ſtruikelde met de eerſte aantreed *Il broncha à la premiere démarche.*

AANTREEDEN. v. n. Aanſtappen, weg ſpoeden. *Avancer, marcher.* Staatig aantreeden. *Marcher gravement.* De reis **AANTREEDEN**, aanvangen. *Entrer en voyage, ſe mettre en voyage.* De vyand nam de vlugt op het **AANTREEDEN** der onze. *L'Ennemi prit la fuite ſur la marche des notres.* **AANTREEDING**, aantreê, voortgang. *Marche.* f' *Action d'avancer en marchant.*

AANTREFFEN. v. a. Ontmoeten, bejegenen, tegenkomen. *Rencontrer, trouver, joindre.* De vyand in de vlakte aantreffen. *Rencontrer, joindre, attaquer l'ennemi dans la plaine.* Een hupſe, een braave vryſter **AANTREFFEN**, opdoen. *Rencontrer, trouver une jolie maitreſſe, ſe faire aimer d'une jolie fille.* Door het onverwagt **AANTREFFEN** der vyanden. *Par la rencontre inopinée des ennemis.* **AANTREFFING**, ontmoeting, bejegening van iemand die men zoekt *Rencontre de quelqu'un qu'on cherche.*

Digitized by Google

AANTREKKELYK. Adj. Aantrekkend, verlokkend. *Attrayant, attirant, engageant, qui attire, engage.* Aantrekkelyke beloften, woorden. *Promeſſes, paroles engageantes.* Het ſpel, de lieſde is aantrekkelyk. *Le jeu, l'amour eſt attirant.* AANTREKKELYK, werd ſomtyds ook in den zin van GEVOELIG, die zig iets ligt aantrekt, gezegt. *Senſible, qui prend les choſes facilement à coeur.* Die vrouw is zeer aantrekkelyk, is heel gevoelig, is te ligt bedroeft, geraakt. *Cette femme eſt fort ſenſible, s'afflige, ſe fâche fort aiſément.* AANTREKKELYKHEID. f. Aanvalligheid, bekooring, verlokking. *Attrait, appas, charme.* m. *Bonne grace.* f. De aantrekkelykheden der ſchoonheid, van de jeugd. *Les attraits de la beauté, de la jeuneſſe.*

AANTREKKEN. v. a. Aandoen, aanſchieten, omdoen. *Mettre, prendre, veſtir.* Zyne kleederen aantrekken. *Mettre ſes habits, s'habiller.* Zyne laerzen aantrekken. *Mettre ſes bottes, ſe botter.* Zig een verwyt AANTREKKEN, zig over een verwyt gebelgd toonen, houden. *S'appliquer un reproche, s'offenſer, être piqué d'un reproche.* Zig de zaaken van de waereld te veel aantrekken, die al te veel ter harte neemen. *Prendre les choſes du monde trop à coeur, les affectionner trop.* Hy trekt zig die dood geweldig aan. *Il s'afflige beaucoup pour cette mort, il eſt extrêmement ſenſible à cette mort.*

AANTREKKEN. v. n. aantreeden. *Marcher, avancer.* Op een Stad aantrekken om die te belegeren. *Marcher vers une Ville pour l'aſſieger.* Op den vyand aantrekken. *Marcher à l'ennemi, s'avancer pour combattre l'ennemi.* Zig de lieſde, de haat van 't Volk AANTREKKEN, aanhaalen. *S'attirer l'amour, la haine du Peuple.* De aandagt der toehoorders aantrekken. *Attirer l'attention des auditeurs.*

AANTREKKEND, Adj. aanlokkelyk, aantrekkelyk. *Attrayant, attirant, qui attire.* Aantrekkende lonken, beloften. *Promeſſes, oeillades attrayantes, attirantes.* 't Goud is een aantrekkend metaal. *L'or eſt un metail attirant, attrayant.*

AANTREKKER. m. Ouwerwets tuig om de ſchoenen te helpen aantrekken. *Chauſſepied.* m. *ancien inſtrument de bois pour aider à chauſſer les ſouliers.* De AANTREKKING van 't yzer door de zeilſteen. *L'attraction du fer par l'aimant.* De AANTREKKING, aanſchieting van zyne kleederen. *La priſe, le veſtement de ſes habits.* De AANTREKKING, toepaſſing, toeeigening van een verwyt. *L'application d'un reproche que l'on prend pour ſoy.*

AANTROUWEN. v. a. Aanheilyken, beheilyken. *Aequerir par mariage.* Ryke vrinden aantrouwen. *Se faire de riches alliez par ſon mariage, s'allier en riche parenté.*

AANTUIGEN of AANTOOGEN, zie AANHAALEN, bybrengen. *Citer, alleguer.* Een groot getal Schryvers aantuigen, aantoogen, bybrengen. *Citer, alleguer un grand nombre d'Auteurs.* AANTUIGING, bybrenging der Oudvaders. *Citation, allegation des Peres.* f.

AANTYGEN. v. a. Aanklaagen, beſchuldigen. *Accuſer, charger devant le Juge.* Iemand een misdaad aantygen, opleggen. *Accuſer, charger quelqu'un d'un crime.* AANTYGING, oplegging, beſchuldiging. *Accuſation, imputation.* f.

AANVAARDEN. v a. Aantreeden, beginnen te oeffenen. *Entrer dans l'exercice, commencer, entreprendre quelque choſe.* Het beſtier, de Regeering van 't Ryk aanvaarden. *Se charger de la Regence du Royaume, commencer à regner.* Een reis AANVAARDEN, aanvangen. *Se mettre en voyage, commencer, entreprendre un voyage.* Hy wierd op het AANVAARDEN, op de aanvaarding zyner nieuwe waardigheid van ieder een geluk gewenſt. *Il fut felicité, complimenté d'un chacun à l'entrée de ſa nouvelle dignité.* AANVAARDER van eenig bewind. *Celui qui ſe charge de quelque adminiſtration.*

AANVAAREN. v. a. Vaaren aan of toe. *Aller, avancer, voyager par eau juſqu'à...* Tot voor de paalen aanvaaren. *Aller, avancer juſqu'à l'eſtacade.* Hy kan het in geen twee uuren AANVAAREN, hy kan 'er in geen twee uuren na toe vaaren. *Il n'y ſcauroit arriver dans deux heures, il n'y ſcauroit être en deux heures de temps.*

AANVAL. m. Aanvalling, aangryping, aantaſting. *Attaque* f. *Aſſaut.* m. De ſtad wierd met den tweeden, derden aanval overmeeſterd. *La Ville fut priſe à la ſeconde, troiſième attaque; emportée au ſecond, troiſième aſſaut.* AANVAL, aanloop, toevloeying. *Abord.* m. *Affluence.* f. Dat huis heeft veel aanval. *Cette maiſon eſt d'un grand abord, cette maiſon eſt ouverte aux allants & venants.*

AANVALLEN. v. a. Aantaſten, aangrypen, beſpringen. *Aſſaillir, attaquer, ſe jetter, ſe ruer.* Den vyand moedig, ruſtig aanvallen. *Attaquer courageuſement l'ennemi, ſe ruer impetueuſement ſur l'ennemi.* Op de ſpyzen die op tafel gebragt worden, als verhongerd aanvallen. *Se jetter, ſe ruer comme affamé ſur les mets qu'on ſert ſur table.* Op iemand van 't gezelſchap AANVALLEN, hem ongenadig voorneemen, hekelen, beſpotten. *Entreprendre quelqu'un de la compagnie, ſe dechaîner contre luy, le harceler, tarabuſter.*

AANVALLEND. Adj. Aangrypend, beledigend. *Offenſif, qui attaque, inſulte.* Een aanvallend en verweerend Verbond met de nabuurige Vorſten aangaan. *Contracter une Alliance offenſive & deffenſive avec les Princes voiſins.* AANVALLER, aanvechter, beſtryder, ſtormer, een die aanvalt. *Aſſaillant, attaquant.* AANVALLING, ziet AANVAL, beſpringing. *Attaque.* f. *Aſſaut,* m.

AANVANG. m. Aanbegin, eerſte begin. *Commencement, debut.* m. Den aanvang beloofde een beter einde. *Le commencement, le debut promettoit une meilleure fin.* Een aanvang, een begin van 't werk maaken. *Commencer, entreprendre l'ouvrage, ſe mettre en train.*

AANVANGEN. v. a. Beginnen, een begin maaken. *Commencer, entreprendre.* Een ouregtvaardigen oorlog aanvangen. *Entreprendre, commencer une guerre injuſte.* Hy weet niet wat hy AANVANGEN, by der hand vatten zal. *Il ne ſçait que faire, à quoy ſe mettre, que devenir,* Voor het AANVANGEN van dat Proces. *Avant le commencement de ce Procès.* AANVANGER, beginner, aandryver van 't werk. *Entrepreneur, celuy qui commence l'entrepriſe, qui met l'affaire en train.*

AANVANKELYK. Adj. Beginnend, aanvangend. *Commençant, qui commence.* Aanvankelyk met het vyfde, het ſesde vaers. *Commençant au cinquième, au ſixième verſet.*

AANVATTEN. v. a. Aangrypen, omvatten. *Empoigner, ſaiſir.* Een hamer, een tang aanvatten. *Empoigner un marteau, des pincettes.* 't Is geen kat om zonder handſchoenen aan te vatten, fig: ſpreekw: *Ce n'eſt pas un chat à prendre ſans mitaines.* Een werk met luſt AANVATTEN, aanvangen. *Commencer, entreprendre.*

Digitized by Google

prendre un ouvrage avec courage, plaisir. AANVATTING, aangryping, omvatting, ter handneeming. *Empoignement.* m. *Saisie.* f. *action d'empoigner, de saisir quelque chose de la main.*

AANVECHTEN of AANVEGTEN. v. a. Bespringen, bestryden, aantasten. *Assaillir, combattre, tenter.* De vyanden te water en te land aanvechten. *Assaillir, attaquer les ennemis par mer & par terre.* Het vleesch, de Sathan vecht ons alle dagen aan. *La chair, Satan nous assaillit journellement.* AANVECHTER, bestryder, verzoeker. *Assaillant, agresseur, tentateur.*

AANVECHTING of AANVEGTING. f. Aanval, bestryding, beproeving, verzoeking. *Attaque, tentation.* f. De aanvechtingen van den Sathan wederstaan. *Resister aux tentations, attaques, assauts du Sathan.* De aanvechtingen, aanprikkelingen des vleesches. *Les attaques, les aiguillons, tentations de la chair.*

AANVEEGEN. v. a. Veegen. *Balayer.* De kamer aanveegen. *Balayer la chambre.*

AANVLIEGEN. v. n. Ter vlugt aankomen. *Qui vole sur, contre, ou vers quelque chose.* Gelyk de kuikedief op de hoenders aanvliegt. *Comme le milan fond sur les poules, se jette sur les poules.* Iemand AANVLIEGEN, aanpakken, by de kop vatten en teisteren. *Se jetter sur quelqu'un, s'agriffer au visage de quelqu'un. le prendre au cul & aux chausses.*

AANVOEGEN, zie BYVOEGEN, toe doen. *Joindre, ajouter.* Ik wil 'er dat nog aanvoegen. *J'y veux encore joindre cela.*

AANVOEGSEL. n. byvoegsel. *Supplement, appendix.* m. *Addition.* f.

AANVOEREN. v. a. AANBRENGEN. Kalk en steen aanvoeren. *Apporter, charier de la chaux & des pierres.* Het Geschut aanvoeren. *Amener, conduire, faire avancer le Canon.* De storm AANVOEREN, gebieden. *Commander l'assaut, marcher à la tête des assaillants.* AANVOERDER, aanbrenger der bouwstoffen. *Celuy qui apporte, ameine, charie les materiaux.* AANVOERDER, beleider van 't werk. *Chef, conducteur de l'ouvrage.* AANVOERING, aanbrenging van 't geschut. *Action d'amener, de conduire le canon.* De AANVOERING, het aanvoeren van den storm. *La conduite, la direction de l'assaut.*

AANVRYVEN, AANWRYVEN. v. a. Aan of tegen iets vryven. *Froter à, ou contre quelque chose.* Iemand een klad AANWRYVEN, een verwyt nageeven. *Noircir la reputation de quelqu'un, l'accuser de quelque bassesse, lui imputer quelque faute.*

AANVULLEN. v. a. Opvullen. *Employer, remplir.* Schuuren, Pakhuizen aanvullen. *Emplir, remplir des Granges, des Magazins.* Een Rhyns wynvat AANVULLEN, weder vullen. *Remplir un foudre, un tonneau de vin de Rhin.* Het AANVULLEN, de AANVULLING der Leger-Magazynen. *Le remplissage des Magazins de guerre, de l'armée.* Het aanvullen der Rhynse wynvoeders. *Le remplissage des foudres de vin de Rhin.*

AANWAAYEN. v. n. Aanhouden met waayen. *Continuer de venter.* Het heeft sederd al aangewaayd. *Il n'a fait que venter depuis.* De wind waayd yslelyk tegen die schoorsteen, de schutting aan. *Le vent donne furieusement contre cette cheminée, cette cloison.* AANWAAYEN, onverwagt aankomen. *Echeoir, arriver casuellement.* Dat is hem een erfsenis aangewaayd. *Il lui est echu un heritage auquel il ne s'attendoit pas.* De gelegenheid waayt een mensch zoo ligt

niet aan. *La science ne s'acquiert pas si aisement, ne vient pas en dormant.*

AANWAKKEREN. v. n. Harder waayen, sterker worden. *S'elever, se renforcer.* De wind begind aan te wakkeren *Le vent commence à se renforcer.*

AANWAS of AANWASCH. Aangroey, toeneeming, vermeerdering. *Augmentation.* f. *Progrès, accroissement.* m. Den aanwas der ketteryen tegengaan. *S'opposer au progrès des heresies.* Aanwas van middelen. *Augmentation, accroissement de biens.*

AANWASSEN of AANWASSCHEN. v. n. Wassen, vermenigvuldigen, toeneemen. *Augmenter, accroitre.* In getal, in sterkte, in kennis aanwassen. *Augmenter, accroitre en nombre, en force, en connoissance.* AANWASSEN, ryzen, gelyk het water doed. *Croitre, monter, comme fait l'eau.*

AANWENDEN. v. a. Toebrengen, tragten, poogen. *Tâcher, essayer, employer, mettre en oeuvre, en pratique.* Alle kragten, alle middelen aanwenden om zyn oogmerk te bereiken. *Mettre tout en pratique, faire tous ses efforts, pour parvenir à son but.* Na AANWENDINGE, na het AANWENDEN van alle vlyt. *Après avoir usé de toute diligence, avoir fait toute la diligence possible.*

AANWENNEN. v. a. Gewennen, gewoon worden. *S'accoutumer, prendre l'habitude.* Het vloeken aanwennen. *S'accoutumer de jurer, prendre l'habitude de jurer.* AANWENSEL. n. Aanwenning, gewoonte. *Habitude, coutume.* f. Het vloeken is een kwaad aanwendsel. *C'est une mauvaise habitude que jurer.*

AANWEZEND. Adj. Aanzynde, tegenwoordig. *Présent, qui est présent, qui assiste, réside en personne.* Zyn Majesteit wierd door alle Grooten en aanwezende Ministers geluk gewenst. *Sa Majesté fut complimentée, felicitée de tous les Grands & Ministres présents.* AANWEZENDHEID. f. Verblyf, byzyn, tegenwoordigheid. *Sejour.* m. *Presence.* f.

AANWINNEN. v. a. Winnen, verkrygen, voordeel doen. *Profiter, gagner, faire du profit.* Groot goed aanwinnen. *Gagner bien du bien, un gros bien.* Veel kinderen AANWINNEN, krygen, voorteelen. *Avoir, elever bien des enfans.* De dagen beginnen veel AAN TE WINNEN, te langen. *Les jours grandissent fort, commencent beaucoup à allonger.* AANWINNING, AANWINST, voordeel. *Aquisition.* f. *Gain, profit, acquêt.* m. Aanwinning, aanfokking van wol en hoorn-beesten. *Acquisition de bêtes à laine & à cornes.* In de aanwinsten deel hebben. *Participer aux profits, aux acquets.*

AANWRYVEN of AANVRYVEN, vryven aan of tegen iets. *Froter à, ou contre quelque chose.*

AANWYZEN. v. a. AANTOONEN. *Montrer, indiquer, faire voir.* Iemand de regte, de naaste weg aanwyzen. *Montrer à quelqu'un le vray, le droit chemin.* De daaders van 't feit AANWYZEN. *Indiquer, decouvrir les auteurs du delit, du crime.* Iemand zyne misslagen vrindelyk aanwyzen. *Remontrer, faire voir à quelqu'un doucement ses fautes, ses meprises.* AANWYZER, aantooner. *Celuy qui montre, indique, decouvre.* AANWYZING, aantooning, bekendmaaking. *Indication, declaration.* f. *Avertissement.* m.

AANZAAGEN. v. n. Aanhouden met zaagen. *Continuer de scier.* Lustig aanzaagen. *Scier toujours, scier fortement.*

AAN ZEE. Adj. aan Zee leggend. *Situé sur la Mer, ou près de la Mer.* De aan Zee steden, of Hanse steden. *Les villes Anséatiques, ou de la Hanse Teutonique.*

Digitized by Google

AANZEGGEN. v. a. Aankondigen, aandienen, verklaaren. *Anoncer, dire, declarer.* Een misdaadige de dood aanzeggen. *Annoncer la ſentence de mort à un criminel.* De Burgers de wagt aanzeggen. *Avertir les Bourgeois de monter la garde.* Iemand den oorlog aanzeggen. *Declarer la guerre à quelqu'un.* Na het **AANZEGGEN**, de aanzegging van de wagt, van den oorlog. *Après l'ordre de monter la garde, après la declaration de la guerre.* **AANZEGGER**, aankondiger. *Annonciateur, meſſager.* **AANZEGGING**, verklaaring. *Declaration.* f. *Meſſage.* m. Ik had **AANZEGGING**, ik was genood, om mede op het maal te verſchynen. *J'avois auſſi été prié de me trouver au feſtin, au repas.*

AANZEILEN. v. n. Zeilende aankomen. *Arriver à la voile, faire le trajet.* Het in zes uuren, in een halven dag aanzeilen. *Faire le trajet dans ſix heures, dans la moitié d'un jour.* Op den vyand **AANZEILEN**. *Porter le cap ſur l'ennemi, faire voile vers l'ennemi.*

AANZETTEN. v. a. Zetten aan. *Mettre, placer.* De bank, de tafel tegen de muur aanzetten. *Mettre le banc, la table contre le mur.* Een ſcheepstouw **AANZETTEN**, aanſlaan, vaſt maaken. *Frapper, attacher une manoeuvre.* De kardoes **AANZETTEN**, aanſtampen. *Battre la charge, fouler la cartouche dans le creux du canon.* De jonge luiden tot hun pligt **AANZETTEN**, aanporren, aanmoedigen. *Pouſſer, porter, encourager les jeunes gens à leur devoir.* Tot kwaad doen aanzetten. *Pouſſer, porter, exciter à mal faire.* Een ſcheermes **AANZETTEN**, wetten. *Afiler, repaſſer un raſoir.* Een gebroken arm, gebroke been **AANZETTEN** of enkelyk **ZETTEN**, weder vaſtmaaken. *Remettre un bras caſſé, une jambe caſſée.* Iemand een klad **AANZETTEN**, aanwryven. *Calomnier, noircir quelqu'un, lui prêter une charité.* Iemand kletſen **AANZETTEN**, iets te borg neemen en niet betaalen. *Faire banqueroute à quelqu'un, le payer en gambades.* Verſchaalde wyn **AANZETTEN**, knoeyen, weder kragt geeven. *Raccommoder, braſſer, ſophiſtiquer du vin eventé, lui relever la pointe.* **AANZETTER**, aanporder ten kwaade. *Boute-feu, celui qui pouſſe, excite à mal faire.* **AANZETTER**, ſtamper van 't geſchut. *Fouloir, outil avec lequel on bat la charge dans le canon.* m. **AANZETTING**, aanporring der kinderen tot de deugd. *Encouragement des enfans à la vertu.* **AANZETTING** van een ſcheermes. *Afilage d'un raſoir.*

AANZIEN. v. a. Zien, aanſchouwen. *Admirer, regarder, conſidérer.* Iets met verwondering aanzien. *Admirer quelque choſe, regarder quelque choſe avec etonnement, avec admiration.* Iemand met ſcheele oogen aanzien, over ſchouder aanzien. *Regarder quelqu'un de mauvais oeuil, de travers.* Het ſpel aanzien, geen deel neemen in 't ſpel. *Regarder le jeu, être ſimple ſpectateur du jeu.* Het nog een tyd **AANZIEN**, zig nog wat bedenken. *Patienter, temporiſer encore, déliberer encore avant que de prendre ſon parti.* Ik heb het met goede oogen moeten **AANZIEN**, ik heb 't niet konnen beletten. *J'ai été obligé d'en être temoin, il m'a falu l'endurer, l'avaler doux comme lait.* Door het ſterk **AANZIEN** van de Zon blind worden. *Devenir aveugle, perdre la vuë à force de regarder le Soleil.* Hy deed het in 't **AANZIEN**, in 't gezigt van al het Volk. *Il le fit à la vuë, en preſence de tout le Monde.* Aanzien doed gedenken, gem: ſpreekw: *La vuë rapelle le ſouvenir des choſes.* Iemand voor onnozel **AANZIEN**, onnozel agten: *Prendre quelqu'un pour niais, ſimple.* Waar ziet gy my voor aan? *Pour qui me prenez vous?*

AANZIEN. f. Aanmerking, agtbaarheid, *Conſidération, diſtinction, eſtime, qualité.* f. 't Is een man, een perſoon van aanzien, van 't hoogſte aanzien. *C'eſt un homme, une perſonne de conſideration, de diſtinction, de la premiere qualité.* In aanzien geraaken. *Acquerir de l'eſtime, de la reputation, ſe diſtinguer, exceller.* Zonder **AANZIEN**, zonder onderſcheid van perſoonen oordeelen. *Juger ſans acception, diſtinction de perſonnes, ſans avoir egard à l'apparence des perſonnes.* De Aarde is maar een ſtip ten **AANZIEN**, in vergelyking van de Zon. *La Terre n'eſt qu'un point en comparaiſon du Soleil.* Hy wierd ten **AANZIEN**, om reden zyner voorgaande dienſten tot die waardigheid verheven. *Il fut elevé à cette dignité en conſideration des ſervices qu'il avoit rendus autrefois.*

AANZIENELYK. Adj. Aanmerkelyk, agtbaar. *Conſidérable, remarquable, haut, illuſtre.* Aanzienelyke geboorte. *Haute, illuſtre naiſſance, naiſſance diſtinguée.* Aanzienelyk Gezantſchap. *Illuſtre Ambaſſade.* Aanzienelyk geſchenk. *Preſent conſidérable, de conſequence.* Zig door zyne deugden, zyne dienſten aanzienelyk maaken. *Se rendre conſidérable, recommandable, ſe diſtinguer par ſes vertus, ſes ſervices.*

De **AANZIENELYKHEID**, uitmuntendheid, agtbaarheid eener Gezantſchap. *La dignité d'une Ambaſſade.* De aanzienelykheid van een geſchenk. *La conſideration, le prix, la valeur d'un préſent.*

AANZIGT, is op **AANGEZIGT** beter geplaatſt. *Viſage.* m. Hy ſloeg hem met de zweep in 't aanzigt. *Il lui donna du fouet dans le viſage.*

AANZITTEN. v. n. Zitten aan of voor iets. *S'aſſeoir, ſe ſeoir, être aſſis, placé.* De gaſten, de genoodigden doen aanzitten. *Faire aſſeoir les conviez, les faire mettre à table.* Braaf aanzitten, luſtig eeten en drinken. *Faire bonne chere, ſe bien bourrer le ventre.*

AANZOEK. n. Aanzoeking, bede, verzoek. *Recherche, ſollicitation, requeſte.* f. Het aanzoek van een vryer afſlaan. *Rejetter, refuſer la recherche d'un amant, d'un pretendant.* Te veel aanzoek, bezoek, aanval van vrinden hebben. *Avoir trop de viſites d'amis, être accablé de viſites.*

AANZOEKEN. v. a. Oppaſſen, verzoeken, bidden. *Rechercher, ſolliciter, prier.* Iemand zorgvuldig aanzoeken. *Rechercher quelqu'un ſoigneuſement, lui faire aſſidûment la cour.* Een vrouw tot oneer aanzoeken. *Rechercher, ſolliciter une femme de ſon deshonneur, la vouloir mettre à mal.* **AANZOEKER**, oppaſſer, betragter. *Solliciteur, poſtulant, pretendant.* **AANZOEKING**, oppaſſing, pooging, betragting. *Recherche, ſollicitation.* f.

AANZWEMMEN. v. n. Zwemmende aankomen. *Arriver en nageant ou à la nage.*

AANZYN. v. n. Aanwezen, in 't bewind zyn. *être en charge, avoir le commandement.* De Burgermeesters die dit jaar aan zyn. *Les Bourguemaîtres de cette année, qui ſont en charge cette année.* 'Er kwaalyk aan zyn, het heel kwaad hebben. *être en mauvais etat, être mal dans ſa peau.* Hy heeft een boos wyf getrouwd, hy is 'er heel kwalyk aan. *Il a epouſé une meckante femme, il a bien du mal, il eſt bien à plaindre.* Die zalig geſturven is, is 'er heel wel aan. *Celui qui a fait une bonne mort, une bonne fin eſt bien heureux.*

AANZYNDE, aanwezend, tegenwoordig. *En charge, préſent, qui ſe trouve préſent.* De aanzynde Burgermeesters. *Les Bourguemaîtres en charge.*

A A P.

AAP. bekend dier naar den menſch zwermend. *Magot, ſinge.* m. Een ouden, een grooten aap. *Un vieux ma-*

Digitized by Google

magot, un gros ſinge. 't Is een AAPE-BAKKES, ſcheldw: C'eſt *un muſeau de ſinge, un vilain magot.* Dat kind is een regten aap, ſig: ſpreekw: *Cet enfant eſt un vray ſinge.* Hy houd den aap binnen, in de mouw. *Il ſçait bien cacher ſon jeu, c'eſt un fin matois, un ruſé compere.* Hy laat den aap uit de mouw, hy is te gul. *Il ne ſçait pas cacher ſon jeu, il eſt trop franc, trop ouvert.* Al draagd een aap een goude ring, 't is evenwel een leelyk ding, gem: ſpreekw: *Un ane chargé d'or ne laiſſe pas de braire.* Aap wat hebt gy mooye jongen! *Singe, mon ami que vos petits ſont beaux!* expr: ironique, applicable à ceux qui ſont idolatres de leurs Enfans, de leurs ouvrages.

AAPE-MAAKER. potſe-maaker. *Goguenard, bouffon qui ſe plait à faire des ſingeries, des niches.*

AAPERY. grap, pots, gril. *Singerie, grimace, mommerie, bourde.* f. *Tour de ſoupleſſe.* m. Duizend aaperyen aanregten. *Faire mille ſingeries, grimaces, mille tours de ſoupleſſe.*

AAPE-SPEL. aapery, momme-ſpel! *Mommerie, ſingerie!* Het is maar aape-ſpel. *Ce n'eſt que mommerie, ſingerie.* AAPE-STAART. *Queuë de ſinge.* f.

AAPJE. n. Kleinen aap. *Petit ou jeune ſinge.* Het is een aapje van een kind. *Cet enfant eſt un petit ſinge.*

AAPROK of AAPEROK. kinder ſlaaprok uit een ſtuk aan een genaayd. *Pantalon.* m. *Jaquette d'enfant, robe dans laquelle un enfant couche.*

A A R.

AAR, werd in de ſtraat en boeretaal voor *ander* genomen. Zy houd het met een aar als haar man. *Elle entretient commerce avec un autre que ſon mari.*

AAR. ader. *Veine.* Hy brak een aar in 't hoeſten, in 't overgeeven. *Il ſe rompit une veine en touſſant, en vomiſſant.* Een koren AAR of AIR. *Un epi de bled.*

AARD, werd in ſamengeſtelde woorden, voor AARDE gezegt. Aardvrugten. *Des fruits de la terre.* Een aardwurm. *Un ver de terre.*

AARD, verſtand, ingeſchape geeſt, is op AART te zien.

AARDAKER. aardnoot, aardgewas ook *muis* genaamd. *Gland de terre.* m. *Eſpece de petite truffe qu'on trouve après la moiſſon dans les terres labourées.*

AARDAPPEL. aardbuil, bekend gewas. *Topinambour.* m.

AARDBEVING, AARDBEEVING. f. Dreuning, ſchudding der aarde. *Tremblement de terre.* m.

AARDBEZIE. aardbes, bekende tuinvrugt. *Fraiſe.* f. Een potje, een ſchotel aardbeziën. *Un pot, un plat de fraiſes.* AARDBEZIË ſtammen, planten. *Du plant de fraiſes, des fraiſiers.*

De AARDBODEM, in overſtelling van de ZEE. *La Terre par oppoſition à la Mer.*

AARDE. f. Aard, bekende hoofdſtoffe. *Terre.* f. De Aarde maakt met de Zee een rond ligchaam uit. *La Terre compoſe avec la Mer un corps ſpherique.* In den beginne ſchiep God Hemel en Aarde. *Au commencement Dieu créa le Ciel & la Terre.* Daar is geen volmaakt geluk op AARDE, in de Waereld. *Il n'y a point de bonheur parfait ſur la Terre, au Monde.* Een lyk ter AARDE brengen, begraaven. *Porter un corps en terre, enterrer, inhumer un mort.* Die luiden hebben een hemel op aarde. *Ces gens là ont un paradis en terre.*

AARDE. van aarde gemaakt, of tot de aarde behorende, een aarde kom, een aarde pan. *Une ecuelle, une terrine.* Wy draagen Gods gaaven in aarde vaten. *Nous portons les dons de Dieu dans des vaiſſeaux de terre.*

AARDEGOED, n. aarde werk, aarde vaatwerk, keuke gereedſchap. *De la vaiſſelle de terre, de la poterie des uſtenciles de terre.*

AARDEN. v. n. Gelyken, hellen, neigen, zweemen. *Sembler, reſſembler, avoir du rapport, de la conformité.* Naar zyn Vader, naar zyn Moeder aarden. *Reſſembler à ſon Pere, à ſa Mere; avoir les inclinations de ſon Pere, de ſa Mere.*

AARDEN. tier hebben, leeven, groeven. *Vivre, croître, venir à bien.* De wyngaard, de vygeboom kan in de koude landen niet aarden. *La vigne, le figuier ne ſçauroit vivre, venir à bien dans les pays froids.* Hy kan 'er wel aarden, hy mag 'er wel woonen. *Il s'y trouve bien, il s'y plait beaucoup.*

AARDGEWASSEN. aardvrugten, plukvrugten. *Legumes.* f. pl. *Fruits de la terre.* kool, knollen, wortelen, artisjokken en andere aardgewaſſen. *Des choux, des navets, des carotes, des artichauds & autres legumes.*

AARDIG. Adj. Aartig, geeſtig, lief, net. *Joli, gentil, drole, mignon.* Een aardig kind. *Un joli, un gentil enfant.* Een aardig, een klugtig voorval. *Une drole d'aventure, une plaiſante hiſtoire.* Hy weet zulk een aardigen draay te geeven aan alles dat hy zegt. *Il ſçait donner un ſi joli tour, un tour ſi fin à tout ce qu'il dit.* Het is een aardige dief, een drollige ſnaak. *C'eſt un drole de corps, un divertiſſant perſonnage.* Dat is heel AARDIG, heel net gemaakt. *Cela eſt fort joliment, fort delicatement fait.*

AARDIGHEDEN. 't meerv. van AARDIGHEID, geeſtigheden, fraayigheden. *Gentilleſſes, jolies choſes, beautez.* f. pl. *Agréments.* m. pl. Daar zyn veel aardigheden in die klugt. *Il y a bien des gentilleſſes, des jolies choſes, des rencontres facetieuſes dans cette farce.* 't Zyn aardigheden die my niet behaagen. *Ce ſont des plaiſanteries qui ne me plaiſent, ne me divertiſſent point.*

AARDIGHEID. f. Geeſtigheid, fraayigheid, zoetigheid. *Agrément, jeu.* m. *Pointe d'eſprit, beauté, plaiſanterie, ſaillie, drolerie.* f. De aardigheid van een Blyſpel. *La beauté, l'agrément, le bon tour d'une Comedie.* Ik vind 'er geen aardigheid in. *Je n'y trouve aucun agrément, aucun trait d'eſprit, je n'y trouve rien de rare, rien de plaiſant, je n'y vois pas le mot pour rire.* Hy wiſt het met zulk een aardigheid te omleggen. *Il ſçut ſi adroitement, delicatement detourner la queſtion; il s'en deffendit ſi habilement, avec tant d'adreſſe.* AARDIGLYK. Adv. Geeſtiglyk, klugtiglyk. *Gentiment, joliment, delicatement, finement.*

De AARDKLOOT, 's Waereldsrond, 't ligchaam der aarde en der wateren, die dezelve omringen. *Le Globe Terreſtre* ou *de la Terre.* De Aardkloot om reizen. *Faire le tour de la Terre,* ou *du Globe Terreſtre.*

AARDRYK. n. Aardbodem, zee en aarde onder malkander gerekend. *La Terre, toute la Terre.* Alle de Volkeren des Aardryks. *Tous les Peuples de la Terre.*

AARDSCH of AARDS. Adj. Dat de aarde aangaat, tot het aardryk behoord. *Terreſtre, qui appartient à la terre.* Aardſche dieren, land dieren. *Animaux terreſtres.* De AARDSCHE, tydelyke, waereldſche goederen zyn verganklyk. *Les biens terreſtres, les biens temporels ſont periſſables.* Aardſche zorgen. *Soins terreſtres, ſoucis mondains.* Het aardſch Paradys was een voorbeeld van 't Hemelſche. *Le Paradis terreſtre etoit un type du Celeſte.* Een waar Chriſten veragt alle het AARDSCHE, al wat aardſch is. *Un vray Chrétien mepriſe tout ce qui eſt terreſtre, mondain.* De vreugd der AARDSGEZINDEN is van korte duur.

Digitized by Google

La joye des mondains, des ſenſuels attachez à la terre eſt de peu de durée. AARDSGEZINDHEID. f. Aankleeving aan de Waereld. *Mondanité.* f. *Attachement au monde.* m.

AARDVEIL. klimop, bekend plantgewas. *Du lierre.*

AARDVRUGTEN, aardgewaſſen. *Fruits de la terre, grains & legumes.* De aardvrugten inzamelen. *Recueillir les fruits de la terre, faire la recolte des legumes, des grains.*

AARDWURM. pier. *Ver de terre.* 't Is een aardwurm, een bloed, een kruk. *C'eſt un ver de terre, un cancre, une mazette.*

AAREN. 't meervoud van ADER en AIR. *Des veines.* f. pl. *Des epis.* m. pl.

AARS, werd in de platte ſtyl voor ANDERS gezegt. Ik ken 'er niemand aars. *Je n'y connois perſonne autre, aucune autre perſonne.* Het was aars nog aars dan of hy haar vermoorden wilde. *C'etoit tout comme s'il l'eût voulu tuer.*

AARS, werd ook voor NAARS in eenige koppelwoorden genomen. Den AARSDARM. *Le boyau culier.* Het AARSGAT. *Le trou du cul.* Een aarswiſch. *Un torche cul.*

AARSELEN of AARZELEN. v. n. Talmen, ſchoorvoeten, in twyfel hangen. *Balancer, heſiter, barguigner.*

AART. m. Natuur, ſoort, geſlagt, vooral wanneer men van dieren en boomen ſpreekt. *Naturel.* m. *Nature, eſpece, ſorte.* f. Dat brengt den aart dezer dieren mede. *C'eſt le naturel, la nature de ces animaux là.* Ik heb nog geen boomen van dien aart gezien. *Je n'ai point encore vu d'arbres de cette eſpece, de cette ſorte, nature là.* Dat is den aart van 't land. *C'eſt la nature du pays, du climat.* De bedurven aart van Adams kinderen. *La nature corrompuë des enfans d' Adam.*

AART, inborſt, aangeborene hoedanigheid. *Humeur.* f. *naturel, genie.* m. Een kind van goeden, zagtmoedigen aart. *Un enfant d'un bon, d'un doux naturel.* Zyn kwaaden aart verbergen. *Cacher ſon mauvais naturel.* De Franſchen hebben een vluggen AART, een vlug verſtand, ſnelle geeſt. *Les François ont l'humeur prompte, l'eſprit vif.* 't Is den aart der Engelſche alle anderen te veragten. *C'eſt le genie des Anglois de mepriſer tous les autres.* Den aart eener Taale grondig kennen. *Connoitre à fonds le genie d'une langue.*

AARTS-BISDOM. n. Stift, kerkelyk gebied onder een Aarts-Biſſchop ſtaande. *Archevêché.* m. 't Aarts-Bisdom van Keulen, van Trier. *L'Archevêché de Cologne, de Treves.* AARTS-BISSCHOP, Kerkheer tuſſen de Cardinaal en Biſſchop. *Archevêque.* Den Aarts-Biſſchop van Mechelen, van Parys, van Toledo. *L'Archeveque de Malines, de Paris, de Tolede.* AARTS-BISSCHOPPELYK. Adj. Dat tot den Aarts-Biſſchop behoord. *Archiepiſcopal, le.* De Aartsbiſſchoppelyke waardigheid agtbaar maaken. *Rendre la dignité Archiepiſcopale venerable.* In 't Aarts-Biſſchoppelyk Paleis vernagten. *Coucher à l'Archevêché, dans le Palais Archiepiſcopal.*

AARTS-DIAKEN. Kerkelyk perſoon over de Land-Prieſters aangeſteld. *Archidiacre.*

AARTS-ENGEL. Engel van de eerſte rang. *Archange.* Den Aarts-Engel Michaël overwon den Draak. *Michel Archange ſurmonta, dompta, vainquit le Dragon.*

AARTS-HARTOG. Vorſtelyk perſoon, boven den Hartog. *Archiduc.* Den Aarts-Hartog Aalbregt, Aarts-Hertog Karel. *L'Archiduc Albert, l'Archiduc Charles.* AARTS-HERTOGDOM. n. Gebied, Landgoed van den Aarts-Hartog. *Archiduché.* m. 't Aarts-Hertogdom van Ooſtenryk. *L'Archiduché d'Autriche.* AARTS-HERTOGIN, Keizers dochter, of Keizers zuſter. *Archiducheſſe.* Mevrouw de Aarts-Hertoginne van Inſpruk. *Madame l'Archiducheſſe d'Inſpruk.*

AARTS-KETTER. volſlagen Ketter. *Hereſiarque, archiheretique, heretique en diable.*

AARTS-PRIESTER. Prieſter die de voorzitting boven de gemeene Prieſters heeft. *Archipreſtre.* Den Aarts-Prieſter doed geen Kerkdienſt meer. *L'Archipreſtre ne fait plus de ſervice, n'officie plus.*

AARTS-SCHELM. *Fripon fieſé, inſigne coquin.*

AARTS-VADER, of Patriarch in 't onduits. *Patriarche.* Den Aarts-Vader Abraham, Jacob. *Le Patriarche Abraham, Jacob.*

AARTS-VYAND. hoofd-vyand, dood-vyand. *Ennemi capital, mortel.* De Turk is den Aarts-vyand van 's Chriſten naam. *Le Turc eſt l'Ennemi mortel du nom Chreſtien.* AARTS-VYANDSCHAP, doodelyke haat. *Inimitié morteſle, haine implacable.* f.

AARZELEN, of AARSELEN. v. n. Draalen, talmen. *Heſiter, balancer, marchander, barguigner.* Hy aarzelde zoo lang dat de gelegentheid hem ontglipte. *Il heſita, balança, marchanda ſi longtemps que l'occaſion lui echappa.* AARZELING. f. Draaling, talmery. *Cunctatio*, in 't Latyn. *Irreſolution.* f. *Retardement.* m.

A A S.

AAS. v. Voedſel. *Nourriture, pâture.* f. Onze ligchaamen zullen het aas der wurmen zyn. *Nos corps ſeront la pâture des vers.*

AAS, lok-aas, aan den angel vaſt gemaakt. *Amorce.* f. *Appaſt attaché à l'hameçon de la ligne à pêcher.* m. De vis heeft het aas weg genomen en is 'er mee door. *Le poiſſon a gobé l'amorce, l'appaſt & s'en eſt allé avec.* 't Is een galgen AAS, een galgen brok. *C'eſt un pendard, c'eſt du gibier à potence.* 't Is een ſtout aas, een ſtoute kwant. *C'eſt un mechant frippon, un petit vaurien.*

AAS, gedeelte van een ons gewigt voor de Goudſmeeden, &c. *Grain, poids de la peſanteur d'un grain de bled* ou *de froment.* Die ducaat is een aas te ligt. *Ce Ducat eſt trop leger d'un grain.*

AAS, Kaarteblad met een enige ſtip of merk in 't midden. *As.* Klaveren aas, ſchoppen aas. *L'as de treffle, l'as de pique.* Het aas teld elf in 't piketſpel. *L'as compte onze au piquet.*

AASJE. gultje, ſchelmpje. *Petit frippon.* Zie dat aasje, dat ſtout aasje eens aan. *Voyez un peu ce petit frippon, ce petit pendard.*

AAYEN of AAJEN. v. a. Vleyen, ſtreelen, likken, zoenen. *Flatter, careſſer, amadouer, baiſer, lecher.* De kat aayen. *Flatter, amadouer le chat.* Zyn min aayen. *Flatter, careſſer, baiſer, lecher ſa nourrice.*

AAZEN of AZEN, 't meervoud van AAS. Die dukaat is twee aazen te ligt. *Ce ducat eſt trop leger de deux grains.* Ik had drie AAZEN in myn hand. *J'avois trois as dans ma main.* Twee AAZEN gooyen in 't verkeeren. *Amener ambeſas, deux borgnes au verquer.*

AAZEN. v. a. Het aas in den bek ſteeken. *Appâteler, abecher.* Een mosjen aazen *Appâteler, abecher un moineau.* De viſſen aazen, lok-aas toegooyen. *Amorcer, appâter les poiſſons, les attirer en leur jettant l'appât.*

AAZEN. v. n. Eeten, zyn voedſel zoeken. *Se repaître, chercher ſa pâture.* De gieren, de raven aazen op menſchen vleeſch. *Les vautours, les corbeaux ſe repaiſſent de chair humaine.*

Digitized by Google

AB. 't Alphabeth of de Letterlyst werd gemeenlyk aldus genaamt. *ABC*. Het AB leeren. *Apprendre l'ABC*. Iemand naar 't AB, naar 't kinderschool stuuren. fig: spr: *Renvoyer quelqu'un à l'ABC*. Het kind een AB, een Abe-boekje of Abe-bordje koopen. *Acheter un* ABC *à un enfant*.

ABERDAAN is op LABBERDAAN te zien. *De la merue*.

ABDIS, ABDISSE. Moeder, Opperste van een Vrouwe Klooster. *Abesse, superieure d'un Couvent de Filles*. ABDY, ABDYE. f. Klooster onder een Abt of Abdis staande. *Abbaye*. f.

ABECELING. Abe-kind, Kind dat nog het AB leerd. *Abecedaire, Enfant qui apprend encore l'ABC*.

ABEEL of ABEELEBOOM, witte Popelierboom. *Tremble, Peuplier blanc*. Zwaare Abeelen. *De gros trembles*.

ABRIKOOS. bekende vrugt. *Abricot*. Konfyte Abrikoozen. *Des Abricots confits*. ABRIKOOSBOOM. *Abricotier*. m.

ABT. Opperste van een Abdy of Manne-Klooster. *Abbé*. Een gemyterden Abt. *Un Abbé mitré*. Hoofschen Abt. *Abbé de Cour, petit colet*. Zoo den Abt is, zoo zyn de Monnikken, gem: spr: *Tel qu'est l'Abbé, tels sont les Moines*.

A C.

ACACIA of ACACIABOOM. welriekende boom uit het Ooslen gebragt. *Acacia*. m. *Arbre odoriferent des Indes ainsi nommé*.

ACADEMIE. lees AKADEMIE, en zie HOOGESCHOOL, Oeffenschool. *Academie, Université* f.

ACCENT, ond: w: SPRAAKTOON, spraakgeluid. *Accent*. m. *Prononciation*. f. ACCENT, geluid-teeken, vokaal-streep. *Accent*. m. *marque qui regle la prononciation des voyelles*.

ACCEPTANT, ond: w: aanneemer van den Wisselbrief. *Acceptant de la Lettre de change*. Een wissel ACCEPTEEREN, aanneemen te betaalen. *Accepter une Lettre de change*.

ACCYS. Belasting, tol op zekere eet- en andere waaren gesteld. *Accise*. f. *Droit, impot sur certaines denrées*. Den accys op 't gemaal, op 't bier, op de turf brengd veel op. *L'accise, l'impost sur les moutures, sur la biere, les tourbes rapporte beaucoup*. ACCYS werd ook voor 't comptoir, 't huisje daar 't bier &c. veraccynad werd genomen. Naar den accyns gaan. *Aller à l'accise, au bureau des Commis qui reçoivent l'accise*. ACCYNS-MEESTER, Impost-meester, Pagter van den accys. *Fermier, receveur des accises, des droits d'accise*.

ACH, AG. Uitroeping van smert of verwondering. *Ha, ah*. Ach wat ben ik ongelukkig! *Ha que je suis malheureux!* Ach wat is zy schoon! *Ah qu'elle est belle!*

ACHT, AGT. bekend getal. *Huit*. Acht dagen, acht maanden, acht jaaren. *Huit jours, huit mois, huit ans*.

ACHT, ACHTING. Aandagt, zorg. *Soin, souci*. m. *Attention*. f. De lessen van den meester in acht neemen. *Faire attention aux leçons du maitre, avoir soin de les observer*.

ACHTBAAR of AGTBAAR. Adj. Aanzienlyk, eer en achting waardig. *Venerable, respectable*. Haar Ed: Gr: Achtbaare, Mynheeren de Burgermeesteren der stad Amst. *Leurs venerables Seigneuries, Messeigneurs les Bourguemaitres d'Amsterdam*.

ACHTBAARHEID, agtbaarheid, onrzagchelykheid, hoogwaardigheid. *Venerabilité, dignité, seigneurie*. f. De achtbaarheid van een vroom Regent. *La venerabilité, dignité d'un integre Magistrat*. ACHTBAARHEID

is nog de tytel der Burgermeesteren &c. met believen, onder vergunninge uwer achtbaarheid. *Sous le bon plaisir, avec la permission de votre Seigneurie, de votre grandeur*.

ACHTEN, AGTEN. v. a. Schatten, waardeeren. *Estimer, respecter*. Zyne meerderen achten en onrzien. *Estimer & respecter ses superieurs*. Men moet zyn vyand niet te klein ACHTEN, gelooven. *Il ne faut pas estimer, croire son ennemi trop petit, trop foible*. Men acht hem al in Engeland. *On le croit déja en Angleterre*. Iemands zeggen weinig achten. *Ne faire pas grand cas de ce quelqu'un dit*. Hy acht geen dreigen, geen slagen. *Il ne craint point les menaces, les coups*.

ACHTIEN, *Dixhuit*, is op AGTIEN. En ACHTING. *Estime*. f. op AGTING, en zoo voorts.

ACONYT, Wolfs-wortel, venynige plant, aldus genaamd. *De l'Aconit*, plante veneneuse dite *Luparia* en Latin.

ACKER, zie AKKER. stuk bouw- of teel-land. *Champ*. m. *Piece de terre labourable*. f.

ACTE. Stadsh: woord, Notariaal geschrift, openbaar blyk. *Acte*. m. *Ecrit authentique*. Een acte opstellen, onderteekenen. *Dresser, signer un Acte*.

ACTIE. Stadh: w: Eisch, aanspraak, vervolg in rechten. *Action, demande, poursuite en justice*. f. Een actie tegen iemand tenteeren, formeeren, hem in rechten betrekken. *Intenter action contre quelqu'un*. Actie genoeg, voorwendsels genoeg, om iemand te plaagen, te bruyen. *En voila assez pour chicaner quelqu'un, pour prendre quelqu'un à partie*. ACTIE, aandeel in de hoofdsom eener Maatschappy, &c. *Action, portion dans le capital d'une Societé de Marchands*. De actien ryzen en daalen naar de loopende tydingen. *Les actions haussent & baissent selon les nouvelles courantes*. ACTIONIST, handelaar in actien. *Actioniste, celui qui negocie en actions*.

A D.

ADDER, ADDER-SLANG. slang, in 't Latyn, *vipera, coluber*, &c. *Aspic, vipere, serpent*. Van een adder gestoken worden. *être mordu d'un aspic*. De Pharisseen werden in de Schrift adder gebroedsel genaamd. *Les Pharisiens sont appellez dans l'Ecriture engeance de vipere*. ADDERTJE. n. adders-jong. *Petit aspic, vipereau*. m.

ADDERSTONG of SPEERKRUIDT. *Herbe dite* Aphioglossum *en Latin*.

ADEL. Verzamelend woordje onder 't welke alle Edelluiden begreepen werden. *Noblesse*. f. *Toutes les personnes nobles*. Al den Adel steeg te paard. *Toute la Noblesse monta à cheval*. Den adel braveeren, gem: spr: *Se moquer des rats & des tondus*.

ADEL, ADELBORST. eerste soldaat op de corporaal volgende. *Cadet, premier soldat après le caporal*.

ADELAAR. Arend in de Dichters taale. *Aigle, en style Poetique*. Den Adelaar verwind de halve Maan. *L'Aigle triomphe du Croissant*.

ADELBORST. Adel, eerste soldaat in de Compagnie. *Cadet, premier soldat d'une Compagnie*. Voor ADELBORST naar Oost-Indie vaaren. *Aller aux Indes en qualité de Cadet*, d'Adelborst.

ADELDOM. Adelykheid, Adelyke geboorte. *Noblesse, dignité du Noble*. Al den ADELDOM, al den Adel van 't Land zat te paard. *Toute la Noblesse du Pays monta à cheval*.

ADELYK, Edel. Adj. *Noble*. Een Adelyk Heer uit Rome, uit Silesie. *Un Noble Seigneur de Rome, de Silesie*. Een adelyk huis, een adelyk slot. *Une maison noble, un noble château*. Uit adelyk bloed gesproten. *Issu de sang illustre, de noble sang*.

ADE-

Digitized by Google

ADELYKHEID. f. Adeldom. *Nobleſſe.* f. De Adelykheid van zyn Stamhuis bewyzen, waarmaaken. *Prouver la Nobleſſe de ſa Maiſon, de ſa race.*

ADEM. m. Lugt door de long-pypen ingetrokken en uitgedreeven. *Haleine.* f. Een lieffelyken adem. *Une haleine douce.* Een ſtinkenden adem. *Une haleine puante.* Zyn adem inhouden. *Retenir ſon haleine, ſon vent.* Zyn adem hervatten, vervangen. *Reprendre ſon haleine.* Naar zyn adem hygen. *Haleter, être hors d'haleine.* ADEM, ademhaaling, lugtſchepping. *Haleine, reſpiration.* f. Hy heeft een korten adem, hy is engborſtig. *Il a la courte haleine, il a l'haleine courte, la poitrine engagée, il eſt aſthmatique.* Hy was gants buiten adem. *Il etoit tout hors d'haleine.* Hy dronk het in eenen ADEM, in een teug uit. *Il le vuida d'une haleine, d'un ſeul trait.* Hy ſprak die lange reden in eenen adem uit, zonder te verpoozen. *Il prononça ce long diſcours d'une haleine, tout de ſuite, ſans ſe reprendre.*

ADEM HAALEN. v. n. ADEMEN, adem ſcheppen. *Reſpirer.* Zagtelyk, ligtelyk adem haalen. *Reſpirer doucement.* Laat my een weinig ADEM HAALEN, op myn verhaal komen. *Laiſſez moy un peu reſpirer, prendre un peu de relâche.* Naauwelyks begon Europa adem te haalen. fig: ſpreekw: *à peine l'Europe commençoit-elle à reſpirer, à reprendre haleine.* Een vrye, onbelemmerde ADEM HAALING. *Une reſpiration libre.* ADEM SCHEPPEN. v. n. ADEM HAALEN, lugt ſcheppen. *Reſpirer, prendre haleine.* ADEMTOGT. f. Ademhaaling, lugtſchepping. *Reſpiration.* f.

ADER. Aar. f. Bloedvat in 't ligchaam. *Veine.* f. De ſlagader. *La veine arterielle.* De hol-ader. *La veine cave.* De krop- of ſtrot-ader. *La veine jugulaire.* De hoofd-ader. *La cephalique.* Een water-ADER. *Une Veine d'eau.* De rym-ader. *La veine poëtique.* 't Nootebooms hout heeft ſchoone ADERS, ſtreepen. *Le bois de Noyer a de belles veines.* Men vind goude, zilvere aders in de mynen. *On trouve des veines d'or, des veines d'argent dans les mines.*

ADERAGTIG. aderig. Adj. Geaderd, vol aders. *Veineux, plein de veines.* Aderagtig of aderig hout, aderagtig marmer. *Du bois, du marbre veineux.*

ADERLAATEN. v. a. De ader openen, een laating doen. *Saigner, ouvrir la veine.* Een zieke aderlaaten. *Saigner un malade.* Het ADERLAATEN, de aderlaating is noodig in de pleuris. *La ſaignée eſt neceſſaire dans la pleureſie.* ADERLAATING. f. Bloedlaating. *Saignée.* f. Een milde aderlaating. *Une copieuſe ſaignée.*

ADER-SLAG. ader-klopping. *Pulſation de la veine.* f. Geregelde ader-ſlag. *Pulſation reglée.*

ADERTJES, kleine aders. *Petites veines, veines capilaires.*

ADMIRAAL. Oppervlagman, Opperbevelhebber ter Zee. *Amiral* ou *Admiral.* De Hollandſchen, de Engelſchen, de Franſchen Admiraal. *L'Amiral de Hollande, d'Angleterre, de France.* NB. Daar is eigentlyk geen Admiraal in Holland, werdende 't Opper-Admiraalſchap door een *Luitenant Admiraal* bekleed; hebbende ieder Admiraliteits Collegie zynen Luitenant Admiraal, zynde die van de Maas de oudſte en aanzienlykſte.

ADMIRAAL. Admiraals-Schip. *Amiral, Vaiſſeau Amiral.* Den Admiraal aan boord klampen, in de grond booren. *Aborder l'Amiral, couler l'Amiral à fonds.* De ADMIRAAL van de Ooſterſche, van de Groenlandſche Vloot. *L'Amiral, le premier vaiſſeau de la Flotte de la Mer Baltique, de la Flotte de Groenlande.* Hy is de Admiraal van de Vloot, het katje van de baan, een overvlieger, een uithaalder. *C'eſt l'Amiral de la Flotte, le capitaine de la bande, le paſſe-maitre, le coq de la paroiſſe.*

ADMIRALITEIT. Gerechtshof, Raadsvergadering der Admiraliteits Heeren. *Amirauté.* f. *Conſeil, Tribunal ou reſſortent les affaires de la Marine.* Mynheer, Mynheer P. Gedeputeerde Raad ter Admiraliteyt van de Maas, van Amſterdam. *Monſr. Monſr. P. Conſeiller Deputé à l'Amirauté de la Meuſe, d'Amſterdam.* De Admiraliteit wierd voor dezen Prinſen Hof gemaand. *L'Amirauté ſe nommoit ci-devant la Cour du Prince.* ADMIRALITEITS-HEER, Gedeputeerde Raad ter Admiraliteit, lidt van 't Admiraliteyts Collegie. *Conſeiller de l'Amirauté.*

ADMIRAALSCHAP, Admiraals bewind, waardigheid, bediening van den Admiraal. *Dignité, charge de l'Amiral.* t.

ADMIRAALSCHAP maaken. de noodige beraamingen neemen, ſchikkingen maaken om Vloots gewyze aan te zeilen; gelyk de Moſcoviſch-, Ooſterſch- en Groenlandſch-vaarders, die zommige Schippers onder hen tot Adm^ls. Vice-Adm^ls. en Schouts by Nagt aanſtellen. *S'aſſembler, faire les diſpoſitions neceſſaires pour aller de Flotte, de conſerve, de compagnie, comme les Vaiſſeaux de Moſcovie, de la Mer Baltique, de Groenlande qui ont des Admiraux, Vice Admiraux, & chefs d'Eſcadre choiſis d'entr'eux.*

't ADMIRAALS-SCHIP, vloog, ſprong in de lugt. *L'Amiral, le vaiſſeau Amiral ſauta en l'air.*

De ADMIRAALS-VLAG waayd van de groote maſt. *Le pavillon Amiral, de l'Admiral eſt arboré ſur le grand mât.*

ADMIRAALTJE werd gekſcheerender wyze gezegt, als by voorbeeld, 't is een ADMIRAALTJE, een overvlieger, een uithaalder. *C'eſt le capitaine de la bande, le paſſe-maitre.*

ADRES, ond. woord, opſchrift van een brief. *Adreſſe, ſuſcription d'une lettre.* f. Een ingeſloten brief prompt adres verleenen. *Donner prompte adreſſe à une incluſe.*

ADRES. Aanſpraak, vertoog. *Adreſſe, Requête, repreſentation.* f. Het ootmoedig Adres van 't Huis der Gemeente. *La très humble Aareſſe, l'humble requête de la Chambre des Communes.*

ADVOCAAT. Voorſpraak in een geding. *Avocat.* Een conſuleerend, een pleitend Advocaat. *Un Avocat conſultant, un Avocat plaidant.* Hy praat als een Advocaat. *Il jaſe, il plaide comme un Avocat, il a la langue bien pendue.*

ADVOCAAT-FISCAAL. Admiraliteits beampte, die de hand houd aan de uitvoering der beveelen en willekeuren van 's Lands Overigheid omtrent de Zeezaaken. *Avocat Fiſcal de l'Amirauté.*

ADVYS, ond: w: zie RAADGEEVING, BERIGT, GEVOELEN. *Avis, rapport.* m. *opinion.* f. ADVYS-brief wegens een getrokken wiſſel. *Lettre d'avis pour une Lettre de change tiree.* ADVYS-JACHT, licht-vaartuig om de orders uit en in de Vloot ſpoedig over te brengen, &c. *Barque d'avis, corvette.* f.

A F.

AF. Dit voorzetſel woordje word in verſcheidene *Infinitiva* en *Participia* gevonden, en ſluit een berooven-den zin in zig: Als AFBYTEN. *Morâre & emporter la piece.* AFNEMEN. *Oter, enlever.* Die reis, dat huwelyk is af. *Ce voyage, ce mariage eſt rompu, ne ſe fera pas.* AF, is ook opzigtelyk op de zaak daar men van geſproken heeft, of op die welke men voor onder verſtaat. Wat zegt gy 'er af? *Qu'en dites vous?* Ik weet 'er niet af. *Je n'en ſçai rien.* AF, werd nog als een lidtwoordje van plaats aanwyzinge gebruikt.

Van.

Digitized by Google

Van vooren, van agteren af beginnen. *Commencer par devant, par derriere.*

AFBAKENEN. v. a. Met bakens of ſtokken afpaſſen, afmeeten. *Compaſſer, aligner, meſurer, marquer avec des perches les diſtances, les proportions, &c.* De grond daar men een Kerk op wil bouwen, afbakenen. *Compaſſer, aligner, marquer le terrain ſur lequel on veut bâtir une Egliſe.*

AFBEEDELEN. v. a. Aftroggelen. *Arracher, obtenir à force de demander avec importunité; mendier, gueuſer.* Iemand eenig geld afbeedelen. *Arracher quelque argent de quelqu'un à force de l'importuner.* Iemands gunſt, voorſpraak afbeedelen. *Mendier la faveur, la recommendation, l'interceſſion de quelqu'un.*

AFBEELDEN. v. a. verbeelden, vertoonen. *Repreſenter, portraire, depeindre.* Iemand levens groote afbeelden. *Repreſenter, portraire, peindre quelqu'un grand comme nature, d'après nature.* De yſſelykheden van de Hel levendig afbeelden. *Repréſenter, depeindre vivement les horreurs de l'Enfer.*

AFBEELDING. f. Vertooning, beeltenis, verbeelding, beſchryving. *Repréſentation, deſcription, image* f. *Portrait, tableau, plan.* m. De afbeelding van een Stad op het papier. *La repréſentation, le plan d'une Ville ſur le papier.*

AFBEELDSEL. n. Verbeelding, vertooning, beeltenis. *Repréſentation, image, effigie, ſtatue.* f. *Simulacre.* m. Het afbeeldſel van een Koning in waſch, in koper. *La repréſentation, l'image, l'effigie d'un Roy en cire, en airain, ou en bronze.*

AFBETAALD. part. van **AFBETAALEN.** *Payé entierement.* Afbetaald werkvolk. *Des ouvriers entierement payez, ſatisfaits.*

AFBETAALEN. v. a. Ten vollen betaalen. *Payer entierement.* Het krygsvolk afbetaalen en afdanken *Payer & licencier les troupes.* Daar werd op het **AFBETAALEN** der oude ſchulden ſterk aangehouden. *On inſiſte fortement ſur le payement des vieilles dettes.* **AFBETAALING,** volkomene betaaling. *Payement entier, parfait, total.* m.

AFBEUKEN. v. a. **AFKLOPPEN,** afroſſen, digt ſlagen geeven. *Roſſer, bien battre, etriller comme il faut.* Een dief helder afbeuken. *Bien battre un larron; etriller, roſſer un filou comme il faut.*

AFBEUREN. v. a. Aftillen, neerlaaten. *Deſcendre, mettre à terre.* Zyn Heer, zyn Meeſter van 't paard afbeuren. *Deſcendre ſon Maître de cheval.*

AFBEZIGEN. v. a. Met bezigen ſlyten, verſlyten. *Uſer entierement.*

AFBIDDEN. v. a. Door bidden eiſchen en verkrygen. *Demander & obtenir par prieres; implorer, impetrer.* Gods hulp afbidden *Demander, implorer le ſecours, l'aſſiſtance de Dieu.* De vergiffenis, kwytſcheldinge onzer zonden **AFBIDDEN,** biddende verwerven. *Obtenir, impetrer le pardon de nos pechez.* **AFBIDDING,** verwerving, verkryging door gebeden. *Impetration.* f. *Action d'obtenir, d'impetrer à force de prieres.*

AFBIKKEN. v. a. Met bikken af krygen, wegligten. *Regratter, hacher, oter, enlever à coups de marteau, de hache, &c.* De bevroore ſneeuw van de ſtraat afbikken. *Oter, enlever la neige qui s'eſt endurcie contre le pavé des ruës.*

AFBINDEN. v. a. Ontbinden, los maaken. *Delier, detacher.* Zyne ſchaatſen afbinden. *Delier, detacher, deffaire ſes patins, les oter de ſes pieds.* Een ſcholier den broek **AFBINDEN,** afſtryken, hem met de roe of zweep op de naars geeven. *Delier l'eguillette, deffaire la culote d'un écolier; lui faire mettre les chauſſes bas; le feſſer, lui donner le fouet.* **AFBINDING,** ontbinding, losbinding der ſchaatſen *Deliement, denouement des patins qu'on a à ſes pieds.* m.

AFBLAAZEN. v. a. Weg blaazen. *Souffler, enlever en ſouffiant.* Het ſtof van de tafel af blaazen. *Souffler la pouſſiere qui eſt ſur la table.*

AFBLYVEN. v. n. Weg blyven, niet komen *S'abſenter, demeurer eloigné.* Van de vergadering af blyven. *S'abſenter de l'aſſemblée.* **AFBLYVEN,** niet naderen, niet aanraaken. *Se tenir eloigné, n'approcher pas.* Blyf van my af, met uwe vette handen. *Ne m'approchez, ne me touchez pas avec vos mains graſſes.*

AFBOENEN. v. a. Boenen, veegen, ſchuyeren, ſchoon maaken. *Frotter, nettoyer.* De kas ſchoon afboenen. *Frotter, nettoyer bien l'armoire.* Iemand van de kamer **AFBOENEN,** uit de kamer dryven. *Chaſſer quelqu'un de la chambre, luy faire enfiler la porte, le mettre dehors par les epaules.* **AFBOENING,** afvryving, ſchuyering van de kas, of eenig ander huisraad-ſtuk. *Action de frotter, de nettoyer l'armoire, &c.*

AFBORGEN. v. a. Borgen, te borg koopen, neemen. *Emprunter, prendre à prêt.* Iemand meer afborgen dan men weer geeven kan. *Emprunter de quelqu un plus d'argent qu'on n'en peut rendre.*

AFBRANDEN. v. a. & n. Geheel end'al verbranden. *Bruler entierement; mettre, réduire tout en cendre.* Een Stad plunderen en afbranden. *Piller une Ville & la bruler entierement.* Een end je kaars op het profytertje laaten afbranden. *Laiſſer achever de bruler un bout de chandelle ſur le binet.* Door het **AFBRANDEN** van het Dorp zyn de inwoonders tot de uiterſte armoede geraakt. *Les habitans ſont tombez dans la derniere miſere par l'incendie du Village.*

AFBREEKEN. v. a. Breeken, omhaalen, rukken. *Abbatre, demolir, jetter par terre.* Een Kerk afbreeken. *Abbattre, demolir une Egliſe, un Temple.* Een tak af breeken. *Rompre une branche.* Door het **AFBREEKEN** der bruggen wierden de vyanden geſtuit. *Les ennemis furent arrêtez par la rupture des ponts.* Zyn reden **AFBREEKEN,** eindigen. *Finir, conclure ſon diſcours.* De redenvoering van iemand **AFBREEKEN,** verſtooren; iemand in de reden vallen. *Interrompre le diſcours de quelqu'un.* De kennis, de vrindſchap **AFBREEKEN,** afſnyden. *Rompre la connoiſſance, l'amitié.* De Vredehandelingen af breeken. *Rompre les Negociations de Paix.* **AFBREEKENDE,** eindigende verblyve UE. D. D. *Finiſſant, je demeure, &c.* **AFBREEKING** van een Kerk. *Demolition d'une Egliſe.* **AFBREEKING** der vrindſchap, der vredehandelingen. *Ceſſation, rupture de l'amitié, des negociations de paix.*

AFBRENGEN. v. a. Afleiden, afdraagen. *Deſcendre, apporter en bas.* Turf, hout afbrengen. *Deſcendre des tourbes, du bois; apporter des tourbes, du bois en bas.* Wyn-voeders den Rhyn af brengen. *Deſcendre des foudres de vin le long du Rhin.* Een ſchip van een plaat **AFBRENGEN,** vlot krygen. *Retirer, mettre à flot un vaiſſeau echoué ſur un banc de ſable.* Storm loopen en daar het leven **AFBRENGEN,** levend wederkomen. *Monter à l'aſſaut & en revenir, rechapper.*

AFBREUK. Schade, verlies. *Dommage, echec, prejudice.* m. *Perte.* f. Den vyand op alderhande wyzen zoeken afbreuk te doen. *Tâcher en toutes manieres de cauſer du dommage, d'apporter du préjudice de faire inſulte, de faire brêche à l'ennemi.* Een **AFBREUK** of bouwvallig huis. *Une maiſon abbattuë, qui tombe en ruine.*

AFBROKKELEN. v. n. Aan brokkelen vallen. *S'egruger, s'en aller, tomber par morceaux, par eclats.*

Digitized by Google

AFBUITELEN. v.n Neerbuitelen *Culbuter du haut en bas.*

AFBRUYEN. v. a. Afgooyen, afwerpen, afvallen, in de ſtraat taal. *Jetter à bas, tomber lourdement.* Iemand van de wal, van de brug afbruyen. *Jetter quelqu'un du haut en bas du quay, du pont.* Van 't paard AFBRUYEN, afvallen. *Tomber du cheval à terre.*

AFBYTEN. v. a. Met byten afkrygen, weg rukken. *Couper, emporter à belles dents, arracher en mordant.* Zyne nagels afbyten. *Mordre ſes ongles, emporter le bout de ſes ongles avec les dents.* Het ipits AFBYTEN, den eerſten aanval der vyanden uitſtaan, verduuren. *Eſſuyer le premier choc, le premier feu des ennemis.*

AFDAALEN. v. n. Nederdaalen, afkomen. *Deſcendre, venir en bas.* De turfmand, de emmer laaten afdaalen. *Faire deſcendre, laiſſer deſcendre le panier aux tourbes, le ſeau.* In de myn AFDAALEN, nederdaalen. *Deſcendre dans la mine.* Een AFDAALING maaken in de graft. *Faire une deſcente dans le foſſé.*

AFDAK. n. Uitſtek, luiffel. *Appentis, hangard.* m. *petit toit, petit auvent en ſaillie.*

AFDANKEN. v. a. Afſcheid geeven, van den dienſt ontſlaan. *Congedier, licentier, caſſer.* Het overtallig krygsvolk afdanken. *Congedier, licentier les troupes ſuperfluës, inutiles.* De helft zyner huis bedienden afdanken. *Congedier, renvoyer la moitié de ſes domeſtiques.* De AFDANKING of het AFDANKEN van 't overtallig krygsvolk. *Le licenciement des troupes ſuperfluës, inutiles, ſurnumeraires.*

AFDEELEN. v. a. Onderdeelen, verdeelen. *Partager, diviſer.* Zyn text in drie hoofd-puncten afdeelen. *Partager, diviſer ſon texte en trois parties, en trois points principaux.* AFDEELING, onderdeeling, afzondering, verdeeling. *Diviſion, ſeparation, ſection.* f.

AFDEINZEN, v. n. Wyken, te rug gaan, aftrekken. *Se retirer, reculer.*

AFDEKKEN. v. a. Afroſſen, afſlaan. *Epouſſer, roſſer, etriller.* Iemand met een ſtok luſtig afdekken. *Roſſer, etriller, epouſſer quelqu'un comme il faut avec un baton, une canne.*

AFDINGEN. v. a. Met dingen afſlag krygen. *Rabattre en marchandant, obtenir du rabais à force de marchander.* Daar is niet een ſtuiver, niet een duit op af te dingen. *Il n'y a pas un ſou, un double à en rabattre.*

AFDOBBELEN. v. n. Met dobbelen vry raaken. *Se degager, ſe ſauver par un coup de dez.* Zig van de galg afdobbelen. *Eviter le gibet, la corde par un heureux coup de dez.*

AFDOEN. v. a. Eindigen, volbrengen. *Finir, achever, terminer.* Zyn taak vroeg afdoen. *Finir, achever ſa tâche de bonne heure.* Een verſchil AFDOEN, byleggen. *Terminer, vuider un different.* De oude ſchulden AFDOEN, afbetaalen. *Payer, liquider, eteindre les vieilles dettes.* Naar het AFDOEN, de afdoening der aangenomene taak uitruſten. *Se repoſer apres l'achevement, la fin de la tâche qu'on avoit entrepriſe.*

AFDOEN. Uitdoen, afneemen. *Oter, deffaire.* Zyn bef, zyn mantel afdoen. *Oter ſon rabat, ôter ſon manteau.* Een ligchaam van 't kruis AFDOEN, afneemen. *Oter, deſcendre un corps de la croix.* De AFDOENING, uitvoering van zyn taak. *L'achevement, l'execution de ſa tâche.* De AFDOENING, afbetaaling der oude ſchulden. *L'entier payement des vieilles dettes.* De AFDOENING, bylegging van 't verſchil. *L'accommodement du different.*

AFDOUWEN, AFDUWEN. v. a. Douwende afkrygen. *Eloigner en pouſſant.* Een ſchuit van de wal afdouwen. *Eloigner un bateau du quay en le pouſſant.*

AFDRAAGEN. v. a. Beneden draagen, brengen. *Deſcendre, apporter en bas.* Turf en hout afdraagen. *Deſcendre des tourbes & du bois.* Een kleed AFDRAAGEN, met draagen ſlyten. *Uſer un habit en le portant, porter un habit juſqu'à l'uſer.*

AFDRINKEN. v. a. Drinkende afdoen. *Vuider en buvant.* De queſtie, het verſchil afdrinken. *Vuider le different le verre à la main.*

AFDROOGEN. v a. Afveegen, droog maaken. *Eſſuyer, ſecher avec quelque choſe.* Zyne handen aan een ſervet afdroogen. *Eſſuyer, ſecher ſes mains à une ſerviette.* Zyne traanen afdroogen, zig troofteu. *Eſſuyer ſes larmes, ſe conſoler.*

AFDRUIP. Druiping. *Degoûtement, ecoulement, coulage.* m. AFDRUIPEN. v. n. Afzyperen, druppelings vallen. *Degoûter, diſtiller, tomber goute à goute.* Het AFDRUIPEN of de AFDRUIPING van 't vet. *Le degoûtement de la graiſſe.*

AFDRUKKEN. v. a. Gantſelyk drukken. *Achever d'imprimer, imprimer entierement.* Een boek afdrukken. *Imprimer un livre juſqu'à la derniere feuille.* Een plaat AFDRUKKEN, met drukken ſlyten. *Uſer une planche à force de tirer des eſtampes.* Naar het AFDRUKKEN, de AFDRUKKING der eerſte bladen. *Après l'impreſſion, le tirage des premieres feuilles.* AFDRUKSEL. n. Afgedrukte bladen, printen, &c. een geheel werk uitmaakende. *Exemplaire.* m. Daar zyn weinig afdrukſelen van dat boek meer te bekomen. *Il ne ſe trouve plus gueres d'exemplaires de ce livre là.* AFDRUKSEL van een tekening in 't koper gebragt. *Eſtampe.* f. De menſch is een AFDRUKSEL, afbeeldſel van de Godheid. *L'homme eſt une empreinte de la Divinité.*

AFDRYVEN. v, a. Afzetten, naar buiten dryven. *Chaſſer en bas; lâcher, être diuretique, aperitif.* De koffy, thee, witte wyn zyn dranken die afdryven. *Le caffé, le thé, le vin blanc ſont des boiſſons diuretiques, aperitives.* Houtvlotten, vuurwerken tegen een brug laaten AFDRYVEN, aanſtroomen. *Faire deſcendre des trains de bois, des feux d'artifices contre un pont.* Van zyne ankers AFDRYVEN, drittig raaken. *Derader, être emporté par le flot.*

AFDRYVEND. Adj. Afzettend, openend; als men van dranken of geneesmiddelen ſpreekt. *Diuritique, aperitif.* Afdryvende dranken. *Des boiſſons apperitives, des potions diuretiques.*

AFDRYVING, wegdryving. ſcheeps w: *Derive.* f.

AFDWAALEN. v. n. Verdwaalen, verdoold raaken. *S'egarer, perdre la piſte, s'ecarter du chemin, de la route.* Door ſtorm van de Vloot afdwaalen. *S'ecarter de la Flotte, être ſeparé de la Flotte par la tempête.*

AFDWEILEN. v. a. Afneemen, droogen met een dweil. *Eſſuyer, fauberter.* De vloer afdweilen. *Eſſuyer le pavé avec un gros linge.*

AFDWINGEN. v. a. Afperſſen, ontweldigen, ontwringen. *Extorquer, arracher, prendre de force.* Iemand geld afdwingen. *Extorquer de l'argent de quelqu'un.* Een belofte, een eed afdwingen. *Extorquer une promeſſe, un ſerment.*

AFEETEN. v. a. Gants opeeten. *Manger, broutet tout.* De ſprinkhaanen eeten al 't koorn af. *Les ſauterelles mangent, broutent tous les bleds.*

AFEISCHEN. v. a. Eiſchen, vorderen. *Demander, requerir, exiger, pretendre.* Iemand meer afeiſchen dan hy doen kan. *Exiger plus de quelqu'un qu'il ne peut faire.* Iemand den eed afeiſchen. *Demander le ſerment de quelqu'un.*

AF-

Digitized by Google

AFFODILLE. Plantgewas *Aſphodelus* in 't Latyn. *De l'Affodile, eſpece de plante.*

AFGAAN. v. a. Nedergaan, afkomen. *Deſcendre, aller en bas.* De trappen afgaan. *Deſcendre les degrez.* AFGAAN, afwyken van 't regte pad. *S'ecarter, s'eloigner du vray chemin.* Van zyne Voor-ouders deugd afgaan. *S'ecarter, s'eloigner de la vertu, de la candeur de ſes ancêtres.* Van zyn reden afgaan. *Changer de propos.* Van zyn woord, van zyne beloſte afgaan. *Se départir de ſa parole, manquer à ſa parole, à ſa promeſſe.* Met het openen van de poort AFGAAN, afreizen, vertrekken. *Partir à porte ouvrante.* Op het AFGAAN der brieven kwam 'er berigt, tyding dat... *Au départ des lettres il vint avis, on reçut nouvelles que...* In 't afgaan van de Beurs, van 't Stadhuis. *à la deſcente, à la ſortie de la Bourſe, en ſortant de l'Hotel de Ville.* AFGAAN, uit de bediening treeden. *Sortir de charge, achever ſon année.* De koorts begind AF TE GAAN, afte neemen. *La fievre commence à diminuer.* Als de Maan in 't AFGAAN is. *Quand la Lune eſt dans ſon decours, declin.* Die pillen hebben hem wel doen AFGAAN, veel afgang doen hebben. *Ces pillules l'ont bien purgé, l'ont fait aller ſouvent à la ſelle.*

AFGAAN. (Wel), wel verkogt, getrokken worden. *Se debiter, ſe vendre bien.* Dat boek gaat heel wel af. *Ce livre ſe debite, ſe vend bien, eſt beaucoup recherché.* Wel AFGAAN, wel vloeyen, wel uitgeſproken, verhaald werden. *S'enoncer, ſe proferer bien, ſe dire de bonne grace.* Al wat hy zegt gaat hem zoo wel, zoo aardig af. *Tout ce qu'il dit a ſi bonne grace, eſt ſi joliment tourné: il s'enonce ſi agréablement.*

De AFGAANDE, afneemende Maan. *La Lune en ſon declin, decours.* Een afgaand Schepen, Burgermeeſter. *Un Echevin, un Bourguemaitre ſortant de charge.* AFGAANDE, AFLAATENDE koortſen. *Des fievres intermitentes.* AFGAANDE ouderdom, ſtok ouderdom. *Vieilleſſe décrepite. f.*

De AFGANG, afneeding der trappen. *La deſcente des degrez.* De AFGANG, afneeming der koortſe. *La diminution, le declin de la fievre.* De afgang der Maane. *Le declin, decours de la Lune.* AFGANG, ſtoelgang, buikloozing. *Selle, décharge de ventre. f.* Eenen ruimen, gezonden afgang hebben. *Faire une copieuſe, une bonne ſelle.* De AFGANGEN, uitwerpſelen van den zieken bewaaren. *Garder les dejections du malade.*

AFGEBEEDELD, part: van AFBEEDELEN. *Mendié, obtenu à force d'importunitez.* Afgebeedelde voorſpraak. *Recommandation mendiée.*

AFGEBEELD. part: van AFBEELDEN. *Répreſenté, dépeint.* Net afgebeelde zeden. *Des moeurs bien répreſentées, dépeintes.*

AFGEBRAGT. part: van AFBRENGEN. *Deſcendu, apporté en bas.* Voy l'Infinitif.

AFGEBRAND. part: van AFBRANDEN. *Brulé, conſumé par le feu, les flammes.* Afgebrande huizen. *Des maiſons brulées.*

AFGEBROOKEN. part: van AFBREEKEN. *Rompu, abbattu, demoli.* De afgebroke ne Altaaren weder opregten *Relever les Autels demolis, abbattus.* De afgebrokene Vredehandelingen herknoopen. *Renouer les Negociations de Paix qui avoient été rompuës.*

AFGEDAAN. part: van AFDOEN. *Fait, achevé, terminé.* Na de afgedaane taak is 't goed ruſten. *Il fait bon ſe repoſer après que la tâche eſt achevée.* AFGEDAANE, afgehandelde zaaken. *Des affaires finies, terminées, vuidées.*

AFGEDANKT. part: van AFDANKEN. *Congedié, Licentie.* Afgedankt krygsvolk. *Des troupes congediées, des ſoldats licentiez.*

AFGEDREEVEN. part: van AFDRYVEN. *Derivé, emporté.* Voy l'Infinitif.

AFGEDRUKT. part: van AFDRUKKEN. *Imprimé, achevé d'imprimer.* Een afgedrukt boek. *Un livre qui eſt acheve d'imprimer.*

AFGEDWAALD. part: van AFDWAALEN. *Egaré, ecarté.* Voy l'Infinitif.

AFGEDWONGEN. part: van AFDWINGEN. *Extorqué, arraché par force.* Een afgedwongene beloſte. *Une promeſſe extorquée.*

AFGEEVEN. v. a. *Donner, rendre.* Een brief in 't doorryden, afgeeven, overgeeven. *Donner, remettre une lettre en paſſant.*

AFGEHUURD. part: van AFHUUREN. *Loué, pris à louage.* Een afgehuurde wagen. *Un chariot loué, pris à louage.*

AFGEKAPT. part: van AFKAPPEN. *Coupé, abbatu.* Afgekapte boomen. *Des arbres coupez, abbatus.*

AFGEKEURD. part: van AFKEUREN. *Rebuté, decrié.* Afgekeurde ſpecien. *Des eſpeces decriées.*

AFGELAADEN. part: van AFLAADEN. *Chargé entierement.* Afgelaade ſchepen. *Des vaiſſeaux chargez, qui ont toute leur charge.*

AFGELEEFD. Adj. Stok oud. *Caduc, caſſé de vieilleſſe.* Een afgeleefd man. *Un homme decrepit, caſſé de vieilleſſe.*

AFGELEEGEN. Adj. Ver af, van de hand afleggend. *Lointain, eloigné, ecarté.* Tot in de verſt afgelegene gewesten. *Juſqu'aux pays les plus lointains, les plus eloignez, reculez.* De AFGELEGENTHEID der plaatſen maakt de wegen zeer onveilig. *L'eloignement, la diſtance des villes rend les chemins fort dangereux*

AFGELEGT. part: van AFLEGGEN. *Mis, poſé bas.* De goede man heeft het te nagt AFGELEGT, is deze nagt overleden. *Le bon homme eſt mort cette nuit.*

AFGELOOPEN. part: van AFLOOPEN. *Fini, terminé.* Alles is gelukkig afgeloopen. *Tout eſt heureuſement fini, termine.* Schip van de werf AFGELOOPEN. *Vaiſſeau lancé à l'eau.* Horlogie dat AFGELOOPEN is. *Montre qui eſt au bas.*

AFGELOST. part: van AFLOSSEN. *Relevé de ſentinelle.* Afgeloſte ſchildwagt. *Sentinelle relevée.* AFGELOSTE, ingetrokken, vernietigde Obligatien. *Des Obligations amortiet, des contrats de rentes eteints.*

AFGEMAAYD. part: van AFMAAYEN. *Fauché, coupé, moiſſonné.* Het afgemaayd koorn in de ſchuuren brengen. *Serrer les bleds coupez dans les granges.*

AFGEMAT. part: van AFMATTEN. *Fatigué, ſur les dents.* Een afgemat paard. *Un cheval fatigué, ſur les dents.* Afgemat krygsvolk. *Des troupes fatiguées, haraſſés.*

AFGENOMEN. part: van AFNEEMEN. *Pris, ôté, enlevé.* Het afgenome geld weder krygen. *Ravoir, recouvrer l'argent qui avoit été pris, enlevé.*

AFGEREDEN. part: yan AFRYDEN. *Fort fatigué, recru, ſur les dents.* Een afgerede paard. *Un cheval recru, ſur les dents.* 't Is een AFGEREDE hoer, een ſchot-beeſt. *C'eſt une franche putain, une coureuſe de ramparts, une paillaſſe de corps de garde.*

AFGEREGT. part: van AFREGTEN. *Stylé, dreſſé, verſé.* In den koophandel afgeregt. *Style au negoce, verſé dans le negoce.* Op het liegen, op het ſteelen afgeregt zyn. *être ſtylé, dreſſé à mentir, à voler.*

AFGESCHAFT. part: van AFSCHAFFEN. *Abrogé. Supprimé, aboli.* Afgeſchafte wetten *Des loix abolies, abrogées.*

AFGESCHOTEN. part: van AFSCHIETEN. *Decharge, tiré.*

Digitized by Google

tiré. Een afgeſchote roer. *Un fuſil déchargé.* Een AFGESCHOTE, afgeſcheide kamer. *Une chambre ſeparée par une cloiſon: un cabinet.*

AFGESLAGEN. part: van AFSLAAN. *Repouſſé, baiſſé, amendé.* Een afgeſlagen ſtorm. *Un aſſaut repouſſé.* Afgeſlagen verzoek. *Priere rejettée.* Het koorn in prys AFGESLAGEN, gedaald zynde. *Le bled ayant baiſſé, etant ramendé.*

AFGESNEDEN. part: van AFSNYDEN. *Coupé, retranché.* Afgeſnedene takken *Des branches coupées.* Van 't Nachtmaal afgeſneden worden. *être retranché de la Sainte Cene.*

AFGESTOKEN. part: van AFSTEKEN. *Parti, demarré, marqué.* De ſchuit was zoo even afgeſtoken. *Le bateau ne faiſoit que de partir, que de demarrer.* Een AFGESTOKE Legerplaats. *Un camp marqué, arrêté.*

AFGESTORVEN. part: van AFSTERVEN. *Mort, deffunt, decedé.* Zy omhelsde het lyk harer afgeſtorvene man met zulk een tederheid. *Elle embraſſa le corps de ſon deffunt mari ſi tendrement.*

AFGESTUIT. part: van AFSTUITEN. *Rejailli, rebondi.* Door een afgeſtuite kogel gekwetſt worden. *être bleſſé d'un boulet rejailli, rebondi.*

AFGETAPT. part: van AFTAPPEN. *Vuidé, tiré juſqu'à la lie, au fonds.* Voy l'Infinitif.

AFGETROKKEN. part: van AFTREKKEN. *Tiré, rabbattu, detourné.* De afgetrokke ſommen bedraagen... *Les ſommes rabbattues ſe montent à...* AFGETROKKENE, diepzinnige gedagten. *Des penſées abſtruſes, abſtraites.* AFGETROKKENHEID, diepzinnigheid van gedagten. *Meditation abſtraite, profonde.* f.

AFGEVALLEN. part: van AFVALLEN. *Tombé, échu.* De afgevallene vrugten opraapen. *Ramaſſer les fruits tombez.* De AFGEVALLENE, oproerige onderdaanen kaſtyden. *Châtier les ſujets revoltez.*

AFGEWAAYD. part: van AFWAAYEN. *Tombé, abbattu par le vent.* Afgewaayde vrugten. *Des fruits abbattus par le vent.*

AFGEWEZEN. part: van AFWYZEN. *Repouſſé, rejetté, rebuté.* Voy l'Infinitif.

AFGEWORPEN. part: van AFWERPEN. *Abbattu, renverſé.* Afgeworpene beelden, altaaren. *Des ſtatuës renverſées; des autels renverſez, abbattus.*

AFGEZAAGD. part: van AFZAAGEN. *Scié, coupé avec une ſcie.* Afgezaagd hout. *Du bois ſcié.* Een AFGEZAAGD, afgezet been. *Une jambe ſciée, amputée.*

AFGEZANT. Gezant, uitgezondene Staats-bediende. *Envoyé, Ambaſſadeur.* De Afgezanten keerden onverrigter zaake naar huis. *Les Ambaſſadeurs s'en retournerent ſans avoir rien fait.*

AFGEZET. part: van AFZETTEN. *Decrié, depoſé, demis, deſtitué.* Afgezet geld, afgezette ſpecien. *De l'argent decrié, des eſpeces decriées.* Een AFGEZET Predikant. *Un Miniſtre depoſé, demis de ſa charge.* Een AFGEZET, afgezaagd been. *Une jambe amputée.* Een AFGEZETTE, opgeluiſtende kaart. *Une carte enluminée.*

AFGEZETEN. part: van AFZITTEN. *Deſcendu, qui a mis pied à terre.* De afgezetene ruiters ondersteunden het voetvolk. *Les cavaliers deſcendus de cheval ſoûtinrent les gens de pied; la cavalerie qui avoit mis pied à terre ſoûtint l'infanterie.*

AFGEZONDEN. part: van AFZENDEN. *Envoyé, deputé, depêché.*

AFGEZONDERD. part: van AFZONDEREN. *Separé, mis à part.* De vaten ten dienſte des Tabernakels afgezonderd. *Les vaiſſeaux ſeparez, mis à part, consacrez pour le ſervice du Tabernacle.* Een AFGEZONDERD vertrek. *Un appartement ſeparé.* Een AFGEZONDERD, eenzaam leven leiden. *Mener une vie ſeparée, retirée.*

AFGEZWOREN. part: van AFZWEEREN. *Abjuré, ée.* Voy l'Infinitif.

AFGIEREN. v. n. Schuins, met een ruk afdryven. *Derader, être emporté par le courant.* Het ſchip gierde van 't Hoofd af. *Le vaiſſeau fut emporté de la tête du Havre.*

AFGIETEN. v. a. Volkomen gieten. *Fondre, jetter en moule.* Knoopen afgieten. *Jetter des boutons en moule.*

AFGLYDEN. v. n. AFGLYEN. Uitglyen. *Gliſſer, tomber en gliſſant.* Van de brug, van de ſtoep afglyden. *Gliſſer en bas du pont, du perron.*

AFGOD. Beeld daar Goddelyke eere aan bewezen werd. *Idole.* f. De gierigaart maakt van zyn geld eenen Afgod. *L'avare fait une Idole de ſon Argent.* AFGODENDIENAAR. *Idolatre.* AFGODENDIENST, AFGODERY. *Idolatrie* f. *Culte des Idoles* m. D'afgodery is den Heere een gruwel. *L'Idolatrie eſt en abomination à l'Eternel.*

AFGODISCH of AFGODIS. Adj. Dat den Afgodendienſt aangaat. *Idolatre; qui appartient à l'Idolatrie.* Afgodiſche plegtigheden. *Ceremonies Idolatres.* De Afgodiſche Tempels afwerpen. *Abbattre les Temples des Idoles.*

AFGORDEN. v. a. zie ONTGORDEN, AFLEGGEN. *Deceindre, dependre.*

AFGOOYEN, v. a. Afwerpen. *Abbattre, jetter à bas, à terre.* Nooten met ſteenen afgooyen. *Abbattre des noix à coups de pierres.*

AFGREPPELEN. v. a. Met greppels ſcheiden. *Diviſer, ſeparer avec des foſſez.* Een akker, een land afgreppelen. *Partager, diviſer, ſeparer un champ, une terre, en y traçant, creuſant de petits foſſez pour l'ecoulement des eaux.*

AFGROND. Zeer diepe kuil, poel. *Abyſme.* In eenen afgrond vallen, tuimelen. *Tomber, culbuter dans un abyſme.* Gods oordeelen zyn grondelooze afgronden. *Les jugements de Dieu ſont des abyſmes impenetrables.* Den eenen afgrond roept den ander, nooit komt een ongeluk alleen. *Un abyſme appelle un autre abyſme.*

AFGRUWELYK. Adj. Yſſelyk, afgryzelyk, afſchuwelyk. *Horrible, effroyable, epouvantable, abominable.* Eene afgruwelyke zonde. *Un horrible peché.* De AFGRUWELYKHEID, yſſelykheid eener misdaad. *L'horreur, l'enormité d'un crime.* f.

AFGRYZELYK. Adj. Yſſelyk, vervaarlyk, gruwelyk. *Effroyable, epouvantable, horrible.* Een afgryzelyk geroep, ſchouwſpel. *Un cri effroyable, horrible; un horrible, epouvantable ſpectacle.* De AFGRYZELYKHEID, yſſelykheid van een naar geroep. *L'horreur d'un cri effrayant, d'une clameur effrayante.*

AFGRYZEN. v. n. Verfoeyen, een ſchrik, afſchrik hebben. *Abominer, avoir en horreur.* Een AFGRYZEN, een afſchrik van de zonde hebben. *Avoir le peché en horreur.*

AFGUNST. Wangunſt, haat, nyd. *Defaveur, haine.* f. Den afgunſt der Grooten door zyne openhartigheid op zig haalen. *S'attirer la haine, la disgrace des Grands par ſa franchiſe.* AFGUNSTIGE, nadeeligegevoelens van iemand hebben. *Avoir des ſentiments defavorables, desavantageux de quelqu'un.*

AFHAAKEN. v. a. Van den haak afneemen. *Décrocher, oter du crochet.*

AFHAALEN. v. a. Haalen ergens van daan. *Aller querir; amener de quelque endroit.* De Gezanten van hun-

Digitized by Google

hunne Logementen af haalen en ter gehoor inleiden. *Aller querir, aller prendre les Ambaſſadeurs de leurs Hotels & les conduire, introduire à l'audience.* Een konyn AFHAALEN, villen, 't vel afſtroopen. *Habiller un lapin, lui lever la peau.* Iemand de huid afhaalen, iemand villen, geweldig ſnyden. *Ecorcher quelqu'un, le rançonner bien fort.* Een vrouw een dood kind AFHAALEN, uit het lyf haalen, rukken. *Arracher un enfant, tirer un enfant mort du corps d'une femme.* Het is een kalis, haalt 'er eens wat af, gem: ſpr: *C'eſt un gueux, un pauvre cancre, arrachez en, tirez en quelque choſe; je vous defie d'en rien arracher.* AFHAALING, is de daad van AFHAALEN, zonder langwylige en zenuwlooze omſchryvingen, in 't Franſch niet uit te leggen.

AFHAKKEN. v. a. Doorhakken, afkappen. *Couper, trencher.* Een misdaadige het hoofd afhakken. *Couper, trencher la tête à un criminel.* Een os AFHAKKEN, aan ſtukken hakken. *Partager, depecer un boeuf.*

AFHANDIG MAAKEN. v. a. Beneemen, ontneemen. *Oter, enlever, eſcamotter, ravir, arracher des mains.* Iemand iets met geweld af handig maaken *Oter, enlever, arracher, ravir quelque choſe de force à quelqu'un.* Met liſt af handig maaken. *Filouter, eſcamotter, enlever par adreſſe.*

AFHANGEN. v. a. Neerlaaten, afneemen. *Dependre, oter.* Een ſchildery af hangen. *Dependre un tableau.* De ketel af hangen, van 't vuur neemen. *Dependre la chaudiere, le chaudron.* AFHANGEN. v. n. Af hankelyk, onderdaanig zyn. *Dependre, être ſujet, dans la dependance, ſujettion.* Van een Vader, van een Voogd af hangen. *Dependre d'un Pere, d'un Tuteur.* AFHANGEND, neerhangend. *Qui penche, qui va en deſcendant, baiſſant.* Een af hangend dak. *Un toit qui penche, qui va en deſcendant.*

AFHANKELYK. Adj. Onderdaanig, onderworpen. *Dependant, ſujet, dans la dependance.* Gelyk de zoon af hankelyk is van den vader. *Comme le fils eſt dependant du pere, eſt ſujet, ſoumis au pere, dans la dependance, ſujettion du pere.* In de AFHANKELYKHEID, onderdaanigheid gehouden werden. *être tenu dans la dépendance, la ſujettion.*

AFHEINEN. v. a. Met een heining beſluiten, affcheiden. *Enclorre, fermer, ſeparer avec une cloiſon.*

AFHELPEN. v. a. Geneezen, verdryven. *Guerir, chaſſer, faire en aller.* Aanneemen iemand van de koorts af te helpen. *Entreprendre de guerir quelqu'un de la fievre.* Iemand van 't paard AFHELPEN, helpen af te klimmen. *Aider quelqu'un à deſcendre de cheval.* De jongens van de ſtoep AFHELPEN, weg jaagen, verdryven. *Chaſſer les garçons qui s'amaſſent, qui jouent ſur le perron, ſur la pas de la porte.*

AFHOOREN. v. a. Verneemen, te weeten komen, verſtaan. *Entendre, ecouter, apprendre.* Iemand de biegt af hooren. *Recevoir la confeſſion de quelqu'un; ecouter quelqu'un en confeſſion.* Wy zullen 'er wel meer af hooren. gem: ſpr: *Nous en entendrons bien parler davantage.* Gy zalt 'er AFHOOREN, gy zult ſchoon de metten voorgeleezen worden. *Vous trouverrez à qui parler, vous ne ſerez pas mal chapitré.*

AFHOUDEN. v. a. Aan zig houden, af korten. *Retenir, rabbattre.* Een knegt de helft van zyn huur af houden. *Retenir à un valet la moitié de ſes gages.* De vyanden met het geſchut van de ſtad AFHOUDEN, verwyderen. *Eloigner, ecarter les ennemis de la ville avec le canon.* Zyne handen ergens AFHOUDEN, niet raaken aan iets. *Ne porter pas la main, ne toucher pas à quelque choſe.*

AFHOUDEN. Zee w: Afzeilen, afgaan, zig wagten. *Eviter, prendre le large.* Terme de Marine. Van de wal of kuſt af houden. *Eviter la côte, s'eloigner de terre, prendre le large.* AFHOUDING, is de daad van AFHOUDEN, zonder lamme omſchryvingen in 't Franſch niet uit te drukken.

AFHOUWEN. v. a. Af hakken, af kappen. *Abbattre, couper, trancher.* Een misdaadige het hoofd af houwen. *Abbattre, couper, trancher la tête à un criminel.* Boomen af houwen. *Abattre, couper des arbres.*

AFHUUREN. v. a. Huuren, inhuuren. *Louer, prendre à louage.* Een ſchuit, een wagen af huuren. *Louer un bateau, louer un chariot.*

AFJAAGEN. v. a. Jaagen ergens van daan. *Chaſſer, eloigner.* De jongens van de deur af jaagen. *Chaſſer, faire en aller les garçons de la porte.*

AFKABBELEN. v. a. Met kabbelen weg neemen, ſlyten. *Caver, emporter, en parlant de l'eau qui cave, creuſe la chauſſée, &c.*

AFKAPPEN. v. a. Kappen, af houwen, door hakken. *Couper, trencher, abbattre.* Een boom-ſchender de hand af kappen. *Couper la main à un garnement qui gâte, detruit les arbres.* Een hond ſtaart en ooren af kappen. *Abbattre, couper la queue & les oreilles à un chien; ecourter un chien,* Het AFKAPPEN, of de AFKAPPING der boomen. *La coupe des arbres.*

AFKEER. m. Tegenzin, wederzin. *Averſion, antipathie.* f. Hy heeft te grooten af keer voor het trouwen. *Il a une trop grande averſion, il a trop d'antipathie pour le mariage.* Een af keer hebben van de zonde. *Avoir horreur du peché.*

AFKEEREN. v. a. Afwenden, aftrekken. *Detourner, eloigner.* 't Nakende gevaar af keeren, afwenden. *Detourner le peril, le danger qui approche, conjurer la tempête.* Iemand van 't kwaad doen AFKEEREN, aftrekken. *Detourner quelqu'un de mal faire.* De vyand AFKEEREN, te rug dryven. *Repouſſer l'ennemi.*

AFKEERIG. Adj. Vreemd, vyand van iets, die een af keer heeft van iets. *Eloigné, ennemi, qui a de l'averſion.* Hy is niet af keerig van een eerlyke vreugd. *Il n'eſt pas ennemi d'une honnête joye.* Ik vond hem te af keerig van 't geen men op hem begeerde. *Je le trouvai trop eloigné de ce qu'on deſiroit de lui.* AFKEERIGHELD. f. Verwydering, tegenzin, vyandſchap. *Eloignement.* m. *Averſion, antipathie.* f.

AFKEUREN. v. a. Afzetten, wraaken, verbieden. *Décrier, rebuter, condamner.* De vreemde muntſpetien af keuren. *Decrier les monnoyes etrangeres.* De gierigheid, het kwaadſpreeken AFKEUREN, wraaken, veroordeelen *Condamner, blamer l'avarice, la mediſance.* Het AFKEUREN der vreemde muntſpetien. *La decri des monnoyes etrangeres.* De AFKEURING, wraaking der Poëtiſche ſpreekwyzen. *La rejection, proſcription des phraſes Poetiques.*

AFKLAUTEREN. v. n. Af klimmen, af komen. *Deſcendre d'une hauteur.* Had gy den aap van den boom zien af klauteren. *Si vous aviez vu le ſinge deſcendre, degringoler de l'arbre.*

AFKLIMMEN. v. n. Af klauteren, afkomen. *Deſcendre.* De leer af klimmen. *Deſcendre de l'echelle.* AFKLIMMING, afdaaling. *Deſcente.* f.

AFKLOPPEN. v. a. Met kloppen weg krygen: *Oter, faire en aller en battant.* Een boek te veel AFKLOPPEN, te veel kloppen. *Battre trop un livre.* Iemand braaf AFKLOPPEN, afroſſen. *Battre, roſſer, etriller quelqu'un comme il faut.*

AFKLUIVEN. v. a. AFKNABBELEN, opkluiven. *ronger, manger tout à fait.* De beenen ſchoon af-

af kluiven. *Ronger bien les os.*

AFKNELLEN. v. a. Met groot dingen af krygen. *Grimeliner, extorquer, arracher en marchandant denier à den:*

AFKNEVELEN. v. a. Afdwingen, afperſſen. *Extorquer, arracher.* De boeren plaagen en al hun geld afknevelen. *Tourmenter les paiſans & leur extorquer, arracher tout leur argent.*

AFKNIBBELEN. v. a. Afknellen, afdingen, afkorten. *Rogner, rabattre, arracher en grimelinant, chicanant.* Een werkman een ſtuiver, een dubbeltje van de gulden afknibbelen. *Rogner, rabattre, grimeliner un ſou, deux ſous par livre ſur le ſalaire d'un ouvrier.*

AFKNIPPEN. v. a. Afſnyden, doorſnyden. *Couper, retrancher.* Als de dood onſe levens draad komt afknippen. *Quand la mort vient couper, trancher le fil de notre vie.*

AFKOMELING. zie NAKOMELING, nazaadt. *Deſcendant.*

AFKOMEN v. n Beneden komen, daalen. *Deſcendre, venir en bas.* Van zyne kamer afkomen om de vrinden te ontfangen. *Deſcendre de ſa chambre pour recevoir les amis.* Van 't paard AFKOMEN, afreeden. *Deſcendre de cheval, mettre pied à terre.* Op den vyand AFKOMEN, aanvallen *Avancer contre l'ennemi, Se jetter ſur l'ennemi.* De ſchepen, de ſtuiſſen die de Weiſſel AFKOMEN, afvaaren. *Les vaiſſeaux, les bateaux qui deſcendent la Viſtule.* Daar kan geen kwaad, geen goed AFKOMEN, uitſpruiten, volgen. *Il n'en peut, il n'en ſçauroit provenir, reſulter de mal, de bien.* Daar zal niet af komen, van worden. *Il n'en ſera, il n'en arrivera rien.* Van den ſtorm AFKOMEN, te rug keeren. *Revenir, rechapper de l'aſſaut.* Na de AFKOMING, het AFKOMEN der Noormannen in Vrankryk. *Après la deſcente, la venue des Normands en France.*

AFKOMST. m. Oorſpronk, geboorte. *Naiſſance, origine, race.* f. Op zyn afkomſt roemen, ſtoffen. *Se vanter, ſe glorifier, ſe targuer de ſa naiſſance, vanter ſa race.* Hy rekend zyn AFKOMST, oorſpronk van... *Il compte, il tire ſon origine, ſa deſcendance de...*

AFKOMSTIG. Adj. Oorſpronkelyk, afdaalend, geboren. *Deſcendu, né, iſſu.* Hy is afkomſtig uit het Huis van Lotharingen. *Il eſt deſcendu, iſſu de la Maiſon de Lorraine.* Dat woord is afkomſtig van 't Griekſch, van 't Latyn. *Ce mot eſt derivé, emprunté du Grec, du Latin.*

AFKONDIGEN. v. a. Afleezen, bekend maaken. *Publier, declarer* Den oorlog, de vrede afkondigen. *Declarer, publier la guerre, la paix.* De huwelykſe geboden afkondigen. *Publier les bans, les annonces.* AFKONDIGER, afleezer van Plakkaaten, &c. *Publieur d'Edits, celui qui publie des Placards, des Edits.* De AFKONDIGING of het AFKONDIGEN van de Vrede geſchiede met veel plegtigheid. *La publication de la Paix ſe fit avec beaucoup de ceremonies.*

AFKONNEN. v. a. Verrigten konnen. *Pouvoir executer, pouvoir faire* Zy hebben meer werk als zy afkonnen *Ils ont plus d'ouvrage qu'ils n'en peuvent faire.* Zoo hy met die kaerel aan 't praaten raakt, hy zal 'er niet AFKONNEN, van hem niet konnen ſcheiden. *S'il commence une fois à parler à cet homme là, il ne pourra s'en deffaire, s'en dépêtrer.*

AFKOOPEN v. a. Koopen. *Acheter.* Iemand af zyne waaren afkoopen. *Acheter toutes les marchandiſes de quelqu'un.* De plundering AFKOOPEN, zig door geld van de plundering bevryden. *S'affranchir, ſe racheter du pillage, ſe rançonner.*

AFKORTEN. v. a. Korten, aftrekken. *Rabbattre, diminuer, deduire.* Twee ſtuivers van de gulden afkorten. *Rabbattre deux ſous de la livre.* Na het AFKORTEN van zyne verſchote penningen. *Après le rabais, la deduction des deniers qu'il avoit debourſez.* De AFKORTING van twee ten honderd voor de gereede betaaling. *Le rabais, la deduction de deux par cent pour le prompt payement.*

AFKRABBEN. v. a. Met krabben af krygen. *Oter en grattant.* De vuiligheid af krabben. *Oter, enlever l'ordure, faire en aller l'ordure en grattant.*

AFKRYGEN. v. a. Weg doen gaan, afneemen, afveegen. *Oter, faire en aller.* De vlakken met waſſen, met vryven af krygen. *Oter, faire en aller, retirer le taches en lavant, en frottant.* Een ſchotel van de ſchoorſteen rand AFKRYGEN, afneemen. *Oter, prendre, aveindre un plat du bord de la cheminée.*

AFLAADEN. v. a. De volle laading ingeeven. *Charger entierement, donner la charge entiere.* Een ſchip met 'er haaſt aflaaden. *Charger vite un vaiſſeau, luy donner promptement toute ſa charge.* Met het AFLAADEN of de AFLAADING der ſchepen doende zyn, bezig zyn. *être occupé à la charge des vaiſſeaux, à charger les bâtiments.* De AFLAADING, 't cargeſoen, de lyſt der ingeſcheepte goederen. *La cargaiſon, la charge, la liſte des marchandiſes chargees, miſes à bord du vaiſſeau.*

AFLAAT. m. Kwytſchelding, vergiffenis. *Indulgence.* f. *Pardon.* m. De Pauſſelyke aflaaten verdienen. *Gagner, meriter les indulgences du Pape.* Volle aflaat verleenen aan die de zeven Kerken bezoeken. *Accorder indulgence pleniere à ceux qui viſitent les ſept Egliſes.* De Pauſſelyke bullen en aflaaten aanneemen. *Prendre, recevoir les bulles & les pardons du Pape.* AFLAAT-BRIEF, AFLAAT-BULLE. *Bulle d'indulgence.* f.

AFLAATEN. v. a. Nederlaaten, aflaaten gaan. *Deſcendre, baiſſer.* Turf aflaaten. *Deſcendre des tourbes.* De beenderbus van een Sanct aflaaten. *Deſcendre la châſſe d'un Saint.*

AFLAATEN. Nalaaten, ophouden te doen. *Ceſſer, deſiſter, ne faire plus.* Aflaaten te zondigen *Ceſſer de pecher.* De heilige Biſſchop niet konnende AFLAATEN, zig onthouden die gruwelyke zonden te beſtraffen. *Le ſaint Evêque ne pouvant s'empêcher, s'abſtenir de cenſurer ces horribles pechez.* AFLAATENDE, afgaande koorts. *Fievre intermittente.* De AFLAATING, nederlaating van Sancta Genovevas Beenderbus. *La deſcente de la Châſſe de Sainte Genevieve.*

AFLANDIG. Adj. Van 't land komende, waayende. *Qui vient, qui ſouffle de la terre.* Een aflandige wind belette het ſchip aan de kuſt te komen. *Un vent de terre empêcha le vaiſſeau d'aborder à la côte.*

AFLANGEN. v. a. Afgeeven. *Donner ce qu'on prend d'enhaut.* De boeken, de kaazen een voor een aflangen. *Prendre les livres, les fromages l'un après l'autre d'enhaut.*

AFLEENEN. v. a. Ontleenen, leenen van iemand. *Emprunter.* Iemand veel geld afleenen. *Emprunter beaucoup d'argent de quelqu'un* AFLEENING, ontleening van verſcheidene ſommen gelds. *Emprunt de pluſieurs ſommes d'argent.* m.

AFLEEREN v. a. Leeren van iemand. *Apprendre de quelqu'un* Iemand de kunſt AFLEEREN, afzien. *Apprendre le ſecret, la maniere de quelqu'un.* Ik zal u die pairen wel AFLEEREN, verleeren, afdoen wennen. *Je vous desaccoutumerai bien de ces fredaines, je vous ferai bien laſſer ces fantaiſies là.*

AF-

Digitized by Google

AFLEEZEN. v. a. Verkondigen, openlyk bekend maaken. *Publier, lire, annoncer publiquement.* Een Plakkaat afleezen. *Publier un Edit, une Ordonnance.* AFLEEZING, verkondiging, bekendmaaking van een Plakkaat *Publication d'une Ordonnance* f. *d'un Edit.*

AFLEGGEN. v. n. Gelegen zyn. *être situé, être distant.* Te ver van de weg afleggen. *être trop loin du chemin, du passage, de la route ordinaire.*

AFLEGGEN. v. a. Nederleggen, afdoen, uittrekken. *Quiter, laisser, dépouiller.* Zyn mantel afleggen. *Quiter, laisser son manteau.* Den rouw, 't rouwgewaad afleggen. *Quiter le deuil.* Zyn ampt, zyn bediening AFLEGGEN, neerleggen. *Quiter, remettre, résigner sa charge, se démettre de son employ.* Het AFLEGGEN, sterven. *Mourir, trepasser, decéder.* De goede man heeft veel pyn uitgestaan alvoorens het af te leggen. *Le bon homme a souffert bien du mal avant que de mourir.* Den ouden menſch afleggen en zyne begeerlykheden. Schrift: spr: *Dépouiller le vieil homme & ses convoitises.*

AFLEGGEN. Betragten, pleegen, bewyzen. *Prêter, témoigner.* Den eed van getrouwigheid afleggen. *Prêter le ſerment de fidelité.* Zyne pligten by een Groote AFLEGGEN, een groot Heer opwagten en begroeten. *Saluer un Grand, faire ſa cour à un Grand.*

De **AFLEGGING**, uitlaating, het afleggen der kleeren. *Le devêtement, dépouillement des habits.* De afleggíng van den rouw. *L'action de quiter le deuil.* De afleggíng van den ouden menſch. *Le dépouillement du vieil homme.* De AFLEGGING, het afleggen, nederleggen van zyn ampt. *La démiſſion de ſon employ.* De AFLEGGING, het AFLEGGEN van den Eedt. *L'hommage.* m. *La preſtation de l'hommage.*

AFLEIDEN. v. a. Leiden van iets af. *Détourner, faire prendre un autre cours.* Een Rivier van haaren kil afleiden. *Détourner une Riviere de ſon lit.* De ſtads penningen van hun regt gebruik afleiden. *Détourner les deniers de la ville de leur véritable uſage.* Een misdadige agter AFLEIDEN, in naauwer hechtenis brengen. *Reſſerrer un criminel.* Een woord van 't Latynſch van 't Griekſch AFLEIDEN, ontleenen. *Dériver un mot du Latin, du Grec.* De AFLEIDING, afwending eener Rivier. *Le détour, détournement d'une Riviere; action de faire prendre un autre cours à une R:* De AFLEIDING, ontleening van een woord uit eene andere Taal. *La dérivation d'un mot d'une autre Langue.*

AFLEKKEN. v. n. Afdruipen. *Degoutter, s'en fuir*

AFLIGTEN. v. a. Afneemen. *Oter, lever, enlever. goutte à goutte.*

Het eerſte verband afligten. *Oter, lever le premier appareil.* Het zegel afligten. *Lever, oter le ſcellé.* Een geveinsde, een huichelaar het mom-aangezigt, het masker afligten *Oter, lever le masque à un hypocrite, démaſquer un faux dévot.* Iemand de ſchellen van de oogen afligten. *Ouvrir, déſſiller les yeux de quelqu'un, détromper quelqu'un* AFLIGTING van 't eerſte verband. *Levée du premier appareil.* f.

AFLIKKEN. v. a. Weglikken. *Lécher, oter en léchant.* Zyn bord aflikken. *Lécher ſon aſſiette.* Het bloed van de wonde aflikken. *Lécher le ſang de la playe.*

AFLOOP. m. Loop, ſtrooming, afgang. *Cours, écoulement.* m. *deſcente.* f. Den afloop van 't water ſchutten, met een dam ſtuiten. *Arrêter, retenir l'eau avec une chauſſée, une digue.* De AFLOOP van 't Zee-water, de ebbe. *Le juſſant, le reflux.*

AFLOOPEN. v. n. Afſtroomen, nederwaarts vloeyen. *Couler, découler, deſcendre.* De trappen AFLOOPEN. *Deſcendre les degrez, les montées en courant.* Een ſchip van de werf, van de helling doen AFLOOPEN, in 't water laaten loopen. *Lancer un vaiſſeau à l'eau, le mettre à l'eau, le chaſſer du chantier.* Zyn horlogie laaten AFLOOPEN. *Laiſſer aller ſa montre au bas, la laiſſer marcher juſqu'à ce que la chaine ſoit à fin.* Men weet nog niet hoe die zaak zal AFLOOPEN, eindigen. *On ne ſçait pas encore comment finira, ſe terminera cette affaire.* Veel kleeren, veel ſchoenen AFLOOPEN, ſlyten, afrotſen. *Uſer beaucoup d'habits, de ſouliers.* Een Land AFLOOPEN, verwoeſten, plunderen. *Ravager, ſaccager, déſoler un Pays.* Een ſchip AFLOOPEN, vermeesteren, plunderen. *Se rendre maitre d'un vaiſſeau, ſe révolter contre les Officiers d'un vaiſſeau, & le piller.* AFLOOPING, afdaaling, afkoming, plundering, &c. *Deſcente* f. *Decoulement, pillage.* m.

AFLOSSEN. Verpoozen, vervangen. *Relever, relayer.* De wagt afloſſen. *Relever, changer la charge.* Het quartier-volk afloſſen. *Relever, changer le quart.* Renten AFLOSSEN, vernietigen, intrekken; de hoofdſom weder geeven. *Racheter, amortir, éteindre des rentes.* 't Geſchut AFLOSSEN, loſſen, afſchieten. *Décharger, tirer le canon.* De AFLOSSING, het AFLOSSEN van de wagt. *Le relevement de la garde; action de relever, de changer la garde.* De AFLOSSING, intrekking der Rente-brieven. *L'amortiſſement, le rachat des Contrats de rente.*

AFLYVIG. Adj. Dood, geſturven, overleden. *Mort, decedé, trepaſſé.* Ingevalle hy aflyvig waare. *En cas qu'il fût mort, qu'il fût decedé.* Zonder kinderen aflyvig worden, ſterven. *Mourir ſans laiſſer d'enfans.* Na de AFLYVIGHEID, het overlyden haarer eerſten man. *Après la mort, le décès de ſon premier mari.*

AFMAAKEN. v. a. Afdoen, eindigen, beſliſſen. *Achever, terminer, decider.* Zyn taak vroeg afmaaken. *Achever ſa tâche de bonne heure.* Een verſchil of geſchil AFMAAKEN, afdoen. *Decider, terminer, vuider un different.* Het met de Schout voor zekere ſomme gelds afmaaken. *Accommoder l'affaire avec le Bailly, moyennant certaine ſomme d'argent.* Veel vyanden in een uitval AFMAAKEN, neermaaken, doodſlaan. *Tuer, maſſacrer beaucoup d'ennemis dans une ſortie.* AFMAAKING, afdoening van zyne taak. *Achevement*, m. *execution de ſa tâche.* f. AFMAAKING, bylegging van 't verſchil. *Accommodement du different.* m.

AFMAALEN. v. a. Afbeelden, verbeelden, beſchryven. *Repréſenter, depeindre, retracer.* Een gevecht naar 't leven afmaalen. *Repréſenter, depeindre un combat au naturel.*

AFMAANEN. v. a. Afraaden, ontraaden. *Déconſeiller, exhorter à ne point faire.* Den oorlog, het trouwen afmaanen. *Déconſeiller la guerre, le mariage.*

AFMAAYEN. v. a. Gantſch weg maayen. *Faucher entierement.* Een weg, een veld afmaayen. *Faucher toute l'herbe d'un pré, d'un champ.*

AFMATTEN. v. a. Ten uiterſte vermoeyen. *Fatiguer extrêmement; crever, mettre ſur les dents.* Een paard afmatten, bek afryden. *Harraſſer, crever un cheval, le mettre ſur les dents.* Het krygsvolk afmatten. *Harraſſer, harceler, fatiguer extrêmement les troupes.* Het AFMATTEN, de AFMATTING van het krygsvolk door marſchen en contramarſchen. *La fatigue, le harcellement des troupes par des marches & contremarches.*

AFMEETELYK. Adj. Dat afgemeeten kan worden.

Com-

Commenſurable, qui peut être meſuré. De aarde is een afmeetelyk ligchaam. *La terre eſt un corps commenſurable.* De AFMEETELYKHEID van een vaſt ligchaam. *La commenſurabilité d'un corps ſolide.*

AFMEETEN. v. a. Afpaſſen, meeten. *Meſurer, compaſſer, prendre les proportions.* De lengte en breedte van een erf, van een tuin afmeeten. *Meſurer, compaſſer la longueur & la largeur d'un fonds, d'un jardin.*

AFMEETEN. v. a. Giſſen, oordeelen. *Juger, conjecturer.* Uit dit alles is klaar af te meeten dat de vyanden ook veel geleden hebben. *De tout cela il eſt aiſé de conjecturer, de juger que les ennemis ont auſſi beaucoup ſouffert.* De AFMEETING, het AFMEETEN van lengte, breedte, &c. *Le compaſſement, la meſure de la longueur, largeur, &c.*

AFMENNEN. v. a. Met mennen af krygen. *Retirer, ramener, conduire, mener en bas.* Hy kon 'er de paarden niet weer afmennen. *Il n'en put retirer, ramener les chevaux.*

AFMUUREN. v. a. Met een muur ſcheiden, afſchutten. *Separer avec un mur.* Zie SCHEIDEN, AFSCHUTTEN.

AFNAAYEN. v. a. Opnaayen. *Coudre entierement, achever de coudre.* Een hembd afnaayen. *Achever de coudre une chemiſe.*

AFNEEMEN. v. a. Weg neemen, afligten, &c. *Oter, lever.* Het pordekſel afneemen. *Oter le couvercle du pot.* Zyn hoed afneemen voor iemand. *Oter ſon chapeau à quelqu'un, ſaluer quelqu'un.* De kaart AFNEEMEN. *Couper les cartes.* De vuiligheid van de tafel AFNEEMEN, afveegen. *Oter l'ordure de deſſus la table.* De tafel met een doek afneemen, ſchoon vryven. *Eſſuyer la table avec un linge, un torchon.* Iemand alles AFNEEMEN, ontneemen dat hy heeft. *Oter, enlever à quelqu'un tout ce qu'il a.* Iemand iets wel AFNEEMEN, 't geen iemand gedaan, gezegt heeft wel opvatten, uitleggen. *Prendre bien, prendre en bonne part ce que quelqu'un a fait ou dit.* Neem myn ſtoutigheid niet kwalyk af. *Ne vous fâchez pas de la liberté, de la hardieſſe que je prends; excuſez la liberté, la hardieſſe que je prends.* De koorts begind wat AF TE NEEMEN, te minderen. *La fievre commence à diminuer, à paſſer.* Als de koorts aan 't AFNEEMEN, aan 't minderen is. *Quand la fievre diminuë, commence à paſſer.* Daar uit is heel ligt AF TE NEEMEN, af te meeten dat... *Il eſt aiſé à juger, à comprendre de là que...*

AFNEEMING, ontneeming van iemands goed. *Raviſſement du bien de quelqu'un.* m. AFNEEMING, vermindering van de koorts. *Diminution.* f. *Declin de la fievre.* m. De AFNEEMING, 't verval van 't Ryk. *La decadence de l'Empire.*

AFNYPEN. v. a. Met nypen af krygen. *Arracher en pinçant.* Het vleeſch met gloeyende tangen afnypen. *Arracher la chair avec des tenailles rougies.*

AFPAALEN. v. a. Met paalen afſcheiden. *Borner, ſeparer avec des bornes, des pieux, des poteaux.* De akkers en tuinen net afpaalen. *Borner, ſeparer les champs & les jardins au juſte.*

AFPASSEN. v. a. Afbakenen, afmeeten. *Compaſſer, marquer, regler, diviſer.* De perken van een tuin net afpaſſen. *Compaſſer, regler bien les compartiments d'un jardin.* Het geld voor de werkluiden AFPASSEN, tellen. *Compter & mettre à part l'argent des ouvriers.*

AFPERKEN. v. a. Afpaalen, ſcheiden. *Parquer, eſpacer, ſeparer.* De ſchaapen, geiten, varkens afperken. *Parquer les brebis, les chevres, les cochons.*

De AFPERKING, ſcheiding der Zoutmeeren. *La ſeparation des Salines.* De afperking der kudden. *La ſeparation des troupeaux.*

AFPERSSEN. v. a. Afdwingen, af knevelen. *Arracher, extorquer.* Iemand al zyn geld afperſſen. *Arracher de quelqu'un tout l'argent qu'il a.* APPERSSING, knevelaary, uitmergeling. *Extorſion, concuſſion.* f.

AFPLUIZEN. v. a. Pluizende afkrygen, afpeuteren. *Enlever, arracher en grattant.*

AFPLUKKEN. v. a. Plukken ten einde toe. *Cueillir tout.* Al de vrugten afplukken. *Cueillir tous les fruits.*

AFRAADEN. v. a. Ontraaden. *Deconſeiller, tâcher de detourner.* Iemand het trouwen afraaden. *Deconſeiller le mariage à quelqu'un, tâcher de l'en detourner.* AFRAADING, ontraading. *Diſſuaſion.* f.

AFRAAKEN. v. n. Geſcheiden werden. *S'ecarter, ſe ſeparer, être ſeparé.* Door ſtorm van 't gros der Vloot afraaken. *être ſeparé du gros de la Flotte par la tempête.* Van zyn ſtuk AFRAAKEN, in zyn reden verbyſteren. *S'ecarter de ſon ſujet, ſe broüiller, perdre le fil de ſon diſcours.* Ik kan van hem niet AFRAAKEN, ik kan hem niet kwyt worden. *Je ne ſçaurois me deffaire de lui.*

AFREEKENEN. v. a. De rekening ſluiten. *Compter, liquider, ſalder le compte.* Met iemand afreekenen. *Compter avec quelqu'un, liquider, ſalder, regler ſes comptes avec quelqu'un.* Wy zullen van primo May AFREEKENEN, tellen. *Nous compterons, nous commencerons à compter du premier de May.* Men moet 'er de onkoſten van 't pakken, &c. AFREEKENEN, aftrekken. *Il faut en rabattre, deduire les frais d'emballage, &c.* Zyn voorouders van een oud geſlagt AFREEKENEN, doen afdaalen. *Faire deſcendre ſes ancêtres d'une ancienne maiſon.* AFREEKENING, ſluiting der reekening, &c. *Compte.* m. *ſalde de compte, liquidation.* f. AFREEKENING, aftrekking der gedaane onkoſten. *Rabais.* m. *Deduction des frais faits.* f.

AFREGTEN. v. a. Oeffenen, bekwaam maaken. *Dreſſer, ſtyler, former.* Een paard afregten. *Dreſſer un cheval.* Zyne kinderen op het ſteelen afregten. *Stiler, dreſſer ſes enfans à voler.*

AFREIS. f. Vertrek, aantreeding van de reis. *Depart.* m. Kort na de afreis van zyne Majeſteit. *Peu aprés le depart de ſa Majeſté.* AFREIZEN. v. n. Vertrekken, de reis aanvangen. *Partir, ſe mettre en voyage.*

AFROEPEN. v. a. Van boven roepen. *Appeller d'enhaut.* Den baas afroepen. *Appeller le maître.* Onder trompetten geſchal AFROEPEN, afkondigen. *Publier à ſon de trompe.* De huwelyks geboden afroepen. *Publier les bans, les annonces.* AFROEPING, beneede roeping. *Action d'appeller quelqu'un d'enhaut.* AFROEPING, afleezing der geboden. *Publication des bans, des annonces.* f.

AFROLLEN. v. n. Rollende afdaalen. *Rouler en bas.* Van al de trappen afrollen. *Rouler de tous les degrez en bas.*

AFROSSEN. v. a. Afbeuken, aftouwen. *Roſſer, etriller bien.* Een dief braaf afroſſen. *Roſſer, etriller un larron comme il faut.*

AFROTSEN. v. a. Met rotſen en rennen afmaaken, ſcheuren. *Dechirer, mettre en lambeaux.* Zyne kleeren afrotſen. *Mettre ſes habits en lambeaux à force de courir, de ſe trainer.*

AFRUKKEN. v. a. Weg rukken, uittrekken. *Arracher, enlever par force.* De onrype vrugten afrukken. *Arracher les fruits verds.* Een huichelaar 't mom aangezigt afrukken. *Arracher, oter le maſque à un hypocrite.*

AFRYDEN. v. n. Naar beneden ryden. *Deſcendre, aller en bas.* Den berg afryden. *Deſcendre la montagne à cheval ou dans quelque voiture.* Zoo ver van de burgwal AFRYDEN als men kan. *Paſſer auſſi loin du canal que l'on peut.* Ten tien, ten twee uuren AFRYDEN,

Digitized by Google

DEN, vertrekken. *Partir à dix, à deux heures.* Een paard AFRYDEN, afmatten, bek afryden. *Fatiguer extrêmement un cheval, le crever, le mettre ſur les dents.* Den ſtorm op twee ankers AFRYDEN, uitſtaan, doorſtaan. *Eſſuyer la tempête en ſe tenant ſur deux ancres.* Het moet 'er zoo op afryden, 't moet 'er zoo meê door. *Il faut en courir le hazard, le dé en eſt jetté, il en faut paſſer par là.* Zyne kleederen AFRYDEN, aan flarden helpen. *Uſer, diſſiper ſes habits, les mettre par lambeaux.* Het AFRYDEN, de AFRYDING van de wagen met het openen van de poort. *Le départ du chariot à porte ouvrante.*

AFRYTEN. v. a. Affcheuren. *Dechirer, mettre en pieces, par lambeaux.* Zyne kleeren afryten. *Dechirer ſes habits.*

AFSCHAAVEN. v. a. Gantſchelyk ſchaaven. *Achever de raboter.* Al de planken affchaaven. *Raboter toutes les planches.*

AFSCHADUWEN. v. a. Afmaalen, affchetſen. *Figurer, tracer, ebaucher, crayonner.* Het oude Verbond was maar een AFSCHADUWING van 't nieuwe. *L'ancienne Alliance n'etoit qu'une figure, qu'une ombre de la nouvelle.*

AFSCHAFFEN. v. a. Vernietigen. *Abolir, ſupprimer, retrancher.* Een oud misbruik affchaffen. *Abolir, ſupprimer un ancien abus.* De onnoodige huisbedienden AFSCHAFFEN, afdanken. *Supprimer, congedier les domeſtiques inutiles.* De AFSCHAFFING, het afſchaffen van een oud gebruik, een oude gewoonte. *La ſupreſſion, l'abolition d'un ancien uſage, d'une ancienne coutume.* De affchaffing der overtallige beampten. *Le retranchement, le licenciement des officiers ſurnumeraires.*

AFSCHAMPEN. v. n. Ter zyde uitſpringen. *S'ecarter, ſe renverſer en dehors, froler, gliſſer contre, friſer, effleurer.* Op de muur affchampen. *S'ecarter en donnant contre le mur.* Tegen de laars affchampen. *Gliſſer contre la botte, friſer la botte.* De byl ſchampte af. *La hache ſe renverſa en dehors, tourna dans la main.* AFSCHAMPING, uitſpringing van de byl. *Renverſement de la hache.* m. AFSCHAMPSELTJE. n. Splinterhoutje. *Eclat de bois echappé, qui a ſauté.* m.

AFSCHANSSEN. zie BESCHANSSEN. Met Schanſſen, &c. verſterken *Retrancher, couvrir avec des retranchements.*

AFSCHEEPEN. v. a. Inſcheepen, afladen; met een ſchip of ſchepen weg zenden. *Embarquer, expedier, envoyer par eau.* De waaren ten eerſten affcheepen. *Embarquer, expedier d'abord les marchandiſes.* Iemand AFSCHEEPEN, zig iemand kwyt maaken. *Se debaraſſer, ſe deffaire de quelqu'un.* Na het AFSCHEEPEN, de affcheeping der ingekogte wynen. *Après l'embarquement, l'envoy, l'expedition des vins achetez.*

AFSCHEEREN. v. a. Weg ſcheeren, gantſchelyk ſcheeren. *Raſer, tondre entierement.*

AFSCHEID. n. Scheiding, vaarwel. *Congé, adieu.* m. Affcheid neemen van iemand. *Prendre congé de quelqu'un.* Even voor het laatſte affcheid. *Peu avant le dernier adieu.* AFSCHEID-BRIEF. *Lettre de congé.* f. *paſſe port.* m.

AFSCHEIDEN. v. a. Scheiden, verdeelen. *Quiter, ſeparer, diviſer.* Hy heeft het geld te lief, hy kan 'er niet affcheiden. *Il aime trop l'argent, il ne ſçauroit le quiter.* Van zyn reden AFSCHEIDEN, zyne reden eindigen. *Finir, conclurre ſon diſcours,* Twee tuinen, twee akkers AFSCHEIDEN, onderſcheiden. *Separer, diviſer deux jardins, deux champs.* De bokken van de ſchaapen affcheiden. *Separer les boucs d'avec les moutons.* Een letſenaar met AFSCHEIDINGEN van binnen. *Un pupitre avec des ſeparations en dedans.*

AFSCHETSEN. v. a. Schetſen, uitteekenen. *Deſſiner, eſquiſſer, crayonner.* Een patroon affchetſen. *Deſſiner, eſquiſſer un patron.* De gebreeken, ondeugden der menſchen AFSCHETSEN, verbeelden, afmaalen. *Repréſenter, depeindre les deffauts, les vices des hommes.* AFSCHETSING, verbeelding, afbeelding. *Eſquiſſe, repréſentation.* f. *Crayon, tableau.* m.

AFSCHEUREN. v. a. Scheuren, afrukken. *Dechirer, arracher.* Iemand zyn das, zyne lobben affcheuren. *Dechirer la cravatte, les manchettes de quelqu'un.* Hy is van dat vrouwmenſch niet af te ſcheuren, af te trekken. *On ne ſçauroit l'arracher d'auprès de cette créature.*

AFSCHIETEN. v. a. Affcheiden, met een middel-muur of ſchot ſcheiden. *Separer, retrancher, cloiſonner.* Een kamer affchieten. *Separer, retrancher une chambre; y faire une cloiſon, un cabinet, un retranchement.* Het geſchut AFSCHIETEN, los branden. *Tirer, decharger le canon.* Na het AFSCHIETEN, 't losbranden van 't geſchut *Après la decharge du canon.*

AFSCHIKKEN. v. a. Afvaardigen, afzenden. *Envoyer, depêcher.* Een poſt-bode, poſt-looper affchikken. *Envoyer, depêcher un poſtillon, un courier.*

AFSCHILDEREN. v. a. Verbeelden, in een taſereel of ſchildery vertoonen. *Repreſenter, depeindre, figurer.* De bedurventheid der zeden naakt affchilderen. *Repréſenter, depeindre au naturel la corruption des moeurs.*

AFSCHILFEREN. v. n. Schilferen, uitſpringen, afvallen. *S'ecailler, s'enlever, s'en aller par ecailles, par petits eclats.* De verf begind af te ſchilferen. *La peinture commence à s'ecailler, à s'en aller par ecailles.*

AFSCHILLEN. v. a. zie SCHILLEN, PELLEN. *Ecorcer, peler, lever l'ecorce.*

AFSCHITTEREN. v. n. Gloeyen, afſtraalen. *Briller, eclatter.*

AFSCHOPPEN. v. a. Van boven neer ſchoppen. *Jetter du haut en bas à coups de pieds.* Een Tyran van den Throon affchoppen. *Dethroner un Tyran, le renverſer du Throne.*

AFSCHOUWELYK of AFSCHUWELYK. Adj. Yſſelyk. *Effroyable, horrible, affreux.* Een affchouwelyk gezigt. *Une vuë effroyable.* AFSCHOUWELYKHEID. f. yſſelykheid. *Horreur, choſe affreuſe.* f.

AFSCHOUWEN. Afkeer, afzien, afgruwen. *Horreur, abomination.* f. Een affchouwen van de zonde hebben. *Avoir horreur du peché, avoir le peché en horreur.*

AFSCHRAAPEN. v. a. Met ſchraapen af krygen. *Racler, gratter.* Het roet van de ſchoorſteen affchraapen. *Racler, gratter la ſuye de la cheminée.* AFSCHRAAPSEL van hartshoorn. n. *De la raclure de corne de cerf.*

AFSCHRABBEN. v. a. Met ſchrabben uitdoen. *Biffer, racler, effacer en grattant.* De letters affchrabben. *Effacer, biffer les lettres.*

AFSCHRIFT. Naſchrift; Copy, in 't onduits. *Copie.* f. Zy hebben elk een affchrift van 't contract. *Ils ont chacun une copie du contract.*

AFSCHRIK. Afkeer, afgruwen. *Horreur, crainte mêlée d'indignation.* f. Een affchrik hebben van 't kwaad. *Avoir en horreur le vice, le mal.* De boozen werden ten affchrik der anderen geſtraft. *On punit les mechans pour intimider les autres.*

AFSCHRIKKEN. v. a. Een affchrik geeven. *Donner de l'aver.*

Digitized by Google

l'averſion, faire avoir horreur, intimider. De kinderen van kwaad doen afſchrikken. *Faire avoir le vice en horreur aux enfans, inſpirer aux enfans de l'averſion pour le mal* De goede door de ſtraf der boozen van 't kwaad doen afſchrikken *Retenir, empêcher les bons de mal faire par le ſupplice des mechans.*

AFSCHROBBEN. v. a. Met ſchrobben afkrygen. *Balayer, laver, oter en frottant.* De ſtraat afſchrobben. *Balayer, nettoyer, laver la ruë.*

AFSCHROEYEN of **AFSCHROOYEN.** v.a. Afknippen. *Rogner.* 't Stuk is wat afgeſchroeyd. *La picce eſt un peu rognée.*

AFSCHRYVEN. v. a. Uitſchryven, ten einden af ſchryven. *Achever d'ecrire, ecrire d'un bout à l'autre.* De waarde van een Wiſſelbrief in *banco* afſchryven. *Ecrire en banque la valeur d'une lettre de Change.* **AFSCHRYVING.** f. Uitſchryving. *Action d'ecrire d'un bout à l'autre.*

AFSCHUDDEN. v.a. Afwerpen. *Secouer, jetter loin de ſoy.* Het jok der dwinglandy afſchudden. *Secouer le joug de la tyrannie.* Na het **AFSCHUDDEN** of de **AFSCHUDDING** van het jok. *Après le ſecouëment du joug après avoir ſecoué le joug.*

AFSCHUIMEN. v. a. Met ſchuimen afneemen. *Ecumer; oter, lever en ecumant.* De pot, de ketel afſchuimen. *Ecumer le pot, ecumer le chaudron.*

AFSCHUIVEN. v. a. Met ſchuiven verroeren, verplaatſen. *Reculer, retirer.* De tafel van 't vuur wat afſchuiven. *Reculer, retirer un peu la table du feu.* Een gedaane zaak van zyn hals zoeken af te ſchuiven, ontkennen. *Tâcher de ſe diſculper d'une choſe qu'on a faite, nier qu'on l'ait faite.*

AFSCHUTSEL. n. Schot, ſcheering, haag, middelmuur om iets af te ſchutten. *Cloiſon, ſeparation.* f. *retranchement.* m.

AFSCHUTTEN. v. a. Afſcheiden, afzonderen. *Retrancher, ſeparer, diviſer.* Een kamer afſchutten, daar een kantoortje, ſchot-kamertjen in maaken. *Retrancher une chambre, y faire une cloiſon, un cabinet.*

AFSCHUUREN. v. a. Gantſelyk ſchuuren. *Ecurer tout à fait, entierement.* Al het tinnewerk afſchuuren. *Ecurer toute la vaiſſelle d'etain.* Iemand de huid braaf **AFSCHUUREN**, digt kloppen. *Repaſſer le buffle à quelqu'un, l'etriller, le roſſer comme il faut.*

AFSCHUWELYK. Adj. Yſſelyk, vervaarlyk. *Epouvantable, horrible, hydeux, effroyable.* Een afſchuwelyk gezigt. *Une vuë epouvantable; une horrible, effroyable vuë.* **AFSCHUWELYKHEID.** f. Yſſelykheid, gruwelykheid. *Horreur.* f. *Qualité de ce qui eſt epouvantable, horrible.* De afſchuwelykheid der zonde. *l'horreur du peché.* Le Hollandois dit *l'horribilité du p:*

AFSCHYNEN. v. n. zie **AFSTRAALEN**, van iets afdaalen. *Eclatter, ſortir en forme de rayons.* Het **AFSCHYNSEL** van de lamp. *La lueur de la lampe.* De menſch is een afſchynſel van de Goddelykheid. *L'homme eſt un rayon de la Divinité.*

AFSLAAN. v. a Uitkloppen, met ſlaan afkrygen. *Faire en aller en battant, frappant.* Iemand braaf **AFSLAAN**, digt klop geeven. *Battre quelqu'un comme plâtre, le roſſer d'importance.* Een verzoek **AFSLAAN**, verwerpen. *Rejetter une demande.* Een ſtorm **AFSLAAN**, afkeeren, den ſtorm verydelen. *Repouſſer un aſſaut.* Een misdaadige het hoofd **AFSLAAN**, afhouwen. *Trencher, couper la tête à un criminel.* Het koorn begind **AF TE SLAAN**, in prys te daalen. *Le bled commence à baiſſer, à ramender.* Als de waaren in 't **AFSLAAN**, aan 't daalen zyn. *Quand les marchandiſes commencent à baiſſer, à ramander.*

AFSLAG. m. Vermindering in de prys, eiſch. *Diminution, rabais du prix, de la demande.* m. Afſlag in 't hoofdgeld verzoeken, verkrygen. *Demander, obtenir de la diminution, du rabais de la taille, de la capitation.* By den **AFSLAG** verkoopen. *Vendre au rabais.* **AFSLAGER.** Beampte over de verkoopingen by den afſlag aangeſteld. *Crieur, officier qui preſide aux encans, aux criées publiques, aux ventes aux rabais.* Hy is afſlager van de vis. *C'eſt luy qui fait les ventes de marée, il eſt crieur des marées.*

AFSLEEPEN. v. a. Om laag ſleepen. *Trainer en bas, à bas.* Iemand de trappen afſleepen. *Trainer quelqu'un du haut en bas des montées.*

AFSLINGEREN. v. n. Al ſlingerende afvallen. *Dégringoler, tomber en gliſſant, en tournant tout d'un coup.* Van 't ſchip afſlingeren. *Gliſſer, tomber, dégringoler du vaiſſeau en bas.*

AFSLONSSEN. v. a. Op een ſlordige wyze draagen en verſlyten. *Uſer, gâter, mettre en pieces.* Zyn kleeren afſlonſſen. *Uſer, diſſiper ſes habits ſans en avoir aucun honneur.*

AFSLOVEN. v. a. Afmatten, ten uiterſte vermoeyen. *Fatiguer beaucoup, harraſſer, mettre ſur les dents.* Zig afſlooven. *Se crever, ſe tuer à force de travailler.*

AFSLUITEN. v. a. Omheinen, omſluiten. *Clorre, fermer, ſeparer, retrancher.* Een akker, een wyngaard afſluiten. *Clorre un champ, clorre une vigne.*

AFSLYTEN. v. a. & n. Verſlyten, afdraagen. *Uſer, diſſiper.* Veel ſchoenen in een jaar afſlyten. *Uſer beaucoup de ſouliers dans un an.* De hardſte, ſterkſte dingen ſlyten af met 'er tyd. *Les choſes les plus dures, les plus fortes s'uſent avec le temps.*

AFSMEEKEN. zie **AFBIDDEN.** Door ſmeeken verkrygen. *Implorer, impetrer, obtenir par prieres & ſupplications.*

AFSMEEREN. v. a. zie **AFROSSEN**, afkloppen, aftouwen. *Bien battre, etriller, roſſer, repaſſer comme il faut.*

AFSMYTEN. v. a. Afgooyen, afwerpen. *Precipiter, jetter en bas, renverſer, culbuter.* Iemand van een dyk afſmyten. *Precipiter quelqu'un d'une digue, le faire culbuter d'une digue en bas.*

AFSNOEYEN. v. a. ſnoeyen, afkappen, korter maaken. *Couper, tailler, rogner, retrancher.* De onnodige takken afſnoeyen *Couper, retrancher les branches inutiles.*

AFSNUITEN. v. a. Snuiten, 't ſnot afneemen. *Moucher, oter la morve.* Zyn neus afſnuiten. *Se moucher, moucher ſon nez.*

AFSNYDEN. v. a. Afkappen, doorſnyden, uitſnyden. *Couper, retrancher.* Een vlier-tak afſnyden. *Couper une branche de ſureau.* Zyne nagels afſnyden, afknippen. *Couper, rogner ſes ongles,* Iemand van 't Heilige Nagtmaal **AFSNYDEN**, hem 't Nagtmaal ontzeggen. *Retrancher quelqu'un de la Sainte Cene.* Kwaade gewoontens **AFSNYDEN**, afſchaffen. *Abolir de mauvaiſes coutumes.* De wortel van 't kwaad afſnyden. *Couper la racine du mal.* Den vyand den weg **AFSNYDEN**, hem de doortogt beletten. *Couper le paſſage, le chemin aux ennemis.* De vrindſchap met iemand **AFSNYDEN**, met iemand de vrindſchap afbreeken. *Rompre avec quelqu'un tout commerce.* **AFSNYDING**, afkapping van de onnoodige takken, van 't dood hout. *Le retranchement, la taille, la coupe des branches inutiles, du bois mort.* **AFSNYDING** van een ergerlyk lidtmaat. *Retranchement d'un membre ſcandaleux.* **AFSNYDING**, borſtweering, ſchanswerk tot dekking van een Leger, &c. *Retranchement.* m. *Ligne de defenſe pour couvrir une armée, &c.* **AFSNYDSELS** van koper, zilver, papier. *Rogneu-*

Digitized by Google

gneurres de cuivre, d'argent, de papier. f. pl.

AFSPINNEN. v. a. Geheel end' al ſpinnen. *Filer entierement, achever de filer.* Zyn vlas, zyn wol afſpinnen. *Achever de filer ſon lin, ſa laine.* Zyns levensdraad vreedſaamelyk afſpinnen. fig: ſpr: *Achever paiſiblement ſa trame, le fil, la trame de ſa vie.* Die dat ſpel gerokkend heeft mag het afſpinnen, ſpr: w: *Que celui qui a brouillé cette fuſée la demêle.*

AFSPITTEN. *v. a.* Van 't ſpit haalen. *Tirer, oter de la broche.* Het gebraad afſpitten. *Tirer, oter le roti de la broche.* Het is ſpit af met hem, die zaak is te niet, daar zal niet van worden. *Il n'en ſera rien, il n'en caſſera que d'une dent.* Zooden tot den dyk AFSPITTEN, uitgraaven. *Becher, couper des gazons avec la beche pour elever, entretenir la digue.*

AFSPOELEN. v. a. Om en doorſpoelen. *Rinſer, laver.* De glazen afſpoelen, omſpoelen. *Rinſer, laver les verres.* De droefheid met een glaasjen AFSPOELEN, verbannen. *Bannir le chagrin en buvant un verre de vin, noyer ſon chagrin dans le vin.* De tabak lugt met een kop koffy of thee AFSPOELEN, wegneemen. *Faire en aller, emporter le goût, l'odeur du tabac avec une taſſe de caffé ou de thé.* De beſtovene voeten der reizigers AFSPOELEN, afwaſſen. *Laver les pieds poudreux des voyageurs.* AFSPOELEN v. n wegſpoelen, door de ſtroom &c. weg gerukt, geſpoeld werden: als men van dyken en dammen ſpreekt. *être emporté par le courant de l'eau.* AFSPOELING, wegſpoeling van een gedeelte des dyks. f. *Eboulement & demolition d'une partie de la digue.* m. AFSPOELING van de tabaklugt, &c. *Action d'emporter le mauvais goût du tabac après avoir fumé.*

AFSPRAAK. f. mondeling verdrag, belofte. *Convention, parole, promeſſe verbale.* f. Wy moeten volgens afſpraak morgen in de Goude Leeuw wezen. *Nous devons être demain au Lion d'Or ſuivant la promeſſe, la parole paſſée entre nous.*

AFSPREEKEN. v. a. Mondeling vaſtſtellen, toezeggen. *Convenir de quelque choſe, concerter, arrêter verbalement.* Samen komen om af te ſpreeken wat 'er te doen ſtaat. *S'aſſembler pour concerter, regler, arrêter ce qu'il faut faire, pour convenir de ce qu'il f: f:*

AFSPRINGEN. v. n. Springende afkomen. *Sauter en bas, deſcendre en ſautant.* Van 't paard afſpringen. *Deſcendre vite de cheval, mettre vite pied à terre.* Men deed voort de Ruitery afſpringen. *On fit vite mettre pied à terre la Cavalerie.* Telkens van zyn reden AFSPRINGEN, afgaan. *Changer à tout moment de propos, faire de coutinuelles digreſſions.*

AFSTAAN. v. a. Overlaaten, afſtand doen. *Ceder, abdiquer, ſe deſiſter.* Het Ryk, den Throon vrywillig afſtaan. *Ceder, abdiquer l'Empire, le Throne; ſe deſiſter volontairement de l'Emp: abandonner volont: le Throne.* Van den eiſch AFSTAAN, afzien. *Se deſiſter, ſe départir de la demande, de la prétention.* Eenen anderen zyne regten afſtaan. *Ceder ſes droits à un autre.* Philippus na het AFSTAAN zyner regten op deze vry gevochten Landen. *Philippe après l'abdication de ſes droits ſur ces Provinces devenuës libres par les armes.* Te vervan 't Tooneel AFSTAAN, afweezen. *Se tenir trop loin, être trop eloigné du Théatre.*

AFSTAND. Overdragt, overlaating. *Ceſſion, abdication.* f. *tranſport.* m. Vrywillige, gedwongen afſtand. *Ceſſion volontaire, forcée.* De AFSTAND, de afgelegentheid der Steden, der Planeeten. *La diſtance des Villes, des Planetes.* De AFSTANDIGE of AFGELEGENE plaatzen. *Les places eloignées.* Zyn u die waaren AFSTANDIG; zyn die waaren die gy hebt te koop? *Ces marchandiſes ſont elles à vendre, voulez vous vous deffaire de ces marchandiſes la?*

AFSTAPPEN. v. a. Afklimmen, afſtreeden. *Deſcendre, mettre pied à terre.* Van 't paard, van de wagen afſtappen. *Deſcendre du cheval, du chariot.* Van zyn recht, van zyn eiſch AFSTAPPEN, afſtaan. *Deſiſter de ſon droit, de ſa pretention, ſe relâcher de ſon droit, de ſes pretentions.*

AFSTEEKEN. v. n. Glans van zig geeven. *Frapper la vuë, eclatter.* Het rood ſteekt veel af by 't wit. *Le rouge eclatte beaucoup, tranche fort auprés du blanc.* Die koleuren ſteeken te zeer af, zyn te opzigtig. *Ces couleurs ſont trop voyantes, donnent trop dans la vuë.*

AFSTEEKEN. v. a. Snyden, doorſteeken. *Couper, egorger.* Een varken den keel afſteeken. *Couper la gorge à un cochon, egorger un cochon.* Een vat wyn AFSTEEKEN, opſteeken. *Percer un tonneau de vin, mettre une piece de vin en perce.* De ſchuit zal zoo AFSTEEKEN, afvaaren. *Le bateau demarrera, partira tout à l'heure.* Iemand de loef AFSTEEKEN, iemand overtreffen. *Surpaſſer quelqu'un, donner le pion à quelqu'un.* Een bekwaame Legerplaats AFSTEEKEN, aanwyzen. *Marquer un Camp commode.* Nieuwe buitenwerken afſteeken. *Marquer, tracer de nouvelles fortifications.* AFSTEEKING, afvaaring, vertrek van de ſchuit. *Depart, demarrement du bateau.* m. De AFSTEEKING, aanwyzing van een bekwaame Legerplaats. *L'action de marquer un Camp commode.*

AFSTEELEN. zie STEELEN. *Voler, derober, emporter.* Zyn meeſter alles afſteelen wat hy heeft. *Voler à ſon maître tout ce qu'il a, emporter tout ce qu'a ſon maître.*

AFSTERVEN. v. n. Verlaaten, gants vergeeten. *Abandonner, renoncer.* De waereld afſterven. *Renoncer au monde, mourir au monde.* Zoo de man voor de vrouw kwam AF TE STERVEN, te overlyden. *Si le mari venoit à mourir, à deceder devant la femme.* Die vrindſchap begind af te ſterven. *Cette amitié commence à ſe refroidir.* Sedert het droevig AFSTERVEN, overlyden van zyne Majeſteit. *Depuis l'affligeante mort de ſa Majeſté.* De AFSTERVING, verlaating van de waereld, van de zonde. *Le renoncement au monde, au peché.*

AFSTOFFEN. v. a. zie STOFFEN, de ſtof afkrygen, afkloppen. *Chaſſer, oter, faire en aller la pouſſiere en battant, frappant.* Een kleed afſtoffen. *Epouſſer un habit, en faire ſortir la pouſſiere.*

AFSTOMPEN. v. a. Stomp maaken. *Emouſſer, oter la pointe.* Zyn mes op een ſteen afſtompen. *Emouſſer ſon couteau, oter la pointe de ſon couteau contre une pierre.* Zyn verſtand op al te diepzinnige onderwerpen afſtompen, verſtompen. *Emouſſer ſon eſprit ſur des matieres trop abſtraites.*

AFSTOOTEN. v. a. Van iets ſtooten, doen vallen. *Pouſſer à bas, en bas.* Een dief van de leer afſtooten. *Pouſſer un voleur de l'echelle, le jetter en bas de l'echelle.* Zyn hoornen AFSTOOTEN, zyn kragt breeken, ſtompen op iets dat wederſtand bied. *Rompre ſes cornes en heurtant contre quelque choſe de dur, ſe caſſer la tête contre un mur.* expr: fig:

AFSTORTEN. v. n. Stortende afvallen. *Tomber, culbuter, faire la caſcade.* Van een berg afſtorten, nedervallen, afſtuimelen. *Tomber, culbuter d'une montagne.* 't Water dat van de bergen afſtort. *L'eau qui tombe, deſcend à plomb des montagnes.*

AFSTRAALEN. v. n. Straalswyze afvloeyen. *Emaner, proceder, ſortir par rayons, eclatter.* Het licht dat van Gods Throon afſtraald. *La lumiere qui emane, procede du Throne de Dieu.* De AFSTRAALING van het licht der Zonne. *L'emanation de la lumiere du Soleil.*

Digitized by Google

AFSTROOMEN. v. n. Afvloeyen, met den ſtroom afgaan, afkomen. *Deſcendre, être emporté par le courant.* De hout-vlotten die van boven afſtroomen. *Les trains de bois qui deſcendent d'enhaut.* De AFSTROOMING van 't water. *La deſcente, le fil, le courant de l'eau.*

AFSTROOPEN. v. a. Afhaalen, villen. *Ecorcher, enlever, arracher la peau.* Iemand het vel, de huid afſtroopen. *Ecorcher quelqu'un, luy arracher la peau.* Een land AFSTROOPEN, afloopen, verwoeſten. *Deſoler, ruiner, ſaccager un pays, faire le dégât dans un pays.* AFSTROOPING, afhaaling van de huid. *Excoriation.* f. *Action d'enlever, d'arracher la peau.*

AFSTRYKEN. v. a. Neerlaaten, laaten vallen. *Avaler, abbaiſſer, amener à bas.* Zyn broek afſtryken. *Avaler ſes chauſſes, mettre ſa culote bas.* 't Koorn, 't zout dat boven de maat is AFSTRYKEN. *Racler, raſer le bled, le ſel qui eſt par deſſus la meſure.*

AFSTUITEN. v. n. Wederſtuiten, te rug keeren. *Rebondir, rejaillir.* Op de muur afſtuiten. *Donner & rebondir contre le mur, rejaillir du mur.* 't Zyn muuren in de rots uitgehouwen, de koegels ſtuiten'er op af. *Ce ſont des murailles taillées dans le roc, les balles rejailliſſent contre, les balles ne font que blanchir.* Iets op iemand laaten AFSTUITEN, op iemand laaten aankomen, hem daar mede aanhaalen, belemmeren. *Se repoſer d'une choſe embarraſſante ſur le ſoin qu'en prendra un autre, lui laiſſer demêler la fuſée.*

AFSTUIVEN. v. n. Al de poeyer zal 'er afſtuiven, afwaayen met deze wind. *Toute la poudre s'en ira, s'envolera du vent qu'il fait.*

AFSTUUREN. v. a. Afſtieren, afvaardigen. *Envoyer, depêcher.* Een poſt-looper aan den Veldheer afſtuuren. *Envoyer, depêcher un exprès au General.* Een brander op een oorlogſchip afſtuuren. *Envoyer un brulot à un vaiſſeau de guerre, lâcher un brulot contre un vaiſſeau de guerre.*

AFSTYGEN. v. n. Afklimmen, afreeden. *Deſcendre, mettre pied à terre.* Van 't paard afſtygen. *Deſcendre de cheval.*

AFTAPPEN. v. a. Ledig maaken, af laaten loopen. *Vuider, mettre à ſec.* Een vat aftappen. *Vuider un tonneau.* Het water uit de ſtads graften aftappen. *Saigner les foſſez d'une ville, mettre les foſſez d'une ville à ſec.* Iemand wat bloed aftappen. *Tirer un peu de ſang à quelqu'un.*

AFTEEKENEN. v. a. Afchetſen, met teeken-kryt &c. op het papier afbeelden. *Deſſiner, tracer, marquer avec le crayon &c. ſur le papier.* Een oud kaſteel, een landſchap afteekenen. *Deſſiner un vieux château, un païſage.* Een ſtad AFTEEKENEN, de platte of verheven grond van een ſtad opneemen. *Lever, dreſſer le plan d'une ville.* AFTEEKENING, verbeelding, ſchets van iets met teken-kryt, &c. *Repreſentation.* f. *Plan, deſſein fait au crayon, &c.*

AFTELLEN. v. a. Gantſelyk tellen. *Compter juſqu'à la fin.* De gantſe copy van een Woordenboek aftellen. *Compter toute la copie d'un Dictionnaire.*

AFTILLEN. v. a. Neertillen. *Deſcendre en ſoutenant.* Iemand van 't paard aftillen. *Deſcendre quelqu'un de cheval, de deſſus le cheval.*

AFTOGT. f. Afgang, te rugge togt, deinzing. *Retraite.* f. De aftogt blaazen. *Sonner la retraitte.*

AFTORNEN. v. a. Geheellyk loſtornen. *Decoudre entierement.*

AFTOUWEN. v. a. Bereiden. *Paſſer, apprêter.* De huiden aftouwen, bereiden. *Paſſer, apprêter les peaux.* Iemand luſtig AFTOUWEN, braaf kloppen. *Repaſſer, etriller quelqu'un comme il faut, luy bien repaſſer ſon buffle.*

AFTREEDEN. v. n. Afdaalen, afkomen, afgaan. *Deſcendre, venir en bas.* Van 't paard, van 't rooneel aftreeden. *Deſcendre de cheval, deſcendre du Theatre.*

AFTREK. m. Vertier, afgang: als men van zekere waaren ſpreekt. *Debit.* m. Waaren van goeden aftrek. *Des marchandiſes de bon debit.*

AFTREKKEN. v. a. Afneemen, korten. *Rabattre, deduire, defalquer.* De gedaane onkoſten aftrekken. *Rabattre, deduire les frais qu'on a faits.* Na het AFTREKKEN van 't verſchoten geld. *Après le rabais, la deduction de l'argent debourſé.*

AFTREKKEN. v. a. Belet aandoen, hinder toebrengen. *Detourner, diſtraire.* Iemand van zyne bezigheden aftrekken. *Detourner, diſtraire quelqu'un de ſes occupations.* Iemand van zyn boos voorneemen, boos opzet AFTREKKEN, afwenden. *Detourner quelqu'un de ſon mauvais deſſein, de ſa mechante réſolution.* Zy zogten hem vergeefſch van de andere party af te TREKKEN, af te ſcheiden. *Ils tâcherent en vain de le detâcher de l'autre parti.* Hy is van dat vrouwmenſch niet af te trekken, af te ſcheuren. *On ne ſçauroit l'arracher d'auprès de cette créature.* Van de wagt AFTREKKEN, naar huis gaan. *Sortir de faction, revenir de la garde.* De aanvallers wierden genoodzaakt met verlies, met ſchande af te TREKKEN, te wyken. *Les aſſaillants furent contraints de ſe retirer avec perte, avec honte.* Na de AFTREKKING, afkorting der verſchotene penningen. *Après la deduction des deniers avancez.* De ſtudie lyd geen AFTREKKING. *L'etude ne ſouffre point de diſtraction.*

AFTROGGELEN. v. a. Afbeedelen, met troggelen verkrygen. *Gueuſer, mendier, obtenir par importunitez.* Gunſten, voorſpraaken aftroggelen. *Gueuſer, mendier des faveurs, des recommandations.*

AFTROONEN. v. a. Met vleyery verkrygen. *Attraper, tirer, obtenir, emporter en cajolant.* Iemand veel geld aftroonen. *Tirer bien de l'argent de quelqu'un à force de cajoleries.*

AFTUIMELEN. v. n. Nedervallen, ſtorten. *Tomber, culbuter.* Van een berg, van 't paard afruimelen. *Tomber, culbuter d'une montagne, tomber du cheval.*

AFTUINEN. v. a. OMHEINEN, afperken. *Entourer, enclorre,* Een land, een akker aftuinen. *Entourer, enclorre une terre, un champ.*

AFVAAGEN. v. a. Afveegen. *Balayer, nettoyer.* De vuiligheid afvaagen. *Balayer, enlever l'ordure.* Wy worden als 't AFVAAGSEL der menſchen geagt. Schrift: ſpr: *Nous ſommes reputez comme la balayeure, la racleure des hommes.*

AFVAARDIGEN. v. a. Affchikken, afzenden. *Expedier, depêcher, envoyer.* Een bode, een poſtlooper afvaardigen. *Depêcher, envoyer un meſſager, un poſtillon.* Kreits-brieven afvaardigen. *Envoyer, expedier des lettres circulaires.* Na het AFVAARDIGEN, de AFVAARDIGING van den poſt-looper. *Après l'envoy, l'expedition du poſtillon, de l'exprès.*

AFVAAREN. v. n. Heen vaaren, afſteeken, vertrekken. *Quiter le bord, partir, s'en aller.* De laatſte ſchuit moet ten agt uuren afvaaren. *Le dernier bateau doit partir à huit heures.* Voor het AFVAAREN, 't vertrek van de laatſte ſchuit. *Avant le depart de la derniere barque.* Zyn zoon zal 'er wel AFVAAREN, by vaaren. *Son fils en profitera, en fera bonne chere.*

Den **AFVAL**, de wederſpannigheid der onderdaanen ſtraffen. *Punir la revolte, la rebellion, la defection des ſujets.* Den afval der kwaade Engelen. *L'apoſta-*

ſie,

Digitized by Google

ſie, la ſhute des mauvais Anges. Den AFVAL van een os; de kop, poten, pens &c. *L'abbattis d'un boeuf.* m. *les menuës pieces, la tête, les pieds, les tripes &c.*

AFVALLEN. v. n. Vallen, nedervallen. *Tomber, cheoir, culbuter.* Van 't dak afvallen. *Tomber du toit en bas.* AFVALLEN, zyn aanzien kwyt worden. *Perdre ſon credit.* Hy valt geweldig af by my. *Il perd beaucoup de ſon credit chez moy, j'en rabats beaucoup à ſon égard.* Zynen Souverein AFVALLEN, tegen hem opſtaan. *Serebeller, revolter contre ſon Souverain.* Van 't geloof afvallen. *Apoſtaſier, abandonner la foy.* Iemand afvallen, iemand begeeven, zyne belangens verlaaten. *Abandonner quelqu'un, quiter le parti de quelqu'un.* AFVALLEN, afdryven, ſcheepsw: *Deriver, deradet, être emporté par le vent ou le flot.*

AFVALLIG. Adj. Weerſpannig, oproerig. *Rebelle, revolté, apoſtat.* De afvallige onderdaanen ſtrengelyk ſtraffen, kaſtyden. *Punir, chatier ſeverement les ſujets rebelles.* De afvallige Engelen wierden in den afgrond geworpen. *Les Anges apoſtats furent precipitez dans l'abime.* AFVALLIGHEID. f. afval, opſtand. *Revolte, rebellion.* f. AFVALLING, val. *Chute, deſcente.* f. Afvalling, afloop van 't water. *Deſcente.* f. *Ecoulément de l'eau.* m. De AFVALLING, afdryving van een ſchip. *La derive d'un vaiſſeau.*

AFVEEGEN. v. a. Veegen, ſchoon maaken. *Balayer, nettoyer.* De vuiligheid van de kamer afveegen. *Balayer, enlever l'ordure de la chambre.* De tafel AFVEEGEN, droogen. *Eſſuyer, nettoyer la table avec un linge &c.* Zyne handen aan 't ſervet afveegen. *Eſſuyer ſes mains à la ſerviette.*

AFVERGEN. v. a. Met ernſt, met nadruk eiſchen, vorderen. *Exiger, demander, pretendre.* Iemand onredelyke dingen afvergen. *Exiger, demander, pretendre des choſes deraiſonnables de quelqu'un.*

AFVILLEN. zie VILLEN, het vel, de huid afhaalen. *Ecorcher, oter, arracher la peau.*

AFVLIEGEN. v. n. Weg vliegen. *S'envoler, prendre l'eſſor.* Van den boom afvliegen. *S'envoler de l'arbre.* De pylen laaten afvliegen. *Decocher les fleches, faire voler les fleches.* Hy vloog de trappen af op dat gerugt. *Il deſcendit les degrez quatre à quatre à ce bruit là.*

AFVLIETEN. v. n. Vlieten, ſtroomen na beneden. *Couler, deſcendre, ruiſſeler.*

AFVLOEYEN. v. n. Afvlieten, afſtroomen. *Couler, deſcendre en coulant.* Met gedruis afvloeyen. *Deſcendre, couler avec fracas, bruire en deſcendant.* Dat zyn alle waarheden die uit de eerſte grondſtelling AFVLOEYEN, afdaalen. *Ce ſont toutes veritez qui coulent, réſultent du premier principe.*

AFVOEREN. v. a. Na beneden voeren. *Deſcendre, retirer, amener, tirer en bas.* Het geſchut van de batteryen afvoeren. *Oter, retirer le canon des batteries.* De koopmanſchappen met wagens, met ſchuiten afvoeren. *Amener, deſcendre les marchandiſes avec des chariots, des bateaux.* AFVOERING, afbrenging. *Deſcente.* f. *Action de deſcendre, d'amener en bas.*

AFVORDEREN. v. a. Afeiſchen. *Exiger, demander.* De nieuwe onderdaanen den eedt afvorderen. *Exiger le ſerment des nouveaux ſujets.* Iemand meer afvorderen dan hy ſchuldig is. *Demander à quelqu'un plus qu'il ne doit.*

AFVRAAGEN. v. a. Afeiſchen. *Demander, exiger:* Ik heb het hem laaten afvraagen. *Je le lui ai fait demander.* Iemand te veel geld AFVRAAGEN, afeiſchen. *Demander trop d'argent à quelqu'un.*

AFVRYVEN. v. a. Met vryven weg krygen. *Frotter, oter en frottant.* De ſlyk van zyne ſchoenen afvryven. *Oter la croute de ſes ſouliers, decroter ſes ſouliers.*

AFVYLEN. v. a. Weg vylen, met vylen weg krygen. *Limer, oter en limant, enlever avec la lime.* AFVYLSEL van ſtaal, van zilver. n. *De la limaille d'acier, d'argent.* f.

AFWAGTEN. v. a. Verwagten, ten einde toe wagten. *Attendre juſqu'à la fin.* De te rugkomſt van den poſt-looper afwagten. *Attendre le retour du courier.*

AFWAAYEN. v. n. Weg waayen, door de wind afvallen. *Etre emporté par le vent, tomber par le vent.* De vlag van de middelſte maſt laaten AFWAAYEN. *Arborer, planter le pavillon ſur le grand mât.*

AFWASSCHEN of AFWASSEN. v. a. Met waſſen reinigen, afkrygen. *Laver, nettoyer avec de l'eau.* Chriſti bloed waſcht onze zonden af. *Le ſang de Chriſt lave, nettoye nos pechez.* Hy zal die ſchande, die vlek nooit AFWASSEN, uitwiſſen. *Il ne lavera jamais cette honte, cette tache là.*

AFWASSING of AFWASSCHING. f. Reiniging. *Lavement, nettoyement.* m. De afwaſſching der zonden door Chriſti bloed. *Le lavement des pechez par le ſang de Chriſt.*

AFWEEGEN. v. a. Weegen. *Peſer.* Al de peper, al 't kaneel afweegen. *Peſer tout le poivre, toute la canelle.* Wil je 'er my tien, twintig pond AFWEEGEN, van weegen? *M'en voulez vous peſer dix, vint livres?*

AFWEEREN. v. a. Aftlaan, te rug dryven. *Repouſſer, detourner.* Den ſtorm kloekmoedig afweeren. *Repouſſer vigoureuſement l'aſſaut.* AFWEERING van geweld. *Action de repouſſer l'inſulte.*

AFWEETEN. v. n. Weeten van iets. *Sçavoir quelque choſe.* Nergens afweeten. *Ne ſçavoir rien de ce qui ſe paſſe.* Hy hield zig of hy nergens afwiſt. *Il fit ſemblant de ne ſçavoir rien.* Hy weet 'er veel af, gekſch: *Il en ſçait bien des nouvelles.*

AFWEEVEN. v. a. Geheellyk weeven. *Ourdir entierement.* Zyn web afweeven. *Achever d'ourdir, de tiſtre ſa toile; achever ſa toile.*

AFWEIDEN. v. n. Afwyken, afgaan. *S'ecarter, s'eloigner.* Van zyn onderwerp, van zyn text afweiden. *S'ecarter de ſon ſujet, de ſon texte, ſortir de ſon ſujet, &c.* AFWEIDEN of AFWEYEN, 't gras geheellyk afeeten. *Brouter, manger toute l'herbe d'un pré.*

AFWEIDING. f. Afwyking, uitweiding, afgang. *Digreſſion.* f. *Ecart.* m. Die Predikant maakt te veel, te lange afweidingen. *Ce Miniſtre fait trop de digreſſions, de trop longues digreſſions.*

AFWENDEN. v. a. Afkeeren, aftrekken, verwyderen. *Detourner, retirer.* Zyn gezicht van een naar ſchouwſpel afwenden. *Detourner ſa vuë d'un ſpectacle hydeux, detourner les yeux d'une vuë effroyable.* Indien God zyne plaagen van ons wilde afwenden. *Si Dieu vouloit detourner ſes fleaux de nous.* De AFWENDING, 't AFWENDEN der oogen van een droevig ſchouwſpel. *L'eloignement des yeux d'un triſte ſpectacle.* Den vyand een AFWENDING, een *diverſie* maaken door een beleg of iets anders te onderneemen. *Faire diverſion à l'ennemi par un ſiege ou quelque autre entrepriſe.*

AFWENNEN. v. a. Ontwennen, ontleeren. *Deſaccoutumer, faire perdre l'habitude.* Iemand het vloeken, het ſpeelen afwennen. *Deſaccoutumer quelqu'un de jurer, le deſaccoutumer du jeu.* AFWENNING. f. Ontwenning. *Deſaccoutumance.* f. *action de faire perdre l'habitude.*

AFWENTELEN. v. n. zie AFROLLEN, AFVALLEN. *Rouler, culbuter, tomber en roulant.*

AFWERPEN. v. a. Afgooyen. *Abbattre, jetter.* De Altaaren, de beelden der valſche Goden afwerpen. *Abbattre les Autels, les ſtatuës des faux Dieux.* De muuren van een ſtad afwerpen. *Abbattre les murailles d'une ville, la demanteler.* Het juk AFWERPEN, afſchud-

Digitized by Google

ſchudden. *Secouer le joug.* AFWERPING. f. Omverhaalinge der Altaaren, der Tempelen. *Demolition.* f. *Renverſement des Autels, des Temples.* m.

AFWEZEN of AFWEEZEN. v. n. Verwyderd zyn, afzyn, afleggen. *Etre diſtant, être eloigné.* Te ver van de Rivier, van de Stad afwezen. *être trop éloigné de la Riviere, de la ville.* Van de vergadering AFWEZEN, afwezend zyn. *être abſent de l'aſſemblée.* Ik kan niet AFWEZEN, niet nalaaten u, uw pligt voor oogen te ſtellen. *Je ne ſçaurois m'empêcher de vous repreſenter, de vous remettre votre devoir devant les yeux.* De geen die 't eerſte ſpel verlieſt zal 'er AFWEZEN, zal van de pot niet trekken. *Celuy qui perdra la premiere partie n'aura rien à prétendre aux enjeux.* Geduurende het AFWEZEN, de afwezendheid van zyne Hoogheid. *Pendant l'abſence de ſon Alteſſe.*

AFWEZEND. Adj. Niet aanwezend. *Abſent.* Na de afwezende vrinden wagten. *Attendre les amis abſents.* AFWEZENDHEID. f. Afweezen, afzyn. *Abſence.* f. *Eloignement.* m. Langduurige, verdrietige afwezendheid. *Longue, ennuyeuſe abſence.*

AFWINNEN. v. a. Winnen. *Gagner.* Iemand veel geld afwinnen. *Gagner beaucoup d'argent à quelqu'un.* De loef afwinnen, boven wind raaken. *Gagner le deſſus du vent, prendre le deſſus du vaiſſeau qu'on pourchaſſe.* Het iemand AFWINNEN in 't gaan, raſſer gaan dan iemand. *Devancer quelqu'un, marcher plus vite que lui, l'emporter ſur lui en marchant.*

AFWISSCHEN of AFWISSEN. v. a. Uitwiſſen, afveegen. *Effacer, laver, faire en aller, nettoyer.* Zyne zonden door zyne traanen afwiſſen. fig: ſpr: *Effacer ſes pechez par ſes larmes.* Zyne traanen AFWISSEN, afdroogen. *Eſſuyer ſes larmes, ſécher ſes pleurs.*

AFWOONEN. v. n. Ver woonen. *Demeurer loin, demeurer à l'ecart.* Te ver van de Beurs afwoonen. *Demeurer trop loin de la Bourſe.*

AFWRINGEN. v. a. zie UITWRINGEN. *Tordre, exprimer en tordant.* Iemand iets AFWRINGEN, ontweldigen. *Extorquer, arracher quelque choſe de quelqu'un.*

AFWRYVEN of AFVRYVEN. v. a. Afveegen, met wryven weg krygen. *Frotter, effacer, lever en frottant.* De ſtoelen afwryven. *Frotter les chaiſes.*

AFWYKEN. v. a. Afgaan. *S'eloigner, s'ecarter.* Van 't regte pad, van de regte weg afwyken. *S'eloigner, s'ecarter, ſe detourner du vray ſentier, du vray chemin.* De vyanden wierden genoodzaakt met verlies AF TE WYKEN, te deinzen. *Les ennemis furent contraints de ſe retirer avec perte.* AFWYKING van 't pad der deugd. *Delaiſſement.* m. *Deſertion du chemin de la vertu.* f. AFWYKING, overtreeding van Gods Wet. *Transgreſſion de la Loy de Dieu.* f. De AFWYKING van de beſtreeke kompas naald. *La declinaiſon, variation de l'aiguille aimantée.*

AFWYZEN. v. a. Afſlaan, te rug dryven. *Repouſſer, chaſſer.* Den ſtorm, den aanval afwyzen. *Repouſſer l'aſſaut, l'attaque.* Iemand die iets verzoekt AFWYZEN, van de hand wyzen. *Refuſer, renvoyer quelqu'un qui demande quelque choſe.*

AFZAAGEN. v. a. Doorzaagen. *Scier, couper avec la ſcie.* Een boom by den voet afzaagen. *Scier, couper un arbre par le pied.* Iemand een been afzaagen. *Scier, amputer une jambe à quelqu'un.*

AFZAKKEN. v. n. Nederkomen, nederdaalen. *Deſcendre, s'avaler.* De troepen beginnen na de grenzen af te zakken. *Les troupes commencent à deſcendre vers la frontiere.* De gevangene liet zig met een touw langs de muur afzakken. *Le priſonnier ſe laiſſa gliſſer avec une corde le long du mur.* 't Water begind AF TE ZAKKEN, te daalen. *L'eau commence à baiſſer, à deſcendre, à ſe retirer.* AFZAKKING, afdaaling, nedervaart. *Deſcente, action de venir, d'être porté en bas.* f.

AFZEGGEN. v. a. Het gezegde herroepen, vernietigen. *Contremander, retirer la parole donnée, déprier.* Hy had de vrinden ten eeten genoodigd, maar hy heeft het doen afzeggen. *Il avoit invité les amis à diner chez luy, mais il les a contremandez, dépriez.* Ik weet niet wat ik 'er AFZEGGEN, van zeggen zal, *Je ne ſçai ce que j'en dirai.*

AFZEILEN. Wegzeilen. *Mettre à la voile, partir.*

AFZENDEN. v. a. Afſchikken, doen vertrekken. *Expedier, envoyer, faire partir, dépêcher.* Een poſtlooper in alle haaſt afzenden. *Envoyer, dépêcher, expedier un courier au plus vite.* De waaren met de markt-ſchuit afzenden. *Envoyer des marchandiſes par la barque marchande.* Na het AFZENDEN of de AFZENDING van een Bode, van een poſt-looper. *Après l'envoy, l'expedition d'un Meſſager, d'un courier.*

AFZETSEL. n. Afgezette of afgeſnede tak van een boom. *Jet d'arbre retranché.* m. *branche d'arbre coupée, retranchée.* f. AFZETSEL van de wynſtam, afgezette en ingeleide loot van een wyngaardſtam. *Marcotte de vigne.* f. Afzetſels van anjelieren. *Des marcottes d'oeillets.* Daar zyn nog AFZETSELS, ſpruiten van dat doorlugtig geſlagt. *Il y a encore des rejettons de cette illuſtre famille.*

AFZETTEN. v. a. Weg neemen, afneemen. *Oter, deſcendre.* Een ketel van 't vuur afzetten. *Oter, deſcendre un chaudron du feu, l'oter de deſſus le feu.* Een been AFZETTEN, afſnyden, afzaagen. *Scier, retrancher, amputer une jambe.* Anjelier looten afzetten. *Marcotter des oeillets.* AFZETTEN, afdryven, openen: als men van dranken ſpreekt. *Ouvrir, chaſſer en bas, être diuretique.* De witte wyn zet luſtig af. *Le vin blanc eſt fort diuretique.* Een Koning AFZETTEN, ontthroonen. *Depoſſeder, dethroner un Roy.* Een Predikant afzetten. *Depoſer un Miniſtre.* Een reiziger AFZETTEN, uitſchudden. *Depouiller, detrouſſer un voyageur.* De oude muntſpecien AFZETTEN, afkeuren. *Decrier, deffendre les vieilles monnoyes.* Een kaart AFZETTEN, de landſtreeken met veelderhande koleuren onderſcheiden. *Enluminer une carte.*

AFZETTEND. Adj. Openend, afdryvend. *Diuretique, laxatif.* De witte wyn, de coffy en andere afzettende dranken. *Le vin blanc, le caffé & les autres liqueurs diuretiques, qui font uriner.* AFZETTING. Afdanking van een Amptenaar, &c. *Depoſition, demiſſion, deſtitution d'un Officier.* De AFZETTING, ontthrooning van een Koning. *La dethroniſation, le dethronement d'un Roy.* AFZETTING, afſnyding, afzaaging van een been. *Amputation.* f. *Retranchement d'une jambe.* m. De AFZETTING van de anjelier looten. *La coupe des marcottes d'oeillets.* De AFZETTING, afkeuring der oude muntſpecien. *Le decri des vieilles monnoyes.* De AFZETTING, opheldering van een Landkaart. *L'enlumination, l'enjolivement d'une carte Geographique.*

AFZIEDEN. v. a. Uitkooken. *Bouillir, deboüillir.* Alderhande genees-kruiden afzieden. *Faire bouillir toutes ſortes d'herbes medecinales, pour en faire de la décoction.* AFZIEDSEL, uitkookſel van Cardebenedict. *De la decoction de Chardon benit.*

AFZIEN. Afkeer. *Averſion, répugnance, horreur.* f. Een afzien van iemand hebben. *Avoir de l'averſion pour quelqu'un.*

AF-

Digitized by Google

AFZIEN. v. n. Het gezigt afwenden. *Detourner la vuë, regarder ailleurs.* Van iemand AFZIEN, hem verlaaten, hem op zyne eige riemen laaten dryven. *Detourner la vuë, les yeux de quelqu'un, l'abandonner.* Van eigen belang AFZIEN, edelmoedig, onbaatzugtig zyn. *être desintereſſé, fermer les yeux à l'interêt.* Iemand de konſt AFZIEN, afleeren. *Attrapper le ſecret de quelqu'un en le regardant travailler.* Iemand een voordeel AFZIEN, iemand verkloeken. *Tromper, duper, deniaiſer quelqu'un, remporter un avantage ſur quelqu'un.* Het ergens mede AFZIEN, het ergens mede konnen ſtellen. *Avoir aſſez de quelque choſe, être content de la choſe qu'on poſſede* Ik kan 't met myn huis wel afzien. *Ma maiſon eſt aſſez grande, aſſez logeable, aſſez commode pour moy.*

AFZITTEN. v. n. Afkomen, afklimmen, aftreeden. *Deſcendre, mettre pied à terre.* Men deed de ruiters afzitten. *On fit mettre pied à terre à la cavalerie.* Te ver van 't vuur AFZITTEN, te ver zitten van 't vuur. *être aſſis trop loin du feu, être trop eloigné du feu.*

AFZOENEN. v. a. Afkuſſen, zoenen. *Baiſer, ſe reconcilier avec un baiſer.* De queſtie afzoenen. *Se reconcilier, ſe raccommoder, faire la paix.* Zyn buurmans wyf AFZOENEN, by zyn buurmans vrouw leggen. *Baiſer la femme, coucher avec la femme de ſon voiſin, faire ſon voiſin cocu.*

AFZONDEREN. v. a. Affcheiden. *Separer, mettre à part.* De ſchaapen van de bokken afzonderen. *Separer les brebis d'avec les boucs.* De ſchuldigſte van de vergiffenis AFZONDEREN, uitſluiten. *Exclurre les plus criminels de l'amniſtie.* Zig van de heilige byeenkomſten AFZONDEREN, daar uit blyven. *Se retirer, s'abſenter des ſaintes aſſemblées, ne frequenter point les ſaintes aſſemblées.* De AFZONDERING der ſchaapen van de bokken. *La ſeparation des brebis d'avec les boucs.*

AFZONDERLYK. Adj. Afgezonderd, op zig zelfs. *Separé.* Een afzonderlyk tractaat, een afzonderlyke vrede aangaan. *Faire un traitté ſeparé, une paix ſeparée.* Zy wierden AFZONDERLYK gehuisveſt, geplaatſt. *Ils furent logez, placez ſeparement.* Afzonderlyk leeven, eenzaam leeven. *Vivre ſeparé, dans la ſolitude, la retraitte.*

AFZWEEREN. v. a. Verloogchenen, openlyk afgaan, verzaaken. *Abjurer, renoncer publiquement.* Zyne dwaalingen afzweeren. *Abjurer ſes erreurs.* AFZWEERING doen van zyne ketteryen, ketterſche gevoelens. *Faire abjuration de ſes hereſies.*

AFZYN. v. n. Afweezen, niet tegenwoordig, by de werken zyn. *Etre abſent, être eloigné.* Ver van huis afzyn. *être loin de la maiſon, eloigné de chez ſoy.* Niet ver van de kuſt, van de haven afzyn. *N'être pas loin de la côte, du port.* Van zyne minnares afzynde kon hy geen regte vreugde ſmaaken. *Eloigné, abſent de ſa maitreſſe il ne pouvoit goûter de vray plaiſir.* Op de gezondheid der AFZYNDE vrinden. *à la ſanté des amis abſents.* Daar wil ik AFZYN, afweezen; ik wil daar geen borg voor blyven, daar wil ik geen ruſie om hebben. *Je n'en veux point être caution, je n'en veux pas répondre, je n'entre point là dedans.*

AFZYN. n. Afwezendheid, verwydering. *Abſence.* f. *Eloignement.* m. Het lang afzyn van haar man gaf haar gelegentheid om uit te ſpatten. *La longue abſence de ſon mary lui donna occaſion de s'emanciper.*

AFZYPEREN of **AFZYPELEN.** v. n. Afloopen, afdruipen. *Decouler, diſtiller, tomber goute à goute.*

AGAAT Agaatſteen, fyne ſteen met verſcheide koleuren doormengd. *Agathe.* f. Een ſignet, een heft van agaat. *Un cachet, un manche d'agathe.*

AGENT. Buitenlandſe Staats-bediende, beneeden den Afgezant, en boven den Conſul. *Agent.* Den Agent van Poolen, den Agent van den Staat te Hamburg. *L'Agent de Pologne, l'Agent de l'Etat à Hambourg.*

AGIO. ond: w: OPGELD. Agio van 't Bankgeld, 't geen 't bankgeld meer dan 't kasgeld doet. *L'Agio de Banque, ce que l'argent de banque vaut plus que l'argent de caiſſe.*

AGORITJES of **AGURETJES.** Ingeleide komkommertjes. *Des cornichons, de petits concombres ſalez.* Een ſchotel met agoritjes. *Un plat de cornichons.*

AGRIMONIE. f. Medicinaal-kruid, ook LEVER-KRUID genaamd, goed tegen geelzugt, graveel &c. *De l'Agrimoine.* f. *herbe ainſi nommee, bonne contre la jauniſſe, la gravelle &c.*

AGT of **ACHT.** Getal van tweemaal vier. *Huit.* Agt dagen, agt jaaren, agt duizend. *Huit jours, huit ans, huit mille.* Een klaveren AGT, ruiten agt. *Un huit de treffle, huit de carreau.*

AGTBAAR is op **ACHTBAAR** uitgelegt; en **AGTBAARHEID** op **ACHTBAARHEID.**

AGTELING. m. Schepel, zekere koorn maat, een agtſte deel van een grooter uitmaakende. *Un huitième d'une certaine meſure de grains &c.*

AGTELOOS. Adj. Onagtſaam, onaandagtig, onopmerkend. *Negligent, nonchalant, indolent.* Een agtelooze meid. *Une ſervante negligente, nonchalante.* Een agteloos menſch. *Un indolent, un nonchalant, une perſonne peu ſoigneuſe.* AGTELOOSHEID. f. onagtſaamheid, ſloffigheid. *Negligence, nonchalance, indolence.* f. AGTELOOSLYK te werk gaan. *Agir nonchalamment, avec nonchalance.*

AGTEN of **ACHTEN.** Het meervoud van AGT in den Zelfſtandigen zin. Hy komt gemeenlyk voor agten aan myn huis. *Il vient d'ordinaire avant huit heures à ma maiſon.* Stukken van AGTEN, Spaanſche Rykſdaaldets met hoeken, ongelyk afgeknipt. *Des pieces de huit, des patagons.*

AGTEN. v. a. Schatten, waardeeren; is op **ACHTEN** uitgelegt. *Eſtimer, conſiderer.* De deugd meer agten dan het geld. *Eſtimer plus la vertu que l'argent.*

AGTENDEEL. Agteling, maat, een agtſte van een grooter maat. *Un huitième, une huitième partie de certaine meſure.* Een agtendeeltje boter. *Un petit barril de beurre, la huitième partie d'un tonneau de beurre.*

AGTENTWINTIG. Bekend geldſtuk. *Une piece de vint huit ſous.* 't Is een oude agtentwintig, een oude neur, gekſch: *C'eſt une fille ſur le retour, une coquette ſurannée, une vieille med: qui ne ſe donne que vinthuit ans.*

AGTER of **ACHTER.** prep: *Derriere.* Agter de deur, agter de tapyten ſchuilen. *Se cacher derriere la porte, derriere la tapiſſerie.* AGTER iets komen, iets agterhaalen, ontdekken. *Decouvrir quelque choſe.* Ik zal 'er wel agter komen. *Je le decouvrirai bien, je deterrerai bien ce qui en eſt.* Gy zyt niet agter de zaak, gy raad het niet. *Vous n'y êtes pas, vous ne l'avez pas deviné.* Agter het net viſſen, vergeefſche moeyte doen, niet op doen. *Tirer ſa poudre aux moineaux, perdre ſon temps & ſa peine.*

AGTERAAN. Adv. Agter na. *Après, derriere.* Agteraan komen ſleepen. *Lambiner, trainer après les autres.*

AGTERAF. Adv. Van de hand, ver af. *Loin, à l'ecart, dans un lieu ecarté.* Hy zat te ver agter af. *Il etoit placé, aſſis trop loin, il etoit trop eloigné.* Een misdaadige AGTERAF leiden, hem weder in de boeyen brengen, hem ſchuldig oordeelen. *Recon-*

dui-

Digitized by Google

duire un criminel dans la priſon, le condamner, le juger coupable.

AGTERBAKS. Adv. Agterbanks, agteraf, in 't geheim. *En cachette, en tapinois.* Agterbaks ſnoepen, zyn hart ophaalen. *Friander en cachette, à la derobée, ſe divertir en tapinois.*

AGTERBANKS. Adv. Agter de bank, agter weg, in een hoek. *Dans un coin, derriere un banc &c.* Een ſlegt boek word wel haaſt agterbanks geſmeeten. *Un mechant livre ſe jette bientot dans un coin, eſt bientot negligé, oublié, traine bientot dans la boutique.*

AGTER BLYVEN. v. n. Niet opdagen, niet te voorſchyn komen. *Tarder, ne paroiſtre pas, demeurer arriere.* Hoe kan men zoo lang AGTERBLYVEN, uitblyven. *Comment peut on tarder ſi long temps, mettre tant à revenir.* Door het AGTERBLYVEN der Engelſche brieven blyft men in onzekerheid. *On demeure dans l'incertitude par le retardement des lettres d'Angleterre.*

AGTERBOUT. Agterkwartier van een ſchaap. *Un gigot, un quartier de mouton.* Een agterbout van een eendvogel. *Une cuiſſe de canard.*

AGTERDENKEN. n. Agterdogt, argwaan. *Soupçon.* m. *Deffiance.* f. Agterdenken krygen. *Entrer en ſoupçon, en deffiance.* Men moet niet ligt AGTERDENKEN, verdagt houden. *Il ne faut pas ſoupçonner legerement.* Een AGTERDENKEND, argwanig menſch. *Un homme ſoupçonneux, une perſonne ſoupçonneuſe.*

AGTERDEUR. Deur om agter uit het huis te gaan. *Porte de derriere.* Een agterdeur open houden, een uitvlugt by der hand hebben. *Avoir une porte de derriere, avoir une deffaite toute prête, une echappatoire en main.*

AGTERDOGT. n. Agterdenken, argwaan, misvertrouwen. *Soupçon.* m. *Meffiance.* f. Hy kreeg voort agterdogt. *Il entra d'abord en ſoupçon.* Een AGTERDOGTIG, argwanig menſch. *Un homme ſoupçonneux, meffiant.*

AGTER-EEN. Adv. Agter malkander, na malkander. *De ſuite, l'un après l'autre.* Hy at ze alle agter-een op. *Il les mangea tous de ſuite, l'un après l'autre.* Vyftien AGTER-EENVOLGENDE jaaren. *Quinze années conſecutives.* De AGTER-EENVOLGING der jaargetyden. *La revolution, la ſuite conſecutive des ſaiſons.* De agter-eenvolging der Zoonen in hun Vaders goed. *La ſucceſſion des Fils dans le bien de leurs Peres.*

AGTEREN. (Van) *Par derriere.* Iemand van agteren aanvallen, doodſchieten. *Attaquer, tuer quelqu'un par derriere.* Ten AGTEREN gaan, agter uit leeren. *Deſapprendre, aller à reculons au lieu d'avancer ſes etudes.* Ten AGTEREN gaan, agter uit teeren, ſchulden maaken. *S'endetter, faire des dettes, aller en decadence, à reculons.* Veel ten AGTEREN zyn, veel agterſtallen te kwaad zyn. *être fort en arriere, fort arriéré, avoir beaucoup d'arrerages à payer.*

AGTER-END, AGTER-EINDE. *Bout de derriere, extremité oppoſée au bout de devant.* Hy is zoo dom als 't agter-end van een varken. gem: ſpr: *C'eſt un malotru, un mal adroit.*

AGTERGRAGT. f. *Foſſé reculé, canal de derriere.* m.

AGTERHAALEN. v. a. Inhaalen, onderhaalen. *Atteindre, attrapper, joindre.* De vlugtende vyanden agterhaalen. *Atteindre, joindre les ennemis qui fuient, joindre les fuyards.* Het geſtolen goed AGTERHAALEN, weder vinden, weder krygen. *Retrouver, reprendre le bien qui a eté volé, les choſes volées.* Iemand op logens AGTERHAALEN, betrappen. *Surprendre, trouver quelqu'un en menſonge.* Iemand AGTERHAALEN, bedriegen, 't net over 't hoofd haalen. *Tromper, duper, deniaiſer quelqu'un.* De AGTERHAALING of het AGTERHAALEN der vlugtende vyanden. *L'action de joindre, d'atteindre les ennemis qui s'enfuyent.* AGTERHAALING, weder bekoming van 't geſtole goed. *Recouſſe.* f. *recouvrement des biens volez.* m.

De AGTERHALS, de nek. *La nuque du cou.*

AGTERHOEDE. f. Agtertogt, agterſte gedeelte van 't optrekkend Leger. *Arriere-garde.* f. In de agterhoede vallen, de agterhoede aantaſten. *Se jetter, donner ſur l'arriere-garde, attaquer l'arriere-garde.*

Het AGTERHOOFD. *Le derriere de la tête.*

AGTERHOUDEN. v. a. Aan zig houden. *Retenir, reſerver, garder par devers ſoy.* 't Geld dat men voor iemand ontfangen heeft agterhouden. *Retenir, garder par devers ſoy l'argent qu'on a reçu pour quelqu'un.* Zyne gevoelens, zyne gedagten AGTERHOUDEN, verzwygen, verborgen houden. *Cacher ſes ſentiments, ſa penſée.*

AGTERHOUDEND. Adj. Argwaanig, bedekt, geveinsd. *Soupçonneux, reſervé, caché, diſſimulé.* Hy is al te agterhoudend. *Il eſt trop ſoupçonneux, trop reſervé, caché, diſſimulé, myſterieux.* AGTERHOUDING, aan zig houding van een deel der ontfangene penningen. *Retention d'une partie des deniers reçus.* f. AGTERHOUDING, verzwyging zyner gedagten. *Retention de ſes penſées, reſerve.* f. Ik ben zonder eenige AGTERHOUDING, ik ben volſtrekt elyk UE: D: D: *Je ſuis ſans aucune reſerve votre très humble & tr: ob: S:*

AGTERHUIS. n. *Maiſon de derriere, corps de logis ſur le derrière de la maiſon.*

AGTERKAMER. *Chambre de derriere.* f.

Het AGTER-KASTEEL. De Schans of ſpiegel van een ſchip. *La poupe, le derriere, le château d'arriere d'un vaiſſeau.* Hy liet zyn AGTER-KASTEEL, zyn bloote naars zien, boert: ſpr: *Il fit voir, il montra ſon cul tout nud, il mit ſes poſterieures à l'air.*

AGTERKLAP. f. Kwaadſpreeking, laſtering. *Mediſance, calomnie.* f. De agterklap is het gebrek der zwakke geeſten. *La mediſance eſt le vice, le deffaut des foibles eſprits.* AGTERKLAPPEN. v. n. Kwaad ſpreeken agter iemands rug. *Medire, dechirer la reputation de quelqu'un.* Waar is dat AGTERKLAPPEN, die agterklap goed voor? *à quoy bon cette mediſance?* AGTERKLAPPER. kwaadſpreeker. *Mediſant.* AGTERKLAPSTER. kwaadſpreekſter. *Mediſante, femme ou fille mediſante.*

AGTER KOMEN. v. a AGTERHAALEN. Ontdekken. *Decouvrir.* Ik zal 'er wel agter komen. *Je le decouvrirai bien, j'en demêlerai bien la verité.*

AGTERKOUSSIG, AGTERDENKEND. Adj. Argwaanend, misvertrouwend, in de gemeenzame ſtyl. *Soupçonneux, meffiant.* AGTERKOUSSIGHEID. f. Agterdogt, argwaan, misvertrouwen. *Soupçon.* m. *Meffiance.* f.

AGTER LAATEN v. a. Agter zig laaten, niet mede neemen, mede voeren. *Laiſſer arriere, abandonner.* Het beleg opbreeken, weg vlugten, en zyn geſchut agter laaten. *Lever le ſiege, s'enfuir & abandonner ſon canon.* Na werk gaan en zyn ontbyt AGTER LAATEN, vergeeten mede te neemen. *Aller à l'ouvrage & oublier ſon déjeuné.* De AGTER LAATING of 't AGTER LAATEN van 't geſchut. *L'abandonnement.* m *la perte du canon.* Zy zyn met agterlaating van al hun geſchut heen gevlugt. *Ils ſe ſont enfuis en abandonnant tout leur canon.*

AG-

Digitized by Google

AGTERLAST. m. Kakkensnood. *Charge de ventre.* f. Hy had zoo grooten agterlast. *Il avoit si grande envie d'aller, il etoit si pressé de lâcher son ventre.*

AGTERLEEN. n. Leen van een hooger leen afhangende. *Arriere-fief.* m. AGTERLEENHOUDER. *Arriere-vassal.* AGTERLEEN-MANNEN. *Arriere-vassaux*

AGTER LEGGEN. v. n Agteriets gelegen zyn. *être derriere, être assis, placé, couché derriere quelque chose.* Ik zal voor, en gy zult agter leggen. *Je coucherai devant & vous coucherez derriere.* Uw bal legt agter, is verder van de paal af. *Votre balle est derriere, est plus loin du but.* Gy moet agter leggen, gy moet voor de andere wyken. *C'est à vous à ceder, vous n'en approchez pas.* 't Is een jan leg agter, een jan hen, een bloed. *C'est un jocrisse qui mene les poules pisser, c'est un jobelin, un innocent, un sot.*

AGTERLYF. n 't Onderlyf van agteren af te rekenen *Le derriere, le bas du corps.* Men moet het agterlyf open houden. *Il faut tenir le derriere ouvert, il faut tenir le ventre lâche.*

AGTERLYK. Adj. Traag, hard in 't leeren. *Paresseux, tardif, de dure conception.* Agterlyk zyn in 't leeren. *être tardif, être de dure conception, apprendre difficilement.* AGTERLYK EID, traagheid in 't leeren. *Tardiveté, difficulté d'apprendre.* f.

AGTER MALKANDER. Adv. Na malkander. *L'un après l'autre.* Agter malkanderen gaan. *Marcher l'un après l'autre.* Hy deed het ses maal AGTER MALKANDER, na den ander. *Il le fit six fois de suite, l'une après l'autre.*

AGTERMIDDAG. zie NAMIDDAG. *Après dine, après midy.* m.

AGTER NA gaan. v. a. Agter aan volgen. *Suivre, marcher après.* Hy ging nem tot aan de schuit agter na. *Il le suivit jusqu'au bateau.* Iemand AGTER NA gaan, bespieden. *Epier, observer, eclairer quelqu'un.*

AGTERNOEN Nanoen, NA DE MIDDAG; in de Brabantse styl. *Après midy, à vespres.* Het AGTERNOENMAAL houden, een versnapering te vier uuren nuttigen. *Collationner, goûter, prendre le repas d'après midy.*

AGTEROM. Adv. Van agteren. *Par derriere* Agterom trekken om de vyanden te overvallen *Passer par derriere pour surprendre les ennemis.* Agterom vaaren, agter Schotland om vaaren, om in de Spaanse Zee te komen, als men van Holland naar Spanjen, Oost- en West-Indien zeild. *Passer par derriere l'Ecosse, pour arriver de Hollande en Espagne, faire route vers les Indes, &c.* Agterom haalen, sluiken. *Frauder les droits.*

AGTER OP. Adv. Agter op 't paard. *En croupe, derriere le cheval.* Iemand agter op neemen. *Prendre quelqu'un en croupe.*

AGTEROVER leggen. *être couché sur le dos.* Agterover vallen. *Tomber à la renverse, en derriere.* Agterover zwemmen. *Nager sur le dos.*

AGTERPAND van een kleed. *Pan de derriere d'un habit.*

't AGTERSCHIP. 't Agterkasteel van een schip. *La poupe, le derriere du vaisseau.*

AGTERSTALLEN. f. pl. Onbetaalde schulden en interesten. *Arrerages.* m. pl. De boeren konnen hunne agterstallen niet opbrengen. *Les paysans ne peuvent payer leurs arrerages.* AGTERSTALLIGE renten. *Des rentes accumulées.*

De AGTERSTE, alderlaatste. *Le dernier.* Hy was de agterste van de bende. *Il etoit le dernier de la bande, de la troupe.* Hy ging in 't agterste gelit. *Il etoit à la derniere file.*

AGTERSTEEK. f. Schakel van aangenaayde knoopjes. *Arriere-point.* m. Hembds-mouwen met een agtersteek. *Des manches de chemises à arriere-point.*

AGTER STELLEN. v. a. Stellen agter iets. *Mettre derriere.* De zwakste soldaaten agter stellen. *Mettre, placer les plus foibles soldats derriere.* Zyne eigene belangen AGTER STELLEN, uitstellen om zyne vrinden te dienen. *Postposer, negliger ses propres interêts pour servir ses amis.* AGTER STELLING, te rugstelling zyner belangens. *Postposition de ses interêts.* f.

De AGTER-STEVEN. 't Agter-end van 't schip, daar de spiegel en 't roer &c. op rusten *L'arriere du vaisseau, l'etambord* m.

AGTERSTRAAT. Straat van de gewoone doorgang afgelegen. *Ruë ecartée, reculée, eloignée du grand passage.* Het jan hagel, 't volk uit de agterstraaten kwam voort op de been. *La canaille, la populace, le petit peuple s'attroupa d'abord, se mit d'abord en campagne.*

AGTERTOGT is op AGTERHOEDE uitgelegt *Arriere-garde.* f.

AGTER UIT. Adv. Van agter. *De derriere, par derriere.* Hy liep agter uit de tuin. *Il sortit, s'enfuit par derriere le jardin.* Hy kwam agter uit het bosch van daan. *Il sortit du fonds du bois.*

AGTERUIT GAAN. v n. Te rug gaan, wyken. *Se retirer, reculer, aller à reculons* AGTERUIT GAAN, agteruit vaaren, agteruit teeren, uit zyn goed raaken. *Deperir, pericliter, aller en decadence.* Zyne zaaken gaan agteruit. *Ses affaires deperissent, vont en decadence, se decousent, se delabrent.*

AGTERUIT HAALEN. v. n. Agteruit trekken, wyken. *Retirer, reculer, tirer en arriere.* Zyn stoel agteruit haalen. *Retirer, reculer sa chaise.*

AGTERUIT LEEREN. v. n. Te rug gaan in 't leeren. *Desapprendre, apprendre à reculons.*

AGTERUIT LOOPEN. v. n. Te rug, agterwaarts keeren. *Retrograder.* De Zonne liep vyftien graaden agteruit op Achas Zonne-wyser. *Le Soleil retrograda de quinze degrez sur le Cadran d'Achas.*

AGTERUIT SLAAN. v. a. Schoppen; als men van paarden spreekt. *Ruer, regimber, faire des ruades.* Dat paard slaat yselyk agteruit. *Ce cheval ruë, regimbe furieusement, fait d'horribles ruades.* Hy begind agteruit te slaan. fig: spr: *Il commence à regimber, à faire l'entendu, le retif.*

AGTERUIT VAAREN. v. n. AGTERUIT TEEREN, verarmen. *Deperir, decheoir, aller en decadence.* Men zou zoo doende wel agteruit vaaren *On feroit bien mal ses affaires en agissant de la sorte, ce seroit le moyen d'aller à l'hopital.*

AGTERUIT-VAART. Agteruitgang, verarming, verval *Appauvrissement.* m *Decadence, banqueroute.* f.

De AGTERVLOED, in overstelling van VOORVLOED *La fin de la marée, le dernier periode de la marée qui monte.*

AGTERVOLGEN. v. a. Opvolgen. *Obeir.* Men moet de beveelen van de Overigheid AGTERVOLGEN, gehoorzaamen. *Il faut suivre, il faut observer les ordres, il faut obeïr aux ordres du Magistrat, du Souverain.* Zoo 't God believd myne voorneemens met zynen zegen te AGTERVOLGEN, te begunstigen. *S'il plaît à Dieu de seconder, de favoriser mes desseins en m'accordant sa benediction; s'il plaît à Dieu de benir mes desseins.* AGTERVOLGENS uwe laatste beveelen. *Suivant, selon vos derniers ordres.*

AGTERVOLGING. f. Agter-eenvolging, gevolg. *Suite, succession.* f. De agtervolging der vier Getyden. *La suite, la succession des quatre Saisons.* De AGTERVOLGING, nakoming, uitvoering van 's Meesters geboden. *L'observation, l'execution des ordres du Maitre.* De AGTERVOLGING, erfvolging

Digitized by Google

van Vader tot Zoon. *La succeſſion, deſcendance de Pere en Fils.*

AGTERWAARTS. Adv. Agteruit, naar agteren. *En arriere.* Drie, vier ſchreden agterwaarts doen. *Faire trois ou quatre pas en arriere.* AGTERWAARTS, agteruit gaan in 't leeren. *Reculer au lieu d'apprendre, desapprendre, oublier ce qu'on avoit appris.*

AGTERWEGEN BLYVEN. Weg blyven, niet opdagen *Demeurer arriere, ne pas venir, demeurer en chemin.* Den aanſlag bleef daar door AGTERWEGEN, mislukte daar door. *L'entrepriſe manqua, echoua par là.* Hy had het beſte ſtuk AGTERWEGEN gehouden, verſtecken, gemoffelt, t' zoek gemaakt. *Il avoit retenu la meilleure piece par devers ſoy, il avoit eſcamotté, detourné, enlevé la meilleure piece.*

AGTERWERK. n. Kant boordſel, ſmal kantje aan een grooter vaſt *De l'engrêlure.* f. *petite dentelle attachée à une plus haute.*

AGT GEEVEN. Agt ſlaan, letten op 't geen men doed, op 't geen de Meeſter zegt. *Prendre garde, aviſer à ce qu'on fait, à ce que le Maître dit.*

AGTHOEK. m. AGTKANT. Agthoekige vaſtigheid. *Octogone.* m. Die Kerk is een volmaakte agthoek. *Cette Egliſe eſt un parfait octogone.* Een AGTHOEKIGE, agtkantige figuur. *Une figure octogone, qui a huit angles & huit pans.*

AGTIEN. Adj. Bekend getal. *Dixhuit.* Agtien gulden, agtien jaaren. *Dixhuit livres, dixhuit ans.* De AGTIENDE maal, den agtienden dag. *La dixhuitième fois, le dixhuitième jour.* Paus Johannes de agtiende. *Le Pape Jean dixhuit.* Ik heb een AGTIENDE, een agtiende gedeelte, portie in dat ſchip. *J'ay un dixhuitième dans ce vaiſſeau là.*

AGTING, ACHTING. f. Eerbied, ontzag. *Eſtime, conſideration.* f. *Egard.* m Veel agting voor iemand hebben. *Avoir beaucoup d'eſtime, de conſideration pour quelqu'un.* Zonder AGTING, zonder aanzien in de waereld leven. *Vivre ſans eſtime, ſans diſtinction dans le monde.* De konſt, de geleerdheid in AGTING, in waarde houden. *Maintenir l'art, la ſcience en eſtime, en réputation.* Te groote AGTING voor zig zelven, te groote gedagte van zig zelve hebben. *S'eſtimer trop, avoir trop bonne opinion de ſoy même.* Een AGTING WAARDIG of agtbaar man. *Un homme digne d'eſtime, un digne homme, un venerable homme.*

De AGTSTE maand, 't agtſte jaar zyner regeering. *Le huitième mois, la huitième année de ſon regne.* Hendrik de agtſte, Koning van Engeland. *Henry huit, Roy d'Angleterre.* Hy heeft een AGTSTE, een agtſte part in dat ſchip. *Il a un huitième dans ce vaiſſeau.*

AGTSAAM of AGTZAAM. Adj. Naarſtig, zorgvuldig, oplettende *Soigneux, diligent.* Een agtſaam knegt; een agtſaame vrouw. *Un valet, un ſerviteur ſoigneux, diligent; une femme ſoigneuſe, diligente.* AGTSAAMHEID. f. zie OPLETTENTHEID, zorgvuldigheid. *Soin, ſouci.* m. *Application, attention* f. AGTSAAMLYK, zorgvuldiglyk. *Soigneuſement.*

AGT-TOON. m. Agtſte deel in de Zang-kunde. *Diapaſon.* m Terme de Muſique.

AGURETJES, Agoritjes. Ingezoute komkommertjes. *Des cornichons, de concombres confits.* m. pl.

A I.

AI, AY, of EI. Tuſſchenwerpſel van aanmoediging, of van ongenoegen. *Eh, haye.* Ai, ik bid het u. *Eh je vous en prie.* Ai, dat gaat niet wel. *Haye, cela ne va pas bien.*

AIR. Aar, koorn-air. *Epi de bled.* m. De zeve vette, en de zeven magere airen die Pharao in den droom zag. *Les ſept epis gras, & les ſept epis maigres que Pharao vit en ſonge.* Een Franſch AIR, Frans vooysje, liedtje. *Un air François, une chanſon Françoiſe.*

A J.

AJUIN. Uye; bekend tuin en veld gewas. *Ognon, oignon.* Een ajuin bol. *Une tête d'oignon.* Ajuin ſchillen. *Des pelures d'oignon.* Een AJUIN ſaus. *Une ſauce à l'ognon.* Een AJUIN ſop, uye ſop. *Une ſoupe à l'ognon, ſoupe à l'yvrogne.* Een AJUIN ſmaakje. *Un petit goût d'ognon.*

A K.

AKELEY of Klokjes-bloem. *Aquilegia* in 't Latyn genaamd. *De l'Ancholie.* f. *Petite fleur en clochette qui fleurit au May.*

AKELIG. oud: w: Vervaarlyk, naar, van een kwaad voorbeduidſel. *Affreux, effroyable, de mauvais augure.* Een akelige droom. *Un ſonge affreux, de mauvais augure.* Een akelig boſch *Une foreſt affreuſe, lydeuſe.* AKELIGHEID. f. Naarheid, yſſelykheid. *Horreur, qualité de ce qui effraye & eſt de mauvais augure.*

AKER of EIKEL. m. Vrugt van den eikeboom, &c. *Gland de chêne.* m. De varkens met akers meſten. *Engraiſſer les pourceaux avec du gland.* AKER. Gewerkte knoop aan een neusdoek, bef, &c. tot cieraad hangende. *Gland de mouchoir, de rabat.* AKER. Koper of blikke keteltje om water te putten. *Un petit ſeau de cuivre ou de fer blanc pour puiſer de l'eau.*

AKKER of ACKER. m. Veld, perceel beploegt landt *Champ* m. *Parcelle de terre labourée.* Den akker bouwen, beploegen, omſpitten, bezaayen. *Travailler, labourer, remuer, enſemencer le champ.* Weelige, vrugtbaare akkers. *Des champs fertiles, des terres fecondes.* Van den AKKER, van de landbouw leeven. *Vivre de la culture des champs.* Een Tarwen-akker. *Une terre qui porte du bled.* Een wyn AKKER, wyngaard. *Une vigne, un vignoble, piece de vigne.* Den AKKERBOUW, landbouw verſtaan. *Entendre le labour, le labourage, l'agriculture, la culture des champs.* 't Land AKKEREN, beploegen en bezaayen. *Labourer & enſemencer la terre.*

AKKERLAND. n. Bouwland, land door akkers verdeeld. *Terre labourable, terre ſeparée en champs.* f. AKKERLIEN, Akkerluiden, landbouwers, bouwlieden. *Laboureurs, gens qui cultivent la terre.*

AKKERMAN. bouwman, landploeger. *Laboureur, manant, Payſan qui laboure & remue la terre.*

AKKER-VOOR. m Voor, opening, greb door 't kouteryzer in een akker getrokken. *Sillon* m. Dwars door de akker-voorens gaan. *Marcher à travers les ſillons.*

AKKERWERK. Akkermans-werk. *Labourage.* m. *Culture de la terre.* f.

A L.

AL. Alles, de geheele zaak. *Tout, toute.* Al zyn geld, al zyn hoop verliezen. *Perdre tout ſon argent, perdre toute ſon eſperance.* Al wat u believen zal. *Tout ce qu'il vous plaira.* 't Is AL het zelfde, 't is al een doen. *C'eſt toute la même choſe, c'eſt tout un.* Het Geheel-AL, of 't Heel-Al is het werk van Gods hand. *L'Univers, tout l'Univers eſt l'ouvrage de la main de Dieu.* AL, word ook voor ALLE in 't meerv: genomen. *Tous, toutes.* Al de mannen, al de vrouwen die 'er waaren. *Tous les hommes, toutes les femmes qui y etoient.*

AL. Alreede, reeds. *Deja.* Brand het vuur al? *Le feu brule-t-il deja?* Hy was al vertrokken, al getrouwd. *Il etoit deja parti, deja marié.*

AL.

Digitized by Google

AL, By 't voorzetsel woordje AAN gevoegd, geeft een geduurigheid te kennen. Al aan praaten, al aan werken. *Parler, causer toujours.*

AL, By het *participium præsens* gevoegd, maakt het *gerundium* in *do* uitgaande. *Al* speelende, al eetende. *En jouant, en mangeant.* Iemand al gaande en staande geneezen. *Guerir quelqu'un en marchant & agissant, sans qu'il soit obligé de garder le lit, ni la chambre.*

AL, Heeft ook de kragt van ALHOEWEL, ALSCHOON dat. *Bienque, encore* ou *quoi que.* Al is hy ryker, ouder, grooter dan ik. *Bien qu'il soit plus riche, plus agé, plus grand que moy.* Al deed hy het om te lagchen. *Encore qu'il le fit pour rire.* Al was hy nog eens zoo sterk, nog eens zoo ryk. *Quand il seroit une fois aussi fort, une fois aussi riche.* Al zoude ik 'er het leven by laaten. *Quand j'y laisserois la vie, en dussai-je mourir.*

AL, Vervat ook in zig de beteekenis van *Si fait*, in 't Fransch. Deze heeft nog geen geld gegeeven: al, al. *Celui ci n'a pas encore donné d'argent: si fait, si fait.*

ALANT-WORTEL of ALANTS-WORTEL. Wortel in 't Latyn *Helenium, Enula Campana* genaamd. *De l'Enule.* f. *certaine racine que l'on mange confite.*

ALARM. ond: w: Rumoer, angst. *Alarme, crainte, trouble.* f. De schildwagt riep voort alarm, alarm *La sentinelle cria d'abord à l'arme, à l'arme.* De ALARM-KLOK luyden. *Sonner le beffroy, le tocsin.*

ALBAST. Wit marmer. *Albâtre, albastre.* Blank, wit als albast. *Blanc comme albâtre.* Albaster-beeld, albaster-vles. *Statue, fiacon d'albâtre.*

ALBE. Wit Priester overkleed. *Aube.* f. *Habillement blanc du Prêtre.*

ALBEDIL. Alberisper, berisper, vitter, hairkloover. *Critique, censeur, epilogueur.* Ik houd niet van dat ALBEDILLEN, hairklooven, vitten. *Je n'aime point qu'on critique ainsi; toutes ces critiques ne sont pas de mon goût.*

ALBEDRYF. Jan de wasser; man die zig met alderhande huiswerk bemoeyd. *Factotum, jocrisse qui met les poules couver.*

ALCHYMIE. ond: w: Stof-schei-kunde. *Alchymie.* f. *L'art de separer les metaux.* ALCHYMIST. Stof-schei-konstenaar. *Alchymiste* ou *Chymiste.* ALCHYMIST, goud zoeker. *Alchymiste, souffleur, celui qui cherche la pierre Philosophale.*

ALDAAR. Adv. Daar ter plaatze, daar ter stede. *Là, dans ce lieu, dans cet endroit là.* Aldaar vind men, aldaar ziet men vreemde dingen. *On voit là, on trouve là, on voit, on trouve en cet endroit là d'etranges choses.*

ALDER of ALLER, Dient om de *Superlativus* ofte overtreffende graad der *Adjectiva* uit te drukken. De aldergrootste, de alderbekwaamste. *Le plus grand, le plus capable.*

ALDERBEST. 't Beste. *Le meilleur, la meilleure, le mieux.* 't Is de alderbeste man, de alderbeste vrouw. *C'est le meilleur homme, la meilleure femme.* Hy schryft, hy spreekt het ALDERBEST. *Il ecrit, il parle le mieux.*

ALDERCHRISTELYKST. Adj. Tytel die de Konin gen van Vrankryk aanneemen. *Tres-Chrestien.* De Alderchristelykste Koning, zyn Alderchristelykste Majesteit heeft bevolen dat... *Le Roy très Chrestien, sa Majeste tres Chrestienne a ordonné que...*

ALDEREERST. Voor alle andere. *Le premier, la premiere.* Hy kwam, zy kwam aldereerst. *Il vint le premier, elle vint la premiere.*

ALDERHANDE. Allerhande, alderley. *De toutes sortes.*

Alderhande lakens, stoffen, boeken te koop. *De toutes sortes de draps, d'etoffes, de livres à vendre.*

ALDERHEILIGEN. Alderheiligen dag. *La Toussaints, la fête de tous les Saints.* Kort voor, kort na Alderheiligen. *Peu devant, peu apres la Toussaints.*

ALDERHOOGST. Allerhoogst, opperst. *Dernier, extrême, très grand.* 't Is de alderhoogste dwaasheid zig zulks in te beelden *C'est la derniere folie de se l'imaginer.* Ik ben 'er ten ALDERHOOGSTE, ten uiterste over verwondert. *J'en suis extrêmement étonné.* De wonderen des ALDERHOOGSTEN, van den hoogsten, oppersten God. *Les merveilles du Dieu Tres haut.*

ALDERLAATST. Adv. De laatste van alle. *Le dernier, la derniere.* De geen die alderlaatst inkwam. *Celuy qui entra le dernier.* De alderlaatste reis dat ik hem sprak. *La derniere fois que je luy parlai.*

ALDERLANGST. Ten langste. *Pour le plus tard.* Ik zal u te Paschen ten alderlangste betaalen. *Je vous payerai à Pâques pour le plus tard.*

ALDERLEY. Alderhande. *De toutes sortes, de toutes especes.* Alderley rariteiten te koop. *Toutes sortes de curiositez à vendre.*

ALDERLIEFST Adj. Uitmeemend lief, zeer waard *Très cher.* Myn alderliefste kind. *Mon tres cher enfant.* 't Is een ALDERLIEFST kind, een heel mooy, zoet kind. *C'est un fort joli, fort agreable enfant.* 't Is een alderliefst, een heel zoet stofje. *C'est une tres jolie etoffe.*

ALDERMEEST. Ten hoogsten *Le plus.* 't Geen my aldermeest spyt, aldermeest verwonderd. *Ce qui me fâche, ce qui m'etonne le plus.* Men vergist, bedriegd zig ALDERMEEST, meesten tyd met die dingen. *On se trompe, on se meprend le plus souvent en ces choses.*

ALDERMINST. 't Minst. *Le moins.* Wanneer hy 'er alderminst om dagt. *Lors qu'il y songeoit le moins.* Hy is in 't alderminste niet gekwetst. *Il n'est point du tout, il n'est aucunement blessé.* Doe ik u ook belet? in 't alderminste niet. *Vous incommodai-je aussi? pas le moins du monde.*

ALDERNAAST. Adv. Naast aan. *à coté, tout contre, tout près.* De geen die 'er aldernaast woond. *Celuy qui demeure à cote.* Ik stond 'er aldernaast aan *J'en etois le plus près, le plus proche.* Dat is de ALDERNAASTE, de kortste weg. *C'est le plus court chemin.* Dat is het ALDERNAASTE, de aldernaaste prys. *C'est le plus juste prix, le dernier prix, le dernier mot.*

ALDERUITERST. Alderlaatst. *Le dernier, le plus eloigné, recule.* De alderuiterste paalen, grenzen van 't Ryk. *Les dernieres bornes, les dernieres limites du Royaume.* Dat is het ALDERUITERSTE, de uiterste prys. *C'est le plus juste, le dernier prix, c'est le dernier mot.*

ALDUS. Adv. Op deze wyze, in diervoegen. *Ainsi, de cette maniere. de la sorte.* De zaak is aldus toegegaan. *C'est ainsi que l'affaire s'est passée.* Aldus gedaan ten dage en jaare als boven. *Ainsi fait au jour & an comme dessus.*

ALEENS. Adv. Eveneens. *Tout un, tout le même.* Of gy die weg of de andere gaat, 't is aleens. *Que vous ailliez par ce chemin ou par l'autre, c'est tout un.* ALEENSLUIDENDE. Adj. Van een inhoud. *De même teneur.* Twee aleensluidende huur-cedullen. *Deux billets, deux cedules de même teneur.*

AL-EER. Eer dat. *Avant, devant.* Hy deed het al-eer iemand het wist. *Il le fit avant que personne le sçut.*

ALGEBRA. f. ond: w: Algemeene rekenkonst, stelkonst. *Algebre, Arithmetique universelle.*

Digitized by Google

ALGEMEEN. Adj. Dat gemeen is, dat het gemeen aangaat. *General, universel.* Een algemeene vergiffenis *Un pardon general, une amniſtie generale.* Een algemeene Kerkelyke vergadering. *Un Concile univerſel* ou *Oecumenique.* Ik geloof de algemeene Kerk. *Je crois l'Egliſe univerſelle.* Dat word in 't ALGEMEEN, in 't gemeen zoo verſtaan. *Cela s'entend ordinairement ainſi.* De Dwingeland wierd in 't algemeen zoo gehaat dat... *Le Tyran fut ſi generalement haï que...* ALGEMEEN geneesmiddel, geneesmiddel tot alderley kwaalen. *Panacée.* f. *Remede univerſel, general* m. De ALGEMEENHEID der zaaken, der ſpecien, &c. *L'univerſalité des choſes, des eſpeces.*

ALGENOEG. zie GENOEG. *Aſſez, ſuffiſamment.* Al genoeg, al genoeg. *Aſſez, aſſez.* Al genoeg daar van geſproken. *C'eſt aſſez parlé de cela.*

ALGENOEGSAAM. Adj. Genoeg doende, volkomentlyk ſtrekkende. *Suffiſant à tout, qui peut aſſez, qui ſuffit.* God is alleen algenoegſaam. *Dieu eſt ſeul ſuffiſant à tout; Dieu ſeul peut remplir parfaitement tous nos deſirs.* De ALGENOEGSAAMHEID van God. *La plenitude, la ſuffiſance univerſelle de Dieu.*

ALHIER. Adv. Hier zoo, op deze plaats. *Icy, en ce lieu cy, en cet endroit.* De Heer N. alhier woonagtig, alhier tegenwoordig. *Le Sieur N. demeurant icy, icy préſent.*

ALHOEWEL. Conj. Hoewel, ſchoon dat. *Bien que, encore que, quoy que.* Alhoewel hy 't beloofd, alhoewel hy 't aangenomen had. *Bien qu'il l'eut promis, bien qu'il l'eut entrepris.*

ALIKRUIK. Zee-ſlakje, hoorn- of ſchulp visje dat als een lekkerny opgegeeten werd. *Salicoque.* f. *Limaçon de Mer.* m.

ALKOOF of ALCOVE. Afzonderlyk vertrekjen daar een Ledikant geplaatſt is. *Alcove.* m. Zy ſlaapen in een alkoof. *Ils couchent dans un alcove.*

ALLE. Adj. 't meervoud van AL. *Tous, toutes.* Alle menſchen, alle vrouwen, alle daagen, alle weeken. *Tous les hommes, toutes les femmes, tous les jours, toutes les ſemaines.* ALLE ding, alles is zoo duur. *Tout eſt ſi cher, toutes choſes ſont ſi cheres.*

ALLE, is ook Zelfſtandig, en beteekend *alle menſchen, alle de zaaken.* Zy zyn alle by de Heer N. *Ils ſont tous, elles ſont toutes chez Monſr. N.* Al kwamen zy met 'er alle, met hun alle. *Quand ils viendroient tous tant qu'ils ſont.* Geen van alle kwam 'er te voorſchyn. *Aucun d'eux tous ne ſe montra.* Zy betaalden 't met hun alle. *Il le payerent à eux tous, entr'eux tous.* Alle den geenen die de tegenwoordige zullen zien en hooren leezen, &c. *à tous ceux qui ces préſentes verront & entendront lire, &c.*

ALLE BEIDE of BEIDE. *Tous deux, tous les deux.* Zy waaren 'er alle beide. *Ils y etoient tous deux, tous les deux.*

ALLE DAAG of ALLE DAGEN. Dagelykſch. *Tous les jours, journellement.* Hy gaat 'er, hy is 'er alle daag. *Il y va, il y eſt tous les jours.*

ALLEDAAGSCH. Adj. Dat alle dagen aankomt, gebruikt werd. *De tous les jours, journalier, quotidien.* Alledaagſche kleederen. *Habits d'à tous les jours.* Alledaagſche oeffening. *Exercice journalier.* De Alledaagſche of aanhoudende koorts. *La fievre quotidienne, la fievre continuë.*

ALLEEN. Adj. Alleenig, zonder gezelſchap. *Seul, ſeule.* Ik kan dat niet alleen doen. *Je ne ſçaurois faire cela tout ſeul, toute ſeule.* Het huis ALLEEN laaten. *Laiſſer la maiſon toute ſeule, ſans monde.* 't Is

ALLEEN, alleenlyk om u te doen zien hoe ver zyne onbeſchaamdheid gaat. *C'eſt ſeulement pour vous faire voir, ce n'eſt que pour vous faire voir juſqu'où va ſon imprudence.* Leen my uw paard alleen voor een uur of twee. *Prêtez moy votre cheval ſeulement pour une heure ou deux.* Hy was, zy was ALLEENIG, alleen t'huis. *Il etoit ſeul, elle etoit ſeule à la maiſon.*

ALLEENLYK, eeniglyk. Adv. *Seulement, uniquement.* Dat geſchied alleenlyk om den ander te misleiden. *Cela ſe fait ſeulement pour tromper l'autre; cela ne ſe fait que pour tromper l'autre.*

ALLEGAAR. zie ALLE. *Tous.* Zy wierden allegaar opgehangen, in de pan gehakt. *Ils furent tous pendus, tous maſſacrez.*

ALLEGAARTJE. n. Mengeldrank, zoopje uit alderhande gediſteleerde wateren ſamen geſteld. *Un rapé de brandevin, une boiſſon melangée, un melange de liqueurs.*

ALLEMAN. Jan alleman, elk een groot en klein. *Un chacun, tout le monde.* Hy verteld het jan alleman. *Il le raconte à tout le monde, à un chacun.*

ALLEN. Alle, alle menſchen, alle zaken. *Tous, toutes, tous les hommes, toutes les choſes.* De gaauwſte, de ſtoutſte van allen, van hun allen. *Le plus habile, le plus hardy de tous, d'eux tous.*

ALLENDEELEN. (in) in alle manieren. *En toutes manieres, en toutes parties.* Zy wierden in allen deelen verongelykt. *Ils furent maltraitez en toutes manieres, à tous egards.* Ik zal u in allendeelen gehoorzaamen. *Je vous obeirai en toutes manieres, en tout & par tout.*

ALLENGSKENS of ALLENSJES. Adv. Zagtelyk. *Petit à petit, peu à peu, tout doucement.* Wy gaan allensjes naar ons end. *Nous allons, nous tirons tout doucement, petit à petit, inſenſiblement à notre fin.*

ALLENTHALVEN. Adv. In allendeelen, in alle manieren. *En toutes manieres, de toutes façons, à tous egards.* Hy is allenthalven te beklaagen *Il eſt à plaindre en toutes manieres, à tous egards.*

ALLERBEST of ALDERBEST. Adj. *Le meilleur ou le mieux.* Het beſte is altyd allerbeſte koop. *Le meilleur eſt toujours le meilleur marché.* Hy danſt, hy zingd allerbeſt. *Il danſe, il chante le mieux.*

ALLERHANDE of ALDERHANDE, ALDERLEY. *De toutes ſortes.* Allerhande waaren te koop. *Toutes ſortes de marchandiſes à vendre.*

ALLERLEY. Alderley. Adv *De toutes ſortes.* Hier verkoopt men allerley ſtoffen, allerley porceleynen. *Icy on vend toutes ſortes d'etoffes, de porcelaines.*

ALLERMEEST of ALDERMEEST. 't meeſt. *Le plus.* Het geen my allermeeſt ſpyt, verwonderd. *Ce qui me fâche, ce qui me ſurprend le plus.*

ALLERSTONDEN. Ten allerſtonden, ten allen tyden. *En tout temps, toujours.* Ik zal ten allerſtonden gereed zyn u te dienen. *Je ſerai en tout temps prêt à vous ſervir.*

ALLERWEEGEN. Adv. Over al. *Par tout, en tous lieux, en toutes manieres.* Hy is allerweegen door zyne ſchelmſtukken bekend. *Il eſt connu par tout, en tous lieux pour ſes friponneries.*

ALLES, AL. Alle zaaken, alle dingen. *Tout, toutes choſes.* Alles is gereed, alles is volbragt. *Tout eſt prêt, tout eſt accompli.*

ALLEZINS of te ALZINS. Adv. In alle manieren *En toutes manieres.* Hy is allezins bedroogen. *Il eſt trompé en toutes manieres.*

ALMAGT. f. Almogentheid, volſtrekte magt. *Pouvoir abſolu.* m. *Toute puiſſance.* f. ALMAGTIG. Adj.

Digitized by Google

Alvermogend. *Tout puissant.* Almagtigen God en Vader. *Dieu & Pere tout puissant.* De Cardinaal Richelieu was toen almagtig in 't Ryk. *Le Cardinal de Richelieu etoit alors tout puissant dans le Royaume.* Den arm des ALMAGTIGEN is niet verkort. *Le bras du Tout puissant n'est pas raccourci.* De ALMAGTIGHEID Gods is alzins zigtbaar. *La Toute puissance de Dieu est manifeste, visible en toutes manieres.*

ALMANAK. m. Bekend Jaar-boekjen. *Almanach* ou *Armana, comme il se prononce.* In den almanak zien *Regarder dans l'almanach.* 't Is een almanak maaker, een kwaade noote kraaker, een droomer. *C'est un faiseur d'armana, un visionaire, un songe-creux.* Julius Cæsar heeft aldereerst den ALMANAK, de uitrekening van 't Zonne-jaar verbeterd. *Jules Cesar est le premier qui a reformé le Calendrier.*

ALMOGEND. Adj. en Subst. Alvermogend, Almagtig. *Tout puissant.* Onder de vleugelen des Almogende schuilen. *Se retirer sous les ailes du Tout puissant.* De ALMOGENDHEID, Almagtigheid Gods erkennen, aanbidden. *Reconnoitre, adorer la Toute puissance de Dieu.*

ALOË. Medicinaal plant-gewas uit Arabie. *De l'Aloës.* Aloë pillen. *Des pillules d'Aloës.*

ALOM. Adv. Overal, in 't gantsche ronde. *Par tout, tout autour, en tous lieux.* Zyn deugd, zyn wysheid werd alom gepreezen. *Sa vertu, sa sagesse est exaltée, renommée, vantée en tous lieux.*

ALOM TEGENWOORDIG, OVERAL TEGENWOORDIG. *Qui est présent par tout.* God is alomtegenwoordig. *Dieu est present en tous lieux.* De ALOMTEGENWOORDIGHEID of OVERALTEGENWOORDIGHEID Gods. *L'ubiquité de Dieu.*

ALOOY. ALEY n. Inwendige deugd of waarde der muntstoffen. *Aloy.* Dat stuk is van goed, van slecht alooy. *Cette piece est de bon, de mechant aloy.*

ALOUD of AALOUD. Adj. Zeer oud. *Très ancien.* 't Is een aloud gebruik. *C'est un usage très ancien.* Het aloude Huis van Nassou, van Savoyen. *La très ancienne Maison de Nassau, de Savoye.* De ALOUDHEID van Athenes. *L'ancienneté d'Athenes.* Een aloudheids beminnaar. *Un antiquaire, un amateur de l'antiquité; un curieux de medailles, de tableaux, de monuments antiques.*

ALPHABET. Dus werd het AB of de Letterlyst genaamd. *Alphabet.* m. De letteren van 't Alphabet. *Les lettres de l'Alphabet.*

ALPHABETISCH. Adj. *Alphabetique.* De woorden in Alphabetische ordre schikken. *Ranger les mots en ordre Alphabetique.*

ALRUIN. Zeker kruid, Apoteekers plant-gewas. *Mandragore f. Espece de drogue ou de plante medicinale.*

ALREE, ALREDE of REEDS. Adv. Tegenwoordig. *Deja.* Hy is alrée vertrokken. *Il est deja parti.*

ALS. Gelyk. *Comme, de même maniere que.* Doed als ik, doed als de andere doen. *Faites comme moy, faites comme les autres font.* Hy zag 'er uit als een landloper, ALS een tooneelgek. *Il etoit fait comme un boheme, comme un janpotage.* De zaak staat nog ALS voren. *L'affaire est encore comme cy-devant, est encore au même etat.*

ALS. Indien, byaldien, zoo. *Si.* Ja, als het mogelyk is. *Ouy, s'il est possible.* Als ik het eerder geweeten had. *Si je l'avois sçu plustot.*

ALS. Wanneer, in de tyd als. *Quand, au temps que.* Als hy t'huis is durft 'er niemand spreeken. *Quand il est à la maison personne n'ose parler.* Als ik de boosheid der menschen aanzie. *Quand je considere la mechanceté des hommes.*

ALS, Word ook in den zin van DAN genomen, en in 't Fransch met QUE en DE afgeleid. Hy is gekker als men denkt. *Il est plus fou qu'on ne pense.* Hy heeft 'er meer als tien, meer als dertig. *Il en a plus de dix, plus de trente.*

ALS DAN. Adv. Als toen, in die tyd. *Alors, en ce temps là.* Als dan zal hy tegen de Godloozen zeggen. *Alors il dira aux mechans.* Laat zorgen die 'er als dan zullen wezen. *Que ceux qui y seront alors s'en mettent en peine.*

ALS DOE, ALS TOEN. Als dan, in die tyd. *Alors, pour lors.* De geene die 'er als doe waaren. *Ceux qui y etoient alors, pour lors.*

ALSEM. Alsem-kruid, Alsem-plant. *Absinthe* ou *Absynthe.* Zoo bitter als alsem *Amer comme absinthe.* ALSEM-WYN. *Du vin d'absinthe.*

ALS MEDE. Adv. Gelyk mede, als ook. *Comme aussi, de même que.* De Heer en Juffer N. waaren 'er, als mede den Advocaat R. *Monsr. & Madle. N. y etoient, comme aussi l'Avocat R.*

ALS NOG. Nog al. *Encore.* Men heeft als nog geen nadere tyding van het laatste gevecht. *On n'a point encore d'autres nouvelles du dernier combat.* Hy woond 'er, hy is 'er als nog, geloof ik. *Il y demeure, il y est encore, je crois.*

ALS NU. Tegenwoordig, als wanneer. *à présent.* Hy is als nu op reis. *Il est à présent en voyage.* ALS NU de Bruidegom aankwam. *Or quand l'Epoux arriva.*

ALS OF. Gelyk of. *Comme si, de même que si.* Als of wy malkander niet meer kenden. *Comme si, tout comme si, de même que si nous ne nous connoissions plus.*

ALSOO of ALZOO. Dusdanig, aldus, in dier voegen. *Ainsi, de la maniere.* Hebbende alsoo de onderneemingen der vyanden verydeld. *Ayant ainsi, de la sorte fait echouer l'entreprise desennemis.* En ALSOO, en gelyk den armen man ziek te bed lag. *Et comme le pauvre homme etoit au lit malade.*

ALS OOK. Als mede. *Comme aussi.* Mejuffr. M. was 'er, als ook Mejuffr. haar Nigt. *Madle. M. y etoit, comme aussi Madle. sa Cousine.*

ALS TOEN. Als doe, als dan, ter dier tyd. *Alors, en ce temps là.* Daer was als toen geen voorraad meer. *Il n'y avoit plus de provisions alors.*

ALS WANNEER. Adv. In welke tyd. *Auquel temps, dans lequel temps.* De Koning zal te Paaschen weer hier zyn, als wanneer men van die zaak nader zal hooren. *Le Roy sera de retour icy à Pâques, auquel temps on entendra davantage parler de cette affaire.*

ALS ZYNDE. Zynde, wezende. *Etant, comme etant.* Als zynde een nabestaande van haaren eersten man. *Comme etant proche parent de son premier mari.*

ALTAAR. Outaar m. n. *Autel.* m. Voor den Altaar, het Altaar knielen. *Se mettre à genoux devant l'Autel.* Den eenen Altaar tegen den anderen opregten, twist en kryg voeren om zaaken van Godsdienst *Elever Autel contre Autel.* Vrind tot aan 't Altaar, zoo ver als het gemoed, de Godsdienst toelaat. *Amy jusqu'à l'Autel.* ALTAAR cieraaden, ALTAAR gewaad. *Ornements d'Autel.* m. pl. ALTAAR-KLERK. *Acolyte, celuy qui allume les cierges, qui sert l'Autel.*

AL TE. Te zeer. *Trop.* Dat is al te groot, al te lang, al te duur. *Cela est trop grand, trop long, trop cher.* 't Kost al te veel geld. *Cela coute trop d'argent.* Het is ook AL TE, dat gaat ook te ver. *C'en est trop aussi, cela va aussi trop loin.* Komt my niet al te na, verg myn geduld niet te veel. *Ne vous jouez pas, ne vous attaquez pas à moy, ne poussez pas ma patience à bout.*

ALTEMAAL of ALLEMAAL. zie ALLE. *Tous, tou-*

Digitized by Google

toutes. Zy vergingen altemaal in die ſchipbreuk. *Ils perirent tous dans ce naufrage* 't Is altemaal wel. gem: ſpr: *Tout cela eſt bien, tout cela va bien.*

ALTEMET. Adv. ALTEMETS. Somtyds. *Quelque fois, parfois.* Hy ziet haar altemet by haar Moey. *Il la voit quelquefois chez ſa Tante.*

ALTESAAM. Adv. Allegader, gezamentlyk. *Enſemble, tous enſemble.* Hy deed ze altesaam, altesamen opknoopen. *Ils les fit tous pendre, tous brancher.*

ALTHANS of ALTANS. Tegenwoordig. *à préſent, maintenant.* Zy is althans by haar Oom. *Elle eſt à préſent, maintenant chez ſon Oncle.* Nu doet hy het ALTHANS, niet meer. *Il ne le fait plus, toujours.*

ALTOOS. Adv. Altyd, ten allen ſtonden. *Toujours, en tous temps, à toujours.* Een meeſter moet altoos waaken, altoos geduld hebben. *Un maître doit toujours veiller, doit toujours avoir patience.* Eeuwig en altoos. *Eternellement & à jamais.*

ALTYD. Adv. Geduurig, altoos *Toujours, en tout tems.* De eerlykſte luiden worden niet altyd meeſt geagt. *Les plus honnêtes gens ne ſont pas toujours les plus eſtimez.* Een ALTYDDUURENDE vreugd. *Une joye continuelle, eternelle.*

ALUIN. m. Geſtolt bergſap, bergzout. *Alun, alluv.* m. Berg-aluin. *Alun de roche.* Den aluin geeft een glans aan de verwen. *L'alun donne de l'eclat aux couleurs.* Papier door 't ALUIN-WATER haalen. *Aluner du papier; tremper, paſſer du papier dans l'eau d'alun.*

ALVORENS. Adv. Voor dat. *Avant que, avant de.* Alvoorens heen te gaan, alvorens den laatſten ſnik te geeven. *Avant que de s'en aller, avant que de pouſſer le dernier ſoupir.* Hy had ALVORENS, bevoorens zyne rekeningen met hem geſloten. *Il avoit auparavant reglé, ſolde ſes comptes avec luy.*

ALWAAR. Adv. Waar. *Ou.* Hy is naar Utrecht, naar Vyanen gevlucht, alwaar hy zig nog onthoud. *Il s'eſt enfui, retiré, ſauvé à Utrecht, à Viane, où il eſt encore.*

ALWAARE, AL WAS het zoo. *Quand cela ſeroit ainſi; quand la choſe ſeroit comme cela; ſuppoſé que cela fût.* ALWAARE, AL WAS her nog eens zoo duur. *Quand cela ſeroit une fois auſſi cher.*

ALWEER. Adv. Wederom. *Encore, de nouveau, derechef.* De Expreſſe is alweer vertrokken, te rug gezonden. *L'Exprès eſt reparti, a été renvoyé.* ALWEERAAN gem: ſpr: *Encore.* 't Kind ſchreid alweeraan. *L'Enfant pleure, crie encore de plus belle.*

ALWEETENS. Voorweetens, voorbedagtelyk. *Avec connoiſſance, ſciemment.* Alweetens zondigen. *Pecher avec connoiſſance, ſciemment, de guet à pends.*

ALWEL. Adv. Zeer wel. *Fort bien.* Hoe vaart gy al? Alwel God dank. *Comment vous portez vous? Fort bien Dieu mercy, graces à Dieu.* ALWEL, ALWEL, genoeg, genoeg, houd op. *Aſſez, aſſez, il ſuffit, arrêtez donc.*

ALWILLENS. Adv. Alweetens, voorbedagtelyk *Expres, de propos délibere.* Hy doed het alwillens. *Il le fait exprès.*

ALZIENDE. Adj. Die alles ziet. *Qui voit tout.* De alziende God zal het niet ongeſtraft laaten. *Dieu qui voit tout ne le laiſſera pas impuni.* Men kan de ALZIENIGHEID Gods niet ontgaan. *On ne peut echapper à l'Oeil de Dieu.*

ALZINS, ALSINS, in ALLENDEELEN. Adv. *De toutes manieres, à tous egards.* Hy is alzins te beſtraffen, beſtraffelyk. *Il eſt à blamer en toutes manieres, il eſt blamable à tous egards.*

ALZOO, ZOO. Eveneens. Adv. *Comme cela, ainſi.* Men bevond de zaak alzoo. *On trouva la choſe ainſi.* Hy raakte ALZOO, aldus uit zyn credit. *Il perdit ainſi ſon credit.* En ALZOO, en gelyk, en dewyl hy geen nadere erfgenaamen hadde. *Et comme il n'avoit point de plus proches heritiers.*

A M.

AMANDEL. f. Vrugt van den Amandel-boom. *Amande.* f. Geſchilde, gekraakte Amandelen. *Des Amandes pelées, concaſſées.* AMANDEL-BOOM. *Amandier.* m. AMANDEL-DEEG. *De la pâte d'Amande.* AMANDEL-DRANK, Amandel-melk. *De l'Amandé, du lait d'Amande.* AMANDEL-TAART. *Tarte à l'Amande, tarte a' Amande.* f. AMANDELEN. Keel-klieren, om hunne gedaante alſoo genaamd. *Amygdales.* f. pl. *Glandes dans la gorge.* Zyne amandelen zyn gezwollen. *Il a les amygdales enflées.*

AMARANTH. Amarant-blom, purper-blom. *Amarantbe, fleur de pourpre.* f.

AMARIL. Amaril-ſteen, trypel, polyſt-ſteen. *Du tripoli, de l'emeril.* 't Koper goed met amaril ſchuuren. *Eurer, polir le cuivre, la vaiſſelle de cuivre avec du tripoli, de l'emeril.*

AMATIST of AMETHIST. Zafte, fyne ſteen, paers van kolcur. *Ametiſte.* f. Een Amatiſt-ring. *Une bague d'Ametiſte.*

AMBAGT. n. Handwerk, beroep van een werkman. *Metier.* m. *vacation, art mechanique.* Op een ambagt gaan, een ambagt leeren. *Apprendre un metier.* Op zyn ambagt reizen, als de ſchoenmaakers, linneweevers, &c. doen. *Battre la ſemelle, voyager, aller de Province en Province, en exerçant ſa profeſſion, vivant de ſon metier.*

AMBAGT. Heerlykheid, Hals-rechts gebied. *Juriſdiction, Juſtice, Seigneurie & Office, Bailliage, Fief de Haubert.* m. 't Veurner Ambagt. *L'Office, la Seigneurie, le Bailliage de Furnes.* AMBAGTS-HEER. Heer van drie, vier Dorpen, een AMBAGT of GERECHTS-BAN, Rechtsgebied uitmaakende. *Seigneur qui a droit de Haubert, qui a haute & baſſe Juſtice.* AMBAGT, word in Vlaanderen voor een geſchelte van een zeker Rechts-gebied genomen; in Holland, &c. werden verſcheide Dorpen onder een zelfde Heer ſtaande een Ambagt genaamd.

AMBAGTS-LUIDEN. Ambagts-volk, werkluiden *Artiſans, gens de metier.* AMBAGTS-MAN, Ambagts-gezel, handwerks-man. *Artiſan, ouvrier, homme de metier, de journée.* Een AMBAGTS-VROUW. *Une femme d'artiſan, une femme de journée.*

AMBASSADEUR. ond: w: Gezant, Afgezant. *Ambaſſadeur.* De Franſche, de Spaanſche Ambaſſadeur. *L'Ambaſſadeur de France, d'Eſpagne.*

AMBER of AMBER-STEEN. f. Brand-ſteen, Barnſteen. *De l'Ambre.* m.

AMBER-GRYS of AMBER de grys. f. Welriekende Zee-ſchuim van groote waarde. *De l'Ambregris.*

AMBERSTEEN. Barnſteen, Brandſteen. *De l'Ambre.* Een amberſteene hals-ſnoer. *Un colier d'ambre.*

AMELDONK. Styfſel-meel. *De l'amidon.* m. *Farine dont on fait de l'empois.* AMELKOREN. Kooren daar de AMELDONK of 't STYFSEL-meel mede gemaakt word. *Du bled dont on fait l'amidon.*

AMEN. Hebr: w: Het zy alzoo beteekenende. Ja en amen zeggen op al 't geen de andere voorſtellen. *Dire amen à tout ce que les autres propoſent, acquieſcer à tout ce que propoſent les autres, opiner du bonnet.*

AMERY, AMERINGS. oud onduitſch woord, van *Ave Maria* ſamen geſteld. ziet OMMEZIEN; OMGENBLIK. Dat zal in een amery gedaan wezen. Ce-

Digitized by Google

la sera fait dans un Ave Maria, dans un moment, un instant.

AMMELAKEN. zie TAFELLAKEN. *Nape.* f. *Linge de table, à couvrir la table.* m.

AMMONIAAK zout, vlug zout, pis zout. *Du sel ammoniac* ou *armoniac.* t'Amsterdam en te Venetie word *Ammoniaak* zout met roet, menschen pis, &c. gemaakt. De opregte *ammoniaak* werd alleen in heete landen gevonden.

AMPT. n. Bediening, openbaar bewind. *Charge.* f. *Employ, office.* m. Een agtbaar, aanzienlyk ampt bekleeden. *Remplir une charge honorable, considerable.* Het Prieſter AMPT was zeer agtbaar onder de Jooden. *Le Sacerdoce, la Prêtriſe etoit fort venerable parmi les Juifs.*

AMPTENAAR. Bediende, amptman, Stads- of Staatsbeampte. *Officier, homme en charge, perſonne-titrée.* De voornaamſte Amptenaaren van 't Hof en van de Stad. *Les principaux Officiers de la Cour & de la Ville.* AMPT-GENOOT, dienſt-genoot. *Collegue, compagnon de ſervice.*

AMPTMAN of AMMAN. Rechter, Schout, Bailluw in Gelderland, Overyſſel, &c. *Juge, Bailly, Senechal.*

AMPT-SCHRYVER. Beampt-ſchryver, *Notaris* in het ſtaatig Nederduits. *Notaire.*

AMPTSHALVEN. Adv. Uit hoofde, uit kragte van het ampt. *En vertu de la charge.* Hy is 'er ampts-halven toe verpligt. *Il y eſt obligé en vertu de ſa charge.*

A N.

ANDER. Adj. Niet eveneens, niet dezelve. *Autre.* 't Is een ander man, een andere vrouw. *C'eſt un autre homme, une autre femme.* Een ANDER-mans goed na zig neemen, haalen. *Prendre, ravir le bien d'autrui.*

ANDERDEELS. Adv. Ten anderen, aan de andere kant. *D'un autre côté, d'ailleurs.* Ik doe het eensdeels om de vriindſchap te onderhouden, en anderdeels om niet leeg te zitten. *Je le fais en partie pour entretenir l'amitie, & d'un autre coté pour n'être pas à rien faire.*

ANDERE. 't meerv: van ANDER. *Autres, d'autres.* De andere waaren beter. *Les autres etoient meilleurs.* Andere zullen u zeggen dat... *D'autres vous diront que...* Ten ANDEREN, van de andere kant, wat meer is. *D'ailleurs, d'autrepart.* Ik zal u ten anderen zeggen dat... *Je vous dirai d'ailleurs que...* Van den ANDEREN, van malkanderen geſcheiden worden. *être ſeparez, diſperſez.* De ſchepen raakten alſoo van den anderen. *Les vaiſſeaux furent ainſi ſeparez, diſperſez.*

ANDERENDAAGSCH. Adj. Dat om den anderen dag, van twee dagen eens komt. *Qui revient de deux jours l'un.* De anderendaagſche koorts. *La fievre tierce.*

s'ANDERENDAAGSCH. Daags daar aan. *Le lendemain, le jour d'après.* Hy kwam s'anderendaags 's morgens aan myn huis. *Il vint le lendemain matin chez moy, à mon logis.*

ANDEREN DAG. Om den anderen dag, van twee dagen een. *De deux jours l'un.* Zyn meeſter komt om den anderen dag by hem. *Son maître vient chez luy de deux jours l'un.*

ANDERHALF. Een en een half. *Un & demy, une & demie* Anderhalf jaar. *Un an & demi, dixhuit mois.* Anderhalf pintje melk. *Une pinte & demie de lait.*

ANDERMAAL. Adv. Nogmaals, nog eens. *Encore une fois.* Zoo hy het andermaal doet. *S'il le fait encore une fois, encore un coup.* Ik hebbet hem eens en andermaal gezegt. *Je le luy ai dit une fois & encore une autre.*

ANDERS. Adv. Op een andere wyze. *Autrement, d'une autre ſorte.* Doed het anders, vat het anders aan. *Faites le autrement, prenez vous y autrement, d'une autre maniere.* Het kan anders niet wezen. *Cela ne peut être autrement.* Hy is ANDERS, nog anders dan voor dat hy op reis ging. *Il n'eſt point autre que lors qu'il ſe mit en voyage, il eſt tout le même qu'il etoit avant de voyager.* 't Is niet anders als om u te kwellen. *C'eſt ſeulement pour vous tarabuſter, ce n'eſt que pour vous tourmenter.*

ANDERS. Ander menſch, andere zaak. *Autre homme, autre choſe.* 't Is iemand anders. *C'eſt quelqu'autre.* 't Kan niemand anders zyn *Ce ne peut être perſonne autre, aucun autre.* Men moet een anders goed, een anders vrouw niet begeeren. *Il ne faut pas convoiter le bien, la femme d'autrui.* Hebt gy niet ANDERS, geen andere zaak te zeggen? *N'avez vous pas autre choſe à dire?*

ANDERSINS of ANDERZINS. Adv. Anders. *Autrement, d'autre maniere.* Hy legt die text anderſins uit. *Il explique ce texte autrement, d'autre maniere.* ANDERZINS, anders zult gy te kort ſchieten. *Autrement vous n'en viendrez pas à bout.*

ANDOREN. Witte Andoren, malrove; zeker plant, *Marrhubium* in 't Latyn. *De la Marrhube* f.

ANDYVIE. Endyvie, tuin- en veld-gewaſch, ook *chicorey* genaamd. *De la chicorée, de l'endive.* Andyvie ſlaa. *Salade de chicorée.* Wilde endyvie. *De la chicorée, de l'endive ſauvage.*

ANEMOON of bloem van Adonis, bekende Lentebloem. *Anemone.* f. *Fleur Printanniere, dont il y a de pluſieurs ſortes.*

ANGEL. m. Vishoek. *Hameçon.* m. *Crochet où ſe prend le poiſſon.* 't Lok-aas bedekt den angel. *L'appaſt cache l'hameçon* Den ANGEL, de prikkel der byen. *L'aiguillon, la trompe piquante des mouches à miel* m De ANGELS, de ſteekels der kooren-airen. *Les barbes, les pointes des epis de bled.*

ANGELICA of ANGELIKA. Zeker kruid of plantgewas dat ingeleid, geconfyt word. *De l'Angelique.*

ANGELIER of ANJELIER. Bekende welriekende bloem. *Oeillet.* m Enkelde angelier, dubbelde angelier. *Oeillet ſimple, oeillet double.* Angelier ſtam. *Pied d'oeillet.* ANGELIER loot. *Brin.* m. *marcotte d'oeillet* f.

ANGELTJEN. Kleinen angel, hoekje, prikkel. *Petit hameçon ou petit aiguillon.* m.

ANGST. m. Schrik, vrees, vervaardheid. *Frayeur, peur, crainte, apprehenſion.* f. Een doodelyke angſt. *Une frayeur mortelle.* ANGSTVALLIG. Beteuterd, bekommerd, tedermoedig. *Timide, ſcrupuleux, timoré.* Een angſtvallig gemoed. *Un eſprit timide, une conſcience timorée.* ANGSTVALLIGHEID. f. Angſt, beteuterdheid, bekommering, ſchroom, tedermoedigheid. *Timidité, crainte, frayeur.* f. *Scrupule* m. De angſtvalligheden van een knaagend gewiſſen. *Les craintes, frayeurs d'une conſcience bourrelée, timorée.*

ANJELIER. Nagelbloem. zie ANGELIER. *Oeillet.* m. Een anjelier ruiker. *Un bouquet d'oeillets.*

ANKER. n. Bekend ſcheeps-tuig. *Ancre.* f. Het plegt- of ſtop-anker, 't zwaarſte anker. *La grande ou la maitreſſe ancre.* Het werp-anker. *L'ancre de touë.* Het tuy-anker. *L'ancre d'affourché.* Anker voor de boeg, klaar om te vieren. *Ancre de veille.* Het anker laaten vallen, 't anker uitwerpen. *Moüiller l'ancre.* Ten anker komen. *Se mettre à l'ancre.* Voor anker leggen. *être à l'ancre.* Op zyn anker ryden. *Jouer ſur ſon ancre.* Het anker ligten. *Lever l'ancre.* Hy is het ANKER van myn hoop, hy is myn ſtut, redeverlaat. *Il eſt l'ancre de mon eſpoir, il eſt mon appuy, mon refuge.* Van zyn neus een anker maaken, ſpreekw:

niet

Digitized by Google

niet verder willen zien als zyn neus lang is. *Ne vouloir pas voir plus loin que son nez, s'aveugler sur quelque chose.* Hy is zoo vet als een Spaansch anker, gelsch: *Il est gras comme un ancre, il est sec comme un bois.* Op een anker te land komen, tegen alle verwagting, tegen alle hoop ontkomen, gelukken. *Se sauver, réüssir inopinément, contre toute espérance.* Het anker agter de kat zetten, niet meer behoeven te vaaren, te wurmen om de kost. *Avoir son pain cuit, n'avoir plus besoin de frequenter la mer, de tracasser sa vie.*

ANKER. Muur-yzer, kram om een muur te versterken, hegt te houden. *Crampon.* m. *Main de fer pour soutenir un mur.* f. Een schoorsteen met ankers ophouden. *Soutenir une cheminée avec des crampons, des mains de fer.*

ANKER. Wyn vaatje, wyn maat van twee en dertig mingelen. *Petite futaille, baril tenant trente deux mingles.* Een anker wyn. *Un ancre de vin.*

ANKERAGIE. f. Anker-geld aan den Haven-meester te betaalen. *Le droit d'ancrage, le droit que l'on paye au Gardien du port ou de la rade.*

De ANKER-ARMEN. f. pl. De twee leden des ankers, wederzyds onder de anker-schagt uitsteekende. *Les bras ou les branches de l'ancre.*

ANKEREN. v. n. Het anker laaten vallen. *Ancrer, moüiller l'ancre.* Op zeven, op vyftien vademen waters ankeren. *Moüiller, ancrer à sept, à quinze brasses d'eau.* Wy ankerden onder 't kasteel van... *Nous ancrâmes, nous moüillâmes, nous mîmes à l'ancre sous le chateau de..*

ANKER-GROND. f. Anker-plaats, plaats daar men ankeren kan. *Ancrage, moüillage.* f. *Fonds où l'on peut ancrer.* m. Een goede, een slegte anker-grond. *Un bon, un mauvais ancrage, moüillage.*

De ANKER-HANDEN of ANKER-TANDEN. Uiterste punten en bladen der anker-armen. *Les pattes de l'ancre.* Het ANKER-OOG. Oog aan 't end van de anker-steel, daar de anker-ring door gaat. *Le trou ou l'oeil de l'ancre, par où passe l'anneau ou l'arganeau.* De ANKER-RING. Ring daar het kabel touw aan vast gemaakt word. *L'arganeau.* m. *L'anneau auquel le cable est attaché.* De ANKER-SCHAGT of ANKER-STEEL. 't Langste gedeelte van 't anker. *La verge de l'ancre.*

De ANKER-SCHOEN. De bus of het hout dat als een schoen aan de anker-handen gedaan werd, op dat het de boeg niet beschadige. *Le soulier, la boete ou l'etuy de l'ancre.* ANKER-SMIT. *Un forgeur d'ancres, un ouvrier, un marechal qui forge des ancres.* ANKER-STOK. Dwars hout by de anker-ring vast geklonken, om de anker-armen en tanden beter in de grond te doen varten. *Le jas, l'essieu ou le jouet de l'ancre.* ANKER-TALIE. Talie daar men het anker mede ophyst. *Amare.* f. *Cordage qui sert à hisser l'ancre.* m. ANKER-TOUW, KABEL-TOUW. *Cable.* m. Een zwaar anker-touw. *Un gros cable.*

ANSJOVIS of ANCHOVIS. Visje als de sardyn van groote, en op de kusten van Provence zeer gemeen. *Anchois.* m. Een vaatje ansjovis. *Un baril d'anchois.*

ANTICHRIST. Tegen-Christ, vyand van Christi Koninkryk. *L'Antechrist.* De geloovige die onder de dwingelandy des Antichrist zugten. *Les fidelles qui soupirent sous la tyrannie de l'Anteschrist.* Het ANTICHRISTENDOM. 't Ryk van den Antichrist. *Le Royaume, le Regne de l'Anteschrist, l'Antechristianisme.* m. Grotius heeft gedagt dat door den Antichrist Keizer Caligula gemeend was.

ANTIMONIE, SPIES GLAS. Voornaam bergstof, berg-zout in de Artseny-kunde veel gebruikt. *De l'Antimoine.* De Antimonie is een vergif als die kwalyk bereid word.

ANTWOORD. n. Beschеid. *Reponse.* f. Een duidelyk antwoord. *Une reponse positive, categorique.* Een dubbelzinnig of twyfelagtig antwoord. *Une reponse ambigue ou douteuse.* In antwoord op uwe aangenaame laatste van den vierde deses. *En reponse à votre agréable du quatrième du courant.* Een vryer ten ANTWOORD staan, een vryer graag aanhooren, gunstig ontfangen. *Ecouter un galant, prêter l'oreille à la fleurette, s'en laisser conter.*

ANTWOORDEN. v. a. Antwoord geeven. *Repondre, faire reponse.* Van pas, wel ter sneede antwoorden. *Répondre à propos, répondre juste.* Op een brief ANTWOORDEN, een brief beantwoorden. *Repondre à une lettre, faire réponse à une lettre.*

ANYL of INDIGO. Kostelyk Indiaansch paers verfstof. *De l'Indigo.* Een vaatjen anyl. *Un barril d'Indigo.*

ANYS. Vrugt van de anys-boom of anys-plant. *De l'anis, fruit ou graine de l'arbuste de ce nom.* Suiker ANYS, Franse muize-keutels. *De la dragée d'anis.* Fransch ANYS, anys-water van Rochel, &c. *De la fenoüillette.* Dubbelden anys, Rhynschen anys. *Du meilleur, du double anis, de l'anis du Rhin* ANYS-BOOM, anys-plant, anys-kruit. *Plante, arbuste qui porte l'anis, dont la graine s'appelle de l'anis* ANYS-ZAAD *De la graine ou semence d'anis.* Anys-zaad is wind-verdryvend. *La graine, la semence d'anis est carminative, chasse les vents.*

A P.

APOCRYF. ond: w: lees APOKRIEF. Adj Twyfelagtig, welkers gezag betwist word. *Apocryphe, douteux, dont l'autorité est contestée.* De Maccabeen en andere Apocryfe boeken des Ouden Testaments. *Les Maccabées & autres livres Apocryphes de l'Ancien Testament.*

APOINTÉ, APOINCTÉ. ond: w: Soldaat die hooger maandgeld trekt als een gemeen soldaat, en minder wagten waarneemd. *Apointé, soldat qui tire plus haute paye que les autres* Hy vaart voor *Apointé*, voor dood-eeter, hy doed geen schepsdienst, en trekt echter maandgeld. *Il fait le voyage en qualité d'apointé, de mortepaye.*

APOSTEL. KRUIS-GEZANT. Uitgezondene Leeraar. *Apôtre ou Apôtre.* Ende Jesus zeide tot zyne Apostelen. *Et Jesus dit à ses Apôtres.* 't Is een ruigen APOSTEL, een lichtmis. *C'est un bon apôtre, un libertin, un debauché.* Op zyn apostels-paarden ryden, de weg te voet afleggen. *Voyager sur les chevaux de Saint François, des Capucins; marcher à beau pied sans lance.* APOSTEL. Jong Predikant die zyn eerste beroep verwagt. *Apôtre, jeune Ministre qui attend sa premiere vocation.*

APOSTEL-AMPT, APOSTEL-SCHAP. Bediening van den Apostel of Boet-gezant. *Apôtolat.* m.

APOSTIL. zie BYSCHRIFT. *Apôtille.* f.

APOSTOLISCH. Adj. Dat den Apostel of het Apostelampt betreft. *Apôtolique.* Apostolische leere, Apostolische zending. *Doctrine, mission Apôtolique.* De Apostolische, de Roomsche stoel. *Le siege Apôtolique.*

APOSTROOPH van 't Latynsch woord *Apôtropha.* Letter uitlaating. *Apôtrophe.* m. *De boom werd in 't Frans met een l' en een apostrooph geschreven.* L'arbre.

APOTEEK of APOTHEEK. Artseny berei-winkel, Apotheekers winkel. *Apoticairerie, boutique d'apoticaire.* f. Consert van vlier in den apotheek haalen.

Aller

Aller querir un peu de conſerve de ſureau chez l'apoticaire. APOTEEKER, APOTHECAR. Kruid-menger, Artſeny-bereider. *Apoticaire* ou *Apothicaire.* 't Is een aardigen apoteeker, een drollige ſnaak. fig: ſpr: *C'eſt un drole de corps, un maîtregonin, un drole qui en ſçait long.* Hy maakt van zyn lyf een Apothekers winkel. gekſch: *Il fait de ſon corps une boutique d'Apoticaire.*

APPARENT. zie WAARSCHYNLYK. Te denken *Apparent, à quoy il y a de l'apparence.* APPARENTIE zie WAARSCHYNLYKHEID, ſchynbaarheid. *Apparence, vray ſemblance.* f.

APPEL. n. Stadh: w: Betrekking voor een hooger Gerecht. *Appel.* m. *Terme du Barreau.* Buiten appel, zonder appel, volſtrekkelyk vonnis wyzen. *Juger ſans appel, juger deffinitivement.* De E. werd hier helder uitgeſprooken, ter onderſcheidinge van *Appel* bekende boomvrugt; hebbende dit woord waarſchynelyk aanleiding gegeeven tot het gebruik der vokaal-ſtreepen, daar de Konſtgenooten van *Nil Volentibus Arduum*, hunne ſchriften zoo cierlyk mede doorſpekken.

APPEL. m. Vrugt van den appel-boom. Hier heeft de E. een dove klank. *Pomme.* Een zuuren appel. *Une pomme aigre* ou *pomme ſure.* Een zoeten appel. *Une pomme douce.* Gebrade appelen. *Des pommes roties.* De tweedragts-APPEL in der Goden zaal geworpen. *La pomme de diſcorde jettée dans la ſalle des Dieux.* Adams-APPEL, de knoop of dikte in 's mans voorhals. *La pomme d'Adam, groſſeur au noeud de la gorge de l'homme.* De oog-APPEL. *La prunelle de l'oeuil.*

APPEL, werd ook van de vrugt van andere dan appelboomen gezegt. Een bitteren Oranjen-appel. *Une Orange amere* ou *de Portugal.* Een Chinâs-appel, zoeten appel. *Une orange de la Chine, orange douce.* Een pyn-appel. *Une pomme de pin.* Aard-APPELEN, aard-builen. *Des topinambours, eſpeces de truffes.* De Ryks-APPEL, Waereldkloot, een der kenteekens der Keizerlyke waardigheid. *Le Globe Imperial, le Globe de l'Empire.*

APPEL-BLOESSEM. f. Appel-bloeyſel. *Des fleurs de pommier.* Een appel-bloeſſem koleurd ſtof. *Une etoffe couleur de fleur de pommier.*

APPEL-BOOM. m. *Pommier.* m. Appel-boome hout. *Du bois de pommier.* APPEL-DRANK. Drank van uitgeperſte appelen. *Du cydre, du pommé.*

APPEL-FLAAUWTE. f. Kwaalykheid, walg-luſt. *Pamoiſſon, foibleſſe.* f. *Mal de coeur.* m.

APPEL-GRAAUW. Adj. Geſpikkeld, bont-verwig, met witte en graauwe plekken. *Gris pommelé.* Appel-graauwe paarden. *Des chevaux pommelez*, ou *gris pommelez.*

APPEL-GROEN. Adj. Groen, na 't groen der appelen zweemende. *Verd de pomme.* Een appel-groen ſtof. *Une etoffe d'un verd de pomme.*

APPEL-MAN. Fruit verkooper. *Fruitier, marchand de pommes, homme aux pommes.* Den appel-man komt om zyn geld. gem: ſpr: *Le marchand, l'homme aux pommes vient chercher ſon argent. Ceci ſe dit en parlant d'Enfans devenus malades pour avoir mangé trop de fruits.*

APPEL-MAND. f. Mand daar appelen in gedaan en bewaard worden. *Panier aux pommes* ou *à pommes.* m.

De APPEL-MARKT. Fruit-markt. *Le marché aux pommes, la place où ſe vendent les pommes & autres fruits.*

APPEL-MOES. Dun geſnedene en geſtoofde appelen. *Compôte de pommes.* f. Appel-moes by 't gebraad eeten. *Manger de la compôte de pommes avec le roti.* APPEL-SOP. Sop daar appelen in gekookt zyn. *Eſpece de potage aux pommes.*

APPEL-TAART. f. *Tarte en pommes* ou *aux pommes.* f.

APPEL-TEEF. ſcheldw: op een fruit-koopſter of ander vrouw-menſch dat ſterk in den bek is, toepaſſelyk. *Une harangere, une effrontée qui eſt forte en gueule.*

APPEL-VELD. n. APPEL-TUIN. m. Bogaard met appel-boomen beplant. *Une pommeraye.*

APPEL-WYF. Appel-koopſter. *Une marchande de pommes, une fruitiere.*

APPELZALF. f. Smeer, blanketſel van reuzel en appelſap ſamen geſteld, om de klooven der lippen &c. te beſtryken. *De la pommade.* f. *Onguent bon contre la geſure des levres.*

APRIL. Gras-maand. *Avril.* Paaſchen komt gemeenlyk in April. *Pâque vient d'ordinaire en Avril.* Iemand van den APRIL geeven, hem een loogen op de mouw ſpellen, voor 't matje laaten loopen op den eerſten dag van April. *Vendre, donner du poiſſon d'Avril à quelqu'un, luy donner une bourde, l'envoyer de Herode à Pilate au premier d'Avril.*

A R.

ARABIS of ARABISCH. Adj. Dat Arabien of de Arabiers betreft. *Arabique, Arabeſque.* Arabiſche gom. *De la gomme Arabique.* De Arabiſche Taal of het Arabiſch verſtaan. *Entendre l'Arabe, le Langage Arabique.* Arabiſche cieraaden, Arabiſche letters. *Des ornements, des caracteres Arabeſques*

ARAK of ARECA. Indiaanſche vrugt als een nootemuſcaat daar de Indiaanen veel van kaauwen en met de Betel, een andere vrugt gemengd, rood van ſpuwen. *De l'Areque, fruit des Indes lequel mâché, avec du Betel fait cracher rouge.*

ARBEID. m. Werk, moeyte die men ergens toe doed. *Labeur, travail.* m. *Peine.* f. Een zwaaren, moeyelyken arbeid. *Un grand, un penible labeur.* Van den arbeid vermoeyt, afgemat zyn. *Être fatigué, crevé de travail.* 't Is verlooren arbeid, verloore moeyte, 't is de moriaan geſchuurd. *C'eſt travail perdu, peine perduë. c'eſt battre l'eau.* Den ARBEID op 't lyf krygen, in baarens nood zyn. *être priſe du mal d'Enfant, entrer en travail.* Zy heeft een zwaaren arbeid gehad. *Elle a eu un rude travail, une rude couche.* Den ARBEID, de werking, kooking, opgiſting van de moſt, van de nieuwe wyn. *Le travail, la fermentation du vin nouveau.*

ARBEIDEN. v. a. Werken, doende zyn. *Travailler, agir.* In den akker, in den wyngaard arbeiden. *Travailler au champ, travailler à la vigne.* Aan 't uitvinden van geldmiddelen arbeiden. *Travailler à trouver des finances.* Aan een Tooneelſtuk arbeiden. *Travailler à une piece Dramatique.* Als de wyn begind te ARBEIDEN, te werken, te kooken, op te giſten. *Quand le vin commence à travailler, bouillir, fermenter.*

ARBEIDER. Arbeids-man, werk-man, dag-huurder. *Ouvrier, travailleur, homme de journée.* ARBEIDERS aan 't getouw, Wevers. *Des ouvriers au metier, des tiſſerands.* ARBEIDERS aan de Timmerwerf, ſcheeps-timmerluiden. *Ouvriers, charpentiers de l'Atelier* ou *du Chantier où l'on conſtruit les vaiſſeaux.* ARBEIDERS aan de ſchans-werken, in de loopgraven. *Travailleurs; pioniers, ceux qui travaillent aux approches, dans les tranchées.*

ARBEIDSAAM. Adj. Werkſaam. *Laborieux, agiſſant, aimant le travail.* De Hollanders zyn arbeidſaam en zuinig. *Les Hollandois ſont laborieux & epargnants.* ARBEIDSAAMHEID, f. Werkſaamheid. *Diligence, humeur laborieuſe, agiſſante.* ARBEIDSAAMLYK, Adv. Op een arbeidſaame wyze. *Laborieuſement.*

ARBEIDS-LOON. n. werk-loon, dag-huur. *Salaire* m.

Digitized by Google

Journée, paye de l'ouvrier. f. ARBEIDS-LUIDEN, arbeids-volk, werk-luiden. *Ouvriers, gens de journée, de metier, travailleurs, manoeuvriers.*

ARBEIDS-MAN. werk-man, dag-huurder. *Ouvrier, homme de journée, manoeuvre.* ARBEIDSTER, werk-vrouw, dag-huurſter. *Ouvriere, femme de journée.* ARBEIDS-VOLK, arbeids-luiden, werk-volk. *Des ouvriers, travailleurs, gens de metier.*

ARBITRAGE. f. ond: w: Scheids-mans uitſpraak, vonnis van goede mannen. *Arbitrage, Jugement d'arbitres.* m. Een geſchil in *Arbitrage* ſtellen, aan de uitſpraak van *Arbiters* of goede mannen laaten. *Mettre un different, une affaire en arbitrage.*

ARCHITECT. zie BOUW-MEESTER, Bouw-konſtenaar, aanlegger en beſtierder van 't merſel- en timmer-werk tot een gebouw noodzakelyk. *Architecte, directeur de bâtiments.*

ARCHITRAAF. woord der Bouwkunde, PYLAAR-KRUIN, zwaare ſchoor-balk, op twee pylaaren ruſtende. *Architrave.* m. *Groſſe piece de bois, appuyée ſur deux colomnes.*

ARDUIN-STEEN. m. Uitgehouwe berg-ſteen. *Pierre à bâtir ſoit blanche ou bleue; ſorte de pierre de taille.* Een arduin-ſteene huis. *Une maiſon bâtie de pierres de taille.*

AREND. m. ſterkſte en moedigſte vogel. *Aigle.* m & f. Den Arend was het veldteken der oude Romeinen. *L'Aigle etoit l'enſeigne militaire des anciens Romains.* De dubbelden Arend in 's Keizers Wapen, verbeeld het Weſterſche en 't Ooſterſche Ryk. *Le double Aigle dans les Armes de l'Empereur, repréſente l'Empire d'Occident & l'Empire d'Orient.*

AREND-JONG. n. Jongen Arend. *Aiglon, petit de l'Aigle.* m.

AREND-NEUS. f. Gebogchelde-, kromme neus. *Nez d'Aigle, nez crochu, nez vouté.*

AREND-OOGEN. *Des yeux d'Aigle.* Hy heeft Arends-oogen inde kop. fig: ſpreekw: *Il a des yeux d'Aigle, des ycux d'Argus, des yeux perçants.*

AREND-STEEN. m. Steen die men in de Arends-neſten vind, en daar men veel eigenſchappen aan toeſchryft. *Pierre d'Aigle.* f.

ARG of ERG. Adj. Loos, ſnood. *Ruſé, fin, malin.* 't Is een arg mannetje. *C'eſt un petit homme ruſé, un malin petit homme.* ARG, werd ook voor ARGHEID, liſtigheid genomen. *Fineſſe, ruſe, malice.* Ik heb 'er geen arg in. *Je n'y entends point fineſſe; je le dis comme je le penſe.* Die arg denkt, vaart arg in 't hart. ſpr: w: *Hony ſoit qui mal y penſe. Deviſe des Chevaliers de la Jarretiere.* ARGHEID, argliſtigheid, fynigheid, ſnoodheid. *Fineſſe, ruſe, malice, mechanceté.* f. De argheid ziet hem ten oogen uit. *La fineſſe, la ruſe, la malice ſe lit dans ſes yeux.*

ARGLISTIG. Adj. Fyn, doortrapt, ſnood, bedriegelyk. *Ruſé, ſubtil, artificieux, fin, malin, trompeur.* Een argliſtig menſch. *Un homme ſubtil, ruſé, artificieux.* Zyt argliſtig als de ſlange, en eenvoudig als de duive. *Soyez ruſez comme le ſerpent, & ſimples comme la colombe.* ARGLISTIGHEID, arg, loosheid, doortraptheid. *Ruſe, malice, fineſſe.* f. *Artifice.* m. Hy kwam hem met zulk een argliſtigheid aan boord. *Il l'aborda, s'adreſſa à luy avec tant de fineſſe, il le tâta avec tant d'artifice.* ARGLISTIGLYK, met argliſtigheid, op eene argliſtige wyze. *Avec ruſe, avec fineſſe; finement, captieuſement.*

ARGWAAN. f. Misvertrouwen, agterdogt. *Meſiance.* f. *Soupçon.* m. Argwaan tegen iemand opvatten. *Entrer en meſiance, en ſoupçon contre quelqu'un.*

ARGWAANIG, agterkouſſig, misvertrouwend. *Meſiant, ſoupçonneux.* Een argwaanig menſch duid alles ten kwaade. *Une perſonne meſiante, ſoupçonneuſe prend tout en mauvaiſe part.*

De ARKE Noachs. Dryvend geſtel door Gods laſt om den Zondvloet te ontgaan, gebouwd. *L'Arche de Noé.* f. De ketters en ſcheurmaakers zyn buiten de ARKE, buiten de Kerk. *Les heretiques & ſchismatiques ſont hors de l'Arche, hors de l'Egliſe.* De ARKE des Verbonds, gewyde kiſt daar de Tafels van de Wet &c. in bewaard wierden. *L'Arche de l'Alliance.*

ARM. m. Bekend gedeelte, lit van 's menſchen ligchaam. *Bras.* De regter arm. *Le bras droit.* De linker arm. *Le bras gauche.* Hy heeft een zeeren arm. *Il a mal au bras.* Den arm in een ſluyer draagen. *Porter le bras en echarpe.* Een kind in zyne armen neemen. *Prendre un enfant dans ſes bras.* Iemand met open armen ontfangen. fig: ſpr: *Recevoir quelqu'un à bras ouverts.* Met de armen kruiſſeling over malkander blyven zitten. *Demeurer les bras croiſez.* Zy heeft haar rechter ARM, haar man, haar zoon, broodwinner verlooren. *Elle a perdu ſon bras droit, ſon mari, ſon fils, ſon gagne pain.* Den ARM des Heeren is niet verkort. ſchr: ſpr: *Le bras de l'Eternel n'eſt point raccourci.* De waereldlyken ARM, de Overigheid. *Le bras ſeculier, la Puiſſance temporelle.* Een miſdaadige den waereldlyken arm overgeeven. *Abandonner un criminel au bras ſeculier.*

ARM, word ook van Rivieren &c. gezegt. *Bras, en parlant des Rivieres &c.* De Waal is een arm, een tak, ſpruit van den Rhyn. *Le Waal eſt un bras du Rhin.* Het Y is een arm, een bocht, inham van de Zuider Zee. *L'Y eſt un bras de la Suderzee.*

ARM vol, zoo veel men in zyne armen omvangen, draagen kan. *Braſſée.* f. Breng hier een arm vol hout. *Apportez icy une braſſée de bois.*

ARM. Adj. Nood-druftig, geldeloos. *Pauvre, indigent.* Een arm ſoldaat, een arme vrouw. *Un pauvre ſoldat, une pauvre femme.* Hy is zoo arm als Job. *Il eſt pauvre comme Job.* Voor den armen met de ſchaal omgaan. *Faire la colecte pour les pauvres.* Goed arms zyn. *être bon aux pauvres, charitable envers les pauvres.* ARM, werd ook gezegt van alle die in ſlegten ſtaat zyn. De arme man, de arme vrouw is zeer te beklaagen. *Le pauvre homme, la pauvre femme eſt bien à plaindre.* Een ARM, een ſchraal land. *Un pauvre pays.* De Hebreeuwſche Taal is heel arm, heeft heel weinig woorden. *La Langue Hebraique eſt bien pauvre, bien ſeche, peu copieuſe.*

ARMAGTIG. zie ARMHARTIG, kleinhartig. *Puſillamme, pauvre, mepriſable.* 't Is een armagtig ſchryver. *C'eſt un pauvre ecrivain, un pauvre cancre.*

ARM-BAND. m. Arm-cieraad, arm-ring, arm-ſnoer. *Ligature en bracelet.* f. *Ruban lié, attaché autour du bras vers le poignet.*

ARM-BEZORGER. Diakon, uitdeeler der aalmoeſſen. *Diacre, collecteur pour les pauvres, celuy qui diſtribué les aumones aux pauvres.*

ARM-BOS, ARM-BUS. f. Bos, bus daar de aalmoeſſen in geſtoken, bewaard worden. *La boëte aux pauvres, le tronc aux pauvres.*

ARM-CIERAAD. n. Arm-band, arm-ſnoer. *Braſſelet, ornement attaché autour du bras.* m.

't ARME-GELD. 't geld tot onderhoudinge der armen geſchikt. *L'argent des pauvres, l'argent deſtiné pour l'entretien des pauvres.*

ARMELYK. Adj. Slegt, gering, nood-druftig. *Pauvre, miſerable.* Een armelyk Dorp. *Un pauvre,*

un

Digitized by Google

un miſerable Village. Een armelyk kleed. *Un pauvre, un mechant habit.* ARMELYK, armoediglyk leeven. *Vivre pauvrement, avoir peine à vivre.*

ARMELYN of HERMELYN. f. Wit diertje in 't Noorden gemeen. *Hermine.* f. *Sorte de beleſte blanche.* De armelyn is het zinnebeeld van de reinigheid. *L'hermine eſt l'emblême de la pureté.*

De ARMEN. De arme luiden. *Les pauvres gens.* Gedenk den armen. *Ayez ſouvenance des pauvres, ſouvenez vous des pauvres.* De huis armen. *Les pauvres honteux.* Van den armen, van de Diakony leeven. *être nourri, entretenu des deniers des pauvres, être aſſiſté de l'Egliſe, être à l'aſſiſtance de la Diaconie.*

ARMHARTIG. Adj. Kleinhartig, krank, zwak, bevreesd. *Puſillanime, foible, pauvre.* Een armhartig, kleinhartig menſch, een bloodaart. *Un homme puſillanime, ſans coeur, un poltron, un pleutre.* Een ARMHARTIG, een ſlegt ſchilder. *Un pauvre peintre.* Een armhartige, een lamme, kreupele ſtyl. *Un pauvre ſtyle, un ſtyle plat.* ARMHARTIGHEID. f. Kleinhartigheid, blooheid, elende. *Puſillanimité, poltronerie, lâcheté, miſere.* f.

ARMINIAAN of REMONSTRANT. Voorſtaander der vrye wil, van Arminius, gewezene Profeſſor tot Leyde, aldus genaamd. *Arminien, Remonſtrant, partiſan du Franc arbitre.* De ſcherſſers noemen een gebraade Cabeljau-ſtaart of een opgeſnede en gebraade Baars een omgekeerden *Arminiaan* of ſlechts omgekeerden *Armiaan.*

ARMINIAANSCH. Adj. Remonſtrants. *Arminien, Remonſtrant, qui regarde le culte Arminien, la ſecte Arminienne.* De Arminiaanſche Kerk, de Arminiaanſche Leere. *L'Egliſe Arminienne, la Doctrine Arminienne, des Remonſtrants.*

ARM-LOOS. Adj. Zonder armen. *Sans bras, manchot.* Een arm-loos menſch. *Un homme ſans bras, manchot des deux bras.*

ARM-MAAKEN. v. a. Verarmen, arm doen worden. *Appauvrir.* Een ſchelling zal u niet arm maaken. *Un eſcalin ne vous appauvrira pas, ne vous rendra pas plus pauvre.*

ARMOEDE. f. Armoe, elende, nood-druft. *Pauvreté, miſere, indigence, neceſſité.* f. Tot armoede vervallen. *Tomber en neceſſité, être reduit en pauvreté.* Van armoede vergaan. *Perir de miſere.* Armoede is geen zonde. gem: ſpr: *Pauvreté n'eſt pas vice.* Wy verteerden daar ons geld in ARMOEDE, wy wierden 'er voor ons geld heel ſlegt geſchaft. *Nous y fimes fort pauvre chere pour notre argent.*

ARMOEDIG. Adj. Armelyk, arm, elendig, bedroeft. *Pauvre, miſerable, neceſſiteux, mepriſable.* Een armoedig of armelyk huisgezin. *Une pauvre famille, une famille neceſſiteuſe.* 't Is een armoedig, een elendig leven. *C'eſt une pauvre, une miſerable vie; une pitoyable, languiſſante vie.* 't Is een armoedige, bedroefde, verdrietige zaak. *C'eſt une triſte choſe; c'eſt quelque choſe de triſte, de pitoyable.* Een ARMOEDIG, armhartig ſchilder. *Un pauvre, un miſerable peintre, un barbouilleur.* ARMOEDIGHEID. f. Armoede, nood-druft. *Pauvreté, neceſſité.* f. ARMOEDIGHEID, armhartigheid, blooheid. *Puſillanimité, poltronerie.* f. ARMOEDIGLYK. Adv. Armelyk, elendiglyk. *Pauvrement, miſerablement.*

ARMOZYN of ARMOSYN. f. Zyde ſtof, veel tot voeringen gebruikt. *De l'Armoſin.* m. *etoffe de ſoye qu'on employe beaucoup en doublures.*

De ARM-PYP, 't arm-been, van de elleboog tot de hand te tekenen. *L'os du bras.* m.

ARM-RING. f. Arm-band, arm-cieraad. *Bracelet.* m. *un ruban ou autre ornement qui ſerre le poignet.*

ARM-SNOER. f. Arm-band, arm-cieraad. *Braſſelet.* m. *Collier ou ruban qui fait le tour du bras.* Een arm-ſnoer van fyne paerlen. *Un braſſelet de perles fines.*

ARM-STOEL. f. Leun-ſtoel, ſtaarſie-ſtoel. *Fauteuil* m. *Chaiſe à bras.* f. Den Afgezant plaatſte zig in een karmozyn fluweele arm-ſtoel. *L'Ambaſſadeur ſe plaça dans un fauteuil de velours cramoiſi.*

De ARM-STUKKEN van den yzere man, van den krygsman in 't volle geweer. *Les braſſards de l'homme armé de toutes pieces.* m. pl.

ARREST. zie BESLAG, AANHAALING. f. *Arreſt.* m. *Saiſie.* f. Daar is een arreſt op gedaan. *On a fait arreſt deſſus.* ARRESTEEREN zie AANHAALEN, AANHOUDEN, verbeuren. *Arreſter, ſaiſir.*

ARTICHOK of ARTISJOK. f. Bekend eetbaar tuin gewas. *Artichaud.* m. De ſtoel van de artichok. *Le cul de l'artichaud.* ARTICHOKKEN onder de aard, aardappelen. *Des topinambours, eſpeces de truffes.*

ARTICUL. ond: w: ARTIKEL of ARTYKEL. Gedeelte, lit, ſnyding, afdeeling *Article.* m *Section, partie.* f. Na den inhoud van 't vyfde, zeſde articul van 't Tractaat. *Suivant la teneur du cinquiéme, du ſixiéme Article du Traitté.* De Articulen des Geloofs. *Les Articles de Foy.*

ARTIKEL, ARTICUL. woord-lit, tot buiging of *declinatie* der Naamen, noodzakelyk. *Article.* m. *particule neceſſaire à la declinaiſon des Noms.*

ARTIKEL-BRIEF. Dus werd genaamd het Plakkaat van 's Lands Overigheid, naar 't welke de Officieren en Zeeluiden ten Oorlog dienende, hen moeten gedraagen. *Ordonnance, police de Marine.* f. *Reglement, ſtatut des Etats concernant les Officiers & gens de Marine.*

ARTILLERY. zie GESCHUT. Leger-ſtukken *Artillerie.* f. Artillery paarden. *Chevaux d'artillerie.*

ARTS of ARTZ. Genees-heer, Medicyn-meeſter, *Doctor* in de platte Taal. *Medecin.* Een ervaren Arts. *Un Medecin expert.* ARTSENY. f. Genees-kruid, of kruiden, geneesmiddelen uit de Apoteek te haalen. *Remedes.* m pl. *Drogues medicinales.* f. pl. ARTSENY-BEREIDER, artſeny-menger, kruid-menger *Apoteeker* in 't onduitſch. *Apoticaire, celui qui prepare les drogues medicinales.* De ARTSENY-KUNDE, de kruid-menging, bereyding &c. *La ſcience de l'apoticaire.* ARTSENY-WINKEL, Apoteek, Apoteekers winkel. *Boutique d'Apoticaire, Apoticairerie.* f.

A S.

AS of ASCH. f. Overblyfſel van 't geen uitgebrand is. *Cendre.* f. In de as wroeten, ſchommelen. *Remuer la cendre; fouiller, fourgonner dans les cendres.* Wy zyn niet dan ſtof en as. *Nous ne ſommes que poudre & cendre.* Tuſſchen twee ſtoelen in de as zitten. fig: ſpr: *être entre deux ſelles le cul à terre.*

AS of ASCH. Tot gebruik van Bleekers, verwers &c. *De la cendre à l'uſage des blanchiſſeurs, teinturiers &c.* Pot-as, Moſcoviſe as. *De la potaſſe, cendre de Moſcovie.* Weed-as *De la gueſde ou gueda'ſſe, de la gravelée, eſpece de ſoude.*

AS. Wagen-as, ſpil op welke een rad draayd. *Eſſieu de roue* m. De as ſmeeren. *Graiſſer l'eſſieu.* De waereld ſtaat vaſt op zynen As. *Le monde demeure ferme ſur ſon Axe.*

AS-BAK. Vulnis-bak *Bac aux cendres.* m. *Eſpece de retranchement où l'on garde les cendres.*

ASBEER. ſcheldw: vulnis-man, karre-man die de aſch en andere vuiligheid van de ſtraat opneemt. *Cendrier, homme qui amaſſe les cendres, qui prend les cendres des bourgeois dans ſon tombereau.*

Digitized by Google

AS-BEZEM. Bezem om de as aan te veegen. *Balay aux cendres.* m. *balay de cheminée pour relever les cendres du foyer.*

AS-BRANDER. Een die 't hout der boſſchen tot aſſche maakt. *Cendrier, celui qui fait de la cendre en brulant le bois des forets.*

ASBUS, ASKRUIK. f. Bus of kruik daar de aſch van een uitgebrand lyk in opgegaard en overgehouden wierd. *Urne.* f. *Vaiſſeau, vaſe, dans lequel on recueilloit & gardoit la cendre d'un corps mort brulé en ceremonie.*

ASCH, ASSCHE of AS. f. Overblyfſel van 't geen uitgebrand is. *De la cendre.* De aſch aanveegen, de aſch opneemen. *Balayer les cendres, lever les cendres.* Men moet de aſſche der dooden niet omroeren. fig: ſpr: *Il ne faut point remuer la cendre des morts.*

ASCHDAG of ASDAG. Eerſten dag in de Vaſten op welken men zyn voorhoofd met aſche bekruiſt, beſtrooyd. *Les cendres, le jour des cendres.*

ASSCHE, AS of ASCH. *De la cendre* De gantſche ſtad wierd tot aſſche verteerd. *Toute la ville fut reduite en cendre.*

ASCHGRAAUW of ASGRAAUW. Adj. *Gris cendré, couleur de cendre.* Een asgraauwe rok aan hebben. *Avoir un habit gris cendré.*

ASDAG of ASCHDAG. Eerſte Woensdag in de Vaſten, aldus genaamd, om dat als dan de Prieſter de Parochianen aſch op 't voorhoofd ſtrooyd. *Les cendres, le jour des cendres.*

ASGAT. Aſſe-poeſter, meisje dat in de aſſche wroet, gaat zitten. *Culcendron, cendrillon.* 't Is een leelyk asgat. *C'eſt un vilain culcendron.*

ASIATISCH. Adj. Dat Aſia betreft. *Aſiatique.* Aſiatiſche of opgepronkte ſtyl. *Style Aſiatique, ampoulé*

ASKAKS of AKSKAKS. Quanſuis, als of. *Comme ſi, ſous ombre, ſous pretexte de.* 't Is akskaks om edelmoedig te ſchynen. *C'eſt pour paroître genereux, pour faire le genereux.* Askaks of 'er veel aan gelegen was. *Tout comme s'il importoit beaucoup.*

ASKAR. f. Kar daar de as mede vervoerd werd *Tombereau.* m. *Charette à tranſporter les cendres.* f.

ASKETEL. f. Ketel daar de aſch in opgeſchept werd *Chaudron aux cendres.* m.

ASKRUIK, ASBUS. f. ASVAT. n. *Urne.* f. *Vaſe dans lequel ſe gardoient les cendres d'un mort.* m.

ASPERGIE. Spergie. f. Bekend tuin gewaſch. *Asperge.* f. Een bos aspergien. *Une botte d'asperges.* Een aspergie-bed. *Une couche, une planche d'asperges.* Een aspergie ſaus. *Une ſauce aux asperges.*

ASPUNT. f. Pool, uiterſte end der Waereld-ſpil of As van de Waereld kloot. *Pole.* m. *Extremité de l'axe* ou *de l'aſſieu du Monde.* De Noorder Aspunt. *Le Pole du Nord, le Pole Arctique* ou *Boreal.* De Zuider Aspunt. *Le Pole du Sud, Antarctique* ou *Meridional.*

De ASSCHOP of ASSCHUP. f. *La pelle à cendres* ou *pelle, ſimplement.*

ASSAYEUR of ESSAYEUR. Waardyn. Een die 't munt-aloy ſchat, waardeerd, op prys ſteld. *Eſſayeur, Officier preposé à mettre le prix aux monnoyes.*

ASSE-POESTER. aſchgat, kleuteritje dat in de aſche zit, wroet. *Culcendron, cendrillon.*

ASSIGNATIE. ond: w: f. Ordre, laſt om aan toonder &c. te betaalen. *Billet payable au porteur, ordre d'un Marchand à ſon debiteur de payer pour luy une certaine ſomme à celuy qui en eſt pourvû.*

ASSISTENT. ond: w: Noodhulp of *Commis* van een Koopman op een Ooſtindiſch ſchip &c. *Aſſiſtant, Commis de Marchand, Aide-marchand* ou *Facteur ſur un vaiſſeau des Indes.* Voor Aſſiſtent naar Ooſt-Indien vaaren. *Aller aux Indes en qualité d'Aſſiſtant, d'Aide-marchand.*

ASSURADEUR. VERZEKERAAR in Koopmans ſtyl: de geen die voor de ingelade goederen of ſchepen tegen zekere *premie*, inſtaat. *Aſſureur des marchandiſes embarquées*, ou *des vaiſſeaux qui les tranſportent.*

ASSURANT. ond: w: zie ONBESCHAAMD. 't Is een aſſurant kaerel, een aſſurante guit. *C'eſt un effronté, un effronté coquin.*

ASSURANTIE. f. Verzekering, verantwoording, in Koopmans ſtyl. *Aſſurance, en terme de Negoce.* f. Polis van Aſſurantie, verdrag tuſſchen den aſſuradeur en de geaſſureerde. *Police d'aſſurance.* f. *Contract entre l'aſſureur & celui qui fait aſſurer.* Premie van aſſurantie, 't voordeel dat den aſſuradeur trekt voor 't aſſureeren der goederen of ſchepen. *Prime d'aſſurance.* f. ASSURANTIE-KAMER of kamer van Aſſurantie. Gerechts-bank daar de opkomende verſchillen tuſſchen Aſſuradeurs en Geaſſureerdens onderzogt en beſlift worden. *Chambre d'Aſſurance* ou *des Aſſurances.* f. ASSUREEREN. v. a. ond: w: VERZEKEREN, inſtaan voor 't ſchip of laading van 't ſchip. *Aſſurer.* Hy had de helft van de waaren laaten aſſureeren. *Il avoit fait aſſurer la moitié des marchandiſes.*

ASVAT. n. ASBUS. Askruik, vat daar de aſſche der uitgebrande lyken in oude tyden, in bewaard wierden *Urne.* f. *Vaſe dans lequel on renfermoit jadis les cendres des morts.*

A T.

ATERLING. zie ONECHT. Baſtaart zoon. *Fils naturel, bâtard.*

ATLAS of ATHLAS. Waereld-draager, Waereld-torſſer, in de Dichters ſtyl. *Atlas.* Beladen als een Atlas. *Chargé comme un Atlas.* ATLAS of algemeen Kaart-boek, verzameling van alle Land- en Zeekaarten. *Atlas.* m *recueil de toutes les cartes Hydro- & Geographiques.* De Atlas van Blaauw, van Samſon. *L'Atlas de Blaauw, de Samſon.* ATLAS, is ook de naam van zeker Indiaanſch ſatyne ſtof. *De l'atlas, eſpece de ſatin des Indes ainſi nommé.* Zy heeft een ſamaer van atlas. *Elle a un manteau d'atlas.*

A U.

AUCTIE. ond: w: Opentlyke VERKOOPING van boeken. *Auction, vente publique de livres.* f. Ik heb dat boek op een *Auctie* gekogt. *J'ay acheté ce livre à une auction, à une vente publique.*

AUGUSTYNER Monnik. *Un Auguſtin, Religieux de l'ordre de Saint Auguſtin.* 't Klooſter der Auguſtyners. *Le cloître, le couvent des Auguſtins.* AUGUSTYN-letter, Druk-letter tuſſchen 't groot Romein en Cicero. *Auguſtin, caractere d'Imprimerie, ainſi nommé.*

A V.

AVARIE of AVARY. f. ond. w: Schade, verlies, ongemak aan goederen of ſchepen. *Avarie, perte.* f. *Dommage à un vaiſſeau* ou *aux marchandiſes.* Enkelde avarie. *Avarie ſimple.* Avary groſſe. *Groſſe avarie.*

AVEGAAR. Wagenmaakers boor om groote ronde gaaren te maaken. *Une tarriere, un outil de charron pour percer de grands trous ronds.*

AVEREGTS. Adj. Aaſſch, verkeerd. *De revers, à rebours.* Een averegtſe handſlag, een klap. *Un revers de main, un ſoufflet.* Een averegts of verkeerd beſcheid, antwoord. *Une reponſe de travers, à rebours, faite à contre-ſens.* Iets AVEREGTS verkeerd doen. *Faire quelque choſe à rebours, de travers, à contre-ſens, à rebours de bien.* Hy vat het averegts aan. *Il le pren.d*

Digitized by Google

prend à rebours, de travers. AVEREGTSHEID, verkeerdheid, scheefheid. *Contre-sens, qualité, etat de la chose faite de travers, à rebours.*

AVEROON, AVERUIT. Kruidt in 't Latyn *Abrotanum* genaamd. *De l'Aurone.* f. *Espece de plante.*

AVOND. m. Laatste gedeelte van den dag. *Le soir.* Morgen avond. *Demain au soir.* Gister avond. *Hier au soir.* Tegen den avond. *Vers le soir, sur le soir.* 't Word avond, den avond valt. *Le soir vient, il se fait nuit.* Den avond in 't koffy-huis doorbrengen. *Passer la soirée au caffé.* Heilig AVOND hebben, zyn taak afgedaan hebben. *Avoir achevé sa tâche, sa journée.* De schemer-avond. *L'entrechien & loup, le crepuscule du soir.*

AVOND. Daags voor, den avond te vooren. *La veille, le jour precedent.* Paas-avond, Saturdag voor P: *La veille de Pâque.* Mey-avond. *La veille de May.* Pinxter-avond. *La veille de la Pentecote.* Kers-avond. *La veille de Noël.*

AVONDEN. 't meervoud van AVOND en AVONDSTOND. *Soirées.* De lange avonden komen aan. *Les longues soirées viennent, nous allons avoir les longues soirées.*

AVOND-LUGT. f. Avond-vocht. *Serain.* m. *humidité du soir.* De Avond-lugt is ongezont in de honds-dagen. *Le serain est malsain dans la canicule.*

Het AVONDMAAL. De avondmaaltyd. *Le soupé,* ou *souper.* Men ging na het avondmaal in de tuin wat kuyeren. *On fut faire un tour de jardin après le soupé.* Het AVONDMAAL, het eeten voor den avond klaar maaken. *Preparer le soupé, faire cuire le soupé.*

AVONDMAAL. By uitnemendheid werd voor 't NAGTMAAL des Heeren genomen. *Cene.* f. *Souper du Seigneur.* Ten Avondmaal gaan, aan des Heeren Tafel gaan. *Aller à la Cene, Communier, faire la Cene, se présenter à la Table du Seigneur.*

AVONDMAALEN. v. n. De Avondmaaltyd nuttigen. *Souper, prendre le repas du soir.*

AVONDMAAL-GANGER, NAGTMAAL-GANGER. Geloovige die aan des Heeren Tafel gaat. *Communiant, celuy qui fait la Cene.*

AVONDMAAL HOUDEN. Avondmaalen. v. n. *Souper, prendre le repas du soir.* AVONDMAAL HOUDEN, Nagtmaal houden, des Heeren Nagtmaal vieren, *Faire la Cene, Communier.*

AVOND-MUZIEK. n. Avond-gezang *Serenade.* f. Hy gaf zyne minnares een heerlyk avond-muziek. *Il donna une très belle serenade à sa maitresse.*

AVOND-SCHOOL. n. *Ecole du soir.* f.

AVONDSTER. f. Poolster, *Vesperugo* in 't Latyn. *Etoile du soir.* f. *La Planete Venus qui paroit après le coucher du Soleil. Quand elle paroit le matin, elle s'appelle, l'Etoile du matin.*

AVOND-STOND. f. Avond-tyd. *Soirée.* f. Dat is een schoone, lieffelyke avond-stond! *La belle, l'agréable soirée!*

AVONTUUR of AVANTUUR. zie GEVAL, FORTUIN. *Avanture, fortune.* f. Avontuur zoeken, buit zoeken. *Chercher avanture, chercher fortune.* Dus loopt, draayd het rad van avontuure. *C'est ainsi que va la roue de fortune.* AVONTUURLYKE speelen, als kaart en dobbel-speelen. *Jeux d'avantures, de hazard.*

A Z.

AZYN. m. Edik. *Du vinaigre.* Vlier-azyn. *Du vinaigre de sureau.* Wyn-azyn. *Du vinaigre, absolument dit.* Bier-azyn. *Du vinaigre de biere.* Azyn over de salaad doen. *Mettre du vinaigre sur la salade.* Hy ziet zoo zuur als of hy azyn gedronken had, gekscb: *Il est aussi refrogné que s'il avoit bu du vinaigre, il a l'air bien rebarbatif.*

AZYN-BAKJE. n. Azyn-schoteltje, sauciertje daar azyn in gedaan werd. *Une caraffe* ou *un petit plat ou l'on met du vinaigre.* De salaad AZYNEN, azyn over de salaad doen. *Mettre du vinaigre sur la salade.*

AZYN-KAN. f. Azyn-potje. *Vinaigrier.* m. *Petit vase dans lequel on sert le vinaigre sur la table.* AZYN-KRAAMER, azynkooper, een die azyn verkoopt. *Un vinaigrier, vendeur de vinaigre.*

AZYN-MAAKER. Een die azyn maakt. *Vinaigrier, celuy qui fait du vinaigre.* AZYN-MAAKERY. f. Plaats daar men azyn maakt. *Loge* ou *lieu dans lequel on fait du vinaigre.* AZYN-VLES. f. *Bouteille* ou *buretre au vinaigre.* f.

AZYN-WATER. n. Samen-mengsel van water en azyn. *De l'oxicrat.* m.

B.

B A A.

BAADEN of BADEN. v. n. Zwemmen, zig in 't water ververschen. *Se baigner, baigner.* In de Zee, in de Rivier gaan baaden. *Aller baigner, s'aller baigner à la Mer, à la Riviere.* Zig in de weelde baaden, in de wellust dompelen. fig: spr: *Se plonger, se baigner dans les delices, dans les voluptez, la joye.* Zig in 't bloed der onnozelen baaden. *Se baigner dans le sang des innocents.*

BAADER of BADER. Zwemmer, een die zig baad. *Baigneur, celui qui se baigne.* BAADER, werd eigentlyker gezegt van een die bad-stooven houd. *Baigneur, celui qui tient bains & etuves.*

BAAK. f. Zee-baak, dryston, kaapstaander of ander teeken om blinde klippen en zandplaaten aan te wyzen. *Balise.* f. *Marque flottante ou arrêtée, indiquant les ecueils cachez & les bancs de sable.* De baakens verzetten, verplaatsen. *Changer les balises, les placer autrement.* Een vuur-BAAK, vuur-tooren, brandaris. *Un phare* ou *fanal arrêté, une tour sur laquelle on allume des feux pour eclairer les vaisseaux la nuit.* De vuurbaak van Messina. *Le phare de Messine.* Een wrak is een baak in zee. fig: spr: Een schip dat vergaan is vermaand de Schippers toe te zien. *Un debris de vaisseau, un vaisseau echoue est une balise en Mer, avertit les Mariniers de prendre garde où ils sont: le malheur d'autruj nous doit servir d'avertissement.* Als de stroomen verloopen moet men de baakens verzetten, men moet zig voegen na den tyd. *Il faut s'accommoder au temps.* De baakens zyn verzet, daar is verandering opgekomen. *On a changé les balises, il y est arrivé du changement, la medaille est retournée.* Ik weet wel hoe daar de baakens staan, ik weet wel hoe het 'er geschapen staat. *Je sçay la carte de ce pays là, je sçay comme tout s'y gouverne.*

BAAL. f. Groot pak. *Bale.* f. *Balot.* m. *Gros paquet de quelque chose que ce soit.* Een baal wol, baal zyde, baal koffy, een papier baal, hop-baal. *Une bale de laine, de soye, de caffé, une bale de papier, de houblon.*

BAAL of BAL. n Dans vermaak, dans-oeffening, avond-dans, byeenkomst van jonge Heeren en Juffers om opentlyk te dansen. *Bal.* m. Zyn minnaares naar 't Baal leiden, brengen. *Mener sa maitresse au Bal.* Mejuff. P: is de Koningin van 't baal, 't baal word ter eeren van Mejuff. P: gegeeven, aangeregt. *Mademoiselle P. est la Reine du bal.*

BAALIE. f. Scheeps-tob of bak, daar men de spys in vervarst, en ook het water mede uit het ruim schept.

Digitized by Google

Baille. f. *Moitié de tonneau en façon de baquet dans lequel on deſſale & rafraichit les viétuailles des matelots, &c.* De verſſe BAALIE of vuilenbras, weekbak, baalie daar de zoute vis, en 't zoute vleeſch in te weeken gelegt werd. *Baille ou baquet à détremper le poiſſon ſale & la viande ſalée.* BAALIEN. Uitbaalien, 't water met baalien over boort werpen. *Vuider l'eau qui eſt entré dans le vaiſſeau avec des bailles.*

BAALIE MAND. Groote kleer-benne, kleer-mand, wyd en langwerpig van maakſel. *Panier au linge.* m. *Grande manne large & ovale dans laquelle on envoye le linge à la blanchiſſerie, au pré.*

BAALTJE n. Kleine baal, pakje. *Balot.* m. *Petite balle.* Een baaltje boeken, een baaltje zyde, een baaltje cochenilje. *Un balot de livres, de ſoye, de cochenille.*

BAAN. f. Loop-baan, ren-baan, ſtryd-baan. *Lice, carriere.* f. Ter baan komen. *Entrer en lice, ouvrir la carriere, deſcendre ſur l'arene, ſe mettre ſur les rangs.* Ruim baan maaken, de omſtaanders van zig doen wyken, om ruimte te hebben. *Fendre la preſſe, ſe faire un chemin, un paſſage, ecarter le monde d'autour de ſoy.*

BAAN. Gly-baan, ſulle-baan. *Une gliſſoire, la trace des gliſſeurs.* De baan warm houden, kort op malkander glyen, ſullen. *Entretenir la gliſſoire, s'entreſuivre ſans interruption ſur la gliſſoire.* De baan warm houden, 't begonnen werk met iever voortzetten. *Battre le fer tandis qu'il eſt chaud, pouſſer chaudement l'entrepriſe.* RY-BAAN. gebaande weg voor de ſchaatſe ryders als 'er ſneeuw over 't ys leid. *Un chemin frayé, une voye pour les patineurs, pour les gens qui vont à pat: ſur la glace, lorsqu'elle eſt couverte de neige.*

BAAN. Werd nog in verſcheide ſamengeſtelde woorden gebruikt: als Heir-BAAN, baan, weg langs welke een Heir of Leger voort trekt, heen reiſt. *Chemin le long duquel voye, route par laquelle une Armée continue ſa marche.* Een BOL-BAAN. klos-baan. *Un jeu de boule.* Een kolf-baan. *Un endroit où l'on joue à la croce.* Een kaats-baan. *Un jeu de paume, un tripot.* Een Malie-baan. *Un Mail.* Een Lynbaan. *Une corderie.*

BAAN. Breedte van een linne-web of eenig ander ſtuk ſtof. *Le d'etoffe.* m. *l'entredeux des liſieres d'une piece de toile &c.* Die bed-laken zyn drie baan breed. *Ces draps ſont de trois lez, ont trois lez de largeur.*

BAAN-BOEF Lynſlaagers, touwſlaagers jonge *Garçon de cordier.* Daar waaren een deel baan-boeven en pikbroeken. *Il y avoit un tas de gens de ſac & de corde.*

BAANDER-HEER. Jong Edelman, Vaan-jonker. *Banneret, jeune Gentil-homme ayant droit de porter la banniere en qualité de Seigneur foncier.*

BAANEN. v. a. Openen, klaarmaaken, opruimen, wyzen. *Ouvrir, frayer, preparer.* Den weg baanen voor de anderen. *Frayer le chemin aux autres, faire la planche aux autres.* Den weg tot de vrede baanen. fig: ſpr: *Ouvrir, frayer le chemin à la paix.* Zig een weg tot de roem, tot de glory baanen. *Se frayer un chemin à la gloire.*

BAAN-VEEGER. Een die de ſneeuw tot gemak der ſchaatſe ryders van 't ys afveegd. *Un balayeur des neiges qui incommodent les patineurs; un homme qui entretient une voye ſur la glace pour la commodité de ceux qui vont, qui courent ſur les patins.*

BAAR. f. Zee-baar, golf, holgaand water. *Vague, lame, houle.* f. *Flot* m. *onde.* f. *en terme de Poeſie.* De baar ſmeet hem over boord. *La vague, la houle le jetta hors de bord, la vague l'emporta.* 't Geweld, 't gedruis der baaren *Le bruit, la violence des vagues, des flots.* Hy meend dat hem geen baaren te hoog konnen gaan, dat hy voor niemand hoeft te zwigten. *Rien ne l'épouvante, rien ne lui fait peur, il croit que tout lui eſt permis.*

BAAR. Dood-baar, geſtel op de wyze van een burry, op welke de doodkiſt gezet werd. *Brancard.* m. *Machine en forme de civiere ſur laquelle poſe la biere, le cercueil de la perſonne qu'on porte en terre.*

BAAR. Als men van de zaaken van Engeland ſpreekt. Hek tot ſcheiding der plaatſe daar de Rechters zitten en de misdaadige &c. komen ſtaan. *Barre ſervant de ſeparation entre le parquet des Juges & les criminels.* f. Wanneer de aangeklaagde voor de baar van 't Hof verſcheen. *Quand le criminel parut devant la barre de la Cour.*

BAAR. Werd ook voor STAAF, als men van muntſtoffen ſpreekt, gezegt. *Barre.* f. *Lingot.* m. Zilver aan baaren. *De l'argent en barres, en lingots.* Hy betaald alles in BAAR-geld, met gerede munt. *Il paye tout en argent comptant, en argent ſec.* Hy betaalde het in baar-goud. *Il le paya tout en or, en eſpece d'or.*

BAAR. Keep, ſcheiding in 't Wapen-ſchild. *Barre, ligne, echarpe de l'Ecu.* f. Hy voerd een zilvere baar op een rood veld. *Il porte de gueules à la barre d'argent.*

BAARBLYKELYK. Adj. Klaar, zigtbaar, taſtelyk. *Clair, evident, manifeſte.* Het is baarblykelyk genoeg. *Cela eſt aſſez clair, evident,* Dat is BAARBLYKELYK vals. *Cela eſt evidemment, viſiblement faux.* De BAARBLYKELYKHEID der zaake aantoonen. *Montrer, faire voir l'evidence de la choſe.*

BAARD. m. 't kinhair. *Barbe.* f. *Poil du menton.* m. Een dikke, een ruige baard. *Une barbe epaiſſe, touffuë.* Den baard ſcheeren. *Raſer* ou *faire la barbe, faire le poil.* Iemand luſtig in den baard vaaren, vinnig tegenſpreeken, kragtig wederleggen. *Montrer les dents à quelqu'un, luy bien river ſon clou, le rembarrer comme il faut*

De BAARDEN of ſteekels der koorn-airen. *Les barbes des epis de bled.* Wat gelden de BAARDEN, de Walvisbaarden? *Que valent les fanons, les barbes de baleines?*

BAARDLOOS Adj. Zonder baard. *Sans barbe.* Een baardelooze kin. *Un menton ſans barbe, une jeune barbe.*

BAARDMANNETJE. Mannetje met eene dikke baard. *Petit pere barbu* ou *petit homme à grande barbe.* De Poolſche ſchellingen van Anno 1568. werden ook baardmannetjes genaamd.

BAARDSCHEERDER. Baardſchraaper: dus werd een Barbier uit ſchimp genaamd. *Barbier, tondeur de barbe.*

BAAREN. v. n. Kinder-baaren, kraamen. *Accoucher, enfanter.* Met pyn, met ſmert baaren. *Accoucher avec peine, enfanter avec douleur.* Zoonen en dochteren BAAREN, ter waereld brengen. *Mettre des fils & des filles au monde, avoir des fils & des filles.* 't Is de berg die baaren zoude. fig: ſpr: *C'eſt la montagne qui devoit accoucher.* Veel genoegen, veel vreugde BAAREN, veroorzaken. *Cauſer, donner beaucoup de ſatisfaction, de joye.* Den oorlog baard veel elenden. *La guerre cauſe bien des miſeres.* Konſt baard roem. ſpreekw: *L'art, la ſcience met en eſtime, fait honnorer ſon maitre.* BAAREN, werd ook voor ſchreeuwen gezegt. *Crier, tempéter.* Geweldig tieren en baaren. *Faire un bruit, un vacarme, un tintamare horrible, effroyable.* Al baard hy zoo luid hy vaaart voor morgen niet. ſpreekw: *Il a beau crier & tempêter il n'en avancera pas davantage.*

BAARENSNOOD. Kinderwee, arbeid. *Travail d'enfant.* m. *Douleur d'enfantement.* f. Bidden voor een vrouw in baarensnood. *Prier pour une femme en travail d'enfant, une femme prête d'accoucher.*

BAARINGE, baaring. zie KINDERBAAREN. *Accouchement, enfantement.* m. *Couche.* f.

Het

Digitized by Google

Het BAARLIT of de ingang van de Baarmoeder. *L'entrée, f. le col de la Matrice.*

BAARLYK, werd in de volgende ſpreekwyze voor ZIG'T BAARLYK, in eigen perſoon verſchynende, gezegt. Hy ſchreeuwde, hy ging aan als de BAARLYKE droes. *Il crioit, tempêtoit comme un beau Diable, il faiſoit le diable à quatre.*

BAARMOEDER. f. Lyfmoeder, in de Schriftuurlyke ſtyl. *Matrice. f.* De Heere had de baarmoeder van Sara geſlooten. *Le Seigneur avoit fermé la matrice de Sara.*

BAARS. Bekende Rivier-vis. *Perche. f. Poiſſon de Riviere aſſez connu.* Span-baars. *Des perches longues d'un empan.* Hy was zoo kwaad als een baars, zoo boos als een ſpin. gem: ſpr: *Il enrageoit dans ſa peau.* De baars vergallen, de gal van de baars breeken. *Crever ou arracher la veſſie du fiel de la perche, en la nettoyant.* De baars vergallen, zyn konſt toonen. *Montrer ce qu'on ſçait faire, faire voir ſon adreſſe, ſervir un plat de ſon metier.* Hy zal de baars vergallen, 't werk verrigten. *C'eſt lui qui mettra la main à l'oeuvre, qui viendra à bout de l'entrepriſe.* BAARS. Kuipers breebyl, aldus genaamd. *Doloire, grande hache du tonnelier. f.*

't BAARVLIES. 't Vlies daar 't ongeboren kind in beſlooten legt. *La ſeconde membrane, la membrane qui renferme le fœtus.*

BAAS. Werk-meeſter, opziender over 't werkvolk. *Maître, chef des ouvriers.* Schoenmakers-, timmermans-, metſelaars-baas. *Maître cordonnier, charpentier, maſſon.* De baas is niet t'huis. *Le maître n'eſt pas à la maiſon.* De man moet BAAS, moet voogd wezen. *C'eſt au mari à être le maître.* Hy wil tegen hem werken, ſchryven, maar hy zal zyn baas vinden. *Il veut travailler, ecrire contre lui, mais il trouverra ſon maître,* De vyanden ſpeelen over al den baas. *Les ennemis font rage, font le diable à quatre par tout, pillent & ravagent tout.* Hy wil over al den baas ſpeelen. *Il veut trencher du maître, ſe donner des airs de maîtriſe par tout.*

BAAT. Voordeel, gewin. *Avantage, profit, benefice, gain.* m. Elk een is uit op eigenbaat. *Chacun cherche ſon avantage particulier, ſon propre profit.* Gebruik dat hulpmiddel, gy zult 'er veel BAAT, veel verligting by vinden. *Prenez ce remede, vous vous en trouverez fort bien, vous en ſerez fort ſoulagé.*

BAATEN. v. n. Nut zyn, voordeeel aanbrengen, goed doen. *Profiter, faire du bien, apporter du profit, être avantageux.* Wat zal het den menſche baaten de gantſche waereld te gewinnen en ſchade te lyden aan zyne ziele? *Que profitera-t-il à l'homme de gagner tout le monde & faire perte de ſon ame?* Al dat talmen kan toch niet BAATEN, niet helpen. *Toutes ces redites ne ſervent de rien, tout ce lambinage n'eſt bon à rien.*

BAATJE. n. Winſtje. *Petit profit.* Alle baatjes helpen. gem: ſpr: *Tout fait nombre, les petits ruiſſeaux font les grandes rivieres.*

BAATZOEKEND. Adj. Baatzugtig, op eigen voordeel uit. *Intereſſé, meſquin, appliqué, attaché à ſon profit, à ſon interêt particulier.* Door baatzoekende menſchen ontruſt, benadeeld werden. *être inquieté, prejudicié par des perſonnes intereſſées.*

BAATZUGT. f. BAATZUGTIGHEID. Geldzugt. *Avidité, envie de s'enrichir, amour des richeſſes.* f. Onverzadelyke baatzugt. *Inſatiable avidité.* BAATZUGTIG, BAATZOEKEND. Adj. Op eigenbaat geſteld, uit. *Intereſſé, avide de gain.* Ten uiterſte baatzugtig zyn *être extrêmement intereſſé, attaché à ſon profit particulier.*

BAAY. Baai, inham, beſloote ree. f. *Baye, rade à couvert des vents.* f. In de Baay van Cadix, van Gibraltar ten anker leggen. *être à l'ancre dans la Baye de Cadix, de Gibraltar.*

BAAY. Grof wolle ſtof, Engelſe Fabryk. *Bayette. f. eſpece de reveche, groſſe etoffe de laine, Manufacture d'Angleterre.* f. Een rok met baay gevoerd. *Un habit double de bayette, de reveche.*

BAAZEN, is 't meerv: van BAAS. *Des maîtres.* De werkbaazen gekomen, vergaderd zynde. *Les maîtres, les entrepreneurs etant venus, aſſemblez.* Had gy die baazen, die overvliegers eens hooren zwetſen. *Si vous aviez entendu ces meſſieurs là craquer, faire les capables, les entendus.*

De BAAZIN of BAZIN. De baas zyn vrouw. *La femme du maître, la maîtreſſe, la dame du logis.* Het is een wakkere baazin, een vrouw die wat te zeggen heeft, uitvoeren kan. *C'eſt une maîtreſſe femme, une vigoureuſe, une habile commere.*

BABBELAAR. Snapper, kwylebab. *Babillard, cauſeur, bavard.* 't Is een olyke babbelaar. *C'eſt un franc babillard, un grand bavard.* 't Is een BABBELAARSTER, ſnapſter, kallemoer. *C'eſt une babillarde, bavarde.* 't Is maar BABBELAARY, iedele kal, geſnap. *Ce n'eſt que babil.* m. *Que bavarderie.* f.

BABBELEGUIGJES. Grollen, wisjewasjes. *Des balivernes, des fadaiſes, niaiſeries, ſotiſes.*

BABBELEN. v. n. Lurken, zuigen aan iets. *Succer à quelque choſe, mâchonner.* Het kind babbelt aan zyn bel. *L'enfant ſucce à ſon hochet, mâchonne ſur ſon hochet.*

BABBELEN. v. n. Kallen, ſnappen. *Babiller, bavarder, jaſer.* Als een kind, als een wyf babbelen. *Babiller, bavarder comme un enfant, comme une femme.* Hy moet meê babbelen, kaakelen, 'er zyn bakkes in ſteeken. *Il faut qu'il babille, qu'il jaſe auſſi; il faut qu'il y vienne auſſi mettre ſon nez.*

BABOK. ſcheldw: 't Is een rechte babok. *C'eſt un brutal, un marouffle, un franc cheval.* Wat leelyker, vuilen babok! *Le vilain magot, le marſouin, le pouacre!*

BACCHANTEN. Dus wierden de Prieſterinnen van Bacchus, welke op deszelfs feeſt hen tot alderley baldaadig- en onkuisheden overgaven, genaamd. *Bacchantes, Prêtreſſes de Bacchus.* Orpheus wierd door de Bacchanten verſcheurd. *Orphée fut dechiré par les Bacchantes.*

BACCHUS. De Wyn-God. *Bacchus le Dieu du Vin.* De likkebroeders, ſlampampers werden Bacchus kinderen genaamd. *Les biberons, les buveurs s'appellent enfans de Bacchus.* Een BACCHUS-lied, drink-lied. *Une chanſon Bachique, une chanſon, un air à boire.* Van BACCHUS-NAT houden. *Aimer le jus de la treille.*

BAD. n. Bad-water, zwem-plaats. *Bain.* m. *L'eau dans laquelle on ſe baigne.* Bereid of geprepareerd BAD, bad-water met kruiden &c. *Bain preparé.* Een bad van fyne kruiden. *Un bain d'herbes fines.* Het bad gebruiken. *Prendre le bain.* De Doop werd het bad der wedergeboorte genaamd. *Le Baptême eſt appellé le lavement de regeneration.* Na de BADEN, de warme baden gaan. *Aller aux bains, aller aux bains chauds.* Die Parfumeerder houd BADEN en ſtooven. *Ce Parfumeur tient bains & etuves.* BADEN een Werkw: is op BAADEN uitgelegt.

BADKUIP. f. Kuip daar 't bad-water in ſtaat. *Cuve à bain.* f. ou *bain ſimplement.* De bad-kuip vullen. *Emplir la cuve, emplir le bain.*

BADSTOOF, BADSTOVE. f. Toegemaakt bad met een ſtoof om te zweeten &c. *Bain & etuves.* m. Een BADSTOOF-HOUDER, Een die zieke ofte patienten baad en

Digitized by Google

en doed zweeten. *Baigneur, Etuviſte, homme qui baigne, fait ſuer & traitte les malades.*

BAD-WATER. n. Water daar men zig in baad. *Bain.* m. *Eau dans laquelle on ſe baigne* f. Het bad-water is te heet. *Le bain eſt trop chaud.* Het BAD-WATER of 't bad van Siloë. *Le lavoir de Siloë.*

BAFFEN of BLAFFEN. v. n. *Abboyer.* Hoord die honden eens baffen! *Ecoutez comme ces chiens abboyent!*

BAG. f. ond: w: Opgezette ring, ſteene ring. *Bague.* f. Zy had een koſtelyke bag aan de vinger. *Elle avoit une riche, une belle bague au doigt.*

BAGAGIE. f. ond: w: Leger-tros, reis-goed, koffers, valiezen, &c. *Bagage.* f. De grove bagagie voor af zenden. *Envoyer le gros bagage devant.* De BAGAGIE-WAGENS hielden de marſch lang op. *Les chariots de bagage arrêterent longtemps la marche.*

BAGGER. f. Modder, derry met het baggernet opgehaald. *Du limon, de la vaſe qu'on tire du fonds de l'eau.* De bagger op de kant van de ſloot ſtorten. *Repandre le limon, la vaſe au bord du foſſe.* BAGGEREN. v. n. Met het net de bagger uithaalen. *Curer, fouiller, creuſer dans le fonds de l'eau pour en retirer le limon, la vaſe.* BAGGERMAN, baggeraar, modderman *Boueur, cureur de foſſez, de canaux.* BAGGERNET. n. Net aan een yzer hoepel en een lange kloet vaſt. *Filet à curer.* m. *Poche attachée au gros bout d'une longue perche de laquelle on ſe ſert pour curer les canaux, les foſſez.* BAGGERSCHUIT, modderſchuit. *Bateau de boueur, de cureur de canaux.*

BAGYN. Begyn, Geeſtelyke dochter van haare middelen *of* handwerk leevende. *Beguine, Religieuſe, vivant de ſon bien* ou *de l'ouvrage de ſes mains.* Bagynen moogen in de waereld komen, en daar toe aangezogt zynde, ook trouwen.

BAGYN of BEGYN, is ook de naam die men geeft aan een os *of* koe zonder hoorens. *Un boeuf* ou *une vache ſans cornes.* Men heeft op de ſcheepen een ree, die BAGYNE-REE, of ree voor de pronk genaamd werd. *Vergue de fougue qui ne ſert que de parade.* f.

BAILLU, BAILLUW of BALJUW. Rechter, Schout over een Landgerecht. *Baillif.* De Bailluw van Zuid-Holland, de Baillu van Katwyk &c *Le Baillif de la Sud-Hollande, le Baillif de Catwyk &c.* BAILLUAGIE f. Landgerecht, gebied onder een Baillu ſtaande. *Bailliage.* m. *La Juriſdiction d'un Baillif.* BAILLUSCHAP. n. Ampt, bediening van den Bailluw. *Charge.* f. *Employ du Baillif.* m. BAILLUWIN. Vrouw van den Bailluw. *Baillive, femme du Baillif.*

BAK. Voorplegt, voorkaſteel van een ſchip. *Gaillard d'avant, chateau d'avant d'un vaiſſeau.* m. Een ſchip met bak en ſchans voorzien. *Un vaiſſeau muni de gaillard d'avant & de gaillard d'arriere.* Had hy haar agter baks, agter een hooyberg. boert: ſpr: *S'il la tenoit derriere un meulon, derriere un tas de foin.*

BAK. Diepe houte ſchotel daar de bootsgezellen uit eeten. *Gamelle, jatte.* f. *Plat de l'equipage.* m. De Hollandſche en Franſche matroozen eeten met haar zevenen, de Engelſche maar met hun vieren aan een bak. *Les matelots Hollandois & François mangent ſept à une gamelle, n'ont qu'un plat à eux ſept, les Anglois ne ſont que quatre.*

De BAK van de wagen of koets. *Le bateau, le corps, le dedans du chariot* ou *du caroſſe.* Daar zaten 'er vier in de bak en twee voor op. *Il y en avoit quatre dans le chariot, dans le caroſſe, & deux ſur le devant.*

BAK, daar een kreupele in zit. *Jatte.* f. *dans laquelle eſt aſſis un eſtropiat.* Een man met een bak. *Un cul de jatte, un homme aſſis dans une jatte.*

BAK. Holligheid onder de kreb daar de beeſten uit eeten. *Auge d'ecurie, mangeoire d'etable.* f. Smyt wat water in de bak. *Jettez, verſez un peu d'eau dans l'auge, dans la mangeoire.* Een varkens BAK, een ſteene bak. *Une auge à cochons, une auge de pierre.* Een zand BAK. *Un plat, une ecuelle de bois dans laquelle on garde du ſable.* Een BAK of PONT, platboomde ſchuit om een rivier of water over te vaaren. *Bac.* m. *Bateau plat pour paſſer une riviere &c.*

BAK, in de Amſterdamſe Schouwburg, zitplaats van eer naaſt aan 't Tooneel. *Eſpace où ſont les ſieges d'honneur à la Commedie d'Amſterdam, dans l'endroit où ſe trouve le Parterre à Paris.*

De BAK of kom van een ſpring-fontein. *Le baſſin d'une fontaine jailliſſante, d'un jet d'eau.* De BAK, regenbak. *La citerne.* f. De bak is vol. *La citerne eſt pleine.* Digte bakken maaken lekke gooten. ſpr: *Les citernes cloſes font regorger les goutieres.* Ce qui ſe peut rendre par cette phr: *Il n'y a pire eau que l'eau qui croupit.*

BAKBEEST. Beeſt om aan den bak te meſten, lomp en logdier. *Groſſe pecore, groſſe bête.* 't Is een bakbeeſt, een lomp maakſel van een ſchip. *C'eſt un gros vaiſſeau mal bâti.* Een bak-beeſt, een log en dom ſtuk vleeſch. *Une maſſe de chair, une groſſe balourde, un gros butor, une groſſe pecore.*

BAKBOORD. Linkerboord van 't ſchip voor de man te roer ſtaande. *Bas bord du vaiſſeau, le côté gauche par rapport au timonier.* Aan bakboord wenden, overleggen. *Virer, tourner ſur bas bord.*

BAKELAAR. f. Laurier-zaad. *De la graine* ou *des bayes de Laurier.* Hulſt, ype en klimop-beezien heeten ook Bakelaar.

BAKER. Kraam-bewaardſter. *Garde d'accouchée.* BAKEREN. v. a. In de luuren winden. *Emmailloter, remuer* Een kind voor 't vuur bakeren. *Remuer, emmailloter un enfant devant le feu.*

BAKERMAT of BAKERMAND. f. *Claye dans laquelle la garde ou la remueuſe s'aſſied pour emmailloter l'enfant.* BAKERS HOUT of BAKER HOUT. n. Hout dat lugtig en lang brand. *Des bâtons de coteret, du bois qui fait un feu clair & de durée* BAKERS-SCHELLING. oude ſchelling van de breedſte ſoort. *Eſcalin des plus larges, propre à faire preſent à la garde, en ſortant de chez la femme en couche.*

BAKHUIS, BAKKERY Bakkers werk-huis. *Boulangerie.* f. Wat een BAKHUIS! wat een wyde mond. *Quel four! quelle gueule!* Houd uw bakhuis toe. *Taiſez vous, parlez à votre ecot.*

BAKJE. n. Kleine bak. *Petit plat.* m. *Petite gamelle.* f. Een vogels drink bakje. *Un auget dans lequel on donne à boire aux oiſeaux.* Zand BAKJE. *Sablier, auget à ſable.* m.

BAKKELJAUW Zoute vis, Franſche labberdaan. *De la morue de Terre Neuve, verte ou blanche.* BAKKELJAUWS-VAARDER. Terraneufsvaarder om bakkeljauw te vangen. *Vaiſſeau qui va pêcher les morues en Terre Neuve.*

BAKKEN. v. a. Gaar maaken, gaar krygen. *Cuire.* Brood voor 't Leger bakken. *Cuire du pain pour l'Armée.* Beſchuit bakken. *Cuire* ou *faire du biſcuit.* Koeken bakken. *Faire des crepes* ou *gâteaux en guiſe d'omelettes.* Schollen, tongen in de pan BAKKEN, fruiten *Frire des carlets, des ſoles dans la poele.* Men kan niet te gelyk bakken en brouwen. gem: ſpr: *On ne ſçauroit être au four & au moulin.* Ik zal u dat wel BAKKEN, wel klaaren *J'en viendrai bien à bout, je vous accommoderai bien cela.* Iemand een pots BAKKEN, ſpeelen. *Jouer un tour, faire une piece à quelqu'un.*

Digitized by Google

quelqu'un. Ik zal 't hem wel weer bakken, ik zal 'er my wel over wreeken. *Je luy rendrai bien la pareille, je le lui revaudrai bien, j'en aurai ma revanche, il me la payera bien.*

BAKKER. Brood-bakker. *Boulanger.* Banket-BAKKER. *Confiſſeur.* Beſchuit-bakker. *Boulanger qui ne cuit que du biſcuit.* Paſtey-BAKKER. *Pâtiſſier.* Koeke-BAKKER. *Pain d'epicier.* Stuurd hem de bakker, laat hem aan de wind loopen. gem: ſpr: *Envoyez le paître, promener; plantez le là.* Een BAKKERIN, bakkers vrouw. *Une boulangere.* BAKKERSKNEGT. *Valet, garçon de boulanger; mitron.* BAKKERY. f. bakhuis. *Boulangerie.* f.

BAKKES, BAKHUIS. n. Smoel, in de ſtraat taal en boertige ſtyl. 't Is een aapebakkes. *C'eſt un muſeau de ſinge.* Ik zal je voor je bakkes bruyen. *Je te donnerai ſur la gueule; je te donnerai une morniſle.* Wat hebt gy 'er je bakkes in te ſteeken, u mede te bemoeyen? *Qu'avez vous affaire d'y mettre, d'y fourer votre nez?* 't Is een zoet BAKKESJE, een alderlieſſt bakkesje! *C'eſt un joli viſage, un joli petit minois!*

BAK-OVEN. m. Bakkers oven. *Four à cuire du pain.* m.

BAK-PAN. f. Fruitpan. *Poële à frire.* f.

BAKSEL. n. Oven vol, al 't brood, beſchuit dat in een reis gebakken werd. *Cuiſſon, fournée.* f. Brood van 't eerſte, het tweede bakſel. *Du pain de la premiere, de la ſeconde cuiſſon.*

BAKSTAG. f. Stag of ſcheepstouw onder de mars van de groote maſt vaſt gemaakt, en op de bak omtrent de fok geſpannen. *Etay* ou *cordage frappé à la hune du grand mât, & tendu vers le mât de miſaine.* m. BAKSTAGS wind of koelte, ſtyve koelte. *Vent gaillard, vent frais, qui fait que toutes les voiles portent.*

BAKSTEEN. m Mop, klinkert, tichelſteen. *Brique.* f. *carreau.* m. Hy zwemd als een baksteen. gekſch: *Il nage comme une brique, comme du plomb.*

BAKTAND f. Maaltand, kaauwtand. *Groſſe dent, dent machelière.* f. De BAKTANDEN, voorſte tanden van een paard, van een dog. *Les crocs d'un cheval, d'un dogue.*

BAKTROG. f. Meel kiſt; kiſt daar 't meel tot deeg in gekneed werd. *Huche, mets.* f.

BAL. f Kaatsbal. *Balle.* f. *eteuf pour jouer à la paume.* De bal uitſlaan, toekaatſen. *Chaſſer, envoyer la balle.* De bal wederom ſlaan, weer toekaatſen. *Renvoyer, rechaſſer la balle.* Die de bal ſlaat moet ze wederom verwagten fig: ſpr: *Celui qui chaſſe la balle doit s'attendre au renvoy.* Een kolfbal, pennebal om op 't ys te kolven. *Balle à crocer ſur la glace.* Men moet de bal ſlaan zoo die leid. fig: ſpr: *Il faut chaſſer la balle comme elle ſe rencontre, il faut ſe ſervir des outils que l'on a, il faut agir ſuivant l'occaſion.*

BAL, werd van verſcheide andere dingen nog gezegt. Een glaze bal. *Une boule de verre.* Een kanon bal, kanon koegel. *Un boulet de canon.* Een wind bal, ſchop bal. *Un balon.* Een ſneeuw bal. *Une pelote de neige.* Een reuk bal. *Une pomme* ou *boulette de ſenteurs.* Een ſmeer bal, bal om de ſmeervlakken uit te doen. *Une boulette à degraiſſer.* Een zeepbal, ſcheerbal. *Une ſavonnette.* Trokbal. *Bille, boule d'yvoire pour jouer au billard* f. De BAL van de voet of de voetzool. *La plante du pied.* De bal of de muis van de hand. *La paume* ou *le dedans de la main.* BAL. Dansvermaak is op BAAL te zien. Naar 't bal gaan. *Aller au bal.*

BALANS. f. Weegſchaal. *Balance.* f. De Balans gelyk, regt houden. *Tenir la balance egale, droite.* Zyn ligchaam in BALANS, in evenwigt houden. *Tenir ſon corps en balance, en equilibre.* Die Vorſt houd de balans van Europa. fig: ſpr: *Ce Prince tient la balance de l'Europe, tient l'Europe en equilibre.* BALANS, overbrenging der ſaldós van rekeningen uit een koopmans grootboek in een nieuw grootboek. *Balance* f. *Compenſation* ou *compte double de gain & de perte, de receepte & de debours.* Alle jaaren een nette balans trekken, maaken. *Tirer, faire tous les ans une juſte, une exacte balance.*

BALANSMAAKER. Gewigt verkooper. *Balancier, faiſeur* ou *marchand de balances.*

BALDAADIG. Adj. Moetwillig, dartel, brood dronken en onbeſchoft. *Brutal, injolent, petulent & effronté au ſuprême degre.* Baldaadige ſoldaaten. *Des ſoldats inſolents, des ſoldats brutaux, effrenez.* De baldadige jeugd. *L'inſolence, l'indiſcrete, la petulente jeuneſſe.* Die menſchen leeven al te BALDAADIG. *Ces gens là vivent trop brutalement, dans une trop grande licence, dans un trop grand libertinage.* BALDAADIGHEID. f. dertelheid, losheid, moetwilligheid, brooddronkenheid. *Petulence, inſolence, brutalité, indiſcretion brutale.* f. De baldaadigheid der ſoldaaten inteugelen, ſtraffen. *Reprimer, châtier l'inſolence, la brutalité des ſoldats.*

BALDAADIGLYK. Adv. Op eene baldaadige wyze. *Inſolemment, brutalement, avec une audace effrenée.*

BALDEREN. v. n Schreeuwen, raazen, weergalmen, dommelen. *Crier epouvantablement.* De Olifanten balderen *Les Elephants crient epouvantablement, jettent des cris epouvantables.* Het geſchut hooren BALDEREN, klappen, donderen. *Entendre le canon tonner, gronder dans l'air.* Het BALDEREN, 't gebalder, 't geſchreeuw van den Olyfant. *Le cri de l'Elephant.* 't BALDEREN, 't raazen van 't geſchut word tot hier gehoord *Le bruit, le tintamarre du canon s'entend, ſe fait entendre juſqu'icy.*

BALEIN of BALYN. Buigſaame en taaye ſtof uit de walviſch baard getrokken. *Baleine.* f. *Brins de baleine.* m. pl. Daar is geen balein genoeg in dat rygelyf. *Il n'y a pas aſſez de baleine dans ce corps là.* Een baleine rok. *Une jupe garnie de baleine.* BALEINKOOPER. *Marchand de baleine.* BALEINWERKER. Een die Walvis-baarden ſplyt, verwerkt. *Ouvrier qui travaille à mettre la baleine en oeuvre.*

BALG. m. Wyde buik, ruime pens. *Groſſe panſe.* f. *Ventre creux & large.* m. Hy ſloeg twee pints roemers in zynen balg *Il avala, engloutit, ſabla deux verres de vin de chacun pinte; il mit deux pintes de vin dans ſa panſe;* 't Is een wynbalg, een wynzak. *C'eſt un ſac à vin.*

BALIE is op BAALIE en BALY te zien. *Cuve, baille.* f. *Baquet à l'uſage des gens de mer &c* m.

BALK. m. Vierkant en langwerpig timmerhout. *Poutre, ſolive.* f. *Chevron, ſommier.* m. De balken van de zolder tellen. *Compter les ſolives du plancher.* De haane-BALK, zwaarſte zolder-balk. *La maitreſſe poutre qui ſoûtient le plancher d'enhaut.* Scheeps BALK. *Bau* ou *barrot, termes de charpentier de Marine.* m. De balken in 't ruim. *Les baux du premier pont.* De ſplinter in een ander mans oog zien, en den balk die in 't onze is niet gewaar worden. fig: ſpr: *Voir le fêtu dans l'oeil d'autrui, & ne pas remarquer le chevron qui eſt dans le notre.* Men zal 't aan de balk ſchryven. *On fera une croix à la cheminée.*

BALKDEELEN. Deelen of planken van een balk gezaagt. *Des planches epaiſſes.* BALKPLANKEN om beddingen voor 't geſchut te maaken. *Des ſommiers, des madriers pour faire des plaſte formes pour le canon.* sn. pl.

Digitized by Google

BALKEN. v.n. Schreeuwen als men van de Ezels &c. ſpreekt. *Braire.* Balken als een Ezel. *Braire comme un ane.*

BALKON. n. Uitſtek met baalien of ſtylen voor of agter het huis. *Balcon.* m. De lugt ſcheppen op het balkon. *Prendre l'air ſur le balcon.*

BALKWAGERS. Bandwegers, planken daar de ſcheeps balken als opruſten, inleggen. *Serre-bauquieres.* f. pl. *longues pieces de bois qui regnent autour au navire, & ſur leſquelles les baux ſont paſſez, repoſent.*

BALLAST. Zand of ſteenen &c. onder in 't ruim geſchoten om het ſchip voor 't omſlaan je bewaaren. *Du leſt, du quintelage.* Ballaſt ſchieten, ballaſt in of uitwerpen. *Charger, embarquer* ou *decharger du leſt; leſter* ou *deleſter le vaiſſeau.* De ballaſt ſchiet, verſchiet, rolt, raakt gaande. *Le leſt roule, change de place.* Hy is maar een onnutte ballaſt in de waereld. gem: ſpr: *Il n'eſt qu'un fardeau inutile au monde, il ne fait qu'être à charge à tout le monde.* Dat is een ballaſt uit de weg. *C'eſt un obſtacle hors du chemin, c'eſt autant de deblaye.*

BALLASTEN. v. a. Met ballaſt bezwaaren. *Leſter, charger de leſt.* Een ſchip ballaſten. *Leſter un vaiſſeau.* Hy diend maar om de andere te BALLASTEN, beler, hinder aan te doen. *Il ne ſert qu'à incommoder, embaraſſer les autres.*

BALLASTSCHEEPS. Adv. Met enkelde ballaſt gelaaden, zonder waaren, ledig. *Simplement leſte, ſans marchandiſes à bord.* Capitein N. is van Rotterdam ballaſtſcheeps naar Bourdeaux gevaaren. *Cap: N eſt parti de Rotterdam pour Bourdeaux ſimplement leſté, ſans autre charge que ſon leſt.*

BALLEN, 't meerv: van BAL. Kaatsballen. *Des balles de paume.* Sneeuwballen. *Des boules, pelottes, balles de neige.* Zeepballen. *Des ſavonnettes.* Drukkers-BALLEN om de vormen nat te maaken. *Des balles d'imprimeur pour mouiller les formes.* De teel-BALLEN. *les teſticules, genitoires.* f. pl.

BALLET. n. Dans van gemaskerde perſoonen, mommedans. *Ballet.* m. *Danſe de perſonnes maſquées.* Een nieuw ballet. *Un nouveau ballet.*

BALLETJE. n. Kleine bal. *Boulette.* f. Yvoore balletjes, reuk-balletjes. *Boulettes d'yvoire, boulettes de ſenteurs.* BALLETJES, frikadellen van gehakt kalfsvleeſch. *Des boulettes, andouillettes de veau haché.*

BALLING. Uitgebannen, een die in ballingſchap gezonden is. *Exile, banni, proſcript.* De ballingen weder inroepen. *Rappeller les exilez, les bannis.* BALLINGSCHAP. f. Uitbanning. *Banniſſement, exil.* m. *Proſcription.* f. Tot een eeuwige ballingſchap verweezen worden. *être comdamné en un banniſſement perpetuel.* De oorzaake van Ovidius ballingſchap is niet regt bekend. *La cauſe de l'exil d'Ovide n'eſt pas bien connuë.* In BALLINGSCHAP zenden. *Exiler, proſcrire, envoyer en exil.* Marius en Sulla zonden veel Roomſche Ridders in ballingſchap. *Marius & Sulla exilerent, proſtrivirent quantité de Chevaliers Romains.*

BALOORIG. Adj. Als doof, als in de maaling door een laſtig geraas. *Etourdi, aſſourdi.* Men word 'er baloorig van. *On en eſt etourdi, on en a la tête rompuë.* BALOORIG MAAKEN, 't hoofd breeken, in de maaling helpen. *Etourdir, faire tourner la cervelle, rompre la tête.* Dat kind maakt my baloorig. *Cet enfant m'etourdit, me fait tourner la cervelle.* BALOORIGHEID, verdooving, hoofdmaaling, door een laſtig geraas verwekt. *Etourdiſſement, rompement de tête par un bruit importun.* m

BALSEM. m. Vocht uit den balſem-boom afgevloeyd. *Baume.* m. *Liqueur decoulée de l'arbre de ce nom.* Dat ruikt als balſem, dat heeft een balſem geur. *Cela ſent comme baume, cela à une odeur de baume.* BALSEM. Vloeybaare zalf. *De l'onguent liquide.* Met balſem beſtryken. *Oindre, frotter d'onguent.* Nuremburger balſem *De l'onguent de Nuremberg.* BALSEM-BOOM, balſem-plant. *Baume.* m. *Arbre d'où diſtille le baume.*

BALSEMEN. v. a. Inbalſemen, met balſem-kruiden tegen de verrottinge bewaaren. *Embaumer.* Een lyk balſemen. *Embaumer un corps.* BALSEMING, inbalſeming van een ligchaam. *Embaumement d'un corps.* m. BALSEM-KRUIDEN. Geurige kruiden. *Des aromates* ou *herbes odorantes.* f. pl. BALSEM-OLY. Oly van den balſem-boom gevloeyd. *De l'huile de baume* ou *de l'huile balſamique.*

BAL-SLAAN. v.n. In de ope lugt kaatſen, met de bal ſpeelen. *Jouer à la longue paume.*

BALUSTER. n. zie HEK. Staketſelwerk. *Baluſtrade.* f. *Baluſtre.* m. Daar is een zilver baluſter om den altaar, om 't ledikant. *Il y a une baluſtrade d'argent autour de l'autel, autour du lit.*

BALY, BAALIE of BALIE. Leuning. f. *Baluſtre, barreau d'appuy.* m. Hy leunde op de baly van de ſtoep. *Il etoit appuyé, accoudé ſur le baluſtre du perron.* BALY. 't Hek tuſſen de Rechters en de Advocaten &c. *Barreau, baluſtre qui ſepare le parquet des Juges de l'endroit où ſont les Advocats &c.* m. Voor de baly pleiten. *Plaider au barreau, parler à l'audience.*

BAMIS. Sanct Bavôs dag, vierdag ter eeren van den heiligen Bavo. *Saint Bavon.* Ik zal u te Bamis betaalen. *Je vous payerai à la Saint Bavon.*

BAN. m. Ban geroep, uitroeping door welke iemand uitgebannen, van de Gemeente afgeſneeden werd. *Retranchement, ban.* m. *Excomnunication, cenſure.* f. De Kerkelyke ban. *Le ban Eccleſiaſtique, la cenſure Eccl:* Die Vorſt wierd in den ban van 't Ryk gedaan. *Ce Prince fut mis au ban de l'Empire.* Iemand van den ban ontſlaan, ontheffen. *Decharger quelqu'un du ban; lever l'excommunication, la cenſure prononcée contre quelqu'un.*

BAND. m. Bindrouw, bindſel, al war dient om te binden &c. *Lien, cordon.* m. *Attache.* f. De band van een takkebos, van een koornſchoof. *Le lien d'un fagot, d'une gerbe de bled.* Een breuk-BAND. *Un brayer, une ceinture à retenir les deſcentes, les hergnes.* Hy gaat in een band. *Il a, il porte un brayer.* Een hoede-BAND. *Un cordon de chapeau.* Een kouſſe-BAND. *Une jarretiere.* Schaatſe-BAND, ſchoen-band of lint. *Du ruban, des cordons pour nouer, attacher des patins, des ſouliers.* Een hond aan den band leggen. *Mettre un chien à l'attache.* Jachthonden aan den band leiden. *Mener des chiens de chaſſe en leſſe.* Een hals-BAND, honde halsband. *Un colier.*

BAND, werd nog in de volgende ſpreekwyzen gezegt. Een BAND of yzere hoepel om een rad. *Une bande de fer autour d'une roue.* Een BAND of kip, hoep daar ſtokviſſen in gepakt, gebonden zyn. *Un cercle, un rouleau de ſtokfis, de merluche ſeche.* De BAND van den broek. *La ceinture de la culote.* Een kinder ley-BAND. *Une promenette d'enfant.* De Hoofd-BAND of 't hoofd-cieraad der Koningen. *Le Diadême* ou *le bandeau Royal.* De BAND des huwelyks, de huwelyks band moet heilig zyn. *Le lien du mariage doit être ſacré.* Uit den band ſpringen, verwilderen, uitſpatten. *Se devergonder, s'emanciper, ſortir du reſpect, s'ecarter de ſon devoir.* Iemand in den band houden. *Tenir quelqu'un dans le reſpect, dans la ſujet-*

Digitized by Google

jettion. 't Zeil in den band houden. *Tenir la voile ferme.* Zy zyn door den BAND, door de bank zoo. *Ils ſont ainſi l'un portant l'autre.*

BAND. Boeke band. *Reliure de livre* f. Een boek in Franſe band. *Un livre relié en veau.* Een hoorn band. *Une reliure en velin.* Schaape band. *Reliure en baſane.* Een ribbe band, overtrokke band. *Une reliure en vélin renforcé, une double reliure à la Hollandoiſe.*

BAND. Reeks van ſchyven in 't werkeerbord &c. *Caſe.* f. *Suite de dames, de pions dans un jeu de* verquer. Banden maaken in 't verkeerbord. *Faire des caſes en jouant au* verquer.

BANDELIER of BANDOLIER. f. Leere reep of gordel daar de kruitmaaten aan hangen. *Bandouliere.* f. *Bande de cuir à laquelle tiennent les charges.* De bandelieren zyn ſchier uit gebruik.

BANDEN. 't meervoud van BAND. Zyne banden los maaken, zig bevryden. *Rompre ſes liens.* De misdaadige heeft buiten pyn en banden verklaard. *Le criminel à declaré hors de torture & hors des liens.* De banden van vrindſchap naauwer toetrekken. *Reſſerrer les liens, les neuds de l'amitié.* De banden des doods hadden my omvangen. ſchr: ſpr: *Les liens, les cordeaux de la mort m'avoient ſurpris, ſaiſis.*

BANDIET of BANDIT. Balling in 't Ryk van Napels &c. tot een ſtruikroover geworden. *Bandit, exilé du Royaume de Naples devenu voleur de grands chemins.* Hy ziet 'er uit als een bandiet, als een landlooper. *Il eſt fait comme un bandit, comme un boheme.*

BANDJE. n. Kleine band, touwtje. *Bandelette, cordeleſte, ligature.* f. *Cordonnet.* m. Een zyde bandje. *Une bandelette, cordelette de ſoye.*

BAND-NAGELS. Roer-nagels, klamp-ſpykers. *Cloux de ferrure de gouvernail & auſſi cloux a river.* m. pl.

BAND-REKEL. Band-hond, rekel of plaats-hond aan den band, de ketting leggende. *Chien d'attache.* m. *Mâtin, dogue attaché, retenu en quelque lieu.*

BANG. *Adj.* Benaauwd, bevreesd. *Craintif, interdit, etonné, effraye, qui a peur.* Bang zyn voor de ſchimmen, voor 't ſpooken. *Avoir peur des eſprits.* Waar benje bang voor? *Que craignez vous? de quoy avez vous peur?* Een BANGE ziel, ontruſt gemoed. *Une ame alarmée, effrayée, une conſcience timorée.* Een BANGE of benauwde, ſmoorheete lugt. *Un air etouffant, un air vain.* Iemand bang of zuur aanzien. gem: ſpr. *Regarder quelqu'un d'un air refrogné, d'une mine refrognée, faire la griſe mine à quelqu'un.* BANGHEID, benaauwdheid, bevreeſtheid, angſt, ongeruſtheid. *Peur, crainte, anxieté.* f. *Trouble.* m. De BANGHEID, benaauwdheid van de lugt. *La peſanteur etouffante de l'air.*

BANIER. f. Vaan, veldteeken. *Baniere, enſeigne militaire.* f. De banier opſteeken. *Lever la baniere haut.* BANIER. Kerkvaan. *Baniere, etendard d'Egliſe.* Men ging 'er met het kruis en de banier, men ging 'er in groote ſtaatie na toe. *On y alla avec la croix & la baniere; on y alla en grande ceremonie.* BANIER, werd ook van een ſcheeps vlag gezegt. Onder de banier van Vrankryk, onder de banier van den Grooten Hertog zeilen, handel dryven. *Faire route, trafiquer ſous la baniere, le pavillon de France, la baniere, le pavillon du Grand D.*

BANILLE. f. Geurig balletje dat de chocolaat kragt en ſmaak aanbrengt. *Banille* f. *Petite gouſſe odorante qui donne de la force au chocolat & en releve le goût.*

BANK. f. Zitbank. *Banc, ſiege.* m. De banken van de Kerk, van 't School. *Les bancs de l'Egliſe, les bancs de l'Ecole.* De banken van de Galey, de roey-banken. *Les bancs de la Galere.* Hy zat op een bank voor zyn deur. *Il etoit aſſis ſur un banc devant ſa porte.* Iemand van de bank afdrinken, dronken maaken, en van de bank doen rollen. *Vaincre ſon averſaire à boire, faire quiter la table à la perſonne qu'on a entrepris de ſaouler.* Een BANK. Voetbank. *Un eſcabeau, une eſcabelle.* Een Draay-BANK. *Un tour, un etabli, un banc de tourneur.*

BANK. Rechtbank, zitplaats der Rechters. *Tribunal, ſiege, parquet des Juges.* m. Voor des Konings bank aangeklaagd werden. *être accuſé devant le banc du Roy, devant le Tribunal de la Cour.*

BANK. Vleeſchhouwers bank of ſtal. *Un etau* ou *etal de boucher, un banc ſur lequel le boucher etalle ſa viande.* De vleeſchhouwer was niet aan zyn bank. *Le boucher n'etoit point a ſon etau, à ſon banc.* Handen van de bank, het vleeſch is verkogt: dus ſpreekt een ſpytige deern een vrypoſtige gaſt te rug wyzende. *Retenez vous; ne me chifonnez pas; il n'y a rien là pour vous; ce n'eſt pas pour vous que le four chauffe.* Ik ſteek het onder ſtoelen nog banken, ik zwyg, verberg het niet. *Je ne m'en cache pas, je n'en fais pas myſtere.* De banken of liever de pypen ſtellen, veel geraas maaken, aangaan. *Faire bien du bruit, du vacarme.*

BANK. Wiſſelbank. *Banque.* f. *Lieu où ſe garde l'argent des marchands.* De Bank van Venetie, van Amſterdam. *La banque de Veniſe, la banque d'Amſterdam.* Een rekening in bank hebben. *Avoir un compte en banque.* De BANK van Leening of de Lommert. *Le Lombard, la banque des emprunts.*

BANK. Zandbank, zandplaat, blinde zandklip. *Banc de ſable.* Op een bank vaſt raaken. *Echouer ſur un banc; être arrêté, retenu ſur un banc de ſable.*

BANKBREEKEN. v n Opkraamen, BANKROT SPEELEN, op zyn plat duitſch. *Faire banqueroute, decamper, s'abſenter.* BANK-BREEKER, bankrotier. *Banqueroutier, celui qui fait banqueroute.* BANK-BREUK, bankrot, opkraaming, verhuizing van den Koopman. *Banqueroute, faillite.* f.

BANK-BRIEFJE. Notitie van 't geen in de bank afgeſchreven is. *Billet, notice de banque.* m. BANKGELD. n. *Argent de banque.* m. BANK-HOUDER. Bankier, Wiſſelaar die de bank houd. *Banquier, changeur qui tient la banque.* De bank-houder in 't batſet-, in 't hoka ſpel. *Le banquier de la baſſette, du hoca.*

BANKEN. v. n. Toeven, blyven. *Reſter, ſejourner.* Lang banken in de kroeg. *Reſter longtemps au cabaret, grenouiller longtemps.* Zy zullen 'er niet lang banken. *Ils n'y reſteront pas longtemps, ils n'y feront pas long ſejour, ils n'y feront gueres d'ordure.*

BANKESTELDER, zie PYPESTELDER. Raasbalk, woelwater. *Tracaſſier, remué-menage.*

BANKET. n. Suikergebak, ſuikergoed. *De la petite pâtiſſerie, des ſucreries, confitures ſeches & dragées, macarons &c.* Een ſchotel met banket. *Un plat de dragées, de macarons, de maſſepain &c.* Een BANKETBAKKER. *Un confiturier qui fait des dragées, du maſſepain, des macarons & autres menues pâtiſſeries.*

BANKET. ond: w: Gaſtmaal. *Feſtin, repas, banquet.* m. Het Nachtmaal des Heeren is een hemelſch banket. *La Cene du Seigneur eſt un banquet celeſte.*

BANKET. Optreetje, aarde voetbankje beneden aan de wal, of de borſtweering, daar de ſchutter op ſtaat. *Banquette* f. *Petite elevation au pied du parapet ſur laquelle monte le mouſquetaire.*

BANKETEEREN. v. n. Gaſtmaalen, ſlampampoen. *Banque-*

queter, feſtiner, faire bonne chere. Zy brengen den tyd met banketeeren en rinkinken door. *Ils paſſent le temps à banqueter & à courir les rues.*

BANKETEERDER. Slampamper, gaſtereerder. *Un debauché, un diſſolu qui ſe plonge dans la crapule, un ami de la bonne chere.* BANKETEERING, ſlempmaal, gaſtmaal: het leven van de banketeerder. *Feſtin.* m. *Crapule, debauche, gloutonnerie, goinfrerie.* f.

BANKIER. ond: w: BANKHOUDER, Wiſſelaar, een die Wiſſelbrieven verſchaft, geld overmaakt &c. *Banquier, marchand qui tient banque, qui negocie en changes &c.* De Bankiers van Parys en Lions. *Les Banquiers de Paris & de Lyon.*

BANKJE. n. Kleine bank. *Petit banc, petit eſcabeau.* m. *Petite bancelle.* f. Op het bankje zitten, agter leggen, uit het bewind zyn. *être dechu de ſon crédit, n'avoir plus de voix en chapitre.*

BANKROT. n. Dit woord van 't Italiaans, *banca rota,* (gebroke bank) ſamen geſteld, beteekend zoo veel als OPKRAAMING, bezwyking van den Koopman, die zyn ſchulden niet wil of niet kan voldoen. *Banqueroute, faillite.* f. Een bedriegelyk bankrot verdiend geen genâ. *Une banqueroute frauduleuſe ne merite point de pardon.* Bankrot gaan. *Faire banqueroute, s'abſenter, s'eclipſer, faire un trou dans la Lune.* BANKROTIER. Een die bankrot gaat, ſpeeld. *Banqueroutier, celui qui fait banqueroute.*

BANK-VAST. Voor zeker bank of gerecht vaſt, als men van pleitzaaken ſpreekt. *Litiſpendant, qui eſt pendant devant certain Tribunal.* De zelfde zaak kan in de zelfde tyd op geen twee plaatſen bank-vaſt zyn. *La même cauſe ne peut pas être litiſpendante en deux endroits en même temps.*

BANNE. f. Omtrek, Landgebied onder zeker Gerecht begreepen. *Cenſive, enclave.* f. *Etenduë de pays ſous certaine Juriſdiction.* Gemelde Landeryen zyn leggende in de banne van Breukelen, van Arkel &c. *Les dites terres ſont dans la cenſive, la Juriſdiction de Breukelen, d'Arkel &c.*

BANNEN. v. a. Weg bannen, in ballingſchap zenden *Bannir, chaſſer, exiler, proſcrire.* Een ſchelm, een verraader uit het land bannen. *Bannir, chaſſer un fripon, un traitre du pays.* De droefheid uit zyn geeſt bannen, verdryven. *Bannir, chaſſer la melancholie de ſon eſprit.* BANNEN, betroeven, hooger op troeven, in 't kaartſpel. *Couper; jetter une plus haute triomfe.* Ik zal het met de Heer bannen. *Je le couperai avec le Roy, du Roy.* BANNING, verbanning, uitbanning van een verraader, oproermaaker. *Banniſſement d'un traitre, d'un ſeditieux.* m.

BAR. adj Dor, ſchraal, onvrugtbaar, woeſt, voor de wind bloot. *Sec, aride, découvert, nud.* Een bar land, een woeſt, droog en ſchraal land. *Un pays ſec, aride & deſert.* Een barre lugt. *Un air ſec & froid.* Het is zulk een barre wind, een bar weer. *Il fait un vent ſi ſec, ſi âpre; un temps ſi froid & incommode.*

BARAK. ond: w: Soldaate huisje of hut. *Baraque.* f. *Hutte, maiſonnette à loger des ſoldats.* Daar ſtaan rondom barakken in de Citadel. *Il y a tout autour des baraques dans la Citadelle.*

BARBAARSCH. Adj. Wreed, onmenſchelyk. *Barbare, inhumain.* Een barbaarſch hart, barbaarſch gemoed. *Un coeur barbare, inhumain; une ame barbare, inhumaine.* Barbaarſche zeden, ruwe zeden. *Des moeurs barbares.* Een barbaarſche, een ruwe taal. *Un langage barbare, ſauvage.* Hy wierd BARBAARSCH, op een barbariſche wyze gehandeld. *Il fut traité d'une maniere barbare, avec barbarie, avec cruauté.* De BARBAARSHEID, wreedheid, onmenſchelykheid van Nero ging zoo ver dat... *La barbarie, la cruauté de Neron alla ſi loin que..* De BARBAARSHEID, woeſtheid, onbeſchaaftheid der zeden. *La barbarie, la rudeſſe, l'impoliteſſe des moeurs.*

BARBARISCH. Adj. Dat Barbaryen toebehoord. *Qui appartient à la Barbarie.* De Barbariſche kuſt, de Barbariſche roovers. *La côte de Barbarie, les corſaires de Barbarie.*

BARBEEL, BARM of BEERIN. Rivier vis met vier lelletjes ofte baarden aan den mond. *Barbeau.* m. *Poiſſon de Riviere à quatre barbes* ou *mouſtaches.*

BARBIER. Baardſcheerder. *Barbier, raſeur de barbe.* De Barbier van 't Dorp. *Le Barbier du Village.* De opper BARBIER, opper Heelmeeſter van 't ſchip. *Le Chirurgien major du vaiſſeau.* De onder Barbier. *Le ſecond Chirurgien.* De matroozen BARBIEREN, potſen, ſcheeren. *Raſer les matelots, faire le poil à l'equipage.* Iemand barbieren, beet krygen, bedotten. *Attrapper, tondre quelqu'un, lui avoir le poil.* Ik zal hem wel barbieren. *Je lui aurai le poil, je l'attrapperai bien.*

BARG of BARK. f. Tentſchuit, voornaamentlyk in Engeland. *Barge, barque couverte.* f. Des Konings barg was heel koſtelyk opgecierd. *La barge du Roy etoit magnifiquement parée.* De barge van Mechelen op Bruſſel. *La barge de Malines à Bruxelles.*

BARGHOUTEN, BARKHOUTEN. Barrikhouten of Berghouten: groote houten tot vaſtigheid en ſtevigheid van het ſchip dienende. *Ceintes, chaintes, preceintes, perceintes.* f. pl. *Longues pieces de bois qui ſont la liaiſon des membres d'un vaiſſeau.* De barghouten ſtaan lynregt over malkander. *Les ceintes ſont poſées les unes paralelles aux autres.* Zoenen dat de barghouten kraaken boert: ſpr: *Se baiſer ſi fort que les ceintes du vaiſſeau, que les piliers du lit en craquent.*

De BARHEID, Dorheid, ſchraalheid van een onbewoond Eiland. *La ſechereſſe, l'arridité, ſterilité d'une Iſle deſerte.* De BARHEID, guurheid van 't weer. *La ſechereſſe, rudeſſe, froidure incommode du temps.*

BARK. f. Lange ſchuit, ſloep &c. *Barque* f. *Bâtiment long & etroit.* Een Spaanſche bark. *Une barque Eſpagnole.*

BARKAAN, BOURKAAN. Grof laken. *Du bouracan, du drap epais.* Een reisrok van barkaan. *Une caſaque de bouracan.*

BARKHOUT of BARRIKHOUT is op BARGHOUT. hier boven uitgewerkt.

BARKJE. n. Kleine bark. *Petite barque.* f. *Petit bâtiment à voile long & etroit.*

BARM, zie BARBEEL. Rivier vis met vier lelletjes of baarden aan de mond. *Barbeau.* m.

BARMHARTIG. Adj. Medoogend, verdraagſaam. *Miſericordieux, benin, debonnaire.* God is gantſch barmhartig en gantſch heilig *Dieu eſt tout miſericordieux & tout ſaint.* Barmhartige Chriſtenen, helpt ons doch! *Chrêtiens charitables ſecourez, aidez nous de grace!*

BARMHARTIGHEID. f. Medoogentheid, tederhartigheid, goedaardigheid. *Miſericorde, clemence, compaſſion* f. De barmhartigheid Gods aanroepen. *Invoquer, reclamer la miſericorde de Dieu.* Daar is geen barmhartigheid, geen medoogentheid onder dat volk. *Il n'y a point de miſericorde parmi ces gens là.* God vergeeft ons BARMHARTIGLYK onze ſchulden. *Dieu nous pardonne miſericordieuſement nos offenſes.*

Digitized by Google

BARNEN, wierd eertyd voor BRANDEN, VERBRANDEN gezegt. *Bruler.*

BARNING of BRANDING. f. Deining, aankloppingh, ſparteling van 't Zee-water tegen de klippen of het ſtrand, waar door ſchepen en vaartuigen ſtukken geſlagen en verbryzeld worden. *Briſants.* m. pl. *rejailliſſement des houles* ou *vagues de la Mer contre les rochers* ou *la côte.* In de barning vervallen. *Tomber ſur les briſants, être porté contre les rochers.* Dat zal met een BARNING in den oyen, dat zal met een ſtooken doorgaan. gem: ſpr: *Cela cuira de la même fournée, on n'en mettra pas plus grand pot au feu, on n'en fera pas plus de frais.*

BARNNETELEN of BRANDENETELS. *Des orties* f. pl.

BARNSTEEN of BRANDSTEEN. m. Amberſteen, Bekende geele, gomagtige, fyne ſteen, welke by de Pillau, in de Ooſtzee, veel gevist word. *De l'Ambre* m. Een Barnſteene hals ſnoer. *Un collier d'Ambre.*

BARON. Vryheer. *Baron, Seigneur d'une Baronnie.* De Baron van Waſſenaar, van Diepenbroek. *Le Baron de Waſſenaar, de D:* BARONESSE. Edele Mevrouwe, Gemalinne van een Baron. *Baronne.* De BARONIE, de vrye Heerlykheid van Waſſenaar, van Breda. *La Baronie de Waſſenaar, de Breda.*

BARREVOETER. Dus werd een ongeſchoeide Monnik geheeten. *Capucin, Carme* ou *Moine dechauſſé.* BARREVOETS, blootvoets door de ſneeuw gaan. *Marcher nud-pieds dans la neige.*

BARRIERE. Dit woord werd in de ſtyl van Couranten voor VOORMUUR, SCHEIDSPAALEN, BORSTWEERING, om den Vyand het onverhoeds indringen te beletten, gezegt. *Barriere.* f. *Bornes, limites qui empêchent l'irruption inopinée des Ennemis.* De Spaanſche Nederlanden ſtrekken ons een BARRIERE, een voormuur. *Les Pays bas Eſpagnols nous ſervent de barriere.*

BARS. Adj. Trots, hoogmoedig, ſpytig. *Fier, dedaigneux, arrogant, hautain, rogue.* Een bars gelaat. *Un air fier, dedaigneux, hautain.* Een barſe gang, ſtap. *Une demarche fiere, arrogante.* Wat is hy nu bars! *Qu'il eſt fier, qu'il eſt rogue à préſent!* Welke een BARSHEID, trotsheid, fierheid, ſpytigheid! *Quelle fierté, quelle arrogance!*

BARST. Scheur, kloof. *Crevaſſe, fente.* f. De barſten, de kloven, de ſcheuren van een oude muur. *Les crevaſſes, fentes d'un vieux mur.*

BARSTEN of BERSTEN. v. n. Van een ſplyten. *Crever, ſe crever, s'eclater.* De meeſte bomben barſten in de lugt. *La pluspart des bombes crèvent dans l'air.* 't Schip ſtiet op de klippen te barſten. *Le vaiſſeau ſe creva contre les rochers.* Zig te barſten eeten. *Se crever de manger, manger à crever.* Zig te barſten lagchen. *Crever de rire.* Barſten van ſpyt. *Crever de depit.* Door het BARSTEN van 't geſchut gekwetſt werden. *être bleſſé, tué d'un eclat du canon qui a crevé.*

BAS. f. Steenſtuk, kamerſtuk, klein geſchut ſtukje. *Pierrier.* m. *petit canon qui ſe charge par la culaſſe* Het ſchip had maar zes ſtukken en vier baſſen. *Le vaiſſeau n'avoit que ſix canons & quatre pierriers.*

BAS. Grondſtem, laagſtem in de Zangkunde. *Baſſe* ou *baſſecontre.* f. *La plus baſſe partie de Muſique.* De bas zingen. *Chanter la baſſe.*

BASILISCUS. m. Gekroonde *of* Draak-ſlang, zeer venynig dier of ſlang aldus genaamd om zyne witte vlakken op het hoofd, een kroon verbeeldende. *Baſiliſc* ou *Baſilic.* m. *Serpent fort venimeux avec des tâches blanches ſur ſa tête en forme de couronne.* Men zegt dat de Baſiliſcus een menſch met zyn gezigt kan

dooden. *On dit que le baſilic peut tuer une perſonne avec ſa vuë.*

BASRELIEEF, BASTERTLEVEN. Half uitloopend beeldwerk, loofwerk op platte grond: woord der Bouwkunde. *Basrelief.* m. *Baſſe taille, ſculpture en peu de ſaillie.* f.

BASSEN-KLAMPEN, BASSEN-ſtutten: mik, geſtel daar de baſſen of kamerſtukken op ſtaan en in draayen. *Chandeliers de pierriers.* m. pl.

BASSETSPEL. n. Verbode kaartſpel, daar in korten tyd veel by gewonnen of verlooren kan werden. *Baſſette.* f. *Jeu de cartes deffendu.*

BASSON. Bas van de Hoboo, Muziek inſtrument aldus genaamd. *Baſſon.* m. *Baſſe de Hautbois* f.

BAST. f. Schil, ſchors van een boom. *Ecorce, peau d'un arbre.* f. Daar worden ſtoffen van baſt van boomen gemaakt. *Il ſe fait des etoffes d'ecorce d'arbres.* De BAST van de kokoos noot diend de Indiaanen om touwen van te ſpinnen. *Le brou, l'ecorce du cocos ſert à filer des cordages aux Indiens.* Hy blyft 'er by als den dief by de baſt, hy houd het ſtyf ſtaande. *Il le ſoûtient à cor & à cri, il n'en veut pas demordre.* Zyn BAST, zyn pens vullen. *Remplir, bourrer ſon ventre, remplir ſa penſe.* 't Is een dikbaſt. *C'eſt un gros ventre, un gros pifre.* Een hangbaſt. *Un pendard.* De balk viel op zyn baſt. *La poutre, la ſolive tomba ſur ſon gros dos, ſur ſa large panſe, ſa groſſe bedaine.*

BASTERT of BASTAARD. Onecht. *Baſtard, bâtard, illegitime.* Een baſterd, een baſterd kind kan niet erven. *Un bâtard ne peut heriter.* BASTERD vrugten, vrugten die niet van den regten aart zyn. *Des fruits bâtards.* BASTERT of BASTAARD MAAKEN. Onterven. *Declarer bâtard, desheriter.* BASTERTSCHRIFT, mengelſchrift, half Italiaanſch en half rond. *De l'ecriture batarde, lettre bâtarde, moitié Italienne & moitié ronde.*

BASTERT LEVEN, BASRELIEEF. Konſtwoord, half uitloopend beeldwerk. *Basrelief.* m. *Baſſe taille.* f. *Terme de ſculpture.*

BASTAART WOORD. Vreemd woord, de Landtaale niet eigen *Mot corrompu, mot emprunté d'une Langue etrangere.* De zoo genaamde baſtaart woorden zullen zoo lang in 't Hollandſch blyven, als de Hollanders met vreemdelingen, voor al Franſchen en Hoogduitſchers, te doen zullen hebben.

BATAILLON. n. Geſchaard aantal van gewapend voetvolk, gemeenlyk vier of vyf honderd man ſterk. *Bataillon.* m. Het tweede, het derde bataillon van de Blaauwe Gardes. *Le ſecond, le troiſième bataillon des Gardes Bleuës.*

BATAVIER. Gelders man, Fries *of* Hollander in de hoogdravende en Dichtkundige ſtyl. *Batave, ancien Gueldrois, Friſon* ou *Hollandois.* De Heldenmoed der oude Batavieren. *Le courage Heroique des anciens Bataves.* De BATAVISCHE Vryheid. *La Liberté Batavique.* Het Bataviſche Eiland *of* de *Oppida Batavorum* is niet regt bekent.

BATTERY, BEUKERY. f. Zeker aantal van geſchut op de wal van een Veſting of in de *Approches* tot een belegerde Veſting geplaatſt. *Batterie.* f. Een battery van twintig, van dertig ſtukken. *Une batterie de vint, de trente pieces.* BATTERY ſtukken, groote ſtukken, grof geſchut om bres te ſchieten, of opening in de muur te maaken. *Pieces de batterie.* f. pl. *Canon du gros calibre pour battre en brêche.*

BAVIAAN. m. Ouden, zwarten, ruigen aap. *Vieux ſinge, vilain magot, gros ſinge*; auſſi, *vieille guenon.* Dat is een leely-

Digitized by Google

leelyken, een lompen baviaan! *Le vilain ſinge, le vilain magot; la vilaine guenon que voila!*

BAYERT of BEYERT. Slordig neſt. *Taudis, Chaos.* m.

BAYONNET of BAJONNET. f. Leger-dolk of ſoldaate-pook. *Bayonnette.* f. Met de bayonnet op de tromp van 't roer aanvallen, indringen. *Attaquer, avancer avec la bayonnette au bout du fuſil.*

BAZUIN. f. Trompet, blaas-, krygs inſtrument. *Trompette, trompe.* f. De bazuin opſteeken, op de bazuin blaazen. *Emboucher la trompette, ſonner de la trompette.* De Vrede-bazuin laaten hooren. fig: ſpr: *Faire entendre, retentir la trompette de Paix.* BAZUINEN. v. n. Op de bazuin blaazen. *Jouer, ſonner de la trompette.* Iemands lof, iemands heldendaaden bazuinen, uit trompetten. *Louer, vanter, trompetter la gloire, les actions heroïques de quelqu'un.* BAZUINER, bazuin-blaazer. *Trompette, celui qui ſonne de la trompette.*

B E.

BE. Deze Lettergreep werd in 't Nederduitſch voor een zeer groot getal Naamen en Werkwoorden geplaatſt, en geeft dezelve een zoo vloeyende uitſpraak als kragtigen zin.

BEAMEN. v. a. Amen zeggen op 't geen iemand voorſteld, begeerd. *Dire amen, applaudir à ce que quelqu'un propoſe.* De voorſlag ten eerſten beamen. *Applaudir d'abord à la propoſition.*

BEAMPTE. Amptenaar, man met een ampt voorzien. *Officier, homme pourvu d'une charge, d'un employ.* De Schatmeeſter, Schenker, Keldermeeſter en andere beampten van 't Hof. *Le Threſorier, l'Echanſon, le Sommelier & les autres officiers de la Cour.*

BEAMPTSCHRYVER. Opentlyk ſchryver en bekragtiger van verbandſchriften, gedingſtukken, &c. *Notaris* in 't onduitſch. *Notaire, officier public aſſez connu.*

BEANGST. Adj. Angſtig, vervaard, bekommerd. *Effrayé, etonné, interdit, epouvanté.* Hoe komt gy zoo beangſt? *D'où vient que vous êtes ſi effrayé? qu'appreheudez vous ſi fort? qui vous rend ſi interdit?* De vyanden door geſtadige uitvallen BEANGSTIGEN. f. bang maaken, ontruſten. *Alarmer, inquieter les ennemis par de continuelles ſorties.* BEANGSTIGING, benaauwing, ontruſting. *Inquietude, alarme.* f.

BEANTWOORDEN. v. a. Antwoorden, antwoord geeven. *Repondre, faire reponſe.* Een brief beantwoorden. *Repondre à une lettre, faire reponſe à une lettre.* De moeyte die de Meeſter neemd door zyn vlyt en aandagt BEANTWOORDEN, van vrugt doen zyn. *Repondre à la peine que le Maitre prend par ſa dilligence & ſon attention.* De uitkomſt heeft onze verwagtinge niet beantwoord. *L'evenement n'a pas repondu à notre attente.* Een verwyt BEANTWOORDEN, wederleggen. *Refuter un reproche.* BEANTWOORDING van een brief. *Réponſe à une lettre; action de répondre à une l:* BEANTWOORDING, wederlegging van een verwyt. *Refutation d'un reproche.* f.

BEARBEIDEN. v. a. Behandelen, bewerken, opmaaken. *Travailler, elabourer, cultiver.* De groud, den akker wel BEARBEIDEN, omploegen. *Cultiver, travailler, remuer bien le ſonds, le champ.* Dat boek is wel BEARBEID, beſchreven, doorwrocht. *Ce livre eſt bien ecrit, elabouré, fini.*

BEBLOED. part: van BEBLOEDEN. *Enſanglanté. ée.* Bebloede pook, bebloede handen. *Poignard enſanglanté, mains enſanglantées.* Zyne handen BEBLOEDEN, met bloed bevlekken. *Enſanglanter ſes mains.* Men moet het Tooneel niet BEBLOEDEN, daar

moet geen moord op het Tooneel geſchieden. *Il ne faut pas enſanglanter la Scene.*

BEBOLWERKEN. v. a. Met bolwerken en verſchanſſingen dekken, beſchermen. *Flanquer, couvrir de baſtions, remparer.* Zig rondom BEBOLWERKEN, verſchanſſen, ſterk maaken. *Se couvrir, ſe remparer, ſe retrancher tout au tour.* Zy hadden hen zoo vaſt bebolwerkt. *Ils s'etoient ſi bien retranchez, gabionnez, remparez.*

BEBOUWEN. v. a. Digt aan een bouwen, volbouwen. *Bâtir pres à près, remplir les eſpaces de maiſons;* Een Stad bebouwen en bevolken. *Achever de bâtir une Ville & la peupler; remplir une Ville de maiſons & d'habitans.* De landeryen BEBOUWEN, beploegen, bezaayen. *Labourer, cultiver les terres, mettre les terres en labeur,* BEBOUWDE landen. *Des terres en labeur, terres labourées, cultivées.*

BED, BEDDE, BEDT. n. Slaapplaats, bedſtee, ledikant &c. *Lit, lieu où l'on couche.* m. Na bed gaan, zig te bedde begeeven. *Se mettre au lit, ſe coucher.* BED, word veelryds voor de veere-zak of 't matras daar men op ruſt genomen. Een veere bed. *Un lit de plume.* Een zagt bed. *Un lit molet.* Een ſtroo bed. *Une paillaſe.* Het bed af haalen. *Tirer le lit.* Het bed ſchudden. *Renuer le lit.* Het bed verlugten. *Mettre le lit à l'air.* Het bed opmaaken. *Faire le lit.* Het Bruilofts-BED, Egtebed, de bruilofts koets. *Le lit Nuptial.* Pronkbed, ſtaatſiebed, praalbed. *Lit de parade.* Ruſtbed. *Lit de repos.* Een rolbed, ſlaapbank. *Une roulette, couchette.* Eerlyk is het huwelyk onder alle, en het onbevlekte bed. ſchr: ſpr: *Le mariage eſt honorable entre tous, & la couche ſans ſouillure.* Kinderen van het eerſte BED, voorkinderen, kinderen van 't eerſte huwelyk. *Des enfans du premier lit, provenus d'un premier mariage.* Het BED houden, bedlegerig zyn. *Tenir, garder le lit.* De arme man leit plat te bed. *Le pauvre homme garde le lit, eſt retenu au lit par maladie.* Dat's wyn, dat's tabak van het egte bed, van den regten aart. *Voila du vin, du tabac de la bonne eſpece, voila du vin à une oreille, voila d'excellent tabac.* Na bed, na bed: uitjouwing. *Retirez vous canaille; allez vous coucher canaille; tirez vous le nerf, coyons, poltrons!*

BED. Afgeperkte ſpatie in een tuin, daar iets gezaayd en met zorg aangekweekt word. *Couche, planche.* f. *Carreau de jardin.* m. Een ſpergie bed, een meloen bed. *Une couche, une planche d'aſperges, de melons.*

BEDAAGD. Adj. Bejaard, op zyn dagen, tamelyk oud. *Agé, avancé en age, ſur l'age.* Een bedaagd man. *Un homme agé, ſur l'age, avancé en age.* Een bedaagde vryſter. *Une fille ſur le retour, une fille agée.* 't Zyn bedaagde en ſtille luiden. *Ce ſont des gens agez & paiſibles, des perſonnes ſur l'age & de peu d'embarras.* BEDAAGDHEID, aankomende ouderdom. *Age avancé, commencement de vieilleſſe.* m.

BEDAARD, BEDAART. Gematigd, bezadigt, ingetogen. *Moderé, retenu, poſe, raſſis, modeſte.* Een bedaard jongman. *Un jeune homme poſe, modeſte.* Een bedaard gelaat, bedaard wezen. *Un air modeſte, grave; une contenance ſerieuſe, modeſte.* Met bedaarde zinnen te werk gaan. *Agir de ſens raſſis, agir avec moderation, avec poids & meſure.* Een bedaard weer, gemaatigd weer. *Un temps egal, un temps calme & ſerain.*

BEDAARDHEID. f. Bezadigdheid, gematigdheid, geruſtheid. *Moderation, modeſtie, retenue, tranquilité, temperance* f. *Sang raſſis, ſang froid, calme.* m. Met bedaardheid te werk gaan. *Agir avec mode-*

Digitized by Google

moderation, avec retenuë, de sang froid. BEDAARDHEID van ziel, gelykmoedigheid. *Tranquilité, egalité d'ame.* f. BEDAARDELYK, met bedaardheid, antwoorden. *Repondre avec moderation, repondre posement, de sens froid, de sens rassis*

BEDAAREN. v. n. Gaan leggen, zig ſtillen, zagter worden. *S'appaiſer, ſe calmer, ſe remettre.* De gemoederen doen bedaaren, tot bedaaren brengen. *Appaiſer, ramener, calmer les eſprits.* Zyne zinnen bedaaren. *Reprendre ſes eſprits, ſe calmer, ſe tranquiliſer, ſe remettre de ſon trouble, de ſon agitation.* De wind begind te BEDAAREN, te minderen. *Le vent commence à s'appaiſer, à s'abbattre, à ſe calmer.* Het woedend graauw aan't BEDAAREN, tot bedaardheid brengen. *Appaiſer, calmer la populace en furie, faire ceſſer le tumulte.* Bedaar een weinig, vergaar uwe zinnen wat. *Reprenez vos eſprits, remettez vous un peu.* BEDAARING. f. Stilling, bedaard wording. *Appaiſement, calme.* m. *Tranquilité* f.

BEDAGT zyn op iets, iets voorzien, zorgen voor iets *Penſer, ſonger, aviſer à quelque choſe.* Men is op middelen bedagt om dat groot werk uit te voeren *On ſonge, on aviſe aux moyens d'achever, d'executer ce grand ouvrage.* Hy was op dat antwoord niet BEDAGT, verdagt, gewapend. *Il n'etoit pas preparé, il ne s'attendoit point à cette réponſe.*

BEDAGT. Gedagt. part: van BEDENKEN. *Penſé, aviſé, imaginé.* Dat is heel wel bedagt. *Cela eſt fort bien penſé, aviſé, imaginé.* Dat is te laat bedagt. *Cela eſt imaginé trop tard, après coup.* De geen die dat eerſt BEDAGT, uitgevonden heeft. *Celuy qui l'a inventé le premier.* Ik heb 'er my nog niet over BEDAGT. *Je n'y ai pas encore ſongé, je n'ai pas encore formé, pris de réſolution la deſſus.* Een wel bedagt, een voorzigtig menſch. *Un homme bien aviſé, bien ſenſé, prudent.* Een onbedagt, een los menſch. *Un etourdi, un mal aviſé.* Iemand BEDAGTELYK, voorbedagtelyk aanranden, aanboord komen. *Attaquer, inſulter quelqu'un à deſſein, de guet à pends, de propos deliberé, de gayete de coeur.*

BEDAGTSAAM. Adj. Voorzigtig, opmerkend, verſtandig. *Prudent, aviſé, prevoyant.* Een bedagtſaam menſch. *Un prudent homme, un homme aviſé.* Met BEDAGTSAAMHEID, voorzigtigheid te werk gaan. *Agir avec prudence, avec circonſpection.* BEDAGTSAAMLYK. Adv. Met bedagtſaamheid. *Prudemment, ſagement, avec circonſpection.*

BEDAMMEN. v. a. BEDYKEN. Met een dam ſtoppen, afſchutten. *Boucher, fermer, ſeparer avec une chauſſée, une levée de terre.*

BEDANKEN. v. a. Danken, dank zeggen. *Remercier, rendre graces.* God voor zyne oneindige weldaaden bedanken. *Remercier Dieu, rendre graces à Dieu de ſes bienfaits infinis.* Gy moet 'er de Heer M. over bedanken. *Il faut que vous en remerciez Monſr. M. c'eſt Monſr. M. que vous en devez remercier.* Ik zou 'er hem niet over BEDANKEN, ik zou 't hem geen dank weeten, als hy my die pots bakte. *Je ne l'en remercirois pas, nous ne ſerions point couſins s'il me jouoit ce tour là.* Hy heeft die Juffr. laaten verzoeken, maar hy is BEDANKT, beleefdelyk afgeweezen geworden. *Il a fait demander cette Demoiſelle, mais il a eté remercié, on l'a remercié.* Dat is geen BEDANKENS WAARD. gem: ſpr: *Cela ne vaut pas la peine d'en remercier, il n'y a pas dequoy.* BEDANKING, dankzegging. f. *Remerciement.* m.

BEDAUWD. Van den dauw nat geworden. *Couvert, mouillé de roſee.* Bedauwde velden. *Des champs couverts de roſée.* Aangezicht met traanen BEDAUWD bevochtigd. *Viſage mouille, baigné de pleurs, de larmes*

BEDDE, werd in de ſamengeſtelde woorden voor BED genomen; als ook in de volgende ſpreekwyzen. Ten bedde uitſpringen. *Sauter à bas du lit.* Ziek te bedde leggen. *être au lit malade.*

BEDDE-DEKEN. Deken om over een bed te ſpreyen. *Couverte, couverture de lit.* f.

BEDDE-JAK. n. Jak, manteltje daar de vrouwen gemeenlyk in ſlaapen. *Manteline, camiſole de nuit.* f. *braſſieres de femme.* f. pl.

BEDDE-KLEED. Sprey-, pronk-kleed over 't ledikant. *Courte pointe, couverture de parade.* f.

BEDDE-KOOPER. Een die veere-en andere bedden maakt en verkoopt. *Marchand de lits de plumes, de matelats, &c.*

BEDDEN is het meervoud van BED. *Des lits.* De oude lagen op bedden als zy aten. *Les anciens etoient couchez ſur des lits quand ils prenoient leurs repas.* Tuin-BEDDEN. *Des couches de jardin.* Meloen-bedden, aspergie-bedden. *Des couches de melons, d'aſperges.*

BEDDETJE. n. Klein bed. *Petit lit.* Ende Jeſus zeide tot den lammen, neem uw beddetje op ende wandeld. *Et Jeſus dit au paralitique prends ton petit lit & chemine.* BEDDE-TYK. *Du coutis, du coutil.* BEDDE-VEEREN. *Des plumes de lit.*

BEDDINGEN. Houten die onder de rampaarden gezet worden: zoldering daar het geſchut op ſtaat. *Plateforme.* f. *Plancher qui ſoûtient les affuts & les canons.* Kraan-bedding. *Empattement de gruau* m.

BEDE of BEEDE. f. Gebed, verzoek. *Priere, requeſte.* f. Hy was door bede, nog door geld niet te beweegen. *On ne put l'emouvoir ni par priere, ni par argent.* Ik heb een bede aan u. *J'ay une priere à vous faire.* Ter bede van den ſuppliant. *à la requête du ſuppliant.*

BEDEELAAR. Die de bedeeling doet. *Diſtributeur, diſpenſateur.*

BEDEELEN. v. a. Uitdeelen, omdeelen. *Diſtribuer, departir, diſpenſer.* 's Vorſten gunſten wyzelyk bedeelen. *Diſtribuer, departir ſagement les faveurs, les graces du Prince.* De BEDEELING, uitdeeling van 's Vorſten gunſten. *La diſtribution des faveurs du Roy.* Onder de BEDEELING, de huishoudinge van 't nieuwe Verbond leeven. *Vivre ſous la diſpenſation, l'economie de la nouvelle Alliance.*

BEDEEST. Adj. Verlegen, beteuterd, ontſteld. *Etonné, interdit, embarraſſé, confus, perplex.* Hy ſtond zoo bedeest, was zoo bedeest toen hy voor den Rechter kwam. *Il fut ſi etonné, ſi interdit lors qu'il parut devant le Juge.* BEDEESTHEID, verlegentheid, beteuterdheid, ontſteltenis. *Etonnement, embarras, trouble.* m. *Perplexité.* f. BEDEEST MAAKEN, verleegen maaken. *Etonner, embarraſſer, interdire, deconcerter: jetter dans le trouble, l'embarras.*

BEDEKKEN. v. a. Dekken, verhergen. *Couvrir, cacher.* Met zeilen, met pannen, met planken bedekken. *Couvrir avec des voiles, des tuiles, des planches.* Zyn ſchamelheid bedekken *Couvrir, cacher ſa vergogne.* Zyn marſch BEDEKKEN, verbergen *Cacher, couvrir ſa marche.* Hy deed het om zyn kwaad voor te neemen te beter te bedekken. *Il le fit pour cacher d'autant mieux ſon mauvais deſſein.* De Zee met zyne ſchepen BEDEKKEN, overdekken. *Couvrir la Mer de ſes vaiſſeaux.* Iemand met ſchande bedekken. fig: ſpr: *Couvrir quelqu'un de honte, d'infamie; faire honte, donner de la confuſion à quelqu'un.* Een huis met pannen, met leyen BEDEKT, gedekt. *Une maiſon couverte de tuiles, d'ardoiſes.* Iemand met

Digitized by Google

met bedekte woorden beschimpen, steeken. *Railler quelqu'un en mots couverts.* Zyne dingen bedekt doen, bedektelyk te werk gaan. *Faire ses affaires couvertement, à petit bruit.*

BEDEKTELYK. Adv. Heimelyk. *Couvertement, secretement, en cachette.* Scevola bedektelyk in Porsennas Leger zynde gekomen. *Porsenna etant venu secretement dans le Camp de Porsenna.*

BEDEKTE WEG. f. Buitewal door de contrescarp verdedigd. *Chemin couvert.* m. *Rempart exterieur deffendu par la contrescarpe.*

BEDELAAR *Gueux.* BEDELEN. *Gueuser.* BEDEL-MONNIK. *Moine mendiant.* Zyn op de colom BEE te zien.

BEDELVEN. v. a. Met aarde overdekken, in de aarde versteeken. *Couvrir de terre, enfouir dans la terre.* Een schat bedelven. *Enfouir un threſor.*

BEDENKELYK. Adj. Dat men bedenken of zig verbeelden kan. *Imaginable, qu'on ſe peut imaginer, figurer.* Alle bedenkelyke zorgen aanwenden. *Prendre, apporter tous les ſoins imaginables.* Het is wel BEDENKELYK, wel te denken dat hy het niet weet. *Il eſt bien à croire, bien apparent qu'il ne le ſçait pas.* Het is een BEDENKELYKE zaak, een zaak daar over gepeinst moet werden. *C'eſt une affaire à laquelle il faut ſonger, qui merite reflexion, qu'il ne faut pas entreprendre à la legere.* BEDENKELYKHEID, waarschynlykheid. *Apparence, vray ſemblance.* f. Het is buiten alle bedenkelykheid. *Il n'y a aucune apparence, aucun lieu d'en douter.*

BEDENKEN. v. a. Met denken uitvinden, verzinnen. *Inventer, imaginer, forger, trouver en ſongeant,* Ce Verbe a *bedagt* au Preterit & au Participe. Een logen bedenken. *Inventer, forger un menſonge.* Een bekwaam middel bedenken. *Imaginer, inventer, trouver un bon moyen, un bon expedient.* Ik bedenk daar iets, my komt daar iets te binnen. *Je ſonge là à quelque choſe, il me vient là quelque choſe en penſée.* Iets van te vooren wel BEDENKEN, overdenken, overwegen. *Mediter, peſer, examiner bien quelque choſe auparavant.* Hoe meer of ik die zaak bedenk. *Tant plus j'examine, je conſidere cette choſe.*

BEDENKEN. n. Beraad, overweeging. *Deliberation.* f. *Examen.* m. Iets in bedenken neemen. *Prendre quelque choſe en deliberation; examiner, conſiderer quelque choſe.* Tyd van bedenken vraagen. *Demander temps pour deliberer, pour s'aviſer, ſe determiner.* Dat is buiten alle BEDENKEN, buiten alle twyffel. *Cela eſt hors de doute, il n'y a nul doute à cela.* In BEDENKEN ſtaan, twyffelen, onzeker hangen. *Heſiter, balancer, être irreſolu.* Ik ſtaa hard in bedenken of ik 'er gaan zal. *Je ſuis fort en balance ſçavoir ſi j'y irai.* In BEDENKEN komen, bekwaam geagt worden tot iets. *Entrer en conſideration.* De Heer V. komt daar toe in bedenken. *Monſr. V. entre en conſideration pour cet affaire, cet employ là.* Zig BEDENKEN. v. n. In bedenken, beraad ſtaan. *être en deliberation, balancer.* Zig weer BEDENKEN, van voorneemen veranderen. *Se raviſer, changer d'avis.* Ik bedenk my weer. *Je me raviſe.*

BEDENKER. Verzinner van een loogen. *Forgeur, inventeur d'un menſonge.* BEDENKER, overpeinſer van Gods werken. *Meditateur des ouvrages de Dieu.*

BEDENKING. Beraad, overpeinſing, gedagte. *Examen.* m. *Meditation, deliberation.* f. Naar voorgaande, naar rype bedenking. *Après un précedent examen, après une mure deliberation.* Ik ſtaa in BEDENKING, in bedenken of 't niet beter waare. *Je ſonge, je prends en deliberation s'il ne vaudroit pas mieux.* Dat boek is vol zoete, leerzaame BEDENKINGEN, overweegingen, gedagten. *Ce livre eſt plein de belles, d'inſtructives meditations, penſées, reflexions.*

BEDENK-TYD. f. Tyd van bedenken, van beraad. *Temps de deliberer ſur le parti qu'on doit prendre.* De bedenk-tyd verſtreeken zynde. *Le temps de deliberer etant paſſé.*

BEDERF. n. Bederving, verderf. *Perte, perdition, ruine.* f. De coffyhuizen, de kroegen zyn een bederf voor de jeugd. *Les caffez, les cabarets ſont la perte, la ruine de la jeuneſſe.* De weg des bederfs inſlaan *Prendre le chemin de perdition.* De vrugten voor 't BEDERF, tegen de verrotting bewaaren. *Garder les fruits de corruption, de pourriture.* Al wat geſchapen is, is BEDERFFELYK, vergankelyk. *Tout ce qui eſt créé eſt corruptible, ſujet à corruption.* BEDERFFELYKE, schadelyke verdeeldheden. *Des diviſions pernicieuſes.* BEDERFSTER der jeugd. *Corruptrice de la jeuneſſe.* Bederfster van kleederen *Diſſipatrice d'habits.*

BEDERVEN. v. a. Beschaadigen, schenden. *Gâter, endommager, ruiner, perdre.* Le preterit eſt *bedurf*, & le participe *bedorven* ou *bedurven.* Veel papier bederven. *Gâter beaucoup de papier.* Het koorn, den wyngaard BEDERVEN, verwoesten. *Gâter, detruire les bleds, la vigne.* Een land in de grond bederven *Ruiner un pays de fonds en comble.* De kinderen door te groote toegeevendheid bederven. *Gâter les enfans par trop de complaiſance.* De jeugd BEDERVEN, verleiden, op den doolweg helpen. *Gâter, corrompre, ſeduire, pervertir, debaucher la jeuneſſe.* Kwaade gezelschappen bederven goede zeden. spr: w: *Mauvaiſes compagnies corrompent les bonnes moeurs.* Zy zoeken hem te BEDERVEN, in de grond te helpen. *Ils cherchent à le ruiner, à le perdre.*

BEDERVEN. v. n. Bedurven worden, vergaan. *Se gâter, ſe perdre, ſe corrompre.* Die waaren bederven in de vogt. *Ces marchandiſes ſe gâtent dans l'humidité.*

BEDERVER. Verleider van de jeugd. *Corrupteur de la jeuneſſe.* BEDERVER, vernieler van landen en steden. *Deſtructeur de pays & de villes.* BEDERVING, verderving van 't huisraad. *Degât.* m. *Ruine des meubles.* f. BEDERVING, verrotting der ligchaamen in de aarde. *Corruption des corps dans la terre.* f. BEDERVING, verleiding van de jeugd. *Corruption, ſeduction de la jeuneſſe.* f.

BED-GANG. f. Doorloop, ruimte tussen de kamer-muur en 't Ledikant. *Ruelle.* f. *Ruelle du lit.*

BED-GENOOT. Egade. *Epoux, epouſe, camarade de couche.* Myn waarde bed-genoot. *Mon cher epoux, ma chere epouſe, ma chere moitié.*

BED-GORDYN. n *Rideau de lit.* m. Zyde bed-gordynen. *Des rideaux de lit de ſoye.*

BEDIEDEN is op BEDUIDEN te zien. *Signifier, avoir ſignification.*

BEDIENAAR van Staat of STAATS-BEDIENAAR. Staatsman. *Miniſtre d'Etat.* Bedienaar des Evangeliums, des Heiligen Woords. *Miniſtre de l'Evangile, de la Parole de Dieu.* BEDIENAAR der Sacramenten. *Adminiſtrateur des Sacrements.*

BEDIENDE. Amptman, dienaar, oppasser. *Miniſtre, officier.* De Tol-bediende. *Les officiers de la Douane.* De Staats-bediende. *Les Miniſtres d'Etat.* Die Heer heeft een hoope BEDIENDE, huis-bediende. *Ce Seigneur a quantité de Domeſtiques, de gens, de valets.*

BEDIENEN. v. a. Waarneemen, verrigten. *Adminiſtrer, remplir, gouverner.* De Heilige Sacramenten bedienen. *Adminiſtrer les Saints Sacrements.* Het recht

BEDIE-

Digitized by Google

BEDIENEN, oeffenen. *Adminiſtrer, exercer la Juſtice.* Een voogdyſchap BEDIENEN, beheeren. *Adminiſtrer, gerer une tutelle.* Zyn ampt trouwelyk BEDIENEN, waarneemen. *Exercer, remplir fidellement ſa charge.* Een zieke als Apoteeker, als Doctor BEDIENEN, bezoeken, oppaſſen. *Servir, traitter un malade, avoir ſoin d'un malade en qualité d'Apoticaire, de Medecin.* Iemand BEDIENEN, voor iemand werken. *Travailler pour quelqu'un.* Hoe heet de ſnyder die u bediend? *Comment s'appelle le tailleur qui travaille pour vous, qui vous habille?* Een Kerk als Predikant bedienen. *Servir une Egliſe, conduire une Egliſe en qualité de Miniſtre.* Een Kapel BEDIENEN, daar Kapellaan of Prieſter van zyn. *Deſſervir une Chapelle.* Zig BEDIENEN van de gelegentheid, van zyn voordeel. *Se ſervir de l'occaſion, ſe prevaloir de ſon avantage.* Zig van iemands mantel, van iemands paard bedienen. *Se ſervir du manteau, du cheval de quelqu'un.* Zig van onregtvaardige middelen bedienen om tot zyn oogmerk te geraaken. *Employer des moyens injuſtes pour parvenir à ſon but.*

BEDIENING. f. Waarneming, betragting. *Adminiſtration.* f. *Miniſtere, exercice.* m. Na de bediening van 't Heylig Nagtmaal. *Après l'adminiſtration de la Sainte Cene.* De bediening des Evangeliums is den Leeraaren aanbevolen. *Le miniſtere de l'Evangile eſt confié aux Paſteurs.* Rekenſchap geeven van zyne BEDIENING, van zyn bewind. *Rendre compte de ſon adminiſtration.*

BEDIENING. Ampt. *Charge.* f. *Employ, ſervice.* m. Hy heeft een aanzienlyke bediening aan 't Hof. *Il a une charge, un employ conſiderable à la Cour.* Alle zyne bedieningen neerleggen, verliezen. *Reſigner, perdre tous ſes emplois, toutes ſes charges.* Hy is niet meer in BEDIENING, in dienſt. *Il n'eſt plus en charge, en ſervice, en regence.* De Broeders Diakonnen heeten ook nog BEDIENING, de penningen welke in eene reis aan een der Huis-armen uitgedeeld worden. *La portion, la ſomme, le paquet d'argent que le Diacre donne en une fois à un pauvre domicilié.*

BEDILAL, ALBEDIL. Beriſpal, vitter, tegenſpreeker. *Cenſeur, critique, epilogueur.*

BEDILLEN. v. a. Beknibbelen, beriſpen. *Cenſurer, critiquer, epiloguer.* Iemands werk bedillen. *Cenſurer, critiquer l'ouvrage de quelqu'un.* Hy doet niet anders als BEDILLEN, hairklooven, vitten. *Il ne fait que critiquer, qu'epiloguer, argoter, que chicaner.* BEDILLER, beriſper, hairkloover. *Cenſeur, critique, epilogueur.* BEDILLING. beriſping, vittery, hairkloovery. f. *Cenſure, critique, chicane.* f. BEDILSTER, beriſpſter, hairkloofſter. *Epilogueuſe, femme qui ſe mêle de critiquer, de cenſurer.*

BEDING. n. Verdrag, overeenſtemming, voorwaarde. *Condition, clauſe, convention.* f. *Accord.* m. Ik koop het onder beding dat by aldien het niet goed is, &c. *Je l'achete à condition que s'il n'eſt pas bon &c.* Voor beding maakt daar na geen krakkeel, gem: ſpr: *Les bons accords ſont les bons amis.* Daar was een beding gemaakt. *Il avoit été fait une condition, une clauſe.*

BEDINGEN. v. a. Verdraagen, vaſtſtellen, overeenkomen. *Obtenir, ſtipuler, conditionner.* Le Pret: *bedong*, le Part: *bedongen.* Goede voorwaarden bedingen. *Obtenir, ſtipuler, ſe faire accorder de bonnes conditions.*

BEDISSELEN. v. a. Bewerken, gereed maaken, vervaardigen. *Préparer, apprêter, accommoder, diſpoſer.* Een werk wel bediſſelen, in den haak brengen. *Diſpoſer, preparer, compaſſer, regler un ouvrage comme il faut.*

BEDKAMER. f. Slaapkamer. *La chambre où eſt le lit, la chambre où l'on couche.* Hy is Edelman van 's Konings bedkamer. *Il eſt Gentilhomme de la chambre du Roy.*

BED-LAKENS. *Des draps de lit.* Schoone bed-lakens. *Des draps blancs, des draps nets.*

BED-LEGERIG. Adj. Ziek te bed leggend, die 't bed houd. *Detenu au lit, qui garde le lit par maladie.* Hy is ſedert drie maanden bed-legerig geweeſt. *Il a gardé le lit, il garde le lit depuis trois mois.*

BEDOEN. Zig BEDOEN, zig bevuilen, in zyn broek of bed kakken. *Se ſalir, s'embrener, ſe conchier.* Ik meende my van lagchen te bedoen. *Je penſai laiſſer tout aller dans mes chauſſes à force de rire.*

BEDOLVEN. part: van BEDELVEN. *Enfoui, enterré.*

BEDOMPT. Adj. Duiſter, benauwd, niet lugtig. *Obſcur, reſſerré, etouffant.* Een bedompt huis. *Une maiſon mal percée, obſcure, triſte.* De BEDOMPTHEID. f. Duiſterheid, benaauwdheid van een kamer, van een huis. *L'incommodité d'une chambre obſcure, reſſerrée; l'obſcurité d'une maiſon mal percée, où l'on étouffe.*

BEDONGEN. part: van BEDINGEN. *Stipulé, qu'on a fait promettre.* Het bedongene geld betaalen, voldoen. *Payer l'argent ſtipulé, qui avoit été promis.*

BEDOOPEN, zie DOOPEN. Een naam geeven. *Baptiſer, donner un nom.* Hy is Jan, Pieter bedoopt geworden. *Il a été baptiſé, nommé Jean, Pierre.*

BEDORVEN of BEDURVEN. part: van BEDERVEN. *Gâté, corrompu, perdu, ruiné.* Al haar kleeren zyn, al haar huisraad is bedorven. *Tous ſes habits, tous ſes meubles ſont gâtez, ruinez, perdus.*

BEDOTTEN. v. a Bedriegen, verſchalken, beet krygen, fnuiten. *Tromper, duper, deniaiſer.* Hy zoekt u maar te bedotten. *Il ne cherche qu'à vous tromper, duper.*

BEDPAN. f. Bekend huisraad ſtuk om 't bed te warmen. *Baſſinoire.* f. Een kopere, een zilvere bedpan. *Une baſſinoire de cuivre, d'argent.* BEDPEULUW. *Traverſin.* m.

BEDPLANK. f. Plank in of bezyden 't bed. *Planche du lit.* f. De waterpot op de bedplank zetten. *Mettre le pot de chambre ſur la planche du lit.* Zy rekend van de bedplank. gem: ſpr: *Elle compte ſa groſſeſſe de la planche du lit, de la premiere nuit de ſes nopces.*

BEDRAAGEN. v. a. Beloopen. *Monter, ſe monter, aller à.* Le Preterit *bedroeg* & le Part: *bedraagen.* Al de ingekogte en verzondene waaren bedraagen te ſamen &c. *Toutes les marchandiſes achetées & envoyées ſe montent, vont enſemble à...* Bedraagende in 't geheel de ſom van... *Se montant, faiſant enſemble la ſomme de...*

't BEDRAG of 't BELOOP van eene reken'ing. *Le montant d'un compte.*

BEDRAG-LOOD. n. Pas-lood, konſt-tuig. *Niveau à plomb percé.* m.

BEDREIGEN. v. a. Dreigen, dreigementen maaken. *Menacer, uſer de menaces.* Iemand met de dood bedreigen. *Menacer quelqu'un de la mort.* BEDREIGING. f. Dreiging, dreigement. *Menace.* f.

BEDREVEN. part: van BEDRYVEN. *Commis, executé, exercé.* Bedreven geweld, bedrevene baldaadigheden. *Violences commiſes, excès commis.* Na lang genoeg vreugd bedreven te hebben. *Après s'être aſſez longtemps diverti.*

BEDREVEN. Ervaren, afgeregt. *Expert, verſé, ſtylé.* Een bedreven konſtenaar *Un artiſan, un artiſte expert.* Hy is in de wiſſels, in den akker-bouw bedreven. *Il eſt verſé, expert dans les changes, expert, habile dans l'agriculture.*

Digitized by Google

BEDRIEGELYK. Adj. Dat bedriegd. *Trompeur, captieux, frauduleux.* Bedriegelyke woorden, beloften. *Des paroles, des promeſſes trompeuſes.* Een bedriegelyk bankrot. *Une banqueroute frauduleuſe.* Een bedriegelyk of verſtrik-argument. *Un argument captieux, un ſophiſme.* Om alle BEDRIEGELYKHEID, alle bedrog voor te komen. *Pour prevenir toute fraude, toute tromperie.*

BEDRIEGEN. v. a. Verſtrikken, misleiden, verſchalken. *Tromper, decevoir, duper, frauder.* Le Pret: *bedroog*, le Part: *bedrogen.* Iemand fyntjes bedriegen. *Tromper quelqu'un finement, adroitement.* Iemand ſchelmagtig bedriegen. *Tromper quelqu'un villainement, lâchement.* De Pachter BEDRIEGEN, hem zyn recht onthouden, ſluiken. *Tromper, frauder le Fermier, le Receveur de l'acciſe &c.* Een vrouwmenſch BEDRIEGEN, misleiden, onteeren, en laaten zitten. *Tromper, abuſer, deshonnorer une fille.* BEDRIEGEN, doen doolen. *Tromper, faire errer.* Zyne ziekte heeft al de Doctoren bedrogen. *Sa maladie a trompé tous les Medecins.* Zig zelfs bedriegen, zig vergiſſen. *Se tromper ſoy-même, ſe meprendre, ſe blouſer.*

BEDRIEGER. Misleider, verleider. *Trompeur, abuſeur, affronteur, impoſteur, fourbe.* Mahomet is een ſnooden bedrieger geweeſt. *Mahomet a été un inſigne trompeur, impoſteur.* 't Is een olyke BEDRIEGSTER. *C'eſt une inſigne trompeuſe.*

BEDRIEGERY. f. Bedrog, liſt. *Tromperie, fraude, fourbe.* f. Het is een openbaare bedriegery. *C'eſt une tromperie manifeſte.* De bedriegeryen van Scapyn. *Les fourberies de Scapin.* De *devoote* bedriegeryen der Monnikken. *Les fraudes pieuſes des Moines.*

BEDROEFD, BEDROEFT. Adj. treurig. *Triſte, affligé.* Een bedroefd man, een bedroefde vrouw. *Un homme affligé, une femme affligée.*

BEDROEFDE. Bedroefd, bedrukt menſch. *Affligé, perſonne affligée.* God is de toeverlaat der bedroefde. *Dieu eſt le reconfort, l'azyle des affligez.*

BEDROEFT. Adj. Droevig, treurig, gemelig. *Triſte, melancholique, affligé. chagrin.* Een bedroeft gelaat. *Un air triſte, chagrin, melancholique.* Bedroeft zyn over iemands verlies. *être affligé de la perte de quelqu'un.* Een BEDROEFT, een verdrietig, elendig leven. *Une vie triſte, chagrinante, ennuyeuſe, miſerable.* Het ziet'er buiten bedroeft uit. *La campagne fait pitié à voir, tout eſt dans un triſte, pitoyable etat à la campagne.* Is dat niet BEDROEFT, niet droevig? *Cela n'eſt il pas triſte, chagrinant, affligeant?* 't Is een BEDROEFDE ſtyl, een armagtige ſtyl. *C'eſt un pauvre, un pitoyable ſtyle.* 't Is een bedroeft huishouden. *C'eſt une pauvre famille, un pitoyable menage.*

BEDROEFTHEID. zie DROEFHEID. Hartzeer. *Affliction, triſteſſe, melancholie.* f. *Chagrin.* m.

BEDROEVEN. v. a. Droevig maaken, droefheid aanbrengen. *Affliger, chagriner, contriſter.* Iemand bedroeven. *Affliger, chagriner quelqu'un.* Den Heiligen Geeſt bedroeven. *Contriſter le Saint Eſprit.* Zig al te ligt bedroeven. *S'affliger, ſe chagriner trop aiſement.*

BEDROG. n. Bedriegery, fieltery. *Tromperie, fourbe, fourberie.* f. Het bedrog ontdekken, aan den dag brengen. *Decouvrir la tromperie, la fraude; mettre la fourbe en evidence.*

BEDROGEN. part: van BEDRIEGEN. *Trompé, dupé.* De Waereld wil bedrogen wezen. *Le Monde veut être trompé.* De bedroge, verſchalkte Voogd. *Le Tuteur dupé.*

BEDROOPEN. part van BEDRUIPEN. *Arroſé, trempé, mouillé.* Luſtig bedroopen, luſtig nat zyn. *être bien mouillé, être tout trempé.*

BEDRUIPEN. v. a. Droopen, druppelings nat maaken. *Arroſer, mouiller en degoutant.* Het gebraad bedruipen. *Arroſer le roti.* Dat vleeſch bedruipt zig zelve. *Cette viande s'arroſe d'elle même, s'arroſe, ſe riſſole de ſa propre graiſſe.*

BEDRUKT. part: van BEDRUKKEN. *Imprimé.* Bedrukt papier. *Du papier imprimé, ſur lequel il y a quelque choſe d'imprimé.*

BEDRUKT. Adj. Bedroeft. *Triſte, abbattu, affligé.* Een bedrukt gelaat. *Un air, un viſage triſte, abbatu.* Een bedrukt gemoed. *Un eſprit affligé, abbattu.* BEDRUKTHEID van geeſt, droefheid. *Triſteſſe, affliction d'eſprit.* f. *Abbattement.* m.

BEDRUKKEN. v. a. Voldrukken. *Employer à imprimer, faire paſſer ſous la preſſe.* Veel papier bedrukken. *Faire paſſer bien du papier ſous la preſſe.*

BEDRYF. n. Daad, verrigting. *Exploit.* m. *Action.* f. Een ſtout, een helddaadig bedryf. *Une action hardie, heroique.* Het leven en bedryf van Dom Quixote. *La vie & les exploits de Don Quixote.* Dat zal zyn vrouws bedryf weezen. *C'eſt ſa femme qui aura fait ce tour là, ſa femme aura encore fait un coup de ſa tête.*

BEDRYF. Tooneel bedryf. *Acte d'une piece Dramatique.* m. Het eerſte, het tweede, het vyfde Bedryf. *Le premier, le ſecond, le cinquiéme Acte.*

BEDRYF-AL of **ALBEDRYF.** Bemoey-al, Jan de waſſer. *Aliboron, maître aliborum, Jean qui fait tout.*

BEDRYTEN. v. a. Bevuilen, met drek vuil maaken. *Embrener, gâter, ſalir, couvrir d'ordure.* Zyn min bedryten. *Gâter, ſalir, embrener ſa nourrice.* Le Participe eſt BEDREETEN.

BEDRYVEN. 't meerv: van BEDRYF. *Actions, exploits.* De helddaadige bedryven van Alexander. *Les actions, les exploits heroïques d'Alexandre.* Een Blyſpel in drie, in vyf Bedryven. *Une Comedie en trois, en cinq Actes.*

BEDRYVEN. v. a. Begaan, verrigten, doen. *Faire, commettre, exercer.* Le Pret: *bedreef*, le Part: *bedreeven.* Veel moedwil, veel baldaadigheden bedryven. *Faire beaucoup d'inſolences, commettre beaucoup d'excès.* Vreugd bedryven. *Faire des rejouiſſances, temoigner de la joye, ſe divertir, ſe rejouir.* Overſpel bedryven, begaan. *Commettre adultere.* BEDRYVER van geweld. *Celui qui commet des violences.* BEDRYVING van geweld. *Acte de violence, excès.* m. *Exaction.* f.

BEDSTEDE of **BEDSTEE.** f. Bekende ouwerwetſe ſlaapplaats. *Lit à la Hollandoiſe.* m. Die bedſtede is te hoog, te nauw. *Ce lit eſt trop haut, trop etroit.*

BEDSTOK. f. Stok daar 't bed mede opgemaakt werd. *Bâton de lit.* m.

BEDSTROO. n. *Paille de lit.* f. *Paille qu'on met ſous le lit de plume.* 't Oude bedſtroo verbranden. *Bruler la vieille paille.* Zyn huisheer met het bedſtroo betaalen. gekſch. *Payer ſon hote avec la paille du lit, deloger ſans trompette.* Onzer Lieve Vrouwe BEDSTROO, zeker plant-gewas aldus genaamd.

BEDUGT. Adj. Bevreeſd, beangſt. *Craintif, alarmé.* BEDUGTHEID, vrees, kommer, bekommertheid. *Crainte, appréhenſion, alarme.* f. *Souci.* m. BEDUGT ZYN. v. a. vreezen, dugten. *Craindre, apprehender, avoir peur.* De vyanden bedugt zynde dat... *Les ennemis craignant, ayant peur, apprehendant que...* Men is voor 't ander ſchip bedugt, bekommert. *On craint*

Digitized by Google

traint pour l'autre vaisseau, on est en peine de l'autre vaisseau.

BEDUIDEN. v. n. Beteekenen. *Signifier, avoir signification.* Wat beduid dat? *wat wil dat beduiden? Qu'est ce que cela signifie? qu'est ce que cela veut dire?* Al die morringen beduiden niets goeds. *Tous ces murmures ne signifient rien de bon.* Haar ziekte heeft weinig te BEDUIDEN, is van weinig belang. *Sa maladie n'est pas grand' chose.*

BEDUIDEN. *v. a.* Aanwyzen, toonen, te kennen geeven. *Montrer, marquer, indiquer.* Beduid my ter degen waar hy woond. *Montrez, enseignez moy bien où il demeure.* Ik kan 't u niet nader beduiden. *Je ne sçaurois vous le marquer plus précisement; je ne sçaurois vous le mieux faire entendre.*

BEDUIDING. f. BETEEKENIS. Beduidsel. *Signification.* f. *Sens.* m. Dat heeft anders geen beduiding. *Cela n'a pas d'autre signification.* De BEDUIDING, aanwyzing van de weg. *L'indication du chemin.* f.

BEDUIDSEL. n. Beduiding, beteekenis, zin. *Signification.* f. *Sens.* m. Daar is geen ander beduidsel van te zoeken. *Il n'y a point d'autre signification à chercher.*

BEDUNKEN. n. Gedagte, gevoele. *Opinion.* f. *Avis.* m. Het is myns bedunkens, veel te laat. *Il est beaucoup trop tard, à mon avis.* Hy laat zig BEDUNKEN, hy laat zig voorstaan, hy beeld zig in daar bekwaam toe te weezen. *Il s'imagine, il prétend en être capable.*

BEDURVEN of BEDORVEN. part: van BEDERVEN. Niet meer goed, vernield &c. *Gâté, corrompu, ruiné.* Een bedurven kleed. *Un habit gâté.* Een bedurven huishouden. *Un menage gâté.* Een lichaam door 't lichtmissen bedurven. *Un corps gâté, ruiné de debauche.* Land dat in de grond bedurven is. *Pays ruiné de fonds en comble.* Een BEDURVEN aart, bedurve neiging. *Un naturel corrompu, un mauvais penchant.* Gy zyt bedurven, gy zyt weg, zoo gy het doet. *Vous êtes ruiné, perdu, si vous le faites.* De BEDURVENTHEID of verdurvendheid van 's menschen hart, de bedurventheid dezer eeuwe. *La corruption, depravation du coeur humain, de ce siecle.*

BEDUUR. lees BEEDUUR, een der twee Muziek-sleutels. *Becarre.* m. *Une des clefs de Musique.* De eene zong beduur en de andere zong bemol. fig: *L'un chantoit becarre & l'autre bemol.* L'un tiroit *à dia*, & l'autre *à hur hau.*

BEDWANG. n. Gedwongenheid. *Contrainte, sujettion, gêne.* f. De dienstbaarheid is een groot bedwang. *La servitude est une grande contrainte, une grande gêne.* Moeten is bedwang. spreekw: *C'est un faire il le faut, il n'y a point d'appel.* Hy wilde my te ver onder zyn bedwang houden. *Il me vouloit tenir trop avant dans sa dependance, dans sa sujettion.*

BEDWELMD of BEDWELMT. part: van BEDWELMEN. *Troublé, offusqué, bouché, tenebreux.* Een bedwelmd verstand. *Un esprit troublé, offusqué, bouché, embeguiné, embarrasse.* BEDWELMDHEID. f. Bedwelming, verbystering, beneveling des verstands. *Trouble, egarement d'esprit, nuage qui offusque l'esprit.* m. BEDWELMDHEID, oogschemering. *Eblouissement.* m. *Deffaillance de vuë.* f. BEDWELMEN. *v. a.* Bedwelmd maaken, ontroeren, benevelen. *Troubler, offusquer, eblouir, embeguiner, embarasser.* Al die regelen bezwaaren het geheugen en bedwelmen het verstand. *Toutes ces regles chargent la memoire & offusquent, embarassent, brouillent l'esprit.*

BEDWINGEN. v. a. In dwang houden, intreugelen, overheeren. *Domter, assujettir, reduire.* Le Pret: est *bedwong*, & le Part: *bedwongen.* De vreunde

Volkeren bedwingen. *Domter, assujettir les Nations etrangeres, les Peuples etrangers.* Zyne hartstogten BEDWINGEN, beteugelen. *Domter, reprimer, assujettir, vaincre ses passions.* Iemands stoutheid, hoogmoet bedwingen. *Reprimer la hardiesse, mortifier l'orgueil de quelqu'un.* Zig niet konnen BEDWINGEN, onthouden van lagchen. *Ne pouvoir se tenir, s'empêcher de rire.* Zig zelfs BEDWINGEN, zig maatigen. *Se contenir, se moderer.* BEDWINGER, dwinger, onderbrenger. *Dompteur, celui qui dompte, reprime.*

BEDWONGEN. part: van BEDWINGEN. *Domté, reduit, reprimé, retenu, gêné, contraint.* Bedwongene hartstogten. *Des passions reprimées, domptées.* Hy kon in die BEDWONGENHEID, in die dwang niet langer leeven. *Il ne pouvoit vivre plus long temps dans cette contrainte, ceste sujettion.*

BEDYDEN. Gedyen. v. n. baaten, voordeel aanbrengen. *Profiter, aller à bien.* 't Goed dat onregtvaardig gewonnen is bedyd niet. *Le bien mal acquis ne profite point.*

BEDYKEN. v. a. Met dyken dekken, sluiten, sterk maaken. *Couvrir, enclorre, fermer, renforcer avec des digues* ou *des levées.* Een Meer rondom bedyken. *Renfermer un Lac, faire des digues, des levées autour d'un lac.* BEDYKING van een Meer. *Action d'entourer un Lac avec des digues.* BEDYKTE landen. *Des terres entourées de digues, couvertes avec des levées.*

BEE. BEEDE of BEDE. f. Verzoek, gebed. *Priere, supplication, requeste.* f. Ik heb een beede aan u, Mynheer. *J'ai une priere à vous faire, Monsieur.* BEEDE-BELOFTE of GELOFTE. f. *Voeu.* m. Zyne beede-belofte volbrengen. *Accomplir son voeu.* BEEDE-DAG of BEDE-DAG, bid-dag. m. *Jour de priere, jour de jeûne.* m.

BEEDELAAR. Schooyer. *Gueux, mendiant, gredin, caimand.* 't Is een stoute beedelaar. *C'est un gueux effronté, insolent, qui insulte les passants.* Zy heeft een beedelaar van de straat getrouwd. ruimspraak. *Elle a epousé un gueux, un gredin, exag.* BEEDELAARSTER, schooyster. *Gueuse, caimande, gredine.* BEEDELAARY. f. Daad van den beedelaar. *Gueuserie, caimanderie.* f. 't Is een eerlyke beedelaary. gem: spr: *C'est une honnête gueuserie.*

BEEDEL-BROEDER, BEEDEL-MONNIK. *Frere questeur, Moine mendiant.*

BEEDELEN. v. n. Schooyen, aan de huizen de kost zoeken. *Gueuser, mendier, demander l'aumone.* Om zyn brood beedelen. *Mendier son pain.* De gunst der Grooten gaan beedelen. fig: *Aller mendier la faveur des Grands.*

BEEDEL-ZAK. Beedelaars knapzak. m. *Besace de mendiant, de gueux.* f. Den Koning getrouw tot den beedelzak. bekend spr: *Fidelles au Roy jusqu'à la besace.*

BEEDESTOND. Stond op welke gebeden word. *Temps de priere.* m. *heure marquée pour la priere publique.* De beedestonden beginnen met het openen der Veldtogt. *Les prieres commencent à l'ouverture de la Campagne.*

BEEDEVAART of BEDEVAART. f. Reis uit devotie om aflaaten te verdienen, aangevangen *Pellerinage.* m. Een lange, moeyelyke beedevaart. *Un long, un penible pellerinage.* BEEDEVAART-GANGER. *Pelerin, voyageur qui va gagner des pardons.*

BE-EEDIGD. part: van BE-EEDIGEN. *Juré, qui a prêté le serment.* Een be-eedigd Landmeeter. *Un Arpenteur juré.* BE-EEDIGEN. *v. a.* Met eede bevestigen. *Jurer, confirmer avec serment.* Een Notaris be-eedi-

Digitized by Google

be-eedigen den eed afneemen. *Faire jurer un Notaire; prendre, recevoir le ſerment d'un N: avant de l'admettre en ſa charge.* BE-EEDIGING, beveſtiging door 't afneemen, afleggen van den eedt. *Confirmation par ſerment, en prêtant le ſerment.* f.

BEEK. f. Vliet, kleine waterſtroom. *Ruiſſeau, petit courant d'eau.* Een klaare beek, een criſtallyne beek. *Un clair ruiſſeau, un ruiſſeau criſtallin.* Het ruiſſchen, bruiſſchen der beeken. *Le gazouillement des ruiſſeaux.* Hy zal in 't heetſte van den ſtryd uit de BEEKE drinken. ſchr: ſpr: *Il boira au torrent dans la chaleur de la bataille.* De ravens der beeke zullen de oogen der ongehoorzaame kinderen uitpikken. *Les corbeaux du torrent creveront les yeux des enfans desobéïſſans.*

BEEKER of **BEKER.** m. Kroes, drinkbeeker zonder oor nog voet. *Gobelet.* m. Een vollen beeker. *Un gobelet plein.* Van den beeker houden, gaerne met de neus in 't nat zyn. *Aimer à gobeloter, à hauſſer le coude.* BEEKEREN. v. n. Den beeker ligten, nathalſen. *Chopiner, gobeloter, boire en debauche.*

BEEKERTJE, Bekertje. n. Kleine beeker. *Godet.* m. *Petit gobelet.* Een kinder beekertje van tin. *Un godet, un petit gobelet d'etain.* Met BEEKERTJES ſpeelen, met blikke beekertjes, ſchaaltjes googchelen. *Jouer des gobelets.*

BEELD. n. Beeltenis, verbeelding. *Image, ſtatuë, repréſentation.* f. Een geſchilderd beeld. *Une image peinte.* Een waſſche beeld. *Une image de cire.* Een loode beeld. *Une image, une figure de plomb.* Een gegooten beeld. *Une image moulée, une figure jettée en moule.* Een uitgehouwen beeld. *Une ſtatuë* ou *image ſculpée.* Een beeld te paard. *Une ſtatuë equeſtre.* Een ſtok beeld, ſtand beeld, regt opſtaand beeld. *Une ſtatuë pedeſtre, ſtatuë droite.* Een borſt beeld. *Un buſte.* Een hoek beeld, tuin beeld. *Un terme, une ſtatue fichée en terre, en guiſe de borne.* Een Vorſt, een overwinnaar een beeld opregten. *Elever, eriger une ſtatuë à un Prince, à un conquerant.* 't Is een vrouwmenſch als een beeld. fig: ſpr: *C'eſt une femme belle comme une image.* Zy ſtaat als een ſtom beeld. *Elle eſt muette comme une ſtatuë, elle ſe tient comme une idole* Zy is zoo koud als een marmer beeld. *Elle eſt froide comme une ſtatuë, comme un bloc de marbre.* De Menſch is naar Gods beeld geſchapen. ſchr: ſpr: *L'homme eſt crée à l'image de Dieu.* Gy zult u geen geſnedene beelden, nog eenige gelykeniſſe maaken. *Tu ne te feras point d'images taillées, ni reſſemblance aucune.*

De BEELDEN of perſonagien in een tapyt behangſel &c. *Les perſonnages* ou *figures d'une tapiſſerie &c.* Pylaar beelden, vrouwe ſchoorſteen beelden &c. *Cariatides.* f. pl. *Figures de femmes en forme de conſoles aux coins des cheminées.* De BEELDEN ofte hoekmannen, ſtaat houten agter en bezyden de ſpiegels van ſchepen. *Les figures ſculpées en forme de Dieux termes, à l'arriere & à coté de la poupe des vaiſſeaux.*

BEELDENAAR m. Voorbeeld waar naar iets gemaakt, uitgebeeld werd. *Archetype, original, premier patron, modelle.* m. Munt-beeldenaar. *Archetype des monnoyes, tableau repréſentant la figure & le prix des monnoyes.*

BEELDENDIENST. m. Afgodendienſt. *Culte des images, des idoles.* m. *Idolâtrie.* f. BEELDEN-DIENAAR. zie AFGODEN-DIENAAR. *Idolâtre, celui qui rend aux images un culte religieux.*

BEELDE-SPRAAK. f. Uitlegging door zinnebeelden. *Iconologie.* f. ou *langage des figures, langage emblematique.* De Beelde-ſpraak van Ceſar à Ripa. *L'Iconologie de Ceſar à Ripa.*

De BEELDESTORM of **BEELDENSTORM.** Verbryzeling der beelden door gantſch Nederland Anno 1567. *Le briſement, l'abbattement des images, la deſtruction des images dans tous les Pays Bas l'An* 1567. BEELDESTORMERS, afwerpers van beelden. *Iconoclaſtes, briſeurs d'images.*

BEELDGIETER. Een die beelden giet. *Fondeur de ſtatuës.*

BEELDHOUWEN. v. a. Beeldſnyden. *Sculper, tailler des images, des ſtatuës.* Hy gaat op 't BEELDHOUWEN. *Il apprend à ſculper, il apprend le metier de ſculpteur.* 't BEELDHOUWEN, de beeldhouw-kunde grondig verſtaan. *Entendre à fonds la ſculpture.*

BEELDHOUWER. *Sculpteur.* Een gaauw, een bekwaam beeldhouwer. *Un ſculpteur habile.*

BEELDHOUW-KUNDE, BEELDHOUWERY. f. Beeldhouwers kunſt. *Sculpture.* f. De beeldhouwkunde was eertyds in groote agting. *La ſculpture etoit autrefois en grande eſtime.*

BEELDWERK. n. Uitgehouwe beelden tot cieraad &c. *Ouvrages de ſculpture, images taillées, figures en marbre* ou *en bois.* 't Beeldwerk aan de kap van een aanzienlyk gebouw. *La ſculpture, les figures de la façade d'un grand bâtiment.* Rond beeldwerk, volkomene beelden. *Figure de ronde boſſe.* Half uitloopend beeldwerk. *Baſſe taille* ou *bas relief.*

BEELTENIS. n. Beeld, verbeelding. *Image, repreſentation, effigie.* f. *Portrait.* m. Het beeltenis van den Keizer, van den Koning op de penning, op 't muntſtuk te zien. *L'image, l'effigie de l'Empereur, du Roy qui ſe voit ſur la medaille, ſur la piece de monnoye.* Zyns vaders BEELTENIS, zyn vaders *portrait* hangd boven de ſchoorſteen. *Le portrait de ſon pere pend au deſſus de la cheminée.* 's Vorſten BEELTENIS te paard ſtaat op de groote Markt. *La ſtatuë equeſtre du Prince eſt ſur le grand Marché.* Het BEELTENIS, het zinteeken van Oſiris was een Oſſekop. *Le ſimulacre d'Oſiris etoit une tête de Boeuf.*

BEELTJE. Klein beeld. *Petite image, petite figure.* Een waſch beeldtje. *Une petite image, une petite figure de cire.* De ſchaal is met gedreevene beeldtjes verciert. *La taſſe eſt ornée de figures ciſelées.*

BEEMD. f. Weyland, vlak onbezaayd land. *Prairie, pelouſe.* f. Een aangenaame beemd. *Une agréable prairie, une belle pelouſe.* BEEMT of gemeen klaver. *Du treffle, herbe aſſez commune.*

BEEN. n. Ligchaamſch gedeelte 't welk de vleezige deelen onderſtut. Os. m. 't Scheen-been of de ſchinkel. *L'os de la jambe.* Een merg-been, merg-pyp. *Un os à moele.* De beenen ſteeken hem 't vel door. *Les os lui percent la peau.* Iemand een been te knabbelen, te kluiven geeven, hem aan werk helpen. *Donner un os à ronger à quelqu'un, lui tailler de la beſogne.* 't Zyn twee honden over een been. *Ce ſont deux chiens après un os.* BEEN. Van been gemaakt. Mes met een beene heftje. *Couteau à manche d'os.* Een vouw-BEEN. *Un couteau d'yvoire, un plioir.* Walvis-BEEN, rib. *Cote de baleine.* f. *Os de baleine.* m. Vis-BEEN tot gebruik der goud- en zilverſmeden. *De l'os de ſeche à l'uſage des orfevres &c.*

BEEN. Bekend lid van 't ligchaam. Het regter been. *La jambe droite.* 't Linker been. *La jambe gauche.* Op een been ſtaan. *Se tenir ſur une jambe.* Hy had een houte been. *Il avoit une jambe de bois.* Dat paard heeft een zeer been. *Ce cheval a mal à une jambe.* Iemand by 't linker been krygen, hem beet krygen, bedotten. *Attrapper, deniaiſer, duper quelqu'un.* Een magtig Leger op de BEEN brengen. *Mettre une puiſſante Armée ſur pied.* Als het jan hagel op de been komt,

Digitized by Google

komt. *Quand la canaille se met sur pied, s'attroupe.* Vlug ter been, rad ter been zyn. *Être alerte, avoir bon pied.* Kwaalyk ter been zyn. *Être foible, marcher avec peine.* Op de Been komen, van de ziekte opkomen. *Se remettre de la maladie.* De goede man heeft moeyte om weer op de been te komen. *Le bon homme a peine à se remettre, à revenir, à remonter sur sa bête.* Men moet zig zoo lang op de been houden als men kan. *Il faut se tenir en mouvement, en action, sur pied autant qu'on peut.* Met het eene been in't graf gaan. fig: *Avoir deja un pied dans la fosse.* Het blok aan't been hebben; getrouwd, gebonden, gevangen zyn. *Avoir la jambe attachée, être enchevestré, être pris par le pied.*

BEENAGTIG. Adj. Vol beenen. *Osseux, ossu, plein d'os.* De beenagtige deelen van het dier. *Les parties osseuses de la bête, de l'animal.*

BEEN-BLOK. n. Blok aan't been van't paard gebonden. *Bloc ou billot attaché au pied du cheval, pour l'empêcher de s'echapper.* m.

BEEN-BREUK. f. *Fracture d'os ou de l'os, luxation.* f.

BEENDER-BUS. Bus daar de beenen en overblyfselen van een afgesturven heilig in bewaard werden. *Châsse.* f. *Caisse, boëte dans laquelle on garde les os d'un Saint.* f. De beender-bus van Sancta Genoveva wierd afgelaaten om regente krygen. *On descendit la châsse de Sainte Genevieve pour avoir de la pluye.*

BEENDEREN, BEENEN. 't meervoud van Been, in den zin van *ossements* en os in't Fransch. De beenderen, doods beenderen van't schorminkel-huisje. *Les ossements du charnier.* Het Orakel ried aan Ducalion en Pyrrha hunner grootmoeders beenderen agter hun hoofd te gooyen om het menschdom te herstellen *L'Oracle conseilla à Deucalion & Pyrrha de jetter les os de leur grand' mere par dessus leur tête pour retablir le genre humain.*

BEENDER-HUIS of SCHERMINKEL-HUISJE. n. Huisje daar de doods-beenderen in opgestapeld worden. *Charnier.* m. *Endroit où l'on garde les ossements des morts.*

BEENEN. het meervoud van Been in den zin van *jambes* in't Fransch. Dunne beenen, spille beenen hebben. *Avoir des jambes menuës, des jambes de fuseaux.* Ik zal hem armen en beenen breeken. ruimspr: *Je lui casserai bras & jambes.* Iemand beenen maaken, voeten maaken, doen opkraamen, op de vlugt dryven. *Faire enfuir quelqu'un, lui faire enfiler la venelle.*

BEENHAKKER, BEENHOUWER. zie SLAAGER, Vleeschhouwer. *Boucher.*

BEENLOOS. Zonder beenen om over te gaan. *Sans jambes.* De man is beenloos en gaat in een bak. *Il est sans jambes & marche dans une jatte.* Beenloos, zonder beenderen. *Sans os.* Een beenloos diertje. *Un animal sans os.*

De BEEN-PYP leid bloot. *L'os de la jambe est decouvert.*

BEENTJE. n. Klein been. *Petit os.* Een beentje inslokken. *Avaler un petit os.* Een vouw-Beentje. *Un petit plioir, petit couteau d'yvoire.* Iemand een Beentje zetten, in't worstelen doen struikelen. gem: spr: *Donner le croc en jambe à quelqu'un.*

BEEN-VLIES. n. *Perioste.* m. *Membrane qui envelope l'os.* 't Been-vlies is maar even geraakt, gekwetst. *Le perioste n'est qu'effleuré, qu'un peu offensé.*

BEER. m. Wild dier in't Noorden zeer gemeen. *Un ours.* Zoo ruig als een beer. *Velu comme un ours.* 't Is een ongelikten beer, een lomp dier. *C'est un ours mal leché, un vilain animal.* Men moet de beer zyn huid niet verkoopen eer die geveld zy. *Il ne faut point vendre la peau de l'ours qu'on ne l'ait tué.* Wat een mors beer. sch: w: *Il le salope, il la souillonne.*

BEER is ook de naam van't Gestarnte digt aan de Noord-Pool gelegen. De groote Beer *of* de groote Wagen. *La grande Ourse* ou *le Chariot de David.* De Pool-star is in de staart van den kleinen Beer *of* kleine Wagen. *L'Etoile Polaire est à la queuë de la petite Ourse* ou *du petit Chariot.*

BEER. De Hy of 't Mannetje van de Zeug. *Un verrat, un porc entier.* Hy schuimbekte als een beer. *Il ecumoit comme un verrat.*

BEER. Metselwerk om het water af te keeren, een buitenwerk aan den dyk te hechten &c. *Batardeau.* m. *Piece de maçonnerie pour retenir l'eau, pour attacher une piece de fortification à la digue &c.*

BEERE-HUID. f. BEERE-VEL. n. *Peau d'ours.* f.

BEEREKLAAUW. f. Kruid. *Acanthus* en *branca Ursina* in't Latyn genaamd. *Acanthe, branche Ursine.* f.

BEERIN. Wyfje van de beer. *Ourse.* f. Een jonge beerin. *Une jeune ourse.*

BEERSTEEKER. Stilleveeger, nagtwerker. *Gadouard, curieur de retraits, maitre des basses oeuvres.*

BE-ERVEN. v. a. Erven, ten deel krygen. *Heriter, avoir en partage.* Die vroom leeven zullen het Hemelryk be-erven. *Ceux qui vivent bien heriteront le Paradis.* Be-erving. f. Erving, verkryging. *Heritage.* m. *Acquisition.* f.

BEEST. n. Onredelyk dier. *Beste* ou *bête.* Een jong, sterk en moedig beest. *Une bête jeune, forte & courageuse.* Den beest speelen, drommels aangaan. *Tempêter, faire des siennes, faire rage, faire le Diable à quatre.* Als een beest leeven, ongeregeld leven. *Vivre en beste, comme une bête.* Hy was zoo dronken als een beest. *Il etoit saoul comme une bête.* Dat vrouwmensch is een Beest, een schorbeest, een olyke hoer. *Cette femme est une franche putain, une paillasse de corps de garde, une coureuse de remparts.*

BEEST, word nog gezegt in't Lanturluu spel als men geen trekken haald. Ik heb lanturluu, gy zyt altemaal beest. *J'ay lanturlu, vous faites tous la bête, vous êtes tous bête.*

BEESTAGTIG. Adj. Beestig, plomb, ruw, onbeschaafd. *Bestial, brutal.* Beestagtige lust, beestagtige drift. *Desir bestial, passion bestiale, brutale.* Een beestagtig bescheid. *Une reponse brutale, impertinente.* Een beestagtig leven leiden. *Mener une vie brutale, bestiale.* 't Is een beestagtige vent, een lompe vlegel. *C'est un brutal, un franc cheval.* Zig Beestagtig aanstellen. *Agir brutalement.* Dat is niet menschelyk, maar beestagtig leeven. *Ce n'est pas vivre en homme, mais en bête.* Beestagtigheid. f. Brutaalheid, ruwheid, onbeschaafdheid. *Brutalité, sotocité, grossiereté.* f. Zyn beestagtigheid voldoen, boeten. *Satisfaire sa brutalité, assouvir sa passion brutale.* Beestagtiglyk. Adv. Op eene beestagtige wyze. *Brutalement, en bête.*

BEESTEMARKT. f. *Marché aux bêtes, au betail.* By de beestemarkt woonen. *Demeurer près le marché aux bêtes.*

BEESTEN. 't meervoud van Beest. *Des bêtes.* Hy heeft wol- en hoorn-beesten in overvloed. *Il a des bêtes à laine & à cornes en abondance.* De dronkaarts en hoerejaagers zyn beesten. fig: *Les yvrognes & les paillards sont des bêtes.* 't Zyn Beesten, schurken, lompe vlegels. *Ce sont des marouffles, des miserables.* Dronke beesten. *Des chiens d'yvrognes.* Schor-beesten. *Des garces, des coureuses de remparts.*

BEESTIG. Adj. Beestagtig, als een beest. *Brutal, bestial, qui*

Digitized by Google

qui tient de la beſte. Een beeſtige *of* beeſtagtige drift. *Une paſſion brutale.* Dat luid, dat klinkt beeſtig, zeer ſlegt, heel plompelyk. *Cela ſonne fort groſſierement.* Hy kan BEESTIG drinken. *Il boit comme une bête, comme un trou.* Hy kan beeſtig liegen. *Il ment comme un arracheur de dents, c'eſt un menteur achevé.*

BEESTJE n. Klein beeſt. *Petite bête, beſtiole.* De beeſtjes die eerſt uit de ſtal komen. *Les petites bêtes qui ne ſont que ſortir de l'eſtable.*

BEET. f. Hap, brok, mond vol. *Bouchée.* f. Een beet broods. *Une bouchée de pain.* Hy haalde, rukte daar een groote beet af. *Il en arracha une grande bouchée, un gros lopin.* Gy zult 'er niet een BEET, niet met al van hebben. gem: ſpr: *Vous n'en aurez rien, vous n'en aurez pas la miette.* 't Is niet een beet, niet met al, zeg ik u. *Ce n'eſt rien, vous dis-je.* De kat heeft de muis al BEET, de muis al onder de klaauwen. *Le chat tient deja la ſouris, a deja la ſouris ſous ſa griffe, ſa patte.* Iemand beet hebben, vat hebben, onder ſim houden. *Tenir quelqu'un, l'avoir ſous ſa patte.*

BEET. Teeken na 't byten overblyvende. *Morſure.* f. Het kind is vol vloo-beeten. *L'enfant eſt plein de morſures de puces.* Een honde beet. *Une morſure de chien.*

BEET, BIET. Kroot, beetwortel, eetbaare wortel. *Poirée, bete.* f. Daar is witte en roode beet. *Il y a des betes blanches & des betes rouges.* BEETE-BLADEN. *Des feuilles de poirée.* f. pl. BEETE-RIBBEN. *Des cardes de poirée.* f. pl.

BEETER. zie BETER. *Meilleur, re.* Beeter brood, beeter ſtof. *De meilleur pain, de meilleure etoffe.* De zieke begind te BEETEREN, beeter te vaaren. *Le malade commence à amender, à ſe mieux porter.*

BEETING of BETINGBALK. f. Zwaare dwarsbalk daar men de kabels aan belegt, ook KRUISBEETING genaamd. *Bitte.* f. *Traverſin de bittes.* m. *Pilier compoſé de pluſieurs pieces pour tenir les cables quand on mouille l'ancre, ou quand on amare le vaiſſeau dans le Port.*

Een BEETJE. Adv. Een weinig, een luttel. *Un peu.* Neem een beetje ſaffraan, en een beetje ſuiker. *Prenez un peu de ſaffran, & un peu de ſucre.*

BEETWORTEL. f. Krooten, roode beeten. *Beterave* ou *bete rouge.* f. Beetwortel-ſalaad. *Salade de beteraves.*

BEEVEN. v. n. Trillen, dreunen, 't ſidderen, waggelen, ſchudden. *Trembler, fremir, être emu, agité par ſecouſſes.* Le Preterit eſt *beefde* & le Part: *gebeeft.* Beeven als een blad aan den boom. *Trembler comme la feuille à l'arbre.* Van de koude trillen en beeven. *Trembler, grelotter de froid.* Die Vorſt doet de heele waereld ſidderen en beeven. fig: ſpr: *Ce Prince fait trembler tout le monde.* Men beeft van ſchrik als men 't hoord. *On fremit d'horreur quand on l'entend.* Zyn hand beeft. *La main lui tremble.* Beevende tot iemand naderen. *Approcher de quelqu'un en tremblant.*

BEEVER of BEVER. Water en land dier dat zyn teelballen afbyt om zyn leven te behouden. *Caſtor, loutre.* m. *Animal amphibie qui ſe coupe les genitoires, pour ſe ſauver.*

BEEVERHOED. Kaſtoorhoed. *Chapeau de caſtor.* m. BEEVERHAIR. *Du poil de caſtor.*

BEEVING. f. Trilling, waggeling, ſchudding. *Tremblement, ſecouëment, fremiſſement.* Beeving in de leden. *Tremblement dans les membres.* God met vreeze en beeving dienen. *Servir Dieu avec crainte & tremblement.*

BEEZEM. m. is ook op BEZEM te vinden. *Balay.* Een hey-beezem. *Un balay de bruyere.*

BEF. Mans halscieraad van geſteeven linnen. *Collet, rabat.* m. Een gladde bef. *Un collet uni.* Een geplooyde bef. *Un collet pliſſé.* Een ouwerwetſe bef. *Un rabat à la vieille mode.*

BEFAAMD. Adj. Beroemd, vermaard. *Fameux, renommé, celebre.* Een befaamd Schryver. *Un fameux, un celebre Auteur.* Het befaamde Athene, 't befaamde Rome. *La fameuſe Athene, la fameuſe Rome.* BEFAAMDHEID, VERMAARDHEID. *Celebrité.* f.

BEFDRAAGER, BEFMAN. Man die gemeenlyk met een bef gaat. *Porteur de collet, de rabat.* De Dominées, Zieketrooſters en andere befdraagers. *Les Miniſtres, Conſolateurs & autres gens à collet, à rabat.*

BEFJE. n. Kleine bef. *Petit collet, petit rabat.* Wagt u voor die kleine befjes! voor die kleine beffen draagen! *Gardez vous, donnez vous garde de ces petits collets!*

BEGAAFD. part: van BEGAAVEN of BEGIFTIGEN. *Doué, orné, qui a des talents.* Een begaafd man. *Un homme qui a des talents, un habile homme, un homme de merite.* Een man met welſprekendheid, met memorie begaafd. *Un homme doué d'eloquence, doué de memoire, qui eſt eloquent, qui a de la memoire.*

BEGAAFDHEID. f. Gaaf, bekwaamheid, verdienſte. *Talent.* m. *Capacité, habileté.* f. *Merite, talent.* m. De begaafdheid der Taalen bezitten. *Poſſeder le talent des Langues.* Die man heeft veel begaafdheid. *Cet homme a beaucoup de merite, de capacité.*

BEGAAN. v. a. Bedryven, verrigten. *Commettre, executer, faire.* Le Preterit eſt *beging*, & le Part: *begaan.* Overſpel begaan. *Commettre adultere.* Veel moedwil begaan. *Commettre bien des deſordres, beaucoup d'inſolences.* Laat my begaan, laat my doen. *Laiſſez moy faire.* Hy heeft een moord BEGAAN, bedreeven. *Il a commis, il a fait un meurtre.* Hy wierd over begaane dieſtal gehangen. *Il fut pendu pour avoir volé, commis un larcin.*

BEGAAN. bewogen, geraakt. *Emu, touché.* Ik ben met hem begaan, ik heb 'er medogentheid mede. *J'en ſuis emu, touché; j'ay compaſſion, pitié de luy.*

BEGAAN, te voet AFLEGGEN. *Faire le chemin à pied.* Die weg is in geen drie uuren te begaan. *On ne ſçauroit faire ce chemin là en trois heures.* Die weg werd weinig BEGAAN, bereeden. *Ce chemin n'eſt gueres battu, frequenté; il ne paſſe gueres de monde par ce chemin cy.*

BEGAAPEN. v. a. Nieuwsgieriglyk bekyken. *Regarder curieuſement, epier, eclairer.* Van zyne buuren begaapt werden. *être regardé, epié, eclairé de ſes voiſins.*

BEGAAVEN in den zin van BEGIFTIGEN is weinig gebruikelyk. *Douer, orner.* Son uſage eſt au Participe BEGAAFD.

BEGEERD of BEGEERT. part: van BEGEEREN. *Deſiré, ſouhaité.* Lang begeerde ruſt. *Repos longtemps deſiré.* Die waar werd veel BEGEERD, gezogt. *Cette marchandiſe eſt fort recherchée.*

BEGEERDER. De geen die iets begeerd. *Celui qui deſire, ſouhaite quelque choſe.* Philoſooph, beteekend wysheid begeerder. *Philoſophe, ſignifie deſireux de* ou *amy de la ſageſſe.*

BEGEEREN. v. a. Wenſchen, gaerne hebben. *Deſirer, ſouhaiter.* Iets kragtig begeeren. *Deſirer, ſouhaiter fortement quelque choſe.* Wat begeerd gy? wat is uw begeerte, uw believen? *Que deſirez, que ſouhaitez vous?* Ik begeerde, ik wenſte myn Heer wel te ſpreeken. *Je deſirerois, ſouhaiterois, voudrois bien parler à Monſieur.* BEGEEREN. v. a. Met een begeerig oog aanzien. *Convoiter.* De Wet zegt gy zult niet begeeren. *La Loy dit tu ne convoiteras point.* Volgens het BEGEEREN, de begeerte zyner Majeſteit. *Suivant le deſir de ſa Majeſté.* Gezond en vry te zyn is al myn

Digitized by Google

myn begeeren. *être sain & libre est tout mon desir, tout ce que je souhaite.*

BEGEERIG. Adj. Verlangende, wenschende. *Desireux, convoiteux, qui a envie.* Begeerig zyn wel te doen. *être desireux de bien faire, avoir envie de bien faire.* Begeerig zyn te weeten wat 'er omgaat. *Avoir envie de sçavoir, être curieux de sçavoir ce qui se passe.* BEGEERIG zyn naar een ander mans goed. *être convoiteux du bien d'autrui.* Gy zyt al te begeerig. *Vous êtes trop convoiteux, vous desirez trop.* Een Juffer met een begeerig oog aanzien. *Regarder une Demoiselle avec un oeil de convoitise.* Uwe BEGEERIGHEID, begeerlykheid is te groot. *Votre convoitise est trop grande.*

BEGEERLYK. Adj. Wenschelyk. *Desirable, souhaitable.* De gezondheid, de wysheid is een begeerlyk goed. *La santé, la sagesse est un bien desirable, souhaitable.* De vrugt des booms was zeer begeerlyk. *Le fruit de l'arbre etoit fort desirable, souhaitable* Iets met een BEGEERLYK of begeerig oog aanschouwen. *Regarder quelque chose d'un oeil de convoitise.* BEGEERLYKHEID. f. Verboden luft, vleeschelyke begeerte. *Convoitise, concupiscence.* f. De begeerlykheid der rykdommen. *La convoitise des richesses.* De begeerlykheid der oogen. *La concupiscence* ou *la convoitise des yeux.* De begeerlykheden des vleesches dooden. *Mortifier les convoitises de la chair.*

BEGEERTE. f. Genegentheid, zugt, wensch. *Desir, souhait.* m. *Envie, passion.* f. Een kragtige, een ieverige begeerte tot iets hebben. *Avoir un puissant, un violent desir, une forte envie, une violente passion pour quelque chose.* Een groote begeerte hebben om te reizen. *Avoir grande envie, un grand desir de voyager.* Zyne begeerte voldoen. *Satisfaire son envie, contenter son desir.* 's Konings BEGEERTE, 's Konings welbehaagen is dat alle zyne onderdaanen hem trouwelyk dienen *Le desir, la volonté du Roy est que tous ses sujets le servent fidellement.*

BEGEEVEN. v. a. Verlaaten, bezwyken. *Abandonner, delaisser, quiter, deffaillir.* Le Preterit est *begaf,* & le Part: *begeeven.* Myne kragten begeeven my. *Mes forces m'abandonnent, mes forces defaillent.* Ik zal u nooit BEGEEVEN, verlaaten. *Je ne vous abandonnerai jamais.* Als de ziele het ligchaam begeefd. *Quand l'ame abandonne, quite le corps.* Dat touw zou u makkelyk konnen BEGEEVEN. *Cette corde pourroit fort bien vous echapper, manquer, tromper.* Zig BEGEEVEN tot iets, iets aanvaarden. *S'adonner, s'appliquer à quelque chose.* Zig met kragt tot de ſtudie begeeven. *S'adonner, s'appliquer fortement à l'etude.* Zig in den Echt begeeven. *Se marier, se mettre en menage.* Zig tot den dranк begeeven. *S'addonner à la boisson.* Zig op weg, op reis begeeven. *Se mettre en chemin, entreprendre le voyage.* Zig na 't Hof begeeven. *Partir pour la Cour.* Zig op de jagt begeeven. *Aller à la chasse.* Zig na bed begeeven. *S'aller coucher, se mettre au lit.* Zig aan boord begeeven. *Aller à bord, se transporter à bord.* Zig op de vlugt begeeven. *Prendre la fuite.*

BEGEEVEN. Voorzien, uitdeelen, invullen. *Conferer, pourvoir, remplir, disposer.* De Burgermeesters begeeven de openſtaande bedieningen. *Les Bourguemaitres conferent les charges vacantes, disposent des ch: vac:* Dat ampt ſtaat aan den Heer D: te begeeven. *C'est à Monsieur D: à conferer, à donner cette charge, cet employ; cette charge, cet employ est à la nomination, à la disposition de Monsieur D:*

BEGEEVING. f. Verlating. *Abandonnement, delaissement.* m. BEGEEVING, uitdeeling, invulling van ampten. *Distribution de charges, d'emplois.* f.

BEGEKKEN. v. a. Beſpotten, uitlagchen. *Se moquer, tourner en ridicule.* Iemand begekken. *Se moquer de quelqu'un, tourner quelqu'un en ridicule.* Van ieder een begekt worden. *être mocqué d'un chacun, être la risée, le jouet de tout le monde.*

BEGENADIGD part: van BEGENADIGEN. Begunſtigd, begaafd. *Favorisé, gratifié.* Boven andere begenadigd zyn. *être gratifié, favorisé par dessus d'autres.* God die ons met de kenniſſe des Euvangeliums heeft willen BEGENADIGEN, begunſtigen. *Dieu qui a voulu nous gratifier, favoriser de la connoissance de l'Evangile.*

BEGIETEN. v. a. Bevogtigen, nat maaken. *Arroser, mouiller.* Le Pret: est *begoot,* & le Part: *begoten.* De bloemen, de planten begieten. *Arroser les fleurs, les plantes.* Het zeil begieten. *Empeser la voile.* De BEGIETING der bloemen en planten. *L'arrosement des fleurs & des plantes.* m.

BEGIFTIGD of BEGIFTIGT. part: van BEGIFTIGEN. *Regalé, favorisé, gratifié.* Met een goude ketting begiftigd werden. *être regalé d'une chaine d'or.* Een Afgezant met koſtelyke vereeringen BEGIFTIGEN, beſchenken, onthaalen. *Regaler un Ambassadeur avec de riches presents; faire de rich: pr: à un Amb:*

BEGIFTIGING. f. Onthaal, geſchenk. *Regal, present, don.* m. *Gratification.* f.

BEGIN. n. Aanvang, beginſel. *Commencement, debut.* m. Een goed, een gelukkig begin. *Un bon, un heureux commencement* ou *debut.* 't Is nog maar een begin, een eerſte begin. *Ce n'est encore qu'un commencement, qu'un premier commencement.* Hy is 'er van 't begin tot het einde by geweeſt. *Il y a eté du commencement jusqu'à la fin.* Een BEGIN maaken van 't werk. *Commencer l'ouvrage; debuter, entrer en action.* Een BEGIN neemen. *Commencer.* De Lente neemt op 't laatſt van Maart een begin. *Le Printemps commence à la fin de Mars.* In den BEGINNE ſchiep God Hemel en Aarde. *Au commencement Dieu créa le Ciel & la Terre.*

BEGINNEN. v. a. Aanvangen. *Commencer.* Le Pret: eſt *begon,* &le Part: *begonnen.* Het werk beginnen, zyne reden beginnen. *Commencer l'ouvrage, commencer, entamer son discours.* Wederom beginnen. *Recommencer.* Hy weet niet wat hy zal beginnen, wat hy doen zal. *Il ne sçait que faire, à quoy se mettre, quel parti prendre.* Dat moet gy niet beginnen. gem: ſpr: *Ne le faites pas, n'allez pas vous aviser de cela.*

BEGINSEL. n. Begin, aanvang. *Commencement, principe.* Die jongman heeft al goede beginſelen. *Ce jeune homme a déja de bons commencements, de bons principes.* De beginſelen, de grondregelen der konſt. *Les principes, les elements de l'art.*

BEGLUUREN. v. a. Aanghuuren, beloeren. *Lorgner, epier.* Een jonge vryſter begluuren. *Lorgner une jeune fille.* BEGLUURING, beloering. *Lorgnement.* m.

BEGONNEN. part: van BEGINNEN. Wel begonnen is half gedaan. *Ce qui est bien commencé vaut moitié fait.*

BEGOOGCHELEN. v. a. Beguigchelen, blindhokken. *Faciner, eblouir.* Iemand de oogen begoogchelen, een rad voor de oogen draayen. *Faciner, eblouir les yeux de quelqu'un, en imposer à quelqu'un.* BEGOOGCHELAAR, BEGUIGCHELAAR. *Facinateur, decepteur.* BEGOOGCHELING, beguigcheling. *Facination, deception.* f. *Prestige, enchantement.* m.

BEGOOTEN. part: van BEGIETEN. *Arrosé. ée.* Begooten bloemperk. *Parterre arrosé.*

BE-

Digitized by Google

BEGRAAFFENIS, BEGRAVENIS of BEGRAAVINGE. *Enterrement.* Ter begraaffenis gaan. *Aller à l'enterrement.*

BEGRAAF-PLAATS f. Graſtede. *Sepulture.* f. *Sepulcre, tombeau.* m. *Foſſe.* f. Het kerkhof is een algemeene begraafplaats. *Le cimetiere eſt une ſepulture commune.*

BEGRAAUWEN. v. a. Bekyven, ſchelden, toeſnaauwen. *Gronder, rudoyer, rabrouer.* Iemand leelyk begraauwen. *Rabrouer quelqu'un d'etrange ſorte, le traitter de haut en bas.*

BEGRAAVEN. v. a. Ter aarde beſtellen. *Enterrer, enſevelir, inhumer.* Le Preterit eſt *begroef*, & le Part: *begraaven.* Een doô, een lyk eerlyk begraaven. *Enterrer honorablement un mort.* Een Vorſtelyk lyk begraaven. *Inhumer un Prince, une perſonne titrée.* Geld in zyn tuin, in zyn kelder BEGRAAVEN, verſteeken. *Enterrer, enfouir de l'argent dans ſon jardin, dans ſa cave.* Een leger BEGRAAVEN, diep verſchanſſen. *Retrancher un camp.*

BEGRAAVEN, is ook het *participium* van 't voorſch: Werkwoord. *Enterré, enſeveli, retranché.* Hy is gekruiſt, geſtorven, begraaven. *Il a été crucifié, mort & enſeveli.* De vyanden hadden zig tot de tanden toe begraaven. gem: ſpr: *Les ennemis s'etoient retranchez juſqu'aux dents.* BEGRAAVER van ſchatten. *Enterreur, enfouiſſeur de threſors.*

BEGRAAVENIS. Begraavinge. *Enterrement.* m. U E. werd ter begraavenis verzogt met... *Vous êtes prié à l'enterrement de...*

BEGRAAVING, BEGRAAFFENIS. Begraavinge. f. *Enterrement.* m. *Sepulture.* f. *Obſeques.* m. pl. De ouden namen veel dingen waar in de begraavinge hunner lyken. *Les anciens obſervoient bien des choſes à l'enterrement, aux obſeques de leurs morts.*

BEGREEPEN. part: van BEGRYPEN. *Compris, conçu.* Ik heb het niet wel begreepen. *Je ne l'ai pas bien compris, conçu.* In 't Vredens Tractaat BEGREEPEN, vervat werden. *être compris, inſeré dans le Traitté de Paix.*

BEGRIMMEN. v. a. Grimmig, toornig aanzien. *Morguer, regarder d'un oeil courroucé, avec colere.*

BEGRIP. n. Verſtand, bevatting. *Conception, comprehenſion, intelligence.* f. Een levendig begrip hebben. *Avoir la conception, la comprehenſion vive.* 't Is een man van een goed BEGRIP, oordeel. *C'eſt un homme de bon entendement, d'un bon jugement.* Ik kan 'er geen BEGRIP, geen bevatting van krygen. *Je ne ſçaurois m'en former d'idée, je ne ſçaurois le comprendre.*

't BEGRIP. Den inhoud van een boek. *Le contenu d'un livre.* 't Is 'er maar een kort begrip van. *Ce n'en eſt qu'un abregé, qu'un ſommaire, que le précis.* Holland vervat veel ſchoone Steden en Dorpen in zyn BEGRIP, ommetrek. *La Hollande comprend pluſieurs belles Villes & pluſieurs beaux Villages dans ſon enceinte, dans ſon contour.*

BEGROETEN. v. a. Groeten, geluk wenſchen, gedienſtig oppaſſen. *Saluer, complimenter, feliciter.* Den Vorſt over 't ingaan van 't nieuwe Jaar begroeten. *Complimenter, feliciter le Prince à l'entrée du nouvel An.* Als Keizer, als Veldheer begroeten. *Reconnoitre Empereur, General; ſaluer en qualité d'Emp: de Gen:* De vyanden uit het geſchut BEGROETEN, met het geſchut op den vyand los branden. *Saluer, recevoir, regaler l'ennemi à coups de canon.* Iemand met een lofdicht BEGROETEN; iemand een lofd: vereeren. *Préſenter à quelqu'un des vers faits à ſa louange; le regaler d'un ſonnet* ou *quelque autre piece de poëſie à ſa louange.* Hem met een deel ſtokſlagen begroeten. *Le regaler d'une venuë de coups de bâton.*

BEGROETING. Oppaſſing, gelukwenſching. *Saluta-tion, felicitation.* f. *Compliment.* m.

BEGROMMELEN. v. a. Bemorſſen, beſpatten, vuil maaken. *Barbouiller, ſalir.* Met bloed en ſtof begrommeld zyn. *être barbouillé de ſang & de pouſſiere.*

BEGROOTEN. v. a. Schatten, agten. *Taxer, eſtimer.* Ik heb zyn middelen op twee tonnen gouds hooren begrooten. *J'ai ouï taxer, eſtimer ſon bien deux tonnes d'or.* BEGROOTING, ſchatting. *Eſtimation, ſupputation.* f.

BEGRUIZEN. v. a. Begrommelen, vuil maaken. *Barbouiller, ſalir.* Een begruiſt aangezigt. *Un viſage barbouillé.*

BEGRYNEN. v. a. Uitjouwen, belagchen. *Tourner en deriſion, en ridicule.* De Saters begrynzen de maatigheid der Wysgeeren. *Les Satyres tournent en deriſion, en ridicule la temperance des Philoſophes.*

BEGRYP is op BEGRIP uitgelegd. *Conception, comprehenſion, intelligence, etenduë.* f. *&c.*

BEGRYPELYK. Adj. Bevattelyk, te begrypen. *Concevable, comprehenſible.* Het is niet begrypelyk hoe hy nog leeven kan. *Il n'eſt pas concevable comment il peut encore vivre.* BEGRYPELYKHEID. *Qualité de ce qui eſt concevable.* f.

BEGRYPEN. v. a. Bevatten, beſeffen. *Comprendre, concevoir.* Le Pret: *begreep*, & le Part: *begreepen.* De ebbe en vloed van de Zee is niet ligt te begrypen. *Le flux & reflux de la Mer n'eſt pas aiſé, facile à comprendre.* De onkoſten der bruiloft onder de bruidſchat BEGRYPEN, rekenen, vervatten. *Comprendre, compter les frais de la nopce dans la dot.* BEGRYPEN, inhouden. *Comprendre, contenir.* Aſia begrypt verſcheide ſchoone Ryken. *L'Aſie comprend, contient pluſieurs beaux Royaumes.*

BEGUIGCHELEN. v. a. Begoogchelen, blindhokken. *Faciner, eblouir, faire illuſion.* De oogen beguigchelen. *Faciner, eblouir les yeux.* BEGUIGCHELING, begoogcheling. *Facination* f. *Enchantement, preſtige.* m.

BEGUNSTIGD. part: van 't volgende Werkwoord. *Favoriſé, ſecondé, aidé.* De vyanden door de miſt, de duiſterheid begunſtigd. *Les ennemis favoriſez du broüillard, de l'obſcurité.* Hy is de begunſtigde minnaar. *Il eſt l'amant favoriſé, l'ami du coeur.* Iemand BEGUNSTIGEN, gunſt bewyzen. *Favoriſer, ſeconder, aider quelqu'un.* BEGUNSTIGER, gunſt bewyzer, voorſtander. *Protecteur, patron.* BEGUNSTIGING, gunſt bewyzing. *Faveur, protection.* f. BEGUNSTIGSTER. *Protectrice, patrone.*

BEGYN is op BAGYN uitgelegt. Het BEGYN-HOF. 't Klooſter, de woonplaats der Begynen. *La maiſon, le couvent des Beguines, le Beguinage.*

BEHAAGD. part: van BEHAAGEN. *Plu.* Naardien het Gode behaagt heeft &c. *Puis qu'il a plu à Dieu &c.* Behaagde het God dat zulks gebeurde! *Plût à Dieu que cela arrivât!*

BEHAAGELYK of BEHAAGLYK. Adj Aangenaam, genoeglyk. *Agréable, delectable.* Wat is 'er behaagelyker als broeder liefde, eendragt? *Qu'y a-t-il de plus agréable, de plus delectable que l'amitié, l'union des freres?* BEHAAGELYKHEID, aangenaamheid. *Agrément.* m.

BEHAAGEN. v. a. Bevallen, aangenaam zyn. *Plaire, agréer, être agréable.* Gode, den Koning, zyne minnaares behaagen. *Plaire à Dieu, au Roy, à ſa maîtreſſe.* Dat ſtof behaagd my niet. *Cette etoffe ne me plaît, ne m'agrée pas, n'eſt pas de mon goût.*

BEHAAGEN. n. vermaak, genoegen. *Plaiſir, divertiſſement.* m. Behaagen ſcheppen in 't kwaad doen. *Prendre*

Digitized by Google

être plaisir à mal faire. Hy handeld 'er mede naar zyn welbehaagen, naar zyn zin. *Il en use selon son bon plaisir.* Met uw BEHAAGEN, uw believen, oorlof. *Avec votre permission.* Ik had wel BEHAAGEN, wel zin in zoo een huis, zoo een stof. *J'aimerois bien une maison, une etoffe comme celle là; une telle maison, une telle etoffe me plairoit bien.*

BEHAALEN. v.a. VERKRYGEN. *Acquerir, obtenir, gagner, remporter.* Eer, lof behaalen. *Acquerir de l'honneur, de la gloire.* Hy meende veel dank daar door te behaalen. *Il pensoit en être bien remercié; il s'en faisoit un grand merite.* De zege BEHAALEN, bevechten. *Remporter la victoire.* Iemand in een netelige zaak BEHAALEN, betrekken, wikkelen. *Intriguer, embarquer quelqu'un dans une affaire epineuse.* Ik wil 'er niet in behaald, in gemengd weezen. *Je ne veux point être mêlé, intrigué là dedans.* BEHAALING, verkryging van lof. *Acquisition de gloire.* f.

BEHALVEN. Adv. Uitgezonderd, uitgenomen. *Excepté, hormis.* Zy bleeven alle, behalven de stuurman en twee matroozen. *Ils perirent tous, excepté, hormis le pilote & deux matelots.* Hy gaf hem nog vyf gulden BEHALVEN, boven, het geen hy reeds ontfangen had. *Il lui donna encore cent sous, outre ce qu'il avoit deja reçu.* Behalven dat zoo weet ik.. *Outre cela je sçai que..*

BEHANDELEN. v.a. Verhandelen, uitleggen. *Traitter, discuter, manier.* Een stoffe, een onderwerp voorzigtig behandelen. *Traitter, manier une matiere, un sujet prudemment, delicatement.* Een laken BEHANDELEN, betasten, bevoelen. *Manier un drap.* Den degen, het penseel wel BEHANDELEN, gebruiken. *Manier bien l'epée, le pinceau.* De Staatszaaken BEHANDELEN, bestieren. *Manier, conduire les affaires d'Etat.* De geene die de BEHANDELING, het bestier der zaaken hadden. *Ceux qui avoient le maniement, la conduite, la direction des affaires.* 't Koper, het tin word vuil door de BEHANDELING, 't handelen. *Le cuivre, l'etain se salit au maniement.*

BEHANDIGD. 't *Participium* van 't volgende Werkwoord. BEHANDIGDE brieven. *Des lettres renduës, qu'on a rendues, qui ont été rendnés.* Iemand eenen brief BEHANDIGEN, ter hand stellen. *Rendre une lettre à quelqu'un; remettre une lettre entre les mains de quelqu'un.* Na de BEHANDIGING, bestelling van den brief. *Après avoir rendu la lettre.*

BEHANGEN. v.a. Voorzien, stoffeeren. *Tendre, garnir.* Le Pret: *behing*, & le Part: *behangen.* Een kamer met rouw behangen. *Tendre une chambre de deuil.* Kamer met rouw BEHANGEN, voorzien, gestoffeerd. *Une chambre tenduë de deuil.* 't Lieve Vrouws beeld was met kostelyke cieraaden behangen. *La notre Dame etoit revetuë, couverte, parée de riches ornements.*

BEHANGSEL. n. Kamer-behangsel, muur-tapyt. *Tenture.* f. Behangsel van goud leer, behangsel met beelden. *Tenture de cuir doré, tenture à personnages.* Het behangsel van een Ledikant. *La garniture d'un lit à la Françoise; un tour de lit, la haute garniture d'un lit.*

BEHARTIGEN. v.a. Ter harte neemen. *Affectionner, prendre à coeur.* De studie behartigen. *Affectionner l'etude, prendre l'etude à coeur, s'attacher, s'appliquer à l'etude.* De belangens van een vrind als eigen behartigen. *Prendre les interets d'un ami à coeur comme les siens propres.* BEHARTIGING, ter harte neeming van zyn pligt, van de studie. *Application.* f. *Attachement à son devoir, à l'etude.* m.

BEHEBT. Adj. Aangedaan, bezogt. *Affecté, attaqué.* Met veele kwaalen behebt zyn. *être affecté de plusieurs maux; être sujet à plusieurs maux.* Hy is met gierigheid wat behebt. *Il est un peu entiché d'avarice; l'avarice le domine un peu.*

BEHEEREN. v.a. Bestieren, waarneemen. *Gouverner, regir.* Hy heeft te veel leerlingen om die wel te beheeren. *Il a trop d'ecoliers pour les bien gouverner, pour les tenir tous dans le devoir.*

BEHEERSCHEN. v.a. Als heerscher regeeren, bestieren. *Regir, commander, gouverner, avoir sous son empire.* Veele Volken beheerschen. *Commander à beaucoup de Peuples; gouverner plusieurs Nations.* Zyne hartstogten BEHEERSCHEN, beteugelen. *Dompter, reprimer ses passions.* De gierigheid, de verwaandheid moet ons niet beheerschen. *L'avarice, la presomption ne nous doit pas maîtriser, dominer, gourmander.* BEHEERSCHER, bestierder, oppervoogd. *Souverain, dominateur.* BEHEERSCHING, gebied. *Domination, Maîtrise.* f.

BEHEILYKEN. v.a. Ten huwelyk mede krygen. *Trouver, acquerir par voye de mariage.* Veel goed beheilyken. *Epouser une femme avec beaucoup de bien.*

BEHEINEN. v.a. Omheinen, omruinen. *Enclorre, entourrer d'une haye.* Een boomgaard beheinen. *Enclorre un verger, entourrer un verger de hayes.* De BEHEINING, afschutting van een bogaard. *La cloture d'un verger.*

Zig BEHELPEN, zig bedienen van 't gereedschap dat men heeft. *Se servir, s'aider des outils qu'on a.* Zig met het weinig Latyn, 't weinig Fransch dat men weet behelpen. *S'aider, se tirer d'affaire avec le peu de Latin, le peu de François qu'on sçait.* Zig met leugens behelpen. *Avoir recours au mensonge, en imposer.* Men moet zig nu wat naauw BEHELPEN, zig met weinig belyden. *Il faut un peu se resserrer à present.* Le Preterit de ce Verbe est *behulp* ou *behulpe*, & le Participe *beholpen.*

BEHELSEN of BEHELZEN. v.a. Vervatten, begrypen. *Contenir, renfermer.* Wat behelst den brief die gy van hem ontfangen hebt? *Que contient la lettre que vous avez reçuë de lui?* Het Plakkaat behelsd onder anderen dat... *L'Arrêt contient, porte entr'autres choses que...*

BEHENDIG. Adj. Gaauw, handig, konstig. *Subtil, adroit, avisé.* 't Is een behendige dief. *C'est un subtil voleur, un adroit fripon.* Dat 's een behendige streek. *C'est là un tour subtil, bien adroit.* Hy raakte BEHENDIG, behendiglyk uit zwaarigheid. *Il se tira subtilement, adroitement d'affaire, d'intrigue.* De BEHENDIGHEID, gaauwheid, schranderheid, synigheid van een Staarsman. *La subtilité, l'habileté, l'adresse, la finesse d'un homme d'affaires.* De BEHENDIGHEID, gaauwheid van een googchelaar, van een koordedanser. *L'habileté, l'adresse, dexterité, soupleſſe d'un joueur de gobelets, d'un danseur de corde.*

BEHENDIGLYK. Adv. Handiglyk, syntjes. *Adroitement, subtilement, finement.*

BEHOEDEN. v.a. Bewaaren, beschutten, verlossen. *Preserver, garentir, deffendre.* God wil ons voor een schielyke dood behoeden. *Dieu veuille nous preserver, garantir de mort subite.* De maatigheid behoed ons voor veele kwaalen. *La sobrieté nous preserve, garentit de beaucoup de maux, nous sauve beaucoup de maladies.* Behoed ons! gem: uitroeping. *Notre Dame!* BEHOEDER, beschermer, beschutter. *Conservateur, garent, protecteur, deffenseur.* BEHOEDING. f. Beschermíng, beschutting, bewaaring. *Garde, conservation, preservation, protection.* f. BEHOEDSTER, beschermster, behoudster. *Conservatrice, protectrice.*

Digitized by Google

BEHOEF. n. BEHOEFTE. Noodwendigheid, voedſel, onderhoud. *Entretien, aliment.* m. *Nourriture.* f. *Neceſſitez de la vie.* f. pl. Brood, wyn, en al wat tot 's menſchen behoef nodig is. *Du pain, du vin, & tout ce qui eſt neceſſaire pour la vie, pour l'entretien, l'aliment, la nourriture de l'homme.* Hy weet zyn behoefte wel te vraagen. *Il ſçait bien demander ſes neceſſitez.* Men vind alderhande BEHOEFTENS, levensmiddelen op de markt. *On trouve toutes ſortes de vivres, de proviſions, de denrées ſur le marché.* Al de BEHOEFTENS, noodwendigheden tot het beleg zyn al by der hand. *Toutes les choſes néceſſaires pour le ſiege ſont deja prêtes.*

BEHOEFTIG. Adj. & Subſt. Nooddruftig, ontbloot, arm. *Neceſſiteux, indigent, pauvre.* Een behoeftig huisgezin *Une famille néceſſiteuſe, indigente, dans la neceſſité.* De BEHOEFTIGE, de behoeftige luiden te hulp komen. *Secourir les neceſſiteux, les indigents, les perſonnes dans l'indigence, dans le beſoin.* BEHOEFTIGHEID. f. Armoede, nood, gebrek. *Pauvreté, néceſſité, indigence.* f. *manquement, beſoin.* m.

BEHOEVEN. v. a. Van nooden, gebrek hebben. *Avoir beſoin, manquer, avoir faute de quelque choſe.* Le Pret: *behoefde*, le Part: *behoeft & behoeven.* Goede raad behoeven. *Avoir beſoin d'un bon conſeil.* Niets behoeven, geenes dings gebrek hebben. *N'avoir beſoin, n'avoir faute de rien.* Hy zal niet BEHOEVEN te komen, niet gehouden zyn te komen. *Il n'aura que faire de venir, il ne ſera pas beſoin qu'il vienne.* De helft van de boete is ten BEHOEVE, ten voordeele van 't Gasthuys geſchikt. *La moitié de l'amende eſt deſtinée au profit, appliquée à l'avantage de l'Hopital.*

BEHOLPEN. 't part: van BEHELPEN. Ik heb 'er my zoo lang mede beholpen. *Je m'en ſuis aidé, ſervi ſi longtemps.*

BEHOOREN. v. n. Betaamen, voegen, gevoegelyk zyn. *Devoir, convenir, être decent, raiſonnable.* Le Preterit eſt *behoorde*, le Part: *behoord* ou *behooren.* Een jongman van uw jaaren behoorde beſcheidener te zyn. *Un jeune homme de votre âge devroit être plus diſcret.* 't Behoorde, 't betaamde wel zoo. *Cela devroit bien être ainſi.* Hy had BEHOOREN te denken dat... *Il auroit dû penſer que...* BEHOOREN, toebehooren, toekomen. *Appartenir, convenir.* Dat huis behoord hem, komt hem toe. *Cette maiſon luy appartient.* De dingen die tot het huishouden behooren. *Les choſes qui appartiennent au menage.* De ſtukken tot een geding behoorende. *Les pieces appartenant à un procès.* Daar behoord vry wat anders toe, daar is vry wat anders toe van nooden. *Il faut bien d'autres choſes pour cela; cela demande, requiert bien d'autres choſes.* Het BEHOOREN, 't noodige bezorgen. *Procurer, fournir le neceſſaire, ce qui eſt néceſſaire.* Iemand na BEHOOREN, gevoeglyk handelen. *Traitter quelqu'un convenablement, comme il faut, de la bonne maniere.*

BEHOORLYK. Adj. Betaamelyk, gevoegelyk. *Raiſonnable, convenable, juſte.* Op de behoorlyke tyd School komen. *Venir à l'Ecole au temps, à l'heure qu'il faut, au temps prefixe.* De behoorlyke vragt betaalen. *Payer le port* ou *le fret comme de raiſon, ſuivant l'uſage.* God BEHOORLYK, op eene behoorlyke wyze bidden. *Prier Dieu convenablement, decemment.* Behoorlyk, gevolmagtigd, bevoegt zyn. *être duément authoriſé; être authoriſé dans les formes.* BEHOORLYKHEID. f. Redelykheid, betaamelykheid. *Raiſon, convenance, decence, bienſeance.* f.

BEHOUD, BEHUUWD of BEHUWELYKT. aangetrouwd, van huwelyks wegen bevrind. *Ami d'alliance.* 't Is een behoud zoon, een behoud dochter van de Heer N. *C'eſt un gendre, une belle fille de Monſr. N.* Joſeph was behoudvader van Jeſus Chriſtus. *Joſeph etoit beau Pere, le Pere putatif de Jeſus Chriſt.*

BEHOUD. n. Behoudenis, bewaaring, zaligheid. *Conſervation.* f. *ſalut.* m. Die plank is zyn behoud geweeſt. *Cette planche a été ſon ſalut; cette planche luy a ſauvé la vie.* 't Schip is in behoude haven. *Le vaiſſeau eſt à bon port, eſt bien arrivé.* BEHOUDE reis, gelukwenſching aan iemand die zig op reis, voornamentlyk over zee begeefd. *Bon voyage, Dieu vous amene, conduiſe à bon port.*

BEHOUDEN. v. a. Bewaaren, overhouden. *Garder, conſerver, retenir.* Le Pret: *behiel*, le Part: *behouden.* De teekens van een goede opvoeding behouden. *Garder, conſerver les marques d'une bonne education.* Van alle die kinderen hebben zy 'er maar twee behouden. *De tous ces enfans ils n'en ont gardé que deux.* 't Veld BEHOUDEN, meester van 't flagveld blyven. *Garder le champ de bataille; demeurer, reſter maitre du champ de bataille.* De zege behouden. *être victorieux; remporter la victoire.* Het leven BEHOUDEN, in 't leven blyven. *Reſter, demeurer en vie.* Zyn vryheid behouden. *Garder, conſerver ſa liberté.* 't Gelove behouden. *Garder la foy, perſeverer en la foy.* Iemand het leven BEHOUDEN, bewaaren. *Sauver la vie à quelqu'un.* Christus is in de waereld gekomen om ons te BEHOUDEN, zalig te maaken. *Jeſus Chriſt eſt venu au monde pour nous ſauver.* BEHOUDEN, is ook 't *participium* van 't voorsch. Werkwoord. *Sauvé, garenti.* De naaste huizen wierden door de brandſpruiten behouden. *Les maiſons d'à coté furent garenties, ſauvées par le moyen des pompes à feu.* 't Schip is BEHOUDEN, onbeschadigt aangekomen. *Le vaiſſeau eſt arrivé ſans malheur.*

De BEHOUDENIS, bewaaring, in ſtand blyving van 't Vaderland *La conſervation, le ſalut de la Patrie.* Hy is zyn behoudenis aan haaren raad, haar hulp verſchuldigt. *Il doit ſa conſervation, ſon ſalut à ſon conſeil, à ſon ſecours.* Christus is de eenigſte oorzaak onzer BEHOUDENIS, zaligheid. *Jeſus Chriſt eſt l'unique cauſe de notre ſalut.*

BEHOUDENS. Adv. Woord van beleefdheid als men zyn gevoelen uit. Behoudens uw betere raad, uw beter weeten. *Sauf votre meilleur avis.* Behoudens uwe eere. *Sauf votre honneur.* Behoudens uw propoost, uw reden. *Sans vous interrompre.* BEHOUDENS, vermits dat gy hem eerst waarschouwd. *Pourvû que vous l'ayez auparavant.*

BEHOUDER, bewaarder, zaligmaaker. *Conſervateur, ſauveur, qui ſauve, garentit.* Emanuel is te zeggen Behouder. *Emanuel ſignifie Sauveur.* BEHOUDSTER, bewaarster. *Conſervatrice, protectrice; celle qui conſerve, ſauve.*

BEHUISD. Adj. Van wooning voorzien. *Logé, pourvû de logement.* Wy zyn wat naauw behuisd. *Nous ſommes logez un peu à l'etroit.*

BEHUISRAADEN. v. a. Met huisraad voorzien. *Meubler; ameubler.* Een vertrek behuisraaden. *Meubler, ameubler un appartement.*

BEHULP. n. 't Geen in de plaats van iets grooters, iets beters verstrekt, helpt. *Aide.* f. *Secours proviſionel.* m. Dat Kerkjen is een behulp van de Hoofdkerk. *Cette petite Egliſe eſt une aide pour la Cathedrale.* BEHULPELYK. Adj. Behulpsaam. *Secourable, en aide.* Den armen behulpelyk zyn. *être ſecourable envers les pauvres, être en aide aux pauvres.*

BE-

Digitized by Google

BEHULPSAAM. Adj. Gedienſtig, behulpelyk. *En aide, ſecourable, ſerviable.* Men moet zyne vrinden behulpſaam zyn. *Il faut être ſecourable à ſes amis.* Iemand de behulpſaame hand bieden. *Prêter la main à quelqu'un; aider, favoriſer quelqu'un.* Het behulpſaam werkwoord hebben. *Le verbe auxiliaire avoir.* BEHULPSAAMHEID. f. Gedienſtigheid. *Qualité par laquelle on eſt ſerviable, ſecourable.* BEHULPSAAMLYK. Adv. Op eene behulpſaame wyze. *D'une maniere ſecourable, ſerviable.*

BEHUWD, BEHOUWD. Aangeheilikt, aangehuwelykt. *Allié, parent par voye de mariage.* Behuwdvader, ſchoon-vader. *Beaupere.* Behuwde moeder. *Belle mere.* Behuwd zoon. *Gendre.* Behuwdè dochter. *Belle fille, bru.*

BEHUWEN. v. a. Beheilyken, aantrouwen, door huwelyk verkrygen, aanwinnen. *Acquerir par voye de mariage.* Veel goed behuwen, beheilyken. *Acquerir bien du bien en ſe mariant, trouver un bon parti.*

BEIDE. Twee perſoonen, twee zaaken. *Tous deux, toutes deux.* Zy ſtonden beide, met 'er beide voor de deur. *Ils etoient tous deux, elles etoient toutes deux devant la porte.* 't Is een ſtoep aan beide zyden op te gaan. *C'eſt un perron où l'on monte des deux cotez.* Hy ging met beide handen in zyne zakken. *Il marchoit les deux mains dans ſes poches.* De gierigheid en de overdaad moeten beide gemyd werden. *Il faut également éviter l'avarice & la prodigalité.*

BEIDEN. v. n. Toeven, uitblyven. *Tarder, reſter, demeurer dehors, tarder à revenir.* Kom zonder beiden wederom. *Revenez ſans tarder.*

BEITEL of BYTEL. m. Werkruig aan 't eene end ſcherp en 't andere end ſtomp. *Ciſeau.* m. Beeldhouwers beitel. *Ciſeau de ſculpteur.* Steek-beitel, drieling. *Ciſeau à deux biſeaux.* Houtkloovers BEITEL of wigge. *Coin à fendre du bois.* m. Scheeps-timmermans bree-beitel. *Grand ciſeau de charpentier de vaiſſeaux.* Breek-BEITEL, bytel om 't gloeyend yzer door te breeken. *Ciſeau à fendre le fer à chaud.* Koubeitel om 't koud yzer door te breeken. *Ciſeau à froid.* Kom voor den beitel, voor den dag als gy hart hebt. uitdaaging. *Paroiſſez, montrez vous ſur le pré, ſi vous avez du coeur.* Het vaatjen op den beitel zetten, ten beſte geeven. *Donner un petit tonneau de biere ou de vin aux ouvriers.*

BEITEL-AAK. f. Lang platboomd vaartuig met een platte ſteven. *Long bâtiment à fonds plat & le haut en dos d'âne, propre à naviger ſur les Rivieres.*

BEJAAGEN of BEJAGEN. v. a. Betragten, aanzoeken. *Pourchaſſer, rechercher.* Le Pret: *bejoeg*, le Part: *bejaagd.* De vrede bejaagen. *Pourchaſſer, rechercher la paix.*

BEJAARD. Adj. Van jaaren, op zyn dagen. *Agé, avancé en âge.* Een bejaard man. *Un homme âgé; un homme avancé en âge; un homme d'âge.* Een bejaarde dochter. *Une fille âgée, une vieille fille.* Een bejaard jongman. *Un vieux garçon.* Men moet voor de bejaarde luiden wyken, agting hebben. *Il faut ceder aux perſonnes plus âgées; il faut avoir de l'eſtime, de la veneration pour nos anciens.* BEJAARDHEID, ouderdom. *Vieilleſſe.* f. Hooge bejaardheid. *Age avancé.* m. *Vieilleſſe decrepite.* f.

BEJAG. n. Aanzoek. *Recherche, pourſuite.* f. Hy maakte 'er bejag op. *Il en fit la recherche; il ſe mit en queſte pour l'avoir.*

BEJAMMEREN. v. a. Beklaagen, beweenen. *Lamenter, deplorer, regretter.* Het verlies zyner vryheid bejammeren. *Lamenter, déplorer la perte de ſa liberté.*

BEJEGENEN. v. a. Handelen, te werk gaan. *Traitter, agir.* Iemand met zagtigheid, beleefdheid bejegenen. *Traitter quelqu'un avec douceur, en agir honnêtement avec quelqu'un.* Hem kwaalyk bejegenen. *Le traitter mal, en uſer, en agir mal avec lui.* Iemand in den weg, op de markt, op de brug BEJEGENEN, tegen komen, ontmoeten. *Rencontrer quelqu'un en chemin, le rencontrer ſur la place, ſur le pont.* BEJEGENING, handeling, onthaal. *Traittement, regal, accueil.* m. Iemand alle goede bejegeningen aandoen. *Faire toutes ſortes de bons accueils, de bons traittements à quelqu'un.*

BEK van een vogel. m. *Bec d'un oiſeau.* m. Een krommen bek. *Un bec crochu.* De ooyevaar, de kraan met haar langen bek. *La cigogne, la grue avec ſon long bec.* De BEK van een pen. *Le bec d'une plume.* De bek of ſneb van een ſchuit. *Le bec ou la proue pointue d'un bateau, d'une barque.*

BEK, bakhuis. *Gueule.* f. Houd den bek, houd uw ſnoel toe. *Retenez votre gueule, taiſez vous.* Ik zal u den bek wel ſnoeren. *Je vous fermerai bien la gueule, je vous ferai bien taire.* Stout in den bek zyn. *être fort en gueule, avoir bon bec.* Iemand den BEK ophouden, eeten geeven, doen beſtaan. *Entretenir quelqu'un; avoir quelqu'un ſur ſes crochets; luy fournir dequoi vivre.* Een paard bek afryden. *Creven un cheval, le mettre ſur les dents.*

BEKAAID of BEKAYD. Men heet *bekaaide vis*, vis die zoo lang op de kaai of wal gelegen heeft datze begind te beſterven, te ſtinken. *Du poiſſon puant, à demi mort, qui commence à ſentir pour avoir été trop long temps hors de l'eau.* Een bekaaid ſchip, een ſchip dat door de ſterke Zon, reeten of ſcheuren in de huid gekregen heeft. *Un vaiſſeau ebaroui, ebroui, deſſeché, fendu, crevaſſé au Soleil.*

BEKAAID. Adj. Ontſteld, beteuterd, van zyn ſtuk, bedroogen. *Déconcerté, deſorienté, trompé, loin de ſon compte.* Hy ſtond zoo bekaaid, hy keek zoo op zyn neus! *Il fut bien deconcerté, ebahi; il eut la gueule morte, le bec chut; il fut bien penaud!* Hy zal 'er bekaaid uitkomen. *Il en aura le dementi, il ſe blouſera, il s'y verra pris.*

BEKAKKEN. v. a. Beſchyten, bevuilen, beſtronten. *Salir, couvrir d'ordure, conchier.* Zyn hembd, het bed bekakken. *Salir ſa chemiſe, ſalir ſon lit, ſe conchier.*

BEKEEKEN. part: van BEKYKEN. *Regardé, examiné, conſideré.* Zy wierd luſtig bekeeken. *Elle fut bien regardée, examinée.*

BEKEERD. part: van BEKEEREN. *Converti.* Een bekeerde zondaar. *Un pecheur converti.* De nieuwe bekeerde van Vrankryk. *Les nouveaux convertis de France.* De gelaarsde BEKEERDERS of Dragonders tot bekeeringe der Gereformeerde Franſchen gebruikt. *Les convertiſſeurs ou miſſionnaires bottez.*

BEKEEREN. v. a. Van geloof en zeden doen veranderen. *Convertir, faire changer de croyance & de moeurs.* De Heidenen, de Ongeloovige bekeeren *Convertir les Gentils, les Infidelles.* Zig opregtelyk tot God bekeeren. *Se convertir ſincerement à Dieu.* Zig bekeeren, deugdelyker worden. *S'amender, ſe convertir, devenir meilleur.* Bekeerd u, want het Koninkryke der Hemelen is naby. *Amendez vous, convertiſſez vous, car le Royaume des Cieux eſt prochain.*

BEKEERING. f. Betering, berouw, verandering van geloof en zeden. *Converſion, repentance.* f. *Amendement de vie.* m. Tot de bekeering der ongeloovige werken. *Travailler à la converſion des infidelles.* Breng vrugten voort die der bekeeringe waardig zyn. *Produiſez des fruits qui ſoient dignes de repentance.*

Digitized by Google

Hy geeft groote blyken van BEKEERING, van berouw, van beterſchap. *Il donne degrandes marques d'amendement, de repentance.*

BEKEEVEN of BEKEVEN. part: van BEKYVEN. *Grondé.ée.* Voy l'Infinitif.

BEKEFFEN. v. a. Nablaffen, nakeffen. *Abboyer.* De honden bekeffen de voorby gaanders. *Les chiens abboyent aux paſſants, après les paſſants.*

BEKEND. part: van BEKENNEN. *Connu, notoire.* Hy is by klein en groot bekend. *Il eſt connu de petits & grands.* 't Is een bekende dief. *C'eſt un voleur reconnu pour tel.* Dat is een ieder BEKEND, openbaar voor ieder een. *Cela eſt connu d'un chacun, notoire à tout le monde.* 't Is een bekende waarheid. *C'eſt une verité reconnuë, authentique.* Na de bekende weg vraagen. gem: ſpr: *Faire l'ignorant.* Met zyne vrinden en goede BEKENDE vrolyk zyn. *Se divertir, ſe rejouir avec ſes amis & ſes bonnes connoiſſances.* Hy heeft veel goede bekende te Amſterdam, te Utrecht. *Il a quantité de bonnes connoiſſances, d'habitudes à Amſt: à Utrec.*

BEKEND MAAKEN. v. a. Doen weeten, verbreiden, te kennen geeven. *Faire ſçavoir, donner à connoitre, repandre, divulguer, publier.* Den Raad bekend maaken wat 'er omgaat. *Faire ſçavoir au Conſeil, au Senat ce qui ſe paſſe.* Ik zal het uw Vader bekend maaken. *Je le dirai, je le ferai ſçavoir à votre Pere.* Schriftelyk of met een brief bekend maaken. *Mander, faire ſçavoir par écrit.* 's Vorſten beſluit den Volke BEKEND MAAKEN, aankondigen. *Notifier, annoncer, faire ſçavoir au Peuple la reſolution du Prince.* Een geheim BEKEND MAAKEN, openbaaren, rugtbaar maaken. *Reveler, divulguer, publier un ſecret.* Zig aan iemand BEKEND MAAKEN, aan iemand ontdekken wie men is. *Se donner à connoitre à quelqu'un, ſe decouvrir à quelqu'un.* Zyn voorneemen bekend maaken, verklaaren. *Declarer, decouvrir ſon deſſein.*

BEKENDMAAKINGE. ſ. Verklaaring, waarſchouwinge, aankondiging, verwittiging. *Notification, declaration.* ſ. *Avertiſſement, mandement.* m. Na de bekendmaaking van zyn aankomſt, van zyn huwelyk. *Après la notification de ſon arrivée, de ſon mariage.* BEKENDMAAKINGE van wegens de Overigheid. *Notification, avertiſſement de la part du Magiſtrat.* BEKENDMAAKING, rugtbaarmaaking van iemands geheim. *Declaration, publication, revelation du ſecret de quelqu'un.* Een BEKENDMAAKING, waarſchouwing in de Courant laaten zetten. *Faire mettre un avertiſſement dans la Gazette.*

BEKEND WORDEN. v. n. In de kennis raaken. *Entrer en connoiſſances, faire des connoiſſances, des habitudes.* BEKEND WORDEN, aan den dag komen. *être reconnu, venir à la connoiſſance du public.*

BEKENNEN. v. a. Opbiegten, erkennen, verklaaren, belyden. *Avouer, confeſſer, reconnoitre.* Zyn misdaad buiten pyn en banden bekennen. *Avouer, confeſſer ſon crime hors des liens & ſans ghene.* Ik wil gaerne bekennen dat ik 'er niet om dagt. *Je veux bien avouer, confeſſer que je n'y ſongeois pas.* Dat beken ik met u. *J'en conviens, je l'avoue avec vous.* Het was te laat om de voorwerpen te konnen BEKENNEN, onderſcheiden. *Il faiſoit trop obſcur pour pouvoir reconnoitre, diſcerner les objets.* Een vrouw BEKENNEN, beſlaapen. *Connoitre une femme, habiter charnellement avec une femme, jouir d'une femme.*

BEKENNING, beſlaaping van een vrouw. *Habitation charnelle avec une femme.* ſ.

BEKENTENIS. ſ. Belydenis. *Aveu.* m. *Confeſſion.* ſ. 't Blykt uit zyn eige bekentenis dat hy ſchuld heeft. *Il paroît par ſon propre aveu, ſa propre confeſſion qu'il a tort.*

BEKER is op BEEKER uitgewerkt. *Gobelet.* m.

BEKERMEN. zie BESCHREYEN. Beweenen. *Pleurer, déplorer.* 't Ongeluk zyns Vaderlands bekermen. *Pleurer, déplorer le malheur de ſa Patrie.*

BEKEUREN. v. a. In boete beſlaan. *Mettre à l'amende.* Iemand bekeuren. *Mettre quelqu'un à l'amende, menacer quelqu'un qui contrevient à l'ordonnance de luy faire payer l'amende portée par la dite ordonnance.*

BEKKEN. n. Kom, komme. *Baſſin.* m. Een ſcheerbekken, barbiers-bekken. *Un baſſin à barbe, à faire la barbe, un baſſin de barbier.* Een hand-bekken, bekken om de handen in te waſſen. *Un baſſin à laver les mains.* De wynen en andere waaren die in 't BEKKEN verkogt worden. *Les vins & autres marchandiſes qui ſe vendent au baſſin, qui ſe vendent publiquement, au plus offrant.*

BEKKENEEL. n. Harſſenpan. *Crane.* m. 't Bekkeneel is geraakt, gekwetſt. *Le crane eſt offenſé.* De naaden van 't bekkeneel. *Les ſutures du crane.* 't Bekkeneel vlies. *Le pericrane.*

BEKKESNYDER of BEKSNYDER. Straatſchender, Labberlot. *Coupe-jarret, garnement qui inſulte les paſſants à coups de couteau.*

BEKLAAGD. part: van BEKLAAGEN. *Plaint, regretté.* Van groot en klein beklaagd werden. *être plaint, regretté de petit & grand.*

BEKLAAGELYK of BEKLAAGLYK. Adj. Te beklaagen, te beweenen, erbarmelyk. *Déplorable, triſte, à plaindre.* De zondaaren leeven in een beklaagelyke ſtaat. *Les pecheurs vivent dans un etat déplorable.* Beklaagelyk, bedroefd, rampzalig noodlot. *Déplorable, triſte, fatale deſtinée.*

BEKLAAGEN. v. a. Medelyden, deernis hebben. *Plaindre, avoir pitié, déplorer, regretter.* Iemand beklaagen. *Plaindre quelqu'un, avoir pitié, compaſſion de quelqu'un.* Dat huisgezin is zeer te beklaagen. *Cette famille eſt fort à plaindre.* Zyn tyd, zyne moeyte, zyne onkoſten BEKLAAGEN, daar rouwkoop over hebben. *Plaindre, regretter ſon temps, ſa peine, ſes depenſes.* De dood van zynen vrind BEKLAAGEN, betreuren, beweenen. *Regretter, pleurer la mort de ſon ami* De menſchelyke elende beklaagen. *Déplorer la miſere humaine.* Ik beklaag uw ongeluk. *Je déplore votre malheur, votre disgrace.* Ik heb reden om my over u te BEKLAAGEN, om over u te klagen. *J'ay ſujet de me plaindre de vous.* Hy zal het zig al zyn leven BEKLAAGEN. *Il s'en repentira toute ſa vie.* Zig by den Schout BEKLAAGEN, zyn beklag by den Schout doen. *Rendre, faire ſa plainte au Bailly.*

BEKLADDEN. v. a. Bemorſſen, vuil maaken. *Salir, tacher, barbouïller.* Zyn ſchrift bekladden. *Salir, barbouïller ſon ecriture.* Zyn eer BEKLADDEN, bezoedelen. *Se deshonnorer.* Veel papier bekladden, bederven met grollen te ſchryven. *Barbouïller, gâter bien du papier à ecrire des coyonneries, des fadaiſes.*

BEKLAG. n. Aanklagt, beſchuldiging in regten. *Complainte, plainte.* ſ. Eiſcher in beklag *of* BEKLAGDOENDER tegen de perſoon van.... *Demandeur en complainte ou complaignant contre la perſonne de....* Zyn beklag by den Officier, by de Schout van de wyk gaan doen. *Aller rendre, faire ſa plainte au Bailly, au Commiſſaire du quartier.* Hy heeft my zyn BEKLAG over u gedaan. *Il m'a fait ſa plainte contre vous; il s'eſt plaint de vous à moy.* Al 't gekerm en 't beklag der minnaars dient maar om mallooten te vangen. *Tous les gemiſſements & toutes les plaintes des amans ne ſervent qu'à attraper des dupes.*

Digitized by Google

BEKLAPPEN. v. a. Verklikken, verraaden, aanbrengen. *Trahir, denoncer, deceler, decouvrir.* Iemand beklappen, aan den dag brengen wat iemand doed. *Trahir, deceler, dénoncer quelqu'un; rapporter, decouvrir ce que quelqu'un fait.* Zyne medeſtanders beklappen. *Decouvrir ſes complices.*

BEKLAPPING. f. Aanbrenging, overkraaying. *Trahiſon, denonciation.* f. *Decelement.* m.

BEKLEED. part: van BEKLEEDEN. Overdekken. *Couvert, garni, revêtu.* Armſtoelen met fulp bekleed. *Des fauteuils couverts, garnis de velours.* Een muur met marmer bekleedt. *Un mur revêtu de marbre.* De Koning met zyn plegtelyk gewaad BEKLEED, omhangen. *Le Roy revêtu de ſes habits de ceremonie.* Een man met het caracter van Afgezant BEKLEED, voorzien, mag niet aangerand worden. *Une perſonne reveſtuë du caractere d'Ambaſſadeur ne peut être inſultée.*

BEKLEEDEN. v. a. Overdekken, voorzien. *Habiller, garnir, couvrir, vêtir.* Vier, vyf kinderen met een eenig ſtuk ſtof bekleeden. *Habiller, vêtir quatre, cinq enfans d'une ſeule piece d'etoffe.* Stoelen met tapyten, met rus leer bekleeden. *Couvrir, garnir des ſieges de tapiſſerie, de cuir de rouſſi.* Een bolwerk met hardſteenen BEKLEEDEN, voorzien. *Revêtir un baſtion de pierres de taille.* Een wand of muur met houtwerk bekleeden. *Lambriſſer, boiſer une paroy, un mur.* Een ſchip BEKLEEDEN, een onvolmaakt ſchip met dunne planken overdekken. *Couvrir, revêtir un vaiſſeau.* Een touw tegen het ſchuuten BEKLEEDEN, bewoelen, met leer benaayen. *Epiſſer une corde, la garnir, couvrir d'une corde moins groſſe, d'un cuir couſu autour.* Hy weet de zaak zoo te BEKLEEDEN, zoo op te pronken. *Il ſçait tellement ajuſter, deguiſer la choſe; il ſçait ſi bien dorer la pilule.*

BEKLEEDEN. Voorzien, begiftigen. *Reveſtir, conferer, donner.* Een Teſtament met alle behoorlyke *forma* bekleeden. *Reveſtir un Teſtament de toutes ſes formes.* Iemand met het caracter van Afgezant bekleeden. *Reveſtir, munir quelqu'un du caractere d'Ambaſſadeur.* Hy is bekwaam om de eerſte, de gewigtigſte Ampten te BEKLEEDEN, waar te neemen. *Il eſt capable de remplir, d'exercer les premieres charges, les plus importants emplois.* BEKLEEDING van een aarde wal. *Revêtement d'une muraille de terre.* m. BEKLEEDING, waarneeming, oeffening van een ampt. *Exercice.* m. *adminiſtration d'une charge, d'un employ.* f.

BEKLEMDT. Adj. Benaauwd, beangſtigd. *Serré, angoiſſé, penetré de detreſſe.* Een beklemdt hart. *Un coeur ſerré, ſaiſi, penetré de douleur, de triſteſſe.* BEKLEMMEN, benaarren, beknellen. *Reſſerrer, gêner, oppreſſer.*

BEKLIMMEN. v. a. Klimmende opkomen. *Grimper, monter, parvenir, arriver en grimpant.* Le Pret: *beklom*, le Part: *beklommen.* Een hoogte beklimmen. *Arriver, parvenir ſur une eminence; monter, grimper ſur une hauteur.* De hoogſte eerampten beklimmen. *Parvenir aux plus hautes dignitez.* Een ſtad BEKLIMMEN, met ladders beſtormen. *Eſcalader une ville.* BEKLIMMER, beſtormer. *Eſcaladeur.* De BEKLIMMING eener ſtad. *L'eſcalade d'une ville.* f.

BEKLONTERT. Begrommeld. *Barboüillé, ſali.* Het kind was zoo beklonterd en beſpat. *L'enfant etoit ſi barboüillé & ſi croté.*

BEKLONTEREN. v. a. zie BEGROMMELEN. Bevuilen, beſpatten. *Barboüiller, crotter, eclabouſſer.*

BEKLYVEN. v. n. Vaſt worden, vaſtigheid krygen. *S'attacher, s'etablir, prendre racine.* Le Pret: *bekleefde*, & le Part: *bekleefd.* Blyven doet beklyven. oud ſpr: *Il faut reſter longtemps en place, en même lieu pour s'etablir, pour gagner du bien: pierre qui roule n'amaſſe point de mouſſe.*

BEKNABBELEN. v. a. Knabbelen. *Ronger.* Brood van de rotten beknabbeld. *Pain rongé des rats.*

BEKNELLEN, KNELLEN, PRANGEN. *Preſſer, ſerrer, gêner, tenir en ſujettion.* Dat zou hem te veel beknellen. *Cela le gêneroit, contraindroit trop.* BEKNELLING, knelling, pranging, drukking. *Gêne, contrainte.* f.

BEKNIBBELEN. v. a. Met vitteryen, tegenſpraaken plaagen, kwellen. *Chicaner, critiquer, raguenazer.* Iemand om beuzelingen beknibbelen. *Chicaner, critiquer quelqu'un pour des bagatelles.* Iemand in zyn arbeidsloon BEKNIBBELEN, te kort doen, iets van zyn arbeids-loon onthouden. *Chicaner, raguenazer quelqu'un ſur ſon ſalaire; luy rogner, retrancher, rabbattre quelque choſe de ſon ſalaire.*

BEKNIBBELING. f. Vittery, tegenſpraak, hairkloverry, twiſt. *Chicane, chicanerie, critique, diſpute, argutie.* f. BEKNIBBELING, afkorting van iemands loon. *Retranchement.* m. *diminution du ſalaire de quelqu'un.* f. *grimelinage.* m. *Lezine, meſquinerie.* f.

BEKNOPT. Adj. Kort en bondig, ingedrongen, niet langwylig. *Succint, concis, bref, ſerré, laconique.* Een beknopte reden. *Un diſcours ſuccint, concis.* Een beknopte ſtyl. *Un ſtyle net & concis, elegant & laconique.* Dat is heel BEKNOPT, heel netjes. *Cela eſt bien gentil, bien mignon, bien trouſſé.* Een beknopte boek-zaal, boeke-kas. *Une jolie bibliotheque; une bibliotheque choiſie, ſuccinte, bien propre.*

BEKNOPTELYK. Adv. Kortbondiglyk, met weinig woorden. *Succintement, brievement, en peu de mots.* Dat is BEKNOPTELYK aan een gehegt. *Cela eſt joint proprement, cela eſt joliment joint, attaché enſemble.*

BEKNOPTHEID, kortbondigheid van ſtyl. f. *Brieveté de ſtyle.* f. De beknoptheid van een *compliment. La brieveté, la juſteſſe, le joli tour d'un compliment.*

BEKNORREN. v. a. Bekyven. *Gronder.* Zyne huis bedienden, zyne ſcholieren beknorren. *Gronder ſes domeſtiques, ſes ecoliers.*

BEKOGT. Adj. Bedroogen in den inkoop. *Trompé, pris pour dupe dans un achat.* Ik zou meenen bekogt te zyn, als ik 'er zoo veel voor gegeeven had. *Je croirois être trompé dans mon achat; je croirois avoir fait un ſot, un mechant marché ſi j'en avois donné tant que cela.*

BEKOMEN. v. a. Ontfangen, genieten. *Recevoir, toucher.* Le Pret: *bekwam*, le Part: *bekomen.* De levensmiddelen te water bekomen. *Recevoir les proviſions, les vivres par eau.* Het geld dat hy van zyn Koopman had BEKOMEN, ontfangen. *L'argent qu'il avoit reçu de ſon Marchand.* Men hield haar *Eau de la Reine* onder de neus om haar te doen BEKOMEN, verkomen, herſtellen. *On lui tint de l'Eau de la Reine ſous le nez pour la faire revenir.*

BEKOMEN of BEKOMMEN, als meeſt gezegt werd: goed doen, voeden, kragt geeven. *Profiter, faire du bien, être nourriſſant, donner de la force.* Al wat ik eet en drink bekomd my wel. *Tout ce que je mange & bois me profite bien, me fait du bien.* De tabak bekomt my kwaalyk. *Le tabac me fait du mal, m'eſt contraire.* Zoo hy daar aan rukt, tornd, 't zal hem kwaalyk BEKOMEN, hy zal 'er ſlegt by ſtaan: *S'il entreprend cela, s'il touche à cette corde là, il s'en trouvera mal.* Wel moet u bekomen, bekende wenſch in 't Franſch weinig gebruikelyk. *Bien vous faſſe.*

Digitized by Google

BEKOMING van 't noodige geld. *Reception de l'argent neceſſaire.* f. Na de weder BEKOMING, weder verkryging zyner gezondheid. *Après le recouvrement de ſa ſanté, après ſa convaleſcence.*

BEKOMMERD. part: van BEKOMMEREN. Bevreeſd, bezorgd, ongeruſt, ontruſt. *Inquiet, agité dans le trouble.* Voor iemand bekommerd, bevreeſd zyn. *être inquiet au ſujet de quelqu'un; craindre, apprehender pour quelqu'un.* Hy is altyd zoo bekommerd, zoo bezorgd. *Il eſt toujours ſi inquiet, il a toujours tant de ſouci; il a toujours ſi grand peur.* Bekommerd gemoed. *Eſprit inquiet, agité, conſcience alarmée.*

BEKOMMEREN. v. a. Kwellen, ontruſten, ongeruſt, beſchroomd maaken. *Inquieter, alarmer, troubler.* Die tyding bekommerd my geweldig. *Cette nouvelle m'inquiete, m'alarme fort, me donne beaucoup d'inquietude.* Zig nergens over BEKOMMEREN, nergens zorg, kommer over hebben. *Ne ſe ſoucier, ne s'inquieter, ne s'alarmer de rien.*

BEKOMMERING. f. BEKOMMERDHEID. Ongeruſtheid, zorg, vrees. *Inquietude, crainte, alarme, apprehenſion.* f. *Souci.* m. Iemand uit bekommering helpen. *Tirer quelqu'un d'inquietude, de peine, de ſouci.*

BEKOMMERLYK. Adj. Moeyelyk, zorgelyk, dat ongeruſt, bezorgd, bevreeſd maakt. *Fâcheux, qui inquiete, alarme, qui cauſe du ſouci, de la peine.* Bekommerlyke tyden. *Des temps fâcheux, difficiles.*

BEKOMMERNIS. f. zie BEKOMMERING. Bekommerdheid, ongeruſtheid, vrees, quelling. *Inquietude, alarme, apprehenſion.* f.

BEKOMST. m. Genoegen van 't eeten en drinken. *Refection, ſuffiſance de manger & boire.* f. Zyn bekomſt ergens van eeten. *Prendre ſa refection de quelque choſe, en manger à ſuffiſance.* Eet uw bekomſt. *Mangez en tant que vous pourez; prenez en votre refection.* Ik heb 'er myn bekomſt al van, ik heb 'er wel aan geweeſt *J'en ſuis deja raſſaſié, j'en ay deja tout mon ſaoul, il ne m'en faut pas davantage.* Deze laatſte ſpreekwyze word heel wyt getrokken.

BEKOOPEN. v.a. Boeten, koſten, betaalen. *Expier, coûter, payer, porter la peine.* Le Pret: & le Part: *bekogt.* Hy zal het met de dood bekoopen. *Il luy en coutera la vie, il en mourra.*

BEKOORD. part: van BEKOOREN. Opgenomen, verrukt. *Charmé, ravi, enchanté.* Men is bekoord hem te zien en hem te hooren. *On eſt charmé, ravi de le voir & de l'entendre.* BEKOORDER. Verlokker, verrukker. *Enchanteur, celui qui enchante, qui charme, ravit.* BEKOORDER, toveraar. *Enchanteur, ſorcier, homme qui ſe mêle de ſortilege, de magie noire.*

BEKOOREN. v. a. Verlokken, aantrekken, verrukken. *Enchanter, charmer, ravir.* Zy heeft hem zoodanig weeten te bekooren. *Elle a tellement ſçu le charmer, l'enchanter.* Laat u door de Satan niet BEKOOREN, verzoeken, verleiden. *Ne vous laiſſez pas enchanter, ſeduire, tenter par Sathan.* BEKOORING. Verrukking, verlokking, betovering. *Enchantement, raviſſement, charme.* m. Leid ons niet in BEKOORING, in verzoeking. *Ne nous induis point en tentation.*

BEKOORLYK. Adj. Aanlokkelyk, aantrekkelyk, verrukkend. *Charmant, raviſſant, attrayant.* Een bekoorlyk vermaak, een bekoorlyke ſchoonheid. *Un plaiſir charmant, raviſſant; une charmante, raviſſante beauté.* Bekoorlyke woorden, beloften. *Des paroles, des promeſſes attrayantes, engageantes, capables de tenter.*

De BEKOORLYKHEDEN, vermaaklykheden, de weelde van 't Landleven. *Les charmes, les plaiſirs, les delices de la vie champêtre.*

BEKOORLYKHEID. f. Aangenaamheid, aantrekkelykheid, aanlokſel, bekooring. *Charme, agrément, attrait.* m. *Bonne grace, beauté, tentation.* f. De bekoorlykheid van de jonkheid. *Le charme, l'agrément, la bonne grace de la jeuneſſe.* De BEKOORLYKHEID, bekooringe des vleeſches weder ſtaan. *Reſiſter à la tentation de la chair, à la concupiſcence.*

BEKORTEN. v. a. Verkorten, korter maaken. *Raccourcir, abreger.* Zyn reden bekorten. *Abreger, raccourcir ſon diſcours.* BEKORTING van de reden. *Abregé, raccourciſſement du diſcours.* m.

BEKOSTIGEN. v. a. De koſten doen, de koſten draagen, 't geld verſchieten. *Faire les frais, porter les frais, avancer l'argent.* Al het noodige bekoſtigen. *Faire la depenſe, avancer l'argent de tout ce qui eſt neceſſaire.* BEKOSTIGING. f. Verſchot, geld verſchieting tot den inkoop, verrigting van iets. *Avance, de l'argent pour l'achat, l'execution de quelque choſe.* f.

BEKRABBEN of BEKRABBELEN. Krabben. v.a. *Egratigner, offenſer avec les ongles.* Een BEKRAB'T aangezigt *Un viſage egratigné.*

BEKRAGTIGEN. v. a. Beveſtigen, verſterken, ſtaaven. *Confirmer, affirmer, ratifier.* Een verklaaring met eede bekragtigen. *Confirmer, affirmer une depoſition, declaration par ſerment.* De Verdrags-puncten door zyne ondertekening, zyn zegel bekragtigen. *Ratifier, confirmer, approuver les articles du Traitté par ſa ſignature, ſon ſceau.* BEKRAGTIGING. f. Beveſtiging, goedkeuring. *Affirmation, confirmation, approbation, ratification.* f.

BEKRANSSEN. v.a. Met een krans vercieren. zie KROONEN, bekroonen. *Orner, couronner d'une guirlande.* BEKRANSSING, bekrooning. *Couronnement.* m.

BEKRASSEN. v. a. Met kraſſen ſchenden, bederven. *Rayer, faire des rayes.* Het tinnegoed met een mes bekraſſen. *Faire des rayes avec un couteau ſur de la vaiſſelle d'etain.*

BEKREETEN. part: van BEKRYTEN. Betraand. *Tout en pleurs, baigné de larmes.* Voy l'Infinitif.

BEKREUNEN. (Zig) zorgen, zorg draagen, bezorgd zyn, zig kreunen, ſtooren. *Se ſoucier, avoir du ſouci, ſe mettre en peine.* Zig aan geen dreigementen bekreunen. *Ne ſe ſoucier point, ne ſe mettre point en peine des menaces, n'en faire point de cas.*

BEKROMPEN. Adj. Eng, ingedrongen, ſchaars, karig. *Trop reſſerré, etroit, géné, chiche.* Een bekrompe wooning. *Une demeure, une maiſon trop reſſerrée, trop etroite, trop gênée.* Een bekrompe verſtand. *Un eſprit borné, un petit genie.* Uw ſchrift is al te bekrompen. *Votre ecriture eſt trop preſſée, gênée.* Een bekrompe reden. *Un diſcours trop concis.* Een bekrompe, een ſchraale maaltyd. *Un repas chiche, un maigre repas.* Dat komt uit een bekrompe beurs. gem: ſpr: *Cela ſort d'une bourſe bien chiche, bien avare, d'une main bien peu liberale; cela ſe donne à regret.*

BEKROMPENHEID. f. Engheid, ingedrongenheid, ſchaarsheid, karigheid. *Petiteſſe, etreceur, chicheté.* f. *qualité de ce qui eſt etroit, reſſerré, chiche, avare.* Dit wyſt de bekrompenheid zyns verſtands klaarlyk aan. *Cela marque viſiblement la petiteſſe de ſon eſprit, la foibleſſe de ſon genie.*

BEKROONEN. v. a. Kroonen, bekranſſen. *Couronner, orner d'une couronne.* Een Held met laauwren bekroonen. *Couronner un Heros de lauriers.*

BEKROOP is de voorleden tyd van BEKRUIPEN. De wan-

Digitized by Google

wandel-luſt bekroop my, kwam my over. *L'envie de me promener me prit; il me prit envie, j'eus envie de me promener.*

BEKRUID. Adj. Met kruiden bezet, voorzien. *Epicé, chargé, aſſaiſonné d'epiceries.* Een ham **BEKRUIDEN**, met kruidnagelen, lauwrier-bladen beleggen, doorſteeken. *Epicer un jambon; l'aſſaiſonner, le larder de cloux de giroſle, de laurier.*

BEKRUIPEN. v. a. Kruipender wyze doorkomen, naderen. *Avancer, paſſer en rampant.* Le Pret: *bekroop*, & le Part: *bekroopen.* Het ongediert bekruipt al de boomen. *La vermine paſſe ſur tous les arbres, ſe gliſſe le long de tous les arbres.* De vyanden die in de hinderlaag waaren meenden ons van agteren te **BEKRUIPEN**, te verraſſen. *Les ennemis qui etoient en embuſcade penſoient nous ſurprendre par derriere.* De liefde bekruipt eindelyk de ongevoeligſte harten. *L'amour ſurprend enfin les coeurs les plus inſenſibles, l'amour ſe gliſſe, s'introduit enfin dans les coeurs les plus inſenſib:*

BEKRYTEN. zie **BESCHREYEN, BEWEENEN.** *Pleurer, regretter.*

Zig **BEKRUISSEN.** Het teken van 't kruis over zig maaken. *Se croiſer, faire le ſigne de la croix.*

BEKUIPEN. v. a. Door kuiperyen zoeken te bekomen. *Briguer, rechercher par brigue, cabaler.* Een ampt bekuipen. *Briguer une charge, un employ.* 's Vorſten gunſt bekuipen. *Briguer la faveur du Prince.* **BEKUIPING**, heimelyke aanzoeking van een ampt. *Recherche, poſtulation ſecrete d'une charge, d'un employ.* f.

BEKWAAM of **BEQUAAM.** Adj. Bevoegd, die ergens toe dienſtig, nut is. *Capable, propre, utile à quelque choſe.* Een jongman bekwaam tot de ſtudie, bekwaam tot den koophandel *Un jeune homme capable d'etudier, propre pour l'etude, propre au negoce, bon pour le negoce.* Dat is nergens toe bekwaam, nergens goed toe. *Cela n'eſt bon à rien, ne peut ſervir, être utile à rien.* Hy is bekwaam om een heel gezelſchap te vermaaken. *Il eſt capable de rejouir toute une compagnie.* Dat is bekwaam om een menſch raazende, gek te maaken. *Cela eſt capable de mettre un homme hors de ſoy, hors des gonds, de faire perdre l'eſprit à un homme.*

BEKWAAM. Gemakkelyk, gevoegelyk. *Commode, convenable, propre.* Laat ons een bekwaame plaats zoeken om dit in ruſt te leezen. *Cherchons un endroit, un lieu commode pour lire cecy en repos.* Zie hier de bekwaame plaats om deze aanmerkingen te eindigen. *Voicy l'endroit convenable, propre à finir ces remarques.* God ter bekwaamer tyd aanzoeken. *Rechercher Dieu au temps opportun.*

BEKWAAM. Gaauw, ſchrander. *Habile, capable.* Een bekwaam Predikant. *Un habile Miniſtre.* Een bekwaam Staats man, Staats bediende. *Un habile Miniſtre d'Etat, un Miniſtre d'Etat capable.* 't Is een zeer bekwaame, gaauwe vrouw. *C'eſt une fort habile femme, une femme fort capable.*

BEKWAAMELYK. Adv. Gevoegelyk *Commodément, convenablement, aiſément.* Hy kan het bekwaamelyk doen; hy kan 'er van avond bekwaamelyk wezen. *Il peut le faire aiſément, commodément; il peut y être aiſement ce ſoir.*

BEKWAAMHEID. f. Gaaf, geſchiktheid, bevoegdheid, dienſtigheid. *Capacité, diſpoſition, aptitude.* f. *Talent.* m. 't Ontbreekt hem aan geen bekwaamheid. *Il ne manque pas de capacité, de talent.* 't Is een man van veel **BEKWAAMHEID**, veel verſtand, verdienſte. *C'eſt un homme de grande capacité, d'un grand merite, c'eſt un fort habile homme.* De **BEKWAAMHEID**, gevoeglykheid van den tyd. *L'opportunité du temps.* f.

BEKWAAM MAAKEN. v. a. Oeffenen, afrigten. *Rendre capable, exercer, ſtyler, dreſſer.* Een jongman tot den koophandel bekwaam maaken. *Rendre un jeune homme capable du negoce; dreſſer, ſtyler un jeune homme au negoce.* Tot de grootſte ampten **BEKWAAM WORDEN.** *Devenir capable, ſe rendre capable des plus grands emplois.*

BEKWYLEN. v. a Bezeveren, bevuilen met kwyl. *Remplir, couvrir de bave.*

BEKYKEN v. a. Beſchouwen, aanſchouwen, bezien. *Regarder, conſiderer.* Le Pret: *bekeek*, & le Part: *bekeeken.* Iemand onder de neus bekyken. *Regarder quelqu'un ſous le nez.* Al de fraayigheden van de kermis bekyken. *Regarder, viſiter, examiner toutes les gentilleſſes de la foire.*

BEKYKER. Beziender *Contemplateur, ſpectateur; celui qui regarde curieuſement.* Pis **BEKYKER.** gekſch: *Examinateur des urines.* De **BEKYKING** van 't blaas-water. *La contemplation.* f. *l'examen de l'urine.* m.

BEKYVEN. v. a. Beſtraffen, beknorren. *Gronder, reprimender.* Le Pret: *bekeef*, & le Part: *bekeeven.* Zyne knegts, zyne meiden bekyven. *Gronder ſes valets, ſes ſervantes.* **BEKYVING.** f. Beknorring. *Gronderie, reprimende, cenſure.* f.

BEL. f. Koper knopje van binnen hol en met een ſcheurtje, kloofje. *Grelot.* m. *Sonnette.* f. Een paarde tuig met bellen behangen. *Un harnois charge de grelots, de ſonnettes.* Daar hangd een **BEL**, een ſchel aan de deur. *Il y a une ſonnette à la porte.* Niemand wil, durft de kat de bel aanbinden. fig: ſpr: *Perſonne ne veut, n'oſe attacher le grelot au cou du chat; perſonne n'oſe s'expoſer le premier au peril.* Een water-**BEL** of bobbel. *Une bouteille, ampoule d'eau.* Een zilvere **BEL**, kinder babbel-tuig met bellen. *Un hochet d'argent.*

BELAADEN. v. a. Belaſten, een laſt opleggen. *Charger, impoſer une charge.* Le Pret: *belaade*, le Part: *belaaden.* Een muilezel, een paard te veel belaaden. *Charger trop un mulet, un cheval.* Met ſchattingen te zwaar **BELAADEN** worden. *être trop chargé d'impots; avoir trop d'impots à porter.* **BELAADE** rytuigen. *Des voitures chargées.*

BELAAGEN. v a. Beſpieden, ſtrikken, laagen voorleggen. *Epier, tendre, dreſſer des embuches.* Iemand belaagen, laagen voorleggen. *Dreſſer des embuches à quelqu'un; tendre un piege, un paneau à quelqu'un.*

BELAGCHELYK of **BELACCHELYK.** Adj. Beſpottelyk, ongerymd. *Ridicule, digne de riſee, abſurde.* Belagchelyke kleeding, belagchelyke gebaarden. *Des vêtements, des geſtes ridicules.* De belacchelyke Hooſſche Juffers. *Les Precieuſes ridicules.* 't Is een belagchelyk, beſpottelyk menſch. *C'eſt un ridicule, un homme abſurde.*

BELAGCHEN of **BELACCHEN.** v. a. Uitjouwen, beſpotten. *Tourner en ridicule, ſe mocquer, ſe rire.* Le Pret: *belachte*, le Part: *belagchen.* De iedelheid, verwyfdheid der Grooten belagchen. *Se rire, ſe mocquer de la vanité, de la moleſſe des Grands; tourner la vanité, la moleſſe des Grands en ridicule.* Gy zoud van elk een **BELAGCHEN** worden. *Vous ſeriez raillé de tout le monde; tout le monde ſe riroit, ſe moqueroit de vous.*

BELAGCHELYKHEID f. Ongerymdheid, beſpottelykheid. *Ridicule.* m. *Abſurdité, impertinence.* f. *Qualité de ce qui eſt ridicule.*

BELAGCHING, BELACCHING. Beſpotting, uitlagching. *Deriſion, moquerie.* f. *Mepris que l'on temoigne en ſe moquant.*

BE-

Digitized by Google

BELADDEREN is op BEKLIMMEN uitgewerkt. *Escalader.*

BELANDEN. v. n. Aankomen. *Aborder, arriver quelque part.* Ter plaatſe daar men zyn wil belanden. *Aborder, arriver au lieu où l'on veut être.* Men weet niet waar hy beland is, waar hy gebleven is. *On ne ſçait ce qu'il eſt devenu.*

BELANG. n. Voordeel, baat. *Intereſt* ou *interêt.* m. 't Is uw belang wakker op te paſſen, uit uwe oogen te zien. *C'eſt votre intereſt de prendre bien garde à vous, d'avoir l'oeil à tout.* Hy verſtaat zyne belangens heel wel. *Il entend fort bien ſes interêts.* BELANG, deel ergens in neemen. *Prendre intereſt, prendre part dans quelque choſe, s'intereſſer dans quelque choſe.* 't Is een zaak van BELANG, aangelegentheid, van het uiterſte belang. *C'eſt une affaire d'importance, de conſequence, de la derniere importance.* Daar is belang by, 't is van belang. *La choſe importe, la choſe eſt d'importance, de conſequence.* Ik heb 'er geen belang by. *Cela ne m'importe point, ne me touche, ne me regarde pas.*

BELANGEN. v. a. Betreffen, aangaan. *Regarder, concernir, intereſſer.* Dat belangd Mynheer uw broeder nader. *Cela regarde Monſr. votre frere de plus près.* Wat my belangd, ik zie het onverſchillend aan. *Quant à moy, pour moy, pour ce qui eſt de moy, je regarde cela avec indifference.* BELANGENDE, aangaande 't geen gy my giſter voorſloeg, dit zou myn gevoelen wezen. *Touchant ce que, à l'egard de ce que, quant à ce que vous me propoſates hier, voicy quel ſeroit mon avis.* De BELANG-HEBBERS, geintereſſeerdens in de lading van 't ſchip de Leeuw. *Les intereſſez dans la charge du vaiſſeau le Lion.*

BELAST. part: van BELASTEN. *Chargé, ordonné.*

BELASTEN. v. a. Bezwaaren, opleggen. *Charger, impoſer.* De Onderdaanen met te veel ſchattingen belaſten. *Charger les Sujets de trop d'impots.* Ik dorſt hem met zoo grooten pak niet belaſten. *Je n'oſois le charger d'un ſi gros paquet.* Iemand met ſcheldwoorden belaſten. *Charger quelqu'un d'injures.*

BELASTEN. Beveelen. *Commander, ordonner, donner ordre.* Zyn knegt belaſten na 't comptoir, na de ſchuit te gaan. *Commander, ordonner à ſon valet d'aller au bureau, à la barque.* Iemand meer belaſten dan hy doen kan. *Commander, ordonner à quelqu'un plus qu'il ne peut faire.*

BELASTEREN. zie LASTEREN. Met laſter-woorden beleedigen. *Calomnier, noircir, offenſer par des paroles injurieuſes.*

BELASTING. f. Oplegging van een laſt, van een regt op zommige waaren. *Taxe, impoſition.* f *Droit.* m. Men ſpreekt van een nieuwe belaſting op de wyn, op de boter, op de turf te leggen. *On parle de mettre une nouvelle taxe, impoſition, un nouveau droit ſur le vin, le beure, les tourbes.*

BELDEROM. m. Gild os, vetten os, met bloeme-kranſſen en linten vercierd, die als in zeegepraal omgeleid werd. *Boeuf de confrairie.* m. *boeuf gras orné de guirlandes & de rubans, que l'on promene comme en triomfe.*

BELEDEN. part: van BELYDEN. *Confeſſé, avoué, reconnu.* Een belede zonde is half vergeeven. boert: ſpr: *Un peché confeſſé eſt à demi pardonné.*

BELEDIGD of BELEDIGT. part: van BELEDIGEN. *Offenſé, ée.* De beledigde party voorſpreeken. *Defendre, proteger la partie offenſée; ſe declarer pour l'offenſé.*

BELEDIGEN. v. a. Verongelyken, ſmaadelyk handelen. *Offenſer, faire injure.* Iemand in zyn eer beledigen. *Offenſer quelqu'un en ſon honneur.*

BELEDIGEND. Adj. Verongelykend, ſmaadelyk. *Offenſant, injurieux.* Beledigend verwyt, beledigende woorden. *Reproche offenſant, injurieux; paroles offenſantes, injurieuſes.* BELEDIGER, verongelyker, hooner. *Offenſeur, affronteur.* BELEDIGING. f. Verongelyking, hoon, aangedaan ongelyk. *Offenſe, injure de fait* ou *de paroles.* f. *Outrage.* m. Geweldige belediging. *Grieve offenſe, ſanglant outrage.* Een belediging vergeeven. *Pardonner une offenſe, une injure, un outrage.*

BELEEFD. Adj. Wellevend, beſchaafd, vrindelyk, gedienſtig. *Civil, honête, courtois, affable, poli, officieux.* Een beleefd man. *Un homme civil, honête, poli, affable.* Een beleefd antwoort. *Une réponſe honête, obligeante, civile.* Iemand BELEEFD of BELEEFDELYK aanſpreeken. *Parler civilement, honnêtement à quelqu'un.* Hy ontfing, onthaalde hem zeer BELEEFDELYK, zeer beleeft. *Il le reçut, le traitta fort civilement, honnêtement; il luy fit une fort honnête reception.*

BELEEFDHEID. f. Wellevendheid, beſchaafdheid, gedienſtigheid, enz. *Civilité, honnêteté, politeſſe* f. Den kinderen de beleefdheid aanbeveelen, de beleefdheid leeren. *Recommander, apprendre la civilité aux enfans.* Iemand beleefdheid toonen. *Temoigner de la civilité, de l'honnêteté à quelqu'un; faire civilité à quelqu'un.*

BELEEMEN. v. a. Met leem beſtryken, vaſtmaaken. *Enduire de glaiſe, de terre graſſe.* Een boere haag beleemen. *Enduire une haye de glaiſe; enduire, boucher, affermir une haye avec de la terre graſſe.*

BELEENEN. v. a. Verpanden, vaſtmaaken, belaſten. *Engager, mettre engage, hypothequer.* Zyn zilver tafel-goed, zyne juweelen beleenen. *Engager ſa vaiſſelle d'argent, engager ſes joyaux, ſes pierreries.* Al zyn goed is beleend, vaſtgemaakt. *Tout ſon bien eſt engagé, hypothequé.* Een grond goed BELEENEN, te leen ontfangen, aanneemen. *Prendre une terre en fief, à hommage.* Na het BELEENEN of de BELEENING, verpanding, vaſtmaaking zyner Juweelen. *Après l'engagement, l'hypotheque de ſes Joyaux.* m. De BELEENING van een Keizerlyk leen ontfangen. *Recevoir l'inveſtiture d'un fief de l'Empire.*

BELEEVEN of BELEVEN. v. a. Zyn leven doorbrengen, in zyn leven ondervinden. *Vivre, experimenter durant ſa vie.* Le Pret: *beleefde,* & le Part: *beleefd.* Slegte tyden beleeven. *Vivre dans des temps fâcheux, difficiles.* Gy zult het niet BELEEVEN, gy zult het uw leven niet zien. *Vous ne le verrez de votre vie.* Zyn Geloof BELEEVEN, zyn Godsdienſt beleeven. *Pratiquer ſa Croyance, ſa Religion.* De reinigheid beleeven, zig kuis houden. *Obſerver les loix de la chaſteté, ſe tenir chaſte, vivre chaſtement.* BELEEVING van zyn Geloofs-belydenis. *Pratique de ſa confeſſion de Foy.* f.

BELEEZEN. v. a Bedriegen, verſchalken. *Attrapper, tromper, duper.* Iemand met zoete woorden, vleyeryen beleezen. *Attrapper, tromper, endormir quelqu'un par de belles paroles, par careſſes, flateries.* Zy heeft hem zoo veel weeten te BELEEZEN, te bepraaten. *Elle a ſi bien ſçu l'embabouiner, l'enjoler, l'emboiſer, l'endormir.* Een BELEEZEN of liever doorleezen man. *Un homme lettré, qui a beaucoup lu.*

BELEG. n. Belegering. *Siege.* m. *Attaque d'une place.* Het beleg van een Stad onderneemen. *Entreprendre, former le ſiege d'une Ville.* Het beleg opbreeken. *Le-*

ver

Digitized by Google

Ver le siege. Het beleg opslaan. *Faire lever le siege, secourir la place assiegée.*

BELEGEN. Adj. Niet vars, dat eenige tyd gelegen, gestaan heeft. *Rassis, pas frais cuit, pas fraichement brassé.* Belegen brood. *Du pain rassis.* Belegen bier. *De la biere rassise, de la biere qui a été du temps en cave.*

De BELEGERAARS. De geene die voor een belegerde stad leggen. *Les assiegeants, ceux qui assiegent une ville.*

BELEGERD. part: van BELEGEREN. *Assiegé. ée.* Een belegerd Slot, een belegerde Stad ontzetten. *Secourir un Château assiegé, une Ville assiegée.* De BELEGERDE doen gestadige uitvallen. *Les assiegez font de continuelles sorties.*

BELEGEREN. v. a. Insluiten en aanvallen. *Assieger, mettre le siege.* Een Vesting belegeren. *Assieger une Place; mettre le siege devant une Place.* Door zyne schuld-eischers belegerd, nagegaan worden. *être assiegé, obsédé de ses créanciers.*

BELEGERING. f. Beleg. *Siege.* m. *Action d'assieger une Place.* Men spreekt van een belegering te onderneemen. *On parle d'entreprendre, de former un siege.*

BELEGGEN. v. a. Dekken, bedekken, plaveyen. *Couvrir, garnir, paver.* Le Pret: *beleide*, & le Part: *beleid* ou *belegt.* De vloer met marmer, met gebakke steenen beleggen. *Couvrir, garnir le plancher, l'aire du plancher avec des carreaux de marbre, des carreaux cuits au four.* Een zolder met koorn BELEGGEN, beslaan, opvullen. *Remplir un grenier de bled.* Een ham met worsten en beulingen BELEGGEN, bezetten. *Garnir, entourer un jambon d'andouilles & de boudins; faire un cordon d'andouilles & de boudins autour d'un jambon.* De kabel aan de beeting BELEGGEN, vast maaken. *Amarer le cable aux bittes.* Terme de Mer. Daar is geen touw aan te beleggen, daar is geen zalf aan te stryken, die kwant deugd niet. *Il n'y a point de remede à y faire, c'est un garnement dont on ne fera jamais rien.* Het was hou en beleg, goed raad was daar duur. *On y etoit bien embarassé, on y tenoit le loup par les oreilles.*

BELEGGEN. Vaststellen, samenroepen. *Arreter, établir, convoquer.* Een algemeene byeenkomst tegen Paasche beleggen. *Convoquer une assemblée generale pour Pâques.*

BELEGGEN. Plaatsen, op renten doen. *Placer, mettre à rente.* Zyn geld wel beleggen. *Placer bien son argent, le mettre en lieu sur, en mains sures.* Een zaak wel BELEGGEN, wel overleggen, behandelen, bestieren. *Conceter, conduire bien une affaire, prendre bien ses mesures pour la faire réüssir.* Zyne woorden wel BELEGGEN, wel aan-een-schakelen. *Arranger bien, peser bien ses paroles; parler bien à propos.*

BELEGGER. Aanvoerder; leidsman van 't werk. *Conducteur de l'ouvrage, chef de l'entrepriſe.*

BELEGGING van een ruauwe vloer met marmere steenen. BELEGGING van een zolder met koorn. BELEGGING van een harst met klein gebeent. BELEGGING, van de kabel om een paal. Alle onuitdrukkelyke woorden in 't Fransch.

BELEGT, BELEGD of BELEID. part: van BELEGGEN. *Couvert, garni, entouré.* Een rok met goude passementen belegt. *Un habit couvert, garni de passements, chamarré de galons d'or.*

BELEID, BELEGD of BELEGT part: van BELEGGEN. *Concerté, reglé, peſé, placé.* Hy had de zaak zoo wel beleid. *Il avoit ſi bien concerté la choſe.*

BELEID. n. Bestier, bestiering, gedrag. *Conduite, direction.* f. *gouvernement.* m. Hy beeft het beleid, 't bestier van alles. *Il a la conduite, la direction de tous.*

Het goed BELEID, gedrag, bestier van Maximus behield Roome na de slag van Canes. *La bonne conduite de Maximus ſauva Rome apres la bataille de Canes.*

BELEIDEN. v. a. Bestieren, regeeren. *Conduire, gouverner.* De werklieden beleiden, voorgaan, gebieden. *Conduire, gouverner les ouvriers; commander aux ouvriers.* Een onderneeming wyzelyk BELEIDEN, overleggen, bestieren. *Concerter, conduire, gouverner ſagement une entrepriſe.* BELEIDER, bestierder van 't werk. *Conducteur de l'ouvrage; celui qui commande aux ouvriers.*

BELEMMERD. part: van BELEMMEREN. Verward, verlegen. *Embarraſſé, empêché.* Met veel zaaken, veel zorgen belemmerd zyn. *être embarraſſé, empêché de beaucoup d'affaires, de beaucoup de ſoins.* Hy is belemmerd van tong. *Il eſt embarraſſé de la langue, il begaye en parlant, il n'a pas la parole libre.* Hy was heel BELEMMERD, bereuterd, verlegen doe hy haar zag. *Il fut bien embarraſſé, bien perplex quand il la vit.*

BELEMMEREN. v. a. Stoppen, verlegen maaken, verstooren, verwarren. *Embarraſſer, boucher, troubler, detourner, cauſer de l'embarras.* De weg, de doortogt met slagboomen en voetangels belemmeren. *Embarraſſer le chemin, le paſſage avec des barrieres & des chauſſes-trapes.* In zyn mantel, in zyne rokken BELEMMEREN, verwarren. *S'embarraſſer dans ſon manteau, dans ſes jupes.* Iemand met een strikvraag BELEMMEREN, verlegen maaken. *Embarraſſer quelqu'un par un ſophiſme.* Den text belemmeren in plaats van die op te helderen. *Embarraſſer, embrouiller le texte, le ſujet au lieu de l'eclaircir.* Hy zoekt u maar te BELEMMEREN, af te trekken, te verbysteren, belet aan te doen. *Il ne cherche qu'à vous embarraſſer, detourner, diſtraire.*

BELEMMERING. f. Hindernis, belet, verwarring. *Embarras, empêchement.* m. *Peine, difficulté, incommodité.* f. Daar is altyd zoo veel belemmering in die straat. *Il y a toujours tant d'embarras, d'empêchement dans cette rue.* Gy vind my in de grootste BELEMMERING, verlegentheid van de waereld. *Vous me trouvez dans le plus grand embarras, dans la plus grande peine du monde.* BELEMMERING van tong, van spraak. *Begayement, empêchement de langue.* m. *Difficulté de parler.* f.

BELEND. Adj. Eindigende, aanpaalende, aangrenzende. *Aboutiſſant, borné.* Een stuk lands, veertig morgen groot, belend ten Ooſten aan de Heerlykheid van... *Piece de terre de quarante journeaux, aboutiſſante à l'Orient à la Seigneurie de...*

BELENDEN. v. n. Aanpaalen, aangrenzen. *Aboutir, toucher, ſe terminer à.* Zyn land belend aan de ryweg. *Sa terre aboutit au grand chemin.*

BELET. n. Ongelegentheid, ongemak. *Empêchement.* m. *incommodité.* f. Iemand belet aandoen, hem van zyn bezigheid aftrekken. *Cauſer de l'empêchement, de l'incommodité à quelqu'un; incommoder, detourner, diſtraire quelqu'un.* Belet zyn, belet hebben, ergens mede bezig zyn. *être occupé, empêché à quelque choſe, avoir des affaires.* Iemand BELET laaten vraagen, iemand laaten vraagen of ons bezoek hem geen belet zal aanbrengen. *Faire demander à quelqu'un s'il eſt en commodité de recevoir notre viſite.* Alle BELET, alle hindernis doen ophouden, uit de weg ruimen. *Faire ceſſer tout empêchement, lever tous les obſtacles.*

BELETSEL. n. Hinderpaal, tegenstand. *Empêchement, obſtacle, retardement.* m. Daar is altyd eenig beletsel in de

Digitized by Google

de weg. *Il y a toujours quelque empêchement, quelque obſtacle, quelque anicroche en chemin.*

BELETTEN. v. a. Verhinderen, tegenhouden. *Empêcher, apporter de l'obſtacle.* Iemand beletten te ſchryven, te ſpreeken, te trouwen. *Empêcher quelqu'un d'ecrire, de parler, de ſe marier.* Ik kan my niet BELETTEN, onthouden u te zeggen dat... *Je ne ſçaurois m'empêcher, me diſpenſer de vous dire que...* Zoo ik niet vreesde u te BELETTEN, belet aan te doen. *Si je ne craignois pas de vous incommoder, de vous detourner, diſtraire.*

BELGEN. v. a. Vergrammen, gram maaken, verſtooren. *Mettre en colere, fâcher, irriter, courroucer.* Indien ik niet bevreesd was u te belgen. *Si je n'avois pas peur de vous fâcher; ſi je n'apprehendois pas de vous mettre en colere.* Men moet zig zoo ligt niet belgen. *Il ne faut pas ſe fâcher ſi aiſement, ſi facilement.*

BELGZIEK. Adj. Toornig, die ligt gebelgd word. *Colerique, emporté, peu endurant.* De belgzieke Godsgeleerden. *Les Theologiens coleriques, peu endurans.*

BELHAMEL m. Klok-hamel, ſchaap dat de andere voorgaat. *Clocheman.* m. *Mouton chef de la troupe qui a une cloche au col.* De BELHAMEL, roervink, aandryver, opruyer van een opſtand. *Le chef, l'auteur d'une ſedition, le chef des ſeditieux.* Hy is de belhamel overal daar kwaad te doen is. *Il eſt le chef de la bande, il eſt le premier par tout où il eſt queſtion de mal faire.*

BELIEGEN. v. a. Belaſteren, valſchelyk beſchuldigen. *Calomnier, charger, accuſer à faux.* Le Pret: eſt *beloog*, & le Part: *belogen.* Iemand beliegen. *Calomnier quelqu'un, accuſer quelqu'un à faux, forger un menſonge pour noircir quelqu'un.* BELIEGER, laſteraar, kwaadſpreeker. *Calomniateur, mediſant.*

BELIEP is het *preteritum* van BELOOPEN. Die ſtorm beliep ons op de hoogte van... *Cette tempête nous accueillit à la hauteur de...*

BELIEVEN. v. a. Behaagen, involgen. *Complaire, uſer de complaiſance.* Iemand in alles believen. *Complaire en toutes choſes à quelqu'un.* Met BELIEVEN, onder 't welbehaagen van uwe Majeſteit. *Sous le bon plaiſir de votre Majeſté.* Wat is uw believen? *Quel eſt votre deſir? que vous plaît il?* 't Is zyn believen zoo. *Telle eſt ſa volonté, il le veut ainſi.* Na zyn eigen believen, na zyn zinnelykheid leeven. *Vivre ſelon ſa volonté, à ſa fantaiſie.*

BELIEVEN. Willen, goed vinden. *Plaire, trouver bon, vouloir, deſirer.* Wat belieft u Mynheer? *Que vous plaît il Monſieur?* Ik wenſte wel dat het u mögt believen met my te gaan. *Je voudrois bien qu'il vous plût aller, venir avec moy.* Hy is zeer BELIEVENDE, gedienſtig, verpligtende van aart. *Il eſt très complaiſant, officieux de ſon naturel.*

BELIEVING. f. Involginge, toegeevendheid, gedienſtigheid. *Complaiſance, bonne volonté, ſoupleſſe.* f. Iemand door lathartige believingen zoeken in te neemen. *Tâcher de gagner, d'empaumer quelqu'un par de lâches complaiſances.*

BELLEN. 't meervoud van BEL. *Des grelots, des ſonnettes, clochettes.* De bellen van een zotskap. *Les grelots d'une marotte.* De BELLEN, bobbels die op 't water ryzen. *Les bouteilles, les ampoules qui s'elevent, ſe forment ſur l'eau.*

BELLEN. v a Schellen, aanbellen, aanſchellen, aan de bel trekken. *Sonner, tirer la ſonnette, la clochette.* Wie belt daar zoo hard? *Qui eſt ce qui ſonne ſi fort, ſi rudement?*

BELLETJE. n Klokje, ſchelletje. *Clochette, ſonnette.* 't Belletje dat onder de Mis gehoord word. *La clochette, ſonnette qu'on entend dans la Meſſe, au ſervice de la Meſſe.*

BELOEREN. v a. Belonken, aangluuren, loens aanzien. *Lorgner, muguetter, coucher en joue.* Een mooy meisje beloeren. *Lorgner une jolie fille, lui jetter des oeillades amoureuſes.* Een ampt, een bediening BELOEREN, wenschen te bekomen. *Muguetter une charge, coucher une charge en joue.*

BELOFTE. f. Toezegging, gegeeven woord. *Promeſſe, parole donnée.* f. Een mondelinge, ſchriftelyke, opentlyke belofte. *Une promeſſe verbale, promeſſe par ecrit, promeſſe authentique.* Zyne belofte nakomen, volvoeren, volbrengen. *Executer ſa promeſſe, tenir ſa promeſſe, ſa parole, s'acquiter de ſa promeſſe.* Belofte maakt ſchuld. spr: *Choſe promiſe, choſe duë.* 't Land van BELOFTE, 't beloofde Land. *La Terre de promiſſion, la Terre promiſe, la Paleſtine.* De BELOFTE, gelofte van Jephta koſtede hem zyne eenige Dochter. *Le voeu de Jephté lui couta ſa Fille unique.* Trouw-belofte. *Foy.* m. *Promeſſe de mariage.* f.

BELOKEN. part: van BELUIKEN. Myne oogen waaren even beloken, pas toegeloken. *Mes yeux ne faiſoient que ſe fermer.* BELOKEN Paasch, Toe-Paasch, zondag na Paasch. *Pâque clos, le dimanche d'après Pâques.*

BELOMMEREN. v. a. Beſchaduwen, om-lommeren, luwte geeven. *Ombrager, faire de l'ombre.* Die Lindeboom belommerd het heele huis. *Ce Tilleul ombrage toute la maiſon.* De lauwren die zyn hoofd BELOMMEREN, om-ſchaduwen. *Les lauriers qui ombragent, environnent ſa tête.*

BELOMMERING. f. zie LOMMER, LUUWTE, om-ſchaduwing, beſchaduwing. *Ombrage.* m. *Ombre* f.

BELONKEN. v. a. Aangluuren, beloeren, verliefdelyk aanzien. *Lorgner, muguetter, regarder amoureuſement.* Een maagd belonken. *Lorgner, muguetter une fille.* BELONKING, aangluuring van zyn minnares. *Oeillade amoureuſe.* f. *Regard amoureux qu'on jette ſur ſa maitreſſe* m.

BELOOFD. part: van BELOOVEN. *Promis.* De beloofde penningen opschieten, toetellen. *Produire, compter les deniers promis, les ſommes promiſes.*

BELOOND. part: van BELOONEN. *Recompenſé, reconnu.* Kwaalyk beloonde dienſten. *Des ſervices mal récompenſez.*

BELOONEN. v. a. Loonen, loon geeven, vergelden. *Recompenſer, reconnoitre.* Den iever, de genegentheid zyner dienaaren beloonen. *Recompenſer le zele, l'affection de ſes ſerviteurs.* De deugd, de verdienſte beloonen. *Recompenſer la vertu, le merite.* BELOONER, vergelder van genotene dienſten. *Remunerateur, celuy qui recompenſe, reconnoit, paye les ſervices rendus.* De BELOONING, vergelding zyner dienſten erlangen, ontfangen. *Recevoir la récompenſe de ſes ſervices.*

't BELOOP, 't bedrag van een rekening. *Le montant d'un compte.* 't Beloop van alle deze poſten maakt een ſomme van... *Le montant de tous ces articles fait une ſomme de...*

BELOOP. Trant, ſlentrum, gewoone gang der zaaken. *Train courant des affaires.* m. Dat is het beloop van de waereld, 't is 's waerelds beloop. *C'eſt là le train du monde, ainſi va le monde.* Een zaak op zyn beloop, in zyn wezen laaten. *Laiſſer une affaire aller ſon train, ne s'en pas mêler, ne s'en pas mettre en peine.*

BELOOP. Strooking, ſpant, model, faſoen van een ſchip. *Gabarit, modele d'un vaiſſeau.* m. Een ſchip van een ſchoon beloop, van een goede zwiering. *Un vaiſſeau d'un beau gabarit, vaiſſeau bien proportionné, bien arron-*

Digitized by Google

afrondi. 't BELOOP, de omtrek van een ſchilderij. *Le contour d'un tableau.*

BELOOPEN. v. a. Met loopen bereiken. *Atteindre, parvenir, gagner en courant.* Le Pret: *beliep*, & le Part: *beloopen.* De paal aan 't end van de baan voor de andere beloopen. *Atteindre, gagner la borne au bout de la carriere avant les autres.* Hy zal de ſchuit niet konnen beloopen. *Il ne pourra pas gagner, avoir le bateau.* Een ſchip BELOOPEN, bezeilen, agterhaalen. *Atteindre, joindre un vaiſſeau en chaſſant ſur lui.* Veel boodſchappen te BELOOPEN, te verrigten hebben. *Avoir beaucoup de meſſages à faire.* Op zee van een ſtorm BELOOPEN, overvallen worden. *être accueilli d'une tempête ſur mer.*

BELOOPEN. v. n. Bedraagen, ryzen tot. *Monter, ſe monter, aller à.* Alle die poſten beloopen op... *Tous ces articles ſe montent, vont à, font enſemble la ſomme de...* BELOOPING. Aanlooping, aankomſt met loopen. *Arrivée à force de courir.* f.

BELOOVEN. v. a. Toezeggen. *Promettre, donner parole.* Een vryſter trouw belooven. *Promettre, engager ſa foy à une fille; donner promeſſe de mariage à une fille.* Belooven te komen, belooven te betaalen. *Promettre de venir, promettre de payer.* 't Koorn, de wyngaard BELOOFD veel, ſtaat heel ſchoon. *Le bled, la vigne promet beaucoup.* Die jongman beloofde heel wat anders. *Ce jeune homme promettoit toute autre choſe.* Veel belooven en weinig geeven doet de gekken in vreugde leeven. waarachtig ſpreekw: *Promettre beaucoup & peu donner, c'eſt ce qui entretient les fous en bonne humeur.*

BELOOVER of BELOVER. Een die veel belooft. *Prometteur, un qui promet beaucoup.* Een groot beloover, een klein geever. ſpreekw: *Un grand prometteur, un petit donneur.*

BELUIKEN. zie TOELUIKEN. Toegaan, toeknikken. *Fermer, clorre en parlant des yeux.*

BELUISTERAAR. Een die de andere beluiſterd, uithoord. *Eſpion, mouchard, mouche.*

BELUISTEREN. v. a. Beſpiedender wyze toeluiſteren, nagaan, hooren om over te draagen. *Ecouter, être aux ecoutes, eſpionner.* Iemand beluiſteren om hem te beklappen, te verklikken. *Ecouter quelqu'un pour en faire des rapports, pour le trahir; être aux ecoutes, aux aguets pour ſurprendre quelqu'un.* BELUISTERING, beſpieding. *Eſpionnage.* m.

BELUL. oud w: zie OVERLEG, OVERWEEGING. *Reflexion.* f. *Examen.* m. Hy leeft zonder belul, zonder zorg, overleg. *Il vit ſans ſouci, ſans reflexion.* Hy heeft 'er geen belul, geen weet van. *Il ne s'en informe pas, il n'en a aucune connoiſſance.*

BELUST. Adj Luſt hebbende, begeerig. *Qui a envie, qui deſire.* Op kerſſen, op baars beluſt zyn; luſt hebben kerſſen, baars te eeten *Avoir envie de manger des ceriſes, des perches.* Als een jonge vrouw ergens op beluſt is, men moet het haar geeven. *Quand une jeune femme a envie de manger quelque choſe, il faut la lui donner.* Men moeſt wel BELUST, verlieft zyn om zoo een portrait te trouwen. *Il faudroit avoir grande envie de ſe marier, il faudroit être bien amoureuſe pour epouſer un tel original.* BELUSTHEID, luſt, genegentheid, trek van een zwangere vrouw tot iets. *Apperit.* m. *Envie de femme groſſe.* f.

BELY. Vrouws naam. *Beline.* 't Is een leelyke bely. *C'eſt une vilaine gaupe, une vilaine bête.*

BELYDEN. v. a. Bekennen, erkennen. *Avouer, confeſſer.* Le Pret: *beleed*, & le Part: *beleeden.* De waarheid belyden. *Avouer, confeſſer la verité.* Zyne zonden voor God belyden. *Confeſſer, avouer, reconnoitre ſes fautes devant Dieu.* Het Euvangelium BELYDEN, belydenis doen van 't Euvangelium. *Confeſſer l'Evangile, faire profeſſion de l'Evangile.* Zig met weinig BELYDEN, behelpen. *S'aider, s'accommoder, ſe contenter de peu, ſe paſſer à peu de choſe, vivre frugalement.* Hy belyd zig met pluk-vrugten en zuivel. *Il vit, il ſe contente de legumes & de laitage.*

BELYDENIS. f. Bekentenis, verklaaring, erkenning. *Confeſſion.* f. *Aveu.* m. Het blykt uit de belydenis, bekentenis van den gevangen. *Il paroit par la confeſſion du detenu.*

BELYDENIS. f. Geloofs-belydenis, openbyke bekentenis van zyn geloof. *Profeſſion de foy. f. aveu public de ſa croyance.* Belydenis doen van den Hervormden Godsdienſt. *Faire profeſſion de la Religion Reformée.* Hy is van een andere BELYDENIS, van een andere Gezindheid. *Il eſt d'une autre Religion, d'une autre Communion.* De Heeren van de Augsburgſe belydenis, (*Confeſſie.*) *Meſſrs. de la Confeſſion d'Augsbourg.* Zyn BELYDENIS doen, alvoorens tot het Nachtmaal aangenomen te worden. *Rendre raiſon de ſa foy, repondre au Catechiſme avant que d'être reçu à la Sainte Cene.* Ik heb by Domine B. myne belydenis gedaan. *J'ay été reçu à la Cene par Monſieur B.; c'eſt Monſieur B. qui m'a reçu à la Cene.*

BELYMEN. v. a. Met lym vaſt maaken, aan een voegen. *Coller, attacher avec de la colle.*

BELYSTEN. v. a. In een lyſt zetten, beſlaan. *Enchaſſer, mettre dans un cadre.*

BEMAGTIGD. part: van BEMAGTIGEN. *Remporté, pris, enlevé.* Steden ſtormenderhand bemagtigd. *Des Villes remportées par aſſaut, priſes d'aſſaut.* Hy is door de Magiſtraat daar toe BEMAGTIGD, bevoegd, bekwaam gemaakt. *Il eſt autoriſé à cela par le Magiſtrat.*

BEMAGTIGEN. v. a. Vermeeſteren. *Remporter, prendre.* Een Stad na een langduurig beleg bemagtigen. *Remporter, prendre une Ville apres un long ſiege.* Iemand BEMAGTIGEN, magt geeven om 't goed der onmondige te beheeren. *Autoriſer quelqu'un pour regir le bien des mineurs.* BEMAGTIGING, verovering van een Stad. *Priſe d'une ville, action d'emporter une Ville.* f. BEMAGTIGING, bevoegdmaaking van een Voogd. *Autoriſation d'un Tuteur.* f.

BEMANNEN. v. a. Met manſchap voorzien. *Emmariner, pourvoir de matelots, d'equipage.* De Vloot bemannen en in Zee ſtuuren. *Emmariner la Flotte & l'envoyer en Mer; pourvoir la Flotte de matelots & la mettre en Mer.* BEMANNING van een Vloot. *Equipement d'une Flotte.* m. *Action de garnir une Flotte de matelots & de ſoldats.*

BEMANTELD. Adj. Met een manteling of ring-muur voorzien. *Enclos, pourvû, enceint, environné d'une murailles.* Bemantelde Steden. *Des Villes cloſes, enceintes de murailles.* Een Stad BEMANTELEN, met een muur omringen. *Enceindre, clorre une Ville, l'entourer d'une muraille.* BEMANTELING, ring-muur; muur om iets te dekken. *Enceinte, enveloppe, muraille de deffenſe.* f *Epaulement.* m.

BEMERKEN. v. a. Ontdekken, aanmerken, gewaar worden. *Remarquer, appercevoir.* Het bedrog bemerken. *Remarquer, appercevoir la fraude, la tromperie.*

BEMESTEN. v. a. Met meſt bezorgen. *Fumer, engraiſſer.* Een zandige gronde bemeſten. *Fumer une terre ſablonneuſe, y repandre du fumier pour l'engraiſſer.*

BEMIDDELAAR. Bevrediger, ſcheidsman. *Moyenneur,*

neur, *mediateur.* BEMIDDELAARSTER. *Mediatrice, celle qui moyenne un accord.*

BEMIDDELEN. v. a. Te weege brengen, uitwerken. *Moyenner, procurer par voye de mediation.* De vrede tuſſen de ſtrydende partyen bemiddelen. *Moyenner la paix entre les parties oppoſées.* De vrinden zoeken de zaak, 't verſchil te BEMIDDELEN, by te leggen. *Les amis tâchent de moyenner, d'accommoder la choſe, de moyenner, d'accorder le different.*

BEMIDDELING. f. Tuſſen-ſpraak, verdrag. *Mediation.* ſ. *Accommodement.* m. De Vrede wierd eindelyk door de bemiddeling van... geſloten. *La Paix fut enfin concluë par la mediation de...* Aan de BEMIDDELING, bylegging van een verſchil arbeiden. *Travailler à l'accommodement, à l'ajuſtement d'un different.*

BEMIND. Adj. Geliefd, begunſtigd, part: van BEMINNEN. *Aimé, cheri, favoriſé.* Een Held door de Fortuin BEMIND, begunſtigd. *Un Heros aimé, cheri, favoriſé de la Fortune.* Myne beminde Ouders. *Mes chers Pere & Mere.* Myn beminde zoon. *Mon cher fils, mon fils bien aimé.*

BEMINDE. Minnareſſe *of* Minnaar. *Maitreſſe, Amante* ou *Amant.* Als de twee BEMINDEN wel eens zyn. *Quand les deux amans ſont bien d'accord.* Hoe vaart Mejuffr. uw BEMINDE, uwe huisvrouw. *Comment ſe porte Mademoiſelle votre Epouſe?*

BEMINNAAR. Liefhebber, kenner, voorſtander. *Amateur, connoiſſeur, partiſan.* Aan alle beminnaaren *of* beminnaars der Oudheden, der Taalen, der Dichtkunde. *à tous amateurs des Antiquitez, des Langues, de la Poëſie.* BEMINNAARSTER, liefhebſter van 't Muziek, van de Schilderkonſt. *Amatrice de la Muſique, de la Peinture.*

BEMINNELYK. Adj. Beminnenswaardig, aanminnig, aanvallig. *Aimable, digne d'être aimé.* Een beminnelyk voorwerp. *Un aimable objet.* God is beminnelyk boven alles. *Dieu eſt aimable par deſſus tout.*

BEMINNELYKHEID. f. Bevalligheid, hoedaanigheid van 't geene beminnelyk is. *Air aimable, agrément, charme.* m. *Bonne grace, beauté, douceur engageante.*

BEMINNEN. v. a. Lieven, liefhebben, minnen. *Aimer, cherir.* God van gantſcher herte beminnen. *Aimer Dieu de tout ſon coeur.* Iemand tot 'er dood, tot aan 't graf beminnen. *Aimer quelqu'un juſqu'à la mort, juſqu'au tombeau.* De deugd, de edele konſten en nutte wetenſchappen BEMINNEN, agten, in waarde houden. *Aimer, eſtimer la vertu, les beaux arts & les ſciences utiles.*

BEMINNENSWAARDIG. Adj. Beminnelyk. *Aimable, digne d'être aimé.* Beminnenswaardige voorwerpen. *Des objets aimables, dignes d'être aimez.*

BEMINNER is op BEMINNAAR te zien. *Amateur.* 't Is een groot beminner van de Franſche Taal. *C'eſt un grand amateur de la Langue Françoiſe.* BEMINSTER, BEMINNAARSTER. *Amatrice, connoiſſeuſe qui aime, eſtime quelque choſe.*

BEMODDERD. Adj. Met modder bevuild, vuil gemaakt. *Sali d'ordure, croté, eclabouſſé.* Zyne ſchoenen, zyne kouſſen BEMODDEREN, met modder vuil maaken. *Salir, croter ſes ſouliers, ſes bas.*

BEMOEY-AL of BEMOEI-AL. Een al-bezorger, alverrigter. Een die zig ongeroepen in alle dingen ſteekt. *Un factotum, un homme qui ſe mêle de tout ſans en être requis, un homme qui fait le neceſſaire.*

Zig BEMOEYEN met het geen men niet verſtaat. *Se mêler de ce qu'on n'entend pas.* Zig met een ander mans zaaken bemoeyen, zig ongeroepen daar in ſteeken. *Se mêler, s'ingerer des affaires d'autrui.* Bemoey u met uwe dingen. *Mêlez vous de vos affaires.*

BÉMOL. Muziek-ſleutel volgens welke de noot *ſol*, altyd op de middelſte lyn te vinden is. *Bemol.* m. *clef de Muſique qui fait que la note* ſol *eſt toujours ſur la barre du milieu.*

BEMORSSEN of BEMORSCHEN. v. a. Bezoetelen, vuil maaken. *Salir, ſoüiller, barboüiller.* Zyne handſchoenen, zyn aangezigt bemorſſen. *Salir ſes gants, barboüiller ſon viſage.* Een hoope papier BEMORSSEN, vuil maaken met prullen te ſchryven. *Salir, barboüiller, gâter bien du papier en ecrivant des fadaiſes.* BEMORSTE handen. *Des mains ſales, barboüillées.*

BEMUURD. Met een muur voorzien, bedekt, omringd. *Muré, clos, enclos, enceint d'un mur.* Bemuurde Steden. *Des Villes murées, des villes cloſes* Een bemuurde wal, ſteene wal, wal met ſteenen bekleed. *Un rampart revêtu de pierres.* BEMUUREN. v. a. Met een muur voorzien, omringen, dekken. *Murer, clorre, enclorre, enceindre d'un mur.*

BEN. f. KLEER-BEN of BENNE. *Panier au linge* m. Onze ben is naar de bleek. *Notre panier au linge eſt au pré.*

BENAAMD. part: van BENAAMEN. *Nommé, qui a reçu un nom.* Zy heeten hem vrek, hy is zeer wel benaamd. *Ils l'appellent ladre, avare, il eſt fort bien nommé.* De zaaken naar hare beteekenis BENAAMEN, noemen, een naam geeven. *Nommer les choſes ſuivant, ſelon leur ſignification.*

BENAAMING. f. Naam, woord waar door iets te kennen gegeven word. *Denomination.* ſ. *Nom.* m. Holland heeft zyne benaaming van *Hol* en van *Land* gekregen. *La Hollande a eu ſa denomination, ſon nom de* Hol *&* Land. Wat al vreemde benaamingen! *Que de noms etranges, biſcornus!*

Zig BENAARSTIGEN. v. n. Zig bevlytigen. *S'etudier, s'efforcer, s'empreſſer.* Zig benaarſtigen om de prys te winnen. *S'efforcer de gagner le prix, ſe diligenter, faire de ſon mieux pour gagner, remporter le prix.*

BENAASTEN. v. a. BENADEREN. Als naaſte eigenaar eiſchen, aan zig neemen. *Retraire, retirer, revendiquer comme plus proche proprietaire.* Hy heeft regt om dat Land te benaaſten, te benaderen. *Il a droit de retraire cette Terre.* BENAASTING. f. benadering. *Retrait.* m. *Action de retraire.* Recht van benaaſting of van benadering van eenig vervreemd goed. *Droit de retrait ſur quelque bien aliené.* m.

BENAAUWD. Adj. Bevreeſt, bang, beangſtigd. *Perplex, fort alarmé, preſſé, angoiſſé.* Hy was zoo geweldig benaauwd. *Il avoit ſi grand' peur, il etoit ſi perplex, ſi ſaiſi de crainte.* Hy was nergens meer benaauwd voor, hy was nergens meer voor bevreesd. *Il ne craignoit, n'apprehendoit rien plus.* Een benaauwd gemoed, een bezwaard, ontroerd gemoed. *Une conſcience alarmée, oppreſſée, timorée, bourrelée, à la ghene.* Iemand BENAAUWD, vervaart maaken. *Faire peur à quelqu'un, donner la pouſſée à quelqu'un.* Een BENAAUWDE ſlaap. *Un ſommeil oppreſſé.* Een benaauwde borſt. *Une poitrine oppreſſée.* Een BENAAUWDE, bange lugt. *Un air etouffé, un air vain, un mauvais air.* Het is te benaauwd in de ſchuit. *Il y a trop peu d'air dans le bâteau; on etouffe, on creve dans le bâteau.*

BENAAUWDHEDEN. 't meervoud van BENAAUWDHEID. Hy was in doodelyke *of* doods benaauwdheden. *Il etoit dans des angoiſſes, des tranſes mortelles.*

BE-

Digitized by Google

BENAAUWDHEID. f. Bevreesdheid, bangheid. *Peur, anxieté, alarme, angoisse, detresse, perplexité.* f. Hy zweete van benaauwdheid. *Il suoit de peur, d'angoisse.* Benaauwdheid van geest. *Anxieté, angoisse d'esprit.* f. Doods benaauwdheid. *Angoisse mortelle, Agonie.* f. *Danger de mort.* m. BENAAUWDHEID van de lugt. *Air vain, air etouffant.* m. *chaleur excessive.* f. BENAAUWDHEID van de borst. *Oppression de poitrine.* f.

BENAAUWEN. v. a. Beangstigen, prangen, in de enge brengen. *Presser, serrer, mettre à l'etroit.* Een stad door 't geschut en alderley vuurwerken benauwen. *Presser une ville, mettre une ville à l'etroit par le canon & toutes sortes d'artifices.* BENAAUWER, onderdrukker, verdrukker. *Oppresseur, qui presse, met à l'etroit.*

BENAAYEN. v. a. Verstellen, naayen 't geen los getornd, los gehaald, gescheurd is. *Recoudre, raccommoder.* Iemand in de kost aangenomen bewassen en benaayen. *Laver le linge & recoudre, raccommoder les habits d'une personne en pension.*

BENADEELEN. v. a. Nadeel toebrengen, schadelyk zyn. *Prejudicier, nuire, endommager, causer du prejudice.* Zoo gy het kond doen zonder uwe zaaken, uw rust te benadeelen. *Si vous le pouvez faire sans prejudicier à vos affaires, à votre repos.* Dat zou den Koophandel te veel benadeelen. *Cela prejudicieroit trop au Negoce, cela feroit trop de tort, trop de prejudice au Negoce.* Iemand in zyne eer BENADEELEN, te kort doen. *Porter prejudice à l'honneur de quelqu'un, entamer la reputation de quelqu'un.* BENADEELING, schaade aanbrenging. *Prejudice, domnage.* m. Zonder benadeeling van 's Konings rechten. *Sans prejudice des droits du Roy.*

BENADEREN. zie BENAASTEN. Als naaste erfgenaam of eigenaar vrykoopen. *Retraire, racheter.* Een vervreemd erfgoed benaderen. *Retraire un heritage aliené.*

BENAMING is op BENAAMING te zien. *Denomination.* f. *Nom.* m.

BENARD. Adj. Benaauwd, in 't naauw, verlegen. *Perplex, à l'etroit, saisi, angoissé.* Hy was zoo benard dat hy niet spreeken konde. *Il etoit si perplex, si saisi qu'il ne pouvoit parler.* De vyanden BENARREN, benaauwen. *Presser les ennemis, reduire les ennemis à l'etroit.*

BENDE. f. Rot, trop, schaar, hoop menschen &c. *Bande, troupe, cohorte.* f. *Amas de monde &c.* Een bende soldaaten, struikroovers. *Une bande de soldats, de voleurs, de brigands.* De Roomsche krygs-BENDEN. *Les cohortes Romaines.* De vogels vliegen by heele BENDEN, troppen. *Les oiseaux volent par bandes.* Een BENDE ruiters. *Une brigade de cavalerie.* Zyne BENDEN, zyne soldaaten ten stryd aanvoeren. *Mener, conduire ses soldats, ses troupes au combat.*

BENEDEN. Adv. Onder, onderaan. *En bas, au bas.* Daar stond een emmer beneden de trap. *Il y avoit un seau au bas de la montée, de l'escalier, du degré.* De schoorsteen van boven tot beneden afveegen. *Ramoner la cheminée du haut en bas.* Hy dorst niet BENEDEN komen, afkomen. *Il n'osoit descendre.* Iets BENEDEN, onder de waarde verkoopen. *Vendre quelque chose au dessous de la valeur, du prix.* Dat is al te zeer BENEDEN hem, beneden zyn verdiensten. *Cela est trop au dessous de lui, au dessous de ses merites.*

BENEDE-STAD. f. Laagste gedeelte van de Stad. *Ville basse.* De vyanden waaren al meester van de benedestad. *Les ennemis etoient deja maitres de la ville basse.*

't BENEDENST, 't onderste deel van de pyramide. *Le bas de la pyramide.* De benedenste *of* onderste lip. *La levre d'enbas, la levre inferieure.*

BENEDYDEN. zie ZEGENEN. *Benir.* Gebenedyt zyt gy. *Soyez benit.*

BENEEMELYK. Adj. Dat benomen kan worden. *Amissible, dont on peut être privé.*

BENEEMEN. v. a. Berooven, ontweldigen. *Oter, ravir, enlever, priver.* Le Pret: *benam*, le Part: *benomen.* Ik wil u de vryheid niet beneemen 'er te gaan. *Je ne veux pas vous oter la liberté d'y aller.* Iemand het leven beneemen. *Oter la vie à quelqu'un, priver quelqu'un de la vie.* Hem alle hoop, alle achterdocht beneemen. *Lui oter tout espoir, tout soupçon* Die muur beneemd het gezicht van den tuin. *Cette muraille ôte, bouche la vue du jardin.* Een vryster de maagdom beneemen. *Ravir le pucelage à une fille; defiorer une fille.* Iemand zyne eer beneemen. *Ravir l'honneur, la reputation de quelqu'un.* BENEEMER van een vrysters eer. *Ravisseur de l'honneur d'une fille.*

BENEEMING. f. Berooving van het leven. *Privation de la vie.* f. Beneeming van iemands eer. *Ravissement de l'honneur de quelqu'un.* m.

BENEERSTIGEN is op BENAARSTIGEN uitgew:

BENEEPEN. Adj Beklemd, bedrukt. *Serré, affligé, en detresse.* Geweldig beneepen zyn *être extrémement affligé; embarrassé; être en fort grande detresse.*

BENEFFENS. Adv. Benevens, met, in gezelschap van. *Avec, conjointement.* Ik was 'er beneffens hem en nog twee anderen. *J'y etois avec luy & encore deux autres.* BENEFFENS dat, behalven dat, zoo is 'er nog iets anders tot zyne lasten. *Outre cela il y a encore quelque autre chose à sa charge.* Hy stond BENEFFENS, naast de deur. *Il etoit joignant, tout contre la porte.*

BENEVELD. part: van BENEVELEN. Bedompt, verduistert. *Chargé, couvert, offusqué.* Een benevelde lugt. *Un air chargé, embrumé, un temps couvert.* Een beneveld verstand. *Un esprit offusqué, embarrassé, embeguiné, bouché.* BENEVELD land, benevelde kust. scheepsw: Land, kust door de nevel, mist of 't deizig weer niet klaar te verkennen. *Terre* ou *côte embrumée.* f.

BENEVELEN. v. a. Verduisteren, verdonkeren. *Offusquer, boucher.* De wolken benevelen 't licht van de Zon. *Les nuages offusquent la lumiere du Soleil.* De wyndamp, de vooroordeelen BENEVELEN, bedwelmen het verstand. *Les vapeurs du vin, les prejugez offusquent l'esprit.* De BENEVELING, bedwelming van 't verstand door de vooroordeelen. *L'offuscation.* f. *L'obscurcissement, l'aveuglement de l'esprit par les prejugez.* m.

BENEVENS of BENEFFENS. Met. *Avec.* Hy wierd benevens twee drie anderen dood geschoten. *Il fut tué avec deux ou trois autres.* Ik zal u daar BENEVENS, behalven dat nog zeggen. *Je vous dirai encore outre cela, avec cela.* Het huis staat BENEVENS, naast de toren, benevens de brug. *La maison est joignant la tour, joignant le pont.*

BENGEL. m. Poort-klokje, om de afwezende in te roepen. *Petite clochette servant à rappeller ceux qui sont dehors la ville, quand on va fermer les portes.* f. De bengel luid nog. *La cloche sonne, appelle encore.* 't Is een stouten BENGEL, een wilden bras. *C'est un mechant petit fripon; c'est un petit garnement, un mechant petit espiegle, un malin petit peste.* De bengel wil niet naar 't school gaan. *Le petit frippon, le petit garnement ne veut point aller à l'ecole.*

BENGELEN. v. n. LUIDEN. Den bengel trekken. *Tinter, sonner la cloche de la porte.* Aan iemands ooren BENGELEN, raazen, lellen. *Rom-*

Digitized by Google

pre la tête à quelqu'un, etourdir quelqu'un.

BENGENL-KRUID of **BINGEL-KRUID**, n. *De la mercuriale: herbe ainſt nommée.*

BENIEUWD. Adj. Nieuwsgierig. *Curieux.* Benieuwd zyn te weeten wat 'er omgegaan is. *être curieux de ſçavoir ce qui s'eſt paſſé.* Hy hoorde zoo benieuwd toe. *Il ecouta avec tant de curioſité, d'attention; il ouvrit les oreilles ſi grandes.*

BENIEUWEN. v. n. Benieuwd zyn. *être curieux de ſçavoir, d'apprendre.* Het zal my benieuwen te weeten, te hooren of hy vertrokken is. *Je ſerai bien curieux, bien aiſe de ſçavoir, d'apprendre s'il eſt parti.*

BENIEUWDHEID. f. nieuwsgierigheid. *Curioſité.* f. *deſir de ſçavoir.* m. Het is eene groote benieuwdheid van de vrouw. *C'eſt une grande curioſité qu'a cette bonne femme.*

BENNE, BEN. f. Teene mand, baliemand. *Panier.* m. *Manne.* f. *Grand panier en guiſe de manne.*

BENOEMEN. v. a. Noemen, aanſtellen. *Nommer, deſigner.* Iemand tot een Gezantſchap benoemen. *Nommer quelqu'un à une Ambaſſade.* Na de **BENOEMING**, aanſtelling van den Abt de P. tot het Bisdom van... *Après la préconiſation de l'Abbé de P. à l'Evêché de...* De **BENOEMING** van den Heer N. tot het Afgezantſchap van... *La nomination du Sieur N à l'Ambaſſade de...*

BENOMEN. part: van **BENEEMEN.** *Oté, privé.* Men had hun alle middelen benomen om te ontſnappen. *On leur avoit oté tous moyens d'echapper.*

BENOODIGD zyn. v. n. Van doen hebben. *Avoir beſoin.* Om geld benoodigd zyn. *Avoir beſoin d'argent.*

BENOODIGEN. v. a. Van nooden, van doen hebben. *Avoir beſoin, avoir affaire.* Indien UE. meerder penningen mogt benoodigen. *Si vous pouviez avoir beſoin de plus de deniers, de plus groſſes ſommes.*

BENOORDEN. Adv. Aan de noordzyde. *Au nord, vers le nord.* Yſland legt benoorden Schotland. *L'Iſlande eſt au nord de l'Ecoſſe.*

BENSOIN, BENJUIN, BENZOIN: welriekende Ooſterſche gom. *Du Benjoin, de la gomme aromatique d'Orient.*

BENT. f. Maatſchappy van Hoogduitſche en Hollandſche Schilders te Rome. *Societé, compagnie de Peintres Allemands & Hollandois à Rome.* In de bent aangenomen worden. *être admis, reçu dans la ſocieté des Peintres.*

BENTNAAM. m. Reinaam, naam onder welke men te Rome in de Bent bekend ſtaat. *Sobriquet.* m. *Nom crouſtilleux ſous lequel on eſt connu dans la ſocieté des Peintres à Rome &c.* **BENTVOGEL.** Litmaat van de Hoogduitſche en Hollandſche bent of maatſchappy der Schilders te Rome en andere Italiaanſche Steden. *Membre de la ſocieté des Peintres Allemands & Hollandois à Rome & autres Villes d'Italie.*

BENYDEN. v. a. Nyd toedraagen. *Envier, porter envie.* Iemand benyden. *Envier quelqu'un, porter envie à quelqu'un.* Het is beter benyd als beklaagd. ſpreekw: *Il vaut mieux faire envie que pitié.* De **BENYDERS** van zynen roem, van zyn geluk. *Les envieux de ſa gloire, de ſon bonheur.* **BENYDING** van den even-naaſten. *Envie que l'on porte au prochain.* f. **BENYDSTER**, nydig vrouw-menſch. *Envieuſe, femme qui porte envie.*

BENYPEN. zie **NYPEN.** *Pincer, ſerrer entre ſes doigts.*

BE-OLIEN. v. a. Met oly begieten. *Enhuiler.* De ſalaad be-olien. *Enhuiler la ſalade.*

BE-OOGEN. v. a. Beſchouwen, betragten, voorhebben, doelen, mikken. *Regarder, butter, viſer, avoir en vuë.* Zyn eigen belang alleen be-oogen. *N'avoir que ſon propre intereſt en vuë; ne buter, ne viſer qu'à ſon propre interêt.* Dat is het geen dat ik be-oog, daar ik op doel, daar ik naar tragt. *C'eſt là ce que j'ai en vuë, c'eſt à quoy je bute, je viſe.* **BE-OOGING**, beſchouwing, betragting, oogmerk, doelwit. *Contemplation.* f. *But, deſſein.* m. Be-ooging van eigen voordeel. *Vuë intereſſée, envie de l'intereſt propre.* f.

BE-OORLOOGEN. v. a. Beſtryden, bevechten, vyandlyk aanvallen. *Attaquer, faire la guerre.* Zyne nabuuren be-oorlogen. *Faire la guerre à ſes voiſins.* **BE-OORLOGING**, beſtryding zyner vyanden. *Attaque de ſes ennemis, hoſtilité exercée contre ſes ennemis.* f.

BE-OOSTEN. Adv. Aan de Ooſtzyde. *Du côté de l'Eſt, à l'Eſt.* Holland leid be-ooſten Engeland. *La Hollande eſt à l'Eſt de l'Angleterre.*

BEPAALD. Adj. Dat paalen heeft, dat niet volſtrekt is. *Borné, limite, reſſerré dans de certaines limites.* Een bepaald vermogen. *Un pouvoir limité, borné.* Op een **BEPAALDE**, vaſtgeſtelde, gezette dag, tyd. *Dans un jour, un temps limité, prefix.*

BEPAALEN. v. a. Paalen ſtellen. *Borner, limiter, determiner, mettre des bornes.* De magt der Afgezanten bepaalen. *Borner, limiter le pouvoir des Ambaſſadeurs.* Men moet zyne luſten, begeertens bepaalen. *Il faut limiter, borner ſes deſirs.* God heeft de tyd en plaats bepaald, vaſtgeſteld op welke dat geſchieden moet. *Dieu a determiné le temps & le lieu auquel cela doit arriver.* De beteekenis van ieder woord net **BEPAALEN**, beſchryven, vaſtſtellen. *Définir au juſte la ſignification de chaque mot.* De **BEPAALING** van de magt des Afgezants. *La limitation du pouvoir de l'Ambaſſadeur.* Zonder **BEPAALING**, vaſtſtellinge van tyd noch plaatſe. *Sans limitation de temps ni de lieu.* Een nette **BEPAALING**, beſchryving van een woord maaken. *Faire une juſte définition, deſcription d'un mot.*

BEPAERELD. Met paerlen bezet, bezaayd. *Perlé, garni, enrichi de perles.* Een bepaerelde kroon. *Une couronne enrichie de perles.*

BEPEILEN. v. a. Met de peil of 't dieploot afmeeten. *Sonder, meſurer.* De diepte van 't water bepeilen. *Sonder la profondeur de l'eau.* Iemands gedagte **BEPEILEN**, onderzoeken, tragten te raaden. *Examiner, ſonder la penſée de quelqu'un.* **BEPEILING**, afmeeting der diepte. *Action de ſonder, d'examiner la profondeur.* **BEPEILING**, naarvorſching, onderzoek van iemands gedagte. *Scrutation.* f. *Examen de la penſée de quelqu'un.* m.

BEPEINZEN. v. a. Overdenken, overweegen. *Mediter, examiner.* Gods wonderwerken bepeinzen. *Mediter les merveilles de Dieu.* Zyne predikatie, zyne redenvoering bepeinzen. *Mediter, etudier ſon ſermon, ſon diſcours.* **BEPEINZING.** f. Bedenking, overweeging. *Meditation, reflexion.* f. *Examen.* m,

BEPEKKEN. v. a. Met pek beſmeeren. *Poiſſer, goudronner, enduire de poix.* Een touw bepekken. *Poiſſer, goudronner une corde.* **BEPEKTE** handen. *Des mains poiſſées.*

BEPERKEN. zie **BEPAALEN.** Paalen voorſchryven. *Limiter, borner, preſcrire des bornes.* Iemands magt beperken. *Limiter, borner le pouvoir de quelqu'un.*

BEPISSEN. v. a. Met pis bevuilen. *Mouïller, ſalir de ſon urine; piſſer contre* ou *ſur quelque choſe.* Iemand bepiſſen. *Mouiller, ſalir quelqu'un de ſon urine.* Zig van lagchen bepiſſen. *Piſſer à force de rire; rire du bon du cœur.*

BEPLAKKEN, OVERPLAKKEN. v. a. *Coller, couvrir*

Digitized by Google

en collant, De buitenſte band van een boek met marmer papier beplakken. *Coller du papier marbré ſur la couverture d'un livre.*

BEPLANTEN. v. a. Bepooten, voorzien. *Planter, garnir, border.* Een tuin met *arbrenains*, dwergboomen, beplanten. *Planter un jardin d'arbres nains; remplir les eſpaces d'un jardin avec des arbres nains.* De wal met geſchut BEPLANTEN, voorzien. *Garnir, border le rampart de canon.* BEPLANTING, bepooting, voortplanting van boomen. *Action de planter, de ficher des ſcions d'arbres en terre.*

BEPLEISTEREN v. a. **BEPLAESTEREN**, pleiſteren, overkalken, overſtryken. *Enduire de plâtre, crepir.* Een muur bepleiſteren. *Enduire un mur, crepir un mur.* Zyn doen met een ſchoonen ſchyn bepleiſteren. *Plâtrer, colorer ſes actions d'un beau dehors.*

BEPLEITEN. v. a. Voor en tegenſpreeken. *Plaider, debattre, parler pour & contre.* Dat is te bepleiten, voor en tegen te ſpreeken. *C'eſt un à ſçavoir, c'eſt une choſe à debattre.* Zyn eige zaak BEPLEITEN, voorſpreeken. *Plaider, deffendre ſa propre cauſe.* De zaak word nog bepleit. *L'affaire ſe plaide encore; on eſt encore en proces là deſſus.*

BEPLOEGD. part: van BEPLOEGEN. *Labouré.* Een beploegd land, een beploegden akker. *Une terre labourée, un champ labouré, en labeur.*

BEPLOEGEN. v. a. Omploegen. *Labourer.* De grond, den akker wel beploegen. *Labourer bien la terre, remuer bien le champ.*

BEPLUISD. zie **PLUIZIG.** Noppig. *Cotonneux, avec des boutons, des inegalitez.* Bepluiſd of noppig laken. *Du drap cotonneux, inegalement tiſſu.*

BEPOOTEN. v. a. Inſteeken, beplanten. *Planter, garnir de ſcions, de plant d'arbres.* Een wey bepooten. *Enclorre un pré de plant, de ſcions d'arbres.* BEPOOTING, land dat bepoot is. *Enclos.* m. *Terre ou prairie entourrée de plant.*

BEPRAATEN. v. a. Wat wys maaken, de kap vullen, verleiden. *Enjoler, empaumer, cajoler, embabouiner, ſurprendre par flatterie.* Die koopman weet de luiden wel te bepraaten. *Ce marchand ſçait bien enjoler, embabouiner les gens.* Zy liet haar door een Officier BEPRAATEN, verleiden. *Elle ſe laiſſa enjoler, ſeduire par un Officier.* Ik laat my zoo ligt niet bepraaten. *Je ne me laiſſe pas enjoler, endormir ſi aiſément.* BEPRAATER, verleider, in ſlaapwieger. *Enjoleur, empaumeur, embabouineur.* BEPRAATING. f. In ſlaapwieging, bedotting. *Enjolement.* m. *Cajolerie, duperie.* f. BEPRAATSTER, verleidſter. *Enjoleuſe, cajoleuſe.*

BEPROEFD. part: van BEPROEVEN. *Eprouvé, dont on a fait l'eſſay, l'epreuve.* Een beproefd hulpmiddel. *Un remede eprouvé.* Een beproefde dapperheid, beproefde deugd. *Une valeur, une vertu eprouvée.* Na de wreedſte rampen en tegenheden beproefd te hebben. *Apres avoir eprouvé, eſſuyé les plus cruelles diſgraces, traverſes.*

BEPROEVEN. v. a. Probeeren, de proef neemen. *Eprouver, eſſayer, ſonder.* De kragt van't vergif op een hond beproeven. *Eprouver la force du poiſon ſur un chien.* De vrindſchap, de getrouwheid van iemand beproeven. *Eprouver l'amitié, la fidellité de quelqu'un.* God zend ons al die ongemakken om ons Geloove te beproeven. *Dieu nous envoye tous ces maux pour eprouver notre Foy.* Hy is hert- ende nieren beproefd. *C'eſt lui qui ſonde les coeurs & les reins.* De onſtandvaſtigheid van't geluk BEPROEVEN, ondervinden. *Eprouver, experimenter l'inconſtance de la fortune.* Gods genade, goedheden beproeven. *Eprouver, gouter, experimenter les faveurs, les bontez de Dieu.* De BEPROEVING van't goud door de ſmeltkroes. *L'epreuve.* f. *l'eſſay de l'or par le creuſet.* m. BEPROEVING, onderzoeking der harten en nieren. *Scrutation des coeurs & des reins.* f. De armoede is een groote BEPROEVING, bezoeking. *La pauvreté eſt une grande, une rude epreuve.*

BEQUAAM, BEKWAAM. Adj. die bequaamheid heeft. *Capable, propre, utile.* Hy is bequaam om een menſch dol te maaken. *Il eſt capable de faire enrager une perſonne.* Een BEQUAAM, ſchrander Staatsman. *Un habile Miniſtre d'Etat.* Dat is een BEQUAAM, gevoegelyk, gemakkelyk uur om te ſtudeeren. *C'eſt une heure propre à etudier, commode pour l'etude.* BEQUAAMHEID. *Capacité, habilete.* f. Zie verders op BEKWAAM en BEKWAAMHEID.

BERAAD. n. Overleg, overweeging, raadpleeging. *Deliberation, conſultation.* f. Na een lang, een ryp beraad. *Après une longue, une mure deliberation.* Tyd van beraad neemen. *Prendre jour d'avis, le temps de deliberer, de ſe reſoudre.* Daar is nog tyd van beraad. *Il y a encore jour d'avis.* Doed het zonder langer beraad, zonder talmen. *Faites le ſans plus marchander.*

Zig **BERAADEN.** v. a. Beraadſlagen, in overleg neemen, overweegen. *Deliberer, conſulter, mediter, peſer, prendre des meſures.* Zig met zyne vrinden beraaden. *Conſulter ſes amis, deliberer avec ſes amis.*

BERAADEND. Adj. Raadpleegend. *Deliberatif. ive.* Een beraadende ſtem in de vergadering hebben. *Avoir voix deliberative dans l'aſſemblée.*

BERAADING. f. Beraad, overleg, overweeging. *Deliberation, conſultation, meditation.* f. *Examen.* m.

BERAADSLAAGEN. v. n. Overleggen, overweegen. *Concerter, deliberer.* Met malkander beraadſlagen hoe men een onderneeming ter uitvoeringe zal ſtellen. *Deliberer enſemble comment on executera une entrepriſe.* De BERAADSLAAGINGEN, de raadſlaagen verydelen. *Rompre, deconcerter les meſures, faire echouer les deliberations, renverſer les projets.*

BERAAMEN. v. a. Vaſtſtellen, overleggen. *Arreſter, fixer, concerter, convenir.* Een dag beraamen tot het houden der byeenkomſte. *Arreſter, fixer un jour pour tenir l'aſſemblee, pour entrer en conference.* De middelen beraamen om een gewigtig voorneemen uit te voeren. *Concerter les moyens d'executer une entrepriſe importante.*

BERAAMING. f. Vaſtſtelling, overweeging, belegging, overleg. *Reglement.* m. *convention.* f. Beraaming, vaſtſtelling van tyd en plaats. *Stipulation, fixation, limitation de temps & lieu.* f.

Te BERDE brengen. v. a. Opperen, aanhaalen, voorſtellen, in beraad geeven. *Propoſer, mettre en avant.* Een zaak te berde brengen. *Propoſer une affaire, mettre une affaire en avant, ſur le tapis.* Redenen van onſchuld te BERDE brengen, voortbrengen. *Alleguer, fournir, donner des raiſons d'excuſe.*

BEREEDEN. part: van BERYDEN. *Dreſſé.* Een wel bereeden paard. *Un cheval bien dreſſé au manege.* Deze weg werd niet veel BEREEDEN, bereiſd. *Ce chemin ci n'eſt guères battu, frequenté.*

BEREEKENEN, BEREKENEN. v. a. Reekenen, opreekenen. *Compter, calculer.* 's Lands inkomſten bereekenen. *Compter, calculer les revenus du Pays.* Ik zoude het u heel gemakkelyk konnen BEREEKENEN, aantoonen. *Je vous le pourrois compter aiſément; je pourrois aiſement vous le faire voir.*

BEREGTEN of **BERECHTEN.** v. a. Langen, overgeeven. *Donner, delivrer.* Waaren voor geld BE-

REG-

Digitized by Google

RIGTIN, ter hand ſtellen. *Donner, delivrer des marchandiſes pour de l'argent.* Beregt my wel, geef my goed gewigt, goede maat. *Donnez moy bien le poids, faites moy bonne meſure.*

BEREID. Adj. Gereed, vaardig. *Prêt, diſpoſé, preparé.* Ten alle tyden bereid zyn ten dienſte zyner vrinden. *être en tout temps prêt, diſpoſé à ſervir ſes amis.* BEREID leer. *Du cuir apprêté.* Een bereide hoed. *Un chapeau apprêté.*

BEREIDEN. v. a. Gereed maaken, vervaardigen. *Preparer, apprêter.* Alles tot de reis, tot de bruiloft bereiden. *Preparer, apprêter tout pour le voyage, pour les nopces.* Zig tot het Nachtmaal bereiden. *Se preparer, diſpoſer à la Communion.* De ſpyzen BEREIDEN, toebereiden. *Apprêter, aſſaiſonner les viandes.* Een hoed BEREIDEN, daar bereidſel in doen. *Apprêter un chapeau, y mettre de l'apprêt.* 't Leer BEREIDEN, 't leer looyen, touwen &c. *Apprêter, tanner, corroyer le cuir.*

BEREIDER. Gereedmaaker, vervaardiger. *Appreſteur, celui qui apprête, prepare.* Laken-bereider, vulder, *drapier. Foulon.* Leer-bereider, looyer, touwer. *Tanneur, corroyeur, celuy qui apprête les cuirs.* Laken-BEREIDERY. f. Plaats daar lakens bereid werden. *Draperie.* f. *Lieu où l'on prepare les draps.*

De **BEREIDING** der geneeesmiddelen. *La preparation des rennêdes, des medicaments.* De BEREIDING, toebereiding der ſpyzen. *L'apprêt, l'aſſaiſonnement des viandes.* m. Voor-BEREIDING tot des Heeren Avondmaal. *Préparation à la Sainte Cene du Seigneur.*

BEREIDS. Alreede. Adv. *Deja.* De vyanden zyn bereids meeſter van de bedekte weg. *Les ennemis ſont deja maîtres du chemin couvert.*

BEREIDSCHAP. Gereedſchap. *Préparatif, apprêt* m. *diſpoſition.* f. Bereidſchap maaken om te verhuizen *Faire des préparatifs pour deloger, ſe diſpoſer à demenager.*

BEREIDSEL. n. Vis-lym, Gom-water tot het bereiden van hoeden &c. *De l'apprêt.* m. *Compoſition de colle de poiſſon, de gomme à l'uſage des chapeliers.* Een hoed zonder bereidſel. *Un chapeau ſans apprêt.* 't BEREIDSEL daar hen de wynkoopers van bedienen om de wynen op te klaaren &c. *La colle, l'apprêt dont ſe ſervent les marchands de vin pour eclaircir, accommoder le vin &c.*

BEREIDWILLIG. Adj. Gereed, volvaardig, gedienſtig. *De bonne volonté, prêt à bien faire.* Een bereidwillig kind. *Un enfant de bonne volonté.* U E. bereidwillige dienaar. *Votre ſerviteur plein de bonne volonté.* BEREIDWILLIGHEID. f. gereedheid, gedienſtigheid. *Bonne volonté, diſpoſition volontaire.* f. BEREIDWILLIGLYK. Adv. Gewilliglyk. *Volontairement, de bonne volonté & affection.*

BEREIK. n. Lengte, hoogte die men bereiken kan. *Portée, diſtance à laquelle on peut atteindre.* f. Naderen tot onder 't bereik van 't geſchut, van 't musket. *S'avancer jusqu'a la portée du canon, du mouſquet* De Predikant moet 't BEREIK der gemeene verſtanden niet te boven gaan. *Le Miniſtre ne doit pas exceder la portée des eſprits ordinaires.* Dat gaat boven uw bereik, dat gaat uw verſtand te boven. *Cela vous paſſe, eſt au dela de votre portée.*

BEREIKEN. v. a. Met reiken aanraaken. *Atteindre, toucher.* Met zyn hoofd de zolder bereiken. *Atteindre de ſa tête au plancher, toucher au plancher avec ſa tête.* De Stad met het geſchut bereiken. *Atteindre la Ville avec le canon.* Zyn vyftigſte jaar bereiken. *Atteindre ſa cinquantième annee, parvenir à ſa cinquantième annee.* Zyn oogmerk BEREIKEN, tot zyn oogmerk komen, geraken. *Parvenir, atteindre à ſon but, parvenir à ſes fins.* BEREIKING van zyn oogmerk. *Execution de ſon deſſein.* f.

BEREISD. Adj. Die veel gereiſd heeft. *Qui a beaucoup voyagé.* Een bereiſd menſch kan veel dingen weeten. *Un homme, une perſonne qui a voyagé peut ſçavoir bien des choſes.*

BEREKENEN of **BEREEKENEN.** v. a. Rekenen, oprekenen. *Compter, ſupputer, calculer.* Na dat wy 't berekenen, zoo heeft hy haar twee jaaren gevryd. *Il luy a fait deux ans l'amour, ſuivant notre compte, à notre compte.* Wy zyn vrinden, maar dat is al moeyelyk te berekenen. *Nous ſommes parents, mais cela eſt aſſez difficile à calculer, à trouver, à ſçavoir comme.* BEREKENING, optellinge der tyden. *Calcul.* m. *Supputation des temps.* f.

BERENNEN. v. a. Inſluiten, de toegangen ſtoppen *Inveſtir, occuper les avenuës.* Een kaſteel, een ſtad berennen. *Inveſtir un château, inveſtir une ville.* BERENNING. f. Inſluiting eener ſtad. *Action d'inveſtir une ville.* Aanſtonds na de berenninge der ſtad. *Incontinent après que la ville eut été inveſtie.*

BERG. f. Hoogte, klip. *Montagne.* f. *Mont.* m. Een ſteile berg. *Une montagne eſcarpée.* Een berg opklimmen. *Monter une montagne, grimper ſur une montagne.* 't Is de berg in baarens-nood. fig: ſpr: *C'eſt la montagne qui devoit accoucher.* De Wet is op den BERG Sinaï gegeeven. *La Loy a été donnée ſur la montagne de Sinai.* De berg Libanon. *Le mont Liban.* De berg Calvarien. *Le mont Calvaire.* De berg Parnas. *Le mont Parnaſſe.* De berg Æthna. *Le mont Æthna.* De berg Veſuvius. *Le mont Veſuve.* Een kryt-BERG. *Une falaiſe.* Een Vuur-BERG, Berg daar vuur en vlam uitvliegt. *Un Volcan.* m. *Montagne qui jette feu & flamme.*

BERGAGTIG. Adj. Vol bergen. *Montagneux, montueux.* Savoyen is een bergagtig Land. *La Savoye eſt un Pays montagneux, montueux, plein de montagnes.*

BERGEMOT of **BERGAMOT.** Maatjes peer, groentje. *Poire de Bergamotte.* f.

BERGEN. 't meerv: van BERG. *Des montagnes, des monts.* De bergen overtrekken. *Paſſer les monts.* Goude bergen belooven, veel ſchoone dingen belooven. *Promettre des monts d'or.* De Alpiſche bergen. *Les Alpes.* De Pyreneeſche bergen. *Les monts Pyrennées.* De hairen ryzen 'er van te bergen! fig: ſpr: *Cela fait dreſſer les cheveux en tête.*

BERGEN. v. a. Behouden, in veiligheid ſtellen. *Sauver, garentir, mettre à couvert, en lieu de ſureté, ſerrer.* Le Pret: *bergde.* Le Part: *geborgen.* Een deel van 't ſcheepsvolk en van de lading bergen. *Sauver une partie de l'equipage & de la charge.* Hy was zoo bang, zoo beſchaamd dat hy niet wiſt waar hy zig bergen zoude. *Il avoit ſi grand peur, il etoit ſi confus qu'il ne ſçavoit où ſe ſauver, où ſe fourrer.* Berg u! gaat uit de weg. *Gare! otez vous du chemin.* Berg je plunje, berg je lyf! *Sauve qui peut!* 't Zilverwerk, de confituuren, de vrugten BERGEN, wegleggen, opſluiten. *Serrer l'argenterie, ſerrer les confitures, les fruits.* Zyne boeken, zyn papier, zyne pennen in zyn leſſenaar bergen, wegſluiten. *Serrer ſes livres, ſon papier, ſes plumes dans ſon pupitre.*

BERGERVAARDER. Schip of Schipper op Bergen in Noorweg[illegible]vaarende, om ſtokvis &c. *Bâtiment ou Capitaine de vaiſſeau allant à Bergen en Norvege.*

BERG-GEEL. n. Soort van Oker. *De l'Ocre.* m. *Terre jaune que l'on tire des mines de plomb.*

BERG-GEIT. m. Wilde geit. *Chevre ſauvage, femelle du chevreuil.* f.

BERG-

Digitized by Google

BERG-GLAS. n. Berg-christal, doorschynende bergsteen. *Du Cristal de roche, veritable Cristal.*

BERG-GROEN. n. Goudlym, bergstof in 't Latyn *Chrysocolla* genaamd. *De la Chrysocolle, de la soudure d'or, espece de Borax dont on se sert à souder l'or.*

BERGHAAN. m. BERGHOEN. n. Eetbaare wilde vogel. *Coq des montagnes* ou *coq sauvage.* m.

BERGLOON. n. Loon dat voor 't bergen der waaren betaald werd. *Salaire, droit qu'on paye pour les marchandises sauvées.* m.

BERGLUIDEN. Bewoonders der bergen. *Habitans des montagnes, Montagnards.* De Bergluiden ofte Hooglanders van Schotland. *Les Montagnards d'Ecosse.*

BERG-PLAATS. f. Plaats daar iets geborgen werd. *Receptacle.* m. *Cache.* f. *Lieu où l'on serre quelque chose.*

BERGSTOF. *Metaal* in 't onduitsch. *Metal, metail.* m. 't Goud is de zwaarste en kostelykste bergstoffe. *L'Or est le metal le plus pesant & le plus precieux.* BERGSTOF werd ook voor *Mineraal* genomen. *Mineral.* m. Het Koperrood, de Zwavel, 't Spiesglas en de andere bergstoffen. *Le Vitriol, le Soufre, l'Antimoine & les autres mineraux.*

BERGWERKERS. Graavers en werkers in de bergen, in de mynen. *Ouvriers qui travaillent dans les montagnes, dans les mines.* De bergwerkers van Cornwal. *Les ouvriers* ou *montagnards de Cornouaille.*

BERG-ZOUT. n. Mineraal zout, soort van Salpeter uit de aarde gedolven. *Sel mineral* ou *de montagne, Salpetre tiré des montagnes.* m.

BERIGT. part: van BERIGTEN. *Rapporté, avisé, mandé.* Regulus berigt hebbende dat de Romeinen geen vrede met de Carthaginenzers wilden maaken. *Regulus ayant rapporté que les Romains ne vouloient point faire de paix avec les Carthaginois.* Uit het Leger werd berigt dat de vyanden... *On mande, on ecrit du camp, de l'armée que les ennemis...*

BERIGT. n. Narigt, tyding. *Avis.* m. *Nouvelle.* f. Men heeft berigt uit de Vloot, uit het Leger gekregen. *On a eu avis de la Flotte, de l'Armée.* Iemand BERIGT, kennis geeven van zyn aankomst. *Donner connoissance de son arrivée à quelqu'un; notifier, mander son arrivée à quelqu'un.* Het BERIGT, 't aanbrengen van den laatste postlooper werd geheim gehouden. *Le rapport du dernier courier est tenu secret.* Ik zal my gedraagen, reguleeren naar 't BERIGT, 't bescheid, 't antwoord dat ik op myn brief zal krygen. *Je me reglerai suivant, selon l'avis, la réponse que j'aurai à ma lettre.*

BERIGTEN. v. a. Verhaalen, melden, antwoorden, te kennen geeven. *Rapporter, raconter, répondre, faire sçavoir.* Den Raad berigten, verhaalen wat 'er voorgevallen is. *Rapporter au Conseil ce qui s'est passé, faire rapport au Senat de ce qui s'est passé.* En terwyl ik niets anders hebbe te berigten zoo verblyve... *Et comme je n'ay rien autre chose à vous mander, à vous faire sçavoir, je demeure.* BERIGTGEVER. *Donneur d'avis.*

BERIL-STEEN. m. ZEE-CHRISTAL. n. Fyne steen die hoe meer hy naar de koleur van 't Zeewater gelykt, hoe hooger die geschat word. *Beril.* m. *Pierre precieuse de couleur de Mer.* f.

BERISPELYK. Adj. Bestraffelyk, wraakbaar. *Blamable, digne de censure, condamnable.* Een berispelyk gedrag, een berispelyke daad. *Une conduite, une action blamable, condamnable.*

BERISPEN. v. a. Bestraffen, wraaken, bedillen. *Reprendre, censurer, blamer, critiquer.* Met zagtmoedigheid berispen. *Reprendre, censurer avec douceur.* Vinnig berispen. *Reprendre, censurer, blamer, critiquer fortement.* Een Schryver BERISPEN, bedillen, doorhekelen. *Critiquer un Auteur.* BERISPER, bestraffer, bediller. *Censeur, critique, epilogueur, ergoteur.* BERISPING, bestraffing, bedilling. *Censure, reprimende, répréhension, critique.* f. Zagtzinnige, vrindelyke berisping. *Censure, reprehension douce, amiable.*

BERKENBOOM. m. Boom daar hoepels &c. van gemaakt worden. *Bouleau.* m. Berkenboome hoepels *Des cercles de bouleau.*

BERKEMEYER m. HENSBEEKER, HANSBEEKER. Grootste slag van drink-kannen of beekers. *Hanap, grand bocal, grand gobelet* ou *verre à boire* m. Den Berkemeyer uitdrinken. *Vuider le hanap.*

BERKOENEN. Stylen, staaken tot onderstutting der planken tot een schutting &c. dienende. *Des piliers, soliveaux plantez en terre & qui soûstiennent les planches d'une cloison &c.*

BERLYN of BERLEIN. Bekend rytuig wat kleinder als een koets. *Berline.* f. *Espece de carosse de voyage, moins grand & moins pesant que les ordinaires.* In een berlyn ryden. *Aller dans une berline.* Les Parisiens disent *brelingue.*

BERNAGIE of BERNASIE. Ossetong, kruid *Buglossus* in 't Latyn. *De la Buglose, herbe potagere, approchant de la Bourrache.*

BERN-MAAY. Glinsterwurm. *Ver luisant.* m.

BEROEMD. Adj. Vermaard, befaamd. *Fameux, celebre.* 't Beroemd beleg van Troye. *Le fameux, celebre siege de Troye.* Een beroemd bedryf, beroemde daad. *Un fameux exploit; une fameuse action.* Een beroemde, doorlugte naam. *Un nom illustre, celebre, fameux.*

Zig BEROEMEN. v. n. p. Roem draagen. *Se vanter, se glorifier, tirer vanité.* Zig beroemen van een adelyk geslagt te zyn. *Se vanter d'être de famille noble.*

BEROEP. n. Bediening, handwerk. *Profession.* f. *Employ.* m. *Vacation.* f. Zyn beroep waarneemen. *Remplir sa profession, s'acquiter de son employ, faire sa charge.* In zyn beroep uitmunten. *Exceller en sa profession.* Die Proponent heeft nog geen BEROEP, geen vaste Kerk om te bedienen. *Ce Proposant n'a point encore de vocation, d'Eglise fixe.*

BEROEPEN. v. a. Samenroepen by een roepen. *Convoquer, appeller.* Le Pret: est *beriep*, & le Part: *beroepen.* Een Concilie, Kerkelyke vergadering, een nieuw Parlement beroepen. *Convoquer un Concile, un nouveau Parlement.* Als Predikant uit de eene plaats in de andere BEROEPEN, verzogt, geroepen werden. *être appellé, demandé en qualité de Pasteur d'une ville à l'autre.*

Zig BEROEPEN op iemand, iemands bescherming aanroepen. *En appeller à quelqu'un, reclamer la protection de quelqu'un.* Paulus beriep zig op den Keizer. *Saint Paul en appella à Cesar.* Zig BEROEPEN, verontschuldigen op iets. *S'excuser sur quelque chose, alleguer quelque chose pour excuse, en sa faveur.* Hy beroept zig op de last van zyn Overste. *Il s'excuse sur l'ordre de son General; il allegue pour deffense, pour excuse l'ordre de son Commandant.*

BEROEPING, samenroeping, by-een-roeping van alle de Geestelyken. f. *Convocation de tous les Ecclesiastiques, de tout le Clergé.* f. BEROEPING van een Predikant van de eene Kerk tot de andere. *Vocation.* f. *Appel d'un Ministre d'une Eglise à l'autre.* m.

BEROERD. part: van BEROEREN. *Remué, trouble.* De koffy is heel beroerd. *Le caffé est tout trouble.* De man is BEROERD, geraakt van de beroerdheid.

Digitized by Google

Le pauvre homme eſt attaqué d'apoplexie, attaqué du cerveau.

BEROEREN. v. a. Beweegen, ontſtellen. *Troubler, rendre trouble.* De coffy beroeren door 't ſchudden van de kan. *Troubler le caffé en remuant la caffetiere.* Den ſtaat BEROEREN, ontruſten. *Troubler l'Etat.*

BEROERDHEID. f. Beroerte, geraaktheid. *Apoplexie.* f. *Mal qui attaque le cerveau & ote tout à coup le mouvement.* Hy is aan een beroerdheid, beroerte geſturven. *Il eſt mort d'apoplexie.*

BEROERING. f. Beweeging, ontſtelling. *Trouble, remuement.* m.

BEROERTE. f. Oproer, muitery, opſtand. *Trouble, tumulte.* m. *Sedition, emeute, emotion populaire.* f. Een beroerte onder het Volk verwekken. *Exciter une emeute, un tumulte parmi le Peuple.*

BEROERTE. Beroerdheid, hartvang, geraaktheid. *Apoplexie.* f. *Saiſiſſement de cerveau.* m. Hy kreeg een beroerte zoo als hy over tafel zat. *Il fut attaqué d'apoplexie, il tomba en apoplexie comme il etoit à table.*

BEROESTEN. zie ROESTEN. Verroeſten, roeſt aanzetten. *Se rouiller, amaſſer de la roüille.*

BEROKKENEN. v. a. Beleggen. *Charger, entortiller.* Het vlas berokkenen. *Charger ſa quenoüille, attacher la filaſſe autour de ſa quenoüille.* Een ſamezweering BEROKKENEN, ſmeeden, beſteeken. *Forger, machiner, ourdir une conjuration, un complot.*

BEROOFD. part: van BEROOVEN. *Privé, deſtitué, depoüillé.* Van alles beroofd werden. *être privé, deſtitué, depoüillé de toutes choſes.* Van zyne zinnen, van 't leven beroofd werden. *être prive de ſes ſens, être privé de la vie.* Schaapen van haren Harder BEROOFD, ontzet. *Brebis privées de leur Paſteur.* Altaaren van hunne cieraaden beroofd. *Des Autels depoüillez de leurs ornements.*

BEROOID. Adj. Kaal, ledig. *Vuide, deſtitué de tout.* Met een berooide beurs, leege beurs t'huis komen. *Arriver chez ſoy la bourſe vuide, ſans argent.* Kaal en berooid zyn, uit al zyn goed zyn. *être à ſec, depourvu d'argent, n'avoir ſou ni double, être gueux comme un rat.* Een berooide beurs maakt een berooid hoofd. gem: ſpr: *Une bourſe vuide derange bien le cerveau; la miſere abbat bien l'eſprit d'un homme, donne bien martel en tête.*

BEROOKEN. v. a. In de rook hangen. *Pendre à la fumée, enfumer.* Hammen, worſten, haring berooken. *Enfumer des jambons, des andoüilles, des harengs.* Voſſen BEROOKEN, door rook uit hunne holen jaagen. *Enfumer des Renards, les chaſſer de leur tanieres à force de fumée.* 't Huis met paſtillen, reukdeeg BEROOKEN, bewierooken. *Parfumer la maiſon avec des paſtilles.* 't Huisraad BEROOKEN, door de rook bederven. *Enfumer les meubles, les gâter par la fumée.* Brieven uit verdagte plaatſen komende BEROOKEN, om 'er de beſmettelyke lugt uit te krygen. *Paſſer par la fumée les lettres qui viennent d'endroits ſuspects de contagion afin d'en tirer le mauvais air.* BEROOKING van den haring, der hammen &c. *Enfumement du hareng, des jambons.* m.

BEROOKT. part: van BEROOKEN. *Enfumé, pendu à la fumée.* Berookt vleeſch *of liever* gerookt vleeſch. *Du boeuf fumé, pendu à la fumée.* De ſchildery was zoo danig BEROOKT, door de rook zoo zwart geworden dat... *Le tableau etoit tellement enfumé, tellement noirci à la fumée que...*

BEROOVEN. v. a. Ontneemen, ontweldigen. *Oter, priver, enlever, depoüiller.* Iemand van 't leven berooven. *Oter la vie à quelqu'un, priver quelqu'un de la vie.* Iemand van zyne goederen berooven. *Priver, depoüiller quelqu'un de ſes biens.* De Kerken van hunne cieraaden berooven. *Depoüiller les Egliſes de leurs ornements, ſpolier les Egliſes.* Zy wilde haar zelfs van 't leven berooven. *Elle vouloit ſe priver de la vie; elle vouloit ſe deffaire.* BEROOVER van iemands leven. *Aſſaſſin, meurtrier; celui qui prive quelqu'un de la vie.* BEROOVER van iemands eer, eer-roover. *Calomniateur, diffamateur.* BEROOVING, beneeming van 't gezigt, van 't leven. *Privation de la vue, de la vie.* f. BEROOVING, ontblooting der Altaaren, der Kerken. *Spoliation.* f. *Depoüillement des Autels, des Egliſes.* m.

BEROUW. n. Leetwezen, naberouw, boetvaardigheid. *Repentir.* m. *Repentance.* f. Met een opregt berouw over zyne zonden aangedaan zyn. *être touché d'un ſincere repentir de ſes pechez.* Ik heb 'er nog geen berouw over, geen rouwkoop om. *Je n'en ai pas encore de regret, je ne m'en repens pas encore.*

BEROUWEN. v. n. Rouwen, berouw hebben, ſmerten. *Se repentir, avoir du repentir, du regret, être fâché.* Het zal u naderhand berouwen. *Vous en aurez du regret, vous en ſerez fâché, vous vous en repentirez dans la ſuite.* Titus ſtervende zeide dat hem alleen een zaak beroude, zonder te zeggen wat. *Titus mourant dit qu'il ne ſe repentoit, qu'il n'avoit regret que d'une ſeule choſe, ſans dire quoy.*

BERST is op BARST uitgewerkt. *Crevaſſe, fente.* f.

BERST-ADER. Kramp-ader. *Varix* in 't Latyn. *Une varice, veine enflee aux jambes.*

BERSTEN, BARSTEN. v. n. Van een ſplyten, met kragt uitſpringen. *Crever, ſe crever.* Als de nieuwe wyn werkt hebben de vleſſen nood van berſten. *Quand le vin nouveau travaille les bouteilles courent riſque de crever.* De ſchoonſte anjelieren berſten *Les plus beaux oeillets ſe crevent.* Hy wilde liever BERSTEN als dat te doen. ruim ſpr: *Il creveroit pluſtot, il aimeroit mieux crever que de le faire.* Berſten van ſpyt, van grootsheid. *Crever de depit, crever d'orgueil.* Zig aan iets te berſten eeten. *Se gorger de quelque choſe, manger de quelque choſe à crever.* BERSTING, BARSTING. *Crevaſſe, rupture.* f.

BERUGT. Adj. Vermaard, befaamd, beroemd. *Fameux, renommé, celebre.* Een berugt Schilder, een berugt Koopman. *Un Peintre, un Marchand fameux, renommé.* Een berugt gevecht, een berugte dood. *Un fameux combat, une mort celebre.* De BERUGTHEID, vermaardheid des belegs van Troye. *La celebrité du ſiege de Troye.*

BERUSTEN. v. n. Ruſten, ſtil leggen. *être en depôt, être gardé, ſe trouver chez.* De papieren berusten by de Notaris de W. *Les papiers ſont chez le Notaire de W.* Op het woord, op de zorg van zynen vrind BERUSTEN, vertrouwen. *Se repoſer ſur la parole, ſur le ſoin de ſon amy.* Laat die zaak op de voorzienigheid berusten. *Abandonnez cette affaire à la providence, Repoſez vous touchant cette affaire ſur la providence.* Alles berust op den eerſten Staats-dienaar. *Tout eſt confié au ſoin du premier Miniſtre, tout roule ſur le premier Miniſtre.*

BERYDEN. v. a. Te paard &c. doorloopen. *Frequenter à cheval.* Le Pret: *bereed*, le Part: *bereeden.* Een weg veel beryden. *Frequenter beaucoup un chemin, y paſſer beaucoup à cheval &c.* Een paard BERYDEN, afregten, onder den man leeren gaan. *Monter, dreſſer un cheval, faire un cheval aux tours du manege, le mettre au pas, au galop &c.* Een merry BERYDEN, beſpringen. *Couvrir une cavalle.* BERYDING, door-

Digitized by Google

trekking van een weg. *Action de battre, de frequenter un chemin.* BERYDING van een paard. *Action de manier un cheval, de le dresser au manege.*

BES, BESJE. n. Oude vrouw. *Vieille femme.* Een tandelooze bes, besje zonder tanden. *Une bonne vieille edentée, sans dents.*

BES. Vrugtkorl is op BEZIE als zyne regte plaats te zien.

BESCHAAFD. part: van BESCHAAVEN. *Raboté, poli avec le rabot.* Een beschaafde plank. *Une planche rabotée.* Een BESCHAAFD werk, werk dat netjes opgemaakt is. *Un ouvrage bien fait, bien travaillé.* Een BESCHAAFDE, gladde styl. *Un style coulant, poli.* Een BESCHAAFD, wellevend mensch. *Un homme poli, une personne polie, qui sçait vivre.* BESCHAAFDELYK. Adv. Netjes, cierlyk. *Joliment, poliment, civilement.* BESCHAAFDHEID, gladheid van styl. *Politesse, netteté de style.* f. De beschaafdheid, welleevendheid der Hovelingen. *La politesse des gens de Cour.*

BESCHAAMD. Adj. Verleegen, vreesagtig, bloode. *Honteux, timide.* Een beschaamd gelaat *Un air honteux, embarrassé, une contenance timide.* Zy is zoo beschaamd als zy by menschen komt. *Elle est si honteuse, si timide quand elle se trouve avec le monde, en compagnie.*

BESCHAAMD. Verlegen, van zyn stuk, voor de kop geslagen. *Confus, deconcerté.* Iemand beschaamd maaken, verstommen. *Rendre quelqu'un confus, deconcerter quelqu'un.* Ik ben beschaamd over de eer die gy my doed. *Je suis confus, j'ai de la confusion de l'honneur que vous me faites.* Gy zoud de vryster wel beschaamd maaken, wel doen bloozen van schaamte. *Vous feriez bien rougir la pauvre fille, vous la rendriez bien honteuse.*

BESCHAAMDELYK. Adv. Met schaamte, met schroom. *Honteusement, avec crainte, timidement.* BESCHAAMDHEID. f. Schaamte, schroom, vreesagtigheid. *Honte, pudeur, timidité.* f. De beschaamdheid van een jonge dochter. *La honte, la pudeur, timidité d'une jeune fille; la pudeur virginale.*

BESCHAAMEN. v. a. Beschaamd maaken. *Faire honte, rendre confus, faire rougir.* Zyne makkers door zyne vlyt beschaamen. *Faire honte à ses camarades par sa diligence.* De mier beschaamd de luyaards. *La fourmi fait honte aux paresseux.* Een lasteraar BESCHAAMEN, verstommen, door de mand doen vallen. *Confondre un calomniateur, lui fermer la bouche.* De lastering BESCHAAMEN, verydelen. *Confondre la calomnie.* Dat werk beschaamd zyn meester. *Cet ouvrage fait honte à son maître.*

BESCHAAREN. v. a Verschaffen, bezorgen. *Fournir, trouver, faire avoir.* Ik zal 'er u een ander beschaaren. *Je vous en fournirai, trouverai, ferai avoir un autre.*

BESCHAAVEN. v. a. Gelyk, glad maaken, met de schaat bestryken. *Raboter, unir avec le rabot.* Een plank netjes beschaaven *Raboter bien une planche.* Een gedicht, een boek BESCHAAVEN, aandagtig overzien. *Retoucher, polir un poeme; retoucher, corriger un livre.* Een jongman BESCHAAVEN, de beleefdheid leeren. *Polir un jeune homme, le rendre civil, affable.*

BESCHAAVING van een plank. BESCHAAVING van 't verstand. BESCHAAVING van een werk.

BESCHADIGD. part: van BESCHADIGEN. *Endommagé.* Beschadigde waaren. *Des marchandises endommagées.* BESCHADIGEN. v. a. Schade toebrengen, benadeelen, nadeelig zyn. *Endommager, causer du dommage, nuire, gâter.* 't Koorn, de boomen beschadigen. *Endommager le bled, les arbres; nuire au bled, aux arbres.* BESCHADIGEND, aanleggend geweer. *Des armes offensives.* De BESCHAADIGING der waaren. *Le dégât, l'endommagement des marchandises.* m.

BESCHADUWEN. v. a. Belommeren. *Ombrager, couvrir d'ombre.* Die Nooteboom beschaduwd de heele plaats. *Ce Noyer ombrage toute la cour.*

BESCHAFFEN. v. a. Verschaffen, beschaaren *Fournir, trouver, faire avoir.* Iemand reisgeld beschaffen. *Fournir à quelqu'un de l'argent pour son voyage, pour voyager.* BESCHAFFING, verschaffing van 't noodige geld, der noodige bouwstoffen. *Fournissement de l'argent necessaire, des materiaux necessaires.* m.

BESCHANSSEN, VERSCHANSSEN. v. a. Begraaven, met schanswerken dekken. *Retrancher, fortifier, couvrir de retranchements.* Een Leger beschanssen. *Retrancher, fortifier un Camp.*

Zig BESCHANSSEN, zig BEBOLWERKEN. v. n. p. Zig door schanswerken dekken, begraaven, sterk maaken. *Se retrancher, se couvrir de retranchements, se remparer.* BESCHANSSING, VERSCHANSSING, afsnyding. *Retranchement.* m. *Ligne de defense de laquelle on se couvre.*

BESCHEENEN of BESCHENEN. part: van BESCHYNEN. *Eclairé, illumine, visité du Soleil.* Die wyngaard word genoeg bescheenen. *Cette vigne est assez visitée du Soleil, exposée au Soleil.* De geene die door Gods Geest BESCHEENEN, verlicht worden. *Ceux qui sont illuminez de l'Esprit de Dieu.*

BESCHEETEN. part: van BESCHYTEN. *Sali, embrené.* Een bescheete hemd. *Une chemise brenée.* Hy is 'er leelyk mede beschceten. *Il est vilainement trompé.*

BESCHEID. n. Antwoord, berigt. *Reponse.* f. *Avis* m. Ik zal u tot beschcid zeggen dat... *Je vous dirai pour reponse que...* Iemand een kwaad beschcid geeven, iemand begraauwen, toesnaauwen. *Rabrouer, rudoyer quelqu'un, luy repondre brutalement.* Iemand in 't drinken BESCHEID doen. *Faire raison à quelqu'un en buvant.* Ik zal u beschcid doen met dit glas. *Je vous ferai raison avec ce verre ci.*

BESCHEIDE. Adj. Bedagtsaam, omzigtig, ingetogen. *Sage, discret, modeste, retenu.* Een beschcide jongman. *Un jeune homme discret, de discretion.* Hy is al te beschcide, te wel opgevoed om dat te zeggen. *Il est trop discret, trop bien nourri pour dire cela.* Hy heeft 'er zig heel BESCHEIDE, heel beschcidentlyk in gedraagen. *Il s'y est comporté fort discretement, sagement.* Hy gaf het BESCHEIDELYK of BESCHEIDENTLYK, duidelyk te kennen, te verstaan *Il le donna clairement, distinctement à connoître, à entendre.*

BESCHEIDEN. v. a. Dagvaarden, aanzeggen te verschynen. *Assigner, appointer, sommer de paroître, de se rendre quelque part.* Le Pret: *beschcide,* & le Part; *beschciden.* Hy had my tegen vier uuren voor 't Stadhuis beschciden. *Il m'avoit assigné, appointé pour quatre heures; il m'avoit marqué, donné rendez-vous pour quatre heures devant l'Hotel de Ville.* Al de soldaaten en matroozen die BESCHEIDEN zyn, die behooren onder Capitein N. N. *Tous les soldats & matelots qui sont enrôlez, repartis sous le Capitaine N. N.*

BESCHEIDEN. Stukken tot een Proces dienende. *Documents.* m. pl. Al de stukken en beschciden van't geding berusten onder de Procureur S. *Toutes les pieces & tous les documents du Procès sont entre les mains du Procureur S.*

BESCHEIDENTHEID. f. Omzigtigheid, bedagtsaamheid,

Digitized by Google

held, ingetogentheid. *Discretion, politesse, circonspection, retenuë.* f. Hy heeft geen bescheidentheid altoos. *Il n'a aucune discretion, politesse.* Zig ter BESCHEIDENTHEID, ter genade, en ongenade der vyanden overgeeven. *Se rendre à la discretion des ennemis.* BESCHEIDENTLYK, beschеidelyk te werk gaan. *Agir prudemment, discretement, avec retenuë.*

BESCHEIDING, dagvaarding, tydstelling, aanzegging om te verschynen. f. *Citation, assignation, sommation de comparoître au rendez vous, au lieu assigné, marqué.*

BESCHENKEN. v. a. Dronken maaken, te veel voorschenken en doen drinken. Le Pret. *beschonk*, le Part: *beschonken.* Hebt gy voorgenomen my te beschenken, beschonken te maaken. *Avez vous resolu de me griser, de m'enyvrer, de me coëffer sans epingles.* De Afgezanten met 's Konings beeltenis BESCHENKEN, begiftigen, vereeren. *Regaler les Ambassadeurs avec le portrait du Roy.* Zyne minnares met een *Coulan*, met een Diamant-ring beschenken. *Faire présent d'un Coulan, d'une bague de Diamants à sa maîtresse.*

BESCHERMD. part: van BESCHERMEN. *Deffendu, protegé.* Beschermde onnoozelheid. *Innocence deffenduë, protegée.* f.

BESCHERMEN. v. a. Verdeedigen, verweeren, beschutten, voorstaan. *Deffendre, proteger, soûtenir.* De armen tegen de onderdrukking der ryken beschermen. *Deffendre les pauvres contre l'oppression des riches.* 't Vaderland, de Vryheid beschermen. *Deffendre la Patrie, la Liberté.*

BESCHERM-ENGEL. m. Engel tot bescherming van iemand, een stad, een land aangesteld. *Ange Tutelaire.* Sanct Joris is de Beschерm-Engel van Engeland. *Saint George est l'Ange tutelaire de l'Angleterre* De vroome Staats-mannen zyn beschерm-Engelen des Lands. *Les Ministres vertueux sont des Anges tutelaires du Pays.*

BESCHERMER. Voorstander, verdeediger. *Protecteur, deffenseur, Patron.* Die Vorst is een beschermer van de onnozelheid. *Ce Prince est un deffenseur, Protecteur de l'innocence.*

BESCHERM-GOD m. *Dieu Tutelaire.* m. De onderscheidene Beschерm-Goden der Heidenen. *Les differents Dieux Tutelaires des Payens.* Pallas was de BESCHERM-GODIN der Troyaanen. *Pallas etoit la Déesse Tutelaire des Troyens.*

BESCHERMING. f. Verdeediging, beschutting, voorstand. *Protection, deffense.* f. Iemand onder zyne beschерming neemen *Prendre quelqu'un sous sa protection.* BESCHERMSTER, verdeedigster. *Protectrice.* Minerva is de beschermster der edele konsten. *Minerve est la protectrice des beaux arts.*

BESCHIETEN. v. a. Schieten, vuur geeven. *Tirer contre, battre, canonner.* Le Pret: *beschoot*, le Part: *beschooten.* Een stad met grof kanon beschieten. *Battre une ville, tirer contre une ville avec du gros canon.* 't Geschut kan de Toren niet BESCHIETEN, bereiken. *Le canon ne sçauroit atteindre la Tour, porter jusqu'à la Tour.* Zyn oogmerk BESCHIETEN, bereiken. *Atteindre, parvenir à son but.* Een kamer BESCHIETEN, met houtwerk bekleeden &c. *Lambrisser, boiser une chambre.* Myne oogen BESCHIETEN, vallen toe, ik val in slaap. *Mes yeux se ferment, je m'endors.*

BESCHIETEN. Vorderen, voortgang maaken. *Avancer, faire des progrès.* 't Werk beschiet niet veel. *L'ouvrage n'avance gueres.* Dat mag niet BESCHIETEN, dat kan weinig helpen, weinig voordeel aanbrengen. *Cela ne peut pas faire grande chose.*

BESCHIK werd somtyds voor BESTIER, OPZIGT genomen. *Conduite, direction.* f. Ergers het beschik over hebben. *Avoir la conduite, la direction de quelque chose.*

BESCHIKKEN. v. a. Bestellen, verzorgen. *Disposer, ordonner, faire avoir, fournir.* Alles tot het beleg beschikken. *Disposer, fournir tout pour le siege.* Ik zal u een goede meid beschikken, doen hebben. *Je vous ferai avoir, je vous trouverai une bonne servante.* De mensch neemd voor, maar God beschikt. bekend spr: *L'homme propose, mais Dieu dispose.* BESCHIKKING. f. Bestelling, verzorging. *Disposition, direction, ordonnance.* f. Zig onder Godes beschikking, bestelling, 't Goddelyk bestier gerust houden. *Se tenir en repos sous la direction de Dieu.*

BESCHILDEREN. v. a. Met schilderagie vercieren. *Peindre, enjoliver de peinture.* Een zolder, een zomerhuis beschilderen. *Peindre un plafonds, un cabinet.*

BESCHIMMELD. part: van BESCHIMMELEN. *Moisi, chanci.* Beschimmeld brood, beschimmelde kaas. *Pain, fromage moisi.*

BESCHIMMELEN. v. n. Schimmelen, beschimmeld werden. *Se moisir.* De vochtigheid van 't huis doed alles beschimmelen. *L'humidité de la maison fait tout moisir.*

BESCHIMPEN. v. a. Bespotten, laaken, belagchelyk maaken. *Railler, dauber, turlupiner, tourner en ridicule.* Iemand beschimpen. *Railler, dauber, turlupiner quelqu'un, tourner quelqu'un en ridicule.* BESCHIMPER, bespotter, uitjouwer, uitlagcher. *Mocqueur, railleur, critique, epilogueur.* BESCHIMPING. f. Bespotting, uitlagching. *Mocquerie, raillerie.* f. Voor de beschimping der onkundige bloot staan. *être exposé à la raillerie des ignorans.*

BESCHONKEN. part: van BESCHENKEN, in den zin van dronken drinken. *Yvre, enyvré, gris, grisé, pris de vin.* Hy kwam beschonken t'huis. *Il revint yvre à la maison.*

BESCHONKEN. Vereerd, begiftigd. *Regalé, à qui on a fait présent.* De Colonel die de tyding bragt wierd met een goude ketting beschonken. *Le Colonel qui apporta la nouvelle fut regalé d'une chaine d'or.*

BESCHONKENHEID. f. Staat van die beschonken is. *Etat de la personne prise de vin.*

BESCHOOREN, BESCHOREN. Adj Toegeschikt, toegeleid, verordineerd. *Destiné, reserve.* Ik weet niet wat my beschoren, wat lot my beschoren is. *Je ne sçai ce qui m'est destiné, quel sort m'est réservé; j'ignore quelle sera ma destinée.*

BESCHOOYEN. v. a. Beschaaren, beschaffen. *Fournir, faire avoir.* Bier BESCHOOYEN, vreemde bieren inkoopen, aan de Tappers en Burgers leveren, bezorgen. *Faire negoce de bieres etrangeres, en fournir les Auberges & Bourgeois.* Bier-BESCHOOYER, een die vreemde Bieren ontbied en by de ton verkoopt. *Un Marchand de bieres etrangeres en gros.*

BESCHOT. n. Scheiding, middelmuur van houtwerk. *Cloison, separation de charpente.* f. De tafel, de stoel staat tegen het beschot. *La chaise, la table est contre la cloison.*

BESCHOTEN. part: van BESCHIETEN, BEKLEEDEN. *Lambrissé, boisé.* Een beschote kamer. *Une chambre lambrissée, boisée.*

BESCHOUWEN. v. a. Aanschouwen. *Contempler, regarder.* Gods wonderen beschouwen en overweegen. *Contempler & mediter les merveilles de Dieu.* Zig zelfs beschouwen, om zyne misslagen te erkennen.

Se

Digitized by Google

Se contempler, s'examiner ſoy-même pour reconnoitre ſes fautes. BESCHOUWER, aanſchouwer, opmerker. *Contemplateur, celui qui contemple, regarde avec attention.* De BESCHOUWING van Hemel en Aarde. *La contemplation du Ciel & de la Terre.* In een diepe BESCHOUWING, een diep gepeins zyn. *être dans une profonde contemplation, meditation.* BESCHOUWSTER, aanſchouwſter. *Contemplatrice, celle qui contemple, examine.*

BESCHREEVEN of BESCHREVEN. part: van BESCHRYVEN. *Ecrit, decrit, couché par ecrit.* In 't Franſch beſchreeven door de Heer... *Ecrit en François par le Sieur...* Dat Land is heel net BESCHREEVEN, afgebeeld door... *Ce Païs eſt fort bien decrit, depeint par...* De Leden van de Vergadering zyn tegen ... BESCHREEVEN, ontboden. *Les Membres de l'Aſſemblée ſont convoquez pour...*

BESCHREYELYK. Adj. zie BEKLAAGELYK. *Déplorable.* Een beſchreyelyke dood. *Une mort déplorable* ou *qui merite d'être pleurée.*

BESCHREYEN. v. a. Beweenen, beklaagen. *Pleurer, regretter.* De dood van zynen vrind beſchreyen. *Pleurer la mort de ſon amy.* 't Is om te beſchreyen, om in zyn hart te beklaagen. *Cela eſt déplorable, cela fend le coeur.*

BESCHROBBEN in den zin van SCHROBBEN, werd weinig gebruikt. Iemand BESCHROBBEN, luſtig voorneemen, vinnig aanſpreeken, beſtraffen. *Laver la tête à quelqu'un, gourmander, rabrouher quelqu'un.*

BESCHROOMD. Adj. Bloo, vreesagtig, ſchroomagtig. *Timide, peureux.* Hy is te beſchroomd, hy durft voor de menſchen niet ſpreeken. *Il eſt trop timide, trop honteux, il n'oſe parler devant le monde.* BESCHROOMDELYK, ſchroomagtiglyk te werk gaan. *Agir avec timidité.*

BESCHROOMDHEID. f. Blooheid, vreesagtigheid, ſchroomagtigheid. *Timidité, peur, appréhenſion.* f. Gy moet die beſchroomdheid tragten te overwinnen *Il faut que vous tâchiez de vaincre cette timidité.*

BESCHRYDEN. v. a. Schrydelings gaan zitten. *Se mettre à califourchon, jambe deça, jambe delà.* Een paard beſchryden, op een paard gaan zitten. *Monter un cheval, ſe mettre jambe deça, jambe delà ſur un cheval.* Een ſloot, een greppel BESCHRYDEN, overſchryden, overſtappen. *Enjamber un foſſé.*

BESCHRYFFELYK of BESCHRYVELYK Adj. Dat beſchreeven kan werden. *Qui ſe peut decrire.* Il eſt peu uſité.

BESCHRYVEN. v. a. Schriftelyk verbeelden, afmaalen. *Decrire, répréſenter par ecrit.* Le Pret: *beſchreef*, & le Part: *beſchreeven.* Een Land en de zeden van deszelfs inwoonders beſchryven. *Decrire un Pays & les moeurs de ſes habitans.* Een voorval beſchryven. *Decrire une avanture, en faire un récit, un narré.* Iemands leven beſchryven. *Decrire la vie de quelqu'un.* Veel papier BESCHRYVEN, vol ſchryven. *Remplir beaucoup de papier d'ecriture.* Een kring of circul BESCHRYVEN, trekken, verbeelden. *Decrire, tracer un cercle.* De Zon beſchryft een groote kring *Le Soleil decrit un grand cercle.* De Leden van de Vergadering BESCHRYVEN, ſchriftelyk op ontbieden. *Convoquer les Membres de l'Aſſemblée.*

BESCHRYVEN. Schryven aan, op zekere plaats *Ecrire à l'adreſſe de quelqu'un.* Ik weet niet waar ik hem beſchryven zal. *Je ne ſçais où lui ecrire, comment lui envoyer, faire tenir ma lettre.* BESCHRYVER, een die beſchryvingen maakt. *Celui qui fait des deſcriptions, des narrations.* Waerelds beſchryver. *Cosmographe.* Aardryks beſchryver. *Geographe.*

BESCHRYVING. f. Afbeelding, verhaal. *Deſcription, répréſentation.* f. Daar zyn ſchoone beſchryvingen in Virgilius. *Il y a de belles deſcriptions dans Virgile.* Reis-beſchryving. *Relation d'un voyage.* f. Waerelds beſchryving. *Cosmographie, deſcription du Monde entier.* f. Aardkloots-beſchryving. *Geographie, ſcience des differentes poſitions de la Terre par rapport au Ciel.* f. Zee-beſchryving. *Hydrographie* f. BESCHRYVING, trekking van een kring ofte circul. *Deſcription d'un cercle.* f. BESCHRYVING, ontbieding, ſamenroeping der Leden van de Vergadering. *Convocation des Membres de l'Aſſemblée.* f.

BESCHUIT. n. Biskuit, tweebak. *Du biſcuit.* Beſchuit in melk brokken. *Rompre du biſcuit dans du lait.* BESCHUIT-BAKKER. *Boulanger qui ne cuit que du biscuit.* De BISCHUITMARKT. *Le marché au biscuit.*

BESCHULDIGEN. v. a. Aanklaagen, betigten. *Accuſer, charger d'une accuſation.* Le Pret: *beſchuldigde*, le Part: *beſchuldigd.* Iemand wegens dievery, wegens overſpel beſchuldigen. *Accuſer quelqu'un de larcin, d'adultere.* Iemand t'onregt beſchuldigen. *Accuſer quelqu'un à tort.* Gy kond my niet beſchuldigen van nalaatigheid, van ondankbaarheid. *Vous ne ſçauriez m'accuſer de negligence, d'ingratitude.* Zig zelfs beſchuldigen, ſchuldig erkennen. *S'accuſer ſoy-même, reconnoitre ſa faute.* Hy is daar in te BESCHULDIGEN, te beſtraffen. *Il eſt à blamer en celà.* Zyne BESCHULDIGERS beſchaamen. *Confondre ſes accuſateurs.* De BESCHULDIGING, aanklagte wederleggen. *Refuter l'accuſation.* BESCHULDIGSTER, aanklaagſter. *Accuſatrice.*

BESCHUTSEL, zie AFSCHUTSEL, &c. *Deffenſe, cloiſon.*

BESCHUTTEN. v. a. Beſchermen, voorſpreeken, verdeedigen. *Deffendre, proteger, mettre à couvert.* De vervolgde tegen 't geweld van Gods vyanden beſchutten. *Deffendre, proteger les perſecutez contre la violence des ennemis de Dieu.* Men maakt blinden om de aannaderende ſoldaaten te BESCHUTTEN, te dekken. *On fait des blindes pour couvrir les ſoldats, pour mettre les ſoldats à couvert.* BESCHUTTER. Schutsheer, beſchermer. *Protecteur, Patron, deffenſeur.* BESCHUTTING. f. Beſcherming. *Protection, deffenſe.* f.

BESCHYNEN. v. a. Lichten, met het licht vervolyken, verkwikken. *Eclairer, rejouir, egayer par la lumiere.* Le Preterit *beſcheen*, le Participe *beſcheenen.* Gelyk de Zon de Aarde beſchynd. *Comme le Soleil eclaire la Terre, répand ſa lumiere ſur la Terre.* De Zon BESCHYND die zyde meer als de andere. *Le Soleil donne plus de ce coté là que de l'autre.* De geene dien 't God behaagd heeft met het licht des Evangeliums te BESCHYNEN, te verligten. *Ceux qu'il a plû à Dieu d'illuminer de la clarté de l'Evangile.* De BESCHYNING der Aarde door de Zon. *L'illumination de la Terre par le Soleil.* f.

BESCHYTEN. v. a. Bevuilen, beſtronten. *Salir, conchier.* Iemand BESCHYTEN, bedriegen. *Tromper, duper quelqu'un.*

BESEF. n. Begrip. *Idée.* f. Men kan 'er geen BESEF, geen begrip af hebben. *On n'en ſçauroit avoir d'idée, s'en former aucune idée.* Hy heeft 'er een goed beſef van. *Il en a une bonne idée, bonne conception, il conçoit bien la choſe.*

BESEFFELYK. Adj. Begrypelyk. *Concevable, compréhenſible.* Een beſeffelyke zaak. *Une choſe concevable, compréhenſible.*

BESEFFEN. v. a. Begrypen. *Concevoir, comprendre.* Dat is ligt te beſeffen. *Cela eſt aiſé à concevoir, facile à comprendre.* Men kan niet beſeffen wat hy daar doet.

Digitized by Google

On ne ſçauroit concevoir, comprendre ce qu'il fait là, ce qu'il y fait.

BESJE. n. Oude vrouw, beſte moeder. *Une vieille femme, une bonne grand' mere.* 't Besje zat en ſpon met de klos, met de ſluikſpil. *La bonne femme, la vieille grand' mere filoit au fuſeau.* Dag besje. *Bonjour ma bonne femme.* 't Is een besje van Meurs. *C'eſt une vieille rechignée, ratatinée; une bonne femme decrepite.*

BESLAAN. v. a. Ergens inzetten en vaſtmaaken. *Enchaſſer, faire entrer & tenir dans quelque choſe.* Le Pret: *beſloeg*, le Part: *beſlagen.* Reliquien in goud beſlaan. *Enchaſſer des Reliques dans de l'or.* Een piek, een rad BESLAAN, met beſlag voorzien. *Ferrer une pique, ferrer une roue.* Neſtels beſlaan. *Ferrer des aiguillettes.* f. Een paard beſlaan. *Ferrer un cheval.* Men kan geen loopende paarden beſlaan. gem: ſpr: *On ne ſçauroit ferrer les chevaux en courant.* De zeilen BESLAAN, de ingehaalde zeilen met de Reebanden vaſt in een binden. *Ferler les voiles, les trouſſer en fagot.* BESLAAN, bezetten, inneemen, vullen. *Occuper, remplir.* Veel plaats, veel ruimte beſlaan. *Occuper beaucoup d'eſpace.* De Geeſten beſlaan geen plaats. *Les Eſprits n'occupent point de lieu.*

BESLAAN. v. n. Bewaaſſemen, beſchimmelen. *Attirer de la vapeur, ſe ternir.* De glaazen beſlaan door de rook. *Les vitres ſe terniſſent par la fumée.* Het tinnewerk beſlaat ligt. *L'etain ſe ternit aiſement.* Meel met eyeren BESLAAN, onder een mengen, kneeden. *Detremper de la farine avec des oeufs.* Kalk BESLAAN, kalk mengen, dunne kalk maaken. *Detremper de la chaux.* Kwaalyk BESLAAN, kwalyk uitvallen. *Reüſſir mal, echouer.* De ſchepen in de haven, op de ree leggende BESLAAN, in beſlag neemen, beletten uit te loopen. *Arreſter les vaiſſeaux qui ſont dans le port, à la rade, les empêcher de demarrer, de mettre à la voile.* Iemand in de boeten BESLAAN, boete opleggen. *Mettre quelqu'un à l'amende.* Iemand die naar iets dingd BESLAAN, by zyn woord vangen. *Prendre au mot quelqu'un qui marchande quelque choſe.* Ik beſlaa u. *Je vous prends au mot.*

BESLAAPEN. v. a. Byſlaapen, bezwangeren. *Coucher avec, engroſſer.* Le Pret: *beſliep*, le Part: *beſlaapen.* Hy heeft zyn meid beſlaapen. *Il a couché avec ſa ſervante, il a engroſſé ſa ſervante.* Ik zal 'er my eens op BESLAAPEN, op bedenken. *J'y aviſerai, j'y ſongerai encore une fois.* BESLAAPING, bezwangering. *Engroſſement.* m. *Fornication.* f.

BESLABBEN. v. a. Bevlekken, vuilmaaken. *Gâter, tacher, barbouiller.*

BESLAG. n. 't Geen tot aanhechting, vaſtmaaking of cieraad van iets diend. *Feret, feron, bandage.* m. *Ferrure* f. 't Beſlag van een neſtel, van een rygveter. *Le feret, feron d'une aiguillette.* 't Beſlag van een deur of kabinet. *La ferrure d'une porte, d'un cabinet.* 't Beſlag van een rad of wiel. *La ferrure, le bandage d'une roue.* Een Pſalm-boek met zilver BESLAG, met zilvere ſloten en zilvere plaaten. *Des Pſeaumes avec des agraffes & des plaques d'argent.* 't BESLAG van een draagband, de geſpen en haaken van een draagband. *La garniture d'un baudrier, les boucles & les crochets d'un baudrier.* 't BESLAG, de hoefyzers der paarden. *La ferrure des chevaux.*

BESLAG. Bevel van aan de wal te blyven, voor den dienſt van 't Land by der hand te zyn. *Arrêt.* m. EMBARGO, *en ſtyle de Gazette; ordre de reſter en rade, dans le port, afin de pouvoir être employé au ſervice de l'Etat en cas de beſoin.* Daar is een beſlag op al de ſchepen gelegt. *On a mis un arrêt, un Embargo ſur tous les vaiſſeaux.* De geſlooke waaren in BESLAG neemen, aanhouden. *Saiſir, confiſquer les marchandiſes ſorties, entrées en cachette.*

BESLAG. Beſlagen meel &c. *Farine detrempée.* f. Dat is beſlag tot pannekoeken. *Voila de la farine detrempée, de la detrempe pour faire des bignets, des crêpes.* BESLAG van kalk. *De la chaux detrempée, de la chaux claire.* Hop en wol-baalen zyn van groot BESLAG, beſlaan veel plaats. *Les balots de houblon & de laine ſont de grand volume, occupent bien de la place.* 't Is al te veel beſlag, al te veel beſlommering. *C'eſt trop d'embarras, de tracas, de bagage*

BESLAGEN. part: van BESLAAN. Een Pſalmboek met goud beſlagen. *Pſeaumes garnis d'or, avec des agraffes & des plaques d'or.* De heele kamer is met zyn reisgoed BESLAGEN, bezet. *Toute la chambre eſt pleine, occupée de ſon bagage.* De glazen zyn van de vocht BESLAGEN. *Les vitres ſont toutes couvertes d'humidité, ſont toutes ternies de l'humidité.* Een BESLAGE mond. *Une bouche pâteuſe.* De zeilen waaren nog BESLAGEN, vaſt in een gebonden. *Les voiles etoient encores ferlées, liées en fagot.* In de boete BESLAGEN worden. *être mis à l'amende.* Beſlagen ten ys komen, wel geſcherpt gewapend, verſchynen. *être ferré à glace.*

't BESLAG-LOON der paarden betaalen. *Payer la ferrure des chevaux.*

BESLAGLYN. Bindtouw om iets te bewoelen. *De la corde à envelopper, lier quelque choſe.* Beſlaglynen, bindſels, ſeiſſingen. te ſcheep gebruikelyk. *Des garcettes, cordelettes appartenant aux voiles de navire.* f. pl.

BESLEGTEN. v. a. Afdoen, beſliſſen, uitwyzen. *Vuider, regler.* Een zaak beſlegten. *Vuider, regler une affaire.* Het geſchil met de degen in de hand beſlegten. *Vuider le different l'epée à la main.*

BESLISSEN. v. a. Beſlegten, byleggen, uitſpreeken, afdoen. *Ajuſter, regler, vuider.* Den twiſt beſliſſen. *Ajuſter, regler, vuider le different.* BESLISSING, beſlegting, bylegging, afdoening, uitwyzing van't verſchil. *Reglement, ajuſtement,* m. *Deciſion du different.* f.

BESLOEG is het *Preteritum* van BESLAAN. Zyn reisgoed beſloeg de heele wagen. *Son bagage occupoit, tenoit tout le chariot.*

BESLOMMEREN. v. a. Belemmeren, verwarren. *Embarraſſer, empêtrer, incommoder.* Iemand met kwaade zaaken, met ſchurfte *commiſſien* beſlommeren. *Embarraſſer quelqu'un avec de mechantes affaires, avec des commiſſions desagreables.* Het huishouden is een groote BESLOMMERING, belemmering voor een man van ſtudie. *Le menage eſt un grand embarras pour un homme de lettres.*

BESLOTEN part: van BESLUITEN, een beſluit neemen. *Reſolu, conclu.* Zoo draa hy beſloten had te vertrekken. *Dès qu'il eut reſolu de partir.* 't Is een beſlote zaak. *C'eſt une affaire reſolue, arrêtée.*

BESLOTEN. Geſloten, digt toe. *Clos, fermé* Een beſlote kamer. *Une chambre cloſe.* 't Leger in een beſlote plaats houden. *Tenir l'armée dans un lieu couvert.*

BESLOOT. *Pret:* van BESLUITEN. Hy beſloot aanſtonds te vertrekken. *Il reſolut de partir auſſi-tot.*

BESLUIT. n. Voorgenomene, beſlotene zaak. *Reſolution, choſe reſolue.* f. Een goed, een kragtig beſluit neemen. *Prendre une bonne, une vigoureuſe réſolution.* Het beſluit in den Roomſche Raad genomen zynde om Carthago te verdelgen. *La reſolution ayant été priſe dans le Senat Romain de detruire Carthage.* Een Raads-beſluit. *Une reſolution, un arrêté du Conſeil.*

BESLUIT. Sluitreden, ſlot, eind van een redevoering.

Con-

Digitized by Google

Conclusion, fin. f. Tot besluit zal ik zeggen dat... *Pour conclusion je dirai que...* 't BESLUIT van een *Syllogismus* of drie ledig slotbewys. *La conséquence d'un Syllogisme.* Als men de twee eerste stellingen aangenomen heeft, moet men 't besluit ook aanneemen. *Quand on a accordé les deux premisses, il faut aussi accorder la conséquence.*

BESLUITEN. 't meerv: van BESLUIT. *Resolutions, arrêts, conclusions.* De besluiten der Vergadering. *Les resolutions de l'Assemblée.* Gods besluiten aanbidden. *Adorer les arrêts, les decrets de Dieu.*

BESLUITEN. v. a. Een besluit neemen, tot een besluit komen. *Résoudre, prendre une résolution.* Le Pret. *besloot*, le Part. *besloten.* De Raad kon in zoo een netelige zaak niets besluiten. *Le Conseil ne pouvoit rien résoudre dans une affaire si epineuse.* BESLUITEN, voorneemen te vertrekken. *Résoudre de partir.* Tot den oorlog besluiten. *Conclurre à faire la guerre, se résoudre à la guerre.* Een Tractaat BESLUITEN, voltrekken, sluiten. *Conclurre un Traitté.* Zyn reden besluiten. *Conclurre, finir son discours.* Om het in een woord te besluiten. *Pour conclurre en un mot.* Men zou daar uit konnen BESLUITEN, afneemen konnen dat... *On pourroit conclurre, inferer de là que...* Ik weet niet wat ik daar uit besluiten zal. *Je ne sçai ce que je conclurrai de cela.*

BESLUITEN. Vervatten, behelzen. *Renfermer, comprendre, contenir en soy.* De schatten die de Zee in zig besluit. *Les thresors que la Mer renferme en soy.* Zyn redenvoering in twee bladzyden BESLUITEN, begrypen, bepaalen, omvatten. *Renfermer son discours en deux pages.* De Voorsteden in de Stad BESLUITEN, betrekken. *Enclorre, renfermer les Fauxbourgs dans la Ville.* De weylanden met hekken besluiten. *Parquer les pâtis; enclorre, enfermer les prairies avec des barrieres, des clayes.*

BESLYKEN. v. a. Met slyk bevuilen. *Crotter, eclabousser, salir de crottes, de boue, de fange.* Iemand in 't hard loopen beslyken. *Crotter, eclabousser quelqu'un en courant fort.*

BESLYKT. Adj. Bespat, slykkerig. *Crotté, sale, boueux, fangeux.* Van 't hoofd tot de voeten beslykt. *Crotté de la tête aux pieds.* Beslykte straat. *Rue boueuse, fangeuse.*

BESMEERD. part: van BESMEEREN. Smeerig gemaakt. *Gras, engraissé, sali de graisse.* Besmeerde rok, handen. *Habit gras, mains grasses.*

BESMEEREN. v. a. Bestryken, besmullen, smeerig maaken. *Graisser, engraisser, salir, tacher.* Zyne handen, zyne kleederen besmeeren. *Graisser, engraisser, salir, tacher ses mains, ses hardes.* Beschuit, brood met boter BESMEEREN, overdekken. *Etendre du beure sur du biscuit, sur du pain; graisser du biscuit, du pain avec du beure.*

BESMET. Adj. Bezoeteld, ontreinigd. *Souillé, impur.* Handen met bloed besmet. *Des mains souillées de sang.* Het gantsche menschelyke Geslagt is met de erfzonde besmet. *Tout le Genre humain est souillé, entaché du peché originel.*

BESMETTELYK. Adj. Voortvliegende, fenynig, vergiftigende. *Contagieux, infect.* Een besmettelyke lugt, besmettelyke ziekte. *Un air contagieux, une maladie contagieuse.* De kettery is besmettelyk, vliegd ligt voort. *L'heresie est contagieuse, se communique aisement.*

BESMETTELYKHEID. f. Vuiligheid, onreinigheid, fenyn. *Impureté, souillure, infection, contagion.* f *venin.* m De besmettelykheid, onreinigheid der handen. *L'impureté, la souilleure des mains.* De besmettelykheid van de kettery. *La contagion de l'heresie.* De besmettelykheid van de lugt is te vreezen. *L'infection de l'air est à craindre.*

BESMETTEN. v. a. Bevlakken, bezoeteken. *Tacher, souiller, gâter.* Een nieuw kleed besmetten, bevlekken. *Tacher, gâter un habit neuf.* Zyne handen in 't onschuldig bloed besmetten. *Souiller ses mains dans le sang innocent.* De zonde besmet het gemoed, besmet de ziel. *Le peche souille la conscience, souille l'ame.* De lugt BESMETTEN, vergiftigen. *Infecter l'air.* De Pest had de gantse stad, 't gantse land besmet. *La Peste avoit infecté toute la ville, tout le pays.*

BESMETTING. f. Bezoeteling, bevlekking, ontreinigging. *Souilleure, tache, infection.* f. De besmetting des vleesches, van 't gemoed. *La souillure de la chair, de la conscience.*

BESMEURT. Adj. Bemorst. *Taché, sali, mal propre.* Het kleed is alree heel besmeurd. *L'habit est deja tout taché, tout garsouillé.*

BESNEEDEN of BESNEDEN. part: van BESNYDEN. Al die volgens Mosis Wet besneeden zyn. *Tous ceux qui sont circoncis selon la Loy de Moyse.* Een wel BESNEEDEN aangezigt, een aangezigt dat wel besneeden is, dat mooye trekken heeft. *Un visage bien taillé, un beau tour de visage.* De BESNEEDENEN, de Jooden, de Turken haaten de Christenen. *Les Circoncis, les Juifs, les Turcs haissent les Chrêtiens.*

BESNEEUWD. Adj. Met sneeuw bedekt. *Couvert de neige.* De besneeuwde velden. *Les champs couverts de neige.*

BESNOEYD. part: van't volgende Werkw: Onlangs besnoeyde wyngaard. *Vigne taillée nouvellement.*

BESNOEYEN. v. a. Snoeyen, korten. *Tailler, raccourcir, retrancher, rogner.* Den wyngaard, de boomen besnoeyen. *Tailler la vigne, tailler les arbres.* Iemands magt BESNOEYEN, verminderen, hem de vleugels of nagels korten. *Diminuer le pouvoir, la puissance, l'autorité de quelqu'un; lui rogner les ailes, les ongles.* BESNOEYING, snoeying der boomen, afknipping, afkorting der overtolligе takken, ranken. *Taille des arbres.* f. *Retranchement des branches inutiles aux arbres.* m. BESNOEYING, vermindering van iemands magt. *Diminution du pouvoir de quelqu'un.*

BESNORKEN. v. a. Trotseeren, tragten te oversnuiven. *Braver, morguer.* Iemand besnorken. *Braver, morguer quelqu'un.*

BESNOT. Adj. Snotterig, met snot bezet. *Morveux. euse. plein de morve.* Zy is altyd zo besnot. *Elle est toujours si morveuse.*

BESNUFFELEN. v. a. Doorsnuffelen, onderzoeken. *Fureter, visiter curieusement.* Een lesenaar besnuffelen, doorsnuffelen. *Fouiller, fureter dans un pupitre, visiter curieusement un pupitre.*

BESNYDEN. v. a. Den voorhuid doorsnyden. *Circoncire, couper le prepuce.* De Jooden en Turken doen hunne kinderen besnyden. *Les Juifs & les Turcs font circoncire leurs enfans.*

BESNYDENIS, BESNYDING. f. Doorsnyding van de voorhuid. *Circoncision.* f. De Doop is in de plaats der Besnydenisse ingesteld. *Le Baptême a été institué à la place de la Circoncision.*

BESPAARD. part: van BESPAAREN. 't Bespaarde geld zulnig gebruiken. *Employer avec economie l'argent epargné.*

BESPAAREN. v. a. Spaaren, overhouden. *Epargner.* Zyn goed, zyn geld, zyn wyn bespaaren. *Epargner son bien, son argent, son vin.* Zyne moeyte BESPAAREN, ontzien. *Epargner sa peine, être chiche de sa peine.* Bespaar, ontzie my niet zoo ik u dienst kan doen. *Ne m'epargnez pas, si je puis vous rendre ser-*

Digitized by Google

ſervice. Iemand de droefheid, de moeyte beſpaaren van iets te doen, te zeggen. *Epargner à quelqu'un la triſteſſe, la peine de faire, de dire quelque choſe.* Iemand BESPAAREN, zagter handelen dan hy wel verdiende. *Epargner quelqu'un, le traitter plus doucement qu'il ne meriteroit bien.* De dood beſpaard niemand. *La mort n'epargne perſonne.* BESPAARING. f. Overhouding, zuinig gebruik van iets. *Epargne, ce qu'on a epargné.* f. Hy leeft van zyne beſpaaring, van zyn overwinſt. *Il vit de ſon epargne, de ce qu'il a epargné.*

BESPATTEN. v. a. Bekladden, beſlyken, vuil maaken. *Eclabouſſer, croter, ſalir, couvrir de crotes, de boue.*

BESPEKKEN. v. a. Met ſpek beleggen. *Barder, couvrir de bandes de lard.* Een gevogelte beſpekken. *Barder une volaille.*

BESPEUREN. v. a. Aanmerken, gewaar worden, ontdekken. *Decouvrir, appercevoir, remarquer.* Teekens van de pokken, van 't graveel beſpeuren. *Remarquer, appercevoir des ſignes, decouvrir des marques de petite verole, de gravelle.* Men zal haaſt beſpeuren konnen dat de dagen langen. *On pourra bientot appercevoir que les jours allongent, grandiſſent.* Herveus is de eerſte BESPEURDER, ontdekker van 's bloeds ommeloop. *Hervé a decouvert le premier la circulation du ſang.* BESPEURING. f. Gewaarwording, ontdekking. *Decouverte, remarque.* f.

BESPIEDEN. v. a. Nagaan, belaagen, beloeren. *Epier, eſpionner.* Den ſtaat, de beweegingen der vyanden beſpieden. *Epier la contenance, epier les mouvements des ennemis.* Hy komt hier maar om ons te beſpieden. *Il ne vient icy que pour nous epier, eſpionner.* BESPIEDER van iemands woorden en daaden. *Eſpion des paroles & des demarches de quelqu'un.* De BESPIEDERS van 't Landt Canaän. *Les epies du Pays de Canaan* BESPIEDING. f. Nagang. *Eſpionnage.* m.

BESPIEGELEN. v. a. Aanſchouwen, overweegen. *Contempler, conſiderer, mediter, examiner.* Gods wonderwerken beſpiegelen. *Contempler, conſiderer, mediter, examiner les merveilles de Dieu.* Zig BESPIEGELEN, zig ſpiegelen, zig in den ſpiegel bekyken *Se mirer, ſe regarder dans le miroir* BESPIEGELING, beſchouwing, overdenking, overweeging. *Contemplation, reflexion, meditation.* f. Daar zyn zoete BESPIEGELINGEN, bedenkingen in dat boek. *Il y a de belles reflexions, meditations dans ce livre.*

BESPOELEN. v. a. Beſproeyen, nat maaken, bevochtigen. *Moüiller, arroſer, baigner.* De ſtroom beſpoeld de ſtads muuren. *Le fleuve moüille, arroſe, baigne les murailles de la ville.* BESPOELING, natmaaking, beſproeying. *Arroſement.* m. *Humectation.* f.

BESPOOGEN, BESPUWD. part: van BESPOUWEN of BESPUIGEN. *Craché.*

BESPOT. part: van BESPOTTEN. *Mocqué, raillé, baſoué.* Van ieder een beſpot, uitgelagchen worden *être mocqué, raillé, ſifflé d'un chacun; être le jouet, la riſée de tout le monde.* BESPOTTELYK. Adj. Belagchelyk. *Ridicule, riſible, digne d'être mocqué.* Op eene beſpottelyke wyze gekleed zyn. *être habillé d'une maniere ridicule, riſible.* Zig door zyn gedrag beſpottelyk maaken. *Se rendre ridicule par ſa conduite.* De BESPOTTELYKHEID, belagchelykheid van eene onderneeming. *Le ridicule, la ridiculité d'une entrepriſe.*

BESPOTTEN. v. a. De gek ſcheeren, belagchen, uitlagchen, uitjouwen. *Railler, ſe mocquer, tourner en ridicule, ſiffler, jouer, berner.* Iemand in een vol gezelſchap beſpotten. *Railler, ſiffler, berner, turlupiner quelqu'un en pleine compagnie.* Den Godsdienſt BESPOTTEN, beſchimpen. *Turlupiner la Religion, tourner la Religion en ridicule.* Diogenes was een BESPOTTER van 't menſchelyk Geſlagt. *Diogene etoit un mocqueur, railleur du Genre humain.* BESPOTTING, gekſcheering, uitjouwing. *Mocquerie, raillerie, ironie, deriſion, turlupinade.* f.

BESPOUWEN. zie BESPUWEN en BESPUIGEN. *Cracher contre, ſalir de ſon crachat.*

BESPRAAKT. Adj. Welſpreekend, wel ter taal. *Eloquent, diſert.* Een beſpraakt menſch. *Un homme eloquent, qui parle avec beaucoup de facilite.* BESPRAAKTHEID. f. Welſpreekendheid. *Eloquence, facilité de parler.* f.

BESPREEKEN. v. a. voor af waarſchouwen, aan zig houden; in den zin der volgende voorbeelden. *Arrêter, retenir.* Le Pret: *beſprak*, le Part: *beſprooken.* Een plaats op de Poſtwagen, in de Roef beſpreeken. *Arrêter, retenir une place dans le Chariot de Poſte dans le* Rouf, *la chambre du Batelier.* Bier beſpreeken. *Commander de la biere à la Braſſerie.* Duizend gulden aan den armen BESPREEKEN, belooven, toeleggen, maaken. *Promettre, leguer mille frans aux pauvres.*

BESPREK. n. Beding, mondeling verdrag. *Accord.* m. *Parole donnée.* f Volgens ons laatſte beſprek. *Suivant notre dernier accord.*

BESPRENKELEN of BESPRENGEN. v. a. Beſtrooyen, beſproeyen. *Saupoudrer, aſſaiſonner, arroſer, ſaler.* Karbonaad met zout en kruim van brood beſprenkelen. *Saupoudrer, aſſaiſonner des carbonades, des griblestes avec du ſel & la mie de pain.* De voorbygaanders met wywater BESPRENKELEN, begieten. *Aſperger les paſſants avec de l'eau benite.* Den Engel beſprengde de poſten van de huizen der Kinderen Iſraels. *L'Ange aſperſa, arroſa les poteaux des maiſons des Enfans d'Iſrael.*

BESPRENKELD vleeſch, *of ſlechts* SPRENK-vleeſch, oſſe vlees in de kuip gedaan. n. *Du boeuf ſalé, mis au ſaloir.*

BESPRENGING. f. Beſprenkeling, beſtrooying, natmaaking. *Aſperſion.* f. *Arroſement.* m. De Beſprengingen en Offerhanden der Ouden. *Les Aſperſions & les Sacrifices des Anciens.*

BESPRINGEN. v. a. Aanvallen, aangrypen, beſtormen. *Attaquer, aſſaillir, ſe ruer ſur.* Le Pret: *beſprong*, le Part: *beſprongen.* Den vyand moedig beſpringen. *Attaquer, aſſaillir courageuſement l'ennemi; ſe ruer, ſe jetter vaillamment ſur l'ennemi.* Een Merry, een Ezelin doen BESPRINGEN, dekken. *Faire couvrir une Jument, une Aneſſe.* Een Koe door de Bul doen beſpringen. *Faire ſaillir une Vache par le Taureau.* BESPRINGING, aanval, beſtorming. *Attaque.* f. *Aſſaut.* m.

BESPROEYEN. v. a. Beſprengen, begieten, bevochtigen, nat maaken. *Arroſer, baigner, moüiller.* De grond beſproeyen, begieten. *Arroſer, moüiller, humecter la terre.* De Rivier, de Stroom beſproeyd de ſtad aan de Ooſtzyde. *La Riviere, le Fleuve baigne, arroſe la ville du coté de l'Eſt.* Een doode BESPROEYEN, met wywater beſprenkelen. *Aſperger un mort, jetter de l'eau benite ſur un mort.* BESPROEYING, bevochtiging, begieting, natmaaking. *Arroſement.* m. *Humectation, aſperſion.* f.

't BESPROEY-WATER der oude Romeinen. *L'Eau luſtrale des anciens Romains.*

BESPRONGEN. part: van BESPRINGEN. *Attaqué, aſſailli, abordé hoſtilement.* Onverhoeds beſprongen werden. *être attaqué à l'improviſte.*

BESPUITEN. v. a. Inſpuiten, met een ſpuit nat maaken. *Seringuer, arroſer, moüiller en ſeringuant.*

BE-

Digitized by Google

BESPUWEN, BESPUIGEN, BESPOUWEN. v. a. Met ſpog nat maaken, bevuilen. *Cracher contre quelqu'un* ou *contre quelque choſe.* De matten beſpuwen. *Cracher contre les nattes, ſalir les nattes en crachant deſſus.*

BESPYKEREN. v. a. Spykeren, met ſpykers vaſt maaken. *Clouer, attacher en clouant.*

BESSEN. 't meervoud van Bes of Bezië. Beſſen plukken, beſſen eeten. *Cueillir, manger des groſeilles.* Blaauwe beſſen. *Groſeilles bleuës* ou *des bois.*

BEST is de *Superlativus*, overtreffende graad van 't bywoord Wel. *Mieux.* Hy heeft 't beſt van alle geantwoord. *Il a le mieux répondu de tous.* De jongſte wierd het beſt onthaald. *La cadette fut la mieux reçuë.* Zyn beſt doen om bemind, gepreézen te werden. *Faire ſon mieux, faire ſon poſſible pour être aimé, être loué.* Ik zal 'er myn beſt toe doen. *J'y ferai de mon mieux, j'y ferai mon poſſible.* Ik zal 'er myn uiterſte beſt toedoen. *Je m'y employerai de tout mon pouvoir.* Het is zoo beſt *Il vaut mieux que la choſe ſoit ainſi.* Om 't beſt ſchryven. *Ecrire à l'envy, à qui mieux mieux.* Dat is om beſt wil gedaan. *On l'a fait pour le mieux, on croyoit bien faire en faiſant cela.* Binne Best blyven. fig: ſpr: *Garder le bon bout par devers ſoy.* 't Gemeene Best, de openbaare zaak, 't algemeen belang, 't gemeene welvaaren. *Le bien commun, la cauſe commune, le bien public.* Zyne zorgen voor 't gemeene beſt aanwenden. *Employer ſes ſoins pour le bien commun, le bien public, pour la cauſe commune, publique.*

BESTAAN. v. n. Blyven ſtaan, leeven naar zynen ſtaat. *Subſiſter, vivre, ſe maintenir.* Le Pret: *beſtond*, le Part: *beſtaan.* Met eere beſtaan, met eere aan de koſt komen. *Subſiſter honnêtement, ſe maintenir avec honneur.* Hy heeft moeyte genoeg om te beſtaan *Il a aſſez de peine à ſubſiſter, à vivre.* Wie kan tegen Gods toorn beſtaan? *Qui peut ſubſiſter contre l'ire de Dieu?*

BESTAAN. Wezen, in wezen zyn. *Conſiſter, exiſter.* De konſt van regeeren beſtaat in wel te konnen veinzen. *L'art de regner conſiſte à bien diſſimuler.* Al zyn goed beſtaat in Renten en Obligatien. *Tout ſon bien conſiſte en Rentes & Obligations.* 't Leger beſtaat uit dertig duizend mannen. *L'Armée conſiſte en trente milles hommes, eſt compoſée de 30000 hommes.* De vrindſchap beſtaat daar niet in. *L'amitié ne conſiſte pas en cela; ce n'eſt pas là ce qui fait, ce qui entretient l'amitié.* Dat beſtaat in reden, de reden brengd dat mede. *La raiſon le veut ainſi, cela eſt dans l'equité.* Zoo beſtaa ik, zoo ben ik gewoon te handelen. *C'eſt là ma maniere, voila mon humeur, voila comme je ſuis fait, bâti.* Ik beſtaa heel anders. *J'en uſe tout autrement, je ſuis d'une toute autre humeur.*

BESTAAN is ook het *ſupinum* van 't zelfde Werkwoord Hy die tot daar toe met eere beſtaan had. *Lui qui avoit ſubſiſté juſques là avec honneur.*

BESTAAN. Aangaan, vermaagſchapt zyn. *Attoucher, appartenir, être parent.* Iemand in den bloede beſtaan, van naby beſtaan. *Attoucher quelqu'un de parenté, être proche parent de quelqu'un.* Hy beſtaat my niet. *Il ne m'eſt de rien, nous ne ſommes ni parents ni alliez.*

BESTAAN. v. a, Beginnen, onderneemen, aanvangen. *Entreprendre.* Een ſtoute daad beſtaan. *Entreprendre une action hardie.* Hoe durft hy het beſtaan? *Comment oſe-t-il l'entreprendre?* Een ſtout, een roekeloos Bestaan, roekelooze daad, onderneeming. *Une action, une entrepriſe hardie, temeraire.* Dat beſtaan kwam hem duur te koſten. *Cette action, cette entrepriſe, cette demarche luy couta cher.* Na het Bestaan, het onderneemen van zoo een onregtvaardigen Oorlog. *Après avoir entrepris une guerre ſi injuſte.*

BESTAANDE. Die beſtaat, aangaat, vermaagdſchapt is. *Allié, apparenté.* De vrinden en nabeſtaande. *Les amis & proches parents.* Hy is hem maar van huwelykswegen Bestaande. *Il n'eſt que ſon allié.* Bestaande is ook het deelwoord van Bestaan. *Conſiſtant.* De lading beſtaande in catoenen en ſpeceryen. *La charge conſiſtant en cottons & epices.* Een werkman door zyn arbeid Bestaande, leevende. *Un ouvrier ſubſiſtant de ſon travail, vivant de ſon labeur.* Een eiſch in reden Bestaande, gegrond zynde. *Une pretention fondée en juſtice, ſur l'equité.*

De **BESTAANLYKHEID**, wezentlykheid Gods is ons onbekend. *L'exiſtence de Dieu nous eſt inconnue.*

BESTAND. n. Stilſtand. *Treve, ſuſpenſion d'armes.* f. *Armiſtice.* m. Het twaalfjaarig beſtand Anno 1609. tuſſen Spanjen en de zeven Vereenigde Landſchappen geſloten. *La Treve, la ſuſpenſion d'armes conclue l'An 1609 entre l'Eſpagne & les ſept Prov: Unies.*

BESTAND zyn, beſtaan konnen, bekwaam zyn, ſterk genoeg zyn &c. *être ſuffiſant, aſſez fort, aſſez capable.* Men denkt nu tegen de vyanden beſtand te zyn. *On ſe croit à cette heure en etat de s'oppoſer aux ennemis.* Hy is niet beſtand om tegen hem te pleiten, hem 't hoofd te bieden. *Il n'a pas les reins aſſez forts pour plaider contre lui, pour lui tenir tête.*

BESTE is de *Superlativus*, overtreffende trap van 't woord Goed. *Meilleur, meilleure.* De beſte wyn, 't beſte bier. *Le meilleur vin, la meilleure biere.* 't Beſte middel dat ik 'er toe weet. *Le meilleur moyen que j'y ſache.* Een zaak in de Beste vouw ſtaan, op 't voordeeligſte uitleggen. *Prendre une choſe du meilleur coté.* Gelieft myne vryheid ten Beste te houden, te verſchoonen. *Ayez la bonté d'excuſer ma liberté.* Een woord ten beſte ſpreeken. *Parler en faveur de quelqu'un, adoucir les eſprits.* Ten Beste geeven, overlaaten, overgeeven. *Abandonner, faire largeſſes.* Al't geen van de maaltyd over ſchoot wierd de knegts en meiden ten beſte gegeeven. *On abandonna aux valets & aux ſervantes tout ce qui reſtoit du repas.*

BESTEED. part: van Besteeden. *Employé.* Wel beſteed geld. *De l'argent bien employé.* Als 't er maar aan beſteed was. gem: ſpr: *Si la choſe en valoit la peine, l'argent qu'il en couteroit.* Beſteed, belaſt werk. *De l'ouvrage de commande.*

BESTEEDEN. v. a. Uitgeeven, aanleggen. *Employer, debourſer, mettre.* Al zyn geld op de markt, in de hal beſteeden. *Employer tout ſon argent au marché, à la boucherie.* Hoe veel wilj'er aan beſteeden? *Combien y voulez vous mettre, en donner?* Tien jaaren aan een boek Besteeden, hangen. *Employer, mettre dix ans à faire un livre.* Al zyn verſtand beſteeden, te werk ſtellen. *Employer tout ſon eſprit, toute ſon induſtrie; mettre tout ſon eſprit, toute ſon induſtrie en pratique.* Een paar nieuwe ſchoenen Besteeden, belaſten. *Commander une paire de ſouliers neufs.* Een kind in de koſt beſteeden. *Mettre un enfant en penſion.* Een vryſter beſteeden om te dienen. *Mettre une fille en ſervice.* Haar ten huwelyk beſteeden. *La marier, l'etablir.*

BESTEEDING. f. Uitgave, aanleg van zyn geld. *Employ.* m. *Miſe de ſon argent.* f. Nutte Besteeding van zyn tyd. *Employ utile de ſon temps.* Besteeding, beſtelling van eenig werk. *Commandement, ordre qu'on donne touchant quelque ouvrage.* m.

Digitized by Google

BESTEEDSTER van Meiden en Minnemoers, enz. *Une Femme qui fait metier de trouver des Servantes & des Nourrices &c.* Martyntje de besteedster. *Martine l'entremetteuse, la femme d'intrigue.*

BESTEEKEN. v. a. Beleggen, bekleeden. *Garnir, couvrir, ficher.* Le Pret: *bestak*, le Part: *bestooken* & *besteeken.* Een ham met rozemaryn en kruidnagelen besteeken. *Garnir, larder un jambon de romarin & de cloux de giroste.* Iemand op zyn geboorte dag met een ruiker BESTEEKEN, beschenken, begroeten. *Faire présent d'un bouquet à quelqu'un au jour de sa fête, de sa naissance.* Het vyandlyk Leger onverhoeds BESTEEKEN, aanvallen. *Attaquer, assaillir l'armée ennemie à l'improviste.* Ik zal u dat wel BESTEEKEN, dat wel bakken. *Je sçaurai bien m'y prendre, j'en viendrai bien à bout.* 't Is BESTEEKEN werk, opgestemd werk. *C'est une chose faite à la main, une affaire concertée, prémeditée.*

BESTEEKER. Belegger, uitvoerder van 't werk. *Machinateur; celui qui ourdit, brasse, conduit l'entreprise.*

BESTEELEN. v. a. Berooven. *Voler, piller, dérober.* Zyn meester, het land besteelen. *Voler son maître, voler le pays.* Een Kerk besteelen. *Piller, spolier une Eglise.* Een Schryver besteelen, plunderen. *Piller un Auteur.* BESTEELING. f. *Vol, larcin.* m.

BESTEK. n. Tekening, voorbeeld, schets, ontwerp. *Dessein, modelle, devis, plan, patron.* m. Het bestek daar een huis naar gebouwd werd. *Le dessein, le modelle* ou *devis suivant lequel on bâtit une maison.*

BESTEK. Begrip, beloop. *Point.* m. *Etenduë.* f. *En style de Geographie.* Een kaart in groot bestek. *Une carte au grand point.* Die tuin is te naauw, te klein van bestek. *Ce jardin est trop etroit, de trop petite etenduë.* Het BESTEK van de Stuurman in de kaa... *Le point* ou *le pointage du Pilote dans la carte.*

De BESTEKKEN, de afdeelingen van een huis. *Les compartiments, les parties séparées d'une maison.* De bestekken van een bloemperk. *Les compartiments d'un parterre.* m. pl.

BESTEL. n. Bestelling, bestier. *Conduite, direction.* f. De geene die 't bestel daar van heeft. *Celui qui en a la conduite, la direction.*

BESTELDER of BESTELLER van brieven, pakken &c. *Porteur de lettres, celui qui rend les lettres, les paquets à leurs adresses.* De bestelders van 't Antwerpse, van 't Haagse Comptoir.

BESTELLEN. v. a. Belasten, beschikken. *Ordonner, regler.* Alles voor de bruiloft bestellen, belasten, beschikken. *Ordonner, regler, commander tout pour la nopce.* De zaaken van de Regeering wyzelyk BESTELLEN, schikken, bestieren, overleggen. *Ordonner, regler bien les choses de la Regence.* Hy heeft altyd zoo veel te BESTELLEN, zoo veel te doen. *Il a toujours tant de choses à faire, il est toujours si affairé, empressé.* Een brief BESTELLEN, behandigen. *Rendre une lettre, la porter à son adresse.* Deze koffer, deze mand te bestellen aan N. N. *Ce coffre, ce panier doit être rendu, remis à N. N.* In eige handen bestellen *Rendre, remettre en mains propres.* Een lyk ter aarde BESTELLEN, ter aarde brengen. *Porter un corps en terre, enterrer un mort, inhumer un corps mort.* Vier stuivers voor 't BESTELLEN, de bestelling van den brief eischen. *Demander, prétendre quatre sous pour avoir rendu la lettre.*

BESTELLEN. Zeker dun Haerlemmer gebak, aldus genaamd. *Certaines galettes minces & de peu valeur qui se vendent à Harlem.*

BESTELLING. f. Beschikking, bezorging. *Ordonnance.* f. *reglement, etablissement.* m. Hy heeft de BESTELLING, bezorging der Leger-wagens. *Il a la livraison des chariots de l'Armée, c'est luy qui fournit les chariots à l'Armée.* De Commissarissen, Gelastigde Heeren tot de Magistraats BESTELLING in Vlaanderen. *Les Commissaires, les Seigneurs Deputez pour l'etablissement des Magistrats en Flandres.*

BESTEMD. part: van BESTEMMEN. Besloten, vastgesteld. *Arrêté, resolu, prefix.* 't Is een bestemde zaak. *C'est une chose arrêtée, resoluë.* Op de BESTEMDE, vastgestelde tyd verschyneu, aankomen. *Comparoître, arriver au temps prefix, au temps assigné.* Op de bestemde plaats komen. *Venir au rendez-vous.*

BESTEMMEN. v a. Beraamen, besluiten, vaststellen, afspreeken. *Resoudre, arrêter, concerter, stipuler.* De tyd en plaats bestemmen om van zaaken te spreeken. *Arrêter, concerter, fixer le temps & le lieu, convenir du temps & lieu pour parler d'affaires.* De BESTEMMING, vaststelling van tyd en plaats. *La stipulation, convention de temps & lieu.* f.

BESTEMOER, BESTEMOEDER. Grootmoeder, in de kinder styl. Ik gaa na myn bestemoer. *Je m'en vais chez ma grand' mere, chez ma mere grand'.* BESTEMOER, oude vrouw. *Bonne femme, vieille femme.* Bestemoer, is uw zoon t'huis? *Ma bonne femme, votre fils est il à la maison?*

BESTEN of BESTE werd in verscheide spreekwyzen gebruikt. Ten BESTEN, ten oorbaar van 't gemeen. *Pour le bien public, à l'avantage de la cause commune.* Iets ten BESTEN duiden, ten besten opneemen. *Prendre quelque chose en bonne part; envisager une chose du meilleur coté.* Tot uwen BESTEN, 't is gaerne geschied. gem: spr: *C'est à votre service, il n'y a pas dequoy.* Daar is voor u niet ten BESTEN, niet te haalen. *Il n'y a rien à faire, il n'y a rien à frire pour vous.* 't Overschot van de maaltyd aan de meiden en knegts ten BESTEN geeven. *Abandonner les restes du repas aux servantes & aux valets.*

BESTENDIG. Adj. Vast, duurzaam, wezentlyk. *Assuré, solide, durable, effectif.* Een bestendig weer. *Un temps assuré.* Een bestendig, wezentlyk geluk. *Un bonheur solide, effectif.* Eene bestendige, standvastige vrindschap. *Une amitié solide, constante.* Eene vaste en bestendige Vrede. *Une Paix solide & durable.* Bestendige, welgegronde gedagten. *Des pensées solides.*

BESTENDIGHEID. f. Duurzaamheid, geduurigheid, onveranderlykheid. *Solidité, fermeté, durée, constance.* f. De bestendigheid, onveranderlykheid van Gods beloften. *La fermeté des promesses de Dieu.* De bestendigheid, standvastigheid der vrindschap. *La solidité, la constance de l'amitié.* Daar is geen bestendigheid, geen vastigheid in 't geen hy onderneemd. *Il n'y a point de sureté, de solidité en ce qu'il entreprend.* Bestendigheid van gemoed. *Egalité, constance, fermeté d'ame.*

BESTENDIGLYK. Adv. Met bestendigheid. *Constamment, avec fermeté.*

BESTERVEN. v. n. Het met de dood bekoopen. *En mourir.* Le Pret: *besturf*, le Part: *besturven.* Hy meende het te besterven. *Il en pensa mourir.* Hy viel zoo hard, dat hy 't kort daar aan besturf. *Il tomba si rudement qu'il en mourut peu après.* 't Vleesch aan den haak laaten BESTERVEN, mals werden. *Laisser mortifier la viande au crochet.* BESTERVEN, bleek worden, verschieten. *Pâlir, changer de couleur.* Hy besturf als een dood. *Il pâlit comme un mort.*

BES-

Digitized by Google

BESTEVAAR, BESTEVADER. Grootvader in de platte styl. Goeden dag bestevaar. *Bonjour grand' pere, bonjour bon homme.* Het is bestevaars goed. gem: spr: *C'est le bien du grand pere, tout le monde y prétend, en arrache par où il peut.*

BESTEVENEN. v. n. Ergens na toe vaaren, de steven ergens na toe wenden. *Atteindre, gagner, faire route, porter le cap vers certain lieu.* Het schip zeilde Zuidwaarts om de Kaap te bestevenen. *Le vaisseau faisoit route vers le Sud pour gagner le Cap de Bonne Esperance.* Het eeuwig geluk BESTEVENEN, bejaagen, beoogen. *Viser au bonheur eternel; tuter à, tendre vers l'eternelle béatitude.*

't **BESTIAAL**, 't VEE. De hoorn- en wol-beesten. *Les bestiaux, les bêtes à cornes & à laine.*

't **BESTIER**, de bestiering, opvoeding van den jongen Vorst wierd hem aanvertrouwd. *La conduite, l'education du jeune Prince luy fut confiée.* 't BESTIER over minderjaarige hebben. *Avoir la Tutelle de mineurs.* 't BESTIER, de regeering van een Land. *Le gouvernement d'un Pays, d'une Province.* 't BESTIER, 't bewind der zaaken hebben. *Avoir la direction, l'administration, le gouvernement des affaires.* Daar valt over zyn BESTIER, zyn gedrag niet te zeggen. *Il n'y a rien à dire à sa conduite, à son comportement.* De BESTIERDER van 't vuurwerk. *Le conducteur, directeur du feu d'artifice.* BESTIERDER, opziender van een jong Vorst. *Conducteur, gouverneur d'un jeune Prince.*

BESTIEREN. v. a. Beheeren, beschikken. *Conduire, diriger, gouverner, regir.* Het werk; de onderneeming wel bestieren. *Conduire, diriger bien l'ouvrage, l'entreprise.* Een Stad, een Staat, een Koningryk bestieren. *Gouverner une Ville, un Etat, un Royaume.* De Jeugd wyzelyk bestieren. *Conduire, gouverner sagement la Jeunesse.* Zyne daaden naar den regel van Gods Wet bestieren. *Diriger ses actions selon la regle de la Loy de Dieu.* Zig kwaalyk BESTIEREN, kwaalyk gedraagen. *Se gouverner, se comporter mal.* De BESTIERING, 't bestier der zaaken in handen hebben. *Avoir la conduite, le gouvernement, la direction des affaires en main.* Onder de BESTIERING van een trouwe Voogd, van een wyzen opziender zyn. *être sous la conduite, la direction d'un fidelle Tuteur, d'un sage conducteur, gouverneur.* BESTIERSTER, Bewindhebster. *Directrice.*

BESTOKEN. part: van BESTEEKEN. *Attaqué, &c.* De vyand wierd dus van vooren en van agteren bestoken, aangetast. *L'ennemi fut ainsi attaqué par devant & par derriere.* Met een ruiker BESTOKEN of BESTEEKEN, vereerd, beschonken werden. *être régalé d'un bouquet, recevoir un bouquet en présent.* Den vyand BESTOKEN, besteeken, aanvallen. *Attaquer, insulter l'ennemi.*

BESTOLEN. part: van BESTEELEN. *Volé, pillé.* Bestolen werden. *être volé, pillé.*

BESTORMEN. v. a. Aanvallen, aangrypen. *Assaillir, attaquer, monter à l'assaut.* Een stad bestormen. *Attaquer une ville, donner assaut à une ville.* Iemand gaan BESTORMEN, onverwagt gaan bezoeken. *Aller surprendre quelqu'un, lui rendre visite à l'improviste.* Wy zullen u den eenen dag of den anderen komen bestormen. *Nous irons vous surprendre un de ces quatre matins.* Na de BESTORMING en verovering van 't Ravelyn. *Après l'attaque & la prise du Ravelin.*

BESTORTEN. v. a. Vuil of nat maaken. *Mouiller, salir.* Zyne kleederen in 't drinken bestorten. *Mouiller, salir ses habits en buvant; répandre la boisson, la liqueur sur ses habits.*

BESTORVEN. Adj. Ouderloos, vader- en moederloos *Orphelin, sans pere ni mere.* Een bestorve dochter. *Une orpheline, une fille sans pere ni mere.*

BESTORVEN. is ook het part: van BESTERVEN. Dat vleesch is nog niet genoeg bestorven. *Cette viande n'est pas encore assez mortifiée.*

BESTOVEN. part: van BESTUIVEN. *Couvert de poussiere.* Bestove schoenen en kousen. *Des souliers & des bas couverts de poussiere, souliers & bas poudreux.*

BESTRAALEN v. a Beschynen, straalen, lichten over en tegen iets. *Eclairer, regarder, lancer ses rayons contre &c.* Gelykerwys de Zon het Aardryk bestraald. *Tout comme le Soleil eclaire la Terre, repand ses rayons sur la Terre.* BESTRAALEN, verlichten. *Eclairer, illuminer.* Door Gods Geest bestraald worden. *être eclairé, illuminé par l'Esprit de Dieu.*

BESTRAATEN. v a Plaveyen, met steenen beleggen. *Paver.* Men spreekt van die weg te bestraaten. *On parle de paver ce chemin.*

BESTRAFFELYK. Adj. Bestraffens waardig, te bestraffen, te wraaken. *Condamnable, blamable.* Een bestraffelyke nalaatigheid. *Une négligeance condamnable, blamable.* BESTRAFFELYKHEID. f. Hoedanigheid van 't geen bestraffelyk is. *Qualité de ce qui est blamable, condamnable.*

BESTRAFFEN. v. a. Berispen, wraaken. *Blamer, censurer, condamner, reprendre.* Een ander mans doen bestraffen *Blamer, censurer, condamner les actions d'autrui.* De zonde met vinnigheid bestraffen. *Reprendre, censurer le vice avec vigueur.* BESTRAFFER, berisper, bediller. *Censeur, critique; celuy qui blame, qui reprend.* BESTRAFFING. f. Berisping, bedilling. *Censure, réprehension, réprimende, remontrance* f. Zagtzinnige, broederlyke bestraffing. *Réprehension douce; censure, réprehension fraternelle.* BESTRAFFING in Rechten. *Reprimende, correction.* f. *Châtiment en Justice.* m.

BESTRAFT. part: van BESTRAFFEN. *Censuré, repris.* Broederlyk, zagtelyk bestraft worden. *être censuré, repris fraternellement, doucement.* Hy is door 't Gerecht BESTRAFT, gekastyd geworden. *Il a été repris en Justice.* BESTRAFSTER, bedilster. *Celle qui censure, blame, reprend.*

BESTREEDEN. part: van BESTRYDEN. *Attaqué, assailli.* Van alle kanten bestreeden worden. *être attaqué, assailli de toutes parts.* In zyn gemoed BESTREEDEN, aangevochten worden. *être combattu dans son esprit.*

BESTREEKEN. part: van BESTRYKEN. Voy l'Infinitif.

BESTRIKT. Adj. Met strikken belegd, opgecierd. *Couvert, garni de rubans.* Bestrikte en bequikte meysjes. *Des filles chargées de rubans & autres parures.*

BESTRONT. Bevuild, met drek. *Embrené, breneux.* Een bestronte naars. *Un cul breneux.* Een bestront hembd. *Une chemise breneuse.*

BESTROOYEN. v. a. Bezaayen. *Joncher, parsemer.* De straaten met bloemen en groente bestrooyen. *Joncher les ruës de fleurs & de verdure.* De Bruid BESTROOYEN, de weg die de Bruid in 't uitgaan van haar huis bereed met palm en lovertjes bestrooyen, bezaayen. *Joncher de feuilles de pervenche & d'oripeau le chemin par où sort la Mariée en allant à l'Eglise.* Een wafel, een taart met suiker BESTROOYEN. *Repandre du sucre sur une gauffre, une tarte.* BESTROOYING van de Bruid &c. woord in 't Fransch zonder een talmagtige omreden niet uit te leggen.

BESTRUIVEN. v. a. Beschyten. *Salir, embrener.* Het kind heeft zig bestruift. *L'enfant s'est sali, gaté, a fait caca dans ses hardes; sa chemise.* Iemand BESTRUI-

STRÜIVEN, beſchyten, bedriegen. *Tromper, deniaiſer quelqu'un.* Zyn meid BESTRUIVEN, bezwangeren, met kind maken. *Engroſſer ſa ſervante.*

BESTRYDEN. v. a. BEVECHTEN. *Combattre, attaquer.* De vyanden moediglyk beſtryden. *Combattre l'ennemi courageuſement.* De ketters, de dwaalingen met al zyn kragt beſtryden. *Combattre les heretiques, combattre les erreurs de toute ſa force.* BESTRYDING der vyanden. *Attaque des ennemis.* f. BESTRYDING der ketterſe gevoelens. *Oppoſition aux ſentiments heretiques.* f.

BESTRYKEN. v. a. Beleggen, beſmeeren. *Crépir, enduire, graiſſer, frotter, etendre.* Le Pret: *beſtreek*, & le Part: *beſtreeken.* Een muur met kalk beſtryken. *Crépir, enduire un mur, couvrir un mur de plâtre.* Met pik, met teer beſtryken. *Enduire de poix, de goudron.* Een ſnee brood met boter beſtryken. *Etendre, graiſſer du beure ſur un morceau de pain.* Met honing, met zalf beſtryken. *Frotter avec du miel, avec de l'onguent.* De loopgraven, de affinyding met het geſchut BESTRYKEN, beſchieten in de lengte. *Enfiler la tranchée, enfiler le retranchement avec le canon, fouetter la tranchée, le retranchement avec le canon.*

BESTULVEN. v. a. Met ſtof dekken, laſtig vallen. *Couvrir, incommoder avec de la pouſſiere.*

BESTURVEN, BESTORVEN. part: van BESTERVEN. De man is het kort daar aan beſturven. *Il en eſt mort peu après.* Een BESTURVE wezen, beſturven aangezigt. *Un viſage pâle, deffait, un air mourant.* Hy was zoo beſturven dat hy niet ſpreeken kon. *Il etoit ſi pâle, ſi deffait, ſi ſaiſi qu'il ne pouvoit parler.* BESTURVEN vleeſch. *De la viande mortifiée.* Een BESTURVE Dochter is op BESTORVEN uitgelegt.

BESTUWEN. v. a zie STUWEN, vaſt pakken, in [illegible] dringen, perſen *Preſſer, empaquetter bien ſerré.*

BESTUUR. zie BESTIER. Geleide. *Conduite, direction* f. *Gouvernement.* m. De geen die 't beſtuur daar van had. *Celui qui en avoit la conduite, la direction.*

BESTUUREN. v. a. BESTIEREN, GELEIDEN. *Conduire, gouverner.* De zaak zoo wyzelyk, voorzigtiglyk beſtuuren dat... *Conduire ſi ſagement l'affaire que...*

BET. Adv. Dit woord werd ſomtyds voor *meer* genomen. *Plus, davantage.* Daar is nog bet van die ſoort. *Il y en a plus, il y en a encore davantage de cette ſorte.* Ik zou u nog wel bet konnen zeggen. *Je vous en pourrois bien dire davantage.* De Afſlager vraagd alvorens de koop toe te ſlaan, niemand niet bet? wie nog bet? *L'Officier des criées demande avant que d'arrêter le marché, perſonne n'en offre t-il davantage?* In't kolven zegt men ook, ſlaa AAN BET, ſlaa nog eens. *Chaſſez encore un coup, chaſſez encore une fois votre balle.*

BETAALEN. v. a. Geld geeven voor 't geen men gekogt, geleend heeft. *Payer.* Zyne ſchulden betaalen. *Payer ſes dettes.* Het gelag, zyn welkomſt betaalen. *Payer l'ecot, payer ſa bien venue.* Tot een duit toe betaalen. *Payer juſqu'à un denier, payer rubis ſur l'ongle.* Hy heeft my ondienſt gedaan, ik zal het hem BETAALEN, betaald zetten. *Il m'a rendu un mauvais office, je le payerai, j'en aurai ma revanche.* Ik zal hem met de zelfde munt betaalen. *Je le payerai en même monnoye.* Een wiſſelbrief te BETAALEN aan de order van... *Une Lettre de change payable à l'ordre de...*

BETAALER of BETAALDER. Een die betaald. *Payeur, celuy qui paye.* Een goed betaalder mag maauw dingen. *Un bon payeur à droit de bien marchander.* Een kwaa betaalder, een ſcherp maaner. ſpr: *Mauvais payeur, demandeur ſevere.*

BETAALING. f. Geldgeeving, voldoening van de ſchuld. *Payement.* m. Na de volkomene betaaling. *Après l'entier, le parfait payement.* Huisraad in betaaling geeven. *Donner des meubles en payement.*

BETAALMEESTER, BETAALS-HEER. *Payeur, celuy qui fait les payements.*

BETAAMELYK. Adj. Billyk, redelyk, gevoegelyk. *Convenable, juſte, raiſonnable, equitable, decent, bienſéant.* Het is betaamlyk dat de oudſte voorgaan. *Il eſt juſte, equitable, de la bienſéance que les plus vieux marchent devant.* Een betaamelyk, gevoeglyk middel. *Un moyen convenable, competant, ſortable.* BETAAMELYKHEID. f. Gevoeglykheid, billykheid. *Bienſéance, decence, equité* f.

BETAAMEN. v. n. Voegen, paſſen. *Convenir, ſéer, être bien ſéant, juſte.* Het betaamd den kinderen hunne Ouders, hunne Meerdere te eeren. *Il convient aux enfans d'honorer leurs Pere & Mere, leurs Superieurs.* Die dingen betaamen, voegen, paſſen geen Predikant. *Ces choſes là ne conviennent pas, ne ſont pas bienſéantes à un Miniſtre.* Dat ſtryd tegen het BETAAMEN, de betaamelykheid. *Cela choque la bienſéance, la decence.*

BETASTEN. v. a. Behandelen, ſommelen. *Tâter, manier, fouiller, patiner.* Een ſtof, een hoed betaſten. *Manier une etoffe, manier un chapeau.* De armen en borſten betaſten. *Manier les bras & les tetons, patiner.* Een dief BETASTEN, bevoelen, in de zakken taſten, voelen, zoeken. *Fouiller un larron, viſiter les poches d'un larron.* BETASTING, behandeling, ſommeling. *Maniement, fouillement, patinage.* m.

BETEEKENEN of BETEKENEN. v. n. Beduiden. *Signifier, vouloir dire.* Dat woord beteekend onbeſchaafd, onkundig &c. *Ce mot là ſignifie incivil, ignorant.* Zeg my de BETEEKENING, beteekenis, van die cyfferletters, van die zinnebeelden *Dites moy la ſignification de ces chiffres, de ces emblêmes.* Dat is 'er de regte BETEEKENIS van. *C'en eſt là la veritable ſignification.*

BETEEREN. v. a. Met teer beſtryken. *Goudronner, enduire de goudron.* De huid van een ſchip beteeren. *Goudronner le bordage d'un vaiſſeau.* BETEERD touwwerk. *Des cordages goudronnez, poiſſez.*

BETEMMEN. v. a. Bedwingen, beteugelen, tam, gedwee maaken. *Domter, dompter, reduire.* De wilde dieren betemmen. *Domter les animaux feroces.* Zyne driften, hartstogten BETEMMEN, bedwingen, overheeren. *Domter, vaincre ſes paſſions.* BETEMMING der wilde dieren. *Reduction des animaux ſauvages.* f.

BETER. lees BEETER. De *comparativus* of vergelykende trap van GOED. *Meilleur, meilleure.* Geef my beter laken, beter wyn, een betere pen, beter ink. *Donnez moy de meilleur drap, de meilleur vin, une meilleure plume, de meilleure encre.* Een beter leven leiden. *Mener une meilleure vie.* Hebt gy niet wat beters te doen, te zeggen? *N'avez vous rien de meilleur à faire, à dire?*

BETER, is ook de vergelykende graad van't bywoord WEL. *Mieux.* Beter ſchryven, beter ſpreeken, beter danſen als een ander. *Ecrire mieux, parler mieux, danſer mieux qu'un autre.* Het is beter te trouwen als te branden. *Il vaux mieux ſe marier que bruler.* Het was beter geweeſt'er niet te gaan. *Il eut mieux valu n'y pas aller.* Was 't niet beter dat gy zweeg? *Ne vaudroit il pas mieux que vous vous tuſſiez, ne feriez vous pas*

Digitized by Google

mieux de vous taire? Het is beter weer, ſchooner weer als giſter. *Il fait plus beau qu'hier.* Tegen zyn BETER weeten, voorbedagtelyk zondigen. *Pecher de guet à pens, de propos deliberé.*

BETEREN. v. n. lees BEETEREN. Beter vaaren. *Se porter mieux, être mieux.* De ziekte begind te beteren. *Le malade commence à ſe mieux porter.* Hy begind mooy te beteren. *Il ſe remet tout à fait bien.* Begind zyn zoon niet wat te BETEREN, beterſchap te toonen? *Son fils ne commence t-il pas à s'amender?* Hy bereid als ſcharbier op den tap. geſch: *Il s'amende à rebours, il empire au lieu d'amender.* Ik kan't niet BETEREN, niet helpen, waarom ging hy 'er, deed hy het? *Je ne ſçaurois qu'y faire, pourquoi y alloit-il? le faiſoit il?*

BETERHAND. Aan de beterhand zyn, beter zyn, van de ziekte opkomen. *Se trouver mieux, ſe remettre de la maladie, reprendre ſes forces.*

BETERHUIS, VERBETERHUIS. n. Huis daar krankzinnige en lichtmiſſen in opgeſloten worden. *Maiſon de correction dans laquelle on renferme des frenetiques & des garnements.* Hy is te Delft in't beterhuis. *Il eſt renfermé à Delff.*

BETERSCHAP. f. BETERING. Opkoming, als men van een zieke ſpreekt. *Amendement.* m. *changement en bien, en parlant d'un malade.* Zoo lang 'er geen BETERSCHAP, geen beter gedrag in hem beſpeurd word. *Tant qu'on ne remarquera point d'amendement, de meilleure conduite en lui.*

BETER WEETEN. n. Bewuſtheid, mede weeten. *Connoiſſance, conſcience.* f. Tegen zyn beter weeten aan zondigen. *Pecher contre ſa conſcience, contre ſes lumieres, pecher de guet à pens.*

BETEUGELEN. v a. Betemmen, dwingen. *Dompter, retenir en bride, refrener, reprimer.* Een paard beteugelen. *Tenir un cheval en bride; dompter, gourmauder un cheval.* Zyne hartstogten beteugelen. *Reprimer ſes paſſions, tenir ſes paſſions en bride.*

BETEUGELING, wederhouding, bedwinging van een paard door gebit en teugel. BETEUGELING zyner hartstogten.

BETEUTERD. Adj. Ontroerd, ontſteld, verlegen, beangſtigd. *Troublé, interdit, embarraſſé, confus.* Ik vond hem zoo beteuterd. *Je le trouvai ſi troublé, ſi interdit, ſi embarraſſé, deconcerté.* BETEUTEREN. v. a. Ontroeren, ontſtellen, verlegen maaken. *Troubler, rendre confus, embarraſſer.* Dat diend maar om de kinderen te beteuteren. *Cela ne ſert qu'à troubler, embarraſſer les enfans.* BETEUTERING of BETEUTERDHEID. f. Ontroering, ontſtelling, angſt, verbaasdheid. *Trouble, embarras, faiſiſſement.* m.

BETIGTEN, BETICHTEN. v. a. Betygen, beſchuldigen, aanklaagen. *Accuſer, denoncer, deferer.* Iemand van ontrouw, van dieſtal betigten. *Accuſer quelqu'un d'infidelité, de larcin.* BETIGTER, aanklaager, beſchuldiger, aanbrenger. *Accuſateur, denonciateur, delateur.* De BETIGTIGING, vernietiging wederleggen. *Detruire, refuter l'accuſation.* BETIGSTER, aanklaagſter. *Accuſatrice, delatrice.*

BETIMMEREN. v. a. Voltimmeren, digt aan malkanderen timmeren. *Remplir de maiſons, bâtir près à près.* De opene-, de ledige plaatſen betimmeren. *Remplir les eſpaces vuides.* Iemands licht BETIMMEREN, door het optimmeren van een huis, het ophaalen van een muur &c. *Oter, bouther le jour de quelqu'un, en bâtiſſant une maiſon, en rehauſſant une muraille &c.* Iemands licht betimmeren, iemands eer, roem verdooven, boven hem uitſteeken. *Faire ombre à quelqu'un; ſurpaſſer, effacer quelqu'un, obſcurcir ſon merite.*

BETONIE. f. Nies- of herſſen-kruid, in 't Latyn *Betonica* genaamd. *De la Betoine, herbe amie du cerveau.* f.

BETOOGEN. zie BEWYZEN. Aantoonen. *Demonſtrer, prouver.* BETOOGING, bewyzing, aantooning. *Demonſtration, preuve.* f.

BETOOMEN. v. a. Inteugelen, wederhouden. *Refrener, reprimer, retenir.* Zyne hartstogten betoomen. *Refrener, reprimer, retenir ſes paſſions.*

BETOOND. part: van BETOONEN. *Temoigné, montré, marqué.* Betoonde vrindſchap erkennen. *Reconnoitre l'amitié qu'on nous a temoignée.*

BETOONEN. v. a. Bewyzen, doen blyken. *Montrer, marquer, temoigner.* Veel moed, veel iever betoonen. *Montrer, marquer, temoigner beaucoup de courage, beaucoup de zele.* Iemand vrindſchap betoonen. *Marquer, temoigner de l'amitié à quelqu'un.* BETOONING, bewyzing van dapperheid, van iever. *Temoignage.* m. *Marque, preuve de valeur, de zele.* f. BETOONINGEN van vrindſchap. *Des temoignages, des demonſtrations d'amitié.*

BETOVERD. part: van 't volgende Werkw: *Enſorcellé, enchanté.* Een betoverd Hof. *Un Palais enchanté.*

BET-OVERGROOTVADER. *Triſayeul, Pere du biſayeul.*

BETOVEREN. v. a. Inneemen, bekooren, bevangen, ongezond maaken, door toverteekens &c. *Enſorceller, enchanter.* Daar is iets vreemds in zyne ziekte, 't is of hy betoverd is. *Il y a quelque choſe d'etrange dans ſa maladie, on diroit qu'il eſt enſorcellé.* Dat vrouwmenſch is ſchoon en arg, zy zal hem BETOVEREN, verlokken. *Cette femme eſt belle & artificieuſe, elle l'enchantera.* De oude Romans zyn vol BETOVERINGEN, toverwerken. *Les anciens Romans ſont pleins d'enchantements.*

BETRAAND. Beweend, nat van traanen. *Baigné, mouillé de pleurs, de larmes.* Betraande oogen. *Des yeux baignez de pleurs, de larmes.*

BETRAANEN. v. a. Beſproeyen, met traanen nat maaken. *Baigner, mouiller de larmes.* Zyn bed betraanen. *Baigner ſon lit de larmes.*

BETRAGTEN. v. a. Poogen, bejaagen, zoeken, tragten na te komen, te volbrengen. *Tâcher de faire.* Zyn pligt betragten, zyn pligt poogen te doen. *Tâcher de s'acquiter de ſon devoir.* Iets met vlyt, met iever betragten. *Rechercher quelque choſe avec zele.* 't Gemeene beſt betragten. *Chercher le bien public, tâcher de procurer le bien public.* De BETRAGTING, 't bedryf van een Chriſten-menſch. *La vie, le comportement d'un Chretien.* De BETRAGTING van 't gemeene beſt. *L'etude, la recherche du bien public.*

BETRALIËN. v. a. Met tralliewerk voorzien, afſchutten. *Griller, garnir, pourvoir de grilles.* De venſters betraliën, om de vryers te ſtuiten. *Griller les fenêtres, pour arrêter les galants.*

BETRAPPELEN. v. a. Betrappen, betreeden, treeden, gaan over iets. *Fouler, marcher, paſſer deſſus quelque choſe.* De meſt, 't zand betrappelen. *Fouler le fumier, le ſable; marcher deſſus le fumier, deſſus le ſable.*

BETRAPPEN. v. a. Verraſſen, vangen, vatten. *Attraper, ſurprendre.* Iemand op leugens betrappen. *Attrapper quelqu'un, ſurprendre quelqu'un en menſonge.* Een dief op de daad betrappen. *Attrapper un larron, prendre un voleur ſur le fait, en flagrant delit.* BETRAPPING, verraſſing *Surpriſe.* f. Op heeter daad BETRAPT werden. *être pris en flagrant delit.*

BETREEDEN. v. a. Met voeten betrappen. *Fouler, marcher*

cher deſſus. Le Pret: *betrad*, le Part: *betreeden.* Het vaſte land betreeden *Marcher ſur la terre ferme.* Het pad der deugd betreeden. fig: *Marcher dans le chemin de la vertu.* Den weg voor iemand BETREEDEN, iemand ergens in voorgaan. *Frayer le chemin à quelqu'un, luy ſervir d'exemple en quelque choſe.* Die weg, dit ſpoor werd weinig BETREEDEN, begaan, bewandeld. *Ce chemin eſt peu frequenté, battu.* 't Is een BETREEDE, gebaande weg. *C'eſt un chemin battu, frayé.*

BETREFFEN. v. a. Aangaan, belangen, raaken. *Concerner, regarder, intereſſer.* Le Pret: *betrof*, le Part: *betroffen.* Zaaken die 's Lands beſtier, de Kerkelyke tugt betreffen. *Des choſes qui concernent le gouvernement du Pays, la diſcipline Eccleſiaſtique.* Dat betreft my niet. *Cela ne me regarde, ne me touche point.*

BETREKKEN. v. a. Roepen, doen komen, wikkelen. *Tirer, citer, intriguer.* Le Pret: *betrok*, le Part: *betrokken.* Iemand in Regten betrekken, een geding aandoen. *Tirer quelqu'un en Juſtice; intenter, faire un procès à quelqu'un, plaider quelqu'un.* De zaak voor den hoogen Raad BETREKKEN, overbrengen. *Evoquer la cauſe devant le Grand Conſeil.* Iemand in een netelige, in een moeyelyke zaak BETREKKEN, wikkelen, verwarren. *Intriguer, embarquer, engager quelqu'un dans une affaire epineuſe, difficile.* Iemand BETREKKEN, op iemand trekken, Wiſſels ten laſten van iemand maaken. *Tirer ſur quelqu'un, faire des Lettres de change à la charge de quelqu'un.*

BETREKKEN. Inneemen. *Prendre, entrer.* De winterkwartieren betrekken. *Prendre les quartiers d'hyver, entrer en quartier d'hyver.* De voorſteden in de ſtad BETREKKEN, inſluiten, vervatten. *Comprendre, renfermer les fauxbourgs dans la ville.* De lugt begind te betrekken, te benevelen. *Le temps commence à ſe couvrir.* BETREKKING van een geding voor een hooger Vierſchaar, hooger Hof. *Evocation d'une cauſe, d'un procès devant un plus haut Tribunal.* f. BETREKKING, inwikkeling van iemand in een netelige zaak. *Engagement de quelqu'un dans une affaire epineuſe, difficile.* m. BETREKKING der Voorſteden in de Stad. *Incorporation des Fauxbourgs dans la Ville* f. BETREKKING van de lugt. *Obſcuriſſement de l'air.* m.

BETREUREN. v. a. Beklaagen, beweenen. *Pleurer, regretter, deplorer.* 's Vorſten dood betreuren. *Pleurer, regretter la mort du Prince.* 't Ongeluk zyns Vaderlands betreuren. *Deplorer le malheur de ſa Patrie.*

BETREURLYK. Adj. Beklaaglyk, beweenlyk. *Deplorable, qui merite d'être pleuré, regretté.* Een betreurlyk ongeval. *Un accident, un malheur deplorable.*

BETROEVEN. v. a. Met troef bannen, beleggen. *Jetter de l'atout, couper d'une triomfe.* De kaart is betroeft. *On a jetté, on a mis de l'atout deſſus la carte.*

BETROKKEN. part: van BETREKKEN. *Tiré, evoqué, intrigué.* In Rechten betrokken werden. *être tiré en Juſtice.* Ik wil daar niet in BETROKKEN, behaald werden. *Je ne veux pas être mêlé, intrigué là dedans.* De lugt is zoo BETROKKEN, wy zullen regen hebben. *Le temps eſt ſi couvert, nous aurons de la pluye.*

BETROUWEN. v. a. Vertrouwen, aan of toevertrouwen. *Confier, commettre.* Iemand iets van aangelegendheid betrouwen. *Confier quelque choſe de conſequence à quelqu'un.* Op God betrouwen, vertrouwen. *Se confier en Dieu, mettre ſa confiance en Dieu.* Zig op een nagrys BETROUWEN, vertrouwen, veilig agten. *Se fier ſur la glace d'une nuit.* Al zyn BETROUWEN, vertrouwen op God ſtellen. *Mettre toute ſa confiance en Dieu.* De BETROUWING, vertrouwing van zyn geheim aan een vrind. *La confiance de ſon ſecret à un ami.*

BETTEN. v. a. Stooven, bevochtigen, natmaaken: als men van wonden en kneuzingen ſpreekt. *Baſſiner, humecter.* Een wonde betten. *Baſſiner une playe.*

BETUIGEN. v. a. Betoonen, bewyzen. *Temoigner, marquer.* Iemand vrindſchap betuigen. *Temoigner, marquer de l'amitié à quelqu'un.* Openlyk zyn ongenoegen betuigen. *Temoigner, marquer ſon mecontentement en public, ouvertement.* BETUIGING, betooning van berouw, van leetweezen. *Temoignage.* m. *marque, demonſtration de regret, de repentir.* f.

BETUINEN. v. a. Omheinen, als een tuin omringen, beſluiten. *Enclorre, entourer.* Een perk betuinen. *Enclorre, entourer un part, fermer un parc avec des paliſſades.* BETUINING, omheining. *Cloture.* f. *Enclos.* m.

BETWEETER. Wysneus, ſchoolgeleerde, albedil, laat-dunkende gek. *Un preſomptueux qui penſe en ſçavoir plus qu'un autre, un pedant, un cuiſtre.*

BETWIST. part: van BETWISTEN. *Conteſté, diſputé, debattu.* Een betwiſte zaak. *Une choſe conteſtée, diſputée, debattue.* BETWISTELYK. Adj. Dat te betwiſten is. *Diſputable, conteſtable* Een betwistelyk hoofdpunct. *Un point conteſtable, que l'on peut debattre, controverſer.*

BETWISTEN. v. a. Tegenſpreeken. *Conteſter, diſputer, debattre, controverſer.* Iemand een erfenis, den voorrang betwiſten *Conteſter, diſputer à quelqu'un une ſucceſſion, le rang, le pas.* Een Geloofspunct betwiſten, voor en tegen ſpreeken. *Debattre, conteſter, controverſer un article de Foy.* BETWISTER, tegenſpreeker. *Diſputant, conteſtant, debatteur.* BETWISTING van een erfenis aan iemand *Conteſte, debat contre quelqu'un pour une ſucceſſion.* m. Betwisting van een vraagſtuk of Schoolſtelling. *Diſpute.* f. *conteſte, debat pour une queſtion de l'Ecole.* m.

BETYEN. v n. Begaan. *Faire, agir.* Iemand laaten betyen. *Laiſſer faire, laiſſer agir quelqu'un.* Laat my maar betyen. *Laiſſez moy faire ſeulement.*

BETYGEN. v. a. BESCHULDIGEN, BETIGTEN. *Accuſer, charger.* Iemand van dieſtal betygen. *Accuſer quelqu'un de larcin.* BETYGING zie BESCHULDIGING. *Accuſation* f.

BEU, woordjen in den zin der volgende ſpreekwyze gebruikelyk. Ik ben die koſt moe en *beu* gegeeten, ik ben 'er zat van, tot walgens toe van verzadigd. *Je ſuis ſaoul, raſſaſié de ce mets là; j'en ay tant mangé qu'il me monte à la gorge, qu'il me pût au nez.*

BEUGEL. m. Ring, poortring, halve ring *Paſſe.* f. *Demi-cercle, anneau en arc, en façon de porte.* m. De bal, de kloot door den beugel ſpeelen, jaagen. *Faire paſſer la bille, la boule par le cercle, par l'anneau, par la paſſe.* Dat kan niet door den beugel, dat is te grof. *Cela n'eſt pas pardonnable, cela va trop loin.*

BEUGEL of halsring van een hond. *Colier, cercle autour du col d'un chien.* m. De beugel daar de misdaadige aan de geeſſelpaal in geſlooten werd. *Cercle qui ſe ferme à la ceinture du criminel qu'on fouette attaché à un poteau.* Een tas met een zilvere beugel. *Une bourſe avec un cercle d'argent.* De BEUGEL van een degen geveſt. *La branche d'une garde d'epée.*

BEUGELBAAN, KLOSBAAN, met een beugel aan ieder end. *Jeu de boule, à chaque bout duquel il y a une paſſe, une porte de fer &c.* m.

BEUGELSTOEL. Rugſtoel, een leunſtoel. *Chaiſe à dos & à bras, chaiſe de commodité.* f.

BEU-

Digitized by Google

BEUGELTAS. T as met een knipſlootje toegaande. *Bourſe à reſſort, bourſe attachée à un demi cercle d'argent.* f.

BEUKELAAR is zoo veel als SCHILD in de Poëtiſche ſtyl. *Ecu, bouclier.* m. Met zwaard en beukelaar gewapend. *Armé d'epée & de bouclier.*

BEUKEN. v. a. Kloppen, ſlaan. *Battre, frapper.* Stokvis beuken. *Battre du Stocfis, de la morue ſeche.* Hy wierd gebeukt als ſtokvis. gem: ſpr: *Il fut battu comme plâtre.* Iemand met knuppels dood BEUKEN, dood ſlaan. *Aſſommer quelqu'un à coups de bâton.* BEUKERY. f. zie BATTERY. *Baterie* f.

BEUKENBOOM. m. Eikenbreed blad, ſoort van eikenboom met een hooge en gladde ſtam. *Hêtre, heſtre, fouteau* m. Beukenbooms hout klapt veel in 't vuur. *Le hêtre, le bois de heſtre petille beaucoup au feu.* BEUKENBOSCH, boſch met beukenboomen beplant. *Foreſt de heſtres, plantée de hêtres.* f.

BEUKHAMER. Klophamer. *Maillet, maillot.* m. *Mailloche* f. Een houte beukhamer *Un maillet, une mailloche de bois.* Een yzere beukhamer, een mooker. *Une maſſe* ou *un marteau de fer.*

BEUL. Scherprechter. *Bourreau, maître des hautes oeuvres.* Door beuls handen ſterven. *Mourir par la main du bourreau.* De beulsknegt. *Le valet du bourreau.* BEULIN, beulsvrouw. *Bourelle, la femme du bourreau.* BEULSKIND. *Enfant du bourreau.* Dit laatſte werd ſcheldender wyze voor *ſchavuit, gaauwdief* gezegt.

BEULING. Gevulde darm, varkens darm met iets eetbaars opgevuld. *Boudin.* m. Beulingen maaken, beulingen ſtoppen. *Faire du boudin, emplir du boudin.* Bloedbeuling. *Du boudin à la Françoiſe, rempli de ſang &c.* Gortebeuling. *Du boudin de gruau, boudin rempli de gruau, de pain d'epice &c.* 't Is een bloedbeuling, een kruk. *C'eſt une mazette, un pauvre cancre, un malitorne.* BEULING of VRONG. aan 't vrouwe hulſel. *Bourlet à la coëffure d'une femme.* m. Beuling *of* vrong over de heupen, daar de rokken over hangen. *Bourlet autour des hanches par deſſus lequel les jupes pendent.*

BEUN. f. Plaats daar de vis in een ſchuit &c. levendig gehouden werd. *Reſervoir.* m. *Boutique dans laquelle on garde le poiſſon en vie.* f. De beun is leeg. *Le reſervoir eſt vuide.*

BEUN, werd by de Weſtfalingen en Hamburgers voor VLIERING of ZOLDER gezegt. *Galetas, grenier.* m. Gelyk 't volgende woord wyſt.

BEUNHAAS of BEUNAAS. Snyders gaſt die zonder oorlof van 't Gild op de zolders en beſlote kamers, in Burgerhuizen te Hamburg &c. zyn handwerk bedektelyk bedryft. *Chambrelan, garçon tailleur, couturier qui travaille en cachette chez les Bourgeois à Hambourg &c.*

BEUNHAAS, in Amſterdam; een die zig met beunhaazen, maakelen, koopſluiten bemoeyd, zonder gezwoore Maakelaar te zyn. *Courtier à la derobée, courtier paſſe-volant, courtier ſans baguette, ſans authorité du Magiſtrat.*

BEUNHAAZEN of BEUNAAZEN. Buiten kennis van 't Gild zyn handwerk of handel dryven. *Exercer ſon metier ſans avoir la franchiſe de la Communauté, ſans être avoué de la Confrairie.* BEUNHAAZEN, in Amſterdam, werd voornamentlyk voor bedektelyk maakelen, koopſluiten genomen. *Faire le metier de Courtier, ſe mêler de courtage ſans aveu du Magiſtrat, ſans être courtier juré.* Hy wind de koſt met BEUNHAAZEN, maakelen. *Il fait le metier de Courtier, il fait l'agioteur, l'entremetteur.*

BEUNVIS. f. Vis in een beun levendig bewaard. *Du poiſſon gardé en vie dans le reſervoir, dans la boutique du pêcheur.*

BEUREN v.n. GEBEUREN, GESCHIEDEN. *Arriver, avenir.* En als 't eens beurde dat de koop brak *Et s'il arrivoit que le marché manquât, ſe rompît.* Geld BEUREN, ontfangen. *Recevoir, toucher de l'argent.* Dat mag my niet BEUREN; zoo veel eer, geluk komt my niet toe. *Cela ne m'eſt pas permis; à moy n'appartient pas tant d'honneur, de fortune.* 't Zyn BEURLYKE, gebeurlyke zaaken. *Ce ſont des choſes qui peuvent arriver.*

BEUREN. Tillen. zie OPBEUREN. *Soulever, enlever.*

BEURS. f Geldzak. *Bourſe, poche à mettre, à ſerrer de l'argent.* f. De hand in de beurs ſteeken. *Mettre la main à la bourſe.* Zyn beurs leegen. *Vuider ſa bourſe.* Een gemeene beurs hebben. *Avoir bourſe commune.* De Veerſchippers vaaren in een BEURS, deelen onder malkander. *Les bâteliers d'ordonnance ne font qu'une bourſe enſemble.* De beurs draagen, de beurs houden, de beurs regeeren. *Porter, tenir, gouverner la bourſe.* Malkander met de geſloote beurs betaalen. gem: ſpr: *Se payer ſans bourſe delier.* Iemand in de beurs kaſtyden, ſtraffen. *Châtier, punir quelqu'un par la bourſe.* Iemand zyn beurs luizen. *Voler, piller la bourſe de quelqu'un.* Een goud-BEURS, beurs of beursje daar goude munt in bewaard word. *Bourſe garnie d'eſpeces d'or, de ducats* ou *d'autre monnoye d'or.* Een ſtok-BEURS, ſtyve beurs, groote ouwerwetſe beurs. *Une bourſe froncée, à la vieille mode.* Over honderd jaar zal men zoo veel om de beurs koopen als nu om het geld. ſpr: *Dans cent ans on ſera autant de la bourſe qu'à cette heure de l'argent*; pour dire, *il faut ſe ſervir de ſon argent quand on en a.*

BEURS. Verzamelplaats der kooplieden. *Bourſe, place d'aſſemblée pour les marchands.* De Beurs van Antwerpen, van Londen, van Amſterdam. *La Bourſe d'Anvers, de Londres, d'Amſterdam.* Wy zullen malkander op de Beurs zien, ſpreeken. *Nous nous verrons, parlerons en Bourſe.* Hy mag daar mede wel op de Beurs komen, hy hoeft het zig niet te ſchaamen. *Il n'a que faire d'en rougir, il peut aller par tout la tête levée.*

BEURS of BEURZIG. Adj. Van binnen verrot, bedurven. *pourri, mol, mou, gâté.* Beurſe peeren, beurzige peeren. *Des poires pouries, poires molles, gâtées.*

BEURS-DRAAGER. Beurshouder, die de beurs regeerd. *Bourſier, depenſier.*

BEURSE-SNYDER of BEURZE-SNYDER, gaauwdief. *Coupeur de bourſe, filou.* Parys is vol beurſe-ſnyders. *Paris eſt plein de coupeurs de bourſes.*

BEURSJE. n. Kleine beurs. *Petite bourſe.* f *Bourſon.* m. Dat is een zoet, een lief beursje. *Voila une jolie bourſe.* Een binnebeursje, dy-zakje. *Un petit gouſſet, un bourſon.*

BEURSKLOK. f. Klok die de Koopluiden naar de Beurs roept. *Cloché de la Bourſe.* De Beursklok luid nog. *La cloche de la Bourſe ſonne, tinte encore.*

BEURSKNEGT. Dienaar der Kooplieden, oppaſſer van de Beurs &c. *Valet de la Bourſe, officier préposé à entretenir la Bourſe propre &c.*

BEURSTYD. m. Tyd op welke de Koopluiden vergaderd zyn. m. *Temps de la Bourſe, temps d'aſſemblée pour les Marchands.* Voor, na Beurstyd eeten. *Dîner avant, après la Bourſe.*

BEURSVAATJE. n. Kruidtonnetje, boven met een leere beurs of zak toegebonden, op dat 't geen vonken invallen. *Barrillet à poudre fermé enhaut par une bourſe.*

BEURT. f. Rang naar vervolg. *Tour, rang alternatif.* m. De pleitzaaken volgens rol beurten oproepen. *Appeller*

Digitized by Google

peler les cauſes à tour de roole. 't Was de beurt van den Heer D. om voor te zitten. *C'etoit le tour à Monſr. D. à préſider.* Ik zal op myn beurt ook ſpreeken, miſſchien. *Je parlerai auſſi à mon tour, peut-être.* Zy zullen beurt om beurt, of by beurten het Leger gebieden. *Ils commanderont l'Armée tour à tour, alternativement, ils rouleront enſemble.* Smakken, gooyen om de beurt, gelyk de ſleepers, waagenaars &c. *Jouer aux dez pour voir qui ſera employé, preferé, qui aura le tour.* De beurt winnen. *Gagner le tour, amener le plus de points.* Beurten houden om iemand te plaagen. *Se relever, ſe relayer pour tourmenter quelqu'un.* Aan de BEURT leggen, aan de wal of kaay leggen, om de waaren in te neemen. *être de tour pour charger, pour prendre les marchandiſes à bord, être en charge.* Schipper N. leid nu aan de beurt om op Hamburg, op Londen, op Rouaan te vaaren. *Cap: N. eſt à préſent en charge pour Hamb:, pour Lond: pour R:* De Lotery van A. van B. leid nu aan de beurt, zal nu eerſt getrokken werden. *La Loterie de A. de B. tirera la premiere, eſt de tour à préſent.*

BEURTMAN. Schipper diens beurt het is om eerſt af te vaaren. *Capitaine, patron de vaiſſeau qui eſt de tour, qui doit partir le premier pour certaine Ville.* BEURTMAN werd eigentlyker van 't beurtſchip verſtaan. *Vaiſſeau, bâtiment, navire en charge pour quelque endroit.* Ik voer met de Beurtman op Londen, op Hamburg. *Je fis le voyage, le trajet avec le vaiſſeau marchand pour Hambourg, pour Londres; je m'embarquai dans le* Beurtman *de Londres, de Hambourg.*

BEURTSCHIP. n. Vragtſchip, aan de beurt leggende, of op zekere vaſte tyd afvaarende. *Vaiſſeau, bâteau marchand en charge pour quelque endroit, ou partant à certain temps prefix pour quelque endroit.* BEURTSCHIPPER, Schipper op een beurtſchip. *Capitaine, pâtron, maitre d'un bâtiment qui navige, voyage dans certain temps prefix.*

Te BEURTVALLEN. v.n. Toekomen, geſchieden. *Arriver, echeoir, tomber en partage.* Dat is hem door 't lot te beurt gevallen. *Cela lui eſt arrivé, echeu, tombé en partage par le ſort.* De jongſte mogt hem wel te beurt vallen. *La plus jeune, la cadette pouroit bien luy tomber en partage, il pourroit bien epouſer la cadette.*

BEURTVALLIG. Adj. Gevallig, gebeurlyk, onzeker. *Caſuel, fortuit, incertain.* 't Zyn beurtvallige zaaken. *Ce ſont des choſes caſuelles.* De BEURTVALLIGHEID, gebeurlykheid, onzekerheid der aardſe zaaken. *La viciſſitude, l'incertitude des choſes terreſtres.*

BEURZIG. Adj Week, rot van binnen. *Mol, mou, pourri, gâté en dedans.* Beurzige peeren, appelen. *Des poires, des pommes molles, pouries.*

BEUZELAAR. Futſelaar, talmer. *Vetillard, lanternier, tracaſſier, lambin.* 't Is een olyke beuzelaar. *C'eſt un franc vetillard, un lanternier.* 't Is een BEUZELAARSTER, futſelaarſter, talmſter. *C'eſt une lambine, ravaudeuſe, lanterniere.*

BEUZELAARY. f. Wisje wasje, futſelaary, grol. *Vetille, bagatelle, niaiſerie, badinerie.* f. Wat heb ik met die beuzelaaryen te doen? *Qu'ai-je à faire de ces vetilles, bagatelles, niaiſeries?*

BEUZELAGTIG. Adj. Iedel, onnut. *Frivole, vain.* Beuzelagtige uitſtrooyſels. *Des bruits frivoles, malfondez.*

BEUZELEN. v.n. Futſelen, talmen. *Vetiller, tracaſſer, niaiſer, paſſer le temps à des bagatelles, s'amuſer à la bagatelle.* Hy doed niet als beuzelen. *Il ne fait que vetiller, tracaſſer, lambiner, niaiſer, niveler.*

BEUZELING. f. Wisjewasje, beuzelaary. *Bagatelle, niaiſerie, badinerie, vetille, fadaiſe.* f. Om een beuzeling kwaad worden, harrewarren. *Se fâcher, ſe quereller pour une bagatelle, une vetille, un rien.*

BEUZELKRAAM. Poppegoeds kraam &c. *Boutique de poupetier.* f. *boutique remplie de poupées & d'autres babioles* ou *jouets d'Enfant.*

BEUZELKRAAMER. Een die poppegoed &c. op de Markten te koop heeft. *Un marchand de poupées & de babioles.* Een BEUZELKRAMER, een beuzelaar, zotskap. *Un diſeur de riens, un bavard, conteur de ſornettes, de balivernes.*

BEUZELPRAAT. Kinderklap, zotsklap. *Des niaiſeries, des bagatelles, des raiſons de bibus, ſornettes, contes bleus.* Een BEUZELPRAATER, beuzelaar, kaakelaar. *Un bavard, conteur de ſornettes, diſeur de riens.*

BEUZELWERK. n. Kinderwerk, wisjewasje. *Badinerie, niaiſerie, bagatelle, nivellerie.* f Dat is maar beuzelwerk. *Ce n'eſt que badinerie, que niaiſerie, nivellerie, que du temps perdu & de la peine perduë.*

BEVAARBAAR. Adj. Dat bevaaren kan worden. *Navigable.* Een Rivier bevaarbaar maaken. *Rendre une Riviere navigable.*

BEVAAREN. v.a. Vaaren over of door. *Aller, naviguer, voguer.* Een Rivier bevaaren, daar met ſchuiten en ſcheepen over vaaren. *Aller en bateau, naviguer ſur une Riviere.* Hy heeft al lang de Zee BEVAAREN, togten op Zee gedaan. *Il a longtemps hanté la Mer, il y a longtemps qu'il hante, frequente la Mer.* BEVAAREN of ervaare Bootsgezellen. *Des matelots experts, des gens emmarinez, des matelots qui ont longtemps hanté la Mer, qui ont le pied marin.*

BEVAL, 't *preteritum* van BEVEELEN. De Veldheer beval voort op te breeken. *Le General commanda de decamper incontinent.*

BEVALLEN. v.a. Gevallen, behaagen, aanſtaan. *Plaire, agréer, divertir.* Le Pret: *beviel,* le Part: *bevallen.* Gy hebt het nieuwe Blyſpel gelzien, hoe bevalt het u? *Vous avez vû la nouvelle Comedie, comment la trouvez vous?* Hy deed wat hy konde om haar te BEVALLEN, te behaagen. *Il fit tout ce qu'il put pour lui plaire, lui être agréable, s'en faire aimer.*

BEVALLEN. v.n. In de kraam komen, kraamen. *Accoucher.* Zy kwam van een zoon in de kraam te bevallen. *Elle vint à accoucher d'un garçon.* Na 't BEVALLEN, de BEVALLING, 't in de kraam komen van hare Majeſteit. *Après l'accouchement de ſa Majeſté.* Zoo draa de jonge vrouw BEVALLEN was. *Dès que la jeune femme fut accouchée.*

BEVALLIG. Adj. Aanvallig, lieftaalig, aangenaam. *Agréable, joli, aimable, gentil, bien fait, qui a de l'agrément.* Een bevallig kind. *Un agréable, un joli, un aimable enfant.*

De BEVALLIGHEDEN, aanminnigheden van een jonge maagd. *Les agréments, les charmes, attraits, appas d'une jeune fille.* m. pl. De drie BEVALLIGHEDEN, de *Charites* ofte *Gracien* der Griekſche en Latynſche Dichters, waaren de drie Godinnen Aglaya, Thalia en Euphroſine, dochters van Jupiter en Venus. *Les trois Graces* ou *les Charites Aglaye, Thalie & Euphroſine, filles de Jupiter & de Venus.*

BEVALLIGHEID. Adj Aangenaamheid, ſchoonheid, aanminnigheid. *Agrément.* m. *Beauté, bonne grace.* f. De bevalligheid des aangezigts. *L'agrément.* m. *la beauté du viſage.* f. De bevalligheid, aardigheid van 't onderhoud, des geſpreks. *L'agrément, la douceur de*

Digitized by Google

de l'entretien, de la conversation. Zy doed alles met zoo veel bevalligheid. *Elle fait tout de si bonne grace, avec tant de grace.*

BEVALLIGLYK. Adv. Cierlyk, aangenaamlyk. *Agréablement, de bonne grace.*

BEVANGEN. v. a. Aankomen, op 't lyf komen. *Saisir, attaquer.* Le Pret: *beving*, le Part: *bevangen.* Iemand door vrees bevangen, een schrik op 't lyf jaagen. *Saisir quelqu'un de peur.* Door de vrees, door de koorts, de koude BEVANGEN worden. *être saisi de la peur, de la fievre, du froid.* Door den slaap, den wyn bevangen zynde. *Etant pris du sommeil, du vin.* BEVANGDHEID of BEVANGING. f. Ontroering, beroerte, benaauwdheid. *Saisissement, etoussement.* m. *Apoplexie.* f.

BEVATTELYK. zie BEGRYPELYK. Verstaanbaar. *Intelligible, aisé à comprendre.* Een klaare en bevattelyke styl. *Un style clair & intelligible.* BEVATTELYKHEID f. Hoedanigheid van 't geen bevattelyk is. *Qualité de ce qui est intelligible, aisé à entendre.*

BEVATTEN. v. a. Begrypen, verstaan. *Comprendre, entendre.* Ligtelyk bevatten 't geen de meester zegt. *Comprendre aisément ce que le maître dit.* Dat is te zwaar om te bevatten. *Cela est trop difficile à entendre, à comprendre.*

BEVATTEN. Vervatten, in zig besluiten. *Comprendre, contenir, renfermer en soy.* Al 't geen de Zee in zig bevat. *Tout ce que la Mer comprend en elle.*

BEVATTING. f. Begrip, verstand. *Compréhension, conception, intelligence.* f. Een ligte, een snelle bevatting hebben. *Avoir une compréhension aisée, une conception vive.* Als men een klaare bevatting der zaaken heeft. *Quand on a une compréhension, intelligence, idée claire des choses.*

BEVECHTEN of BEVEGTEN. v. a. Bestryden. *Combattre.* Le Pret: *bevocht*, le Part: *bevochten.* De vyanden bevechten en overwinnen. *Combattre & vaincre les ennemis.* De Leerstukken des Geloofs BEVECHTEN, bestryden, tegenspreeken. *Combattre, impugner les Dogmes de la Foy.* Voordeel bevechten, behaalen. *Remporter de l'avantage, avoir le dessus.*

BEVEELEN. v. a. Gebieden, belasten. *Commander, ordonner, enjoindre.* Le Pret: *beval*, le Part: *bevolen.* Iemand iets op levensstraf beveelen. *Commander, ordonner, enjoindre quelque chose à quelqu'un sur peine de la vie.* De bewaaring der Poorten aan de Burgery BEVEELEN, aanbeveelen. *Recommander, confier, remettre la garde des Portes aux Bourgeois.* Zig in Gods genade beveelen. *Se recommander à la grace de Dieu.* Den kat de kaas beveelen, den wolf de schaapen te bewaaren geeven. gem: spr: *Fier le fromage à la garde du chat, laisser l'agneau à la garde du loup.* Na BEVEELINGE, aanbeveelinge Godes verblyve, &c. *Après vous avoir recommandé à Dieu je demeure &c.*

BEVEGTEN of BEVECHTEN. v. a. Bestryden, te keer gaan, aanvallen. *Combattre, livrer combat, assaillir.* De vyanden in 't open veld bevechten. *Combattre les ennemis dans la plaine, en rase campagne.* De ketteryen BEVEGTEN, bestryden, te keer gaan. *Attaquer, combattre les heresies.* De zege BEVEGTEN, behaalen. *Remporter la victoire, triumpher.* De BEVEGTERS of Vyanden der gezonde Leere. *Les Ennemis de la pure Doctrine, de l'Orthodoxie.* De BEVEGTERS, behaalders van de zege. *Les vainqueurs, les victorieux.* BEVEGTING. f. Bestryding. *Combat, assaut.* m. *Action de combattre, d'attaquer.*

BEVEILIGEN. v. a. Veilig maaken, verzekeren. *Assurer, mettre à couvert.* De wegen tegen de struikroovers beveiligen. *Assurer les chemins contre les voleurs.* De schepen in de Haven tegen het onweer beveiligen. *Mettre les vaisseaux dans le Port à couvert de la tempête.*

BEVEL. n. De tweede E. van dit woord luid helder. Last, gebod. *Ordonnance.* f. *Ordre, commandement, mandement, edit.* Volgens het bevel van zyne Majesteit. *Suivant l'ordre, le commandement, l'ordonnance de sa Majesté.* Een nader bevel afwagten. *Attendre un nouvel ordre, un ordre plus précis.*

BEVELEN, is 't meervoud van BEVEL. *Des ordres, des commandements, des ordonnances, des loix.* Ik zal steeds gereed zyn uwe bevelen te gehoorzaamen. *Je serai toujours prêt à obeir à vos ordres, à vos commandements.*

BEVELHEBBER. Die 't bevel voerd, 't gebied heeft *Chef, Commandant, General.* De Bevelhebbers van 't Leger. *Les Chefs, les Generaux de l'Armée.* Manlius, Maximus, Scipio en andere Roomsche Bevelhebbers. *Manlius, Maximus, Scipion & autres Capitaines Romains.*

BEVELSCHRIFT. n. Schriftelyke last, order. *Mandement, ordre par ecrit.* m.

BEVER, BEEVER. m. Land- en water-dier, soort van een Otter, in America gemeen. *Castor, loutre, animal amphibie, commun en Amerique.* m. BEVERHOED, KASTOORHOED. *Castor, chapeau de Castor.* m.

BEVESTIGD. part: van BEVESTIGEN. Bekragtigd, vastgesteld. *Confirmé, affirmé, assuré, etabli, arrêté.* De tyding werd van alle kanten bevestigd. *La nouvelle est confirmée, se confirme de tous cotez.*

BEVESTIGEN. v. a. Vast maaken, versterken, bekragtigen. *Confirmer, affermir davantage.* De Voorregten en Vrydommen van een Stad bevestigen. *Confirmer les Privileges & les Immunitez d'une Ville.* Iemand in 't Gelove bevestigen. *Confirmer, affermir quelqu'un dans la Foy.* Een Koning op zynen Throon bevestigen. *Affermir, assurer un Roy sur son Throne.* Een Predikant BEVESTIGEN, plegtelyk in een Kerk aanneemen. *Recevoir, confirmer, instaler un Ministre dans une Eglise.* De BEVESTIGING, bekragtiging der Voorregten en Vrydommen. *La confirmation, l'affermissement des Privileges & des Immunitez.* De BEVESTIGING van 't goed nieuws. *La confirmation de la bonne nouvelle.* BEVESTIGING van een Koning op zynen Throon. *Affermissement d'un Roy sur son Throne.* m. BEVESTIGING, aanneeming van een Predikant. *Reception, installation d'un Ministre.* f.

BEVINDEN. v. a. Vinden, erkennen te zyn. *Trouver, remarquer, reconnoître.* Le Pret: *bevond*, le Part: *bevonden.* Gy zult het zoo bevinden als ik 't u zeg. *Vous trouverez la chose comme je vous le dis; vous verrez que la chose est ainsi.* Iemand ontrouw bevinden. *Trouver, reconnoitre quelqu'un infidelle.* Iemand op logens bevinden, betrappen. *Trouver, surprendre quelqu'un en mensonge.* Zig onpasselyk BEVINDEN, ziek zyn. *Se trouver mal, indisposé, malade, être incommodé.* Zig wel BEVINDEN met de raad die men ons gegeeven heeft. *Se trouver bien du conseil qu'on nous a donné.* Zig met goed gezelschap op een Hofstee bevinden. *Se trouver, être en bonne compagnie à une Maison de campagne.* Het Hof bevind zig sedert Zondag alhier. *La Cour est icy depuis Dimanche.* Bevinde my ver-eerd met uwe aangenaame laatste van den 10de dezer. *J'ay l'honneur de votre agréable derniere du dixiéme du courant.* BEVINDE alzoo UE. my nog schuldig te zyn de somma van... *Par ainsi je trouve que vous me devez encore la somme de...* De dagelyksе BEVINDINGE, onder-

Digitized by Google

vindinge leerd ons dat... *L'experience journaliere nous apprend, enſeigne que...*

BEVLAKKEN. v. a. Vlakken, bevlekken, ſmetten, vuil maaken. *Tacher, ſalir, ſouiller, gâter.* Zyne kleederen, zyne handſchoenen bevlakken. *Tacher ſes habits, tacher ſes gants.*

BEVLEKKEN. v. a. Bevlakken, vuil maaken, beſmetten, vlakken. *Tacher, ſalir, ſouiller, fletrir, gâter.* De zonden bevlekken de ziel. *Les pechez tachent, ſouillent l'ame.* Dat zou zyn eer bevlekken. *Cela fletriroit ſa gloire, ce ſeroit une tache à ſa réputation.* Zyne handen in 't bloed der onnozelen bevlekken. *Souiller ſes mains dans le ſang des innocents.* De BEVLEKKING, beſmettinge der ziele door de zonde. *La tache, la ſouilleure de l'ame par le peché.*

BEVLEKT. part: van BEVLEKKEN. *Taché, ſouillé, gâté, fletri.* Bevlekte handen. *Des mains ſouillées.* Bevlekte roem, bevlekte naam. *Gloire, réputation fletrie.*

BEVLOEREN. v. a. Plaveyen, met ſteenen of hout beleggen, bedekken. *Couvrir, paver, plancheyer.* Een kamer met marmerſteenen bevloeren. *Paver une chambre de marbre, couvrir l'aire d'une chambre avec des carreaux de marbre.* Een kamer met planken bevloeren, daar een houte vloer over leggen. *Plancheyer une chambre, couvrir l'aire d'une chambre d'un plancher.*

Zig BEVLYTIGEN, benaarſtigen om wel te doen. *S'etudier, s'appliquer à bien faire, s'efforcer de bien faire.* BEVLYTIGING, oppaſſing. *Etude, application.* f. *Effort.* m.

BEVOEGD. Adj. Bemagtigd, bekwaam, gewettigd. *Authoriſé, competant, capable.* Bevoegd zyn om iets te doen. *être authoriſé pour faire, avoir authorité de faire quelque choſe* Hy is daar niet toe bevoegd, die magt heeft hy niet. *Il n'eſt pas authoriſé à cela, il n'en a pas le pouvoir.* Iemand tot iets BEVOEGD MAAKEN. *Authoriſer quelqu'un à quelque choſe, luy donner le pouvoir, l'authorité requiſe pour faire certaine choſe.*

BEVOEGDHEID f. Regt, bekwaamheid. *Competance, authorité, qualification, qualité requiſe.* f. Zyne bevoegdheid word hem betwiſt. *On luy diſpute ſa competance, ſon authorité, ſon droit.*

BEVOELEN. v. a. Betaſten, handelen. *Tâter, fouiller, manier.* Een laken, een ſtof bevoelen. *Manier, tâter un drap, une etoffe.* Iemand BEVOELEN, betaſten, in de zakken voelen. *Fouiller quelqu'un.* Zig kwaalyk BEVOELEN, gevoelen. *Se ſentir, ſe trouver mal.*

BEVOGTIGEN. v. a. BEVOCHTIGEN. Beſproeyen, nat maaken. *Mouiller, humecter, abruver,* De grond bevogtigen. *Humecter, abruver la terre.* De longpypen bevogtigen, verfriſſen. *Humecter, rafraichir les poumons.* BEVOGTIGING, beſproeying, natmaaking. *Humectation.* f. *Abruvement.* m.

BEVOLEN. part: van BEVEELEN. *Ordonné, commandé.*

BEVOLKEN. v. a. Met inwoonders voorzien. *Peupler, pourvoir d'habitans.* Een Stad, een Land bevolken. *Peupler une Ville, peupler un Pays.* Een wel BEVOLK'T of volkryk Land. *Un Pays bien peuplé.* BEVOLKING van een onbewoond Eiland.

BEVONDEN part: van BEVINDEN. *Trouvé, reconnu, experimenté.* Ik heb het zoo bevonden als hy gezegt had. *Je l'ai trouvé, reconnu comme il l'avoit dit.*

BEVOORREGT. Adj. Bevoegd, begunſtigd. *Privilegié, authoriſé, favoriſé.* Hy is bevoorregt om eerſt te ſtemmen. *Il eſt privilegié, authoriſé à dire le premier ſon avis, il a droit de premier ſuffrage.* BEVOORREGTEN Schuldeiſcher, ſchuldeiſcher die voor anderen betaald, voldaan moet werden. *Créancier privilegié.*

BEVOORREGTEN. v. a. zie BEGUNSTIGEN. Een voorregt vergunnen. *Privilegier, favoriſer, accorder un privilege.* BEVOORREGTING. f. Vergunning, gunſtbewyzing. *Privilege, octroy.* m. *Prerogative.* f.

BEVORDERAAR. zie VOORSTANDER, BEZORGER, voortzetter. *Procureur, moteur, agent.*

BEVORDEREN. v. a. Voortzetten, bezorgen, bemiddelen. *Procurer, avancer, moyenner.* Het gemeene beſt bevorderen. *Avancer, procurer le bien public; travailler au bien public.* Zyne zaligheid bevorderen. *Avancer ſon ſalut; travailler à avancer ſon ſalut.* Tot de BEVORDERING zyner zaligheid werken. *Travailler à l'avancement de ſon ſalut.*

BEVORENS, ALVORENS. *Avant que de,* Bevorens met haar getrouwd te zyn. *Avant que d'être marié avec elle.* Hy had hem BEVOORENS, van te vooren beſchuldigd. *Il l'avoit accuſé auparavant.*

BEVRAAGEN. v. a. Vraagen na of aan. *S'addreſſer, demander, s'informer.* Huis te huur; te bevraagen aan den Heer N. *Maiſon à louer; il faut s'adreſſer au Sr. N. pour en ſçavoir le prix & les conditions du marché.*

BEVRAGTEN. v. a. Inhuuren om de vragt in te laaden, &c. *Affreter, prendre à louage.* Een ſchip voor twee jaaren bevragten, tot zyn dienſt inhuuren. *Affreter, louer un vaiſſeau pour deux ans.* Een ſchip met koorn, met wynen BEVRAGTEN, laaden. *Charger un vaiſſeau de bled, de vins.* BEVRAGTER, inhuurder van 't ſchip. *Affreteur, armateur du vaiſſeau, celuy qui prend le vaiſſeau à louage & qui le charge de ce qu'il veut.* BEVRAGTING, inhuuring en belaading van 't ſchip. *Affretement, louage, chargement du vaiſſeau.* m.

BEVREDIGD. part: van BEVREDIGEN. *Appaiſé, reconcilié.* Bevredigde Godheid. *Divinité appaiſée, reconciliée.*

BEVREDIGEN. v. a. Stillen, verzoenen. *Appaiſer, calmer, reconcilier.* Zig voor God verootmoedigen om hem te bevredigen. *S'humilier devant Dieu pour l'appaiſer.* Den Zoon met den Vader bevredigen. *Reconcilier le Fils avec le Pere.* Zig met zyne vyanden BEVREDIGEN; Vrede maaken met zyne vyanden. *Se reconcilier, faire la Paix avec ſes ennemis.* Zig met God bevredigen. *Se reconcilier, faire la paix avec Dieu.* BEVREDIGER, vredemaaker. *Reconciliateur, pacificateur.* Aan de BEVREDIGING, verzoening der Broeders arbeiden. *Travailler à la reconciliation des Freres.* Na de bevrediging van Europa. *Après la Pacification de l'Europe.*

BEVREESD. Adj. Beangſtigd, vervaart, *Peureux, craintif, alarmé, intimidé.* Deze bevreesde menſchen liepen zonder te weeten waar. *Ces perſonnes alarmées, craintives couroient ſans ſçavoir où.* De vrouw BEVREESD (bevreeſd zynde) van haar man betrapt te worden. *La femme ayant peur, craignant d'être ſurpriſe de ſon mari.* Een BEVREESD, een beangſtigd gemoed. *Une conſcience alarmée, intimidée, timorée.* Cleopatra voor haaren waarden Antonius bevreeſd. *Cleopatre craignant, etant alarmée pour ſon cher Antoine.*

BEVREESDHEID. f. Angſt, vrees, ſchroom. *Peur, crainte, alarme, timidité, appréhenſion.* f. In de uiterſte bevreeſdheid zyn. *être dans les dernieres alarmes; avoir une peur extrême.*

BEVREESD MAAKEN. v. a. Bang maaken, vrees aanjaagen. *Faire peur, alarmer, intimider.* Iemand voor de dood, voor de Hel bevreesd maaken. *Faire peur de la mort, de l'Enfer à quelqu'un.* BEVREESD ZYN, bang zyn, eenig ongemak voor zig zelven vreezen. *Avoir*

Digitized by Google

Avoir peur de, craindre quelque malheur pour ſoy-même. Voor iemand BEVREESD, bekommerd zyn. *être en peine de quelqu'un; avoir peur qu'il n'arrive quelque accident à quelqu'un.*

BEVRIEZEN. v. n. Zig tot ys zetten. *Geler, ſe geler, être gélé.* Le Pret: *bevroor*, le Part: *bevroren.* Zoet water bevriesd eerder als 't zout water. *L'eau douce ſe gele pluſtot que l'eau ſalée.* Hy zal niet bevriezen, hy ſlaapt onder vier dekens. gekſch: *Il ne gelera pas, il couche ſous quatre couvertures.*

BEVRIEZING. f. Toeſluiting, verharding van 't water door de vorſt. *Congelation.* f. *Endurciſſement de l'eau par la gelée.* m.

BEVRIND, BEVRIENDT, vermaagſchapt zyn met iemand. *être parent de quelqu'un, attoucher quelqu'un de parenté.* Sterk bevrind zyn, veel maagen hebben. *être fort apparenté, avoir nombre, quantité de parents.*

BEVROEDEN. v.a. Begrypen, verſtaan. *Comprendre, concevoir.* Men kan niet bevroeden wat hy daar mede beoogt. *On ne ſçauroit comprendre ce qu'il a en vue avec cela, ce qu'il pretend faire par là.* BEVROEDING. f. Begrip, verſtand. *Comprehenſion, intelligence.* f.

BEVROREN of BEVROZEN. part: van BEVRIEZEN. *Gelé.* Men zegt dat de wyngaard bevroren is. *On dit que la vigne eſt gelée;* ou pluſtot, *que les vignes ſont gelées.*

BEVRUGT. Bezwangerd. part: van BEVRUGTEN. *Enceinte, groſſe, engroſſee.* Een bevrugte vrouw. *Une femme enceinte, une femme groſſe.* Een vrouw BEVRUGTEN, bezwangeren. *Engroſſer une femme, luy faire un enfant.* BEVRUGT WORDEN. 't Zaad inhouden, zwanger worden. *Concevoir, retenir la ſemence, devenir enceinte.*

BEVRYD. part: van BEVRYDEN. *Delivré, affranchi.* Van alle zorgen bevryd zyn. *être delivré, affranchi de tous ſoins, de toutes inquietudes.* Van de inquartieringe BEVRYD, verſchoond werden. *être affranchi, exempté des logements, des quartiers d'hyver.*

BEVRYDEN. v.a. Ontſlaan, verloſſen, ontlaſten, verſchoonen. *Affranchir, exempter, delivrer.* Iemand van de openbaare laſten bevryden. *Affranchir, exempter quelqu'un des charges publiques.* Zyn Vaderland van 't juk, van de ſlaverny bevryden. *Affranchir ſa Patrie du joug, delivrer ſa Patrie de l'eſclavage.* Zig van allen dwang bevryden. *S'affranchir, ſe delivrer de toute contrainte.* Iemand van alle onheil BEVRYDEN, voor alle onheil bewaaren. *Preſerver, garder quelqu'un de tout mal.* Een ſchip BEVRYDEN, met pompen droog houden. *Tenir un vaiſſeau à ſec à force de pomper, le dégager de l'eau qui y entre.* Iemand van de koſten BEVRYDEN, hem ſchaaloos houden, vryhouden. *Indemniſer quelqu'un, l'exempter, le dedomager de la depenſe faite, des frais faits.* BEVRYDER, verloſſer van zyn Vaderland. *Liberateur de ſa Patrie.* BEVRYDING, ontheffing van de Stads laſten verzoeken. *Demander exemption des charges de la Ville.* De BEVRYDING zyns Vaderlands door zyne dapperheid bewerken. *Procurer, operer la delivrance de ſa Patrie par ſa valeur.* Zy wierd als de BEVRYDSTER, verloſter van haar Vaderland aangezien. *Elle fut regardée comme la Liberatrice de ſa Patrie.*

BEVUILEN. v.a. Beſmetten. *Salir, gâter, tacher.* Zyne handen, zyne kleederen bevuilen. *Salir ſes mains, ſalir ſes habits.* Zig zelfs BEVUILEN, bedoen, bekakken. *Se ſalir, ſe gâter, s'embrener.*

BEWAAKEN. v.a. Des nagts bezorgen, oppaſſen. *Veiller, ſoigner, ſervir de nuit.* Een zieke, een zick menſch bewaaken. *Veiller un malade.* Een doode, een lyk BEWAAKEN, by 't lyk zitten bidden, als by de Catholyken gedaan word. *Veiller un mort, ſe tenir, être en prieres auprès d'un mort.* De kabel BEWAAKEN, de kabel by nagt waarneemen. *Veiller le cable.* Terme de Marine. BEWAAKER, oppaſſer van een ziek menſch. *Gardien d'un malade, celui qui garde, qui veille un malade.* BEWAAKING van een zieke. f. *Veille, garde qu'on fait autour d'un malade.* f. Bewaaking van een vlotſchuit met koopmanſchap gelaaden. *Garde, veille qu'on fait ſur un bateau chargé de marchandiſes.* BEWAAKSTER van een zieke. *Veille, garde d'un malade, celle qui veille, qui garde un malade.*

BEWAARD. part: van BEWAAREN. *Gardé, preſervé, conſervé.* 't Geen God bewaard is wel bewaard. ſpr: w: *Ce que Dieu garde eſt bien gardé.* Zy is niet ſchoon, maar zy is voor God zegend ons bewaard. gem: ſpr: *Elle n'eſt pas belle, mais elle ne fait peur à perſonne.*

BEWAARDER. De geen die iets bewaard. *Garde, gardien, celui qui garde quelque choſe.* BEWAARDER van den aanvertrouwden ſchat. *Gardien du dépôt, dépoſitaire de l'argent en depôt.* Een Kuſt-BEWAARDER. Schip ter beveiliging van de Kuſt, voor 't Land kruiſſende. *Un garde Côte* ou *vaiſſeau garde Côte.* Een Schat-BEWAARDER, een The aurier. *Un garde du Threſor, un Threſorier.* Een Zegel-bewaarder. *Un garde Sceaux.* Een boek weinig getrokken, werd een Winkel-BEWAARDER genaamd. *Un livre dur à la vente, un livre qui ſe vend, ſe debite peu s'appelle un garde boutique.* Een kraam-BEWAARSTER. *Une garde d'accouchées.*

BEWAAREN. v.a. Hoeden, beſchermen, by een houden. *Garder, conſerver, préſerver.* Iemand zynen mantel, zyn paard te bewaaren geeven. *Donner ſon manteau, ſon cheval à garder à quelqu'un.* Het huis bewaaren als de man, de vrouw uit is. *Garder la maiſon quand le mari eſt ſorti, quand la femme eſt ſortie.* Een kraamvrouw BEWAAREN, oppaſſen. *Garder, veiller une accouchée, la ſervir dans ſon lit de couche.* Zyn rang BEWAAREN in een vergadering, in een ommegang. *Garder ſon rang dans une aſſemblée, dans une proceſſion.* Zyn agting, zyn tarfoen bewaaren. *Garder, tenir ſon rang, conſerver ſon credit.* Een dochter moet haare eer, haare kuisheid bewaaren. *Une fille doit garder, conſerver ſon honneur, ſa chaſteté.* Vrugten tegen de winter, voor de winter BEWAAREN, overhouden, ſpaaren. *Garder des fruits pour l'hyver.* God wil u voor alle onheil BEWAAREN, beſchutten, hoeden. *Dieu veuille vous garder, preſerver, garentir de tout mal.* God bewaar my daar voor. gem: ſpr: *Dieu m'en garde.* Ik zende u met Schipper P. die God BEWAARE en geleide. *Je vous envoye avec, par Capitaine P. que Dieu garde & conduiſe.*

BEWAARHEDEN. v.a. Waarmaaken, bewyzen. *Prouver, verifier.* 't Geen men zegt, te berde brengt met voorbeelden bewaarheden. *Verifier, prouver ce qu'on dit, ce qu'on avance avec des exemples.*

BEWAARING. f. Waarhouding, wagt, hoede. *Garde, protection.* f. Hy wierd in bewaaring van een Deurwaarder geſteld. *Il fut mis en la garde d'un Huiſſier.* God neeme u in zyne heilige BEWAARINGE, hoede. *Dieu vous prenne en ſa ſainte gârde, protection.*

BEWALLEN. v.a. Met wallen dekken, voorzien. *Ceindre, munir de ramparts; couvrir, deffendre avec des ramparts.* Een Vlek BEWALLEN, met wallen om-

Digitized by Google

omſchanſſen. *Fortifier un Bourg, munir un Bourg de ramparts.*

BEWANDELEN. v.a. Betreeden. *Cheminer, marcher.* De zelfde weg dikwyls bewandelen. *Marcher, ſe promener ſouvent dans le même chemin.* Het pad der deugd BEWANDELEN, betreeden. *Cheminer dans le ſentier de la vertu, s'addonner au bien.*

BEWASSEN. v.a. 't Linnegoed waſſen, bleeken &c. *Blanchir, laver & blanchir le linge.* Le Pret: *bewieſch*, le Part: *bewaſſen.* Iemand tegen zekere ſomme 's jaars huisveſten en bewaſſen. *Loger & blanchir quelqu'un à tant par an.* Hy word 'er gehuisveſt en BEWASSEN. *Il y eſt logé & blanchi.* De heele muur is met eyloof, met klimop BEWASSEN, bewoſſen, begroeyd. *Tout le mur eſt couvert de lierre.* De BEWASSING, BEWASSCHING van een commiſſaal *of* koſtganger. *Le blanchiſſage d'un commenſal, d'un penſionnaire.*

BEWATEREN. v. a. Bepiſſen. *Mouiller, ſalir avec de l'urine.* Zyn kleed bewateren. *Mouiller ſon habit, piſſer contre ſon habit, ſur ſon habit.*

BEWEEGELYK. Adj. Dat bewogen kan worden. *Mobile, capable de mouvement.* Men vraagt of de Aarde beweegelyk is? *On demande ſi la Terre eſt mobile?* Een BEWEEGELYKE, zielroerende predikatie. *Un ſermon touchant, une prédication pathetique.* Een beweegelyke klagt. *Une plainte touchante, capable d'attendrir, d'emouvoir à compaſſion.* De Biſſchop Flavianus ſprak zoo BEWEEGELYK, op zulke een beweegelyke wyze tot verſchooning zyner Medeburgers. *L'Evêque Flavien parla ſi pathetiquement, tendrement en faveur de ſes Concitoyens.* De BEWEEGELYKHEID der ronde Lichaamen. *La mobilité des corps Spheriques.*

BEWEEGEN. v.a. Verroeren, verzetten, verplaatſen. *Remuer, changer de place, mouvoir.* Een ſteen. een vat beweegen. *Remuer, mouvoir une pierre, un tonneau.* Hemel en Aarde beweegen om tot zyn oogmerk te komen. gem: ſpr: *Remuer Ciel & Terre pour parvenir à ſon but.*

BEWEEGEN. Gaande maaken, in beweeging brengen. *Emouvoir, mettre en mouvement.* Dat goed beweegt de vochten, de humeuren te zeer. *Cette drogue remuë trop les humeurs.* De hartstogten BEWEEGEN, raaken, treffen, ontroeren. *Remuer les paſſions.* Het hart tot meedogentheid beweegen. *Emouvoir, porter le coeur à compaſſion.* Zig door de traanen van een ſchoone vrouw laaten BEWEEGEN, week maaken. *Se laiſſer emouvoir, flechir, toucher, attendrir aux larmes, par les larmes d'une belle.* Wie heeft hem daar toekonnen BEWEEGEN, overhaalen, doen hellen? *Qui eſt ce qui l'a pû mouvoir, porter, incliner à celà.* Ik heb hem niet konnen beweegen om mede te gaan. *Je n'ai pu le diſpoſer, le perſuader, je n'ai pu le faire reſoudre de venir avec nous.*

BEWEEGEN is ook een *Neutraal* Werkwoord. Verroeren, in beweeging zyn. *Remuer, ſe remuer, mouvoir.* De ziel doet al de leden beweegen. *L'ame fait mouvoir, remuer tous les membres.* De Hemelen beweegen in 't rond. *Les Cieux ſe meuvent en rond.* Zoo draa het kind in 's moeders ligchaam begind te beweegen. *Dès que l'enfant commence à remuer dans le ventre de ſa mere.* Het Leger is aan het BEWEEGEN, in beweeging, in optogt. *L'Armée eſt en mouvement, en marche.*

De **BEWEEGENDE** kragt van een dommekragt *of* ander gevaerte. *La force mouvante d'un cric* ou *d'une autre machine.* God is de beweegende oorzaak van alles. *Dieu eſt la cauſe mouvante de tout.*

BEWEEGER van iets. *Moteur, celuy qui remuë* ou *fait mouvoir quelque choſe.* De kragt, het verſtand van den eerſten beweeger. *La puiſſance, l'intelligence du premier moteur.* Eigenbaat is de groote beweeger der menſchelyke daaden. *L'interêt particulier eſt le grand moteur des actions humaines.*

De **BEWEEGHEMEL.** De Hemel die alle de andere Hemelen omvangd en doet beweegen. *Primum Mobile,* in 't Latyn. *Le premier mobile, le Ciel qui envelope & fait mouvoir tous les autres Cieux.*

BEWEEGING. f. Verroering. *Mouvement.* m. *Motion.* f. Een gelyke, een geregelde beweeging. *Un mouvement reglé, mouvement periodique.* De Wiskonſtenaaren zoeken nog de eeuwigduurende beweeging. *Les Mathematiciens cherchent encore le mouvement perpetuel.* Het Leger is in BEWEEGING, aan 't beweegen. *L'Armée eſt en mouvement, en marche.* Een groote BEWEEGING, opſchudding baaren onder 't Volk. *Cauſer une grande emotion, rumeur parmi le Peuple.* Iets uit zyne eige BEWEEGING, uit eigen inzicht doen. *Faire quelque choſe de ſon propre mouvement, motif.* Hy heeft het uit eene goede beweeging, door een beweeging van liefde gedaan. *Il l'a fait par un bon motif, mouvement; par un motif, un mouvement de charité.* Ik zag het met BEWEEGING, met ontroering aan. *Je le vis avec pitié, avec emotion, trouble.*

BEWEEGMIDDEL. n. Middel waar door iets bewoogen, verroerd werd. *Moyen mouvant.* m. De dommekragten en andere beweegmiddelen der Bouwkunde. *Les crics & autres moyens mouvants, forces mouvantes de l'Architecture.* Dat is een goed BEWEEGMIDDEL om den Vader tot het Huwelyk te doen verſtaan. *C'eſt un bon moyen pour faire conſentir le Pere au Mariage.*

BEWEEGREDEN. f. Reden die tot iets beweegd, neigd. *Motif.* m *raiſon d'agir.* f. Men weet 'er de eigentlyke, de regte beweegreden niet van. *On n'en ſçait pas le vray motif, la veritable raiſon, cauſe.*

BEWEENELYK. Adj. Beklaagelyk, dat beweend moet werden. *Déplorable.* Beweenelyke dood. *Déplorable mort.*

BEWEENEN. v.a. Beſchreyen. *Pleurer, regretter.* De dood zyner minnaares beweenen. *Pleurer la mort de ſa maitreſſe.* Zyne zonden met bloedtraanen beweenen. ruimſpr: *Pleurer ſes pechez avec des larmes de ſang.* De menſchelyke elende, het ongeluk zyns Vaderlands beweenen. *Déplorer la miſere humaine, le malheur de ſa Patrie.*

BEWEENING van iemands ramp. f. *Regret.* m. *Affliction qu'on a de la diſgrace de quelqu'un.* f. Beweening zyner zonden. *Lamentation ſur ſes pechez.* f. *Regret, repentir qu'on a d'avoir peché.* m.

BEWEEREN. v. a. Staande houden, voorſpreeken. *Soûtenir, deffendre.* Een kwaade zaak aanneemen te beweeren. *Entreprendre de ſoûtenir une mechante cauſe.* Hy deed al wat hy konde om te BEWEEREN, te bewyzen, waar te maaken dat... *Il fit tout ce qu'il put pour prouver, demontrer que...* BEWEEREN, knellen, ſtremmen. *Arrêter, embarraſſer, retenir.* Wy waaren in de Haven beweerd. *Nous etions arrêtez, embarraſſez, retenus dans le Havre, le Port.*

BEWEERDER. Die iets beweerd, aanneemt te bewyzen. *Celui qui ſoûtient, qui entreprend de prouver quelque choſe.* BEWEERING, verdeediging van een aangenomene ſtelling. *Aſſertion d'une Theſe.* f.

BEWEEZEN of **BEWEZEN.** part: van BEWYZEN. *Prouvé, demontré.* Beweezen onſchuld. *Innocence prouvée.* f.

BE-

Digitized by Google

BEWEIDEN. v. a. In de weiden graazen, 't gras opeeten. *Paître dans les prairies, manger l'herbe des prez.* Daar zyn geen beesten genoeg om al 't Land te beweiden. *Il n'y pas assez de bestail pour remplir les prez, pour employer tous les pasturages.*

BEWERKEN. v. a. Uitwerken, volbrengen. *Effectuer, operer, produire.* Iemands geluk bewerken. *Operer, procurer le bonheur de quelqu'un.* De zyde, de wol BEWERKEN, daar eenig ſtof van weeven &c. *Travailler la ſoye, la laine, la mettre en oeuvre, en faire quelque etoffe &c.* Zyne zaligheid BEWERKEN, aan zyne zaligheid werken *Travailler à ſon ſalut, à l'oeuvre de ſon ſalut.* BEWERKER, bevorderaar van iemands geluk. *Celui qui opere, procure le bonheur de quelqu'un.* De BEWERKING onzer zaligheid door Chriſti dood. *L'operation de notre ſalut par la mort de Jeſus Chriſt.*

BEWERP. n. Ontwerp, ſchets, tekening. *Crayon, deſſein.* m. *Ebauche, eſquiſſe.* f. Het bewerp, ontwerp, de ſchets, eerſte teekening van een ſchildery. *Le premier crayon, le premier deſſein, la premiere eſquiſſe d'un tableau.* BEWERPEN. v. a. Ontwerpen, afſchetſen. *Tracer, ebaucher, modeler.* Een teekening bewerpen. *Tracer, ebaucher, croquer un deſſein.* BEWERPING. f. Ontwerping, afſchetſing, doodverving, eerſte teekening. *Ebauche, eſquiſſe.* f. *Premier crayon.* m.

BEWESTEN. Adj. Aan de Weſtzyde. *à l'Oueſt, du coté de l'Oueſt.* Wy ontdekten hunne Vloot beweſten het Eyland Wigt. *Nous découvrimes leur Flotte à l'Oueſt de l'Iſle de Wigt.*

BEWETTIGEN. v. a. Wettig verklaaren. *Legitimer, declarer legitime.* Een natuurlyke zoon, onechte zoon bewettigen. *Legitimer un fils naturel.* Een *Acte* of Notariaal geſchrift BEWETTIGEN, met de vereiſchte *forma* om buiten 's Lands te dienen, voorzien. *Legaliſer un Acte, luy donner les formes neceſſaires pour être employé hors du Pays.*

BEWEZEN. part: van BEWYZEN. *Prouvé, demontré.* De bewezene vrindſchap erkennen. *Reconnoitre l'amitié qui nous a été temoignée.* Eene bewezene waarheid. *Une verité prouvée, demontrée.*

BEWIEROOKEN. v. a. Wierook branden. *Encenſer.* De Altaaren bewierooken. *Encenſer les Autels, y bruler de l'encens.* Origenes had de zwakheid van den Afgoden te bewierooken. *Origene eut la foibleſſe d'encenſer aux Idoles, d'offrir de l'encens aux faux Dieux.* Iemand BEWIEROOKEN, met het wierook-vat parfuimen, begroeten. *Encenſer quelqu'un, luy preſenter de l'encens, le ſaluer avec l'encenſoir.* Iemand bewierooken, pryzen, opzetten, na den mond praaten. *Encenſer quelqu'un, luy donner des louanges, des eloges, lui applaudir.* BEWIEROOKER der Altaaren. *Encenſeur des Autels.* De BEWIEROOKING der Altaaren. *L'encenſement des Autels.* m.

BEWILLIGD. part: van BEWILLIGEN. *Accordé, conſenti.* Zoo draa de Vader het huwelyk bewilligd, toegeſtaan had. *Dès que le Pere eut conſenti au Mariage.* BEWILLIGEN. v. a. Inwilligen, toeſtaan, goedkeuren. *Accorder, conſentir, approuver.* Iemand een gunſt, een verzoek bewilligen. *Accorder une faveur, une priere à quelqu'un.* Zy is zonder de BEWILLIGING, toeſtemming van haar Vader getrouwd. *Elle s'eſt mariée ſans le conſentement, l'aveu de ſon Pere.*

BEWIMPELEN. v. a. Verbergen, vermommen, verbloemen. *Deguiſer, couvrir d'un faux ſemblant.* De waarheid van een zaak bewimpelen. *Deguiſer la verité d'un fait.* Zyne wraakzugt onder den dekmantel van Godsdienſtigheid bewimpelen. *Deguiſer ſa vengeance ſous le pretexte de devotion.* BEWIMPELING, verbloeming, vermomming. *Deguiſement, ſemblant, pretexte.* m. Men ziet de waarheid klaar, ondanks alle deze bewimpelingen. *On voit clairement la verité, malgré tous ces déguiſements.* Spreek zonder bewimpeling, omweg. *Parlez ſans detour.*

BEWIND. n. Beſtier, regeering, gebied. *Gouvernement, commandement.* m. *Direction, adminiſtration.* f. De geene die 't bewind der zaaken in handen hebben. *Ceux qui ont la direction, le gouvernement des affaires en main.*

BEWINDEN. v. a. Omwinden, in malkander vouwen. *Envelopper, rouler, plier enſemble.* De vinger met een doek bewinden. *Envelopper le doigt avec un linge; lier un linge autour du doigt.*

BEWIND-HEBBER. Een die 't bewind, 't beſtier ergens van heeft. *Directeur, adminiſtrateur.* De Heeren Bewindhebbers van de Ooſt-Indiſche Compagnie. *Meſſieurs les Directeurs de la Compagnie des Indes.* BEWINDHEBBERSCHAP. n. Hoedanigheid en 't bewind van den Bewindhebber. *La qualité & l'adminiſtration du Directeur.*

BEWINDS-MAN, kan voor 't onduitſch woord AGENT genomen werden. *Agent, Miniſtre, Directeur; celuy qui agit, qui eſt chargé d'une affaire, d'une direction.*

BEWOELEN. v. a. Bewinden, bekleeden, omwinden, zwagtelen. *Fourrer, garnir de cordes &c.* Een kabel bewoelen, bekleeden. *Fourrer un cable, le garnir de toile ou de petites cordes.* Een pak met touwen vaſt bewoelen. *Envelopper, ſerrer bien fort un paquet avec des cordes.*

BEWOGEN. part: van BEWEEGEN. *Remué, touché, flechi, emu.* De Zee werd door de minſte wind bewogen, ontſteld. *La Mer eſt emuë, agitée du moindre vent.* Over iemands verdriet, ramp bewogen zyn. *être touché, emu de l'affliction, de la disgrace de quelqu'un.*

BEWOLKEN. v. a. Met wolken overdekken. *Couvrir, charger de nuages, obſcurcir.* De lugt is zeer bewolkt. *Le temps eſt bien chargé, couvert, bien nebuleux.*

BEWONDEN. part: van BEWINDEN. *Enveloppé, entortillé.* Zyn arm was met een ſluyer bewonden. *Son bras etoit enveloppé d'une echarpe.*

BEWOOND. part: van BEWOONEN. *Habité, où l'on demeure, qui n'eſt pas deſert.* Een bewoond Land, bewoonde Steden. *Un Pays habité, des Villes habitées.* Bekenne verhuurd te hebben, een Huis tegenwoordig door N. N. BEWOOND, beſlagen, gebruikt. *Je reconnois avoir loué une maiſon habitée, occupée pour le préſent par N. N. où demeure aprèſent N. N.* Een huis zonder dak is niet BEWOONELYK, bewoonbaar. *Une maiſon ſans toit n'eſt pas habitable, logeable.*

BEWOONDER of BEWOONER. *Habitant, locataire.* De bewoonders van 't Eiland. *Les habitans de l'Iſle.* De bewoonder van 't huis zal verders gehouden zyn &c. *Le locataire, celui qui occupe la maiſon ſera d'ailleurs obligé &c.*

BEWOONEN. v. a. Inwoonen. *Habiter, demeurer.* De geene die de Zengende Lugtſtreek bewoonen. *Ceux qui habitent la Zone Torride.* Een huis alleen bewoonen. *Demeurer ſeul dans une maiſon; occuper ſeul une maiſon.* Een huis zindelyk BEWOONEN, zindelyk houden. *Entretenir une maiſon propre en y demeurant.*

BEWOORDING. f. Uitdrukking, woordenuitting. *Enonciation, expreſſion.* f. *Terme* m. In de Theologiſche ſtellingen, ſtoffen moet men op de bewoordingen

Digitized by Google

nauw letten. *En matiere de Theologie il faut regarder de près aux enonciations, expreſſions, termes.* Zig in klaare, in cierlyke bewoordingen uiten. *S'exprimer, s'enoncer en termes clairs, en termes elegans.*

BEWUST. Adj. Bekend, gemeld, dat men weet, waarvan men kennis heeft. *Connu, mentionné, que l'on ſçait, dont on a connoiſſance.* Het is eene bewuſte waarheid. *C'eſt une verité connuë, que chacun ſçait.* De BEWUSTE of de gezeide Koopman. *Le ſusdit Marchand,* ou *le Marchand en queſtion.* Aangaande de BEWUSTE zaak, zal ik u zeggen dat... *à l'egard de la choſe que vous ſçavez, quant à l'affaire en queſtion, à l'affaire dont il s'agit je vous dirai que...* BEWUSTHEID, kennis, weet die men van iets heeft. *Connoiſſance.* f. Ik heb 'er geen bewuſtheid af. *Je n'en ai point de connoiſſance.* De Evangeliſche waarheden BEWUST zyn, kennen. *Connoître, ſçavoir les veritez Evangeliques.* Mynheer is wel bewuſt dat die man al vertrokken, al overleden is. *Monſieur ſçait bien, Monſr. n'ignore pas que cet homme là eſt deja parti, deja mort.*

BEWYS of BEWYZ. n. Waarmaaking, vaſt teken. *Preuve, marque certaine.* f. *Indice.* m. Dat is een overtuigend, een onwederſpreekelyk bewys van zyne onſchuld. *C'eſt là une preuve convaincante, inconteſtable de ſon innocence.* Het is een bewys, een teken dat hy u lief heeft. *C'eſt une preuve, une marque qu'il vous aime.* BEWYSREDENEN, redenen tot bewys ſtrekkende. *Des preuves.* f. pl. *Des arguments.* m. pl. Kragtige, overvloedige bewysredenen. *De fortes preuves, des preuves ſurabondantes.*

BEWYZELYK. Bewysbaar. Adj. *Probable, qui ſe peut prouver.* Een bewyzelyk voorſtel. *Une propoſition probable.* De BEWYZELYKHEID, bewysbaarheid van een voorſtel. *La probabilité d'une propoſition.*

BEWYZEN. v. a. Waarmaaken, op eene overtuigende wyze aantoonen. *Prouver, demontrer d'une maniere convaincante.* Een zaak in Regten bewyzen. *Prouver un fait en Juſtice.* Dat zoude al wat moeyelyk te bewyzen zyn. *Cela ſeroit un peu difficile à prouver, on auroit bien de la peine à le prouver.* Iemand beleefdheid, vrindſchap BEWYZEN, betuigen. *Temoigner, marquer de la civilité, de l'amitié à quelqu'un.*

BEWYZEN, is ook het meervoud van BEWYS. *Des preuves, des demonſtrations, des marques.* Dat zyn bewyzen, tekenen van vrindſchap. *Ce ſont des preuves, des temoignages d'amitié.* BEWYZING, bewys van vrindſchap. *Temoignage.* m. *Marque d'amitié.* f. Dienſt-bewyzing. m. *Service, honnêteté que l'on rend à quelqu'un.* f.

De BEYER of 't KLOKKESPEL, daar, by 't bedryven van vreugd, op geſpeeld werd. *Le carrillon qu'on fait jouer, qu'on ſonne en ſigne de réjouiſſance.* BEYEREN. v. n. Luiden, op den Beyer ſpeelen. *Carrillonner, jouer du carrillon.* Il ne ſe dit qu'en Brabant.

BEYERS. Adj. Dat Beyeren betreft. *Bavarois, de Baviere.* De BEYERSEN of Beyerſe troepen. *Les Bavarois, les troupes Bavaroiſes, de Baviere.*

BEYERT. Dus werd t'Amſterdam genaamd de algemeene ſlaapplaats der Bedelaars in 't Gaſthuis. *Salle, chambre de l'Hopital où les Mendians couchent pêle mêle.* f. Zyn huis, zyn kamer is een regte beyert. *Sa maiſon, ſa chambre eſt un vray taudis, un chaos.*

BE-YVEREN of BE-IEVEREN. v. a. Met yver waarneemen, betragten. *Affectionner, être porté de zele pour.* Zyn pligt be-yveren. *Affectionner ſon devoir, s'appliquer avec chaleur à ſon devoir.* BEYVERING van zyn pligt. *Affection.* f. *Attachement pour ſon devoir.* m.

BEZAAN of BEZAAN. Bezaanzeil, driekantig, agterzeil, aan de bezaansmaſt. *Artimon.* m. *Voile d'artimon.* f. De bezaan is in noodweer zeer dienſtig. *L'artimon, la voile d'artimon eſt de grand ſervice pendant le gros temps.* De BEZAAN of BEZAANSMAST, agterſte maſt. *Le mât d'artimon, mât d'arriere, de fougue* ou *de foule.*

BEZAAYD. part: van BEZAAYEN. *Semé, enſemencé, parſemé.* Bezaayde velden, akkers. *Des terres enſemencées.* Staf met leliën bezaayd. *Bâton ſemé, parſemé de fleurs de lis.* Het veld was met lyken bezaayd. *La campagne, la terre etoit ſemée, jonchée, couverte de corps morts.* BEZAAYEN. v. a. Met zaad beſtrooyen. *Enſemencer, jetter la ſemence.* Een akker bezaayen. *Enſemencer un champ, une terre.* Een kleed met Paerlen en Diamanten bezaayen. *Parſemer un habit de Perles & de Diamants.*

BEZADIGD. Adj. Ingetogen, zedig, bedaard. *Poſé, raſſis, moderé.* Een bezadigd jongman. *Un jeune homme poſé, modeſte.* Een bezadigd verſtand, gemoed. *Un eſprit poſé, raſſis, meur.* Bezadigde gedagten. *Des penſees ſolides.* BEZADIGDHEID, zedigheid, ingetogenheid, wysheid. *Moderation, ſageſſe, retenuë, humeur poſée.* f. Met bezadigheid te werk gaan. *Agir avec moderation, avec ſageſſe, retenuë.* BEZADIGDHEID, gelykmatigheid van gemoed, ziel. *Egalité d'ame, humeur poſée.* f. BEZADIGLYK. Adv. Met bezadigdheid. *Poſement, moderement, avec retenue.*

BEZANDEN. v. a. Met zand beleggen, bedekken. *Couvrir de ſable.* Een tuin bezanden. *Mettre du ſable dans un jardin, ſabler les allées d'un jardin.*

BEZEERD. part: van BEZEEREN. *Bleſſé, incommodé.* De jonge vrouw heeft haar bezeerd, en een kwaâ kraam gehad. *La jeune femme s'eſt bleſſée, & a fait une fauſſe couche.* BEZEEREN. v. a. Kwetſen, zeer doen. *Bleſſer, faire mal, incommoder.* Iemand bezeeren. *Bleſſer quelqu'un, faire mal à quelqu'un.* Zig met zyn mes, met zyne ſpooren bezeeren. *Se bleſſer avec* ou de *ſon couteau, avec* ou de *ſes eperons.* BEZEERING. f. Kwetſing, letſel. *Bleſſure, foulure, incommodité.* f.

BEZEGELD. part: van BEZEGELEN. *Scellé.* Onze verloſſinge is door Chriſti bloed bezegeld geworden. *Notre redemption a été ſcellée par le ſang de J. Chriſt.* BEZEGELDE brieven, toegezegelde brieven. *Des lettres cachetées, lettres cloſes.* Bezegelde papieren, papieren daar 't zegel op gelegd is. *Des papiers ſcellez, ſur leſquels on a mis le ſceau* ou *le ſcellé.* BEZEGELEN. v. a Zegelen, 't zegel indrukken *Sceller, appliquer, imprimer le ſceau.* Een Privilegie bezegelen. *Sceller un Privilege.* Een kantoor, een kabinet bezegelen, met het zegel ſluiten. *Sceller un comptoir, un cabinet, mettre le ſcellé ſur un comptoir &c.* BEZEGELING, indrukking van 't zegel. *Appoſition du ſceau.* f. De BEZEGELING der Bullen, der Privilegien. *La confirmation des Bulles, des Privileges en y appoſant le ſceau.*

BEZEILD. Adj. ſnel in 't zeilen. *Bon voilier, leger à la voile.* Een welbezeild Fregat. *Une Fregatte legere, bonne voiliere, qui va bien à la voile.*

BEZEILEN. v. a. Met zeilen inhaalen, bereiken. *Atteindre, gagner en faiſant voile.* De Engelſche kuſt in vier en twintig uuren bezeilen. *Atteindre, gagner la côte d'Angleterre dans vint quatre heures.*

BEZEM of BEEZEM, als 't woord uitgeſproken werd. *Balay.* m. Een heybezem. *Un balay de bruyere, balay de genet.* Een bezem van varkens hair. *Un balay de ſoyes de pourceau.* Een BEZEM-ſtok, bezemſteel. *Un manche à balay.* Een BEZEM-ſtuiver, ſtuiver daar de bondel pylen, de zeven vereenigde Landſchappen aantoonende, op geprent ſtaat. *Sou portant le faiſceau*

Digitized by Google

steen de flesches, symbole des sept Provinces Unies. Nieuwe bezems veegen schoon. fig: spr: op de gedienstigheid der nieuwe Meiden gepast. *C'est un balai neuf que les nouvelles Servantes: les nouvelles servantes sont souples comme osier.* De kamer BEZEMEN, met de bezem veegen. *Balayer la chambre.* BEZEMTJEN, kleine bezem. *Petit balay.* Een haard- of schoorsteen bezemtje. *Un petit balay de foyer, de cheminée.*

BEZENDEN. zie AFZENDEN. Zenden, schikken. *Envoyer, deleguer, deputer.*

BEZENDING. f. Afzending, Gezantschap. *Ambassade, Deputation, Delegation.* f. Men spreekt van een Bezending naar zyn Majesteit te doen. *On parle de faire une Deputation, d'envoyer une Ambassade à sa Majesté.*

BEZET. part: van BEZETTEN. Inneemen. *Occupé, rempli.* Men vond al de posten te wel bezet. *On trouva tous les postes trop bien occupez.* Een ring met zeven steenen BEZET, voorzien. *Une bague garnie de sept diamants.* Zyn geest is altyd met zoo veel dingen BEZET, hy heeft altyd zoo veel dingen in zyn hoofd. *Son esprit est toujours occupé de tant de choses, il a toujours tant d'affaires dans sa tête.* BEZET, benard zyn, aan lager wal zyn. *être à l'etroit, avoir du dessous, être embarrassé, entourré.* Wy vonden ons van alle kanten bezet, omringd. *Nous nous trouvâmes entourrez, enveloppez de toutes parts.* De maagd is BEZET, bezwangerd. *La fille est grosse, elle en tient.* Ik ben daar aan BEZET, bekogt, gesnoten. *J'ay été trompé dans cet achat, dans ce marché là.* De man is lustig BEZET, verlegen, zit in een groote beslommering. *Il est bien embarrassé, il a des affaires jusqu'au menton.*

BEZETEN. part: van BEZITTEN. *Possedé, joui.* Erfenis van Vader tot Zoon bezeten. *Heritage possedé de Pere en Fils.* De BEZETENEN wierden door J: Christus genezen. *Les possedez, les Demoniaques etoient guevis de Jesus Christ.*

BEZETENHEID, RAZERNY. f. Ziekte, kwaal van de geene die door den boozen geest bezeten is. *Rage, possession, demence.* f *Maladie de la personne possedée du malin esprit.*

De BEZETTELINGEN. De krygsluiden, de bezetting, 't *garnizoen* van een plaats uitmaakende. *Les troupes, les soldats composant la garnison d'une forteresse &c.*

BEZETTEN. v. a. Beslaan, inhouden. *Occuper, remplir.* Alle de toegangen naar de Stad bezetten. *Occuper toutes les avenuës de la Place.* Den doortogt BEZETTEN, stoppen. *Boucher, fermer, couper le passage.* Een Stad met krygsvolk BEZETTEN. *Occuper une Ville avec des gens de guerre.* Iemand van alle kanten BEZETTEN, omringen. *Environner, envelopper quelqu'un de tous cotez; le serrer, presser de tous les cotez.* Een ring met fyne steenen BEZETTEN, voorzien. *Garnir une bague de pierres fines, monter une bague.*

BEZETTING. f *Garnisoen* in 't onduitsch. *Garnison.* f. Daar is een kloeke, een talryke bezetting in de Vesting gelegt. *On a mis une forte, une nombreuse garnison dans la Place.* BEZETTING, in bezit neeming van een post, stopping van een doortogt. *Occupation d'un poste.* f. *Bouchement d'un passage.* m.

BEZEVEREN. v. a. BEBABLEN, bekwylen. *Embaver, salir avec de la bave.*

BEZIË lees BEEZIË. Bes, zaad-korl, van boomen spreekende. *Grain.* m. *Graine.* f. *En parlant des arbres.* Laurier-bezien of Bakelaar. *De la graine de Laurier.*

BEZIELD. part: van BEZIELEN. *Animé.* Een bezield ligchaam. *Un corps animé.* Door een heiligen lever BEZIELD, aangedreeven worden. *être animé, transporté, poussé d'un saint zele.*

BEZIELEN. v. a. 's Levens beginsel indrukken, ingeeven. *Animer.* De ligchaamen bezielen. *Animer les corps.* Zyn redevoering bezielen, kragt geeven. *Animer son discours, luy donner de la force.* De BEZIELING van 't ongeboren kind. *L'animation du fœtus.* f.

BEZIËN. 't meervoud van Bëzië en van Bes, kruisbeziën. *Des groseilles.* Moerbezien *Des meures.*

BEZIEN. v. a. Bekyken, aanschouwen, beschouwen. *Voir, regarder, considerer, visiter.* Le preterit *bezag*, le participe *bezien.* Al het aanmerkelykste in een Stad bezien. *Regarder, visiter, examiner tout ce qu'il y a de plus considerable dans une Ville.* Zig in de spiegel BEZIEN, bekyken. *Se mirer, se regarder dans le miroir.* BEZIEN, bekeken werden. *être vû, être regardé.* Dat is wel beziens waard. *Cela merite bien d'être vû, d'être regardé.* Hy heeft het boek op BEZIEN laaten haalen. *Il a envoyé querir le livre pour le voir, l'examiner, pour voir s'il l'achetera.*

BEZIG of BEBZIG zyn, bezet, doende, werkende zyn. *être occupé, agir, être en action.* Met schryven, met leezen bezig zyn. *être occupé à ecrire, à lire.* Hy is 'er al mee bezig, hy werkt 'er al aan. *Il y travaille deja, il est deja après.* Men vind hem altyd bezig. *On le trouve toujours occupé, toujours en action.* Men moet de jeugd BEZIG, werkende houden. *Il faut tenir la jeunesse en haleine, en action; il faut donner à la jeunesse dequoy s'occuper.*

BEZIGEN. v. a. zie GEBRUIKEN. *Employer, se servir de.* Ik heb zyn mantel zoo lang gebezigt. *Je me suis servi de son manteau pour ce temps là.*

BEZIGHEDEN. 't meervoud van BEZIGHEID. *Occupations.* Lastige, verdrietige bezigheden. *Des occupations penibles, ennuyeuses.*

BEZIGHEID. f. Werk, handgebaar. *Occupation.* f. *employ.* m. *affaire qui occupe.* f. Ernstige, gewigtige bezigheid. *Occupation serieuse, importante.*

BEZIGTIGEN. v. a. Beschouwen, schouwen, onderzoeken. *Visiter, considerer, examiner.* De Magazynen, de Fortificatien bezigtigen. *Visiter les Magasins, visiter les Fortifications.* BEZIGTIGER, de geene die iets bezigtigd. *Visiteur, inspecteur; celuy qui visite, considere.* De BEZIGTIGING, schouwing der Grensvestingen. *L'inspection, la visite des Villes Frontieres.*

BEZINNEN. v. a. Beminnen, zyne zinnen stellen op. *Aimer, affectionner, cherir.* Iemand beminnen. *Aimer, affectionner, cherir quelqu'un.*

BEZIT. 'n. Bezitting, gebruik. *Possession.* f. In 't bezit van zyne nieuwe waardigheid treeden. *Entrer dans la possession de sa nouvelle dignité.* Een onregtmatig bezit. *Une usurpation.* Iemand uit het bezit stooten. *Deposseder quelqu'un, le chasser de la possession.*

BEZITTEN. v. a. Genieten, 't genot, 't gebruik hebben... *Posseder, jouir de...* Groote goederen bezitten. *Posseder de grands biens.* De genegentheden van zyne minnares bezitten. *Posseder, avoir les bonnes graces de sa maitresse.* Een gewenste gezondheid bezitten. *Jouir d'une parfaite santé; posseder une santé parfaite.*

BEZITTEND. Adj. Bezitting aanwyzend. *Possessif:ive.* De bezittende voornaamen, myn, uw, zyn, &c. *Les pronoms possessifs, mon, ton, son, &c.* De BEZITTER van den akker, van 't goed. *Le possesseur du champ, le possesseur du bien.* Onregtmaatig, geweldig BEZITTER. *Usurpateur.* In de BEZITTING ontrust worden,

Digitized by Google

den. *Etre inquiété dans La jouiſſance, troublé dans la poſſeſſion.*

BEZOAR. m. Bezoarſteen; ſteen in de blaas van een Indiaanſche bok voortgeteeld. *Bezoard.m. pierre engendrée dans la veſſie d'un bouc des Indes.* De regte Bezoar is een uitſteekend tegenvergif. *Le veritable Bezoard eſt un excellent contrepoiſon.* Uitgegraven Bezoar. *Bezoard foſſile.* BEZOAR-BOK. Indiſche bok, in welkers blaas de regte BEZOARSTEEN gevonden word. *Bouc des Indes, dans la veſſie duquel ſe trouve la vraye pierre de Bezoard.*

BEZOEDELEN of BEZOETELEN. v.a. Bevlekken, beſmetten, ontreinigen. *Tacher, ſouiller.* Het echte bed bezoedelen. *Souiller le lit nuptial, la couche nuptiale.* Zyne handen in 't onſchuldig bloed bezoedelen. *Souiller ſes mains dans le ſang innocent.* Zig door ongeoorloofde aanraakingen bezoedelen. *Se ſouiller par des attouchements illicites.* BEZOEDELDE of bezoetelde handen. *Des mains ſouillées, impures.* BEZOEDILING, bevlekking, beſmetting, ontreiniging. *Souilleure, impureté, ſaleté, ordure.* f.

BEZOEK. n. Bezoekgeeving. *Viſite, action de viſiter par civilité.* f. Een plegtelyk, ſtaatig bezoek. *Une viſite de ceremonie, dans les formes, viſite ſerieuſe.* Een laſtig, verdrietig bezoek. *Une viſite importune, ennuyeuſe.* Mynheer verwagt bezoek. *Monſieur attend viſite, attend du monde.*

BEZOEK. Voorbruiloft, byeenkomſt, vergadering van genodigde om de Ondertrouwde geluk te wenſchen. *Viſite de ceremonie, viſite pour feliciter les Accordez ſur leur prochain mariage.* Een ope BEZOEK, een bezoek daar alle bekende vrinden ongenoodigd op konnen verſchynen. *Une viſite publique, generale, dans laquelle le commun des bonnesconnoiſſances de l'Accordé & de l'Accordée ont libre accès.* Een ſtil BEZOEK, een bezoek ofte vergadering der genoodigde vrinden van Bruidegom en Bruid. *Une viſite ſecrete, à huis clos, aſſemblée choiſie des parents & amis priez au nom du Marié & de la Mariée.* Huis-BEZOEK, huis-BEZOEKING van den Leeraar en Ouderlingen, om de Ledematen tot het Nachtmaal te noodigen &c. *Viſite de preparation à la Sainte Cene, &c. que le Miniſtre & les Anciens font aux Membres de l'Egliſe.*

BEZOEKEN. v.a. Een bezoek afleggen. *Rendre viſite, voir, ſaluer.* Ik hoop u eerſtdaags te gaan bezoeken. *J'eſpere vous aller voir, vous aller ſaluer au premier jour.* Zyne minnares gaan bezoeken. *Aller voir ſa maitreſſe, rendre viſite à ſa maitreſſe.* De zieken, de armen, de gevangenen gaan BEZOEKEN. *Aller viſiter les malades, les pauvres, les priſonniers.* Als 't God belieft ons door droefeniſſen en ziekten te BEZOEKEN, te beproeven, te kaſtyden. *Quand il plait à Dieu de nous viſiter, eprouver, châtier par afflictions & maladies.* God bezoekt de zynen om hen te zaligen. *Dieu viſite les ſiens pour les ſauver.* Alle bedenkelyke middelen BEZOEKEN, in 't werk ſtellen, om de kinderen tot hun pligt te brengen. *Tenter, eſſayer, eprouver tous les moyens poſſibles pour animer les enfans à leur devoir.* Ik zou het met een ander eens BEZOEKEN, eens beproeven. *J'eſſayerois avec un autre, je verrois comment feroit une autre.* BEZOEKER, bezoekgeever. *Viſiteur, qui rend viſite.* Een Kranke-BEZOEKER, Zieketrooſter. *Un Conſolateur.* BEZOEKING, beproeving, kaſtyding. *Epreuve.* f. *Châtiment.* m. 't Is een harde bezoeking. *C'eſt une rude epreuve.*

BEZOGT. part: van BEZOEKEN. *Viſité, examiné, experimenté.* Van zyne vrinden bezogt worden. *Recevoir viſite de ſes amis.* Van onze Lievenheer met ziektens en andere ongemakken bezogt, beproeft worden. *être viſité de Dieu par maladies & autres incommoditez.* De man heeft veel BEZOGT, ondervonden van zyn leven. *Cet homme là a beaucoup experimenté, en a bien vû pendant ſa vie, il a paſſé par bien des etats.*

BEZOLDEREN. Met een zolder *of* zoldering voorzien. *Garnir d'un plancher, plafonner.* Een kamer bezolderen. *Plafonner une chambre.*

BEZOLDIGEN. v.a. BEZOLDEN. Bezolding geeven. *Soudoyer, payer.* Een Leger bezoldigen en onderhouden. *Soudoyer & entretenir une Armée.* Daar moet geld zyn om zoo veel krygsvolk te BEZOLDEN, bezoldigen. *Il faut de l'argent pour ſoudoyer tant de gens de guerre.* BEZOLDIGDE, een die ſoldy, krygsloon trekt. *Soudoyé, ſoldat qui tire la ſolde, la paye.* Verminkte en bezoldigde ſoldaaten. *Des ſoldats eſtropiez & tirant paye.* De BEZOLDING, de betaaling der ſoldaaten moet ergens uitgevonden werden. *La ſolde, la paye des ſoldats ſe doit trouver de quelque endroit.* De BEZOLDINGE, 't loon der zonde is de dood. *Le gage du peché c'eſt la mort.*

BEZONDER. BYZONDER, zonderling. Adj. *Particulier, ſingulier, pas general.* Een bezondere genegentheid voor iemand hebben. *Avoir une affection particuliere pour quelqu'un.* Een bezondere gunſt. *Une grace, une faveur particuliere, ſinguliere, ſpeciale.* 't Moet al iets bezonders wezen. ſpreekw: *Il faut que ce ſoit quelque choſe de rare, quelque ch: au deſſus du commun.*

Zig BEZONDIGEN. n.v.p. Zonde bedryven. *Pecher, commettre un peché.* Zig ergens mede bezondigen. *Pecher en quelque choſe, à l'occaſion de quelque choſe.* Als ik niet vreesde my te bezondigen. *Si je ne craignois pas de pecher, d'offenſer Dieu.*

BEZONNEN. Adj. Beraaden. *Senſé.* Een wel bezonnen menſch, een verſtandig menſch. *Un homme bien ſenſé, de bon ſens.* Een onbezonnen menſch. *Un etourdi, une tête folle.*

BEZOOMEN. zie ZOOMEN. Op de zoom *of* kant naayen. *Ourler, border.* Rondom bezoomen. *Ourler tout autour.*

BEZORGD. Adj. Zorgdraagend, zorgvuldig, bekommerd. *Soucieux, qui ſe met en peine.* Hy is al te bezorgd, te bekommerd. *Il eſt trop ſoucieux, il ſe met trop en peine.* Voor zyne eer bezorgd zyn, zorg draagen voor zyne eer. *Avoir ſoin de ſon honneur, de ſa reputation.* Voor den inbreuk der vyanden bezorgd, bekommerd zyn. *Avoir peur de l'irruption, craindre l'irruption des ennemis.*

BEZORGDHEID. f. zie BEKOMMERTHEID, zorg, bekommering. *Souci, ſoin accompagné d'inquietude* m.

BEZORGEN. v.a. Oppaſſen, bedienen. *Soigner, penſer, traitter.* Een zieke wel bezorgen. *Soigner bien un malade.* De koſtkinderen wel bezorgen. *Avoir bien ſoin des penſionnaires.* Ik zal alles wel BEZORGEN, wel zorg voor alles draagen. *J'aurai bien ſoin de tout.* Geld tot de betaalinge der ſoldaaten BEZORGEN, verzorgen. *Fournir, trouver de l'argent pour le payement des ſoldats.* Ik zal u dat alles wel bezorgen, wel beſchaaren, doen hebben. *Je vous fournirai, ferai bien avoir tout cela, je vous trouverai bien tout cela.* BEZORGER, verzorger, beſchaarder van iets. *Celui qui fournit, procure, fait avoir quelque choſe.* BEZORGER, oppaſſer der zieken. *Celui qui a ſoin des malades.* BEZORGING, oppaſſing van een zieke. *Soin.* m. *Peine qu'on prend pour un malade.* f.

Digitized by Google

BEZUGTEN. v. a. Beklaagen, betreuren. *Plaindre, regretter.* Zyn voorgaande ſtaat bezugten. *Regretter ſon etat précedent, ſa premiere condition; ſoupirer en ſongeant à ſon etat paſſé.*

BEZUIDEN. Adv. Aan de Zuidzyde. *Au Sud, tirant vers le Sud.* De Vloot lag bezuiden het Eyland ten anker. *La Flotte etoit à l'ancre au ſud de l'Iſle.*

BEZUINIGEN. v. a. Beſpaaren, zuinig aanleggen, ſpaarzaamlyk gebruiken. *Menager, uſer de menage, employer avec economie.* Zy weet haar mans winſten wel te bezuinigen. *Elle ſçait bien menager les gains, les profits de ſon mari.* **BEZUINIGER**, beſpaarder van 's Lands inkomſten. *Oeconome, celuy qui epargne les revenus du Pays.* **BEZUINIGING**, beſpaaring van iemands beurs. *Epargne de la bourſe de quelqu'un.* f.

BEZUUREN. v. a. Boeten, lyden. *Pâtir, ſouffrir.* 't Verzuim, de ongehoorzaamheid van een ander bezuuren. *Pâtir, ſouffrir de la négligence, de la desobéïſſance d'autrui.* Het met de dood **BEZUUREN**, boeten. *Payer de la vie, perdre la vie pour la faute qui a été faite.* Hy heeft alleen kwaad gedaan, en ik moet het bezuuren. *Il a fait mal lui ſeul, c'eſt lui ſeul qui a fait du mal, & il faut que j'en pâtiſſe, que j'en ſouffre; il a fait la faute, & il faut que je la boive.*

BEZWAARD. part: van **BEZWAAREN.** *Chargé, foulé, grevé.* Bezwaarde koopmanſchappen, koopmanſch: zwaare tollen onderhevig. *Des marchandiſes chargées de droits, ſujettes à de gros droits, à de groſſes impoſitions.* Zig ergens over in zyn gemoed **BEZWAARD**, ontruſt vinden. *Se trouver chargé, preſſé en ſa conſcience, avoir la conſcience chargée, inquiete à l'egard de quelque choſe.*

BEZWAARDER. Verdrukker van Gods Volk. *Oppreſſeur, exacteur du Peuple de Dieu.*

BEZWAAREN. v. a. Belaſten, verdrukken. *Charger, fouler, oppreſſer, grever.* Het Volk met ſchattingen, met inquartieringen van krygsvolk bezwaaren. *Charger, fouler le Peuple par des impoſitions, des logements de gens de guerre.* Die ſpyzen **BEZWAAREN**, drukken de maag te veel. *Ces viandes oppreſſent, chargent trop l'eſtomac.* Men moet de geheugenis (*memorie*) der kinderen niet te veel bezwaaren. *Il ne faut pas trop charger la memoire des enfans.* Een piſtool zou my veel helpen, en u weinig **BEZWAAREN**, belaſten, koſten. *Une piſtole me feroit grand bien, & ne vous incommoderoit gueres.* Een misdaadige **BEZWAAREN**, tegen hem getuigen. *Charger un criminel, temoigner contre lui, aggraver ſon crime.* Zyn gemoed ergens mede **BEZWAAREN**; iets begaan waar door 't gemoed zig bezwaard vind. *Charger ſa conſcience de quelque choſe, agir contre ſa conſcience, commettre quelque choſe dont la conſcience ſe trouve chargée, inquiete.* **BEZWAAREN.** n. is ook een Zelfſtandig Naamwoord. *Ennuy.* m. *Detreſſe, ſouffrance.* f. Dat huisgezin is in een groot bezwaaren, een groote nood, groot verdriet. *Cette famille eſt dans un grand tourment, dans une grande detreſſe, oppreſſion.*

BEZWAARDHEID of liever **BENAAUWDHEID** van borſt. *Oppreſſion de poitrine.* f. Bezwaardheid van de mild. *Opilation de la rate.* f.

BEZWAARING. f. Verdrukking, belaſting. *Foule, charge, incommodité, vexation.* f. *Fardeau.* m. 't Is een groote bezwaaring, een groote laſt voor de Onderdaanen. *C'eſt une grande charge, une grande incommodité, un grand fardeau pour les Sujets.* **BEZWAARING**, belaſting der uitgaande en inkomende goederen door nieuwe tollen. *Charge, impoſition.* f. *Droit impoſé ſur les marchandiſes qui entrent & ſortent.* m. **BEZWAARING**, nadere beſchuldiging van een gevangene. *Aggravation d'un priſonnier, accuſation nouvelle à la charge d'un priſonnier.* f. **BEZWAARING**, ontruſting van 't gemoed. *Alarme, inquietude de la conſcience.* f.

BEZWAARLYK. Adj. Naauwelyks, te naauwer nood *à peine, difficilement.* Men geneeſd hier bezwaarlyk van 't water. *On guerit icy difficilement de l'hydropiſie.* Men kan hem bezwaarlyk verſtaan. *On a peine à l'entendre.* Zoo de regtvaardige bezwaarlyk zalig word, hoe zal de godlooze beſtaan? *Si le juſte eſt à peine ſauvé, comment ſubſiſtera le mechant?*

BEZWAARNIS. f. Verongelyking, onderdrukking, laſt over welke men te klaagen heeft. *Grief.* m. *Lezion, vexation.* f. De bezwaarniſſen van 't Volk, van de Natie aantoonen. *Faire voir, repréſenter les Griefs du Peuple, de la Nation.*

BEZWAGTELEN. v. a. Omzwagtelen, baakeren. *Emmailloter, couvrir, envelopper de bandes.*

BEZWALKEN. v. a. Bevlekken. *Tacher, ſletrir.* Iemands eer bezwalken. *Fletrir, tacher, ternir la gloire, la réputation de quelqu'un.* **BEZWALKING.** f. Bevlekking van iemands roem. *Fletriſſure de la gloire, de la réputation de quelqu'un.* f.

BEZWANGERD, bevrugt werden. *être engroſſée, devenir groſſe.* Met groote gedagten, voorneemens bezwangerd zyn. fig: ſpr: *Avoir de grands deſſeins en tête.* Zyn meid **BEZWANGEREN**, beſtruiven. *Engroſſer ſa ſervante, lui remplir le ventre.*

BEZWEERDER van booze geeſten, van duivelen. *Exorciſte, conjurateur de malins eſprits, de diables.*

BEZWEEREN. v. a. Met eeden beveſtigen. *Jurer, affirmer par ſerment.* Le Pret: *bezwoer*, le Part: *bezworen* De handhaving der Wetten, de nakoming der Vrede bezweeren *Jurer l'execution des Loix, l'obſervation de la Paix; jurer de maintenir les Loix, d'entretenir la Paix.* De booze geeſt, de Duivel **BEZWEEREN**, gebieden uit te gaan. *Conjurer le malin eſprit, le Diable de ſortir hors; exorciſer un poſſedé.* De **BEZWEERING** der Vrede. *L'affirmation, la ratification de la Paix par ſerment.* **BEZWEERING**, aanſpraak van den bezweerder, om den boozen geeſt &c. te verdryven. *Conjuration, adjuration.* f. *Exorciſme.* m. De Pitſche vrouwe deed de ſchim, den geeſt van Samuel met haare bezweeringen opkomen. *La Pithoniſſe evoqua le fantoſme, fit monter l'eſprit de Samuel par ſes conjurations, ſes exorciſmes.*

BEZWEET. Adj. Met zweet, vol zweet. *En ſueur, ſuant.* Gantſch bezweet zyn. *être tout en ſueur.* Zyne ſokken en kouſſen **BEZWEETEN**, met zweet bevochtigen. *Mouiller, percer ſes chauſſons, ſes bas de ſueur.*

BEZWEKEN. part: van **BEZWYKEN.** *Succombé.* Te vroeg bezweken zynde. *Ayant trop-tôt ſuccombé.*

BEZWOOREN. part: van **BEZWEEREN.** *Juré, affirmé par ſerment.* Kort na de bezwoore Vrede. *Peu après la Paix jurée, que la Paix fut jurée, ratifiée avec ſerment.*

BEZWYKEN. v. a. In onmagt vallen, te kort ſchieten. *Succomber, deffaillir, plier, ceder.* Le Pret: *bezweek*, le Part: *bezweeken.* Onder 't getal der aanvallers bezwyken. *Succomber ſous le nombre des aſſaillants, ceder à la force.* Onder den laſt; onder de verzoeking bezwyken. *Succomber ſous le fardeau, ſuccomber à la tentation.* Myn hart bezwykt, myne kragten bezwyken. *Mon coeur s'en va, mes forces deffaillent.* De **BEZWYKING** van 't vleeſch onder de verzoeking. *Le ſuccombement de la chair à la tentation.*

BEZWYMEN. v. n. In zwym, in flaauwte, in onmagt

Digitized by Google

vallen. *Evanouir, tomber en pamoiſon.* Van vreugd, van ſchrik bezwymen. *Evanouir de joye, evanouir de peur.* BEZWYMING. f. Miſſelykheid, flaauwte. *Deffaillance, pamoiſon.* f. *Evanouiſſement.* m.

BEZYDEN. Adv. Ter zyde. *à coté, joignant.* De huizen die bezyden het Stadhuis ſtaan. *Les maiſons qui ſont joignant l'Hotel de Ville, les maiſons qui ſont à coté de l'Hotel de Ville.*

B I.

BID-BANK. Bid-plaats, ſoort van een opgezette leſſenaar, daar men in de Kerk knielende op leund. *Prié-Dieu.* m. *Sorte de pupitre ſur lequel on s'accoude, en priant Dieu à l'Egliſe.*

BIDDAG. m. Dag tot het opentlyk bidden vaſtgeſteld. *Jour de prieres.* m. Een biddag uitſchryven. *Ordonner un jour de prieres, un jour de jeune.*

BIDDEN. v. a. Een gebed uitſtorten. *Prier, requerir, faire une priere.* God met iever, met aandagt bidden. *Prier Dieu avec zele, avec devotion.* Voor een gevangene BIDDEN, een gevangene voorſpreeken. *Prier, interceder pour un priſonnier.* Voor de zielen in 't Vagevuur bidden. *Prier pour les ames en Purgatoire* Daar is geen BIDDEN voor, daar is geen vergiffenis door bidden te verhoopen. *Il n'y a point de pardon, il eſt inutile de prier, d'interceder.* Iemand te begraaffenis BIDDEN, verzoeken. *Prier, inviter quelqu'un à l'enterrement, d'aſſiſter à l'enterrement.* Om een aalmoes BIDDEN, vraagen: beedelen, ſchooyen. *Demander l'aumone, gueuſer, caimander.* God om de vergiffenis zyner zonden bidden. *Demander à Dieu le pardon de ſes pechez.* Ey, ik bid het u! *hé, je vous en prie, je vous en conjure, de graces!*

BIDDER. Verzoeker. *Celui qui prie, un ſuppliant.* Een lang bidder. *Une perſonne qui prie longtemps.* BIDDER, word meeſt voor Aanſpreeker ter begraaffeniſſe genomen, voornamentlyk in Zuid-Holland. *Prieur d'enterrements.* BIDDING, zie GEBED, verzoek. *Priere, ſupplication, Requeſte.* f. Voor-BIDDING, voorſpraak. *Interceſſion.* f. BIDSTER. *Femme qui prie, qui eſt en oraiſon.*

BIEDEN, v. a. Aanbieden. *Offrir, préſenter.* Iemand de hand bieden om uit de koets, uit de ſchuit te treeden. *Offrir, préſenter la main à quelqu'un pour ſortir du caroſſe, du bateau.* De punt van den degen, de tromp van 't musket bieden. *Préſenter la pointe de l'epée, le bout du mouſquet.* Zynen vyand punt bieden, zyn vyand onder de oogen zien, moedig tegen gaan. *Prêter le collet, montrer les dents à ſon ennemi.* Een kloeke wederſtand bieden. *Faire une vigoureuſe reſiſtance.* Iemand de hand BIEDEN, iemand behulpſaam zyn. *Prêter la main à quelqu'un, ſecourir quelqu'un.* Geld BIEDEN naar iets. *Offrir de l'argent de quelque choſe.* Een daalder, tien gulden bieden. *Offrir trente ſous, offrir dix frans.* Onder de waarde bieden. *Mesoffrir, offrir trop peu, offrir au deſſous de la valeur.* Dat is geen BIEDEN, dat is te weinig bieden. *Cela n'eſt pas offrir, c'eſt offrir beaucoup trop peu.* De goederen zullen aan de meeſt-BIEDENDE verkogt worden. *Les marchandiſes ſeront venduës au plus offrant.* Een milde BIEDER. *Un genereux offrant, un homme qui offre réſolument.* BIEDING. f. BOD. Geboden geld naar iets dat te koop is. *Offre, préſentation.* f.

BIEGT. f. BIECHT. Schuldbekenning van den Biegtganger. *Confeſſion.* f. *Detail que le penitent fait de ſes pechez au Confeſſeur.* m. De biegt openbaaren. *Reveler la confeſſion.* De oorbiegt. *La confeſſion auriculaire.* Ter biegt gaan. *Aller à la confeſſion, aller à confeſſe.* By de Duivel ter biegt gaan. ſpr: *Se confeſſer au Renard.*

BIEGTEN. v. a. Openbaaren, bekennen. *Confeſſer, ſe confeſſer, avouer.* Zyne zonden biegten. *Confeſſer ſes pechez.* Alle de goede Catholyken biegten te Paaſchen. *Tous les bons Catholiques ſe confeſſent à Pâques, vont à confeſſe à Pâques.* Biegt regt op, zeg de waarheid. *Dites la verité, avouez le franchement.*

BIEGTEN, beteekend ook de biegt aanhooren. *Confeſſer, ouir un penitent en confeſſion.* De Prieſter die hem gebiegt had. *Le Preſtre qui l'avoit confeſſé, qui avoit reçu ſa confeſſion.*

BIEGT-STOEL. f. Biegthuisje, zitplaats van den Biegtvader. *Confeſſional, confeſſionnaire.* m. *Siege & cloture d'où le Preſtre entend la confeſſion.*

BIEGTVADER. Prieſter, geeſtelyk perſoon die de biegt aanhoord. *Confeſſeur, Pere confeſſeur.* 's Konings Biegtvader. *Le Confeſſeur du Roy.* De Biegtvader te vrind houden. *Se maintenir dans les bonnes graces du Pere Confeſſeur.*

BIER. n. Bekende drank. *De la biere.* Zoet bier. *De la biere douce.* Bitter bier. *De la biere amere.* Zuur of verſchaald bier. *De la biere aigre, eventée.* Dun bier. *De la petite biere.* Spelte bier. *De la biere d'epeautre, braſſée avec de l'epeautre.* Scharbier. *De la plus petite biere, de la rinceure des tonneaux.* Bier brouwen. *Braſſer de la biere.*

BIER-BANK. Bank daar de bierdrinkers op zitten. *Banc où ſont aſſis les buveurs de biere.*

BIER BESCHOOYEN. v. n. Bier bezorgen, bier beſchikken. *Fournir de la biere.* BIERBESCHOOYER. Bierkraamer, die vreemde bieren ontbied om in 't gros te verkoopen. *Un marchand de bieres etrangeres en gros.* BIERBESCHOOYSTER. *Une marchande de bieres etrangeres en gros.*

BIERBOOM. m. Boom of jok daar de bierdraagers de vaten van de fleê in de kelder mede draagen. *Barre.* f. *Joug avec lequel les porteurs de biere portent les tonneaux dans la cave.* m.

BIERDRAAGER. *Porteur de biere.*

BIER-EN-BROOD. n. Samenkookſel van bier met gebrokkeld brood, beſchuit, ſpeceryen &c. *Eſpece de chaudeau fait avec de la biere.* m.

BIERHUIS. n. Bierkroeg; huis, kroeg daar bier verkogt, gedronken word. *Cabaret à biere.* m. Een Luiks bierhuis. *Un cabaret à biere de Liege.*

BIERKAN. f. *Pot à biere.* m. BIERKELDER. f. *Cave à biere.* f. BIERKRAAMER. Biertapper, biersteeker. *Marchand de biere, cabaretier qui vend de la biere.*

BIERSTEEKEN. v. n. Biertappen, bier by de kleine maat verkoopen. *Tenir cabaret à biere, vendre de la biere en detail.* Zig met biersteeken geneeren. *Tenir cabaret à biere.* BIERSTEEKER, biertapper, waard. *Vendeur, marchand de biere en detail.*

BIERSTELLING. f. Stelling daar de biervaten op gezet werden. *Chantier ſur lequel on couche, on poſe les tonneaux à biere.* m.

BIERTAP. Bierkroeg. *Cabaret à biere.* m. BIERTAPPER, bierkraamer. *Cabaretier, vendeur de biere en detail.*

BIERVLIEG. Vlieg op 't bier verlekkend. *Mouche qui s'attache à la biere.* 't Is een biervlieg, een bierzuiper. *C'eſt un avaleur, un buveur de biere.*

BIERWERKERS. Brouwersknegts, arbeiders omtrent het brouwen, vervoeren van't bier &c. *Ouvriers, valets de braſſerie &c.*

BIES. f. Lugtig en rond rietgewas. *Du jonc.* Een BIESbondel. *Un paquet, faiſceau de joncs.*

BIES-

Digitized by Google

BIESBOS. Moeras vol biezen. *Marais de joncs, lieu, endroit plein de joncs.* m. De overvloeying van de Dortse waart werd by uitneemendheid Biesbos genaamd.

BIESKORF, BIESKISTJE. *Coffret de jonc.* m. *Corbeille de jonc.* f.

BIESLINT. n. Dun smal lint. *De la Nompareille, du ruban fort mince & fort etroit.*

BIESLOOK. n. Dun tuinlookje, slaa uyen. *Ciboule, ciboulette.* f. *Des ciboules, des appetits, petits oignons à manger en salade, à faire des sauces.* Een bosje bieslook. *Une petite botte de ciboules, d'appetits.*

BIEST. Onklaare dikke melk, van koeyen die eerst gekalft hebben. *Du lait trouble & epais, lait des vaches qui viennent de vêler.*

BIESTBOTER. Boter van de eerste melk, *biest* genaamd. *Du beurre de lait d'une vache qui vient de mettre bas.*

BIETEBAAUW. Weerwolf, spookduivel. *Loupgarou.* m. *Malebête.* f. De bietebaauw komt aan. *Voila le loupgarou, la malebête qui vient.*

BIETWORTEL. zie BEETWORTEL. *Beterave.* f.

BIEZEKIST. f. Bieskorf. *Coffret de jonc.* m. Mosis wierd in een biezekist op den stroom te vondeling gezet. *Moyse fut exposé sur le Fleuve dans un coffret de jonc.*

BIEZEMATTEN. *Des nattes de jonc.* f pl.

BIEZEN. 't meervoud van BIES. *Des joncs.* In de biezen schuilen. *Se cacher dans les joncs.* Met BIEZEN zwemmen, op bieze-dobbers zwemmen. *Nager avec des nageoires, des paquets de joncs.* Zyne biezen pakken, aan 't loopen tyen. *Prendre son sac & ses quilles, plier bagage, se tirer le nerf.* Rouwe BIEZEN, ten gebruike der schrynwerkers, kammemaakers &c. *De l'aprêle, joncs rudes dont les menuisiers & peignards se servent à polir leurs ouvrages.* Knoopen, knobbels in biezen zoeken, hairklooven, muggezisten. *Pointiller, chicaner, vouloir partager un cheveu en quatre.*

BIEZEN. v. n. BLAAZEN. Schuiffelen als de slangen. *Siffler comme les serpents.*

BIG of BIGGE. Zoogvarken, jong varken. *Jeune cochon, cochon de lait.*

BIGGELEN. v. n. Afdruipen, afzyperen, druppelings neer vallen. *Couler, tomber goute à goute, degoutter.* De traanen biggelden over haare wangen. *Les larmes lui couloient le long des joues.* Biggelende traanen storten. *Pleurer à chaudes larmes.*

BIGGETJE. n. Jong varken, braad *of* zoogvarken. *Cochon de lait.* m. Een biggetje aan 't spit steeken. *Mettre un cochon de lait à la broche.*

BIKKEL. m. Kootje, hiltik, stultbeentje. *Osselet.* m. Met bikkels speelen. *Jouer aux osselets.* De meysjes BIKKELEN, stuiten op de stoep. *Les petites filles jouent aux osselets sur le perron, sur le pas de la porte.*

BIKKEN. v. a. Hakken. *Couper, hacher, rompre.* De bevrore sneeuw van de straat bikken. *Couper, hacher, fendre la neige gelée qui couvre la rue avec des cognées, des haches, des coupe-rets &c.* De molensteen BIKKEN, scherper maaken. *Piquer, aiguiser la meule à moulin.* De voormuur, de gevel van een oud huis bikken, overbikken. *Regratter, retoucher le devant d'une vieille maison.*

BIKKEN. Pikken, met den bek steeken. *Becqueter, piquer avec le bec.* De vogels komen aan de vrugten bikken. *Les oiseaux viennent becqueter, piquer, manger les fruits.* Is 'er niet wat te BIKKEN, te eeten? gem: spr: *N'y a-t-il rien à manger, à gruger, à mettre sous la dent?*

BIKSTEEN. f. Steenbrokken die tot schuurzand gestampt worden. *Du grais, morceaux de grais pilez, broyez.* Met zand en bik steen schuuren. *Ecurer avec du sablon & du grais.*

BIL. f. Agterste gedeelte van een mensch *of* dier. *Fesse.* f. De bil van een paard, van een os, van een aap. *La fesse d'un cheval, d'un boeuf, d'un singe.*

BIL, Voorstel dat in 't Engels Parlement voor en tegen betwist word, alvoorens tot een Wet gemaakt te werden. *Bil.* m. *Proposition debattue dans le Parlement d'Angleterre, avant que d'être passée en Loy.* Een bil inbrengen, ontwerpen, leezen, aanneemen, verwerpen. *Présenter, dresser, lire, passer, rejetter un bil.*

BILJET. n. BRIEFJE. *Billet.* m. *Petite Lettre.* f. Een BILJET-PLAKKER. *Un afficheur de Billets, d'avertissements imprimez.*

BILJOEN of BILIOEN. n. Samenmengsel van koper en zilver, gemengde muntstoffe, slecht aloy. *Du billon, mélange de cuivre & d'argent.* Alle vreinde spetien zyn biljoen verklaard. *Toutes les especes etrangeres sont declarées billon.*

BILLEN. is 't meervoud van BIL. *Des fesses.* De kinderen van willen, krygen op de billen. gem: spr: *Les Enfans qui disent je veux ont le fouet; on donne le fouet aux enfans qui disent je veux.* Hy heeft het loot al in de billen, hy heeft het spek al weg. *Il en a dans l'aile, il en tient, il ne la fera pas longue.* Zyn goed door de billen lappen; mooy weer speelen, zoo lang zyn geld duurd. *Gaspiller, depenser tout son bien, le faire passer par Angoulême, manger tout son Saint Crespin.*

BILLYK. Adj Redelyk, regtvaardig *Juste, raisonnable, equitable.* Het is billyk dat de oudste voorgaan. *Il est juste, raisonnable que les plus vieux, les plus agez aillent devant.* Het is niet meer als billyk. *Ce n'est que raison, pas plus que de raison.* Hy brogt nog veel andere redenen by om zyn gedrag te BILLYKEN, te regtvaardigen *Il allegua encore quantite d'autres raisons pour justifier sa conduite.* BILLYKHEID. f. Redelykheid, regtvaardigheid. *Raison, justice, equité.* De billykheid eischt het. *La raison, la justice, l'equité le veut, le requiert.* Naar billykheid oordeelen *Juger equitablement, selon l'equité.* Het gedrag van iemand BILLYK KEUREN, goed keuren. *Approuver la conduite de quelqu'un, trouver la conduite de quelqu'un raisonnable.*

BILSENKRUIDT. Kruid in 't Latyn *Hyosciamum* of *Hyosciamus* genaamd. *De la Jusquiame.*

BILSTUK. n. Staartstuk van den os, vleezigst gedeelte agter uit den os gesneeden *Du cimier, piece qu'on leve sur le dos du boeuf auprès de la queue.* BILSTUK van 't Hart. *Cimier du Cerf.*

BINDEN. v. a. Vastbinden, toebinden, vast maaken. *Lier, attacher.* De handen op de rug binden. *Lier, attacher les mains sur le dos.* Een hond aan een ketting binden, vastmaaken. *Lier, attacher un chien à une chaine; enchainer un chien.* Twee endentouw aan malkander binden. *Nouer, attacher deux bouts de cordes ensemble.* Zyne reden, zyne bewyzen wel aan een binden. *Lier bien ses raisons, ses preuves.* De Paus schryft zig de magt van binden en ontbinden toe. *Le Pape s'attribue la puissance de lier & de delier.* Iemand aan harde voorwaarden BINDEN, verbinden. *Lier, astreindre; obliger quelqu'un à de dures, à de rudes conditions.* Ik laat my aan een strootje binden, ik laat my ligt beweegen, leiden daar men wil. *Je me laisse attacher à un cheveu; on m'accroche, m'entraine aisement.*

BINDEN. In eenen band brengen. *Relier, mettre en un volume.* Een boek in hoorn, in fransche band binden. *Relier un livre en velin, en veau.* Het boek is nog by

Digitized by Google

by de BINDER. *Le livre eſt encore chez le Relieur.*

BINDGAEREN. n. Paktouw, touwdraad. *De la ficelle, menuë corde à lier des paquets &c.* f.

BINDING der deelen van de reden. *Liaiſon.* f. *Enchainement des parties du diſcours.* m. BINDING van 't koorn aan ſchooven. *Action de lier le bled en gerbes.*

BINDSEL in de Bouwkunde, word verſtaan van al 't geene diend om de ſtukken aan een te hechten. *Membrure, Lampourde.* f. *piece d'Architecture ſervant à lier, à tenir enſemble les parties.* BINDSEL. n. Bindtouwtje &c. *Lien.* m. *Corde, ligature.* f.

BIND-STREEPJE. n. Koppelſtreepje, ſtreepje ter aanbindinge der ſamengeſtelde *ofte* koppel-woorden. *Barre.* f. *Tiret pour joindre les parties des mots compoſez.*

BINDT. n. Voorſte gedeelte van de Architraaf. *Face* ou *bande de l'Architrave.* f. BINDT *of* balk. *Poutre* ou *ſolive.* f. Een dwars bindt, bindt over de ſparren by 't dak gaande. *Traverſe.* f. *Poutre traverſant les ſolives qui ſoutiennent le toit.* De BINDTEN *ofte* Bindtſtukken in de Bouwkunde. *Les membrures, parties qui lient les pieces d'Architecture enſemble.*

BINDT-TOUW. n. Paktouw, bindgaren. *De la ficelle, de la corde à lier des paquets &c.*

BINDT-WOORD. n. Koppelwoord, ſamenvoegſel. *Conjonction, mot indeclinable qui joint les membres du diſcours.* Ende, want, op dat, als maar, en diergelyke bind-woorden. *Et, car, afin que, pourvû que, & ſemblables conjonctions.*

BINGELKRUIDT of BENGELKRUIDT. *Mercurialis* in 't Latyn. *De la Mercuriale, herbe ainſi nommée.*

BINNE-BEUL. Stads-Beul, die de miſdaadige op de pleyzet, binnens-kamer geeſſelt &c. *Le Bourreau privé, qui applique les criminels à la queſtion, fouette à huis clos &c.*

BINNE-BEURS. f. BINNE-BEURSJE. Dief-zakje. *Gouſſet, bourſon.* m.

't BINNE-CHOOR. *Le Choeur interieur.*

BINNE-HAART. m. Haart in de binnekamer *of* binnekoken. *Le foyer de la chambre interieure.*

BINNE-KAMER. f. Kamer tuſſchen 't voorhuis en 't agterhuis. *Chambre interieure, grande ſalle au milieu de la maiſon.*

De BINNEKAS van 't horlogie. *La boëte de la montre enfermée dans l'etui.*

De BINNE-KEUKEN of BINNE-KOKEN. *La premiere cuiſine du logis, la belle, la grande cuiſine.*

De BINNEKIEL van 't ſchip, zie KOLSEM, kolſwym. *Carlingue.* f.

BINNE-KOORTS. f. Sluipkoorts. *Fievre lente, fievre qui n'eſt pas reglée, qui mine le malade, l'empêche de ſe remettre.*

BINNE-MOEDER van 't Weeshuis. *Mere* ou *Regente domiciliée dans la Maiſon des orphelins; gouvernante ordinaire ſubordonnée à la Superieure* ou *Regente honoraire.*

BINNEN. Conj. Dit onbuig'lyk woordje word in overſtelling van BUITEN gezegt. *Dans, dedans.* Binnen de ſchuit, binnen de kamer treeden. *Entrer dans le bateau, dans la chambre.* Het huis van buiten en van binnen ſchilderen. *Peindre la maiſon par dehors & par dedans.* Het kwaad komt van binnen. *Le mal vient d'en dedans, du dedans.* De zeilen BINNEN haalen, de zeilen ſtryken en inneemen *Mettre les voiles dedans; amener, ſerrer les voiles.* De Loots binnen haalen, aan boordt doen komen. *Faire venir le Pilote à bord.* Al de geene die BINNEN zaten. *Tous ceux qui etoient dedans,* ſçavoir, *dans la chambre, dans le bateau &c.* Is 'er niemand BINNEN, in huis? *N'y a-t-il perſonne là dedans, dans la maiſon?* Kom binnen, zoo 't u belief. *Entrez, s'il vous plaît.* De Ooſterſche Vloot is BINNEN, *te weeten,* binnen de Haven. *La Flotte de la Mer Baltique eſt dedans le Port, eſt entrée au Port.* Ik heb het maal al binnen. gem: ſpr: *J'ay deja dîné, ſoupé.* Ik heb hem al BINNEN, al beet, zoo ver als ik wilde. *Je le tiens deja, il a deja donné dans le panneau.* Hy zal BINNEN drie weeken *of* een maand weer komen. *Il reviendra dans trois ſemaines, dans un mois.* 't Boek zal binnen korten tyd uitkomen. *Le livre paroîtra dans peu, en peu de temps.* Hy heeft 'er alree zoo veel van verkogt dat hy al BINNEN beſt is. *Il en a deja tant vendu qu'il n'a rien à craindre pour ſes avances.*

BINNEN BRENGEN. v. a Inbrengen, inleiden. *Introduire, apporter, faire entrer.* Iemand binnen brengen, in de kamer, in 't huis brengen *Introduire quelqu'un, faire entrer quelqu'un dans la chambre, dans la maiſon.* Zig iets te BINNEN brengen, zig iets erinneren. *Se remettre quelque choſe dans la memoire, ſe ſouvenir de quelque choſe.* Iemand iets indagtig maaken. *Remettre quelque choſe dans la memoire de quelqu'un, faire reſſouvenir quelqu'un de quelque choſe.*

BINNEN DOOR. Adv. *Par en dedans, par le plus court chemin.* Het ſchip komt van Liſſebon, van Cadix binnen door, door 't Kanaal gevaaren. *Le vaiſſeau vient de Lisbonne, de Cadix ici par la Manche.*

BINNEN DRINGEN. v. n. Dringende inkoomen. *Entrer en ſe preſſant.*

BINNEN DUUWEN. v. a. *Enfoncer dedans.*

BINNEN GAAN. v. n. Binnen treeden, indringen. *Entrer, penetrer, percer* Niemand wilde eerſt binnen gaan. *Perſonne ne vouloit entrer le premier.*

BINNEN GAATS. In de Gaten *ofte* eerſte Haven van 't Land. *Entré au Port, dans la Riviere.* De Vloot is al binnen gaats. *La Flotte eſt deja dans la Riviere, deja entree.*

BINNEN-IN. Adv. *En dedans.* De geene die binnen in zaten. *Ceux qui etoient en dedans* ou *dedans.*

BINNEN JAAGEN. v. a. Binnen dryven. *Chaſſer, faire entrer dedans.*

BINNEN KOMEN. v. a. INKOMEN, binnen treeden. *Entrer.* Doet hem binnen komen. *Faites l'entrer.* Zoo wy niet harder aanſtappen zullen wy niet BINNEN komen, in de ſtad komen. *Si nous ne marchons plus vite, nous n'entrerons pas dans la ville.*

BINNEN LAATEN. v. a. INLAATEN. *Laiſſer, faire entrer, permettre d'entrer.* De Zwitſer wilde niemand meer binnen laaten. *Le Suiſſe ne vouloit plus laiſſer entrer perſonne.*

BINNENLANDSCH. Adj. Inlandſch. *Civile, inteſtine.* Il ſe joint toujours à *guerre.* Een binnenlandſchen oorlog verwekken. *Suſciter une guerre inteſtine, une guerre civile.* De binnelandſche zaaken. *Les affaires domeſtiques, les affaires du pays.* BINNENLANDSCH-VAARDER, binne-ſchipper. *Un patron de barque, un Capitaine de vaiſſeau, un bâtelier qui navige dans les canaux & les Rivieres du pays.*

BINNEN LOOPEN. v. n. Inloopen, binnen zeilen. *Entrer dedans.* De Weſtelyke wind belet de Vloot binnen te loopen. *Le vent d'Oueſt empêche la Flotte d'entrer.*

BINNEN-LOOTS. Loots die de ſchepen reeds binnen Gaats verder op lootſt. *Un Lamaneur, un Pilote cotier.* Een ſchip BINNEN LOOTSEN, inlootſen. *Faire entrer, introduire un vaiſſeau dans le Port.*

BINNEN ROEPEN. v. a. *Appeller en dedans, afin qu'on entre.* De getuigen binnen roepen. *Appeller les temoins*

Digitized by Google

moins dedans la chambre des Juges, faire entrer les temoins.

BINNENS-HUIS. Adv. Men weet niet wat 'er *binnens-huis*, wat 'er in 't geheim geſchiet. *On ne ſçait ce qui ſe fait, ſe paſſe dans la maiſon, en ſecret.*

BINNENS-KAMER. Adv. Een dief binnens-kamer geeſſelen. *Fouëtter un voleur à huis clos, en ſecret.*

BINNEN SLUITEN. v. a. Inſluiten. *Enfermer, renfermer dedans.* De ſchaapen binnen ſluiten, in de ſtal, ſchaapskooy ſluiten. *Enfermer, renfermer les brebis dans l'etable, la bergerie.*

BINNENS-MONDS. Adv. Stilletjes. *Entre les dents, ſans ouvrir la bouche.* Binnens-monds ſpreeken, knorren. *Parler, grommeler entre les dents.*

BINNEN STAAN. v. n. Staan in de kamer &c. *être dans la chambre &c.* Als getuigen binnen ſtaan. *être dans la chambre des Juges comme temoin.* Voor iemand BINNEN STAAN, borg blyven. *Repondre, être caution pour quelqu'un.*

't BINNENSTE van een noot, van een meloen. *Le dedans d'une noix, d'un melon.* Hy trad tot in 't binnenſte van 't Choor. *Il entra, avança juſqu'au dedans du Choeur.* Tot in 't binnenſte van de ziel getroffen worden. *être touché dans l'ame, penetré juſqu'au fonds de l'ame.*

BINNEN STOOTEN. v. a. Inſtooten. *Pouſſer dedans, faire entrer en pouſſant.*

BINNEN TREEDEN. v. n. Intreeden. *Entrer.* Laat Mynheer eerſt binnen treeden. *Laiſſez entrer Monſieur, le premier.*

BINNEN ZEILEN. v. n. Zeilende inkomen. *Entrer à la voile.*

BINNE-PAD. n. Pad, weg, binnen 't land loopende. *Chemin, ſentier qui coupe, traverſe les terres, qui abrege, qui accourcit le chemin.*

BINNE-SCHUIT of BINNEN-SCHUIT. f. Schuit die door de binnevaarten gewoonlyk vaart. *Bateau qui navige par les Canaux, les Rivieres du pays.*

BINNESTEVEN, BINNEKIEL. Scheepw: *Carlingue.* f.

BINNE-STUIPEN of BINNEN-STUIPEN. Stuipen die inwendig werken *Des convulſions internes.* f. pl. *Des treſſaillements.* m. pl. *Syncopes qui operent, travaillent interieurement.*

BINNEVAART. f. Vaart binnen in 't land getrokken. *Canal interieur, canal coupé, tiré dans les terres.* m. De binnevaarten zyn nog toe, vol ys. *Les canaux ſont encore glacez, pleins de glaces.*

BINNEVADER van 't Weeshuis. *Pere ou Regent domicilié dans la Maiſon des orphelins & ſubordonné au Regent ou Directeur honoraire.*

BINNEWAARTS. Adv. Na binnen toe. *En dedans.* Zyn voeten binnewaarts draayen, zetten, als de Boeren. *Porter ſes pieds en dedans comme les Païſans.*

De BINNEWATERS. *Les canaux interieurs, les Rivieres & canaux du Pays.*

BINNEWEG. m. BINNEPAD. n. Weg die korter toeloopt. *Chemin, ſentier interieur, qui abrege, qui avance le voyageur.* m.

BINNEWERK. n. Inwendig werk. *Ouvrage interieur, ouvrage d'en dedans.* Het binnewerk van dat orlogie deugd niet. *Le mouvement de cette montre ne vaut rien, l'ouvrage d'en dedans ne vaut rien.*

BIRKWORTEL Wortel *of* kruidt by de Latynen *Ferula* genaamd. *Ferule.* f. *Plante ainſi nommée.*

BISDOM. n. Stift onder een Biſſchop ſtaande. *Evêché.* m. Het Bisdom van Luik, van Munſter. *L'Evêché de Liege, de Munſter.* Zyn BISDOM door reizen, huisbezoeking in zyn Bisdom doen. *Faire la viſite de ſon Evêché, de ſon Dioceſe.*

BISKUIT, TWEEBAK. is op BESCHUIT, als de regte plaatste vinden. *Du biſcuit.*

BISSCHOP. Kerkheer boven den Abt en beneden den Aarts-Biſſchop. *Evêque ou Eveſque.* De Biſſchop van Oſnabrug is beurtelings Proteſtants *of* Roomſch. *L'Evêque d'Osnabrug eſt alternativement Proteſtant ou Catholique.* Een Wy-Biſſchop, een Naam-Biſſchop, Biſſchop *in partibus infidelium. Un Evêque titulaire; dont l'Evêché eſt dans les Terres, la domination des infidelles, ou autres Peuples ſeparez de la communion de Rome.* De BISSCHOPPEN van Engeland hebben geen waereldlyke magt. *Les Evêques d'Angleterre n'ont point d'autorité temporelle.* BISSCHOPPELYK. Adj. Dat een Biſſchop toebehoord, aangaat. *Epiſcopal.* Het Biſſchoppelyk Paleis, de Biſſchoppelyke waardigheid. *Le Palais Epiſcopal, la dignité Epiſcopale; l'Epiſcopat.* m. BISSCHOPS ſtaf. *Crace d'Evêque* f.

De BISSCHOPPELYKE. De Leden der Engelſche Kerk, in tegenſtelling van Nonconformiſten, Presbyterianen &c. *Les Epiſcopaux, les Membres de l'Egliſe Anglicane, par oppoſition à Nonconformiſtes & Presbyteriens.*

BIT. n. GEBIT. Mondpranger der paarden. *Un mors.* Een paard het bit aandoen. *Mettre le mors à un cheval.*

BITS, BITZIG. Adj. Bars, ſpytig, ſcherp, vinnig. *Dedaigneux, arrogant, mepriſant, inſultant.* Een bits antwoord. *Une réponſe dédaigneuſe, mepriſante, arrogante, inſultante.* Iemand BITSELYK, met bitſigheid antwoorden. *Repondre dédaigneuſement, avec aigreur à quelqu'un.* Een BITSIGE, ſebbige, ſcherpe taal voeren. *Tenir un langage dedaigneux, mépriſant, arrogant.* BITSIGHEID. f. Lebbigheid, ſcherpigheid, vinnigheid. *Aigreur.* f. *Dedain.* m. *Arrogance.* f. Hy ſprak hem met zulken bitſigheid aan. *Il luy parla avec tant d'aigreur, de dedain, avec une telle arrogance!*

BITTER. Adj. Dat een Aloë, een Alſem-ſmaak heeft. *Amer.* Zoo bitter als roet, als gal. *Amer comme ſuye, comme du fiel.* BITTERE Amandelen, bittere Limoenen. *Des Amendes ameres, des Citrons amers,* Bitter in de mond, is 't hart gezond. gem: ſpr: *Ce qui eſt amer à la bouche eſt doux au coeur.* Een BITTERE ſmert. *Une douleur amere.* 't Valt bitter onſchuldig te moeten lyden. *Il eſt bien amer, il eſt bien dur de ſouffrir ſans cauſe.* Een bittere ſmaat, een bittere hoon. *Un ſanglant outrage.* BITTERE, wreede vyanden. *Des ennemis cruels.* Het is zoo BITTER, zoo fel, zoo vinnig koud. *Il fait un froid ſi âpre, ſi rude, ſi violent.* Iemand BITTER, doodelyk haaten. *Haïr quelqu'un mortellement, avec acharnement, animoſité; être ulceré contre quelqu'un.* BITTERAGTIG. Adj. Aan de bittere kant. *Un peu amer.* Daar is een bitteragtige ſmaak in de goede coffy. *Le bon caffé a un petit goût d'amer.* Die BITTERAGTIGHEID is niet ongezond. *Cette amertume, ce petit goût d'amer n'eſt pas mal ſain.*

BITTER APPEL. m Quintappel, wilde kauwoerde. *Coloquinte.* f. *Petite courge ſauvage, fort amere.*

BITTERHEID. f. *Amertume,* f. De bitterheid van 't roet, van de Aloë, van de gal. *L'amertume de la ſuye, de l'Aloë, du fiel.* De vermaaken van de waereld zyn met BITTERHEID, met verdriet gemengd. *Les plaiſirs du monde ſont mêlez d'amertume.* De BITTERHEID, haatdraagentheid, vinnigheid der vyanden van Gods Kerk. *L'animoſité.* f. *L'acharnement des Ennemis de l'Egliſe de Dieu.* m. De BITTERHEID, felheid van de koude. *L'âpreté, la violence du froid.* f.

Digitized by Google

BITTERLYK. Adv. Met bitterheid, droefheid. *Amerement, douloureuſement.* Ende Petrus weende bitterlyk. *Et Pierre pleurà amerement.*

BITZIG, is op BITS en BITSIG te vinden. *Arrogant, dédaigneux.*

B L.

BLAADJE. n. Klein blad. *Une petite feuille, un feuillet.* Tabaks blaadjes. *Des feuilles de tabac.* Blaadjes rooken. *Fumer du tabac en feuilles.* Blaadjes *of* lovertjes van klatergoud. *Des feuilles, des lames d'oripeau.* Een blaadje wit papier. *Une petite feuille de papier blanc.* Op een kwaad blaadje by iemand ſtaan. ſpr: *être mal dans l'eſprit de quelqu'un.* Op een goed blaadje ſtaan. *être bien dans l'eſprit des gens; être en credit, en bonne odeur.*

BLAAKEN. v. a. Zengen, branden. *Griller, bruler.* Een varken blaaken, met ſtroo het hair, de borſtels afbranden. *Griller, flamber un cochon.* Een misdaadige wurgen en blaaken. *Etrangler & flamber, griller un criminel, lui bruler les poils du viſage avec un bouchon de paille.* Een ſchip BLAAKEN, zengen, met brandend riet buiten om zengen om 't hout voor de wurmen te bevryden. *Chauffer le bordage d'un vaiſſeau.* Van liefde blaaken. *Bruler d'amour.* Een blaakenden, brandenden iever. *Un zele ardent.*

BLAAR. f. Bobbel, watervlies, bel. *Ampoule, cloche, veſſie, enflure ſur la peau.* f. Hy kreeg groote blaaren aan zyne voeten. *Il luy vint de groſſes cloches, ampoules aux pieds.* Dorre BLAAREN of liever BLADEREN. *Des feuilles ſeches.*

BLAAREN. v. n. Blaeten, balken, ſchreeuwen: Wat hebt gy zoo te blaaren? *Qu'avez vous tant à brailler, crier?*

BLAAS. f. Waterblaas. *Veſſie.* f. Het water valt uit de nieren in de blaas. *L'urine tombe des reins dans la veſſie.* Een varkens blaas opblazen. *Enfler une veſſie de cochon.* De gal-BLAAS *La veſſie du fiel* Een BLAAS of BLAAR, bobbel op 't water. *Une veſſie, ampoule, cloche ſur l'eau.*

BLAAS-BALG of BLAAS-BALK. m. Tuig om wind te maaken. *Souffiet.* m. De blaas-balg van een ſmit. *Le ſoufflet d'un forgeron, d'un marechal.*

BLAASHOORN. m. Buldryvers TOETHOORN. *Cor à Vacher.* m.

BLAASKAAK. Snorker, pogcher, ſnoeshaan. *Un fanfaron, un avaleur de charettes ferrées.*

BLAASKRUIDT. n. *Veſicaire* f. *Eſpece d'herbe ainſi nommée.*

BLAASOP, werd boertende voor vuiſt *of* handſlag gezegt. Iemand een blaasop geeven. *Donner un coup de poing, un ſoufflet, un chinfreneau à quelqu'un.*

De BLAASPYP, of hals van de blaas. *Le col de la veſſie.*

BLAAS-WATER. n. *De l'urine.* f.

BLAAUW. Adj. Bekende koleur. *Bleu. eue.* Blaauw laken, blaauw lint, blaauw ſtof. *Du drap bleu, du ruban bleu, de l'etoffe bleuë.* De blaauwe vlag. *Le pavillon bleu.* Hemels blaauw. *Du bleu Celeſte.* BLAAUWE beſſen. *Des meures ſauvages* ou *des bois.* Blaauwe koren-bloem, rogge-blom. *Du bluet, de l'aubifoin.* Iemand bont en BLAAUW ſlaan. *Meurtrir, rouer quelqu'un de coups.* Hy was bont en blaauw in zyn aangezigt. *Son viſage etoit tout meurtri, Son viſage etoit à la compote.* Een blaauwe ſcheen loopen, vergeeſſch naar een Juffer vryen. *Perdre ſes pas en ſervant ſa maîtreſſe, eſſuyer un refus de la part de ſa maîtreſſe* ou *de ſes Pere & Mere.* Een blaauwe boodſchap, iedel voorwendſel. *Un vain pretexte, meſſage inventé.* Dat zyn maar blaauwe bloemetjes, maar ſleuren, klommers. *Ce ne ſont là que des contes bleus, des contes à la cygogne, des chanſons.* Wat is dat blaauw! vaats, koud! *Que cela eſt badin, que cela eſt fade, niais!*

BLAAUWAGTIG. Adj. Aan de blaauwe kant. *Bleuâtre, tirant ſur le bleu.* Blaauwagtige verf. *De la couleur bleuâtre.*

BLAAUWEN. v. a. Blaauw verven. *Teindre en bleu, donner; faire prendre la couleur du bleu.*

BLAAUWEN HEMEL. m. Onder den blaauwen hemel ſlaapen, in de ope lugt ſlaapen. *Coucher à la belle etoile, ſous la cape du Ciel.* Een verwezen misdaadige onder den blaauwen Hemel brengen; hem in de ope lugt het uur van zyn dood aankondigen, op dat hy zig daartoe bereide. *Tirer un criminel du cachot & le conduire dans la cour de la priſon pour luy annoncer l'heure de ſa mort, afin qu'il s'y prepare.*

BLAAUWHEID. f. Blaauwe koleur. *Couleur bleuë* ou *livide.* De blaauwheid van een kneuzing. *La couleur bleuë, livide d'une contuſion, meurtriſſure.*

BLAAUWOOG. Oog bont en blaauw geſlaagen. *Oeil meurtri, oeil poché.* Hy kreeg een paar blaauwe oogen. *Il eut les yeux pochez au beurre noir.*

BLAAUW SCHUIT f. SCHEURBUIK. *Scorbut, ſtomacacè* m. *Maladie frequente aux pays du Nord.*

BLAAUWSEL. n. Styfſelpap, blaauwe ſtyfſel. *Du bleu, de l'empois bleu.* 't Linnegoed door 't blaauwſel haalen. *Paſſer le linge par l'empois.*

BLAAUW SPEOHT. Vogel *Silla*, en *Picus Cinereus* in 't Latyn genaamd. *Pivert.* m. *Eſpece d'oiſeau de proye.* BLAAUWVOET, Vogel *Accipiter* vel *Aquila Stellaris* in 't Latyn. *Sorte d'epervier, oiſeau de proye.*

BLAAZEN of BLÁSEN. v. n. Wind maaken. *Souffler, faire du vent.* In zyne vingers blaazen. *Souffler dans ſes doigts.* Rook, ſtof, in iemands aangezigt blaazen. *Souffler de la fumée, de la pouſſiere au viſage de quelqu'un.* Erten uit een ſpat blaazen. *Souffler des pois avec une ſarbacane.* Op een hoorn BLAAZEN, toeten. *Corner, ſonner du cor.* Op de trompet blaazen. *Trompetter, jouer de la trompette.* Glas blaazen. *Faire des verres, ſouffler des verres.* Iemand quaad in 't oor blaazen. *Souffler aux oreilles de quelqu'un, luy inſpirer du mal.* Heet en koud uit eene mond BLAAZEN, de huik na de wind hangen. *Souffler le chaud & le froid, temporiſer, crier ſelon le temps vive le Roy, vive la Ligue!* 't Is beter hard geblaazen, als de mond gebrand. ſpr: *Il vaut mieux ſouffler, que ſe bruler la bouche*; pour dire, *c'eſt un hableur, un gaſcon qui a meilleur marché de craquer que de faire ce dont il ſe vante.* Een ſchyf, een dam BLAAZEN. *Souffler un pion, une dame.* Gy vergeet my met die ſchyf te ſlaan; ik blaas u. *Vous oubliez de me battre avec ce pion; je vous ſouffle.* Hy heeft al zyn goed met BLAAZEN, met de *Lapis* te zoeken doorgebragt. *Il a depenſé tout ſon bien à ſouffler, à chercher la Pierre Philoſophale.*

BLAAZER. Een die blaasd. *Souffleur, celui qui ſouffle.* Blaazer op den hoorn. *Corneur, celui qui corne, ſonne du cor.* Een oor-BLAAZER. *Celui qui ſouffle aux oreilles, qui ſuggere du mal.* Trompet-BLAAZER. *Trompette, celui qui ſonne de la trompette.* 't Is een BLAAZER, een ſnoeshaan, een ſnorker. *C'eſt un hableur, un braillard, un fanfaron.* Een BLAAZER, een goudzoeker. *Un ſouffleur, un Alchymiſte, un homme qui cherche la pierre Philoſophale.*

BLAAZING. f. Daad van BLAAZEN. *Soufflement. ſouffle.* m. BLAAZING, ademhaaling *Reſpiration.* f.

BLAD van een boom, boomblad. n. *Feuille d'arbre*

Bee-

Digitized by Google

Beeven, trillen, lillen als 't blad aan den boom. *Trembler comme la feuille.* Een BLAD *of* vel papiers. *Une feuille de papier.* Een gedrukt blad. *Une feuille imprimée.* Een los BLAD, enkeld *of* beſchreven blad. *Une feuille volante.* Een blad uit een boek ſcheuren. *Dechirer un feuillet d'un livre.* Een kaarte blad. *Une carte à jouer.* Een geſlagen BLAD, goud- zilver *of* koper blad. *Une feuille battuë, une feuille* ou *lame d'or, d'argent, de cuivre.* Een tafel BLAD, een blad over de tafel gelegt om daar ruimer aan te zitten. *Un deſſus de table pour s'y ranger plus à ſon aiſe.* Een thé-BLAD. *Un plateau, un uſtencille verniſſé* ou *peint ſur lequel on ſert le thé, le caffé &c.* 't BLAD, 't ſpaan van een riem. *La pale d'un aviron* ou *d'une rame.*

BLADEN. 't meerv: van BLAD. *Des feuilles.* Wyngaard-bladen, vyge-bladen. *Des feuilles de vigne, des feuilles de figuier.* Tabaks-bladen. *Des feuilles de tabac.* Hy ſturft in 't vallen van de bladen. *Il mourut à la chute des feuilles.* De BLADEN uit een boek ſcheuren. *Dechirer les feuilles, les feuillets d'un livre.* 't Boek van zes en dertig bladen. gekſch: *Le livre des quatre Rois.* Een ſcherm van vier, van zes BLADEN, van vier, van zes deelen. *Un paravent de quatre, de ſix feuilles.* Bordpapiere BLADEN. *Des feuilles* ou *des ais de carton.*

BLAD-KOPER. Koper aan bladen. *Du cuivre en lames, en planches.*

BLADRYK. Adj. Daar veel bladen aan zyn. *Feuillu.* Een bladryke boom. *Un arbre feuillu, touffu.*

BLADWYZER. m. 't Regiſter van een boek. *Le Regitre, la Table d'un livre où les principales matieres ſont marquées ſuivant les pages.*

BLADZYDE. f. *Pagina* in 't onduitſch. *Page d'un livre* f. In 't derde boek, op de 32de bladzyde. *Au livre troiſiéme, page trente deux.*

BLAETEN. v. n. Schreeuwen als het ſchaap doet. *Beſler, bêler.* De ſchaapen blaeten. *Les moutons, les brebis bêlent.* Het BLAETEN of 't GEBLAAT, de BLAETING van 't ſchaap. *Le bêlement de la brebis, du mouton.*

BLAFFEN. Baffen, janken. v. n. *Abboyer.* Gelyk de honden na de dieven blaffen. *Comme les chiens abboyent après les larrons.* Naar de Maan blaffen, tegen de Maan aanblaffen, vergeefſche moeyte doen. *Abboyer après la Lune, cracher contre le vent.* Blaffende honden byten niet. ſpreekw: *Chiens qui abboyent ne mordent pas; tel menace qui a grand peur.*

BLAFFER, BLAFFERT, BLAFHOND, blafrekel. *Chien clabaud, chien qui abboye.* Die hond is een groot blaffer. *Ce chien eſt un grand abboyeur.* 't Is een BLAFFER, een ſchreeuwer. *C'eſt un braillard, un clabaudeur.*

BLAFFERT. m. Schryfrol, openlyk geſchrift. *Regiſtre, roole, acte public.* m. De ſtads Blafferts doorbladen. *Feuilleter les Regiſtres, les Archives de la ville.* De Blafferts der Kerkelyke inkomſten. *Les Regiſtres, las Terriers des revenus Eccleſiaſtiques.*

BLAKER. f. Platte en ronde kandelaar. *Un chandelier rond & plat.* Een handblaker. *Un chandelier plat pour porter par la maiſon.* Een hangblaker. *Chandelier à pendre à la cheminée &c.*

BLANK. Anderhalf groot, drie oortjes. *Trois liards de Hollande, les trois quarts d'un ſou.* Voor een blank aan ſalaad: *Pour trois liards, ſix dutes de ſalade.* Een halfblanke Juffer, kaale Juffer. *Une Demoiſelle de deux liards, une Damoiſelle faite à la hâte.*

BLANK. Adj. Wit. *Blanc.* Die Juffer is veel blank van vel. *Cette Demoiſelle a le teint fort blanc, la peau fort blanche.* Het vel blank maaken. *Blanchir le teint, la peau.* BLANK worden. *Blanchir, devenir blanc.* Alle zeilen BLANK ſpeelen, vrinden en vyanden op Zee neemen. *Prendre tous les vaiſſeaux qu'on rencontre, prendre ami & ennemi, pirater; faire le metier de forban.*

BLANKET of BLANKETSEL. n. Hoerezalf. *Du fard.* De Spaanſe vrouwlui gebruiken veel blanket. *Les Eſpagnoles mettent beaucoup de fard, ſe fardent beaucoup.* Zig BLANKET'TEN als een hoer. *Se farder comme une putain.* Een kwaade zaak BLANKETTEN, opſmukken. *Farder, pallier une mechante cauſe.* De BLANKHEID, witheid van 't vel en van de hals. *La blancheur du teint & de la gorge.*

BLAZOEN of BLASOEN. n. Wapenſchild kunde. *Blaſon.* m. *Connoiſſance, ſcience du blazon* f. De zeven koleuren en metaalen van 't blazoen werden door de onderſcheidene *arceeringen* in 't kooper uitgedrukt. *Les ſept couleurs & metaux du blazon ſe repreſentent dans l'airain, par les differentes hachûres.*

BLEEK. Adj. Aan de witte en flaauwe kant. *Pâle, blême.* Hy was zoo bleek als de dood. *Il etoit pâle comme la mort.* Een bleeke neus, bleeke tronie. *Un nez pâle, un viſage pâle, blême, deffait.*

BLEEK of BLEIK. Bleekveld. f. *Pre.* m. *Blanchirie* ou *blanchiſſerie.* f. 't Linnen op de bleek leggen. *Mettre le linge, etendre le linge ſur le pré.*

BLEEKAGTIG. Adj. Wat bleek, aan de bleeke kant. *Un peu pâle.* Een bleekagtige coleur, bleekagtig aangezigt. *Un teint un peu pâle, un viſage palot, un peu pâle, deffait.*

BLEEKEN. v. a. Op de bleek leggen, op de bleek wit worden. *Mettre, etendre ſur le pré, pour blanchir.* Linnen bleeken. *Blanchir de la toile* ou *du linge.* Waſch bleeken in den dauw. *Blanchir de la cire à la roſée.* Het BLEEKEN van 't vuil linnegoed. *Le blanchiſſage du linge ſale.* Een BLEEKER, kleerbleeker. *Un blanchiſſeur, celui qui blanchit des toiles, du linge.* Een waſch bleeker. *Celui qui blanchit de la cire.* BLEEKERS-HOND. *Chien de blanchiſſeur, dogue* ou *mâtin qui garde la blanchirie.* m.

BLEEKERT. m. Bleek roode wyn, Moeſel wyn. *Du vin paillet, vin de Moſelle.* Rhynſe bleekert. *Vin de Rhin paillet.* Franſche bleekert. *Du vin gris, du vin de Mante, vin paillet.*

BLEEKERY. f. Waſchhuis en bleekveld daar aan leggende. *Blanchirie, blanchiſſerie.* f. Een waſch-bleekery. *Un endroit où l'on blanchit de la cire.*

BLEEKHEID. f. Bleeke koleur, ongedaanheid *Pâleur.* f. De bleekheid wyſt een inwendige zwakheid aan. *La pâleur indique une debilité interne.*

BLEEKROOD. Adj. Flaauwrood, aan de ligtroode kant. *Paillet, d'un rouge pâle.* De Champagne, Bourgogne wyn is bleekrood. *Le vin de Champagne, de Bourgogne eſt paillet, d'un rouge pale, couleur d'oeil de perdrix.*

BLEEKSTER of BLEIKSTER. Bleekers vrouw, vrouw die linnegoed bleekt. *Blanchiſſeuſe, femme qui blanchit le linge ſur le pré.*

BLEEKVELD of BLEIKVELD. n. *Pré ſur lequel on etend le linge pour le blanchir.* m.

BLEIN. f. Blaar of puist, ylies. *Puſtule.* f. *Bourgeon.* m. Zyn aangezigt is vol bleinen. *Son viſage eſt plein de puſtules, de bourgeons.*

BLES. witte ſtreep, wit hair voor de kop van 't paard. *Raye blanche.* f. *Poil blanc à la tête du cheval.* m. Een BLES *of* blespaard. *Un cheval marqué d'une raye blanche à la tête.*

BLEY of BLEI. f. Platte en magere wit vis. *Able, ablette.* f. *Poiſſon plat & maigre.* Niet als bleyen en zeel-

Digitized by Google

zeelten vangen. *Ne prendre que des ablettes & des tenches.*

BLIK of **BLEK.** n. Buigſaam en dun geſlagen yzer. *Du fer blanc.* Een blikke doos, blikken emmer. *Une boete, un ſeau de fer blanc.* Een **BLIKJE.** Blikke tuig, om't zand, de vuiligheid van de vloer op te neemen. *Uſtencile de fer blanc pour enlever les balayeures d'une chambre.*

BLIKKEN. zie **GLINSTEREN.** Blinken. *Reluire.* Hy heeft zulke **BLIKKEN**, zulke **BLIKOOGEN**, ſchitterende oogen. *Il a des yeux ſi etincelants, ſi furibonds.*

BLIKKE NAARS, BLIK NAARS. Opgeſchrabde naars. *cul ecorché.* m. Een blikke naars van het te paard ryden krygen. *S'ecorcher le cul en allant à cheval.*

BLIKSEM zal op **BLIXEM** te vinden zyn. *Eclair.* m. *Foudre.* f.

BLIKSLAGER. Een die blikke goed maakt. *Ferblantier* ou *Ferblatier, ouvrier en fer blanc.*

BLIKVUUREN. v. n. Scheepsw: met het op en nederhaalen der lantaernen, 't aanſteeken van buskruidt &c. op Zee, teekens geeven dat men in nood is. *Faire des feux ſur Mer, hauſſer & baiſſer les fanaux, mettre le feu à des trainées de poudre ſur le tillac, pour marquer qu'on eſt en danger.*

BLIND. Adj. Van 't gezigt beroofd. *Aveugle.* Een blind man, een blinde vrouw. *Un homme, une femme aveugle.* Hy is zoo blind als een mol. *Il eſt aveugle comme une taupe.* De liefde, de fortuin is blind. fig: *L'amour, la fortune eſt aveugle.* De **BLINDE** Heidenen. *Les Payens aveugles.* De Vorſten eiſchen een blinde gehoorzaamheid. *Les Princes demandent, exigent une obeïſſance aveugle.* Men is blind in zyne eigene zaaken. *On eſt aveugle dans ſes propres affaires.* In een zaak **BLIND** toeloopen, dommelyk te werk gaan. *Donner tête baiſſée, agir en aveugle dans une affaire.* Dat huis is van agter **BLIND**, zonder venſters. *Cette maiſon n'a point de jour par derriere.* Een blinde ſtraat, een keerweer. *Un cul de ſac, une ruë qui n'a point d'iſſuë.* In 't land der **BLINDEN**, is die een oog heeft Koning. gem: ſpr: *Au Royaume des aveugles les borgnes ſont Rois.*

BLIND. n. en f. Zeil aan de boegſpriet vaſt. *Civadiere, voile de beaupré.* f. 't Groote blind, de onderſte blind. *La civadiere.* De boven blind, 't kleine blind. *Voile du perroquet de beaupré* ou *le perroquet de beaupré.* **BLIND** *of* luik daar men in de aanmaderingen naar eene belegerde ſtad agter ſchuild. *Blinde.* f. *Mantelet.* m. *Machine dont on ſe couvre dans les approches d'une ville aſſiegée.*

BLINDELINGS. Adv. By den taſt, in den donker. *Aveuglette, à tatons.* Ik zoude het blindelings vinden. *Je le trouverois aveuglette, à tatons.* **BLINDELINGS, BLINDELYK**, volſtrektelyk gehoorzaamen. *Obéïr aveuglément, ſans reſerve.*

BLINDE MAN of **BLINDE.** *Aveugle, homme aveugle.* Een blindeman leiden. *Conduire un aveugle.* **BLINDEMANNETJE** ſpeelen, kip ik hebje, ſpeelen. *Jouer à colin maillard.*

BLINDEN. v. a. Doeken. *Bander, fermer avec un bandeau &c.* Een Trompetter blinden, een doek *of* zwagtel voor de oogen binden alvoorens hem in de ſtad te laaten. *Bander, boucher, fermer les yeux à un Trompette avant de le laiſſer entrer dans la ville.*

BLINDHEID. f. Berooving van 't gezigt. *Aveuglement.* m. God ſloeg hem met blindheid. *Dieu le frappa d'aveuglement.* De **BLINDHEID**, de verblindheid der Heidenen, der Jooden. *L'aveuglement des Payens, des Juifs.*

BLINDHOKKEN. v. a. Blinden, blind maaken, een rad voor de oogen draayen. *Boucher, bander, faſciner les yeux, jetter de la poudre aux yeux.* De ligtgeloovige menſchen blindhokken, begoogchelen. *Jetter de la poudre aux yeux des gens credules, faſciner, eblouir les yeux des ſimples.*

BLIND MAAKEN. v. a. 't Gezigt beneemen. *Aveugler, priver de la vue.* **BLIND WORDEN.** v. n. *Devenir aveugle.*

BLINKEN. v. n. Straalen, ſchitteren, flonkeren, glinſteren, weerſtraalen. *Reluire.* Le Preterit *blonk*, le Participe *geblonken.* Blinken als geſchuurd kookooper, als de diamanten en 't goud. *Reluire comme du cuivre ecuré, reluire comme les diamants & l'or.* **BLINKENDE**, glinſterende wapenen. *Des armes luiſantes.* Al wat blinkt is geen goud, ſpreekw: *Tout ce qui reluit n'eſt pas or.*

BLIXEM of **BLIKSEM.** m. Weerlicht, donderſtraal. *Eclair.* m. *foudre* f. & m. Zoo ſnel als de blixem. *Prompt, vite comme l'eclair.* Door de **BLIXEM**, de donder geſlagen werden. *être frappé de la foudre, du tonnerre.* De blixem van Jupyn. *Le foudre de Jupiter.* Dat hem de blixem ſchenn', de blixem verplette! vloekwenſch. *Que la foudre l'ecraſe!*

BLIXEMEN. v. n. Weerlichten. *Eclairer, faire des eclairs.* Vervaarlyk, yſſelyk blixemen. *Eclairer furieuſement, horriblement; faire de furieux, d'horribles eclairs.* Blixemen, donderen, vervaarlyk vloeken, laſteren. *Jurer & blaſphemer, maugréer; faire des juremens epouvantables.* **BLIXEM-SLAG.** m. *Coup de foudre.* m. **BLIXEMSTRAAL.** f. Blixemvuur. *Rayon de la foudre, eclat de tonnerre.* m. Hy wierd door een blixemſtraal ter aarde geworpen. *Il fut jetté à terre d'un eclat de tonnerre.*

BLOED. n. Roodvocht in 't dierlyk ligchaam omloopende. *Du ſang.* Galagtig bloed. *Du ſang bilieux.* Zwaar bloed. *Du ſang melancholique.* Wateragtig bloed. *Du ſang aqueux.* Verbrand bloed. *Du ſang aduſte* ou *du ſang brulé.* Geronne bloed. *Du ſang caillé.* Bloed ſpuwen. *Cracher du ſang.* In zyn bloed baaden, dryven. fig: ſpr: *Nager dans ſon ſang.* Chriſti bloed reinigd ons van alle zonde. *Le ſang de Jeſus Chriſt nous nettoye de tous pechez.* Hy is uit Adelyk, Koninklyk **BLOED** geſproten. *Il eſt iſſu de ſang Noble, de ſang Royal.* Aan die edelmoedige daad erken ik myn bloed. *A cette genereuſe action je reconnois mon ſang.* Goed bloed kan niet liegen, goed bloed ontaard niet. *Bon ſang ne ſçauroit mentir, ne ſe dement point.* 't Bloed kruipt daar 't niet gaan kan. *Rien ne peut reſiſter à la force du ſang.* Wat een **BLOED**, een onnozele bloed! ſul. *Quel innocent, quelle eſpece, quel le pecore!* Den armen bloed is te beklagen. *Le pauvre homme eſt à plaindre.* 't Is een dronken bloed. *C'eſt un malheureux yvrogne, un pauvre homme pris de vin.* **BLOED**, wat wilt 'er honden! gem: uitroeping. *Jarni qu'il y fera chaud, tétegué quel grabuge il va y avoir!*

BLOED-BAD. n. Bloedig gevecht, bloedige nederlaag. *Boucherie, tuerie.* f. *Carnage.* m. *Sanglante bataille, deffaite.* f. Welk een yſſelyk bloed-bad! *Quelle horrible boucherie, tuerie! quel epouvantable carnage!* Een verwonne ſtad tot een bloed-bad maaken. *Mettre une ville gagnée à feu & à ſang, faire couler des ruiſſeaux de ſang dans une ville conquiſe.*

BLOED-BEULING is op **BEULING** uitgewerkt.

BLOED-DORSTIG. Adj. Bloedgierig, wreed; op 't bloed vergiegen verhit. *Sanguinaire, qui aime le ſang, qui eſt avide de ſang humain.* De bloeddorſtige Nero, de bloed-dorſtige Hertog van Alba. *Le ſanguinaire*

Digitized by Google

naire Neron, le ſanguinaire Duc d'Albe. De BLOED-DORSTIGHEID, bloed-dorſtigen aart der vervolgers. L'humeur ſanguinaire, l'inhumanité, la cruauté, la barbarie des perſecuteurs.

BLOEDE, werd in de volgende ſpreekw: voor BLOED gezegd: iemand in den bloede beſtaan. *Attoucher quelqu'un de parenté.* De Prinſen van den bloede. *Les Princes du ſang.* Van Koninklyken bloede afkomſtig. *Iſſu de ſang Royal.*

BLOEDEN. v. n. Bloed druipen. *Saigner, couler du ſang.* Uit de neus bloeden. *Saigner du nez.* Zyn vinger doen bloeden. *Faire ſaigner ſon doit.* Uit de neus bloeden, in zyn broek ſchyten, de moed laaten zinken. *Saigner du nez, manquer de courage.* De wonde bloed nog; 't is nog een verſche wond. *La playe ſaigne encore, la playe eſt encore recente.* Dat zal wel dood bloeden, dat zal wel vlyten. *Cela ſe paſſera bien, s'effacera bien de la memoire.* 't Is een doekje voor 't bloeden. *C'eſt pour colorer, pallier la choſe; c'eſt de l'onguent miton mitaine, du galbanum.*

BLOEDEN. Lyden, boeten. *Souffrir, expier.* De kinderen bedryven moetwil, en de Ouders moeten 'er voor bloeden. *Les enfans font des fredaines, des ſottiſes, & les Pere & Mere en portent la peine, en payent les pots caſſez.*

BLOEDGANG. m. Bloedloop. *Flux de ſang.* m. *Perte de ſang, dyſſenterie.* f. De vrouw aan een bloedgang vaſt. *La femme attaquée d'un flux, d'une perte de ſang.*

BLOEDGETUIGE. zie MARTELAAR. *Martyr, celui qui temoigne la verité au prix de ſa vie.*

BLOEDGIERIG. Adj. Bloeddorſtig, wreed. *Sanguinaire, cruel, alteré de ſang.* Een bloedgierig menſch is een regt monſter dier. *Un homme ſanguinaire eſt un vray monſtre.* BLOEDGIERIGHEID, BLOEDDORSTIGHEID. *Humeur ſanguinaire, cruauté, ferocité.* f.

BLOEDHOND. Scheldwoord, ſcheldnaam een bloedgierig menſch toegepaſt. *Chien carnacier, chien alteré du ſang humain.* Terme d'injure.

BLOEDIG. Adj. Daar bloed geplengd, vergoten werd. *Sanglant, où il ſe fait un grand carnage.* Een bloedig gevecht. *Un ſanglant combat, une ſanglante bataille.* Een bloedig, een ſchamper, bitter verwyt. *Un ſanglant reproche.* BLOEDING uit de neus *of* neus-BLOEDING. *Saignement de nez.* m.

BLOEDJE. Klein bloed, arm kind, naakte wurm in de gemeenzame ſtyl. *Pauvret, petit innocent.* De bloedjes hebben geen brood, geen kleeren aan haar lyf. *Les pauvres enfans, les petits malheureux n'ont point de pain, point de hardes ſur leurs corps.* Het bloedjen is al by den Heer. *Le pauvre innocent eſt deja avec le bon Dieu.*

BLOEDKORAAL. n. Zee-koraal, opregt Koraal. *Du Corail de Mer, du vray Corail.* Zoo rood als Bloedkoraal. *Rouge comme du Corail.*

BLOEDKRUID. n. Bloedſtelpend kruid, duizend knoop, kreupelgras *De la renouée, centinode, corrigiole; plante* ou *herbe à etaucher le ſang.*

BLOEDLAATEN. zie LAATEN. *Saigner.* Daar zyn veel Doctooren tegen het BLOEDLAATEN, tegen de laating. *Il y a beaucoup de Medecins contre la ſaignée.*

BLOEDLOOP. Bloedgang. f. *Dyſſenterie.* f. *Flux de ſang.* m. Aan de bloedlooop vaſt zyn. *être attaqué de dyſſenterie, avoir le flux de ſang.*

BLOED-RAAD. m. Bloedige Vierſchaar: dus wierd genaamd de Raad der Inquiſitie door Alba en de Cardinaal Granvelle, ten tyde der eerſte vervolgingen in Nederland tot Brüſſel opgeregt. *Conſeil, Tribunal ſanguinaire.* m. *C'eſt ainſi qu'on a autrefois nommé le Conſeil, le Tribunal etabli à Bruxelles, par le Duc d'Albe & le Cardinal de Granvelle, dans les premieres perſecutions des Pais-Bas.*

BLOED-RECHTER. Lid van den Nederlandſen Bloedraad tot Brüſſel opgeregt. *Conſeiller, Juge ſanguinaire, Membre de l'Inquiſition des Pais-Bas.*

BLOEDROOD. Adj. *Rouge, couleur de ſang, vermeil.* Bloedroode wangen. *Des joues vermeilles.* Bloedroode plekken. *Des taches couleur de ſang.*

BLOEDRYK. Adj. Overvloedig in bloed. *Sanguin, qui abonde en ſang.* De bloedryke perſoonen zyn vreelyk, lugthartig. *Les perſonnes ſanguines ſont joviales.* De laating is goed voor bloedryke ligchaamen. *La ſaignee eſt bonne aux ſanguins, aux perſ: ſanguines.*

BLOEDSCHAND of BLOEDSCHANDE. f. Verbodene byſlaaping tuſſchen al te naauwe bloedverwanten. *Inceſte.* m. *Copulation illicite entre trop proches parents.* Bloedſchande met zyne moey, zyne zuſter begaan. *Commettre inceſte avec ſa tante, avec ſa ſoeur.*

BLOEDSCHANDIG. Adj. Daar bloedſchande door begaan word. *Inceſtueux.* Bloedſchandig huwelyk. Bloedſchandige ſamenwooning. *Mariage inceſtueux, copulation, habitation inceſtueuſe.*

BLOEDSCHENDER. Die bloedſchande begaat. *Inceſtueux, celui qui commet inceſte.* De Hoereerders en bloedſchenders zullen 't Hemelryk niet be-erven. *Les paillards & les inceſtueux n'heriteront point le Royaume Celeſte.* BLOEDSCHENDSTER, vrouw die bloedſchande begaat. *Femme inceſtueuſe, femme qui commet inceſte.*

BLOEDSCHULD. f Bloedige misdaad, hoofd misdaad. *Crime capital, crime enorme.* m.

BLOED SPUWEN. v. n. *Cracher du ſang.* BLOED SPUWING. *Crachement de ſang.* m.

BLOEDSTEEN. Steen die 't bloeden ſtelpt. *Carnile.* f. *Pierre qui etanche le ſang, arrête le flux de ſang.*

BLOED STELPEN v. a. 't Bloeden op doen houden. *Etancher le ſang.* BLOEDSTELPING. f. *Etanchement du ſang.* m.

BLOED STORTEN. v. n. BLOED VERGIETEN. *Repandre, verſer du ſang.* Het Chriſten bloed ſtorten. *Repandre le ſang Chrêtien, le ſang humain.* De Dwingelanden op het BLOED STORTEN verhit. *Les Tyrans ſanguinaires, avides du ſang.* BLOEDSTORTING. f. BLOEDVERGIETING. *Effuſion de ſang, boucherie, tuerie.* f. *Carnage.* m. Zonder bloedſtorting ge kan 'er geen offerhande zyn. *Sans effuſion de ſang il ne peut y avoir de ſacrifice.* Daar geſchiede zulke een yſſelyke BLOEDSTORTING, zulk een yſſelyk bloedbad. *Il y eut une ſi grande boucherie, un ſi grand carnage.* In 't BLOED VERGIETEN behaagen ſchepen. *Prendre plaiſir à repandre du ſang.* BLOED-VERGIETING. f. Bloedſtorting, bloedbad. *Effuſion de ſang, boucherie, tuerie.* f, *Carnage.* m.

BLOEDVERWANT. Bloedvrind. *Parent de même ſang, Conſanguin.* De bloedverwanten en vrinden by een roepen. *Convoquer les parents & amis.* BLOEDVERWANTSCHAP. f. *Parenté, conſanguinité, proximité de ſang.* f. De onderſcheidene graaden van bloedverwantſchap. *Les divers degrez de parenté.*

BLOEDVERWIG. Van een bloed koleur. *De couleur de ſang, ſanguinolent.* Bloedverwig vocht. *Liqueur ſanguinolente.* Bloedverwige roozen. *Des roſes de couleur de ſang.*

BLOEDVIN f. Bloedvinne, bloedzweer als een ſpyker van gedaante. *Clou, froncle.* m. *Apoſtume ulceree.* f. Hy heeft een bloedvin op de ſtuit. *Il a un clou au croupion.*

Digitized by Google

De BLOEDVLAG. De roode vlag, tot een teken van 't gevegt. *Le pavillon rouge, le ſignal du combat.* De bloedvlag laaten waayen, *Arborer le pavillon rouge.*

BLOEDVRIND. Bloedverwant. *Parent, qui attouche de parenté.* Een na-beſtaande bloedvrind. *Un proche parent.* 't Is zyne *of* haare naaſte BLOEDVRINDIN. *C'eſt ſa plus proche parente.*

BLOEDZUGT. zie BLOEDGIERIGHEID. Wreedheid. *Cruauté, avidité de repandre du ſang, humeur ſanguinaire.* f.

BLOEDZUGTIG. zie BLOEDGIERIG en bloeddorſtig *Sanguinaire, cruel, qui aime le ſang, qui eſt avide de ſang.*

BLOEDZUIGER. Water-diertje dat het bloed der dieren zuigd. *Sangſue.* f. Bloedzuigers aanzetten. *Appliquer des ſangſues.* Die Procureur, die Pachter is een regten bloedzuiger. *Ce Procureur, ce Partiſan eſt une vraye ſangſue.*

BLOEDZWEER. Zwynpuiſt, ontſtooken gezwel in 't bloed. *Phlegmon.* m. *Tumeur enflammée, inflammation de ſang.* f.

BLOEM of BLOM. Bekend tuincieraad. *Fleur.* f. Bloem op het uitloopen. *Fleur prête à epanouir.* Lentebloem. *Fleur Printaniere.* Zomer-bloem. *Fleur d'Eté.* Bloemen plukken, bloemen ſtrooyen. *Cueuillir, ſemer, joncher des fleurs.* De jeugd, de ſchoonheid is maar een bloem. fig: ſpr: *La jeuneſſe, la beauté n'eſt qu'une fleur.* De maagde-bloem, de maagdelyke zuiverheid. *La fleur virginale.* De bloem *of* blom van 't meel. *La fleur de la farine.* De bloem *of* 't puik van den Adel. *La fleur, l'elite de la Nobleſſe.*

BLOEM-CIERAAD. n. BLOEMWERK tot cieraad in de Sny- en Beeldhouw-kunde. *Ornements de fleurs dans la Gravure & la Sculpture.* m. pl.

BLOEMERANT of BLEUMOURANT gelyk het Franſch woord luid: bleek-blaauw. *Du bleu mourant, du bleu pâle.* Een bloemerante voering. *Une doublure de bleu mourant.*

BLOEMERHARTEN. Gekſcheerend vloek-woordje Bloemerharten, hoe wil 't hem ſpyten! *Malepeſte, tuchoux, qu'il en ſera faché!*

BLOEMETJES of BLOEMPJES. Kleine bloemen. *De petites fleurs.*

De BLOEM-GODINNE Flora. *Flore, la Déeſſe des fleurs.*

BLOEMHOF. m. BLOEMENHof. Bloemtuin. *Jardin de fleurs.* m.

BLOEMIST. Aankweeker en liefhebber van bloemen. *Fleuriſte, amateur, curieux de fleurs.*

BLOEMKOOL of BLOMKOOL. *Des choux fleurs.* m. pl.

BLOEMKRANS of BLOEMEKRANS. f. Krans van aan-een gevlochte bloemen. *Guirlande, couronne de fleurs.* f.

De BLOEM-MARKT. *Le Marché aux fleurs.*

BLOEMPERK. n. Tuinperk met bloemen beplant. *Parterre.* m. Een vierkant bloemperk. *Un parterre quarré, un quarré de fleurs.*

BLOEMPJE. n. Bloemetje, kleine bloem. *Petite fleur.* f. Bloempjes plukken in de wey. *Cueillir des fleurs dans la prairie.*

BLOEMPOT. f. Pot daar bloemen in gezet werden. *Pot, vaſe à fleurs.* m. Daar ſtaat een ſchoone bloempot in de ſchoorſteen. *Il y a un beau pot à fleurs dans la cheminée.* BLOEMPOT, bloemcieraad, print agter in 't boek gedrukt. *Pot de fleurs, cul de lampe.* m. *Vignette derriere un livre, à la fin d'un chapitre.* f.

BLOEMRYK. Adj. Vol bloemen. *Plein, couvert de fleurs.* Bloemryke weiden. *Des prairies couvertes de fleurs, emaillées de differentes fleurs.*

BLOEMSCHILDER. *Peintre qui imite les fleurs naturelles.*

BLOEMTUIN. m. Bloemenhof. *Jardin de fleurs, où l'on cultive toutes ſortes de fleurs.* m.

BLOEMWERK. n. Bloemcieraad, in de Sny- en Beeldhouw-kunde. *Ornement de Gravure & de Sculpture répréſentant des feſtons, des guirlandes de fleurs.* Het bloemwerk in een zyde ſtof, in gaaz verbeeld. *Les fleurs répréſentées dans une etoffe de ſoye, dans de la gaze.*

BLOESEM, BLOEYSEM of BLOEYSEL. m. Boombloem. *Fleur d'arbre.* f. Oranje-bloeſem, appelbloeſem. *De la fleur d'orange, de la fleur de pommier.*

BLOEY, BLOEI. m. Bloeyende ſtaat der boomen &c. *Fleur, etat des arbres en fleur.* Alles ſtaat nu in zyn bloey. *Tout eſt préſentement dans ſa fleur, tout fleurit à préſent.* Zy was doe in den bloey haarer jaaren, haarer ſchoonheid. fig: ſpr: *Elle etoit alors dans la fleur de ſa beauté.*

BLOEYEN. v. n. In de bloey *of* bloeſem ſtaan. *Fleurir, être en fleur.* De abrikoos, de amandel-boom is van de eerſte aan 't bloeyen. *L'abricotier, l'amendier fleurit des premiers.* De Vrede doed de Koophandel, de Konſten bloeyen. fig: ſpr: *La Paix fait fleurir le Commerce, les Arts.* Zy doet niet als groeyen en bloeyen. *Elle ne fait que croître & embellir.*

BLOEYEND. Adj. In de bloey. *Fleuri, fleuriſſant.* Een bloeyende wey. *Un pré fleuri.* De bloeyende, de groene, de friſſe jeugd. *La fleuriſſante, la verte jeuneſſe.* Een bloeyende Gemeente. *Une Egliſe, une Aſſemblée floriſſante.* BLOEYING. f. Bloey, aanwas. *Fleuriſſement, accroiſſement.* m.

BLOEY-MAAND. Mey-maand. *Mois de May, auquel les arbres de Hollande ſont en fleur.*

BLOEY-TYD. f. Tyd in welke de boomen in haar bloey ſtaan. *Le temps auquel, la ſaiſon dans laquelle les arbres ſont en fleur.*

BLOK. *Bloc.* m. *Maſſe, ſouche.* f. Een ſteene, een marmere, een houte blok. *Un bloc de pierre, de marbre, de bois.* Zy verroerd, beweegd zig niet meer als een blok. *Elle ne ſe remuë pas plus qu'une ſouche.* Een ſlagersblok. *Le bloc d'un boucher.* In Engeland werd het hoofd op een blok afgehouwen. *En Angleterre on tranche, coupe la tête ſur un billot.* 't BLOK dat aan 't been van een paard gebonden werd. *Le billot, qui s'attache au pied du cheval, pour l'empêcher de s'echapper du pré.* Die getrouwd is heeft het blok aan 't been, is zyne vryheid kwyt. *Celui qui eſt marié a des entraves, eſt encheveſtré, eſt retenu par le pied.*

BLOK. Scheepsblok, Ezelshoofd daar de top van de maſt ingaat. *Bloc* ou *chouquet qui embraſſe le tenon d'un mât de navire,* BLOK, ſcheeps-katrol. *Poulie de vaiſſeau.* f. Een takel-blok. *Une poulie de palan.* Een plat blok. *Une galoche.* Een blok zonder ſchyf. *Une mouffle* ou *echarpe de poulie.*

BLOK-BEELD. n. Uitgehouwen beeld. *Statuë, figure ſculpée en boſſe.* f.

BLOKHUIS. n. Bolwerk, veſtingwerk, houte tooren op paalen gebouwd. *Cavalier, chateau ſur pilotis: ouvrage elevé en platte forme: bâtiment ſolide pour deffendre l'entrée d'un Havre, pour flanquer les dehors d'une Ville, de même que feroit un Ravelin.*

BLOKJE. n. Klein blok. *Petit bloc, billot.* m. Een houte blokje. *Un billot de bois.*

BLOKKADE, BLOKKEERING. f. Inſluiting van een ſtad *of* kaſteel, bezettinge der roegangen naar een ſtad, om die uit te hongeren. *Blocus.* m. De blokkade opſlaan. *Faire lever le blocus, delivrer la ville bloquée.* Een

ſtad

Digitized by Google

ſtad BLOKKEEREN, de toegangen van een veſting bezetten om die uit te hongeren. *Bloquer une ville, boucher, fermer les avenuës d'une place, afin de la réduire par la faim.*

BLOKKEMAKER of BLOKMAKER. Een die ſcheeps-blokken &c. maakt. *Poulieur, un artiſan qui fait des poulies de navires &c.*

BLOKKEN. Holblokken die de boeren en bleekers aan de voeten draagen in ſteê van ſchoenen. *Des ſabots.* m. pl. *Chauſſure de bois à l'uſage des blanchiſſeurs.*

BLOKKEN. v. n. Geſtadig en hard aanwerken. *Travailler d'aſſiduité & fortement, tirer le diable par la queuë.* Men moet t'Amſterdam wakker blokken om de koſt. *Il faut travailler d'arrache pied à Amſt: pour gagner ſa vie.* Hy houd niet veel van 't BLOKKEN, van 't werken, ſtudeeren. *Il n'aime pas beaucoup le travail, il n'aime gueres l'etude.* Het is een BLOKKERT in zyn hart, een zeer werkſaam menſch. *C'eſt un homme extrêmement laborieux, c'eſt un cul de plomb, un homme infatigable.* BLOKSTER, werkſaam, arbeidſaam vrouwmenſch. *Femme agiſſante, laborieuſe, aſſiduë à ſon menage, & qui aime à travailler.*

BLOK-TIN. Engels tin aan blokken. *De l'Etain d'Angleterre, en ſaumon, en maſſe.*

BLOM of BLOEM. *Fleur.* f. De roos, de angelier is een ſchoone blom. *La roſe, l'oeillet eſt une belle fleur.* BLOM of BLOEM van meel; anders BLOM-MEEL of BLOEM-MEEL, fynſte meel. *De la fleur de farine.* BLOM-PAP, bloem-pap. *De la bouillie de fleur de farine.*

BLONT, BLOND. Adj. Aan de geele en witte kant. *Blond.* Een blonte paruik. *Une perruque blonde.* Een jongman met blont hair. *Un jeune homme aux cheveux blonds, un blondin, blondeau.* Een blont meisje. *Une blondine.* De blonte Phebus, BLONTHAIRIGE Phebus. *Le blond Phebus, Phebus aux cheveux blonds.*

BLOÓ, BLODE. Adj. Bleu, vreesagtig, beſchroomd. *Timide, peureux.* Hy is daar te BLOÓ, te bleu, te laſhartig toe. *Il eſt trop timide, trop poltron, trop pagnote pour cela.*

Een BLOODAART, BLOODAARDIG, vreesagtig menſch. *Un poltron, pagnote, un homme peureux, timide, craintif.* De bloodaardige, vreesagtige vrouwtjes. *Les femmes timides, femmelettes craintives.* De BLOODAARDIGHEID, laſhartigheid der ſoldaaten. *La coyonnerie, lâcheté des ſoldats:* BLOODAARDIGLYK, laſhartiglyk. *Lâchement, avec coyonnerie.*

BLOODE, BLOO. Adj. Bleu, bang, vreesagtig. *Timide, peureux, craintif.* Een bloode ziel. *Une ame timide, craintive, lâche.* Hy ging zig BLOODELYK, laſhartiglyk verbergen. *Il alla ſe cacher lâchement.*

BLOOHARTIG. Adj. Laſhartig, kleinmoedig. *Lâche, pagnote, puſillanime, ſans coeur.* BLOOHARTIGHEID, BLOOHEID. f. Bloodaardigheid, kleinmoedigheid. *Poltronnerie, lâcheté, puſillanimité.* f. BLOOHARTIGLYK. Adv. Laſhartiglyk. *Lâchement, avec lâcheté.*

BLOOT. Adj. Ongedekt, naakt. *Nud, découvert, expoſé.* Bloots hoofds ſtaan. *Se tenir tête nuë.* Met de borſten bloot gaan. *Aller le ſein nud, la gorge nuë, découverte.* Op de bloote naars krygen. *être fouetté ſur ſon cul tout nud.* Blootsvoets, barrevoets gaan. *Aller nuds pieds.* De zieke, het kind leid te bloot. *Le malade, l'enfant eſt trop découvert, trop à l'air.* Een BLOOT zwaart, bloote degen. *Une epée nuë.* Zig BLOOT ſtellen aan 't gevaar. *S'expoſer au danger, ou s'expoſer ſimplement.* Zig te bloot geeven, zyne meening te veel ontdekken. *Se découvrir trop, dire trop ouvertement ſa penſée.* Bloot ſtaan voor iemands lagen. *être expoſé aux embuches de quelqu'un.* Iets met BLOOTE, met eenvoudige woorden te kennen geeven. *Donner quelque choſe à connoître en paroles nuës, ſimples.* Dat zyn maar bloote woorden, bloote beloften. *Ce ne ſont que des paroles, que des promeſſes nuës, que de ſimples promeſſes.* Zyne meening BLOOTELYK, naaktelyk openbaaren, te kennen geeven. *Declarer, découvrir ſimplement, nuement, naturellement ſa penſée.*

BLOOTEN. v. a. Vellen *blooten*, met kalk en alluin de wol daar van doen afvallen. *Denuer des peaux, en faire tomber la laine par le moyen de la chaux & de l'allun.* Een BLOOTER, velle-blooter. *Un mezelier, peaucier.*

De BLOOTHEID, naaktheid van den hals of boezem. *La nudité du ſein, de la gorge.*

BLOOZEN. v. n. Een blos krygen, rood worden. *Rougir.* De ſchoone bloosde van ſchaamte. *La belle rougit de honte, de pudeur.* BLOOZENDE wangen, kaaken. *Des joues vermeilles.*

BLOS. ſt. Schaamroodheid. *Vermillon, rouge cauſé par la pudeur.* m. Op deze woorden kreeg de ſchoone een blos. *à ces paroles un rouge monta au viſage de la belle, la pudeur la fit rougir.* Iemand een blos aanjaagen, verlegen maaken, beteuteren *Faire rougir quelqu'un; troubler, deconcerter quelqu'un.*

BLOUWEL. m. Houte breekhamer, tuig om de hennip te braaken. *Broye.* f. *Chevalet.* m. *Machine de bois pour broyer, rompre le chanvre.* De hennip BLOUWEN, knikken, breeken, om die daar na ligter te rooven, te ſchillen. *Broyer, rompre le chanvre avec la broye, afin de le tiller plus aiſement en après.*

BLUSSCHEN of BLUSSEN. v. a. Uitkrygen, uitdoen. *Eteindre.* Den brand bluſſchen. *Eteindre le feu, l'incendie.* De kalk BLUSSCHEN, de kragt daar van verminderen. *Eteindre la chaux, en diminuer la force.* De hitte van de koorts BLUSSCHEN, koelen. *Eteindre, moderer l'ardeur de la fievre.* Zyn brand bluſſchen, zyne liefde voldoen. *Eteindre ſa flamme; ſatisfaire, aſſouvir ſa paſſion.* BLUSCH-GEREEDSCHAP: als brand-haaken, brand-emmers, brandſpuiten &c. *Outils, inſtruments, machines à eteindre le feu.* BLUSSCHING; BLUSSING, leſſching, uitbluſſching van den brand. *Eteignement du feu.* m. *Extinction de l'incendie.* f. BLUSSCHING, voldoening, koeling zyner liefde. *Aſſouviſſement de ſon amour.* m. *Satisfaction de ſa flamme amoureuſe.* f.

BLUTS. Iemand *bluts* ſpeelen, iemand al zyn geld afwinnen. *Gagner tout l'argent de quelqu'un, le mettre au blanc.* Een BLUTS, een buil in de kop vallen. *Se faire une boſſe à la tête en tombant.*

BLUTSEN. v. a. Kwetſen, kneuzen, drukken. *Meurtrir, froiſſer, oter la fraicheur.* Perzikken, appelen bluſſen. *Meurtrir, froiſſer des pêches, des pommes.*

De BLUTSING, kneuzing, kwetſing der vrugten: als perzikken, appelen, &c. *La meurtriſſeure, fletriſſeure des fruits: comme pêches, pommes &c.*

BLUTSKOORTS. Kwaadaardige, beſmettelyke, purpere koorts. *Fievre maligne, contagieuſe, pourprée.* De blutskoortſen neemen een meenigte menſchen weg. *Les fievres malignes emportent quantité de gens.*

BLY. Blyde. Adj. Verheugd. vrolyk. *Aiſe, joyeux.* Wat is hy nu bly! *Qu'il eſt aiſe, qu'il eſt joyeux à préſent!* BLY-AARDIG. Adj. Blygeeſtig, vrolyk van aart. *Jovial, joyeux, de bonne humeur.* BLY-AARDIGHEID, VROLYKHEID. Blygeeſtigheid. *Humeur joviale,*

Digitized by Google

viale, bonne humeur, gaillardiſe. f. *Enjouëment.* m.

BLYDE, BLY. Vrolyk, vrolykmaakend, aangenaam. *Aiſe, joyeux, agréable.* Ik ben zeer blyde u te zien. *Je ſuis bien aiſe de vous voir.* Iemand een **BLYDE**, een aangenaame tyding brengen. *Porter une agréable nouvelle à quelqu'un.* Iemand **BLYDELYK**, met blydſchap ontfangen. *Recevoir quelqu'un joyeuſement, avec joye.*

BLYDSCHAP. f. Vrolykheid, vreugde, genoegen. *Joye.* f. *Contentement, plaiſir.* m. *Satisfaction.* f. Ik heb met veel blydſchap vernomen, verſtaan dat... *J'ay appris avec beaucoup de joye, beaucoup de plaiſir que...*

BLY-EINDEND Treurſpel. n. *Tragi-Comedie.* f.

BLYGEESTIG. Adj. Bly-aardig, vrolyk. *Adonné à la joye, jovial, joyeux, enjoué.* Een blygeeſtig menſch beſpaard zig zelven veel ongemakken. *Un homme jovial, de bonne humeur s'epargne bien des incommoditez.* **BLYGEESTIGHEID**, bly-aardigheid, vrolykheid. *Joye, bonne humeur, gayeté.* f. *Enjouement.* m. *Diſpoſition à la joye.* f.

BLYHEID. zie **BLYDSCHAP.** Vreugd, vermaak, genoegen. *Joye, alegreſſe, ſatisfaction.* f. Vryheid, blyheid. ſpreekw: *Où regne la liberté regne la joye.*

BLYK. n. Bewys, teken. *Marque, epruve.* f. *Signe, temoignage.* 't Is een blyk zyner genegentheid. *C'eſt une marque, une preuve de ſon affection.*

BLYKBAAR. Adj. **BLYKELYK.** Zigtelyk. *Evident, manifeſte.* Blykbaare valſcheid. *Fauſſeté evidente, manifeſte.* **BLYKBAARHEID, BLYKLYKHEID.** *Evidence.* f. Het is **BLYKELYK** aan alle dat... *Il eſt evident, manifeſte, notoire à tous que...*

BLYKEN, tekens van vrindſchap, van dapperheid. *Des marques d'amitié, de valeur.*

BLYKEN. v. n. Schynen. *Paroître.* Veel maatigheid, wysheid, dapperheid doen blyken. *Faire paroître beaucoup de moderation, de ſageſſe, de valeur.* Gy moet 'er niets van laaten blyken. *Il ne faut pas que vous en faſſiez rien paroître, il ne faut faire ſemblant de rien.* Hier uit blykt zyn onſchuld zonneklaar. *Son innocence paroit clairement par là, cela fait voir clairement ſon innocence.* Zyne verſchyning doen blyken. *Faire apparoir de ſa comparution.*

BLY MAAKEN. zie **VERHEUGEN.** *Réjouir, rendre joyeux.*

BLYMOEDIG. Adj. **BLYGEESTIG.** Vrolyk uit den aart. *Jovial, gay, de bonne humeur.* Een blymoedig menſch. *Un homme jovial, gay, de bonne humeur.* **BLYMOEDIGHEID**, blyheid, blygeeſtigheid, vrolykheid. *Joye, gayeté, bonne humeur.* f. **BLYMOEDIGLYK.** Adv. Blydelyk. *Joyeuſement, gayement, avec joye.*

BLYSPEELER of **BLYSPEELDER.** Tooneel-ſpeelder, in Blyſpellen gebruikt. *Comedien, Acteur Comique.*

BLYSPEL. n. Tooneel-ſpel dat eenig boertig en gemeenzaam bedryf verbeeld. *Comedie.* f. Een Blyſpel in drie, in vyf bedryven. *Une Comedie en trois, en cinq actes.* **BLYSPEL-DICHTER.** Dichter die Blyſpellen maakt. *Poëte Comique, Poëte Dramatique qui fait des Comedies, des pieces Comiques.*

BLYVEN. v. n. Staan blyven, ſtil ſtaan, ſtil zitten. *Demeurer, reſter.* Le Pret: *bleef,* le Part: *gebleeven.* t'Huis blyven terwyl de andere wandelen. *Demeurer, reſter à la maiſon tandis que les autres ſe promenent.* Lang uitblyven, onderweeg blyven. *Tarder, mettre long temps à revenir, reſter long temps en chemin.* By de kwak zalver blyven ſtaan. *S'arrêter auprès du charlatan.* By een vrind ten eeten blyven. *Demeurer, reſter à diner, à ſouper chez un ami.* Met de armen kruiſſelings over malkander **BLYVEN.** ſpreekw: *Demeurer, reſter les bras croiſez.* In zyn reden **BLYVEN** ſteeken. *Demeurer court en ſon diſcours.* Nalaatig **BLYVEN** omtrent zyne ſchuldeiſchers. *Demeurer en deffaut, en arriere à l'egard de ſes créanciers.* Iemand iets ſchuldig blyven. *Devoir quelque choſe à quelqu'un, reſter ſon debiteur.* Iemand niet ſchuldig **BLYVEN**, iemand ſneedig, op zyn pas antwoorden. *Repondre bien à quelqu'un, lui river bien ſon clou, renvoyer bien la balle.* By zyn woord, zyne belofte blyven. *S'en tenir à ſa parole, à ſa promeſſe.* Ik zeg het nog, en ik blyf 'er by. *Je le dis encore, & le maintiens.* Het zal daar niet by **BLYVEN**; dat zal gevolgen na zig ſleepen. *Cela n'en demeurera pas là; cela aura des ſuites.* By de zuivere Leer blyven. *Se tenir à la pure Doctrine.* Men moet blyven daar men wel is. *Il faut ſe tenir où l'on eſt bien.* Het bleef 'er by. *Cela n'alla pas plus loin, la choſe n'alla pas plus loin, en demeura là.* Blyven doet beklyven. ſpreekw: *Pour proſperer il faut reſter en place; pierre qui roule n'amaſſe point de mouſſe.*

BLYVEN. Vergaan, verongelukken. *Perir, faire naufrage.* Op een zantbank blyven. *Perir ſur un banc de ſable.* Met man en muis blyven. *Perir entierement, ſans qu'il rechappe un ſeul homme de l'equipage.* Het **BLYVEN**, 't vergaan van 't ſchip werd de onvoorzigtigheid van den Stuurman toegeſchreven. *On attribue le naufrage du vaiſſeau à l'imprudence du Pilote.* **BLYVEN** leggen, aan *of* voor de paalen blyven. *Reſter, demeurer devant l'eſtacade.* Dood blyven leggen. *Reſter mort, roide mort.*

BLYVEN STAAN. v. n. Voor de deur *of* elders ſtaan. *Demeurer, reſter devant la porte; ſe tenir devant la porte* ou *ailleurs.*

BLYVEN WOONEN. Niet verhuizen. *Demeurer dans la maiſon où on eſt, ne changer pas de maiſon.* Ik zou gaerne **BLYVEN WOONEN**; gaerne de man blyven dien ik ben. *J'aimerois bien à demeurer comme je ſuis, à ne point diminuer mon etat.*

BLYVER. Een die blyft. *Celui qui demeure, reſte; en parlant d'Enfans qui vivent.* Dat zal een blyver, een blyvertje weezen. *Celui-cy a bonne envie de vivre.*

B O B.

BOBBEL of blaas op 't water. *Ampoule, bouteille d'eau.* f. Wat al bobbels op 't water! *Que de bouteilles ſur l'eau!* **BOBBELEN.** v. n. Borlen, opborlen. *Bouillonner, ſourdre par bouillons.* **BOBBELING**, opborreling van 't water. *Bouillonnement de l'eau.* m.

BOBYN. f. Soort van een klos daar zyde &c. op gewonden word. *Bobine.* f. *Eſpece de fuſeau ſur lequel on devide de la ſoye &c.* m.

BOCHCHEL of **BOGCHEL.** m. Bult. *Boſſe.* f. Hy kreeg luſtig op zyn bochchel. *Il eut bien des coups ſur ſa boſſe.* **BOCHCHELAAR**, bultenaar. *Boſſu, qui a une boſſe.* 't Is een olyke, een ſlimme bochchelaar! *C'eſt un malin boſſu.* Een **BOCHCHELAARSTER.** *Une boſſue.* **BOCHCHELMANNETJE.** Klein bochchelaar. *Un petit boſſu.* **BOCHCHELTJE.** n. Bochchelaartje. *Petite boſſe*; auſſi, *petit homme boſſu.*

BOD of **BODT.** n. 't Geen naar iets geboden word. *Offre.* f. *Ce qu'on veut donner pour une choſe qu'on marchande.* Een redelyk bod doen. *Faire une offre raiſonnable.* Iemand by 't eerſte bod de koop toeſlaan. *Prendre quelqu'un au mot.*

BODE. Boodſchapper. *Meſſager; celui qui annonce, apporte, fait un meſſage.* Mercurius is der Goden Bode.

Mer-

Digitized by Google

Mercure eſt le Meſſager des Dieux. BODEL. Brieven en pakken beſtelder van de eene plaats na de andere. *Meſſager ; porteur de lettres & paquets d'une place à l'autre.*

BODE. Stads-bode, Roedraagende Bode, Deurwaarder. *Meſſager de la Ville, Huiſſier à verge, Sergeant exploitant.* Een BODE of Dienaar van de Admiraliteit. *Un Huiſſier, Meſſager de l'Amirauté.*

BODE. Dienſt-bode, huis-bediende. *Domeſtique, ſerviteur, valet &c.* Zy kyft gedurig op de boden. *Elle gronde toujours les domeſtiques, les valets & les ſervantes.*

BODEM. m. Grond, land, Rechts-gebied. *Terre.* f. *Territoire.* m. De Aard-bodem. *La Terre habitable.* Wy waren nog op den Spaanſchen, op den Franſchen Bodem *Nous etions encore ſur les Terres d'Eſpagne, ſur les Terres de France.* Op den Vyandelyken Bodem ſtroopen, rooven en plunderen. *Faire des courſes en Pays Ennemi ; piller & ravager les Terres de l'Ennemi.* Wy zyn hier op een vryen BODEM, op een vrye plaats, in een vry land. *Nous ſommes icy en Pays de liberté, dans un lieu de ſeureté.* Op een eigen bodem zyn, zonder ſchulden zyn. *être ſans dettes, avoir tous ſes comptes bien liquidez.*

BODEM of BOOM van een vat. *Le fond d'un tonneau.* Een vat den bodem inſlaan. *Defoncer un tonneau.* De BODEM, 't vlak van een Schip. *Le fond d'un vaiſſeau, d'un bâtiment, le platfond d'un Navire.*

BODEMARY of BODEMERY f. Leening op de kiel van 't ſchip. *Bomerie.* f. *Pret à la groſſe avanture.* m. Geld op bodemery waagen. *Mettre de l'argent à la groſſe avanture, riſquer de l'argent ſur la quille du vaiſſeau.*

BODEN-BROOD. n. Steekpenning voor den boodſchapper van goed nieuws. *Recompenſe.* f. *Denier à boire que l'on donne au porteur de bonnes nouvelles.*

BODESCHAP. f. Bediening en hoedanigheid van Bode. *Charge & caractere de Meſſager, d'Huiſſier.* BODIN, BOODSCHAPSTER. *Meſſagere.*

BOE. Woord in den zin der volgende ſpreekwyze gebruikelyk. Hy zeide *boe* noch *ba*, hy ſprak geen woord in 't inkomen. *Il ne dit ni bonjour, ni Dieu te gard, en entrant.*

BOEDEL. m. Erfſenis, nalaatenſchap, nagelaatene goederen des overledenen. *Succeſſion, heredité.* f. Den boedel opſchryven. *Inventorier les effets de la ſucceſſion.* Den boedel ſcheiden, deelen. *Partager la ſucceſſion, les effets de la ſucceſſion.* Deſolate, verwarde, inſolvente boedel. *Succeſſion embrouillée, en deſordre, inſolvable.*

BOEDEL-SCHEIDER, BOEL-REDDER. Een die tot ſcheiding van den boedel zit, aangeſteld is. *Commiſſaire, Curateur qui travaille à mettre une ſucceſſion en etat d'être partagée.* BOEDEL-SCHEIDING. f. Scheiding, redding van den boedel. *Partage de la ſucceſſion.* m.

BOEF. Schelm, ſchavuit, ſchobbert. *Coquin, maraut, infame, belitre.* 't Is een eerlooze, godlooze boef. *C'eſt un infame coquin, un impie, un ſcelerat.* Een Leger-boef, tros-boef. *Un goujat.* Een galey boef. *Un galerien, forçat.* Een ſchuite boef. *Un inſolent matelot, un maraut de batelier.* Een raſphuis boef. *Un garnement enfermé pour ſcier du Breſil.* Schoppe BOEF, Harte boef in 't kaartſpel. *Le valet de pique, de coeur.* Een ſpot-BOEF, ſcherſſer. *Un railleur, goguenard.* BOEFJE, kleine boef, troetel of vleynaam. *Petit coquin, petit fripon.*

BOEG. m. Borſt, voorſteven van een ſchip, voorſchip. *Proue.* f. *L'avant du vaiſſeau.* m. Een ſchip voor de boeg, dwers voor de boeg komen. *Prendre un vaiſſeau par la proue, donner contre la proue d'un vaiſſeau.* Op een BOEG zeilen, een ſtreek houden. *Faire route ſur un même rhumb de vent, faire même route.* Het op een anderen boeg wenden, zyn ſtreek veranderen. *Changer de bord, mettre à l'autre bord, changer de route.* BOEG, werd veel in den oneigentlyken zin gezegt. Wy kreegen al dat geld op eenen BOEG, te gelyk, op eene reis. *Nous reçumes tout cet argent en une fois.* Iemand dwars voor de boeg komen, den voet dwars zetten. *Contrecarrer quelqu'un, le traverſer de tout ſon pouvoir.* Het op een anderen boeg wenden, het op een andere wys bezoeken. *Changer de batterie, s'y prendre d'un autre biais.* Het op alle boegen wenden, alle middelen in 't werk ſtellen. *Mettre toutes pierres en oeuvre, s'y prendre de toutes les façons.* Het moet over dien boeg gaan, op die wyze moet het geſchieden. *C'eſt de ce biais la qu'il s'y faut prendre, la choſe doit aller ainſi.*

BOEGKRUISSEN. v. n. Laveeren. *Louvoyer, faire pluſieurs bordées.*

BOEGLEGGER. De ſchipper of het ſchip dat op een gezet Veer vaaren moet, na de Beurtman die aanlegt. *Le bâtelier ou le bateau qui doit partir immediatement après le bateau actuellement en charge.*

BOEGSEEREN, BOEGSJAARDEN. Natleepen, treilen, voortkrygen. *Remorquer, touer.* Een maſteloos, ontramponeerd ſchip door kragt van roeyen voort boegſeeren. *Remorquer, touer à forces de rames un vaiſſeau demâté, dolabré.* Het BOEGSEEREN, het inkorten van een ſchip. *Le touage d'un vaiſſeau.*

BOEGSLAG. m. Boegwending. *Revirement de proue, changement de bord.* m. Hy kreeg het met een boegſlag, een ſlingerſlag, een geluk je. *Il l'obtint par bonheur, par un coup de haſard.*

BOEGSPRIET. f. De ſpriet die voor op de boeg van 't ſchip uitſteekt. *Mât de beaupré.* m. Onze boegſpriet raakte in 't wand van 't vyandlyk ſchip vaſt. *Notre beaupré s'engagea dans le cordage du vaiſſeau ennemi.*

BOEGSTENG. f. Blinde ſteng; maſtje dat regt ſtaat op de boegſpriet. *Le perroquet de beaupré, le tourmentin, le petit beaupré.*

BOEGSTUKKEN. Voorſte ſtukken, voorſtukken, geſchut ſtukken die voor de boeg uitſteeken. *Chaſſes de proue, pieces de l'avant du vaiſſeau.* BOEGSTUKKEN ofte KLUISHOUTEN. *Ecubiers.* m. pl. Zie Winſchotens Zee-man, en AUBIN Dictionaire de Marine.

BOEK. n. Bondel van zeker getal beſchrevene of gedrukte bladen. *Livre ecrit ou imprimé.* m. Octaaf, quart, foliant boek. *Livre in octave, quarto, folio.* Boek in twaalven. *Livre in douze.* Boek in hoorn, in franſche band. *Livre en velin, en veau.* Een koopmans BOEK, comptoir boek, cyffer boek. *Un livre de marchand, livre de comptoir, livre d'arithmetique.* Boek van ontfangſt en uitgave. *Livre de recepte & de miſe.* Een poſt verkeerd te boek zetten. *Coucher mal un article, un poſte dans ſes livres.*

BOEK. Opſtel of werk van eenig Schryver. *Livre.* m. *compoſition.* f. *ouvrage de quelque Autheur.* m. Een boek opſtellen, drukken, in 't licht brengen. *Compoſer, imprimer un livre, mettre un livre en lumiere.* Het Gebruik, de Waereld is het groote boek, het leerzaamſte boek. *L'Uſage eſt le grand livre, le Monde eſt le grand livre, le livre le plus inſtructif.*

Een BOEK papier, twintigſte gedeelte van een riem, in Holland. *Une main de papier.* De Franſche riem

Digitized by Google

reld vier en twintig boeken. *La rame de France eſt de vintquatre mains.*

BOEKBINDER of **BOEKE-BINDER**. *Relieur de livres.* Het BOEKDRUKKEN, de boekdrukkers konſt. *L'imprimerie.* f. *L'art d'imprimer des livres.* BOEKDRUKKER. *Imprimeur de livres.* BOEKDRUKKERY. f. Drukkers-winkel. *Imprimerie, boutique d'imprimeur.* f.

BOEKE-KAMER. Boekzaal. *Bibliotheque.* f. *Chambre, ſalle où ſont les livres d'un homme de lettres.*

BOEKE-KAS. Kas, planken-geſtel daar boeken inſtaan. *Armoire à livres; Bibliotheque ſous la clef.* f.

BOEKEL, van 't Franſch woord *boucle*, werd voor KRUL gezegt. Een paruik in boekels zetten. *Mettre une perruque en boucles.*

BOEKEN. 't meerv: van BOEK. *Des livres.* Uitgezogte, uitgeleezene boeken. *Des livres choiſis, des livres d'elite.* Goede boeken opgaaren en leezen. *Amaſſer & lire de bons livres.* De gewyde boeken. *Les livres ſacrez.* De ongewyde boeken. *Les livres profanes.* Altyd met de neus in de boeken zyn. ruimſpr: *Avoir le nez dans les livres.*

BOEKEN. v. a. Te boek zetten. *Ecrire, coucher dans le livre* ou *les livres.* Draag zorg die twee poſten wel te boeken. *Prenez garde à bien coucher ces deux poſtes, ces deux articles dans le livre.*

BOEKERY. f. Boeke-kamer, boekzaal. *Bibliotheque.* f. *Aſſemblages de livres, ſalle où ſe gardent les livres.* BOEKERY, werd meeſt voor BOEKNEERING verſtaan. *Librairie.* f. *Negoce du Libraire.* m.

BOEKHANDELAAR. Boek-kraamer, boekverkooper. *Libraire, vendeur, marchand de livres.*

't **BOEKHOUDEN**, 't Italiaans boekhouden leeren. *Apprendre à tenir les livres à l'Italienne, à parties doubles.* Boekhouder in de Bank. *Teneur de Livres à la Banque.* Scheeps BOEKHOUDER. *Teneur de livres* ou *Ecrivain du Vaiſſeau.*

BOEK-KELDER. Kelder daar boeken, voornamentlyk oude, verkogt werden. *Cave où l'on vend des livres, principalement des vieux.* BOEK-KRAAM, kraam, winkeltje daar boeken in ſtaan en verkogt werden. *Tente ou boutique portative, dans laquelle on vend des livres à la Foire &c.* BOEK-KRAAMER. Boekhandelaar die op de kermiſſen met boeken ſtaat. *Libraire ambulant, marchand de livres qui hante les foires.*

BOEKNEERING f Boekverkoopers neering. *Librairie.* f *Negoce de livres, commerce du Libraire.* m.

BOEKNIEUWS. Nieuwigheden in de laatſte uitgekomene boeken vervat. Men kan t'Amſterdam al het boeknieuws zien. *On peut à Amſterdam voir toutes les nouveautez literaires, de literature.*

BOEK-OEFFENAAR. Liefhebber van boeken en van 't boeknieuws. *Curieux, amateur de livres, celui qui s'exerce, s'applique dans la lecture des livres.* BOEK-OFFENING, ſtudie, lees begeerte, leergierigheid *Etude, application à la lecture des livres.* f.

BOEKSCHRYVER. Schryver die boeken maakt. *Autheur, Ecrivain qui fait des livres.*

BOEKSTAAF. Dit woord is louter Hoogduits, en werd voor *Letter* gezegt. *Lettre de l'Alphabet.* De vier-en-twintig boekſtaaven van 't A B. *Les 24 lettres de l'Alphabet.* BOEKSTAAVEN. zie SPELLEN. De Letters opnoemen en ſamenvoegen. *Epeler, appeler & aſſembler les Lettres.*

BOEKVERKOOPER. Neergezete boekhandelaar. *Libraire; Marchand de livres domicilié, arrêté, etabli en certain lieu.* De Boekverkoopers neemen malkanderen 't brood uit de mond. *Les Libraires s'arrachent le pain de la bouche.* 't Boekverkoopers gild. *La communauté des Libraires.* BOEKVERKOOPERS winkel. f. *Boutique de Libraire, Librairie.* f. BOEKVERKOOPSTER. Vrouw die een Boekwinkel opheeft, aanhoud. *Libraireſſe, marchande qui fait la Librairie.*

BOEKWEIT of **BOKWEIT**. f. Zwart koorn gewas. *Du bled noir, du bled ſaraſin.* De boekweit ſchiet geen airen. *Le bled noir, le bled ſaraſin ne monte point en epi.* BOEKWEITE meel, meel van boekweit: 't Gemeene volk zegt BOEKEDE meel. *De la farine de bled noir.* BOEKWEITE-KOEK, BOEKEDE-KOEK by 't gemeen genaamd. *Galette* ou *gâteau à la poële* ou *au four, fait de farine de bled noir.*

BOEKWINKEL. f. Boekverkoopers winkel. *Librairie. boutique de Libraire.* f. Hy doed een BOEKWINKELTJE, hy heeft een boekwinkeltje by de Kerkdeur. *Il a une petite boutique de livres pres la porte de l'Egliſe.*

BOEK-WURM. m. Wurm die de boeken, 't papierdoorbyt. *Un ver qui ronge les livres & le papier.* 't Is een BOEKWURM, een prul van een Boekverkooper. *C'eſt un Libraire de halle, un pauvre canere, un vendeur d'almanachs.* BOEKWURM *of* boekſuffer, een die altyd met de neus in de boeken zit. *Un homme qui a toujours le nez dans les livres.*

BOEK-ZAAL. f. Boeke-kamer, vertrek, plaats daar iemand zyn boeken houd. *Bibliotheque.* f. *La ſalle* ou *l'appartement dans lequel on garde ſes livres.* De Boekzaal der Academie. *La Bibliotheque de l'Academie.* BOEKZAAL, is nog de tytel van het bekend maandelyk boekjen, aldereerſt door P. Rabus, Rotterdammer, uitgegeeven. *Titre d'un livre Hollandois qui repond à celuy de Journal des Sçavans, la Republique des Lettres, &c.* Het geluk der Boekzaale is met de dood haarer eerſten Stichter ge-eindigd.

BOEK-ZIFTER. Boek-hekelaar, berispervan boeken, van 't geen de Drukkery uitleverd. *Critique, cenſeur des livres, des ouvrages d'eſprit.* Salmaſius is een ſchrander boek-ziſter, boek-hekelaar geweeſt. *Saumaiſe a eté un habile, un judicieux critique.*

BOEL, word in verſcheidene ſamengeſtelde woorden voor BOEDEL, INBOEL gehouden, als op hun plaats hier na te zien is. BOELHOUDER, BOELHUIS.

BOEL. Boelin, eige hoer, bywyf. *Concubine, garce, putain d'un concubinaire.* Nero gaf zyn boel Popea een ſchop, daar zy met haar vrugt aan ſturf. *Neron donna un coup de pied à ſa concubine Popée dont elle mourut & ſon fruit auſſi.*

BOELEERDER. Hoere pol, hoere dop, bywyf houder. *Concubinaire, rufien, paillard.* BOELEEREN. v. n. Hoereeren, overſpel begaan. *Paillarder, commettre adultere, entretenir une concubine, avoir un rufien.* Cæſar boeleerde met de voornaamſte Roomſche Juffers. *Ceſar commit adultere avec les principales Dames Romaines.* BOELEERING. f. Hoerery, overſpel. *Paillardiſe.* f. *Adultere, concubinage.* m. In openbaare boeleering leeven. *Vivre dans un adultere public.* BOELIN, BOEL. Bywyf, byzit. *Concubine, garce, putain entretenue.*

BOELHOUDER. zie BOELEERDER, HOEREERDER. *Paillard, rufien, concubinaire.*

BOELHOUDER. Opſchryver van den Inboel, van de Nalaatenſchap. *Celui qui inventorie les effets de la Succeſſion.* BOELHOUDER, de geen die boelhuis *of* verkooping van koebeeſten houd. *Celuy qui fait une vente de bêtes à cornes &c.*

BOELHUIS. n. Sterfhuis, huis daar den Inboedel, de Nalaatenſchap opgeſchreven, te koop geveilt word. *Maiſon mortuaire, maiſon où l'on inventorie*

Digitized by Google

rie les effets du deffunt, où il se fait une vente d'inventaire.

BOELHUIS, word meestentyd voor een verkooping van koebeesten verstaan. *Vente de boeufs, de vaches & autres bêtes à cornes.* f.

BOELHUIS HOUDEN. Een verkooping van koebeesten of van paarden houden. *Tenir, faire une vente de boeufs, de vaches* ou *de chevaux.* Daar werd nu te Warmond, te Heemstee boelhuis gehouden. *Il y a à cette heure une vente de boeufs, de chevaux à Warmond, à Heemstee* Boelhuis houden, alles over hoop haalen, lustig aan tieren, joelen. *Faire la vie, mettre tout par ecuelles, sens dessus dessous.*

BOELKENS-KRUID. Kruid in 't Latyn *Eupatoria* genaamd.

BOELREDDER, BOELSCHEIDER. Boedel redder, aangestelde redder van den verwarden boedel. *Curateur, personne etablie pour inventorier & administrer les biens d'une Succession mêlée de dettes.*

BOELYNS. sch: w: Lange enkelde touwen aan twee andere korter touwen vast gemaakt, dienende om het zeil schuin te zetten, en de wind van ter zyde te vangen. *Boulines.* f. pl. *Longues cordes simples attachées à deux autres plus courtes, pour porter la voile de biais, & prendre le vent de coté.* De boelyns aanhaalen. *Haler sur les boulines.* Met slappe boelyns zeilen. *Aller à la grasse bouline.*

BOENDER. Schuur of vryf-bezempje. *Frottoir.* m. *Petit balay sans manche, lié en forme d'epoussettes.* Een hey-boender. *Un frottoir de brins de bruyere.* Een kleer-BOENDER of schuyer om de kleeren schoon te vryven. *Des vergettes à nettoyer les habits.*

BOENEN, v. a. Schuuren, vryven met de boender. *Frotter, nettoyer en frottant, vergettant.* De kas, de vloer boenen. *Frotter l'armoire, frotter le plancher.* Een ham BOENEN, alvoorens die in de ketel te doen. *Nettoyer, frotter un jambon cru dans l'eau tiede avant de le mettre bouillir.* Iemand van de kamer BOENEN, weg jaagen. *Chasser quelqu'un de la chambre, le mettre hors par les epaules, lui faire enfiler la porte.*

BOER. Huisman, landman, dorpeling. *Payſan, paisan, manant, villageois.* Een plompe boer, een kinkel. *Un gros pitaud, un rustre.* Iemand voor den boer houden, iemand foppen. *Se mocquer de quelqu'un, en donner à garder à quelqu'un.* Schoppe, harte BOER, boef. *Valet de pique, valet de coeur.*

BOER. Purking, hik-damp, maag-wind, oprisping van de maag *Rot, hoquet.* m. *Ventosité desagréable qui sort par la bouche.* Hy liet twee of drie boeren vliegen. *Il lâcha deux ou trois rots.*

BOERAGTIG. Adj. Boersch; onbeschaafd, plomp. *Rustique, grossier, rustaud.* Een boeragtig weezen, gelaat. *Un air rustique, grossier, une mine rustaude.* Boeragtige zeden. *Des moeurs rustiques, grossieres.* Boeragtige loopjes, koude scherseryen. *Des rebus, des quolibets de village, de fades plaisanteries.* Welk een BOERAGTIGHEID, boersheid, onbeschaafdheid! *Quelle rusticité, grossiereté, impolitesse!* BOERAGTIGLYK. Adv. Op eene boeragtige wyze, *Rustiquement, grossierement.*

BOERE BOONEN. Groote tuin boonen. *De grosses feves.*

BOERE BRUID. Dorp-bruid. *Mariée de village.* BOERE BRUILOFT. *Nopce de village.* f.

BOERE DANS. Veld-dans. *Danse de village, danse rustique.* f. BOERE DORP is een *pleonasmus*, overtollig woord in de Taal, wyl 'er geen BURGER DORPEN zyn.

BOERE FLUIT. f. Harders pyp, schalmey. *Chalumeau.* m. *Flûte champêtre.* f.

BOERE HUT, HARDERS HUT. f. *Chaumiere, hute, cahute de Payſan.* f.

BOERE KERMIS. f. *Foire de village.* BOERE KLEEREN. *Des habits de Payſan.*

BOERE KOST. f. Boeren eeten, boere geregten. *Des viandes de payſan, des mets ruſtiques, champêtres.*

BOERE KRYT. n. Grof kryt, wit steen kryt. *De la craye commune.*

BOERE LIEDT. n. Veld-liedt, boere zang. *Chanſon ruſtique.* f. *Air champêtre.* m.

BOERE LEVEN. n. Land-leven. *Vie champêtre.* f.

BOEREN. 't meervoud van BOER. *Des paiſans.* By de boeren woonen, opgebragt zyn. *Demeurer, être nourri chez les paiſans.* 't Is een vuilik die niet doed als BOEREN, purken. *C'eſt un vilain qui ne fait que roter.* BOEREN HUIS, boere wooning. *Maiſon, cabane, chaumiere de payſan.* f.

BOERE WAGEN. *Chariot de payſan.* in BOERE WOONING, boeren huis. *Maiſon, demeure de payſan* f.

BOERIN. Boere vrouw, boere dochter. *Payſanne.* Een jonge, een zoete boerin. *Une jeune, une jolie payſanne.* Het is een aardig, een zoet boerinnetje. *C'eſt une gentille, une jolie, aimable payſanne, bavolette.*

BOERS of BOERSCH. Adj. Boeragtig, plomp. *Ruſtique, ruſtaud, groſſier, impoli.* Een boers gelaat. *Un air, une mine ruſtique.* Boersche zeden. *Des manieres ruſtiques.* Op zyn boersch gekleedt zyn. *être habille à la paiſanne, en habit de paiſan.* Op een boersche manier handelen. *Agir d'une maniere ruſtique, vivre groſſierement.* Boersche of ruwe Bouwkunde. *Architecture ruſtique, champêtre.* f.

BOERT. Boertery, jok, gekscheering. *Raillerie, plaiſanterie.* f. Boert konnen verstaan. *Entendre raillerie.* Dat is wat meer als gemeene boert. *Cela paſſe la raillerie.*

BOERTAGTIG. Boertig. Adj. Spotagtig. Gekscheerend. *Railleur, mocqueur.* Een boertagtige lach. *Un ris mocqueur.*

BOERTEN. v. n. Jokken, scherssen, lagchen. *Railler, plaiſanter, goguenarder.* Fyntjes boerten. *Railler, plaiſanter finement.* Men weet niet of hy boert, dan of hy met ernst spreekt. *On ne ſçait s'il raille, ou s'il parle ſerieuſement.* Daar is niet meê te boerten, het is geen gekscheeren. *Il n'y a pas à rire, il n'eſt pas queſtion de plaiſanter.* Al BOERTENDE zegt men dikwyls de waarheid. *En riant on dit ſouvent la verité.*

BOERTEN. v. n. Purken. *Roter, faire un vilain hoquet.*

BOERTER. Scherser, spotter. *Railleur, mocqueur.* Het is een BOERTER, een spotter in zyn hart. *C'eſt un railleur, un mocqueur achevé, c'eſt un franc goguenard.*

BOERTERY. f. Een geestige, een fyne scherssery, gekscheering. *Une raillerie ſpirituelle, une fine plaiſanterie.* Een steekende, een vinnige boertery. *Une raillerie piquante, plaiſanterie offenſante.* Dat is uit boertery gezegt, geschied. *Cela s'eſt dit, s'eſt fait par raillerie, pour rire.* Die boertery is te grof, gaat te ver. *Cette raillerie va trop loin, eſt trop piquante.*

BOERTERYTJE. n. Scherslerytje. *Petite raillerie, plaiſanterie.* f. *Jeu d'eſprit.* m.

BOERTIG. Adj. Klugtig, koddig, drollig. *Groteſque, drole, plaiſant, bizarre.* Een boertig kleed. *Un habillement groteſque.* Een boertig weezen, gelaat. *Un air, une mine groteſque.* Een boertig zeggen, aardigen inval. *Une plaiſante ſaillie.* Het is een boertig, een plaizierig kaerel. *C'eſt un plaiſant homme, un drole de corps.* Hy was BOERTIGLYK, klugtiglyk in de kleeren, toegebakerd. *Il etoit groteſquement, plaiſamment habillé, fagotté.*

BOET of BOETE. Boet doende. *Penitent.* Een boetdoende zondaar. *Un pecheur penitent*

Digitized by Google

BOETDOENDER. Een die boete doed, rouw draagd, berouw heeft. *Penitent, repentant.*

BOETE. f. Berouw, beklag van den boetdoenden zondaar. *Penitence, amende.* f. *Repentir.* m. Boete doen over zyne zonden. *Faire penitence de ſes pechez.*

BOETE. Geldſtraf. *Amende, peine pecuniaire.* f. Daar ſtaat boete op, dat is op zekere boete verboden. *Cela eſt deffendu ſous peine de l'amende.* Boete verbeuren, in de boete vervallen. *Encourir l'amende.* In de boete beſlagen werden. *être mis à l'amende.*

BOETEILJE. zie VLES. Een boeteilje Champagne wyn. *Une bouteille de vin de Champagne.*

BOETEN. v. a. Voldoen, verzadigen. *Aſſouvir, ſatisfaire, contenter, appaiſer.* Zyne geile luſt boeten, *Aſſouvir, contenter, ſatisfaire ſa lubricité, ſa paſſion animale.* Niets was bekwaam zyne gramſchap, zyne wraak te boeten. *Rien ne fut capable d'aſſouvir, de contenter ſa colere, ſa vengeance.* De ſtraf van zyne misdaad BOETEN, ondergaan, lyden. *Porter, ſubir la peine de ſon crime.* Het met den hals BOETEN, betaalen. *Payer de ſa tête.*

BOETEN. Verſtellen, vermaaken. *Racommoder, racoûtrer, refaire, rapetaſſer.* Ende zy waaren doende met hunne netten te boeten. *Et ils etoient occupez à racommoder, racoûtrer leurs filets.* Een ouden ketel BOETEN, lappen. *Rapetaſſer un vieux chaudron.* Ketel-BOETER. *Chaudronnier, celui qui racommode, rapetaſſe de vieux chaudrons.*

BOETESEL. Krygswoord, van 't Franſch woord *Bouteſelle* afkomſtig. De boetesel blaazen, met de trompet de ruiters waarſchouwen op te zitten. *Sonner le bouteſelle.*

BOETING. Voldoening, verzadiging zyner luſten. *Contentement, aſſouviſſement de ſes deſirs.* BOETING zyner bedreevene zonden. *Penitence.* f. *Repentir de ſes pechez paſſez.* m.

BOET-PSALM. m. Pſalm tot boetvaardigheid aanporrende, verwekkende. *Pſeaume qui excite à penitence.* De zeven Boet-pſalmen der Roomſch Gezinde. *Les ſept Pſeaumes penitentiaux des Catholiques Romains.*

BOETSEERDER. Een die met waſch *of* plaeſter, alderhande beelden naarbootſt. *Modelleur, celui qui repréſente toutes ſortes de figures en cire, en plâtre.*

BOETSEEREN. v. a. Naarbootſen, naarmaaken, met waſch, plaeſter, kalk, aarde. *Modeller, faire une repréſentation, imitation en cire, en plâtre.* Een Cupido, een Harlequin boetſeeren. *Modeller un Cupidon, un Harlequin; faire un Cupidon, un Harlequin de cire, de plâtre* ou *de terre.*

BOETSEERING. f. Naarbootſing, namaaking van eenig beeld met waſch &c. *Imitation, repréſentation de quelque figure avec de la cire.* f.

BOETSEERSEL. n. Geboetſeerd beeld. *Figure modellée.* f. *piece de ſculpture modellée, figure faite avec de la cire* ou *de la terre ſur le chevalet.*

BOETVAARDIG. Adj. & Subſt. Die berouw heeft. *Repentant, penitent.* Eene boetvaardige ziel. *Une ame penitente.* God vergeeft de BOETVAARDIGE, de boetvaardige zondaaren, menſchen. *Dieu fait grace, pardonne aux penitents, aux pecheurs penitents, aux perſonnes penitentes.*

BOETVAARDIGHEID. f. Berouw, leetweſen van God vertoornd te hebben. *Repentance, penitence.* f. *Repentir, regret d'avoir offenſé Dieu.* m. Een opregte boetvaardigheid. *Une ſincere repentance.* De Boetvaardigheid is een der zeven Sacramenten der Roomſe Kerke. *La Penitence eſt un des ſept Sacrements de l'Egliſe Romaine.*

BOEVE-KLOK. f. Klok die voor 't aangaan van de vrye Jaarmarkt geluid word, op welke tyd het de ballingen en andere boeven vryſtaat in de ſtad te komen. *Sonnement de la cloche à l'entrée de la Foire.* m. *pendant lequel temps il eſt permis aux bannis & autres de même etoffe d'entrer dans la ville.*

BOEVEN. 't meervoud van BOEF. 't Zyn hoeren en boeven onder malkander. *Ce ſont des garces & des marauts tous tant qu'ils ſont.* De twee Suſannâs boeven, de oude ſchalken die 't op de kuisheid van Suſanna toeleiden. *Les deux paillards, vieillards laſcifs qui attenterent à la pudicité de Suſanne.*

BOEVENET. n. Dus legd Winſchoten het woord uit. BOEVENET. Traliewerk over de opening van het Schip, het geen die geene afweerd die komen om te enteren; als zynde een Net, dat voor de Boeven geſpannen werd. *Neſcio vos. Fouillez moy pluſtôt.*

BOEVE-PRAAT. f. Boeve taal, guite taal. *Diſcours, langage de crocheteur.* m. *Paroles obſcenes, impudiques.*

BOEVE-STUK. n. BOEVERY. Fieltery, ſchelmery, guite ſtuk. *Fripponnerie.* f. *Tour de frippon, de coquin.* m. Dat zyn eerſt boeve-ſtukken! *Voila d'infignes fripponneries; c'eſt là ce qu'is s'appelle des tours de frippon!*

BOEY of **BOEI.** Anker-waaker, blok *of* iets anders dat boven water dryft, en de plaats daar 't anker leid aanwyſt. *Une bouée, baliſe.* Een kurk-boey. *Une bouée de liege.* Een tonne-boey. *Une bouée de barril; barril flottant, ſervant de bouée.* Hy heeft een kop als een boey, als een ton. *Il a la tête groſſe comme une bouée, comme un boiſſeau.* BOEY, loos, hourſchuur op een Scheeps-timmerwerf. *Une Loge d'Atelier où l'on ſerre du bois*

BOEYEN. v. a. Kluiſteren, vaſtbinden, in boeyen *of* ketens houden. *Enchainer, mettre à la chaine.* Zy boeyden hem voort aan handen en voeten. *Ils l'enchainerent d'abord aux mains & aux pieds; ils lui mirent d'abord les fers aux pieds & aux mains.* BOEYEN is ook een Naamwoord. Hand-BOEYEN. *Des menottes, chaines qui lient les mains.* Boeyen aan de voeten vaſt geklonken. *Des fers attachez aux pieds.* Zy houd hem in haare boeyen, in haare ſtrikken gevangen. fig: ſpr: *Elle le retient dans ſes chaines.* Zyne boeyens los maaken, los breeken. *Rompre ſes chaines, ſes fers.* Een dief in de BOEYEN, in 't gevangenhuis brengen. *Mener un voleur en priſon.* In de boeyen zitten, gevangen zyn. *être en priſon, être retenu en priſon.* De Schout is met de Schepenen in de BOEYEN om de gevangenen te verhooren. *Le Bailif eſt avec les Echevins dans la priſon pour examiner, interroger les priſonniers.*

BOEYER. Laſtdraager, vaartuig met een platte kiel, hooge maſt en zwaarden, bekwaam om te laveeren, by de wind te zeilen. *Boyer.* m. *Bâtiment de charge, plat de fonds, avec des ſemelles & un mât fort haut, propre à aller à la bouline.*

BOEYPLANK. f. Sluitplank; plank in 't opboeyen van 't ſchip gebruikt. *Planche de bordage, ſervant au bordage du vaiſſeau.* f. BOEYREEP. Touw aan de boey en 't anker vaſt. *L'orin.* m. *la corde qui tient à la bouée & à l'ancre.*

BOEYSEL. n. Buitenſte bekleeding van 't ſchip, van de kielgangen tot het dolbord, de bosbank te rekenen. *Bordage.* m. *Revêtement de planches qui couvre le vaiſſeau par dehors, depuis le gabord juſqu'au platbord*

BOEY-TANG. Tang waar mede de planken aan malkander geklonken *of* geboeyd worden. *Tenaille de bois, tenaille ſervant à approcher les bordages.* f.

BOEZELAAR. f. Wyd voorſchoot van grof doek, dat de

Digitized by Google

de Meyden tot verſchooning haarer rokken aantrekken. *Devanteau, devantier.* m. *tablier de groſſe toile que mettent les ſervantes Hollandoiſes quand elles ecurent ou travaillent à leur menage.*

BOEZEM. m. Hals, borſt. *Sein.* m. *Gorge.* f. Een volle, een platte boezem. *Une gorge pleine, une gorge platte.* Zyne geheimen in den BOEZEM van een vrind uitſtorten. *Depoſer ſes ſecrets dans le ſein d'un ami.* Die Vorſt bragt den oorlog tot in den BOEZEM, in 't hart van Duitsland. *Ce Prince porta la guerre juſque dans le ſein, dans le coeur de l'Allemagne.*

BOEZEM-VRIND. Harte-vrind, vertrouwde vrind. *Ami du coeur, ami intime.* Het is zyn boezem-vrind. *C'eſt l'ami du coeur, c'eſt ſon intime.* BOEZEM-VRINDSCHAP, naauwe, hartelyke vrindſchap. *Amitié intime, amitié cordiale.* f.

BOGAARD. Vrugt-tuin. *Verger, jardin fruitier.* m. In den bogaard wandelen. *Se promener dans le verger.*

BOGGER-JONGE. Schand-jonge; jonge tot ontugt misbruikt. *Un bardache.*

BOGT. f. Kromte, kronkeling. *Sinuoſité.* f. *Detour en maniere de coude.* m. De bogten van den Euripus. *Les ſinuoſitez de l'Euripe.* De weg loopt daar met een bogt. *Le chemin fait là un coude.* De BOGT, den inham van Guinea. *Le Golfe de Guinée.* De bogt van Vrankryk. *Le Golfe d'Aquitaine, la Mer de Gaſcogne.*

BOGT. Touw dat opgeſchoten en in een gerold is. Een bogt touw onder den arm draagen. *Porter un paquet, un rouleau de corde ſous le bras.* Hy heeft de bogt onder den arm, hy heeft het hagchje weg. *Il en tient, il en a dans l'aile.* Hy joeg al den BOGT, 't heele zootje weg. *Il chaſſa toute la bande, il mit tout en fuite.* Hy heeft al den bogt mede genomen. *Il a emporté tout avec lui, il a tout raflé.* Uit de BOGT ſpringen, uit het draayend touw met een gaauwheid ſpringen. *Se retirer avec ſubtilité, ſoupleſſe de la corde qui tourne.* Luſtig uit den bogt ſpringen, vrolyk zyn, zig vrolyk maaken. *Se divertir comme il faut, s'epanouir la rate.* Voor iemand in de bogt ſpringen, iemand kragtig voor- *of* byſtaan. *Prendre le parti de quelqu'un, ſe mettre à la breche pour quelqu'un.* Hy heeft er tien jaaren agter een BOGT, agter een gediend. *Il y a ſervi dix ans de ſuite, ſans débrider.*

BOGTEN. 't meervoud van BOGT; in den zin van kronkeling, kromme plooy. *Sinuoſitez, replis.* m. pl. De bogten van een ſlang. *Les ſinuoſitez, les replis d'un ſerpent.* De weg, de Rivier loopt met bogten. *Le chemin, la Riviere va en ſerpentant.* Een BOGTIGE ſtroom; ſtroom die met bogten loopt. *Un fleuve ſinueux, tortueux, qui va en ſerpentant.*

BOHA, BOEHAI MAAKEN. v. n. Schreeuwen, vreugde galmen laaten in 't aanſchouwen van een Tooneelſpel, &c. *Faire brouhaha, applaudir par huées, par eclats en voyant repréſenter une piece de Theatre &c.* Dat is wat ſchoons om zoo veel boha, zoo veel gerugt te maaken. *Voilà quelque choſe de beau, voila bien dequoy faire tant de brouhaha, tant de bruit, ſe recrier ſi fort!*

BOK. 't mannetje van de geit. *Un bouc.* Stinken als een bok. *Puer comme un bouc.* Een ſteenbok, wilde bok. *Un chevreuil, un bouc ſauvage.* 't Is een BOK, een buffel van een vent. *C'eſt un brutal, un cheval de caroſſe.* BOK, BOK ſtaa vaſt ſpeelen. *Jouer au combien; ſauter à califourchon ſur le dos de ſon camarade, & lui demander combien on a de doigts levez.*

BOK. Geſtel, uit twee ſtutten boven aan malkander vaſt gemaakt, om groote zwaarten in te hyſſen, beſtaande. *Chevre.* f. *Machine dont on ſe ſert à ſoulever de grands fardeaux.* BOK, is nog de naam van 't vaartuig daar men verzonke ſchuiten *of* praamen mede boven water haald. *Bateau renforcé & muni d'un Engin à tirer les bâtiments enfoncez, embourbez.*

BOKAAL. f. Gladde drinkbeker, gemeenelyk van glas *Bocal.* m. *Vaſe* ou *grand verre uni dans lequel on boit par volupté.*

BOKAGTIG. Adj. Beeſtagtig, ongeſchikt, vuil, geil *Brutal, impudique, laſcif.* Een bokagtigen aart. *Un temperamment laſcif, impudique* BOKAGTIGHEID. f. Beeſtagtigheid, ongeſchiktheid, geilheid. *Brutalité, laſciveté, beſtialité.* f.

BOKANIER. Wilde Oſſe-jaager, vrybuiter in America. *Boucanier, chaſſeur, veneur qui chaſſe après les Boeufs ſauvages.* Daar werden ongelooffelyke dingen van de eerſte bokaniers verhaald. *On raconte des choſes incroyables des premiers boucaniers.* BOKANIERS-HUT. *Boucan.* m. *Loge du boucanier.* f. BOKANIERS-ROER. *Arquebuſe de boucanier.* f.

BOKJE. Kleine bok. *Jeune bouc, petit bouc.* Op een bokje ryden. *Aller à dada ſur un petit bouc.*

BOKKEN. 't meervoud van BOK. *Des boucs.* De Heere zal de bokken van de ſchaapen ſcheiden. *Le Seigneur ſeparera les boucs d'avec les brebis.*

BOKKEN. v. a. BUKKEN. Voor over buigen. *Se courber, s'incliner.* De kameelen bokken om den laſt op te neemen. *Les chameaux ſe courbent pour prendre la charge.*

BOKKING. Gerookte haaring. *Hareng ſauret, harang ſor, hareng fumé.* Een Engelſche bokking. *Un ſauret d'Angleterre.* dat is een BOKKING, een neep. *C'eſt un brocard, un lardon, un coup de dent.* Die bokking is goed *Ce lardon eſt bien placé, la riſpoſte eſt bonne.*

BOKSBAARD. Soort van kruidt, *Barba Caprina, Aruncus* in 't Latyn genaamd. *Barbe de bouc.* f. *Herbe ainſi nommée.*

BOKSEN, BOXEN. zie BROEK. Hy had geen boksen, geen hembd aan zyn gat. gem: ſpr: *Il n'avoit point de chemiſe à mettre à ſon cul.*

BOKSHOORN. Fennegriek, een kruid *Ægroceras*, en *fœnum græcum* genaamd. *Du Senegré, herbe ainſi nommée.* BOKSHOORNEN. *Des cornes de bouc.*

BOKSOOR of BOKSHOORN. Een yzere haak aan beide zyden der Scheeps rampaarden vaſt gehegt, om de touwen daar aan te beleggen. *Crochet de fer à chaque coté de l'affut de marine, pour y amarer les cordes.*

BOKSVELLEN, BOKKEVELLEN *Des peaux de bouc.*

BOKSVOET. m. *Pied de bouc.* m. De Bos-Goden en Saters met boksvoeten. *Les Faunes & les Satyres aux pieds de bouc.* Les Faunes s'appellent proprement, *Dieux Chevres-pieds.*

BOL. Kloot, rond ligchaam. *Boule.* f. *Globe.* m. Een glaze bol. *Une boule, un globe de verre.* Een houte bol *of* bal. *Une boule de bois.* De BOL *of* vorm van een hoed. *La forme d'un chapeau.* Die hoed is te hoog, te plat van bol. *Ce chapeau a la forme trop haute, trop platte.*

BOL. Hoofd *of* dikſte endt van ſommige aardgewaſſen. *Tête, gouſſe de certaines legumes.* f. Een look-bol *Une tête, une gouſſe d'ail.* Een tulp-bol. *Un oignon de tulipe.*

BOL, werd gemeenzaamlyk ſpreekende voor HOOFD gezegt. *Tête, caboche.* f. Het ſcheeld hem in de bol, hy heeft een ſlag van de molen. *Il eſt bleſſé du cerveau, il a la tête félée, le timbre félé.* 't Is een losbol, een los hoofd. *C'eſt une tête à l'event, un etourdi, un evaporé.* 't Is een ryke bol, een oudaard die ſchyven heeft. *C'eſt un pere aux Ecus, un richard.*

Digitized by Google

Schudde-Bol, waſſche beeldtje dat op een kas, een ſchoorſteen rand &c. gezet word. *Une pagode, petite tête de cire montée ſur du carton &c.*

BOL. Adj. Hol, ſponsagtig, opgeblaazen. *Spongieux, bourſoufflé, bouffi, poreux, mou.* Bolle vrugten. *Des fruits ſpongieux.* Een bol aangezigt, bolle wangen. *Un viſage bouffi, bourſoufflé; des joues bouffies, bourſoufflées.* Een bolle wind. *Un vent mou.*

BOLBAAN. Klos-baan daar men met bollen in rold, ſpeeld. *Jeu de boule.* m.

BOLDER. Misgewaſſen koorn. Zwarte korreltjes die in de rogge en tarwe gevonden werden. *De la nielle, du bled mal venu.*

BOLDERWAGEN. m. Ronde wagen, gemeene Hollandſe wagen. *Chariot couvert qui fait grand bruit avec des plaques* ou *taſſettes de cuivre attachées à l'aiſſieu.*

BOLK. Soort van wyting *of* ſchelvis met een dikke kop. *Merlan à groſſe tête.* m.

BOLKVANGER of liever **WOLKVANGER.** Grove py, welke de Zee-lui by buyig en koud weer aantrekken. *Caſaquin de gros drap.* m. *Cape de revêche dont s'affublent les Mariniers dans le mauvais temps.* f.

BOLLEN. v. a. Korten, in de Zeemans ſtyl. *Amoindrir.* De bezaan bollen, 't bezaan-zeil minderen. *Amoindrir la voile d'artimon.*

BOLLEN. Dollen, voor de bol *of* de kop ſlaan met een Mook-hamer. *Aſſommer, frapper avec un maillet de fer.* Een os bollen. *Aſſommer un boeuf.* Het ſcheeld heem daar men de oſſen bolt. *Il a le timbre fêlé, il a un coup de hache.* **BOLLEN.** v. n. Behaagen. *Faire plaiſir.* Dat bolt my, dat doed my deugd. *Cela me rejouit l'ame, cela me plait, me fait du bien au coeur.*

BOLLEN. 't meervoud van **BOL.** Kloot, rond ligchaam. *Boules, globes, pommes.* De bollen daar de voeten van de kas opſtaan. *Les boules* ou *pommes ſur leſquelles repoſent les pieds de l'armoire.* Heul-**BOLLEN**, ſlaap-bollen. *Des têtes de pavot.* Kaarde **BOLLEN.** *Des chardons de bonnetier.*

BOLLEN. Oven-gebak t'Amſterdam gemeen, om welke reden de Amſterdammers, uit ſchimp, bolleſchrokkers, bollevreeters werden genaamd. *Mangeurs de pain chaud: ſobriquet que l'on applique à ceux d'Amſt:*

BOLLETJE. n. Kleine bol. *Petite boule, boulette, petite tête.* Een glaze, een waſſche bolletje. *Une petite boule, une bouletto de verre, de cire.* Een look-bolletje. *Une petite tête, petite gouſſe d'ail.* Een krul **BOLLETJE**, een jongertje met krulhair. *Une petite tête friſée, crepué; un joli petit garçon avec une belle tête.* Dat is een zoet bolletje. *La jolie tête, le joli petit mignon.*

BOLROND. Adj. Uitwendig, naar boven rond. *Convexe, relevé*, par oppoſition à *concave.* Een bolrond ligchaam. *Un corps convexe.*

BOLSTER. Klos daar de Boegſpriet op ruſt. *Chouquet.* m. *Piece de bois ſur laquelle repoſe le Beaupré.* De **BOLSTER** *of* buiteſchil van de walnoot. *Le brou de la groſſe noix.* De bolſters *of* ſchillen van de boonen. *Les coſſes* ou *les robes des feves.* Nooten **BOLSTEREN**, ſloeſteren, ſchillen. *Oter le brou des noix, ecaler des noix.* Boonen **BOLSTEREN**, doppen. *Coſſer des feves.*

BOLWERK. n. Voornaam ſpits uitloopend Veſtingwerk. *Baſtion.* m. Leder bolwerk heeft twee zyden (*flanken,*) en twee (*facien,*) vlaktens. *Chaque baſtion a deux flancs & deux faces.* Een bolwerk beſchieten, ondermynen, doen ſpringen, opvliegen. *Battre, miner, faire ſauter un baſtion.* Die Stad, die Vloed ſtrekt een **BOLWERK**, een voormuur voor 't Landt. *Cette Ville, cette Riviere ſert de rampart au Pays.*

BOLWURM. m. Hoofdwurm, hoofdſtuipen, krimpingen en andere ongemakken verwekkende. *Ver-coquin.* m. *ver qui s'engendre dans la tête & cauſe des convulſions, des vertiges &c.* Als hy van zyn bolwurm geſtoken word, als hy de krimpen krygd. *Quand ſon ver-coquin, quand ſa quinte le prend.*

BOM. Bommel, ſtopſel van een vat. *Bondon.* m. *Bonde platte, large & mince.*

BOMB. f. Vuurbal, groote vuurkloot die uit een mortier geſchoten word. *Bombe.* f. *Machine de guerre plus groſſe que la grenade.* Bomben ſchieten, werpen. *Tirer, jetter des bombes.* Een ſtad **BOMBARDEEREN**, met bomben be-angſtigen. *Bombarder une ville, inſulter une ville avec des bombes.* Gruwzaame, vervaarlyke **BOMBARDEERING.** *Horrible, epouvantable bombardement.* m. **BOMBARDIER**, inwerper van bomben. *Bombardier, tireur de bombes.*

BOMBAZYN. f. Gekeperd katoen, ſtof aan wederzyden even goed. *Du bombaſin, du baſin, de l'etoffe de coton, eſpece de futaine à deux envers.* Een bombazyne voering. *Une doublure de baſin.*

BOMBEEN, BOTVOET. Orlevoet. *Pied bot.* m. *Jambe tortuë, cagneuſe.* f.

BOMGAT. n. Bommelgat, gat daar de bom in ſluit. *Ouverture de la bonde.* f. *Trou du bondon.* m.

BOMMEL. Bom, ſtopſel op een vat. *Bonde.* f. *Bondon.* m. *Morceau de bois plat & rond qui ſert à boucher le deſſus du tonneau.* De bommel is uitgebroken, het bedrog, 't ſchelmſtuk is aan den dag gekomen. *La mine eſt eventée, la mêche eſt decouverte.*

BOMMEN. v. n. Brommen, geluid geeven, trommelen. *Reſonner, bourdonner, rendre un ſon, un bruit ſourd.* Bommen als een loeg halfvat. *Reſonner, bourdonner comme un tonneau vuide.*

BOND. Bondel van lets. *Balot, paquet.* m. Een bond hennip. *Un balot, un paquet de chanvre.* **BOND-AAL.** Aal aan bondeltjes. *Des anguilles en rouleaux, en paquets.*

BOND-BREUK. f. Bond verbreeking, verbreekinge des verbonds. *Infraction de l'alliance.* f. *Violement de la confederation.* m.

BONDEL. m. Pak, ſamen-gebondene zaaken. *Faiſceau, fagot, paquet.* m. Een bondel pieken. *Un faiſceau, un fagot de piques.* Een bondel pylen. *Un faiſceau de fléches.* Een rys-**BONDEL**, als voor de Burgemeeſters van 't oud Rome, vier of agt gedraagen wierden. *Un faiſceau de verges, tel qu'on en portoit quatre ou huit devant les Conſuls de Rome.* Een bondel hooy. *Une botte de foin.* Een bondel koorn, een koornſchoof. *Une gerbe de bled.* Een **BONDELTJE**, rakkebosje van afgeſnede wyngaard-ranken. *Une javelle, un petit fagot de ſarments.*

BONDGENOOT. Verbond-genoot, lidt van een bondgenootſchap *of* verbond. *Allié, confederé.* Zyne bondgenooten byſpringen. *Secourir ſes alliez.* Al de magten van 't **BONDGENOOTSCHAP**, der bondgenooten. *Toutes les forces de la Confederation, de la Ligue, des Alliez.*

BONDIG. Adj. Kort, wezentlyk, kragtig, ter ſnee komende. *Bref, concis, precis, ſuccint, ſolide.* Een bondige reden. *Une raiſon ſolide, de poids.* Een bondig antwoord. *Une reponſe qui porte coup, qui va au fait.* Een bondige ſtyl. *Un ſtyle concis, ſerré & nerveux.* Dat is kort en bondig. *Cela eſt ſuccint & à propos; cela dit tout.* De aanklagt **BONDIG**, bondiglyk wederleggen. *Refuter ſolidement l'accuſation.* De **BONDIGHEID**, beknoptheid van een verhaal. *La brieveté, préciſion d'un recit.* De **BONDIGHEID**, kragt van een reden, van een bewys. *La ſolidité d'une raiſon, la force d'une preuve.* **BONDIGLYK.** Adv. Op eene

Digitized by Google

eene bondige wyze, met weinig woorden. *Brievement, ſuccintement, en peu de mots.*

BONDKIST. ſ. Verbond-kiſt, Arke des Verbonds. *Arche de l'Alliance.* ſ.

BONK. Schonk, been van't hals-vleeſch. *Gros os.* m. De bonken voor de honden gooyen. *Jetter les os aux chiens.*

BONNET. zie MUTS. Hoofd-dekſel. Een fluweele bonnet. *Un bonnet de velours.*

BONNET. Strookzeil, byzeiltje, dat, als 'er weinig wind is, onder aan een grooter geregen werd. *Bonnette.* ſ. *Bande de toile qu'on attache au bas d'une voile quand il y a peu de vent.*

BONS. ſ. Slag, ſtoot. *Choc, coup, heurt.* m. Hy gaf een groote bons tegen de deur. *Il donna un grand coup contre la porte.* De Bons krygen, afgeſlagen, afgewezen worden. *être refuſé, rebuté, relancé, renvoyé.* De bons krygen, uit de bediening gejaagd, afgedankt worden. *être mis hors d'employ, être caſſé à gages.*

BONT. Adj. Met witte en graauwe plekken &c. geſpikkeld, afgedeeld. *Tacheté, bariolé, moucheté, tavelé.* Een bonte hond, een bonten os. *Un chien, un boeuf bariolé, tacheté, tavelé.* Bont marmer, geſtreept marmer. *Du marbre bigarré, rayé.* Een pylaar, een kas BONT ſchilderen. *Bigarrer, barioler un pilier, une armoire; y faire du bariolage avec le pinceau.* Het al te bont maaken, zig te baldaadig aanſtellen. *En faire trop, faire trop des fiennes; donner dans l'excès, outrer le divertiſſement, paſſer la riſée.* Bont en blaauw geſlagen worden *être meurtri, roué de coups, être mis en piteux equipage.* Hy is bekend als de bonte hond. *On ne connoit que luy, il eſt connu par tout Païs.*

BONT, BONTWERK. Peltery. *Fourrure, pelleterie.* ſ. Rok met bont gevoerd. *Un habit fourré, juſtaucorps doublé de fourrure.* Een ſchip met BONT, met bonte vellen, bontwerk gelaaden. *Un vaiſſeau chargé de fourrures, de pelleterie.* Het is met hem van buiten bont en van binnen ſtront. gem: ſpr: *Tout ſon fait n'eſt qu'oſtentation*; on peut dire de lui, *Robe de velours & ventre de bureau.*

BONTE HANDSCHOENEN. *Desgants fourrez.* m. pl.

BONTE KRAAY. Kraay met asgraauwe en zwarte plekken *Corneille emmantelée.* ſ. BONTE KERS, Rouaanſche kers. *Bigarreau.* m. *ceriſe bigarrée & ferme.*

BONTE MANTEL. m. *Manteau fourré* m. BONTE MUTS. *Bonnet fourré.* m. BONTE VELLEN. *Des peaux fourrées.*

BONTWERK. n. PELTERY. Moffen, bonte vellen &c. *Fourrures.* ſ. pl. *pelleterie.* ſ. Moffen en ander bontwerk verkoopen. *Vendre des manchons & autres fourrures.* Het BONTWERKEN wel verſtaan. *Entendre bien la pelleterie, l'apprêt des fourrures.* m. Een BONTWERKERS winkel. *Une boutique de pelletier, de manchonnier, de fourreur.*

BONZEN. v. n. Vinnig aanſlaan, hard kloppen. *Frapper, heurter rudement.* Bonzen op de deur. *Frapper, heurter rudement à la porte; tambouriner contre* ou *ſur la porte.*

BOO, word by verkorting voor BODE genomen. *Meſſager, Huiſſier.* Hy liet hem met een boô voort weeten dat... *Il luy fit ſçavoir d'abord par un meſſager que...* Iemand de Boô ſtuuren, door de boô, Stads Bode om ſchuld voor de Heeren roepen. *Envoyer un Huiſſier, un Sergeant à quelqu'un, le citer pour dettes.*

BOODSCHAP. ſ. Aankondiging, aanzegging. *Meſſage.* m. *Nouvelle.* ſ. Voor iemand een boodſchap doen, iets voor iemand gaan zeggen, beſtellen &c. *Faire un meſſage, une commiſſion pour quelqu'un.* Hebt gy uw boodſchap wel gedaan, uw laſt wel verrigt? *Avez vous bien fait votre meſſage, vous êtes vous bien acquité de votre commiſſion?* Maria BOODSCHAP, boodſchap aan de Maagd door den Engel Gabriel. *l'Annonciation de Notre Dame.* ſ. Iemand een blyde boodſchap brengen. *Porter une agréable nouvelle à quelqu'un.* Euvangelie, beteekend blyde boodſchap. *Evangile, ſignifie bonne nouvelle.* Dat is de boodſchap niet, dat is de zaak niet daar wy van ſpreeken. *Ce n'eſt pas là ce dont il s'agit, il n'eſt pas queſtion de cela.* Dat is een andere boodſchap, een andere zaak. *C'eſt une autre affaire, une autre paire de manches.* Iemand een blyde maar, goed nieuws BOODSCHAPPEN, bekend maaken. *Annoncer, apprendre une bonne nouvelle à quelqu'un.* Wat komt gy ons boodſchappen, wat komt gy ons zeggen? *Que venez vous nous dire?* Mercurius word de BOODSCHAPPER der Goden genaamd. *Mercure eſt appellé le Meſſager des Dieux.* De Comeet-ſtarren, de Monſters zyn, zegd men, boodſchappers van 's Hemels toorn. *Les Cometes, les Monſtres ſont, dit on, des meſſagers de la colere du Ciel.* BOODSCHAPPINGE, aankondiging van goede, blyde maaren. *Annonciation de bonnes nouvelles* Aurora is de BOODSCHAPSTER van den dag. *L'Aurore eſt la meſſagere du jour.*

BOOG. ſ. Schiet boog, ſchutters boog. *Arc.* m. *Arbalete, arme de trait aſſez connue.* ſ. Een boog ſpannen. *Tendre un arc.* Met boog en pylen gewapend. *Armé d'arc & de fléches.* Met de boog ſchieten. *Tirer de l'arc.* Als een pyl uit een boog vliegen. *Voler comme un trait d'arbalete.* Een Hand-Boog, een boog met de hand op te ſpannen. *Un arc, une arbalete commune.* Een Voet-Boog, boog met de voet op te ſpannen. *Une arbalete à reſſort, arbalete qu'on tend en mettant le pied deſſus.* De boog kan niet altyd geſpannen zyn ſpr: *L'arc ne peut pas toujours être bandé, tendu; il faut bien prendre quelque relâche.*

BOOG. Graadboog, pylſtok, Stuurmans boog om de hoogte van de Zon te ſchieten &c. *Arbaleſtrille.* ſ. *Bâton de Jacob, rayon Aſtronomique.* m.

BOOG van een gewelf *of* verwulſt. *Arc* ou *ceintre d'une voute.* Boog van een brug. *Arche, arcade d'un pont.* ſ. Een brug met tien, met twaalf boogen. *Un pont de dix, de douſe arches.*

BOOG. Zeegeboog, eerboog. *Arc de triomphe, arc triomphal.* De boog die op de groote markt opgerecht was, *L'arc de triomphe qui etoit dreſſé dans la grande place.* De Boog van een bril. *L'arcade d'une lunette* De Regen-boog. *L'arc en Ciel.*

BOOG, is nog het *preteritum* van BUIGEN. Hy boog tot op de grond. *Il ſe baiſſa, courba, s'inclina juſqu'à terre.* De gantſche Waereld boog voor Alexander. fig: ſpr: *Toute la Terre fleſchit, plia devant Alexandre.*

BOOGEN. v. a. Buigen, krom krygen door middel van 't vuur. *Cambrer, courber par le moyen du feu.*

BOOGHOUT. n. Hout daar Schutters boogen van gemaakt werden. *Du bois à faire des arbaletes.*

BOOGJE. n. Kleine boog. *Petit arc.* m. *Petite arbalete.* ſ.

BOOG-PYLAAR. Stut-pylaar, zwaar halfboogs uitloopende pylaar. *Arc boutant, gros pilier finiſſant en demi arc.* m.

BOOGSCHIETER, BOOGSCHUTTER. *Arbaleſtrier, tireur d'arc, archer.* Een plompe boogſchieter. *Un arbaletrier mal adroit.* De Turken hebben boogſchutters (Spahis genaamd) onder hunne benden. *Les Turcs ont des arbaleſtriers, des archers parmi leurs troupes.*

BOOGSWYZE. Adj. Op de wyze van een boog. *En arc,*

Digitized by Google

arc, en voute, en ceintre. Een gewelf boogswyze opgemetseld. *Une voute bâtie en arc, en ceintre.*

BOOM. m. Grootste soort van plant. *Arbre.* m. De stam, het kruis, de top van een boom. *Le pied, la fourche, la cime d'un arbre.* Een hoogstammige boom. *Un arbre de haute futaye.* Een vrugt-boom. *Un arbre fruitier.* Een dwerg-boom. *Un arbre nain.* Lat-boom. *Arbre en espalier.* Geslagt-Boom. *Arbre Genealogique.* De Mey-Boom planten. *Planter le May.* Hangen aan den Boom des Kruis. *Pendre à l'Arbre de la Croix.* Van den hoogen boom afteeren, onbezorgd aan eeten en drinken. *Vivre sans souci, depenser l'argent comme s'il n'y avoit qu'à se baisser & en prendre.*

BOOM of Haak daar men een schuit mede voort douwd. *Une gaffe, une longue perche ferrée avec laquelle on fait aller un bateau.* Een draay-Boom, om een enge doortogt te sluiten. *Un tourniquet.* Een slag-Boom aan den ingang van een Stads Poort. *Une barriere à l'entrée d'une Porte de Ville.* De Boom *of* beslage balk die de haven sluit. *La barriere, l'estacade qui ferme le port.* De boom is al toe. *Le port est deja fermé, la barriere du port est deja fermée.* Buiten de boom slaapen. *Coucher devant l'estacade, hors du port.* De schepen binnen de boom haalen, sleepen. *Faire entrer les vaisseaux dans le port.* Op den Boom zitten, opzigt hebben op de uit en inkomende schepen. *Recevoir le peage à l'Estacade, être Commis de la Barriere.*

BOOM. Wevers boom, daar de ketting op geschooren werd. *Ensouple de tisseran.* m. *Rouleau sur lequel s'etend la chaine.* Kleine boom, daar de wever zyn web naar maate dat hy 't afmaakt over rold. *Ensoupleau.* m. *Petit rouleau opposé à l'ensouple sur lequel le Tisserand roule sa toile à mesure qu'il l'a faite.* Boom daar men een deur *of* vensters mede sluit. *Barre de bois* ou *de fer avec laquelle on ferme une porte* ou *des fenêtres.* f. Een draag-Boom. *Une barre* ou *un bâton de porteur.* De boomen van een draagstoel. *Les bâtons, les barres d'une chaise portative.* Een bier-Boom, bierdraagers boom. *Un bâton, un joug, une barre de porteurs de biere.* Disselboom van een wagen. *Timon d'un chariot.* m. De paarden worden aan den boom gespannen. *Les chevaux s'attelent au timon.* De boom van de koets brak. *La fleche du carosse rompit.* Een was-Boom, klomp was. *Un pain, une masse de cire.*

BOOM of BODEM van 't vat. *Fond, fonds du tonneau.* m. De boom van de kan, van de ketel. *Le fonds, le cul du pot, du chaudron.* Het vaatjen is op den boom, is leeg gedronken. *Le tonneau est sur le cul.*

BOOMEN. v. n. Met een boom *of* kloet voort douwen. *Gaffer, pousser, faire avancer avec une gaffe.* De wind ging leggen en wy moesten een paar uuren boomen. *Le vent s'abattit & il nous fallut gaffer deux heures durant.*

BOOMGAARD of BOOGAARD. Vrugttuin. *Verger. Jardin, enclos garni d'arbres fruitiers.* m.

BOOMGELD. n. 't Geld dat aan de boom van een haven betaald werd. *Péage.* m. *Droit que l'on paye à l'entrée d'un port.*

BOOMKLOK. f. Klok die by 't open gaan en 't sluiten van den boom geluid werd. *Cloche de la barriere.* f. *cloche qui tinte, qui sonne à l'ouverture & la fermeture de la barriere d'un port.*

BOOMKWEEKERY. zie ENTERY. Plaats daar boomen aangekweekt werden. *Pepiniere.* f. *Lieu où l'on eleve du plant, des arbres.*

BOOM MOSCH. Mosch, gras aan de boomen wassende. *De la mousse qui croit, qui s'attache aux arbres.*

BOOM-MUSCH of **BOOM-MOSCH.** Mosje of muschje dat op de boomen zit, in de boomen nesteld. *Moineau sauvage qui niche dans les arbres, espece de roitelet* ou de *rale.*

BOOM-OLY. Oly van Olyven. *De l'huile d'Olive.* f.

BOOMPJE of **BOOMTJE.** Kleine boom. *Petit arbre, arbuste.* m. Met 'er tyd werd het boompje groot. *Avec le temps la plante, l'arbuste grandit.*

BOOMRYK. Adj. Met veel boomen beplant. *Plein d'arbres, abondant en arbres.* Boomryk land. *Pays plein de bois, couvert d'arbres.*

't BOOMSLUITEN. De sluiting van den Boom. *La fermeture de l'Estacade.* Boomsluiters, bedienden op het sluiten en openen van den Boom aangesteld. *Commis de la Barriere, de l'Estacade à l'entrée d'un Port, pour recevoir les droits de peage &c.*

BOOMSTORTING. f. Omstorting, omvalling, omwaaying van boomen. *Abbatis d'arbre.* m. *Chute d'arbres abbatus, renversez par le vent, par l'inondation &c.*

BOOMSTRUIK, BOOMSTRONK. m. *Tronc* ou *chicot d'arbre qui sort de terre & pique les passans, embarrasse le passage &c.*

BOOMTJE. zie BOOMPJE. n. *Petit arbre.* m. Een peere Boomtje. *Un petit poirier.*

BOOMVRUGTEN. *Fruits d'arbres, cueillis à des arbres.* Appelen, citroenen en andere boomvrugten. *Des pommes, des citrons & autres fruits d'arbres.*

BOOMWOL. f. Katoen. *Du coton, de la bourre blanche qui vient au cotonnier.* Een baal boomwol. *Une balle de coton.*

BOOM-WURM. Wurm die in de boomen boord &c. *Ver qui perce, ronge, endommage les arbres.* m.

BOON. Bekende schel vrugt, tuinvrugt. *Feve.* f. Boere boon, groote platte boon. *Feve commune, grosse feve.* Turkse boon, witte boon. *Feve blanche, feve d'haricot.* Dat is niet een boon waard. ruimspr: *Cela ne vaut pas un tronçon de chou.* 't Is zoo veel als een boon in een brouwketel. *C'est tout comme rien, c'est comme une goute d'eau à la Mer.*

BOON-AKKER. Boon-veld. *Champ de feve, où il croît des feves.* m.

BOONEN. 't meervoud van Boon. *Des feves.* Princesse boonen, fynste witte boonen. *Des feves blanches de la meilleure espece.* Sny-boonen. *Des haricots.* Paarde boonen, duive boonen. *Des feves noires.* Als de boonen in de bloey zyn. *Quand les feves sont en fleur.* In de boonen zyn, revelen. *Radoter, extravaguer.* By de ouden wierden de witte boonen tot vryspreeking en de zwarte tot veroordeling gebruikt.

BOONSTAAK. Tuinstaak daar boonen aan *of* op gebonden zyn. *Echalas, piquet auquel on attache les haricots, les feves.* m.

BOONTJE. n. Kleine boon. *Petite feve, feverole.* f. Witte boontjes, princesse boontjes. *Petites feves blanches, des feveroles.* Snyboontjes, boontjes met de bast en al. *Des haricots, des feves vertes que l'on coupe pour etuver.* Boontjes uit het water eeten, sober te gast gaan. *Manger des feves sortant de l'eau, faire maigre chere.*

BOOR. Tuig om gaaten ergens in te booren. *Villebrequin.* m. Die boor is te groot, te klein. *Ce villebrequin est trop grand, trop petit.* Een Wagenmaakers Boor, avegaat. *Une tarriere, outil de charpentier.* Een Trepaneer *of* Chirurgyns boor. *Un Trepan.* Een kelder boor, een-vreet. *Un foret, outil à percer un tonneau.* Een kuipers boor, spitsboor, groote-vret. *Un amorçoir, outil de tonnelier.*

Digitized by Google

BOORD. Rand, kant, zoom. *Bord.* m. *Extremité.* f. De boord van een glas. *Le bord d'un verre.* De boord of zoom van een kleed. *Le bord d'un habit.*

BOORD. n. of zyde van een schip. *Bord, haut coté d'un vaisseau.* Buiten boord, over boord vallen, in zee tuimelen. *Tomber hors de bord, culbuter dans la mer.* Geschreven aan boord van 't schip de Leeuw, ten anker leggende... *Ecrit à bord du vaisseau le Lion, etant à l'ancre...* Een schip aan boord leggen, klampen, enteren. *Aborder un vaisseau, attaquer un vaisseau à coups de main.* Het schip heeft twee, drie kapers aan boord gehad. *Le vaisseau a eu deux ou trois capres à bord, a été attaqué, abordé deux, trois fois par des capres.* Iemand aan boord komen, aanpakken, op 't lyf vallen. *Aborder, attaquer, insulter quelqu'un.* Die man moet over boord, buiten boord, van kant. *Il faut mettre, jetter cet homme là hors de bord; il faut se deffaire de cet homme là.* Dat zoo te veel over boord, over stuur zyn. *Il y auroit trop de perte à cela, ce seroit trop de temps perdu, trop de peine & de depenses perduës.* Over boord vallen, in 't onderspit raaken. *Decheoir de son authorité, tomber en disgrace.* Aan hooger boord zyn, zig aan hooger boord, by de aanzienelykste houden. *Se tenir, se ranger du coté des plus forts.*

BOORD. Werd veeltyds voor 't schip zelf genomen Aan boord vaaren, aan boord slaapen. *Aller à bord, coucher à bord, dans le vaisseau.*

BOORDEN. v. a. Zoomen, een rand maaken. *Border, mettre un bord.* Een hoed boorden. *Border un chapeau.* Een rok boorden. *Border une jupe.* De haag met snaphaanen, musquettiers BOORDEN, voorzien. *Border la haye de fusiliers, de mousquetaires.*

BOORDEVOL of BOORDENVOL. Adv. Tot boven toe vol. *à pleins bords, rasibus.* Een glas, een beker boordevol schenken. *Verser à pleins bords, emplir un verre jusqu'aux bords.* Een BOORDEVOLLETJE, een glas boordevol geschonken. *Un rouge bord, une rasade.*

BOORD-LINT. n. Lint om te boorden. *Du galon, du cordonnet.* Zyde, zilver boordlint. *Du galon de soye, d'argent.*

BOORDSEL. n. Boord, genaayd lint, koordje aan den rand of zoom van een rok &c. *Bord, ruban ou galon pour border une jupe &c.* m.

BOOREN. v. a. Met een boor een gat maaken. *Faire un trou, trouer, percer.* Een gat in een plank booren. *Faire un trou dans une planche.* Een schip in de grond BOOREN, in de grond schieten. *Couler un vaisseau à fond.* Iemand een gat door de neus BOOREN, iemand verschalken, beet krygen. *Passer la plume par le bec de quelqu'un; tromper, demaiser quelqu'un.* Dat gaatje zulje niet BOOREN; gy zult my niet loeren. gekscb. *Vous ne m'attraperez pas; à d'autres; quelque niais!*

BOORSCHAAF. f. Sponnig schaaf. *Rabot à faire des rainures dans le bois.* m. Ruige boorschaaf. *Guillaume à ebaucher.* m.

BOOR-YZER. n. 't yzer van een boor. *Le fer* ou *la meche d'un villebrequin, d'une tarriere.*

BOOS. Adj. Boosaardig, kwaadaardig. *Mechant, pervers, injuste.* Een boos mensch: *Un mechant homme, un scelerat.* Een boos wyf of booze vrouw. *Une mechante femme.* Een boos opzet. *Un mechant dessein.* Een boos leven leiden. *Mener une mauvaise vie.*

BOOS. Kwaad, gemelig. *Fâché, de mauvaise humeur.* Hy is zoo boos als een spin. *Il est extrêmement fâché, en colere; il ne se sent, ne se possede pas de colere.* Hy is zo boos, zoo kwaad op u. *Il est si fâché contre vous.* Benje nog boos, nog kwaad? gem: spr: *êtes vous encore fâché, encore en colere?*

BOOSAARDIG. Boos, kwaadaardig, tot kwaad doen genegen. *Mechant, pervers, porté au mal, malicieux.* Een boosaardig kind. *Un mechant enfant.* Een boosaardigen inborst. *Un mechant naturel.* Boosaardige, schadelyke voornemens. *De mechans, de pernicieux desseins.* BOOSAARDIGHEID. f. Kwaadaardigheid, godloosheid. *Mechanceté, perversité, malice noire.* f. Zie die boosaardigheid eens aan! *Voyez un peu cette noire malice! Cette mechanceté atroce!* Hy ging hem BOOSAARDIGLYK aanklaagen. *Il alla l'accuser mechamment, malicieusement.*

BOOSDOENDER. Kwaaddoender, booswigt. *Mechant, malfaiteur, frippon, scelerat.* Men moet de boosdoenders kastyden. *Il faut châtier les mechans, les malfaiteurs.* Zie die boosdoender eens aan! *Voyez un peu ce garnement, ce scelerat!*

BOOSHEID. f. Boosaardigheid, kwaadheid, snoodheid, ondeugd. *Mechanceté, malice, perversité, dépravation.* f. Zou de boosheid van een kind wel zoo ver gaan? *La mechanceté, la malice d'un enfant ireit elle bien jusque là?*

BOOSKOPPIG. Adj. Die een booze kop heeft, toond. *Têtu, opiniâtre & méchant.* Een booskoppige jonge. *Un opiniatre, un mutin.*

BOOS MAAKEN. v. a. Kwaad maaken, moeyelyk, gemelyk doen werden. *Fâcher, mettre en colere.* Iemand boos maaken. *Fâcher quelqu'un, mettre quelqu'un en colere.*

BOOS WERDEN of BOOS WORDEN. v. n. Kwaad worden. *Se fâcher, se mettre en colere.* Hy werd boos als men hem daar van spreekt. *Il se fâche, se met en colere quand on lui en parle.*

BOOSWILLIG. Boos, boosaardig, kwaadaardig. *Mechant, malicieux, enclin au mal.* Een booswillig kind. *Un mechant enfant, un enfant d'un mauvais naturel.* De BOOSWILLIGHEID, kwaadaardigheid van een kind tragten te stuiten. *Tâcher de couper cours à la mechanceté, à la malice d'un enfant.*

Een BOOSWIGT. Boosdoender, boosaardig mensch. *Un mechant garnement, un frippon, un coquin, un scelerat.* De booswigten die de koets aangerand hadden. *Les frippons, les coquins, les voleurs qui avoient insulté le carosse.*

BOOT. Stevig vaartuig om ankers op te winden en uit te brengen. *Chaloupe de navire.* f. Een Vissers BOOT. *Une chaloupe, nacelle de pêcheur.* De boot aanhaalen en inzetten. *Haler la chaloupe à bord.* De boot uitzetten. *Mettre la chaloupe à la Mer.* Eerst in de boot, keur van riemen. spreekw: *Le premier venu a le choix des rames, se place où il veut.* Een Vlie BOOT, haringbuis. *Un Flibot, un bâtiment de pêcheur.* Een Pakket boot. *Un Paquet bot.*

BOOT. Diamantboot, aantal van ingezette Diamanten tot een haak, borstkruis, &c. strekkende. *Un clavier, une rose* ou *une croix de Diamants.* Zy heeft een kostelyke boot. *Elle a un beau clavier, une belle rose de Diamants.*

BOOTJE. n. Kleine boot. *Petite chaloupe.* Zy gingen in 't bootje zitten. *Ils se mirent dans la petite chaloupe.*

BOOTSGEZEL. Matroos, gemeen scheeps bediende. *Matelot.* De bootsgezellen aan boord seinen. *Faire le signal pour appeller les matelots à bord.*

BOOTSHAAK. m. Haak in een boot gebruiklyk om te duuwen en aan te haalen. *Gaffe.* f. *Croc de chaloupe.* m.

BOOTSMAN. Hoog Bootsman, opperste toeziender en

Digitized by Google

en aanvoerder der Bootsgezellen, wiens pligt het is te paſſen op zeil en treil. *Contremaître, Officier de l'equipage qui a ſoin des voiles & agreils.* Bootsmans maat, onder hoog Bootsman. *Boſſaman, Bosman, ſecond Contremaître.*

BOOTS-TOUW. Klein kabeltouw, om de boot aan een paal &c. vaſt te ſorren, aan te ſlaan. *Cableau.* m. *Petit cable pour amarrer, attacher la chaloupe quand elle eſt mouillée.*

BOOTSVOLK. Onder dit woord werden alle Bootsgezellen tot een ſchip behoorende verſtaan. *Matelots, equipage.* Het Bootsvolk raakte aan 't muiten. *Les matelots ſe revolterent, l'equipage ſe revolta.*

BOOZE KOP, BOOS KOP. Koppig, halſterrig menſch. *Opiniâtre, entêté, têtu & malin, mechant.* 't Is zulk een booze kop. *Il eſt, elle eſt ſi opiniâtre; il eſt ſi têtu, elle eſt ſi têtue.*

De BOOZEN. De booze, godloze menſchen. *Les mechans, les pervers.* De boozen ſtraffen, en de goede vergelden. *Punir les mechans, & recompenſer les bons.* Verloſt ons van den boozen, van den boozen geeſt, van den Sathan. *Delivre nous du malin.* Hy mogt den boozen, wat zoude hy! gekſch: *C'eſt bien lui que l'on apprehende! il n'a garde, ſur ma parole.*

BORAT of BRAT, gelyk uitgeſprooken werd: half zyde en half wolle ſtof. *Eſpece de ſerge fine & legere, etoffe moitié ſoye, moitié laine.*

BORAX. Ooſt-Indiſch geſtold, verhard, verdikt bergvocht. *Du Borax, du ſuc mineral concret, humeur decoulée des mines, & congelée d'elle même.*

BORD. n. Zaagdeel, plank. *Ais, tableau.* m. *Planche.* f. Een uithang bord. *Une enſeigne.* Een ſchool bord, Schoolmeeſters uithang bord. *Un tableau, une enſeigne de Maître d'Ecole.* BORD, ſchoolbord, ſcholiers hangbord, daar de ſcholier zyne boeken, ſchryf en ander goed inſluit. *Une boëte à cadenas dans laquelle l'ecolier ſerre ſes livres, ſes papiers à ecrire &c.*

BORD. Pers bord, pers plank, Boekbinders woord. *Ais ou planche à preſſer, à ſerrer la relieure d'un livre.* Een boek in de borden zetten. *Encartonner un livre, le mettre entre deux ais dans la preſſe.* De BORDEN of banden van bordpapier om een boek. *Les cartons d'un livre.*

BORD. Tafelbord, taljoor. *Aſſiette.* f. *Trenchoir.* m Tinne bord, witte bord, ſchoon bord. *Aſſiette d'etain, aſſiette de fayance, aſſiette nette.* Gy hebt niet met al op uw bord, uw bord is leeg. *Vous n'avez rien ſur votre aſſiette, votre aſſiette eſt vuide.* Een houte BORD, taljoor daar ſpek op geſneeden, tabak op gekorven werd. *Un trenchoir, un tailloir, une aſſiette de bois.* Een zilver ſchenk-BORD. *Une ſouscoupe d'argent.*

BORD. Benaauwdheid, hardigheid, band die in't binnelyt gevoeld word. *Opilation, compreſſion, dureté de ventre, bande qui oppreſſe.* f. Hy heeft het bord. *Il eſt oppreſſé, il a le ventre dur.* Hy heeft een BORD voor zyn kop, hy is geweldig onbeſchaamd. *Il a un front d'airain, il eſt effronté comme un Page de Cour.* Hy moet voort, al had hy een bord voor zyn gat gem: ſpr: *Il faut qu'il paſſe le pas, il n'y a pas moyen qu'il en rechappe.*

BORDEEL. n. Hoerhuis. *Bordel,* m. *lieu public où s'aſſemblent des femmes & filles proſtituées.* Een BORDEELHOUDER, hoerewaard. *Un maquereau, teneur de bordel.* Een BORDEELHOUDSTER, hoerewaardin. *Une maquerelle, une teneuſe de bordel.* BORDEELBROK, hoerejaager. *Un bordelier, un ruffien, un coureur de bordels.*

BORDEN. Dunne eike planken, korte en dunne zaagdeelen daar de huizen in zommige Landen mede gedekt worden. *Du bardeau, des ais minces dont on couvre les maiſons en certains Pays.* Huizen met borden gedekt. *Des maiſons couvertes de bardeau.*

BORDETJE of BORDJE. n. Klein bord, plankje. *Petit ais, volet.* m. *Tablette, petite planche.* f. Koffy, ryſt op een bordje uitleezen. *Trier, nettoyer du caffé, du ris ſur un petit ais, ſur un volet.* Een BORDJE, uithangbordje boven op zyn deur zetten. *Mettre une enſeigne, un tableau au deſſus de ſa porte.*

BORDIG. Adj. Styf en vlak als een bord. *Roide, tendu, rude.* Dat doek, dat ſtof is te bordig. *Cette toile, cette etoffe eſt trop roide, eſt roide comme un ais.* Een bordige huid. *Une peau rude comme une decrotuire.*

BORD-PAPIER. n. Styf, ſtevig, dik papier. *Du carton,* Boek met een bord-papiere band. *Un livre relié en carton.*

BORDUURDER, BORDUURWERKER. *Brodeur.* Een camiſol, een kleed BORDUUREN, ſtikken, met borduurwerk opluiſteren. *Broder une veſte, un habit, le rehauſſer d'ouvrage en broderie.* Het BORDUURSEL, 't BORDUURWERK van de ſprey is wonderlyk fraay. *La broderie de la courtepointe eſt admirable.* BORDUURWERKER, borduurder. *Brodeur.* BORDUURWERKSTER. *Brodeuſe.*

BORG. Borge, waarborge, borgtogt. *Caution, repondant, pleige.* Ik ben zyn borg. *Je ſuis ſa caution, ſon répondant; je reponds pour lui.* Den borg aanſpreeken: als de huurder, de kooper niet betaald. *S'attaquer, s'en prendre à la caution, pourſuivre le répondant quand celuy qui loue, qui achete ne paye pas.* Chriſtus is onze BORG. ſchr: ſpr: *Jeſus Chriſt eſt notre pleige.* Iets te BORG koopen, haalen, neemen. *Acheter, prendre quelque choſe à credit.* BORG BLYVEN. v. n. Inſtaan voor iemand. *Demeurer caution, ſe rendre garant, repondre pour quelqu'un.* Ik zou 'er geen borg voor willen blyven, ik zou het niet vaſt verzekeren willen. *Je n'en voudrois pas être caution, je n'en voudrois pas répondre.* BORGBLYVING, BORGTOGT. *Caution, garentie.* f.

BORGEN. v. a. LEENEN, te borg geeven *Prêter, donner à credit, faire credit.* Hy heeft geen geld en niemand wil hem borgen. *Il n'a point d'argent & perſonne ne lui veut faire credit, ne lui en veut prêter.* Lang borgen is geen kwytſchelden. ſpreekw: *Si l'on fait long temps credit, ce n'eſt pas qu'on tienne quite: ce qui eſt differé n'eſt pas perdu.*

BORGER. Een die borgt. *Celui qui fait, qui donne à credit.* De borgers zyn heel ſchaars te vinden. *Il s'en trouve peu qui faſſent credit.* De BORGERS, de geene die te borg koopen zyn niet welkom. *Ceux qui prennent à credit ne ſont pas bien venus.*

BORGER. Burger, bevoorregt inwoonder van een Stad. *Bourgeois.* Al de Borgers en ingezetenen eener Stad. *Tous les Bourgeois & habitans d'une Ville.*

BORG STELLEN. v. a. Borg geeven. *Donner caution, fournir un répondant.* Sufiſante borg ſtellen voor de waaren, de penningen die men ſchuldig is. *Donner bonne caution pour les marchandiſes, les deniers que l'on doit.* BORGSTELLINGE. f. *Garentie.* f. *Action de donner, de produire une caution.* Een acte van borgſtellinge paſſeeren. *Paſſer un acte de garentie.* BORGSTER, vrouw die te borg neemd *of* te borg geeft. *Celle qui prend ou qui donne à credit.*

BORGTOGT. f. Borgblyving, borgſtelling. *Caution, garentie.* f. Onder borgtogt ontſlagen, vry gelaaten worden. *être relaché à caution, ſous caution.*

BOR-

Digitized by Google

BORRELSOES, BORREL. Vleejen zomtyds met Brandewyn, doch meest met Genever *of* Jampu gevuld. *Burette pleine de Brandouille*, ou plutost *de Genevre.*

BORN. zie BRON. WEL daar water uit ontspringd, vloeyd. *Source.* f. *fonteine d'eau vive, d'eau minerale &c.* f. BORNEEREN. v. n. Opborrelen, ontspringen als een Born *of* Bron. *Sourdre, jaillir, bouillonner, petiller.* Die wyn borneerd, springd, speeld, weld op in 't glas. *Ce vin bouillonne, petille dans le verre.* BORNEEREN, bornwater in den wyn mengen, witte wyn met bornwater en sulker drinken. *Mêler de l'eau minerale avec du vin blanc; boire du vin avec de l'eau de fontaine & du sucre.* BORNWATER, bronwater, welwater, fontein *of* Spawater. *De l'eau de source, de l'eau minerale, de l'eau de fontaine, de Spa &c.*

BORREL. f. Borl, waterbobbel, bellerje dat op 't water ryst. *Bouteille, ampoule.* f. *Bouillon qui s'eleve subitement sur l'eau de source.* m.

BORREL, BORLEVLES. Brandewyns vlesje daar een half mutsje in gaat. *Une burette ou petite bouteille à l'eau de vie que l'on avale à gloux gloux.* Wy hadden de BORREL, de brandewyns vles mede genomen. *Nous avions pris de la brandouille avec nous.* BORRELEN. Borlen. v. n. Opborlen, schielyk en klokkende opwellen. *Bouillonner, sourdre, monter en bouillonnant.* BORRELING, opborreling, kooking van 't bron *of* welwater. *Bouillonnement de l'eau de source, de l'eau de fontaine.* m.

BORSJE of BORSTJE. Kleine borst, mammetje. *Petit teton.* Blanke en harde borsjes. *De petits tetons blancs & durets.* BORSJE. Keurslap, pronkstuk boven een vrouwe ryglyf. *Busquiere.* f. *L'endroit par où passe le busc, ou la piece d'etoffe qui couvre le devant du corps d'une femme en manteau.*

BORST. m. Voorste gedeelte des ligchaams van de hals tot de navel te rekenen. *Poitrine.* f. Een breede, een ruime borst. *Une large poitrine, une poitrine degagée.* Op zynen borst kloppen. *Se battre, se frapper la poitrine.* Een Kalfs-BORST, bekend stuk Halvleesch. *Une poitrine de veau.*

BORST. f. Mam, pram. *Teton.* m. *Mammelle.* f. Een kind de borst geeven, een kind aan de borst leggen *Donner le teton, donner la mammelle à un enfant.* Een kind van 's moeders borst rukken. *Arracher un enfant du sein de sa mere.*

BORST. Werd nog in de volgende spreekwyzen gezegt: Borst aan zetten, poot aan speelen. *Se mettre à l'ouvrage, pousser à la roue.* Met de borst op de studie aanvallen. *S'appliquer fortement à l'etude.* Uit de borst spreeken, vry uitspreeken. *Parler franchement, librement, ne mâcher point la cire.* Dat is hem zeer tegen de borst, dat spyt hem geweldig. *Cela lui fait bien mal au coeur, cela lui deplait bien fort.* Breed voor de borst zyn, groots in zyn wapen zyn. *Se quarrer, se targuer de son credit, faire l'homme d'importance.*

De BORST of boeg van het schip. *L'avant, la proue du vaisseau.* BORST, keep, inkeep in 't houtwerk. *Entaille, coche.* f. Een borst maaken in 't hout. *Faire une coche, une entaille dans le bois.*

BORST. Jongman, jonge vryer. *Jeune garçon, jeune homme.* Het is een fraay, een hups borst. *C'est un brave, un honnête garçon, un joli jeune homme.*

BORSTBEELD. n. Borststuk, halfbeeld. *Buste.* m. *Demie statuë.* f. Een marmer, een koper borstbeeld. *Un buste de marbre, de bronze.*

't BORST-BEEN. *L'os de la poitrine, le sternum.* m.

BORSTBES of BORSTBEZIE. f. *Jujube.* m. *Fruit semblable à la cornouille.*

BORSTBEZIE-BOOM, IEBEN-BOOM. *Jujubier.* m *Arbre*, dit *Ziziphum* en Latin.

BORSTEL. Bekend tuig. *Brosse.* Kamborstel. f. *Brosse à peigne.* Een schoenborstel. *Une decrotoire.* Een kleerborstel, schuyer. *Des vergettes, brosse à nettoyer les habits.* Zwyns BORSTELS, varkens hair. *Des soyes de pourceau.* f. pl. Wilde zwyns borstels. *Des soyes, des poils de sanglier.* m. pl. BORSTELDRAAD, schoendraad, pikdraad. *Du fil de cordonnier, du ligneul* ou *lignon.* BORSTELMAAKER, een die borstels &c. van varkens hair maakt. *Un faiseur de brosses, de vergettes, de decroteires, de balays de soyes de pourceau.*

BORSTELEN. v. a. Met de borstel afveegen, schuyeren. *Vergeter, epousseter.* Zyne kleeren borstelen en weg sluiten. *Vergetter & serrer ses habits.*

BORSTHARNAS. n. borstwapen, borstgeweer, borststuk van den yzer man. *Cuirasse.* f. *Corselet.* m.

BORSTJE. Kleine borst, mammetje. *Petit teton.* m. Een Kalfs BORSTJE, kleine kalfs borst. *Une petite poitrine de veau.* 't Is een BORSTJE, knaapje van veertien, vyftien jaaren. *C'est un jeune garçon de quatorze ou quinze ans.*

BORSTJUWEEL. n. Diamanthaak *of* boor &c. boven aan 'tryglyf *of* corsetje. *Agraffe* ou *Barriere de Diamants à la hauteur du sein.* f.

BORSTKLIER. f. *Glande de la poitrine.* f. BORST-kloppíng. f. *Battement de poitrine.* m.

BORSTLAP. zie KROPLAP. Neerstuk. m. *Colleretre, gorgerette.* f. *Mouchoir dont une femme se couvre le sein.* m. De BORSTLAP van een Schermmeester. *Le plastron d'un Maitre d'armes.* De BORSTLAP des Hoogen-Priesters. *Le pectoral du Souverain Sacrificateur.*

BORSTPLAAT, BORSTSUIKER. zie PANSUIKER. *Du sucre candi qui s'attache à la chaudiere, & qui est bon quand on a la poitrine enrhumée.*

BORSTROK of Hembdrok voor een mansperſoon *Camisole, chemiseste pour homme.* f. Een vrouwe BORSTROK. *Une camisole, des brassieres de femme.* Een modisch BORSTROKJE, corsetje. *Un corset, une gourgandine.*

BORSTSTUK. Stuk vleesch van de borst van 't beest genomen. *Morceau de la poitrine, d'auprès de la poitrine.* BORSTSTUK, gegoten *of* gehouwen borstbeeld. *Buste.* m. *Figure jettée en moule* ou *sculpée, répresentant la tête & la poitrine.*

BORSTSUIKER. Pansuiker. f. *Sucre candy qui s'attache à la chaudiere & qui est fort bon pour adoucir la poitrine.*

BORSTWAPEN. zie BORSTHARNAS. *Corselet.* m. *Cuirasse.* f.

BORSTWEER. f. BORSTWEERING. Opgehaalde beschanssing, muurwerk om 't lyf der schutters te dekken. *Parapet.* m. *Retranchement en forme de banquette pour couvrir les fusiliers.* De bedekte weg is met stompaalen en borstweeren voorzien. *Le chemin couvert est muni de palissades & de parapets.* BORSTWEERING, afsnyding, verschanssing: Linie ter dekking van een Leger getrokken. *Retranchement, epaulement.* m. *Coupure, deffense en forme de rempart, pour couvrir une Armée &c.*

BORSTZWEER. Borstgezwel. *Mal de sein, abscès qui vient au sein.* m.

BOS. In de zaanneeminge van WOUDT, zal op BOSCH nader uitgelegt werden. *Bois.* m. *Foreſt.* f. Het Haagsche Bos. *Le Bois de la Haye.* In 't Bos wandelen. *Se promener dans le Bois, dans la Forêt.*

BOS. Pakje, bondel van iets. *Bouquet, paquet.* m. *Botte.* f. Een bos pennen, een bos zwavelstokken, een bos

Digitized by Google

bos ſtroo. *Un paquet de plumes, une botte d'allumettes, une botte de paille.* Een Bos, een knoop lint op de ſchouder draagen. *Porter un noeud de rubans ſur l'epaule.* Een Bos of tros druiven. *Une grappe de raiſin.* Een Bos ſleutels. *Un paquet, un trouſſeau de clefs.* Een hair-Bos. *Une touffe, un toupet de cheveux.* Een veder-Bos, bos pluimen, pronkveeren op de hoed of muts. *Un bouquet de plumes, une pennache, une aigrette.* Een takke-Bos, een bos hout. *Un fagot, un cotret.* Een Bos of bondel pylen. *Un faiſceau de fleches.* Een bos of riſt uyen. *Une botte* ou *glane d'oignons.*

BOS, BUS, doos. *Boëte.* f. *Tronc.* m. Een ſchelling in den armbos ſteeken. *Mettre un eſcalin dans la boete, au tronc des pauvres.* Een thee bos. *Une boëte à thé.* Het ſluit als een bos. *Cela ferme comme une boëte.*

BOSCH. n. WOUDT. Uitgeſtrektheid Lands met boomen bewaſſen. *Bois.* m. *Forêt.* f. Een Boſch van hooge ſtammen. *Un Bois de haute futaye.* Een kreupel boſch. *Un boſquet, un bois taillis, un amas de brouſſailles & de jeunes arbres.* Het Sonienboſch, het Boſch van Ardennes. *Le Bois de Soignies, la Forêt d'Ardennes.*

BOSCHAADJE of BOSCAGIE, van 't Franſch woord Bocage, klein bos. *Bosquet, petit bois taillis, bocage.* m. Brabant is een Land vol heggen en boſchaadjen. *Le Brabant eſt un Pays plein de hayes & de bosquets, de taillis.* Hy leide zyn lief in een boſchaadje. *Il mena ſa mie dans un bocage.*

BOSAGTIG. Adj. Vol boſſen. *Plein de bois, de bosquets.* Een boſchagtig Land. *Un Pays couvert de bois, pleins d'arbres.*

BOSCHDUIF. Ringel duif, wilde duif. *Pigeon ramier* ou *ſauvage.*

BOSCH-GOD. Veld-God, in de Poëtiſche ſtyl. *Faune, Divinité des bois, des champs.* Een dans van Saters en Bos-Goden. *Une danſe de Satyres & de Faunes.* Bosch-Godin, Veld-Godin. *Déeſſe des bois.*

BOSCH-HAKKER. Boſch-werker, een die in 't boſch hout hakt, takkeboſſen maakt &c. *Boquillon, bucheron, coupeur de bois, faiſeur de fagots.*

BOSCH-HENNE. f. Veldhoen, ſoort van korhoen, de patrys veel gelykende. *Gelinote, poule ſauvage.* f.

BOSCH-NIMF. Veld-Nimf. *Nymphe des bois, Nimphe bocagere.* Hy was met een van die Bosch-Nimfen, van die vrindelyke Harderinnen. *Il etoit avec une de ces Nimphes bocageres, de ces bergeres de bonne volonté.*

BOSCH-SLANG. f. Slang in de boſchen en heggen te vinden. *Une couleuvre, un ſerpent qui ſe trouve d'ordinaire dans les bois* ou *dans les hayes.*

BOSCHWAGTER. Boſch bewaarder, houtwagter. *Un Garde Bois, Officier prépoſé à la garde d'un Bois.*

BOSJE, BOSCHJE. Boſchaadje. n. Klein boſch. *Un petit bois, un bosquet, un bocage.* Daar is een zoet bosje digt aan de Stad. *Il y a un joli petit bois, un joli bosquet près de la Ville.*

BOSJE. Bondeltje, pakje van lets. *Petit paquet, petite botte de quelque choſe.* Een bosje pennen. *Un petit paquet de plumes.* Een bosje zwavelſtokken. *Une petite botte d'allumettes.* Een bosje druiven. *Une petite grappe de raiſin.* Een zilvere Thee-Bosje, busje, doosje. *Une petite boëte à Thé d'argent.*

De BOSSEN of SPIEGATEN van 't ſchip. *Les dalots du vaiſſeau.* m. pl. De Bossen of gaatjes in de ſchyven daar de ſpilletjes doorſteeken. *Les trous dans les rouets par où paſſent les clavettes.* Terme de Marine.

BOT. Soort van ſchol, platvis, waar van drie vier ſoorten zyn als *heilbot, tarbot, boerebot* &c. *Carlet.* m. *eſpece de plie epaiſſe.* f. Een zoô bot, een zootje bot koopen. *Acheter un nombre de carlets* ou *de plies.* Gebakke bot. *Des carlets frits, des plies frites dans la poële.* Bot vangen, in den figuurlyken zin: ſlip vangen, vergeefs naar iemand zoeken, een vergeefſche reis of gang doen. *Trouver buiſſon creux, trouver viſage de bois, perdre ſes pas, tirer ſa poudre aux moineaux.* Om dieswille dat de bot geen gal heeft, zegd men gekſcheerende, de bot vergallen, de Moriaan ſchuuren. *Abboyer à la Lune, vouloir prendre la Lune avec les dents.* Hy zal den bot vergallen, hy zal den uithaalder, den overvlieger zyn. *C'eſt lui qui ſera la barbe, qui damera le pion aux autres.* De bot vergallen werd ſomtyds ook verſtaan, voor het werk verknollen, verbrodden. *Gâter la beſogne, ne faire rien qui vaille.*

BOT. Adj. Stomp, niet ſcharp. *Emouſſé, pas trenchant.* Een bot mes. *Un couteau emouſſé, qui ne coupe pas bien.* Bot. Adj. Lomp, dom, onkundig. *Lourd, ignorant, mal habile, balourde, ſtupide.* Dat kind is te bot om Franſch, om Latyn te leeren. *Cet enfant eſt trop lourd, a la tête trop dure pour apprendre le François, le Latin.* Hoe kan men zoo bot, zoo dom weezen! *Comment peut-on être ſi lourd, ſi ſtupide, ſi bête!* Hy is zoo bot als 't agter end van een varken. gem: ſpr: *Il eſt lourd comme un ane, c'eſt un ane bâté, une machoire d'ane, une franche balourde.*

BOT, bottelyk, lompelyk. *Crûment, tout court.* Hy zeide het te bot, te plat, te ruw weg. *Il le dit trop crûment, trop incivilement.* Bot ſtil zwygen. *Se taire tout court.* Zwyg bot ſtil, zeg ik u. *Taiſez vous tout court, vous dis je.* Bot, plotſeling 'er uitſcheiden, met werken ophouden. *Quitter, ceſſer la beſogne tout à coup, ſur le champ.* Bot blyven ſtaan. *S'arrêter tout court, tout à coup.*

BOT. Scheut, uitloopende knop van een boomtak. *Bourgeon, bouton d'une branche d'arbre.* m. Een nieuwe en dikke bot. *Un nouveau & gros bourgeon.* Bot, ſcheut, uitgeſtrektheid van een touw. *Etenduë d'une corde.* f. Bot vieren, het touw bot geeven. *Filer, larguer les manoeuvres; filer du cable.* Dat touw heeft geen bot genoeg. *Cette corde n'a pas aſſez d'etenduë, aſſez de jeu.* Geef wat meer bot. *Lâchez, donnez un peu plus de corde.* Een kind te veel bot geeven, te veel vryheid laaten. *Donner trop de liberté à un enfant, lui tenir la bride trop lâche, lui mettre la bride ſur le cou.*

BOT, is by de Gelderſche en andere (van 't Halvleeſch en gevogelte ſpreekende) 't geen by de Hollanders been genaamd werd. *Os de viande de boucherie* ou *os de volaille.* Geeſt het kind een bot, een botje te kluiven. *Donnez un os, un petit os à ronger à l'enfant.*

BOTER, BOOTER of BUTTER. f. bekend zuivelgerecht, in Holland zeer gemeen. *Du beure.* Verſche boter. *Du beure frais.* Sterke boter. *Du beure fort, du beure qui pique ſur la langue.* Gras boter, Mey boter. *Du beure d'herbe* ou *pluſtot du beure de Mey.* Hooy boter, winter boter. *Du beure de fourage* ou *du beure d'hyver.* Tonne boter, boter in de pekel. *Du beure en tonne* ou *en ſaumure.* Iets in de boter bakken, braaden. *Frire quelque choſe au beure.*

BOTER-BLOM, ſoort van RANUNCULUS. *Baſſinet.* m. *Fleur jaune qui croît dans les prez.*

BOTER-BROODJE. Broodje met boterdeeg gebakken. *Du pain beuré, petit gateau; petite galette au beure.*

BOTER-DOOS, boter-pot met een dekſel. *Pot au beure avec un couvercle.* Een tinne boter-doos, boter-pot. *Un pot au beure d'etain.*

Digitized by Google

BOTEREN. v. a. Met boter beſtryken. *Graiſſer de beurre, etendre du beurre.* Wilje die geſnede ſtukken onderruſſen boteren. *Voulez vous graiſſer ces trenches de pain en attendant.*

BOTEREN. v. n. Tot boter worden. *S'epaiſſir, cremer, ſe former, s'amaſſer en beure.* Die melk wil niet boteren. *Ce lait ne veut point s'epaiſſir, ſe cremer, ne rend point de beure.* Het wil met hem niet BOTEREN, niet ſlaagen, lukken. *La fortune ne lui en veut pas, il n'eſt pas heureux en ce qu'il entreprend.*

BOTERHAM. Snee brood met boter geſmeerd. *Beurrée, trenche de pain graiſſée de beure.* f. Een boterham met rook vlees. *Une beurrée couverte de boeuf fumé.*

BOTERKOEK. f. Boter gebak. *Gateau.* m. *Galette au beure.* f. BOTERKOOPER. Boterkraamer. *Beurrier, marchand de beure.*

BOTERMARKT. f. *Marché au beure.* m. BOTERMELK, zie KAARNEMELK. *Du lait de beure.*

BOTER-PEER. f. Smaakelyke peer, aldus genaamd. *Du beurré, poire beurée, poire qui a beaucoup d'eau & eſt d'un fort bon goût.*

BOTER-POT. f. *Pot à beure* ou *au beure.* Een poſteleine boter-pot. *Un pot à beurre de porcelaine.*

BOTER-SCHOTEL. f. *Plat dans lequel on ſert le beure tiré du tonneau.* m.

BOTER-SPAAN. *Petite cuillere de buis* ou *de bois jauni, avec laquelle on tire le beurre du tonneau.*

BOTER-TAND. Melktand, breede voortand. *Dent du milieu.* De vier boter-tanden. *Les quatre dents larges au milieu de la bouche.* BOTER-TON, boter-vat. *Tonneau, barril au beure* ou *de beure.* m.

BOTER-VLIEG. Soort van een kapelle, witje. *Papillon.* m.

BOTERWYF. Boterkoopſter. *Beuriere, marchande de beure.*

BOTHEID. f. Domheid, plompheid, onkunde. *Bêtiſe, anerie, ignorance.* f. 't Is myn botheids ſchuld. *C'eſt la faute de ma bêtiſe, c'eſt ma bêtiſe.*

BOTHIEL, BOTVOET. *Pied bot, talon renforcé.* 't Is Een bothiel, een lompe vlegel. *C'eſt un pied plat, un malotru.*

BOTJE. n. Kleine bot, visje alzoo genaamd. *Petit poiſſon de Mer ovale & epais, eſpece de carlet* ou *de plie.* Een gebakke botje. *Un petit carlet frit à la poele.* 't Is een botje zonder gal. ſpr: *C'eſt un homme ſans malice, il n'a point du tout de fiel.* Botje by botje leggen, elk zyn deel van 't gelag betaalen. *Payer chacun ſa part de l'ecot, payer ric à ric.*

BOT MAAKEN. v. a. Verſtompen. *Emouſſer.* Een mes bot maaken. *Emouſſer un couteau, oter le trenchant d'un couteau.* Dat is om een kind BOT TE MAAKEN, te verbluffen. *C'eſt pour abeſtir, abrutir un enfant.*

BOTMUIL. Weetniet, onverſtand, dommekragt. *Ignorant, ane, ſtupide, lourdaud.* 't Is een botmuil, hy kan nog niet leezen. *C'eſt un ignorant, un lourdaud, une ane, il ne ſçait pas encore lire.*

BOTSEN. v. a. AANBOTSEN. Stooten. *Choquer, heurter,* Met zyn kop tegen de leuning, de muur botſen. *Se heurter la tête contre le baluſtre, contre le mur.* Iemand BOTSEN, ruwelyk handelen, uit zyn ampt ſtooten. *Heurter quelqu'un de front, le debuſquer.*

BOTS-TOUW. n. Touw om iets mede te vieren. *Cordage ſervant à lâcher.* m.

BOTTE *of* domme menſchen. *Des lourdauds, ſtupides, maladroits.*

BOTTEL. f. Vles van grof glas *of* Keulſe aarde. *Bouteille de gros verre* ou *de grais.* Een bottel Sec. *Une bouteille de ſec.*

BOTTELARY. f. Spyskelder *of* kamer, hok. *Caveau, office, garde manger.* m. *Sommellerie, depenſe.* f. *Lieu ou l'on ſerre le vin en bouteilles & le fruit.* In de bottelary ontbyten. *Dejeuner dans le caveau, dans l'office, la ſommellerie.*

BOTTELAARY. f. Te ſcheep, 't vertrek daar de Bottelier zyn aanvertrouwde eet- en drinkwaaren bewaard en uitdeeld. *La depenſe, ſommellerie d'un vaiſſeau.*

BOTTELBIER. n. Zoomer koeldrank in aarde kannen *of* bottels bewaard. *De la biere en bouteilles, rafraichiſſante & venteuſe, dans la compoſition de laquelle il entre du citron, du ſucre, du clou de girofle &c.* BOTTELBIER-HUIS of BOTTELHUIS. n. *Cabaret où l'on boit de la biere en bouteilles.* m.

BOTTELIER. Scheeps koſt- en drank-bewaarder en uitdeelder *Maitre valet, ſommelier, depenſier ſur un vaiſſeau.* Als de Kok en de Bottelier kyft, dan weet men waar de boter blyft. ſpreekw: *Lors que le Coq & le Sommelier du vaiſſeau grondent, quand les domeſtiques ſe diſent leurs veritez on apprend qui a mange le lard.*

BOTTELYK. Adv. Dommelyk. *Lourdement, groſſierement.* m. Hy ging zig bottelyk by haar plaatſen. *Il alla lourdement, incivilement ſe placer auprés d'elle.*

BOTTEN. v. n. Knoppen, uitloopen *Bourgeonner, boutonner.* De boomen beginnen al te botten. *Les arbres commencent deja à bourgeonner.*

BOTTERIK. Weetniet dommen ezel. *Lourdaud, ignorant, âne bâté.*

BOTVOET is op BOTHIEL uitgelegt. *Pied bot, un pied rond & mal bâti.* m.

BOUT. Yzer nagel, ſpie. *Cheville de fer.* f. Pomp-bout. *Cheville de pompe,* Ring bouten. *Chevilles à boucle.* Haak-bouten. *Chevilles à croc.* De bout op de kop krygen, de koſten moeten draagen, leſt zyn. *être la partie ſouffrante, être condamné avec frais & depends.* Hy heeft de bout al in 't gat, hy heeft het loot al in de billen. *Il en tient, il en a dans l'aile.* Te bout ſpreeken, te veel praats voeren. *Parler trop haut, trop hardiment, faire trop l'entendu, le fanfaron.*

BOUT. Voornaam ſtuk van een ſchaap *of* lam. *Gigot.* m. *Eclanche.* f. Een ſchaape *of* hamele bout. *Un gigot de mouton.* Een lams bout. *Un quartier d'agneau.* Een voorbout *of* ſchaape ſchouder. *Une epaule de mouton.* De agter-bout van een hoen. *La cuiſſe d'un poulet.* Een voorbout *of* vleugel. *Une aile.* BOUT, voſſtrekkelyk gezegt, werd meeſt van een Eend verſtaan: Een gebraade bout. *Un canard roti.* Watte BOUTEN, watte beenen zyn dat! *Quelles jambes, quels gigots; quels piliers que voila!*

BOUT. Slappe, dunne en taaye ſchaft uit de ganze vleugel getrokken. *Aileron, bout d'aile.* m. Een bos boutен *of* boutjes koopen. *Acheter un paquet d'ailerons, de bouts d'aile.*

BOUTJE. n. Kleine yzere bout. *Petite cheville de fer.* Pompboutjes. *De petites chevilles de pompe.* Schaape BOUTJE. *Petit gigot.* n. BOUTJE, kleine endvogel. *Petit canard.* BOUTJE, kleine taaye ſlagpen. *Petit aileron.* Ja BOUTJE lief: troetel-woordje. *Oui mon cher, ouy ma chere, ouy mamour, ouy ma mignonne.*

BOUTKOEGELS. Knuppels, kruis-ſcharp, draad-kogels *of* bouts met twee hoofden. *Des anges, des chevilles à deux têtes, des boulets à branches.*

BOUW. m. Oegſt-tyd. *Moiſſon, recolte.* f. De boeren zyn in den bouw, in 't kooren doende. *Les payſans font la moiſſon, la recolte; les payſans travaillent à ſerrer les bleds.* In zyn bouw, in zyn ſchik zyn. *être à la joye de ſon coeur, dans ſes goguettes, faire ſes orges.*

BOUWEN. v. a. Metſelen, timmeren, ſtichten. *Bâtir, edifier, conſtruire.* Een huis, een ſchip, een kerk bou-

Digitized by Google

bouwen. *Bâtir une maiſon, un nâvire, une egliſe.* Een ſchans bouwen. *Conſtruire un fort.* Verſailles heeft veel van Bouwen gekoſt. *Verſailles à bien coûté à bâtir.* 't Is een groot liefhebber van Bouwen, timmeren. *C'eſt un grand bâtiſſeur, amateur de bâtiments.* Zyn fortuin, zyn geluk Bouwen op den val, den ondergang van anderen. *Bâtir ſa fortune ſur les ruines d'autrui.* Bouwen, vertrouwen, ſtaat maaken. *Bâtir, compter, ſe confier.* Op God alleen bouwen. *Bâtir, compter ſur Dieu ſeul, ſe confier en Dieu ſeul.* Gods Kerke Bouwen, ſtichten. *Edifier, augmenter l'Egliſe de Dieu.* Het landt Bouwen, beploegen. *Labourer, cultiver la terre.* De Zee Bouwen, bevaaren; de Zeevaart, Schipvaart hanteeren. *Hanter la Mer, exercer la Navigation, faire de frequents voyages ſur Mer.*

BOUWER. Een die gaerne bouwd. 't Is een groot bouwer. *C'eſt un grand bâtiſſeur.* Romulus is de eerſte Bouwer, grondlegger van Rome geweeſt. *Romulus a été le premier fondateur de Rome.*

BOUWERY. f. Land-bouwery, tuig en beſlag tot het Landbouwen vereiſcht. *L'attirail, le menage, les outils d'un Laboureur.*

BOUWHEER. Aanbouwer, timmeraar van huizen, hofſteden &c. Indien de bouwheer blyft in 't leven. *Si le bâtiſſeur reſte en vie.*

BOUWHUIS. n. Boere ſchuur, daar al het bouwtuig in geburgen werd. *Grange.* f. *Hangard du laboureur où il loge ſes charués & ſon attirail.* m.

BOUWING. f. Stigting. aanbouw. *Conſtruction, edification.* f.

BOUWKONST, BOUWKUNDE, BOUWKUNST. f. Konſt van huizen, woonplaatſen te bouwen. *Architecture.* f. *l'art, la methode de bâtir.*

BOUWKONSTENAAR. Bouwmeeſter: een die de Bouwkonſt *of* Bouwkunſt verſtaat. *Architecte: homme verſé dans l'Architecture.*

BOUWKUNDE, BOUWKUNST. Bouwkonſt. f. *Architecture.* f. *Art de bâtir.* m. De vyf ordens der Bouwkunde zyn de Toſcaanſe, Doriſche, Ioniſche, Corinthiſche, en de *Compoſitus* of ſamengeſtelde.

BOUWKUNDIG. Adj. Die de Bouwkunſt verſtaat. *Qui entend l'Architecture, qui eſt verſé dans l'Architecture.* Ik laat het aan 't oordeel der Bouwkundige. *Je m'en rapporte à l'avis, au jugement des Architectes, des experts, des gens verſez dans l'Architecture.*

BOUWKUNST, BOUWKONST. f. *Architecture.* f. *art de bâtir.* m.

BOUWLAND. n. Teel-land, koorenland, land dat bebouwd, beploegd en bezaayd werd. *Terre labourable, terre qui rapporte du bled.* f.

BOUWMAN. Landbouwer, Huisman die 't Land beploegd. *Laboureur, Manan, Païſan qui labour la Terre.*

BOUWMEESTER. Bouwkonſtenaar *of* Fabryk. *Architecte* ou *directeur des Bâtiments.* De Bouwmeeſter (Ædilis) in 't oud Rome, droeg zorg over de Schouwſpeelen, openlyke gebouwen, als Waterleidingen, Tempelen, Zegebogen, ſtelde de markt der eetwaaren &c.

BOUWVALLIG. Adj. Oud en krank, dat dreigd in te ſtorten. *Antique, vieux, qui tombe par morceaux, qui menace ruine.* Een bouwvallig ſlot. *Un vieux château qui tombe en ruine.* Bouwvalligheid. f. Staat van 't huis *of* ſlot dat bouwvallig is. *Decadence.* f.

BOVE. Werd by Vrouwelyke naamen voor Boven gezegt. De Bovedeur was open. *La porte d'enhaut etoit ouverte.*

De **BOVEGEMELDE** Koopman. *Le ſuſdit Marchand.*

Een **BOVEKAMER** te huur. *Une chambre haute à louer.*

Hy ſlaapt op de bove-kamer. *Il couche dans la chambre d'enhaut.*

BOVEKOUSSEN. *Des bas de deſſus, des bas qu'on porte deſſus d'autres,* ou *par deſſus des chauſſettes.*

BOVEN. Bekend voorzetſel-woordje. *Sur, deſſus, au-deſſus.* Boven de tafel, boven 't dak. *Sur la table, ſur le toit.* Daar ſtaat een bordje boven de deur. *Il y a un tableau, un ecriteau au deſſus de la porte.* De Kapitein is boven de Luitenant. *Le Capitaine eſt au deſſus du Lieutenant.* Ceſar kon niemand boven hem lyden. *Ceſar ne pouvoit ſouffrir perſonne au deſſus de lui.* Eerd dat boven u is. ſpr. *Honorez ce qui eſt au deſſus de vous.* Zyn rok wierd van boven tot beneden bevlakt. *Son habit fut taché du haut en bas.* Het kleed is boven te naauw. *L'habit eſt trop etroit par enhaut.* De Schepen die van Boven, van de bovekant der Rivier afkomen. *Les vaiſſeaux qui deſcendent d'enhaut, qui deſcendent la Riviere.* Hy draagd twee kamiſolen Boven *of* over zyn hemd. *Il porte deux camiſoles par deſſus ſa chemiſe.* De Bove zyde van het ſtof. *Le deſſus, le beau coté de l'etoffe.*

BOVEN. Werd in verſcheide ſpreekwyzen nog gezegt. Hy agt het geld Boven de eer en deugd, meer als de eer en deugd. *Il eſtime l'argent plus que l'honneur & la vertu.* Hy heeft niet boven de zes gulden ontfangen. *Il n'a pas reçu plus de ſix frans.* Iemand boven de wolken verheffen. *Elever quelqu'un par deſſus les nuës.* Iets boven de waarde koopen. *Acheter quelque choſe au delà de la valeur.* Hy kreeg twintig gulden boven de koop. *Il eut vint frans par deſſus le marché.* Hy at drie pond baers, en daar boven. *Il mangea trois livres de perches, & par de là.* Boven de wind *of* boven wind zyn, de loef hebben. *être au deſſus du vent, avoir le deſſus du vent, avoir vent arriere, avoir le vent en poupe.* Boven de wind zyn, voor de wind zeilen, voorſpoedig zyn. *Avoir le vent en poupe, être en fortune, en credit, en vogue.*

BOVEN. Na Boven, naar omhoog. *Enhaut.* Zoo als hy na boven keek. *Comme il regardoit en haut.* De vlam vliegt voort na boven. *La flamme monte d'abord enhaut.* Van boven neer vallen, tuimelen. *Tomber, culbuter du haut en bas.*

BOVEN, word in den zelfſtandigen zin, voor een Bovekamer, Bovezaal genomen. *Enhaut, une chambre ou ſalle d'enhaut.* Kom boven, zoo 't u belieft? *Montez enhaut, venez en haut, s'il vous plait?* De Heeren zyn nog Boven, nog op het Stadhuis. *Les Meſſieurs ſont encore enhaut, ſont encore aſſemblez, encore à l'Hotel de Ville.* Iemand Boven roepen, boven doen komen, voor de Rechters *of* Commiſſariſſen roepen, dagvaarden. *Appeller quelqu'un devant les Juges, les faire venir à l'Hotel de Ville.* Alle goede gaven komen van Boven, uit den Hemel. *Tous dons parfaits viennent d'enhaut, du Ciel.*

BOVEN-AAN. Adv. Omhoog. *Enhaut.* Zyn naam ſtaat boven-aan in de lyſt. *Son nom eſt au haut de la liſte.* De agtbaare genoodigde zitten Boven-aan, aan 't hooger end van de tafel. *Les conviez de diſtinction ſe mettent au haut de la table, ſe placent au haut bout.*

BOVEN-AL. Adv. Voor-al. *Sur tout, avant tout.* Denk boven al om by de Heer D. myn excuis te doen. *Songez ſur tout, avant tout à faire mes excuſes chez Monſieur D.* Loof God boven al. *Louez Dieu par deſſus tout.*

BOVEN BRENGEN. *Porter, apporter, mener enhaut.*

BOVEN-BROEK. m. Overbroek. *Haut de chauſſe.* m. *Culote.* f.

BOVEN DAT. Adv. Behalven dat. *Outre cela.* Hy zond hem

Digitized by Google

hem alderley ververschingen, en boven dat een beurs met geld. *Il lui envoya toutes sortes de rafraichissements, & outre cela une bourse avec de l'argent.*

BOVEN DIEN. Adv. Boven dat, bevalven dat. *Outre cela, avec cela.* Hem boven dien beloovende... *Lui promettant outre cela, avec cela ...*

BOVEN DRAAGEN. v. a. Boven brengen. *Porter enhaut.* Het hout, het linnegoed boven draagen. *Porter le bois, le linge enhaut.*

Te BOVEN GAAN. v. a. Overtreffen. *Surpasser, exceller.* Ons geluk gaat onze verwagting te boven *Notre bonheur surpasse notre attente.* Dat gaat myn verstand te boven. *Cela me passe, cela passe mon entendement.*

Te BOVEN KOMEN, OVERWINNEN. v a. *Surmonter, vaincre.* Alle de hinderpaalen te boven komen. *Surmonter, vaincre tous les obstacles.*

BOVEN LEGGEN. v. n. *être en haut, au dessus.* De brief, het boek moet boven leggen. *La lettre, le livre doit être dessus, au dessus.* In het worstelen boven leggen. *être le plus fort à la lutte, avoir le dessus à la lutte.*

BOVENMAATEN. Adv. Ongemeen. *Extrêmement, prodigieusement, outre mesure, demesurement.* Hy is bovenmaaten dik, bovenmaaten vet. *Il est extrêmement, prodigieusement gros, gras.* Bovenmaaten verheugd, zeer verheugd zyn. *être extrêmement joyeux.*

De BOVENMEESTER. Opperschoolhouder. *Le Maître d'Ecole en chef, le Maître tout court, sans queue.*

BOVENNATUURKUNDE. f. Bovennatuur weet, overnatuurkunde. *Metaphisique.* f. *connoissance qui a pour objet les causes surnaturelles.* BOVENNATUURKUNDIG. Adj. Beschouwelyk. *Metaphisique, qui consiste dans la contemplation, dans l'idée.* Bovennatuurkundige bedenkingen. *Des meditations metaphisiques.*

BOVENNATUURLYK. Adj. Overnatuurlyk, dat boven de gewoone loop der natuur is. *Surnaturel, prodigieux.* Een bovennatuurlyk verstand. *Un esprit, un genie surnaturel, prodigieux.*

BOVEN OP. Adv. *Audessus, par dessus.* Het boek dat ik vraag leid boven op. *Le livre que je demande est au dessus, par dessus.* 'Er boven op raaken, boven wind komen, weer in staat, in aanzien geraaken. *Remonter sur sa bête, revenir en fortune.*

BOVENROK. Mans bovenrok. *Justaucorps, habit d'homme.* m. Vrouws bovenrok. *Jupe de dessus.* f.

De BOVENSTAANDE som. *La somme ci-dessus, la susdite somme* Al het BOVENSTAANDE, 't geen hier boven staat, word met deze onderteekening bevestigd. *Tout ce que dessus est confirmé par cette signature.*

BOVENSTE. Adj. Dat boven leid. *Dessus, ce qui est dessus.* De bovenste schotel, 't bovenste boek afneemen. *Aveindre, oter le plat, le livre de dessus.* 't Bovenste of de boven zyde van 't stof. *Le beau coté, le dessus de l'etoffe.*

De BOVENSTEM, BOVENZANG. *Superius* in de Zangkunde. *Le dessus: terme de Musique.* De bovenstem houden. *Tenir le dessus.*

BOZE of BOOS. Adj. Kwaadaardig, kwaad doende. *Malin, mechant.* De boze geest. *Le malin esprit.* Verlost ons van den BOZE, van den Satan. *Delivre nous du Malin.* Een boze kop toonen, zig halsterrig houden. *Faire l'opiniâtre, être têtu.* Hy heeft het BOZELYK, kwaadaardiglyk gedaan. *Il l'a fait mechamment, malicieusement.* De BOZEN zullen ter Helle vaaren. *Les mechans, les pervers iront en Enfer.*

BRAADAPPELEN of BRAANAPPELEN. Gebraade appelen. *Despommes roties.* f. pl.

BRAADEN. v. a. Voor 't vuur gaar maaken. *Rotir* Le Pretbried, le Part: *gebraden.* Vleesch, hoenders, sneppen, kastanien braaden. *Rotir de la viande, des poulets, des beccasses, des chataignes.* Aan 't spit, op de roester, in den oven braaden. *Rotir à la broche, sur le gril, rotir* ou *cuire au four.* Het vleesch van pas, lekkertjes braaden. *Rotir à point la viande, rissoler la viande.* Daar was een vuur om een os te braaden. ruin. spr: *Il y avoit un feu à rotir un boeuf.* Wat doed gy daar in de Zon te braaden? *Que faites vous là au Soleil, à rotir?*

BRAADER. Een kok die voor de Burgers het vleesch in den oven *of* aan 't spit braad. *Rotisseur, celui qui rotit la viande pour les Bourgeois.* Breng die bout, die kalfsborst by den Braader. *Portez ce gigot, cette poitrine de veau chez le Rotisseur.* De Braaders te Parys zyn koks daar men ter aller uuren van den dag gebraad te koop vind. BRAADERY, BRAADWINKEL. Braaders huis, koks winkel, daar men gebraad te koop vind. *Rotisserie, boutique de Rotisseur.* f.

BRAADHAARING. m. Vers gezoute haaring, om op de rooster te braaden. *Du hareng frais salé qu'on rotit sur le gril.*

BRAADPAN. f. Droop-pan. *Lechefrite* f.

BRAADSPIT. n. *Broche à rotir la viande.* f. Hy heeft een BRAADSPIT, een lange degen op zyde. geksch: *Il a une broche, une longue spade, longue brette au coté.*

BRAADSPIT. Werktuig voor op de Boeyers en andere vaartuigen, om 't anker en andere zwaartens op te ligten, in te palmen. *Vireveau.* m. *Machine posée horisontalement à l'avant des vaisseaux marchands, où elle fait le même effet que le cabestan dans les vaisseaux de guerre.*

BRAAD-VARKEN. n. Zoog-varken, speen-varken. *Cochon de lait.* m. *Petit cochon qu'on rotit à la broche.*

BRAADVET. n. Vet uit het gebraad gedroopen. *De la graisse deconlée du roti.*

BRAADWORST. Kruidworst om te braaden, te rooster. *Andouille à mettre griller.* f.

BRAAF. Adj. Eerlyk, hups, voortreffelyk. *Brave, honnête, galant.* Een braaf man, een braaf kaerel. *Un honnête, un galant, un brave homme.* De Generaal H. is een BRAAF, een kloek, dapper soldaat. *Le General H. est un brave, un vaillant soldat.* Wy hebben braaf volk in dienst. *Nous avons de braves gens, de braves soldats dans le service.*

BRAAF, werd ook *adverbialiter* gezegt. *Bien, bravement, galamment.* Dat is braaf van u gedaan. *C'est bien fait à vous, vous en avez agi, vous galamment.* Wy hebben 'er braaf gegeeten en gedronken. *Nous y avons bien mangé & bien bû, Nous nous sommes bien ruez en cuisine, bien bourrez le ventre.*

BRAAK. f. Breuk. Huisbraak, geweldige opbreeking van deuren *of* vensters om in een huis te komen en dat te besteelen. *Bris de porte.* m. *Breche, ouverture faite avec force pour entrer dans une maison & la voler.* Daar is een groote BRAAK, breuk in den Dyk. *Il y a une grande breche dans la Digue.*

BRAAK. Ledig, ongezaayd. *En jachere, en repos, pas ensemencé.* Al die landen leggen braak. *Toutes ces terres sont en jachere, se reposent.*

BRAAK. Houte breekruig om vlas te braaken, te knikken. *Brisoir.* m. *Braye.* f. *Chevalet pour briser le chanvre.*

BRAAKDRANK. m. Braakmiddel. *Vomitif, vomitoire* m. *Emetique, potion qui fait vomir.* Men heeft hem te kragtige braakdranken ingegeeven. *On lui a fait prendre de trop violents vomitifs.*

BRAAKEN. v. n. Overgeeven. *Vomir.* Laauw water doed braaken. *L'eau tiede fait vomir.*

BRAAKEN v. a. Breeken, met de breekhamer knikken. *Broyer, briſer, rompre avec la broye.* De hennip braaken, om die daar na te rooven, te ſchillen. *Broyer, briſer le chanvre pour le tiller dans la ſuite.* Nagt-BRAAKEN, s'nagts werken, opzitten. *Travailler la nuit, paſſer les nuits à travailler.*

BRAAKING. f. Overgeeving. *Vomiſſement.* m. Geweldige braakingen. *De violents vomiſſements, des vomiſſements convulſifs.* Tot zyne braaking, tot zyne oude gebreeken vervallen. *Retourner à ſon vomiſſement.*

BRAAKLAND. n Bouwland dat braak of onbezaayd leid. *Terre en jachere.* f. *Terre labourable qui reſte un temps ſans rapporter.* BRAAKLAND kan ook genomen worden voor ongewied, onbebouwd, woeſtland. *Terre en friche, inculte.*

BRAAK LEGGEN. v.n. Ledig, onbezaayd blyven, uitruſten. *Demeurer en jachere, ſans culture pendant certain temps.*

BRAAKMIDDEL. zie BRAAKDRANK. *Vomitif, vomitoire.* m.

BRAAKWYN. m. Toegeſtelde wyn om te doen braaken. *Vin emetique* ou *emetique* ſimplement. Zy hebben hem al twee, drie maal braakwyn ingegeeven. *Ils lui ont donné deja deux, trois fois du vin emetique, de l'emetique.*

BRAAM. Doorn gewaſch, daar beziën aan waſſchen. *Ronce.* f. *Hallier.* m. *Plante epineuſe & rampante.*

BRAAMBES. f. Braambezië, ſoort van wilde moerbes, blaauwbes. *Meuron.* m. *Fruit de la ronce* ou *du hallier.*

BRAAMBOSCH. m. Haagedoorn, ſamenſtrengſel van wilde ſtruiken. *Buiſſon, hallier.* m. *Touffe d'arbriſſeaux & d'epines.* f. De Heere verſcheen Moſes in den brandende braamboſch. *Le Seigneur, l'Eternel apparut à Moyſe dans le buiſſon ardent.*

BRAAMSTRUIKEN. Steekende takken van de braamboſſchen. *Des ronces, des branches d'epines.* f. pl.

BRAASSEM. f. Rivier of Meer-vis, naar de karper gelykende, maar met veel breeder ſchubben. *Breme.* f. De braaſſem is week en vet van vis. *La breme a la chair molle & graſſe.* Een Zee-BRAASSEM. *Une dorade, poiſſon de Mer, ainſi nommé.*

BRABANTSCH. Adj. Dat van Brabant is. *De Brabant.* Brabantſche kant, Brabantſe el. *De la dentelle de Brabant, aune de Br:* Een Brabants wyf. *Une Brabançonne.*

BRABBELAAR. Rabbelaar, hakkelaar, ſtameraar. *Bredouilleur, brouillon.* Wat wil die brabbelaar zeggen? *Que veut dire ce bredouilleur?* BRABBELEN, rabbelen, hakkelen in 't ſpreeken. *Bredouiller, begayer, barragouiner.* BRABBELEN, papier bemorſſen. *Griffonner, barbouiller du papier.*

BRABBELING. f. Rabbelaary, brabbel-taal. Wat een brabbeling! *Quel brouillamini, quel galimathias!* Dat geeft een BRABBELING, verwarring in 't rekenen. *Cela cauſe du brouillamini, de l'embarras dans le compte.* BRABBEL-TAAL. f. Koeter-taal, wan-taal. *Jargon, barragouinage.* m.

BRAK. Adj. Eenigſins zout, zoutagtig, met Zeewater gemengd. *Somache* ou *ſaumache, qui a un goût de Mer.* Brakwater. *De l'eau ſaumache.* Een brakke grond, een grond daar 't Zeewater ingedrongen, overgevloeyd is. *Une terre abbreuvée, immondée de l'eau de la Mer.*

BRAK. m. Jachthond die het wild neuſd en opſpoort. *Braque.* m. *Chien qui a le premier le vent de la bête.* Met brakken naar Haas, Konynen jaagen. *Chaſſer aux Lievres, aux Lapins avec des braques.* Stinken als een brak. *Puer comme un braque.*

BRAK, is ook 't *preteritum* van BREEKEN. 't Ys brak onder hunne voeten. *La glace rompit ſous leurs pieds.*

BRAKKIN. Gemeen burger meisje dat van de pronk houd, en gaerne op den tril is. *Griſette, petite bourgeoiſe, coquette qui aime à ſe faire brave & à courir, à trotter.* Hy had een van die brakkinnen op zyd'. *Il avoit une de ces griſettes à ſon coté, avec lui.*

BRALLEN. v.n. Prallen, pronken, weyts aantreeden. *Faire parade, paroître avec oſtentation, ſe quarrer.*

BRAM of BRAMZEIL. Hoogſte zeil op de Fokkemaſt. *Voile de perroquet.* f. *La plus haute voile du mât d'avant.* Bram op bram voeren. *Porter pluſieurs perroquets l'un ſur l'autre.* Bram op bram voeren, 't zeil in top haalen, geweldig opſteeken. fig: ſpr: *Faire parade, oſtentation de ſes richeſſes, de ſon credit.*

BRAMSTENG. f. Hoogſte ſteng op de groote en Fokkemaſt. *Perroquet.* m. *Le mât le plus elevé ſoit ſur le grand mât* ou *ſur le mât d'avant.*

BRAMZEIL. n. Hoogſte zeil op de Fokke-maſt. *Perroquet.* m. *Voile de perroquet, la plus haute voile du mât d'avant.* Bramzeils koelte, maatige koelte waar door de ſcheepen de bramzeilen konnen voeren. *Vent moderé, vent propre à porter les perroquets.*

BRAND. m. Vuur, vlam waar door iets aan 't branden ſlaat. *Feu, incendie.* m. Den brand in een takkebos ſteeken. *Mettre le feu à un fagot, alumer un fagot.* Een huis in den brand ſteeken. *Mettre le feu à une maiſon.* In den brand ſtaan. *être en feu, bruler.* Het huis raakte in den brand, ſtond in den brand. *Le feu prit à la maiſon, la maiſon etoit en feu, bruloit.* Daar is ergens brand. *Le feu a pris quelque part.* Brand roepen. *Crier au feu.* Naar den brand loopen. *Courir au feu.* Den brand leſſchen. *Eteindre le feu.* Moord en brand roepen. *Crier au meurtre & au feu.*

BRAND, BRANDSTICHTING. Branding van eenig gebouw. *Feu, embraſement, incendie.* m. De brand van Trooye. *L'embraſement, l'incendie de Troye.*

BRAND. Gloed, inwendige gloed, hitte. *Feu* m. *Ardeur, chaleur, inflammation.* f. De brand van de koorts. *Le feu, l'ardeur de la fievre.* Ik voel zulk een brand in myn lyf, in myn ingewand. *Je ſens un ſi grand feu, une ſi grande chaleur dans mon corps, dans mes entrailles.* Den brand van de wonde maatigen, wegneemen. *Moderer, oter l'inflammation de la playe.* Den brand der begeerlykheid uitbluſſen. *Eteindre le feu de la concupiſcence.* De minnebrand, minnegloed. *La flamme amoureuſe.*

BRAND. Brandhout, turf, koolen &c. *Chauffage.* m. Turf en hout zyn de gewoone brand. *Les tourbes & le bois ſont le commun chauffage.* Wy hebben tot Paaſſchen brand genoeg. *Nous avons aſſez de chauffage juſqu'à Pâques.*

BRANDARIS. m. VUURBAAK. Vuurtoren, toren daar gevuurd word, pekkranſſen op branden. *Tour à feu.* f. *Fanal* ou *phare ſur le bord de la Mer, au haut duquel on allume des feux pour eclairer les vaiſſeaux.* De Brandaris van der Schelling. *Le Fanal de l'iſle de Schelling.*

BRANDBAAR. Adj. Dat branden kan, dat ligt brand. *Combuſtible, qui brule aiſément.* Zwavel, teer, oly, hout en andere brandbaare ſtoffen. *Du ſouffre, du goudron, de l'huile, du bois & autres matieres combuſtibles.*

BRANDBRIEF. m. Brief door den vyand ten platte Lande om gezonden, waar door de inwoonders gelaſt werden hunne opgeleide ſchattingen te komen betaalen. *Lettre circulaire, ordonnance par ecrit enjoignant aux habitans du plat Pays de venir payer les contributions, ſous peine d'execution militaire.* Iemand een brandbrief ſchryven, hem om geld ſchryven, bedrei-

gen

gen &c. *Ecrire à quelqu'un de la bonne encre, lui demander de l'argent, le menacer par une lettre ſevere.*

BRAND-EMMER. m. Leeren emmer daar men water tot leſching van den brand in draagd. *Seau de cuir bouilli, dans lequel on apporte l'eau pour eteindre le feu.* m.

BRANDEMORIS, dus werd boertender wyze de BRANDEWYN genaamd. *Du Brandevin, de la Brandouille; dela Caude*, diſent les Normands.

BRANDEN. v.a. Verbranden. *Bruler, conſumer par le feu, réduire en cendres.* Veel turf, veel hout branden. *Bruler bien des tourbes, bien du bois.* Zyne vingers branden. *Bruler ſes doigts.* Zyne handen branden, zig bedrogen vinden in een koop &c. *S'echauder, ſe bruler les doigts, ſe tromper.* Men brand daar hoorens, het ſpel deugd daar niet. gem: ſpr: *On y brule des cornes, il n'y fait pas bon.* Brandewyn BRANDEN, diſtilleeren. *Diſtiller, faire de l'eau de vie.*

BRANDEN. v.n. In de brand ſtaan. *Bruler, jetter des flammes.* Als het vuur begind te branden. *Quand le feu commence à bruler.* Van lieſde BRANDEN, blaaken. *Bruler d'amour.* Ik brand van ongeduld om 'er het einde af te weeten. ruim ſpr: *Je brule d'impatience d'en ſçavoir la fin.*

BRANDEND. Adj. Gloeyend, dat in brand is. *Allumé, brulant, ardent.* Brandende lont, brandende kaars, toorts. *Meche, chandelle, torche allumée.* Een brandende fakkel. *Un flambeau ardent.* Brandende, gloeyende handen. *Des mains brulantes, ardentes.* Een brandenden yver, een brandende begeerte. *Un zele ardent, un ardent deſir.*

BRANDENETEL of BRANDNETEL. f. Bekend ſteekkruid. *Des orties.* f. pl. Witte *of* doove brandenetelen. *Des orties blanches* ou *eteintes.*

BRANDER. m Brandſchip, Oorlogſchip, met brandbaare materialen ingevuld. *Brulot.* m. Een brander aan boord krygen. *être abordé, accroché par un brulot.* Een brander aan boord krygen, het heel ſlim, heel kwaad krygen. *être en grand danger, courir grand riſque.*

BRANDER, KOORNBRANDER. Een die een Brandery op heeft. *Un diſtillateur d'eau de vie de grain.*

BRANDERY, Loots, plaats daar koorn-brandewyn gebrand word. *Loge, maiſon où l'on diſtille de l'eau de vie de grain.* f. Hy heeft een Brandery te Weſop opgezet. *Il a etabli une* Branderie *à Weſop.*

BRANDEWYN, m. Uittrekſel, geeſt van de uitgebrande wyn. *De l'eau de vie.* f. *Du Brandevin.* m. Een ſlokje, een droppel Brandewyn. *Une gorgée, un goute d'eau de vie.* De Brandewyn aan de matroozen, aan de ſoldaaten uitdeelen. *Diſtribuer le Brandevin aux matelots, aux ſoldats.* BRANDEWYN-KELDER, BRANDEWYN-KROEG. *Cave.* f. *Cabaret où l'on boit du Brandevin, où l'on vend de l'eau de vie en detail* BRANDEWYN-VLES. *Bouteille, burette au Brandevin, à l'eau de vie.* f. BRANDEWYNS-VARKEN, Varken met brandewyns-draf gemeſt. *Cochon nourri des rinſeures des tonneaux* ou *cuves à brandevin.* Het is een BRANDEWYN-VARKEN, een dronke ſlet die veel Brandewyn drinkt. *C'eſt un cochon qui s'enyvre de Brandevin.*

BRAND-GLAS. n. BRAND-SPIEGEL. m. Hol-glas daar de Zonneſtraalen in verzameld worden. *Miroir ou verre ardent.* m. De uitwerkſelen van 't Brand-glas zyn wonderbaar. *Les effets du Miroir ardent ſont ſurprenants.*

BRANDHAAK. m. Lange yzere haak om de huizen die in den brand ſtaan om ver te haalen. *Croc à feu.* m.

BRANDHOUT. n. Hout tot branden, ſtooken geſchikt. *Du bois à bruler, comme buches, coterets, fagots &c.* Zwaar brandhout, kloofhout. *Gros bois.* f. *Billot.* m. *Souche de bois, buche.* f. Dun brandhout, takkebosſen, &c. *Du menu bois, des coterets, des fagots.* Een brandhout uit het vuur haalen, neemen. *Tirer un tiſon du feu.* Een BRANDHOUTJE, ſplinterhout. *Une buchette, un petit copeau.* 't Is een brandhout uit de Hel, een ſtooke brand. *C'eſt un tiſon d'Enfer, un boutefeu.*

BRANDIG. Adj. Gloeyend, verhit. *Brulant, ardent, enflammé.* Zyn water is zoo brandig. *Son urine eſt ſi enflammée.* Dat bier is te BRANDIG, te hitſig. *Cette biere eſt trop ardente, echauffante.*

BRANDING of BARNING. 't Aanſlaan der baaren tegen de klippen &c. *Briſants.* m. pl. *Reſſac.* m. *Refreins, rejailliſſement des houles, des vagues contre les rochers.* In de branding vervallen. *Tomber, donner dans les briſants, tomber dans le reſſac, être enveloppé par les briſans.*

BRAND-KLOK. f. Alarm-klok, die men als 'er ergens brand is luid. *Tocſin.* m. *Cloche pour donner l'allarme afin de courir au feu.* De brand-klok wierd voort geluid. *On ſonna d'abord le tocſin.*

BRAND-LATOUW. f. Latouw, plant in 't Latyn *Tuſſilago* genaamd. *Pas de cheval.* m. *certaine eſpece de laitue.*

BRAND-LEER. f. Brand-ladder. *Echelle dont on ſe ſert pour courir au feu.* f.

BRAND-MEESTER. Burger bediende dien de zorg van den brand in zyn Wyk te leſſchen word aanbetrouwd *Officier de Police prepoſé à la conſervation de ſon Quartier, en cas de feu.*

BRAND-MERK. n. Merk met een gloeyend yzer gemaakt. *Marque d'un fer chaud, fleur de lis.* f. Hy kreeg een brand-merk op de rug, op de wang. *Il eut la marque de la ville, une fleur de lis au dos, à la joue.* 't Is een brand-merk, een ſchandvlek voor dat geſlagt. *C'eſt une tache, une note d'infamie pour cette famille.*

BRAND-MERKEN. v.a. Met een gloeyend yzer teiſteren, teekenen. *Fleurdeliſer, donner la marque de la ville avec un fer chaud.* Een dief geeſſelen en brandmerken. *Fouetter & fleurdeliſer un voleur, fouetter un larron & lui donner la marque de la ville.* Iemand brandmerken, ſchavotteeren, ten toon ſtellen. *Fleurdeliſer, echaffauder, diffamer quelqu'un.*

BRANDMIDDEL. Inbrandend, doorbytend middel. *Cauſtique.* m. *Drogue, remede cauſtique.* Orpiment, ongebluſte Kalk, en 't Koperrood behooren tot het getal der brandmiddelen. *L'Orpiment, la Chaux vive, & le Vitriol ſont du nombre des cauſtiques.*

BRANDNETELEN of BRANDENETELEN. *Des orties.* Iemand met brandnetelen geeſſelen. *Fouetter quelqu'un avec des orties.*

BRAND-OFFER. n. Offerhande die door 't vuur gants verteerd word. *Holocauſte.* m. Abraham gereed ſtaande zynen zoon Iſaac tot een Brand-Offer te ſlagten. *Abraham etant prêt à ſacrifier ſon fils Iſaac en Holocauſte.*

BRANDSCHATTEN. v.a. Onder brandſchatting ſtellen. *Mettre ſous contribution, exiger contribution ſous peine d'incendie.*

BRANDSCHATTING. f. Eiſch van ſchatting-gelden onder bedreiging van door den brand daar toe gedwongen te worden. *Ordre de payer contribution ſous peine d'incendie.* m. Een Land onder brandſchatting ſtellen, zetten. *Mettre un Pays ſous contribution.*

BRANDSCHILDER. Schilder in brandverf. *Peintre en email; Emailleur.*

BRANDSPIEGEL. m. Hol Brandglas. *Miroir ardent, miroir concave, qui raſſemble les rayons du Soleil.* Een yzere roe met den Brandſpiegel, 't Brandglas doen ſmelten. *Faire fondre une barre de fer par le moyen du Miroir ardent.*

Digitized by Google

BRANDSPUIT. f. Gevaerte van een nieuwe vinding om den brand met pompen en waterſpuiten te leſſchen. *Pompe portative, pompe à feu.* f. *Machine à eteindre le feu*, De l'invention du Sieur van der Heyden, d'Amſterdam.

BRANDSTEEN. m. om een fontanel te zetten. *Pierre cauſtique, pierre pour le cautaire potentiel.* f. BRANDSTEEN, barnſteen, ambersteen. *De l'ambre.* m. Een Brandſteene halsſnoer. *Un colier d'ambre.* Stokje, rottingje met een brandſteene knopje. *Baguette.* f. *petite cane avec une pomme d'ambre.*

BRANDSTICHTEN of **BRANDSTIGTEN.** v. n. Huizen, ſchuuren, ſcheepen &c. in den brand ſteeken. *Mettre le feu à des maiſons, des granges, des vaiſſeaux &c.* Soldaaten uitzenden om brand te ſtichten. *Envoyer, detacher des ſoldats pour mettre le feu icy & là.* BRANDSTICHTER, moord brander, booswigt, ſoldaat die ergens brand ſticht. *Bruleur de maiſons, incendiaire.* De woede der brandſtichters en moordenaaren ſtuiten. *Arrêter, réprimer la rage des incendiaires & des aſſaſſins.* Een yzelyke BRANDSTICHTING, brand. *Un horrible incendie, un terrible embraſement.*

BRANDSTOFFE. f. Brandbaare ſtoffe, al wat ligt aan brand vliegt, ſlaat. f. *Matiere combuſtible.* f. Stroo, hout, campher en andere brandſtoffen. *De la paille, du bois, du camphre & autres matieres combuſtibles.*

BRANDVERF. f. Brandverve, ſamenmengſel van uitgebrand glas, métaal, zout &c. dat met vuur op zommige werken gelegt werd. *De l'email.* m. *Compoſition de verre calciné, de ſel, de metaux &c. qu'on applique avec le feu ſur certains ouvrages.* Een doos met brandverf doorvlammen, vercieren. *Emailler une boëte; l'orner, l'enrichir d'email.* Een portrait met brandverf geſchilderd. *Un portrait en email, peint en email.*

BRANDWAGT. f. Verſte uitgezette wagt. *Garde, ſentinelle avancée* De brandwagten van beide Legers konnen malkander toeroepen. *Les gardes, les ſentinelles avancées des deux Camps ſe peuvent huer, morguer.*

BRAND-YZER. n. Vuur-yzer, haard-yzer daar lange en zwaare brandhouten dwars over leggen. *Chenet, landier.* m. Zilvere brand-yzers. *Des chenets d'argent.*

BRAS. Touw daar men de raas en zeilen mede omhaald. *Bras.* m. *Cordage amarré au bout de la vergue pour la mouvoir & gouverner ſelon le vent.* Een bras aanhaalen en vaſt maaken. *Haler & amarrer un bras.* De beſaans BRAS, de piſpot, 't piſpotje, 't lorretje. *L'ource* ou *le bras de la vergue de fougue.* Hy kreeg het al den BRAS, altegaar. *Il eut toute la boutique.* Ik heb 'er den bras van, ik lach 'er eens om. *Je m'en ris, je m'en mocque, je m'en bats l'oeil.* Hy heeft den bras van het ſtudeeren. *Il ſe mocque de l'etude, il ne ſe ſoucie point d'etudier.* Het is een wilde bras, een loſſe jonge. *C'eſt un libertin, un devergondé.*

BRASMAAL. n. Slempmaal, gaſtereering. *Feſtin, regal dans les formes.* m. Een brasmaal voor zyne vrinden aanregten. *Faire un feſtin, un grand regal à ſes amis.*

BRASPENNING. m. Ouwelinks een PENNING om te braſſen, te teeren. *Denier, argent à mettre à la bonne chère.* m. BRASPENNING, word in zommige ſteden voor de waardy van *vyf oortjes* gehouden. *Un Carolus, cinq liards, monnoye de Hollande.* Een rygveeter van een braspenning. *Un lacet d'un carolus, de trois blancs.*

BRASSELET. n. Armſnoer, armband. *Bracelet, braſſelet.* Een braſſelet van Coraal, van Paerlen. *Un bracelet de Corail, de Perles.*

BRASSEN. v. n. Slempen, gaſtereeren, ſmullen. *Goinfrer, banqueter, faire la vie, ſe gorger de vin.* Zy doen niet als braſſen en dronken drinken. *Ils ne font que goinfrer & s'enyvrer, ils ſont toujours en bombances.*

BRASSEN, is ook het meervoud van BRAS, ſcheepstouw aan de raa vaſt. *Bras, cordages amarez à la vergue.* De braſſen aanhaalen. *Haler ſur les bras.* Op de wind BRASSEN. 't Schip op zyd' leggen om een lek te ſtoppen. *Mettre un vaiſſeau en panne, pencher le vaiſſeau pour boucher une voye d'eau pendant qu'il eſt en Mer.*

BRASSERY. f. Slempery, ſmullery, gaſtery. *Goinfrerie, bombance, crapule, diſſolution.* f. De gezondheid word door alle die braſſeryen niet weinig gekrenkt. *La ſanté n'eſt pas peu alterée par toutes ces goinfreries, debauches, bombances.*

BRAT of **BORAT.** n. Wolle en Zyde ſtof alzoo genaamd. *Du borat, etoffe de Laine & de Soye bien raſe.* Dat effe brat zult gy my wat voorzigtig vryven, zegd Dieuwertje tegen Lyntje, in 't boertig J. Cl. *Vous me frotterez un peu doucement cette etoffe unie.*

BRAVE, is het vrouwelyke van het toevoegelyk naamwoord BRAAF. Een brave, een hupſe vrouw. *Une brave, une honnête femme.* 't Is een brave, een loffelyke daad. *C'eſt une brave, une louable action.* Hy is van brave ouders afkomſtig. *Il eſt deſcendu d'honnêtes parents.* Onze BRAVE, kloeke, dappere ſoldaaten. *Nos braves, nos vaillants ſoldats.*

BRAVEEREN. v. a. Trotſeeren, uittarten, niet ontzien. *Braver, morguer.* Iemand braveeren. *Braver, morguer quelqu'un, lui faire la nique.* Het gevaar, de dood braveeren. *Braver le danger, braver la mort.* Den Adel braveeren, zig nergens aan kreunen. ſp: w: *Se mettre au deſſus de tout, ne ſe ſoucier de rien: ſe mocquer des rais & des tondus.*

BRAZILIAANSCHE Tabak. *Du tabac de Brezil.* BRAZILJE of Brezilje hout. *Du bois de Breſil.*

BREÊ-BYL, BREED-BYL. m. Timmermans byl. *Grande hache, hache à large trenchant.* f. 'Er met de bree-byl in hakken, ruim ſpreeken, zwetſen. *Parler par exageration, amplifier, faire des gaſconnades, faire le fendant.*

BREED. Adj. Wyd, ruim, in tegendeel van SMAL. *Large.* Breed lint, breed ſtof. *Du ruban, de l'etoffe large.* Een breede weg. *Un chemin, une voye large.* Plank, deel, anderhalf voet breed. *Planche large d'un pied & demi; d'un pied & demi de large, de largeur.* 't Scheelde maar een hand breed, de breedte van een hand. *Il n'y avoit qu'un travers de main à dire, il ne s'en faloit que la largeur de la main.* Dat ſtof is twee ellen breed. *Cette etoffe a deux aunes de large.* Het is zoo breed niet eens met hem. *Il n'eſt pas ſi bien que l'on penſe.* Het is zoo breed als 't lang is. *Cela revient toujours à un, c'eſt jus verd & verd jus.*

BREED-BOEG. Schip met een breede boeg. *Vaiſſeau large à l'avant.* m. Wat een breed-boeg, wat is hy groots! *Comme il ſe quarre, comme il fait le gros dos!*

BREEDE. In 't breede, wydluftig. *Amplement, au long.* Dat is in 't breede uitgedrukt. *Cela eſt amplement exprimé.* Die ſtoffe word 'er BREEDELYK in verhandeld. *Cette matiere y eſt amplement traittée.* Dat lint is BREEDER als 't ander. *Ce ruban eſt plus large que l'autre.* Dat word in 't Plakkaat breeder uitgedrukt. *Cela eſt plus amplement exprimé dans le Placcard, l'ordonnance.*

BREED LEGGEN. v. n. In de breedte leggen, voor al van ſchepen ſpreekende. *être à coté l'un de l'autre, ſe préſenter par le coté, par le travers.*

Digitized by Google

BREED opgeeven van ietz, daar veel boha van maaken, daar geweldig op ſtoffen. *Exagerer une choſe, la faire ſonner bien haut, en faire bien du bruit, du fracas.*

BREED ſchilderen, breed, ruim ſchilderen. *Peindre d'une maniere etenduë, libre, poindre hardiment.* **BREED** ſchryven. *Laiſſer beaucoup d'eſpace entre ſes lignes en ecrivant, ecrire à ſon aiſe.* **BREED** zitten, veel plaats beſlaan. *Etendre ſes gigots, être aſſis au large, à ſon aiſe.*

BREEDSPRAAK, RUIMSPRAAK. f. Vergrooting of verkleining der zaake daar men van ſpreekt. *Exageration, hyperbole.* f.

BREED SPREEKEN. v. n. By vergrooting ſpreeken, breed opgeeven, ſnoeven. *Exagerer, ſe vanter, habler.*

BREEDSPREEKER. Snoever, zwetſer. *Hableur, exagerateur.*

BREE-GANG. Het hout dat opwaarts te rekenen boven de berkhouten komt. *Enfermure de ſabords.* f. Terme de Marine. Voy AUBIN ſur BORDAGE.

BREEDTE. Wyte. f. *Largeur.* f. De breedte van een plank, van een ſtof. *La largeur d'une planche, d'une etoffe.* Het ſtof in de breedte neemen. *Prendre l'etoffe de large, en ſa largeur.*

BREEDTE. f. Ruimte, afſtand van den Evenaar tot de Pool te rekenen. *Latitude.* f. *Largeur, diſtance à compter de l'Equateur au Pole.* De graaden breedte worden Noord en Zuid gerekend. *Les degrez de latitude ſe comptent du Nord au Sud.*

BREEKBAAR. Adj. Bros, dat ligt breeken kan. *Fragile, qui ſe peut rompre aiſément.* Glas, porcelein en andere breekbaare ſtoffen. *Du verre, de la porcelaine & autres matieres fragiles, qui ſe caſſent aiſément.*

BREEKEN. Kraaken, aan ſtukkend helpen, verbryzelen. *Caſſer, rompre.* Le Pret: *brak*, le Part: *gebroken.* Een glas, een tafelbord breeken. *Caſſer un verre, une aſſiette.* Een ſtok breeken. *Rompre un bâton.* Hy dreigde hem armen en beenen te breeken. *Il menaça de lui caſſer bras & jambes.* Het ys breeken. *Caſſer la glace.* Een Teſtament **BREEKEN**, vernietigen. *Rompre, annuller un Teſtament.* De ſlaap van iemand **BREEKEN**, verſtooren. *Rompre, interrompre, troubler le ſommeil de quelqu'un.* Een Wet **BREEKEN**, overtreeden. *Rompre, violer, enfraindre une Loy.* Zyn eed, zyn woord breeken. *Enfraindre, violer ſon ſerment, ſe parjurer; manquer à ſa parole.* Echt **BREEKEN**, overſpel begaan. *Commettre adultere, violer la foy conjugale.* Zyn vaſten breeken. *Rompre ſon jeûne.* In een huis **BREEKEN**, met geweld in een huis dringen. *Forcer une maiſon, entrer de force dans une maiſon.* Iemand het hoofd **BREEKEN**, iemand het hoofd in de maaling helpen. *Rompre la tête à quelqu'un.* Zyne banden, zyne kluiſters breeken. *Rompre ſes fers, ſes chaines.* Van een wakkeren haan werd in *re venerea* gezegt, dat hy niet doed als maaken en breeken. *Il fait & deffait à tout bout de champ; c'eſt un vaillant compere, un maître coq.*

BREEKEN. v. n. Stukkend vallen, berſten. *Se rompre, rompre, caſſer.* Den hals breeken in 't vallen. *Se rompre le cou en tombant.* De brug dreigde te breeken. *Le pont menaçoit de rompre.*

BREEKER of verbryzelaar van beelden. *Briſeur d'images, iconoclaſte.* Een Wet-**BREEKER**. *Un tranſgreſſeur de la Loy.* Een eedt-**BREEKER**. *Un parjure.* Een breeker, ſchender, overtreeder van den Sabbathdag. *Un violateur du Sabbath.*

BREEKER. Vlas-breeker, tuig om het vlas te breeken. *Un briſoir, une broye, un chevalet pour rompre le chanvre.* Een ys-**BREEKER**, een platboomde ſchuit met yzer beſlag, die met kragt van paarden door 't ys getrokken word. *Bateau à caſſer la glace.* m.

BREEKING. f. Doorbreeking, ſtukkend breeking. *Fraction.* f. *Briſement, rompement.* m. De breekinge des broods in 't Nachtmaal. *La fraction du pain dans la Sainte Cene.* Breeking van arm *of* been. *Fracture, luxation de bras* ou *jambe.* f.

BREEKING. f. Afbreeking, ſchending van een Vrede. *Rupture, violation d'une Paix.* f. Eedbreeking. *Parjure.* m. Echt-breeking. *Adultere.* m.

BREEKSPEL. Vreugd verſtoorder, kwelgeeſt. *Trouble-fête, trouble joye, fâcheux, importun.* Ik wil geen breekſpel weezen. *Je ne veux pas être un trouble fête, je ne veux pas rompre la partie.*

BREEK-YZER. n. Mooker, koevoet. *Pied de chevre.* m. *Pince, barre de fer avec laquelle on enfonce, briſe une porte.* Zy ſloegen de deur met een breek-yzer open. *Ils enfoncerent la porte avec un pied de chevre, une barre de fer.*

BREEUWEN. v. a. De reeten, ſpleeten en voegen met het inſlaan van werk toeſtoppen. *Calfater, calfeutrer.* Een ſchip breeuwen. *Calfater, calfeutrer un vaiſſeau, donner le calfat à un vaiſſeau, en boucher les fentes avec des etoupes.* **BREEUWER**, arbeider die ſcheepen helpt breeuwen, digt maaken. *Calfateur, radoubeur, celui qui aide à calfater les vaiſſeaux.* **BREEUW-HAMER**, kalfaat-hamer. *Calfat.* m. *Marteau ſervant à enfoncer l'etoupe dans les fentes du vaiſſeau.* **BREEUW-STOEL**, breeuwers ſtoel. *Selle de calfateur.* f.

BREIDEL. m. Teugel, gebit. *Frein, mors.* m. Gelyk de breidel het paard bedwingd. *Tout ainſi que le frein, le mors domte le cheval.* Het Slot, het Kaſteel ſtrekt de Stad eenen breidel. *Le Chateau, la Citadelle ſert de frein, de bride à la Ville.* Een paard **BREIDELEN**, beteugelen, in toom houden. *Brider un cheval, tenir un cheval en bride, donter un cheval.* Het Volk door ſtrenge wetten breidelen. *Brider, retenir le Peuple par des loix ſeveres.*

BREIGAAREN. n. **BREYGAREN.** Sayetgaaren. *Du fil* ou *de la laine à brocher.*

BREI-HOUTJE. n. *Affiquet.* m. **BREI-MEISJE.** *Petite fille qui apprend à brocher.* **BREI-NAALD.** f. *Broche à tricoter des bas.* f. Zie verders op de colom **BREY**.

BREIN. n. Harſſens. *Cervelle.* f. *Cerveau.* m. Die ſlag deed hem zyn brein het hoofd uitſpatten. *Ce coup lui fit ſauter la cervelle de la tête.* Het is een hoofd daar brein in zit, het is een kloek verſtand. *C'eſt une bonne cervelle, une bonne tête.* Het is een **BREINLOOS** hoofd, een loskop, een onverſtand. *C'eſt une tête ſans cervelle, un etourdi, ecervelé.*

BREM. Heygewas, van welkers ſtruiken men bezems maakt. *Dugenet, de la bruyere.* Brem-takken. *Des brins de genet* ou *de bruyere.*

't BREMER BIER is koppig, bevangd ligt. *La biere de Breme eſt fumeuſe, entête aiſément.*

BRENGEN. v. a. Draagen, aanvoeren. *Porter, apporter, amener, tranſporter.* Le preterit *bragt*, le participe *gebragt.* Voeragie in 't Leger brengen. *Apporter, amener du fourage dans le Camp.* Geld in den Schat, in de Bank brengen. *Apporter de l'argent dans le Threſor, dans la Banque.* Ietsfraays van de Kennis brengen. *Apporter quelque choſe de beau de la Foire.* De kinderen ſchool **BRENGEN**, geleiden. *Mener les Enfans à l'Ecole.* De Bruid na de Kerk brengen. *Mener, conduire la Mariée à l'Egliſe.* De Bruid te bed brengen. *Coucher la Mariée, mettre la Mariée au lit.* De ſoldaaten op den ſlagbank brengen. ruimſpr: *Mener les ſoldats à la boucherie.* Zyn vryſter na de Cor-

me-

Digitized by Google

medie, op de Schouwburg brengen. *Mener ſa maitreſſe à la Comedie, donner la Com: à ſa maitr:* Iemand in 't verdriet BRENGEN, in eene kwaade zaak ſteeken, wikkelen. *Embarquer, intriguer quelqu'un dans une mechante affaire.* Een Stadt tot het uiterſte brengen. *Reduire une Ville aux abbois, à l'extremité.* De ſchuit zalons daar in zes uuren BRENGEN, overvoeren. *Le bateau nous y rendra, fera arriver dans ſix heures.* Den oorlog brengd alle wanorders mede. *La guerre apporte toutes ſortes de deſordres.* Een kind tot zyn pligt BRENGEN. *Amener un enfant à ſon devoir.* Iemand tot reden brengen. *Mettre quelqu'un à la raiſon.* Het iemand BRENGEN, iemand toedrinken *Porter une ſanté à quelqu'un.* Het is Mejuffw. haar gezondheid, ik breng u die Mynhr. *C'eſt la ſanté de Madle., je vous la porte Monſr.*

BRENGEN, werd in verſcheide ſamengeſtelde Werkwoorden gebruikt. De Bouwſtoffen AANBRENGEN. *Apporter les materiaux.* Geld BY-EEN-BRENGEN. *Amaſſer de l'argent.* Iets ſchoons voor den dag BRENGEN, doen hooren. *Produire, faire entendre quelque choſe de beau.* De tyd vermaakelyk door BRENGEN. *Paſſer le temps agréablement.* Den oorlog gelukkig ten einde BRENGEN. *Finir, achever heureuſement la guerre.* Mede BRENGEN, melden. *Apporter, marquer, dire.* Zyne belofte VOLBRENGEN, nakomen. *Executer ſa promeſſe.*

De BRENGER dezer is myn goede vrind. *Le porteur de la préſente eſt mon bon ami.* Een brenger van goed nieuws. *Un meſſager de bonnes nouvelles.* Water-BRENGSTER, waterdraagſter. *Porteuſe d'eau.* Brengſter van goed nieuws. *Meſſagere de bonnes nouvelles.*

BRES. f. Breſch, opening, ſtormgat in een wal, bolwerk. *Breche.* f. Bres ſchieten; ſchieten om bres te maaken. *Battre en breche, tirer pour faire breche.* Na de bres klimmen, ſtorm loopen. *Monter à la breche, donner l'aſſaut.* Daar was een groote BRES, een wyd gat, wyde opening in de haag. *Il y avoit une grande breche, une grande trouée dans la haye.*

BREUK. f. Verbreeking, braake. *Rupture, fraction, infraction.* f. Ader-breuk. *Rupture de veine.* f. Been-breuk. *Fraction, luxation, rupture d'os.* f. BREUK of ſcheur in een muur. *Crevaſſe dans un mur.* f. BREUK, gebroken getal in 't cyfferen. *Fraction.* f. *nombre en fraction.* Bond-BREUK, Verbond-breeking. *Infraction, rupture d'Alliancce, infraction au Traitté.* f. Wolk-BREUK, doorbreeking van een zwaare wolk daar een regenplas uit valt. *Siphon, grain.* m *Ondée qui tombe par la diſſolution d'un nuage chargé d'eau.* BREUK of gat in een Dyk. *Breche, ouverture dans une Digue.*

BREUK, in den volſtrekten zin genomen, word van Navel-BREUK, darmvalling verſtaan. *Deſcente, rupture de boyau, Hergne.* f. Het kind heeft een breuk, een zwaare breuk. *L'Enfant a une deſcente, une groſſe deſcente.*

BREUK-BAND. m. Navelband, band daar de darmvalling mede opgehouden word. *Brayer à retenir la deſcente, la Hergne.* m.

BREUKE. f. Geldboete. *Amende, punition pecuniaire.* f. In een zwaare breuke vervallen. *Encourir une groſſe amende.*

BREUK-MEESTER. Een die Breuk-banden maakt, en breuken geneesd. *Un homme qui fait des brayers, qui guerit les hergnes, les deſcentes des boyaux.*

BREUK-SPAANEN. Spaanen die de Wondheelers aan gebroke beenen gebruiken, vaſt maaken. *Ecliſſes.* f. pl. *Planchettes qu'on attache le long des os fracturez.*

BREVET. ond: w: Pauſſelyk geſchrift, Pauſſelyke brief. *Bref, Brevet, mandement de ſa Sainteté.* m. De Paus heeft een Brevet gezonden aan den Aarts-Biſſchop van... *Le Pape a envoyé un Bref à l'Archevêque de...* De Koning heeft een BREVET, een Acte van Hartog verleend aan den Grave van... *Le Roy a accordé un Brevet de Duc au Comte de...*

BREVIER. n. Getyde boek der Roomſche Geeſtelyken. *Breviaire.* m. *Livre contenant l'office Divin à l'uſage des Eccleſiaſtiques.* m. In zyn Brevier leezen. *Lire ſon Breviaire.* BREVIER. Brevier letter, drukletter, aldus genaamd. *Breviaire, caractere d'Imprimerie, ainſi nommé.* Daar is groote en kleine brevier. *Il y a du grand & du petit breviaire.*

BREYEN of BREIJEN. v. n. Met breynaalden en ſayer, zyde, gaaren &c. werken. *Brocher, tricotter.* Kouſſen, handſchoenen breyen. *Brocher, tricotter des bas, des gants.* Zy kan al naayen en breyen. *Elle ſçait deja coudre & brocher.* Een ſluyer breyen. *Treſſer, brocher une echarpe.* Het hair BREYEN, ſtrengelen. *Treſſer les cheveux, les cordonner en treſſes.* Op het BREYEN gaan, ſchool gaan om te leeren breyen. *Apprendre à brocher, à tricotter.*

BREYEN. v. n. Brouwen, liſpenin 't ſpreeken. *Graſſeyer, parler gras, avoir peine à prononcer l'R.* Zy breyd, zy brouwd, liſpt in 't ſpreeken. *Elle graſſeye, elle parle gras.*

BREY-KOKER. f. BREY-HOUTJE. n. *Bâton à brocher, petit affiquet qui ſert à ſoutenir l'ouvrage qu'on broche.*

BREY-MATRES. *Maitreſſe d'Ecole qui montre aux Filles à brocher &c.* BREI-MEISJE. *Petite fille qui apprend à brocher.* BREY-NAALD. *Broche à tricoter.* f. BREY-SCHOOL. n. *Ecole où l'on montre aux jeunes filles à brocher.* f. BREY-WERK, Brey-goed. *Brochage.* m. *Ouvrage de celle qui broche.*

BREZILJE of BRAZILJE HOUT. Brezilje hout zaagen. *Scier, raper, gruger du bois de Brezil.*

BRIDSEN. Laarzen, ſcheeps w: Een Matroos *bridſen*, op het natte gat voor de maſt met een endje dags kaſtyden. *Fouetter, battre à coups de corde un matelot à cul nud devant le mât.*

BRIED, 't *preteritum* van BRAADEN. Hy bried het op de rooſter. *Il le rotit ſur le gril.*

BRIEF. m. Bekend geſchrift. *Lettre, epitre, miſſive, dépêche.* f. Een brief opſtellen, vouwen, toelakken. *Compoſer, plier, cacheter une lettre.* Een minne-brief. *Une lettre galante.* Een koopmans brief. *Une lettre marchande* ou *lettre miſſive.* Een Wiſſel-brief. *Une lettre de Change.* Een vragt-brief. *Une lettre de voiture.* Een Franſche brief ſchryven. *Ecrire une lettre en François.* De Zend-BRIEF Pauli aan de Romeinen, aan de Galaten. *L'Epitre de Saint Paul aux Romains, anx Galates.* Een opdragt-brief, voor aan in een Boek. *Une Epitre dedicatoire* ou *liminaire à la tête d'un livre.*

BRIEFJE. n. *Petite lettre.* f. *Billet.* m. Met 'er haaſt een briefje ſchryven. *Ecrire un billet, un mot de lettre à la hâte.* Een Bank-briefje. *Un billet de Banque.* Een munt-briefje. *Un billet de monnoye.* Een minne-briefje. *Un billet doux, un poulet.* Een oorlof-briefje. *Un billet de congé.* Een briefje van gezondheid. *Un bulletin de ſanté.* Een briefje, opſchriftje boven op een pleitzak &c. *Une etiquette, un ecriteau au deſſus d'un ſac renfermant les pieces d'un procès.* Ik heb een BRIEFJE van zyn hand, een handtſchriftje van hem. *J'ai un billet, une obligation, un ecrit de ſa main.*

BRIESCHEN of BRIESSCHEN. v. n. Brullen. *Rugir.* Men hoorde de Leeuwen brieſchen in het woudt. *On entendoit les Lions rugir dans la forêt.* BRIESSCHEN, grinneken als de paarden. *Hennir, hanir comme les*

chc-

Digitized by Google

chevaux. Het BRIESSCHEN, 't gebrieſch van den leeuw van 't paard. *Le rugiſſement du lion, le henniſſement du cheval.* Een BRIESSCHENDE Leeuw. *Un Lion rugiſſant.* Een brieſſchend paard. *Un cheval henniſſant, qui hennit.* BRIESSCHING. f. Gebrieſch. *Rugiſſement, henniſſement.* m.

BRIEVEN. 't meervoud van BRIEF. *Des lettres.* Een bondel Franſche brieven. *Un recueil de lettres Françoiſes.* De Franſche brieven zyn gekomen. *Les lettres de France ſont arrivées.* Kreits-brieven. *Lettres Circulaires.* Opene brieven. *Lettres patentes.* Staats brieven, brieven raakende Staatszaaken. *Depêches, Miſſives.* De Zend-brieven Pauli, van Horatius, van Cicero. *Les Epitres de St. Paul, d'Horace, de Ciceron.* Rente *of* Obligatie brieven. *Des Contracts de Rentes.* Octrooy *of* Gunſtbrieven. *Des lettres d'Octroy, des Privileges.* Zal uw Vader wel willen? vaſte brieven, zonder twyffel. *Votre Pere le voudra-t-il bien? ſans doute.*

BRIEVEN-BESTELLER. *Porteur de lettres.* BRIEVEN-HANDEL. m. Brieven-wiſſeling. f. *Commerce de lettres.* m. BRIEVE-PORTEN. *Ports de lettres.* m. pl. BRIEVETAS. f. *Etui de poche, porte lettres.* m.

BRIKKEKIKKEN, KWAKKEN. Als de Kikvorſchen doen. *Coaſſer, crier comme font les grenouilles.*

BRIGANTYN. Ligt en ſnel roeyend Rooffchip in de Middellandſe Zee gemeen. *Brigantin.* m. *Bâtiment leger, commun dans la Mediterranée.*

BRIL. Gezigt glas, neusglas. *Verre.* m. *Lunette.* f. *Lunettes.* f. pl. Een kleine, een groote bril. *De petites, de grandes lunettes.* Een hand-BRIL, bril met een enkeld glas. *Une lunette à manche.* Zyn bril opzetten. *Mettre, prendre, chauſſer ſes lunettes.* Iemand een bril opzetten, op de neus zetten, hem in toom houden. *Brider quelqu'un, tenir quelqu'un en bride.* De BRIL of opening van 't ſekreet. *La lunette du privé, l'ouverture ronde au ſiege du privé.* De bril van de horlogie kas *La lunette de la boëte d'une montre, le rond où s'enchaſſe le criſtal d'une montre.* BRILLE-KAS f. Bril-huisje. n. *Etui à lunettes.* m. BRILLE-KRAAMER, brille-man. *Mercier qui vend des lunettes. marchand de lunettes.* BRILLE-MAAKER. *Lunetier, ouvrier qui fait des lunettes.* BRILLEMAN, Brille-kraamer. *Lunetier, mercier qui vend des lunettes, petit marchand de lunettes &c.*

BRILLEN. 't meervoud van BRIL. *Des lunettes.* Zyne brillen opzetten om te leezen. *Chauſſer, mettre, prendre ſes lunettes pour lire.* Haagſe brillen, groene brillen. *Des conſerves, des lunettes qui ne groſſiſſent point les caracteres, les objets.*

BRILLEN. v. n. Brillen gebruiken, brillen van doen hebben, om ter degen te zien. *Se ſervir de lunettes, prendre des lunettes.* Hy is nog geen vyftig jaar, en hy brild alrée. *Il n'a pas encore cinquante ans, & il ſe ſert deja de lunettes.* Iemand BRILLEN, foppen, ſnuiten *Deniaiſer, duper quelqu'un.*

BRIL-NEUS. Kloeke neus, daar een bril bekwaamelyk op zitten kan. *Nez à lunettes.* m.

BRIT, werd in de Dichtkunde voor een man uit Brittanie genomen. *Breton, homme de Bretagne.* Laat Brit en Batavier nu juichend ſamenroepen! *Que le Breton l'Anglois, & le Batave s'ecrient à préſent avec alegreſſe!*

BRITTANISCH. Adj. Tot Groot Brittanien behoorende. *Britanique.* Zyne Brittaniſche Majeſteit George de eerſte, uit den Haag vertrokken zynde *Sa Majeſté Britanique George premier etant partie de la Haye.*

De **BRITTEN.** De Inwoonders van Groot Brittanie. *Les Bretons, les Anglois & Ecoſſois.* Men heet alhier te Landé het Huis te BRITTEN, het Slot *of* Wagthuis ten tyde van Cæſar aan den oever der Zee, in de Nabuurſchap van Catwyk gebouwd, waar van onlangs by heel laag water nog overblyffelen gezien wierden.

De **BRITTISCHE** of Engelſe Vloot. *La Flotte de la Grande Bretagne, la Flotte Angloiſe.*

BRODDELAAR. Hoetelaar, lapzalver, knoeyer. *Bouſilleur, ravaudeur, gatebeſogne.* BRODDELARY. f. hoetelwerk, knoeyery. *Bouſillage, ouvrage mal fait.* m. *beſogne gâtée.* f. BRODDELAARSTER. *Bouſilleuſe, ravaudeuſe.*

BRODDEN of BRODDELEN. v. n. Hoetelen, in drie haaſten en ſlordig werken *Bouſiller, brocher, gâter la beſogne en travaillant trop vite.* 't Is een beun-naayer, die het werk brod. *C'eſt un malotru de couturier qui bouſille, qui gâte la beſogne.* Heet gy dat ſchryven, dat is maar BRODDELEN, in myn zin. *Appellez vous cela ecrire, ce n'eſt que brocher, griffonner, à mon avis.*

BROEDER. *Frere.* Ouder *of* oudſte broeder. *Frere aîné.* Jonger broeder. *Frere puiſné, frere cadet.* De jongſte broeder. *Le plus jeune frere, le cadet de tous les autres.* Volle broeder, broeder van de zelfde Vader en Moeder. *Frere de Pere & de Mere.* Halve broeder, broeder van Vaders kant alleen. *Frere de Pere, conſanguin.* Halve broeder, broeder van Moeders kant. *Frere Uterin.* Tweelings broeders, tweelingen. *Freres jumeaux.* Zoog broeders, zoogelings broeders. *Freres de lait.* Behoud broeder. *Beau-frere.* De Vorſten van Europa betytelen hen met den naam van Broeders. *Les Princes de l'Europe ſe qualifient de Freres.* Een Klooſter-BROEDER. *Un Religieux.* Broeder Chriſtoffel, broeder Andries. *Frere Chriſtofle, frere André.* Een Leke-BROEDER of Leke-BROER. *Un frere Lay, frere Convers.* 't Is een gezonde broeder, een vrind van de vreugd. *C'eſt un frere de la jubilation, un bon vivant.*

BROEDER. Dus word in Holland genaamd een dikke koek van boekweite meel gebakken. *Un gros gâteau de farine de bled noir detrempée à l'eau.*

Een **BROEDERLOOZE** Weduw. *Une Veuve ſans freres.*

BROEDERLYK. Adj. Zoo als 't een broeder paſt *Fraternel. lle.* Broederlyke liefde, genegentheid. *Amour fraternel, amitié fraternelle.* BROEDERLYK, als broeders leeven. *Vivre fraternellement.*

BROEDERLYKHEID. f. Broederlyke genegentheid, eendragt. *Fraternité, affection, cordialité, union fraternelle.* f.

BROEDERMOORD. m. Moord aan een broeder gepleegd. *Fratricide.* m. *Meurtre commis en la perſonne d'un frere.* BROEDERMOORDER. Moorder, moordenaar van zynen broeder. *Fratricide, meurtrier de ſon frere.*

BROEDERSCHAP. Hoedanigheid van broeder. *Fraternité.* f. *Qualité de frere.*

BROEDERSCHAP. Gemeenſchap van zeker getal luiden aan de zelfde wetten verbonden. *Confrairie.* f. *Societé, communauté.* f. De Broederſchap van Marias Roozekrans, rozenhoed. *La confrairie du Roſaire.*

BROEDERS DOGTER. Nicht *Niece, niepce.* BROEDERS KINDEREN. Volle neeven en nigten. *Enfans de freres, couſins germains & couſines germaines.* BROEDERS VROUW. *Femme du frere, belle ſoeur.* BROEDERS ZOON. Neef. *Neveu, fils de frere.*

BROEDERTJES. Poffertjes: bekend Hollands gebak. *Eſpece de bignets de farine de bled noir.* m. pl.

BROEK. m. Ouwerwetſe mansbroek. *Haut de chauſſe.* m. Enge broek, rolbroek. *Culote.* f. Zyn broek aantrekken, opbinden. *Mettre, attacher ſa culote.* Een onder-broek. *Un caleçon.* Een vrouwe broek. *Un caleçon de femme.* De vrouw draagd 'er de broek, is 'er voogd. *La femme y porte le haut de chauſſes.*

Digitized by Google

Broek *of* agterſte dikte van 't geſchut. *La culaſſe du canon.*

BROEKAGTIG. Adj. Moeraſſig, week en dras. *Marecageux.* Holland is een broekagtig Land. *La Hollande eſt un Pays marecageux.*

BROEKEN. v. a. In zyn broek, in zyn zak ſteeken. *Fourrer, mettre dans ſa culote, empocher, eſcamotter.* Zie toe dat de Drukkers gaſten geen bladen broeken, weg moffelen. *Prenez garde que les garçons de l'Imprimerie ne fourrent point de feuilles dans leurs culotes, n'empochent, n'eſcamottent point de feuilles.*

BROEKLAND. n. Broekagtig, moeraſſig Land. *Marais, palus.* m. *Terre marecageuſe.* f.

BROEKMANNETJE. Een jong knegtje dat eerſt in den broek geſtoken is. *Un jeune garçon qu'on vient de mettre en culote, un petit bout d'homme.*

BROERS, werd in de gemeene ſtyl voor Broeders gezegt. *Freres.* Myn broers huis, myn broers vrouw. *La maiſon, la femme de mon frere.* Als broers ſamen leeven. *Vivre comme freres enſemble.*

BROEYEN. v. n. & a Hurkende zitten over iets. *Couver, couvrir & echauffer.* Hennen te broeyen zetten. *Mettre des poules couver.* Eyeren broeyen. *Couver des oeufs.* De Hollandſe vrouwlui zitten op haar ſtooven te broeyen: ruimſpr: *Les femmes de Hollande couvent ſur leurs chauffepieds.* Zyne kinderen mal Broeyen, te veel ſtrooken en ſtreelen, te zagt handelen, en zoo den geeſt uitdooven. *Ecraſer ſes enfans dans ſon ſein, dorloter, choyer trop ſes enfans, les rendre ſtupides à force de careſſes.* Gy zult my niet mal broeyen, gy zult my geen ooren aannaayen. *Vous ne m'en ferez pas accroire, vous ne m'en donnerez pas à garder.*

BROEYEN. Zig onder een betrekken, zoel, ſmoor heet worden: als men van 't weer ſpreekt. *Couver, ſe relâcher, faire un chaud etouffant.* De lugt broeyd. *L'air, le temps couve, ſe brouille, s'echauffe.* Als 't hooy te lang op 't veld blyft ſtaan broeyd het en vliegd aan brand. *Quand le foin reſte trop longtemps ſur le pré il couve & s'allume.* Daar zal nog groot kwaad uit Broeyen, uit ontſtaan, volgen. *Il en arrivera, reſultera encore un grand mal.*

BROEY-EY, BROED-EY. n. Vervuild ey. *Oeuf couvi.* m. Een broey-ey is genoeg om een heele ſtruik te bederven. *Il ne faut qu'un oeuf couvi pour gater toute une omelette.*

BROEY-HEN. f. *Poule qui couve* f.

BROEYING der eyeren onder de hen. *Couvement des oeufs ſous la poule.* m. Broeying van de lugt. *Relâchement, echauffement de l'air.* m.

BROEYSEL. n. Al de eyeren die te broeyen leggen, ook al de kiekens van de hen. *Couvée.* f. *Tous les oeufs que la poule couve, & auſſi tous les pouſſins.*

BROK. m. Stuk, mond vol. *Morceau.* m. *Bouchée.* f. Een brok vleeſch in zyn mond ſteeken. *Mettre un morceau de viande dans ſa bouche.* Een groote brok ſuiker. *Un gros morceau de ſucre.* Een ſteen-Brok. *Un morceau, un eclat de pierre.* Een kalk-Brok van een muur gevallen. *Un platras, un morceau de plâtre tombé d'un mur.* Hy verwagt een ſchoone Brok uit zyn Ooms erffenis. fig: ſpr: *Il attend un bon morceau de la ſucceſſion de ſon Oncle.* Een ſchend-Brok, een kwaad ſpreekende tong. *Un calomniateur, un chien mordant.*

BROKJE. n. Kleine brok, ſtuk, klontje. *Petit morceau, petite bouchée.* Een brokje deeg. *Un petit morceau, un peloton de pâte.* Om een Brokje, ſtukje, hoekje Lands pleiten. *Plaider pour un petit morceau, un coin de Terre.*

BROKKELEN. v. a. Aan brokken ſcheiden, vergruizen. *Rompre, gruger, mettre par morceaux.* Beſchuit in de melk brokkelen. *Rompre du biſcuit dans le lait.* Zyn brood brokkelen en daar mede ſpeelen. *Mettre ſon pain par morceaux, gruger ſon pain & s'en jouer.*

BROKKELEN. v. n. Aan brokkeltjes vallen, vergruizen. *Se gruger, ſe rompre en petits morceaux, s'en aller par morceaux.*

BROKKELIG. Adj. Broos, dat ligt brokkeld. *Qui ſe briſe, s'egruge aiſément.* Het Hollands brood is heel brokkelig. *Le pain Hollandois s'egruge, s'emiette aiſément.*

BROKKELTJE. n. Kleine brok. *Petit morceau.* Een brokkeltje, een klontje ſuiker. *Un petit morceau de ſucre.*

BROKKEN, is 't meervoud van Brok. *Des morceaux.* De overgeſchootene brokken van de maaltyd opgaaren. *Amaſſer les morceaux qui ſont reſtez du repas.* Daar vielen groote ſteen-brokken van de Bergen af. *Il tomboit de gros morceaux de pierres, de gros eclats des Rochers, des Montagnes.* Iemand met ſtukken en Brokken, met kleine ſommen te gelyk betaalen. *Payer quelqu'un en rats & en chats, par petites parcelles.* Brood, beſchuit in de melk Brokken, brokkelen. *Rompre du pain, du biſcuit dans du lait.*

BROMMEN. v. n. Een grof en dreunend geluid geeven. *Bourdonner, fremir, rendre un ſon creux.* Hoor die klok eens brommen! *Ecoutez comme cette cloche bourdonne, fremit!*

BROMMEN, werd van 't geſchreeuw der Beeren en andere dieren ook gezegt. *Crier, ſe dit auſſi du bruit que font les Ours & quelques autres bêtes.*

BRON. f. Wel, oorſpronk van een fontein *of* beek. *Source.* f. *Origine d'une fontaine* ou *d'un ruiſſeau.* Een bron van levendig, ſpringend water. *Une ſource d'eau vive, d'eau jailliſſante.* De Erfzonde is de Bron, den oorſpronk van alle onze kwaalen. *Le peché Originel eſt la ſource, l'origine de tous nos maux.* De Hengſte-Bron, anders gezegt de Hipocreen, gewaande bron *of* fontein daar de Dichters uit drinken, om vloeijend te konnen rymen. *La fontaine de Pegaſe, l'Hipocrene.*

BRON-ADER. f. Ader daar uit het wel-water ontſpringt. *Veine d'eau vive, veine d'où ſourd l'eau de la fontaine.* f. Chriſtus is de Bron-ader, den oorſpronk onzer gelukzaligheid. *Jeſus Chriſt eſt la Source, l'origine de notre felicité.*

BRON-FEESTEN. Feeſtdagen ter eeren der Bron- *of* Fontein-Goden. *Feſtes à l'honneur des Divinitez qui préſident aux Fontaines.*

BRONNEN. 't meerv: van Bron. Paleſtina is een Land vol bronnen. *La Paleſtine eſt un Pays plein de ſources d'eau, de fontaines jailliſſantes.*

BRONNEN. v. n. Wellen, ontſpringen. *Jaillir, ſourdre.* Men ziet 'er levendig water op honderd plaatſen bronnen. *On y voit les eaux jaillir, ſourdre en cent endroits.*

BRONSTEN. v. n. Speelen, ritſig zyn. *être en chaleur, en rut.* Wanneer de Harten bronſten. *Quand les Cerfs ſont en chaleur, en rut.* Bronstyd. Tyd op welke de harten en rheen bronſten, ritſig zyn. *La ſaiſon, le temps du rut pour les cerfs & les biches.*

BRON-WATER. n. Levendig water, wel-water. *De l'eau de ſource, de l'eau vive, de l'eau de fontaine.*

BROOD. n. *Pain.* Brood bakken. *Cuire du pain.* Wit brood *of* witte brood. *Du pain blanc.* Bruin brood. *Du pain bis.* Tarwen brood. *Du pain de froment.* Huis-brood, eigen gebak. *Pain de cuiſſon, pain bourgeois.* Warm witte brood. *Du pain blanc chaud, du pain mollet.* Amunitie brood, Leger brood. *Du pain de munition.* Ongezuurd brood. *Pain azymé, pain ſans levain.* De Toon-Brooden. *Les pains de prépoſition.*

Digitized by Google

sion. Wy-Brood, gewyd brood, dat in de Parochie Kerk uitgedeeld word. *Du pain benit.* Mis-Brood, gewyde ouwel. *Pain à chanter.* m. *Oublie consacrée.* f. Hemels-Brood, *Manna. De la Manne, du pain Celeste.* Lok-Brood om vissen te vangen. *Du pain* ou *de la pâte d'amorce pour prendre des poissons.* Zeep-Brood, klomp zeep. *Pain* ou *masse de savon.* Een suiker-Brood. *Un pain de sucre.* Zyn Brood winnen, de kost winnen in het zweet zyns aangezigts. *Gagner son pain à la sueur de son visage.* Zyn brood beedelen. *Mandier son pain.* Een wittebroods kind, een kind van weelde. *Un enfant gâté, un libertin.* Malkander het brood uit den mond neemen. ruimspr: *S'arracher le pain de la bouche.*

BROOD-BAKKER. *Boulanger, panetier.* In tegenstelling van Koeke-Bakker. *Pain d'epicier.* Potte-Bakker. *Potier.*

BROOD-DRONKEN. Adj. Dartel, weelderig. *Libertin, volontaire, volage, evaporé, devergondé.* Zoo brood-dronken, zoo dartel als een bedurve zoon. *Insolent, libertin, volage comme un enfant gâté.* De luiden van niet opgekomen zyn doorgaans Brood-dronken, dartel, veragtende. *Les gens parvenus de rien sont d'ordinaire voluptueux, etourdis, meprisans, dedaigneux.*

BROOD-DRONKENHEID, BROOD-DRONKENSCHAP. f. Dartelheid, weelde, ongebondenheid, zedeloosheid. *Libertinage.* m. *Luxure, insolence, legereté.* f.

BROODE. Brood, in zommige spreekwyzen, om *den broode* dienen, om de kost dienen. *Servir pour le pain, pour avoir du pain.* Iemand om den broode alleen dienen, oppassen, op eigenbaat uit zyn. *Servir quelqu'un comme un mercenaire, être interessé.*

BROODKAMER. f. Sch: kamer daar 't brood bewaard werd. *Chambre où l'on serre, où l'on garde le pain, le biscuit de l'equipage.* Dantzik is de Broodkamer, de Koornschuur van Amsterdam. fig: spr: *Dantzik est le Gardemanger, la Grange d'Amsterdam.* Broodkas of Broodkist. f. *Armoire.* f: *Garde-manger où l'on serre le pain.* m. De bakkers Broodkist. *La huche du boulanger dans laquelle il serre le pain.* Broodkorf. f Broodmandtje. n. *Corbeille au pain.* f. Broodmand. *Panier au pain.* m.

BROODMES. n. Groot tafel mes. *Grand couteau de table, couteau à couper le pain & servir les viandes.*

BROODROT. Dus werd een leeg-ganger die men de mond ophoud, uit schimp genaamd. *Ventre paresseux, un lâche qui mange le pain des autres.* Die op de gemeene beurs studeeren werden ook broodrotten genaamd. *Boursiers, ecoliers entretenus dans un College.*

BROODSUIKER. Suiker aan brooden. *Du sucre en pains.*

BROODWINKEL. Bakkers winkel. *Boulangerie, boutique de Boulanger.* f.

BROODWINNER. Ambagt, middel daar men zyn brood of kost mede wind. *Gagne-pain, metier.* m. *Profession de laquelle on gagne sa vie.* Haar man is dood, zy heeft geen broodwinner meer. *Son mary est mort, elle n'a plus de gagne-pain.*

BROOS. Bros. Adj. Breekbaar, vergankelyk. *Fragile, frêle, perissable.* Zoo broos als glas. *Fragile comme du verre.* De schoonheid is een broos cieraad. *La beauté est un fragile ornement.* Broosheid, brosheid van 't glas, van 't leven. f. *La fragilité du verre, la fragilité de la vie.*

BROOSJES. Tooneel-laarsjes, schoenen in de Treurspellen gebruikelyk. *Brodequins.* m. pl. *Cothurne.* m. *Chaussure des acteurs d'une piece Tragique* f. De Broosjes, Tooneel-laerzen aanschieten, het Tooneel betreden. *Chausser le Cothurne, monter sur le Theatre.*

BROOSLYK. Adv. Op eene brooze *of* teere wyze. *Fragilement, avec fragilité.*

BROUWEN. v. a. Onder een mengen, water tot bier maaken. *Brasser, mêler, convertir de l'eau en biere.* Bier brouwen. *Brasser de la biere.* Wat brouwd gy daar, mengd gy daar onder malkander? *Que melez, brassez vous là l'un dans l'autre? quel tripotage faites vous là?* Iets kwaads Brouwen, smeeden, voor hebben. *Brasser, machiner un mechant dessein.* Wat brouwd gy daar onder malkander? *Que brassez vous, que machinez vous la ensemble?*

BROUWEN. v. n. Lispen, de R kwaalyk uitspreeken. *Parler gras, grasseyer, avoir peine à prononcer l'R.* Het Brouwen misstaat een Juffer niet. *Le parler gras ne sied pas mal à une femme, il ne messied pas à une femme de parler gras.*

BROUWER. Bier-brouwer. *Brasseur de biere.* Brouwery. f. Werk en woonhuis van den Brouwer. *Brasserie* f. *Lieu ou l'on brasse la biere, & aussi le logis du Br:* Brouwhuis n. Huis daar gebrouwd word, daar de brouwketels en de vaten staan. *Brasserie* f. *Lieu ou l'on brasse, où sont les chaudieres & les tonneaux.* Brouwing van 't bier. f. *Brassage de la biere.* m.

BROUWING. Lisping in 't spreeken. f. *Grasseyement, parler gras.* m. Die brouwing misstaat haar niet. *Ce grasseyement ne lui messied pas.*

BROUWKETEL. m. Ketel daar 't bier in gekookt word. *Brassin.* m. *Chaudiere à brasser* ou *chaudiere de brasseur.* Zoo wyd als een brouwketel. *Large comme une chaudiere.*

BROUWSEL. n. Het bier dat in eene reis gebrouwen word. *Cuvée de biere.* f. *La quantité de biere qu'on fait en une fois.* Bier van 't eerste, 't tweede brouwsel. *De la biere de la premiere, de la seconde cuvée.*

BROUWSTER. Vrouw die een Brouwery aanhoud. *Brasseuse.* Zy is de Brouwster, de oorzaak van al het kwaad. *C'est elle qui a brassé, ourdi tout le mal.*

BRUG. f. Overgang. *Pont.* m. Een brug slaan over een Rivier. *Faire un pont sur une Riviere.* Een steene brug *of* sluis, in den styl der Amsterd: *Un pont de pierre.* Een houte brug. *Un pont de bois.* De val-Brug, ophaalbrug van een slot *of* vesting. *Le pont levis d'un château* ou *d'une place de guerre.* Kopere *of* blikke Bruggen in 't Leger gebruikelyk. *Des pontons de cuivre* ou *de fer blanc, en usage à l'Armée.* Een schip-Brug. *Un pont de bateaux.* Een gier-Brug. *Un pont volant.* Een koe-Brug *of* pont om koeyen en ossen over te voeren. *Un bac* ou *bateau à transporter des vaches & des boeufs.* Een brug leggen, een weg openen tot de godloosheid. *Faire un pont, frayer un chemin à la mechancete.* De Brug van een Luith. *Le chevalet d'un Luth.*

BRUG-GELD. n. Tolgeld aan de brug. *Peage.* m. *Droit de passage par un pont.*

BRUGGETJE. n. Kleine brug. *Petit pont.* Hy woond by 't eerste bruggetje. *Il demeure près le premier petit pont.* Brugman. Man die de brug ophaald, *of* 't brug-geld ontfangt. *L'homme qui est commis à lever & baisser le pont,* ou *à recevoir le peage du pont.*

BRUID. Ondertrouwde, verlooide dochter; vryster onder geboden. *Fiancée, accordée, fille sous les annonces.* Mejuffw: N. is de Bruid, zal haast trouwen. *Madle. N. se marie.* Met wie is zy de Bruid? wie trouwd zy? *Qui epouse-t-elle? avec qui se marie-t-elle?* Mynheer de Bruigom, waar is uw Bruid? *Monsr. le Fiancé, l'Accordé, où est votre Fiancée, votre Accordée?* De Bruid strooyen, de bruid

Digitized by Google

maar bed brengen. *Joncher le paſſage de la mariée, mener coucher la mariée.* Zy trad zoo ſtaatig als een bruid. *Elle marchoit auſſi gravement qu'une eponſée.* De Kerk werd Chriſti Bruid genaamd. *L'Egliſe eſt appellée l'Epouſe de Jeſus Chriſt.*

BRUIDEGOM. Verlooft jongman, jongman onder geboden &c. *Fiancé, Accordé.* De bruidegom geluk gaan wenſchen. *Aller feliciter le fiancé, l'accordé.* Wanneer zult gy de bruidegom wezen? *Quand vous marierez vous?* Als de BRUIDEGON en de Bruid uit de Kerk kwaamen. *Comme le Marié & la Mariée revenoient de l'Egliſe.* Jeſ: Chr: is de Bruidegom der Kerke. *Jeſ: Chr: eſt l'Epoux de l'Egliſe.*

Het BRUIDSBED opcieren, optooyen. *Parer le Lit de la mariée, le Lit nuptial.*

BRUIDSCHAT. f. 't Goed dat een maagd ten Huwelyk mede brengd. *Dot.* f. *Le bien qu'une fille apporte en mariage.* De bruidſchat vaſtſtellen, aanwyzen. *Regler, aſſigner la dot.*

BRUIDSGAVE. f. Gift van den Bruidegom aan zyn Bruid. *Préſent de Nopces que le Marié fait à la Mariée.* m.

't BRUIDSGOED. De bruids kleeren, uitzetting. *Le trouſſeau de la Mariée.*

De BRUIDS-TRAANEN. Men noemd aldus den wyn die op de Bezoeken en bruilofts-maalen geſchonken word. *Les larmes de la mariée, le vin des fiançailles, de la nopce.* Gy moet van de bruids-traanen proeven. *Il faut que vous goûtiez des larmes de la mariée, du vin de la nopce.*

BRUIDSTUK. n. Struk geld &c. dat de bruid tot een vereering aan de meyd &c. geeft. *Préſent de nopces que la mariée fait à la ſervante &c.* De meyd heeft een ſchoon bruid-ſtuk gekreegen. *La ſervante a eu un beau préſent de nopces.*

BRUIGOM, BRUIDEGOM. *Accordé, marié, epoux.* De Bruigoms Vader. *Le Pere de l'accordé, du marié.*

BRUIKBAAR. Adj. Dat men gebruiken kan. *Dont on peut ſe ſervir, qu'on peut employer.* Dat mes, die ſchotel is niet bruikbaar. *On ne ſçauroit ſe ſervir de ce couteau, de ce plat là.*

BRUIKER. Huisman op een BRUIKWEER, Pachthoeve woonende, *Fermier, celui qui a une ferme, une metairie à louage.* BRUIKWEER. Landgoed, hoeve, daar een Boer jaarlyks zeker ſomme gelds voor opbrengd. *Ferme, cenſe, metairie.* f. Een bruikweer lands dertig, vyftig morgen groot. *Une ferme, une metairie, une terre de trente, de cinquante journaux.*

BRUILOFT. f. Plegtelyke maaltyd ter eere van de Bruid. *Nopce, noce.* f. Op de bruiloft, ter bruiloft verzogt zyn. *être prié de la nopce, aux nopces.* Zilvere BRUILOFT, maaltyd na vyf-en-twintig jaaren getrouwd te zyn geweeſt. *Nopce d'argent.* f. *Repas que donnent des conjoints après cinq ans de mariage.* m. Goude BRUILOFT, plechtelyke maaltyd, na vyftig jaaren in den Echt geleeft te hebben. *Nopce dorée, nopce qu'on donne après avoir été cinquante ans enſemble.*

BRUILOFTS-DAG. m. *Jour des nopces.* m. Wy zullen op uw bruilofts-dag vrolyk zyn. *Nous nous divertirons à vos nopces, le jour de vos nopces.*

BRUILOFTSDICHT. n. Trouw gedicht. *Epithalame.* m. & f. *Vers faits ſur le mariage de quelqu'un.*

BRUILOFT-FEEST. n. Feeſt op den Trouwdag gevierd. *Fête de la nopce, fête à l'honneur des mariez.* f.

BRUILOFTS-GASTEN. Genoodigde op de bruiloft. *Gens de la nopce, conviez.* BRUILOFTS-GOD. zie HUUWELYKS-GOD. *Hymen, le Dieu de la nopce, du mariage.*

BRUILOFTS-KOETS. f. Bruids-bed. n. *Lit Nuptial.* m. *Couche nuptiale.* f.

BRUILOFTS-LIED. n. BRUILOFTS-ZANG. m. *Chant nuptial; cantique à l'honneur du marié & de la mariée.*

BRUILOFTS-MAAL Gaſtmaal voor de Bruids en Bruigoms vrinden. *Feſtin, repas de Nopces.* m.

BRUILOFTS-ZANG. m. Gezang ter eeren van bruidegom en bruid. *Chant nuptial; cantique à l'honneur du marié & de la mariée.* m.

BRUIN. NE. Adj. Zwartagtig. *Brun, tirant ſur le noir.* Bruin laken, bruin hair. *Du drap brun, des cheveux bruns.* Bruine oogen. *Des yeux noirs.* Bruin brood. *Du pains bis.* Bruine kerſſen. *Des ceriſes bien meures, noiratres.* Een bruin paard. *Un cheval de poil chatain.* Kaſtanie bruin hair. *Cheveux chatains.* Het is een bruin kaerel, een mans perſoon met een bruin vel. *C'eſt un homme brun, d'un teint brun.* 't Is een bruin vrouwmenſch, een bruinet. *C'eſt une brune, une brunette.*

BRUINEER-BEEN. n. Wolfstand om 't goud, 't zilver &c. te bruineeren. *Un bruniſſoir, une dent de loup pour brunir, polir l'or, l'argent &c.*

BRUINEERDER. Gladmaaker, gladvryver. *Bruniſſeur, celui qui brunit, polit quelque piece d'orfevrerie.* Het goud BRUINEEREN, glad vryven. *Brunir, polir l'or.*

BRUINEER-TAND. zie BRUINEER-BEEN. *Dent de loup.* f. *Bruniſſoir.* m.

BRUINEER-STAAL, BRUINEER-YZER. Gladde of zoete vylen, om als een bruineer-been te gebruiken. *Bruniſſoir, fer à brunir.* m. *Lime douce ſervant à brunir.*

BRUINET. Vrouwmenſch met bruinhair, een bruine coleur. *Brunette, fille ou femme au teint brun, aux cheveux bruns.* 't Is een zoete, een mooye bruinet. *C'eſt une jolie brunette.*

BRUINROOD. Adj. *Rouge-brun.* Bruinrood lint. *Du ruban rouge-brun.*

BRUIN-VIS. Zee-varken. *Marſouin, pourceau de Mer.* De Bruin-vis knord als een varken, en zweemd naar den Dolfyn. *Le Marſouin grogne comme le cochon & a de l'air du Dauphin.*

BRUISSCHEN. v. n. Ruiſſchen, raazen, gonzen. *Bruire, mugir, rendre un ſon, un bruit confus.* Men hoord van hier de Zee bruiſſchen *On entend d'icy bruire la Mer.* De BRUISSENDE golven, baaren *Les flots bruyants; les vagues, ondes bruyantes.*

BRULLEN. v. n. Brieſchen, ſchreeuwen als de Leeuw doed. *Rugir.* Als de Leeuw begind te brullen. *Quand le Lion commence à rugir.* BRULLEN, bulken als de Stieren doen. *Mugir, comme ſont les Taureaux.* Een BRULLENDE Leeuw. *Un Lion rugiſſant.* BRULLING, brieſching van den leeuw. *Rugiſſement du lion.* m.

BRUSK. Adj. Hevig, opvliegend, haaſtig, driftig. *Brusque, prompt, emporté.* 't Is een brusk, een haaſtig menſch. *C'eſt un homme bruſque, emporté.* Een brusken aanval. *Une attaque bruſque, une vive attaque.*

BRUSTEN. zie BRUYEN. *Tourmenter, importuner, lanterner.* Wat bruſt my de vent! *à qui en veut l'animal! que me vient il lanterner!*

BRUY of BRUI. m. Harde ſlag, klop. *Coup de poing, chinfreneau.* m. Hy gaf hem een luſtige bruy. *Il luy donna un rude coup, un bon chinfreneau.* Den BRUY van iemand hebben, met iemand lagchen. *Se mocquer, ſe ſoucier peu de quelqu'un.* Zy deugen alle beide niet een BRUY, niet met al. *Ils ne valent rien tous deux.* Al den BRUY is in 't water gevallen. *Toute la boutique eſt tombée dans l'eau.* Ja, maar wy weeten nergens geld te leenen, dat is van den bruy. *Ouy, mais nous ne ſçaurions trouver nulle part de l'argent à emprunter, c'eſt là*

là

Digitized by Google

le diable. Zoo den bruy! geſch: uitroeping. *Courage! Voila qui ne va pas mal!*

BRUYEN. v.a. Slaan, kloppen. *Sangler, frapper, donner des coups.* Ik zal u voor je bakkes bruyen, zoo gy niet zwygt. *Je te donnerai ſur les oreilles, je te ſanglerai, deſſerrerai un coup de poing entre les dents, ſi tu ne te tais.* Iemand luſtig **BRUYEN**, geweldig plaagen, ten uiterſte kwellen. *Tourmenter, tarabuſter extrêmement quelqu'un; faire bien enrager quelqu'un.* Wat bruyd my de vent? *Que le diantre emporte l'animal, le maroufle! qui m'a donné ce butor, ce franc animal?* Bruy je my, ik bruy jou weer. ſpreekw: *à bon chat, bon rat; ſi tu m'egratigne, je te mordrai.* Wat bruyt het jou? wat leid 'er u aangelegen? *Qu'eſt ce que cela t'importe? qu'as tu à faire d'y mettre le nez?* In 't water **BRUYEN**, vallen, ruimelen. *Tomber, culbuter, faire la culbute dans l'eau.* Ergens van daan **BRUYEN**, van daan gaan. *S'en aller, ſe retirer de quelque endroit.* Bruyd hier van daan. *Retirez vous d'icy, detalez vite.*

BRUYER. 't Is een goede **BRUYER**, een goed ſlag van een kaerel, een beminnaar van de vreugd. *C'eſt un bon vivant, un homme de bonne humeur.* **BRUYERY.** f. Ruſie, kwellaadje, beletſel, hindering. *Anicroche, brouillerie.* f. *Obſtacle.* m. Daar is altyd de eene of de andere bruyery in de weg. *Il y a toujours quelque anicroche, quelque obſtacle en chemin.*

BRY. f. Samenkookſel van melk en gemaale *of* ongemaale graan. *Du lait bouilli avec du grain moulu ou non moulu.* Ryſten-**BRY**. *Du ris bouilli avec du lait.* Boekweite-**BRY**, boekende-bry. *De la bouillie de farine de bled noir.* Ik wenſte dat gy u mond vol **BRY** had, ik wenſte dat gy zweeg. *Je voudrois que vous euſſiez la bouche pleine de bouillie.*

BRYPOT. f. Pot die te vuur gezet word om den bry te kooken. *Pot dans lequel on fait la bouillie, où l'on cuit du lait avec du ris, de l'orge monâée &c.* Aan de brypot zitten, bry eeten. *Manger du lait bouilli avec du ris, de l'orge mondée &c. prendre l'ecuelle aux dents.*

BRYZELEN. v.a. Verbryzelen, maalen. *Briſer, reduire en morceaux, egruger.* Gelyk de ſteen het koorn bryzelt. *Comme la pierre briſe, egruge le grain.*

B U.

BUFFEL. m. Wilden os. *Buffle, boeuf ſauvage.* m. Naar buffels jaagen. *Chaſſer aux buffles.* 't Is een buffel, een vlegel. ſchimpw: *C'eſt un buffle, un maroufle.*

BUFFELS-LEER. n. *Du cuir de buffle, du buffle.* Een buffels leere kolder. *Un collet ou un pourpoint de buffle, un colletin.*

BUIDEL. m. Beurs, reis-zakje, knap-zakje. *Bourſe, mallette.* f. *Petite malle, petite valiſe.* De Apoſtelen droegen geen geld in hunne buidels. *Les Apoſtres ne portoient point d'argent dans leurs malettes.* **BUIDEL.** zie **BUILZAK.** *Bluteau.* m. **BUIDELEN** of **BUILEN.** Ziften. v. a. *Bluter, paſſer par le tamis, le bluteau.* Het meel buidelen. *Bluter, paſſer la farine.* **BUIDELZAK**, **BUILZEEF.** *Bluteau, ſas, tamis.* m.

BUIGELYK. Adj. Buigſaam, dat ligt buigd, gebogen kan werden. *Souple, pliant, flexible.* Een buigelyk ligchaam. *Un corps ſouple, flexible.* **BUIGELYK** Naamwoord. *Nom declinable.*

BUIGEN. v. a. Krom maaken. *Plier, flechir.* Le Pret: *boog*, le Part: *geboogen.* Een degen, een mes, een rotting buigen. *Plier une epée, un couteau, une canne.* De knien voor de Afgoden buigen. *Plier, flechir les genoux devant les Idoles.* Een ſtok krom buigen. *Courber un bâton.* God buigd de herten der Koningen zoo hy wil. *Dieu flechit le coeur des Rois comme il luy plait.*

BUIGEN. v. n. Krom worden. *Plier, ſe courber, devenir courbe.* Zy deeden de zolder buigen. *Ils faiſoient plier le plancher.* Tot op de grond buigen, zig buigen tot op de grond om iemand te groeten. *Se plier juſqu'à terre pour ſaluer quelqu'un.* 't Ys boog onder onze voeten. *La glace ploit ſous nos pieds.* Beter buigen, als berſten. ſpreekw: *Il vaut mieux plier que rompre.* Het moet buigen of berſten, het moet 'er heel op of heel onder. *Il faut en venir à bout ou crever; il faut riſquer, mettre le tout pour le tout.* Onder 't juk buigen, zig onderwerpen. *Flechir ſous le joug, ſe ſoûmettre.*

BUIGEN, DECLINEEREN in 't Onduitſch, Letterkonſtig woord. *Decliner.* Een Naamwoord buigen, door alle des zelfs trappen (*caſus*) doen gaan. *Decliner un Nom, le faire paſſer par tous ſes cas.*

BUIGING der knien, knieling. *Genuflexion.* f. *Agenouillement.* m. Een diepe **BUIGING** met het ligchaam maaken. *Faire une profonde inclination du corps, faire une profonde reverence.* **BUIGING**, Declinatie der Naamwoorden. *Declinaiſon des Noms.* f.

BUIGSAAM of **BUIGZAAM.** Adj. Buigelyk, dat ligt buigt, gebogen word. *Flexible, ſouple, fort pliant.* Zoo buigſaam als teen. *Flexible, ſouple comme de l'oſier.* **BUIGSAAM**, leidſaam, leerzaam, gemakkelyk te leiden. *Flexible, docile.* Een buigſaam kind. *Un enfant docile, facile à conduire, d'humeur douce, complaiſante.* Den Geeſt **BUIGSAAM** maaken. *Rendre l'Eſprit docile.* De **BUIGSAAMHEID** van de teen. *La flexibilité, la ſoupleſſe de l'oſier.* De **BUIGSAAMHEID**, leidſaamheid, toegeeventheid van den Geeſt. *La flexibilité, docilité, douceur de l'Eſprit.* **BUIGSAAMLYK.** Adv. Met buigſaamheid. *Docilement, avec docilité.*

BUIGSTOEL. f. Zitſtoel, die plat gebogen kan worden. *Pliant.* m. *Chaiſe pliante.* f. De buigſtoelen der vrouwen in de Kerk. *Les chaiſes pliantes, les pliants que les femmes ont à l'Egliſe.*

BUIK. f. Bekend ligchaams gedeelte. *Ventre.* m. Den onderbuik. *Le bas ventre.* Een dikke buik hebben. *Avoir un gros ventre, une groſſe panſe, bedaine.* Den buik voor uit ſteeken. *Tendre, avancer le ventre.* Pyn in den buik hebben. *Avoir mal au ventre.* Zyn buik ontlaſten. *Se decharger le ventre.* Zyn **BUIK** met ſpyzen vullen, zig te barſten eeten. *Se remplir le ventre, ſe gorger de viandes.* Van zyn buik zyn God maaken, zynen buik ten dienſt ſtaan. *Faire ſon Dieu de ſon ventre, obéir à ſon ventre.* Zyn buik vol eeten, vol lagchen. boertige ſpr: *Manger, rire tout ſon ſaoul.* Een hongerige buik heeft geen ooren. ſpr: *Ventre affamé n'a point d'oreilles.* 't Zyn twee handen over *of* op een buik. ſpr: *Ce ſont deux têtes ſous un bonnet.*

De **BUIK** van de Kerk, de wydte, de middelſte ruimte, uitgeſtrektheid van de Kerk, tuſſchen de muuren en 't dak te rekenen. *La Nef, le ventre, la capacité de l'Egliſe.* De **BUIK** van 't zeil. *Legiron, le fond de la voile.* De buik van een vles. *Le ventre d'une bouteille.*

BUIKDIENAAR. Gulzigaard, ſlemper. *Gourmand qui fait ſon Dieu de ſon ventre.*

BUIKLOOP. Buikvloed, ongewoone buikloozing. Hy is aan de buikloop vaſt. *Il a le cours, le flux de ventre.* Eene overvloedige, eene gezonde **BUIKLOOZING**, afgang. *Une ſelle copieuſe, une bonne ſelle.*

BUIKPYN. f. *Mal de ventre.* m. Groote buikpyn hebben. *Avoir grand mal au ventre.*

BUIKRIEM, GORDRIEM van 't paard. *Sangle du cheval.* f. 't Paard zonk tot de buikriemen in de ſlyk. *Le cheval enfonçoit juſqu'aux ſangles dans la boue.*

Digitized by Google

BUIKSTUK. n. Scheeps w: Legger, vloerhout, vloerwangen. *Varangue.* f. Eerſte buikſtuk. *Maitreſſe varangue.*

BUIL. Kneus-gezwel. f. *Boſſe, tumeur.* Een buil in zyn kop vallen. *Se faire une boſſe à la tête en tombant.* Iemand vol builen ſlaan. *Faire pluſieurs boſſes à quelqu'un, mettre la tête de quelqu'un toute en boſſes, en marmelade.*

BUIL of BUIDEL. m. Builzak, zeef om meel te builen, zeeven. *Bluteau, ſas, tamis.* m. BUILEN, builden. v. a. Ziften. *Bluter, ſaſſer, tamiſer, paſſer par le bluteau, le ſas, le tamis.* Het meel builen. *Bluter, ſaſſer la farine.* BUILZAK, Bakkers builzeef. *Bluteau, ſas, tamis de Boulanger.* m.

BUIS f. Pyp, holle leiding. *Tuyau, boyau, canal, conduit.* m. *Goutiere.* f. Een loode buis. *Un tuyau, un conduit de plomb.* Een leere buis. *Un boyau de cuir.* Een houte buis. *Un canal de bois.* De Buis van de lamp daar men 't lemmet in ſteekt. *Le bec, le goulot de la lampe dans lequel on paſſe la meche.* De Buis of kraan van 't vat. *Le robinet, la fontaine du tonneau.* Buis zyn, beſchonken zyn. *être gris, être pris de vin.* Hy is buis, heeft een knip, een roes weg. *Il eſt gris, il a bu un peu plus fort que jeu.*

BUIS. Haringbuis, vaartuig tot de haring viſſery bekwaam gemaakt. *Buche, Buſe* ou *Nevre.* f. *Bâtiment Hollandois equipé pour la pêche du hareng.*

BUISJE. n. Kleine buis. *Petit tuyau, petit canal.* Een buisje van loot. *Un petit tuyau de plomb.* Een BUISJE, Haring-buisje. *Un petit Bâtiment equipé pour la pêche du hareng.* BUISMAN, Buis-vaarder. *Matelot, marinier pêcheur de hareng.*

BUIT. m. Roof, prooy, geroofde, ontvoerde ſchat. *Butin.* m. *Argent enlevé; beſtiaux, meubles enlevez.* Buit zoeken, op buit gaan. *Chercher du butin, chercher à butiner.* Den buit deelen. *Partager le butin.*

BUITEKANS. f. Verval, onverwagt geluk. *Bonne fortune, aubeine.* f. 't Is een buitekans voor hem. *C'eſt une bonne fortune, une aubeine pour luy.*

BUITELAAR. Een die buitelingen maakt. *Culbuteur, faiſeur de culbutes.*

BUITELEN. v. n. Ombuitelen, hals over kop vallen. *Culbuter, faire la culbute.* Als een tooneel-gek buitelen. *Culbuter, faire la culbute comme un baladin.* Van boven neer buitelen. *Culbuter du haut en bas.* Iemand doen buitelen, om doen vallen, iemand hals over kop ſmyten. *Culbuter quelqu'un, faire faire la culbute à quelqu'un.*

BUITELING. f. Ombuiteling, kromme ſprong, tooneel ſprong *Culebute.* f. *Saut du cul par deſſus tête.* m. Een gevaarlyke buiteling. *Une dangereuſe culbute.*

BUITEMAN. Vreemdeling. *Etranger, homme de dehors.* Daar zal een BUITEMAN, een vreemd Predikant prediken. *C'eſt un etranger qui prêchera.*

BUITEMOEDER van 't Weeshuis. *Mere honoraire de la Maiſon des Orphelins.*

BUITEN. v a. Op roof gaan, plunderen. *Butiner, piller.* Zy vonden 'er niet veel te buiten, te rooven, te kaapen. *Ils n'y trouverent pas grand' choſe à butiner.*

BUITEN. bywoord van een groote uitgeſtrektheid in overſtelling van BINNEN genomen. *Dehors, hors de.* De pot, de ketel van binnen en van buiten ſchoon maaken. *Nettoyer le pot, le chaudron par dedans & par dehors.* Dat ſteekt te ver na buiten. *Cela avance trop en dehors.* Zoo als hy buiten het venſter keek. *Comme il regardoit hors de la fenêtre, par la fenêtre.* De Koning trok buiten de ſtad om. *Le Roy paſſa par dehors la ville.* De voeten na buiten zetten in 't gaan. *Jetter les pieds en dehors en marchant.* Buiten ſtaat zyn van iemand te dienen. *être hors d'etat de ſervir quelqu'un.* Hy ſtond buiten het bereik van 't geſchut, van 't musket. *Il etoit hors de la portée du canon, du mousquet.* Ik houd u nog een ſchelling 'er BUITEN, boven 't ingeleide geld. *Je vous tiens, je vous gage encore un eſcalin par deſſus, hors l'argent du jeu.* Hy woond BUITEN, hy woond op het Land. *Il demeure hors de la ville, il demeure à la Campagne.* Van buiten komen. *Revenir des champs.* Dat is BUITEN myn weeten gedaan. *Cela s'eſt fait à mon inſçu.* Hy heeft het buiten myn ſchaade aangenoomen te doen. *Il a entrepris de le faire ſans qu'il m'en coute rien, ſans mon préjudice.* BUITEN zig zelfs weezen, ſlaauw weezen. *être hors de ſoy. ſe pâmer, tomber en deffaillance.* Zyn les, een Pſalm van BUITEN leeren. *Apprendre ſa leçon, apprendre un Pſeaume par coeur.*

BUITEN DAT. Adv. Behalven dat. *Outre cela, ſans cela.* Hy heeft buiten dat nog een zoete ſtuiver van zyn Oom te verwagten. *Il a outre cela, ſans cela encore une bonne ſomme à attendre de ſon Oncle.*

Te BUITEN GAAN. Overdaad pleegen, uitſpatten. *Exceder, faire quelque excès.* Zig met eeten te buiten gaan. *Manger exceſſivement.* Zig te buiten gaan in 't ſpreeken. *Se donner trop de licence en parlant, ſortir des bornes, du reſpect, de la bienſéance.*

BUITEN GEMEEN. Adv. Ongemeen. *Extraordinaire.* Hy heeft buiten gemeene gaven. *Il a des dons extraordinaires.* 't Koorn ſtaat buiten gemeen ſchoon. *Les bleds ſont extrêmement beaux.*

't BUITEN-HOF in overſtelling van Binnen-Hof. *La Cour exterieure, l'avant Cour.* In den Haag is een plein dat het Buiten-Hof genaamd word.

BUITENLANDER. Vreemdeling. *Etranger* 't Is een buitenlander die onze wetten, gewoontens niet weet. *C'eſt un etranger qui ne ſçait pas nos loix, nos coutumes.*

BUITENLANDSCH. Adj. Uitheemſch. *Etranger, qui concerne, regarde les Païs etrangers.* Commiſſariſſen over de Buitenlandſche zaaken. *Commiſſaires etablis pour les affaires etrangeres.*

BUITEN MATEN. Adv. Boven maaten, ongemeen. *Extraordinairement, exceſſivement.* Buiten maaten dik. *Exceſſivement, extraordinairement gros, epais.* Hy was buiten maten blyde. *Il etoit extrêmement joyeux.*

BUITENS HUIS. Adv. Uit den huize. *Hors de la maiſon, hors du logis.* Buitens huis eeten en ſlaapen. *Manger & coucher hors de la maiſon.* Buitens huis uit leeren gaan. *Aller montrer en ville.*

BUITEN SLUITEN. v. a. Uitſluiten. *Exclure.* Iemand buiten de erffenis ſluiten. *Exclure quelqu'un de la ſucceſſion.* BUITENSLUITING, uitſluiting uit de erffenis. *Excluſion de l'heritage, de la ſucceſſion.* f.

BUITENSPOORIG, UITSPOORIG. Adj. Ongerymd, gek. *Extravagant, fantaſque, bizarre.* Een buitenſpoorige daad. *Une action extravagante.* Een buitenſpoorige vreugd. *Une joye exceſſive, outrée.* Hy gaat zoo BUITENSPOORIG, zoo dwaaslyk te werk. *Il agit ſi follement, avec tant de caprice.* Welke een BUITENSPOORIGHEID, uitſpoorigheid, gekheid. *Quelle extravagance, folie, bizarrerie!* f. *Quel caprice!*

BUITEN STAAN. v. n. Buiten de kamer ſtaan. *Se tenir hors de la chambre.* De Schepenen, de Burgermeeſteren lieten de partyen voor een tyd buiten ſtaan. *Les Echevins, les Bourguemaîtres firent ſortir pour un inſtant les parties de la chambre, de l'audience.*

Het BUISTENSTE van de pot, van de ketel alleen ſchoon maaken. *Ne nettoyer que le dehors du pot, que le dehors du chaudron.* 't Buitenſte en 't binnenſte van 't ſtof. *Le deſſus & le deſſous de l'etoffe.*

BUITEN STOOTEN. v. a. *Pouſſer, chaſſer dehors.* Zyne vyanden

Digitized by Google

anden buiten de ampten ſtooten. *Chaſſer, mettre ſes ennemis hors des charges; culbuter, deplacer ſes ennem:*

BUITENS TYD. *Hors de Saiſon, à contre temps.*

BUITEN TWYFFEL. Adv. Zonder twyffel. *Sans doute.* Hy zal het buiten twyffel al gedaan hebben. *Il l'aura ſans doute deja fait.*

BUITEN VERWAGTING. Adv. Onverwagt. *à l'improviſte, inopinement.* De vader, de man kwam buiten verwagting den eigen avond weer t'huis. *Le pere, le mari revint, retourna à l improviſte le même ſoir.*

BUITEPLAATS. ſ. HOFSTEDE. *Maiſon des Champs* ou *Maiſon de Campagne.* ſ.

BUITER. Een die op buit gaat *of* buit mede brengt. *Butineur.* Zie Vry-BUITER.

BUITEVADER van 't Weeshuis, Regent van 't Weesh: *Directeur, Regent, Adminiſtrateur, Pere honoraire de la Maiſon des orfelins.*

De BUITEWERKEN, de omſchanſſingen van een veſting. *Les dehors d'une Ville, les Fortifications exterieures d'une place de guerre.* Alle de buitewerken zyn reeds ingenomen. *Tous les dehors ſont deja emportez.*

BUITEWESTEN of BUITENWESTEN. Adv. Van de koers, van de weg af. *Hors de route, deſorienté.* Als een ſchip buiteweſten raakt, de hoogte kwyt word. *Quand un vaiſſeau ſe met hors de route, perd ſa route.* Buite weſten raaken, de hoogte kwyt worden, van zyn ſtuk raaken. *Perdre la tramontane, être deſorienté, ne ſçavoir plus où l'on en eſt.*

BUITZOEKER. Waaghals. *Avanturier, homme qui cherche à butiner, à bruſquer fortune.*

BUIZEN, is het meervoud van Buis. *Tuyaux, conduits.* De loode buizen van een ſpring-fontein. *Les tuyaux, les conduits de plomb d'une fontaine.* De BUIZEN, de vaartuigen die ten haaring vaaren. *Les Nevres, les Buſes, les bâtiments qui vont à la peche du hareng.*

BUIZEN. v. n. Luſtig drinken, zuipen. *Trinquer, boire à tire larigot.*

BUKKEN, BOKKEN. v. n. Buigen om iets op te raapen. *Se courber, ſe baiſſer pour ramaſſer quelque choſe.* Onder 't jok bukken. *Plier, flechir ſous le joug.* BUKKING, buiging, nederbuiging. *Inclination.* ſ.

BUL. m Stier. *Taureau, le mâle de la vache.* Een jonge bul. *Un jeune taureau.* De koe van den bul laaten beſpringen. *Mener la vache au taureau, faire ſaillir la vache par le taureau.* Het is een BUL, een norſe vent. *C'eſt un brutal, un loupgarou.*

BUL. Bulle, Pauſſelyke brief, Pauſſelyk bevel met loot verzegeld. *Bulle.* ſ. *Brevet* m. *Ordonnance du Pape.* De Pauſſelyke bul tot het vieren van 't Jubel-jaar. *La Bulle du Pape pour la celebration du Jubilé.* Men heet GOUDE BUL, de Rykswet onder Keizer Karel de vierde Anno 1356. te Nurembergtot bepaalinge der Keurvorſten en andere Rykszaaken uitgekomen, en te Frankfort beruſtende. *Bulle d'or, Statut, Decret Imperial limitant le nombre des Electeurs & autres choſes de l'Empire.*

BULDERAAR, Raasbol, ſchreeuwer. *Criard, tempêteur.*

BULDEREN. v. n. Geweldig waayen. *Gronder, tempêter, ſouffler violemment, impetueuſement.* Had gy de winden hooren bulderen. *Si vous aviez entendu les vents gronder.* Had gy hem eens hooren BULDEREN, uitvaaren tegen de ongodsdienſtigheid, godloosheid. *Si vous l'aviez entendu tonner, declamer contre l'indevotion, l'impieté.* Hy doed niet als bulderen en raazen. *Il ne fait que crier & tempêter.* Een BULDERENDE ſtem. *Une voix tonnante* ou *de tonnerre.*

BULDRAAGER. Een die Pauſſelyke Bullen te koop draagd. *Commiſſaire, porteur & marchand de Bulles.*

BULDRIG. Adj. Onſtuimig, buyig. *Orageux, tempêtueux.* Een buldrig weer. *Un temps orageux.*

BULHOND, Bleekers- *of* ſlagershond. *Mâtin, gros chien de blanchiſſeur* ou *de boucher.* m.

BULKEN. v. n. Loeyen, brullen. *Mugir, beugler, meugler.* Bulken als een os. *Mugir, beugler comme un boeuf.* Een bulkenden os. *Un boeuf mugiſſant, beuglant.* Hy zingd niet, maar hy bulkt. *Il ne chante pas, mais il brait.* BULKING, loeying, gebulk, geloey van den os. *Mugiſſement, beuglement, meuglement du boeuf.* m.

BULKHOOFDEN, Scheeps w: Afſchutſels die de waaren beletten onder malkander teſchieten. *Membres* ou *traverſes du vaiſſeau qui empêchent les balots, les marchandiſes de s'entremeler.*

BULLE of BUL. Geſchreven bevel *of* gunſtbrief van den Paus. *Bulle, ordonnance par ecrit,* ou *gratification du Pape.* De Bulle in *Cœna Domini* blikſemd, donderd den ban uit tegen alle ketters en ongeloovige. *La Bulle in* Cœna Domini, *excommunie, met au ban de l'Egliſe tous heretiques & infidelles.* Die Biſſchop, Aarts-Biſſchop verwagt nog zyne BULLEN van Rome. *Cet Evêque, Archevêque attend encore ſes Bulles, ſes proviſions de Rome.*

BULLE-BAK. m. Schrik-molik, gewaande ſpook daar men de kinderen mede bang maakt. *Loupgarou.* m. *Malebête.* ſ. *Fantome* ou *quelque autre chimere dont on fait peur aux Enfans.* De bullebak komt. *Le loupgarou, la bête vient.* Dat is maar een bullebak om de ligtgeloovige bang te maaken. *Ce n'eſt qu'un fantoſme pour faire peur aux gens credules.* 't Is een BULLEBAK, een norſe vent. *C'eſt un loupgarou, un grichou.*

BULLEPEES. ſ. Verdroogd teellit van den bul *of* ſtier. *Nerf de boeuf.* m. Hy zat 'er met de bullepees wakker agter. *Il frappoit comme il faut avec un nerf de boeuf.*

BUL-OS. m. Os die eerſt voor Bul gediend heeft. *Boeuf châtré après avoir fait office de Taureau.* m.

BULSTER. Al het gezamentlyke bedde goedje, deken, laken, ſtroozak &c. *Lit, couvertes, draps, paillaſſe &c.* Zyn bulſter inrollen, oppakken. *Plier, rouler ſon lit, faire un paquet de ſa paillaſſe, & de ſes couvertures.*

BULT of BOGCHEL. Rug-gezwel. *Boſſe, tumeur au dos.* ſ. De Aarde, 't Aardryk is vol BULTEN en holligheden. *La Terre eſt pleine de boſſes & de cavitez.* Bulten maaken in 't tinnegoed. *Faire des boſſes dans l'etain.* BULTAGTIGE, bultige grond. *Terrain boſſueux, raboteux, inegal.*

BULTENAAR. Bogchelman. *Boſſu, homme qui a une boſſe.* Govert, toegenaamd de Bultenaar, Graaf van Holland. *Geoffroy, dit le Boſſu, Comte de Hollande.*

BULTIG, BULTAGTIG. Adj. Ongelyk, met bulten. *Inegal, raboteux.* Bultig, hobbelig, rompelig ys. *De la glace raboteuſe, inegale.* Een BULTIGRONDE, BOLRONDE gedaante. *Une figure convexe.*

BULZAK of BULTZAK. ſ. Stroobedje. *Paillaſſe.* ſ. *Petit lit rempli de paille* ou *de balle.* m. Op een bulzak ſlaapen. *Coucher ſur une paillaſſe.* Het is een ſoldaaten BULZAK, een allemans hoer, een ſchotbeeſt. *C'eſt une paillaſſe de corps de garde, une quintaine, une courroiſe de ramparts.*

BUNDEL is op BONDEL uitgewerkt. *Paquet, faiſceau.* m. Een bundel pylen. *Un faiſceau de fleches.* ſ.

BUNDER LANDS. uitgeſtrektheid teel-lands, die twee oſſen op eenen dag konnen beploegen, te weeten 240 voeten in de lengte, en 120 in de breedte. *Piece de terre de 240 pieds de long & 120 de large.*

BUNSUM. m. BUNSING. Stinkend roofdier, naar de Vos zweemende. *Taiſſon blaireau puant.* Stinken

ken als een bunsum. *Puer comme un blaireau, un taisson.*

BURG. m. word voor BURGT genomen in de samengestelde benaamingen: als BURGGRAAF. *Burgrave.* BURGWAL. *Fossé du Chateau.* m.

BURGER. Poorter, bevoorregt inwoonder van een stad. *Bourgeois.* Een oud, een ryk burger. *Un ancien, un riche bourgeois.* Men ontwapende de burgers voort. *On desarma les bourgeois d'abord.* BURGER van 't oud Rome, Athene &c. *Citoyen de l'ancienne Rome, d'Athene &c.* Sylla den oproer der burgers gestild hebbende. *Sylla ayant appaisé la sedition, le tumulte des citoyens.* Paulus zeide Rooms Burger te zyn. *St. Paul se disoit citoyen de Rome.*

BURGERAGTIG. Adj. Eenvoudig, ruw, onhoffelyk. *Bourgeois, ingenu, trivial, grossier.* Wat is dat burgeragtig! *Que cela est bourgeois, trivial!*

BURGER-DRAGT. f. Burger kleeding. *Habit, vêtement, habillement bourgeois.* m. *Mode bourgeoise.* f. Wetten, Willekeuren maaken om den burgerdragt te bepaalen. *Faire des Loix, des Ordonnances pour limiter l'habit, l'habillement des bourgeois.*

BURGER-KRYG. m. Burger oorlog, inlandschen oorlog. *Guerre civile, guerre intestine.* f. De burger-kryg ten tyde van Marius en Sylla. *La guerre civile du temps de Marius & de Sylla.*

BURGER LEVEN. Afzonderlyk, eenzaam leven. *Vie privée.* f. De gerustheid, zoetigheid van 't burgerleven. *Le repos, la douceur de la vie privée.*

BURGERLUI. Burgerluiden. *Des bourgeois, des personnes du mediocre, moyen etat.* Zy leven als fatsoenlyke burgerlui. *Ils vivent comme de bons bourgeois, d'honnêtes bourgeois.*

BURGERLYK. Adj. Dat een burger betaamd, past. *Bourgeois.* Een burgerlyke tafel houden. *Tenir table bourgeoise.* De BURGERLYKE *of* zedelyke Wetten der Jooden. *Les Loix politiques des Juifs.* BURGERLYK en fatsoenlyk leven. *Vivre bourgeoisement & honnêtement.* Als een BURGERMAN, gemeen burger leeven. *Vivre en simple bourgeois, en homme privé.*

BURGERMEESTER in Hoog- *of* Neder Duitsland, Stads oppervoogd. *Bourguemaître, premier Magistrat dans une Ville de la Haute ou Basse Allemagne.* Een Request overleveren aan haar Ed: Gr: Agtb: de Heeren Burgermeesteren der Stad Amsterdam. *Présenter une Requeste à leurs Nobles & Venerables Seigneuries, Messeigneurs les Bourguemaîtres de la Ville d'Amsterdam.* Brutus en Collatinus zyn de twee eerste BURGERMEESTEREN van Rome geweest. *Brutus & Collatin ont été les deux premiers Consuls de Rome.*

BURGERMEESTERLYK. Adj. Dat een Burgermeester toekomt. *Ce qui appartient à un Bourguemaître, à un Consul.* De Burgermeesterlyke waardigheid. *La dignité de Bourguemaître, la dignité Consulaire.*

BURGERMEESTERLYK. Adv. Op eene Burgermeesterlyke wyze, als 't een Burgermeester betaamd. *En Bourguemaître, en Consul, Consulairement.* Burgermeesterlyk spreeken, te werk gaan. *Parler, agir en Bourguemaître, avec autorité.*

BURGERMEESTERSCHAP. n. Burgermeesterlyke waardigheid. *Consulat.* m. *Dignité, charge de Bourguemaître.* f. Het Burgermeesterschap bekuipen, geweldigerhand inneemen. *Briguer, usurper le Consulat, la charge de Bourguemaître.*

BURGERMOORD. Moord aan een burger begaan. *Meurtre commis en la personne d'un citoyen, d'un bourg:*

BURGER-REGT. n. Het regt dat een burger *of* den burgeren toekomt. *Droit civil, droit appartenant au citoyen ou aux citoyens.* Het burger en 't kryga-regt verstaan. *Entendre le droit civil & militaire.*

BURGER-REGT. n. Poorter-regt, Burgerschap. *Droit de Bourgeoisie.* Zig op zyn burger-regt beroepen. *Se faire fort, se prevaloir de son droit de bourgeoisie, alleguer sa bourgeoisie.* De Heeren van Amsterdam hebben sedert het jaar 1681. het Burger-regt aan veel Fransche Vlugtelingen voor niet geschonken.

BURGERSCHAP. Burger-regt, Poorterschap, hoedanigheid van burger. *Bourgeoisie.* f. *Qualité de bourgeois, de citoyen.* De gantsche BURGERSCHAP, burgery kwam op de been. *Toute la bourgeoisie se mit sur pied, s'assembla, s'attroupa.*

BURGER TRANT. m. Burger leefwyze. *Maniere bourgeoise, façon de vivre bourgeoise.* f. Een eerlyke burger trant houden. *Tenir une honnête maniere d'agir bourgeoise; vivre en bon, en honnête bourgeois.*

BURGERVADER, is de eertytel die men de vroome Burgermeesteren geeft. *Pere des Citoyens, Pere des Bourgeois, titre que l'on donne aux braves Bourguemaîtres.*

BURGERVOOGD. Stadsvoogd, *Gouverneur* in 't onduits. *Gouverneur, Commandant d'une Ville.*

BURGER-WET. f. Wet die de Burgers aangaat. *Loy politique, civile.* De Burger-wetten der Jooden. *Les Loix politiques des Juifs.*

BURGERY. f. BURGERSCHAP. Alle de gezamentlyke burgers eener Stad. *Bourgeoisie.* f. *Le corps des Bourgeois.* De burgery in de wapenen brengen. *Mettre la bourgeoisie sous les armes, faire prendre les armes à la bourgeoisie.*

BURG-GRAAF. Slotvoogd: Heer van een Burgt *of* vast Slot en omleggende Landeryen. *Burg-grave, Seigneur d'un Bourg ou d'une Terre considerable.* De Burg-graven aan den Rhyn. *Les Burggraves du Rhin.*

BURGHAAK. m. Scheeps-timmermans tuig om de stukken aan te haalen. *Adent.* m. *Entailles ou emboitures pour mieux lier des pieces de charpente.* Terme de Mar:

BURGT. Slot, kasteel. *Chateau.* m. *Forteresse.* f. De Burgt van Rome, anders het Capitool. *La Forteresse de Rome, autrement le Capitole.* De Burgt van Leide is beziens waard. *La Tour de Leide merite d'être vuë.*

BURGWAL. Wal, vest om den Burgt, om het Slot, om de Vesting loopende. *Muraille.* f. *Rempart.* m. *Enceinte & deffense exterieure du Chateau.* BURGWAL, werd t' Amsterdam voor binne-graft genomen. *Canal, fossé interieur.* m. In de burgwal vallen. *Tomber dans le canal.*

BURRIE, BURRY. f. Bekend tuig om mest &c. te draagen. *Civiere.* f.

BUS. f. Loop van eenig schietgeweer, ook wel geschut. *Arquebuse.* f. *Canon d'un mousquet, fusil,* aussi *un canon.* Een hand-bus, musket *of* roer. *Une arquebuse, un mousquet ou fusil.* Een donder-Bus, korte en zwaare schiet-bus. *Une arquebuse du plus gros calibre, une bombarde.* Wind-Bus, windroer. *Arquebuse à vent.* f.

BUS. Bos, doos. *Boëte.* Een loode, een blikke bus. *Une boëte de plomb, de fer blanc.* De armbus beste-len. *Voler la boëte aux pauvres.* Een thee-bus. *Une boëte à thé.* In de bus blaazen, geld opdokken, bloeden moeten. *Cracher au bassin, financer, jouer du pouce.* Laad-Bus, bus daar 't buskruit in bewaard word. *Boëte à poudre,* f. *Poire ou fourniment à mettre la poudre.* Lyk-Bus, doodkist in de Poëtische styl. *Cercueil.* m. *Biere.* f. De lyk-bus met zyne traanen besproeyen. *Arroser le cercueil de ses larmes.*

BUS.

Digitized by Google

BUSHUIS. n. BOSHUIS. zie TUIGHUIS, Wapenhuis. *Arſenal, Magazin d'armes.* m. Het Ooſt-indiſch Huis van Amſterdam was voor dezen het Boshuis.

BUSKRUIDT. n. Buspoeder, ſchietkruit. *De la poudre à canon.* Een pond, een vaatje buskruidt. *Une livre, un barril de poudre à canon.* Opvliegen als buskruid, heel ligt gaande worden. *Prendre feu comme de la poudre à canon, être extrêmement colere.*

BUSPOEDER. Buskruit. *De la poudre à canon.* Het buspoeder verraad: de toeleg, aanſlag der Roomſch Catholyken om het Parlement van Engeland door middel van 't verborgen kruidt onder de Zaal van Weſtmunſter te doen in de lugt vliegen, in 't Jaar 1605. *La trahiſon des poudres ou la fougade preparée par les Catholiques Romains, pour faire ſauter le Parlement en 1605.*

BUS-SCHIETER. Konſtapels maat op een ſchip. *Canonnier ſur un vaiſſeau.* BUS-SCHIETER. Schutter met een handbus, musket *of* roer gewapend. *Arquebuſier, ſoldat, homme armé d'une arquebuſe.* Een compagnie bus-ſchieters. *Une compagnie d'arquebuſiers.*

BUTTER. zie BOTER. De Zeeuwen en Zuid-Hollanders die BUTTER zeggen komen nader aan 't Latynſch woord *Butyrum Du beure.*

BUUR, word in de ſamengeſtelde naamen voor buurman *of* buurvrouw genomen. Anthony, Pieter buur. *Mon voiſin, le compere Anthoine; mon voiſin, le compere Pierre.* Marytje, Jannetje buur. *Ma voiſine, la commere Marie; la voiſine, la commere Jeanne.*

Een BUUREGERUGT maaken; voor iemand zyn deur de buuren uit de huizen doen komen, de voorbygaanders doen ſtilſtaan door 't gerugt, geweld dat men' er maakt. *Faire aſſembler les voiſins, faire un charrivari, un cancan à la porte de quelqu'un, faire attrouper le monde devant la porte de quelqu'un.*

BUUREN. Buurluiden. *Voiſins.* De buuren kwamen voort op de been. *Les voiſins s'aſſemblerent auſſi-tot.*

BUURKIND. n. Kind van de buurt. *Enfant du voiſinage.* Met de buurkinderen ſpeelen. *Jouer avec les enfans du voiſinage.*

BUURMAN. Man van de buurt. *Voiſin, homme du voiſinage.* Onze buurman de Bakker, de Notaris. *Notre voiſin le Boulanger, le Notaire*

BUURSCHAP. Hoedanigheid van buurman *of* buurvrouw. *Qualité de voiſin* ou *de voiſine.* Buurſchap ſamen houden. *Frequenter ſes voiſins, entretenir la connoiſſance avec les voiſins.*

BUURT. f. De buuren die men heeft, en de wyk daar men in woond. *Voiſinage.* *Quartier.* m. De gantſe buurt kwam op de been. *Tout le voiſinage s'attroupa, tous les voiſins y accoururent.* Hy leid met de heele buurt over hoop. *Il eſt mal, il eſt brouillé avec tout le voiſinage, tout le quartier.* In een ryke BUURT woonen. *Demeurer dans un riche quartier.* 't Is geen dorp, 't is maar een ſlegte BUURT, een arm gehugtje. *Ce n'eſt pas un village, ce n'eſt qu'un mechant, qu'un pauvre hameau.*

BUURVROUW. Vrouw in de buurt woonende. *Voiſine.* f. BUURVRYER. Jongman van de buurt. *Jeune garçon du voiſinage, jeune voiſin.* BUURVRYSTER. Jonge dochter van de buurt. *Jeune fille du voiſinage, jeune voiſine.* BUURWYF. Buurvrouw in de ruuwe ſtyl. *Voiſine, femme du voiſinage.*

BUY of BUI. f. Kaak, vlaag, ſchielyk opkomend onweer. *Bourraſque.* f. *Tourbillon, grain de vent.* m. Een zwaare, een yſſelyke buy. *Une rude, terrible bourraſque, un grain peſant* Maartſe buyen. *Des giboulées de Mars.* Die BUY, die kwint, gril, haaſtigheid zal wel overgaan. *Cette fantaiſie, cette quinte paſſera bien.* Sam krygt buyen. gekſch. *Voila le vertigo qui le prend; voila ſes quintes, ſes folies qui le reprennent.* De oude Man had doe een goede BUY, was doe in een goede luim. *Le vieillard, le bon homme etoit alors en bonne humeur, avoit alors envie de rire.* Hy is by buyen nog al goed. *Il eſt encore de bonne humeur par fois, il a d'aſſez bons intervalles.*

BUYIG, BUYAGTIG. Adj. Regenagtig en winderig. *Orageux, tempeſtueux, mêle de bourraſques* Een buyig weer. *Un temps orageux, un temps à la pluye & au vent.* De Maart is een BUYIGE maand. *Le mois de Mars eſt un mois orageux, ſujet aux bourraſques.*

BUX-BOOM, BUKS-BOOM m. *Du buis.* Buxboome-houte klooten, ballen. *Des boules de buis.*

B Y.

BY. Voorzetſel-woordje van een zeer uitgeſtrekt gebruik, betekenende voor eerſt DIGT aan *Pres, aupres.* By de deur, by 't vuur ſtaan. *être* ou *ſe tenir pres de la porte, pres du feu;* ou bien, *aupres de la porte, aupres du feu.* By de Kerk, by de Beurs woonen. *Demeurer pres de l'Egliſe, pres de la Bourſe.* Daar was niemand BY 't kind. *Il n'y avoit perſonne aupres de l'enfant, avec l'enfant.* Daar was niemand by of omtrent *Il n'y avoit perſonne ni près ni loin.* Het is by drie, by agten. *Il eſt pres de trois, pres de huit heures.*

BY, ten huize van... *Chez, dans la maiſon de...* By wie gaat gy? by wie woond gy? *Chez qui allez vous? chez qui demeurez vous?* By een Notaris, by een Koopman. *Chez un Notaire, chez un Marchand.* Gaa met een by de kleer-, by de pruikmaaker aan. *Allez en même temps, tout d'un temps chez le tailleur, le perruquier.* BY *of* met iemand ſlaapen, by iemand leggen. *Coucher avec quelqu'un.* Het kind ſlaapt by de meyd. *L'Enfant couche avec la ſervante.* BY ieder een, van ieder een bekend, bemind zyn *être connu, aime de tout le monde.* By iemand in den haat komen. *Encourir la haine de quelqu'un.* BY zig, in zyn zak, &c. *Sur ſoy.* Hebt gy die brief nog by u? *Avez vous encore cette lettre ſur vous?* Ik heb geen klein geld by my. *Je n'ay point de monnoye ſur moy.*

BY. Werd veeltyds met *par* in 't Frans afgelegd. Iemand by de mouw trekken. *Tirer quelqu'un par la manche.* By geſchrift belooven. *Promettre par ecrit.* By honderden, by duizenden overloopen. *Deſerter par centaines, par milliers.* By gelykenis *Par comparaiſon.* BY gevolg, derhalven. *Par conſequent.* By gevolg van tyd. *Par ſucceſſion de temps.* BY myn keel; bekend vloekwoordje. *Par ma foy, par ma figué.* By den Hemel, by den Styx zweeren. *Jurer par le Ciel, par le Styx.* BY geluk, BY geval. *Par bonheur, par haſard.*

BY. Werd met *de, à, au, à la, à elle,* insgelyks afgelegd. By gebrek van geld, van brood, van andere drank. *Faute* ou *manque d'argent, de pain, d'autre boiſſon.* By trommelſlag bekend maaken. *Publier, faire ſçavoir au ſon du tambour.* BY de el, by 't pond, by de kan verkoopen. *Vendre à l'aune, à la livre, au pot.* By de kaers, by de lamp werken. *Travailler à la chandelle, à la lampe.* By dag en by nagt. *De jour & de nuit.* Een dronk menſch by een beeſt vergelyken. *Comparer un yvrogne à une bête.* Zy heeft een zoon by haar eerſte man gehad. *Elle a eu un fils de ſon premier mari.* Hy kan 'er geen kinderen by krygen. *Il n'en ſçauroit avoir d'enfans.*

BY. Werd nog in de volgende ſpreekwyzen gezegt. Oordeel eens by u zelve of... *Jugez un peu vous même ſi...* Ik blyf nog by 't geen ik gezegd heb: *Je m'en tiens*

Digitized by Google

tiens encore à ce que j'ay dit. Hy heeft belooft By gelegentheid om my te denken. *Il a promis de ſonger à moy, de ſe ſouvenir de moy dans l'occaſion.* By gelegentheid van zyn verjaardag. *à l'occaſion du jour de ſa naiſſance.* Ik verlies 'er by, ik zou 'er te veel by verliezen. *J'y perds, j'y perdrois trop.* Hy wind 'er niet veel by. *Il n'y gagne gueres.*

BY-ALDIEN. Adv. Ingevalle dat... *En cas que...* By-aldien hy het kwam te weeten, te hooren. *En cas qu'il vint à le ſçavoir, à l'apprendre.* By-aldien, indien zyn Oom borg voor hem wilde blyven. *En cas que ſon Oncle voulut être ſa caution, ſi ſon Oncle vouloit repondre pour lui.*

BYBEL. m. Gewyd Boek, 't Oude en 't Nieuwe Verbond behelzende, vervattende. *Bible.* f. Een Franſche, een Duitſche, een Engelſche Bybel. *Une Bible Françoiſe, Bible Flamande, Angloiſe.* In den Bybel leezen. *Lire dans la Bible.* Den kinderen de BYBELSCHE Hiſtorien doen leeren. *Faire apprendre les Hiſtoires de la Bible aux enfans.* Aanmerkingen, bedenkingen over verſcheidene BYBELSTOFFEN. *Remarques, reflexions ſur pluſieurs ſujets tirez de la Bible.* 't Is een van die BYBELZUSTERS, van die Queeſels. *C'eſt une de ces devotes, de ces Saintes nitouches.*

BY-BLYVEN. v. a. Gezelſchap blyven houden, byſtaan. *Tenir compagnie, aſſiſter.* Een zieke by-blyven. *être aſſidu auprès d'un malade, n'abandonner pas un malade.* Zyne makkers by-blyven, byſtaan. *Se tenir, demeurer avec ſes camarades, aſſiſter ſes camarades.* Het zal 'er niet BY-BLYVEN, dat zal van gevolg, van nasleep zyn. *Cela n'en demeurera pas là, cela aura des ſuites.* By zyn woord blyven, zyn woord geſtand doen. *Se tenir à ſa parole, garder ſa parole.* BYBLYVENDE, aanhoudende koorts. *Fievre continue.* BYBLYVINGE, verzellinge, byſtand-doening. *Aſſiduité, aſſiſtance.* f. *Accompagnement.* m.

BY-BRENGEN. v. a. Opbrengen, verſchaffen. *Fournir, livrer.* De bouwſtoffen bybrengen. *Fournir, livrer les materiaux.* Alles BYBRENGEN, aanwenden dat men kan om zyne vrinden te helpen. *Faire tout ce qu'on peut, mettre tout en oeuvre pour aider ſes amis.* Ja, indien ik het BYBRENGEN, doen, verrigten kan. *Ouy, ſi je le puis faire, ſi j'en ai le moyen, le temps.* Redenen van onſchuld BYBRENGEN, geeven, aantoonen. *Alleguer des raiſons d'innocence.* Schryvers tot beveſtiging van zyn zeggen bybrengen. *Citer, alleguer des Auteurs pour appuyer ſon dire.*

BYBRENGINGE, aanwendinge van alles dat men kan om iets te helpen uitvoeren. *Effort que l'on fait pour aider à executer quelque choſe.* m. BYBRENGINGE, aantooninge der redenen van onſchuld. *Allegation, expoſition des raiſons d'excuſe.* f. BYBRENGINGE, aanhaaling der Schryvers. *Allegation, citation des Auteurs.* f.

BYDOEN. v. a. Byvoegen. *Ajouter, mettre auprès.* Doet 'er nog wat by. *Ajoutez y en encore un peu, mettez y en encore un peu.* Ik doe 'er nog by, nog af; ik zeg de zaak zoo als die leid. *Je n'y ajoute, ni n'en ote rien; je dis la choſe comme elle eſt.*

BYE. Bie, honingbye. f. *Abeille, mouche à miel.* f. Van de byen geſtoken worden. *être piqué des abeilles.* De angels der byen. *Les aiguillons des abeilles, des mouches à miel.*

BY-EEN. Adv. Samen *Enſemble.* Al eer de broeders, al eer de vrinden by-een waaren. *Avant que les freres, avant que les amis fuſſent enſemble.*

BY-EEN-BRENGEN. v. a. Samenbrengen, verzamelen. *Amaſſer, aſſembler.* Zoo veel krygsvolk by-

een-brengen als men kan. *Amaſſer, aſſembler autant de troupes que l'on peut.*

BY-EEN-HAALEN. v. a. **BY-EEN-BRENGEN.** Samenbrengen. *Amaſſer, aſſembler.*

BY-EEN-KOMEN. v. n. Vergaderen, ſamenkomen. *S'aſſembler, venir enſemble.*

BY-EEN-KOMST. f. **VERGADERING.** Samenkomſt. *Aſſemblée.* De by-een-komſt der Staaten werd in den Haag gehouden. *L'aſſemblée des Etats ſe tient à la Haye.* Na de BY-EENKOMST, 't geſprek der wederzydſche Afgezanten. *Après l'entrevue, l'abouchement des Ambaſſadeurs reſpectifs.*

BY-EEN-ROEPEN. v. a. Samenroepen. *Convoquer, appeller, mander pour former l'aſſemblée.* De Leden der Vergadering by-een-roepen. *Convoquer les Membres de l'Aſſemblée.* BY-EEN-ROEPING, t'SAMENROEPING der Leden van 't Collegie. *Convocation des Membres du College.* f.

BY-EEN-SCHUILEN. v. n. Samenkomen, ſamenrotten. *S'aſſembler, s'attrouper.*

BY-EEN-TREKKEN. v. a. By-een-haalen, ſamen-haalen, trekken, vergaderen. *Aſſembler, amaſſer, joindre enſemble.* De verſtrooyde troepen by-een-trekken. *Aſſembler, amaſſer, joindre enſemble, rallier les troupes diſperſées.* BY-EEN-TREKKING, by-een-haaling, ſamentrekking van al zyne troepen. *Jonction.* f. *Aſſemblage, ralliement de toutes ſes troupes.* m.

BY-EEN-VOEGEN. v. a. **AAN-EEN-HECHTEN.** Samenvoegen. *Joindre enſemble, aſſembler, joindre.* De bewyzen, de ſtukken van een geding ordentelyk by-een-voegen. *Joindre enſemble, arranger, mettre en ordre les preuves, les pieces d'un procès.* De BY-EEN-VOEGING, ſamenvoeging der wederzydſe magten. *La jonction, l'union des forces reſpectives.*

BYE-KORF. f. Korf daar honing-byen in werken. *Ruche. Ruche à miel.* f.

BYEN-BLAD. n. Kruid dat de byen gaerne zuigen. *Apiaſtrum* in 't Latyn. *De la Meliſſe, herbe que les abeilles aiment à ſuccer.*

BY-GAAN. v. n. *Aller vers,* ou *chez, auprès.* By den Apoteeker, by den Horlogie-maaker gaan. *Aller chez l'Apoticaire, chez l'Horloger.* Hy durft 'er niet bygaan *Il n'oſe y aller, en approcher.*

BYGEBRAGT. part. van BY-BRENGEN. *Amené, apporté, amaſſé, cité.* Voy l'Infinitif.

BYGEDAAN. part. van BYDOEN. *Ajouté, joint à.*

BYGEKOMEN. part. van BYKOMEN. *Venu auprès, accouru, arrivé.*

BYGELEGT. Bygedaan. part. van BYLEGGEN. *Accommodé, ajuſté.*

BYGELEIDEN of **BEGELEIDEN.** Verzellen, beſchermen. *Convoyer, eſcorter.* De ſchepen tot voor 't Land, in de Baay bygeleiden. *Convoyer, eſcorter les vaiſſeaux jusque devant le Pays, juſque dans la Baye.*

BYGELOOF. n. **BYGELOOVIGHEID.** Overgeloof. *Superſtition.* f.

BYGELOOVIG. Adj. Over-geloovig, die te ligt geloofd. *Superſtitieux. ſe.* Het bygeloovig Volk, de bygeloovige Gemeente. *Le Peuple ſuperſtitieux, la Populace ſuperſtitieuſe.* BYGELOOVIGHEID. f. BYGELOOF, Overgeloof. n. *Superſtition.* f. *Culte ſuperſtitieux.* m.

BYGENAAMD. Adj. Toegenaamd. *Surnommé.* Scipio, bygenaamd Africanus. *Scipion, ſurnommé l'Africain.*

BYGESPRONGEN. part. van BYSPRINGEN. *Aſſiſté, ſecouru*

BY-GEVOLG. Adv. Gevolgelyk. *Par conſequent.* Zoo de Waereld zig zelfs niet geſchapen heeft, by-gevolg moet

moet 'er een God zyn. *Si le Monde ne s'eſt pas créé ſoy-même, par conſequent il faut qu'il y ait un Dieu.*

BYGEVOEGDE, toegevoegde Rechter. *Juge adjoint.* Bygevoegde clauſul. *Clauſe ajoutée.*

BYGEWAS. n. Gewas dat vreemd geacht werd, in tegenſtelling van eige of regte gewaſſen. *Arbriſſeau etranger.* m. *Plante etrangere.* f.

BY-HAALEN. v. a. By ontbieden, doen komen. *Aller querir & amener.* De man is heel ziek, ik zou 'er een Doctor by haalen. *Le bon homme eſt fort mal, je lui irois querir un Medecin; je ferois venir un Medecin auprès de lui.* De beſaan BYHAALEN, om windt te vangen. *Border l'artimon, haler l'ecoute d'artimon, pour prendre plus de vent.*

BYHANGEN. v. a. BY- ofte AANVOEGEN. *Ajouter.* Hy hangd, voegt 'er de helft by. *Il y ajoute la moitié; il en dit une fois plus qu'il n'y en a.*

BYHOORIG. Adj. Aanhoorig, toevallig, byhoorend. *Acceſſoire, qui appartient au ſujet principal.* Byhoorige omſtandigheid. *Circonſtance acceſſoire.* De borgtogt is een byhoorige zaak, een BYHOORIGHEID, die het contract bekragtigd. *La caution eſt un acceſſoire qui fortifie le contract.*

BY-KANS. Adv. Byna, ſchier. *Presque, quaſi.* Hy was bykans dood, bykans verrot. *Il etoit presque mort, quaſi mort, quaſi pourri, presque pourri.*

BYKOMEN. v. n. Komen by. *Venir auprès.* Ik zal u ſtrak bykomen. *Je viendrai tantot à vous, tout à l'heure auprès de vous.* Ik kan 'er niet BYKOMEN, aanreiken. *Je ne ſçaurois y atteindre, en approcher.* De Vyanden zyn zoo vaſt verſchanſt dat men 'er niet BY kan KOMEN. *Les Ennemis ſont ſi fort retranchez qu'on ne ſçauroit en approcher, aller à eux.* Als gy 'er een gulden meer voor bood, dat zoud een beetje BYKOMEN, wat gelyken. *Si vous en offriez vint ſous davantage, cela en approcheroit un peu.* Dat komt niet by, dat heeft 'er geen gelyken mede. *Cela n'en approche pas, n'y reſſemble point du tout.* BYKOMING, aankoming, aannadering. *Approche, venuë.* f.

BY-KRUIPEN. v. n. Kruipende bykomen. By 't vuur kruipen, by zyn vryſter kruipen. *S'approcher du feu, ſe gliſſer auprès du feu; ſe couler, gliſſer auprès de ſa maitreſſe.*

BYL. Tuig daar veelderley van zyn. *Hache, coignée.* f. Hout-hakkers-, Timmermans-byl. *Coignée, hache de bucheron, de charpentier.* Vleeſch-houwers byl. *Hache de boucher.* De Rysbondels en Wapen-BYLEN die men voor de Burgermeeſters van 't oude Rome droeg. *Les faiſceaux de Verges & haches d'Armes qu'on portoit devant les Conſuls de l'ancienne Rome.* De BYL of de bout op de kop krygen, bezwyken, leſt zyn. *Perdre ſa cauſe, ſuccomber, payer pour tous les autres.*

BYL, is te ſcheep de gemeene naam van den timmerman. Wy hadden de Bootsman en de Byl by ons. *Nous avions le Contremaître & le Charpentier avec nous.*

BYLAGE. f. Byleggende, ingeſlote brief. *Incluſe, lettre renfermée dans une autre, ſous couvert d'une autre.* f. UE. zult uit de bylage van de Heer N. nog nader onderrigt werden. *Vous ſerez encore plus particulierement inſtruit, informé par l'incluſe du Sieur N.*

BYLANDER. m. Binnelants-vaarder. *Belandre.* f. *Bâtiment qui ne frequente que les Canaux & Rivieres du Pays.*

BYL-BRIEF. m. Verbandſchrift waar by de Schipper *of* Schuitevoerder aan den Scheepstimmerman die hem een ſchip *of* ſchuit verkogt heeft, de overige koop-penningen tegen zekeren tyd beloofd te betaalen, welke *bylbrief* de kragt heeft van *hypotheek* of Schepen-kennis. *Promeſſe authentique du Capitaine de vaiſſeau* ou *du bâtelier de payer en certain temps au Charpentier qui l'a conſtruit, ce qu'il doit encore.*

BYLDRAAGER. Helbardier, trawant. *Porte hache, Huiſſier, archer, halbardier.* BYLDRAAGER in 't oude Rome. *Celui qui portoit la hache Conſulaire dans l'ancienne Rome. Lictor* en Latin.

BYLEGER n. SAMENSLAAPING der twee getrouwde, voltrekking van 't huwelyk. *Conſommation du mariage, premiere couchée des deux conjoints.* f. Het byleger is uitgeſtelt tot... *La conſommation du Mariage a été differée juſqu'à...*

BYLEGGELYK. Adj. Dat bygelegt, vereffend kan worden. *Accommodable, qui ſe peut ajuſter, terminer à l'amiable.* Een byleggelyk verſchil *Un different accommodable, qui ſe peut accommoder, ajuſter.*

BYLEGGEN. v a. Leggen, by gelegen zyn. By de Rivier leggen. *être ſitué près de la Riviere.* Gy zult te nagt by MY LEGGEN, by my ſlaapen. *Vous coucherez cette nuit avec moy.* Een verſchil BYLEGGEN, vereffenen, afdoen. *Ajuſter, accommoder, vuider un different.* Wil je 'er nog een dubbeltje, een ſchelling BYLEGGEN, opleggen, bydoen? *Y voulez vous encore ajouter deux ſous, un eſcalin; en voulez vous donner encore deux ſous, encore un eſcalin davantage?* Hy zal 'er geld BYLEGGEN, by verliezen. *Il y perdra, il en ſera mauvais marchand.* Het zal 'er BYLEGGEN, op aankomen. *Cela ſera bien le tout, c'eſt un aſſavoir.* BY-LEGGER van een verſchil, twiſt, zaak. *Amiable compoſiteur, Mediateur d'un different.*

BYLEGGER. Scheeps w: Een bylegger maaken, de voorſte zeilen op de windt braſſen, en de agterſte zeilen alleen draagende houden, by mooy weer, om de logge Schepen in te wagten, of andere voor by te laten zeilen. *Mettre en panne, mettre le vent ſur les voiles de l'avant, afin d'attendre les mechants voiliers, ou laiſſer paſſer ceux qui chaſſent.*

BYLEGGING, beſliſſing van een verſchil. f. *Ajuſtement, accommodement d'un different.* m.

BYL-HOUWER. Een die met den byl werkt, omgaat. Het bylhouwers *of* timmermans Gild. *La Confrairie des charpentiers.* f.

BYLTJE. n. Kleine byl. *Petite hache, petite coignée.* f. Het BYLTJE kwyt worden, van de plegt rollen. *Perdre ſon credit, decheoir de ſon autorité.* Het byltje zoeken, 't futſelboek zoeken, zyn tyd vermallen. *Lanterner, niveler, lambiner, s'amuſer à la bagatelle.*

BYNA. Adv. BYKANS, ſchier. *Quaſi, presque.* Hy heeft alleen byna zoo veel als alle de andere. *Il a quaſi, il a presque tout ſeul autant que tous les autres.*

BYNAAM. Toenaam. *Surnom, ſobriquet.* m. *Epithete.* f. De Nederlandſe Edelen die 't vermaarde Smeekſchrift aan de Gouvernante overleverden kregen den bynaam van GUEUX, nu GEUZEN gezegt. *Les Nobles des Pais Bas qui préſenterent la fameuſe Requeſte à la Gouvernante eurent le ſurnom, le ſobriquet de Gueux.*

BYNAAME. Adv. Met naame, voornaamentlyk. *Specialement, nommément, particulierement.* Wy bidden voor alle Gereformeerde Moogendheden, bynaame voor myn Heeren de Staeten... *Nous prions Dieu pour toutes les Puiſſances Proteſtantes, nommément pour Meſſieurs les Etats...*

BY-NEEMEN. v. a. Mede neemen. *Prendre avec.* Dat andere kond gy 'er ook wel by neemen. *Vous pouvez bien prendre l'autre encore avec.*

BYPAD. m. naaſt aanleggend pad. *Sentier, petit chemin d'à coté.* m.

Digitized by Google

BYREKENEN. v. a. Mede *of* by iets anders rekenen. *Compter avec, ajouter.*

BYROEPEN. v. a. Roepen by. Hy leid op sterven, men moet 'er een Predikant by roepen. *Il se meurt, il faut appeller, faire venir un Ministre auprès de lui.*

BYSCHIKKEN. v. a. Schikken by. Kond gy nog niet een weinig byschikken? *Ne pouriez vous pas vous ranger encore un peu?*

BYSCHRIFT. n. Naschrift, schrift by 't voorige gevoegd. *Apostille, ecriture ajoutée à la précedente.* f. BYSCHRIFT, waar door iets aan een Testament of laatste wil veranderd, wederroepen werd. *Codicile.* m. *Ecrit posterieur par lequel on change* ou *revoque quelque chose dans un Testament.*

BYSLAAP. Bedgenoot, een die gemeenlyk in 't zelfde bed met ons slaapt. *Coucheur, coucheuse, camarade de lit, celui* ou *celle avec qui on couche d'ordinaire.* Hy, zy is myn byslaap. *Il, elle couche avec moy; il est mon coucheur, elle est ma coucheuse.*

BYSLAAPEN. v n. Slaapen by, by iemand slaapen. *Coucher avec quelqu'un.* 't BYSLAAPEN is 's Winters goed, het is des Winters goed met zyn twee te leggen. *Il fait bon coucher deux en Hyver.*

BYSLAAPEN. v. a. Samen slaapen, boeleeren. *Forniquer, commettre paillardise.* Het BYSLAAPEN, de byslaaping, boelering, hoerery is door Gods Wet verboden. *La fornication, paillardise est deffendue par la Loy de Dieu.*

BYSLAAPER. zie HOEREPOL, boeleerder. *Rufien, fornicateur, paillard.* BYSLAAPSTER. Boel, hoer, byzit. *Concubine, putain, garce.*

BYSPRAAK, BYSPREUK. Zinspeelige redenvoering. *Allegorie.* f. *Discours figuré.* m. De H. Schriftuur is vol byspreuken. *L'Ecriture Sainte est pleine d'allegories.*

BYSPRINGEN. v. a. Haastelyk te hulp komen, voorstaan, verdeedigen. *Assister promptement, venir vite, accourir au secours.* Zyne Bondgenooten byspringen. *Assister, secourir ses Alliez, marcher au secours de ses Alliez.*

BYSTAAN. v. n. By *of* aan iets staan *être près de.* Het huis staat by de Kerk. *La maison est près de l'Eglise.* Zyn makker BYSTAAN, byspringen, te hulp komen. *Secourir, aider, assister son camarade.* Iemand met geld, met raad en daad bystaan. *Assister, aider quelqu'un de son argent, le secourir, l'assister de conseils & d'effets.* Burgers staa by! *Au secours Citoyens! à l'aide Bourgeois!*

BYSTAANDER. Makker, noodhulp. *Camarade, celui qui assiste, seconde.* Een schip dat een ander in 't gevegt bystaat, kan ook BYSTAANDER genaamd werden. *Matelot, vaisseau qui en seconde un autre dans le combat.* m. De BYSTAANDERS, omstaanders te hulp roepen *Appeller les assistans à son secours.*

BYSTAND. f. Hulp. *Secours* m. *Aide, assistance.* f. By zyne bondgenooten om bystand aanhouden. *Insister auprès de ses alliez pour avoir du secours; demander du secours à ses alliez.* De bystand des Heiligen Geestes aanroepen. *Invoquer, implorer l'assistance, l'aide, le secours du Saint Esprit.*

BYSTEEKEN. v. a. Steeken, voegen by. *Mettre avec, ajouter.* Geld by zig steeken als men op reis gaat. *Prendre de l'argent avec soy quand on va en voyage.* Steek dat glaasje nog by u. gem; spr: *Buvez encore ce verre de vin là, mettez encore ce verre de vin là à couvert.*

BYSTELLEN. v a. Stellen by. *Joindre à, mettre avec* ou *auprès.* Gy kond 'er die post, die som ook wel bystellen. *Vous y pouvez bien joindre aussi cet article, cette somme là.* BYSTELLING, aanvoeging, byvoeging. f. *Apposition, jonction, addition.* f.

BYSTER. Adv. Geweldig, ongemeen. *Extrêmement, etrangement.* Dat is te byster groot. *Cela est extrêmement grand, d'une etrange, extrême, enorme grandeur.* Te byster duur. *Fort cher, extrêmement cher, d'une extrême cherté.* Ik ben te byster bedroogen. *Je suis etrangement trompé, je suis bien loin de mon compte* Dat is te byster slegt van u gedaan. *Cela est très mal fait à vous, vous avez fait là un grand pas de Clerc.* Het spoor BYSTER zyn, van de weg af zyn. *être egaré de la route, être fourvoyé, devoyé.* Zyn zinnen BYSTER zyn, niet wel by zyne zinnen zyn. *Avoir l'esprit troublé, egaré, aliené.* BYSTERHEID, spoorloosheid, uitzinnigheid. f. *Egarement, derangement, dereglement.* m. *Alienation d'esprit.* f.

BYT. Opening in 't ys gehakt. *Trou fait dans la glace à coups de hache.* m. Pas op, daar is een byt. *Prenez garde, il y a là un trou.* Hy viel daar in als een Eend in de byt, hy deed het zonder overleg. *Il donna lourdement dans le panneau, il fut pris comme dans un bled.*

BYTEL is op BEITEL te vinden. *Ciseau de sculpteur.* m.

BYTEN als een hond. *Mordre comme un chien.* In zyn brood, op zyn tong byten *Mordre dans son pain, mordre sa langue,* De vis wil niet byten. *Le poisson ne veut pas mordre.* 't Sterk water BYT, dringt in 't kooper, in 't yzer. *L'eau forte mord dans le cuivre, dans le fer.* Op een hondsvot BYTEN, niet te kaauwen, niet te eeten hebben. *N'avoir rien à mettre sous la dent, gober l'air.* Vinnig BYTEN, geweldig schimpen, steeken. *Mordre furieusement, medire à outrance, emporter la piece.* Hy byt te hard, hy is te bits, te lebbig. *Il mord trop fort, il emporte la piece, il est trop mordicant.* Als de wonde begind te BYTEN, te jeuken, 't is een teeken van geneezing. *Quand la playe commence à demanger, à picoter, c'est signe de guerison.* Myne oogen BYTEN, gloeyen, branden als een vuur. *Mes yeux me cuisent comme du feu.* BYTEN, een byt maaken, het ys door hakken *Couper, hacher, ouvrir la glace avec la cognée.* BYTENDE, scherpe, inbytende geneesmiddelen. *Des remedes mordicants, corrosifs.* Bytende, vinnige styl. *Style mordicant, cynique.* Le pret. de ce Verbe est *beet,* le part *gebeeten.*

BYTERS. Kaauwtanden. *Dents machelieres.* m pl. *de bonnes grosses dents.* Hy heeft goede byters in zyn mond. *Il a de bonnes dents, de bonnes pinces, un bon ratelier dans sa bouche.* Die hond heeft leelyke byters *Ce chien a de vilains crocs.* BYTING met de tanden. *Morsure.* f. BYTING, jeuking, steeking, gloeying. f. *Demangeaison* f. *Picotement importun.* m.

BYVAAREN. v. n. Vaaren by *of* langs iets. *Aller, voguer auprès, le long de.* Hy zal 'er niet wel BYVAAREN, hy zal 'er zig niet wel by bevinden. *Il ne s'en trouvera pas bien.*

BYVAL is op TOEVAL en GEVAL te zien. *Accident,* m. *aventure.* f.

BYVALLEN. v. n. Vallen by iets. *Tomber près de.* Iemand BYVALLEN, toevallen, byspringen. *Assister, secourir quelqu'un.* BYVALLIG, Adj. toevallig. *Inopiné, qui arrive par accident.*

BYVOEGELYK. zie TOEVOEGELYK. *Adjectivum* in 't Latyn, Woord der Spraak-kunde. *Adjectif.* Wit, zwart, hoog, laag, zyn byvoegelyke naamen. *Blanc, noir, haut, bas sont des Adjectifs.*

BYVOEGEN. v. a. Voegen by *of* aan iets. *Ajouter, joindre avec* ou *à quelque chose.* De list by 't geweld voegen. *Ajouter, joindre la ruse à la force.* Zyne gebeden by die

Digitized by Google

der geloovige voegen. *Ajoûter, joindre ſes prieres à celles des fidelles.* Zig by de heerſchende, de magtigſte party voegen. *Se joindre au parti dominant, embraſſer, ſuivre le parti des plus forts.*

De BYVOEGENDE of AANVOEGENDE Werkwyze, in de Conjugatie der Werkwoorden. *Le Mode Subjonctif* ou *Conjonctif dans la Conjugaiſon des Verbes.*

De BYVOEGING, aanvoeging, toevoeging der nieuwe bewyzen tot de eerſte. *L'adjonction, l'addition, la jonction des nouvelles preuves aux premieres.*

BYVOEGSEL. n. Aanhangſel, het geen aan of tot iets gevoegd werd. *Addition.* f. *Supplément,* m. *appendice* f. Het is een byvoegſel van den Vertaalder. *C'eſt une addition, un ſupplement du Traducteur.*

BYVOET of Sint Jans kruidt. *Armoiſe* ou *herbe de la Saint Jean.* f.

BYWEEGE. Adv. Op de wyze van. *à la maniere de, en forme de.* Geld by weege van leening verſchieten. *Avancer de l'argent par maniere de prêt.*

BYWEEZEN. v n. Byzyn, tegenwoordig weezen. *être préſent, aſſiſter.* Ik moet'er ook by weezen. *Il faut que j'y ſois auſſi, j'y dois être auſſi.* Er gaauw By WEEZEN. ſnedig toezien, vlytig oppaſſen. *être alerte, uſer de diligence, avoir l'oeil au guet.* Dat is in 't BYWEEZEN, in de tegenwoordigheid van verſcheide getuigen geſchied. *Cela s'eſt paſſé, eſt arrivé en préſence de pluſieurs temoins.* De byweezende, aanweezende leeden. *Les membres préſents.*

BYWEG. m. Bypad, weg by een ander grooter weg leggende. *Chemin d'à coté, très d'un autre plus grand.*

BYWERK. n. Werk ergens aan gemaakt. *Ouvrage poſtiche.* m. Het bywerk bederft het gebouw, in plaats van het op te cieren. *L'ouvrage poſtiche gâte le bâtiment, au lieu de l'orner.*

BYWOONEN. v. n. Woonen by. *Demeurer chez.* Zyn Oom wil hem wel de koſt geeven, maar hy wil 'er niet bywoonen. *Son Oncle le veut bien nourrir, mais il ne veut pas demeurer chez luy.* De vergadering, den Godsdienſt BYWOONEN, daar tegenwoordig zyn. *Aſſiſter à l'aſſemblée, aſſiſter au ſervice Divin.* BYWOONING, ſamenwooning. *Habitation.* f. BYWOONING van den Godsdienſt. *Aſſiſtance au ſervice Divin.* f.

BYWOORD. Adv. Onveranderlyk woord, dat by een Werkwoord geplaatſt, gevoegd word. *Adverbe* Wyzelyk, gelukkiglyk, zonder twyffel, altyd, nogtans, misſchien, zyn Bywoorden. *Sagement, heureuſement, ſans doute, toujours, pourtant, peut-être, ſont des Adverbes.* BYWOORD, kan ook TOEVOEGELYK naamwoord, *Adjectivum* genaamd worden. *Adjectif, nom adjectif.* Wit, zwart, ſchoon, deugdelyk en andere Bywoorden. *Blanc, noir, beau, vertueux & autres Adjectifs.* Een BYWOORDELYKE ſpreekwyze. *Une façon de parler adverbiale.*

BYWYF. Byzit, boel. *Concubine, garce.* Salomon had drie honderd wyven, en zeven honderd bywyven *Salomon avoit trois cens femmes, & ſept cens concubines.*

BYWYLEN. Adv. Zomtyds. *Quelquefois, parfois, dans certains temps, par intervalles.* Hy komt'er bywylen nog. *Il y vient encore quelques fois, de temps à autre.*

BYZETTEN. v. a. Zetten by of aan iets. *Poſer, mettre près.* Gy kond'er die pot, die ſchotel ook byzetten. *Vous y pouvez mettre auſſi ce pot, ce plat là.* Een lyk in de Kerk, in 't Choor BYZETTEN, om daar tot de plegtelyke begraaffenis te blyven. *Depoſer un corps dans l'Egliſe, dans le Choeur, l'y laiſſer en parade juſqu'à l'enterrement formel.* Alle zeilen BYZETTEN, alle zeilen uitzetten om weg te ſpoeden. *Faire force de voiles, mettre toutes les voiles au vent pour avancer davantage.* Alles BYZETTEN dat men kan, alles aanwenden. *Mettre tout en oeuvre, en pratique.* Hy heeft niet meer om BYTEZETTEN, hy is kaal en berooid. *Il n'a plus rien à donner, il ne ſçait plus de quel bois faire fleche.* Ik zal u al die boeken BYZETTEN, doen hebben, leenen. *Je vous ferai avoir, je vous prêterai, fournirai tous ces livres là.* Geld BYZETTEN, inzetten. *Mettre de l'argent au jeu,* ou *mettre l'argent de la gageure en main tierce.*

BYZIENDE. Adj. Zwak van gezigt. Hy is wat byziende. *Il a la vuë un peu baſſe, un peu courte.*

BYZINNIG Adj. Maanziek, kwiſtig. *Lunatique, quinteux.* Hy is al wat byzinnig. *Il eſt un peu lunatique.* BYZINNIGHEID, vreemdigheid, kwintigen aart. *Caprice.* m. *Fantaſquerie.* f.

BYZIT, BYWYF, boel. *Concubine, garce.* Een byzit houden. *Avoir, entretenir une concubine, une garce.*

BYZITTEN. v n. Zitten by. *S'aſſeoir, être aſſis près de.* Niemand wilde 'er BYZITTEN. *Perſonne ne voulut s'aſſeoir, ſe mettre auprès.*

BYZONDER. Adj. Zonderling, niet algemeen. *Particulier, ſingulier, ſpecial.* Het byzonder belang dryft boven 't algemeen. *L'interêt particulier l'emporte ſur celui du commun, ſur le general.* Hy heeft eene byzondere genegentheid voor u. *Il a une affection particuliere pour vous.* Het is een byzonder geval. *C'eſt un cas particulier; le cas eſt ſingulier.* Een byzondere gunſt. *Une grace, faveur ſinguliere, ſpeciale.* Het moet al iets BYZONDERS, iets ongemeens zyn. *Il faut que ce ſoit quelque choſe de particulier, d'extraordinaire.*

BYZONDER. Adv. Geweldig, ongemeen. *Extrêmement, extraordinairement.* Hy houd byzonder veel van u. *Il vous aime extrêmement, extraordinairement; il fait un très grand cas de vous.* Het vleeſch is byzonder duur. *La viande eſt extrêmement chere.* Hy is byzonder groots. *Il eſt extrêmement fier, il eſt d'une grande fierté.* Elk in 't BYZONDER, afzonderlyk gaan begroeten, aanſpreeken. *Aller voir chacun en particulier.* In 't algemeen en in 't byzonder. *En general & en particulier.*

BYZONDERHEDEN. 't meervoud van BYZONDERHEID. *Particularitez.* f. pl Men weet nog geen andere byzonderheden van 't gevecht. *On ne ſçait point encore d'autres particularitez du combat.* De BYZONDERHEDEN, zeldſaamheden, vreemdigheden der Natuure. *Les ſingularitez, raretez de la Nature.*

BYZONDERHEID f. Byzondere omſtandigheid. *Particularité ſinguliere, circonſtance particuliere* f. Het is een byzonderheid die ik nog niet wiſt. *C'eſt une particularité que je ne ſçavois pas encore.* De BYZONDERHEID, zeldſaamheid van 't geval hield de Rechters lang in twyffel. *La ſingularité du fait tint les Juges longtemps en ſuſpens, en doute.*

BYZONDERLYK, Afzonderlyk huishouden. *Tenir menage en particulier, ſeparement.* Hy heeft alle zyne kinderen lief, BYZONDERLYK, voornaamentlyk zyne oudſte dochter. *Il aime tous ſes enfans, particulierement ſa fille aînée.*

't BYZONDERSTE. 't Zeldſaamſte dat ik daar in vinde. *Ce que j'y trouve de plus particulier, ſingulier.* Dat is het BYZONDERSTE, voornaamſte oogmerk dat hy 'er in heeft. *C'eſt là le but principal qu'il ſe propoſe en cela.*

BYZYN, BYWEEZEN. v. n. Hy zal 'er niet voor morgen byzyn. *Il n'y ſera pas avant demain.* Uw BYZYN, uwe tegenwoordigheid verheugd my altyd, verdriet my nooit. *Votre preſence me rejouit*

Digitized by Google

toujours, ne m'ennuye jamais. Hy deed het in het BYZYN, in 't aanzien van verſcheide menſchen. *Il le fit en préſente, à la vuë de pluſieurs perſonnes.* De BYZYNDE, aan zynde vrinden wierden eerſt geplaatſt, onthaald. *Les amis préſents furent les premiers placez, regalez.*

C.

DEze derde Letter van 't AB, hoewel door de hedendaagſe Schryvers heel zuinig gebruikt, kan bequaamelyk in de volgende woorden, meeſt van vreemde Taalen ontleend, gelaaten werden.

C A.

CAAP of KAAP, van 't Latynſche woord *Caput*, betekend een klip *of* hoek lands in Zee uitſteekende. *Cap, promontoire.* m. De Caap Sint Vincent, de Caap Finis Terræ, de Caap de goede Hoop *of* enkelyk de Caap. *Le Cap de Saint Vincent, le Cap de Finiſterre, le Cap de bonne Eſperance* ou *ſimplement le Cap.*

CABAAN of KABAAN f. Hut, armelyke boere wooning. *Cabane, chaumiere, cahute.* f. De cabaan van een Wildeman. *La cabane, la cahute d'un Sauvage.* Hy bragt ons in een CABAAN. in een blinde kroeg, in een kit. *Il nous mena dans un petit caburet borgne, dans un trou.*

CABALE, zie STRENG, Aanhang. Hy is van een andere cabale. *Il eſt d'une autre cabale, d'un autre parti.* De Joodſe CABALE, de zinſpeeligen ofte verborgen uitleg der Joodſe Bybel. *La cabale Juive, l'interpretation myſtique & allegorique de la Bible Juive.* CABALEEREN. v.n. ſamenſpannen, een lyn trekken. *Cabaler, former une cabale, un parti ſecret.* CABALIST, Joodſche Leeraar, Rabyn in den Heimelyken uitleg der Bybel ervaaren. *Cabaliſte, Docteur Juif, Rabin verſé dans la cabale.*

CABASJE of KABASJE. n. Dekſel mandje. *Panier à couvercle.* Een cabasje *of* mandje druiven. *Un cabas de raiſins.*

CABINET of KABINET. n. Pronk-kas. *Cabinet.* m. *Meuble aſſez connu.* Een Japans cabinet. *Un cabinet du Japon, de la Chine.* 's Konings CABINET *of* geheim vertrek. *Le Cabinet, l'appartement ſecret de ſa Majeſté.* Een Cabinet courier. *Un courier du Cabinet.*

CABRIT. m. Jong geitken *Cabri, jeune chevreau.* m. Zoo lugtig als een cabrit. *Leger comme un cabri.* CABRITLEERE handſchoenen. *Des gants de chevrotin* ou *de peau de cabri.* CABRITTE VELLEN. *Des peaux de cabri, du chevrotin.*

CACAO. lees KAKAU m. Chocolaat boonen. *Du Cacao, gouſſes dont on braſſe le chocolat.* CACAOS-BOOM. *Cacayer.* m. *Arbriſſeau qui produit les feves* ou *gouſſes appellées Cacao.*

CACHOT, ond: w: DIEFKELDER. Donker gat. Hy zit in 't CACHOT, in de boeyen. *Il eſt en priſon, dans un cachot, dans un cul de baſſe foſſe.*

CACHOU. f. Muskus gom aan korlen. *Du cachou.* De opregte cachou is maagſterkende en houd de tanden in ſtaat. *Le veritable cachou eſt ſtomachal & conſerve les dents.*

CADANS. f. Dansmaat, maatvalling. *Cadance* ou *cadence.* f. De cadans volgen, zig naar de cadans beweegen. *Suivre la cadance, ſe mouvoir en cadance.* De CADANS, rollendheid, zoetvloeyendheid der vaerzen. *La cadance, la chute harmonieuſe des vers.*

CADET. Jong Edelman. *Cadet, jeune Gentilhomme.* CADET, werd meeſtentyd van een jong, vrywillig ſoldaat gezegt. *Cadet, jeune ſoldat volontaire.* Haar broeder is Cadet onder de Gardes. *Son frere eſt Cadet aux Gardes.*

CALANGE. Stadh: w: AANKLAGT. Beſchuldiging, vervolg in Rechten. *Accuſation, pourſuite en Juſtice.* f. En een derde der boete vóór den Officier, die de calange doen zal; zoo luid het ſlot der Privilegien op boeken verleend. *Et un tiers de l'amende ſera pour l'Officier, le Baillif qui intentera le procès, qui formera l'accuſation.* CALANGEEREN. zie AANKLAAGEN, belaſteren, zwart maaken. *Calomnier, dechirer, noircir.*

CALBAS of KALBAS. f. uitgeholde en gedroogde pompoen, kauwoerde. *Calebace.* f. De ſoldaaten drinken uit calbaſſen. *Les ſoldats boivent dans des calebaces.*

CALES of KALES. f. Bekend rytuig daar twee menſchen gemakkelyk in konnen zitten. *Caleche, chaiſe roulante.* f. Een poſt-cales. *Une caleche de poſte.*

CALFACTOR. Beunhaas, factoor, een die voor koopluiden, ſchippers, &c. boodſchappen doet, commiſſien verrigt. *Facteur ambulant, valet des marchands & capitaines de Navires.*

CALIBER. n. Monds-Diameter, wydte of groote van 't geſchut. *Calibre.* m. *largeur de l'ouverture du canon, groſſeur du canon.* Geſchut van 't zwaarſte caliber; heele kartouw, een 48 ponds kogel ſchietende. *Du canon du premier, du plus gros calibre, tirant 48 livres de balle.* Men moet met een man van zyn CALIBER, van zyn ſtaat, rang, omzigtiger handelen. *Il faut uſer de plus de circonſpection avec un homme de ſon calibre, de ſon rang.*

CALMUS. f. Lies, bloeyende water-plant. *De l'Iris, du glayeul, de la flambe, plante aquatique ainſi nommée.*

CALOTJE. KALOTJE. n. Leere mutsje ten gebruike van oude luiden. *Calotte.* f. *bonnet de maroquin à l'uſage des vieillards.* Men ſchaamd zig nu calotjes te draagen. *On a honte de porter des calottes à preſent.*

CALVINIST. Aanhanger van Calvinus leer, HERVORMINGS-GEZIND. *Calviniſte, partiſan de la doctrine de Calvin.* 't CALVINISTENDOM, den aanhang, de leere der Calviniſten. *Le Calviniſme, le parti, la doctrine des Calviniſtes.*

CAMEEL of KAMEEL. m. Groot en ſterk laſtdraagend dier, in 't Ooſten zeer gemeen. *Chameau.* m. Belaaden als een Cameel. *Chargé comme un chameau.* Men noemd t'Amſterdam CAMEELEN, zekere dryvende gevaertens waar mede de Oorlogſchepen over 't Pampus, een ondiepte aan den mond van 't Y, gebragt werden. *Des alleges* ou *machines flottantes, au moyen desquelles on fait paſſer la Barre du Ty, appellée Pampus, aux vaiſſeaux de guerre.*

CAMELEON of KAMELEON. m. Soort van hagedis welke men van de lugt zegd te leeven. *Cameleon, eſpece de lezard qu'on dit vivre de l'air.* De Cameleon verandert op een dag drie, vier maal van coleur.

CAMELOT of KAMELOT. n. Grein, grein ſtof, ſtof van wol en kameelshair geweeven. *Du camelot.* Hy draagd een kleed van blaauw camelot. *Il porte un habit de camelot bleu.*

CAMISOOL of KAMIZOOL. n. Onderkleed met taſſen. *Veſte, longue camiſole à poches.* f. Een camiſool met goude knoopen. *Une veſte à boutons d'or.*

CAMOMIL, KAMOMIL of CAMILLE-BLOEM. *Du camomille.* Camille oly. *De l'huile de camomille.* de Camomil werd onder de heete planten gerekend.

CAMPANJE of KOMPANJE. f. Scheeps w: Het verdek boven de hut. *Le deſſus de la dunette.* De wagt die

Digitized by Google

dle op de kampanje ſtond. *La garde, la ſentinelle qui etoit au deſſus de la dunette.* Het was daar ſober campanje, 't was'er ſlegt geſteld, daar was weinig te ſchaffen. *Il n'y faiſoit gueres bon, il n'y avoit rien à frire.*

CAMPHUR of **CANFER**. f. Harſtagrige Ooſterſche gom. *Du camfre.* De camphur werd in de vuurwerken en medicynen veel gebruikt. *Le camfre s'employe beaucoup dans les feux d'artifices & dans la Medecine.*

't CANAAL, de Zee engte, tuſſchen Weſt Engeland en de Franſche kuſt. *Le Canal, la Manche.* Het Canaal in zeilen. *Entrer dans le Canal, dans la Manche.* Het verkeerde Canaal, de Zee tuſſchen Ierland en Engeland. *Le Canal de Saint George* ou *la Mer de Briſtol.* Holland is vol Meeren en **CANAALEN**, vaarten, door-wateringen. *La Hollande eſt pleine de paluds & de canaux.*

't CANALJE, 't JANHAGEL. 't ſchuym, 't geboeſte, jan rap en zyn maat. *La canaille, la plus baſſe lie du peuple.* 't Canalje kwam op de been. *La canaille s'attroupa.*

CANARY of **KANARY-VOGEL.** m. *Canari, ſerin de Canarie.* De canary zingt wakker uit de keel. *Le canari chante à plein gozier.* **CANARY-SEK, CANARY-WYN.** *Du ſec, du vin de Canarie.* Een bottel Canary-ſek. *Une bouteille de ſec, de vin de Canarie.* **CANARY-ZAAD.** n. *De l'alpiſte.* f. *de la graine dont on nourrit les ſerins de Canarie.*

CANASTER of **KANASTER.** Huide kiſt, &c. daar thè *of* eenig ander goed uit Indien mede overgebragt werd. *Canaſtre, coffret, manequin couvert de peau, dans lequel on apporte du Thé* ou *d'autres marchandiſes des Indes.* Een kanaſter thè. *Un canaſtre* ou *manequin de thé.* De Indigo werd ook in **CANASTERS**, huide kiſten, gedaan, overgevoerd.

CANCELARY of **CANCELERY.** f. Plaats daar 's Vorſten zegel en de papieren van Staat in bewaard werden. *Chancellerie.* f. Een acte uit de Cancelary ligten. *Lever un acte de la Chancellerie.*

CANCELIER. Opperſte Rechter, hoofd van 't Gerecht in Vranckryk en ſommige andere Landen *Chancelier, chef de la Juſtice en France & en quelques autres lieux.* De Keurvorſt van Ments is Ryks Cancelier. *L'Electeur de Mayence eſt Chancelier de l'Empire.* De Cancelier van Engeland. *Le Chancelier d'Angleterre.* De groot Cancelier van Poolen. *Le grand Chancelier de Polegne.* 't **CANCELIERSCHAP**, het ampt, de waardigheid van Cancelier. *La charge, la dignité de Chancelier.*

CANDIDAAT van 't Latynſch woord *Candidatus.* Een die naar eenige eertrap in de Godsgeleerdheid, Rechtsgeleerdheid &c. ſtaat. *Candidat, aſpirant à quelque degré de Theologie, de Droit &c.* Tot het Keurvorſtendom van Mentz doen zig veel **CANDIDAATEN**, medeſtreevers, aanzoekers op. *Il ſe preſente bien des candidats pour l'Electorat de Mayance, il y a bien des aſpirants à l'Electorat de Mayance.*

CANDY of **CANDY-SUIKER.** Stokſuiker. *Du ſucre candi.*

CANEEL of **KANEEL.** f. *De la canelle.* f. De caneel waſcht van zelfs op 't Eyland Ceylon. *La canelle croît d'elle même dans l'Iſle de Ceilon.* De reſt komt op **KANEEL.**

CANON. Kerkelyk beſluit, uitſpraak, inzetting, geloofsregel. *Canon, decret, reglement Eccleſiaſtique.* m. De canons van 't Concilium van Trenten worden over al niet aangenomen, gevolgd. *Les canons du Concile de Trente ne ſont pas reçus, obſervez par tout.*

CANON of **KANON.** n. Geſchut-ſtuk. *Canon.* m. *Piece d'artillerie.* f. Een canonſchoot. *Un coup de canon.* Een canon koegel. *Un boulet de canon.* **CANON**, werd meeſt voor de gezamentlyke canon-ſtukken, al 't geſchut van een ſchip *of* battery genomen. *Canon.* m. *artillerie.* f. Nieuw canon gieten. *Fondre de la nouvelle artillerie, du canon neuf.* Het canon op de wallen, op de battery voeren. *Mener, conduire le canon ſur les ramparts, mettre le canon ſur la batterie.*

CANON. Drukletter, voor de groote Romein en Paragon letter. *Canon, caractere d'Imprimerie, avant le gros Romain & le Parangon.*

CANONES. Canonnikin, Geeſtelyke Juffer met een Prove voorzien. *Chanoineſſe.* Mevrouw de Canones van ... *Madame la Chanoineſſe de ...*

CANONISATIE. f. **HEILIG VERKLAARING.** Plaatſing eener afgeſturvene onder 't getal der Heiligen. *Canoniſation.* f. Men mogt de eene tyd *of* de andere den Koning Jacobus wel **CANONISEEREN**, heilig verklaaren, onder 't getal der Sancten ſtellen. *On pourroit bien un jour* ou *l'autre canoniſer le Roy Jacques, placer le Roy Jacques au rang des Saints.*

CANONNIK of **KANONNIK.** Domheer, geeſtelyk perſoon met een Kanonnikaat voorzien. *Chanoine.* De Kanonnikken van Sanct Lambert te Luik, van onze Lieve Vrouw te Parys. *Les Chanoines de Saint Lambert à Liege, de Notre Dame à Paris.* **CANONNICAAT** of **KANONNIKAAT.** n. Domheerſchap, inkomen van een Canonnik. *Canonicat.* m.

CANONYK. Adj. Regtzinnig, regelmaatig. *Canonique, orthodoxe.* De canonyke boeken des ouden Teſtaments. *Les livres canoniques de l'Ancien Teſtament.*

CANONS. Overwetſe **BROEKPLOOYEN**, ſcheer-kouſſen. *Des canons,* m. pl. *ornements froncez, enjolivez de rubans qui ſe mettoient au bas des anciens haut de-chauſſes.*

CANOT, KANO. Wildemans ſchuitje, gemeenelyk uit een boomſtruik gehold. *Canot.* m. *Petit bateau de Sauvage, d'ordinaire creuſé d'un tronc d'arbre.*

CANTON, betekend eigentlyk **GEWEST, STREEK-Lands.** Landſchap. *Canton, quartier.* m. *Etenduë de Pays.* f. De dertien Zwitſerſe Cantons. *Les treize Cantons Suiſſes.* De Gereformeerde, de Roomſche Cantons. *Les Cantons Reformez, les Cantons Catholiques.*

CANTONNEEREN. v. n. By hoopen vergaderen, ergens legeren, in de ſtyl van Couranten en Leger verhaalen. *Cantonner, camper par bandes, brigades.* De Garniſoenen hebben laſt gekreegen om tuſſen Hal en Mons te cantonneeren. *Les Garniſons ont eu ordre de cantonner entre Hal & Mons.* **CANTONNEERING.** f. **CANTONNEMENT.** n afzonderlyke, tropwyze byeenkomſt, legering van 't krygsvolk. *Cantonnement.* m. *Campement de pluſieurs brigades ſeparées.*

CAPEL f. **KAPEL**, lees **CAPPEL.** Gewyd kerkje, bidhuisje. *Chapelle.* f. *Petit Temple.* De Muſikanten van 's Konings Capel. *Les Muſiciens de la Chapelle du Roy.*

CAPEL. f. capelle, witje, bekend zomer diertje. *Papillon.* m. Een witte capel. *Un papillon blanc.* Een geſpikkelde capel, ſchoenlapper. *Un papillon bigarré, tavelé, moucheté.*

CAPELAAN. Prieſter, Kapel-prieſter. *Chapelain, Prêtre qui deſſert une Chapelle.* 's Konings Capelaanen. *Les Chapelains du Roy.* **CAPELAAN**, Hof-prediker van den Koning, van de Koningin van Engeland. *Chapelain, Miniſtre de la Chapelle du Roy, de la Reine d'Angleterre.*

CAPITAAL. Adj. **VOORNAAM.** Uitſteekend. *Capital, principal, qui excelle.* Capitaale Oorlogſchepen, zwaarſte ſoorten van ſchepen. *Des vaiſſeaux de*

Digitized by Google

de guerre du premier rang. Capitaale letters, hoofdletters. *Des lettres capitales, majuscules.* Een CAPITAAL delict, een hals zaak. *Un crime, un delict capital.*

CAPITAAL n. Hoofdsom, hoofdschuld m. *Capital.* m. *somme capitale.* f *sort principal.* m. Het eerste capitaal, den eersten inleg der Oost-Indische Compagnie is een milioen ponden Vlaams geweest. *Le premier capital, le premier fonds de la Compagnie des Indes a été d'un milion de Livres de gros.* Die man heeft een groot, een zwaar CAPITAAL, heeft groote middelen. *Cet homme a un gros bien, est riche à milliers.* Daar zyn CAPITAALEN, onnoemelyke sommen aan gehangen. *On y a employé des sommes immenses.* CAPITALIST. Een die een Capitaal *of* groot goed bezit, die onder de voornaamste gegoede, rykste ingezeten van 't land gerekend werd. *Capitaliste, homme aisé, connu pour avoir du moins 20 mille frans vaillant.*

CAPITEIN of KAPITEIN. Hopman, overste van een bende soldaaten. *Capitaine, chef d'une Compagnie de soldats.* Een Scheeps-Capitein. *Un Capitaine de vaisseau.* Capitein Luitenant. *Capitaine en second.*

CAPITOOL. n. Het Slot van 't oud Rome, daar de Burgermeesters en den Raad vergaderden. *Capitole, Forteresse de l'ancienne Rome où les Consuls & le Senat s'assembloient.* Het Capitool wierd, zegd men, door het gekwaak der ganzen gered, ten tyde als Brennus het belegerde.

CAPITTEL. n. Hoofdstuk, hoofddeel van een boek. *Chapitre.* m. *section d'un livre.* f. In 't Boek der Handelingen, 't vyfde Capittel. *Au Livre des Actes, Chapitre cinq.*

CAPITTEL. Vergadering der Canonniken eener hoofd-Kerke &c. *Chapitre.* m. *assemblée des Chanoines d'une Cathedrale &c.* Het Capittel leid dikwyls met den Abt, met den Bisschop overhoop. *Le Chapitre est souvent brouille avec l'Abbe, avec l'Evêque.*

CAPITTELEN. v. a. zie DOORHAALEN, Bestraffen, Hekelen. *Chapitrer, censurer.* Iemand braaf capittelen, lustig voorneemen, bestraffen. *Chapitrer quelqu'un comme il faut, lui faire une verte reprimende, lui bien laver la tête.*

CAPITTEL-HEER. Domheer, Canonnik, lidt van een Capittel. *Chanoine, membre d'un Chapitre.* De Capittelheeren van Luik, van Munster. *Les Chanoines de Liege, de Munster.*

CAPITULATIE. f. VERDRAG van overgave eener belegerde Stad. *Capitulation* f. De capitulatie opmaaken, onderteekenen. *Dresser, signer la Capitulation.* CAPITULEEREN. v. n. Wegens de overgave eener belegerde Stad &c. in onderhandeling, in verdrag zyn. *Capituler, traitter de la reddition d'une place.* De Stad zal haast genoodzaakt zyn te capituleeren. *La Ville se rabientot obligée de capituler.*

CAPOT, KAPOT. Soort van een mantel met hangmouwen. *Capote.* f. *Sorte de manteau en casaque.* Hy had een capot van grof grein. *Il avoit une capote, une casaque de gros grain, de gros camelot.*

CAPOT, woord van het piket-spel. Iemand *capot* maaken, jan maaken, al de trekken haalen. *Faire quelqu'un capot, au jeu du piquet; faire toutes les cartes.* Hy is capot, hy is 'er om koud. *Il est capot, perdu, flambé.*

CAPPERS of KAPPERS. Bekende vrugt, tot scherping van den eetlust bekwaam. *Des capres* ou *capes* f. pl. *fruit aigret servant à aigniser l'appetit.*

CAPRIOL of lugtsprong, dubbelde sprong. *Capriole, cabriole.* f. *Saut redoublé.* m. Die danser maakt schoone capriollen. *Ce danseur fait de belles caprioles.* Men zal hem capriollen in de lugt leeren maaken. gekscb: *On luy apprendra à faire des caprioles en l'air.*

CAPTEEREN. v. n zie HAIRKLOOVEN, VITTEN. Iemand zoeken te agterhaalen, te verstrikken. *Chicaner, pointiller, faire des chicanes.* Hy capteerd op ieder woord. *Il pointille, chicane sur chaque mot.* Dat is maar CAPTIE, vittery. *C'est pure chicane, ce n'est que pointille.*

CAPUCYNDER of CAPUCYNER. Franciscaner Monnik van de strengste regel. *Capucin. Religieux de Saint François, de la plus etroite observance.* Een Capucynder baard, lange baard. *Une barbe de Capucin.* Een CAPUCYNER Non. *Une Capucine, Religieuse de l'Ordre des Capucins.*

CARAAT of KARAAT, werd by de *Asseyeurs*, in het schatten, waardeeren der Muntstoffen gebruikt, om de meerder *of* minder waardy der zelve aan te wyzen. *Carat, degré de bonté, de valeur du metal, de la matiere dont on bat monnoye.* De hoogste graad van 't goud is vier en twintig caraaten. *Le plus haut degré de l'or est de vint quatre carats.* Dat goud haald maar twintig, twee en twintig caraaten. *Cet or ne va qu'à vint, qu'à vint deux carats.* CARAAT, Juweliers gewigt van vier grein, van Diamanten spreekende. *Carat, 24me. partie d'un marc, en cas de Diamants.* De Diamant van den Grooten Mogol weegd, zegd men, 279 Caraaten. *Le Diamant du Grand Mogol pese, dit on, 279 Carats.*

CARABYN of KARABYN. Roer met een draayllot en een getrokke loop. *Carabine.* f. De Keiserlyke CARABYNERS, Carabyn Ruiters. *Les Carabins* ou *Carabiniers de l'Empereur.*

CARACOL. Omryding, omzwenking van 't paard, na het pistool *of* de carabyn gelost te hebben. *Caracol.* m. *Mouvement en rond que fait le cavalier, après avoir lâché son arme.* Caracollen maaken, zwierig omryden. *Faire des caracols, faire tourner son cheval avec adresse.*

CARACTER of KARAKTER. n. Gedrukte *of* geschrevene letter. *Caractere.* m. *Lettre imprimée* ou *ecrite.* Gottische caracters. *Des caracteres Gothiques.* Het CARACTER, de hoedanigheid van Afgezant word zeer ontzien. *Le caractere (la qualité) d'Ambassadeur est fort respecté.* Het is een man zonder CARACTER, buiten alle opentlyke bedieningen. *C'est une personne sans caractere, qui n'a nul employ public.*

CARACTER. Kenteeken, aard, eigenschap. *Caractere, genie particulier.* m. *Propriete particuliere.* f. Een Tooneel-dichter moet de onderscheidene caracters der menschen wel kennen. *Un Poete Dramatique doit bien connoitre les differents caracteres des hommes.* Gy zegt dat hy gierig is, dat is zyn CARACTER, zyn aart niet. *Vous dites qu'il est avare, ce n'est pas là son caractere.*

CARAVANE of KARAVAAN. f. Bende, aantal van Oosterssche Koopluiden &c. die hen by malkander houden om veilig te reizen. *Caravane, troupe de Marchands du Levant &c. qui voyagent ensemble pour se defendre des voleurs.* De caravane van Aleppo, van Mecca wierd door de Arabiers aangevallen, geplunderd. *La caravane d'Alep, de la Mecque fut attaquée, pillée par les Arabes.*

CARBONAADE of KARBONAAD. Krapjes, vers varkens vleesch, ribbetjes op de rooster gebraaden. *Des carbonnades, des gribbeletes, des trenches de porc frais,* ou *des cotelettes de mouton roties sur le gril.*

CARBONKEL of KARBONKEL. Sterk doorstralende Robyn. *Escarboucle.* m. *rubis d'un grand eclat.*

CAR-

Digitized by Google

CARCAS. f. Langwerpige vuurbal, 'aldus genaamd. *Carcasse* ou *bombe ovale*. f. Door kragt van bomben en carcassen. *à force de bombes & de carcasses.*

CARDAMOM. f. Paradys kooren, welriekende korrel, die in de Triakel &c. gebruikt werd. *Du Cardamom, graine odoriferente qui entre dans le Teriaque.*

CARDEBENEDICT. Bloedzuiverend distelgewas, goed voor de waterzugtige. *Chardon benit.* m. *herbe ou plante qui purifie le sang & bonne pour les hydropiques.*

CARDINAAL of KARDINAAL. Kerkheer, de eerste rang naast de Paus houdende. *Cardinal.* De Cardinaal Kamerling heeft het opper bewind geduurende het open zyn der Heilige Stoel. *Le Cardinal Camerlingue ou le Cardinal patron a la suprême direction pendant la vacance du Saint Siege.* Tot het CARDINAALSCHAP verheven werden. *être elevé au Cardinalat.*

CARET. Schildpadde bladen, om te verwerken. *Du caret, des feuilles d'ecailles de tortues pour mettre en oeuvre.*

CARGA. ond: w: AFLAADING. Cargezoen-lyst, voornaamentlyk als men van t'huiskomende Oost-Indische schepen spreekt. *Charge, facture, liste des marchandises constituant la charge entiere d'un vaisseau.* De generale carga ofte aflaadinge der vyftien Oost-Indische Retoerschepen. *La charge entiere des 15 vaisseaux arrivez des Indes.*

CARGEZOEN. n. De ingescheepte waaren in 't Conossement *of* de Factuur, anders CARGEZOEN-lyst vermeld. *Cargaison.* f. *Les marchandises embarquées & specifiées dans le Cognoissement* ou *la Facture.* Hy zond hem een cargezoen Tabak, een cargezoen Appels-Chinâ.

CARMELYT of CARMELIT. Geestelyke Dochter van Sancta Thiresias Reformatie. *Carmelite, Religieuse de la Reforme de Sainte Therese.* De Koningin ging de Mis by de Carmeliten hooren. *La Reine alla entendre la Messe aux Carmelites.* CARMELYTER MONNIK, beedel-monnik van Simon Stockes orden. *Carme, Religieux de l'ordre du Frere Simon Stocke.* De Carmelyter Monnikken geeven voor door den Propheet Elias op den Berg Carmel ingesteld te zyn.

CARMYN. Brazilje verf, hoogroode verf ten gebruike der miniatuur-schilders &c. *Du carmin, rouge très vife à l'usage des peintres en miniature.*

CARNAVAL. ond: w: VLEESCHTYD. Slemptyd der Roomsch Catholyken, van Drie-Koningen tot Vasten-avond te reekenen. *Le carnaval, les jours gras des Catholiques.* Het Carnaval van Venetie lokt 'er oneindig veel reizigers na toe. *Le Carnaval de Venise y attire une infinité de voyageurs.*

CAROLI-GULDEN. Hollandse gulden van veertig groot. *Florin de Hollande valant vint sous.* Bekenne schuldig te wezen aan N. N. de somma van twee duizend Caroli-gulden. *Je reconnois devoir à N. N. la somme de deux mille florins, monnoye de Hollande.*

CAROLYN, CAROLYN-HOED. Hoed daar weinig bereidsel inkomt. *Un carolin, chapeau où il entre peu d'apprêt.*

CARONJE. 't Is een olyke *caronje*, een schans-loopster, schorbeest. C'*est une infame carogne, une coureuse de remparts.*

CARROUSSEL. n. Nieuwmodis Tournooy *of* Renspel, in 't welke na de hoofden en ringen gesteeken werd. *Carrousel.* m. *Tourney moderne où l'on court aux têtes & aux bagues.*

CARSAAY of KARSAAY. Grof wolle stof, Engels maaksel. *Du carrisel, de la grosse serge d'Angleterre.*

CARTEL. n. Verdrag van vrykooping *of* uitwisseling der wederzydse krygs gevangenen. *Cartel.* m. *Accord pour le rachat* ou *l'echange des prisonniers de guerre.* Het cartel naarkomen, verbreeken. *Observer, rompre le cartel.* Hy zond hem een CARTEL, een uitdaagbriefje om hem voor den degen te roepen. *Il lui envoya un cartel, un deffi pour se battre en duel.*

CARTHUISER. Cathuizer, kloosterling van Sanct Brunôs orden. *Chartreux, Religieux de l'ordre de Saint Bruno.* De Carthuizers vasten en zwygen byna altyd. *Les Chartreux observent un jeûne & un silence presque continuel.* De Koning ging by de CARTHUIZERS, in 't Carthuizer klooster vernagten, slaapen. *Le Roy alla coucher aux Chartreux, chez les Chartreux, à la Chartreuse.* De groote CARTHUISER is by Grenoble, in Dauphiné. *La grande Chartreuse est près de Grenoble, en Dauphiné.*

CARTOUW of KARTOUW. Grof geschut-stuk. *Piece de gros canon.* f. Een heele cartouw schiet 48 pond. *Un canon du plus gros calibre tire 48 livres de balle.*

CARVEEL of KARVEEL. Rond en kort opgeboeyd Portugeesch vaartuig. *Caravelle.* f. *Petit bâtiment Portugais, rond de bordage & court de varangue.*

CARWEY of KARWY. Windverdryvende, en afzettende plant. *Du carui, carvi, plante carminative & aperitive.* Carwey-zaad. *De la graine de carvi.*

CAS of KAS. f. Koopmans geld-kist *of* gereed geld, specie-geld. *Caisse.* f. *Layette* ou *coffre dans lequel le marchand serre son argent.* De cas houden, de cas besteelen. *Tenir la caisse, voler la caisse.* Wel by cas zyn. *Avoir bien de l'argent en caisse, être bien fourni d'argent contant.* Zie verders op KAS.

De CASCADES of WATERVALLEN van Tivoli, van Versailles. *Les cascades de Tivoli, de Versailles.*

CASEMAT. f. Moordgat, moordkuil, overwelfde battery in de *flank* of zyde van't bolwerk om de gordyn en de gratt te bestryken, te verdeedigen. *Casemate.* f. *Batterie voutée dans le flanc du bastion pour deffendre la courtine & le fosse.*

CASERNEN. Soldaare huisjes langs de binne-wal, kamertjes daar hen de soldaten in onthouden. *Casernes, logements, chambrettes des soldats entre le rempart & les maisons d'une ville de guerre.*

't CASKE of KASKE van 't schip, de romp, de kiel van 't schip. *La carcasse, la quille du vaisseau.* Geld op 't caske van 't schip beleggen, geld op bodemary wagen. *Mettre de l'argent à la grosse avanture, sur la quille, la carcasse du vaisseau.*

CASSA of KASSA. f. De geldkist en 't gereed geld van een koopman. *La caisse, l'argent comptant d'un marchand.* Cassa debet aan de ingekogte goederen. *La caisse doit aux marchandises achetees.* De betaalde waaren debent aan cassa. *Les marchandises payées doivent à la caisse.*

CASSAVE. f. Brood van de manioks wortel gebakken, te Suriname, Curaçao, en in de Voor-Eilanden gemeen. *De la cassave, du pain cuit avec de la racine du manioc.*

CASSENOLLEN. Soort van Galnooten op eike-boomen wassende, en die de verwers gebruiken. *Des cassenolles, espece de noix de galles à l'usage des teinturiers.*

CASSIA. f. Merg van de CASSIABOOM. *De la casse, de la moelle d'un arbre de ce nom.* Cassia purgeerd, cassia is een purgeerend middel. *La casse purge, est purgative.* CASSIA-BOOM. *Casser.* m. *Arbre qui porte la casse.* CASSIA FISTULA, CASSIA RIET, cassia aan stokken. *De la casse en canes, en bâtons.*

CASSIER, KASSIER. Cas-houder, bank-houder, op een comptoir. *Caissier, celui qui tient la caisse.* Hy is zyn Vaders cassier. *Il est le caissier de son Pere.* CASSIER. Wisselaar ten dienste *of* tot geryf van koopluiden. Myn cassier zal u betaalen. *Mon caissier, ban-*

Digitized by Google

banquier vous payera. Zie de reſt op KASSIER, om beide ſpellingen te voldoen.

CASSINE. f. Verſchanſte boere hut *of* wooning in Italie. Daar wierd lang gevochten om den vyand uit een *caſſine* te verjaagen. *Il fut long temps combattu pour chaſſer les ennemis d'une caſſine, d'une chaumiere.*

CASSONADE. f. Grove poeyer ſuiker. *De la caſſonade, du ſucre qui n'eſt point encore affiné.*

CASTANJE of KASTANJE. f. Vrugt van den caſtanje-boom. *Chataigne, chatagne.* f. Gekookte, gepelde, gebraade caſtanjen. *Des chataignes bouillies, pelées, roties.* CASTANJE-BOOM, KASTANJE-BOOM. *Chataignier, maronier.* m. CASTANJA CHINEA, Chineeſe, Indiaanſche kaſtanje-boom. *Maronier d'Indes.* m.

CASTANJETTEN of CASTAGNETTES. Klaphoutjes, DUIM-KLEPPERS, om in 't danſſen de cadans aan te toonen, te doen volgen. *Des caſtagnettes.* De Spanjaarden, de Mooren danſen met caſtanjetten. *Les Eſpagnols, les Mores danſent avec des caſtagnettes.*

CASTELEIN of KASTELEIN. Caſteel-voogd, caſteel-bewaarder. *Châtelain, Seigneur* ou *gardien d'un Chateau.* De CASTELEIN *of* Concierge, gevangen bewaarder van 't Hof. *Le Chatelain* ou *le Concierge de la Cour.* De CASTELEIN, ſlot-bewaarder van 't Loo, van 't Huis te Zeiſt. *Le concierge de Loo, de Zeiſt.* De Caſtelein van 't Oude Heere Logement t'Amſterdam. *L'Hote du Vieux Heere Logement à Amſterdam.*

CASTELENY of CASSELENY. f. Landſchap onder een Caſteel-voogd, Amptman *of* Droſt ſtaande. De Caſteleny van Iperen, van Cortryk. *La Chatelenie d'Ipres, de Courtray.* In de CASTELENY van 't Hof, in den Haag, gevangen zitten. *être priſonnier à la Chatelenie, Conciergerie, dans la priſon de la Cour, à la Haye.*

CASTELONJE. Fynſte ſoort van wolle bed-deekens. *Caſtelogne.* f. *Couverture de lit de la plus fine laine.*

CASTOOR of KASTOOR. Caſtoor-hoed, hoed van BEVERS-HAIR. *Caſtor, chapeau de poil de caſtor.* Een heele, een halve caſtoor. *Un plein caſtor, un demi caſtor.* De CASTOOR, de BEEVER byt zyne teelballen af, om zyn leven te bergen. *Le caſtor ſe coupe les genitoires pour ſauver ſa vie.*

CASTRUM DOLORIS of BRANDENDE Capelle, onder welke 't afbeeldſel *of* het lyk van een Vorſt *of* ander hoog ſtandsperſoon ten toon ſtaat. *Chapelle ardente.* f. *Lieu enluminé ſous lequel repoſe l'effigie* ou *le corps d'un Prince deffunt* ou *de quelqu'autre perſonne de grande qualité.*

CASUARIS. m. Groote Indiaanſche vogel van een vreemd maakſel. *Caſuel, caſuaire, gros oiſeau d'Inde d'une etrange figure.* De Caſuaris ſlokt alles in dat men hem toewerpt. *Le gaſuel, le caſuaire avale tout ce qu'on lui jette.*

De CATALOGUS of Lyſt der nagelaate boeken van N... *Le catalogue, la liſte des livres qu'a laiſſez le S^r. N.*

CATECHISANT. Een die de Catechismus leerd, bywoond, een aankomende geloovige. *Catechumene, celui qui apprend le catechiſme, qui aſſiſte au catechiſme, à l'explication des Articles de Foy.* CATECHISATIE, geloofs onderwys door vraagen en antwoorden. *Catechiſme.* m. *Catechiſation, inſtruction dans les dogmes de la Foy, par demandes & reponſes.*

CATECHISEER-BROEDER, werd meeſt uit ſchimp gezegt. Het is een van die catechiſeer-broeders, van die ſyne. *C'eſt un de ces coureurs de catechiſmes, de ces devots.* Men moet de kinderen zorgvuldig CATECHISEEREN, in 't geloof onderwyzen door vraagen en antwoorden. *Il faut catechiſer les enfans avec*

ſoin. De CATECHISEERDER heeft geduld en nedrigheid van nooden. *Le catechiſant, catechiſte a beſoin de patience & d'humilité.* 't Is een van die CATECHISEER-zuſters, van die queeſels. *C'eſt une de ces coureuſes de catechiſmes, de ces devotes.*

CATECHISMUS. m. Boekjen waar in de Geloofs-puncten by vraagen en antwoorden verhandeld zyn. *Catechiſme.* m. Een Franſche, een Duitſche catechismus. *Un catechiſme François, un catechiſme Flamand.*

CATEGORISCH antwoord: duidelyk, klaar antwoord; antwoord zonder omwegen, by ja *of* neen. *Réponſe categorique, réponſe claire, poſitive, ſans detour.* f.

CATHOLYK. Adj. Algemeen. *Catholique, univerſel.* De Roomſe Kerk neemd den naam van Catholyke Kerk. *L'Egliſe Romaine prend le nom d'Egliſe Catholique.* Zyn Catholyke Majeſteit, de Koning van Spanjen. *Sa Majeſté Catholique, le Roy d'Eſpagne.* De CATHOLYKEN, de Rooms Catholyken, de Roomsgezinden hebben hier volle vryheid. *Les Catholiques Romains ont icy pleine liberté.*

De CATTEN. Oud Duitſch Volk, van 't welke de Batavieren hunnen oorſpronk afrekenen. *Les Cattes, Ancien Peuple d'Allemagne, d'ou les Bataves tirent leur origine.*

CAVIARD, CAVIAART. m. Moſcoviſch gerecht van Steurkuit met zout in de zon geroerd. *Du caviat, oeufs d'Eſturgeon accommodez en ragoût.*

CAZUIFFEL of CASUIFFEL. m. Prieſterlyk cieraad dat boven het linne kleed aangetrokken werd. *Chaſſuble.* m. *Ornement que le Preſtre met par deſſus l'aube.*

C E.

CEDERBOOM. m. Welriekende en onverderffelyke boom. *Cedre.* m. Een boſch van Ceder boomen. *Un bois de Cedres.* Een tafel, een kiſt van CEDER-HOUT, Ceder boome hout. *Une table, un coffre de bois de Cedre.*

CEDUL, CEDEL, of CEEL. f. Geſchrift, brief. *Ecrit, contract, bail, &c.* Een huur-cedul *of* huur-ceel. *Un contract, un bail de louage pour une maiſon,* ou *pour le loyer d'une chambre.*

CEEL of CEDUL. Brief, handſchrift, lyſt. *Cedulle, lettre, liſte, obligation.* f. *Ecrit, contract, bail.* m. Een begraaffenis CEEL, rol, lyſt daar de naamen der vrinden ter begraaffenis genoodigd opſtaan. *Une liſte d'enterrement.* Hy heeft de heele tyd Duitſch geſprooken, hy ſtaat tienmaal op de CEEL, op het briefje. *Il a toujours parlé Flamand, il eſt noté dix fois, il a eté marqué dix fois ſur la liſte, ſur le billet.* Een zout- en zeep-CEEL. *Un billet imprimé portant à quoy chaque perſonne eſt taxée dans l'impot ſur le ſel & le ſavon.*

CEELTJE. n. Kleine ceel. *Petit billet.* m. *une notice, un memoire.* Een inſlag ceeltje by den Wynpagter haalen. *Aller prendre un billet du Receveur qui a la Ferme des vins pour avoir la liberté de mettre du vin en cave.*

CEINTUUR. f. GORDEL-LINT. Juffers lyfband. *Ceinture d'une Demoiſelle.* Een zilvere, een goude ceintuur. *Une ceinture d'argent, une ceinture d'or.*

CELADON COLEUR. Ligt groene coleur. *Du celadon, couleur de celadon, couleur verte mêlée de beaucoup de blanc.*

De CELEBRANT. Prieſter *of* Biſſchop die de Mis bediend. *Le Celebrant, le Preſtre* ou *l'Evêque qui dit la Meſſe.* Zoo als de Celebrant de Hoſtie opheſte. *Comme le Celebrant levoit l'Hoſtie.* CELEBRATIE, bediening van de Mis, verrigting van den Mis-dienſt. *Celebration de la Meſſe.* f.

CELESTYNER of CELLESTYNER. Kloosterling van Paus Celeſtinus de vyfden 's ordenisg, een wit kleed en zwart ſchouder mantelzje (*ſcapulaire*) dragende.

Ce-

Digitized by Google

Celeſtin, Religieux de l'ordre du Pape Celeſtin cinquiéme. CELESTYNER klooſter. n. *Couvent de Celeſtins.* CELESTYNER Non, Geeſtelyke Dochter van Celeſtinus orden. *Celeſtine, Religieuſe de l'ordre de Celeſtin.*

CELLE. f. Slaap-vertrekje. bed-kamertje van een klooſterling. *Celulle, chambrette d'un Religieux.* f. Al de cellen van een Klooſter bezigtigen. *Viſiter toutes les cellules d'un Cloître.* CELLE-BROEDER, Klooſterbroeder in een celle opgeſloten, zig onthoudende. *Reclus, Religieux renfermé dans ſa Celulle.*

CELLERY, CELEREE of SELDERY. Bekend tuingewas. *Du cellery, celleri.*

CELLETJE. n. Slaapkamertje van een klooſterling. Hy ontfing haar zeer devotelyk in zyn celletje. *Il la reçut fort devotement dans ſa celulle, ſa petite chambre.*

CEMENT, CIMENT. n. Steenkalk. *Du ciment, de la tuile pilée, mêlée avec de la chaux.* Een kelder, een tegenbak met cement gemetſeld, in 't cement geleid. *Une cave, une citerne enduite de ciment, maſſonnée avec du ciment.* 't CEMENT der zilver en goudſmeeden is een ſamenmengſel van gebakke ſteen, harſt en waſch. *Le ciment des orfevres eſt une compoſition de brique, de reſine & de cire.* Eigenbaat is het cement van de vrindſchap *L'intereſt eſt le ciment, le lien de l'amitié.* Die zaak leid in 't cement, ſtaat vaſt, is vaſt geklonken. *Cette affaire eſt arrêtée, baclée, tient à chaux & à ciment.*

CENDRÉ COLEUR. Bleek-blont, aſch koleur. *Cendré, couleur cenárée.* Cendré blonthair is ſchaars te vinden. *Les cheveux blonds cendrez ſont rares.*

CENT. Franſch woord in den Koopmans ſtyl veeltyds voor *honderd* genomen. Den intreſt tegen vier, vyf, zes per cent 's jaars vaſt ſtellen. *Regler l'interêt à quatre, cinq, ſix pour cent par an.*

CENTENER. Quintaal, honderd pond gewigts, in den Koopmans ſtyl. *Un quintal, cent peſant.* Honderd centeners kruidt. *Cent quintaux, dix miliers de poudre.*

CEREMONIE, zie PLEGTIGHEID en PLEGTELYKHEID. *Ceremonie, ſolemnité.* f. De CEREMONIEELE of Kerkzedige Wet der Jooden. *La Loy ceremonielle des Juifs.* Het CEREMONIEEL tuſſen de wederzydſe Afgezanten vaſtſtellen. *Regler le ceremoniel entre les Ambaſſadeurs reſpectifs.*

CEROEN, WASCHE-PLAESTER. Smeerzalf met oly en waſch toebereid. *Cerat.* m. *Onguent fait avec de l'huile & de la cire.* CEROENEN, taſſen of omſlagen van ſtroo of matten gemaakt, daar Amandelen, Indigo en andere waaren in gedaan werden. *Enveloppes, paillaſſons, dans leſquels on met des Amandes &c.*

CERTER of CHERTER. m. Beſtek, model, ontwerp, volgens welke men een ſchip zal bouwen. *Devis d'un vaiſſeau.* m. *Detail des proportions & parties d'un vaiſſeau qu'on veut conſtruire.*

CERTIFICATIE. f. Openlyk getuig-ſchrift. *Certificat, ecrit faiſant foy de quelque choſe.* m. Een certificatie van den Ontfanger der Tollen vertoonen. *Preſenter un certificat du Receveur des droits de peage, du Douanier.* CERTIFICEEREN zie VERZEKEREN, voor waaragtig verklaaren, getuigen. *Certifier, declarer être veritable.*

CERUIS of LOOTWIT, daar ſmeerzalf en blanketſel mede gemaakt werd. *De la ceruſe, du blanc d'Eſpagne.*

CESSIE doen, afſtand zyner goederen doen, om van zyne ſchuld-eiſchers niet vervolgd te worden. *Faire ceſſion de ſes biens pour n'être pas pourſuivi de ſes créanciers.*

CESSIONANT. Een die ceſſie doet, een die zyne goederen voor de ſchuld of ſchulden afſtaat. *Geſſionnaire, celui qui abandonne ſes biens pour la dette* on *les detter.* CESSIONNARIS, CESSIE-HOUDER, afſtandhouder, die welke 't beſcheid van *ceſſie* aanneemd. *Ceſſionnaire, celui qui accepte une ceſſion, un tranſport.*

C H.

CHAIS. ond: w: RYKALES. *Chaiſe, chaiſe roulante.* f. In een chais ryden. *Aller en chaiſe, dans une chaiſe roulante.*

CHALOUP. zie SLOEP, ROEYSCHUIT. *Chaloupe.* f.

CHALUMEAU. Op de *chalumeau*, boere fluit ſpeelen. *Jouer du chalumeau, de la flute champêtre.*

De CHAMADE ſlaan, de trommel roeren om van overgaaf te ſpreeken. *Battre la chamade, battre la caiſſe pour parler de rendre la place.*

CHAMOIS coleur, ligt geel, ſoort van Iſabel koleur. *Couleur de chamois.* f. De liefhebbers der tulpen agten de chamois coleurde zeer veel. *Les curieux de tulipes font grand cas de celles qui ſont couleur de chamois.*

CHAMBREEREN is op BELEGGEN uitgelegd. *Chamarrer, border, galonner.*

CHAOS, lees KAOS. m. Beyert, verwerring. *Chaos.* m. *Confuſion* f. *Melange confus.* m. Wanneer God den Chaos ſcheidede. *Quand Dieu debroüilla le Chaos.*

CHARLOT, CHARLOTTE, ASCALONIE van 't Laryn *Aſcalonia.* Lookgewas om de ſauſſen een hooger ſmaak te doen hebben. *Echalotte.* f. Een charlotte ſaus. *Une ſauce à l'echalotte.*

CHARP. Sjarp, zie SLUYER. *Echarpe.* f. Hy had een roode, een witte charp. *Il avoit une echarpe rouge, une echarpe blanche.*

CHERCHERS of CERCHERS. Commiſen, toeziender op het regt der Convoyen en Licenten. *Commis viſiteurs, commis de l'Amirauté pour taxer les droits d'entrée & de ſortie &c.*

CHERET of CHARET is de naam van een lang en ope rytuig met twee kleine en twee groote wielen. *Une voiture de nouvelle invention, appellée* charette *à cauſe de ſa longueur & de ſes quatre rouës.*

CHERTEPARTY of CERTEPARTY. Verdrag tuſſchen den verhuurder en huurder van 't ſchip. *Charte-partie.* f. *Contract entre le proprietaire du vaiſſeau & du marchand qui le charge, affrete.*

CHERUBIM. Engel van het tweede Choor der eerſte Trap. *Cherubin.* De Cherubim die God aan den ingang van 't Aards Paradys geplaatſt had. *Le Cherubin que Dieu avoit placé à l'entrée du Paradis Terreſtre.*

CHICOREY. f. Soort van andyvie. Witte chicorey. *De la chicorée blanche.*

CHIMIE. ond: w: METAALSCHEIKONST. Kooking, ſcheiding der metaalen. *Chymie.* f. *L'art de reſoudre les metaux par le moyen du feu.* Een CHIMICAALE bewerking, chimicaale hulpmiddelen. *Une operation chymique, des remedes chymiques* Een CHIMICAAL Doctor, een Arts die chimicaale geneesmiddelen gebruikt. *Un Medecin chymiſte.* CHIMIST, metaal-ſcheider, metaal-ſcheikonſtenaar. *Chymiſte, celuy qui entend l'art de reſoudre les metaux.*

CHINAS APPEL, APPEL SINA. Zoete Oranje appel *Orange de la Chine, Orange douce.* f.

CHINEES, man uit CHINA, een Ryk in Aſia. *Un Chinois.* De Chineeſen zyn zeer ſchrander. *Les Chinois ſont fort ſubtils.* Een CHINEES vaartuig, een Chineestronitje. *Unbâtiment Chinois, une figure Chinoiſe.*

CHIRURGIE. f. HEELKUNDE. De konſt van breuken te heelen, wonden te geneezen &c. *Chirurgie.* f. CHIRURGYN, HEEL-KONSTENAAR, Wondheeler, Heelmeeſter. *Chirurgien.* Een bekwaam, een ervaaren Chirurgyn is heel nut aan 't Gemeen. *Un habile*

Digitized by Google

Chirurgien, un Chirurgien expert eſt fort utile au Public.

CHOC of **SCHOK**. Vinnig treffen; kort, doch hevig gevecht. *Choc.* m. *Attaque brusque, combat de peu de durée, mais chaud.* De choc was kort, doch heel vinnig. *Le choc dura peu, mais il fut bien rude.*

CHOCOLAAD of **CHOCOLAAT**. Samen-mengſel, ſamen-brouwſel van chocolaat-boonen, ſuiker, banilles &c. De chocolaat deugd niet voor lyvige menſchen. *Le chocolat ne vaut rien aux perſonnes replettes.* CHOCOLAAT BOONEN, CACAO of CACAU BOONEN, boonen van de CACAOS-BOOM. *Du cacao, des feves* ou *gouſſes du Cacaotier.* CHOCOLAAT-KAN, kan daar chocolaat in gebrouwen en uit geſchonken werd. *Chocolatiere.* f. *Eſpece de coquemar dans lequel on braſſe le chocolat.* CHOCOLAAT-KOEKJE, plaatje chocolaat. *Tablette* f. *Bâton de chocolat.* m.

CHOOR of **KOOR**, als het woord uitgeſproken werd, afgezonderd gedeelte van de Kerk, daar de Misdienſt in gedaan werd. *Le Choeur de l'Egliſe.* Al de Nonnen waaren in 't Choor. *Toutes les Religieuſes etoient dans le Choeur.* CHOOR, rey, ſchaar van Zangers in een Tooneel-ſpel &c. *Choeur, troupe, bande de Muſiciens dans une piece de Theatre.* De negen CHOOREN of afdeelingen der Engelen. *Les neuf Choeurs des Anges.* CHOOR-KIND. Kind dat in 't Choor zingd. *Enfant du Choeur. Enfant qui chante au Choeur.* CHOOR-KLEED. Pronk-tabbaert van den Prieſter *of* andere Geeſtelyken van 't Choor. *Chape.* f. *vêtement que les Prêtres &c. portent dans le Choeur.* CHOOR-LIEDT. n. Choor-zang. *Chanſon ſpirituelle.* f. *Cantique qui ſe chante dans le Choeur.* m. CHOOR-MAAGDEN. Klooſter Juffers die in 't Choor zingen en welkers proefjaaren nog niet uit zyn. *Religieuſes* ou *Dames du Choeur, qui ne ſont pas encore ſoeurs converſes.* CHOOR-ZANG, Choor-gezang, Choorlied. *Cantique qui ſe chante au Choeur; Motet.* m. *Antienne.* f. CHOOR-ZANGER, CHORIST in 't onduitſch, zanger in 't Choor. *Muſicien, chantre qui chante au Choeur, Choriſte.*

CHORUS. Algemeene zang, vereeniging der ſtemmen van alle perſonaadjes tot het Choor *of* de rey der zangers behoorende. *Chorus, chant univerſel.* m. *réunion de toutes les voix du choeur, de la bande des muſiciens.* Chorus aanheffen. *Faire chorus, chanter tous enſemble.*

CHRISTELYK. Adj. Dat den Chriſtenen voegd, betaamd. *Chretien. enne.* Een Chriſtelyke reden, aanſpraak. *Un diſcours Chretien.* Een Chriſtelyk leven leiden. *Mener une vie Chretienne.* Men moet CHRISTELYK, op een Chriſtelyke wyze, handelen, leven. *Il faut agir, il faut vivre Chretiennement.* Het is niet Chriſtelyk gedaan. *Cela n'eſt pas Chretien, ce n'eſt pas agir en Chretien.* Met een waare CHRISTELYKHEID, Chriſtelyke hoedanigheid aangedaan zyn. *être veritablement Chretien, avoir de veritables ſentiments de Chretien.*

CHRISTEN. Adj. Chriſtelyk, tot het Chriſtendom behoorende. *Chretien. enne, appartenant au Chriſtianiſme.* Conſtantinus is de eerſte Chriſten Keizer geweeſt. *Conſtantin a été le premier Empereur Chretien.* Zoo al de Chriſten Vorſten eens konden werden. *Si tous les Princes Chretiens pouvoient s'accorder, ſe réünir.* Het is een CHRISTEN zo wel als gy. *C'eſt un Chretien, une Chretienne auſſi bien que vous.*

Het **CHRISTENDOM**, 't Chriſten Geloof aanneemen. *Embraſſer le Chriſtianiſme.* Al de Staaten van 't CHRISTENDOM, der Chriſtenheid. *Tous les Etats de la Chretienté.* De ongelukken, de verdeeldheden der CHRISTENHEID, van 't Chriſtendom beklaagen. *Deplorer les malheurs, les diviſions de la Chretienté.* Zoo al de Mogentheden des CHRISTENRYKS, der CHRISTEN WAERELD maar een oogmerk hadden. *Si toutes les Puiſſances de la Chretienté, du Monde Chretien n'avoient qu'un même but.*

CHRONYK. Jaarboek, Tydregiſter. *Chronique. Hiſtoire du Temps.* f. De oude Chronyken doorbladen, nazien. *Feuilleter, conſulter les vieilles Chroniques.* CHRONYK *of* HISTORY Schryver. *Chroniqueur, celui qui ecrit les Chroniques d'un Pays.*

CHRYSOLYT. Fyne ſteen, ſoort van Jaspis ſteen, in oude tyden boven alle andere fyne ſteenen geagt. *Chryſolite.* m. *Pierre precieuſe & tranſparente de couleur d'or mêle de verd, eſtimée plus que les autres par les anciens.*

CHYL of **GHYL**, van 't woord *Chylus* in 't Latyn; wit maagſap, afkookſel der verteerde ſpyzen. *Chyle, ſuc blanc qui reſulte de la coction des aliments.* m. De chyl verſpreid zig in de zenuwen en ſpieren. *Le chyle ſe repand dans les nerfs & les muſcles.*

CHYMIE of **CHIMIE**. f. **STOFSCHEIDING**. Metaalſcheiding, door middel van 't vuur. *Chimie.* f. *L'art de réſoudre les metaux par le moyen du feu.*

C I.

CIBORIE. f. **HOSTIE-KELK**. Gewyde ouwel-kelk. *Ciboire.* m. *Vaſe ſacré où l'on conſerve les Hoſties.* De Ciborie in 't Sacrament-huisje opſluiten. *Serrer le Ciboire dans le Tabernacle.*

CICERO. Drukletter tuſſchen de kleine Romein en de Auguſtyn letter. *Ciceron, caractere d'Imprimerie entre le petit Romain & l'Auguſtin.* CICERO, is de naam van den vermaarden Rooms Burgermeeſter en Vorſt der welſpreek-kunde, alleen hier gemeld, om de gedagte der geene die KIKERO willen gezegt hebben, in 't voorby gaan aan te haalen.

CIDER. f. Appeldrank. *Du cidre, boiſſon faite de pommes preſſurées.*

CIDIL of **CEDIL**. Drukkers woord, omgekeerde Ↄ, waar door de C die anders voor A, O en U, als een K moet luiden, verzagt en als S uitgeſprooken werd. *Cedille, eſpece de Crenverſé qui fait prononcer le C comme S, devant A, O & U.* De cidil in de woorden *venez ça, garçon, j'ay reçu,* is in 't Neder-duitſch van geen gebruik, behalven in CURAÇAO.

CIER en **CHIER**, zyn baſtaart woorden, van 't Franſch woord *chere* afkomſtig. Goede cier *of* chier maaken, luſtig aan eeten en drinken. *Faire bonne chere, ſe bien bourrer le ventre.*

CIERAAD. n. Vercierſel, optooyſel. *Ornement, embelliſſement.* m. *Parure.* f. Bouw- en Kerkcieraaden. *Des ornements d'Architecture & d'Egliſe.* De zedigheid is het voornaamſte cieraad der vrouwen. *La modeſtie eſt le principal ornement des femmes.* Die Vorſtinne was het cieraad haarer Eeuwe. *Cette Princeſſe etoit l'ornement, la gloire de ſon Siecle.* Altaar-CIERAADEN. *Ornements, paremens, parures d'Autel.* Kanten, linten, Juweelen en andere CIERAADJEN der vrouwen. *Des dentelles, des rubans, des joyaux & autres parures de femmes.*

CIEREN. v. a. Opcieren, vercieren, optooyen. *Orner, parer, embellir.* Het ſchoon hair cierd het aangezigt veel. *La belle chevelure orne, pare beaucoup le viſage.*

CIERLYK. Adj. Net, fraay, aangenaam. *Gentil, joli, propre, agréable.* Een cierlyk kleed. *Un gentil, joli habit; un habit propre, proprement fait, bien entendu, d'un bon goût.* Cierlyk werk, net werk. *De l'ouvrage mignon, delicatement fait.* Een CIERLYKE

zoe-

Digitized by Google

zoetvloeyende aanſpraak, redenvoering. *Une harangue polie, bien tournée, eloquente; un diſcours poli, coulant, bien tourné.* Al wat hy zegt is zoo cierlyk, zoo fraay, zoo geeſtig. *Tout ce qu'il dit eſt ſi agréable, ſi delicat, ſi fin.* CIERLYK, op een cierlyke wyze werken. *Travailler proprement, delicatement.* Cierlyk ſpreeken, zig cierlyk uiten, zig op eene zoetvloeyende, verſtandige wyze uiten. *Parler poliment, delicatement, coulamment; s'exprimer, s'enoncer poliment, delicatement, finement.*

De CIERLYKHEID, NETHEID, fraayheid van eenig yvoor- *of* ſtaal werk. *La beauté, la propreté, delicateſſe de quelque ouvrage d'yvoire, d'acier.* De CIERLYKHEID, netheid, aangenaamheid, zoetvloeyendheid eener aanſpraak, eener redenvoering. *La beauté, netteté, politeſſe, delicateſſe d'une harangue, d'un diſcours.*

CIERSEL. n. CIERAAD Optooyſel. *Ornement, embelliſſement.* m. De hoofdband *of* 't hoofd-CIERSEL der Koningen. *Le bandeau* ou *l'ornement de tête, le Diadême des Rois.* Paarde CIERSEL, tuig dat het paard opciert. *Harnois.* m. *Houſſe.* f.

CIERTJE of ZIERTJE. Onzigtbaar wurmpje. n. *Ciron.* m.

CILINDER. zie ROLSTEEN. Rolblok, langwerpig rond ligchaam. *Cilindre* ou *cylindre.* m. De cilinders *of* rollen van een kalander Molen. *Les cilindres* ou *rouleaux d'une Calandre.*

CIMBAAL, CYMBAAL. f. Ringbord, ſcharbord, driehoekig ſnaar-ſpeeltuig met vyf ringen die men met een yzer roedje ſlaat. *Cymbale.* f. *Inſtrument de muſique triangulaire dans lequel ſont paſſez cinq anneaux que l'on touche avec une verge de fer.*

CINABER. f. Roſſagtig bergſtof, ſteen-verf, ſoort van Vermiljoen, ook DRAAKEN BLOED genaamd. *Du Cinabre, mineral rouſſatre, eſpece de Vermillon, appellé auſſi Sang-Dragon.*

CINAS APPEL of CHINAS APPEL, APPEL CHINA. *of* appel Sina, zoete Oranje appel. *Orange de la Chine, Orange douce.*

CINGEL. f. Stads cingel, wandelweg om des Stads buitegraft loopende. Stads ommekring. *Chemin ſervant d'enveloppe, de ſecond rempart à la ville.* De cingel is met twee ſchoone ryen boomen beplant. *Le cingle, le rempart exterieur eſt bordé de deux belles rangées d'arbres.*

CINGELS, SINGELS *of* gordriemen der paarden. *Des ſangles pour les chevaux.* De paarden zonken tot de cingels in de ſlyk. *Les chevaux enfonçoient juſqu'aux ſangles dans la bouë.*

CIPERSAAY, CHIPERSAAY of CHYPRUS Saay, bekend ſtof. *De la ſerge de Chypre.* Een kleed met Ciper-ſaay gevoerd. *Un habit doublé de ſerge de Chipre.*

CIPIER of SCIPIER. Stok *of* gevangen bewaarder. *Geolier, concierge d'une priſon; gardien de la priſon.* De cipier geld in de hand duuwen. *Graiſſer la patte au geolier.* De CIPIERSTER, cipiers vrouw gaf hem een middel om te ontkomen. *La geoliere lui donna le moyen de s'evader.*

CIPRES of CYPRES, CIPRES-BOOM. m. Boom die altyd groen blyft, en als een pyramide opwaſt. *Ciprès, arbre toujours verd & qui croît en pyramide.* Een laan, wandel-pad met Cypreſſen *of* CIPRESSE BOOMEN beplant. *Une allée de cyprès, bordée de ciprès.* De lyk CIPRESSEN, de cipreſſe takken die in 't Oude Rome voor de huizen der overledenen geſtrooyd wierden. *Les ciprès, rameaux, branches de ciprès qu'on jonchoit dans l'ancienne Rome devant les maiſons des decedez, des morts.*

CIRCUL of CIRKEL. m. Kring, ronde lyn. *Cercle.* m. *Ligne circulaire.* Een circul met de paſſer haalen. *Tracer, faire un cercle avec le compas.* De vierkanten circul, 't vierkantig rond, het onmoogelyke zoeken, beſtaan. *Chercher la quadrature du cercle, tenter l'impoſſible.*

De CIRCULATIE of OMLOOP van 't bloed, is door Herveus, Engelsman, ontdekt. *La circulation du ſang a été decouverte par Hervée, Anglois.*

CISSERS of SISSERS. Platte erweten. *Des pois chiches*

CITADEL. f. Veſtingwerk om een volkryke ſtad in toom te houden, &c. *Citadelle.* f. *Forteresſe ſeparée qui commande à une ville fort peuplée.* De Citadel van Kameryk, van Valencyn, van Doornik, van Luik. *La Citadelle de Cambray, de Valenciennes, de Tournay, de Liege.*

CITATIE. zie DAGVAARDING. Roeping voor den Rechter. *Citation, aſſignation devant le Juge.* CITATIE-BRIEF, beſchreve dagvaarding. *Exploit.* m. *Aſſignation.* f.

CITEEREN. v. a. zie ROEPEN. *Citer, appeller, devant le Juge.* Zoo hy my niet betaald zal ik hem doen citeeren. *Je le ferai citer, s'il ne me paye.*

CITER of CYTER. Oud ſnaar ſpeel-inſtrument. *Citre.* m.

CITROEN. Limoen, vrugt van den citroen-boom. *Citron, fruit du citronier.* m. Iemand appelen voor citroenen verkoopen, iemand wat diets maaken, in de zak piſſen. *Faire accroire à quelqu'un que des veſſies ſont des lanternes, lui en donner à garder.* CITROEN-BOOM. m. Limoen-boom. *Citronier, arbre qui porte des citrons.* m. CITROEN-KOLEURDE taf. *Du tafetas couleur de citron.*

CIVET. Geurig parfuim van de keutels der Civet-katten gemaakt. *De la civette, du parfum provenant des crotes des Civettes.* Daar is civet onder gemengd. *Il y entre de la civette.* CIVET-GEUR, parfuim-geur. *Odeur de civette.* CIVETKAT. f. Wild dier naar een groote Wezel gelykende, met heel kort hair op de kop, maar anders over 't lyf heel lang. *Civette.* f. *Animal ſauvage d'où l'on tire le parfum de ce nom.*

CIVIEL of Burger-geding in overſtelling van CRIMINEEL, hals geding. *Procès civil, cauſe civile.* Zyne waaren tot een CIVIELE, redelyke prys verkoopen. *Vendre ſes marchandiſes à un prix raiſonnable.*

C L.

CLARETWYN. m. Franſche bleekroode wyn. *Du vin clairet, du vin d'un rouge pâle.*

CLASSE, CLASSIS. Vergadering, ſamenkomſt. *Claſſe, aſſemblée, convention.* f. De onderſcheidene Claſſen van 't Latynſe School. *Les differentes Claſſes de l'Ecole Latine.*

CLASSIS. Kerkelyke byeenkomſt. *Claſſe, aſſemblée Eccleſiaſtique.* f. *Synode.* m. Het Claſſis van Zuidholland, 't Claſſis van Noordholland. *La Claſſe de Sudhollande, la Claſſe de Nordhollande.* Het is nu te Haarlem Claſſis. *Il y a Synode à Haerlem préſentement.*

CLAUSUL. Stadh: w: VOORBEDING. Byvoegſel, voorwaarde. *Clauſe.* f. *Article.* m. *Condition.* f. Daar was een clauſul in 't Teſtament gemaakt, volgens welke &c. *Il avoit été fait une clauſe dans le Teſtament ſuivant laquelle &c.*

CLAVECIMBAAL of CLAVECIMBEL. m. Bekend muziek-ſpeel inſtrument. *Claveſſin.* m. Op de Clavecimbel ſpeelen. *Jouer du claveſſin, toucher le claveſſin.*

CLAVEGAARD, SLEUTEL-BEWAARDER van een Latynſe School. *Portier, Cuiſtre d'un College Latin.*

CLAVEKOORD. Soort van een ſnaar inſtrument, naar de clavecimbaal gelykende. *Eſpece de claveſſin.*

Digitized by Google

CLERK of **KLERC**. Van 't Latynſch woord *Clerus*, in tegenſtelling van *Leeke* of ongewyde. *Clerc, membre de l'ordre Eccleſiaſtique*. De Clerken gaan voor de Leeken. *Les Clercs precedent les Laiques*.

CLERK. Schryf-knaap van een Notaris *of* Procureur. *Clerc de Notaire* ou *de Procureur*. De eerſte *of* opperclerk van de Procureur S. *Le maître clerc du Procureur S.* De clerken van de Secretary. *Les clercs de la Secretairie*. Hy beriep zig op zyn **CLERKSCHAP**, op zyne hoedanigheid van Clerk. *Il allegua ſa Clericature*.

CLIENTEN, PLEITERS die om raad en byſtand een Procureur, een Advocaat aanſpreeken. *Parties, clients, plaideurs qui demandent conſeil & ſecours à un Procureur, à un Avocat*. Zyne clienten trouw raaden, bedienen. *Conſeiller, aſſiſter fidellement ſes parties*.

CLIMAAT, LUGTSTREEK. Geweſt, oord van de Waereld. *Climat*. m. *Etendue de Pays*. f. Wy woonen in een koud, in een vochtig climaat. *Nous demeurons dans un climat froid, un climat humide*.

CLISTEER, CLYSTEER of **KLISTEER**. f. Spuit Artſeny, darm-waſſching. *Cliſtere, lavement*. m. Een **CLISTEER-**ſpuit. *Une ſeringue*. Een **CLISTEERSTER**, vrouwmenſch dat uit cliſteeren gaat. *Une femme qui fait metier de donner des lavements*.

C O.

COADJUTEUR. Van 't Latynſch woord *Coadjutor*, toegevoegde medehelper, en gewiſſe navolger in een Geeſtelyk ampt. *Coadjuteur, le deſigné ſucceſſeur du Prelat auquel il eſt adjoint*. De Coadjuteur van Trier, van Mentz. *Le Coadjuteur de Treves, de Mayence*.

COCHENILJE, CONCHENILJE. f. Zaad van den **COCUS-BOOM** tot wurmpjes uitgebroeyd. *De la Cochenille, graine du Cocus reduite en vers*. De Cochenille diend om ſcharlaken te verwen. *La Cochenille ſert à teindre en ecarlate*.

COCLEARIA of **COCHLEARIA**, anders **LEPELBLADEN**. Lepelwortel, plantgewas tegen de ſcheurbuik heel goed. *De Cochlearia, plante très bonne contre le ſcorbut* ou *ſtomacacé*.

COCOOS-BOOM of **KOKOOS-BOOM**. m. Klapnootsboom, Indiaanſche palmit. *Cocotier, arbre des Indes portant un fruit nommé coco*. **COCOOS-NOOT, KLAP-NOOT**, vrugt van den Cocoos-boom. *Coco, Fruit du Cocotier*. 't Binnenſte van de Cocoos-noot is vol ſap als melk zoo zoet. *La chair, le dedans du Coco eſt plein de jus doux comme lait*.

CODEBEC of **KODDEBEK**. Hoed alzoo genaamd om dat de eerſte tot *Caudebecq*, een ſteedje aan de mond der Seine, gemaakt zyn. *Caudebec, chapeau de Caudebecq*. m.

De **CODEX** of 't algemeen Roomſch Wet-boek. *Le Code* ou *recueil general des Loix Romaines*.

CODICIL. f. Schriftelyke ſchikking door welke een Teſtament maaker iets in zyne laatſte wille veranderd *of* voegt. *Codicile*. m. De eerſte gift is door een codicil herroepen, vernietigd geworden. *La premiere donation a été revoquée, caſſée par un codicile*.

COERS of **KOERS**. f. Aanzeiling, ſtevening. *Route, chemin, cours que tient un vaiſſeau ſur Mer*. f. De Vloot zettede coers naar Portugaal, naar de Zond. *La Flotte prit la route du Portugal, du Sond; la Flotte fit voile vers le Portugal, vers le Sond*. De **COERS**, de markt, de gewoone prys der waaren *Le cours du marché, le prix courant des marchandiſes*. De Wiſſel coers. *Le cours du Change*. 't Is na de **COERS**, de keer die de zaaken neemen zullen. *C'eſt ſuivant le cours, le train que prendront les choſes*.

C O F. C O L.

COFFY, COFFÉ. Koffy, koffie, bekende Levantſe boonen. *Du caffé, du caffé en feves*. Een baal coffy. *Une bale de caffé*. Vers geſtampte, gemaale coffy. *Du caffé frais pilé, frais moulu*. **COFFY** drinken, coffy ſchenken, voor dienen. *Boire du caffé, verſer, ſervir du caffé*.

COFFY-BAKJE. n. Kopje daar men coffy uitdrinkt. *Taſſe à caffé*. f. **COFFY-BOONEN**. *Du caffé en feves*. **COFFY-DOOS**, coffy-bus. *Boete à caffé*.

COFFY-HUIS. n. *Caffé, cabaret à caffé*. m. Het coffyhuis is aantrekkelyk. *Le caffé eſt attrayant, le caffé acoquine*. **COFFY-HUIS** houden, coffy ſchenken om geld. *Vendre du caffé & autres liqueurs; tenir cabaret à caffé, avoir un caffé*.

COFFY-KAN. Coffy-pot, kan, pot daar men de coffy uit ſchenkt. *Caffetiere*. f. Een blikke, een zilvere coffy kan. *Une caffetiere de fer blanc, d'argent*. **COFFY-KETEL**. *Chaudron à caffé*. m. **COFFY-COLEURD** laken. *Du drap couleur de caffé*.

COFFY-MAN. Coffy-ſchenker, coffy-huis houder. *Teneur de caffé, celui qui tient cabaret à caffé*. **COFFY-MOLEN**, hand-molentje om de coffy-boonen te maalen. *Moulinet à caffé*. m.

COFFY-SCHENKER is op **COFFY-MAN** uitgelegd. *Teneur de caffe*. **COFFY-SCHOTELTJE**. *Petit plat à caffé*. m *Soucoupe à caffé*. f. **COFFY-STAMPER**. *Pileur de caffé*.

't **COFFY-WATER** hangd al over, kookt al. *L'eau à caffé eſt deja ſur le feu, bout deja*.

COLEUR of **KOLEUR**. f. Verf. *Couleur*. f. Daar zyn enkelde en ſamengeſtelde coleuren. *Il y a des couleurs ſimples & des couleurs compoſees*. De vier coleuren van 't kaartſpel. *Les quatre couleurs du jeu de cartes*. De coleuren van 't Wapen-ſchild zyn rood, blaauw, groen, zwart en 't purper. *Les couleurs du Blazon ſont le* gueule, *rouge*; l'azur, *bleu*; le ſinople, *vert*; le ſable, *noir*; & le pourpre.

De **COLEUR** van 't aangezigt. *Le teint, la couleur du viſage*. Zy heeft een levendige coleur. *Elle a le teint vif*. Een bleeke coleur. *Un teint, une couleur pâle*. Zy kreeg een **COLEUR**, een blos. *La couleur, le rouge lui monta au viſage*. Houd uw coleur maar, bloos maar niet. gem: ſpr: *Ne rougiſſez donc pas, ne vous deconcertez point, ayez toujours bonne contenance*.

COLLECTE. f. Inzameling van aalmoeſſen. *Collecte*. f. *Amas d'aumones*. m. Men ſpreekt van een collecte voor die arme menſchen te doen. *On parle de faire une collecte pour ces pauvres gens*. De **COLLECTE** of inzameling der Lotery penningen. *La collecte, recette des deniers de la Loterie*. **COLLECTEEREN**. zie **INZAMELEN**, ontfangen. *Collecter, recevoir, recueillir en faiſant une collecte*. **COLLECTEUR**, inzamelaar, ontfanger van 's Lands penningen. pond-gaarder. *Collecteur, receveur des deniers publics, des droits, des tailles &c*. **COLLECTEUR** van Loteryen. *Collecteur de Loteries*.

COLLEGA. zie **AMPTGENOOT**. *Collegue, compagnon en charge, en dignité*. Die Predikant zyn Collega aanſpreekende, zeide hem... *Ce Miniſtre parlant à ſon Collegue, lui dit*...

COLLEGIANT. Litmaat, medelit van een **COLLEGIE, SCHOOL** *of* **CATECHISATIE**. *Ecolier, Diſciple qui frequente un College, une Ecole, un Catechiſme*. De Meeſter, de *Domine* kwam 'er met vyf zes van zyne collegianten. *Le Maître, le Precepteur y vint avec cinq* ou *ſix de ſes ecoliers*. De Poolſche broeders neemen den naam van Collegianten, ter vermydinge des aanſtoots.

Digitized by Google

COLLEGIE. n. Vergadering, byeenkomst van aanzienlyke persoonen. *College.* m. *Assemblée de personnes notables.* Het Collegie der Keurvorsten van 't Ryk. *Le College des Electeurs de l'Empire.* Het heilige Collegie of het *Sacro Collegio*, de Vergadering der Cardinaalen. *Le Sacré College* ou *le College des Cardinaux.* Het Collegie van de Admiraliteit, de byeenkomst der Heeren Raaden ter Admiraliteit. *Le College de l'Amirauté, l'assemblée de Messrs. les Conseillers de l'Amirauté.* Het Collegie, 't Admiraliteits-Hof van de Maas, 't Collegie van Amsterdam, van 't Noorderquartier. *Le College, l'Amirauté de la Meuse, d'Amsterdam, du Quartier du Nord.*

COLLEGIE. Oeffenschool, vergadering, byeenkomst van leerlingen onder 't opzigt van een Leermeester. *College.* m. *Assemblée de disciples sous la conduite d'un Maitre.* Hy houd een collegie voor 't Latyn, voor de Fransche Taal in zyn huis. *Il tient un college pour le Latin, pour le François dans sa maison.*

COLOM of **KOLOM.** f. Ronde pylaar, ronde zuil. *Colomne.* f. *Pilier rond.* m. Een marmere, een kopere colom. *Une colomne de marbre, de bronze.* Een water colom *Une colomne d'eau.* De vuur Colom *of* vuur-pylaar die voor de Israëliten trok. *La colomne de feu qui alloit devant les Israëlites.* Colom, reeks, gevolg van soldaaten en bagagie. *Colomne, longue file de troupes, de bagage.* Het Leger trok in drie, in vier colommen. *L'Armée marcha sur trois, sur quatre colommes.* Colom *of* de helft van een gedrukte blad-zyde, van boven tot beneden gerekend. *Colomne, moitié d'une page de livre.* Ziet op de eerste, tweede colom. *Voyez la premiere, seconde colomne.*

COLOMBYN f. Lugtige macaron, suikerbrood aldus genaamd. *Colombine.* f. *Macaron leger & nourrissant.* Colombynen in wyn doopen. *Tremper des colombines dans du vin.*

COLOMBYN COLEUR. Duifrood, ligt paers. *Colombin, couleur approchant du gris de lin.* Colombyn coleurde zyde. *De la soye colombine.*

COLONEL of **KOLONEL.** Overste van een Regiment soldaaten. *Colonel, Chef d'un Regiment de soldats.* Een Luitenant Colonel *of* Overste Luitenant. *Lieut: C:*

COLONIE. zie VOLKPLANTING. *Colonie, peuplade.* f. De Engelsche Colonien van America. *Les Colonies Angloises de l'Amerique.*

COLORIET of **COLORYT.** Verf menging, verf legging. *Coloris.* m. Het coloriet word voornaamentlyk in cas van naakte beelden gezegt. Die schilder verstaat hem het coloriet wel. *Ce peintre entend bien le coloris, le melange des couleurs.* Coloriet. Schilder die het coloriet legt, de coleuren mengd &c. *Coloriste, peintre qui met le coloris, couche les couleurs.*

COLYK of **COLLYK.** Darmpyn, darmjicht. *Colique.* f. Hy is veel met colyk gekweld. *Il est beaucoup tourmenté de la colique.*

COMCOMMER. Koud tuingewas. *Concombre.* m. Comcommer slaa. *Salade de concombres.* f. Comcommerzaad. *Semence de concombres.* f.

COMEDIANT. Tooneel-speelder. Een gaauw, een schrander Comediant. *Un habile Comedien.*

COMEDIE. zie BLYSPEL. 't Lykt wel een Comedie, een klugt, gekscheerdery. *On diroit que c'est une Comedie, une farce, il semble qu'on se mocque.* Zyn Minnares naar de Comedie, op de Schouwburg brengen. *Mener sa Maitresse à la Comedie.*

COMEET, KOMEET. f. Staartster, vuurig ligchaam dat altemet onder de sterren bespeurd werd, en 't geen men vermoed een byzonderen loop te hebben. *Comete.* f. De Comeet van 't jaar 1680 was yselyk lang. *La Comete de 1680 etoit effroyablement longue.*

COMENY of **KOMENY.** Winkeltje daar bier, brood, kaas, boter, oly, zwavel-stokken, kaersen &c. verkogt worden. *Boutique de regrattier, où l'on vend de la biere, du pain, du beurre, du fromage, de l'huile, des alumettes, des chandelles &c.* f. Zy hebben geen provisien in huis, zy haalen alles uit de comeny. *Ils n'ont point de provisions à la maison, ils prennent tout chez le regrattier, chez les revendeurs.*

COMITÉ. Afzonderlyke byeenkomst der uitgekoorene Leden van 't Parlement van Engeland om over eenige zaak te raadpleegen, en daar na hun gevoelen aan 't gantse Huis bekend te maaken. *Comité.* m. *Assemblée particuliere des Deputez du Parlement d'Angleterre.* De Bil wierd na de tweede leezing aan 't onderzoek van de Comité gezonden. *Le Bil fut envoyé après la seconde lecture à l'examen du Comité.*

COMMA. f. Snyding, teeken van affcheiding in de samenhang der woorden. *Virgule.* f. Daar moest een comma wezen. *Il faloit là une virgule.* Een comma punct; *Un point & une virgule;*

COMMANDANT. Opperste gebieder in een Vesting, Opperbevelhebber der soldaaten &c. *Commandant, Officier qui commande dans une Place, qui commande aux soldats &c.*

COMMANDEUR. Dit woord heeft in 't Nederduits een zeer ruimen zin, in 't algemeen beteekend het Opperste van een Smaldeel-schepen, Vlagman van een kleine Vloot. *Commandeur, Officier de Marine qui commande quelques Vaisseaux, une Escadre qui croise sur les Cotes &c.* Commandeur, word ook gezegt van een die een enkeld Oorlogschip, een Brander *of* Fluit voerd. *Capitaine d'un simple vaisseau de Guerre, d'un Brulot, d'une Flute.* Commandeur van soldaaten op een Oorlogschip. *Un Capitaine des Armes sur un vaisseau de Guerre.* Commandeur van Maltha, voornaam Ridder in de Order van Maltha. *Commandeur de Malthe, Chevalier de Malthe, d'un rang distingué.*

COMMIS. Onderbediende, aangestelde bediende *Commis, officier subalterne* ou *subordonné à un autre.* De commisen van den Ontfanger generaal. *Les commis du Receveur general.*

COMMISSAAL, TAFELGAST. Dischgenoot, een die by iemand in huis woond en aan de gemeene tafel eet. *Commensal, pensionnaire.* Commissaalen houden. *Tenir des commensaux, des pensionnaires; louer des chambres garnies & donner à manger à ceux qui les occupent.* Commissaalen, wynpuisten, roode puisten in het aangezigt. gekscb: *Des bourgeons, des rubis qui s'amassent sur le visage quand on prend trop de vin.* Commissaalhouder, een die commissaalen houd. *Une personne qui a des pensionnaires, qui loue des chambres & donne à manger chez soy.*

COMMISSARIS. Aangestelde, benoemde Rechter. *Commissaire, Juge commis.* Men heeft Commissariissen benoemd om het alles te onderzoeken. *On a nommé des Commissaires pour examiner le tout.* De Commissarissen over kleine zaaken *of* Burger verschillen aangesteld. *Les Commissaires ou Juges Civils en premiere instance.* Commissarissen van Zeezaaken, Commissariissen van de Wisselbank. *Commissaires de la Marine, de la Banque.*

COMMISSIE. zie LAST Bevel. *Commission, charge.* f. *Ordre.* m. Zyn commissie uitvoeren. *Executer sa commission.* Commissien, lastbrieven uitdeelen om schepen ter Kaap uit te rusten, om krygsvolk te ligten.

De-

Digitized by Google

Delivrer des commiſſions pour equiper des Vaiſſeaux en courſe, pour lever des troupes &c. De Heeren die in COMMISSIE naar 't Staets Vlaenderen, naar de Steden op de Maze gegaan zyn. *Les Meſſieurs qui ſont en commiſſion pour viſiter les Villes de la Flandres, de la Meuſe appartenantes à l'Etat.* Zyn COMMISSIE, zyn ampt neerleggen. *Reſigner ſa commiſſion, ſon employ.*

COMMISSIE-VAARDER of KAAPER. Schip dat een *Commiſſie* of laſt van den Souverein heeft, den vyand alle moogelyken afbreuk te doen. *Armateur, Capre, vaiſſeau equipé en courſe avec commiſſion* ou *permiſſion du Souverain.*

COMMISSIONARIS. Factoor *of* opkooper en verzender van 't ge-eiſchte aan de Koopluiden die hem te werk ſtellen. *Commiſſionnaire, homme chargé des commiſſions que les marchands etrangers lui envoyent, donnent.*

COMMUNICANT, NACHTMAAL-GANGER. *Communiant, celui qui fait la Cene, qui participe à la Communion.* Die Gemeente is niet boven de vythonderd Communicanten ſterk. *Il n'y a pas plus de cinq cents Communiants dans cette aſſemblee, cette Egliſe.*

COMMUNICATIE. zie GEMEENMAAKING. Mededeeling, bekendmaaking. *Communication, connoiſſance.* f. COMMUNICATIE, gemeenſchap houden met iemand. *Avoir, entretenir communication avec quelqu'un.* Iemand COMMUNICATIE *of* kennis geeven van iets. *Donner à quelqu'un communication* ou *connoiſſance de quelque choſe.* Linie van COMMUNICATIE, loopgraven die de afzonderlyke quartieren van een Leger aan malkanderen hegten. *Ligne de communication.* f. *Tranchees qui joignent les differents quartiers d'un Camp.*

COMMUNICEEREN. Ter communie gaan naar de wyze der Roomſchgezinden. *Communier, aller à la Communion, recevoir l'Hoſtie.* COMMUNICEEREN, aan des Heeren Tafel gaan. *Communier, faire la Communion, s'approcher de la Sainte Table.* Iemand zyn voorneemen COMMUNICEEREN, bekendmaaken, mede deelen. *Communiquer, faire part de ſon deſſein à quelqu'un.* De COMMUNIE of het NACHTMAAL der Lutherſe, der Anglicaanſe held wat na de Roomſche. *La Communion des Lutheriens, des Anglicans approche un peu de celle des Catholiques Romains.*

COMPAGNIE. f. Rot, bende, aantal van vyftig *of* meer ſoldaten onder een hoofd. *Compagnie de ſoldats.* f. Elk Regiment is tien, twaalf compagnien ſterk. *Chaque Regiment eſt de dix, de douſe compagnies.*

COMPAGNIE. Maatſchappy van Kooplieden &c. *Compagnie, Societé de Marchands.* f. Met iemand in compagnie doen, met hem handel dryven. *Faire en compagnie avec quelqu'un, être aſſocié avec quelqu'un, negocier en compagnie.* Hy doed met zyn Oom in compagnie. *Il fait en compagnie, il eſt aſſocie avec ſon Oncle.*

COMPAGNIE, volſtrektelyk gezegt, werd van de Ooſt-Indiſche *of* Weſt-Indiſche Maatſchappy verſtaan. *Compagnie des grandes* ou *des petites Indes.* Als de Compagnie verkooping houd. *Quand la Compagnie tient une vente.* COMPAGNIE *of* CAMPANJE Meeſter, Equipagie Meeſter, bediende over de uitruſting der ſchepen aangeſteld. *Directeur, Intendant des equipages; Officier prépoſé à l'equipement des vaiſſeaux.*

COMPAGNIESCHAP. f. Samenhandel. Hunne Compagnieſchap zal niet lang duuren. *Leur ſocieté, leur aſſociation ne durera pas long temps.*

COMPAGNIE-SCHIP. n. *Vaiſſeau de la Compagnie, appartenant à la Compagnie des Indes.* m.

COMPAGNIES-GOED. n. *Marchandiſes de la Compagnie des grandes* ou *des petites Indes.* 't Is Compagnies-goed, 't komt zoo naauw niet. *C'eſt du bien de la Compagnie, de la communauté, on n'en eſt pas chiche.*

COMPAGNON, MEDEHANDELAAR. Deelgenoot in winſt en verlies. *Aſſocié, compagnon de negoce.* Ik had liever met zyn compagnon te doen. *J'aimerois mieux avoir affaire avec ſon aſſocié.*

COMPARANT. Stadh: w: VERSCHYNER. Een die voor den Notaris *of* den Rechter verſchynd. *Comparant.* Gelyk de comparanten verklaaren, getuigen. *Ainſi que les comparants declarent, temoignent.*

COMPARITIE, BYEENKOMST. f. Verſchyning van Practiſyns, van Kooplieden &c. *Comparition, aſſemblee, conference de gens de Pratique, de Marchands.* Myn Heer is op een comparitie in Maltha, in de goude Leeuw. *Monſieur eſt à une comparution à Malthe, au Lion d'or.*

COMPAS of KOMPAS. n. Wegwyzer op Zee. *Compas de Mer, cadran de Mer.* m. *Bouſſole.* f. De 32 ſtreeken van 't Compas. *Les 32 rhumbs du compas, du cadran de Mer, de la Bouſſole.*

COMPENSATIE, EVENSCHATTING. f. Vereffening. *Compenſation.* f. *Ajuſtement.* m. Een netre compenſatie der onkoſten doen. *Faire une juſte compenſation des frais.* De koſten COMPENSEEREN, evenſchatten, gelyk ſtellen. *Compenſer les frais.*

COMPETEEREN. zie BEHOOREN, toekomen. Al 't geen den eiſſcher van zyn 's Vaders erffenis kan COMPETEEREN. *Tout ce qui peut competer, appartenir au demandeur de la ſucceſſion de ſon Pere.*

COMPETENT. Adj. zie BEVOEGD. Behoorlyk, wettig. *Competant, ſuffiſant, legitime.* Voor zyne competente Rechters verſchynen. *Comparoitre devant ſes Juges competents, legitimes.* De competente, vereiſte jaaren hebben. *Avoir l'age competent, requis.*

COMPETENTIE. f. BEVOEGDHEID. Behoorlykheid, regt, bekwaamheid. *Competence, capacité.* f. *Droit.* m. De competentie werd hem betwiſt. *On lui diſpute la competence.*

COMPLEET. Adj. Boekv: w: Voltallig. *Complet, parfait, entier, quant à ſes parties.* Een compleet Woordenboek, Woordenboek uit alle zyne deelen beſtaande. *Dictionnaire complet, entier, qui a toutes ſes parties.* COMPLEET, voltallig MAAKEN. *Completer, rendre complet.*

COMPLEXIE. zie GESTELDHEID. Natuur. *Complexion.* f. *Temperament.* m.

COMPLICEN. zie MEDEPLIGTIGE, medeſchuldige, handdaadige. *Complices.*

COMPLIMENT. n. PLIGTPLEEGING. f. Woordengroet, vleyende aanſpraak, begroeting. *Compliment.* m. De kortſte complimenten zyn de beſte. *Les plus courts compliments ſont les meilleurs.* Dat is een heel ſlegt, een zot compliment. gem: ſpr: *C'eſt là un mauvais, un ſot compliment.* Een COMPLIMENTMAAKER. *Un complimenteur.* COMPLIMENTEEREN. v. a. BEGROETEN. Vrindelyk, gedienſtig aanſpreeken. *Complimenter, faire compliment.* De géen die den Koning complimenteeren zoude. *Celui qui devoit complimenter le Roy, ſa Majeſté.*

COMPONEEREN. v. a. OPSTELLEN, maaken. *Compoſer, produire.* Die Muſikant componeerd wel, brengt ſchoone zangen op nooten. *Ce Muſicien compoſe bien, compoſe, fait de jolis airs.* COMPONIST. Muſikant die componeerd, woorden op nooten ſteld, airtjes maakt. *Componiſte, Muſicien qui compoſe.* COMPOSITIE, Muziek-ſtuk gecomponeerd werk

Digitized by Google

werk van den muſikant. *Compoſition de muſique.* f. *Ouvrage du muſicien.* m.

COMPOST. n. INMAAKSEL. Vrugten in ſuiker opgekookt, &c. *De la compote, fruits bouillis dans du ſucre.* Compoſt van abricoozen, peeren. *De la compoſte d'abricots, de poires.* Wat is dat voor COMPOST, wat voor een mengelmoes, wat vreemde kokagie is dat? *Quelle drogue, quel ſalmigondis eſt celà?*

COMPRES. Buil- *of* laatdoekje. *Compreſſe.* f. Men moet 'er een compres met brandewyn opleggen. *Il faut y mettre une compreſſe avec de l'eau de vie.* Gy ſchryft al te COMPRES, te digt in malkander. *Votre ecriture eſt trop preſſée, ſerrée.*

COMPROMIS. n. VERBLYF der wederzydſe partyen aan de uitſpraak van goede mannen. *Compromis.* m. *engagement reciproque de s'en rapporter au jugement des arbitres.* Het compromis teekenen. *Signer le compromis.*

COMPTOIR of KANTOOR. n. Schryf-vertrek van den Koopman. *Comptoir, cabinet du marchand.* m. Myn heer is op zyn comptoir. *Monſr. eſt dans ſon comptoir.* Weet gy een goet COMPTOIR, een goed Koopman voor myn zoon? *Sçavez vous un bon Comptoir, un bon Marchand pour mon fils?*

COMPTOIR. Logie, factory. *Comptoir, bureau.* m. *Loge, factorie.* f. De Ooſt-Indiſche Compagnie heeft verſcheide Comptoiren op die Kuſt. *La Compagnie des Indes a pluſieurs Comptoirs, bureaux, loges, factories ſur cette Côte là.*

COMPTOIR. Poſt-comptoir, Poſthuis. *Bureau des poſtes.* m. 't Antwerpſe, 't Keulſche, 't Hamburger comptoir. *Le bureau d'Anvers, de Cologne, de Hambourg.*

COMPTOIR. Finantie-kamer, ontfangers comptoir. *Bureau, comptoir de finances, d'un Receveur.* Rentebrieven, Obligatien op 't comptoir van Holland, van Vriesland &c. *Des contracts de Rentes, des Obligations ſur le Comptoir, le Bureau de Hollande, de Friſe &c.*

COMPTOIR-KNEGT of Kantoorknegt. *Garçon de comptoir, apprentif Marchand.*

COMYN. m. Gewas *of* plant naar de venkel gelykende. *Du cumin.* Comynde kaes, Leidſe kaes. *Du fromage de cumin, ou il y a de la graine de cumin.*

CONCEPT. n. GEDAGTE, BESEF. Begrip, verbeelding. *Idée, imagination, penſée.* f. Ik kan 'er geen CONCEPT, geen beſef, gedagte van krygen *Je ne ſçaurois m'en former d'idée; je n'y ſçaurois rien comprendre.* Dat is een raar, een dwaas concept! *C'eſt une etrange, une folle imagination! la penſée eſt bien bizarre!*

CONCERT. n. Byeenkomſt van zangers en zangſters, ſamenpaaring van ſtemmen en muziek-inſtrumenten. *Concert.* m. *Aſſemblée de chantres & de chanteuſes, mélange de voix & d'inſtruments.* Zyne Minnares op het Concert brengen. *Mener ſa Maitreſſe au Concert.*

CONCIERGE, CONCERGE. Caſtelein, ſlot-bewaarder, ſleutels bewaarder en opziender van een Heeren huis. *Concierge, gardien d'un Palais, d'un Hotel.* De Concierge van het Loo, van Zeiſt, van 't Stadhuis. *Le Concierge de Loo, de Zeiſt, de l'Hotel de Ville.*

CONCILIE, van 't Latynſche woord *Concilium*, Kerkelyke vergadering om de betwiſte Geloofspuncten te bepaalen. *Concile.* m. *Aſſemblée generale des Prelats, des Eccleſiaſtiques, pour decider les articles de Foy en queſtion.* Een algemeen Concilie. *Un Concile œcumenique* ou *univerſel.* De eerſte Concilien hebben malkander veroordeeld, gedoemd en uitgeblixemt. *Les premiers Conciles ſe ſont condamnez & anathematiſez.*

CONCLAVE. n. Vertrek-zaal daar de Cardinaalen verga-

deren om een nieuwen Paus te verkiezen. *Conclave.* m. *Lieu où s'aſſemblent les Cardinaux pour elire un nouveau Pape.* De kuiperyen, verborgentheden van 't Conclave. *Les brigues, les myſteres du Conclave.*

CONCLAVIST. Bediende van den Cardinaal, met zyn Meester in 't Conclave opgeſlooten. *Conclaviſte, domeſtique du Cardinal, enfermé avec ſon Maître au Conclave.* De Voorſtelyke Cardinaalen mogen drie Conclaviſten houden.

CONCLUDEEREN. zie BESLUITEN. Een beſluit opmaaken. *Conclure, tirer une conſequence, former une concluſion.* De Schout, den Officier CONCLUDEERDE tot de dood, eiſchte den hals *Le Bailly, le Juge conclut à la mort.* Zyne eiſchen en CONCLUSIEN wierden hem toegeſtaan. *Ses demandes & concluſions lui furent accordées.*

CONCORDANTIE. f. zie OVEREENKOMST, overeenſtemming. *Concordance.* f. *Rapport.* m. Bybelſche *concordantien*; Een Alphabetiſch Regiſter aller woorden en texten in den Bybel vervat, om te zien in welken zin die genomen moeten werden. *Concordance de la Bible.* f. *Index Alphabetique des termes & paſſages de l'Ecriture Sainte qui ſe rapportent.*

CONDITIE. zie VOORWAARDE, beding. *Condition, clauſe.* f. Een CONDITIONEELE beloſte. *Une promeſſe conditionelle.*

CONFESSIE. zie BELYDENIS. De Heeren van de Augsburgſe Confeſſie, de zagte Luthers gezinden. *Meſſieurs de la Confeſſion d'Augsburg, les Luthériens moderez.*

CONFISCATIE. zie VERBEURING. Verbeurt verklaaring. *Confiſcation, adjudication au Fiſc.* f. CONFISQUEEREN, VERBEUREN, ten oorbaar van 't Land verbeurd verklaaren. *Confiſquer, adjuger au Fiſc.*

CONFITUUREN, INMAAKSEL. Ingeleide *of* geconſyte vrugten. *Des confitures.* f. pl. CONFITURIER. Banket-bakker. *Confiturier, confiſſeur.*

CONFYT. n. BANKET. Geconſyte vrugten &c. *Du fruit confit, du banquet, de la pâte ſucrée.* CONFYT of geconſyte gengber, conſyte nooten. *Du gingembre confit, des noix confites.* Die koek is vol CONFYT, vol ſucade. *Ce pain d'epice eſt plein de ſucade.*

CONGRES. n. BYEENKOMST, Vergadering, Raadpleeging van Staatsmannen. *Congres.* m. *Aſſemblée, conference de Miniſtres d'Etat.* f. Daar werd veeltyds Congres in den Haag gehouden. *On tient ſouvent Congrès à la Haye.*

CONJUGATIE. f. woord der Spraak-konſt, SAMENVOEGING, onder een leiding, als men van Werkwoorden ſpreekt. *Conjugaiſon.* f. *Terme de Grammaire.* In 't Nederduitſch is maar een Conjugatie, nog loopt die zeer onzeker. *Il n'y a qu'une Conjugaiſon en Hollandois, encore eſt elle bien incertaine.* Een Werkwoord CONJUGEEREN, door de onderſcheidene Werkwyzen en tyden leiden. *Conjuguer un Verbe, le faire paſſer par les differents Modes & temps.*

CONOSSEMENT. n. COGNOSSEMENT. Schippers handſchrift over den ontfang der goederen en bepaaling der vragt. *Connoiſſement.* m *Declaration par ecrit de la marchandiſe reçue à bord &c.*

CONRECTOR, CONRECTER, als uitgeſprooken werd: Mede-Rector, onder-beſtierder van 't Latynſche School. *Correcteur, Vice-Recteur d'un College Latin.*

CONSCIENTIE, werd in de gemeenzaame ſtyl veel in de plaats van GEWISSE, GEMOED gezegt. De rechte vroome zyn vyanden van CONSCIENTIE dwang. *Les veritables honnêtes gens ſont ennemis de la contrainte*

Digitized by Google

trainte en fait de conſcience. De Bramyners, Indiaanſche Prieſters maaken Conſcientie-werk, agten het zonde, 't minſte dier te dooden *Les Bramins, Preſtres des Indes font conſcience de tuer le moindre animal.*

CONSENT. zie **TOESTEMMING, BEWILLIGING.** Buiten conſent van zyne ouders trouwen. *Se marier ſans l'aveu, le conſentement de ſes Parents, de Pere & Mere.*

CONSERF. n. Droog ingemaakte *of* geconfyte bloemen, wortels. *Conſerve.* f. *Confiture ſeche aſſez connuë.* Conſerf van rooſen, van vlier. *De la conſerve de roſe, de ſureau.*

CONSIGNATIE of **STELLING** der penningen in een derde hand. *Conſignation, depoſition des deniers en main tierce.* f. **CONSIGNEEREN**, in een derde hand ſtellen. *Conſigner, depoſer en main tierce.*

CONSISTORIE, KERKENRAAD in den ſtyl der Hervormde. *Conſiſtoire.* m. *Aſſemblée, Conſeil des Miniſtres & Anciens d'une Egliſe Reformée.* De Paus hield maandag **CONSISTORIE**, een Vergadering van Cardinaalen. *Le Pape tint lundi Conſiſtoire, une aſſemblée de Cardinaux.*

CONSONNANT. zie **MÉ-KLINKER**, mede-klinker. 't Alphabet beſtaat uit Vokaalen en Conſonnanten. *L'Alphabet eſt compoſé de Voyelles & de Conſonnes.*

CONSORTEN. Mede-pleitende, mede-deelhebbers in 't Proces. Ik ſpreek voor Paulus Meyer en conſorten. *Je parle pour Paul Meyer & conſorts.*

CONSTAPEL of **KONSTAPEL.** Buſſchieter. *Canonnier, celui qui pointe & tire le canon.* De **CONSTAPELS**-kamer is digt aan de Kruid-kamer. *La chambre du Canonnier eſt pres de la Sainte Barbe.*

CONSUL. Staatsbediende in vreemde Zee-ſteden *of* Havens tot voorſpraake der Schippers en Kooplieden aangeſteld. *Conſul, Agent, Protecteur du Negoce dans les Villes Maritimes des Pays etrangers.* De Hollandſche, Engelſche, Franſche *Conſul* te Cadix, te Livorno, Smirna, Aleppo. *Le Conſul Hollandois, Anglois, François à Cadix, Livorne, Smirne, Alep.*

CONSULAAT. n. Raad tot veiligheid en voortzetting van den Koophandel aangeſteld. *Conſulat.* m. *Conſeil etabli pour la ſureté & l'avancement du Negoce.* De kamer van 't Conſulaat van Sevilje. *La chambre du Conſulat de Seville.*

CONSULEEREN of liever **CONSULTEEREN.** v. a De Advocaten *conſuleeren*, om raad vraagen. *Conſulter les Advocats, demander conſeil aux Avocats.* Een **CONSULEEREND** *of* conſulteerend Advocaat werd meer geagt als een die pleit. *Un Advocat conſultant eſt plus eſtimé qu'un Advocat plaidant.*

CONSULTATIE, RAADVRAAGING. Beraad, raadspleeging. *Conſultation, conſulte, conference pour demander conſeil* ou *donner un avis.* f. Conſultatie met Advocaaten. *Conſultation d'Avocats* ou *avec des Avocats.* **CONSULTATIE**, byeenkomſt, raadpleeging van Doctoren. *conſultation, conſulte de Medecins.* f.

CONSULTEEREN is op **CONSULEEREN** uitgewerkt. De **CONSULTEEREnde** of conſuleerende partyen, Clienten die by een Advocaat om raad gaan. *Les parties conſultantes, qui conſultent un Advocat.*

CONSUMEEREN. zie **ORBEREN, SLYTEN,** verbranden. *Conſumer, employer, uſer, bruler.* Veel boter, veel hout conſumeeren. *Employer, conſumer beaucoup de beure; bruler, conſumer beaucoup de bois.*

CONSUMPTIE, VERTEERING, ſlyting. *Conſommation, conſomption.* f. De **CONSUMPTIE**, verteering der eetwaaren brengd het Land groot voordeel aan. *La conſomption des denrées apporte beaucoup de profit au Pays.*

CONTERFEITEN. v. a. **NABOOTSEN,** naſchilderen. *Copier, imiter.* Die Schilder doed niet als **CONTERFEITEN**, ſchilderd niet als portraiten, maakt alleen copyen na principaalen *of* origineelen. *Ce Peintre ne fait que des portraits, ne fait que copier, qu'imiter des originaux.* **CONTERFEITSEL** n. Uitgeſchilderd menſch *of* nageboortſte ſchildery. *Portrait d'après nature.* m. *Copie d'un tableau.* f. **CONTERFEITSCHILDER**, naboortſer. *Peintre en portraits* ou *qui imite les originaux.*

CONTINGENT. n. **AANDEEL.** Geregte part. *Contingent.* m. *Quote part.* f. Elk Vorſt, Rykſtand moet zyn *contingent* aan krygsvolk *of* geld opbrengen. *Chaque Prince, chaque Etat de l'Empire doit fournir ſon contingent, ſa quote part en troupes* ou *en argent.*

CONTRABANDE of verbodene waaren. *Des marchandiſes de Contrebande* ou *deffendues.*

CONTRABOEK. n. Tweede boek van ontfangſt en uitgiften, tot waarmaaking van het eerſte. *Contrôlle, contre-Regiſtre.* m. Contraboek houden. *Tenir le contrôlle, contrôller.* **CONTRABOEKHOUDER**, *Contrôlleur, celui qui tient le contrôlle.*

CONTRACT. n. Schriftelyk **VERDRAG** &c. *Contract.* m. Als getuigen in 't huwelyks contract teekenen. *Signer au contract de mariage comme temoin.* De **CONTRACTANTEN** moeten de minut, 't oorſpronkelyk ſchrift onderteekenen. *Les contractants doivent ſigner la minute.* **CONTRACTEEREN**, ſchriftelyk verdraagen *of* verdrag aangaan. *Contracter, traitter par ecrit.*

CONTRAMINEEREN. v. a. Tegenwroeten; **CONTRAMYNEN** maaken. *Contreminer, faire des contremines.* Dit woord werd meeſt in den figuurlyken ſtyl gezegt: de Actioniſten doen niet als **CONTRAMINEEREN**, onder de hand woelen, om de andere den voet te ligten. *Les Actioniſtes ne font que contreminer, qu'agir ſourdement pour fourber, duper, deniaiſer les autres.* De loopjes, liſten der **CONTRAMINEURS**, tegenwroeters *of* fyne koopluiden. *Les fineſſes, les ruſes des contremineurs, des habiles negociants.*

CONTRAPARTY, TEGENPARTY, woord der Zangkunde. De Superius en de Bas zyn twee contrapartyen. *Le Deſſus & la Baſſe ſont deux contreparties.* Men moet de redenen van de **CONTRAPARTY**, der tegenparty ook overweegen. *Il faut auſſi examiner les raiſons de la partie adverſe.*

CONTRA-REMONSTRANTEN. dus wierden de Hervormde in den vermaarden twiſt tegen de **REMONSTRANTEN** of Arminiaanſchgezinde genaamd. *Contre-* ou *Anti-Remonſtrans; Reformez oppoſez aux Remonſtrans* ou *Arminiens.*

CONTRAVENTIE aan 't Plakkaat, overtreeding van 's Lands Wet. *Contravention à l'Ordonnance, au Placard, à la Loy du Pays.*

CONTRESCHARP of **CONTERSCHARP.** f. Neergaande ſchuinte, buitenſte ſchoeyſel der Bedekte weg. Poſt vatten op de contreſcharp. *Prendre poſte ſur la contreſcarpe.*

CONTRIBUTIE. zie **BRANDSCHATTING.** Het vyandlyk land onder *contributie* ſtellen. *Mettre le pays ennemi ſous contribution.*

CONTROLLEEREN. v. a. **CONTRABOEKHOUDEN.** Den ontfangſt der Commiſen **CONTROLLEEREN**, onderzoeken, nazien. *Contrôller la recette des Commis.* Hy bemoeyd zig met een ieder te **CONTROLLEEREN**, te bedillen. *Il ſe mêle de contrôller, de critiquer tout le monde.* **CONTROLLEUR**, **CONTRA-** of **TEGEN-Boekhouder.** *Contrôlleur.*

CONTROVERSIE. f. Redentwiſt, verſchil over Geloofspuncten.

Digitized by Google

punten. *Controverſe.* f. *Debat, conteſtation ſur des points de Foy.* De controverſie is bequaamer den geeſt te ſcherpen dan het Geloove te verſterken. *La controverſe eſt plus propre à aiguiſer l'Eſprit qu'à fortifier la Foy.*

CONVOY. n. CONVOOY, BEGELEIDING, verzelling, beſchutting. *Convoy.* m. *Eſcorte.* f. De ſchepen na de Straat geſchikt wagten nog naar Convoy. *Les vaiſſeaux deſtinez pour le Detroit attendent encore le Convoy.* CONVOY, Comptoir tot den ontfangſt der Convoy-gelden. *Bureau de l'Amirauté.* m. *Douane de l'Amirauté.* f. Hier gaat men op Convoy, hier kan men Convoy-ceelen krygen. *On s'addreſſe icy pour aller au Bureau de l'Amirauté.*

CONVOY of CONVOOY te Lande, aangaaring van levensmiddelen, krygsbehoeften, om een Veſting, een Leger te voorzien, verfriſſen. *Convoy de vivres & de munitions pour pourvoir, rafraichir une Place, une Armée.* Het convoy raakte gelukkiglyk in de ſtad. *Le convoy entra heureuſement dans la ville.*

CONVOYEEREN. zie BEGELEIDEN, verzellen, beſchutten. *Convoyer, eſcorter.*

CONVOYEN en LICENTEN. Men noemd aldus het regt van uitgaande en inkomende goederen aan de Admiraliteit te betaalen. *Les droits d'entrée & de ſortie payables au Bureau de l'Amirauté.*

CONVOYER, Convooyer. Oorlogſchip tot begeleiding en beſchutting der Koopvaarders dienende. *Conſerve.* f. *Convoy, vaiſſeau de convoy, d'eſcorte pour les vaiſſeaux Marchands.* De convoyer wierd gellagen, veroverd. *Le convoy fut battu, pris.*

CONVOY-LOOPER. Een die voor de Kooplluiden convooy-ceelen bezorgt &c. *Un Facteur, Agent, Courtier qui s'entremet de fournir aux Marchands des Licences de l'Amirauté pour l'entrée & la ſortie des marchandiſes.*

COPIEEREN. v. a. Naſchryven, uitſchryven. *Copier, tranſcrire, tirer une copie.* Een brief, een acte copieeren. *Copier une lettre, copier un acte.* COPIEER- of COPY-BOEK van een koopman. *Regiſtre dans lequel le marchand garde copie de ſes lettres: livre à copier.* m.

COPIST, NASCHRYVER. Nabootſer. *Copiſte, celui qui copie un ecrit, &c.* 't Is een agteloosneid van den copiſt. C'*eſt une negligence du copiſte.*

COPULATIE. f. Koppeling, voltrekking des huwelyks, vleeſchelyke ſamenwooning. *Copule.* f. *Copulation charnelle, conſommation du mariage.* f. Een huwelyks belofte verbind in gemoede als 'er de copulatie opgevolgd is. *Une promeſſe de mariage eſt obligatoire en conſcience quand la copule s'en eſt enſuivie.*

COPY. f. Naſchrift, afſchrift. *Copie, ſeconde ecriture &c.* f. Ik heb 'er copy van gehouden. *J'en ai gardé copie.* De copy tegen het orgineel vergeleeken zynde. *La copie etant collationnée a l'original.*

COPY, CONTERFEITSEL. Nageſchilderd beeld, Landſchap &c. *Copie.* f. *imitation d'un original ſoit figure, ſoit païſage &c.* Het is een copy van Raphaël, van den Titiaan. C'*eſt une copie d'apres Raphael, une copie du Titien.* Dat is maar copy, dat is niet nieuws, dat wiſt men al. *Ce n'eſt que copie, cela eſt vieux, on le ſçavoit deja.*

COPY. Schrift na 't welk de letterzetter op de Drukkery werkt. *Copie.* f. *Ecrit ſur lequel le compoſiteur d'Imprimerie travaille.* Gedrukte copy. *Copie imprimée.* De zetter heeft geen copy meer. *Le compoſiteur n'a plus de Copie.* Die Boekverkooper heeft goede COPYEN, goede boeken, eigen druk. *Ce Libraire a de bonnes copies, de bons livres qu'il eſt ſeul en droit d'imprimer.*

CORAAL of KORAAL. n. Zeegewas dat met ankerhaaken uit de grond gehaald werd. *Du corail.* Een coraale-tak. *Une branche de corail.* Coraale armſnoeren. *Des braſſelets de corail.* Coraale lippen, roode lippen. *Des levres de corail.* Naargemaakt, verciert coraal. *Du corail artificiel.* CORAALHOUT. Americaanſch gewaſch met roode korlen daar men armſnoeren, armbanden van maakt. *Du bois de coral.*

CORBETTEN. Laage lugtſprongen van 't paard eerſt met de voorſte, dan met de agterſte pooten naar de maat. *Des courbettes, des ſauts cadencés du cheval.*

CORDUAANSCH. Adj. Van *Cordua*, een Stad in Andalouſie. Corduaanſch leer, bereid geite-leer, boven ſchoen leer. *Du Cordouan, du cuir de Cordoue, ville d'Andalouſie, dont on fait des empeignes.*

CORENTEBOOM. m. Boompje *of* ſtam daar corenten *of* kleine druifkorlen aan waſſen. *Du plant de Corinthe, qui produit du raiſin de même nom.* De gard, de roe werd in de gemeenzame ſtyl Corenteboom genaamd. *La verge s'appelle l'arbre aux raiſins de Corinthe, en ſtyle familier.* CORENTE-KOEK, deeg-koekje daar CORENTEN in gebakken zyn. *Petit pain de corinthe, gâteau dans lequel il entre des raiſins de Corinthe.*

CORIANDER- of KORIANDER-BOOM. m. Coriander-kruidt. *Du coriandre; arbriſſeau, plante aromatique dont la graine porte le même nom, excepté qu'il eſt alors feminin.* CORIANDER-ZAAD helpt tot verteering der ſpyzen, is goed voor de maag. *La coriandre, la graine de coriandre aide à la digeſtion, eſt bonne pour l'eſtomac.*

CORINTISCHE BOUW-ORDEN. Vierde en volmaakſte der vyf ordens der Bouwkunde. *Ordre Corinthien.* m. *le quatrième & le plus parfait des cinq ordres d'Architecture.*

CORNALYN of KORNALYN. Gladde fyne ſteen, daar men in ſnyden, graveeren kan. *Cornaline.* f. *corneole, pierre precieuſe luiſante, ſur laquelle on peut graver.* Een ſigner van cornalyn. *Un cachet de cornaline.*

CORNET. Ruiter Vaandrig, ſtandaard draager onder de Ruitery. *Cornette, officier qui porte la cornette, l'etendard d'une compagnie de cavalerie &c.* Haar broeder is corner in 't Regiment van... *Son frere eſt cornette au Regiment de...* Daar is papier dat CORNET heet, om dat 'er een *Poſthoorn* in 't Franſch *Cornet*, op ſtaat. *Du papier au cornet.* CORNET of CORNET-MUTS, vrouwe kamer-muts. *Cornette.* f. *Coeffe de femme en deshabille.*

CORNIS, KORNIS. n. Woord der Bouwkunde, uitloopende rand *of* lyſt aan een pylaar *of* gebouw. *Corniche.* f. *ornement, piece d'Architecture en ſaillie.* De cornis van een pedeſtal, van een pylaar. *La corniche d'un piedeſtal, d'une colomne.*

CORPORAAL of KORPORAAL. Wagtmeeſter. *Caporal, Officier ſubalterne, immediatement au deſſous du Sergent.* De Corporaal zet de ſchildwagten uit, en loſcht die weer af. *Le Caporal poſe & releve les ſentinelles.* De compagnien worden gemeenlyk in drie CORPORAALSCHAPPEN, in drie hoopen verdeeld. *Les compagnies ſont ordinairement diviſées en trois eſcouades* ou *detachements.*

CORPORAAL-BUS of CORPORAAL-DOOS f. Bus, doos *of* laade in welke het corporaal-doek bewaard werd. *Corporalier.* m. *Boëte, etuy* ou *layette dans lequel on ſerre le corporal.* CORPORAAL-DOEK, fyn geſteeve Altaar-doek, daar de gewyde Kelk op ſtaat, en de Ouwel-brokjes in opgenomen werden. *Corporal.* m. *Linge empeſé, ſur lequel Creposé le alice, & dans lequel s'amaſſent les fragments de l'Hoſtie.*

Digitized by Google

CORPS, werd in de Leger verhaalen, voor een afzonderlyk ligchaam *of* gedeelte van 't Leger genomen. De Hartog, Graaf, Marschalk D. zal met een afzonderlyk corps aan de Moesel, aan de Samber ageeren. *Le Duc, le Comte, le Marechal D. agira sur la Moselle, sur la Sambre avec un corps separé.*

CORPS DE GARDE, is het geen de gemeene man KORTEGAARD noemd, Wagthuis, plaats daar gemeenlyk soldaaten de wagt houden. *Corps de garde.* m. *Lieu où l'on fait d'ordinaire la garde.*

CORRECT. Adj. Net, zuiver, zonder misstellingen. *Correct, exact, exempt de fautes.* Dat is heel correct, zoo correct als 't kan. *Cela est fort correct, aussi correct qu'il se puisse.* De CORRECTIE of NAZIENING des Drukkers proeven. *La Correction des epreuves de l'Imprimeur.* Ik zal onder CORRECTIE, onder verbetering zeggen, dat het niet waar is. *Je dirai, sauf correction, que cela n'est pas vray.*

CORRESPONDENT, MEDE-HANDELAAR. Myn correspondent te London, te Cadix, schryft my dat... *Mon correspondant à Londres, à Cadix me mande que...* CORRESPONDENTIE, SAMEN-HANDEL, wederzydsen handel. *Correspondance.* f. *Commerce reciproque.* m. Hy had correspondentie gehouden met de vyanden. *Il avoit entretenu correspondance avec les ennemis.*

CORRIGEEREN. zie VERBETEREN. v.a. Van misslagen zuiveren. *Corriger, purger de fautes.* Een Thema corrigeeren. *Corriger un Thême.* Een proef corrigeeren, Drukkers woord. *Corriger une epreuve.*

CORSETJE. n. Nieuw modisch Juffers borstrokje. *Un corset, une espece de gourgandine à la mode.* Zy kwam 'er met een corsetje en op haar muilen. *Elle y vint en corset & avec ses mules.*

à COSTY. Woord uit het Italiaansch, betekenende in de stad, in de plaats daar UE woonagtig zyt. Ik bid u te verneemen of 'er *à costy* geen beter, geen synder stoffen te vinden zyn. *Je vous prie de voir, de vous informer s'il n'y a pas* à costi, *chez vous, dans votre ville de meilleures, de plus fines etoffes.*

COULANG of COLANG. Vrouwe Hals-Juweel tusschen de borsten hangende, in vallende. *Coulant.* m. *cordon de pierres fines tombant au milieu du sein.*

COUPEL. f. Rond verwulft, rond dak van een Kerk *of* ander voornaam gebouw. *Dome.* m. *Coupole, coupe.* f. De coupel van St. Pieters Kerk tot Rome, is ongemeen groot en schoon. *Le dome de Saint Pierre à Rome est d'une grandeur & d'une beauté extraordinaire.*

COURANT. Gedrukt tyding-blaadje, Loopmare. *Gazette.* f. De Amsterdamse, Haerlemse, Antwerpse, Paysche Courant. *La Gazette d'Amsterdam, de Harlem, d'Anvers, de Paris.* 't Geeft my wonder dat 'er nog Leidse *Couranten* gedrukt werden: Leidse *Loopmaare* is immers zuiverder Hollandsch!

COURANT. Adj. Dat gangbaar is. *Courant, qui a cours.* De prys courant, de courante prys. *Le prix courant, le courant du marché.* Dat boek werd zes, agt gulden COURANTGELD verkogt. *Ce livre se vend six, huit florins argent comptant, tout courant.* Hy is heel courant, heel vaardig in de betaling. *Il paye couramment, il est fort exact à payer.*

COURANT, Koopmans woord, de LOOPENDE MAAND. *Le mois courant.* Myn laatste was van den tiende courant. *Ma derniere etoit du dixiême du courant.*

De COURANTIERS zyn weerhaantjes van Staat, zy draayen met alle winden. *Les Gazetiers sont des girouettes d'Etat, ils tournent à tout vent.*

COURIER. POSTLOOPER. Postbode. *Courier, postillon.* De Courier wierd onderweg aangehouden, bestoolen. *Le Courier fut arrêté, volé en chemin.*

COURTAGE, COURTAGIE of KORTAGIE f. Maaklaars loon. Hy heeft 'er een goede *courtagie* aan verdiend. *Il y a gagné un bon courtage.*

COUVERT. n. Al 't geen een genoodigde om zindelyk te eeten op tafel voor hem vind: als servet, taljoor, mes, lepel en vork. *Couvert.* m. *L'assiette & les autres ustencilles de table que chacun des invitez trouve devant soy.* Daar waaren zeven, dertien couverts aan 's Koning tafel. *Il y avoit sept, treise couverts à la table du Roy.* Breng nog een couvert voor Mynh^r. *Apportez encore un couvert pour Monsr.*

C R.

CREDENTIAALEN, GELOOFSBRIEVEN. Brieven door welke een Afgezant aan een vreemd Hof geloof vind, en wettig erkend werd. Zyne credentialen *of* credentiale-brieven overleveren. *Delivrer ses Lettres de créance.*

CREDIET. n. CREDIT of CREDYT, AANZIEN, Geloof, Vermoogen, agting. *Credit, renom.* m. *Estime.* f. Die Koopman heeft veel crediet op de Beurs. *Ce Marchand a beaucoup de credit en Bourse.* Zyn crediet is groot aan 't Hof. *Son credit est grand à la Cour.* Waaren op CREDIET, te borg koopen. *Acheter des marchandises à credit.* Jan Crediet is dood. *Credit est mort.* CREDIET-BRIEF, brief waar door een Reiziger zig buitens Lands van des Koopmans penningen, aan welke gemelde brief is houdende tot zekere somma daar in vermeld, bedienen kan. *Lettre de credit.* f. Iemand voor twee duizend gulden CREDITEEREN, borgen; crediet *of* geloof geeven. *Crediter quelqu'un, faire credit à quelqu'un pour la somme de deux mille frans.* Met zyne CREDITEUREN, schuldeischers verdraagen. *S'accommoder avec ses créanciers.*

CRIMINEEL. Adj. MISDAADIG. Strafwaardig, dat het halsregt aangaat. Een crimineel proces. *Un procès criminel.* De crimineele Rechter, Bailluw *of* Drost. *Le Juge criminel.* CRIMINEEL vervolgd werden, in een crimineel-proces betrokken zyn. *être poursuivi criminellement.*

CRISTAL of KRISTAL. n. Berg-glas. *Du cristal.* Naargemaakt cristal. *Du cristal imité, du verre qui imite le cristal de roche.* De schoonste CRISTALLEN komen van Venetie. *Les plus beaux cristaux viennent de Venise.* CRISTAL MINERAAL. Samen-mengsel van salpeter en zwavel; chimicaal hulpmiddel. *Du cristal mineral, composition Chymique.*

CRISTALYN. Adj. Helder en doorschynend als cristal. *Cristalin, transparent.* De CRISTALYNEN Hemel, vloeybaaren Hemel, om de andere Hemelen verspreid. *Le Ciel cristalin, le Ciel fluide qui enveloppe les autres Cieux.*

CROATEN. Soldaaten uit Croatien. *Des Cravates, des soldats de Croatie.* De Keizerlyke Croaten. *Les Cravates de l'Empereur.*

CROCODIL of KROKODIL. m. Kayman, land en waterdier van eene yselyke groote, anders van gedaante als een Hagedis, in de Nylus, Rivier van Egipten gemeen. *Crocodille.* m. *animal amphibie, d'une enorme grosseur.* CROCODILLE, ofte bedrieglyke traanen. *Des larmes de Crocodile, des larmes trompeuses.*

CROCUS-BLOM. Saffraan-blom. *Crocus* ou *fleur de Saffran.*

CRUCIFIX, KRUICIFIX. n. Kruis-verbeelding. *Crucifix.* m. Het Crucifix aanbidden, kussen. *Adorer, baiser le Crucifix.*

CRUSAAD of KRUZAAD. f. Portugeesch muntstuk, ter waarde

waarde van omtrent vyf en twintig ſtuivers Hollands geld. *Cruſade. f. monnoye de Portugal, valant autour de vint cinq ſous, monnoye de Hollande.*

C U.

CUBIS of CUBIQ. Zeshoekig en vierkantig. *Cubique, qui appartient au cube.* Een dobbelſteen is een cubis ligchaam. *Un dé eſt un corps cubique.* Een CUBISCH VOET, voet in 't vierkant, een voet door de vierkante wortel uitgerekend. *Un pied cubique, un pied meſuré par la racine quarrée.* Dat Vat, die Vyver begrypt, vervat 80 cubiſche voeten. *Ce Tonneau, cet Etang contient 80 pieds cubiques.* CUBUS of CUBYK. Taerlink, zeshoekig vierkant, vaſtigheid onder zes gelyke vlakrens begreepen. *Cube.* m. *corps ſolide à ſix faces quarrées, egales.*

CUIRAS. f. HARNAS, BORSTWAPEN. *Cuiraſſe.* f. Al de ſoldaaten hadden goede cuiraſſen aan. *Tous les ſoldats avoient de bonnes cuiraſſes.* CUIRASSIER, CURASSIER. Ruiter met een cuiras *of* borſtharnas gewapend. *Un Cuiraſſier, un Cavalier armé d'une cuiraſſe.*

CUPIDO. De Min-God, Venus dertel zoontje, in de Poëtiſche ſtyl. *Cupidon, le Dieu d'Amour.* De ſchichten, de pylen van Cupido treffen de ongevoeligſte harten. *Les fleches, les dards de Cupidon touchent, bleſſent les coeurs les plus inſenſibles.* Een yvoore, een goude CUPIDOOTJE, Cupidoos beeltje. *Un petit Cupidon d'yvoire, un petit Cupidon d'or.*

CURAÇAOS of CURASSOUWSE Appelen, Oranje Appelen van Curaçao. *Des Oranges de Curaſſau.* Brandewyn op ſchillen van Curaçaos appelen *of* op Oranje ſchillen. *De l'Eau de vie ſur de l'ecorce d'Oranges de Curaſſau.* CURASSOUWS-VAARDER, Schip *of* Schipper op Curaçao vaarende. *Vaiſſeau* ou *Capitaine allant à Curaſſau.*

CURATEUR. zie BOELREDDER. Aangeſtelde voogd. *Curateur, perſonne etablie par la Juſtice pour adminiſtrer les biens de quelqu'un.* CURATEUR, OPPERBESTIERDER, opzigt-hebber, voorſtander eener Hooge Schole. *Curateur d'une Académie, d'une Univerſité.*

CURCUMA of KURKEMA. f. Ooſt-Indiſche Saffraanwortel na de Gengber zweemende. *Du curcuma* ou *cucurma, racine des Indes approchant du Gingembre dont elle a presque l'odeur.*

CURCYF, CURSYF. Adj. en Subſt. Loopend Italiaanſch. *Italique.* Curcyve letters, Italiaanſche drukletters *Des caracteres Italiques, caracteres d'Imprimerie repréſentant la lettre Italienne.* Dat ondergehaald ſchrift moet *curcyf* zyn, moet met *curcyve* letters gezet worden *Cette ecriture barrée doit être en caracteres Italiques.* De Drukker heeft geen CURCYVEN genoeg. *L'Imprimeur n'a pas aſſez de caracteres Italiques.*

CUREEREN. v. a. zie BEZORGEN. Geneezen. *Traitter, guerir.* Een zieke cureeren, oppaſſen en tragten te geneezen. *Traitter un malade, tâcher de le guerir.*

CURIEUS. Adj. en Adv. zie ZWIERIG. Popagtig, net, lief. *Gentil, mignon, joli, propre.* Dat is een curieus mesje, een curieuſe tabaks-doos. *Voila un gentil, joli couteau, une jolie tabatiere.* Dat is heel CURIEUS, heel net geſchreven. *Cela eſt fort bien ecrit, fort bien peint.* Een fraay CURIEUS *of* raare kiek; een Savoyaard met een geſlote poppekraam op de rug &c. *Un Savoyard qui montre la rareté, la gentilleſſe.*

C Y.

CYFFER, NAAM-LETTERS. Naam-merk. *Chiffre.* m. *Nom en chiffre.* m. Die cyffer is wel geſneeden, geſchilderd. *Ce chiffre eſt bien gravé, bien peint.* Een brief in 't CYFFER, met cyffer-letters geſchreven. *Une lettre en chiffre, ecrite en chiffres, caracteres inconnus.* Arabiſche CYFFER als 1714. Romeinſche cyffer, als MDCCXIV of CIↃ IↃ CCXIV. *Le chiffre Arabe, le chiffre Romain.* Het is een nulletje in 't cyffer, hy leidt 'er voor een oortje t'huis. *C'eſt un O en chiffre, il n'y a aucun credit.*

CYFFERAAR. *Chiffreur.* CYFFERBOEK. m. *Livre à chiffrer, livre d'Arithmetique.* m.

CYFFEREN. v. n. Met cyfferletters rekenen, uitreekenen. *Chiffrer, calculer avec des chiffres.*

De CYFFERKONST verſtaan. *Entendre l'Arithmetique.* Een CYFFER-KONSTENAAR. *Un Arithmeticien.*

CYFFER-LETTERS, TAL-LETTERS, als 1, 2, 3, &c. *Chiffres, caracteres ſervant à chiffrer.* CYFFER-LETTERS, Naam-letters. *Chiffres, lettres ſervant à repreſenter des Noms en abregé.*

CYFFER-MEESTER. Cyfferaar, een die anderen cyfferen leerd. *Un Maitre d'Arithmetique, qui montre, enſeigne à chiffrer.* CYFFER-NAAM. Naam in cyfferletters. *Nom en chiffres.* m.

De CYNISCHE of BYTENDE Philoſoophen, van welke Diogenes het hoofd is geweeſt. *Les Philoſophes cyniques* ou *mordicants, dont Diogene a été le chef.*

CYNS. m. Chyns, CYNS-GELD. Oudeigen, ſchatting die den Grond-Heer toekomt. *Cins, tribut.* m. CYNSBAAR. Adj. Schatting-ſchuldig, onderdanig. *Tributaire, dans la dependance, ſujettion.* De Wallachers, Moldavers, en andere cynsbaare Volkeren. *Les Walaques, Moldaves, & autres Peuples tributaires.* CYNSBAARHEID, afhankelykheid, ſlaverny. *Sujettion, redevance.* f. *Eſclavage.* m.

CYSJE of SYSJE. Soort van een Vlasvink. *Linote.* f. Een Cysje voorſluiten. *Siffler une Linote.*

CYTER of CITER. m. Snaar-ſpeeltuig daar met een pennetje op geſlaagen werd. *Citre.* m. *Eſpece de Cymbale.* CYTER-SPEELDER. *Joueur de Citre.*

C Z.

CZAAR. Eernaam, tytel, van 't Latyns woord *Cæſar* afkomſtig, en den Vorſt van Moſcovien *of* Groot Rusland eigen. *Czar, titre du Grand Duc de Moſcovie* ou *de la Ruſſie blanche.* De Czaar Peter Alexowits is in 't Jaaar 1697. in Holland geweeſt. *Le Czar P: A: a été en Hollande l'An* MDCXCVII. Zyn CZAARSCHE Majeſteit werd hoe langer hoe ontzagchelyker voor zyne Nabuuren. *Sa Majeſté Czarienne ſe rend de plus en plus redoutable à ſes Voiſins.*

D.

D A.

DAAD, DAADT of DAET. f. Bedryf, werk, werking, doening, verrigting. *Action.* f. *Oeuvre.* m. & f. *Acte, exploit, fait.* m. Een edelmoedige, een dappere, een loffelyke, een chriſtelyke daad. *Une action genereuſe, vaillante, louable, chrétienne.* Een ſchandige, eerlooze, ſchelmagtige daad. *Une action honteuſe, infame, ſcelerate.* Een Oorlogs DAAD, bedryf. *Un exploit de guerre.* Een liefde DAAD, liefde werk. *Une oeuvre, un acte de charité.* Een wel-DAAD beloonen. *Recompenſer un bienfait.* Een mis-DAAD ſtraffen. *Punir un crime.* Op de DAAD, heeter-daad, op het feit betrapt werden. *Être attrappé, etre pris ſur le fait, en flagrant delit.* Geloofd gy in des DAAD dat hy komen zal? *Croyez vous effectivement,*

Digitized by Google

en effet qu'il viendra? Iemand met raad en DAAD helpen. *Aider quelqu'un de ſon conſeil & de ſa bourſe.*

DAADELYK. Adj. Werkelyk. *Effectif.ive, réel.elle, actuel.elle.* Tot de daadelyke, werkelyke betaling treeden. *Proceder au payement effectif, reel.* De daadelyke, wezentlyke tegenwoordigheid. *La preſence réelle.* De daadelyke zonde. *Le peché actuel.* Het Leger is in DAADELYKE, wezentlyke beweeging. *L'Armée eſt actuellement en marche.* Hy was DAADELYK, datelyk, zoo even hier nog. *Il etoit encore icy tout à l'heure, dans le moment.*

DAADELYKHEDEN, VYANDLYKHEDEN. *Hoſtilitez.* f. pl. Daar zyn tot noch geen daadelykheden gepleegd. *Il ne s'eſt point fait encore d'hoſtilitez juſqu'à cette heure.*

DAADELYKHEID. f. Werking, verrigting. *Acte.* m. *Activité, operation.* f. De daadelykheid van 't vuur verteerd het hout tot aſſche. *L'operation, l'activité du feu reduit le bois en cendre.*

DAADEN. 't meervoud van DAAD. *Actions, faits, exploits, oeuvres.* De daaden komen met de belofte, met de woorden niet overeen. *Les actions ne s'accordent pas avec les promeſſes, les paroles.* Wy zullen naar onze daaden geoordeeld werden. *Nous ſerons jugez ſelon nos oeuvres.* De DAADEN, Heldedaaden van Alexander. *Les exploits, les actions Heroiques d'Alexandre.*

DAADER. Doender, werker. *Acteur, agent.* De daaders wierden voort gegreepen, na verdienſten geloond. *Les auteurs furent d'abord ſaiſis, recompenſez ſuivant leurs merites.* In de Redeneer-kunde werd het onderwerp als DAADER *of* lyder aangemerkt. *En Logique le ſujet eſt conſideré comme agent* ou *comme patient.*

DAAGEN. v. n. Dag worden. Zoo draa het begon te daagen. *Dès que le jour commença à poindre, à paroître; dès qu'il commença à faire jour.*

DAAGEN. v. a. INDAAGEN. Dagvaarden. *Citer, aſſigner.* Hy daagde hem voor den Rechter. *Il le cita devant le Juge.*

DAAGS. Adv. Overdag, zoo lang den dag duurd. *Par jour, tant que dure le jour.* Hy wind pas een gulden, vier ſchellingen daags. *Il ne gagne gueres que vint ſous, que quatre eſcalins par jour, le jour.* Het is zomer-DAAGS goed te reizen. *Il fait bon voyager les jours d'Eté, en Eté.* Men kan 's winterdaags weinig uitrechten. *On ne ſçauroit faire grand' choſe en hyver, les jours d'hyver.*

DAAGS of de dag voor zyn trouwen, voor zyn vertrek. *La veille de ſon mariage, la veille de ſon depart.* DAAGS, de dag naar zyn trouwen, na zyn vertrek. *Le lendemain de ſes nopces, de ſon depart.* DAAGS of de dag daar aan kwam er tyding dat hy dood was. *Le lendemain, le jour ſuivant, le jour d'après il vint nouvelle qu'il etoit mort.*

De DAAL of loode buis van de pomp, *anders* pompketel. *Le tuyau de la pompe*, autrement *le chaudron de pompe.*

DAALDER. m. Bekend muntſtuk. *Piece de trente ſous.* f. Een Hollandſe, een Zeeuwſe daalder. *Une piece de trente ſous de Hollande, de Zeelande.* De Meeſter heeft hem een DAALDER, een valſche daalder, een plak gegeeven. *Le Maître lui a donné une fauſſe piece de trente ſous, une ferule.* Een appel, een citroen aan DAALDERS, aan ſchyven ſnyden. *Couper une pomme, un citron en rouelles, en trenches rondes.* Een DAALDER Lups, Hamburger munt, omtrent 32 *of* 33 ſtuiv: doende. *Un dalder Lups* ou *de Humb.* Een Ryks-DAALDER. *Une Risdale.* Een Leeuwe-DAALDER doed 42 ſtuiv: Hollands, en werd in de Levant meeſt uitgegeeven.

DAALEN. v. n. Zakken, laager komen. *Baiſſer, deſcendre.* Het water begint te daalen, is aan 't daalen. *L'eau baiſſe, commence à baiſſer; la marée deſcend.* De Actien ryzen en daalen, naar dat de tydingen goed *of* kwaad zyn. *Les Actions hauſſent & baiſſent, ſelon que les nouvelles ſont bonnes* ou *mauvaiſes.* Orpheus daalde in de Hel om zyn vrouw Euridice te zien. *Orphée deſcendit aux Enfers pour voir ſa femme Euridice.* Zyn mantel daald, hangd hem tot op de hielen. *Son manteau lui deſcend, pend juſqu'aux talons.* Hooge bergen konnen daalen. ſpr: *Les plus hautes montagnes peuvent s'ecrouler.* expr: fig:

De DAALING, zakking, afloop van 't water. *La deſcente de l'eau, le retour de la marée.* De DAALING of het DAALEN van het koorn, van de Actien, &c. *La diminution du prix du bled, le rabais des Actions.*

DAAN. Dit woordje betekend niets uit zig zelve, maar toond een beweeging of plaats in de ſamengeſtelde woorden. Waar komt gy van daan? *D'ou venez vous?* Hy woond hier niet ver van daan. *Il ne demeure pas loin d'icy.* Ik kom 'er zô van daan. *J'en viens de ce pas, je ne fais qu'en revenir.* Blyf 'er van daan, gaat 'er niet. *N'y allez pas, abſentez vous en.* Blyt 'er van daan, hond 'er u handen af. *N'y touchez pas, laiſſez cela.* Wat doet gy daar op de ſtoep? ik zal 'er u wel van daan helpen. *Que faites vous là ſur le perron, devant ma porte? je vous en ferai bien decamper, detaler.* Daar van DAAN komen, ryzen alle die oneenigheden, onluſten. *C'eſt de là que viennent, que reſultent tous ces demêlez, ces debats.*

DAÂN, werd in de Dichtkunde ook voor DAADEN gezegt. Helde-daân. *Des actions, des exploits Heroiques.* Euvel-daân. *Actions ſcelerates.*

DAAR. Adv. Aldaar, op die plaats. *Là, en ce lieu là.* Zeg my eens, bid ik u, wie daar woond? wie daar ſlaapt? *Dites moy, je vous prie, qui demeure là? qui couche là?* De Schildwagt riep waar daar? *La Sentinelle cria, qui va là?* Blyf daar. *Alte là.* DAAR ſtaat de man zelfs. *Voila l'homme lui même.* DAAR werd altemets in de plaats van WAAR gezegd. *ou.* Gaat daar hy woond, daar de goude Leeuw uithangd. *Allez où il demeure, où le Lion d'or pend pour enſeigne.*

DAAR, werd veelryds in 't Franſch met de Y alleen uitgelegt. Ik was daar met myn vrouw, met een goed vrind of twee. *J'y etois avec ma femme, avec un bon ami ou deux.* Mejuff^w. N. zal daar ook weezen. *Mademoiſelle N. y ſera auſſi.*

DAAR, werd als een tegenſtelling in de volgende ſpreekwyzen gebruikt. Hy my verdagt houden! daar ik hem zoo trouw dien! *Lui me ſoupçonner! moy qui le ſers ſi fidellement!* Hy haar verlaaten, daar zy zyn fortuin gemaakt heeft. *Lui la quiter, elle qui a fait ſa fortune.*

DAAR AAN. Adv. Daar na. *Après, enſuite, ſuivant.* Het jaar daar aan wierd alles zoo duur. *L'Année ſuivante, d'enſuite, l'année d'apres tout devint ſi cher.* Het derde huis DAAR aan, daar naaſt. *La troſiéme maiſon d'apres.* DAAR AAN, aan die zaak kan men zien hoe weinig de vrindſchap tegen eigenbaat vermag. *à cela on peut voir combien peu l'amitié tient contre l'interêt propre.* Ik zou my DAAR niet aan kreunen. *Je ne m'arrêterois pas à cela, je ne m'en mettrois pas en peine.* Wat zult gy daar aan hebben? wat zal u dat baaten? *Que vous en reviendra-t-il?*

De DAARAANVOLGENDE Zondag, het daar aanvolgende Jaar. *Le Dimanche ſuivant, l'Année ſuivante, d'enſuite, d'après.*

Digitized by Google

DAAR AF. Adv. Daar van, van die zaak. *De cela, de cette choſe.* Spreek daar niet af. *Ne parlez pas de cela, n'en parlez pas.* Wat wilje daar af zeggen? *Qu'en voulez vous dire?* De man, de vrouw, de zaak DAAR ik af ſpreek. *L'homme, la femme, la choſe dont je parle.*

DAAR AGTER. Adv. *Derriere, là derriere.* De luidjes die daar agter woonen. *Les bonnes gens qui demeurent là derriere.* Als ik DAAR eens agter kan komen, zoo ik het te weeten kom. *Si je puis jamais le decouvrir, l'apprendre, m'en appercevoir.*

DAAR BENEDEN. Adv. Wie klopt daar beneden? *Qui eſt ce qui frappe, qui heurte là bas.* Alle die maar twintig jaar en DAAR BENEDEN oud zyn. *Tous ceux qui n'ont que vint ans & au deſſous.*

DAAR BENEFFENS, DAAR BENEVENS, Behalven dat heeft hy nog van een oude Moey te erven. *Outre cela, avec cela il a encore à heriter d'une vieille Tante.*

DAAR BINNEN. *Là dedans.* DAAR BOVEN. *Là haut.* Daar buiten. *Là dehors.*

DAAR BY, Behalven dat is hy dagelyks in de kroeg. *Outre cela, avec cela il eſt tous les jours au cabaret.* Daar is een Plakkaat afgeleezen DAAR BY, waar by de Heeren het viſſen, het jaagen verbieden. *On a publié une Ordonnance par laquelle les Meſſieurs deffendent la pêche, la chaſſe.*

DAARENBOVEN. Adv. Behalven dat. Hy werd daar en boven nog beſchuldigd te... *Outre cela, avec cela il eſt encore accuſé de...*

DAAR EN TEGEN. Adv. *Au contraire, à l'encontre.* Den ander eiſcht daar en tegen dat hem zyn Moeders goed gegeeven werde. *L'autre demande au contraire, à l'encontre qu'on lui donne le bien de ſa Mere.*

DAAR HEEN. Adv. Aan die kant. *De ce côté là.* De gevoelens der Rechters liepen alle daar heen. *Les opinions des Juges alloient toutes là, de ce coté là, à cela.*

DAAR IN. Wie komt daar in? *Qui eſt ce qui entre?* Wat kwaad ſteekt DAAR IN? in die zaak, wat kwaad is daar in? *Quel mal y a-t-il en celà, là dedans?* Het waare geluk van den menſch beſtaat daar in, is daar in gelegen dat hy God vreeze, diene. *Le vray bonheur de l'homme conſiſte en ce qu'il craigne, qu'il ſerve Dieu.*

DAAR IS, ZIE DAAR het boek dat gy zoekt. *Voila, voicy le livre que vous cherchez.* Daar is de ſchuit eindelyk. *Enfin voila le bateau.*

DAAR IS, tot voldoening van't Latynſch woord *Eſt*, werd in't Franſch met *il y a* afgelegt. Daar is een God in den Hemel. *Il y a un Dieu au Ciel.* Daar is nog wyn in de vles. *Il y a encore du vin dans la bouteille.* Daar is geen tyd te verliezen. *Il n'y a point de temps à perdre.* Daar is nog kans toe. *Il y a encore moyen, cela ſe peut encore.* Daar is genoeg voor ons beide. *Il y en a aſſez, en voila aſſez pour nous deux.* Is DAAR zoo veel aangelegen? *Cela importe-t-il ſi fort? cela eſt il de ſi grande importance?* Is daar zoo veel aan verbeurd, aan misdreeven? *Cela eſt il ſi mal fait, y a-t-il un ſi grand crime à cela?*

DAAR MEDE. Adv. Aanſtonds, voort. *Tout à l'heure, ſur le champ.* Ik zal daar mede weer komen, daar mede gedaan hebben. *Je reviendrai, j'aurai fait tout à l'heure, ſur le champ.*

DAAR MEDE. Met die zaak. *Avec cela, de cela.* Hy is daar mede nog niet te vrede. *Il n'eſt pas encore content de cela, il n'en eſt pas encore content.* Trajanus zeide tegen den Steedehouder van Rome, neem dit zwaard aan om my daar mede te beſchermen, by aldien ik wel en wyzelyk regeer &c. *Trajan dit au Gouverneur de Rome, prens cette epée pour m'en defendre, ſi je regne bien & ſagement &c.* De klugt wierd ook geſpeeld, en DAAR MEDE eindigde de vreugd, ging elk naar huis. *La farce ſe joua auſſi, & ainſi finit la joye, apres quoy chacun s'en retourna.* Is het DAAR MEDE genoeg, daar mede wel. ſpr: *Eſt ce que cela ſuffit? ne faut il rien dire à cauſe de cela? ſe faut il payer de ces excuſes la?*

DAAR NA. Adv. Na zulks. *Apres cela, puis après.* Wat zult gy daar na doen, daar na gaan? *Que ferez vous, que direz vous apres cela?* ou *apres* ſeulement En daar na? bywoordelyke vraag. *Et puis apres?*

DAAROM. Adv. Om die reden. *Pour cela, à cauſe de cela.* Zyn Vader wil hem ſlaan, daarom loopt hy weg. *Son Pere le veut battre, pour cela, à cauſe de cela il s'enfuit, c'eſt pourquoy il s'enfuit.* Is hy daarom weg geloopen? *Eſt ce pour cela, à cauſe de cela qu'il s'eſt enfui?* De menſchen zyn boos en ſnood, DAAROM moet men voorzigtigheid gebruiken. *Les hommes ſont mechans & ruſez, c'eſt pourquoy il faut uſer de prudence.* Waarom doed gy dat? wel DAAROM, om dat het my zoo belieft. *Pourquoy faites vous cela? parce qu'il me plait ainſi*; ou *parce*, ſimplement.

DAAR OMTRENT. Adv. Ik heb het DAAR OMTRENT, omtrent die plaats laaten vallen. *Je l'ai laiſſé tomber là autour, autour de là, vers cet endroit là.* Hy heeft vyftig duizend gulden geerft *of* daaromtrent. *Il a herité cinquante mille frans ou environ*, ou *autour de là.*

DAAR OP. Adv. Leg uw hand, uw goed daar op. *Mettez votre main, vos hardes là deſſus.* Het Voetvolk wierd om ver geſmeeten DAAR OP, op dat pas nam de Ruitery de vlugt. *L'Infanterie fut renverſee, enfoncee; la deſſus, ſur cela la Cavallerie prit la fuite.*

DAAR OVER. Adv. Wie woond daar over, hier over? *Qui eſt ce qui demeure là vis à vis, à l'autre coté, là contre?* Trap DAAR eens OVER. *Marchez un peu la deſſus.* Is hy DAAR OVER zoo geraakt, zoo gramſteurig? *Eſt il ſi piqué, ſi eſtomaqué de cela? eſt ce pour cela, à cauſe de cela qu'il eſt ſi fâché?*

DAAR TEGEN. Adv. Wat hebt gy DAAR TEGEN, tegen die zaak te zeggen? *Qu'avez vous à dire à l'encontre, qu'avez vous à repondre à cela?* Myn man zal DAAR TEGEN, tegen die tyd wel t'huis wezen. *Mon mari ſera bien à la maiſon vers ce temps là, à cette heure là, entre cy & là.*

DAAR TOE. Adv. De perſoon die DAAR TOE, tot die zaak gelaſtigd, bevoegd was. *La perſonne qui etoit chargée de cela, qui etoit authoriſee à cela.* Ik zal tot DAAR TOE met u gaan, en niet verder. *J'irai juſque là avec vous, & pas plus loin.*

DAAR UIT (Uit die zaak) blykt zyn onſchuld klaar. *Son innocence paroit clairement de là, par là, en cela.* Men zoude daar uit giſſen, afneemen konnen dat... *On pourroit conjecturer de là que...* Hy zal moeyte hebben om DAAR UIT te komen. *Il aura de la peine à en ſortir, à s'en tirer.* Om de ſchulden DAAR UIT ſpruitende te voldoen. *Pour ſatisfaire les dettes qui en reſultent.*

DAAR VAN. Wat zegd gy DAAR VAN? van die zaak? *Que dites vous de cela, de cette affaire?* ou plutoſt, *qu'en dites vous?* DAAR VAN daan komen, ſpruiten alle deze oneenigheden, twiſteryen. *C'eſt de là que reſultent toutes ces diviſions, ces chicanes.*

DAAR ZYN, is het meervoud van DAAR IS. Daar zyn de boeken die gy zoekt, de vrinden die gy wagtede. *Voila, voici les livres que vous cherchez, les amis que vous attendiez.* DAAR ZYN veel Vorſten in Duitſlandt. *Il y a bien des Princes, beaucoup de Princes en Allemagne.* Daar zyn bewyzen genoeg tegen hem, maar

maar de vrinden, het geld &c. *Il y a assez de preuves contre lui, mais les amis, l'argent &c.* DAAR ZYN schepen op de hoogte van de Maas, van Cadix gezien. *On a vu des vaisseaux à la hauteur de la Meuse, de Cadix.* DAAR ZYN veel luiden bedroogen geweest. *Il y a eu bien des gens trompez.* DAAR ZYN veel schepen vergaan, in de laatste storm. *Il est peri bien des vaisseaux dans la derniere tempête.* De geene die 't Fransch naar 't Latyn en 't Hollands buigen, zeggen, *là sont des Princes, là sont des preuves, là sont peris &c.* Een Taal veel verder van 't Fransch afwykende, dan *voila un homme qui va, qui voyage à cheval; voila une maison à louer.* Van, daar ryd een man te paard; daar staat een huis te huur.

DAAR ZYNDE, op die plaats zynde, begon hy te denken om 't geen hy zeggen zoude. *Etant là, etant dans cet endroit, ce lieu là il commença à songer à ce qu'il diroit.*

DADEL. f. Vrugt van den DAADELBOOM. *Date* ou *datte.* f. *Fruit du Datier, Palmier.* DADEL-WYN. *Du vin de Palmier.*

DADELYK is op DAADELYK uitgewerkt. De dadelyke, wezentlyke betaaling. *Le payement reel, effectif.* Hy was DADELYK, aanstonds nog hier. *Il etoit encore icy tout à l'heure.*

DAG. Endje DAGS, scheeps touw daar de Provoost de oproerige, onwillige matroozen &c. mede kastyd. *Bout de corde avec lequel, avec quoy le Prevôt chatie les matelots mutins &c.* m.

DAG of DACH. m. Dit wel te bepaalen eischte een grooter bestek: eerst werd het genomen in overstelling van NACHT, en geheeten de verfierde *of* onbepaalde dag, tyd tusschen der Zonnen op en nedergang. *Le jour artificiel, espace de temps à compter du lever au coucher du Soleil.* Een Zomerse, Winterse dag. *Un jour d'Eté, un jour d'Hyver.* Het kriekjen, het aanbreeken van den dag. *La pointe, l'aube du jour.* Het is al hoog dag. *Il fait deja grand jour.* Op den vollen, klaaren ligten dag. *En plein jour, en plein midi.* De DAG der Zonne *of* natuurlyke dag bestaat uit 24 uuren. *Le jour du Soleil* ou *le jour naturel est de 24 heures.* De Schrikkel DAG komt om de vier jaar. *Le jour Bissextil vient de quatre en quatre ans.*

DAG, werd in de volgende spreekwyzen nog gezegt. Ik heb den heelen dag geschreeven, geloopen &c. *J'ay ecrit, j'ay couru toute la journée, tout le long du jour.* Een werk *of* werken dag. *Un jour ouvrier, jour ouvrable.* Een heilige dag. *Un jour de fête, une fête.* Op S. Jans DAG, op S^t. Martens dag. *à la S^t. Jean, à la St. Martin.* Een vasten dag. *Un jour de jeûne, jour maigre.* Iemand op zyn geboorte-DAG geluk wenschen, verjaaren. *Complimenter, feliciter quelqu'un au jour de sa naissance.* Op zyn tweede, derde bruilofts dag. *Le second, le troisième jour de ses nopces.* Op Nieuwe Jaars dag. *Le jour de l'An.* De Jongsten DAG, de dag des Oordeels, der Opstandinge. *Le jour du Jugement, le dernier jour.* Die koorts komt om den anderen dag. *Cette fievre vient de deux jours l'un.* Iemand goeden dag wenschen. *Souhaiter, donner le bonjour à quelqu'un.* DAG Juff^w., dag Mynh^r. *Bonjour Mad^lle., bonjour Monsr.* Het geschied dag op dag, geduurig. *Cela arrive tous les jours.* Elken dag is 'er een, daar valt geen tyd te verliezen. *Chaque jour est compté, il n'y a point de temps à perdre.* Mogt ik den dag beleeven dat hy zoo ver was! *Si je pouvois voir le jour qu'il fut si avancé!* Voor den DAG komen, zig ombeschroomd vertoonen. *Paroitre, se montrer hardiment.* Komt voor den dag, hebt gy 't hart. *Paroissez, montrez vous, si vous en avez le coeur.* 't Bedrog aan den DAG brengen, ontdekken. *Decouvrir la fourbe.* Zoo kwam het bedrog aan den dag. *C'est ainsi que la fourbe fut decouverte.* Iets voor den DAG, in 't licht brengen, wat nieuws uitgeeven &c. *Mettre, produire quelque chose au jour, en lumiere.* Een gat in den DAG slaapen. spr: *Dormir la grasse matinee.* Zy scheelen als dag en nagt. *Ils different du jour à la nuit.*

DAG-BOEKJE. Dag-regisiertje. n. *Petit journal, livret, agenda de poche où l'on note ce qu'on fait, apprend chaque jour.* m.

DAGDIEF. Dus werd een traage, loome daghuurder genaamd. De Hollandse metselaars, timmerluiden zyn regte dagdieven. *Les massons, charpentiers Hollandois sont des voleurs de journées, de vrais lambins, niveleurs, faineants.* Die metselaers weeten van DAGDIEVEN, te luyeren, futselen, talmen! *Ces massons là sçavent ce que c'est que lambiner, niveler, passer les journees à rien faire!*

DAGDIEVERY. f. Luyering, sukkelaary van den loontrekkenden werkman. *Lambinage.* m. *Nivellerie, paresse du mercenaire, de l'homme de journée qui passe le temps à lambiner, &c.*

DAGE, werd voor DAG gezegt in den zin der volgende spreekwyzen. Gedaan t'Amsterdam ten DAGE en Jaare als boven. *Fait à Amsterdam le jour & l'an comme dessus.* Ten jongsten dage. *Au dernier jour.*

DAGELYKS. Adj. Dat alle dagen geschied, te pas komt. *Journalier, quotidien.* Dagelykse oeffening, dagelykse bezigheden. *Exercice journalier, occupations journalieres.* Geef ons heden ons dagelyks brood. *Donne nous aujourd'hui notre pain quotidien.* 't Is zyn dagelyks broodt, dagelyks werk. *C'est son pain quotidien, son travail journalier, son occupation ordinaire.* Men werkt 'er DAGELYKS, alle dagen aan. *On y travaille journellement, tous les jours.*

De DAG EN SCHADUW. 't Licht en donker in een schildery. *Le clair & l'obscur, les jours & les ombres d'un tablcau.*

DAGEN, is 't meervoud van DAG. *Jours.* m. pl. *Journées.* f. pl. De dagen beginnen te korten, te langen. *Les jours commencent à raccourcir, à grandir.* Onze dagen zyn alle geteld. *Tous nos jours sont comptez.* De leg-DAGEN van een Beurt-schip om te laaden, goed in te neemen. *Les jours de planche pour un vaisseau devant le Quay, pendant lesquels il prend sa charge.* Wie heeft zyn DAGEN, wie heeft van zyn leven zulks gehoord? gem: spr: *Qui a jamais ouy, qui a de ses jours, de sa vie ouy chose pareille?* Hy doet het alle DAGEN weer aan. *Il le fait tous les jours, à tout bout de champ.* Ter goeder DAGEN gaan, te gast gaan, zig vrolyk maaken. *être de la bande joyeuse, aller faire bonne chere, aller se bien divertir.* Hy heeft goede dagen by die Oom. *Il passe bien son temps chez cet Oncle, il y est à la joye de son coeur.*

De DAGERAAD of DAGERAAT. m. Het aanbreeken, 't krieken van den dag. *L'aube, la pointe du jour, l'Aurore.* Voor den dageraad opstaan. *Se lever avant la pointe, l'aube du jour.* Iemand een dageraad belooven. geksch: *Promettre une aubade à quelqu'un, la luigarder bonne.* De Dichters hebben van den Dageraad een Godheid gemaakt, op welke Cephalus verliefde.

DAGGE of DAG. Korte degen, zie DOLK en POOK. *Dague.* f. *Espece de poignard.*

DAG-GELD. n. DAGLOON. Daghuur. *Journée.* f. *Argent, salaire pour une journée de travail.*

DAG-

Digitized by Google

DAGHUUR. n. DAG-GELDT. Dagloon. Een goede DAGHUUR verdienen. *Gagner un bon denier, être bien payé de ſes journées.* Ik wenſte dat ik 'er daghuur aan had, dat ik altyd zulk werk had. *Je voudrois avoir tous les jours de ſemblable beſogne, je voudrois en être fourni toute l'année.* DAGHUURDER, dagwerker, arbeider by den dag. *Ouvrier à la journée, homme de journée.*

Het DAGLICHT, den dag voor de eerſte reis aanſchouwen *Voir le jour, la lumiere du jour pour la premiere fois.*

DAGLOON. n. DAGHUUR, dag-geld *Journée, paye.* f. *Salaire de l'homme de journée.* Het dagloon der arbeiders betaalen. *Payer les journées des ouvriers, donner le ſalaire aux ouvriers,*

DAG-REGISTER. n. Dag-verhaal, JOURNAAL in 't onduits. *Journal, regiſtre de ce qui ſe fait chaque jour.* m. Het dag-regiſter, 't Reisboek van den Stuurman. *Le Regiſtre, le Journal du Pilote.*

DAG-REIZENS. De weg die men op een dag aflegd. *Journée de chemin.* f. Orleans is maar twee kleine dagreizens van Parys. *Orleans n'eſt qu'à deux petites journées de Paris.* Het Leger trok met groote dagreizens voort. *L'armée marcha à grandes journées, fit de longues marches tous les jours.*

DAG-SCHOOL. n. in tegenſtelling van Avond-ſchool. *Ecole du jour, par oppoſition à Ecole du ſoir.* f.

DAG-TEKENEN. v.a. Een brief DAG-TEKENEN, in een brief den hoeveelſten van de maand op welke, en in welk jaar dezelve geſchreven is, uitdrukken. *Dater une lettre.* DAG-TEKENING, *Datum* in 't Onduitſch. *Date.* f. De brief was zonder dag-tekening en zonder naam onder aan. *La lettre etoit ſans date & ſans ſouſcription, & ſang ſeing.*

DAGT. 't *preteritum* van DENKEN. Hy dagt 'er niet om. *Il n'y penſoit pas, ſongeoit pas.*

DAGVAARD. m. Samenroeping, dag-ſtelling om te vergaderen, te verſchynen. *Adjournement.* m. *Convocation, aſſignation.* f. *Rendez-vous.* m. De Heeren die op den DAGVAARD, op de Staats Vergadering beſcheiden, geroepen zyn. *Les Meſſieurs qui ſont de la convocation, qui ſont convoquez, mandez pour former l'aſſemblée de Meſſieurs les Etats.*

DAGVAARDEN. v.a. Iemand voor 't Gerecht, voor de Schepenen roepen, doen verſchynen. *Citer, aſſigner, appeller quelqu'un en Juſtice, devant les Echevins.* De Leden der Vergadering DAGVAARDEN, beroepen, tegen zekeren dag aanzeggen te komen, om over de Staatszaaken te raadpleegen. *Adjourner, convoquer, mander les Membres de l'Aſſemblée pour certain jour afin de deliberer ſur les affaires d'Etat.* DAGVAARDING, DAGVAARDIGING, beroeping, aanzegging te verſchyuen. *Citation, aſſignation, convocation.* f.

DAG-VERHAAL. n. Verhaal van 't geen dagelyks voorvalt. *Journal.* m. *Relation de ce qui arrive chaque jour.* Dag-verhaal van 't beleg van Turin, van Barcelona. *Journal, relation du ſiege de Turin, de Barcelone.*

DAG-WERK. n. Vaſt werk van den arbeider, werkman die daghuur verdiend. *Ouvrage, travail reglé d'un homme de journée.* m. Ik wilde, wenſte dat ik 'er dag werk van had. gem: ſpr: *Je voudrois ne faire autre choſe tous les jours.* DAG-WERKER, DAG-HUURDER, arbeider by den dag, een die by den dag zyn koſt wind. *Homme de journée, ouvrier, travailleur à la journée, à tant par jour.*

DAK. n. Dekſel van 't geſpan. *Toit.* m. *Couverture d'un bâtiment.* f. Een plat dak, ſtomp dak, Italiaanſch dak. *Un toit plat, un toit à l'Italienne.* Een ſpits dak. *Un toit pointu* ou *en pointe.* Een afhangend dak. *Un toit à pente.* Een gebroke dak, een dak dat half ſtomp is en half ſpits uitloopt. *Un toit à la Manſarde* ou *toit briſé.* Een Panne dak. *Un toit couvert de tuiles.* Een ſchalie dak. *Un toit couvert d'ardoiſes.* Op het dak klimmen. *Grimper, monter ſur le toit.* Onder een DAK, in 't zelfde huis woonen, ſlaapen. *Loger, coucher ſous même toit.* Men moet wel toezien wie men onder zyn DAK neemd, wie men in zyn huis haald, ontfangt. *Il faut bien prendre garde qui on retire chez ſoy, à qui l'on prête ſa maiſon.* Hy kreeg luſtig op zyn DAK, op zyn huid. *Il fut bien frotté, on lui repaſſa bien ſon buffle.* Zoo ik op uw DAK, agter je vodden kom. *Si je me jette ſur ta fripperie, ſur ta peau.* 't Zal op uw dak aankomen. gem: ſpr: *L'orage fondra ſur vous, crevera ſur vos epaules, vous en payerez les pots caſſez.* De Hollandſe Digters noemen den Sterren-Hemel, 't Sterre-DAK. *Les Poetes Hollandois appellent le Firmament, la Voute etoilee, les François diſent Voute azurée.*

DAK-BALK, DAK-RAVE. m. Balk daar 't dak op ruſt. *Poutre ſur laquelle le toit repoſe.*

DAK-BORDEN. f. pl. Houte borden als pannen over 't dak te leggen. *Du bardeau, des ais dont on couvre le toit.*

DAK-GOOT. f. Goot langs het dak of tuſſen de twee daken loopende. *Goutiere du toit, le long du toit* ou *entre deux toits.*

DAK-PAN. f. *Tuile.* f. Roode, geele, verglaasde dakpannen. *Des tuiles rouges, des tuiles jaunes, des tuiles plombées.*

DAK-RIB. f. Dak-ſparre. *Chevron.* m. *Solive qui aide à ſoutenir le toit.*

DAK-VENSTER. n. Venſter in 't dak gemaakt. *Fenêtre du toit* ou *du grenier.* f. De dief kwam door 't dak-venſter in huis. *Le larron entra dans la maiſon par la fenêtre du grenier.*

DAL. n. Enge, holle weg aan den voet eenes bergs &c. *Vallée.* f. *val, vallon.* m. Aangenaam, vrugtbaar dal. *Agréable, fertile vallée.* Een dal met beekjes afgeſneden. *Un vallon entrecoupé de ruiſſeaux.* Het DAL *of* de engte van Suſa in Piemont. *Le val, le col de Suſe en Piemont.* Het DAL der ſchaduwe des doods. ſchr: ſpr: *La vallée d'ombre de mort.* Het gewyde DAL, het dal van Parnas. *Le ſacré vallon.* De Waereld is maar een traanen-dal. fig: ſpr: *Le Monde n'eſt qu'une vallée de larmes.* Zwerven over berg en dal. *Errer par monts & par vaux.*

DALEN. 't meervoud van DAL. *Des vallées, vallons.* Vrugtbaare dalen. *Des vallées fertiles, de fertiles valons.* Savoyen is een land vol bergen en dalen. *La Savoye eſt un Pays plein de montagnes & de vallées.*

DAL-LUIDEN. Inwoonders der dalen. *Habitans des vallées.* Wanneer de Hertog van Savoyen de DAL-LUIDEN, de Waldenzen verjoeg. *Lors que le Duc de Savoye chaſſa les habitans des vallées de Piemont, les Vaudois, appellez* Barbets, *par les Catholiques.*

DAM. m. Bedykt Land, dykagie tot ſcheiding van twee waters. *Chauſſée.* f. *Levée de terre pour ſeparer deux lacs* ou *deux canaux.* De Leidſendam, Spaarendam. *La chauſſée de Leide, du Spaar.* Den Amſtel-dam is tot een vermaarde Stad aangegroeyd. *La chauſſée, la digue de l'Amſtel eſt accrue juſqu'à former une famauſe Ville.* Het water liep over dammen en dyken. *L'eau paſſa par deſſus les chauſſées & les digues.* Een hond is ſtout op zyn eigen dam, ſpr: *Un chien eſt fort ſur ſon paillier, un homme eſt fort dans ſa maiſon.*

DAM. Opgezette ſchyf, ſchyf die te dam geweeſt is. *Dame.* f. *pion damé.* m. Een ſchyf te dam brengen. *Me-*

Digitized by Google

ner un pion à dame. Ik heb dam. *Je suis à dame.*

DAMAST. f. Geblomt Zyde ſtof. *Damas.* m. *Etoffe de Soye à fleurs.* Damaſt van Genua, van Luca. *Damas de Genes, de Luques.* Een kamiſool, een ledikant van damaſt. *Une veſte, un lit de damas.* DAMAST-bloem, ſoort van violier. *Eſpece de giroflée.* DAMAST-PRUIM of pruim van Damaſt. *Prune de Damas.* Witte, zwarte, roode Damaſt-pruim. *Prune de Damas blanc, noir, rouge.*

DAM-BORD. n. Bord daar op gedamd word. *Damier.* m. De zeſtien witte en zeſtien zwarte huisjes van 't dambord. *Les ſeiſe caſes blanches & les ſeiſes caſes noires du damier.* DAM HAALEN. v. n. Een ſchyf te dam zoeken te brengen. *Aller à dame, tâcher de mener un pion à dame.*

DAM-LOOPER. Binnelands *of* Noordhollands vaartuig, bekwaam om over dyken en dammen overtoomd *of* overgehaald te werden. *Bâtiment ſingulier à la Nordhollande, ainſi nommé, parce qu'on le tire par deſſus les digues & chauſſées, au moyen d'une machine à rouleaux.* DAM-LOOPER, word ook voor HOEREJAAGER of VAGEBOND genomen. *Un coureur de guilledou, un putacier, un garnement.*

DAMMEN. v. n. Op het dam-bord ſpeelen. *Damer, jouer aux dames.* Op zyn Spaans, op zyn Pools dammen. *Damer à l'Eſpagnole, à la Polonoiſe.* Om een ſtuiver, om een ſchelling dammen. *Jouer pour un ſou, pour un eſcalin aux dames.* 't Is een gaauw DAMMER, damſpeeler. *C'eſt un habile dameur.*

DAMMETJE. n. Kleine dam. *Petite chauſſée, petite levée qui ſepare deux canaux.* Daar word een dammetje geleid, gemaakt. *On y fait une petite chauſſée.* Een dammetje leggen: ſpreekw: wat ontbyten, het hart verſterken met eeten eer men drinkt. *Dejeuner par precaution, manger quelque choſe de ſolide avant que de boire.*

DAM-SCHYF. Schyf van 't dam-bord. *Pion.* m. *Piece du damier.*

DAM-SPEELER, DAMMER. Een die op 't dam-bord ſpeeld. *Dameur, joueur aux dames.* DAM-SPEL. n. Spel op 't dam-bord. *Le jeu de dames, l'exercice du Damier.* Het dam-ſpel is zeer aanlokkende. *Le jeu de dames eſt fort attirant, amuſant.*

DAMP. m Uitwaaſſeming, rook. *Vapeur, exhalaiſon, fumée.* f. De dampen die uit de moeraſſen, uit de Zee opgaan. *Les vapeurs, les exhalaiſons qui s'elevent des marais, qui montent, ſortent de la Mer.* Kwaadaardige dampen. *Vapeurs, exhalaiſons malignes.* Mild-dampen. *Vapeurs de rate.* Zy is de DAMPEN, de opſtyginge van de Moer onderhevig. *Elle eſt ſujette aux vapeurs, au mal de Mere.* Men konde op de ſchepen van de DAMP, van de rook niet zien. *On ne pouvoit voir ſur les vaiſſeaux à cauſe de la fumée.*

DAMPEN. v. n. Damp geeven, rook geeven, vuur geeven, donderen uit het ſcheeps geſchut. *Faire feu, tirer, decharger le canon des vaiſſeaux.* Wakker dampen, luſtig vonk geeven op den vyand. *Faire grand feu, tirer, canonner vigoureuſement ſur l'ennemi.* Op zyn gemak zitten DAMPEN, rooken, ſmooken. *Fumer à ſon aiſe, petuner, prendre du petun à gogo.*

DAMPIG. Adj. Nevelagtig, miſtig, dyzig. *Nebuleux, mêlé de brouillards, de brume.* Dampig weer. *Temps brumal, temps couvert, temps de brume.* DAMPIGE wyn, koppige wyn. *Du vin fumeux, du vin qui monte à la tête.* Een DAMPIG of dempig paard. *Un cheval pouſſif* ou *qui a la pouſſe.* DAMPIGHEID, ziekte van 't dampig paard. *Pouſſe.* f.

DAN. Beſluitend woord-litje. *Donc, particule de concluſion.* Zoo hy aldus haald, dan leefd hy nog. *S'il reſpire, il vit donc encore.* Zy is dan zonder haar Ouders toeſtemming getrouwd? *Elle s'eſt donc mariée ſans le conſentement de ſes Pere & Mere?* Zult gy 't dan niet weer doen? *Ne le ferez, n'y retournerez vous donc plus?*

DAN, word vergelykender wyze, voor ALS gebruikt, genomen. *Que.* Hy is grooter, geleerder dan den ander. *Il eſt plus grand, plus ſçavant que l'autre.* Gy vraagd my meer dan ik weet. *Vous m'en demandez plus que je n'en ſçai.*

DAN, werd nog in tegenſtelling van 't woordje OF gebruikt. Ik weet niet of hy te vreden is, dan of hy nog iets begeerd. *Je ne ſçai s'il eſt content, ou s'il demande, deſire encore quelque choſe.* Men weet niet of hy leefd, dan of hy dood is. *On ne ſçait s'il vit, ou s'il eſt mort.* Zoo hy my die tegenwerping doet, DAN zal ik, als dan zal ik, hem antwoorden dat... *S'il me fait cette objection, alors je lui repondrai que...* Wat dan gedaan als de Vyand in 't Landt komt? *Que faire alors, ſi l'Ennemi entre, penetre dans le Pays?* Dan als dan. *Alors comme alors.*

DAN, werd ook nog in 't Franſch met *tantôt* afgeleid. De dood ſleept alle dagen dan den een, dan den ander weg. *La mort enleve, emporte tous les jours tantôt l'un, tantôt l'autre.* Hy is dan eens wel en dan weer kwaalyk. *Il eſt tantôt bien & tantôt mal.*

DANK. m. Dit woord is niet wel te beſchryven, te bepaalen: de volgende voorbeelden zullen deszelfs kragt en gebruik aantoonen. Hy vaart nog wel God dank, God zy dank. *Il ſe porte encore bien Dieu merci, graces à Dieu.* Grooten dank, Mynheer, Mejuffrouw. *Grand merci Monſr., grand merci Mademoiſelle.* Iets in DANK aanneemen. *Accepter, recevoir, prendre une choſe en gré, avec remerciment.* Dank by iemand behaalen, verdienen. *Meriter la reconnoiſſance, l'amitié de quelqu'un par quelque bon office.* Ten DANK voldaan: dus ſchryftmen onder een betaalde rekening. *Payé à volonté, reçu la ſomme cy-deſſus.* Dat is voor myn DANK, voor myn weldoen. *Voila le gré qu'on m'en ſçait, l'obligation qu'on m'en a.* Een plas-DANK by iemand zoeken te verdienen. *Faire le bon valet auprès de quelqu'un afin d'en avoir un grand merci.* Hy heeft het tegens myn DANK, tegen myn wil, ondanks my gedaan. *Il l'a fait malgré moy, en depit de moy.* Ik zal het tegen zyn wil en dank doen. *Je le ferai malgré qu'il en ait.* Hy moeſt met of tegens dank daar toe beſluiten. *Il fut contraint bongré malgré de s'y reſoudre, d'y conſentir.*

DANK-ALTAAR. n. Poëtiſch woord: Altaar op 't welk dank-offers gedaan werden. *Autel ſur lequel on ſacrifie, on offre en reconnoiſſance de quelque bon ſuccès.*

DANKBAAR. Adj. Erkennende, dank bewyzende. *Reconnoiſſant, qui a de la reconnoiſſance, gratitude.* Een dankbaar hert, dankbaar gemoed. *Un coeur reconnoiſſant, une ame reconnoiſſante.* Zig dankbaar toonen omtrent zynen weldoender. *Se montrer reconnoiſſant envers ſon bien-faiteur, marquer ſa reconnoiſſance à ſon bien-faiteur.* Ik blyf u dankbaar, ik bedank u. *Je vous remercie, je vous rends graces.* Weez maar dankbaar, houd u maar wel te vrede, gy komt 'er nog heel gelukkig af. *Donnez vous bien garde de vous plaindre, eſtimez vous encore bien-heureux d'en être quite à ſi bon marché.*

DANKBAARHEID. f. ERKENTENIS, dankbewys. *Reconnoiſſance, gratitude.* f. Ik wenſte u meer wat beters myne dankbaarheid te konnen betoonen. *Je voudrois vous pouvoir marquer ma reconnoiſſance par quelque choſe de meilleur.* Dankbaarheid jegens God.

Re-

Digitized by Google

Reconnoiſſance, gratitude envers Dieu. f. DANKBAARLYK. Adv. Met dankbaarheid. *Avec reconnoiſſance.*

DANK-BEWYS. zie DANKBAARHEID. *Reconnoiſſance.* f. *Temoignage de reconnoiſſance.* m.

DANK-DAG. m. Dag van openbyke dankzeggingen aan God. *Jour d'actions de graces à Dieu.* m. Een DANK- en Beede-dag houden. *Celebrer un jour d'Actions de graces & de Jeûne.*

DANKEN. v. a. Bedanken, dankzeggen. *Remercier, rendre graces.* God na den eeten danken. *Remercier Dieu, rendre graces à Dieu après le repas.* Ik dank u van harten. *Je vous remercie, rends graces de tout mon coeur.*

DANK-OFFER. n. DANK-OFFERHANDE. f. *Sacrifice.* m. *Offrande en ſigne de gratitude.* f.

DANK-WEETEN. v. n. Erkentenis draagen, verſchuldigd zyn. *Sçavoir gré, avoir obligation.* Ik zal het u al myn leven dank-weeten. *Je vous en ſçaurai gré, en aurai obligation toute ma vie.* Zyn geluk aan zyne zorgen, zyne vlyt alleen dank-weeten. *Ne devoir ſa fortune, n'avoir obligation de ſa fortune qu'à ſes ſoins, qu'à ſon application.* Hy heeft het zyn koppigheid, hoogmoed dank te weeten, zoo hy met kakhielen loopt. *Il n'a qu'a s'en prendre à ſon opiniâtreté, à ſon orgueil, s'il traine la ſavatte, s'il eſt delaiſſé d'un chacun.*

DANK-ZEGGEN. v. a. DANKEN, DANK-BEWYZEN. *Rendre graces, remercier.* Den Heere voor zyne weldaaden dank-zeggen. *Remercier l'Eternel de ſes bien-faits.* Ontfang myne oprechte, eerbiedige DANKZEGGINGEN, bedankingen. *Recevez mes ſinceres, mes humbles remerciments.* m. pl. *Actions de graces.* f. pl.

DANS. m. Ligchaams beweeging naar de maat. *Danſe.* f. Den dans beginnen, leiden. *Commencer la danſe, mener le branle.* Den dans leiden, de andere aan de gang helpen. *Mener le branle, mettre les autres en train.* Den dans ontſpringen, 't nakende gevaar ontwyken. *L'echapper belle, friſer la corde, eſquiver le coup.* Aan den dans raaken, mede in 't ſpel komen. *Entrer en danſe, en jeu; s'intriguer, s'embarquer dans quelque affaire.*

DANS-LIEDT. n. *Air à danſer.* m. *Chanſon à danſer.* f. DANS-MAAT is op CADANS uitgelegt. *Cadance.* f.

DANS-MEESTER. *Maitre à danſer.* Zoo koſtelyk gekleedt, zoo trots als een Dans-meester. *Auſſi bien mis, auſſi fier qu'un Maitre à danſer.* DANS-OEFFENING. f. Dans-vermaak. zie BAAL, *Bal* m.

DANS-REY. f. Rey van danſſende en zingende perſoonaadjen in de tuſſchen-ſpeelen der Ouden. *Bande de danſeurs.* f. *Choeur de chantres.* m. *dans les intermedes des Anciens.*

DANS-SCHOENEN. *Des eſcarpins, ſouliers à danſer.* m. pl. DANS-SCHOOL. n. *Salle à danſer.* Na 't dans-ſchool gaan. *Aller à la Salle du Maitre à danſer.*

DANSSEN of DANSEN. v. n. 't Ligchaam lugtig en naar de maat beweegen. *Danſer.* Een minuet, een bourée danſſen. *Danſer un menuet, danſer une bourée.* Net, cierlyk, na de maat danſſen. *Danſer de bonne grace, danſer en cadance.* Op de koord danſſen. *Danſer ſur la corde.* Socrates leerde danſſen van Aſpaſia. *Socrates apprit à danſer d'Aſpaſie.* Naar iemands pypen danſſen, de wet van iemand ontfangen. *Suivre le caprice, la volonté de quelqu'un, recevoir la loy de quelqu'un.* By de Romeinen was het DANSSEN een ſchandige zaak. *Chez les Romains c'etoit une infamie que de danſer.* De DANSSERS moeten een fyn gehoor hebben. *Il faut que les Danſeurs aient l'oreille fine.* De DANSTERS van de Opera zyn arechtſche Veſtaalen. *Les Danſeuſes de l'Opera ſont des Veſtales à rebours, à l'envers.*

DAPPER. Adj. Moedig en kloek, ſtrydbaar. *Vaillant, brave.* Een dapper ſoldaat, een dapper Held. *Un vaillant, un brave ſoldat, un vaillant Heros.* Hy is zoo dapper als de degen dien hy draagd. fig: ſpr: *Il eſt vaillant comme ſon epée.* Een DAPPERE, een kloeke vrouw. *Une vaillante femme, une femme d'un courage mâle, une Heroine.* Een DAPPERE, kloeke wederſtand bieden. *Faire une courageuſe, vigoureuſe reſiſtance.* DAPPER. Adv. DAPPERLYK. *Vaillamment, courageuſement, vigoureuſement.* Zig dapper weeren, dapper vechten. *Se deffendre, combattre vaillamment.* De ſchepen gaven dapper vonk op malkander. *Les vaiſſeaux faiſoient un feu horrible de part & d'autre.* DAPPER, vinnig uitvaaren tegen iemand. *S'emporter extrémement contre quelqu'un.* Zy raakten dapper, luſtig aan 't kyven. *Ils eurent de groſſes paroles, ils ſe chanterent pouille comme il faut.*

De DAPPERHEID, kloekmoedigheid van Alexander, van Cæſar. *La valeur, la bravoure d'Alexandre, de Ceſar.* Een onvergelykelyke, een heldaadige dapperheid. *Une valeur incomparable, heroique.*

DAPPERLYK. Adv. Moedigly k, manhaftigly k. *Vaillamment, courageuſement.*

DARM. m. Inwendig gedeelte door welke de verteerde voedſels loopen. *Boyau, inteſtin.* m. De groote darm. *Le grand boyau, le colon.* De aars DARM. *Le boyau culier, l'anus.* Zynen darm, zyn pens vullen, wakker ſchranſſen. *Emplir ſa panſe, manger gloutonnement.* 't Is een holle darm, een gulzigaart. *C'eſt un goinfre, un affamé.* Hy ſlokt alles in zynen darm, gem: ſpr: *Il fourre, il avale tout dans ſa panſe.* Dat gaat je na je DARM. Jan hagels ſpreekw: *Gare, voila qui va droit à ta panſe; gare, ou je te tue.*

De DARMEN hingen hem uit het lyf, hingen 'er by neer. *Les boyaux lui ſortoient du ventre.* Gy zoud my de darmen uit doen braaken. ruimſpraak. *Vous me feriez rendre tripes & boyaux.*

DARM-KRIMPING. f. Trekking, krimping der darmen. *Retirement de boyaux.* m. 't DARM-NET, of darmvlies. *La Membrane qui envelope les boyaux.* DARMPYN, darm-wee, COLYK in 't Onduitſch. *Colique.* f. *Trenchées dans les boyaux.* f pl.

DARM-SCHEIDEL, DARM-SCHEEL. Middeldarmsvlies; vlies daar de darmen aan vaſt zyn. *Meſentere.* m. *Membrane à laquelle tiennent les boyaux.*

DARM-VALLING, NAVEL-BREUK. Verſchietting, inzakking der darmen. *Hergne, deſcente de boyaux.* f. DARM-ZUIVERING. f. *Purgation.* f. *Lavement des boyaux.* m.

DARREN, werd door ſtemmige Schryvers nog voor DURVEN gezegt. Wie zou tegen hem darren opſtaan? *Qui oſeroit ſe ſoulever contre lui?*

DARTEL of DERTEL. Adj. Wulps, weeldrig, broddronken, moedwillig, ongebonden, geil. *Remuant, petulant, inſolent, luxurieux, laſcif.* Een dartel menſch. *Un homme que le trop d'aiſe rend inſolent, un luxurieux, un devergondé.* Een dartel vrouwmenſch. *Une femme immodeſte, effrontée, luxurieuſe, une devergondée, une coquete.* Een dartel kind, wittebroods kind. *Un enfant gâté, un petit libertin, petit volontaire.* Wat is dat jong goed; wat zyn die jonge lui dartel! *Que cela eſt etourdi, que cette jeuneſſe eſt etourdie, volage, mal morigenée! inſolente!*

DARTELEN. v. n. Zig brood-dronken aanſtellen, verwyfdelyk mallen, gekſcheeren &c. *Ricaner, folatrer, goguenarder, badiner d'une maniere efféminée, faire*

Digitized by Google

faire des malices de gayeté de coeur. Laat dat DARTELEN, dat ſtoeyen, dat mallen ſtaan. *Ceſſez de folatrer, laiſſez ce jeu, ce badinage là.*

De DARTELHEID, wulpsheid, brood-dronkendheid, ligtvaardigheid der Engelſen. *La petulance, l'immodeſtie, la legereté, l'inſolence des Anglois.* Die dartelheid weegd over. *Ce badinage, cette inſolence va trop loin; cette effronterie, cette licence eſt inſupportable.* Die kinderen werden te DARTELYK, te dartel opgebragt. *On eleve ces enfans dans un trop grand libertinage, une trop grande licence, moleſſe, volupté.*

DAS. f. Mans linne halscieraad. *Cravatte.* f. Een kante das. *Une cravatte à dentelle.* Een effe das, neteldoekſe das. *Une cravatte unie, cravatte de mouſſeline.*

DAS. Soort van een Rhee-bok. *Daim.* m. *Bête fauve entre le cerf & le chevreuil.* Gezwind, ſnel loopende als een Das. *Vite comme un Daim.*

DASSEN, 't meervoud van DAS. Een half dozyn daſſen laaten maaken. *Faire faire une demie douſaine de cravattes.* Naar de Daſſen en Rheen jaagen. *Chaſſer aux Daims & aux Chevreuils.*

DAT en DIT zyn eenzinnige woordjes, *die zaak* betekenende. *Cela, cette choſe là.* Dat is wel, dat is kwaalyk gedaan. *Cela eſt bien, cela eſt mal fait.* Dat is te duur, dat is beter koop. *Cela eſt trop cher, cela eſt meilleur marché.* Is dat zulk een zaak! *Eſt cela une ſi grande affaire!* DAT zie ik wel. *Je vois bien cela,* ou plutoſt, *je le vois bien.* Dat beken ik. *Je l'avoue.* DAT is wat ſchoons! een ſchooner wat! *Voila bien dequoy! la belle choſe!* Dat is uit de kunſt. *Voila qui eſt à merveilles.* DAT is hy geweeſt. *ç'a été lui.* Dat is zy geweeſt. *ç'a été elle.*

DAT, is ook een *pron: relativum* voor de onzydige Naamwoorden. *Qui, que.* Het brood dat op tafel leid, het brood dat gebroken werd. *Le pain qui eſt ſur la table, le pain qui eſt rompu.* Het brood dat ik opſnyde, het brood dat ik eet. *Le pain que j'entame, le pain que je mange.* Het paard dat ik onlangs gekogt heb, dat zoo wel loopt. *Le cheval que j'ai acheté depuis peu, qui court ſi bien* Op het ſchip gekomen zynde vond hy DAT, vond hy het, vol zieken en gekwetſten. *Etant venu ſur le vaiſſeau il le trouva plein de malades & de bleſſez.*

DATELYK of DADELYK. Adv. Aanſtonds. Ik zal DATELYK weerkomen, gedaan hebben. *Je reviendrai tout à l'heure, j'aurai fait incontinent.*

DAUW. m. Nacht-drop. *Roſée.* f. Morgen-dauw, Meydauw. *Roſée du Matin, roſée de May.* Dat vlees is zoo murw als dauw. *Cette viande eſt tendre comme roſée.*

DAUWEL of DOUWEL. Dus werd een morſſig en agteloos Vrouw-menſch genaamd. 't Is een DAUWEL, een regte dauwel, een ſleeplende. *C'eſt une lepdore, une franche ſalope, une chie en braye.*

DAUWEN. v. n. Motten. *Brouillaſſer, bruiner.* Het begind te dauwen, de dauw begint op te gaan en neer te vallen. *Il commence à brouillaſſer, bruiner; la roſée s'eleve & ſe diſſout, retombe.*

DAVEREN. v. n. Dreunen, ſchudden, waggelen. *Trembler, fremir, être ſecoué, emu.* Gods ſtemme doet de Bergen daveren. ſchr: ſpr: *La voix de Dieu fait trembler les Montagnes.* DAVERINGE, dreuning, ſchudding, waggeling. *Tremblement, fremiſſement.* m. *Secouſſe.* f.

D E.

DE. Woord-lidtje tot buiginge der Naamen noodzaakelyk, aanwyzende de *Nominativus* of Noemer der Mannelyke en Vrouwelyke Naamen in 't eenvoud, en de *Nominativus* der drie Geſlagten in 't meervoud. *Le, la, l', les.* De goede man, de goede vrouw, de Nieuwe Kerk. *Le bon mari, la bonne femme, l'Egliſe Neuve.* De goede mannen, de goede vrouwen, de goede kinderen, de groote paarden. *Les bons maris, les bonnes femmes, les bons enfans, les grands chevaux.* NB. Dit lidt-woordje heeft DEN in de zydelingſe gevallen ofte *Caſibus Obliquis* voor mannelyke naamen, gelyk op zyn plaats zal blyken.

DE, werd in de volgende ſpreekwyzen, in 't Franſch niet uitgedrukt. Hendrik de vierde, Wilhem de derde, Paus Leo de tiende, Keizer Karel de vyfde. *Henry quatre, Guillaume trois, le Pape Leon dix, l'Empereur Charle quint.* De geene die 't zeggen liegen het. *Ceux qui le diſent en ont menti.*

DEBIT of DEBET, beteekend *is ſchuldig*, en werd door de Koopluiden in deze ſpreekwyzen gebruikt. De Heer P. Mejuffw. N. debit aan J. Cl. *Le Sr. P. Mde. N. doit à Jean Nicolas.* Die poſt moet op het DEBIT van M. D. gebragt werden. *Il faut porter, coucher, mettre cet article ſur le debit de M. D. il en faut charger le compte courant de M. D.*

DEBITEEREN. Koopmans w: BELASTEN, op den debit brengen. *Debiter, charger le compte.* Ik heb u daar voor in *f..* gedebiteerd. *Je vous ai debité en conſequence pour la ſomme de f.. à raiſon dequoy j'ai chargé votre debit* ou *compte courant pour la ſomme de...* Zyne DEBITEUREN, ſchuldenaaren maanen, om geld aanſpreeken. *Demander de l'argent à ſes Debiteurs.* Zy is al lang myn DEBITRICE geweeſt. *Il y a long temps qu'elle a été ma Debitrice.*

DECEMBER of WINTERMAAND. In 't begin, in 't laatſt van DECEMBER. *Au commencement, à la fin de Decembre.*

DEED. 't *preteritum* van DOEN. Hy deed wat hy konde om het te beletten. *Il fit ce qu'il put pour l'empêcher.*

DEEG. n. Meel-beſlag om brood te bakken. *Pâte* ou *paſte.* f. Het deeg kneeden, het deeg doen ryzen. *Petrir la pâte, faire lever la pâte.* Amandel deeg *De la pâte d'amande.* DEEG-brokjes, klompjes deeg daar men kapuinen en hoenders mede meſt. *Brochettes* ou *pelotons de pâte dont on engraiſſe des chapons, des poulets.* Het is al volk van een deeg, 't zyn vogels van eender veeren. gem: ſpr: *Ce ſont tous gens de même pâte, de même etoffe, oiſeaux de même plumage.* Iemand een magér koekje van zyn eige deeg geeven, hem van 't zyne zuinig mede deelen. *Donner à quelqu'un une bien petite galette de ſa propre pâte, lui faire maigre chere à ſes propre depends.* Hef-DEEG, zuur-DEEG, deeſſem. *Du levain.*

DEEG, werd in den zin der volgende ſpreekwyzen nog gezegt. Ik ben geen deeg, gants geen deeg van daag, ik bevoel my heden gants niet wel. *Je ne ſuis pas bien, je ne me trouve point du tout bien aujourd'hui, je ſuis bien mal dans ma peau aujourd'hui.* Is 't al weer geen deeg? ſchort 'er weer wat aan? *N'eſt en pas encore content? y a-t-il encore à ſe plaindre, quelque choſe à dire, quelque fer qui loche?* Kend gy uw les nu ter DEEG, zoo als 't hoord? *Sçavez vous à cette heure votre leçon comme il faut?* Doet het toch ter deeg. *Faites le comme il faut, au moins.* Benje nog kwaad op my? wel ter DEEG, wel zoo zeker, wel deegelyk. *êtes vous encore fâché contre moy? bien tellement, bien pour le ſur, bien fort même.*

DEEGELYK of DEGELYK. Adj. Bekwaam, behoorlyk, fatſoenlyk. *Honnête, convenable, propre.* 't Is een deegelyk, deugdelyk man. *C'eſt un honnête, un brave homme.* Hy heeft geen deegelyk kleed aan zyn lyf. *Il n'a pas un habit qui vaille.* Hy konde my geen dee-

Digitized by Google

deegelyk beſcheid daar op geeven. *Il ne put m'en faire un bon recit, il ne put me repondre juſte là deſſus.*

DEEL. n. Gedeelte, aandeel. *Part, portion, partie.* f. Elk zyn deel, elk het zyn. *Chacun ſa part, chacun le ſien.* Uw deel is gróoter, is beter. *Votre part eſt plus groſſe, meilleure.* De waaren zyn voor 't meeren-DEEL, 't grootſte gedeelte geborgen. *Les marchandiſes ſont pour la plus part ſauvées, la plus grande partie des marchandiſes ſont ſauvées.* Daar zyn een DEEL, een menigte appelen van de boomen afgevallen. *Il eſt tombé un nombre, une quantité de pommes des arbres.* 't Zyn een deel fielten onder malkander. *Ils ſont un tás de coquins, de fripons enſemble.* Hy verhaalde, vertelde ons een deel logens. *Il nous raconta une quantité de menſonges.* Zy heeft een man getrouwd die haar elendig plaagd, mishandeld: 't was haar DEEL, haar noodlot. *Elle a un mari qui la tourmente, la maltraite etrangement, c'etoit ſon ſort, ſa deſtinée.* DEEL, belang neemen in de ſmert, in de vreugd van iemand. *Prendre part à la douleur, à la joye de quelqu'un.* Ik heb 'er geen deel aan, geen ſchuld toe. *Je n'y ai point de part, je n'y trempe en aucune façon.* Dat is my tot deel, ten deel gevallen. *Cela m'eſt echu en partage.* De Vorſten van dat Huis hebben de dapperheid tot deel, tot hun deel. *Les Princes de cette Maiſon ont la bravoure, la valeur en partage.*

DEEL. Afdeeling, gedeelte van een Boek. *Partie, ſection d'un livre, d'un ouvrage imprimé.* Het eerſte, tweede, derde deel van een Reis-beſchryving. *La premiere, ſeconde, troiſiéme partie d'un voyage, d'une Relation de voyage.* De twee, de drie deelen zyn in een band. *Les deux, les trois parties ſont dans un volume*

DEEL. Zaagdeel, ruwe plank. *Planche.* f. *Ais.* m. Greene declen. *Des planches de ſapin.*

DEELAGTIG. Adj. DEELGENOOT. *Participant, qui participe.* Iemand zyn geluk DEELAGTIG maaken, of deelagtig maaken aan zyn geluk. *Rendre quelqu'un participant de ſon bonheur.* Het eeuwig geluk DEELAGTIG worden. *Devenir participant du bonheur eternel.* Uit hoofde onzer DEELAGTIGHEID, mede-deeling, deelgenootſchap aan Chriſti verdienſten. *En vertu de notre participation aux merites de Jeſus Chriſt.*

DEELBAAR. Adj. Dat verdeeld kan worden. *Diviſible, qu'on peut diviſer, partager.* Alle ſtoffelyke lichaamen zyn deelbaar in 't oneindige. ruimſpr: *Tous corps materiels ſont diviſibles à l'infini.* De DEELBAARHEID der ligchaamen in 't oneindige. *La diviſibilité des corps à l'infini.*

Ten DEELE. Adv. Onvolmaaktelyk. *En partie, imparfaitement.* Wy kennen maar ten deele. *Nous ne connoiſſons qu'en partie.* Het huis was maar ten deele gemeubileerd. *La maiſon n'etoit meublée qu'en partie.*

DEELEN. 't meervoud van DEEL. De vier deelen van de Waereld. *Les quatre parties du Monde.* Hy heeft in allen deelen gelyk. *Il a raiſon en tout, à tous egards.*

DEELEN. v. a. In gedeeltens ſcheiden, onder deelen. *Partager, diviſer.* De erffenis, den buit deelen. *Partager la ſucceſſion, partager le butin.* Als broeders deelen. *Partager en freres.*

DEELER. Bovenſte breuk, woord der Cyffer-konſt. *Numerateur.* m. *Fraction d'enhaut.* f. Als men drie-vierde in gebroke cyffers ſtelt, is 3 de deeler en 4 de noemer. *Quand on poſe trois quarts en chiffres, 3 eſt le numerateur & 4 le denominateur.*

DEELGENOOT, DEELHEBBER. *Participant, qui participe.* Deelgenoot zyn aan de vreugd. *Etre participant à la joye.* Het DEELGENOOTSCHAP der Geloovige aan Chriſti verdienſten. *La participation des Fidelles aux merites de Jeſus Chriſt.*

De DEELHEBBERS, participanten in de laading van 't Schip de Leeuw. *Les participans dans la charge du vaiſſeau le Lion.* DEELHEBSTER in de erffenis. *Participante à la ſucceſſion.*

DEELING. f. Samendeeling. *Partage.* m. Deeling van den buit, ongelyke deeling. *Partage du butin, partage inegal.*

DEELTJE. n. Klein deel. *Petite portion, partie, parcelle.* f. Tot het alderminſte deeltje der gewyde Ouwel. *Juſqu'a la moindre parcelle de l'Hoſtie conſacrée.* Het boek is in vyf, zes DEELTJES, bandjes, in octavo, in twaalf. *Le livre eſt en cinq, ſix volumes, in octavo, in douſe.* DEELTJE, verſnapering dat aan de koſt-kinderen van de bewaarde koek, 't banket &c. te vier uuren uitgedeeld werd. *Morceau de pain d'epice, de macaron que l'on donne aux penſionnaires de ce qu'ils ont confié à la garde de la Maitreſſe; ce qui leur ſert de goûté à l'heure de la recréation.*

DEELWOORD. n. Werkwoord dat ſomtyds als een *Adjectivum*, Toevoegelyke Naam, werd gebruikt. *Participe.* m. *Terme de Grammaire.* Een gebroke ſtok, een gebroke been. *Un baton rompu, une jambe rompue.* Een getrouwd man, een getrouwde vrouw. *Un homme marié, une femme mariée.* De ſpreekwyze in den lydende zin ter neder geſteld zynde, komt het Deelwoord agter aan. Hy, zy wierd geagt, gehaat, geſlagen, geſtraft. *Il fut eſtimé, haï, battu, puni; elle fut eſtimée, haïe, battuë, punie.*

DEEN. Man uit Denemarken. *Danois, homme de Danemarc.* De Deenen hebben weinig aanzien. *Les Danois ſont peu conſiderez.* DEENSCH. Adj. Dat Denemarken aangaat. *Danois, ſe.* Het Deenſe Leger, de Deenſe Vloot regt weinig uit. *L'Armée, la Flotte Danoiſe ne fait pas grand' choſe.*

DEEREN. v. a. Beledigen, ſchade toebrengen. *Nuire, offenſer, bleſſer, cauſer du dommage.* Hy kan u niet deeren, nu gy de Burgermeeſter te vrind hebt. *Il ne ſçauroit vous nuire, vous faire aucun mal, à cette heure que vous avez l'amitié, la faveur du B:* Zyn eige broeders en zuſters lyden gebrek, maar dat DEERD, rakt hem niet eens. *Ses propres freres & ſoeurs ſont en neceſſité, mais cela ne lui importe, il ne s'en met pas en peine, il n'en eſt point du tout touché.* DEERING, beletſel. *Empêchement, obſtacle.* m.

DEERLYK. Adj. Jammerlyk, beklaagelyk. *Pitoyable, deplorable, lamentable, funeſte.* Zyn Meeſter in zulk een deerlyke ſtaat ziende. *Voyant ſon Maitre dans un ſi pitoyable, deplorable etat.* Dat is een deerlyk ongeluk! *C'eſt un funeſte accident!* Hy wierd DEERLYK vermoord, hy kwam deerlyk aan zyn end. *Il fut fatalement, miſerablement tué; il fit une funeſte fin.* Hy wierd DEERLYK, geweldig uitgelagchen *Il fut bien raillé, il fut ſifflé de tout le monde.*

DEERN. Jong vrouwmenſch in Weſtphalen, Overyſſel. *Jeune payſanne idiote.* Wat mag die DEERN, die knoetin komen praaten! *Que veut dire cette payſanne, cette franche pitaude, cette idiote, malotrue!*

DEERNIS. f. Medelyden, mededoogen. *Compaſſion, pitié.* f. Ik heb deernis met zyn ſtaat. *J'ai compaſſion, pitié de ſon etat.* Men kan 't zonder deernis niet aanzien. *On ne peut le voir ſans compaſſion, cela fait pitié, cela vous fend, navre le coeur.*

DEESSEM. m. HEF-DEEG, zuur-deeg. *Levain.* m. Daar is geen deeſſem genoeg in. *Il n'y a pas aſſez de levain.*

DEEZE. werd ſomtyds voor DEZE gezegt. 't Was in deez' tyd.

Digitized by Google

tyd van 't jaar. *C'etoit dans cette ſaiſon de l'Année.* DEEZ' zweeg daar op ſtil. *Celui ci ſe tut là deſſus.*

DEFTIG. Adj. Schoon, agtbaar, eerſtig, verheven, uitmuntend. *Beau, belle, digne, gravé, ſerieux, relevé, diſtingué.* Een deftig gelaat, deftig weezen. *Une contenance, un air grave, un port majeſtueux.* Een DEFTIGE, heerlyke aanſpraak. *Une belle harangue, un diſcours relevé, ſublime.* Een DEFTIGE, voortreffelyke daad. *Une belle, une glorieuſe action.* Een DEFTIG, agtbaar man. *Un homme grave, venerable.* Hy heeft deftige, brave Ouders. *Il a d'honnêtes, de braves Parents; il appartient à de fort honnêtes gens.* Hy verkeerd met de deftigſte van de Stad. *Il frequente les principaux, les premiers de la Ville.* Een DEFTIGE, een koſtelyke, pragtige maaltyd. *Un repas, un regal magnifique; un excellent repas.* Een DEFTIG, uitgeleezen Schryver. *Un excellent Auteur.* Is dat niet DEFTIG, niet ſchoon, niet pryzelyk? *Celà n'eſt il pas beau, pas louable, digne de louanges?* DEFTIG. Adv. Op eene defrige wyze. *Bravement, comme il faut.* Heb ik niet wel gedaan, geantwoord? deftig! *N'ai je pas bien fait, repondu? à merveilles, on ne peut pas mieux!* Hy wierd deftig onthaald. *Il fut regalé comme il faut, il fut fort bien regalé.* DEFTIG gekleed gaan, deftig in de kleeren zyn. *être fort bien vêtu, porter de beaux habits, le porter beau.*

DEFTIGHEID. f. Agtbaarheid van gelaat. *Gravité.* f. *Maintien grave, port majeſtueux.* m. De DEFTIGHEID, ſchoonheid eener aanſpraak. *La beauté, l'excellence d'une harangue.* DEFTIGHEID, aanzienlykheid van geſlagt, van geboorte. *Dignité, nobleſſe de famille, de naiſſance.* Zyne DEFTIGHEID bewaaren, zyn fatſoen ophouden. *Maintenir ſa dignité, garder ſon caractere.* De DEFTIGHEID, koſtelykheid van eene maaltyd, intreede. *La ſomptuoſité d'un repas, la magnificence d'une entrée.* DEFTIGLYK, op eene deftige wyze. *Gravement, noblement.*

DEGEL. Voornaam gedeelte der Drukkers Pers. *Platine.* f. *Principale partie de la Preſſe de l'Imprimeur.*

DEGELYK, DEEGELYK. Adj. Behoorlyk, gevoegelyk, bekwaam. *Convenable, propre, bon pour ce à quoy on l'employe.* Daar komt niet een degelyk woord uit zyn mond. *Il ne lui ſort pas une parole raiſonnable de la bouche, il ne dit pas une parole à propos.* Een degelyk maal, degelyke maaltyd opneemen *Faire un bon repas.* Een dochter een degelyke vryer geeven. *Donner un amant ſortable, convenable, un galant dans toutes les formes à une fille.* Hy heeft geen degelyk kleed aan zyn lyf. *Il n'a pas d'habit qui vaille ſur le corps.*

DEGELYK. Adv. Op eene degelyke wyze. Meend gy het ook? wel degelyk! *Le penſez vous auſſi? de la bonne maniere, ſans doute!* Hy had haar wel degelyk, wel ernſtelyk trouwbelofte gedaan. *Il lui avoit promis tout de bon, ſerieuſement de l'epouſer; il lui avoit fait promeſſe de mariage dans toutes les formes.* Als gy 'er degelyk mede gehandeld had. *Si vous en aviez bien uſé; ſi vous en aviez fait un bon uſage.* In alle DEGELYKHEID, behoorlykheid met iemand handelen. *En uſer en toute bonne maniere avec quelqu'un.*

DEGEN. m. Bekend zyd-geweer. *Epée.* f. Een korte, een lange degen. *Une epée courte, epée longue.* Een degen op zyd' hangen. *Mettre une epée à ſon coté.* De hand aan den degen ſlaan. *Porter la main, mettre la main à l'epée.* De degen uithaalen, uittrekken. *Tirer l'epée.* Toeſteeken, ſtooten met de degen. *Pouſſer l'epée, partir un coup d'epée.* Den degen weer opſteeken. *Remettre ſon epée.* In den degen loopen. *S'enferrer ſoy-même.* Een ſchenn-DEGEN. *Un fleuret.* Zyn degen is nog maagd. fig: ſpr: *Son epée eſt encore pucelle.*

Ter DEGEN, TERDEEG. Adv. Ala 't behoord. Zeg ik niet ter degen? *Ne dis-je pas comme il faut?* Hy is wel ter degen kwaad op u. *Il eſt très ſerieuſement fâché contre vous.*

DEGEN-DRAAGER. Straatſlyper, die met een degen pronkt. *Bretteur, batteur de pavé qui ſe quarre l'epée à ſon coté.* DEGEN-SCHER. f. *Fourreau d'epée.* m. DEGEN-STEEK. *Coup d'epée.* m. DEGEN-TREKKER, voorvechter. *Bretteur, ſpadaſſin, brave à gages.*

DEINING is op BARNING en BRANDING uitgelegd. In de deining vervallen. *Tomber dans le reſſac, les briſants.*

DEINZEN. v. n. Wyken, de vlugt neemen. *Reculer, lâcher pied, prendre la fuite.* De vyanden wierden genoodzaakt met groot verlies te deinzen. *Les Ennemis furent contraints de ſe retirer, de lâcher pied avec grande perte.* Door het DEINZEN, het vlugten van 't paarde-volk, bleef het voetvolk in de pekel. *L'infanterie reſta dans la maſſe, par la retraite, la fuite de la Cavalarie.* DEINZING, te rugge togt, vlugt. *Retraite, fuite.* f.

DEIZIG, DYZIG. Adj. Zeemiſtig, nevelagtig, bedompt. *Brumal, bruineux, epais.* Een deizige lugt. *Un air brumal, bruineux, un brouillard epais.* Het was zulk een DEIZIG weer dat men de ſchepen niet konde onderſcheiden. *La brume etoit ſi epaiſſe, le brouillard etoit ſi epais, il faiſoit tant de brume qu'on ne pouvoit diſtinguer les vaiſſeaux.* DEIZIGHEID, bedomptheid, nevelagtigheid van de lugt. *Epaiſſeur de l'air, brume.* f. *Brouillard.* m. Men dorſt om de dyzigheid niet verder op vaaren. *On n'oſa monter plus haut à cauſe de la brume, brouine, du brouillard.*

DEK. Scheeps DEK. Het eerſte dek, den overloop, ſcheeps vloering daar de onderſte laag *of* 't zwaarſte geſchut op ſtaat. *Le franc tillac* ou *le premier pont du vaiſſeau portant la batterie d'embas.* Het tweede dek. *Le ſecond pont.* 't Bovenſte dek, 't verdek anders BOEVINET, 't geen naar Winſchotens beſchryving op zyn plaats te zien, mocyelyk te raaden was. *Le troiſiéme pont, la plaſte forme* ou *le plancher d'enhaut.* Drie-deks ſchepen, ſchepen van de eerſte en tweede rang. *Des vaiſſeaux à trois ponts, du premier & du ſecond rang.*

DEK. 't Geen tot dekking in 't bed dient, als ſlaaplakens en dekens. *Couverture.* f. *Le drap & les couvertures priſes enſemble.* Zy haalde al het dek aan haar zyde. *Elle tira toute la couverture de ſon coté.* Onder 't dek ſchuilen. *Se cacher, ſe fourrer ſous la couverture, les couvertures.* Ik zal myn voeten met haar niet meer onder een dek ſteeken; 'k zal haar niet meer als myn vrouw erkennen, bejegenen. *Je ne la recevrai, ſouffrirai plus dans mon lit.*

DEKEN. Bed-deeken. *Couverte* ou *couverture de lit.* f. Een wolle, een ſitſe deken. *Une couverte de laine, une couverture des Indes.* Een ſprei- *of* pronk-deken. *Une couverture de parade, une courte pointe.* Sanche Panche wierd braaf in de deken gewipt. *Sancho Pança fut bien ſecoué dans la couverture, fut bien berné.*

DEKEN. Van 't Latynſch woord DECANUS, werd van den oudſten eener Vergadering gezegt. De Cardinaal de Bouillon is Deken van 't Sacro Collegio. *Le Cardinal de Bouillon eſt Doyen du Sacré College.* De Domdeken van Keulen, van Luik. *Le Doyen du Chapitre de Cologne, de Liege.* De eeren, 't taſſoen van het

DEKEN-

Digitized by Google

Dekmoeders ophouden. *Souvenir les femmes, la gravité du Decanat.*

DEKKEN. v. a. Toedekken, overdekken. *Couvrir.* Een huis met pannen; met schalien dekken. *Couvrir une maison de tuiles, d'ardoises.* Zyne naaktheid, zyne schande dekken. *Couvrir sa nudité, couvrir sa vergogne.* Zig dekken, zyn hoofd dekken. *Se couvrir, couvrir sa tête.* Zyn Legerplaats door een moeras, een bosch DEKKEN, versterken. *Couvrir son Camp d'un marais, d'un bois.* 't Paardevolk dient om 't Voetvolk te dekken. *La Cavalerie sert à couvrir l'Infanterie.* Hy zogt zyn voorneemen te DEKKEN, te verbergen. *Il tâcha de couvrir, de cacher son dessein.* Een merry laaten DEKKEN, bespringen. *Faire couvrir une jument.*

Ley-DEKKER, Panne-dekker. *Couvreur en ardoises, couvreur en tuiles.* DEKKING van een huis met pannen, schalien. *Couvrement d'une maison avec des tuiles, des ardoises.* m. TOT DEKKING van zyn kwaad voornemen. *Pour cacher son mauvais dessein.*

DEK-KLEEDT. n. Een paarde dek-kleedt. *Une housse* ou *couverture d'écurie;* aussi, *un caparaçon.* Pronk-, dek-kleedt, schabrak. *Housse de parade.* f. Een geteerd DEK-KLEEDT om 't goed, de waaren voor 't water &c. te dekken. *Une couverte* ou *toile poissée pour garder les marchandises de la pluye &c.*

DEKLOOT of DEKLOOD. n. Loot daar men iets tegen het inwateren mede bedekt. *Du plomb en lames servant à couvrir, à garder quelque chose contre l'eau.*

DEKMANTEL. m. word in de figuurlyken zin veel gezegt, en beteekend VOORWENDSEL, schynbaare oorzaak. *Pretexte, voile.* m. Hy zag haar dikwyls onder dekmantel van bloed-verwantschap. *Il la voyoit souvent sous pretexte de parenté.* Wat gaat 'er al bedrog om, onder den dekmantel van Religie, van Godsdienstigheid! *Qu'il se fait de tromperies sous le pretexte, le voile de Religion, de Devotion!*

DEKRIET. n. Gemeen riet om Boere huizen te dekken. *Du chaume, des roseaux à couvrir des maisons de Païsans.*

DEKSEL. n. Tuig, huisraad tot dekking van iets. *Couvercle.* m. *Couverture.* f. Een pot-dekſel, ketel-dekſel. *Un couvercle à pot, à chaudron.* Paarde DEKSEL, paarde dek-kleedt. *Caparaçon, housse.* f. Geen pot zoo vlegt of men vind 'er een dekſel toe. gekſch: ſpr: *à chaque pot son couvercle: il n'y a point de pot si mechant qui ne trouve son couvercle.* Phraſe *applicable aux filles malfaites ou surannées.*

De DELDEN of DOLPENNEN, om de riemen tegen te houden. *Les tolets* ou *chevilles qui retiennent les rames d'une chaloupe à leur place.*

DELVEN. v. a. Graaven, opgraaven. *Fouir, creuſer.* Een graft, een vaart delven. *Creuſer un canal.* Iemand levendig in de grond DELVEN, begraaven. *Enfouir, enterrer quelqu'un tout en vie.*

DELVENAAR. Man van Delft. *Homme de Delf, ville en Hollande.* Met heet de Delvenaars Kalveſchieters. *On appelle ceux de Delf* tueurs de Veaux, *à cauſe d'une terreur paniques cauſée par un veau, ſur lequel la garde Bourgeoiſe fit feu, croyant tirer ſur l'Ennemi.*

DELVER. Graaver. *Pionier, ouvrier qui remuë la terre.* DELVING, graaving. *Fouille.* f. *Action de creuſer, fouir.*

DEMOEDIG. Adj. Nedrig, ootmoedig, ſmeekend. *Humble, ſuppliant.* Een DEMOEDIG verzoek. *Une humble requête.* Iemand DEMOEDIG, demoedelyk bidden. *Prier, ſupplier humblement quelqu'un.* God met DEMOEDIGHEID, ootmoedigheid bidden. *Prier Dieu avec humilité.*

DEMPEN. v. a. Vullen, opvullen met de grond gelyk maaken. *Combler, remplir.* Een kuil, een ſloot, een put dempen. *Combler une foſſe, un foſſé, un puits.* Als het kalf verdronken is de ſloot dempen. gekſch: ſpr: *Fermer l'etable quand les chevaux ſont dehors.* Den brand DEMPEN, leſſchen, uitbluſſen. *Eteindre, etouffer le feu, l'embraſement, l'incendie.* Den oproer dempen, ſtillen, doen ophouden. *Etouffer, reprimer la ſedition, appaiſer le tumulte.* De kettery DEMPEN, uitroeyen. *Etouffer, detruire l'hereſie.*

DEMPIG of DAMPIG. Adj. Engborſtig, als men van paarden ſpreekt *Pouſſif.* Een dempig of dampig paard. *Un cheval pouſſif, qui a la pouſſe.* DEMPIGHEID, DAMPIGHEID van 't paard. *Pouſſe.* f. *Maladie du cheval pouſſif.*

DEMPING, Opvulling van een put, van een ſloot. *Comblement d'un puits, d'un foſſé.* m. DEMPING, ſtilling, beteugeling van een oproer. *Apaiſement, etouffement d'une revolte, ſedition.* DEMPING, uitroeying van een kettery. *Extirpation d'une hereſie.* f.

DEN. Woord-lidtje dat het mannelyk geſlacht der naamen in *Caſibus Obliquis*, ofte zydelingſe Naamvallen aanwyſt. *Ce mot eſt à la place du* DE *Hollandois dans les Cas obliques des Noms Maſculins.* Het woord van den Vader, 't Leger van den Grooten Turk. *La parole du Pere, l'Armée du Grand Turc.* Ik zal het den Meeſter, den Huisheer zeggen. *Je le dirai au Maître, au Proprietaire de la maiſon.* Ik zie den man komen, ik hoor den hond blaffen. *Je vois l'homme venir, j'entends abboyer le chien.* Van den morgen tot den avond ſchryven, werken. *Ecrire, travailler du matin jusqu'au ſoir.* De wind woey uit den Noorden *Le vent venoit du Nord, il faiſoit un vent de Nord.*

DEN, kan bekwaamelyk in de plaats van DE, in *Nominativo* gezegt werden, als de naam met een vokaal begind. Den Admiraal van alle kanten omringt zynde. *L'Amiral etant environné de tous cotez.* Den emmer ſtaat by de pomp. *Le ſeau eſt près de la pompe.*

DENKBEELD. n. Gedagte, bevatting, verbeelding. *Idée, conception.* f. Wy hebben maar een onvolmaakt denkbeeld van de Godheid. *Nous n'avons qu'une idée imparfaite de la Divinité.* Ik begin 'er een denkbeeld, een begrip van te krygen. *Je commence à en avoir, à m'en former une idée.*

DENKELYK. Adj. Dat gedagt kan worden. *Imaginable, qui ſe peut imaginer.* Het is niet DENKELYK, waarſchynelyk dat hy zoo laat komen zal. *Il n'y a pas lieu de croire, il n'y a pas d'apparence qu'il vienne ſi tard.* DENKELYKHEID, waarſchynelykheid. *Qualité de ce qui eſt imaginable, de ce qu'on peut penſer.*

DENKEN. v. a. Een gedagte krygen, maaken van *of* over iets. *Penſer.* Le preterit *dagt*, le participe. *gedagt.* Deſcartes redenkaveld dus, ik denk, gevolgelyk beſtaa ik. *Deſcartes raiſonne ainſi, je penſe, donc je ſuis.* Om God, om de dood, om zyn pligt DENKEN, peinzen. *Penſer, ſonger à Dieu, à la mort, à ſon devoir.* Hy zegt minder dan hy denkt. *Il dit moins qu'il ne penſe.* Waar denkt gy om? *à quoy penſez, ſongez, rêvez vous?* Men moet geen kwaad DENKEN, meenen, vermoeden van zyn evennaaſten. *Il ne faut point penſer, juger mal de ſon prochain.* Dat denkt, dat meend gy niet! *Vous ne le penſez pas; bon, c'eſt que vous voulez rire!* Ik DENK, geloof dat de zaak daar heenen kan gaan. *Je penſe, je crois que la choſe peut aller là.* De menſch is een DENKEND wezen. *L'homme eſt un Eſtre penſant, qui penſe.*

DENKING. f. Gedagte, gepeins, overdenking. *Penſée, reflexion, meditation.* f. Diepzinnige denkingen, bedenkingen. *De profondes penſées, des médit ations abſtraites.*

DE-

DENNEBOOM, GREENEBOOM. m. Maſtboom, ſparreboom. *Sapin.* m. DENNEN-HOUT, Denne-booms hout. *Du bois de Sapin.* DENNE ZWAM. Soort van Kampernoelje *of* duivels brood op de ſtam en zwaare takken der Denneboomen waſſende. *Agaric, potiron.* m. *Mouſſe qui ſe forme, s'amaſſe ſur le tronc & les branches des Sapins.*

DER. Woord-lidje dat de *Genitivus* der Vrouwelyke Naamen in 't eenvoud, als mede 't meervoud aller ſoorten van naamen, aantoond. *De la, des.* Het zaad der Vrouwe, de zwaarte der Aarde, de klagten der Kerke. *La ſemence de la Femme, La peſanteur de la Terre, les plaintes de l'Egliſe.* 't Is een der grootſte Vorſten, een der ſchoonſte Steden, een der jongſte Kinderen. *C'eſt un des plus grands Princes, une des plus belles Villes, un des plus jeunes Enfans.*

DERDE. *Troiſième.* De derde dag, 't derde jaar, de derde maal. *Le troiſième jour, la troiſième année, la troiſième fois.* 't Is haar derde man, 't is zyn derde vrouw. *C'eſt ſon troiſième mari, ſa troiſième femme.* De derde man brengt de vreugd aan. gem: ſpr: *Il faut un tiers, un troiſième pour rendre la joye complette.* De derdemaal zal kabel houden. *La troiſième fois la choſe tiendra, ce ſera tout de bon.* Paus Leo de DERDE, Hendrik, Wilhem de derde. *Le Pape Leon trois, Henry, Guillaume trois.* Hy heeft een DERDE, een derde deel in de laading van 't ſchip. *Il a un troiſième dans la charge du vaiſſeau.* Een DERDE in 't Piket-ſpel, drie aan een volgende kaarten. *Une tierce au jeu de Piquet.* Een derde van de Heer, een derde van 't Aas. *Une tierce au Roy, une tierce Major.* Ten tweeden, ten DERDEN, ten vierden. *En ſecond, en troiſième, en quatrième lieu.*

DERDEHALF. Twee en een half. *Deux & demi.* Derde half el laken, derde half pintjes melk. *Deux aunes & demie de drap, deux pintes & demie de lait.*

De DERDENDAGSCHE koorts, koorts die om den derden dag komt. *La fievre quarte.* Hy heeft lang aan de derdendagſe koorts vaſt geweeſt. *Il y a long-temps que la fievre quarte le tient.*

DERGELYK of DIERGELYK. Adj. Even eens, gelyk. *Pareil, ſemblable.* Gy hebt dergelyk een menſch nooit gezien. *Vous n'avez jamais vû un homme pareil, jamais vû ſon ſemblable.*

DERHALVEN. Adv. Bygevolg. *Par conſequent.* Hy heeft zyn laſt volbragt, derhalven is op hem niet te zeggen. *Il a fait ſa commiſſion, par conſequent il n'y a rien à lui reprocher.*

DERMAATEN. Adv. Dervoegen, zoodanig. *Tellement, de telle maniere.* Zy wierden dermaaten geſlagen dat... *Ils furent tellement battus, maltraitez que...*

DERRIE, DERRY. m. Eerſte korſt *of* harde grond die men na de modder in 't graaven vind. *Tuf.* m. *Glaiſe.* f. *Croute* ou *premier lit de terre qu'on trouve au deſſous du limon, de la vaſe en creuſant.*

DERTEL of DARTEL. Adj. Wulps, brood-dronken, lichtvaardig, ongebonden. *Petulant, luxurieux, volage.* De dertele jeugd. *La petulante, la volage jeuneſſe.* De dertele min. *L'amour luxurieux, le volage, le folatre amour.* DERTELE, gelle gebaerden. *Des geſtes laſcifs, impudiques.* DERTELHEID, dartelheid, brood-dronkendheid, weelde, zatheid. *Petulance, legereté, immodeſtie, luxure.* f. Die dertelheid weegd over, die onbeſchaamdheid gaat te ver. *Cette indiſcretion, effronterie, inſolence va trop loin.* DERTELLYK opgebragt werden. *être élevé au libertinage.*

DERTIEN. Adj. Bekend tel-getal, dertien jaaren, dertien ſtuivers, dertien duizend, *Treize ans, treize ſous, treize mille.* De DERTIENDE van de maand. *Le treiziéme* ou *le treize du mois.* De dertiende dag, 't dertiende jaar. *Le treiziéme jour, la treiziéme année.* Lodewyk de DERTIENDE. *Louis treize.* Hy heeft een DERTIENDE in dat ſchip. *Il a un treiziéme dans ce vaiſſeau.* Een DERTIEN d'half *of* vierde Rykſdaalder. *Une piece de douze ſous & demi* ou *un quart de Risdale.*

DERTIG of DARTIG. Getal van drie maal tien. *Trente.* Dertig jaar, dertig gulden, dertig duizend man. *Trente ans, trente frans, trente mille hommes.* Men kreeg omtrent dertig gevangens. *On fit environ trente priſonniers, une trentaine de priſonniers.* De DERTIGSTE van de maand, het dertigſte jaar zyner Regeeringe. *Le trentiéme* ou *le trente du mois, la trentiéme année de ſon Regne.*

DERVEN. v. a. Miſſen, ontbreeken. *Perdre, manquer, n'avoir plus, être privé.* Te vroeg het leven derven. *Perdre trop tôt la vie, être trop tôt privé de la vie.* Al die zoetigheden moet zy nu derven. *Il faut qu'elle ſe paſſe, ſe prive de toutes ces douceurs à preſent.* DERVING van vryheid en goederen. *Privation de la liberté & des biens, perte de la liberté & des biens.* f.

DERVOEGEN. Adv. DIERVOEGEN. Zoodanig *Tellement, de telle ſorte.* Hun Voetvolk wierd dervoegen mishandeld, verſtrooyd dat... *Leur Infanterie fut tellement maltraittée, ſi fort diſperſée que...*

DERWAARTS. Adv. Aan die kant, daar heen. *De ce coté là, vers cet endroit là.* Hy heeft een commiſſie aan 't Franſche Hof, en ſtaat ten eerſten derwaarts heen te gaan. *Il a une commiſſion à la Cour de France, & il doit y aller, s'y rendre au premier jour.*

DES. Woord-lidtje den *Genitivus* voor Mannelyke en onzydige naamen in 't eenvoud aanwyzende, doende zoo veel als VAN DEN en VAN HET. Het woord des Vaders, het lyden des Zoons. *La parole du Pere, la paſſion du Fils.* De kragt des woords, de knaagingen des gemoeds. *L'efficace de la parole, les remords de la conſcience.*

DES. Werd nog in den vergelykende en vergrootenden zin gebruikt. *Tant, d'autant.* Des te beter. *Tant mieux.* Des te erger. *Tant pis.* Uwe vreugd, uw loon zal des te grooter zyn. *Votre joye, votre recompenſe en ſera d'autant plus grande.*

DES. Werd ok nog voor ZULKS, die ZAAK, genomen. *En cela, cette choſe, cette affaire là.* Ik ben des wel bewuſt. *J'en ſuis bien perſuadé, je le ſçai bien.* Van zyne zorgeloosheid, luiheid, ongehoorzaamheid, en wat des meer is, zult gy van anderen genoeg hooren. *Pour ce qui eſt de ſa nonchalance, pareſſe, desobéiſſance & autres choſes ſemblables, vous en ſerez aſſez informé par d'autres.*

DESGELYKS. Adv. Insgelyks. *Semblablement, pareillement.* Hy heeft hem desgelyks bedroogen. *Il l'a trompé pareillement, de la même maniere.*

DES NIETTEMIN. Adv. Nogtans, des niet tegenſtaande. *Nonobſtant, nonobſtant cela.* Des niettemin moeſt hy al meê van kant. *Nonobſtant cela il falut auſſi qu'il paſſât le pas.*

DESOLAAT. ond: w: Verwerd, verwoeſt. *En confuſion, ruiné.* Het ziet 'er DESOLAAT, bedroeft uit over al. *Tout eſt en confuſion, en desordre par tout.* Een DESOLATE, verwarde, verlaate boedel. *Une ſucceſſion abandonnée, remiſe entre les mains d'Adminiſtrateurs.*

DESWEGEN. Adv. Daar over, om die zaaks wille. *à cauſe de cela, à ce ſujet, à cet egard là.* Ik ben deswegen zoo bedroeft dat... *J'en ſuis ſi triſte, ſi affligé, cela m'afflige ſi fort que...*

DESZELFS, werd in den verheven ſtyl, in de plaats van het

Digitized by Google

het pronomen *zyn* of *haar* genomen. *Son, ſa.* Had des zelfs broeder, des zelfs dochter mynen raad willen volgen. *Si ſon frere, ſi ſa ſoeur avoit voulu ſuivre mon conſeil.*

DEUGD. f. Hoedanigheid, kenteken. *Vertu, qualité.* f. *Caractere.* m. De drie Chriſtelyke deugden zyn het Geloove, de Hoop en de Liefde. *Les trois vertus Chretiennes ſont la Foy, l'Eſperance & la Charité.* De Gerechtigheid, de Voorzigtigheid, de Sterkte en de Maatigheid, zyn de vier Hoofd deugden. *La Juſtice, la Prudence, la Force & la Temperance, ſont les quatre vertus Cardinales.* Zede-deugden, Burger-deugden. *Vertus Morales.* Helde-deugden. *Vertus Heroïques.*

DEUGD, in een naauwer zin, beteekend voornamentlyk DEUGDSAAMHEID, billykheid, vroomheid, opregtigheid. *Vertu, equité, probité, candeur.* f. De kinderen in de deugd optrekken, tot de deugd gewennen. *Elever, accoutumer les enfans à la vertu.* De deugd beminnen om haar eige zelfs. *Aimer la vertu à cauſe d'elle même.* De DEUGD, de goede hoedanigheid van een ſtof, van den wyn, van de koffy beſtaat daar in dat... *La bonté, la bonne qualité d'une etoffe, du vin, du caffé conſiſte en ce que...* Dat doet my deugd, dat verkwikt, verblyd my. *Cela me fait du bien, cela me touche au coeur, me réjouit.*

DEUGDELYK. Adj. Vroom, goed, opregt. *Honnête, vertueux, bon en ſon genre.* Een deugdelyk jongman. *Un honnête, un vertueux jeune homme.* DEUGDELYKE, deugdſaame waaren overzenden. *Envoyer de bonnes marchandiſes, des marchandiſes bien conditionnées.* Een deugdelyke atteſtatie vertoonen. *Montrer, produire une bonne atteſtation, un certificat en bonnes formes.*

DEUGDRYK. Adj. Ryk van deugden, vroom. *Vertueux, riche en vertus.* Een deugdryke vrouw. *Une femme vertueuſe, femme de bien.*

DEUGDSAAM. Adj Deugdelyk, vroom. *Vertueux, de probité, d'honneur.* Een deugdſaam menſch. *Un homme vertueux, une perſonne vertueuſe, de probité* Deugdſaame, deugdelyke waar. *De la bonne marchandiſe.* DEUGDSAAMHEID. zie DEUGDELYKHEID. Goedheid, goede ſoort. *Bonté, bonne eſpece.* f.

DEUGEN of DOOGEN. v. n. Waard zyn. *Valoir.* Niet veel deugen. *Ne valoir gueres, ne valoir pas grand' choſe.* Die koffy, die wyn deugd niet. *Ce caffé, ce vin ne vaut rien.* Deugen die appelen niet? *Ces pommes ne valent elles rien?* Die jongen wil niet DEUGEN, wil zig niet wel aanſtellen. *Ce garçon là ne veut rien valoir.*

DEUGNIET. Guit, lichtmis. *Vaurien, garnement, libertin.* 't Is een olyke deugniet. *C'eſt un franc vaurien.* Een DEUGNIETSTER, een ondeugend vrouwmenſch, een ligt te kooy. *Une vaurienne, une coquine, une friponne.*

DEUN. Adj. Karig, vrek. *Chiche, ladre, avare, mesquin, tenace, intereſſé.* De Vader is al te deun daar toe. *Le Pere eſt trop chiche, trop ladre pour cela.* Gy zyt al te DEUN, te naauw dingende, te naauw lettende. *Vous êtes trop intereſſé, vous marchandez trop, vous regardez de trop pres.*

DEUN. m. Lied, Gezang. *Chanſon.* f. *Air qui ſe chante.* m. Een ouwe deun. *Une vieille chanſon.* Het is maar om den deun, 't is maar uit joks. *Ce n'eſt que pour rire, que pour faire ſemblant.*

DEUNHEID. f. Karigheid, vrekheid. *Mesquinerie, ladrerie, humeur mesquine.* f.

DEUNTJE. Liedtje, n. *Chanſonnette.* f. *Petit air.* m. Verleen ons een deuntje eer jy gaat. *Chantez nous un petit air avant que de vous en aller.* Die vogel kend verſcheide deuntjes. *Cet oiſeau ſçait pluſieurs airs.* Hy zingd altyd het zelfde deuntje, 't is al het oude en 't zelfde met hem. *Il chante toujours la vieille chanſon, c'eſt toujours la même note, la même turlure.*

DEUNTJES. Adj. Wat deun, aan de gierige kant. *Un peu chiche.* De man valt wat deuntjes, als gy wel weet. *Il eſt un peu chiche, un peu ſerré; l'avarice le domine un peu, comme vous ſçavez.*

DEUR. f. Ingang van een huis *of* vertrek. *Porte.* f. De voor-, de agterdeur. *La porte de devant, de derriere.* Een ſluip deur, verborgene deur. *Une fauſſe porte.* Een vouw deur, een deur die half en heel open gedaan word. *Une porte briſée.* Over zyn deur leggen. *être ſur ſa porte, être appuyé ſur la porte d'en bas.* Het is een weer men zou geen hond buiten de deur jaagen. fig: *Il fait un temps à ne pas mettre un chien à la porte, dans la rue.* Voor de roo-DEUR gaan, ten aanteekening gaan. *Aller ſe fiancer à l'Hotel de Ville, devant les Commiſſaires.* Zy zyn al voor de Roodeur geweeſt. *Ils ont deja été à l'Hotel de Ville, ils ſont deja fiancez.*

DEUR, in den zin van DOOR, werd maar van 't gemeene Volk gezegt. *Par, à travers de.* Deur de poort, deur de ſtad gaan. *Paſſer par la porte, paſſer par la ville.* Met een vryſter deurgaan. *Debaucher une fille, enlever une fille de ſon bon gré.* Deur nat zyn. *être mouillé de part en part.*

DEURRAAMT f. Houtwerk daar een deur uit beſtaat: als daar zyn de dwarsbalk *of* kalf en de twee ſtylen. *Chambranle d'une porte, compoſe de la traverſe & des deux montans.* m.

DEUR-RING. f. Ring aan een yzere ſtang *of* aan de deur vaſt geklonken, om die toe te trekken of daar mede te raſpen. *Anneau.* m. *Racloire de porte.* f.

DEURSLAG of DOORSLAG. m. Vergiet-teſt. *Paſſoire.* f. *Terrine percée ſur laquelle on egoute le poiſſon &c.*

DEURSLOT. n. Slot tot een deur behoorende. *Serrure d'une porte.* f. Het deurſlot opſteeken. *Crocheter la ſerrure d'une porte, ouvrir la ſerrure d'une porte avec des ferrements.*

DEURSTYLEN. Stylen tot een deur behoorende. *Montans* ou *poteaux de porte.* m. pl.

DEURWAARDER. De geen die de geweezene Sententien *of* Decreeten van executien ten platte Landen uitvoerd. *Huiſſier, Sergent exploitant.* Gezwoorne Deurwaarder van 't Hof van Holland. *Sergent Juré de la Cour de Hollande.* De DEURWAARDER, Deurwagter van 't Laager Huis. *L'Huiſſier de la Chambre Baſſe.*

DEURWAGTER. Deurbewaarder. *Portier, Huiſſier.* De Deurwagter van 's Burgermeeſters vertrek *of* kamer. *Le Portier, l'Huiſſier de la chambre des Bourguemaitres.*

DEUS, werd by de ſpeelders op 't verkeerbord voor *twee* genomen. Quatre deus. *Quatre & deux.*

DEUVEKATER. m. Dus pleeg men t'Amſterdam voor het Jaar 1698. een groote Kerskoek van blom-meel te noemen. *Groſſe miche* ou *fouace de fleur de farine que les Boulangers d'Amſterdam donnoient autrefois à leurs chalands dans la ſemaine de Noël.* De Geeſtelyke en Adelyke dochters voeren haar ſchild als een DEUVEKATER, in een ruit, langwerpig vierkant. *Les Religieuſes, les filles Nobles portent leurs armes en loſange.*

DEUVIK. m. Groote zwik om in 't vat dat opgeboord is te ſteeken. *Broche.* f. *Fauſſet, tampon.* m. 't Is een man als een deuvik. gekſch: *C'eſt un bout de cul, un petit bout d'homme.* DEUVIKKEN. v. n. Bier tappen zonder kraan. *Tirer de la biere ſans robinet; tirer le tampon du tonneau à chaque fois qu'on veut boire.*

Digitized by Google

DEVYS. f. ZINSPREUK. *Deviſe.* f. Het devys der Vereenigde Landtſchappen is, Eendragt maakt macht. *La deviſe des Provinces Unies eſt, l'Union fait la force.*

DEWELKE, WELKE. Opzigtelyke voornaam. *Lequel, laquelle, qui, que.* Een zeker man dewelke of die een eenige dochter had. *Un certain homme lequel*, ou pluſtoſt, *qui avoit une fille unique.* Een man DEWELKE, die, ik niet noemen wil. *Un homme que je ne veux pas nommer.*

DEWYL. Adv. Dewyle, naardien, nademaal. *Puis que, vû que.* Ik zal 'er gaan, ik zal het doen, dewyl gy het my raad, gebied; maar... *J'y irai, je le ferai, puis que vous me le conſeillez, ordonnez; mais...* Hy keerde die zelfden avond te rug; DEWYL, om dat 'er niet te doen was. *Il retourna le même ſoir; à cauſe, parce qu'il n'y avoit rien à faire.*

DEZE. Aantoonende voornaam, voor mannelyke en vrouwelyke Naamwoorden in 't eenvoud, en voor alle ſoorten van naamen in 't meervoud te gebruiken. *Ce, cet, cette, ces.* Deze koopman, deze liefde, deze vrouw, deze tuin, deze brief, deze koopluiden, deze vrouwen. *Ce marchand, cet amour, cette femme, ce jardin, cette lettre, ces marchands, ces femmes.*

DEZE, werd veeltyds Zelfſtandiger wyze gebruikt. *Celui ci, celle ci, ceux ci, celles ci.* Deze is myne geliefde Zoone, hoord hem. *Celui ci eſt mon fils bien aimé, ecoutez le.* Deze is myne oudſte dochter. *Celle ci eſt ma fille ainée.* Deze zyn broeders. *Ceux ci ſont freres.* Deze zyn zuſters. *Celles ci ſont ſoeurs.* Deze diend (deze brief) om u te laaten weten dat... *Cette lettre*, ou pluſtoſt, *la préſente eſt pour vous mander que...* De brenger DEZES is een myner beſte vrinden. *Le porteur de la préſente eſt un de mes meilleurs amis.*

DEZER, VAN DEZE. Voor meervoudige naamen, ofte voor vrouwelyke naamen in 't eenvoud. *De ce, de cette, de ces.* De Plakkaaten, de Wetten dezer Landen. *Les Placards, les Loix de ce Pays.* Een Schepen dezer Stad. *Un Echevin de cette Ville.* Een dezer gaſten. *Un de ces droles.* Hy is den eerſten DEZER, dezer maand van Parys vertrokken. *Il eſt parti de Paris le premier de ce mois.*

DEZER VOEGEN. in dier voege. Adv. *Ainſi, de cette maniere, de la ſorte.* De zaak is in dezer voegen toegegaan. *La choſe s'eſt paſſée ainſi, de la ſorte.*

D I.

DIAKON, DIACON of DIAKEN. Armbezorger, ontfanger en uitdeeler der aalmoeſſen. *Diacre.* Hy is Diakon van de Duitſche, de Franſche, de Lutherſe Kerk. *Il eſt Diacre de l'Egliſe Hollandoiſe, Françoiſe, Lutherienne.* DIAKONESSE, DIACONISSE, armbezorgſter in de eerſte Kerk. *Diaconeſſe, femme qui adminiſtroit les beſoins des pauvres dans la primitive Egliſe.*

DIAKONY. f. Diakonen-kamer, bewind. *Diaconie.* f. *Chambre, direction des Diacres.* f. De Diakony aanſpreeken, van de Diakony leeven. *S'adreſſer à la Diaconie, vivre de la Diaconie, être à l'aſſiſtance de l'Egliſe.*

DIAMANT. m. Fynſte en hardſte geſteente van alle. *Diamant.* m. Rouwe Diamant, ongeſleepen Diamant. *Diamant brut.* Geſleepen Diamant. *Diamant taillé.* Met een Diamant op 't glas ſchryven. *Ecrire ſur le verre avec un Diamant.* Zy had een ſchoone DIAMANT, een Diamant-ring aan haar vinger. *Elle avoit un beau Diamant au doigt.*

DIAMANT-BOOT. *Barriere* ou *roſe de Diamants.* f. DIAMANT-GRUIS. Diamant-ſtof. *De la poudre de Diamants.* DIAMANT-HAAK of ſtrik. *Enſeigne, agraſe de Diamants.* f. DIAMANT-RING. *Bague de Diamants.* f.

Het DIAMANT-SLYPEN leeren. *Apprendre le metier de Diamantaire, apprendre à tailler les Diamants.* DIAMANT-SLYPER, een die rouwe Diamanten en andere fyne ſteenen ſlypt. *Diamantaire, lapidaire, ouvrier qui taille les Diamants bruts &c.* DIAMANT-STEEN, fynſte ſteen. *Pierre de Diamant.* De Diamant-ſteenen werden niet by 't pond gewogen. *Les Diamants ne ſe peſent pas à la livre.* DIAMANT-SNOER, Coulan, kruis-ſnoer van fyne ſteenen. *Un Coulan, un Joyau fait en croix &c. qui tombe ſur le ſein.*

DICHT, GEDICHT. n. Vaers. *Poëme.* m. *Vers, ouvrage de Poëſie.* Tooneel-dicht. m. *Poëme Dramatique.* Helden-dicht. *Poëme epique* ou *Heroïque.* Een Bruilofts-dicht, Trouw-gedicht. *Une Epithalame.* Een Schimp-dicht. *Une Satyre.* Een Klink-dicht. *Un Sonnet.* Een Punt-dicht. *Un Madrigal.* Harders-dicht. *Eclogue, Idile.* m.

DICHT. Ingedrongen, geſloten zal op DIGT, en DICHTBY OP DIGTBY te vinden zyn.

DICHT-ADER. m. Rym-ader. *Veine Poëtique.* Zyn Dichtader is uitgeput. *Sa veine Poëtique eſt epuiſée.*

DICHTEN. v. n. Rymen, vaerzen maaken. *Rimer, faire des vers.* Zyne ledige uuren met dichten doorbrengen. *Paſſer ſes heures de loiſir à rimer; faire des vers à ſes heures perduës.*

DICHTEN, VERDICHTEN. v. a. Verfieren, verzinnen. *Inventer, controuver, forger.* Een fabel, een loogen dichten. *Inventer une fable, forger un menſonge.*

DICHTER. Poëet, in 't Onduits. *Poëte, Verſificateur.* De Dichters en Schilders maatigen hen veel vryheid aan. *Les Poëtes & les Peintres s'arrogent beaucoup de licence.*

DICHTJE. n. Gedichtje, kortvaers *Petite piece de Poëſie, quadrain, madrigal, ſonnet, rondeau.* Hy heeft een zoet dichtje op het huwelyk van zyn Nicht gemaakt. *Il a fait un joli poëme, de jolis vers ſur le mariage de ſa Couſine.*

DIE. Aantoonende voornaam, van de zelfde beteekenis als DEZE. *Ce, cette, cet, ces.* Die vader, die moeder, die boom. *Ce pere, cette mere, cet arbre.* Die vaders, die moeders, die boomen. *Ces peres, ces meres, ces arbres.* Kend gy die man, die vrouw, die kruiden wel? *Connoiſſez vous bien cet homme, cette femme, ces herbes là?* Laat alle die beuzelingen vaaren. *Laiſſez là toutes ces bagatelles.*

DIE, werd ook Zelfſtandiger wyze genomen, en in 't Franſch met *Celui ci, celle là, ceux ci, celles là.* afgeleid. Die is myn tweede zoon, die is myn volle nicht. *Celui ci eſt mon puiſné, mon ſecond fils; celle là eſt ma couſine germaine.* Die zyn broeders, zuſters. *Ceux là ſont freres, celles ci ſont ſoeurs.* DIE van Utrecht en die van Hollandt hebben lang tegen malkander oorlog gevoerd. *Ceux d'Utrec & ceux de Hollande ſe ſont fait long temps la guerre.* Ik zoude u DIE en DIE konnen noemen. *Je vous pourrois nommer tel & tel, tels & tels.*

DIE, heeft QUI in *Nominativo*, en QUE in *Accuſativo*, wyzende het enkeld en 't meervoudig getal. *Qui, que.* Onze Vader die in de Hemelen zyt. *Notre Pere qui êtes aux Cieux.* De geene die zoo leeven doen kwaalyk. *Ceux qui vivent de cette maniere ſont mal.* De wyn die ik drink, de perſoon die ik meen te trouwen. *Le vin que je bois, la perſonne que je pretends epouſer.*

De

Digitized by Google

De vrinden die wy nog verwagten, zullen'er haast zyn. Les amis que nous attendons encore, y seront bien-tôt.

DIE, werd somtyds voor *hem*, *haar*, *ze*, *hen*, in 't Fransch *le*, *la*, *les*, gebruikt. Hy heeft wel goede wyn, maar hy bewaard die voor hem zelve. *Il a bien du bon vin, mais il le garde pour lui même.* Ik heb 'er lang na gezogt, zonder dit te konnen vinden. *Je l'ai, je l'ai dit, j'en ai longtemps cherché sans le, les, pouvoir trouver, sans en pouvoir trouver.*

DIEF. Steeler, roover. *Voleur, larron.* Een huisdief, vrouwelooze dienstbode. *Un voleur, larron domestique.* Een dief vangen, geeffelen, hangen. *Prendre, fouetter, pendre un larron.* De gelegentheid maakt den dief. spr: *L'occasion fait le larron.* Hy begon voort te roepen hou den dief, hou den dief! *Il se mit d'abord à crier au voleur, au voleur!* Die Commis is een dief van 's Lands penningen. *Ce Commis est un voleur des deniers Publics.* Daar is een DIEF in de kaars, aan de kaars. *Il y a une flammeche qui fait ecouler la chandelle.*

DIEFAGTIG. Adj. Tot het ſtealen geneigd, gewend. *Larron, voleur; ſtylé, accoutumé à voler.* De diefagtige klauwen der Harpyen. *Les griffes larronnes des Harpies.* Zy heeft DIEFAGTIGE, ſnoepagtige oogen. *Elle a les yeux frippons, les yeux tournez à la friandiſe.* Hy heeft het DIEFAGTIG, op een diefagtige wyze van de tafel genomen. *Il l'a pris furtivement, il l'a enlevé de deſſus la table à la dérobée, il l'a eſcamoté.* DIEFAGTIGHEID. f. Diefagtigen aart. *Penchant au larcin.* m.

DIEFEGGE. Diefagtig vrouwmenſch. 't Is een olyke diefegge. *C'eſt un inſigne voleuſe, une grande larronneſſe.*

DIEFHENKER, wierd eertyds voor BEUL gezegt. *Bourreau.* De diefhenker, de duvekooter: vloekwoordje. *Diantre, la peſte.*

DIEFJE. Kleine dief. *Petit voleur, petit larron.* m. Jou diefje, guitje daar je bend! *Petit voleur, petit fripon que vous êtes!*

DIEF-KELDER. Gat *of* put daar een misdaadige in bewaard werd. *Trou, cachot.* m. Hy wierd in een dief-kelder geſmeeten. *Il fut jetté dans un cachot, dans un cul de baſſe foſſe.*

DIEF-LEIDER. Rakker, Schouts dienaar. *Archer, ſergent, recors, pouſſecul.*

DIEFSTAL. m. Dievery. *Larcin, vol.* m. Van diefſtal beſchuldigd, overtuigd werden. *être accuſé, convaincu de Larcin.* Den DIEFSTAL, 't geſtole goed verbergen, verſteeken. *Cacher le larcin, le vol, la choſe volée.*

DIEF-YZER. Traly *of* venſter-yzer. n. *Barreau de fer.* m. Daar ſtaan goede, dikke dief-yzers voor de venſters en kelder-gaten. *Il y a de bons, de gros barreaux de fer devant les fenêtres & les ſoupiraux.*

DIEF-ZAK, DYE-ZAK. m. Binne-beuraje. *Bourſon, gouſſet.* m.

DIEMET, DIEMIT. n. Kattoene en garen ſtof, aldus genaamd. *De la futaine.* Geſtreept diemet. *De la futaine rayée.*

DIEN, werd in de zydelingſe gevallen, in de plaats van DIE EN WELKE voor mannelyke naamen gebruikt. De man dien ik ken, dien ik myn zaak heb aanvertrouwd. *L'homme que je connois, à qui j'ai confié mon affaire.* God maakt zalig dien hy wil. *Dieu ſauve qui il lui plaît.* Dien brood men eet, dien woord dat men ſpreekt. bekende ſpr: *On doit toujours prendre le parti de celui qu'on ſert, des gens dont on mange le pain.* De Pagt over het Dorp Amſterveen en den aanhoorigen van DIEN volgende. *La Ferme-table ſur le Village d'Amſterveen & les dépendances d'icelui.* Belovende gemelde ſomma van vyf honderd guiden en den intereſt van dien te betaalen. *Promettant de payer la dite ſomme de cinq cens francs avec l'interêt d'icelle.*

DIENAANGAANDE. Adv. Daar omtrent, ten dien opzigte. *à cet égard, ſur cela.* Ik kan my dienaangaande nog niet verklaaren. *Je ne ſçaurois encore me déclarer ſur cela.*

Ten DIEN EINDE. Adv. Om die reden. *à cette fin, pour cet effet.* Ten dien einde wierden twee honderd Granadiers in hinderlaage gelegt. *à cette fin, pour cet effet on mit deux cens Grenadiers en embuſcade.*

DIENAAR. Dienſtbewyzer &c. *Serviteur, celui qui rend ſervice.* Ik ben uw vrind en dienaar. *Je ſuis votre amy & ſerviteur.* De Paus betytelt zig Dienaar der dienaaren Gods. *Le Pape ſe qualifie Serviteur des ſerviteurs de Dieu.* Je dienaar Mynh... je dienaar Mejuff... *Votre ſerviteur Monſ., votre ſerviteur Mademoiſelle.* Ik ben je dienaar. gekſch: *Je ſuis votre valet.*

DIENAAR. Kamer dienaar. *Valet de chambre.* Hy heeft een hoope dienaars en lakeyen. *Il a un nombre de valets & de laquais.* Zy heeft meer als een DIENAAR, oppaſſer, vryer. *Elle a plus d'un ſerviteur, d'un amant.* Schours DIENAAR *of* Diender. *Sergent, archer, valet du Baillif.*

DIENAARES, DIENAARESSE, werd meeſt uit beleefdheid gezegt. *Servante, ſe dit le plus ſouvent par civilité.* Mynheer uwe dienaares, uwe ootmoedige dienaares. *Monſieur votre ſervante, votre très humble ſervante.*

DIENDER. Schouts dienaar, rakker, dief-leider. *Valet du Grand Baillif, ſergent, archer.*

DIENEN. v. a. Den huisdienſt waarneemen. *Servir, agir comme domeſtique.* Voor Pagie, voor Koetſier, voor Kok dienen. *Servir en qualité de Page, de Cocher, de Cuiſinier.* Zyn Meeſter aan tafel, de Prieſter aan 't Altaar dienen, *Servir ſon Maître à table, ſervir le Prêtre à l'Autel.* God in alle opregtigheid DIENEN, eeren en dienſt bewyzen. *Servir Dieu en toute ſincerité.* Den Staat, het Vaderland trouw dienen. *Servir l'Etat, la Patrie fidellement.* Men kan geen twee Heeren dienen. ſchr: ſpr: *On ne ſçauroit ſervir à deux Maîtres.* Iemand tot vader DIENEN, verſtrekken. *Servir de Pere à quelqu'un.* Dat diende hem tot een voorwendſel, dekmantel. *Cela lui ſervit de prétexte, de voile.* De Dyken dienen om het water op te houden, te keeren. *Les Digues ſervent à contenir, à arrêter les eaux.* Dat DIEND my niet, dat ſtaat my niet aan. *Cela ne m'accommode pas, ce n'eſt pas là ce qu'il me faut.* Ik zal u daar op DIENEN; daar op zeggen, antwoorden dat... *Je vous dirai, répondrai à cela que...* Deze diend om u te laaten weeten dat... *La préſente eſt pour vous dire, pour vous mander que...* In antwoord op uwe laatſte van tiende courant dien... *En réponſe à votre derniere du dixiéme du courant:, vous ſçaurez que...*

DIENENDE. Oppaſſende, in dienſt zynde. *Servant, qui ſert.* De dienende Edelluiden van zyne Majeſteit. *Les Gentilshommes ſervants de ſa Majeſté.*

DIENSHALVEN. zie DERHALVEN. *Par conſequent, pour cela, pour cette cauſe.*

DIENST, is de daad van DIENEN. *Service, culte, office.* m. Iemand dienſt doen. *Rendre ſervice à quelqu'un.* Den Godsdienſt bywoonen. *Aſſiſter au ſervice, au culte Divin.* Dat paard, die mantel heeft my veel dienſt gedaan. *Ce cheval, ce manteau m'a rendu bien du ſervice.* Ik bedank u voor alle genoote dienſten. Je vous

vous remercie de tons les bons services, offices que j'ay reçus. De dienſt van Grooten is geen erf. ſpr: *Service de Grands n'eſt pas heritage.* Dienſt zoeken aan 't Hof, in 't Leger. *Chercher de l'employ à la Cour, à l'Armée.* DIENST neemen onder het Voetvolk, onder de Ruitery. *Prendre parti dans l'Infanterie, la Cavalerie.* Uit den dienſt ſcheiden. *Quiter le ſervice, ſe retirer du ſervice.*

DIENSTBAAR. Adj. In dienſt verbonden, ſlaaf. *Servile, ſerf, ſerve, eſclave.* Dienſtbaare ſtaat, dienſtbaare vreeze. *Condition, crainte ſervile.* De Engelen zyn DIENSTBAARE, bedienende Geeſten. *Les Anges ſont des Eſprits adminiſtrateurs.* Al 't geen daar toe DIENSTBAAR, nut kan zyn. *Tout ce qui peut être utile, propre à cela.* Een harde, een wreede DIENSTBAARHEID, ſlaverny. *Un dur, un cruel eſclavage, une cruelle ſervitude.* DIENSTBAARLYK. Adv. Op eene dienſtbaare, ſlaaffe wyze. *Servilement, d'une maniere ſervile.*

DIENSTBEREIDE. Adj. DIENSTWILLIG. Bereid, gereed om te dienen, dienſt te doen. *Prêt à rendre ſervice.* UE. dienſtbereide vrind. *Votre ami prêt à vous rendre ſervice.*

DIENSTBODE. Huisbediende, knegt *of* meyd. *Domeſtique, valet* ou *ſervante.* Veel dienſtboden hebben. *Avoir beaucoup de domeſtiques, de valets & de ſervantes.*

DIENSTE. Dat werd ten DIENSTE, ten oorbaar, ten nutte der armen beſteed. *Cela s'employe, eſt employé au ſervice, à l'uſage, au profit des pauvres.*

DIENSTHUISE, m. Dienſtbaarheid in de Schriftuurlyke ſtyl. De Heere had de kinderen Iſraëls uit den Dienſthuize verloſt. *L'Eternel avoit tiré les Enfans d'Iſraël de la Maiſon de ſervitude, de l'Eſclavage d'Egypte.*

DIENSTIG. Adj. DIENSTELYK. Nut, tot iets dienende, bequaam. *Utile, propre.* Een mes is dienſtig om te ſnyden. *Un couteau eſt propre à couper.* Zoo ik u ergens in dienſtig kan zyn. *Si je puis vous être utile à quelque choſe, vous rendre quelque ſervice.* Men moet in zyne jeugd leeren de dingen die by vervolg van tyd dienſtig konnen zyn. *Il faut apprendre dans ſa jeuneſſe les choſes qui peuvent ſervir, être utiles dans la ſuite du temps.* Het is niet DIENSTIG, niet oorbaar alles te weeten. *Il n'eſt pas neceſſaire, il n'eſt pas expedient de ſçavoir tout.* Welke DIENSTIGHEID, dienſt, nuttigheid hoopt gy 'er van? *Quelle utilité en eſperez vous?*

DIENSTKNEGT. Dienaar, huisbediende. *Valet, ſerviteur, domeſtique.* Een trouwe dienſtknegt. *Un valet, un ſerviteur, domeſtique fidelle.* Abraham werd den dienſtknegt Gods genaamd. *Abraham eſt appellé le ſerviteur de Dieu.*

DIENSTLOON. n. Werkloon, arbeidsloon, huurloon. *Salaire, loyer pour un ſervice re*

DIENSTMAAGD. Dienaares, dienſtneid. *Servante.* Een zorgvuldige, naarſtige, ec[illegible]are dienſtmaagd. *Une ſervante ſoigneuſe, diligente, honnête.* De Heere heeft de beede zyner dienſtmaagd verhoord. *Le Seigneur a exaucé la priere de ſa ſervante.*

DIENSTMEID of **DIENSTMEYD.** Dienſtmaagd in de gemeenzaame ſt[illegible]ervante, *chambriere.* Een ſnoepagtige, dieſ[illegible]dienſtmeid. *Une ſervante friande, voleuſe.*

DIENSTVAA[illegible]DIG. Adj. DIENSTBEK[illegible], dienſtwillig. *Serviable, prompt, prêt, di[illegible]ſervir.* DIENSTVAARDIGHEID, dienſtwill[illegible]edheid om zyne vrinden te dienen. *Pro[illegible]nde. [illegible]poſition à ſervir, à rendre ſervice: [illegible]ficieuſe.*

DIENSTWILLIG. Adj. DIENSTBEREID. Genegen, volvaardig om te dienen. *De bonne volonté à rendre ſervice, officieux, ſerviable.* Een dienſtwillig menſch. *Un homme ſerviable, une perſonne officieuſe.* DIENSTWILLIGHEID, genegentheid. *Affection à rendre ſervice; humeur officieuſe, ſerviable.*

DIENTHALVEN of **DIENSHALVEN.** Adv. Om die reden, daarom. *à cauſe de cela, pour cela.* Hy wilde dienthalven niet langer op zyne elſchen ſtaan. *à cauſe de cela, pour cela il ne voulut pas inſiſter plus longtemps ſur ſes prétentions.*

DIENVOLGENS. Adv. Om die reden, bygevolg. *Par conſequent, à cauſe dequoi, enſuite de cela.* Gy loogchend het gezag van den Bybel, dienvolgens is het onnut met u te twiſten. *Vous niez l'authorité de la Bible, par conſequent il eſt inutile de diſputer avec vous.*

DIEP. Adj. Heel laag. *Profond, creux.* Een diepe put, een diepe ſtroom, een diep water. *Un puits profond, une riviere, une eau profonde.* Een diep, een groot ontzag, diepe eerbied voor God hebben. *Avoir un profond reſpect, une profonde veneration envers Dieu.* Een diepe buiging, diepe groet maaken. *Faire une profonde reverence, inclination.* In een diepen ſlaap vallen. *Tomber dans un profond ſommeil.* Een man van een DIEPE, een groote geleerdheid. *Un homme d'un profond ſçavoir.*

DIEP. Adv. Ver heen. *Bien avant, bien loin.* Het Schip was al diep in Zee. *Le Vaiſſeau etoit deja bien avant dans la Mer, en haute Mer.* Zy is al diep in de dertig. *Elle a deja bien par delà les trente ans, elle a deja bien plus de trente ans.* Hy is heel diep in ſchulden. *Il eſt bien endetté., il a beaucoup de dettes, il eſt oberé.* Diep geleerd zyn, heel geleerd zyn. *être bien ſçavant, être d'une profonde erudition.* Dat Schip gaat diep in 't water. *Ce vaiſſeau tire beaucoup d'eau.* Dat kwaad is al te DIEP geworteld. *Ce mal eſt trop profondement enraciné.* Heel diep in de grond graaven, wroeten. *Creuſer, fouiller bien avant dans la terre.* Een ſpyker heel diep in 't hout jaagen. *Enfoncer un clou bien avant dans le bois.* Iemand te DIEP ondervraagen, al te geleerdelyk aanſpreeken. *En demander trop à quelqu'un, l'interroger trop avant.* Men moet de dingen zoo diep niet onderzoeken. *Il ne faut pas examiner les choſes ſi à fonds, il ne faut pas tant approfondir les choſes.* Het is'er niet dieper, zeide de Loots. gem: ſpr: *Il n'y a pas plus de fonds, dit le Pilote; le bon homme n'en ſçait pas plus long.* Stille waters hebben diepe gronden, wagt u voor die zwygers! *Il n'y a pire eau que celle qui croupit!*

DIEP. n. Diepte aan de ree *of* ingang van een Haven. *Bon fonds d'ancrage.* m. *Endroit de la rade* ou *à l'entrée du Port où il y a beaucoup de profondeur.* De Schepen zyn alle in 't DIEP ten anker. *Les Vaiſſeaux ſont tous dans l'Embouchoure à l'ancre.*

DIEPEN. v.a. Graaven, dieper maaken. *Creuſer, approfondir.* Men ſpreekt van den Yſſel, den Rhyn te diepen. *On parle d'approfondir le lit de l'Yſſel, du Rhin.* Het kan daar diepen nog droogen, het geeft nog neemt niet. *Cela ne fait ni bien ni mal, cela ne hauſſe ni ne baiſſe.*

DIEPEN. v. n. Al peilende aanvaaren. *Jetter la ſonde, ſonder, naviger la ſonde à la main.*

DIEPEN. v.a. Schilders woord: ſchaduw maaken. *Ombrer: terme de Peintre.* Een ſchildery te ſterk, te veel diepen. *Ombrer trop un tableau.*

DIEP GAAN. v.n. Zwaar geladen zyn. *Tirer beaucoup d'eau.* 't Schip gaat tien, twaalf voet diep. *Le Vaiſſeau tire dix, douze pieds d'eau.* Een DIEPGAAND' Schip,

Digitized by Google

Schip, Schip dat diep in 't water gaat. *Un Vaiſſeau qui tire beaucoup d'eau.* Die vrouw is een diepgaand' ſchip, een ſpilpenning. *Cette femme eſt une depenſiere, un panier percé.*

DIEPLOOT. n. Stuurmans paploot. *Sonde.* f. *Plomb du Pilote pour ſonder le fonds de l'eau.* Het dieploot laaten vallen. *Jetter la ſonde.*

De DIEPTE, laagte van een put, van een afgrond. *La profondeur d'un puits, d'un abime.* De diepte en ondoorgrondelykheid van Gods oordeelen. *La profondeur & l'impenetrabilité des Jugements de Dieu.* Uit de diepte o Heere, myner benaauwdheid groot: zoo begind de CXXX Pſalm. *Du fonds de ma penſée, au fonds de tous ennuis, &c.*

DIEPZINNIG. Adj. Afgetrokken, moeyelyk te doorgronden, te verſtaan. *Profond, abſtrait, difficile à entendre.* Een diepzinnige leer, weetenſchap. *Une doctrine, une ſcience profonde, abſtraite.* Een DIEPZINNIG, ongemeen verſtand. *Un eſprit profond, creux, au deſſus de la portée ordinaire.* Gy ſpreekt al te DIEPZINNIG, te dulſter, te geleerd voor my. *Vous parlez trop ſçavamment, trop obſcurément pour moy.* DIEPZINNIGHEID, diep gepeins, diepzinnige geleerdheid. *Sçavoir profond.* m. De diepzinnigheid der Bovenatuurkunde. *La profondeur, l'obſcurité de la Metaphyſique.*

DIER. n. Bezield ſchepſel. *Animal.* m. Den Os is een aards dier, de Hond een huis-dier, de Caſtoor een land- en water-dier, de Tyger een wild dier. *Le Boeuf eſt un animal terreſtre, le Chien un animal domeſtique, le Caſtor un animal amphibie, le Tygre un animal feroce, ſauvage.* De menſch werd een redelyk dier genaamd, maar och arme! *L'homme eſt appellé animal raiſonnable, mais helas!* Dat is een ondier, monſterdier. *C'eſt un monſtre.* Wat een dier, een ondier! ſcheldw: *Le vilain marſouin, la vilaine ſalope!*

DIER, werd ook voor VAN DEZE gezegt. De gewoonte dier Volkeren, de gedagte dier menſchen. *Les coutumes de ces Peuples, la penſée de ces gens là.*

DIER, werd in de ſtraat-taal ook voor DUUR gezegt. Dat is te dier, al was 't nog eens zoo dier. *Cela eſt trop cher, quand cela ſeroit encore une fois auſſi cher.*

DIERBAAR. zie DUURBAAR. Adj. Koſtelyk. *Precieux, qui coute beaucoup.* Wy zyn door 't dierbaar bloed Jeſu Chriſti vry gekogt. *Nous ſommes rachetez par le precieux ſang de Jeſus Chriſt.*

DIERGAARD. Warande, beſloten plaats daar men wilde beeſten inhoud. *Parc.* m. *Varenne.* f. *Lieu fermé où l'on tient des bêtes ſauves.* De Diergaard van Cleef, van Rozendaal. *Le Parc de Cleves, de Rozendal.*

DIERGELYK. Adj. Even eens als. *Pareil, pareille, ſemblable.* Van diergelyk geval heb ik nooit gehoord. *Je n'ay jamais ouï parler de pareille, de ſemblable avanture.* Hy hield hem met diergelyke praatjes, met diergelyke woorden op. *Il l'amuſa avec de pareils, de ſemblables propos, avec de pareilles, de ſemblables paroles.*

DIERKRING, DIEREN-RIEM, zal op ZODIAK uitgelegt werden. *Zodiacque.* m.

DIERLYK. Adj. Dat tot het dier behoord. *Animal, qui appartient à l'animal.* De dierlyke geeſten zyn de fynſte deelen van 't bloed. *Les eſprits animaux ſont les plus fines parties du ſang.*

DIERTE. zie DUURTE. *Cherté.* f. Daar kwam een DIERTE, een duurentyd op. *Il ſurvint une cherté, un temps de diſette.*

DIERTJE. n. Klein dier. *Petit animal, petite beſtiole.* Het minſte diertje diend tot de volmaaktheid der Natuure. *Le moindre petit animal contribuë à la perfection de la Nature.*

DIERVOEGEN, DERMATEN, ZOODAANIG. Adv. *Tellement, de telle ſorte.* Hy werd diervoegen mishandeld, dat... *Il fut tellement maltraitté, que...* De Vyanden hen in diervoegen benard ziende. *Les Ennemis ſe voyant preſſez de la ſorte.*

DIES. Adv. Daarom, om die reden, overzulks. *C'eſt pourquoy, partant.* Zy ſpraaken, zy waaren hem alle regen, dies had hy liever te zwygen. *Ils le contrediſoient, contrarioient tous, c'eſt pourquoy il aima mieux ſe taire.* Hy is DIES te ſchuldiger. *Il eſt d'autant plus coupable.*

DIESHALVEN. zie DERHALVEN. Daarom, om die reden. *Pour cette raiſon, à cette cauſe.*

Om DIES WILLE. Om dat, om reden dat. *à cauſe que, par ce que.* De Jooden ergerden hen aan den Zaligmaaker, om dies wille dat zy een zegenpraalende Meſſias verwagteden. *Les Juifs etoient ſcandaliſez en la perſonne du Sauveur à cauſe, par ce qu'ils attendoient un Meſſie triomphant.*

DIETS MAAKEN. v. a. Wys maaken, doen gelooven *Faire croire, accroire.* Hy zogt hem diets te maaken dat zyn zoon dood en begraaven was. *Il tâcha de luy faire accroire que ſon fils etoit mort & enterré.* Wat wilje my diets maaken? wat komt gy my vertellen? *Que me venez vous conter?*

DIEVE-LANTAARN. f. SLONSJE. Lantaarn daar men mede van zig zien kan, zonder ontdekt te werden. *Lanterne ſourde.* f.

DIEVEN, is het meervoud van 't woord DIEF. *Des larrons, des voleurs.* Dieven aanhouden, herbergen. *Récéler des larrons.* De groote dieven hangen de kleinen op. ſpr: *Les grands larrons pendent les petits.*

DIEVERY. f. Beſteeling, dieffstal, daad van den dief. *Vol, larcin, brigandage.* m. *Volerie.* f. Daar geſchieden alle dagen dieveryen en bankrotten. *Il ſe fait, il arrive tous les jours des vols, des larcins, des voleries & des banqueroutes.* Land dievery. *Peculat.* m. Kerk dievery. *Vol, larcin d'Egliſe, Sacrilege.* m.

DIGT, in tegenſtelling van *Proſa* ofte onrym, is op DICHT te zien. *Ouvrage de Poëſie, Vers.* m.

DIGT. Adj. & Adv. Geſlooten, niet lek. *Qui eſt bien clos, qui joint bien.* Dat vat, die emmer is heel digt. *Ce tonneau, ce ſeau eſt bien joint.* Die mand is heel digt, wel bewerkt. *Ce panier eſt bien ſerré, bien preſſé.* Dat laken is heel digt, is wel ingedrongen, wel geſlagen. *Ce drap eſt bien ſerré, bien frappé.* Die kam is heel digt. *Ce peigne eſt bien ſerré, a les dents bien ſerrées, preſſées.* Gy ſchryft te DIGT in malkander. *Vous ſerrez trop vos lignes.* Die akker is heel DIGT bezaayd. *Ce champ eſt bien dru ſemé, eſt bien chargé de ſemailles.* Het regend digt. *La pluye tombe dru & menu, il pleut bien ſerré.* Hy kreeg digt ſlaagen, digt klop. *Il fut bien etrillé, bien frotté.* Houd u maar DIGT, houd u maar geſloten, zwyg maar. *Ne dites rien, ne deſſerrez pas les dents, bouche couſuë, au moins.* Hy is zoo digt als een mand. gekſch: ſpr: *Il eſt auſſi ſecret qu'un cheval de trompette.*

DIGT. Adv. Digt by, digt aan. *Près de, contre, proche.* Hy ſtond digt aan de deur. *Il etoit près de la porte, contre la porte.* Als men het van digt by beſchouwd. *Quand on le regarde de près.* Kom wat digter by. *Venez un peu plus près, approchez vous un peu davantage.*

DIGTEN. v. a. Digt maaken. *Remplir.* Kant digten. *Remplir de la dentelle.*

DIGTEN. v. n. Vaerſen maaken. zie DICHTEN. *Faire des Vers.* DIGTER. zie DICHTER. *Poëte.*

DIK. Adj. en Adv. Zwaar, in tegenſtelling van DUN. *Epais, gros.* Dik en wollig laken. *Du drap epais & mol-*

Digitized by Google

de cheveux. Een dik touw. *Une grosse corde.* Een dik boſch. *Un bois epais, une forêt epaiſſe.* Een dik ſtuk broods. *Un gros morceau de pain, une bribe de pain.* Hy is dik en vet. *Il eſt gros & gras.* Hy is dik van lyf, 't is een zwaarlyvig man. *Il eſt de graſſe taille, il eſt puiſſant, corpulent.* 't Is een dik vrouwmenſch. *C'eſt une groſſe femme, une femme puiſſante, de groſſe taille.* 't Is een dikke koe. *C'eſt une groſſe vache.* Die ſtroopis te DIK. *Ce ſyrop eſt trop epais.* De boter lag 'er een vinger dik op. *Il y avoit l'epaiſſeur d'un doigt de beure deſſus.* Daar leid ſneeuw twee voet dik. *Il y a de la neige deux pieds de haut.* Een ſteen vier voet dik. *Une pierre epaiſſe de quatre pieds, qui a quatre pieds d'epaiſſeur, de diametre.* Een kabel touw drie, vier dik. *Un cable de trois, de quatre tourons.* Dik gekleed, zwaar gekleed zyn. *être vetu peſamment, avoir beaucoup de hardes ſur le corps, porter beaucoup d'habits l'un ſur l'autre.* Hy is te dik gekleed. *Il eſt trop vêtu, trop couvert.*

Het DIK of DIKKE van 't been, de kuit. *Le gras de la jambe, le mollet.* In 't DIKKE van 't hout hakken. *Hacher dans le gros, dans la plus epais du bois.*

DIKAGTIG. Adj. Wat dik, aan de dikke kant. *Un peu epais, un peu gros.* Een dikagtig man. *Un homme un peu gros, un peu replet.* DIKAGTIGHEID. f. *Groſſeur, tumeur, epaiſſeur.* f. *Qualité de ce qui eſt un peu epais.*

DIKBAARD, DIKBAARDIG. Adj. Die een dikke baard heeft. *Barbu, qui a une groſſe barbe, une barbe epaiſſe.*

DIKBAST, DIKDARM. *Groſſe panſe, groſſe bedaine, gros ventre, gros panſu.*

DIKDARM, DIKBUIK, dikpens. *Ventru, gros ventre.* 't Is een dikdarm. *C'eſt un gros ventre, un panſu, un gros piffre.*

DIKKE, is het *Femininum* en 't meervoud van DIK. *Epais epaiſſe, gros, groſſe.* Een dikke kaers. *Une groſſe chandelle.* Een dikke plank. *Une planche epaiſſe.* Een dikke wolk. *Un nuage epais, une nuée epaiſſe.* Een dikke neus. *Un gros nez.* Dikke beenen, dikke lippen. *De groſſes jambes, de groſſes levres.*

DIKKE LIP. Die dikke lippen heeft. *Lippu. ue. Celui, celle qui a de groſſes levres.* 't Is een dikke lip. *C'eſt un lippu, une lippuë.*

DIKKE MELK. f. Runſel. *Du lait caillé* m.

DIKKERT. 't Is een dikkert, een dikkertje, een dikzak. *C'eſt un gros court-aud, un baſſet à groſſe panſe, un gros pere pançu, un gros piffre.*

DIK-KOP. 't Is een dik-kop. *C'eſt une groſſe tête, une groſſe caboche.*

DIKMAALS, DIKWYLS. Adv. Veelt yds. *Souvent, bien des fois.* Men werd 'er dikmaals aan bedroogen. *On y eſt ſouvent trompé.*

DIKPENS. Wat een dikpens! *Quel ventre, quel gros panſu, quelle panſue! le gros crevé! la groſſe vache!*

De DIKTE van een boom, van een plank. *La groſſeur d'une arbre, l'epaiſſeur d'une planche.* De dikte van een dukaton. *L'epaiſſeur d'un ducaton.* Hy wierd in de DIKTE, in 't dikke van de dye gekwetſt. *Il fut bleſſé au gros de la cuiſſe.*

DIKWYLS, DIKMAALS. Adv. Verſcheidene reizen. *Souvent, pluſieurs fois.* Ik heb 'er dikwyls geweeſt. *J'y ai été ſouvent, bien des fois.* Zoo dikwyls als gy het doen zult. *Auſſi ſouvent, toutes les fois que vous le ferez.*

DILLE. f. Soort van Anys-kruide. *De l'Anet ou Aneth.* m. *herbe aſſez ſemblable au fenouil.*

DING. f. Zaak, iets dat in weezen of geſchied is. *Choſe.* f. Een Aap, een Uil is een leelyk ding. *Un Singe, un Hibou eſt une vilaine choſe.* Hy wil alle dingen weeten.

Il veut ſçavoir toutes choſes, il veut tout ſçavoir. Alle DING, alles is nu zoo duur. *Tout eſt ſi cher à préſent.* Zoo zyn de dingen toegegaan. *C'eſt ainſi que les choſes ſe ſont paſſées.* 't Zyn ſlegte dingen, 't zyn dingen daar ik my niet mede bemoey. *Ce ſont de vilaines choſes, ce ſont des choſes dont je ne me mêle pas.* Alle dingen hebben twee handvatſels. ſpr. *Toutes choſes ont deux anſes, leur beau & mauvais coté.* Doet uw DINGEN, let op uw dingen. *Faites vos affaires, prenez garde à vos affaires.* Die Koopman doet fraaye DINGEN, dryft een ſchoonen handel. *Ce Marchand fait de bonnes, de belles affaires.*

DINGDAG. zie PLEITDAG. *Jour d'audience, jour de plaids.* m.

DINGEN naar iets. *Marchander quelque choſe.* Lang dingen, veel dingen alvoorens te koopen. *Marchander longtemps, marchander beaucoup avant que d'acheter.* Iemand naar 't leven DINGEN, toeleg maaken op iemands leven. *Attenter à la vie, entreprendre ſur la vie de quelqu'un.* Naar de galg dingen; dingen doen daar de galg op ſtaat. *Jouer à ſe faire pendre.* Tegen malkander DINGEN, met malkander twiſten. *Conteſter, diſputer, ſe debattre enſemble.* 't Is een DINGER, naauw dinger. *C'eſt un marchandeur, un ladre, un chicanier.* Een DINGER, een Pleiter. *Un Plaideur.*

DINGSDAG. De derde dag der weeke. *Mardy.* Dingsdag over agt dagen. *Mardy en huit jours.*

DINGSTER. Vrouw die veel dingd. *Marchandeuſe, femme qui marchande beaucoup.*

DINGTAAL. f. PLEITS TYL. Pleithandel. *Procès, plaidoyé.* m. *Chicane.* f. *Style du Barreau.* De dingtaal verſtaan. *Entendre le ſtyle du barreau, ſçavoir la procedure, la chicane.* DINGTAALEN. v. n. zie PLEITEN. Twiſten voor den Rechter. *Plaider, être en Procès.* DINGTAALER, Pleiter. *Plaideur, Chicaneur.*

DIS of DISCH. Eet-tafel. *Table à manger, table autour de laquelle on s'aſſied pour manger.* Aan den diſch gaan zitten. *Se mettre à table, s'aſſeoir pour manger.*

DISCIPEL. zie LEERLING. Student. *Diſciple.* Aandagtige, leergierige diſcipelen. *Des diſciples attentifs, ſtudieux.* Ende Jeſus zelde tot zyne diſcipelen. *Et Jeſus dit à ſes diſciples.*

DISGENOOT of DISCHGENOOT. Tafel-gaſt, die aan de zelfde tafel eet. *Hote, commenſal, qui mange à une table commune.* Hy onthaalde zyne disgenooten heel wel. *Il traita fort bien ſes hotes.*

DISSEL. m. Timmermans en Kuipers gereedſchap, daar men mede kloppen en hakken kan. *Herminette, doloire.* f. *Inſtrument de Charpentier & de Tonnelier.*

DISSEL of DISSELBOOM van een wagen of koets. *Le timon d'une charette, la fleche d'un caroſſe.* De diſſel brak by ongeluk. *La fleche rompit par malheur.* Ryen met een korte diſſelboom, *In re venerea*, is, *Chevaucher* in 't Franſch.

DISTEL. m. Stekel gewaſch. *Chardon.* m. Daar waſcht niet als diſtelen en doornen. *Il n'y croît que des chardons & des epines.* De Ridder Orde van den DISTEL in Schotlandt. *L'Ordre de Chevalerie du Chardon en Ecoſſe.* DISTEL-BLOEM. m. *Fleur de chardon.* f. DISTELS, DISTEL- of KAARDE-BOLLEN. *Chardons de Bonnetier.*

DISTELIG. Adj. Vol diſtelen. *Plein de chardons.* Een diſtelig, een ſchraal Land. *Un Pays plein de chardons & ſterile.*

DISTEL-VINK of Putter, vogeltje met een rood kopje, *Carduelis* in 't Latyn genaamd. *Chardonneret, petit oiſeau à tête rouge, qui vit de graine de chardon.* De Diſtel-vink zingt, fluit lieffelyk. *Le Chardonneret chante, ſiffle joliment.*

DIS-

Digitized by Google

DISTILATEUR. Uitbrander, uitrekker, overhaalder der ſappen der bloemen en kruiden, uitgaders van de geeſten der vochten &c. *Diſtillateur, celuy qui diſtille, tire par l'Alembic les ſucs des fleurs & des plantes, & les eſprits des liqueurs.* DISTILATIE of DISTELATIE, uitkooking, uitrekking der kruiden en geeſten der vochten &c. *Diſtillation des fleurs, des liqueurs &c.* f. DISTILEEREN. v.a. Uitrekken, door den Helm overhaalen. *Diſtiller, tirer par l'Alembic.* Kruiden, bloemen diſtileeren. *Diſtiller des herbes, des fleurs.* DISTILEER GLAS, KROMME HALS *Cornue.* f. *Verre à diſtiller.* DISTILEER KAMER, kamer daar de Chymiſt, de Diſtilateur arbeid. *Laboratoire.* m. *Chambre, ſalle du Diſtillateur.* DISTILEERKETEL of VAT. zie HELM. *Alembic.* m. *Vaiſſeau à diſtiller.* DISTILEER-WINKEL. Winkel daar gediſtileerde wateren verkogt worden. *Boutique.* f. *Magazin où ſe vendent des eaux diſtillées.* m.

DIT, DAT, aantoonende voornaam voor de *Neutrale* Naamwoorden komende. *Ce, cet, cette.* Dit mes, dit kleed, dit water. *Ce couteau, cet habit, cette eau.* Dat is het uwe, dit is het myne. *C'eſt là le votre, c'eſt là le mien.* Dit is beter als het andere. *Celui ci eſt meilleur, celle ci eſt meilleure que l'autre.* Dit is 'er de reden van. *En voicy la raiſon, c'en eſt là la raiſon, la cauſe.* Hy zeide dit en dat om zig te verſchoonen, maar... *Il dit tout ci, tout ça pour s'excuſer, mais...* Daar ſchort altyd een DITJE of een datje aan. *Il y a toujours quelque choſe à dire, il y manque toujours quelque choſe.*

DO.

DOBBEL. m. Dobbel ſpel, grof ſpel. *Gros jeu, breland.* m. De dobbel, 't vrouwvolk en de wyn zyn drie gevaarlyke klippen. *Le jeu, les femmes & le vin ſont trois dangereux ecueils.* Wat is hy nu mild, hy moet een goede dobbel gehad hebben. gem: ſpr: *Qu'il eſt liberal à cette heure, il faut qu'il ait gagné au jeu, il faut qu'il ait bien fait ſa main.* Als hy maar eens een kwaaden dobbel krygt. *S'il vient ſeulement à jouer une fois de malheur.*

DOBBELAAR. Grof ſpeelder, volſlagen ſpeelder. *Joueur de profeſſion, brelandier.* 't Is een dobbelaar en een lichtmis. *C'eſt un joueur & un debauché.*

DOBBELEN: v.n. Grof ſpeelen, voornaamentlyk in 't tiktakken, verkeeren, paſſe dix &c. *Brelander, jouer gros jeu, ſur tout aux dez.* Wy willen niet dobbelen, maar ſpeelen om tyd verdryf. *Nous ne voulons pas brélander, nous ne voulons jouer que pour paſſer le temps.* DOBBELEN, ſmakken, met ſteenen werpen om de beurt, om te zien wie 't vragtje zal krayen, ſleepen *Juger les dez pour voir à qui il echeira du porter, de trainer le bagage, les paquets &c.* Tegen twaalf oogen dobbelen, in een groot gevaar zyn, iets hagchelyks beſtaan. *Faloir amener douze points avec deux dez, être en très grand danger de la vie.* Zig vry dobbelen. *Se ſauver, eviter le gibet &c. en amener une bonne chance.*

DOBBEL-KROES, DOBBEL-HOORN. m. Smakhoorntje, kroes, hoorn daar de ſpeelders de dobbelſteenen in hutſelen en uit gooyen. *Cornet ou gobelet à boire & jetter les dez.* m. DOBBELSCHOOL, plaats, byeenkomſt van dobbelaaren. *Breland.* m. *Aſſemblée, Académie de joueurs.* f. DOBBEL-SPEL, kans-ſpel, luk-ſpel. *Jeu de hazard, jeu de dez, de breland.* De dobbel-ſpeelen zyn verbooden. *Les jeux de hazard, les brelands ſont interdits, deffendus.*

DOBBELSTEEN. m. Bekend yvoor zeshoekig vierkantje. *Dé.* m. *Dé à jouer, cube d'yvoire aſſez connu.* Valſche dobbelſteenen. *Des dez pipez, des faux dez.* Het deeg aan DOBBELSTEENTJES ſnyden. *Couper la pâte en petits quarrez.* DOBBELSTEENS ſervetten; ſervetten met vierkantjes geweven, gevouwen. *Des ſervietes à petits carrez, ou carreaux; des ſervietes ouvrées par petits compartiments carrez, ou pliées en petits carreaux.*

DOBBER. m. Dryſpennetje, dryſpopje aan den heugel ſnoer vaſt, dat de zelve belet te gronde te gaan. *Plume* ou *bouton attaché à la ligne pour l'empecher d'aller à fonds.* Bieze DOBBERS om te leeren zwemmen. *Nageires de joncs.* f. pl.

DOBBER, werd ſomtyds voor DOBBERSCHUIT genomen. *Petite nacelle.* f. *Petit bateau que l'eau agite aiſément.*

DOBBEREN. v.n. Op 't water op en neer dryven. *Flotter, monter & deſcendre avec la vague.* Het maſteloos ſchip dobberde een tyd lang alvorens op de klippen ſtukkend te ſtooten. *Le Vaiſſeau demâté flotta quelque temps avant que de ſe briſer ſur les rochers.*

DOBBERING, kabbeling van 't water. *Agitation de l'eau qui creuſe les bords du Quay &c.* f.

DOCH, DOG. Maar. Adv. *Mais.* Hy wilde wel, doch hy kan niet. *Il voudroit bien, mais il ne ſçauroit.* Doch het was te laat. *Mais il etoit trop tard.* Hy wil DOCH, TOCH niet deugen. *Auſſi bien ne veut il rien valoir.*

DOCHTER of DOGTER. *Fille.* Een jonge dochter, eenigſte dochter. *Une jeune fille, une fille unique.* Kom hier myn dochter, myn kind. *Venez icy ma fille, mon Enfant.* Myn DOCHTERS man, myn ſchoonzoon. *Le mary de ma fille, mon gendre.* Zy had een voor dochter van haar eerſte man. *Elle avoit une fille de ſon premier mari, du premier lit.* Zy hebben nog een DOCHTERTJE in 't leven. *Ils ont encore une petite fille en vie.*

DOCTOR of DOKTER naar de geleerde ſpelling der hedendaagſe Tooneel-kenners, ARTS, GENEESHEER in 't ſtaatig Nederduitſch. De Doctor tegens dank is een aardig ſpel. *Le Medecin malgré lui eſt une plaiſante farce, comedie.*

DODDERIG. Adj. Slaaperig, dof. *Endormi, aſſoupi.* Ik was zoo doddering. *J'etois ſi endormi, aſſoupi.*

DODDERIGHEID. f. Slaaperigheid, luſteloosheid. *Aſſoupiſſement, engourdiſſement.* m. *Peſanteur.* f.

DOD-OOR. Slaapert, ſlaapſter. *Dormeur, dormeuſe.*

DOE. zie TOEN. Wanneer, in die tyd. *Alors, pour lors, en ce temps là.* Hy was doe nog niet mondig. *Il n'etoit pas encore majeur alors.* Doe hy dat hoorde, meende hy raazende te worden. *Quand il entendit, lors qu'il entendit cela, il penſa ſe deſeſperer.*

DOEK. n. Een ſtuk lywaat, linnen. *De la toile.* Op doek ſchilderen. *Peindre ſur toile.* Gewaſt doek, gewaſt linnen. *De la toile cirée.* Zeildoek, kanefas. *De la toile à faire des voiles.* Kameryks doek. *De la toile de Cambray, du Cambray.* Neteldoek. *De la Mouſſeline.* Een ſcheerdoek. *Un linge à barbe.* Een handdoek. *Un eſſuimain.* Een vaardoek. *Un torchon.* Een neusdoek. *Un mouchoir.* Een haledoek. *Un mouchoir de cou.* Het kind heeft geen DOEK aan zyn naars, geen pisdoek. *L'Enfant n'a point de brayes à ſon derriére.*

DOEKEN. v.a. Met een doek, of neusdoek blinden, de oogen toedoen. *Bander les yeux avec un linge.* Een valk doeken, de kap over haalen. *Enchapperonner un Fauçon, lui bander les yeux.* Iemand DOEKEN, blindhokken, een rad voor de oogen draayen, by de neus leiden. *Duper quelqu'un, lui paſſer la plume par le bec, le mener par le nez.* Ik laat my zoo ligt niet doeken. *Je ne me laiſſe pas duper, attraper ſi facil-*

Digitized by Google

facilement, on ne m'en fait pas ſi aiſément accroire.

DOEKJE. n. Kleine doek. *Petit linge.* Wind 'er een doekje om. *Attachez y un petit linge autour.* Ik wind 'er geen doekjens om, ik zeg het zoo als 't by my leidt. *Je ne cherche point d'enveloppe, de detour, je ne mâche point la cire, je le dis comme je le penſe.*

DOEL. m. Doelwit, merk daar men op doelt, mikt. *But.* m. *Butte.* f. *L'endroit où l'on viſe.* Den doel beſchieten, den doel raaken. *Frapper, toucher au but; parvenir à ſon but.* Ten doel ſtaan voor de nyd, voor 't kwaad ſpreeken. *être en butte à l'envie, à la mediſance.*

DOELE. m. Huis daar de Burgers voor dezen hen in 't ſchieten en kolven &c. oeffenden en vermaakten. *Hotel, Maiſon où les Bourgeois s'exerçoient à tirer de l'arquebuſe, de l'arbaleſte, à crocer &c.* De Schutters Doele. *La Maiſon des Chevaliers de l'arquebuſe.* De Handboogs Doele. *La maiſon des Arbaleſtriers ordinaires.* Voetboogs Doele. *Maiſon des Arbaleſtriers à rouet.* Kolveniers Doele. *Maiſon des croceurs, des Bourgeois qui s'exerçoient à la croce.*

DOELE, werd nu meeſt voor Stads Herberg genomen. *Auberge de la Ville.* f. *où les ventes publiques ſe font ordinairement, & où les Magiſtrats & les Confrairies font leurs repas publics.* De Heeren zullen van de week op den Doele een gaſtmaal hebben. *Les Magiſtrats, Meſſrs. de la Regence auront cette ſemaine un feſtin au Doele, ſe regaleront au D.*

DOELEN. v. n. Mikken. *Viſer, buter.* Na 't wit doelen. *Viſer au but.* Ergens op doelen, ergens naar ſtaan. *Viſer, buter à quelque choſe.* Dat is 't daar hy op doelt. *C'eſt à quoy il viſe, il bute; c'eſt ce qu'il a en vuë; c'eſt là ſon but.*

DOELPEN. f. Doelmerk daar men naar ſchiet. *Le but auquel on viſe, la pointe de fer au milieu du rond auquel on tire.*

DOEL-SCHUTTERS. Schutters die naar den doel ſchieten. *Chevaliers de l'arquebuſe.*

DOELWIT. n. Doelpen, merk, rond daar de ſchutter op doelt, mikt. *But, blanc.* m. *Marque à laquelle on bute, on viſe en tirant.* Het doelwit raaken, treffen, beſchieten. *Frapper, toucher au but, donner dans le blanc.* Zyn doelwit bereiken, beſchieten, tot zyn oogmerk komen. *Parvenir à ſon but, venir à ſes fins.*

DOEMEN. v. a. Verdoemen, ter Helle verwyzen. *Damner, condamner aux Enfers.* Een ketter ten vuure DOEMEN, verwyzen. *Condamner un heretique au feu.* Men moet een anders gedrag zoo ligt niet DOEMEN, wraaken. *Il ne faut pas condamner, blamer, cenſurer ſi facilement la conduite des autres.* DOEMENSWAARDIGE, DOEMWAARDIGE, wraakbaare bedryven. *Des actions condamnables, dignes de blame, de cenſure.*

DOEN. v. a. Verrigten, uitwerken. *Faire, expedier, executer.* Le Pret: *deed,* le Part: *gedaan* ou *doen.* Zyn werk, zyn beſt doen. *Faire ſa beſogne, faire de ſon mieux.* Den armen goed doen. *Faire du bien aux pauvres.* Iemand dienſt doen. *Rendre ſervice à quelqu'un.* Iemand reys doen. *Rendre, faire juſtice à quelqu'un.* Niet anders doen als draayen en talmen. *Ne faire que toupier, que lambiner.* Ik heb met die wis je was jes niet te doen. *Je n'ai que faire de ces bagatelles.* Iemant de weet van iets laaten DOEN, iemand iets laaten bekend maaken. *Faire ſçavoir quelque choſe à quelqu'un.* Zyn eigen goed DOEN, voor zyn gemak zorgen. *Se faire du bien, avoir ſoin de ſa perſonne.* Dat doet my goet, dat bolt my. *Cela me fait du bien au cœur.* Iemand veel te DOEN geeven, iemand wakker bruyen. *Tailler bien de la beſogne à quelqu'un.* Kruiden in de pot DOEN, in de pot ſteeken. *Mettre des herbes au pot.* Poeyer in een pruik doen, een pruik poeyeren. *Mettre de la poudre dans une perruque, poudrer une perruque.* Neering DOEN, een open winkel houden. *Faire commerce, tenir boutique ouverte.* Hy doet een Nuremberger winkel. *Il a une boutique de marchandiſes de Nuremberg.* In Actien doen. *Negocier en Actions.* Samen DOEN, ſamen-handel dryven. *Faire enſemble, trafiquer en compagnie.* Zy doen ſamen in compagnie. *Ils ſont, ils negocient en compagnie.* By DOEN, by voegen. *Ajouter.* Te niet DOEN, vernietigen. *Annuller, abolir.* Een oud gebruik, een oude wet te niet doen. *Annuller, abolir un ancien uſage, une ancienne loy.* Weg DOEN, weg neemen. *Oter, enlever.* De tafel, 't vuile vaatwerk weg doen. *Oter la table, la vaiſſelle ſale.* 't Zyn luiden daar ik geen DOEN mede wil hebben. *Ce ſont des gens avec qui je ne veux rien avoir à demêler.* Dat is myn DOEN niet, zoo ben ik niet gewoon te handelen. *Cela n'eſt pas ma maniere d'agir.* Hy is daar het doen en laaten, de bedryf al. *Il y eſt le factotum, il y regne, il y taille à ſa fantaiſie.*

DOEN, werd veelryds voor GEDAAN gezegt. Men heeft hem doen zien dat hy ongelyk had. *On lui a fait voir qu'il avoit tort.* Gy hebt my te hard doen loopen. *Vous m'avez fait courir trop fort.*

DOENDE. *Faiſant.* Goed doende heeft men niets te vreezen. *On n'a rien à craindre en faiſant bien.* Ergens mede DOENDE, bezig zyn. *être occupé à quelque choſe.* Hebt gy dien brief al geſchreeven? ik ben'er mede doende. *Avez vous ecrit cette lettre? je ſuis après.* Altyd doende zyn. *être toujours en action* Een Makelaar doende in Vaſte Goederen. *Un Courtier faiſant, negociant en Immeubles.* Hy is alweer DOENDE geweeſt, hy heeft alweer potſen aangeregt. *Il a encore fait des ſiennes.* Men zoud zoo DOENDE 'er gaauw uit zyn, uit raaken. *On en verroit bientot la fin, de cette maniere là; ce ſeroit le moyen de ſe ruiner.* Wel DOENDE. *Bien faiſant.* Goed doende. *Debonnaire.* Kwaad doende. *Mechant, mal faiſant.*

DOENING, woord der Gods-kunde, daad, bedryf, werking. *Action.* f. *Acte.* m. Vrye doening, gedwonge doening. *Action, acte libre; action contrainte, acte contraint.*

DOENLYK. Doenelyk. Adj. Dat te doen is, dat gedaan kan werden. *Faiſable, praticable, qui ſe peut faire.* Men vertoonde hem vergeefſch dat de zaak niet doenlyk was. *On lui repréſenta en vain que la choſe n'etoit pas faiſable, praticable, poſſible.* Om hem de DOENLYKHEID, moogelykheid der zaake nog klaarder aan te toonen. *Pour lui montrer encore plus clairement la poſſibilité de la choſe.*

DOENMAALS. Adv. TOENMAALS. Toen ter tyd, in die tyd. *Alors, en ce temps là.* De Koning was doenmaals in Vlaanderen, in Ierland. *Le Roy etoit alors en Flandres, en Irlande.*

DOEZELEN. v. a. Schilders woord: verzagten. *Adoucir, ſtomper, terme de Peintre.* Een teekening doezelen. *Adoucir, ſtomper une eſquiſſe.*

DOF. Adj. DOOF. Niet doorklinkende. *Sourd, qui ne rend pas aſſez de ſon.* Een dof geluid, een doffe klank. *Un bruit ſourd, un ſon qui ne retentit point.* Die Kerk is dof, doof. *Geste Egliſe eſt ſourde.* Dit weer maakt een menſch zoo DOF, zoo luſteloos, zwaarmoedig. *Ce temps ci rend les gens ſi peſants, ſi gourds, ſi melancholiques.*

Digitized by Google

DOF. m. Riemſlag in 't roeyen. *Un coup de rame dans l'eau, coup d'aviron en ramant.* Hy gaf hem een DOF, een ſlag, een bruy met de riem. *Il lui donna un grand coup de rame, d'aviron.* Een harde dof. *Un rude coup, un horion, une gourmade.*

DOFFE. Adj. Een *doffe* geeſt, logge geeſt. *Un eſprit peſant, bouché, engourdi.* Een DOFFE *of* dove klank, dof geluid. *Un bruit ſourd.*

DOFFER of MANNETJES DUIF. *Pigeon mâle, pigeon à gorge noire.* m. Een DOFFER, een die by ligtekooyen loopt. *Un drôle, un compere qui vont les griſettes, les filles de joye.* Zy meende een doffer in haar ſlag te hebben. *Elle penſoit avoir attrappé un pigeon pattu, elle penſoit plumer le galant.*

DOFFIGHEID, zwaarmoedigheid, belemmerdheid van geeſt. *Peſanteur, pareſſe d'eſprit, melancholie.* f. Laat ons een kuyertje doen om die doffigheid te verdryven. *Faiſons un petit tour pour diſſiper cette peſanteur, cette melancholie.*

DOFT of ROEYERS BANK. *Banc des rameurs* m.

DOG of DOCH, in den zin van MAAR. *Mais.* De reis was al beſtemd, dog daar kwam belet. *Le voyage etoit tout arrêté, mais il ſurvint de l'empêchement.*

DOG. m. Sterke en moedige hond aldus genaamd. Een Engelſe dog. *Un dogue* ou *chien d'Angleterre.* Een ſteen dog, jonge dog, huishondje dat veel keft. *Un doguin, un petit dogue.* DOGGETJE, kleine dog. *Petit doguin.* Een wyfjes DOG of DOGTEEF. *Une doguine, femelle du dogue.*

DOGGER BOOT. f. Dogger ſchip, vaartuig dat op 't Doggerzant Kabiljauw vangd &c. *Dogrebot.* m. *Bâtiment qui va pêcher du Cabiliau ſur le Doggerzant, fameux Banc de Sable dans la Mer du Nord.*

DOGTER. zie DOCHTER. Zy is van een dogter in de kraam gekomen. *Elle eſt accouchée d'une fille.*

DOK of KOM. Beſlote plaats, daar de Schepen veilig leggen, gekielhaald, gekalefaterd werden &c. *Baſſin.* m. *Darſe, darſine.* f. *Lieu renfermé où les vaiſſeaux ſont en ſureté, où l'on les radoube, nettoye &c.* Het Dok van Vliſſingen, het Dok van Toulon. *Le Baſſin de Vleſſingue, la Darſe de Toulon.* Ik zal het hem wel doen DOKKEN, opdokken, opbrengen. *Je lui ferai bien donner, je le ferai bien cracher au baſſin.*

DOKTEREN, werd by SEWEL en andere voorſtaanders van den gemeenzaamen ſtyl, voor *Medicineeren, Doctoren* by zig ontbieden, genomen. Zy heeft al zoo lang gedokterd. *Il y a deja ſi longtemps qu'elle Medicine, prend des remedes, donne de la pratique aux Medecins & Apoticaires.*

DOL, DUL. Adj. Krankzinnig. *Enragé, frenetique, fou, qui a la rage, qui eſt en demence.* Die hond is dol. *Ce chien eſt enragé, eſt fou, a la rage.* Een dol menſch opſluiten. *Enfermer un enragé, un frenetique.* Dat ſtaat te DOL, te wilt. *Cela eſt trop Comedien, trop degingandé.* Zy is 'er dol na, zy is 'er op verſlingerd. *Elle en eſt folle, elle l'aime à la folie.* Benje dol, wordje dol? gem: ſpr: *êtes vous enragé, avez vous le Diable au corps?*

DOLBOORD. n. Gedeelte van 't boord daar de dollen *of* roeypennen in ſtaan. *Partie du bord de la chaloupe où ſont les tolets* ou *chevilles ſervant à retenir la rame.*

DOLEEREN. Ond: w: zie KLAAGEN. Die zig te hoog in den Impoſt geſteld, geſchat vind mag by de Heeren Commiſſariſſen *doleeren*, dien aangaande zyn beklag doen. *Celui qui s'eſtime trop haut taxé peut en porter ſes plaintes à Meſſieurs les Commiſſaires.*

DOLFYN. m. Aanzienelykſte Zee-vis. *Dauphin.* De Dolfyn, in de Archipel gemeen, is, zegt men, den menſch genegen. *Le Dauphin, commun dans l'Archipel, eſt, dit on, ami de l'homme.* Mynheer de Dolfyn is de eerſte Prins van den Bloede, en benoemde erfgenaam der Franſche Kroon. *Monſeigneur le Dauphin eſt le premier Prince du Sang, & l'heritier preſomptif de la Couronne de France.*

DOLGAT. n. Gat daar de DOL- *of* roey-pen in geſtoken werd. *Trou dans lequel entre le tollet* ou *la cheville qui retient l'aviron d'une chaloupe.* m. Had ik uw vinger in het dolgat, ik zou u wel doen klappen. fig: ſpr: *Si j'avois ton doit dans un etau, entre deux portes, je te ferois bien chanter.*

DOLHEID. f Krankzinnigheid, uitzinnigheid. *Rage, freneſie, folie, demence.* f. Nero kwam de dolheid over den Brand van Trooyen te willen vertoonen. *Neron eut la rage, la folie de vouloir repréſenter l'Embraſement de Troye* De DOLHEID, verwoedheid der Barbaaren ging zoo ver dat... *La rage, la fureur des Barbares alla ſi loin que ..* Zy heeft de DOLHEID, malligheid der Porceleinen in 't hoofd. *Elle a la rage, la folie des Porcelaines dans la tête.*

DOL-HUIS. n. KRANKZINNIG-HUIS. *Maiſon des fous, des enragez.* f. *Petites maiſons.* f. pl. Iemand in 't dolhuis opſluiten. *Renfermer quelqu'un aux petites maiſons.*

DOLK, POOK. m. Korte degen met een ſcherpe punt. *Poignard.* m. Hy drukte haar den dolk in de borſt. *Il lui enfonça le poignard dans le ſein.*

DOLLE, is het zelfde in beteekenis als DOL. *Fou, folle, enragé &c.* Een dolle koe. *Une vache enragée.* Van een dolle hond gebeeten werden. *être mordu d'un chien enragé, d'un chien fou.* Een dolle buy, dolle vlaag. fig: *Un caprice de fou, d'enragé; une atteinte de freneſie, un tranſport de rage.* 't Is een dolle daad. *C'eſt une action folle, une action de fou.* 't Is dolle mans werk. *C'eſt l'action d'un fou, c'eſt une rage, une fureur.* 't Is een dolle kop, een onbeſuiſde. *C'eſt une tête folle, une tête à l'event.* Iets met een dolle kop, iets onbedagtelyk doen. *Faire quelque choſe à l'etourdie, par caprice.* 't Is een dolle koop. *C'eſt un ſot marché.* 't Is de dolle koop, 't is half te geef. *C'eſt vendre à donner.*

DOLLE BEZIËN. Fenynige vrugt aldus genaamd. *Des bayes de certains arbriſſeaux eſtimées malfaiſantes.*

DOLLE KERVEL. f. Scheerlink. *De la cigue.* Socrates wierd met ſap van dolle kervel vergeeven. *Socrate fut empoiſonné avec du jus de cigue.*

DOLLEN, DOLPENNEN. *Des tolets.* m. pl. *Des chevilles de chaloupes.* 't Zyn maar oude dollen, maar lompen en leuren. *Ce ne ſont que des vieilleries, que de vieilles ferrailles.*

DOLLEN of BOLLEN. Een os DOLLEN, met een hamer de herſſens inſlaan. *Aſſommer un boeuf.* DOLLEN. v. n. Ylhoofdig zyn, een dolle buy krygen. *Entrer en freneſie, avoir des tranſports, des vertiges.* De zieke dolt. *Le malade a des tranſports.*

DOLLIGHEID. zie DOLHEID en DULHEID. *Folie, freneſie, rage.* f. Is het dolligheid, zeg eens? *Dites donc, eſt ce folie, eſt ce la rage qui vous prend?*

DOL MAAKEN. v. a. Dol doen worden. *Faire enrager; rendre, faire, devenir fou.* 't Is om iemand dol te maaken, door 't garen te doen ſpringen. *C'eſt pour faire enrager, endéver le monde; c'eſt pour mettre un homme hors des gonds.*

DOL WORDEN. v. n. Krankzinnig worden. *Enrager, entrer en furie, tomber en demence.* 't Is om dol te worden, om door 't garen te ſpringen. *C'eſt pour enrager, endéver, ſortir hors des gonds.*

Digitized by Google

DOM, DOMME. Adj. Bot, hard van begrip, plomp. *Stupide, butor, maladroit.* Een dom, een onverſtandig menſch. *Un ſtupide, un ignorant, un maladroit, un butor.* Hoe kan men zoo dom weezen? *Comment peut on être ſi lourd, ſi maladroit, ſi bête?* Wat ben ik ook dom! hoe gek ben ik ook! *Que je ſuis bête, peu aviſé!*

DOM. Stompe toren eener Hoofdkerk. *Haute tour d'une Egliſe Cathedrale en forme de Donjon.* f. De Dom van Keulen, den Uterſchen Dom. *La tour de l'Egliſe Cathedrale de Cologne, le clocher d'Utrec, appelle le Dom.* De Mis wierd in den DOM, in de Hoofdkerk gezongen. *La Meſſe fut chantée dans la Cathedrale, dans le Dom.*

DOMHEER. Kanonyk die een *Prove* ofte Geeſtelyk inkomen heeft. *Chanoine.* De Domheeren van Keulen, van Luik, van Utrecht. *Les Chanoines de Cologne, de Liege, d'Utrec.* DOMHEERSCHAP. Waardigheid van Domheer. *Chanoinie.* f. *Dignité de chanoine.* Hy heeft een DOMHEERSPLAATS te Utrecht gekogt. *Il a acheté un Canonicat, une Chanoinie à Utrec.*

DOMHEID. f. BOTHEID, plompheid, onweetenheid. *Bêtiſe, ânerie, lourderie.* f. Wat een yſſelyke domheid, dommigheid! *Quelle epouvantable bêtiſe, ânerie!*

DOMINE, dus word een Predikant in den gemeenzaamen ſtyl genaamd. *Miniſtre.* De meeſte Dominees Zoonen verloopen de ſtudie en werden Lichtmiſſen. *La plus part des Fils de Miniſtres abandonnent l'etude & s'adonnent à la debauche.* Hy is DOMINE, Leermeeſter van 't tweede, van 't derde School. *Il eſt Regent de la cinquiéme, de la quatriéme Claſſe.* Voor DOMINE, voor Zieketrooſter naar Ooſt-Indie vaaren. *Aller aux Indes en qualité de Miniſtre catechiſant, de Conſolateur des malades.*

DOMJUFFER. zie CANONES. *Chanoineſſe.* DOMKERK. zie HOOFDKERK. *Egliſe Cathedrale.* f.

DOMME of DOM. Adj. Bot, plomp. *Lourd, ſtupide, de dure conception, mal adroit.* 't Is een domme meid. *C'eſt une buteorde, une lourdaude que cette ſervante.* Een domme, plompe boogſchieter. *Un arbalêtrier maladroit.* 't Is een domme joris. *C'eſt un butor, un gros lourdaud, un franc cheval, un malotru.* De domme beeſten. *Les bêtes brutes.* Het domme volk neemd alles aan. *Le Peuple ignorant croit tout.*

DOMMEKRAGT. f. Werktuig om groote zwaartens te tillen, te onderſchraagen. *Cric.* m. *Machine à mouvoir & ſoutenir de grands poids.* Een ſteen, een muur met een dommekragt beweegen, onderſtutten. *Mouvoir, ſoûtenir une pierre, un mur avec un cric.* Jou dommekragt, domme joris, lompe boer! ſch: w: *Le butor, le malotru, le maladroit, le gros lourdaud!* 't Is een dommekragt, een koppige dryver, een ſteilloor. *C'eſt un entêté, un opiniâtre, un têtu.*

DOMMELEN. v. n. Raazen, gonzen, ruiſchen. *Bourdonner, bruire.* Een vlieg, een tor die aan de ooren dommelt, gonsd, raaſd. *Une mouche, un hanneton qui bourdonne aux oreilles.*

De DOMMELING. f. 't Gehommel, de gonzing van een hommel, tor of vlieg. *Bourdonnement.* m. *Bruit importun d'un bourdon, d'un haneton ou d'une mouche.*

DOMMELYK. Adj. Onkundiglyk, onverſtandig, hard van begrip, onhandig, plomp. *Stupide, lourd, ignorant, maladroit, malotru.* Dat 's een dommelyk menſch. *C'eſt un ſtupide, un lourdaud, un butor, un maladroit.* DOMMELYK te werk gaan. *Agir lourdement, maladroitement, ſottement.*

DOMMIGHEID of DOMHEID. Botheid, onverſtand, plompheid. *Bêtiſe, ânerie, ignorance.* f. 't Is myn dommigheids ſchuld. *C'eſt ma bêtiſe qui en eſt cauſe, je ne m'en prends qu'à ma bêtiſe.*

DOMP, word in de volgende ſpreekwyze voor *Neus* genomen. Hy heeft een goede domp. *Il a un nez à ſervir d'auvent, un gros nez epaté.*

DOMPELAAR. Duiker, watervogel die dikwyls in 't water dompelt. *Plongeon.* m. *Oiſeau aquatique ainſi nommé.*

DOMPELAARS. de geene die den Grieksen DOMPELDOOP voorſtaan. *Partiſans du Baptême par immerſion, en uſage chez les Grecs.*

DOMPEL-DOOP. Doop die door indompeling van 't kind geſchied. *Baptême par immerſion.* f. *Baptême qui ſe fait en plongeant l'enfant dans l'eau Baptiſmale.*

DOMPELEN. v. a. Doen duikelen, onderſteeken. *Plonger, enfoncer.* Een kind in 't Doopwater dompelen. *Plonger un Enfant dans l'eau Baptiſmale.* Zig in de weelde, in de welluſten dompelen, in de ontugt dompelen. fig: ſpr: *Se plonger dans les delices, dans la volupté.* Een lyk onder DOMPELEN, onder de aarde ſteeken. *Enterrer un mort, le fourrer dans un trou.* Deze onverwagte dood dompelde het Volk in een afgrond van rampen. *Cette mort inopinée plongea le Peuple dans un abime de malheurs.*

DOMPELING. f. Duiking, onder water ſteeking. *Ondoyation.* f. *Plongement dans l'eau.* m.

DOMPEN. v. a. DOMPELEN. Onder doen duiken. *Plonger, enfoncer.* Iemand in 't water dompen. *Plonger, plaudre quelqu'un dans l'eau.* Het geſchut DOMPEN, voor over doen zakken om na de laagte te ſchieten. *Plonger le canon, le faire tirer du haut en bas.* De kaars DOMPEN, met een domper uitdoen. *Couvrir & eteindre la chandelle avec l'eteignoir.*

DOMPER. m. Kaarsdomper, domphoorn, blik of koper werktuig, om de kaers voort uit te doen. *Eteignoir.* m. *Cornet de fer blanc ou de cuivre pour eteindre une chandelle d'abord.* Een DOMPERTJE koopen. *Acheter un petit eteignoir.*

DOMPIG. Adj. Dampig, dyzig, beneveld. *Embrumé, couvert, obſcur.* Een dompige lugt. *Un air embrumé, un Ciel couvert.* Een dompig huis, een huis daar men niet wel zien kan. *Une maiſon obſcure, mal percée.*

DOMPNEUS. Groote neus. *Grand nez à ſervir d'eteignoir de chandelles dans un beſoin.* expr: ir:

DOM-PROOST. Voornaam lidt van een Dom ofte Hoofdkerk. *Prevoſt d'une Egliſe Cathedrale.* DOMSTOREN. Toren van een Dom ofte Hoofdkerk. *Tour.* f. *Donjon d'une Cathedrale.* m.

DONDER. m. 't Gekraak, 't klappen der brandende uitwaaſſemingen uit de wolk geperſt. *Tonnerre.* m. Als de donder begind te raazen. *Quand le tonnerre commence à gronder.*

De DONDER. Het weer, de donderſlag. *Le tonnerre, la foudre.* De donder viel op de Kerk, op de Toren. *Le tonnerre, la foudre tomba ſur l'Egliſe, ſur le Clocher.* Van den donder geſlaagen werden. *être frappé du tonnerre.*

DONDERAAR. De geene die donderd. *Tonnant, qui tonne.* De Donderaar Jupyn of Jupyn de Donder-God. *Jupiter tonnant, Jupiter le Dieu qui lance le Tonnerre.*

DONDERBAARD. zie HUISLOOK. *De la joubarbe.*

DONDERBUS. f. Groote en korte ſchiet-bus dat met groot gedruis afgaat. *Bombarde.* f. *Piece d'artillerie en forme d'arquebuſe.*

DON-

Digitized by Google

DONDERBUY. f. Buy met donder en weerlichten gemengd. *Orage, espece d'ouragan.* m. *Bourrasque accompagnée de tonnerres & d'eclairs.* f.

DONDERDAG, vyfden dag der weeke. *Jeudy.* Witte Donderdag. *Jeudy Saint, Jeudy d'avant Pâques.*

DONDEREN. v.n. *Tonner.* Het heeft de heele nagt niet gedaan als donderen en weerlichten. *Il n'a fait toute la nuit que tonner & eclairer.* Jupyn donderde op de Reuzen. *Jupiter lança le tonnerre contre les Titans, foudroya les Geants.* Het geschut DONDERDE, balderde, raasde geweldig. *Le canon tonnoit furieusement.* Het kwam my zoo vreemd voor als of ik te Keulen had hooren donderen. *J'en fus etonné comme d'un coup de foudre, comme si les cornes me fussent montées à la tête.* De man doet niet als DONDEREN en blixemen, vloeken en tieren. *Le mary ne fait que jurer & tempêter.* Op de Preekstoel, tegen de gebreeken donderen, kragtig uitvaaren. *Tonner en Chaire, declamer fortement contre les vices.*

DONDEREND. Adj. Dat donderd, geweldig raasd. *Tonnant, foudroyant, qui tonne, qui fait grand bruit.* Het donderend geschut. *La tonnante artillerie, le foudroyant canon.*

De **DONDER-GOD** Jupyn. *Jupiter, le Dieu qui lance le tonnerre, la foudre.*

DONDERSLAG. f. Slag van den donder, gekraak, klank van den donder. *Coup de tonnerre, coup de foudre.* Wy hoorden een yslelyke donderslag. *Nous entendimes un horrible coup de tonnerre.* Die tyding was een donderslag in myne ooren. *Cette nouvelle fut pour moy un coup de foudre, un coup de tonnerre.*

DONDERSTEEN. m. **DONDERKLOOT.** Steen somtyds uit de donderstraal vallende. *Carreau.* m. *Pierre qui sort quelquefois de la foudre.* Van de donderstеen geraakt worden. *être atteint du carreau, être frappé du tonnerre, de la foudre.*

DONDERSTRAAL. f. Brandende uitwaasseming straalsgewyze uit de wolk breekende. *Rayon du tonnerre, eclat de l'exhalaison enflammée qui sort de la nue.* m.

DONKER. Adj. Duister, niet licht. *Obscur, tenebreux, sombre.* Een donker gat. *Un trou, un cachot obscur, une noire prison.* Een donkere nagt. *Une nuit obscure.* Een donkere lugt, zwaar betrokke lugt. *Un temps obscur, un temps couvert.* Het word donker, 't word nagt. *Il fait nuit, la nuit tombe.* Iemand in den DONKER, in de duisterheid laaten staan. *Laisser quelqu'un dans l'obscurité, sans clarté, sans lumiere.* Het is in de Winter maanden vroeg DONKER, vroeg nagt. *Il fait bientôt nuit dans les mois d'Hyver.* Ik kwam hem tusschen ligt en DONKER, in de schemer-avond tegen. *Je le rencontrai entre chien & loup.* Daar hangt een donkere wolk over die Stad, dat Land. fig: spr: *Il se forme, s'amasse un nuage bien noir, bien epais sur cette Ville, ce Pays là; cette Ville est menacée, ce Pays est menacé d'un grand orage.*

DONKERAGTIG. Adj. Wat donker. *Tenebreux, un peu obscur.* Een donkeragtige koleur. *Une couleur un peu obscure, tirant sur le brun, le tané.* DONKER-BLAAUW. *Bleu obscur.* m. DONKER-groen. *Verd obscur.* m.

DONKERHEID. f. Duisterheid, duisternis. *Obscurité.* f. *Tenebres.* f. pl. De donkerheid van de nagt. *L'Obscurité, les tenebres de la nuit.*

DONS. Fynste veeren van Vogels &c. *Duvet.* m. Zwaane dons, Patryze dons. *Duvet de Cygne, duvet de Perdrix.*

DOO, werd altemet by *contractio* voor DOOD lyk gezegt. *Mort, corps mort.* Lui, lui, 't is een ryke doo! *Sonnez, sonnez, c'est un riche mort!*

DOOD. f. Levens eind, uitgang des levens. *Mort, cessation de la vie.* f. Een zagte dood hebben. *Avoir une mort douce.* Een geweldige *of* treurige dood hebben. *Mourir d'une mort violente, faire une fin tragique.* Mors dood vallen. *Tomber roide mort.* Doodkrank zyn. *être malade à la mort.* Ter dood verdoemd, verweezen worden. *être condamné à la mort.* Ter dood brengen. *Mettre à mort, faire mourir.* De dood spaard jong nog oud. *La mort n'epargne ni jeune ni vieux.* Niemand gelukkig voor zyn dood. spr: van *Solon* afkomstig. *Nul homme heureux avant sa mort.*

DOOD, word altemets voor GESTURVEN, OVERLEDEN gezegt. De man is al lang dood geweest. *Il y a long-temps qu'il est mort.* Hy wilde dat zy al dood was. *Il voudroit qu'elle fût deja morte.* 't Paard dood, alles dood. spreekw: *Morte la bête, mort le venin.*

DOOD, DOODE. Dood mensch, dood ligchaam, lyk. *Corps mort.* De dooden begraaven. *Enterrer les morts.* Daar is een doode in huis. *Il y a un mort dans la maison.* Hoe meerder dooden, hoe minder vyanden. spr: *Plus de morts, moins d'ennemis.* De dooden hebben altyd ongelyk. *Les morts ont toujours tort.* Laat de dooden, hunne dooden begraaven. *Que les morts enterrent leurs morts.*

DOOD, word in verscheidene samengestelde woorden gezegt. Dood vleesch, verrot vleesch. *Chair morte.* Dood hout. *Bois mort.* Dood water, stilstaand water, *of ook*, alderlaagste water. *Eau morte, eau qui croupit*, aussi, *morte eau, la plus basse marée.* Het is dood stil. *Il fait calme plat.* Zig dood werken, ten hoogste vermoeyen. *Se tuer à force de travailler.* Hy was zoo bleek als de dood. *Il etoit pâle comme la mort.* Tegen de dood aan worstelen. *Se debattre contre la mort.* De een zyn dood is den ander zyn brood. spr: *La mort de l'un est la vie de l'autre.* De questie dood en te niet doen. *Finir, vuider la querelle à n'en plus parler.*

DOOD-BAAR f. Lyk-baar. *Brancard.* m. *Civiere sur laquelle on pose le cercueil.*

DOOD-BEDT. n. Sterfbed. *Lit de mort.* Hy had het hem op zyn dood-bedt aanbevolen. *Il le luy avoit recommandé au lit de sa mort.*

DOOD BLOEDEN. v.n. Bloeden tot dat 'er de dood opvolgd. *Saigner jusqu'à la mort.* Dat zal wel dood bloeden, dat zal allengskens wel slyten, vergeeten werden. *Cela s'appaisera, s'oubliera, s'etouffera avec le temps.*

DOOD-BUS, LYK-BUS Doodkist. *Cercueil.* m. *Biere.* f.

DOODELYK. Adj. Dat de dood aandoet, aanbrengt. *Mortel, qui cause la mort.* Doodelyk vergif, venyn. *Poison, venin mortel.* Doodelyke wond. *Playe mortelle.* DOODELYKE smert, doodelyke haat. *Douleur, haine mortelle.* Iemand DOODELYK kwetsen, haaten. *Blesser, hair quelqu'un mortellement, à mort.*

DOODEN. 't meervoud van DOOD, in den zin van dood ligchaam, lyk. *Morts, corps morts.* De dooden uitschudden, begraaven. *Depouiller, enterrer les morts.*

DOODEN. v.a. Ombrengen, doen sterven. *Tuer, faire mourir, mettre à mort.* Iemand in koelen moede dooden. *Tuer quelqu'un de sang froid.* Hoenders, duiven dooden. *Tuer des poulets, des pigeons.* Het vleesch met zyne begeerlykheden DOODEN. schrift: spr: *Mortifier la chair avec ses convoitises.* De Letter dood maar de Geest maakt levendig. *La Lettre tue mais l'Esprit vivifie.*

DOOD GESCHOTEN werden. *être tué à coup de fusil, de canon.* DOOD GESLAGEN werden. *être assommé, tué à coups de bâton &c.* DOOD GESTOKEN werden. *être tué à coups d'epée.*

Digitized by Google

DOODGRAAVER. Een die de dooden begraaft, in 't graft helpt. *Enterreur de morts, qui enſevelit les morts.* DOODGRAAVER en GRAVEMAAKER, zyn by na een en 't zelfde. *Enterreur & Foſſoyeur ſont preſque la même choſe.*

DOODING van 't vleeſch, in den Geeſtelyken zin. *Mortification de la chair.* f.

DOODKIST. f. *Cercueil.* m. *Biere.* f. *Coffre de mort.* m. Een eike-houte, een loode doodkiſt. *Un cercueil, une biere de chêne, de plomb.* Die Zoon is een nagel aan zyns Vaders doodkiſt. fig: ſpr: *Ce Fils donne la mort à ſon Pere; c'eſt un des cloux du cercueil de ſon Pere.*

DOODKLEEDT. n. *Drap mortuaire.* m. *Drap qu'on etend ſur la biere.*

DOODKRANK. Adj. Doodziek, zeerkrank. *Malade à la mort, à mourir, à l'agonie.* De goede man is doodkrank. *Le bon homme eſt malade à la mort, eſt à l'agonie.* DOODKRANKTE, doodziekte. *Maladie mortelle.* f.

DOOD LOOPEN. v. a. Iemand DOOD LOOPEN, iemand voorby loopen, zoo lang doen loopen dat hy 't beſterft. *Tuer quelqu'un, crever quelqu'un à force de le faire courir.* Een ſchip DOOD LOOPEN, dood zeilen, voorby zeilen. *Depaſſer un vaiſſeau; le paſſer, le laiſſer loin derriere ſoy.* Zig zelfs dood loopen, zig met loopen, draaven, woelen bederven. *Se tuer, crever à force de courir, de fatiguer; ſe tuer, ſe crever à force de travailler, de tracaſſer.*

DOODS. Adj. Naar, onbevolkt, woeſt. *Deſert, ſolitaire, affreux.* Een doodſe ſtad, een doodſe ſtraat. *Une ville deſerte, peu peuplée; une ruë deſerte, peu frequentée où il y a peu de paſſage.* Het is 'er zoo doods, voornamentlyk in de Winter. *Il y a ſi peu de monde, la ville eſt ſi deſerte. ſur tout en Hyver.*

DOODS-BEENDEREN. *Des oſſements.* m. pl.

DOODS BENAAUWDHEID. f. Doodelyke angſt. *Angoiſſe mortelle* f.

DOODSCHIETEN. v. a. *Tuer à coups de fuſil, de canon &c.*

DOODSHEID, naarheid van een ſtad. *Etat d'une ville deſerte, peu habitée.*

DOODSHOOFD. n. *Tête de mort.* Zoo naar als een doodshoofd. *Affreux comme une tête de mort.*

DOODSHOOFDS-BLOK. n. Rond Scheeps blok zonder ſchyf. *Moque.* f. *Mouffle, poulie ronde ſans rouet, dont le trou s'appelle* DOODMANS OOG.

DOODSLAAGER. Manſlagter, moordenaar. *Meurtrier, aſſaſſin.*

DOOD SLAAN. v a Dooden, ombrengen. *Tuer, aſſommer, oter la vie de force.* De Wet zegt gy zult niet dood ſlaan. *La Loy dit tu ne tueras point.* Iemand met een knuppel, met een ſtok dood ſlaan. *Aſſommer quelqu'un à coups de bâton* ou *de gourdin.* Ik zal u dood ſlaan zoo gy 't weer doet. ruimſpr: *Je vous aſſommerai, tuerai ſi vous le faites encore.*

DOODSLAG. m. Manſlag, neerlag, moord. *Meurtre, aſſaſſinat.* m. Een doodſlag begaan. *Commettre, faire un meurtre.* Daar zoude een doodſlag op gevolgt, uit ontſtaan zyn. *Il en ſeroit arrivé un meurtre.*

DOODSLAG. m. Slag die de dood aandoet. *Coup de mort.* Hy ontfing den doodſlag met veel koelheid. *Il reçut le coup de mort avec beaucoup de ſang froid.*

DOODSNIK, doodſnak, laatſte ſnik ofte hik. *Hoquet de la mort, rale.* m. Hy had de doodſnik al op de lippen. *Il avoit deja le hoquet de la mort ſur les levres.*

DOODS-NOOD. m. Doods benaauwdheid, doodſtryd. *Danger de mort.* m. *Extrêmité, agonie.* f. Voor een zieke in doods-nood bidden. *Prier pour un malade en danger de mort, à l'agonie.* Hy zit, kykt als een uil in doods-nood. gekſch: *Il fait bien pauvre, bien piteuſe figure; il a le bec mort, le bec chut*

DOODSTEEK. m. Steek die de dood aandoet. *Coup de mort.* m. *Bleſſure mortelle, qui cauſe la mort.* De geen die hem de doodſteek gaf, toebragt. *Celui qui lui donna, porta le coup de mort.* 't Is een doodſteek voor die goede vrouw. fig: *C'eſt un coup de poignard pour cette bonne femme.*

DOOD STEEKEN. v. a. Onder de voet ſtooten, doorſteeken. *Tuer, percer, mettre ſur le carreau.* Hy dreigde hem dood te ſteeken. *Il menaçoit de le tuer.* Iemand van agteren, verraderlyk dood ſteeken. *Tuer quelqu'un par derriere, en trahiſon.*

DOODSTEEKING. f. Doorſteeking, dooding met een mes of degen. *Action de tuer avec un couteau* ou *une epée.*

DOODSTUIPEN. f. pl. *Des convulſions mortelles, qui cauſent la mort.* Het kind had de doodſtuipen al op zyn lyf. *L'Enfant etoit deja dans les convulſions de la mort.* 't Zyn wel gewis doodſtuipen fig: ſpr: *Ce ſont bien là des ſignes de mort, les derniers abois.*

DOODVERF. f. Bleekheid des doods. *Paleur mortelle.* Hy heeft de doodverf al gezet. *Il a deja la mort peinte ſur ſon viſage.*

DOODVERF. f. Schets, eerſte grond-teekening. *Eſquiſſe.* f. *Premier crayon, premiere ebauche d'un deſſein, d'un tableau.* 't Is nog maar een doodverf, een eerſte ſchets. *Ce n'eſt encore qu'une ebauche, qu'une premiere eſquiſſe, qu'un premier crayon.*

DOOD VERWEN. v. a. De eerſte verf leggen. *Croquer, ebaucher, eſquiſſer; coucher, mettre les premieres couleurs.* Een ſchildery dood verwen. *Croquer, ebaucher un tableau.*

DOODVONNIS. n. *Sentence.* f. *Arret de mort.* m. Hy hoorde zyn doodvonnis zonder ontroering aan. *Il entendit ſa ſentence, l'arrêt de ſa mort ſans trouble.*

DOOD-VYAND. *Ennemi mortel.* Ik zou 't myn doodvyand niet wenſchen. *Je ne le ſouhaiterois pas à mon plus grand ennemi.*

DOOD-WONDE. Doodelyke kwetſuur. f. *Bleſſure, playe mortelle.* f.

DOOD ZEILEN. v. n. Een ſchip DOOD ZEILEN, dood loopen, inhaalen en voorby zeilen. *Atteindre un vaiſſeau & le paſſer; depaſſer un vaiſſeau à la voile.*

DOODZIEK, doodkrank *Malade à mort, mortellement malade.* De vrouw is doodziek. *La femme eſt malade à mort.* 't Is geen DOODZIEKTE. *La maladie n'eſt pas mortelle.*

DOODZONDE, in overſtelling van vergeeffelyke zonde. *Peché mortel.* m. De Afgodery, hoerery, manſlag, dieſſtal zyn dood zonden. *L'Idolatrie, la paillardiſe, le meurtre, le larcin ſont des pechez mortels.*

DOODZWEET. n. 't Klamme zweet, voorbode van de dood. *Sueur froide, avantcoureur de la mort.*

DOOF. Adj. Hardhorend of van 't gehoor beroofd. *Sourd, ſourde.* Hy is doof en ſtom. *Il eſt ſourd & muet.* De oude vrouw is doof. *La bonne femme eſt ſourde.* Hy is doof voor myn ſtem, voor myne gebeden. *Il eſt ſourd à ma voix, à mes prieres.* Zig doof houden, den doove ſpeelen, naar de voorſlag, naar den gedaanen eiſch niet willen hooren. *Faire le ſourd, faire la ſourde oreille.* 't Is voor een doof mans deur geklopt. *C'eſt parler à un ſourd.*

DOOF, werd nog van onbezielde dingen gezegt. Die Luith is doof. *Ce Luth eſt ſourd.* Die Kerk is doof. *Cette Egliſe eſt ſourde.* Daar komt een doof geluid, een doove klank uit die ſpelonk. *Il ſort un bruit ſourd de cette caverne.* Een DOOF hout, uitgedooft hout. *Un tiſon eteint.* DOOF, niet helderſchynend. *Pâle, etcint.* Dat vuur is zoo doof, brand zoo doof. *Ce feu eſt ſi triſte,*

Digitized by Google

triste, je te fi peu de flammes. Die Diamant is te doof. *Ce Diamant est trop pâle, n'a pas assez d'eclat.* Die koleuren zyn te doof. *Ces couleurs sont trop pâles.*

DOOFAGTIG. Adj. Wat doof, eenigsins doof. *Un peu sourd, sourdaut.* Hy schynd wat doofagtig. *Il semble un peu sourd.*

DOOFHEID. f. Ontbeering van 't gehoor. *Surdité.* f. De doofheid is heel verdrietig. *La surdité est bien ennuyeuse.*

DOOF MAAKEN. v. a. Doof doen worden. *Assourdir, etourdir, rendre sourd.* 't Is om een menſch doof te maaken. *C'est pour assourdir, rendre sourd le monde.* DOOFMAAKEND geraas, geweld. *Un bruit etourdissant.*

DOOFPOT. f. Pot daar men de geglomme koolen in uitdooft. *Etouffoir.* m. *pot à couvercle dans lequel on etouffe, eteint les tourbes allumées que l'on convertit en charbon.*

DOOGEN. v. n. Deugen, van eenige deugd zyn. *Valoir, être bon à quelque chose.* Die appelen, die meloenen doogen niet veel. *Ces pommes, ces melons ne valent pas grand' chose.*

DOOLEN. v. n. Dwaalen, zwerven van de weg afzyn. *Errer, être fourvoyé, hors du chemin, s'ecarter du chemin, vaguer.* Hy doolde lang in 't boſch. *Il erra long temps dans la forêt.* De kwaade voorgangeren, voorbeelden doen doolen. *Les mauvais conducteurs, les mauvais exemples font errer, fourvoyer.* Gy doold in de gronden, in de grondſtellingen. *Vous errez dans les principes.*

DOOLEND. Adj. Dwaalend, zwervend *Errant, qui erre ça & là.* Caïn was doolend en zwervende over den Aardbodem. *Caïn fut errant & vagabond sur la Terre.* Dom Quichot vermaarde doolende Ridder. *Dom Quixote fameux Chevalier errant.* Men moet de DOOLENDE, de geene die op den doolweg zyn te regt helpen. *Il faut redresser, ramener les errants, les devoyez, les egarez.*

DOOLHOF. m. Dwaal-ruin, warperk. *Labyrhinte.* m. De Minotaurus wierd in Dedalus Doolhof opgeſloten. *Le Minotaure fut enfermé dans le Labyrhinte de Dedale.* Hy zal moeyte hebben om zig uit dien DOOLHOF, uit die zwaarigheid te redden. *Il aura de la peine à se tirer de ce labyrinthe.*

DOOLING. f. Verdwaaling, afwyking van 't regte ſpoor. *Egarement.* m. *Erreur.* f. De dooling der Heydenen is beklaagelyk. *L'egarement des Gentils est deplorable.* Iemand uit dooling, dwaaling redden, trekken. *Tirer quelqu'un d'erreur, destromper quelqu'un.*

DOOLWEG. m. Verkeerd ſpoor. *Mauvais chemin, mauvaise route, chemin de perdition.* Iemand op den doolweg helpen, in 't verderf leiden. *Mener, conduire quelqu'un dans le mauvais chemin; debaucher, pervertir quelqu'un.*

DOOP. m. Waſſching, reiniging met water gedaan. *Baptême* ou *Batême, lavement d'eau.* m. De Doop is in de plaatſe der Beſnydeniſſe ingeſteld. *Le Baptême a été institué à la place de la Circoncision.* Een kind ten Doop houden. *Tenir un Enfant au Baptême, sur les fonts baptismaux.*

DOOP. Doop ſous, ſous daar men vis *of* vleeſch in doopt. *Sauce dans laquelle on trempe.* f. Een eyer doop. *Une sauce aux oeufs.* De doop is te dun, te dik. *La sauce est trop claire, trop epaisse.*

DOOP-BEKKEN. n. Bekken daar 't doopwater in gedaan word. *Bassin à baptiser.* m. *Bassin dans lequel on porte l'eau baptismale.*

DOOP-BOEK. n. Doop-Regiſter. *Baptistere.* m. Het Doopboek opſlaan, doorbladen. *Ouvrir, feuilleter le Baptistere.*

DOOP-CEEL. f. Doop-brief, afſchrift uit het Doop-boek. *Baptistere.* m. *Temoignage, extrait du Baptistere.* Het blykt uit zyn doop-ceel dat hy dertig jaaren oud is. *Il paroît par l'extrait Baptistere, par son Baptistere qu'il a trente ans.*

DOOP-DAG. m. *Jour auquel on a été baptisé.* m.

DOOPELING. Gedoopte. *Baptisé, Baptisée.* De bejaarde Doopelingen onderwyzen. *Instruire les Adultes, ceux qui ont été baptisez à l'age de discretion.*

DOOPEN. v. a. Met water begieten, beſtorten. *Baptiser, asperger d'eau.* De kleine kinderen, de bejaarde perſoonen doopen. *Baptiser les petits enfans, baptiser les adultes.* De Roomſch Catholyken doopen de klokken, de ſchepen, 't geſchut &c. *Les Catholiques Romains baptisent les cloches, les vaisseaux, l'artillerie &c.* Zyn wyn DOOPEN, daar water in doen. *Baptiser son vin, y mettre de l'eau.* De geene die hunne eerſte togt voorby de Linie doen werden gedoopt, in een tob met water gedompeld. *On baptise, on plonge dans l'eau ceux qui passent la Ligne pour la premiere fois.* Brood in wyn DOOPEN, weeken. *Tremper du pain dans du vin.* Zyn brood in de ſaus doopen. *Tremper son pain dans la sauce, saucer son pain.*

DOOPER. De geen die den doop bediend. *Baptiseur, Baptisant.* De Herdoopers, de Wederdoopers *Les Rebaptisants* ou *Anabaptistes.* Johannes den Dooper. *Jean Baptiste.*

DOOPFONT. f. DOOPVONT, DOOPKUIP. Plaats daar de kinderen der Roomsgezinden in *of* over ge doopt werden. *Fonts baptismaux.* m. pl. *Espece de cuve sur laquelle on tient les Enfans qu'on baptise dans les Eglises Catholiques.* Een kind op de doopfont houden, daar als Peter en Meter over ſtaan. *Tenir un Enfant sur les fonts.*

DOOPHEFFER, DOOPVADER. Peter, Peet-oom in de gemeenzaame ſtyl. *Parrain.* DOOPHEFSTER. Meter, Peetemoey. *Marraine.*

DOOPHUIS. n. Om dat de kinderen der Hervormde in 't HEK daar Predikanten en Ouderlingen in zitten gedoopt werden, werd het zelve Doophuis genaamd. *Parquet.* m. *L'espace dans une Eglise Reformée où sont placez les Ministres & les Anciens & où l'on baptise les Enfans.* De Juffers van 't Doophuis werden veel eerder gemiſt als de andere. *On trouve bien plus-tôt à redire les Dames du Parquet que les autres.*

DOOPKIND. n. Kind dat ten doop gebragt werd. *Enfant à baptiser.* Het Doopkind een naam geeven. *Donner, imposer un nom à l'Enfant qu'on présente au baptême.* DOOPKIND, zoude het Franſch woord FILLEUL en FILLEULE, knegtje *of* meisje dat men ten doop gehouden heeft konnen voldoen, indien 'er het alvermoogend GEBRUIK zyn Zegel aan wilde hangen.

DOOPKLEEDT. n. Sprey, pronk behangſel over 't kind dat ten doop gebragt werd geſpreid. *Toilette* ou *couverture de parade dont on couvre l'Enfant qu'on porte au baptême,* on l'appelloit autrefois *Tavayole.* f.

DOOPMAAL. n. Gaſtmaal ter gelegentheid van een doopkind gegeeven. *Baptême.* m. *Repas qui se fait à l'occasion d'un Enfant qu'on baptise.* Daar wierd een ſchoon, een heerlyk doopmaal gehouden. *On fit un beau, un magnifique baptême.*

DOOPMEISJE, DOOP-DOCHTERTJE. Meisje daar men als Peter *of* Meter over geſtaan heeft. *Filleule.* DOOPMOEDER, doopheſter. *Maraine.*

DOOPNAAM. m. Zyn doopnaam is my vergeeten. *J'ay oublié son nom de baptême.*

DOOP-REGISTER, zie DOOP-BOEK. *Baptistere.* m.

Digitized by Google

DOOPSGEZINDE. Nieuwe ofte hedendaagſe Herdoopers, anders MENONISTEN gezegt. *Rebaptiſans, Anabaptiſtes modernes.* Daar zyn drie *of* vierderley ſoorten van Doopsgezinde. *Il y a trois* ou *quatre ſortes de Rebaptiſans, d'Anabaptiſtes, de Menoniſtes.*

DOOPSOUS f. Dikke boter-ſous, daar men de vis &c. in doopen kan. *Sauce au beure epniſſe.* Vis met een doopſous eeten. *Manger du poiſſon à la ſauce epaiſſe.*

DOOPVADER. zie PETER, PEETOOM. *Parrain.*

DOOP-VIS, ter onderſcheidinge van Water-vis; Vis die met een dikke eyerdoop *of* dikke boter-ſous gegeeten werd. *Du poiſſon qu'on mange à la ſauce epaiſſe, par oppoſition à celui qu'on mange avec des beurées tout comme il ſort de l'eau.*

DOOP-WATER. n. Water in den doop gebruikt. *Eau Baptismale.* f. *Eau qui ſert au Baptême.*

DOOP-ZOONTJE. n. Zoontje, knegtje dat men ten doop gehouden heeft. *Filleul.* m,

DOOR. Dit woordje diend om den *Ablativus* of zesden naamval uit te drukken. Door my gedaan ten dage en jaare als boven vermeld. *Fait par moy le jour & l'an cy deſſus.* Door de bres uittrekken. *Sortir par la breche.* Dat geſchied door tovery. *Cela ſe fait par magie.* Het mes ging hem DOOR de hand. *Le couteau lui perça la main.* Hy ſtak hem door en door. *Il le perça de part en part, d'outre en outre.* Ik ken hem door en door, ik ken hem grondig. *Je le connois à fonds.* Ik wenſte dat ik 'er al DOOR was, dat ik het werk af had, uit de ruſie was. *Je voudrois avoir deja achevé, en être deja venu à bout, être hors d'intrigue.*

DOOR of DOOYER van een ey. *Jaune d'oeuf, moyeu.* m. Neem de door van een ey. *Prenez un jaune d'oeuf.*

DOOR, werd aan 't hoofd veeler ſamengeſtelde woorden, waar van de voornaamſte hier volgen, gevonden.

DOORBAKKEN. Adj. Doorgebakken, door en door gebakken. *Bien cuit.* Doorbakken brood. *Du pain bien cuit.*

DOORBARSTEN. v. n. DOORBERSTEN, van Bomben en andere dingen ſpreekende. *Crever, ſauter en l'air, s'en aller par eclats, en parlant de Bombes &c.*

DOORBLAAZEN. v. a. Blaazende door iets doen gaan. *Faire paſſer à travers de quelque choſe en ſoufflant.*

DOORBLADEN, DOORBLADEREN. v. a. Blad voor blad nazien. *Feuilleter.* De goede Schryvers doorbladen. *Feuilleter les bons Auteurs.*

DOORBOOREN. v. a. DOORSTEEKEN. *Percer à jour, trouer de part en part, tranſpercer.* Een plank doorbooren. *Percer, trouer une planche.* Met ſteeken, pylen doorboord. *Percé de coups, percé de fleches.*

DOORBRAADEN. v. a. Door en door braaden. *Rotir de part en part.* DOORBRAADE of doorgebraade vleeſch. *De la viande rotie de part en part.*

DOORBRANDEN. v. a. Een gat ergens in branden. *Bruler de part en part, percer en brulant.* Zyn rok door branden. *Bruler ſon habit, y faire un trou* ou *des trous de brulure.* Een gezwel DOORBRANDEN. *Cauteriſer un abſcès, une apoſtume, la percer y mettant le feu.* Het vuur wil niet DOORBRANDEN, helder branden. *Le feu ne veut pas flamber, bruler comme il faut.*

DOORBREEKEN. v. a. In tween breeken, &c. *Rompre en deux.* Een plank, een koek doorbreeken. *Rompre une planche, rompre un gâteau.* Het ys doorbreeken. *Rompre* ou *caſſer la glace.* DOORBREEKEN, uitbreeken, door een gat &c. uit de Gevankenis breeken. *Se ſauver, rompre ſa priſon, s'evader en faiſant un trou dans la muraille &c.* Den dag begon eerſt DOOR te BREEKEN, aan te breeken, te ſchynen. *Le jour commençoit à paroiſtre, ne faiſoit que commencer à poindre.* Het lichr des Evangeliums tot in 't Land der Heidenen doen DOORBREEKEN, ſtraalen. *Faire luire, echaſter la lumière de l'Evangile jusqu'aux Païs des Gentils.* Als de zweer, 't gezwel DOORBREEKEN, uitloopen wilde. *Si l'abſcès voulbit percer, crever, ubouter.*

DOORBRENGEN. v. a. Brengen door een Brug, een Sluis &c. *Paſſer par un Pont, une Ecluſe &c.* De tyd met goed gezelſchap DOORBRENGEN, overbrengen, ſlyten. *Paſſer le temps en bonne compagnie.* Zyn goed met hoeren en boeven DOORBRENGEN, verkwisten. *Depenſer, gaſpiller ſon bien avec des garces & des frippons.* DOORBRENGER, verkwister van zyn goed. *Prodigue, gaſpilleur de ſes biens.* DOORBRENGSTER, ſpilpenning. *Gaſpilleuſe, depenſiere.* DOORBRENGING, verkwisting van zyn goed. *Gaſpillement de ſon bien.* m.

DOORBYTEN. v. a. Bytende door krygen, breeken. *Entamer, emporter une piece en mordant.* Een appel doorbyten. *Entamer une pomme avec les dents.* Ik kan die beſchuit, die korſt niet doorbyten. *Je ne ſçaurois rompre ce biſcuit, cette croute avec mes dents.* De vis wil niet DOORBYTEN, regt aan 't lok-aas byten. *Le poiſſon ne veut pas mordre, pas prendre.* Hy kan geen ſtroo doorbyten, hy is magteloos. *Il n'en peut plus, il ne ſçauroit rompre une paille en deux.*

DOORDIEN. Adv. Nadien, alzoo, nademaal, dewyl. *Comme, parce que, puiſque.* Doordien de wind om geloopen is, zal de reis opgeſchort zyn. *Comme le vent, parce que le vent eſt tourné, le voyage ſera differé.* Ja, doordien hy 't zoo verſtaat. *Ouy, puis qu'il l'entend ainſi.*

DOOR DOEN. Een poſt, een rekening op zyn boek DOOR DOEN, doorhaalen. *Rayer, effacer, biffer un article, un compte dans ſon livre.*

DOORDRINGEN. v. a. Dringen door iets. *Percer, penetrer.* Daar was zoo veel volk dat hy moeyte had om door te dringen. *Il y avoit tant de monde qu'il eut peine à percer la foule, à ſe faire jour.* In een Land DOORDRINGEN, diep in een Land komen. *Percer bien avant dans un Pays.* Zyne gevoelens DOORDRINGEN, met kragt doen opvolgen. *Faire paſſer, faire ſuivre ſes ſentiments de force.* Een DOORDRINGEND, vernuftig, ſchrander verſtand. *Un eſprit penetrant, perſpicatif.* Een DOORDRINGENDE, vinnige koude. *Un froid perçant, penetrant.* DOORDRINGENDHEID, vernuft, ſpitsvindigheid. *Penetration, perſpicacité.* f.

DOORGAAN. v. n. Door reizen, doortrekken. *Paſſer, traverſer.* Een Dorp, een Stad doorgaan. *Paſſer, traverſer un Village, une Ville.* De koegel, de ſteek ging, drong niet door. *La bale, le coup ne perça pas, ne penetra pas.* Met zyns Meesters geld DOORGAAN, zig weg maaken met zyns Meesters geld, hem beſteelen en heen gaan. *S'en aller, s'eclipſer avec l'argent de ſon Maître, voler ſon Maître & s'evader.* Met een vryſter doorgaan, een vryſter ſchaaken. *Enlever une fille, s'en aller furtivement avec une fille.* Die ſtelling zal niet DOORGAAN, aangenomen werden. *Cette propoſition ne paſſera pas, ne ſera pas reçue.* Dat gaat niet door, beſluit niet. *Cela ne paſſe pas, ne s'en ſuit pas, ne conclut pas, n'eſt pas de miſe.* Een DOORGAANDE lyn. *Une ligne qui va d'en bout à l'autre.* Een DOORGAANDE ſteek, een ſteek die diep in gaat, door en door gaat. *Un coup qui entre bien avant, qui penetre, paſſe de part en part.* Een DOORGAANDE, aanhoudende koelte. *Un vent frais, un vent fait*

Digitized by Google

fuit. Een DOORGAANDE ofte eenpaarige ſtyl. *Un ſtyle ſoutenu, egal.*

DOORGAANS. Adv. Door den bank, gemeenlyk. *Ordinairement, pour la plus part, près que toujours, le plus ſouvent.* De Moſſen, de Weſtphaalen zyn doorgaans bot, dom. *Les gens du Nord, les Weſtphaliens ſont ordinairement, ſont d'ordinaire, pour la pluspart ſtupides, maladroits.* Die Copy is doorgaans onderhaald. *Cette Copie eſt barrée près que par tout.*

DOORGANG. m. Doortogt. *Paſſage, endroit par où l'on paſſe.* m. De dood is een doorgang na 't eeuwige leven. *La mort eſt un paſſage à la vie eternelle.* Zyn kamer is maar een DOORGANG, doorloop. *Sa chambre n'eſt qu'un paſſage.*

DOORGEBEETEN. part: van DOORBYTEN. Zyn kous, zyn mantel was van de hond doorgebeeten. *Son bas, ſon manteau avoit été mordu du chien; le chien avoit fait un trou à ſon bas, à ſon manteau.*

DOORGEBRAGT. part: van DOORBRENGEN. *Paſſé, employé, gaſpillé.*

DOORGEBROOKEN. part: van DOORBREEKEN. De gevangens zyn doorgebrooken, ontſnapt. *Les priſonniers ſe ſont ſauvez, ſont evadez.*

DOORGEDRONGEN. part: van DOORDRINGEN. *Percé, penetré.*

DOORGEHAALD. part: van DOORHAALEN. Doorgehaald ſchrift. *De l'ecriture rayée, biffée.* Hy wierd braaf DOORGEHAALD, gehekeld. *Il fut bien cenſuré, critiqué.*

DOORGEKOOKT. part: van DOORKOOKEN. *Bien bouilli.*

DOORGEKRUIST. part: van DOORKRUISSEN. *Croiſé, paſſé & repaſſé.*

DOORGELAATEN. part: van DOORLAATEN. De geen die hem doorgelaaten had. *Celui qui l'avoit laiſſé paſſer.*

DOORGELEERD of DOORLEERD. Doorleezen, hoog geleerd. 't Is een doorgeleerd man. *C'eſt un homme très ſçavant, d'un très grand ſçavoir, d'une profonde erudition.*

DOORGELOOPEN. part: van DOORLOOPEN. *Traverſé, paſſé en courant, parcouru.*

DOORGERAAKT. part: van DOORRAAKEN. *Paſſé, echappé, evadé.*

DOORGEREDEN. part: van DOORRYDEN. *Paſſé à cheval, en traineau &c.* De Koning is hier voor drie dagen doorgereden. *Le Roy a paſſé icy il y a trois jours.*

DOORGEREGEN. part: van DOORRYGEN. *Enfilé.* Die Paerlen zyn net doorgeregen. *Ces Perles ſont bien enfilées.* Hy wierd ten eerſte DOORGEREGEN, dood geſtoken. *Il fut percé, tué, embroché d'abord.*

DOORGEREISD. part: van DOORREIZEN. *Paſſé par.* Hy heeft veel Landen doorgereisd. *Il a paſſé par beaucoup de Païs.*

DOORGEROEYD. part: van DOORROEYEN. *Paſſé en ramant.* Na dat wy tot aan de laatſte Sluis doorgeroeyd waren. *Après que nous eumes paſſé juſqu'à la derniere Ecluſe en ramant.*

DOORGESCHEURD. part: van DOORSCHEUREN. *Dechiré.* Het geſchrift, de obligatie wierd doorgeſcheurd. *L'ecrit fut dechiré, la promeſſe fut dechirée.*

DOORGESCHOTEN. part: van DOORSCHIETEN. *Mêlé, braſſé, brouillé.* De kaart is niet wel doorgeſchoten. *Les cartes ne ſont pas bien mêlées, braſſées.* Hy wierd met een ſnaaphaan DOORGESCHOTEN, doorſchoten, dood geſchoten. *Il fut tué d'un coup de fuſil.*

DOORGESCHRABT. part: van DOORSCHRABBEN. *Rayé, biffé, effacé.* Doorgeſchrabde regels, *Des lignes rayées, biffées.*

DOORGESLAGEN. part: van DOORSLAAN. *Chaſſé, enfoncé, forcé.* De ſpyker wierd 'er door geſlagen. *Le clou fut enfoncé, chaſſé à travers.* Het papier is doorgeſlagen. *Le papier a bû l'encre; l'encre a percé, penetré.* Zy zyn 'er DOORGESLAGEN, zy zyn 'er manmoedig doorgeraakt. *Ils ſe ſont fait jour à travers, ils ont forcé les ennemis, ils ſe ſont ouvert un paſſage.*

DOORGESLOOPEN. part: van DOORSLUIPEN. *Retiré, eſquivé, evadé.* Hy is langs dien weg, dat pad doorgeſlopen. *Il s'eſt retiré, eſquivé, evadé, ſauvé, derobé par ce chemin, ce ſentier là.*

DOORGESNEDEN. part: van DOORSNYDEN. *Coupé en deux, par le milieu.* Een doorgeſnede koek, een doorgeſneden appel. *Un gâteau coupé, une pomme coupée par la moitié.*

DOORGESTAAN. part: van DOORSTAAN. Hy heeft veel met die vrouw DOORGESTAAN, uitgeſtaan. *Il a beaucoup ſouffert avec cette femme là.*

DOORGESTOKEN. part: van DOORSTEEKEN. *Percé, tranſpercé, enfilé.* Hy wierd ten eerſten DOORGESTOKEN, door geſteeken. *Il fut d'abord tranſpercé, enfilé, enferré.* De Dyken en Dammen doorgeſtoken zynde. *Les Digues & les Levées ayant été rompues, percées.*

DOORGESTOTEN. part: van DOORSTOOTEN. *Percé, tranſpercé, pouſſé à travers.*

DOORGETROKKEN. part: van DOORTREKKEN. *Paſſé.* Het Leger is hier doorgetrokken. *L'Armée a paſſé par icy.*

DOORGEVAAREN. part: van DOORVAAREN. *Paſſé en bateau.* De ſchuiten hebben 'er al doorgevaaren. *Les bateaux y ont deja paſſé.*

DOORGEWERKT. part: van DOORWERKEN. *Travaillé, elabouré.* Dat is heel wel doorgewerkt, doorwrocht. *Cela eſt fort bien travaillé.*

DOORGEZAAGD. part: van DOORZAAGEN. *Scié en deux, par le milieu.* Doorgezaagd hout. *Du bois ſcié.*

DOORGEZEILD. part: van DOORZEILEN. *Paſſé à la voile.* De Vloot de Zond doorgezeild zynde. *La flotte ayant paſſé le Sond.* 't Schip de Leeuw is naar Cadix DOORGEZEILD, heeft zyn coers naar Cadix vervolgt. *Le vaiſſeau le Lion a continué ſa route vers Cadix.*

DOORGIETEN. v. a. Gieten door iets. *Jetter, verſer à travers de quelque choſe.*

DOORGOOYEN. v. a. Stukken gooyen. *Rompre, caſſer en jettant quelque choſe contre.* De glaazen der huizen DOORGOOYEN, uitgooyen. *Caſſer les vitres des maiſons en jettant des pierres &c.*

DOORGRAAVEN. v. a. Graaven door. *Percer, creuſer, penetrer avec la bêche en fouiſſant.* Een Dyk doorgraaven, doorſpitten. *Percer une Digue en bêchant.* Een muur doorgraaven. *Percer un mur.*

DOORGRIEVEN. zie DOORSTEEKEN. *Percer, tranſpercer, tuer.*

DOORGRONDEN. v. a. Doorpeilen. *Sonder, ſcruter, percer.* Wie kan de wegen des Alderhoogſten doorgronden? *Qui peut ſonder, penetrer les voyes du Très haut?* 's Menſchen hart is niet te doorgronden. *On ne ſçauroit ſonder le coeur de l'homme.* De geheimen der Natuure doorgronden. *Penetrer les ſecrets de la Nature.*

DOORHAALEN. v. a. Uitſchrabben. *Rayer, effacer, biffer.* Twee drie regels doorhaalen. *Effacer deux ou trois lignes.* 't Linnegoed DOOR 't ſtyffel, door 't blaauwſel HAALEN. *Paſſer le menu linge par l'empois.*

Erten

Digitized by Google

Erten DOORHAALEN, door de ſpaan of gatepetiel laaten gaan. *Paſſer des pois.* Een ſchuit DOOR de Sluis HAALEN. *Tirer un bateau & le paſſer par l'Ecluſe.* 't Vlas DOORHAALEN, door den hekel trekken. *Paſſer le lin par le peigne, peigner le lin.* Iemand braaf DOORHAALEN, beſchrobben, voorneemen. *Cenſurer, critiquer quelqu'un comme il faut, luy bien laver la tête.*

DOORHAKKEN. zie DOORKLOOVEN. *Hacher, fendre, couper en hachant.* Alexander hakte de Gordiaanſe knoop door. *Alex: coupa le noeud Gordien.*

DOORHEEN. Adv. Door en door. *De part en part.* Hy ſloeg 'er de pen, de ſpyker doorheen. *Il chaſſa la cheville, le cloud à travers.* Dat is 'er doorheen, over heen, dat is te grof, 't gaat te ver. *Cela va trop loin, c'eſt outrer les choſes.*

DOORHEET. Adv. Ter degen heet. *Bien chaud, chaud de part en part.* In ben nu doorheet. *J'ai bien chaua à preſent, j'ai chaud par tout le corps à préſent.*

DOORHELPEN. v.a. Door doen gaan, doen te boven komen. *Aider, faire ſurmonter, venir à bout.* Geef my de hand, ik zal 'er u doorhelpen. *Donnez moy la main, je vous aiderai à paſſer, je vous tirerai, degagerai de la preſſe.* Vind gy eenige zwaarigheid in die zaak, ik zal 'er u doorhelpen *Si vous trouvez quelque difficulté dans cette affaire, je vous en tirerai, aiderai à en ſortir.* Al zyn geld DOORHELPEN, verkwiſten. *Depenſer, gaſpiller tout ſon argent.*

DOORHOUWEN. zie DOORHAKKEN, doorklieven. *Fendre, couper en deux, de part en part.*

DOORJAAGEN. v.a. Doorkloppen, doorſlaan. *Faire paſſer en frappant, chaſſer par force à travers.* Sterk DOORJAAGEN, aanjaagen, 't paard braaf doen draaven. *Faire bien aller le cheval, ſe preſſer d'aller, aller bon train.* Zyn goed DOORJAAGEN, doorbrengen. *Depenſer, gaſpiller ſon bien.*

DOORKLENZEN. v.a DOORLAATEN. Zypen. *Paſſer, filtrer, faire couler, degouter à travers d'une chauſſe &c.*

DOORKLIEVEN. v.a. Doorklooven, doorſplyten. *Fendre, ſeparer.* Met een houw het hoofd doorklieven. *Fendre la tête d'un coup de hache.* Gelyk een vogel de lugt, een ſchip de baaren doorklieft. *Comme un oiſeau fend l'air, un navire fend les vagues.*

DOORKLINKEN. v.n. Een groote klank geeven. *Reſonner, ſonner haut, rendre un grand ſon.* De ſtem klinkt in die Kerk braaf door. *La voix reſonne bien, ſonne bien haut dans cette Egliſe.* Zyn eer, zyn roem klinkt de heele Waereld door. *Sa gloire, ſa renommée ſe remplit, ſe repand par tout le Monde.*

DOORKLOOVEN. v.a. DOORKLIEVEN, doorhakken *Fendre, couper, ſeparer en long.* Een blok door-klooven. *Fendre une ſouche, une buche, un bloc de bois.*

DOORKOMEN. v.n. Komen door iets heen. *Paſſer, venir à bout.* Daar is te veel volk, te veel ys, men kan 'er niet doorkomen. *Il y a trop de monde, trop de glace, on n'y ſçauroit paſſer,* Die zaak is te verward, daar is geen doorkomen aan. *Cette affaire eſt trop embrouillée, embarraſſée, il n'y a pas moyen de la debrouiller, d'en ſortir.* De zieke zal 'er nog wel DOORKOMEN, zal 't 'er nog wel doorhaalen. *Le malade en echappera bien encore.* Hy zal 'er nooit DOORKOMEN, uitkomen. *Il n'en viendra jamais à bout.*

DOORKOMST. f. Doorkoming, uitkomſt. *Iſſue.* f *Paſſage pour ſortir d'embarras.* Ik zie 'er anders geen doorkomſt aan. *Je n'y vois point d'autre iſſue, je ne vois point d'autre moyen d'en ſortir.*

DOORKOOKEN. v.n. Ter degen kooken. *Bien bouillir, bouillir comme il faut.* Dat moet braaf doorkooken. *Il faut que cela bouille comme il faut.*

DOORKOUD. Adj. Door en door koud. *Froid, glacé.* Ik ben doorkoud. *Je ſuis glacé de froid, glacé juſqu'au fonds de l'ame.*

DOORKRABBEN. v.a. Met krabben doorkrygen. *Crever en grattant.* Een zweer doorkrabben. *Crever, ouvrir un ulcere, une apoſtume en grattant.*

DOORKRUIPEN. v.n. Kruipen door. *Se gliſſer, ſe couler à travers de.* Onder de tafel doorkruipen. *Se gliſſer, ſe couler par deſſous la table.*

DOORKRUISSEN. v. a. Heen en weer door reizen, doorvaaren. *Croiſer, aller & venir.* De Noordzee doorkruiſſen. *Croiſer dans la Mer du Nord.* De waereld DOORKRUISSEN, doorreizen. *Voyager par le monde, voir bien du Pays.*

DOORLAATEN. v.a. Laaten doorgaan. *Laiſſer paſſer.* Belieft gy my door te laaten? *Vous plait il me laiſſer paſſer?* Erten DOORLAATEN, door de gatepiel of ſchuimſpaan perſen, laaten afdruipen. *Paſſer des pois, appurer des pois.*

DOORLASSEN. v. a. Aan-een-laſſen, rygen. *Enfiler, lier, attacher enſemble avec un tiret.* Brieven en quitantien doorlaſſen. *Enfiler des lettres & quitances.*

DOORLEERD. zie DOORGELEERD. Diep geleerd. *Très ſçavant, qui a une profonde erudition.*

DOORLEEZEN. v.a. Van 't begin tot het einde lezen. *Lire d'un bout à l'autre.* Een boek met aandagt doorleezen. *Lire un livre avec attention d'un bout à l'autre.* 't Is een zeer DOORLEEZEN, doorgeleerd man. *C'eſt un homme qui a beaucoup lû, d'une vaſte lecture, d'une profonde erudition.*

DOORLICHTEN. v.n. Verlichten, uitblinken. *Eclairer, eclatter, briller.* Die fakkels doorlichten al de Zaalen. *Ces flambeaux eclairerent toutes les Sales.* De waereld met zyne werken doorlichten. fig: ſpr. *Eclairer le monde avec ſes ouvrages.*

DOORLOOP. m. Doorgang, doorvaart. *Paſſage, chemin paſſant.* m. Die Galdery ſtrekt een doorloop van 's Keizers vertrek naar de Kapel. *Cette Galerie ſert de paſſage de l'appartement de l'Empereur à la Chapelle.* De benede keuken is maar een DOORLOOP, gemeene doorgang voor de huis bewoonders. *La cuiſine d'embas n'eſt qu'un commun paſſage pour les locataires.*

DOORLOOPEN. v.n. Loopen door. *Marcher, courir par ou à travers.* De velden doorloopen. *Traverſer les champs, marcher à travers des champs.* Een ruin doorloopen. *Traverſer un jardin, paſſer à travers d'un jardin.* Een boek met 'er haaſt DOORLOOPEN, overloopen. *Parcourir un livre à la hâte.*

DOORLUGTE, word ſomtyds voor DOORLUGTIG gezegt. *Illuſtre.* Doorlugte naam. *Nom illuſtre.* Doorlugte daaden. *Actions illuſtres, celebres.*

DOORLUGTIG. Adj. Voortreffelyk, wyd beroemd. *Illuſtre, eclattant, celebre.* Doorlugtig geſlagt, doorlugtige geboorte. *Maiſon, famille, naiſſance illuſtre.* De doorlugtige mannen van Plutarchus. *Les hommes illuſtres de Plutarque.* De Prins Eugenius is een der doorlugtigſte Helden dezer Eeuwe. *Le Prince Eugene eſt un des plus illuſtres Heros de ce Siecle.* Een DOORLUGTIG gebouw, gebouw luchtig opgetimmerd. *Un bâtiment bien percé, bien garni de vitres, où il fait fort clair dans toutes les chambres.*

DOORLUGTIGHEID. f. Eertytel aan Keur- en andere Vorſten des Ryks eigen. *Titre qui revient à celuy d'Alteſſe Sereniſſime & applique aux Electeurs & Princes de l'Empire.* Zyn Keurvorſtelyke Doorlugtigheid

Digitized by Google

heid van Beyeren, van Ments. *Son Alteſſe Electorale de Baviere, de Mayence.* Zyn Vorſtelyke Doorlugtigheid de Landgraaf van Heſſen-Caſſel. *Son Alteſſe Seremiſſime le Landgrave de Heſſe-Caſſel.*

DOOR MALKANDER. Adv. Onder malkander. *L'un avec l'autre, l'un portant l'autre.* Elk boek komt op een gulden, alle door malkander gerekend. *Chaque livre revient à vint ſous, l'un portant l'autre.*

DOOR MARCHEEREN. zie DOORTREKKEN. *Paſſer, traverſer.* In den DOORMARSCH, aanmarſch aangetaſt werden. *être attaqué dans la marche.*

DOORMENGEN. v. a. Mengen door malkander. *Mêler, entremêler.* De ſpeceryen, de eyeren en 't meel wel doormengen. *Mêler bien enſemble les epiceries, les oeufs & la farine.* Zyn ſtyl met Griekſe en Latynſche aanhaalingen DOORMENGEN, doorſnyden, doorſpekken. *Entremêler, entrelarder ſon ſtyle d'allegations Grecques & Latines.* De DOORMENGING, ſamenmenging, onder een menging der verwen, der coleuren. *Le mêlange des couleurs.* Met rood en wit DOORMENGT. *Mêlé, entremêlé de blanc & de rouge.*

DOORN. m. Steekel van een Doornboom *of* Haag. *Epine.* f. Daar is hem een doorn in den voet geſteeken, geraakt. *Il luy eſt entré une epine dans le pied.* Dit is my een groote doorn uit den voet, een groote zwaarigheid uit de weg. *Ce m'eſt une grande epine hors du pied.*

DOORN, werd meeſt voor DOORN-BOOM genomen. *Touffe d'epines.* f. *Hallier.* m. Witte HAAGDOORN. *Aubepine, noble epine, epine blanche.* Kweek-DOORN, welkers beziën *of* vrugt langwerpig en ſerpig is. *De l'epine vinette.* Lik-DOORN, exter-oog aan den voet. *Durillon, corps au pied.* m.

DOORNAGTIG. Adj. Steekelig, vol doornen. *Epineux, entrelacé d'epines.* Een dornagtig heeſter gewas. *Un arbriſſeau epineux.* Een doornagtige, ſteekelige, netelige zaak. *Une affaire epineuſe, embrouillée.*

DOORN-APPEL, DOORN-BEZIE. Vrugt van de haag- *ofte* kweek-doorn. *Fruit* ou *baye de l'epine.*

DOORNAT. Adv. Door en door nat. Ik ben doornat. *Je ſuis mouillé, percé juſqu'aux os.*

DOORN-BOSCH. n. Digt bewoſſen Haag. *Hallier, buiſſon epais.* m. *Touffe d'epines.* f. In een doorn-boſch ſchuilen, neſtelen. *Se cacher, ſe nicher dans un buiſſon, un hallier.*

DOORNEEMEN, VOORNEEMEN. v. a. Doorhekelen, doorhaalen. *Reprendre, cenſurer, critiquer.*

DOORN-HAAG. f. Heining, afſchutſel van doorvlochte doorn boomen en braam-ſtruiken. *Haye.* f. *Rangée d'epines formant une eſpece de cloiſon, de mur.*

De DOORNE-KROON die Chriſtus op het hoofd gezet wierd. *La Couronne d'epines qui fut miſe ſur la tête de Jeſus Chriſt.*

DOORPAKKEN, (zig) zig weg maaken. *S'eſquiver, faire Jacques deloge, ſe tirer le nerf.*

DOORPEILEN. v. a. DOORGRONDEN. Bepeilen. *Sonder, penetrer.* De Spaanſe Zee is niet te doorpeilen. *On ne ſçauroit ſonder la Mer d'Eſpagne.* Wie kan Gods beſluiten doorpeilen? *Qui eſt ce qui peut ſonder, penetrer les arrets de Dieu?*

DOORRAAKEN. v. n. Raaken door. *Paſſer, ſortir, s'eſquiver.* De ſchuit, de wagen had moeyte om door te raaken. *Le bateau, le chariot eut peine à paſſer.* De dief, de ſpion tragtede wel DOOR te RAAKEN, maar... *Le voleur, l'eſpion tâcha bien de ſe ſauver, de s'evader, mais...* DOORRAAKEN, verlooren gaan, verkwiſt worden. *Se perdre, ſe diſſiper, ſe depenſer.* Dat geld, dat goed zal haaſt DOORRAAKEN, opraaken. *Cet argent, ce bien ſera bientot diſſipé, depenſé, mangé.*

DOORREGENEN. v. a. Door en door nat maaken, door 't regenwater. *Percer, mouiller juſqu'aux os.* DOORREGENEN. v. n. Al aan regenen. *Continuer de pleuvoir.*

DOORREIS. f. Reis in 't doorgaan. *Voyage paſſager.* m Ik heb hem in myn doorreis een oogenblik geſproken. *Je luy ai parlé un moment en paſſant.* DOORREIZEN. v. a. *Voyager, paſſer en voyageant.* De Duitſe Hoven doorreizen. *Voyager par les Cours d'Allemagne, paſſer par les Cours d'Allemagne.* DOORREIZEN, voortreizen. *Continuer le voyage.*

DOORRYDEN. v. n. Ryden door. *Paſſer par.* Een ſtad te paard, in een koets doorryden. *Paſſer par une ville à cheval, en caroſſe.* DOORRYDEN, al aan ryden, voortryden. *Paſſer outre, ne s'arrêter pas.*

DOORRYGEN. v. a. Rygen, doorſteeken. *Enfiler, percer.* Paerlen doorrygen, aan een ſnoer rygen *Enfiler des perles.* Iemand met zyn degen doorrygen. *Enfiler quelqu'un de ſon epée.*

DOORRYP. Adj. Door en door ryp. *Bien mur, fort meur.* Doorrype vrugten. *Des fruits bien murs.*

DOORSCHIETEN. v. a. Door 't lyf ſchieten. *Tranſpercer, percer de part en part.* Iemand met een piſtool doorſchieten. *Tranſpercer quelqu'un d'un coup de piſtolet, lui faire paſſer une bale à travers du corps.* De kaart wel DOORSCHIETEN, doormengen. *Braſſer, mêler, battre bien les cartes.*

DOORSCHOTEN of DOORGESCHOTEN. part: van DOORSCHIETEN. *Tranſpercé, tué.* Prins Wilhem de eerſte wierd te Delft met een piſtool doorſchoten. *Le Prince Guillaume premier fut tué à Delf d'un coup de piſtolet.* Is de kaart wel DOORSCHOTEN, verſchoten? *Les cartes ſont elles bien braſſées, mêlées, battuës?*

DOORSCHRABBEN, DOORSCHRAPPEN. v. a. Doorhaalen, uitſchrabben. *Effacer, rayer, biffer.*

DOORSCHYNEN, DOORSTRAALEN. v. n. Schynen door. *Luire, paroître, jetter ſes rayons à travers de.* De Zon ſcheen door de glazen. *Le Soleil luiſoit à travers les vitres.*

DOORSCHYNEND. Adj. Helder, niet geſloten. *Tranſparent, diaphane.* Glas, hoorn, brandſteen en andere doorſchynende ligchaamen. *Du verre, de la corne, de l'ambre & autres corps tranſparents, diaphanes.* DOORSCHYNENDHEID. f. *Tranſparence.* f. *Qualité de ce qui eſt tranſparent, diaphane.* DOORSCHYNING. f. *Penetration de la lumiere.* f.

DOORSLAAN. v. a. Doorraaken met ſlaan. *Paſſer à travers en combattant.* De Vyanden leggen zeer vaſt begraaven, 't is niet ligt om 'er door te ſlaan. *Les Ennemis ſont très fortement retranchez, il n'eſt pas aiſé de les forcer, de ſe faire jour à travers.*

DOORSLAAN, doordringen, inzuigen. *Percer, boire, s'imbiber.* Die ink ſlaat door. *Cette encre perce.* Dat papier ſlaat door, zuigt. *Ce papier boit.*

DOORSLAAPEN. v. n. Vaſt ſlaapen. *Dormir bien fort, faire la nuit tout d'une piece.*

DOORSLAG. f. Vergiet-teſt, gatepetiel, *of ook* een groote lepel met gaten om erten &c. door te haalen. *Paſſoire de terre* ou *de cuivre.* f. *Grand plat percé.* m. *Cuiller percée.* f. Schoenmaakers DOORSLAG. *Portepiece.* m. *Outil du Cordonnier ainſi nommé.*

DOORSLEEPEN. Adj. Loos, erg. *Fin, ruſé, malin.* 't Is een doorſleepe gaſt, kwant. *C'eſt un fin merle, un ruſé compere, un malin corps.* DOORSLEEPENHEID, loosheid, fynigheid. *Fineſſe, ruſe, malice.* f. De doorſleepenheid, loosheid der Italiaanen, der Napolitanen. *La fineſſe, la ruſe des Italiens, des Napolitains.*

Digitized by Google

DOORSLUIPEN. v. n. Ter ſluip doorraaken, ontkomen. *S'eſquiver, ſe derober, ſe ſauver à la derobée.* Hy meende alzoo door te ſluipen. *Il penſoit, croyoit ſe ſauver, s'eſquiver ainſi.* DOORSLUIPING, ontkoming, ontvlugting ter ſluip. *Fuite, evaſion.* f.

DOORSNEEDE of DOORSNYDING van een Schip, Print verbeelding, de binnenſte deelen van een Schip vertoonende. *Coupe d'un vaiſſeau.* f. *Repréſentation des parties interieures d'un vaiſſeau.*

DOORSNUFFELAAR. Nieuwsgierige doorkyker, doorziener van alles. *Furet: curieux qui furete, regarde par tout.* Een doorſnuffelaar van Oudheden. *Un furet* ou *fureteur d'Antiquitez.*

DOORSNUFFELEN. v. a. Nieuwsgierig doorkyken, doorzoeken, *Fureter; viſiter, regarder curieuſement.* Wat hebt gy daar te doorſnuffelen? *Qu'avez vous à fureter là?* DOORSNUFFELING, doorkyking der papieren van iemand. *Examen à la derobée.* m. *Recherche furtive des papiers de quelqu'un.* f.

DOORSNYDEN. v. a. Snyden door. *Couper en deux, couper entierement.* Een brood, een koek, een taart doorſnyden. *Couper un pain, un gâteau, une tarte.* Midden doorſnyden. *Couper par la moitié.* Een Land met ſlooten en vaarten doorſnyden. *Entrecouper un Pays de foſſez & de canaux.* Dit Land is vol DOORSNYDINGEN en vaarten. *Ce Pays eſt plein de coupures & de canaux.*

DOORSPEELEN. v. n. Al aanſpeelen. *Continuer de jouer.* De gantſe nagt doorſpeelen. *Jouer toute la nuit.* DOORSPEELEN, doorwaayen. *Jouer, venter, donner à travers.* Gelyk de wind door de boomen, de wyngaard bladen ſpeeld. *Comme le vent donne, joue à travers les arbres, les pampres des vignes.*

DOORSPEKKEN. v. a. Met ſpek doorrygen. *Entrelarder.* Een bil-ſtuk doorſpekken. *Entrelarder* ou *larder un morceau du cimier.* Zyn werk, zyne redenvoering met Latyn en Grieks DOORSPEKKEN, doorlaſſen. *Entrelarder, heriſſer ſon ouvrage, ſon diſcours de Latin & de Grec.*

DOORSPOELEN. v. n. Doorſtroomen, ſpoelen door. *Paſſer par, couler, fluer par.* Die vuiligheid belet het water door te ſpoelen. *Ces ordures empêchent l'eau de paſſer, de couler, d'avoir ſon cours libre.* Zyn mond met water DOORSPOELEN, uitſpoelen. *Se rincer la bouche avec de l'eau; ſe gargariſer la bouche.* DOORSPOELING, doorſtrooming, doorloop. *Cours, ecoulement.* m. Een Sluis tot bete doorſpoeling van 't water opmaaken. *Faire une Ecluſe pour donner plus de cours à l'eau.*

DOORSTAAN. v. a. Uitſtaan. *Souffrir, ſuporter, endurer.* Ik kan die pyn niet doorſtaan. *Je ne ſçaurois ſouffrir, ſuporter, endurer ce mal* De pynbank DOORSTAAN, uitſtaan. *Endurer, eſſuyer la queſtion.* De buy, de ſtorm doorſtaan, zonder de zeilen in te haalen. *Eſſuyer, ſoutenir la bourraſque, la tempête ſans amener les voiles.* Laat doorſtaan: Scheeps w: *Qu'il vente, qu'il tempête, qu'il faſſe quel temps il voudra.*

DOORSTEEKEN. v. a. Priemen, door en door ſteeken. *Percer, tranſpercer, percer de part en part.* Iemand met een degen doorſteeken. *Percer quelqu'un, paſſer ſon epée dans le ventre de quelqu'un.* Zyn hand met een pennemes, met een priem doorſteeken. *Percer ſa main d'un canif, d'un poinçon.* Een zweer, een gezwel DOORSTEEKEN, doen uitloopen. *Percer une tumeur, un abſcès.* De Dyken DOORSTEEKEN, doorſpitten om 't Land onder water te zetten. *Percer les Digues pour inonder le Pays.*

DOORSTEEKING, doorſtooting van iemand met een degen *of* met een mes. *Action de percer, de tranſpercer quelqu'un avec une epée, un couteau.* DOORSTEEKING van dammen en dyken. *Breche, ouverture qui ſe fait en perçant les Chauſſées & les Digues.* f.

DOORSTOOTEN. v. a. Doorjaagen, doordryven. *Enfoncer, faire entrer, faire paſſer.* De trok-bal door de poort, door de ring ſtooten. *Faire paſſer la bille par l'anneau.* Iemand DOORSTOOTEN, doorſteeken. *Tranſpercer quelqu'un, lui faire entrer ſon epée dans le corps &c.*

DOORSTRAALEN. v. n. Straalen, blinken door. *Rayonner, eclatter, briller à travers, jetter ſes rayons.* De Zon begind door te ſtraalen. *Le Soleil commence à rayonner, à luire, à percer la nuë, à jetter ſes rayons.* DOORSTRAALEN, ſtraalsgewyze uitgaan, als men van de vochten des ligchaams ſpreekt. *Tranſpirer.* De dieren die 't meeſt doorſtraalen zyn 'er beſt aan. *Les animaux qui tranſpirent le plus s'en portent le mieux.*

DOORSTRAALING van de Zon door de wolk. *Eclat, rayon du Soleil à travers la nuë.* m. DOORSTRAALING, onzigtbaare uitwaaſſeming der Ligchaams vochten. *Tranſpiration, evaporation inviſible des humeurs du Corps.* f.

DOORSTRYKEN. v. a. Doorhaalen, hekelen. *Cenſurer, critiquer, chapitrer.* Een knegt die misdaan heeft braaf doorſtryken. *Cenſurer, chapitrer bien fort un valet qui a fait faute; laver bien la tête à un valet qui a failli.* Het linnegoed DOORSTRYKEN, glad ſtryken. *Repaſſer le linge.*

DOORSTUIVEN. v. n. Door vallen, als men van ſtof ſpreekt. *Tomber, paſſer à travers.* Die zolder ſtuift door. *La pouſſiere tombe à travers ce plancher, par les fentes de ce plancher.*

DOORTOGT. m. Doorreis, doorgang, engte daar men door moet. *Paſſage.* m. Niemand dorſt Hanibal den doortogt naar Italien betwiſten. *Perſonne n'oſa diſputer le paſſage d'Hanibal en Italie.*

DOORTRAPT. Adj. Doorſleepen, loos. *Ruſé, fin, aviſé, malin.* 't Is een doortrapte guit. *C'eſt un ruſé frippon.* Een doortrapte Napolitaan. *Un ruſé Napolitain.* De doortrapte hex! *La ruſée maſque, la fine mouche!* DOORTRAPTHEID. f. Loosheid, fynheid, gaauwheid. *Ruſe, fineſſe, malice.* f.

DOORTREEDEN. v. a. Doorgaan, doortrekken. *Paſſer, faire le trajet.* Een naauwe weg doortreeden. *Paſſer un chemin etroit.* Men zou dat ys ligtelyk konnen DOORTREEDEN, doorbreeken met de voeten. *On pourroit aiſément enfoncer, trouer cette glace en marche:*

DOORTREKKEN. v. n. Trekken, reizen door. *Paſſer par.* Door een Land trekken. *Paſſer par un Pays.* Hier trekken alle dagen veel troepen door. *Il paſſe icy tous les jours beaucoup de troupes.* In 't DOORTREKKEN, in de aanmarſch verſtond Hanibal dat Flaminius hem aan de overzyde der Alpen inwagtede. *Hanibal apprit dans la marche que Flaminius l'attendoit à l'autre coté des Alpes.*

DOORTREKKEN. v. a. Schilders w: Een tekening *doortrekken*, tegen een wit papier aanzetten, ſponſen om dezelve trekken daar op te drukken. *Calquer, contretirer un deſſein.*

DOORTREKKEN. v. n. Doorvliegen. De rook wil in dit vochtige weer niet door trekken. *La fumee ne veut pas paſſer, monter, ſortir par la cheminée dans ce temps humide.*

De DOORTREKKING, de doormarſch van 't Krygsvolk reguleeren. *Regler le paſſage, la marche des gens de Guerre.*

DOORVAAREN. v. n. Vaaren door. *Paſſer par, paſſer à tra-*

Digitized by Google

à travers. Door een brug, door een ſluis varen. *Paſſer par un pont, par une echuſe.* De ſchuit ſtiet in 't DOORVAAREN tegen een andere. *Le bateau choque en paſſant contre un autre.*

DOORVAART. f. OVERVAART, doorgang. *Paſſage, canal.* m. De Vyand aan de doorvaart van een Rivier tegen houden. *Arrêter l'Ennemi au paſſage d'une Riviere.*

DOORVLAMMEN. v. a. INBRANDEN. Met vuur indrillen. *Damaſquiner, hacher au feu & perpendiculairement.* De kling van een degen doorvlammen, daar figuuren in drillen &c. *Damaſquiner la lame d'une epée.*

DOORVLEGTEN. v. a. Strengelen, onder een vlegten, mengen. *Entrelaſſer, entremêler.* Linten en mirthe doorvlegten. *Entrelaſſer des rubans & du mirthe.*

DOORVLIEGEN. v. n. Vliegen door. Door 't venſter vliegen. *Voler par la fenêtre.*

DOORVLIETEN. v. n. Vlieten door. Door de weyden vlieten. *Couler par les prairies, à travers des prairies.*

DOORVLOEYEN. v. n. Vloeyen door. *Paſſer, couler par.* De Rhyn, de Maas vloeyd midden door de Stad. *Le Rhin, la Meuſe paſſe au milieu de la Ville.*

DOORWAADEN. v. a. Doorkomen. *Guéer, paſſer à gué.* Een Rivier doorwaaden. *Paſſer une Riviere à gué.*

DOORWAAYEN. v. n. Waayen door. *Venter ferme, paſſer à la maniere du vent.* Als 't een beetje wilde doorwaayen. *S'il vouloit venter un peu fort.* Laat 'er de wind wat DOORWAAYEN, doorſpeelen. *Laiſſez y paſſer l'air, que le vent y paſſe un peu.*

DOORWANDELEN. v. a. Wandelen over en weer. *Se promener, aller en ſe promenant.* Een tuin doorwandelen. *Se promener dans un jardin, examiner un jardin en ſe promenant.* Een ſtad doorwandelen. *Se promener par une ville, regarder les curioſitez d'une ville en ſe promenant.*

DOORWARM. Adj Door en door warm. *Bien chaud.* Ik ben nu doorwarm. *J'ai chaud par tout à preſent.*

DOORWASSEN. Adj. Doorver, doorwaſſen oſſen vleeſch. *Du boeuf bien entrelardé, bien gras.*

DOORWEEKEN. v. n. Door en door weeken. *Tremper à fonds, tremper comme il faut.* Als de ſtokvis wel doorweekt is. *Quand le ſtocfis eſt bien trempé.* Genees-kruiden laaten doorweeken. *Laiſſer tremper des drogues, des herbes medicinales.*

DOORWERKEN. v. n. Al aan werken, in 't werken voortvaaren. *Continuer de travailler.* De nagten en heilige dagen doorwerken. *Travailler les nuits & les jours de fêtes.*

DOORWERKEN. Door en door werken, wel werken. *Bien travailler, executer bien, achever, finir.* Een ſchildery wel doorwerken. *Travailler bien un tableau, l'executer bien, l'achever.* Dat is konſtig doorwerkt, doorwrocht. *Cela eſt bien travaillé, bien fini.*

DOORWOND. Door en door gewond. *Bleſſé de part en part, percé de coups.* 't Lyk was doorwond op verſcheide plaatſen. *Le corps etoit percé de part en part, en pluſieurs endroits.*

DOORWONDEN. v. a. Door en door wonden, kwetſen. *Percer, bleſſer d'outre en outre.*

DOORWORSTELEN. v. a. Worſtelen door, worſtelende doorkomen. *Se dépêtrer, venir à bout en ſe debattant.* Hy zal moeyte hebben om daar door te worſtelen. *Il aura peine à s'en debattre, à s'en dépêtrer, à s'en tirer.*

DOORWROCHT. part: van DOORWERKEN. *Achevé, fini, bien travaillé.* Een doorwrocht werk. *Un ouvrage fini, achevé.*

DOORZAAGEN. v. a. Zaagen door. *Scier, couper en ſciant.* Een boom, een plank doorzaagen. *Scier un arbre, une planche en deux, en trois &c.*

DOORZEILEN. v. n. Aanzeilen, zeilen door. *Continuer de faire voile, continuer ſa route.* Het eerſte ſchip ankerde in de Baay, maar 't ander zeilde door. *Le premier vaiſſeau ancra dans la Baye, mais l'autre continua ſa route.* Door de vyandlyke Vloot zeilen. *Paſſer à travers la Flotte ennemie.* Dat ſchip zeilt braaf door. *Ce vaiſſeau avance beaucoup ſa route, cingle bien.*

DOORZIEN. v. n. Zien door iets. *Voir à travers de.* Door een papiere raam, door een glas zien. *Voir à travers d'un chaſſis, à travers d'un verre.* Men moet met de Jonkheid veel door de vingeren zien. *Il faut fermer les yeux ſur bien des choſes avec la Jeuneſſe.* Die zaak is te duiſter, voor my ik kan 'er niet DOOR ZIEN, geen doorkomſt aan zien. *Cette affaire eſt trop obſcure pour moy, je ne ſçaurois la penetrer, je n'y vois goute.*

DOORZIENDE. Adj. Scherpziende, ſnedig, ſchrander. *Penetrant, clairvoyant, aviſé, perſpicatif.* Doorziende oogen. *Des yeux penetrans, perçants.*

DOORZIENIG. Doorziende, klaar ziende. *Penetrant qui voit à fonds.* Een doorzienig verſtand. *Un eſprit penetrant, perſpicatif, tranſcendant.*

DOORZIENIGHEID. f. Scherpzinnigheid, helderheid: als men van 't verſtand ſpreekt. *Penetration, perſpicacité.* f. De doorzienigheid Gods. *La penetration de Dieu; qualité par laquelle Dieu voit tout à fonds.*

DOORZIGT. zie UITZIGT, GEZIGT. *Vue, perſpective.* f. Daar is een ſchoone doorzigt langs het water. *Il y a une belle vue le long de l'eau.*

DOORZIGTIG. Adj Doorſchynend. *Tranſparent, diaphane.* Doorzigtig als Criſtal. *Tranſparent comme du Criſtal.* Een DOORZIGTIG, ſchrander oordeel. *Un jugement eclairé, penetrant.*

DOORZIGTIGHEID. f. Doorſchynendheid. *Tranſparence.* f. De doorzigtigheid van 't glas. *La tranſparence du verre.* DOORZIGTIGHEID, ſchranderheid van verſtand. *Penetration d'eſprit.* f.

DOORZOEKEN. v. a. Zoeken door en door. *Chercher, fureter.* Het gantſe huis doorzoeken. *Chercher, fureter par toute la maiſon.* Alles DOORZOEKEN, doorſnuffelen. *Fureter par tout, mettre ſon nez par tout.* De oorzaaken van 's Volks misnoegen DOORZOEKEN, onderzoeken. *Examiner les cauſes du mecontentement du Peuple.*

DOORZOEKING. Doorſnuffeling, onderzoek. *Perquiſition, enqueſte, recherche.* f. *Examen.* m.

DOORZULT, DOORMENGT. Doorſpekt. *Mêlé, lardé, entrelardé.* Een reden met kragtige bewoordingen doorzult. *Un diſcours mêlé, entrelardé de termes energiques.* Worſt DOORZULTEN, doorzouten, in de pekel laaten weeken. *Mettre de l'andouille, des andouilles en ſaumure, les laiſſer tremper dans le ſel & le vinaigre.*

DOORZYGEN. zie KLENZEN, DOORKLENZEN. *Philtrer, paſſer par un linge &c.*

DOORZYPEN. v. n. Doorvallen, doordruipen. *Degouter, tomber goute à goute.*

DOOS. f. Bekend tuig om iets te bergen, in te ſluiten. *Boite, boete* ou *boiſte.* f. Een poeyer doos. *Une boite à poudre.* Een zalf DOOS. *Une boite à l'onguent.* Een kappe DOOS. *Une boete de toilette où une femme met ſes mouches beſognes de nuit.* Prulk DOOS. *Boete à Perruque.* Een ſnuif DOOS, doos daar ſnuif in gedaan werd. *Tabatiere.* f. Tabaks DOOS. *Boite à tabac.* f.

Digitized by Google

DOOSJE. n. Kleine doos. *Petite boite.* Een zalfdoosje, reukdoosje. *Une petite boite à onguent, une petite boite de senteurs.* Hy is zoo blyde *of* hy een doosje gevonden had. spr: w: *Il est aussi aise que s'il avoit fait une trouvaille; il ne se sent pas de joye.*

DOOVE. Een doof menſch *Un sourd* ou *une sourde.* Daar is geen erger doove als die niet hooren wil. spr: *Il n'y a pire sourd que celui qui ne veut point entendre.* Het is geen doove gezegt. *Cela n'est pas dit à un sourd.*

DOOVE, is ook het *femininum*, of het *pluralis* van DOOF in den zin van een *Adjectivum.* Een doove vrouw. *Une femme sourde.* De doove menſchen zyn vol agterdogt. *Les personnes sourdes, les gens sourds sont pleins de defiance.* Een DOOVE Kerk, een Kerk daar de ſtem niet wel gehoord word. *Une Eglise sourde, où la voix ne se fait pas bien entendre.* Een DOOVE *of* yle noot, een noot daar geen pit in is. *Une noix gâtée, une noix creuse, dont la chair est sechée & reduite en poudre.*

DOOVE KOLEUR. Koleur zonder glans. *Couleur pale, eteinte.* f. Doove ſtoffen. *Des etoffes pales, qui n'ont point de lustre, point d'oeil.*

DOOVE KOOLEN. Koolen die uitgedoofd zyn. Doove koolen by den Bakker haalen. *Aller querir des charbons eteints chez le Boulanger.*

DOOVE NETELEN. Witte netelen, netels die niet ſteeken. *Des orties blanches* ou *eteintes.*

DOOVERT. Doof man. *Sourdaud, homme sourd.* Den doovert ſpeelen, zig doof houden. fig: ſpr: *Faire le sourd, la sourde oreille.*

DOOVIGHEID. f DOOFHEID. Ongemak van die doof is *Surdité.* f. Zyn doovigheid beſpaard hem veel ongerymde praatjes. *Sa surdité luy epargne bien des sotises, des impertinences.*

DOOY of DOOI. m. Ontlaating van 't weer, ophouding ſtilſtand van de vorſt. *Degel.* m Daar kwam een ſchielyke dooy op. *Il survint un subit degel.* 't Is de regte dooy nog niet. *Ce n'est pas là encore le veritable degel.*

DOOYEN. v. n. Ontlaaten, luuwer worden. *Degeler.* Het begon onverwagt te dooyen. *Il commença à degeler inopinément, à l'improviste, tout à coup.*

DOOYER of DOOR van een Ey, eyer door. *Jaune d'oeuf, moyeu.* m. Daar zyn eyeren die twee dooyers hebben. *Il y a des oeufs qui ont deux moyeux.*

DOOYWEER. n. Luuw weer, ontlaating van de lugt, waar door de vorſt ophoud en 't ys ſmelt. *Temps de degel, temps tourné au degel.* m.

DOP. m. Schaal, omſlag. *Coquille, coque, ecale.* f. Een noote dop, eyer dop. *Une coquille* ou *ecaille de noix, coquille d'oeuf.* Naauwelyks komt zy uit den dop, en zy wil mee praaten fig: ſpr: *à peine sort elle de la coquille & elle veut parler, jaser.* Eyeren uit den dop eeten. *Manger des oeufs à la coque.*

DOPPEN. v. a. Eyeren *doppen* opbreeken. *Casser des oeufs.* Peulen *of* boonen DOPPEN, uit den dop neemen. *Ecosser des pois, des feves.* Uitgedopte boonen. *Des feves ecossées.*

DOPPEN. 't meerv: van DOP. Iemand noote DOPPEN, noote ſchillen na 't hoofd gooyen. *Jetter des coquilles de noix à la tête de quelqu'un.* Heeft hy neugies, zy zal wel doppen maaken. *S'il a du bien, elle sçaura bien s'en servir, elle le depensera bien.*

DOPPEN. v. a. Yken, meeten, met kryt of wat anders merken. *Jauger, marquer à la craye.* Een ſchip doppen. *Jauger un vaisseau, pour en sçavoir les dimensions, le port.*

DOPPER. Yker, merker van een ſchip. *Jaugeur, marqueur des dimensions d'un vaisseau.*

DOR. Adj. Schraal, bar, onvrugtbaar. *Aride, sec, maigre & sterile.* Een dor land, een dorre grond. *Un pays aride, une terre aride; un terroir maigre & sterile.* Dor hout, verdroogd hout. *Bois sec, bois desseché.* Een dor verſtand, een dorre geeſt, een ongeſlepen, onbekwaam verſtand. *Un esprit aride, bouché.* Het ziet 'er buiten nog zoo dor, zoo bar, zoo naakt uit. *La campagne est encore si nuë, si deserte.*

DORHEID. f. Schraalheid, barheid, onvrugtbaarheid van de grond. *L'aridité, la maigreur du terroir.* De dorheid, magerheid van een onderwerp. *L'aridité, la maigreur, secheresse d'un sujet.* De DORHEID, onbekwaamheid van 't verſtand. *L'aridité, la sterilité de l'esprit.*

DORP. n. Aantal van boere huizen onder een Heerſchap ſtaande. *Village.* m. Een groot, een klein dorp. *Un grand, un petit village.* De Heer, de Vrouw van 't dorp. *Le Seigneur, la Dame du village.*

DORPEL. zie DRUMPEL of DREMPEL. *Le seuil, le pas de la porte.*

DORPELING. Inwoonder van een dorp. *Villageois, Payſan, manant.* Al de dorpelingen kwaamen op de been. *Tous les villageois, payſans se mirent sur pied.*

DORPERHEID. f. Boersheid, plompheid, ruuwheid, onbeſchaafdheid. *Rusticité, grossiereté, impolitesse.* f.

DORPLIEDEN. Dorpluiden, dorpelingen. *Des villageois, manans, payſans.* DORP-PAAP. Dorp- *of* Land-Prieſter. *Curé de Village.* DORP-VROUW. Boerin. *Villageoise, Paisane.*

DORRE, is het *femininum* en het teken des meervouds van 't woord DOR. Een dorre hey. *Une plaine deserte, une bruyere inculte.* Een dorre wind, barre wind. *Un vent sec & aride, nuisible aux biens de la terre.* 't Is hier een dorre ſtroom. ſpr: *Il n'y a rien à faire icy, on s'y morfond, il n'y a rien de plus froid que l'âtre.*

DORREN. v. n. Verdorren, verwelken. *Se faner, se flêtrir.* Die bloemen beginnen te dorren. *Ces fleurs commencent à se faner, à se flêtrir.*

DORSCHEN. v. a. Uitſlaan, kloppen met den vlegel. *Battre avec le fleau.* Het koorn, het graan dorſchen. *Battre le bled, le grain.* Hooy dorſchen, den Moriaan ſchuuren, vergeeſſe moeyte neemen. *Battre l'eau, faire une corvée, se tuer pour rien.* DORSCHER. Koorndorſcher. *Batteur de bled, celuy qui bat le bled dans l'aire.* DORSCHING, uitklopping van 't koorn. *Battement du bled dans l'aire.* m. DORSCH-VLEGEL. Tuig om 't koorn te dorſchen. *Fleau, outil, instrument à battre le bled.* m. DORSCH-VLOER. m. Kley *of* houte vloer daar de koorn-ſchoven op gedorſcht, uitgeſlagen worden. *Aire.* f. *Surface plane sur laquelle on bat le bled.* Den dorſch-vloer ſchoon veegen. *Balayer, nettoyer l'aire.* DORSCH-SCHUUR. Schuur daar 't koorn in uitgeſlagen word. *Grange dans laquelle il y a une aire.* f.

DORST. m. Orinkluſt. *Soif, alteration.* f. Grooten dorſt hebben. *Avoir grand soif.* Verſmachten van dorſt. *Pâmer, crever de soif.* Zynen dorſt leſſchen, verſlaan. *Etancher sa soif, se desalterer.*

DORSTEN. v. n. Dorſt hebben. *Avoir soif.* En de Heere Jeſus riep my dorſt. *Et le Seigneur Jesus s'ecria j'ai soif.* Hongeren en dorſten naar de Gerechtigheid. *Avoir faim & soif de Justice.*

DORSTIG. Adj. Die dorſt heeft. *Alteré, qui a soif.* Een dorſtig menſch. *Un homme alteré, une personne alterée.* Gelyk het dorſtig Hert ſchreeuwd na de wateren. ſchr: ſpr: *Comme le Cerf alteré brame après les eaux.* Dorſtig zyn naar de rykdommen, de eer-ampten. *être alteré de richesses, aspirer aux dignitez.* Dorſtig

zyn

zyn naar de Gerechtigheid. *être alteré de Justice.* Bloed dorſtig zyn. *être ſanguinaire, alteré de ſang.* 't is een DORSTIGE ziel, een drinkkerd, een nathala. *C'eſt un alteré, un biberon, une eponge de cabaret.* DORSTIGE, dorſtverwekkende ſpyzen. *Des mets alterants, qui excitent la ſoif.*

DORSTIGHEID. zie DORST. Luſt tot drinken. *Alteration, ſoif.* f.

DORSTVERWEKKEND. Adj. Dorſtig maakend. *Alterant, qui altere, excite la ſoif.* Saucyſen, ham, kaas en andere dorſtverwekkende ſpyzen. *Des ſauciſſes, du jambon, du fromage & d'autres mets alterants.*

DOUW. m. DOF. Stoot met de elleboog *of* vuiſt. *Coup de coude, coup de poing, heurt, horion.* m. Hy ſtiet hem met een douw onder de voet. *Il le pouſſa à la renverſe d'un coup de poing, d'un coup de coude, d'un heurt.*

DOUW, DAUW, m. Morgen drop. f. *Roſée.* 's Morgens voor den douw opſtaan. *Se lever le matin devant la roſée.*

DOUWEN. v. a. DUUWEN. Steeken, ſtooten, indryven, jaagen. *Pouſſer, enfoncer.* Iemand de pook in de borſt douwen. *Enfoncer le poignard dans le ſein de quelqu'un.* De ſpade in de grond, in de aarde douwen. *Enfoncer la bêche dans la terre.* Zyn vinger in de boter douwen. *Ficher, enfoncer ſon doigt dans le beure.* Iemand geld in de hand DOUWEN, duuwen, ſteeken. *Graiſſer la pate à quelqu'un, lui fourer la piece dans la main, afin de le gagner.* Wat hebt gy my zoo te DOUWEN, te ſtooten, te dringen? *Qu'avez vous tant à me preſſer, me pouſſer?* Hy douwde, ſtiet hem in de ſloot. *Il le pouſſa dans le foſſé.* Iets in een hoek DOUWEN, ſteeken, ſchuiven, weg ſteeken *Mettre, fourrer, cacher quelque choſe dans un coin.*

DOUW-REGEN. f. Dauw-regen, mot-regen. *Bruine, pluye menuë.* f.

DOUW-WURM. zie BOLWURM. *Vercoquin.* m.

DOZYN. n. Twaalfſtuks. *Douſaine* f. Een dozyn eyeren, tafelborden, hembden, pypen, kammen. *Une douzaine d'oeufs, d'aſſiettes, de chemiſes, de pipes, de peignes.* Iets by 't dozyn verkoopen. *Vendre quelque choſe à la douzaine.* Het is DOZYN goed, gemeen goed, gemeene kramery. *C'eſt de la marchandiſe à la douſaine, de la mercerie commune.* Het is 'er een, wat geld het dozyn, 't is een ſnaak, een aardige meyd. *C'eſt un gaillard, un eveillé, une eveillée, une bonne piece.* Een DOZYN Dichter, kreupel Dichter. *Un Poëte à la douſaine.*

D R.

DRAA of DRA. Adv. Haaſtelyk. *Vite, vitement, promptement.* Kom draa weer. *Revenez vite.* Zoo draa hy het merkte. *Auſſitot, dès qu'il le remarqua.*

DRAAD. *Fil.* m. Geſponne draad. *Fil tors au fuſeau.* Een wolle, een zyde draad. *Un fil de laine, de ſoye.* Spinnekoppen draaden. *Des fils d'araignées.* Goud draad, zilver draad. *Fil d'or, fil d'argent.* Koper *of* yzer draad. *Fil de laiton, fil d'archal.* Dat laken wyſt, toond de DRAAD alreê. *Ce drap montre deja la corde.* De DRAAD, het vervolg, de ſamenhang der reden. *Le fil, la ſuite, l'enchainure du diſcours.* De Schik-godinne heeft zyns levens DRAAD te vroeg afgeknipt. Poët: ſpr: *La Parque a trop tot coupé le fil, la trame de ſa vie.* Als ik de draad heb, zal ik het kluwen wel vinden, krygen. gem: ſpr: *Pourvû que j'aye le fil, je trouverai bien le peloton; je demêlerai bien la fuſée, pourvû que j'en tienne le bout.*

DRAADEN. 't meervoud van DRAAD. Zyde, hennipdraaden. *Des fils de ſoye, de chanvre.* Zomer DRAADEN, witte draaden die Zomers by mooy weer in de lugt hangen. *Des filandres, de longs filets blancs qui pendent en l'air dans les beaux jours d'Eté.*

DRAADIG. Adj. Vol draadjes, vezelkjes. *Fibreux, plein de filaments.* Draadig hout. *Du bois fibreux.* Draadige *of* vezelagtige planten. *Des plantes fibreuſes.*

Een DRAADJE garen. *Un petit fil, un brin, un bout, une aiguillée de fil.* Zyn leven hangd maar aan een zyde draadje. *Sa vie ne tient qu'à un filet.* De DRAADJES, hairtjes, vezelrjes der planten, kruiden. *Les filaments, petits filets des plantes, des herbes.*

DRAAD-KOGEL, BOUTS-KOGEL. Dubbelde kogel met een bout *of* draad aan een g·hecht. *Ange, boulet à chaine* ou *à deux têtes.* m.

DRAAD-TREKKER. Goude *of* zilvere draad-trekker. *Tireur de fils d'or* ou *d'argent.*

DRAADWERK. n. Samenſtrengſel van goude en zilvere draaden. *Filigranne, filagranne.* m. *Entrelacis de fils d'or* ou *d'argent.* Lint-korſje, vrugt-mandje van draadwerk. *Corbeille de filigranne.*

DRAAGBAAR. Adj. Tilbaar. *Portatif. ive; qui ſe peut porter.* Draagbaar *of liever* tilbaar orgel. *Des orgues portatives.*

DRAAGBAND. m. Leere band daar de degen aanhangd en over de regter ſchouder na de linker zyde neer gaat. *Baudrier.* m. Een ouwerwetſe draagband. *Un baudrier à l'antique.*

DRAAGBOOM. Boom, lang hout om een rosbaar en draagſtoel te tillen. *Bâton d'une litiere.* m. *d'une chaiſe portative.*

DRAAGELYK. Adj. Verdraagelyk. *Suportable, qu'on peut ſuporter, ſouffrir.* Een draagelyke hitte. *Une chaleur ſuportable.*

DRAAGEN. v, a. Torſchen, overbrengen, overvoeren. *Porter.* Le Pret: *droeg*, le Part: *gedraagen.* Een mand turf, een zak koorn draagen. *Porter un panier de tourbes, un ſac de bled.* Een lyk ter aarde draagen. *Porter un corps en terre.* Het musket, de piek draagen. *Porter le mouſquet, porter la pique.* Livrey DRAGEN, als Lakey dienen &c. *Porter les couleurs.* Koſtelyke kleeren draagen, aanhebben. *Porter de beaux habits, le porter beau, être bien brave.* Geld by zig draagen. *Porter, avoir de l'argent ſur ſoy.* Rouw DRAAGEN over iemand. *Porter le deuil de quelqu'un.* De wyn wel DRAAGEN konnen. *Porter bien le vin.* Over zyne zonde rouw DRAAGEN, berouw hebben over zyne zonden *Avoir regret de ſes pechez, être affligé d'avoir offenſé Dieu.* De vrouwen DRAAGEN negen maanden. *Les femmes portent neuf mois.* Die boom draagt altyd veel vrugten. *Cet arbre porte, rend toujours beaucoup de fruits.* Als een wond begind te DRAAGEN, te etteren. *Quand une playe commence à jetter, à ſupurer.* Alle de zeilen DRAAGEN, ſtaan gezwollen, hebben de wind gevat. *Toutes les voiles portent, ſont enflées.*

DRAAGEN, werd nog in verſcheide ſpreekwyzen gezegt. Zig wel DRAAGEN, wyzelyk draagen, gedraagen. *Se comporter bien, ſe comporter ſagement.* Ik zal hem lief hebben als myn kind, zoo hy zig wel draagd. *Je l'aimerai comme mon enfant, s'il ſe comporte, ſe gouverne, ſe conduit bien.* Zorg DRAAGEN dat de kinderen wel leeren, niet te veel uitſpatten. *Avoir ſoin que les Enfans apprennent bien, prendre garde qu'ils ne s'emancipent pas trop.* Ik zal' er wel zorg voor draagen. *J'en aurai bien ſoin, j'y prendrai bien garde.* Ik zal 'er wel zorg voor DRAAGEN, 'k zal daar wel een ſchot voor ſchieten, 'k zal 't wel beletten. *Je l'empêcherai bien, j'y mettrai bon ordre.* Draag daar geen zorg voor, bekommert u daar niet over.

Digitized by Google

Ne vous en mettez pas en peine, que cela ne vous inquiete pas.

DRAAGENDE. part: van DRAAGEN. *Portant.* Den Ezel is een laſtdraagend dier. *L'Ane eſt un animal portant charge, eſt une bête de ſomme.* De Heer Cats heeft een zyner Gedichten den naam van Mandraagende Maagd gegeeven. *Monſieur Cats, (jadis Grand Penſionaire de Hollande,) a intitulé un de ſes Poemes la Vierge porte-Mari.* Een DRAAGENDE, etterende wond. *Une playe qui ſupure, qui jette.* Het DRAAGENDE houden. Zeew: Even veel winds blyven draagen, een zelfde ſtreek houden in 't zeilen. *Prendre la même quantité de vent, tenir la même route en Mer.* Zy moogen het zoo nog wat draagende houden, maar 't zal armoede in 't einde zyn. fig: *Ils peuvent faire encore un temps la même figure, ſoutenir le même etat, mais la miſere ſe fera voir à la fin.*

DRAAGER. (lyk) *Porteur d'un corps qu'on enterre.* Een turfdraager, kooldraager. *Un porteur de tourbes, de charbon.*

DRAAGLOON. n. Loon voor 't draagen van iets. *Port, ſalaire pour avoir porté quelque choſe.* m.

DRAAGSTER. Vrouwmenſch dat iets draagd. *Porteuſe.* Een water draagſter. *Une porteuſe d'eau.*

DRAAGSTOEL. f. Stoel die met twee hand boomen door twee kaerels gedraagen word. *Chaiſe portative.* f. De draagſtoelen zyn te Parys en te Bruſſel zeer gemeen. *Les chaiſes portatives ſont fort communes à Paris & à Bruxelles.*

DRAAK. m. Gevleugelde ſlang, gedrocht als een groote ſlang met vleugels verſierd. *Dragon, gros ſerpent ailé.* m. De Draak die den Hof der Heſperides bewaarde. *Le Dragon qui gardoit le Jardin des Heſperides.* Sanct Joris overwon den Draak. *Saint George vainquit, dompta le Dragon.* Dat wyf is zoo boos als een DRAAK, is een regte draak. ſpr: *Cette femme eſt mechante comme un dragon, eſt un vray dragon.* De draak ſteekt hem, hy is geweldig boos en ſtuurs. *Sa quinte le tient, il eſt en ſon humeur maſſacrante.*

DRAAKENBLOED. Rood Orpiment, rood Bergſtof, Sandrac *of* natuurlyk vergif. *Sandraque* ou *Sandarague.* m. *Arſenic naturel, Orpiment parfaitement cuit dans les veines de la Terre.*

DRAALEN. v. n. Aarzelen, toeven, ſloffen, talmen, ſchoorvoeten, geen haaſt maaken. *Barguigner, lambiner, s'amuſer, tarder, ne ſe preſſer point d'aller, d'agir.* Gaat 'er zonder draalen naar toe. *Allez y ſans tarder, ſans vous arrêter, ſans délay.* DRAALERT, DRAALAART, ſloffert, ſukkelaar, talmer. *Lambin, negligeant, nonchalant, niveleur, nigaud qui ne preſſe point d'aller, d'agir.* DRAALING, toeving, ſloffigheid, talmery. *Lambinage.* m. *Lambinerie, lenteur, nivellerie.* f.

DRAAVEN. v. n. Op een draf gaan. *Trotter, aller le trot.* Hard draaven. *Trotter bien fort.* Draaven als de Lakeyen agter de draagſtoelen en koetſen. *Trotter comme les Laquais après les chaiſes & les caroſſes.* Hoog DRAAVEN in zyne vaerzen, zig hoog verheffen. *Monter bien haut, s'élever bien haut dans ſes vers, donner l'eſſor à ſa Muſe.* Een hoog DRAAVENDE ſtyl. *Un ſtyle elevé, ampoulé.* Hoogdraavende, verhevene gedagten. *Des penſées elevées, ſublimes.*

DRAAVER, DRAFLOOPER. Als men van paarden ſpreekt. *Trotteux, cheval qui va d'ordinaire le trot.* Een hard-DRAAVER, een ſterk rypaard. *Un cheval qui va bien le trot, qui trotte bien ferme.* 't Is een hard-DRAAVER, een overvlieger, een ongemeen vernuft. *C'eſt un bel eſprit, un illuſtre, un paſſé maître*

DRAAY of DRAAI. m. Beweeging in 't draayen. *Tour, mouvement en rond.* m. De Chaiſe viel om by de eerſte draay. *La Chaiſe verſa au premier tour.* Hy weet de dingen een zekeren DRAAY, een zekere zwier te geeven. *Il ſçait donner un certain tour aux choſes.* 't Is na den draay die 'er den Advocaat aan geeven zal. *C'eſt ſuivant le tour que l'Avocat y donnera.*

DRAAY-BANK. m. **DRAAYERS BANK.** *Tour.* m. *Banc de tourneur.* De tree, de roe, de ſnoer van een draaybank. *Le marchepied, la verge, la corde d'un tour.*

DRAAY-BEITEL. *Biſeau.* m. *Gouge.* f. *outil du tourneur.*

DRAAY-BOOM. m. Kruis-rad over een ſpil draayende om den doortogt te ſtoppen. *Tourniquet.* m. De dief wierd aan den draay-boom geſtuit, gevat. *Le voleur fut arreté, pris au tourniquet.*

DRAAY-BORD. n. Ryffelaars bord, als een uurwyzer toegeſteld. *Tourniquet.* m. *Rouë de fortune.* f. Op het draay-bord ſpeelen. *Jouer au tourniquet.*

DRAAYEN. v. n. Omdraayen, zig omwenden. *Tourner, ſe tourner.* De Waereld draayd op zyne As, op zyn Spil. *Le Monde tourne ſur ſon Axe.* De oogen draayen hem in de kop. *Les yeux lui tournent dans la tête.* De weerhaan draayd met alle winden. *La girouette tourne à tout vent.* Niet doen als DRAAYEN, talmen, ſukkelen. *Ne faire que toupier, lambiner, niveler.*

DRAAYEN. Om draayen, doen om gaan. *Tourner, faire aller en rond.* Het ſpit draayen. *Tourner la broche.*

DRAAYEN. v. a. Op den draay-bank bewerken. *Tourner, travailler au tour.* Stoelen draayen. *Tourner des chaiſes.* Yvoor draayen. *Tourner de l'yvoire.* Stutjes draayen, pierewyen, het ſchool verzuimen. *Faire l'Ecole buiſſonniere, prendre la clef des champs.*

DRAAYER. Werkman die ſtoelen, wielen &c. draayd. *Tourneur, artiſan qui travaille au tour &c.* Een ſtoel-, een wiel-draayer. *Un tourneur de chaiſes, de rouets à filer.* Een yvoor-draayer. *Un tourneur en yvoire.* 't Is een DRAAYER, een talmer, een ſukkelaar. *C'eſt un lambin, un nivelleur.* Een ſtutjes draayer, een die 't ſchool verloopt. *Un garnement, un coureur qui fait l'Ecole buiſſonniere.* Een DRAAYER, duif alzoo genaamd. *Planeur.* m. *pigeon qui tourne en planant.*

DRAAYING. f. Omloop, omdraaying, maaling van 't water. *Tournoyement de l'eau.* m. DRAAYING, maaling duizeling van 't hoofd. *Tournoyement de tête, vertige.* m. DRAAYING, talmery, ſukkelaary. *Lambinerie, nivellerie.* f.

DRAAY-KOLK, DRAAY-KUIL. f. Wiel ſlind-diepte in Zee. *Gouffre, tournant de Mer, abyme.* m. De draaykuil *of* maalſtroom op de Kuſt van Noorwegen werd Wolf genaamd. *Le gouffre, l'abime ſur la Côte de Norwege, s'appelle* Wolf, *Loup* en François.

DRAAY-KONST. f. *L'art de tourner, de travailler au tour.* m.

DRAAY-REEP. f. Reep of touw daar aan de raas gehangen werden om bekwaamelyk te konnen draayen. *Itague* ou *Itaque.* f. De groote draay-reep. *L'itague de la grande vergue.*

DRAAY-TOLLETJE. n. *Toton.* m. Met het draay-tolletje ſpeelen. *Jouer au toton.*

DRAAY-WERK. n. Gedraayd hout- *of* yvoor-werk: als meſſe-heften, knoppen &c. *Ouvrages faits au tour.* m.

DRAAY-WIND, WERVEL-WIND. Dwarl-wind, rukwind. *Grain, tourbillon, vent orageux.* m. *Bouraſque.* f.

DRABBEN, DRABBELEN. zie FLODDEREN. Door 't ſlyk looopen. *Patrouiller, barbotter, marcher dans les crottes.*

DRABBIG. Adj. Dik, onklaar, beroerd. *Epais, epaiſſe, trouble.*

Digitized by Google

trouble. Die koffy, dat bier is te drabbig. *Ce caffé eſt trop epais, trop trouble; cette biere eſt trop epaiſſe, trop trouble.* De DRABBIGHEID, dikheid, onklaarheid van 't bier. *L'epaiſſeur de la biere trouble.*

DRACHMA. f. Een zesde of agſte van een ons. *Une drachme, une ſixième ou huitième d'une once.* DRACHMA. Grieks of Roomſch muntſtuk je omtrent op de waarde van een ſchelling geſchat. *Drachme.* f. *Monnoye qui avoit cours chez les Grecs & les Romains, à peu près de la valeur de ſix ſous de notre monoye.*

DRAF. Uitgekookte hop bladen en koorn doppen &c. uit de gell kuip. *Reſte du houblon & du bled bouilli dans le braſſin.* m. *Du marc ou margouillis de braſſerie.* Varkens met draf meſten. *Engraiſſer les cochons avec du margouillis, du marc de braſſerie.*

DRAF. Gang van 't paard tuſſchen de ſtap en het hard aanryden, of galoppeeren. *Trot.* m. De kleine, de groote draf. *Le petit, le grand trot.*

DRAFJE. Kleine draf. *Petit trot.* Op een drafje ryden. *Aller le petit trot.*

DRAFLOOPER. Draaver, paard daar men eerſt op leerd ryden. *Troteux.* m. *Cheval d'Academie ſur lequel on commence à apprendre le manege.* Hy ryd nog maar op den draflooper. *Il ne monte encore que le troteux.* Zy heeft maar een draflooper van een Lakey. gekſch: *Elle n'a qu'un trotin de Laquais.*

DRAGON. Salaad-kruid, alſoo genaamd. *Eſtragon.* m. *Herbe odorante qui ſe mange en ſalade.*

DRAGONDER. Soldaat die te voet en te paard gebruikt werd. *Dragon, Soldat qu'on employe à pied & à cheval.* Een Compagnie, een Regiment Dragonders. *Une Compagnie, un Regiment de Dragons.* Dragonders bekeeringen, bekeeringen door geweld van dragonders uitgewerkt. *Des converſions à la dragonne, à la fourche.*

DRAGT. f. Kleeding, manier van gekleedt te gaan. *Mode, maniere de s'habiller.* f. De dragt der Ridders, der Burgers, door een willekeur bepaalen. *Limiter, regler la mode, l'habillement des Chevaliers, des Citoyens, par une ordonnance.* Dat is een gekke, een zotte dragt. *Voila une ſotte mode, maniere de s'habiller.*

DRAGT. De vrugt eener zwangere vrouw &c. *Ventrée, portée.* f. Zy kreeg twee kinderen in eene dragt. *Elle eut deux enfans d'une ventrée, d'une portée.* Als de koe, de merry haar dragt neer geleid, neer geworpen heeft. *Lors que la vache, la jument a mis bas.* Zy is al t' halver DRAGTS, zy is haaſt t'einde dragts. *Elle eſt deja à demi terme, bientot à la fin de ſon terme.*

DRAGT. Etter, wond-etter, etter vuil. *Du pus, de la matiere corrompuë qui ſort d'une playe, d'un abſces.* Dogen dragt. *De la chaſſie, de la cire qui coule, diſtille des yeux.*

DRAKENBLOED is op DRAAKENBLOED uitgelegt. *Du Sandraque.*

DRAPIER. Laken-bereider of Laken-kooper in 't gros *Drapier, Fabriqueur* ou *Marchand de draps en gros.* Mynh.r. , Mynh.r. N. Drapier tot Leide. *Monſr.* , *Monſr.* N. *Marchand Drapier à Leide.*

DRANG. m. Gedrang van menſchen &c. *Foule, preſſe de gens.* f. Door den drang heen raaken, breeken. *Fendre la preſſe, ſe faire paſſage à travers la foule.* De laatſte Keizer van Conſtantinopolen wierd in den drang verſmoord. *Le dernier Empereur de Conſtantinople fut etouffé dans la foule.* Een DRANG, een meenigte van getuigens, van bewyzen. *Une foule de temoins, de preuves.* DRANG-redenen, of lievers, dringredenen gebruiken. *Employer des raiſons preſſantes.*

DRANK. m. Vocht, drinkbaar vocht. *Boiſſon, liqueur à boire.* f. Dat is goede, dat is gezonde drank. *Voila de bonne boiſſon, voila une liqueur bien faiſante.* Heete of ſterke dranken: als Wyn, Brandewyn, Anys water &c. *Des boiſſons chaudes, des liqueurs fortes.* Van den DRANK houden, tot den drank genegen zyn. *Aimer la boiſſon, aimer à gobeloter.* De Nectar is der Goden drank. *Le Nectar eſt la boiſſon, le bruvage des Dieux.* Een minne-drank. *Un philtre, un bruvage amoureux.* Apoteekers DRANK. *Medecine, potion d'Apoticaire.* f. Een koel DRANK. *Une potion rafraichiſſante, une emulſion.* Een purgeer drank. *Une medecine, purgation.* Een hart-verſterkende drank. *Une potion cordiale.* Een ſlaapdrank. *Un julep.*

DRANKEN. 't meerv: van DRANK. *Des boiſſons, des liqueurs, des bruvages, des potions medicinales.* Een belaſting op het bier, de wyn en andere dranken leggen. *Mettre un impot ſur la biere, ſur le vin, & ſur les autres boiſſons, liqueurs.* Zy hebben den armen man zoo veel DRANKEN in 't lyf gegeeven dat hy 't beſtorven is *Ils ont fait prendre tant de bruvages, de medecines au pauvre homme qu'il en eſt mort.*

DRANKJE. n. Medicinaale drank. *Medecine, potion medicinale.* f. Een drankje inneemen. *Prendre une medecine.*

DRANK-OFFER. Drank offerhande, pleng offerhande. *Libation.* f. *Fête dans laquelle on aſperſoit les Autels & les victimes.*

DRAS. Adj. Week, moeraſſig, doornat. *Marecageux, mouillé, imbibé d'eau.* Het heele land leid 's Winters dras. *Tout le Pays eſt inondé, couvert d'eau en Hyver.*

DRASSIG. Adj. Broekagtig, moeraſſig. *Marécageux, mouillé.* Holland is een draſſig land. *La Hollande eſt un pays marecageux, humide.*

DREEF of RY BOOMEN. *Rangée d'arbres.* f. Een DREEF of trop ſchapen, varkens. *Un troupeau de brebis, de cochons.* De DREEF of 't zwerk der wolken. *Le chemin, la trace des nuages.* Als alles op zyn DREEF, op zyn plaats, aan de gang zal zyn. *Quand tout ſera en ordre, rangé à ſa place; quand tout ſera en train d'aller.* Ik ben nog niet op myn dreef. *Je ne ſuis pas encore en train, en etat d'agir.*

DREG of DREGGE f. Soort van harpoen, anker met drie of vier tanden *Grapin, heriſſon.* m. Enter-DREGGE, enter-haak, hand-dreg. *Grapin d'abordage, croc dont on ſe ſert pour aborder, aramber.* DREGGEN, met een dreg-touw vaſtmaaken. *Amarrer avec une corde à grapins.* DREG-NET. Net om in Zee te viſſchen. *Filet à grapins, filet à pêcher en Mer.* DREG-TOUW. *Corde attachée au grapin.* f.

DREIGEMENT. n. Bedreiging. *Menace.* f. Men moet tegen zyn vyand geen dreigementen gebruiken. *Il ne faut point uſer de menaces envers ſon ennemi.*

DREIGEN. v. a. Bedreigen, dreigementen gebruiken. *Menacer, uſer de menaces.* Met het oog, met de hand, met een ſtok dreigen. *Menacer de l'oeil, menacer de la main, avec un bâton.* Hy vloekt, tierd en dreigd alles om te brengen. *Il jure, tempête & menace de tuer tout.* Meenig een dreigt die heel bang is. ſpreekw: *Tel menace qui a grand peur.* Al dat DREIGEN baat niet, al die dreigementen baaten niet. *Toutes ces menaces ne ſervent de rien.*

DREIGEN om te vallen, in te ſtorten; op het omvallen, inſtorten ſtaan. *Menacer ruine, menacer de tomber, de s'ebouler.* Dat huis dreigd in te ſtorten, die toren dreigd om te vallen. *Cette maiſon menace ruine, cette tour eſt prête à tomber.*

DREIGEN. v. n. Aarzelen, talmen. *Marchander, balancer, être irreſolu.* Hy dreigt te lang. *Il marchande, il balance, il*

Digitized by Google

ce, *il barguigne trop.* DREIGING, dreigement. *Menace.* f.

DREK. m. Vuiligheid, ſtront. *Fiente, ordure.* f. *Excrement.* m. Koe-drek. *Fiente de vache.* Duive-drek. *Fiente de pigeon.* Katte-drek. *Fiente* ou *merde de chat.* Kinder-drek. *De l'ordure* ou *merde d'Enfant.* Dunne drek. *De la foire.* 't Kind verſtinkt in zyn drek. *L'Enfant pourit dans ſon ordure.* Hy heeft geld als DREK, als ſlyk. ruimſpr: *Il fait litiere d'argent, il eſt couſu d'or, il meſure l'argent à la pelle.* Hy heeft hem uit den DREK op gebeurd, van niet op doen komen. *Il l'a tiré de la boüe.* Hy zou zyn eigen drek op eeten, zoo gierig is hy. *Il mangeroit ſa propre merde, tant il eſt avare, tant il eſt ladre.* DREK-HOOP, hoop drek, vulnis hoop. *Tas d'ordures.* m.

DREK-GOOT. zie RIOEL. *Egoût.* m. *Conduit par où s'ecoulent les immondices d'une Ville.*

DREKKIG. Adj. Bevuild, beſtront *Breneux, merdeux.* Drekkige luuren. *Des langes breneux.*

DREK-WAGEN. Drek *of* vulnis kar. *Tombereau.* m.

DREMPEL of DRUMPEL. m. Onderſte dwarshout *of* ſteen tuſſchen de twee poſten *of* ſtylen van de deur. *Seuil.* m. Hy ſtond op de drempel, drumpel van zyn deur. *Il etoit ſur le ſeuil, ſur le pas de ſa porte.* Op den DREMPEL, aan den ingang van Pallas Tempel ſtaan. fig: *être à l'entrée du Temple de Pallas.*

DRENK-BAK der paarden, varkens &c. *Auge dans lequel boivent & mangent les chevaux, les cochons.* m.

DRENKELING. Een menſch *of* paard dat in het water verdronken *of* verſmoord is. *Une perſonne noyée, un cheval noyé, etouffé dans l'eau.* Als een Matroos *of* reiziger zoo verzoopen te ſcheep komt dat men niet denkt dat hy de reis zal voltrekken, maar onderweeg ſterven, zegt men gemeenlyk, dat zal een drenkeling wezen, men zal hem de voeten ſpoelen. *Il n'achevera pas le voyage, il ira boire en chemin, il donnera à manger aux poiſſons.*

DRENKEN. v. a. Te drinken geeven, in 't wedt brengen *Abbruver, donner à boire.* De kameelen, de paarden drenken. *Abbruver les chameaux, les chevaux.*

DRENK-WEDT. n. Plaats daar men de paarden en andere beeſten drenkt. *Abbruvoir.* m. *Lieu où l'on abbreuve les chevaux &c.*

DRENT. Een Drent, een mof, een man uit Drentenland. *Un homme du pays de Drente.* Hy is een DRENT, een gaaper, een talmer, een loomen arbeider. *C'eſt un bâdaud, un lendore, un niveleur.* Zie die DRENTELAAR, die gaaper, die lamgat eens aan! *Voyez un peu ce lambin, ce lendore la paille au cul!*

DRENTELEN. v. n. Draayen, talmen, ſleeplenden. *Marcher à pas comptez, lambiner, s'amuſer, niveler.* Zie dat drentelen eens aan! *Voyez un peu comme il marche, elle marche à pas comptez! voyez le lambin, le chie en lit; la chie en braye, la lendore!*

DREUILEN, DRUILEN. v. n. Sukkelen. *Lambiner, s'amuſer.* Zie hem eens dreuilen! *Voyez comme il lambine, comme il baaille aux mouches!* DREUILOOR of DRUILOOR. Dreumel, lamgat, ſnuiger. *Un lambin, un ſournois.* 't Is een regte dreuiloor. *C'eſt un vray lambin, un ſournois, une lime ſourde.* Wat ſcheeld u zoo te DREUILOOREN, te pruilen, te moppen? *Qu'avez vous à bouder ainſi? à faire ainſi le ſournois, le lambin?*

DREUM, DREUMEL of DROM. Draaden die als 't laken volweeven is van de kanten geſneden werden. *Fils de pane* ou *de penne; les fils qu'on coupe des liſieres des draps.* Een muts van DREUMEL garen *of* gedreumelde muts. *Un bonnet de matelot, fait de fils de liſieres, de fils de penne* ou *de pane.* Hy is een ſtille DREUMEL, een dreuiloor. *C'eſt un ſournois, une lime ſourde.*

DREUN. m. DREUNING. Schudding, beving. *Tremblement, choc.* m. *Secouſſe.* f. 't Geſchut deed de huizen, de aarde DREUNEN, beeven, ſchudden. *Le canon faiſoit trembler les maiſons, la terre.* De DREUNING van de vloer, van de grond. *Le tremblement du pavé, de la terre.*

DREUTEL zie KEUTEL. *Crotte.* f. Schaape dreutels. *Des crottes de brebis.* 't Is een DREUTEL, een tabaks mannetje. *C'eſt un petit crabouſſet, magot, bout du cul.*

DRIBBELAAR. Een die dribbeld. *Sauteur à pieds clos, à pieds joints.*

DRIBBELEN, DRABBELEN. v. n. Met geſlote beenen ſpringen. *Sauter à pieds clos, à pieds joints.* Ik wed dat ik verder dribbel als gy. *Je gage que je ſaute plus loin que vous.* Van agteren in de koets dribbelen, zonder het rad te raaken. fig: ſpr: *Sauter de derriere le Caroſſe dans le fonds, ſans attrapper la roüe.* expr: fig: du Theatre Italien.

DRIBBELING. f. DRIBBELSPRONG. Sprong in 't dribbelen. *Saut à pieds joints, à pieds clos.* m.

DRIE. Getal van twee en een. *Trois.* Drie dagen, drie maanden, drie jaaren. *Trois jours, trois mois, trois ans.* Drie aan drie gaan. *Marcher trois à trois.* Een ruite DRIE. *Un trois de Careau.* Een drie in 't cyffer. *Un trois en chiffre.*

DRIEBILLEN. v. n. Dit word geſcheerende van zekere Brakkinne manier van gaan, gezegt In Jan Claeſſen vind men, zy kan wel DRIEBILLEN, en zou de ſtraat wel gaande veegen. *Elle ſçait très bien tourner le cul, & pouroit balayer la rue en marchant.*

DRIEDUBBELDE. Drie maal dubbeld. *Trois double.* Een brief driedubbeld gevouwen. *Une lettre pliée trois double.* God zal 't u driedubbeld weer loonen. *Dieu vous rendra trois fois le double.*

DRIE-EENIG. Adj. *Un compoſé de trois.* De Drie-eenige Godheid. *La Divinité en trois perſonnes.*

DRIE-EENIGHEID, DRIEVULDIGHEID. *Trinité.* De aanbiddelyke Drie-eenigheid. *L'adorable Trinité.*

DRIEG-DRAAD. Looze draad, ſnyders draad. 't Is maar drieg-draad. *Ce n'eſt que du faux fil.* DRIEGEN. v. a. Met groote ſteeken naayen, aan-een-voegen. *Faux filer, attacher à grands points.*

DRIEHOEK. m. Driekant. *Triangle.* m. Een gelykzydige driehoek *Un triangle equilateral, à angles egaux.* Een DRIEHOEKIGE figuur. *Une figure triangulaire.*

DRIEHOOFDIG. Adj. Dat drie hoofden heeft. *Qui a trois têtes.* Driehoofdige ſlang, draak. *Serpent, dragon à trois têtes.* De driehoofdige Hecate, de Maan, Diana, in de Poëtiſche ſtyl. *La triple Hecate.*

DRIEJAARIG. Adj. Dat drie jaaren is. *De trois ans.* Een driejaarig paard, driejaarig beeſt. *Un cheval, une bête de trois ans.* DRIEJAARIG, dat drie jaaren duurd. *Triennal.* Een driejaarige Pacht. *Une Ferme triennale, de trois ans.* Driejaarig Parlement. *Parlement triennal, qui ſubſiſte trois ans.*

DRIELING. Een der drie kinderen uit een dragt voortgekomen. *Un des trois enfans venus au monde d'une ſeule ventrée.* 't Zyn drielingen. *Ils ſont tous trois d'une ſeule ventrée, portée, couche.*

DRIELING. m. Schotel waar van drie, van gelyke groote, om de pronk op een ſchoorſteen rand, kas &c. gezet worden. *Plat, dont trois d'egale grandeur ſymetriſent enſemble ſur un rebord de cheminée, une armoire.* DRIELING, glas waar van de drie een pint uitmaaken. *Verre tenant tiers de pinte.*

DRIEMAALIG. Adj. Dat tot driemaal hervat werd. Hy wierd onder een driemaalige *Salvo* van 't geſchut ingehaald. *Il fut reçu ſous une triple ſalve du canon.*

DRIE-

DRIEMAN. Een der drie opperbeſtierders van 't oud Rome. *Triumvir.* De Regeering der Driemannen was te ſtraf, heeft niet lang geduurd. *Le Gouvernement des Triumvirs etoit trop ſevere, n'a pas duré longtemps.* DRIEMANSCHAP, 't bewind der Driemannen. *Triumvirat.* m. Het eerſte, het tweede Driemanſchap. *Le premier, le ſecond Triumvirat.*

DRIEPUNTIG. Adj. met drie punten. *à trois pointes.* Een driepuntige vork. *Une fourchette à trois fourchons, à trois branches.* De driepuntige muts van den Paus. *La Thiare* ou *le bonnet à trois cornes du Pape.*

DRIESLAG. m. Gang van 't paard dat aanſtrykt. *Entretaille.* f. *Le pas du cheval qui s'entretaille, entrechoque les jambes.*

DRIESPRONG of DRIESPRONK. m. Plaats daar drie wegen hen te gelyk vertoonen. *Triangle.* m. *Endroit où trois chemins ſe préſentent à la fois.*

DRIEST, wierd eertyds voor DOM gezegt. Een drieſt, een dommelyk menſch. *Un maladroit, un imbecile, un lourdaud.* DRIEST, werd in 't Hoogduitſch voor STOUT, VRYPOSTIG, genomen.

DRIESTAL. m. Drievoet, ſchabel *of* zitbank met drie voeten. *Eſcabeau.* m. *Eſcabelle.* f. Een Schoenmaakers drieſtal. *Un eſcabeau de Cordonnier.*

De DRIETAND of Zeevork van Neptuin. *Le Trident de Neptune.*

DRIEVOET, DRIESTAL. m. Bekend yzer keuketuig *Trepied.* m. Zet de ketel op de drievoet. *Mettez le chaudron ſur le trepied.* De Prieſterin van Apol ſprak haare Orakelen te Delphos op een drievoet ſtaande. *La Preſtreſſe d' Apollon proferoit ſes Oracles à Delphes ſur un trepied.*

DRIEVOETIG. Adj. Met drie voeten. Een drievoetig monſter. *Un monſtre à trois pieds.*

DRIEVOUD. Adv. Driemaal het enkeld getal. *Au triple, trois fois le nombre ſimple.* Al zoude ik het drievoud betaalen. *Quand je le payerois au triple.* DRIEVOUDIG. Adj. Uit drie beſtaande. *Triple, compoſé de trois.* Een drievoudige beloſte. *Une triple promeſſe.* De DRIEVOUDIGHEID der beloften, van den eedt. *La triplicité de la promeſſe, du ſerment.*

DRIEVULDIGHEID, DRIEEENIGHEID. f. Godheid uit drie Perſoonen beſtaande. *Trinité.* f. Het geheim der Drievuldigheid is onbevattelyk. *Le myſtere de la Trinité eſt incomprehenſible.*

DRIFT. f. Loop, vaart, beweeging. *Cours, mouvement.* m. De Sluiſen open zynde krygt het water te meer drift, vaart. *Les Ecluſes etant ouvertes l'eau a d'autant plus de cours, de mouvement, de rapidité.* De DRIFT, voortgang van een ſchip dat onder zeil is. *Le mouvement d'un vaiſſeau qui eſt à la voile.* De DRIFT der vogels in de lugt. *Le vol, le mouvement des oiſeaux dans l'air.* Zwaanen DRIFT, vaart daar Zwaanen in gehouden werden, en ook het regt van Zwaanen te houden. *Canal où l'on entretient, nourrit des Cignes pour marque de Nobleſſe, de Souveraineté.*

DRIFT. Hartstogt, ſchielykheid, vervoerdheid der ziele. *Paſſion.* f. *Emportement, tranſport de l'ame.* De iever is eene blinde drift. *Le zele eſt une paſſion aveugle.* Zyne driften inhouden, beteugelen. *Retenir, dompter ſes paſſions.* Te veel DRIFT, oploopendheid in het twiſten toonen. *Montrer, faire eclatter trop de paſſion, de tranſport, de chaleur dans la diſpute.*

DRIFTIG. Adj. Schielyk, voorbaarig, ieverig, oploopend. *Brusque, brouillon, emporté, fougueux.* Een driftig gemoed, een driftigen aart. *Un eſprit bruſque, un naturel emporté.* Hy is een weinig te driftig in 't geen hy doed. *Il eſt un peu trop brouillon, trop violent en ce qu'il fait.* Hy nam het wat te DRIFTIG, te ſchielyk voor. *Il l'entreprit un peu trop brusquement, trop à la chaude.*

DRIFTIGHEID f. Schielykheid, oploopendheid, voorbaarigheid, te groote voortvaarendheid. *Brusquerie.* f. *Emportement.* m. Zyne driftigheid verknolde, verbruide alles. *Sa brusquerie, ſon emportement gâta tout.* DRIFTIGLYK. Adv. Op eene driftige wyze. *Brusquement, avec emportement.*

DRIFTIG RAAKEN. v. n. Vlot raaken, als men van ſchepen ſpreekt. *Revenir à flot, ſe ſoutenir ſur l'eau.* Zoo dra de vloed kwam raakten wy weer driftig. *Nous revinmes à flot, nous recommençames à voguer dès que le flux revint.* DRIFTIG RAAKEN, van zyn ankers ſpoelen, doorgaan. *Derader, aver, chaſſer ſur ſes ancres.*

DRIFTIG WORDEN. v. n. Vlot raaken. *Remonter ſur l'eau, voguer, être à flot.* DRIFTIG WORDEN, gaande worden, opvliegen. *S'emporter, prendre feu, prendre la mouche, la chevre.*

DRIL. zie LIL. Geſtolt kalfsnat. *De la gelée de veau, du bouillon de veau congelé.*

DRIL. Spil daar de molen op draayd. *Pivot ſur lequel tourne le moulin.*

DRILBOOG. m. DRIL. Sloremaakers *of* zilverſmits boog om met een DRILBOOR het yzer, &c. te doorſteeken. *Archet, arçon.* m. *Outil qui fait tourner le foret dans le fer qu'on veut percer.*

DRILBOOR. m. Staale priem die door middel van den boog in 't yzer &c. gedraayd word. *Foret.* m. *poinçon d'acier qu'on tourne & fait entrer dans le fer &c. par le moyen de l'archet.*

DRILGAT. Dribbelgat, loopſter, ligtvaardig vrouwmenſch. *Coureuſe, friquette, coquette.*

De DRILKONST, de konſt van de wapenen wel te handelen. *L'Art de manier les armes.*

DRILLEN. v. a. Trillen, beweegen naar de konſt. Met de piek drillen. *Branler, manier la pique.* De Burgers moeten alle namiddagen DRILLEN, hen in de wapenen oeffenen *Les Bourgeois ſont obligez de faire l'exercice de la pique & du mouſquet tous les après-dinè; ſont obligez de s'exercer au maniement des armes.*

DRILLEN. Booren. *Percer, faire un trou avec un foret.* Ergens een gat in DRILLEN. *Faire un trou dans quelque choſe; percer quelque choſe avec un foret.*

DRILLEN. Scheeps w: Een vaartuig met een ſtyf geſpanne touw voortwinden. *Haler, touer, faire avancer un bâtiment par le moyen d'une corde tenduë bien roide.*

DRILLING, SCHUDDING, beweeging van de piek. *Branlement de la pique, mouvements de la pique qu'on branle, qu'on manie ſuivant les regles de l'art.*

DRILMEESTER. Een die de Burgers in het drillen oeffend, de wapenhandeling leerd. *Celuy qui enſeigne aux Bourgeois à faire l'exercice de la pique, du mouſquet* ou *du fuſil.*

DRILPLAATS. Plaats daar gedrild, den wapenhandel geleerd word. *Lieu, endroit.* m. *place où l'on apprend l'exercice des armes.* f.

DRINGEN. v. a. DOUWEN. Perſſen, drukken. *Preſſer, ſerrer, pouſſer.* Le Pret: *drong*, le Part: *gedrongen.* Dringen om aan den drang te raaken. *Preſſer, pouſſer pour ſe tirer de la preſſe, pour fendre la preſſe.* Hoe dringt gy zoo? *D'où vient que vous preſſez, pouſſez ainſi le monde? qu'avez vous à nous preſſer, ſerrer ainſi?*

DRINGEN. Aanhouden, ſterk vermaanen. *Preſſer, inſiſter.* Dringen op het inruimen der Steden door het verdrag afgeſtaan. *Preſſer l'evacuation des Villes cedées par le*

Digitized by Google

Traitté, inſiſter ſur la reſtitution des Villes &c. Op het gemoed DRINGEN, in het Prediken. *Preſſer les conſciences en prêchant, inſiſter ſur les devoirs de la conſcience en prêchant, prêcher pathetiquement.*

DRINGEND: DE. Adj. Ernſtig, perſſende, dwingende. *Preſſant, urgent.* Een dringende nood. *Un beſoin preſſant, une neceſſité urgente.* Dringende, kragtige redenen bybrengen. *Alleguer des raiſons preſſantes, pregnantes.*

DRINGER, DRYVER. Aanzetter, voortzetter, doordringer. *Celui qui pouſſe, pourſuit vivement une affaire.* Hy is een ſterk DRINGER, een ſtyfzinnig man. *C'eſt un grand opiniâtre, un têtu achevé.*

DRINKBAAR. Adj. Vloeybaar, dat gedronken kan worden. *Buvable, potable, qui ſe peut boire.* Dat bier, die wyn is niet drinkbaar. *Cette biere, ce vin n'eſt pas buvable.* DRINKBAAR of vloeybaar goud. *De l'or potable, de l'or rendu liquide & buvable.*

DRINKBAK voor de paarden, de varkens. *Auge où boivent les chevaux, les cochons.* m. DRINKBAKJE, bakje, daar een vogeltje uitdrinkt. *Auget.* m. *Petit auge ou boit un oiſeau.*

DRINKBEKER. m. *Gobelet.* m. Een tinne, een zilvere drinkbeker. *Un gobelet, d'etain, d'argent.* De DRINKBEKER die in 't Nagtmaal gebruikt werd. *La Coupe dont on ſe ſert dans la Sainte Cene.* De Drinkbeker die wy zegenen &c. *La Coupe que nous beniſſons &c.*

DRINKEBROERS. zie LIKKEBROERS. Nathalſen. *Biberons, buveurs.*

DRINKEN. v. a. Vocht inneemen. *Boire.* Le Pret: *dronk*, le Part: *gedronken.* Water, bier, wyn, koffy drinken. *Boire de l'eau, de la biere, du vin, du caffé.* Hartig drinken, een goede teug drinken. *Boire un grand coup, un bon trait.* Een boordevolletje drinken. *Boire raſade.* Sterk DRINKEN, luſtig aan drinken, drinken als een Tempelier. *Boire bien fort, boire à ſire Larigot, boire comme un Templier.* Het DRINKEN, de drank die men drinkt en de daad van drinken. *Le boire, la boiſſon que l'on boit & l'action de boire.* Hy laat 'er het eeten en drinken om ſtaan. fig: *Il en perd le manger & le boire.* Daar was geen drinken om geld te krygen. *Il n'y avoit pas moyen d'avoir de boiſſon, dequoy boire pour de l'argent.* Hy is door het DRINKEN van Brandewyn, door het te ſterk drinken zoo jong geſtorven. *Il eſt mort ſi jeune pour avoir bû de l'eau de vie, pour avoir trop bû.*

DRINKER, DRINKERT. Een die ſterk drinkt. *Buveur, celuy qui boit par excès.*

DRINK-GELAG. n. Gelag met drinken gemaakt. *Ecot qu'on a fait en buvant.* m. Drink-gelagen zetten, herberg houden, tappen. *Tenir cabaret.* DRINK-GELD n. Geld tot drinken geſchikt, vereeringje, ſteekpenningje. *La piece, le denier, l'argent pour boire.* DRINK-GLAS. n, Glas daar men uit drinkt. *Verre à boire.* m.

DRINK-HUIS. n. HERBERG. Huis daar gedronken werd. *Maiſon où l'on boit, où l'on donne à boire.*

DRINK-KAN. f. Kan daar uit gedronken word. *Pot à boire.* m. DRINK-KOP. f. Kop daar men uit drinkt. *Taſſe à boire.* f.

DRINK-PENNING. f. Drinkgeld, ſteekpenning, fooytje. *Piece, argent donné pour boire.* Den knegt, den kruyer een drink-penning geeven. *Donner la piece pour boire au valet, au brouettier.*

DRINK-SCHAAL. f. *Taſſe* ou *coupe dans laquelle on boit.*

DRINK-VAT. n. Vat of kan daar uit gedronken werd *Vaiſſeau à boire.* m.

DROEF, word in de Dichtkunde altemets in de plaats van *droevig* gezegt. 'k Merkte aan zyn droef gelaat de ſmerte zyner ziel. *Je remarquai à ſon air triſte la douleur de ſon ame.*

DROEF, DROESSEM. f. Wyn-moer. Den wyn van de droef ſcheiden. *Separer le vin de la lie.*

DROEFFENIS, BEDROEFTHEID. f. Neerſlagtigheid. *Triſteſſe.* f. *Chagrin.* m.

DROEFGEESTIG. Adj. *Triſte, melancholique.* Een droefgeeſtig menſch. *Une perſonne melancholique.*

DROEFHEID. f. Hartzeer, neerſlagtigheid. *Triſteſſe, affliction.* f. Deel neemen in de droefheid van iemand. *Prendre part à la triſteſſe, à l'affliction de quelqu'un.* Ik zag het met DROEFHEID aan. *Je le vis avec triſteſſe, chagrin; j'en fus emu, penetré.* De droefheid verbannen. *Banir la triſteſſe, le chagrin, la melancholie.*

DROEF-WYN. m. Wyn vol droeſſem, met moer gemengd. *Vin mêlé de lie, vin trouble & chargé de lie.* m.

DROEG. 't *preteritum* van DRAAGEN. Æneas droeg zyn Vader Anchiſes op zyne ſchouders uit Trooyen. *Enée porta ſon Pere Anchiſes ſur ſes epaules hors de Troye.*

DROES. f. DROEZIGHEID. Kraauwſel, wulps en onzuiver vocht van 't jong paard &c. *Gourme.* f. *Eſpece de gale qui vient aux jeunes chevaux.*

DROES, werd dikwyls gekſcheerende voor de DUIVEL, de DROMMEL, gezegt. *Diantre, peſte.* De droes wat waayd het hard! *Diantre, peſte qu'il vente fort!* De oorſpronk van dit woord werd door zommige toegeſchreven aan de ſchrik die *Druſus*, zoon van Germanicus, onder de eerſte Batavieren veroorzaakte, werdende *Druſus, Droeſus* of de *droes* die komt geroepen, op 't hooren van eenig kwaad gerugt.

DROESSEM. m. Moer, grondſop, hef. *La lie, le marc de quelque liqueur.* De droeſſem van 't vat. *La lie du tonneau.*

DROEVIG. Adj. Bedroeft, beklaagelyk, treurig, rampſpoedig. *Triſte, affligeant, funeſte, fatal.* Een droevig geval, voorval. *Un triſte accidant, une funeſte avanture.* Een droevig ſchouwſpel. *Un triſte, un funeſte ſpectacle.* Een DROEVIG, een ſlegt nieuws. *Une triſte, une chagrinante, une fâcheuſe nouvelle.* Een droevig gelaat, droevig wezen. *Un viſage triſte, un air chagrin.* Hoe komt gy zoo droevig, zoo bedroeft? *D'où vient que vous êtes ſi chagrin? Qui vous rend ſi chagrin, ſi triſte?* Is dat niet DROEVIG, bedroeft, om te betreuren, is dat niet hard? *Cela n'eſt il pas triſte, affligeant, bien chagrinant, cela n'eſt il pas bien fâcheux, bien rude?* Hy zag, keek haar zoo DROEVIG, zoo bedroeft aan. *Il la regardoit ſi triſtement.* DROEVIGHEID. zie DROEFHEID. *Triſteſſe, melancholie.* f. *Chagrin.* m. DROEVIGLYK. Adv. Bedroefdelyk. *Triſtement, avec chagrin.*

DROEZIG. Adj. Die de droes of 't kraauwſel heeft. *Gourmeux, qui a la gourme, les gourmes.* Een droezig paard. *Un cheval gourmeux, qui a les gourmes.* Een kind met een droezig hoofd, met hoofdſchurft. *Un enfant gourmeux, galeux à la tête, qui a la tête galleuſe.* De DROEZIGHEID, 't kraauwſel der jonge paarden, der veulens. *La gourme des jeunes chevaux, des poulains.*

DROGEN of DROOGERYEN. Apoteekers en Diſtilleer kruiden, goed. *Des drogues d'Apoticaires & de Diſtillateurs.*

DROGET. n. Soort van wol en garen ſtof. *Du Droguet.* Een Zomer kleed van enkeld droget, *Un habit d'Eté de ſimple droguet.*

DROGIST. Een die drogen of droogeryen verkoopt. *Un Droguiſte.* Drogiſt in 't groo, in 't klein. *Droguiſte en gros, en detail.*

DROGISTE WAAREN. Droogeryen, Semebladen, Caſ-

Cassia, Gom, Borax, Campher, Salsepariile &c. *Des drogues, des marchandises de Droguiste.* DROGISTE winkel. *Boutique de Droguiste.* f.

DROK, woord in den zin der volgende spreekwyzen gebruikelyk. Het heel *drok* hebben, veel om handen, veel te doen hebben. *Avoir bien de l'ouvrage, bien de la besogne, bien des affaires, être fort occupé.* De Snyders hebben 't nu heel drok. *Les Tailleurs ont bien de la besogne, sont bien occupez à cette heure.* Zy hebben het samen heel drok, zy hebben drokke bezigheden samen. *Ils ont bien des affaires ensemble, ils ont bien des choses à se dire, à se communiquer, à concerter.* Met wie had gy het flus zoo drok? met wie had gy flus zoo veel te zeggen, te praaten? *à qui aviez vous tant de choses à dire tantôt? avec qui parliez vous tantôt avec tant d'action, de chaleur?* Hy kwam my in 't drokste myner bezigheden stooren. *Il vint m'interrompre au plus fort de mes affaires, de mes occupations.* 't Is nu in 't drokste van den tyd. *C'est le temps où il y a le plus à faire, c'est la grande presse à présent.*

DROKTE. f. Drokke tyd. *Temps.* m. *Saison de la grande presse.* f. De grootste drokte is over. *La plus grande presse est passée.*

DROLLIG. Adj. Snaakerig, geestig. *Plaisant, divertissant, drole.* 't Is een drolligen apotheker, een drollige vent. *C'est un drole de corps, un plaisant original; il est drole comme un coffre.* Is dat niet DROLLIG, klugtig? *Cela n'est il pas plaisant, bien drole?*

DROLLIGHEID. f. AARDIGHEID. Klugtigheid, snaakery. *Drolerie, plaisanterie, gentillesse.* f.

DROL-SUIKER. f. KOKAIGNE. Suiker in garste water gesmolten en hard geworden. *Du sucre d'orge contourné.*

DROM. m. Troep, bende, schaar. *Bande, troupe.* Een drom van yzere lien, van geharnaste soldaaten. *Une bande, une troupe de soldats encuirassez.* Het gemeene volk kwam met heele drommen op de been. *Le petit Peuple s'attroupa par bandes.* Hy bragt een gantsen drom van bewysredenen by. *Il allegua une foule de preuves.*

DROMEDARIS of DROMADARIS. m. Kleine kameel, snelder ter gang als de gewoone. *Dromadaire, petit chameau.* Hy zat op een Dromedaris. *Il etoit monté sur un Dromadaire.* 't Is een dromedaris, een buffel. scheldw: *C'est un gros butor, un impertinent.*

DROM-GAREN. n. DREUMEL. Dreumel-garen, draaden van 't volweven laken afgesneden. *Fil de pane* ou *de penne, fils des lisieres d'un drap.* Zwabber van drom-garen. *Faubert de fils de pane.*

DROMMEL, DROES. Woord in de boertige styl veeltyds gebruikt. De drommel haal de vrek! *Diantre soit du ladre, le diable emporte le vilain!* Die DROMMELSE kaerel, die drommelse voerman zogt kwesty, wilde meer hebben als hem toekwam. *Ce Diantre d'homme, ce Diable de Chartier cherchoit noise, vouloit avoir plus qu'il ne lui faloit.* Dat kind is DROMMELS koppig, drommels stout. *Cet Enfant est diantrement têtu, est méchant comme la grêle.*

DROM-MUTS. Gedreumelde muts, grasje. *Bonnet de fils de pane* ou *de penne à l'usage d'un matelot.*

DRONK, is het *preteritum* van DRINKEN. Hy dronk alleen meer als de rest. *Il but lui seul plus que tout le reste.*

DRONK. m. Teug, 't geen in eene reis gedronken word. *Coup, trait.* m. *Ce qu'on boit à une fois, d'une haleine.* Een dronk biers, een dronk wyns. *Un coup, un trait de biere, de vin.* Dat is een smaakelyke DRONK, glas wyn, bier &c. *Voila un bon verre de vin, de biere; la delicieuse liqueur!* Die man heeft een goede, een plaisierige DRONK, hy is plaisierig, vrolyk als hy gedronken heeft. *Cet homme a un vin gay, un vin agréable; il est gay, divertissant après avoir bû.* 't Welvaaren van 'ondankbaar Vaderland. *Salus ingratæ Patriæ*, is een Arminiaansche dronk. spr: *à la prosperité de l'ingrate Patrie: souhait en buvant dont on attribuë l'institution aux Ministres Arminiens bannis du Synode de Dordrecht.*

DRONKAARD of DRONKAART. Dronkert, een die overmaatig drinkt. *Yvrogne, buveur.* Het is een oude dronkaard. *C'est un vieil yvrogne.*

DRONKE, DRONKEN. Adj. Beschonken, door den wyn bevangen. *Soû, saoul, yvre, pris de vin.* Een dronke soldaat, matroos. *Un soldat, un matelot soû.* Een dronke slet, een dronke vrouwmensch. *Une femme soûle, prise de vin, une yvrogneſſe.*

DRONKE MAN, DRONKAART. Wynzak. *Yvrogne, sac à vin.* Hy waggeld, stamerd als een dronke man. *Il chancelle, il bégaye comme un yvrogne.*

Zig DRONKEN drinken, zig vol zuipen. *S'enyvrer, se soûler.* Iemand voorbedagtelyk DRONKEN MAAKEN. *Enyvrer quelqu'un à plaisir, de propos deliberé.* De DRONKENSCHAP bluft den geest uit, beneemd het verstand. *L'yvrognerie eteint, etouffe l'esprit.* DRONKEN WORDEN. v. n. Bevangen worden van den wyn. *S'enyvrer, être pris de vin.*

DROOG, DROOGE. Adj. Dat niet vochtig, niet nat is. *Sec, seche.* Het vuur is droog en heet. *Le feu est sec & chaud.* Een droog weer, een drooge Zomer. *Un temps, un Eté sec.* Droog hout, drooge turf. *Du bois sec, des tourbes seches.* DROOG brood eeten. *Manger du pain sec.* Drooge vygen, drooge razynen. *Des figues seches, des raisins secs.* Drooge schol, drooge vis eeten. *Manger du poisson seché au Soleil, comme carlets &c.* Een DROOGE, een beslage mond hebben. *Avoir la bouche pâteuse.* DROOGE plunje aandoen. *Prendre des hardes seches.* Een drooge hoest of kuch. *Une toux seche.* De Rivier was byna DROOG, schier zonder water. *La Riviere etoit presque à sec, sans eau.* DROOG slaapen, zig 's nagts niet bepissen, bevuilen, als de jonge kinderen zomtyds doen. *Coucher sechement, ne pisser point au lit, ne se point salir la nuit.* Een DROOGE min, een vrouw die een gespeend kind oppast. *Une nourrice seche, une femme qui a soin d'un Enfant sevré.* Een drooge, een koele vryer. *Un amant transi, un pissefroid.* Dat ging hem zoo DROOG, zoo koeltjes af. *Il dit cela si sechement.* Men moet de confituuren DROOG houden, op eene drooge plaats houden. *Il faut tenir les confitures sechement.* Hy hangd al hoog en droog. gekscb: *Il est pendu haut & court, il est deja bien sec.*

Het DROOGE. De drooge en vaste grond. *Le sec, la terre ferme.* Op het drooge wandelen. *Marcher sur le sec, sur la terre ferme.* De vis spoog Jonas op het drooge. *Le poisson vomit Jonas sur la terre, sur le sec.* Zyne koetjes op het drooge hebben, geburgen, voor de armoede bewaard zyn. *Avoir son pain cuit, avoir les pieds chauds.*

DROOGDOEK. Handdoek, doek daar men zyne handen aan droogd. *Linge à secher, à essuyer ses mains.*

DROOGEN. v. a. Droog maaken. *Secher, rendre sec.* Linne goed voor 't vuur droogen. *Secher du linge devant le feu.* Zyne handen aan een servet DROOGEN, droog veegen, droog maaken. *Essuyer ses mains à une serviette.*

DROOGEN. v. n. Droog worden *Secher, se secher, devenir sec.* De grond begind te droogen. *La terre*

Digitized by Google

commence à ſecher, à ſe ſecher. Het linnegoed droogd te gaauw in deze hitte. *Le linge ſeche trop vite dans cette chaleur.* De boomen droogen tot de wortel toe. *Les arbres ſechent juſqu'à la racine.*

DROOG-GASTERY, ORDINARIS. Gaarkeuken, daar buiten de gewoone maaltyden geen drank verkogt word. *Gargotte.* f. *Auberge, Ordinaire où l'on ne mange & boit qu'à certaines heures reglées.* DROOG-GASTERY HOUDER. *Celuy qui tient ordinaire, qui tient gargotte, qui donne à manger chez lui.*

DROOGHEID van keel, van tong. f. *Sechereſſe de gorge, de langue.* f.

DROOGING der vrugten in den oven. *Sechement des fruits dans le four.* m.

DROOGKLOOT. Scheldwoord op een onmagtig manmenſch toegepaſt. *Un jocriſſe, piſſe-froid, niquedouille, une C. ſeche.*

DROOG MAAKEN. v.a. Droogen. *Secher, rendre ſec.* Zyne handen droog maaken. *Secher ſes mains.*

DROOG MAALEN. v.a. Met maalen droog doen worden. *Secher, en tirant l'eau avec des moulins.* De verdronke landen droog maalen. *Secher, deſſecher, remettre à ſec les prairies inondées avec l'aide des moulins.*

DROOGMONDS. Adv. Wy zyn 'er droogmonds, nugteren van daan gegaan. *Nous nous en ſommes revenus à jeun, ſans rien mettre à la bouche.*

DROOGSCHEEREN. Laakens ſcheeren. *Tondre des draps.* Op het DROOGSCHEEREN gaan. *Apprendre à tondre des draps.* DROOGSCHEERDER, Lakenſcheerder. *Tondeur, tondeur de draps.* Een Droogſcheerders ſchaar. *Des forces de tondeur.* De Droogſcheerders werden hier uit ſchimp bolleſchrokkers, bollevreeters genaamd.

DROOGTE. f. Zandplaat, zantbank. *Banc de ſable.* Het ſchip raakte op een droogte vaſt. *Le vaiſſeau echoua ſur un banc de ſable; le bâtiment s'aſſabla.*

DROOGTE. Droogweer, ſchraalheid. *Sechereſſe.* f. *Temps ſec.* Alles vergaat in deze droogte, lange droogte. *Tout ſe perd dans cette grande ſechereſſe.*

DROOGVOETS door de Jordaan raaken. fig: ſpr: *Paſſer le Jourdain à pied ſec; ſe tirer d'intrigue ſans mettre la main à la bourſe.*

DROOM. m. Mymering, nagtgepeins. *Songe, rêve.* m. Een naare, een akelige droom krygen. *Avoir un ſonge hideux, effrayant.* Droomen zyn bedrog. ſpr: *Songes ſont menſonges.* Een Engel verſcheen Jacob in den DROOM, in den ſlaap. *Un Ange apparut en ſonge à Jacob.* Het gelykt wel een droom, 't is of het een droom was. *C'eſt comme ſi c'etoit un ſonge, cela paroit un rêve.*

DROOMEN v.n. Een droom krygen. *Songer, rêver, faire un ſonge.* Van troebel water, van gebrookene eyeren droomen &c. *Songer d'eau trouble, d'oeufs caſſez &c.* Altyd van zwarigheden DROOMEN, kwaade nooten kraaken. *Se remplir l'imagination de frayeurs, de difficultez, trembler toujours.* Wat de gekken droomen, dat luiden de klokken. ſpr: *Ce que les fous penſent, les cloches le chantent.* Wie zou dat droomen? wie zou dat denken? *Qui s'imagineroit cela? qui s'aviſeroit de cela?* Hoe konde ik droomen dat hy komen zoude? *Comment pouvois je penſer, m'imaginer qu'il viendroit?* Hy droomd, hy reveld, hy droomd van ſchol &c. *Il rêve, il ne ſçait ce qu'il dit.*

DROOMER. Een die dikwyls droomd. *Songeur.* Joſephs Broeders heeteden hem droomer. *Les Freres de Joſeph l'appelloient ſongeur.* Het is een DROOMER, een ſuffer, een mymeraar. *C'eſt un rêveur, un ſonge-creux.*

DROOM GESPUIS. n. Droomgezigt. *Phantaſme.* m. *Viſion en ſonge.* f.

DROOMSTER. Vrouwmenſch dat droomd. *Songeuſe, reveuſe.*

DROOP. 't *preteritum* van DRUIPEN. Hy was zoo nat dat hy droop. *Il etoit ſi mouillé qu'il degouteit.*

DROOPEN. v. a. BEDRUIPEN. Begieten. *Arroſer.* Het gebraad bedruipen. *Arroſer le roti.* DROOPPAN. f. Braadpan. *Lechefrite.* f.

't DROOPSEL. 't droopvet, braadvet. *La graiſſe du roti tombée dans la lechefrite.*

DROP. f. DROP-ZOETHOUT. Sap van zoethout. *Du jus de regliſſe.* Neem een weinig drop, dat zal uw borſt verzagten. *Prenez un peu de jus de regliſſe, cela adoucira voitre poitrine.*

DROP. m. Druppel, water dat druppelings afvalt. *Eau qui tombe goute à goute.* f. *Degouttement.* m. Gy ſtaat wel uit de regen, maar niet uit den drop. fig: ſpr. *Vous êtes bien à couvert de la pluye, mais non pas de l'eau qui degoutte: vous n'en êtes pas encore trop à couvert.* Hy houd veel van den DROP, van Bacchus nat. *Il aime le jus de la vigne, il aime à boire le petit coup.*

DROP. Kwaal van zoogende vrouwen, geſpanne borſt, ongemak door 't geklonterd zog aan de tepel veroorzaakt. *Caillement du lait des accouchées, mal de ſein* m. *dureté de ſein, cauſée par des grumeaux de lait qui s'amaſſent au bout du ſein.* Zy heeft de drop in de borſt. *Elle a le ſein dur, elle a mal au ſein.*

DROPJE. n. Kleine drop, droppeltje. *Goutelette, petite goute.* f. Neem een dropje brandewyn. *Prenez une goutelette, une petite goute, une larme d'eau de vie.*

DROPPEL. m. Druppel. *Goute, goutte.* f. Neem een droppel wyn, een teugje wyns. *Prenez une goute de vin.* Wy hebben geen droppel water in onze regenbak. ruimſpr: *Nous n'avons pas une goute d'eau dans notre citerne.* Tot de laatſte droppel bloeds vechten. *Combattre juſqu'à la derniere goutte de ſang.*

DROPPELINGS of DRUPPELINGS. Adv. By droppels. *Goutte à goutte.* Het water dat droppelings op de ſteen valt, maakt 'er eindelyk een putjen in. ſpr: *L'eau qui tombe goute à goute creuſe enfin la pierre.* DROPPELEN is op DRUIPEN uitgelegt. *Degouter.*

DROPPEL-PIS, KOUWE PIS. f. Ophouding van 't blaaswater. *Retention d'urine, chaude-piſſe.* f. *Urine qui ne ſort que goute à goute.*

DROP-ZOETHOUT. n. Geſtolt ſap van zoethout. *Jus de regliſſe.* m.

DROSSAART of DROST. Hals-rechter, Bailluw. *Baillif, Senechal, Lieutenant Criminel.* Mynh^r. de Droſſaart van Woerde, van Buuren. *Monſr. le Droſſart de Woerde, de Buuren.* 't DROSTSCHAP. 't Ampt, de waardigheid van Droſt. *La charge, la dignité de Droſt ou de Senechal.* DROSTIN, Droſſaarts vrouw. *Senechale, Baillive.* Mevrouw de Droſtin van Yſſelſtein. *Madame la Droſtine d'Yſſelſtein.*

DRUIF. m. Vrugt van den wynſtok. *Raiſin, fruit de la vigne.* m. Witte, zwarte druif. *Raiſin blanc, raiſin noir.* Muſcadelle druif. *Raiſin muſcat.* Den druif leezen, den wynoegſt inzamelen. *Cueillir le raiſin, vandanger.* Den druif perſſen, vertrappen. *Preſſer, fouler le raiſin.*

DRUIF. Knop van de ſchuitevoerders boom. *Bouton de la gaffe* ou *perche du bâtelier ſur lequel il s'appuye en pouſſant le bateau.* m.

DRUIF-BOS of DRUIVE BOS. Bos druiven. *Grape de raiſins* f. DRUIF-LEEZER, druiven-oegſter. *Vandangeur.* DRUIF-MESJE, ſnoey-mesje. *Serpette.* f

DRUIL.

Digitized by Google

DRUIL. Vin, vinnetje, jachtenduivel, blind voor 't gat, klein zeiltje dat agter aan 't ſtuur, als men een ſchip ten anker gelegt heeft, uitzet; op dat het door den ſtroom niet anders gaa leggen dan 't dienſtig is. *Tapecu.* m. *Voile qui deborde & couvre l'arcaſſe* ou *le dehors de la poupe, afin d'empêcher que la marée* ou *les courants ne faſſent deriver, tourner le vaiſſeau.* DRUIL, is ook een zeiltje op Jachtjes gebruikelyk, om by ſtilte te beter te konnen voortraaken, en ook om te beter tegen de wind te konnen opkomen. *Tapecu, eſt encore une voile qu'on employe ſur les petits Jachts, pour continuer de filler &c.* Het is een DRUIL, een druil-oor, talmer, ſukkelaar. *C'eſt un lambin, un lendore, un niveleur.* Hy doet het met een druil, hy doet het zoo langſaam. *Il eſt ſi lambin, ſi niveleur à ce qu'il fait.*

DRUILEN. v. n. Talmen, ſukkelen, ſchoorvoeten. *Lambiner, niveller, marcher à pas comptez.* Zie hem eens druilen, druilooren! *Voyez le un peu lambiner, voyez comme il lambine, comme il fait le chie en braye!* DRUILING. f. Talmery, ſukkelaary. *Lambinage.* m. *Lambinerie, nivellerie.* f. DRUILEN, werd ook voor SLUIMEREN gezegt. *Sommeiller.*

DRUILOOR, DRUIL. Talmer, ſukkelaar, luy wambus. *Lambin, lendore, nivelleur, pareſſeux.* 't Is een regte druiloor! *C'eſt un vray lambin, un niquedouille, un chie en braye.* DRUILOORIG. Adj. Traag, langſaam. *Lambin, niveleux, lent, engourdi, pareſſeux.* Een druiloorigen aart. *Un naturel engourdi, pareſſeux; une humeur niveleuſe.* DRUILOORIGHEID. f. Traagheid, langſaamheid, talmery. *Lambinerie, nivellerie, pareſſe.* f.

DRUIPEN. v. n. Droppeling afvallen, afzyperen. *Degoutter.* Le Pret: *droop*, le Part: *gedroopen.* De pannen, de gooten druipen nog. *Les tuiles, les gouttieres degouttent encore.* Al het vocht druipt weg. *Toute la liqueur s'enfuit, ſe perd.* DRUIPEN, druipſtaarten, ſtilletjes doorgaan. *Se derober tout doucement, s'en aller ſans rien dire, s'en aller la queuë entre les deux jambes.* Door de mand DRUIPEN, zyn zeggen niet konnen waar maaken, voor een loogenaar, blaaskaak erkend werden. *Se dementir, ſe couper, ſe contredire dans ſes reponſes, être trouvé en menſonge, s'enferrer ſoy-même.* Druipen zal hy daar hy gaat, hy zal over al met den nek aangezien werden. fig: ſpr: *On lui tournera le dos en tout Pays, on le montrera partout au doigt, il n'oſera jamais ſe montrer devant les honnêtes gens.*

DRUIPERT. m. Verlooping van 't zaad, janker. *Chancre.* m. *Ecoulement involontaire de la ſemence, mal venerien.* m.

DRUIPING. f. Afvloeying, verlooping van 't vocht. *Degouttement, ecoulement, flux.* m. Neus DRUIPING of druiping uit den neus. *Degouttement de nez, flux de pituite qui tombe par le nez* m.

DRUIPNEUS. Scheldw: *Nez roupieux, nez à roupies.* Wat leelyke druipneus! *Le vilain nez à roupies!*

DRUIP-OOG. Oog daar dragt uit vloeyd. *Oeil chaſſieux, qui pleure; oeil qui diſtille la cire.*

DRUIPSTAARTEN. v. n. Een ſlippert maaken, zig ſtilletjes weg maaken. *Se derober, s'en aller à la derobée, ſe retirer avec honte.*

DRUIVEN. 't meervoud van DRUIF. *Des raiſins.* Druiven plukken, eeten. *Cueillir, manger des raiſins.*

DRUIVEN-AKKER m. Wyngaard-akker. *Vigne.* f. *Champ enclos planté de vignes.* m. 't DRUIVENAT, 't druivenſap, de wyn. *Le jus de la vigne.* Veel van 't druivenat houden. *Aimer bien le jus de la treille.* DRUIVE-PERS, persbak. *Preſſoir.* m. Aan de druive-pers ſtaan. *être au preſſoir.* DRUIVEN-OEGST, wyn-tyd. *Vandange.* f.

DRUK. m. Verdrukking, onderdrukking, lyden. *Oppreſſion, ſouffrance.* f. Het volk uit den druk helpen. *Tirer le Peuple de l'oppreſſion, de la ſouffrance.* In den druk zitten, in ly zyn. *être dans la ſouffrance, à l'etroit.*

DRUK, DROK. Druk werk, drukke bezigheden. Hy heeft het nu heel druk. *Il a bien de l'ouvrage, des affaires à cette heure.* Hy heeft het altyd zoo druk. *Il eſt toujours ſi affairé, il a toujours tant d'affaires.* Wy zyn in 't drukſte van den tyd. *Nous ſommes à cette heure dans la preſſe, dans la ſaiſon du grand debit.* Zy hebben het ſamen heel druk. *Ils ont bien des choſes à ſe dire, ils ont bien des ſecrets à ſe confier.* Is 't nog zulk een druk werk met u? *êtes vous encore ſi affairé? avez vous encore tant d'affaires?* Zie de reſt op DROK.

DRUK. Afgedrukt boek, alle de afgedrukte exemplaaren van een boek. *Impreſſion, edition.* f. Een ſchoone, nette, cierlyke, zindelyke druk. *Une belle, une nette impreſſion.* Paryſche, Geneviſche, Hollandſche druk. *Impreſſion, edition de Paris, de Geneve, de Hollande.* De druk is uitverkogt *L'edition eſt vendue.*

DRUK BALLEN of **DRUKKERS BOLLEN.** *Balles d'Imprimeur.* f. pl. De druk-ballen aanzetten. *Frotter les balles.*

DRUKKEN. v. a. Perſſen, prangen. *Fouler, oppreſſer, vexer.* Het Volk met ſchattingen drukken, prangen *Fouler, opprimer le Peuple par des impots; acabler le Peuple d'impots.* Dat zou het Volk te veel drukken. *Cela fouleroit trop le Peuple; cela ſeroit trop à la charge, à la foule du Peuple; trop onereux au Pays.* Hy zoekt hem te DRUKKEN, te plaagen daar hy kan of mag. *Il tâche, cherche à l'opprimer, le traverſer en tout ce qu'il peut.* Die zaal drukt, klemt het paard te zeer. *Cette ſelle foule trop le cheval.* Te veel op zyn pen DRUKKEN, perſſen in 't ſchryven. *Appuyer trop ſur ſa plume en ecrivant.* Op het ſignet drukken. *Appuyer ſur le cachet.*

DRUKKEN. Ter Perſe brengen *Imprimer, mettre ſous la preſſe.* Een Verantwoording, een Predikatie doen drukken. *Faire imprimer une Apologie, un Sermon.* Printen drukken, plaat drukken. *Imprimer des eſtampes.* Katoen DRUKKEN, katoen ſtukken naar zekere patroonen en vormen drukken. *Imprimer des cotons, des toiles de coton, imiter la toile peinte des Indes.*

DRUKKENDE ſchattingen, tollen op het Volk leggen. *Mettre des impots onereux, des taxes qui foulent ſur le Peuple.*

DRUKKER. Boekdrukker. *Imprimeur de livres.* Konſt-DRUKKER, Plaat-drukker. *Imprimeur en tailles douces, imager.* De DRUKKERS gaſten een fooytje geeven. *Donner dequoy boire aux garçons de l'Imprimerie.* DRUKKERS WINKEL. *Boutique d'Imprimeur.* f.

DRUKKERY. f. DRUK-WINKEL. Plaats daar boeken gedrukt werden. *Imprimerie.* f. Ik zal u in de drukkery brengen. *Je vous menerai à l'Imprimerie.* DRUKKERY, druk-letters, drukkers gereedſchap &c. *Imprimerie, uſtenciles à Imprimer.* Hy wil zyn Drukkery verkoopen. *Il veut vendre ſon Imprimerie.* Een katoen DRUKKERY opzetten. *Etablir une Imprimerie de toiles de coton.*

DRUKKING, pranging, knelling van 't paard door de zaal. *Foulure du cheval cauſée par la ſelle.* f. DRUKKING, verdrukking van het Volk door ſchattingen. *Oppreſſion, foule du Peuple par des impots.* f. DRUKKING, onderdrukking van den evennaaſten. *Oppreſſion du prochain, outrage, injuſtice qu'on fait au prochain.* DRUKKING van de pen op 't papier. *Effort qu'on fait de la plume ſur le papier en ecrivant.* m.

Digitized by Google

DRUKKING van een boek. *Impreſſion d'un livre.* f. *Action d'imprimer un livre.*

DRUK-KONST. Konſt van boeken te drukken. *Imprimerie.* f. *L'art d'imprimer.* m. Die van Haerlem ſchryven Laurens Coſter de uitvinding der Druk-konſt toe. *Ceux de Haerlem attribuënt l'invention de l'Imprimerie à Laurens Coſter.*

DRUK-PAPIER. n. Papier daar men op drukken kan. *Papier à imprimer.* m.

DRUK-PERS. Druk-perſſe. *Preſſe, preſſe d'Imprimerie.* f. Een nieuwe druk-pers. *Une preſſe neuve.* Een werk ter druk-perſſe brengen. *Mettre un ouvrage ſous la preſſe.*

DRUKST, DROKST. De hoogſte trap van 't woord *druk* of *drok.* *Le plus preſſé.* Hy kwam my in 't drukſte myner bezigheden ſtooren. *Il vint me troubler au plus fort de mes occupations.*

DRUMPEL. zie DREMPEL. Steen of houte treê aan den ingang van een deur. *Le ſeuil* ou *le pas de la porte.*

DRUPPEL of DROPPEL water. *Goutte d'eau.* f. Daar vallen groote druppels. *Il tombe de groſſes gouttes.* Zig tot de laatſte druppel bloeds verweeren. *Se deffendre juſqu'à la derniere goutte de ſang.*

DRUPPELEN. v.n. Druipen, by druppels neervallen, rollen. *Degoutter, couler par gouttes.* Wat druppeld daar van boven? *Qu'eſt ce qui degoutte d'enhaut?* 't Zweet liep hem DRUPPELINGS van 't aangezigt. *La ſueur lui degoutoit du viſage, lui tomboit du viſage goutte à goutte.* De wyn loopt druppelings uit het vat. *Le vin s'ecoule, s'enfuit goutte à goutte du tonneau.*

DRY, wierd eertyds in de plaats van DRIE gezegt. Een bende van dryhonderd man. *Une bande, une troupe de trois cens hommes.*

DRYF-HAMER. f. Kuipers hamer om de hoepels aan te dryven. *Maillet de Tonnelier pour chaſſer les cercles.* m.

DRYF-HOUT. n. Hout daar de Kuiper met zyn hamer op ſlaat, in 't aandryven der hoepels. *Chaſſoir.* m. *Morceau de bois ſur lequel le Tonnelier frappe en chaſſant les cercles.*

DRYF-POINÇON. n. of DRYF-PONSOEN. Zilverſmits tuig om gedreven zilver-werk op te maaken. *Ciſelet.* m. *Outil à travailler en ciſelure.*

DRYF-STEEN. f. Puim-ſteen, drooge en lugtige ſteen. *Pierre ponce* ou *de ponce, pierre ſeche & legere.* f.

DRYF-TOL. f. Tol die met een zweep gedreeven word. *Sabot, jouet d'enfant aſſez commun.* m. Met de dryftol ſpeelen, zig met de dryftol warm ſpeelen. *Jouer, s'echauffer au ſabot.*

DRYF-TON. f. Tonneboey om een Zand-plaat, een ondiepte aan te wyzen. *Baliſe.* f. *Tonne flottante pour marquer les bancs de ſable &c.*

DRYF-YZER tot ſpykers, Scheeps timmermans tuig. *Repouſſoir à cloux.* m.

DRYF-ZAND. n. Wel-zand, los zand. *Syrtes.* m. pl. *Sable mouvant, gravier agité par la Mer.* m.

DRYTEN. v.n. Kakken, ſchyten &c. *Chier, faire ſes ordures.* Ik kan hem wel dryten, ik lagch eens met hem. *Je me mocque de lui, je m'en bats l'oeil.* DRYTER, ſchyter, kakker. *Chiard, cul foireux.*

DRYVEN. v.n. Op 't water vlotten, vlot of driftig zyn. *Voguer, flotter.* Le Pret: *dreef,* le Part: *gedreeven.* Men zag de vrakken der verongelukte ſchepen hier en daar dryven, *On voyoit flotter par cy, par là les debris des vaiſſeaux periſ.* Een ſchip op een zand-plaat vaſt geraakt weer doen DRYVEN, vlot raaken. *Faire flotter, remettre à flot un vaiſſeau echoué ſur un banc.* Het ſchip kan zeilen nog dryven, is nergens goed voor. *Le vaiſſeau n'eſt plus bon à rien.* De zaak laaten dryven, laaten vaaren, vioolen laaten zorgen. *Laiſſer aller l'affaire comme elle peut.* Op zyn eigen riemen dryven, zyn eigen voogd zyn. *Ne dependre de perſonne, vivre à ſa fantaiſie.*

DRYVEN op zyne vlerken als de vogels doen. *Planer, ſe ſoutenir ſur ſes ailes, comme font les oiſeaux.* DRYVEN, als de wolken doen. *Chaſſer, cheminer, comme font les nues.* De wolken dryven na 't Zuiden, de wind is dan Noord. *Les nuës chaſſent vers le Sud, le vent eſt donc Nord.*

DRYVEN. v.a. Leiden, voort doen gaan. *Mener, conduire, toucher.* De varkens, de koeyen dryven, na 't veld dryven. *Conduire, mener, toucher les cochons, les vaches; garder les cochons, mener paître les vaches.* Een ezel dryven. *Toucher un ane, le chaſſer, faire aller devant ſoi.* De Vyanden op de vlugt DRYVEN, jaagen. *Mettre les Ennemis en fuite, donner la chaſſe aux Ennemis.* Iemand uit zyn plaats DRYVEN, ſtooten. *Chaſſer, pouſſer quelqu'un de ſa place, debuſquer quelqu'un.*

DRYVEN. Styf, hard ſtaan op zyn gevoelens. *Opiniatrer, ſoutenir opiniâtrement ſon opinion.* Dat zy dryven, dat dryven zy; dat zy willen hebben, houden zy ſtyf ſtaande. *Ils veulent ce qu'ils veulent, ils ſuivent leur pointe, ne veulent point demordre.*

DRYVEN. Handel dryven, als Koopman te werk gaan, handelen. *Negocier, trafiquer, faire negoce.* Op Moſcovien, op Spanjen handel dryven. *Negocier, trafiquer en Moſcovie, en Eſpagne.* Den ſpot met iemand DRYVEN, iemand beſpotten, belagchen. *Se mocquer de quelqu'un, jouer quelqu'un, tourner quelqu'un en ridicule.*

DRYVEN, in overſtelling van Gieten: als men van zilverſmits werken ſpreekt. *Ciſeler, travailler au ciſelet.* Zilverwerk dryven, een doos, een ſchaal dryven. *Ciſeler de l'argenterie, ciſeler une boite, une taſſe.*

DRYVEND. part: van 't Werkwoord DRYVEN, in den eerſten zin. *Flottant.* Het dryvend bieze-kiſtje daar Moſes in lag. *Le coffret de jonc flottant dans lequel etoit Moiſe.*

DRYVENDE. Adv. Aanſtonds, ten eerſten *Sur le champ, tout à l'heure, d'abord, incontinent.* Ik gaa 'er dryvende naar toe. *Je m'y en vais tout à l'heure, ſur le champ.* Doet het dryvende. *Faites le d'abord, tout à l'heure, ſur le champ.*

DRYVER, word in verſcheide ſamengeſtelde woorden gevonden. Een varken-dryver, varke-hoeder. *Un porcher, un gardeur de cochons.* Een oſſe-dryver. *Un piqueur de boeufs, un vacher.* Een handel-DRYVER, een koopman, handelaar. *Un negociant, trafiquant.* 't Is een DRYVER, een koppige ſtryder die altyd gelyk wil hebben. *C'eſt un opniâtre, un obſtiné, un entêté qui veut toujours avoir raiſon.* Een DRYVER, een zaayer, voorſtander van ketteryen. *Un ſuppôt, fauteur d'hereſies.* DRYVERY, halſterrigheid, ſtyfhoofdigheid. *Opiniâtreté, obſtination.* f. *Entêtement.* m.

DRYVING. f. Vlooting van een ſchip. *Flottement d'un vaiſſeau.* m. Handel-DRYVING. *Trafic, commerce, negoce.* m. DRYVING van eenig zilverwerk. *Ciſelure.* f. *Action de ciſeler, de travailler au ciſelet, au marteau.*

D U.

DUBBEL of DUBBELD. Adj. Tweevoudig, dat niet enkeld is. *Double, qui n'eſt pas ſimple.* Dubbeld deel. *Double portion.* Dubbelde ducaat. *Double ducat.* Een dubbelde ry boomen. *Une double rangée d'arbres.* Dubbeld port. *Double port.* Een ſchip met een dubbelde huid voorzien. *Doubler un vaiſſeau, lui donner*

Digitized by Google

ou un revêtement de planches. Iets met een dubbelde knoop vaſtbinden. *Lier quelque choſe à double nœud.* DUBBELDE anys, beſte anys. *Du double anis, du meilleur anis, de la fenouillette.* 't Is een dubbelde guit, een olyke guit. *C'eſt un double coquin, un fieffé pendard.* Een ſtof twee, drie, vier dubbeld toeſlaan, vouwen. *Plier une etoffe en deux, trois, quatre doubles.* 'tIs DUBBELD wel. fig: ſpr: *Cela eſt doublement bien, cela eſt trop bien de la moitié.* God zal 't u dubbeld weer loonen. *Dieu vous le rendra au double.* Hy is dubbeld ſchuldig. *Il eſt doublement coupable.*

DUBBELEN. zie VERDUBBELEN. *Doubler, redoubler.* Het papier, het ſtof dubbelen. *Doubler le papier, l'etoffe; plier le papier, l'etoffe en deux.*

DUBBELHARTIG. Adj. Niet opregt, geveinſd, niet trouw. *Double, double de coeur.* Een dubbelhartig menſch. *Un homme double, une perſonne qui a le coeur double.* DUBBELHARTIGHEID. ſ. Onopregtheid, geveinſdheid, trouwloosheid. *Duplicité de coeur.* f.

DUBBELING, verdubbeling van 't Capitaal, van de Hoofdſom. *Doublement du Capital.* m. DUBBELING, voering, verdubbeling van 't ſchip. *Doublage, revêtement du vaiſſeau.* m.

DUBBELTJE. n. Dubbelde ſtuiver. *Double ſou.* m. *Piece de deux ſous.* f.

DUBBELZINNIG. Adj. Tweezins te verſtaan, uit te leggen. *Equivoque, ambigu, à deux ententes.* Een dubbelzinnig woord. *Un terme equivoque, un mot à deux ententes.* De dubbelzinnige antwoorden van 't Orakel. *Les reponſes equivoques, ambigues de l'Oracle.* DUBBELZINNIGHEID. f. Dubbelzinnig woord, dubbelzinnige reden. *Equivoque.* m. *Ambiguité.* f. *Mot, diſcours à deux ententes.* Daar ſchuild een dubbelzinnigheid agter, onder. *Il y a quelque equivoque là deſſous.* DUBBELZINNIGLYK. Adv. Met dubbelzinnigheid. *Ambigûment, avec equivoque.*

DUBBEN. zie TWYFELEN. *Douter, heſiter.* DUBBER. *Celui qui doute, qui heſite, eſt incertain.* DUBBING, twyfeling. *Doute.* m. *Incertitude.* f.

DUBBLEEREN. v. n. Dubbeld leggen, dubbeld tellen, *Doubler, mettre double, compter le double.* Men zal die ſom moeten DUBBLEEREN, men zal eens zoo veel moeten opbrengen. *Il faudra doubler cette ſomme*

DUBBLETTEN, DOUBLETTEN. Twee gelyk oogige dobbelſteenen, twee gelyk leggende ſteenen. *Doublets.* pl. m. Hy gooyd niet als dubbletten. *Il n'amene que des doublets.*

DUBLOEN. m. Spaanſe piſtool. *Doublon.* m. *Piſtole d'Eſpagne* f.

DUCAAT of DUKAAT m. Goude munt in Duitsland gemeen. *Ducat.* m. Een enkelde, een dubbelde, een goude ducaat. *Un ducat ſimple, un double ducat, un ducat d'or.* Ducaate-goud, fyn goud. *De l'or de ducats.*

DUCATON of DUKATON. Bekend Hollandſe muntſtuk. *Ducaton.* m. *Monnoye de Hollande.* De zilvere ducaton doet drie gulden drie ſtuiv: *Le ducaton d'argent vaut trois livres trois ſous.* De goude ducaton doet vyftien gulden. *Le ducaton d'or fait quinze livres.*

DUF. zie MUF. Dat een muffe, een vieze ſmaak, geur, reuk heeft. *Qui ſent le renfermé, le relan.* Dat ruikt duf, muf. *Cela ſent le relan, le renfermé.*

DUFFELTJE. n. Matroos wolle hembdrok. *Chemiſette, camiſole de laine à l'uſage d'un matelot.* Hy had een blaauw duffelrjen aan. *Il avoit une chemiſette bleuë.*

DUFFIGHEID. Muffigheid. *Odeur de renfermé, de relan.* f. De duffigheid is vies. *L'odeur de relan eſt degoutante.*

DUGTEN. v. a. DUCHTEN. Vreezen, ſchroomen, bedugt zyn. *Craindre, apprehender.* Wy hebben reden om te dugten dat... *Nous avons ſujet de craindre, d'apprehender que...* Men begind 'er voor te dugten. *On commence à le craindre, à en avoir peur.* Het ſtaat de dugten dat... *Il eſt à craindre, on a ſujet d'apprehender que...* DUGTEN, vreezen, ontzien. *Craindre, reſpecter.* God is boven alles te dugten. *Dieu eſt à craindre, redouter par deſſus tout.*

DUIDELYK. Adj. Klaarlyk, uitdrukkelyk. *Exprès, precis, poſitif.* Een duidelyk bevel, duidelyke laſt. *Un ordre, un commandement exprès, precis, poſitif.* Een duidelyke taal, duidelyke ſtyl. *Un langage clair, un ſtyle clair.* Met duidelyke woorden. *En termes clairs, expres, diſtincts.* Op een duidelyke wyze. *D'une maniere claire, expreſſe, poſitive.*

DUIDELYK. Adv. Klaarlyk, nadrukkelyk. *Diſtinctement, clairement, expreſſement, preciſement.* Duidelyk en zonder omweg ſpreeken. *Parler clairement & ſans detour.* Duidelyk te verſtaan geeven. *Donner clairement, diſtinctement à entendre.* Iets DUIDELYK, ſtiptelyk belaſten, beveelen. *Ordonner expreſſement, poſitivement quelque choſe.* Ik kan niet duidelyker, niet klaarder ſpreeken. *Je ne ſçaurois parler plus clairement, plus diſtinctement.*

De DUIDELYKHEID, klaarheid van de klank, van de ſtem. *Clarté du ſon, de la voix.* f. DUIDELYKHEID, klaarheid, nertigheid van den ſtyl, van de reden. *Clarté, netteté du ſtyle, du diſcours.* DUIDELYKHEID, ſtiptheid van 't bevel, van 't verbod. *Preciſion de l'ordre, de la deffenſe.*

DUIDEN. v. a. Uitleggen, verklaaren. *Interpreter.* Iets ten goede, ten kwaade duiden. *Interpreter quelque choſe en bien, en mal.*

DUIF, DUIVE. Bekende vogel. *Pigeon.* m. *Colombe.* f. Wilde duif, ringelduif. *Pigeon ſauvage, pigeon ramier.* Mannetjes duif, doffer. *Pigeon mâle.* Duif met ruige pooten, anders ruig poot. *Pigeon pattu.* Een ſlag-duif. *Un pigeon de volière.* Een gebraade duif. *Un pigeon ou pigeonneau roti.* De Heilige Geeſt daalde op den H: J: neder in de gedaante van een duif. *Le Saint Eſprit deſcendit ſur notre S: en forme de colombe.* DUIFJE. Kleine duif. *Pigeonneau, petit pigeon.*

DUIFSTEEN, DUFSTEEN. m. Tufſteen, oude en lugtige bakſteen. *Du tuf, ancienne brique fort poreuſe.*

DUIG. Lang en dik vathout. *Douve.* f. Een ſtapel duigen. *Une pile de douves.* Een vat in duigen ſlaan. *Enfoncer, defoncer, briſer une futaille.* In duigen vallen, uit malkander vallen. *Tomber par pieces & morceaux, ſe demancher.* De aanſlag is in duigen gevallen, mislukt. *Cette entrepriſe eſt echouée; l'affaire a manqué, eſt allée en eau de boudin.*

DUIKELAAR. Dompelaar, duiker, duikvogel. *Plongeon, oiſeau aquatique qui plonge ſouvent.* m.

DUIKELEN. zie DUIKEN. De kop in 't water ſteeken. *Se plonger, faire le plongeon.*

DUIKEN. v. n. DUIKELEN. De kop in 't water ſteeken. *Plonger, faire le plongeon.* Le Preterit *dook*, le Participe *gedoken.* Hy duikt als een eend. *Il plonge comme un canard.* Na de grond duiken om paerlen te viſſen. *Plonger au fonds de l'eau pour pêcher des perles.* De nieuwe ſoldaaten DUIKEN, bokken de eerſte maal dat zy in 't vuur komen. *Les nouveaux ſoldats font le plongeon la premiere fois qu'ils vont au feu.* Duiken in 't gaan, heel gekromd zyn in 't gaan. *Marcher tout courbé.* De nagt begind te DUIKEN, te verdwynen. *La nuit commence à diſparoître.*

DUI-

Digitized by Google

DUIKER. De geen die duikt. *Plongeur.* De duikers van Amerika. *Les plongeurs de l'Amerique.*

DUIKER. m. Duikvogel. *Plongeon.* m. Daar is een Zee en een Rivier duiker. *Il y a un plongeon de Mer & un plongeon de Riviere.*

DUIKER, SLUIS-DEURTJE. Verlaatje dat het water in den Vyver houd. *Vanne, bonde d'Ecluse.* f. De duiker ophaalen om het water te doen afloopen. *Lever la vanne, la bonde pour faire ecouler l'eau.*

DUIKING naar paerlen. *Plongeon qu'on fait pour pêcher des perles.*

DUIM. m. Bekend gedeelte van de hand. *Pouce.* m. Een zeere duim hebben. *Avoir mal au pouce.* Lint van een duim breedte. *Ruban large d'un pouce.* Plank twee duim dik. *Planche epaisse de deux pouces.* Den duim roeren, geld tellen. *Jouer du pouce, compter de l'argent.* Iemand by den duim houden, kort houden. *Tenir quelqu'un de court, lui tenir la bride haute.* Dat doen zy onder den DUIM, dat doen zy heimelyk. *Ils le font en secret, en cachette.*

DUIM of DUIM-yzer van een deur *of* venster. *Gond de porte* ou *de feneſtre.* m. Een deur uit haar duimen neemen. *Oter une porte de ſes gonds.*

DUIM-BREEDTE. f. Breedte van een duim. *Largeur d'un pouce.* Het ſcheelde geen duim-breedte. *Il ne s'en faloit pas la largeur d'un pouce.*

DUIM-KLEPPERS. Klephoutjes in de Moorſche danſſen gebruikelyk. *Des caſtagnettes.* f. pl. Met duim-kleppers de cadans toonen, wyzen. *Marquer la cadance avec les caſtagnettes.*

DUIM-KRUID. n Geld in den gemeenzamen ſtyl. *De ce qui ſe couche, de la pecune, de l'argent.* Duim-kruid ſchieten, geld dokken, in de bus blaazen. *Financer, jouer du pouce, cracher au baſſin.*

DUIMPJE. n. Kleine duim. *Petit pouce, poucet.* Het kind zyn duimpje is aan 't zweeren. *Le petit pouce de l'enfant s'apoſtume.* Het ſprookje van klein duimpje is geeſtig verzonnen. *L'hiſtoire du petit poucet eſt plaiſamment inventée.* Duimpjen op! *Levez en le pouce, jurez en!*

DUIM-SPYKERS. Slag van ſpykers. *Des cloux de poids & de fiches.*

DUIM-STOK. n. Timmermans maat-ſtokje daar de voet by duimen afgedeeld is. *Pied de Roy.* m. *Meſure de Charpentier ou le pied eſt diviſé par pouces & par lignes.*

DUIM-YZER. n. DUIM van een deur *of* venſter. *Gond.* Het onderſte duim-yzer is verſleeten. *Le gond d'enbas eſt uſé.*

DUIN. Zandberg. *Dune, coline ſablonneuſe.* f. De Duinen ſtrekken een voormuur tegen de Zee. *Les Dunes ſervent de barriere, de boulevart contre la Mer.* DUIN-HELM. Soort van brem. *Eſpece de genet qui croit dans les Dunes.* DUIN-KONYN. Konyn in de duinen levende. *Lapin des Dunes.*

DUIN-MAAYER, KODDEBEYER. Waaker, Schoutsbediende over de Konyne Jacht aangeſteld. *Garde-Chaſſe des Dunes.* De Duin-maayers namen hem zyn roer af. *Les Gardes Chaſſes lui oterent ſon fuſil.*

DUIN-STRAND. n. Strand met duinen bewaſſen, bezoomd. *Eſtran, rivage bordé de Dunes.* m. DUIN-ZANDT. *Sables des dunes.* m.

DUISTER. Adj. Bedompt, donker. *Obſcur, ſombre, tenebreux.* Een duiſter hol. *Un antre obſcur.* Een duiſtere nagt. *Une nuit obſcure.* Het is zoo duiſter, zoo donker op ſtraat. *Il fait ſi obſcur dans la ruë.* 't Is duiſtere, donkere Maan *Il n'y a point de Lune.* Een duiſter Schryver, een duiſtere reden. *Un Auteur, un diſcours obſcur.* In 't DUISTER, in den donker ſtaan. *Être dans l'obſcurité.* De kaars brand zoo DUISTER. *La chandelle brule ſi obſcurement.* Hy gaf niet duiſter te verſtaan dat hy niet komen zoude. *Il ne donna pas obſcurement à entendre qu'il ne viendroit point.*

DUISTERHEID. f. Donkerheid, duiſternis. *Obſcurité.* f. *Tenebres.* f. pl. De duiſterheid van de nagt begunſtigde hunnen aanſlag. *L'obſcurité de la nuit favoriſa leur entrepriſe.*

DUISTERLYK. Adv. Niet klaarlyk. *Obſcurement, pas clairement.* Wy zien maar duiſterlyk in de dingen des Geloofs. *Nous ne voyons qu'obſcurement dans les choſes de la Foy.*

DUISTERNIS. f. Donkerheid, ontbreeking van 't licht. *Tenebres.* f. pl. *Obſcurité.* f. De duiſternis van de nagt. *Les tenebres, l'obſcurité de la nuit* De duiſternis van 't Heidendom. *Les tenebres du Paganiſme.* De duiſternis die God over Egipten zond. *Les tenebres que Dieu envoya ſur l'Egypte.*

DUIT. f. Koper muntſtukje waar van agt een ſtuiver uitmaaken. *Dute.* f. *Monnoye de cuivre dont huit font un ſou.* 't Is geen duit waard. *Cela ne vaut pas une dute, un denier.*

DUITS of DUITSCH. Adj. Nederduitſch. *Flamand, Hollandois.* Een duits woord, een duitſch boek. *Un mot Flamand, un livre Flamand, Hollandois.* Hy heeft een DUITSE, een Hollandſe vrouw getrouwd. *Il a epouſé une Flamande, une Hollandoiſe.* De DUITSCHE brieven, de brieven uit Duitsland zyn gekomen. *Les lettres d'Allemagne ſont arrivées, venuës.* De Groot-meeſter van de Duitſche Order. *Le Grand Maitre de l'Ordre Teutonique.*

Het DUITSCH. De Duitſche Taal is heel woordenryk. *Le Flamand, le Hollandois eſt fort copieux; la Langue Flamande, Hollandoiſe eſt fort copieuſe.* Hoe zegt men dat in 't Duitſch? *Comment dit on cela en Flamand, en Hollandois?*

DUITSER. Duitſcher, man uit Duitsland. *Allemand, homme d'Allemagne.* De Duitſchers zyn groote drinkers, zyn kloeke ſoldaten. *Les Allemans ſont grands buveurs, ſont de braves ſoldats.*

DUIVE-BOONEN. *De la veſce, eſpeces de feves noires qu'on donne à manger aux pigeons.*

DUIVE-HOK, DUIVEHUIS. n. Duive-vlugt, ſlag daar duiven in gehouden werden. *Petit colombier, pigeonnier.* m.

DUIVEL. m. Booze geeſt, kwaaden Engel. *Diable, Demon.* Van den duivel bezeten zyn. *être poſſedé du demon, diable.* De duivelen uitwerpen. *Jetter hors les diables.* De duivel uit de Hel is niet erger. ruimſpr: *Le diable d'Enfer n'eſt pas pire.* Het is een duivel in 't procedeeren, in proceſſen. *C'eſt un diable en procès.* Dat zou de duivel doen; dat zou wel drommels ſlegt komen. *Ce ſeroit bien là le diable.*

DUIVELERY of DUIVELAARY. f. Tovery, toverwerk, heimelyk beletſel. *Diablerie, ſorcellerie, operation diabolique* f. Daar is eenige duivelery agter, daar ſchuild een duivelery onder. *Il y a quelque diablerie cachée là deſſous.*

DUIVELIN. Toverhex, boos wyf. *Diableſſe, ſorciere, mechante femme.* Dat wyf is een duivelin, een regte duivelin. ruimſpr: *Cette femme eſt une diableſſe, une vraye diableſſe.* 't Is een duivelinnetje. *C'eſt une petite diableſſe.*

DUIVELJAAGEN. v. n. KOLRYDEN. By nagt &c. met de duiveljaagers *of* toverjaaren in 't duivelſchool verſchynen. *Aller au ſabbath, frequenter l'aſſemblée des ſorciers & des ſorcieres, ſe mêler de magie.* DUIVELJAAGEN, op zyn ſcheeps, beteekend ſtu-

wen.

Digitized by Google

wen, zwaare ſteenen over de ingelaade goederen rollen. *Arrumer, affaiſſer les marchandiſes à bord du vaiſſeau en roulant de gros cailloux deſſus.* DUIVELJAAGER, kolryder, toveraar. *Sorcier, ſuppot de Satan.*

DUIVELS. Adj. Drommels, dat den duivel eigen is, of voegd. *Diabolique, endiablé.* De konſt van Bomben &c. te werpen, is een duivelſe konſt. *L'art de jetter des Bombes &c. eſt un art diabolique.* 't Is een duivelſe boosheid, een duivelſe vond. ruimſpr: *C'eſt une mechanceté, une invention diabolique.* Zy maakten een duivels geweld, zy gingen duivels aan. *Ils firent un bruit de diable, ils firent le diable à quatre.* Hy is duivels fyn, ſlim. *Il eſt ruſé en diable.* Hy is duivels kwaad op u. *Il eſt diablement en colere contre vous.* Het is een duivels werk met die meid. *C'eſt le diable que d'avoir affaire à cette ſervante là.*

DUIVELS-BROOD. n. Kampernoelje, paddeſtoelen. *Potiron, Champignon malfaiſant.* m.

DUIVELTJE. Kleine duivel, drommeltje. *Diablotin.* Zy ging als een duiveltje aan. *Elle fit le diablotin, la petite diableſſe.*

DUIVE-VLUGT. Duive-knip. *Pigeonnier, colombier.* m. Het ſlag van de duive-vlugt opzetten. *Dreſſer le volet, la trappe du pigeonnier.*

DUIVEN. 't meervoud van DUIF. *Des pigeons.* Duiven houden, aankweeken. *Garder, nourrir des pigeons.* Duiven ſtooven, braaden. *Etuver, rotir des pigeonneaux.* Duiven op zolder houden. fig: *Avoir des pigeons en chambre, nourrir du gibier, tenir bordel.*

DUIZELEN. v. n. Draayen, maalen. *Avoir des eblouiſſements, des tournoyements de tête, avoir le cerveau ebranlé, etonné.* Hy kan naauwelyks tien trappen opgaan of hy duizeld, of het hoofd begind hem te duizelen. *à peine peut il monter dix degrez que la tête lui tourne, qu'il a des eblouiſſements.*

DUIZELIG. Adj. Bedwelmd, aan't maalen met duizelingen. *Qui a le cerveau etonné, qui a des eblouiſſements, tournoyements de tête.* Ik ben zoo duizelig van daag. *J'ai la tête ſi legere, la tête me tourne ſi fort aujourd'hui.* DUIZELING, DRAAYING, maaling, bedwelmtheid. *Tournoyement, etourdiſſement, ebranlement de cerveau.* m.

DUIZEND. Getal van tien honderd. *Mille.* Duizend man, duizend gulden, duizend jaaren. *Mille hommes, mille florins, mille ans.* Ik heb het u duizend maal verboden. ruimſpr: *Je vous l'ai deffendu mille fois.* Een DUIZEND ſpykers, een duizend ſpelden. *Un millier de cloux, un millier d'epingles.* De ziekten deeden duizenden van menſchen ſterven. *Les maladies firent perir des milliers d'hommes.*

DUIZEND-BEEN. Ruſp met ontelbaare pootjes. *Millepieds.* m. *Chenille ainſi nommée.* DUIZEND-BLAD. Kruidje *Mille folium* in 't Latyn genaamd. *Millefeuille.* f. *Herbe ainſi nommée.*

DUIZEND-KNOOP, VERKENS-BLAD. *De la Renouée, Corrigiole.* f.

DUIZEND-SCHOON. Herfſt klokjes. *Violettes bleuës, fleurs de l'arriere ſaiſon.* f. pl.

Het DUIZENDSTE deel van 's Konings inkomen. *La milliéme partie des revenus du Roy.*

DUKAAT of DUCAAT. m. Bekend goud muntſtuk. *Ducat.* m. Een beurs vol dukaaten. *Une bourſe pleine de ducats.* Suiker DUKAAT, ſuiker gebakje ter groote van een goude dukaat. *Un ducat de ſucre.*

DUKATON of DUCATON. m. Zilver muntſtuk drie enſeſtig ſtuivers doende. *Ducaton.* m. *Monnoye d'argent, valant ſoixante trois ſous piece.* De ducatons, dukatonnen zyn heel ſchaars geworden. *Les ducatons ſont devenus bien rares.*

DUKDALF. m. Zwaar paalwerk daar de touwen en kabels der ſchepen aan vaſt gemaakt en beleid worden. *Aſſemblage de pluſieurs poutres en forme de gros pilier auquel on amare les cordes & cables des vaiſſeaux en rade ou devant l'eſtacade d'un port.*

De DUKER. Vloekwoordje in de plaats van de DUIVEL ingevoerd. *Diantre, peſte.* De duker neen! *Diantre non, la peſte non!*

DUL is op DOL uitgewerkt. *Enragé, furieux.* Een dul menſch. *Un enragé, un furieux.*

DULDELOOS. Adj. Onlydelyk, niet te dulden. *Inſupportable, qu'on ne peut ſouffrir.* Een duldelooze ſpyt, ſmaat. *Un depit, outrage inſupportable.* DULDELOOSHEID, onverdraaglykheid, onlydelykheid. *Qualité de ce qui eſt inſupportable.*

DULDELYK. Adj. LYDELYK. Verdraagelyk. *Supportable, endurable, ſouffrable.* Een duldelyke, lydelyke pyn. *Une douleur ſupportable.*

DULDEN. v. a. Lyden, verdraagen, toelaaten. *Souffrir, endurer.* Die hoon, die ſmaat, dat verwyt is niet te dulden. *Cet outrage, ce reproche ne ſe peut ſouffrir, ſupporter.* Men DULD, gehengd in Holland alderley gezindheden. *On ſouffre, endure, tolere en Hollande toutes ſortes de ſectes.*

DULHEID is op DOLHEID te vinden. *Freneſie, rage, folie, demence.* f.

DUN. Adj. Niet dik. *Mince, delié, menu, clair.* Dun laken, dun ſtof, dun papier. *Du drap, de l'etoffe, du papier mince.* Dun of fyn garen. *Du fil delié.* Dun hair. *Des cheveux clairs.* Een DUN lyf, een dunne middel. *Une taille menuë, fine.* De vroome luiden zyn heel dun gezaayd. fig: *Les honnêtes gens ſont bien clair ſemez.* DUN gekapte moes. *Des herbes hachées bien menu.* DUN geſneden brood. *Du pain coupé bien mince, des ſoupes de pain bien minces.*

DUNHAIRIG. Adj. Weinig van hair voorzien. *Qui a peu de cheveux, qui a les cheveux clairs.* Het kind is dunhairig. *L'enfant a peu de cheveux.* DUNHAIRIGHEID. *Clarté de cheveux.* f *manque de cheveux.* m.

De DUNHEID van 't papier, van 't laken. *La fineſſe, le peu d'epaiſſeur du papier, du drap.* DUNHEID van de pap. *Qualité de la bouillie claire.* Dunheid van 't lyf. *Delicateſſe, fineſſe de la taille.* f.

DUNKEN. v. n. DENKEN. Schynen, oordeelen. *Penſer, ſembler, juger.* Wat dunkt 'er u van? *Que vous en ſemble?* Hy behoorde myns dunkens, myns oordeels hier al te zyn. *Il devroit me ſemble, ce me ſemble être deja icy.*

DUNKAKKEN. v. n. De loop hebben. *Foirer, avoir la foire, jetter des excrements fluides peu cuits.*

DUNLYVIG. Adj. WEEKBUIKIG. Aan de loop vaſt. *Devoyé, qui a le cours de ventre.* DUNLYVIGHEID, buikloop, loslyvigheid. *Devoyement, cours de ventre.* m.

DUNNE, is 't vrouwelyke en 't meervoud van DUN. Dunne pap. *De la bouillie claire.* Dunne beenen, ſpillebeenen. *Des jambes menuës, des jambes de fuſeaux.* Dunne ſneedjes brood, ſpek. *Des tranches de pain, des trenches de lard bien minces.*

DUNNEN. v. a. Dun of dunder maaken. *Parer, racler, rendre plus mince, amenuiſer.* 't Leer van een boek dunnen. *Parer la couverture, le cuir, le parchemin d'un livre.* Het hair wat dunnen. *Eclaircir un peu les cheveux.* Een plank dunnen. *Amenuiſer une planche.*

DUNNETJES. Adj. en Adv. Wat dun. *Un peu mince.* Die band is vry dunnetjes. *Cette couverture, reliure eſt un peu mince, aſſez mince.* Het brood wat DUNNETJES ſnyden. *Couper le pain un peu mince.*

Digitized by Google

DUNSEL. n. Dunne slaa, als vet &c. *De la doucette, des doucettes, de la menue salade, des feuilles de jeunes laitues.* Beetwortelen met dunsel gemengd. *Des betteraves mêlees de doucettes, de feuilles de jeunes laitues.*

DURFNIET. Scheldw: Bloodaart, schroomagtig mensch. *Poltron, pagnotte, coyon.* 't Is een durfniet. *C'est un poltron, un pagnotte.*

DURK, m. ZOOD. Daal, plaats daar het vuil water onder in het schip vergaderd. *Sentine.* f. *Partie basse du vaisseau dans laquelle s'ecoulent toutes les ordures.*

DURVEN. v. a. De vrymoedigheid, het hart hebben van te doen, van te zeggen. *Oser.* Le Pret: *durfde* en *dorst*, le Part. *gedurft* of *gedurven*. Niet durven spreeken, zig niet durven verroeren. *N'oser parler, n'oser se remuer.* Ik zou het niet hebben durven denken. *Je n'aurois osé le penser.*

DUS. Adv. Aldus, op deeze wyze. *Ainsi, de la sorte, de cette maniere.* Dus vonden zig de Vyanden in eene groote verlegentheid. *Ainsi, de cette maniere les Ennemis se trouverent dans un grand embaras.* Hoe staat gy dus te talmen, te suffen? *Qu'avez vous à barguigner ainsi? qu'avez vous tant à rêver?*

DUSDANIG. Adj. ZOODANIG. Zulke, diergelyk. *Tel, telle, semblable, pareil.* Hy was dusdanig een onthaal niet verwagtende. *Il ne s'attendoit pas à un tel accueil, à une semblable reception.* Dusdanig, zoodanig is het einde van dien grooten Keizer geweest. *Telle a été la fin de ce grand Empereur.* Hy raakte DUSDANIG uit 's Konings gunst. *Il perdit de cette sorte la faveur du Roy.* Hy wierd DUSDANIG, zoodanig uitgelagchen dat... *Il fut tellement raillé, berne que...*

DUS DOENDE. Adv. Op deze wyze, in diervoegen. *De cette sorte, de cette maniere, comme cela, par ainsi.* Wy herwonnen dus doende al 't geene wy verlooren hadden. *Nous regagnames comme cela, de cette sorte, par ainsi tout ce que nous avions perdu.* Dus DOENDE zou men 'er gaauw uit raaken. *De cette maniere, en faisant ainsi on en verroit bien tôt la fin.*

DUS VERRE. Zoo ver. *Si loin, jusques là.* Het Leger dus verre voortgetrokken zynde. *L'Armée ayant marché jusque là.* Hoe kan men zig dus verre vergeeten? *Comment peut on s'oublier si fort, à ce point là? jusque là?*

DUT. m. Mymering, suffing, dwaaling, dwaasheid. *Rêve.* m. *Reverie, erreur, folie.* f. Hy heeft een groote dut gehad, groote dwaasheid begaan. *Il a eu une grande foiblesse, il est tombé dans une grande erreur, il a bien eu la berlue.* Iemand uit den dut helpen, uit beter oogen doen zien. *Tirer quelqu'un d'erreur, lui ouvrir les yeux, detromper quelqu'un.* Hy begind al te DUTTEN, te mymeren, te revelen. *Il commence deja à rêver, à radotter.* DUTTER, mymeraar, suffer, revelaar. *Radotteur, rêveur, songe creux.*

DUUR. Adj. GELDIG. Hoog van prys. *Cher, qui coute beaucoup.* De goede wyn is altyd duur. *Le bon vin est toujours cher.* Dat boek, dat laken is te duur. *Ce livre, ce drap là est trop cher.* Hy had 'er zulke een duuren eed op gezwooren. *Il l'avoit juré par un si grand serment.* Het is t'Amsterdam DUUR-koop leeven, duurkoop teeren. *Il fait cher vivre à Amsterdam.* Die koopman is duurder als de andere. *Ce marchand est plus cher que les autres.* Dat is duure kost, dat is voor ryke lui. *C'est chere epice, c'est de la viande à gens riches.* Hy heeft het duur genoeg gehaald, hy komt 'er niet zonder groote moeyten aan. *Cela lui coute bon, il le paye bien.*

DUUR, m. DUURING. *Durée.* f. 's Menschen leven, de vreugd der godloozen is van korte duur. *La vie de l'homme, la joye des pervers est de courte durée.* Die koude zal geen duur hebben. *Ce froid là ne durera point.* Die waar, dat laken is goed op den DUUR-houd stand, slyt langsaam in 't draagen. *Cette marchandise est bonne à l'user.* Men leerd de vrinden kennen by den DUUR, door de langheid van tyd. *On apprend à connoitre les amis à l'user, à la longue.*

DUURBAAR. Adj. DIERBAAR. Kostelyk, veel waard. *Precieux, de grand prix.* Duurbaar bloed, duurbaare vrindschap. *Sang precieux, precieuse amitié.* Dat God u met zyne duurbaarste zegeningen overstroome. *Que Dieu vous comble de ses plus precieuses benedictions.* DUURBAARE, duurzaame vreugd. *Joye durable.*

DUUREN. v. n. Stand houden. *Durer, continuer d'estre.* De schoonste bloemen duuren 't minst. *Les plus belles fleurs durent le moins.* De jonkheid, schoonheid duurd niet altyd. *La jeunesse, la beauté ne dure pas toujours.* Hy kan in geen plaats DUUREN, blyven. *Il ne sçauroit durer, rester en place.* Men kan niet DUUREN, niet harden van de hitte, van de koude. *On ne sçauroit durer du chaud, du froid qu'il fait.*

DUURENDE. Adj. Dat duurd. *Durable, qui dure.* Eeuwig DUURENDE vreugd, blydschap. *Joye qui dure eternellement.* Eeuwig-DUURENDEN Almanak. ruimspr: *Almanach perpetuel.* m.

DUUREN-TYD, DUURE-TYD. m. Tyd van duurte in de eetwaaren. *Temps de disette, de cherté, de famine.* God bewaare ons voor oorlog, pest en duuren tyd. *Dieu nous garde de guerre, peste & famine.*

DUURING. f. Duur, geduurigheid. *Durée, continuation d'estre.* f. De duuring van 's menschen leven, van de waereld is onzeker. *La durée de la vie de l'homme, la durée du monde est incertaine.*

DUURTE. f. DIERTE. Ongewoone prys, kostbaarheid der dingen. *Cherté.* f. De duurte der eetwaaren doet meenig mensch lyden. *La cherté des vivres fait souffrir mainte personne.* Dat is nog geen DUURTE, dat is nog redelyks koops. *Cela n'est pas trop cher encore.*

DUURZAAM, GEDUURZAAM. Adj. Langduurig, dat duurd, duuren kan. *Durable, permanent.* Een duurzaame rust, een duurzaame vrede. *Un repos, une paix durable.* Daar is geen duurzaam, bestendig geluk op Aarde. *Il n'y a point de bonheur durable, de felicité permanente sur la Terre.* DUURZAAMHEID. f. Langduurigheid, geduurigheid. *Durée, durabilité, consistance continuée.* f. De duurzaamheid van de Waereld is het werk van een Almogend Wezen. *La durée, durabilité du Monde est l'ouvrage d'un Estre tout puissant.*

DUUWEN, DUWEN. v. a. Dringen, kragtig stooten. *Presser, pousser.* Wat hebt gy zoo te duuwen, te dringen, te stooten? *Qu'avez vous à me presser, pousser, cogner ainsi?* Hy duuwde, dompelde haar den pook in de borst. *Il lui enfonça, plongea le poignard dans le sein.* Zie de rest op DOUWEN.

D W.

DWAALEN. VERDWAALEN. v. n. Doolen, in de dwaaling steeken. *Errer, s'egarer.* In 't bosch dwaalen. *Errer dans la forêt*, ou plutost, *s'egarer, se perdre dans la forêt.* Het is gevaarlyk in 't Geloof, in de dingen des Geloofs te dwaalen. *Il est dangereux d'errer en la Foy, en matiere de Foy.*

DWAALEND. Doolend, onzeker zyn. *Errant, qui erre, qui est incertain.* Dwaalende of doolende Ridder

Digitized by Google

der. *Chevalier errant.* De dwaalende of dolende broeders in 't Geloove versterken. *Fortifier en la Foy les Freres errants.*

DWAAL-LICHT. n. Stal-kaars, brandende zwaveldamp, valsch licht. *Feu follet, ardent, meteore enflammé.* m. Die de dwaal-lichten volgen hebben nood van in afgronden, smoorkuilen te vallen. *Ceux qui suivent les feux folets courent risque de tomber dans des abimes, des fondrieres.*

DWAALING. f. Dooling, verdwaaling, spoorbysterıng. *Egarement.* m. *Erreur.* f. Hy is eindelyk uit zyne dwaaling gekomen. *Il est enfin revenu de son egarement.* De DWAALINGEN, verblindheden van 't Heidendom, van 't Pausdom. *Les egarements, aveuglements du Paganisme, du Papisme.*

DWAAL-STER, ZWEEF-STER f. Planeet-ster tot onderscheidinge van Vaste Ster. *Etoile errante, Planette.* f. Daar zyn zeven dwaal-sterren. *Il y a sept etoiles errantes, sept Planetes.*

DWAAS. Adj. Onverstandig, gek, niet wys. *Insensé, fou, fol, pas sage.* Een dwaas mensch. *Un homme insensé, un fou.* Een dwaas voorneemen, een dwaze onderneeming. *Un dessein de fou, une entreprise insensée.* DWAAS, is ook Zelfstandig en betekend dwaas mensch. De dwaaze zegt daar is geen God. *L'insensé dit il n'y a point de Dieu.* Hoe kan men zoo DWAAS, zoo onnozel, zoo dom wezen. *Comment peut on être si fou, si bête!*

DWAASHEID. f. Onverstand, gekheid, ongerymdheid. *Folie, extravagance.* f. *Manque de sagesse.* m. De dwaasheid van dien Keizer ging zoo ver. *La folie, l'extravagance de cet Empereur alla si loin.* 't Is een dwaasheid van my geweest, ik beken het. *ç'a été folie à moy; c'est ma bêtise, je l'avoue.* Hy ging hem DWAASLYK, zottelyk zyn geheim vertrouwen. *Il alla follement, sottement lui confier son secret.*

DWANG. m. BEDWANG. Gedwongenheid. *Contrainte, gêne.* f. Iets uit dwang doen. *Faire quelque chose par contrainte.* Zy zegt hem uit dwang getrouwd te hebben. *Elle dit l'avoir epousé par contrainte, par force.* De luiden met dwang van Godsdienst doen veranderen. *Faire changer les gens de Religion par contrainte, par force.* Dat is conscientie dwang. *C'est contrainure, tyranniser la conscience.* Ik kan in dien DWANG niet langer leeven. *Je ne sçaurois vivre plus longtemps dans cette contrainte, cette gêne, sous cette tyrannie.* Iemand onder dwang houden, in zyn dwang houden. *Tenir quelqu'un en sa sujettion.* Moeten is dwang, bedwang. Spreekw: *C'est un faire il le faut; à la force il faut ceder.* DWANG-MIDDELEN gebruiken om iemand ter Misse te doen gaan. *User de contrainte pour faire aller quelqu'un à la Messe.*

DWARLEN. v. n. In malkander draayen, verwarren. *S'entortiller, se mêler l'un dans l'autre.* De touwen dwarlden in malkander. *Les cordes s'entortillerent, se brouillerent les unes dans les autres.*

DWARL-WIND. m. DRAAY-WIND. Onstuimige wind. *Tourbillon, grain de vent.* m. *Bourasque.* f.

DWARS. Adv. Scheef, schuin. *De travers, en travers, à travers, de biais.* Het schip leid dwars voor de Haven. *Le vaisseau est de travers à la tête du Port, est pur le travers du Havre.* Wy lagen dwars over 't Eyland Wicht. *Nous etions par le travers de l'Ile de Wigt.* Iemand over DWARS, over schouder aanzien. *Regarder quelqu'un de travers.* Iemand den voet dwars zetten. Eig: *Traverser, contrecarrer, entrepoinzer quelqu'un.* Hy wil altyd dwars in de wagen, 't is een dwarsdryver. *C'est un bourru qui prend tout à contrepoil, à rebours de bien.*

DWARS-BALK. Balk dwars over andere balken leggende. *Traverse.* f. *Maitresse poutre; poutre qui traverse les solives, le plancher.*

DWARS-BOOM. Boom dwars over eenige timmeragie, eenig schotwerk geslagen. *Traverse, barre mise de travers.* f. Iemand met alle kragt DWARS-BOOMEN, in den weg, tegen zyn. *Contrecarrer, traverser quelqu'un de toute sa force.*

DWARS DOOR. Adv. *à travers, au travers.* Hy liep dwars door de velden heen. *Il courut à travers les champs.* Hy stak hem dwars door 't lyf. *Il lui donna un coup d'epée à travers du corps.*

DWARS-DRYVEN. v. n. Harrewarren, krakkeelen. *Contrarier, contester, chicaner, nouailler.* Wat hebt gy aan dat dwars-dryven? *Quel plaisir avez vous à contrarier, contester, chicaner ainsi?* DWARS-DRYVER, hakkereerder, twist-zoeker. *Chicaneur, querelleur, acariâtre.* Het is maar DWARS-DRYVERY. *Ce n'est que chicane, qu'opiniâtreté, qu'entêtement.*

DWARS-FLUIT. f. Fluit die dwars over de mond gehouden word. *Flute Allemande.* f. *que l'on embouche de travers.*

De DWARS-LYST of 't KALF van een deur-raam. *La traverse d'un chambranle.*

DWARS OVER. Adv. Schuin over. *Presque vis à vis.* Hy woond dwars over het Posthuis. *Il demeure presque vis à vis le Bureau des postes.*

DWARS-SLEE. Slee der Scheeps timmerluiden waar mede een vaartuig op 't land gehaald word. *Machine d'Atelier en forme de traineau pour tirer un bâtiment de l'eau & le mettre à sec.*

DWARS-STRAAT. Straat die over een andere uitkomt. *Traverse.* f. *Rue qui en entrecoupe une autre.* Hy woond in de eerste, tweede Leidse dwars-straat. *Il demeure dans la premiere, seconde traverse de la rue de Leide.*

DWARS-STROOM. Stroom die van ter zyde komt, gelyk alle stroomen langs de Kusten heen loopende. *Riviere qui se decharge dans la Mer & forme une maréequi va de travers, contraire à celle qui bat la Côte.*

DWARS-ZEES LEGGEN. Tussen de baaren in leggen. *être ancré au travers de la marée, recevoir la lame, la houle de coté, dans le flanc du Navire.*

DWEEPERY. oud w: zie ZOTHEID, DWAASHEID. *Somnia* in 't Latyn. *Fatuité, Sotise.* f.

DWEIL, FEIL. m Lap van grof doek daar de natte vloer mede opgenomen word. *Essuy de pavé.* m. *Morceau de grosse toile coupé en quarré dont les servantes Hollandoises se servent pour essityer le pavé, le plancher qu'elles lavent.* Een Scheeps DWEIL ofte zwabber. *Faubert.* m. *Vadrouille.* f. *Balay de navire composé de fils de vieux cordages ou de guenilles attachees à un long bâton.*

DWEILEN. v. a. Feilen, met een dweil afdroogen, opneemen. *Essuyer, fauberter.* De vloer dweilen, opdweilen. *Essuyer le pavé, le plancher.*

DWEIL-STOK. Stok daar de Scheeps dweil aan vast gehegt is. *Le manche du faubert* ou *du balay de Navire.*

DWERG. Heel klein Man-mensch. *Nain.* Het is een dwerg by haar te rekenen, te vergelyken. *C'est un nain en comparaison d'elle.* DWERG-BOOMEN, laage stammen, laage en digt bewossen boomen. *Des arbres nains, des arbres qu'on fait venir en buisson.* Daar is een DWERGINNE op de kennis te zien. *On voit une Naine à la foire.*

DWINGELAND. Onregtmaatige heerscher, geweldpleeger. *Tyran, oppresseur, exacteur.* De dwingeland de schoone Lucretia dus verrast hebbende &c.

Digitized by Google

Le Tyran ayant ainſi ſurpris la belle Lucrece &c.

DWINGELANDY. f. Geweldenaary, geweld-pleeging. *Tyrannie, oppreſſion, exaction.* Onder de dwingelandy zugten, 't jok der dwingelandy afſchudden. *Gémir ſous la tyrannie; ſecouer le joug de la Tyrannie.* De ſchoonheid, de liefde is een aangenaame dwingelandy. fig: *La beauté, l'amour eſt une agréable tyrannie.*

DWINGEN. v. a. Geweld aandoen, met geweld of dwang noodzaaken. *Forcer, contraindre, violenter.* Le Pret: *dwong*, le Part: *gedwongen.* Men moet de genegentheden van een jongman niet dwingen. *Il ne faut pas forcer, contraindre, violenter, gêner les inclinations d'un jeune homme.* Een veſting, een ſtad tot de overgaaf DWINGEN, noodzaaken. *Forcer une place, une ville à ſe rendre; reduire une place &c.* Wilde beeſten DWINGEN, bedwingen, tam maaken. *Domter des animaux ſauvages, des bêtes feroces.*

DWINGER. Bedwinger, temmer. *Dompteur.* Hercules wierd dwinger, temmer der wangedrochten genaamd. *Hercule fut appelé dompteur des monſtres.* 't Is een DWINGER, een ſtyfhoofdige ſtryder, hakketeerder. *C'eſt un entêté, un obſtiné.*

D Y.

DY. Hoogduitſch woord, in de plaats van GY, in 't Nederduitſch gebruikelyk geweeſt. *Toy.* Heden my, morgen dy. ſpreekw: *Aujourd'hui moy, demain toy.*

DYE. f. Bekend ligchaams deel. *Cuiſſe.* f. Hy wierd in de dye gekwetſt. *Il fut bleſſé à la cuiſſe.*

DY-HARST. Agterſte bout. *Gigot.* m. *Eclanche.* f. Een dyharſt van een ſchaap, een ſchaape bout. *Un gigot, une eclanche de mouton.*

DYK. m. Zeedyk, hooge dam om 't Zeewater af te keeren, tegen te houden. *Digue.* f. *Haute levée* ou *haut rempart de terre, pour arrêter la violence des eaux.* Een dyk leggen, een dyk opwerpen. *Faire une digue, elever une digue.* Een buiten dyk, een dyk daar 't geweld van 't buiten water op afkomt. *Une digue exterieure, digue avancée, expoſée à tout l'effort de l'eau de dehors.* Een binnen dyk *of* ſlaaper, tweede *of* agterſte dyk. *Une digue interieure, ſeconde digue, digue de reſerve.* Dat zet weinig zooden aan den dyk, dat brengd weinig voordeel aan. *Cela avance peu, fait peu de profit.* De ſpaa in den dyk ſteeken, 't werk laaten vaaren. *Quitter la beſogne, renoncer à la beſogne, abandonner l'ouvrage.*

DYKAGIE. f. Aarde en paalwerk tot het leggen van een dyk behoorende. *Ouvrage de terre & de paliſſades propres à elever, ſoutenir une digue.*

DYKEN. 't meerv: van DYK. *Des digues.* Dyken en dammen doorſteeken. *Percer digues & chauſſées.*

DYKER. Dykwerker, boer *of* delver die aan de dyken arbeid. *Pionier, travailleur, celui qui travaille aux digues.* Hy eet als een dyker. ſpr: *Il mange comme un laboureur, comme un limouſin.*

DYKGRAAF. Opperſte opzigt hebber der dyken en wateringen van een zeker gebied. *Intendant* ou *Surintendant des digues, Dykgrave.* Mynh^r. de Dykgraaf van Rhynland. *Monſieur le Dykgrave de Rhynland.* DYKGRAAFSCHAP. n. Waardigheid van den Dykgraaf. *Dignité du Dykgrave, intendance, direction, adminiſtration ſuperieure des digues & chauſſées.* f.

DYKMEESTER. Aangeſtelde beampte tot bewaaringe, bezorginge der dyken. *Officier ſubalterne prepoſé à la garde, à l'entretien des digues.*

DYN, dit woord beteekend zoo veel als *uw*, by de Hoogduitſchers. *Ton, ta.* Heere ik ben dyn ſchalk, dynen dienſtknegt. *Seigneur je ſuis ton ſervant, ton ſerf.*

DY-STUK. n. Schaaps dy-ſtuk, dy-harſt. *Gigot.* m. *Eclanche de mouton.* f. De DY STUKKEN van den yzer man, man in 't volle harnas. *Les cuiſſarts, les pieces de l'armure qui couvrent les cuiſſes de l'homme armé de pied en cap.*

DY-ZAK, DYE-ZAK of DIEF-ZAK. f. Binne beurſje. *Bourſon, gouſſet.* m. Ik had tien dukaaten in myn dyzak. *J'avois dix ducats dans mon gouſſet.*

DYZIG of DEIZIG. Adj. Mottig, miſtig, donker, nevelagtig. *Embrumé, epais.* Een dyzig weer. *Un temps embrumé, chargé de brouillards.* DYZIGHEID, DEIZIGHEID, mottigheid, betrokke lugt, donkere lugt. *Brume.* f. *Brouillards.* m. pl. De dyzigheid van 't weer belette ons het land te zien. *La brume, le brouillard, le temps embrumé nous empêchoit de voir la terre.*

E.

E B.

EB, EBBE. f. Afloop van 't Zee-water, vallend water, verloopend ty. *Reflux, juſſant.* m. Zy wierden voor den eb genoodzaakt weer te keeren. *Ils furent obligez de ſe retirer avant le reflux, le juſſant, devant l'ebbe.* Daar werd in de Waereldſe zaaken een geſtadigen eb en vloed beſpeurd. fig: *Il ſe remarque un flux & reflux continuel dans les choſes du Monde.* 's Waerelds goed is eb en vloed. ſpr: *Les biens de ce Monde ſorten d'une main & rentrent dans l'autre, vont & viennent ſans ceſſe.* Na hooge vloeden komen laage ebben. *Les grandes proſperitez ſont ſuivies de grandes diſgraces.*

EBBEN. v. n. Afloopen, verloopen, Zeewaarts keeren, zakken. *Refouler, baiſſer, s'ecarter de la Côte.* Het begind te ebben. *La marée commence à refouler, à baiſſer.* Het ebt. *La mer refoule, la marée baiſſe, il y a juſſant.* Men zegd dat den *Euripus* (een Stroom in 't oud Grieken) op een dag zeven maal ebt en vloeyd. *On dit que l'Euripe (Fleuve de l'Ancienne Grece) flue & reflue, monte & baiſſe ſept fois le jour.*

EBBEN-HOUT. n. Zwart Indiaanſch hout daar voor dezen veel ſchrynwerk van gemaakt wierd. *Du bois d'Ebene, de l'ebeine.* Een ebben-houte tafel, lyſt. *Une table, une bordure d'ebene, de bois d'ebeine.* EBBENHOUT-WERKER, fyn ſchrynwerker, plakwerker in ebbenhout. *Ebeniſte, ouvrier qui travaille en ebeine.*

E C.

ECCHO. m. Weergalm, weerſtem, duidelyke weerſtuit van de ſtem. *Echo; retour, rejailliſſement de la voix.* m. De Ecchôs van 't gebergte zyne klagten toevertrouwen. fig: *Confier ſes plaintes aux Echos des Montagnes.*

ECHEL. m. Bloedzuiger. *Sang ſue.* f. Echels op zyn arm zetten. *S'appliquer des ſangſuës au bras.*

ECHT. m. Egt, trouw, huwelyk. *Mariage, hymen.* In den echt treeden. *Se marier, contracter un mariage.* De lieffelykheden en de moeyelykheden van den echt. *Les douceurs & les peines du mariage.*

ECHT-BREEKEN. v. a. Echt-ſchenden, overſpel begaan. *Commettre adultere, paillarder.* De Wet zegt, gy zult niet echt-breeken. *La Loy dit tu ne paillarderas point, tu ne commettras point adultere.* ECHTBREEKER, echt-ſchender, overſpeeler. *Adultere, celui qui commet adultere, qui viole la foy conjugale.* ECHT-BREEKING. f. Echt-breuk, echt-ſchending, overſpel. *Adultere, violement de la Foy conjugale.* m. ECHT-BREEKSTER, overſpeelige vrouw. *Adultere, femme*

Digitized by Google

femme adultere. ECHT-BREUK is op ECHT-BREKING uitgelegt. *Adultere, violement de la foy conjugale.* m.

ECHTE, dit woord werd in het ſamenſtellen der volgende woorden gezegt. Zyne ECHTE, wettige vrouw lief hebben, voorſtaan. *Aimer, proteger ſa femme legitime, ſon epouſe.* Zy is van haar echte man geloopen. *Elle s'eſt enfui de chez ſon legitime mari; elle a abandonné ſon mari.*

ECHTE BAND of EGTE BAND m. Huwelyks band. *Lien de mariage* ou *conjugal.* m. Den echte band ſchenden, verbreeken. *Diviſer, rompre, diſſoudre le lien de mariage, le lien conjugal.*

ECHTE BED. n. HUWELYKS BED. *Lit nuptial.* m. *Couche nuptiale.* f. Het echte bed bezoetelen, zyn echt ſchenden. *Souiller la couche nuptiale, violer ſon mariage* Dat is van het echte bed, dat is wat puiks. fig: ſpr: *Cela vient de la bonne boutique, c'eſt du bon, du meilleur.*

ECHTE KINDEREN. Wettige kinderen. *Enfans legitimes, nez de mariage legitime.* ECHTE LIEDEN, echte lien, getrouwde luiden. *Gens mariez, perſonnes mariées.*

De ECHTELOOZE, of liever ONGETROUWDE ſtaat. *Le Celibat, l'etat, la condition des perſonnes qui ne ſont pas mariées.*

ECHTELYK. Adv. WETTELYK. Als 't echte luiden paſt, betaamd. *Legitimement, conjugalement, à la maniere des gens mariez.* Zy leeven echtelyk met malkander. *Ils vivent conjugalement enſemble.*

ECHTEN, kan ſomtyds voor TROUWEN genomen worden. *Marier, epouſer.* Maar nog nader voor WETTIG VERKLAAREN. *Ligitimer, declarer legitime.* Een baſterd ofte natuurlyke zoon echten. *Legitimer un bâtard, un fils naturel, un enfant d'amour.*

ECHTE STAAT. m. Huuwelyke ſtaat, getrouwde ſtaat. *Etat de mariage* ou *mariage* ſimplement. Zig in den echten ſtaat begeeven. *Se marier, ſe mettre en menage, prendre un mari, une femme.*

ECHTER of EGTER. Adv. Niettemin, nogtans. *Cependant, pourtant, néantmoins, toutefois.* Men hoopt echter dat de ſtad het nog eenige dagen zal konnen houden. *On eſpere cependant, néantmoins que la ville pourra tenir encore quelques jours.*

ECHTGENOOT Man of vrouw. *Mari ou femme, epoux, epouſe.* Na het overlyden van zynen, van haaren echtgenoot. *Après la mort de ſa femme, de ſon mari.* ECHTGENOOTSCHAP. n. Verbintenis der echtgenooten, der getrouwde luiden. *Mariage, engagement de gens mariez.* m. De voorregten van 't echtgenootſchap. *Les privileges du mariage.*

ECHTS-SCHEIDING, ECHT-SCHEIDING. Scheiding van den echt. *Divorce.* m. *Diſſolution, rupture du mariage.* f.

ECHTS-VEREENIGING. f. HUWELYK. n. Trouwverbintenis. *Mariage.* m. *Union matrimoniale.* f.

ECLIPS. Zon of Maans verduiſtering. *Eclipſe.* f. *Obſcurciſſement du Soleil ou de la Lune.* Zon-Eclips *of* eclips in de Zon. *Eclipſe du Soleil.* Maan-Eclips *of* eclips in de Maan. *Eclipſe de la Lune.*

E D.

EDEL. Adj. Adelyk. *Noble, diſtingué des Roturiers.* Hy is edel van vaders en van moeders kant. *Il eſt noble de pere & de mere.* Zoo edel als de Koning. *Noble comme le Roy.* Een EDELE Vrouw. *Une noble Dame, une Femme noble.*

EDEL, EDELMOEDIG, verheven. *Noble, genereux, ſublime, elevé.* Dat zyn regt édele gevoelens. *Ce ſont là des ſentiments veritablement nobles, ſublimes.* Een edele, een verhevene ſtyl. *Un ſtyle noble, relevé, ſublime.*

EDELDOM is op ADELDOM en EDELHEID te zien. *Nobleſſe, dignité de la perſonne noble.* f.

EDELE, zyn EDELE, dit woord werd kortheids halve voor EDELHEID in 't ſchryven *of* ſpreeken uit hoogagtinge gebruikt. Ik heb zyn Edele myn meeninge klaarlyk willen te kennen geeven. *J'ai voulu faire entendre clairement mes ſentiments à votre Seigneurie, à votre Grandeur.*

EDELE, werd in de volgende ſpreekwyzen nog gebruikt. Haar Edele Groot Mogende de Heeren Staaten van Holland en Weſtvriesland. *Leurs Nobles Grandeurs Meſſeigneurs les Etats de Hollande & de Weſtfriſe.* Haar Edele Groot Achtbaare, Mynheeren de B: van Amſt: *Leurs Venerables Seigneuries, Meſſeigneurs les Bourguemaitres d'Amſterdam.* Mynheer, Mynheer N. Capitein onder 't Edele Mogende Collegie ter Admiraliteit van de Maas &c. *Monſieur, Monſieur N. Capitaine au ſervice du Noble & Puiſſant College de l'Amirauté de la Meuſe.*

EDELE GESTEENTEN. Fyne ſteenen, Diamanten, Robynen. *Pierres precieuſes* De Diamant is de ſchoonſte van alle edele geſteenten. *Le Diamant eſt la plus belle de toutes les pierres precieuſes.*

EDELEN, EDELLIEDEN, Edelluiden. *Des Nobles, des Gentils hommes.* De Venetianen maaken groot onderſcheid tuſſchen de oude en nieuwe Edelen *Les Venitiens ſont grande difference entre les anciens & nouveaux Nobles.* De Koning verzeld van al de EDELEN zynes Hofs. *Le Roy accompagné de tous les Nobles de ſa Cour.*

EDELHARTIG, EDELMOEDIG. Adj. Grootmoedig. *Noble, genereux, magnanime, relevé.* Een edelhartig menſch is daar niet toe bekwaam. *Un homme noble, genereux n'eſt pas capable de cela.* Zyne EDELHARTIGHEID, edelmoedigheid belette hem die ſchandige voorwaarden aan te neemen. *Sa generoſité, magnanimité l'empêcha d'accepter ces honteuſes conditions.* EDELHARTIGLYK, edelmoediglyk. Adv. *Genereuſement.*

EDELHEID, ADELYKHEID. f. Edeldom. *Nobleſſe, qualité de la perſonne Noble.* f. De Edelheid zyner geboorte, van zyn geſlagt ophouden, in agting houden. *Soutenir, faire reſpecter la Nobleſſe de ſa naiſſance, de ſa famille.*

EDELHEID. Eertytel. *Nobleſſe, Seigneurie, titre d'honneur.* Ik zal ten allen tyden ten dienſte zyner Edelheid zyn. *Je ſerai toujours au ſervice de ſa Nobleſſe, de votre Seigneurie.*

EDELLIEDEN, EDELLUIDEN. Edellien, Edelen, Adelyke perſoonen. *Des Nobles, des perſonnes Nobles.* De voornaamſte Edellieden van 't Hof. *Les principaux Nobles, Gentilshommes de la Cour.* De Edelluiden van 's Konings bedkamer. *Les Gentilshommes de la chambre du Roy.*

EDEL MAAKEN. v. a. Ver-edelen, Edel verklaaren. *Annoblir, faire Noble.* De Koning kan Edel maaken dien hy wil. *Le Roy peut annoblir qui il veut.*

EDELMAN. Adelyk man. *Gentilhomme, homme Noble.* Een deftig, een aanzienlyk Edelman. *Un Gentilhomme de bon lieu, de diſtinction.* Een land Edelman; een kalen, bedurven Edelman. *Un Gentilhomme de Province, un Gentilhomme ruiné, un hobereau, un campagnard.* De BURGER EDELMAN van Moliere, werd verkeerdelyk *Burgerlyken Edelman* genaamd.

Digitized by Google

EDELMOED. m. EDELMOEDIGHEID. f. Grootmoedigheid. *Magnanimité, generosité, grandeur d'ame.* f. EDELMOEDIG. Adj. Grootmoedig. *Genereux, magnanime.* Een edelmoedig hart, een edelmoedige ziel. *Un coeur genereux, une ame genereuse.* Hy is te EDELMOEDIG, te mildaadig. *Il est trop genereux, trop liberal.* De EDELMOEDIGHEID, grootmoedigheid van Alexander, van Pyrrhus. *La generosité, magnanimité d'Alexandre, de Pyrrhus.* Hy wilde zyne EDELMOEDIGHEID, milden aart doen blyken. *Il voulut faire paroitre sa generosité, sa liberalité, son humeur liberale.* De verwonnenen EDELMOEDIGLYK handelen, de Kroon edelmoediglyk weigeren. *Traitter les vaincus genereusement, refuser genereusement la Couronne.*

EDIK. m. Azyn. *Du vinaigre.* De Jooden gaven onzen Zaligmaaker edik te drinken. *Les Juifs donnerent du vinaigre à boire à notre Sauveur.*

EDOCH of EDOG. Adv. Maar. *Mais.* Het Leger trok wel op om de ſtad te ontzetten, edoch het was te laat. *L'Armée marcha bien pour ſecourir la ville, mais il etoit trop tard.*

E E.

EED of EEDT. m. Eedzweering. *Serment.* m. Een valſchen eed doen. *Faire un faux ſerment.* Zig met eede verbinden, zuiveren. *S'engager, ſe purger par ſerment.* Den eed van getrouwigheid afleggen. *Prêter le ſerment de fidelité.* Onder EEDE ſtaan, door eede verbonden zyn aan 't waarneemen van zyn ampt. *être ſous ſerment, engagé par ſerment à remplir ſa charge.* Iets met duuren eede verzekeren, geſtand doen. *Affirmer quelque choſe par un gros ſerment.*

EED-BREEKEN. v. n. Meineedig zyn, zyn eed breeken. *Rompre, violer, fauſſer ſon ſerment, ſe parjurer, être parjure.* Het is een EED-BREEKER, een falſaris, meineedige. *C'eſt un parjure, un fauſſaire.* EED-BREEKING, eed-breuk, eed-verbreeking, meineedigheid. *Parjure.* m. *Violation du ſerment.* f.

EED-GENOOT. Een die met eede zig tot iets verbonden heeft. *Confedere par ſerment, conjuré, membre d'une confederation, conjuration.* De Eedgenooten van Zwitſerland. *Les Confederez de Suiſſe.* De aanſlagen der EEDGENOOTEN, vloekverwanten verydelen. *Faire echouer, avorter les deſſeins des confederez, des conjurez, conſpirateurs.*

EEDGENOOTSCHAP. n. Verbond met eede aangegaan, gezwooren, geſtaafd. *Ligue, union, confederation, conjuration.* f. Het Zwitſerſe Eedgenootſchap om zig tegen het Huis van Ooſtenryk aan te kanten. *L'Alliance, la Ligue, la Confederation des Suiſſes pour s'oppoſer à la Maiſon d'Autriche.* Het Eedgenootſchap der Graauwbunders. *La Ligue Griſe ou l'Alliance des Griſons.*

EEDGESPAN. n. SAMENZWEERING, ſamenſpanning der eedgenooten *of* vloekverwanten. *Conjuration, conſpiration, ligue.* f. *Complot.* m. Het eedgeſpan *of* de ſamenzweering door Catilina, ten tyde van't oud Rome geſmeed. *La conjuration, le complot de Catilina, du temps de l'ancienne Rome.*

EED-VERBREEKER. zie EED-BREEKER. *Parjure, fauſſaire, violateur de ſon ſerment.*

EED-VERWANT. Eed-genoot. *Conjuré, confederé, qui s'eſt engagé par un ſerment dans une conjuration, confederation.* EED-VERWANTSCHAP, eedr-genootſchap, ſamenzweering. *Conjuration, conſpiration.* f. *Complot des conjurez.* m.

EED-ZWEEREN. v. n. Vloeken, zweeren, met eede verzekeren. *Jurer, affirmer par ſerment.* Hy heeft met eede gezwooren dat... *Il a juré que, il a juré avec ſerment que...* Plakkaaten tegen het EED-ZWEEREN, het vloeken laaten uitgaan. *Publier des Edits contre les jurements.* EED-ZWEERING, beveſtiging met eede. *Jurement, juron.* m. *Affirmation par ſerment.* Yſſelyke eed-zweeringen. *D'horribles jurements.*

EEK, werd by 't gemeene volk voor EDIK gezegt. *Du vinaigre.* Doet 'er nog wat eek op. *Mettez y encore un peu de vinaigre.* De EEK-KAN, de azyn-kan. *Le vinaigrier, la burette au vinaigre.*

EEL. zie EDEL, ADELYK. Koſtbaar. *Noble, precieux.* Het Eele Geſlagt der Naſſauwen. *La Noble Maiſon des Naſſau.*

EEL. Adj. Zuiver, rein. *Net, propre, bien fait.* Dat is een eel garentje, een eel ſtoffje. *Voila un fil bien fin, bien rond, une etoffe bien fine, bien belle, bien propre.* Dat is eel ſchrynwerk, ſnywerk. *Voila de la menuiſerie, de la ſculpture bien delicate.*

EEL. Lekkers, uitgeleezen, ſmaakelyk. *Delicat, excellent, delicieux au goût.* Hoenders, patryzen, ſnoek, baers is een eel eeten, een eel koſtje. *Les poulets, les perdrix, le brochet, la perche ſont un delicat, excellent, delicieux manger.*

De EELHEID, zuiverheid, nettigheid, rondheid van 't garen, van 't ſnywerk. *La beauté, la delicateſſe du fil, de la ſculpture.* De eelheid van des ſchilders penſeel. *La delicateſſe du pinceau du peintre.* De EELHEID, lekkerheid, ſmaakelykheid der ſpyzen. *La delicateſſe, l'excellence des viandes.*

EELT. m. Hardigheid in de handen en onder de voeten, ſlag van likdoorn. *Durillon, calus.* m. De Schoenlappers, Wagemaakers, Smeden hebben eelt aan de handen. *Les Savetiers, Charrons, Marechaux ont des durillons aux mains.*

EEN. Eenvoudig getal. *Un, une, nombre ſimple.* Een man, een vrouw, een paard, een huis. *Un homme, une femme, un cheval, une maiſon.* Daar is maar een God. *Il n'y a qu'un ſeul Dieu.* Zy hebben maar een hart en een ziel. *Ils n'ont qu'un coeur & qu'une ame.* Hy at ze een voor een op. *Il les mangea l'un après l'autre.* De EENE is ryker, maar de andere heeft meer verſtand. *L'un eſt plus riche, mais l'autre a plus d'eſprit.* Den eenen moet men betaalen en den anderen geld geeven. ſpr: *Il faut payer l'un & donner de l'argent à l'autre.*

EEN, werd nog in de volgende ſpreekwyzen gebruikt. Als ik op EEN tyd in den tuin wandelde. *Comme je me promenois un jour dans le jardin.* Men kan niet op een tyd eeten en ſpreeken. *On ne ſçauroit manger & parler en même temps.* Gaat met EENEN by de Zilverſmith, by de Schoenmaaker aan. *Paſſez en même temps, tout d'un temps chez l'Orfevre, chez le Cordonnier.* Als EEN eerlyk man leeven. *Vivre en honnête homme, comme un honnête homme.* Zoo, weerd u als een man! *Courage, deffendez vous comme un brave!*

EEND. m. Eendvogel. *Canard.* Een wilden eend, tammen eend. *Un canard ſauvage, un canard privé.* Wyfjes eend. *Canne.* f. *Femelle du canard.* Hy zwemd als een eend. *Il nage comme un canard.* Hy vlei't er in als een eend in een byt. ſpr: *Il donna là dedans comme un canard dans un trou, il donna lourdement dans le panneau.*

EENDE GROEN. n. EENDE KROOST. *Du verd, de la ſemence d'herbe que mangent les canards en barbottant.*

EENDE KOOY. f. Kooy daar wilde Eenden in gevangen worden. *Machine en forme de Naſſe dans laquelle on attire*

Digitized by Google

attire, ou prend des canards ſauvages. EENDEN EY. n. *Oeuf de canne.* m. Zoo groot als een eenden ey. *Gros comme un oeuf de canne.*

EENDERHAND. Adv. EENDERLEY. Van een maakſel, ſoort. *De même façon, même eſpece.* Twee glazen, twee ſchotels uit eenderhand. *Deux verres, deux plats de même façon, grandeur.* Dat ſchrift is niet uit eenderhand, niet gelyk, niet van de zelfde hand. *Cette ecriture n'eſt pas de la même main.*

Van EENDER JAAREN. Van de zelfde, van gelyke jaaren. *De même age.* Twee gelieven van eender jaaren. *Deux amans de même age; un jeune homme & une jeune fille de même age.*

EENDERLEY of EENERLEY. Eenderhand, van een ſoort. *D'une ſorte, d'une même eſpece.* Ik moet eenderley wyn hebben. *Il me faut de la même ſorte, d'une egale ſorte de vin.*

EENDRAGT. f. EENDRAGTIGHEID. Eenegezindheid. *Union, concorde.* f. In vrede en eendragt leeven. *Vivre en paix & en union, & en concorde.* Door de eendragt werden de kleine dingen groot. ſpr. *Les petites choſes accroiſſent, deviennent grandes par la concorde.*

EENDRAGTIG. Adj. Eenpaarig, eenegezind. *Unanime, de même avis, d'accord.* Een eendragtig beſluit, toeſtemming. *Une reſolution, un conſentement unanime.* Eendragtige gemoederen. *Des coeurs, des eſprits unis, de bonne intelligence, en bonne union, en concorde.* EENDRAGTIG, werd ook *Adverbialiter* gezegt. Eendragtig leeven met malkander. *Vivre unanimement, vivre d'accord, vivre en concorde enſemble.* De EENDRAGTIGHEID, eens gezindheid der broeders, der geloovigen. *L'union, la concorde des freres, des fidelles.* De Apoſtelen EENDRAGTIGLYK by een zynde. *Les Apoſtres etant unanimement aſſemblez.*

EENE of EEN. *Un, une.* Hy hield een zwaard in de eene en een fakkel in de andere hand. *Il tenoit une épée d'une main, & un flambeau de l'autre.*

t' EENEMAAL. Adv. Gantſchelyk. *Entierement, tout à fait.* De Kerk brande t'eenemaal af. *L'Egliſe fut entierement brulée, fut reduite toute en cendres.* Het Vyandlyke Leger wierd ten eenemaal geſlagen. *L'Armée Ennemie fut entierement, totalement deffaite.*

EENEN. Een zeker, een zoo genaamde. *Un certain, un nommé* Zy is met eenen Claes Pieters, met eenen Jan Dirkſen getrouwd. *Elle a epouſé un certain Cl: P: un certain J: D:*

EENER is de *Genitivus* voor Vrouwelyke Naamen in 't eenvoud, en beteekend zoo veel als VAN EEN. *D'un, d'une.* De kinderen eener tweede vrouw. *Les enfans d'une ſeconde femme.*

EENERHANDE, EENDERHANDE. Adv. Van een ſoort, ſlag. *D'une ſorte, de même eſpece.* Hy heeft maar eenerhande wyn, eenerhande boeken. *Il n'a que d'une ſorte de vin, de livres.*

EENERLEY, EENERHANDE. Eenderley. *D'une ſorte, d'une eſpece.* Het is al eenerley goed. *C'eſt que d'une même ſorte de marchandiſes, de drogues &c.* Zy voeren alle eenerley taal. *Ils tiennent tous le même langage.*

EENHEID. f. Eenigheid, eental f. *Unité.* De eenheid van bedryf, van plaats en tyd moet in een Tooneelſpel waargenomen worden. *Il faut obſerver l'unité d'action, de lieu & de temps dans une piece de Theatre.* De DRIE-EENHEID, Drievuldigheid. *La Trinité.*

EENHOOFDIGE ofte Monarchale Regeering, EENHOOFDIG OPPERBESTIER. *Gouvernement Monarchique* ou *d'un ſeul.* m. *Monarchie.* f.

EENHOORN. m. Africaanſch dier met een groote hoorn voor in de kop. *Licorne.* f. Dat weinig menſchen levendige Eenhoornen gezien hebben komt, zegt men, daar van daan dat deze dieren hen meeſt in 't diepſte der Africaanſe boſſchen daar niemand zig durft wagen, onthouden.

EEN IEDER of EEN IEGELYK. zie op IEDER en IEGELYK. *Un chacun.* Men moet een ieder, een iegelyk naar zyn ſtaat bejegenen. *Il faut traitter un chacun ſelon ſon etat, ſa condition.*

EENIG: GE. Adj. Alleen beſtaande, alleen zynde. *Seul, ſeule, unique.* Daar is maar een eenige God, een eenig middel toe. *Il n'y a qu'un ſeul Dieu, qu'un ſeul moyen.* Gy kond het met een eenig woord doen. *Vous le pouvez faire d'un ſeul mot.* 't Is een eenig kind, een eenige zoon, eenige dochter. *C'eſt un Enfant, un fils, une fille unique.* Hoe zyt gy daar zoo EENIG? zoo eenzaam? *Comment êtes vous ſi ſolitaire? que faites vous dans cette ſolitude, cette grande retraitte?* Ik kan zoo eenig niet wezen. *Je ne ſçaurois être ſi ſolitaire, ſi ſeul, vivre ſi retiré.*

EENIG, EENIGE, in den zin van *aliquid* en *quidpiam*, in 't Latyn. *Quelque.* Als 'er eenig middel, eenige hoop was. *S'il y avoit quelque moyen, quelque eſperance.* Hy had hem eenig geld geleend, eenige dienſten gedaan. *Il lui avoit prêté quelque argent, rendu quelques ſervices.* EENIGE, zommige, in den zelfſtandigen zin. *Quelques uns, quelques unes.* Hebt gy al uwe wynen, alle uwe ſtoffen verkogt? neen, ik heb 'er nog eenige. *Avez vous vendu tous vos vins, toutes vos etoffes? non, j'en ai encore quelques uns, quelques unes.* EENIGE, eenige luiden. *Quelques uns, quelques perſonnes.* Eenige willen dat hy nog leeft. *Quelques uns veulent qu'il vive encore, il y en a qui pretendent qu'il ſoit encore en vie.*

EENIGE, werd in de volgende voorbeelden met *aucun, aucune*, afgelegd. Hy wierd zonder eenige reden aangehouden, vaſtgezet. *Il fut arrêté, mis en priſon ſans aucun ſujet, ſans aucune raiſon.* Hy kwam 'er zonder eenig agterdogt. *Il y vint ſans aucun ſoupçon.* Hebt gy 'er wel EENIG naberouw over gehad? eenig bewys van gegeeven? *En avez vous bien eu aucun regret? en avez vous bien donné aucune preuve?* De Hollanders, opentlyke Zede-meeſters zelfs, verſpreeken hen veeltyds in't gebruiken van *quelque* voor *aucun*: 't geen om d'eenvoudigheid van't woord te platter luid.

t' EENIGER DAGE. t'Eeniger ſtonde, t'eeniger tyd. *Un jour ou l'autre.* Hy zal het t'eeniger dage wel heugen. *Il s'en ſouviendra bien un jour ou l'autre.*

EENIGER MAATEN. Adv. In eeniger voegen, op eenige wyze. *En quelque façon, en quelque ſorte.* Hy is 'er eeniger maaten van ontſlagen. *Il en eſt dechargé en quelque façon, en quelque maniere.*

t' EENIGER STONDE, t'EENIGER TYD. *Un jour ou l'autre.*

t'EENIGER TYD. Adv. Den eene tyd of den ander. *Un temps ou l'autre, un jour ou l'autre.* Hy zal 'er t'eeniger tyd rouwkoop af hebben. *Il s'en repentira un jour ou l'autre.*

EENIGER WYZE. Op eenige wyze. *En aucune maniere.* Indien ik hem eeniger wyze beledigd had. *Si je l'avois offenſé en aucune maniere.*

EENIGHEID. f. Eenpaarigheid, eenvoudigheid, eenvuldigheid. *Unité.* f. In God is eenigheid van zelfſtandigheid en drie-eenheid van perſoonen. *En Dieu il y a unité de ſubſtance & trinité de perſonnes.*

EENIGHEID. Eendragt. *Union, concorde.* f. Met zyne broeders in eenigheid leeven. *Vivre en union, en con-*

Digitized by Google

concorde avec ſes freres. Eenigheid der liefde, eenigheid des Geeſtes is de ruſtbank van een vreedſaam leven, zegt Jan Claeſſen. *L'union de l'amour, l'union de l'Eſprit eſt le repoſoir d'une vie paiſible. expr: de Couacre.*

EENIGLYK. Adv. ENKELYK. Alleenelyk. *Uniquement, ſingulierement.* Hy houd zig eeniglyk met de Dichtkunde op. *Il s'occupe uniquement à la Poëſie.*

EENIGSINS of **EENIGZINS.** Een weinig, in eeniger wyze, eeniger maaten. *Un peu, en quelque maniere, en quelque ſorte.* Hy is eenigzins beter. *Il eſt un peu mieux.*

EENIGSTE. Adj. Alleen. *Unique, ſeul.* Dat is het eenigſte middel. *C'eſt l'unique, le ſeul moyen.* Gy zyt myn eenigſte hoop. *Vous êtes mon unique eſperance.* Gy zyt de eenigſte van uw gevoele. *Vous êtes l'unique, le ſeul de votre opinion.*

EENIGZINS; EENIGSINS. Zoo draa hy zig eenigzins beter gevoelde. *Dès qu'il ſe ſentit un peu mieux.*

EENJAARIG. Adj. Van een jaar. *D'un an.* Een eenjaarig ſchaap. *Un mouton d'un an.*

EENLOOPEND. Adj. Alleen loopend, die alleen zonder vrouw en kind is. *Seul, qui eſt ſeul, qui n'a ni femme, ni enfans.* Een eenloopend gezel heeft niet veel van nooden. *Un garçon ſeul, un jeune homme ſans embarras de femme ni d'enfans n'a pas beſoin de beaucoup.*

EENMAAL. Adv. EEN REIS. *Une fois, un jour.* Op dat onze rampen eenmaal mogen eindigen. *Afin que nos malheurs puiſſent finir un jour.*

EEN-OOG. Subſt: Een-oogig menſch, een die maar een oog heeft. *Borgne* ou *borgneſſe, qui n'a qu'un œil.* 't Is een olyken een-oog. *C'eſt un mechant borgne, une mechante borgneſſe.* **EEN-OOGIG.** Adj. Die maar een oog heeft. *Borgne.* Een een-oogig paard, een paard met een oog. *Un cheval borgne.*

EENPAAR. oud w: zie EENPAARIGLYK. Te ſamen, te gelyk. Gods lof zingen eenpaar. *Chanter les louanges de Dieu d'un commun accord.*

EENPAARIG. Adj. Gelykformig, eendragtig, eenſtemmig. *Uniforme, unanime, egal.* Eenpaarig geloof, eenpaarige gevoelens. *Croyance uniforme; ſentiments uniformes, unanimes.* Een eenpaarige ſtyl. *Un ſtyle egal, uniforme, ſoutenu.*

EENPAARIG. Adv. Eenpaariglyk, eendragtiglyk. *Unanimement, uniformement, d'un commun accord.* Daar wierd eenpaarig beſlooten den Koning te verzoeken &c. *Il fut unanimement reſolu de prier le Roy &c.*

EENPAARIGHEID. f. Gelykformigheid, eendragtigheid. *Uniformité, egalite, unanimité.* f. Eenpaarigheid van ſtyl. *Egalité, uniformité de ſtyle.* Eenpaarigheid van geloove. *Uniformité de croyance.* Eenpaarigheid, eendragtigheid van gevoelens. *Unanimité de ſentiments.* Zy beſloren, zy ſtemden alle **EENPAARIGLYK**, eendragtiglyk den Koning te bedanken. *Ils réſolurent, conclurent tous unanimement à remercier le Roy.*

EENS. Adv. Een reis, eenmaal. *Une fois, un coup.* Ik gaa'er eens daags, eens 's weeks, eens 's jaars. *J'y vais une fois par jour, une fois la ſemaine, une fois l'an.* Gaat 'er nog eens. *Allez y encore une fois.* Doet het nog eens, hebt gy 't hart. *Faites le encore une fois, encore un coup, ſi vous avez le courage, retournez y pour voir.* Breng het Mynheer **EENS**, drink eens op de gezondheid van Mynheer. *Buvez un coup à la ſanté de Monſieur.* Ik zeg het u eens voor al. *Je vous le dis une fois pour toutes.* Al bood gy 'er **EENS**, een maal, zoo veel voor. *Quand vous en offririez une fois autant.* Eens is geens, eenmaal is geen gewoonte. *Une fois n'eſt pas coutume.* Zy zyn **EENS**, het eens om u te bedriegen. *Ils ſont d'accord, d'intelligence, ils s'entendent pour vous tromper, duper.*

EENS. Een dag, een zekere tyd. *Un jour, un certain temps.* Eens dat ik by hem at, eens dat ik alleen wandelde. *Un jour que je dinois chez lui, que je me promenois ſeul.* **EENS**, alleenlyk. *Une fois, ſeulement.* Weet gy wel eens wat trouwen is! *Sçavez vous ſeulement ce que c'eſt que ſe marier!*

EENSDEELS. Adv. Voor een gedeelte, ten deele. *En partie.* Hy wil zyn boek nog niet laaten drukken, eensdeels om de ſlegte tyd, en ook om dat hy 't nog eens overzien wil. *Il ne veut point encore faire imprimer ſon livre, en partie à cauſe du mauvais temps, & auſſi parce qu'il veut le revoir encore une fois.*

EENSGANGS. Adv. Met eenen, op den zelfden tyd. *Tout d'un coup, en même temps, tous d'un temps.* Gaat 'er eensgangs na toe. *Allez y tout d'un coup, allez y en même temps.*

EENSGEZIND. Adj. Van een gevoele, een gedagte. *Unis, de même opinion, avis, de même humeur.* Eensgezinde broeders, eensgezinde getrouwde vind men zelden. *Il ſe trouve rarement des freres, des gens mariez de même opinion, de même humeur.* **EENSGEZINDHEID.** f. Eendragtigheid, gelykformigheid, eenpaarigheid van gevoelens. *Conformité, uniformité, union, rapport de ſentiments.*

EENSLUIDEND. Adj. Gelyk luidend. *Univoque, conſonnant, de même ſon.* Eensluidende bewoordingen. *Des termes univoques.* Twee **EENSLUIDENDE** huurceelen maaken. *Faire deux contracts de louage de même teneur.* **EENSLUIDENDHEID.** f. Gelykluidendheid der klanken. *Conſonnance, conformité des ſons.* f. Eensluidentheid der woorden. *Conſonnance des mots.*

EENSTEMMIG. Adj. Eensluidend, eenpaarig, met eenpaarige ſtemmen. *Univoque, d'une commune voix.* Eenſtemmige bewoordingen. *Des termes univoques.* Dat wierd **EENSTEMMIG**, eenpaariglyk, goed gekeurd. *Cela fut approuvé d'un commun accord.* **EENSTEMMIGHEID.** f. Eenpaarigheid van ſtemmen, van gevoelens. *Unanimite, conformité de voix, de ſuffrages, de ſentiments.*

EENSWEEGS. Adv. De zelfde weg. *Le même chemin.* Zy gingen beide eensweegs. *Ils allerent tous deux par le même chemin.*

EENS ZYN. Eendragtig zyn, van een gevoele, van een gedagte zyn. *être de même ſentiment, avis, opinion; être unis, d'accord.* Als de Hoofden van een Bondgenootſchap wel eens zyn. *Quand les Chefs d'une Ligue ſont bien unis, bien d'accord.* Zoo gy dat geloofd, dan zy wy 't eens. *Si vous croyez cela, nous ſommes d'accord.*

EENTAL. zie **EENVOUD.** Eenvoudig getal *Singulier, nombre ſingulier.* Het woord *weyden*, heeft *wey* in 't eental. *Le mot de* prez *a* pré *au ſingulier.* **EENTALLIG.** Adj. Enkelvoudig, eenvoudig. *Singulier.* Deur, kamer, huis, zyn eentallige naamwoorden. *Porte, chambre, maiſon ſont des noms ſinguliers.* **EENTALLIGHEID**, enkelheid, eenvoudigheid. *Singularité, unité.* f. De eentalligheid der Geeſtelyke ampten. *La ſingularité des benefices Eccleſiaſtiques.*

EENVOUDIG. Adj. Gul, argloos, zonder arg, ongeveinſd. *Ingenu, ſimple, franc, ſans deguiſement.* 't Is een zeer eenvoudig, een zeer gul man. *C'eſt un homme fort ingenu.* Op een eenvoudige wyze te werk gaan. *Agir d'une maniere ingenuë, avec franchiſe.* Wat zyt gy ook **EENVOUDIG**, onnozel! *Que vous êtes ſimple! que vous êtes bon!*

Digitized by Google

EENVOUDIG. Enkeld, niet vermengd. *Simple, point composé.* De eenvoudigſte werktuigen, gevaertens zyn de beſte. *Les machines les plus ſimples ſont les meilleures.* Een eenvoudige en onopgepronkte reden. *Un diſcours ſimple & ſans ornements.* Een eenvoudig en bloot verhaal. *Une relation ſimple & naïve.* Hy leeft EENVOUDIG heen, eenvoudiglyk, zonder gemaaktheid. *Il vit ſimplement, ſans faſte, à la vieille mode.* Hy ſpreekt eenvoudig weg. *Il parle ingenuément, naïvement, naturellement.*

EENVOUDIGHEID. f. Argloosheid, ongeveinsdheid, gulhartigheid. *Ingenuité, naïveté, ſimplicité, franchiſe.* f. De eenvoudigheid der jonge Maagden. *L'ingenuité, la naïveté, la ſimplicité des jeunes Filles, des jeunes Servantes.* De EENVOUDIGHEID, ongemaaktheid, onopgepronktheid van den ſtyl. *La ſimplicité du ſtyle.* De eenvoudigheid der leeringen. *La ſimplicité des preceptes.* Ik zal u de zaak EENVOUDIGLYK, met eenvoudigheid, natuurlyk verhaalen. *Je vous raconterai la choſe naturellement, ſimplement, ingenuement.*

Het **EENVOUDT**, of het eenvoudig getal der Naamwoorden. *Le Singulier, ou nombre ſingulier des Noms.*

EENZAAM. Adj. Eenſaam, eenig, alleen leevende. *Solitaire, ſans compagnie.* Hoe zyt gy zoo eenzaam van daag? *Comment êtes vous ſi ſolitaire, ſi ſeul aujourd'hui?* Een eenzaam leven leiden. *Mener une vie ſolitaire, retirée.* De EENZAAME, de afgelegene, onbewoonde plaatſen zoeken. *Chercher les endroits deſerts, les lieux ſolitaires, reculez.*

EENZAAMHEID. f. Eenigheid, eenzaame plaats. *Solitude, retraite.* f. De kloeke verſtanden zoeken de eenzaamheid. *Les eſprits forts cherchent la ſolitude.* De naare eenzaamheid der boſſchen, der woeſtynen. *L'affreuſe ſolitude des bois, des deſerts.*

EENZINNIG Adj. Eigenzinnig, ſtyfhoofdig. *Entêté, obſtiné, opiniâtre, attaché à ſon ſens.* 't Is een onverwinnelyke EENZINNIGHEID, ſtyfkoppigheid. *C'eſt un invincible entêtement, une obſtination, opiniâtreté invincible.*

EENZINNIG. Van een zelfde beteekenis. *Synonyme.* Beminnen en Lief hebben zyn eenzinnige woorden. *Aimer & Cherir ſont termes ſynonymes.*

EENZYDIG. Adj. Partydig. *Partial. ale.* Gy zult myn Rechter niet wezen, gy zyt al te eenzydig, te partydig. *Vous ne ſerez pas mon Juge, vous êtes trop partial.* Men moet zonder EENZYDIGHEID, partydigheid oordeelen. *Il faut juger ſans partialité, ſans prevention.* f. EENZYDIGLYK. Adv. Met eenzydigheid *Partialement, avec partialité.*

EER. Adv. Voor, alvoorens. *Avant de, avant que, devant.* Bid God eer gy eet, drink nog een glaasje eer gy gaat. *Priez Dieu avant de manger, buvez encore un verre avant que de vous en aller.* Het zal nagt zyn eer gy gedaan hebt. *Il ſera nuit avant que vous ayiez fait.* Eer het te laat zy. *Avant qu'il ſoit trop tard.*

EER, EERDER. Vroeger, haaſtelyker. *Pluſtot, de meilleure heure.* Hy kan niet eer komen, zegt zyn vrouw. *Il ne ſçauroit venir pluſtot, à ce que dit ſa femme.* Wanneer zal ik het doen? hoe eer hoe liever. *Quand le ferai-je? le pluſtot ſera le meilleur.*

EER. Liever. *Pluſtot*, dans le ſens de *prius* en Latin. Ik zoude eer het leven verliezen als die laſhartigheid te begaan. *Je perdrois pluſtot la vie, j'aimerois mieux perdre la vie que de commettre cette lâcheté.*

EER. Eerbewys, agting, ontzag. *Honneur.* m. *Gloire.* f. *Marque d'eſtime & de veneration.* Gode de eer bewyzen die hem toekomt. *Rendre à Dieu l'honneur, la gloire qui lui appartient.* Doet my de eer van my te komen bezoeken. *Faites moy l'honneur de me venir*

voir. Veel EER inleggen, veel agting verdienen. *Acquerir beaucoup d'honneur, beaucoup de gloire.* Op het bed van eer ſterven, in den ſtryd ſneuvelen. *Mourir au lit d'honneur.* De EER lief hebben boven zyn leven. *Aimer l'honneur plus que ſa vie.* Het is een man van eer, een vroom man. *C'eſt un homme d'honneur, de probité.* Een vryſter moet haer EER, haar reinigheid bewaaren. *Une fille doit garder ſon honneur, doit être chaſte.* De EER myner brieven werd u ten hoogſten aanbevolen. *L'honneur de mes lettres vous eſt fortement recommandé.* Zyne Ouders eer aandoen. *Faire honneur à ſes Parents.* Aan de eer blyven. fig: *Se tirer galamment d'intrigue.*

EERBAAR. Adj. AGTBAAR. Aanzienelyk, dat eer aanbrengd, luiſter geeft. *Honnorable, reſpectable.* Het huwelyk is eerbaar onder allen en het bedt onbevlekt. Schr. ſpr. *Le mariage eſt honnorable entre tous & la couche ſans ſouillure.*

EERBAAR. Kuiſch. *Honnête, vertueux, chaſte.* Een eerbaare dochter, een eerbaare vrouw. *Une honnête fille, une femme honnête, eſtimable.* Een eerbaar gedrag. *Une conduite honnête, ſage, modeſte.* De eerbaare, maagdelyke ſchaamte. *La pudeur, la honte virginale.*

EERBAARHEID. f. Kuisheid, eerbaare ſchaamte. *Honnêteté, chaſteté, pudeur.* f. Aan haare eerbaarheid werd niet getwyffelt. *On ne doute point de ſon honnêteté, de ſa vertu, de ſa ſageſſe.* De eerbaarheid der vrouwen lyd veel aanſtoots. *La vertu des femmes a beaucoup d'aſſauts à ſoutenir.* EERBAARLYK leeven in den echt. *Vivre honnêtement, chaſtement, pudiquement en mariage.*

EERBEELD. n. EERENBEELD. Beeld ter eeren van iemand opgerecht. *Statuë dreſſée à l'honneur, à la gloire de quelqu'un.*

EERBEWYS. n. Eerbied, ontzag dat iemand bewezen word. *Honneur, reſpect.* m. *temoignage de reſpect, de veneration.* Het is een eerbewys dat zyne geboorte, zyne waardigheid toekomt. *C'eſt un honneur, un temoignage de reſpect qui eſt dû à ſa naiſſance, à ſa dignité.* Men moet zyn Meerderen EERBEWYZEN, eeren, eer aan doen. *Il faut honnorer, reſpecter ſes Superieurs, porter honneur à ſes Superieurs.* Hy wierd met veel EERBEWYZINGEN ontfangen. *Il fut reçu avec beaucoup d'honneurs, avec beaucoup de demonſtrations de reſpect.*

EERBIED. f. Ontzag, eerbiedigheid. *Reſpect.* m. *Veneration.* f. Men moet met eerbied van den Godsdienſt, van de Overigheid ſpreeken. *Il faut parler avec reſpect des choſes de la Religion, du Magiſtrat.* Ik kom u myn eerbied betoonen. *Je viens vous temoigner, marquer mes reſpects.*

EERBIEDIG Adj. en Adv. *Reſpectueux. euſe, reſpectueuſement.* Een eerbiedig ſtilzwygen. *Un reſpectueux ſilence* Men moet van Gekroonde hoofden EERBIEDIG ſpreeken. *Il faut parler reſpectueuſement des têtes Couronnées.* De gewyde plaatſen EERBIEDIGEN, ontzien. *Reſpecter, venerer les lieux ſacrez.* EERBIEDIGHEID. f. Eerbied, ontzag-bewyzing *Reſpect.* m. *Veneration, reverence.* f. 's Heeren Tafel met eerbiedigheid naderen. *S'approcher avec reſpect de la Table du Seigneur.* EERBIEDIGLYK. Adv. Met eerbied. *Reſpectueuſement.*

EER-BOOG. m. Eer-poort, triomf-boog. *Arc de triomphe, arc triomphal.* m.

EERDIEF, EERROOVER. Kwaadſpreeker, laſteraar. *Calomniateur, mediſant, diffamateur.*

EERE, EER. Aanzien, lof. *Honneur.* m. *Gloire, vertu, chaſteté.* f. De Waereld is tot Godes eere geſcha-

Digitized by Google

pen. *Le Monde eſt créé pour la gloire de Dieu.* Met eere aan de koſt komen, met eere leeven. *Gagner ſa vie avec honneur, vivre avec honneur.* 't Is een wrouw met eere. *C'eſt une femme d'honneur, une honnête femme.* Een dochter ter EERE brengen, haar geſchonde eer, met haar te trouwen herſtellen. *Reparer l'honneur d'une fille en l'epouſant.* Daar zyn vaten ter eere en ter oneere. Schr. ſpr. *Il y a des vaiſſeaux à honneur & à deshonneur.*

EEREN. v. a. Eerbewyzen, eer aandoen, ontzag toedraagen. *Honnorer, reſpecter, venerer; porter honneur, reſpect.* Men moet God eeren en dienſt bewyzen. *Il faut honnorer & ſervir Dieu.* Eerd uwen Vader en uwe Moeder. *Honnore ton Pere & ta Mere.* Een vaers maken ter EEREN der twee getrouwde. *Faire des vers à l'honneur, à la louange des deux conjoints.* Ter eeren van Gods Naam. *à la gloire du Nom de Dieu.*

EERENFESTEN. Een tytel van 't Hoogduitſch afkomſtig, die zommige Magiſtraaten *of* Bondgenooten gegeeven werd. *Honnorable, venerable, digne d'honneur.*

EEREN-WYN. m. Wyn die de Magiſtraat of Overigheid ten teeken van eerbied, hoogagting aan een doorreizende Vorſt *of* Staetsman doet aanbieden. *Vin d'honneur, vin de préſent qui s'offre par le Magiſtrat à un Prince, à un Miniſtre qui paſſe par une ville.*

EERGIERIG. Adj. Edelmoedig, groothartig, eerzugtig. *Qui aime l'honneur, qui a de l'emulation; genereux, magnanime, ambitieux.* Een eergierig kind komt ver met 'er tyd. *Un Enfant qui aime l'honneur, qui a de l'emulation vient loin avec le temps.* Een eergierig hart is daar onbekwaam toe. *Un coeur genereux, une ame bien née eſt incapable de cela.*

EERGIERIGHEID. f. EERZUGT. Groothartigheid, begeerte om eer in te leggen. *Emulation.* f. *Deſir de gloire.* m. *Envie de parvenir, generoſité.* f. De eergierigheid is zeer loffelyk in een jongman. *L'emulation, l'envie de parvenir, le deſir d'acquerir de la gloire eſt fort louable dans un jeune homme.* EERGIERIGLYK. Adv. Met eergierigheid. *Avec emulation.*

EERGIFT. f. Morgen gave, geſchenk van den Bruidegom aan de Bruidt. *Préſent de mariage, preciput.* m. *don que le Marié fait à ſa femme le lendemain des nopces.*

EERGISTEREN. Adv. Daags voor gisteren. *Avant-hier, le jour de devant-hier.* Hy was eergisteren nog hier. *Il etoit encore icy avant-hier.*

EERGRAAD. Graad van eer. *Degré, grade d'honneur.* m.

EERKRANS. Zege krans, bloeme krans. *Couronne de triomfe, guirlande de fleurs.* f.

EERLANG. Adv. In 't kort. *Dans peu, bien-tôt, avant qu'il ſoit peu.* Hy zal eerlang een ander liedtje moeten zingen. *Il faudra dans peu qu'il chante une autre chanſon.*

EERLOOS. Adj. Zonder eer, in zyn eer geſchonden. *infame, ſans honneur.* 't Is een eerlooze guit. *C'eſt un infame coquin.* Een eerloos bedryf, eerloos beſtaan. *Une action infame, un infame attentat.* 't Is een eerlooze prey. *C'eſt une infame coquine, une garce.*

EERLOOSHEID. f. Kwaade naam, ſchande. *Infamie, turpitude, honte, indignité.* f. Hy zeide wat hy konde om de eerloosheid dier daad te bewimpelen. *Il dit ce qu'il put pour deguiſer l'infamie, pour pallier la turpitude de cette action.*

EERLYK. Adj. Eerbaar, vroom, deugdelyk. *Honnête, vertueux, conforme à l'honneur.* Een eerlyk man, een eerlyke vrouw. *Un honnête homme, une honnête femme.* Een eerlyk gedrag *of* eerlyke luiden verkeeren. *Frequenter d'honnêtes gens, voir les honnêtes gens.*

EERLYK. Adv. Met eeren, op eene eerlyke wyze. *Honnêtement, avec honneur, honorablement.* Hy wierd eerlyk begraven. *Il fut enterré honnorablement, avec honneur.* 't Is niet eerlyk van u gedaan. *Ce n'eſt pas bien fait à vous, c'eſt en uſer mal.*

EERLYKHEID. f. Eerbaarheid, deugdelykheid. *Honnêteté, franchiſe, candeur.* f. *Honneur.* m. De eerlykheid van zyn gemoed bleek daar in dat ... *L'honnêteté, la franchiſe, candeur de ſon ame parut en ce que...* De EERLYKHEID, eerbaarheid, kuisheid van een dochter. *L'honêteté, la chaſteté d'une fille.*

EER-NAAM m. Eertytel. *Titre d'honneur, de dignité.* m. Dat zyn maar ledele eer-naamen. *Ce ne ſont que de vains titres.*

EER-POORT of EEREN-POORT. Zegeboog. *Arc de triomfe, arc triomphal.* m.

EER-RANG, EER-GRAAD. Eertrap. *Rang d'honneur, de diſtinction.* m. *pre eminence.* f.

EER-ROOVER. Lasteraar, een die 's naaſtens eere rooft, krenkt. *Calomniateur, mediſant, diffamateur du prochain.*

EERST. Adv. Van te vooren, voor af. *Premierement, auparavant, pluſtot.* Bid onze Lieven Heer eerſt. *Priez Dieu auparavant.* Doet dat eerſt, zeg ik u. *Faites cela auparavant, premierement, vous dis-je.* Laat ons zien wie EERST, wie eerder gedaan zal hebben. *Voyons qui aura le pluſtot fait.* Ik wiſt in 't EERST, 'tri 't begin niet wat ik 'er van denken zou. *Je ne ſçavois d'abord qu'en penſer.* Gy moet voor EERST weeten dat zy nog ongetrouwd is. *Il faut que vous ſachiez premierement qu'elle n'eſt pas encore mariée.* Daar zal voor eerſt in die zaak niet gedaan worden. *On n'entamera pas encore ſi tot cette affaire; on ne fera rien dans cette affaire de quelque temps d'icy.*

EERST, EVENTJES. Zoo even, aanſtonds, kortelings. *Depuis peu, tout à l'heure.* Ik was eerſt aangekomen. *Je ne faiſois que d'arriver.* My dunkt dat ik eerſt te bed gegaan ben. *Il me ſemble que je ne fais que me coucher.* Wynen, koopmanſchappen, vrugten eerſt geloſt en uit Zee aangekomen. *Des vins, des marchandiſes, des fruits nouvellement dechargez, qui ne ſont que d'arriver de Mer.* Doe ik eerſt t'Amſterdam kwam. *à mon arrivée, à mon abord à Amſterdam; comme je ne faiſois que d'arriver à Amſt:* Als de aardbezien eerſt uitkomen. *Quand les fraiſes commencent à paroître, à entrer en ſaiſon: dans la primeur des fraiſes.*

EERST. Eerſte, voor de andere. *Le premier, la premiere* Ik ben eerſt t'School gekomen, 'k ben voor de andere t'School gekomen. *Je ſuis venu le premier à l'Ecole.* Zy is eerſt in de ſchuit geweeſt. *Elle a été la premiere dans le bateau.*

EERST. Niet eerder. *Pas pluſtot, pas devant.* Hy zal eerſt over agt dagen, eerſt over een maand gedaan hebben. *Il n'aura fait que dans huit jours, que dans un mois.* Dat zal eerſt na den val des Antichriſts geſchieden. *Cela ne ſe fera, n'arrivera qu'après la chute de l'Antechriſt.*

EERSTDAAGS. Adv. Eerlang, ten eerſten. *Au prémier jour, dans peu.* Zyn Majeſteit ſtaat eerſtdaags te verreizen. *Sa Majeſté doit partir au premier jour, dans peu.*

EERSTE, EERSTEN. Adj. Voorſte. *Premier, premiere.* De eerſte menſch, de eerſte vrouw, het eerſte gebod. *Le premier homme, la premiere femme, le premier commandement.* De eerſte ſtad, de eerſte haven die men ontmoet. *La premiere ville, le premier port que l'on rencontre.* De Geloovige van de EERSTE Kerk.

Digitized by Google

Kerk. *Les Fidelles de la primitive Eglise.* De EERSTE Kerkheer, de eerſte Aartsbiſchop van 't Ryk. *Le Primat du Royaume.*

EERSTE of **EERSTEN**, werd met de Doopnaamen als Zelfſtandige gebruikt. Franciſcus, Hendrik, Wilhelmus de eerſte. *François, Henry, Guillaume premier, le premier du Nom.* Paus Leo, Paus Innocentius de eerſte. *Le Pape Leon, Innocent premier.*

De **EERSTELINGEN** of eerſte vrugten der Aarde. *Les premices, les premiers fruits de la Terre.* Ik kom u de eerſtelingen myner ſtudien opdraagen. fig. *Je viens vous offrir les premices de mes etudes.*

EERSTELYK. Adv. Voor eerſt, in de eerſte plaats. *Premierement, en premier lieu.* Ik zal u eerſtelyk aantoonen dat... *Je vous montrerai premierement que...*

EERSTEN of **EERSTE.** *Premier. re.* Den eerſten ſtorm, den eerſten aanval wierd afgeſlagen. *Le premier aſſaut fut repouſſé.* Keizer Karel, Keizer Otto den eerſten. *L'Empereur Charles, l'Empereur Otton premier.*

Ten **EERSTEN.** Voort, aanſtonds. *D'abord, incontinent, ſur le champ.* Ik zag ten eerſten wel waar 't aan ſcheelde. *Je vis bien d'abord à quoy il tenoit.* Doet het ten eerſten, zeg ik u. *Faites le d'abord, ſur le champ, vous dis je.*

EERSTGEBOORENE. Die eerſt geboren is. *Premier né.* Den Engel ſloeg al de eerſtgeboorene van Egipte. *L'Ange frappa tous les premiers nez d'Egypte.*

EERSTGEBOORTE. f. Staat van die eerſt gebooren is. *Ainesſe, priorité de naiſſance.* f. Esau verkogt zyn recht van eerſtgeboorte, *of* zyn eerſtgeboorte regt voor een ſchotel moes. *Eſaü vendit ſon droit d'ainesſe, ſa primogeniture pour un potage de lentilles.*

EERSTKOMEND. Adv. **AANSTAANDE.** Eerſt aankomend. *Premier venant, prochain.* In April eerſtkomende. *Au mois d'Avril prochain venant.* In de drie eerſtkomende jaaren. *Dans les trois prochaines années.*

EER-TRAP, EER-RANG. *Degré, grade d'honneur.* m. *Diſtinction.* f. De hoogſte eer-trap beklimmen. *Parvenir au plus haut grade d'honneur, degré de gloire.*

EERTYDS. Adv. Voorheen, voor dezen. *Autrefois, jadis, au temps paſſé.* Men volgde eertyds andere zeden. *On ſuivoit d'autres moeurs autrefois, au temps paſſé.* Eertyds regeerde in Lombardyen &c. *Jadis regnoit en Lombardie &c.*

EERTYTEL. m. Eernaam. *Titre d'honneur, titre.* m. Doorlugtigheid, Hoogheid is een eertytel die men de Ryks Vorſten geeft. *Serenité, Alteſſe eſt un titre qu'on donne aux Princes de l'Empire.*

EERWAARDE. Eerwaardig, achtbaar. *Honnoré, honorable, venerable, reverend.* Eerwaarde Oom, eerwaarde Moey. *Mon honnoré Oncle, mon honorable Tante.* De eerwaarde Synode. *Le venerable Synode.* Aan den eerwaarde Vader N. *Au reverend Pere N.*

De **EERWAARDIGHEID**, achtbaarheid, aanzienlykheid van 't Sacrament. *La dignité, venerabilité du Sacrement.*

EERWAARDIGHEID, is de gewoone tytel van zekere Kerkheeren. *Reverence.* f. *Titre d'honneur qu'on donne à certains Eccleſiaſtiques.* Uwe Eerwaardigheid kan zig te binnen brengen hoe,.. *Votre Reverence ſe peut reſſouvenir comme...*

EERWAARDIGLYK. Adv. Op eene eerwaardige wyze. *Honnorablement, venerablement.*

EERZAME. Eerſame. Adj. Achtbaar, te eeren. *Honnorable, eſtimable.* Aan de eerzame, diſcrete &c. *à très honnorable, très diſcret perſonnage &c.*

EERZUGT. f. Glorie-zugt, eergierigheid, tegenyver. *Ambition, envie d'acquerir de la gloire, emulation.* f. Door eene edele eerzugt aangedreven, geport. *Animé, pouſſé d'une noble ambition, emulation.*

EERZUGTIG. Adj. Eergierig, edelmoedig, greetig naar lof. *Genereux, bien né, qui a de l'emulation, du coeur, qui aime la gloire.* Een eerzugtig jongman komt altyd met eere door de waereld. *Un jeune homme qui a de l'emulation, qui a du coeur, qui aime la gloire ſe tire toujours honnêtement d'affaire.* Eerzugtige gevoelens. *Des ſentiments genereux, elevez.* Dit woord werdt' onregt van zommige met STAATZUGTIG evenzinnig geagt.

EERZUGTIGHEID, EERZUGT. Eergierigheid. *Emulation, generoſité, grandeur d'ame.* f.

EER-ZUIL. m. Gedenk-zuil, pronk-pylaar, tyd-naald, praal-zuil, graf &c. *Monument.* m. *Colomne.* f. *obeliſque, mauſolée.* m. De eer-zuilen van 't oud Rome. *Les monumens, les colomnes, les obeliſques, mauſolees de l'ancienne Rome.*

EEST. Aldus word genaamd de plaats daar de Brouwers hun kooren droogen. *Le lieu, l'endroit où les Braſſeurs ſechent leur bled, leur orge.*

EETBAAR. Adj. Dat gegeeten kan worden. *Mangeable, qui ſe peut manger.* Eetbaare wortelen, eetbaare vrugten. *Des racines, des fruits mangeables, qu'on peut manger.* Die koſt, die ſpys is niet eetbaar, zoo veel zout, zoo veel peper is 'er in. *Ces viandes, ces mets là ne ſe peuvent manger, tant il y a de ſel, de poivre.*

EETEN. v. a. Kaauwen en ſlikken. *Manger, mâcher & avaler.* Le Preterit *at*, le Participe *gegeeten.* Droog brood, vleeſch, vrugten eeten. *Manger du pain ſec, de la viande, des fruits.* Als een vraat, als een kanker eeten. *Manger comme un goinfre, manger comme un chancre.* In den ordinaris, in de gaarkeuken EETEN, zyne maaltyden doen. *Manger à l'ordinaire, manger à la gargotte; prendre ſes repas à l'ordinaire, dans la gargotte.*

EETEN. Middag- *of* avondmaalen. *Diner, ſouper.* Ik zal morgen middag by myn Moey eeten. *Je dinerai demain chez ma Tante.* Ik hoop 'er van avond te eeten. *J'eſpere y ſouper ce ſoir.* Kom na den EETEN by my. *Venez apres diné, après ſoupé chez moy.* 's Morgens EETEN, ontbyten. *Dejeuner.* Te vier uuren EETEN. *Collationner, goûter.*

Het **EETEN.** De koſt, de ſpys die men eet. *Le manger, les viandes, les mets qu'on mange, le diné, le ſoupé.* Het eeten klaar maaken. *Appréter le diné, le ſoupé, le manger.* Het eeten op tafel brengen. *Servir le manger, les viandes; ſervir le diné, le ſoupé.* Hy laat 'er het eeten en drinken om ſtaan. ruimſpr: *Il en perd le manger & le boire.*

EETENSTYD. Tyd om te eeten. *Temps de manger.* Het is nog geen eetens tyd. *Il n'eſt pas encore temps de manger, de diner, de ſouper.*

EETER. Een die iets eet. *Mangeur.* Het is een groot, een klein eeter. *C'eſt un grand, un petit mangeur.* De Amſterdamſe koek eeters. *Les mangeurs de pain d'epice d'Amſterdam.* Een ſchip met twee, met drie honderd EETERS, matroozen. *Un vaiſſeau avec deux, avec trois cents matelots, hommes d'equipage.* Een man buiten boord, een eeter te min. ſpr: *Plus de morts moins d'ennemis.* Een Menſchen-EETER. *Un Anthropophage.* Een Kinder-EETER. *Un Ogre.*

EETKAMER. f. **EETZAAL.** Kamer daar men gewoonlyk eet. *Chambre, ſalle où l'on mange, dine, ſoupe.* f. EETKAS. f. EETENSKAS. Kas daar 't eeten opgeſlooten werd. *Armoire à manger.* f. *Garde-manger.* m.

Digitized by Google

EETLUST. f. EETENSLUST. Graagheid. *Appetit.* m. *Envie de manger.* f. Hy ſchynd geen groote eetluſt te hebben. *Il ne ſemble pas avoir grand appetit.*

EETMAAT. f. Eetensmaat, eetregel. *Diete.* f. *regime qu'on obſerve à manger & à boire.* Een goede eetmaat volgen. *Obſerver une bonne diete.*

EETWAAREN. Koſt, ſpys, vrugten, zuivel, brood, vleeſch, mondkoſt in 't algemeen. *Denrées, vivres, proviſions de bouche.* f. pl. De Boeren brengen alderhande eetwaaren op de markt. *Les Payſans apportent toutes ſortes de denrées, de vivres au marché.*

EETZAAL. f. Zaal daar men gewoonlyk eet. *Salle où l'on mange.* f. *Sallon à côté* ou *au deſſus de la cuiſine.* m. De eetzaal komt, ziet over den tuin. *La ſalle, la chambre où l'on mange donne ſur le jardin.* De EETZAAL der Kloosterlingen. *Le Refectoire des Religieux* ou *Relig.*

EEUW. f. Omloop van honderd jaar. *Siecle.* m. Van eeuw tot eeuw, eeuw in, eeuw uit. *De ſiecle en ſiecle.* In de EEUW, in de tyd van Auguſtus. *Dans le ſiecle, au temps d'Auguſte.* De goude EEUW, of de Eeuw van Saturnus, de eerſte tyd van de Waereld. *L'Age d'or, le Siecle de Saturne.* De yzere Eeuw. *Le Siecle* ou *l'age de fer.* De bedurventheid, de rampen van de eeuw beweenen, betreuren. *Deplorer la corruption, les malheurs du ſiecle.*

EEUWIG. Adj. Altyd duurend. *Eternel. elle.* God is alleen eeuwig. *Dieu eſt ſeul eternel.* Het eeuwig Woord. *Le Verbe eternel.* Het eeuwige leven, de eeuwige dood. *La vie, la mort eternelle.* Een EEUWIG Proces, een eeuwige twiſt ruimſpr: *Un Procès eternel, une diſpute eternelle.* Een eeuwig, een verdrietig beriſper. *Un cenſeur eternel.*

EEUWIG, word ook in de plaats van EEUWIGLYK gezegt. *Eternellement.* De verdoemde zullen eeuwig ongelukkig zyn. *Les damnez ſeront eternellement malheureux.* Hy volgt my eeuwig agter na. *Il eſt eternellement à ma ſuite, à mes talons, à mes trouſſes.*

EEUWIGDUUREND. Adj. Altoos duurend. *Eternel, elle, qui dure eternellement, toujours.* De eeuwigduurende vreugd der zalige zielen. *La joye eternelle des ames bienheureuſes.* Een EEUWIG *of* altoos duurend Almanach, een Almanach die jaar uit, jaar in goed blyft. *Un Almanac perpetuel.*

Het EEUWIGE. De eeuwigheid, 't eeuwige leven. *L'eternité, la vie eternelle.* Naar het eeuwige gaan. fig: ſpr: *Paſſer dans l'eternité.*

De EEUWIGHEID, het eeuwige wezen Gods is onbetwiſtelyk. *L'Eternité, l'eſſence Eternelle de Dieu eſt inconteſtable.* Gode zyn zyne werken van alle EEUWIGHEID, van allen tyde bekend. *Dieu connoit ſes oeuvres de toute Eternité.* De eeuwigheid der Helſche pynen, ſtraffen. *L'Eternité des tourments, des ſupplices de l'Enfer.* Wy denken niet genoeg om de EEUWIGHEID, om het toekomende leven. *Nous ne ſongeons pas aſſez à l'Eternité.* Geloofd zy God van nu aan tot in der eeuwigheid. *Loué ſoit Dieu dès apréſent juſqu'en l'Eternité, juſqu'à jamais.* Dat zal in der EEUWIGHEID niet geſchieden, dat zal nooit geſchieden. *Cela ne ſe fera de la vie, n'arrivera jamais.*

EEUWIGLYK. Adv. Eeuwig, in der eeuwigheid. *Eternellement, à jamais.*

E F.

EFFE, EFFEN. Adj. Glad, gelyk, niet hobbelig, niet bultig. *Uni, egal, ras.* Een effe vloer. *Un pavé, un plancher uni.* Een effe veld. *Une campagne raſe, une plaine unie.* Den Vyand in 't effen veld ſlaan, verſlaan. *Battre, deffaire l'Ennemi en raſe campagne.* Een EFFE ſtof, een ſtof zonder goud nog zilver verhoogd. *Une etoffe unie.* Effe linne goed, goed zonder kant. *Du linge uni, du linge ſans dentelle.* Een effen kleed, een eenvoudig, zedig kleed. *Un habit uni, ſimple, modeſte.*

EFFE, EFFEN. Gelyk, net uitkomende. *Rond, juſte.* Een effe rekening. *Un compte rond, compte juſte.* Doet 'er het effen geld nog by, maakt 'er het effen geld van. *Faites le compte rond; mettez y, ajoutez y l'argent qu'il faut pour faire le compte rond.* Die rekening is nu EFFEN, afgedaan, geſloten. *Ce compte eſt reglé, ajuſté, ſoudé, liquidé à préſent.* Wy zyn effen tot op dezen dag. *Nous ſommes quite à quite; nous avons liquidé juſqu'à ce jour cy.* Het is 'er ZOO EFFEN, zoo pluis niet eens, 't gaet 'er nog niet als 't hoord. *Tout n'y eſt pas encore comme il faudroit, il y a bien des choſes à regler encore.* Effen is qualyk te paſſen, 't is moeyelyk net te raamen, te mikken, elk genoegen te geeven. *Il eſt difficile de rencontrer juſte, de parvenir à la perfection, de contenter tout le monde.* Gy komt EFFEN, even van pas. *Vous venez tout à propos, fort à propos.* Het is EFFEN als gy zeide. *Cela eſt tout juſte comme vous diſiez.* Dat zullen wy toch niet effen praaten. ſpr. *Nous avons beau raiſonner, nous ne conviendrons pas, nous n'en tomberons pas d'accord.* Mynheer is zoo EFFEN, zoo even uit gegaan. *Monſieur vient de ſortir, ne fait que de ſortir.* Hy kwam effen voor 't maal. *Il vint, il arriva un moment devant le repas, comme on s'alloit mettre à table.* Ik heb 'er maar EFFEN, even aangeraakt. *Je n'ai fait qu'y toucher en paſſant.*

EFFEN, EFFE. Staatig, koel. *Sans emotion, poſé, ſerieux.* Men kan altyd zoo EFFEN, zoo ingetogen niet wezen. *On ne peut pas toujours être ſi poſé, ſi ſerieux, ſi retenu.* Een EFFEN, een eenpaarig gemoet hebben. *Avoir un eſprit egal, une humeur egale, tranquile.* Met een effe tronie konnen liegen. *Sçavoir mentir de ſang froid, ſans ſe déconcerter, ſans qu'il y paroiſſe.*

EFFENEN. v. a. Effen maaken, gelyk maaken. *Applanir, unir.* De weg, de paden van den ruin effenen. *Applanir, unir le chemin, les allées du jardin.* Een rekening EFFENEN, effen ſtellen, ſluiten. *Regler, ajuſter, liquider, ſouder un compte.* Een verſchil *of* geſchil EFFENEN, beſlisſen, byleggen. *Accorder, ajuſter, vuider un different.*

De EFFENHEID, gelykheid van de grond. *L'egalité du terrain.* EFFENHEID, gelykheid van gemoed, van ziel. *Egalité d'ame.* f.

De EFFENING, gelykmaaking der tuinpaden. *L'applaniſſement des allées d'un jardin.* m. EFFENING, byleggíng, ſliſſing van een geſchil. *Accommodement, ajuſtement d'un different.* m.

EFFEN MAAKEN. v. a. Gelyk maaken. Den weg effen maaken. *Applanir le chemin, rendre le chemin uni.* Een rekening EFFEN MAAKEN, vereffenen, ſluiten. *Ajuſter, ſalder, liquider un compte.*

s'EFFENS. Adv. Te GELYK. Op eene reis. *Tout d'un coup, à la fois.* Dat kond gy niet s'effens doen. *Vous ne ſçauriez le faire tout d'un coup, à la fois.*

EFFENTJES. Adv. Eventjes, een weinig. *Un peu.* Wy kwamen effentjes te laat. *Nous arrivames un peu trop tard.* Mynheer was effentjes uit. *Monſieur ne faiſoit que de ſortir.*

E G.

EGA, EGADE. Wederhelft, echte man, echte vrouw. *Moitié, mari, femme.* Met zyn egade om een kuyertje gaan. *Aller ſe promener, faire un tour avec ſa femme, ſon epouſe.* Haare egade is nog op reis. *Son mari, ſon epoux eſt encore en voyage.* Als de Torteldnif haar EGA, wedergä verlooren heeft. *Quand la Tourterelle a perdu ſon pair,*

EGEL,

Digitized by Google

EGEL. m. Leelyk, ſteekelig dier. *Heriſſon.* m. Krimpen als een egel. *Se retirer comme un heriſſon.*

EGELANTIER. m. EGELANTIER-BOOM. Wilde roozenboom. *Eglantier, roſier ſauvage.* m. EGELANTIER-ROOS, bloem van den egelantier. *Roſe ſauvage, eglantine.* f.

EGEMAAL, werd ſomtyds voor GEMAAL. Echte man, getrouwde gezegt. *Epoux, mary.* Haar egemaal werd in 't kort verwagt. *Son Epoux, ſon mari eſt attendu dans peu.* EGEMALINNE. zie EGADE, GEMALINNE. Echte vrouw. *Epouſe, femme.*

EGGE. f. Bouwmans tuig om de kluiten te breeken, 't zaad te bedelven, te bedekken. *Une herſe de Laboureur.* Een bezaayd land EGGEN. *Herſſer une terre enſemencée.* EGGER, Bouwman die agter de egge loopt, die akkers egt. *Un herſſeur, un laboureur qui travaille de la herſſe.*

EGGERIG. Adj. WRANG. Scherp, zuur. *Acerbe, un peu aigret, qui agace les dents.* Eggerige vrugten. *Des fruits acerbes, qui agacent les dents.* Men krygt EGGERIGE, ſtompe tanden van 't eeten van onrype vrugten. *Les dents s'agacent quand on mange des fruits verds.* De EGGERIGHEID, ſerpigheid, wrangigheid der onrype vrugten. *L'âpreté, verdeur.* f. *Le goût âpre & verd des fruits qui ne ſont pas murs.* De EGGERIGHEID, ſtompigheid der tanden. *L'agacement des dents.* m. Dat is goed om de tanden EGGERIG te MAAKEN. *Cela eſt bon à agacer les dents.*

EGT. zie ECHT. Huwelyk, trouw. *Mariage, lien conjugal.* m. Om den egt denken. *Songer au mariage, à ſe marier.*

EGTER of ECHTER. Adv. Nogtans, niet te min. *Pourtant, cependant, néantmoins.* Hy is egter nog niet gekomen. *Il n'eſt pourtant pas encore venu.*

E I.

EI, EY, woordje van uitroeping, verwondering. *Ha, ah, tout de bon.* Ei lieve, is dat waar! *Tout de bon, cela eſt il vray!* Ei zie die zotskap eens aan! *Mais regardez, voyez un peu ce beneſt, cette balourde là!* Ei zeg my eens, woond die man nog in den Haag? *He dites moy, je vous prie, cet homme demeure-t-il encore à la Haye?* EI, in den zin van OEUF, in 't Franſch, is op EY te zien.

EIGE, EIGEN. Adj. Dat iemand alleen toekomt, aangaat. *Propre, qui appartient à un tout ſeul.* Het is zyn eige zoon, zyn eige dogter, zyn eige ſchuld. *C'eſt ſon propre fils, ſa propre fille, ſa propre faute.* Ik heb een brief met zyn eige hand geſchreeven. *J'ai une lettre ecrite de ſa propre main.* Ik heb het met myne eige oogen gezien. *Je l'ai vu de mes propres yeux.* De eige liefde verblind ons zoodanig dat... *L'amour propre nous aveugle tellement que...* Een EIGE maakſel, een eige vinding, een Tooneel ſpel dat men zelfs omworpen en opgemaakt heeft. *Un ouvrage dramatique de ſon propre cru, de ſon invention, une production de ſon propre genie, qu'on n'a point tirée, copiée d'après un autre.* Zyne EIGE dood, zyne natuurlyke dood ſterven. *Mourir de ſa mort naturelle.* Op zyne eige wieken dryven, zyn eige meeſter zyn. *être ſon propre maître, ne dependre que de ſoy même.* Eigen haard is goud waard. ſpreekw: *On n'eſt jamais mieux que chez ſoy.*

EIGE NEEF. Volle neef. *Couſin germain.* EIGE NICHT, volle nigt. *Couſine germaine.*

EIGEN, werd ook in den zin van EIGENSCHAP, als zelfſtandig gebruikt. *Propre, qui appartient, convient.* De zugt tot het leven is den menſch eigen. *Le deſir de vivre eſt le propre de l'homme, eſt naturel à l'homme.* Daar gaat niet voor 't geen EIGEN is, 't geen ons

eigen is werd meeſt geagt. *On eſtime le propre plus que tout le reſte.*

EIGENAAR. Die den eigendom ergens van heeft. *Proprietaire, à qui eſt la proprieté.* Den eigenaar van 't huis moet den honderſten penning betaalen, de noodige reparatien doen. *C'eſt au proprietaire de la maiſon à payer le centième denier, à faire les reparations.*

EIGENAARTIG. Adj. zie NATUURLYK. Aangeboren. *Naturel. elle.* Een eigenaartige ſchoonheid, welſpreekendheid. *Une beauté, eloquence naturelle.*

EIGENBAAT. Eigen baatzugt, eigen voordeel. *Interêt propre, avantage particulier.* m. Elk een is op eigenbaat uit. *Chacun ſonge à ſon interêt particulier, à ſon propre profit.*

EIGENBAATIG, Adj. Op eigenbaat *of* voordeel uit. *Intereſſé, avide, âpre à l'interêt propre.* Hy is al te eigenbaatig daar toe. *Il eſt trop intereſſé pour cela.*

EIGENDOM. m. Eigen goed, eigen bezit. *Proprieté.* f. *Poſſeſſion propre.* Hy heeft 'er maar het vruchtgebruik van, den eigendom komt een andere toe. *Il n'en a que l'uſufruit, la proprieté appartient à un autre.* Hy bezit een hoope landeryen, huizen in eigendom. *Il poſſede quantité de terres, de maiſons en proprieté, en propre.*

EIGENEN. zie TOE-EIGENEN. Als eigen aantrekken. Zig een ander mans goed eigenen. *S'approprier le bien d'autrui.*

EIGENHOOFDIG. Adj. Eigenzinnig, koppig, ſtyfhoofdig. *Entêté, obſtiné, opiniâtre, têtu.* Hy is te eigenhoofdig om iets toe te geeven. *Il eſt trop entêté, obſtiné, têtu: il abonde trop en ſon ſens pour ceder rien.* EIGENHOOFDIGHEID, eigenzinnigheid, laatdunkendheid. *Entêtement.* m. *Obſtination, opiniâtreté, preſomption.* f.

EIGENING. zie TOE-EIGENING. Aanmaatiging. *Appropriation, attribution.* f.

EIGEN LIEFDE. f. Zelfs liefde. *Amour propre.* m. De onverwinnelyke kragt der eigen liefde. *La force invincible de l'amour propre.*

EIGEN LOF, eigenroem ſtinkt. ſpr: *Il eſt odieux de ſe louer ſoy-même, la louange qu'on ſe donne eſt de mauvaiſe odeur.*

EIGENSCHAP. f. Hoedanigheid, byzondere kragt. *Proprieté, qualité, vertu particuliere.* f. *Attribut.* m. De eigenſchappen der metaalen, der planten kennen. *Connoître les proprietez des metaux, des plantes.* De Goedheid, Wysheid, Heiligheid, Almogentheid, Voorzienigheid, Geregtigheid, en andere eigenſchappen Gods. *La Bonté, la Sageſſe, Sainteté, Toute puiſſance, Providence, Juſtice & autres attributs de Dieu.* Dat heeft geen EIGENSCHAP, dat ſluit niet, dat komt niet te pas. *Cela n'a point de ſens, il n'y a ni rime ni raiſon à cela.*

De EIGENSTE, de ZELFDE man. *Le même homme.* De eigenſte vrouw. *La même femme.* Is dat de eigenſte wyn, 't eigenſte bier wel? *Eſt ce bien là le même vin, la même biere?*

EIGENTLYK. Adj. Gevoegelyk, behoorlyk. *Propre, convenable.* Men moet den eigentlyken zin van den verbloemden zin onderſcheiden. *Il faut diſtinguer le ſens propre du ſens figuré* Zyne meening met EIGENTLYKE, gevoegelyke, duidelyke woorden uitdrukken, verklaaren. *Expliquer, expoſer ſa penſée en termes propres, convenables.*

EIGENTLYK. Adv. Op eene eigentlyke, gevoegelyke wyze. *Proprement, convenablement.* De menſch is om eigentlyk te ſpreeken ſlechts een voorwerp van elende. *L'homme à proprement parler n'eſt qu'un objet*

Digitized by Google

jet de misere. Holland eigentlyk genomen is maar tien of twaalf mylen breedt. *La Hollande proprement dite n'a que dix ou douse lieuës de large.*

EIGENTLYKHEID. Gevoegelykheid, behoorlykheid, eigenschap. *Proprieté, convenance.* f.

EIGENWILLIG. Adj Vrywillig, ongedwongen. *Volontaire, qui se fait sans contrainte.* Eigenwillig besluit. *Resolution volontaire.*

EIGENWYS. Adj. Laatdunkend, neuswys, verwaand. *Arrogant, vain, presemptueux, pedant.* EIGENWYSHEID, verwaandheid, laatdunkentheid, neuswysheid. f. *Vanité, presomption, vaine gloire, forfanterie, pedanterie.* f.

EIGENZINNIG. Adj. Eenzinnig, eigenhoofdig, styfhoofdig. *Fantasque, capricieux, obstiné, opiniâtre, têtu, qui abonde en son sens.* EIGENZINNIGHEID. f. EENZINNIGHEID, styfhoofdigheid, laatdunkendheid. *Caprice, entêtement.* m. *Obstination, opiniâtreté, arrogance.* f.

EIKE. m. EIKEN-BOOM. Hoogstammige en zwaare boom. *Chêne.* m. De eike blyft drie *of* vier honderd jaar in wezen. *Le chêne se maintient trois* ou *quatre cens ans.* Een EIKE BOSCHJE, bosje van eike takken. *Un cotret, un fagot de branches de chêne.*

EIKEL, EKEL of AKER. Vrugt van den eikenboom. *Gland* m. *Fruit du chêne.* Men mest de varkens met eikels. *On engraisse les cochons, les pourceaux avec du gland.* EIKEL VARKEN, varken met eikels gemest. *Cochon, pourceau nourri de gland.*

EIKEN-BOSCH. n. Landstreek met eike boomen beplant. *Chênaye, forêt de chênes.* f. *Etenduë de Pays remplie de chênes.* In het eikenbosch wandelen. *Se promener dans la chênaye.*

EIKEN-HOUT. n. *Bois de chêne.* Een eiken-houte tafel, eiken-houte kas. *Une table, une armoire de bois de chêne.*

EILAAS of HELAAS. Och lacie, uitroeping van smert &c. *Helas.* Eilaas, och lacie hoe zal het nog gaan met ons! *Helas que deviendrons nous encore!*

EILAND of EYLAND n. Land dat rondom in 't water legt. *Ile* ou *Isle.* f. Het Eiland van Maltha, van Candia, van Cyprus. *L'Ile de Malthe, de Candie, de Chypre.* Spanjen is een half EILAND. *L'Espagne est une presqu'Ile, peninsule.* Al de EILANDERS raakten op de been. *Tous les Insulaires s'attrouperent.*

EILOOF of EYLOOF. Klim op, muur veil &c. *Du lierre.* Een boomstam, een muur met eiloof bedekt. *Une tige d'arbre couverte, un mur couvert de lierre.* Met een krans van EILOOFS-BLADEN vercierd. *Orné d'une couronne de lierre, de feuilles de lierre.*

EIND, EINDE. n. Uiterste van iets. *Bout.* m. *Extremité de quelque chose.* Assuerus raakte Esther aan met het einde van zynen Scepter. *Assuerus toucha Esther du bout de son Sceptre.* Hy woond aan 't einde van de Stad. *Il demeure au bout de la Ville.*

EINDE. Eind, laatste gedeelte van iets. *Fin.* f. *derniere partie de quelque chose.* Het einde des levens. *La fin de la vie.* Het einde van de predikatie, van de maaltyd. *La fin de la predication, du repas.* Ten einde toe gedult neemen. *Prendre patience jusqu'à la fin, jusqu'au bout.* Ten einde van zyn gedult zyn. *être au bout de sa patience.* Het einde kroond het werk. spr. *La fin couronne l'oeuvre.* Ten EINDE van tien jaaren, na verloop van tien jaaren. *Au bout de dix ans.* Een treurig, een rampzalig EINDE hebben. *Avoir une fin tragique.* Dat Ryk held naar zyn EIND, zyn ondergang. *Cet Empire penche vers sa fin.*

EINDE, komt nog in de volgende spreekwyzen. Ten dien einde. *à cette fin, pour cet effet.* Hy begaf zig ten dien einde naar het Hoff. *Il s'en alla, il se rendit à cette fin, pour ces effets à la Cour.* TOT welken EINDE, tot wat einde doet gy dat? *à quelle fin faites vous cela?* Tot zyne EINDENS, tot zyn oogmerk komen, geraaken. *Parvenir à ses fins, à son but.* Ten EINDE loopen, op het eindigen staan. *être sur le point de finir.* De Kermis, de Veldtogt, de Vacantie loopt ten einde. *La Foire, la Campagne, la Vacance est sur le point de finir, va finir.* Ten EINDE u te overtuigen, om u te overtuigen dat... *Afin de vous convaincre que...* Ten EINDE dat gy klaarlyk moogt zien. *Afin que vous puissiez voir clairement.*

EINDELOOS. Adj. Eeuwig, zonder eind. *Sans fin, infini, eternel.* Een eindeloos verdriet, een eindelooze vreugd. *Un ennuy sans fin, un eternel ennuy; une joye infinie, eternelle.* Een eindeloos *of* oneindig getal. *Un nombre infini.* De EINDELOOSHEID, eeuwigheid der Helsche straffen. *La durée sans fin, l'eternité des peines de l'Enfer.*

EINDELYK. Adv. Ten laatsten. *à la fin, finalement, enfin.* Men heeft eindelyk tyding bekomen dat... *On a enfin, à la fin, finalement reçu nouvelle que...*

EINDEN. v.n. EINDIGEN. Een eind neemen. *Finir, cesser, se terminer.* Dat spel zal met knorren, krakkeelen einden, zal op krakkeel uitdraayen. *Ce jeu finira en grouderie, tournera en noise.*

EINDENS. Uiterste einde. *Fins, extremitez.* De uiterste eindens der Aarde. *Les extremitez de la Terre.*

EINDIG. Adj. Dat een eind heeft, dat bepaald is. *Fini, limité.* De mensch is een eindig weezen. *L'homme est un être fini.*

EINDIGEN. v.a. Voleindigen, besluiten. *Finir, achever.* Zyn aanspraak eindigen. *Finir sa harangue.* Zyne dagen gerustelyk eindigen. *Finir tranquilement ses jours.* Eindigen met werken, met spreeken. *Achever de travailler, achever de parler.* EINDIGEN, uitgaan. *Finir, se terminer.* De naamen die in 't Fransch op een E eindigen zyn meest vrouwelyk. *Les noms qui finissent, se terminent en François avec un E sont la pluspart feminins.* Na het EINDIGEN, de eindiging zyner reden. *Après la fin, la conclusion de son discours.*

EINDJE. n. Kleine eind, zie ENDJE. *Petit bout.* m. Een eindje kaars. *Un petit bout de chandelle.* Alle eindjes aan malkander knoopen, alles zuinig aanleggen. *Menager bien son petit fait.*

EIND-PAALEN, uiterste LAND-PAALEN. Scheidpaalen. *Dernieres bornes, limites les plus reculées.*

EIS of EISCH. m. Begeerte, vraag, verzoek. *Demande, pretention.* f. *Desir.* m. Uw eisch is kwaalyk gegrond. *Votre demande, votre pretention est mal fondée.*

EISCH. Rechtsvordering, verzoek in Rechten. *Demande, requête, poursuite, pretention en Justice.* f. Tegen iemand een eisch in Rechten doen. *Former, faire une demande en Justice; intenter action en Justice contre quelqu'un.* De Schout zyn eisch toestaan. *Accorder les conclusions du grand Baillif.* Den eisch ontzeggen. *Debouter de la demande.* Naar EISCH, vereisch van zaken handelen. *Agir selon l'exigence des cas*

EISCHEN. v. a. Vraagen, begeeren, verzoeken, besluiten tot. *Demander, exiger, pretendre.* Geld, eeten, drinken eischen. *Demander de l'argent, à manger, à boire.* Uitstel eischen. *Demander du repit, du delai.* Schattingen van 't Volk eischen. *Exiger des tributs du Peuple.* Gy eischt te veel van hem. *Vous lui en demandez trop, vous en exigez trop.*

EISCHEN in Rechten, in Rechten vorderen, begeeren.

De-

Demander, pretendre en Justice. De Schout eischt het leven van den gevangene. *Le Bailliſ, le Lieutenant Criminel demande la mort du priſonnier, conclut à la mort du detenu.*

EISCHEN. Roepen, uitdaagen. *Appeller, deffier, donner un deffi, un appel.* Iemand voor den degen eischen, in een twee gevecht eischen. *Appeller quelqu'un en duel, lui faire un deffi de ſe trouver l'epée à la main.*

EISCHER. Vraager, verzoeker, voor al in Rechten. *Demandeur ſur tout en Juſtice.* De bewyzen van den eischer onderzoeken. *Examiner les preuves du demandeur.* Den Advocaat van de EISCHSTER. *L'Avocat de la Demandereſſe.* EISSCHING. f. zie EISCH, VRAAG, verzoek. *Demande, priere, pretention.* f.

E L.

EL, ELLE. f. Meetſtokje. *Aune.* f. Een Brabantſe, een Franſe el. *Une aune de Brabant, une aune de France.* By de el meeten, verkoopen. *Meſurer, vendre à l'aune.* Een ander naar zyn el meeten, op zyn leeſt ſchoeyen. ſpr: *Meſurer un autre à ſon aune.* 't Verſtand word niet by de el gemeeten. *L'eſprit ne ſe meſure pas à l'aune.*

EL, ELLE. f. De lengte van een el. *Aune, la longueur d'une aune.* f. Een el lint, een el laken, een el linne. *Une aune de ruban, une aune de drap, une aune de toile.*

EL, ELSTOK. Stok daar de kinderen mede ellen, de verte afpaſſen. *Aune.* f. *bâton avec lequel les garçons meſurent les diſtances en jouant à l'aune.*

ELAND. m. Wilden Os, door de Hoogduitſchers om dat hy de vallende ziekte onderhevig is, aldus genaamd. *Elan, boeuf ſauvage.* m. De Eland kan het lang tegen de honger uithouden, en word ligt getemd. *L'Elan ſupporte long temps la faim, & s'apprivoiſe aiſément.* ELANDS-HUID, Elands-vel. *Peau.* f. *Cuir d'Elan.* m. ELANDS-KOLDER. *Colet d'Elan.* m. *un buffle.* ELANDS-LEERE handſchoenen. *Des gans d'Elan.*

ELDERS. Adv. Ergens anders, op een andere plaats. *Ailleurs, autrepart, dans un autre endroit.* Die arme luiden moeten nu elders de koſt gaan zoeken. *Ces pauvres gens ſont à cette heure contraints d'aller chercher la vie ailleurs.*

ELEFANT, OLIFANT. *Elephant.* m. De Elefant heeft een fyn gehoor. *L'Elephant a l'ouïe fine.*

ELEMENT. ond: w: zie HOOFDSTOF. *Element,* m. Het water, het vuur is een yſſelyk element. *L'eau, le feu eſt un terrible element.* Hy is in zyn element als hy ſpeelen, jaagen mag. *Il eſt dans ſon element quand il peut jouer, chaſſer; le jeu, la chaſſe eſt ſon element.*

ELEND, ELLEND. f. Elende, armoede. *Miſere.* f. Van honger en elend vergaan. *Perir de faim & de miſere.* De elende van Gods volk was ter dier tyd zoo groot. *La miſere du peuple de Dieu etoit ſi grande en ce temps là.* Men hoord niet als van elende ſpreeken. *On n'entend parler que de miſere.*

ELENDIG. Adj. Armoedig, rampſpoedig, ongelukkig, nooddruftig. *Miſerable, malheureux.* Een elendige ſtaat, elendig huisgezin. *Un miſerable etat, une famille miſerable.* Het ſoldaate leven is een elendig leven. *La vie de ſoldat eſt une miſerable vie.* Men is 'er elendig aan als men met zulk volk te doen heeft. *On eſt miſerable d'avoir affaire avec ces gens là.* Hy is ELENDIG aan zyn eind gekomen. *Il eſt mort miſerablement, il a fait une fin miſerable.* Zy worden 'er elendig geplaagt. *Ils y ſont cruellement tourmentez.*

ELENDIGE. Elendig menſch *of* elendige menſchen. *Miſerable, malheureux, miſerables.* Die elendige eischte maar een dronk, een glas water. *Ce miſerable, ce malheureux, ce pauvre homme ne demandoit qu'un verre d'eau.* Men moet meelyden hebben met de elendige. *Il faut avoir compaſſion, pitié des miſerables, des indigents.* ELENDIGHEID, elende, ongelak. *Miſere, calamité.* f. *Etat miſerable.* m. Wy zyn uit die elendigheid verloſt. *Nous ſommes delivrez de cette miſere, de cette calamité.* ELENDIGLYK omkomen, vergaan. *Perir miſerablement, malheureuſement.*

ELF. Telwoord, getal van tien en een. *Onſe, onze.* Elf uuren, elf gulden. *Onze heures, onze frans.* Daar ſchieten 'er maar elf over. *Il n'en reſte plus qu'onze.* 't Sprookje van S^te. Urſula en haar elf duizend maagden. *Le conte de St. Urſule & ſes onze mille vierges.*

ELFDE. Elfſte, telgetal van order. *Onzième, onze.* De elfde maand van 't jaar. *L'onzième mois de l'année.* De elfde van de maand, de elfde dezes. *Le onze du mois, l'onzième du mois.* Lodewyk de elfde. *Louis onze.* Hy heeft 'er een ELFDE in. *Il en a une onzième.*

ELFT. f. Zee viſch vol graaten. *Aloſe.* f. Een elft ſtooven. *Etuver une aloſe.* Gerookte elft eeten. *Manger de l'aloſe fumée.*

ELGER. m. Slag-elger, ſteek-elger, aal-ſteeker, aalſchaar, onder als een yzere kam. *Eſpece de fourche ou peigne de fer emmanché à un long bâton pour embrocher & prendre des anguilles dans les paluds & canaux.*

ELIXIR. Geeſt, uittrekſel der fynſte ſappen van kruiden, fynſte deelen der metaalen. *Elixir.* m. *Quinteſſence des ſimples ou metaux.*

ELK. bekend voornaam-woord. IEDER MENSCH. *Chacun, chacune.* Zy hadden elk een fakkel, een palm tak in de hand. *Ils avoient chacun un flambeau, une palme à la main.* Elk het zyn is niet te veel. ſpr. *Chacun le ſien n'eſt pas trop.* Elk een zegt het, ieder een zegt het *Chacun le dit, tout le monde le dit.* Wyn op melk, is goed voor elk; melk op wyn, is fenyn. ſpr: *Vin ſur lait, vient à ſouhait; lait ſur vin, eſt venin.*

ELK. Ieder, als men van zaaken ſpreekt. *Chaque.* Elk Land, elke Stad heeft zyn voorregten, gewoonten. *Chaque Pays, chaque Ville a ſes prerogatives, ſes coutumes.* Hy volgt my op elken ſtap. *Il me ſuit à chaque pas.* ELKE reis dat hy het doet, dat hy 'er gaat. *Chaque fois qu'il le fait, qu'il y va.* Doet 'er van ELKS wat in. *Mettez y de chaque ſorte un peu.*

ELKAAR. zie ELKANDER. Malkander, ſamen, den een den ander. *L'un, l'autre, enſemble.* Al de Dorpluiden by elkaar gekomen zynde. *Tous les Villageois etant aſſemblez.*

ELKANDER. Adj. en Adv. MALKANDER. Den een den ander. *L'un l'autre, les uns les autres.* Zy gaven elkander de hand. *Ils ſe donnerent l'un l'autre la main, ils ſe privent par la main.* Broeders moeten elkander lief hebben, te hulp komen. *Les freres doivent s'aimer, s'entr'aimer, s'entr'aider.* De ſoldaaten ſtonden even ver van elkander. *Les ſoldats etoient à une egale diſtance l'un de l'autre.*

t'ELKENS. Adv. ELKE REIS. Geduurig. *Chaque fois, toujours, à chaque fois.* t'Elkens als de Vorſt dronk wierd het geſchut geloſt. *à chaque fois que le Prince buvoit on tiroit le canon.* Hy doet het t'elkens weer. ruimſpr. *Il le fait à tout bout de champ, à tout moment.*

ELLE of EL. Stok, ſtaf, roede om ſtoffen te meeten. *Aune.* f. *Bâton, verge à meſurer des etoffes.*

ELLEBOOG. f. Bekend gedeelte der arms. *Coude.* m. Op den elleboog leunen. *S'appuyer ſur le coude.* Zy taſt tot de elleboogen in 't geld. ruimſpr: *Elle prend l'argent à poignées.*

ELLEBOOG. Elleboogs hoogte, lengte van den elleboog tot de hand te rekenen. *Coudée.* f. De Arke Noachs was 300 elleboogen lang. *L'Arche de Noé avoit trois cens coudées de longueur.*

Digitized by Google

ELLEMAAT. f. Maat by de elle gerekend. *Aunage.* m. De Franſche ellemaat is veel grooter dan de Hollandſche. *L'aunage de France eſt beaucoup plus grand que celui de Hollande; l'aune de France eſt beaucoup plus grande que celle de Hollande.*

ELLEN. v. a. Met de el meeten. *Auner.* Het laken, het ſtof ellen. *Auner le drap, l'etoffe.*

ELLEN. Met de elſtok en wipper *of* triphoutje ſpeelen. *Jouer à l'aune.* De kinderen ellen op het plein. *Les Enfans jouent à l'aune dans la place.*

ELLENDE. zie ELENDE, ELEND. Rampzalige ſtaat *Miſere.* f. *Malheureux etat.* m. Zyne ellende voor God erkennen. *Reconnoître, avouer ſa miſere devant Dieu.* ELLENDIG, elendig. *Malheureux, miſerable.* ELLENDIGHEID, elende. *Miſere, calamité.* f.

ELLER. De geen die lakens *of* andere ſtoffen elt. *Auneur de draps & autres etoffes.* ELLING, meeting van 't ſtof. *Aunage de l'etoffe.* m.

De ELLERS of uyers van de koe. *Les mamelles de la vache.*

ELPENBEEN. n. Yvoor. *De l'yvoire.* Salomon zat op een elpenbeenen throon. *Salomon etoit aſſis dans un throne d'yvoire.*

ELS of ELSE. Elſenboom, elzen. *Aulne* ou *aune* m. De waterkant is met els, met elſe boomen beplant *Le bord de l'eau eſt planté d'aulnes, la rive eſt bordée d'aulnes.*

ELS. Elſen, Schoenmaakers priem. *Aleſne.* f. *Poinçon de Cordonnier.* m. Zoo ſcherp, zoo puntig als een els. *Pointu comme une aleſne.*

ELSEN of ELZEN. Elſeboomen. *Des aunes* ou *des aulnes.* Jonge elſen. *De jeunes aulnes.* ELSENBOOM, ELZENBOOM. *Aulne.* m. *Arbre ainſi nommé.* ELSENBOSCH. n. Boſch, plantagie van elſe boomen. *Aunaye* ou *Aulnaye.* f. 't ELSENHOUT is ligt te bewerken. *Le bois d'aulne eſt facile à travailler.* ELSENHOUTE klompen. *Des ſabots de bois d'aulne.*

ELSTOK. m. Stok om te ellen, om met de el te ſpeelen. *Aune, bâton avec lequel on joue à l'aune.* f. Die elſtok is te dun, te kort. *Cette aune eſt trop mince, trop courte.*

E M.

EMAUS, AMAUS of SMALT. konſtw: Zekere brandverf. *De l'email.* m. Het emaus van die doos gaat 'er af. *L'email de cette boite s'en va, ſe detache.*

EMERITUS of liever EMERITU. Latyns woord in dezen zin gebruikelyk. De Heer N. predikt niet meer, hy is *Emeritu*, wegens zyne hooge jaaren van 't Predikampt ontſlagen. *Monſr. N. ne prêche plus, il en eſt diſpenſé à cauſe de ſon age.*

EMMER. m. Bekend tuig om water te putten &c. *Seau.* m. Een emmer met yzer, met koper beſlag. *Un ſeau avec des bandes de fer, des bandes de cuivre.* Melk emmers. *Des ſeaux à lait, des ſeaux dans leſquels les Païſans & Païſannes portent leur lait par les rues.* Een markt emmer van blik *of* koper *Un ſeau de fer blanc* ou *de cuivre avec lequel on va au marché, pour y mettre les denrées, les proviſions qu'on achete.* Een leeren emmer, brand-emmer. *Un ſeau de cuir bouilli, un ſeau à feu.* EMMER. Emmer vol. *Seau, plein un ſeau.* Een emmer water, een emmer melk. *Un ſeau d'eau, un ſeau de lait.* Het regend of het met emmers gegooten wierd ruimſpr. *Il pleut à ſeaux, à verſe.*

EMMERLUK. De melk, 't nat dat onder in den emmer is en als een toegift gegeven word. *Le fonds, le haſard du ſeau, le pardeſſus qui ſe trouve au fonds du ſeau à lait.*

E N.

EN, ENDE. Bekend koppelwoordje. *Et.* God is goed en rechtvaardig. *Dieu eſt bon & juſte.* Moſes en Aaron zynen broeder. *Moyſe & Aaron ſon frere.*

END, ENDT, EIND. n. Uiterſte gedeelte van iets. *Bout, partie exterieure de quelque choſe.* Het end van een ſtok, het end van de ſtraat. *Le bout d'un bâton, le bout de la rue.* Aan het hooger end van de tafel zitten. *S'aſſeoir au haut bout de la table.* Men weet niet waar 't end aan vaſt is. ſpreekw: *On ne ſçait quel myſtere eſt caché là deſſous, on ne voit goute dans cette affaire, on ne ſçauroit la debrouiller.* Het is zulk een verren END, zoo ver te gaan. *Il y a ſi loin à aller, il y a ſi loin d'icy.* Maakt 'er een end van. *Finiſſez, achevez vite.* Het end zal de laſt draagen. ſpr. *Il faut attendre la fin, c'eſt la fin qui en decidera: rira bien qui rira le dernier, au bout le bout.* Het end goed, alles goed. *Si la fin eſt bonne, tout ſera bien.*

END-CIERAAD van een boek. n. *Ornement.* m. *Vignette à la fin d'un livre.* f.

ENDE. Hervattend woordje. Or. Ende als Jeſus op den Sabbath door het gezaeyde ging. Or *comme Jeſus paſſoit un jour de Sabbath par les bleds.* ENDE, werd ook voor EN gezegt. Ende daar zynde, gebeurde het dat... *Et etant là, il arriva que...*

ENDE. n. Einde. *Fin.* f. *Bout.* m. Het ende zal het uitwyzen. *La fin le decidera, le ſera voir.* Iemands gedult ten ende brengen, iemand ten uiterſte plaagen. *Pouſſer la patience de quelqu'un à bout.* Het kind ſchreeuwd zig ten ende. *L'Enfant ſe tue de crier, s'egozille à crier.*

ENDJE. n. Klein end. *Petit bout.* m. Een endje kaars, een endje dags. *Un petit bout de chandelle, un petit bout de corde.* Hy kreeg een endje ſtaal door 't lyf. *Il lui entra un bout de fer dans le corps.* Alle endjes aan malkander knoopen ſpr: *Mettre tout à profit.*

ENDVOGEL, EENDVOGEL. Eendt. *Canard.* Een gebraden, geſtoofden endvogel. *Un canard roti, etuvé.* Elke ſchoot is geen endvogel. ſpr. *Tous les coups ne portent pas; on n'eſt pas ſi ſur de ſon fait qu'on ne manque par fois.*

ENG. Adj NAAUW. Smal. *Etroit. te.* Een enge weg, een enge ſtraat. *Un chemin etroit, une rue etroite.* Die mouwen zyn te eng. *Ces manches ſont trop etroites.* Hy is wat eng, wat naauw behuisd. *Il loge un peu etroitement, un peu à l'etroit.*

ENGBORSTIG ofte AEMBORSTIG. Adj. en Subſt. Die eng van borſt, kortademig is. *Aſthmatique, qui a la poitrine etroite.* De engborſtige hebben het in de groote koude en in de groote hitte heel quaad. *Les aſthmatiques ſouffrent beaucoup dans le grand froid, & dans le grand chaud.* Een ENGBORSTIG *of* dampig paard. *Un cheval pouſſif, qui a la pouſſe.* ENGBORSTIGHEID, aamborſtigheid, korten adem. *Aſthme.* m. *Courte haleine, difficulté de reſpirer.* f.

ENGEL m. Hemelbode, onligchamelyk en verſtandig wezen. *Ange.* m. Een Engel des lichts. *Un Ange de lumiere.* Engel der duiſterniſſe. *Ange de tenebres.* Verdelg Engel. *Ange exterminateur.* Beſcherm Engel, bewaar Engel. *Ange Tutelaire, Ange gardien.* De afvallige Engelen. *Les Anges apoſtats.* Jacob worſtelde met den Engel des Heeren. *Jacob luta avec l'Ange de l'Eternel.* Zy is zoo ſchoon als een Engel. ruimſpr: *Elle eſt belle comme un Ange.* Het is een Engel in 't bedt, en een Duivel in huis. gem: ſpr: *C'eſt un Ange au lit & un Diable en menage.*

ENGELAGTIG. Adj. Uitgeleezen, voortreffelyk. *Angelique, excellent.* Hy heeft een engelagtig verſtand. *Il a un eſprit angelique.* 't Is een engelagtige ſchoonheid. *C'eſt une beauté angelique.*

Digitized by Google

ENGEL CHOOR. n. Choor der Engelen. *Chœur des Anges.* m.

ENGELEN. Engelinne, vley-, troetel-naam die men een vrouwmensch toepast. Myn engelin, schoone engelin. *Mon ange, mon bel ange.*

ENGELS of ENGELSCH. Adj. Dat Engeland betreft. *Anglois, Angloise, d'Angleterre.* Het Engelsch volk, de Engelsche landaart is heel wispeltuurig. *Le Peuple Anglois est fort inconstant, la Nation Angloise est fort inconstante.* Het ENGELS, de Engelsche Taal is een regte brabbel Taal. *L'Anglois, la Langue Angloise est un vray jargon.* ENGELS laken, Engelse tryp. *Du drap, de la tripe d'Angleterre.* De Engelsche brieven komen ongelyk aan. *Les Lettres d'Angleterre n'arrivent pas réglement, n'ont point de jours reglez.* Het schip is op de Engelsche Kust gebleven, vergaan. *Le vaisseau est peri sur la Côte d'Angleterre.* De voorstanders van de Engelsche Kerk. *Les defenseurs de l'Eglise Anglicane.* Een jonge Engelse Juffr. *Une jeune Angloise.*

ENGELS. Goud- en Zilversmits gewigt, 32 Aazen inhoudende. *Poids d'Orfevre, contenant 32 Grains.*

ENGELSMAN. Man uit Engeland. *Anglois, homme d'Angleterre.*

ENGEN. v. a. Enger maaken. *Etrecir, rendre plus etroit.* Men moest de hals een beetje engen. *Il faudroit un peu etrecir le cou.* De broekband wat ENGER MAAKEN. *Etrecir un peu la ceinture de la culote.* ENGER WORDEN. *S'etrecir, devenir plus etroit.*

ENGTE. f. Naauwte, enge, smalle doortogt. *Col, detroit, defilé, passage resserré.* m. De engte van Fenestrelles, van Tende. *Le col de Fenestrelles, de Tende.* De engtens der Alpische en Pyreneesche Bergen. *Les detroits des Alpes & des Pyrenées.* De Vyanden in een engte lokken. *Attirer les Ennemis dans un detroit, defilé.* Zig in een groote ENGTE, benaauwdheid vinden. *Se trouver dans une grande detresse, dans un grand embarras.* Hy zal moeyte hebben om zig uit die engte te redden. *Il aura peine à se tirer de ce detroit, de cet embarras là.*

ENKEL. Adj. Enkeld, eenvoudig, ongemengd. *Simple, point composé.* De Hoofdstoffen, de Elementen zyn enkele ligchaamen. *Les Elements sont des corps simples.* De enkele en samengestelde tyden der Werkwoorden. *Les temps simples & les temps composez des Verbes.*

ENKEL. Louter, zuiver. *Pur, dans le sens de cette phrase.* Hy brak de vles, de spiegel uit enkel spyt, uit enkele boosheid. *Il cassa la bouteille, le miroir de pur depit, de pure mechanceté.* Hy deed het uit enkel vermaak, voorbedagtelyk. *Il le fit de gayeté de coeur, de guet à pens.* 't Is ENKEL, enkelyk, alleenlyk om my te beproeven, te plaagen. *Ce n'est que pour m'eprouver, me tourmenter.* Dat strekt enkel tot 's Lands bederf. *Cela tend uniquement à la ruine du Pais.*

ENKEL. f. Enklaauw, enkel van de voet. *Cheville du pied.* f. Tot de enkels *of* enkelen in de slyk zinken. *Enfoncer jusqu'aux chevilles dans la boue.*

ENKELD, ENKEL. Adj. Eenig, niet dubbeld. *Simple, pas double.* Schoenen met een enkelde zool. *Des souliers à simple semelle.* Daar was maar een enkelde brief in. *Il n'y avoit qu'une simple lettre.* Een enkeld kleed aan hebben. *N'avoir qu'un simple habit, qu'un seul habit.* Een enkelde Dukaat. *Un Ducat en espece, en une piece.* Een enkelde gulden. *Une seule piece de vint sous, vint sous en une piece.* Een ENKELDE Klerk, een enkelde Priester; Klerk, Priester zonder vast inkomen. *Un simple Clerc, un simple Prestre.*

ENKELYK. Adv. Alleenlyk. *Seulement, simplement, uniquement.* Ik zeide hem enkelyk dat ik 'er niet van wist. *Je lui dis seulement, simplement que je n'en sçavois rien.* Hy doet het enkelyk om u te bruyen, te plaagen. *Il le fait seulement, uniquement pour vous tourmenter.*

ENKELVOUDIG. Adj. en Subst. Eenvoudig *Singulier.* Het woord *Hemelen* heeft *Hemel* in 't enkelvoudige, in 't enkelvoudig getal. *Le mot* Cieux *a* Ciel *au singulier, au nombre singulier.*

ENKLAAUW. Enkel. f. *Cheville.* f. Hy wierd pas tot de enklaauw nat. *Il ne se mouilla que jusqu'à la cheville.*

ENT. f. GRIFFEL. Afgezaagde *of* afgesnede boomtak, spruit die men op een andere boom ent, grift. *Ente.* f. *Scion d'arbre greffé sur un autre arbre.* Een ent van een peere-, appel-, kersse boom. *Une ente de pommier, de poirier, de cerisier.* De kinderen zyn by jonge enten te vergelyken. *On peut comparer les enfans à de jeunes entes.*

ENTEN. v. a. Griffelen, in-enten, inzetten. *Enter, greffer.* Op eige stam of gelyken aart van boomen enten. *Enter, greffer franc sur franc.* Op een wilde stam enten. *Enter sur un Sauvageon.* Schuin in de kloof enten. *Enter en pied de chevre.* Schuin op [illegible]alkander zonder kloof enten. *Enter en scion.* ENTER, Griffelaar, een die enten inzet. *Un homme qui ente, greffe les entes.*

ENTER-BYL. Scherpe byl met een punt tegen de rug, om in 't hout van 't schip dat men aanklampt geslagen te worden, en daar by op te klimmen. *Hache d'abordage, hache dont on se sert à l'abordage d'un vaisseau.*

ENTER-DREG. Dreg die in 's Vyands staande wandt geworpen word om den zelven aan boord te klampen. *Grapin d'abordage.* m.

ENTEREN. v. a. Op zy komen, aan boord klampen, vyandelyk aanvallen, overvallen. *Aborder, aramber, accrocher, insulter à coups de main.* Een schip enteren. *Aborder, aramber un vaisseau, aller à l'abordage d'un vaisseau.* Het schip wierd met de tweede, derde ENTERING overmeesterd. *Le vaisseau fut pris au second, au troisiéme abordage.*

ENTERLOOPER. Dit woord van de Engelse ontleend, beteekend zoo veel als LORRENDRAAYER in 't Nederduitsch. *Vaisseau qui pratique, frequente les Côtes, les Havres ou Ports de Mer sans en avoir octroy des Compagnies autorisées dans le Commerce qui s'y fait.*

ENTER-LUIK. Luik langs 't welke men naar den overloop zakt, om door 't roosterwerk den Vyand met halve piekenafbreuk te kommen doen. *Ecoutille d'abordage.* f.

ENTERY. f. ENT-TUIN. Kweek-tuin, plantsoen hof. *Pepiniere.* f. *Jardin où l'on eleve du plant.* m.

E P.

EPPE. Eppenkruid, kruid naar pietercelie zweemende. *Ache* f. *Herbe semblable au percil.* De eppe wascht in de moerassige gronden. *L'ache croît dans les terres marecageuses.*

E Q.

EQUIPAGIE. Ond: woord. TOERUSTING. Stoet, gevolg, reisgoed &c. *Equipage, train.* m. Zyn Veldequipage laaten vervaardigen. *Faire preparer son Equipage d'Armée.*

EQUIPAGIE MEESTER. Opziender, bewind voerder over het uitrusten der scheepen. De Equipagie Meester van de Admiraliteit, van de Oost-Indische Compagnie. *L'Inspecteur, le Directeur, le Maître des Equipages de l'Amirauté, de la Compagnie des Indes.*

Digitized by Google

ER. Dit woordje werd in de plaats van 't woord DAAR gebruikt. *En, y.* Spreek 'er niet meer af. *N'en parlez plus.* Ik weet 'er niets af. *Je n'en ſçairien.* Ik heb 'er nog twee. *J'en ai encore deux.* Gaat 'er zelfs na toe. *Allez y vous même* Hy is 'er niet meer. *Il n'y eſt plus.*

ERBARMELYK of ERBERMELYK. Adj. Jammerlyk, beklaaglyk. *Lamentable, pitoyable.* Een erbarmlyk geroep. *Un cri lamentable.* Hy is in een erbarmelyke ſtaat. *Il eſt dans un etat pitoyable.* Hy ſchreeuwde ERBARMELYK. *Il crioit lamentablement.*

Zig ERBARMEN. Ontfermen, medelyden hebben, *Avoir pitié, compaſſion.* God erbarmde zig eindelyk over de elende zynes Volks. *Dieu eut enfin pitié, compaſſion des miſeres de ſon Peuple.* ERBARMING, medelyden, medoogentheid. *Pitié, compaſſion.* f.

EREMYT. Kluizenaar. *Hermite, reclus, anachorete.* Als een Eremyt leeven. *Vivre comme un Hermite.*

ERF. n. Erfgoed, erffenis. *Heritage.* m. *Succeſſion.* f. Hy heeft nog goed nog erf te wagten. *Il n'a ni bien ni heritage à attendre.*

ERF, word voornamentlyk van een BOUWGROND gezegt. *Fonds* ou *ſol de terre propre à y bâtir une maiſon* ou *des maiſons.* Op zyn eigen erf bouwen. *Bâtir ſur ſon propre fonds.* Huis en erf te koop. *Maiſon à vendre avec le fonds & le tres fonds.*

ERFBEZIT. n. Erfbezitting, erfelyke bezitting. *Poſſeſſion d'heritage.* f. *Bien d'heritage.* m. *Heredité.* f. In 't erfbezit treeden. *Entrer dans la poſſeſſion, prendre poſſeſſion de l'heritage.* De voorregten van den ERFBEZITTER. *Les prerogatives du bien tenant, du poſſeſſeur hereditaire,* ou *du poſſeſſeur de l'heritage.* ERFBEZITTER van 't Ryk. *Poſſeſſeur hereditaire de l'Empire* ou *du Royaume.*

ERFCYNS, OUD EIGEN. Grond eigen, ſchatting aan den Grondheer, Landheer te betaalen. *Redevance.* f. *Droit appartenant au Seigneur Foncier.* m.

ERFDEEL. n. Erffenis iemand ten deele gevallen. *Heritage, partage, lot d'heritage.* m. *Succeſſion, heredité* f. De oudſte kreeg de vaſte goederen tot zyn erfdeel. *L'aîné eut les biens immeubles en partage, en heritage, pour ſon lot.* De Heidenen zyn in uw Erfdeel gevallen. Schr: ſpr: *Les Gens entrez ſont en ton heritage.*

ERFFELYK of ERFLYK. Adj. Dat by erffenis aankomt. *Hereditaire.* Vrankryk is een erffelyk Koninkryk. *La France eſt un Royaume hereditaire.* Een erfelyk recht, een erffelyke rente. *Un droit, une rente hereditaire.* De dapperheid is erffelyk in 't Huis van Naſſauw. *La valeur eſt hereditaire dans la Maiſon de Naſſau.* De dood blyft ERFELYK, voor altoos, over 't menſchelyk geſlagt. *La mort demeure pour toûjours, à toujours, à perpetuité ſur le genre humain.*

ERFFENIS oſte ERFENIS. f. Erve, nalaatenſchap, aange-erft goed. *Heritage.* m. *Succeſſion, heredité.* f. De erffenis deelen. *Partager l'heritage, la ſucceſſion, l'heredité.* De godloozen zullen in 's Heeren erffenis niet deelen. *Les mechans, les impies n'auront point de part en l'heritage du Seigneur.*

ERFGENAAM. De geen die in de erffenis deel heeft. *Heritier.* Natuurlyke en wettige erfgenaam. *Heritier naturel & legitime.* Zy is de naaſte erfgenaam. *Elle eſt la plus proche heritiere.* De naaſte erfgenaam van de Kroon. *L'heritier préſomptif de la Couronne.* Mede erfgenaam. *Coheritier.* De Zydelingſe erfgenamen. *Les Heritiers Collateraux, les Collateraux.*

ERFGOED. n. Erffenis, nalaatenſchap, 't goed dat geerft word. *Patrimoine, heritage, bien d'heritage, de ſucceſſion.* m. Erfgoed van Vaders kant. *Patrimoine, heritage Paternel.* m. Erfgoed van Moeders kant. *Patrimoine* ou *heritage Maternel.* Iemand uit het erfgoed ſluiten, dringen. *Exclurre, chaſſer quelqu'un de l'heritage, de la ſucceſſion.* Sancte Pieters ERFGOED, dat gedeelte van Italie aan de Roomſche Stoeleigen. *Le Patrimoine de Saint Pierre.*

ERFGROND. Eigen grond. *Fonds propre, fonds d'heritage* m. Dat Land is een erfgrond van het Huis van... *Ceſte Terre eſt un fonas propre de la Maiſon de... eſt un bien appartenant à la maiſon de...* Een ERFGROND RECHT of Oud-eigen hebben op de Landeryen gelegen in den Banne van... *Avoir un droit foncier, un droit de redevance ſur les Terres de l'Enclave, de la Cenſive de...*

ERFHUIS. n. Boelhuis, huis daar den Inboel verkogt werd. *Maiſon d'Inventaire, maiſon dont les meubles ſe vendent à l'encan, à la priſée.* ERFHUIS houden. *Vendre à l'encan, faire une vente d'inventaire, vendre des meubles au plus offrant* ou *au rabais.*

ERFHUIS HOUDER. Boelhuis houder, afſlager. *Celui qui preſide à un inventaire, à une vente de meubles à l'encan, &c.*

ERF-KONINKRYK. n. Erffelyk Koninkryk. *Royaume hereditaire.*

ERFLANDEN. *Pays hereditaires.* De Keizerlyke Erflanden. *Les Pays hereditaires de l'Empereur.*

ERFLYK of ERFFELYK. Adj. Dat ge-erft werd, een erflyk ampt, erflyk recht. *Une charge, un droit hereditaire.*

ERF-PACHT. Pacht die van tien tot negen-en-t'negentig jaaren kan duuren. *Emphyteoſe; Bail emphyteotique ou à longues années, bail qui paſſe de Pere en Fils.* m.

ERF-PRINS. Prins die 't Vorſtendom, 't Ryk ſtaat te erven. *Prince hereditaire.* De Erf-Prins van Heſſen-Caſſel, de Erf-Prins van Denemarken. *Le Prince Hereditaire de Heſſen Caſſel, de Danemarc.* Karel ERF-PRINS van Spanjen, *Dom Carlos Infant d'Eſpagne.* De Erf-Princes ofte Infante Iſabelle. *L'Infante Iſabelle.*

ERF-RECHT of erflyk recht. n. *Droit hereditaire, droit qui paſſe de Pere en Fils.*

ERF-STADHOUDER. *Gouverneur hereditaire.* Zyn Hoogheid, de Erf-ſtadhouder van Vriesland. *Son Alteſſe, le Gouverneur hereditaire de Friſe.* ERF-STADHOUDERSCHAP. n. Bewind van den Erf-ſtadhouder. *Gouvernement hereditaire.* m.

ERF-VYAND. Eeuwige vyand. *Ennemi perpetuel, ennemi capital, mortel.* Den oorlog voeren tegen den ERF-VYAND, tegen de Turken. *Faire la guerre aux Turcs, aux infidelles, à l'ennemi perpetuel du Nom Chreſtien.* ERF-VYANDSCHAP, f. Eeuwige vyandſchap, ingewortelde vyandſchap. *Inimitié perpetuelle, hereditaire, inveterée.* f.

ERF-ZIEKTE. f. Ziekte die overge-erft word. *Maladie hereditaire.* De jicht, het graveel is een erf-ziekte. *La goute, la gravelle eſt une maladie hereditaire, qui paſſe de Pere en Fils.*

ERFZONDE. f. Aangeborene zonde. *Peché original.* m. *Corruption naturelle.* f. Dat zyn de vlekken, de gevolgen van de erf-zonde. *Ce ſont là les taches, les ſuites du peché original.* De laatdunkendheid is de erfzonde der Schoolgeleerde. *La preſomption eſt la tache des pedants.*

ERG. Adj. ARG. Loos. *Ruſé, malin, malicieux.* 't Is een erg kind, een loos wigt. *C'eſt un malin enfant, un malin peſte, un petit ruſé.* Ik heb 'er geen erg in, ik meen 'er geen quaad mede. *Je n'y entends*

pas

Digitized by Google

pas finesse, j'y vais à la bonne foy. Op een ERG'STE uit zyn, iets erga in den zin hebben. *Avoir un mauvais dessein, avoir envie, dessein de tromper, de demasser, surprendre quelqu'un.* Die erg denkt vaart erg in 't hart: devys van de Ridder-Order der Kousseband. *Honny soit qui mal y pense.*

ERG. Kwaalyk, ziek, olyk. *Mal, malade, indisposé.* Zeker, is de man zoo erg? *Tout de bon, est-il si mal, si malade?*

ERGENS. Adv. Op de gene plaats of op de andere. *Quelque part, en quelque endroit.* Ik heb hem ergens gezien, maar ik weet niet waar. *Je l'ai vû quelque part, mais je ne sçai où.* ERGENS MEDE of met iets belast zyn; ERGENS MEDE geplaagd, gekweld weezen. *être chargé, tourmenté de quelque chose.* Ergens iets op te zeggen vinden. *Trouver à redire à quelque chose.* Als ik u ergens in dienen kan. *Si je vous puis servir en quoi que ce soit.*

ERGER, ARGER, is de *Comparativus* van 't woord ERG. Hy is ERGER, loozer dan men denkt. *Il est plus fin, plus rusé qu'on ne pense.* Die ziekte is ERGER, gevaarlyker dan men denkt. *Cette maladie est plus dangereuse qu'on ne pense.*

ERGER, is ook de *Comparativus* van 't woord KWAAD, SLEGT, niet goed. *Pire, plus mal, plus mauvais.* Dat is nog erger. *Cela est encore pire, encore plus mal.* Uw zoon heeft nog erger als de myne gedaan. *Votre fils a fait encore pis que le mien.* Des te erger is het, zeg ik u. *C'est tant pis, vous dis-je.* Gy hebt erger geschreven als uw makker. *Vous avez plus mal écrit que votre camarade.* De zieke is van daag ERGER dan hy gister was. *Le malade est pire, plus mal aujourd'hui qu'il n'etoit hier.* Het ERGER maaken als een ander. *Faire pire, faire plus mal, faire pis qu'un autre.* Daar is geen ERGER, boozer, stouter jongen op 't heele School. *Il n'y a pas de plus mechant garçon dans toute l'Ecole.* Daar is geen erger volk als de schynheilige. *Il n'y a point de plus mechantes gens, de pire gens que les hypocrites.*

ERGEREN. v. n. Erger worden. *Empirer, devenir plus mauvais.* De ziekte, het kwaal ergerd hoe langs hoe meer. *La maladie, le mal empire de plus en plus.* Hy ergerd, verslimmert, word boozer alle dagen. *Il empire de jour en jour.*

ERGEREN. v. a. Onstichten, aanstoot, ergernis geeven. *Scandaliser, donner du scandale, être en scandale.* Men moet den evennaasten niet ergeren. *Il ne faut pas scandaliser le prochain.* Zig ERGEREN, zig stooten aan iets. *Se scandaliser de quelque chose.* Hy ergerd zig aan 't minste ding. *Il se scandalise de la moindre chose.* Gy moet u daar niet aan ergeren, aan kreunen. *Cela ne doit pas vous inquieter, vous offenser; il ne faut pas vous arrêter à cela.*

ERGERLYK. Adj. Aanstootelyk. *Scandaleux, qui cause du scandale.* Een ergerlyk leven leiden. *Mener une vie scandaleuse.* Dat zyn ergerlyke redeneeringen. *Ce sont là des discours scandaleux, offensants.* ERGERLYK, werd ook *Adverbialiter* gezegt. Ergerlyk leeven. *Vivre scandaleusement, d'une manière scandaleuse.*

ERGERNIS. f. Aanstoot, kwaad voorbeeld. *Scandale.* m. Wee hem door welken ergernis gegeeven werd! *Malheur à celui par lequel scandale arrive!* Christi kruis is den Grieken een dwaasheid en den Jooden een ergernis. *La croix de Christ est folie aux Grecs & scandale aux Juifs.*

ERGST, Ergste, overste eigendom nap ofte *Superlativus gradus* van 't woord KWAAD, SLEGT. *Pire, le plus mauvais, plus mechant.* De ergste kwaal van alle is de armoede. *Le pire de tous les maux est la pauvreté.* Dat is het ERGSTE, het stoutste kind van 't School. *Voila le plus mechant enfant, le plus malin espiegle de l'Ecole.* Dat is het ergste dat ik 'er in zie, in vinde. *C'est là le plus grand mal que j'y voye, que j'y trouve.* Het kwaad is op zyn ergst, op zyn hoogste gekomen. *Le mal est monté à son plus haut degré* Ten ergste genomen, 't is maar twintig gulden die ik 'er aan waag. *Au pis aller; ce n'est que vint florins que je hasarde.* De zaak ten ergsten duiden, opvatten. *Prendre la chose du plus mauvais côté, prendre la chose au pis.*

ERGER WORDEN. v. n. VERSLIMMEREN. *Empirer, devenir pire, plus mechant, plus malade.*

ERINNEREN. v. a. Herinnen, te binnen brengen, doen heugen. *Faire souvenir, remettre en memoire.* Iemand een voorval erinneren. *Faire ressouvenir quelqu'un d'une avanture, d'une chose arrivée.* Zig zyne belofte erinneren, te binnen brengen. *Se ressouvenir de sa promesse.* ERINNERING, erinning. f. Te binnen brenging, gedagtenis. *Souvenir.* m. *Souvenance, memoire.* f.

ERKENNEN of HERKENNEN. v. a. Aanneemen, houden. *Reconnoître, avouer.* Voor zyn zoon erkennen. *Reconnoître, avouer pour son fils.* Als Koning erkennen. *Reconnoître en qualité de Roy.* Zyn handteekening niet willen erkennen. *Ne vouloir pas reconnoître son seing.*

ERKENNEN. Erkentenis draagen, dankbaar zyn. *Reconnoître, avoir de la reconnoissance.* Gods goedheid, weldaaden erkennen. *Reconnoître la bonté, les bienfaits de Dieu; témoigner sa reconnoissance, sa gratitude envers Dieu.* De genote vriendschap, genotene diensten erkennen. *Reconnoître l'amitié qu'on a reçuë, les services qu'on a reçus.* ERKENNING van iemand tot zyn zoon. *Reconnoissance, aveu de quelqu'un en qualité de fils.*

ERKENTENIS. f. ERKENNING. Dankbaarheid. *Reconnoissance, gratitude.* f. Wy konnen Gode onze erkentenis nergens mede beter bewyzen dan door... *Nous ne pouvons mieux marquer notre reconnoissance, notre gratitude envers Dieu, à Dieu que par...* Ik wenste u andere bewyzen, blyken van myne erkentenis te konnen geeven. *Je voudrois vous pouvoir donner d'autres preuves, marques de ma reconnoissance.*

ERLANGEN. v. a. VERKRYGEN. Magtig worden. *Obtenir, recevoir.* Zyn wensch, zyne begeerte erlangen. *Obtenir ce qu'on souhaite, ce qu'on desire.* Na de ERLANGING, verkryging zyner vryheid. *Après l'obtention de sa liberté:* ou pluitot, *après avoir obtenu sa liberté.*

ERNST. m. Bedaardheid, defligheid, oprechtheid. *Serieux.* m. *Gravité.* f. Hy sprak met veel ernst, bedaardheid, nadruk. *Il parla d'un grand serieux, avec beaucoup de gravité, de poids.* Hy zeide het met zulken ernst, zoo ernstig, zoo nadrukkelyk. *Il le dit si serieusement, avec tant de gravité.* ERNST, iever in 't spreeken toonen. *Montrer de la chaleur en parlant.* Is het jok of ernst? *Est ce pour rire ou tout de bon? est ce mocquerie ou le pensez vous?* Ik zeg het, meen het met ernst. *Je le dis serieusement, c'est dans le serieux que je le dis, je parle tout de bon.* ERNSTELYK. Adv. Met ERNST, oprechtelyk, voorbedagtelyk. *Serieusement, avec sincerité.* De kinderen ernstelyk vermaanen, waarschouwen. *Exhorter, avertir serieusement les enfans.* Iemand ERNSTELYK, krag-

Digitized by Google

kragtiglyk bidden. *Prier quelqu'un ſerieuſement, inſtamment.* ERNSTELEKE of ernſtige waarſchouwingen. *Des avertiſſements ſerieux.*

ERNSTHAFTIG. Adj. Staatig, deftig. *Grave, majeſtueux, venerable.* Een ernſthaftig wezen, ernſthaftig gelaat. *Un port grave, un ſerieux maintien.*

ERNSTHAFTIGHEID. f. Ernſt, deftigheid, ſtaatigheid, agtbaarheid. *Gravité, majeſté, dignité.* f. *Poids.* m. De ernſthaftigheid van een Raadsheer, voorzittend Burgemeeſter. *La gravité d'un Senateur, d'un preſident Bourguemaître.* Hy ſpreekt zoo ERNSTHAFTIGLYK als een Roomſch Raadsheer. *Il parle avec autant de gravité qu'un Senateur Romain.*

ERNSTIG. Adj. DEFTIG. Staatig, ſtemmig. *Serieux, grave, poſé.* Een ernſtig wezen, gelaat. *Un air ſerieux, une mine ſerieuſe.* Hy is altyd zoo ERNSTIG, zoo ſtaatig, geſloten. *Il eſt toujours ſi ſerieux, ſi grave, ſi reſervé.* ERNSTIG, GEWIGTIG, van belang, wezentlyk. *Serieux, ſolide, important.* Een ernſtig geſprek. *Un diſcours, un entretien ſerieux.* Ernſtige vermaaningen, bezigheden *Des occupations, des exhortations ſerieuſes.* ERNSTIGE, kragtige aanhoudingen. *De fortes inſtances, de preſſantes ſollicitations.* Een ERNSTIGE, opregte belydenis zyner zonden doen. *Faire une ſerieuſe, ſincere confeſſion de ſes pechez.*

ERNSTIG. Ernſtelyk, ernſtiglyk. Adv. *Serieuſement, ſincerement.* Hy ſpreekt niet ernſtig. *Il ne parle pas ſerieuſement.* Studeer toch ERNSTIG, vlytig, naarſtig. *Etudiez diligemment, avec application.* God ERNSTIG, met ernſt, met lever bidden. *Prier Dieu ardemment, avec ardeur, avec zele.* ERNSTIGHEID, ernſt. *Serieux.* m. *Gravité.* f. ERNSTIGLYK. Adv. ERNSTELYK. Met ernſt. *Serieuſement, gravement, d'une maniere ſerieuſe & grave.*

ERNSTIGSTE. Overtreffende graad of *Superlativus gradus* van 't woord ERNSTIG. *Le plus ſerieux, plus grave.* De ERNSTIGSTE, ſtemmigſte menſch zou moeten lagchen. *L'homme le plus ſerieux, le plus grave ſeroit obligé de rire.* Op het ernſtigſte verzoeken. *Demander très inſtamment, avec les dernieres inſtances.* Op het ernſtigſte aanbeveelen. *Recommander très ſerieuſement, fortement.*

ERT, ERWEET. Ertet, bekend tuin ſchil gewas. *Pois.* m. De groote van een ert. *La groſſeur d'un pois.*

ERTEN, 't meervoud van ERT. *Des pois.* Boonen, erten, knollen. *Des feves, des pois, des navets.* Graauwe erten. *Des pois gris.* Groene erten, jonge erten. *Des pois verds, des petits pois.* ERTENAT, erteſop. *Bouillon aux pois.* m Dik ertenat, doorgehaalde erteſop. *De la purée.*

ERVAAREN. v. a. Ondervinden. *Experimenter, faire l'experience, eprouver.* 't Gebruik van dit woord is in *Preterito.* Ik heb het meer als eens ERVAAREN, ondervonden *Je l'ai experimenté, éprouvé plus d'une fois.*

ERVAREN. Adj. Bedreeven, geoeffend. *Expert, verſt, experimenté, habile.* Hy is zeer ervaren in de Druk konſt, in de Heelkunde. *Il eſt fort expert, fort experimenté, habile en l'art de l'Imprimerie, de Chyrurgie.* Een ervaren Veldheer, Legerhoofd. *Un General expert, experimenté; un habile General, Chef d'Armée.* Ervarene krygaluiden. *Des ſoldats aguerris, des troupes bien diſciplinées.*

ERVARENTHEID. f. Ondervinding. *Experience.* f. De ervarentheid is de Leermeeſteresſe der konſten. *L'experience eſt la Maîtreſſe des arts.* De ervarentheid leerd ons alle dagen dat... *L'experience nous montre, nous enſeigne tous les jours que...*

ERVARING. f. Bevinding, kennis. *Experience découverte, connoiſſance.* f. De Heeren van de Wet, de Regenten in ervaringe gekomen zynde dat... *Etant venu à la connoiſſance de Meſſieurs du Magiſtrat, Meſſieurs les Regents ayant appris, entendu dire que... s'etant apperçus que...*

ERVEN. Erfgenaam. *Heritier.* Gedrukt by de Weduw en de Erven van .. *Imprimé chez la Veuve & les Heritiers de...* Auguſtus geen mannelyke erven nagelaaten hebbende. *Auguſte n'ayant pas laiſſé d'hoirs mâles.*

ERVEN, 't meervoud van ERF. Ledige plaatſen bekwaam om bebouwd, betimmerd te worden. *Fonds de terre, eſpaces vuides propres à y bâtir.* Huizen en erven te koop. *Maiſons & des fonds de maiſons à vendre.*

ERVEN. v. a. Een erffenis krygen. *Heriter.* Le Pret: *erfde,* le Part: *geerfd.* Hy moet van zyn Oom, hy heeft van zyn Oom wat te erven. *Il dois heriter de ſon Oncle, il a quelque choſe à heriter de ſon Oncle.* Zyn Voorouders deugden en roem erven. *Heriter des vertus & de la gloire de ſes Ancêtres.* ERVING. f. ERFENIS, de daad van 't woord ERVEN. *Heritage.* m. *action d'heriter.*

ERWETEN ofte ERTEN. *Des pois.* 'Het ſchip is met koorn, garſt, erweten &c. geladen. *Le vaiſſeau eſt chargé de bled, d'orge, de pois &c.*

E S.

De ES van 't Galjoen, gedeelte van de boeg boven de Leeuw van 't Hollandſch ſchip uitſteekende. *Le revers de l'Eperon du vaiſſeau Hollandois avançant par deſſus le Lion.*

ESMARAGDE of SMARAGD. Ondoorſchynende en groene fyne ſteen. *Eſmeraude* ou *Emeraude.* f.

ESQUADER. n. Voornaam getal ſchepen, ſmaldeel, gedeelte van een Vloor. *Eſquadre, diviſion, partie d'une Flotte.* f. Men ſpreekt van een Eſquader Oorlogſchepen na de Ooſtzee, na de Straat te zenden. *On parle d'envoyer une Eſquadre dans la Mer Baltique, dans le Detroit.*

ESQUADRON of ESCADRON. Ond: w: Ruiter flagorden uit omtrent 150 paarden beſtaande. *Eſquadron* ou *Eſcadron.* m. Men zond een detachement uit van dertig Eſquadrons en twaalf Bataillons. *On fit un detachement de trente Eſquadrons & de douſe Bataillons.*

ESSE-BOOM of ESSCHE-BOOM. Hoogſtammige boom, welkers hout zonder kwaſten is. *Frêne* ou *Freſne.* m. Een ESSE-KLOOT. *Une boule de bois de Frêne.* ESSEN-HOUTE pieken. *Des piques de bois de Frêne.*

ESSEN-BOUTS. Bouts voor de rampaarden als S S om gebogen. *Eſſes d'affuts, chevilles d'affûts tournées en figure d'SS.*

ESTRIK of EXTRIK. Gebakke ſteen, tigchel ſteen. *Carreau de terre cuite.* m. Een vloer van roode en geele eſtrikken. *Un pavé de carreaux rouges & de carreaux jaunes.*

E T.

ETGROEN. n. Etgras, Herfſtgras, nagras. *Du regain, de la ſeconde herbe.*

ETMAAL. n. Zeewoord; de tyd van 24 uuren. *L'eſpace de 24 heures, d'un jour & d'une nuit.* Wy zeilden 't in anderhalf etmaal, in anderhalven dag over. *Nous fimes le trajet en trente ſix heures, en un jour & demy.*

ETSEN of ETZEN. v. a. Met ſterk water inſnyden, inbyten, graveeren. *Graver à l'eau forte.* Plaaten laaren etſen. *Faire graver des planches à l'eau forte.* Een gaauw ETSER. *Un habile Graveur à l'eau forte.* ETSING, graveering met ſterk water. *Gravure à l'eau forte.* f.

ETTE-

ETTELYK. Adj. Veel, verſcheide. *Pluſieurs, quantité.* Wy ſloegen twee duizend vyanden dood, en maakten 'er ettelyke gevangen. *Nous tuames deux milles hommes des ennemis, & fimes pluſieurs priſonniers.*

ETTER. m. Wondſlym, vuiligheid uit een wond vloeyende. *Du pus.* Daar vloeyde, daar kwam een hoope etter uit. *Il en coula, ſortit quantité de pus, de matiere.* Een ETTERAGTIGE materie. *Une matiere mêlée de pus.* Een ETTERBUIL, etterwond, draagende wond. *Ulcere.* m. *Playe qui jette de pus.* f. Het lighaam van Job, van Lazarus was vol etterbuilen. *Le corps de Job, de Lazare etoit couvert d'ulceres.*

ETTEREN. v. n. Etter uitwerpen. *Suppurer, rendre, jetter du pus.* De wonde begind te etteren. *La playe commence à ſupurer, à jetter.*

ETTERIG. Adj. Etteragtig, dat met etter gemengd is. *Mêlé de pus, qui apoſtume, ſe forme en abſcès, en ulcere.* Een ETTERIG of ETTER-GEZWEL, etterwond. *Un abſcès, une playe qui ulcere, jette du pus.* Etterige materie. *De la matiere mêlée de pus.* ETTERSLYM, wondſlym, vuiligheid uit een etter of ETTERWONDE vloeyende. *Du pus, de la matiere qui ſort d'un abſcès, d'un ulcere.*

E U.

EUROPEAAN, EUROPIER. Man uit Europa. *Europeen, homme d'Europe.* Indien al de Europeaanen maar een Geloof hadden. *Si tous les Européens n'avoient qu'une Foy, qu'une même Croyance.*

EUROPISCH. Adj. Dat Europe belangd, aangaat. *Qui appartient à l'Europe.* De Europiſche Vorſten, de Europiſche zeden. *Les Princes de l'Europe, les moeurs de l'Europe.*

EUVANGELIUM ofte EVANGELIUM. Anders *goede boodſchap*, als dit Grieks woord betekend *Evangile, bonne nouvelle.* Het licht des Euvangeliums ſtraalt nog niet regt door. *La lumiere de l'Evangile n'eclate pas encore autant qu'il faudroit.* EUVANGELISCH, EVANGELISCH Adj. Dat het Euvangelium aangaat. De Euvangeliſche waarheden opregtelyk belyden. *Profeſſer de bonne foy les veritez Evangeliques.* Den EUVANGELIST Mattheus, Johannes. *L'Evangeliſte Saint Matthieu, Saint Jean.*

EUVEL. m. en n. Quaal, ongemak, ziekte. *Mal.* m. *Maladie, incommodité.* f. De *of* het voet-euvel, jicht in de beenen, *anders*, podagra. *La goute aux pieds.* De handeuvel. *La chiragre* ou *goute aux mains.* Ja, als gy hem van dien euvel geneezen kondet! *Oüy, ſi vous pouviez le guerir de cette maladie!* Hy hield zig zeer EUVEL, zeer kwaalyk te vrede. *Il parut bien fâché, bien mecontent.* Hy nam het heel euvel op. *Il le prit en fort mauvaiſe part; il en fut bien eſtomaqué, bien offenſé.*

EUVELDAAD. f. Booze daad, ſnood bedryf. *Mechante, mauvaiſe action, ſcelerateſſe.* f. Door duizend euveldaaden berugt, befaamd. *Fameux par mille actions ſcelerates.*

EUVELMOED. m. Hoogmoed, boosheid. *Orgueil,* m. *Mechanceté.* f. In euvelmoed ontſteeken zynde. *Etant gonflé d'orgueil, ſa mechanceté ne reſpirant que vengeance.*

E V.

EVANGELIE of EVANGELIUM, de Geleerden zeggen EUVANGELIUM, goede boodſchap. *Evangile, bonne Nouvelle.* De twee Vorſten zwoeren de Vrede op de EVANGELIEN, op het boek der vier Evangeliſten. *Les deux Princes jurerent la Paix ſur les Evangiles.* EVANGELIE, gedeelte van de Mis aldus genaamd. *Evangile, partie de la Meſſe ainſi nommée.*

De Mis is al ver bediend, het Evangelie werd geleezen. *La Meſſe eſt bien avancée, on en eſt à l'Evangile.* Al wat hy zegt is geen Evangelie, geen waarheid. *Tout ce qu'il dit n'eſt pas mot d'Evangile.*

EVANGELISCH. Adj. Dat het Evangelium *of* Euvangelium betreft. *Evangelique, qui appartient à l'Evangile.* De Evangeliſche Leere is zuiver en heilig. *La Doctrine Evangelique eſt pure & ſainte.* De EVANGELISCHE of Gereformeerde Cantons. *Les Cantons Evangeliques* ou *Proteſtants.* De vier EVANGELISTEN of Evangeliſten. *Les quatre Evangeliſtes.* Indien het EVANGELIUM bedekt is, het is bedekt voor de verworpene &c. *Si l'Evangile eſt couvert, il eſt couvert aux Reprouvez &c.*

EVEN. Adj. Effen, gelyk uitkomende. *Pair, egal.* Tien is een even getal. *Dix eſt un nombre pair.* Wat raad gy, even of oneven? *Que devinez vous, pair ou non?*

EVEN. Gelykelyk, aleens. *Egal, egalement.* Die twee kinderen zyn even groot. *Ces deux enfans ſont d'egale grandeur, ſont auſſi grands l'un que l'autre.* Zy zyn even oud. *Ils ſont d'âge egal, de même âge.* Zy waren beide even ſchuldig. *Ils etoient tous deux egalement coupables.* Hy handeld hen alle EVEN eens. *Il les traitte tous egalement, de même maniere.* Zig EVEN ſpytig houden. *Faire toujours le ſuffiſant, le fier; garder toute ſa fierté.* Even onbarmhartig blyven. *être toujours impitoyable, demeurer egalement inſenſible.* Nu ben ik al EVEN wys, alzoo wys als ik te vooren was. *Me voilà auſſi ſage qu'auparavant.* 't Is met de zieke al even en 't zelfde. *Le malade eſt toujours de même, en même etat.*

EVEN. Weinig te vooren of weinig na. *Peu avant ou peu après.* Even voor, even na zyn dood. *Peu avant, peu après ſa mort.* Mynheer is zoo even uitgegaan. *Monſr. ne fait que de ſortir, vient de ſortir.* Het woord was even uit zyn mond of hy had berouw. *à peine la parole etoit elle ſortie de ſa bouche qu'il en eut regret; à peine eut il lâché la parole qu'il s'en repentit.*

EVENAAR. Dag en nagt evening: Middellyn van de Aarde en Hemelkloot. *Equateur.* m. Men teld de graaden lengte op den Evenaar. *On compte les degrez de longitude ſur l'Equateur.*

De EVENAAR of naald van de weegſchaal, om het evenwigt daar van aan te wyzen. *La languette d'une balance, l'aiguille qui ſert à en marquer l'equilibre.*

EVENAARDIG. Adj. Evenaartig, van een zelfden of van een gelyken aart. Evenaardige *materien*, onderwerpen. *Des matieres de même nature, des matieres connexes.* EVENAARDIGHEID. f. Gelykheid van aart. *Connexité.* f. *Etat de ce qui eſt connexe, de même nature.*

EVENAAREN. v. a. Gelyk maaken, gelyk zyn. *Egaler, rendre egal.* De ſtraf met de misdaad evenaaren. *Egaler le ſupplice à l'offenſe.* Het is beter Auguſtus in goedertierenheid als Alexander in dapperheid te evenaaren. *Il vaut mieux egaler Auguſte en clemence qu'Alexandre en valeur.*

EVENBEELD. n. Eigen beeld, gelykformig beeltenis. *Propre image.* f. De menſch is na 't evenbeeld Gods geſchapen. *L'homme a été créé ſelon la propre image, à la reſſemblance de Dieu.*

EVENEENS. Adv. Van de zelfde ſlag. *De la même eſpece, ſorte.* Maak 'er een andere die eveneens zy. *Faites en un autre qui ſoit tout de même.* Al de vryers zyn haar niet EVENEENS. *Tous les galants, tous les amoureux ne lui ſont pas egaux.* Alle inborſten zyn niet eveneens. *Toutes les humeurs ne ſe reſſemblent pas.* 't Is niet EVENEENS tegen wie men

Digitized by Google

spreekt. *Ce n'eſt pas la même choſe avec qui on parle: il faut diſtinguer les perſonnes.*

EVENGELYK. Adj. In alles gelyk. Godes Zoon is den Vader evengelyk. *Le Fils de Dieu eſt egal en tout au Pere.* **EVENGELYKHEID.** zie **GELYKHEID.** *Egalité, conformité.* f.

EVEN GOED, EVEN groot, even ſterk &c. *Auſſi bon, auſſi grand, auſſi fort.*

EVENING. f. Gelykmaaking. *Qualité de ce qui rend une choſe egale.* Der Lente-, der Herſſt Dag en Nagt Evening. *L'Equinoxe du Printemps, de l'Automne.*

EVENMAATIG. zie **GELYKMAATIG.** Een evenmaatig gemoed, verſtand. *Un Eſprit egal, moderé.* **EVENMAATIGHEID,** gelykmaatigheid. *Egalité.* f.

EVENMENSCH. Evennaaſten. *Prochain, homme egal à nous.* Men moet den evenmenſch lief hebben als zig zelve. *Il faut aimer le prochain comme ſoy-même.*

EVENNAASTEN. Evenmenſch, naaſten. *Prochain, homme, particulier egal à nous.* Van zyn evennaaſten kwaad ſpreeken. *Parler mal, medire de ſon prochain.*

EVEN OF, ALS OF, gelyk of. *Comme ſi.* Zy vraagd altyd wat nieuws, even of 't geen geld koſtede. *Elle demande toujours quelque choſe de nouveau, comme ſi cela ne coûtoit rien.* 't Is even of ik hem verongelykt had. *C'eſt comme ſi je lui avois fait tort.* Even of hy 'er de gek mede ſchoor. *Tout comme s'il s'en mocquoit.*

EVENREDIG. Adj. Van gelyke ſoort, van gelyke grootte. *Egal.* Evenredige zwaartens. *Des peſanteurs egales.* Evenredige paſſer. *Compas de proportion.* m. **EVENREDIGHEID,** evenmaatigheid. *Egalité, proportion egale, &c.* f.

EVENVEEL. Adv. Alzoo veel, gelykelyk. *Autant, tout autant, egalement.* Zy hebben evenveel verſtánd, evenveel verdienſte. *Ils ont autant d'eſprit, autant de merite l'un que l'autre.* Elk een betaald 'er evenveel voor. *Chacun en paye le même prix, en donne autant.* Ik agt u alle evenveel. *Je vous eſtime tous egalement.* 't Is niet **EVENVEEL,** het is niet het zelfde hoe men aan de koſt komt. *Tous les moyens de gagner ſa vie ne ſont pas egaux, egalement honnêtes.* Als 't 't u **EVENVEEL** was, zoo 't u niet ſcheelde. *Si ce vous etoit tout un, ſi c'etoit la même choſe pour vous.*

EVENWEL. Adv. Echter, nogtans. *Pourtant, néanmoins.* Hy is evenwel nog niet vertrokken, nog niet dood. *Il n'eſt pourtant pas parti, pas encore mort.* Gy zult evenwel te laat komen. *Vous arriverez pourtant trop tard, vous arriverez toujours trop tard, vous ne laiſſerez pas d'arriver trop tard.*

EVENWIGT. n. Gelykwigtigheid. *Equilibre.* m. De koordedanſſers weeten hun ligchaam in evenwigt te houden. *Les danſeurs de corde ſçavent tenir leur corps en equilibre.* De magt van twee Monarchen in evenwigt houden. fig: *Tenir la puiſſance de deux Monarques en equilibre; balancer la puiſſance de deux M:*

EVENWIGT. Adj. Van gelyk gewigt. *De poids egal.* Evenwigtige ligchaamen. *Des corps de poids egaux.* Evenwigtige redenen. *Des raiſons d'egale force, d'egal poids.* De **EVENWIGTIGHEID** der ſchaalen van de balans. *L'egale peſanteur des baſſins de la balance.*

EVENZINNIG. Adj. Van een zelfde beteekenis. *Synonyme, de même ſignification.* Gierig en Vrekkig zyn evenzinnige bewoordingen. *Avare & Avaricieux ſont termes ſynonymes.*

Het **EVERZWYN,** wild zwyn dat door Meleager geveld, gedood wierd. *Le Sanglier qui fut percé, tué par Meleagre.*

EXPEDITEUR. Een die de Koopmanſchappen van de eene naar de andere plaatſen doet overvoeren. *Expediteur. Celuy qui expedie, envoye & fait tenir les marchandiſes d'un endroit dans l'autre.*

EXPRESSE. Afgevaardigde Poſtlooper. *Exprès, paſſillon, Courier qu'on dépêche avec des lettres importantes.* Daar is een Expreſſe met brieven aan den Staat gekomen. *Il eſt arrivé un Exprès avec des Lettres pour l'Etat.*

EXTER of AXTER. Ekſter, vogel met witte en zwarte plekken. *Pie.* f. Klappen als een exter. *Jaſer comme une pie.* De exter kan haar huppelen niet laaten, ſpreekw: *La pie ne ſçauroit s'empêcher de ſautiller.*

EXTEROOG, EXTROO. Likdoorn. *Cors au pied, durillon qui vient au pied.* m. De exteroogen uitrukken, weg doen gaan. *Arracher, faire en aller les cors.*

EXTRAORDINAIR. zie **ONGEWOON,** ongemeen. *Extraordinaire.* Het is een extraordinair geval. *C'eſt un cas, une avanture extraordinaire.*

E Y.

EY of EI. n. Het geen de Hen of het Hoen leid, en daar het kuiken uitgebroeyd word. *Oeuf.* liſez **EU.** Een verſch ey, een hoender, een eenden ey. *Un oeuf frais, un oeuf de poule, un oeuf de cane.* Een wind **EY,** een ey zonder ſchaal. *Un oeuf ſans coque.* Een broey-**EY,** bedurven ey. *Un oeuf couvi.* Een ſlorp **EY.** *Un oeuf qu'on avale, qu'on mange à la coque.* Het ey is niet beter als het hoen, de dochter is niet beter als de moer. *L'oeuf ne vaut pas plus que la poule, la fille ne vaut pas mieux que la mere.* Men moet geen ſtruif bederven om een ey. ſpr: *Il ne faut pas gâter une omelette pour un oeuf.* **EYERBOER.** *Payſan qui vend des oeufs.* **EYERDOOR.** Dooyer van een ey. *Jaune d'oeuf.* m. **EYERDOP,** eyerſchaal. *Ecale, coquille d'oeuf.* f.

EYEREN, 't meervoud van Ey. *Des oeufs.* Kievits eyeren. *Des oeufs de Vaneau.* Struis eyeren. *Des oeufs d'Autruche.* Eyeren te broeyen leggen. *Mettre des oeufs couver.* Eyeren uit den dop eeten. *Manger des oeufs à la coque.* Het van eyeren maaken, het werk verbrodden. *Gâter la beſogne, ne faire rien qui vaille, ſe tirer mal de quelque entrepriſe.* Hy zal 'er geen wind-eyeren leggen, hy zal 'er wel wat goeds uitregten, hy zal 'er wel voordeel uithaalen. *Il n'y perdra pas ſon temps, il n'y va pas pour des prunes.*

EYER-KOEK. f. Huis gebak van eyer beſlag. *Eſpece de gâteau au beure.* m.

EYER-KORF. f. Eyer-mand. *Panier aux oeufs.* m. Op zyn eyer-korf vallen, op zyn naars vallen. boert: ſpr: *Tomber ſur ſon cul.* Hy is te bang voor zyn eyer-korf, voor zyn lyf. *Il a trop peur de ſa peau, il a trop peur de ſe gâter la taille.*

EYER-MAND. Eyer-korf. *Panier aux oeufs, panier dans lequel les Payſans & Payſanes apportent leurs oeufs au Marché.* De **EYER-MARKT.** *Le Marché aux oeufs.*

EYER-PRUIM. Witte Damaſt pruim. *Groſſe prune de Damas blanc, groſſe prune blanche.*

EYER-SCHAAL. Eyerdop. *Coquille d'oeuf.* f. **EYER-STRUIF, STRUIF.** *Omelette, aumelette.* f.

EYK of YK. Merk op het tin en 't zilver. *Marque qu'on fait ſur l'etain, ſur l'argent.*

EYKE of EIKE. Hoogſtammige en lang ſtaande boom. *Chêne.* m. Een oude eyke. *Un vieux chêne.* **EYKENBOOM.** m. *Chêne.* m. *Arbre aſſez connu.* Zwaare eyke boomen. *De gros chênes.* Een **EYKEN-HOUTE** kas. *Une armoire de bois de chêne.*

EYROND. Langwerpig rond. *Ovale, en loſange.* Een eyronde tafel. *Une table ovale.*

Digitized by Google

EYWIT. n. 't Witte van een ey. *Blanc d'oeuf.* m.

E Z.

EZEL of **ESEL.** Zwaarmoedig en log laſtdier. *Aſne, Ane.* m. De ezel heeft lange ooren, en is zeer ſcherp van gehoor. *L'ane a de longues oreilles, & a l'ouye très fine.* Balken, ſchreeuwen als een ezel. *Braire, crier comme un ane.* Het is een lompen ezel, een onverſtand. *C'eſt un ane bâté, il eſt lourd comme une ane.*

EZEL. Schilders tuig op 't welke de ſchildery ſtaat, ruſt. *Chevalet.* m. *Machine qui ſoûtient le tableau auquel le peintre travaille.*

EZELAGTIG. Adj. Dat den Ezel is. *D'Ane, qui appartient à l'ane.* Een ezelagtige figuur, een ezelagtige domheid. *Une figure, poſture d'ane; une ânerie, lourdauderie, ignorance craſſe.* EZELAGTIGHEID, groote domheid, botheid. Zie die ezelagtigheid eens aan! *Mais voyez cette ânerie, lourdauderie, bêtiſe!*

EZELDRYVER. Een die ezels voordryft. *Anier.* Als een lompen ezeldryver gekleed. *Habillé, vêtu comme un anier.*

EZEL-HOOFD of **EZELS-HOOFD.** n. Half rond blok met een inkeep boven op de maſt daar de ſteng in gezet word. *Chouquet.* m. *Tête de more.* f. *Bloc à demi rond dont l'uſage eſt d'emboiter un mât à coté de l'autre.*

EZELIN, EZELINNE. Wyfje van den ezel. *Aneſſe, bourique.* Wanneer Saul de ezelinnen zynes Vaders zogt. *Quand Saül cherchoit les aneſſes de ſon Pere.* EZELINNE MELK. *Du lait d'aneſſe.*

De EZELPENNEN. De pennen die de ſchildery ophouden. *Les chevillts du chevalet.*

De EZEL-PLANK. f. Plank dwars over de ezel-pennen ruſtende. *Planchette repoſant en travers ſur les chevilles du chevalet.* f.

EZELS-HOOFD. n. **EZELS-KOP.** *Tête d'ane.* f. EZELS-HOOFD. n. Ezel-hoofd. Zeew: *Chouquet.* m. *Tête de more.* f.

EZELS-OOREN. *Oreilles d'ane.* Van Mydas wierd gezegt dat hy ezels-ooren had om dat hy alles dat in zyn Ryk omging hoorde, te weeten kwam. *On diſoit de Mydas qu'il avoit des oreilles d'ane parce qu'il entendoit, apprenoit tout ce qui ſe paſſoit en ſon Royaume.*

EZEL-VEULE. Jongen ezel. *Anon, baudet.* m. De Zaligmaaker deed zyne intreede binnen Jeruſalem op een Ezel-veule altrende. *Le Sauveur fit ſon entrée dans Jeruſalem monté, aſſis ſur un Poulain d'Aneſſe.*

F.

DEze Letter, om dat zy meeſt vreemde benaamingen uitleverd, is alsde C door voorgaande Schryvers ook ſlechts ter loops aangeraakt.

F A.

FA. Een der Muziek nooten. *Fa, une des notes de Muſique.* Ut, re, mi, fa, ſol, la.

FAALEN. v. n. Ond: w: zie MISSEN. In gebreeke blyven. *Manquer, faillir, tomber en faute.* De wyſte kan wel eens faalen. *Le plus ſage peut bien manquer, faillir une fois.* Zult gy het ook doen? zonder faalen, zonder twyfel. *Le ferez vous auſſi? ſans y manquer, ſans faute.*

FAALGREEP. Misſlag, dwaaling. *Faute, erreur.* f. Het boek is vol faalgreepen. *Le livre eſt plein de fautes.*

FAAM. f. Vercierde roem Godin. *Renommée, Déeſſe fabuleuſe.* De Faam blaaſd zynen lof alom, zyn naam werd alom op de vleugels van de Faam gevoerd. *La Renommée publie par tout ſa louange; ſon nom eſt porté par tout ſur les ailes de la Renommée.*

FAAM. f. Berugtheid, berugte naam ten goede of ten kwaade. *Renommée, reputation.* f. *Renom.* m. Ter goeder naam en faam ſtaan. *Avoir bonne renommée, avoir bon renom.* Hy zogt vergeefs zyne faam te verdooven. *Il tâcha inutilement d'obſcurcir ſa renommée, de noircir ſa réputation.* Daar gaat een kwaade faam van hem. *Il court de mauvais bruits de lui, il a mauvais renom.*

FAAMROOVEND. Adj. Eerrovend, laſterend. *Diffamant, calomniateur, diffamatoire.* Een faamroovend geſchrift, laſterſchrift. *Un ecrit diffamant, un libelle diffamatoire.* FAAMROOVER, eerroover. 't Is een onbeſchaamde faamroover. *C'eſt un impudent diffamateur, calomniateur effronté.*

FAAS. Ond: w: Voorgeevel, kap. *Façade, face.* f. *Frontiſpice.* m. De faas van 't gebouw is met loofwerk, ſnywerk vercierd. *La façade, le frontiſpice du bâtiſment eſt orné de basreliefs, de ſculpture.*

FABEL. f. Verdichtſel, verſiering. *Fable, fiction.* f. De fabels van Eſopus, van Phedrus zyn vol zedeleſſen. *Les fables d'Eſope, de Phedre ſont pleines de moralitez.* De fabel van de Wolf en 't Schaap, van de ſtad-Rot en den land-Rot. *La fable du Loup & de l'Agneau, du Rat de ville & du Rat des champs.* Gy verteld ons FABELS, verdichtſelen, ſprookjes. *Vous nous contez des fables, des fictions, des chanſons, des contes bleus.*

FABELAGTIG. Adj. Verdicht, verſierd. *Fabuleux, feint, controuvé.* Een fabelagtige hiſtory, een fabelagtig verhaal. *Une hiſtoire fabuleuſe, un recit fabuleux.* De fabelagtige Godheden van 't Heidendom. *Les Divinitez fabuleuſes du Paganiſme.*

FABELKUNDE. f. Verdichtſelkunde, verborgen ſpraak. *Mythologie.* f. *Science des Fables, des fictions des Payens.* Een Hiſtorie-Schilder moet de Fabelkunde wel verſtaan. *Un Peintre en Hiſtoire doit bien entendre la Mythologie, la Fable.*

FABRIQUEEREN of **FABRICEEREN.** Ond: w: Weeven, bereiden, reeden, laaten maaken. *Fabriquer, faire.* Lakens, Zyde ſtoffen fabriqueeren of fabriceeren. *Fabriquer des Draps, des etoffes de Soye.*

FABRIQUEUR. Die lakens laat weeven, bereiden. *Fabriqueur, qui fait fabriquer des draps.* De Fabriqueurs van Leide, van Haerlem. *Les Fabriqueurs de L: de H:*

FABRYK, FABRYKMEESTER. Opziender der openbaare ſtads gebouwen. *Ædilis* in 't Latyn. *Edile, inſpecteur, directeur des edifices publics.*

FABRYK. f. Maakſel, reedſel *Fabrique, façon.* f. Dat laken is Engelſe fabryk, Inlandſe fabryk. *Ce drap eſt fabriqué d'Angleterre, du Pays.*

FACTIE. Ond: w: PARTYSCHAP. Aanhang, ſtreng. *Faction, cabale.* f. *Parti.* m. Het Land was toen vol factien en verdeeldheden. *Le Pays etoit alors plein de factions & de diviſions.* De Factie van Barneveld, van Prins Maurits. *La Faction de B:, du Prince M:*

FACTOOR. Koopmans dienaar, laſthebber. *Facteur, homme chargé des affaires d'un Marchand.*

FACTORIE, LOGIE, COMPTOOR. Pakhuis daar de ingekogte waaren werden bewaard. *Factorie, loge.* f. *Bureau du Facteur.* m.

FACTUUR, FACTURA. Notitie van 't goed dat men verzend &c. *Facture.* f. *Notice, memoire des marchandiſes qu'on envoye.* Alles bedraagd ſ... gelyk uit de

Digitized by Google

de neven gaande factura gelieve te zien. *Tout ſe monte à ſ... comme il vous plaira voir par la facture cy-jointe.*

FACULTEIT. f. Gemeenſchap, gezindheid. *Faculté.* f. *Corps, aſſemblée des Docteurs de quelque ordre.* De Facultеit der Medicynen, der Rechten. *La Faculté de Medecine, de Droit.*

FAILLEEREN. v. n. BANKBREEKEN. Bankrot moeten, magteloos zyn te betaalen. *Faillir, faire faillite, être dans l'impuiſſance de payer.* Dat ongelukkig verlies nook zaakte hem te failleeren. *Cette malheureuſe perte le contraignit de faillir, de faire faillite, de s'abſenter.*

FAISANT. f. FAISANT-VOGEL. Boshoen. *Faiſan, coq Faiſan* ou *coq des Bois.* m. FAISANT-HEN, Bos-henne. *Faiſande.* f. *Femelle du Faiſan.* FAISANT-HOK, Faiſant-perk. *Faiſanderie.* f. *Enclos où l'on eleve des Faiſants.* FAISANT-VOGEL. Een jonge Faiſant-vogel. *Un Faiſandeau, jeune Faiſan.*

FAKKEL. Toorts. *Flambeau.* m. *Torche.* f. Met een fakkel voorligten. *Eclairer avec un flambeau.* By 't fakkel ligt begraaven werden. *être enterré aux flambeaux.* De misdaadige deed openlyke boete met een brandende fakkel in de hand. *Le criminel fit amende honorable la torche au poing.* Eraſmus is de FAKKEL der vyftiende Eeuw geweeſt. *Eraſme a été le flambeau du quinſième Siecle.* Cupidoos fakkel ontſteekt het Heel-al. *Le flambeau, le brandon de Cupidon embraſe tout l'Univers.* Helena is te regt een Oorlogs fakkel genaamd. *Helene a été nommée à bon droit un Flambeau de Guerre.*

FALBALA. Kronkelplooyen in de vrouwe rokken, ten gevalle der lange en ſchraale poſtuuren verzonnen. *Falbala, froncis dans les jupes des femmes.* m. Een voorſchoot met falbala. *Un tablier en falbala.*

FALI f. Regenkleed, hoofdſluyer. *Couverte* f. *Eſpece de voile qu'on prend contre la pluye.* Een zyde fali, een wolle fali *Une couverte de ſoye, de laine.*

FALIKANT. Straatwoord. zie ONTROUW, vals, ſlinks, niet voor de vuiſt. *Infidelle, faux, couvert, artificieux.* Ik heb hem meer als eens falikant bevonden. *Je l'ai reconnu plus d'une fois infidelle, trouvé plus d'une fois en deffaut.* Daar moet geen FALIKANT, geen misrekening, abuis in weezen. *Il ne faut pas qu'il y ait d'erreur, d'abus, de meprise à cela.*

FALIVOUWEN. v. n. Draayen, bedektelyk, geveinsdelyk handelen, omweegen zoeken. *Pateliner, tergiverſer, uſer de detours, d'artifices, agir couvertement, n'aller pas droit en beſogne.* Wat valt'er zoo veel te falivouwen? beken maar ſchuld. *Qu'y a-t-il tant à tergiverſer, pateliner, biaiſer; à quoy bon tant de detours? avouez la dette.* 't Is een FALIVOUWER in zyn hart, 't is een olyke ſchynheilige. *C'eſt un patelin, un franc patelin, un tartuffe, un hypocrite.*

FALKONET. Kleinſte ſlag van Veldſtukken. *Fauconneau.* m. *Plus petite ſorte de pieces de Campagne.* Hy wierd door een FALKONET KOEGEL getroffen. *Il fut bleſſé d'une bale de fauconneau.*

FALSARIS. Die een valſch geſchrift opmaakt of een anders hand naarboorſt. *Fauſſaire, qui fait un acte faux ou un faux ſeing.* Hy wierd als falſaris gegeeſſelt en gebannen. *Il fut fouetté & banni comme fauſſaire.*

FARDEEL, van 't Franſch woord *Fardeau*, werd voor BONDEL gezegt. Caneel in fardeelen te koop. *De la Canelle en paquets à vendre.*

FARHEER of PHARHEER. Hoogduitſe Predikant, Paſtoor; LEERAAR in 't Nederlandſch. *Paſteur, Miniſtre Lutherien.*

FATSEN. Zeew: Onderſte bonnetten, aan de bovenſte bonnetten vaſt, om in 't zeilen vaart te maaken. *Bonnettes.* f. pl. *Petites voiles qu'on laſſe aux bonnettes maillées par deſſous, pour aller plus vite quand il fait beau temps.* Hy is op de fatſen, op de loop. *Il a pris la clef des champs, il s'en eſt enfui, il court la pretentaine.*

FATSOEN. n. Maakſel. *Façon, maniere, forme dont une choſe eſt.* Het fatſoen van dat kleed behaagd my niet. *La façon de cet habit ne me plait pas.* Dat 's weer een nieuw FATSOEN, een nieuwe mode, nieuwe dragt. *C'eſt encore une nouvelle mode.* FATSOEN, werd ook voor BETAMELYKHEID, deftigheid, agting, gezegt. Het is geen fatſoen zoo te ſpreeken, zoo te handelen. *Il n'eſt pas raiſonnable, bienſéant de parler, d'agir ainſi.* 't Zyn luiden van fatſoen, van aanzien, die leeven konnen. *Ce ſont d'honnêtes gens, des gens, des perſonnes de façon, qui ſçavent vivre.*

FATSOENEEREN. Ond: w: VORMEN. Bewerken, opmaaken, een fatſoen, gedaante geeven. *Façonner, former, donner la façon, le tour.* Het zilverwerk fatſoeneeren, dryven, ſnyden. *Façonner, ciſeler, graver l'argenterie.*

FATSOENLYK. Adj. Deftig, manierlyk, aanzienlyk. *Honnête, decent, bien-fait.* Een fatſoenlyk kleed aanhebben. *Avoir un habit honnête, un habit decent.* Met fatſoenlyke luiden verkeeren, omgaan. *Frequenter d'honnêtes gens, voir les honnêtes gens, les perſonnes polies, qui ſçavent vivre.* FATSOENLYK, werd ook *Adverbialiter* gezegt. Hy kan 'et FATSOENLYK, bequaamelyk van leeven, mede beſtaan. *Il en peut vivre honnêtement.* Eet FATSOENLYK, zindelyk. *Mangez proprement.* FATSOENLYKHEID. f. Fatſoen, deftigheid, betaamelykheid. *Honnêteté, bienſéance, politeſſe.* f. Dat 's een FATSOENTJE, een ſtaaltje! gekſch: *Le plaiſant original, la drole de poſture!*

F E.

FEBRUARY of SPROKKELMAAND. Tweede maand van 't Jaar. *Fevrier, le ſecond mois de l'Année.*

FEEKS of FEEX, van 't Franſch woord *Fée.* Scheldwoord. Een looze feeks, een doortrapt wyf. *Une fine mouche, une matoiſe, une deſſalée.* Wat wil die oude FEEKS, die oude heks zeggen? *Que veut dire cette vieille ſorciere?*

FEEST. n. Heiligen dag, vier-dag. *Feſte* ou *Fête.* f. Paaſch-feeſt, Pink-ſter-feeſt. *La fête de Pâque, de la Pentecoſte.* [illegible]feeſt der ongezuurde brooden, der Loverhutten. *La Fête des Azymes, des Tabernacles.* De feeſten *of* vier-dagen, feeſt-dagen van den Roomſchen Almanach. *Les feſtes du Calendrier Romain.* Een groot FEEST, groot gaſtmaal aanregten. *Faire une grande feſte, un grand feſtin.*

FEESTDAG. Heiligen dag, vierdag. *Jour de feſte.* m. Onzer Lieve Vrouwe Lichtemis, Sint Jan, Aller Heiligen is een groote feeſtdag. *La Chandeleur, la Saint Jean, la Touſſaints eſt une grande fête.*

FEESTELYK. Adj. Heerlyk, lekker, pragtiglyk. *Splendidement, royalement.* Iemand feeſtelyk onthaalen, tracteeren. *Traitter, regaler ſplendidement quelqu'un, le feſtoyer comme il faut.*

FEIL. f. Huis-dweil, grof afneemdoek. *Gros eſſui, gros linge ou torchon taillé en quarré avec quoi on leve un gâchis, l'eau du pavé, du plancher.*

FEIL. Misſlag, fout. *Faute, meprise, erreur.* f. 't Is maar een druk-feil. *Ce n'eſt qu'une faute d'impreſſion.*

FEILBAAR. Adj. Die feilen, dwaalen kan. *Qui peut faillir, manquer, errer.* De Paus is een feilbaar menſch zoo wel als een ander. *Le Pape eſt un homme qui peut fail-*

Digitized by Google

faillir, sujet à errer aussi bien qu'un autre. FEILBAARHEID. f. Hoedanigheid van den geen die feilen, misſen kan. *Faillibilité.* f.

FEILEN. v. a. DWEILEN. Met een feil afneemen. *Essuyer avec un gros linge.* Den haart, de ſtoep feilen. *Essuyer l'âtre, le perron.*

FEILEN. 't meervoud van FEIL, in den zin van misſlag. *Fautes, erreurs.* Die drukfeilen zyn vergeeflyk. *Ces fautes d'impression là sont pardonnables.*

FEILEN. v. n. Dwaalen, misſen. *Faillir, manquer, commettre des fautes, se tromper.* De wyſte kan wel eens feilen. *Le plus sage peut bien faillir, manquer, se tromper une fois.*

FEIT. n. Daad, bedryf, misdaad. *Fait, crime, delict.* m De dief, de moordenaar wierd op het FEIT, op heeterdaad betrapt. *Le larron, l'assassin fut pris sur le fait, en flagrant delict.*

FEITEL. Luyer, kinderdoek. *Drapeau, lange* m. *Braye d'enfant.* f. De feitels waſſen, doorſpoelen. *Laver les drapeaux, les langes.*

FEITELYK. Adj. en Adv. Vyandlyk. *Hostile, d'ennemi.* Een feitelyken aanval. *Une attaque hostile, un acte d'hostilité.* Iemand FEITELYK aanvallen. *Attaquer hostilement quelqu'un.* FEITELYKHEID, vyandlykheid. *Hostilité, insulte.* f. De eerſte FEITELYKHEDEN pleegen. *Commettre les premieres hostilitez.*

FEL. Adj Geweldig, ſcherp. *Violent, rude, âpre, très fort.* Een felle ſlag *Un rude coup.* Een felle wind. *Un vent violent, un rude vent.* Een felle koude, een felle winter. *Un rude froid, un froid bien âpre, un rude, un grand hyver.* Een felle koorts. *Une violente fievre.*

FEL. Adj. BOOS. Fors, wreed. *Dur, feroce, cruel.* Een fel kaerel. *Un homme violent, cruel, feroce; un brutal.* Een fel gemoed. *Un courage forcené, un esprit violent, emporté.*

FEL. Adv. Geweldig, zeer hard. *Bien fort, rudement, impetueuſement.* Het waayd fel, heel fel. *Il vente bien fort, il fait très grand vent.* Iemand fel aantaſten. *Attaquer quelqu'un rudement, à outrance.* De FELHEID der winden. *La violence des vents.* De FELHEID van de koude. *La rigueur du froid.* De FELHEID, boosheid van 't gemoed. *La mechanceté, férocité de l'ame.*

FELLE of FEL. Een felle hoon, ſmaad. *Un ſanglant affront.* Een felle moord. *Un cruel meurtre.* Een felle haat. *Une ſanglante haine.*

FELOUK of FELOUQ. Vaartuig in de Middellandſe Zee gemeen. *Felouque.* f. *Bâtiment commun dans la Mediterranée.*

FELP. zie FLUWEEL en FULP. Een felpe mantel. *Un manteau de velours.*

FEMELAAR, FYMELAAR. Sukkelaar, talmer. *Lambineur.* 't Is een olyke femelaar. *C'eſt un vray lambin, un niveleur.* FEMELAAR, huichelaar is op FYMELAAR nader uitgelegt. *Un hypocrite.* Wat een FEMELAARSTER, fukkelaarſter, lamgat! *Quelle lendore, chie en braye!* Een FEMELAARSTER, fyne zuſter, Kwezel. *Une Devote, Sainte Nitouche.*

FEMELAARY, FYMELAARY. Sukkelaary, talmery. *Lambinerie, nivellerie.* f. Ik mag die femelaary niet langer zien. *Je ne ſçaurois voir plus longtemps cette lambinerie, nivellerie.* De FEMELAARYEN, de dertele gebaerden van een Saket-pop, losboofdige pronkſter. *Les minauderies, les grimaces d'une Coquette.* FEMELAGTIG. Adj. Talmagtig, fukkelend. *Lambin, niveleur, grimacier.* Een femelagtig menſch. *Une perſonne lambine, niveleuſe, grimaciere.*

FEMELEN, FYMELEN. v. n. Talmen, fukkelen. *Lambiner, niveler, niaiſer.*

FENEGRIEK. zeker kruid, *ſiliqua, Fenum Græcum* in 't Latyn. *Du Senegré, herbe ainſi nommée*

FENIX of PHENIX. Vogel de eenigſte in zyn ſoort, en die naar 't zeggen der Natuurkundige uit zyne aſche herboren werd. Hy is een Fenix, de eenigſte in zyn ſoort. *C'eſt un Phenix, l'unique en ſon eſpece* Een FENIX Dichter, puik Dichter. *Un Poete excellent, d'elite.*

FENYN. n. Vergif, venyn. *Venin, poiſon.* m. Daar ſchuild een doodelyk fenyn onder. *Un venin mortel eſt caché là deſſous.* Het fenyn van de kettery, van de agterklap. *Le venin, le poiſon de l'hereſie, de la medisance.* Met fenyn omgebragt werden. *être empoiſonné.*

FENYNIG of VENYNIG. Adj. Met fenyn vermengd. *venimeux ſe, envenimé.ée.* De pad, de ſlang is een fenynig dier. *Le crapaud, le ſerpent eſt une bête venimeuſe.* Een fenynige tong, laſtertong. *Une langue venimeuſe, envenimée, mediſante.* De FENYNIGHEID, 't fenyn van de adder, de pad. *Le venin de l'aſpic, du crapaud.*

FEPPEN, wierd ouwelings voor onmaatig bier DRINKEN, ZUIPEN, gezegt. *Gobeloter, ensonner la biere, boire des lampees de biere.*

FERMOOR n. Scheeps Timmermans beitel. *Ciſeau de Charpentier de Vaiſſeaux.* Groot fermoor. *Ebauchoir.* m.

FI.

FIELT. Guit, ſchelm, gaauwdief. *Frippon, filou, coquin, maraud.* De fielt maakte zig voort weg. *Le frippon, le filou s'enfuit d'abord.* Jou kleine fielt! gem: ſpr: *Petit coquin, petit maraut, petit peſte, petit eſpiezle!* FIELTERY. f. Guitery, gaauwdievery, ſchelmery. *Fripponnerie, filouterie.* f. FIELTESTUK. n. Guiteſtuk, gnitery. *Tour de frippon.* m. *Fourberie, fripponnerie, eſpieglerie.* f.

FIER. Adj. Trots, grootmoedig. *Fier, arrogant, hautain* Een fiere Leeuw. *Un fier Lion.* Een fier gelaat, een fier gezicht. *Une mine fiere, hautaine; un regard fier, hautain, dedaigneux.* Iemand FIER, met fierheid aanzien, antwoorden. *Regarder quelqu'un fierement, avec fierte; repondre fierement, avec fierte à quelqu'un.* FIERHEID, trotsheid, baraheid, hoogmoed. *Fierté, arrogance, hauteur, humeur altiere.* f. De fierheid, moedigheid van den Leeuw. *La fierté du Lion.* De fierheid, ingetogenheid, koelheid paſt de ſchoone wel. *La fierté ſied bien aux belles.*

FIGUUR. f. Uitwendige gedaante van iets. *Figure, forme exterieure d'une choſe.* f. Dat is een vis. een plant van een vreemde figuur. *C'eſt un poiſſon, une plante d'une etrange figure.* Aſtronomiſche, Wiskonſtige figuuren *Des figures Aſtronomiques, Mathematiques.* Een boek vol FIGUUREN, vol printen, kopere plaaten. *Un livre plein de figures, de tailles douces.* Figuuren maaken, de kap trekken, ſtoeyen. *Faire des niches, des ſingeries, badiner.* FIGUUR LINT of GEFIGUREERD lint. *Du rubin figuré.*

FIGUURLYK. Adj. en Adv. *Figure & figurément.* De figuurlyke ſtyl verſchild veel van den letterlyken. *Le ſtyle figuré differé beaucoup du literal.* Dat word FIGUURLYK gezegt, genomen. *Cela ſe dit, ſe prend figurément, au figuré.*

FIKFAKKERY. zie FEMELAARY, talmery, gemaaktheid. *Grimace, minauderie.* f. Waar toe die fikfakkery? *à quoy bon ces grimaces, minauderies, ce patelinage?*

FIKS of FIX. Adj. Zeker, vaſt, ordentelyk. *Comme il faut, dans l'ordre, les regles.* Hy heeft het kunſtje fix. *Il entend le ſecret, il attrape bien cela, il entend le*

Digitized by Google

le numero, *le trantran*. Zyn tuigje fiks houden, zig fris en nugter houden. *Avoir ſoin de ſe tenir en etat d'agir*, *eviter les excès*, *la crapule*.

FILOSOOPH. Grieksw: Wysheid lievende, beminnaar van de wysheid, is op PHILOSOOPH te zoeken.

FINANCIE of FINANTIE. f. Ond: w: Gereed geld, geldmiddelen. *Finance*. f. *Argent comptant*. FINANCIE kamer. *Chambre des Finances*. f. De FINANCIEN zyn uitgeput. *Les Finances ſont epuiſées*. FINANCIER, GELDHANDELAAR, Betaalmeeſter, Pachter, Ontfanger van 's Lands penningen. *Financier*, *Partiſan*, *Banquier*. De rykſte Financiers brandſchatten. *Taxer les plus riches Financiers*, *Partiſans*.

FIOOL of VIOLET blom, lieflelyke Lente-blom van violette-koleur. *Violette*. f. Enkelde, dubbelde fioolen. *Des violettes ſimples*, *doubles*. FIOOL, Apoteekers flesje. *Fiole*, *burette d'Apoticaire*. f.

FIOOL of VIOOL. Vedel, bekend Muziek inſtrument. *Violon* m. Op de fiool ſpeelen. *Jouer du violon*. FIOOLMAAKER. *Faiſeur de violons*, *Luthier*, *Arsiſan qui fait des violons & autres inſtruments de Muſique*. FIOOLSPEELDER, Speelman. *Violon*, *celui qui joue du violon*. De fioolſpeelders, de ſpeelluiden betaalen. *Payer les violons*.

't FIRMAMENT of de STERRENHEMEL, 't Uitſpanſel. *Le Firmament*, *le Ciel des Etoiles fixes*.

FISCAAL. Aangeſtelde bediende om 's Lands rechten te vorderen, de geldboeten &c. in te zamelen. *Fiſcal*, *Officier qui fait payer les droits du Fiſc: du Threſor public*, *qui recueille les amendes &c.* De Fiſcaal van 't Hof neemd het ampt waar van Bailluw. *Le Fiſcal de la Cour exerce la charge de Bailli*. Mynheer, Mynheer van der D. Fiſcaal van 't Admiraliteits Collegie op de Maze. *Monſr. Monſr. van der D. Fiſcal du College de l'Amirauté au quartier de la Meuſe*.

FISTEL, FISTUL. Diepe etterwond, etterfluit in 't fondament &c. *Fiſtule*. f. *Ulcere etroit & profond*, *ſinuoſité profonde*, *etroite & calleuſe*. De fiſtels zyn moeyelyk te geneezen. *Les fiſtules ſont difficiles à guerir*.

FISTULEEREN, is een Ond: woord, onder de Studenten gebruikelyk, als zy ter betragtinge van de byzonderlykheid, het gemeen woord *tabak rooken*, vermyden willen. *Fumer du tabac*, *fumer pipette*.

F L.

FLAAUW. Adj. Onmagtig, flaauw voor 't hart. *Foible*, *abbattu*, *debile de coeur*. Ik was zoo flaauw, dat ik op myne voeten niet ſtaan konde. *J'etois ſi foible*, *ſi abbatu*, *que je ne pouvois me tenir ſur mes jambes*. Hy was flaauw van honger. *Le coeur lui manquoit de la faim*. Een flaauwe of zwakke maag. *Un eſtomac debile*. FLAAUW, ſlap, zwak, koel. *Foible*, *lâche*, *peu fort*. Dat zyn flaauwe redenen. *Ce ſont là de foibles*, *de pauvres raiſons*. De belegerden deeden een flaauwe wederſtand. *Les aſſiegez firent une foible*, *une molle reſiſtance*. Een flaauw licht. *Une foible lumiere*, *lueur*. Flaauwe verwen. *Des couleurs foibles*, *peu foncées*. Dat komt flaauw, vaats! *Que cela eſt plat*, *fade*! FLAAUW, werd ook *Adverbialiter* gebruikt. Dat is FLAAUW, bleek gedrukt. *Cela eſt imprimé bien foiblement*. Hy zeide het zoo FLAAUW, zoo koeltjes. *Il le dit ſi froidement*. FLAAUWELYK, zwakkelyk, ſlapjes, koeltjes, droogjes. *Foiblement*, *froidement*, *ſechement*, *mollement*.

FLAAUWEN. v.n. zie FLAAUW WORDEN, verflaauwen. *Se refroidir*, *ſe relâcher*, *ſe decourager*. Die eerſten iever flaauwde zoo geweldig. *Ce premier zele ſe refroidit*, *ſe relâcha ſi fort*.

FLAAUWHEID. zie FLAAUWTE. Magteloosheid.

Foibleſſe, *debilité*. f. De FLAAUWHEID, bleekheid der verwen, der coleuren. *La foibleſſe des couleurs*.

FLAAUWHERTIG. Adj. KLEINHARTIG. Bloohartig, beſchroomd. *Abbattu*, *decouragé*, *craintif*, *timide*, *poltron*. Flaauwhertige ſoldaaten. *Des ſoldats abbattus*, *decouragez*. Het Volk FLAAUWHERTIG maaken. *Decourager le Peuple*, *faire perdre courage au Peuple*.

FLAAUWHERTIG. Flaauw voor 't hart, walgziek. *Foible*, *en foibleſſe*. Ik was zoo flaauwhertig, zoo miſſelyk voor myn hart. *J'etois ſi foible*, *j'avois ſi mal au coeur*. FLAAUWHERTIGHEID, flaauwte, flaauwheid. *Debilité*, *foibleſſe de coeur*. f. *Mal au coeur*. m. FLAAUWHERTIGHEID, betekend meeſt BLOOHEID, laſhertigheid. *Abbattement*, *manque de courage*. m. *Timidité*, *poltronnerie*, *lâcheté*, *puſillanimité*. f. FLAAUWHERTIGLYK. Adv. Bloodelyk, met flaauwhartigheid. *Lâchement*, *avec poltronnerie*.

FLAAUW MAAKEN. v.a. Flaauw doen worden. *Faire tomber en foibleſſe*, *affoiblir*, *debiliter*, *affadir*. Die koſt is bekwaam een menſch flaauw te maaken. *Cette viande eſt capable d'affadir le coeur*, *de faire ſoulever le coeur*.

FLAAUWTE. f. Flaauwheid, kwaalykheid, miſſelykheid. *Foibleſſe*, *deffaillance*, *pamoiſon*. f. Zy kreeg een flaauwte, viel in een flaauwte in de Kerk. *Il lui prit une foibleſſe*, *elle tomba en foibleſſe dans l'Egliſe*. FLAAUWTE, walgziekte door de Zee-lugt veroorzaakt. *Nauſée*. f. *Mal de Mer*. m.

FLAAUWTJES. Adv. Koeltjes, zwakjes. *Foiblement*, *froidement*. Hy antwoorde zoo flaauwtjes op die vraag. *Il répondit ſi froidement à cette demande*.

FLAAUW WORDEN. v.n. Kwaalyk, miſſelyk worden, in een flaauwte vervallen. *Tomber en foibleſſe*, *en deffaillance*, *en pamoiſon*, *avoir mal au coeur*. Ik word zoo flaauw voor myn hart. *J'ai ſi grand mal au coeur*.

FLAMBOUW, FLAMBAUW. Fakkel, toorts. *Flambeau*. m. *Torche* f. Met flambouwen, by 't fakkel ligt begraaven worden. *être enterré aux flambeaux*.

FLANC of FLANK, woord in de Kryga verhaalen gebruikelyk. Men greep de Vyanden in de *flanc*, in de zyde, van ter zyden aan. *On attaqua les Ennemis en flanc*. De FLANKEN of zyden van 't Bolwerk. *Les flancs du Baſtion*. FLANQUEEREN. v.a. Van ter zyde aangrypen, beſchieten, beſtryken. *Flanquer*, *prendre*, *battre en flanc*. Ons geſchut *flanqueerde* de Vyandlyke *approches*, aannaderingen. *Notre canon flanquoit les approches des Ennemis*.

FLANSSEN, word met MALKANDER, en 't koppelwoordje AAN, gezegt. De ſtukken van een kleed voort aan-een-flanſſen, vaſt maaken. *Faufiler*, *coudre à la hate les pieces d'un habit*.

FLAP. Klap, kinnebak-ſlag, oorvyg. *Soufflet*. m. *Talmouſe*. f. Hy gaf hem een flap dat hy tuimelde, op de grond rolde. *Il lui donna un ſoufflet*, *une talmouſe qui le jetta par terre*.

FLAPKAN. f. Groote bierkan met een deksel. *Hanap*. m. *Grand pot à biere avec un couvercle*, *qui fait du bruit en ſe formant*.

FLARDEN. Flenters, ſtukken. *Lambeaux*, *morceaux*, *pieces*. Het kleed wierd aan flarden geſcheurd. *L'habit fut dechiré*, *fut mis en lambeaux*.

FLEEMEN. v.n. Flikflooyen, vleyen, honing om de mond ſmeeren. *Flatter*, *cajoler*, *careſſer*, *amadouer*, *enjoler*, *faire la chattemite*, *le pied de veau*. Hoe kan hy fleemen! *Comme il ſçait flatter*, *cajoler*, *amadouer le monde*! *comme il ſe radoucit*! FLEEMER, vleyer, flikflooyer, pluimſtryker. *Flateur*, *cajoleur*, *patelin*,

Digitized by Google

zelin, *enjoleur*. FLEEMERY. f. Vleyery, flikflooyery. *Cajolerie, flatterie*. f. *Patelinage*. m. 't Is zulk een FLEEMATER, flikflooyster! *Elle eſt ſi flatteuſe, c'eſt une vraye enjoleuſe*. FLEEMTONG, vleytong, vleyer of vleydſter. *Cajoleur, enjoleur, emballeur, cajoleuſe, enjoleuſe*.

FLENTERS of FLARDEN. Stukken, geſcheurde ſtukken. *Pieces dechirées, guenilles*. f. pl. *Lambeaux*. m. pl. Zyn kleed raakte aan flenters. *Son habit fut mis en pieces, par lambeaux*.

FLEP, FLEPMUTS. Driekantig hulſeldoek der vrouwen. *Coeffe de linge qui tombe en pointe ſur le front des femmes*. f. Kinder FLEP. kinder hoofdband. *Bandeau d'enfant, linge ou bandeau qui couvre le front d'un enfant*. m.

FLERECYN of FLEREZYN. n. Jicht, ryke lui ziekte. *La goute, maladie des gens riches*. Met het flerecyn gequelt zyn. *Etre tourmenté de la goute*.

FLES of VLES, ook wel FLESCH, bekende vaas om vocht in te doen. *Bouteille*. f. *Flacon*. m. Een wynfles. *Une bouteille à vin*. Een fles wyn. *Une bouteille de vin*. Een ſchroef fles. *Un flacon, une bouteille à vis*. Een leere fles. *Un broc de cuir bouilli*. Veel van de fleſch houden. *Aimer la bouteille, aimer à hauſſer le coude, à gobeloter*.

FLESJE. n. Kleine fles. *Petite bouteille, burette*. f. *Petit flacon*. Een brandewyns flesje. *Une petite bouteille à brandouille*. Een FLESJE met *Eau de la Reine*. *Un petit flacon d'eau de la Reine*. Een Apoteekers FLESJE. *Une petite burette, une fiole d'Apoticaire*.

FLEUR, word veeltyds voor BLOEY, GLANS, HEERLYKHEID gezegt. *Fleur, gloire*. f. *Luſtre, eclat*. m. Athenen, Rome was doe in haar fleur. *Athenes, Rome etoit alors dans ſa fleur, dans ſon luſtre*. Gy zult 'er de fleur, het beſte van hebben. *Vous en aurez la fleur, la crême, l'elite*.

FLEUREN. Praatjes voor de vaak, klommers. *Contes bleus, brides à veaux*. Dat zyn maar fleuren! *Ce ne ſont que des contes, que des brides à veaux; chanſons que tout cela!*

FLIK, word in de gemeenzaame ſtyl voor *ſpeelkaarten* genomen. Ik heb een nieuwe flik gekogt. *J'ai acheté un nouveau jeu, un nouveau paquet de cartes*.

FLIKFLOOYEN. v. a. Pluimſtryken, vleyen, ſtreelen, ſchoon voorpraaten. *Cajoler, flatter, pateliner*. Kon ik zoo wel flikflooyen als zy. *Si je pouvois, ſçavois auſſi bien flatter, jouer du plat de la langue qu'elle*. Gy zult met al uw FLIKFLOOYEN, met uw vleyery niets winnen. *Vous ne gagnerez rien à flatter, avec vos flatteries, cajoleries*. FLIKFLOOYER, pluimſtryker, vleyer, fleemer. *Flatteur, cajoleur, patelin*. FLIKFLOOYERY, flikflooying, fleemery, pluimſtrykery, vleyery. *Flatterie, cajolerie*. f. *Patelinage*. m. FLIKFLOOYSTER, fleemſter, vleydſter. *Cajoleuſe, flatteuſe*.

FLIKKEN. v. a. Naayen, lappen, verſtellen in den gemeenzaamen ſtyl. *Recoudre, rapetaſſer*. Kouſſen flikken. *Recoudre des bas*. Schoenen flikken. *Rapetaſſer des ſouliers*. FLIKKEN. v. n. Met de flik, op de kaart ſpeelen. *Jouer aux cartes*. Onze vrouwen zyn luſtig doende met flikken. *Nos femmes ſont bien occupées, empreſſées à jouer aux cartes*.

FLIKKEREN. v. n. Glinſteren, blinken, uitſtraalen. *Reluire, briller, etinceler*. Flikkeren, als de Sterren, als Diamanten. *Briller, etinceler comme les Etoiles, comme des Diamans*. FLIKKEREND. Adj. Glinſterend, ſchitterend, uitblinkend. *Brillant, ebloüiſſant, etincelant, eclattant*. Flikkerende ſtraalen. *Des rayons etincelants, ebloüiſſants*. Flikkerende, flonkerende Wapenen. *Des Armes luiſantes, brillantes*. FLIKKERING, FLONKERING, glinſtering. *Eclat, rejailliſſement de lumiere, rayon*. m. De flikkering der Sterren. *L'eclat etincellant des Etoiles*. FLIKKER-VUUREN, dwaal-lichten, ſtal-kaerſen. *Des feux folets, des ardents*.

FLINK. Dit woord werd in den zin der volgende ſpreekwyzen van den gemeenzaamen ſtyl gebruikt. Het is een flink van een kaerel, 't is een braaf, een wakker kaerel. *C'eſt un galant, un joli homme; c'eſt un brave, un bon vivant*. Het is een flink van een vrouwmenſch, 't is een pleizierig vrouwmenſch. *C'eſt une egrillarde, une maitreſſe femme, une bonne rejoüie*. Dat is flink van ſchaatſe ryden, dat is uit de kunſt ryden! *Voila qui s'appelle courir à patins! c'eſt là ce qu'on appelle gliſſer!* Het is een arge flink, een fyne quant. *C'eſt un fûté merle, un aigre fin*.

FLITS is op PYL, SCHIGT, nader uitgelegt. *Fleche*. f. *Dard, trait d'arbalette*. m. Een flits uit Cupidoos kooker. *Une fleche, un trait du carquois de Cupidon*. FLITSBOOG. zie PYLBOOG. *Arc à tirer des fleches*. FLITSKOOKER. zie PYLKOOKER. *Carquois*. m.

FLODDEREN, werd met het woordje *door* in dezen zin gezegt. Door 't water, door de ſlyk flodderen. *Patrouiller, barbotter, paſſer etourdiment dans l'eau, à travers des boües*. Hy liep FLODDERINGS, onbeſuisdelyk door de plas. *Il paſſa etourdiment par la mare*.

FLODDERMOER. Slons, floerimoer. Het is een regte floddermoer, *C'eſt une franche ſalope, une gaupe, une vraye mariegraillon*.

FLODDERMYN. Kleine Myn in een modder of moeraſſige grond aangelegt. *Eſpece de fougaſſe ou de petite mine pratiquée dans un terrain marecageux*.

FLOERS. f. Dun gegomd rouwe zyde ſtof. *Du crêpe*. Een floerſe kaper. *Une coeffe de crêpe*. Geele floers, zwarte floers. *Du crêpe jaune, du crêpe noir*.

FLONKEREN. v. n. FLINKEREN. Schitteren, glinſteren, uitblinken. *Briller, eclatter; reluire, jetter des feux*. Flonkeren als de Sterren. *Briller comme les Etoiles*. De FLONKERING, ſchittering, flinkering, glinſtering der Sterren, der Diamanten *L'Eclat des Etoiles, des Diamans*. FLONKERLICHT. n. Uitſtraalend, uitſchitterend licht. *Lumiere eclattante, etincelante*. f. FLONKERSTAR. f. Glinſterende Star. *Etoile brillante, lumineuſe*. FLONKERSTRAAL, doorſchynende, glansryke ſtraal. *Rayon lumineux, eclat radieux*. m.

FLORETGAREN. n. Garen van de groſſte zyde geſponnen. *Du fil de fleuret, fil filé de la plus groſſe ſoye*. FLORETLINT, grof zyde lint. *Fleuret*. m. *Tiſſu de gros fils de ſoye*.

FLOUW. f. Hangnet om ſneppen en andere vogels te vangen. *Filet ſuſpendu, attaché à des perches pour prendre des beccaſſes & autres oiſeaux de paſſage*.

FLUIM. f. Geſtold koud vocht, kleeverig ſpog. *Phlegme, flegme*. m. *Pituite en crachats*. Hy is een hoope fluimen kwyt geraakt. *Il a jetté quantité de phlegmes*.

FLUIMAGTIG. Adj. Met fluimen belaaden, koudvochtig. *Phlegmatique, flegmatique, pituiteux*. De fluimagtige luiden hebben oeffening van nooden. *Les perſonnes phlegmatiques, pituiteuſes; les phlegmatiques ont beſoin d'exercice*. Fluimagtige vochten, materien. *Des humeurs, des matieres pituiteuſes*.

FLUIT. f. Bekend Muziek inſtrument. *Flute* ou *Fluſte*. f. Een fluit *doux* of zagte fluit. *Une flute douce*. Op de fluit ſpeelen. *Jouer de la flute*. Een Veld fluit, Herders fluit, Boere fluit. *Une flute Champêtre, un Chalumeau*. Een Ketel-lappers fluit. *Un fifflet de Chaudronnier* ou *une flute de Pan*. Jacht fluit of Jaagers

Digitized by Google

fluit. *Un ſifflet de Chaſſeur.* Een kwakkel fluit. *Un apeau, un courcaillet.* Een FLUIT-BOEK. *Un livre où ſont notez les airs qu'on apprend à jouer ſur la flute.*

FLUIT. Fluitſchip, lang en ſmal vaartuig agter met een Hakkebord daar de naam van 't ſchip op ſtaat. *Flute* f. *Bâtiment de charge fort plat de varangue qui a le derriere rond & un fronton en haut.*

FLUITEN. v. a. Piepen. *Flûter, ſiffler.* Met de mond fluiten. *Flûter de la bouche.* De dieven fluiten om malkander te waarſchouwen. *Les voleurs flûtent, ſifflent pour s'entr'avertir.* Leeren FLUITEN, op de fluit ſpeelen. *Apprendre à jouer de la flûte.* Hy kan beter fluiten als gy. *Il joue mieux de la flûte que vous.* Die Kanary-vogel fluit al de airtjes die men wil. *Ce Serin ſiffle tous les airs qu'on veut.* Hy kan wel FLUITEN, wel liegen. *Il ſçait bien mentir.* Hy kan wel FLUITEN, wel drinken. *Il ſçait bien boire, entonner.* Wat een verdrietige FLUITER, fluitblazer! *Quel importun flûteur!* Een geſtadige, verdrietige FLUITING. *Un ſifflement perpetuel, un ſifflement ennuyeux.*

FLUITJE. n. Kleine fluit. *Petite flute.* f. *Un flageolet, un petit cifflet, chalumeau.*

FLUIT-MEESTER. Een die andere op de fluit leerd ſpeelen. *Maître qui montre, apprend à jouer de la flûte.*

FLUIT-REGISTER in een Orgel-ſpel. *Le tirelarigot d'une Orgue.*

FLUIT-SCHIP, FLUIT. Bekend laagboordig, lang en ſmal vaartuig. *Flûte.* f. *Bâtiment aſſez connu.*

FLUIT-SPEELDER. Een die op de fluit ſpeeld. *Joueur de flûte.* Het FLUIT-SPEL is aangenaam op 't water. *Le jeu de la flûte eſt agréable ſur l'eau.*

FLUKS. Adj. Vaardig, lugtig, rap, gezwind. *Alerte, agile, leger, habile.* 't Is een jong fluks kaerel. *C'eſt un jeune drole bien alerte, bien decouple; un jeune eveillé, un habile garçon.* Een flukſe meyd. *Une habile ſervante, une ſervante bien alerte, une fille qui entend bien le menage.*

FLUKS. Adv. Straks, voort, datelyk. *D'abord, auſſitôt, ſur le champ.* Hy vloog fluks naar de deur toe. *Il courut d'abord, auſſi-tôt, au plus vite à la porte.* Zyn bevel wierd fluks uitgevoerd. *Son ordre fut d'abord executé; fut executé ſur l'heure, ſur le champ.* FLUKS, gaauw, haaſt u. *Allez vite, depêchez vous.* Pakt u fluks van hier. *Detalez vite, retirez vous vite, faites au plûtot Jaques deloge.*

FLUS. Adv. STRAK. *Tantot.* Ik zal flus weerkomen. *Je reviendrai tantot.* Tot FLUSJES toe. *Juſqu'à tantot.*

FLUWEEL, FULP n. Bekend Zyde ſtof. *Du Velours.* Effen, glad Fluweel. *Du Velours ras.* Een Fluweele tabbaert, muts. *Une robe, un bonnet de Velours.* Fluweele woorden, zoete woorden. *De douces paroles, des paroles de ſoye.* FLUWEEL-BLOM, ligt paers koleurde blom. *Amaranthe.* f. *Paſſe velours, fleur d'amour.* FLUWEEL-WERKER, Fluweel-weever. *Ouvrier qui fait du Velours, veloutier.*

FLUWYN, FLUIN. Soort van een Weſel of Bunſum. *Fouine, belette.* f. *Sorte de martre domeſtique.*

F N.

FNIEZEN. v. n. Niezen, ſeniezen. *Eternuer.* Dikwyls fniezen. *Eternuer ſouvent.*

FNUIKEN. v. n. De ſlagpennen korten, uittrekken; kortwieken. *Rogner, arracher, tirer les groſſes plumes.* Wie zal den Adelaar zyn taaye wieken fnuiken? Poët: ſpr: *Qui eſt ce qui rognera les dures ailes de l'Aigle? qui depouillera l'Aigle de ſes fortes plumes?* Iemands magt FNUIKEN, hem de nagels korten. *Rogner les ongles à quelqu'un, diminuer ſon pouvoir.* FNUIKING van iemands wieken. fig: ſpr: Vermindering van iemands magt. *Diminution du pouvoir de quelqu'un.* f. *Rognement des ongles à quelqu'un.* m.

F O.

FOEI of **FOEY.** Uitroeping van veragting. Foei, wat een morspot! *Fi, le vilain, la ſalope.* Foei, ſchaam u wat! *Fi, vous devriez mourir de honte! fi, allez vous cacher!*

FOELIE, FOELY. f. Bloeyſel van de noote muskaat. *De la fleur de muſcade, du macis.* Doet 'er wat foeli onder. *Mettez y un peu de fleur de muſcade.*

FOETSELEN. v. n. Met een zwabber-touw of iets anders op de ſtraatſteenen ſlaan om 'er de duiten, de blikke plaatjes af te ligten. *Chaſſer les dutes, les plaques de fer-blanc a travers les jambes avec un bout de corde:* Jeu d'Enfant commun en Hollande.

FOK. f. Fok zeil. *Miſaine* ou *miſêne, voile de miſêne.* f. FOK-KEMAST, voorſte maſt. *Mât de miſêne, maſt d'avant, mât de bourcet.* m.

FOK, werd in en oneigentlyken zin ook voor *oril* genomen. *Lunettes, beſicles.* f. pl. 't Is een ryke FOK, fokkert, ryke vrek. *C'eſt un richard, un Pere aux Ecus.*

FOKKEN. zie AANFOKKEN, aankweeken. *Nourrir, elever.* Plaats om hoenders, om konynen te fokken, aan te fokken. *Lieu pour nourrir, elever des poullets, des lapins.* FOKKEN. v. n. zie brillen, brillen gebruiken. *Porter des lunettes, ſe ſervir de lunettes.*

FOKKERY, KWEEKERY, als men van hoenders, konynen &c. ſpreekt. *Menagerie.* f *Lieu où l'on nourrit, eleve de la volaille, des lapins &c.* Paarde FOKKERY. *Harras.* m. *Lieu où on eleve de jeunes chevaux.*

FOLIANT, FOLIANT-Boek Boek in folio gedrukt. Hy heeft een hoope folianten *Il a quantité de livres in folio.*

FOLTERBANK. Ond: w: PYNBANK, PLEY. *Machine ou l'on donne la queſtion, torture.* FOLTERÉN. zie PYNIGEN, op de Pley zetten. *Appliquer à la queſtion, donner la torture, la gêne, tourmenter, torturer.* FOLTERING. f. PYNIGING. *Torture, gêne.* f. FOLTERTUIGEN, Pynbank, zweep, nyptangen &c. *Inſtruments de torture; des gênes, fouets &c.*

FOMMELEN. v. a. Kreukelen. *Chiffonner, fripper.* De kleeren, de kapers fommelen. *Chiffonner, fripper les habits, les coeffes.* FOMMELAAR, kreukelaar, ſtoeyer om een vrouwmenſch. *Patineur, frelampier; celui qui s'applique à chiffonner, fripper les habits, les coeffes d'une femme.* FOMMELING. f. KREUKELING, ſtoeying. *Chiffonnage, badinage.* m.

FONDAMENT. Ond: w: zie GRONDSLAG, grond. *Fondement.* m. Dat gebouw ruſt op een goed fondament. *Cet edifice repoſe ſur un bon fondement.* Hy heeft een fiſtul aan 't FONDAMENT, in 't onderlyf. *Il a une fiſtule au fondement, au derriere.*

FONDATEUR. zie GRONDLEGGER, STICHTER. *Fondateur.* Sanct Bruno is de fondateur van de Carthuizer Orde geweeſt. *Saint Bruno a été le fondateur de l'Ordre des Chartreux.* De FONDATIE, ſtichting, inſtelling van een Kapel, van een zeker getal Zielmiſſen. *La fondation d'une Chapelle, d'un certain nombre de Meſſes.* FONDATRICE of Grondlegſter. *Fondatrice.* Een Kapel, een Kerk FONDEEREN, ſtichten. *Fonder une Chapelle, une Egliſe.* Zyn zeggen op goede redenen FONDEEREN, ſtichten, bouwen. *Fonder, appuyer ſon dire ſur de bonnes raiſons.*

FONTANEL. Zypgat. *Cautere.* m. Hy heeft een fontanel aan den arm. *Il a un cautere au bras.* De FONTANEL of 't weeke van 't hoofd. *La fontaine de la tête.*

FONTANGE. Fontansje, lintkapſel. *Fontange.* f. *Coeffure rattachée d'un ruban.* Zy had een ſchoone fontange op. *Elle avoit une belle fontange.* FONTANGE, werd gemeenlyk van het lint alleen verſtaan: Een

Digitized by Google

roode, een geele, een blaauwe fontange. *Une fontange rouge, jaune, bleue.*

FONTANIER. Fontein-meester, opzigter, bezorger, oppasser der spring-fonteinen van een Heere plaats &c. *Fontenier, fontainier, directeur des fontaines.*

FONTEIN. Bron, wel-water. *Fontaine, eau de source* ou *entretenuë.* De Fonteinen uit Palestina. *Les fontaines de la Palestine.* Konst-FONTEIN, spring-fontein tot cieraad der Hoven en Plaatsen. *Fontaine artificielle.* f. *Jet d'eau.* m. De fonteinen van Versailes, van Frascati. *Les fontaines, les jets d'eaux de Versailles, de Frascati.* Een kopere *of* blikke FONTEIN, tuig daar men water tot wassching, spoeling der handen inhoud. *Une fontaine de cuivre, de fer blanc.* FONTEIN-ADER. m. Bron-ader. *Veine d'eau, source.* f. FONTEIN-BAK of kom van de spring-fontein. *Bassin de fontaine.* m. FONTEIN-BUIS, FONTEIN-PYP. *Tuyau de fontaine.* m. FONTEIN-SLEUTEL, tuig om de fonteinen te openen, te doen speelen. *Clef de fontaine.* f.

FONTEINTJE. Koper *of* blikke fontein die ergers in 't huis gehangen word. *Fontaine de cuivre* ou *de fer blanc.* FONTEIN-WATER, bron-water, wel-water. *De l'eau de fontaine.*

FOOI of FOOY. Ond: w: Afscheid-dronk, afscheid-maal, in overstellinge van WELLEKOMST. *Verre de congé, repas d'adieu.* m. Hy wil de fooi aan zyne makkers geeven eer hy vertrekke. *Il veut payer la bonne allée, le repas d'adieu, le verre de congé à ses camarades avant que de partir.* Iemand de Rotterdammer fooi geeven, hem bont en blaauw slaan. *Mettre le visage de quelqu'un à la compôte, lui pocher les yeux au beure noir.* De meyd, de knegt een FOOITJE, drinkpenning geeven in het heen gaan. *Donner la piece pour boire à un valet, faire un présent à la servante en partant.*

FOOLEN. Ond: w: Hard behandelen, betasten, voelen. *Manier rudement, patiner, farfouiller.* Zy zal haar kind nog dood foolen, zoenen. ruimspr: *Elle etouffera, crevera son Enfant à force de l'embrasser, caresser; elle l'ecrasera dans son sein.*

FOP, woord in de volgende zin gebruikelyk. Iemand voor de FOP houden, iemand bespotten, voor den boer, voor de gek houden. *Baloter quelqu'un, se divertir, se mocquer de quelqu'un, en faire sa marotte.* Iemand FOPPEN, snuiten, bedotten, voor de fop houden, in de zak pissen, ooren aannaayen. *Berner, railler quelqu'un, lui passer la plume par le bec, lui en donner à garder.* FOPPER, gekscheerder, spreeuw, bedrieger. *Railleur, mocqueur, rieur.*

FORCEEREN. zie OVERWELDIGEN. De Linien forceeren. *Forcer les lignes, les retranchements.*

FORELLE of FOREL. Soort van Elft, vis in levendige of stroomende wateren te vangen. *Truite* f. Daar werden in 't Meir van Geneve forellen van een ongemeene groote gevangen. *Il se prend des truites d'une prodigieuse grosseur dans le Lac de Geneve.*

FORKET-STOK. Ouwerwets tuig daar 't musket op afgeschoten wierd. *Bâton fourchu.* m. *Fourchette sur laquelle repose le bout du mousquet.*

FORM, FORMA. Ond. w: zie Vorm, gedaante, wyze. *Forme, maniere.* De form, de manier van den eed vast stellen. *Etablir la forme du serment.*

FORMAAT. n. Form, gedaante, schikking van 't blad van een gedrukt boek. *Forme.* f. *format.* m. Dat boek is van een good, van een bequaam formaat. *Ce livre est d'un bon format, d'une bonne forme.*

FORMALITEIT. f. OMSTANDIGHEID. Wyze van Gerechts pleeging. *Formalité.* f. Daar ontbreekt een formaliteit aan 't contract, 't verband. *Il manque une formalité au contract.*

FORMEEL, zie UITDRUKKELYK, stiptelyk, duidelyk. *Formel, elle.* Dat is een der formeele clausulen van 't contract. *C'est une des clauses formelles du contract.*

FORMEEREN. v. a. SCHEPPEN, vormen. *Former, donner l'Etre & la forme.* Alvoorens God den mensch, 't Heel-al formeerde. *Avant que Dieu formât l'homme, l'Univers.* Een Battaillon FORMEEREN, in slagorden stellen. *Former un Battaillon.* Een beleg FORMEEREN, beginnen, aanleggen. *Former un siege.* De tyden van een Werkwoord FORMEEREN, samen stellen. *Former les temps d'un Verbe.*

FORMULIER. n. Voorbeeld. *Formulaire, formule.* m. Het formulier der Kerkelyke gebeden. *Le formulaire des prieres Ecclesiastiques.* Het formulier van den Doop, van 't Nachtmaal. *La formule du Baptême, de la Sainte Cene.*

FORNUIS n. Oventje voor een Zilversmit of een Alchimist. *Fourneau* ou *petit four d'Orfevre ou d'Alchimiste.* m. Een FORNUIS of Hoddermyn aanteeken. *Faire jouer un fourneau, une fougasse.*

FORS. Sterk, vinnig. *Fort, robuste, brusque.* 't Is een fors kaerel, een sterk kaerel. *C'est un homme robuste.* 't Is een FORSE, een brutale vent. *C'est un brutal, un cheval de carosse, un fier a bras.* FORSHEID, ruuwheid, onbeschaamtheid, hardigheid. *Brutalité, humeur bourrue; arrogance, brusquerie.* f.

FORTIFICATIEN. Ond: w: VESTINGBOUW. Schanswerken, versterkingen. *Fortifications, defenses.* f. pl. *Ouvrages, dehors d'une Ville.* Hy verstaat hem de FORTIFICATIEN, de Vestingbouw ter deegen. *Il entend bien les Fortifications.*

FORTUIN. N. en F. Geval, noodgeval. *Fortune, destinée.* f. *Hasard, cas fortuit, dessin, sort.* m. 't Fortuin heeft hem niet gediend. *La Fortune ne lui en a pas voulu.* Zyn FORTUIN, geluk heeft hem niet verhovaardigd. *Sa Fortune, son bonheur ne l'a pas enorgueilli.* Elk een bid de Fortuin aan. spr: *Chacun, tout le monde adore la Fortune.*

FOURAGIE. zie PAARDE VOER, Beeste voer. *Fourrage.* m Op *fouragie* uitgaan, paarde voer, gras voor de paarden gaan zoeken. *Aller au fourrage.* De paarden drooge fouragie geeven. *Donner du fourrage sec aux chevaux.* FOURAGEEREN. v. n. Paarde voer inzamelen. *Fourrager.* De Ruitery van de linker Vleugel is uit fourageeren, naar de kant van... *La Cavalerie de l'Aile gauche est allee fourager, est au fourage du côté de...* De FOURAGIERS, Veldroovers, Voerhaalders-dekken. *Couvrir les Fourrageurs.*

FOURIER, MARKETENTER. Plaats bezorger. De Fouriers van 't Hof teekenen de Logementen met kryt aan. *Les Fouriers de la Cour marquent les Logements avec de la craye.*

FOUT. zie MISSLAG, dwaaling. *Faute, erreur.* f. Een Spel-fout, Druk-fout. *Une faute d'Ortographe, faute d'Impression.* Ik hoop 'er morgen zonder FOUT, voor vast te zyn. *J'espere y être demain sans faute.*

F. R.

FRAAY of FRAAI. Adj. Zoet, mooy, aardig. *Joli, ie, beau, elle, mignon, ne.* Ik moet u wat fraays laaten zien. *Il faut que je vous fasse voir quelque chose de beau, de joli, de mignon.* Een fraay vaers. *Une jolie piece de Poesie, de jolis vers.* Een fraaye tuin. *Un joli jardin.* Een fraay gezigt. *Une jolie vue, une agréable vûe.* Dat staat heel FRAAY, heel zoet, liet. *Cela est bien joli, bien gentil, bien mignon.* 't Zyn FRAAYE, hupse luiden. *Ce sont de braves gens, de bonnes personnes.* 't Is een fraay borst, een schappelyk jongman.

Digitized by Google

C'eſt un joli, un brave jeune homme, un honnête garçon. Hy heeft een fraaye huishoudſter. *Il a une bonne, une brave menagere.* Is dat niet fraay, niet ſchoon! gekſch: *Cela n'eſt il pas bien joli, bien beau!*

FRAAY. Adv. Op eene fraaye wyze. *Bien, joliment, gentiment.* Dat boek is fraay gedrukt. *Ce livre eſt bien imprimé, eſt d'une belle impreſſion.* Hy kan fraay danſen, fraay zingen. *Il ſçait danſer joliment, chanter joliment.* Gy moet fraay ſpeelen met malkander. *Il vous faut jouer joliment enſemble.*

FRAAY-CURIEUS, dus word een Savoyaard die een poppe ſpel of andere aardigheid te kyken draagd, genaamd. *Un Savoyard qui montre la rareté, la gentilleſſe.*

FRAAYHEID. f. SCHOONHEID. Mooyheid, aangenaamheid. *Beauté, gentilleſſe, netteté.* f. *Agrément.* m. De fraayheid van een tuin, van een boekekamer, van een toneelſpel. *La beauté d'un jardin, d'une bibliotheque, d'une piece de Theatre.*

FRAAYIGHEDEN. 't meervoud van FRAAYHEID. De fraayigheden van den Haag, van Verſailles *Les beautez, les agrèments de la Haye, de Verſailles.* Ik kan 'er geen FRAAYIGHEID, aardigheid in zien. *Je n'y ſçaurois voir de beauté; je n'y trouve rien de beau, de rare.*

FRAAYTJES. Adv. Mooytjes, aardigjes, lietjes. *Joliment, gentiment, proprement.*

FRAMBOZEN. Framboozen, Henne-beziën. *Des Framboiſes.* Die wyn ſmaakt naar FRAMBOZEN, heeft een Framboze geur. *Ce vin ſent la Framboiſe, a un goût de Framboiſe.* FRAMBOZE STAM, Framboos boompje. n. *Framboiſier, plant de Framboiſe.* m.

FRANCYN-LEER, FRANCYN. Schryf-parkement. *Du parchemin à ecrire.* Contract, Privilegie op Francyn-leer geſchreeven. *Contract, Privilege ecrit en Parchemin.*

FRANJE. Zyde ſamenweeſſel tot cieraad voor kleederen, ledikanten, koetſen &c. *De la frange.* Zyde, zilver, goude franje. *De la frange de ſoye, d'argent, d'or.* FRANJE-MAAKER, franje-weever, tapytwerker, die franje, kwiſpels &c. maakt. *Franger, artiſan qui fait de la frange, des houpes &c.* FRANJEMAAKSTER, franje-werkſter. *Femme qui fait de la frange, des houpes &c.*

FRANS of FRANSCH. De Franſche Taal. *François, le François.* Goed Franſch, zuiver Franſch ſpreeken. *Parler bien François, un bon François, un François pur.* Het Franſch is een duidelyke en vloeyende Taal. *Le François eſt une Langue expreſſive & elegante.*

FRANS, FRANSCH. Adj. Van Vrankryk of den Franſen eigen. *François. ſe, qui appartient à la France.* Een Frans Officier, Franſch Koopman, een Franſe vrouw, Franſche mode. *Un Officier, un Marchand François; une Françoiſe* ou *femme Françoiſe, mode Françoiſe.* Hy heeft een hoope Franſe boeken. *Il a nombre, quantité de livres François.* Een Franſe brief of een brief in 't Franſ ſchryven. *Ecrire une lettre en François.* De Franſe brieven zyn gekomen, zullen te half twee uitgegeeven werden. *Les lettres de France ſont arrivées, ſe donneront à une heure & demie.* Franſe wynen, Franſe manufacturen, ſauiſteryen. *Des vins de France, des raretez, des galanteries de France.* Een boek in FRANSE band gebonden. *Un livre en Veau, relié en Veau.*

FRANSE KRAAMER. Hoedekraamer, die Franſe kramery, als hoeden, ſluyers, wuyers, handſchoenen, linnen &c. verkoopt. *Mercier, mercier François, marchand qui vend des chapeaux, des echarpes, des vantails, gants, rubans &c.* FRANSE KRAAMERY. *De la mercerie de France.*

FRANSMAN. Man uit Vrankryk. *François, homme de France.* Zy is met een Franaman op een padt, doorgegaan. *Elle s'en eſt allée avec un François.* Zoo meenigen Franaman. gekſch: *Attendez vous y; il n'aura garde d'y manquer.*

FRANS-VAARDER. Schip of Schipper op Vrankryk vaarende. *Vaiſſeau* ou *Capitaine de Vaiſſeau qui fait de frequents voyages en France.*

FRATSEN. Grillen, onbeſuisdheden. *Des ſotiſes, des badineries, equipées de fou.* Wat zyn dat voor fratſen? laat die fratſen ſtaan. *Quelles folies ſont celà? finiſſez, laiſſez là ce badinage, ces badineries.*

FREGAT of FREGATSCHIP. n. Hang-gat, een- of tweedeks ſchip, zeer ligt en ſnel zeilend vaartuig. *Fregate, vaiſſeau ordinaire de deux ponts, & fort bon voilier.* Een Frans, Engels, Hollands Fregat. *Une Fregate Françoiſe, Angloiſe, Hollandoiſe.*

FREHLE, FRAULIN. Hoogduitſch woord, zynde een Tytel der Adelyke Dochteren. De Frehle Jacoba, De Frehle van Gent, van Welderen. *Mademoiſelle Jacqueline, Madle. de Gent, de Welderen.*

FRESCO-SCHILDER. Ond: w: Schilder op natte kalk. *Peintre à fraiſque.* FRESCO-SCHILDERY. f. Schildery op natte kalk. *Peinture à fraiſque.* f.

FRET of FORET. Kelderboortje. *Vrille.* f. *Foret.* m. *Outil à percer un tonneau.* Kuipers FRET, ſpitsboor, groote boor. *Amorçoir, outil de Tonnelier.* m.

FRET of JAGTHONDJE, dat de konynen in haar holen opzoekt. *Furet, chien de chaſſe aux lapins.* 't Is verboden met de fret te jaagen *Il eſt deffendu de chaſſer au furet.*

FRIKADEL. f. **BALLETJE** van gehakt, geſtoofd kalfsvleeſch. *Andouillette, boulette de veau haché & etuvé.* Frikadellen eeten. *Manger des andouillettes.*

FRIKJE, PISSERTJE. Kinder-kraantje in de gemeenzame ſtyl. *Robinet.* m. *Piſſote.* f. *Terme du ſtyle familier.*

FRIS of FRISCH. Adj. Koel. *Frais, fraiche.* Een fris weer. *Un temps frais.* Een FRIS gelaat, fris, jeugdig weezen. *Un viſage, un teint frais.* Hy is God lof fris en gezond. *Il eſt Dieu merci frais & en bon point.*

FRISHEID. f. Friſſigheid, koelheid, versheid. *Fraicheur.* De frisheid van de Herfſt nagten. *La fraicheur des nuits d'Automne.* De FRISHEID, gaatheid der vrugten. *La fraicheur des fruits.* De frisheid van 't gelaat, van 't wezen. *La fraicheur du teint, du viſage, le veritable en bon point.*

FRISKET. Drukkers raam om de kanten der vellen die onder de pers gelegd werden, wit te houden. *Friſquette.* f. *Chaſſis qui garentit les marges des feuilles qu'on met ſous la preſſe.*

FRISSE of FRISSCHE, is 't zelfde als FRIS voor vrouwelyke en meervoudige naamen. *Frais, fraiche* Een friſſe lugt, friſſe wind, koelte. *Un air, un vent frais, gaillard.* Paard dat een friſſe mond heeft. *Cheval qui a une bouche fraiche.* De friſſe, de groene jeugd. *La verte jeuneſſe, la jeuneſſe riante.* FRISSE, verſſe paarden neemen. *Prendre des chevaux frais.* Met FRISSER moed, een nieuwe moed aan 't werk tyen. *Reprendre l'ouvrage, le travail avec un nouveau courage, de nouvelles forces.* Dat is een FRISSE dronk, verfriſſende, dorſtleſſende dronk. *Voila un coup de vin, de biere, un coup d'eau de ſalerne, rafraichiſſant, qui deſaltere, rejouit le coeur.*

FRONS. Rimpel. *Pli.* m. *Ride.* f. FRONSSEN. *Plis.* m. pl. *Rides.* f. pl. Zyn voorhoofd ſtaat vol fronſen. *Son front eſt plein de rides.* Fronſſen maaken in een tabbaert. *Faire des plis à un manteau, pliſſer un manteau.* Een hemd FRONSSEN, fronſſen maaken in een hembt. *Froncer une chemiſe.*

FRONT.

Digitized by Google

FRONT, woord van *commande*, als een Overſte aan de Soldaaten gebied regt toe te zwenken, te treeden. *Front*; *terme de commandement militaire.* Links om keer u; front. *Demi tour à gauche*; *paroiſſez de front*; *faites front.*

FRONTIEREN. zie GRENZEN. *Frontieres.* FRONTIERSTAD, Grens-ſtad. *Ville frontiere.* f. De FRONTIERSTEDEN bezigtigen, bezorgen. *Viſiter, munir les villes frontieres.*

FRUIT. zie VRUGT, OOFT. *Du fruit, des fruits.* Het fruit, 't nageregt op tafel brengen. *Apporter, ſervir le fruit ſur table.* FRUIT-BOOM, vrugt-boom. *Arbre fruitier.*

FRUITEN of FRYTEN. v. a. In de pan bakken. *Fricaſſer, frire, cuire dans la poële.* Hoenders fruiten. *Fricaſſer des poulets.*

FRUIT-KELDER. Plaats daar het fruit, de tafel-vrugten bewaard en toegemaakt worden. *La fruiterie, le lieu où l'on garde & accommode le fruit.*

FRUIT-KOOPER. Fruit-verkooper. *Fruitier, marchand de fruits.* FRUIT-KOOPSTER, fruit-vrouw. *Fruitiere, marchande de fruits.*

FRUIT-MAND. Vrugt-mand. *Panier à fruits, un panier ou une mane à ſerrer des fruits.* FRUIT-MARKT, *Marché aux fruits.* m.

FRUIT-SCHILDER. Schilder die vrugten verbeeld. *Peintre de fruits ou en fruits*; *Peintre qui fait ſon principal de peindre des fruits.* FRUIT-SCHOTEL. *Plat à ſervir le fruit ſur table.* m. FRUIT-STUK, Schildery daar fruiten in verbeeld zyn. *Tableau repréſentant des fruits* m.

FRYTEN of FRUITEN. v. a. In de pan bakken. *Frire, fricaſſer.* Tongen fryten. *Frire des ſoles.* FRYTPAN. Pan daar in gefryt word. *Poële à frire.* f.

F U.

FUIK. f. Een ruig om in beſlote wateren vis te vangen. *Naſſe.* f. Aal, Snoek in een fuik vangen. *Prendre des anguilles, des brochets dans la naſſe.* Hy is in de fuik, in de knel, in 't net. *Il eſt dans la naſſe, dans le piege.*

FULP, FELP of FLUWEEL. *Du Velours.* Een fulpe rok. *Un habit de velours.* Fulpe mouwen. *Des manches de velours.*

FUN. Schott, ſchavuit, ſchurk. 't Is een rechte fun *C'eſt un vray faquin, un franc maraut, un belitre.*

FURST. Een Hoogduits woord. zie VORST. *Prince.* De Keur- en Furſten van 't Ryk. *Les Electeurs & Princes de l'Empire.* FURSTELYK. zie VORSTELYK. Prinſelyk, dat een Furſt of Vorſt aangaat. *Qui regarde le Prince, appartient à un Prince.* Zyn Furſtelyke Doorlugtigheid. *Son Alteſſe Monſeigneur le Prince.*

FUSTAGIE, onder dit woord van 't Frans afkomſtig, verſtaan de Wynkoopers en Zeeluiden, alderhande *vaatwerk*: als tonnen, vaten, oxhoofden enz. *Futailles, tonneaux, barriques.*

FUSTEIN. Soort van BOMMEZYN, garen en katoene ſtof. *Futaine.* f. Zy had een fuſteine borſtrok aan. *Elle avoit des braſſieres de futaine.*

FUTSELAAR. Sukkelaar, talmer. Wat een futſelaar! *Quel lambin, tracaſſier, niveleur, lanternier!* FUTSELAARSTER, ſukkelaarſter, talmſter, ſlons. *Lambine, lendore, nivaleuſe.* FUTSELAARY, ſukkelaary, talmery. *Lambinage.* m. *Nivellerie.* f.

FUTSELBOEK, werd gezegt van een gezocht, opgeraapt voorwendſel om ſtil te zitten. *Amuſette.* f. *Pretexte de niveler, de lambiner.* m. Het futſelboek zoeken. *Chercher une amuſette, tourner autour du pot, eviter de venir à la concluſion, chercher à gagner du temps.*

FUTSELEN. v. n. Talmen, ſukkelen, zyn tyd vermallen.

Lambiner, tracaſſer, s'amuſer à la bagatelle, paſſer le temps à rien faire qui vaille. Dat is maar futſelen, om tyd te winnen. *Ce n'eſt que lambiner, que niveller, tourner autour du pot, pour amuſer le tapis.*

FUTSELWERK. n. Moeylyk en verdrietig werk. *Ouvrage niveleur, vetilleux, rebutant.* Het ſpelde-maaken, 't kant-naayen, 't ſtoppen is een futſelwerk. *Le metier d'epinglier, la couture en dentelle, la rentraiture eſt un ouvrage bien niveleur, bien vetilleux, ennuyant.* Dat is maar FUTSELWERK, talmery, een uitvlugt om tyd te winnen. *Ce n'eſt que nivellerie, pure lambinerie; ce n'eſt que pour amuſer le tapis.*

F Y.

FYMELAAR, FEMELAAR, FUTSELAAR. Talmer, ſukkelaar, druiloor. *Lambin, niveleur, tracaſſier, lanternier.* 't Is zulk een FYMELAAR, hulchelaar, ſchynheilige. *C'eſt un ſi grand hypocrite, il eſt ſi bigot, ſi tartuffe.* FYMELAARSTER, FEMELAARSTER, FUTSELAARSTER. *Lambine, nivelleuſe, lendore.* FYMELAARSTER, kweezel. *Bigote, Sainte Nitouche.*

FYMELAARY, FEMELAARY. Talmery, ſukkelaary. *Lambinerie, nivellerie.* FYMELAARY, huichelaary, geveinsdheid, ſchynheiligheid. *Hypocriſie, bigoterie, devotion feinte.* f.

FYMELEN. v. n. FEMELEN. Talmen, ſukkelen, 't futſelboek zoeken. *Lambiner, niveller, tracaſſer, tournoyer.* FYMELEN. Huichelen, den geveinsde, ſchynheilige ſpeelen. *Faire le devot, l'hypocrite, imiter le tartuffe, faire le bon Apotre, le mangeur de Crucifix, la Chattemite.*

FYN. Dun. *Fin, menu, delié.* Fyn papier. *Du papier fin.* Fyn lywaat. *De la toile fine.* Fyn laken. *Du drap fin.* Fyne ſpeceryen. *Des epices fines.* Fyne kruiden. *Des herbes fines.* Fyn garen. *Du fil delie.* Een fyne pen. *Une plume fine, qui ecrit menu.* Een fyne kam. *Un peigne preſſé.* FYN, louter, zuiver. *Fin, pur, ſans mélange.* Fyn goud. *De l'or fin.* Fyn porcelein. *De la porcelaine fine.* Een fyne ſchildery. *Une peinture fine.* Hy heeft een fyn penceel *Il a un pinceau delicat.* Dat is een FYN, een ſnedig verſtand. *C'eſt un eſprit delicat, ſubtil.* 't Is een fyne gedagte. *C'eſt une penſée fine, delicate.* FYN. Adv. Dun, op een fyne wyze. *Fin, menu, delié, delicatement.* Fyn ſchryven. *Ecrire menu.* Het garen fyn ſpinnen. *Filer le fil bien menu, delié.* Hy kan zoo FYN praaten. *Il ſçait parler ſi finement, ſi ſubtilement, avec tant d'eſprit, d'adreſſe*; *il ſçait ſi bien pateliner, flatter de la langue.*

FYN. Loos, arg, doortrapt. *Fin, ruſé, adroit, ſubtil.* 't Is een fyne vogel. *C'eſt un fin merle, un ruſé compere, un deſſalé, un fin matois.* Dat is eerſt fyn! *Que voila qui eſt fin, ruſé, ſubtil!* 't Is een fyne prey. *C'eſt une fine mouche, une finette, une pince ſans rire, une deſſalée.*

FYN. Stemmig, geveinſd, ſchynheilig. *Bigot, hypocrite, auſtere, retiré.* Wagt u voor die fyne, voor die fyne lui! *Gardez vous, donnez vous garde de ces bigots, de ces hypocrites, de ces mangeurs de Crucifix!* 't Is een fyne Meniſt. *C'eſt un fin, un ruſé Anabaptiſte, un Anabaptiſte des plus auſteres, cachez, retirez, taciturnes.* 't Is een fyne Collegie zuſter, een kweezel. *C'eſt une Sainte Nitouche, une de ces Bigotes de profeſſion, une mangeuſe de Crucifix.* 't Is zulk een fyn dierije, zulk een ſpytige deern, *C'eſt une bigote ſi auſtere, ſi dedaigneuſe, une precieuſe, ſi heriſſonne.*

De FYNHEID van 't Hinnen, van 't ſtof. *La fineſſe de la toile, de l'etoffe.* De FYNHEID van 't ſchrift, van de letter. *La fineſſe de l'ecriture, du caractere.*

FY-

Digitized by Google

FYNIGHEID. Fynheid, ſtemmigheid, geveinſdheid, gemaaktheid, ſchynheiligheid. *Bigoterie, devotion feinte, auſterité apparente, hypocriſie.* f. *Bigotiſme.* m. De fynigheid van die luiden is maar een dekmantel om de onnozele te bedriegen. *La bigoterie, l'auſterité, le beau dehors de ces gens là n'eſt qu'un voile pour tromper les ſimples.* Hy verſtaat al de FYNIGHEDEN, aardigheden, zoete draayen van de Taal. *Il entend toutes les fineſſes, tous les tours delicats de la Langue.*

FYN-MAN, woord van de gemeenzaame ſtyl. Wat dunkt 'er u af, fyn-man? *Qu'en penſez vous, notre ami? l'ami, qu'en penſeriez vous?* Wel fyn-man, 't is of gy al de Staats geheimen wiſt *Mais notre ami, mais mon bon Monſieur, on diroit que vous ſçavez tous les ſecrets de l'Etat.*

FYN-SCHILDER in overſtelling van Klad-ſchilder. *Peintre en hiſtoire* ou *en portraits, par oppoſition à barbouilleur.*

FYNTJES. Op eene fyne, looze manier. *Finement, adroitement, ſubtilement.* Hy zogt het fyntjes te ontleggen, hy zogt 'er zig fyntjes uit te draayen. *Il tâcha finement, adroitement de s'en deffendre, de s'en diſculper; il tâcha finement de s'en debaraſſer, de ſe tirer d'intrigue.*

FYT of FEIT. n. Ongemak, klooven aan de vingers door de koude en 't ſchuuren &c. veroorzaakt. *Crevaſſes, engelures.* f. pl. De arme ſloof heeft het fyt aan de vingers, aan de handen. *La pauvre fille, la pauvre creature a des crevaſſes, des engelures aux doigts, aux mains.*

G.

G A.

GAAF. Adj. Ongeſchonden, fris, niet wrak. *Sain, entier, en bon etat, point endommagé.* Het beeſt is gaaf en gezond. *La bête eſt ſaine & en bon etat, & en bon point.* De waar is gaaf en wel gefteld. *La marchandiſe eſt entiere & bien conditionnée.* Zie verders op GAVE. Gave vrugten. *Des fruits ſains, bien conſervez.*

GAAF. f. Gave, gift, bekwaamheid. *Don, talent.* m. De Welſpreekendheid is een ſchoone gaaf. *L'Eloquence eſt un beau don, un beau talent.* De gaaf van te behaagen is ieder een niet gegeeven. *Le don de plaire n'eſt pas donné à tout le monde.*

GAAL. f. Oneffenheid, nop, kaale ſtreep in 't laken &c. *Raye, inegalité.* f. *Bouton, deffaut dans le drap.* m. Dat laken is vol gaalen. *Ce drap eſt plein de rayes, de deffauts, eſt cotonneux, eſt inegal.* Dat laken is te GAALIG, te noppig, te ongelyk geweeven. *Ce drap eſt trop plein de rayes, d'inegalitez, trop cotonneux.*

GAAN. v. n. Treeden, ſtappen, wandelen. *Marcher, aller, avancer, cheminer, ſe promener.* De Pret: *ging*, le Part: *gegaan*. Regt op zyn lyf gaan, op zyn beenen gaan. *Marcher droit, marcher le corps droit, marcher droit ſur ſes jambes.* Een kind leeren gaan. *Apprendre un enfant à marcher.* Voetje voor voetje gaan. *Marcher, aller pas à pas.* Na de Kerk, te begraffenis gaan. *Aller à l'Egliſe, aller à l'enterrement.* Agter het lyk, naaſt het lyk gaan. *Marcher derriere, marcher à côté du corps.*

GAAN, werd in verſcheide andere gelegentheden nog gezegt. Agter uit gaan. *Reculer, marcher, aller à reculons.* Aan een zyd' gaan. *Se retirer à l'ecart.* Aan de hooger hand van iemand GAAN. *Aller, marcher à la droite de quelqu'un, avoir le haut du pavé.* In den rouw GAAN; rouw draagen. *être en deuil, porter le deuil.* Door moeraſſen gaan. *Paſſer par des marais, traverſer les marais.* GAAN, werd ook voor RYDEN gezegt. De wielen gingen over 't kind zyn lyf. *Les roues paſſerent ſur le corps de l'Enfant.* Te ſcheep gaan, zig aan boord begeeven. *S'embarquer, aller à bord, ſe rendre à bord.* Na bed GAAN, ſlaapen gaan. *s'Aller coucher, ſe coucher, ſe mettre au lit.* Te gaſt GAAN, op een gaſtmaal genoodigd zyn, verſchynen. *être d'un feſtin, aſſiſter à un feſtin, à un repas; dîner, ſouper en ville.* Ik gaa morgen te gaſt. *Je dine, je ſoupe demain en ville, chez un ami; je ſuis d'un regal pour demain.* Iemand in 't gemoed GAAN, in 't gemoet reizen. *Aller au devant, aller à la rencontre de quelqu'un.* Groot GAAN, zwanger zyn. *être groſſe, être enceinte.* Zy gaat van haar derde kind groot. *Elle eſt groſſe de ſon troiſiéme enfant.* Ter herte GAAN, aan 't hert leggen. *Toucher, tenir au coeur, prendre à coeur.* Zyn ziekte gaat my zeer ter harte. *Sa maladie me tient fort à coeur, me touche fort.* In zwang GAAN, veel gedaan, gebruikt worden. *être en vogue, regner.* Die dragt, die mode gaat nu zeer in zwang. *Cette façon d'habits, cette mode eſt fort en vogue à préſent.*

GAAN, werd nog in de volgende ſpreekwyzen gezegt. In zyn twintigſte, dertigſte jaar GAAN, treeden. *Entrer dans ſa vintiéme, ſa trentiéme année; commencer ſa vintiéme, ſa trentiéme année.* Iemand in dapperheid, in naarſtigheid te boven GAAN, overtreffen. *Surpaſſer quelqu'un en valeur, en diligence.* De paalen van beſcheidentheid te buiten GAAN, overtreeden. *Exceder les bornes, ſortir des bornes de la diſcretion.* Zig in 't ſpeelen, in 't drinken te buiten gaan. *S'oublier au jeu, faire excès dans la boiſſon.* Te werk GAAN, handelen. *Agir, proceder.* Met voorzigtigheid te werk gaan. *Agir avec prudence, avec circonſpection.* Te gronde GAAN, VERGAAN, te niet gaan. *Perir, s'abymer.* Al zou den Staat te gronde gaan. *Quand l'Etat periroit, s'abymeroit.* Open GAAN. *S'ouvrir.* De deur gaat open. *La porte s'ouvre.* De bloemen, de knoppen beginnen OPEN te GAAN, te ontluiken. *Les fleurs, les boutons commencent à s'ouvrir, eclore.* GAAN, gangbaar zyn. *être de miſe.* Dat is vreemde munt, die gaat hier niet. *C'eſt là de la monnoye etrangére, elle n'eſt pas de miſe icy.* GAAN, vaaren, in zekeren ſtaat zyn. *Aller, être en certain etat.* Hoe gaat het u al? *Comment vous va?* Het gaat hem wel na den vleeſche. gem: ſpr: *Il ſe porte bien & ſes affaires vont à ſouhait, il fait fort bien ſes affaires.* Zie alle verdere diergelyke ſamengeſtelde woorden en ſpreekwyzen op de eerſte *Grond-* of *Wortelwoorden.*

GAAN, werd ook als *Supinum* of Deelwoord genomen, en beteekend alsdan zoo veel als GEGAAN. *Allé.* Ik was gaan zien waar hy bleef. *J'etois allé voir où il reſtoit, s'amuſoit, s'arrêtoit.*

GAANDE, is het *participium præſens* van 't zelfde Werkwoord GAAN. Het meysje water gaande haalen. *La petite fille allant querir de l'eau.* Daar is iets GAANDE, daar word iets gebrouwen. *Il ſe brâſſe, machine quelque choſe.* Doet het al GAANDE weegs. *Faites le en allant, en paſſant, en chemin faiſant, tout d'un temps.* Iemand al gaande en ſtaande van de koorts geneezen. *Guerir quelqu'un de la fievre ſans qu'il garde le lit, ſans qu'il ſe detourne de ſes affaires.* GAANDE EN KOMENDE Scholieren. Scholieren die niet vaſt in de koſt zyn, *Ecoliers allants & venants.* Voor de gaande en komende man zyn deur open houden

houden. *Tenir ſa porte ouverte aux allants & venants, à tout venant.*

Het GAANDE HOUDEN. Het draagende houden, op de zelfde boeg zeilen. *Continuer d'aller ſur le même rhumb, porter le cap du même coté.* Hy doet wat hy kan om het gaande te houden, om in ſtaat te blyven. *Il fait ce qu'il peut pour ſe tenir ſur le bon bout, pour ſe maintenir.* Twee Drukperſſen altyd gaande houden. *Faire toujours rouler deux preſſes, entretenir toujours deux preſſes à imprimer.*

GAANDE MAAKEN, v. a. Beweegen, op de been helpen, aanporren. *Animer, exciter.* De Burgers gaande maaken, tot oproer verwekken. *Animer, exciter, pouſſer les Bourgeois à la revolte.* Hy maakt het heele School gaande. *C'eſt lui qui ſouleve toute l'Ecole, qui fait mutiner tous les Ecoliers.* Hy zoekt u maar GAANDE TE MAAKEN, kwaad te maaken, te doen opſtuiven. *Il ne cherche qu'à vous fâcher, qu'à vous mettre en colere, qu'à vous mettre en fougade.*

GAANDE RAAKEN. v. n. Van ankerſpoelen, los raaken. *Derader, quiter la rade, être emporté par le vent.* Ons ſchip raakte gaande. *Notre vaiſſeau derada.* De ballaſt raakte gaande, verſchoot. *Le leſt roula, ſe jetta tout d'un coté.* GAANDE RAAKEN, werd ook voor gaande worden, kwaad worden gezegt. *Se fâcher, s'emporter.* Hy is geweldig boos, als hy gaande raakt. *Il eſt terrible quand il ſe fâche, quand il s'emporte; c'eſt un terrible homme quand il s'y met.*

GAANDE WORDEN. v. n. GAANDE RAAKEN. Kwaad worden, opſtuiven. *Se mettre en colere, monter ſur ſes grands chevaux.* Daar is geen ſtellen aan als hy eens gaande word. *Il n'y a pas moyen de l'appaiſer, quand il ſe fâche une fois, quand il ſe met une fois en colere, quand ſa fougue le prend.*

GAANDE ZYN. v. n. Kwaad, boos zyn, opſtuiven. *être en colere, s'emporter.* Daar is hy weer gaande. *Le voila qui ſe met encore en colere, qui s'emporte de plus belle.*

GAANS, dit woord werd in den volgende zin gebruikt. Wat is 'er GAANS, gaande, in til? *Qu'y a-t-il, qu'eſt ce qui ſe paſſe, ſe braſſe?* Haarlem is drie uuren GAANS van Amſterdam. *Il y a trois heures, trois lieuës de chemin de Haerlem à Amſterdam.*

GAAPEN. v. n. De mond wyd open doen. *Ouvrir la bouche toute grande.* Men moet gaapen, wil men eeten. *Il faut ouvrir la bouche, ſi l'on veut manger.* Ik kan zoo wyd niet gaapen. *Je ne ſçaurois ouvrir ma bouche ſi grande.* GAAPEN, geeuwen uit vaakerigheid. *Baailler, ouvrir la bouche à force de ſommeil.* Zie hem, zie haar eens gaapen! *Voyez le, voyez la baailler!* By een Kwakzalver ſtaan GAAPEN, ſterk ſtaan kyken, ginnegappen. *S'amuſer à regarder le Charlatan, Jean Farine.* De onbereisde menſchen, de boeren gaapen, zetten mond en oogen wyd open als zy in een koſtelyk Heeren huis komen. *Les gens qui n'ont point voyagé, les payſans ouvrent les yeux grands comme des falieres quand ils entrent dans un magnifique Palais.* Heel wyd GAAPEN, veel eiſchen voor de waar daar na gevraagd werd. *Demander un prix exhorbitant, étonnant pour la marchandiſe qu'on recherche.* Dat gaapt te wyt voor my. *C'eſt beaucoup trop pour ma bourſe; le coût en fait perdre le goût.* Dat gaapt zoo wyd als een oven; dat is taſtelyk gelogen. *C'eſt là mentir groſſierement; cette fauſſeté ſaute aux yeux; ce n'eſt pas mentir, c'eſt hâbler.* GAAPEN, niet wel ſluiten. *Baailler; ne joindre pas bien.* De planken van dat ſchot gaapen. *Les ais de cette cloiſon baaillent, ne joignent pas.*

GAAPER. Geeuwer, een die uit vaakerigheid gaapt. *Baailleur, celui qui ouvre ſouvent ſa bouche à force de baailler.* Wat een gaaper! *Quel baailleur!* GAAPER, GAAPSTOK. Nieuwsgierige kyker. *Badaud, niais qui s'amuſe à bayer aux mouches, à regarder d'où vient le vent.* De Goudſe gaapers, relnaam de Gouwenaars toegepaſt. *Les badauds, les niais de Tergou.*

GAAPING. n. Opening van de mond. *Baaillement.* m. GAAPING van een wonde. *Ouverture d'une playe.* f. Dat woord maakt een GAAPING, een wangeluidt in 't vaers. *Ce mot là fait un vuide, un hiatus, une mauvaiſe prononciation dans le vers.*

GAAPSTER. Geeuwſter. Wat verdrietige gaapſter! *L'incommode baailleuſe!* GAAPSTER, kykſter, nieuwsgierige Aagt. *Badaude, niaiſe; fille ou femme qui s'amuſe à regarder, à baguenauder, bayer.*

GAAPSTOK. Gaaper, nieuwsgierige kyker. *Niais, badaud qui s'amuſe à bayer.* Zie die gaapſtok eens aan! *Voyez un peu ce niais, ce badaud!*

GAAR. Adj. Dat eetbaar geworden is door 't kooken, braaden &c. *Cuit, te.* Het eeten is nog niet gaar. *Le dîner, le ſouper n'eſt pas encore cuit.* De Engelſche eeten het vleeſch half gaar. *Les Anglois mangent la viande à moitié cuite.* GAAR, word met het woord GANTS, in den zin van 't eenemaal gebruikt. *Entierement, totalement, de fond en comble.* De Stad wierd gants en gaar uitgeroeyd. *La Ville fut totalement, entierement detruite.*

GAAREN of GAREN. *Du fil.* Een draadje gaaren. *Une aiguillée de fil.* Zeil gaaren. *Fil de caret.* GAAREN. v. a. zie AANGAAREN, vergaaren. *Amaſſer, aſſembler.*

GAAR-KEUKEN. Droog-gaſtery. *Gargotte.* f. *Cabaret où l'on trouve toutes ſortes de viandes froides & chaudes.* In de gaar-keuken eeten. *Manger à la gargotte.*

GAAR MAAKEN. v. a. Gaar kooken, braaden. *Cuire à point.* Het eeten gaar maaken. *Cuire, bouillir, rotir les viandes.*

GAARNE. Adv. GAERNE. Garen, gewillig, met vermaak. *Volontiers, de bon gré.* Hy zal die voorſlag gaarne aanneemen. *Il acceptera volontiers cette propoſition.* Maar zult gy 't ook doen? gaarne, zeg ik u. *Mais le ferez vous auſſi? volontiers, vous dis-je.* Zy eet zoo gaarne oeſters. *Elle mange ſi volontiers des huitres; elle aime tant les huitres.*

GAATEN. v. a door booren, gaaten maaken. *Percer, trouer.* Paerlen gaaten. *Percer, trouer des Perles.* GAATEN, 't meervoud van GAT, is op GATEN te zien.

GAATS. Buiten gaats, In Zee. De ſchepen zyn al buiten gaats. *Les vaiſſeaux ſont deja hors des pertuis, deja en Mer.* De ſchepen binnen gaats lootſen, inlootſen. *Conduire les vaiſſeaux dans les pertuis, dans les paſſes, dans les Rivieres du Pays.*

GAAUW, GAUW. Adj. Bekwaam, ſchrander, ſneedig. *Habile, capable, intelligent.* 't Is een gaauw man, een gaauwe vrouw. *C'eſt un habile homme, une habile femme.* Een gaauw, voortvarend werkman. *Un habile ouvrier, un ouvrier expeditif.* Een GAAUWE Rechtsgeleerde, een gaauwe Staats bediende. *Un habile Juris-Conſulte, un habile Miniſtre d'Etat.* 't Is een gaauw verſtand. *C'eſt un eſprit capable, un grand genie.*

GAAUW. Haaſtelyk. Adv. *Vîte, vitement, tôt.* Loop gaauw. *Courez vîte.* Kom gaauw weer. *Revenez vîte, revenez tôt.* Hy leide 'er de hand gaauw op. *Il mit vitement, promptement la main deſſus.* Zoo GAAUW, zoo draa hy ſpreekt. *Dès qu'il parle, auſſitôt qu'il parle.* Gaauw toezien, ſcherp toezien. *Avoir l'oeil à tout, être alerte.*

Digitized by Google

GAAUWDIEF. Fielt, ſteelder, ſchelm. *Filou, frippon, voleur, larron.* 't Is een olyke gaauwdief. *C'eſt un maître filou, fieffé larron, un franc voleur.* Jou GAAUWDIEFJE daar je bent! troetelw: *Petis frippon que vous êtes!* GAAUWDIEVERY. f. Fieltery, guitery, bedrog. *Filouterie, fripponnerie, fourbe.* f.

GAAUWERT. Flink, overvlieger. *Habile ouvrier, habile homme.* Ik weet dat gy een gaauwert bent, dat gy gaauw zyt. gekſch: *Je ſçai que vous êtes un habile homme, apres vous il faut tirer l'echelle.* ir:

GAAUWIGHEID. f. Snedigheit, behendigheid, fynigheid. *Adreſſe, fineſſe, ſubtilité.* f Al zyne gaauwigheid baare hem niet. *Toute ſa ſubtilité, fineſſe ne lui ſervit de rien.* Zyn GAAUWIGHEID, vaardigheid om in 't water te ſpringen, om zyn vrind te hulp te komen was zoodanig dat... *Sa diligence, ſa promptitude à ſauter dans l'eau, à ſecourir ſon amy fut telle que...* Weer aan, ras, met een GAAUWIGHEID, met een vaart. *Vite, promptement, en deux coups ſix trous.*

GADELOOS Adj. WEERGALOOS. Onvergelykelyk. *Sans pareil, incomparable.* Een gadelooze dapperheid. *Une valeur, bravoure ſans pareille, incomparable.*

GADER. (te) Te ſaamen, gezamentlyk. *Enſemble.* De Apoſtelen waren te gader by een. *Les Apoſtres etoient tous enſemble, tous aſſemblez.* GADEREN, gaaren. zie VERGADEREN, verzamelen. *Amaſſer, aſſembler.* Wat doet men niet om geld, rykdommen te gaderen, aan te gaderen? *Que ne fait on pas pour amaſſer de l'argent, des Threſors?* GADERMEESTER ofte ONTFANGER van 's Lands tollen, inkomſten. *Receveur des droits, des revenus du Pays.*

GADE SLAAN. v. a. AGT GEEVEN. Letten. toezien. *Prendre garde, ſonger, être attentif à.* Iemands woorden en daaden gade ſlaan. *Prendre garde aux paroles & aux actions de quelqu'un, être attentif à ce que dit & fait une perſonne.* 's Meeſters woorden gade ſlaan, agt geeven op 't geen de Meeſter zegt. *Ecouter ce que dit le Maître, prêter l'oreille aux paroles du Maître.*

GADING. f. Begeerte, zin, verklezing van den kooper. *Gré, goût, choix de l'acheteur.* m. Treê in de winkel en zie wat 'er van uw gading is. *Entrez dans la boutique & voyez ce qu'il y a de votre gré, de votre choix, ce qui vous agrée* Zoud gy daar meer GADING, meer zin in hebben? zou dat meer van uw gading zyn? *Cela vous plairoit il davantage? cela ſeroit il plus à votre gré, de votre goût? aimeriez vous mieux cela?* Gy hebt myn gading niet. *Vous n'avez pas mon fait, ce qu'il me faut, ce que je cherche, ce que j'ay envie d'acheter.* Hier is alle mans gading. *Il y a icy dequoy contenter, accommoder tout le monde, tous les goûts differents.*

GAF, is de derde perſoon des eenvouds in de voorledene tyd van 't Werkwoord GEEVEN. Zy gaf hem eindelyk het ja woord. *Elle lui donna enfin ſa parole; à la fin elle dit ouy.*

GAF GOD, Gave God dat het mogt gebeuren! *Plût à Dieu que cela pût arriver!*

GAFFEL. f. Hooy vork. *Une fourche à foin.* Een vleeſch gaffel, gaffel daar het vleeſch in de ſchoorſten aan te rooken hangd. *Crochet auquel pend la chair qu'on fume dans la cheminée.* m. Met een GAFFEL, *of liever*, met een vork eeten. *Manger avec une fourchette.*

GAFFEL. Spriet die om de maſt van een Boeyer *of* Smak ſluit, en op en neer geſchoven werd. *Corne de vergue, fourche de Navire attachée au maſt d'un Boyer* ou *d'une Semaque.* f. Een Boeyer met een gaffel. *Un Boyer*

à une fourche, une corne de vergue; un vaiſſeau mâté en heu.

GAGELEN. v. n. Schuiffelen, piepen gelyk de Ganzen doen. *Crier, ſiffler comme font les Oyes.* Hoor die Ganzen eens gagelen! *Ecoutez comme ces Oyes ſiffient!*

GAL. f. Bekend geelagtig en bitter vocht. *Du fiel.* Zoo bitter als gal. *Amer comme du fiel.* Ofſe gal. *Fiel* ou *amer de boeuf.* Een man vol gal; een wraakzugtig, haatdraagend menſch. *Un homme plein de fiel, d'animoſité, de haine.* Zyn gal tegen iemand uitbraaken. fig: *Vomir ſon fiel contre quelqu'un.* 't Is een borje zonder gal, een vriendelyk en eenvoudig menſch. *C'eſt un bon coeur d'homme, un homme qui ne demande qu'amour & ſimpleſſe.* Zyn pen in gal doopen, een ſchimpſchrift, een vinnig geſchrift opſtellen. *Tremper ſa plume dans du fiel, compoſer un ecrit ſatyrique.*

GAL. Een der vier hoofdvochten van 's menſchen ligchaam. *Bile.* f. *Une des quatre humeurs du corps humain.* Zwarte *of* verbrande gal. *Bile noire, bile aduſte, brulée.* Een overloop van gal. *Un debord de bile.* Al zyn eeten verkeerd tot gal. *Tout ſon manger, tout ce qu'il mange ſe tourne, ſe convertit en bile.* Gal ſpuwen. *Cracher de la bile.* Gy ontſteekt my de GAL, gy maakt my gaande, quaat. *Vous m'echauffez la bile.*

GALAGTIG of GALACHTIG. Adj. Gallig, daar de gal in heerſcht, overvloedig is. *Bilieux, où la bile domine.* Hy is van een galagtige natuur, geſteldheid. *Il eſt d'un temperament bilieux, d'une conſtitution bilieuſe.* 't Is een GALAGTIG, gramſteurig, oploopend menſch. *C'eſt un homme bilieux, atrabilaire, colerique, emporté.* Die GALAGTIGHEID, dit galagtig vocht over al verſpreid, voorſpeld niets goeds. *Cette bile, cette humeur bilieuſe repandue partout, ne ſignifie rien de bon.*

GALANT. zie HOFFELYK, Wel leevend. *Galant, poli.* Een galant, wellevend jongman. *Un galant jeune homme.* 't Is een GALANTE Juffer, een Juffer aan de dertele, ligte kant. *C'eſt une Demoiſelle, une fille galante, coquette.* GALANTERYTJE. zie MINNERYTJE. *Galanterie, amourette.* f. 't Is maar een galanterytje. *Ce n'eſt qu'une galanterie, amourette.*

De GAL-BLAAS diend om 't bloed te zuiveren. *La veſſie du fiel ſert à purifier le ſang.* 't Paard is 't eenigſte dier dat geen gal-blaas aan de lever heeft.

GALDERY of GAANDERY, Gelyk de Ridder Hoofd ſchryft. een overdekte wandel-plaats, aan een groot gebouw vaſt. *Gallerie.* f. De galderyen van de Beurs t'Amſterdam, te London. *Les galleries de la Bourſe d'Amſterdam, de Londres.* In die Kerk zyn drie galderyen boven malkander. *Il y a trois galleries l'une ſur l'autre dans cette Egliſe.* De GALDERYEN of uitſtekken bezyden de Kajuit dienen tot cieraad der ſchepen. *Les galleries* ou *balcons à coté de la chambre du Capitaine ſervent d'ornement aux vaiſſeaux.* GALDERY, overdekte gang van zwaare eike planken langs welke men over de gragt tot aan den voet van de muur om te graaven &c. gaan kan. *Gallerie, pour traverſer le foſſe & travailler à la mine au pied de la muraille &c.*

GALEAS. Grootſte roey-ſchip der Venetiaanen &c. *Galeaſſe.* f. *Eſpece de galere, vaiſſeau de bas bord à l'uſage des Venitiens, le plus grand de ceux qui vont à rames.*

GALEY of GALEI. Drukkers tuig, zetplankje, bordje met een ſchuif daar de Letterzetter zyne regels opſchikt. *Galée.* f. *Petit ais ſur lequel le Compoſiteur poſe les lignes à meſure qu'il en a arrangé les lettres.*

GALEY of GALEI. Laagboordig, ſnel roeyend en zeil

Digitized by Google

vaartuig. *Galere.* f. *Vaiſſeau à rames & à voiles.* Een Turkſe, Malteeſche, Spaanſe, Napolitaanſche, Franſe Galey. *Une Galere Turque, de Malthe, Eſpagnole, Napolitaine, Françoiſe.* Tot de Galey verweezen werden. *être condamné aux Galeres.* Maar wat drommel had hy in die Galey te doen! bekende ſpr: uit Scapin. *Mais que diantre avoit il affaire dans cette Galere!*

GALEY-BANK. Bank daar de Galey-roeyers op zitten. *Banc de Galere.* m. GALEY-BOEP, Galey-roeyer. *Forçat, galerien, rameur ſur une Galere.*

GALG. f. Hang-mik, geſtel daar de misdaadige aan hangen. *Gibet.* m. *Potence* f. Een dief naar de galg leiden. *Mener un larron au gibet, à la potence.* Galg en rad voeren, halsrecht in zyne Landen mogen doen. *Avoir haute & baſſe Juſtice, avoir droit de pendre & rouer dans ſes Terres.* Naar de galg dingen, zulke daaden bedryven daar de galg op ſtaat. *Prendre le chemin du gibet, filer ſa corde.* Hy ziet 'er uit of hy van de galg gedroopen was. *On diroit qu'il a été recous du gibet, delivré de la potence; il eſt fait comme un bohême, un bruleur de maiſons.* De galg is maar voor de ongelukkige. ſpr: *Le gibet, la potence n'eſt que pour les malheureux.* Loop aan de galg. *Va te faire pendre.* Een galg in 't oog hebben, agterdogt krygen. *Se deffier de quelque choſe, entrer en ſoupçon.*

GALG-AGTIG. Adj. Guitagtig, dat de galg voorſpeld. *Patibulaire, qui marque, indique le gibet.* Hy heeft zulk een galgagtig wezen. *Il a la mine ſi patibulaire, il a ſi mauvaiſe mine.*

GALGEN. v. n. De galg verdienen. *Meriter la potence, le gibet.* Dat zou beter galgen als Burgemeeſteren. *Cela ſent plus le gibet que l'office de Bourguemaître; c'eſt pluſtot le moyen de ſe faire pendre que de devenir B:* 't Is een GALGEN-AAS. n. GALGEBROK, gaauwdief, ſchelm. *C'eſt un pendard, un vaurien, c'eſt viande à gibet, du gibier de potence.*

't GALGEVELD. De plaats daar de buite galg ſtaat. *Les fourches patibulaires, le gibet, l'endroit où l'on expoſe les ſuppliciez.*

GALJOEN of GALIOEN. n. Snuit *of* ſpits, uitſtek van Fregatten en Pinaſſen &c. *Eperon.* m. *Poulaine.* f. Het galjoen ruſt op de voorſteven. *L'eperon repoſe ſur l'etrave.* GALJOEN of GALIOEN, groot Spaans rond en hoog opgeboeyd of vertuind ſchip. *Galion, grand vaiſſeau Eſpagnol rond & fort haut de bord.* m. Zoo draa de galjoenen uit Nova Spanjen te Cadix aankomen. *Dès que les Galions de la Nouvelle Eſpagne arrivent à Cadix.*

GALJOOT. n. Vaartuig ter groote van een Hoeker, waar van twee drie ſoorten zyn. *Galiote.* f. Een Hoeker Galjoot. *Une Galiote mâtée en Heu.* Bombardeer Galjoot. *Galiote à bombes.*

GALLEN. v. a. De gal uithaalen. De vis gallen. *Oter, arracher le fiel du poiſſon, nettoyer & vuider le poiſſon.*

GALLEN, KNOBBELS aan de beenen der paarden. *Durillons, javarts.* m. pl. *Crevaſſes aux pieds des chevaux.* f. pl.

GALLIG. Adj. Galagtig. met de gal gekweld *of* daar de gal heerſcht. *Bilieux. ſe.* Een GALLIG, galagtig ligchaam. *Un corps bilieux, atrabilaire.*

GALM. m. Geroep, weerklank, geluid. *Cri, bruit, eclat, ſon, retentiſſement de la voix.* m. Vreugde galm. *Cri de joye, d'allegreſſe.* m. *Acclamation.* f. Een galm geeven, maaken, uitlaaten. *Faire un cri, jetter un cri.* De GALM, 't gebrom der klokken. *Le bruit, le tintement des cloches.* GALMEN. v. n. Weergalmen, roepen. *Faire un cri; retentir, rendre un ſon* ou *des ſons.* Hoord hem eens GALMEN, ſchreeuwen, roepen! *Entendez le crier, ecoutez comme il crie!* De GALMGATEN van een Tooren. *Les ouvertures d'une Tour, par où le tintement, le ſon, le bruit des cloches ſe fait entendre.*

GALNOOT. Noot van den ſteen elke. *Noix de galle.* f. De Verwers gebruiken veel galnooten. *Les Teinturiers ſe ſervent beaucoup de noix de galle.*

GALON, BOORDLINT. Kant &c. *Galon, paſſement.* Een kleed met goud galon, goude kant beleid. *Un habit couvert de galon d'or.*

GALOP. Snelſte ren *of* aanloop van 't paard. *Galop.* m. *La plus vite allure du cheval.* Hy kwam met een volle galop op ons aan. *Il s'en vint à nous au grand galop.* GALOPEEREN. v. n. Hard aanrennen, op een galop ryden. *Galoper, aller au galop.* Dat paard galopeerd wel. *Ce cheval galoppe bien.*

GALZIEK. Adj. Daar de gal in heerſcht. *Atrabilaire, bilieux.* De GALZIEKE, de galzieke luiden vliegen ligt op. *Les perſonnes atrabilaires, bilieuſes s'emportent aiſément.*

GALZIEKTE. f. Ongemak door overvloed van gal. *Incommodité, maladie cauſée par un excès de bile.*

GANG. f. Manier van gaan. *Demarche, allure.* f. Een trotſe, een ſtaatige gang. *Une demarche fiere, une demarche grave.* Ik erkende hem aan zyn gang. *Je le reconnus à ſa demarche, à ſon allure.* Zy heeft een zwaare, een loome gang. *Elle a la demarche peſante, lente.* Hy nam zyn gang, zyn weg naar 't Kaiteel. *Il prit ſon chemin, il porta ſes pas vers le Château.*

GANG. Streek die een ſchip in 't laveeren houd. *Bordée.* f. Terme de Marine. De zelfde gang of ſtreek houden. *Courir la même bordée, filler ſur une même ligne.* 't Is nog maar om een gang of twee te doen. *Il n'y a plus qu'une bordee ou deux à faire.*

GANG. Doorloop, doorgang in een Burger huis. *Allée.* f. *Veſtibule d'une maiſon Bourgeoiſe.* m Ik ontmoetede hem in de gang. *Je le rencontrai dans l'allée.* Zy woond ergens in een GANG, in een agterhuis, op een agterkamer. *Elle demeure quelque part dans un commun paſſage, dans une* ganſe. Een onderaardſche GANG *of* doorloop. *Une allée ou gallerie ſouterraine.*

GANG of plank over welke men in en uit het ſchip gaat. Zet de gang uit. *Mettez la planche hors bord.* Haal de gang in. *Halez la planche à bord.*

GANG, werd in de volgende ſpreekwyzen nog gebruikt. Dat 's GANG. Ik gaa heen. *Je m'en vais de ce pas, je pars.* Zyn gang gaan, voortvaaren als naar gewoonte, zyn hoofd volgen. *Aller ſon train, pouſſer ſa pointe, en faire à ſa tête.* Men vermaand hem vergeefs tot beterſchap, hy gaat altyd zyn oude gang. *On l'exhorte inutilement à mieux vivre, il va toûjours ſon même train.* Gaa uw' gang maar. gem: ſpr: *Faites, faites, allez toûjours votre train.* De andere aan de GANG helpen, de voorganger zyn. *Mettre les autres en train, mener le branle.* Aan de GANG zyn, hollen, optrekken, aangaan. *Faire la vie, faire le debauché, courir la pretentaine.* Het werk is nog niet regt aan de gang. *L'ouvrage n'eſt pas encore bien en train.*

GANGBAAR. Adj. Dat uitgegeeven en aangenomen werd. *De miſe, qui a cours.* Gangbaar geld, gangbaare munt. *De l'argent de miſe, de la monnoye courante.* Gangbaar goed, gangbaare waaren. *De la marchandiſe ayant cours, recherchée.*

GANGBOOR of DWAARINGEN. Het ſcheeps-boord langs welke men gaat. *Le paſſage le long du bord du vaiſſeau à compter de la proue à l'avant.* Wat doet gy

Digitized by Google

daar te leggen in 't gangboord, in de weeg? *Que faites vous là dans le passage, dans le chemin?*

GANGEN, is 't meervoud van 't woord GANG, in den zin van ſtreek, in 't laveeren &c. *Bordées.* Na dat wy verſchelde gangen gedaan hadden om dien hoek te boven te komen. *Après que nous eumes fait pluſieurs bordées pour doubler ce cap.* Kwaade GANGEN gaan, booze ſtukken pleegen, ſnoode daaden bedryven. *Faire de mechantes actions, prendre un mauvais train.*

GANGER. Voetganger, voeteerder. *Pieton.* Ik ben een ſlegte ganger. *Je ſuis un mechant pieton.* De Emaus Gangers. *Les Pellerins d'Emaüs.*

GANGETJE. n. Straatje, ſteegje, ſlopje. *Petite allée* ou *ruelle, petite ruë ccartée.* In een gangetje woonen. *Demeurer dans une petite allée, petite* ganſe. Een GANGETJE gaan, een ſtreekje laveeren. *Faire une petite bordée.* Willen wy ſamen een gangetje gaan? willen wy eens danſen ſamen? *Voulez vous que nous danſions enſemble? voulez vous gliſſer, faire un pas de danſe avec moy?* Kom, kom, wy moeten ſamen een gangetje gaan: wy moeten een plokhairtje, een ſneetje leggen, eens vechten ſamen. *Allons, il en faut decoudre, il faut nous couper la gorge enſemble.*

GANGSTER Gaanſter. *Pietonne, marcheuſe.* Wat een ſlegte gangſter benje! *La pauvre pietonneque vous êtes!*

GANS. m. Bekende watervogel. *Oye.* f. Wilde gans. *Oye ſauvage.* Tamme gans. *Oye domeſtique.* Een vette gans. *Une oye graſſe.* Een GANSJE braaden. *Rotir un oiſon, une jeune oye.* Een opgevuld gansje. *Un oiſon farci.* Hansje met zyn gansje gem: ſpr: *Le fils de Frere Philippe avec ſa petite oye, ſon oiſon.*

GANTS of GANTSCH. Adj & Adv. Geheel. *Tout, totalement; entier, entierement.* De gantſe Waereld is vol van zynen roem. *Tout le Monde, tout l'Univers eſt plein de ſa gloire.* De gantſe ſtad waagd 'er van. *Toute la ville en eſt pleine, en retentit.* Hy is GANTSCH bedurven, in de grond bedurven. *Il eſt tout à fait ruiné, ruiné de fonds en comble, ſans reſſource.* 't Dorp is gants afgebrand. *Le Village a été entierement brulé.* Ik ben gants niet wel. *Je ne ſuis point du tout bien.* Hy brengt gantſe nagten met leezen, ſchryven door. *Il paſſe des nuits entieres à lire, à ecrire.* De vlam verteerde gantſe wyken van de ſtad. *La flamme reduiſit en cendres des quartiers de la ville tout entiers.*

GANTSCHELYK. Adv. Geheellyk, gants en d'al. *Entierement, totalement, de fonds en comble.* Gantſchelyk voldoen, betaalen. *Satisfaire, payer entierement.*

GANTS NIET, GEENZINS. Adv. *Point du tout, aucunement, nullement.* Hy is gants niet bezeerd. *Il n'eſt point du tout bleſſé, il n'eſt aucunement bleſſé.*

GANZE-BORD. n. Bord-papier daar 't Ganſe ſpel op gedrukt is en daar op geſpeeld werd. *Jeu de l'Oye.* m. Een Ganze-bord koopen *Acheter un jeu d'Oye* ou *jeu de l'Oye.* Op 't Ganze-bord ſpeelen. *Jouer à l'Oye.*

GANZEN, 't meervoud van 't word GANS. *Des Oyes.* Maakt dat de Ganzen wys! ſpr: *Il faut faire accroire cela à des innocents, à des idiots; voila de beaux contes!*

GANZERIK of GANSERIK. Gewas, kruid, *Argentina,* in 't Latyn. *De l'argentine, plante ainſi nommée.*

GANZE VEEREN. *Des plumes d'Oyes.* GANZE-VEL. n. Ganze huid. *Peau d'Oye.* f. GANZE VELD, Ganze weide, veld daar Ganzen loopen. *Un champ où paiſſent des Oyes.* GANZE VLEUGEL, Ganze wiek, vlerk. *Aile d'Oye.* f.

GANZE VLEUGEL. Schippers boom, tot het uitzetten van den ſchoothoorn van 't zeil, de baſaan, genaamd. *Eſpece de gaffe pour ſoutenir le couillard de l'artimon.* Terme de Marine.

GANZE VOET. Ganze poot. *Patte d'Oye.* f. GANZE VOET, is nog de naam van zekere kruid. *Pate d'Oye, Arroche.* f. *Certaine herbe ou plante Atriplex* en Latin.

De GARD, werd in de gemeenzame ſtyl, voor geeſſelroede, genomen. *Les verges, le fouet.* Zoo ik de gard kryg. *Si je prends une poignée de verges.* Hy heeft de gard gehad, hy heeft op zyne billen gehad. *Il a eu le fouet, il a été feſſé.*

GARDES. Ond: w: WAGTS, LYFWAGT., Trawanten &c. Hy is Ritmeeſter onder de Gardes te paard, Capitein onder de Gardes te voet. *Il eſt Capitaine aux Gardes à cheval, Capitaine dans les Gardes à pied.*

GARDIAAN. Overſte van een Franciſcaner of Capucyner Klooſter. *Gardien, Superieur d'un Convent de Cordeliers ou de Capucins.* Zoo draa de Pater Gardiaan 'er lugt van kreeg. *Dès que le Pere Gardien en eut le vent.*

GAREEL, werd in de hoogdraavende ſtyl in de plaats van ſtreng, ſpantouw of leer voor een koers of ander ryтuig, gezegt. *Trait.* m. *Longe de corde avec quoy les chevaux tirent.* Men moeſt de gareelen doorſnyden. *Il falut couper les traits.* Die twee loopen in 't zelfde gareel, houden een ſtreng. *Ces deux là ſont inſeparables, tirent à la même cordelle.*

GAREN. Geſponne draad. *Du fil.* Een draadtje garen. *Un brin, une aiguillée de fil.* Een kluw garen *Un peloton de fil.* Getwynd garen. *Du fil retors.* Naaygaren. *Du fil à coudre.* Rouw garen, ongebleekt garen. *Du fil ecru.* Haerlemmer, Sileezer garen. *Du fil de Haerlem, de Sileſie.* Katoen garen. *Du fil de coton.* Zeil GAAREN. *Du fil de tré* ou *de trevier, fil de voiles.* Schiemans GAAREN, ſcheeps garen om de touwen te bewoelen &c. *Du fil de cares pour raccommoder, epiſſer les manoeuvres.*

GAREN. Vogel-net, ſpan-net &c. *Filet.* m. 't Garen ſpannen om vogels te vangen. *Tendre le filet* ou *les filets pour attrapper des oiſeaux* Hy is dikwils voor 't garen geweeſt, hy heeft meenig gevaar geloopen. *Il a été ſouvent en danger d'être pris, il a friſé la corde plus d'une fois, il a vû le loup.* Zyn eigen garen rooken, zig zelfs vleyen, dank weeten van alles dat wel gelukt is. *Encenſer à ſes filets, s'applaudir en ſoy-même.* Dat is om iemand door 't garen te doen ſpringen. *C'eſt pour mettre un homme hors des gonds.*

GAREN, GAERNE. Gewillig, vrywilliglyk, is op GAERNE te zien. *Volontiers.* Hy zal het garen doen, zeg ik u. *Il le fera volontiers, vous dis-je.* Hy eet zoo garen vis! *Il mange ſi volontiers du poiſſon, il aime tant le poiſſon!*

GAREN KLOPPER. m. Vlas hamer. *Maillet à battre le fil* ou *le chanvre.* GAREN KOOPER, Koopman in garen. *Marchand de fil.* GAREN MOOLEN, twynmoolen. *Moulin à retordre le fil.* m. GAREN TWYNEN, vertwynen, ſamen draayen. *Retordre du fil, devider du fil.* GAREN-TWYNDER, die garen twynd. *Devuideur, retordeur de fil; celuy qui retord le fil & le met en echeveaux.* GAREN WINKEL, winkel daar men alderhande garen verkoopt. *Boutique de fil, où l'on vend de toutes ſortes de fil.* f.

GARENTJE. n. Garen, fyn garen. *Fil.* Zy ſpind een garentje als een katoen. *Elle file du fil bien egal; elle file un fil delié comme du coton.*

GARNAAL, GARNAAT of GARNEEL. Kleinſte ſlag van Zee-kreeften. *Chevrette, ſalicoque.* f. *La plus petite eſpece d'ecreviſſes de Mer.* Garnaalen eeten. *Manger des chevrettes, des ſalicoques.* Hy heeft een hoofd

Digitized by Google

hoofd als een garnaat, hy wil mee toonen dat hy een hoofd heeft. *C'eſt une tête de linote, qui veut faire voir ſa maîtriſe ſans en être capable.* GARNEELEN of garnaalen koopen. *Acheter des chevrettes, des* garnelles.

GARNISOEN of GARNIZOEN. Bezetting van een Veſting &c. *Garniſon.* f. Het garnizoen, de bezetting wierd krygsgevangen gemaakt. *La garniſon fut faite priſonniere de guerre.*

GARST. f. Bekend koorn gewas. *De l'orge.* De garſt word in Maart gezaayd. *L'orge ſe ſeme en Mars.* Garſte meel. *De la farine d'orge.* 't Mirakel van de vyf garſte brooden. *Le Miracle des cinq pains d'orge.* Gepelde garſt, uitgedopte of gezuiverde garſt. *De l'orge mondée.* GARSTE WATER, GARSTE DRANK, koeldrank van gepelde garſt gekookt. *De la ptyſane.*

GARSTIG, GERSTIG. Adj. Geel en vermuft. *Rance, jaune & degoutant.* De dienſtboden garſtig ſpek doen eeten. *Faire manger du lard rance, du lard jaune aux domeſtiques.* GARSTIGHEID, geelheid, vermufte ſmaak van't ſpek. *Rancidſure.* f. *Goût rance du lard.*

GARVE, GARF, KOORN-SCHOOF of BONDEL. *Gerbe.* f. *Faiſceau de bled.* m. Het land om de garven bouwen. *Cultiver, labourer le champ pour en recueillir les gerbes.*

GAST, GASTMAAL. Maaltyd. *Feſtin, repas, banquet.* m. Iemand te gaſt nooden, ten eeten nooden *Prier quelqu'un à diner, à ſouper; prier quelqu'un d'un repas de ceremonie, d'un feſtin.* Mynh^r. is te gaſt. *Monſr. eſt d'un feſtin; Monſr. dine, ſoupe en ville, chez un ami.* Hy is daar ſlegt te GAST geweeſt, hy heeft 'er zeer kwalyk gevaren. *Il y a été reçu comme un chien dans un jeu de quilles.* GAST, genoodigde. *Hote, convié, convive; celuy qui eſt prié d'un feſtin, d'un repas.* Gaſten nooden, vrinden ten eeten nooden. *Prier des amis à diner, à ſouper.* Zyne gaſten wel onthaalen. *Regaler, traitter bien ſes hotes.* Al de gaſten waaren vrolyke luiden, bielden van de vreugd. *Tous les conviez, les convives etoient gens de bonne humeur.* Daar moeſt nog een tafel voor de ongenoodigde gaſten gezet werden. *Il falut mettre encore une table pour les ſurvenants.* De Bruilofts GASTEN. *Les gens de la Nopce.* Vaſten-avonds GASTEN. *Des Carémes prenans, des Mardigras.*

GAST. Knegt op een winkel. *Compagnon, garçon de metier ſorti d'apprentiſſage.* De Drukkers gaſten houden Maandag. *Les compagnons d'Imprimerie font le Lundy.*

GAST. Snaak, knaap, knevel. *Drille, drole.* 't Is een luſtige gaſt, een vrolyk hart. *C'eſt un bon compere, un drole de haut appetit.* 't Is een fyne gaſt. *C'eſt un fûté merle, un fin matois.* Soldaren zyn ſtoute gaſten *Les ſoldats ſont des droles bien hardis, des drilles, des grivois bien entreprenants.* Wat zyn dat voor GASTEN die daar ginter aankomen? gem: ſpr: *Quels droles, quels viſages ſont ce qui viennent là bas?* Wy zyn ſtoute gaſten, wy komen onbeſchroomd in huis, aan tafel. *Nous ſommes des effrontez qui entrons, qui nous mettons à table ſans qu'on nous en prie.*

GASTEREEREN. v. n. GASTMAAL HOUDEN. Gaſten of vrinden onthaalen. *Feſtiner, feſtoyer, banqueter.* Zy doen alle dagen niet als gaſtereeren, als ſmullen en ſlampampen. *Ils ne font tous les jours que feſtiner, que banqueter; ils font tous les jours grand' chere & beau feu.*

GASTERY. f. Gaſtmaal. *Feſtin, grand repas.* m. Een gaſtery aanrechten. *Faire un feſtin, un grand repas.* Droog GASTERY houden, eetgelagen zetten. *Donner à manger à tant par repas, tenir gargotte ou ordinaire.*

GASTHUIS. n. Godshuis daar de arme zieke in bezorgd werden. *Hopital, hotel Dieu.* m. Hy is in 't Gaſthuis geſtorven. *Il eſt mort à l'Hopital, à l'hotel Dieu.* Dat is de weg naar 't Gaſthuis. gem: ſpr: *C'eſt là le chemin de l'Hopital.* De vader, de moeder, de kinderen zyn ziek, 't is een heel Gaſthuis. *Le pere, la mere, les enfans ſont malades, c'eſt tout un Hopital.* GASTHUIS-MOEDER. *Mere, Regente de l'Hopital.* De GASTHUIS-VADER, de Vader, opziender van 't Gaſthuis. *Le Pere, le Directeur, le Regent de l'Hopital.*

Het GASTMAAL van Aſſuerus. *Le feſtin, le banquet d'Aſſuerus.* Wel hoe! gy recht een heel gaſtmaal aan! *Mais quoy! vous faites tout un feſtin, tout un regale; c'eſt un feſtin dans toutes les formes!*

GASTVRYHEID. f. HERBERGSAAMHEID. Mededeelzaamheid, heusheid omtrent armen en vreemdelingen. *Hoſpitalité.* f. *Charité, liberalité envers les pauvres & les etrangers.* Het recht van gaſtvryheid werd by de Turken heiliglyk onderhouden. *Le droit d'hoſpitalité eſt entretenu religieuſement parmi les Turcs.*

GASTVRYHOUDEN. v. a. HERBERGEN. Schuilplaats verleenen, verfriſſen, de koſt voor een tyd geeven. *Heberger, recueillir, recevoir, donner retraite, exercer l'hoſpitalité.* De vreemdelingen en armen gaſtvryhouden. *Heberger, recueillir les etrangers & les pauvres.* De Ridders van Maltha zyn GASTVRYHOUDENDE, herbergſaame, behulpſaame Geeſtelyken. *Les Chevaliers de Malthe ſont Religieux Hoſpitaliers.*

GAT. n. Opening ergens in geboord, gebrand &c. *Trou.* m. Door 't ſleutel gat kyken. *Regarder par le trou de la ſerrure.* Daar is een groot gat in uw kous. *Il y a un grand trou à votre bas.* Een gat ſtoppen. *Boucher un trou.* Hy viel een groot gat in zyn hoofd. *Il ſe fit un grand trou à la tête en tombant.* 't Is een GAT, een krot van een huis. *C'eſt un trou que cette maiſon; cette maiſon eſt un vrai taudis.* Die ſtad is een olyk gat, olyk neſt. *Cette ville eſt un vilain trou.* Hy zit in 't GAT, in de boeyen. *Il eſt en priſon.* Men ſmeet hem in een donker gat. *On le jetta dans un cul de baſſe foſſe, dans une priſon obſcure.* 't Oven GAT of de mond van den oven. *La gueule du four.* 't Keelgat. *Le trou du gozier, le gozier, l'avaloire.* f. Dat dier heeft een groot keelgat. *Cet animal a un grand gozier, une grande avaloire.* Hy liet zyn bloote GAT, zyn bloote naars zien. *Il montra ſon cul tout nud.* Hy heeft op zyn gat gehad. *Il a eu ſur ſon cul, il a eu le fouet.* Iemand in 't gat kruipen, hem ſlaafſch oppaſſen. *Faire ſervilement ſa cour à quelqu'un; faire des baſſeſſes pour gagner l'amitie de quelqu'un.*

GAT. Ingang, Zee gat. *Pertuis.* m. *Paſſe, entrée. ouverture par où l'eau de la Mer entre dans le Pays.* 't Goereeſe gat. *La paſſe de Gorée.* Aan Texel is een Zee gat, 't Spanjaards gat genaamd. *Au Texel il y a un pertuis, une paſſe, un detroit appellé le pertuis, la paſſe, le detroit des Eſpagnols.* 't Gat van Sint Maerten by Rochel. *Le pertuis d'Antioche près de la Rochelle.* De wind liep om zoo als wy 't gat meenden in te zeilen. *Le vent changea comme nous penſions entrer dans le Port, le Havre.*

GAT, werd nog in verſcheidene gemeenzame ſpreekwyzen gebruikt. Een ſchip op zyn gat zetten, met zyn agter ſteeven op het droog zetten. *Mettre l'arriere d'un vaiſſeau à ſec, acculer un vaiſſeau ſur un banc de ſable.* De neeringen gaan op haar gat zitten, de neeringen verſlappen, vervallen. *Le negoce, le commerce eſt à cul, ne va plus que d'une feſſe.* Hy zal 'er zyn gat wel uitdraayen. *Il s'en debarraſſera bien, il*

Digitized by Google

ſçaura bien ſe tirer d'intrigue. Ik zal u dat gat wel vernagelen, ik zal 't u wel beletten. *Je vous riverai bien votre clou, je vous en empêcherai bien.* Lap het maar voor zyn gat, roffel het maar zoo heen. *Faites moy cela en deux coups ſix trous, donnez lui du ſamedy de Pâques.* De vorſt heeft een gat, is gebroken. *La force de la gelée eſt rompuë, le grand froid a fait.* Een gat in den dag ſlaapen, laat opkomen. *Dormir la graſſe matinée.* Een gat in de Maan maaken, met de Noorder Zon verhuizen. *Faire un trou dans la Lune, deloger à la ſourdine.* Een gat ſtoppen; oude ſchulden betaalen. *Boucher un trou; payer de vieilles dettes.* Dat gat is niet te ſtoppen, die ſchulden zyn te groot. *On ne ſçauroit boucher un ſi grand trou, il n'y a pas moyen de payer tant de dettes.* Hy is voor geen een gat te vangen. *On ne l'attrappe, ne le trompe pas ſi aiſément; ce n'eſt pas un chat à prendre ſans mitaines.* Zyn gat vol zuipen, zig dronken drinken. *S'enyvrer, ſe ſaouler.* Dat gaatje naar je gat, dat geld u. gem: ſpr: *Tien toy bien, voila qui va droit à ta panſe; alons, bon pied, bon oeil.* Als 't 'er ter degen van gat gaat, zult gy wel anders hooren ſchieten. *Quand ce ſera tout de bon, vous entendrez bien tirer autrement.* Ik kan 'er geen gat in zien; ik weet 'er geen kans toe. *Je n'y vois pas de jour, il n'y a pas de pied.*

GATEN, 't meervoud van GAT. *Des trous.* Gaten maaken in een plank, in een muur. *Faire des trous dans une planche, dans une muraille.* De reeten en de gaten ſtoppen. *Boucher les fentes & les trous.* De GATEN van een Duivenhuis. *Les boulins* ou *trous d'un Pigeonnier.* Voor 's Lands GATEN, Zee gaten kruiſſen. *Croiſer devant les paſſes, les pertuis, les bras de Mer, les embouchures des Rivieres du Païs.* Zoo veel ſpykers zoo veel gaten. ſpr: *Autant de trous que de chévilles.*

GATEPETIEL of GATEPLATIEL. Vergiet teſt. *Paſſoire de terre.* f. *Plat de terre pour egouter le poiſſon &c.*

GATLIKKEN. v. n. Soebatten, gedienſtig oppaſſen; iemand op eene ſlaafſche wyze naar de oogen zien. *Faire des baſſeſſes, faire le pied de veau, faire lâchement, ſervilement ſa Cour.* GATLIKKER, laffe vleyer, ſlaafſch oppaſſer. *Lâche flateur, adulateur infâme.*

GAVE of GAAVE, beteekend het zelfde als GAAF, in de volgende ſpreekwyzen. *Sain, ſaine.* Dat paard heeft gave beenen en voeten. *Ce cheval a les jambes bien ſaines, & les pieds bien ſains.* Gave vrugten, gave peeren. *Des fruits bien ſains, bien conſervez; des poires bien ſaines, bien gardées.*

GAVE. f. Gaaf, gift, bekwaamheid. *Don, talent.* m. *Capacité, faveur.* f. Het geloove is een gave Gods. *La foy eſt un don de Dieu.* De gave der onthoudinge hebben. *Avoir le don de continence.* De Memorie, Welſpreekendheid, Dichtkunde zyn gave der Natuure. *La Memoire, l'Eloquence, la Poëſie ſont des talents de Nature.* Zyne gaven wel aanleggen. *Faire un bon uſage de ſes talents.*

GAVE GOD Dat... bekende wenſch. *Plût à Dieu que...* Gave God dat het nog te doen ſtondl *Plût à Dieu que la choſe fût encore à faire!*

G E.

GE. Lettergreep tot de ſamenſtelling der voorledene tyds Deelwoorden dienende. *Particule qui ſert à la compoſition des* Supins *ou des Participes paſſez.*

GE-AART. Adj. Met zekeren aart begaafd. *Doué d'un certain naturel.* Dat kind is wel ge-aart. *Cet enfant eſt d'un bon naturel.* Gy weet niet hoe hy ge-aart is, gy weet zyn aart niet. *Vous ne ſçavez pas ſon humeur, de quelle humeur il eſt.* Hy is heel vreemd ge-aart. *C'eſt une humeur fantaſque, c'eſt un etrange homme.*

GE-ACHT of GE-AGT. Adj. en Part: *Eſtimé. ée.* 't Is een zeer ge-acht man. *C'eſt un homme fort eſtimé.* De Deugd word veel minder ge-acht als het geld. *La Vertu eſt bien moins eſtimée que l'argent.* Zyn zeggen wierd weinig ge-acht. *Son dire fut fort peu eſtimé, on fit bien peu de cas de ce qu'il dit.* Minſt geacht, meeſt verlooren. ſpr: *On regrette bien ſouvent plus que tout le reſte, ce qu'on eſtimoit le moins*

GE-ADERT of GE-ADERD. Adj. Met veel aderen, ſtreepen doormengd. *Veiné, marbré, plein de veines, de rayes.* Dat hout is luſtig ge-adert. *Ce bois eſt bien veiné.*

GEAGT of GEACHT. part: van AGTEN of ACHTEN. In agting. *Eſtimé, en eſtime.* Om geagt te werden moet men geld hebben. *Pour être eſtimé il faut avoir de l'argent.* Rhea Silvia wierd verkragt door een gewapend man voor de God Mars GEAGT, gerekend, gehouden. *Rhea Sylvia fut violée par un homme armé, eſtimé, reputé le Dieu Mars.* Het zoo GEAGTE, zoo genaamde Vrouwe beeld. *L'image pretenduë de Notre Dame.*

GEALLIEERDE. zie BONDGENOOTEN. *Alliez.* 't GEALLIEERDE Leger. *L'Armée des Alliez.*

GEANKERD. part: van ANKEREN. *Ancré, mouillé à l'ancre.* Wy lagen geankerd op drie vadems waters. *Nous etions ancrez ſur trois braſſes d'eau.* Dat huis is wel GEANKERD, is wel met ankers vaſt gemaakt. *Cette maiſon eſt bien cramponnée, eſt ſoutenuë par de bons ancres, de bons tirans, crampons de fer.* Hy is ten Hove heel vaſt geankerd. fig: *Il eſt bien ancré à la Cour.*

GEANTWOORD. part: van AN'TWOORDEN. *Repondu.* Hy heeft 'er niet op geantwoord. *Il n'y a pas repondu, pas fait de reponſe.*

GEB. Soort van visnet, ſchrobnet. *Filet à pecher, qui monte en croiſſant &c.* m.

GEBAAND. part: van BAANEN. *Frayé, battu.* Het is een gebaande weg. *C'eſt un chemin frayé, battu; c'eſt une choſe facile.*

GEBAAR, GEBAER. n. Geraas, getier, geweld. *Bruit, tintamarre* m. Wat een gebaar, geweld! *Quel bruit, quel tintamarre, quel vacarme, charrivari!*

GEBAAR, GEBAARDEN. Beweeging, voornaamentlyk van hoofd en handen. *Geſte.* m. *Geſtes.* m. pl. Die Predikant heeft een fraay gebaar, ſtaaye gebaarden. *Ce Miniſtre a un beau geſte, a de beaux geſtes.*

GEBAARD. Adj. Die veel baard heeft, die ruig om de kin is. *Barbu, barbuë.* Een wel gebaarde Koetſier. *Un Cocher bien barbu, avec une maitreſſe barbe.* Een vrouw gebaard, is van kwaaden aart. ſpr: *Femme barbuë, bête têtuë.* Prov.

GEBAARDEN, GEBAERDEN. Gebaar, beweeging, houding van hoofd en handen. *Poſtures.* f. pl. *Geſtes.* m. pl. Wat zyn dat voor gebaarden, malle gebaerden? *Quelles poſtures, quels ſots geſtes ſont celà?* Het leven en de GEBAARDEN, 't leven en bedryf, van Alexander de Groot. *La vie & les geſtes, la vie & les actions d'Alexandre le Grand.*

GEBABBEL. n. Lurking, wanſpraak van een kind dat aan zyn bel babbeld, of ook van een tandeloos menſch. *Machonnage autour d'un hochet, bredouillement d'une perſonne edentée.* m. Wat is dat voor een GEBABBEL, geſnap? *Quel babil, quel brouillamini, galimathias eſt cela?*

GEBAF, GEBLAF van een hond &c. *Abboy.* m. *Piaillerie, criaillerie d'un chien.* f.

GEBAK. n. Taarten, paſteyen &c. *Patiſſerie.* f. *Pieces de four, commes tartes & pâtez.* Veel van paſteyen en ſuiker GEBAK houden. *Aimer beaucoup la pâtiſſerie & les ſucreries, les friandiſes.*

GE-

GEBAKEND. Afgebakend. *Meſuré, aligné, compaſſé.* Ik weet niet hoe 't daar GEBAKEND is, hoe het daar geſteld is. *Je ne ſçai comme les choſes y vont, en quel etat les choſes y ſont.*

GEBAKERD. part: van BAKEREN. *Emmaillotté.* Hy is wat haaſtig gebakerd, vry oplopende, gramſteurig. *Il a la tête un peu chaude, il a la tête bien près du bonnet, il eſt un peu colere.*

GEBAKKEN. part: van BAKKEN. *Cuit, frit.* Vers gebakken brood. *Du pain frais cuit.* Gebakke vis. *Du poiſſon frit.* GEBAKKE ſteen, tichel ſteenen, klinkerts. *Des briques.* Hy heeft my een leelyke pors gebakken, geſpeeld. *Il m'a joué un vilain tour.*

't GEBALDER. 't Geraas, de dommeling van 't geſchut dat afgeſchoten word. *Le bruit, le tintamarre du canon qu'on decharge.*

GEBALLAST. part: van BALLASTEN. Te zwaar geballaſt, beladen zyn. *être trop leſté, chargé.*

GEBALSEMD. part: van BALSEMEN. Een gebalſemd lyk. *Un corps embaumé.*

GEBANNEN. part: van BANNEN. *Banni, exilé, proſcrit.* De GEBANNENE, de Ballingen te rug roepen. *Rappeler les exilez, les proſcrits.*

GEBED. n. Bede, verzoek. *Priere, Requeſte, Oraiſon.* f. Vierig, ieverig gebed. *Priere ardente, ferveute priere.* Avond-, Morgen gebed. *Priere du Soir, du Matin.* Een gebed voor een zieke doen. *Faire la priere pour un malade.* Het Gebed des Heeren is 't alder-volmaakſte Gebed. *L'Oraiſon Dominicale eſt la Priere la plus parfaite.*

GEBEDE-BOEK. n. *Livre de prieres, recueil de prieres.* m. God verhoord de GEBEDEN der zynen. *Dieu exauce les prieres des ſiens.* GEBEDEN, is ook het part: van BIDDEN. *Prié.* De geen die voor hem gebeden had. *Celui qui avoit prié, intercedé pour lui.*

GEBEELD. Met beelden of figuuren &c. *Damaſſé, figuré.* Gebeelde ſervetten, tafellakens *Des ſervietes, des napes damaſſées.* Zilvere GEBEELDE vaten, zilvere vaten met uitloopende, gedrevene beelden. *De la vaiſſelle d'argent ciſelée, en boſſe.*

GEBEENTE. n. De gezamentlyke beenen tot het ligchaam behoorende. *Tous les os du corps humain.* Dat kind is grof van gebeente. *Cet Enfant a de gros os, eſt bien oſſu.* Het is zoo fyn, zoo teer van gebeente. *Il a des os ſi menus, il a de ſi petits os.* Een lyk in 't GEBEENTE zetten, daar een geraamte van maken. *Decharner un corps, en faire un ſquelette.* Een kapuin in 't gebeente zetten, tot op de beenen na, opeeten. *Depécher un chapon, ne laiſſer que les os d'un chapon.* De gierigheid zit hem in 't gebeente, hy is deur en deur vrek. *L'avarice lui tient aux os, à la moëlle des os.*

GEBEETEN of GEBETEN. part: van BYTEN. *Mordu. uë.* Van een dollen hond gebeeten werden. *être mordu d'un chien enragé.* Op iemand GEBEETEN zyn, heel kwaad op iemand zyn. *être piqué contre quelqu'un, en vouloir à quelqu'un, avoir une dent contre quelqu'un.* De Pleiters zyn fel op malkander gebeeten. *Les Plaideurs ſont terriblement acharnez les uns contre les autres.*

GEBEKT. Adj. Die een bek heeft. *Qui a un bec.* Elke vogel zingt zoo als hy gebekt is. *Chaque oiſeau chante ſelon qu'il a le bec tourné.* Hy is wel gebekt, ſtyf gebekt. *Il a le caquet bien affilé.*

GEBERGTE. n. Veel bergen by malkander. *Des montagnes, des monts.* 't Alpiſche gebergte. *Les Alpes.* 't Pyreneeſche gebergte. *Les Pyrenées, les monts Pyrenées.* In 't gebergte vlugten. *Fuir dans les montagnes.*

GEBETERD. part: van BETEREN. *Amendé. ée.* De zieke is ſedert veel gebeterd. *Le malade eſt bien amendé depuis.* Ik kan het niet GEBETEREN, niet beteren gem: ſpr: *Je ne ſçaurois qu'y faire, je n'en puis mais.*

GEBEUKT. part: van BEUKEN. *Battu, applatti à force de coups de maillet.* Hy wierd gebeukt als ſtokvis. ruimſpr: *Il fut battu comme du ſtocfis, comme plâtre.*

GEBEURD. part: van GEBEUREN. *Arrivé.* Dat is in myn tyd gebeurd. *Cela eſt arrivé de mon temps.*

GEBEUREN. v.n. VOORVALLEN, geſchieden. *Arriver.* Men ziet alle dagen vreemde dingen gebeuren. *On voit arriver tous les jours des choſes etranges.* 't Gebeurde op een tyd dat... *Il arriva un jour que...* Dat zyn GEBEURLYKE dingen. *Ce ſont des choſes qui peuvent arriver.*

GEBIED. n. REGEERING. Bewind. *Domination.* f *Empire.* m. 't Was onder het Turkſe gebied alzoo goed te leeven. *Il vaudroit autant vivre ſous la domination des Turcs.* Het gebied voeren over verſcheide Volken. *Avoir Empire ſur pluſieurs Peuples, regner ſur pluſieurs Peuples.* 't GEBIED voeren over een Leger. *Avoir le commandement d'une Armée.*

GEBIED. Rechtsgebied, uitgeſtrektheid Lands over 't welke men gebied voerd. *Juriſdiction.* f. *Reſſort* m. Binnen de paalen van zyn Gebied blyven. *Demeurer dans les bornes de ſa Juriſdiction, de ſon Reſſort.* De troepen zyn in 't Keulſche, in 't Trierſe Gebied geinkwartierd. *Les troupes ſont en quartier dans le Territoire, ſur les Terres de Cologne, de Treves.*

GEBIEDEN. v. a. Beveelen, belaſten. *Commander, ordonner, enjoindre.* Iemand gebieden te zwygen, te vertrekken. *Commander, ordonner à quelqu'un de ſe taire, de partir.* Gy hebt over my niet te gebieden, niet te zeggen. *Vous n'avez rien à me commander, à me dire.* Een Leger GEBIEDEN, 't gebied voeren over een Leger. *Commander une Armée, avoir le commandement d'une Armée.*

GEBIEDENDE WYZE. Gebiedende Werkwyze. *Modus Imperativus* In 't Latyn. *Woord der Spraak-konſt. Mode Imperatif,* Terme de Grammaire.

GEBIEDENIS. f. Groetenis, aanbeveeling, dienſt aanbieding. *Compliments, baiſemains.* m. pl. *Offres de ſervice.* f. pl. De gebiedenis aan Neef, aan Nicht. *Mes baiſemains, mes compliments au Couſin, à la Couſine.* Doe hem de gebiedenis. *Faites lui mes baiſemains, mes compliments.*

GEBIEDER. zie BEVELHEBBER. *Commandant, Chef.*

GEBIEDING, gebod. *Commandement, ordre* m.

't GEBINT van 't dak, de gezamentlyke bindſtukken van 't dak. *L'entablement du toit.* m.

GEBIT. n. BIT. Mondpranger der paarden. *Mors ou mords.* m. 't Mondſtuk, de ſtangen, de ketting van een gebit. *L'Embouchure, les branches, la gourmette d'un mors.* Paard dat het gebit op zyn tanden neemd, dat aan 't hollen gaat. *Cheval qui prend le mors aux dents, cheval qui s'echappe.* Een goed GEBIT, goede tanden hebben. *Avoir un bon ratelier, une bonne denture, de bonnes dents.*

GEBLAAKT. part: van BLAAKEN, gezengt. *Grillé, brulé avec un bouchon de paille.*

't GEBLAAS, 't Blaazen van een vermoeyd paard. *Le ſouffle, la reſpiration frequente d'un cheval fatigué.*

GEBLAAZEN. part: van BLAAZEN. *Soufflé.*

GEBLADERD. Adj. Die boom is wel gebladerd. *Cet arbre eſt bien feuillu, touffu.*

GEBLAET of GEBLEER. n. 't Natuurlyk geſchreeuw der ſchaapen. *Le bêlement, beelement des brebis, des moutons.*

't GEBLAF, 't GEBAS der honden. *L'abbay, le cry des chiens.*

Digitized by Google

chiens. Dat is maar geblaf, iedel gezwets, gebabbel. *Ce n'eſt que du babil, que de la piaffe.*

GEBLANKET. part: van BLANKETTEN. *Fardé.ée.* Een geblankette hoer. *Une putain fardée.*

GEBLEEKEN. part: van BLYKEN. *Paru.* Zyn dapperheid, zyn trouwheid is gebleeken. *Sa bravoure, ſa fidelité a paru, s'eſt fait voir, a eclatté.*

GEBLEEKT. part: van BLEEKEN. *Blanchi, mis à la prairie.* Gebleekt linnen, gebleekt lywaat. *De la toile blanchie.*

GEBLIND. part: van BLINDEN. *à qui on a couvert, bandé les yeux, qu'on a aveuglé.* Een geblind paard. *Un cheval dont on a fermé les yeux avec des lunettes.*

GEBLINDHOKT. part: van BLINDHOKKEN. *Ebloui, aveuglé, prevenu, ſeduit.*

GEBLOMD of GEBLOEMT. Adj. Met bloemen vercierd. *à fleurs, damaſſé.* Een geblomd ſtof. *Une etoffe à fleurs.* Geblomde ſervietten. *Des ſerviettes damaſſées.*

GEBLUST of GEBLUSCHT. part: van BLUSSEN of BLUSSCHEN. *Eteint.te.* Gebluſte brand. *Incendie eteint.* GEBLUSTE brand, gekoelde min. *Amour eteint, ſatisfait.* m. GEBLUSTE, gekneusde appelen. *Des pommes froiſſées, meurtries.*

GEBOCHELT. Adj. Gebuld. *Boſſu.* Hy is gebochelt en ſcheef. *Il eſt boſſu & de travers.*

GEBOD. n. Bevel, laſt. *Commandement, ordre, mandement.* m. *Ordonnance.* f. Zondigen tegen het tweede, het vierde gebod der Wet Gods. *Pecher contre le ſecond, le quatriéme commandement de la Loy de Dieu.* Een GEBOD, bevel van den Aarts-Biſſchop, van de Magiſtraat. *Un Mandement de l'Archevêque, une Ordonnance du Magiſtrat.*

GEBOD. Bekendmaking des huwelyks in de Kerk. *Annonce.* f. *Ban.* m. Zy zullen Zondag hun tweede, hun laatſte GEBOD hebben. *Ils auront Dimanche leur ſeconde, leur derniere annonce.*

GEBODEN. Beveelen, 't meerv: van GEBOD. *Commandements, ordres.* De tien Geboden. *Les dix Commandements, le Decalogue.* Eerd my met uwe geboden, uwe beveelen. *Honorez moy de vos commandements.* GEBODEN, Huwelyks uitroepingen. *Annonces.* f. pl. *Bans.* m. pl. Onder geboden zitten, verlooft zyn, en op het trouwen ſtaan. *être accordez, avoir une annonce* ou *des annonces.* De geboden ophouden, ſchutten. *Arrêter, retenir les annonces, les bans; mettre empêchement au mariage.*

GEBODEN. part: van GEBIEDEN. Belaſten. *Commandé, ordonné.* Hem wierd geboden ſpoed te maaken. *Il lui fut commandé, ordonné de faire diligence.*

GEBODEN. part: van BIEDEN. *Offert.te.* Hy had 'er hem eens zoo veel voor geboden. *Il luy en avoit offert une fois autant.*

GEBOEFTE. n. Slegt volk, ſchuim van volk. *De la canaille, racaille, de la lie du peuple.* Door 't geboefte aangerand, mishandeld werden. *être inſulté, maltraitté par la canaille.*

GEBOEKT. Te boek gezet, aangetekend. *Mis au livre, couché au livre, enregiſtré.* Een geboekte ſchuld. *Une dette couchée au livre, enregiſtrée.* Myn ſommen zyn nog niet geboekt. *Mes ſommes ne ſont pas encore écrites dans mon livre.*

GEBOEYD. part: van BOEYEN. *Lié, encadenaſſé, enchainé, chargé de menottes.* Aan handen en voeten geboeyd. *Lié, garotté aux mains & aux pieds.*

GEBOGEN. part: van BUIGEN. *Courbé, plié, flechi.* God met gebogen knien bidden. *Prier Dieu les genoux en terre.*

GEBONDEN. part: van BINDEN. *Lié, attaché.* Aan een boom, aan een paal gebonden. *Lié, attaché à un arbre, à un poteau.* Uwe letters zyn niet genoeg gebonden, aan een gehecht. *Vos lettres ne ſont pas aſſez liées.* De ſaus is niet genoeg GEBONDEN, niet dik genoeg. *La ſauce n'eſt pas aſſez liée, aſſez epaiſſe.* 't Boek is niet wel GEBONDEN, in zyn band. *Le livre n'eſt pas bien relié.* Hy is uit kragte van 't verdrag daar aan GEBONDEN, verpligt. *Il eſt tenu à cela, il y eſt obligé en vertu du contract.* Ik wil daar niet langer aan gebonden zyn. *Je n'y veux pas être tenu, obligé plus longtemps.* Een winkelier is naauwer GEBONDEN, als een ander. *Un boutiquier, un mercier eſt plus lié, plus aſſujetti qu'un autre.*

GEBOOMTE. n. Veel boomen by een. *Nombre d'arbres en un tas.* 't Geboomte werd van de ruſpen, de zwarte vlieg opgegeeten. *Les arbres ſont mangez, devorez des chenilles.*

GEBOORD. part: van BOORDEN. Een kleed met zilver, met goud GEBOORD, beleid. *Un habit bordé, galonné d'argent, d'or.*

GEBOORD. part: van BOOREN. *Troué, percé.* Het Admiraals-ſchip wierd in de grond geboord. *Le vaiſſeau Amiral fut coulé à fonds.*

GEBOOREN. part: van GEBOOREN WERDEN. Een nieuw gebooren kind. *Un Enfant nouveau né.* Het eerſt gebooren kind. *L'Enfant premier né.* De jongſt gebooren. *Le dernier né, le plus jeune.* Een blind gebooren, *Un aveugle né, un aveugle de nature, dès le ventre de ſa mere.* Een GEBOOREN Fransman, een gebooren Hollander. *Un François natif, un Hollandois natif; un vray François, un vray Hollandois.* De Schout, de Schepenen en andere wel GEBOORENE mannen. *Le Baillif, les Echevins & autres gens de diſtinction, & autres preuds hommes.*

GEBOOREN WERDEN. v. n. Ter waereld komen. *Naître, venir au Monde.* Voor den tyd gebooren werden. *Naître avant le temps, avant terme.* Eer wy gebooren werden. *Avant que nous naiſſions.*

GEBOORTE. f. Opkomſt. *Naiſſance, nativité.* f. Gelukkige, doorlugte, adelyke geboorte. *Heureuſe, illuſtre, noble naiſſance.* Het kind wierd in de GEBOORTE geſtikt, geſmoord. *L'Enfant fut etouffé dans ſa naiſſance, en naiſſant.* Iemand zyn GEBOORTE vermaanen, hem op zyn geboorte dag geluk wenſchen. *Feliciter quelqu'un ſur ſa naiſſance.* Zonder de Weder-GEBOORTE zal niemand God zien. *Sans la Regeneration nul ne verra Dieu.* Eſau verkogt zyn recht van eerſte GEBOORTE voor een ſchotel moes. *Eſaü vendit ſon droit d'aineſſe, ſa primogeniture pour un plat de lentilles.* Hy is een Fransman van GEBOORTE, hy is in Vrankryk gebooren. *Il eſt né en France, c'eſt un François natif.* 't Is morgen zyn GEBOORTE DAG. *C'eſt demain le jour de ſa naiſſance.* Chriſti geboorte dag werd te Kersmis gevierd. *La nativité de Jeſus Chriſt ſe celebre à Noël.* GEBOORTE DICHT, Gedicht op iemands geboorte gemaakt. *Poeme fait, vers faits ſur la naiſſance de quelqu'un.* m. De zugt tot zyn GEBOORTE PLAATS. *L'attachement, l'inclination pour le lieu de ſa naiſſance.* GEBOORTE STAR, GEBOORTE STIP. *Etoile ſous laquelle on eſt né.* f. *Point de nativité.* m. Gelukkige geboorte Star, luk-Star. *Heureuſe Etoile; Etoile benigne, favorable.*

GEBOORTIG. Adj. Gebooren, van geboorte. *Natif, native; né, née.* Hy is geboortig van Parys, van Amſterdam. *Il eſt natif de Paris, d'Amſterdam; il eſt né à P: à A:* GEBOORTIG, geſprooten uit een Adelyk huis, Adelyk geſlacht. *Né, iſſu d'une Noble maiſon, d'une famille Noble.*

GE-

Digitized by Google

GEBORGEN. part: van BERGEN. *Serré, sauvé.* Ik heb myn goed in de kas geborgen. *J'ai serré mes hardes dans l'armoire.* Het ſchip verging, maar 't Bootsvolk wierd GEBORGEN, behouden. *Le vaisseau perit, mais l'Equipage fut sauvé.* GEBORGEN goed, geborge waaren. *Des marchandiſes sauvées, repêchées, recueillies.*

GEBORST. Wel geborſt, die groote borſten heeft. Dat wyf is wel geborſt. *Cette femme eſt bien mammelue, eſt bien fournie de tetons.*

GEBORSTEN. part: van BERSTEN. *Crevé, fendu.* Geborſten geſchut. *Du canon crevé.* Geborſte anjelieren. *Des oeillets crevez.* GEBORSTE, geſtreepte ſchorſel. *Plat fendu, fêlé.*

GEBOTST. part: van BOTSEN. Hy wierd leelyk geborſt, gehavend. *Il fut bien mal mené, bien galvaudé.*

GEBOUW. n. Huis, Paleis, Kerk &c. *Edifice, Bâtiment, Palais.* m. *Maiſon, Egliſe.* f. Het Stadhuis van Amſterdam is een heerlyk, een pragtig gebouw. *La Maiſon de Ville d'Amſterdam eſt un bâtiment magnifique, un ſuperbe edifice.* De Kerken, Gaſthuizen en andere openbaare gebouwen. *Les Egliſes, les Hopitaux & autres edifices publics.*

GEBOUWD, GEBOUWT. part: van BOUWEN. *Bâti, conſtruit, edifié.* Die Kerk is gebouwd, Anno MDXX. *Cette Egliſe a été bâtie, fondée en MDXX.* De nieuw GEBOUWDE ſchepen toetakelen. *Agréer, equiper, armer les vaiſſeaux nouvellement conſtruits.*

GEBRAAD. n. Gebraade vleeſch, gebraade koſt. *Du roti, du rôt, des mets rotis.* m. Eer het gebraad opgediſt wierd. *Avant qu'on ſervit le roti, le rôt.*

GEBRAADE of GEBRAADEN. part: van BRAADEN *Roti, rotie.* Gebraade brood. *Du pain roti.* Gebraade appelen. *Des pommes roties.* Gebraade kaſtanjen. *Des chataignes roties, gralées.* Hy is van de Zon luſtig GEBRAADEN, verbrand. *Il eſt tout havi, tout brulé du Soleil.* Wy kreegen gezooden en GEBRAADEN, gezoode en gebraade vleeſch. *Nous eumes du bouilli & du roti.*

GEBRABBEL. n. BRABBELING. Verwarring. *Brouillamini.* m. *Confuſion.* f. Wat heb ik met dit gebrabbel van de meyd te doen? *Qu'ai-je affaire de ce brouillamini, de ce tintamarre au ſujet de la ſervante?*

GEBRAND. part: van BRANDEN. *Brulé. ée.* Als de koffy van pas gebrand is. *Quand le caffé eſt brulé, roti comme il faut, bien à point.* Hy heeft zyn handen leelyk gebrand in die Negotie. fig: *Il s'eſt bien echaudé les doigts, il s'eſt bien trompé dans ce Negoce.*

GEBRANDMERKT. part: van BRANDMERKEN. *Marqué d'un fer chaud, fleurdeliſé.*

GEBRAGT. part: van BRENGEN. *Mené, amené, apporté, conduit.* In de boeyen GEBRAGT WORDEN. *être mené, conduit en priſon.* Tot het uiterſte gebragt worden. *être reduit à l'extremité.*

GEBREEKEN. v. n. **ONTBREEKEN.** Gebrek hebben. *Manquer, avoir faute.* Daar zal u niets gebreeken. *Il ne vous manquera rien, vous n'aurez faute de rien.* In GEBREEKEN blyven. v. n. Nalaaten, verzuimen. *Demeurer en deffaut, manquer, negliger.* Ik zal niet in gebreeken blyven u te melden. *Je ne manquerai, negligerai pas de vous mander, faire ſçavoir.*

GEBREID, GEBREYD. part: van BREYEN. *Broché, treſſé.* Gebreide kouſſen. *Des bas brochez, faits à l'eguille.* Gebreide netten. *Des filets à mailles.*

GEBREK. n. Onvolmaaktheid, misſlag, ondeugd. *Deffaut, vice.* m. De gierigheid, de dronkenſchap is een groot gebrek. *L'avarice, l'yvrognerie eſt un grand deffaut.* Daar is niemand zonder gebrek. *Il n'y a perſonne ſans deffaut.* Een heimeiyk GEBREK, ongemak hebben. *Avoir un mal caché, une incommodité ſecrete.*

GEBREK. Ontbreeking. *Manque, faute.* f. *Defaut, beſoin* m. Zoo lang hy geld heeft zal hy geen vrinden gebrek hebben. *Tant qu'il aura de l'argent, il n'aura point manque, pas faute d'amis.* Ik heb by gebrek van tyd die commiſſie niet konnen uitvoeren *Je n'ay pu faire cette commiſſion faute de temps, par manque de temps.* By gebrek van brood eet men wel korſt van paſtey. boert: ſpr: *Faute, manque de pain on mange bien de la croute de pâté; croute de pâté vaut bien pain.*

GEBREK. Nooddruft, behoeftigheid. *Neceſſité, indigence.* f. *Beſoin.* m. Gebrek lyden, van het noodige verſteeken zyn. *être en neceſſité, avoir neceſſite, manquer du neceſſaire.* Zy lyden groot gebrek in deze felle koude. *Ils ſont en grande neceſſite, ils ſouffrent beaucoup dans ce grand froid.* Zy lyden gebrek aan levensmiddelen. *Ils ont faute, ils ont manque de vivres.* Hebt gy 'er gebrek by? leid 'er u aan gelegen? gem: ſpr: *Cela vous importe-t-il? avez vous affaire de le ſçavoir?*

GEBREKEN, GEBREEKEN. 't meerv: van GEBREK, misſlag. *Deffauts.* m. pl. De gebreken van den evennaaſten inzien, verſchoonen. *Excuſer, pardonner les deffauts du prochain.*

GEBREKKELYK. Adj. Behoeftig, ontbloot van 't noodige. *Indigent, denué, deſtitue du neceſſaire* Een gebrekkelyk of behoeftig huishouden. *Un menage indigent, en neceſſité, une maiſon dans l'indigence, dans le beſoin.*

GEBREKKELYK. Ziekelyk, verminkt, ongezond. Een gebrekkelyk kind. *Un enfant incommode, impotent.* Een GEBREKKELYK, onvolmaakt werk. *Un ouvrage deffectueux, imparfait.* Een GEBREKKELYKE, zwakke memorie. *Une memoire foible, labile.*

GEBREKKELYKHEDEN. Behoeftigheden *Neceſſitez.* f. pl. *Manquements, beſoins.* m. pl. Zoo gy al de gebrekkelykheden van dat huis wiſt. *Si vous ſçaviez toutes les neceſſitez, tous les beſoins de cette maiſon.* De GEBREKKELYKHEDEN, zwakheden der zinnen. *Les foibleſſes, l'imperfection des ſens.*

GEBREKKELYKHEID. f. Behoeftigheid, nooddruft. *Neceſſité, pauvreté, indigence.* f. *Beſoin.* m God kend de GEBREKKELYKHEID, onvolmaaktheid zyner ſchepſelen. *Dieu connoit la foibleſſe, l'imperfection de ſes creatures.*

GEBREKKIG. Adj. Gebrekkelyk, ziekelyk, zwak, krank. *Maladif, incommode, foible.* Een gebrekkig kind. *Un enfant maladif, incommodé, foible.* Wy zyn al te GEBREKKIG, te vol gebreeken om ons zelfs te konnen leiden. *Nous ſommes trop fautifs, imparfaits pour nous pouvoir conduire.*

Het **GEBRIESCH**, 't grinnikken der paarden. *Le haniſſement des chevaux.* 't Gebrieſch, gebrul der leeuwen. *Le rugiſſement des lions.*

GEBRODDELT, GEBROD. part: van BRODDELEN. *Bouſſillé.* Een gebroddelt kleed. *Un habit bouſſillé, mal bâti, fait à la hate, à la fourche, à la ſerpe.*

GEBROED, GEBROEDSEL. n. Al 't geen de hen te gelyk broeyd. *Couvée.* f.

GEBROEDERS. De gezamentlyke broeders. *Les freres tous enſemble.* De twee gebroeders Jan en Cornelis de Wit. *Les deux freres Jean & Corneille de Wit.*

GEBROEDSEL, BROEYSEL. n. Gebroed. *Couvée, engeance.* f. Kiekens van een gebroedſel. *Des pouſſins, des poulets de même couvée.* 't Is een vervloekt GE-

Digitized by Google

BROEDSEL, een ondeugende hoop. *C'eſt une maudite couvée, une maudite engeance, race.*

GEBROKEN. part: van BREEKEN. *Rompu, caſſé, briſé.* Een gebroken arm, gebroken been. *Un bras rompu, une jambe rompuë.* Gebroke potten en glazen. *Des pots & des verres caſſez, briſez.* Een GEBROKEN land, land door ſlooten, moeraſſen, greppels afgeſcheiden. *Un pays entrecoupé de foſſez, de marecages &c.* GEBROKEN, gebrekkelyk, gemengd Duits, gebroken Franſch. *Du Hollandois, du François corrompu, mêlangé.* Een GEBROKE ſtudie, ſtudie die niet vervolgd, voltooid is. *Une etude interrompuë, imparfaite.* Elf ſtuivers drie duiten is een gebroke rekening. *Onze ſous trois dutes eſt un compte rompu, imparfait, un compte borgne.* Het arme kind is GEBROKEN, heeft een breuk. *Le pauvre enfant a une hergne, une deſcente.* De regel van drie in 't GEBROKEN, met gebroke getallen. *La Regle de trois en fractions.* Die Scholier is al in 't GEBROKEN, in de gebrokens. *Cet Ecolier eſt deja aux fractions, chiffre deja dans les fractions.*

't GEBROM of het brommen der klokken. *Le tintement, le ſon bourdonnant des cloches.*

GEBRUI. n. Geweld, gerugt, kwelling, ongemak, ruſie, overlaſt. *Bruit, tintamarre, embarras, obſtacle.* m. *Incommodité, difficulté.* f. Wat een gebrui is daar alweer? *Quel bruit, quel tintamarre, quel grabuge y-a-t-il encore là?* Daar hebt gy weer het gebrui in de glaazen, daar gaat het raazen, 't kyven weer aan. *Ne voila t-il pas le train, le charrivari qui recommence?*

GEBRUID. part: van BRUYEN. Plaagen, kwellen. *Tourmenté, vexé, incommodé.* Hy wierd dien avond luſtig gebruid. *Il fut bien tourmenté, balloté ce ſoir là, il eut bien à ſouffrir ce ſoir là.* Met de kop gebruid zyn, vreemde gedagten, vreemde voorneemens hebben. *Avoir des rats, des chimeres, des fantaiſies bizarres.* Ben je met de kop gebruid? ben je gek? *êtes vous fou? avez vous perdu l'eſprit?*

GEBRUIK. n. Gewoonte, aangenomene trant. *Uſage.* m. *Coutume, habitude.* f. Dat is het gebruik van 't landt. *C'eſt l'uſage, la coutume du pays.* 't GEBRUIK is boven de regels, 't gebruik is de dwingeland der Taalen. *L'uſage eſt au deſſus des regles, l'uſage eſt le Tyran des Langues.* GEBRUIK, werd in verſcheide andere ſpreekwyzen nog gezegt. De Chriſtenen het GEBRUIK der Sacramenten aanpryzen. *Recommander aux Chretiens l'uſage des Sacrements.* 't Gebruik der Baden, der Ezelinne melk. *L'uſage des Bains, du lait d'Aneſſe.* De hamer is een gereedſchap van groot GEBRUIK, dat veel gebruikt werd. *Le marteau eſt un outil d'un grand uſage.* Een goed gebruik zyner middelen, zyner gaaven maaken. *Faire un bon uſage, un bon employ de ſes biens, de ſes talents.* Neem 'er uw GEBRUIK van, bediend 'er u van. *Prenez en votre uſage, ſervez vous en.* Men heeft hem het GEBRUIK, 't genot van dat huis, dat land zyn leven lang gelaaten. *On lui a laiſſé l'uſage, la jouiſſance de cette maiſon, de cette terre ſa vie durant.* Hy trekt 'er maar 't vruigt GEBRUIK van. *Il n'en tire que l'uſufruit.* Dit werd ten GEBRUIKE, ten oorbaar, tot voordeel der armen geſchikt, bewaard. *Cela ſe deſtine, ſe garde pour l'uſage, le ſervice des pauvres.*

GEBRUIKELYK. Adj. In gebruik. *Uſité, en uſage, praticable.* 't Geen in het eene landt gebruikelyk is werd in 't andere verworpen. *Ce qui eſt uſité, en uſage dans un pays eſt condamné dans l'autre* Dat is een zeer gebruikelyk zeggen, ſpreekwoord. *C'eſt un proverbe fort uſité, fort commun.* De gebruikelykſte ſpreekwyzen opgaaren, aantekenen. *Recueillir, noter les phraſes les plus uſitées.* De gebruikelykſte middelen in 't werk ſtellen. *Mettre en oeuvre les moyens les plus praticables.* Dat is buiten GEBRUIKELYKHEID, dat kan tot geen gebruik gebragt werden. *Cela n'eſt d'aucun uſage, cela eſt impraticable.*

GEBRUIKEN. v. a. Zyn gebruik neemen, zig bedienen van enz. *Employer, ſe ſervir, uſer de.* Een mes, een ſtok, een ſleutel gebruiken. *Se ſervir d'un couteau, d'un bâton, d'une clef.* Zyn verſtand gebruiken om niet bedroogen te werden. *Se ſervir, faire uſage de ſon eſprit pour n'être pas trompé.* Men moet geduld gebruiken omtrent de jeugd. *Il faut uſer de patience avec la jeuneſſe.* Weinig woorden gebruiken om zyne meening te uiten. *Uſer de peu de paroles pour expliquer ſa penſée.* Men moet geen dreigementen gebruiken als men de ſterkſte is. *Il ne faut point uſer, employer de menaces quand on eſt le plus fort.* Ceſar den Raad zyne verrichtinge in de Gaulen willende te kennen geven gebruikte maar deze drie woorden, *veni, vidi, vici.* *Ceſar voulant apprendre au Senat ſes exploits dans les Gaules, ne ſe ſervit que de ces trois mots, n'employa que ces trois mots*, v. v. v. Ik zou een andere ſpreekwyze gebruiken. *J'employerois une autre phraſe, je me ſervirois d'une autre expreſſion.* Iemand in een zaak gebruiken. *Employer quelqu'un dans une affaire.* Zig ergens in laaten gebruiken. *S'entremettre d'une affaire pour quelqu'un.* Reden GEBRUIKEN, zig redelyk laaten vinden. *Uſer de raiſon, être raiſonnable.* Beſcheidentheid gebruiken. *Uſer de diſcretion.* Wyn GEBRUIKEN, wyn nuttigen. *Uſer de vin; prendre, boire du vin.* Gods naam iedelyk GEBRUIKEN. *Prendre le nom de Dieu en vain.* De warme baden, China Chinæ GEBRUIKEN. *Prendre les bains chaux, les eaux minerales; prendre du Quinquina.* Te veel vryheid gebruiken. *Prendre trop de liberté, être trop hardi, s'emanciper.* Veel geduld, veel lankmoedigheid gebruiken. *Avoir beaucoup de patience.*

GEBRUIKEN. 't Gebruik van iets hebben. *Avoir l'uſage de quelque choſe.* Een land gebruiken, in pacht, in huur hebben. *Tenir une terre à ferme, faire valoir une terre à tant par an.* Een vrouwmenſch GEBRUIKEN, zyn wil van een vrouw hebben. *Jouir d'une femme, avoir la jouiſſance d'une femme.* Zy laat haar van elk een gebruiken, voor geld gebruiken, zy ſpeeld openlyk de hoer. *Elle s'abandonne, ſe proſtituë à tous venans.*

GEBRUIKTE hulpmiddelen. *Des remedes dont on a uſé, dont on s'eſt ſervi.* Gebruikte vryheid, gebruikte langmoedigheid *Liberté qu'on a priſe, patience qu'on a euë, dont on a uſé.*

't GEBRUL, 't gebrieſch van den Leeuw. *Le rugiſſement du Lion.*

GEBULT. Adj. GEBOCHCHELD. Met een bult. *Boſſu. uë.* Hy is heel hoog gebult. *Il eſt extrêmement boſſu, voute.*

GEBUUR. Nabuur, buurman. *Voiſin.* Met zyne gebuuren in vrindſchap leeven. *Vivre en bonne amitié avec ſes voiſins.* GEBUURIN, buurvrouw. *Voiſine, commere.* Goeden dag GEBUURTJES. *Bonjour voiſines, mes commeres.* GEBUURSCHAP, buurſchap. *Qualité de voiſin, de voiſine.*

GEDAAGDE. Geroepen, gedagvaard. *Cité, appellé.* In Rechten gedaagd worden. *être cité, appellé en Juſtice.* GEDAAGDE man. *Deffendeur.* Gedaagde vrouw. *Deffenderesſe.* Als 'er geen bewys is, word den eed van de[illegible] aangenomen. *Quand il n'y a point de*

Digitized by Google

de preuves en prend le ſerment du deffendeur. Het replyk van den gedaagde in cas d'appel. *La replique de l'intimé.*

GEDAALD. part: van DAALEN. *Deſcendu.* Uit den Hemel gedaald. *Deſcendu du Ciel.* 't Koorn, de wyn is ſedert veel in prys GEDAALD, geminderd. *Le bled, le vin a beaucoup baiſſé, ramandé depuis.*

GEDAAN. part: van DOEN. *Fait, faite.* 't Is een gedaane zaak. *C'eſt une affaire faite.* Gy ziet 'er wel GEDAAN, wel geſteld uit. *Vous avez bon viſage, vous êtes en bon point.* 't Is 'er nog niet mee GEDAAN, dat zal van nafleep zyn. *Ce n'eſt pas encore fait, cela aura des ſuites.* Het is met hem gedaan, 't is uit, 't is nagt met hem. *Ses affaires ſont faites, c'eſt un homme perdu, ruiné, abimé.*

GEDAANTE. f. Vorm, figuur, verbeelding. *Forme, face, figure, repréſentation, modification.* f. De Heilige Geeſt daalde op den Zaligmaaker in de gedaante eener Duive. *Le Saint Eſprit deſcendit ſur notre Sauveur ſous la forme d'une Colombe.* De Waereldſe zaaken veranderen dikwyls van GEDAANTE, van aanzien. *Les choſes du Monde changent ſouvent de face* De Hervormde gebruiken het Nachtmaal onder de twee GEDAAN'TENS, nuttigen brood en wyn in 't Nachtmaal. *Les Reformez communient ſous les deux eſpeces, uſent du pain & du vin dans l'Euchariſtie.*

GEDAGT. part: van DENKEN. *Penſé, cru.* Wie zoude het gedagt hebben? *Qui l'auroit penſé, qui l'eut crû?*

GEDAGTE. f. Denking. *Penſée.* f. Aardige, geeſtige gedagte. *Penſée ingenieuſe, ſpirituelle.* Zyne gedagte natuurlyk uitdrukken. *Exprimer ſes penſées naturellement.* Dat is myne GEDAGTE, myne meening niet. *Ce n'eſt pas ma penſée, mon opinion.* Ik was van GEDAGTE, ik geloofde dat hy 't doen zoude. *Je croyois, je penſois, ma penſée etoit qu'il le feroit.* Men is nog van gedagte dat de Vloot 't zeil gegaan zal zyn. *On croit encore que la Flotte aura mis à la voile.* Myn Oom P., myn Moey S. zaliger GEDAGTE, gedagtenis. *Mon Oncle P., ma Tante S. d'heureuſe memoire.* Ik heb die GEDAGTE, dat voorneemen nooit gehad. *Je n'ai jamais eu cette penſée, ce deſſein là.* Ik ben van gedagte een reisje naar Italien, na Vrankryk te doen. *J'ay envie, je ſuis d'avis de faire un petit voyage en Italie, en France.* De belegerde wierden eindelyk van gedagte hen op eerlyke voorwaarden over te geeven. *Les aſſiegez furent enfin d'avis de ſe rendre à d'honnêtes conditions.* Ik zal 't in myne GEDAGTE neemen, ik zal 'er my over bedenken. *J'y ſongerai, j'y aviſerai.* Waar zyn uwe gedagten? waar denkt gy om? *à quoy ſongez vous? où eſt votre eſprit?* Ik deed, ik zeide het in GEDAGTE, zonder agterdogt, onweetens. *Je le fis, je le dis ſans y penſer, innocemment.* Ik was daar in gedagte, ik was in verrukking. *J'etois en penſée, j'etois diſtrait, j'avois l'eſprit ailleurs.* Zult gy 'er gaan? zult gy hem al dat geld geeven? met geen GEDAGTE, ik heb geen nood. *T'irez vous? lui donnerez vous tout cet argent? je n'ay garde, oh que nenny, point du tout.* Hoe durft gy 't in uwe gedagte neemen? *Comment ce deſſein là vous peut il venir, monter dans la tête? comment oſez vous y penſer?*

GEDAGTE. Gemeld, gezeide. *Susdit, ſusnommé.* Gedagte Heer was al verrukken. *Le ſusdit Sieur, le Monſieur en queſtion etoit deja parti.* Gedagte Juffer is nog ongetrouwd. *La dite Demoiſelle eſt encore à marier.*

GEDAGTENIS of GEDACHTENIS. Geheugenis. *Memoire, commemoration, ſouvenance.* f. Penning geſlagen ter gedagtenis der Kroning van George de eerſte &c. *Medaille frappée en memoire du Couronnement de George premier.* Het Sacrament van 't Nachtmaal is ter gedachtenis van Chriſti dood ingeſteld. *Le Sacrement de la Sainte Cene a été inſtitué en commemoration, en memoire de la mort de Chriſt.* Ik beveele my in uwe goede GEDAGTENIS, in uw goed geheugen. *Je me recommande en votre bon ſouvenir.* De Koning Wiljam de derde hooglofelyker gedagtenis. *Le Roy Guillaume trois de glorieuſe memoire.*

GEDAGTIG. Adj. INDAGTIG. Iemand iets gedagtig maaken, te binnen brengen, doen geheugen. *Faire ſouvenir quelqu'un de quelque choſe.* Zyn eerſte staat GEDENKEN, indagtig zyn, geheugen, herdenken. *Se ſouvenir de ſon premier etat.* Den armen gedagtig zyn, om den armen denken. *Se ſouvenir des pauvres; avoir ſouvenance des pauvres, faire des charitez aux pauvres.*

GEDAGVAART. part: van DAGVAARDEN. *Cité, appellé, aſſigné en Juſtice.*

GEDANKT. part: van DANKEN. *Remercié.* Hy wierd 'er voor gedankt en beloond. *Il en fut remercié & récompenſé.* Gode zy gedankt; gedankt zy God! *Loué ſoit Dieu!*

't GEDARMTE uit het lyf haalen. *Arracher les boyaux, les entrailles du corps.*

GEDEELD. part: van DEELEN. *Partagé, loti, diviſé.* Hy is niet mis gedeeld. *Il n'eſt pas mal partagé, pas mal loti.* Een getal door drie, door vier GEDEELD, verdeeld. *Un nombre diviſé par trois, par quatre.*

GEDEELTE. n. Deel. *Partie, part, portion.* f. Een once is het zeſtiende gedeelte van een pond. *Une once eſt la ſeizième partie d'une livre.* Gedeelte van een huis te huur. *Partie, portion de maiſon à louer.* Een gedeelte van 't Leeger ging Charleroy belegeren. *Une partie de l'Armée alla aſſieger Charleroy.* De rede is het opperſte gedeelte der ziele. *La raiſon eſt la partie ſuperieure de l'ame.* 't Meeſte gedeelte, 't meerendeel van de lading wierd geborgen *La plus grande partie, la principale partie des marchandiſes fut ſauvée, la pluspart des marchandiſes furent ſauvées.*

GEDEKT. part: van DEKKEN. *Couvert, couverte.* De Advocaaten pleiten met gedekte hoofden. *Les Avocats plaident la tête couverte.* Wel GEDEKT, wel gekleed zyn. *Etre bien couvert, bien vêtu.*

GEDEMPT. part: van DEMPEN. Een gedempte put, ſloot. *Un puits, un foſſé comblé.* Gedempte oproer. *Rebellion reprimée, eteinte.*

GEDENKEN. v. a. Denken, gedagtig of indagtig weezen. *Songer, penſer à, ſe ſouvenir, avoir ſouvenance de.* De weldaaden die God ons beweezen heeft gedenken. *Se ſouvenir, avoir ſouvenance des bienfaits que Dieu nous a temoignez.* Gedenk den Sabbath-dag dat gy dien heiligt. *Ayez ſouvenance du jour du repos, afin de le ſanctifier.* Gedenk den armen. *Ayez ſouvenance des pauvres, ſouvenez vous des pauvres.* GEDENKENDE aan de liefde die zy hem betuigd had. *Se ſouvenant de l'amour qu'elle luy avoit temoigné.*

GEDENK-PENNING. f. Staat-penning. *Medaille.* f. GEDENK-PYLAAR, GEDENK-ZUIL. *Colomne, pyramide.* f. *Monument.* m. GEDENKSPREUK, klein-reden. *Apophthegme.* m. De gedenk-ſpreuken der ouden. *Les apophthegmes des anciens.* GEDENK-TEEKEN, GEDENK-ZUIL. *Monument.* m. *Piece d'Architecture qu'on laiſſe à la poſterité, en memoire de quelque choſe.* De oude gedenk-teekens der Roomſche grootheid. *Les anciens monuments de la grandeur Romaine.*

GEDENKWAARDIG. Adj. Gedagtenis waardig. *Memorable, digne de memoire.* Gedenkwaardig beleg,

Digitized by Google

gedenkwaardig voorval, gedenkwaardige ſpreuk. *Siege, evenement, ſentence memorable, digne de memoire.*

GEDICHT. n. Vaers. *Poëme.* m. *Piece de Poëſie.* f. *Vers faits ſur quelque ſujet.* Een gedicht op 't Huwelyk van iemand maaken. *Faire des vers, faire un poëme, une epithalame ſur le Mariage de quelqu'un.* Een rouwgedicht, berymde rouw-klagt. *Complainte, oraiſon funebre en vers.* f. De Pſalmen Davids door Cl. Marot GEDICHT, op rym geſtelt. *Les Pſeaumes de David mis en vers, rimez par Cl. Marot.*

GEDICHTSEL. n. Gedagte, overleg, inbeelding. *Penſée, meditation, machination.* f. Al het gedichtſel van 's menſchen hart is boos van zyner jeugd aan. *Toutes les penſees du coeur de l'homme ſont portées au mal dès ſa jeuneſſe.*

GEDIENSTIG. Adj. Dienſtwillig, verplichtende. *Serviable, officieux, obligeant.* Gedienſtig en beleeft zyn. *Etre officieux & honnête.* Ik dank u voor alle uwe gedienſtige zorgen. *Je vous remercie de tous vos ſoins officieux.* GEDIENSTIGHEID f. Dienſtwilligheid, verpligtenden aart. *Humeur ſerviable, officieuſe, promptitude à rendre ſervice, honnêteté, bonne volonté.* f. GEDIENSTIGLYK. Adv. Op eene gedienſtige, verpligtende wyze. *Officieuſement, d'une maniere officieuſe, obligeante, ſerviable.*

Het GEDIERTE. Al de dieren des velds, der boſſchen, des lugts. *Tous les animaux des champs, des bois, de l'air.*

GEDING n. Pleit of Recht-zaak, Regts-geding. *Procès.* m. Met iemand in geding ſtaan. *Etre en proces avec quelqu'un.*

GEDING BEZORGER. in 't Onduits PROCUREUR. *Procureur, celuy qui a ſoin de pourſuivre un procès.* GEDING-SCHRYVER, in 't Onduits NOTARIS. *Notaire.* GEDING-STUKKEN, Stukken, beſcheiden tot het geding behoorende. *Pieces du proces, appartenant au procès.* De GEDING-ZAAL, anders, PLEIT-ZAAL. *La Cour, la Salle des plaids, l'Audience de Meſſieurs de Juſtice.*

GEDOE. n. Straatwoord. zie GEWELD, geraas. *Bruit, vacarme.* m Wat is dit voor een gedoe? wat een gedoe is dit? *Quel bruit, quel vacarme eſt celà?*

GEDOEMT. part: van DOEMEN. *Condamné, blâmé.* Ter dood gedoemd, verweezen. *Condamné à mort.* Hy werd door onkundige GEDOEMT, veroordeeld. *Il eſt blâmé par des ignorants.*

GEDOKEN. part: van DUIKEN. *Baiſſé, enfoncé, penché, incliné vers la terre.* Hy hield zyn hoofd in zyn mantel gedoken. *Il ſe tenoit la tête enfoncée dans ſon manteau.* De Zon in Thetis ſchoot gedoken zynde. fig: *Le Soleil s'etant plongé dans le ſein de Thetis.*

GEDOLVEN. part: van DELVEN. *Enfoui, enterré.* Anna Uitenhoven wierd om de Religie levendig gedolven. *Anne d'Utenhove fut enfouie, enterree toute vive pour la Religon.*

Het GEDOMMEL, het geruiſch, 't gedommel der byen. *Le bourdonnement des abeilles.* 't GEDOMMEL, 't gebalder van 't geſchut werd tot hier gehoord. *Le bruit, le retentiſſement du canon s'entend juſqu'icy.*

GEDOODT, GEDOOT. part: van DOODEN. *Tué, mis à mort, maſſacré.* Zy hebben veel wilt GEDOOD, geſchoten. *Ils ont tué beaucoup de gibier.*

GEDOODVERFT. part: van DOODVERVEN. De ſchildery is nog maar gedoodverft. *Le tableau n'eſt encore qu'ebauché, que croqué.*

GEDOOGEN. part: van DEUGEN. Al wat hy gedaan heeft, heeft niet gedoogen. *Tout ce qu'il a fait n'a rien valu.*

GEDOOGEN. v. a. TOELAATEN. Dulden. *Tolerer, permettre, ſouffrir.* Zoo hy het wilde gedoogen. *S'il le vouloit permettre, ſouffrir.* Gedoog dat ik u zeg... *Permettez, ſouffrez que je vous diſe...* Hier werden alderhande gezindheden GEDOOGEN, gedoogd. *Toutes ſortes de ſectes ſe tolerent, ſont tolerées, ſouffertes icy.* GEDOOGSAAM. Adj. Verdraagſaam, lankmoedig. *Indulgent, debonnaire, patient.* 't Is een gedoogſaam menſch. *C'eſt un homme indulgent, debonnaire, patient.* GEDOOGSAAMHEID. f. VERDRAAGSAAMHEID, lankmoedigheid. *Indulgence, debonnaireté, patience, longanimité.* f.

GEDOOPT. part: van DOOPEN. *Baptiſé. ée.* Het kind is naar zyn Grootvader GEDOOPT, genaamd. *L'Enfant a été nommé comme ſon Grand Pere, a été baptiſé du nom de ſon Grand Pere.*

GEDOPT. part: van DOPPEN. *Ecoſſé. ée.* Gedopte erten, gedopte boonen. *Des pois ecoſſez, des feves ecoſſees.* Gedopte eyeren. *Des oeufs tirez de la coquille, des oeufs ecalez.*

GEDOST. zie UITGEDOST. *Equipé, couvert, muni.* Hy is wel gedoſt tegen de koude. *Il eſt bien muni contre le froid.*

GEDRAAGEN. part: van DRAAGEN. Door iemand gedraagen, voorgeſtaan werden. *être porté, ſoûtenu par quelqu'un* Zig wel, zig wyzelyk GEDRAAGEN, aanſtellen. *Se comporter bien, ſe conduire ſagement.* Zig als een eerlyk man gedraagen. *Se comporter comme un honnête homme, agir en honnête homme.* Zig GEDRAAGEN aan 't oordeel van goede mannen, het aan het oordeel van goede mannen laaten. *S'en rapporter au jugement d'arbitres.* Ik gedraag my aan uw eige oordeel. *Je m'en rapporte à votre propre jugement.* Myn laatſte is van den derde dezer daar ik my nog aan GEDRAAGE, den inhoud van welke ik als nog goedkeure. *Ma derniere eſt du troiſiéme du courant à laquelle je me refere encore.*

GEDRAAYD. part: van DRAAYEN. *Tourné. ée, tors.* Gedraayde voeten, colommen. *Des pieds tournez, des colomnes torſes.*

GEDRAG. n. Beleid, handel. leefwyze. *Conduite, maniere d'agir.* f. *Comportement.* m. Het is een jongman van goed, van een ordentelyk gedrag. *C'eſt un jeune homme de bonne conduite, d'une conduite reglée.* Daar valt op haar gedrag niet te zeggen. *Il n'y a rien à dire, rien à reprendre en ſa conduite, en ſon comportement.*

GEDRANG. n. Drang, dringende meenigte. *Foule, preſſe, multitude de gens qui ſe preſſent.* f. Hy wierd in 't gedrang geſmoord. *Il fut etouffé dans la foule, dans la preſſe.*

GEDREEVEN. part: van DRYVEN op 't water. *Flotté, porté par les flots.* Na dat wy lang maſteloos gedreeven hadden. *Après que nous eumes longtemps flotté ſans mâts.* Het ſchip wierd aan ſtrand, op de klippen GEDREEVEN, gevoerd. *Le vaiſſeau fut porté, jetté ſur la côte, ſur les rochers.* De Propheeten, de Apoſtelen waaren heilige mannen door Gods Geeſt GEDREEVEN, ingeboezemd. *Les Prophetes, les Apôtres etoient de ſaints hommes conduits par l'Eſprit de Dieu, inſpirez de Dieu.* Door de nieuwsgierigheid GEDREEVEN zyn. *être conduit, mené par la curioſité.* Paus Sixtus de vyfde die in zyn jeugd varkens GEDREEVEN, geweid had. *Le Pape Sixte V. qui avoit gardé des cochons dans ſa jeuneſſe.* GEDREEVEN zilverwerk, zilverw: met het dryf-poinçon be-arbeid. *De l'argenterie, de la vaiſſelle d'argent ciſelée, forgée.*

GEDREUMELDE muts, Matroosemuts van drom *of* dreum-

Digitized by Google

dreum-garen gemaakt. *Bonnet de Matelot fait de fils de penne* ou *de fils de laine de differentes couleurs.*

't GEDREUN of de dreuning van de grond door 't afgaan van 't geſchut. *Le tremblement de la terre par la decharge du canon.*

GEDROCHT of GEDROGT. n. Wanſchepſel, wangedrocht. *Monſtre.* m. Een Zee gedrocht. *Un Monſtre marin.* Een Helſch gedrocht. *Un Monſtre infernal.* Een GEDROCHTELYK, wanſchapen kind. *Un Enfant monſtrueux.* Een gedrochtelyk werk. *Un ouvrage monſtrueux, une production monſtrueuſe, mal digerée.* De GEDROCHTELYKHEID, wanſchapenheid van een Reus. *La monſtruoſité d'un Geant.*

GEDRONGEN. part: van DRINGEN. *Preſſé, pouſſé, ſerré.* Door 't Paarde volk gedrongen werden. *être preſſé par la Cavallerie.* Door de honger gedrongen, geperſt werden. *être preſſé de la faim.* Gedrongen ſchrift. *De l'ecriture preſſée, ſerrée.* Gedrongen zitten. *être aſſis bien à l'etroit.* Hy is kort en gedrongen. *Il eſt court & ramaſſé, il eſt bas & trapu.*

GEDRONKEN. part: van DRINKEN. *Bu, ue.* Na luſtig gegeeren en gedronken te hebben. *Apres avoir bien mangé & bu.*

GEDROOGD of GEDROOGT. part: van DROOGEN. *Seché, ée, eſſuyé. ée.* Gedroogde vis, *of liever*, drooge vis. *Du poiſſon ſec*, ou *poiſſon ſeché au Soleil.*

GEDROOPEN. part: van DRUIPEN. *Coulé, ecoulé, tombé.* Hy ziet 'er uit of hy van de galg gedroopen was. *Il a la mine d'un dependu de la potence, d'un rechappé du gibet.*

GEDROOPT. part: van DROOPEN. Bedruipen. *Arroſé de graiſſe* ou *de beure.* Dat gebraad is wel gedroopt. *Ce roti eſt bien arroſé.*

GEDRUIS, n. Geraas geweld. *Bruit, tintamarre.* m. Het water ſtort met een yſſelyk gedruis van de bergen. *L'eau tombe des montagnes avec un bruit epouvantable.*

GEDRUKT. part: van DRUKKEN. Gedrukte Plakkaaten. *Des Edits imprimez.* GEDRUKTE of verdrukte Onderdaanen. *Des Sujets oppreſſez, opprimez.*

GEDUGT. Adj. Gevreeſd, ontzagchelyk, vreeſſelyk. *Terrible, redoutable, reſpectable.* De gedugte Majeſteit der Koningen. *La terrible, redoutable Majeſté des Rois.* Gedugte Goon! *Dieux craints & redoutez!*

GEDULD. n. Lydſaamheid, lankmoedigheid. *Patience.* f. Heb, neem wat geduld. *Ayez, prenez un peu de patience.* Iemands geduld ten ende brengen. *Mettre, pouſſer la patience de quelqu'un à bout.*

GEDULDIG. Adj. Lydſaam, met geduld begaafd. *Patient, endurant, qui ſouffre patiemment.* Geduldig in tegenſpoed, in de beproeving. *Patient en adverſité, dans les epreuves.* Men moet geduldiger wezen. *Il faut être plus patient, plus endurant.* GEDULDIG, met geduld lyden. *Souffrir avec patience, endurer patiemment.* Na alle deze harde woorden GEDULDIGLYK aangehoord te hebben. *Après avoir entendu patiemment toutes ces duretez.*

GEDUNT. part: van DUNNEN. Dun maaken, dunder worden. *Diminuer, s'eclaircir.* Men heeft die boom te veel gedunt, te veel van zyne takken afgenomen. *On a trop eclairci, emondé, elagué cet arbre.* Zyn hair is al luſtig gedund. *Ses cheveux ſont fort eclaircis.* De regen is zeer GEDUND, verminderd. *La pluye eſt bien diminuée.*

GEDUUREN. v. n. Duuren, aanhouden. *Durer, continuer d'être.* Ende zyne groote goedertierenheid, geduurd tot in der eeuwigheid. *Et ſa grande benignité, demeure à perpetuité.*

GEDUURREND. Adv. In de tyd als. *Pendant, durant.* Geduurende zyn verblyf aan 't Franſche, aan 't Keizerlyke Hof. *Pendant, durant ſon ſejour à la Cour de France, à la Cour Imperiale.*

GEDUURIG. Adj. Geſtadig, aanhoudende. *Continuel. elle.* Een Dwingeland leeft in een geduurige vrees. *Un Tyran vit dans une crainte continuelle.* Een GEDUURIGE, een aanhoudende koorts. *Une fievre continuë.* Hy ſpreekt GEDUURIG Duitſch, hy is geduurig op ſtraat, op de loop. ruimſpr: *Il parle toujours Flamand, il eſt toujours dans la rue, à courir les champs.* Hy doet het geduurig aan. *Il le fait à tout bout de champ.* De GEDUURIGHEID van die haat, twiſt, verwoeſte het heele Land, 't gantſche Ryk. *La continuation de cette haine, de cette diſpute deſoloit toute la Province, tout le Royaume.* Het Ryk aldus GEDUURIGLYK omruſt werdende. *Le Royaume etant ainſi toujours, continuellement trouble, agité.*

GEDUURZAAM. Adj. Duurzaam, dat duurd. *Durable, qui dure.* Daar is geen geduurzaam geluk op aarde. *Il n'y a point de bonheur durable au monde.* GEDUURZAAMHEID. zie GEDUURIGHEID. *Continuation.* f.

GEDWEE. Adj. BUIGSAAM. Gezeggelyk, tam. *Doux, docile, obeiſſant, ſouple, complaiſant.* Zoo gedwee als een lam, gedweeg als een handſchoen. *Doux comme un agneau, ſouple comme un gand.* De GEDWEEHEID, buigſaamheid van 't verſtand. *La docilité, ſoupleſſe de l'eſprit.* f. Men kan de wildſte dieren GEDWEE MAAKEN, tam maaken. *On peut apprivoiſer, dompter les animaux les plus farouches.* Iemand GEDWEE MAAKEN, beweegen, tot medoogentheid brengen. *Attendrir, flechir quelqu'un; emouvoir, porter quelqu'un à compaſſion.* GEDWEE WORDEN v. n. Tam worden. *S'apprivoiſer, ſe laiſſer dompter.* GEDWEE WORDEN, bewogen worden. *S'attendrir, ſe laiſſer flechir, emouvoir à compaſſion.*

GEDWONGEN. part: van DWINGEN. *Contraint, reduit, dompté.* Gedwongen te vlugten. *Contraint de fuir, reduit a prendre la fuite.* Een gedwongen eed, gedwonge belofte. *Un ſerment force, contraint; une promeſſe forcée, contrainte.* Men is zoo GEDWONGEN, zoo onvry in die Kloosters! *On eſt ſi gene, ſi contraint, ſi bridé dans ces Cloitres!* Men is al te GEDWONGEN, te beteuterd, te verlegen voor menſchen van agtbaarheid. *On eſt trop gêné, trop contraint devant des perſonnes de reſpect.* Die ſtyl is te GEDWONGEN, te hard, te gemaakt. *Ce ſtyle eſt trop gêné, trop contraint, forcé.*

De GEDWONGENHEID, de dwang ontroerd het verſtand en verlicht het niet. *La contrainte, la gêne trouble l'eſprit & ne l'eclaire point.* De GEDWONGENHEID, ſtyvigheid van die Schryver is onverdraagelyk. *Le ſtyle contraint, le ſtyle gêné, la contrainte de cet Auteur eſt inſupportable.*

GEDYDEN. v. n. Gedyen, baaten, voordeel aanbrengen. *Profiter, être utile, faire profit.* Geſtole goed, goed dat kwaalyk verkregen is gedyd niet. *Le bien volé, mal acquis ne profite point.* Al wat hy doet GEDYD, gelukt hem kwalyk. *Tout ce qu'il entreprend luy réuſſit mal.* Alles gedyd ten goede den geenen die God vreezen. *Tout profite, tourne en bien à ceux qui craignent Dieu.*

GE-ECHT. part: van ECHTEN, trouwen. *Epouſé.* Zie GETROUWD, GE-ECHT, wettig verklaard. *Legitimé.*

GE-EERD of GE-EERT. part: van EEREN. *Honoré. ée.* Ge-eerde Vader, ge-eerde Moeder. *Mon honnoré Pere, mon honnorée Mere.*

GE-EFFENDE, geſlote rekening. *Compte ſaldé, liquidé, ajuſté.*

Digitized by Google

GEEFSTER. *Domeuſe.* Gy zyt de milde geefſter. gekſch: *Vous êtes une femme, une fille bien liberale.* ir:

GE-EISCHT. part: van EISCHEN. *Demandé, pretendu.* Het GE-EISCHTE opbrengen. *Fournir ce qui a été demandé.*

GEEL. Adj. Goud *of* Saffraan coleur. *Jaune.* Zoo geel als een kwee, als ſaffraan, als goud. *Jaune comme un coin, comme du ſaffran, comme de l'or.* Geel kooper. *Du cuivre jaune.* Geel lint, geel damaſt. *Du ruban, du damas jaune.* Het GEELE of de dooyer van 't ey. *Le jaune de l'oeuf.*

GEELAGTIG of GEELACHTIG. Adj. Aan de geele kant. *Jaunâtre, tirant ſur le jaune.*

GEELE KNEU, GEELE KLUIT. Vogeltje dat lieffelyk zingt. *Bec jaune.* m. *Eſpece de linote.* f.

GEELEN. v. n. Geel worden. *Jaunir, devenir jaune.* Het koorn begind te geelen, te rypen. *Les bleds commencent à jaunir, à meurir.*

GEEL-GIETER. Koper, klokke, geſchut gieter. *Fondeur en cuivre, qui fond des cloches, du canon.* GEEL-GIETERY. f. Koper gietery, klokke en geſchut gietery. *Fonderie.* f. *Lieu où l'on fond du cuivre, des cloches, du canon, où l'on fait des ouvrages de cuivre.*

De GEELHEID van de krop-latouw, van de kweepeeren. *La couleur jaune des laituës pommées, des coins.*

GEEL-LIS. Geele liſch. *Glayeul jaune, flambe jaune.* f.

GEELUW. f. Geelzugt, overloop van gal. *Jauniſſe.* f. *Debord de bile.* m. Het arme melsje, de ſloof heeft 'er de geeluw af. *La pauvre fille en a la jauniſſe.*

GEELVINK. Vink met geele en blaauwe veeren. *Eſpece de pinçon, dont le plumage eſt jaunâtre & bleuâtre.*

GEELZUGT, GEELUW. f. Ziekte uit een overloop van gal ontſtaande. *Jauniſſe.* f. Aan de geelzugt leggen, kwynen. *être attaqué de la jauniſſe, avoir la jauniſſe.* GEELZUGTIG. Adj & Subſt. Met de geelzugt behebt. *Attaqué de la jauniſſe.* Den GEELZUGTIGEN ſchynd alles geel. *Tout paroît jaune à ceux qui ont la jauniſſe.*

GE-EMAILLEERD. Adj. Met brandverf doorwerkt. *Emaillé, enrichi d'email.* Ge-emailleerde ringen. *Des bagues emaillées.*

GEEMELYK of GEMELIG. Adj. Moeyelyk, knak, d'onvrede. *Chagrin, de mauvaiſe humeur, mecontent.* Hy was zoo geemelyk, zoo geemelig, hy had zulke een geemelyke bui. *Il etoit ſi chagrin, de ſi mauvaiſe humeur.* Hy is altyd zoo geemelyk, zoo nors. *Il eſt toujours ſi chagrin, ſi bourru.* Iemand GEEMELYK MAAKEN. *Chagriner, fâcher quelqu'un; mettre quelqu'un de mauvaiſe humeur.* GEEMELYK worden, kwaad worden. *Se chagriner, ſe fâcher.* GEMELYKHEID, moeyelykheid, kwaadheid, norsheid. *Chagrin.* m. *Mauvaiſe humeur, humeur bourruë.* f.

GEEN. Adj. Ontkennend woordje, dat in 't Franſch met *pas, point, plus, rien, aucun, nul*, afgeleid werd. Hy heeft geen geld, geen vrinden, geen hoop. *Il n'a point d'argent, point d'amis, point d'eſperance.* Daar is geen tyd te verliezen. *Il n'y a point de temps à perdre.* Is 'er dan geen raad, geen hoop meer? *N'y a-t-il donc plus de remede, plus d'eſperance?* Spreek geen Duitſch, geef hem geen gelegentheid te klaagen. *Ne parlez pas Flamand, ne luy donnez pas d'occaſion de ſe plaindre.* Dat geeft GEEN pas, komt niet te pas. *Cela ne vient pas à propos.* Daar is GEEN Vyand zoo klein of hy kan ons ſchade toebrengen. *Il n'y a point de ſi petit Ennemi qui ne puiſſe nous être en obſtacle, qui ne puiſſe nous nuire.* Daar is geen ding ter waereld zoo haatelyk als de agterklap, als de gierigheid. *Il n'y a rien au monde ſi haiſſable que la mediſance, que l'avarice.* Ik wilde om geen ding ter waereld dat hy het

wiſt. *Je ne voudrois pour choſe au monde qu'il le ſçût.*

GEEN. n. *Aucun.* Geen, niet een, van zyne vrinden, van zyne broeders wilde hem helpen. *Aucun de ſes amis, de ſes freres ne voulut l'aſſiſter.* GEEN van de uwe te beantwoorden hebbende, diend deze om... *N'ayant aucune des vôtres pour y repondre, la preſente ſera pour...* Dat heeft geen val. *Cela n'a aucun agrément.*

GEEN, werd voor NIET gezegd, in de gemeenzaame ſtyl. Hy denkt om geen afzynde vrinden. *Il ne ſonge pas aux amis abſens.* Gy zult geen kleintje kyven hooren. *Vous ne ſerez pas mal grondé.* Hy was geen kleintje bang, niet weinig bang. *Il n'avoit pas petite peur.* Een is geens. bek: ſpr: *Une fois n'eſt pas coutume.*

GEEN van beiden, nog de een, nog de ander. *Ni l'un ni l'autre.* Welke van die twee N. is de beſte? zy deugen geen van beide. *Laquelle de ces deux N. eſt la meilleure? elles ne valent rien ni l'une ni l'autre.*

De GEEN of de GEENE, met het lidtwoord DIE geſteld, beteekend die man *of* die vrouw. *Celui, celle que* ou *qui.* De geen dien ik ken is de broeder van Mejuffr. D. *Celuy que je connois eſt le frere de Madlle. D.* De geene die ik groet is de zuſter van de Heer N. *Celle que je ſalue eſt la ſoeur de Monſr. N.* De geene die 't zegt, jokt, liegt het. *Celui, celle qui le dit en a menti.* De GEENE die 't doen zyn gek. *Ceux qui le font ſont fous, celles qui le font ſont folles.*

Het GEEN, de zaak die. *Ce que, ce qui; la choſe que, qui.* Het geen ik zeg is waar, het geen gy doet is wel gedaan. *Ce que je dis eſt vray, ce que vous faites eſt bien fait.* Het geen gezegt, gedaan werd toond klaarlyk aan dat... *Ce qui ſe dit, ce qui ſe fait montre clairement que...* 't Geen men in zyne jeugd leerd blyft lang in 't geheugen. *Ce qu'on apprend dans ſa jeuneſſe reſte long temps en la memoire.*

In GEENDERHANDE, in GEENERLEY wyze, in geen wyze, geen manier. *En aucune maniere.*

GEENE, werd nog in den zin van ZOMMIGE genomen. Deze en geene zeggen, doen het. *Tels & tels le diſent, le font; il y en a quelques uns qui le diſent, qui le font.* Na dat hy van deze en GEENE reisgeld ontfangen had. *Après qu'il eut reçu de differentes perſonnes, des uns & des autres de l'argent pour faire le voyage.*

In GEENEN DEELE. in geenerley manier, geenzins. *Aucunement, en aucune façon.* Ik heb hem in geenen deele beledigt. *Je ne l'ai aucunement offenſé, je ne l'ai offenſé en aucune maniere.*

GEENZINS of GEENSINS. Adv. In geenderhande, in geenderley wyze. *Aucunement, nullement, en aucune maniere.* Hy is geenzins jaloers, geenzins kwaadaardig. *Il n'eſt aucunement jaloux, aucunement malicieux.* Ik zal het geenzins lyden. *Je ne l'enduverai, ne le ſouffrirai nullement, en aucune maniere, façon.*

Aan GEEN ZYDE de Rivier, de vloed gekomen zynde. *Etant venu à l'autre coté de la Riviere.* Zig aan geen zyde der Alpiſche bergen ziende. *Se voyant au delà des Alpes.*

GEER. Zeew: Een ſtrook zeildoeks aan 't zeil gevoegd om dat breeder te maaken. *Langue de voile, bande de toile qu'on attache à une voile pour l'elargir.* f. GEER. Schuins lapje, ſchuins ſtrookje linnen aan de oxels der hembden &c. *Gouſſet.* m. *Morceau de toile coupée de biais à l'aiſſelle des chemiſes.*

GEEREN, of liever, GIEREN. Schuins toeloopen, als de Gierbruggens over 't water at dryven. *Aller de biais, de guingois.* Dat huis geerd, gierd, is heel ſchuins gebouwd. *Cette maiſon va de biais, eſt de guingois.*

GEER-

GEERNE, GAERNE of GAREN. Adv. Gewilligyk, van harte. *Volentiers, de bon coeur.* Ik zoude het geerne doen, 'er geerne na toe gaan zoo... *Je le ſerois volontiers, j'y irois volentiers ſi...* Hy eet zoo geerne ham, ſtokvis. *Il aime tant le jambon, le ſtocfis.*

GEERST of GIERST. Vrugt van de Geerſte plant. *Du mil, du millet.* Wy zullen 't avond GEERST', geerſte melk eeten. *Nous mangerons ce ſoir du millet, du lait avec du mil.* GEERSTE koekje. *Petit gateau, petit flan de millet.* GEERSTE melk. *Du lait au mil.* De GEERSTE PLANT droogd de inwendige vochten op. *Le millet deſſeche les humiditez internes.*

GEESSEL. m. Dit woord werd in den verbloemden zin voor ROEDE en PLAAG genomen. *Verge.* f. *Fleau.* m. Alaricus, Koning der Gotten liet zich Gods Geeſſel noemen. *Alaric, Roy des Gots ſe faiſoit appeler Fleau de Dieu.*

GEESSELAAR. Een die met den geeſſel *of* de roede ſlaat. *Fouetteur, feſſeur, flagellant.* De Schoolmeeſters in Vrankryk zyn groote geeſſelaars. *Les Maitres d'Ecole en France ſont de grands feſſeurs, fouailleurs.* Daar zyn Monnikken die GEESSELAARS of GEESSELBROEDERS genaamd werden. *Il y a des Religieux nommez Flagellants.*

GEESSELEN. v. a. Met den geeſſel *of* de geeſſel-roede ſlaan. *Fouetter, fouailler, feſſer, juſtiger, flageller.* De ſtoute kinderen geeſſelen, op de naars geeven. *Fouetter, feſſer les mechans Enfans, leur donner ſur le cul.* Een beurſe ſnyder, een hoer geeſſelen. *Fouetter, juſtiger un coupeur de bourſe, une putain.* Pilatus deed den Zaligmaker geeſſelen. *Pilate fit flageller le Sauveur.* De ſchelm, de hoer meende 'er met een GEESSELING af te komen. *Le frippon, la fripponne en croyoit être quite pour le fouet.* Na de geeſſeling van onzen Heyland door laſt van Pilatus. *Après la flagellation de notre Sauveur par ordre de Pilate.*

GEESSEL-MONNIKKEN. Geeſſelaaren, Kloosterbroeders die malkanderen geeſſelen, met de zweep tugtigen. *Flagellants, Religieux qui ſe donnent la Diſcipline.*

GEESSEL-ROEDEN. Roeden om te geeſſelen. *Des verges.* De Tyrannen zyn Gods geeſſel-roeden. *Les Tyrans ſont des verges dans la main de Dieu.* Door GEESSEL-SLAGEN beproefd, getemd werden. *être éprouvé, dompté à coups de verges.*

GEEST. f. Levendige en onligchaamelyke zelfſtandigheid. *Eſprit.* m. God is een ongeſchape Geeſt. *Dieu eſt un Eſprit increé.* De booze geeſt, de onreine geeſt, de Sathan. *L'eſprit malin, l'eſprit impur.* Een kwelGEEST, kwel- *of* ſpook-duivel. *Un Eſprit follet, un lutin, farfadet.* De gedienſtige, voorzeggende geeſt van Socrates. *L'Eſprit familier de Socrate.* De Kwaakers zeggen myn geeſt getuigd. *Les Couacres diſent mon eſprit temoigne.* GEEST, in overſtelling van vleeſch en ligchaam, betekend ZIEL. *Eſprit.* m. *Ame.* f *par oppoſition à chair & à corps.* De geeſt is edeler dan 't ligchaam. *L'eſprit eſt plus noble que le corps.* Den geeſt geeven, ſterven. *Rendre l'eſprit, rendre l'ame.* De geeſt is vaardig, maar het vleeſch is zwak. *L'eſprit eſt prompt, mais la chair eſt foible.*

GEEST. Verſtand, de bekwaamheid der redelyke ziele. Een vlugge geeſt. *Un eſprit vif.* Een doffe, een loome geeſt. *Un eſprit bouché, peſant.* Een zagtzinnige GEEST, zagtzinnigen imborſt. *Un eſprit doux, une humeur douce.* Hy is te zwaarmoedig van geeſt. *Il a l'eſprit trop chagrin, trop melancholique.* GEEST, vernuftig, verſtandig menſch. *Eſprit, homme d'eſprit.* Die man is een groote geeſt. *Cet homme eſt un grand eſprit, un grand genie.* 't Is een der beſte GEESTEN, kloekſte vernuften, grootſte verſtanden van 't Ryk. *C'eſt un des meilleurs eſprits, une des meilleures têtes, un des plus grands genies du Royaume.* GEEST, in den zin van *Genius,* werkende kragt, heimelyke Godheid by de Heidenen. *Genie.* f. De Geeſt *of* Beſcherm-Engel van 't Roomſe Volk. *Le Genie, l'Ange Tutelaire du Peuple Romain.* De rampzalige Geeſt van Brutus. *Le mauvais Genie de Brutus.* De heerſchende Geeſt, boven dryvende Geeſt van Auguſtus tegen Marcus Antonius. *Le Genie ſuperieur d'Auguſte à l'egard de Marc Antoine.*

GEEST, werd eindelyk voor UIT-TREKSEL, fynſte, eelſte ſap, zelfſtandigheid van kruiden en bergſtoffen gezegt. Geeſt van Lepel-bladen. *De l'eſprit, de l'eſſence de Cochlearia.*

GEESTELYK. Adj. Onligchamelyk. *Spirituel, immateriel, incorporel.* De Engelen zyn geeſtelyke zelfſtandigheden. *Les Anges ſont des Etres ſpirituels.* De GEESTELYKE nuttiging van Chriſti ligchaam. *La manducation ſpirituelle, myſtique du corps de Chriſt.* Een geeſtelyk liedt. *Un cantique ſacre, une chanſon ſpirituelle.*

GEESTELYK. Kerkelyk, in overſtelling van Waereldlyk, tydelyk. *Eccleſiaſtique, ſpirituel.* De Geeſtelyke en Waereldlyke Lords van 't Parlement. *Les Lords Eccleſiaſtiques & Seculiers, les Seigneurs Spirituels & Temporels du Parlement.* Het Geeſtelyk kleed aanneemen. *Prendre l'habit Religieux, entrer en Religion.* Een geeſtelyke Dochter, Juffer. *Une Religieuſe.* Dat moet GEESTELYK, op een geeſtelyke wyze verſtaan werden. *Cela ſe doit entendre ſpirituellement, myſtiquement.* Dat betreft het GEESTELYKE, de Kerkdienſt enz. *Cela regarde le ſpirituel, le culte de l'Egliſe.* De gierigheid, de ſtaatzugt der GEESTELYKE, der Kerkelyke perſoonen. *L'avarice, l'ambition des Eccleſiaſtiques.* De GEESTELYKHEID, (alle de Geeſtelyke) van Vrankryk, van Engeland. *Le Clergé de France, d'Angleterre.*

GEESTEN, 't meerv: van GEEST. De levens, de dierlyke geeſten. *Les eſprits vitaux, animaux.* De al te kragtige aandagt verſtrooyd de geeſten, put de geeſten uit. *La trop forte application diſſipe, epuiſe les eſprits.* De verſchyninge der geeſten gelooven, beſtryden. *Croire, combattre l'apparition des Eſprits.*

GEESTIG. Adj Aardig, ſneedig, vernuftig, fraay. *Gentil, ingenieux, ſpirituel, fin, ſubtil.* Een geeſtig kind. *Un gentil enfant; un enfant ſpirituel, aviſé.* Een geeſtig antwoord. *Une réponſe ingenieuſe, fine.* Is dat niet GEESTIG, klugtig? *Cela n'eſt il pas drole, bien plaiſant?* Een geeſtig voorval. *Une plaiſante aventure, une drole d'hiſtoire.* GEESTIG, werd ook *Adverbialiter* gebruikt. Is dat niet geeſtig, aardig uitgevonden, bedagt? *Cela n'eſt il pas drolement, plaiſamment inventé, imaginé?* Hy kan GEESTIG, fyntjes ſcherſſen. *Il ſçait railler finement.*

GEESTIGHEID. f. Aardigheid, ſnedigheid, ſchranderheid. *Gentilleſſe, habileté, ſubtilité, fineſſe.* f. Zie de geeſtigheid van dat kind eens? *Admirez la gentilleſſe, l'eſprit, la fineſſe de cet enfant là?*

GEEST-RYK. Adj. Verſtandig, vernuftig, ryk van geeſt. *Spirituel, ingenieux, inventif.* Een geeſtryke Juffer. *Une Demoiſelle de beaucoup d'Eſprit.* Geeſtryke gedagten. *Des penſées ingenieuſes, ſubtiles.*

GEEUWAART. Geeuwer. *Baailleur.* Hy doet niet dan GEEUWEN, gaapen. *Il ne fait que baailler.* Geſtadige, verdrietige GEEUWINGEN. *Des baaillemens continuels, ennuyeux.* Wat leelyke GEEUWETER, gaapſteert! *La vilaine baailleuſe!*

GEE-

GEEVE, werd in den zin der volgende spreekwyzen gezegt. God geeve het! God geeve dat het zoo zy! *Dieu le veuille! Dieu veuille qu'il soit ainsi!*

GEEVEN. v.a. Ver-eeren, schenken enz. *Donner, faire présent, distribuer.* Le Pret: *gaf*, le Part: *gegeeven.* Geeven met onderscheid, geeven zoo veel als men kan. *Donner avec distinction, donner autant qu'on peut.* Zyn leven voor 't Vaderland geeven. *Donner sa vie pour sa Patrie.* Iemand een Nieuwjaar geeven. *Donner des Etrennes à quelqu'un.* Zyn Meester drinken GEEVEN, langen. *Donner, présenter, verser à boire à son Maître.* Waaren te borg GEEVEN, laaten volgen. *Donner des marchandises à credit.* Een paard de spooren GEEVEN, met de spooren noopen. *Donner de l'eperon, donner des deux à un cheval.* Iemand ongenoegen GEEVEN, aandoen. *Donner du chagrin à quelqu'un.* Iemand iets te kennen GEEVEN, laaten weeten. *Faire sçavoir, mander, apprendre, donner à connoître quelque chose à quelqu'un.* Zyne schuldenaaren uitstel GEEVEN, vergunnen. *Donner, accorder du delai, du repit à ses debiteurs.* Iemand zyn woord GEEVEN, iemand iets toezeggen. *Donner sa parole à quelqu'un.* Zyn stem ergens toe GEEVEN, iets bewilligen. *Donner son suffrage, son consentement à quelque chose; consentir à quelque chose.* Iemand veel te doen GEEVEN, wakker bruyen. *Tailler bien de la besogne, bien des croupieres à quelqu'un.* Geloof GEEVEN, slaan aan iets. *Ajoûter foi à quelque chose.* Een boek in 't licht GEEVEN, brengen. *Mettre un livre au jour, en lumiere.* Een Stad ten roof, ter plondering GEEVEN, overgeeven. *Mettre, abandonner une ville au pillage.* Het iemand gewonnen GEEVEN, ophouden te twisten. *Donner gagné à quelqu'un, se rendre.* De moed verlooren GEEVEN, het opgeeven. *Perdre courage.* Rekenschap van zyn doen GEEVEN. *Rendre compte de sa conduite.* Den geest GEEVEN, uitlaaten. *Rendre l'esprit, expirer.* Een zugt geeven. *Pousser, jetter un soupir.* Iemand scheldwoorden GEEVEN, nageeven. *Dire des injures, chanter pouille à quelqu'un.* Reuk van zig GEEVEN. *Rendre, exhaler de l'odeur.* Een flaauw licht van zig GEEVEN. *Jetter, repandre une foible lueur.* Nergens om GEEVEN, nergens na vraagen. *Ne se soucier, ne se mettre en peine de rien, suivre son caprice.*

GEEVER, de geen die geeft. *Donneur.* Hy is de milde geever, niet waar? gekscb: *C'est un homme bien liberal, n'est ce pas?* 't Is een berigt-GEEVER, raad-GEEVER. *C'est un donneur d'avis, un donneur de conseils.*

GEFAILLEERD. part: van FAILLEEREN. Een gefailleerd Koopman. *Un Marchand qui a failli, qui a manqué.*

GEFINGEERD. zie VERSIERD. 't Is een gefingeerde logen. *C'est un mensonge controuvé.*

GEFLUIT. part: van FLUITEN. 't Is vergeefs gefluit als 't paard niet pissen wil. spr: *On a beau prêcher à qui n'a cure de bien faire.* Wat een verdrietig GEFLUIT, geraas is dat? *Quel ennuyeux sifflement, sifflage est cela?*

GEFOMMELD. part: van FOMMELEN. Gefommelde kapers. *Des coeffes chiffonnées, frippées.*

GEFRONST, gerimpeld aangezigt, voorhoofd. *Visage froncé, front ride.*

GEFRUITE hoenders. *Des poulets fricassez.* Zie FRUITEN of FRYTEN.

GEGAAN. part: van GAAN. Naar zyne Hofstede gegaan zynde. *Etant allé à sa maison de Campagne.* Alles was tot daar toe wel gegaan. *Tout etoit bien allé, tout avoit bien été jusque là.*

GEGAATE Paerlen. *Des Perles percées, trouées.*

GEGADINGDE, GEGADIGDE. De geen die gading ergens in heeft. *Celui qui a envie d'acheter quelque chose.* De gegadingde zullen het goed drie dagen voor de Verkooping konnen zien. *Ceux qui ont envie d'acheter pourront visiter, examiner les marchandises trois jours auparavant.*

GEGEEVEN. part: van GEEVEN. Het gegeeven woord weer intrekken. *Se dedire de la parole donnée.*

GEGERD of GESJERD, als 't woord meest uitgesproken werd, beteekend zoo veel als GEGORD, vertuid, vast gemaakt, naar de gedagte van Winschoten. *Amarré, arrêté, retenu à force de cables.* Het schip is heel vast gegerd, zoo styf vertuid dat het niet kan zwaayen. *Le vaisseau est si bien amarré, arrêté, retenu qu'il ne sçauroit rouler.* Hy is 'er meê GEGERD, gesjerd, gebruid; hy is aan 't treefje vast. spr: *Il en est embarassé; il s'est laissé embabouiner, empêtrer, encheveſtrer.*

GEGISPT, gejispt, gegeesseld worden. *être fessé, fouetté, avoir le fouet.*

GEGLOMME. part: van GLIMMEN. Geglomme koolen. *Des charbons allumez, qui ont bien pris le feu.*

GEGOED. Een die rykelyke middelen bezit. *Aisé, qui a de grands biens.* De rykste Edelen en de meest gegoede van 't Land bragten groote sommen op. *Les plus riches Nobles & les plus aisez du Pays fournirent de grosses sommes.*

GEGOLDEN. part: van GELDEN. *Valu, coûté.* Het kalfs vleesch heeft tot tien stuivers het pond gegolden. *Le veau a valu, coûte jusqu'à dix sols la livre*

GEGOMD. Adj. *Gommé. ée.* Gegomd stof. *De l'etoffe gommée.*

GEGOOTEN. part: van GIETEN. *Fondu, versé, infusé.* Gegoote metaal. *Du metail fondu, de la fonte.*

GEGOOYD. part: van GOOYEN. *Jetté.* Met sneeuwballen gegooyd werden. *être insulté à coups de pelotes de neige.*

GEGREEPEN. part: van GRYPEN. *Saisi, attrappé, empoigné.* De dief wierd voort gegreepen, gevat. *Le larron fut saisi d'abord.*

GEGROET. part: van GROETEN. *Salué.* Gy word, gy zyt gegroet. gem: spr: *Adieu, je vous salue.*

GEGROEYD. part: van GROEYEN. *Cru, accru, haussé, amassé, augmenté.*

GEGROND. part: van GRONDEN. Grondvesten. Wel gegronde redenen. *Des raisons bien fondées.*

GEGUND. part: van GUNNEN. *Accordé, concedé, permis.* Het eeren werd hem niet gegund. *On lui envie les morceaux qu'il mange.*

GEHAAT. part: van HAATEN. *Haï.* Van elk een gehaat en ontzien worden. *être haï & craint d'un chacun, de tout le Monde.* Zig by 't Volk gehaat maaken. *Se rendre haïssable aupres du Peuple, encourir la haine du P:*

GEHAKT. part: van HAKKEN. *Haché, fendu, taille en pieces.* Gehakt vleesch. *De la viande hachée, du hachis.* Het heele Regiment wierd in stukken, in de pan gehakt. *Tout le Regiment fut taillé en pieces.*

Het GEHALTE of de inwendige waardy der Munt, der Munt-specien. *La valeur intrinseque de la Monnoye.*

GEHANGEN. part. van HANGEN. *Pendu.* Gehangen en gevierendeeld werden. *être pendu & ecartelé.*

GEHARD. part: van HARDEN, in den zin van HARD MAAKEN. *Durci.* Gehard staal. *De l'acier durci.* De GEHARDE, de menschen door toverkunst gehard, zyn, zegt men, onkwetsbaar. *Les durcis sont, dit-on, invulnerables.*

GEHARKEBUSEERD, naar Krygs-raads vonnis, doorschoten werden. *être harquebusé, passé par les armes.*

GE-

Digitized by Google

GEHARNAST. Adj. In 't harnas. *Encuiraſſé, armé, couvert d'une cuiraſſe.* Hy is 'er wel tegen geharnaſt, tegen gewapend. *Il eſt bien armé à l'encontre, celà ne l'épouvante pas.*

GEHARPUIST. part: van HARPUIZEN. Met harpuis tegen de wurmen beſtreeken. *Brayé, ſuivé, eſpalmé.* Een verlapt en geharpuiſt ſchip. *Un vaiſſeau radoubé & brayé.*

GEHART. Adj. Gemoedigd. *Encouragé, animé.* Wel gehart zyn. *être bien encouragé, avoir bon coeur.*

GEHAVEND. part: van HAVENEN. *Accommodé, ajuſté, coëffé.* Hy kwam ſlegt gehavend, ſlegt toegeſteld van die ongelukkige reis. *Il revint en fort mauvais etat, en mauvaiſe conche de ce malheureux voyage.* Slegt gehavend worden, elendig klop krygen. *être bien mal traitté, mal mené; être harpé, houſpillé comme il faut.*

GEHECHT. part: van HECHTEN. *Attaché.* Voy l'Infinitif.

GEHEEL. Alles. *Tout. te* Alexander overwon geheel Aſie. *Alexandre conquit toute l'Aſie.* Men verteld de zaak geheel anders. *On raconte la choſe tout autrement.* Een GEHEEL, een gants jaar iemand de koſt geeven. *Nourrir quelqu'un une année toute entiere, tout un an.* Het GEHEEL is grooter dan zyn deel, dan een gedeelte daar van. *Le tout eſt plus grand que ſa partie.* De ſchuld in 't geheel of ten deele betaalen. *Payer la dette en tout ou en partie.* Het gebouw ſtaat nog in zyn geheel. *L'edifice, le bâtiment eſt encore en ſon entier.* De hoofdſom in zyn geheel laaten, en van de renten leeven. *Laiſſer le capital en ſon entier, & vivre des rentes.* De Regel van Drie in 't GEHEEL, zonder gebrokene getallen. *La Regle de Trois ſimple, la Regle de Trois ſans fractions.* Het GEHEEL-AL, 't Heel-Al is her Tooneel van Gods wonderen. *L'Univers eſt le Theatre des merveilles de Dieu.*

GEHEELD. part: van HEELEN. geneezen. Een geheelde wondt. *Une playe guerie, conſolidée.* Zyn zolder, zyn pakhuis is vol GEHEELDE, geborgde goederen. *Son grenier, ſon magaſin eſt plein de marchandiſes recelées.*

GEHEEL-END'-AL. Adv. **GEHEELLYK.** Gantſchelyk. *Entierement, totalement.* De Stad wierd geheel-end'-al verwoeſt, vernield. *La Ville fut entierement, totalement detruite.*

GEHEELLYK. Adv. Gantſelyk. *Entierement, tout à fait, totalement.*

GEHEET. part: van HEETEN. De oven was te ſterk geheet. *Le four etoit trop chauffé, avoit été trop chauffé.*

GEHEETEN. part: van HEETEN. genaamd zyn. *Appellé, nommé.* De Koopman die ik zoek, daar ik naar vraag is F. geheeten. *Le Marchand que je cherche, que je demande eſt appellé, s'appelle F.*

GEHEILIGD. part: van HEILIGEN. Zegenen. *Beni, benie.* Geheiligd, gewyd brood. *Du pain beni* ou *benit.* Alle de gereedſchappen des Tabernakels waaren GEHEILIGD, afgezonderd, tot een heilig gebruik *Tous les uſtenciles du Tabernacle etoient ſacrez.* Gods naame werd door onze goede werken GEHEILIGD, geeerd. *Le Nom de Dieu eſt ſanctifié par nos bonnes oeuvres.* Deze Tempel was tot Minervâs dienſt GEHEILIGD, toegewyd. *Ce Temple etoit conſacré au culte de Minerve.*

GEHEIM. Adj. Heimelyk, verborgen. *Secret, caché.* Een geheim voorneemen. *Un deſſein ſecret, caché.* 's Konings geheime Raad. *Le Conſeil ſecret, le Conſeil privé du Roy.* Gegeeven onder ons geheim-Zegel. *Donné ſous notre privé Scel.* Die man is zeer GEHEIM, zeer geſloten, kan wel zwygen. *Cet homme eſt fort ſecret, fort reſervé.*

GEHEIM. n. Verborgene zaak. *Secret, myſtere.* m. Een geheim van Staat, een gewigtig geheim. *Un ſecret d'Etat, un ſecret important.* Daar ſchuild eenig geheim agter. *Il y a quelque myſtere caché là deſſous.* Het geheim van de Biegt aan den dag brengen. *Reveler le ſecret de la Confeſſion.* Iemand in 't GEHEIM, heimelyk waarſchouwen, bezoeken. *Avertir quelqu'un en ſecret; viſiter quelqu'un en ſecret, ſecretement.*

GEHEIM-BEWAARDER. Vertrouwde vrind. *Confident, ami auquel on ſe confie, depoſitaire du ſecret.* Achates was de geheim-bewaarder van Eneas. *Achates etoit le confident d'Enée, le depoſitaire des ſecrets d'Enée.*

De **GEHEIMEN**, de verborgentheden van den Staat, van den Godsdienſt. *Les myſteres, les ſecrets de l'Etat, de la Religion.*

GEHEIMENIS. f. Verborgentheid. *Myſtere, ſecret.* m Tot de geheimeniſſen van Eleuſina, van Ceres toegelaaten werden. *être initié aux myſteres d'Eleuſine, de Ceres.*

GEHEIM HOUDEN. v. a. Verborgen houden. *Tenir ſecret, faire myſtere, tenir caché.* Men moet de zaak nog een tyd geheim houden. *Il faut tenir la choſe ſecrete encore un temps.*

GEHEIM-RAAD. Geheime Raad, Lit der geheime Raads vergadering. *Conſeiller ſecret, Conſeiller privé.* Van dit GEHEIM-RAAD mogt HEEM-RAAD wel ontleend zyn.

GEHEIM-SCHRYVER, werd voor het Onduitſch woord SECRETARIS, in de verhevene ſtyl gebruikt. Geheim-ſchryver van Staat. *Secretaire d'Etat.*

GEHEKELD. part: van HEKELEN. *Peigné, habillé.* Gehekeld vlas. *Du lin peigné, habillé.* Hy wierd luſtig GEHEKELD, doorgehaald, beſtraft. *Il fut bien cenſuré, on lui lava bien la tête.*

't GEHEMELTE of VERHEMELTE van de mond. *Le palais de la bouche.* Wyn die 't gehemelte vleid. *Du vin qui flatte le palais.*

GEHENGELD. part: van HENGELEN. *Péché à la ligne.* Hy heeft 'er lang na gehengeld, om gewoeld. *Il l'a longtemps recherché, ſollicité; il a fait bien des allées & venuës pour l'avoir.*

GEHENGEN. v. a. Lyden, dulden. *Souffrir, endurer, permettre.* Dat zal God niet gehengen, hoop ik. *Dieu ne le ſouffrira, permettra point, j'eſpere.*

GEHERST zie **GEROOST.** Geherſt brood. *Du pain roti.*

GEHEUGELYK, aangenaam nieuws. *Agréable nouvelle.* Een GEHEUGELYK, gedenkwaardig voorval. *Une aventure memorable.*

GEHEUGEN. v. a. Heugen, geheugenis draagen. *Se ſouvenir, avoir ſouvenance.* Den ouden tyd, de voorledene gevallen geheugen. *Se ſouvenir du vieux temps, ſe ſouvenir des aventures paſſées.* Geheugd u niet meer wat gy my toen beloofde? *Ne vous ſouvenez vous plus de ce que vous mé promites alors?* Een goed GEHEUGEN, goede geheugenis hebben. *Avoir une bonne memoire.* Het geheugen, het herdenken der geledene kwaalen is een tegenwoordig geluk. *Le ſouvenir, la memoire des maux ſoufferts eſt un bonheur preſent.* Ik heb 'er geen geheugen meer van. *Je n'en ai plus de memoire, je ne m'en ſouviens plus.*

GEHEUGENIS. f. Gedagtenis, herdenking. *Souvenir.* m. *Memoire, ſouvenance.* f. Het leezen en herleezen der zelfde dingen ſterkt de geheugenis. *La lecture frequente des mêmes choſes fortifie la memoire.*

GEHEVELT of GEDEESSEMT brood. Brood daar

Digitized by Google

hefdeeg in is. *Du pain levé, du pain cuit avec du levain.*

GEHEVEN. part: van HEFFEN. Zoo draa de Hoſtie geheven werd. *Dès que l'Hoſtie ſe leve.* Voy l'Infinitif.

GEHOETEL. n. Hoetelaary, kwanſelaary, voddery. *Micmac, bouſillage.* m. *Ravauderie.* f. Is dat niet fraay GEHOETELD, gelapt? *Cela n'eſt il pas bien bouſillé?*

GEHOLPEN of GEHULPEN. part: van HELPEN. *Aidé, aſſiſté, ſecouru.* Voy l'Infinitif.

GEHOOND. part: van HOONEN *Affronté, deshonoré, inſulté.* Voy l'Infinitif.

GEHOOPT. part: van HOOPEN. *Eſperé.* De zoo lang gehoopte Vrede wierd eindelyk geſloten. *La Paix ſi longtemps eſperée, deſirée fut enfin conclue.*

't GEHOOR is een van de vyf zinnen der Natuur. *L'Ouye eſt un des cinq ſens de Nature* Een ſcherp, fyn gehoor hebben; ſcherp, fyn van gehoor zyn. *Avoir l'ouye fine, delicate.* Hard van gehoor zyn. *Avoir l'ouye dure, être dur d'oreille.* GEHOOR, werd ook voor aandagt genomen. *Audience.* f. Iemand een gunſtig gehoor, gunſtige aandagt verleenen. *Donner, accorder une audience favorable à quelqu'un; ecouter quelqu'un favorablement.* Den Afgezant kreeg voort gehoor by zyn Majeſteit. *L'Ambaſſadeur eut d'abord audience de ſa Majeſté.* Die Predikant heeft altyd een talryk GEHOOR, altyd veel toehoorders. *Ce Miniſtre a toujours un nombreux auditoire.* Iemand GEHOOR geeven, aanhooren, 't oor leenen. *Ecouter quelqu'un, prêter l'oreille à quelqu'un.* Geef my ook op uw beurt gehoor. *Ecoutez moy auſſi à votre tour.* Geef de verleiding, den Duivel geen gehoor. *Ne prêtez point l'oreille à la tentation, au Diable.* Geef gehoor, ſtil daar! *Faites ſilence, paix là!*

GEHOORD. part: van HOOREN. *Entendu, appris, ouy dire.* In Rechten gehoord worden. *être entendu, ouy en Juſtice.* Waar hebt gy dat GEHOORD, verſtaan? *Où avez vous entendu, ouï dire, appris cela?* Wie heeft zyn leven zulke dingen gehoord? *Qui a de ſa vie ouï parler de choſes pareilles?*

GEHOOR-PLAATS of *Auditorium* eener Hooge Schoole. *Auditoire d'une Academie* m. *L'endroit où le Profeſſeur donne ſes leçons.* De GEHOOR-ZAAL, Pleitzaal, Schepens kamer. *L'audience, la ſalle des Juges* ou *chambre des Echevins.*

GEHOORZAAM. Adj. Die gehoorzaamd. *Obéiſſant, docile.* Een gehoorzaam kind, een gehoorzaame dochter. *Un enfant obéiſſant, une fille obéiſſante.* GEHOORZAAMEN. v. a. De wil opvolgen. *Obéir, ſuivre la volonté.* Gode, den Koning, de Overigheid, zyne Ouders gehoorzaamen. *Obéir à Dieu, au Roy, au Magiſtrat, à ſes Pere & Mere.* GEHOORZAAMHEID, onderwerping aan de wil. *Obéiſſance, ſoumiſſion à la volonté.* f. Kinderlyke, ſlaatſe, blinde gehoorzaamheid. *Obéiſſance filiale, ſervile, aveugle.* Gehoorzaamheid is beter als offerhande. ſpr: *Obéiſſance vaut mieux que ſacrifice.* Onder de GEHOORZAAMHEID, heerſchappy van een goedaardigen Vorſt leeven. *Vivre ſous l'obéiſſance d'un Prince debonnaire.* Zig GEHOORZAAMLYK, op een gehoorzaame wyze aanſtellen. *Se comporter docilement.*

GEHOTST, GESCHOKT werden, in een wagen. *être cahoté, rudement ſecoué dans un chariot.* Zie HOTSEN, SCHOKKEN.

GEHOUDEN. part: van HOUDEN. *Tenu, preſenté, obligé.* Het kind wierd ten Doop gehouden door... *L'enfant fut tenu ſur les Fonts, fut preſenté au Baptême par...* De Leenmannen zyn GEHOUDEN, verpligt hunne Heeren by te ſtaan. *Les Vaſſaux ſont tenus, obligez d'aſſiſter leurs Seigneurs.* Ik ben reeds aan uwe vrindſchap zoo veel gehouden. *Je ſuis deja tant obligé à votre amitié, je vous ai deja tant d'obligations.*

GEHUCHT of GEHUGT. n. Een buurt, afzonderlyk aantal Boere wooningen. *Hameau.* m. 't Is geen Dorp, 't is maar een gehucht. *Ce n'eſt pas un Village, ce n'eſt qu'un hameau.*

't GEHUIL, 't geſchreeuw der wolven *of* honden. *Le heurlement des loups* ou *des chiens.*

GEHULDIGD. part: van HULDIGEN. Als Koning gehuldigd, erkend werden. *être reconnu Roy, recevoir les hommages de ſes Sujets en qualité de Roy.*

't GEHUPPEL, 't opſpringen der ſchaapen in de weide. *Le bondiſſement des moutons dans la prairie.* 't Gehuppel van de exter. *Le ſautillage de la pie.*

GEHUURD. part: van HUUREN. *Loué. ée.* In een gehuurd huis woonen. *Demeurer dans une maiſon qu'on tient à louage.* Gehuurde kleederen. *Des habits de louage.*

GEHUUWD. part: van HUUWEN. Trouwen. *Marié, mariée.* Gehuuwde lieden. *Des gens mariez, des perſonnes mariées.* Het zoet en bitter van den gehuuwden ſtaat. *La douceur & l'amertume du mariage.*

GEIL. Adj. Hoeragtig, onkuiſch, ontugtig. *Laſcif, impudique, lubrique, luxurieux.* De bok is een geil dier. *Le bouc eſt un animal laſcif, impudique.* Een geile Sater. *Un Satire impudique, brutal.* Geile luſten, geile gebaerden *Des deſirs laſcifs, poſtures laſcives, impudiques.* Geile lonken. *Des regards impudiques, laſcifs.* Ik zal u die geile parten wel verleeren. *Je vous ferai bien paſſer ces infames envies, ces penſées malhonnêtes, ces fantaiſies dereglées.*

GEIL. Te vet, al te verzadigende. *Trop gras, trop nourriſſant.* Die ham is te geil. *Ce jambon eſt trop gras, trop chargé de graiſſe.* Geile koſt. *Des viandes trop graſſes, trop nourriſſantes.* GEIL BIER. Bier eerſt uit de GEIL-KUIP gehaald. *De la biere nouvellement tirée de la chaudiere, de la biere qui travaille, ecume encore.* GEILHEID, walgagtige ſmaak van 't verſch bier. *Douceur fade de la biere fraiche.* f.

GEILHEID. Hoeragtigheid, onkuisheid. *Laſciveté, lubricité, impudicité.* f. De geilheid der Bokken, der Saters, der Americaanſe vrouwlui. *L'impudicité des Boucs, la brutalité des Satires; la lubricité, l'impudicité des Americaines.*

GEIL-KUIP. Kuip daar het eerſt gebrouwen bier in koelt. *Braſſin* m. *Cuve* ou *chaudiere dans laquelle la biere nouvellement cuite ſe repoſe, ſe refroidit.*

GEIL-ZIEK. Adj. zie GEIL. *Impudique, laſcif.* Geilziek, hoeragtig, ontugtig vrouwmenſch. *Femme impudique, luxurieuſe; femme encline à la luxure, à la debauche.* Een GEIL-ZIEKE, verliefde geſteldheid, heete Natuur. *Une complexion laſcive, amoureuſe.*

GEIN, JEIN of GYN. Takeltouw in een dubbeld blok, elk met drie ſchyven, om zwaare pakken in en uit te hyſſen. *Caliorne.* f. *Gros cordage paſſé dans deux mouffles à trois poulies chacune, ſervant à guinder & deſcendre de gros fardeaux.* Winſchoten zend den Leezer van GEIN op JEIN, en van JEIN op GEIN, zonder verder uitleg.

GEIT. f. 't Wyſje van den bok. *Chevre.* f. Zoo dartel als een jonge geit. *Folâtre comme une jeune chevre.* Een wilde geit. *Une chevre ſauvage.* GEITE BLADEN, anders, KAMPER FOELI, van *Capræ Folii* in 't Laryn. *Chevre-feuille.* m. Een GEITE-HOEDER. *Un Chevrier.* GEITE LEER. *Du chevrotin.* GEITE MELK. *Du lait de chevre.* m. Huppelen als een GEITJE, jonge geit. *Bondir comme un chevreau, un cabri.*

GEJAAGD. part: van JAAGEN. *Chaſſé, pourſuivi.*

Ont.

Digitized by Google

Ontſteld als een gejaagd Hart. *Agité comme un Cerf qu'on pourchaſſe.*

GEJAMMER. n. zie GEKERM. Jammer-klagt. Wy hoorden een groot gejammer in 't Boſch. *Nous entendîmes de grands gemiſſements, de grandes lamentations dans la Forêt.*

GEJANK. n. **GEJANGEL.** m. Gebaf, getier van een gebeeten, geſlagen hond. *Piaillerie, criaillerie.* f. *Abboy d'un chien mordu* ou *battu.* m.

GEJOEL. n. Geſchreeuw, geroep van vrolyke luiden. *Jubilation.* f. *Cri d'alegreſſe, murmure confus de la bande joyeuſe.* m.

GEJOUW. n. Gejoel, belagching, uitjouwing. *Huée, deriſion.* f. *Cri de deriſion.* m.

GEJUICH. n. Vreugd-geſchrey, vreugde galm. *Acclamation.* f. *Cri de joye.* m. Wat een gejuich, wat een vreugd! *Quels cris de joye, quelles acclamations!*

GEK. Subſt. Dwaas, mal, ſlegt. *Fou, fol, inſenſé, ſimple, ſot, extravagant.* 't Is een volſlage gek, een gek in folio. *C'eſt un fou fieffé, un fou achevé.* Word je gek, word je dul? *Eſt ce que vous devenez fou, perdez vous l'eſprit?* Hy is GEK, hy is niet wys zoo hy haar meer vertrouwd. *Il eſt fou, il eſt inſenſé s'il ſe fie davantage à elle.* 't Is een halve gek, hy heeft een ſlag van de molen. *Il a un coup de hache, il a des rats, des lubies.* Iemand voor de gek, voor de fop houden, de gek met iemand ſcheeren. *Balotter quelqu'un, ſe mocquer de quelqu'un, tourner quelqu'un en ridicule.* Of ik gek was! *Quelque ſot!*

GEK. Adj. Dwaas, ongerymd, zot. *Fou, fol, ſot, inſenſé.* Een gek voorneemen. *Un deſſein de fou, un ſot deſſein, une folle entrepriſe.* Een gekke daad. *Une action de fou, une action inſenſée.* Watte gekke dingen! *Quelles ſotiſes, quelles folies!* 't Is maar gekke praat, 't zyn maar gekke grillen. *Ce ne ſont que des folies, des ſotiſes, des balivernes.*

GEK. Schuif-tafel met twaalf of dertien genommerde fleufjes aan 't end daar de ballen in rollen. *Trou Madame.* m. *Table au bout de laquelle il y a douſe ou treiſe rigoles numerotées dans leſquelles entrent les boulettes qu'on roule deſſus.* Op de gek ſpeelen. *Jouer au trou Madame.*

GEK, KNIE of **MIK** van de pomp. *Potence de brinquebalie, partie de la pompe ainſi nommée.* f.

GEKAARD. part: van KAARDEN. Gekaarde wol. *De la laine cardée.*

GEKAATST. part: van KAATSEN. *Chaſſé, balloté, renvoyé avec la paume* ou *la raquette.* Hy wierd heen en weer gekaatſt. *Il fut balloté de part & d'autre, on ſe le renvoya l'un à l'autre.*

GEKAAUWD. part: van KAAUWEN. *Mâché.ée.* De brokken worden hem heel gekaauwd in de mond gelegt. *On lui met les morceaux tout mâchez dans la bouche.*

't **GEKAKEL** of 't **KLOKKEN** van de broey-hen. *Le glouſſement, le cri de la poule qui couve.*

GEKAL. n. Gefnap, geklap. *Babil, caquet.* m. Wat een verdrietig gekal! *Quel babil, quel caquet importun!*

GEKALFATERD. part: van KALFATEREN. Een gekielhaald en gekalfaterd ſchip. *Un vaiſſeau caréné & radoubé.* Wie heeft dat zoo GEKALFATERD, gelapt, aan malkanderen geflanſt? *Qui eſt ce qui a calfeutré, bâti, accommodé cela de la ſorte?*

GEKALFT. part: van KALVEREN. Zoo draa de koe gekalft heeft. *Dès que la vache a vélé.*

GEKAMERD. part: van KAMEREN. *Logé en chambre.* 't Is een GEKAMERDE Juffer, een gekamerde hoer. *C'eſt une Demoiſelle logée en chambre, une donſelle entretenuë.*

GEKAMD of **GEKAMT.** part: van KAMMEN. *Peigné. ée.* GEKAMDE wol. *De la laine peignée.* Hy is zoo rood als een GEKAMDEN, gekuifden haan. *Il eſt rouge comme un coq crété, comme un coq d'Inde.*

GEKAPT. part: van KAPPEN. Gekapte, afgekapte boomen. *Des arbres abbattus, un abbatis d'arbres.* Naar de zwier GEKAPT, gehuld zyn. *être coeffée à la mode.* GEKAPT werk, zilverſmits werk. *Ouvrage haché.* Gekapt geveſt, gekapte thebus *Garde d'epée à hacheures, boëte à thé avec des hacheures.* Voy l'Infinitif.

GEKARTELD. part: van KARTELEN. Gekartelde, geſchifte melk, ſaus. *Du lait tourné, de la ſauce tournée.*

GEKEEKEN part: van KYKEN. Zoo draa ik uit het venſter gekeeken had. *Des que j'eus regardé par la fenêtre.*

GEKEELD. part: van KEELEN. Een gekeeld varken. *Un cochon egorgé.*

GEKEEPERD of kruis lint. *Du ruban croiſé.* Gekeeperde ſay. *De la ſerge croiſée.*

GEKEERD. part: van KEEREN. Een gekeerd of omgekeerd kleedr. *Un habit retourné.*

GEKEEVEN. part: van KYVEN. Als hy lang genoeg gekeeven had. *Quand il eut grondé aſſez longtemps.*

't **GEKEF**, geblaf van een hondje &c *l'Abboy, le cri d'un petit chien &c.* Wat een gekef, geraas hoor ik op ſtraat? *Quel bruit, quel tintamarre entends je dans la rue?*

GEKELDERDE vaten; vaten in de kelder gelegt. *Des barriques encavées, miſes en cave.*

GEKERM. n. Gejammer, geklag, beklag. *Cri, gemiſſement.* m. *Lamentation.* f. Een naar gekerm. *Un cri affreux, des lamentations pitoyables.*

GEKHEID. f. Zotheid, dwaasheid *Folie, ſotiſe.* f. Het is de grootſte gekheid van de waereld. *C'eſt la plus grande folie, ſotiſe du monde.* Wat een GEKHEID, domheid! *Quelle ſotiſe, bêtiſe!*

GEKIELHAALD. part: van KIELHAALEN. *Caréné, radoubé.* Voy l'Infinitif.

GEKIST. part: van KISTEN, in de kiſt gedaan. Een gekiſt lyk. *Un corps mis dans le cercueil, dans la biere.*

GEKJE. Kleine gek, zotje. *Petit fou, folâtre, badin.* 't Is een laatdunkend gekje, zotje. *C'eſt un petit arrogant, un petit fat.* 't Gekje, 't zotje van 't gezelſchap zyn. *être la marote, la riſée de la compagnie.*

GEKKE, werd voor vrouwelyke naamen in 't eenvoud, en voor alle andere in 't meervoud, in de plaats van GEK gebruikt. *Folle, ſotte.* 't Is een gekke vrouw. *C'eſt une femme folle, une ſotte femme.* Een gekke daad. *Une folle action, une action inſenſée.* De gekke menſchen weeten niet beter. *Les perſonnes folles, les fous, les inſenſez ne ſçavent pas mieux.* Dat zyn gekke concepten, inbeeldingen. *Ce ſont des imaginations folles, des penſees chimeriques.*

GEKKELYK. Adv. Op eene gekke wyze. *Follement.* Dat is gekkelyk, dwaazelyk van u gedaan. *C'eſt follement, ſottement fait à vous.* Hy ziet 'er zoo GEKKELYK, zoo zot uit! *Il a la mine ſi ſote, ſi niaiſe!*

GEKKEN. 't meerv: van GEK. Als de gekken geen brood aten, wat zoude het koorn goed koop zyn! *Si les foux ne mangeoient point de pain, que le bled ſeroit à bon marché!*

GEKKEN. v. a. Boerten, lagchen, ſcherſſen, ſpotten. *Se moquer, ſe rire, badiner.* Met iemand gekken. *Se mocquer de quelqu'un.* Daar is niet mee te gekken, 't is geen gekſcheeren. *Il n'en faut pas rire, il ne faut pas s'en mocquer.* Gy gekt 'er mede geloof ik. *Vous plaiſantez, vous voulez rire je crois.* Neen, ik zeg het zonder GEKKEN, zonder gekſcheeren. *Non, je le dis ſans railler, ſerieuſement, tout de bon, raillerie à part.*

Digitized by Google

GEKKENHUIS, en niet als zeker Wyshoofd, GEKHUIS, Krankzinnigenhuis, Lazarus huis. *Hopital des foux.* m. *Petites maiſons.* f. pl. In 't gekkenhuis opgeſloten zyn. *être renfermé aux petites maiſons.*

GEKKERNY. f. Gekke daad, dwaasheid, malligheid. *Sotiſe, niaiſerie.* f.

GEKLAAGD. part: van KLAAGEN. *Plaint.* Hy heeft'er by den Schout over geklaagd. *Il s'en eſt plaint, il en a fait ſa plainte au Bailly.*

GEKLAG. n. GEKERM. Gejammer. *Complainte, lamentation.* f. *Cri plaintif, gemiſſement.* m. Het geklag der verdrukte aanhooren. *Ecouter la complainte, les cris des opprimez.*

't GEKLANK, 't geſchal der bazuine. *Le ſon, le bruit de la trompette.*

GEKLAP. Dat is maar iedel GEKLAP, geſnap. *Ce n'eſt qu'un vain babil.* Hand-GEKLAP, toejuiching. *Acclamation.* f. *Applaudiſſement, battement des mains.* m.

GEKLEEDT. part: van KLEEDEN. *Habille, vetu, couvert.* Zy gaat heel koſtelyk gekleedt. *Elle eſt richement habillee, vetue; elle le porte fort beau*

GEKLENST. part: van KLENZEN. *Filtré, paſſé par une chauſſe.* Hypocras is een geklenſte drank. *L'Hypocras eſt un bruvage filtré.*

't GEKLEP, gelui, 't gebrom der klokken. *Le tintement, le ſon des cloches.* 't GEKLEP of GEKLEPPER der oyevaaren. *Le cri, le cancan des cicognes.* 't GEKLEP of het KLEPPEREN der paarde voeten in 't draaven, hard aanryden. *Le bruit des pieds des chevaux qui galopent.*

GEKLEPT. part: van KLEPPEN. Daar wierd voort alarm geklept. *On ſonna l'alarme d'abord, on ſonna d'abord le tocſin.*

't GEKLETS, 't KLETSEN, 't klappen van een zweep. *Le claquement d'un fouet.*

GEKLONKEN. part: van KLINKEN. *Vuidé, achevé.* De zaak is geklonken, afgedaan. *L'affaire eſt vuidée, eſt dans le ſac.*

GEKLONTERD. part: van KLONTEREN. *Caillé.* Geklonterd bloed, geklonterde melk. *Du ſang, du lait caillé.*

GEKLOOFD. part: van KLOOVEN. *Fendu. ué.* Gekloofd hout. *Du bois fendu.* Gekloofde aarde, grond. *Terre crevaſſee.* Gekloofde lip. *Levre fenduë. Bec de lievre.* m.

GEKLOP. n. Wat een GEKLOP, geraas, gebons is 'er aan die deur? *Quel bruit, quel tintamarre, quel ſabbat y a-t-il à cette porte?*

GEKLOPT. part: van KLOPPEN. *Frappé, cogné.* Daar werd geklopt. *On frappe, on heurte à la porte.* De vyanden wierden braaf GEKLOPT, kreegen braaf klop. *Les ennemis furent bien battus, bien etrillez.*

GEKLOVEN. part: van KLUIVEN, opkluiven. *Rongé, croqué.* Het hieltje is gekloven. ſpr: *Le patrimoine eſt paſſé par Angoulême, le ſaint Creſpin eſt deja mangé.*

GEKLUISTERT. part: van KLUISTEREN. Hy is te vaſt gekluiſtert. *Il eſt trop bien lié, garotté, enchainé.*

GEK MAAKEN. v. a. Gek doen worden. *Rendre fou, faire perdre l'eſprit.*

't GEKNARS der tanden. *Le grincement des dents.*

GEKNEED. part: van KNEEDEN. Wel gekneed brood. *Du pain bien pêtri.*

GEKNEUSD. part: van KNEUZEN. *Froiſſé, foulé.* Gekneusde appelen, perzikken. *Des pommes, des pêches froiſſées.* GEKNEUSDE, gedrukte pees. *Muſcle joulé.*

GEKNIELD. part: van KNIELEN. De Koning voor 't Altaar geknield hebbende. *Le Roy s'etant agenouillé, s'etant mis à genoux devant l'Autel.*

GEKNIKT. Adj. Geknakt, half gebroken. *Froiſſé, à moitié rompu, presque caſſé.* Een geknikte rotting. *Une canne froiſſee, à moitié rompuë.*

GEKNOEYD of GEKNOOYD. part: van KNOEYEN. *Frelaté, braſſé, melangé, maquignonné, micmaqué.* Geknoeyd, geſnede wyn. *Du vin frelaté, melangé.*

GEKNOR. n. Gemor, knorring. *Murmure.* m. *Gronderie, bouderie.* f.

GEKNOT. part: van KNOTTEN. Geknotte boomen. *Des arbres etêtez.*

GEKOELD. part: van KOELEN. Het weer is al wat gekoeld. *Le temps, l'air eſt un peu rafraichi, refroidi.* GEKOELDE wraak. *Vengeance aſſouvie, ſatisfaite.*

GEKOESTERT. part: van KOESTEREN. Dat kind word te veel gekoeſtert. *Cet enfant eſt trop choyé, delicaté, eſt elevé trop mollement.*

GEKOGT, GEKOFT. part: van KOOPEN. De gekogte waaren inpakken, inſcheepen. *Empaqueter, embarquer les marchandiſes achetées.*

GEKONFYTE of CONFYTE nooten, abricoozen. *Des noix confites, des abricots confits.*

GEKONTERFEIT. Adj. zie NAGEBOOTST. Nagemaakt. *Copié, imité d'après un patron, un original.*

GEKOOKT. part: van KOOKEN. Gekookte peeren, gekookte kaſtanjen. *Des poires, des chataignes bouillies.*

GEKOOREN. part: van KIEZEN. *Elu, choiſi.* De nieuw gekooren Koning. *Le Roy nouvellement elu.*

GEKOOYT part: van KOOYEN. Hy heeft 'er meer als een jaar by gekooyt, geſlaapen. *Il a couché plus d'un an avec elle.*

GEKOOZEN, GEKOZEN of GEKOOREN. part: van KIEZEN. *Choiſi, elu.* De geene die hy tot zyn vrouw gekoozen had *Celle qu'il avoit choiſi pour ſa femme,*

GEKOPPELT. part: van KOPPELEN. Gekoppelde honden, gekoppelde oſſen. *Des chiens, des boeufs accouplez.* Een GEKOPPELD huuwelyk. *Un mariage d'entremiſe, fait par Comperes & par Commeres.*

GEKORVEN. part: van KERVEN. Gekorve tabak. *Du tabac haché, coupé menu.* Zyn aangezigt was luſtig gekorven. *Son viſage etoit tout coupé, balafré, tailladé.* GEKORVENE dieren, als vliegen, wurmen, rupſen. *Des inſectes.*

GEKRAAK. n. Gedruis, geraas van 't geene dat kraakt, ſcheurd, barſt. *Craquement, fracas.* m. De Donder viel neer met een yſſelyk gekraak. *Le Tonnerre tomba avec un fracas horrible, un bruit epouvantable.*

GEKRAAKT. part: van KRAAKEN. Gekraakte amandelen. *Des amandes concaſſees.* Hy is al GEKRAAKT, 't is nagt met hem. ſpr: *Il a deja les reins rompus, c'eſt fait de lui, il eſt capot.*

GEKRAAY. n. Het haane gekraay, geſchrey *Le chant, le cri du coq.* Wat een GEKRAAY, geſchreeuw maaken die wyven ſamen? *Quel bruit, quel vacarme, quel charrivari ces femmes ſont elles enſemble?*

GEKRABT. part: van KRABBEN. Een gekrabde neus. *Un nez egrattigné.*

't GEKRAS, geſchreeuw der Raavens is naar. *Le croaſſement, le cri des Corbeaux eſt desagréable, mal-encontreux.*

GEKRAST tinnegoed, tafelgoed. *De la vaiſſelle d'etain rayée, pleine de rayes.* GEKRASTE eyeren; eyeren daar de hen over gebroeyd heeft. *Des oeufs couvez, echauffez par la poule.*

GEKREEGEN. part: van KRYGEN. *Eu, reçu.* Rome heeft haar naam van Romulus gekreegen. *Rome a eu ſon nom de Romulus.* De belegerde hebben verſch volk, byſtand gekreegen. *Les aſſiegez ont reçu du renfort, du ſecours* De dieven zyn GEKREEGEN, gevangen. *Les voleurs ſont pris, arrêtez.*

GEKREELD. Adj. Met een kreeltje *of* koord geboord. *Borde d'un petit galon.* Een gekreelde hoed. *Un chapeau bordé.*

GE-

Digitized by Google

GEKREETEN. part: van KRYTEN. Na dat het kind lang genoeg gekreeten had. *Après que l'enfant eut aſſez pleuré, crié.*

GEKREUKELDE, gekreukte, geſommelde kapera. *Des coëffes chiffonnées, frippées.*

GEKREUND. part: van KREUNEN. Hy heeft 'er zig niet eens aan gekreund. *Il ne s'en eſt ſeulement pas ſoucié.*

GEKRIEL. n. Gewemel, gedrang. *Foule, preſſé, confuſion, fourmiliere.* f. Wat een gekriel, krioel van menſchen! *Quelle foule, quelle confuſion de monde, quelle fourmiliere de gens!*

GEKROMPEN. part: van KRIMPEN. *Retiré, raccourci.* Een gekrompe zenuw. *Un nerf retiré, raccourci.*

GEKRONKELD. part: van KRONKELEN. Gekronkelde, geſtrengelde ſlangen. *Des ſerpents entortillez.*

GEKROOKT. Adj. Geknikt, half gebroken. *Froiſſé, presque caſſé.* Het gekrookte riet zal hy niet verbryzelen. *Il ne briſera pas le roſeau froiſſé, caſſé.*

GEKROOND. part: van KROONEN. Van gekroonde Hoofden met eerbied ſpreeken. *Parler avec reſpect des Têtes couronnées.*

GEKRUID. part: van KRUIDEN. Met kruiden toemaaken. *Epicé, accommodé, relevé avec des epices.* Die worſt is wel gekruid. *Cette ſauciſſe eſt bien epicée.*

GEKRULD. part: van KRULLEN. *Friſé, crépu, bouclé, en boucles.* Hy heeft ſchoon gekruld hair. *Il a de beaux cheveux friſez, bouclez; il a une belle chevelure bouclée, une belle tête en boucles.*

GEKRUIST, GEKRUICIGT. part: van KRUICIGEN. *Crucifié.* Den gekruiſten Jeſus aanbidden. *Adorer Jeſus crucifié.* DE GEKRUISTENE, de geenen die gekruicigd wierden waaren den Volke een afſchrik. *Les crucifiez etoient en horreur au Peuple.* Wat doet men niet om den gekruiſten penning, om geld? *Que ne fait on pas pour de l'argent?*

GEKSCHEERDER. Spotter, ſpotboef, ſcherſſer. *Railleur, rieur, mocqueur, bouffon.* GEKSCHEERDERY. f. GEKSCHEERING, boertery. *Mocquerie, raillerie, plaiſanterie.* f.

GEKSCHEEREN. v. a. Boerten, ſcherſſen, ſpotten, den ſpot dryven. *Se moquer, ſe rire, railler, plaiſanter.* Met iemand de gek ſcheeren. *Se moquer, ſe rire, ſe divertir de quelqu'un; railler, berner quelqu'un.* Gy hoeft 'er de gek niet meé te ſcheeren. *Vous n'avez que faire de vous en moquer, d'en rire.* Ik zeg het zonder GEKSCHEEREN, zonder boerten. *Je le dis ſans raillerie, moquerie.* Het is geen GEKSCHEEREN, geen boert, zeg ik u. *Ce n'eſt pas moquerie, il n'y a pas de raillerie, vous dis-je.*

GEKSCHEERING. f. Gekſcheerdery, ſpotterny, boertery, ſcherſſery. *Riſée, moquerie, plaiſanterie, raillerie.* f Hy wierd aan de ſmaadheeden en gekſcheeringen der ſoldaaten overgegeeven. *Il fut expoſé, abandonné aux inſultes & aux moqueries, à la riſée des ſoldats.* Hy kan geen GEKSCHERING, geen boert. geen jok verdraagen. *Il ne ſçauroit ſouffrir de raillerie, il n'entend point raillerie.*

GEKSKAP, GEKSTOK. Narrepop, ſnaaks-hoofd met bellen. *Marotte.* f. *Bâton à grelots, aboutiſſant en tête bizarrement coëffée.* 't Is een GEKSKAP, een nar. *C'eſt un fou à marotte, un viſionaire.* Hy gaf hem een braave brui met zyn GEKSTOK, ſnaaks-hoofd. *Il luy donna un bon coup de ſa marotte.* GEKSTOK, pompſtok, *Brinqueballe, brinballe de la pompe du vaiſſeau.* ſ. Terme de Marine.

GEKUGCH. n. zie KUGCH, kugching. *Touſſement.* m. *Toux.* f. Een verdrietig gekugch. *Une toux ennuyeuſe.*

GEKUIFD. Adj. Met een kuif. *Crêté.* Een gekuifden haan. *Un coq crêté.*

't GEKWAAK of GEKWAK. Het kwakken der eenden. *Le cri des oyes; le bruit, le cancan des oyes.*

't GEKWEEL, 't gezang der vogelen. *Le ramage, le chant, le gazouillis des oiſeaux.* Het lieflyk gekweel van de nagtegaal. *Le doux ramage, le chant melodieux du roſſignol.*

GEKWEETEN. part: van KWYTEN. *Acquité.* Hy heeft zig braaf van zyn pligt gekweeten. *Il s'eſt bien acquité de ſon devoir.*

GEKWEL of GEQUEL. n. Verdriet, lyden. *Ennuy, chagrin, tourment.* m. Zyn vrouw is hem een groot gekwel. *Sa femme lui cauſe bien de l'ennuy, lui donne bien du chagrin, lui eſt un grand martyre.*

GEKWELD. part van KWELLEN. *Tourmenté, chagriné, vexé.* De Nydigaarts worden door 't geluk der geene die zy benyden gekweld. *Les Envieux ſont tourmentez par le bonheur de ceux qu'ils envient.* Met de kop GEKWELD zyn, een ſlag van de moolen weg hebben. *Avoir un coup de hache, avoir le timbre fêlé.* Ben je met de kop gekweld, word gy gek, dul? *Eſt ce que vous avez perdu l'eſprit? êtes vous enragé?*

GEKWETST. part: van KWETSEN. *Bleſſé.ée.* In den hals, in de dy gekwetſt. *Bleſſé au cou, à la cuiſſe.* GEKWETSTE, geblutſte appelen. *Des pommes froiſſées, meurtries.* Die letter, Druk-letter is GEKWETST. *Cette lettre eſt gâtée, froiſſée; ce caractere d'Imprimerie eſt froiſſé, écorné.* De zieken en GEKWETSTEN oppaſſen. *Traitter, ſoigner les malades & les bleſſez.*

GEK WORDEN. v. n. Zot, mal worden. *Devenir fou, perdre l'eſprit.*

GEKWYL. n Kwyling, zevering. *Bave, baverie.* f. Wat een miſſelyk gekwyl! *Quelle vilaine bave, baverie, quelle ſaloperie!*

GEKWYND. part: van KWYNEN. *Langui.* Na lang om haare ſchoone oogen gekwynd te hebben. *Après avoir long temps langui pour ſes beaux yeux.*

GEKYF. n. Kyvagie, buuregerugt. *Criaillerie, gronderie, querelle.* f. *Tintamare, vacarme, charrivari.* m. Hoor dat gekyf eens aan! *Ecoutez un peu quel vacarme, tintamare, charrivari! quelle vie on fait là!*

GEKYK. n. Kyking, aanſchouwing. *Vuë.* f. *Regard.* m. Voor 't gekyk en 't gejouw der voorby gaanders bloot ſtaan. *être expoſé aux regards & à la riſée, à la moquerie des paſſants.*

GELAADEN. part: van LAADEN. *Chargé.* Een ſchip met koorn, met wynen gelaaden. *Un vaiſſeau chargé de bleds, de vins.* Met gelaade piſtoolen op iemand aankomen. *S'avancer vers quelqu'un avec des piſtolets chargez.* Het op iemand GELAADEN hebben, tegen iemand verbitterd zyn. *En vouloir à quelqu'un, être dechainé contre quelqu'un.* De Vroedſchap is GELAADEN, is ſamen geroepen, aangezegt by een te komen. Spreekwyze van 't Hoogduits ontleend. *Le Conſeil eſt convoqué, le Magiſtrat doit s'aſſembler.*

GELAAFD. part: van LAAVEN. *Soulagé, rafraichi.* Geſpyſd en gelaafd werden. *être alimenté & ſoulagé, ſoigné.*

GELAAKT. part: van LAAKEN. Veragten. *Blamé, condamné.* Van elk een gelaakt en beſtraft werden. *être blamé & cenſuré de tout le monde.*

GELAARSD. part: van LAARZEN. Laarzen aantrekken. *Botté.* Een gelaarsde en geſpoorde Ruiter. *Un Cavalier botté & eperonné.* De gelaarsde kat, ſprookje om te lagchen. *Le chat botté, conte pour rire.*

GELAAT. n. Weezen, opſlag, gezicht. *Air.* m. *Mine.* f. Een bly, een vrolyk gelaat. *Un air gay, content, une mine joyeuſe.* Een droevig gelaat. *Un air triſte, melancholique, morne.* Iemand met een koel gelaat ont-

Digitized by Google

ontfangen. *Recevoir quelqu'un d'un air, d'un visage froid.* Iemand een goed, een vrindelyk gelaat toonen. *Montrer bon visage, faire bon visage, bon accueil à quelqu'un.* Van gelaat, van koleur veranderen. *Changer de couleur, de visage.*

Zig **GELAATEN**, zig houden, zig aanstellen. *Se montrer, paroître, faire semblant.* Zig bly, zig vergenoegd gelaaten. *Paroître joyeux, paroître content.* Zig GELAATEN of men ziek was. *Faire semblant d'être malade, faire le malade.* Zich als een gek GELAATEN, aanstellen. *Faire le fou, faire des actions de fou.* GELAATEN, word ook als *Adjectivum* gebruikt. Zig zeer gelaaten, zeer ingetoogen toonen in voorspoed. *Se montrer fort moderé, être fort retenu en prosperité.* Die GELAATENHEID, ingetoogenheid is hem niet aangeboren, komt my verdagt voor. *Cette moderation, cette retenuë ne lui est pas naturelle, m'est suspecte.*

GELAATKUNDE. Konst van uit het gelaat gissingen te maaken *Physionomancie.f. science selon laquelle on fait des conjectures par la consideration du visage.* GELAATKUNDIG. Adj Die uit het gelaat iets voorzeggen kan. *Physionomiste, qui se connoit en physionomies.*

GELACHEN of **GELAGCHEN.** part: van LACHEN of LAGCHEN. *Ri.* Na luidkeels gelachen te hebben. *Après avoir ri à gorge deployée.*

GELAG of **GELACH** n. Drink- *of* eet maaltyd in een herberg, gaarkeuken &c. *Ecot.* m. Het gelag eischen, het gelag opmaaken. *Demander, faire l'ecot.* Elk een moet zyn gelag betaalen *Chacun doit payer son ecot.* Iemand vry gelag geeven, vry houden in de herberg &c. *Payer l'ecot de quelqu'un, deffrayer quelqu'un au cabaret &c.* Spreek in uw GELAG, bemoey u met het geen u aangaat. *Parlez à votre ecot, mêlez vous de vos affaires.* Dat is een hard gelag voor die man. *Cela est bien dur, bien fâcheux pour cet homme là; c'est un morceau bien difficile à digerer.* GELAGEN zetten, herberg, ordinaris houden. *Donner à manger & à boire aux etrangers, tenir auberge, ordinaire.*

GELAND. part: van LANDEN. *Arrivé, abordé.* Zoo draa de Koning geland was. *Dès que le Roy fut arrivé à la côte, descendu au port.* GELAND. Adj. Die ergens eenig land heeft. Hy is naast my geland. *Il a une terre à côté de la mienne, sa terre attouche la mienne.*

GELAPT. part: van LAPPEN. *Racommodé, resemelé.* Gelapte schoenen. *Des souliers resemelez.*

GELARDEERD. part: van LARDEEREN. *Lardé, piqué.* Een gelardeerd hoentje. *Un poulet lardé, piqué.*

GELAST werden ergens te gaan, iets te doen. *être chargé, avoir ordre d'aller quelque part, de faire quelque chose.* Ik had het hem gelast *Je le lui avois ordonné, commandé, enjoint.*

GELASTERD. part: van LASTEREN. *Blasphemé.* Gods naame werd 'er ontheiligd en gelasterd. *Le nom de Dieu y est deshonnoré & blasphemé.*

GELASTIGDE. Aangestelde, met eenige last voorzien. *Commissaire, qui est chargé de quelque employ.* De Gelastigde over de levensmiddelen. *Les Commissaires des vivres, ceux qui sont chargez de fournir les vivres.*

GELAURIERD. Adj. Met laurier bekroond, vercierd. *Couronné, orné de laurier.* Een gelaurierd Dichter, gelaurierde Poëet. *Un Poëte couronné de laurier.*

GELD. n. Goude, zilvere *of* kopere munt. *De l'argent, de la monnoye.* Gangbaar geld. *De l'argent de mise, de la monnoye courante.* Gereed geld. *De l'argent comptant.* Kas geld. *De l'argent de Caisse.* Bank geld. *De l'argent de Banque.* Het vreemde geld afzetten. *Decrier la monnoye etrangere.* Wit geld, zilvere munt-spetien. *De l'argent blanc, de la monnoye d'argent.* Klein geld, schellingen, dubbeltjes, stuivers &c. *De la petite monnoye*, ou *de la monnoye* simplement. Zak geld, geld tot vermaak geschikt. *De l'argent pour les menus plaisirs.* Pot geld. *De l'argent mignon.* Iemand GELD leenen. *Prêter de l'argent à quelqu'un.* Geld afleenen. *Emprunter de l'argent.* Geld verschieten. *Avancer de l'argent.* Geld strooyen, geld te grabbelen gooyen, zyn geld verkwisten. *Jetter l'argent à poignées, par les fenêtres.* Zeer happig naar geld, veel op 't geld gezet zyn. *être fort âpre après l'argent.* Zyn waar op geld houden. *Faire valoir sa marchandise.* Daar geld is daar wil 't geld wezen. spr: *Qui chapon mange chapon lui vient.* 't Geld dat krom is, maakt regt dat krom is. *Il n'y a rien de si crochu que l'argent ne redresse.* 't Geld vermag alles. *Monnoye fait tout.*

GELD-BEURS. Beurs daar geld in bewaard word. *Bourse à serrer de l'argent.* GELD-BOETE. f. *Amende pecuniaire.* f.

GELDELOOS. Adj. Zonder geld. *Sans argent.* Een geldelooze beurs, leege beurs. *Une bourse sans argent, une bourse vuide.* Een geldeloos huishouden kan niet bestaan. *Un menage sans argent ne peut subsister.*

GELDEN. v. n. Kosten, waard zyn, verkogt worden. *Valoir, couter.* Le Pret: *gold*, le Part: *gegolden.* Wat geld het pond kersen? wat gelden de oesters? *Que vaut la livre de cerises? que valent les huitres?* De leg-penningen gelden zoo veel als men die doet gelden. *Les jettons valent ce qu'on les fait valoir.*

GELDEN. Van waarde, van kragt zyn. *Valoir, être de poids, avoir de la force.* Dat zeggen, die reden geld hier niet. *Cette raison ne vaut rien, ne conclut point en cet endroit ci.* De klagten der kleinen gelden weinig by de grooten. *Les plaintes des petits sont peu estimées des grands, font peu d'impression sur l'esprit des grands.* Die bestraffing, dat verwyt GELD u, betreft u. *Cette censure, ce reproche vous regarde, s'adresse à vous; à vous le dé.*

GELDERSCH. Adj. Van Gelderland. *Gueldrois, de Gueldres.* Geldersche roozen. *Des roses de Gueldres.* De GELDERSCHE, die van Gelderland zyn edelmoedig en dapper. *Les Gueldrois, ceux de Gueldres sont genereux & braves.*

GELDGIERIG. Adj **GELDZUGTIG.** Begeerig, happig naar geld. *âpre après l'argent, interessé, qui aime l'argent.* Een geldgierig mensch is weinig gevoelig aan de eer. *Un homme interessé, une personne âpre après l'argent est peu sensible à l'honneur.* GELDGIERIGHEID. f. Geldzugt. *âpreté après l'argent, humeur interessée, avarice.* f.

GELDIG. Adj. Duur, daar veel geld voor gegeeven werd. *De haut prix, bien recherché.* De goede wynen zyn na geldig. *Les bons vins sont chers à présent.* Dat Weeuwtje is GELDIG, heeft veel geld. *Cette Veuve est riche, a des Ecus.*

GELD-KIST, YZERE KIST, daar 't geld in opgesloten werd *Coffre fort.* m. *Caisse où l'on garde l'argent.* f.

GELDMIDDELEN. *Finantien* in 't Onduits. *Finances, deniers, moyens d'avoir de l'argent.* Den Ontfanger, den Overziener der geldmiddelen. *Le Receveur, le Controolleur des finances.*

GELD MUNTEN, GELD SLAAN. v. a. *Battre monnoye.* Het regt van geld munten hebben. *Avoir le droit de battre monnoye.*

GELD-PLAKAAT. n. *Edit bursal, pecuniaire.* m. Men hoord 'er niet als van Geld-plakaaten. *On n'y entend parler que d'Edits bursaux.*

GELD-

Digitized by Google

GELD-RYK. Adj. Ryk in gelde. *Riche en argent.* Een geld-ryke Koopman. *Un Marchand riche en argent, en comptant.* Een geld-ryke ſtad. *Une ville opulente.* GELD SCHROOYEN. v. a. SCHROEYEN. Geld ſnoeyen. *Rogner l'argent.* GELD-SCHROOYER, GELD-SNOEYER. *Rogneur, celui qui rogne, altere les eſpeces.* GELD-SCHULD. *Dette en argent, dette pecuniaire.* f. GELD-STRAFFE, GELD-BOETE. *Peine, amende pecuniaire.* f.

GELD-ZAAK. Zaak die de beurs raakt. *Subſides.* m. *Affaire pecuniaire, qui regarde la bourſe.* f. De Staaten om geld-zaaken by een roepen. *Convoquer les Etats pour des ſubſides, des affaires pecuniaires, pour lever des deniers.*

GELD-ZAK. Zak daar geld in gedaan werd. *Poche.* f. *Sac à mettre de l'argent.* m. 't Is een dikke GELD-ZAK, een dikke vrek. *C'eſt un gros ladre.*

GELDZUGT, GELDGIERIGHEID. f. Baatzugt. *âpreté après l'argent, envie, paſſion de theſauriſer, d'avoir de l'argent, humeur intereſſée, mercenaire* f. GELD-ZUGTIG. Adj. GELDGIERIG. *Avare, âpre après l'argent, intereſſé.* Een geldzugtig menſch let 'er zoo naauw niet op. *Un homme avare, une perſonne intereſſée n'y regarde pas de ſi près.* GELDZUGTIGHEID, geldgierigheid, geldzugt. *Avarice, humeur intereſſée, inclination mercenaire.* f.

GELEDEN. part: van LYDEN. *Souffert.* Hy heeft honger en dorſt geleden. *Il a ſouffert la faim & la ſoif.* Hy heeft groote ſchaade op Zee geleden. *Il a fait de groſſes pertes ſur Mer.*

GELEDEN. Adv. Dat voorby is, dat voor een tyd gebeurd is. *Paſſé, qui eſt paſſé.* Hoe lang is 't geleden? het is al drie jaaren geleden; is 't al zoo lang geleden? *Combien y a-t-il? il y a deja trois ans; y a-t-il deja ſi long temps? y a-t-il deja tant que cela?* Ik was niet lang GELEDEN in den Haag, te Utrecht. *J'etois ces jours paſſez, j'etois il y a peu de jours à la Haye, à Utrec.*

GELEDEREN. 't meervoud van GELIT, gelid. *Rangs.* Sluit, verdubbel uw gelederen. *Serrez, redoublez vos rangs.* De eerſte gelederen overhoop ſmyten. *Renverſer, enfoncer les premiers rangs.*

GELEEFD. part: van LEEVEN. *Vecu.* Hy heeft altyd zeer vroom geleefd. *Il a toujours très bien vecu.*

GELEEGD. part: van LEEGEN. *Vuidé.* De geleegde glaazen over 't hoofd gooyen. *Jetter les verres vuidez derriere ſa tête, par deſſus la tête.*

GELEEND. part: van LEENEN. *Prêté, emprunté.* Geleend geld. *De l'argent prêté, emprunté.* Een geleende, vercierde naam. *Un nom emprunté, ſuppoſé.*

GELEERD. part: van LEEREN. Door een goed Meeſter geleerd, onderweezen werden. *être appris, inſtruit, enſeigné par un bon maître.*

GELEERD. Adj. Geletterd, grondig onderrigt, doorleezen. *Sçavant, docte, bien inſtruit, lettré.* Het is een geleerd man. *C'eſt un ſçavant homme, un homme docte.* Hy is al te geleerd, te hoog geleerd voor my. *Il eſt trop ſçavant, trop habile pour moy.* Die vryſter is te GELEERD, te kundig in de min. *Cette fille eſt trop ſçavante en amour, en galanterie.* Een GELEERDE aanſpraak, geleerde predikatie. *Une docte harangue, un docte ſermon.* Ik ben 'er door GELEERD, ik ben 'er aan bedroogen geweeſt. *J'y ai été pris, je ſçai ce qu'en vaut l'aune.*

GELEERDE. Geleerd man. *Sçavant, ſçavant homme.* 't Is een van de hedendaagſe geleerde. *C'eſt un des ſçavants modernes, d'aujourd'hui.* Een Godsgeleerde. *Un Theologien.* Een Rechtsgeleerde. *Un Juriſconſulte.* De Schriftgeleerden en Phariſeen. *Les Scribes & les Phariſiens.* Voor de geleerde is goed preeken. ſpr: *à bon entendeur demie parole.*

GELEERDELYK. Adv. Met geleerdheid. *Sçavamment. doctement.* Hy ſpreekt geleerdelyk van alles. *Il parle ſçavamment, doctement de tout.*

GELEERDHEID. f. Kennis, weetenſchap *Sçavoir, ſcience, etude, doctrine, erudition.* f. Het is een man van groote geleerdheid. *C'eſt un homme d'un grand, d'un profond ſçavoir, d'une grande erudition.* Dat boek is vol geleerdheid. *Ce livre eſt plein de doctrine, d'erudition.* De geleerdheid maakt opgeblaazen. *La ſcience enfle.* Godsgeleerdheid. *Theologie.* f. Rechtsgeleerdheid. *Juris-prudence.* f.

GELEEZEN. part: van LEEZEN. *Lû.* Zoo draa hy den brief geleezen had. *Dès qu'il eut lû la lettre.*

GELEGEN. part: van GELEGGEN. Bevallen. *Accouchée, en couche.* Zy is van een brave jonge gelegen. *Elle eſt accouchée d'un gros garçon.*

GELEGEN. part: van LEGGEN. *Situé, poſé.* Dort is in Zuid-Holland gelegen. *Dordrecht eſt ſitué en Sud-Hollande.* Rotterdam is heel wel gelegen tot den Koophandel. *Rotterdam eſt fort bien ſitué, aſſis pour le Commerce* De ſchepen hebben by de drie maanden in Texel, in den Briel GELEGEN, geweeſt. *Les vaiſſeaux ont été près de trois mois au Texel, à la Brille.* Zy heeft al twee, driemaal in de kraam GELEGEN, zy heeft al twee, driemaal gekraamd. *Elle a deja fait deux ou trois couches.*

GELEGEN, werd nog in verſcheide andere ſpreekwyzen gebruikt; als, daar is niet aan GELEGEN, dat ſcheelt niet. *Cela n'importe, il n'importe.* Daar leyd u niet aan gelegen, dat raakt u niet. *Cela ne vous importe, vous n'avez rien à y voir.* Daar leid my aan hem niet gelegen. *Je ne me ſoucie point de lui.* Hoe is het met zyn gezondheid, met zyne zaaken GELEGEN, geſteld? *En quel etat eſt ſa ſanté, en quel etat ſont ſes affaires, comment va ſa ſanté, comment vont ſes affaires?* Het is 'er zeer ſlegt mede gelegen. *Elle eſt, elles ſont en fort mauvais etat, elle va, elles vont fort mal.* Hoe is 't hier GELEGEN? wie ſpeeld hier den baas? *Qu'eſt ce que tout ceci? qui eſt ce qui fait ſi fort l'entendu icy?*

GELEGEN komen, te pas komen, wel komen. *Venir à point, être en commodité.* Komt het u nu gelegen my geld te geeven, my te betaalen? *êtes vous à cette heure en commodité, ſeriez vous aujourdhui d'humeur de me donner de l'argent, de me payer?* Het komt my niet gelegen hem alle dagen aan myn tafel te hebben. *Cela ne m'accommode pas de l'avoir tous les jours à ma table.*

GELEGEN tyd, bekwaamen tyd. *Temps propre, convenable.* m. Den avond is een gelegen tyd om te gaan wandelen. *Le ſoir eſt un temps propre à s'aller promener, bon pour la promenade.*

GELEGENTHEID. f. Omſtandigheid. *Occaſion, occurrence.* f. Een gunſtige, een voordeelige gelegentheid afwagten. *Attendre une favorable, une avantageuſe occaſion.* De gelegentheid waarneemen, zig van de gelegentheid bedienen. *Se ſervir, ſe prevaloir, profiter de l'occaſion.* De gelegentheid maakt den dief. ſpr. *L'occaſion fait le larron.* Zig naar de gelegentheid ſchikken, voegen, gedraagen. *Se regler, ſe conduire ſelon l'occaſion, ſuivant l'occurrence, s'accommoder au temps.*

GELEGENTHEID. Toeſtand, ſtaat. *Situation.* f. *etat.* m. Ik heb heel naauwkeurig naar de gelegentheid zyner zaaken vernomen. *Je me ſuis informé fort exactement de la ſituation, de l'etat de ſes affaires.* Zyn gantſche GELEGENTHEID, zyn gantſch geluk hangd 'er aan. *Tout ſon bonheur, toute ſa fortune en depend.*

Digitized by Google

depend. De GELEGENTHEID, de ſtand van Amſterdam is zeer voordeelig tot den Koophandel, te land en ter zee. *La ſituation, l'aſſiette d'Amſterdam eſt très avantageuſe pour le Commerce par terre & par mer.* De Vyanden kwamen de GELEGENTHEID van ons Leger van naby bezien. *Les Ennemis vinrent reconnoitre de près la diſpoſition, l'aſſiette de notre Camp.*

GELEGENTHEID, bekwaame plaats, bekwaam middel. *Commodité, facilité.* f. *expedient.* m. Ik heb 'er te weinig gelegentheid, te weinig plaats toe in myn huis. *Je n'ay pas aſſez de commodité, j'ai trop peu d'eſpace pour cela dans ma maiſon.* Hy heeft 'er een ſchoone gelegentheid toe. *Il a une bonne place, une belle commodité pour cela.*

GELEGERD. part: van LEGEREN. *Campé.* De Vyanden waaren agter een moeras, agter een boſch gelegerd. *Les Ennemis etoient campez derriere un marais, derriere un bois.*

GELEGGEN, v. n. BEVALLEN. Kraamen. *Accoucher, faire ſes couches.* Van een zoon, van een dochter geleggen. *Accoucher d'un fils, d'une fille.* Voor den tyd geleggen. *Accoucher avant terme.*

GELEGT. part: van LEGGEN. *Mis.* Hoe veel hebt gy in de Lotery gelegt? *Combien avez vous mis à la Loterie?*

GELEI of GELEY. Schalei, weernat. *Gelée.* f. *Suc de viande congelé & clarifié.* Een weinig gelei voor een zieke opwarmen. *Rechauffer un peu de gelée pour un malade.* GELEI of ſap van aalbeſſen, van kerſſen &c. *De la gelée de groſeilles, de ceriſes.*

GELEI, werd voor GELEIDE genomen in de volgende ſpreekwyzen. GELEI-BRIEF, vry geley-briet, lyfſchut-brief. *Sauf-conduit.* m. Jan Hus wierd ondanks 's Keizers gelei-brief te Conſtans aangehouden. *Jean Hus fut arrêté à Conſtance nonobſtant le ſauf-conduit de l'Empereur.* GELEI-GELDEN. zie CONVOY-GELDEN. *Argent de convoy, d'eſcorte* m.

GELEIDE. BYGELEIDE. Verzelling, beſchutting. *Eſcorte.* f. *Convoy.* m. Vertrekken onder geleide van twee Regimenten Ruiters, onder geleide van vier Oorlogſchepen. *Partir ſous eſcorte de deux Regiments de Cavalerie, ſous eſcorte, ſous convoy de quatre vaiſſeaux de Guerre.* Iemand aan Gods-GELEIDE, bewaaring beveelen. *Recommander quelqu'un à la garde de Dieu.*

GELEIDEN. v. a. Verzellen, vergezelſchappen. *Mener, conduire, eſcorter.* Een Bruid naar de Kerk, een Afgezant ter gehoor geleiden. *Mener une Mariée à l'Egliſe, conduire un Ambaſſadeur à l'audience.* Het Leger als Hoofd GELEIDEN, gebieden, aanvoeren. *Conduire, commander l'Armée en Chef.* Zende U E. met Schipper R. die God geleide. *Je vous envoye par Capitaine R. que Dieu conduiſe.* Moſis was de GELEIDER, Leidsman van Gods Volk. *Moyſe etoit le Conducteur, le Guide du Peuple de Dieu.* GELEIDING is op GELEIDE uitgewerkt

GELEL. n. Geraas, geralm. *Tintamarre, cancan.* m. *Bruit qu'on fait en rebattant les mêmes choſes.* Ik kan dat gelel aan myne oorem niet langer veelen. *Je ne ſçaurois plus ſouffrir ce bruit, ce tintamarre, ce caucan à mes oreilles.*

GELENGD, GELANGD. part: van LENGEN. Langer worden. *Allongé, grandi.* De dagen zyn nu mooy gelengd. *Les jours ſont à cette heure conſiderablement grandis, bien allongez.*

GELESCHT. part: van LESSCHEN. *Eteint, etanché.* Den brand wierd gelukkig geleſcht. *Le feu, l'incendie fut heureuſement eteint.* Na zyn dorſt GELESCHT, verſlagen te hebben. *Apres avoir etanché ſa ſoif.*

GELET. part: van LETTEN. Ik zou 'er anders niet op gelet hebben. *Je n'y aurois pas pris garde ſans cela.* GELET, gemerkt het overlyden van... *Vû le decès de...*

GELETTERD. Adj. en Subſt. Geleerd. *Lettré, ſçavant.* Een geletterd man. *Un homme lettré, une perſonne de lettres, d'etude.* Dat is een nieuwe ſtof van twiſt onder de GELETTERDE, de geleerde. *C'eſt une nouvelle matiere de diſpute entre les lettrez, les gens, les perſonnes de lettres.*

GELEVERD. part: van LEVEREN. Verkogte en geleverde waaren. *Des marchandiſes vendues & livrées.*

GELIEFD. part: van LIEVEN. *Cher, aimé, cheri.* Een Vorſt van elk geliefd en aangebeden. *Un Prince cheri & adoré d'un chacun.* Deze is myn geliefde Zoone, hoord hem. *Celui ci eſt mon Fils bien aimé, ecoutez le.* GELIEFD, werd ook voor BELIEFD gezegt, Gelieft te betaalen aan toonder dezen. *Payez s'il vous plaît au porteur de la preſente.*

GELIEVEN. v. a. BELIEVEN. *Plaire, agréer.* Indien het u mogt gelieven, behaagen iemand der uwe te belaſten. *S'il vous plaiſoit, ſi vous pouviez trouver bon d'ordonner à quelqu'un de vos gens.* Zy gelieven het niet te doen. *Il ne leur plaît pas de le faire, ils ne le veulent pas faire.*

GELIEVEN. De twee gelieven; vryer en vryſter. *Les deux amans, galants; l'amant & l'amante.* De twee gelieven verſtaken hen agter de tapyten. *Les deux galants, le gaillard & la donſelle ſe cacherent derriere la tapiſſerie.* De twee GELIEVEN, de Bruid en Bruidegom te bedt brengen. *Mener coucher les deux amans, les mariez.*

GELIT. n. Reeks, ry van Soldaten naaſt malkanderen ſtaande. *Rang.* m. *Rangée de ſoldats placez côte à côte.* De Soldaaten gingen vier, zes in een gelit. *Les Soldats marchoient quatre, ſix à chaque rang.*

GELIT, werd ook voor LIT, litſluiting gezegt. *Jointure.* f. *Joint, article.* m. 't Schouder *gelit*, of ſchouderlit. *La jointure, le joint de l'epaule.* God ſtrafte onder de Jooden de ongerechtigheid der Vaders tot in 't vierde GELIT, 't vierde geſlacht. *Dieu puniſſoit parmi les Juifs l'iniquité des Peres juſqu'en la quatrième generation.* GOUD GELIT. zie GOUDLIT, goudlym. *De la ſoudure d'or.*

GELITSLUITER. Soldaat die in 't agterſte gelit gaat. *Serre-file, ſoldat qui marche au dernier rang.*

GELITST. Gelutſt, met LITSEN of lutſen. Gelitſte kant. *De la dentelle à brides.*

't GELOEY der Oſſen en Stieren. *Le mugiſſement, beuglement des Boeufs & des Taureaux.*

GELOFTE. f. Opentlyke belofte, ter verkryging van 't gewenſte. *Voeu.* m. *Souhait accompagné d'une promeſſe.* De dwaaze gelofte van Jephta koſtede hem zyn eenigſte Dogter. *Le voeu inſenſé de Jephté lui couta ſa Fille unique.* Zyne gelofte na komen. *Accomplir ſon voeu.*

GELOGEN. part: van LIEGEN. *Menti.* Hy heeft het gelogen als een ſchelm. *Il en a menti comme un frippon.*

GELOKT. part: van LOKKEN. Door de reuk, de ſmaak, 't gezicht gelokt. *Attiré par l'odeur, le goût, la vuë.*

't GELOL. 't Lollen, 't maauwen der katten die ſpeels zyn. *Le miaulement, le cri des chats en amour.* Wat een GELOL, een wildzang, vreemd muziek is dat! *Quelle muſique enragée, quel degueulement de muſique eſt cela!*

't GELOOF, GELOOVE is de eerſte der drie Chriſtelyke Deugden. *La Foy eſt la premiere des trois Vertus Chretiennes.* Een zuiver, brandend, levendig, verlicht geloof hebben. *Avoir une foy pure, ardente, vive, eclairée.* Die 't waare, 't rechtvaardigmaakende

Geloof

Digitized by Google

geloof heeft kan wonderen uitrechten, mirakelen doen. *Celui qui a la vraye foy, la foy juſtifiante peut faire des miracles.*

GELOOF, werd ook van de aangenomene Geloofspuncten ofte Leerſtukken verſtaan. *Foy, croyance, doctrine.* f. *Articles de foy qu'on profeſſe.* De belydenis, de artykelen des Geloofs. *La confeſſion, les articles de Foy.* Reden van zyn geloof geeven. *Rendre raiſon de ſa foy.* Om 't geloof ſterven. *Mourir pour la foy.* Van GELOOF, van Religie veranderen. *Changer de Croyance, de Religion.* Ons Geloof verſcheeld in dat punct, in dat gedeelte van dat der Roomsgezinden. *Notre Croyance differe en ce point là de celle des Catholiques Romains.* Het GELOOF, de Geloofs Artykelen. *Le Symbole des Apoſtres, Je croy en Dieu &c.* Hy kan Onze Vader en 't Geloof nog niet. *Il ne ſçait pas encore Notre Pere & Je crois en Dieu.*

GELOOF, word ook voor VERTROUWEN &c. op iemands zeggen, belofte &c. gezegt. *Foy, credit.* m. *Confiance.* f. Geloof ſlaan aan t geen iemand zegd. *Ajoûter foy à ce que quelqu'un dit.* Men ſlaat'er geen geloof aan. *On n'y ajoute pas de foy, on ne le croit pas.* Iemand GELOOF geeven, borgen, te borg verkoopen. *Faire credit à quelqu'un, lui vendre ſur ſa promeſſe de payer en certain temps.* Dat gaat op 't goed geloof aan, ik heb 'er geen *obligatie*, handſchrift van. *Cela repoſe ſur la bonne foy, je n'en ai point de promeſſe par ecrit.*

GELOOFBAAR. zie GELOOFLYK, Geloofwaardig. *Croyable, digne de foy.*

De GELOOFBRIEVEN of Credentialen van een Afgezant. *Les Lettres de Croyance d'un Ambaſſadeur.*

GELOOFD of GELOOFT. part: van GELOOVEN. *Cru.* Abraham heeft in God geloofd, aan de belofte geloofd. *Abraham a cru a Dieu, a cru à la promeſſe.*

GELOOFD. part: van LOOVEN. *Loué.* Geloofd zy God die de Vader is van Jeſus Chr. *Loué ſoit Dieu qui eſt le Pere de Jeſus Chriſt.*

GELOOFLYK. Adj. GELOOFBAAR. Geloofwaardig, dat te gelooven is. *Croyable.* 't Geen gy zegt is niet geloofiyk. *Ce que vous dites n'eſt pas croyable.*

GELOOFLYKHEID. f GELOOFBAARHEID. *Credibilité.* f. Wanneer men de geloofiykheid der betwiſte zaaken voor af vaſtgeſteld heeft. *Quand on a prealablement etabli la credibilité des choſes conteſtées.*

GELOOFS-GENOOTEN. Huisgenooten des Geloofs, broeders in 't Geloove. *Domeſtiques de la Foy, freres en la Foy* Onze nabuuren ende Geloofsgenooten. *Nos voiſins & freres en la Foy.*

GELOOFS-PUNCT. n. Artykel des geloofs. *Article de Foy.* m Alle de Geloofs-puncten zyn niet even gewigtig. *Tous les Articles de Foy ne ſont pas egalement importans.*

GELOOFWAARDIG. Adj. Waardig geloofd, aangenomen te worden *Digne de foy, digne d'être cru, embraſſé.* Een geloofwaardig getuige, ſchryver. *Un temoin, un auteur digne de foy.* De GELOOFWAARDIGHEID, waaragtigheid van een getuigenis. *La verité d'un temoignage, la qualité digne de foy que renferme un temoignage.*

GELOOND. part: van LOONEN. *Payé, recompenſé.* Hy werd'er voor geloond, betaald. *Il eſt payé pour le faire.*

GELOOP. n. Gewemel van luiden die over den zelfde weg heen en weer loopen. *Courerie.* f. Wat een geloop is dat? *Quelle courerie eſt cela?*

GELOOPEN. part: van LOOPEN. *Couru.* Ik heb de ſtad op en neer geloopen om dat goed te vinden. *J'ay couru par toute la ville pour trouver cette drogue.*

GELOOSD; part; van LOOZEN. Hy heeft twee drie ſteenen geloosd; hy is twee, drie ſteenen kwyt geworden. *Il a rendu deux ou trois pierres par les urines en urinant.*

't GELOOVE, 't GELOOF. De eerſte Chriſtelyke deugd. *La Foy, la premiere vertu Chretienne.* Hoopen zalig te werden door het Geloove in Chriſto. *Eſperer d'être ſauvé par la Foy en Jeſus Chriſt.*

GELOOVEN. v. a. Waaragtig houden. *Croire.* Zoo men zekere Schryvers, zekere Reizigers mag gelooven. *Si l'on peut croire certains Auteurs, certains Voyageurs.* In God GELOOVEN, vertrouwen. *Croire en Dieu, ſe fier en Dieu.* De Waarzeggers, de droomen gelooven, daar geloof aan geeven. *Croire aux Devins, aux ſonges, s'y arrêter.* Iemands raad GELOOVEN, opvolgen. *Croire, ſuivre l'avis, le conſeil de quelqu'un.* Geloof my, gaat 'er niet. *Croyez moy, n'y allez pas.* Het is, geloof my, waar. *Cela eſt vrai, ſur ma parole.* Het is niet te GELOOVEN, te vermoeden, dat hy met zoo weinig geld op reis gegaan is. *Il n'eſt pas croyable qu'il ſe ſoit mis en voyage avec ſi peu d'argent.* Een meineedige, een laſteraar werd in rechten niet geloofd. *Un parjure, un calomniateur n'eſt pas cru en Juſtice.*

GELOOVIG. Adj. Die geloofd. *Credule, qui croit.* Ik ben zoo ligt geloovig niet. *Je ne ſuis pas ſi credule.*

GELOOVIG. Die 't waare geloof heeft. *Fidelle, croyant.* De geloovige vrouw zal den ongeloovigen man behouden. *La femme fidelle ſauvera le mari infidelle.* Abraham word de Vader der GELOOVIGE genaamd. *Abraham eſt appelé le Pere des Croyans.* De Kerk is de vergadering der Geloovige. *L'Egliſe eſt l'aſſemblée des Fidelles.*

GELOOVIGHEID. zie LIGTGELOOVIGHEID. *Credulité, facilité à croire.* f.

GELOST. part: van LOSSEN. *Dechargé.* De geloſte goederen in 't Pakhuis bergen. *Serrer les marchandiſes dechargées dans le Magazin.* GELOSTE, verloſte ſlaaven. *Des captifs, des eſclaves rachetez.*

GELOUTERD, part. van LOUTEREN. Zuiveren. *Epuré, affiné.* Gelouterd goud. *De l'or epuré, affiné.* Ons geloove werd door de beproevingen gelouterd. *Notre foy eſt epurée par les epreuves, les averſitez.*

GELTE-BAARS, hom-baars. *Perche mâle* ou *laitée.* f.

GELT-VARKEN, beer, mannetjes varken. *Verrat, pourceau mâle.* m

GELUBDE Geſnede, ontmand. *Châtré, Eunuque.* Een gelubde Stier. *Un Taureau châtré.* Gelubde zangers, (*Caſtrati*) gelubde Italiaanſe zangers. *Des Châtrez, des Muſiciens d'Italie mutilez.* De GELUBDE hebben de bewaaring van 't *Serrail* of Vrouwenhof. *Les Eunuques ont la garde du Serrail.*

GELUI of GELUY. n. Luiding der klokken. *Son, ſonnement.* m. *Sonnerie.* f. Het is nog maar het eerſte gelui. *Ce n'eſt encore que le premier ſon, le premier coup de la cloche.* Zie verders op GELUY.

GELUID n. Klank waar door het oor getroffen werd. *Son, ton, eclat.* m. Een doorklinkend, een ſchel geluid. *Un ſon eclatant, perçant.* Die klok, die viool, die trompet geeft een aangenaam geluid. *Cette cloche, ce violon, cette trompette rend un ſon agréable.* 't GELUID van de ſtem. *L'accent, le ſon* ou *le ton de la voix.* 't GELUID of geraas van de wind *Le bruit du vent.* Men hoorde een naar GELUID in 't Boſch. *On entendit un bruit, un cri affreux dans la forêt.* Hy wierd onder 't GELUID der klokken en trompetten ingehaald. *Il fut reçu au bruit des cloches, aux fanfares des trompettes.*

GELUID-BREEKER, KLARYN. Stopper van de trom-

Digitized by Google

trompet waar door ze zagter klinkt. *Sourdine.* f. *Espece de tampon qui diminuë, etouffe le bruit de la trompette.*

GELUID GEEVEN. v. n. Gelúid slaan, luiden, roepen &c. *Rendre un son, sonner, retentir.* Die schel geeft geluid genoeg. *Cette clochette rend assez de son, fait assez de bruit.*

GELUID MAAKEN met de mond. *Faire du bruit, rendre un son avec la bouche.*

GELUID SLAAN. v. n. Geluid geeven, luiden. *Rendre un son, sonner, resonner.*

GELUK. n. Welwezen, voorspoed. *Bonheur.* m. *Felicité, prosperité.* f. Daar is geen volmaakt geluk op aarde. *Il n'y a point de bonheur parfait sur terre.* Het eeuwig GELUK, de eeuwige zaligheid in den Hemel. *Le bonheur Eternel, l'Eternelle beatitude dans le Ciel.* Het GELUK, de welvaart der godlooze is niet te benyden. *Le bonheur, la prosperité des mechans n'est pas à envier.* Wanneer zal ik het GELUK, 't vermaak hebben u aan myn huis te zien? *Quand aurai je le bonheur, le plaisir de vous voir chez nous?* Het is meer GELUK als wysheid. spr: *Il y a plus de bonheur, de hazard que de science.* Zyn Oom sturf by geluk in die zelfde tyd. *Son Oncle mourut par bonheur au même temps.* Zyn geluk bezoeken. *Tenter sa fortune, brusquer la fortune.* Het geluk diend hem, de Fortuin lacht hem toe. *La Fortune lui rit.* Iemand goeder GELUK zeggen, toekomstige zaaken voorzeggen. *Dire la bonne aventure à quelqu'un.* GELUK op de reis, op uw reis. *Bon voyage, je vous souhaite un heureux voyage.* Veel geluk met uw huwelyk. *Je vous felicite de votre mariage, puissiez vous être heureux dans votre mariage.* Geluk met de party, met het gekogte &c. *Puissiez vous trouver votre compte au marché que vous venez de faire.* Daar slaa geluk toe, wel magt 'er meê gaan. *Que bien vous en arrive, vous en prenne; puissiez vous vous en bien trouver.*

GELUKKEN. v. n. Wel slaagen, wel uitvallen. *Reüssir, avoir un bon succes, prosperer.* In alle zyne onderneemingen gelukken. *Reussir en toutes ses entreprises.* Alles gelukt hem naar wensch. *Tout lui reüssit à souhait.* Men weet niet of 't hem gelukt zal zyn versch volk in de belegerde stad te brengen. *On ne sçait s'il aura eu le bonheur d'introduire des gens frais dans la ville assiegée.*

GELUKKIG. Adj. Voordeelig, voorspoedig. *Heureux, prospere, fortuné.* Een gelukkige geboorte, een gelukkigen aart. *Une heureuse naissance, un heureux naturel.* Een gelukkig huwelyk, een gelukkig leven. *Un heureux mariage, une heureuse vie.* Een gelukkig Vorst, een gelukkig Held. *Un Prince, un Heros fortuné.* Wy zullen alleen in den Hemel volkomen gelukkig zyn. *Nous ne serons parfaitement heureux que dans le Ciel.* Een GELUKKIGE val, een gelukkige kwetsuur. *Une chute, une blessure heureuse.*

GELUKKIG, beteekend somtyds het zelfde als GELUKKIGLYK. Gelukkig leeven, gelukkig regeeren, gelukkig ontkomen. *Vivre, regner, echapper heureusement.* Die Vorst die altyd ZOO GELUKKIGLYK geregeerd, geoorlogt had. *Ce Prince qui avoit toujours regné si heureusement, qui avoit toujours fait la guerre si heureusement, avec tant de bonheur.*

GELUKKIG MAAKEN. v. a. *Rendre heureux.* GELUKKIG WORDEN. v. n. *Devenir heureux.*

GELUK-WENSCHEN. v. a. Begroeten. *Feliciter, congratuler, complimenter.* De nieuwe Getrouwde, de nieuwe Burgermeesters geluk-wenschen. *Feliciter, complimenter les nouveaux Mariez, les nouveaux Bourguemaitres.* Ik wensch 'er u geluk mede. *Je vous en felicite, je souhaite que bien vous en arrive.* GELUKWENSCHING. f. Begroeting, wensching van geluk &c. *Felicitation, congratulation.* f. *Compliment de conjouissance.* m.

GELUKZALIG. Adj. Zalig, wel gelukkig. *Heureux, bienheureux.* Gelukzalig zyn de armen van geest. *Bienheureux sont les pauvres en esprit.* Och, hoe gelukzalig zyn de geene die God vreezen! *Oh, que bien heureux sont ceux qui craignent Dieu!* GELUKZALIG Nieuwjaar, buurman! gem: spr: *Bon jour & bon an, voisin!*

De GELUKZALIGHEID, 't eeuwig geluk deelagtig worden. *être rendu participant du Salut eternel, de la felicité, beatitude eternelle.*

GELUSTEN. v. a. Behaagen, lust, vermaak hebben in *of* tot iets. *Se plaire, prendre plaisir à.* Het gelustte hem daar mede de gek te scheeren. *Il lui plut, il lui prit engré, il lui prit fantaisie de s'en moquer.*

GELUY, GELUI. n. Klank, geraas van de klok, of klokken die geluid werden. *Son ou bruit de la cloche ou des cloches qu'on sonne.* Met het lautste geluy na de Kerk gaan. *Aller à l'Eglise au dernier son, au dernier coup de la cloche.* Met het kleine, het groote GELUY, onder 't geklank der kleine, der groote klokken begraaven werden. *être enterré avec la petite, avec la grande sonnerie.*

GELUYERD. part: van LUYEREN. Hy heeft tot tien uuren op zyn bed geluyerd. *Il a fait le veau sur son lit jusqu'à dix heures.*

GELYK. Adj. Even eens, evenredig. *Egal, pareil, semblable.* Twee gelyke linien *of* lynen. *Deux lignes egales.* Zy zyn van gelyke jaaren, van gelyke staat. *Ils sont d'age egal, d'egale condition.* Gelyke tweelingen. *Des jumeaux semblables en tout.* Met gelyke magt te Veld komen, stryden. *Entrer en Campagne avec des forces egales, combattre à forces egales.* De schaal gelyk laaten hangen, onpartydig zyn. *Tenir la balance egale.* Hoe damt gy met hem? wy speelen gelyk op. *Comment dammez vous avec lui? nous jouons but à but.* Hy wilde zig Gode GELYK maaken. *Il vouloit se rendre egal à Dieu, s'egaler à Dieu.* Die twee Koningen zyn malkander in veel deelen gelyk. *Ces deux Rois sont semblables à plusieurs egards, se ressemblent en plusieurs choses, chefs, points.*

GELYK. Effen. *Uni, egal.* Een gelyke vloer, gelyke straat. *Un plancher egal, uni; une rue unie, egale.*

GELYK. Adv. Zoo als. *Comme, de même que.* Doet gelyk de andere doen. *Faites comme les autres font.* Hy leefd gelyk de Kluizenaaren, de oude Wysgeeren. *Il vit de même que les Hermites, de même que les anciens Philosophes; comme les Herm:, les anciens Philosophes.* Vergeet ons onze schulden gelyk wy vergeeven onze schuldenaaren. *Pardonne nous nos offenses comme nous pardonnons à ceux qui nous ont offensez.*

GELYK hebben, na de redelykheid spreeken, handelen *Avoir raison, parler, agir raisonnablement.* Hy wil altyd gelyk hebben. *Il veut toujours avoir raison.* Ik kan u daar in geen gelyk geeven. *Je ne sçaurois vous donner raison en cela.*

Te GELYK, GELYK. Adv. Op de zelfde tyd. *Au même temps, à la fois.* Hy onderneemd te veel dingen te gelyk. *Il entreprend trop de choses à la fois.* Wy konnen niet te gelyk spreeken. *Nous ne pouvons pas parler à la fois, parler en même temps.* Zy gingen GELYK of samen heen. *Ils partirent en même temps, ils partirent ensemble, de compagnie.*

GELYK. Adv. Effen, glad. *Uniment.* Een plank gelyk schaaven.

Digitized by Google

een. Rabiter une planche uniment. Het linne gelyk vouwen. *Plier le linge uniment, à l'uni.*

GELYKAARDIG. Adj. Van gelyken aart. *De même espece, sorte, homogene, similaire.* Gelykaardige planten. *Des plantes de même espece.* Gelykaardige ligchaamen, deelen. *Corps similaires; parties similaires, homogenes.* GELYKAARDIGHEID, overeenkomstigheid. *Rapport.* m. *Ressemblance.* f.

GELYKE. Adj. Diergelyke. *Pareil, semblable.* Het zyn gelyke zaaken, gelyke stoffen, materien. *Ce sont choses pareilles, matieres pareilles, semblables.* Men moet gelyke by gelyke stellen. *Il faut assortir les gens, ranger ensemble ceux qui sont de même humeur, de même categorie.* Met zyns GELYKE verkeeren, trouwen. *Frequenter ses pareils, ses egaux; se marier à son pareil, à son semblable.* Zyns gelyke is 'er niet. *Il n'a pas son semblable, son pareil.* Cesar kon geen gelyke verdraagen. *Cesar ne pouvoit souffrir d'egal.* Hy doet, hy handeld van GELYKE, ingelyks omtrent den ander. *Il en use, il en agit pareillement, de la même sorte avec l'autre.*

GELYKELYK. Adv. Te gelyk, t'effens. *à la fois, en même temps.* Ik kan het niet gelykelyk waarneemen. *Je ne sçaurois y vaquer à la fois; je ne sçaurois le faire en même temps.* Zy zyn GELYKELYK, zy zyn even schuldig. *Ils sont egalement coupables.*

GELYKEN. v. a. Gelykenis, overeenkomst hebben. *Ressembler, se ressembler.* Naar zyn vader, naar zyn moeder gelyken. *Ressembler à son pere, à sa mere.* Zy gelyken malkander als twee druppels water. *Ils se ressemblent comme deux goutes d'eau.* Hy gelykt hem op een duit, op een prik. *C'est lui même tout crache, c'est son vrai portrait.*

GELYKENIS. f. Overeenkomst, gelykformigheid *Ressemblance, conformité.* f. Daar is altyd eenige gelykenis tussen de vader en de zoon. *Il y a toujours quelque ressemblance entre le pere & le fils.* Gy zult u geen gesneede beelden noch eenige gelykenisse maaken. *Tu ne te feras point d'images taillees ni ressemblance aucune.*

GELYKENIS. Zinspreukige gelykenis. *Similitude, parabole.* f. De gelykenis van den Zaayer, van den godloozen Ryke. *La similitude, la parabole du Semeur, du mauvais Riche.* Jesus leerde de Schaaren door gelykenissen. *Jesus Christ enseignoit les Troupes par similitudes.*

GELYKENIS. Vergelyking, overstelling van twee zaaken. *Comparaison.* f. *Parallele de deux choses.* m. Hy nam, ontleende zyne gelykenis van de Honingbyen, van de Torteldui. *Il prit, il emprunta sa comparaison des Mouches à miel, de la Tourterelle.* Hy is zonder gelykenis, als de jonge paarden die... *Il est sans comparaison, comme les jeunes chevaux qui...* Alle gelykenissen gaan mank. Spr: *Toutes comparaisons clochent.* Hy wil gelykenis maaken met luiden oneindig boven hem. *Il veut faire comparaison avec des gens infiniment au dessus de lui.*

GELYKERHAND. Adv. Gelykelyk, te gelyk, gezamender hand. *Tous ensemble, egalement, tous à la fois, en même temps.* Zy tyden gelykerhand aan 't werk. *Ils se mirent tous ensemble à la besogne, ils entreprirent l'ouvrage tous à la fois.*

GELYKERWYS. Adv. Zoo als, op de zelfde wyze als. *De même, comme, de la même sorte.* Hy handelde hem gelykerwys hy gehandeld was geweest. *Il le traitta comme il avoit été traitté, de la même sorte, tout ainsi, de même qu'il avoit été traitté.*

GELYKFORMIG. Adj. Gelyk, overeenkomende. *Conforme, semblable.* De zeden en de leer behoorden gelykformig te zyn. *Les mœurs & la doctrine devroient être conformes.* Wy zullen Christi ligchaamen gelykformig gemaakt worden. *Nous serons rendus conformes, semblables au Corps de Christ.* De GELYKFORMIGHEID der zeden en der leere zou le te wenschen zyn. *La conformité, ressemblance des mœurs & de la doctrine seroit à souhaiter.*

GELYKHEID. f. Gelykformigheid, overeenkomst *Egalité, ressemblance* f. Gelykheid van imborst, van jaaren, van staat. *Egalité d'humeur, d'age, d'etat.* GELYKHEID, eenpaarigheid van styl. *Egalité, uniformité de style.* f. GELYKHEID, eenpaarigheid, bestendigheid van geest. *Egalité, solidité d'esprit.*

GELYK-JAARIG. Adj. Van gelyke jaaren *De même ou de pareil age, d'age egal.* Gelyk-jaarige persoonen, luiden. *Des personnes de pareil age, d'age egal, de même age.*

GELYK MAAKEN. v. a. Effenen. *Aplanir, unir, mettre à l'uni.* De paden van een Tuin gelyk maaken. *Aplanir les allees d'un Jardin.* De deelen, looten GELYK MAAKEN. *Rendre les parts egales, egaler les portions.*

GELYKMAATIG. Adj Overeenkomende. *Convenable, sortable.* GELYKMAATIGE groote, sterkte. *Grandeur, force convenable, sortable, egale.* Daar is geen GELYKMAATIGHEID, overeenkomst tusschen die twee zaaken. *Il n'y a aucune convenance, aucun rapport entre ces deux choses.*

GELYKMOEDIG. Adj. Gemaatigd, eenpaarig. *Moderé, egal, unanime.* Een gelykmoedig mensch. *Un homme moderé, d'une humeur egale.* Gelykmoedige besluiten. *Des resolutions unanimes.* De GELYKMOEDIGHEID der Stoïsche Wysgeeren. *L'egalite d'ame des Philosophes Stoïques.* GELYKMOEDIGLYK. Adv. Eenpaariglyk, eendragtiglyk. *Unanimement, avec egalite d'ame.*

GELYKS DE GROND. Adv. Langs de grond. *à rez de terre, à l'egal, au niveau du terrain.* Gelyks de grond vliegen. *Voler à rez de terre, terre à terre.* Daar zyn beneden vier vertrekken GELYKS de straat, de vloer. *Il y a en bas quatre appartements de plein pied.*

GELYK WORDEN. v. n. De beesten gelyk worden. *Devenir semblable, être rendu semblable aux bêtes.*

GELYKZINNIG. Adj. EVENZINNIG. Van een en de zelfde betekenis. *Synonyme.* Beminnen en lief hebben zyn gelykzinnige bewoordingen. *Aimer & cherir sont termes synonymes.*

GELYKZYDIG. Adj. Die twee gelyke zyden heeft. *Equilateral, qui a deux cotez egaux.* Een gelykzydige Driehoek. *Un Triangle equilateral.*

GELYMT of GELYMD. Adj. Met lym vast gemaakt of bestreeken. *Colle.* Dat papier is wel gelymt. *Ce papier est bien collé.*

GELYNT. part: van LYNNEN, LINIEEREN. *Reglé.* Op gelynt papier schryven. *Ecrire sur du papier reglé.*

GEMAAKT. part: van MAAKEN. *Fait, te.* Een wel gemaakt man, een wel gemaakte vrouw. *Un homme bien fait, une femme bien faite.* De gemaakte wetten nakomen. *Observer les loix qui ont été faites.*

GEMAAKT. Adj. Niet natuurlyk, gedwongen. *Affecté, feint, contraint, gêné.* Gemaakte droefheid *Tristesse affectée, affliction feinte.* Een gemaakte gang, een gemaakte spraak. *Une demarche affectée, un langage affecté.*

GEMAAKTHEID. f. Gedwongenheid in de houding, gang, spraak, kleeding &c. *Affectation, maniere genée, contrainte.* f. *Air composé.* m. Die gemaaktheid is belagchelyk, aanstootelyk. *Cette affectation est ridicule, effençante.*

Digitized by Google

GEMAAL. Man, in de hoofſche en beſchaafde ſtyl. *Mary, epoux.* Gemelde Gravinne zal hier de komſt van den Heer Grave haar Gemaal afwagten *La ſusdite Comteſſe attendra icy l'arrivée de Monſieur le Comte ſon Epoux.*

't GEMAAL. n. Verzamelend woord, onder welke al 't geen gemaalen werd begreepen is. *Moûtures.* f. pl. *Bleds, grains, farines, toutes ſemences moulues.* De Pachter van 't Gemaal. *Le Fermier des Moûtures, celui qui a la Ferme des moûtures.*

GEMAALEN. part: van MAALEN. *Moulu, reduit en farine.* Gemaalen koorn, gemaale moſtert. *Du bled moulu, de la moutarde mouluë.* Gemaalen goud; goud tot gruis, tot ſtof gemaalen. *De l'or reduit en grains, en poudre.* GEMAALE, geſtampte peper. *Du poivre broyé, pilé.*

GEMAAYD. part: van MAAYEN. *Fauché, coupé, ſcié.* Gemaayd gras *De l'herbe fauchée.* Gemaayt koorn. *Du bled coupé, ſcié.*

't GEMACHT of de SCHAMELHEID. *Les parties honteuſes, partie d'autour des aines, le bas ventre.*

GEMAGTIGD of GEMACHTIGD Die magt ergens toe heeft. *Autoriſé, en droit d'agir.* Hy is 'er door den Raad van Staaten toe gemagtigd. *Il eſt autoriſé à cela par le Conſeil d'Etat.*

GEMAK. n. Gerief. *Commodité, aiſe* f. De trekſchuiten zyn een groot gemak voor de Reizigers. *Les bateaux de trait ſont une grande commodité pour les Voyageurs.* Daar zyn veel GEMAKKEN in dat huis. *Il y a bien des commoditez dans cette maiſon.* Zyn GEMAK neemen, op zyn gemak gaan zitten. *Prendre ſa commodité, s'aſſeoir à ſon aiſe.* Doet het op uw gemak, als gy tyd hebt. *Faites le à votre commodite, à votre aiſe, à votre loiſir* Zyn gemak zoeken. *Chercher ſa commodité.* Hy is te veel op zyn gemak gezet. *Il aime trop ſes aiſes.* Die luidjes leeven op haar gemak, zitten 'er warmpjes in. *Ces gens là ſont à leur aiſe, ſont bien dans leurs affaires, ont dequoy.* Al met gemak myn vrind, zoetjes wat, zoo ſchielyk niet! *Tout doux notre ami, allons bride en main!* Wys Mynheer het GEMAK, 't huisje. *Montrez les lieux, les aiſances à Monſr.*

GEMAKKELYK. Adj. Ligt, niet moeylyk om te doen. *Aiſé, facile, commode.* Dat is zoo gemakkelyk niet eens te doen. *Cela n'eſt pas ſi facile, ſi aiſé à faire.* GEMAKKELYK, dat gemak aanbrengd. *Facile, commode, doux.* Een gemakkelyk reistuig, een gemakkelyk huis, gemakkelyke ſtoel. *Une voiture, une maiſon, une chaiſe commode.* Hy is van een GEMAKKELYKEN, inſchikkelyken imborſt. *Il eſt d'une humeur commode, aiſee, facile.* Dat is heel GEMAKKELYK werk, dat is werk dat heel ligt te doen is. *C'eſt un ouvrage aiſé, facile à faire.* 't Is een GEMAKKELYKE Pater, 't is een man die zyn gemak zoekt, 't gemak gewend is. *C'eſt un Pere douillet, un homme qui aime ſes aiſes, qui aime à ſe choyer, ſe dorloter.*

GEMAKKELYK. Adv. Ligtelyk, zonder moeyte. *Aiſément, facilement.* Hy kan het gemakkelyk doen, zoo hy wil. *Il le peut faire aiſément, s'il le veut.* Hy laat zig gemakkelyk verleyen. *Il ſe laiſſe facilement, aiſément ſeduire.* Dat zal zoo gemakkelyk niet afloopen. *Cela ne ſe debrouillera pas ſi aiſément.* Och hoe gemakkelyk zoude het my geweeſt hebben, indien!.. *Och qu'il m'eut été aiſé, ſi!..* GEMAKKELYK zitten, gemakkelyk woonen; op zyn gemak zitten, woonen. *être aſſis à ſon aiſe, être logé commodément.*

GEMAKKELYKHEID. f. Gemak, ligtigheid. De gemakkelykheid met welke men in Holland reisd. *La facilite, commodité avec laquelle on voyage en Hollande.*

GEMALIN of GEMAALINNE. Egade, vrouw in de Hoofſche ſtyl. *Epouſe, femme, en ſtyle de Cour.* Hoe vaart Mevrouw uw Gemalin? *Comment ſe porte Madame votre Epouſe?* Mevrouw de Gemalinne van den Engelſen Ambaſſadeur, *Madame l'Ambaſſadrice, l'Epouſe de l'Ambaſſadeur d'Angleterre.*

GEMANIERD. Adj. Beſchaafd, beleeft, wel opgevoed. *Civil, poli, bien elevé.* Dat kind is heel wel gemanierd. *Cet Enfant eſt fort bien elevé, appris.* GEMANIERDHEID. f. WELLEVENDHEID. Beſchaafdheid. *Civilité, politeſſe.* f.

GEMARMERD, geſpikkeld, als marmer naargebootſt. *Marbré, jaſpé, qui imite le marbre.* Gemarmerd papier. *Du papier marbré.*

GEMARTELD. part: van MARTELEN. *Martyriſé, tourmenté.* Hy wierd elendig gemarteld. *Il fut miſerablement tourmenté, martyriſé, torturé.*

GEMASKERD. Adj. Met een masker *of* mombakkes bedekt. *Maſque, couvert d'un maſque.* Hy wierd door gemaskerde perſoonen aangerand. *Il fut attaqué, inſulté par des perſonnes maſquées.*

GEMATIGD. Adj. BEZADIGD. Bedaard. *Moderé, temperé.* Gematigde vreugde, gematigde begeertens. *Joye moderée, deſirs moderez.* De gematigde Lugtſtreeken *Les Zones* ou *Regions temperees.* Een gematigde oeffening. *Un exercice moderé, tempere.* Een gematigde ſtrengheid. *Une ſeverité temperée.* De GEMATIGDE luiden myden alle overdaad. *Les perſonnes moderées, les temperants evitent tout excés.*

De GEMATIGDHEID, bezadigdheid, bedaartheid, geregeldheid is de Deugd der waare Wyze. *La moderation, la temperance eſt la vertu des vrais Sages.* De GEMATIGDHEID, gematigde geſteldheid van de lugt, van 't weer. *La temperature, la qualité temperee de l'air, du temps.* De GEMATIGDHEID, ingetogenheid, goedaardigheid der waare Grooten. *La moderation, la retenuë, la debonnaireté des veritables Grands.*

GEMBER of GENGBER. Bekende Indiaanſche wortel. *Du Gingembre.* Konfyte gember. *Du gingembre confit.*

GEMEEN. Adj. Daar veele deelagtig aan zyn. *Commun, à quoy pluſieurs participent.* De Zon, de Dood is alle ſchepſelen gemeen. *Le Soleil eſt commun, la Mort eſt commune à toutes créatures.* Adam is onze gemeene Vader. *Adam eſt notre commun Pere.* Een werk op GEMEENE koſten onderneemen. *Entreprendre un ouvrage à frais communs.* Het is een gemeen gerugt, het gemeene gevoelen. *C'eſt un bruit commun, l'opinion commune.* By de eerſte Chriſtenen waaren alle goederen gemeen. *Tous les biens etoient communs entre les premiers Chretiens.* Alle goederen gemeen ſpeelen, op koſten van 't gemeen teeren, plunderen. *Vivre ſur le commun, s'approprier le bien d'autrui.* Ik wil met die luiden niets gemeen hebben. *Je ne veux avoir rien de commun, rien à demêler avec ces gens là.* Dat werd in 't GEMEEN zoo verſtaan. *Cela s'entend d'ordinaire, ordinairement ainſi.*

GEMEEN. Gering, ongeacht, onaanzienlyk. *Commun, peu eſtimé.* Gemeen linnen, gemeen huisraad. *De la toile commune, des meubles communs.* Het is maar een GEMEEN Schilder, een gemeen Dichter. *Ce n'eſt qu'un commun Peintre, qu'un Poëte commun.* Hy is een man van 't GEMEEN, onder de gemeene Burgers begreepen. *C'eſt un homme du commun.* Hy Predikt te geleerd voor 't GEMEEN, voor den gemeenen man. *Il Preche trop ſçavamment pour le ſimple Bourgeois, pour les gens du commun.* Het GEMEEN, de gemeente, de gemeene man is moeyelyk te vergenoegen. *Le Public eſt difficile à contenter.* Zig voor 't gemeen in de bresch ſtellen

Digitized by Google

len. *S'exposer pour le public, se mettre à la breche pour le public, pour la communauté, la Patrie.* Het GEMEENE VOLK, het volk uit de agterſtraaten kwam op de been. *La populace, le bas, le petit peuple s'attroupa.*

GEMEEND. part: van MEENEN. *Penſé, cru.* Indien ik het anders gemeend had. *Si je l'avois penſé, ſi je l'avois cru autrement.* Joſeph de GEMEENDE, de gewaande Vader van den Heere Jeſus. *Joſeph le Pere putatif de notre Seigneur.*

GEMEENLYK of GEMEENELYK. Adv. Gewoonlyk, doorgaans. *Ordinairement, communement, d'ordinaire.* Men ziet gemeenlyk luiden van niet opgekomen ſpytiger, trotſer als andere. *On voit ordinairement, ou voit d'ordinaire les gens parvenus de rien plus fiers, plus arrogants que les autres.*

GEMEEN-MAAKEN. v. a. Rugtbaar maaken, in 't licht brengen. *Publier, rendre public, mettre au jour.* De Vredens voorwaarden gemeen-maaken. *Publier les articles de Paix.* Een aanbetrouwd geheim GEMEEN-MAAKEN, rugtbaar maaken. *Publier, reveler un ſecret confié.* Zig te GEMEEN MAAKEN met iemand. *Se familiariſer trop, ſe rendre trop familier avec quelqu'un; prendre trop de privautez avec quelqu'un.*

GEMEENSCHAP. f. Verkeering, overeenkomſt, deelagtigheid, ſamenleeving. *Communion, communauté, ſocieté.* f. Ik geloof de gemeenſchap der Heiligen. *Je crois la communion des Saints.* Een GEMEENSCHAP van Monnikken. *Une Communauté de Religieux.* GEMEENSCHAP, Gild van ambachts lieden, *Communauté, Confrairie de gens de metier.* f. Ik wil geen GEMEENSCHAP, geen doen met die luiden hebben *Je ne veux point de commerce, de relation, je ne veux avoir rien à demêler avec ces gens là.* Die gemeenſchap is te groot, te ergerlyk. *Cette familiarité eſt trop grande, trop ſcandaleuſe.*

De GEMEENTE, 't gemeene Volk word in dat land niet geagt, word'er uitgemergeld. *Le commun Peuple n'eſt point eſtimé en ce pays là, le commun Peuple y eſt mangé.* De GEMEENTE van Engeland, van 't Britſche Parlement, de Leden van 't Lagerhuis. *Les Communes d'Angleterre, la Chambre baſſe du Parlement d'Angleterre.* De Heer N.N. Bedienaar des Godlyken Woords, in de Gereformeerde, in de Lutherſe GEMEENTE, Kerk van Amſt: *Monſieur, Monſr. N. N. Miniſtre de la Parole de Dieu, dans l'Egliſe Reformée, l'Egliſe Lutherienne d'Amſt:* Uit de GEMEENTE, uit de Vergadering gebannen, verjaagd worden, *être chaſſé, banni de l'Aſſemblée, de l'Egliſe.*

GEMEENTSMAN of WYKMEESTER. Voorſtander des Volks, in 't oud Rome. *Tribun du Peuple, dans l'Ancienne Rome.*

GEMEENZAAM. Adj. Spraakſaam, mêgaande, verpligtende. *Familier, affable, obligeant.* Zig met zyne mindere gemeenzaam aanſtellen. *Se rendre familier avec ſes inferieurs, être affable à ſes inferieurs.* 't Is een myner gemeenzaamſte vrinden. *C'eſt un de mes plus familiers amis.* Een gemeenzaam onderhoud, geſprek. *Un entretien, un diſcours familier.* De gemeenzaame zend-brieven van Cicero. *Les epitres familieres de Ciceron.* Zig al te GEMEENZAAM aanſtellen, te gemeenzaam met iemand ſpreeken. *En uſer trop familierement avec quelqu'un, parler trop familierement à quelqu'un.*

GEMEENZAAMHEID. f. Spraakſaamheid, vrindelykheid, heusheid. *Familiarité, affabilité, popularité, franchiſe.* f. De gemeenzaamheid van Alcibiades om de Athenienzers te winnen. *L'affabilité, la popularité d'Alcibiades pour gagner les Atheniens.* GEMEENZAAMLYK met zyne minderen handelen. *En uſer familierement avec ſes inferieurs.*

GEMEETE Lands, zekere uitgeſtrektheid Bouw-, Teelland. *Certaine etenduë de terre labourable.* f.

GEMEINTE is op GEMEENTE uitgedrukt. *Egliſe, Aſſemblée.* De Gemeinte ſtichten, vertroöſten. *Edifier, conſoler l'Aſſemblée, le Troupeau.*

GEMELD. part: van MELDEN. *Marqué, mandé.* Gelyk ik u in myne laatſte gemeld heb. *Comme je vous ai marqué, mandé par ma derniere.* Te betaalen aan de order van GEMELDE of gezeide Heer, van gemelde Weduw. *Payable à l'ordre du dit Sieur, de la dite Veuve* De boven gemelde brief, de boven gemelde ſom. *La ſuſdite lettre, la ſuſdite ſomme; la lettre, la ſomme cy deſſus,* ou *ſuſmentionnée.* Het Contract hier onder gemeld. *Le Contract cy deſſous mentionné, rapporté cy deſſous.*

GEMELIG of GEMELYK. Adj. Knak, onvernoegd, misnoegd. *Chagrin, de mauvaiſe humeur.* Hoe komt gy zoo gemelig van daag? *D'où vient que vous êtes ſi chagrin, de ſi mauvaiſe humeur aujourd hui?* GEMELIGHEID. f. Gemelykheid, ongenoegen, gemelyke buy. *Chagrin.* m. *Humeur chagrine, noire.* f.

GEMENGD. part: van MENGEN. *Mêle.* Gemengde waaren. *Des marchandiſes mêlees.* GEMENGDE of geſnede wyn. *Du vin mêlangé, mixtionné.*

GEMERKT. part: van MERKEN. *Marqué, numeroté.* Het pakje, de mand was gemerkt met een N. B. *Le paquet, le panier etoit marqué d'un N. B.* Indien ik het eerder GEMERKT, beſpeurd had. *Si je l'avois remarqué, ſi je n'en etois apperçu pluſtot.* GEMERKT, nadien, dewyl hy 'er niet meer van ſpreekt. *Puis qu'il, vû qu'il n'en parle plus.* GEMERKT, aangezien het ſchielyk, het onverwagt vertrek zyner Majeſteit. *Vû le prompt depart, vû le depart inopiné de ſa Majeſté.* Hy is nog kloek, nog ſterk, gemerkt zyne jaaren. *Il eſt encore vigoureux pour ſon âge, vû l'âge qu'il a.*

GEMEST. part: van MESTEN. *Engraiſſé, fumé.* Een gemeſt varken *Un cochon engraiſſé, un cochon gras.* Een gemeſte kapuin. *Un chapon gras, elevé à la brochette.* GEMEST land, landt met meſt bezorgd, vet gemaakt. *Terre fumee, engraiſſee avec du fumier.*

GEMETSELD. part: van METSELEN. *Maçonné. ée.*

GEMEUKT. Adj. Overryp. *Trop mur.* Gemeukte appelen, peeren; appelen, peeren die doorryp zyn. *Des pommes, des poires trop mures.* GEMEUKTE potagie. *Potage bien mitonné, ſoupe bien mitonnée.*

GEMIKT. part: van MIKKEN. *Viſé.* Dat is heel wel gemikt. *C'eſt fort bien viſé.*

GEMIST. part: van MISSEN. *Manqué.* Hy heeft niet eens gemiſt. *Il n'a pas manqué une ſeule fois.*

GEMOED. n. Ziel, gewiſſe, hart. *Ame, conſcience.* f. *Coeur.* m. Opregt van gemoed zyn. *Avoir l'ame, la conſcience nette, le coeur droit.* Hy weet wel in zyn gemoed dat hy ongelyk heeft. *Il ſçait bien dans ſon ame, dans ſon coeur qu'il a tort.* Tegen zyn gemoed, tegen zyn beeter weeten aangaan. *Agir contre ſa conſcience.* Den zondaar in zyn gemoed aantaſten. *Preſſer la conſcience du pecheur.* Treê in uw gemoed, en zie of het niet waar is. *Mettez la main ſur la conſcience, & voyez s'il n'eſt pas vray.* Na GEMOEDE, in gemoede, ter goeder trouw met iemand handelen. *Agir en conſcience, agir de bonne foy avec quelqu'un.* Verbitterd van GEMOED, van geeſt zyn. *être irrité, avoir l'eſprit irrité, le coeur ulceré.*

GEMOED. Adj. Gemoedigd. *Encouragé.* Wel gemoed zyn. *Avoir bon courage, bon coeur.*

GEMOEDEREN. Geeſten, verſtanden. *Eſprits, humeurs.*

Digitized by Google

de verschillende gemoederen over een brengen. *Concilier, accorder les esprits differents.* Deze tyding bragt, wierp een groote verslagenheid in de gemoederen, *Cette nouvelle jetta, repandit une grande consternation dans les esprits.*

Te GEMOET gaan, in 't gemoet gaan. *Aller à la rencontre, aller au devant.* De gantsche Raad van Rome ging Cæsar tot Lucca te gemoet. *Tout le Senat de Rome alla au devant de Cesar jusqu'à Luques.* Ik kwam hem by de Beurs in 't GEMOET, ik ontmoete hem by de Beurs. *Je le rencontrai vers la Bourse, auprès de la Bourse.* Iemand met zagtheid, zagtzinnigheid te GEMOET komen, aanspreeken. *Prevenir quelqu'un avec douceur, tâcher de l'appaiser, de le ramener par la douceur.* Iemands zwakheid te GEMOET komen, verschoonen. *Excuser la foiblesse de quelqu'un.* Ik wil hem gaerne daar in te GEMOET komen, de schaade helpen draagen. *Je suis tout prêt à partager cette perte avec luy, je veux bien entrer dans son embarras.* Hy zou u daar op konnen te GEMOET voeren, antwoorden konnen dat... *Il pourroit vous répondre là dessus que...*

GEMOETEN. v. a. zie ONTMOETEN, in 't gemoet komen. *Rencontrer.* Wy gemoeteden malkander in de Maliebaan. *Nous nous rencontrâmes au Mail.*

GEMOEYD. part: van MOEYEN. *Insulté, tourmenté, vexé.* Zy worden alle omzien gemoeyd en geplaagt. *Ils sont à tous moments insultez & tourmentez.* Ik wil 'er niet meê gemoeyd, behaald, gekweld zyn. *Je ne veux pas entrer là dedans, je ne veux pas qu'on m'en rompe la tête.*

GEMOFFEL. n. Moffelaary, versteeking, ontfutseling van de kaart &c. *Tricherie, tromperie au jeu de cartes.* f. Dat GEMOFFEL staat my niet aan. *Ces tricheries ne me plaisent pas.* Gy hebt GEMOFFELT, niet zuiver gespeeld. *Vous avez triché, vous avez escamotté une carte, des cartes.*

GEMOLKEN. part: van MELKEN. *Trait.* Een gemolke koe. *Une vache trayée, dont on a trait le lait.*

GEMOMPEL. n. Mompeling, doof gerugt. *Murmure, bruit sourd.* m. Het gemompel van 't Volk barstede eindelyk in eene openbaaren opstand uit. *Le murmure du Peuple eclatta enfin en une revolte ouverte.*

GEMOMPELT of GEMOMPELD. part: van MOMPELEN. *Murmuré, grommelé, marmoté.* Na dat het Besje lang genoeg gemompelt had. *Après que la Vieille eut assez marmoté, murmuré, grommelé.*

GEMONSTERD. part: van MONSTEREN. Gemonsterd krygsvolk. *Des soldats passez en revuë, des troupes qui ont passé montre.*

GEMONTEERDE Ruiter; Ruiter met een gezadeld paard &c. voorzien. *Un Cavalier monté.* Een schip GEMONTEERD met twintig stukken, en twaalf Gotelingen. *Un vaisseau monte, armé de vint pieces de canon & douze Berches, pieces de fonte verte.*

GEMOR. n. Gemompel, morring, tegenspraak. *Murmure, mecontentement.* m. De Oversten hadden veel moeyte om 't gemor van 't krygsvolk te stillen. *Les Generaux eurent bien de la peine à appaiser le murmure des gens de guerre.*

GEMORS. n. Morsery, plassery. *Saloperie.* f. *Patrouillage.* m. Wat een gemors is dat? *Quelle saloperie, quel patrouillage, quel gâchis est cela?*

GEMOTST. Gekortoord &c. *Eſoreillé, ecourté.* Een gemotste hond, gemotst paard. *Un chien eſoreillé, un cheval ecourté.*

GEMUILBAND. part: van MUILBANDEN. *Emmuſelé, bridé.* Een gemuilbanden Ezel. *Un Ane emmuſelé.* Hy is nu GEMUILBAND, getemd. *Il eſt bridé, reduit à preſent.*

GEMUNT. part: van MUNTEN. Gemunt zilver. *De l'argent monnoyé.* Het is op u GEMUNT, men heeft het op u gelaaden. spr: *C'eſt à vous qu'on en veut.*

GEMYMER. n. Mymering, reveling. *Radoterie, rêverie.* f. Men kan hem uit dat gemymer niet krygen. *On ne ſçauroit le tirer de cette radoterie, rêverie.*

GEMYND. part: van MYNEN, myn zeggen, myntoepen in een Verkooping by den afslag. *Retenu, acheté en criant à moy, dans une vente au rabais.* Wie heeft dat Tafel linnen gemynd? *Qui eſt ce qui a retenu ce linge de Table? qui eſt ce qui a dit à moy?*

GEMYTERD. Adj. Met een myter voorzien, opgeschikt. *Mitré.* De Abten, Bisschoppen en andere gemyterde Kerkelyke. *Les Abbez, Evêques & autres Eccleſiaſtiques mitrez.* De Scherssers noemen een wel gemest Geestelyk persoon, een gemyterd varken.

GENÂ, word voor GENADE, in de gemeenzaame styl, gebruikt. *Grace, faveur.* f. Bidden om genâ. *Demander grace.* Om lyfsgenâ bidden. *Demander pardon, demander la vie.*

GENAAKBAAR. Adj. Dat men genaaken kan. *Acceſſible.* Die Vesting is alleen aan een zyde genaakbaar, te genaaken. *La Forteresse n'eſt acceſſible que d'un ſeul coté.*

GENAAKEN. v. a. NADEREN. Bykomen. *Approcher, s'approcher, aborder, avancer.* God met zyne lippen genaaken. *S'approcher de Dieu de ſes levres.* Doe het Leger de Stad begon te genaaken. *Lors que l'Armée commença de s'approcher de la Ville.* Ik zie het blyde uur, het gelukkig oogenblik genaaken. *Je vois l'heure joyeuſe, l'heureux moment approcher.* De GENAAKING van 's Heeren Tafel. *L'approche de la Table du Seigneur.* f. De genaaking van 't stervens uur. *L'approche de l'heure de la mort.*

GENAAMD. part: van NOEMEN. Een naam geeven. *Nommé. ée.* Het kind wierd Petrus genaamd. *L'enfant fut nommé Pierre.* Daar kwam eenen GENAAMDE J. Claas. *Il vint un nommé J. Clâs.* De zoo genaamde Ridder van St. Joris. *Le pretendu Chevalier de St. George.*

GENAAYD. part: van NAAYEN. *Couſu.* Dat is niet te zindelyk genaayd. *Cela n'eſt pas couſu trop proprement.* Genaayde kant. *Du point, de la dentelle faite à l'aiguille.*

GENADE. f. Gunst, vrindschap. *Grace, faveur, amitié.* f. Als ik die genade, die gunst verkrygen, verwerven konde. *Si je pouvois obtenir cette grace, cette faveur.* Esther vond genade in de oogen van Assuerus. *Eſther trouva grace devant les yeux d'Aſſuerus.* Op Gods GENADE, barmhertigheid hoopen; in Gods genade sterven. *Eſperer, mourir en la grace, en la miſericorde de Dieu.* God doe u die genade. *Dieu vous en faſſe la grace.* De Leere der GENADE voorstaan, bestryden. *Soûtenir, impugner la Doctrine de la Grace.* 't Is alleen uit louttere genade dat wy zalig worden. *Ce n'eſt que de pure grace que nous ſommes ſauvez.* Den Rechter om GENADE, om lyfgenâ bidden. *Demander grace, crier merci au Juge.* Zig op genade en ongenade van den Vyand overgeeven. *Se rendre à la merci, à la diſcretion des Ennemis.*

GENADE, is ook een eertytel die men Vorsten en Geestelyke persoonen geeft. *Alteſſe, Graces, titre d'honneur.* Als het zyne Furstelyke Genade gelieste. *S'il plaiſoit à ſon Alteſſe Sereniſſime.* Brief aan zyne GENADE, de Bisschop van Londen geschreeven. *Lettre ecrite à ſa Grandeur, l'Evêque de Londres.*

GE-

Digitized by Google

GENADELYK. Adv. Goedertierentlyk, genadiglyk. *Par grace, miſericordieuſement.* Dewyl God ons onze ſchulden genadelyk vergeeft. *Puis que Dieu nous pardonne miſericordieuſement nos fautes.*

GENADENRYK. Adj. Zeer genadig, en hoogſten barmhartig. *Très miſericordieux; riche, abondant en graces* Genadenryke God! *Dieu très miſericordieux! Dieu riche en miſericordes.*

GENADIG Adj. Goedertierend, tot genade geneigd, barmhartig, weldoende. *Clement, porté à faire grace, miſericordieux.* Genadige God en Hemelſche Vader! *Dieu clement & Pere Celeſte!* Zyt my, o arme zondaar genadig! *Sois miſericordieux envers moy pauvre pecheur! etens ta miſericorde ſur moy pauvre p:* Een GENADIG Rechter, een genadig Vorſt. *Un Juge, un Prince clement, debonnaire.* Een GENADIG, een zagt recht. *Une juſtice moderée, adoucie par grace.* Iemand GENADIG of genadiglyk handelen. *Traitter quelqu'un favorablement, doucement.* Gy komt'er heel genadig af. gem: ſpr: *Vous avez été traitté bien doucement, vous en êtes quitte à bon marché.* Hy wierd GENADIGLYK verhoord, vergeeven. *Il fut exaucé par grace, on lui pardonna avec clemence.*

GENAGELT. part: van NAGELEN. *Cloué, attaché.* Aan 't kruis genagelt. *Cloué, attaché à la croix.*

GENAGT, word voor GOEDENAGT in den gemeenzaamen ſtyl genomen. *Bonſoir, bonne nuit.* Zeg papa en mama genagt. *Donnez le bonſoir à papa & à maman.*

GENANT. Die de zelfde doopnaam heeft. *De même nom, qui a le même nom de baptême.* Heet gy Pieter, heet gy Wilhem? dan zyt gy myn genant. *Vous appellez vous Pierre, vous appellez vous Guillaume? nous portons donc tous deux le même nom, vous êtes mon camarade de nom.*

GENEBT. Adj. Spits gebekt. *Qui a le bec long & pointu.* De Reiger is een genebde vogel. *Le Heron eſt un oiſeau à long bec, à bec pointu.*

GENEEPEN. part: van NYPEN. *Pincé.* Wie heeft my in den arm geneepen? *Qui eſt ce qui m'a pincé au bras?* Hy heeft de vleſch ſchoon GENEEPEN, braat aangetaſt. *Il a donné un rude aſſaut à la bouteille.*

GENEEREN. (Zig) De koſt winnen, beſtaan. *Gagner ſa vie, ſubſiſter, vivre de quelque metier &c.* Zig met tappen, met School houden geneeren. *Gagner ſa vie a tenir cabaret, auberge, à tenir Ecole.*

GENEESBAAR. Adj. is op GENEESLYK te zien. *Curable, gueriſſable.*

GENEESDRANK. m. *Medecine, potion medicinale.* f. Een geneesdrank inneemen. *Prendre une medecine.*

GENEES GREIN. Apoteekers grein, korrel *of* kruid. *Graine* ou *drogue medicinale.* f.

GENEESHEER. Arts, *Doctor* in 't Onduits. *Medecin.* Dat is het gevoele der oudſte, der gaauwſte Geneesheeren. *C'eſt là l'opinion des plus vieux, des plus habiles Medecins.*

GENEESKUNDE. f. Artſeny-kunde. *Medecine, l'art de guerir les maladies.* In de Geneeskunde ſtudeeren. *Etudier en Medecine.*

GENEESMEESTER, GENEESHEER. *Medecin.* Geneesmeester, geneees u zelve. ſpr: *Medecin, gueris toy toy même.*

GENEESMIDDEL. n. Artſeny, hulpmiddel voor een kranke. *Remede, medicament.* m. Geneesmiddel voor de koorts, voor de jicht. *Remede pour la fievre, pour la goûte.* Geneesmiddelen gebruiken. *Prendre des remedes, ſe mettre dans les remedes.*

GENEESLYK, GENEEZELYK, GENEESBAAR. Adj. *Curable, gueriſſable, qui ſe peut guerir, curer.* Indien de wond, het kwaad geneeslyk had geweeſt. *Si la playe eut été curable, ſi le mal eut été gueriſſable.*

GENEESVAARDER of GUINEESVAARDER. Schip dat *of* Schipper die op de Kuſt van Genee *of* Guinè vaart. *Vaiſſeau* ou *Capitaine de vaiſſeau qui frequente la Côte de Guinée.*

GENEEZEN. v. a. Tot gezondheid weder brengen. *Guerir, curer, retablir en ſanté.* Iemand van de koorts, van de pokken geneezen. *Guerir quelqu'un de la fievre, de la verole.* Hy begind mooyties te GENEEZEN, op te komen. *Il commence à ſe guerir, à ſe remettre tout doucement.*

GENEEZEN. part: van 't voorſch: Werkwoord. *Gueri. ie.* Zoo draa de zieke zal geneezen zyn. *Dés que le malade ſera gueri* Een geneeze wonde. *Une playe guerie.*

GENEEZING. f. Gezond wording. *Gueriſon.* f. Een zieke bezorgen, oppaſſen tot de geheele, volkomene geneezinge toe. *Soigner un malade juſqu'à l'entiere, la parfaite gueriſon.*

GENEGEN. Adj. Geneigt, die een trek ergens toe heeft. *Adonné, enclin, porté.* Tot den drank, tot de vrouwen, tot den dobbel genegen zyn. *être adonné, enclin à la boiſſon, aux femmes, au jeu; avoir de la paſſion pour le vin, pour les femmes, pour le jeu.* Wy zyn van natuure tot kwaad doen genegen. *Nous ſommes de nature enclins, portez adonnez au mal, a mal faire.*

GENEGEN. Toegedaan. *Affectionné, qui a de l'affection, bonne volonte.* Iemand zeer genegen zyn. *être fort affectionné à quelqu'un, avoir beaucoup d'affection pour quelqu'un, lui vouloir beaucoup de bien.* Ik geloofde niet dat hy my zoo genegen was. *Je ne le croyois pas tant de mes amis, je ne croyois pas qu'il me voulût tant de bien.* Tot zyn pligt, tot de ſtudie genegen zyn. *Aimer ſon devoir, être attaché à ſon devoir; aimer l'etude, avoir du penchant pour l'etude.*

GENEGEN zyn. genegentheid hebben iets te doen. *Avoir envie de faire quelque choſe, être d'humeur à faire quelque choſe.* Als gy genegen waard om 'er wat aan te waagen *Si vous aviez envie d'y haſarder, ſi vous etiez d'humeur à y haſarder quelque choſe.* Ik ben 'er gants niet toe genegen. *Je n'en ai aucune envie, je n'en ſuis nullement tenté.*

GENEGENTHEID. f. Geneigtheid, trek, begeerte, luſt tot iets. *Inclination, envie, pente.* f *Penchant.* m. Hy heeft geen genegentheid tot de ſtudie, tot den koophandel. *Il n'a point d'inclination, de penchant, de goût pour l'etude, pour le negoce.* Zyn genegentheid volgen. *Suivre ſon inclination, ſon envie, ſon penchant, ſa pente.* Men moet de genegentheid der jonge luiden niet dwingen. *Il ne faut pas forcer l'inclination des jeunes gens.* Hy heeft GENEGENTHEID, een trek voor zekere Juffer. *Il a de l'inclination, de l'amour, du penchant, du goût pour certaine Demoiſelle.* De Vaderlyke GENEGENTHEID ziet veel dingen in. *L'affection, l'amitié Paternelle pardonne bien des choſes.* Zyn Meester met genegentheid, met lever dienen. *Servir ſon Maître avec affection, avec zele.* Iemand GENEGENTLYK, met genegentheid dienen. *Servir quelqu'un affectueuſement, d'affection.*

GENEIGD. part: van NEIGEN. *Incliné.* God heeft zyne ooren tot my geneigd. *Dieu a incliné ſon oreille vers moy.* Voy l'Infinitif.

GENEIGD. Adj. Genegen, die genegentheid, luſt ergens toe heeft. *Enclin, porté.* Wy zyn van natuure ten kwaade geneigd. *Nous ſommes de nature portez au mal, enclins à mal faire.* GENEIGTHEID. zie GENEGENTHEID. *Inclination.* f. *Penchant.* m.

GENERAAL. Veldoverſte. *General, chef d'Armée.*

Digitized by Google

Onze Generaal deed de Ruitery van de linker Vleugel voortrukken. *Notre General fit avancer la Cavalerie de l'Aile gauche.* Hy is Luitenant Generaal, Overſte Luitenant van 't Leger. *Il eſt Lieutenant General de l'Armée.* De GENERAAL of opperſte der Jacobynen, der Jeſuiten vertoonde aan den Cardinaal Patroon dat... *Le General des Jacobins, des Jeſuites remontra au Cardinal Patron que...* De GENERAAL van Indien voert een groote ſtaat. *Le General des Indes ſoûtient un grand etat.* GENERAAL, werd in de volgende ſpreekwyzen voor algemeen genomen. Den Ontfanger, Theſaurier GENERAAL; den algemeenen Ontfanger, Theſaurier. *Le Receveur, Threſorier General.* De Heeren Staaten GENERAAL of Algemeene Staaten der Vereenigde Nederlanden. *Meſſieurs les Etats Generaux des Provinces Unies.*

GENERALITEIT. f. De Souvereiniteit *of* 't Algemeen gebied der zeven Vereenigde Nederlanden. *Generalité.* f. *Souveraine Juriſdiction des ſept Provinces Unies.* De Landen en Steden onder de Generaliteit ſtaande. *Les Pays & Villes de la Generalité.* De Generaliteits Rekenkamer. *La Chambre des comptes de la Generalité.*

GENERAALSCHAP. n. Bewind van den Generaal *of* van 't Legerhoofd. *Generalat.* m *Dignité du General.*

GENEUGLYK, GENOEGLYK. Adj Vermaakelyk, aardig, klugtig. *Plaiſant, facetieux, drole.* Een geneuglyk voorval. *Une plaiſante aventure, une hiſtoire facetieuſe.* 't Is een geneuglyk, een vrolyk menſch. *C'eſt un homme jovial, facetieux; c'eſt un homme de bonne humeur, un gaillard, un ami de la joye.* GENEUGLYKHEID f. zie GENEUGTE. Vrolykheid, aardigheid. *Plaiſanterie, gaillardiſe, gentilleſſe.* f.

GENEUGTE. f. Genoegen, vermaak. *Contentement, divertiſſement, plaiſir* m. De Schouwſpellen zyn een groote geneugte voor 't Volk. *Les Spectacles donnent beaucoup de contentement, de plaiſir au Peuple.*

GENEVER. m. Genever-water, vocht op genever-zaad getrokken. *Du genevre, genievre, de l'eau de genevre.* Keulſche genever, beſte ſoort van geneverdrank. *Du genevre de Cologne.* GENEVER-BEZIEN branden om de kwaade lugt te verdryven *Bruler de la graine* ou *des bayes de genievre pour chaſſer le mauvais air.* GENEVER BOOM-hout blyft lang gaat. *Le genevrier, le bois de genievre dure long temps ſans ſe corrompre.* GENEVER-DRANK, GENEVER-WATER. *Du genevre, boiſſon, liqueur forte ainſi nommée.* f. GENEVER-OLY. *De l'huile de genevre.* f.

GENGBER of GEMBER. Verwarmend Indiaanſch wortelgewas. Gekonfyte gengber. *Du gingembre confit.*

GENIES. n. Menigvuldige niezing, feniezing. *Eternuëment frequent.* m Wat een verdrietig genies! *L'incommode, l'ennuyeux eternuement!*

GENIETEN. v. n. Bezitten, gebruiken, het genot hebben. Le Preterit *genoot*, le Participe *genooten. Jouir de, poſſeder, avoir la jouiſſance de.* Een volkomene gezondheid genieten. *Jouir d'une, poſſeder une parfaite ſante.* De gunſt des Konings genieten. *Jouir de la faveur du Roy, poſſeder les bonnes graces du Roy.* Tien duizend gulden renten genieten *Jouir de dix mille, avoir dix mille frans de rente.* De eeuwige ruſt, de eeuwige zaligheid genieten. *Jouir du repos, du ſalut eternel.* De uiterſte gunſt van een Juffer genieten. *Obtenir la dernere faveur d'une Dame.* Veel eer aan 't Hof GENIETEN, ontfangen. *Recevoir beaucoup d'honneurs à la Cour.* Den aanbrenger, den ontdekker zal 100 Dukatons GENIETEN, hebben. *Le denonciateur, celui qui le découvrira aura cent Ducatons.* Veel vermaak in iemands geſelſchap GENIETEN, proeven, ſmaaken. *Avoir, trouver, gouter beaucoup de plaiſir dans la compagnie de quelqu'un.* Het GENIETEN, de genieting van 's Vorſten gunſt maakte hem veel benyders. *La jouiſſance de la faveur du Roy lui fit beaucoup d'envieux.* Hy wierd door 't GENIETEN van zoo veel eer zoodanig opgeblazen. *Il devint ſi enflé par la reception de tant d'honneurs.* De GENIETERS, bezitters der eeuwige zaligheid. *Les poſſeſſeurs du ſalut eternel.*

GENIETING. f. Genot, bezitting, gebruik. *Jouiſſance, poſſeſſion.* f. *Uſage.* m. De genieting van een volkomene gezondheid is een onwaardeerlyke ſchat. *La jouiſſance d'une parfaite ſanté eſt un threſor ineſtimable.*

GENOEG. Adv. Genoegzaam, zoo veel als vereiſcht was. *Aſſez, ſuffiſamment.* Gelds, verſtands genoeg hebben. *Avoir aſſez d'argent, aſſez d'eſprit.* Hy is genoeg gewaarſchouwd. *Il a été aſſez averti.* 't Is my GENOEG, als gy maar te vrede zyt. *Il me ſuffit pourvû que vous ſoyiez content.* Hy heeft genoeg om eerlyk van te leeven. *Il a dequoy vivre honnêtement.* 't Is genoeg, zeg ik u. *C'eſt aſſez, cela ſuffit, vous dis-je.*

GENOEG DOEN. v. a. Voldoen. *Satisfaire.* Jeſus Chriſtus alleen kon voor ons aan Gods Rechtvaardigheid genoeg doen. *Jeſus Chriſt ſeul pouvoit ſatisfaire pour nous à la Juſtice de Dieu.* De GENOEG-DOENINGE Chriſti aan Gods Gerechtigheid erkennen, gelooven. *Reconnoître, croire la ſatisfaction de J: Chr: à la Juſtice de Dieu.* GENOEG-DOENER, borge die genoeg doet. *Celui qui ſatisfait, Pleige, Caution.*

GENOEGEN. n. Vergenoeging, voldoening. *Satisfaction.* f. *Contentement.* m. Zyne Ouders, zyne Meeſters genoegen geeven. *Donner de la ſatisfaction, du contentement à ſes Pere & Mere, à ſes Maitres.* GENOEGEN, behaagen neemen in de vordering zyner Diſcipelen. *Prendre plaiſir à l'avancement de ſes Diſciples.* Een goed genoegen is 'tal, een goed genoegen gaat alle rykdom te boven ſpr: *Contentement paſſe richeſſe.*

Zig GENOEGEN, zig vergenoegen, te vrede houden met een maatig inkomen *Se contenter, être content d'un revenu mediocre.* Ik zal u daar gaerne in genoegen. *Je vous contenterai volontiers en cela.*

GENOEGLYK. Adj. GENEUGLYK. Aangenaam, vermaaklyk. *Agreable, plaiſant, divertiſſant.* Een genoeglyk nieuws. *Une agreable nouvelle.* Een genoeglyk, geneuglyk menſch. *Un homme agréable, d'une agreable humeur.* Een genoeglyk, pleizierig verhaal. *Un conte plaiſant, une hiſtoire divertiſſante.*

GENOEGLYKHEID. f. Vermaakelykheid, vreugd, vergenoeging. *Joye.* f. *Contentement, plaiſir.* m.

GENOEGSAAM. Adj Dat genoeg is. *Suffiſant, qui ſuffit.* Dat is een genoegſaam bewys tegen hem. *C'eſt une ſuffiſante preuve contre lui.* Een GENOEGSAAME borg verſchaffen. *Donner, fournir une ſuffiſante caution.* Met een genoegſaam getal ſoldaaten bygeleid zyn. *être accompagné, eſcorté d'un nombre ſuffiſant de ſoldats.* Dat is GENOEGSAAM, op een genoegſaame wys, beweezen. *Cela eſt ſuffiſamment prouvé, demontré.* De man is genoegſaam bedurven. *Cet homme eſt ruiné ou autant vaut.* De GENOEGSAAMHEID van den Borg erkennen. *Reconnoître la ſuffiſance, la validité de la Caution.*

GENOEMDE, GENAAMDE. Die genoemd *of* genaamd is. *Nommé.* De genoemde Petrus, de genoemde Joris. *Le nommé Pierre, le nommé George.*

GENOMEN. part: van NEEMEN. *Pris, priſe.* Hy wierd, zy wierd genomen. *Il fut pris, elle fut priſe.* Ik bedank u voor uwe genomene moeyte. *Je vous remercie*

Digitized by Google

de des peines que vous avez prises. GENOMEN, het was nu zoo, al was het nu zoo. *Supposé, le cas posé que cela fût, quand ainsi seroit.* Genomen hy ontkende de schuld. *Supposé qu'il niât la dette.*

GENOMMERD. part: van NOMMEREN. *Numeroté.* Genommerde vaten, kavelingen: *Des tonneaux, des cavelins numerotez.*

GENOOD, GENOODIGD. part: van NOODEN en NOODIGEN. *Prié, convié, invité.* Hy had meer dan twintig menschen genood. *Il avoit prié, convié, invité plus de vint personnes.* De GENOODE ofte GENOODIGDE wierden zeer wel onthaald. *Les conviez furent fort bien traittez.*

GENOODZAAKT. part: van NOODZAAKEN. *Contraint, necessité, obligé.*

GENOOPT. part: van NOOPEN. *Poussé, aiguillonné.*

GENOOT, dit woord werd in verscheide samengestelde woorden gevonden. AMPTGENOOT, metgezel in 't zelfde ampt. *Collegue, compagnon en même charge.* BONDGENOOT. *Allié, confederé.* DEELGENOOT, mededeelhebber. *Participant.* ECHTGENOOT. *Epoux, Epouse.* EEDGENOOT. *Conjuré, ligué.* GUNSTGENOOT, gunsteling. *Favori.* GELOOFSGENOOT. *Frere en la foy, de même croyance.* HUISGENOOT. *Domestique.* KONSTGENOOT. *Membre d'une Societé Academique.*

GENOOTEN. part: van GENIETEN. *Joui, reçu.* Hy heeft veel eer aan 't Hof genooten. *Il a reçu beaucoup d'honneurs à la Cour.* Na Syllàs doot genoot Rome weinig rust. *Rome jouit de peu de repos, eut peu de repos après la mort de Sylla.* Genoote weldaaden vergeeten. *Oublier les bienfaits qu'on a reçus.*

GENOOTSCHAP. n. zie GEMEENSCHAP, Maatschappye. *Compagnie, Societé.* f. Zy zyn leden van 't zelfde Genootschap. *Ils sont membres de la même Compagnie, même Societé, Academie.*

GENOPT of noppig laken. *Du drap inegal, cotonneux.*

GENOT. n. Genieting. *Jouissance, possession.* f. 't Genot verminderd de waardy der meeste dingen. *La jouissance, la possession diminuë le prix de la pluspart des choses.* Van 't GENOT leeven, de kost zoeken, haalen daar men maar kan. *En attrapper par où l'on peut, vivre de bonnes fortunes, d'industrie.*

GENT. m. Mannetjes gans. *Jar* ou *Jars.* m. *mâle de l'oye.*

GENUTTIGD. part: van NUTTIGEN. *Pris, qu'on a mangé.* Ik heb van daag nog niets genuttigd. *Je n'ai encore rien pris, rien mangé d'aujourd'hui.*

GE-OCTROYEERD. Ond: w: VERGUND, toegestaan. De Ge-octroyeerde Oost-Indische Compagnie. *La Compagnie des Indes Octroyée par Messieurs les Etats.*

GE-OEFFEND. part: van OEFFENEN. *Exercé. ée, versé, expert.* Ge-oeffende soldaaten, ge-oeffend krygsvolk. *Des soldats bien disciplinez, des troupes aguerries.* In de Oosterse Taalen, in de Mathesis ge-oeffend, ervaaren zyn. *être versé, expert dans les Langues Orientales, dans les Mathematiques.* Een ge-oeffend werkman. *Un ouvrier expert, un habile ouvrier.*

GE-OFFERD. part: van OFFEREN. *Offert.* De vrugten, de beesten die Gode onder de oude Wet ge-offerd wierden. *Les fruits qui etoient offerts, les bêtes qui etoient offertes à Dieu sous l'ancienne Loy.*

GE-OLYT of GE-OLIET. Adj. Met oly doortrokken. *Huilé, embu d'huile.* Ge-olyt papier tot een raam. *Du papier huilé pour un chassis.* De salaad is al GEOLYT, daar is al oly over de salaad. *La salade est deja enhuilée.*

GE-OOGDE. Adj. De Paauw met zyn *geoogde* staart. Poët: spr: *Le Paon avec sa queue parsemée d'yeux.*

GE-OORDEELD. part: van OORDEELEN. *Jugé.* Oordeel niet, op dat gy niet ge-oordeeld werd. *Ne jugez point, afin que vous ne soyiez point jugé.*

GE-OORLOFT of GE-OORLOOFT. Adj. Dat vry staat, dat toegelaaten is. *Permis, licite.* Indien het ge-oorloft was zyn meening te uiten. *S'il etoit permis de dire sa pensée.* 't Is een GE-OORLOOFDE zaak in zekere Landen. *C'est une chose permise en certains Pays.*

GE-OORLOGD. part: van OORLOGEN. Hebben wy daarom zoo lang ge-oorlogd? *Est ce pour cela que nous avons fait si longtemps la guerre?*

GE-OPENBAARD of GE-OPENBAART. part: van OPENBAAREN. *Revelé, publié, manifesté.* De geopenbaarde waarheden gelooven. *Croire les veritez revelées.* De Zoone Gods is in den vleesche ge-openbaard geworden. *Le Fils de Dieu a été manifesté en chair.*

GE-OPEND of GE-OPENT. part: van OPENEN. *Ouvert.* Stephanus zag de Hemelen ge-opend. *St. Etienne vit les Cieux ouverts.*

GE-OPPERD. Adj. Aan oppers *of* stapels vergaard. *Entasse, amasse en meules, en piles.* Ge-opperd hooy. *Du foin entassé, amassé en meules* ou *mules, en piles.*

GEPAARD. part: van PAAREN. *Accouplé, appareillé, apparié.* Gepaarde, gekoppelde duiven. *Des pigeons accouplez, appariez.* Gepaarde mouwen. *Des manches appareillées.* Wel, kwaalyk GEPAARD, getrouwd zyn. *être bien, être mal apparié, assorti, marié.* De jonge, de nieuwe GEPAARDE. *Les jeunes, les nouveaux Mariez.*

GEPAAYT. part: van PAAYEN. *Amusé, appaisé, contenté.* Hy heeft hem met schoone woorden gepaayd. *Il l'a amusé, payé de belles paroles.*

GEPAERELD. Adj. Paerls wyze gemaakt. *Perlé, façonné en maniere de perle.* Gepaerelde mouwtjes. *Des manchettes perlées, avec des poignets à picots.* Gepaereld goed staat innerlyk curieus, burgerlyk en net, zegt een van Saartjes gebuuren.

GEPAKT. part: van PAKKEN, INPAKKEN. *Empaqueté.* Het goed was heel net gepakt. *La marchandise etoit fort proprement empaquetée.* Wy zitten hier zoo GEPAKT, zoo in 't naauw. *Nous sommes icy si etroitement assis; nous sommes entassez, assis l'un sur l'autre.*

GEPAPT. Adj. GEGOMD. *Collé, gommé.* Een gepapte hoed. *Un chapeau collé, gommé.*

GEPARFUMEERD. part: van PARFUMEEREN. *Parfumé.* Geparfumeerde handschoenen, ruikende handschoenen. *Des gants parfumez, des gants de senteurs.*

GEPARST ofte GEPERST. Geparst laken, geparst tafelgoed. *Du drap, du linge de table pressé, mis en presse.*

GEPAST. part: van PASSEN. Bedenkingen op de tegenwoordige zeden GEPAST, toegepast. *Reflexions appliquées aux moeurs d'a present.* Het is net GEPAST, 't vereischte geld, de som is 'er. *Le compte est juste, il y a l'argent qu'il faut.*

GEPEINS. n. Gedagte, overleg, overdenking. *Pensée, meditation, reflexion.* f. Na een lang, een diep gepeins. *Après une longue, une profonde meditation.*

GEPEINSD. part: van PEINZEN, overdenken. *Songé, medité, reflechi.* Hebt gy 'er nog niet genoeg over gepeinsd? *N'y avez vous pas encore assez songé? n'avez vous pas encore assez medité là dessus?*

GEPELD. part: van PELLEN, SCHILLEN. *Pelé, ecossé, mondé, epluché.* Gepelde, geschilde boonen. *Des arbres pelez.* Gepelde boonen. *Des feves ecossées.* GEPELDE garst of pelde garst. *De l'orge mondé, grugé, concassé.*

Digitized by Google

GEPEPPERD. Adj. Met peper toegemaakt, beſtrooyd. *Poivré* Gepeperde koſt. *Des mets poivrez, de la viande poivrée.* Hy heeft het hem wel GEPEPERD, heel duur aangezet, verkogt. *Il le lui a bien poivré, epicé, Il le lui a vendu bien cher.*

GEPERST. part: van PERSSEN. *Preſſé, mis à la preſſe, à l'etroit.* Geperſt laken. *Du drap preſſé, mis à la preſſe.* Door de honger, de dorſt GEPERST, gekweld werden. *être preſſé, tourmenté de la faim, de la ſoif.* Zig aldus geperſt vindende om de waarheid te zeggen. *Se voyant ainſi preſſé de dire la verité.*

GEPEUPEL. n. zie GEMEENE VOLK. *La Populace, le petit Peuple.*

GEPEUTER. n. Peutering. *Farfouillement.* m. Laat dat gepeuter, dat peuteren in de neus ſtaan. *Laiſſez ce farfouillement là, ceſſez de vous farfouiller ainſi le nez.*

GEPIEP. n. Pieping. *Cri.* m. *Piaillerie.* f. Het gepiep der zwaluwen is laſtig. *Le cri, la piaillerie des hirondeles eſt ennuyeux.* Wat een GEPIEP, gejank hoor ik daar? *Quel bruit, quelle piaillerie entends-je là?*

GEPLAAGD. part: van PLAAGEN. *Tourmenté.* Van de muggen geplaagd worden. *être tourmenté, incommodé des couſins.*

GEPLAATST. part: van PLAATSEN. *Placé. ée.* Voy l'Infinitif.

GEPLANT. part: van PLANTEN. *Planté. ée.* Voy l'Infinitif.

GEPLEEGD. part: van PLEEGEN. *Commis, perpetré.* De gepleegde baldaadigheden, de gepleegde wreedheden ſtraffen, *Punir les inſolences, les cruautez qui ont été commiſes, exercées.*

GEPLENGD. part: van PLENGEN. *Verſé, repandu.* Geplengde wyn. *Du vin repandu, du vin dont on a fait des libations.*

GEPLET. part: van PLETTEN. Plat drukken. Geplet goud. *De l'or applatti, de l'or ecaché par le moyen du Laminoir.*

GEPLOOYD. part: van PLOOYEN, vouwen. *Plié, pliſſé* Een geplooyde bef. *Un rabat, un collet pliſſé.*

GEPLUKT. part: van PLUKKEN. Vers geplukte vrugten. *Des fruits frais cueillis, nouvellement cueillis.* Een GEPLUKTE gans, een geplukt hoen. *Un oiſon, un poulet plumé.* Hoe ziet gy 'er zoo geplukt, zoo ſlordig gehavend uit? *Qui vous a ainſi accommodé, ajuſté, qui vous a mis en ſi bel equipage?*

GEPLUNDERD. part: van PLUNDEREN. *Pillé, ſaccagé.* Een geplunderde ſtad. *Une ville pillée, ſaccagée, abandonnée au pillage.* GEPLUNDERDE, geſtole gedagten, aanhaalingen. *Des penſées, des citations pillées, tirées des autres Auteurs.*

GEPOEYERD. part: van POEYEREN. Een gepoeyerde paruik, *Une perruque poudrée.*

GEPOOT. part: van POOTEN. Gepoote boomen. *Des arbres plantez, venus de boutures.*

GEPOT. part: van POTTEN, geld potten, bewaaren. Gepot geld. *De l'argent epargné, tiré de l'epargne.*

GEPRAAT. n. Gekal, geſnap. *Babil, caquet.* Waar toe al dat gepraat? *à quoy bon tout ce babil, ce caquet?*

GEPREEZEN. part: van PRYZEN. *Loué, vanté.* Het zoo lang gepreezen werk is eindelyk uitgekomen. *L'ouvrage tant vanté eſt enfin rendu public, paroît à la fin.*

GEPREUTEL. n. Gemor, knorring, mompeling. *Murmure.* m. *Boutade, grommelerie.* f. Wat een gepreutel hoor ik daar? *Quel murmure, quelle grommelerie entends-je là?*

't GEPREVEL, gemompel, de preveling der oude Queſels. *Le marmotage, la marmonerie des vieilles Bigotes.*

GEPRIKKEL. n. zie PRIKKELING. Steeking. *Picotement.* m.

GEPUNT. Adj. Met een punt voorzien. *Pointu, en pointe.* Dat is te ſcherp gepunt. *Cela eſt trop pointu.*

GEPURPERD. Adj. Purper koleur, met purper gekleed. De gepurperde Kerkheeren. *Les Prelats pourprez, revetus de la pourpre.*

GEPUT. part: van PUTTEN. Geput water. *De l'eau puiſée, tirée d'un puits* ou *d'une Riviere.*

GEPYND, beteekend GEPERST, in de volgende ſpreekwyze. Gepynde honing. *Du miel preſſé, tiré des rayons.*

GEPYNIGD. part: van PYNIGEN. *Torturé, appliqué à la queſtion.* Voy l'Infinitif.

GEQUALIFICEERD. Ond: w: zie BETYTELT. De gequalificeerde, betytelde, agtbare menſchen eerbied toedraagen. *Porter reſpect aux perſonnes qualifiées.*

't GEQUEEL of GEKWEEL der vogeltjes. *Le chant, le ramage des petits oiſeaux.*

GEQUEETEN of GEKWEETEN. part: van QUYTEN en KWYTEN. Hy heeft zig wel gequeeten, gedraagen. *Il s'eſt bien acquité de ſon devoir, il s'eſt bien comporté.*

GEQUEL of GEKWEL. n. Plaag, lyden. *Tourment, martyre.* m. 't Is een yſſelyk gequel. *C'eſt un terrible tourment.*

GEQUELD is op GEKWELD, *Tourmenté;* En GEQUETST op GEKWETST. *Bleſſé.* te zien.

't GEQUETTER of GEKWAAK der Ganzen en Eenden die in de modder wroeten. *Le cancan, le cri des Oyes & des Canards qui barbottent.*

GERAADEN. part: van RAADEN. *Conſeillé, deviné.* Men had hem geraaden 'er niet te gaan. *On lui avoit conſeillé de n'y point aller.* Wie zoude het GERAADEN, gedagt hebben? *Qui eſt ce qui l'auroit deviné? qui l'eut cru?*

GERAADEN. Adj. Dienſtig, oorbaar, te pas komende. *à propos, expedient.* Vind gy geraaden dat ik het doe? dat ik 'er gaa? *Trouvez vous à propos, êtes vous d'avis que je le faſſe? que j'y aille.* Het is u niet geraaden hem te vertrouwen. *Je ne vous conſeillerois pas de vous fier à lui.*

GERAADSAAM is op RAADSAAM te zien. Men vond het niet geraadſaam, geraaden. *On ne le trouva pas à propos, pas expedient.*

GERAAKEN. v. n. Komen. *Parvenir.* Tot zyn oogmerk, tot de Kroon geraaken. *Parvenir à ſon but, parvenir à la Couronne.* In Zee GERAAKEN, in Zee raaken, komen. *Entrer en Mer.* In iemands gunſt GERAAKEN, iemands gunſt verkrygen. *Gagner la faveur de quelqu'un, entrer en faveur auprès de quelqu'un.* In ongunſt GERAAKEN, vervallen. *Tomber en disgrace, decheoir de la faveur.* Uit al zyn goed GERAAKEN, raaken. *Perdre tout ſon bien.* Op een zandbank GERAAKEN, vaſt blyven zitten. *S'aſſabler, echouer ſur un banc de ſable.* Met de vloed over een zand-bank geraaken. *Paſſer un banc de ſable avec le flot, avec la marée.* Uit zwarigheid geraaken, zig redden. *Sortir de danger, ſe tirer d'affaires, d'intrigue.*

GERAAKT. part: van 't voorſch: Werkwoord. Zoo draa hy tot zyn oogmerk, tot de Kroon geraakt was. *Dès qu'il fut parvenu à ſon but, à la Couronne.* De Vloot zal met die Noord-Ooſte wind in Zee geraakt zyn. *La Flotte ſera entrée en Mer de ce vent de Nord-Eſt.* Hy is zoo doende uit al zyn goed geraakt. *Il a ainſi perdu, depenſé tout ſon bien.* GERAAKT, is ook het part: van RAAKEN. Ik heb u niet geraakt. *Je ne vous ai pas touché.* Hy wierd door haar ſchoonheid zoodanig GERAAKT, getroffen. *Il fut tellement touché, frappé de ſa beauté.* Met medelyden over iemands

Digitized by Google

mands elende geraakt zyn. *être touché de compassion. avoir pitié de la misere de quelqu'un.* Ben je daar over zoo GERAAK'T, gebelgd, verstoord? *êtes vous si offensé, piqué de cela? en êtes vous si fort estomaqué, offensé. piqué?* Ik ben zoo ligt niet geraakt. *Je ne m'offense, ne me pique pas si aisément, pour si peu de chose.*

GERAAKTHEID. f. Demoedigheid, bewoogenheid des gemoeds. *Componction de coeur.* f. *Attendrissement de coeur.* m. GERAAKTHEID, gevoeligheid, wraakzugt. *Ressentiment, desir de vengeance.* m. In een GERAAKTHEID, beroerte vallen. *Tomber en apoplexie.*

GERAAMTE. n. Ontvleesscht ligchaam. *Squelette.* m. *Carcasse.* f. Een mensch, een kat in 't geraamte zetten. *Faire un squelette d'un homme, d'un chat mort; Decharner le corps d'un homme, d'un chat.* Hy is zoo mager als een geraamte. ruimspr: *Il est maigre comme un squelette.* Hy leide al de hoenders in 't geraamte. *Il croqua tous les poulets & n'en laissa que les os, les carcasses.*

GERAAS. n. Getier, geweld. *Bruit, tintamare, vacarme.* m. Zy maakten een yssselyk geraas, een geraas van de andere waereld. *Ils firent un bruit, un sabbath epouvantable, un vacarme, un tintamare effroyable.*

GERABBEL. n. Rabbelschrift. *Griffonnage.* m. *Ecriture mal formée, brochée à la hâte.*

GERABRAAKT. part: van RABRAAKEN. *Roué.* Men word in die wagens gerabraakt, yssselyk gehotst. ruimspr: *On est roué, brisé dans ces chariots là.*

GERAK. n. Handreiking, hulp, dienst. *Aide, service, secours.* m. Hy krygt 'er, geniet 'er veel gerak en gemak van. *Il en tire, il en reçoit beaucoup de service & de commodité.*

GERAMMEL. n. Geraas, geweld. *Bruit, tintamare, vacarme.* m. Wat een gerammel hoor ik daar? *Quel bruit, quel tintamare, vacarme entends-je là?* 't GERAMMEL, 't geraas der wapenen die tegen malkander aanslaan. *Le cliquetis des armes qui s'entrechoquent.* Dat is maar ledel GERAMMEL, ledele klap. *Ce n'est qu'un vain babil, qu'un vain caquet.*

GERASPT. part: van RASPEN. *Scié, rapé, egrugé.* Geraspt Brazilje hout. *Du bois de Bresil scié, rapé, egrugé.* GERASP'T brood *of* raspt brood. *Du pain chapelé, rapé.*

GERANTSOENEERD. Ond: w: Vrygekogt. *Rançonné, racheté.* Een gerantsoeneerd Schip. *Un Vaisseau rançonné, racheté, relâché par l'Armateur à raison de tant.*

GERAVOT. part: van RAVOTTEN. Zy hebben de heele nagt yssselyk geravot. *Ils ont fait un bruit horrible, un vacarme, un sabbath epouvantable toute la nuit.*

GERECHT of **GEREGT.** part: van RECHTEN of REGTEN. *Justicié, supplicié, executé.* De misdaadige die morgen gerecht zullen werden. *Les criminels qui seront justiciez, suppliciez, executez demain.*

GERECHT. n. RECHTPLAATS. Plaats daar de misdaadige gerecht werden. *Supplice, lieu du supplice.* m. Een misdaadige na 't gerecht brengen. *Mener un criminel au supplice.* 't GERECHT, de buire galg, 't galgeveld. *La Justice, le gibet, les fourches patibulaires, le lieu où les suppliciez sont exposez hors de la ville.*

't GERECHT, de Overheid, de Heeren van de Wet, de Wethouders van Stad *of* Land. *La Justice, les Officiers & Magistrats d'une Ville ou d'un Pays.* 't Gerecht heeft het lyk in handen genomen. *La Justice s'est saisie du corps.* Daar wierd door last van 't Gerecht, van de Heeren van 't Gerecht uitgeroepen, afgekondigt dat... *Il fut crié, publié par ordre de la Justice, de Messieurs de la Justice que* ..Iemand voor 't GERECHT of voor 't Recht roepen. *Citer, appeller quelqu'un en Justice.*

GERECHT. Rechtsgebied. *Juriſdiction.* f. *Ressort.* m. Het Gerecht van Amsterdam strekt niet ver. *La Jurisdiction d'Amsterdam ne s'etend pas loin.* Dat Dorp leid in den Gerechte van Leide. *Ce Village est du Ressort, de la dependance de Leyde.*

GERECHT. Tafel gerecht, zeker getal schotels dat op tafel te gelyk gebragt werd. *Service, mets.* m. *Nombre de plats qu'on sert à la fois sur table.* Het eerste gerecht bestond uit vyf schotels. *Le premier service etoit de cinq plats.* Alle de GERECHTEN, al de spyzen waaren uitneemende. *Tous les mets etoient delicieux, excellents.* Het Na-GERECHT, het fruit op tafel brengen. *Servir le dessert, le fruit.* De tusschen gerechten waaren wel gekozen. *Les entremets etoient bien choisis.*

GERECHT, GERECHTE. Adj. Dat recht *of* net gepast is. *Juste, egal.* Alle half jaaren de gerechte helft te betaalen. *La juste moitié payable à chaque demi-an.*

GERECHTE, GERECHT. Magistraat, Wethouders. *Justice* f. *Magistrat.* m By Myne Heeren van den Gerechte aldus vastgesteld. *Ainsi arrêté par Messieurs de la Justice, Messieurs du Magistrat.*

GERECHTELYK. Adv. Door 't Recht, naar *of* volgens het Recht. *Par Justice, en Justice, selon les formes, les voyes de Justice.* Hy is 'er gerechtelyk toe bevoegd. *Il est authorisé à cela par justice.* Iemand gerechtelyk vervolgen. *Pour suivre quelqu'un en Justice, selon les formes de Justice.*

GERECHTIG. Adj. Rechtvaardig, billyk. *Juste, equitable.* Een gerechtig vonnis, gerechtige uitspraak. *Un arrêt equitable, une sentence juste.* Een gerechtige zaak voorhebben, voorstaan. *Soutenir une juste cause.* De erfenis wierd hem GERECHTIG, gerechtelyk toegeweezen. *L'heritage lui fut fut adjugé justement, avec justice.* Zeker, zeker, weet gy 'er niet van? neen GERECHTIG, neen voorwaar. *Tout de bon, n'en sçavez vous rien? non certes, non pour vray.*

GERECHTIGD of **GERECHTIGT.** Adj. Door 't recht bevoegd. *Authorisé* ou *autorisé en droit.* Hy is 'er door uitspraak van 't Hof toe gerechtigd. *Il est authorise à cela par sentence de la Cour.* De ryken, de magtige gelooven gerechtigd te zyn om de armen, de zwakken te onderdrukken. *Les riches, les puissants se croyent autorisez, en droit d'opprimer les pauvres, les foibles.*

GERECHTIGHEID of **GEREGTIGHEID.** f. 't Burgerrecht, bedeelbaar recht. *Justice, Justice Civile, Justice distributive.* f. De Gerechtigheid word blind en met een weegschaal in de hand uitgebeeld. *On représente la Justice aveugle & une balance à la main.* Naar GERECHTIGHEID, billykheid oordeelen. *Juger en justice, equitablement, selon l'equité.* Spreek in de gerechtigheid, zeg hoe de zaaken leggen. *Rendez temoignage à la verité, dites nous au vrai l'etat des choses.* Abraham heeft in God gelooft en zulks is hem tot GERECHTIGHEID aangerekend. *Abraham a cru à Dieu & cela lui a été alloué, imputé à Justice.* Onze GERECHTIGHEID, vryspreeking alleen in Jesu Chr: zoeken. *Chercher notre justice uniquement en Jesus Christ.*

GERECHTIGLYK. Adv. Rechtvaardiglyk, met recht. *Justement, en justice, equitablement, droitement.* Dat komt hem gerechtiglyk toe. *Cela lui appartient de droit, justement, en justice.*

GERECHTSBANK. Rechtbank, Vierschaar. *Tribunal.* m.

Digitized by Google

Siege. m. *Cour de Juſtice.* f. De zaak wierd voor hooger Gerechts-bank betrokken. *La cauſe fut evoquée devant un Tribunal ſuperieur, une Cour ſuperieure.* GERECHTS-BEDIENDE, Amptenaaren van 't Gerecht. *Officiers, Suppots de la Juſtice.* GERECHTS BODE. *Huiſſier, Meſſager de la Juſtice.* GERECHTS-DAG, Pleit of rechtdag. *Jour de plaids, jour d'audience.* GERECHTS-DIENAAR, Schouts diender. *Valet de Juſtice, Sergent.*

GERECHTS-HOF. n. Gerechts-bank. *Cour de Juſtice.* f. *Tribunal* m. Het Parlement is het opperſte Gerechts-Hof van 't Ryk. *Le Parlement eſt la premiere Cour de Juſtice du Royaume.* Het Gerechts-Hof van Pilatus. *Le Pretoire de Pilate.*

GERECHTVAARDIGD. part: van RECHTVAARDIGEN. *Juſtifié.* Wy worden door 't Geloove in Jeſu Chriſto gerechtvaardigd. *Nous ſommes juſtifiez par la Foy en Jeſus Chriſt.*

GERED. part: van REDDEN. Hy heeft zig ter naauwer nood gered. *Il s'eſt ſauvé à peine, à peine s'eſt il ſauvé, tiré d'affaires, d'intrigue.*

GEREED. Adj. Vaardig, vervaardigd. *Prêt* ou *preſt.* Ik zal altyd gereed zyn u te dienen, u te gehoorzaamen. *Je ſerai toujours prêt à vous ſervir, obéir.* Alles was, ſtond gereed hem wel te ontfangen, te onthaalen. *Tout etoit prêt, diſpoſé à le bien recevoir, regaler.* Gereed zyn met zyn antwoord. fig: *Avoir la repartie prompte.* Alles met GEREED GELD, gereede munt betaalen. *Payer tout argent comptant.* Men kan daar zoo GEREEDELYK, zoo ſchielyk niet op antwoorden. *On ne ſçauroit repondre ſi tôt là deſſus; on ne ſçauroit repondre à cela ſur le champ.*

GEREEDEN of GEREDEN. part: van RYDEN. *été, allé, paſſe.* Na den heelen dag te paard gereeden te hebben. *Après avoir été tout le jour à cheval.* De Poſtlooper is naar den Haag, naar Parys gereeden. *L'Expres, le Courier eſt allé à la Haye, à Paris.* De Koning is van de morgen hier door gereeden. *Le Roy a paſſé ici ce matin.*

GEREEDHEID, vaardigheid, goede wil om iemand te dienen. *Promptitude, diſpoſition, bonne volonté à ſervir quelqu'un.* f.

GEREED MAAKEN. v. a. Toemaaken, vervaardigen. *Apprêter, preparer, diſpoſer.* Alles tot de reis, tot het vertrek gereed maaken. *Apprêter, preparer, diſpoſer tout pour le voyage, pour le depart.* Het eeten, de ſpyzen GEREED MAAKEN, toemaaken, te kooken zetten &c. *Preparer, apprêter le manger, le dîné, le ſoupé.*

GEREEDSCHAP. n. Werktuig, werktuigen. *Outil.* m. *Outils, inſtruments.* m. pl. Wat is dat voor een gereedſchap, een tuig? *Quel outil, quel engin eſt cela?* Timmermans-, Slotemakers-gereedſchap? *Des outils de Charpentier, de Serrurier.* Bouwmans gereedſchap. *Des outils, des inſtruments de Laboureur.* Chirurgyns gereedſchap. *Des inſtruments de Chirurgien* ou *de Chirurgie.* Oorlogs GEREEDSCHAP, Oorlogstuig. *Des inſtruments, des engins, des machines de Guerre.* Scheeps GEREEDSCHAP, Scheepstoebehooren. *Agreils de vaiſſeaux, apparaux de Navires.*

GEREEDSCHAP, bereidſchap maaken om te vertrekken, zig tot de reis vervaardigen. *Se preparer, diſpoſer au voyage.*

GEREEGEN of GEREGEN. part: van RYGEN. *Laſſé, enfilé.* Zy was heel ſcheef gereegen. *Elle etoit laſſée tout de travers.*

GEREETEN. part: van RYTEN, ſplyten. *Fendu.* Dat hout is heel gereeten. *Ce bois eſt tout fendu.*

GEREEZEN. part: van RYZEN. *Levé, monté, hauſſé.* Het deeg, het beſlag is veel gereezen. *La pâte, la detrempe eſt bien levée, enflée.* De prys van 't koorn was zoodanig GEREEZEN, opgeſlagen. *Le prix du bled etoit tellement monté, hauſſé; le bled etoit tellement trencheri.* Daar zyn veel onluſten uit GEREEZEN, onſtaan. *Il en eſt ſurvenu, reſulté bien des differents, des mesintelligences.*

GEREFORMEERD. Adj. & Subſt. HERVORMD. Hervormings gezind. *Reformé. ée.* Belydenis doen van de Gereformeerde Religie, Godsdienſt. *Faire profeſſion de la Religion Reformée.* Indien de zeden der GEREFORMEERDE zoo zuiver waaren dan hunne Leer. *Si les moeurs des Reformez etoient auſſi pures que leur Doctrine.* De GEREFORMEERDE of afgedankte Officieren trekken gemeenlyk halve gagie. *Les Officiers Reformez tirent d'ordinaire demie paye.*

GEREGELD. Adj. Ordentlyk, geſchikt, ſchappelyk. *Reglé, modeſte, ſage.* Een geregeld leven leiden. *Mener une vie reglée.* Een geregeld, ordentelyk huishouden. *Un menage reglé, bien ordonné.* Geregelde, gemaatigde begeertens. *Des deſirs reglez, moderez.* Een geregelde, ſchappelyke maaltyd. *Un repas reglé, frugal.* 't Is een GEREGELDE koorts, een koorts die op vaſte tyden komt. *C'eſt une fievre reglée, qui vient à des heures reglées.* GEREGELD of gelynt papier. *Du papier reglé.*

GEREGELDHEID. f. Ordentelykheid, geſchiktheid. *Regle, moderation, retenuë, modeſtie.* f. *Ordre.* m. De geregeldheid in 't eeten en drinken doet veel tot de gezondheid. *La regle, l'ordre dans le manger & le boire contribuë beaucoup à la ſanté.*

GEREGEN of GEREEGEN. part: van RYGEN. Hy had hem wel haaſt zyn degen door 't lyf geregen. *Il lui eut bien tôt paſſé ſon epee à travers du corps.*

GEREGT is op GERECHT te zien. Hy wierd voor 't Geregt aangeklaagd. *Il fut accuſé en Juſtice.* Voor God door 't Geloove in Chriſto GEREGTVAARDIGD worden. *Etre juſtifié devant Dieu par la Foy en J: Chr:*

GEREINIGD. part: van REINIGEN. *Nettoyé, purifié.* Voy l'Infinitif.

GEREKEND. part: van REKENEN. *Compté, calculé.* Hy heeft zonder de Waard gerekend fig: *Il a compté ſans ſon Hôte.* Het vuur is al GEREKENT, onder de as bedolven. *Le feu eſt deja couvert, deja ſous la cendre.*

GEREL. n. GEREUTEL. Gemompel. *Murmure, bruit repeté.* m. Ik mag dat gerel niet langer veelen. *Je ne ſçaurois plus ſouffrir ce murmure, ces reditesla.*

GEREUTEL. n. Reuteling van een zieke aan 't zieltoogen. *Râle, ralement d'un malade à l'agonie.* m. Wat een GEREUTEL, geknor, gemompel hoor ik daar? *Quel bourdonnement, murmure entends-je là?*

GERFKAMER, GERIEFKAMER. Ornament-huisje, kamer, vertrek daar de Altaar vaten en cieraaden in bewaard werden, en de Prieſter zig aan en ontkleedt. *Sacriſtie.* f. *Endroit où l'on renferme les vaſes ſacrez, les ornements de l'Autel &c.*

GERSCHAAF. Gemeene, kleine ſchaaf, alzoo genaamd. *Rabot ordinaire, de la petite ſorte.* m.

GERGEL, GIRGEL. Kroos, ſponning aan 't end der duigen. *Jable.* m. *rainure au bout des douves d'un tonneau.* f.

GERIBT. Adj. Sterk van ribben en lenden. *Rablu.* Een geribde haas. *Un lievre rablu.* Een GERIBDE meloen. *Un melon à côtes relevées.* GERIBT porcelein. *De la porcelaines à côtes.*

GERICHT. part: van RICHTEN. *Dirigé.* Alle onze daaden behoorden tot Godes eer gericht te zyn. *Toutes nos actions devroient être dirigées à la gloire de Dieu.*

GE-

Digitized by Google

GERICHTE, werd somtyds voor GERECHT, Vierschaar gezegt. De zondaar zal voor Gods Gerichte niet konnen bestaan. *Le pecheur ne pourra subsister devant la Justice, devant le Tribunal de Dieu.*

GERIEF. n. Gemak. *Commodité, chose accommodante.* f. De trekschuiten zyn een groot gerief voor de Reizigers. *Les bateaux de trait sont d'une grande commodité pour les Voyageurs.* Alderhande waaren te koop, ieder zyn gerief. *Toutes sortes de marchandises à vendre au choix, à la volonté d'un chacun.*

GERIEFLYK, GERIEFFELYK. Adj. Bequaam, gemakkelyk, gedienstig. *Commode, accommodant, serviable, officieux.* Een gerieflyke, bekwaame, gemakkelyke wooning. *Un logis, une maison commode, logeable.* Een gerieflyk, inschikkelyk mensch. *Une personne accommodante, serviable, officieuse.* Een GERIEFLYK meysje, gerieffelyke dochter. *Une fille de bonne amitié, de bonne volonté, de bonne composition.*

GERIEFLYDHEID. f. Gerief, gemak. *Commodité, chose accommodante.* f. GERIEFLYKHEID, gedienstigheid, goedheid. *Honnêteté, humeur officieuse.* f.

GERIEVEN. v. a. Bedienen, helpen, genoegen geeven. *Servir, accommoder, traitter, obliger.* Hy is heel wel behuist om de reizigers, de passagiers te gerieven. *Il est fort bien logé pour accommoder, traitter, servir les voyageurs, passagers.* Hy zoekt ieder een naar vermogen te GERIEVEN, te verpligten. *Il tâche à obliger tout le monde, à rendre service à tout le monde, autant qu'il peut.*

GERIMPELD. part: van RIMPELEN. Een gerimpeld voorhoofd. *Un front ridé, plein de rides.* De slooten, de gragten zyn GERIMPELD, toegerimpeld, eventjes toegevrooren. *Les fossez, canaux sont cremez, couverts d'une glace fort mince.*

GERING. Adj. Slegt, ongeagt. *Bas, abject, vil, mepriſé, de peu de valeur.* Een geringe afkomst, geboorte. *Une basse naissance, extraction; une naissance vile, abjecte.* Het zyn geringe luiden, gemeene burgers. *Ce sont des gens de peu, de petits bourgeois.* De Meyd wierd om een GERINGE een ligte oorzaak weg gejaagd. *La Servante fut chassée pour une legere cause, pour un maigre sujet.* De zaak is te gering om 'er langer van te spreeken. *La chose est de trop peu d'importance pour en parler davantage.* Versmaad myne geringe diensten niet. *Ne mepriſez, ne dedaignez pas mes foibles services.*

GERINGD. part: van RINGEN. *Bouclé.* Een geringde Merry. *Une Jument bouclée.*

GERINGHEID. f. Ongeachtheid, slegtheid van geboorte, afkomst. *Abjection de naissance, bassesse d'extraction.* f. De GERINGHEID myner diensten verdiende zulk een belooning niet. *La foiblesse de mes services ne meritoit pas une telle recompense.*

Zig GERINGJES, zuinigjes belyden, behelpen. *Vivre frugalement; se passer, se contenter de peu.* Hy is de GERINGSTE, de minste der broeders. *Il est le moindre des freres, parmi les freres.* Daar geschied niet het GERINGSTE ding of hy weet het voort. *Il ne se passe pas la moindre chose qu'il ne le sache d'abord.*

GERIST. Adj. Aan een rist of risten vast gemaakt Geriste uyen. *Des oignons englane.* De boomen staan als geriste uyen zoo gelaaden. *Les arbres sont chargez de fruits comme des glanes d'oignons.*

GEROEMD. part: van ROEMEN. *Vanté, loué, elevé, fameux.* Geroemde dapperheid. *Valeur, bravoure vantée, celebre.* Hy heeft 'er op geroemd. *Il s'en est vanté.* Hemel hoog geroemd werden. *être eleve jusqu'aux nues.*

GEROEP. n. Geschreeuw. *Clameur, cri.* m. God hoord het geroep zynes Volks. *Dieu entend la clameur, le cri de son Peuple.* Een krygs geroep, wapen kreet. *Un cri de guerre.* Vreugd geroep. *Cri de joye.* m. *Jubilation.* f. Straat geroep. *Rumeur, clameur de ville.* f.

GEROEPEN. part: van ROEPEN. *Appellé.* Voor de Heeren GEROEPEN, gedagvaard werden. *être appellé, cité devant les Juges.* Daar zyn 'er veel geroepen maar weinig uitverkooren. Schr. spr: *Il y en a beaucoup d'appellez mais peu d'elus.*

GEROERD. part: van ROEREN *Remué, troublé.* Gy hebt uw tong te veel GEROERD, gy hebt te veel gebabbelt. *Vous avez trop remué la langue, vous avez trop jasé.* De koffy is GEROERD, beroerd. *Le caffe est troublé.* De trommel werd GEROERD. *On bat la caisse.*

GEROEST, VERROEST. part: van ROESTEN. *Rouillé, enrouillé.* Geroeste degen. *Epée rouillée.*

GEROKKEND. part: van ROKKENEN. Gerokkend vlas. *Du lin chargé sur la quenouille, mis en quenouille.* Hy heeft hem veel kwaad GEROKKENT, gebrouwen. *Il lui a brasse bien du mal, il lui a donné bien du fil à retordre.* Die dat gerokkend heeft mag het afspinnen. gem: spr: *Celui qui a brouillé, mêle la fusée n'a qu'à la debrouiller, demêler.*

GEROLD. part: van ROLLEN. Een gerold papier. *Un papier roulé, plié en rouleau.* Gerrit van Velsen wierd, zoo men zegt, in een ton van binnen met yzere pennen gerold. *Gerard van Velsen fut, dit on, roulé dans un tonneau armé de pointes de fer en dedans.*

GEROLLEERD. part: van ROLLEEREN. Aan rollen verdeelen onder de Speelders *Partagé entre les Acteurs, suivant les rolles, les Scenes.* Het spel is al gerolleerd. *La piece est deja partagée, distribuée entre les Acteurs.*

GEROMMEL. n. Darm rommeling, darm geraas. *Bruyement, cri de boyaux.* m.

GERONNEN. Adj. Gestremd. *Caillé, pris.* Geronne melk. *Du lait caillé.* Geronnen bloed. *Du sang caillé.* Zoo gewonnen, zoo geronnen. spreekw: *Ce qui vient de la flute s'en va par le tambour.*

GEROOFD. part: van ROOVEN. *Pillé, volé, butiné.* Den geroofden buit deelen. *Partager le butin.*

GEROOKT. part: van ROOKEN. *Fume.* GEROOKT vleesch, vleesch in de rook opgehangen. *Du boeuf fumé, de la viande fumée.*

GEROOST. part: van ROOSTEN. *Roti.* Geroost brood. *Du pain roti.* Geroost vleesch, karbonaad. *Des carbonnades, côtelettes ou griblettes, de la viande grillée.* Geroost brood in wyn brokkelen. *Faire une rotie au vin.*

GEROT. part: van ROTTEN. *Pourri.* Gerotte of rotte appelen. *Des pommes pourries.* GEROT, is ook part: van ROTTEN, samen rotten, vergaderen. *Assemblé, attroupé, ameuté.* Het gemeene volk, 't volk uit de agterstraaten was in meenigte op de markt gerot. *Le petit peuple s'etoit attroupé, la populace s'etoit attroupée sur le marché.*

GERST of GARST. m. Bekend koorn gewas. *De l'orge.* Gepelde gerst. *De l'orge mondé, pele.* GERSTE WATER, GARSTEN WATER, gerste drank, voor de zieken &c. *De la ptysane, de l'eau d'orge, de la boisson faite avec de l'orge & de la regliſſe.*

GERSTIG. Adj. GARSTIG. Mufi, geel. *Rance, jaune,* Gerstig spek. *Du lard rance, du lard jaune.*

GERUCHT of GERUGT. Eerste tyding *Bruit.* m. *premiere nouvelle.* Daar loopt een gerugt dat de Vlooten aan malkander zyn. *Il court un bruit, le bruit court que les Flottes sont aux prises.* Het is maar een los, een onzeker gerucht. *Ce n'est qu'un bruit de ville,*

Digitized by Google

un bruit incertain. De geruchten zyn zoo. *Ce sont des bruits qui courent, on en parle ainsi.* Hy maakt 'er veel GERUCHTS, veel bohaa van. *Il en fait bien du bruit, grand fracas.* Hy is voor geen klein gerucht vervaard. *Il est bon cheval de trompette, le bruit ne l'etonne pas.* Zy heeft een kwaad GERUCHT, kwaade naam. *Elle a mauvais bruit, mauvais renom, mauvaise reputation.*

GERUIMD. part: van RUIMEN. Leegen. *Vuidé, quité, evacué.* De geruimde steden weder bezetten. *Remettre garnison dans les villes, les places evacuées.*

GERUIME TYD. Langen tyd. Adv. *Longtemps, un long espace.* Hy heeft een geruime tyd aan 't Roomsche, aan 't Fransche Hof geweest. *Il a été longtemps, un long espace à la Cour de Rome, de France.*

GERUIS of GERUISCH. n. Geraas, gescharl. *Bruit, murmure, fracas.* m. Men hoorde een groot geruis doe de koets over de valbrug reed. *On entendit un grand bruit, grand fracas quand le carosse passa le pont levis.* Het geruis, 't gescharl der boomen door een zagte wind bewogen. *Le bruit, le murmure des arbres agitez d'un petit vent.* Het GERUIS van 't vlietend water. *Le gazouillis de l'eau courante.* 't GERUIS, 't gekweel der vogeltjes. *Le gazouillis, le ramage des petits oiseaux.* Geruis in de ooren. *Tintouin, bourdonnement d'oreilles.* m.

GERUKT. part: van RUKKEN. *Arraché, tiré.* Wie heeft aan myn mouw GERUKT, getrokken? *Qui est ce qui m'a tiré par la manche?* Als wy door de dood uit de Waereld GERUKT werden. *Quand nous sommes arrachez du Monde, enlevez du Monde par la mort.* Het Vyandelyke Leger is voor Doornik GERUKT, gaan leggen. *L'Armée Ennemie a pris poste devant Tournay, a investi Tournay.*

GERUST. part: van RUSTEN. *Reposé.* God heeft den zevenden dag geruft. *Dieu s'est reposé au septiéme jour.* Hy is in den Heere GERUST, ontslaapen. *Il est reposé, il est mort au Seigneur, il est trepassé.*

GERUST. Adj. Vreedsaam, stil, zagt, bedaard. *Tranquile, en paix, paisible.* Een geruste leven leiden. *Mener une vie tranquile, paisible, une douce vie.* Een geruste gemoed overtreft alle rykdom. *Une conscience, un esprit tranquille surpasse toute richesse.* Ben je nu GERUST, te vrede, voldaan? *êtes vous en repos, êtes vous content, avez vous l'esprit en repos à cette heure?* Hy leefd GERUST, GERUSTELYK en wel te vrede. *Il vit tranquillement & satisfait.*

GERUSTHEID. f. Rust, stilte, bedaardheid. *Tranquillité.* f. *Repos, calme.* m. De gerustheid des gemoeds, de gerustheid van geest is het hoogste goed op Aarde. *La tranquilité, le repos de l'ame, de l'esprit est le souverain bien sur Terre.* 't Is een groote gerustheid, ontlasting voor die goede luiden dat die lichtmis dood is. *C'est un grand repos, une grande decharge pour ces bonnes gens de ce que ce debauché est mort.* De GERUSTHEID, zorgeloosheid der zondaaren is een vloek. *La securité des pecheurs est une malediction.*

GERUST STELLEN. v. a. zie VERGENOEGEN. Rust aanbrengen. *Mettre en repos, contenter.*

GERVE of GARVE. zie SCHOOF, Koornschoof. *Gerbe.* f. De gerven opstapelen. *Entasser les gerbes.*

GERWE. Kruid, *Milifolium* in 't Latyn genaamd. *Millefeuille.* m. *Plante ainsi nommée.*

GERVE is op GERIEF uitgewerkt. *Commodité, chose accommodante.* f.

GERYFELD. part: van RYFELEN. *Eraillé, efilé, rayé.* Geryfeld Satyn. *Du Satin eraillé, efilé.* Geryfelde of getrokke loop. *Canon de fusil rayé.*

GERYPT. part: van RYPEN. *Meuri.* Vroeg gerypte vruchten. *Des fruits precoces, trop tot meurir.* GERYPT, is ook 't Deelw: van RYPEN, in den volgenden zin. Het heeft van de nagt sterk gerypt. *Il a bien frimassé, tombé bien du frimas cette nuit.*

GESAMMEL. n zie TALMERY. Wat een gesammel is dat? *Quelle lambinerie, nivellerie est cela?*

GESCHAAFD. part: van SCHAAVEN. *Raboté-ée.* Geschaafde deelen, planken. *Des planches rabotées.*

GESCHAAKT. part: van SCHAAKEN. *Enlevé, ravi.* Een geschaakte vryster, geschaakte bruid. *Une fille, une epouse enlevée.*

GESCHAAMD. part: van SCHAAMEN. Hy heeft zig niet geschaamd twintig Ducatonnen daar voor te eischen. *Il n'a pas eu honte d'en demander vint Ducatons.*

GESCHAARD. Adj. Verdeeld, geschikt. *Rangé, divisé, separé.* Een Leger in slag-orde geschaard. *Une Armée rangée en bataille.*

GESCHACHER. zie SCHACHERY. *Usure.* f. *Grimelinage.* m.

GESCHAFT. part: van SCHAFFEN. Op de Engelsche schepen word beter geschaft. *On est mieux traitté, nourri sur les vaisseaux Anglois.* Hy heef 'er raad in geschaft. *Il y a mis ordre* Voy. l'Infinitif.

GESCHAGCHER. n. Vuil gewin. *Usure.* f. *Gain deshonnête.* m. 't Is een haatelyk, een vuil geschagcher. *C'est une odieuse usure, une mesquinerie sordide.*

GESCHAKEERD. part: van SCHAKEEREN. Onder een mengen. *Entremêlé, nuancé.* Dat stof is met geel, blaauw, rood en andere koleuren geschakeerd. *Cette etoffe est fort richement entremêlée, nuancée de jaune, de bleu & de rouge.* De weiden zyn met honderd derhande bloemen geschakeerd. *Les prairies sont emaillées, parsemées de cent sortes de fleurs.*

GESCHAKELD. part: van SCHAKELEN. De Weetenschappen zyn aan malkander geschakeld. *Les Sciencis sont enchainées ensemble, les unes aux autres.*

GESCHAL. n. Luitrugtig geraas. *Bruit, son eclattant, fanfare.* m. De Vrede wierd onder Trompetten geschal afgekondigd. *La Paix fut publiée à son de Trompe, parmi les fanfares des Trompettes.*

GESCHAPEN. part: van SCHEPPEN. Voortbrengen. *Crée.* God heeft de Waereld uit niet geschapen. *Dieu a crée le Monde de rien.* God onderhoud al het GESCHAPENE, alle geschapene dingen. *Dieu entretient toutes les créatures, toutes les choses créées.* Het is 'er slegt GESCHAPEN, gesteld. *Tout y va bien mal, on y est bien bas percé.* Het stond geschapen als of 'er een algemeene opstand zoude gevolgd hebben. *Les choses etoient disposées de sorte qu'on apprehendoit un soulevement general.*

GESCHAPENHEID. f. Gesteldheid, toestand, staat. *Etat.* m. *Situation.* f. Na de regte geschapenheid der zaaken verneemen. *S'informer, s'enquerir du vray etat, de la veritable situation des choses, des affaires.*

GESCHARREL. n. Sparteling der beenen. *Remuement, gambillage, gambillement.* m. Laat dat gescharrel, dat spartelen staan. *Cessez ce gambillage.* Het GESCHARREL, 't risselen der bladen als 't een weinig waayd. *Le bruit, le tremblement, le murmure des feuilles quand il vente un peu.*

GESCHAT. part: van SCHATTEN. Zyn capitaal werd op *f.*. 30000 GESCHAT, vergroot. *Son capital est estimé de f.*. 30000. Het Dorp W. is op veertig duizend gulden GESCHAT, getauxeerd. *Le Village W. est taxé à quarante mille frans.*

GESCHATER. n. Luidrugtige lagch. *Ris eclattant, eclat de risée, brouhaha.* m. Wat een geschater! *Quel eclat de risée! quel brouhaha!*

GE-

Digitized by Google

GESCHAVOTTEERD. part: van SCHAVOTTEEREN. Een geſchavotteerde guit. *Un coquin, frippon echaffaudé, repris de Juſtice.*

GESCHEELD. part: van SCHEILEN. Het heeft weinig geſcheeld, het rukte 'er aan. *Peu s'en eſt fallu.*

GESCHEENEN. part: van SCHYNEN. Het zou geſcheenen hebben dat ik zyn dienſt van nooden had. *Il auroit ſemblé que j'euſſe eu beſoin de ſon ſervice.* Voy l'Infinitif.

GESCHEEPT. zie INGESCHEEPT. Opgeſcheept. *Embarqué, chargé.* Die met de Drommel geſcheept, opgeſcheept is moet 'er mede over vaaren. *Ce commun Proverbe Hollandois ſe peut rendre par celui ci:* Où la Chevre eſt attachée il faut qu'elle y broute.

GESCHEETEN. part: van SCHYTEN. De kat heeft 'er op geſcheeten. *Le chat a chié deſſus.*

GESCHEIDEN. part: van SCHEIDEN. Van bed en tafel geſcheiden zyn. *Etre ſeparez de corps & de biens.* Het Schild is met rood en blaauw GESCHEIDEN, verdeeld. *L'Ecu eſt parti de gueules & d'azur.*

GESCHEND of GESCHONDEN. part: van SCHENDEN. *Gâté, deshonnoré.* Aangezigt door de pokken geſchend. *Viſage gâté de la petite verole.* Als een dochter GESCHEND is. *Quand une fille eſt deshonnorée.*

GESCHENK. n. Vereering. *Préſent, don.* m. Zyne minnares een ſchoon, een koſtelyk geſchenk doen. *Faire un beau, un magnifique préſent à ſa maitreſſe.* Door gaven noch geſchenken om te koopen zyn. *N'être corruptible ni pour dons ni pour préſents.*

GESCHERFD. Adj. Hier en daar gebrooken. *Ebreché.* Een geſcherfde pot. *Un pot ebreché.*

GESCHERPT. part: van SCHERPEN. *Affilé, aiguiſé, pointu, trenchant.* Een wel geſcherpt mes. *Un couteau bien aiguiſé, bien trenchant.* Met GESCHERPTEN honger op de ſpyzen aanvallen. *Se jetter ſur les viandes avec un appetit vorace.* Geſcherpte paarden om over 't ys te gebruiken. *Des chevaux ferrez à glace.* GESCHERPT, gereed, gewapend zyn om te zintwiſten. *être preparé à la diſpute.*

GESCHERS. n. Scherſſery, ſpotterny. *Raillerie, mocquerie, plaiſanterie.* f. Dat geſchers komt niet te pas, is onverdraagelyk. *Cette raillerie n'eſt pas de ſaiſon, eſt inſupportable.*

GESCHETTER. n. Geſchater, gelagch. *Ri eclattant, eclat de riſée.* m. Wat een geſchetter! *Quels eclats de riſée! quel brouhaha!*

GESCHEURD. part: van SCHEURIN. *Dechiré.* Het lang ſlaapen doet geſcheurde kleederen draagen. *Le long dormir fait porter la robe dechirée.* Het arme kind is GESCHEURD, heeft een GESCHEURDHEID, een navelbreuk. *Le pauvre enfant a une deſcente de boyaux, une deſcente, une hergne*

GESCHICHT-BOEKEN, GESCHIED-BOEKEN. zie JAAR-BOEKEN of HISTORY in 't onvermydelyk Onduitſch. De Geſchicht- ofte Hiſtory-boeken doorbladen. *Feuilleter les Annales, les Hiſtoires.* GESCHICHT- of Hiſtory-Schryver. *Hiſtorien, Annaliſte.*

GESCHIED. part: van GESCHIEDEN. *Arrivé, avenu.* Dat is ten tyde der eerſte, Graaven geſchied. *Cela eſt arrivé du temps des premiers Comtes.*

GESCHIED-BOEK. n. Jaar-boek, Geſchicht-boek. *Annales.* f. p. *Chronique, Hiſtoire.* f. De Geſchied-ofte Jaar-boeken van Tacitus. *Les Annales de Tacite.* De oudſte Geſchied-boeken nazien, doorbladen. *Conſulter, feuilleter les plus anciennes Chroniques.*

GESCHIEDEN. v. n. Gebeuren, voorvallen. *Arriver, avenir.* Daar geſchieden alle dagen nog vreemder dingen. *Il arrive tous les jours des choſes encore plus étranges.* Nu, het geſchiede als Herodes uit de Wyzen gehoord had. Or, *il avint quand Herodes eut appris des Sages.* De monſtering, *revu* geſchiede op de Mooker-heide. *La revuë ſe fit ſur la Bruyere de Mook, près Nymegue.* Hoe kan het geſchiede dat de Aarde omdraayd? *Comment ſe peut il faire que la Terre tourne?* Dat kan zonder wonder geſchieden. *Cela peut arriver, ſe faire ſans miracle.* Uwe wille geſchiede op der Aarde gelyk in den Hemel. *Ta volonté ſoit faite en la Terre comme au Ciel.* Naar uwe woorden mag het u geſchieden. *Qu'il te puiſſe être fait ſélon tes paroles.*

GESCHIEDENIS. f. VOORVAL. Gebeurde zaak. *Aventure, hiſtoire, choſe arrivée.* f. Hy heeft ons een vreemde geſchiedenis verhaald. *Il nous a raconté un etrange avanture.* De voornaamſte Romeinſche geſchiedeniſſen aanteekenen, van buiten leeren. *Noter, apprendre par cocur les principales hiſtoires Romaines.* GESCHIEDENIS-SCHRYVER, Hiſtory-Schryver. *Hiſtorien, Hiſtoriographe.*

GESCHIEN, werd ſomtyds by *contractio* voor GESCHIEDEN gezegt. *Arriver.* Het kan geſchien, het is niet onmogelyk. *Cela peut arriver, cela n'eſt pas impoſſible.*

GESCHIET. n. Geraas door 't afſchieten, losbranden van musketten, geſchut. *Tiraillement.* m. *Tirerie.* f. Dat geſchiet belet de menſchen te ſlaapen. *Ce tiraillement, cette tirerie empêche le monde de dormir.*

GESCHIFT. part: van SCHIFTEN. *Tourné.* Geſchifte melk, geſchifte ſaus. *Du lait tourné, de la ſauce tournée.* Dat zyde ſtof is GESCHIFT, te los geweeven. *Cette etoffe de ſoye eſt trop lâche, n'eſt pas aſſez frappée.*

GESCHIKT. part: van SCHIKKEN. *Deſtiné, ordonné.* Het Eſquader geſchikt om op de Oost-Indiſche ſchepen te kruiſſen. *L'Eſcadre deſtinée pour croiſer ſur les vaiſſeaux des Indes.* Daar wierd voort een Bode, een Poſtlooper GESCHIKT, afgezonden. *On depêcha, envoya d'abord un Meſſager, un Courier.*

GESCHIKT. Adj. Schikkelyk, ſchappelyk, zedig, bedaard, ingetogen. *Modeſte, honnête, bien appris, poſé, retenu.* Een geſchikte vryer, geſchikte jongeling. *Un jeune homme modeſte, poſé, bien appris.* Geſchikte woorden. *Des paroles modeſtes, honnêtes, bienſéantes.* Zig GESCHIKTELYK, gevoegelyk, beſcheidentlyk gedragen. *Se comporter modeſtement, honnêtement, ſagement, diſcretement.*

GESCHIKTHEID. f. Zedigheid, betaamelykheid, ingetogenheid, beſcheidenheid. *Modeſtie, honnêteté, retenuë, moderation, diſcretion.* f. Zig in alle geſchiktheid gedraagen. *Se comporter en toute modeſtie, moderation.*

GESCHIL. n. Verſchil, twiſt, oneenigheid. *Different, debat.* m. *Diſpute, querelle, diſſenſion.* f. Daar is een groot geſchil tuſſchen hen gereezen. *Il eſt ſurvenu un grand different entr'eux.* De zaak hangd nog in geſchil. *La choſe eſt encore en debat, encore conteſtée, debattuë.*

GESCHILD. part: van SCHILLEN. *Pelé.* Geſchilde vrugten, geſchilde appelen. *Du fruit pelé, des pommes pelées.*

GESCHILDERD. part: van SCHILDEREN. *Peint. te.* Een geſchilderd hoofd. *Une tête peinte.*

GESCHILFERT. part: van SCHILFEREN. *Ecaillé, eclaté.* Die tafel is heel geſchilfert. *Cette table eſt toute ecaillée, toute galeuſe.*

GESCHILLIG. zie TWEEDRAGTIG, ONEENS. *Diviſé, partagé, en diſcord.* De broeders zyn geſchillig onder malkander. *Les freres ſont diviſez, partagez, en diſcord.* GESCHILLIGHEID. f. zie TWEEDRAGTIGHEID, oneenigheid. *Diviſion, diſcorde, diſſenſion.* f.

GE-

GESCHIMMELD. part: van SCHIMMELEN. *Moiſi, chanci.* Geſchimmeld brood, geſchimmelde kaas. *Du pain, du fromage moiſi.*

GESCHIMP. zie SCHIMP. Spotterny, gekſcheering. *Raillerie, moquerie, deriſion, inſulte.* t.

GESCHIMPT. part: van SCHIMPEN. *Raillé, moqué, turlupiné.*

GESCHOEYD of GESCHOEID. Met ſchoenen voorzien. *Chauſſé, qui a des ſouliers.* Ik ben al geſchoeyd en gekleed. *Je ſuis deja chauſſé & habillé.* GESCHOEYDE Dyken, Dyken met een ſchroeying voorzien. *Des Digues relevées, revêtuës, affermies par le pied.*

GESCHOFFEERD. part: van SCHOFFEEREN, verkragten. *Deflorée, violée.* Een geſchoffeerde Maagd. *Une Vierge, une Fille deflorée.*

GESCHOK. n. GEHOTS. Schokking. *Cahot, cahotage, ſecouëment d'une voiture.* m.

GESCHOLDEN. part: van SCHELDEN. Na dat hy lang genoeg op de ryken geſcholden had. *Après qu'il eut aſſez longtemps frondé, blamé les riches, declamé contre les riches.*

GESCHOMMEL. n. Geſtommel, ſchommeling, omvroeting. *Bruit, tintamarre qu'on fait en fouillant, furetant quelque part, en changeant des hardes, des meubles de place.* Wat voor een geſchommel hoor ik daar boven? *Quel bruit, quel remuë-menage, quel tintamarre entends-je là haut?*

GESCHOMMELD. part: van SCHOMMELEN, STOMMELEN. Hy heeft meer als een uur in die koffer, in dien hoek geſchommeld. *Il a fouillé, remué, tracaſſé plus d'une heure dans ce coffre, dans ce coin.*

GESCHONDEN. part: van SCHENDEN. *Violé, enfraint, transgreſſé.* Geſchonde wetten. *Loix violées, enfraintes, transgreſſées.* Een GESCHONDE Maagd. *Une Fille violée, deflorée.* GESCHONDE, beſchadigde boomen. *Des arbres gâtez, endommagez.*

GESCHONGEL. n. SCHONGELING. *Balancement ſur l'Eſcarpolette &c.* m. Heeft dat geſchongel niet lang genoeg geduurd? *Ce balancement, ce dandinement n'a-t-il pas aſſez duré?*

GESCHONKEN. part: van SCHENKEN. *Verſé.* Gy hebt my te veel wyn geſchonken, ingeſchonken. *Vous m'avez verſé, donné trop de vin.* Dat glas is te vol geſchonken. *Ce verre eſt trop plein, il y a trop de vin dans ce verre.* Hy heeft de Meyd een daalder GESCHONKEN, vereerd. *Il a donné une piece de trente ſous à la Servante.* De Vorſt heeft hem het leven GESCHONKEN, 't leven laaten houden. *Le Prince lui a donné la vie, lui a fait grace.*

GESCHOOR. n. Geſpuis. *Canaille.* f. Weg met dat geſchoor. *Retirez vous d'icy, hors de la canaille.*

GESCHOORD of GESCHOORT. part: van SCHOOREN. *Etayé, appuyé, etançonné.* Een geſchoorde muur. *Un mur etayé, une muraille etançonnée.*

GESCHOOREN of GESCHOREN. part: van SCHEEREN. *Raſé, tondu, tonſuré.* Een vers geſchoore baard. *Une barbe fraichement raſée, nouvellement faite.* Geſchoren lam, geſchooren ſchaap. *Agneau tondu, brebis tonduë.* Een geſchoore kruin, een Prieſter *of* Munnik. *Un tête tonſurée, un Prêtre ou Moine.* GESCHOOREN, bedot worden. *être tondu, être dupé, deniaiſé.* Hy zal 'er nog meê GESCHOOREN, mede gebruid zyn. *Il en ſera encore embaraſſé, engimbré.* Hy wierd dapper GESCHOOREN, gefopt, uitgelagchen. *Il fut bien raillé, bien daubé, turlupiné.*

GESCHOOTEN. part: van SCHIETEN. *Tiré, bleſſé.* In de zyde, in den nek GESCHOOTEN, geraakt werden. *être bleſſé au coté, dans la nuque du cou.* Hy wierd voor Naamen GESCHOOTEN, dood geſchooten. *Il fut tué devant Namur.* Hy is in die twiſt, in die onderneeming te kort geſchoten, leſt geweeſt. *Il a eu du deſſous, du pire dans cette diſpute; il a ſuccombé, il a echoué dans cette entrepriſe.* Voy l'Infinitif.

GESCHOPT. part: van SCHOPPEN. *Chaſſé du pied, maltraitté à coups de pied.* Een geſchopte bal. *Un balon chaſſé, pouſſé du pied.* Van een paard geſchopt werden. *Recevoir un coup, ou des coups de pied, des ruades d'un cheval.* Van den Throon GESCHOPT worden, onthroont werden *être chaſſé du Throne, être dethroné.*

GESCHOVEN. part: van SCHUIVEN. *Reculé, pouſſé, avancé.* Voy l'Infinitif.

GESCHRAAPT. part: van SCHRAAPEN. *Raclé, amaſſé.* Geſchraapte wortelen. *Des carottes raclées, pelées, ratiſſées.* Hy heeft veel goed by een GESCHRAAPT, vergaard. *Il a amaſſé beaucoup de bien.*

GESCHREEUW. n. Geroep, geraas. *Cri.* m. *Huée. Clameur.* f. De Turken maaken een groot geſchreeuw in hunne aanvallen. *Les Turcs font de grands cris, de grandes huées dans leurs attaques.* Wy hoorden een naar geſchreeuw in het Boſch. *Nous entendîmes un cri, une clameur effroyable dans la Foreſt.* Het is met hem veel geſchreeuw en weinig wol. phr: *Il reſſemble au Bahutier, il fait plus de bruit que de beſogne.*

GESCHREEVEN. part: van SCHRYVEN. *Ecrit. te.* Ende Pilatus zeide hun, het geene geſchreeven is, is geſchreeven. *Et Pilate leur dit, ce qui eſt ecrit, eſt ecrit.*

GESCHREI of GESCHREY. n. *Pleurs, cri mêlé de pleurs.* Het geſchrei van die arme kinderen, van die ongelukkige moeder ging je door 't hart. *Les pleurs, les cris de ces pauvres enfans, de cette malheureuſe mere vous navroient le coeur.*

GESCHREYD of GESCHREID. part: van SCHREYEN. *Pleuré.* Al lang genoeg geſchreyd. *C'eſt aſſez longtemps pleuré.*

GESCHRIFT. n. Beſchreeven, geſchreeven papier. *Ecrit, papier ecrit.* m. Hy haalde een geſchrift uit zyn zak. *Il tira un ecrit de ſa poche.* Men heeft een hoope geſchriften in dat Geding te berde gebragt. *On a produit quantité d'ecritures dans ce Procès.* Zyne gedagten by GESCHRIPT, of ſchriftelyk ter neerſtellen. *Rediger ſes penſées par ecrit.*

GESCHROEFD geld, geld met de Schroef-pers gemunt. *De l'argent fait, de la monnoye faite au Moulinet, par oppoſition à celle qui ſe frappe au marteau.*

GESCHROEYD, GESCHROMPELT. Adj. Uitgebrand. *Brulé, cauteriſé.* Geſchroeyd kooren. *Du bled brulé, niellé.* Een geſchroeyd gewiſſen. *Une conſcience cauteriſée.*

GESCHROL. n. Gemor. *Murmure, bourdonnement, bruit confus de perſonnes mecontentes.* GESCHROLD. part: van SCHROLLEN. Smaalen. *Frondé, blamé.*

GESCHROOMD. part: van SCHROOMEN. *Craint, apprehendé.* Zoo hy niet geſchroomd had den Burgermeeſter te belgen. *S'il n'eut pas craint, pas apprehendé, pas eu peur d'offenſer le Bourguemaître.*

GESCHROOYD. part: van SCHROOYEN. Afknippen. *Rogné.* Geſchrooyd geld. *De la monnoye rognée, ecornée.*

GESCHUBD of GESCHOBD. Met ſchubben voorzien. *Muni, couvert d'ecailles.* De Zalm, Karper, Snoek en andere geſchubde vis. *Le Saumon, la Carpe, le Brochet & autre poiſſon à ecailles.*

GESCHUD. part: van SCHUDDEN. *Secoué.* Geſchudde boom, geſchudde tak. *Arbre ſecoué, branche ſecouée.* Hy wierd GESCHUD, geſlingerd als een waterhond. *Il fut houſpillée à merveille; il fut bien daubé, berné; on lui lava la tête comme il faut.*

GE-

Digitized by Google

GESCHUT. n. Kanon. *Canon.* m. *Artillerie.* f. Grof *of* zwaar geſchut. *Gros canon, groſſe Artillerie.* Klein geſchut, Veld geſchut. *Petite artillerie, pieces de Campagne.* Metaal *of* koper geſchut. *Du canon de fonte.* Het geſchut planten, ſtellen om te ſchieten. *Planter, pointer le canon pour tirer.* Het geſchut loſbranden, afſchieten. *Decharger le canon, faire feu de l'artillerie.* 't GESCHUT, ('t ſcheeps geſchut) uitzetten. *Mettre le canon hors bord.* Terme de Marine.

GESCHUT. part: van SCHUTTEN. Beletten. Indien ik het niet geſchut, belet had. *Si je ne l'avois pas empêché.* De geboden wierden GESCHUT, opgehouden. *Les bans furent arrêtez, les annonces furent arrêtées, on mit empêchement au mariage.*

GESCHUTHUIS. zie TUIGHUIS. *Arſenal.* m. GESCHUT-MEESTER. zie TUIG-MEESTER. *Maitre de l'artillerie.*

GESCHUURD. part: van SCHUURIN. *Ecuré.* Geſchuurd tinne goed. *De la vaiſſelle d'etain ecurée, de l'etain ecuré.*

GESLAAGD of GESLAAGT. part: van SLAAGEN, GELUKKEN, wel uitvallen. *Réuſſi. ie.* De vrugten zyn van 't jaar niet wel geſlaagt. *Il y a eu bien peu de fruit cette année; les fruits ne ſont pas venus à bien cette année.*

GESLAAKT. part: van SLAAKEN. *Relâché, mis en liberté.* Geſlaakte gevangenen. *Des priſonniers relâchez, mis en liberté.*

GESLAAPEN. part: van SLAAPEN. *Dormi, couché.* Voy l'Infinitif.

GESLACHT of GESLAGT. part: van SLACHTEN, dooden. *Tué, immolé, occis.* Het onbevlekte Lam dat voor de zonde der Waereld is geſlacht. *L'Agneau ſans tache qui a été immolé, occis pour les pechez du Monde.*

GESLACHT of GESLAGT. n. Stamhuis, afkomſt. *Tribu, lignée, famille, maiſon.* f. Abraham en zyn geſlacht. *Abraham & ſa lignée, & ſon lignage.* De twaalf GESLACHTEN, Stammen Iſraëls. *Les douze Tribus d'Iſraël.* Den Heere pryzen van geſlachte tot geſlachte. *Louer l'Eternel d'age en age.* Hy is van een aaloud, van een adelyk GESLACHT, ſtamhuis. *Il eſt d'une très ancienne maiſon, d'une famille noble.* Zyn geſlagt vermeerderen. *Augmenter ſa famille, multiplier ſa race.* GESLACHT, aart, ſoort. *Genre.* m. *Eſpece, ſorte.* f. Het menſchelyk Geſlacht wierd in de Arke behouden. *Le Genre humain fut ſauvé dans l'Arche.* De knoop van de Geſlachten der Nederduitſe Naamwoorden is nog luſtig verward. *Le noeud, le point des Genres des Noms Hollandois eſt encore bien embrouillé.*

GESLACHT, werd nog in de beteekenis van KUNNE of SEXE gebruikt. *Sexe.* m. *Eſpece maſculine ou feminine.* Het vrouwelyk geſlacht is broos, is moeyelyk te mennen. *Le ſexe feminin eſt fragile, eſt difficile à conduire, à gouverner.*

GESLACHT-BOOM. Optelling, oprekening der Nakomelingen uit eene ſtam. *Arbre genealogique.* m. GESLACHT-REGISTER. n. geſlagt-rol, geſlacht-tafel der Adelyke huizen van een Staat of Geweſt. *Armorial.* m. *Regiſtre des maiſons Nobles d'un Etat* ou *d'un Pays.* GESLACHT-REKENAAR, geſlacht-kenner. *Genealogiſte, celui qui ſçait les deſcendances des maiſons Nobles.* GESLACHT-REKENING, geſlacht-kunde. *Genealogie.* f. *Suite de deſcendans, connoiſſance des deſcendances des maiſons Nobles.* GESLACHT-WAPEN, Wapen naa de konſt geſchilderd, opgecierd. *Tableau d'Armoiries.* m. De Kerk hangd vol oude Geſlacht-wapens. *L'Egliſe eſt garnie, pleine de vieilles Armoiries.*

GESLAGEN. part: van SLAAN. *Battu, deffait.* Geſlagen goud. *De l'or battu.* Dat ſtuk geld is te Dort, te Parys geſlagen. *Cette piece eſt battue, frappée à Dort, à Paris.* Uit het Veld GESLAGEN worden. *être battu, deffait en raſe Campagne; être mis hors de combat.* In de vlugt, op de vlugt geſlagen werden. *être mis en deroute, en fuite.* Alle myne waarſchouwingen werden door hem in de wind GESLAGEN, veragt, verwaarloost. *Il ſe moque de toutes mes remontrances.* Zyne oogen op zyne minnares GESLAGEN, geveſtigd houden. *Avoir les yeux attachez, tenir ſes yeux clouez ſur ſa maitreſſe.* Tot Ridder GESLAGEN, gemaakt worden. *être armé, être fait Chevalier.* GESLAGEN, volſlagen vyand, dood-vyand. *Ennemi capital, ennemi mortel.* Tien heeft de klok GESLAGEN. *La cloche a ſonné dix heures.* Het half uur is al lang geſlagen. *Il y a long-temps que la demie heure eſt ſonnée.* Ik weet wel wat de klok geſlagen heeft, ik weet wel wat 'er agter ſchuild. *Je ſçai bien à quoy cela tend, ce que cela ſignifie.* Voy le reſte ſur l'Infinitif.

GESLAGT is op GESLACHT uitgelegt. *Tué, immolé, occis.* Een geſlagte offerhande. *Une victime immolée.* Daar valt op zyn GESLAGT, zyn afkomſt niet te zeggen. *Il n'y a rien à dire à ſa Famille.*

GESLAPT. part: van SLAPPEN. *Baiſſé, amendé, diminué.* Voy l'Infinitif.

GESLECHT of GESLEGT. part: van SLECHTEN of SLEGTEN. *Demoli, raſé.*

GESLEEP. n. STOET. Gevolg Wat een geſleep! *Quelle queuë, quelle ſuite, quel train, quel cortege!*

GESLEEPEN. part: van SLYPEN. *Aiguiſé, afilé, emoulu.* Een vers geſleepen mes. *Un couteau frais emoulu.* Zyn zwaard is op zyn vyands hals geſleepen, gewedt. *Son glaive eſt aiguiſé, preparé pour la tête de ſon ennemi.* GESLEEPE Diamanten. *Des Diamans taillez, polis.* Hy is zoo GESLEEPEN, zoo fyn; 't is een geſleepe, een fyne, een doorſleepe gaſt. *C'eſt un ruſé compere, un fin matois.* Zy is 'er op GESLEEPEN, op afgeregt. *Elle eſt faite au badinage, elle entend ce manege là à merveille, elle y eſt Maitreſſe paſſée.* Zie de GESLEEPENHEID, loosheid van die guit eens aan! *Voyez un peu la ruſe, la fineſſe, l'adreſſe de ce ſequin, de ce maraut là!*

GESLEEPT. part: van SLEEPEN. *Trainé.* Op een horde geſleept werden. *être trainé ſur une claye.*

GESLEETEN. part: van SLYTEN. *Uſé. ée.* Dat kleed zal haaſt geſleeten zyn. *Cet habit ſera bien tôt uſé.*

GESLINGERD. part: van SLINGEREN. *Agité, ſecoué, houſpillé.* Voy l'Infinitif.

GESLIST, part: van SLISSEN, byleggen. *Appaiſé, accommode, ajuſté.* Die twiſt is, God dank, geſliſt. *Cette querelle eſt vuidée, ce different eſt ajuſté, accommodé, terminé, vuidé, Dieu merci.*

GESLOF. n. Drenteling, loome en ſleepende gang. *Demarche peſante, pareſſeuſe, dans laquelle on traine les pieds.* Zie dat geſlof eens aan! *Voyez un peu cette demarche de Lenaore, cette allure de Chie en braye!*

GESLOFT. part: van SLOFFEN. Hy zal het geſloft, verzuimd hebben. *Il l'aura negligé, oublié.*

GESLONKEN, GESLENKT. part: van SLENKEN. *Diminué, deſenflé.* Het been is veel geſlonken. *La jambe eſt beaucoup deſenflée.*

GESLOOFD. part: van SLOOVEN. *Fatigué, travaillé d'arrache pied.* Hy heeft altyd zoo bloedig geſloofd om de koſt. *Il a toujours tant travaillé, tant laboré ſa miſerable vie.*

GESLOOKEN. part: van SLUIKEN. *Fraudé, ſerré, encavé en cachette, ſans payer les droits.* Geſlooke waaren. *Des marchandiſes entrées ou ſorties en cachette.*

Digitized by Google

GESLOOPT. part: van SLOOPEN. *Detruit, depecé, demembré.* Een geſloopt ſchip. *Un vaiſſeau detruit, depecé juſqu'à la quille.*

GESLOOTEN of GESLOTEN. part: van SLUITEN. *Fermé.* De Bank werd tweemaal 's jaars geſlooten. *La Banque ſe ferme deux fois l'an.* Een GESLOOTE, ge-effende rekening. *Un compte ſoldé, ſoudé, liquidé.* Het huwelyk is al zoo goed als GESLOOTEN, beſlooten. *Le mariage eſt autant que conclu, vaut fait.* Ons Voetvolk hield zig zoo wel GESLOOTEN, dat 'er de Vyandelyke Ruitery niets op vermogt. *Notre Infanterie ſe tint ſi ſerrée, ſi ferme que la Cavallerie Ennemie ne put l'entamer.* Zig geſlooten houden, weinig ſpreeken, 't geheim bewaaren. *Se tenir ſerré, être reſervé, uſer de circonſpection.* Houd u geſlooten, houd u maar geſlooten! *Gardez vous bien de parler, ne dites mot, cachez bien votre jeu!* Malkanderen met GESLOOTE beurzen betaalen. *Se payer ſans bourſes delier, ſans mettre la main à la bourſe.*

GESMAAKT. part: van SMAAKEN. *Gouté, ſavouré.* Het eeten, de wyn heeft my wel geſmaakt. *J'ai trouvé le manger, le vin fort bon; les mets m'ont ſemblé bons, le vin m'a ſemblé bon.*

GESMALDEELD. part: van SMALDEELEN. *Subdiviſé.* Een Eſquader in drien geſmaldeeld. *Une Eſcadre ſubdiviſée en trois, partagée en trois diviſions.*

GESMEED. part: van SMEEDEN. *Forgé.* Geſmeede wapenen. *Des Armes forgées.* De geen die den aanſlag, den toeleg geſmeed had. *Celui qui avoit forgé, concerté l'entrepriſe.*

GESMEEKT. part: van SMEEKEN. *Supplié, requis, prié.* Hy wierd 'er met gevouwen handen om geſmeekt. *Il en fut ſupplié, requis, prié à mains jointes.*

GESMEERD. part: van SMEEREN. *Graiſſé, taché de graiſſe.* Geſmeerde laarzen. *Des bottes graiſſées.* Voy l'Infinitif.

GESMEETEN part. van SMYTEN. *Jetté, renverſé.* Op de grond geſmeeten werden. *être jetté, renverſé par terre.*

GESMEULD. part: van SMEULEN. *Couvé.* Dat vuur had lang onder de aſſche geſmeuld. *Ce feu avoit long-temps couvé ſous la cendre.*

GESMOKKELD. part: van SMOKKELEN. *Frundé, ſerré à la derobée.* Geſmokkelde boter, wyn. *Du beure, du vin fraudé, entré à la derobée.*

GESMOLTEN. part: van SMELTEN. *Fondu.* Geſmolte boter, loot, goud. *Du beure, du plomb, de l'or fondu.*

GESMOORD. part: van SMOOREN. *Etouffé.* Dat vleeſch is in de pot GESMOORD, geſtooſd. *Cette viande a été etouffée, mugottée dans le pot.*

GESMULT. part: van SMULLEN. *Qui a fait grand' chere.* Wy hebben 'er braaf geſmult, niet waar? *Nous y avons fait bien bonne chere, bien frippé, n'eſt ce pas?*

GESNAKT. part: van SNAKKEN. *Aſpiré.* Hy had 'er lang naar geſnakt. *Il y avoit long temps aſpiré, il l'avoit deſiré fortement depuis long temps.*

GESNAP. n. Gebabbel, kalling, geſnater. Wat een geſnap hoor ik daar! *Quel babil, quel caquet entends-je là!* GISNAPT. part: van SNAPPEN. *Babillé, cauſé.*

GESNEEDEN. part: van SNYDEN. *Coupé, tailladé.* Gy zult u geen GESNEEDE beelden nog eenige gelykeniſſen maaken. *Tu ne te feras point d'images taillées ni reſſemblance aucune.* Van de ſteen GESNEEDEN werden. *être taillé de la pierre.* GESNEEDE, gemengde wyn. *Du vin mixtionné, braſſé, mélangé.* Het is GESNEEDE brood, het is werk heel ligt om af te maaken. *C'eſt du pain tout coupé, c'eſt de la beſogne fort aiſée à faire.*

GESNEEDEN of GESNEDEN. Ontmand, ontmande, gelubde. *Châtré, chaponné.* Een geſneede varken. *Un pourceau châtré.* Een geſneede, *gecaſtreerde* Muſikant. *Un Caſtrate* ou *Muſicien chaponné.* De GESNEEDENE, gelubde van 't *Serrail* of Turkſe Vrouwen-Hof. *Les Eunuques du Serrail.*

GESNEUVELD. part: van SNEUVELEN. *Tué, mort, reſté à la bataille.* De geſneuvelde bleeven lang onbegraaven. *Les morts demeurerent long temps ſans ſepulture.*

GESNOEPT. part: van SNOEPEN. *Friandé, fripponné.* Wat hebt gy daar geſnoept? *Qu'avez vous friandé fripponné là? qu'avez vous mangé là à la derobee?* De kat heeft geſnoept. *Le chat a été au plat, a fripponné quelque choſe.*

GESNOERD. part: van SNOEREN, tygen. *Enfilé.* Geſnoerde paerlen. *Des perles enfilées.* Ik heb hem den mond GESNOERD, geſtopt, toe doen houden. *Je lui ai fermé la bouche, je l'ai fait taire.*

GESNOEYD of GESNOEIT part: van SNOEYEN. *Taillé, rogné.* Geſnoeyde boomen; een geſnoeyde wyngaard. *Des arbres taillez, une vigne taillée.* GESNOEYD of geſchrooyd geld. *De l'argent rogné, de la monnoye rognée, ecornée.*

GESNOOTEN. part: van SNUITEN. *Mouché.* Wie heeft die kaars zoo wel geſnooten? *Qui eſt ce qui a ſi bien mouché cette chandelle?* Leelyk GESNOOTEN, bedroogen werden. *être vilainement dupé, pris pour dupe.*

GESNOOVEN. part: van SNUIVEN. *Reniflé, attiré par le nez.* Voy l'Infinitif.

Het GESNOR, 't ſnorken der kanon koegels. *Le ronflement des boulets de canon.* Wat al GESNOR, geraas, gekal! *Que de bruit, que de caquet, babil!*

GESNORK. n. Snorking, pogchery. *Vanterie, hablerie.* f. Ik kan dat geſnork niet verdraagen. *Je ne ſçaurois ſouffrir cette vanterie, hablerie, gaſconnade.*

GESOLD. part: van SOLLEN, SLINGEREN. Een geſold ſchip. *Un vaiſſeau agité, battu des vagues.*

GESOLDEERD. part: van SOLDEEREN. *Soudé.* Een geſoldeerde lamp, geſoldeerd dekſel. *Une lampe ſoudée, un couvercle ſoudé.*

GESORTEERD. part: van SORTEEREN. *Aſſorti.* Geſorteerde winkelwaaren. *Des marchandiſes aſſorties, de la mercerie aſſortie.*

GESP. f. Schoen geſp. *Boucle.* f. Een paar ſtaale, zilvere geſpen. *Une paire de boucles d'acier, d'argent.* Een gordel geſp. *Une boucle de ceinture.*

GESPAARD. part: van SPAAREN. *Epargné.* In de eerſte woede wierd niemand geſpaard. *Perſonne ne fut epargné dans la premiere furie.*

GESPALKT. part: van SPALKEN. *Ouvert.* Een geſpalkte mond. *Une bouche toute grande ouverte.* Een GESPALKTE (met houtjes opgehoude) beenbreuk. *Une fracture, luxation ouverte, ſoutenuë avec des eccliſſes.*

GESPAN paarden. n. Aan een gekoppelde en vaſt gemaakte paarden voor een koets &c. *Attelage de chevaux.* m. Een ſchoon geſpan van vier, van zes appelgraauwe paarden. *Un bel attelage de quatre, de ſix chevaux pommelez.* EED-GESPAN is op EED te zien. *Conjuration.* f. *Complot.* m. 't GESPAN van 't dak, de gebindten die het dak ophouden, uitmaaken. *Le comble, la charpente qui ſoutient, les membres qui compoſent le toit d'une maiſon.*

GESPANNEN. part: van SPANNEN. *Attelé, tendu.* De paarden ſtonden al geſpannen. *Les chevaux etoient deja attelez.* Een geſpanne boog. *Un arc tendu.* De boog kan niet altyd geſpannen zyn. ſpreekw: *L'arc ne peut pas toujours être tendu; il faut bien prendre du*

Digitized by Google

du veldsche quelquefois. GESPANNE garen, geſpanne netten om vogels en beeſten te vangen. *Des filets tendus, des toiles tenduës pour prendre des oiſeaux, des bêtes.* Het aangezigt ſtaat hem GESPANNEN, zyn wezen is betrokken. *Il a le viſage tendu, la peau du viſage ſi tenduë, ſi tirée.* De Vierſchaar wierd voort GESPANNEN, de Rechters vergaderden voort. *La Cour s'aſſembla d'abord.*

GESPANSCHAP. n. Uitgeſtrektheid Lands, een zelfde en vereenigd Gebied uitmaakende. *Etenduë de Pays formant une même Province ou Communauté, un même Cercle, Canton.* De onderſcheidene Geſpanſchappen van Poolen. *Les differentes Provinces, les differents Palatinats, Cercles de Pologne.*

't GESPARTEL, de SPARTELING van een hangman of gehangene. *Le gambillement d'un pendu.*

GESPEELD. part: van SPEELEN. *Joué.* Hy heeft my een leelyke pots geſpeeld. *Il m'a joué un vilain tour.*

GESPEEND. part: van SPEENEN. *Sevré.* Kind te vroeg geſpeend. *Enfant trop tôt ſevré.* GESPEENDE vis; vis in een Beun of korf geleid om in verſch water de grondige ſmaak te verliezen. *Du poiſſon auquel on a fait degorger ſa bourbe en le changeant d'eau après l'avoir pris.*

GESPEETEN. part: van SPYTEN. Het heeft hem daar na wel geſpeeten. *Il en a bien eu du depit depuis, il s'en eſt bien repenti dans la ſuite.*

GESPEKT. part: van SPEKKEN. *Lardé, entrelardé.* Dat vleeſch is wel geſpekt. *Cette viande eſt bien lardée.* Zyn beurs is wel GESPEKT, wel voorzien. *Sa bourſe eſt bien garnie, il a le gouſſet bien rempli.*

GESPELD. part: van SPELLEN en SPELDEN *Orthographié.* Dat woord is niet wel geſpeld. *Ce mot là n'eſt pas bien orthographié.* Hy heeft my een loogen op de mouw GESPELD. ſpr: *Il m'a donné une caſſade, une bourde.*

GESPE-MAAKER. *Faiſeur de boucles.* GESPEN. v. a. TOEGESPEN. *Boucler, fermer, attacher avec une boucle.*

GESPIKKELD. part: van SPIKKELEN. *Jaſpé, marbré, marqueté, tacheté, bigarré.* Geſpikkeld hout. *Du bois jaſpé, marbré.* Een geſpikkelde vogel. *Un oiſeau moucheté, tacheté.* 't Is een geſpikkelde vogel, een kaerel die by elk een in 't oog loopt. *C'eſt un drole qui donne dans la vuë à tout le monde, dont tout le monde ſe deffie.*

GESPIN. n. De daad van 't SPINNEN, en 't geſponnen werk. *Filage.* m. Als de kinderen ſamen ſpeelen, zeggen zy, 't eerſte gewin is katte geſpin, baat niet. *Le premier gain au jeu ne profite point, n'eſt qu'une amorce.*

GESPLEETEN. part: van SPLYTEN. *Fendu, crevé, fourchu.* Beeſten met geſpleete, gekloofde voeten. *Des bêtes aux pieds fendus, fourchus.*

GESPLITST. part: van SPLITSEN. *Separé, partagé, diviſé.* Een geſplitſte Lotery. *Une Loterie partagée, diviſée en pluſieurs claſſes.*

GESPOGEN. part: van SPOEGEN of SPUIGEN. *Graché.* Hy heeft my in 't aangezicht geſpogen. *Il m'a craché au viſage.* Hy is het zoo moe als geſpogen ſpek. ſpr: *Il en eſt degoûté comme de lard jaune.*

GESPOEID. part: van SPOEIEN. Had hy zig wat meer geſpoed. *S'il s'étoit un peu plus hâté, preſſé.*

GESPOELD. part: van SPOELEN. *Rinſé, lavé.* Geſpoelde glazen. *Des verres rinſez.* Men heeft hem de voeten GESPOELD, in Zee begraaven. *On lui a lavé les pieds, on l'a jetté à la Mer.*

GESPONNEN. part: van SPINNEN. *Tors, filé.* Geſponne draad, geſponne zyde. *Du fil tors, de la ſoye torſe.* Geſponne tabak. *Du tabac en corde, du tabac cordé.* Het is wel gezokkent, maar nog niet geſponnen; 't is wel begonnen, maar nog niet afgedaan. *La quenouille eſt bien chargée mais pas encore filée; l'affaire eſt commencée, entamée, mais ce n'eſt pas encore beſogne faite.*

GESPOOK. n. SPOOKERY. Byeenkomſt van ſpooken de geeſten *of* ſchimmen. *Sabbath.* m. *Apparition d'eſprits.* f. Daar werd een vervaarlyk geſpook op dat oud Slot gehoord. *On entend un horrible ſabbath des Eſprits qui reviennent dans ce vieux Chateau.* Hy maakte daar veel GESPOOK, veel geweld over. *Il en fit grand bruit; il fit un vacarme, un ſabbath horrible pour cela.*

GESPOORD. Adj. Met ſpooren voorzien. *Eperonné.* Gelaarſd en geſpoord zyn. *Être botté & eperonné.* Een GESPOORDE haan, of haan met ſpooren. *Un coq ergoté.*

GESPOUWD. Adj. Geſpouwen, opgeſpalkt. *Fendu, ouvert, eventré.* Een geſpouwd varken. *Un cochon fendu, ouvert, eventré.*

GESPRAAKSAAM. Adj. Beleefd, vrindelyk. *Affable, ſociable, accoſtable, de bonne compagnie.* Een geſpraakſaam en gedienſtig menſch. *Un homme affable & officieux.* De GESPRAAKSAAMHEID, beleefdheid, vrindelykheid omtrent zyne minderen werd alleen by de waare Grooten gevonden. *L'affabilité, l'honnêteté envers ſes inferieurs ne ſe trouve que chez les veritables Grands.*

GESPREID. part: van SPREIDEN *Tendu, etendu.* Geſpreide netten om vogels *of* viſſen te vangen. *Des filets tendus pour prendre des oiſeaux ou des poiſſons.* Het bed is al GESPREID, opgemaakt. *Le lit eſt deja fait, rangé.*

GESPREK. n. Redenvoering, ernſtige ſamenſpraak. *Conference, converſation.* f. *Diſcours, entretien ſerieux.* m. Een lang en verdrietig geſprek. *Un diſcours long & ennuyeux.* Met de Afgezanten in geſprek treeden. *Entrer en conference, conferer, s'aboucher avec les Ambaſſadeurs.*

GESPRENGT. part: van SPRENGEN of SPRENKELEN. *Salé, ſaupoudré.* Geſprengt vleeſch, ſprenk vleeſ. *Du boeuf ſalé, du boeuf mis au ſaloir, en ſaumure.*

GESPRENKELD. part: van SPRENKELEN. *Jaſpé, marbré, tacheté.* Het boek is met rood, met groen op ſneé geſprenkeld *Le livre eſt jaſpé de rouge, de verd ſur tranche.* Een GESPRENKELDE of geſpikkelde vogel. *Un oiſeau tacheté, moucheté, de different plumage.*

GESPROKEN. part: van SPREEKEN. *Parlé.* Hy heeft 'er niet eens van geſproken. *Il n'en a ſeulement pas parlé, ouvert la bouche.* Het eens geſproken woord keert nimmermeer te rug. *La parole qu'on a laiſſé echapper une fois ne ſe peut plus rappeler.*

GESPRONGEN. part: van SPRINGEN. *Sauté, crevé.* Het Kruithuis is geſprongen *Le Magazin à poudres a ſauté, eſt ſauté en l'air.* Een GESPRONGEN, geborſten geſchut. *Un canon crevé, qui a crevé.*

GESPROOTEN of GESPROTEN. part: van SPRUITEN. *Iſſu, deſcendu.* Hy is geſprooten uit het Huis van Naſſauw, van Savoye. *Il eſt iſſu, deſcendu de la Maiſon de Naſſau, de Savoye.* Alle die onluſten zyn 'er uit GESPROOTEN, ontſtaan. *Tous ces troubles en ſont provenus, reſultez.*

GESPUIS. n. 't Jan hagel, opgeraapt Volk. *Canaille, racaille, lie du Peuple.* f. Al het geſpuis wierd 'er uit gejaagd, gezet. *Toute la canaille, tout le cariage fut chaſſé, mis dehors.* Een hoope GESPUIS, een groot gerugt, geraas maaken. *Faire bien du bruit, du vacarme, un grand tintamarre.* Nacht-GESPUIS. Nachtſpook. *Spectre, Fantoſme qui paroit de nuit.* m.

GESPYSD. part: van SPYZEN of SPYZIGEN. De koſt geeven, uuttigen. *Nourri, mangé.* Wel geſpyſd, ge-

Digitized by Google

gevoed werden. *être bien nourri.* Na geſpyſd, geeeten te hebben. *Après avoir mangé, pris ſon repas.*

GEST, GIST. f. Bier ſchuim, overloop van bier. *De la leveure, de l'ecume, du ferment de biere.* Daar werd geſt in 't Hollands brood gedaan. *On met de la leveure de biere dans le pain Hollandois.*

GESTAAFD part: van STAAVEN, beveſtigen. *Réiteré, confirmé, juré.* Hy had met geſtaatde eeden beloofd. *Il avoit promis avec des ſerments réiterez.*

GESTAAKT. part: van STAAKEN. *Ceſſé, arrêté, ſuſpendu.* 't Werk, de reis wierd daar door geſtaakt. *Le travail fut arrêté, interrompu; le voyage fut ſuſpendu, remis à cauſe de cela.*

GESTAALD. Adj. Met ſtaal gemengd, verhard. *Acieré. ée.* Een geſtaalde punt. *Une pointe acerée.*

GESTAAN. part: van STAAN. De wagen heeft al lang gereed GESTAAN, gereed geweeſt. *Il y a longtemps que le chariot a été prêt.* Hy heeft op de Nominatie van Schepenen geſtaan. *Il a été ſur la Nomination des Echevins.* Indien het aan my GESTAAN, Indien 't van my afgehangen had *Si la choſe eut dependu de moy.* Het heeft ſus of zoo GESTAAN, het heeft 'er aan gerukt. *La choſe a été dans ſa criſe, il n'a tenu à rien, peu s'en eſt fallu.* Voy le reſte ſur l'Infinitif.

GESTADIG. Adj. Geduurig, aanhoudend. *Continuel, elle; aſſidu. uë.* Een geſtadigen arbeid. *Un labeur continuel, un travail aſſidu.* De geſtadige regen bederft alles. *Les pluyes continuelles gâtent tout.* Een geſtadige ruſt, geſtadige vreugd genieten. *Jouir d'un repos continuel, permanent; d'une joye durable, permanente.* De GESTADIGE, de ſtantvaſtige liefde overwind alles. *L'amour conſtant ſurmonte tout.* De Veſtaalſe Maagden moeſten een GESTADIG vuur, een altoos brandend vuur onderhouden. *Les Veſtales etoient obligées d'entretenir un feu perpetuel.* Een GESTADIG, bedaard gemoed. *Un eſprit raſſis, egal, poſé.* Geſtadige geveſtigde gedagten. *Des penſées ſerieuſes, ſolides.* Een GESTADIG, beſtendig weer. *Un temps moderé, egal; une ſaiſon temperée.* De geſtadige Hemelvreugd. *La ſolide joye Celeſte; La joye du Ciel qui eſt permanente, durable.*

GESTADIG, werd ook voor GESTADIGLYK, GEDUURIGLYK, gezegt. *Continuellement, aſſidûment.* Hy praat 'er geſtadig van. *Il en parle continuellement, toujours, ſans ceſſe, à tout propos.* Men werkt 'er geſtadig aan. *On y travaille aſſidûment, ſans relâche.*

GESTADIGHEID. f. GEDUURIGHEID. Volharding *Continuation, aſſiduité, application, perſeverance.* f. Geſtadigheid in 't werken. *Aſſiduité, application au travail.* De GESTADIGHEID, duurzaamheid der Hemelſe vreugden. *La durée continuelle, la permanence des joyes Celeſtes.*

GESTADIGLYK. Adv. Geduuriglyk, altoos. *Continuellement, ſans ceſſe, aſſidûment.*

GESTALTE. n. Leeft, lyf, poſtuur, ſtelſel van 't ligchaam. *Taille, ſtature.* f. Zy is van een ſchoone geſtalte, fraay poſtuur. *Elle eſt de belle, de riche taille; elle a la taille aiſée, bien priſe.* Wy zullen Chriſti geſtalte gelykformig werden. *Nous ſerons rendus conformes à la ſtature de Chriſt.*

GESTALTENIS. f. GESTALTE. Zy zyn van een geſtaltenis. *Ils ſont de même taille, de ſtature egale, de même grandeur.*

GESTAMPT. part: van STAMPEN. *Pilé, broyé.* Geſtampte peper, geſtampte koffi. *Du poivre, du caffé broyé, pilé.*

GESTAND DOEN. v. a. Naarkomen, volbrengen. *Tenir, effectuer.* Een eerlyk man moet zyn woord geſtand doen. *Un honnête homme doit tenir ſa parole.*

GESTAPELD. part: van STAPELEN. *Mis en piles.* Geſtapelde kaazen, geſtapelde duigen. *Des fromages, des douves en piles.*

GESTEEGEN. part: van STYGEN. Te paard geſteegen zynde. *Etant monté à cheval.* Van 't paard geſteegen zynde. *Etant deſcendu de cheval, ayant mis pied à terre.*

GESTEEKEN. part: van STEEKEN; is op GESTOOKEN ook te zien. Hy had hem naar de Kroon GESTEEKEN; hy was zyn Tegenſtreever geweeſt. *Il avoit attenté à ſa Couronne; il avoit été ſon Competiteur.*

GESTEEN. n. GEKLAG. Verzugting. Het is een geduurig, een geſtadig geſteen. *C'eſt une plainte, lamentation continuelle.*

GESTEEVEN. part: van STYVEN. *Empeſé.* Voy l'Infinitif.

GESTEL. n. Maakſel, tuig. *Machine.* f. 's Menſchen ligchaam, het uurwerk is een ſchoon geſtel. *Le corps humain, l'horloge eſt une belle machine.* Wat een vreemd geſtel! *L'etrange, la plaiſante machine que voila!*

GESTELD. part: van STELLEN. *Mis, poſé, conſtitué.* Zyn hoofd wierd op prys geſtelt, hy wierd vogelvry verklaard. *Sa tête fut miſe à prix.* Een wel GESTELD ligchaam. *Un corps bien conſtitué, de bon temperament, de bonne conſtitution.* Het is een wel GESTELD man, een man die 't wel heeft. *C'eſt un homme à ſon aiſe, qui a dequoy.* Het is 'er zeer ſlegt GESTELD, geſchapen. *Les choſes y ſont en mauvais etat, on y eſt bien embaraſſé.*

GESTELDHEID. f. Geſteltenis, ſtaat. *Conſtitution, complexion.* f. *Temperament.* m. Ceſar was van een verliefde geſteldheid. *Ceſar etois d'une complexion amoureuſe, d'un temperament amoureux.* Als men de tegenwoordige GESTELDHEID, toeſtand van den Staat aanſchouwd. *Quand on conſidere la conſtitution, la ſituation preſente de l'Etat.*

GESTEMD. part: van STEMMEN. *Conſenti, approuvé.* De geene die in zyn dood geſtemd hadden. *Ceux qui avoient conſenti à ſa mort.* Zyn verderf, ondergang is GESTEMD, gezwooren. *Sa perte eſt reſolue, on a juré ſa ruine.*

GESTEMPELD. part: van STEMPELEN. *Timbré, marqué, frappé à certain coin.* Geſtempeld *of* gezegeld papier. *Du papier timbré, marqué:* Geſtempelde ſchellingen. *Des eſcalins marquez, tapez.*

GESTEN. v. n. Kooken, giſten, werken, ſchuimen. *Ecumer, bouillir, fermenter, travailler, jetter de l'ecume.* Het bier geſt nog, is nog aan 't geſten. *La biere bout, ecume, travaille encore.*

GESTERKT. part: van STERKEN. *Fortifié, renforcé.* Hy wierd daar door in zyn voorneemen geſterkt. *Il fut par là fortifié dans ſon deſſein.* Het Leger door zoo veel verſch volk geſterkt zynde. *L'armée etant renforcée de tant de troupes fraiches.*

GESTERND. Adj. Met ſterren bezaayd. *Etoilé, parſemé d'etoiles.* De Lugt is luſtig geſternd. *Le Ciel eſt bien etoilé.*

GESTERNTE. n. Samenſtelling van verſcheide vaſte ſterren. *Conſtellation.* f. *Aſteriſme.* m. *Amas de pluſieurs etoiles fixes.* Daar zyn in deze laatſte Eeuwen twaalf nieuwe Geſterntens omtrent de Zuid-pool ontdekt. *On a decouvert dans ces derniers Siecles douſe nouvelles conſtellations vers le Pole Antarctique.* Zyn lof tyſd tot aan 't geſternte, boven de wolken ruimſpr: *Sa gloire, ſa louange monte juſqu'aux etoiles, va juſqu'au Firmament.*

GESTICHT. part: van STICHTEN. *Fondé, bâti, edifié.*

Rome

Digitized by Google

Rome is door Romulus gesticht. *Rome a été bâtie, fondée par Romulus.* Door een zielroerende predikatie GESTICHT, in den Geloove versterkt werden *être edifié par un sermon pathetique.* Dit GESTICHT, dit gebouw getuigt van 's Grondleggers godvrugt. *Cet Edifice, ce bâtiment temoigne la pieté du Fondateur.*

GESTIG. Adj. Drabbig, vol gest. *Trouble, bourbeux, plein d'ecume & de lie.* Dat bier is te gestig. *Cette biere est trop trouble, trop bourbeuse, trop chargée d'ecume.*

GESTIKT. Adj. Geborduurd, met de naald gewerkt. *Brodé, piqué, fait à l'eguille.* Een gestikte rok, gestikte borstrok. *Une jupe brodée, piquée, camisole brodée, piquée.* GESTIKT werk, borduur werk. *De la broderie.*

GESTIKT. part: van STIKKEN, verstikken. *Etouffé.* Hy wierd in zyn bloed gestikt. *Il fut etouffé dans son sang.*

GESTILD. part: van STILLEN. *Appaisé, calmé.* Gestilde oproer, gestilde pyn. *Tumulte appaisé, douleur appaisée.*

GESTOELTE. n. Verheven zitbank in de Kerk. *Banc d'Egliſe, elevé en forme de Tribune* ou *de Chaire.* m. Hy zit in 't Schepens-, in 't Kerkmeesters gestoelte. *Il eſt aſſis dans le banc des Echevins, des Regents de l'Egliſe.*

GESTOFFEERD. part: van STOFFEEREN. *Garni de tout ce qu'il faut.* Op een gestoffeerde kamer woonen. *Demeurer en chambre garnie.* Dat boek is wel GESTOFFEERD, wel voorzien van goede zaaken. *Ce livre eſt bien etoffé, bien plein de bonnes choſes.* Dat is een GESTOFFEERDE, een vercierde loogen. *C'eſt un menſonge inventé, une menterie faite à plaiſir.*

GESTOKEN. part: van STEEKEN. *Piqué, tué, &c.* Hy wierd van een adder, van een scorpioen gestoken. *Il fut piqué d'un aſpic, d'un ſcorpion.* Hy wierd in den buik gestoken. *Il fut frappé, bleſſé au ventre.* Dood gestoken werden. *être tué d'un coup d'epée, de couteau.*

GESTOLD, GESTOLT. part: van STOLLEN, stremmen, toerimpelen. *Caillé, figé.* Gestolt bloed, gestolte boter. *Du ſang caillé, du beure figé.*

GESTOLEN. part: van STEELEN. *Volé, derobé.* Dat is gestolen goed. *C'eſt de la marchandiſe volée, ce ſont des hardes volées.* Daar is gestolen een goud horologie &c. *On a volé, il a été volé une montre d'or, &c.*

GESTOMDE wyn; wyn met stomme verzoet, aangezet. *Du vin adouci, pouſſé avec du vin muet.*

GESTOMMEL. n. GESCHOMMEL. Geraas van stommelende menschen. *Bruit, remuëment, remuëmenage.* m.

GESTOOFD. part: van STOOVEN. *Etuvé.* Gestoofd kalfsvleesch. *Du veau etuvé, une etuvée de veau.* Het GESTOOFDE, de gestoofde spyzen, kost op tafel brengen. *Apporter, ſervir la viande etuvée, les mets etuvez.*

GESTOOKT. part: van STOOKEN. *Allumé, excité.* Zoo draa hy die twist gestookt, verwekt had. *Dès qu'il eut allumé, excité cette querelle, diſcorde.* Daar is in dat vertrek sedert lang niet GESTOOKT, geen vuur gemaakt, aangelegt. *Il y a long temps qu'on n'a fait de feu dans cette chambre, dans cet appartement.*

GESTOORD. part: van STOOREN, verhinderen. *Troublé, interrompu.* Hy wierd in zyn gebed, in zyne reden gestoord. *Il fut troublé, interrompu dans ſa priere, dans ſon diſcours.* Een GESTOORDE nest; nest daar men de jongen uit genomen heeft. *Un nid detruit, d'où l'on a enlevé les petits.* Op iemand GESTOORD, kwaad zyn. *être fâché contre quelqu'un.* De gestoorde Doctor. *Le Medecin grognard, en colere, de mauvaiſe humeur.* GESTOORDHEID, kwaadheid, geemelykheid. *Fâcherie, mauvaiſe humeur, colere.* f.

GESTOOTEN. part: van STOOTEN. *Heurté, pouſſé, pilé.* Het schip heeft tegen de klippen GESTOOTEN, is tegen de klippen gezeild. *Le vaiſſeau a donné contre les ecueils, les rochers.* GESTOOTE, gestampte peper, koffy. *Du poivre, du caffé pilé, broyé, battu.*

GESTOPT. part: van STOPPEN. *Bouché, ſerré, radoubé.* Een gestopt lek. *Une voye d'eau bouchée, refermée.* GESTOPTE kouſſen. *Des bas rentraits, recouſus.* GESTOPTE glazen. *Des vitres rebouchées, raccommodées.* Voy le reſte ſur l'Infinitif.

GESTORMD. part: van STORMEN. Na verscheide maal op de halve Maan, 't Ravelein gestormd te hebben. *Après avoir donné pluſieurs aſſauts à la demie Lune, au Ravelin.* Het heeft van de nagt luſtig GESTORMD, onweer gemaakt. *Il a fait fort gros temps cette nuit.*

GESTORT. part: van STORTEN. *Repandu, verſé.* Het gestorte of vergoten bloed wreeken. *Venger le ſang repandu.*

GESTOVEN. part: van STUIVEN. Men weet niet waar hy gevlogen of gestoven is. gem: spr: *On ne ſçait ce qu'il eſt devenu; on n'en a ni vent ni voye.*

GESTRAFT. part: van STRAFFEN. *Puni ie.* Gestrafte misdaad, gestrafte ongehoorzaamheid. *Crime puni, desobeiſſance punie.*

GESTRAND. part: van STRANDEN. *Echoué, jetté ſur la côte.* Het gestrande schip weer vlot krygen. *Remettre le vaiſſeau echoué à flot.*

GESTREEDEN of GESTREDEN. part: van STRYDEN. *Combattu.* Voy l'Infinitif.

GESTREEKEN. part: van STRYKEN. *Repaſſé, baſſé.* Gestreeken linnegoed. *Du linge repaſſé.* Voy l'Infinit:

GESTREEL. n zie GEVLEI. *Flaterie, cajolerie, careſſe.* f. GESTREELD werden. *être cajolé, flatté.*

GESTREEPT. part: van STREEPEN. *Rayé.* Een gestreept stof *Une etoffe rayée.* Een GESTREEPTE è, een é met een *gravus* of een *cutus* geteekend. *Un E accentué, un E marqué d'un accent grave* ou *d'un accent aigu.*

GESTREKT. part: van STREKKEN. Het heeft alleen gestrekt om onze onmagt te doen zien. *Cela n'a ſervi qu'à marquer, qu'à faire voir notre foibleſſe.*

GESTREMD. part: van STREMMEN, *Caillé, pris, figé.* Gestremd bloed, gestremde melk. *Du ſang, du lait caillé.* Voy l'Infinitif.

GESTRENG. Adj Streng, hard, ontzagchelyk. *Severe, rigoureux, redoutable.* Aan den wel Edelen GESTRENGEN Heer, Mynheer de Hoofd-Officier der Stad Amsterdam. *Au très Noble & très redoutable Seigneur, Monſeigneur le Grand Bailif d'Amſterdam.*

GESTRENGELD. part: van STRENGELEN. *Treſſé, natté, entrelacé.* Gestrengeld hair. *Des cheveux treſſez, nattez.* Samen gestrengelde armen. *Des bras entrelacez, paſſez l'un dans l'autre.*

GESTRENGELYK. Adv. *Severement, rigoureuſement.* GESTRENGHEID. f. *Severité, rigueur.* f.

GESTRIKT. part: van STRIKKEN. Een gestrikte haas. *Un lievre pris au lacs, au collet.* Die Juffer is wel GESTRIKT en geflikt. *Cette Demoiſelle eſt bien garnie, bien lardée de rubans; elle eſt bien parée & attintelée.*

GESTROOPT. part: van STROOPEN. Een GESTROOPTE of gevilde haas. *Un lievre habillé, ſans poil.* Voy l'Infin:

GESTROOYD. part: van STROOYEN. Gestrooyd geld, gestrooyd suiker goed. *De l'argent repandu, jetté à poignées, des dragées repanduës.*

GESTRUIKELD. part: van STRUIKELEN. *Broncher.* Voy l'Infinitif.

Digitized by Google

GESTURVEN of GESTORVEN. part: van STERVEN. *Mort. te.* Hy is te jong gesturven. *Il est mort trop jeune.*

GESTUURD. part: van STUUREN. De geen die men om de Doctor gestuurd had. *Celui qu'on avoit envoyé chez le Medecin, querir, chercher le Medecin.*

GESTYFD. part: van STYVEN, in den zin dezer spreekwyze. In 't kwaad doen gestyfd worden. *Etre encouragé, poussé à mal faire.*

GESUIKERD. Adj. Met suiker toegemaakt. *Sucré, accommodé avec du sucre.* Gesuikerde wafelen. *Des gauffres sucrées.*

GESUKKEL. n. zie SUKKELAARY. Getalm. Wat een gesukkel! *Quel lambinage, quelle nivellerie!* GESUKKELD. part: van SUKKELEN. *Lambiné, traîné, langui.* Voy l'Infinitif.

GETAALD. part: van TAALEN. *Demandé, parlé.* Hy heeft 'er niet eens na getaald. *Il n'en a pas seulement parlé, il ne s'en est pas seulement informé.*

GETAAND. Adj. Bruin geel, rosagtig. *Tanné, jaunâtre, bazané.* Getaand zeil doek. *De la toile à voile tannée, rousâtre.* Hy ziet 'er uit of hy GETAAND was, of hy in de runverf was gedoopt. *Il a le visage, le teint bazanné, la peau bazannée, couleur de pain d'epice.*

GETABBERD. Adj. Met een tabbaerd aan. *En robe.* De Raadsheeren, Advocaaten, Professooren en andere GETABBERDEN, Tabbaert-draagers. *Les Conseillers, Avocats, Professeurs & autres gens de Robe.*

GETAFELD. Wy hebben lang genoeg GETAFELD, aan tafel gezeten. *Nous avons eté assez longtemps à table, nous avons assez tablé.*

GETAKELD. part: van TAKELEN, TOETAKELEN. Een getakeld schip. *Un vaisseau equipé, muni de ses agreils.*

GETAKT. Adj. Vol takken, met veel takken voorzien. *Branchu, bien garni de branches.* Die boom is wel getakt. *Cet arbre est bien branchu.* Een Hart dat wel getakt is. *Un Cerf bien ramu, qui a une belle ramure.*

GETAL. n. *Nombre.* m. Even getal. *Nombre pair,* Oneven getal. *Nombre impair.* Reken my onder 't getal, stel my in 't getal uwer vrinden. *Comptez moy, mettez moy au nombre de vos amis.* 't Gulde GETAL of de Maan-kring diend om 't Maan- en 't Zonne-jaar over een te brengen. *Le Nombre d'Or sert à accorder l'année Lunaire avec celle du Soleil.* De Vyanden kwaamen ten GETALE, in 't getal van tien, van twaalf duizend man. *Les Ennemis vinrent au nombre de dix, de douze mille hommes.*

GETALM. n. Talmery, sukkelaary. *Lambinerie, nivellerie.* f. Ik kan dat getalm niet verdraagen. *Je ne sçaurois souffrir cette lambinerie, nivellerie, ces longueurs là.* Wat een GETALM! wat al onnoodige, vergeefsche herhaalingen! *Que de redites! que de paroles inutiles!*

GETALMD. part: van TALMEN. *Lambiné, nivellé, attendu.* Die Predikant heeft te veel GETALMD, te veel herhaalingen gebruikt. *Ce Ministre a trop rebattu ses matieres, a usé de trop de redites.*

GETAND. Adj. Met tanden voorzien. *Endenté, pourvû, muni de dents.* Hy is wel GETAND, hy is heel scherp in den bek. *Il a bonne gueule, il a bon bec.*

GETAPT. part: van TAPPEN. *Tiré.* De wyn stond al getapt. *Le vin etoit deja tiré.* GETAPTE melk of TAPTE melk; melk daar men de room af genomen heeft. *Du lait ecrêmé, dont on a ôté la crême.*

GETAST. part: van TASTEN. *Tâté, manié, touché.* Hy is wakker op de ribben GETAST, lustig afgesmeerd. *Il a été bien rossé, etrillé; on luy a bien frotté les côtes, repassé son buffle.*

GETEEKEND. part: van TEEKENEN. *Signé, dessiné, marqué.* Zoo draa de lastbrief geteekend was. *Dès que la patente fut signée.* Die bloemen zyn heel wel geteekend. *Ces fleurs sont fort bien dessinées.* Van onzen Lieven Heer GETEEKEND zyn, eenoogig, gebogchelt of mank zyn. *être marqué au B:, être borgne, bossu ou boiteux.* Wagt u voor die van onze Lieven Heer geteekend zyn! *Donnez vous de garde de ceux qui sont marquez au B:!*

GETEELD of GETEELT. part: van TEELEN. *Engendré.* Van eeuwigheid geteeld, of gegenereerd. *Engendré de toute eternité.*

GETEEM. n. GETALM. Teemery, herhaalde klagten. *Redites ennuyeuses, plaintes rebattuës.* f. pl. Dat geteem heeft geen end. *Ces redites, ces plaintes ne finissent point.*

GETEERD. part: van TEEREN. *Mangé & bû.* Wy hebben 'er smaakelyk, lekkertjes voor geteerd. *Nous en avons fait bonne chere, nous en avons eu un bon repas.* GETEERDE of BETEERDE schuit; schuit met teer besmeerd. *Bateau goudronné, enduit de goudron.*

GETEISTERD. part: van TEISTEREN. *Balafré, maltraité, moulu de coups.* Hy wierd schoon geteisterd. *Il fut bien accommodé, houspillé, harpé, balafré.*

GETELD. part: van TELLEN. *Compté. ée.* Geteld geld. *De l'argent compté.* 't Getelde schaap eet de wolf op. spreekw: *Brebis comptée le loup la mange.*

GETEMD. part: van TEMMEN. *Dompté* ou *domté.* Een getemde Tyger, getemde Leeuw. *Un Tygre, un Lion dompté.*

GETEMPERD. Ondersw: zie GEMAATIGD. *Temperé, moderé.* Een getemperd weer. *Un temps moderé.* De GETEMPERDE of gemaatigde Lugtstreeken. *Les Zones temperées.* Een getemperd gemoed, getemperde geest. *Un esprit temperé, moderé.* De GETEMPERDHEID, GEMAATIGDHEID van de lugt. *La temperature, la disposition temperée de l'air.* GETEMPERDHEID, gemaatigdheid, bedaardheid van geest, van gemoed. *Temperance, moderation d'esprit.* f.

GETERGD. part: van TERGEN. *Irrité, courroucé, provoqué.* Getergd geduld, getergde dapperheid. *Patience, valeur irritée, provoquée.*

GETIER. n. Geraas, geschreeuw. *Bruit, tintamarre, vacarme, charrivari.* m. Wat een getier hoor ik daar? *Quel bruit, quel vacarme entends-je là?*

GETIMMER. n. Gebouw. *Edifice, bâtiment* m. Het gantsch getimmer wierd tot assche verteerd. *Tout l'edifice, tout le bâtiment fut reduit en cendre.*

GETIMMERD of GETIMMERT. part: van TIMMEREN. *Bâti, construit.* Een nieuw getimmerd huis. *Une maison nouvellement bâtie.*

GETOEFT of GETOEFD. part: van TOEVEN. *Attendu, demeuré, resté, tardé.* Hy is in Vrankryk geweest, maar heeft 'er te weinig GETOEFT, geweest om alles te bezigtigen. *Il a été en France, mais il y a trop peu demeuré, resté, sejourné pour voir tout.*

GETOET. n. TOETING. Geblaas op de hoorn. *Sonnement.* m. *Sonnerie du cor &c.* Wy hoorden een groot getoet in 't naaste Bosch. *Nous entendimes un grand bruit, un son bruyant de cors & de trompes dans la Forêt prochaine.*

GETOETST. part: van TOETSEN. *Eprouvé, essayé, sondé.* Getoetst goud. *De l'or eprouvé, de l'or essayé, de l'or de coupelle.* Ik heb hem daar over GETOETST, gepolst. *Je l'ai sondé, tâté là dessus.*

GETONDE haring, haring in tonnen gepakt. *Du hareng en caque.*

GE-

Digitized by Google

GETOOGEN of GETOGEN. Uitgehaald, getrokken. *Tiré.* Mosis wierd door Pharoos Dochter uit het water getoogen. *Moyse fut tiré des eaux par la Fille de Pharao.* Hy is naar Rome GETOOGEN, gereisd. *Il est allé à Rome, il est en voyage pour Rome.*

GETOOMD. part: van TOOMEN *Bridé.* Een getoomd en gezadeld paard. *Un cheval bridé & selle.*

GETOOND. part: van TOONEN. *Montré, temoigné, marqué.*

GETOUW. n. Bekend Wevers gestel. *Metier de Tisserand.* m. Het web, het stof is nog op 't getouw. *La toile, l'etoffe est encore sur le metier.*

GETOUWD. part: van TOUWEN. Getouwd leer. *Du cuir corroyé, repassé, apprêté.* Hy wierd luftig getouwd, afgeroft. *Il fut bien repassé, etrillé.*

GETRALYDE kant; kant met gaten, openingen als tralywerk. *De la dentelle treillissée, à treillis, à reseaux.*

GETRAPPEL. n. Voet getrappel, stampvoeting. *Trepignement de pieds* m.

GETREEDEN of GETREDEN. *Entré.* Zy was naauwelyks in haar twintigste jaar getreeden. *Elle etoit à peine entrée dans sa vintiéme année.* Gy hebt op zyn zeer GETREEDEN, gy hebt hem de waarheid te klaar gezegt. *Vous lui avez dit ses veritez un peu trop franchement.*

GETRENTEL. n. GEDRENTEL. Geloop. *Courerie.* f. Haar getrentel neemd nooit een endt. *Sa courerie n'a point de fin.*

GETROETELD. part: van TROETELEN. *Choyé, carressé.* Dat kind word te veel getroeteld. *Cet Enfant est trop choyé, dorloté.*

GETROFFEN. part: van TREFFEN. *Touché, atteint, frappé &c.* Hy wierd van de eerste koegel getroffen. *Il fut touché, atteint de la premiere bale.* Een tooren, een boom van de donder getroffen. *Un clocher, un arbre frappé du tonnerre.* Hy wierd van die tyding in 't hart GETROFFEN, geraakt. *Il fut touché, frappé au coeur, vivement affligé de cette nouvelle.* Gy hebt het niet GETROFFEN, geraaden. *Vous n'avez pas rencontré, deviné, vous n'y êtes pas.* De Schilder heeft u wel GETROFFEN, wel afgemaald. *Le Peintre vous a bien rencontré, a bien attrappé votre air.* Van de min, de liefde GETROFFEN worden. *être epris d'amour, devenir amoureux.* De Vrede wierd eindelyk GETROFFEN, besloten. *La Paix fut enfin faite, concluë, arrêtée.*

GETROGGELD. part: van TROGGELEN. *Mendié, gueusé, caimandé.* Getroggelde gunsten. *Des faveurs mendiées, obtenuës à force d'importunitez.*

GETROKKEN. part: van TREKKEN. *Tiré, trait.* Die gelykenis is by 't hair getrokken. *Cette comparaison est tirée aux cheveux.* Een getrokke Wissel-brief met acceptatie vereeren *Honnorer de son acceptation une Lettre de change tirée sur nous.* GETROKKEN goud; goud aan draaden. *De l'or trait, de l'or en fils.* Hy is naar Rome GETROKKEN, gereisd, gegaan. *Il est allé à Rome, parti pour Rome.*

GETROOST. part: van TROOSTEN. *Consolé.* Door Gods Geest, 't woord Gods getroost werden. *être consolé par l'Esprit, par la parole de Dieu.* Hy is 'er niet wel meé GETROOST, mede te vrede. *Cela ne le contente, ne le satisfait pas* De Waardin was niet wel GETROOST, de Waardin had een geemelyke buy. *L'Hotesse n'etoit pas de bonne humeur, dans sa belle humeur.* De dood GETROOST zyn, tot de dood bereid zyn. *être resolu, disposé à la mort.* Ik ben getroost, alles dat 'er van komen kan, geduldig af te wagten. *J'ay resolu d'attendre patiemment tout ce qui en peut arriver.*

GETROUW.WE. Adj. Trouw, opregt. *Fidelle.* Een getrouw dienaar, een getrouwe meyd. *Un fidelle serviteur, une servante fidelle.* Getrouwe diensten, trouwhartige diensten. *De fidelles services.* Zig GETROUW OF GETROUWELYK draagen. *Se comporter fidellement, avec fidelité* Dien my altyd getrouw. *Servez moy toujours fidellement.*

GETROUWELYK. Adv. Met getrouwheid. *Fidellement, avec fidelité.* Acte, geschrift getrouwelyk overgezet. *Acte, Ecrit traduit fidellement.*

GETROUWHEID. f. Trouwheid, trouwhartigheid. *Fidelité, loyauté.* f. Den eed van getrouwigheid afleggen. *Prêter le serment de fidelité.*

GETROUWD of GETROUWT. part: van TROUWEN. *Marié, epousé.* Een getrouwd man, een getrouwde vrouw. *Un homme marié, une femme mariée.* De Predikant, de Priester die hen GETROUWD heeft, de huwelyks zegen over hen uitgesproken heeft. *Le Ministre, le Prêtre qui les a mariez, epousez.* Hy heeft een ryke Juffer GETROUWD, tot zyn vrouw genomen. *Il a epousé une riche Demoiselle, il s'est marié avec une riche Demoiselle.* De jonge, de nieuwe GETROUWDE gaan bezoeken. *Aller voir les jeunes Mariez, rendre visite aux nouveaux Mariez.*

GETUIG of TUIG. Gereedschap *Outils, instruments.* m. pl. Schans getuig. *Outils, instruments propres à travailler aux Fortifications.*

GETUIGE. Een die gezien of gehoord heeft. *Temoin.* Oog-getuyge in een zaak zyn. *être temoin oculaire dans une affaire.* De getuigens tegen malkander verhooren. *Confronter les temoins.* Ik neem den Hemel tot getuige *Je prends le Ciel à temoin, j'atteste le Ciel.*

GETUIGEN. v. a. Getuigenis geeven, verklaaren. *Temoigner, deposer, declarer.* Tegen iemand getuigen, als getuige tegen iemand dienen. *Temoigner, deposer contre quelqu'un.* Ik kan het met waarheid getuigen. *Je puis le declarer, attester avec verité.* De Kwakers zeggen myn geest getuigd dat ik dit of dat doen moet, *Les Couacres disent mon esprit me dit de faire ceci ou cela.*

GETUIGENIS. n. Gerechtelyke verklaaring. *Temoignage.* m. *Attestation, declaration* f. De buuren geeven 'er een goed getuigenis van. *Les voisins en donnent un bon temoignage.* De waarheid getuigenis geeven. *Rendre temoignage à la verité.* Iemand tot de Wet en het getuigenis wyzen. Schr: spr: *Renvoyer quelqu'un à la Loy & au temoignage.*

GETUIGSCHRIFT. n. in 't Onduitsch ATTESTATIE. *Attestation.* f. Een Getuigschrift van den Kerkenraad vertoonen. *Montrer une Attestation du Consistoire.*

GETUIGT. Adj. Met zeil en treil voorzien. *Equipé, qui a tous ses agreils, ses apparaux.* Een getuigt schip. *Un vaisseau equipé, un vaisseau muni de tous ses agreils & de ses apparaux.*

GETUIMEL. n. Tuimeling, buiteling. *Culbute, cascade, chute precipitée.* f. GETUIMELD. part: van TUIMELEN. *Culbuté.*

GETWYFELD. part: van TWYFFELEN. *Douté.* Daar word nog hard aan getwyffeld. *On en doute encore bien fort.*

GETWYND of GETWYNT. part: van TWYNEN. *Doublé, retors, tordu en double.* Getwynd garen. *Du fils retors.*

GETY. n. TY. Vloed en Ebbe, op en afloopend Zeewater. *Marée.* f. Met het gety in de Haven zeilen. *Entrer au Port avec la marée.* Het gety is verloopen. *La marée est passée.* Elk vist op zyn gety. spr: *Chacun est attentif à son interêt, chacun se sert de l'occasion.*

GE-

Digitized by Google

GETY, GETYDE. Jaar-getyde. 't Was omtrent in dit Gety van 't jaar. *C'etoit vers cette Saiſon, ce temps-ci de l'année.* De vier Getyden van 't jaar. *Les quatre Saiſons de l'année.*

GETY-BOEK of GETYDE BOEK. n. Gebede boek der Rooms Catholyken. *Heures.* f. pl. *Livre de prieres à l'uſage des Catholiques Romains.* Een Latynſch, een Franſch gety-boek koopen. *Acheter des heures Latines, des heures Françoiſes.* In zyn gety-boek leezen. *Dire ſes heures.* 't Brevier of 't Gety-boek der Geeſtelyken. *Les Heures Canoniales ou le Breviaire, l'Office à l'uſage des Eccleſiaſtiques.* De goede Monnik las in zyn Gety-boek. *Le bon Religieux diſoit ſon Breviaire, ſon Office.*

GETYTELT. part: van TYTELEN. *Titré, intitulé.* 't Is een getyteld perſoon, adelyk of aanzienlyk man. *C'eſt une perſonne titrée, qualifiée.* Het boek is GETYTELD, genaamd... *Le livre eſt intitulé...*

GEUR. f. Reuk. *Odeur, ſenteur.* f. Die bloemen, die kruiden, vrugten hebben een aangenaame, lieffelyke geur. *Ces fleurs, ces herbes, ces fruits ont une agréable, une delicate odeur.* Dat heeft wel een andere GEUR! een andere ſmaak! *Cela a bien un autre goût! cela eſt bien autrement delicat, appetiſſant!* 't Is maar om de geur, om te lagchen. *Ce n'eſt que pour rire.* Hy maakte een hoope GEUREN, grappen, kuuren. *Il fit bien des bouffonneries, des ſingeries.*

GEURIG. Adj. Lieffelyk, ruikend. *Odorant, odoriferant; de bonne ſenteur.* De geurige Ceder-boomen, de geurige Roozen. *Les Cedres odorants, les Rozes odorantes.* GEURIGE boter, geurige, ſmaakelyke ſpyzen. *Du beure qui ſent bon, du beure appetiſſant, de bon goût; des mets de bonne ſenteur, des mets appetiſſants.* Een GEURIGE of welriekende offerhande. Schr: ſpr: *Une Offrande, un Sacrifice de bonne ſenteur.*

GEURIGHEID. f. Goede reuk, lieffelykheid, ſmaakelykheid *Bonne odeur, ſuavité.* f. *Bon goût, goût appetiſſant.* m. De geurigheid der kruiden en bloemen. *La bonne odeur des herbes & des fleurs.* De GEURIGHEID van 't gebraad. *La bonne odeur, l'agréable fumet du roti.*

GEUS. Adj. Dit woord van 't Franſch woord GUEUX, *bedelaar*, afkomſtig, werd uit ſchimp den Hervormden toegepaſt. *Gueux, Huguenot.* Zyn Vaders, zyn Moeders Broeder is geus. *Le Frere de ſon Pere, de ſa Mere eſt huguenot.* Onze Lieven Heer is geus geworden, begunſtigd de Geuzen: lichtvaardig zegswoord der ieverige Proteſtanten. *Le bon Dieu eſt devenu Huguenot, le bon Dieu favoriſe les Huguenots.*

GEUSJE. n. Vlag die boven de Boegſteng afwaayd. *Gaillardet.* m. *Girouette.* f. *Petit pavillon* ou *petite baniere au Perroquet de Beau pré.*

GEUT, werd in 't plat Nederduits voor GOOT gebruikt. *Goutiere.* f. De geut loopt over. *La goutiere degorge, regorge.* Zoo loopen de geuten als het regend. boert: ſpr: *Ainſi va le monde, c'eſt le train du monde.*

GEUT of GEUT-BOOR. f. Geut-yzer, yzer tuig om de tonbooter, de kaas te peilen. *Sonde.* f. *Inſtrument en forme de tarriere, avec lequel on ſonde le beure, le fromage pour voir s'il eſt d'egale bonté dans toute ſon epaiſſeur.* De boter, de kaas GEUTEN, peilen, proeven met de geut-boor, 't geut-yzer. *Sonder, eſſayer le beure, le fromage.*

GEUZE. Adj. GEUSE. Sch: woord. *Gueux, Huguenot.* Hy gaat in de Geuze Kerk. *Il va au Prêche Huguenot, à l'Egliſe des Gueux, des Huguenots.*

GEUZEN of GEUSEN. v n. Bereekende voorheen *goed wandjen*, werdende uit ſchimp door de Roomſe, en uit lagchery door de Onroomſe, als het deze laatſte wel ging, gezegt. De wind begind te Geuzen. *Le vent ſe fait Huguenot.* Onze Lieven Heer die Geuſd, werd de Geuzen gunſtig. *Le bon Dieu devient Huguenot, ſe rend favorable aux Huguenots.*

GEUZEN of GEUSEN. Hervormings gezinden, Gereformeerden, Proteſtanten in den ſtyl der Catholyken. *Gueux, Reformez, Proteſtants des Pays-Bas, dans le ſtyle des Catholiques Romains.* De eerſte Geuzen hadden een ſterken aanhang te Antwerpen. *Les premiers Gueux avoient un grand parti à Anvers, le parti des premiers Huguenots etoit fort à Anvers.* De Water-Geuzen namen den Briel gelukkig in. *Les Gueux Marins s'emparerent heureuſement de la Brille.* Nog leeven de Geuzen! vreugd geroep als de Geuzen een weinig lugt kreegen, ten tyde van Albas vervolginge &c. *Encore vivents les Gueux! cri d'alegreſſe des Huguenots ou Reformez des Pays-Bas, lors qu'ils avoient un peu de repit, pendant les perſecutions du Duc d'Albe &c.* De oorſpronk der voorſchreeve woorden GEUS en GEUZEN, werd den Grave Barlaimont toegeſchreeven, hebbende deze, die 't oor der Hertoginne van Parma had, de vier honderd Nederlandſe Edelen welke met het vermaard Verzoek-ſchrift, twee aan twee ten Hove verſcheenen, om de vreeze der Landvoogdeſſe te verminderen uit ſchimp gezegt: *Ce ne ſont que des Gueux, ce n'eſt qu'un tas de Gueux.* Het zyn maar kaale Beedelaars, 't is maar een kaalen hoop.

GEVAAR. n. Onveiligheid, perykel. *Danger, peril.* m. In groot gevaar, in doods gevaar zyn. *être en grand danger, en danger de mort.* Gevaar loopen van te vergaan. *être en danger, courir riſque de perir.*

GEVAAREN. part: van VAAREN. *Allé, été.* Hy is 'er niet wel mee GEVAAREN, hy heeft 'er zig niet wel mede bevonden. *Il ne s'en eſt pas bien trouvé.*

GEVAARLYK. Adj Zorgelyk, onveilig. *Dangereux, perilleux.* Een gevaarlyke reis, een gevaarlyke ziekte. *Un voyage dangereux, une dangereuſe maladie.* Het is gevaarlyk de Grooten de waarheid te zeggen. *Il eſt dangereux de dire la verité aux Grands.* GEVAARLYK. Adv. Gevaarlyk ziek, gevaarlyk gekwetſt zyn. *être dangereuſement malade, être dangereuſement bleſſé.*

GEVAART, GEVAARTE. n. Groot geſtel, werktuig, oorlogs tuig. *Machine.* f. *Engin.* m. Een Oorlogſchip is een dryvend gevaart. *Un vaiſſeau de Guerre eſt une machine flottante.* Het Troyaanſe paard moet een vreemd gevaart geweeſt hebben. *Le cheval de Troye doit avoir été une etrange machine.*

GEVAAT. part: van VAATEN, in vaten doen. *Enfut aillé, entonné, mis dans la tonne* ou *dans les tonneaux.*

GEVADER. zie DOOP-VADER. Mede-vader in den geeſte; een die als Peeter over een kind geſtaan heeft. *Compere, parain d'un Enfant.* Uit hoofde van 't GEVADERSCHAP dat zy ſaamen hebben. *En vertu du Comperage qu'ils ont enſemble.* Deze twee woorden werden in 't Hollands zelden gebruikt.

GEVAL. n. Voorval, geſchiedenis, gelegentheid, ontmoeting. *Aventure, hiſtoire, occaſion, rencontre.* f. *Cas.* m. Dat is een aardig geval. *C'eſt une plaiſante aventure, une drole d'hiſtoire.* Wat zoud gy doen in zulken geval? *Que feriez vous en pareil cas, en ſemblable occaſion, rencontre?* In dat geval zoude ik alzoo verlegen zyn als een ander. *En ce cas là, en cette occaſion, en pareil cas, en pareille rencontre je ſerois auſſi embaraſſé qu'un autre.* Dat is een heel ander geval. *C'eſt tout un autre cas, une toute autre choſe.*

Dat

Digitized by Google

Dat is een GEVAL, een zaak van *Conſcientie*, die de Biſſchop alleen kan vergeeven. *C'eſt un cas reſervé à l'Evêque, un cas de conſcience, dont l'Evêque ſeul peut donner l'abſolution.* In alle GEVAL, daar is Mynheer uw Oom, die u de hand bieden zal. *En tout cas, voilà Monſieur votre Oncle qui vous ſoutiendra, prêtera la main.*

GEVAL. Naamval, woord der Spraak-konſt. *Cas, Terme de Grammaire.* Het Noemend-, het Baarend geval. *Le cas Nominatif, le cas Genitif;* ou pluſtot, *le Nominatif, le Genitif.* De Naamen veranderen naar de geſlagten, getallen en gevallen. *Les Noms changent ſelon les genres, nombres & cas.*

GEVAL. n. Noodgeval, noodlot, fortuin. *Sort, Deſtin.* m. *Deſtinée, fortune.* f. 't Blinde geval. *Le ſort, le deſtin aveugle.* 't Veranderlyk, 't wiſpeltuurig geval. *Le ſort capricieux, le deſtin bizarre.* 't Geval der wapenen is onzeker. *Le ſort des armes eſt incertain.* Dat hangd alleen van 't Geval. *Cela ne depend que du Sort, que du Deſtin.*

By GEVAL. Adv. Onverhoeds, onvoorbedagtelyk. *Par hazard, par avanture, fortuitement.* Wy kwaamen by geval aan een Boere hut. *Nous vinmes par hazard, par aventure, fortuitement à la chaumiere, à la cabane d'un Païſan.* Men kwam by geval van de Tovenaars te ſpreeken. *On vint par haſard, par aventure à parler des Sorciers.* De Godvreezende menſchen zeggen dat 'er niets by geval gebeurd. *Les gens craignant Dieu diſent que rien n'arrive à l'aventure.*

In GEVAL. Adv. By aldien. *En cas de, en cas que.* In geval van ziekte, van afwezentheid. *En cas de maladie, en cas d'abſence.* In geval hy 'er kome, in geval het te laat zy. *En cas qu'il y vienne, en cas qu'il ſoit trop tard.*

GEVALLEN, is voor eerſt 't meerv: van GEVAL. De gevallen van Telemacchus, Ulisſes zoon. *Les aventures de Telemaque, fils d'Ulyſſe.* Dat ſpel is vol zoete gevallen. *Ceste piece eſt pleine de jolies aventures, de plaiſantes intrigues.*

GEVALLEN. part: van VALLEN. *Tombé. ée.* Daar is wat regen gevallen. *Il eſt tombé un peu de pluye.* Zy is gevallen de groote Babylon. Schr: ſpr: *Elle eſt chute la grande Babylonne.* De tyd heeft my heel lang GEVALLEN, geſcheenen. *Le temps m'a ſemblé bien long.*

GEVALLEN. v. n. Behaagen. *Plaire, agreer.* Indien myn iever, myn dienſt u mogt gevallen. *Si mon zele, ſi mon ſervice vous pouvoit plaire, agréer, être agreable.* Laat het u gevallen, wel gevallen my aan te hooren. *Qu'il vous plaiſe de m'ecouter, daignez m'ecouter.* De klugt heeft my wel GEVALLEN, behaagd. *La farce m'a bien plu, m'a donné beaucoup de plaiſir.*

GEVALLEN. n. GENOEGEN. Vergenoeging, behaagen. *Plaiſir.* m. *Satisfaction.* f. Hy heeft 'er geen gevallen in. *Il n'y a point, il n'y prend point de plaiſir, cela ne lui donne aucune ſatisfaction.*

GEVALLIG. Adj. Dat by geval gebeurd. *Caſuel. elle, fortuit, qui peut arriver.* Een gevallige ontmoeting. *Une rencontre caſuelle, fortuite.* 't Is een GEVALLIGE, gebeurlyke zaak. *C'eſt une choſe qui peut arriver.* Dat is heel GEVALLIG, heel onverwagt gebeurd. *Cela eſt arrivé bien fortuitement* De zaak is heel GEVALLIG, heel zeldſaam, heel byzonder. *La choſe eſt fort ſinguliere, fort particuliere.* GEVALLIGHEID, gebeurlykheid, moogelykheid. *Poſſibilité, etat d'une choſe qui peut arriver.*

GEVANGELYK of GEVANKELYK. Adv. Als gevangen. *En priſon, comme priſonnier, captif.* Hy wierd na 't Slot D. gevangelyk weg gevoerd. *Il fut fait priſonnier & conduit au Chateau D.; il fut pris & mené en priſon au Chateau D.*

GEVANGEN. part: van VANGEN. *Pris, fait priſonnier.* Hy wierd door de Vyanden gevangen genomen. *Il fut pris, fait priſonnier par les Ennemis.* Hy wierd door de Dienders gevangen. *Il fut pris, arrêté, ſaiſi par les Sergents.* Op de hals gevangen zitten. *être en priſon pour un crime capital.* Zy hebben veel vis, veel wild GEVANGEN. *Ils ont pris beaucoup de poiſſon, beaucoup de gibier.* Hy heeft een ſnoek gevangen, hy is in 't water gevallen. boert: ſpr: *Il a pris un brochet, il a tombé dans l'eau.*

GEVANGEN. Gevange man, een die gevangen zit. *Priſonnier.* De gevangenen gaan bezoeken, vertroosten. *Aller viſiter, conſoler les priſonniers.* Het garnizoen, de bezetting wierd krygsgevangen gemaakt. *La garniſon fut faite priſonniere de guerre.* Zig gevangen geeven, zig overgeeven. *Se rendre.* Geef u gevangen. *Rendez vous.*

De GEVANGEN BEWAARDER, de Cipier omkoopen. *Corrompre, gagner le Geolier.* De GEVANGEN BEWAARSTER, de Cipiers vrouw verliefde op hem. *La Geoliere, la femme du Geolier en devint amoureuſe.*

GEVANGENHUIS. n. Gevankenis, kerker. *Priſon.* f. Het Gevangenhuis opbreeken. *Forcer la Priſon.*

GEVANGENIS of GEVANKENIS. f. Gevangenhuis, Kerker. *Priſon, Geole.* f. Met de gevangenis, de ballingſchap bedreigd werden. *être menace de la priſon, de l'exil.* Iemand in de GEVANKENIS werpen, houden. *Jetter, tenir quelqu'un en priſon.* De GEVANKENISSE van Babilon. *La captivité de Babilonne.* Het gebed van Manaſſé in de gevankeniſſe. *La priere de Manaſſé en captivité.* GEVANKELYK weg gevoerd werden. *être mené priſonnier, conduit en priſon, en captivité.*

GEVANGEN NEEMEN. v. a. Vangen, aanhouden, vaſt zetten. *Faire priſonnier, prendre, arrêter.*

GEVAST. part: van VASTEN. *Jeune.* Hy had 'er lang genoeg na gevaſt. *Il avoit aſſez long temp jeuné, attendu apres.*

GEVAT. part: van VATTEN. *Pris, ſaiſi, arrêté, compris.* Voy l'Infinitif.

GEVECHT of GEVEGT. n. Stryd. *Combat.* m. *Bataille.* f. Een bloedig gevecht. *Un ſanglant combat, une ſanglante bataille.* In 't heetſte van 't gevecht. *Au plus fort, au plus chaud de la bataille; dans la chaleur du combat.* Een Zee gevecht. *Un combat Naval, une bataille Navale.* Daar is geen heerlyker ſtert bed dan de plaats des GEVECHTS. *Il n'y a point de plus glorieux lit de mors que le champ de bataille.* In een twee GEVECHT, lyf gevecht ſneuvelen, dood geſtoken werden. *être tue en duel.*

GEVEDERD. Adj. Met vederen voorzien. *Empenné, garni de plumes.* Een gevederde ſchicht, pyl. *Une fleche empennee.* De vogels zyn gevederde dieren. *Les oiſeaux ſont des animaux garnis de plumes.*

GEVEINSD of GEVEINST. Adj. en Subſt. Niet opregt, vals. *Diſſimule, hypocrite, couvert, pas ſincere.* Een geveinſd menſch *Un homme diſſimulé, une perſonne diſſimulee.* Een geveinſde, valſche vrindſchap. *Une amitié feinte, une fauſſe amitié.* Geveinſde of valſche traanen, hoere traanen. *Des larmes feintes, artificielles.* De geveinſde of gewaande Sterrekyker. *Le feint Aſtrologue.* Ik wil met die GEVEINSDE, die ſchynheilige niet te doen hebben. *Je ne veux rien avoir à demêler avec ces Hypocrites, ces faux devots.* Den GEVEINSDE ſpeelen, vleyen, flikflooyen. *Flatter, amadouer,*

Digitized by Google

douer, cajoler, faire la chatemite, le chien touchant.
GEVEINSDELYK, valſchelyk met iemand handelen. *Agir avec diſſimulation, avec feinte à l'egard de quelqu'un; diſſimuler avec quelqu'un.*

GEVEINSD. part: van VEINZEN. *Feint, diſſimulé.* Na lang genoeg geveinſd te hebben. *Après avoir feint, diſſimulé aſſez longtemps.*

De GEVEINSDHEID, valsheid, bedekheid der Staatkundige, der Hovelingen. *La diſſimulation, l'artifice, la feinte des Politiques, des Courtiſans.* De GEVEINSDHEID, huichelaary der Schynheilige. *L'hypocriſie des Faux devots, des Tartuffes.*

GEVEL, lees GEEVEL. m. Vooríte gedeelte van 't huis. *Façade.* f. *Frontiſpice, pignon.* m. De gevel van 't Stadhuis. *La façade, le frontiſpice de l'Hotel de Ville.* Daar is een Leeuw, een Salamander in de gevel. *Il y a un Lion, une Salamandre au devant de la maiſon.* De boven-GEVEL, het ſpits, de kap van 't huis viel neer. *Le pignon, le haut de la façade tomba.* Hy heeft een ſchoone gevel, een lange en dikke neus. *Il a un nez qui pourroit ſervir d'auvent, il a un maître nez.*

GEVELD. part: van VELLEN. *Abbattu, couché.* Gevelde pieken. *Des piques abbatuës.* Hy wierd met de eerſte ſchoot, met den eerſten ſlag GEVELD, neer geworpen. *Il fut abbatu, jetté, renverſé à terre du premier coup.* Het vonnis is al GEVELD, uitgeſproken. *L'arreſt eſt déja prononcé, la ſentence eſt déja renduë.*

GEVERFD of GEVERWD. part. van VERWEN. *Teint.* Blaauw geverfde kouſſen. *Des bas teints en bleu, des bas bleus.* Geverfde kattoenen. *Des toiles peintes.* Een GEVERFD bakkes, geblankette wangen. *Un viſage fardé, des joues barbouillées de fard.*

Het GEVEST, de greep en ſtootplaat van een degen. *La garde d'une epee.* Degen met een ſtaale, een zilver geveſt. *Epee à garde d'acier, à garde d'argent.*

GEVESTIGD. part: van VESTIGEN. *Fondé, etabli, aſſigné, aſſis.* Ons geloof is op Gods woord geveſtigd. *Notre foy eſt fondée, appuyée ſur la parole de Dieu.* GEVESTIGDE, beſtendige gedagten. *Des penſées ſolides, raſſiſes.*

GEVIERD. part: van VIEREN. *Celebré, fêté, ſolemniſé.* De Nieuwe Jaarsdag werd t'Amſterdam niet gevierd. *Le jour de l'An ne ſe fête point à Amſterdam; on ne fête, on ne chome point le nouvel An à Amſterdam.*

GEVIERENDEELD. part: van VIERENDEELEN, aan vieren deelen. *Ecartelé, coupé, ſeparé en quatre quartiers.* Gehangen en gevierendeeld werden. *être pendu & ecartelé.* Een GEVIERENDEELD Wapenſchild. *Un Ecu ecartelé, parti en quatre quartiers.*

GEVLAMD, doorvlamd. *Damaſquiné.* Gevlamde of doorvlamde Wapenen. *Des Armes damaſquinées.*

GEVLEESD of GEVLEESCHD. Adj. Vleeſch geworden. *Incarné.* Door de kragt van het gevleeſchte Woord. *Par la vertu du Verbe incarné.* Van een boos menſch werd gezegd dat het een GEVLEESCHTE Duivel is. *D'un mechant homme on dit que c'eſt un Diable incarné.*

GEVLEI of GEVLEY. n. Vleyery. *Flatterie, cajolerie.* f. In 't gevlei ſpreeken, vley woorden gebruiken. *Uſer de flatteries, de cajoleries; jouer du plat de la langue.*

GEVLEID of GEVLEYD. part: van VLEYEN. *Flatté.* Hy had zig altyd met die hoop gevleid. *Il s'etoit toujours flatté de cette eſperance.*

GEVLEKT, GEVLAKT. *Taché, tacheté, moucheté, tavelé.* De gevlekte huid des Tygers. *La peau tachetée, mouchetée du Tygre.*

GEVLERKT. Adj. Met vlerken voorzien. *Ailé.* Daar zyn gevlerkte viſſen. *Il y a des poiſſons ailez.* De gevlerkte hielſchoenen van Mercurius. *Les Talonnieres ailées de Mercure.* De gevlerkten Icarius. *Icare avec ſes ailes.*

GEVLEUGELD. part: van VLEUGELEN, vaſtbinden. *Garotté, lié.* De moordenaar was zoo wel gevleugeld en vaſt geboeyd. *L'aſſaſſin etoit ſi bien lié & garotté.*

GEVLEUGELD. Gevlerkt. Adj. *Ailé.* Pegaas of het gevleugeld Paard der Dichteren. *Pegaſe ou le Cheval ailé des Poëtes.*

GEVLOCHTEN of GEVLOGTEN. part: van VLECHTEN. *Treſſé, natté, entrelacé.* Haar gevlochte hairen hingen tot op haar middel. *Ses cheveux treſſez, nattez lui pendoient juſqu'à la ceinture.*

GEVLODEN. part: van VLIEDEN. *Fui, enfui.* De vyandelyke Ruitery was in zulken wanorder gevloden dat... *La Cavalerie ennemie s'etoit enfuie en ſi grand deſordre que...*

GEVLOEK. n. Vloekzweering. Dat gevloek paſt geen eerlyk man. *Ces juremens ne conviennent point, ne ſeyent point bien à un honnête homme.*

GEVLOGEN. part: van VLIEGEN. *Volé, envolé.* De vogel is op de Kerk, in den boom gevlogen. *L'oiſeau eſt volé ſur l'Egliſe, dans l'arbre.*

GEVLUGT. Adj. Vlugtig. *Fugitif, fuyard, qui a pris la fuite.* De gevlugte Slaaven, de Ballingen en andere misdadige namen de wapenen op. *Les Eſclaves fugitifs, les Exilez & autre criminels prirent les armes.* De gevlugte Boeren zeggen, verzekeren dat... *Les Payſans qui ſe ſont ſauvez, qui ont pris la fuite diſent, aſſurent que...* De om 't Geloof gevlugte Franſchen hebben in Holland veel heul gevonden. *Les François Refugiez pour la Foy ont trouvé beaucoup d'appui en Hollande.*

GEVOCHTEN of GEVOGTEN. part: van VECHTEN of VEGTEN. *Combattu, bataillé.* Daar wierd wederzyds zeer hardnekkig gevochten. *Il fut combattu, on combattit, ſe battit avec beaucoup d'opiniâtreté de part & d'autre.* Hy heeft met zyn broer, zyn Capitein gevochten. *Il s'eſt battu avec ſon frere, il s'eſt battu contre ſon Capitaine.*

GEVOED. part: van VOEDEN. *Nourri, elevé, entretenu.* Hy heeft hem lang met die hoop GEVOED, gevleid. *Il l'a longtemps nourri, entretenu, flatté de cette eſperance.*

GEVOEG. Zyn *gevoeg doen*, zyn buik loozen, ontlaſten. *Aller à la ſelle, aller à ſes neceſſitez, ſe decharger le ventre, faire ſes affaires.*

GEVOEGD. part: van VOEGEN. *Ajouté, joint, conjoint.* Hy heeft 'er die woorden nog by gevoegd. *Il y a encore ajouté ces paroles cy.* Het vliegend Leger heeft zig by 't groote Leger gevoegd. *Le Camp volant a joint la grande Armée.* Het zoude hem niet GEVOEGD, gepaſt hebben zoo te ſpreeken. *Il ne lui auroit pas été bien ſéant, il ne lui ſeroit pas convenu de parler ainſi.* Hy heeft zig naar myn raad GEVOEGD, geſchikt. *Il s'eſt rendu à mon conſeil, il a ſuivi mon avis.*

GEVOEGELYK. Adj. Wel voegende, betaamelyk, behoorlyk. *Convenable, raiſonnable, honnête.* Dat is niet gevoegelyk voor een Geeſtelyk-, voor een Magiſtraats perſoon. *Cela n'eſt pas convenable, decent, bienſeant à un Eccleſiaſtique, à un Magiſtrat.* Het zou gevoegelyker wezen dat de Vader het verzoek deê. *Il ſeroit plus convenable, il ſeroit plus de la bienſeance que le Pere fit la demande.* Als het GEVOEGELYK, op een gevoegelyke wyze konde geſchieden. *Si cela ſe pouvoit faire commodément, aiſément.*

GE-

Digitized by Google

GEVOEGLYKHEID. f. Welſtaanlykheid, betaamlykheid. *Bienſeance, decence.* f. De gevoeglykheid eiſchte het wel. *La bienſeance le voudroit bien.* Als het met GEVOEGLYKHEID, gemakkelykheid konde geſchieden. *Si cela ſe pouvoit faire avec facilité, ſans embarras.*

GEVOEL. n. Raaking, gevoeligheid. *Attouchement, toucher, tact.* m. 't Gevoel is de logſte der vyf zinnen. *L'attouchement, le toucher, le tact eſt le moins ſubtil, le plus groſſier des cinq ſens.*

GEVOEL. Voeling, indruk der voorwerpen op de zinnen. *Sentiment,* m. *impreſſion des objets ſur les ſens.* Een gevoel van ſmert, van vreugd, van koude, hitte. *Un ſentiment de douleur, de joye, de froid, de chaud.* Hy heeft 'er geen gevoel, geen weet van. *Il n'en a aucun ſentiment, il n'en eſt aucunement emu, touché.*

GEVOEL, werd meeſt in den lydende zin genomen, AANDOENING, WEET van iets. *Sentiment, reſſentiment.* m. Deſcartes leerd dat de beeſten geen gevoel hebben. *Deſcartes enſeigne que les bêtes n'ont point de ſentiment.* Hy heeft geen GEVOEL van menſchelykheid. *Il n'a aucun ſentiment d'humanité.*

GEVOELD. part: van VOELEN. *Senti, reſſenti, tâté.* Men heeft te Napels een Aardbevinge gevoeld. *On a ſenti un tremblement de Terre à Naples.*

GEVOELE of GEVOELEN. n. Hartstogt, beweeginge der ziele. *Sentiment.* m. *Affection, paſſion.* f. Edelmoedige, helddaadige gevoelens *Des ſentiments genereux, heroiques.* Gevoelens van agting, van erkentenis voor iemand hebben. *Avoir des ſentimnents d'eſtime, de reconnoiſſance pour quelqu'un.* Hy heeft zeer Chriſtelyke GEVOELENS, gedagten. *Il a des ſentiments fort Chreſtiens, des penſées fort Chreſtiennes.* Verkeerde, Ketterſche gevoelens. *Des ſentiments erronnez, des opinions heretiques.* Ik wenſte uw GEVOELE, meening daar over wel te weeten. *Je voudrois bien ſçavoir votre ſentiment, votre opinion là deſſus.* Ik ben van een ander gevoele. *Je ſuis d'un autre ſentiment, d'un autre avis.*

GEVOELEN. v. n. Indruk, aandoening hebben van iets. *Sentir, reſſentir, ſouffrir, endurer.* Koude, hitte, pyn, vreugd gevoelen. *Sentir du froid, du chaud, ſentir du mal, de la joye.* Ik gevoel uw verlies, uw ſmert of het de myne waare. *Je ſens, reſſens votre perte, votre douleur comme ſi c'etoit la mienne.* De pynen die de Hellewigten gevoelen zyn onuitdrukkelyk. *Les tourments que les damnez ſouffrent, endurent ſont inexprimables.* Zig onpaſſelyk GEVOELEN, vinden. *Se ſentir, ſe trouver mal.* Zig niet gevoelen van vreugd. *Ne ſe ſentir pas de joye.* GEVOELEN, begrypen. *Concevoir, comprendre.* Wy gevoelen de zaaken des Geloofs zoo verſcheidentlyk! *Nous comprenons, concevons les choſes de la Foy ſi diverſement!*

GEVOELEN, werd zomtyds voor GEVOELIGHEID, gramſchap, wraakzugt gezegt. *Reſſentiment.* m. Hy heeft een levendig gevoelen van dien hoon behouden. *Il a conſervé, gardé un vif reſſentiment de cet affront.*

GEVOELIG. Adj. Dat gevoelen heeft. *Senſible, qui a du ſentiment.* Het oog is een zeer gevoelig deel. *L'oeil eſt une partie fort ſenſible.* GEVOELIG, dat gevoeld werd, de zinnen treft. *Senſible, qui frappe les ſens.* De jicht, 't graveel is een zeer gevoelige kwaal. *La goute, la gravelle eſt un mal bien ſenſible.* Dat zyn heel gevoelige ſlagen. *Ce ſont là des coups bien ſenſibles, bien rudes.* Dat zyn gevoelige, ſcherpe verwytingen. *Ce ſont de ſenſibles, de piquants reproches.* Ik heb 'er een zeer gevoelige vreugd over. *J'en ai une joye très ſenſible.* De Franſchen zyn zeer gevoelig over 't punt van eer. *Les François ſont fort ſenſibles au point d'honneur.*

GEVOELIG. Medoogend, tederhartig. *Senſible, pitoyable, tendre.* Gevoelig zyn over de kwaalen der anderen. *être ſenſible aux maux d'autrui.* Gy zyt niet zeer GEVOELIG, niet zeer verliefd. *Vous n'êtes guéres ſenſible, gueres amoureux.*

GEVOELIG. Blykbaar, zigtelyk. *Senſible, viſible.* De gevoelige, zienlyke beweeging van 't dier, van 't water, van de lugt. *Le mouvement ſenſible de l'animal, de l'eau, de l'air.*

GEVOELIG. Moeyelyk, kwaad, vergramd, toornig. *Fâché, courroucé, en colere.* Hy is 'er zeer gevoelig over. *Il en eſt bien fâché, fort courroucé, en colere; Il en a beaucoup de reſſentiment; il prend la choſe fort à coeur.*

GEVOELIG. Adv. Op eene gevoelige, harde wyze. *Senſiblement, vivement, rudement.* Hy is 'er gevoelig over geraakt. *Il en eſt ſenſiblement piqué, vivement offenſé, il en eſt outré.* Hy taſtede hem zeer gevoelig aan. *Il l'attaqua tres vivement, rudement.* Ik ben 'er zoo GEVOELIG, zoodanig, zo zeer over verheugd dan iemand. *J'en ſuis auſſi ſenſiblement rejoui que perſonne.*

De GEVOELIGHEID der zenuwagtige deelen. *La ſenſibilité des parties nerveuſes.* De GEVOELIGHEID, tederheid van 't hart. *La ſenſibilité, la tendreſſe du coeur.* De GEVOELIGHEID, wraakluſt van eene veragte vrouw is vreeſſelyk. *La vengeance, le reſſentiment d'une femme mepriſée eſt terrible.* GEVOELIGLYK. Adv. Op eene gevoelige wyze. *Senſiblement, d'une maniere ſenſible.*

GEVOELLOOS. Adj. Ongevoelig. *Inſenſible, qui n'a point de ſentiment.* Deſcartes houd ſtaande dat de Dieren gevoelloos zyn. *Deſcartes ſoûtient que les Animaux ſont inſenſibles, n'ont point de ſentiment.* Een GEVOELLOOS, onmedoogend menſch. *Un homme inſenſible, impitoyable.* Een GEVOELLOOS, heſdeloos hart. *Un coeur inſenſible.* De GEVOELLOOSHEID der plant gewaſſen, der domme beeſten. *L'inſenſibilité des plantes, des bêtes brutes.* De GEVOELLOOSHEID, verharding van den onboetvaardigen zondaar. *L'inſenſibilité, l'endurciſſement du pecheur impenitent.*

GEVOERD. part: van VOEREN. Kleed met ſulp, met bont gevoerd, gedubbeld. *Habit doublé de velours, double de fourrures.* Uit het ſchip de Leeuw, GEVOERD, geboden by Capitein B *Du vaiſſeau le Lion, monté, commandé par le Capitaine B.* Voy l'Infinitif.

GEVOGELTE. n. Alderhande vogels. *Oiſeaux.* m. pl. *Volaille.* f. Al 't gevogelte des Hemels. *Tous les oiſeaux des Cieux.* De Soldaaten ſlaan al 't gevogelte der arme Boeren dood. *Les Soldats tuent toute la volaille des pauvres Paiſans.*

GEVOGTEN. part: van VEGTEN zie GEVOCHTEN. Zy hebben gevogten als Leeuwen. *Ils ſe ſont battus comme des Lions.*

GEVOLD of GEVULD. In de vol-molen geſtampt. *Foulé, preſſé au moulin à foulon.* Gevold laken, gevolde kouſſen. *Du drap foulé, des bas foulez.*

GEVOLG. n. Stoet, naſleep. *Suite.* f. *Train.* m. Alle de Edellieden tot het gevolg van den Afgezant behoorende. *Tous les Gentilshommes appartenant à la ſuite de l'Ambaſſadeur.*

GEVOLG. n. Agter aan volgende zaak, voorval uit iets voor afgaande vloeyende. *Suite, conſequence.* f. Die zaak zal van gevolg zyn, zal vreemde, zal moeyelyke gevolgen na zig ſleepen. *Cette affaire aura de la ſuite, aura d'etranges, de fachenſes ſuites.*

Digitized by Google

De zaak is van meer GEVOLG, grooter gevolg, belang als gy u wel inbeeld. *La choſe eſt de plus grande conſeqnence, importance que vous ne vous imaginez.*

GEVOLG. Beſluit, uit voorgaande ſtellingen op te maaken *Conſequence.* f. *Argument.* m. Wat gevolg trekt gy daar uit? *Quelle conſequence en tirez vous? en inferez vous? qu'inferez vous de cela?* De gunſt die men hem toeſtaat, kan voor de andere misdaadige in geen gevolg getrokken werden. *La grace qu'on lui accorde ne peut être tirée à conſequence pour les autres criminels.*

By GEVOLG. Adv. Gevolgelyk. *Par conſequent.* Hy is uw Vader, by gevolg zyt gy hem eerbiedigheid ſchuldig. *Il eſt votre Pere, par conſequent vous lui devez du reſpect.*

GEVOLGD. part: van VOLGEN. *Suivi. ie.* Voy l'Infinitif.

In GEVOLGE Adv. Uit hoofde. *En conſequence, en vertu de.* In gevolge van 't Plakkaat daar over ge-emaneert. *En conſequence, en vertu de l'Arrêt donné à ce ſujet; en vertu de l'Ordonnance publiée ſur cela.*

GEVOLGELYK. Adv. By gevolg. *Par conſequent.* Zy heeft den oudſten van 't Huis getrouwd, gevolgelyk komt haar de voorrang toe. *Elle a epouſé l'aine de la Maiſon, par conſequent le rang, le pas, la préſeance lui appartient.*

GEVOLMAGTIGD. Bemagtigd, met volkomene magt voorzien. *Autoriſé* ou *authoriſé.* Tot den ontfang ſt der tienden, der tollen gevolmagtigd zyn. *Etre authoriſé à la recepte des dixmes, des droits d'entrée & de ſortie.* De GEVOLMAGTIGDE van Vrankryk, van Spanjen, van den Staat *Les Plenipotentiaires de la France, de l'Eſpagne, de l'Etat.*

GEVONDEN. part: van VINDEN. *Trouvé, decouvert.* Over een gevonde ſchat twiſten, procedeeren. *Diſputer, être en procès pour un threſor trouvé, decouvert.* Dat zal nog wel GEVONDEN, bygelegt worden. *Cela s'ajuſtera, s'accommodera bien encore.*

GEVONNIST. part: van VONNISSEN. *Condamné, jugé, decidé, terminé.* Ter dood gevonniſt werden. *être condamné, jugé à mort.* Zoo draa die zaak, dat proces GEVONNIST, uitgeſprooken zal zyn. *Des que cette cauſe ſera jugée, que ce procès ſera jugé.*

GEVORDERD. part: van VORDEREN. *Avancé.* Het werk, de onderhandeling is nog niet veel gevorderd. *L'ouvrage n'eſt encore gueres avancé, la negociation n'eſt encore gueres avancée.* Wie heeft zulks van u GEVORDERD, geeiſcht? *Qui eſt ce qui a demandé, exigé cela de vous? qui l'a requis de vos mains?*

GEVOUWEN. part: van VOUWEN. *Plié.* In tween, in drien, in vieren gevouwen. *Plié en deux, en trois, en quatre.* Hy bad met gevouwe handen dat men hem liet gaan. *Il pria à mains jointes qu'on le laiſsât aller.*

GEVRAAGD. part: van VRAAGEN. *Demandé.* Voy l'Infin:

GEVREESD of GEVREEST. part: van VREEZEN. *Craint, apprehendé, redouté.* De lang gevreeſde onheilen tragten voor te komen. *Tâcher de prevenir les malheurs apprehendez depuis longtemps.*

GEVREEVEN of GEVREVEN. part. van VRYVEN. Zyn ooren wierden braaf gevreeven. *Ses oreilles furent bien frotées.* GEVREEVEN of gemaale verf. *De la couleur broyée.*

GEVROREN. part: van VRIEZEN. Het heeft te nagt heel ſterk gevroren. *Il a gelé bien fort cette nuit.*

GEVRYD. part: van VRYEN. *Fait l'amour.* Hy heeft haar al lang gevryd. *Il lui a fait l'amour depuis longtemps.*

GEVRYD. part: van VRY MAAKEN. *Affranchi.* Phedrus gevryde van Augustus. *Phedre affranchi d'Auguſte.*

GEVULD. part: van VULLEN. *Rempli, empli.* Gevulde vaten. *Des tonneaux remplis, pleins de liqueur* ou *de marchandiſe.* GEVULT of GEVOLT laken. *Du drap foulé.*

GEVYLD en GEVYLT. part: van VYLEN. *Poli, limé.* Die ſleutel is heel glad gevylt. *Cette clef eſt bien limée, bien polie.*

GEVYZELD. part: van VYZELEN, OPVYZELEN. *Elevé, exhauſſé avec des engins.*

GEWAAD, n. Onder dit woord werden al de kleedingſtukken verſtaan. *Habit, veſtement, habillement.* m. De Koning verſcheen in zyn plegtelyk gewaad. *Le Roy parut dans ſes habits de ceremonie.* Prieſterlyk gewaad. *Veſtements Sacerdotaux.*

GEWAAGD. part: van WAAGEN. *Haſardé, riſqué.* Het is te veel gewaagd. *C'eſt trop haſardé, c'eſt donner trop au haſard.*

GEWAAGEN. v. a. Gewag, melding maaken. *Faire mention, parler, s'entretenir.* De toekomſtige Eeuwen zullen daar van gewaagen. *Les Siecles futurs en parleront; il en ſera fait mention, on s'en entretiendra dans les Siecles à venir.* Homerus gewaagd 'er van in zyne ſchriften. *Homere en fait mention, en parle dans ſes ecrits.*

GEWAAKT. part: van WAAKEN. *Veillé &c.* De Burgers die te nagt gewaakt hebben, de wagt gehad hebben. *Les Bourgeois qui ont veillé cette nuit, qui ont fait la garde cette nuit.*

GEWAAND. part: van WAANEN. *Penſé, cru.* De Vyanden die gewaand hadden ons te verraſſen. *Les Ennemis qui avoient penſé, cru nous ſurprendre, qui s'etoient imaginez de nous ſurprendre.*

GEWAAND. Geveinsd, zoo genaamde. *Feint, ſoy diſant, pretendu.* Jan Claaſz. of de gewaande Dienſtmaagd. *J: Cl: ou la pretenduë, la feinte Servante.* De gewaande Prins van Wallis. *Le pretendu Prince de Galles.* De gewaande Hollandſe Fransman. *Le Hollandois ſoi diſant François.*

GEWAARDEERD. part: van WAARDEEREN. *Eſtimé, mis a pris, apprecié.*

GEWAAR GEWORDEN. part: van GEWAAR WORDEN. *Apperçu, decouvert.* Hy is het in zyn beurs wel gewaar geworden. *Il s'en eſt bien apperçu, il l'a bien remarqué, ſenti à ſa bourſe.*

GEWAARSCHOUWD. part: van WAARSCHOUWEN. *Averti.* Zyt gewaarſchouwd, let 'er op. *Soyez en averti, prenez y garde, tenez le vous pour dit.*

GEWAAR WORDEN. v. a. Zien, ontdekken. *Appercevoir, s'appercevoir, decouvrir, voir, remarquer.* De Vyanden in de vlakte gewaar worden. *Appercevoir, decouvrir les Ennemis dans la plaine.* De liſt, het bedrog gewaar worden. *S'appercevoir de la ruſe, remarquer la tromperie.* Zyn miſſlag te laat gewaar worden. *S'appercevoir trop tard de ſa faute.*

GEWAAYD. part: van WAAYEN. *Venté.* Het heeft te nagt yſſelyk gewaayd en geſneeuwd. *Il a furieuſement venté & negé cette nuit.*

GEWAG. n. Melding. *Mention.* f. *Recit, rapport.* m. Al de Schryvers die van dat beleg, van den oorlog gewag maaken. *Tous les Ecrivains, les Auteurs qui font mention, qui parlent de ce ſiege, de cette guerre.* Hy maakt 'er een breed gewag van, hy praat 'er van by alle menſchen. *Il en fait un long narré, de longs recits, il en fait beaucoup de bruit, il en rompt la tête à tout le monde.* De Courant maakt 'er geen gewag van. *La Gazette n'en dit rien.*

GEWAKKERD. Adj. Wakkerder, koelder geworden. *Fraichi, renforcé.* De wind is ſedert een uur of twee luſti

luſtig gewakkerd. *Le vent a beaucoup fraichi, s'eſt bien renforcé depuis une heure en deux.*

GEWAN. *Preteritum* van GEWINNEN. Ende Iſaac gewan Jacob. *Et Iſaac engendra Jacob.*

GEWAPEND. part: van WAPENEN. *Armé.* Soldaaten van 't hoofd tot de voeten gewapend. *Des Soldats armez de pied en cap.* Hy was daar niet op GEWAPEND, op verdagt. *Il n'etoit pas preparé à cela, il ne s'y attendoit pas.*

GEWAPENDERHAND. Adv. Met de degen in den vuiſt. *L'epée à la main, à main armée.* De Schans wierd gewapenderhand ingenomen. *Le Fort fut pris, emporté l'epée à la main, à la pointe de l'epée.* Sylla, Ceſar gewapenderhand binnen Rome gekomen zynde. *Sylla, Ceſar etant entré à main armée dans Rome.*

GEWARMD. part: van WARMEN. *Echauffé, chauffée.* Zyne handen een weinig gewarmd hebbende. *S'etant un peu chauffé les mains.* GEWARMDE of opgewarmde koſt. *Des mets rechauffez.*

GEWAS. n. Gewaſſe vrugten, den ooft, ingekomene, inge-oogſte vrugten. *Recolte, moiſſon des fruits.* f. Een goed gewas hoopen. *Eſperer une bonne recolte, une abondante moiſſon.* Wyn van 't gewas van 1708. *Du vin de la recolte, de la vendange de* 1708. Die wyn is eige GEWAS, is op myn eige grond gewaſſen, geplukt en gevaat. *Ce vin là eſt de mon cru, de mon propre cru.* Onzen Lieven Heer voor 't Veld-GEWAS, voor de vrugten der Aarde bidden. *Prier Dieu pour les fruits, les biens de la Terre.*

GEWAS. Aard-gewas, plant of kruid. *Plante.* f. *Arbuſte.* m. De doornen, diſtelen, netelen en andere onnutte gewaſſen uitrukken. *Arracher les epines, les chardons, les orties & autres plantes inutiles.* Hoorntjes en andere ZEE-GEWASSEN. *Des Coquilles & autres productions de la Mer.*

GEWASSCHEN. part: van WASSCHEN. *Lavé.* Gewaſſche wolle. *De la laine lavée.*

GEWASSEN. part: van WASSEN, groeyen. *Cru. uë. accru.* Die boomen zyn in korten tyd veel gewaſſen. *Ces arbres ſont bien crus en peu de temps.*

GEWASCHT DOEK. n. Doek met waſch ſtyf gemaakt. *De la toile cirée.* Een pak, baaltje met gewaſcht doek omwonden. *Un paquet, balot enveloppé de toile cirée.*

GEWATERD. part: van WATEREN. Zyn water loozen. Zoo draa hy gewaterd heeft. *Dès qu'il a lâché de l'eau, dès qu'il a tombé de l'eau, fait ſon eau.*

GEWATERD grein, greine ſtof met water-golfjes geweeven. *Du camelot ondoyé, façonné en ondes.* Een ſchoon GEWATERDE Diamant, Diamant met een heldere, zuivere glans. *Un Diamant de belle eau, d'une belle eau, un Diamant bien net.*

GEWEEKEN. part: van WYKEN. *Retiré, reculé, ecarté.* De Vyand is op 't aannaderen van ons volk geweeken. *L'Ennemi s'eſt retiré à l'approche des notres.* Hy is van 't regte ſpoor GEWEEKEN, afgegaan. *Il a quité la bonne voye, il s'eſt ecarté du bon chemin.*

GEWEEKT. part: van WEEKEN, weiken. *Trempé, detrempé, deſſalé.* Ceſar at brood in koud water geweekt om zyn dorſt te leſſen. *Ceſar mangeoit du pain trempé dans l'eau froide pour etancher ſa ſoif.* Geweekte laberdaan. *De la morue detrempée, deſſalée.* 't Scheeld zo veel als potagie en geweekt brood, 't is al een en 't zelfde. *C'eſt jus verd, & verd jus.*

GEWEEN. n. Geſchrey, geſteen. *Pleurs, larmes.* God hoord het geween des verdrukten. *Dieu entend les pleurs de l'affligé, de l'oppreſſé.*

GEWEER n. Wapentuig. *Arme.* f. Schiet geweer. *Arme à feu ou armes à feu.* Zyd geweer. *Arme pendante, une epée, un ſabre, une hache à la Polonoiſe &c.* Soldaaten in 't volle geweer ſtaande. *Des Soldats armez de toutes pieces, armez de pied en cap, avec des armes complettes.* 't Land volk in 't geweer brengen, onder 't geweer ſtellen. *Mettre la Milice en armes, ſous les armes, armer la Commune.* Geef uw geweer, leg neer uw geweer. *Rendez les armes, mettez bas les armes.*

GEWEERD of GEWEERT. part: van WEEREN. Hy heeft zig dapper geweerd. *Il s'eſt defendu vaillamment.* Zoo alle misbruiken uit de Burgerlyke ſamenleeving GEWEERD konden werden. *Si tous les abus pouvoient être exclus, bannis de la Societé civile.*

GEWEERLOOS. Adj. Zonder geweer, ongewapend. *Sans armes, desarmé.* Wat kan een geweerlooze meenigte tegen gewapend Krygsvolk? *Que peut une multitude ſans armes contre des troupes armées?*

GEWEER-MAAKER. Roer-maaker, Zwaard-veeger. *Armurier, Arquebuſier, Fourbiſſeur.*

GEWEEST. part: van WEEZEN of ZYN. *Eté.* 't Is altyd myn meening geweeſt. *C'a toujours été ma penſée.* Daar is veel volk in de Kerk geweeſt. *Il y a eu bien du monde à l'Egliſe.* Daar zyn van 't jaar weinig appelen geweeſt. *Il y a eu peu de pommes cette année.*

GEWEETEN. part: van WEETEN. *Sçu, ſçue.* Had ik geweeten dat hy met myn penningen zoo leeven zoude. *Si j'avois ſçu qu'il employeroit mon argent de la ſorte.*

GEWEETEN. n. Gewiſſen, medeweeten, *Conſcientie* in 't Onduits. *Conſcience.* f. Een goed, een rein geweeten tragten te behouden. *Tâcher de conſerver une bonne conſcience, une conſcience nette.*

GEWEEZEN. Adj. Die geweeſt is. *Qui a été, qui n'eſt plus dans le même etat.* Zyne geweezene Leermeeſters agten, goed doen. *Eſtimer ſes Maitres, les Precepteurs qu'on a eu; faire civilité, faire du bien à ſes anciens Maitres.* De GEWEEZENE, de overledene Koning Jacobus. *Le feu Roy Jacques.*

GEWEEZEN. part: van WYZEN. *Montré, enſeigné, indiqué.* Wie heeft u den weg, wie heeft u myn huis geweezen? *Qui vous a montré, enſeigné le chemin; qui vous a enſeigné, indiqué ma maiſon?* Een GEWEEZEN, uitgeſproken Proces. *Un Procès jugé.*

GEWEIGERD. part: van WEIGEREN. *Refuſé, denié.* Men heeft hem niets geweigerd van 't geen billyk was. *On ne lui a rien refuſé de ce qui etoit raiſonnable.* Het roer heeft geweigerd. *Le fuſil a manqué, a pris un rat.*

GEWEKT. part: van WEKKEN. *Eveillé, reſſuſcité.* Hy wierd wat onzagt gewekt. *Il fut eveillé un peu rudement.* Uit den doode GEWEKT, opgewekt. *Reſſuſcité des morts.*

GEWELD. n. Kragt, vinnigheid. *Violence, impetuoſité, force.* f. *Effort, bruit, vacarme.* m. 't Geweld der winden, 't geweld der baaren. *La violence des vents, la violencé des flots, des vagues.* GEWELD, geraas. *Bruit, vacarme, ſabbat.* m. Wat een geweld maakt men daar boven? *Quel bruit, quel vacarme fait on là haut?* Hy maakte een geweld van de andere waereld, een Duivels geweld. *Il fit un bruit, un tintamarre de Diable.* Moet gy daar zoo veel GEWELD, zoo veel geraas over maaken? *Faut il faire tant de bruit, tant de vacarme de cela?* Geweld met geweld afkeeren. *Repouſſer la force par la force.* Geweld pleegen, gewaldiger hand te werk gaan. *Uſer de violence, agir à force ouverte.* Met geweld in een huis dringen, breeken. *Entrer dans une maiſon de force, par force.* Hy wil het met alle geweld, met kragt en geweld

Digitized by Google

Il le veut à toute force, il le veut bongré, malgré. Iemand GEWELD aandoen, moetwillig op iemand invallen, hem rukken, mishandelen. *Insulter quelqu'un, violenter, maltraitter quelqu'un.* Een dochter, een vryster geweld aandoen, onteeren, schofseeren. *Violer, forcer, deflorer une fille.* De Wet, den Text geweld aandoen, in een gedwongen zin uitleggen. *Faire violence à la Loy, au Texte.*

GEWELD. Magt, vermoogen. *Empire, pouvoir.* m. *Puiſſance.* f. De geene die onder 't geweld van de zonde, van de dood leggen. *Ceux qui ſont ſous l'empire, la puiſſance du peché, de la mort.* Hy heeft het in zyn geweld, in zyn magt. *Il l'a en ſon pouvoir, en ſa puiſſance, en ſa diſpoſition, il en eſt maître.* Hy heeft de Taal in zyn geweld. *Il a la Langue à commandement.*

GEWELD. part: van WELLEN, OPWELLEN. *Enflé, epaiſſi.* Gewelden oly, oly door 't zieden, kooken opgeweld. *De l'huile enflée, epaiſſie par la chaleur du feu.*

GEWELDAADIG. Adj. zie GEWELDIG. Vinnig. *Violent, impetueux.*

GEWELD-BRIEF. Brief van dwang, brief uit welkers hoofde men geweldigerhand handelen mag. *Lettre de contrainte.* f. *Acte compulſoire.* m.

GEWELDENAAR. Dwingland, geweld pleeger, tyran. *Exacteur, Tyran, Brigand.* Pharao, Antiochus, Nero, Domitianus en andere geweldenaaren. *Pharaon, Ant:, Neron, Domitien & autres exacteurs, tyrans.* GEWELDENARY, dwingelandy, geweld pleeging. *Exaction, tyrannie.* f. *Brigandage.* m.

GEWELDIG. Adj. Kragtig, vinnig. *Violent, rude, fort, impetueux.* Een geweldige wind, een geweldige slag, schokkeering. *Un vent violent, un vent impetueux, un rude coup, une violente, une rude ſecouſſe.* Een geweldig, een magtig Leger op de been brengen. *Mettre une puiſſante Armée ſur pied.* Een geweldige koorts. *Une violente fievre; une groſſe, rude fievre.* Een geweldige, treurige dood. *Une mort violente, tragique.* Een geweldige haat tegen iemand opvarten. *Concevoir une haine violente contre quelqu'un.* Een geweldige drift tot iets hebben. *Avoir une violente, une forte paſſion pour quelque choſe.* 't Is een geweldige hoon, geweldige spyt voor hem. *C'eſt un ſanglant affront pour lui.*

GEWELDIG. Adv. Ongemeen, zeer veel. *Fort, beaucoup, extrêmement.* Hy is geweldig kwaad, geweldig groots, spytig. *Il eſt extrêmement fâché, il eſt extrêmement vain, fier.* Het is geweldig koud, geweldig heet. *Il fait extrêmement froid, extrêmement chaud; il fait un froid, une chaleur extrême.* Het heeft geweldig hard gevroren, geweldig hard geregend. *Il a extrêmement gelé, il a extrêmement plû; il a gelé bien ſerré, il a plû extrêmement.* Een paruik verandert het weezen van een mensch geweldig. *Une perruque change beaucoup, change bien fort un viſage.* Is hy niet wat jaloers? geweldig. *N'eſt il pas un peu jaloux? extrêmement, à l'extrême.* Het is geweldig buiten zyn gissing gegaan. *La choſe a été tout autrement qu'il ne penſoit, il eſt bien loin de ſon compte, il a bien à dechanter.*

GEWELDIGE of GEWELDIGER. Provoost, Admiraliteits bediende die de schuldige soldaaten in bewaaring houd, vervolgd en doet straffen. *Prevoſt, Officier criminel de l'Amirauté qui garde, pourſuit & fait punir les ſoldats coupables.* Hy zit tot den Geweldige, hy is tot den Geweldige van 't Hof gebragt. *Il eſt en la priſon du Prevoſt, il a été mené dans la priſon du Prevôt de l'Amirauté, de la Cour.*

GEWELDIGERHAND. Adv. Met openbaar geweld. *De force, à force ouverte, de vive force, à main armée.* Geweldigerhand in een Burger huis komen. *Entrer de force, à force ouverte dans la maiſon d'un Bourgeois.* Een stad geweldigerhand inneemen. *Prendre une ville de vive force, à main armée, l'epée à la main.*

GEWELDIGLYK. Adv. Met geweld. *De force, avec force, la force à la main.*

GEWELF. n. Gewelfsel, verwelft, verwulfsel. *Voute.* f. En onder-aardsch gewelf. *Une voute ſouterraine.* Het blaauwe gewelf, 't azuure gewelf, de Sterren-Hemel. Poët: w: *La voute azurée, le Firmament.*

GEWELFD. Adj. Verwelfd, met een gewelf. *Voûté.* Een gewelfde kelder. *Une cave voutée.*

GEWEMEL. n. Gedraay, gewoel van menschen of dieren onder malkander. *Fourmillement, remuëment, tournoyement.* m. Als 't Marktdag is ziet men een gestadig gewemel hier omtrent. *Quand il eſt jour de Marché on voit un fourmillement, remuëment, un tracas continuel, perpetuel icy autour.*

GEWEND. part: van WENNEN. *Accoutumé.* Soldaaten tot het ongemak, den arbeid gewend. *Des ſoldats accoutumez à la fatigue, faits à la fatigue, au travail.* Wy zyn malkander gewend. *Nous nous connoiſſons, nous ſommes faits à l'humeur l'un de l'autre.*

GEWEND. Omgedraayd. *Viré, tourné, changé de bord.* Zoo dra het schip gewend had. *Dès que le vaiſſeau eut viré, changé de bord.* GEWEND brood; brood in zoetemelk geweekt en daar na gebakken. *Du pain trempé dans du lait & enſuite fricaſſé, roti dans la poele.*

GEWENNEN. v. a. De gewoonte doen aanneemen. *Accoutumer.* De kinderen van jongs op tot de beleefdheid, tot de zindelykheid gewennen. *Accoutumer les Enfans de bonne heure à la civilité, à la propreté.* Zig ergens toe GEWENNEN, een gewoonte van iets maaken. *S'accoutumer à quelque choſe, prendre l'habitude de quelque choſe.* Hy kan 's Lands manieren niet GEWEND WORDEN. *Il ne peut s'accoutumer, ſe faire aux manieres du Pays.*

GEWENST. part: van WENSCHEN. *Souhaité, felicité.* Voy l'Infinitif.

GEWENST of GEWENSCHT. Adj. Te wenschen, wenschelyk, uitneemend, aangenaam. *Deſiré, ſouhaité, ſouhaitable, deſirable, agréable, excellent.* Zyn dat de vrugten der zoo lang gewenste Vrede? *Sont ce là les fruits de la Paix ſi longtemps deſiree, tant ſouhaitée?* Een gewenst weer, een weer naar wensch. *Un temps à ſouhait, un temps admirable, charmant.* Een GEWENSTE, volkomene gezondheid genieten. *Jouir d'une parfaite ſanté.* Men heeft hier de GEWENSTE, de aangenaame tyding dat de Oost-Indische Schepen binnen zyn. *On a icy l'agréable nouvelle que les vaiſſeaux des Indes ſont entrez.* Het zoude een GEWENSTE, een heerlyke zaak zyn. *Ce ſeroit une bonne affaire, il ſeroit à ſouhaiter que cela fût.*

GEWENTELD. part: van WENTELEN. *Veautré.* Als een varken dat zig in den drek gewenteld heeft. *Comme un cochon qui s'eſt veautré dans l'ordure.*

GEWERDEN. v. n. GEWORDEN. Worden, gebeuren. *Devenir, arriver.* U mag gewerden, 't geen gy een ander wenscht. *Qu'il vous puiſſe arriver, ce que vous ſouhaitez à un autre.* Het geld zal u met de eerste Marktschuit GEWERDEN, geworden. *On vous enverra l'argent, l'argent vous ſera envoyé par la premiere Barque marchande.*

GEWEST. n. Oord, Land. *Contrée, Region.* f. *Pays, Canton, Climat.* m. Naar een vreemd Gewest vlugten. *Fuir*

Digitized by Google

Fuir dans une Region etrangere, dans un Pays etranger. De verſt afgelegene Geweſten van Aſie. *Les Regions de l'Aſie les plus eloignées, reculées.*

GEWETTIGD. Adj. Wettig verklaard *Legitimé.* Gewettigde baſtaert. *Batard legitimé.* Hy is daar toe GEWETTIGD, gemagtigd. *Il eſt authoriſé à cela.* Een GEWETTIGDE verklaaring; verklaaring door de Magiſtraat wettig verklaard. *Une declaration authentique, declarée valable par le Magiſtrat.*

GEWICHT of GEWIGT. n. Zwaarte. *Poids.* n. Honderd pond, duizend pond gewicht. *Le poids de cent, de mille livres; cent livres, mille livres peſant.* Goud GEWICHT, Mark gewicht daar 't goud, 't zilver na geſchat werd *Poids d'or, poids de Marc.*

't GEWICHT of GEWIGT van 't Hart, de Hartshoornen en takken. *Le bois du Cerf, la ramure & les cornes du Cerf.*

GEWIED. part: van WIEDEN. *Sarclé.* Een gewieden akker. *Un champ ſarclé.*

GEWIEGD. part: van WIEGEN. *Bercé. ée.* In ſlaap gewiegd, bedot worden. *être endormi, enjolé, dupé.*

GEWIEKTE. Adj. GEVLERKT, gevleugeld, met wieken. *Ailé.* De Draak is een gewiekte ſlang. *Le Dragon eſt un ſerpent ailé.*

GEWIGT of GEWICHT. n. Zwaarte daar iets tegen opgewogen werd. *Poids.* m. Yzer, koper gewigt. *Poids de fer, poids de cuivre.* Een gewigt van vyf en twintig, van vyftig pond. *Un poids de vint cinq, de cinquante livres.* De gewigten van een uurwerk, van een braadſpit. *Les poids d'une horloge, d'un tourne-broche.* De gewigten des Heiligdoms wierden door de Wet-Prieſters bewaard. *Les poids du Sanctuaire ſe gardoient par les Prêtres de la Loy.* Den kooper goed gewigt geeven, doen hebben. *Faire bon poids à l'acheteur.* Geef my 't volle gewigt. *Faites moy bon poids.* Die redenen zouden meer GEWIGT, meer klein hebben in de mond van een aanzienlyk menſch. *Ces raiſons auroient plus de poids, plus de force dans la bouche d'un homme de credit.* 't Is een zaak van grooter GEWIGT, grooter belang dan men agt, denkt. *C'eſt une affaire de plus grand poids, de plus grande conſequence, importance qu'on ne croit.*

GEWIGTIG. Adj. Van belang, aanmerkelyk. *Important, d'importance, de conſequence.* Een gewigtig voorneemen. *Un deſſein important, d'importance.* Hy is om een gewigtige zaak op reis. *Il eſt en voyage pour une affaire de conſequence, d'importance.* GEWIGTIGE, kragtige beweegredenen ergens toe hebben. *Avoir de puiſſants motifs, de preſſantes raiſons de faire quelque choſe.* De GEWIGTIGHEID, aangelegentheid der zaake eiſchr ſpoed. *L'importance, la conſequence de la choſe demande de la diligence.*

GEWILD of GEWILT. part: van WILLEN. *Voulu.* Gy hebt het gewild Lubbert Lubbertſe! boert: ſpr: *Vous l'avez voulu George Dandin!*

GEWILD. Adj. Willig, gezocht, begeerd, van grooten aftrek. *Recherché, deſiré, de bon debit.* Die ſoorten van ſtoffen, van waaren zyn nu zeer gewild. *Ces ſortes d'etoffes, de marchandiſes ſont fort recherchees, ſont de beaucoup de demande à préſent.*

GEWILLIG. Adj. en Adv. Leidſaam, gezeggelyk, van goede wil. *De bonne volonté, docile, obéiſſant.* Een gewillig kind. *Un Enfant docile, obéiſſant, de bonne volonté.* Gewillige Onderdaanen *Des Sujets de bonne volonté, affectionnez, obéiſſants.* Een gewillige, ongedwongene dienſt. *Un ſervice volontaire, rendu de bon coeur, de franche volonté.* Hy ging 'er GEWILLIG, gewilligly na toe. *Il y alla volontairement, de bon coeur.* Maar zult gy het ook doen? gewillig zeg ik u. *Mais le ferez vous auſſi? volontiers, de bon coeur, vous dis-je.*

GEWIN. n. Winſt, voordeel. *Gain, profit.* m. Vuil gewin, oneerlyk gewin. *Gain ſordide, gain deshonnête.* Op hoop van gewin. *Dans l'eſperance de profit.* Chriſtus is myn gewin, beide in 't leven en in 't ſterven. Schr: ſpr: *Jeſus Chriſt m'eſt un gain à vivre & à mourir.*

GEWINNEN. v. a. WINNEN. Voordeel doen, vorderen. *Gagner, avancer.* Le Pret: *gewan*, le Part: *gewonnen.* Hy doed het maar om tyd te gewinnen. *Il ne le fait que pour gagner du temps.* De zaaken beginnen voortgang te gewinnen, de zaaken beginnen te vorderen. *Les affaires commencent à avancer, à s'acheminer à bonne fin.* De dwaalingen, de misbruiken ſtuiten, eer zy meer voortgang gewinnen *Couper broche, s'oppoſer aux erreurs avant qu'elles faſſent plus de progrès.* Man en vrouw vereenigen hen te ſamen om kinderen te GEWINNEN, te teelen. *L'homme & la femme s'uniſſent pour avoir des enfans, pour mettre des Enfans au monde.*

GEWIPT. part: van WIPPEN. *Eſtrapadé, qui a eu l'eſtrapade.* De Soldaat wierd gegeeſſeld en gewipt. *Le Soldat fut fouette & eſtrapade, le Soldat eut le fouet & l'eſtrapade.*

GEWIS. Adj. Zeker, vaſt. *Certain, aſſuré, ſûr.* Hy heeft het my als een gewiſſe zaak verhaald. *Il me l'a raconte comme une choſe certaine, ſure.* Men houd voor gewis dat de Vyanden opgebrooken zyn. *On tient pour certain, pour aſſuré que les Ennemis ont decampé.* Een gewiſſe ſlag, een gewiſſe ſchoot; een ſlag, een ſchoot die wel getroffen heeft. *Un coup qui a porté, un coup bien aſſené, qui a touché.* Zult gy hem al dat geld leenen? ja GEWIS, gewiſſelyk ja. *Luy prêterez vous tout cet argent? ouy certainement, oui pour le certain, à coup ſur.*

GEWISSE. n. Geweeten, medeweeten. *Conſcience.* f. Een knaagend gewiſſe. *Une conſcience bourrelée, qui remord, qui nous ronge.* Ik kan het met een goed gewiſſe getuigen, beveſtigen. *Je le puis temoigner, proteſter, atteſter, affirmer en bonne Conſcience.*

GEWISSELYK. Adv. Zekerlyk, vaſtelyk. *Certainement, aſſurement.* Wy zullen alle gewiſſelyk ſterven. *Nous mourrons tous certainement, pour certain.* Zult gy ook doen het geen gy zegt? gewiſſelyk. *Ferez vous auſſi ce que vous dites? aſſurément.*

GEWISSELD. part: van WISSELEN. *Changé, troqué.* Zy hadden van kleederen GEWISSELD, geruild. *Ils avoient changé, troqué d'habits.*

GEWIT of GEWITT. part: van WITTEN. *Blanchi.* Een vers gewitte muur. *Un mur fraichement blanchi, nouvellement blanchi, blanchi de nouveau.*

GEWOEL. n. Gedrang, gewemel, geraas. *Bruit, tintamarre, tumulte, embarras, tracas.* m. Zig op't Land ver van 't gewoel begeeven. *Se retirer à la Campagne loin du tumulte, du bruit, du tracas.*

GEWOGEN. part: van WEEGEN. *Peſé.* Gy zyt gewogen en te ligt bevonden. *Tu as été peſé & trouvé trop leger.* Schr: ſpr: Den ander is hem ruim GEWOGEN, overtreft hem ver. *L'autre l'emporte de beaucoup ſur lui.*

GEWOLD. Adj. Wollig, met wol voorzien. *Couvert, garni de laine, laineux, laineuſe.* De Engelſche ſchapen zyn meer gewold, zwaarder van wol dan die van Vrankryk. *Les moutons d'Angleterre ſont plus laineux, plus chargez de laine que ceux de France.*

GEWOLKT of BEWOLKT. Met wolken betrokken. *Couvert, couvert de nuages* De Lugt is zwaar gewolkt. *Le Ciel eſt bien couvert.* Dat ſtof is wel GEWOLKT, de

Digitized by Google

de koleuren van dat ſtof zyn wel geſchakeerd, wel ſamen gemengd. *Cette etoffe eſt bien nuancée.*

GEWOND, GEWONDT. part: van WONDEN, kwetſen. *Bleſſé.* De Veldoverſte wierd doodelyk gewond. *Le General fut bleſſé à mort.*

GEWONDEN. part: van WINDEN, omwinden, omwoelen. *Enveloppé.* Een doos met graauw papier GEWONDEN, omwonden. *Une boite envelopée de papier gris.* Met een touw gewonden, vaſt gemaakt. *Lié, attaché, ſerré d'une corde.*

GEWONNEN. part: van WINNEN. *Gagné.* Hy keerde na de gewonne ſlag zegepraalende te Rome. *Il retourna en triomfe à Rome aprés la bataille gagnée, après avoir remporté la victoire.* Ik geef het ſpel, de twiſt gewonnen. *Je vous donne gagné, je quitte la partie, je me rends.* Zoo gewonnen, zoo verlooren. ſpr: *Auſſi tôt gagné, auſſi tôt depenſé.*

GEWONNEN. part: van GEWINNEN, voort teelen. *Mis au monde, engendré.* De kinderen in onecht gewonnen, werden baſtert kinderen genaamd. *Les enfans nez, iſſus de paillardiſe s'appellent des bâtards.* Saartje Janſz. was in 't Kattegat gewonnen en gebooren. *S: J: avoit été faite, & etoit venuë au monde dans la rue, dite,* Kattegat, *Cul de Chatte en François.*

GEWOON. Adj. Door gewoonte als eigen. *Ordinaire, accoutumé, naturel.* Handeld daar in naar uwe gewoone voorzigtigheid. *Agiſſez en cela ſelon votre prudence accoutumee, ordinaire.* Op de gewoone dagen en uuren vergaderen. *S'aſſembler aux jours & heures accoutumées.* Dat is de gewoone ſtyl van 't Roomſche Hof. *C'eſt là le ſtyle ordinaire de la Cour de Rome.*

GEWOON. Gewend. *Accoutumé.* Ik ben gewoon heel anders te handelen. *Je ſuis accoutumé d'en uſer tout autrement.* Hy was gewoon vroeg op te ſtaan, alle namiddagen te gaan jaagen &c. *Il avoit coutume de ſe lever de bon matin; d'aller tous les après midy à la chaſſe.* Iets GEWOON of GEWEND worden. *S'accoutumer, ſe faire à quelque choſe, en prendre l'habitude.* Men word het gemak zoo ligt gewoon! *On s'accoutume ſi aiſement à l'aiſe!*

GEWOONLYK. Adv. Gemeenlyk, doorgaans. Dat gaat gewoonlyk zoo. *Cela va d'ordinaire, ordinairement ainſi, de la ſorte.*

GEWOONLYK. Adj. Gewoon, eigen geworden door gewoonte. *Ordinaire, accoutumé, coutumier.* De Zon doet ons haar gewoonlyk licht beſchouwen. *Le Soleil nous fait voir ſa clarté ordinaire, ſa clarté coutumiere.* Dat is zyn gewoonlyk zeggen, zyn gewoonlyk vermaak. *C'eſt la ſon dire, ſon plaiſir ordinaire.*

GEWOONTE. f. Aangewende zaak, aanwendſel. *Coutume, habitude, accoutumance.* f. Verleer, ontwen die kwaade gewoonte. *Deffaites vous de cette mauvaiſe coutume, habitude.* Een Land GEWOONTE, gebruik. *Une coutume, un uſage, une pratique dans certain Pays.* Hy wilde daar wel een gewoonte, dagelyks werk van maaken. *Il en voudroit bien faire coutume, un uſage.* Uit gewoonte zondigen. *Pecher par habitude.* Het koffi drinken komt hoe langer hoe meer in de GEWOONTE, in gebruik. *Le caffé devient de plus en plus une boiſſon journaliere, a de plus en plus la vogue, devient de plus en plus à la mode.* Dat raakt uit de GEWOONTE, in ongebruik. *La mode en paſſe, l'uſage s'en abolit.*

GEWORDEN. part. van WORDEN. *Devenu, uë.* Hy is te vroeg ryk geworden. *Il eſt devenu trop tôt riche.* De Oost-Indiſche ſchepen zyn op de hoogte van Hitland gepreid, gezien geworden *Les vaiſſeaux des Indes ont été hélez, decouverts, apperçus à la hauteur de Hitlande.* Uwe aangenaame van den tweeden dezer, is my op zyn tyd wel GEWORDEN, behandigd. *Votre agréable du deuxiéme courant m'a bien été renduë en ſon temps.* 't Geen gy eiſcht is billyk, 't zal u ook GEWORDEN, verleend, toegeſtaan werden. *Ce que vous demandez eſt juſte, vous l'aurez, l'obtiendrez auſſi.*

GEWORMTE. n. Wurmenhoop, meenigte van wurmen. *Quantité, multitude de vers.* f. Dat hout, die vrugten worden van 't gewormte opgegeeten. *Ce bois eſt mangé, ces fruits ſont mangez des vers, de la vermine.*

GEWORPEN. part: van WERPEN. *Jetté. ée.* Het ſchip wierd door de ſtorm op Strand geworpen. *Le vaiſſeau fut jetté ſur la Côte par la Tempête.* De teerlink is geworpen, het leid 'er al toe, 't moet buigen of berſten. *Le dé en eſt jetté, il n'y a plus d'autre remede, il en faut courir les riſques.* Onze teef, onze kat heeft jongen GEWORPEN. *Notre chienne, notre chatte a fait des petits.* Zoo draa het ſchaap geworpen heeft. *Dès que la brebis a agnelé, a mis bas.*

GEWORSTELD. part: van WORSTELEN. *Lutté, battaillé, combattu.* De overledene heeft lang tegen de dood geworſteld. *Le deffunt a lutté, combattu longtemps avec la mort.*

GEWORTELD. part: van WORTELEN. *Enraciné.* Die haat, die dwaaling is te diep geworteld. *Cette haine, cette erreur eſt trop profondement enracinée.*

GEWORVEN. part: van WERVEN. *Levé, enrolé, mis ſur pied.* Nieuw geworvene Soldaten. *Des Soldats nouvellement levez.* Daar word over al ſterk geworven. *Il ſe leve partout quantité de ſoldats; on fait partout beaucoup de nouvelles levées, on met partout beaucoup de troupes ſur pied.*

GEWRAAKT. part: van WRAAKEN. *Recuſé, cenſuré.* Gewraakte getuigenis. *Des temoins recuſez.* Het Boek is door de Synode GEWRAAKT, beſtraft, verworpen. *Le Livre a été cenſuré par le Synode.*

GEWREEVEN of GEVREEVEN. part: van WRYVEN of VRYVEN. *Frotté.* Een kas die glad gewreeven, geboend is. *Une armoire bien frottée, rendué luiſante à force de frotter.* GEWREEVEN of gemaale verf. *De la couleur broyée* ou *des couleurs broyées.*

GEWRICHT of GEWRIGT. n. Samenvoeging in de Ontleedkunde. *Emboiture, jointure.* f. 't Gewricht der heupe. *L'emboiture de la hanche.* De peezen en gewrichten van 's menſchen ligchaam. *Les tendons & les jointures du corps humain.* Sterk van GEWRICHT, ſterk in den vuiſt zyn. *être fort de poignet, avoir le poignet fort.*

GEWROCHT. part: van WERKEN. *Travaillé, façonné, ouvré, fait, operé.* Gewrocht zilver, verwerkt zilver. *De l'argent travaillé, ouvré, façonné.* Gewrocht Tafel goed. *Du linge de Table ouvré, façonné.* Die verloſſing is door Gods hand GEWROCHT, uitgewerkt. *Cette delivrance a été operée par la main de Dieu.* Men oordeeld van de oorzaake uit de GEWROCHTEN, door de uitwerkingen. *On juge de la cauſe par les effets.*

GEWROKEN. part: van WREEKEN. *Vangé* ou *vengé.* Gewroke ſmaat, gewroke dood. *Outrage vangé, mort vangée.*

GEWRONGEN. part: van WRINGEN. *Retors, tors.* Gewrongen linnen. *Du linge tors* ou *tordu.* De Schrift word door de Ketters gewrongen. *L'Ecriture eſt retorſe, employée à rebours, par les Heretiques.*

GEWURGT. part: van WURGEN. *Etranglé. ée.* De ongelukkige wierd aan een paal gewurgd. *La malheureuſe fut etranglée à un poteau.*

GE-

Digitized by Google

GEWURMD. part: van WURMEN. *Tracaſſé.* Hy heeft al zyn leven gewurmd, geſukkeld. *Il a tracaſſé, langui, il a eu du mal toute ſa vie.*

GEWY of GEWEI. n. Ingewand, gedarmte, als men van Jacht-beeſten ſpreekt. *Entrailles, boyaux de bêtes de Chaſſe.* Het gewy der Jacht-beeſten voor de honden werpen. *Faire curée aux chiens; jetter aux chiens les boyaux, les tripes, les entrailles, l'abbatis des bêtes priſes à la Chaſſe.*

GEWYD. part: van WYEN. *Beni, benit, ſacré, conſacré.* Gewyde luuren. *Langes benits.* Gewyd brood. *Du pain benit.* Gewyde ouwelen. *Des hoſties conſacrées.* De gewyde Kerk-vaten. *Les Vaſes conſacrez* ou *vaiſſeaux ſacrez.* De gewyde Hiſtorie, in overſtellinge der ongewyde ofte waereldſche Hiſtorie. *L'Hiſtoire ſacrée, par oppoſition à l'Hiſtoire profane.* Men moet van gewyde zaaken met eerbied ſpreeken. *Il faut parler avec reſpect des choſes ſacrées.* De Nieuwe Kerk t'Amſterdam was aan Sancta Carharina GEWYD, toegewyd. *L'Egliſe Neuve d'Amſterdam etoit conſacrée, dediée à Sainte Catherine.* Op een gewyde plaats, in de Kerk begraaven werden. *Etre enterré, inhumé en terre ſainte.*

GEWYSDE. n. Uitſpraak, vonnis door de Rechters geveld. *Sentence.* f. *Arreſt rendu par les Juges.* 't Gewyde voldoen, naarkomen. *Acquieſcer à la ſentence, ſe ſoumettre à l'arreſt.*

GE-YKT. part: van YKEN. *Etalonné, marqué à l'etalon de la Ville.* Ge-ykte ſchepel, el. *Boiſſeau etalonné, aune etalonnée.*

GEY-TOUWEN of GY-TOUWEN. Touwen om de zeilen aan de raas te haalen &c. *Cargues.* f. pl. *Cordages pour approcher les voiles des vergues &c.*

GE-YVERD. part: van YVEREN of IEVEREN. Hy heeft altyd ge-yverd om te vorderen. *Il a toujours travaillé avec zele, avec ſoin pour s'avancer.*

GEZAAGD. part: van ZAAGEN. *Scié, ſciée.* Gezaagd hout. *Du bois ſcié.*

GEZAANDE melk, zuur geworde melk. *Du lait aigri, devenu aigre.*

GEZAAYD. part: van ZAAYEN. *Semé.* De vroomen zyn heel dun gezaayd. fig: *Les honnêtes gens ſont bien clair ſemez.*

Het GEZAAYDE. 't Koorn, 't veld gewas. *Le bled en herbe, ſur pied.* Chriſtus met zyne Diſcipelen door het gezaayde gaande. *Jeſus Chriſt paſſant par les bleds, traverſant les bleds avec ſes Diſciples.*

GEZADELD. part: van ZADELEN. *Selle.* Een opgetoomd en gezadeld paard. *Un cheval bridé & ſellé.*

GEZAG, GEZACH of GEZAGH. n. Vermoogen, aanzien, bewind. *Autborité, autorité, puiſſance.* f. *Pouvoir.* m. 't Vaderlyk, 't Meeſterlyk gezag erkennen, onrzien. *Reconnoître, reſpecter l'autorité Paternelle, Magiſtrale.* Het opperſte gezag voeren. *Avoir l'autborite ſuprême, le ſouverain pouvoir, la ſouveraine puiſſance.* Hy maatigd zig te veel gezag aan. *Il s'attribuë trop d'autorité, de pouvoir, il excede ſon pouvoir.* Hy heeft veel GEZAG, veel vermogen, veel te zeggen onder de Burgery, over 't gemeene Volk. *Il a beaucoup d'autorité, de pouvoir, de credit parmi la Bourgeoiſie, parmi la Populace.*

GEZALFD. part: van ZALVEN. *Sacré.* De Koningen van Vrankryk worden te Reims in Champagne gezalfd. *Les Rois de France ſont ſacrez à Reims en Champagne.*

GEZALFDE. Koning, Oppervorſt, in de figuurlyke ſtyl. *Oint, Roy* ou *Souverain, dans le ſtyle figuré.* David was de Gezalfde des Heeren. *David etoit l'Oint de l'Eternel.* Raak myne Gezalfde niet aan. Schr: ſpr: *Ne touchez point à mes Oints.*

GEZAMELD, VERZAMELD. *Aſſemblé, amaſſé.* Hy heeft veel geld by een gezameld. *Il a amaſſé bien de l'argent.*

GEZAMENDERHAND. Adv. Gezamentlyk, eendragtiglyk. *De concert, d'un commun accord, unanimement, tous à la fois, enſemble.* Gezamenderhand den Vyand aanvallen. *Attaquer l'Ennemi de concert, tous à la fois, en même temps.* Gezamenderhand tot redding, verloſſing van 't Vaderland arbeiden. *Travailler de concert, d'un commun accord, unanimement à la delivrance de la Patrie.*

GEZAMENTLYK. Adv. Alle te ſamen, te gelyk. *Tous enſemble, tous à la fois.* Zy verſcheenen gezamentlyk voor den Raad. *Ils comparurent tous enſemble, tous à la fois devant le Conſeil.* GEZAMENTLYK, is ook Adj. en beteekend ALLE. *Tous, toutes.* De GEZAMENTLYKE Leden van den Raad, de gezamentlyke Bondgenooten. *Tous les Membres du Conſeil, tous les Alliez.*

GEZANG. n. ZANG. Lied. *Chant, cantique.* m. Een treurgezang. *Un chant de complainte, un chant lugubre.* Het lieffelyk, het bedriegelyk gezang der Syreenen. *Le doux chant, le chant trompeur des Sirenes.* Een GEZANG, Lofzang tot Godes eer opheffen. *Entonner un Cantique, un Hymne à la gloire de Dieu.*

GEZANT, AFGEZANT. Afgezonden Staats-bedienaar. *Envoyé, Ambaſſadeur, Legat.* Den Engelſe, de Franſche, de Poolſche Gezant. *L'Envoyé, l'Ambaſſadeur d'Angleterre, de France, de Pologne.* De Zwabiſche, de Paltſiſche, de Lotharingſe Gezant. *L'Envoyé de Souabe, du Palatinat, de Lorraine.* De Pauſſelyke Gezant. *Le Legat du Pape.*

GEZANTSCHAP. n. Afvaardiging, bediening van een Gezant. *Ambaſſade, Legation.* f. *l'employ d'un Ambaſſadeur.* De Marquis, de Ridder van ... is tot het Gezantſchap naar Rome benoemd. *Le Marquis, le Chevalier de ... eſt nommé pour l'Ambaſſade de Rome.* Geduurende de tyd van zyn Gezantſchap. *Pendant le temps de ſon Ambaſſade.*

GEZEG. n. zie MELDING. Daar valt veel gezegs van, daar word veel van gepraat. *On en parle beaucoup, cette affaire fait bien du bruit, on en va à la moutarde.*

GEZEGDE. n. Gezegde zaak. *Choſe dite, ce qu'on a dit.* Men kan by 't reeds gezegde nog voegen dat... *On peut encore ajoûter à ce qui a été dit que...*

GEZEGELD. part: van ZEGELEN. *Cacheté, timbré, marqué.* Gezegeld of geſtempeld papier. *Du papier marqué, timbré.* Dat zyn gezegelde brieven, dat zyn verborgene, onbekende zaaken, geheimen. *Ce ſont lettres cloſes; ce ſont des ſecrets, des myſteres.*

GEZEGEND. part: van ZEGENEN. *Beni, benit, beni, benie.* Gezegenden arbeid, gezegende wapenen. *Labeur beni, armes benies, proſperes.* Engeland, Vrankryk is een GEZEGEND, een heerlyk Land, maar... *L'Angleterre, la France eſt un admirable, un charmant Pays, mais...* Dat is een gezegend, een gewenſt weer! *Voila un temps admirable, charmant, delicieux!*

GEZEGGELYK. Adj. Toegeevend, gehoorzaam, leidſaam. *Docile, obéiſſant, diſciplinable, ſoûmis.* Een gezeggelyke jeugd is al wat zeldſaams! *Une jeuneſſe docile, obéiſſante, diſciplinable, ſoûmiſe eſt quelque choſe de bien rare!* Zig GEZEGGELYK aanſtellen. *Se comporter docilement; être docile, traittable; ne point faire l'opiniâtre, ſe laiſſer mener, conduire.* GEZEGGELYKHEID. f. Toegeevendheid, gehoorzaamheid, leidſaamheid. *Docilité, douceur, obéiſſance, humeur traittable.* f.

Digitized by Google

GEZEGGEN. Dit Werkwoord zal beſt door voorbeelden uitgelegt werden. Zig laaten GEZEGGEN, zig laaten raaden, overreeden, niet ſtythoofdig zyn. *Ecouter le conſeil qu'on nous donne, revenir de ſon entêtement, de ſa prévention.* Dat kind is niet te GEZEGGEN, is door geen woorden van zyn hoofdigheid te geneezen. *Cet enfant n'ecoute, ne ſuit que ſa tête; Il n'y a pas moyen de rien gagner ſur l'eſprit de ce petit opiniâtre là.*

GEZEGT of GEZEGD. part: van ZEGGEN. *Dit, dite.* Daar word gezegt dat hy dood is. *On dit qu'il eſt mort.*

GEZEL. Mede- *of* met-gezel, makker. *Camarade.* Loop met uwe gezellen, met uwe makkers ſpeelen. *Allez jouer avec vos camarades.*

GEZEL. Knegt, werkman. *Compagnon, garçon, ouvrier.* Een ſchoenmaakers gezel. *Un compagnon, un garçon cordonnier.* Een Boots GEZEL, een vaarend gezel. *Un Matelot, un homme qui frequente la Mer.* Een eenloopend GEZEL, ongetrouwd manspersoon. *Un garçon, un homme libre; un homme qui n'a ni Enfans ni ſuivants.* Zy had een jong GEZEL, een jonge vryer by haar. *Elle avoit un jeune homme, un jeune garçon avec elle.* Wat een gezel, wat een kwant! *Quel compagnon, quel compere, quel drole!* Hy is een Gezel als 'er de G'af is. gekſch: *C'eſt un Sot en trois lettres.*

GEZELLIG. Adj. Gemeenzaam, verkeerzaam, meegaande. *Sociable, de bonne compagnie.* De menſch is een gezellig dier. *L'homme eſt un animal ſociable.* Hy ſchynd my niet GEZELLIG, vrindelyk genoeg. *Il ne me paroît pas aſſez ſociable, aſſez complaiſant.* De GEZELLIGHEID is den menſch aangebooren, eigen. *La ſociabilité, l'humeur ſociable eſt naturelle à l'homme.*

GEZELLINNE. Met-gezellin. *Compagne.* De gezellinnen van Jephtâs dochter. *Les compagnes de la fille de Jephté.*

GEZELSCHAP. n. Vergadering, byeenkomſt van vrinden. *Compagnie, aſſemblée d'amis* f. Het gezelſchap groeten, vermaaken. *Saluer, rejouir la compagnie.* Een reis doen in gezelſchap van eerlyke luiden. *Faire un voyage en compagnie d'honnêtes gens.* Ik zal u zoo ver gezelſchap houden, zoo 't u beliefd. *Je vous ferai compagnie, je vous accompagnerai juſques là, s'il vous plaît.*

GEZET, GESET. part: van ZETTEN. *Mis, poſé.* De arme man wierd gevangen gezet. *Le pauvre homme fut mis en priſon.*

GEZET. Geſteld op iets. *Appliqué, attaché, aſſidu.* Hy is op de ſtudie zeer gezet. *Il eſt fort appliqué, attaché, aſſidu à l'etude.* Op het ſteelen GEZET zyn, genegentheid hebben om te ſteelen. *Avoir du penchant, de l'inclination au vol, être porté au larcin.* Te veel op 't geld, op eigenbaat gezet zyn. *être trop âpre apres l'argent, aimer trop l'argent, être trop intereſſé.* Te veel op zyn eige gevoelen, gedagte GEZET zyn; laatdunkend zyn. *être trop attaché à ſon opinion, abonder en ſon ſens.* Als gy daar wat minder op GEZET waart, als gy daar wat minder op ſtond. *Si vous etiez un peu moins buté à cela*

GEZET. Ingedrongen en diklyvig. *Corpulent, replet, gras.* Het is een gezet man, een groflyvig man. *C'eſt un homme corpulent, replet, gros & gras.* Zy is een weinig te gezet, te lyvig. *Elle eſt un peu trop replette, elle a un peu trop d'embon-point.* De vrugten zyn al GEZET, geſpeend. *Les fruits ſont deja nouez, formez.*

GEZET. Adj. Vaſtgeſteld, beſtemd. *Fixe, prefixe, arrêté, limité.* 't Is een gezet loon. *C'eſt un ſalaire arrêté, reglé, ſtatué.*

GEZETEN. part: van ZITTEN. *Aſſis, monté.* Hy was op een Ezel, op een Kameel gezeten. *Il etoit aſſis, monté ſur un Ane, ſur un Chameau.* De Koning op zynen Throon gezeten zynde. *Le Roy etant aſſis ſur ſon Throne, ſeant ſur ſon Throne.*

GEZETHEID. f. Geſtadigheid, gezetten of vaſten aandagt. *Application, attache, attention ſerieuſe.* f. Met gezetheid ſtudeeren, werken. *Etudier, travailler avec application, attache, aſſiduité.*

GEZETHEID. Groflyvigheid, zwaarlyvigheid, dikte des ligchaams. *Corpulence, groſſeur de taille.* f. *Embonpoint.* m.

GEZETTE, is 't zelfde als GEZET, in den zin van bepaald. Op de gezette tyd, op den gezetten dag. *Au temps limité, prefixe; au jour prefixe, limité, arrêté.* 't Is een gezette, gemaakte prys. *C'eſt un prix limité, un prix fait, reglé.*

GEZICHT of GEZIGT. n. Een der vyf zinnen. *Vuë.* f. Een goed, een ſcherp, een fyn gezicht hebben. *Avoir la vuë bonne, perçante, ſubtile.* Kort zyn van gezicht, een zwak gezicht hebben. *Avoir la vuë courte, la vuë baſſe, la vuë foible.* Die Moeder verlieſt haar Dochter niet uit het gezicht, uit het oog. *Cette Mere ne perd point ſa Fille de vuë.* Iemand in 't gezicht, in 't oog hebben. *Avoir quelqu'un en vuë.*

GEZICHT. Beſchouwing, ziening. *Vuë, action de voir.* f. Het gezicht van de dood, van de ſtraf ontzettede hem niet. *La vuë de la mort, du ſupplice ne l'effraya, troubla point.* Bekyk die boeken, die ſtoffen op uw gemak, 't gezicht zal u niets koſten. *Voyez, conſiderez ces livres, ces etoffes à votre aiſe, la vuë ne vous en coutera rien.* Hy heeft het in 't GEZICHT, in 't aanzien van ieder een gedaan. *Il l'a fait à la vuë de tout le monde.* Wy gingen in 't gezicht der Vyanden legeren. *Nous allâmes camper à la vuë des Ennemis.* De Zee by ſtil weder is een ſchoon, een heerlyk GEZICHT! *C'eſt une belle, une charmante vuë que la Mer en temps calme!*

GEZICHT, werd nog in de volgende ſpreekwyzen gezegt. Een gezicht *of* nacht-gezicht. *Une viſion, viſion nocturne, apparition.* 't Gezicht van Eſayas, van Jeremias, van Ezechiel. *La viſion d'Eſaye, de Jeremie, d'Ezechiel* Het gezicht, de beſchouwinge Gods door de zalige zielen. *La viſion beatifique, la maniere dont les Saints voyent Dieu.* Een GEZICHT, een beſef, een gevoelen hebben van zyne zonden. *Avoir une comprehenſion, un ſentiment de ſes pechez.*

GEZICHT-EINDER. m. of ZICHT-EINDER. Gezichtkring, de klimme, den *Horiſont* in 't Onduitſch. *L'Horiſon, l'Horiſon ſenſible; l'endroit du Ciel où ſe termine notre vuë.*

De GEZICHT-KUNDE f. Gezichtſtraal-kunde, *Optica* in 't Latyn. *L'Optique; partie des Mathematiques qui enſeigne comment ſe fait la viſion dans l'oeil.* GEZICHT-KUNDIG Adj. Dat tot de gezicht-kunde diend. *Qui ſert à l'Optique.* Gezichtkundige aanmerkingen. *Remarques appartenant à l'Optique.*

De GEZICHT-ZENUW, Oog-zenuw, *Nervus Opticus,* in 't Latyn. *Le Nerf Optique.*

GEZIEN. part: van ZIEN. *Vû.* Wel gezien zyn by iemand. *être bien vû, eſtimé de quelqu'un.* GEZIEN het Requeſt, verzoek &c. *Vû la Requête &c.*

GEZIFT of GEZEVEN. part: van ZIFTEN. *Saſſé, paſſé, blutté.* Gezift meel. *De la farine ſaſſée, bluttée.*

GEZIN, werd by verkorting altemets voor HUISGEZIN gezegt. *Famille, maiſon.* f. Vader en Moeder en 't heele gezin. *Pere & Mere & toute la famille.*

GEZIND of GEZINT, Adj. Ten goede of ten kwaade ge-

Digitized by Google

genegen. *Affectionné, intentionné, porté au bien ou au mal.* Iemand wel gezind zyn. *être bien affectionné, intentionné pour quelqu'un; vouloir du bien à quelqu'un.* Iemand kwaalyk gezind zyn. *être mal intentionné envers quelqu'un, vouloir du mal à quelqu'un.* Hy was wel GEZIND, genegen een reis naar Vrankryk, naar Italien te doen. *Il auroit bien envie de faire un voyage en France, en Italie.* Hy is niet trouwens gezind. *Il n'eſt pas pour le mariage, pour la nopce.* GEZIND, werd ook voor aanhanger, voorſpreeker gezegd. *Partiſan, adherent.* De Frans gezinden, de Paus gezinden. *Les Partiſans de la France, les Partiſans du Pape.* Hy is Rooms-gezind *Il eſt Catholique Romain.* 't Is een Hervormings gezinde. *C'eſt un Reformé*, ou bien, *un ami de la Reforme.*

GEZINDHEID. f. Aanhang, ſamenhang, gemeenſchap, Godsdienſt. *Religion, Communion, ſecte, ſocieté.* f. *Parti.* m. De Roomſche Gezindheid vervolgd, doemd alle andere Gezindheden. *La Religion, Communion Romaine perſecute, condamne toutes les autres Religions, Communions.* Hy heeft 'er weinig GEZINDHEID, genegentheid toe. *Il y a peu d'inclination, de penchant.*

GEZODEN of **GEZOODEN.** part: van ZIEDEN. *Bouilli.* Gezode vleeſch. *De la viande bouillie, du bouilli.* Wy hadden 'er GEZODEN en gebraaden. *Nous y eumes du bouilli & du roti.*

GEZOGT of **GEZOCHT.** part: van ZOEKEN. *Cherché, recherché.* Men heeft 'er lang vergeefſch naar gezogt. *On l'a cherché long temps inutilement.* Dat is GEZOGT, dat is voorbedagt. *Cela eſt premedité, fait à deſſein.* Een gezogt krakkeel. *Une querelle premeditée, faite à deſſein, une querelle d'Allemand.* Dat is te verre gezogt, by 't hair getrokken. *Cela eſt trop recherché, cela eſt tiré aux cheveux.*

GEZOND. Adj. Goed voor de gezondheid, dat wel bekomd, goed doed. *Sain, ſalubre, bon pour la ſanté.* Een gezonde lugt. *Un air ſain.* Gezonde drank. *Boiſſon ſaine, ſalubre.* Gezonde koſt, gezonde ſpyzen. *De bonnes nourritures, de bons aliments.* Gezonde kruiden. *Des herbes ſalubres, bonnes pour la ſanté.* Het werken, het wandelen is GEZOND, is dienſtig ter onderhoudinge der gezondheid. *Le travail eſt bon pour la ſanté, la promenade eſt ſaine, bonne pour la ſanté.* De Tabak, de Koffy zou gezonder zyn, zoo men die minder nuttigde. *Le Tabac, le Caffé ſeroit plus ſain, ſeroit plus de bien, ſi l'on en prenoit moins.* Hy is nog fris en GEZOND, wel te pas. *Il eſt encore frais & gaillard.* Zoo gezond als een hoen, als een vis. *Frais comme un poulet, un gardon.* 't Is een Gezonde broeder, een gezond en vrolyk menſch. *C'eſt un bon gros Pifre, un Gaillard de haut appetit.* Ik ben niet regt gezond, 'k ben geen deeg. *Je ne ſuis pas comme il faut, ma ſanté n'eſt pas des meilleures.* Ik ben God lof gezond. *Je me porte bien, je ſuis en bonne ſanté, Dieu mercy.* Zyne ingewanden, inwendige deelen waaren GEZOND, gaaf en wel geſteld. *Ses entrailles, ſes parties nobles etoient ſaines & bien diſpoſées.* Een GEZOND verſtand, gezond oordeel. *Un eſprit, un jugement ſain, eclairé, ſolide.* Een gezonde, zuivere Leer. *Une ſaine, pure Doctrine.* Gezonde redenen. *Des raiſons ſaines, ſolides.*

GEZONDEN. part: van ZENDEN. *Envoyé, expedié, depêché.* Daar is een Poſtlooper naar 't Pauſſelyke Hof gezonden, afgevaardigd. *On a envoyé, depêché un Courier à la Cour de Rome.* Een GEZONDENE, uitgezondene in des Heeren Wyngaard. *Un Envoyé, un Miniſtre envoyé dans la Vigne du Seigneur.*

GEZONDHEID. f. Gezonde toeſtand, welvaarendheid naar den ligchaame. *Santé, bonne diſpoſition du corps.* f. In goede, in volkomene gezondheid zyn. *être en bonne, en parfaite ſanté.* De gezondheid is een onbekende rykdom. *La ſanté eſt une richeſſe inconnuë, un threſor caché.* Op zyn gezondheid, op zyn *dieet* leeven. *Vivre de regime.* Op de GEZONDHEID van iemand drinken. *Boire à la ſanté de quelqu'un.*

GEZONDHEID. Een breede gordel tuſſen de borſtrok en 't kamiſool vaſt-, om de middel, de lenden-toegeknoopt of geregen. *Ceinture de ſanté.* f. *Large bande d'etoffe dont on ſe couvre les flancs, & qu'on ne ſçauroit trop recommander aux honnêtes Etrangers qui bravent temerairement la Bize de Hollande.*

GEZOND MAAKEN. v. a. zie GENEEZEN, de gezondheid weder doen krygen. *Rendre la ſanté, guerir.* Dat kruid heeft een gezondmaakende kragt. *Cette herbe a une vertu ſpecifique, capable de rendre la ſanté.* GEZONDMAAKING. zie GENEEZING. *Gueriſon.* f.

GEZOND WERDEN. v. n. Geneezen, tot geneezing komen, in voorige gezondheid geraaken. *Guerir, ſe guerir, ſe remettre.* GEZOND-WERDING, opkoming. *Gueriſon, convaleſcence.* f. *Retabliſſement de ſanté.* m.

GEZONGEN. part: van ZINGEN. *Chanté.* Het *Te Deum* wierd 'er plegtelyk over gezongen. *Le* Te Deum *fut chanté ſolemnellement ſur cela, on en chanta le* Te Deum *ſolemnellement.*

GEZONKEN. part: van ZINKEN. *Enfoncé, allé, coulé à fonds.* Ik was tot de middel in de modder gezonken. *J'etois enfoncé dans la bourbe juſqu'à la ceinture.* Het ſchip is met al het volk gezonken. *Le vaiſſeau a coulé à fonds avec tout l'equipage.* De koffy is nog niet genoeg GEZONKEN, heeft nog niet lang genoeg geſtaan. *Le caffé n'a pas encore aſſez repoſé, n'eſt pas encore aſſez eclairci, appuré.*

GEZOOGD of **GEZOOGT.** part: van ZUIGEN. *Alaité.* Die Moeder heeft alle haare kinderen zelfs GEZOOGD, de borſt gegeeven. *Cette Mere a allaité, nourri tous ſes Enfans.* GEZOOGEN. part: van 't zelfde Werkwoord. *Teté.* Dat kind heeft maar drie maanden gezoogen. *Cet Enfant n'a tete que trois mois.*

GEZOOMD. part: van ZOOMEN. *Ourlé, bordé.* Die neusdoek is net gezoomd. *Ce mouchoir eſt bien ourlé.* Een kleed met goude kant GEZOOMD, beleid, geboord. *Un habit bordé d'un galon d'or, galonné d'or.*

GEZOUT, GEZOUTEN. part: van ZOUTEN. *Sallé.* GEZOUTE-, of lievet-, ZOUTE VLEESCH. *Du ſallé, de la chair ſallee.*

GEZUGT. part: van ZUGTEN. Na lang onder de Dwinglandy gezugtte hebben. *Après avoir longtemps ſoupiré, gemi ſous la Tyrannie.* Wat een GEZUGT, gekerm! *Quels gemiſſements, quels ſoupirs!*

GEZUIVERD. part: van ZUIVEREN. *Purifié, purgé, nettoyé, eclairci, clarifié.* Volgens de Wet GEZUIVERD, gereinigd. *Purifié ſuivant la Loy.* GEZUIVERD, gelouterd goud. *De l'or affiné.* Gezuiverde wynſteen. *Du tartre purifié, criſtaliſé.* Gezuiverde huy. *Du petit lait clarifié.*

GEZULT of **GESULD.** part: van ZULTEN. *Mis en ſaumure, au vinaigre; accommodé au ſel & au vinaigre.* 't GEZULT vleeſch, de gezulte pens &c. op tafel brengen. *Servir la viande en ſaumure, les tripes qui ont trempé dans le vinaigre.*

GEZUSTERS. De beminde, beminnelyke gezuſters. *Les cheres, les aimables ſoeurs.*

GEZWAAYD. part: van ZWAAYEN. *Tourné, viré, porté.*

Digitized by Google

GEZWAGTELD. part: van ZWAGTELEN. Het kind is niet wel gezwagteld. *L'Enfant n'eſt pas bien bandé.*

GEZWAVELD. part: van ZWAVELEN. *Souffré.* Gezwavelde wyn. *Du vin ſouffré.*

GEZWEEGEN. part: van ZWYGEN. *Tû.* Ik wenſte dat gy gezweegen had. *Je voudrois que vous vous fuſſiez tû.*

GEZWEL. n. Zweering, toezweer. *Abſcès.* m. *Apoſtume, enflure, tumeur.* f. Zy heeft een gezwel aan de keel. *Elle a un abſcès, une apoſtume, une enflure, tumeur à la gorge.*

GEZWETS. n. Geſnork, ſnorkery, pogchery. *Bravade, rodomontade, fanfaronnade, gaſconnade, hablerie, vanterie.* f. Hoor dat GEZWETS, dat zwetſen eens aan! *Ecoutez un peu ces rodomontades, gaſconnades, hableries!*

GEZWIGT. part: van ZWIGTEN. *Cedé, ſuccombé.* Die moolens maalen met GEZWIGTE, gekreukte, ingebonde zeilen *Ces moulins tournent à voiles ſerrées.* Met gezwigte zeilen vaaren, voor 't geweld der winden zwigten. *Voguer, aller à voiles ſerrées, à la merci des vents.*

GEZWIKT. part: van ZWIKKEN. *Vacillé.* 't Kind is in de lenden GEZWIKT, verwricht. *L'Enfant a les reins rompus, a une entorſe de reins.*

GEZWIND. Adj en Adv. Ras, ſnel, vaardig, ſpoedig. *Leger, vite, prompt.* Een gezwinde vaart, loop, vlugt. *Une courſe, fuite legere, bien prompte.* Zoo gezwind als een Hart, als een Haas. *Auſſi vite, alerte qu'un Cerf, qu'un Lievre.* Hy ging, liep 'er GEZWIND, GEZWINDELYK naar toe *Il y alla, il y courut vite, vitement, promptement.* Haaſt u wat, gezwind! *Depêchez vous, faites vite!* De GEZWINDHEID, ſnelheid van 't Hart, van den Haas. *La viteſſe, legereté du Cerf, du Lievre.* Het Leger trok met zulke gezwindheid voort dat... *L'Armée marcha avec tant de viteſſe, de promptitude, de celerité que...*

GEZWOLLEN. part: van ZWELLEN. *Enflé. ée.* Gezwollene wangen, beenen. *Jouës. jambes enflées.* GEZWOLLE of opgeblaze ſtyl. *Style enflé, ampoullé.* GEZWOLLENTHEID der beenen, der wangen. *Enflure de jambes, enflure de jouës.* f.

GEZWOREN. part: van ZWEEREN, Eed-zweeren. *Juré.* De Heere heeft gezworen, en 't zal hem niet berouwen. *L'Eternel a juré & il ne s'en repentira point.* Een GEZWORE, be-eedigde Landmeeter, Maakelaar. *Un Arpenteur, un Courtier juré.* Hy is zyn GEZWORE, zyn hoofd-vyand. *Il eſt ſon ennemi juré, ſon capital ennemi.* De GEZWORENE, de Overluiden van 't Gild wierden 'er over gehaald. *On fit venir les Jurez de la Confrairie, du Metier pour en decider* De ſamen GEZWOORENE, eed-verwanten. *Les conjurez, conjurateurs.*

GEZWORVEN. part: van ZWERVEN. *Erré, vagué.* Na lang gezworven en geſukkeld te hebben. *Après avoir long temps erré & bien pris de la peine.*

G I.

GIDS. zie LEIDSMAN, Wegwyzer. *Guide, conducteur.* Hy wierd door zyn gids verraaden. *Il fut trahi par ſon guide.*

GIER, GIER-VOGEL. m. Groote roof-vogel. *Vautour* m. Zoo happig als een gier. *Avide, vorace comme un vautour.* De gieren zwerven om de Legers, om op de doode lyken, de krengen te aazen. *Les vautours rodent autour des Armées pour ſe jetter ſur les corps morts, pour manger les charognes.*

GIER-BRUG. Brug die met de ſtroom van de eene naar de andere kant der Riviere gedreeven werd. *Pont volant.* m. Men vaart te Nymegen de Waal over met een gier-brug. *On paſſe le Wahal à Nymegue ſur un pont volant.*

GIEREN. v. n. Scheeps w: Door de harde ſtroom of wind heen en weer wenden, geen regte ſtreek houden in 't zeilen, vaaren. *Virer malgré ſoy, être porté de coté & d'autre par le courant de l'eau, ou par le vent, qui empêche de gouverner droit.*

GIEREN. Gillen, hard ſchreeuwen. *S'egoziller à force de crier; crier à tête fendre; rendre un ſon de voix aigu.* Hoor het kind eens gieren in de wieg! *Ecoutez l'Enfant qui s'egozille, ſe tuë de crier dans le berceau!*

GIEREN. Geld ſchraapen. Geld by een *gieren*, by een ſchraapen. *Amaſſer de l'argent avec ardeur.*

GIERIG Adj Kaarig, vrek. *Avare, avaricieux, chiche, ladre.* Hy is al te gierig daar toe. *Il eſt trop avare, trop chiche, trop ladre pour cela.* Een GIERIGAART, een gierig menſch is altyd arm, zou zyn eigen drek opeeten. *Un avare, un avaricieux eſt toujours pauvre, mangeroit ſa propre ordure.* GIERIGHEID, vrekheid, geldzugt. f. *Avarice, ladrerie, mesquinerie.* f. Zyn gierigheid gaat verder dan ik te zeggen kan. *Son avarice, ſa ladrerie va plus loin que je ne ſçaurois dire.* De gierigheid is de wortel van alle kwaalen *L'avarice eſt la racine de tous maux.* De gierigheid bedriegt de wysheid. *L'avarice trompe la ſageſſe, la prudence de l'avare; l'avare eſt ſouvent la dupe de ſon avarice.* GIERIGLYK. Adv. Met gierigheid. *Avaricieuſement, avec avarice, chichement.* De zonde GIERIGLYK bedryven, met overgegeevenluſt zondigen. *Pecher avec avarice, pecher avec empreſſement, de propos deliberé.*

GIER-VALK. m. Haviks vogel, zeer ſterke roof-vogel in de lugt rond om gierende, dryvende om op den roof te vallen *Gerfaut.* m. *Oiſeau de rapine très fort.*

GIER-ZWALUW. f. Speyr-vogel, ſoort van een zwaluw blaauw van krop en buik en zwart op de rug. *Martinet.* m. *Eſpece d'hirondelle bleue à la gorge & au ventre & noir au dos.*

GIETEN. v. a. Storten, ſchenken. *Verſer, repandre.* Wyn in 't glas gieten. *Verſer du vin dans le verre.* Oly over de ſlaa gieten. *Verſer de l'huile ſur la ſalade.* Oly in 't vuur gieten, den twiſt ſtooken. *Jetter de l'huile dans le feu, attiſer la diſcorde.*

GIETEN in een vorm, in 't gieten vormen. *Jetter en moule.* Een koper beeld gieten. *Jetter une ſtatuë en bronze.* Kopere plaaten gieten *Jetter en rayons.* Een klok gieten, Drukletters gieten. *Fondre une cloche, fondre des caracteres d'Imprimerie.* Aan het GIETEN van nieuw geſchut, van nieuwe Drukletters arbeiden. *Travailler à fondre du nouveau canon; travailler à la fonte de nouveaux caracteres d'Imprimerie.*

GIETER van klokken, geſchut, beelden *Fondeur de cloches, de canon, de ſtatuës.* Loodgieter. *Plombier.* Kaarsgieter. *Chandelier, homme qui fait & vend des chandelles* Tinnegieter. *Potier d'Etain.*

GIETER. m. Tuinmans tuig om den Hof, de bloemen, de planten te begieten. *Arroſoir.* m. Daar is geen water in de gieter. *Il n'y a pas d'eau dans l'arroſoir.*

GIETER. Scheepstuig om de zeilen te begieten. *Eſcope à long manche, à l'uſage des Matelots, pour empeſer la voile.* Hy ziet 'er uit of hy uit een gieter gedronken had, hy is zoo bleek als de dood. ſpr: *Il eſt pâle comme un mort, il a la mort entre les dents.*

GIETERY. f. GIETHUIS n. Metaal ſmeltery. *Fonderie* f. *Lieu où l'on fond du metal.* Daar was te Douay een ſchoone Gietery. *Il y avoit une belle Fonderie à Douay.*

De

Digitized by Google

GIETRONST, GIETKUNDE. *L'Art de fondre des ſtatuës de bronze, des medailles, des cloches &c.*

GIETLEUGEN, GIETLOGEN. Het is een gietleugen, een olyke loogenaar. *C'eſt un menteur fieffé, achevé; il ment comme un arracheur de dents.*

GIF, werd ſomtyds voor GIFT, vergift gebruikt. *Poiſon.* m. Hy wierd met gif omgebragt. *Il fut empoiſonné, on lui ota la vie avec du poiſon.*

GIFT. f. GAVE. Vereering, ſchenkaadje. *Don, preſent.* m. *Gratification.* f. De gift is klein, gering, maar het hart is goed. *Le don, le preſent eſt petit, eſt peu de choſe, mais le coeur eſt bon.* Vrywillige gift. *Don gratuit.* Een Bruilofts-, Huwelyks-trouw-gift. *Un don de Nopce.* Wederzydſe of *mutueele* gift tuſſchen Man en Vrouw. *Don mutuel, donation mutuelle entre Mari & Femme.* Gift *of* legaat onder levende gepaſſeerd. *Donation entre vifs.* Enkelde, onbepaalde gift. *Donation pure & ſimple.*

GIFTIG. zie VERGIFTIG. Met gif *of* vergif gemengd. *Empoiſonné, venimeux.* Giftige pylen, giftige kruiden. *Des fleches empoiſonnées, des herbes venimeuſes.*

GIL. m. Scherpe galm, naar geſchreeuw, geroep. *Cri perçant, cri aigu, effroyable.* m. Hy gaf een yſſelyke gil. *Il fit un cri epouvantable.*

GILD. n. Gemeenſchap van handwerks-lieden. *Corps de Metier.* m. *Confrairie, Maitriſe, Communauté.* f. Al de Metſelaaren, de Zilverſmeden in een Gild betrekken. *Aſſembler, reduire tous les Maſſons, les Orfevres en un Corps de Metier.* Het Boekverkoopers, het Kraamers Gild. *La Communauté des Libraires, des Merciers.* De Ledemaaten van Sint Jans Gild. *Les Membres de la Confrairie de Saint Jean.* Het GILD winnen, verdienen met zyn proef te maaken. *Gagner la Maitriſe, ſe faire recevoir Maître en faiſant ſon chef d'oeuvre.* Het Gild koopen. *Acheter ſa Maitriſe, ſe faire recevoir, paſſer Maître en payant.*

't GILD-BOEK of GILDE BOEK. Naam-Boek, Regiſter van 't Gild. *Le Livre de la Confrairie, le Regiſtre de la Communauté.* GILDE BROEDER, Lidtmaat van 't Gild. *Confrere, Membre de la Communauté, du Corps de Metier.* De GILDE KAMER, 't GILDE-HUIS. *La chambre, la maiſon de la Confrairie, de la Communauté, où s'aſſemblent les Membres de la Communauté.* GILDE KNEGT. *Valet de la Communauté, de la Confrairie, Maitriſe; Clerc du Metier.* GILDE MEESTER. zie OVERMAN van 't Gild. *Juré de la Maitriſe, Syndic du Corps de Metier.* GILDE PENNING; kopere of zilvere penning in 't intreeden van 't Gild ontfangen. *Medaille* ou *Merreau qu'on reçoit en entrant dans quelque Confrairie, Maitriſe.*

GILD-OS, BELDEROM. Opgecierde vetten Os, die plechtelyk omgeleid werd alvorens geſlagt te werden. *Boeuf de Confrairie, Boeuf gras orné de guirlandes qu'on mene en triomphe avant de le tuer* Hy wierd als een Gild-os omgeleid. fig: *Il fut promené, mené en proceſſion comme un Boeuf de Confrairie.*

GILLEN. v. n. Scherp roepen, galmen. *Crier bien fort, s'egoziller, jetter un cri perçant, aigu.* Hoor het kind eens gillen! *Ecoutez comme l'Enfant crie, s'egozille!*

GILLEN, op zyn Zeemans, beteekend ſchuins afzaagen *of* afſnyden. *Scier* ou *couper de biais, diagonalement.*

GILLEN, werd nog in den zin van KNARSSEN gezegd. De tanden gillen door 't geraas van de vyl, op hard yzer of ſtaal. *Le bruit de la lime appuyée contre le fer* ou *l'acier fait grincer, ebranle les dents.*

GILLING zie GIL. Hard en ſcherp geroep. *Bruit, cri aigu, agaçant.* m.

GILLING of GILLING-HOUT. n. Hout dat ſchuins naar om laag afgezaagd is. *Herpe de plat bord.* f. Terme de Marine. *Bois ſcié diagonalement, de biais, en allant de haut en bas.*

GILPEN of TJELPEN. Schreeuwen als de moſſchen doen. *Piailler, crier comme font les jeunes moineaux.*

GINDER, GINTER, GUNTER. Adv. Ginds heen. *Là bas.* Hy woond ginder, ver. *Il demeure là bas, tout là bas.*

GINDS en WEER of GINS en WEER. Heen en weer. Ik zal 'er maar ginds en weer aangaan. *J'y irai faire un tour ſans m arrêter; je ne ferai qu'aller & revenir.* De Bode reiſd ginds en weer. *Le Meſſager va & vient d'un endroit à l'autre.* Ik heb de penning maar GINDS ende WEER, maar een omzien in myn hand gehad. *Je n'ai fait que tenir la medaille dans ma main; je n'ai eu la medaille qu'un moment dans ma main.* Leen my uw mes ginds ende weer. *Prêtez moy votre couteau pour un moment, pour un inſtant.*

GINDS HEEN, GINSWAARTS, GINDER. *Là bas, vers là bas.* Zie ik heen niet ginds heen, by de brug? *Ne le vois je pas là bas, pres le pont?*

GINNEGAPPEN of GINNEGABBEN. Plompelyk, onbeſchoft, op zyn boerſch lagchen. *Rire groſſierement, impertinemment, ſotement, comme un niais.* Zie, hoor dat ginnegappen, ginnegabben eens aan! *Voyez, ecoutez quelleriſée, quels eclats!* De meyd ſtaat ginder te GINNEGAPPEN, te ſnappen, te lagchen. *La Servante s'amuſe là bas à babiller, à rire, à faire la folle, à niaiſer.* GINNEGABSTER of GINNEGAPSTER, lagchſter, ſnapſter. *Rieuſe, babillarde &c.*

GINTER of GINDER. Adv. *Là bas.* Wie zie ik ginter aankomen? *Qui vois-je venir là bas?* GINTS HEEN of GINS HEEN, ver heen, daar heen. *Là bas, tout là bas.* GINTS en WEDER of GINDS en WEDER, heen en weder. *D'un coté & de l'autre, d'un endroit à l'autre.*

GIRGEL. f. GERGEL, KROOS. Inkeep aan 't end van een duig. *Jable.* m. *Entaille au bout d'une douve de tonneau.* f.

GIS. f. GISSING. Gedagte, vermoede. *Conjecture.* f. *Soupçon.* m. Iets by de gis, op 't oog aan ſchatten, op prys ſtellen. *Evaluer, eſtimer quelque choſe à l'oeil, à la boule vuë, par conjecture.* Geld by de gis uit zyn zak krygen. *Prendre, tirer de l'argent de ſa poche ſans compter, au hazard, ſans ſçavoir combien.*

GISPEN, JISPEN. zie GEESSELEN. Met de giſpe *of* gard op de billen geeven. *Fouetter, feſſer, donner ſur le cul.*

GISSEN. v. n. Giſſing maaken, vermoeden, denken. *Conjecturer, tirer des conjectures, croire, penſer.* Het was heel ligt te giſſen, te denken dat hy niet komen zoude. *Il etoit aiſé de conjecturer, de penſer qu'il ne viendroit pas.* Het is tien uuren naar ik gis. *Il eſt dix heures ſuivant ce que je conjecture, à ce que je penſe, je crois.* Hoe kon ik dat giſſen, droomen, denken? *Comment pouvois-je me l'imaginer? comment pouvois-je aller penſer à cela?* Giſſen doet miſſen. ſpr: *On ſe trompe quand on agit par conjecture.*

GISSING. f. Vermoede, gedagte. *Conjecture, penſée, opinion.* f Uw giſſing is heel wel gegrond. *Votre conjecture eſt fort bien fondée.* De Vyand is naar giſſing twintig duizend man ſterk. *L'Ennemi eſt fort de vint mille hommes à ce qu'on conjecture.* Het gaat hem geweldig uit zyn GISSING, verwagting. *Il eſt bien loin de ſon compte, de ſon attente; il n'en eſt pas où il penſoit, il aura bien à decompter, à decheanter.* GISSING MAAKEN,

Digitized by Google

KEN, in 't ruwe oprekenen hoe veel bladen een boek zal groot wezen. *Calculer, compter, voir en gros combien il y aura de feuilles à un livre.* GISSING MAAKEN op Zee. *Faire l'eſtime ſur Mer.*

GIST of GEST. f. Opziedſel, ſchuim van het bier dat aan 't giſten, werken, kooken is. *Ecume ou levure de la biere qui travaille, fermente, bout.* f.

GISTEN. v. n. Opkooken, ſchuimen, giſt opwerpen. *Ecumer, fermenter, travailler.* Het bier giſt nog. *La biere ecume, fermente, travaille encore.*

GISTER, GISTEREN. Adv. Den dag voor heden. *Hier.* Giſter ogtend, giſter morgen, giſter avond. *Hier matin, hier au matin, hier au ſoir.* Giſter middag. *Hier à midy, après diné.* Eergiſter of eergiſteren. *Avant hier.* Zy is GISTER nagt, van de nagt, geſtorven. *Elle eſt morte cette nuit, la nuit paſſée.*

GISTIG of GISTAGTIG. Adj. Drabbig, onklaar, vol giſt, vol ſchuim. *Trouble, plein d'ecume.* Giſtig bier, onklaar, drabbig bier. *De la biere trouble, pleine d'ecume, trop fraiche.*

GIT. n. Zwart ſchitterend en ſmeedig bergſtof. *Du jais, du jayet.* m. Haare oogen zyn als een git zoo helder. *Ses yeux ſont etincelants comme du jais.* GIT TE knoopen. *Des boutons de jais, de jayet.*

G L.

GLAASJE. n. Klein glas. *Petit verre.* m. Een brandewyns glaasje. *Un petit verre à eau de vie.* Ik heb maar een GLAASJE, een teugje wyns gedronken. *Je n'ai bû qu'un petit verre, qu'un petit coup de vin.* Met zyne vrinden onder een GLAASJE vrolyk zyn; in 't leegen van een vlesje kortswylen, vrolykheid bedryven. *Se divertir en buvant bouteille avec ſes amis.* Zoo als zy met malkander onder een glaasje waaren. *Comme ils ſe divertiſſoient, ils buvoient un coup enſemble.*

GLAD. Adj. Effen, gelyk, rond. *Uni, egal, liſſé, glacé.* Glad, effen papier. *Du papier uni* Glad ys. *De la glace unie.* De vloer is zoo glad als een ſpiegel. *Le plancher eſt uni comme une glace de miroir.* GLAD zilverwerk; zilverwerk zonder beelden, loofwerk. *De l'argenterie unie.* GLAD of gepolyſt marmer. *Du marbre poli.* Een GLAD, een onberimpeld voorhoofd. *Un front uni, ſans rides.* Een vet en glad aangezigt. *Un viſage en bon point & luiſant; un teint frais & luiſant.* Het linne goed GLAD STRYKEN. *Repaſſer le linge egalement, uniment.* Dat garen is heel GLAD, gelyk geſponnen. *Ce fil eſt filé bien uni, bien uniment.*

GLAD. Glibberig. *Gliſſant.* Het heeft ge-yzelt de ſtraaten zyn heel glad. *Il a tombé du verglas les ruës ſont fort gliſſantes.* Een gladde weg. *Un chemin gliſſant, où il fait gliſſant.*

GLAD AF. Adv. Volkomentlyk af. *Entierement.* Hy laat zyn baard glad afſcheeren. *Il fait raſer toute ſa barbe; il ſe fait raſer, abbattre tout le poil.* Zyn verzoek wierd glad afgeſlaagen. *Sa demande fut entierement rejettée; il fut refuſé tout plat, tout net.* Hunne vrindſchap is glad af. *Leur amitié eſt rompuë net comme un verre.*

GLAD-BEK. Amesfoorder ſteen, valſche Diamant. *Happelourde.* f. *Faux-Diamant.* m. 't Is geen fyne ſteen, 't is maar een glad-bek. *Ce n'eſt point une pierre fine, ce n'eſt qu'une happelourde.*

GLADDE, is 't zelfde als GLAD, voor vrouwelyke en meervoudige Naam-woorden. Een gladde vloer. *Un plancher uni.* Gladde ink. *De l'encre luiſante.* Gladde taf. *Du tafetas luſtré, glacé.* Gladde wegen. *Des chemins unis.* Gladde handſchoenen. *Des gants glacez.*

De GLADHEID, glibberigheid van 't ys, van de ſtraat als 't ge-yzelt heeft. *Etat de la glace unie, de la rue gliſſante, du pavé gliſſant.* De GLADHEID van de vloer, van 't marmer. *Le poli du plancher, du marbre.* De GLADHEID, gelykheid, rondheid van 't garen, van 't linnen *L'egalité, la rondeur du fil, de la toile.* De GLADHEID, poezeligheid van 't aangezigt. *La rondeur, l'embonpoint, l'eclat, le fleurit du viſage.* De GLADHEID, beſchaafdheid, vloeyendheid van de ſtyl. *La politeſſe, la netteté du ſtyle.*

GLAD MAAKEN, EFFEN MAAKEN. *Rendre uni, liſſer, unir, applattir, rendre egal.* Een ſtof glad maaken, opluiſteren. *Luſtrer une etoffe.*

GLAD-SLAGER. Een die 't tinne goed glad ſlaat, glad klopt. *Forgeur; celui qui rend l'etain uni en le forgeant, le battant au marteau.*

GLAD SLYPEN. v. a. Het marmer glad ſlypen. *Polir le marbre.*

GLANS. m. Helderheid, uitſtraaling, ſchittering, luiſter. *Eclat, luſtre.* m. *Lueur, ſplendeur.* f. Die ſteen, die Diamant heeft veel glans. *Ce Diamant a beaucoup d'eclat.* De glans van 't fluweel, van een zyde ſtof. *Le luſtre du velours, d'une etoffe de ſoye.* De GLANS, 't afſchynſel der Zonne. *La ſplendeur du Soleil.* Men laat zig door de glans der eerampten verblinden. *On ſe laiſſe eblouir, aveugler par l'eclat des grandeurs.* Haare deugden verhoogen, verheffen den glans haarer ſchoonheid. *Ses vertus rehauſſent, relevent l'eclat, le luſtre de ſa beauté.* Een ſtof GLANS GEEVEN, opluiſteren. *Luſtrer une etoffe, lui donner du luſtre.*

GLANSRYK. Adj. Vol glans, helder uitſtraalende, uitblinkend. *Eclattant, brillant, glorieux, reſplendiſſant, radieux.* Een glansryke ſchoonheid. *Une eclattante, brillante beauté.* 't Glansryk aangezichte Gods. *La face reſplendiſſante de Dieu.* Zyne glansryke deugd. *Sa brillante, ſon eclattante vertu.* Glansryke Majeſteit. *Majeſté glorieuſe, rayonnante; radieuſe Majeſté.*

De GLANSSEN of ſtraalen der Zonne. *Les rayons du Soleil.*

GLANSSIG. Adj. Glanſſig ſtof. *De l'etoffe luſtrée ou luiſante.*

GLAS. n. Bekend doorſchynend en bros ſtof. *Du verre.* Gemeen glas. *Du verre commun.* Glas van varenkruid geblaazen. *Du verre de fougere.* Grof glas. *Gros verre.* Fyn glas, Franſch glas. *Du verre fin, du verre de Normandie.* Op glas ſnyden. *Graver ſur du verre.* Berg GLAS, uitgegraven glas of doorſchynende Bergſteen. *Du verre foſſile, pierre tranſparente qu'on trouve dans les Mines.* Spiegel GLAS, Veneets glas. *Du verre dont on fait les glaces de miroir, du verre de Veniſe.* De ſchoonheid, het leven is zoo bros als glas. ruimſpr: *La beauté, la vie eſt fragile comme un verre.*

GLAS. Geſleepen glas of Criſtal tot een horlogie, een bril &c. *Verre, morceau de verre* ou *de Criſtal poli, taillé pour une montre, une lunette.* Een nieuw glas op zyn horlogie laaten zetten. *Faire mettre un verre neuf à ſa montre.* Daar is een glas uit die bril gevallen. *Il eſt tombé un verre de ces lunettes.* 't GLAS van een koets. *La glace d'un caroſſe.* De paarden holden, de koets viel om en de glazen raakten aan ſtukken. *Les chevaux prirent le mors aux dents, le caroſſe verſa & les glaces furent briſées.* Meloen GLAS of klok. *Cloche à melons.* f. 't GLAS dat voor een Reliquie kas, een Schildery gedaan word. *Verriere.* f. *Morceau de verre qu'on met devant un Reliquaire, un Tableau.*

GLAS, DRINK GLAS. *Verre.* m. *Verre à boire.* Een wyn glas, een bier glas. *Un verre à vin, un verre à biere.* De rand, de knop, de voet van 't glas. *Le bord, le*

le noeud, la patte du verre. Uit een ſchoon glas drinken. *Boire dans un verre net.* Het glas vol ſchenken. *Remplir le verre.* Het glas uitdrinken, leegen. *Vuider le verre.* Een GLAS limonade. *Un verre de limonade.* Het glas ſtaat aan u, 't is uw beurt om te drinken. *C'eſt à vous à boire, le verre a été empli pour vous.*

GLAS. Zandglas, zandlooper, gemeenlyk van een uur of half uur. *Sable, horloge de ſable.* m. Een half uurs glas. *Un ſable de demie heure.* Zyn glas is haaſt ten einde, hy zal niet lang leeven meer. *Son horloge, ſon ſable ſera bientot ecoulé, il ne la fera gueres longue.*

GLAS, werd op Zee voor een half uurs glas genomen. *Ampoulette.* f. *Horloge de Mer, ſable d'une demie heure.* 't Glas te vroeg omkeeren. *Tourner le ſable trop tôt, manger le ſable.*

GLAS. Glaze venſter. *Fenêtre de verre, fenêtre, vitre.* f. De Juffrouw ſtond voor 't glas, keek door 't glas naar hem, begluurde hem door 't glas. *La Demoiſelle etoit devant la fenêtre, le regardoit, le lorgnoit à travers de la fenêtre, de la vitre.* Dat GLAS is door het Schoenmaakers-, het Timmermans Gild aan de Kerk vereerd. *Cette vitre a été donnée à l'Egliſe par la Confrairie des Cordonniers, des Charpentiers.*

GLAS BLAAZEN. v. a. Glazen blaazen *Faire des verres, exercer la profeſſion de Verrier.* Het glas blaazen ſtryd niet met den Adeldom. *La profeſſion de Verrier, la verrerie ne deroge point à Nobleſſe.* Men kon eertyds met GLAS BLAAZEN een hoope geld winnen. *Il y avoit autre fois bien de l'argent à gagner, à faire des verres.* De GLAS BLAAZERS van Normandyen, van Lotharingen. *Les Verriers de Normandie, de Lorraine.* GLAS-BLAAZERY. f. GLASHUIS. n. Huis daar glaze werken geblaazen werden. *Verrerie.* f. *Lieu où l'on fait des ouvrages de verre.* GLAS-BLAAZERY, word ook van de konſt van 't glas blaazen verſtaan. *Verrerie.* f. *l'Art de faire des verres.* m.

GLAS-KORF. Korf daar glaze plaaten met ſtroo in gepakt werden. *Machine de bois où l'on empaille les plaques de verre.*

GLAS-KRUID. Wand-kruid, in 't Latyn *Paries, Parietaria, Helxine,* genaamd, om dat het in de *ruinen* van oude gebouwen waſt. *De la Parietaire.* 't Glas-kruid geneeſt de verſche wonden. *La parietaire guerit les playes recentes.* GLAS-KRUID, glas-wortel, in 't Franſch *Fougere,* genaamd.

GLAZE. Adj. Van 't woord GLAS afkomſtig, van glas afkomſtig. *De verre.* Een glaze oog. *Un oeil de verre.* Een glaze deur. *Une porte vitrée.* Glaze knoopen. *Des boutons de verre.*

GLAZE KAS. f. Tinne kas, pronk-kas daar gemeenlyk het tinne werk en 't koper goed in opgeſloten is, te pronk ſtaat. *Armoire vitrée.* f. *Armoire de parade dont les deux battans ſont vitrez par en haut, afin de pouvoir decouvrir la batterie de cuiſine bien ecurée que l'on y ſerre.* GLAZE KAS, zou na den Letter een kas daar de glazen, drinkglazen in ſtaan, konnen beteekenen.

GLAZEMAAKER. *Vitrier.* Om de glazemaaker ſtuuren. *Envoyer querir le vitrier.*

GLAZEN, 't meervoud van GLAS, Drinkglazen. *Des verres à boire.* Een half dozyn glazen koopen. *Acheter une demie douſaine de verres.* De glazen ſpoelen. *Laver, vincer les verres.* Daar gingen groote glazen om, daar wierd ſterk gedronken. *On y but à grandes verrées, à raſades.*

De GLAZEN, venſter glazen van een huis of Kerk. *Les vitres d'une maiſon ou d'une Egliſe.* De glazen waſſen, de glazen ſtukken gooyen. *Laver les vitres, caſſer les vitres.* Daar hebt gy weer het gebruil in de glazen! boert: ſpr: *Voila le charrivari qui recommence, ne voila-t'il pas encore le Diable aux vaches!*

GLAZEN. Half uuren, na de Scheeps rekening. *Demies heures.* Schipper R. heeft vier glazen met een Turkſe Roover gevogten. *Le Capitaine R. s'eſt battu pendant cinq heures avec un Corſaire Turc.*

GLAZE RAK of GLAZE REK. Rak daar de wyn- en andere glazen opgezet werden. *Longue planche en forme de tablettes ou l'on range les verres à boire.*

GLAZE WASSCHER. m. Glaze ſchuyer aan een lange ſteel vaſt, daar de puy- en andere glazen, na dat die beſpuit zyn, mede gewaſſchen werden. *Broſſe en guiſe de houſoir avec laquelle on lave les vitres arroſées avec le pompe portative.*

GLAZE WINKEL. f. Winkel daar glazen, vleſſchen &c. verkogt werden. *Boutique de verrerie, boutique dans laquelle ſe vendent des verres, bouteilles &c.*

GLEIS-WERK n. Verlood aarde werk. *De la poterie plombée.* Gleis-werk maaken. *Plomber de la poterie, faire de la poterie plombée.*

GLIBBERIG. Adj. Glad, daar men ligt over glyen, ſullen, vallen kan. *Gliſſant.* Een glibberige weg, glibberige ſtraaten. *Un chemin gliſſant, des rues gliſſantes.* De GLIBBERIGHEID van de weg heeft ons wat tegen gehouden. *La difficulté du chemin gliſſant nous a un peu retenus.*

GLIMLAGCH of GRIMLACH, TOELAGCH. *Souris* ou *Sourire.* m. Zy zag hem aan met een aangenaame, een gekſcheerende glimlagch. *Elle le regarda avec un agréable ſourire, avec un ſouris mocqueur.*

GLIMLAGCHEN of GRIMLAGCHEN. Binnensmonds lagchen. *Sourire, rire doucement & ſans eclat.* Hy antwoorde niets, maar hy begon te glimlagchen. *Il ne repondit rien, mais il ſe mit à ſourire.* Waar op zy hem glimlagchende, zeide. *Sur quoy elle lui dit en ſouriant, avec un ſourire.*

GLIMMEN. v. n. BLINKEN. Afſtraalen, weerſchynen. *Reluire, eclatter.* Watzie ik daar glimmen? *Que vois je reluire là?*

GLIMMEN. v. n. Gloeyen, vuur vatten, vlammen. *Prendre feu, s'allumer, flamber.* Het vuur begind al te glimmen. *Le feu commence deja à s'allumer, à flamber.* Doove koolen te glimmen zetten. *Mettre allumer du charbon, allumer du charbon eteint.*

GLIMMEND. Adj. GLOEYEND. *Allumé, embraſé, qui a pris feu, commence à flamber.* Glimmende of geglomme koolen. *Des charbons allumez, qui brulent, qui s'embraſent, par oppoſition à charbons eteints.*

GLIMP. f. Schyn, uitwendig gelaat. *Voile, ſemblant.* m. *apparence.* f. Onder een ſchoone glimp van vrindſchap. *Sous un beau ſemblant, un beau voile d'amitié.* Zyn trouwloosheid een ſchoone glimp geeven. *Donner un beau ſemblant, un beau dehors à ſa perfidie.* Een loogen een glimp geeven, een loogen bewimpelen. *Colorer un menſonge.*

GLINSTEREN. v. n. Flikkeren, blinken, uitſchitteren. *Reluire, eclatter, briller.* Glinſteren als een Diamant, als 't geſchuurde koperwerk. *Reluire comme un Diamant, comme le cuivre ecuré.* GLINSTEREND geweer. *Des armes reluiſantes* ou *luiſantes.* Haare glinſterende, ſchitterende oogen. *Ses yeux etincelants, brillants.* GLINSTERING. f. Flonkering, uitſtraaling. *Eclat.* m. *Splendeur.* f. Die glinſtering, flonkering, verbyſtert het gezicht. *Cet eclat ebloüit les yeux.* GLINSTER-WURM. *Ver luiſant.* m.

GLIPPEN. v. n. GLYEN. Ontglippen, uitſullen. *Gliſſer.* De vles glipte uit myne handen. *La bouteille me gliſſa des mains.* Myn voet glipte, gleed, ſulde uit.

Mon

Digitized by Google

Mon pied gliſſa, manqua. Men moet die gelegentheid niet laaten GLIPPEN, ontglippen, voorby laaten gaan. *Il ne faut pas laiſſer echapper cette occaſion.* Op dat gerugt ging hy GLIPPEN, ſtappen, vlugten. *Il s'evada, s'enfuit ſecretement à ce bruit là; il ſe tira le nerf à cette nouvelle.*

GLIPPERIG of GLIBBERIG. Adj. glad. *Gliſſant, où l'on peut aiſément tomber.* De weg is heel glipperig. *Le chemin eſt fort gliſſant.*

GLOBE. Ond: w: KLOOT. Bol, ronde vaſtigheid. *Globe, Corps Spherique.* m. De Waereld werd op een Globe *of* Kaarte bol verbeeld. *On repréſente le Monde ſur un Globe, une boule de carton.* De Aarde en de Zee maaken ſamen een Globe *of* volkome rond uit. *La Terre & la Mer compoſent un Globe* ou *un Corps Spherique.* De Hemel-Globe *of* Hemels kloot vertoond de gelegentheid der Sterren en Hemels teekenen. *Le Globe Celeſte repréſente la ſituation des Etoiles & des ſignes Celeſtes.* De WLOBE leeren, den ſtand der Waerelds deelen en den Sterreuloop leeren. *Apprendre le Globe.*

GLOED. m. Vuur, ontſteeking, groote hitte, heftige brand. *Feu, braſier, embraſement.* m. *Flamme, braiſe, chaleur, ardeur.* f. De helſche gloed, 't helſch vuur. *Le feu infernal, les flammes infernales.* De liefde gloed, liefde brand. *La flamme amoureuſe.* Ik voel een gloed in myn ingewand. *Je ſens un feu, un braſier dans mes entrailles.*

GLOEYEN. v. n. Gloeyend zyn, door vlammen, door en door ontſteeken zyn. *Rougir, bruler, être tout en feu, être ardent & enflammé.* Het yzer gloeyd. *Le fer brule, eſt tout rouge.* Myne handen gloeyen. *Mes mains brulent, ſont toutes en feu, me cuiſent fort.* De kagchel gloeyd tegen u aan. *Le poële renvoye une vapeur ardente au viſage.* GLOEYEND. Adj. Brandend, doorheet. *Fort chaud, ardent, brulant, tout rouge par l'effet du feu.* Een gloeyend yzer. *Un fer chaud, un fer rouge.* Porcia, Gemalinne van Brutus, ſtak gloeyende koolen in haar mond doe zy haar mans dood vernam. *Porcia mit des charbons ardents dans ſa bouche, lors qu'elle apprit la mort de ſon mari* Gloeyende koegels en carcaſſen in een belegerde ſtad werpen. *Jetter des boulets rouges & des carcaſſes dans une ville aſſiegée.* Men krygt gloeyende handen van 't ſneeuw ballen maaken. *On a les mains brulantes, les mains cuiſent à force de faire des pelotes de neige.* Gloeyend ingewand, verhit ingewand. *Des entrailles echauffées, brulées.* Een gloeyend hart, een verlieft hart. *Un coeur embraſé, enflammé d'amour.* Een gloeyende kus. *Un baiſer ardent, enflammé, tout de feu.*

GLOEYEND WORDEN. v. n. Rood worden door de kragt van 't vuur, vlammen vatten, vlammen. *S'enflammer, s'embraſer, prendre feu, rougir.*

GLORY. zie HEERLYKHEID, ROEM. *Gloire.* f. *Honneur.* m. *Reputation.* f. 't Is een Vorſt die alles aan zyne glory opoffert. *C'eſt un Prince qui ſacrifie tout à ſa gloire.* GLORY-RYK. Adj. zie ROEMRUGTIG, glansryk. *Glorieux, plein de gloire.* GLORY-ZUGT, Staatzugt. *Envie d'acquerir de la gloire, Ambition.* f.

GLUUREN. v. a. zie AANGLUUREN. *Lorgner, guigner, regarder du coin de l'oeil.* Zy gluurde hem ſteelswyze. *Elle le lorgnoit à la derobée.*

GLYBAAN, SULBAAN. m. *Gliſſoire.* f. De jongens maaken glybaanen op al de bruggen, ſluizen. *Les garçons font des gliſſoires ſur tous les ponts.*

GLYDEN of GLYEN, gelyk het woord uitgeſproken werd. *Gliſſer, manquer.* Over de ſneeuw, over het ys glyen, ſullen. *Gliſſer ſur la neige, ſur la glace.* Myn voet kwam te glyen, en ik viel op myn heup, op myn zyde. *Mon pied vint à gliſſer, & je tombai ſur ma hanche, ſur mon coté.*

GO.

GOD, GODT. De Schepper van Hemel en Aarde. *Dieu, le Créateur du Ciel & de la Terre.* God alleen aanbidden, aanroepen. *Adorer, invoquer Dieu ſeul.* God zegene, helpe, behoede u. *Dieu vous beniſſe, vous aſſiſte, vous garde.* God dank, Gode zy dank. *Dieu merci, graces à Dieu.* In Gods naame. *Au nom de Dieu.* God zy gelooft. *Dieu ſoit loué; loué ſoit Dieu.* Daar behoede, bewaare ons God voor. *Dieu nous en garde, preſerve.* Om Gods wille. *Pour l'amour de Dieu.* God geeve het. *Dieu le veuille.* Onder Gods hulpe, onder Gods zegen. *Dieu aidant, avec l'aide, la benediction de Dieu.* De zoo genaamde GOD Mars, Neptunus. *Le prétendu Dieu Mars, Dieu Neptune.*

GODDELYK. Adj. Dat Gode toekomt. *Divin, qui appartient à Dieu.* De Goddelyke Voorzienigheid beſtiert alles. *La Divine Providence gouverne, dirige tout.* De Romeinen beweezen hunne Keizeren Goddelyke eere. *Les Romains rendoient des honneurs Divins à leurs Empereurs.* Aan de Heer N. N. bedienaar des Goddelyken Woords. *à Monſ. N. N. Miniſtre de la Parole de Dieu.* De Propheeten waaren mannen GODDELYK ingegeeven, ingeblaazen. *Les Prophetes etoient des hommes Divinement inſpirez.*

GODDELYKHEID, GODHEID. Goddelyk wezen. *Divinité, eſſence Divine.* f. De Goddelykheid van 't Woord, van den Heiligen Geeſt wraaken, beſtryden. *Impugner, combattre la Divinité du Verbe, du Saint Eſprit.* De GODDELYKHEID van de H: Schrift ter verſtomminge der ongeloovige bewyzen. *Prouver la Divinité de l'Ecriture Sainte d'une maniere à fermer la bouche aux incredules.*

GODE, werd in *Dativo*, in de plaats van AAN GOD, gezegt. *à Dieu.* Gode alleen de eere. *à Dieu ſeul la gloire.*

GODEN, 't meerv: van 't woord GOD, in de Poëtiſche zin. *Dieux.* De Goden van 't Heidendom zyn valſche, verdichte Goden. *Les Dieux du Paganiſme ſont de faux Dieux, des Dieux inventez, faits à plaiſir.* De Magiſtraaten zyn onze Goden, zyn de Goden op aarde. *Les Magiſtrats ſont nos Dieux, ſont les Dieux en Terre.* Met de Goden te ſpotten is gevaarlyk. *Il eſt dangereux de ſe mocquer de ſes Maîtres, de ſes Souverains.* Spot gy met de Goden, is 't ook boerten, gekſcheeren? *Eſt ce pour rire que vous dites cela? vous plaiſantez, ironiſez, vous avez envie de rire, je croy?*

GODENDOM. n. Alle de gezamentlyke Heidenſe Godheden. *Toutes les Divinitez Payennes, l'Olympe.* 't Godendom trotſeeren, braveeren. *Braver, morguer l'Olympe.*

GODENDRANK, anders, NEKTAR, in den ſtyl der Dichteren. *Nectar* ou *breuvage des Dieux.* m. GODENSPYS of AMBROZYN, in den zelfden ſtyl. *De l'Ambroiſie.* f. *Viande, mets dont ſe nourriſſent les Dieux, au dire des Poëtes.*

GODGELEERDE of THEOLOGANT in 't Onduitſch; Man in de Godskunde ervaaren. *Theologien.* De haat, de geduurige twiſteryen der Godsgeleerden. *La haine, les diſputes continuelles des Theologiens.* De GODGELEERDHEID, de Godskunde ruſt op het Geloof, en beſtryd de Wysbegeerte. *La Theologie repoſe ſur la Foy & combat la Philoſophie.*

GODGEWYDE pen; pen Gode toegewyd. *Plume conſacrée à Dieu.* De God-gewyde pen van Vader Auguſtinus, Chriſoſtomus. *La plume ſacrée de St. Auguſtin, de St. Chryſoſtome.*

Digitized by Google

GODHEDEN. 't meerv: van GODHEID, in den zin der Heidenen. *Divinitez.* Daar waaren Aardſche, Hemelſche en Helſche Godheden onder de Heidenen. *Il y avoit des Divinitez Terreſtres, Celeſtes & Infernales chez les Payens.*

GODHEID. f. Goddelykheid, Godlyk wezen. *Divinité, eſſence Divine.* f. De Ariaanen, de Sociniaanen loogchenen, beſtryden de Godheid des Heeren Jeſu. *Les Ariens, les Sociniens vient, impugnent la Divinité de notre Seigneur.* Pluto is een Helſche GODHEID der Heidenen. *Pluton eſt une Divinité Infernale des Payens.*

GODIN of GODDINNE. Godheid van 't Vrouwelyk geſlagt, naar 't zeggen der Dichteren. *Déeſſe.* Diana de Jagt-Godin. Godinne der Boſſchen. *Diane la Déeſſe de la Chaſſe, des Bois.* Myn waarde, myn beminnelyke, myn Godin, myne aanbiddelyke ſchoonheid. *Ma chere, mon aimable, ma Déeſſe, mon adorable beauté.*

GODIST. Een die enkelyk gelooft dat 'er een God is. *Déiſte, celui qui croit ſimplement qu'il y a un Dieu.* De Godiſten gelooven dat de Waereld bezield is. *Les Déiſtes croyent le Monde animé; croyent l'ame du Monde.*

GODLIEVEND. Adj. Godsdienſtig *Devot, Religieux.* Een Godlievend menſch. *Une perſonne devote, un homme Religieux.* GODLIEVENDHEID, Godsdienſtigheid. *Devotion, pieté.* f.

GODLOOGCHENAAR, GODVERLOOCHENAAR. *Atheiſt*, in 't Onduitſch. *Athée; celui qui nie qu'il y ait un Dieu.* De blindheid, hardnekkigheid der Godloogchenaaren beklaagen. *Deplorer l'aveuglement, l'opiniâtreté des Athées.*

GODLOOS. Adj. Heilloos, kwaadaardig ſnood, boosaardig. *Mechant, impie, pervers.* Een godloos menſch, een godlooze fielt, ſchelm. *Un mechant homme, un impie, un ſcelerat.* Een godloos opzet, voorneemen. *Un mechant, pernicieux deſſein.* Een godloos leven leiden. *Mener une vie impie, abominable* Een GODLOOS boek, een ſchadelyk boek. *Un livre impie, pernicieux, plein d'impietez.*

GODLOOS. Adv Godlooslyk, op eene godlooze wyze. Godloos leeven. *Vivre d'une maniere impie; vivre comme un impie, comme un ſcelerat.* Godloos liegen, verbaaſt, yſſelyk liegen. *Mentir effroyablement.* Zy hebben 'er godloos huis gehouden, mee gehandeld. *Ils y ont fait un cruel desordre, ils l'ont traitté de Turc à More.* De GODLOOSHEID, boosheid der menſchen, der Eeuw. *La mechanceté, perverſité des hommes, du Siecle.* De GODLOOSHEID, ongodsdienſtigheid neemd hand over hand toe. *L'impieté, le libertinage accroît, gagne de plus en plus.* GODLOOSLYK. Adv. Op eene godlooze wyze. *Mechamment, avec impieté, avec profanation.*

GODLOOZE, is 't zelfde als GODLOOS voor vrouwelyke en meervoudige Naamen Een godlooze daad. *Une action impie, ſcelerate.* Een godlooze Gezindheid. *Une Secte impie, profane, Athée.* Een godlooze taal voeren. *Tenir un langage impie, parler comme les libertins, les impies, les Athées.* Godlooze gevoelens. *Des ſentiments impies, profanes.*

GODLOOZE. Godloos menſch. *Impie, mechant, pervers.* De godlooze zegt in zyn hart daar is geen God. *L'impie, le pervers dit en ſon coeur il n'y a point de Dieu.* De GODLOOZEN bloeyen. Schr: ſpr: *Les pervers, les mechans fleuriſſent.*

GODS, is de *Genitivus* van 't woord GOD. In Gods naame. *Au nom de Dieu.* Om Gods wille. *Pour l'amour de Dieu.* In GODS Woord, in den Bybel leezen. *Lire dans la Parole de Dieu, dans la Bible.*

GODSDIENST. m. GODSDIENSTIGHEID. *Devotion, Religion.* f. *Service* ou *culte Divin.* m. Onder den Godsdienſt ſnappen, ſlaapen &c. *Cauſer, dormir pendant le ſervice Divin.* Den Godsdienſt bywoonen. *Aſſiſter au ſervice Divin; à la Meſſe* ou *au Sermon.* Zyn GODSDIENST pleegen. *Faire ſa devotion.* De Joodſe GODSDIENST is de oudſte. *La Religion des Juifs eſt la plus ancienne.* De verſcheidentheid van Godsdienſt wapend de Chriſtenen tegen malkander. *La diverſité de Religion arme les Chretiens l'un contre l'autre.*

GODSDIENSTIG. Adj. Godvreezend, Kerksgezind. *Devot, religieux.* Een godsdienſtig menſch. *Un homme devot, religieux; une perſonne devote.* Een godsdienſtige aandagt *Une attention devote, religieuſe.* GODSDIENSTIGHEID, godsdienſtige aandagt, godsvrugt. *Devotion.* f. *Exercice de devotion, attention, application devote, religieuſe.* De Mis, de Predikatie met godsdienſtigheid aanhooren. *Ecouter la Meſſe, le Sermon avec devotion.* Zyne godsdienſtigheid is niet geveinſd. *Sa devotion n'eſt pas feinte.* GODSDIENSTIGLYK, aandagtiglyk bidden. *Prier devotement, avec attention.* Een beeld GODSDIENSTIGLYK eeren. *Honnorer religieuſement une image; rendre un culte religieux à une image.*

GODS-DRAGT, OMDRAGT van 't Sacrament der Roomsgezinde. De Gods-dragt, Ommegang bywoonen. *Aſſiſter à la Proceſſion du Saint Sacrement.*

GODS GAVE, van 't Hoogduits woord GOTTESGABEN, word van alle ſpys en voedſel gezegt. *Dons de Dieu, nourritures neceſſaires à l'entretien de la vie.*

GODSHUIS, GASTHUIS. n. Armenhuis, Krankenhuis, Weeshuis. *Hotel Dieu, Hopital.* m. *Maiſon de Charité, maiſon des pauvres, des Orphelins &c.* Daar zyn veel Godshuizen in Amſterdam. *Il y a bien des Hopitaux, des Maiſons de Charité à Amſterdam.*

GODS-KUNDE of GODGELEERDHEID, *Theologie* in 't Onduitſch. *Theologie.* f. In de Gods-kunde ſtudeeren. *Etudier en Theologie.* GODS-KUNDIGE, Theologiſche materien, onderwerpen. *Matieres, ſujets Theologiques.*

GODSLASTERAAR. Een die God laſtert, een godlooze Taal voerd. *Blaſphemateur.* De Godslaſteraaren ſtraffen, bannen. *Punir, bannir les Blaſphemateurs.*

GODSLASTERING. f. Godslaſterlyke reden, godlooze taal. *Blaſphême, diſcours impie* m. Yſſelyke godslaſteringen uitſpreeken, uitbraaken. *Proferer, vomir d'horribles blaſphêmes.*

GODSLASTERLYK. Adj. en Adv. Godlaſterend, godloos. *Blaſphematoire, qui blaſphême* ou *tend au blaſphême.* Godslaſterlyke woorden, taal. *Paroles, diſcours blaſphematoires, imprecations impies.* Gy hebt overwonnen ô Galileer, riep Juliaan den afvallige Godslaſterlyk uit! *Tu as vaincu ô Galileén, s'ecria Julien l'apoſtat blaſphematoirement, avec blaſphême!*

GODS PENNING. m. Penning, ſtuk geld tot onderpand, dat een koop vaſtgeſloten is. *Denier à Dieu.* m. *Erres* f. pl. Het huis is verhuurd, hy heeft 'er de Gods penning op ontfangen. *La maiſon eſt louée, il en a reçu le Denier à Dieu.*

GODSPRAAK, ORAKEL. Openbaaring van Gods wil in den gewyden ſtyl. *Oracle.* m. De gewyde, de heilige Godſpraaken des Ouden Teſtaments. *Les Oracles ſacrez, les ſacrez Oracles du Vieux Teſtament.*

GODVERGEETEN. Adj. Godloos, ten hoogſten boosaardig. *Impie, ſcelerat.* Een godvergeeten ſchelm. *Un franc ſcelerat, un impie abominable.*

GODVREEZEND. Adj. Die God vreeſt, godvrugtig, regtelyk

Digitized by Google

diend. Een Godvreezend menſch. *Un homme craignant Dieu, une pieuſe perſonne.*

GODVRUGT is op GODVRUGTIGHEID uitgelegt. *Pieté.* f.

GODVRUGTIG. Adj. Godsdienſtig, Godvreezend en vroom. *Pieux, Religieux, Devot, craignant Dieu.* Een godvrugtig en nedrig menſch. *Un homme pieux, craignant Dieu & humble; une pieuſe & humble perſonne.* Een godvrugtig, een ſtichtelyk leven leiden. *Mener une vie pieuſe, une vie edifiante.* Godvrugtige vermaaningen. *De pieuſes exhortations.* GODVRUGTIGE werken, aalmoeſſen &c. *Des oeuvres pies, des aumones &c.* Een GODVRUGTIG kind; kind dat zyne Ouders bemind en eerd. *Un Enfant pieux, tendre & reſpectueux envers Pere & Mere.* De godvrugtige Eneas. *Le pieux Enée.* Joſias die zoo GODVRUGTIG, godvrugtiglyk geleefd had! *Joſias qui avoit vecu ſi pieuſement!*

GODVRUGTIGHEID. f. GODVRUGT. Godsvrugt, opregte Godsdienſtigheid, vroomheid, godzaligheid. *Pieté, devotion ſincere.* f. De godvrugtigheid van David, van Ezechias. *La pieté de David, d'Ezechias.* GODVRUGTIGHEID, liefde, teer ontzag der kinderen omtrent hunne Ouders. *Pieté, amour, tendre reſpect des Enfans envers leurs Pere & Mere.* De godvrugtigheid van Sem, van Eneas. *La pieté de Sem, d'Enée.* GODVRUGTIGLYK. Adv. Met godvrugtigheid. *Pieuſement, avec pieté.*

GODZALIG. Adj Godvrugtig, godsdienſtig *Pieux, veritablement religieux, devot.* Een godzalig Leeraar, een godzalige ziel. *Un pieux Miniſtre, une ame pieuſe, devote.* De GODZALIGE, heilige Martelaar Jan Hus. *Le Saint Martyr Jean Hus.* GODZALIGHEID, godvrugtigheid, godsdienſtigheid, vroomheid. *Pieté, vraye devotion, candeur.* f. De godzaligheid heeft de belofte van het tegenwoordige en van't toekomende leven *La pieté a les promeſſes de la vie preſente & de celle qui eſt à venir.* De oeffening der godzaligheid. *La pratique de pieté.*

GOED. Adj. Dat tegen KWAAD over ſtaat. *Bon, bonne.* Goed brood, goede wyn, goed vleeſch. *De bon pain, de bon vin, de bonne viande* Een goede lugt inademen. *Reſpirer un bon air.* Goed laken koopen. *Acheter de bon drap.* GOED, bekwaam, deugdelyk *Bon, capable, vertueux.* Een goed werkman een goed Meeſter. *Un bon ouvrier, un bon Maître.* Goed Franſch, goed Latyn ſpreeken. *Parler bon François, bon Latin* Een goed jaar, overvloedig jaar. *Une bonne année, une année abondante.*

GOED. Nut, voordeelig, dienſtig. *Bon, utile, avantageux.* Dat is een goed nieuws, een goede zaak *C'eſt une bonne nouvelle, une bonne affaire.* Die regen, die vorſt is goed voor 't Aardryk. *Cette pluye, cette gelée eſt bonne pour la Terre.* Dat is goed tegen tand-, tegen hoofd-pyn. *Cela eſt bon pour le mal de dents, pour le mal de tête.* Waar is dat goed voor? waar toe diend dat? *à quoi cela eſt il bon? à quoi cela ſert il?* Een goed leven, goede dagen hebben. *Avoir une bonne, une douce vie, du bon temps.* Een GOED, een vroom man. *Un honnête, un brave homme; un homme de bien.* Een goed werk doen. *Faire une bonne oeuvre, une bonne action.* Een goede naam nalaaten. *Laiſſer une bonne renommée.*

Het GOED, het GOEDE, 't geen goed is. *Le bien, ce qui eſt bon en ſoy.* Het opperſte goed beſtaat in een volle geruſtheid. *Le ſouverain bien conſiſte dans un parfait repos.* Die remedie heeft my veel goed, deugd gedaan. *Ce remede m'a fait beaucoup de bien.* Men moet zyn naaſten zoo veel GOED, zoo veel dienſt doen als men kan. *Il faut faire autant de bien qu'on peut à ſon prochain.*

GOED. Goederen, rykdom. *Bien.* m. *Richeſſe.* f. Hy heeft een hoope goed gewonnen, verkregen. *Il a gagné, il a acquis bien du bien.* Hy verteerd, hy verkwiſt al zyn goed. *Il depenſe, il gaſpille tout ſon bien.* Goed en bloed voor de Vryheid opzetten, wagen. *Haſarder ſa vie & ſon bien pour la Liberté; deffendre la Liberté au riſque de ſa vie & de ſes biens.* Het GOED of de waaren van een Koopman. *Les marchandiſes, les effets d'un Marchand.* Het ſchip is vergaan, maar 't meeſte GOED is, de meeſte goederen, zyn geborgen. *Le vaiſſeau eſt peri, mais la pluſpart des marchandiſes ſont ſauvées.* Hy verkoopt alderhande GOED, alderhande zaaken. *Il vend toute ſortes de marchandiſes, de mercerie, de choſes.* Wat is 't voor GOED dat gy daar eet, dat zoo bitter is? *Quelle drogue eſt ce que vous mangez là, quelle drogue eſt ce qui eſt ſi amere?* Wat vergiftig, wat drommels goed is dat? *Quelle peſte de drogue eſt ce là?* Ik wil van dat ſtinkende goed niet hebben. *Je ne veux point de ces vilaines drogues, de ces vilenies là.*

GOED. Kleederen, huisraad, ſpeeltuig &c. *Des hardes, habits, meubles, jouets &c.* Vouwd uw goed op, ſluit uw goed weg. *Pliez vos hardes, ſerrez vos hardes, vos habits.* Sluit uw goed, ſchryftuig, papier, pennen, boeken &c. in uw leſſenaar. *Serrez vos livres, vos affaires dans votre pupitre.* Geef het kind zyn GOED, poppe goed, ſpeelgoed weer. *Rendez les jouets à l'enfant, à cet enfant.* Het GOED, linne goed tellen, naar de Bleek zenden. *Compter le linge, envoyer le linge au Pré, à la Blanchirie.* Keuke GOED, tafel goed. *Des uſtencilles, des meubles de cuiſine; des uſtenciles de table, de l'etain, de la vaiſſelle d'etain, de terre &c.* Porceleine koppen, ſchoteltjes, trekpotten en ander The-GOED, koffy-goed. *Des taſſes, des ſoucoupes, pots de porcelaine & autres uſtenciles à Thé, à caffé.* Erf-GOED, erffenis. *Succeſſion.* f. Huwelyks GOED, Bruidſchat. *Dot.* f. Land-GOED, Landery. *Terre.* f. *Bien à la Campagne.* m.

GOED, werd nog in de volgende ſamengeſtelde woorden en ſpreekwyzen gevonden. De GOEDE Vrydag, Vrydag voor Paaſchen. *Le Vendredy Saint.* De goede week; de week voor Paaſchen. *La ſemaine Sainte.* Dat doet my GOED, dat zie ik, hoor ik gaerne! *Cela me fait du bien, du plaiſir; cela me plaît, que j'en ſuis aiſe!* Dat is zoo goed als gedaan. *Cela vaut fait, cela eſt fait ou autant vaut.* 't Is een goed ſlag van een man. *C'eſt une bonne pâte d'homme.* Hy is goed rond, goed Zeeuws; hy is vroom en welmeenende. *Il eſt franc du colier, il y va à la bonne foy, il n'y entend point de fineſſe, il va toujours ſon grand chemin.* Een goed woord voor iemand doen, een woord ten voordeele van iemand ſpreeken. *Parler en faveur de quelqu'un; interceder, ſolliciter pour quelqu'un.* Ter goeder dagen gaan, met gezelſchap zig vrolyk maaken. *Aller avec la bande joyeuſe, être de la Fête.* Iets te GOED houden, te vorderen hebben. *Avoir à pretendre.* Houd my die ſtuiver, die ſchelling te goed. *Souvenez vous que je vous dois un ſou, un eſcalin.* Wy hebben nog een pintje te goed. *Il nous revient encore pinte, il nous eſt encore dû pinte; nous avons encore une pinte de bon.* Hy heeft by de Compagnie vyftig gulden te goed. *Il a cinquante frans de bon à la Compagnie.*

GOEDAARDIG of GOEDAARTIG. Adj. Zagtzinnig, goed doende, gedienſtig. *Bon, benin, d'humeur douce; endurant, paiſible, de bonne affection.* 't Is een heel goedaardig menſch. *C'eſt une perſonne douce, d'humeur douce, paiſible.* Men kan wel te goedaardig, te ongevoelig, te laf wezen. *On peut bien être trop bon, trop endurant.*

GOED-

Digitized by Google

GOEDAARDIGHEID, GOEDAARTIGHEID f. goedheid, goeden imborst, zagtzinnigheid. *Bonté, douceur, humeur bien faisante.* f. *Bon naturel* m. De goedaardigheid van Titus bleek daar in, dat hy niemand iets weigerde. *La bonté, le bon naturel de Tite paroissoit en ce qu'il ne refusoit rien à personne* GOEDAARDIGLYK. Adv. ZAGTZINNIGLYK. Met goedheid, goedaardigheid. *Avec douceur, avec bonté, benignement.*

GOED-AGTEN, GOED-ACHTEN. n. Dit woord werd in de Couranten daar van Regensburg geleezen werd veeltyds gevonden. Het Ryks GOED-AGTEN is een algemeen Ryks besluit, algemeene goedkeuring der gezamentlyke Leden van den Ryksdag ergens over verleend. *Resolution*, f. *Decret de l'Empire.* m.

GOED-DAADIG. zie GOED-AARDIG en Goeddoende. *Bienfaisant, benin, debonnaire.*

GOED DOEN. v. n. Wel doen, wel bekomen *Faire du bien.* Die laating zal u goed doen. *Cette saignée vous fera du bien.* Den armen goed doen. *Faire du bien aux pauvres.* Dat is voor myn GOED DOEN; zoo werd myn goed doen geloond. *Voila pour le bien que j'ay fait, c'est là le gré qu'on m'en sçait.* Iemands verlies GOED DOEN, vergoeden. *Dedommager quelqu'un, indemniser quelqu'un de la perte qu'il a faite.* De verlooren tyd, verloore uuren goed doen. *Reparer, regagner le temps perdu, les heures perduës.*

GOED DOENDE. Adj. **GOED DAADIG.** Wel doende, vrindelyk, gedienstig. *Bienfaisant, benin, obligeant, officieux.* Goed doende vrind, goed doende Vorst. *Ami bienfaisant, benin, obligeant, officieux; Prince benin, debonnaire.* GOED DOENDER, weldoender, goed doende vrind, voorstander. *Bienfaiteur, patron.*

GOED DUNKEN. n. Welbehaagen, meening, genegenheid. *Bon plaisir.* m. *Volonté, pensée, fantaisie.* f. Naar zyn goed dunken leeven. *Vivre selon son bon plaisir, à sa volonté, à sa fantaisie.* Handeld 'er naar uw goed dunken mede. *Usez en selon votre bon plaisir, faites en ce qu'il vous plaira.* Ik wilde uw GOED DUNKEN, uwe gedagte, uw gevoele wel daar over hooren. *Je voudrois bien entendre votre avis, sçavoir votre opinion, là dessus.*

GOEDE, werd in den zin van GOED voor vrouwelyke en meerv: naamen gebruikt. Een goede vrouw, een goede tafel, een goede zaak. *Une bonne femme, une bonne table, une bonne affaire.* Ik wensch u goede morgen, goeden dag. *Je vous donne le bon jour.* 't Zyn goede luiden, vroome luiden. *Ce sont de bonnes gens, des gens de bien,* De GOEDE niet te na gesproken. gem: spr: *Sans faire tort aux bons, aux honnêtes gens; sans offenser les honnêtes gens.* Vlied het kwaade en doet het GOEDE. *Fuyez le mal & faites le bien.* Iemand iets ten GOEDE houden. *Excuser, pardonner quelque chose à quelqu'un.* Houd myn vrypostigheid ten goede. *Excusez ma hardiesse.* Een waarschouwing, een bestraffing ten goede opneemen. *Prendre un avertissement, une censure en bonne part.*

GOEDE MANNEN. Scheidsmannen. *Arbitres, amiables compositeurs.* De zaak wierd aan goede mannen gestelt. *L'affaire fut mise entre les mains d'arbitres, fut mise en arbitrage, en compromis.*

GOEDE MORGEN, GOEDEN DAG. Adv. Goede morgen, Buurman. *Bonjour, Voisin.*

GOEDEREN. 't meerv: van 't woord GOED, Land-goed, geld, koopmanschap &c. *Biens.* De aardse goederen zyn vergankelyk. *Les biens terrestres sont perissables.* Vaste GOEDEREN, onroerende goederen, Huizen, Landeryen &c. *Biens immeubles.* Roerende of tilbaare GOEDEREN, huisraad, waar, geld. *Biens meubles* ou *biens mobiliaires.* Alle zyne goederen roerende en onroerende verkoopen. *Vendre tous ses biens meubles & immeubles.* De GOEDEREN, de waaren, de laading uit een gestrand schip bergen. *Sauver les marchandises, la charge d'un vaisseau echoué.*

GOEDERHAND. (Van) Adv. Ik heb die tyding van goederhand. *J'ai cette nouvelle de bonne main.* Ik weet het van GOEDERHAND. *Je le sçai de bonne part.*

GOEDERTIEREN. Adj. Barmhertig, goedaardig, goed doende, meedogend, genadig. *Benin, clement, misericordieux, debonnaire.* Goedertieren God en Vader! *Dieu & Pere benin, misericordieux!* Augustus, Titus was een goedertieren Vorst. *Auguste, Tite etoit un Prince clement, debonnaire.* Tot de GOEDERTIERENTHEID, barmhertigheid Gods zyn toevlugt neemen. *Prendre son refuge à la misericorde, à la clemence, recourir à la benignité de Dieu.* De goedertierenheid van Augustus, van Titus. *La clemence, la debonnaireté d'Auguste, de Tite.* God vergeeft ons GOEDERTIERENDLYK onze zonden. *Dieu nous pardonne misericordieusement nos pechez.*

Ter GOEDER TROUWE. Op trouw, op 't goed geloof aan. *à la bonne foy, de bonne foy, fidellement, loyalement.* Ter goeder trouwe met iemand handelen. *Agir de bonne foy avec quelqu'un.*

Ter GOEDER UURE, te GOEDER TYD. Ter bekwaamer, gelegener tyd. *à la bonne heure.* Ter goeder uure zyt gy gekomen. *Vous êtes venu à la bonne heure.*

GOEDGUNSTIG. Adj. Gunstig, genegen, goedaardig. *Benin, favorable, debonnaire, porté de bonne affection.* Iemand goedgunstig zyn. *être favorable, affectionné à quelqu'un, porte de bonne volonté pour quelqu'un.* GOEDGUNSTIGHEID. f. Genegentheid, gunst, toegenegentheid. *Faveur, affection, bonne volonté.* f. GOEDGUNSTIGLYK. Adv. Genegenlyk, gunstiglyk, met genegentheid. *Favorablement, affectueusement, de bonne affection.*

GOEDHARTIG. Adj. Gulhartig, genegen, gedienstig, verpligtend. *De bonne affection, qui a le coeur bon, bien placé.* Een goedhartig mensch. *Un homme, une personne de bonne affection, une bonne personne.* GOEDHARTIGHEID, GULHARTIGHEID, GOEDAARTIGHEID, verpligtende, gedienstigen aart. *Cordialité, franchise, humeur officieuse.* f. Zyne vrinden GOEDHARTIGLYK, met een goed hart onthaalen. *Regaler ses amis de bon coeur, d'affection.*

GOEDHEID. f. Goedaardigheid, weldoenden aart, volmaakte liefde. *Bonté, beneficence* f. *Amour parfait.* m. De goedheid Gods is oneindig, onuitputtelyk. *La bonté de Dieu est infinie, inepuisable.* Dewyl gy de GOEDHEID, de heusheid, beleefdheid hebt gehad my voor te komen. *Puisque vous avez eu la bonté, la courtoisie, la civilité de me prevenir.*

GOEDKEURDER, GOEDKENNER. Goedvinder, die iets goed keurd, zyn goedkeuring aan iets geeft. *Approbateur.* Een Tractaat GOED KEUREN, goed vinden en bekragtigen. *Approuver & ratifier un Traitté.* Het gedrag, het voorneemen van iemand goed keuren, pryzen, agten. *Approuver la conduite, le dessein de quelqu'un.* Boek met GOEDKEURING, met goedvinden van de Synode, van 't Classis gedrukt. *Livre imprimé avec l'approbation, le consentement du Synode, de la Classe.* De goedkeuring, agting der eerlyke lieden verdienen. *Meriter l'approbation, l'estime des honnêtes gens.*

Digitized by Google

GOED MAAKEN. v. a. Verbereren, herſtellen. *Reparer, raccommoder.* Hy wilde het met een kwinkſlagje, met een opgeraapte verſchooning weer goed maaken. *Il voulut raccommoder l'affaire avec une equivoque, une deffaite; il voulut nous payer d'une excuſe frivole.* Hoe zult gy dat GOED MAAKEN, bewyzen? *Comment prouverez vous cela? comment ferez vous voir que cela eſt ainſi?* De gebrekkelyke *fondſen*, inkomſten met nieuwe ſchattingen GOED MAAKEN, vervullen *Remplir les fonds deffectueux par de nouvelles taxes.*

GOEDS, is de *Genitivus* van 't woord GOED. Wat zegt gy goeds, ons goeds? *Que dites vous, que nous direz vous de bon?* De Boom der kenniſſe des goeds en des kwaads. *L'Arbre de ſcience du bien & du mal.*

GOEDS. (Te) Te GOED. Houd een ſchelling, een daalder aan my te goeds. *Souvenez vous que je vous dois un Eſcalin, une piece de trentre ſous.* Ik wiſt niet dat hy zoo veel aan de Compagnie te goeds had. *Je ne ſçavois pas qu'il eut tant de bon à la Compagnie; tant à prétendre de la Compagnie.*

GOEDS-MOEDS. Adv. Voorbedagtelyk, in koelen moede. *De propos deliberé, de ſang froid, de gayeté de coeur.* Iemand goeds-moeds aanvallen, beledigen. *Attaquer, inſulter quelqu'un de propos deliberé, de ſang froid, de gayeté de coeur.* Ik kwam GOEDS-MOEDS, zonder agterdogt aangaan; ik vervolgde goeds-moeds mynen weg. *Je paſſois mon chemin ſans ſonger à mal, ſans ſonger à rien.* GOEDS-MOEDS, wel te vrede zyn, goede moed hebben. *Avoir bon courage, être bien content.*

GOED-TYDS. Adv. Vroeg, by tyds. *De bonne heure.* Wy zullen morgen goed tyds te Utrecht zyn. *Nous ſerons demain de bonne heure à Utrecht.*

GOED VINDEN. v. a. GOED KEUREN. Stemmen. *Approuver, trouver bon.* Zyne Ouders konden het Huwelyk niet goed vinden. *Ses Parents ne pouvoient approuver le Mariage, conſentir au Mariage.* Zy is met GOED VINDEN, toeſtemming van Vader en Moeder getrouwd. *Elle s'eſt mariée du conſentement, de l'aveu de Pere & Mere.* Met uw goed vinden, met uw verlof. *Avec votre permiſſion.* GOEDVINDING, GOEDKEURING. *Approbation.* f. *Conſentement, aveu.* m.

GOEDWILLIG. Adj. Genegen, goedgunſtig, toegedaan *Benevole, favorable, bienveillant.* Goedwillige Leezer. *Lecteur benevole.* Een GOEDWILLIG, leidſaam kind, diſcipel. *Un enfant, un diſciple docile, de bonne volonté.* Hy ging GOEDWILLIG, gewilliglyk ter dood, na 't gerecht. *Il alla volontairement, ſans contrainte, de bon coeur, reſolument à la mort, au ſupplice.* De GOEDWILLIGHEID van een Kind, van een Diſcipel helpt magtig tot zyne vordering. *La bonne volonté, la docilité d'un Enfant, d'un Diſciple aide beaucoup, contribuë beaucoup à ſon avancement.* GOEDWILLIGLYK. Adv. Gewilliglyk, van goeder harte. *Volontairement, de bonne volonté, de bon coeur.*

GOELYK. Adj. Liefralig, bevallig, aanvallig, mooy. *Joli, gentil, agréable, beau, belle.* Een goelyk meisje. *Une jolie fille, gentille filleſte; un joli tendron, un friand morceau.* Een GOELYK humeur, goelyken aart, vrolyk humeur. *Une humeur agréable, avenante.*

GOELYK, werd ook *Adverbialiter* in de volgende ſpreekwyze gebruikt. Het is *goelyk* elf uuren, twee uuren; 't is ten minſten elf, twee uuren. *Il eſt du moins onze heures, deux heures; il eſt onze heures, deux heures pour le moins.*

GOELYKHEID. f. Schoonheid, aardigheid, aangenaamheid. *Beauté.* f. *Agrément.* m. Zy bekoord een ieder door haar goelykheid, haar ſchoonheid en goelyken aart. *Elle charme tout le monde par la beauté & l'agrément de ſa perſonne.*

GOEYE, werd in de gemeenzaame ſtyl ook voor GOEDE gezegt. De goeye vrouw is zoo ziek, zoo bedroeft. *La bonne femme, la pauvre femme eſt ſi malade, ſi triſte.*

GOLD, de voorledene tyd van GELDEN, waard zyn. Doe de wyn, de boter wat minder gold. *Lors que le vin, le beure valoit, coutoit un peu moins.*

GOLF. Watergolf, Zeebaar. *Vague, houle.* f. Zie het gebruik in 't meervoud GOLVEN.

GOLF. f. Zeeboezem, Inham, Zee tuſſen twee Landen in ſpoelende. *Golfe.* m. *Mer qui avance entre deux Terres.* De Golf van Venetie *of* de Adriatiſche Zee. *Le Golfe de Veniſe* ou *la Mer Adriatique.* De Golf van Lepante. *Le Golfe de Lepante.*

GOLP of GULP. m. Watergolp *of* waterval. *Nappe, chute d'eau.* f. *Bouillon qui s'éleve en lame, en onde roulante.* m. De golpen van een *caſcade*, waterval. *Les nappes d'une caſcade, les lames d'eau qui tombent d'une caſcade.*

GOLVEN. 't meervoud van GOLP, in den zin van BAAR, Zeebaar. *Vagues, lames, houles, ondes de la Mer.* f. pl. De golven reezen, gingen Hemelhoog. *Les vagues, les houles montoient juſques aux nuës.*

GOM. f. Boom-druip *of* drop, kleefagtig ſap der boomen. *De la Gomme.* De Arabiſche Gom is wit, doorſchynend, zuiver en rein. *La Gomme Arabique eſt blanche, tranſparente, pure & nette.* GITTE GOM of Gutte Gom, anders, *Gutta Gamba* in 't Latyn; kragtige purgeer Gom die met oordeel ingenomen moet werden. *De la Gomme Gutte* ou *Gutta Gamba; de la Gomme purgative qui opere fortement.*

GOM. Gom water *of* vloeybaar gom, ſamenmengſel van zekere zaaken dat in verſcheide dingen gebruikt word. *De la gomme liquide, de l'eau gommée.* Daar is te veel gom in dat linnen, in dat ſtof. *Il y a trop de gomme dans cette toile, dans cette etoffe.* GOMAGTIG. Adj. Met gom gemengd. *Gommeux. euſe.* Gomagtige materie, ſtoffe. *Matiere gommeuſe.*

GOM-LAK ofte LACCA. Chineeſe gom, roode gom aan zeekere Chineeſe kerſſeboom waſſende. *De la Gomme Laque*, ou *de la Laque, gomme rouge & precieuſe qui vient à une eſpece de cerifier de la Chine.*

GOMMEN. v. a. Met gom beſtryken, opluiſteren. *Gommer, endurre de gomme, luſtrer avec de la gomme.* Lywaat, zyde ſtoffen gommen. *Gommer de la toile, gommer des etoffes de Soye.* GOMMER, Werkman die zyde ſtoffen gomd. *Gommeur, un Artiſan qui gomme les etoffes, qui donne du luſtre aux etoffes de Soye &c.* GOMMERY, gommers werkhuis. *Le lieu ou travaille le gommeur.* GOM-WATER, ſamenmengſe. van water en gom om zekere ſtoffen te gommen, op te luiſteren. *De l'eau gommée.*

GONDEL. f. Ligte langwerpige Venetiaanſe Roey-ſchuit. *Gondole.* f. *Barque Venitienne longue & fort legere.* De Gondels hebben veel nood van om te ſlaan. *Les Gondoles ſont fort ſujettes à verſer.* GONDELIER, GONDELROEYER, Venetiaans Schuite-voerder. De Gondeliers zyn gaauwe roeyers. *Les Gondoliers ſont habiles rameurs.*

GOOGCHELAAR of GOOCHELAAR. Googchelſpeelder. *Jongleur, joueur de paſſe paſſe, de gibeciere.* 't Is een GOOGCHELAAR, een bedrieger. *C'eſt un fourbe, un Boheme.* GOOGCHELAARY. f. GOOCHELSPEL, gooche-

Digitized by Google

goocheling, witte toverkunſt, boere toovery. *Magie blanche, charlatanerie.* f. *Jeu de gobelets, de la gibeciere, de paſſe paſſe.* m. GOOCHELEN of GOOGCHELEN, GUICHELEN. v. n. Uit de goocheltas ſpeelen. *Jouer de la gibeciere, faire des tours de paſſe paſſe, jouer des gobelets.*

GOOGCHELSPEELDER, GOOCHELAAR. Kwakzalver die uit de goocheltas ſpeeld. *Joueur de gibeciere, de gobelets, Charlatan, jongleur.* GOOGCHELSPEL, GOOCHELAARY; ſpel uit de goocheltas. *Jeu de la gibeciere, des gobelets, de paſſe paſſe.* m. Noemd gy dat Religie, Godsdienſt? 't is een regt googchelſpel! *Appellez vous cela Religion, culte Divin? c'eſt un vray jeu de gibeciere, de gobelets; c'eſt une vraye farce, une mommerie.*

GOON, werd by *Contractio* in de Dichtkunde veeltyds voor GODEN gezegt. Goon welk een ſpyt, welk een ſmaat! *Dieux quel depit, quel outrage!*

GOOR. Adj. Verzuurd, als men van melk ſpreekt. *Aigri, tourné.* Goore melk. *Du lait aigri, tourné.* GOOR ſpek; geel, ſterk, muf ruikend ſpek. *Du lard ranci, jaune, qui ſent mauvais.* GOOR land; land dat van zelfs vrugten voortbrengd. *Terre qui produit d'elle même ſans culture.* Die boter, dat ſpek ruikt GOOR, heeft een muffe, ſterke renk. *Ce beure ſent fort, ce lard ſent le relan.* Die melk, die boter heeft een goore ſmaak. *Ce lait, ce beure a un goût d'aigre, pique ſur la langue.*

GOORE GOED. n. Bynaam, zegswoord, als men dertele, ſpeelagtige kinderen aanſpreekt. *Jeuneſſe etourdie, têtes à l'event, têtes ſans cervelle, jeunes etourneaux.* Hoor dat goore goed eens rammelen, aangaan! *Ecoutez quel bruit fait cette jeuneſſe mal morigenée; ecoutez la vie que font ces jeunes etourneaux, ces têtes à l'event!*

GOOREN. v. n. Verzuuren, bederven. *S'aigrir, ſe tourner, ſe gâter.* Als de melk, de boter aan 't gooren is. *Quand le lait commence à s'aigrir, à ſe tourner; quand le beure commence à ſentir fort, à piquer ſur la langue.*

GOOT. 't *preteritum* van GIETEN. Hy goot'er wat oly over. *Il y verſa un peu d'huile.* 't Regende dat het goot. *Il pleuvoit à verſe.*

GOOT. f. Dakgoot. *Goutiere.* f. *Petit canal par où degoûte l'eau d'un toit* m. Een houte, een loode goot. *Une goutiere de bois, de plomb.* De goot is verſtopt. *La goutiere eſt bouchée.* GOOT of RIOEL, ſleutje voor het huis daar 't vuil water &c. langs naar de burgwal loopt *Egout, ruiſſeau devant la maiſon par où s'ecoule l'eau ſale, les immondices dans le canal.* m. Wat hebt gy uw vuiligheid in myn goot te veegen? *Qu'avez vous affaire d'amener, de balayer vos ordures dans mon ruiſſeau, devant ma maiſon?* NB In andere Landen is maar een goot die elke ſtraat in tween ſcheid.

GOOTELING of GOTELING. f. Kleinſte ſcheeps geſchut ſtuk. *Berche.* f. *Canon de vaiſſeaux du plus petit calibre.* Schip gemonteerd met twintig ſtukken en twaalf gotelingen. *Vaiſſeau monté de vint pieces de canon & de douſe berches, petites pieces vertes.*

GOOTSTEEN. m. Pompbak in een kookhuis &c. *Evier, égout de cuiſine au deſſous de la pompe &c.* m. De vork, de lepel zal in de gootſteen gebleven zyn. *La fourcheste, la cuilier ſera reſtée dans l'evier, ſur l'evier.*

GOOTWATER. n. Dak-water, *of ook*, vuil water uit de ſtraat-goot geſchept, gevloeyd. *De l'eau de la goutiere ou du ruiſſeau.* Die wyn ſmaakt als gootwater. ruimſpr. *Ce vin ſent la lavure, rinſure de tonneaux; c'eſt de la piquette, que ce vin là!*

GOOYEN. v. a. Werpen, ſmakken. *Jetter.* Steenen in de glaazen, in den tuin gooyen. *Jetter des pierres dans les vitres, dans le jardin.* Met ſneeuw ballen gooyen. *Jetter des pelottes de neige.* GOOYEN, ſmakken om de beurt, als de Zakke-draagers, ſleepers, kruyers doen. *Jouer aux dez, jetter pour le tour, comme font les Portefaix, traineurs & brouettiers &c.* Niet als dubbletten gooyen in 't tiktakken. *N'amener que des doublets en jouant au tictrac.*

GORDEL. m. Middelriem. *Ceinture.* f. Johannes de Dooper had een leere gordel. *Saint Jean Baptiſte avoit une ceinture de cuir.* GORDEL of draagband daar een degen aanhangd. *Ceinture d'epée.* f. *Ceinturon.* m. GORDEL-MAAKER; een die gordels maakt *of* verkoopt. *Ceinturier, faiſeur ou vendeur de ceintures.* GORDEL-GESP. *Boucle de ceinture.* f. Het zwaard om 't lyf vaſt GORDEN, vaſt maaken. *Ceindre l'epée à ſon coté.* Zig met een ſjarp gorden. *Se ceindre, ſe ſerrer le corps avec une ceinture, une echarpe.*

GORDIAANSE knoop; Noodlottige en onſcheidelyke knoop, waar aan volgens het zeggen van 't Orakel, de overwinninge der gantſche Waereld hing, en die Alexander om eerder gedaan te hebben met een houw doorhakte. *Le Noeud Gordien qu'Alexandre coupa de ſon epée pour avoir pluſtot fait.*

GORDINGS, BERGHOUTEN, BERKHOUTEN. Barrikhouten, barkoenen. *Ceintes, preceintes, chaintes.*

GORD-RIEM of GORDEL. Leere gordel. *Ceinture de cuir, Sangle.* f.

GORDYN. n. en f. GARDYN. Bed-gordyn. *Rideau de lit.* m. Altaar gordyn. *Rideau.* m. *Courtine d'Autel.* f. De gordyn *of* het gordyn opſchuiven. *Ouvrir le rideau.* De gordyn toeſchuiven. *Tirer, fermer le rideau.* De GORDYN van de Stads muur; gedeelte van de wal tuſſen twee bolwerken inſtaande. *Courtine.* f. *Muraille d'entre deux baſtions.*

GORDYN-MIS. Hy zal morgen de GORDYN-MIS hooren, zyn vrouw zal hem morgen ſchoon uitluiden, zyn dronkemans leven deftig afmaalen, verwyten. *Sa femme lui chantera bien ſa gamme, lui chantera matines, lui fera demain une belle Mercuriale à ſon reveil, ſur ſon yvrognerie, ſa crapule.*

GORDYN-MUUR. Stads muur tuſſchen twee Bolwerken in. *Courtine* f. *Muraille d'entre deux Baſtions.*

GORDYN-RING. f. Ring aan de gordyn vaſt genaayd om door een gordyn-roe te ſchieten. *Anneau de rideau* ou *anneau attaché à un rideau.* m. GORDYN-ROE. Yzer bed *of* ledikant-roe, daar de gordyn aan hangd. *Verge de lit, à laquelle pend le rideau.* Een yzere, een kopere gordyn-roe. *Une verge de fer, de cuivre.*

GORGEL. m. Strot. *Gorge.* f. *Gozier.* m. Hy ſneed hem den gorgel door. *Il lui coupa la gorge.* De kraan heeft een naauwe GORGEL, een naauw gorgelgat. *La Grue a le gozier etroit.* GORGEL-DRANK. gorgel water. *Gargariſme.* m. *Eau à gargariſer, rinſer le gozier.* GORGELEN. v. n. Water of ander vocht lang voor zyn gorgel *of* keelgat houden om het daar mede te ſpoelen &c. *Gargariſer, ſe rafraichir, s'adoucir la gorge avec de l'eau ou quelqu'autre liqueur.* Hy moet 'er alle ochtenden mede gorgelen. *Il faut qu'il s'en gargariſe la bouche tous les matins.* GORGELING, gorgelſpoeling. *Rinſement de gozier, gargariſme.* m. GORGEL-PYP, adem-pyp, ſtrot. *Siffler, conduit de la reſpiration.* m. Als de gorgel-pyp door is, dan is 'er geen raad meer. *Quand le ſifflet eſt coupé, il n'y a plus de remede.* GORGEL-WATER. n. Gorgel-drank. *Gargariſme.* m.

Digitized by Google

GORT. f. GRUT. Gebryzelde boekweit, garst of haver, gebrokkeld koorn. *Du gort, du gruau, du bled noir, de l'orge, de l'avoine à moitié moulue, du bled concassé.* Daar word drie maal daags gort, als een verkoelende voorkost op de Hollandse schepen, den Matroozen geschaft. *On sert trois fois par jour du gruau, du gort aux Matelots dans les vaisseaux Hollandois, comme un avant mets rafraichissant.* GORTEBEULING, Beuling met gort opgevuld. *Du boudin de gruau, rempli de gort, de bled concassé.* GORTE-MEEL, Meel van boekweit &c. gemaalen. *De la farine de gort, de la farine de bled noir.* GORTENBRY, pap van gorte meel gemaakt. *Du gruau liquide, en bouillie; de la bouillie faite avec de la farine de bled noir.*

GORTELINGEN. Kinder vloek woordje. *Vertuchou, ventre saint gris!*

GORTENTELDER. Hennetaster, een bemoey al, een man die al 't keuke- en huiswerk nagaat, bespied. *Un Niquedouille, un jocrisse, un metteur de poules couver, un Jean qui fait tout.*

GORTIG. Adj. Niet gaaf, ongezond. *Ladre, malade.* Een gortig varken. *Un cochon ladre, malade.* De GORTIGHEID, ongaatheid, ongezondheid van een varken. *La ladrerie, maladie d'un cochon.*

De GOTTEN. Barbaarse of woeste Volkeren voor tien, twaalf honderd jaaren van 't Noorden afgekomen. *Les Gots, Peuples Barbares descendus du Nord, il y a dix ou douze Siecles.* Den inval der Gotten, de verwoestinge der Gotten in Italien heeft gelegentheid aan de opkomst van Venetie gegeeven.

GOTTISCH. Adj. Van de Gotten gemaakt, of den Gotten eigen. *Gothique.* Een Gottisch gebouw. *Un bâtiment Gothique.* Gottische Letters, Caracters. *Des Lettres, des Caracteres Gothiques.* De GOTTISCHE order, Bouw-order is de zwaarste, ruwste van alle. *L'Ordre Gothique est le plus solide, le plus grossier de tous.*

GOUD. n. Geel metaal, 't zwaarste en 't kostelykste van alle. Or, *de l'or.* m. Mat goud, ongepolyst goud. *De l'or mat.* Geplet goud. *De l'or ecaché.* Geslagen goud. *Or battu, de l'or en feuille.* Getrokken goud. *De l'or trait.* Gelouterd, beproeft goud. *De l'or affiné, de l'or de coupelle.* Gewrocht of verwerkt goud. *De l'or mis en oeuvre.* Dukate goud, fyn goud. *De l'or de Ducat.* Staaf of klomp goud. *De l'or en lingot.* Berg goud; goud zoo als dat uit de Myn komt. *De l'or vierge.* Drinkbaar of vloeybaar goud. *De l'or potable.* Schulp goud, gewreeven goud. *De l'or de coquille.*

GOUD. Goud geld. *De l'or, de la monnoye, des especes d'or.* Zyn goud wisselen *Changer son or.* Hy wilde my met goud betaalen. *Il vouloit me payer en or.* Het goud vermag alles. *L'or vient à bout de tout.* Het GOUD is de geele koleur van 't Blazoen of Wapenschild-kunde. *L'or est la couleur jaune du Blazon.* Hy heeft een goude en blaauwe grond in zyn Wapen. *Il a un fonds d'or & d'azur; il porte d'or & d'azur.*

GOUDBERG. Berg in de welke goude aderen zyn. *Montagne où il y a des veines d'or.* f.

GOUD-BEURS. f. Beursje daar goude spetien in zyn. *Bourse d'or.* f. *Bourçon garni d'or, de pieces d'or.* m. Hy reisd nooit zonder goud-beurs. *Il ne voyage jamais, il ne se met jamais en voyage sans une bourse d'or, sans être garni de pieces d'or.*

De GOUD-BLOEM, Gouds-bloem dient om de boter een koleur te geeven. *Le Souci, la fleur de Souci sert à mettre le beure en couleur, à jaunir le beure.*

GOUD-BRAASSEM. Geele braassem, Rivierys als een elft van groote. *Espece de Dorade, de Brême, poisson de Riviere à ecailles jaunâtres & luisantes.*

GOUD-DRAAD. *Fil d'or.* m. Degen greep met goud-draad bewoeld. *Poignée d'epée garnie de fil d'or.* GOUD-DRAAD-TREKKER. Een die 't goud aan draaden trekt. *Tireur d'or.*

GOUDE. Adj. Van goud. *D'or.* Een goude penning, een goude kroon, goude knoopen. *Une medaille, une couronne, des boutons d'or.* De GOUDE appelen van den Hof der Hesperides wierden door Draaken bewaard. *Les pommes d'or du Jardin des Hesperides etoient gardées par des Dragons.* GOUDE Bruiloft. *Nopces d'or; fête après un Mariage de cinquante ans.* De GOUDE Bulle te Frankfort bewaard, bepaald het getal der Keurvorsten op zeven. *La Bulle d'Or gardée à Francfort limite à sept le nombre des Electeurs.* De GOUDE EEUW *of* de Eeuw van Saturnus, de eerste goede tyd van de Waereld. *Le Siecle d'or, le Siecle de Saturne, le premier bon temps du Monde.* Een GOUDE vlieg, Spaanse vlieg. *Une mouche cantharide.*

GOUD-GEEL. n. Adj. Zoo geel als goud. *Aurore, jaune tirant sur l'or.* Goud-geele sluyer, scharp. *Une echarpe aurore.* Goud-geel hair. *Des cheveux dorez, d'un blond ardent, roussâtre.*

GOUD-GELD. n. Goude munt. *De l'or monnoyé, des especes d'or.*

GOUD GEWIGT, MARK GEWIGT. n. Daar 't goud mede gewogen werd. *Poids d'or, poids de Marc.* m.

GOUD-GLIT, GOUD-GELIT. Goud-lym, soldeersel van goud. *De la soudure d'or.*

GOUD-GREIN. n. Goud aan korlen. *Du sable d'or, de la semence d'or, de l'or en grenaille, en petits grains ou petites boulettes.* 't Schip is met Olifants tanden en goud-grein gelaaden. *Le vaisseau est chargé de dents d'Elephants & degrains d'or.*

De GOUD-GULDEN doet agt-en-twintig stuivers. *Le florin d'or fait vint huit sous.* De Rog is tot .. goud-guldens de last. *Le Seigle est à .. florins d'or le last.*

GOUD-KEVER. Kever met geele schubbetjes. *Un Hanneton à ecailles dorées.*

GOUD-KISTJE. n. Kistje daar goude munt in bewaard werd. *Casse.* f. *Coffret où il y a, où l'on serre de la monnoye d'or.*

De GOUD-KUST of de Kust van Guinee. *La Côte d'Or,* ou *la Côte de Guinée.* Del Mina is de voornaamste Vesting, die de Hollanders op de Goud-kust hebben.

GOUD LAKEN of brocade. *Du brocard* ou *du drap d'or.* Hy heeft een kamizool van goud laken. *Il a une camisole de brocard, de drap d'or.*

GOUDLEER. n. Vergult leer tot kamer behangsels &c. *Du cuir doré.* Een kamer met goud-leer behangen, een goud-leere kamer. *Une chambre tapissée, tenduë, garnie de cuir doré.* GOUDLEER-HUIS, werkhuis daar goud-leer gemaakt werd. *Maison où l'on fait du cuir doré, où l'on apprête le cuir doré.*

GOUD-LYM, GOUD-GLIT. Goude stof om te soldeeren, vast te lymen. *De la soudure d'or.*

't GOUD MAAKEN, de Alchymie is de regte weg naar 't Gasthuis. *L'Alchimie mene droit à l'Hopital, est le droit chemin de l'Hopital.* GOUD-MAAKER, of liever, GOUD-ZOEKER, Alchimist, Blaazer die de *Lapis Philosophorum* zoekt. *Alchimiste soufflant, celui qui travaille au grand oeuvre, qui cherche la pierre Philosophale.* GOUD-MAAKERY, konst van goud te maaken. *Alchymie, Chymie.* f. *l'art de faire,* ou plustot, *de depenser de l'or.*

GOUD-MEERLE, anders, WEDUWAL. Vogel zoo groot als een meerl, geel-groen van veeren. *Loriot*

ou

Digitized by Google

ou Loriol. m. *Espece de merle, de plumage jaune verdâtre.*

GOUD-MYN. Goud-groeve. *Mine d'or.* f. De goud-mynen van Chili, van Peru, van Potozzi. *Les mines d'or de Chili, du Perou, de Potozzi.*

GOUD-SCHUIM. n. Schuim van goud. *De l'ecume d'or.* GOUD-SCHUIM, berg mos, verf goed om de schakeering in 't paars, de abrikoos koleur te brengen &c. *De l'orseille, petite mousse en croute, qu'on apprête avec de la chaux & de l'urine pour teindre en violet &c.*

GOUD-SCHAALTJE. n. Goudsmits, Juweliers, Wisselaars schaaltje. *Trebuchet.* m. *Balances fines.*

GOUD-SLAAGER. Een die 't goud aan bladen *of* lovers klopt. *Batteur d'or* ou *Or-batteur.*

GOUD-SMIT. Fyn werker. *Orfevre en or, en fins ouvrages d'or.*

GOUDSTEEN. zie TOETS-STEEN. *Pierre de touche sur laquelle on eprouve l'or.* f. GOUDSTEEN, soort van Jaspis-steen, fyne steen in oude tyden boven alle andere geagt. *Chrysolithe, pierre transparente de couleur d'or mêlé de verd.* m.

GOUD-TREKKER, werd altemets voor GOUD-DRAAD-TREKKER gezegt. *Tireur d'or.*

GOUD-VERF, GOUD-VERWE. Schoone geele verwe. *Couleur d'or, jaune doré.*

GOUD-VERKWISTER, GOUD-ZOEKER; *Algemist* in de wandeling. *Gaspilleur d'or, celui qui depense son or & son argent en cherchant la perfection du grand oeuvre.*

GOUD-VINK. m. Vink met geele veeren. *Pinçon* ou *Pinson à plumage jaunâtre.* m.

GOUD-WORTEL. Medicinaale plant, anders *Groote Gouwe* gezegt. *Chelidoine, Eclaire.* f. *Plante Medicinale ainsi nommée.*

GOUD-WURM. Geele glinster-wurm. *Ver luisant.* m. *Insecte jaunâtre & luisant.*

GOUD-ZAND. n. Zand daar goude lovertjes &c. in gemengd zyn. *Poudre d'or.* f. Goud zand over het schrift strooyen. *Jetter de la poudre d'or sur l'ecriture.* GOUD-ZANT om op lakwerk, gesmolte glas &c. te strooyen en vast te doen blyven. *De l'aventurine, composition de poudre d'or qu'on jette, attache sur du vernis, du verre fondu.*

GOUD-ZOEKER. Een die 't goud maaken zoekt fix te hebben. *Souffleur, Chymiste* ou *Alchymiste qui cherche le secret de faire l'or.*

GOUD-ZUIGER, werd in den gemeenzaamen styl voor BLOED-ZUIGER, geldschraaper, uitzuiper van 't volk gezegt. *Usurier, maltotier, sangsuë du Peuple.*

GR.

GRAAD. m. Driehonderd en sestigste gedeelte van een Circul *of* Kring. *Degré, 360me. partie d'un Cercle.* Elk Zodiaks-teeken bestaat dertig graaden. *Chaque signe du Zodiaque occupe trente degrez.* Een Landbeschryf-kundige graad vervat, begrypt vyftien Duitsche mylen. *Un degré Geographique comprend quinze lieuës d'Allemagne.* Graad lengte, wydte tusschen twee Middag lynen. *Degré de longitude, espace entre deux Meridiens.* Graad breedte, wydte tusschen twee *Paralellen* ofte evenlynen. *Degré de latitude, espace entre deux Paralelles.* De graade lengten werden op den Evenaar of de *Equinoctiale* lyn van de linker naar de regter hand van den eersten Meridiaan af geteld. *Les degrez de longitude se comptent sur l'Equateur de la gauche à la droite, à commencer du premier Meridien.* De graaden breedte werden van den Evenaar naar een der Poolen of Waerelds Aspunten gerekend. *Les degrez de latitude se comptent de l'Equateur à l'un des Poles.* Amsterdam is gelegen omtrent op de vyf-en-twintwintigste graad lengte, en twee-en-vyftig graaden Noorder breedte. *Amsterdam est situé environ au vint-cinquième degré de longitude, & au cinquante deuxième de latitude Septentrionale.*

GRAAD. Hoedanigheid, hoogte, kragt &c. *Degré, qualité, hauteur, force, vertu.* f. Dat kruid, die plant is heet in de tweede, in de derde graad. *Cette herbe, cette plante est chaude au second, au troisième degré.* Het vuur is heet, de aarde is droog tot op de agtste graad. *Le Soleil est chaud, la Terre est seche au huitième degré.* Hy is onbeschaamd, hy is vrek, gierig in de hoogste, uitterste graad. *Il est insolent, il est ladre au suprême, au dernier degré, au dernier point.* Zyne gramschap, hovaardy rees tot zulken GRAAD, hoogte. *Sa colere, son orgueil monta à tel degré, alla à tel point.* Zy bestaan malkander in de vierde, in de derde GRAAD, in 't vierde, derde lit. *Ils sont parents au quatrième, au troisième degré.*

GRAADBOOG. m. Peilstok, Stuurmans boog om de hoogte der Zonne en Sterren af te meeten &c. *Arbaleste, Arbalestrille.* f. *Rayon Astronomique, Baton de Jacob, instrument Astronomique pour trouver la hauteur du Soleil & des Astres.*

GRAAF. zie SPADE. Tuinmans tuig om de aarde, de grond op te delven, om te haalen. *Besche* ou *Bêche.* f. *Outil de Jardinier servant à remuer la terre.*

GRAAF, GRAVE. Een die een Graafschap bezit *of* den tytel daar van voerd. *Comte, Seigneur d'un Comté.* Mynheer de Graaf van Solms, van Styrum, van Strafford, van Thoulouse. *Monsieur le Comte de S:, de S:, de Th:* Floris de tweede Graaf van Holland. *Florent second Comte de Hollande.* Palts-Graaf. *Palts-Grave* ou *Comte Palatin.* Onder-Graaf. *Vicomte.* Burg-Graaf. *Burg-grave.* Land-Graaf. *Landgrave.* Mark-Graaf. *Marquis.* Dyk-Graaf. *Dik-grave, Curateur des Digues.*

GRAAFLYK. Adj. Dat tot een Graaf behoord. *De Comte, qui appartient, convient au Comte.* Graaflyk huis, Graaflyke wooning. *Maison de Comte, domicile de Comte, residence de Comte.* De Graaflyke inkomsten, goederen. *Les revenus, le domaine du Comte* ou *du Comté.* GRAAFLYK leeven, Graaflyk teeren. *Vivre en Comte, en Prince, faire une vie de Prince.*

GRAAFLYKHEID. f. Opper gerecht van 't Graafschap van Holland. *Souveraineté, Jurisdiction souveraine du Comté de Hollande.* f. De Graaflykheids Rekenkamer doet niemand rekenschap. *La chambre des Comptes de la Souveraineté* ou *du Comté de Hollande ne rend compte à personne.*

GRAAFSCHAP. n. Waardigheid van den Graaf en ook 't Land dat een Graaf toebehoord. *Comté, dignité du Comte & le Pays appartenant au Comte.* Holland is ten tyde van Karel de Kaale Keizer en Koning van Vrankryk tot een Graafschap gemaakt *La Hollande a été erigée en Comté du temps de Charles le Chauve, Empereur & Roy de France.* De Landen in 't GRAAFSCHAP Naamen, in 't Graafschap Zutphen gelegen. *Les Terres situées dans le Comté de Namur, de Zutphen.*

GRAAFWERK. n. Werk dat met graaven moet opgemaakt werden, gegraven werk. *Ouvrage qu'on eleve en creusant, fouissant, remuant la terre.* Daar zal een nieuwe Sluis, en andere graafwerken aanbesteed werden. *On conviendra avec les Entrepreneurs pour la construction d'une nouvelle Ecluse & d'autres ouvrages de terre & de maçounage.*

GRAAG.

Digitized by Google

GRAAG. Adj. Welgeſteld, hongerig, die eetluſt heeft. *Bien diſpoſé, qui a faim, qui a bon appetit.* Een graage maag hebben. *Avoir un eſtomac bien diſpoſé, un eſtomac chaud, avide, qui digere bien.* Hy heeft altyd een graage luſt, hy is altyd graag in 't eeten. *Il a toujours bon appetit, un appetit glouton.* Ik ben van taag heel GRAAG naar vis, naar zalm, naar baars. *J'aurois aujourd'hui grande envie de manger du poiſſon; je voudrois bien manger du ſaumon, des perches aujourd'hui.* Zyn Moeder raad hem te trouwen, maar hy is 'er niet GRAAG na, hy heeft 'er geen trek toe. *Sa Mere lui conſeille de ſe marier, mais il n'en a point d'envie, il n'y a point de penchant; il ne veut point tâter de la nopce.* Hy zal het heel GRAAG, gewillig doen, hy zal 'er graag naar toe gaan. *Il le fera volontiers, il y ira volontiers, de tout ſon coeur.*

GRAAGHEID van de maag, groote eetluſt. *Appetit.* m. *Avidité de l'eſtomac, grande envie de manger.* GRAAGHEID, groote begeerte, luſt, trek ergens na. *Envie, paſſion, inclination.* f. *Penchant, deſir.* m.

GRAAN. n. Verzamelend naamwoord onder 't welke alderley koorn en veldgewas begrepen zyn. *Bled, grain, bleds, grains.* m. pl. Een ſchuur, een zolder vol graan. *Une grange pleine, un grenier plein de bled, de grain.*

GRAANEN. Alderhande graan, koorn gewas. *Bleds, Grains.* m. pl. De graanen ſtaan heel ſchoon. *Les bleds, les grains ſont fort beaux, promettent beaucoup.* Een Koopman, een Maaklaar in graanen. *Un Marchand, un Courtier en bleds, en grains.* De graanen ryzen, ſlaan op; de graanen daalen, ſlaan af. *Les bleds en cheriſſent, les bleds ramendent.*

GRAAN-KOOPER. Koopman in graanen. *Marchand de bled.* Verſcheide Graan-koopers hebben in de jaren 1710. 1711. 1712. heele capitaale gewonnen.

GRAAN-NEGOTIE. Graanenhandel, Koorenkoopers neering *Negoce, Commerce de grains.* m. Aan de Graannegotie hangd veel geld. *Il faut bien de l'argent pour faire le Negoce des grains.*

GRAANTJE. zie KORL. Zand-korreltje. *Petit grain.* Een moſtert graantje. *Un petit grain de moutarde.*

GRAAN-VLOOT. Ooſterſche Vloor; Vloot die met graanen geladen uit de Ooſtzee, uit de Zond komt. *Flotte [illegible]ains.* f. De Graan-vloot is de Zond gepaſſeert, is binnen. *La Flotte aux grains a paſſé le Sond, eſt entree.*

GRAAN-ZOLDER. m. Kooren-zolder. *Grenier à bled.* m. De Graan-zolders van Dantzik, van Amſterdam. *Les Greniers à bled de Dantzic, d'Amſterdam.*

GRAAT. f. Visgraar, ſoort van gebeente in de vis. *Arête.* f. Een lange, een dikke, een ſcherpe graat. *Une longue, une groſſe arête, une arête pointue, trenchante.* De Elft is een vis vol graaten *L'Aloſe eſt un poiſſon plein d'arêtes* Hy valt ſchier van de graat, zo mager is hy. *Il n'a que les os & la peau, il eſt maigre comme un ſoret.*

GRAATIG. Happig. zie GREETIG. *Avide, âpre* Hy is zoo graatig naar geld. *Il eſt ſi avide d'argent, ſi âpre après l'argent.* GRAATIGHEID, greetigheid, begeerlykheid. *Avidité, âpreté.* f.

GRAAUW of GRAEUW. Adj. Graauwagtig, graauwverwig. *Gris.* Graauw laken, graauw papier. *Du drap gris, du papier gris.* Ligt-graauw. *Gris blanc.* As-graauw. *Gris cendré.* Appel-graauw. *Gris pommelé.* Donker-graauw. *Gris brun.* Een graauwe muts, graauwe kouſſen. *Un bonnet gris, des bas gris.* Graauwe erweten. *Des pois gris.* Een graauwe, een donkere, een benevelde en koude lugt. *Un air gris, couvert, obſcur & froid.* De graauwe *Mousquetaires*, Franſche Ruiters met graauwe paarden. *Les Mousquetaires gris.* In 't graauw gekleed gaan. *être habillé, vêtu de gris.*

't GRAAUW, 't Janhagel, 't gepeupel, 't volk uit de agterſtraaten kwam op de been. *La populace, la canaille, le menu, le petit peuple s'attroupa, ſe mit ſur pied, ſe mutina, ſe ſouleva.*

GRAAUWAGTIG. Adj. Aan de graauwe kant. *Griſâtre, un peu gris, tirant ſur le gris.* Een graauwagtig kleed, graauwagtig ſtof. *Un habit griſâtre, de couleur griſe, une etoffe tirant ſur le gris.*

GRAAUWE BROEDERS. Graauwe Monnikken, Minderbroeders in 't graauw gekleed. *Freres gris, Moines gris, Freres Mineures.*

GRAAUW-BUNDERS. Inwoonders van de Bunders ofte vereenigde Landſchappen tuſſchen Zwitſerland en Tirol. *Griſons, habitans des Ligues Griſes.*

GRAAUWIGHEID. f. Hoedanigheid van 't geen graauwagtig is. *Couleur griſâtre.* f.

GRAAUWTJE. n. Graauw paardje. *Griſon, petit cheval gris.* m. Het graauwtje van Sanche Panche. *Le griſon de Sancho Pança.*

GRAAVE of GRAVE. Graaf, Adelyk Heer die een Graafſchap bezit. *Comte.* De Graave van Egmond, van Eſſex, van Soiſſons. *Le Comte d'Egmond, d'Eſſex, de Soiſſons.* GRAAVEN, is ook 't meerv: van Graaf. In der Graaven tyd. *Du temps des Comtes.*

GRAAVEN. v. a. en v. n. Delven. *Fouir, creuſer.* Een ſloot, een put graaven. *Creuſer un foſſé, un puits.* Graaven tot dat men water vinde. *Fouir, creuſer juſqu'à ce qu'on trouve de l'eau.* Men vond oude gedenkpenningen in het GRAAVEN, onder de fondamenten dier Abdye. *On trouva d'anciennes medailles en creuſant, en fouiſſant ſous les fondements de cette Abbaye.*

GRAAVER. Delver. *Pionier, Foſſoyeur, Becheur; ouvrier qui creuſe la terre, qui travaille de la pioche & de la beche.* De Schans-GRAAVERS hebben de Myn ontdekt. *Les Pioniers ont decouvert la Mine.*

GRAAZEN. v. a. In 't gras weiden, 't gras op eeten. *Brouter l'herbe, paître l'herbe, être dans les paturages, à l'engrais.* Gelyk de ſchaapen, de koeyen in de weide graazen. *Comme les moutons, les vaches broutent, paiſſent l'herbe des champs, des prez.* In een ander mans goed graazen, ruim weiden. *Faire ſes orges aux depens d'autrui, s'en donner au coeur joye.* Hy graasd luſtig in Besjes, in Grootvaders goed. *Il fait bonne breche au bien de la grand' Mere, du grand Papa; il ſe divertit, il ſe donne au coeur joye aux depends de la grand' Mere, du grand Papa.*

GRAAZIG. Adj. Vol gras, digt bewaſſen *Herbu, plein d'herbes, de paturages.* Grazige weide. *Pré herbu, pré plein de paturages.* De beeſten in de graazige weiden dryven. *Mener les bêtes dans les prez herbus, dans les bons pâtis, aux bons paturages.*

GRABBELEN. v. a. Happig naar zig haalen. *Happer, agriffer, prendre, amaſſer avec avidité.* Naar geld, naar ſuiker goed grabbelen. *Happer, agriffer l'argent, le ſucre qu'on jette à poignées.* Geld, ſuiker goed te GRABBELEN gooyen. *Jetter de l'argent, des dragées à poignées; ſemer de l'argent, des dragées.* Hy gooyd zyn goed te grabbelen, 't is een ſpil-penning. *Il jette ſon bien par les fenêtres, c'eſt un prodigue.*

GRACHT, GRAGT of GRAFT. f. Burgwal, binne-graft, Stads gracht. *Canal dans une Ville.* m. Hy woond op de Heere-, op de Prinſegracht. *Il demeure ſur le canal des Seigneurs, des Princes;* ou pluſtot, *ſur le Heere-, ſur le Prinſegracht.*

GRAF. n. Graſtede, kuil daar men in begraaven werd. *Foſſe.* f. *Tombeau, ſepulcre.* m. Een graf graaven, open

Digitized by Google

open maaken. *Ouvrir une fosse.* Een algemeen graf, een graf op 't Kerkhof. *Une fosse commune, une fosse dans le Cimetiere.* Op de kant van 't graf ſtaan, met een been, met een voet in 't graf gaan. fig: *Avoir deja un pied dans la fosse, être sur le bord de sa fosse, sentir le sapin.* De ſleutels over 't GRAF, de ſleutels op de kiſt leggen, van de erffenis afſtaan. *Mettre les clefs sur la fosse, sur la biere, renoncer à la succession.* Zy hebben een GRAF, een Graffſtede, begraafplaats in de Kapel. *Ils ont un tombeau, un caveau dans la Chapelle.* In 't graf zyner Voorouders begraaven, bygezet worden. *être enterré, inhumé, deposé dans le tombeau, dans le sepulcre de ses Ancêtres.* De Heere Jeſus wierd in een nieuw graf gelegd. *Le Sauveur fut mis dans un sepulcre neuf.* 't Heilige graf gaan bezoeken. *Aller visiter le Saint Sepulcre.* Een praal GRAF, als dat 't welke voor Doorlugte mannen of Vorſten opgerigt werd. *Mausolée, tombeau de parade, monument à la memoire des hommes Illustres* ou *Princes.* m. 't Graf van *Mosoleus*, door *Artemiſe*, deszelfs Weduw, opgerecht, is een der zeven Waerelds wonderen geweeſt.

GRAF-KELDER of Kelder graf, overwelfde begraafplaats in de Kerk &tc. *Caveau.* m. *Fosse voutée.* f.

GRAF-NAALD. Graffteen als een pyramide aan 't hoofden endt van de zark &c. opgerecht. *Aiguille, obelisque, pierre* ou *pyramide sepulcrale à la tête du tombeau.* f.

GRAFSCHRIFT. n. Grafdicht, lykſchrift op een zark &c. uitgehouwen. *Epitaphe.* f. *et.* m. Een Latynſch, een Grieks graffſchrift. *Une epitaphe Latine, Grecque.* Een graffſchrift op iemand maaken. *Faire un epitaphe sur la mort de quelqu'un.*

GRAFSTEE of GRAFSTEDE. Begraafplaats. *Fosse.* f. *Tombeau, caveau.* m. *Lieu où l'on enterre, depose les corps morts.* Zy hebben een Graffſtede in de Oude Kerk. *Ils ont une Fosse, un Caveau dans la Vieille Egliſe.* GRAFSTEEN, GRAFPLAAT, zark. *Tombe.* f. Een blaauwe, een witte graffſteen. *Une tombe bleuë, blanche; de pierre bleuë, blanche.*

GRAFT of GRAGT. f. Watering ſloots-wyze om een Kaſteel of Stad loopende. *Fosse autour d'un Château, d'une Ville.* Een wyde en diepe graft. *Un fosse large & profond.* De graft vullen, dempen. *Combler le fosse.* De graft aftappen, 't water uit de graft leiden, met doorſnydingen in den Dyk, bedekte weg te maaken. *Saigner le fosse.* Zig in de ſtads graft vaſt maaken. *Se loger dans le fosse.* GRAGT, GRACHT, graft, binnegraft, burgwal. *Canal au milieu d'une ville.* m. De gragt is met twee ryen ſchoone huizen, met twee ryen ſchoone boomen vercierd. *Le canal est orné de deux rangées de belles maisons, de deux belles rangées d'arbres.*

GRAM, GRAMME. Adj. Vergramd, toornig, verſtoord, kwaad. *En colere, fâche, courroucé.* Een gram gemoed. *Un esprit courroucé, irrité.* Als gy zoo gram niet waard, ik zoude u zeggen, vertoonen dat... *Si vous n'etiez pas si en colere, si fâché, si courroucé je vous dirois, remontrerois que...*

GRAM MAAKEN, VERGRAMMEN. Kwaad maaken, gram doen worden. *Fâcher, courroucer, mettre en colere.*

GRAMMATICA. Ond: w: zie LETTERKONST, Spraak-konſt. *Grammaire.* f. Een Latynſche, een Franſche Grammatica koopen. *Acheter une Grammaire Latine, Françoiſe.*

GRAMME, is 't zelfde als GRAM, voor vrouwelyke enkelvoudige en ook voor meervoudige naamen. *En colere, fâché, courroucé.* Wagt u voor een gramme vrouw. *Donnez vous garde d'une femme en colere, courroucée.* Daar zyn gramme-, gramſteurige gemoederen die niets lyden konnen. *Il y a des esprits coleriques, des esprits emportez qui ne sçauroient rien souffrir.*

GRAM-MOEDIG. Adj. GRAMSTEURIG. Toornig, die ligt kwaad-, toornig-, gram word. *Colere, colerique, emporté, violent.* De Leeuw is een grammoedig dier. *Le Lion est un animal colere.* 't Is een gram-moedig, een oploopend menſch. *C'est un homme colere, emporté, violent, d'humeur colerique.* GRAM-MOEDIGHEID, gramſteurigheid. *Colere.* f. *Emportement.* m.

GRAMSCHAP. f. GRAMSTEURIGHEID. Toorn, vervoerdheid der ziele. *Colere.* f. *Courroux, emportement de l'ame.* m. De gramſchap van iemand verwekken. *Exciter la colere de quelqu'un.* Zyn gramſchap bedwingen. *Domter, retenir sa colere.* De gramſchap des Hemels door zyne boetvaardigheid ſtillen. *Appaiser la colere, le courroux, l'ire du Ciel par sa penitence.*

GRAMSTEURIG. Adj. GRAMSTOORIG. Toornig, oploopend. *Colere, colerique, emporté.* Een gramſteurig menſch is de ſchopbal, ſpeelpop der ſpotboeven. *Un homme colerique, emporte, un emporté est le jouet des moqueurs, la fable des vieurs.* Hoe kond gy zoo gramſteurig zyn? *Comment pouvez vous vous mettre ainſi en colere? vous fâcher, vous emporter de la sorte?* GRAMSTEURIGHEID of GRAMSTOORIGHEID, toorn, oploopentheid. *Colere, mauvaiſe humeur.* f. *Emportement.* m.

GRAM WORDEN. v.n. Om een beuzeling, om een haverſtroo *gram worden*, kwaad worden. *Se fâcher, se mettre en colere, s'emporter pour une bagatelle, pour un rien, pour un ouy ou un non.*

De GRANAAD, Granaad-appel is een gekroonde vrugt. *La grenade est un fruit couronné.*

GRANAAT. f. Hand-granaat, met kruit opgevulde werpkoegel. *Grenade.* f. *Boulet rempli de poudre à canon, d'artifices.* De belegerden wierpen zulke een meenigte granaaten, hand-granaaten dat... *Les assiegez jetterent une si grande quantité de grenades que...*

De GRANAAT-APPEL is van binnen vol pitten. *La grenade est pleine de pignons en dedans.* GRANAAT-BLOEM, granaat-bloeſſem. *Fleur de grenade.* f. GRANAAT-BOOM, granaat appelboom. *Grenadier; arbre qui produit des grenades.* m. De GRANAATSCHIL is heel hard. *L'ecorce de grenade est bien dure.*

GRANAAT-STEEN. m. Fyne ſteen naar de robyn zweemende. *Grenat.* m. *Pierre precieuſe approchante du rubis.*

GRANADIER. Soldaat die hand-granaaten werpt. *Grenadier, Soldat qui jette des grenades artificieles.* Granadiers val aan, kom aan granadiers! *Avancez, à moy grenadiers!* GRANADIERS-TAS, granaat tas. *Gibeciere de grenadier, Grenadiere.* f.

De GRANDES van Spanjen betwiſten de Vorſten den voorrang. *Les Grands d'Eſpagne diſputent le rang aux Princes.*

GRANIT-STEEN. Granit, hardſteen. *Du granit, pierre très dure.* Een pylaar, colom van granit-ſteen of Egiptiſch marmer. *Une colomne de granit, de marbre d'Egypte.*

GRAS. n. Groente, kruid dat uit de aarde opkomt. *De l'herbe.* Groen gras, verſch gras. *De l'herbe verte, fraiche.* Op 't groene, in 't weelig gras ſtoeyen, ſpeelen. *Jouer, se divertir sur l'herbe tendre, folâtrer sur l'herbette.* 's Menſchen leven vergaat, dord als 't gras. *La vie de l'homme se passe, se flétrit comme l'herbe.* Een paard in 't GRAS, in de wey jaagen. *Mener, chasser un cheval dans l'herbe, dans le pré, mettre un cheval au verd.* De beeſten loopen al in 't gras.

Digitized by Google

Les bêtes ſont déja dans les prez, dans les champs; les bêtes paiſſent déja l'herbe. By hooy en by GRAS iemand bezoeken, ſpreeken. *Voir quelqu'un à la rencontre, parler à quelqu'un en un mois une fois.* Iemand het gras onder de voeten van daan maayen; iemand een voordeel afzien, een blaauwtje doen loopen. *Faucher à quelqu'un l'herbe ſous le pied, ſupplanter qu:*

GRAS-BOTER. GRAASDE boter roepen de Boeren: Lente boter, Mey boter. *Du beure du Printemps, beure de May, par oppoſition à beure de fourrage.*

GRAS-DUINEN. m. Grazige duinen. *Des Dunes herbuës.* In gras-duinen gaan, zig luſtig vrolyk maaken, zyn hart ophaalen. *S'en donner au coeur joye, ſe divertir comme il faut.*

GRAS-HARING. Haring digt onder de wal gevangen. *Du hareng pêché près de la côte.*

GRASJE. n. Bootsgezelle muts van dreumel-garen. *Bonnet de fils de penne, bonnet à la Matelote, bonnet velu.* Hy had een duffeltjen aan en een grasje op 't hoofd. *Il avoit un caſaquin & un bonnet à la Matelote.*

GRASLOOK. f. Porey, prey. *Du poreau. Le Flamand ſignifie proprement de* l'ail en herbe.

GRASMAAND. dus werd in onvervalſt Nederduits de maand *April* geheeten. *Le mois d'Avril, le mois auquel l'herve pouſſe, verdit.*

GRAS-MAAYER. *Faucheur.* De Gras-maayers komen meeſt uit Weſtphalen. *La pluſpart des Faucheurs viennent de Weſtphalie.* GRASMOSJE of GRASMUSJE; Mosje dat in het gras neſteld. *Moineau qui niche dans les prez, dans l'herbe.* GRAS-WORTEL, Honds-wortel, gras. *Chiendent.* m. *Herbe dite* Gramen *en Latin.*

GRATIG. Adj. Graetig, graag, happig, ergens na. *âpre, avide après quelque choſe.* GRATIGHEID, GRAATIGHEID of GREETIGHEID. *Avidité, âpreté.* f.

GRAUW m. Toegrauwing, ſnauwing, bits, ſcherp antwoord. *Coup de langue.* m. *parole, reponſe choquante, piquante, offençante.* Hy gat hem een leelyke grauw. *Il lui donna un vilain coup de langue; il lui fit une reponſe bien ſeche, bien piquante; il le rabroüa comme un chien.*

GRAUWEN. v. a. Toeſnauwen, vinnig, lebbig aanſpreeken. *Rabrouher, inſulter, offencer de paroles.* Hy doet niet dan grauwen en ſnauwen. *Il rabroüe tout le monde, il inſulte tout le monde de propos deliberé.*

GRAVE, werd ſomtyds voor GRAAF gezegt. De Grave van Soiſſons, van Dhona, van Sunderland. *Le Comte de Soiſſons, de Dhona, de Sonderland.* In der Graven tyd *Du temps des Comtes de Hollande.*

GRAVE, GRAF, in den zin der volgende ſpreekwyze. Gy zult myne gryze hairen met ſmerte ten grave doen daalen, zeide Jacob tegen zyne kinderen. *Vous ferez deſcendre mes cheveux gris avec douleur dans la foſſe, au ſepulcre, en* Enfer, *dit Jacob à ſes Enfans.*

GRAVEEL. n. Nier-wee, pyn in de nieren of in de blaas door het ſamengaaren van zant-korlen veroorzaakt. *Gravelle.* f. Van 't graveel gekweld werden. *être tourmenté, travaillé de la gravelle.* GRAVEELIG. Adj. Graveelig water. *De l'urine gravelleuſe.* De arme man is zeer GRAVEELIG, het graveel onderworpen. *Le pauvre homme eſt fort gravelleux, fort ſujet à la gravelle.* Dat zou te GRAVEELIG zyn, dat zou te veel koſten. *Il en couteroit trop, cela feroit trop grand mal, trop grande breche à la bourſe.* GRAVEELIGHEID. f. Graveelige ziekte, ongemak door 't graveel veroorzaakt. *Mal cauſé, incommodité cauſée par la gravelle.*

GRAVEERDER. Plaat- *of* Signet ſnyder; werkman die wapens &c. in metaal ſuyd. *Graveur, celui qui fait profeſſion de graver au burin.* GRAVEEREN, Ond: doch zeer gebruikelyk woord. INSNYDEN, etſen. *Graver, travailler au burin.* Een graffſchrift in koper graveeren, ſnyden. *Graver un epitaphe dans du cuivre.* Wapens op een ſignet, op een taljoor graveeren. *Graver des armes ſur un cachet, ſur une aſſiette.* Gods liefde in zyn hart GRAVEEREN, indrukken. *Graver l'amour de Dieu dans ſon coeur.* GRAVEERSEL. n. Graveer werk, ſnywerk, gegraveerd, geſneden werk. *Graveure.* f. *ouvrage fait au burin.* Dat is heel net, heel fyn graveerſel. *Voila une graveure bien delicate, fine.* GRAVEER-STAAL of GRAVEER-YZER, ſteek-yzer, daar de graveerder mede in 't metaal ſnyd. *Burin.* m. *Inſtrument pour graver.* GRAVEERWERK. n. Gegraveerd werk, graveerſel. *Graveure.* f. *ouvrage gravé.* m.

GRAVEMAAKER. Doodgraaver. *Foſſoyeur.*

GRAVEN, is het meerv: van 't woord GRAF. *Foſſes.* f. pl. *Tombeaux, ſepulcres.* m. pl. De graven der afgeſtorvene moeten geheiligd zyn, onaangeraakt blyven. *Les tombeaux des morts doivent être ſacrez.* De huichelaars werden by wit gemaakte graven vergeleeken. *Les hypocrites ſont comparez à des ſepulcres blanchis.*

GRAVEN, is ook het meervoud van GRAAF. *Comtes.* De eerſte, de laatſte Graven van Holland. *Les premiers, les derniers Comtes de Hollande.*

GRAVIN, GRAVINNE. Vrouw van een Graaf *of* Adelyke Vrouw een Graafſchap bezittende. De Gravinne van Solms, van Ooſtvrieſland, van Pembroke. *La Comteſſe de Solms, d'Oſtfriſe, de Pembroke.*

GRAZIG. Adj. Luſtig met gras begroeyd. *Herbu.* De grazige weiden. *Les prez, les champs herbus.*

GREENE BALKEN. Roode Dennebooms balken, ligte balken tot het timmeren van kleine vaartuigen bekwaam. *Des poutres de ſapin rouge, equarries; pieces de ſapin legeres propres à la conſtruction des petits bâtiments.*

GREENEN-HOUT. n. Rood Dennen-hout. *Du bois de Sapin rouge,* Greenen houte planken. *Des planches de ſapin rouge.*

GREEP. f. Een GREEP *of* hand vol zout. *Une poignée de ſel.* Hy nam een greep ſchellingen uit de zak. *Il prit une poignée d'eſcalins hors du ſac.* Een blinde greep doen, een voorentje ſcheppen. boert: ſpr: *Porter la main en quelque endroit caché.* Een blinde greep doen, iets heimelyk kabaſſen, naar zig trekken. *Filouter, eſcamotter quelque choſe adroitement.* De GREEP van een degen, dat gedeelte van 't geveſt dat men met de hand vaſt houd. *La poignée d'une epée.* Geveſt met een ſtaale-, zilvere-, goude greep. *Garde à poignée d'acier, d'argent, d'or.* Dat is maar een GREEP, een hand greep, een draay. *Ce n'eſt qu'un tour de main, qu'un maniement, qu'un tour d'adreſſe, qu'une habitude.* Hy heeft 'er een aardige greep in; hy doet het met een tyne, een behendige draay. *Il attrappe bien cela, il le fait avec beaucoup d'adreſſe.* Een Letter-GREEP. *Une Syllabe.* f.

GREEP, is nog 't *Preteritum* van 't woord GRYPEN. Hy greep hem by 't hair, by de ſtaart. *Il le prit, ſaiſit, il l'empoigna par les cheveux, par la queuë.*

GREETIG. Adj. Begeerig, happig: *âpre, avide.* Greetig naar geld zyn. *être âpre après l'argent.* Greetig naar lof. *Avide de louanges* GREETIGHEID, happigheid, groote begeerte, trek naar iets. *âpreté, avidité.* f. Greetigheid naar t geld. *âpreté après l'argent, avarice.* f. GREETIGERYK eeten. *Manger avidement, goulument.*

GREFT ot GRIFT. f. Aarde cyffer pen. *Touche.* f. *Eſpece*

Digitized by Google

de ſtyle à chiffrer. De greft hangd aan de ley. *La touche pend à l'ardoiſe.*

GREIN. n. Samenweeſſel van geite hair en wol. *Du camelot.* Een greine mantel. *Un manteau de camelot.*

GREIN. f. Gewigtje alzoo genaamd, twee en zeventigſte gedeelte van een Dragma *of* agtſte van een ons. *Grain, ſoixante douzième partie d'une Dragme ou d'un gros.* Diamant, Paerel wegende 2 caraaten, drie grein. *Diamant, Perle peſant 2 carats, trois grains.*

GREIN. Genees-GREIN, minſte ſoort van Peper naar de kant van Senegallen heel gemeen. *De la Maniquette, de la graine de Paradis, moindre eſpece de Poivre, commun du coté de Senegat.* GENEES-GREIN, werd ook voor zeker purgeer korl, als op 't woord GENEES te zien is, gezegt.

GRENDEL. m. Yzere bout die over de deur geſchoven werd. *Verrouil, verrou.* m. De grendel op de deur ſchuiven. *Pouſſer le verrouil, fermer la porte au verrouil.* GRENDEL-BOOM. Boom die de deur in plaats van een grendel ſluit, toehoud. *Barre qui ſert à fermer la porte.* f. GRENDELEN. v. a. zie TOEGRENDELEN. Met een grendel *of* met grendels ſluiten. *Verrouiller, fermer au verrouil* ou *aux verroux.* De deur wel grendelen, vaſt toegrendelen. *Verrouiller bien la porte.* GRENDEL-KLAMP. *Crampon de verrouil.* m. GRENDEL-KNOP. *Bouton de verrouil.* m.

GRENS-PAALEN. Scheidpaalen, uiterſte Landpaalen. *Limites, bornes.* f. pl. *Limites qui marquent les Frontieres d'un Pays.* De uiterſte Grens-paalen. *Les Frontieres les plus eloignées, reculées.* GRENS-STAD, Grens-veſting. *Ville, Place frontiere.* f Al de GRENSVESTINGEN zyn met Soldaaten opgepropt. *Toutes les Villes, les Places frontieres ſont pleines de gens de guerre.*

GRENZEN. v. a. Aangrenzen, aanleggen. *Confiner, être limitrophe.* Holland grenſd by Abcoude, aan de Provintie van Utrecht. *La Hollande confine près d'Abcoude, à la Province d'Utrec.*

GRENZEN of **GRENSEN,** is het meerv: van 't woord GRENS. *Frontieres, limites.* f. pl. *Confins.* m. pl. 't Leger word op de grenzen *geformeerd,* by een getrokken. *L'Armée ſe forme ſur les frontieres.* Nimwegen legt op de grenzen van Duitsland. *Nimegue eſt ſur les frontieres, les confins d'Allemagne.*

GREPPEL. f. Gruppel, groeve, Landſcheiding, ſcheidſlootje. meeſt droog leggende. *Petit foſſé tiré entre deux champs pour leur ſervir de borne, de limite &c.* De moordenaars wierpen, verſtaken 't lyk in een GREPPEL, in een holle weg, modder-ſloot. *Les aſſaſſins jetterent, cacherent le corps dans un foſſé ſec, dans un chemin creux, un cavin, une fondriere.*

GRIEK. Man uit Griekenland. *Grec, homme de la Grece.* Demoſthenes, Alcibiades was een Griek geboren. *Demoſthene, Alcibiade etoit né Grec, Grec de naiſſance.* GRIEK, werd meeſt gekſcheerende genomen, en beteekend zoo veel als een wonderzinnig menſch. *Un bizarre, un fantaſque.* 't Is een griek, een olyke griek, een Latynſe griek. *C'eſt un fou, un viſionaire, un grichou, un Cuiſtre, un Pedant fieffé.*

De **GRIEKEN,** de inwoonders van Griekenlandt. *Les Grecs, les habitans de la Grece.* Het Leger, de Vloot der Grieken voor Troyen gekomen zynde. *L'Armée, la Flotte des Grecs etant venuë devant Troye.* De zeven Wyzen van GRIEKEN, Griekenlandt. *Les ſept Sages de la Grece.* Een jonge GRIEKIN, Griekſe vrouw *of* maagd. *Une jeune Grecque.*

GRIEKS. Adj. Griekenland *of* den Grieken toebehoorende. *Grec, Grecque, appartenant à la Grece* ou *aux Grecs.* Een Grieks Vorſt, een Griekſe Vorſtin. *Un Prince Grec, une Princeſſe Grecque.* Griekſe vrugten. *Des fruits de Grece.* Griekſe zeden, gewoontens. *Manieres d'agir des Grecs, moeurs, coutumes des Grecs.* De Griekſe Vloot wierd lang door ſtilte in Elide opgehouden. *La Flotte Grecque* ou *la Flotte des Grecs fut longtemps arrêtee, retenuë en Aulide par un calme.* Een Grieks Teſtament koopen. *Acheter un Teſtament Grec, en Langue Grecque* 't Is een Griekſe ſpreekwyze. *C'eſt une phraſe Grecque, un Heleniſme.* Het GRIEKS, de Griekſe Taal is, zegd men, een woordryke en fyne Taal. *Le Grec eſt, dit on, une Langue copieuſe & delicate.*

GRIEKSE A. Vermaard Verbeterhuis te Delft, onder dien naam bekend. Hy moet in de *Griekſe A*; hy moet in 't Lazarus-, in 't Krankzinnigen huis. *Il faut le mettre aux petites maiſons, il eſt fou à lier.* GRIEKS vuur, onuitbluſſelyk vuur, konſt vuurwerk dat tegen den aart van 't natuurlyk vuur zyne uitwerking in 't water, naar onderen gaande, wyd en zyd doet. *Feu Gregeois, feu inextinguible dont la violence augmente dans l'eau.* Daar zyn Schryvers die de Griekſe Y, en de C in 't Nederduits onnoodig agten. *Il y a des Ecrivains qui eſtiment l'Y Grec & le C inutiles en Hollandois.* De Griekſe Y beſloot groote verborgentheden in zig, na 't zeggen van Pythagoras en andere Oude Wyzen.

GRIELEN. v. n. Grimmelen, krioelen. *Fourmiller, abonder, être en grande quantité.* Parys, Londen, Amſterdam grielt van menſchen; het grielt van menſchen te P: L: A: *Paris, Londres, Amſterdam fourmille de monde; il y a une fourmiliere de monde à P: L: A:*

GRIENDT. Rys bos, wilgen boſch. *Ozeraye, ſauſſaye.* f. *Lieu planté d'ozier, de ſaules.* De dieven hadden zig in een GRIENDT, in een rys-bos verhoolen. *Les voleurs s'etoient cachez dans une ozeraye, une ſauſſaye, dans un marecage.* GRIEND-LANT. n. moeraſſige grond, laag land, daar niet als rys, wilgen &c. waſt. *Un Pays de marecage où il ne croit que de l'oſier, des ſaules.*

GRIET. f. Soort van ſchol, een Zeevis alzoo genaamd. *Eſpece de Carlet.* m. GRIET, werd by verkorting ook voor MARGRIET gezegd. *Margot.*

GRIETMAN. Heer van een GRIETNY ofte uitgeſtrektheid Lands in Vrieſland. *Seigneur Friſon;* Intendant d'un certain Canton, Quartier de Friſe appellé *Gritnie.* f.

GRIEVEN. v. a. Priemen, doorſteeken. *Poindre, enfoncer, plonger un couteau* ou *un poignard dans le ſein &c.* Zoo als hy gereed ſtond hem 't hart, de borſt met zyn mes te grieven. *Comme il etoit ſur le point de lui enfoncer ſon couteau dans le coeur, dans le ſein.*

GRIF. Adv. Glad, vaſt, zeker, gewis, fix, zonder haperen. Hy heeft het grif wat hy doet. *Il eſt ſur de ce qu'il fait; il eſt adroit, habile en ſon metier.* Het werk gaat GRIF, ſnel, gaauw voort. *L'ouvrage va bien vite, avance bien.* Grif in de betaaling zyn, een goed betaaler zyn. *Payer exactement au terme, être bon payeur.*

GRIFFEL. f waarſchynlyk van 't Franſch woord GREFFE afkomſtig. Ent, afgezaagd takjen van een boom om op een andere boom *of* tak te enten &c. *Greffe, Ente.* f. Dat is een ſchoone griffel, een ſchoone ent! *Voila une belle greffe, une belle ente!* In de kloof *of* met een pop GRIFFELEN, enten. *Greffer, enter en fente* ou *poupée.*

GRIFFIE. f. Regiſter-kamer, vertrek daar de uitgeſprokene Vonniſſen berusten, geligt werden. *Greffe.* m. *lieu où l'on tient regiſtre des ſentences renduës &c.* Een vonnis uit de griffie ligten. *Lever, retirer une*

Digitized by Google

ſentence du greffe. De gedingſtukken zyn ter Griffie. *Les pieces du procès ſont au Greffe.* GRIFFIER, Gerecht-ſchryver, Vonnis-Regiſter bewaarder &c. *Greffier, Officier de Juſtice qui garde, qui tient Regiſtre, garde les Regiſtres des Arrets rendus &c.* Het is goed den Griffier te vrind te hebben, te houden. *Il fait bon être ami du Greffier; il fait bon s'aſſurer du Greffier.* 't GRIFFIERSCHAP, 't Griffiers ampt is een ſmeerig ampt. *La charge de Greffier eſt une charge lucrative.*

GRIFFIOEN. m. Grypvogel, ſoort van een Arend. *Griffon.* n. *Oiſeau de proye, approchant de l'Aigle.* De GRIFFIOEN word meeſt gezegt van een fabelachtig dier half naar een Arend, en half naar een Leeuw gelykende. *Griffon ſe dit le plus ſouvent d'un animal fabuleux moitié Aigle, moitié Lion.*

GRIFT, GREFT of GRIFFEL. f. Steene cyffer-pen. *Touche de pierre bleuë, dont on ſe ſert à chiffrer, à ecrire ſur une ardoiſe.* f.

GRIL, GRILLING. f. Huivering, beeving uit koude &c. *Friſſon, tremblement, treſſaillement cauſe par le froid.* m. Ik kreeg een gril, grilling door alle myne leden. *Un treſſaillement, un friſſon me ſaiſit tous les membres.*

GRIL. Kuur, pots, aapery, narre greep, malligheid. *Singerie, badinerie, eſpieglerie, ſaillie, grimace.* f. *Geſte badin, jeu debouffon, tour d'eſpiegle.* m. Wat zyn dat voor grillen? *Quelles ſingeries, badineries, ſaillies, grimaces, eſpiegleries ſont ce là?* Hy rechte een hoope grillen aan. *Il fit mille ſingeries, eſpiegleries, tours de paſſe paſſe.* Hy heeft aardige, raare GRILLEN, koddige invallen, gedagten. *Il a d'etranges, de plaiſantes ſaillies, fantaiſies; il eſt tout à fait bouffon, divertiſſant, drole.* 't Is een regte GRILLEMAAKER, potſemaaker als hy begind. *C'eſt un vray eſpiegle, un franc bouffon; il eſt tout à fait folâtre, tout à fait divertiſſant quand il s'y met.*

GRILLIG. Adj. Huiverig, krimpig, die dik wyls grilt, beeft door de koude. *Frileux, qui friſſonne, tremble ſouvent à cauſe du froid.* Hoe zyt gy zoo grillig, zoo kouwelyk? *D'où vient que vous êtes ſi frileux, que vous friſſonnez, tremblez ſi fort?* Het is GRILLIG, huiverig, koud weer. *Il fait un temps bien gris, bien froid, un temps qui fait friſſonner, qui glace les gens.*

GRILLIG. Kuurig, koddig, ſnaakerig. *Facetieux, bouffon, plaiſant, qui fait rire.* 't Is een grillige potſemaaker, een grillige ſnaak. *C'eſt un drole de corps, un homme facetieux, bien bouffon.*

GRILLING. f. Gril, huivering, beeving, trilling door de koude of ſchrik veroorzaakt. *Friſſon, treſſaillement cauſé par le froid* ou *la peur.* m. Ik kreeg, ik voelde een grilling over myn heele lyf, door alle myne leden. *Je ſentis, il me prit un friſſon, un treſſaillement par tout mon corps, par tous mes membres.*

GRIMATSEN, GRAMATSEN. Grillen, grynzing, verdraaying, ſcheeftrekking van den mond. &c. *Grimaces, contorſions de viſage, ſingeries, eſpiegleries.* De grimatſen van een aap, van een Kwakzalvers gek. *Les grimaces d'un ſinge, d'un Bâteleur, d'un Jean farine.* Wat voor grimatſen, gramatſen, wat voor grillen, malle kuuren zyn dat? *Quelles grimaces, quelles ſingeries, badineries, fadaiſes ſont ce là?*

GRIMLAGCH of GLIMLAGCH. m. Glimplagch, ſtille lagch. *Souris, ſourire.* m. *Rire* ou *ris ſecret.* Zy antwoorde hem met een grimlagch. *Elle luy repondit par un ſourire, un ſouris.* Uit arg, uit gekſcheering GRIMLAGCHEN. *Sourire malicieuſement, ſourire par deriſion.*

GRIMMELEN. v. n. GRIELEN. Krioelen, in meenigte verſchynen. *Fourmiller, abonder, être en grande quantité.* De vis grimmelt, het grimmelt van vis in die Vyver, in die ſloot. *Le poiſſon fourmille, il y a une fourmiliere de poiſſon dans cet Etang, dans ce foſſé.*

GRIMMEN. v. n. Brullen, brieſchen. *Rugir, crier effroyablement comme fait le Lion.* Het GRIMMEN, het brullen van den Leeuw is vervaarlyk. *Le rugiſſement du Lion eſt terrible.* Zy doet den heelen dag niet als GRIMMEN, grynzen, knorren, morren. *Elle ne fait que murmurer, grommeler, grogner, bouder tout le jour, tant que le jour eſt long.* GRIMMEND, brullend. *Rugiſſant, qui rugit.* Een grimmende Leeuw. *Un Lion rugiſſant.*

GRIMMIG. Adj. en Adv. Toornig, in grimmigheid, gramſchap ontſteeken. *Courroucé, en colere, irrité, animé de colere.* Een grimmig, een toornig gemoed. *Un eſprit courroucé, animé de colere.* Een grimmig oog, een grimmig gelaat. *Un oeil, un viſage courroucé.* 't Is een GRIMMIG, een toornig, knoragtig menſch. *C'eſt un grogneur, un homme chagrin, un Miſanthrope.* Iemand GRIMMIG, toornig aanzien. *Regarder quelqu'un avec colere, d'un oeil courroucé.* De GRIMMIGHEID, gramſchap der Koningen is vreeſſelyk. *La colere, le courroux des Rois eſt terrible.* GRIMMIG WORDEN. zie GRAM WORDEN, kwaad worden. *Se courroucer, ſe mettre en colere.*

GRINNIKKEN, RUNNIKKEN. Brieſchen, hinneken. v. n. Dit word van 't natuurlyk geſchreeuw van 't paard gezegt. *Hannir, hennir.* Paard dat naar de Merryen grinnikt. *Cheval qui hennit après les Juments.* 't GRINNIKKEN, runnikken, brieſchen, 't gebrieſch van 't paard. *Le henniſſement du cheval.* GRINNIKKEN, werd altemets voor GRIMLAGCHEN gezegt. *Sourire.*

GRINS of GRYNS. f. Tooneel masker. *Maſque d'Arlequin, maſque de Theatre.* m.

GROEF. f. GROEVE. Kuil, greppel. *Foſſe, fondriere.* f. *Cavin.* m. Hy viel in een groef en brak zyn been. *Il tomba dans une foſſe, une fondriere & ſe caſſa la jambe.* GROEF, werd op zommige plaatſen voor BEGRAAFENIS gezegt. Te groef gaan. *Aller à l'enterrement.*

GROEF, is ook 't *Preteritum* van GRAAVEN. Hy groef een diepe kuil. *Il creuſa un trou profond.*

GROEF-YZER. zie GRAVEER-YZER. Graveerſtaal, ſteek-yzer. *Burin, outil à graver.* m.

GROEN. Adj. Van koleur als 't Lente gras. *Verd, vert, verte.* De groene bladen, 't groene gras. *Les feuilles vertes, l'herbe verte.* Het huis is groen geſchilderd. *La maiſon eſt peinte de vert.* Groen laken, groen lint, groene erten, jonge erten. *Du drap, du ruban vert, des pois verds.*

GROEN. n. De groene koleur. *Verd, vert, la couleur verte.* Donker groen. *Du verd brun.* Ligt groen. *Du verd naiſſant.* Papegaay groen. *Du verd gay.* Bleek groen. *Verd naiſſant.* Zee groen; groen als 't Zee water. *Du verd de Mer.* 't GROEN in 't Wapenſchild. *Le Sinople.* Berg-GROEN. *Verd de Hongrie, verd de Mine.* Spaans groen. *Du verd d'Eſpagne.* Het nieuwe GROEN, 't eerſte groen verkwikt het oog. 't gezigt. *La premiere verdure rejouit la vuë.* Speelen, dertelen, mallen, ſtoeyen in het groen, op 't groene gras. *Jouer, folâtrer ſur l'herbe tendre, ſur l'herbe verte, ſur l'herbette.* GROEN of onryp kooren. *Du bled verd.* Groene vrugten. *Des fruits verds.* Groen en ryp onder een mengen, ſamen raapen, alles zonder onderſcheid by een mengen, raapen. *Confondre le fruit verd avec le fruit meur, amaſſer tout pêle mêle,*

Digitized by Google

le, ſans diſtinction. Die oude man is nog GROEN, jeugdig om zyn hart. *Ce vieillard eſt encore verdelet, eſt encore en humeur de rire.* Hy word heel groen als hy haar ziet. *Il ſe ſent tout epris, il prend feu lors qu'il la voit.*

GROENAGTIG. Adj. Aan de groene kant. *Verdâtre.* 't Zee water is groenagtig. *L'eau de la Mer eſt verdatre.*

GROENE KAAS. Teſſelſe kaas, groene ſchaape kaas. *Du fromage verd, fromage de Brebis, mêle d'herbages.* Een boterham met groene kaas. *Une beurée avec du fromage verd.*

GROENEN. v. n. Groen worden. *Verdir, devenir verd.* De weiden en boomen beginnen al te groenen. *Les prez & les arbres commencent deja à verdir.* Hy begind te GROENEN, hy word groen om zyn hart. *Il commence à prendre feu, à entrer en amour.*

GROENE SOP. Groene potagie, ſop, potagie met groente. *Potage aux herbes.* m. *Soupe aux herbes.* f.

GROENE SPECHT. Vogel alzoo genaamd, op de boomſtruiken pikkende. *Pic verd, Pie verd.* m.

GROENE VLIEG f. Spaanſe vlieg. *Mouche canthariде.* f. Men heeft haar twee groene vliegen aangezet om de zinking af te leiden. *On luy a appliqué deux mouches cantharides pour detourner la fluxion.*

GROENE ZOOTJE. n. Vers zootje, begraasde aarde klomp. *Gazon verd.* m. *Bute couverte d'herbe.* f. 't Groene Zootje in den Haag, is een heuveltje daar recht op gedaan werd.

GROENHEID of GROENIGHEID. f. Groene koleur. *Verdeur, couleur verte.* f. De groenheid van 't Zee-water. *La verdeur de l'eau de la Mer.* De GROENHEID, onrypheid, wrangheid der onrype vrugten. *La verdeur, l'âpreté des fruits qui ne ſont pas meurs.* Ik mag die GROENIGHEID, dat groen wel zien. *J'aime bien à voir cette verdeur, cette verdure.* GROENIGHEID, jeugdigheid, geilheid. *Verdeur, complexion amoureuſe.* f.

GROEN-KOOPER. Groen-man, Warmoezier. *Herbier, vendeur d'herbes potageres.* GROEN-KOOPSTER, groenwyf. *Herbiere.* f.

GROENLAND. n. Land en Zee aan de Noorder Pool gelegen, daar de Walviſſchen gevangen werden. *Groenlande*, ou Pays verd; *On appelle ainſi l'endroit où ſe pêchent les Baleines.* GROENLANDS-VAARDER, ſchip dat tot de Groenlandſe Walvis vangſt uitgeruſt is. *Vaiſſeau de Groenlande, vaiſſeau equipé pour la peche de la Baleine.* GROENLANDS-VAARDER, vaarend gezel naar Groenland. *Matelot qui fait le voyage de Groenlande*, ou *qui a été à la pêche de la Baleine.*

GROENLING. Geel en groenagtig vogeltje, anders ook *Mof* genaamd. *Un Tarin, petit oiſeau de plumage jaune & verd.*

GROEN-MAN. zie GROEN-KOOPER, Warmoezier. *Herbier, vendeur d'herbes potageres.*

GROEN-MAND. *Panier aux herbes.* m. De GROEN-MARKT of GROENTE MARKT. *Le Marché aux herbes.* GROEN-MEISJE; meisje dat groente verkoopt. *Jeune herbiere, petite fille qui vend des herbes.*

GROENTE. f. Moes, warmoes, tuin kruiden, moes kruiden. *Des herbes, herbages, de la verdure, des herbes potageres.* Groente in de pot, in de ketel doen. *Mettre des herbes au pot, dans la chaudiere.* Ik hou veel van groente. *J'aime bien les herbes, les herbages, la verdure.* Ik mag die GROENTE, dat groene loof, die groene weiden wel zien. *J'aime bien à voir cette verdure, ce feuillage verd.*

GROENTJE. Een mof, een oorinbaar, een onbedreeve Matroos. *Un Matelot tout neuf, un badaud, un malotru.*

GROENTJES, BERGEMOTTEN. Maatjes peeren, ſappige groentjes. *Des Bergamottes, des poires verdâtres & un peu pierreuſes, mais d'une très bonne eau, d'un très bon goût.*

GROEN-TUIN, MOES-TUIN. m. Warmoes-tuin. *Jardin potager.* m.

GROEN-VINK. m. Vogeltje als een mosje zoo groot, groen en graauwagtig van veeren. *Verdier.* m. *Eſpece de pinſon de plumage verd & gris.*

GROEN-VROUW, GROENWYF. Groen-verkoopſter. *Vendeuſe d'herbes, herbiere.* GROEN-WINKEL, groenwyfs kraam. *Boutique d'herbiere.* f. Zy was als een GROENWYF verkleed. *Elle etoit traveſtie en herbiere.*

GROEN WORDEN. v. n. Groenen. *Verdir, devenir verd.* De boomen, de weyden beginnen al groen te worden. *Les prez, les arbres commencent deja à verdir.* GROEN WORDEN, dartel, minziek worden. *Prendre feu, s'embrazer d'amour, rajeunir.*

GROEP of GROP. f. Beeldhoopje, afzonderlyk getal beelden aan malkander ſtaande. *Groupe.* f. *Amas aſſemblage de figures formant un gros ſeparé.* Een groep van drie, van vyf figuuren *of* beelden in een Schildery. *Une groupe de trois, de cinq figures dans un Tableau.*

GROET. f. Begroeting, groetenis, eerbewys met een buiging &c. *Salut.* m. *Salutation, reverence.* f. Een beleefde, een eerbiedige groet. *Une reverence civile, profonde; une civile, profonde ſalutation.* De groet met de hoed, met de piek, met de vaan. *Le ſalut du chapeau, de la pique, du drapeau.* Na de hertelyke groet verblyve &c. *Après la ſalutation cordiale, je demeure &c.* De Engel GROET of Maria boodſchap. *La ſalutation Angelique, le meſſage de l'Ange à la Vierge.* De avond gebeden der Catholyken werden ook Engele-groet genaamd. *Les prieres du ſoir des Catholiques s'appellent auſſi le Salut.* Der Engelen groet zingen. *Chanter le Salut.*

GROETEN. v. a Begroeten, beleefdheid bewyzen. *Saluer.* Menden hoed, met het masker groeten. *Saluer du chapeau, ſaluer du maſque.* Met de piek, met de degen, met het vaandel groeten. *Saluer de la pique, de l'epée, du drapeau.* Cierlyk, hoflyk groeten. *ſaluer de bonne grace.* De Engelſche, de Franſe Vlag GROETEN, begroeten, eerſchooten daar voor doen. *Saluer le Pavillon Anglois, le Pavillon François.* Den Altaar groeten, zig daar voor buigen. *Saluer l'Hotel.* Ik bid u Mynheer uw Oom van mynent weege te GROETEN, myn gebiedenis te doen aan Mynheer uw Oom. *Je vous prie de ſaluer Monſieur votre Oncle de ma part, de lui faire mes baiſemains, de lui preſenter mes reſpects.* Groet malkander met een heilige kus. Schr: ſpr: *Saluez vous l'un l'autre d'un ſaint baiſer.* Laat hy maar komen, men zal hem groeten, men zal hem wat zeggen. gekſch: *Qu'il vienne, il trouvera à qui parler, on lui lavera bien la tête, on la lui garde bonne.* Ik groet je, ik gaa heen. *Adieu, je m'en vais; je vous ſalue, je m'en vais.*

GROETENIS. f. Gebiedenis, dienſt-aanbieding. *Baiſemains.* m. pl. *Salutation, preſentation de ſervice.* f. *Compliments d'offres, de ſervice.* De groetenis aan Mejuffer uw Moeder. *Mes baiſemains, mes compliments, mes reſpects à Mademoiſelle votre Mere.* Afbreekende, verblyve na de hartelyke groetenis &c. *Finiſſant, je demeure après la ſalutation cordiale. &c.*

GROEVE of GROEF. f. Kuil. *Foſſe.* f. *Gouffre, endroit creux.* m. Hy viel in een diepe groeve. *Il tomba dans une foſſe profonde, dans un gouffre profond, dans un abime.*

Digitized by Google

De groeven van een yzere-, van een zilvere-, goude myn. *Les chambres, les concavitez d'une mine de fer, d'argent, d'or.* De GROEVEN of holle ſtreepen van een pylaar. *Les cannelures d'une colomne.*

GROEY. m. GROEI. Aanwas, wasdom, grooter wording. *Croiſſance, augmentation en grandeur.* f. Dat beter het kind zyn groey. *Cela empêche la croiſſance de l'Enfant.* Zoo lang de boomen in hun groey zyn. *Tant que les arbres ſont en croiſſance.*

GROEYEN. v. n. Waſſen, opſchieten, grooter werden. *Croître, pouſſer, devenir plus grand.* Die regen zal 't gras, den wyngaard doen groeyen. *Cette pluye fera croître, pouſſer l'herbe, la vigne.* Het kind groeyd uit zyn kleeren, groeyd als een kool. *L'Enfant croit à vûë d'oeil, vient comme un chou.* Zy kan groeyen noch bloeyen; zy heeft gants geen tier. *Elle ne croît ni ne profite de ce qu'elle mange; elle reſte toujours maigre & languiſſante.* In 't kwaad doen GROEYEN en bloeyen. *Prendre plaiſir à mal faire.* Ik groey'er een hand ſpek in. gem: ſpr: *Cela me fait un extrême plaiſir, cela me fait epannouir la ratte.*

GROEYZAAM of GROEISAAM. Adj. Vrugtbaar. *Beau, fertile, propre pour la croiſſance des bleds, des fruits &c.* Een groeyzaam weer. *Un beau temps, un temps propre à faire pouſſer les arbres, à meurir les fruits de la Terre.*

GROF. Adj. Dat tegen DUN en fyn over ſtaat. *Gros, groſſe, groſſier, oppoſé à* DELIÉ, FIN, MENU. Grof laken, grof garen, grof geſchut. *De gros drap, de gros fil, de gros canon, de la groſſe artillerie.* Dat kind is heel grof van gebeente. *Cet Enfant a de gros os, eſt de gros uſage.* Grof geld, groote ſtukken. *De gros argent, de la groſſe monnoye.* Grof veê. *Du gros betail.* GROF grein, barkaan. *De gros camelot, du bouracan.*

GROF, is ook Adv. en bekend op eene grove wyze. *Gros, en gros caracteres, groſſes lettres.* Grof ſpinnen, grof ſchryven. *Filer gros, ecrire gros.* Gy ſchryft al te grof. *Vous ecrivez trop gros vous faites de trop groſſes lettres.* Grof ſpeelen, om veel geld ſpeelen. *Jouer gros jeu, brelander.* Men ſpeeld'er al te grof. *On y joue trop gros jeu.* Het te grof maaken, te bont maaken. *En faire trop, en dire trop, aller trop loin, outrer le plaiſir &c.* Dat is te grof gelogen. *C'eſt mentir trop groſſierement.*

GROFAGTIG. Adj. Wat grof, aan de grove kant. *Un peu gros, groſſier.* Grofagtig gebeente. *Oſſage un peu gros.*

GROF BLAADJES BOEK n. School-woord: wit ſchryfboek je uit vellen in vieren gevouwen, ſamen geſteld. *Un livre à ecrire, compoſé de feuilles de papier pliées en quatre.* Een grof blaadje ſchryven, een zydje uit een grof blaadjes boek vol ſchryven. *Ecrire une page d'un quart de feuille, remplir une page d'ecriture.*

GROFHEID. f. Grofte, grovigheid. *Groſſeur, epaiſſeur.* f. De grofheid van 't ſtof, van 't ſchrift is 'er oorzaak van. *La groſſeur de l'etoffe, de l'ecriture en eſt cauſe.*

GROFLYK, plomplyk dwaalen. *Errer lourdement, groſſierement.* Groflyk zondigen. *Pecher grievement.*

GROFLYVIG. Adj. Zwaarlyvig, dik. *Corpulent, replet, de groſſe taille.* Zy is te groflyvig. *Elle eſt trop corpulente, trop groſſiere, de trop groſſe taille, trop replete.* GROFLYVIGHEID, zwaarlyvigheid, overmaatige dikte. *Corpulence, groſſeur exceſſive, de trop groſſe taille.* f.

GROF-SMIT. Ankerſmit, ook een die in de yzere Stukken werkt. *Forgeron, ouvrier qui fait de gros ouvrages, comme des ancres, des barres de fer &c.*

GROF WORDEN. v. n. *Groſſir, devenir gros.* Haar ſtem begind grof te worden. *Sa voix commence à groſſir.*

GROL. f. Vod, prul, ſlecht ding. *Bagatelle, gueuſerie, babiole, choſe de néant, vieille nippe.* f. Colifichet m. Dat boek is maar een olyke grol. *Ce livre n'eſt qu'une gueuſerie, qu'un recueil de fadaiſes, de billeveſées, qu'un amas de ſotiſes, de pagnoteries.* Hy heeft my een deel GROLLEN, een deel gekke dingen verhaald. *Il m'a raconté un tas, un nombre de ſotiſes, de pagnoteries, de niaiſeries, de ſornetes; il m'a fait cent ſots contes.*

GROLLEN MAAKEN. Een deel grollen op 't papier brengen, ſtellen; prul-boeken maaken. *Faire un ramas, un recueil de ſotiſes, de fadaiſes, de billeveſées; faire un nombre de mechans livres.* GROLLEN MAAKEN, de kap trekken. zie GRILLEN MAAKEN. *Faire des bouffonneries, des grimaces, des poſtures de Jean potage, de Harlequin.* GROLLEN-MAAKER, prul ſchryver; een die maar grollen, prullen op 't papier brengd. *Compilateur de fadaiſes, autheur de bale.* GROLLE-MAAKER, potſe maaker, die de kap trekt. *Bouffon, Tabarin, Turlupin; celui qui fait le folâtre, le badin pour faire rire les autres.*

GROLLIG. Adj. Vol grollen, vol prullen, veragtelyk. *Plein de niaiſeries, de fadaiſes, de pagnoteries.* Een grollig boek. *Un livre plein de fadaiſes, de pagnoteries.* Een grollig Schryver of grol Schryver. *Un Ecrivain de bale, un Auteur de bibus.*

De GROM of 't ingewand van de vis. *Les entrailles, l'ordure, les boyaux du poiſſon.* De vis met de grom in de ketel ſmyten, opeeten. *Jetter le poiſſon dans le chaudron ſans le vuider; manger le poiſſon avec ſon ordure.*

GROMMELEN. v. n. WENTELEN. *Veautrer, ſe veautrer.* Hy grommelde in zyn bloed. *Il ſe veautroit, il baignoit dans ſon ſang.* De varkens grommelen, wentelen in de ſlyk. *Les cochons, les pourceaux ſe veautrent dans la boue.* GROMMELING, vuiligheid &c. *Ordure, ſaleté.* f. Ik zie niet gaarne dat 'er grommeling in de eyeren, in de ſlaa zit. *Je n'aime pas qu'il y ait d'ordure, de ſaleté dans les oeufs, dans la ſalade.*

GROMMEN, de vis grommen, de vis den buik opſnyden en ſchoon maaken. *Nettoyer, vuider le poiſſon.* VIS-GROMMER, de geen die de grom uit de vis haald, de vis ſchoon maakt. *Celui qui vuide, nettoye le poiſſon.* GROM-YS. zie GROND-YS.

GROND. m. werd voor eerſt voor de aarde, het land daar men over gaat gezegd. *Terre.* f. *Terrain, terroir, fonds, ſol.* m Den grond opmaaken, de aarde opgraaven. *Ouvrir, creuſer la terre.* Iemand op de grond werpen, ſmakken. *Jetter quelqu'un par terre.* Zyne voeten raaken geen grond, zoo lugtig danſt hy. *Ses pieds ne touchent point à terre, tant il danſe legerement.* De dampen die uit de grond opgaan. *Les vapeurs qui s'elevent, qui ſortent de la terre.* In een goede, vrugtbaare GROND, akker-grond zaayen. *Semer en bonne terre, dans un bon terroir; un terroir, une terre fertile.* Een hooge, een drooge, een zandige grond. *Une terre elevée, ſeche, ſablonneuſe;* ou plutôt, *un terrain, un terroir elevé; un terrain, un terroir ſec, ſablonneux.* Een laage, moeraſſige grond. *Un terrain bas, terrain marecageux.* Een kley-grond. *Une terre forte, terre graſſe.* Een veen-grond. *Une terre legere & bitumineuſe, dont on tire les tourbes.* Pas op, de GROND, de weg is glibberig, glad. *Prenez garde, le terrein, le chemin eſt gliſſant.*

GROND daar een huis op gezet word. *Sol de terre, terre plein, fonds ſur lequel on eleve une maiſon.* Een huis

tot

tot de grond afwerpen. *Abbattre une maiſon tout ras, l'abbattre juſqu'au niveau, au ſol.* De Kerk brande tot de grond toe af. *L'Egliſe fut brulée de fonds en comble, reduite en cendre juſqu'aux fondements.* De ſtylen van de brug zyn al met de grond gelyk. *Les piles du pont ſont deja à rez de chauſſée.* De GROND of diepte van een Rivier peilen. *Sonder le fond d'une Riviere.* Men kan 'er niet doorwaaden, daar is geen grond. *On ne ſçauroit paſſer à gué, il n'y a pas de pied.* Ik voel al grond. *J'ai deja pied.* Te grond gaan, na de grond zinken. *Aller à fond, couler à fond.* Een ſchip in de grond booren. *Couler un vaiſſeau à fond.* Een Taal in de GROND of grondig verſtaan. *Entendre une Langue à fonds.* Een goede anker GROND. *Un fond de bonne tenue, où il fait bon ancrer.* Modder-grond, ſlegte anker grond. *Fond vaſard, mauvais fond* ou *fond de mauvaiſe tenuë.* 't Schip raakte aan de grond vaſt. *Le vaiſſeau toucha, echoua, demeura à ſec.*

GROND of eerſte ſamenweeſſel van 't ſtof. *Fond* ou *premiere tiſſure de l'etoffe.* Fluweel op een goude grond. *Velours à fond d'or.* Borduurſel op een ſatyne grond. *Broderie ſur un fond de ſatin.* De GROND van 't werk, de grond van 't proces deugd niet. *Le fonds de l'ouvrage, le fonds du procès ne vaut rien.* Ik kan hem in den grond geen ongelyk geeven. *Je ne ſçaurois lui donner de tort dans le fonds.* God alleen kan den grond van 's menſchen hart. *Dieu ſeul connoît le fond du coeur humain.* Zyn grond is goed, hy is in den grond deugdſaam, vroom, eerlyk. *Son fonds eſt bon, il eſt honnête homme dans le fonds.*

GROND, werd nog in de volgende ſpreekwyzen gezegt. Op een vaſte grond, een goed fondament bouwen. *Bâtir ſur un bon fondement.* Die aanklagt heeft de nyd alleen tot grond. *Cette accuſation n'a que l'envie pour fondement.* Om alle GROND, voorwendſel van agterdogt, van misverſtand te beneemen. *Pour oter tout pretexte de ſoupçon, toute occaſion de mesintelligence.* Iemand in de grond helpen, uit al zyn goed of fatſoen helpen. *Abimer quelqu'un, ruiner quelqu'un de fonds en comble.* Daar is geen goede grond tuſſchen hen. *Il n'y a pas de bon fond entr'eux; il n'y a pas de veritable amitié, de confiance entr'eux.* Grond voelen; voelen dat men genoeg gegeeten heeft. *Voir terre, ſentir que l'on a aſſez mangé.* Den grond leggen tot alderley godloosheid. *Faire la planche à toutes impietez, donner pied à toutes ſortes de vices.* Ik wenſte het uit grond mynes harte. *Je le ſouhaiterois du fond de mon coeur, de toute mon ame.*

GROND-CYNS. m. Tins, oudeigen, grond-rente den Landheer toekomende. *Cens.* m. *Rente fonciere.* f. *Droit appartenant au Seigneur Foncier.*

Te GRONDE gaan, te grond gaan, zinken. *Aller, couler à fonds.* 't Schip ging met al het volk te gronde. *Le vaiſſeau coula à fonds, perit avec tout l'equipage.* Carthago ging na verſcheide bloedige oorlogen te gronde. *Carthage fut entierement detruite après pluſieurs ſanglantes guerres.*

GRONDEL, GRONDELING of GRUNDEL. m. Visje in de naauwe Wateringen, Verlaaten, Saſſen gemeen. *Goujon, petit poiſſon qui ſe prend d'ordinaire à la ligne.* m. Daar zyn maar grundels en bleyen. *Il n'y a que du gouſon & des ablettes.*

GRONDELOOS Adj. Onpeilbaar. *Sans fond, impenetrable, qu'on ne ſçaurois ſonder.* Een grondelooze kolk, poel; een afgrond. *Un gouffre ſans fond.* De GRONDELOOZE, ondoorgrondelyke wysheid Gods. *La ſageſſe immenſe, la ſageſſe impenetrable de Dieu.* De GRONDELOOSHEID, onnaſpeurlykheid van Gods oordeelen. *L'impenetrabilité des jugements de Dieu.*

GRONDEN. 't meerv: van GROND. *Des terres, des pays, abimes.* Zandige, moeraſſige, onvrugtbaare gronden. *Des terres ſablonneuſes, marecageuſes, infertiles.* Stille waters hebben diepe gronden. ſpr: *Il n'y a pire eau que l'eau qui dort, qui croupit.* De GRONDEN of grondregelen eener Taal wel kennen. *Sçavoir bien les principes, les regles d'une Langue.* Schadelyke GRONDEN, ſchadelyke gevoelens hebben. *Avoir de pernicieux principes, des opinions pernicieuſes.*

GRONDEN, is ook een Werkwoord. Zyne gevoelens op goede redenen GRONDEN, grondveſten. *Fonder, appuyer ſes ſentiments, fonder, appuyer ſon dire ſur de bonnes raiſons.* Dat water is te diep, is niet te GRONDEN, te bepeilen. *Cette eau eſt trop profonde, on ne ſçauroit ſonder cette eau, trouver le fond.*

GROND-GAT. n. Het gat door het anker of het ſchip zelfs in de grond gemaakt. *Foſſe faite au fond de l'eau par la peſanteur de l'ancre* ou *du vaiſſeau.* Ik moet dat grond-gat weeten; ik moet de regte geſchapenheid dier zaak weeten. *Il faut que j'en ſache le long & le large; il faut que je ſache les tenans & les aboutiſſans de cette affaire là.*

GRONDHEER. Eigenaar van den grond, van 't land. *Seigneur Foncier, Cenſier, Proprietaire du fond, de la terre, du champ.* Den Grondheer de cyns of tins betaalen. *Payer le cens, la rente au Seigneur Foncier, au Proprietaire.*

GRONDIG. Adj. Modderig, naar de grond ſmaakende. *Bourbeux, qui ſent la bourbe, le limon.* De zeelt, de aal heeft een grondige ſmaak, is een grondige vis. *La tenche, l'anguille ſent la bourbe, le limon, a un goût bourbeux.* GRONDIG water, onklaar, modderig water. *De l'eau trouble, bourbeuſe.*

GRONDIG. Adj. Volkomentlyk, op gronden beruſtende. *Fondamental, parfait, ſolide.* Een grondig onderwys. *Une inſtruction fondamentale,* ou pluſtor, *une inſtruction ſolide, methodique, ſelon les regles, les principes de la Langue, de l'Art.* 't Is een grondige waarheid. *C'eſt une conſtante, une ſolide verite, une verité fondamentale.* GRONDIG. Adj. en Adv. In den grond. *à fond, parfaitement, entierement.* Het Latyn, het Franſch, 't Nederduits grondig verſtaan. *Entendre le Latin, le François, le Hollandois à fond.* Ik kan hem grondig, ik ken hem door en door. *Je le connois très bien.* Hy heeft de ſtellingen van zyn weder-party grondig wederlegt. *Il a refuté ſolidement les arguments de ſa partie.*

GROND LEGGEN. v.a. Gronden, grondveſten. *Fonder, jetter les premiers fondemens.* De grond leggen van een Republyk, van een Hooge School. *Fonder une Republique, une Academie; jetter les premiers fondements d'une Republique, d'une Academie.* De grond leggen van een Schildery, de eerſte verf leggen; een Schildery doodverwen. *Coucher, jetter les premieres couleurs d'un Tableau.* Cyrus is de GRONDLEGGER, Stichter van 't Perſiaanſe Ryk geweeſt. *Cyrus a été le Fondateur de l'Empire de Perſe.* Romulus Grondlegger van de Stad Rome. *Romulus Fondateur de la Ville de Rome.* GRONDLEGGING, Stichting, eerſten aanbegin. *Fondation.* f. *Premier commencement.* m. Voor de grondlegginge, ſchepping der Waereld. *Avant la fondation, la création du Monde.* Sancta Thereſia is de GRONDLEGSTER, STICHTSTER der Carmeliten Order geweeſt. *S. Thereſe a été Fondatrice de l'Ordre des Carmelites.*

De

De GROND-OORZAAK, Rechte oorzaak, eerſte oorzaak. *La veritable cauſe, le vray motif, la cauſe originale.*

't GROND-RECHT, GRONDHEERS recht. *Le cens, le droit Seigneurial, le droit du Seigneur Foncier.*

GRONDREGEL. m. Aangenome ſtelling, wet. *Maxime, regle.* f. *Principe.* m. De grondregels der Staatkunde verſchillen veel van die der Zedekunde. *Les maximes de la Politique different beaucoup de celles de la Morale.* Als men de grondregels van 't Latyn, van 't Franſch wel verſtaat. *Quand on entend bien les principes, les regles du Latin, du François.*

GRONDSLAG. m. Eerſte grond. *Fondement.* m. *Baſe.* f. De vreeze Gods is de grondſlag van alle wysheid. *La crainte de Dieu eſt le fondement de toute ſageſſe.* Op welken grondſlag bouwd gy het geen gy zegt? *Sur quel fondement appuyez vous ce que vous dites?*

GRONDSOP. f. Droeſſem, drabbigheid, drabbig overblyfſel van eenig vocht. *Le marc, la lie, la liqueur groſſiere, bourbeuſe qui reſte au fond du vaſe ou du vaiſſeau.* De grondſop van de koffy weer op warmen. *Rechauffer le marc du caffé, faire un* ripopé *de ce qui reſte dans la caffetiere.*

GRONDSTEEN. m. Hoekſteen. *Pierre fondamentale, pierre qui ſert de fondement, pierre angulaire.* f.

GRONDSTEM. f. BAS in 't Onduitſch. *Baſſe.* f. *Partie la plus baſſe de la Muſique.*

GROND-TAAL. f. Oorſpronkelyke Taal. *Langue originale, Langue dont on a fait une verſion.* Daar ſtaat in de Grond-taal... *Il y a dans la Langue originale... Le Texte original porte...* GROND-TEXT, oorſpronkelyke Text. *Original, texte original.* m. Om by de woorden van den grond-text te blyven. *Pour nous tenir, nous attacher au texte original, au texte Hebreu, texte Grec.*

GRONDVESTEN. v. a. Stichten, grond leggen, bouwen, veſtigen. *Fonder, appuyer, etablir.* Een Kloſter grondveſten. *Fonder un Cloitre.* Zyn zeggen op goede bewyzen grondveſten. *Fonder, appuyer ſon dire ſur de bonnes raiſons.* Zyn eiſch op de billykheid grondveſten. *Fonder, etablir ſa demande ſur l'equité.* GRONDVESTING, ſtichting van een Kloſter. *Fondation d'un Cloitre, d'un Monaſtere.* f.

GROND-WAARHEID. f. Waarheid tot een grondſlag dienende. *Verité fondamentale* f.

GROND-WET. f. Fondamenteele wet. *Loy fondamentale.* f. De grond-wetten van den Staat zoeken om te ſtooten. *Tâcher de renverſer les Loix fondamentales de l'Etat.*

GROND-WOORD. n. Wortel-woord, oorſpronkelyk woord. *Mot original, mot primitif, mot racine.* m. *Diction primitive, etymologique.* f. De kragt der grondwoorden wel verſtaan. *Entendre bien la force des mots primitifs, des mots racines, des etymologies.*

GROND-YS. n. GROM-YS. Geronnen ys, bevriezing van 't water, als of de koude uit de grond kwam, hoewel die eigentlyk van boven zyne werking doet. *Glace tranſparente & raboteuſe, qu'on diroit ſe former par le froid d'embas, bien qu'au vrai elle ſoit une operation du froid qui penetre la ſurface de l'eau.*

GROOT. Adj. KLOEK. Wyd uitgeſtrekt. *Grand, grande, gros, groſſe.* Een groot man, een groote vrouw. *Un grand homme, une grande femme.* Zyne kinderen zyn al groot. *Ses Enfans ſont deja grands.* Een groot Ryk, een groote Stad, een groot Leger. *Un grand Royaume; une grande, une groſſe Ville; une grande, une groſſe Armée.* Een GROOT, een aanzienlyk Koopman. *Un gros Marchand,* Een GROOT, een magtig Koning; een GROOT, een vermaard Legerhoofd. *Un grand, un puiſſant Roy; un grand, un fameux General.*

GROOT, werd veeltyds als een eertytel gebruikt. De GROOT-Meeſter van Maltha. *Le Grand Maitre de Malthe.* De Groote Mogol, de Grooten Heer; de Groot Hertog van Moſcovien, van Toſcanen. *Le Grand Mogol, le Grand Seigneur; le Grand Duc de Moſcovie, le Grand Duc de Toſcane.* Alexander, Hendrik, Lodewyk de Groot. *Alexandre, Henry, Louis le Grand.* De groote Pompeus, de groote Guſtavus, de groote Turenne. *Le grand Pompée, le grand Guſtave, le grand Turenne.* De GROOTEN of Grandes van Spanjen, van den eerſten en tweeden rang, dekken hen voor den Koning. *Les Grands d'Eſpagne, du premier & du ſecond rang, ſe couvrent devant le Roy.*

GROOT, werd nog in de volgende ſpreekwyzen gezegt. 't Is een man van groot verſtand, groote verdienſten. *C'eſt un homme de grand eſprit, de grand merite.* 't Is een groot geluk voor u. *C'eſt un grand bonheur pour vous.* Daar is een groot ongeluk geſchied. *Il eſt arrivé un grand malheur.* By een groot Heer, een groote Mevrouw dienen. *Servir chez un grand Seigneur, chez une grande Dame.* Hoe groot is Parys, hoe groot is Londen? *Combien grand eſt Paris, eſt Londres?*

GROOT. f. Een halve ſtuiver, in de Wiſſel- en Rekenſtyl. *Gros, deux liards, demi ſou, en terme de Change.* De Franſche *Ecus* of Kroonen werden tegen ... groot per Kroon, *Ecu* gewiſſelt, vernegocieerd. *Les Ecus de France ſe negocient à ... gros par Ecu.* Vyf groot, een ſtooter, twee ſtuivers en een half. *Deux ſols & demi.* Voor drie groot *of* twee blanken aan ſalaad. *Pour un ſou & demi de ſalade.* Een pond GROOT *of* pond Vlaams, zes gulden, tegen twintig ſtuivers de gulden. *Une livre de gros, ſix livres, ſix florins à vint ſous piece.*

GROOT-AGTBAAR. Adj. Hoog agtbaar, agtbaarheid, agting waardig. *Venerable, reſpectable.* Haare Edele Groot Agtbaare, is de Tytel die men de Heeren Burgermeeſteren van Amſterdam geeft. *Leurs Nobles & Venerables Seigneuries eſt le Titre qu'on donne à Meſſieurs les Bourguemaitres d'Amſterdam.*

GROOT AGTBAARHEID. f. Hooge aanzienlykheid. *Dignité venerable, venerable grandeur.* f. Ik zal zyn Groot Agtbaarheid, onderdaanigſt vertoonen hoe... *Je repreſenterai en tout reſpect à ſa Venerable Grandeur, à ſa Seigneurie comment...*

GROOT-BOEK. n. Koopmans boek, alzoo genaamd. *Grand livre.* m Een poſt uit het Journaal in 't Grootboek overbrengen. *Porter un article du Journal dans le Grand livre.*

GROOTELYKS. Adv. Ongemeen veel. *Grandement, extrémement.* Onze Wetten verſchillen grootelyks met die der Engelſen. *Nos Loix different grandement, extrêmement de celles des Anglois.* Ik ben u grootelyks verpligt, ik ben 'er grootelyks over verwonderd. *Je vous ſuis extrêmement obligé, j'en ſuis extrêmement etonné.*

GROOTEN. 't meervoud van GROOT, in den zin van groot Heer. Alle de Grooten van 't Land kwamen, gingen den Koning te gemoet. *Tous les Grands du Pays vinrent, allerent à la rencontre du Roy.*

GROOT GAAN. v. n. Zwanger zyn. *être groſſe, être enceinte.* Terwyl zyn Moeder van hem groot ging. *Pendant que ſa Mere etoit groſſe de luy.* Zy vorderd gelukkig in haar GROOT GAAN, in haar zwangerheid. *Elle avance heureuſement dans ſa groſſeſſe.*

GROOT-

Digitized by Google

GROOTHARTIG. Adj. Hooghartig, grootmoedig. *Magnanime, genereux.* Een groothartig Vorſt. *Un Prince magnanime.* Groothartige gevoelens hebben. *Avoir des ſentiments genereux, elevez.* De GROOTHARTIGHEID, grootmoedigheid van Alexander. *La grandeur d'ame, la magnanimité d'Alexandre.*

De GROOTHEID, uitmuntendheid, Majeſteit der Koningen. *La grandeur, l'excellence, la Majeſté des Rois.* De GROOTHEID, de onafmetelykheid van Gods goedheid. *La grandeur, l'immenſité de la bonté de Dieu.* De ſtraf moet gemaatigd, geregeld werden naar de grootheid der misdaad. *La peine, la punition doit être meſurée, proportionnée à la grandeur du crime.*

GROOTJE, gemeenzaam woord als men van een Grootmoeder of oude Vrouw ſpreekt. *Grand' Mere, bonne mere, bonne femme.* Het kind gaat grootje bezoeken, een potje boter aan grootje brengen. *L'Enfant va voir ſa grand' mere, va porter un petit pot de beure à ſa mere grand'.* Hoor hier, kom hier eens grootje! *Ecoutez, venez icy bonne femme!*

GROOTMAAKEN. v.a. Opbrengen, optrekken, opvoeden. *Elever, nourrir.* Zyne kinderen met eere groot maaken. *Elever ſes enfans avec honneur.* Iemand GROOT MAAKEN, tot een groot man maaken. *Faire la fortune de quelqu'un.* Gods heilige naam GROOTMAAKEN, verheerlyken. *Glorifier, exhalter le ſaint nom de Dieu.* De GROOTMAAKING, 't grootmaaken der kinderen koſt moeyte. *L'education des enfans coute de la peine.* De GROOTMAAKING, verheerlyking van Gods naame. *La glorification, l'exaltation du nom de Dieu.*

GROOTMAGTIG. Adj. Zeer magtig. *Très puiſſant, d'un grand pouvoir.* De Keizer, de Koning van Vrankryk is een grootmagtig Vorſt. *L'Empereur, le Roy de France eſt un très puiſſant Prince, un grand Potentat, Monarque.*

GROOTMOEDER. *Grand' Mere, Ayeule.* Zyn grootmoeder is heel ziek *Sa grand' mere eſt bien malade.* Overgrootmoeder. *Biſayeule.* Bet-overgrootm: *Triſayeule.*

GROOTMOEDIG. Adj. GROOTHARTIG. Edelmoedig, verheven. *Magnanime, qui a l'ame grande, le courage grand.* Een grootmoedig Vorſt. *Un Prince magnanime.* Een GROOTMOEDIGE, verhevene ziel. *Une ame magnanime, une grande ame, ame noble.* GROOTMOEDIGE, ſtaatzugtige voorneemens. *De hauts deſſeins, des deſſeins ambitieux.* De GROOTMOEDIGHEID, edelmoedigheid is de deugd der Helden. *La magnanimité, la grandeur d'ame, la generoſité eſt la vertu des Heros.* GROOTMOEDIGLYK Adv. Groothartiglyk, edelmoediglyk. *Magnanimement, genereuſement, courageuſement.*

GROOTMOGENDE, is de tytel der Heeren Staaten van Holland en Weſtfriesland. *Grandes Puiſſances, eſt le titre de Meſſieurs les Etats de Holl: & de Weſtfr:* Haare Edele Grootmogende ſtaan in 't laatſt van de week te ſcheiden. *Leurs Grandes Puiſſances doivent ſe ſeparer à la fin de la ſemaine.*

GROOTS. Adj. TROTS. Spytig. *Fier, orgueilleux, arrogant.* 't Is een grootſe vent. *C'eſt un orgueilleux, un arrogant.* Zy is te groots daar toe. *Elle eſt trop orgueilleuſe, trop fiere pour cela.* GROOTSHEID, trotsheid, ſpytigheid, laatdunkendheid. *Fierté, arrogance.* f. *Orgueil.* m.

GROOT-SPREEKEN. n. Pogchery, laatdunkendheid, laatdunkende taal. *Vanterie, hablerie, preſomption, arrogance.* f. Dat GROOT-SPREEKEN, dat ſnoeven maakt my niet bang, niet vervaard. *Cette vanterie ne me fait pas peur; je n'ai pas peur de ces gaſconades, rodomontades, fanfaronnades.* Een GROOTSPREEKER, pocher, ſnoever den mond ſtoppen, doen zwygen. *Fermer la bouche à un fanfaron, à un fendant; faire taire un hableur, un fanfaron.* GROOTSPREEKING. f. POGCHERY, ſnoevery, laatdunkende Taal. *Vanterie, gaſconade, rodomontade, hablerie, hyperbole, exageration.* f.

GROOTTE of GROOTE. f. Grootheid. *Grandeur.* f 't Is een man van uw grootte. *C'eſt un homme de votre grandeur, de votre taille.* Levens grootte uitgeſchilderd worden *être peint grand comme nature.* De grootte van Amſterdam komt by die van Londen niet te pas. *La grandeur d'Amſterdam n'approche pas de celle de Londres.* Hy ving een karper, een ſnoek van die grootte. *Il prit une carpe, un brochet de cette grandeur, groſſeur là.*

GROOTVADER. *Grand Pere, Ayeul.* Naar zyn Grootvader genaamd werden. *être nommé comme ſon Grand' Pere; porter le nom de ſon Gr: P:* 's Prinſen, 's Vorſten Grootvader was zeer Godvrugtig. *L'Ayeul du Prince etoit fort pieux.* Overgrootvader. *Biſayeul.* Bet-overgrootvader. *Triſayeul.*

GROOTWIGTIG. Adj zie HOOGWIGTIG, gewigtig. *Tres important, de grande conſequence.* Zy hebben grootwigtige zaaken ſamen af te doen. *Ils ont des affaires de grande importance à regler enſemble.*

GROS. Twaalf dozyn in de Koopmans ſtyl. *Groſſe.* f. *Douſe douzaines de quelque marchandiſe.* Een gros knoopen, een gros kammen, een gros pypen. *Une groſſe de boutons, de peignes, de pipes.*

GROS, werd tegen KLEIN geſteld, als in de volgende ſpreekwyzen blykt. Men verkoopt 'er allerhande goed, allerhande waaren in 't gros en in 't klein. *On y vend toutes ſortes de denrees, de marchandiſes en gros & en detail.* Een zaak in 't GROS, in 't kort verhaalen. *Raconter une choſe en gros, en abregé.* Zig by het GROS, de grootſte hoop van 't Leger vervoegen. *Aller joindre le gros de l'Armée.*

GROS of GROSCH Zilvere munt in Duitſchland, Poolen, Boheimen gangbaar. *Gros, monnoye d'argent ayant cours en Allemagne, en Pologne, en Boheme.* Poolſche groſſen. *Des gros, des pieces de Pologne.*

GROS. Afſchrift, copy van een Notariaal geſchrift. *Groſſe, expedition de la copie d'un acte Notarial.* De Notaris bewaard de minut en deeld 'er de groſſe van uit. *Le Notaire garde la minute & en delivre la groſſe.* Een Contract GROSSEEREN, daar copyen of afſchriften aan de belanghebbers af geeven. *Tirer des groſſes, donner des copies d'un Contract aux intereſſez.* GROSSEEREN, werd in de gemeenzame ſtyl voor breed afmeeten, roemen, opſnyden gezegt. *Exagerer, uſer d'hyperbole.* Hy groſſeerd zoo geweldig dat... *Il exagere ſi fort que...*

GROSSIER. Koopman in 't gros. *Groſſier, Marchand en gros.* Gy zoud 'er by de groſſiers iets minder voor geeven. *Vous en donneriez quelque choſe de moins chez les groſſiers, chez les marchands en gros.*

GROT. f. HOL. n. *Grotte, antre, caverne.* f. De grot, het hol van Calipſo werd door de Schryver van Telemacchus zeer heerlyk verbeeld. *La grotte de Calypſo eſt bien magnifiquement decrite par l'Auteur de Telemaque.*

GROUWEL zie GRUWEL. Gruwelyke zaak, gruwelſtuk. *Abomination, horreur, choſe abominable.* f. De GROUWELEN of GRUWELEN, gruwelaaden der Heidenen. *Les abominations des Gentils.* Een GROUWELYKE, gruwelyke moord; een grouwelyk beſtaan. *Un horrible meurtre; un horrible, abominable*

Digitized by Google

attentat. De GROUWELYKHEID, gruwelykheid, haatelykheid, verfoeyelykheid der zonde. *L'abomination, l'horreur du peché.*

GROUWZAAM. Adj. GRUWZAAM. Gruwelyk, yſſelyk, ſchrikkelyk. *Horrible, abominable, effroyable, deteſtable.* Een grouwzaame verwoeſting. *Une horrible deſtruction, effroyable deſolation.*

GROVE, is het vrouwelyke en het teeken des meervouds van 't *Adjectivum* GROF. Grove leden. *De gros membres.* Grove ſpyzen. *De gros mets, des nourritures peſantes.* Grove letters. *De groſſes lettres, de gros caracteres.* Een grove pen. *Une groſſe plume.* Grove dwaalingen, grove misſlagen. *Des erreurs groſſieres, de groſſes, de lourdes fautes.* Grove waaren. *De groſſes marchandiſes, des marchandiſes en gros volumes.* Uit den groven, uit den ruwen gehakt. *Degroſſi, ebauché.*

GRUIS. Brokjes, ſtukjes, korlen &c. *Gravier, petits morceaux, petits grains.* Die ſalaad is vol gruis. *Cette ſalade eſt pleine de gravier.* Gruis van ſteen. *De petits morceaux, des eclats de pierre.* Gruis van glas. *Du verre pilé, briſé en petits morceaux.* Diamantgruis. *De la poudre de Diamants, de petits grains de Diamants qu'on met en oeuvre ou dont on ſe ſert à tailler le verre.* Moppen, pannen tot gruis ſtampen. *Piler des briques, des tuiles.*

GRUIS-ZAND. n. Key-zand, grof, vuil zand. *Du gravier, gros ſable.* Gruis zand onder de kalk mengen. *Mêler du gravier dans la chaux.*

GRUIZEN. v. a. VERGRUIZEN. Tot gruis maalen, ſtampen. *Briſer, piler, reduire en morceaux, en poudre.*

GRUIZIG. Adj. GRUISAGTIG. Steenagtig, brokkelig, vuil. *Graveleux, ſale.* Gruizig blaas water. *De l'urine graveleuſe.* Gruizige ooren en oogen, vuile ooren en oogen. *Des oreilles eraſſeuſes & des yeux pleins de chaſſie.* Hy is gruizig in 't eeten, hy eet graag al wat hem voorgezet werd. *Il mange, avale tout ce qu'on lui preſente* De GRUIZIGHEID, vuiligheid uit de ſalaad, uit de ryſt doen. *Oter la ſaleté, l'ordure de la ſalade, du ris, &c.*

GRUPPEL. m. GREPPEL. Schel-ſtootje &c. *Foſſé peu profond ſervant de ſeparation, de cloture à un champ.*

GRUT of GORT. f. Gebryzelde boekweit, graan koorn, garſt, haver &c. *Du gruau, du bled noir, du grain concaſſé, briſé & non reduit en farine.* De grut blyft niet lang onder de ſteen. *Le gruau, le grain concaſſe ne reſte pas longtemps ſous la meule.* GRUT, werd van veragtelyke kleine dingen gezegt. Het is maar grut, 't zyn maar prullen, vodden. *Ce n'eſt que du rebut, que du fretin; ce ne ſont que des breloques.*

GRUTMOLEN. m. Molen daar 't graan tot grutte of gort gemalen, gebrokkeld werd. *Moulin à gruau, moulin à briſer, concaſſer le grain, l'orge, l'avoine.*

GRUTTE of GORT. f. Gepelde en gebryzelde boekweit, garſt, haver &c. *Du bled noir monde & briſé, concaſſé; de l'orge, de l'avoine mondée & concaſſée, reduite en petits grains blancs & farineux.* GRUTTEMEEL of GORTEMEEL, meel van boekweit gemaalen. *Farine de bled noir.* GRUTTER; een die grutte verkoopt. *Marchand de gruau, de bled noir monde, broyé.* GRUTTERS WINKEL. *Boutique de farine de bled noir & autres grains mondez, concaſſez.* GRUTTERY, plaats daar de boekweit, 't koorn tot grutte gemaalen, gemaakt werd. *Grutterie.* f. *Endroit ou l'on reduit le bled noir, l'orge & c. en petits grains blancs & farineux.*

GRUWEL, GROUWEL. m. Verfoeying, yſſelykheid. *Abomination, horreur.* f. De Afgodery is den Heere een gruwel. *L'Idolatrie eſt abomination à l'Eternel, eſt en horreur à l'Eternel.*

GRUWEL. Gruweldaad. *Abomination, action horrible, execration, horreur.* f. Als men al de gruwelen die dat Monſter in zyn leven bedreeven heeft wilde verhaalen. *Si l'on vouloit raconter toutes les abominations, toutes les horreurs que ce Monſtre a commiſes durant ſa vie.* 't Is een GRUWEL, een monſterdier. *C'eſt un monſtre.* Weg jou gruwel, jou ondier! *Retirez vous vilain marſouin, ſi le pouatre!*

GRUWELDAAD. f. GRUWELSTUK. n. Gruwelyke daad, boos feit, zwaare misdaad. *Abomination, execration, horreur.* f. De gruweldaaden van Nero, van Caligula. *Les actions horribles, deteſtables, les ſcelleratejes, les impietez, cruautez, les horreurs de Neron, de Caligula.*

GRUWELYK. Adj. en Adv. Yſſelyk, aſſchuwelyk, daar men voor gruuwd. *Abominable, execrable, horrible, dont on a horreur.* Een gruwelyke zonde, een gruwelyke godslaſtering. *Un peche, un blaſphéme horrible, abominable, execrable.* Hy is GRUWELYK kwaad. *Il eſt furieuſement, extrémement faché.* Hy gaat gruwelyk aan. *Il fait un bruit terrible, un ſabbat epouvantable.* De GRUWELYKHEID, yſſelykheid der bloedſchande, Sodomie. *L'infamie de l'inceſte, l'horreur de la Sodomie.* De gruwelykheid der misdaad beſtaat daar in dat... *L'atrocité, l'enormité du crime conſiſte en ce que ..*

GRUWEN. v. n. Schrikken, yzen, trillen en beeven. *Avoir horreur, fremir.* Gy zoud'er voor gruwen, van ſchrikken! *Cela vous feroit horreur, cela vous feroit trembler, fremir!*

GRUWZAAM, GRUWSAAM of GROUWSAAM. Adj. Gruwelyk, geweldig. *Horrible, effroyable, epouvantable.* Een gruwzaame verwoeſting aanregten. *Faire un degat horrible, une deſtruction effroyable, epouvantable.* De GRUWZAAMHEID, yſſelykheid, verfoeyelykheid der ondeugd, van de zonde. *L'horreur, l'execration du vice, du peché,* De gruwzaamheid der misdaad. *L'atrocité du crime.*

GRYN. Een oude GRYN of een grynzaard, knorrepot. *Un vieux grogneur, gronieur, un vieux grichou.*

GRYNEN, GRYNZEN. v. n. Morren, knorren, geemelig zyn. *Grommeler, grogner, murmurer.* Wat hebt gy zoo te grynen? *Qu'avez vous tant à grommeler, à grogner, à murmurer?*

GRYNIG. Adj. Geemelig, knoragtig, moeyelyk. *Chagrin, faché, refrogne, de mauvaiſe humeur.* Hy ziet 'er altyd zo grynig uit. *Il eſt toujours ſi chagrin, de ſi mauvaiſe humeur, ſi bourru; il a toujours la mine ſi griſe, ſi refrognée, l'air ſi chagrin, ſi refrogné.*

GRYNS of GRINS. m. Tooneel masker. *Maſque de Theatre.* m. De vermaarde Harlequin (van de Italiaanſe troep te Parys) kon niet ſpeelen zonder gryns, zonder masker. *Le fameux Harlequin* (Dominique) *ne pouvoit jouer ſans maſque.*

GRYNS-AAP. m. Grynzenden aap. *Singe qui grimace, qui tord ſes babines,* 't Is een gryns-aap, een grynsbakkes ſcheldw: *C'eſt un viſage, un muſeau de ſinge, un vilain magot.*

GRYNZAARD of GRYNZAART. Knorrige paay, knorre pot. *Vieux grogneur, rognonneur, vieux grichou qui gronde ſans ceſſe.*

GRYNZEN. v. n. Knarstanden, de mond verdraayen, grimmen, knorren. *Grimacer, grincer des dents, grogner, rognoner, être de mauvaiſe humeur.* Hy doet niet als grynzen. *Il ne fait que grogner, que rognoner.* GRYNZEN, de mond verdraayen als een aap. *Grimacer, grincer les dents comme un ſinge.*

GRYNZING. f. Knarſſing der tanden, verdraaying van de mond.

Digitized by Google

mond. *Grimace.* f. *Grimacement de dents, vilaine contorsion de bouche.* GRYNZING, knorring, geemelykheid. *Grognerie, mauvaiſe humeur.* f.

GRYPEN. v. a. Aanvatten *Empoigner, ſaiſir, prendre, agriffer.* Le Pret: *greep*, le Part: *gegreepen.* Iemand by de hand, by 't been grypen. *Empoigner, ſaiſir, prendre quelqu'un par la main, par la jambe.* De gelegentheid by 't hair grypen, de gelegentheid waarneemen. *Prendre, ſaiſir l'occaſion aux cheveux.*

GRYPEND. Adj. Grypagtig, klaauw vaſt, happig. *Raviſſant, qui a bonne griffe.* De valſche Leeraaren zyn grypende wolven. *Les faux Docteurs ſont des loups raviſſants.*

GRYPVOGEL. m. Roofvogel. *Oiſeau de proye* ou *de rapine.* De Ravens, Kuikedieven, Gieren, Griffiers, Pachters, Woekeraars en andere Grypvogels. *Les Corbeaux, Milans, Vautours, Greffiers, Partiſans, Uſuriers & autres oiſeaux de proye, oiſeaux de rapine.*

GRYS. Gryze. Adj. Byna wit. *Gris, blanchâtre, preſque blanc.* Grys hair. *Des cheveux gris, des cheveux preſque blancs.* Gryze baard. *Barbe griſe.*

GRYSAAP of GRYNSAAP. Soort van een Baviaan. *Singe gris, eſpece de Sagouin.*

GRYSAGTIG. Adj Gryzagtig hair. *Des cheveux griſâtres, preſque blancs.*

GRYSHEID, GRYZIGHEID. f. Gryze hairen, agtbaare ouderdom. f. *Cheveux gris, cheveux blancs, venerable vieilleſſe.* Men moet de grysheid eeren, ontzien. *Il faut honnorer, reſpecter les cheveux gris, la vieilleſſe.*

GRYZAARD of Gryzaart, oude man met gryze hairen. *Griſon, barbon, vieillard aux cheveux gris* Een agtbaare gryzaard. *Un venerable barbon, vieillard.*

GRYZEN. v. n. GRYS WORDEN. *Griſonner, devenir gris, en parlant du poil de l'homme.* De zorgen doen een menſch te vroeg gryzen, grys worden. *Les ſoucis font griſonner trop tôt, ſont venir trop tot les cheveux gris.* GRYZIGHEID. f. Gryze hairen, oudheid, ouderdom, agtbaarheid. *Cheveux gris.* m. pl. *Cheveluregriſe, vieilleſſe, dignité.* f.

G U.

GUDS of GUDZ. Soort van een Timmermans of Beeldhouwers beitel *Une gouge, un ciſeau, outil de Charpentier, de Sculpteur taillant par le bout & en forme de demi canal.* Elaauwe guds. *Gouge à ebaucher.* Dop-GUDS om 't hout te hollen. *Gouge* ou *ciſeau pour faire des rainures, des caneleures dans le bois.*

GUDSEN of GUDZEN. v. n. Tappelings afloopen, met gedruis ontſpringen, uitvloeyen. *Ruiſſeler, couler, ſortir à gros bouillons.* Het bloed gudsde uit de wond. *Le ſang ſortoit de la playe à gros bouillons.*

GUDZEN. v. n Met de guds of gudz werken. *Travailler avec le ciſeau, la gouge; creuſer, trouer, canneler.*

GUICH of GUIGH, woord in den volgenden zin gebruikelyk. Iemand *de guich* naar ſteeken, de tong agter iemand uitſteeken, de mond ſcheef draayen om iemand te begekken. *Faire la moüe à quelqu'un, tirer la langue après quelqu'un, ſe mocquer de lui en faiſant de vilaines grimaces.*

GUICHELAAR, GUIGCHELAAR of GOUGCHELAAR. Een die uit de GUICHEL of GOCHELTAS ſpeeld. *Joueur de gobelets, de la gibeciere, joueur de paſſe-paſſe.* GUICHELAARY. f. GUICHELING. Guichelſpel. *Tour d'adreſſe, de ſoupleſſe, jeu de paſſe-paſſe, preſtige.* m. *Tromperie, habileté du joueur de gobelets.* f. 't Is maar guichelaary, mommery, bedriegerty. *Ce n'eſt qu'un jeu de ſoupleſſe, ce n'eſt que momerie, tromperie.*

GUICHELEN. v. n. GOOCHELEN. Uit de guichelTas ſpeelen, een rad voor de oogen draayen, bedriegen. *Jouer des gobelets, jouer de la gibeciere, faire des tours de paſſe-paſſe, faire des preſtiges, faſciner les yeux.*

GUICHELHEIL. f. Een gewas of kruid *Anagallis* in 't Latyn genaamd. *Mouron* ou *Morgueline, herbe dont il y a de deux ſortes, de la rouge & de la bleuë.*

GUICHELSPEL, GOOGCHELSPEL. n Spel van de guichelaar. *Tour de paſſe-paſſe, jeu de Gibeciere, momerie, farce.* f. Dat lykt wel een guichelſpel. *On diroit un jeu de paſſe-paſſe, de gibeciere, une momerie, une farce.*

GUICHELTAS. zie GOOCHELTAS. m. Tas daar de Googchelaar hokus bokus, pas pas mede ſpeeld. *Gibeciere.* f.

GUIL, MERRY die niet gedraagen heeft *Jument qui n'a point porté.* Zoo dertel als een jonge Guil. *Bondiſſant, fringuant comme une jeune Jument.*

GUINEESVAARDER of GENEESVAARDER. Schip of Schipper die op Guinée vaart. *Vaiſſeau* ou *Capitaine de vaiſſeau qui fait le voyage de Guinée.*

GUINJE of GUINIE f. Engels goud munt ſtuk ter waarde van om trent twaalf gulden *Guinee.* f. *Piece d'or monnoye d'Angleterre valant autour de douze livres.* Hy heeft om honderd Guinjes gewed. *Il a gagé, parié pour cent Guinées.*

GUIT. Fielt, ſchelm, gaauwdief, deugniet. *Frippon, filou, pendard, maraut, coquin.* 't Is een olyke guit. *C'eſt un franc maraut, un fripon fieffé.* Een fyne guit. *Un ruſé frippon, un ruſé pendard, un fin matois.* De GUIT is met het geld door gegaan, en heeft haar laaten zitten. *Le frippon, le maraut, le ſcelerat s'en eſt allé avec l'argent & l'a planteé là.*

GUITAGTIG. Adj. Fieltagtig, ſchelmagtig. *Frippon, pendard, ruſe.* Daar ſteekt een guitagtigen aard in hem. *Il a l'inclination d'un frippon, d'un pendard; ſon inclination, ſon naturel le porte à la fripponnerie, à la mechanceté.* GUITAGTIG, werd in geval van vryagie als een vleyend, ſtreelend woord gebruikt. Hy heeft een guitagtig, een hoeragtig gelaat. *Il a la mine paillarde.* Zy heeft guitagtige, dietagtige oogen. *Elle a les yeux frippons, les yeux tournez à la friandiſe.*

GUITARN of GUITERN. f. Muziek inſtrument in Spanjen en in Italien zeer gemeen. *Une Guitarre.* Op de Guitarn ſpeelen. *Jouer de la Guitarre.*

GUITERY. f. GUITESTUK n. Schelmſtuk. *Fripponnerie, tromperie, fourbe, fourberie.* f. *Action de frippon, de pendard.* Men zou u wel andere GUITESTUKKEN van hem konnen verhaalen. *On vous pourroit bien raconter d'autres fripponneries, fourberies qu'il a faites.* Dat is regt GUITEWERK. *C'eſt franche fripponnerie, c'eſt un vray tour de frippon.*

GUITJE. Kleine guit, platje *Petit frippon, petit pendard.* Wagt, wagt, jou guitje daar je bent! *Attendez, attendez, petit frippon, petit pendard, petit eſpiegle!* Cupido, de Min is een guitje dat niemand ontziet. *Cupidon, l'Amour eſt un petit frippon, un petit pendard qui n'epargne, ne craint perſonne.* 't Is een GUITZAKJE, een olyk guitzakje, zeg ik u. *C'eſt un petit frippon, un petit pendard, un petit eſpiegle, un petit peſte, un malin peſte, vous dis-je.*

GUL, GULLE. Adj Week, zagt. *Mol, mou, molaſſe.* Het gulle zand. *Le ſable molaſſe.* De weg is te gul, te zandig. *Le chemin eſt trop mou, trop ſablonneux.*

GUL. Openhartig, goedaardig, opregt. *Ingenu, franc, ouvert, ſincere.* Een gul menſch. *Un homme ingenu, franc; ſincere, qui parle à coeur ouvert, qui agit avec*

Digitized by Google

avec franchiſe, ſans detour. Hy is te gul, te goedaardig, te openhartig. *Il eſt trop bon, trop franc, trop ſincere, trop ingenu.*

GUL of GULLE. Een jonge Cabeljaauw. *Un jeune, un petit Cabiliau, Merlus.*

GULDE. Adj. Van goud *of* vergulд. *D'or* ou *doré.* Het gulde *of* goude Kalf. *Le Veau d'or.* Sanct Chryſoſtomus is gulde mond toegenaamd geweeſt. *Saint Chryſoſtome a été ſurnommé bouche d'or.* 't GULDE jaar, of 't Jubeljaar, 't begin van een nieuwe Eeuw. *L'année ſainte, l'année du grand Jubilé, la premiere année d'un nouveau Siecle.* 't GULDE getal, de Maankring, de negentienjaarige kring ofte omloop, door *Methon* den Athenier uitgevonden, om 't Maan en 't Zonnejaar over een te brengen. *Le Nombre d'or, Cycle de dixneuf ans, inventé par* Methon *l'Athenien, pour accorder l'annee Lunaire avec l'année Solaire.* De Ridder Order van 't GULDEVLIES is Anno 1430 te Brugge, door Philippus de tweede, toegenaamd de goede, Hertog van Bourgondien, ingeſteld. *L'Ordre de la Toiſon d'or a été inſtitué à Bruge, l'An* 1430. *par Philippe le bon, Duc de Bourgogne.*

GULDELING. Guldelings appel. *Pomme d'or* ou *pomme dorée.* f.

GULDEN. m. Guldeſtuk, ter waarde van veertig groot *of* twintig ſtuivers *Florin.* m. *Piece de vint ſous.* f. Een enkelde gulden. *Une piece de vint ſous en eſpece.* Een goud-GULDEN, een gulden op agtentwintig ſtuivers gerekend. *Un florin d'or, un florin compté à vint huit ſous.* Een kruis-GULDEN, tien gulden. *Dix florins, dix frans, dix livres.* Een twee gulden, een Hollandſe kroon. *Une piece de quarante ſous.* Een drie gulden, *Une piece de trois frans, un Ecu.* Ik heb een gulden voor u verſchoten. *J'ay payé, j'ay avancé vint ſous pour vous.* Dat boek koſt my twee gulden. *Ce livre me coute quarante ſous.* Dat is laken, dat is ſtof van vyf gulden de el. *C'eſt du drap, de l'etoffe à cent ſous l'aune.* Hoogduitſe guldens. *Des florins d'Allemagne.* Hollandſe *of* Caroli guldens. *Des florins de Hollande.* Franſe guldens. *Des livres de France.* Hy heeft voor tienduizend gulden aan goed, aan juweelen. *Il a pour dix milles florins, dix milles livres, dix milles francs de marchandiſes, de joyaux.* De meeſte rekeningen werden in gulden, ſtuivers, penningen gehouden. *La pluspart des comptes ſe tiennent en livres, ſous & deniers.*

GULDESTUK. n. Enkelde gulden. *Une piece de vint ſous, un florin en une piece.* f. Hy heeft my met nieuwe guldeſtukken betaald. *Il m'a payé en pieces de vint ſous neuves, en florins neufs.*

GULHARTIG. Adj. GUL, Openhattig, opregt, die voor de vuiſt ſpreekt, handeld. *Franc, ingenu, ſincere, qui parle, qui agit à coeur ouvert.* Gulhartige waarſchouwingen, vermaanigen. *Des avertiſſements ſinceres, pleins de franchiſe; des exhortations cordiales, affectueuſes, qui partent du bon du coeur.* GULHARTIGHEID. f. Gulheid, openhartigheid, vriendelykheid. *Franchiſe, ſincerité, ingenuité, effuſion, ouverture de coeur.* f. Die gulhartigheid is ſchadelyk in deze bedriegelyke, booze waereld. *Cette franchiſe, cette ſincerité eſt prejudiciable, fait du tort dans ce Monde trompeur, pervers.* Hy zeide hem GULHARTIGLYK, opregtelyk wat hy 'er van wiſt. *Il luy dit franchement, ſincerement, ingenuement, à coeur ouvert ce qu'il en ſçavoit.*

De GULHEID der zandige wegen belet voort te gaan, vermoeyd ten eerſten. *La moleſſe des chemins ſablonneux empêche d'avancer, fatigue d'abord.* De GULHEID, openhartigheid der vroomen word meeſtentyd misbruikt. *On abuſe le plus ſouvent de la franchiſe, de la ſincerité, de l'ingenuité des honnêtes gens.*

GULLE, is het zelfde als GUL, en werd in 't vrouwelyke en in 't meerdergetal gebruikt. *Franc, franche, ſincere.* Een gulle vrindſchap. *Une franche, une ſincere amitié.* Gulle waarſchouwingen. *Des avertiſſements ſinceres, pleins de franchiſe.* Een GULLE weg, een zandige weg, daar men diep inzakt, en moeyte heeft om voort te raaken. *Un chemin mou & plein de ſable, un chemin aride & ſablonneux.*

GULP, GOLP. f. Wakkere teug, luſtige dronk. *Bon coup, long trait, grand trait de la boiſſon que l'on avale avec avidité.* Wat een gulp heeft hy 'er daar in geſlagen! *Quel long trait, grand trait, quel coup il vient d'avaler!* De GULPEN, golfjes, baaren die van een *Caſcade*, Waterval op malkander afrollen. *Les lames d'eau qui ſe ſuccedent l'une à l'autre dans une Caſcade.* Dat is geen drinken, dat is GULPEN, inzwelgen, zuipen. *Cela n'eſt pas boire, c'eſt avaler, engloutir la liqueur, c'eſt gobeloter, yvrogner.*

GULZIG. Adj. Happig, ſlokagtig. *Goulu, gourmand, glouton.* Foey, gy zyt al te gulzig. *Fy, vous êtes trop goulu, trop gourmand, trop gouliafre.* Een gulzigen eetluſt, gulzige honger. *Un appetit glouton, une faim gloutonne, canine.* Gy eet te GULZIG, te gulziglyk. *Vous mangez trop goulument, trop gloutonnement.* Zie die GULZIGAART, die ſlokdarm eens vreeten! *Voyez un peu comme ce gourmand, ce glouton, ce goinfre pile, bauffre!* Welke een GULZIGHEID, happigheid, ſchrokagtigheid! *Quelle gourmandiſe, glouttonnerie, goinfrerie!* f. De wolven, de honden eeten GULZIGLYK, met gulzigheid. *Les loups, les chiens mangent goulument, gloutonnement, avec voracité.*

GUNNEN. v. n. Vergunnen, toeſtaan, verleenen. *Accorder, permettre, ſouffrir.* Zoo gy my de eer wilde gunnen UE. altemets te zien. *Si vous vouliez m'accorder l'honneur de vous voir quelque fois.* Gun my dat ik u zeg... *Souffrez, permettez que je vous diſe...*

GUNNEN. Toewenſchen, gaerne zien hebben, niet benyden. *Souhaiter, voir poſſeder ſans envie.* Ik gunne het hem van harte. *Je le luy ſouhaite de tout mon coeur.* Het werd u gaerne gegund, toegeſtaan. *On vous l'accorde, le cede volontiers.* Ik gun het u wel, het ſchaad u niet. ſpr: *C'eſt bien employé, vous êtes bien payé, pourquoy le faiſiez vous, pourquoy y alliez vous?*

GUNST. f. Gunſtbewys, genade, vrindſchap, genegentheid. *Faveur, grace, bienveillance.* f. Iemand een byzondere, zonderlinge gunſt doen. *Faire une ſinguliere, ſpeciale faveur; temoigner une grace ſinguliere à quelqu'un.* Indien ik die gunſt van u verkryg. *Si j'obtiens cette faveur, cette grace, ce bienfait de vous.* Als gy iets van myn kraam van nooden hebt, ik verzoek uw gunſt, ik hoop op uw gunſt. *Si vous avez beſoin de ma marchandiſe, de ce que je vends, de ce que je fais, je vous demande votre faveur, votre amitié, j'eſpere avoir votre pratique, votre chalandiſe.* Die Heer is diep in 's Konings gunſt. *Ce Seigneur eſt bien avant dans la faveur, dans les bonnes graces du Roy.* De uiterſte gunſt van een Juffr. erlangen, verkrygen. *Obtenir la derniere faveur d'une Demoiſelle, en obtenir la petite Oye.*

GUNSTELING, GUNSTGENOOT. *Favori, mignon,* 't Is een zyner grootſte gunſtelingen. *C'eſt un de ſes plus grands favoris, mignons.* Sejanus de vermetele, baldaadige, rampzalige gunſteling van Tiberius. *Sejan le temeraire, l'inſolent, le malheureux favori de Tibere.*

GUN-

Digitized by Google

GUNSTELOOS. Adj. zie WANGUNSTIG. *Contraire, defavorable.* GUNSTELYK, GUNSTIGLYK. *Favorablement.*

GUNSTGENOOT. Begunſtigde, deelhebber in de gunſt. *Qui participe à la faveur, participant à la faveur, favori.* 's Konings gunſtgenooten werden altyd benyd. *Les favoris du Roy ſont toujours enviez.* De GUNSTGENOOTEN of gelieſden des Heeren. *Les favoris, les bien aimez de l'Eternel, du Seigneur.*

GUNSTIG. Adj. Voordeelig, *Favorable, propice, avantageux.* Een gunſtig gehoor erlangen, verkrygen. *Obtenir une audience favorable.* Een gunſtige gelegentheid, gunſtige wind. *Une occaſion, un vent favorable.* Iemand in zyne onderneeming gunſtig zyn. *être favorable à quelqu'un, favoriſer quelqu'un dans ſon entrepriſe.* De Hemel zy u gunſtig. *Le Ciel vous ſoit propice.* Hy wierd van zyn Majeſteit heel GUNSTIG, GUNSTIGLYK ontfangen, gehoord. *Il fut reçu, ecouté très favorablement de ſa Majeſté.*

't GUNT, werd ſomtyds voor 't GEEN, het GEENE gezegt. *Ce que, ce qui.* Hy wierd ſlegt beloond voor al 't gunt hy gedaan had. *Il fut fort mal recompenſé pour tout ce qu'il avoit fait.*

GUST. Adj. Men heet *guſte beeſten, guſte koeyen,* de beeſten, de koeyen die nog niet beſprongen zyn geweeſt van den Stier. *De jeunes vaches qui n'ont point encore été ſaillies, couvertes, qui ne portent, ne vêlent point encore.* Die koe ſtaat dit jaar GUST, die koe draagd dit jaar niet. *Cette vache ſe repoſe, ne vêle point cette année.*

GUUR. Adj. Bar, koud, ſtreng. *Rude, âpre, gris, froid & piquant.* Een guur weer. *Un temps gris, froid & piquant; un temps froid & incommode.* Het is zoo guur buiten de deur. *Il fait ſi froid, ſi mauvais temps hors de la porte.* De guure winter vlaagen. *Les rudes, froides giboulées d'hyver, les noirs frimats de l'hyver.* De GUURHEID, barheid, wreedheid van 't weer. *La rigueur, la froidure du temps, l'incommodité de la Saiſon.*

GUURTJES. Adj. Wat guur, koudtjes. *Un peu froid, incommode.* De morgen- en avond ſtonden van den April, van de Mey zyn nog guurtjes. *Les matinées & les ſoirées d'Avril, de May ſont encore aſſez froides, ſont encore bien fraiches.* Het is vry guurtjes buiten. *Il fait aſſez froid, le froid pince encore aſſez hors de la Ville.*

G Y.

GY. Tweede perſoons voornaam, in 't Franſch *tu* in de kragtige, en *vous* in de beleefde ſtyl, als de volgende voorbeelden aantoonen zullen. Gy zyt een ſchelm, een ſchoft. *Tu es un frippon, un maraut.* Waar hebt gy zoo lang geweeſt myn kind, hartje lief? *Où as tu été ſi long temps mon enfant, mamour?* Gy hebt gelyk myn vrind, zeide hem Ariſtipe, Seneca, Cato, *Tu as raiſon mon amy, lui dit Ariſtipe, Seneque, Caton.* ô God gy zyt myn eenigſte toeverlaat! *ô Dieu tu es mon unique refuge!* Hoe vaart gy al Buurman, Buurvrouw? *Comment vous portez vous mon Voiſin, ma Voiſine?* Gy zyt welkom, Mynheer. *Vous êtes le bien venu Monſr.* Gy hebt gelyk Mejuffw. *Vous avez raiſon Mademoiſelle.* Gy zyt (gylieden zyt) myne Broeders. *Vous êtes mes Freres.* Gy zyt Dochters van al te eerlyke Ouders daar toe. *Vous êtes Filles de trop honnêtes Pere & Mere pour cela.*

GY-BLOK, GYN of Jeins blok, ſcheeps dubbeld blok met drie ſchyven. *Double mouffle à trois poulies, chacune.* f. De zeilen GYEN, opgyen. *Brouiller, carguer, trouſſer les voiles.*

GYK op groote ſcheepen, een ſpriet waar mede het lyzeil werd uit gezet. *Arc boutant.* m. *antenne qui ſoutient les bonnettes des grands vaiſſeaux.* GYK op Jachtjes en andere kleine vaartuigen, de ſtok welke onder aan de Beſaan vaſt is, om die uit te zetten. *Petit mât, eſpece de vergue qui tient la voile des Jachts & autres petits bâtiments tenduë par embas.*

GYL, GHYL of CHYL. Wit ſap, at kookſel der verteerde ſpyzen. *Chyle.* m. De gyl is een wit ſap dat in bloed verkeerd. *Le chyle eſt une liqueur blanche qui ſe convertit en ſang.*

GYL, GYLBIER. Vers gebrouwen bier dat nog aan 't giſten is. *Biere nouvellement braſſée & qui fermente, travaille, ecume encore.* GYL-BAK, bak daar de gylkuip in ſtaat. *Auge à braſſin, auge qui reçoit la biere ſortant du braſſin.* m. GYL-KUIP, kuip daar 't bier in kookt, aan 't geſten blyft. *Braſſin.* m. *Cuve à biere.* f. *Vaiſſeau dans laquelle la biere bout, travaille, ecume.*

GYLEN of GEILEN. v. n. Heet, paar-ziek zyn, als men van duiven ſpreekt. *être en amour, en chaleur, quand on parle de pigeons.* Die duiven gylen, zyn heet, willen koppelen, paaren. *Ces pigeons ſont en amour, veulent s'accoupler, s'apparier.*

GYLIEDEN, woord der Spraakkunde in de verhevene ſtyl ter onderſcheidinge van 't meervoud in de plaats van GY gezegt. *Vous.* Zoo gylieden het zoo verſtaat, ik niet. *Si vous l'entendez ainſi, moy pas.* Weet gylieden 'er andere raad voor? *Y ſçavez vous d'autre remede?*

GYN. Takeltouw, is op GEIN uitgewerkt. *Caliorne.* f. *gros cordage paſſé dans deux mouffles à trois poulies chacune.*

GYP, werd van het over ſlaan van de GYP *of* ſtok die de bezaan uitzet, gezegt. Wagt u voor de GYP, zie dat gy door 't *gypen*, 't omſlaan van 't zeil niet geraakt, bezeerd werd. *Gardez vous de la vergue d'embas quand la voile ſe change.* Wagt u voor de gyp, wagt u voor ongemak, voor de weerſtuit! *Tenez vous ſur vos gardes, gare le contrecoup, le revers!*

GYPEN. v. n. Schielyk omſlaan der onder zeilen; 't geen op de Binnelandſe vaartuigen zeer ligt geſchied met een al te ſtyve voorwind; doch met het grootſte gevaar van menſchen en vaartuigen, als men uit de luuwte in een groote ruimte, is komende. *Se renverſer ſubitement comme fait la voile quand le vent y donne trop à plein, ou qu'on entre tout à coup en grande eau.* Hy leid op het GYPEN, 't is 'er ſlegt meê geſteld, hy is in doods noode. *Il eſt bien bas percé, il eſt en danger de mort, il n'en peut plus.*

GY-TOUWEN, Gorden, ſcheeps touwen om de zeilen aan de raas te haalen, te gorden. *Cargues, breuils, cordages ſervant à approcher les voiles des vergues.*

GYZELAAR. Een die in gyzeling, om ſchuld gevangen zit. *Un priſonnier pour dettes.* GYZELAAR, pandsman, een man die als pand mede genomen, gevoerd werd. *Otage, Oſtage.* De Partyganger heeft de aanzienlykſte inwooners als Gyzelaaren, tot zekerheid der contributien mede genomen. *Le Partiſan a emmené, pris en Oſtages les plus notables habitans pour la ſureté des contributions.*

GYZELEN. v. a. Om ſchuld in hechtenis neemen, zetten. *Arrêter, mettre en priſon pour dettes.* Hy dreigd hem te laaten gyzelen. *Il menace de le faire arrêter, mettre en priſon.* GYZELING, GYZELKAMER, plaats daar de gyzelaaren zitten. *Priſon bourgeoiſe, civile.* f. *Lieu où les priſonniers pour dettes ſont detenus.* Hy zit in de gyzeling. *Il eſt en priſon civile, il eſt arrêté pour dettes.*

Digitized by Google

H.

HA.

HA. Verwondering toonend woordje. Ha, ha, ik vang u op het mat! *Ha, ha, je vous prends sur le fait, je vous y attrappe.* Ha, wat is zy schoon! *Ha, qu'elle est belle!*

HAAG. f. Doornhaag, heining van doorn en andere gewassen. *Haye, cloture d'epines &c.* f. De Vyanden verborgen, verschansten hen agter een haag. *Les Ennemis se cacherent, se retrancherent derriere une haye.*

Den HAAG, werd by verkorting voor 's GRAVENHAGE, de vergaderplaatse der Staaten van Holland, en algemeene Staaten der Vereenigde Landschappen, gezegt. *La Haye, le lieu où s'assemblent les Etats de la Province de Hollande, & les Etats Generaux des Provinces Unies.* Mynheer gaat na den Haag, is in den Haag. *Monsr. va à la Haye, est à la Haye.* Hebt gy den Haag wel gezien? geksch: als men eenig verzoek afslaat *à d'autres, mon amy; on vous en donnera des petits couteaux pour les perdre.* Op dit woord kan men in de aanmerkingen des Heeren HOOGSTRATEN over de Geslachten der Nederduitse Naamwoorden zien hoe het GEBRUIK, de onverzettelykste Schryvers dwingd naar zyne pypen te dansen: werdende gezegt *den gantschen Haag* staat over end, daar, het woord Haag vrouwelyk zynde, *het de gantse Haag* moest zyn.

HAAG-APPEL. m. Vrugt van den HAAG-APPELBOOM. *Arbouse, Arboise.* f. *Fruit de l'Arbousier, arbre qui croit dans les Halliers.*

HAAG-BËZIEN. Haagbessen, wilde bëzien ofte wilde moerbeyen. *Des meurons.* m pl *Des meures sauvages.*

HAAG-BOS. n. Braam-bos, doorn-bos. *Buisson, amas de hayes.* m. *Touffe de buissons, d'arbrisseaux en hallier.*

HAAGDIS of HAGEDIS. f. Vervoetig kruipend dier dat de hoorn-slakken &c. vervolgd, opeet. *Lezard.* m. *Reptile à quatre pieds qui fait la guerre aux escargots.* De Crocodil is een soort van een groote Hagedis. *Le Crocodile est une espece de gros Lezard.*

HAAGDOORN. m. Hagedoorn, doorn-boompje. *Epine* f. *Arbrisseau epineux.* De witte haagdoorn ruikt lieffelyk. *L'aubepine, la noble epine sent fort bon.*

HAAG-EIKE. m. Harden elkenboom tusschen de haagen en doornboomen wassende. *Chêne dur qui croit entre les buissons & les halliers.* m.

HAAGMES. n. Boschwerkers kapmes om de doorn-takken en struiken af te kappen. *Serpe.* f. *Outil en faucille servant à couper, à abbattre les branches d'epines & les ronces.*

HAAI of HAAY. Gulzig Zee-dier, Zee-hond, Zee-wolf. *Requiem, requin, tuberon, chien* ou *loup de Mer.* De Haai gaat op de rug leggen om zyn roof te happen. *Le Requiem se met, se tourne sur le dos pour happer, engloutir sa proye.* De Volgeestige DOEDYNS, eerste en onnavolgelyke opsteller der Haegse Mercuuren, past dit de Wytjes symjes toe.

HAAK. m. Tuig waar van veelderley zyn. *Croc, crochet.* m. Een pur-haak. *Un croc à puiser de l'eau.* Een brand-haak, vuur-haak. *Croc à feu.* Een HAAK daar 't Halvleesch, 't gevogelte aan gehangen word. *Un crochet à la viande, à la volaille.* HAAK om een tas of mof aan te hangen. *Crochet pour pendre une bourse, un manchon.* Een zilvere haak. *Un crochet d'argent.* Een Diamant-HAAK om de hoed rand op te houden. *Une agraffe de Diamants pour relever le bord du chapeau.*

HAAK om aan een hembdrok &c. vast te naayen. *Agraffe de camisole, de chemisette.* f. platte HAAK of boek-slot. *Fermoir.* m. *Agraffe d'un livre garni.*

HAAK, werd nog van verscheide andere tuigen gezegt. Een Timmermans HAAK, klem-haak om het hout op de schaafbank vast te houden. *Crochet d'etablie.* f ou *de Charpentier.* Een schuitevoerders HAAK, boots-haak. *Un croc de bâtelier, une gaffe.* Een enter-HAAK, harpoen, enter-dreg. *Une main de fer, croc d'abordage.* Een zet-HAAK, yzere koevoet om 't scheepstimmer-hout te verleggen, te vertillen. *Renard, levier à croc; croc de fer* ou *pince avec laquelle on change de place & transporte les pieces de bois dans un attelier de marine &c.* Zetters HAAK, Drukkers haakje, daar de Zetter de letters in zet, schikt. *Composteur.* m. *Petite regle de cuivre* ou *de fer sur laquelle le Compositeur d'imprimerie arrange ses lettres.* Weeg-HAAK, Unster, Romeinsche balans. *Crochet à peser, un Peson, une Romaine.* Een Slootemaakers HAAK om een slot op te steeken. *Un crochet de Serrurier pour ouvrir une serrure sans clef.* De Winkel-HAAK, (Wiskonstig werktuig) dient om regte hoeken te maaken. *L'Equerre sert à tirer, à faire des angles droits.* Zy schooten lustig uit HAAKEN, haak-bussen. *Ils faisoient grand feu de leurs Arquebuses à croc.*

HAAK, komt nog in de volgende spreekwyzen te pas. 't Hout in den haak schaaven. *Equarrir le bois.* Dat is in den haak gewerkt, heel ordentelyk op gemaakt. *Voila qui est fait dans toutes les regles de l'art.* Dat Proces hangd sedert lang aan den haak. *Il y a long-temps que ce Procès pend au croc.* Het zyn haaken en oogen, 't is een netelige, een verwarde zaak. *C'est un fagot d'epines, c'est une affaire bien embrouillée.*

HAAK-BUS. f. Donderbus, bus met een haak. *Arquebuse à croc.* f.

HAAKEN. v. n. Ergens aan haaken, in blyven haaken. *S'accrocher, être accroché, s'embarrasser.* In malkanders schaatsen haaken *S'accrocher, s'embarrasser dans les pâtins l'un de l'autre.* Haaken aan een spyker. *S'accrocher à un clou; être accroché, retenu à un clou.* Mooye meisjes en gesch heurde kleederen haaken ligt. spreekw. *Belles filles & mechantes robes trouvent toujours qui les accroche.* Het moet vroeg krommen dat haaken zal; met moet 'er van der jeugd aan gewennen, om de kunst fix te hebben. *Il faut s'y prendre de bonne heure, s'y accoutumer de jeunesse pour attrapper le tranran, en sçavoir le maniement.*

HAAKEN. v. a Verlangen, ernstig begeeren, bejaagen. *Aspirer, desirer fortement.* Haaken naar de Hemelsche vreugde *Aspirer à la jouissance des joyes Celestes.* Naar de Vryheid haaken. *Aspirer après la Liberté.*

HAAKING, vast HAAKING. *Accroc, accrochement.* m. HAAKING naar des Hemels vreugde. *Desir tendant aux joyes Celestes.* m.

HAAK-SCHUTTER. Schutter met een haak-bus voorzien. *Un Arquebusier, homme armé d'une Arquebuse à croc.*

HAAL of HEUGEL. f. Bekend keuke-gereedschap om de ketels over 't vuur te hangen. *Cremaillere, cremillere.* f. Schurt de haal wat op. *Hausse un peu la cremillere.*

HAAL-BIER. Bier dat uit de tappers winkels gehaald werd. *De la biere que l'on va querir dans les cabarets.*

HAALEN. v. a Zoeken, koopen, t'huis brengen. *Querir, aller querir, chercher, apporter,* Water, bier, wyn, kaarsen haalen. *Aller querir de l'eau, de la biere, du vin, des chandelles.* Iets te borg haalen: *Aller querir, aller prendre quelque chose à credit.*

Hy

Digitized by Google

Hy haald alles te borg. *Il prend tout à crédit.* Waar HAALD, waar koopt gy die suiker, die kaarsen? Où *aller, vous chercher, où prenez vous ce sucre, ces chandelles?* Haal vars water, haal mosselen! straat geroep. *à la bonne eau fraiche, les bonnes moules!* De haat van 't Volk op zyn hals HAALEN, op zig laaden. *S'attirer la haine du Peuple.* De verdroonke koe uit de sloot haalen, 't oud zeer opknabbeu. *Reveiller le chat qui dort, rappeller une vieille querelle.*

HAALEN. Verzoeken te komen. *Querir, prier de venir.* De Barbier, de Doctor, de Zieken trooster haalen. *Aller querir le Chirurgien, le Medecin, le Consolateur.* Iemand laaten HAALEN, om iemand zenden. *Envoyer querir, faire chercher quelqu'un.*

HAALEN. Kinderen haalen, kinderen krygen, kraamen. *Faire des Enfans, accoucher.* Kinderen haalen is zwaar werk. *Accoucher est un rude metier.* Zy is te oud om kinderen te HAALEN, te krygen. *Elle est trop vieille pour avoir des enfans.* Iets duur HAALEN, duur betaalen, ten duure pryze krygen. *Avoir quelque chose bien cher, acheter quelque chose bien cher.* Benyd het hem niet, hy haald het duur genoeg. *Ne le lui envies pas, il le paye assez cher.*

HAALEN. Opweegen, weegen. *Peser, être de certain poids.* Dat kan geen tien, geen twintig pond haalen. *Cela ne peut pas peser dix, vingt livres.* De os haald over de vyf honderd pond. *Le boeuf pese plus de cinq cents livres.*

HAALEN, werd in verscheide samengestelde woorden nog gebruikt. Zyn stoel agter uit haalen. *Reculer sa chaise, la tirer en arriere.* De bouwstoffen by een HAALEN. *Amasser, assembler les materiaux.* Alle zyne vrinden by een haalen. *Assembler tous ses amis, convoquer toute la parenté.* Al de boeken, al het huisraad over hoop HAALEN, smyten, samen mengen. *Brouiller, confondre tous les livres, tous les meubles, les mettre tous pêle mêle.* Te veel dingen over hoop haalen. *Entreprendre trop de choses à la fois, s'embarasser de trop de choses.* Een mes uit zyn zak, een ring van zyn vinger HAALEN, trekken. *Tirer un couteau de sa poche, tirer une bague de son doigt.* Vrankryk is een vrugtbaar land, men HAALD 'er verscheide dingen van daan. *La France est un pays fertile, on en tire quantité de choses.* Waar haald gy al die aardigheden, koddigheden van daan? *D'où tirez vous, où prenez vous, pêchez vous toutes ces droleries? gentillesses?*

HAAL-KAN. Bier by de *haal-kan* koopen, by de tappers, de slyters haalen. *Aller querir de la biere pot à pot, se fournir de biere chez les regrattiers.*

HAAL-OVER. Oribaar, groentje, zwabber, Scheeps jonge. *Un Hale boulme, un Mousse, un jeune matelot peu experimenté.*

HAAN. m. Bekende huis-vogel, *Coq, cocq.* m. Een jonge, een oude haan. *Un jeune coq, un vieux coq.* Een Kalkoense haan. *Un coq d'Inde.* Een knor-haan, wilde haan. *Un coq de bruyere, coq sauvage.* Knor-HAAN, Zee-haan, Zeevis aldus genaamd. *Rouget, poisson de Mer ainsi nommé.* Haanen laaten vechten, kampen. *Faire battre, faire jouster des coqs.* Een goede haan, moet twaalf hennen konnen paayen. *Un bon coq doit suffire à douze poules.* Een goede haan was nooyt vet. *Un bon coq ne fut jamais gras.* 't Is een goede haan, een baas die 't nagtwerk wel verstaat. *C'est un bon coq, un bon payeur d'arrerages.* 't Is een vreemde haan, een nors kaerel. *C'est un bourru, un fantasque, un homme d'une etrange humeur.* Het is een haan met een dubbelde kam. *C'est un hardy compere, c'est un drole qui a vû le loup.* Zyn haan is Koning, hy voerd de vlag, zyn haan kraayd hooger dan de andere. *Son coq l'emporte sur les autres, il faut que les autres fassent pavillon bas devant lui.* De gebraaden haan speelen, veel moedwil bedryven. *Tempêter, faire rage, faire le Diable à quatre.* Geen haan zal 'er na kraayen, daar zal geen woord van gerept, tegen gekikt worden. *Personne n'en dira mot, personne n'y trouvera à redire, il n'en sera rien du tout.*

De HAAN van de Tooren, de weerhaan. *Le coq d'un Clocher, le coq en guise de girouette au haut du Clocher.*

De HAAN van 't roer, 't stuk van 't roer-slot daar de vuursteen in vast gemaakt werd *Le chien du fusil, piece du ressort dans laquelle la pierre à feu est attachée.* De haan over haalen. *Bander le ressort du fusil comme s'il on voulait tirer.*

HAAN. (Roo) Brandende lont, daar 't geschut mede aangestoken werd. *Meche allumee.* f. *avec laquelle on met le feu au canon.* Steek 'er de roo haan in. *Mettez y la meche, le feu.* De roo haan laaten kraayen, een schip in brand steeken &c. *Mettre le feu à un vaisseau, bruler un vaisseau, mettre le feu aux poudres & faire sauter le vaisseau.*

HAANE BALK. n. Dwars-balk, onderste, zwaarste dakbalk. *Solive de traverse qui soutient le toit.* Al zat hy in de haane-balk, nog zoude hy in de weg wezen. ruimspr: *Quand il se jucheroit au haut du plancher, encore seroit il en chemin.*

't HAANE-GEKRAAY jaagd, zegt men, de Leeuw op de vlugt. *Le chant du coq met, dit on, le Lion en fuite.*

HAANE-GEVECHT. n. HAANE-KAMP. f. *Combat de coqs.* m. *Jouste de coqs.* f.

HAANE-KAM. m. Kuif boven de haan zyn kop. *Crête de coq.* f. Gestoofde hoender-boutjes daar zweezerikken, moriljes, haane-kammen &c. onder komen. *Une fricassée, un ragoût où il entre des ris de veau, des morilles & des crêtes de coq.*

HAANE-MAT. f. Groote mat daar men haanen in doet kampen, plokhairen. *Grande claye dans laquelle on fait jouster des coqs.* De haane-matten bywoonen, in de kirten en kroegen daar haane-kampen gehouden werden verkeeren. *Frequenter les lieux publics où l'on fait jouster les coqs; hanter les tavernes.*

HAANE-POOTEN. Haanevoeten. *Pieds ou pattes de coq.* Zyne vingers zyn zoo krom als haane-pooten. *Ses doigts sont crochus comme des pattes de coq.* Ik kan dat rabbel schrift niet leezen, het zyn maar haane-pooten, kriewel letters. *Je ne sçaurois lire ce griffonnage, ce ne sont que des pieds de mouches.*

HAANE-POOTJE. n. Scheerlyntje, scheeps touwetjes *Des marticles ou lignes de trelignage.* Terme de Marine.

HAANE-SPOOREN. Spooren, agterklaauwen van den haan *Des ergots de coq.*

De HAANE-TRED van 't ey, de holte of ledige plaats van 't ey. *La trace du cocq dans l'oeuf, le creux ou le vuide de l'oeuf.*

HAANE-VEER. f. Veer uit de haan zyn wiek. *Plume de coq.* f. De Hussaaren hebben haane-veeren aan hunne muitsen, hoeden. *Les Houssars ont des plumes de coq à leurs bonnets, à leurs chapeaux.* 't Is een haane-veer van een wyf, 't is een wyf als een soldaat. *Cette femme là est un franc archer, c'est une effrontée, devergondée.*

HAANE-VOET. zie BOTER-BLOM. *Espece de saucefleur ainsi nommée.*

HAANIG. Adj. Geil, heet naar 't vrouwvolk. *Paillard, lascif, putacier.* Het is een haanige drommel. *C'est un drole, bien paillard, un Compere qui est bien chaud de la braguette.*

HAANTJE.

Digitized by Google

HAANTJE. n. Kleine haan. *Cochet, petit ou jeune coq.* Haantjes lubben. *Chapponner des cochets.* Hy is het haantje van de buurt, het katje van de baan. *Il eſt le coq de la paroiſſe, de l'aſſemblée.*

HAAR, woordje dat de Franſchen en andere Vreemdelingen geweldig belemmerd, als zynde van veelderhande en ſtrydige beteekeniſſen: voor eerſt werd het in den bezittende zin voór *ſon, ſa* en *ſes* genomen. Haar Vader is heel ziek, haar Moeder is niet t'huis. *Son Pere eſt bien malade, ſa Mere n'eſt pas au logis.* Haar meening is goed, haar hoop is wel gegrond. *Sa penſée eſt bonne, ſon eſperance eſt bien fondée.* Haar kinderen zyn al groot. *Ses Enfans ſont deja grands.* Al haar klagten zyn onnut. *Toutes ſes plaintes ſont inutiles.*

HAAR, voor een Werkwoord komende is in *Dativo, lui*, en in 't meervoud *leur*. Ik geef haar wat zy eiſcht, ik ſpreek haar alle daagen. *Je lui donne ce qu'elle demande, je lui parle tous les jours.* Ik geef haar wat zy eiſchen, wy ſpreeken haar als wy willen. *Je leur donne ce qu'elles demandent, nous leur parlons quand nous voulons.*

HAAR, is in *Accuſativo ſingulari* LA, wanneer 't naamwoord in 't Franſch met een conſonnant, en L' als 't zelve met een vokaal begind, in *plurali* LES. Ik zie haar alle dagen. *Je la vois, je les vois tous les jours.* Ik zal haar hier doen komen. *Je la ferai, je les ferai venir ici.* Ik bemin haar, en ik zal haar trouwen als 't God belieft. *Je l'aime, & je l'epouſerai, s'il plaît à Dieu.* De twee Zuſters zyn in den Tuin, ik zie haar ginder onder die boomen. *Les deux Soeurs ſont dans le Jardin, je les vois là bas ſous ces arbres.* Ik zal haar wel vinden. *Je les trouverrai bien.*

HAAR, als zelfſtandig genomen is ELLE in 't eenvoud, en ELLES in 't meervoud. Zy is nu in de ſtad, ik heb giſter met haar gegeeten, gewandeld. *Elle eſt à préſent dans la ville, j'ai diné, je me ſuis promené hier avec elle.* De Juffers zyn boven, maar ik weet niet of niemand by haar is. *Les Demoiſelles ſont là haut, mais je ne ſçai s'il n'y a perſonne avec elles.*

HAAR. Bezittende voornaam van twee of meer vrouwsperſoonen die iets gezamentlyk bezitten, is *leur* in 't eenvoud, en *leurs* in 't meerder getal. Die Juffers hebben veel oppaſſers, haar Vader is ook heel ryk. *Ces Demoiſelles ont bien des ſoupirans, prétendans, leur Pere eſt auſſi fort riche.* Haar Broeders zyn op reis, in 't Leger. *Leurs Freres ſont en voyage, ſont à l'Armée.*

HAARE of HARE, werd om de vloeyendheid voor enkelvoudige, met een vokaal beginnende, en voor de meervoudige naamen in de plaats van HAAR gezegt. Haare eenvoudigheid, onſchult, onnozelheid bleek daar in. *Son ingenuité, ſon innocence parut en cela.* 't Zyn HAARE goederen, is tweezins te vertaalen. Van een bezitſter ſpreekende is het, *Ce ſont ſes biens.* Van twee of meer bezitſters ſpreekende: *Ce ſont leurs biens.* HAARE Hoogheden. *Leurs Alteſſes.* 't Zyn de vrugten HAARER zorgen. *Ce ſont les fruits de ſes ſoins* ou *les fruits de leurs ſoins.* 't Is de HAARE, of het HAARE. *C'eſt le ſien* ou *la ſienne.* Ook wel. *Le leur* ou *la leur.* 't Zyn de HAARE. *Ce ſont les ſiens* ou *les ſiennes.* Ook wel. *Ce ſont les leurs.*

Tot HAARENT. Ten haaren huize, in 't huis van die eene *of* die veele vrouwsperſoonen. *Chez elle* ou *chez elles.* Ik bragt myn Moey tot haarent. *Je menai, je conduiſis ma Tante chez elle* ou *chez elles.* Ik heb laſt u van HAARENT weegen te groeten; te waarſchouwen. *J'ai ordre de vous ſaluer, de vous avertir de la part* ou *de leur part.*

HAARD. m. Haardſtede, plaats daar 't vuur aangeleid werd. *Foyer, âtre.* m. De aſch van den haard afneemen, opneemen. *Lever, oter la cendre du foyer.* In 't hoekjen van den haard zitten. *être aſſis au coin du foyer*, ou pluſtot, *au coin du feu.* Een kouwen haard. *Un foyer ſans feu.* Den haard ſchrobben, feilen. *Nettoyer l'âtré.* Eigen haard is goud waard. ſpreekw: *à chaque oiſeau ſon nid eſt beau.*

HAARD-GELD. n. Haardſtede geld, ſchatting op ieder haardſtede ofte ſchoorſteen. *Droit de fouage.* m. *Taxe qu'on paye pour chaque foyer, chaque feu.*

HAARD-GODEN ofte HUIS-GODEN. *Dieux penates, Dieux domeſtiques, marmouſets qu'on adore dans la maiſon.* Eneas bragt zynen ouden Vader Anchiſes en deszelfs Haard-goden op zyne ſchouders uit Troye. *Enee emporta ſur ſes epaules hors de Troye ſon vieux Pere Anchiſes & ſes Dieux penates.*

HAARDSTEDE. f. Haard, plaats daar geſtookt werd. *Foyer, âtre, lieu où l'on fait du feu.* Ieder haardſtede is op tien Ryksdaalders geſchat, geſteld. *Chaque foyer a été taxe, chaque cheminée a été taxée a dix Risdales.*

HAARD-YZER. n Yzer om het vuur ſtaande. *Chenet.* m. Kopere, zilvere haard-yzers. *Des chenets de cuivre, d'argent.*

HAAS. m. Lugtig en vreesagtig dier. *Lievre.* m. *Animal leger & timide.* Een haas in zyn hol, op zyn leger vangen. *Prendre un lievre dans ſon trou, dans ſon gite.* Een haas in een korſt leggen. *Mettre un lievre en pâte, en croute.* Zy meende een haas geſtrikt, gevangen te hebben. fig: *Elle penſoit avoir pris un lievre au collet, trouve la pie au nid; elle croyoit faire un mariage bien avantageux.* Daar is veel HAAS, daar lopen veel hazen daar omtrent. *Il y a bien des lievres en ces quartiers là.*

HAASJE. n. Kleine haas, jonge haas. *Petit lievre, jeune lievre, levraut, levron.* Een haasje in de korſt leggen. *Mettre un levraut, un jeune lievre en pâte.* Het HAASJE van de harſt werd voor 't lekkerſte gehouden. *Le filet de l'aloyau eſt reputé, eſtime le plus delicat.*

HAASJEN OVER. Bekend kinderſpel. Haasjen over ſpeelen. *Jouer à coupe tête.*

HAAST. f. Schielykheid, voortvaarentheid. *Hâte, diligence.* f. Groote haaſt hebben. *Avoir grand' hâte, être preſſé.* Gaa voor uit, hebt gy zulken haaſt. *Allez devant, ſi vous êtes ſi preſſé.* Wat haaſt hebt gy, het is nog vroeg. *Qu'avez vous qui vous preſſe, il eſt encore de bonne heure.* Hy ſchynd geen haaſt te hebben. *Il ne paroit pas être preſſé, avoir rien qui le preſſe.* Doet het op uw gemak, ik heb 'er geen haaſt by. *Faites le à votre commodité, je n'en ſuis pas preſſé, je n'en ai pas affaire ſi tôt.* Doet het met 'er HAAST, gaat 'er met 'er haaſt na toe. *Faites le vite, au pluſtot, allez y au plus vite.* Ik heb het met 'er haaſt geleezen, geſchreeven. *Je l'ai lû, ecrit à la hâte, en courant.* Doet het met drie haaſten, doet het met een vaart. *Faites le au plus vite, en deux coups ſix trous.* Hoe meerder haaſt hoe minder ſpoed. ſpreekw: *Plus on ſe preſſe moins on avance.*

HAAST. Adv. Haaſtelyk, eerlang. *Bientôt.* Hy zal haaſt komen, hy zal haaſt gedaan hebben. *Il viendra bientôt; il aura bientôt fait, achevé.* De Predikatie zal haaſt uit zyn. *Le Prêche, le Sermon ſera bientôt fait, achevé.* Hy had zyn Vaders goed, zyn erfſenis wel haaſt op, door de billen gelapt. *Il eut bientôt mangé ſon Patrimoine.*

HAAST. Schier, byna. *Preſque, quaſi.* Zy is haaſt zoo groot als haar moeder. *Elle eſt preſque, elle eſt quaſi auſſi*

Digitized by Google

auſſi grande que ſa mere. Ik was haaſt buiten adem. *J'etois presque hors d'haleine.* Ik had daar haaſt gevallen. *J'ai failli à tomber.*

HAASTELYK. Adv. Haaſtiglyk, met haaſt. Hy ging, liep 'er haaſtelyk naar toe. *Il y alla, il y courut vitement, promptement.*

Zig **HAASTEN**, Spoeden, haaſt maaken om in de Poort te komen. *Se hater, ſe preſſer, diligenter, faire diligence pour entrer dans la Porte.* Gy hebt u te veel gehaaſt. *Vous vous êtes trop preſſé.*

HAASTIG. Adj. Schielyk. *Prompt, ſubit, ſoudain.* Een haaſtig vertrek, een haaſtige dood. *Un prompt départ, une mort ſubite; un départ ſoudain, une mort ſoudaine.* Hoe benje zoo HAASTIG? hoe hebt gy zulk een haaſt? *D'où vient que vous êtes ſi preſſé?* Zoetjes wat, zoo haaſtig niet! *Doucement, ne vous preſſez pas ſi fort; donnez vous patience, donnez vous de l'air!*

HAASTIG. Schielyk, oploopend. *Prompt, colere.* Hy is wat te HAASTIG, heeft een al te haaſtige kop, is te haaſtig gebakerd. *Il eſt un peu trop prompt, trop vif, trop violent; il a la tête un peu trop près du bonnet; il prend trop aiſément la mouche, la chevre.* Zoetjes wat, zoo haaſtig niet! *Doucement, tout doux, ne vous fâchez pas, ne vous mettez pas ſi fort en colere!*

HAASTIG. Adv. **HAASTELYK.** Met haaſt, drift, voortvaarendheid. *Promptement, vitement, à la hâte.* Gy hebt het te haaſtig gedaan. *Vous l'avez fait trop promptement, trop vite, trop à la hâte.*

HAASTIGHEID. f. Voortvaarendheid, ſpoed. *Promptitude, diligence.* f. Die haaſtigheid zal het werk verknollen, verbruyen. *Cette promptitude gatera tout.* Als hy in die HAASTIGHEID, oploopendheid is, weet hy niet wat hy zegt, wat hy doet. *Il ne ſçait ce qu'il dit, ce qu'il fait quand il eſt dans cette colere, cet emportement.* Zyn haaſtigheid maatigen. *Moderer ſa colere, ſon emportement, ſon tranſport.* HAASTIGLYK. Adv. HAASTELYK. Vaardiglyk. *Promptement, vitement, en diligence.*

HAASTIG WORDEN. v. n. Kwaad worden, oploopend worden. *Se fâcher, s'emporter, ſe mettre en colere.*

HAAST MAAKEN. v. n. Zig SPOEDEN. *Se hâter, ſe depêcher.*

HAAT. m. Wangunſt, afgunſt, wrok. *Haine, averſion, mauvaiſe volonté.* f. Doodelyke, verouderde, ingekankerde haat. *Haine mortelle, invéterée, cangrenée.* Eene bedekte, verborgene, heimelyke haat. *Une haine couverte, cachée, ſecrette.* Den haat van 't Volk op zig laaden, op zyn hals haalen. *S'attirer la haine du Peuple.* Hy heeft het gedaan uit haat tegen zyn Zwager. *Il l'a fait en haine de ſon Beaufrere.* By elk in den haat zyn. *être haï de tout le monde.* In den haat raaken *Se faire haïr, devenir odieux.*

HAATDRAAGEND. Adj. Wraakzugtig. *Vindicatif, qui garde, qui tient ſa colere.* Hoe kan men zoo haatdraagend zyn? *Comment peut on être ſi vindicatif? comment peut on garder ſi longtemps ſa colere?* HAATDRAAGENTHEID, wraakzugt, wrok. *Deſir de vengeance, malveillance, mauvaiſe volonté.* f.

HAATELYK. Adj. & Adv. Te haaten. *Haiſſable, odieux.* De ſchande is haatelyker dan de dood. *L'infamie eſt plus haiſſable que la mort.* De gierigheid is een haatelyk gebrek. *L'avarice eſt un haiſſable deffaut.* Alle gelykeniſſen zyn haatelyk. *Toutes comparaiſons ſont odieuſes.* Zig haatelyk maaken door zyn kwaad gedrag. *Se rendre haiſſable, odieux par ſa mauvaiſe conduite.* Dat word HAATELYK uitgelegt, in een haatelyken zin genomen. *Cela s'explique odieuſement, cela s'entend, ſe prend dans un ſens odieux.*

De **HAATELYKHEID** der zonde. *L'horreur, l'atrocité, la turpitude du peche.* HAATELYKHEID, haat, haatdraagentheid, kwaadwilligheid. *Haine, averſion.* f. *Deſir de vengeance.* m.

HAATEN. v. a. Haat toedraagen, wangunſtig zyn. *Haïr, vouloir du mal.* Iemand haaten als de dood, als de peſt. *Haïr quelqu'un comme la mort, comme la peſte.* De twiſtgierige luiden, de complimenten HAATEN, ſchuwen. *Haïr les perſonnes querelleuſes, haïr les compliments.*

HAATER. Die iets haat, haat toedraagd. *Envieux, ennemi, haineux.* De haaters der waarheid, der deugd. *Les ennemis de la verité, de la vertu.* Zyne haaters beſchaamen. *Confondre ſes envieux, ſes ennemis, ceux qui nous haiſſent.* 't Is een menſchen HAATER, een griek. *C'eſt un miſanthrope, un ennemi du genre humain, un grichou.* Zy is geen HAATSTER, geen vyandinne van de vreugd. *Elle n'eſt point ennemie de la joye.*

HAAZE-KOP. f. Kop van een haas. *Tête de lievre.* f. Het is een haaze kop, een onverſtand. *C'eſt une bête, une balourde.*

't **HAAZEPAD** kiezen, de vlugt neemen, zyn beſt heen loopen. *Prendre la fuite, gagner le haut, montrer les talons, faire Gilles.*

HAAZE-POOT f. *Pate de lievre.* f. De Jaagers heeten ook HAAZE-POOT, een ſnelloopende hond, ſnellopend paard. *Pied de lievre, chien ou cheval qui a bonne jambe.*

HAAZE-SLAAP. m. Ongeruſte ſlaap. *Sommeil inquiet, fort leger.* m. Hy ſlaapt de haaze-ſlaap. *Il dort les yeux ouverts, d'un ſommeil inquiet.*

HAAZEWIND of **HAASE-WINDHOND.** *Levrier, chien de chaſſe fort vite.* m.

HACHELYK of **HAGCHELYK** Adj Ongewis, twyfelagtig, gevaarlyk. *Incertain, caſuel, douteux, dangereux, mêle d'incertitude & de danger.* 't Is een hachelyke onderneeming. *C'eſt une entrepriſe incertaine, douteuſe, dangereuſe, mêlee de danger.* 't Is HACHELYK, wie weet of hy wel eens komt. *C'eſt un à ſçavoir s'il viendra, peut-être ne viendra-t-il point du tout.* HACHELYKHEID, onzekerheid, gevaar. *Incertitude.* f. *Danger, hazard.* m. Gemerkt de hachelykheid van 't voorneemen. *Vû l'incertitude du deſſein, le hazard de l'entrepriſe.*

HACHT of **HAGCHT.** m. Dik ſtuk, groote brok. *Lopin, gros morceau.* m. Een hacht ſpek. *Un lopin, un gros morceau de lard.* Het HACHJE laaten glyen, de vangſt los laaten. *Lâcher la proye, lâcher priſe.* Het hachje laaten glyen, zwigten, zig overgeeven. *Lâcher priſe, ceder, ſe renare, quitter la partie.* Haar zoon is een HACHJE, een lichtmis, een haan; ik ken hem! *Son fils eſt un debauché, un bon drole; je le connois!*

HAD, het *Preteritum* van HEBBEN. Hy had haar wel ter degen trouw beloofd. *Il lui avoit promis mariage, donné ſa foy en toutes les formes.* Hadden komt altyd te laat. ſpr: *J'aurois vient toujours trop tard; il eſt inutile de dire quand il n'eſt plus temps, j'aurois fait ceci, j'aurois repondu cela.*

HAF of **HAFT, OEVERAAS.** Vliegje van een dag, een dag levend dierje, waar van men hoopjes op 't water ziet dryven. *Petis inſecte qui ne vit qu'un jour, & dont on voit des tas floter ſur l'eau.* De moſſen zitten zoo digt als haft in die boom. *Il y a un tas, une fourmillere de moineaux dans cet arbre.*

HAGE is op HAAG en HAAGE uitgedrukt. *Haye.* f. Tuin met een hage omringd. *Jardin entouré d'une haye.* m.

HAGE-DOORN, zie **HAAGE-DOORN.** *Epine, Aubepine.* f.

Digitized by Google

HAGEL. m. Bevrore water uit de lugt vallende. *De la grêle* ou *greſle*. De hagel heeft de boomen veel kwaad gedaan. *La grêle a fait grand mal, grand tort aux arbres.* Daar zal de hagel naar ſlaan; daar zal een ſtraf op volgen. ſpr: *Cela ne demeurera pas impuni, le châtiment ſuivra de près.* Dunne HAGEL, moſſe hagel, koegeltjes om moſſen te ſchieten. *De la dragée, du menu plomb, de la poudre de plomb pour tirer aux moineaux.* Ganze hagel, grove hagel. *Du gros plomb.* Schiet hem met hagel in zyn gat. *Envoyez luy, coulez luy du plomb dans les feſſes.* 't Jan HAGEL, 't gepeupel, 't volk je uit de agterſtraaten kwam op de been. *La lie du Peuple, la canaille, la populace s'attroupa.*

HAGEL-BUI of HAGEL-BUY. f. Dwarlwind, onweer met hagel gemengd. *Tourbillon, orage mêlé de grêle.* m. *Bouraſque mêlée de grêle.* f. Een HAGEL-BUY van musquet ſchoten uitſtaan. *Eſſuyer une grêle de mouſquetades.* Een hagel-buy van ſtok- ofte vuiſtſlagen. *Une grêle, une venuë de coups de batons, de coups de poing.*

HAGELEN. v. n. Hagel vallen. *Grêler.* Het doet niet als hagelen en ſneeuwen *Il ne fait que grêler & neiger.* Het is of het volk hagelde, of 'er menſchen uit de lugt vielen. *C'eſt comme s'il pleuvoit des hommes, du monde.*

HAGELSLAG. m. HAGELBUY. *Orage mêlé de grêle.* m. *Ondée de grêle.* f. Daar is een hagelſlag in 't koren gevallen. *Il eſt tombé une ondée de grêle ſur les bleds; les bleds ont été frappez de la grêle, ont été grêlez.*

HAGELSTEEN. m. Hagel korl *Grain de grêle.* m. Daar vielen hagelſteenen zoo groot als duive eyeren. *Il tomba des grains de grêle gros comme des oeufs de pigeons.*

HAGELWIT. Adj. Zoo wit als hagel. *Blanc comme de la grêle*, ou pluſtot, *blanc comme neige.* Zy heeft een hagelwitte boezem, hals. *Elle a une gorge blanche comme neige.*

HAGEN of HAAGEN. 't meerv: van HAGE of HAAG. *Hayes, buiſſons, halliers.* Wy moeſten door hagen en ſlooten heen trekken. *Il nous falut paſſer par des hayes & des foſſez.*

HAGENDEVELD. Woord van aanpryzing, ſtraat geroep &c. Hagendeveld van moſſelen! *Mes excellentes, mes belles moules!* Hy roept hagendeveld van ſchaatſe ryden! *Il deffie le plus habile à courir à patins!* 't Is een hagendeveld, een uithaalder. *C'eſt le paſſemaître, c'eſt luy qui fait mettre pavillon bas, qui fait la barbe aux autres.*

HAIR. n. Hoofdhair. *Cheveu.* m. Een grys hair. *Un cheveu blanc.* Daar valt geen hair van ons hooft zonder Gods toelaating. Schr: ſpr: *Il ne tombe pas un cheveu de notre tête ſans la permiſſion de Dieu.* HAIR, werd meeſt voor de gezamentlyke hoofd-hairen gezegt. *Cheveux.* m. pl. *Chevelure* f. Sluik hair, hangend hair. *Des cheveux plats.* Gekruld- of kroes hair. *Des cheveux friſez, crêpus.* Zyn eigen hair draagen. *Porter ſes propres cheveux, ſa propre chevelure.* Zyn hair laaten ſnyden. *Se faire couper les cheveux, ſe faire faire les cheveux.* Hier ſnyd men het hair naar de zwier, naar de mode. *Ceans on fait les cheveux à la mode, on coupe icy les cheveux à la mode.* Malkander by 't HAIR grypen, in 't hair zitten, plokhairen met malkander. *Se prendre, s'agriffer aux cheveux, ſe prendre aux crins.* Malkander in 't hair zitten, met malkander twiſten, hakketeeren. *Se tenir au crin, au poil, ſe chamailler, ſe bourrer, s'echauffer à la diſpute.* Met de handen in 't hair zitten, ſtaan; heel verleegen of hoopeloos zyn. *Ne ſçavoir de quel bois faire flêche, être au bout de ſon rolet, être bien embaraſſé de ſa perſonne, être au deſeſpoir.* Die gelykenis is by 't hair getrokken, ſluit niet. *Cette comparaiſon eſt tirée aux cheveux.*

HAIR. Paards hair. *Poil* ou *crin de cheval.* m. Een paard met ros hair, een Vosje. *Un cheval de poil roux, un Alezan.* Vier, ſes paarden van een hair. *Quatre, ſix chevaux d'un même poil.* Knoopen van paards HAIR, haire knoopen. *Des boutons de crin.* 't Hals HAIR, de manen van den Leeuw. *La criniere du Lion.* Men trok hem het kin HAIR, 't hair van zyn beenen een voor een uit. *On luy arracha tout le poil du menton, des jambes l'un apres l'autre.* Kameels HAIR. *Du poil de chameau.* Konyne hair, *Du poil de lapin.* Varkens hair, varkens borſtelen. *Des ſoyes de cochon.* Zwyns hair, wild zwyns hair. *Du poil de ſanglier.* Een haas in zyn hair. *Un lievre en poil.* Koe-HAIR, koe hair met harpuis gemengd. *Du poc.* Terme de Marine.

HAIR, werd nog in de volgende ſpreekwyzen gebruikt. Hy is 'er geen hair te goed toe. *Il n'eſt pas trop bon pour cela, je l'en crois aſſez capable.* Hy heeft een wild hair in de neus, 't is een los wambus, een lichtmis. *C'eſt une tête folle, une tête à l'event, un etourdi, un debauché.* Hy moeſt 'er hair laaten, van zyn hair, van zyn veeren laaten. *Il y laiſſa de ſon poil, de ſes plumes; il y fut bien roſſé, etrillé.* Ik zal er kuit of hair, *of liever*, kuit of haring van krygen; ik zal 'er een kans naar wagen. *J'en arracherai, j'en aurai pied ou aile; je hazarderai le paquet.* Hy heeft hair op zyn tanden. *Il a bec & ongles.*

HAIRBAND. m. Vlechtſnoer, band of ſnoer om 't hair over te vlechten, te ſtrengelen. *Bandelette, cordelette à treſſer les cheveux.* f.

HAIRBOS. Samenvlechtſel van veel hair. *Touffe de cheveux.* f. Hy rukte hem een groot hairbos. *Il lui arracha une groſſe touffe de cheveux.*

HAIRE. Adj. Van *hair* gemaakt. *Fait de cheveux* ou *de crin.* Een haire armband of *braſſelet. Un braſſelet de cheveux.* Haire knoopen, knoopen van kemels- of paards hair. *Des boutons de crin* ou *de poil de chameau.*

HAIR-GORDEL of riem die de Karthuizers om de bloote lendenen draagen. *Cilice.* m. *Ceinture de crin que portent les Chartreux au deſſus des reins nuds.*

HAIRIG. Adj. Ruig. *Velu, qui a beaucoup de poil.* Hairig als een Wildeman. *Velu comme un Sauvage.* HAIRIGE wortelen, wortelen met veel vezelen. *Des racines chevelues.* 't Is een HAIRIG, een netelig, een moeylyk werk, netelige zaak. *C'eſt une affaire epineuſe, embarraſſée, embrouillée.* 't Is een HAIRIG, netelig, twiſtgierig menſch. *C'eſt un homme bourru, fantaſque, pointilleux, revêche.* HAIRIGHEID. f. Ruigheid, hoedanigheid van 't geen hairig is. *Qualité de ce qui eſt velu, plein de poil.* HAIRIGHEID, neteligheid, moeyelykheid, verwerring. *Brouillamini, embarras* m. *Anicroche.* f.

HAIR-KLEED. n HAIR-HEMD. Hembd zonder mouwen van paardshair &c. geweeven om over 't naakte lyf te draagen. *Haire.* f. Een hair-kleed uit boetvaardigheid *of* om de monſtering draagen. *Porter la haire par penitence* ou *par oſtentation.*

HAIRKLOOVEN. v. n. Vitten, mugge ziften, harrewarren, beuzelen. *Pointiller, partager un cheveu en quatre, chicaner, ſophiſtiquer.* Ik wil daar niet over hairkloven, vitten. *Je ne veux point pointiller, chicaner, ſophiſtiquer la deſſus.* Wat heeft men aan dat HAIRKLOOVEN, aan die HAIRKLOOVERY? *Que revient-il, quel profit a-t-on de ces pointilles, de ces chicanes, de toutes ces arguties?* HAIRKLOOVER, vitter, hakketeerder, muggeziſter. *Pointilleur, chicaneur, ergoteur.* HAIRKLOOVERY. f. Vittery; muggeziſtery. *Pointille, chicane, ſophiſtiquerie, critique affûtée, recherchée* f.

HAIR-

HAIRLOK, Lok hair, kuifje, bosje hair. *Toupet de cheveux.* m.

HAIRLOOS. Adj. Zonder hair, kaal. *Sans cheveux, chauve.* Een hairloos oud man. *Un bon homme chauve, un vieillard sans cheveux.* HAIRLOOSHEID, kaalheid. *Calvitié, privation des cheveux.* f.

HAIRNAALD. Vrouwe hoofd cieraad. *Poinçon.* m. Zy heeft een goude hairnaald. *Elle a un poinçon d'or.*

HAIRSNOER. Hairband, snoer of koord dienende om 't hair te vlechten. *Cordon.* m. *Cordelette à treſſer les cheveux.* f.

't HAIR-SNYDEN brengd hem veel op. *La coupe des cheveux lui rapporte beaucoup.* Barbier en HAIRSNYDER. *Barbier & coupeur de cheveux.*

HAIRTJES. Draatjes, vezeltjes aan de wortelen der planten &c. *Fibres, filaments des racines, des plantes; chevelures des plantes &c.* Hy heeft maar drie HAIRTJES aan de kin. *Il n'a que trois poils au menton.*

HAIR-TREKKER. Hair-nyper, tangetje om het hair uit te trekken. *Pincettes à arracher le poil &c.*

HAIR-VLEGTEN. v. a. *Treſſer les cheveux.* Zy wind met kammen en hairvlechten de koſt. *Elle gagne la vie à peigner & treſſer les cheveux.*

HAIR-WORM, HAIR-WURM. Ruwe hoofdſchurftheid. *Groſſe teigne, dartre farineuſe, gale ſeche qui s'amaſſe à la tête.* f.

HAK. f. HIEL. In den zin der volgende ſpreekwyzen. *Talon.* m. De hak of hiel van de kous. *Le talon du bas.* Dat paard heeft ſchyt hakken, dikke hakken. *Ce cheval a les talons enflez, a des enflures aux talons.* Iemand op de hakken zitten, hem van na by vervolgen. *Talonner quelqu'un, être apres les trouſſes de quelqu'un, le ſuivre de près.*

HAK. Spaa, houweel om de grond op te hakken, te ſpitten. *Houë.* f. *Hoyau.* m. Hak met twee tanden. *Houë à deux dents.* Met de hak in den wyngaard werken. *Travailler avec la houë dans la vigne; houer la vigne*

De **HAK** of **HOUW** van 't hout, de tyd op welke men de boomen om ver hakt. *La coupe des bois, le temps auquel on abbat, on coupe les arbres d'une Forêt.*

HAKBORD of **HAKKEBORD.** n. Bord daar iets op gehakt werd. *Trenchoir, baquet.* m. *Tinette dans la quelle on hache la viande, les herbes au pot &c.*

HAKKEBORD of **HAKBORD.** Bord agter op de Smalſcheepen, Bylanderw en andere kleine vaartuigen, boven op het ſtuur: de groote ſchepen hebben ſpiegels. *Friſe.* f. *Fronton, Fronteau, Dieu conduit.* m. *Eſpece de Miroir à l'arriere des petits bâtiments au deſſus du gouvernail.*

HAKKEBORD. n. Cyter, Muzikaal inſtrument met kopere ſnaaren. *Citre, Ciſtre, inſtrument de Muſique à cordes de laiton.* m.

HAKKELAAR. Stamelaar, een die in 't leezen of ſpreeken hakkeld. *Bredouilleur, anicoteur, begue, begayeur, qui a peine à lire, à parler.* HAKKELAARY, hakkeling, ſtamering in 't ſpreeken. *Bredouillement.* m. HAKKELAARY, hakkeling in 't leezen. *Anicoterie, anonnerie.* f. HAKKELEN, ſtameren in 't ſpreeken. *Bredouiller, heſiter, begayer en parlant.* Hy hakkeld zoo zeer dat men hem niet kan verſtaan. *Il bredouille ſi fort qu'on ne peut l'entendre.* HAKKELEN, haperen in 't leezen. *Anicoter, anonner en liſant.* HAKKELING, ſtamering, hapering in 't ſpreeken, leezen. *Bredouillement.* m. *Anonnerie, anicoterie.* f. HAKKELTONG, ſtameltong, ſtameraar, hakkelaar. *Bredouilleur, begayeur, celui qui begaye, bredouille en parlant.*

HAKKEN. v. a. Met het hakmes doorſnyden, aan kleine

ſtukken ſnyden. *Hacher, couper en petits morceaux.* Vleeſch tot huspot hakken. *Couper de la viande pour la bouillir en hochepot.* Zoo dun als paſtey vleeſch hakken. *Hacher menu comme chair à pâté.* Het ys open HAKKEN, opbyten. *Ouvrir la glace à coups de hache.* Koek HAKKEN, om de koek of waarde van dien aanneemen de koek in zoo veel ryzen door te hakken. *Hacher du pain d'epice, fendre du pain d'epice à coups de hache, en certain nombre de coups.* Diep in 't hout HAKKEN, dringen. *Hacher bien avant, enfoncer, faire entrer la hache bien avant dans le bois.* Haring, aal in de pan HAKKEN, ſnyden, kerven. *Tailler, couper du hareng, des anguilles en tronçons & les frire dans la poële.* Een Regiment in de pan hakken, gantſelyk neermaaken. *Tailler un Regiment en pieces.* Is dat zyn Wyf? hy heeft 'er wat aan te HAKKEN, aan te klooven. *Eſt ce la ſa Femme? il a de quoy s'occuper, elle lui taille bien des croupieres, de la beſogne.* 'Er op in HAKKEN, dom toeklouwen, in een redenwiſt &c. zyn gevoelen vry uitdrukken. *Parler reſolument, decider bruſquement, dire ſon avis ſans flatter le dé.*

HAKKEN. Met de hak of ſpaa werken, ſpitten, omhaalen. *Houer, labourer, travailler de la houe.* Den wyngaard hakken, omſpitten &c. *Houer, labourer la vigne, la remuer avec la houë.*

HAKKER. De geen die iets hakt. Been-HAKKER, vleeſchhouwer in de platte taal. *Hacheur, briſeur d'os, un boucher en ſtyle populaire.* Hout-HAKKER, hout-kloover. *Fendeur de bois, bucheron.* Koek-HAKKER. *Celui qui hache dans du pain d'epice, qui gage qu'il ſeparera un morceau de pain d'epice en tant de coups.*

HAKKETEEREN. v. n. Vinnig twiſten, ſtryden, hairkloven, vitten. *Conteſter, chicoter, ergoter, diſputer avec chaleur.* Zy leggen, zy zyn altyd ſamen te hakketeeren. *Ils ſont toujours a conteſter, chicoter, ergoter enſemble.* Wat hebt gy aan dat HAKKETEEREN, twiſten, harrewarren? *Qu'avez vous a conteſter, ergotter, diſputer, chicoter, pointiller?* HAKKETEERDER, hairkloover, twiſter, ſtryder. *Ergoteur, diſputeur, chicaneur, pointilleur.* HAKKETEERING, twiſtery, woordenſtryd, hairkloovery, vittery. *Diſpute, altercation, chicane, pointille, argutie.* f.

HAKKING der boomen of Boom-hakking in de Boſſchen &c. *Coupe d'arbres dans les Forêts &c.* f.

HAKMES. n. Vleeshouwers breed mes, mes om 't vleeſch op 't blok te hakken. *Couperet.* m. *Large conteau de boucher pour hacher la viande ſur le bloc.* Een HAKMES om de moeskruiden &c. te kappen. *Un couperet à hacher les herbes à pot.*

HAKSEL. n. Gehakt vleeſch, *Haché* in 't Onduits. *Dit hachis, de la viande hachée.* Hakſel eeten. *Manger du hachis.*

HAL. f. HALLE. Woord in de volgende voorbeelden gebruikelyk. De Laken HAL, plaats daar de Lakens en Wolle ſtoffen met lood gezegeld werden. *La Halle aux draps, le lieu ou l'on plombe les draps.* De Zyde Hal. *La Halle aux ſoyes, aux etoffes de ſoye.* Naar de HAL, vlees-hal gaan. *Aller à la boucherie.*

HAL. n. Werd nog gezegt van de hardigheid der aarde, van de grond, door de vorſt veroorzaakt. *Croute, dureté de la terre cauſée par le froid, la gelée.* Het hal ſlaat door. *La croute, la ſurface de la terre ſuë, ſe couvre d'humidité.*

HALF, HALVE. Adj. Dat de helft van iets inhoud, vertoond. *Demi, moitié.* Plankje anderhalf voet lang. *Planchette longue d'un pied & demi.* Een half elle lint. *Une demie aune de ruban.* Een half pintje wyn. *Une demie pinte de vin.* Een half vat bier. *Un demi tonneau*

Digitized by Google

de biere. Een half bolwerk. *Un demi baſtion.* Een half honderd nooten. *Un demi cent de noix.* 't Is al HALF agt. *Il eſt deja ſept heures & demie.*

HALF. Adv. Ten halven. *à demi.* Hy was half dood. *Il etoit à demi mort.* Vleeſ dat half gaar is. *Viande à demi cuite.* Met een half woord verſtaan. *Entendre à demi mot.* Hy heeft niet half genoeg gegeeten. *Il n'a pas mangé la moitié de ce qu'il lui faut.* Dat brood is half rog en half tarw. *Ce pain eſt moitié ſeigle, moitié froment.* Het kleed is reeds half verſleeten. *L'habit eſt deja à moitié uſé.* Hy drinkt altyd HALF water en half wyn. *Il boit toujours moitié eau, moitié vin.* Speel, wed maar, ik ſtaa u HALF. *Jouez, gagez ſeulement, je ſerai de moitié avec vous.* Tegen half Maart. *Vers la Mi-Mars.* Half Mey. *La Mi-May.* Half Auguſtus. *La Mi-Out.*

HALF-BAKKEN brood. *Du pain à demi cuit.* Een half-bakke vryer, een koele troever, een houte klaas. *Un amoureux tranſi, un jocriſſe, un Niquedouille.*

HALF-BLANK. Halve blank, drie duiten. *Trois dutes, un liard & demi de Hollande.* Een half-blanks koekje. *Un gateau de trois dutes.* Een halfblanks Juffrouw, een ſlons. *Une gueuſe revetuë, une Demoiſelle de quatre deniers, une Mademoiſelle ſlon, ſlon.*

HALF-EEN. Het is nog maar half-een, een half uur over twaalf. *Il n'eſt encore que midy & demi.*

HALF EN HALF. Adv. *Moitié d'un, moitié d'autre.* Half en half deelen. *Partager par la moitié.*

HALF-EYLAND. n. Byna Eyland, land ſchier rondom in 't water. *Presqu'Ile, Peninſule.* f. Spanjen is 't grootſte Half-Eyland van Europa *L'Eſpagne eſt la plus grande Presqu'Ile de l'Europe.*

HALFJE. n. Half mutsje. *Meſure tenant environ Roquille* ou *le quart de demi ſetier.* Een halfje brandewyn, een halfje genever. *Une petite meſure d'eau de vie, de genevre.* Een HALFJE roggenbrood. *Un pain de ſeigle de trois livres.*

HALF MAN - HALF PAARD. Vercierd gedrocht, *Centaurus* in 't Latyn. *Centaure, animal fabuleux, moitié Homme moitié Cheval.* HALF MAN-HALF WYF, HERMAFRODYT, halfſlagtig menſch, menſch met de twee natuuren. *Hermaphrodite, Androgyne.*

HALF-ROND. Halve kring. *Demi-cercle.* Een half-rond trekken, haalen. *Tirer un demi-cercle.* HALFROND, *Hemiſphera* in 't Latyn, ronde helft der Aardkloot. *Hemisphere.* m. *Moitié ronde du Globe Terreſtre.* Den Evenaar ſcheid, deeld de Waereld in twee Halfronden. *L'Equateur ſepare, diviſe le Monde en deux Hemiſpheres.*

HALFSLAGTIG. Adj. Dat op 't land en in 't water leefd. *Amphibie, qui vit ſur la terre & dans l'eau.* De Bevers *of* Otters, de Krokodillen, Schildpadden en andere halfſlagtige dieren. *Les Loutres, Crocodilles, Tortuës & autres animaux amphibies.*

HALFTER, HALFSTER. Paarde ſtrop. *Licou.* m. Een halfter van paards hair. *Un licou de crin.* Een paard by de halfter vaſt houden. *Tenir un cheval par le licou.* Een paard HALFTEREN, met de halfter *of* ſtrop de beenen vaſt binden. *Encheveſtrer un cheval.*

HALF-VAT. n. *Demi tonneau.* m. *Demie tonne.* f. Een half-vat bier *Un demi tonneau de biere.* Hy heeft zoo veel te zeggen als een jonge die een half-vat t'huis brengt. *Il a autant d'autorité, il eſt auſſi conſideré qu'un marmiton.*

HALF-VERDEK. n. Ruimte onder de ſtuurplecht. *Demi pont.* m. *Eſpace de deſſous le gaillard d'arriere.*

HALF-VOL. Adv. *à demi, à moitié plein.* De vles is nog halfvol. *La bouteille eſt encore à demi plaine.* Hy kwam half-vol, half dronken t'huys. *Il revint gris, demi yvre à la maiſon.*

HALF-WASSEN BRAASSEMS. Hoop-loopers, ſcheeps jongens van 16 tot 18 of 20 jaaren. *Des garçons ou mouces de vaiſſeau d'entre deux ages, de jeunes drilles qui commencent à s'emanciper.*

HALF-WYS. Hy is maar half-wys. *Il n'a pas plus d'eſprit qu'il ne lui en faut.*

HALLETJE, HALLITJE. n. Haerlemmer gebak, koekjes. Haarlemmer halletjes. *De petits gateaux fort legers & un peu ſucrez qui ſe vendent à Harlem.*

HALM. m. Holle ſteel, pyp van 't koorn. *Tuyau de bled.* m. *Tige creuſe du bled.* f. Rogge halmen. *Des tuyaux d'orge.* De halmen van de geroofde hennip. *Les chenevottes, les tuyaux de chanvre depouillez.*

HALS. m. Bekend gedeelte des ligchaams. *Cou, col.* m. Een dikke, een lange hals. *Un gros, un long cou.* Een ſcheeve hals. *Un cou de travers, un cou tortu.* De hals uitſteeken. *Allonger, avancer le cou.* Iemand om den hals vliegen. *Se jetter au cou de quelqu'un.* Den hals breeken in 't vallen. *Se caſſer le cou en tombant.* De HALS van een hembd, van een vles. *Le cou d'une chemiſe, d'une bouteille.* De HALS *of* krop van de blaas. *Le col de la veſſie.* Die Juffer heeft een ſchoone HALS, boezem. *Cette Demoiſelle a une belle gorge, la gorge belle.* 't Is een HALS, een arme hals, onnozel, ſlegt menſch. *C'eſt un pauvre homme, une pauvre femme; un pauvre innocent, une pauvre innocente.*

HALS, werd in verſcheide ſpreekwyzen gezegt. Iemand om hals brengen, dooden. *Tuer, maſſacrer quelqu'un, ſe deffaire de quelqu'un.* Het met den hals betaalen, de hals verbeuren, het hoofd *of* het leven verliezen. *Payer de ſa tête, perdre la vie.* Op den hals gevangen zitten, om een hals-zaak gevangen zitten. *être en priſon pour un delit, un crime capital.* Ik zou 'er den hals onder verzetten. *J'en mettrois ma tête à couper.* Iets op den hals verbieden. *Deffendre quelque choſe ſur peine de la vie.* Zig des Volks haat, de vloek des Volks op den hals haalen. *S'attirer la haine, la malediction du Peuple.* Die Vorſt kwam ons met een zwaar Leger op den hals. *Ce Prince vint fondre ſur nous avec une puiſſante Armée.* Al waart gy een Prins, een Koning van je hals. *Quand vous ſeriez le plus aimable, le plus cheri, le plus puiſſant de tous.*

HALS. Zeewoord. Touw omtrent de Schoothoorn vaſt gehegt, en door den uitlegger van 't Galjoen binnen ſcheeps boord geſteeken zynde, door behulp van een kruishout vaſt gemaakt, en naar eiſch van zaaken gevierd, aangehaald en toegezet kan werden. *Amûre* f. *Couet, ecoit.* m. *Amarre, cordage de vaiſſeau.* Groote hals toe: ſcheeps bevel. *Amure la grande voile.* Tuſſchen twee halzen in vaaren, voor de windt vaaren. *Aller entre deux ecoutes, aller vent en poupe* De HALS van 't ſchip, 't laagſte gedeelte van 't ſcheeps boord, dat met Schilden, Zetborden als men ſlaan zal, gedekt werd. *L'Embelle du vaiſſeau, partie la plus baſſe des cotez du vaiſſeau que l'on couvre de Fargues lors qu'on veut donner bataille.*

HALSBAND. m. Band om den hals van een ſlaaf *of* hond. *Collier, cercle de fer au cou d'un Eſclave* ou *d'un chien.* Ridder HALSBAND met Diamanten vercierd. *Collier de l'ordre de Chevalerie orné, enrichi de Diamants.*

HALSCIERAAD. n. Halsband, halsſnoer om de pronk. *Collier de parade.* m. Een paerle ſnoer, een coulant en andere hals-cieraden. *Un fil de perles, un coulant & autres ornements de cou.*

HALSDOEK. n. Hals neusdoek, labaar. *Mouchoir de cou.* Een HALSDOEK, kroplap, neerſtuk. *Une gorgerette.*

HALSKLAMP. f. Gat tot de klamp: Scheeps woord. *Amure.* f. *Trou par lequel paſſent les couets & les ecoutes,*

tes, cordages de vaisseaux. De groote Hals-klamp. *Le Dogue d'amure.* m.

HALSREGT. n. Hoog-gerecht. *Droit de haute Justice.* m. De Heer van ... heeft hals-regt over verscheide Dorpen. *Le Seigneur de ... a droit de haute justice sur plusieurs Villages.* Daar word heden HALS-RECHT gedaan, daar word van daag iemand gehangen, onthalsd &c. *On fait aujourd'hui justice formelle, capitale, on execute à mort aujourd'hui.* HALS-RECHTER, Opperschout *of* Drossaart. *Lieutenant criminel* ou *grand Prevôt.*

HALSSTARRIG of HALSSTERRIG. Hardnekkig, Koppig, styfzinnig. *Obstiné, opiniâtre, entêté, têtu.* 't Volk Israël was een halsstarrig Volk. *Le Peuple d'Israël etoit un Peuple obstiné, un Peuple de col roide.* 't Is een HALSSTARRIGE, een halsstarrig mensch. C'*est un têtu, un entêté, un opiniâtre.* Een onverzettelyke, onverwinnelyke HALSSTARRIGHEID, hardnekkigheid. *Une opiniâtreté, obstination.* f. *Un entêtement invincible* HALS-STARRIGLYK. Adv. Hardnekkiglyk, styfzinniglyk. *Obstinément, opiniâtrement, avec obstination, opniâtreté.*

HALS-STRAF. f. Doodstraffe. *Peine* ou *punition de mort.* f. Dat is onder hals-straf verboden. *Cela est deffendu sous peine de mort.*

HALS-TAALIE. f. Scheeps touw om by harde wind 't groot zeil toe te haalen. *Palan d'amure.* m. *Cordage qui sert à amurer la grande voile lors qu'il fait grand vent.*

HALS-VRIND. Boezem-vrind, harte-vrind. *Ami intime, ami du coeur.* 't Is zyn hals-vrind. C'*est son ami intime, c'est l'ami du coeur, un autre lui même.* HALS-VRINDIN. *Amie intime.*

HALS-ZAAK. f. Hoog misdryf, hoofd misdaad, zaak daar den hals aanhangt *Crime, delit capital.* m. Het is geen hals zaak, 't is geen onvergeeffelyke fout. *Ce n'est pas un crime capital, ce n'est pas une faute impardonnable; la faute est excusable.*

HALS-ZAK. zie KNAPZAK. Reiszak, buidel die men om den hals of over de schouder laat hangen. *Besace* f.

HALS-ZEEL, HELPZEEL. Kruyers riem om meer zwaarte te konnen kruyen. *Des bretelles.*

HALTE. Woord van Comando, stilstand, *poseering* in 't optrekken. *Halte, terme de guerre.* De Capitein deed voor de Colonels deur halte houden. *Le Capitaine fit faire halte devant la porte du Colonel.*

HALVE, is het zelfde als HALF, in de volgende spreekwyzen. Een halve dag. *Un demi jour.* Een halven appel. *Une moitié de pomme.* Een halve stuiver. *Un demi sou, deux liards.* Een halve zak koorn. *Un demi sac de bled.* Een halve gulden. *Un demi florin, dix sous.* Een halve kring. *Un demi cercle.* De Saters, Nimfen en andere HALVE Goden van 't Heidendom. *Les Satires, les Nimfes & autres demi Dieux du Paganisme.* Die klok slaat heele en HALVE uuren. *Cette cloche sonne les heures & les demies heures.* HALVE broeder van Moeders kant. *Frere uterin.* Halve zuster. *Soeur uterine.* Halve broeder, halve zuster van Vaders kant. *Frere, soeur de Pere.*

HALVE, HALVEN. Werd in de volgende zin nog gezegt. Mynent halve, wat my aangaat ik heb 'er niet tegen. *Quant à moy, pour ce qui est de moy, je ne m'y oppose point.* Gy hoeft mynent halve die moeite niet te neemen. *Vous n'avez que faire de prendre cette peine pour l'amour de moy.* Zoude ik my zynent halve in dat gevaar steeken? *Me mettrois je dans ce danger pour l'amour de lui?*

HALVEEREN. v. a. De helft verminderen. *Partir par la moitié.* Het facit der opgetelde sommen halveeren. *Partir par la moitié le produit, le quotient des sommes additionnées.*

HALVE MAAN. f. Driehoekige borstweering om een Poort te dekken, de Gragt en Contrescharp te beschermen &c. *Demi-Lune.* f. *Terme de Fortification.* De halve Maan beschieten, bestormen, inneemen. *Battre, attaquer, emporter la demi-Lune.* De Turkse HALVE MAAN, Krygs teken der Turken, bleek doen werden, doen verschieten; het Turk'e Ryk, de Turkse magt eenige afbreuk doen. *Faire pâlir le Croissant, causer quelque echec à l'Empire Ottoman.*

HALVEN. (Ten) Voor de helft. *à demi, à moitie.* Hy kan zyn les maar ten halven. *Il ne sçait sa leçon qu'à demi.* Het huis is maar ten halven opgebouwd. *La maison n'est qu'à moitié bâtie.* Hy is niet al gek die ten halve keerd. spreekw: *Celui là n'est pas tout à fait fou qui ne s'opiniâtre pas à une sotte entreprise.*

HALVE PIEK. Braadspit om het enteren te beletten. *Esponton, eponton.* m. *Demie pique pour s'opposer à l'abordage.*

HALVER baan. (Ter) In 't midden, op de helft van de baan, van de weg. *à moitié chemin, au milieu de la lice.* Ter halver baan blyven, onderweg blyven, niet meer vorderen. *Rester à moitié chemin, n'avancer plus, ne faire plus de progrès.* Ter HALVER baan, ter halver weg komen om met iemand te verzoenen. *Faire la moitié du chemin, faire la moitié des demarches, des avances pour se reconcilier avec quelqu'un.* Ter halverweg in zyn studie blyven steeken. *Laisser ses etudes à moitié chemin, laisser ses etudes imparfaites.*

HALZEN. Halsen, lange halzen, groente in 't water. *Filandres, fils* ou *brins d'herbes qui empêtrent les filets, les pieds des nageurs &c.*

HAM. m. Schink, voor *of* agterbout van 't varken, in de rook gehangen *Jambon.* m. Een gezoute en gerookte ham. *Un jambon sale & fume.* Westphaalse ham. *Jambon de Mayence.* m. Le Hollandois dit de *Westphalie.*

HAMEL. m. Mannetjes schaap *Mouton, mâle de la brebis.* Een hamele bout. *Une eclanche* ou *un gigot de mouton.*

HAMER. Bekend tuig van een zeer groot gebruik. *Marteau, maillet.* m Voor-hamer, groote smits hamer. *Un gros marteau de marechal* ou *de forgeron.* Munthamer. *Marteau à battre monnoye.* Hamer van 't uurwerk, die de uuren slaat. *Marteau d'horloge.* Klophamer, klopper aan een deur *of* poort vast. *Marteau* ou *heurtoir de porte.* Een houte hamer. *Un maillet.* Beuk-hamer, Sley, Scheeps Timmermans hamer. *Un maillot, maillet, une mailloche de Charpentier de vaisseaux.* Breeuw-hamer, mosquil, klavaathamer. *Maillot de calfat* ou *à calfater.* Drevel-HAMER, met welkers ronde en holle punt de spykerhoofden in 't hout gejaagd werden. *Maillet à pointe creuse servant a chasser les têtes des cloux dans le bois.* Kap HAMER om een molesteen te bikken. *Marteau de Tailleur de pierre pour piquer une meule à moulin.* Een vuist-HAMER, Poolse hamer, wapenbyl, houwhamer der Poolen. *Hache Polonoise, d'un coté en forme de marteau, & de l'autre trenchante.* f. 't Is een hamers werk, een verbruist, henkers werk. *Cela est endêvant, enrageant; c'est pour en devenir chevre, en devenir fou.*

HAMERSLAG. m. Slag met de hamer ergens op *Coup de marteau* m. Benje aan een hamerslag gebonden, moet gy zoo na op de klok letten? *êtes vous sujet à un coup de marteau?* Hamerslag houden, elk op zyn tyd en beur

Digitized by Google

beurt ſlaan met de hamer. *Frapper par meſure, frapper chacun à ſon tour, en cadance.* Hamerſlag houden, met ſpreeken beurt houden. *Parler chacun à ſon tour, dans une converſation, une compagnie.*

HAMERSLAG. Yzerſlag, ſplinter, ſchilfer *of* gruis van 't yzer in 't ſmeeden, kloppen vallende. *Paillete de fer, ecaille.* f. *Eclat, qui tombe du fer en forgeant, frappant deſſus.*

HAMMETJE. n. Kleine ham. *Petit jambon.* Een Thehammetje. *Un petit jambon à ſervir pour collation après avoir bu du Thé &c.* 't Hammetje is op, 't hieltjen is gekloven. *Le patrimoine eſt deja frippé, eſt deja paſſé par Angoulême.*

HAMEY. f. SLAG-BOOM. Buiten-hek van een Stads Poort. *Barriere qui couvre, garde la porte par dehors la Ville.* f. De hamey was al toe, al geſloten. *La barriere etoit deja fermée.*

HAND. f. Bekend lit van 's menſchen ligchaam. *Main.* f. De regter hand. *La main droite.* De linker hand. *La main gauche.* Het hol, de palm van de hand. *Le creux, la paume de la main.* Kreupele, verlamde hand. *Main pote, eſtropiée.* Styve hand. *Main roide.* Gezwolle hand. *Main enflée.* Een kind by de hand leiden. *Mener un enfant par la main.* De hand aan den degen ſlaan. *Porter la main à l'epée, faire mine de tirer l'epée.* De hand opſteeken, een eed doen voor den Rechter. *Lever la main, faire ſerment devant le Juge.* De hand uitſteeken, om een aalmoes bidden. *Tendre la main, demander l'aumone.* Iemand de HAND reiken, de hand leenen. *Tendre, prêter la main à quelqu'un.* De hooger HAND aan iemand geeven. *Donner la main, la place d'honneur à quelqu'un.* Iets van goeder hand hebben, weeten *Tenir, ſçavoir quelque choſe de bonne main.* Handen aan 't werk ſlaan, handen uit de mouw ſteeken. *Mettre la main à l'oeuvre.* Waaren uit de eerſte HAND koopen, hebben. *Acheter, avoir des marchandiſes de la premiere main.* Gaauw ter hand, en ras ter tand zyn; gaauw werken, gaauw eeten. *Travailler vite & manger de même; être habile à la ſoupe & hardi au lard.*

HAND van Juſtitie, ſtatie Scepter der Koningen. *Main de Juſtice.* Houte HAND aan een paal geſlaagen om de ſchepen te doen ſtryken, de weg te wyzen. *Main de bois attachée à un pilier pour faire caler la voile, indiquer le chemin &c.* 't Gemeene Volk op zyn HAND hebben. *être aſſuré, appuyé du petit Peuple, avoir la Populace à ſa devotion* Gods HAND, Gods vermogen erkennen. *Reconnoître la main, la puiſſance de Dieu.* Gods hand gevoelen, geſtraft werden. *Sentir la main de Dieu.* Dat valt ſchoon in de hand. *Cela vient le plus à propos, le plus heureuſement du monde.* Mans HAND boven. gem: ſpr: *La main, la force, l'autorité du mari doit prevaloir: il faut reſpecter le Throne.* Goederen waaren die aan de HAND, onverkogt blyven. *Des marchandiſes qui reſtent ſans debit, dont on demeure chargé.* Iemand aan de HAND doen komen, doen opzitten, na zyn hand zetten. *Reduire quelqu'un, l'obliger de ſe ſoumettre.* Schotels, ſervetten uit een der HANDE, van een ſoort. *Des plats, des ſerviettes de même façon, de pareille eſpece.* Een verzoek van de HAND wyzen, afſlaan. *Refuſer, rejetter une demande, une Requeſte.* Iemand van langer HAND, langſaamer hand kennen. *Connoître quelqu'un de longue main.* Ter HAND komen, beſteld werden. *être rendu, remis en main.* Een gebod, bevel van hooger HAND, van de Overigheid. *Une ordonnance du Magiſtrat, de la part du Magiſtrat, du Prince.* Zy is haar regter HAND, haar broodwinner kwyt. *Elle a perdu ſon bras droit, ſon gagne-pain.* Een overlevering van hand tot hand, van Vader tot Zoon. *Une tradition qui a paſſé de Pere en Fils.* Dat is een kolfje naar zyn HAND, 't is zyn regte ſlag. *C'eſt là ce qu'il lui faut, cela lui convient parfaitement bien.* Hy wind een zoet ſtuiver, maar 't is met hem van de hand in de rand. *Il gagne joliment ſa vie, mais auſſi tot gagné auſſi tot mangé.* De hand ligten, de waar beter koop laaten volgen. *Vendre la marchandiſe à meilleur marché, lâcher la main.* De wind wakkerd hand over hand. *Le vent ſe renforce de plus en plus.*

HAND, werd nog in verſcheide andere ſpreekwyzen gebruikt. Een goede HAND ſchryven, goed ſchrift maaken. *Avoir une bonne main pour ecrire; avoir la main bonne pour ecrire, ecrire bien, peindre bien.* Een ſchoone Italiaanſe hand. *Une belle ecriture, belle lettre Italienne.* Kend gy die hand, dat ſchrift wel? *Connoiſſez vous bien cette main, cette ecriture là?*

By der HAND zyn, by de werken zyn, voort te vinden zyn. *être à portée d'agir, être préſent* ou *prêt en cas de beſoin.* De Meeſter, de Baas is niet by der hand. *Le Maître n'eſt pas à la maiſon.* Als Mynheer by der hand was, wenſte ik hem wel te ſpreeken. *Si Monſieur etoit au logis, etoit levé, etoit de loiſir, etoit viſible, en commodité d'être vu; je ſouhaiterois bien lui parler.* Die Vorſt heeft altyd goed krygsvolk by der hand. *Ce Prince a toujours de bonnes troupes à la main, prêtes, en etat d'agir.* Die poſt was te ver van de HAND om die te konnen bewaaren. *Ce poſte etoit trop eloigné pour le pouvoir garder.*

Ter HAND. Adv. Wel ter hand zitten, ſtaan, wel geplaatſt zyn om te werken &c. *être bien aſſis, poſté pour agir &c.* Ik zit, ik ſtaa niet wel ter hand om daar aan te werken. *Je ne ſuis pas bien aſſis, poſté pour y travailler.* Dat ſtaat, dat zit u heel wel ter HAND, dat houd gy heel wel. *Cela vous ſied fort bien, vous avez bonne grace à tenir, à faire cela.* Een kind te bakeren, de borſt te geeven, ſtaat u heel wel ter hand. *Vous avez bonne grace à emmaillotter un enfant, à donner le teton à un enfant.* Iets ter hand neemen, iets beginnen. *Entreprendre quelque choſe, s'appliquer à quelque choſe.* Iemand een brief, een pakje ter HAND ſtellen, behandigen. *Rendre une lettre, un paquet à quelqu'un; remettre une lettre, un paquet entre les mains de quelqu'un.*

HANDBEKKEN. n. Bekken om de handen in te waſſen. *Baſſin à laver les mains.* m. Een zilver handbekken. *Un baſſin d'argent.*

HANDBLAKER. Platte kandelaar. *Chandelier que l'on porte à la main, chandelier à large bords afin que le ſuif ne tombe point à terre &c.*

HANDBOEKJE. n. Boekje dat gemeenlyk geleezen, by zig geſtoken werd. *Manuel, petit livre qu'on porte ſur ſoy.* Epictetus handboekje. *Le manuel d'Epictete.* Handboekje, gebede boekje. *Le manuel de devotion.*

HANDBOEYEN. f. Boeyen daar de handen mede gekluiſterd, geboeyd werden. *Menotes.* f. pl. *Cercles de fer dont on ſerre les poignets d'un criminel &c.*

HANDBOOG. m. Enkelde boog, ſchietboog die met de hand afgeſchoten werd. *Arbalête ſimple, par oppoſition à arbalête à rouet &c.* HANDBOOGS DOEL EN. *Maiſon où l'on s'exerce à tirer de l'arbalête.* De HANDBOOGS Schutters teeren van daag. *Les Chevaliers de l'Arbalête font ripaille aujourd'hui.*

HAND-BOOM. m. Tilſtok, boom *of* ſtok daar men iets mede vertild &c. *Pince, barre.* f. *Levier.* m. Een marmer blok met handboomen, yzere boomen *of* koevoeren vertillen. *Remuer un bloc de marbre avec des leviers, des barres, des pinces.*

HAND-

HAND-BREEDT. Handbreete, de breedte van een hand. *Travers de main.* m. 't Is kant van een hand breedt. *C'eſt de la dentelle large, haute d'un travers de main; c'eſt de la dentelle d'un travers de main.*

HAND-BUS. Schiet-bus, Schutters ſchiet geweer, roer of ſnaphaan. *Arquebuſe, arme à feu.* f. *Fuſil* ou *mouſquet.*

HAND-DAADIG. Adj. en Subſt. Medepligtig, die aan de zelfde daad, 't zelfde feit ook deel heeft. *Coupable, complice, coupable du même crime &c. qui trempe dans le même délit.* Hy is 'er mede hand-daadig aan. *Il en eſt coupable auſſi, c'eſt auſſi un des complices, il y trempe auſſi.* HAND-DAADIG bevonden werden, op 't feit betrapt werden. *être pris ſur le fait, être trouvé en flagrant délit.* De HAND-DAADIGE werden tegen malkander verhoord. *On confronte les complices enſemble, les uns aux autres.*

HAND-DOEK. n. Droogdoek, afneem-doek. *Eſſuy-main. eſſuy, linge* ou *ſerviette à eſſuyer les mains.* HAND-DOEK, pot-doek, vaat-doek. *Torchon.* m. *Lavette.* f.

HANDE, werd in de volgende ſpreekwyzen gezegt. De Kermis is op hande, voor hande, aanſtaande. *La Foire eſt prochaine.* De Winter is op hande. *L'hyver eſt à la porte, nous entrons dans l'Hyver.* Daar is in Poolen koorn genoeg voor HANDE, in voorraad. *Il y a aſſez bonne proviſion de bled en Pologne.* Daar is geen droog voer genoeg voor hande. *Il n'y a point de fourages ſecs en aſſez grande abondance.* De Zomer, de Kermis is VOOR HANDE, op hande. *L'Eté eſt prochain, à la porte, nous allons être en Eté; nous touchons à la Foire, la Foire eſt prochaine.*

HANDEL. m. Hanteering, dagelyks bedryf. *Negoce, trafic, commerce, procedé.* m. Een eerlyken handel dryven. *Faire un honnête negoce, un honnête trafic.* Hy dryft een vuilen handel. *Il fait un ſale, un vilain negoce.* De gantſen HANDEL, 't gantſche werk deugd niet. *Tout le procedé, le fond de l'affaire ne vaut rien* Iemands handel en wandel nagaan. *Eclairer, obſerver la conduite de quelqu'un.*

HANDEL. Koophandel. *Negoce, commerce, trafic.* m. God heeft zynen handel merkelyk gezegend. *Dieu a conſidérablement beni ſon commerce, ſon trafic.* De Moſcoviſen, de Spaanſen Handel bragt voor dezen veel op. *Le Negoce, le Commerce de Moſcovie, d'Eſpagne rapportoit beaucoup autrefois.* Vrede-HANDEL, Vrede handeling. *Traitté de Paix.* Nimwegen, Keulen, Aken wierd tot de Vrede-handel benoemd. *Nimegue, Cologne, Aix fut nommé pour traitter de la Paix.* Den Wapen-HANDEL, de handeling van 't geweer verſtaan. *Entendre le maniement des Armes.* m.

HANDELAAR. Koopman *Marchand, Trafiquant, Negociant.* Een Moſcoviſch Handelaar. *Un Trafiquant ſur Moſcovie, Marchand qui commerce, negocie, trafique en marchandiſes de Moſcovie.* Papier Handelaar, papier Kooper. *Marchand de papier.*

HAANDELBAAR. Adj. Dat zig gemakkelyk laat handelen, dat ligt te be-arbeiden is. *Souple, maniable, qui ſe manie, travaille aiſément.* Zoo handelbaar, zoo zagt als zeemleer. *Souple, maniable comme chamois.*

HANDEL DRYVEN op de voornaamſte plaatſen van Europa. *Negocier, trafiquer, commercer dans les principaux endroits de l'Europe.*

HANDELEN. v. a. BEHANDELEN. Betaſten. *Manier, toucher, tâter avec la main.* De Karthuizers handelen geen geld. *Les Chartreux ne manient point d'argent.* Men moet het porcelein zagt handelen. *Il faut manier délicatement la porcelaine.* Geld HANDELEN, geld ontfangen en uitgeeven. *Manier de l'argent, recevoir & donner de l'argent.*

HANDELEN. Handel dryven, neering doen. *Negocier, trafiquer, commercer* Op Spanjen, op Vrankryk, op Moſcovien handelen. *Negocier, trafiquer en Eſpagne, en France, en Moſcovie.* Gelukkig handelen. *Negocier, trafiquer heureuſement; être heureux dans ſon negoce.*

HANDELEN. v. a. Verhandelen, in onderhandeling zyn. *Traitter, negocier; être en traitté, en negociation.* Over de Vrede handelen. *Traitter de Paix, être en negociation pour la Paix.* Over een huwelyk handelen, daar over in affpraak, onderhandelinge zyn. *Traitter d'un mariage, être en pourparler de mariage.* Waar HANDELD dat boek van? *De quoy traitte ce livre?* Het handeld van de Zeilſteen, van de Viſſery, van Wiſſel en Herwiſſel. *Il traitte de l'Aimant, de la Pêche, du Change & Rechange.*

HANDELEN. Bejegenen, te werk gaan. *Traitter, agir avec.* Zyne Onderdaanen zagt handelen. *Traitter ſes Sujets avec douceur.* Iemand brutaal, onfatſoenlyk handelen. *Traitter quelqu'un mal honnêtement, brutaliſer quelqu'un.* Zyne vrinden wel HANDELEN, wel onthaalen. *Traitter, accueillir bien ſes amis* Omtrent iemand wel handelen. *En agir bien avec quelqu'un.* Hy handelt niet regt, niet eerlyk. *Il n'en agit pas bien, pas honnêtement; il ne va pas droit en beſogne.*

HANDELING. f. BEHANDELING. Betaſting. *Maniement.* m. Men kend de goedheid, de deugd van 't laken by de HANDELING, by den taſt. *On connoit la bonté du drap au maniement.* De Wapen HANDELING, handeling van 't geweer, van 't musket, de piek. *Le maniement des armes, du mouſquet, de la pique.* Die vrouw heeft al de HANDELING van 't geld. *Cette femme manie tout l'argent, a le maniement de tout l'argent qui ſe depenſe au menage &c.* By de handeling van 't geld is geen verlies ſpr: *On ne perd rien à manier l'argent, il n'y a point de perte pour qui manie l'argent.* Daar ſteekt geen konſt in, 't is maar een HANDELING, een ſlenter, gewoonte. *Il n'y a point de ſecret, de myſtere, ce n'eſt que routine.* De HANDELING, de werkwyze van een Schilder. *La maniere d'un Peintre.* Elk Schilder heeft zyne byzondere handeling. *Chaque Peintre a ſa maniere, ſa façon de manier le Pinceau, a ſon goût particulier.*

HANDELING. Bejegening, handel. *Traittement, accueil, procede.* m. *Maniere d'agir.* f. Hy klaagd over de handeling die men hem gedaan heeft. *Il ſe plaint du traittement qu'on lui a fait.* Zyn handeling is niet Chriſtelyk. *Son procede n'eſt pas Chretien.* Een zagte, een vrindelyke handeling. *Un traittement doux, amical.* De HANDELINGEN, de DAADEN, bedryven der Apoſtelen. *Les Actes des Apôtres.* Wy leezen Handelingen agt dat... *Nous liſons au huitième des Actes que...*

HANDELOOS. Adj. Zonder handen. Een handeloos menſch. *Un homme ſans mains, manchot des deux côtez.* De Geeſtelyke Leen-bezitters werden HANDELOOZE luiden genaamd. *On appelle les Eccleſiaſtiques poſſedant des Fiefs, gens de main morte.* HANDELOOS, plomp, traag. *Maladroit, lendore, pareſſeux.* HANDELOOSHEID. *Etat de la perſonne manchote.* HANDELOOSHEID, plompheid, luyheid. *Mal-habileté, indolence, nonchalance, pareſſe.* f. 't Is een HANDELOOZE totebel. *C'eſt une ſalope maladroite.*

HANDEN. 't meervoud van HAND. *Mains.* Met beide handen over den buik blyven zitten, luy zyn. *Reſter les deux mains ſur le ventre, ſe tenir les bras croiſez, reſter à rien faire.* Handen uit de mouw ſteeken, poot aan ſpeelen, zig bevlytigen, benaarſtigen. *Mettre la*

main

Digitized by Google

main à l'oeuvre, s'evertuer, faire de ſon mieux. Iemand op zyne handen draagen, iemand koeſteren, tederlyk oppaſſen. *Choyer, amadouer quelqu'un, faire grand cas de quelqu'un.* De handen ruim hebben, niet te veel te doen hebben. *Avoir les mains libres, n'être pas trop occupé.* Als twee handen malkander waſſen, blyven zy beide ſchoon. *Cette phraſe Hollandoiſe ſe dit du benefice reciproque des perſonnes qui s'entraident.*

HAND-EUVEL. m. Jicht aan de handen. *Chiragre, goute aux mains.* f.

HANDGAAUW. Adj. Lugtig van de hand. *Leger de la main, qui a la main legere, qui ne trouve rien de trop chaud.* Ik dagt niet dat gy zoo HANDGAAUW waard? zoo kloppen, zoo ſnoepen kond! *Je ne croyois pas que vous euſſiez la main ſi legere, que vous ſçuſſiez ſi bien frapper, friander!*

HANDGAAUWHEID. f. Lugtigheid, behendigheid om wat te kaapen, ſteelen &c. *Legereté de main, adreſſe, habileté, ſubtilité, dexterité.* f.

HANDGEBAAR. n. Bezigheid, werk daar men zig mede ophoud. *Ouvrage.* m. *Occupation.* f. Een vryſter moet altyd handgebaar hebben. *Une fille doit toujours avoir de l'ouvrage, de l'occupation, doit toujours s'occuper à quelque choſe.* Een pyp rooken, een waayer houden tot handgebaar. *Fumer une pipe, tenir un evantail par contenance, pour ſervir de geſte.*

HANDGEKLAP. n Handklopping, toejuiching met handkloppingen verzeld. *Battement de mains.* m. *Acclamation.* f. *Applaudiſſement en battant des mains.* m.

HANDGEMEEN werden, ſlaags raaken. *En venir aux mains, aux priſes.* De Legers mogten wel handgemeen worden. *Les Armées pouroient bien en venir aux mains, aux priſes.* Wanneer twee Philoſoophen, twee Geleerden handgemeen werden. *Quand deux Philoſophes, deux Sçavans en viennent aux mains, ſont aux priſes, ſe chamaillent.* Alvoorens tot HANDGEMEENSCHAP, tot een gevecht te komen, handgemeen te worden. *Avant d'entrer en combat, de commencer la bataille, d'en venir aux mains.*

HANDGIFT. f. Eerſte geld dat men op een Markt- of andere dag ontfangt. *Etrenne.* f. *Premier argent du jour.* Ik heb van daag nog geen handgift gehad, nog niets verkogt. *Je n'ai pas encore eu d'etrennes, je n'ai pas été etrenné aujourd'hui; je n'ai encore rien vendu d'aujourd'hui.* Dat zal myn handgift wezen. *Ce ſera mon etrenne.* Men moet zyn handgift niet laaten gaan. *Il ne faut pas refuſer ſon etrenne, la premiere offre qu'on nous fait.*

HANDGREEP. f. Konſtgreep, behendigheid. *Tour d'adreſſe.* m. *Habileté, ſubtilité.* f. 't Is een handgreep, een handeling. *C'eſt un tour d'adreſſe, un tour de main.* Een HANDGREEP zout, zoo veel zout als men in een hand grypen kan. *Une poignée de ſel.*

HANDHAVEN, HANDHAAVEN. v. a. Verdeedigen, beſchermen. *Maintenir, deffendre, proteger.* Het Recht, de Wetten handhaven. *Maintenir la Juſtice, les Loix; faire obſerver la Juſtice, les Loix.* HANDHAVER, verdeediger, voorſtander der Wetten. *Protecteur, deffenſeur des Loix.* De HANDHAVING der Wetten. *La deffenſe, manutention des Loix.* Hy deed zulks tot handhaving, voorſtand van zyn gezag. *Il le fit pour le maintien de ſon autorité, pour maintenir ſon credit.*

HANDIG. Adj. Behendig en gaauw. *Adroit & habile de la main.* Een handige meid. *Une ſervante adroite & habile, adroite & diligente.* HANDIG, behendig en gaauw. *Habilement, promptement.* Handig werken. *Travailler habilement, promptement.* HANDIGHEID, behendigheid, gaauwheid, ſneedigheid, voortvaarendheid. *Habileté, adreſſe, diligence, activeté, promptitude.* f. HANDIGLYK, met handigheid, voortvaarendheid en bekwaamheid. *Habilement, diligemment.*

HANDJE. Kleine hand. *Petite main, menote.* f. Lang my uw handje. *Donnez moy votre menote, votre petite main.* Hy heeft'er een HANDJE af, hy is dat gewoon te doen, te zeggen. *Il eſt accoutumé, ſtilé à cela, c'eſt là ſa maniere.*

HANDJEPLAK ſpeelen. *Jouer à la main chaude; certain jeu ſuivant l'ordre duquel on donne ou on reçoit des coups de ferule* ou *du plat de la main ſelon la rencontre.* De Matroozen ſpeelen ook by leegtyd handjeplak, binnen Scheeps boord. *Les Matelots jouent auſſi à la main chaude, quand ils ſont de loiſir à bord.*

HAND-KYKER, HANDSTREEP-KENNER. Een die de handkyk-kunde verſtaat, uit de ſtreepen *of* lynen der hand iets weet voor te zeggen. *Un Chiromancien, celui qui entend la Chiromance.* HANDKYKERY, HANDKYK- *of* ſtreepkunde. *Chiromance.* f. *L'Art de deviner, de predire par l'inſpection de la main.*

HANDKUS. m. Kuſſing van de hand. *Baiſement de la main.* m. By de Konink ter handkus toegelaaten werden. *être admis à baiſer la main du Roy.*

HAND-LANGERS by 't geſchut; Konſtapels knegts die 't geſchut laaden, afſchieten, ſchoon maaken. *Valets d'artillerie, ſervant à charger, tirer & nettoyer le canon.*

HANDMERK. zie HANDTEEKENING. *Signature.* f. *Seing.* m. Dat is zyn gewoon handmerk. *C'eſt ſa ſignature, ſon ſeing ordinaire.*

HAND-MOLEN. Veld- *of* tilbaare molen om zig in 't Leger of in een belegerde Stad van te dienen. *Moulin à bras.* m. Het is verboden hand-molens in huis te hebben. *Il eſt deffendu d'avoir des moulins à bras dans ſa maiſon.*

HAND-PAARD. n. Paard dat by de hand geleid werd, pronk-paard. *Cheval de main, cheval de parade.* m.

HANDREIKEN. v. a. BYSTAAN. Helpen. *Tendre la main, aider, ſecourir, prêter la main.* Een man in 't water gevallen de hand reiken. *Tendre la main à une perſonne tombée dans l'eau.* Een behoeftige de HAND REIKEN, een aalmoes geeven &c. *Tendre la main, prêter du ſecours à un neceſſiteux, ſecourir un pauvre.* De armen door milde HANDREIKINGEN verkwikken. *Soulager les pauvres par des ſecours charitables, genereux, des aſſiſtances liberales.* Den armen handreikingen doen. *Tendre la main, faire des charitez aux pauvres; ſecourir, aider, aſſiſter les pauvres.*

HANDSAAM of HANDZAAM. Adj. Zagtzinnig, leidſaam, toegeevende, rekkelyk. *Doux, docile, traittable, complaiſant.* Een handſaam mens. *Une perſonne docile, traittable, d'humeur douce, d'humeur docile, traittable.* HANDSAAM WEER, zagt weer, goed weer; weer om bekwaamlyk de handen aan 't werk te konnen ſlaan. *Temps doux, temps moderé, propre, favorable aux gens de travail.* HANDSAAMHEID, zagtzinnigheid, leidſaamheid, rekkelykheid. *Docilité, douceur d'eſprit, humeur traittable.* f.

HANDSCHOEN. m. Bekend kleeding- *of* pronk-ſtuk. *Gant.* m. Witte handſchoenen, zwarte handſchoenen. *Des gants blancs, des gants noirs.* Zyne handſchoenen uittrekken. *Tirer, oter ſes gants, ſe degaunter.* Yzere HANDSCHOEN, handſchoen met yzere plaaten overdekt. *Gantelet, gant couvert de lames de fer.* m. De handſchoen naar iemand werpen tot een teeken van uitdaaging voor den degen. *Jetter ſon gant à quel-*

Digitized by Google

à quelqu'un en marque de deffi pour ſe battre en duel. 't Is geen kat om zonder handſchoenen aan te taſten. ſpr: *Ce n'eſt pas un chat à prendre ſans mitaines.* HANDSCHOENMAAKER, Werkman die handſchoenen maakt en verkoopt. *Gantier.* Een handſchoenmaakers ſchaar. *Des forces de gantier.* HANDSCHOENMAAKSTER, handſchoenmaakers vrouw. *Gantiere, femme de gantier.*

HANDSCHRIFT. n. Geſchreve aanmerking, uitlegging over eenige ernſtige zaake, ſtoffe. *Manuſcrit, ecrit à la main.* m. Hy heeft zeer fraaye, hy heeft uitgeleezene handſchriften. *Il a de très beaux, de très curieux manuſcrits.* Ik heb zyn HANDSCHRIFT, ſchriftelyke belofte, obligatie, hy kan de ſchuld niet ontkennen. *J'ay ſon ſeing, ſa promeſſe par ecrit, il ne ſçauroit nier la dette.*

HANDSLAG. m. Vuiſtſlag of klap. *Coup de main.* m. *Un coup de poing* ou *un ſoufflet.*

HAND-SLEE. f. Ys-ſlee met de hand voort te duwen, te ſchuiven. *Petit traineau à glace que l'on pouſſe de la main* ou *des mains devant ſoy.* m.

HANDSPAAK. Spaak om 't Scheeps braadſpit om te winden. *Barre de vireveau.* f. *Anſpect, levier dont on ſe ſert à faire tourner le vireveau* m.

HAND-TASTEN. zie BETASTEN. De hand geeven. *Toucher la main, donner la main.* Malkander by HANDTASTING trouw belooven. *Se promettre foy de mariage en ſe donnant, ſe ſerrant la main.*

HANDTEKENING. f. Ondertekening, handſchrift. *Seing.* m. *Souſcription, ſignature, promeſſe.* f. De handtekening van iemand nabootſen. *Imiter, contrefaire le ſeing, la ſignature de quelqu'un.*

't HANDVAT of HANDVATSEL van een ſlypſteen. *La manivelle d'une pierre, d'une meule à aiguiſer.* De HANDVATSELS ofte ringen van een kiſt. *Les anſes* ou *poignées d'un coffre.* 't Handvatſel, de ſteel van een konfoor. *La queue, le manche d'un rechaud.* Alle dingen hebben twee handvatſels, konnen tweezins opgenomen, verſtaan werden. *Toutes choſes ont deux anſes, deux faces; chaque medaille a ſon revers.*

HANDVESTEN. Voorregten, Vrydommen. *Privileges, Immunitez.* f. pl. De Keuren en Handveſten van een Stad bekragtigen *Confirmer les Privileges & les Immunitez d'une Ville.*

HANDVOGEL. m. Jagt-vogel die op de hand gedraagen werd als een Valk &c. *Oiſeau de poing, oiſeau de Chaſſe qu'on porte ſur le poing, comme un Faucon &c.*

HAND-VOL. Een hand vol nooten, hand vol zout *Une poignée de noix, de ſel.* Hy had maar een hand vol volks. ruimſpr: *Il n'avoit qu'une poignée de gens, qu'une poignée de ſoldats.*

HANDWATER. n. Water om de handen te waſſen. *Eau à laver les mains* m. Waar is het handwater? *Où eſt l'eau à laver les mains* ou, *l'eau à laver,* ſimplement? Dat heeft 'er geen HANDWATER by, 't komt 'er niet by te pas. *Cela n'en approche pas, cela n'entre pas en comparaiſon.*

HANDWERK. n. Werk dat met handen verrigt werd. *Ouvrage, travail fait à la main, travail de main.* m. Juffers handwerken: als kant-naayen, breyen, borduuren &c. *Des ouvrages de Filles, de Demoiſelles: comme de coudre, de brocher, broder &c.* Hy is een Kleer-, een Schoenmaaker van zyn HANDWERK, beroep, ambagt. *Il eſt Tailleur, Cordonnier de ſon metier, de ſa profeſſion.* HANDWERKER, HANDWERKSMAN. Ambagts-man. *Ouvrier, travailleur, artiſan, homme de metier.*

HANDWERKS-KUNDE. f. Konſtwerktuigs-kunde. *Mechanique.* f. ou *Mechaniques.* f. pl. *Art qui a beſoin du travail de la main.* De handwerks-kunde wel verſtaan. *Entendre bien les mechaniques.* HANDWERKSKUNDIG. Adj. Dat tot de handwerks-kunde behoord. *Mechanique, appartenant aux mechaniques, aux ouvrages de main.* Handwerks-kundige gereedſchappen. *Des outils appartenant aux mechaniques, des inſtruments de mechanique.* Ik laat het aan 't oordeel der HANDWERKS-KUNDIGE, der geene die de handwerks-kunde verſtaan. *Je m'en rapporte au jugement des Mechaniſtes, des Artiſtes.*

HAND-ZAAG, STEEL-ZAAG om met de hand te ſtuuren, in overſtelling van RAAM-ZAAG. *Scie de main, ſcie à manche.* f.

HANG. m. Plaats daar haaring of bokking in de rook gehangen werd. *Un lieu ou l'on enfume le hareng.* HANG in een ſchoorſteen, dwars-yzer &c. daar de ketels &c. mede over 't vuur gehangen werden. *Barre* ou *traverſe de cheminée à laquelle on pend les chaudrons &c.*

HANGBAST, HANGDIEF. Gehangene. *Pendard, pendu.* 't Is is een HANGBAST, een gaauwdief, vagebond. *C'eſt un pendard, un vaurien.*

HANGBLAKER. Blaker die men in de ſchoorſteen aan een ſpyker hangd &c. *Chandelier d'attache que l'on pend à la cheminée, à la place d'une lampe.* Daar zyn zilvere hangblakers in de Zaal. *Il y a des chandeliers d'argent dans la Salle.*

HANGBORD. zie UITHANGBORD. *Enſeigne.* f. *Tableau pendant pour enſeigne.* Al die hangborden beneemen het gezigt. *Toutes ces enſeignes otent, rompent la vuë.*

HANGEN. v. a. Vaſt haaken, vaſt maaken, ophangen &c. *Pendre, accrocher, attacher, ſuſpendre.* Le Pret: *hing,* le Part: *gehangen.* Vleeſch, gevogelte aan den haak hangen. *Pendre, accrocher de la viande, de la volaille au crochet.* Het linnegoed, de kleeren te droogen hangen, in de Zon hangen. *Pendre le linge au Soleil, mettre le linge ſecher, etendre le linge pour le faire ſecher.* Een dief HANGEN, ophangen. *Pendre un larron.* Struikroovers, Overloopers aan een boom, aan een mik hangen. *Pendre des Voleurs de grands chemins, des Deſerteurs à un arbre, à une fourche; brancher des Voleurs, des Deſerteurs.* Lantaernen aan een Toorn, aan de maſt hangen. *Pendre, attacher des Lanternes à une Tour, au mât.* Water over 't vuur hangen. *Mettre de l'eau bouillir, mettre de l'eau ſur le feu.*

HANGEN. v. n. Hangende zyn, blyven hangen. *Pendre, être attaché, ſuſpendu.* Abſalom bleef aan zyn hair hangen. *Abſalom demeura pendu, attaché à ſes cheveux, demeura ſuſpendu par ſes cheveux, fut retenu par ſes cheveux.* Aan een touw, aan de maanen van 't paard hangen. *Se tenir à une corde, aux crins du cheval.* Aan zyn vryſters hals blyven hangen, vaſt gehecht zyn. *Se tenir attaché, collé au cou de ſa maîtreſſe.* Zyn leven hangd maar aan een draadje, aan een zyde draadje. *Sa vie ne tient qu'à un filet,* Hoe hangen hem die kleeren om 't lyf! *Voyez comme ces hardes lui pendent autour du corps!* De lappen hangen 'er by neer. *Les lambeaux, les guenilles lui pendent autour du cul.* Daar hangd ons een zwaar onweer over 't hoofd. *Il ſe forme un grand orage ſur notre tête.* Daar hangd hem een groote erffenis over 't hoofd. *Une groſſe ſucceſſion l'attend, lui pend ſur la tête.* Een degen op zy HANGEN, een degen omgorden. *Prendre l'epée, porter l'epée à ſon côté.* Het hoofd laaten HANGEN, den moed verliezen. *Se laiſſer aller, perdre courage.* De lip laaten HANGEN, pruilen, zuur zien. *Bouder, ſe depiter,*

Digitized by Google

HANGEN. Afhangen. *Dependre, être ſujet.* 't Geluk der Hovelingen hangd van 's Konings welbehaagen. *La fortune des Courtiſans depend du bon plaiſir du Roy.* De Zee reizen hangen van de wind. *Les Voyages de Mer dependent du vent.* 't Zal alleen daar aan hangen hoe hy ten Hove ontfangen werd. *Tout dependra de la maniere dont il ſera reçu à la Cour.* Het leven hangd 'er aan. *La vie en depend, il y va de la vie.* Zyn Proces HANGD voor 't Hof, werd voor 't Hof bepleit. *Son Procès pend devant la Cour, ſe plaide à la Cour.* Men moet te veel tyd aan de ſtudie der vreemde Taalen, aan de Wiskonſt HANGEN, beſteeden *Il faut mettre, employer, donner trop de temps à l'etude des Langues etrangeres, aux Mathematiques.* Aan de Zyde Negotie hangd veel geld. *Il faut bien de l'argent pour faire le Negoce des Soiries, le trafic des Soyes demande bien de l'argent.* Die redenen HANGEN niet aan malkander. *Ces raiſons ne ſont pas congruës, bien liées, n'ont aucune liaiſon.* Aan een ſtroo blyven HANGEN, zig aan een ſtroo laaten binden. *Se laiſſer facilement aller; ſe laiſſer arrêter, retenir à une paille, à un cheveu.* Iemand iets aan 't oor HANGEN; iemand iets openbaaren, gaan klaagen. *Dire, declarer, decouvrir, rapporter quelque choſe, faire ſes plaintes à quelqu'un.* De huik naar de wind HANGEN, met alle winden draayen, zig naar den tyd ſchikken. *S'accommoder au temps, temporiſer, ſuivre le torrent, tourner à tout vent.* De kap om of op den tuin hangen, zyn rok jen omkeeren. *Jetter le froc aux orties, tourner caſaque.* Tuſſchen HANGEN en wurgen zyn, geweldig in 't naauw zyn. *être en grand danger, être bien à l'etroit, ne ſçavoir de quelle mort mourir.* Dat je hangen en droogen moet. vloekw: *Puiſſe tu être pendu haut & court.* Het HANGEN of de HELLING van een Berg. *Le penchant, la pente d'une Montagne.*

HANGEND. Adj. Dat hangd, hangend is. *Pendant, pendillant, qui pend.* Verlepte, hangende borſten. *Des mamelles fanées, flaſques, pendantes.* Een HANGEND geſtel. *Une machine pendante* ou *ſuſpenduë.* Met hangende pootjes opzitten, ſoebatten, demoemoedig om vergiffenis bidden. *Venir à jubé, faire le pied de veau, ſe ſoumettre, s'humilier juſqu'a terre.* Met hangende wieken, met de kous op 't hoofd t'huis komen. *Revenir la queue entre les jambes, revenir tout delabré, en fort mauvais equipage.*

HANG-GAT. Haveloos, ſlordig en lomp menſch. Wat een hang-gat! *Quel malotru, malbâti, quelle ſalope, ſouillonne!* Een HANG-GAT van een ſchip, een ſchip met een zwaar agterkaſteel. *Un vaiſſeau dont l'arriere eſt peſant & malbâti.*

HANG-HORLOGIE of hang uurwerk. *Une horloge pendante, pendule d'attache, pendule qu'on attache à la paroy, à un pilier &c.*

HANG-KAMER. Opkamertje, ingeſchote kamer boven een voorhuis &c. *Entreſole, ſoupente.* f. De meyd ſlaapt op een hang-kamer. *La ſervante couche dans une entreſole, une ſouſpente.*

HANG-LIP. Een die een hangende lip heeft. *Lippu, qui a la levre pendante.*

HANGMAK of HANGMAT. Hangbed, voor Wilden en Matroozen. *Hamac, branle.* m. *Lit ſuſpendu à l'uſage des Sauvages & des Matelots.* De Wilden van America ſlaapen in hang-makken tuſſchen twee boomen in. *Les Sauvages d'Amerique couchent dans des hamacs, des lits ſuſpendus entre deux arbres.* HANG-MATTEN af, hang-makken los, weg met al de hang-matten en kooyen: ſcheeps bevel, als men ſlaan zal. *Branles bas, ſor branle; commandement qu'on fait d'oter tous les branles d'entre les ponts pour ſe preparer au combat &c.*

HANG-MAN. zie BEUL. Scherp-regter. *Bourreau, maître des hautes oeuvres.*

HANG-OOR, HANG-GAT. Morſſige vent, luy wambais. *Un malotru, un pareſſeux, un traine ſavaste.*

HANG-SLOT. n. Slot dat voor een kelder deur of pakzolder hangd. *Serrure pendante à la porte d'une cave, d'un magazin &c.* f.

HANG-YZER. n. Hang-treeft, geſtel dat aan de Haal ofte heugel vaſt gemaakt werd, en daar men een pot &c. over hangd. *Des anſes de fer, eſpece de trepied qui s'accroche, s'attache à la chaine* ou *cremaliere & ſur lequel on met un pot au feu &c.*

HANNEKEN, HANNEKE-MAAYER. Weſtphaalſe grasmayer; mof, knoet. *Un faucheur de Weſtphalie, un ſabotier, un ruſtre.*

HANS, werd onder de gemeene luiden voor JOHANNES gezegt. *Jean, nom d'homme.* Meeſter Hans, de Beul, heet in 't Franſch Meeſter Wilhem. *Maitre Guillaume, le Boureau* ou *Maitre des hautes oeuvres.* HANS, beteekend ook Heer. Al de Duitſers zyn groote HANSSEN, geeven zig voor groote Heeren uit. *Tous les Allemands ſont de gros Seigneurs, ſe diſent gens de qualité.* 't Is een regte pof-HANS, ſnoes-haan, groot-ſpreeker. *C'eſt un vray fanfaron, un grand hableur, c'eſt un avaleur de charrettes ferrées.*

HANS-BEULING. Hans-worſt, pekelharing, Toneelgek. *Jean potage* ou *Jean farine, Fagotin, Pantalon.*

HANSJE. Kleine hans, Jantje. *Petit Jean, Jeannot.* HANSJE met zyn Gansje. Boertig ſpr: *Jeannot & ſon Oiſon, fils du Frere Philippe.* Op de gezondheid van HANSJE in de kelder. *à la ſanté du petit Jean de la cave.*

HANS-OP, HANS-BEULING. Toneel-gek. *Pantalon, Arlequin, Saltimbanque, Farceur, bouffon de Theatre.* Hy was als een Hans-op gekleed. *Il etoit habillé en Pantalon, en Harlequin.* Een HANS-OP, kinder ſpeelpop, als een hans-op toegemaakt. *Un Pantalon, un Polichinelle, une poupée, un joujou d'Enfant, repréſentant un pantalon, un polichinelle.* Het kind zyn hans-op is in 't water gevallen. *Le pantalon, le polichinelle de l'Enfant eſt tombé dans l'eau.*

HANTEEREN. zie GENEEREN, ter HAND NEEMEN. Oeffenen, waarneemen. *Exercer, profeſſer.* Zyn Vaders beroep hanteeren, oeffenen. *Exercer la profeſſion, faire le metier de ſon Pere.* HANTEERING zie BEROEP, AMBAGT, neering. *Profeſſion, vacation.* f. *Metier.* m.

HANZ of HANS. Beteekend in 't Hoogduits Verbond; daar van daan 't volgende woord HANZE STEDEN, ook wel AANZEE STEDEN, vrye Koopſteden van Duitsland: daar Lubek de Hoofdſtad af is, en na deze Dantzik, Hamburg, Breme, Emde, Keulen, Brunswyk de voornaamſte van zyn. *Villes Anſeatiques, Villes libres d'Allemagne aſſociées pour le Commerce, dont Lubec eſt la Capitale.* Deventer en Amſterdam waaren eertyds in 't HANZE VERBOND. *Deventer & Amſterdam etoient autrefois de la Hanſe Teutonique, de la Societé Marchande des Villes Anſeatiques.*

HAP. m. Stuk, beet die men happende ergens uitrukt. *Morceau, lopin.* m. *Bouchée qu'on emporte en mordant avidement, gloutonnement.* f. Hy rukte, beet, haalde 'er een groote hap uit. *Il en emporta un gros morceau, un gros lopin.*

HAPEREN. v. n. Stuiten, niet voort gaan, ergens aan ſchorten. *Manquer, arrêter, n'avancer pas.* Men weet niet waar 't aan haperd, ſchort. *On ne ſçait à quoy*

Digitized by Google

quoy il manque, à quoy il tient. Het haperd alleen aan de Provintie van Zeeland, van Utrecht. *Il ne tient qu'à la Province de Zeel:, d'Utr.* Het haperd altyd hier of daar aan, daar is altyd wat in de weg. *Il y a toujours quelque anicroche, quelque choſe en chemin.* HAPEREN, ſtutteren, hakkelen in 't leezen. *Heſiter, anicoter en liſant; lire par ſauts & par bonds.* Zyn les zonder haperen opzeggen. *Dire ſa leçon ſans heſiter; dire ſa leçon coulamment.* HAPERING, beletſel, hindering, ſpaak in 't wiel. *Anicroche.* f. *Empêchement.* m. Daar is een hapering, ſtuiting, een beletſel opgekomen. *Il eſt ſurvenu quelque anicroche, quelque empêchement.* HAPERING, ſtameling, ſtamering in 't leezen. *Anicoterie, anonnerie.* f. *Begayement.* m.

HAPPEN. v. a. Opſnappen, gulzig toebyten, met de tanden wegrukken. *Happer, mordre goulûment.* Als een hond naar 't eeten happen. *Happer les viandes, ſe jetter deſſus comme un chien.* Het kind hapt wel naar de borſt, maar 't byt niet deur. *L'Enfant happe bien après le teton, mais il ne tete, ne tire pas de ſuite.* De Dienders zogten hem wel te HAPPEN, te grypen maar hy ontkwam het. *Les Sergents tâcherent bien de le happer, ſaiſir, mais il s'esquiva, s'evada.*

HAPPIG. Adj. Gulzig, ſlokkend. *Goûlu, gourmand, glouton, gouliaffre.* Hy is zoo happig als een hond, als een wolf. *Il eſt goûlu, gourmand, gouliaffre comme un chien, avide comme un loup.* HAPPIG, greetig zyn naar geld. *être avide d'argent, être âpre après l'argent.* 't Is een happige vogel. *C'eſt un drole qui a bonnes griffes, qui eſt toujours prêt à prendre; il n'y a rien de trop chaud ni trop froid pour lui.* Zie die HAPPIGHEID, gulzigheid eens aan! *Voyez un peu cette gourmandiſe, gloutonnerie!* Zie die HAPPIGHEID, begeerlykheid, geldzugt eens aan! *Voyez un peu cette avidité, âpreté, ce deſir d'avoir du bien!* HAPPIGLYK. Adv. Gulziglyk. *Goulûment, gloutonnement, avidement.*

HAPSCHEERDER, van 't Franſch woord *Happechair*, werd van Diender, Rakker en Beul gezegt. In de Hapſcheerders handen vervallen. *Tomber entre les mains des Happechairs, des Sergents, des Recors.*

HAQUENEY. Hakkeney, Telpaard, Merry die de telgang gaat. *Haquenée.* f. *Cheval* ou *Cavalle qui va l'amble.* Den Paus werd alle jaaren een witte Haqueney als een Hulde van wegens het Ryk Napels vereerd. *On preſente au Pape tous les ans une Haquenée blanche en hommage pour le Royaume de Naples.*

HARCEEREN of ARCEEREN, van 't Franſch woord *hacher*, met het ſteek-yzer, de pen, 't potloot kruiswyze trekken haalen om ſchaduwen in de plaaten of teekeningen te maaken. *Hacher, faire des hacheures avec le burin, la plume ou le crayon pour former des ombres dans les tailles douces, les figures, les deſſeins.* HARCEERINGEN of ARCEERINGEN, kruiswyze trekken in de plaaten, teekeningen &c. *Hacheures.* f. pl. *Traits qui ſe croiſent dans les tailles douces, les deſſeins &c.*

HARD. Adj. Taay, vaſt, moeyelyk om door te booren. *Dur, dure.* Zo hard als ſtaal, als marmer. *Dur comme acier, comme marbre.* Hard brood. *Du pain dur.* Harde eyeren. *Des oeufs durs.* Dat vleeſch is heel hard, heel taay. *Cette viande eſt bien dure, bien coriace.* Die koſt is hart om te verduwen. *Cette viande eſt de dure digeſtion.* Een HARD man, vaſt man *Un homme fort* ou *de conſtitution robuſte.* Hy is hard tegen de ſlagen. *Il eſt dur aux coups.* Het is HARD, 't valt hard zig belaſterd te zien. *Il eſt dur de ſe voir calomnié.* Een HARDE, een ruwe ſtyl. *Un ſtyle dur, rude.* Wat zyn die vaerzen hard, ſtyf! *Que ces vers ſont durs!* Die Schilder heeft een hard penceel. *Ce Peintre a le pinceau dur.* 't Is een HARD hooft, een harde kop, een dom menſch. *C'eſt une tête dure, une machoire d'ane.* HARDE wyn, wrange wyn. *Du vin rude, dur au palais.* Een HARDE, een grove ſtem. *Une voix forte, une groſſe voix.* Een HARDE, feile vorſt, koorts, wind. *Une rude gelee, rude fievre, un rude vent.* Hy gaf hem een HARDE ſlag, een luſtige dof. *Il luy donna un rude coup, un bon horion.* Dat is een HARDE ſlag, een zwaar verlies voor die man. *C'eſt un rude coup, une groſſe perte pour cet homme là.* Die man is te HARD, te wreed over zyne kinderen. *Cet homme eſt trop rude, trop dur à ſes enfans.* Hoe kan men zoo HARD, zoo onmedoogend wezen? *Comment peut-on être ſi dur, ſi inpitoyable?* Zulk een verlies valt HARD. *Une telle perte eſt bien rude, bien fâcheuſe.* Wat valt het ſcheiden hard, als men malkander wel lief heeft! *Que la ſeparation eſt rude quand on s'aime bien!* HARDE woorden, hooge woorden krygen met iemand. *Avoir querelle, avoir de groſſes paroles avec quelqu'un, en venir aux injures avec quelqu'un, ſe dire des duretez.* Ik heb hem niet een hard woord toegeſproken. *Je ne lui ai pas dit un mot plus haut que l'autre.*

HARD. Adv. Luide, overluid, hoog op. *Tout haut, à haute voix.* Hard roepen. *Crier haut.* Hard ſpreeken. *Parler haut.* Hard lagchen. *Rire haut, rire avec eclats.* HARD, ſnel loopen. *Courir fort, courir vite.* 't Is met hard loopen niet te doen. ſpr: *Ce n'eſt pas le tout de courir vite.* HARD, onzagt neer vallen. *Tomber durement, rudement.* Iemand hard bejegenen, hard handelen. *Traitter quelqu'un durement, rudement.* Hy handeld zyne Onderdaanen te hard. *Il traitte ſes Sujets trop rudement.* Die goede Vrouw heeft het heel HARD, ſukkeld geweldig. *Cette bonne Femme a bien de la peine, ſouffre beaucoup, eſt bien à plaindre.* Gy hebt het heel hard voor uw ſcheenen. gekſch: *Vous êtes bien à plaindre aſſurement! le pauvre mignon qu'il a de mal!* Het is hard tegen hard. ſpr: *à bon chat bon rat.* Een hardman op een weeke kaas: gekſch: *Il eſt brave quand il n'y a point d'ennemis à combattre.*

HARDAGTIG. Adj. TAAYTJES. Aan de harde kant. *Duret, un peu dur.* Hardagtige materien, ſtoffen. *Des matieres dures.*

HARD-BITTIG. Adj. Een hard-bittig paard, een paard dat hard in 't gebit is. *Un cheval fort en bouche.*

HARDDRAAVEN. v. n. Hard aandraaven, aanrennen. *Courir à toute bride, aller le grand trot,* ou pluſtot, *le grand galop.* Op een HARD-DRAAVER, hard looper, ſnel rypaard zitten. *Monter un bon courſier, un cheval qui va bon train.* 't Is een HARD-DRAAVER, een groot vernuft, een overvlieger. *C'eſt un grand genie, un homme d'un eſprit eleve, ſublime.*

HARDE. (Het) De harde, vaſte grond. *La terre ferme.* Op het harde ſtaan, op een vaſte grond ſtaan. *être ſur la terre ferme.* Op het harde ſlaapen, op ſtraat, onder de blaauwen Hemel ſlaapen. *Coucher ſur la dure, dans la ruë, ſur le pavé, à la belle etoile.*

HARDE-BOL. Harde kop, dik-kop, ſtyf-kop. *Tête dure, dure caboche, tête de fer.* f. 't Is een harde-bol, een ſtryder, een ſtyfkop. *C'eſt une tête dure, un entêté, un têtu.*

HARDEBOLLEN. v. n. Met zyn bol *of* kop tegen die van een ander aanbonzen, ſtooten om de prys. *Heurter, choquer de ſa tête contre celle d'un autre pour voir*

Digitized by Google

qui a la plus forte tête. Tegen malkander HARDEBOLLEN, hardnekkig twisten, hakketeeren. *S'acharner, s'opiniâtrer l'un contre l'autre dans la dispute, se prendre au crin, conteſter, diſputer avec acharnement.* Hardebollen tegen het Noodlot; tegen het Noodlot moedig worſtelen. *Lutter contre le Sort, s'opiniâtrer, ſe roidir contre la Deſtinée, combattre ſa mauvaiſe Fortune.*

HARDELYK. Adj. Iemand HARDELYK, hard, ruw bejegenen. *Traitter quelqu'un durement, rudement.* Een HARDELYKE, lydelyke koude. *Un froid inſupportable.*

HARDEN. v. a. Hard maaken. *Durcir, rendre dur.* Het yzer, het ſtaal harden. *Durcir le fer, l'acier.*

HARDEN, DUUREN. Lyden, verdraagen, uitſtaan. *Durer, endurer, ſouffrir.* Men kan niet harden van de hitte, van de koude. *On ne ſçauroit durer de cette chaleur, de ce froid.* De Soldaaten konnen niet langer in 't Veld harden. *Les Soldats ne ſçauroient plus tenir la Campagne, reſiſter au mauvais temps.* Zy konnen niet ſamen HARDEN, duuren, leeven. *Ils ne peuvent durer, ils ne peuvent vivre enſemble, ils ne ſçauroient ſe ſouffrir l'un l'autre.* Men kan het hier wel HARDEN, 't is in dit Land wel te zyn. *Il fait fort bon icy, en ce Païs ci.* Men kan het vuur nog wel HARDEN, verdraagen. *On peut bien encore endurer, ſouffrir le feu.* Ik kan die kwelling niet langer harden. *Je ne ſçaurois plus endurer, ſuporter ce tourment là.* Het kind is zoo ſtout dat het niet om te HARDEN is. *L'Enfant eſt ſi mechant qu'il n'y a pas moyen d'y reſiſter, de tenir contre.* Hoe kund gy het harden myn kind! gekſch: *Comment y reſiſteriez vous! le moyen d'y reſiſter mon Enfant!* ir:

HARDER of HERDER. Schaaphoeder. *Berger, Paſtre, Paſteur.* De Harders van den ouden tyd, de Harders van Theſſalien. *Les Paſtres du vieux temps, les Paſtres de Theſſalie.* Chriſtus is den Opper-HARDER der Kerke. *J: Chr: eſt le ſouverain Paſteur de l'Egliſe.* De goede Harder ſteld zyn leven voor zyne Schaapen. *Le bon Berger donne ſa vie pour ſes Brebis.* HARDERIN of HERDERINNE. *Bergere.* Een jonge, een zoete Harderin. *Une jeune, une jolie Bergere.*

HARDERS FLUIT. Veld-fluit f. *Chalumeau, Flageolet.* m. HARDERS HUT. *Cabane, cahute, loge de Berger.* f. HARDERS KORF, Brood tas. *Panetiere.* f. *Gibeciere du Berger.* HARDERS KOUT, gedicht in welke men Harders ſamen koutende in voerd. *Eclogue, Eglogue.* f. *Dialogue Champêtre.* m. HARDERS LIED, Veld-liedt. *Chanſon Champêtre, Ruſtique.* f. HARDERS SPEL, BLYSPEL daar de Harders de perſonaadjes van zyn. *Paſtorale, Comedie, piece de Theatre dont les perſonnages ſont Bergers.* f. HARDERS STAF. *Houlette.* f. *Bâton de Berger.* HARDERS TAS. zie HARDERS KORF, knap-zak. *Panetiere, gibeciere du Berger.* f. HARDERS ZANG, Harders kout in Muziek. *Paſtorale, eglogue* f. *Chant de Bergers.* m.

HARDIGHEID. f. Vaſtigheid, taayheid. *Dureté, ſolidité, fermeté.* f. De hardigheid van 't yzer, van het marmer, van den Diamant. *La dureté du fer, du marbre, du Diamant.* HARDIGHEID, toezweering aan de borſt. *Dureté, tumeur dure au ſein.* f. HARDIGHEID, ſtyvigheid van ſtyl, van penceel. *Dureté, rudeſſe de ſtyle, de pinceau.* HARDIGHEID, onmedogentheid omtrent den armen. *Dureté, inhumanité envers les pauvres.* HARDIGHEID, ſtrengheid omtrent de kinderen, de Onderdaanen. *Dureté, ſeverité envers les Enfans, les Sujets.*

HARDHOOFD, HARDE KOP. Dommerd. *Tête dure, lourdaud, ignorant, une mâchoire d'ane.* Een HARDHOOFDIG kind, een kind dat hard van begryp is. *Un Enfant qui a la tête dure, la comprehenſion dure, bouchée; qui eſt de dure conception.* Een HARDHOOFDIG, ſtyfhoofdig, ſtyfkoppig menſch. *Un homme têtu, opiniâtre.* HARDHOOFDIGHEID, botheid, domheid, hardigheid van begrip. *Bêtiſe, imbecilité, dureté d'entendement, de conception.* f. HARDHOOFDIGHEID, ſtythoofdigheid, koppigheid. *Entêtement.* m. *Obſtination, opiniâtreté.* f.

HARDHOOREND. Adj. Doofagtig, aan de doove kant. *Dur de l'ouye, dur d'oreille, ſourdaud, ſourd.* Een hardhoorend menſch valt gemeenlyk agterdogtig. *Une perſonne dure d'oreille, qui a l'ouye ou l'oreille dure; une perſonne ſourde eſt ordinairement ſoupçonneuſe.* HARDHOORENDHEID, hardhoorigheid, doovigheid, doofheid. *Dureté d'ouye, d'oreille, ſurdité.* f.

HARDLEEREND. Adj. DOM, bot, die moeyte heeft te leeren, of moeyte geeft in 't leeren. *Qui apprend avec peine, ou qui donne de la peine en apprenant, qui a l'eſprit dur, peſant, bouché, la conception dure, peſante.* Alle zyne kinderen zyn zoo hardleerend. *Tous ſes Enfans ont la tête ſi dure, ont tant de peine, donnent tant de peine à apprendre.* HARDLEERENDHEID, domheid. *Dureté de tête, bêtiſe.* f.

HARDLOOPER. Hard-draaver, paard dat ſnel loopt, aanrend. *Cheval bon coureur, qui va bon train, qui galope bien fort.* 't Is een HARDLOOPER, harddraaver, overvlieger. *C'eſt un habile homme au ſuperlatif, au plus haut degré; c'eſt lui qui fait la leçon aux autres.*

HARDLYVIG. Adj. & Subſt. Verſtopt. *Reſſerré, conſtipé.* Hy is altyd zoo hardlyvig. *Il eſt toujours ſi reſſerré, conſtipé.* De koffy is goed voor HARDLYVIGE, hardlyvige menſchen. *Le caffé eſt bon pour les perſonnes reſſerrées, conſtipées; pour ceux qui ſont reſſerrez, conſtipez.* Die HARDLYVIGHEID, verſtoptheid komt van het te veel te poſt ryden. *Cette conſtipation, durete de ventre vient de courir trop la poſte.* HARDLYVIG MAAKEN, verſtoppen. *Conſtiper, reſſerrer.* De miſpelen, kwee-peeren maaken hardlyvig. *Les neffles, les coins reſſerrent, conſtipent.*

HARD MAAKEN. v. a. Harden. *Durcir, rendre dur.* Het yzer, het ſtaal hard maaken *Durcir le fer, l'acier.* De lugt maakt de Paerlen hard. *L'air durcit les Perles.*

HARDNEKKIG. Adj. Styfzinnig, halſtarrig, weerſpannig. *Opiniâtre, obſtiné, têtu, entêté, revêche, de col roide.* Een hardnekkig kind. *Un enfant opiniâtre, obſtiné, têtu.* Een hardnekkige vrouw. *Une femme opiniâtre, obſtinée, têtuë.* Het Joodſe Volk is een hardnekkig Volk. *Le Peuple Juif eſt un Peuple obſtiné, un Peuple revêche, de col roide.* Een HARDNEKKIG gevecht. *Un combat opiniâtre ou opiniâtré, obſtiné.* HARDNEKKIG, HARDNEKKIGLYK vechten. *Combattre opiniâtrement, avec opiniâtreté, acharnement; s'acharner au combat.* Hardnekkig twisten. *Diſputer opiniâtrement, s'acharner à la diſpute.* De HARDNEKKIGHEID, koppigheid, halſtarrigheid van een kind kaſtyden. *Châtier l'opiniâtreté, l'obſtination, l'entêtement d'un Enfant.* De Vyanden verweerden hen met zulken HARDNEKKIGHEID, vinnigheid dat.... *Les Ennemis ſe deffendirent avec tant d'opiniâtreté, d'acharnement que...* HARDNEKKIGLYK in de zonde voortgaan. *Continuer, perſeverer opiniâtrement dans le peché; s'obſtiner, s'endurcir au peché, s'opiniâtrer à mal faire.*

HARDVOGTIG. Adj. Kloek, ſterk. *Robuſte, vigoureux.* Een hardvogtig man. *Un homme robuſte, vigoureux.* HARDVOGTIGHEID, kloekheid, ſterkte. *Force, vigueur, bonté de temperament.* f.

HAR

Digitized by Google

HARD WORDEN. v. n. *Se durcir, devenir dur.* In de Zon hard worden. *Se durcir au Soleil.* Die eyeren zullen te hard worden. *Ces oeufs ſe durciront trop.* Hard worden in den arbeid. *S'endurcir au travail.*

HARD ZYN. v. n. Gehard zyn, door eenige tovery onkwetsbaar zyn, naar 't gevoelen der ligtgeloovige Hoogduitſers en anderen. *être durci, s'être rendu invulnerable par quelque charme &c.*

HARING. m. Bekende Zee-vis. *Hareng.* m. Buis haring. *Du hareng pris en haute Mer.* Verſſe haring, pan haring *Hareng frais, hareng blanc.* Pekel haring. *Hareng pec.* Berookte haring, drooge haring, bokking. *Hareng fumé* ou *hareng ſaur.* Ziet-haring. *Hareng deſſalé & bouilli.* Braad haring. *Hareng deſſalé pour rotir.* Wy zaten daar zoo gepakt als haring, ruimſpr: *Nous y etions preſſez comme harengs en tonne.* Zyn haring braad daar niet. ſpr: *Il n'y va point, il n'y fait point d'ordures, il n'y eſt pas bien venu.* Ten haring vaaren. *Aller à la pêche du hareng.* Van Duinkerken ten haring vaaren, een ongelukkige togt doen, kwaalyk ſlaagen in zyne onderneeminge. *Echouer dans ſon entrepriſe, trouver à qui parler, être bien relancé; aller chercher de la laine & revenir ſans poil.* Hy zal van Duinkerken ten haring varen, zoo hy het begind. *Il ne ſera pas mal accommodé, etrillé s'il s'y joüe, s'il s'y frotte.* De oorſpronk van dit ſpreekwoord werd in WINSCHOOTENS Zeeman van de *weerwraak* die de Zeeuwen, der Duinkerkers, gewoon hunne gevangenen rug tegen rug gebonden in Zee te ſmyten, eindelyk namen, ontleend.

HARING-BUIS. Buis *of* Schip tot de Haringvangſt bequaam. *Buche, Buſe, Nevre.* f. *Bâtiment propre à la pêche du hareng.*

HARING KAAKEN. v. n. De haring als die gevangen is de kaaken uithaalen en inzouten. *Caquer, vuider & ſaler le hareng frais pêché.* HARING-KAAKER, viſſers jonge die de vers gevangen haring kaakt. *Caqueur de hareng, garçon de pecheur qui caque, vuide & ſale le hareng frais pêché.*

HARING-PAKKER. Een die haring in tonnen pakt. *Encaqueur de hareng, celui qui encaque le hareng, qui met le hareng en caque.* HARING-PAKKERY, Loots *of* plein daar de pekel-haring in tonnen verpakt werd. *Lieu* m. *Loge* ou *place où l'on encaque du hareng* f.

HARING-TON. Ton daar haring in gepakt werd. *Caque.* f. *Tonne* ou *baril dans lequel on entaſſe du hareng frais ſalé.*

HARING-VANGER. Viſſer die buisharing vangt. *Pêcheur, preneur de hareng.*

HARING-VANGST. f. Haring-viſſery. *Pêche du hareng, Haranguaiſon.* f. De Haringvangſt werd de GROOTE VISSERY genaamd, in overſtelling van de Walvisvangſt die de kleine Viſſery heet. *La Pêche du hareng s'appelle la* Grande Pêche, *par oppoſition à la pêche des Baleines qui s'appelle* Petite Pêche, *comme occupant moins de monde que celle du Hareng.* In de HARINGVANGST, haring tyd. *Durant la haranguaiſon, au temps de la pêche du hareng.*

HARING-WYF. Haring-koopſter, wyf dat haring verkoopt. *Harengere, marchande de hareng.*

HARING-ZOUT. n. Grof zout daar men haring mede inzout. *Du gros ſel dont on ſe ſert à ſaler du hareng.*

HARK of **HERK.** f. Ryf *of* Schoffel. *Rateau.* m. *Outil de Jardinier & de Faucheur.* De Tuin-paden met een hark effenen, gelyk maaken. *Unir les allées de Jardin avec un rateau.* Het hooy met een HARK *of* met een ſchoffel aanhaalen. *Amaſſer le foin avec un rateau, une fourche fiere.*

HARKEBUZEEREN. v. a. Naar krygs gebruik ter dood brengen, dood ſchieten. *Arquebuſer, paſſer par les Armes.* Een verlopen Soldaat harkebuzeeren. *Arquebuſer un Soldat deſerteur; paſſer par les Armes un Soldat qui a deſerté.*

HARKEN. v. a. HERKEN. Schoffelen. *Rateler, mettre à l'uni avec le rateau.* De Tuin-bedden, de Tuin-paden harken. *Rateler les carreaux, rateler les allées du Jardin.*

HARNAS. n. Borſtwapen, yzere kolder. *Cuiraſſe, Armure de fer.* f. Een proef-harnas, harnas dat ſchoot vry is. *Une cuiraſſe à l'epreuve.* Het harnas aantrekken, aanſchieten, zig ten oorlog uitruſten, gereed maaken. *Endoſſer le harnois, s'armer en guerre.* Onder 't harnas grys worden. *Blanchir ſous le harnois.* Een Ruiter in 't harnas, met zyn volle wapenruſting. *Un Cavalier armé de toutes pieces.* Het harnas voor iemand aantrekken; iemand kragtig voorſpreeken, verdeedigen. *Se mettre à la breche pour quelqu'un; deffendre quelqu'un de tout ſon pouvoir.* Ik wil daar geen harnas om aantrekken; ik wil 'er zoo veel woorden niet eens om maaken. *Je ne veux pas en parler davantage, cela ne vaut pas la peine que je m'en emeuve* Hy zag liever een Nonnetje in 't hembd, als een Ruiter in 't harnas. Boert: ſpr: *Il aimeroit mieux avoir affaire à une Religieuſe en chemiſe, qu'à un Cavalier enharnaché, qu'a un Soldat le ſabre à la main.* HARNAS-MAAKER, Wapen-ſmid. *Armurier, ouvrier qui fait des cuiraſſes, des corſelets, caſques.*

HARP. f. Oud Muziek ſnaaren-ſpeeltuig. *Harpe.* f. *Ancien inſtrument de Muſique à cordes.* Wanneer David op de Harp ſpeelde verliet de boozen geeſt Saül. *Quand David jouoit de la Harpe, le mauvais eſprit quittoit Saul.*

HARP of tuig om 't koorn te ziften, te zuiveren. *Un crible de fil d'archal, de barreaux de laiton* ou *de cuivre pour paſſer, nettoyer le bled.* Het koorn verſchieten en HARPEN, door de harp laaten vallen. *Remuer & cribler le bled.*

HARPLUIS. n. Los gedraayd, geklopt en opgekookt ſcheeps touw werk dat weer opgedroogd en geſponnen werd om de naaden der ſchepen te ſtoppen. *De l'etoupe, de vieux cordages de vaiſſeaux dont on ſe ſert à calfeutrer, boucher les coutures des navires.*

HARPOEN. n. Yzere werp-pyl met twee haaken die in de huid der Walviſſen geſchoten werd, als men die vangen wil. *Harpon, dard à harponner les Baleines.* m. 't Harpoen ſchieten, diep in jaagen. *Darder le harpon, enfoncer le harpon bien avant.* Een Walvis HARPOENEN, met het harpoen treffen. *Harponner une Baleine, darder, lancer le harpon à une Baleine.* HARPOENDER, HARPOENIER, een die 't harpoen naar de Walviſſchen ſchiet. *Harponneur, celui qui darde le harpon après les Baleines.*

HARPSLAGER of **HARPESLAAGER.** Harpſpeeler. *Joueur de Harpe* ou *de la Harpe.*

HARPUIS, PAP of ſamenmengſel van harſt, zwavel, koehair, ſmeer, vergruisd glas &c. om de huid der ſchepen die lange togten doen zullen tegen de wurmen te bewaaren. *Courée.* f. *Courroy, couret, ploc.* m. *Compoſition de reſine, ſouffre, poil de vache, de ſuif, de verre pilé &c. dont on frotte le bordage des vaiſſeaux qui vont en Pays lointains, afin de les garder des vers.* De huid van een ſchip zoo ver 't onder water gaat HARPUIZEN, met harpuis beſtryken. *Froter de courée* ou *de couret le bordage du vaiſſeau auſſi avant qu'il va ſous l'eau, donner le couret* ou *la courée à un vaiſſeau.*

Digitized by Google

HARPY. Roofvogel, grypvogel, wangedrocht door de Dichters verfierd. *Harpie.* f. *Oiſeau de proye, oiſeau fabuleux.* 't Is een regte Harpy, een inhalig, roof zugtig menſch. *C'eſt une vraye Harpie.* De Harpyen werden door de Dichteren en Schilders met een Vrouwe hoofd en boezem, Zwaluw-vlerken, Draakeklaauwen en ſtaart verbeeld.

HARS, HARST of HERS. f. Brandbaare Gom van de pyn- en andere boomen afvloeyende. *Reſine, colofane.* f. *Gomme inflammable.* De Campher is een ſoort van hars. *Le Camphre eſt une eſpece de reſine.* Een blok *of* klomp harſt. *Un pain de reſine.* Een HARSTE flambau. *Un flambeau de reſine.*

HARSSENEN. zal op HERSSENEN te vinden zyn. *Cerveau.* m. *Cervelle.* f.

HARST. m. Bekend ruggeſtuk van den Os. *Aloyau.* m. *Piece de Boeuf coupée le long du dos.* Op een Harſt genodigd zyn. *être prié à manger d'un Aloyau.* Een ſchaape dy- HARST, een agter bout van een ſchaap. *Un gigot de mouton, quartier de derriere.*

HARSTAGTIG. Adj. Gomagtig. *Reſineux.* Sparrebooms-hout is harſtagtig. *Le Sapin, le bois de Sapin eſt reſineux.*

HARST-BOOM. Wilde pyn-boom, ſparre-boom, maſtboom. *Pin ſauvage, Sapin, arbre d'où diſtille la reſine.*

HART. n. Bekend Jaagdier, dat over de honderd jaar leefd. *Cerf.* m. *Bête de Chaſſe qui vit paſſé cent ans.* Een groot Hart, negenjaarig Hart welkers gewicht niet meer groeyd. *Un grand Cerf, Cerf de neuf ans dont la tête ne croît plus.* Hart van zeven jaar, met tien ſcheuten aan 't gewicht. *Un Cerf à dix cors, un Cerf de ſept ans.* Een twee-jaarig Hart. *Un Daguet, un jeune Cerf de deux ans.* Een jaarig Hart, een Rhee-kalf. *Un Faon, le petit d'une Biche, ſoit mâle ſoit femelle.* De Natuurkundige zeggen dat het Hart geen gal maar een beentje in 't herte heeft. *Les Naturaliſtes diſent que le Cerf n'a point de fiel mais un petit os au coeur.* Een Hart na jaagen, op de Harte-jagt gaan. *Courre un Cerf, courre le Cerf, chaſſer au Cerf.* HARTEVLEESCH is hard van verteering. *Le Cerf, la chair de Cerf eſt de dure digeſtion.*

HART of HERT. n. Zetel van 't dierlyk leven. *Coeur.* m. *Le ſiege de la vie animale.* Pyn voor zyn hart hebben. *Avoir mal au coeur.* De Spaanſe wyn, de Triakel raakt aan 't hart, doet het hart bekomen. *Le vin d'Eſpagne, le Theriaque touche au coeur, fait revenir le coeur.* 't HART, werd dikwyls voor den zetel der togten genomen. *Le coeur ſe prend ſouvent pour le ſiege des paſſions,* Een hart door liefde ontfonkt, aan 't blaaken. *Un coeur embraſé, enflammé d'amour.* Dat gaat my door myn hart. *Cela me perce, me navre le coeur.* Het hart van den Rechter beweegen, week maaken. *Emouvoir, attendrir le coeur du Juge.* Een vrind zyn HART, zyn gemoed openbaaren. *Ouvrir ſon coeur à un ami.* De ſtudie ter HARTE neemen. *Prendre l'etude à coeur.* Een verlies te veel ter harte neemen. *Prendre une perte trop à coeur.* Het HART, de genegentheid van 't Volk winnen. *Gagner le coeur, l'affection du Peuple.* Daar 't hart vol af is, vloeyd de mond van over. ſpr: *De l'abondance du coeur la bouche parle.* Alle harten by 't zyne rekenen. *Juger d'autrui par ſoy-même.* Zyn HART ophaalen, luſtig vrolyk zyn. *S'en donner au coeur joye, être dans ſes goguettes.* Zyn hart ophaalen, zyn wil doen. *Suivre ſa volonté, ſa fantaiſie.* Haal u hart op, ik vreeu niet. *Faites ce qu'il vous plaira, je ne vous crains point.* Doet het eens hebt gy 't HART, hebt gy de moed. *Faites le un peu, pour voir; vous n'avez qu'à le faire, ſi vous oſez.* Die peer, die meloen is in 't HART, in 't midden bedurven. *Cette poire eſt gâtée, ce melon eſt gâté au coeur.*

Van HARTE of Van HARTEN. Adv. Met hartelykheid. *De coeur, de bon coeur.* God van harte dienen. *Servir Dieu de coeur, de bon coeur.* Ik wenſch u van harte beterſchap. *Je vous ſouhaite de tout mon coeur une meilleure ſanté.* 't Is my van harte leed. *J'en ai bien du regret, j'en ſuis bien affligé.*

HARTELYK. Adj & Adv. TROUW. Opregt, vrindelyk. *Cordial, ſincere.* Een hartelyke vrindſchap, genegentheid. *Une amitié, affection cordiale.* Na hartelyke groeteniſſe verblyve... *Après la ſalutation cordiale je demeure...* De oude luiden zyn nog HARTELYK, HARTELYKJES, aan de hartige, welvaarende kant. *Les vieilles gens tiennent encore bon, ſe portent encore aſſez bien.* Iemand HARTELYK tot zyn pligt vermaanen. *Exhorter quelqu'un cordialement à ſon devoir.* Ik dank u hartelyk. *Je vous remercie bien fort.* HARTELYK lagchen, hartelyk eeten. *Rire, manger de bon coeur.* Iemand met HARTELYKHEID, gulhartigheid, genegentheid onthaalen. *Traiter, regaler, accueillir quelqu'un avec cordialité, d'affection cordiale.*

HARTELUST. Harte vreugd. *Joye, paſſion du coeur.* f. De Jagt, de Studie is al zyn harteluſt. *La Chaſſe, l'Etude eſt toute ſa joye, ſa paſſion.*

HARTEN. Een der coleuren in 't kaart-ſpel. *Carreau.* m. Harten Aas, harte Heer. *L'As, le Roy de carreau.* Speel harten op. *Jouez carreau.*

HARTEVLIES of Hartenet, den omſlag van 't hart. *Tunique* ou *Pericarde.* f. *La tunique, pellicule* ou *membrane qui enveloppe le coeur.*

HARTEWEE. f. Hartepyn, flaauwte, pyn voor 't hart. *Mal de coeur.* m.

HARTEWENSCH, HARTELUST. Wenſch van 't hart. *Souhait du coeur.* m. Haar dood, onder aarde te zien is al zyn hartewenſch. *La voir morte, la voir enterrée eſt tous le ſouhait de ſon coeur.*

HARTGRONDIG. Adj. HARTELYK. Van harte, opregtelyk. *Cordial, affectueux, affectionné, ſincere.* Een hartgrondig gebed. *Une priere cordiale, fervente, affectueuſe, qui part du fond du coeur.*

HARTJE. n. Klein Hart, jong Hart, Rhee-kalf. *Faon,* lees, *Fan; petit Cerf, jeune Cerf.*

HARTJE. Hertje, liefkoozend woordje. *Petit coeur.* Waar ben je hartje? wat belieftje hartje lief? *Où êtes vous petit coeur? plaît-il mon coeur, ma mour?* 't HARTJE, 't binnenſte van de kroppen, van de vrugten. *Le coeur, le dedans des laituës, des fruits.* In 't HARTJE, in 't midden van de ſtad woonen. *Demeurer au coeur, demeurer au milieu de la ville.* In 't hartje van de Winter, in 't hartje van de Zomer zyn. *Etre au coeur de l'Hyver, au coeur de l'Eté.*

HARTJES DAG. Dag op welke buiten Haerlem de vrye konyne jagt in de Duinen &c. gegeeven werd. *Jour de franchiſe pour la chaſſe aux Lapins dans les Dunes autour de Haerlem.* De Hartjes dag komt op den 17 of 18de. Auguſti, na 't gemeen gevoelen zoude deze gewoonte van alle jaaren eens vry naar Konynen te mogen jaagen, een voorregt zyn dat een man van Haarlem t'onregt veroordeeld en gepynigd, voor zyne Medeburgers, ten eeuwigen dage verworven heeft.

HARTIG. Diend tot het ſamenſtellen van zommige woorden: als, Een edel-HARTIG man. *Un homme genereux.* Een groot-HARTIG, grootmoedig Vorſt. *Un Prince genereux, magnanime.* Een ſtout-HARTIG

Digitized by Google

tig, kloekmoedig Soldaat. *Un Soldat courageux, entreprenant.*

HARTIG. Adj. Dat het hart raakt, ſterkt. *Nouriſſant, qui touche au coeur, qui ſoûtient le coeur.* Oſſe-vleeſch is hartige koſt. *Le boeuf eſt une viande nouriſſante, qui ſoûtient le coeur.* De Graves wyn is een hartige wyn. *Le vin de Grave touche au coeur, ſoûtient le coeur.* HARTIGE koſt, hartige ſpys, hoogſmaakende koſt, ſpys. *Des mets ſolides, des viandes de haut goût.* 't Is nog een HARTIG, een vaſt man. *C'eſt un homme qui eſt encore fort, un homme qui ſe porte encore bien.* Zig HARTIG, zig moedig houden in de koude, in de ziekte. *Se tenir ferme, avoir bon courage dans le froid, dans la maladie.* Hartig lagchen, overluid lagchen. *Rire de bon coeur, rire bien fort.* Ik voorzag wel dat die man zoo hartig zoud drinken dat hy eindelyk... *Je prevoyois bien que cet homme boiroit ſi fort, boiroit tant qu'à la fin...* Drink hartig, verhaal u eens. *Buvez un bon coup, buvez un bon trait; reprenez le verre, le pot.* Ik heb heel hartig gegeeten en gedronken. *J'ay bien mangé & bien bû.*

HARTKLOPPING. *Battement de coeur.* m. Geſtadige hartkloppingen. *Des battements de coeur continuels.*

HARTOG of **HERTOG.** Een die boven den Graaf getyteld werd. *Duc.* De Hartog van Savoye, van Lotharingen, de Groot Hartog van Toſcane. *Le Duc de Savoye, de Lorraine, le Grand Duc de Toſcane.*

HARTOGDOM of **HERTOGDOM.** n. Hoedanigheid, en Stam-goed van een Hartog. *Duché.* m. & f. Het Hartogdom van Lotharingen, van Savoye. *Le Duché de Lorraine, de Savoye.*

HARTOGIN of **HERTOGIN.** *Ducheſſe.* De Hartoginne van Orleans, van Wirtenberg. *La Ducheſſe d'Orleans, de Wirtenberg.*

HARTOGLYK of **HERTOGLYK.** Adj. Den Hartog of 't Hartogdom betreffende. *Ducal. le.* De Hartoglyke Mantel, Hartoglyke Kroon. *Le Manteau Ducal, la Couronne Ducale.*

HARTSHOORN. m. *Corne de Cerf.* Geley van Hartshoorn, een aſtringeerend geneesmiddel. *De la gelée de corne de Cerf, remede aſtringent.*

HARTSTERKEND of **HERTSTERKEND.** Adj. Hartverſterkend. *Cordial, cardiaque.* Een hartſterkende drank. *Une potion cordiale.* De oude Rhynſe wyn is hartſterkend. *Le vieux vin de Rhin eſt cordial.* De regte Bezoard is een goed hartſterkend middel. *Le vray Bezoar eſt un bon cardiaque.* Een ſtukje brood, een glaasje wyn tot HARTSTERKING, verſterking van 't hart nuttigen, alvorens uit te gaan *Prendre un morceau de pain, un verre de vin pour ſe fortifier le coeur, avant que de ſortir.*

HARTSTOGT of **HERTSTOCHT.** f. Zielsdrift, genegentheid. trek, zugt der ziele die begeerd of vreeſd. *Paſſion.* f. *Mouvement, tranſport de l'ame qui deſire* ou *qui craint.* De liefde, de vreeze is een onverwinnelyke hartstogt. *L'amour, la crainte eſt une paſſion invincible.* Zig door zyne hartstogten laaten vervoeren, een ſlaat zyner hartstogten zyn. *Se laiſſer emporter à ſes paſſions, être eſclave de ſes paſſions.*

HARTSTONGE. f. Steenvaren kruid, wondgewas. *Biſta, Serpentaria* in 't Latyn. *Biſtorte.* f. *Plante aſtringente, vulneraire.* De Hartstonge dood de wurmen en verſterkt de lyfmoeder. *La Biſtorte tuë les vers & fortifie la matrice.*

HARTVANG. m. Herſſenwee, beroerdheid, geraaktheid. *Apoplexie.* f. *Mal qui attaque le cerveau & ſerre le coeur tout à coup.* Hartvang: traduit à la letre ſignifie *Serrement, ſaiſiſſement de coeur.* Hy is aan een hartvang geſtorven. *Il eſt mort d'apoplexie.*

HARTZEER. n. Hartenleet, hartenverdriet, kwyning. *Chagrin navrant* ou *qui navre le coeur, cruel chagrin, ennuy, depit.* m. *Langueur.* f. Hy is van hartzeer geſtorven. *Il eſt mort de chagrin, d'ennuy.*

HASPEL. m. Bekend tuig om garen op te winden. *Devidoir.* m. Het garen op den haſpel aan ſtrengen winden. *Mettre le fil en echeveaux avec le devidoir.* Op den haſpel paſſen, letten op 't geen 'er om gaat, oog in 't zeil houden. *Eclairer la conduite de quelqu'un, regarder à ce qui ſe paſſe, faire la guerre à l'oeil.* Dat ſluit als haſpelen in een zak, gekſch: Dat ſluit als een tang op een varken. *Cela eſt quarré comme une flute.*

De **HASPEL** van een veel, *of* ſtukjen houts dat in de veel byna onder de kam, ter verſterking der klank gezet werd. *L'ame du violon.* HASPEL of SLAGBOOM, ſluit-balk met yzere punten bezet. *Heriſſon, barriere* ou *poutre armée de pointes de fer.*

HASPELEN. v. a. Aan ſtrengen verdeelen. *Devider, mettre en echeveaux.* Garen haſpelen. *Devider du fil.* Ergens door HASPELEN, ergens uitraaken, uit zwarigheid raaken. *Se debarraſſer, depeſtrer, ſe tirer d'embarras, d'intrigue.* Alles door malkander HASPELEN, mengen. *Bouleverſer tout, brouiller tout l'un dans l'autre.* HASPELWERK. n. Slordig werk, lomp werk. *Du bouſillage, de l'ouvrage mal fait, fait à la hâte.*

HASSEBASSEN. v. n. Als de Viswyven *of* als 't janhagel tieren, ſchelden, ſchreeuwen, kyven, knorren. *Criailler, piailler, gronder à la maniere des harangeres & des petites gens.* Zy doen de heelen dag niet als haſſebaſſen tegen malkander. *Elles ne font tout le jour que criailler, piailler l'une contre l'autre; elles ne font que ſe chanter pouille tous les jours.* Hoor dat HASSEBASSEN, dat geſchreeuw, getier eens aan! *Ecoutez un peu cette criaillerie, piaillerie, ce cancan, ce vacarme!* De Meeſter heeft veel HASSEBASSEN, veel moeyte, veel hoofdbreeken met die jongen. *Le Maître a bien de la peine avec ce garçon là; ce drole là donne bien de la peine, bien de la pratique, bien de la tablature à ſon Maître.* Die Schoolmeeſter is een regte HASSEBASSER, ſchreeuwer, knorpot. *Ce Maître d'Ecole eſt un vray criailleur, grogneur; c'eſt un fantasque, un bourru qui ne fait que crier & tempêter.* Als een HASSEBASTER ſchreeuwen. *Crier comme une Harangere.*

HAVE. Geld en goed, geldmiddelen, huisraad, kleeding en landgoed. *Biens meubles & immeubles, meubles & biens, argent & effets.* Zy hebben alle hunne have moeten verlaaten. *Ils ont été obligez, contraints d'abandonner, de quitter tous leurs biens.* Levendige have, veê of beeſten. *Biens vivants, Beſtiaux.* m. pl. *Betail.* m.

HAVELOOS. Adj. Ontbloot van have, geldeloos, kaal, in armoede. *Pauvre, deſtitué de biens, indigent.* Een haveloos huisgezin. *Une pauvre famille, une famille delabrée, en neceſſité.* HAVELOOS, werd meeſtentyd voor ſlordig, ongehavend, ongekleed, ongewaſſen &c. genomen. *Deguenillé, delabré, ſalope, malbâti, halbrene.* Hy zag 'er heel haveloos uit. *Il etoit tout deguenillé, delabré; il etoit fait comme un Bohemien, un Bandit, un bruleur de maiſons, un cueilleur de pommes.* Een havelooze totebel. *Une grande ſalope, une ſouillonne, une Mariegraillon.* Een havelooze vogel, een vogel die geplukt en deerlyk gehavend is. *Un oiſeau halbrené, oiſeau qui a perdu de ſes plumes, qui eſt en mauvais etat.* De HAVELOOSHEID, armoede, elende van een vervallen huisgezin. *La miſere, l'indigence, le delabrement, le mauvais etat d'une famille ruinée.* Zie die HAVELOOSHEID, ſlordigheid eens aan! *Voyez, regardez un peu cette ſaloperie, porcherie!*

HA-

Digitized by Google

HAVEN, Zee haven *of* veilige Ree. *Port de Mer.* m. De Haven van Goeree, van Pleimuide, van Breſt, van Toulon. *Le Port de Goeree, de Pleimout, de Breſt, de Toulon.* In behoude haven aankomen. *Arriver à bon port.* Voor de haven ſchipbreuk lyden, vergaaan. *Faire naufrage au port.* Rotterdam heeft ſchoone, heeft wyde en diepe HAVENS, graften. *Rotterdam a de beaux Canaux, des Canaux larges & profonds.* De Matroozen zeggen, zoo meenige haven zoo meenige vrouw. *Les Matelots diſent autant de havres autant de femmes; à chaque ancrage nouveau, maitreſſe nouvelle.* Hy is in een vreemde haven geweeſt, hy heeft by een hoer gekooyd. *Il a jetté l'ancre dans un port etranger, il a eu affaire avec une garce.* Daar is geen haven met die jonge te bezeilen, daar is geen huis mee te houden, hy deugd nergens toe. *On ne ſçauroit venir à bout de ce petit pendard; c'eſt un petit volontaire, un petit garnement dont on ne fera jamais rien qui vaille.*

HAVENEN, in den zin van in de HAVEN ZEILEN, gaan leggen: werd weinig gezegt. *Entrer au Havre, au Port, dans le Havre.*

HAVENEN. v. a. Reinigen, kuiſſen, aankleeden. *Nettoyer, ajuſter, accommoder, habiller.* Een kind kuiſſen en havenen. *Nettoyer & habiller un enfant.* HAVENEN, werd gekſcheerende voor mishandelen, afroſſen gezegt. *Epouſter, accommoder de toutes pieces.* Kom maar hier, ik zal je havenen. *Venez ici, approchez un peu, vous en aurez, je vous epouſterai de la bonne ſorte.*

HAVENGELD. n. Haven-recht, geld dat den Havemeeſter betaald werd om in de Haven te mogen komen leggen. *Argent qu'on paye au Commiſſaire du Port en entrant, en reſtant dans le Port.* 't Havengeld, 't Haven-recht betaalen. *Payer l'entrée du Port* ou *l'impoſition foraine, payer le droit d'ancrage, de mouillage.*

HAVEN-MEESTER. Opziendervan de Haven, wiens zorg het is dat de Havens behoorlyk gediept, het paalwerk en de kaayen wel geſteld, en de ſchepen behoorlyk opgekort werden &c. *Inſpecteur* ou *Commiſſaire du Port, Intendant etabli pour l'entretien du Port &c. Officier qui reçoit l'impoſition foraine de ceux qui entrent dans le Port, le Havre.*

HAVER. m. Bekend paarde voer. *Avoine, de l'avoine,* liſez *Aveine.* De paarden haver geeven. *Donner de l'avoine aux chevaux.* Dat paard heeft zyn haver wel verdiend. *Ce cheval a bien merité ſon avoine* Een paard lange haver geeven, wakker zweepen. *Fouetter bien un cheval, lui faire bien tâter du fouet.*

HAVER-ESSCHE, QUALSTER. Wilde Eſſche boom. *Frêne Sauvage.* m.

HAVER-GORT, GORT of Grutte van gemalen, gebryzelde haver. *Du gruau, de l'avoine mondée, concaſſée.* De haver-gort is zeer verkoelende. *Le gruau eſt fort rafraichiſſant.* HAVERMEEL. *De la farine d'avoine.* HAVERPAP, HAVERBRY; bry, pap van havermeel gemaakt. *De la bouillie de gruau.*

HAVERSTROO. n. *Paille d'avoine.* f. Zak met haverſtroo gevuld. *Sac plein de paille d'avoine.* Om een haverſtroo, om een beuzeling kwaad worden. *Se fâcher, ſe mettre en colere pour une bagatelle, pour un rien.*

HAVERY, AVERY of AVARY. f. dus werd onder Schippers en Kooplieden de ſchade aan ſchip *of* goederen genaamd. *Avarie.* f. *Dommage qui arrive à un vaiſſeau* ou *à ſa charge.* De havery groſſe gaat over ſchip en goed. *L'avarie groſſe regarde le vaiſſeau & les marchandiſes.* Om dat de Schippers hunne rekening by 't opmaaken der onkoſten van havary wel weeten te vinden, zegt men zonder ſtrydigheid, daar zal

HAVERY vallen, daar zal een voordeel uitgehaald werden. *On fera bien valoir ce malheur, cette perte là, on ſe prevaudra, dedomagera bien de la perte qu'on a faite en cette rencontre là.*

HAVER-ZAK. Zak daar haver in gedaan werd. *Sac à l'avoine.* m. De Franſche heeten een REISZAK, KNAPZAK. *Un havre ſac.*

HAVIK. m. Soort van Sperwer, Gier-valk, roof-vogel. *Gerfaut.* m. Hy heeft Haviks-klaauwen, hy is zeer inhaalig. *Il a des griffes de Gerfaut, il a les mains crochues, il eſt fort intereſſé.* HAVIKS-NEUS, Arends-neus, hooge, kromme neus. *Un nez crochu, un gros nez crochu.*

HAZE, werd voor HAAS gezegt in de volgende ſamengeſtelde woorden. HAZE-bek, hazel-bek, gekloofde lip. *Bec de Lievre.* De HAZE-Jacht. *La Chaſſe au Lievre.* HAZE-kop, HAZE-poot. *Tête, pate de Lievre.* f. Zie verders op de Colom HAA.

HAZELAAR. m. Hazel-boompje. *Coudrier, Noiſettier.* m. Een Hazelaars takje, roedje. *Une branche, une baguette de Coudrier.* HAZELAARS-BOS, plaats met Hazelaars boomen beplant. *Coudraye.* f. *Lieu planté de Coudriers.* HAZELAARS-HOUT. *Bois de Coudrier.* m.

HAZE-LATOUW. Konyne latouw, wilde latouw, kruid dat de hazen en konynen gaerne eeten. *Laceron, Laiteron.* m. *Laituë ſauvage que les lievres & les lapins mangent volontiers.*

HAZEL-HOEN. n. Water-hoen. *Gelinotte d'eau, eſpece de poule d'eau.* f.

HAZEL-NOOT of HAZENOOT. Kleine noot. *Noiſette, petite noix de Coudrier, Aveline.* Opregte HAZEL-NOOTEN of haze-nooten. *Des noiſettes franches.*

't HAZEPAD kiezen, het op een loopen zetten. *Prendre la fuite, lâcher le pied, gagner au pied, prendre de la poudre d'eſcampette.*

De HAZESLAAP ſlaapen, ongeruſt ſlaapen, op zyn hoede zyn, den vyand mistrouwen. *Dormir comme les Lievres, les yeux ouverts, ſe deffier de l'Ennemi.*

HAZEWIND of HAZEWINDHOND. Hoogbeenige en ſchraallyvige Jacht-hond. *Levrier.* m. Zoo ſnel als een hazewind. *Vite comme un Levrier.*

H E.

HEBBELYK. Adj. Geſchikt, welſtaanlyk, gevoeglyk, in overſtelling van WANHEBBELYK, ONGESCHIKT, ONGERYMD. *Decent, convenable.* Een hebbelyk gedrag. *Une conduite decente.*

HEBBELYK. Aangewend, door gewoonte eigen geworden. *Habituel, tourné en habitude.* De hebbelyke zonde is een gevolg der erfzonde. *Le peché habituel eſt une ſuite du peche originel.*

HEBBELYKHEID. zie GEVOEGLYKHEID. Betaamelykheid, welſtaanlykheid. *Decence, bienſéance.* f. Hy heeft daar veel HEBBELYKHEID, natuurlyke bekwaamheid toe. *Il a beaucoup d'aptitude, de diſpoſition, de talent pour cela.*

HEBBEN, is het behulpſaam Werkwoord om alle ſamengeſtelde Tyden in den werkelyken zin te formeeren. *Avoir.* Le Pret: *had,* le Part: *gehad.* Brood, geld, verſtand, moeyte, vermaak hebben. *Avoir du pain, de l'argent, de l'eſprit, de la peine, du plaiſir.* Iets in zyn geweld, in zyn magt hebben. *Avoir quelque choſe en ſon pouvoir, en ſa puiſſance.* Met iemand te doen hebben. *Avoir affaire à quelqu'un.* Ik wil met die lui niet te doen HEBBEN, niet aangehaald zyn. *Je ne veux rien avoir à demêler avec ces gens là.* Met een vrouw te doen HEBBEN, vleeſchelyke verkeering hebben met een vrouw. *Avoir commerce charnel avec une femme.* HEBBEN, werd in 't Franſch zomtyds

Digitized by Google

tyds alleen onder verſtaan. Ik moet geld hebben. *Il me faut de l'argent.* Hy wil het niet hebben. *Il ne le veut pas.*

HEBBEN, werd in 't Franſch met ÊTRE. Wezen, afgeleid in de *Conjugatie* der Wederhoorige ofte *Neutraal paſſive* Werkwoorden. Ik heb my gewaſſen, gekleed, gekemd. *Je me ſuis lavé, habillé, peigné.* Ik heb gewandeld, ik heb geruſt. *Je me ſuis promené, repoſé.* Ik had het my ingebeeld, hy had zig aan 't been bezeerd. *Je me l'etois imagine, il s'etoit bleſſé à la jambe.*

HEBBEN, werd nog in de volgende gelegentheden gezegt. Veel te doen hebben, het heel drok hebben. *Avoir bien de l'occupation, être bien preſſé; avoir bien de la beſogne, être fort occupé.* Genoeg te doen hebben, moeyte genoeg hebben om door de Waereld te raaken, aan de koſt te komen. *être aſſez embarraſſé à gagner ſa vie, avoir aſſez de peine à gagner ſa vie.* Hebben is hebben, krygen is de kunſt. ſpr: *Quand on a du bien on ne s'informe pas d'où il vient, le tout eſt d'en ſçavoir trouver.*

HEBLUST. ſ. Baatzugt, hebzugt, zugt tot geld en goed. *Avidité, envie d'avoir du bien.* ſ. Onverzadelyke hebluſt. *Avidité inſatiable.*

HEBREEN, het meervoud van HEBREER. *Hebreux.* De Zendbrief Pauli aan de Hebreen. *L'Epitre de Saint Paul aux Hebreux.* Daar is een Gezindheid van menſchen die men Hebreen noemd. *Il y a une Secte de perſonnes qu'on appelle des Hebreux* ou *hebraïſans.*

HEBREER. Hebreeuws man, oud Jood. *Hebreu, homme Hebreu, ancien Juif.* Paulus was een Hebreer en vervolger der Chriſtenen. *Saint Paul etoit Hebreu & perſecuteur des Chretiens.*

HEBREESCH ofte HEBREEUWSCH. Adj. Dat tot het Hebreeſche Volk of de Hebreeuwſche Taale behoord. *Hebraïque, qui appartient au Peuple Hebreu* ou *à la Langue Hebraïque.* De Hebreeſche Wetten, Ceremonien. *Les Loix, les Ceremonies Hebraïques.* De Hebreeuſche Bybel. *La Bible Hebraïque.* Een Hebreeuwſe vrouw, een Joodin. *Une femme Juive, une Juive.* Het HEBREEUWS, de Hebreeuwſche Taal, begrypt weinig woorden. *L'Hebreu, la Langue Hebraïque comprend peu de mots.*

HEBZUGT, HEBLUST. Geldzugt, eigenbaat, happigheid, greetigheid naar geld en goed. *âpreté après l'argent, avarice, avidité.* ſ. *Deſir d'avoir du bien.* m. HEBZUGTIG. Adj. Begeerig, happig, greetig naar geld. *Avare, avaricieux, avide, âpre au gain, après l'argent.*

HECHT. n. HEGT of HEFT. *Manche.* m. Het hecht van een mes, van een vyl. *Le manche d'un couteau, d'une lime.* Een yvoor, zilver hecht. *Un manche d'yvoire, d'argent.* Het hecht in de hand houden, zig 't geen men in handen of in zyn magt heeft niet laaten ontwringen. *Garder le bon bout de ſon côté; tenir, garder bien ce qu'on a.*

HECHT. Adj. Vaſt, dicht, ſterk. *Fort, ferme, ſerré, ſolide.* Een hecht en wel getimmerd huis. *Une maiſon bien forte, bien ſolide & bien bâtie.* Dat is een hecht werk. *C'eſt un ouvrage bien ſolide, bien entendu & bien executé.* Een hechte, bondige en gladde ſtyl. *Un ſtyle mâle & coulant.*

HECHTEN. v. a. Vaſt maaken, aanvoegen. *Attacher, joindre, lier.* Twee Speelhuizen door een galdery aan malkander hechten. *Attacher, joindre deux pavillons avec une gallerie.* De mineur aan de veſtingmuur hechten. *Attacher le mineur au corps de la place.* Aan een ſpyker, aan de doornen HECHTEN, haaken, vaſt blyven. *S'attacher, s'accrocher, demeurer attaché, accroché à un clou, aux epines.* Dat hecht niet genoeg, dat zit niet vaſt genoeg. *Cela ne tient pas aſſez fort, aſſez ferme.*

HECHTENIS. ſ. of HEGTENIS. Gevangenis. *Priſon* f. Hy zit in hechtenis. *Il eſt en priſon.* In HECHTENIS NEEMEN, gevangen neemen, gevangen zetten. *Mettre en priſon, empriſonner, faire priſonnier.*

HECHTING. Vaſtmaaking, aanbinding. *Attache, liaiſon.* ſ.

HEDEN, HUIDEN. Van daag. *Aujourd'hui, ce jour-cy.* Het is heden juiſt een maand, en jaar geleden dat... *Il y a aujourd'hui tout juſte un mois, un an que...* Hy is heden morgen nog aan myn huis geweeſt. *Il a encore eté ce matin à ma maiſon.* Eer den dag van heden over zy. *Avant que ce jour-cy ſoit paſſé.* Het ſpreekwoord zegt, heden myn, morgen dyn. *Le Proverbe dit, aujourd'hui à moy, demain à toy.* HEDEN, lieventyd wat is dat mooy, heden kinderen hoe liet is dat! *Bonté, mes amis, que cela eſt beau! que cela eſt joli!*

HEDENDAAGS. Adv. Tegenwoordig, nu ter tyd. *Aujourd'hui, à preſent, à cette heure, en ce temps cy.* Daar gebeuren hedendaags vreemde dingen. *Il arrive d'etranges choſes aujourd'hui, en ce temps cy.*

HEDENDAAGS. Adj. Dat tot deze tyd behoord. *D'aujourd'hui, d'apreſent, moderne.* De hedendaagſe Waereld is een wonderlyke Waereld. *Le Monde d'aujourd'hui, d'apreſent eſt un etrange Monde.* De hedendaagſche Schryvers konnen niet dan de ouden nabootſen, naſchryven. *Les Auteurs d'aujourd'hui, les modernes ne peuvent qu'imiter, que copier les Anciens.* Ik wil de hedendaagſe zeden in allen deelen niet beſtraffen. *Je ne veux pas blâmer en tout les moeurs du Siecle, les moeurs du temps.*

HEEFT, is de derde Perſoon van 't woord hebben in 't eenvoud. *A,* Troiſiéme Perſonne du Verbe *Avoir* au ſingulier. Hy heeft geld, hy heeft dan gelyk. *Il a de l'argent, il a donc raiſon.*

HEEL. Adj. Niet gebrekkig, volkomen, in zyn geheel. *Entier, complet, integre, qui a toutes ſes parties.* De pot, het glas is nog heel. *Le pot, le verre eſt encore entier.* 't Is een HEEL uur dat daar ſlaat. *C'eſt une heure entiere qui ſonne là.* Een heelen dag werken. *Travailler un jour entier, tout un jour.* Een heel jaar wagten naar zyn geld. *Attendre une année entiere, tout un an apres ſon argent.* Het heele Leger wierd verſtrooyd, geſlagen. *L'Armée entiere, toute l'Armée fut diſſipée, deffaite.* De wonde is nog niet HEEL, geheeld, geſloten. *La playe n'eſt pas encore fermée.*

HEEL. Geheel, gants. *Tout.* De heele Waereld is nog niet wel bekend. *Tout le Monde n'eſt pas encore bien connu.* De heele ſtad wierd in de aſſche gelegt. *Toute la ville fut reduite en cendres.* Hy was heel bedroeft doe hy 't hoorde. *Il fut tout affligé lors qu'il l'apprit.* Ik zal u de heele party, 't heele zootje afſtaan. *Je vous laiſſerai, cederai toute la partie, tout le tas.* 't Heele werk deugd niet. *Tout l'ouvrage ne vaut rien.* Kinderen houden in de HEELE en in de halve koſt. *Tenir, avoir des Enfans en penſion & en demie penſion.*

HEEL. Zeer veel, geweldig. *Fort, beaucoup, très bien.* De boom is heel zwaar, 't huis is heel groot. *L'arbre eſt fort gros, la maiſon eſt fort grande.* Hy is heel kwaad op u. *Il eſt bien fâché contre vous.* Hy is nu heel ver van hier. *Il eſt aprèſent bien loin d'icy.* Gy hebt heel wel gedaan, heel wel geſchreeven. *Vous avez fort bien, très bien fait, très bien ecrit.* Hy heeft heel veel moeyte genomen. *Il a pris beaucoup de peine. bien*

Digitized by Google

de la peine. Hy heeft heel weinig goed. *Il a fort peu, très peu de bien.* Hy heeft het heel goed koop. *Il l'a à bon, à très grand marché.* Hy is heel vroeg opgestaan, heel vroeg heen gereisd. *Il s'eſt levé bien matin, de fort grand matin; il s'en eſt alle de fort bonne heure, de tres grand matin.* Dat is heel onbillyk, onredelyk. *Cela eſt tout à fait deraiſonnable, injuſte.* Hy is heel niet wel te pas, hy is gants niet wel. *Il n'eſt point du tout bien.* Vind gy 'er uw rekening niet by? al heel niet. *N'y trouvez vous pas votre compte? point du tout.* Hy is wat te HEEL, te ſtyfzinnig, hy houd zyne gevoelens te ſtyf ſtaande. *Il eſt un peu trop entier, il abonde trop en ſon ſens.*

't HEEL-AL. 't Geheel-al, de gantſe Waereld is het Tooneel van Gods wonderwerken. *L'Univers, le Monde entier eſt le Theatre des merveilles de Dieu.*

HEELBAAR. Adj. Dat geheeld, geneezen kan worden. *Gueriſſable, qui ſe peut guerir.* Heelbaare wonden. *Des bleſſures gueriſſables.*

HEELDER. Aanhouder der dieven, bewaarder van gestolen goed. *Receleur.* Was 'er geen heelder daar was geen ſteelder. *S'il n'y avoit point de receleur, il n'y auroit point de voleur.*

HEELEN. v. a. Toemaaken, geneezen. *Guerir, refermer, conſolider.* Een wond heelen. *Guerir, refermer une playe.* Die wond begind mooy te HEELEN, te geneezen, toe te gaan *Cette playe commence à ſe guerir, ſe refermer joliment.* Dieven HEELEN, aanhouden. *Receler des voleurs, leur donner retraitte chez ſoy.* Gestole goederen HEELEN, verbergen, verstceken. *Receler, garder chez ſoy des hardes volees, des meubles volez.* HEELER, Wond-HEELER, Chirurgyn, in 't Onduits. *Chirurgien.*

HEEL-EN-D'AL. Adv. Geheellyk, gantschelyk, ten eenemaal. *Entierement, totalement.* De Veldvrugten worden heel-en-d'al bedurven. *Les fruits, les biens de la Terre ſe gâtent, ſe perdent entierement, ſont totalement gâtez, ruinez.* Hy dronk de vles heel-en-d'al leeg. *Il vuida toute la bouteille.*

HEELHEID, GEHEELHEID f. Hoedanigheid van 't geen heel is. *Integrité, qualité de ce qui eſt entier.* f. Dat krenkt, bederft de heelheid. *Cela offenſe, cela ruine l integrité, la continuité des parties.*

HEELING, geneezing van een wonde. *Gueriſon, conſolidation d une playe.* f.

HEELKRUIDEN. Geneeskruiden. *Herbes Medicinales, des Simples.*

De HEELKUNDE, HEELKONST is heel nut aan 't Gemeen. *La Chirurgie eſt fort utile au Public.* HEELKUNDIGE waarneemingen, uitwerkingen. *Obſervations, operations Chirurgiques.*

HEEL-MEESTER, HEEL-KONSTENAAR. Wondheeler, Chirurgyn. *Chirurgien.* Een gaauw, een bekwaam Heel-meester is veel te agten. *Un habile Chirurgien eſt bien eſtimable.*

HEELSHUIDS, HEELSHOOFDS ergens afkomen; een groot gevaar met levens behoud en ongekwetst ontkomen. *L'echapper belle, ſe tirer d'intrigue, ſortir du danger ſain & ſauf, s'en tirer bragues nettes.* Hy zal'er heelshuids niet afkomen. *Il n'en reviendra pas bragues nettes, il n'en rechappera pas, il y laiſſera de ſes plumes.*

HEEL-VLEESCH. Goed HEEL-VLEESCH hebben, een vleesch hebben dat gemakkelyk geneest. *Avoir une chair facile à rejoindre, à reprendre, à guerir.* Kwaad heel-vleesch hebben. *Avoir une mauvaiſe chair, une chair qui apoſtume aiſement & ſe referme difficilement.*

HEEMRAAD, HEIMRAAD. Geheimraad, voórnaam Ingelande benevens de Dykgraaf tot het bezigtigen en doen bezorgen der Dyken aangesteld. *Inſpecteur & Conſervateur des Digues, Conſeiller ayant inſpection avec le Dykgrave à l'entretenement des Digues.*

HEEMS-KINDEREN. Emonds-kinderen; de vier verdichte *of* waare zoonen van zeker Ardenner Edelman, *Edmond* of *Aymond* genaamd, die alle vier op 't zelfde paard gezeten, als Helden met hunne zwaarden vochten. *Les quatres fils d'Aimon ou Emon, les quatre Freres, Chevaliers des Ardennes, montez ſur un ſeul & même cheval, combattant comme des braves à coups de ſabres.*

HEEN. Voorzetsel woordje in verscheide Werkwoorden gebruikt om de beweeginge van de eene naar de andere plaatse aan te wyzen. Waar HEEN leid de reis? *De quel côte allez vous?* Ik ging dit heen, en hy dat heen. *J'allai par ici & lui par là.* Daar ginder heen, ver heen. *Là bas, tout là bas.* Daar zyn veel schoone Hofsteden hier om heen. *Il y a de belles maiſons de Campagne autour d'ici.* Uw Broeder is al HEEN, al weg gegaan, vertrokken. *Votre Frere eſt deja parti, en allé.* Hy is al ver heen in de ſtudie. *Il eſt deja bien loin, bien avancé dans ſes etudes.* Hy is al te ver heen om hem te onderhaalen. *Il eſt trop loin, trop avancé pour l'atteindre.* Hy is al HEEN, heen gereisd, dood. *Il eſt deja paſſé, deja mort.* Waar wil dat HEEN? wat zou dat worden? *Voyez un peu ou cela iroit, ce qui en arriveroit, où en ſerions nous?*

HEEN-BRENGEN. v. a. Heen leiden, heen voeren. *Mener, emmener, conduire, tranſporter en quelque lieu.* Waar wilje my heen brengen? *Où voulez vous me mener?*

HEEN-BRUSTEN. v. n. Passelyk goed zyn, in de gemeenzame styl. *être paſſablement bon, paſſablement bien fait.* Dat bruſt nog heen. *Cela peut encore paſſer, eſt encore paſſable.*

HEEN BRUYEN. v. n. HEEN GAAN. Heen loopen, in de platte styl. *S'en aller, ſe promener.* Laat hy heen bruyen met zyn eyeren, met zyn linnen, met zyn kraam. *Qu'il s'en aille, qu'il s'aille promener avec ſes oeufs, avec ſa toile, avec ſa marchandiſe.*

HEEN DRYVEN. v. n. Weg dryven. *S'en aller, être emporte par le courant.* Daar dryven, daar vaaren wy heen! gem: spr: *Nous voila partis, deradez; vogue la Galere!*

HEEN-EN-WEER. Adv. Ik heb de weg van hier op Haerlem in vyf uuren heen-en-weer afgeleid. *J'ay fait en cinq heures de temps le chemin d'ici à Haerlem aller & venir.* Ik zal maar heen-en-weer by myn Boekverkooper gaan. *Je ne ferai qu'aller & revenir chez mon Libraire.* Leen my uw mes eens heen-en-weer, voor een oogenblik maar. *Prêtez moy votre couteau pour un moment.*

HEEN GAAN, HEENENGAAN. v. n Weg gaan. *S'en aller.* Alvoorens heen te gaan, zal ik u nog zeggen dat... *Avant que m'en aller je vous dirai encore que...* Dat gaat nog heen, dat bruist nog heen, dat kan nog gaan. *Cela eſt encore paſſable, cela eſt encore aſſez bon, aſſez bien fait.* Laat dat maar zoo heen gaan, maakt daar geen meer woorden om. *Ne vous en fâchez pas davantage, n'y faites pas d'autre attention.*

HEEN KOMEN. Heen gaan, heen reizen, heen vaaren. *Aller, avancer, gagner chemin.* Holland is een vermaakelyk Land, men kan met schuit of wagen overal heen komen. *La Hollande eſt un agreable Pays, on peut aller partout en bateau ou en chariot.* Naar een goed HEEN-KOMEN zien, zig weg maaken,

Digitized by Google

maaken, weg ſpoeden. *Faire gille, enfiler la venelle, gagner au pied.*

HEEN LEIDEN. v. a. Heen brengen, heen voeren. *Mener, emmener, conduire.* Waar wilje my heen leiden? *Où voulez vous me mener, me faire aller?* Men laat zig door 't voorbeeld der anderen heen leiden. *On ſe laiſſe emporter, entrainer par l'exemple des autres.*

HEEN LOOPEN. v. n. Weg loopen. *S'en aller, s'enfuir, gagner au pied.* Meende gy zoo heen te loopen? *Penſiez vous vous-en aller, vous enfuir, vous evader comme cela?* Ik zal 'er eens HEEN LOOPEN, ik zal 'er eens naar toe gaan. *J'y irai, j'y courrai, je donnerai un coup de pied juſque là.* Loop heen, gy zyt niet wys. *Allez vous promener, vous n'êtes pas ſage.* De heele Veldtogt, de zoete tyd zal daar mede heen loopen. *La Campagne entiere, la belle Saiſon ſe paſſera de la ſorte.* Over een zaak ligt heen loopen, 'er geen groote aandagt aan verleenen. *Paſſer legerement ſur une affaire, n'y faire pas aſſez d'attention.* Hy loopt 'er te ligt over heen. *Il ne s'applique pas aſſez, il n'a pas aſſez d'attention, d'attache à ce qu'il fait.* De gedagten loopen alle daar heen, dat is de algemeene gedagte. *C'eſt là l'opinion commune, generale.*

HEEN PRAATEN v. n. Zonder grond of ſlot ſpreeken. *Continuer de parler ſans rien conclure, parler en l'air.* Gy laat my al HEEN PRAATEN, en zegt, antwoord my niets. *Vous me laiſſez parler comme un ignorant, & ne me dites, ne me repondez rien.*

HEEN REIZEN. v. n. Vertrekken, de reis vervolgen. *Partir, continuer le voyage.* Hy meend in weinig dagen heen te reizen. *Il compte de partir, de s'en aller en peu de jours.*

HEEN SLEEPEN. v. a. Mede ſleepen, mede brengen. *Emmener, entrainer, trainer quelque part.* Hy ſleept zyn vrouw over al heen. *Il emmene, traine ſa femme par tout avec luy; ſa femme eſt penduë à ſa ceinture; il eſt couſu aux cotillons de ſa femme.*

HEEN SLEUREN, heen **SLENTEREN.** v. n. Al aan voortgaan, voortvaaren op den ouden voet. *Continuer d'aller le même train, ſur le vieux pied.* Hy laat hem alzo heen ſleuren. *Il le laiſſe aller comme il peut.*

HEEN TREKKEN. v. a. Heen reizen, voort trekken. *Partir, marcher, continuer la route.* Met de bagagie, de recruten heen trekken. *Partir avec le bagage, avec les recrues.* Daar trekken zy heen, daar gaan, daar vaaren zy heen. *Les voila qui s'en vont.*

HEEN VAAREN, HEEN REIZEN. Heen zeilen. *S'en aller, partir.* Haaſt u wat, de ſchuit zal daadelyk heen vaaren. *Hâtez vous, depêchez vous, le bateau s'en va demarer, s'en va partir, mettre à la voile.*

HEEN VLIEGEN. v. n. *S'envoler.* Pas op, de vogel zal heen vliegen. *Prenez garde, l'oiſeau s'envolera.* Onze jeugd vliegt gaauw heenen. *Notre jeuneſſe s'envole bien vite.*

HEEN VOEREN. Heen brengen, heen leiden. *Mener, conduire, tranſporter.* De gevangenen met geweld heen voeren. *Emmener les priſonniers par force.*

HEEN WAAYEN. v. n. Weg waayen, door de wind weg gevoerd werden. *S'envoler, être emporte par le vent.*

HEEN ZEILEN. v. n. Weg zeilen. *S'en aller, mettre à la voile, faire voile, lâcher les voiles au vent.*

HEEN ZWERVEN, HEEN DOOLEN, DWAALEN. *Errer, vagabonder.* In vreemde Landen heen zwerven. *Vagabonder, être vagabond, errer dans les Pays etrangers.* N B. Zie op de enkelde Werkwoorden, 't geen op deze Colom HEEN vergeeten mogt zyn.

HEER. Dit woord beteekend by uitneemendheid, de HEER der HEEREN, de Eeuwige God, Jehova. *Le SEIGNEUR des SEIGNEURS, l'Eternel, le Jehova.* Hoor Iſrael, Ik ben de Heere uwe God. *Ecoute Iſraël, Je ſuis le Seigneur ton Dieu.* De Heere heeft gezwooren en 't zal hem niet berouwen. *L'Eternel a juré & il ne s'en repentira point.* Looft den Heere myne ziele. *Mon ame beni l'Eternel.* God bidden in den naame Jeſu Chriſti onzen Heere. *Prier Dieu au nom de Jeſus Chriſt notre Seigneur.* Bid onzen lieven HEER, myn kind. *Priez le bon Dieu, mon enfant.* Onze lieven Heer geeve het. *Dieu le veuille.* Alzoo het den Heere beliefft, believen zal. *Tout comme il plaira au Seigneur, comme il plaira au bon Dieu.* Des Heeren Nagtmaal vieren. *Celebrer la Cene du Seigneur.* 't Gebed des Heeren. *l'Oraiſon Dominicale.* In 't Jaar onzes Heeren MDCCXVIII. *L'An de la Nativité du Seigneur, l'An de grace 1718.*

HEER. Heerſchap, Voogd, Eigenaar van eenig Landgoed, van een Dorp, Land *Seigneur, Proprietaire d'une Terre, d'un Village, d'un Pays.* De Heer van 't Dorp, van 't Land van Arkel. *Le Seigneur du Village, de la Terre* ou *du Pays d'Arkel.* Den Grond-HEER, Leen-heer de tiende betaalen. *Payer la dixme au Seigneur Foncier, au Seigneur de Fief.* Zyn Heer verheet gewaaden, trouw en hulde zweeren. *Rendre foy & hommage à ſon Seigneur.* De Turkſe Keizer werd de grooten HEER, by uitneemendheid genaamd. *L'Empereur des Turcs eſt appellé grand Seigneur, par excellence.*

HEER, werd in de Poëtiſche en hoogdraavende ſtyl in 't Franſch met het woord *Seigneur* vertaald, anders is het ſlegts *Monſieur.* Grootmoedig Heer, wien ik verſchuldigt ben het leven! *Magnanime Seigneur, auquel je dois la vie!* Een vreemd Heer, een jong Engels, een jong Franſch Heer. *Un Seigneur etranger, un jeune Seigneur Anglois, un jeune Seigneur François.* Kend gy die Heer wel? *Connoiſſez vous bien ce Monſieur la?* Ja, 't is een HEER, een perſoon van aanzien, van verſtand. *Oui, c'eſt une perſonne de qualité, une perſonne d'eſprit.* Zyn Heer Vader is een ryk Koopman. *Monſr. ſon Pere eſt un riche Marchand.* Een Raadsheer. *Un Conſeiller.* Een Kerk-HEER. *Un Prelat, un Eccleſiaſtique.*

HEER. Heer van 't huis, patroon ten opzigte van dienſtbooden, lakeyen &c. *Maitre du logis, par rapport aux domeſtiques.* Vrindſchap is uw heer t'huis? zoude ik u heer wel konnen ſpreeken? *Mon ami, votre maitre eſt il au logis, pourrois je bien parler à votre maitre?*

HEER, in Koopmans ſtyl werd veeltyds in 't Franſch met het geabrevieerd woordje *Sieur* overgezet. Volgens laſt van gemelte Heer. *Suivant l'ordre du dit Sieur.* Ik zal 'er den Heer D. over ſchryven. *J'en ecrivai au Sieur D., à Monſieur D.*

HEER, werd in 't kaartſpel met Roy, Konink, in 't Franſch vertaald. Ruite-heer, Schoppe-heer, Harte-heer. *Le Roy de Carreau, de Pique, de Coeur.* Ik had de Heer en een verzet. *J'avois le Roy & un atout, une triomfe.*

HEEREN. 't meervoud van HEER. De Heeren Burgermeeſters, de Heeren Staaten. *Meſſieurs* ou *Meſſeigneurs les Bourguemaitres, Meſſieurs* ou *Meſſeigneurs les Etats.* De Waereldlyke en Geeſtelyke Heeren van 't Engels Parlement. *Les Seigneurs Temporels & Eccleſiaſtiques du Parlement d'Angleterre.* Iemand voor de HEEREN, voor 't Recht roepen. *Citer, appeller quelqu'un devant les Juges, appeller quelqu'un en Juſtice.* De Heeren verſtaan het zoo. *Meſſieurs de*

Digitized by Google

Ville, de la Regence, Meſſieurs les Magiſtrats l'entendent ainſi. Men kan geen twee Heeren dienen. *On ne ſçauroit ſervir à deux Maîtres.*

HEEREN-DIENST. m. Leenmans dienſt, ongeloond dagwerk. *Corvée.* f. *Travail du vaſſal au profit de ſon Seigneur.*

HEERE-KNEGT. Livrey-knegt. *Laquais, valet qui porte la livrée.* Daar waaren een hoope Heere-knegten en Meyden. *Il y avoit un tas de Laquais & de Servantes.*

HEERE-LOGEMENT. Heeren-huis, voornaame Herberg, daar Heeren gemakkelyk konnen verblyven. *Logement* ou *Hotel des Seigneurs.* Hy eet, hy heeft een kamer in 't Heere-logement. *Il mange, il a une chambre au* Heere-logement.

HEEREN-HUIS. Groot huis, Heere wooning. *Maiſon de grand Seigneur.* f. *Hotel.* m.

HEEREN-ONGELDEN. Ongelden, laſten, ſchattingen die den Grond-heeren, Opperheeren betaald werden. *Taxes, Impots qui ſe payent aux Seigneurs Fonciers, aux Souverains.*

's HEEREN-STRAATEN. De opentlyke ſtraaten. *Les ruës publiques, le pavé de la ville.* 's Heeren-ſtraaten vryelyk betreeden, bewandelen, gebruiken. *Marcher, aller & venir en toute liberté dans les ruës, ſur le pavé de la ville.*

HEERE-PAGT. f. Pagt, tuſſchen 't Heerſchap en de huurder. *Ferme.* f. *Bail entre le Seigneur Foncier & le cenſier, metayer.*

HEERE-WEG. m. Groote ryweg. *Grand chemin, chemin public.* Op 's heeren wegen rooven, plunderen; 's heeren wegen ſchenden. *Voler, piller ſur les grands chemins, violer la ſureté des grands chemins.*

HEERE-WOONING, HEEREN-HUIS. Voornaamentlyk op 't Land. *Maiſon de Seigneur, maiſon de Campagne appartenant à un Seigneur* ou *un riche Marchand.*

HEER-GEWAADEN. Gewaaden, Kleeding *of* Jachtſtukken die aan den Landheer door den Leenman geſchonken werden: als, Handſchoenen, Spooren, Valken &c. *Gants, Eperons, Faucons & autres pieces que l'homme Lige preſente en hommage au Seigneur de Fief.*

HEERLYK. Adj. en Adv. Dettig, pragtig, koſtelyk, uitmuntend. *Beau, magnifique, ſuperbe, excellent.* Het Stadhuis van Amſterdam is een heerlyk gebouw. *La Maiſon de Ville d'Amſterdam eſt un bâtiment magnifique, un ſuperbe edifice.* Een heerlyke intreede, een heerlyk gaſtmaal. *Une entrée magnifique, un magnifique, ſuperbe repas.* Een HEERLYKE, roemwaardige overwinning behaalen. *Remporter une glorieuſe victoire.* De heerlyke daaden van Alexander. *Les glorieux exploits d'Alexandre.* Een HEERLYKE, koſtelyke aanſpraak. *Une belle, une excellente harangue.* Heerlyke beloften. *De belles, de magnifiques promeſſes.* De Koning wierd HEERLYK, pragtiglyk ingehaald. *On reçut le Roy magnifiquement*, ou pluſtot, *avec magnificence:* encore mieux, *On fit au Roy une entrée magnifique.* Niemand heeft heerlyker geleefd, geregeerd. *Perſonne n'a vecu avec plus de gloire, regné plus glorieuſement.* Zyne vrinden heerlyk onthaalen. *Traitter, regaler ſes amis magnifiquement, ſplendidement.* Hoe heerlyk heeft hy ons 't Paradys afgebeeld? *Combien magnifiquement nous a-t-il repreſenté le Paradis? avec combien de magnificence nous a-t-il depeint le Paradis?* Wat zegt gy 'er van? heerlyk gedaan. *Qu'en dites vous? cela eſt à merveilles, c'eſt parfaitement bien fait.*

HEERLYKHEID. Eeuwige zaligheid. *Gloire à venir.* f. *Salut.* m. *Beatitude.* f. De toekomende heerlykheid is voor de Uitverkoorne bewaard. *La gloire à venir, la beatitude eternelle eſt reſervée aux Elus.* De Leliē wiſcht de HEERLYKHEID, de pragt der Koningen uit. *Le Lis efface la magnificence des Rois.* De Jooden hebben den Heere der heerlykheid gekruicigd. *Les Juifs ont crucifié le Seigneur de gloire.* HEERLYKHEID, Rechtsgebied van den Landheer. *Seigneurie.* f. *Juriſdiction du Seigneur Foncier.* De oude Heerlykheid van Arkel, van Egmond. *L'ancienne Seigneurie d'Arkel, d'Egmond.* De vrye HEERLYKHEID van Waſſenaar. *La Baronie de Waſſenaar.*

HEERLYKST, is de *Superlativus* van HEERLYK, en werd in de volgende ſpreekwyzen gebruikt. De kamer was op 't heerlykſt opgecierd, opgeſchikt. *La chambre etoit très magnifiquement parée, ornée.* De Koning wierd op 't heerlykſt ingehaald. *On fit au Roy une entrée des plus magnifiques.* Hy zal u op het heerlykſte onthaalen. *Il vous regalera le mieux du monde.*

HEERSCHAGTIG of HEERSCHACHTIG. Adj. Meeſteragtig. *Imperieux, altier, hautain.* 't Is een zeer heerſchagtig menſch, een zeer heerſchagtig gemoed. *C'eſt un homme haut à la main, un eſprit fort imperieux, hautain, altier.* HEERSCHAGTIGHEID. zie MEESTERAGTIGHEID, laatdunkendheid. *Humeur imperieuſe, hautaine, preſomption.* f.

HEERSCHAP. n. HEER. Mynheer, in de gemeenzame ſtyl. *Seigneur, Patron, Maître, Monſieur.* Als het Heerſchap van de Jacht t'huis kwam. *Quand le Seigneur, quand le Maître revint de la Chaſſe.* Waar is uw Heerſchap, myn vrind? *Où eſt votre Maître, mon ami?* Gendag Heerſchap. *Bonjour, ſerviteur Monſieur.* Ik dank je Heerſchap. *Grand merci Monſr.*

HEERSCHAPPY. Gebied, Regeering, Opperbeſtier. *Monarchie, Domination.* f. *Empire.* m. De vier Heerſchappyen by uitneemendheid, zyn geweeſt de Heerſchappy der Aſſyriers, der Perſen, der Grieken en der Romeinen. *Les quatre Monarchies, Empires par excellence ont été la Monarchie* ou *l'Empire des Aſſyriens, des Perſes, des Grecs & des Romains.* Naar de algemeene Heerſchappy ſtaan. *Aſpirer à la Monarchie univerſelle.* 't Was alzoo goed onder de Turkſe HEERSCHAPPY, regeering te leeven. *Il vaudroit autant vivre ſous le gouvernement, l'empire, la domination du Turc.* HEERSCHAPPY voeren over veele Volkeren. *Avoir empire, regner ſur pluſieurs Peuples, Nations.* Heerſchappy voeren over zyne hartstogten, zyne togten beteugelen. *Avoir empire ſur ſes paſſions, dompter ſes paſſions.*

HEERSCHEN of HEERSEN. v n. Heerſchappy voeren, regeeren, gebieden. *Regner, dominer, exercer empire, avoir empire, gouverner.* Volſtrektelyk als Oppermonarch heerſchen. *Regner abſolument, regner deſpotiquement.* Over veele Natien, Volkeren heerſchen. *Regner, avoir empire ſur pluſieurs Nations, Peuples.* Adam heerſchte over alle Schepſelen. *Adam avoit domination ſur toutes les Créatures.* De Wyze heerſcht over zyne hartstogten. *Le Sage regne, domine ſur ſes paſſions.* Eigenbaat, de gierigheid heerſcht meer als ooit onder de menſchen. *L'Interêt, l'avarice regne, domine plus que jamais parmi les hommes.* HEERSCHER, heerſchappy voerder, regeerder, gebieder. *Monarque, dominateur, ſouverain.* Een Alleen-heerſcher, volſtrekt gebieder. *Un Monarque, un Prince ſouverain, abſolu.* Een Tyrannig heerſcher. *Un Tyran.*

HEERSCHING. f. HEERSCHAPPY. Gebied, regeering. *Empire, gouvernement.* m. *Domination.* f. Alleen-HEERSCHING of eenhoofdige Regeering, gelyk in Turkyen, Perſien, Vrankryk, Zweden &c.

Mo-

Digitized by Google

Monarchie. f. ou *Gouvernement monarchique.* m. Adel HEERSCHING, heerſching van den Adel alleen; gelyk te Venetie. *Ariſtocratie.* f. *Gouvernement des Nobles ſeuls, comme à Veniſe.* Vermengde HEERSCHING, Adelyke en Volks heerſching, als in Holland &c. *Ariſtodemocratie.* f. *Gouvernement partagé entre les Nobles & le Peuple, comme en Hollande.* Aller-HEERSCHING, heerſching van alle hoofden des Lands, als in Zwitſerland. *Democratie* f. *Gouvernement de tout le Peuple repreſenté par pluſieurs Deputez, comme en Suiſſe.* Een HEERSCHLOOZE, verwarde Staat, is een Staat vol verdeeldheid. *Un Etat anarchique eſt un Etat plein de diviſions, de factions.* HEERSCHLOOSHEID, heerſchlooze Staat, verwarde Regeering. *Anarchie, confuſion.* f. *Gouvernement populaire & confus.* m.

HEERSCHLUST. Staatzugt is in 't volgende woord nader beſchreeven. *Ambition.* f.

HEERSCHZUGT. f. Staatzugt, glorizugt, onmaatige heerſchluſt. *Ambition.* f. *Deſir de regner.* m. *Envie de commander, de regner.* Hoe dikwyls worden wetten en billykheid aan de heerſchzugt opgeofferd? *Combien de fois les Loix & l'equité ſont elles ſacrifiées à l'ambition, au deſir de regner?*

HEERSCHZUGTIG. Adj. Staatzugtig, regeerzugtig. *Ambitieux. euſe; imperieux. ſe.* Heerſchzugtige gevoelens, voorneemens. *Penſées ambitieuſes, deſirs ambitieux.* Die vrouw is al te HEERSCHZUGTIG, te groots, te ſpytig. *Cette femme eſt trop altiere, hautaine, trop imperieuſe.* HEERSCHZUGTIGHEID, HEERSCHZUGT. *Ambition, humeur imperieuſe.* f. HEERSCHZUGTIGLYK. Adv. Staatzugtiglyk, met heerſchzugt. *Ambitieuſement, Imperieuſement.*

HEESCH of HEES. Adj. Schor. *Enroué, rauque.* Ik ben te heeſch, ik kan niet zingen. *Je ſuis trop enroué, je ne ſçaurois chanter.* Een heeſche ſtem. *Une voix enrouée, une voix rauque.* Zig HEESCH ſchreeuwen, een heeſche keel krygen door 't ſchreeuwen. *S'égoziller, s'enrouer à force de crier.* HEESCHHEID, ſchorheid. *Enroueure.* f. *Enrouément.* m. HEESCH MAAKEN. v. a. Schor maaken. *Enrouer, rendre la voix rauque, moins nette.* HEESCH worden door de miſt, door 't veel ſpreeken. *S'enrouer par le brouillard, à force de parler.*

HEESTER, HEESTER GEWAS. Laagſtammig boompje. *Arbuſte* ou *petit arbriſſeau.* m. De Heeſter is nog boom nog plant. *L'Arbuſte n'eſt ni arbre ni plante.* HEESTER-BOCHSJE. n. *Bosquet d'arbriſſeaux.* m.

HEESTERS of ESTRIKKEN. Gladde tichelſteenen, vloerſteenen. *Des carreaux dont on pave un plancher &c.*

HEET. Adj. Warm, dat naar 't vuur aard. *Chaud. de.* De Zon is heet, heel heet van daag. *Le Soleil eſt chaud, bien chaud aujourd'hui.* Zoo heet als vuur, als een kool. *Chaud comme feu, chaud comme braiſe.* De peper is HEET, ſcherp op de tong. *Le poivre eſt chaud, eſt âpre & piquant ſur la langue.* De wyn, de ſuiker, de melk is heet in den aart. *Le vin, le ſucre, le lait eſt chaud de ſa nature.* HEETE dranken, als wyn, brandewyn &c. *Des boiſſons ou liqueurs chaudes.* Een HEETE koors, yle koorts. *Une fievre chaude.* HEET *of* gloeyend yzer. *Fer chaud, fer rouge.* HEET zand, gul zand. *Sable chaud, aride & brulant.* HEET of warm water. *De l'eau chaude.* Heete karſtanjen. *Des chataignes chaudes.*

HEET, als men van 't weer en van de kragt der hitte ſpreekt. *Chaud, temps chaud.* Een heeten dag. *Un jour chaud.* Een heete Zomer. *Un Eté chaud.* Wy hebben niet veel heete dagen van de Zomer gehad. *Nous n'avons guere eu de jours chauds cet Eté.* HEET weer zyn. *Faire chaud.* Wat is het heet van daag! *Qu'il fait chaud aujourd'hui!* Het is van daag ſmoor heet weer geweeſt. *Il a fait un chaud à etouffer aujourd'hui.* In 't HEETSTE, op 't heetſte van den dag t'huis blyven, ſlaapen. *Garder le logis, dormir dans le plus grand chaud, au plus grand chaud du jour.* In 't heetſte, in 't vinnigſte van den ſtryd, van den twiſt. *Au plus chaud, au plus fort du combat, de la diſpute; dans la chaleur du combat, de la diſpute.*

HEET, werd nog in de volgende ſpreekwyzen gebruikt. Heet en koud blaazen uit een mond, de huik naar de wind hangen. *Souffler le froid & le chaud.* Het is een heet yzer om aan te taſten. *C'eſt une affaire bien epineuſe, c'eſt un fer chaud à aggripper.* Het ging 'er heet van den rooſter, in dat gevecht; het gevecht was heel ſcherp, heel bloedig. *Il fit bien chaud dans ce combat; ce combat fut bien opiniâtre & bien ſanglant.* Met de heete naald naayen, werken, zig luſtig reppen in 't werken. *Coudre à grands points, travailler à la hâte, brocher ſon ouvrage, lui donner du Samedy de Pâques.* Dat kleed is met de heete naald gemaakt. *Cet habit a été couſu, broché bien vite, bien à la hâte; le Tailleur a donné du Samedy de Pâques à cet habit là.* Dat boek is met de heete naald gemaakt, ſamen geflanſt. *Ce livre a été broché bien vite, a été fait ſur le dos de l'Imprimeur.*

HEETE KRUIDEN. Speceryen of heete geneeskruiden. *Des epices* ou *des herbes chaudes.*

HEETEN. v. a. Heet maaken. *Chauffer, rougir, rendre chaud, ardent.* Den oven heeten. *Chauffer le four.* De tang HEETEN, gloeyend heet maaken. *Chauffer, rougir les pincettes.*

HEETEN, HIETEN. v n. Genaamd werden. *S'appeller, avoir nom, être nomme.* Hoe heet hy? hoe heet zy? *Comment s'apelle-t-il? comment s'appelle-t-elle?* Het kind heet naar zyn Grootvader. *L'enfant s'appelle comme ſon Grand Pere, porte le nom de ſon Grand Pere.* Hoe HEET, hoe noemd gy dat in 't Franſch? *Comment appellez vous cela en François?* Iemand welkom HEETEN, vriendelyk ontfangen. *Recevoir amiablement, agréablement quelqu'un.* Ik heet u welkom, gy zyt welkom. *Vous êtes le bien venu.* Iemand HEETEN liegen. *Donner un dementir à quelqu'un; dementir quelqu'un.* Zie daar een klap voor dat HEETEN liegen. *Voila un ſoufflet pour ce dementi.* Iemand iets HEETEN, gebieden, belaſten. *Commander, ordonner quelque choſe à quelqu'un.* Doet wat ik u heet. *Faites ce que je vous commande, ce que je vous ordonne.*

HEETERDAAD. Op heeter daad, op de daad betrapt werden. *Etre pris en flagrant delit; être attrapé ſur le fait.*

HEET GEBAKERD. Haaſtig gebakerd, ſchielyk, ligt geraakt zyn. *Etre prompt, impatient, s'emporter bien vite, avoir la tête chaude, bien pres du bonnet, prendre bientôt la chevre.*

HEETHOOFDIG. Adj. IEVERIG. Driftig, haaſtig. *Qui a la tête chaude, prompt, vif.* De man is wat heethoofdig. *Il a la tête un peu chaude; il eſt un peu prompt, un peu emporté.* HEETHOOFDIGHEID. f. Iever, drift, haaſtigheid. *Promptitude, humeur prompte.* f.

HEETIG. Adj. zie HEET. Verhit. *Echauffé.* Heetig, koſtlever, hittig bloed. *Du ſang echauffé.* HEETIGHEID. zie HITTE, WARMTE. *Chaleur.* f.

HEET MAAKEN. v. a. Water heet *of* warm maaken. *Chauffer de l'eau.*

Digitized by Google

HEET WORDEN. v. n. Als het bloed begind heet te worden. *Quand le ſang commence à s'echauffer.* Op het ſpeelen HEET WORDEN, verhitten. *S'echauffer, s'acharner au jeu.* HEET of RITSIG WORDEN. *Entrer en chaleur, en amour.*

HEET ZYN. Doorwarm zyn, als men van menſchen ſpreekt. *Avoir chaud.* Heel heet zyn. *Avoir grand chaud.* Ik ben zoo heet! *J'ay ſi chaud, ſi grand chaud!* Een Hollandſe Juffr. kwalyk in 't Franſch onderweezen, zegt in haare onnozelheid op dit pas: *Je ſuis ſi chaude!* dat manziek te zeggen is. HEET van natuur zyn, van eene heete *of* verliefde geſteldheid zyn. *être chaud de ſon temperament; être de complexion amoureuſe.* Hy is heel heet naar 't vrouwvolk. *Il eſt bien chaud de la braguette.* HEET, happig, greetig *Chaud, âpre, echauffé, acharné.* Heet op het ſpeelen zyn. *être âpre, acharné au jeu; aimer le jeu de paſſion.* Wat is hy heet naar 't geld, op den buit! *Qu'il eſt âpre apres l'argent, après le butin!*

HEF. m. HEFFE. Droeſem. *Lie.* f. *Ce qu'il y a de plus groſſier dans une liqueur.* Wyn hef, bier hef. *De la lie de vin, de la lie de biere.* Den wyn tot de hef aftappen. *Tirer le vin juſqu'à la lie.* De wyn loopt op de hef, 't vat is op 't einde. *Le vin tire à la lie, le tonneau eſt bientot vuide.*

HEFBOOM, HANDSPAAK. Handboom, koevoet. *Levier, pied de chevre.* m. *Pince.* f.

HEFDEEG. n. Zuurdeeg, zuurdeeſſem. *Levain.* m. Oud hefdeeg. *De vieux levain.*

HEFFEN. v. a. Ophouden, opligten, om hoog ſteeken. *Lever, elever, tenir en haut.* Le Pret: *hief*, le Part: *geheven.* Zyne oogen ten Hemel heffen. *Elever ſes yeux au Ciel.* De hand heffen om te zweeren, iets met eede te beveſtigen. *Lever la main pour jurer, pour affirmer quelque choſe par ſerment.* Een kind ten Doop HEFFEN, houden. *Tenir un enfant au Baptême, ſur les fonts de Baptême.* De Hoſtie heffen, opheffen. *Lever l'Hoſtie.* Iemand boven de wolken HEFFEN, verheffen. *Elever quelqu'un par deſſus les nuës.* Hef my niet te hoog in uw gedicht, in uw opdragt. *Ne m'encenſez pas trop dans vos vers, dans votre Epitre Dedicatoire.*

HEFFEN. Vorderen, ligten, inzamelen. *Lever, percevoir, exiger, recueillir.* Den honderſten penning heffen. *Lever, recueillir le centiéme denier.* Daar rees een groot oproer uit het HEFFEN, de heffing van die nieuwe ſchatting. *Il ſurvint un grand ſoulevement pour la levée de ce nouvel Impôt, de cette nouvelle Taxe.* Na de HEFFING, het heffen der Hoſtie. *Apres l'elevation de l'Hoſtie.*

HEFT, HECHT of **HEGT.** n. Greep *of* ſteel van eenig tuig. *Manche.* m. Een mes met een yvoor-, een zilver heft. *Un couteau à manche d'yvoire, à manche d'argent.*

HEFTIG. Adj. & Adv. Fel, vinnig. *Violent, vehement.* Van een heftig onweer, een heftige ſtorm beloopen werden. *être accueilli d'une violente tempête.* De liefde is een heftige hartstogt. *L'amour eſt une violente paſſion.* Een heftige, vinnige aanſpraak, redenvoering. *Un diſcours vehement, une violente declamation.* Heftige woorden met iemand hebben *Avoir de groſſes paroles avec quelqu'un.* Van een heftige koorts aangetaſt worden. *être attaqué d'une violente fievre* Daar ontſtond een heftige brand. *Il ſurvint un violent incendie, un horrible embraſement.* 't Is een HEFTIG, een oploopend menſch. *C'eſt un homme emporté, colere, violent.* HEFTIG WORDEN, kwaad worden, opſtuiven *S'emporter, ſe mettre en colere, monter ſur ſes grands chevaux.* HEFTIG uitvaaren tegen iemand. *Se dechainer*

avec vehemence contre quelqu'un. Die koorts taſt hem heftig aan. *Cette fievre l'attaque bien rudement.*

De **HEFTIGHEID,** vinnigheid, felheid, 't geweld van de koorts, van den ſtorm was zoo groot dat... *La violence, la vehemence de la fievre, de la tempête fut ſi grande que...* Met HEFTIGHEID, met iever ſpreeken, twiſten. *Parler, diſputer avec vehemence, avec chaleur.* Men moet die HEFTIGHEID, oploopendheid, gramſchap wat maatigen. *Il faut un peu moderer cet emportement, cette colere.* HEFTIGLYK. Adv. Met heftigheid, vinniglyk. *Avec violence, emportement, rudement.*

HEG, HEGGE of **HAAG.** f. Heining, afſchutſel van doorn-vlier en andere boomen. *Haye.* f. *Buiſſon, hallier.* m. De Vyanden waaren agter een heg in hinderlaag. *Les Ennemis etoient en embuſcade derriere une haye.* Het roer in de heg ſteeken, zyn paspoort onder zyn ſchoenen neemen, van 't vaandel loopen. *Deſerter, prendre ſon paſſeport ſous ſes pieds, abandonner le drapeau.*

HEGT, HEFT of **HECHT** van een mes, van een vork. *Manche d'un couteau, d'une fourchette.*

HEGT, HECHT. Adj. Vaſt, ſterk, wel ſluitende. *Ferme, ſerré, qui joint bien, qui ſe tient bien ſerré enſemble.* Een nieuw en hegt huis. *Une maiſon neuve & bien ferme, bien bâtie, bien ſolide.*

HEGTEN. zie HECHTEN. v. a. Vaſt maaken. *Attacher, joindre, tenir bien ferme.*

HEGTENIS. zie HECHTENIS. In hegtenis neemen. *Prendre, faire priſonnier, mettre en priſon.*

HEI. Een uitroeping van vreugd. Hei dat gaat mooy! *Que cela va bien! que cela eſt joli!* Roep geen hei eer gy 'er over zyt. ſpr: *Ne vous mocquez pas des chiens que vous ne ſoyiez hors du village.*

HEIDE, HEY of **HEYDE.** *Bruyere.* f. De Mookerheide by Nymwegen. *La Bruyére de Mook, autour de Nimegue.*

HEIDELBLOM of **HEYBLOM.** Soort van wilde thym *of* quendel. *Eſpece de ſerpolet* ou *de thim ſauvage.*

HEIDEN. Afgodendienaar, vreemd van 't rechtzinnig Geloof. *Payen, Gentil, Idolatre.* De Heidenen leeven in een dikke duiſternis. *Les Gentils, les Payens vivent dans d'epaiſſes tenebres.* Hy ontmoete een trop, een bende van die HEIDENS, Landloopers. *Il rencontra une bande, une troupe de ces Bohemiens, Egyptiens, vagabonds.*

HEIDENDOM. n. Staat en Afgodendienſt der Heidenen. *Paganiſme.* m. De duiſterniſſen, de dwaalingen van 't Heidendom. *Les tenebres, les erreurs du Paganiſme.*

HEIDENSCH of **HEIDENS.** Adj. Dat de Heidenen betreft, aangaat. *Payen, Idolatre, appartenant aux Payens, aux Gentils.* De Heidenſche en Afgodiſche dienſt *Le culte Payen & Idolâtre.* De Heidenſche Godheden. *Les Divinitez Payennes, des Payens, des Gentils, du Paganiſme.* Is dat niet HEIDENSCH, niet hamers, is dat niet om dol te worden? gem: ſpr: *N'eſt ce pas pour endever, pour enrager, pour devenir chevre.* 't Is een HEIDENSCH, een drommels werk, dat die bengel niet weer komt. *C'eſt pour endéver, enrager que ce maraut ne revient point.*

HEIDIN of **HEIDINNE.** Landloopſter, ſchooyſter die 't goeder geluk aan de ligtgeloovige zegt. *Bohemienne, Egyptienne, coureuſe, vagabonde, gueuſe qui ſe mêle de dire la bonne avanture.*

HEIL. n. Behoudenis, verloſſing. *Salut.* m. *Redemption, delivrance.* f. Geen ander heil zoeken dan by God. *Ne chercher d'autre ſalut que par devers Dieu.* Het HEIL, de behoudenis, de welvaart van den Staat hangt

Digitized by Google

hangd'er aan. *Le ſalut, la proſperité, la conſervation de l'Etat en depend.* Ik wenſch u alle heil en zegen in dit nieuwe Jaar. *Je vous ſouhaite toutes ſortes de proſperitez en cette nouvelle Année.*

De HEILANT, Verloſſer, Behouder des Waerelds is om onze overtreedingen gekruicigd. *Le Sauveur, Redempteur du Monde a été crucifié pour nos forfaits.*

HEILBOT. Grootſte ſlag van bot, waar van zommige ſomtyds vier vyf voet lang zyn. *De la plus groſſe eſpece de Rouget* ou *de Turbot qui ſe pêche.*

HEILIG. Adj. Gants zuiver, in zyn wezen volmaakt. *Saint, eſſentiellement parfait.* De Heilige Geeſt, de Heilige Maget Maria, de Heilige Engelen, de Heilige Profeeten, de Heilige Apoſtelen. *Le Saint Eſprit, la Sainte Vierge Marie, les Saints Anges, les Saint Profetes, les Saints Apotres.* De Heilige Petrus, de Heilige Johannes. *Saint Pierre, Saint Jean.*

HEILIG. Gewyd, tot een Heilig gebruik afgezonderd. *Saint, Sacré.* De Heilige Altaar, 't Heilig vuur. *L'Autel, le Feu Sacré.* De Heilige Bladen, de Heilige Bybel. *Les Livres Sacrez, la Sainte Bible.* De Heilige Sacramenten, de Heilige Olien. *Les Saints Sacrements, les Saintes Huiles.*

Het HEILIGE Land, Judea *of* Paleſtina. *La Terre Sainte, la Paleſtine.* De HEILIGE Stoel, Roomſche Stoel. *Le Saint Siege.* De Heilige Moeder de Kerke. *La Mere Sainte Egliſe.* De Heilige Vader, de Paus van Rome. *Le Saint Pere.* Een HEILIG, een Godvrugtig voorneemen, een heilig werk. *Un pieux deſſein, une oeuvre ſainte.* Hy wierd als een HEILIGE ge-eerd. *Il etoit honnoré, reſpecté comme un Saint.*

HEILIG-AVOND. Ruſt-avond. *Temps de la ſoirée auquel on ſe repoſe, ſe delaſſe.* Vroeg HEILIG-AVOND, vroeg zyn dagwerk *of* taak afgedaan hebben. *Avoir bien tot acheve ſa tache, finir ſa journée de bonne heure, avoir campos avant la fin du jour.*

HEILIGBEEN. n. Been. *Os Sacrum* in 't Latyn. Stuit of been daar de wervelbeenen op ruſten. *Os Sacrum. Terme d'Anatomie.*

HEILIG-BITTER. Maagſterkend ſamenmengſel van Honing, Aloë en andere bittere kruiden. *Eſpece d'Electuaire* ou *de compoſition Stomachale:* dite *Hiera picra* en Latin ou en Grec.

HEILIGDOM. n. 't Heilige der Heiligen, in den zin der Jooden en Chriſtenen. *Le Sanctuaire, le lieu très Saint.* De Arke ruſte in 't Heiligdom, wierd in 't Heiligdom bewaard. *L'Arche repoſoit, ſe gardoit dans le Sanctuaire.* Het HEILIGDOM in een Roomſche Kerk, het Hek waar binnen 't groot Altaar ſtaat. *Le Sanctuaire dans une Egliſe Catholique; la Cloture, le Balluſtre qui renferme, entoure le grand Autel.*

HEILIGDOM, werd ook van alle heilige zaaken gezegt. *Choſe Sainte, Sacree.* De Heiligdommen der Heidenen, der Roomsgezinden. *Les choſes Saintes, choſes Sacrées des Gentils, des Catholiques.* Hy bewaard het portrait van zyne Minnares als een heiligdom. *Il garde le portrait de ſa Maîtreſſe comme une choſe ſainte, comme un threſor ſacré, comme une Relique.*

HEILIGE DAG. Vierdag. *Fête.* 't Is morgen Heilige dag. *Il eſt demain Fête.*

't HEILIGE der HEILIGE. De diepſte en gewydſte plaats van Jeruſalems Tempel, daar de Hoogen-Prieſter alleen in vermogt te treeden. *Le Sanctuaire,* ou *le Lieu très Saint.*

HEILIGEN, is 't meervoud van HEILIG, in den zin van Heilig man. *Saints.* De Heiligen aanroepen. *Invoquer les Saints.* Onder de Heiligen geplaatſt werden. *être mis au rang des Saints.* 't Is van daag Aller-HEILIGEN. *C'eſt aujourd'hui la Touſſaints.*

HEILIGEN. v. a. Heilig maaken. *Sanctifier, rendre Saint.* 't Is Gods Geeſt die ons heiligd. *C'eſt l'Eſprit de Dieu qui nous ſanctifie.* Gods Naame HEILIGEN, naar waarde eeren. *Sanctifier, honnorer le Nom de Dieu.* Den Sabbatdag, ruſtdag HEILIGEN, vieren. *Sanctifier, feter le Sabbath, le jour du repos.* Zig tot den dienſt Gods HEILIGEN, afzonderen, toewyen. *Se dedier, vouer, conſacrer au ſervice de Dieu.*

De HEILIGHEID Gods, de heiligheid van 't leven der Apoſtelen *La Sainteté de Dieu, de la vie des Apoſtres.* De Paus laat zig zyn HEILIGHEID noemen. *Le Pape ſe fait appeler ſa Sainteté.* Gehoor by zyn Heiligheid verkrygen. *Obtenir audience de ſa Sainteté.*

De HEILIGING, heiligmaaking van Gods Naam door onze goede werken. *La Sanctification du Nom de Dieu par nos bonnes oeuvres.* De HEILIGING, viering van den Sabbatdag. *La Sanctification, l'obſervation religieuſe du jour du repos.* De HEILIGING, inwying van een Kerk. *La conſecration, dedicace d'une Egliſe.*

HEILIGJES. Printjes, daar de kinderen mede ſpeelen. *Des images* ou *feuilles volantes ſur leſquelles ſont repreſentées des perſonnages, figures d'oiſeaux, de bêtes & autres groteſques pour ſervir d'amuſement aux enfans.* Een kind heiligjes koopen. *Acheter des images, des groteſques à un enfant.* Zyn Gety-boek is vol heiligjes *Ses Heures ſont pleines d'images.*

HEILIGLYK. Adv. Op een heilige wyze. *Saintement, religieuſement.* Heiliglyk leeven en ſterven. *Vivre & mourir ſaintement.* Zyn beloſte heiliglyk nakomen *Obſerver religieuſement, exactement ſa parole, ſa promeſſe.* Ik kan u HEILIGLYK, opregtelyk verzekeren dat ik 'er niet van weet. *Je puis vous aſſurer en conſcience, en toute ſincerité que je n'en ſçai rien.*

HEILIG MAAKEN. v a. Heiligen, heilig doen werden. *Sanctifier, rendre Saint, faire devenir Saint.* 't Is de Heilige Geeſt die ons heilig maakt. *C'eſt l'Eſprit de Dieu qui nous ſanctifie.* Onze HEILIGMAAKING is het werk van Gods Geeſt. *Notre Sanctification eſt l'ouvrage de l'Eſprit de Dieu.* Zonder de Heiligmaaking zal niemand God zien. *Sans la Sanctification nul ne verra Dieu.*

HEILLOOS. Adj. Godloos, zeer boos, verfoeyelyk. *Impie, ſcelerat, pervers, execrable, abominable.* Een heilloos, een godloos menſch *Un mechant homme, un impie, un ſcelerat.* Een heilloos voorneemen, oprzet. *Un deſſein, un projet impie; un execrable, abominable deſſein, projet.* HEILLOOSHEID, godloosheid, boosheid. *Impieté, ſcelerateſſe.* f.

HEILYKEN of HYLYKEN, word in de gemeenzaame ſtyl voor HUWELYKEN gezegt. *Marier, ſe marier.* Heilyken moetje, vaar! *Il faut que vous vous mariiez, notre ami!*

HEILYKMAAKERS of HYLYKMAAKERS, is de naam van een der beſte ſoorten van harde zoete koek. Utrechtſe heilykmaakers. *Du pain d'epice en tablettes, façon d'Utrec.*

HEILZAAM of HEILSAAM. Dienſtig, nut, voordeelig, dat heil aanbrengt. *Utile, ſalutaire, profitable, heureux.* Een heilzaame raad. *Un Conſeil ſalutaire.* Heilzaame hulpmiddelen, vermaaningen. *Des remedes, des exhortations ſalutaires.*

HEILZAAMHEID. zie GELUK, GELUKZALIGHEID. Voorſpoedigheid. *Bonheur.* m. *Utilité, proſperité.* f.

HEILZAAMLYK. Adv. Op eene heilzaame wyze. *Salutairement, utilement, avantageuſement.*

HEI-

Digitized by Google

HEIMELYK. Adj. Verborgen, geheim. *Secret, caché, clandeſtin.* Een heimelyk verbond, een heimelyk beſluit. *Un traitté ſecret, une reſolution ſecrette.* Een heimelyke deur, ingang. *Une porte, une entrée ſecrette.* Een heimelyk huwelyk. *Un mariage clandeſtin.* De heimelyke kuiperyen van den Vyand. *Les brigues, cabales ſecrettes, clandeſtines, les ſourdes menées de l'Ennemi.* Heimelyke aalmoeſſen doen. *Faire des aumones ſecrettes, cachées.* Iemand van een HEIMELYKE, ergerlyke ziekte geneezen. *Guerir quelqu'un d'une maladie ſecrette, cachée.*

HEIMELYK. Adv. Bedektelyk, in 't geheim. *Secretement, couvertement.* Heimelyk met den Vyand aanſpannen. *Correſpondre ſecretement, couvertement avec l'Ennemi.* Hy wierd heimelyk vermoord. *Il fut aſſaſſiné, maſſacré en cachette, ſecretement.* HEIMELYK of in 't heimelyk trouwen. *Se marier en ſecret, ſecretement, en cachette, clandeſtinement, ſous la cheminée.*

HEIMELYKHEID. f. Geheimheid, heimelyke plaats of zaake. *Lieu ſecret* ou *place ſecrette.* De heimelykheid der Kloosters verſtout de Monnikken tot het zondigen. *Le ſecret des Cloîtres enhardit les Moines à pecher.* De HEIMELYKHEID of het Secreet, het heimelyk gemak. *L'aiſement, les lieux.*

HEIMRAAD of HEEMRAAD. Voornaam beampte over de Dyken en bedykte Landen aangeſteld. *Inſpecteur, Commiſſaire* ou *Intendant des Digues & des Terres couvertes par des Digues.* Dykgraaf en Heimraaden van Rhynland, Delfsland, Schieland. *Le Dykgrave & les* Hemraden *de Rh: D: S: Le Curateur & les Inſpecteurs des Digues de Rhynland &c.* HEIMRAADSCHAP, waardigheid van den Heimraad ofte Heemraad. *Dignite de l'Inſpecteur & Intendant des Digues.* NB. De oorſpronk van dit woord zoude afkomſtig zyn van HEIM, in de oude Taale een afschutſel beteekenende, als in Lud: Smids Schatkamer der Nederl: Oudheden te zien is: dat de HEIM- of HEEMRAADEN van de Diemer Meer, den Tytel van Schepenen aanneemen, zweemd meer naar nieuwigheid als naar hovaardy.

HEINING. f. HAAG of hek-werk, paalwerk tot een afschutting dienende. *Cloiſon, cloture.* f. *Haye qui ſert de cloture, de cloiſon.* De heining van een Boere tuin, van een Jaag perk. *La cloſture, la cloiſon, la haye d'un Jardin Ruſtique, d'un Parc.* De HEINING, de *Paliſſaad* van een tuin ſcheeren. *Tondre la paliſſade d'un Jardin.* HEIN-SLOOT, ſloot tot afſchutting, ſcheiding van twee Landeryen of Tuinen dienende. *Foſſe qui ſepare deux Terres, deux Jardins; foſſé de ſeparation entre deux Heritages.*

HEIR. n. Veldleger, in de verhevene of ernſtige ſtyl. *Armée, dans le ſtyle ſoutenu.* Het Roomſe Heir ſloeg zig voor Carthagos wallen neer. *L'Armée Romaine ſe campa, prit poſte devant les murs de Carthage.* Het HEIR des Hemels, de Zon, de Maan, de Sterren aanbidden. *Adorer l'Armée Celeſte, le Soleil, la Lune, les Etoiles &c.*

HEIRBAAN. Baan of weg langs welke een heir heen trekt. *Chemin, route que tient une Armée en marchant.*

HEIR-BYL. Leger hamer, wapen-byl. *Hache d'armes.* f. Daar wierden heirbylen en rysbondels voor de Burgermeesters van R: gedraagen. *On portoit des haches d'armes & des faiſceaux de verges devant les Conſuls de R:*

HEIRLEGER. Groot leger, aanzienlyk getal van gewapend volk. *Armée.* t. *Grand corps d'Armée.* m. De Engelen zyn het Heirleger des Heeren, 't Hemelſche Heirleger. *Les Anges ſont l'Armee de l Eternel, l'Armée Celeſte.*

HEIRSCHAREN, HEIRLEGERS, in den gewyden ſtyl. *Armées, troupes, bandes de gens de guerre.* God laat zig de Heere der Heirſchaaren noemen. *Dieu ſe fait nommer l'Eternel des Armées.*

HEIRTOGT. f. HEIRVAART. Krygsverrigting van 't Heir, van 't Leger. *Marche & expedition de l'Armée.* De eerſte, de tweede HEIRTOGT van Hanibal, van Scipio. *La premiere, la deuxiéme Campagne, expedition de Hanibal, de Scipion.* De vermaarde HEIRVAARTEN van Carolus Magnus tegen de Saxen en Gotten. *Les marches celebres, les expeditions fameuſes de Charle-Magne contre les Saxons & les Gots.* De HEIRVORST, Veldheer kwam zegenpraalende in de Stad. *Le General, le Chef d'Armée entra triomphant dans la Ville.*

HEISTER is op HEESTER uitgedrukt. Boompje, veldplant. *Arbriſſeau, Arbuſte, petit arbre.* m. *Plante Champêtre.*

HEK of HECK. Afſchutſel van lat- of paalwerk, traliewerk. *Cloture, barriere.* f. Men moet een ſtuiver aan 't HEK, tolhek betaalen. *Il faut payer un ſou à la barriere.* Een HEK op een dam of bruggetje over 't welke de beesten uit en in de wey konnen komen. *Une barriere qui ſert de clef pour entrer & ſortir d'une prairie.* Het hek is van den dam, alles ſtaat vry, niemand is'er die de vreugd belet. *La clef des champs eſt donnée à tous le monde, il n'y a plus rien qui retienne dans le devoir, la joye eſt entiere, on n'y craint, reſpecte plus perſonne.* Het hek ſluiten, alderlaast aantreeden in een begravenis &c. *Fermer la barriere, la porte apres que tous les autres ont paſſé.* Het hek met biezen ſluiten, ſlegte zorg draagen. *Fermer la barriere avec des joncs, negliger de faire bonne garde.*

HEK. Doophuis in de Kerk, hek daar de Preekſtoel &c. in beſlooten is. *Parquet d'une Egliſe Reformée, baluſtre.* m. *Eſpace enfermé dans lequel eſt la Chaire du Predicateur &c.* In 't hek, in 't Doophuis zitten. *être aſſis* ou *aſſiſe, avoir ſa place, ſe mettre dans le parquet* HEK of BALY om het bed, ledikant van een Koning of Vorſt. *Parquet* ou *baluſtrade qui entoure le lit d'un Roy* ou *d'un Prince.*

HEKBALK of HEK. Stuk houts zoo lang als 't Schip breed is, ruſtende in 't midden op de agterſteven, en ter zyde op de randſoen houten. *Liſſe de Hourdy.* f. *grande barre d'Arcaſſe, piece de bois qui fait l'affermiſſement de la poupe du Vaiſſeau.*

HEKBOOT of KAT ZONDER OOREN. Fluitſchip voor en agter breedt met een kleine ſpiegel, dat veel voeren kan. *Eſpece de Flute large d'avant & d'arriere, & haute de varangues;* Hekbot *ou* Hecbot.

HEKEL. m. Vlas-hekel, vlas-kam van ſtaande yzere pennen &c. *Seran, peigne à apprêter le chanvre, le lin.* m. 't Vlas over den hekel haalen. *Paſſer le lin par le ſeran; ſerancer, peigner le lin.* Iemand over den hekel haalen; iemand vinnig beſtraffen, beſchimpen. *Cenſurer, critiquer fortement quelqu'un, lui laver bien la tête, lui faire une bonne leſſive; le railler, dechirer impitoyablement; le mettre à la pile au verjus.* Ik wenſte dat gy met uw gat op een hekel zat, ik wenſte u ik weet niet waar. *Je voudrois que vous euſſiez le cul ſur des epines, que vous euſſiez bien à ſouffrir, que vous fuſſiez je ne ſçai où.*

HEKELAAR. Hennip-HEKELAAR, werd weinig gezegt, 't woord beteekend meest vinnig, ſcherp beriſper, bediller. *Critique, cenſeur ſevere, cynique.* HEKELAARSTER, hekelſter. *Peigneuſe de lin, de chanvre &c.* Een HEKELAARSTER, beriſpſter, beſtraftſter van geſchriften, gedrukte boeken &c. *Critique;*

Digitized by Google

tique; *Femme qui critique, cenſure des ecrits, des livres imprimez.*

HEKELEN. v.a. Door den hekel haalen. *Peigner, ſerancer, habiller.* 't Vlas, de hennip hekelen, bekwaam maaken om geſponnen te werden. *Peigner, ſerancer, habiller le lin, le chanvre.* Iemand HEKELEN, doorhekelen, vinnig beſtraffen, ſcherp voorneemen, beriſpen. *Critiquer, cenſurer quelqu'un bien fort, lui bien laver la tête, lui faire une ſevere reprimende, mercuriale.*

HEKELDICHT of **HEKELDIGT.** n. Schimpdicht, Gedicht waar in iemand *of* verſcheide luiden gehekeld, vinnig beſtraft, beſchimpt werden. *Satyre.* f. *Ecrit Satyrique.* m. Een ſcherp, een vinnig hekeldigt. *Une Satyre piquante, ſanglante, qui emporte la piece.* Juvenalis, Horatius, Vondel, Boileau en andere HEKELDICHTERS, Schimpdichters. *Juvenal, Horace, Vondel, Boileau & autres Auteurs Satyriques.* HEKELSCHRIFT, ſchimpſchrift. *Ecrit ſatyrique, Libelle, Lardon.* m.

HEKELSTER, HEKELAARSTER. Vrouw die haar met vlas *of* hennip te hekelen geneerd. *Peigneuſe, habilleuſe de lin, de chanvre.*

HEKELTEEF. Scheldnaam, een hekelſter of ander gering vrouwmenſch toegepaſt. *Miſerable peigneuſe de lin, de chanvre; gredine, harangere &c*

HEKKEN. 't meerv: van HEK, in de eerſte beteekenis van dat woord. De Weyden, de boere Tuinen werden met hekken geſlooten. *Les Prairies, les Jardins ruſtiques ſe ferment avec des cloſtures, des cloiſons de branchage.* De hekken verhangen, de baakens verzetten; verandering in een huishouden, in de regeering van Stad *of* Staat maaken. &c. *Deplacer les cloſtures, les barrieres; changer l'economie d'une maiſon, apporter du changement dans le gouvernement d'une Ville, d'un Etat. &c.*

HEK-SCHEE. Lat *of* ſtyl tot de ſamenſtelling van een hek dienende. *Latte.* f. *baluſtre, barreau.* m. *appartenant à la compoſition d'une Barriere.*

HEKS of **HEX.** Toverheks *of* toverhex. *Sorciere, enſorceleuſe, enchantereſſe.* Een oude heks, een leelyk oud wyf. ſcheldw: *Une vieille ſorciere.* Wat komt die heks hier doen, zoeken? *Que vient faire, que vient chercher ici cette ſorciere, cette vieille carogne?* Het wyf kan HEKSEN, toveren, geloof ik. *Je crois que cette femme eſt ſorciere, ſçait la magie, entend la magie.*

HEK-STUKKEN. Scheepsw: Stutten van 't Scheeps hek *of* de hekbalk. *Allonge de poupe.* Terme de Marine.

HEL, HELLE. Jammerpoel, elendig verblyf der verdoemde, rampzalige zielen. *Enfer.* m. *Lieu deſtiné pour le ſupplice des damnez.* De booze, de godlooze gaan in de Hel, branden eeuwig in de Hel. *Les mechans, les ſcelerats vont en Enfer, brulent eternellement en Enfer.* De HEL der Dichteren, der Heidenen word door den Acheron, de Cocyt, de Styx, drie yſſelyke vloeden, omringd. *L'Enfer des Poëtes, des Payens eſt entouré de l'Acheron, du Cocyte, du Styx, trois fleuves epouvantables.* Orpheus ging zyn vrouw Euridice tot in de Hel zoeken. *Orphée alla chercher ſa femme Euridice jusqu'en Enfer, aux Enfers.* De godloozen draagen, voeren hun Hel met hen mede. fig: *Les mechants portent leur Enfer avec eux.* Die man en die vrouw bouwen de Hel, leeven als katten en honden ſamen. *Cet homme & cette femme travaillent à peupler l'Enfer, ſe damnent en corps & en ame, ſe font enrager tous les deux.* Van 't Vagevuur in de Hel, van de wal in de ſloot raaken. ſpr: *Aller du Purgatoire en Enfer; tomber de fievre en chaud mal, de la poële dans la braiſe.* Hy zou een roof uit de Hel haalen. *Il ſeroit capable d'enlever un butin hors de l'Enfer, il voleroit juſque ſur l'Autel.* Hy geloofd nog Duivel nog Hel, 't is een overgeeven booswigt. *Il ne croit ni Diable ni Enfer*, ou pluſtot, *il ne croit ni Dieu ni Diable.*

HEL. Pakhuis daar de verbeurde goederen in bewaard en uit verkogt werden. *Enfer, Magazin; Lieu ou l'on ſerre & vend les marchandiſes confiſquées.* Al het goed dat in de ſchuit was is in de Hel gebragt. *Tout ce qu'il y avoit de marchandiſes dans le bateau a été conduit, ſerré dans l'Enfer.* Het ſchip is in de HEL, in 't hok van de Admiraliteit, aan de ketting. *Le vaiſſeau eſt à la chaine, eſt dans l'eſtacade de l'Amirauté.* De HEL in een ſchip, plaats voor onder 't dek van 't ſchip, daar het touw-werk, de blokken &c. in leggen, zynde het verrrek van den Boorsman. *Foſſe à lions.* f. *chambre du Contre-Maitre où l'on ſerre le funin, les poulies, & où l'on porte la poudre quand il y a combat.*

HEL, HELLE, werd ſomtyds nog voor SCHEL genomen. *Clair, qui reſonne bien clair.* Een hel geluid. *Un ſon clair.* Een helle ſtem. *Une voix claire, ſonore.*

HELD. Man van ongemeene deugd en dapperheid. *Heros, homme d'une vertu & d'une valeur extraordinaire.* Hy vocht als een HELD, als een braat krygsman. *Il combattit, ſe battit comme un brave, en vaillant homme, en homme de courage.* Die jonge Held klom aldereerſt op de bres. *Ce jeune Heros, ce jeune guerrier monta le premier à la breche.* Dat 's een held! gekſch: *L'habile homme, le vaillant homme! le valeureux champion!* De Dichters gebruiken dit woord veeltyds voor de naamen der oude Helden ofte dappere Vorſten; 't geen in 't Franſch met GRAND of VAILLANT afgeleid werd. HELD Achilles, held Alexander, held Scipio rukte daar op met zyn Leger voor de Stad. *Le grand, le vaillant Achilles, le grand, le vaillant Alexandre, le grand, le vaillant Scipion s'avança là deſſus avec ſon Armee vers la Ville.*

HELDDAADIG. Adj. **HELDHAFTIG.** Dat een Held *of* groot Krygsman paſt. *Heroïque, qui appartient à un Heros.* De helddaadige verrigtingen van Horatius Cocles, van Alexander de Groot. *Les actions, les exploits heroiques d'Horatius Cocles, d'Alexandre le Grand.* Daar wierd een beeld te paard ter eeren van de helddaadige Clelia opgeregt. *On erigea une ſtatuë Equeſtre à l'honneur de l'heroique Clelie.*

HELDEDAAD. Heldhaftig bedryf. *Action heroique.* f. *Heroique exploit.* m. De heldedaaden van Alexander, van Scipio, van Ceſar. *Les actions heroiques, les heroiques exploits, les faits heroiques d'Alexandre, de Scipion, de Ceſar.*

't **HELDENBLOED** dat door de aderen der Naſſauwen ſpeeld. *Le ſang heroique, le ſang martial qui coule dans les veines des Naſſau.*

HELDENDEUGD. f. Deugd eenen Held betaamende, als eigen. *Vertu heroique.* f. De daaden die men heldendeugden noemd zyn veeltyds groote ſchelmſtukken. *Les actions qu'on appelle vertus heroiques ſont ſort ſouvent de grandes ſcelerateſſes.*

HELDENDICHT. n. Gedicht, de Oorlogsdaaden van eenig Held beſchryvende. *Poeme heroique* ou *Poeme epique.* m. De Eneïdos van Virgilius is het heerlykſte Heldendicht. *L'Eneïde de Virgile eſt le plus excellent Poëme epique.* HELDENDICHT, HELDEVAERS. Dicht, vaers van twaalf en dertien Lettergreepen. *Vers Alexandrin, vers de douze & treize Syllabes, pieds.* HELDENDICHTER. *Poëte heroique, Poete qui fait un Poeme epique, qui decrit dans ſes vers les exploits d'un Heros.*

Digitized by Google

HELDENMOED. Helde-dapperheid. *Courage heroïque.* m. *Bravoure, valeur heroïque.* f.

HELDER. Adj. Klaar, zuiver, doorſchynend, onbeneveld. *Clair, net, tranſparent, pas trouble, point couvert.* Het is een heldere lugt, een helder weer. *C'eſt un temps clair & ſerain, il fait un Ciel fin.* De Maan is heel helder. *La Lune eſt bien claire, bien fine.* 't Is heldere Maan, ligte Maan, de Maan ſchynd. *Il fait clair de Lune.* Dat is op den helderen dag. klaaren dag geſchied. *Cela eſt arrivé en plein jour, en plein midy.* HELDERE glazen, venſter glazen. *Des vitres bien claires, bien nettes, tranſparentes.* 't Is een HELDERE, een zindelyke, jeugdige meyd. *C'eſt une ſervante, une fille bien propre, bien gentille.* Zy is zoo helder als een Zon. *Elle eſt nette comme un denier.* Een HELDER, een fris glaasje wyn. *Un verre de bon vin frais, un verre de vin bien clair & bien frais.* Een helder glas wyn, een groot glas wyn uitveegen, uitdrinken. *Avaler un bon verre, une bonne verrée de vin.* 't Is 'er niet HELDER, 't is 'er niet pluis. *Il y a de l'ordure à la flute, il y a quelque choſe qui ne va pas bien.*

HELDER. Schel, luitrugtig. *Net & eclattant, qui reſonne.* Een heldere ſtem, doorklinkende ſtem. *Une voix nette & eclattante, une voix claire & forte.*

HELDER. Adv. Helder opzingen, helder uit de keel zingen. *Chanter à plein gozier, d'une voix nette & eclattante.* Iemand HELDER, deftig, braaf afroſſen, afrouwen. *Battre, roſſer quelqu'un comme il faut, de la belle maniere; roſſer quelqu'un d'importance.* Een glas helder uitſpoelen, ſchoon afſpoelen. *Rinſer un verre bien net.* Een glas helder uitdrinken, geheel uit-, ſchoon uitdrinken. *Boire un verre ſans qu'il en reſte goute, vuider bravement un verre.*

HELDEREN. zie OPHELDEREN. Opklaaren. *S'eclaircir.* Het weer begind te helderen, op te helderen. *Le temps commence à s'eclaircir.*

HELDHAFTIG. Adj. Heldhaadig, kloekmoedig, dapper. *Heroïque, valeureux, courageux, vaillant.* Een heldhaftige ziel, een heldhaftige daad. *Une ame heroïque, une action heroïque.* Hy is door zyn HELDHAFTIGHEID, manhaftigheid, berugt, vermaard. *Il eſt celebre, fameux pour ſa valeur, vaillance, bravoure.*

HELDIN, HELDINNE. Grootmoedig, groothartig, krygskundig, manhaftig Vrouwmenſch. *Heroïne.* f. *Femme d'un courage heroique, d'une prudence, fermeté conſommée.* Judith, Pentaſilea, Cleopatra, Zenobia en andere Heldinnen. *Judith, Pentaſilée, Cleopatre, Zenobie & autres Heroïnes.*

HELFT. Gedeelte van een geheel in tween gedeeld, geſcheiden. *Moitié.* f. De helft van een brood, van een ſchaapenbout opeeten. *Manger la moitié d'un pain, d'un gigot de mouton* Hy zit de helft van den tyd leeg. *Il eſt la moitié du temps à rien faire.* Dat is de helft te kort, te lang, te groot, te breed. *Cela eſt trop court, trop long, trop grand, trop large de la moitié.* Dat moet op de helft verkooken. *Il faut que cela ſe reduiſe à la moitié en bouillant.*

HELGER of ELGER. Harpoen om de Zee-braaſſems te harpoenen. *Foëſne.* m. *Harpon* ou *dard à lancer après les Dorades.*

HELHOND. m. Driehoofdige hond *Cerberus* genaamd, die na 't zeggen der Dichteren den ingang der Helle bewaarde. *Cerbere, chien à trois têtes qui au dire des Poëtes gardoit l'entrée de l'Enfer.*

HELLEBAARD. Bekend Sergiants Wapentuig. *Hallebarde.* f. Men heeft hem een HELLEBAARD gegeeven; hy is Sergiant geworden. *On lui a donné une hallebarde; il a été fait Sergent.* HELLEBARDIER, Wagter, Zwitſer met een hellebaard *of* pertuiſaan gewapend. *Hallebardier, Garde, Suiſſe armé d'une hallebarde* ou *pertuiſanne.*

HELLE, is het zelfde als HEL in beteekenis. *Enfer, Enfers.* Hy is nedergedaald ter Helle. *Il eſt deſcendu aux Enfers.*

HELLEN. v. n. Overhellen, overhangen. *Pencher, incliner.* Aan de eene zyde hellen, overhellen. *Pencher d'un coté.* Tot verſchooning van den aangeklaagde HELLEN, genegen zyn. *Pencher vers l'abſolution de l'accuſé.* Tot het kwaad doen hellen, geneigd zyn. *Pencher vers le mal, avoir du penchant, de l'inclination au mal.* Hy held meer naar de jongſte als naar de oudſte. *Il penche plus vers la cadette que vers l'ainée; il a plus de penchant, d'inclination pour la cadette que pour l'ainée.*

Het HELLEN of het hangen van den Berg. *Le penchant, la pente de la Montagne.*

HELLER. Halve penning, myt. *Maille* f. *Demi denier.* m. Hy heeft heller nog penning, 't is een kaale rot. *Il n'a denier ni maille; il n'a pas la maille, il eſt gueux comme un rat.*

HELLEVEEG. Een boosaardig en ſchaamteloos wyf. *Une diableſſe, un franc archer, une effrontée, une harengere.*

HELLEWAARTS. Adv. Na de Hel toe. *Aux Enfers.* De godlooze werden hellewaarts gevoerd. *Les mechans ſont emportez, entrainez vers les Enfers,* ou pluſtot, *en Enfer.*

HELLEWIGT, HEILLOOSWIGT. Godloos menſch, verdoemde. *Impie, damné, reprouvé, malheureux deſtiné aux Enfers.* De wanhoop, de pynen der hellewigten is onbeſchryffelyk. *Le deſeſpoir, les tourments des damnez, des reprouvez eſt inexprimable.*

De HELLING, 't hellen, 't hangen van den Berg. *Le penchant, la pente de la Montagne.* De HELLING, trek, genegentheid van den geeſt tot iets. *Le penchant, l'inclination, la pente de l'eſprit pour* ou *vers quelque choſe.*

HELLING. Timmerwerf, naar 't water hellende of ſchuins afgaande. *Chantier.* m. *Forme d'atelier.* f. Het ſchip ſtaat op de helling, op ſtapel. *Le vaiſſeau eſt ſur le chantier, eſt en chantier.*

HELLING of HELLINGS hennip in tegenſtelling van ZAADLINGS hennip. *Du chanvre femelle.*

HELM. m. Wapenkap, hoofdwapen, ſtormhoed. *Casque, timbre.* m. Een zilveren helm opzetten, draagen. *Mettre, porter un casque d'argent.* De helm is 't voornaam cieraad van 't Wapenſchild. *Le casque, le timbre eſt le principal ornement de l'Ecu.* Een open helm op zyn Schild *of* Wapen voeren: 't geen alleen Adelyke Heeren voegd, paſt. *Avoir, porter un casque ouvert ſur ſon Ecu, ſur ſes Armes: ce qui n'appartient qu'à des perſonnes très Nobles.* Alleen Vorſten, Veldheeren, Hoofden van Ridder Ordens moogen vlakke helmen voeren, ziende alle die der mindere Edelen op zyde: de Helmen dezer laatſte zyn met vyf, die der Graven, Hartogen met zeven, en die der Souvereinen met negen tralien geſlooten.

HELM. Diſteleer tuig onder wyd en rond, boven met een dunne hals in een ander glas ſluitende. *Alembic.* m. *Vaiſſeau à diſtiller, dont il y a de pluſieurs eſpeces.* Kruiden met den helm overhaalen. *Paſſer des herbes, des ſimples, des drogues par l'alembic.*

HELM. Duinhelm, brem *of* heytakken inde Duinen gemeen, waar door 't wegſtuiven van 't zand eeniger maaten belet werd. *Eſpece de genêt ſauvage, de bruyere, d'herbe ſterile qui croit dans les Dunes.*

Digitized by Google

HELM. Hoofdvlies daar zommige kinderen, die men daar om gelukkig agt, mede ter Waereld komen. *Coëffe.* f. *Membrane que quelques Enfans apportent ſur leurs têtes en venant au Monde: & que l'on croit heureux à cauſe de cela.* Hy moet met een helm geboorен zyn, zoo gelukkig is hy! *Il faut qu'il ſoit né coëffé, tant il eſt heureux!*

HELMET. n. werd in de Dichtkunde veeltyds voor HELM, ſtormhoed, gezegt. *Caſque.* m. Het helmet opzetten, zig ten oorlog wapenen. *Prendre le caſque, s'armer en guerre.* Met een open helmet pronken. *Faire parade, oſtentation avec un caſque ouvert.*

HELM-GAT. n. Opening waar door de yzere man adem haald. *Emboucheure du caſque.* f. *Trou, ouverture par laquelle l'homme armé de pied en cap reſpire.* HELM-KAM, kam *of* kuif boven op de helm of 't helmet. *Crête de caſque.* f. De HELM-TOP, ſpits. *La pointe du casque.*

HELM-KRUID. Speenkruid, kleine gouwe. *Petite eclaire, herbe medicinale ainſi nommée.*

HELM-STOK. Stok *of* werktuig waar door men op kleine Schepen het ſtuur heen en weer draayd. *Barre du gouvernail dans les petits Bâtiments.* f.

HELM-TEEKEN. n. Helm pronkſtuk, top-dier van't helmet, alleen om de pronk opgezet. *Cimier.* m. *Figure qui ſurmonte le timbre, repréſentant d'ordinaire quelque animal.* Hy voerd een Draak, een Salamander tot helm-teeken. *Il porte un Dragon, une Salamandre pour cimier.*

HELP, HELP. Bekend nood geroep. *à l'aide, au ſecours.* Hy riep zoo hard hy kon, help, help! *Il crioit tant qu'il pouvoit, à l'aide, au ſecours!* Help, help, daar is een kind in 't water! *à l'aide, à l'aide, au ſecours, au ſecours, il y a un enfant dans l'eau!*

HELPEN. v. a. Byſtaan, te hulp komen, de behulpſaame hand bieden. *Aider, ſecourir, aſſiſter.* Le Pret: *hielp* ou *hulp*, le Part: *geholpen.* Een kind helpen gaan. *Aider un enfant à marcher.* Den Vyand helpen afkeeren, te rug dryven. *Aider à repouſſer l'Ennemi.* Tot iemands geluk HELPEN, behulpſaam zyn. *Aider, contribuer à la fortune de quelqu'un.* Die Leerwyze HELPT, verligt de memorie. *Cette Methode aide, ſoulage la memoire.* De armen HELPEN, byſtaan, handreikingen doen. *Aider, aſſiſter, ſecourir les pauvres.* God help u, gaa voorby. *Dieu vous aſſiſte, paſſez.* Zyne vrinden in den nood helpen, te gemoet komen. *Secourir, aider, aſſiſter ſes amis au beſoin.* Zyne Bondgenooten HELPEN, byſpringen, te hulp komen. *Secourir, aſſiſter ſes Alliez.* Iemand uit den nood HELPEN, redden. *Tirer quelqu'un, ſauver quelqu'un de danger, le retirer de la miſere, de neceſſité.* Malkander helpen. *S'entr'aider, s'aider mutuellement.* Ik kan u niet HELPEN, geen goed doen. *Je ne ſçaurois vous aider, vous faire de bien.* Dat kan weinig HELPEN, ſtrekken voor zulk een huishouden. *Cela ne peut gueres aider, ne peut pas aller loin pour un tel menage.* Help u zelven, zoo help u God, bekend ſpr: *Aide toy, & Dieu t'aidera.* Zoo waaragtig helpe my God! Bewoording in 't afleggen van den Eedt gebruikelyk. *Ainſi Dieu me ſoit en aide!*

HELPEN, werd nog in de volgende ſpreekwyzen gezegt. De man is te ziek, daar is geen helpen aan. *L'homme eſt trop malade, trop foible, il n'y a point de remede, il n'y a rien à y faire.* Heeft hy zyn geld verlooren, is hy ziek geworden, ik kan 't niet HELPEN, ik kan 't niet beeteren. *A-t-il perdu ſon argent, eſt il tombé malade, je ne ſçaurois qu'y faire.* Wat kan ik het helpen? *Qu'y puis-je faire? que veut on que j'y faſſe?* Iemand op den Throon HELPEN. *Mettre quelqu'un ſur le Throne.* Iemand aan de koſt HELPEN. *Faire gagner du pain, faire gagner la vie à quelqu'un; lui donner, lui fournir l'occaſion, les moyens de gagner ſa vie.* Iemand aan een bediening helpen. *Faire avoir une charge, un employ à quelqu'un, lui procurer un office.* Een dochter, een vryſter aan den man HELPEN, haar doen trouwen. *Trouver un mari, faire avoir un mari à une fille, lui trouver un mari, la pourvoir.* Zyn waaren aan den man HELPEN, zyn waaren weeten te verkoopen. *Se deffaire de ſes marchandiſes, trouver le moyen de vendre ſes marchandiſes.* Jongens van een ſtoep HELPEN, van een ſtoep af doen gaan. *Chaſſer des enfans d'un perron, les faire detaler, en aller.* Daar helpt geen bidden voor, hy moet op zyn gat hebben. *Point d'affaire, point de pardon, il faut qu'il ait ſur ſon cul, qu'il ait le fouet.*

HELPER. Hulper, byſtaander. *Celui qui aide, ſecourt, aſſiſte.* Ik heb zulke helpers niet van doen. *Je n'ai pas affaire, pas beſoin de tels aides, de tels ſecoureurs.* De HELPERS, voorſtanders van Gods Volk *Les defenſeurs, protecteurs du Peuple de Dieu.* Zy is de HELPSTER der verdrukten. *Elle eſt la protectrice des opprimez.*

HELPZEELEN, HULPZEELEN. Kruy-zeelen *of* koorden. *Des bretelles.* Die helpzeelen zyn te kort, te dun. *Ces bretelles ſont trop courtes, trop menues.*

HELS of **HELSCH.** Adj Dat de hel toebehoort, aangaat. *Infernal. ale.* Hels gedrocht, helſch monſterdier. *Monſtre infernal.* Helſche woede, helſche razerny. *Rage, furie infernale.* Caron is de helſche Voerman. *Caron eſt le Nocher infernal.* 't Is een HELSCH, een duivelſch opzet. *C'eſt un diabolique deſſein.* Hy meende hels, dol te worden. *Il penſa enrager, il fut comme un poſſedé, il penſa crever dans ſa peau; il enrageoit comme un beau diable.*

HEM. Mannelyke voornaam, de derde Perſoon aanwyzende, zynde *lui* in *Dativo*, en *le* & *l'* in *Accuſativo ſingulari*, in 't Franſch. Zoo als ik laaſt met hem een kuyer deê. *Comme je faiſois derniérement un tour avec lui.* Dat zal hem duur koſten, komen te ſtaan. *Cela lui coutera cher.* Ik ken hem ſedert lang. *Je le connois depuis longtemps.* Zy trouwd hem om zyn goed. *Elle l'epouſe pour ſon bien.*

HEM, is ook een geluid dat met kragt uitkomt als men iemand roept. *Hem, aſpiration forte que l'on fait pour appeller quelqu'un.* Ik hoorde wel twee, drie maal agter my roepen *hem*, maar ik dagt niet dat het my gold *J'entendis bien deux ou trois fois crier* hem *derriere moy, mais je ne penſois pas que cela me regardât, que ce fût à moy qu'on en vouloit.*

HEMBD n. Bekend linne gewaad om 't naakte lyf te dekken. *Chemiſe.* f. Een ſchoon hembd aantrekken. *Mettre une chemiſe blanche.* Zy ſtond naakt in haar hembd. *Elle etoit toute nuë en chemiſe.* Hy heeft geen hembd aan zyn lyf, aan zyn gat ruimſpr: *Il n'a pas une chemiſe au dos, à ſon cul.* Iemand tot op het hembd uitſchudden. *Mettre quelqu'un en chemiſe, le depouiller, le mettre nud comme la main.* Het hembd is nader als de rok, de huid is nader als het hembd: de liefde begind van zich zelfs. *La peau eſt plus proche que la chemiſe, charité bien ordonnée commence par ſoy-même.* De lui 't hembd van de naars dingen, heel naauw dingen. *Marchander maille à maille. ſe tuer de marchander.* Een wolle *of* flenelle HEMBD *Une chemiſe de flanelle.* Een zwavel HEMBD, die men de ten vuure gedoemde aantrekt. *Une chemiſe ſouffrée, chemiſe ardente*

Digitized by Google

dente dont on couvre les criminels qu'on brule vifs. 't Ruige HEMBD, of 't hairkleed dat de Kloosterlingen over 't naakte lyf draagen. *La haire* ou *chemise de crin des Religieux.*

HEMDBROK. f. Mans borstrok. *Chemisette, camisole d'homme.* f. Hy had een roode, een kalminke hembdrok. *Il avoit une chemisette rouge, une chemisette de calmin.*

HEMEL. m. Opperste Lugtstreek. *Ciel.* m. De Hemel der vogelen *of* onderste Lugtstreek. *Le Ciel des oiseaux* ou *la basse Region.* De Hemel der Verschynsels *of* middelste Lugtstreek. *Le Ciel des Meteores* ou *la moyenne Region.* De Sterren-HEMEL *of* 't Firmament. *Le Ciel des Etoiles* ou *le Firmament.* De Cristallynen Hemel, vloeybaare, hoogsten Hemel. *Le Ciel Cristallin, Ciel fluide* ou *le Ciel Empirée, le plus haut Ciel.* De oogen heffen naar den Hemel, de oogen ten Hemel heffen. *Elever les yeux au Ciel.* Men zag Hemel nog Aarde. *On ne voyoit ni Ciel ni Terre.*

HEMEL, word veeltyds voor Paradys, 't verblyf der zalige zielen genomen. *Ciel, Paradis, sejour des bienheureux.* m. 't Geduld is de weg des Hemels. *La patience est le chemin du Ciel.* Zy meenen daar door den Hemel te verdienen. *Ils pensent gagner le Ciel par là.* In den Hemel zullen wy God zien van aangezigte tot aangezigte. *Au Ciel, en Paradis nous verrons Dieu face à face.* Een goed huishouden is een Hemel op Aarde. *Un bon menage est un Paradis en Terre.* HEMEL, werd ook voor de Sterren en Hemel ligchaamen genomen. *Astre, corps Celestes.* m. De loop des Hemels beschouwen, kennen. *Contempler, sçavoir le cours des Cieux, des Astres.* De HEMEL heeft het zoo gewild. *Le Ciel l'a voulu, Dieu l'a voulu ainsi.* Dat is een Hemels besluit. *C'est un arrest du Ciel.* Ik wensch dat de Hemel uwe voorneemens met zyn zegen agtervolge. *Je souhaite que Dieu beniſſe vos desseins, que le Ciel accompagne vos desseins de sa benediction.* De HEMEL der Dichteren en der Heidenen, heet *l'Olympe* in 't Fransch.

De HEMEL of 't bovenste van 't Ledikant. *Le Ciel ou le haut du lit.* Zyn degen lag op de hemel van 't Ledikant. *Son epée etoit sur le ciel du lit.* De HEMEL of 't verhemeltsel waar onder 't Sacrament gedraagen werd. *Le Ciel* ou *le Dais sous lequel on porte le Sacrement.*

HEMELBODE, Hemelse Gezant. zie ENGEL. *Ange, Envoyé, Messager Celeste.*

HEMELEN. is 't meerv: van HEMEL. *Cieux.* Onze Vader die in de Hemelen zyt. *Notre Pere qui ês aux Cieux.* Het Koninkryke der Hemelen is naby. *Le Royaume des Cieux est prochain.*

HEMELEN. v. a. Werd altemets voor STERVEN gezegt. *Passer de cette vie à l'autre, s'en aller en Paradis, mourir.* Het kindje wil Hemelen. *Le petit enfant veut mourir, s'en veut aller en Paradis.*

HEMELHOOG. Adv. Tot den Hemel toe. *Jusqu'au Ciel.* De Fransche roemen hunnen Koning hemelhoog. *Les François vantent, elevent leur Roy jusqu'au Ciel, jusqu'aux nues.*

HEMELKLOOT of HEMELSKLOOT, in overstelling, tegenstelling van AARDKLOOT. *Globe Celeste.* m.

HEMELLICHTEN. Glansryke, Hemelsche ligchaamen. *Feux* ou *luminaires Celestes.* De Zon en Maan zyn de twee groote hemel-lichten. *Le Soleil & la Lune sont les deux grands luminaires.* De HEMELLINGEN zingen gestadig Gods lof. *Les habitans des Cieux, les bienheureux, les ames bienheureuses chantent sans cesse les louanges de Dieu.* De HEMEL-LOOP beschouwen, leeren. *Contempler, apprendre le cours des Cieux, des Astres.*

HEMELRYK. n. 't Paradys, de wooning, 't verblyf der zalige zielen. *Le Paradis, le sejour des ames bienheureuses.*

HEMELS of HEMELSCH. Adj. Dat tot den Hemel behoord. *Celeste.* De Hemelsche ligchamen, Hemelsche invloeyingen. *Les corps, les influences Celestes.* De Hemelsche vreugden zyn onuitspreekelyk. *Les joyes Celestes sont innenarrables.* 't Brood van 't Nachtmaal is een HEMELS BROOD, een Hemelse spyze, Hemels banket. *Le pain de l'Eucharistie est un pain, une manne, une viande, un banquet Celeste.*

HEMELSBLAAUW. n Schoone blaauwe verwe *Bleu celeste, azur.* m. 't Goud staat schoon, blinkt helder uit op 't hemels-blaauw. *L'or paroît bien, brille beaucoup sur le bleu celeste, sur l'azur.*

HEMELS-GEZIND. Vroom, Godvrugtig, die naar den Hemel tragt. *Qui aspire au Ciel, qui aime à tendre au Ciel, qui n'a que des pensées Celestes.* HEMELS-GEZINDHEID, trek, zugt naar de Hemelsche gelukzaligheid. *Zele, desir ardent pour la beatitude Celeste, detachement du monde & attachement au Ciel.* m.

HEMELS-TEKENEN. Vercierde dieren *of* andere zaaken onder welke de Ouden de Gesterntens hebben kenbaar gemaakt. *Signes Celestes.* m. pl. *Constellations.* f. pl.

HEMELVAART. f. Opvaart ten Hemel. *Ascension, assomption au Ciel.* f. De Hemelvaart Jesu Christi. *L'Ascension de Jesus Christ.* Maria *of* onze Lieve Vrouw Hemelvaart. *L'Assomption de la Vierge* ou *l'Assomption de Notre Dame.* HEMELVAARTS-DAG, vierdag van Christi Hemelvaart. *L'Ascension, le jour, la feste de l'Ascension.* De Hemelvaartsdag is veeltyds een wandeldag, slempdag. *Le jour de l'Ascension est souvent un jour de promenade, de licence.*

HEMEL-VERSCHYNSEL of Hemels VERSCHYNSEL. Verheveling, *Meteore, corps qui se forme & apparoit dans l'air.* De Donder, 't Weerlicht, de Hagel, de Regenboog, de Comeeten en andere Hemelverschynselen. *Le Tonnerre, l'Eclair, la Grêle, l'Arc en Ciel, les Cometes & autres Meteores.*

HEMELVOOGD. Heer des Hemels *Souverain* ou *Maître des Cieux.* Dat de Hemelvoogd uwe voorneemens zegene. *Que le Souverain Maître des Cieux beniſſe vos desseins.*

De HEMELVREUGD, Hemelse vreugd, blydschap genieten, deelagtig zyn. *Jouir de la joye Celeste, participer à la joye du Ciel.*

HEMELWAARTS. Adv. Zyne oogen Hemelwaarts keeren, wenden. *Tourner ses yeux vers le Ciel, au Ciel.*

HEMMEN. v. a. Iemand met het woordje *hem* hard uit de keel naroepen. *Appeller quelqu'un en faisant* hem *après lui, crier après quelqu'un afin qu'il se retourne &c.* Wat hebt gy zoo te hemmen, hem te roepen? *Qu'avez vous tant à crier* hem, *à qui en avez vous avec tous ces* hem?

HEN. 't meervoud van den manlyken voornaam HEM in *Accusativo. Les & eux.* Ik zie hen samen speelen, samen praaten, wandelen. *Je les vois jouer, parler, se promener ensemble.* Ik zal hen laaten haalen zoo gy hun iets te zeggen, te gebieden hebt. *Je les enverrai querir si vous avez quelque chose à leur dire, à leur commander.* Gaat voort naar hen toe, komt met hen voort weer. *Allez vite chez eux, vers eux, revenez vite avec eux.*

HEN, van 't Hoogduits woord *hen*, werd in de volgende spreekwyze voor *aldaar* gezegt. Ik heb 'er hen nog.

Digitized by Google

nog omtrent geweeſt. *Je n'en ai pas approché, je n'y ai été ni de près ni de loin.*

HEN, HENNE. f. 't Wyfje van den Haan. *Poule, femelle du Coq.* Een vette hen, een kuif hen. *Une poule graſſe, une poule hupée.* Leg-hen, broey-hen. *Poule qui pond, poule qui couve.* Klok-hen. *Poule qui glouſſe, qui appelle ſes petits pouſſins.* Die vrouw is een huis-HEN, die vrouw is zorgdraagende en ſtil in huis. *Cette femme eſt une bonne menagere, eſt ſoigneuſe & attachée à ſon menage.* Die man is een Jan-HEN, een hennetaſter, keukenklouwer, bedilal. *Cet homme eſt un vray jocriſſe, un metteur de poules couver, un Jean qui fait tout.* Dat wyfje is een hen met ſpooren, 't is een kribbig wyfje, een kemphaantje. *Cette femme eſt une poule crétée, une maitreſſe commere, une etrange poulette.*

HENGEL. m. Angelroede, hengelroede, viſſers-riet of ſtok daar de ſnoer aan vaſt is. *Bâton à pêcher.* m. *Baguette* ou *verge du pêcheur à la ligne.* Met den hengel viſſen. *Pêcher au bâton, à la baguette,* ou pluſtot, *pêcher à la ligne.* HENGELAAR, angelaar, viſſer met den hengel. *Pêcheur à la ligne.* HENGELEN. v. n. Met den hengel viſſchen. *Pêcher à la ligne.*

HENGELEN, op zyn Zeemans, beteekend heen en weer vaaren, kruiſſen om wat op te doen. *Croiſer, faire pluſieurs bordées, traverſées dans l'eſperance de rencontrer quelques fortunes ſur Mer.* Loopen hengelen om iemands deur; heen en weer zwieren, kruiſſen om iemand te beſpieden, iets te onderſcheppen. *Faire ſentinelle à la porte de quelqu'un, aſſieger, obſeder la porte de quelqu'un afin d'eſpionner, de decouvrir ou intercepter quelque choſe.* Voor een Juffers deur hengelen, op een Juffer paſſen om haar te belonken, uit te lokken &c. *Roder, paſſer & repaſſer devant la porte d'une Demoiſelle pour la lorgner, la maguetter, lui donner dans la vuë, l'agacer, l'amorcer.*

HENGEL-ROEDE. Hengel, hengelaars riet *of* ſtok. *Verge, baguette.* f. *Bâton à pêcher.* m. HENGEL-SNOER, ſnoer daar den angel *of* hoek onder aan vaſt is. *Ligne à pêcher.* f.

HENGSEL of HANGSEL. n. Handvatſel, oor van eenig tuig. *Anſe, poignée, oreille, penture.* f. 't Hengſel van een emmer, van een mand. *L'anſe d'un ſeau, d'un panier.* HENGSELS van een venſter, van een deur. *Pentures d'une fenêtre, d'une porte.* Duim-HENGSELS. *Des pentures à gonds.*

HENGST. m. Volkomen paard, ongeſneden, ongelubd paard. *Cheval entier, Etalon* Een geſpan van vier, van zes hengſten. *Un attelage de quatre, de ſix chevaux entiers.* De merry van den hengſt laaren dekken. *Laiſſer couvrir la cavalle par l'etalon.* Een zoog-HENGST, een merry veulen. *Un poulain, un jeune poulain.* Pegaſus of der Dichteren HENGST. *Pegaſe* ou *le Cheval, la monture des Poëtes.*

HENGSTEBRON. m. Hipocreen, bron door een ſlag van Pegaſus hoefyzer uit de grond opgeweld. *Hippocrene, fontaine de Pegaſe.* f. Hy heeft uit de Hengſtebron gedronken, hy heeft een Dichtkundige bekwaamheid, 't is een Dichter gebooren. *Il a bû dans l'Hippocrene, à la fontaine de Pegaſe; il a du talent pour la Poëſie, il eſt né Poëte.*

HENKER, Dief-HENKER. Hangman, Scherpregter, *Le Bourreau, en ſtyle populaire.* De henker haal je! *Le bourreau te happe, le diable t'emporte!*

HENNE, is 't zelfde als HEN, in de beteekenis van hoen *of* wyfje van den haan. *Poule.* f. Een bos-HENNE, korhoen. *Ungelinotte des bois.* Een water-HENNE, hazelhoen. *Une poule d'eau, gelinotte d'eau.* HENNE-BËZIEN, Framboozen. *Des Framboiſes.* HENNEN-ey, hoender-ey. *Oeuf de poule.* m.

HENNE-GAT. n. Opening boven in 't roer daar de roerpen, een Helmſtok verſtrekkende, in vaſt gemaakt werd. *Jaumiere.* f. *Le trou du hulot, par lequel paſſe la barre du gouvernail* ou *la manivelle qui fait tourner & arrêter le gouvernail.*

HENNEP, KENNEP, HENNIP, Kennip f. Stof daar touw van gedraayd, geſlaagen word. *Chanvre.* m. Zaadlings hennep. *Chanvre mâle.* Hellings hennep. *Du chanvre femelle.* De hennip te broeyen, te rotten leggen. *Rouir le chanvre, mettre le chanvre tremper.* De hennep braaken, rooven. *Broyer, tiller le chanvre.* HENNEP-AKKER, KENNIP-AKKER, akker met hennip bezaayd. *Chenevière.* f.

HENNEPE VENSTER. Een ſtrop, in de gaauwdieve taal. Door een hennepe venſter kyken; aan Lyntjes dogter trouwen, hangen aan de galg. *Regarder par une fenêtre de chanvre, avoir un collier, une cravatte de chanvre, danſer en l'air.*

HENNEP-ZAAD, KENNIP-ZAAD *Chenevis.* m. *De la graine de chanvre.* Die vogels leeven van hennep-zaad. *Ces oiſeaux vivent de chenevis.*

HENNEP-ZEEL of HELP-ZEEL. Kruy-zeel &c. *Des bretelles.* f. pl. Hennep-zeelen aantrekken. *Mettre des bretelles.*

HENNE-SCHOT. n. Het beſchot van den bak, naar de groote maſt ziende. *Cloiſon* ou *parquet du gaillard d'avant à l'oppoſite du grand mât.*

HENNETASTER. Scheldw: Albedil, keukenklouwer, Jan de waſter, Jan hen. *Jean qui fait tout, Jocrice, metteur de poules couver.*

HER, werd ſomtyds voor HERWAARTS gezegt: dat is van alle tyden her alzoo geweeſt. *Cela a été ainſi de tout temps, juſqu'à nous.* Ik heb hem ſedert dertig jaaren her, voor een eerlyk man gekend. *Je l'ai connu honnête homme depuis trente ans en ça.* HER, is verder de eerſte Lettergreep der volgende Werk- en Naamwoorden, een herhaaling, wederdoenig beteekenende: het Franſch woordje RE in kragt en beteekening gelyk. Herdoen. *Refaire.* Herneemen. *Reprendre.*

HERBAAREN. v. a. Wederbaaren, nog eens baaren, doen herleeven. *Regenerer, reproduire, mettre au monde une ſeconde fois.* Als de Moeder haar overleden zoon herbaaren konde, doen herleven konde. *Si la Mere pouvoit reproduire, faire revivre ſon fils deffunt.*

HERBAKKEN. v. a. Wederbakken. Een brood herbakken. *Recuire un pain.* HERBAKKEN. part: van 't gemelde Werkwoord. Herbakken brood. *Du pain recuit, mis une ſeconde fois au four.*

HERBERG. f. Plaats, huis daar men gelagen zet, en reizigers huisveſt. *Auberge, hôtellerie, taverne.* f. *Cabaret, logis.* m. Wyz my eens een goede Herberg, een goed Logement. *Montrez moy une bonne Auberge, un bon Logis.* Na de HERBERG, na de kroeg gaan. *Aller au cabaret.* Daar is een HERBERG op den weg. *Il y a une hôtellerie en chemin, ſur le chemin.* Stads-HERBERG, bevoorregte herberg, gemeenlyk aan de Stads Poort. *Cabaret privilegié, auberge privilegiée, ordinairement près la Porte de la Ville.* HERBERG HOUDEN, tappen, ſlaapers houden, gelagen zetten. *Tenir auberge, tenir cabaret, loger & ſervir les paſſants.*

HERBERGEN. v. a. Huisveſten, in huis neemen. *Loger, donner le couvert & heberger.* Ik kan al dat volk niet herbergen. *Je ne ſçaurois loger tout ce monde.* De arme reizigers HERBERGEN, onder zyn dak

Digitized by Google

dak neemen. *Heberger, recueillir les pauvres voyageurs.*

HERBERGIER. Waard, hospes, tapper: een die herberg houd. *Aubergiſte, cabaretier, hote.* HERBERGIERSTER, Waardinne, tapſter. *Cabaretiere, femme qui tient auberge.* HERBERGING, huisveſting, verzorging der reizigers. *Logement des voyageurs &c.*

HERBERGJE, KROEGJE. Kleine herberg, *Petit cabaret.* m. *Petite auberge.* f.

HERBERGSAAM of HERBERGZAAM. Adj. Gaſtvryhoudend, menſchelyk omtrent de vreemden, goedarms, barmhartig, liefdaadig. *Hoſpitalier, bon envers les pauvres, les etrangers, charitable.* De Heidenen eerden Caſtor en Pollux als herbergſaame Goden. *Les Payens honoroient Caſtor & Pollux comme Dieux hoſpitaliers.* HERBERGSAAMHEID. f. Goedaardigheid, liefdaadigheid, heusheid omtrent de vreemde reizigers en armen. *Hoſpitalité, charité, humanité envers les etrangers & les pauvres.*

HERBLOEYEN. v. n. Wederbloeyen. De konſten en weetenſchappen doen herbloeyen. *Faire refleurir les arts & les ſciences.*

HERBOREN. Weder geboren, herſchapen. *Né une ſeconde fois.* De Natuur ſchynd in de Lente als herboren. *La Nature ſemble née, créée de nouveau au Printemps.* Mogt ik die zoete tyd herboren zien! *Si je pouvois revoir, ſi je pouvois voir renaitre ce temps ſi doux!* Door Gods Geeſt HERBOREN, weder geboren werden. *Renaitre, être regeneré par l'Eſprit de Dieu.* Men zegt dat de Phenix uit zyne aſche HERBOREN werd. *On dit que le Phenix renait de ſes cendres.* De menſch kan niet in den Hemel komen ten zy hy herboren werde. *L'homme ne ſçauroit venir au Ciel à moins qu'il ne renaiſſe.*

HERBOUWEN. v. a. Wederbouwen. *Rebâtir, relever.* Een huis herbouwen, een Tempel herbouwen. *Rebâtir une maiſon, rebâtir, relever un Temple.* Na 't HERBOUWEN, na de HERBOUWING van Jeruſalems Tempel onder Esdras. *Après le* rebatiſſement, *la réedification du Temple de Jeruſalem ſous Eſdras.*

HERDENKEN. Wederdenken, overdenken, nader denken. *Reflechir, rappeller dans ſa penſée, mediter, ſe ſouvenir, remâcher.* Het geen men geleezen, gehoord heeft herdenken. *Reflechir ſur ce qu'on a lu, entendu; mediter ce qu'on a lu, entendu.* Zyn zondig leven herdenken, *Reflechir, faire reflexion ſur ſa mauvaiſe vie; ſe rappeller ſa mauvaiſe vie; ſe remettre ſa mauvaiſe vie en memoire.* Het HERDENKEN, de HERDENKING van een voorgaand vermaak is dikwyls een tegenwoordig verdriet. *Le ſouvenir, la memoire d'un plaiſir paſſé eſt ſouvent un chagrin préſent.* De HERDENKING, het HERDENKEN onzer onwaardigheid, nietigheid. *La meditation, reflexion ſur notre indignité, notre néant.*

HERDER of HARDER. Een die over de ſchaapen waakt. *Berger, Paſteur, Paſtre.* De goede Herder waagd zyn leven voor zyne ſchaapen. *Le bon Berger hazarde ſa vie pour ſes brebis.* De Heere Jeſus is de Opper-herder der zielen. *Le Seigneur Jeſus eſt le Souverain Paſteur des ames.* Een jonge, een zoete HERDERIN, Harderin. *Une jeune, une jolie Bergere.*

HERDERSDICHT of HERDERSKOUT. *Paſtorale, Poëſie Paſtorale* ou *Champêtre, Eglogue.* f. HERDERSFLUIT of HARDERS-FLUIT, Veldfluit. *Flageolet, Chalumeau* m. *Flute Champêtre.* f. HERDERSHUT, Herders-huisje. n. *Cabane, cahute, logette de Berger.* f. HERDERS-KNAPZAK, Herders ſchapraay, eetens-tas. *Panetiere, gibeciere de Berger,* f. HERDERSKOUT, ſamen-kouring van Herders. *Eglogue, diſcours, dialogue de Bergers.* HERDERS-LIEDT, Veldlied, Veld-deun. *Chanſon Champêtre, Ruſtique.* f. HERDERS-SPEL, Tooneel-ſpel daar de Herders en Herderinnen ſamen ſpreekende, zingende in gevoerd werden. *Paſtorale.* f. *Piece de Theatre où l'on introduit des Bergers & des Bergeres parlant, chantant enſemble.* HERDERS-STAF. *Houlette.* f. *Bâton de Berger.* m. HERDERS-ZANG, Herders-lied. *Chanſon Ruſtique, Chanſon Paſtorale, Eglogue.* f. De tien Herders-zangen van Virgilius. *Les dix Eglogues de Virgile.*

HERDOEN. v. a. Wederdoen. *Refaire, faire une ſeconde, une autre fois.* Als de zaak nog te herdoen was. *Si la choſe etoit encore à refaire.*

HERDOOPEN. v. a. Wederdoopen. *Rebaptiſer, baptiſer une ſeconde fois.* Ik zou my laaten herdoopen als ik een zoo grillige, zoo koddige naam had. *Je me ferois rebaptiſer ſi j'avois un ſi ſot nom, un nom ſi turlupin, ſaugrenu.* De Leere der HERDOOPERS, Wederdoopers is niet ongegrond. *La Doctrine des Anabaptiſtes, des Rebaptiſans n'eſt pas ſans fondement.* De HERDOOPING, Wederdoop wierd eertyds tuſſchen de Roomſchgezinden en Gereformeerden onnodig geagt. *Le ſecond, le nouveau Baptême etoit autrefois jugé, eſtimé inutile entre les Cath: & les Reformez.* HERDOOPINGSGEZINDE is op DOOPSGEZINDE te zien.

HERDRUK. m. HERDRUKKING. f. Wederdrukking, nieuwe, nadere druk. *Re-impreſſion, nouvelle impreſſion, edition.* f. Daar is al een herdruk van geweeſt. *Il s'en eſt deja fait une ſeconde edition, une nouvelle impreſſion.* Een boek HERDRUKKEN, wederdrukken. *Réimprimer un livre, faire une ſeconde* ou *nouvelle edition, impreſſion d'un livre.*

HEREENIGDE. Weder vereenigde, is de naam die men in Vrankryk de nieuwe Roomsgezinden geeft. De nieuwe hereenigde bevinden hen in een beklaaglyke onzekerheid. *Les nouveaux convertis, réunis ſe trouvent dans une deplorable incertitude.* Een vervreemd Leen tot de Kroon HEREENIGEN, weder inlyven. *Réunir un Fief aliené à la Couronne.* Vrankryk is alleen ſedert de HEREENIGING van Normandye, Bretagne en Bourgondien zoo magtig geworden. *La France n'eſt devenuë ſi puiſſante que depuis la réunion de la Normandie, de la Bretagne & de la Bourgogne* De HEREENIGING der nieuwe Roomsgezinden heeft Vrankryk veel gekoſt. *La réunion des nouveaux Catholiques a coute bon à la France.*

HERFST. m. Najaar-getyd, Jaar-gety tuſſchen Zomer en Winter. *Automne,* liſez, *Autonne.* m. & f. *Arriere Saiſon.* Wy hebben een ſchoone Herfſt gehad. *Nous avons eu un bel Automne, une belle Automne.* Een regenagtige Herfſt. *Une Automne pluvieuſe.* In den HERFST zyner dagen zyn; oud beginnen te worden. *être dans l'Automne de ſa vie; commencer à vieillir.*

HERFST, werd als *Adjectivum* tot de ſamenſtelling van verſcheide woorden gebruikt, als HERFST-BOTER. *Beure d'Antonne.* f. Wy hebben ſchoone HERFSTDAGEN gehad. *Nous avons eu de beaux jours d'Automne, en Automne.* HERFSTHOOY, nagras, najaars hooy. *Du foin de l'arriere Saiſon, du regain.* HERFSTMAAND, September maand. *Le mois d'Automne, le mois de Septembre.* HERFST-TYD, Herfſt, Najaar. *Automne, arriere Saiſon.* f. De HERFSTVRUGTEN zyn gemeenlyk de beſte. *Les fruits d'Automne ſont d'ordinaire les meilleurs.* Wy hebben al tamelyk goed HERFSTWEER gehad. *Nous avons eu aſſez beau temps ceste Automne.*

HER-

Digitized by Google

HERGIETEN. v.a. Wedergieten. *Refondre, rejetter en moule.* Kanon, geſchut hergieten. *Refondre du canon.* Men moeſt dat Gedicht HERGIETEN, weer in den vorm gieten. fig: *Il faudroit refondre ce Poëme là.* Aan het HERGIETEN of de HERGIETING van 't oude geſchut arbeiden. *Travailler à la refonte du vieux canon.*

HERGOOTEN. part: van HERGIETEN. *Refondu.* Hergooten geſchut. *Du canon refondu.*

HERHAALD. part: van 't volgende Werkwoord. Herhaalde beloften, toezeggingen van vrindſchap. *Des promeſſes, aſſurances réïterées d'amitié.* Het zelfde geduurig HERHAALEN, op nieuws zeggen. *Redire, repeter, rebattre toujours la même choſe.* Ik bid u het te HERHAALEN, het nog eens te zeggen. *Je vous prie de le redire, de le dire encore une fois.* Een geneesmiddel, de laating HERHAALEN, vernieuwen. *Réïterer un remede, réïterer la ſaignée.* Zyn adem HERHAALEN, vervangen, weder inhaalen. *Reprendre ſon haleine.* Waar toe al die HERHAALINGEN, talmeryen toch? *à quoy bon, à quel propos toutes ces redites, ces répetitions?* De HERHAALING, vernieuwing van 't aderlaaten is ſomtyds noodig. *La réïteration de la ſaignée eſt quelque fois neceſſaire.*

HERHOUDEN, WEDERHOUDEN. Dat kind is niet te herhouden. *On ne ſçauroit retenir cet enfant.*

HERK of HARK. m. Ryf, ſchoffel, bekend Tuinmans tuig om de wandelpaden, de tuin-bedden glad te ſtryken. *Rateau.* m. Het is een ſtyve herk, een ſteilloor. *Il eſt roide comme une perche, c'eſt un lendore, un lambin la paille au cul.*

HERKAAUWEN. v.a. Wederkaauwen. *Remâcher, mâcher longtemps.* De oſſen, de koeyen, de paarden herkaauwen hun voer. *Les boeufs, les vaches, les chevaux remâchent leur pâture.* De Jooden mogten alleen herkaauwende dieren eeten. *Les Juifs ne pouvoient manger que des animaux ruminants.* Men moet de leſſen van den Meeſter HERKAAUWEN, overdenken. *Il faut remâcher, mediter les leçons du Maître.* Ende Maria herkaauwde alle deze dingen in haar herte. *Et Marie meditoit, ruminoit toutes ces choſes dans ſon coeur.* HERKAAUWING, overdenking, overpeinzing van 't geen men gehoord, geleezen heeft. *Meditation de ce qu'on a entendu, lû; reflexion ſur ce qu'on a entendu, lû.*

HERKEN. v.a. Ryfelen. *Rateler, nettoyer, unir avec le rateau.* De paden, de bedden van een tuin herken. *Rateler les allées, les planches d'un jardin.*

HERKENNEN. v. a. Wederkennen. *Reconnoître.* Elk een herkenne zyn goed, 't geen hem toekomt. *Que chacun reconnoiſſe ſon bien, ce qui lui appartient.* Voor zynen Zoon, zyn Dochter HERKENNEN, erkennen, belyden. *Reconnoître, avouer pour ſon fils, ſa fille.* De meeſte Blyſpellen werden door een HERKENNING, wederkenning ontknoopt. *La pluſpart des Comedies ſe denouënt par une reconnoiſſance.*

HERKNEEDEN. v.a. Wederkneeden. Indien men hem HERKNEEDEN, hergieten, heerſcheppen konde. *Si on pouvoit le repaîtrir, le refondre.*

HERKNOOPEN. v. a. Zyn rok herknoopen. *Reboutonner ſon habit.* Een afgebrooke onderhandeling HERKNOOPEN, hervatten. *Renouer, reprendre une negotiation interrompuë.* Met iemand de vrindſchap herknoopen. *Renouer l'amitié avec quelqu'un.* HERKNOOPING van een ſtukkend touw. *Renouëment d'une corde rompuë.* HERKNOOPING, hervatting van een Vredens Tractaat. *Renouëment d'une Negotiation, d'un Traitté de Paix* HERKNOOPING, vernieuwing van de vrindſchap. *Renouement, renouvellement de l'amitié.*

HERKOGTE, wedergekogte goederen. *Des biens rachetez, des marchandiſes rachetées.*

HERKOMEN. v. n. Afkomſtig zyn. *Deſcendre, être iſſu.* Van doorluchtige Voorouders herkomen. *Deſcendre, être iſſu d'illuſtres Ayeux.* De Heeren van Waſſenaar zeggen HERKOMSTIG, afkomſtig te zyn van de oude Batavieren. *Meſſieurs de Waſſenaar ſe diſent iſſus, deſcendus des anciens Bataves.*

HERKOOKEN. v. a. Wederkooken, herzieden. *Rebouillir, recuire.* De potagie, de pap doen herkooken. *Faire rebouillir le potage, la bouillie.* Confituuren herkooken, weder opkooken. *Recuire, rebouillir des Confitures.* HERKOOKING, wederkooking, opkooking der Confituuren. *Seconde coction des Confitures.* HERKOOKTE potagie, ſop. *Potage rebouilli, rechaufé.* m. HERKOOKTE, verkookte *of* verouderde gal. *De la bile recuite.*

HERKOOP. Wederkoop. *Rachat, ſecond achat.* m. Verkoopen behoudens vryheid van herkoop *of* herkooping. *Vendre à faculté de rachat.* HERKOOPEN. v. a. Wederkoopen. *Racheter.* Een verkogt horlogie, verkogt paard herkoopen. *Racheter une montre, un cheval qu'on avoit vendu.* HERKOOPER, wederkooper van iets. *Racheteur de quelque choſe, celui qui rachete quelque choſe.*

HERLEEREN. Wederleeren 't geen men vergeeten heeft. *Rapprendre ce qu'on a oublié.*

HERLEEVEN. v. n. Wederleeven. *Revivre.* Uwe traanen zullen hem niet doen herleeven. *Vos larmes ne le feront pas revivre.* De deugden zyner voorouders doen herleeven. *Faire revivre les vertus de ſes anceſtres.* Die tyding doet my HERLEEVEN, verheugd my ten hoogſten. *Cette nouvelle me fait revivre, me rejouit extrêmement.* HERLEEVING, WEDERLEEVING. *Action de* REVIVRE, *reſurrection.* f.

HERLEEZEN. v. a. WEDERLEEZEN. *Relire.* Zyn les leezen en herleezen. *Lire & relire ſa leçon.* HERLEEZEN. part: van 't zelfde Werkwoord. *Relu, uë.* Ik heb den brief die hy haar geſchreeven heeft geleezen en herleezen. *J'ai lu & relu la lettre qu'il lui a écrite.* Na 't HERLEEZEN, na de HERLEEZING van den brief, begreep ik wat hy zeggen wilde. *Après la ſeconde lecture de ſa lettre, je compris ce qu'il vouloit dire.*

HERMAAKEN. v. a. Vermaaken, wedermaaken. *Refaire.* Het bed hermaaken. *Refaire le lit.* HERMAAKING van een kleedt. *Seconde façon d'un habit.*

HERMAALEN. v. a. Wedermaalen. *Remoudre, rebroyer.* Meel hermaalen. *Remoudre de la farine.* Verwen hermaalen. *Rebroyer des couleurs.*

HERMAANEN. v. a. Wedermaanen. *Redemander.* Het geld dat men geleend heeft maanen en hermaanen. *Demander & redemander l'argent qu'on a prêté.*

HERMAFRODYT of HERMAPHRODYT. Menſch met de twee Naturen voorzien. *Hermaphrodite, Androgyne: celui ou celle qui a les deux ſexes.*

HERMEETEN. v. a. Wedermeeten. Het ſtof hermeeten alvoorens het van 't ſtuk af te ſnyden. *Remeſurer l'etoffe avant que de la couper de la piece.*

HERMELYN, ERMELYN of ARMELYN. Wit weezelje aan 't endje van de ſtaart alleen zwart. *Hermine.* f. *Belette blanche qui a ſeulement le bout de la queuë noir.* Koninklyke mantel met HERMELYNBONT gevoerd. *Manteau Royal doublé, fourré d'hermine, de peau d'hermine.*

HERMUNTEN. v. a. Op nieuws munten. De oude ſpecien hermunten. *Refondre & refrapper les anciennes eſpeces.*

HER-

Digitized by Google

HERNAAYEN. v.a. Een rok, een tabbert HERNAAYEN, weder naayen. *Recoudre une jupe, une robe.* Hernaayde en geſtopte kleederen. *Des habits recouſus & rentraits; des hardes recouſues & rentraites.*

HERNAM. *Preteritum* van HERNEEMEN, hervatten, weer antwoorden, word veeltyds in de verhaalen van 't gebeurde gezegt. Ik merk, hernam, zeide Philintes dat gy lagchen wil. *Je vois, reprit, repliqua Philinte que vous voulez rire.* Maar hernam hy, geloofd gy dan dat de beeſten gants geen gevoel hebben? *Mais reprit-il, mais repliqua-t-il, croyez vous donc que les bêtes n'ont point du tout de ſentiment?*

HERNEEMEN. v.a. Wederneemen. *Reprendre.* Een prys, een ſchip dat door den Vyand genomen was herneemen. *Reprendre une priſe, reprendre un vaiſſeau pris par les Ennemis.* De draad van 't geſprek HERNEEMEN, hervatten. *Reprendre, continuer le fil du diſcours.* HERNEEMING van een ſchip. *Recouſſe d'un vaiſſeau qui avoit été pris par l'Ennemi.* f. Herneeming van een Stad. *Repriſe d'une Ville.* f.

HERPAAREN. zie WEDERPAAREN. *Se racoupler.* Als de patryzen herpaaren. *Quand les perdrix ſe racouplent.* HERPAAREN, herttouwen. *Se remarier, ſe racoupler.*

HERPACHTEN of HERPAGTEN. v.a. Wederpachten. *Affermer une ſeconde fois, reprendre encore à ferme.* HERPACHTING, WEDERPACHTING, vernieuwing van de pacht, weder aanneeming van de pacht. *Second bail.* m. *Seconde ou nouvelle ferme: renouvellement du bail ou de la ferme.*

HERPAKKEN. v.a. Wederpakken. *Rempaqueter, remballer.* Het goed, de ſtoffen herpakken. *Rempaqueter, remballer la marchandiſe, les etoffes.* HERPAKKING, weder inpakking van 't goed. *Rempaquetement, remballement de la marchandiſe.* m.

HERPAUK of PAUK. Keteltrom, Ruiter-trom. *Timbale.* f. *Tambour pour la Cavalerie.* m. Men heeft haar twintig vaandels en vier herpauken afgenomen. *On leur a pris vint drapeaux & deux paires de timbales.*

HERPLANT. part: van HERPLANTEN. *Replanté.* Herplante boomen. *Des arbres replantez.* Boomen HERPLANTEN, wederplanten. *Replanter des arbres.* HERPLANTING, verplanting van boomen. *Action de replanter des arbres.*

HERROEPELYK. Adj. Wederroepelyk. *Revocable, qui ſe peut revoquer.* Een herroepelyke procuratie. *Une procuration revocable.* HERROEPELYKHEID van een procuratie of magt verleening. *Revocabilité d'une procuration.* f.

HERROEPEN. v.a. Wederroepen, verbreeken. *Revoquer, caſſer, annuller.* Een Teſtament *of* laatſte wil, een gift herroepen. *Revoquer un Teſtament, revoquer une donation.* De HERROEPING, verbreeking van 't Edict van Nantes heeft veel ongelukken gebaard. *La Revocation, Caſſation de l'Edit de Nantes a cauſé biens des malheurs.*

HERS, HERST. zie HARST. Gomagtige ſtoffe. *De la reſine, poix reſine, colophone ou colophane.* Hers om plaeſters te maaken, de veelſtok te beſtryken. *De la colophone ou colophane pour faire des emplâtres; pour froter l'archet d'un violon.*

HERSCHAPEN. part: van HERSCHEPPEN. *Metamorphoſé.* De boeren die door Latona in kikvorſchen herſchapen wierden. *Les païſans qui furent metamorphoſez en grenouilles par Latone.*

HERSCHEPPEN. v.a. Van gedaante veranderen. *Metamorphoſer, transformer, changer d'une forme en une autre.* Jupiter en de andere Goden herſchiepen hen in honden en katten &c. om Typhons toorn, en die der andere Reuzen te ontkomen. *Jupiter & les autres Dieux ſe metamorphoſerent en chiens & chats pour echapper à la colere de Typhon & des autres Geants.* De HERSCHEPPING van Daphné in een Laurierboom, van Jupiter in een Stier, een Zwaan. *La metamorphoſe de Daphné en un Laurier, de Jupiter en un Taureau, en un Cigne.* 't Boek der HERSCHEPPINGEN *of* de Herſcheppingen der Heidenſche Goden door Ovidius beſchreeven. *Les Livres des Metamorphoſes, les Metamorphoſes des Dieux du Paganiſme decrites par Ovide.* Wy hebben in deze twintig of dertig jaaren vreemde HERSCHEPPINGEN, veranderingen gezien. *Nous avons vû d'etranges metamorphoſes dans ces dernieres vint ou trente années.*

HERSCHIKKEN. v. a. Verſchikken, veranderen. Hy wil de meeſte Toneelen van zyn Blyſpel herſchikken. *Il veut rechanger, ranger autrement la pluspart des Scenes de ſa Comedie.*

HERSCHRYVEN. v.a. Weer ſchryven. *Recrire, ecrire une ſeconde fois.* Hy wil de gantſe copy van zyn boek herſchryven. *Il veut recrire toute la Copie de ſon livre.*

HERSMEEDEN. v.a. Weerſmeeden. *Reforger, forger une ſeconde fois, de nouveau.* Wapens herſmeeden. *Reforger des armes.*

HERSMELTEN. Wederſmelten. *Refondre.* Vet, loot herſmelten. *Refondre de la graiſſe, du plomb.*

HERSNYDEN. v.a. Wederſnyden. *Retailler, recouper, tailler de nouveau.* Een kleed, een pen herſnyden. *Retailler un habit, une plume.*

HERSPEELEN. v.a. Wederſpeelen. *Rejouer, jouer de nouveau.* Dat ſpel moet ik herſpeelen. *Il faut que je rejouë ce jeu là, cette partie là.*

HERSPELDEN. v.a. Weer vaſt ſpelden. *Ratacher l'epingle ou avec des epingles.* Gy moet uw rok, uw kaper herſpelden. *Il faut que vous ratachiez votre jupe, vos coëffes.*

HERSPELLEN. v.a. Wederſpellen. *Epeler une ſeconde fois, epeler de nouveau.*

HERSSENEN, HARSSENS, 't Brein. *Cerveau.* m. *Cervelle.* f. De dampen die naar de herſſenen opgaan, vliegen. *Les vapeurs, fumées qui montent au cerveau.* Iemand de herſſens inſlaan, 't hoofd breeken. *Caſſer la tête à quelqu'un, lui faire ſortir la cervelle de la tête.* Het ſcheeld hem in de herſſenen, zyn herſſenen zyn ontſteld. *Il a le cerveau mal timbré, il eſt frappé du cerveau, il a la cervelle demontée.* 't Is hem in de herſſenen, in 't hoofd geſlagen. *Cela lui eſt monté au cerveau, lui a frappé le cerveau; cela lui a bouleverſé la cervelle, demonté, derangé l'eſprit.*

HERSSEN GEDROGT. n. Herſſen verdichtſel. *Chimere, viſion creuſe.* f. Dat zyn maar loutere herſſen gedrochten, herſſen verdichtſelen! *Pures viſions, chymeres toutes pures!*

HERSSENLOOS. Adj. Loshoofdig, onverſtandig. *Ecervelé, ſans cervelle, ſans jugement.* 't Is een herſſenlooze kop, een los bol. *C'eſt une tête ſans cervelle, un ecervelé.*

De HERSSENPAN. f. 't Bekkeneel. *Le crane, le teſt de l'homme.* De herſſenpan is nog heel. *Le crane eſt encore en ſon entier.*

HERSSENSCHIM, HERSSEN VERDICHTSEL. Gedrogt. *Fantaiſie, chimere.* f. De herſſenſchimmen der Dichteren en Schilders. *Les Fantaiſies, les chimeres des Poëtes & des Peintres.*

HERSENWOEDE. zie DOLHEID, razernye. *Folie, fureur, rage, demence, maladie du cerveau.* f.

Digitized by Google

HERSTELD. part: van HERSTELLEN. *Retabli, reſtauré.* Zoo draa hy van deze ziekte herſteld was. *Dès qu'il fut retabli de cette maladie.* De Herſtelde Leeuw, Holland in zyn oude bloey herſteld: Tytel van een bekend boek. *Le Lion Reſtauré, la Hollande reſtaurée, dans ſon ancien luſtre: Titre d'un livre imprimé vers l'An 1675.*

HERSTELDER of HERSTELLER. De geene die 't vervallene herſteld, weder oprigt. *Reſtaurateur.* Trajanus was de herſtelder der oude Romeinſche krygstugt. *Trajan fut le reſtaurateur de l'ancienne diſcipline Romaine.* Juſtus Lipſius HERSTELDER, opluiſteraar van Tacitus. *Juſte Lipſe reſtaurateur, commentateur de Tacite.*

HERSTELLEN. v. a. Tot de voorige ſtand brengen, in beter ſtaat ſtellen. *Retablir, reſtaurer.* Een man in zyn ampt, bedieninq, in zyn eer en faam herſtellen. *Retablir un homme dans ſa charge, dans ſa bonne renommée.* Zyn gezondheid door een goede eet-regel herſtellen. *Retablir ſa ſanté par une bonne diette.* De oude krygstugt, den ouden Godsdienſt herſtellen. *Retablir l'ancienne diſcipline, l'ancienne Religion* Een Text, een bygebragte reden van een Schryver HERSTELLEN, verbeteren, opklaaren. *Retablir, reſtaurer, eclaircir un paſſage d'un Auteur.* Hy is naar den Haag, naar Utrecht gegaan om zig te HERSTELLEN, om zyn vorige gezondheid te herwinnen. *Il eſt allé à la Haye, à Utrec pour ſe retablir, ſe remettre, acheuer de ſe guerir.* Links om keer u, regts om, herſteld u: woord van Comando. *Demi tour à gauche, demi tour à droite, remettez vous.* De HERSTELLING, weder oprechting van den Godsdienſt, van den Koophandel. *Le retabliſſement de la Religion, du Commerce.* De HERSTELLING, weder gezondwerding van een zieke. *Le retabliſſement, la gueriſon d'un malade.* De HERSTELLING der Monarchy, der Wetten, der Letter-kennis. *La reſtauration de la Monarchie, des Loix, des belles Lettres.*

HERSTEMPELEN, HERMUNTEN. v. a. De oude ſpecien herſtempelen. *Marquer les vieilles eſpeces d'un coin neuf; reformer les vieilles eſpeces.*

HERSTICHTEN. v. a. HERBOUWEN. Weder ſtichten *Rebâtir, retablir, relever, reſtaurer.* Een Tempel herſtichten. *Rebâtir, relever un Temple.* HERSTICHTING, herbouwing van een Tempel. *Re-edification d'un Temple.*

HERT. zie HART. Zetel van 't dierlyk leven. *Coeur.* m. *Siege de la vie animale.* Als men in 't hert geraakt, gekwetſt is moet men voort. *Quand on eſt touché, frappé, bleſſé au coeur il faut paſſer, partir.*

HERT. Jaagdier, is ook op HART beſt te zoeken: zynde deze laatſte ſpelling de gewoonlykſte. *Cerf, groſſe bête de Chaſſe.* Wanneer het Hert moe gejaagd is. *Quand le Cerf eſt aux abbois.*

HERTELLEN. v. a. Weder tellen, overtellen. 't Geld dat men ontfangen heeft hertellen. *Recompter l'argent qu'on a reçu.*

HERTOG of HARTOG. Souverein van een Hertogdom. *Duc, Seigneur d'un Duché.* De Hertog van Lotharingen, de Groot Hertog van Toſcane, de Hertog van Orleans. *Le Duc de Lorraine, le Grand Duc de Toſcane, le Duc d'Orleans.* 't HERTOGDOM, Hartogdom van Milaan, van Savoye, van Lotharingen, van Cleef. *Le Duché de Milan, de Savoye, de Lorraine, de Cleves.* Mevrouw de HERTOGINNE van Orleans, van Lotharingen, van Savoye. *Madame la Ducheſſe d'Orleans, de Lorraine, de Savoye.* De HERTOGLYKE muts en mantel. *Le bonnet & le manteau Ducal.*

HERTRED, AFTOGT. Te rug togt. *Retraitte.* f. De agterhoede wierd in de hertred zeer mishandeld, heel ſlecht gehavend. *L'arriere garde fut fort mal traittée dans la retraitte.*

HERTROUWEN. v. a. Wedertrouwen. *Remarier, ſe remarier.* Men ſpreekt van haar te hertrouwen. *On parle de la remarier.* Hy heeft geen zin te HERTROUWEN. *Il n'a pas envie de ſe remarier.* Sedert het HERTROUWEN, de hertrouwing van de Moeder. *Depuis le ſecond, le nouveau mariage de la Mere.*

HER-UIT. Woord van uitroeping, uitdaging, als men iemand ergens uit wil doen te voorſchyn komen. Kom, voort, her-uit, zeg ik u! *Allons vite, ſortez, detalez, tirez vous le nerf, vous dis-je!* Kom, kom, HER-UIT, het is te ſchoon weer om zoo lang te ſlaapen! *Allons vite, ſortez du lit, à bas du lit; il fait trop beau pour dormir ſi long temps!*

HERVALLEN. v. n. WEDERVALLEN. In de zelfde misſlag hervallen. *Retomber dans la même faute.* HERVALLEN, na van Geloof veranderd te zyn, weder afvallen. *Apoſtaſier.* De HERVALLENE, weer afgevallene werden niet vertrouwd. *On ne ſe fie point aux Relaps.*

HERVATTEN. v. a. Weder aanvangen. *Reprendre, recommencer, rentanner, reiterer.* Het gevecht, den ſtryd hervatten. *Recommencer, reprendre le combat; r'entrer en action, ſe battre de nouveau.* De ſtudie met een nieuwe luſt hervatten. *Reprendre l etude, ſe remettre à l'etude avec un nouveau courage.* De onafgedaane Staatszaaken HERVATTEN, weder op het tapyt brengen. *Reprendre les affaires entamées & indeciſes, remettre ſur le tapis les affaires d'Etat qui ne ſont pas vuidées.* Gy maakt uw bezoek te kort, gy moet het eens HERVATTEN, vervatten. *Vous faites votre viſite trop courte, il faut que vous la repreniez, reiteriez.* HERVATTING. *Repriſe, réiteration.* f.

HERVORMD of HERVORMT. part: van HERVORMEN. *Metamorphoſé, reformé, corrigé, chagigé de forme.* Acteon wierd door Diana in een Hert hervormd. *Acteon fut changé, metamorphoſé en Cerf par Diane.* Alvoorens den Almanak hervormd, verbeterd wierd. *Avant que le Calendrier fût reformé, redreſſé.* De HERVORMDE of *Gereformeerde* Godsdienſt. *La Religion Reformée.* De HERVORMDEN, de Gereformeerden werden hoe langer hoe ieverloozer. *Les Reformez ſe relâchent de plus en plus.*

HERVORMEN. v. a. HERSCHEPPEN. Veranderen. *Metamorphoſer, transformer.* Jupiter hervormde zig in alderhande dieren. *Jupiter ſe metamorphoſoit, transformoit en toutes ſortes d'animaux.*

HERVORMEN. Herſtellen, verbeteren. *Reformer, retablir, ameliorer.* Een Geeſtelyke Order HERVORMEN, tugtigen, naauwer regelen. *Reformer, corriger, diſcipliner un Ordre Religieux.* De oude muntſpecien HERVORMEN, herſtempelen. *Refrapper, remarquer les vieilles eſpeces avec le poinçon; marquer les eſpeces à un nouveau coin.* HERVORMER, verbeteraar van den Almanach. *Reformateur, Reſtaurateur du Calendrier.* Calvinus, Lutherus en andere HERVORMERS van den Chriſtelyken Godsdienſt. *Calvin, Luther & les autres Reformateurs de la Religion Chretienne.* De HERVORMING, herſchepping van Jupiter in een Stier, in een Goude regen. *La metamorphoſe de Jupiter en un Taureau, en une Pluye d'or.* De HERVORMING, herſtelling van Julius Ceſars Almanak, door Paus Gregorius de XIII. *La Reformation du Calendrier de Ceſar par le Pape Gregoire XIII.* De HERVORMING, verbetering der zeden hangt af van 't voor-

Digitized by Google

voorbeeld der Grooten. *La reformation, la reforme des moeurs depend de l'exemple des Grands.* Wat al menſchen die anderen de HERVORMING aanprediken, en zelfs in de ongeregeltheid, in de dooling leeven! *Que de gens qui prêchent la réforme & vivent eux-mêmes dans le dereglement, dans l'erreur!* Sancta Thireſia HERVORMSTER der Carmeliten Orde. *Sainte Thereſe Reſtauratrice de l'Ordre des Carmelites.*

HERVOUWEN. v. a. Wedervouwen. *Replier.* Een brief, een ſtof hervouwen. *Replier une lettre, une etoffe.*

HERVRAAGEN. Hy doet niet als vraagen en HERVRAAGEN, wedervraagen. *Il ne fait que demander & redemander.*

HERWAARTS. Adv. Aan deze kant, aan dees zyde. *Deça, de ce coté cy, vers icy.* Ik zie hem herwaarts treeden, komen. *Je le vois avancer vers icy, s'avancer de ce coté cy.* Zyn Majeſteit zal in Mey herwaarts komen. *Sa Majeſté viendra icy, dans ces quartiers, en cette ville au mois de May.*

HERWINNEN. v. a. Wederwinnen. *Regagner, recouvrer.* Le Pret: *herwon*, le Part: *herwonnen.* Zyne voorige kragten, zyne voorige gezondheid herwinnen. *Regagner, reprendre ſes premieres forces; regagner, recouvrer ſa precedente ſanté.* Aan de HERWINNING zyner gezondheid werken. *Travailler au recouvrement, retabliſſement de ſa ſanté.*

HERWISSEL. Wederwiſſel. *Rechange.* m. De wiſſel en herwiſſel verſtaan. *Entendre le change & rechange.*

HERWRYVEN. v. a. Wederwryven. *Rebroyer.* De coleuren, de verwen herwryven. *Rebroyer les couleurs.*

HERWYEN. v. a. Weder inwyen. *Sacrer de nouveau, conſacrer une ſeconde fois.* Een ontheiligde Kerk herwyen. *Conſacrer de nouveau une Egliſe qui a été polluë, profanée.* HERWYING van een ontheiligde, geſchonde Kerk. *Conſecration nouvelle d'une Egliſe profanée.*

HERZEGGEN. v. a. Wederzeggen. *Redire, repeter.* Men moet hem 't zelfde honderd maal zeggen en herzeggen. *Il faut lui dire & redire cent fois la même choſe.* HERZEGGING, herhaaling *Redite, repetition.* f.

HERZIEN. v. a. Wederzien. *Revoir.* Ik hoop hem nog eens te herzien. *J'eſpere le revoir encore une fois.* Zyn copy twee drie maal HERZIEN, overzien alvoorens die te doen drukken. *Revoir deux ou trois fois ſa copie avant que de la faire imprimer.* HERZIENING, overziening. *Correction, revue.* f.

HERZOEKEN. v. a. WEDERZOEKEN. *Rechercher.* Waar zult gy dat nu herzoeken? *Où irez vous rechercher cela à cette heure?* HERZOEKING, navorſching. *Recherche.* f. *Examen.* m.

HET. Lidtwoordje voor *Neutraale* zelfſtandige Naamen, Werkwoorden, toevoeglyke Naamen en Voorzetſels in den zelfſtandigen zin ter neder geſteld, komende. *Le, la, l'.* Het paard, het brood, het woord, het licht, het kind, het werk. *Le cheval, le pain, la parole, la lumiere, l'enfant, l'ouvrage.* HET eeten, het drinken, het ſlaapen. *Le manger, le boire, le dormir.* Het witte, het zwarte, het aangenaame en het nutte. *Le blanc, le noir, l'agréable & l'utile.* Het grootſte, het gemakkelykſte. *Le plus grand, le plus facile.* Het beſte, het ſlegtſte. *Le meilleur, le pire* ou *le plus mechant.* HET voorſte, het agterſte, het boveniſte, het onderſte. *Le devant, le derriere, le deſſus, le deſſous.*

HET, van het woordje *door* voorgegaan en van een *Infinitivus* gevolgd, helpt tot de ſamenſtelling van 't *Gerundium* des tegenwoordigen tyds, in 't Latyn op *do* uitgaande. Door het leezen, door het vraagen, door het onderzoeken, door het onthouden en overpeinzen werd men wys. *On devient ſage en liſant, en demandant, en examinant, en retenant & en meditant.*

HET, in de zelfde ſchikking met andere *Infinitiva* gevoegd, werd in een anderen zin genomen, en in 't Franſch met een omſchryving uitgelegt. Door het ſpringen van de Kruit-tooren raakten veel menſchen om hals. *Pluſieurs perſonnes perirent, perdirent la vie quand le Magazin à poudres ſauta.* Hy wierd door het ſterven van zyn vrouw zoodanig geraakt, getroffen. *Il fut tellement touché, frappé de la mort de ſa femme.*

HET, werd in *Accuſativo*, als *relativum* der eigentlyke *neutraale* ofte onzydige Naamwoorden gebruikt. *Le, la, l'.* Leen my uw mes, ik zal het u aanſtonds wedergeeven. *Prêtez moy votre couteau, je vous le rendrai tout à l'heure.* Het Schip is al in Texel, men wagt het in 't kort voor de Stad. *Le Vaiſſeau eſt deja au Texel, on l'attend dans peu devant la Ville.* Het bier is te vers, men moet het nog een dag of twee laaten ſtaan. *La biere eſt trop fraiche, trop nouvelle, il faut la laiſſer repoſer encore un jour ou deux.*

HET, merkteken der onperſoonlyke Werkwoorden, werd met IL in 't Franſch overgezet. Het regend, het waayd, het ſneeuwd, het vrieſd, het dooyd, het is mooy-, het is ſlegt weer. *Il pleut, il vente, il nege, il gele, il degele, il fait beau-, il fait mauvais temps.* Het is heet, het is koud. *Il fait chaud, il fait froid.* Het was te koud, 't was te heet. *Il faiſoit trop froid, il faiſoit trop chaud.*

HET IS, voor een zelfſtandig Naamwoord of Werkwoord komende, werd in 't Franſch met *C'eſt* overgezet. Het is zyn ſchuld, het is de zelfde wyn, het is een vaſt bewys. *C'eſt ſa faute, c'eſt le même vin, c'eſt une preuve certaine.* Het is om u te toonen dat gy ongelyk hebt. *C'eſt pour vous montrer que vous avez tort.* 't Is om hem des te beter daar van te overtuigen. *C'eſt pour l'en convaincre d'autant mieux.*

HET IS, voor een *Adjectivum* of toevoegelyk Naamwoord komende, werd in 't Franſch met *Il eſt* vertaald. Het is zeker dat wy alle ſterven zullen. *Il eſt certain que nous mourrons tous.* Het is onmoogelyk alles te weeten. *Il eſt impoſſible de ſçavoir tout.* Het is onwaaragtig. *Il n'eſt pas vray.* Het is zoo laat niet. *Il n'eſt pas ſi tard.*

HET, komt nog in zommige gemeenzaame ſpreekwyzen. Het is te ver van hier. *Il y a trop loin d'icy.* Het is een maand geleden dat wy tot zynent braaf vrolyk waaren. *Il y a un mois que nous nous divertimes bien chez lui.* Waar zal men vergaderen, ſamen komen? 't zal tot mynent zyn. *Où s'aſſemblera-t-on? ce ſera chez moy.* Het zullen goede peeren zyn, als zy maar konnen rypen. *Ce ſeront de bonnes poires pourvû qu'elles puiſſent meurir.* HET ZY DAN ZOO, laat het dan zoo zyn. *Ainſi ſoit, hé bien donc ſoit.* HET ZY dat ik ſlaape of dat ik wakker legge. *Soit que je dorme ou que je veille.* HET ZY HOE 't ZY, de goede man is evenwel dood. *Quoy qu'il en ſoit, le bon homme eſt pourtant mort.*

HEUG EN MEUG. Adv. By woordelyke ſpreekwyze in den volgenden zin te gebruiken. Wilje dat ik 'er tegen heug en meug van eet? *Voulez vous que j'en mange à contre coeur, malgré moy?*

HEUGEL, HAAL of ketting daar een ketel over 't vuur aan hangd &c. *Cremiliere* ou *cremaillere.* f.

HEUGEN. v. n. GEHEUGEN. Zig te binnen brengen, indagtig zyn. *Se ſouvenir, avoir memoire de quelque choſe.* Help het my heugen, hoor je! *Faites m'en ſouvenir, entendez vous!* 't Heugd my dat gy niet booger waart als een kluit. *Il me ſouvient que vous n'e-*

Digitized by Google

tiez pas plus haut qu'un chou. Zoo ver mag my niet heugen. *Je ne me ſouviens pas de ſi loin.*

HEUGLYK of **HEUGHELYK.** Adj. Aangenaam, daar men gaerne om denkt. *Agréable, rejouiſſant, dont on ſe ſouvient volontiers.* Oh, heugelyken dag! O, *l'agréable journée! oh, la belle journée!* Wat heuglyker maar! *L'agréable, la rejouiſſante nouvelle!* Hoe heugelyk is 't aan zyne eerſte jeugd, om de eerſte minneryen te denken! *Qu'il eſt agréable de ſe remettre en memoire ſa premiere jeuneſſe! quel plaiſir de ſonger à ſes premieres amours!* **HEUGLYKHEID** of **HEUGHELYKHEID.** f. Aangenaamheid, vermaaklykheid. *Plaiſir, charme.* m. *Choſe agréable, plaiſante.* f.

HEUL. m. **MAANKOP.** Slaapbol. *Pavot.* m. *Plante aſſez commune.* Tuin heul. *Pavot de Jardins, pavot domeſtique.* Wilde heul. *Pavot ſauvage.*

HEUL. Byſtand, hulp, vertnoofting, toevlugt. *Aide, ſecours, refuge, appui, reconfort, azile.* m. Heul en byſtand zoeken by iemand. *Chercher ſecours & appuy, chercher de l'aide & du reconfort chez quelqu'un, avoir recours à quelqu'un dans ſon beſoin.* Daar is voor de waare Chriſten geen heul te zoeken dan by God. *Le vray Chretien ne ſçauroit chercher de refuge, d'azile, de reconfort que devers Dieu.*

HEUL, werd in verſchelde plaarſen van Zuid-Holland voor een houte bruggetje (als de Heule by Rotterdam) genomen. *Petit pont de bois.* m. Hy woond daar ginter aan de heule, by de heule. *Il demeure là bas vers le petit pont de bois.*

HEUL-BLOEM. m. *Fleur de pavot.* f. Daar word heulbloem onder gemengd *On y mêle de la fleur de pavot.*

HEULBOL. Heulkop. *Tête de pavot.* f. Tarquinius al de Heulbollen van den Hof met zyn ſtokje afſlaande, weez Sixtus ſtilzwygens hoe hy de voornaamſten der Gabynen moeſt van kant helpen.

HEULEN. v. n. Malkander over een houte *of* ander ſmal bruggetje rydende omhelzen en kuſſen, als of het de laatſte maal mogt zyn. *Se baiſer au paſſage d'un petit pont, s'encourager contre tout evenement en paſſant un pont en chaiſe* ou *en chariot.* Nu, gy moet altemets eens heulen, onderweeg! *Au moins, il ne faut pas oublier les embraſſades, les accolades à chaque petit pont!* Deze gewoonte onder jonge lieden om een vermaak uit zynde, is herkomſtig van 't ongeluk dat tweeGelieven ſamen in de Veenen, omtrent den Leidſendam, is overgekomen van met wagen en paarden in 't water te vallen en deerlyk te vergaan: gelyk in de Bataviſche Arcadia van Heemskerk geleezen werd.

HEULEN met iemand, het met iemand houden, aanſpannen met iemand. *Se liguer, être d'intelligence avec quelqu'un; lier une etroite correſpondance avec quelqu'un, s'entendre, colluder avec lui.* Zy heulen ſamen, zeg ik u. *Ils colludent, ils ſont d'intelligence enſemble, ils s'entendent comme larrons en Foire, vous dis-je.*

HEULSAP. Heulraanen daar de *Opium* mede gemaakt werd. *Jus de pavot dont on compoſe l'Opium.* m.

HEULZAAD. *De la graine de pavot.* Doet 'er wat heulzaad in. *Mettez y un peu de graine de pavot.*

HEUP. f. Gedeelte des lighaams daar de dye in ſluit. *Hanche.* f. Hy is onder, boven de heup gekwetſt. *Il eſt bleſſé au deſſous, au deſſus de la hanche.* Jacob wierd in zyne worſteling met den Engel des Heeren, in de heupe, in de ſamenvoeginge der heupe gekwetſt. *Jacob fut bleſſé à la hanche, à l'emboiture de la hanche dans ſa lutte avec l'Ange du Seigneur.* De **HEUPJICHT, HEUPWEE,** jicht in de heupe is de pynelykſte. *La goute ſciatique eſt la plus douloureuſe.*

HEUR, werd ſomtyds in de plaats van **HAAR** of **HUN** gezegt. *Sa, leur, elle, eux.* 't Is heur ſchuld, 't is de ſchuld van haar. *C'eſt ſa faute, en parlant d'une femme* ou *fille.* 't Is **HEUR** eigen kind, 't kind van haar. *of ook,* 't kind van hem en van haar. *C'eſt ſon* ou *leur propre enfant.* Hy heeft heur geſchaakt, hy is met heur doorgegaan. *Il l'a enlevée, il s'en eſt allé avec elle.* Die ſchelmen hebben my eens bedrogen, ik wil met heur niet meer te doen hebben. *Ces coquins m'ont trompé une fois, je ne veux plus avoir affaire à eux.*

HEUS of **HEUSCH.** Adj. Beleefd, welievend, vroom, goedaardig. *Honnête, civil, poli, bienfaiſant, obligeant.* Het is een zeer heus jongman. *C'eſt un fort honnête jeune homme, un jeune homme fort civil, bien elevé.* Gy zyt te heuſch van gemoed om dat kwaalyk te neemen. *Vous avez l'eſprit trop bien fait, vous avez le coeur trop bon, trop bien placé pour le prendre en mauvaiſe part.* Een **HEUS,** verpligtend, aangenaam onthaal *Un accueil obligeant, honnête; une agréable, obligeante reception.* Heuſche woorden, redenen, verpligtende woorden. *Des paroles obligeantes, engageantes, honnêtes.*

HEUSCHHEID of **HEUSHEID.** f. Beleefdheid, welievendheid, goedaardigheid, opregtigheid. *Honnêteté, civilité, politeſſe, bonne volonte, humeur obligeante, ſincerité.* f. Uwe heuſchheid verdiende beter geloond te zyn *Votre bonté, honnêteté, ſincerite meritoit d'être mieux reconnuë.* **HEUSCHELYK.** Adj. Beleefdelyk, goedaardiglyk, opregtelyk. *Honnêtement, avec bonté, ſincerité.*

HEUVEL. m. Bergje, kleine berg. *Colline* f. *Petite montagne.* De Vyanden hadden alle omleggende heuvels bezet *Les Ennemis avoient occupé toutes les collines, les hauteurs d'alentour.*

HEVEL of **HANDSPAAK.** Scheeps w: *Levier* m *Barre de bois pour lever un fardeau, un bloc.* Op de hevel drukken, perſſen *Appuyer ſur le levier.*

HEVEL, HEVER. Wynkoopers blikke kromme pomp om een vat door 't ſpongat te leegen *Un larron, ſiphon.* m. *Une pompe en forme d'Equerre dont les Marchands de vin ſe ſervent pour vuider un tonneau par la bonde.*

HEVIG. Adj Vinnig, geweldig, zeer ſterk, heftig. *Violent, tres fort, impetueux.* Een hevige koorts, hevige pyn. *Une violente fievre, violente douleur.* Een hevige *of* geweldige ſtorm. *Une violente, furieuſe tempête.* Een hevige *of* geweldige dood. *Une mort violente.* Daar wierd zoo **HEVIG,** zoo hardnekkig gevochten van weerkanten dat... *On combattit de part & d'autre avec tant de chaleur que...* Hy is te **HEVIG,** te heftig, te gramſteurig. *Il eſt trop violent, trop emporté, trop colere.* De **HEVIGHEID** van de koorts, van de pyn. *La violence de la fievre, la violence de la douleur.* Daar wierd met de grootſte **HEVIGHEID,** hardnekkigheid gevochten van weerkanten *On ſe battit de part & d'autre avec la derniere chaleur, avec le dernier acharnement.* De **HEVIGHEID,** opbloopentheid, gramſteurigheid van die man gaat te ver, is onbegrypelyk. *L'emportement, la colere de cet homme va trop loin, eſt inconcevable.* **HEVIGLYK.** Adv. Met hevigheid. *Fortement, violemment, avec violence, vehemence.*

HEX. Toverhex *of* Toveres, toveraarſter. *Sorciere, femme qui ſe mêle de magie, de ſortilege.* Wat wil die oude hex zeggen? *Que veut dire cette vieille ſorciere?* **HEXEN** of **HEKSEN.** v. n. Tooveren, met tovery omgaan. *Se mêler de magie, de ſortileges, faire le metier de ſorciere.* Ik geloof dat zy kan hexen. *Je crois qu'elle eſt ſorciere, qu'elle entend la magie.* Het gelykt wel **HEXENWERK,** toverwerk. *On diroit que c'eſt ſorcellerie, ſortilege.*

Digitized by Google

HEY of HEI. Een tuſſchenwerpſel van verwondering of gekſcheering. *Hé.* Hey, wat is dat aardig, zoet! *Hé, que cela eſt joli!*

HEY, HEYDE, HEI of HEIDE. Dorre en onbewoonde Landſtreek. *Bruyere, Landes, Pays inculte & inhabité.* De hey van Amersfoort. *La bruyere, les landes d'Amesfort.*

HEY, HEYBLOK. Paalſtamper met zwaar yzer beſlag om heypaalen in de grond te ſtampen. *Hie à piloter.* f. *Mouton à ſonnettes.* m. HEYBLOK of Straatemaakers ſtamper. *Hie* ou *Demoiſelle.* f. *Machine à enfoncer des pavez.*

HEY-BEZEN of HEYDE-BEZEM. Bezem van hey- of bremtakken gemaakt. *Balay de bruyere, de geneſt.* m.

HEYDE, HEIDE of HEY. Dor, ſchraal en onbebouwd land. *Bruyere.* f. *Landes.* f. pl. De Mookerheyde by Nymegen vermaard door de nederlaage van Prins Lodewyk van Naſſauw ten tyde van Duc d'Alba. *La Bruyere de Mook près de Nymegue, celebre par la deroute du Prince Ludovic de Naſſau du temps du Duc d'Albe.* Ik wenſte dat gy op de Mokerheyde zat, ver van hier waard. *Je voudrois que vous fuſſiez bien loin d'icy, que vous fuſſiez à Pampelune.*

HEYEN. v. a. Met de hey of heyblok inſlaan, inſtampen. *Piloter, enfoncer des pieux* ou *des pilotis dans la terre.* Men moet in Holland HEYEN, de grond heyen eer men bouwen kan. *Il faut piloter, chaſſer des pilotis en terre en Hollande avant que de pouvoir bâtir.* De koſt met heyen winnen. *Gagner ſa vie à haler à la corde de la Hie, à tirer au Mouton à ſonnettes.* In *re venerea* betekend HEYEN zoo veel als Vogelen. *Couailler, battre l'enclume.* Dat huis word wel geheyd. *On bat bien l'enclume dans cette maiſon là.* HEYEN. v. n. Diep gaan, log in 't zeilen zyn. *Tirer beaucoup d'eau, naviger peſamment.* Dat ſchip heyd geweldig. *Ce vaiſſeau navige, fille bien peſamment.* Hy eet als een HEYER, als een Dyker. *Il mange comme un Limouſin, comme un Manoeuvre.*

HEYPAAL. Paal die in de grond geheyd, geſtampt werd. *Pilotis.* m. *Pieux qu'on enfonce à force par le moyen d'une Hie, d'un Mouton à ſonnettes.*

HEYWERK, PAALWERK. n. Geheyde paalen aan den ingang van een Haven &c *Eſtacade, paliſſade de pieux* ou *pilotis enfoncez dans l'eau à l'entrée d'un Port &c.*

H I.

HIACINTH, HYACINTH of JACINTH. f. Nagelblom, bekende welriekende Lentebloem. Blaauwe, witte, dubbelde hiacinthen. *Des Jacinthes bleuës, des Jacinthes blanches, de doubles Jacinthes.* HIACINTH of HYACINT, koſtelyke ſteen naar de Amatiſt en Robyn zweemende. *Hiacinthe* ou *Jacinte.* f. *Pierre precieuſe tirant ſur l'Amethiſte & le Rubis.*

HIEF. *preteritum* van HEFFEN. Hy hief de oogen naar den Hemel. *Il leva les yeux au Ciel.*

HIEL. f. Agterſte gedeelte van de voet. *Talon.* m. Achilles was alleen kwetſtbaar aan de hiel. *Achille n'etoit vulnerable qu'au talon* Mercurius word met vleugels aan de hielen geſchilderd. *On peint Mercure avec des ailes aux talons.* HIEL van een ſchoen. *Talon d'un ſoulier.* Zyn verſtand zit hem in de hielen, gekſch: ſpr: *Il a l'eſprit aux talons.* Iemand kort op de hielen volgen. *Talonner quelqu'un, le ſuivre de près.* Hy zit my geduurig op de hielen, hy volgt my over al. *Il eſt toujours ſur mes talons, il me ſuit par tout.* Die vryſter treed haar moeder al op de hielen, is al groot en huwbaar *Cette fille marche deja ſur les talons de ſa mere.* By de hielen werken, vrugteloozen arbeid doen, met de kous op 't hoofd keeren, *Se tuer pour*

ne rien faire qui vaille, faire une cacade. Naar zyn hielen omzien, vryeragtig-, groen worden. *Regarder après ſes talons, commencer à ſe connoître, à ſe ſentir, s'ecouter piſſer.*

HIELD. *Pret:* van HOUDEN. Hy hield haar by de hand; hy hield zyn woord als een eerlyk man. *Il la tenoit par la main; il tint ſa parole comme un honnête homme.*

HIELEN. v. n. Scheeps w: Agter over hellen, als de hang-garren van ſcheepen gemeenlyk doen. *Peſer ſur l'arriere: c'eſt ce que font les bâtiments qui ont l'arriere mal bâti, peſant.*

HIELING of agterſte gedeelte van de ſcheeps kiel. *L'arriere, le talon de la quille du vaiſſeau.*

HIELP, HOLP of HULP. *Pret:* van HELPEN. Hy hielp haar uit de koets te ſtappen. *Il lui aida à deſcendre du caroſſe.*

HIELTJE. n. Kleine hiel. *Petit talon.* Watte hieltjes, kleine hieltjes! *Quels petits talons!* Het HIELTJE van de ham word voor 't lekkerſte gehouden. *Le talon, le bas du manche du jambon eſt eſtime le plus delicat.* Het hieltjen is geklooven, het hieltje, 't hammetje is op, het is gedaan met Kaatje. *Tout le patrimoine eſt deja mangé, tout eſt fricaſſé, il n'y a plus rien à frire.*

De HIELVLEUGELS van Mercurius. *Les Talonnieres de Mercure, les ailes attachées aux talons de Mercure.*

HIER. Adv. Op deze plaats, alhier. *Icy, ici, en ce lieu cy.* Hier woond hy, hier ben ik. *C'eſt ici qu'il demeure, je ſuis icy.* HIER, wind Alexander een bloedige veldſlag; ginds, trekt hy over een ſnelloopende Vloed. fig: ſpr: *Icy, Alexandre gagne une ſanglante bataille; là, il paſſe un Fleuve rapide.* Hier begind de roemrugtige Regeering van Karel de Groot. *Icy commence le glorieux Regne de Charle Magne.* Hier ben ik nu, wat wilt gy my zeggen? *Me voici à cette heure que me voulez vous dire? dequoy eſt il queſtion?*

HIER AAN. Daar aan. *Icy joint, joint à ceci.* De hier aanvolgende ſtukken en documenten. *Les pieces & preuves ſuivantes.*

HIER BENEVENS. Hier by. *Cy joint, avec ceci.* Hier beneevens hebt gy de factura der ingeladen, ingeſcheepte goederen. *Vous avez cy joint la facture des marchandiſes chargées, embarquées.*

HIER BY. Hy woond *hier by*, in de buurt. *Il demeure icy près, dans le voiſinage.* HIER BY komt, hier neffens, behalven dit komt, des Vaders weigering van zyn Dochter zoo veel geld ten huwelyk mede te geeven. *Outre cela, avec cela, joint a cela le refus du Pere de donner tant d'argent en mariage à ſa Fille.*

HIER DOOR. Adv De koning zal *hier door* naar zyn Hof keeren, trekken. *Le Roy paſſera par icy pour ſe rendre à ſa Cour.* HIER DOOR, door dit middel zal zyn Majeſteit verſcheide milioenen beſpaaren *Par ce moyen la ſa Majeſté epargnera pluſieurs milions.*

HIER EN DAAR. Men vind 'er *hier en daar* nog eenige. *On en trouve encore quelques uns, quelques unes par ci par là.*

HIERLANDSCH. zie INLANDS. *Du Pays; fait, fabriqué dans le Pays.* Hierlands goed. *Des marchandiſes du Pays, faites dans le Pays.*

HIER LEID begraaven Mattheus N., Jan Pieterſz *Cy giſt Matthieu N., Jean P.* Hier leid begraaven Aagt, zy is geſtorven Maagd &c. *Cy giſt Agnes la pudique Pucelle &c.*

HIER NA Adv. Na dezen. *Cy après, en après, enſuite, après quoi.* Gy zult het hier na wel doen. *Vous le ferez bien cy après.* Hier na verſcheen de Koning in een koſtelyke koets. *En ſuite, après cela le Roy parut dans un magnifique caroſſe.*

HIER-

Digitized by Google

HIER NAAST. Hy woond hier naast. *Il demeure à coté d'ici.*

HIER NAMAALS. Adv. Na dit leven. *Cy après, après cette vie, dans la suite des Siecles.*

HIEROM. Adv. Om deze reden. *à cause de cela, pour cet effet.* Hier om wierd hy gebannen. *Il fut banni à cause de cela.*

HIER OM HEEN. Adv. HIER OMTRENT. Daar is geen zoet water hier om heen. *Il n'y a point d'eau douce autour d'icy, aux environs d'ici.*

HIER OP. Adv. Leg uw hoed en uwe handschoenen HIER OP, daar op. *Mettez votre chapeau & vos gants là dessus.* HIER OP, op dit zeggen, antwoorde hy dat men hem niet tydig genoeg gewaarschouwd had. *Là dessus il repondit, il repliqua sur cela qu'on ne l'avoit pas averti assez tôt.*

HIER OVER. Adv. Regt over. Hier over woond een Bakker. *Il demeure un Boulanger icy vis à vis, icy contre.* HIER OVER, daar over, vielen veel hakketeeringen. *Il y eut bien des disputes, beaucoup de contestes, d'altercations là dessus.*

HIER TOE. Adv. Tot hier toe gevorderd zynde. *Etant avancé jusqu'ici.* HIER TOE, daar toe, ben ik gekomen. *Je suis venu pour cela.*

HIER UIT, HIER AAN. Daar uit, daar aan kan men ligtelyk oordeelen dat... *On peut aisément juger par cela, de là que ..*

HIERVOOR. Adv. Daar voor, om die reden. *Pour cela, à cause de cela.* Hier voor wierd hy gegeesselt en gebrandmerkt. *Pour cela il fut fouetté & fleurdelisé.*

HIER VOOR. Hier digte by. *Icy près.* Hy woond hier voor aan den Dam, in de Warmoesstraat. *Il demeure icy près du Dam, icy à l'entrée du Warmoesstraat.*

HIER ZYN, DAAR ZYN uw schoenen, hier zyn de brieven. *Voicy vos souliers, voicy les lettres.* Hier zyn stoelen genoeg. *Il y a assez de chaises icy.*

HIETEN. zie HEETEN. Noemen. *Appeller, nommer.* Hoe zal 't kind hieten? *Comment est ce que l'enfant aura nom, s'appellera?* Wie heeft u dat HIETEN, geboden te doen? *Qui vous a commandé de le faire?*

HIK. f. Opgeeving van de maag, *of liever,* stuipswyze beweeging van 't Middelrif. *Hoquet.* m. *Mouvement convulsif du Diaphragme.* Als men de hik heeft moet men drinken. *Il faut boire quand on a le hoquet.* HIKDAMP, boer, purking. *Rot.* m. *Vapeur desagréable qui sort de l'estomac par la bouche.* HIKKEN. v. n. De hik hebben, met de hik gekweld zyn. *Avoir le hoquet.* Drink eens ter deegen, dat hikken zal wel overgaan. *Buvez un bon coup, ce hoquet passera bien.*

't HILLETJE. n. De KLAP van de pomp. Klap en leer van de pomp. *Le Clapet de la pompe.* m.

HILTIK. m. BIKKEL. Beentje daar de kinderen mede stuiten *Osselet.* m Yvoore hiltikken koopen. *Acheter des osselets d'yvoire.* HILTIKKEN. v. n. BIKKELEN, stuiten, met hiltikken *of* bikkels speelen. *Jouer aux osselets.*

HINDE, RHEE. 't wyfje van 't Hart. *Biche.* f. *femelle du Cerf.* Zoo snel loopende, zoo lugtig als een hinde. *Aussi vite, aussi legere qu'une Biche.* HINDE-KALF, Rhee-kalf, 't jong van 't Hart. *Faon.* m. *Le petit du Cerf.*

HINDER. m. Belet, ongemak, beletsel. *Empêchement, obstacle, tort, dommage.* m. *Incommodité.* f. Men kan 'er zonder hinder na toe gaan. *On y peut aller sans empêchement, sans obstacle.* Niemand heeft 'er hinder van, overlast by. *Personne n'en a d'incommodité, n'en souffre, cela ne fait tort à personne.*

HINDEREN. v. a. Verhinderen, hinder toebrengen. *Incommoder, embarasser.* De exteroogen hinderen in 't gaan. *Les cors incommodent en marchant.* Die muur hinderd, belet, breekt, stopt het gezicht. *Cette muraille empêche, bouche la vue.* HINDEREN, schaade toebrengen. *Causer du dommage, nuire.* Het ongediert hindert de boomen geweldig. *La vermine nuit bien aux arbres, cause beaucoup de dommage aux arbres.* Iemand in 't schryven, in zyn studie HINDEREN, belemmeren. *Empêcher quelqu'un d'ecrire, d'etudier; le troubler, le detourner quand il ecrit, etudie.* Niemand kan het HINDEREN, beletten. *Personne ne peut l'empêcher.* 't Is een misbruik, een kwaad dat men niet HINDEREN, stuiten kan. *C'est un abus, un mal qu'on ne peut empêcher.* De minste HINDERING, hindernis maakt hem bang. *Le moindre empêchement, embaras lui fait peur.*

HINDERLAAG. f. Schuilhoek, plaats daar Soldaaten hen verschuilen om hunne Vyanden onverhoeds aan te vallen. *Embuscade.* f. Zy kwaamen voort uit de hinderlaage, uit den schuilhoek springen. *Ils sortirent d'abord de l'embuscade.* In HINDERLAAGE gaan leggen, zig verschuilen agter een heg of in een holle weg &c. *Se mettre en embuscade.* Regulus viel in de hinderlaage die Xantipus hem gelegt had. *Regulus tomba dans l'embuscade que Xantipus lui avoit dressée.*

HINDERLYK. Adj. SCHADELYK. Nadeelig, ongemakkelyk. *Nuisible, contraire, prejudiciable, incommode.* De hooge hielen zyn hinderlyk, ongemakkelyk in 't gaan. *Les hauts talons sont incommodes en marchant.*

HINDERNIS. f. Hindering, overlast, beletsel, verhindering. *Incommodité.* f. *Empêchement, obstacle.* m. Welke hindernis hebt gy 'er van? *Quelle incommodité en avez vous?*

HINDERPAAL. Beletsel, hinder, tegenstand. *Obstacle, empêchement.* m. *Opposition.* f. Alle hinderpaalen te boven komen. *Surmonter tous les obstacles.*

HINDERSTE, werd in de gemeenzame styl voor *paards billen* gezegt. *Les fesses, le cul, le derriere du cheval.* Hy liet hem zyn hinderste zien. *Il lui montra son derriere, son cul, ses posterieures.*

HING. *Pret:* van HANGEN. Men hing den Spion aan een boom. *On pendit l'Espion à un arbre.*

HINKEBEENEN, HINKELEN. v. n. In 't hinkperk speelen. *Jouer à la merelle, à clochepied.*

HINKEN. v. n. Mank gaan, kreupel gaan. *Clocher, boiter, marcher sur un pied, aller à cloche pied.* Hy hinkt heel sterk. *Il cloche, il boite bien fort.* Dat vaers hinkt, is mank. *Ce vers là cloche.* Op beide zyde HINKEN, weytelen, het met God en de Waereld houden. *Clocher des deux cotez, temporiser, pretendre servir Dieu & le Monde en même temps.* Niemand hinkt aan een ander mans zeer. spr: *Le mal d'autrui ne nous paroit que songe; le mal d'autrui ne fait clocher, boiter personne.*

HINKEND. part: van HINKEN. Kreupel. *Clochant, qui cloche, boite; boiteux.* Een hinkend paard, hinkende hond. *Un cheval, un chien qui cloche, qui boite.* Het hinkend paard, de hinkende Bode zal ligt agter aan komen; daar zal in plaats van goed nieuws, ligt heel slegt nieuws gehoord werden. *Il faut attendre le Boiteux; les mechantes nouvelles viendront peut être apres les bonnes; il y aura peut être bien à dechanter.*

HINKEPINK. Men noemd aldus in de gemeenzame styl de géen die hinkt, kreupel gaat. 't Is een hinkepink. *C'est un boiteux, une boiteuse.*

HINKPERK. n. Bestek een ladder verbeeldende met kryt op de grond afgeteekend daar de kinderen al hin-

Digitized by Google

hinkende een boom van een vat *of* platte ſteen in ſchuiven, uitſchoppen. *Merelle.* f. *Plan tracé à terre avec de la craye en forme d'echelle, dans lequel les enfans gliſſent & font paſſer un rond de bois ou une pierre platte.* In 't hinkperk ſpeelen, hinkelen. *Jouer à la merelle.*

HINNEKEN zie RUNNIKKEN, GRINNEKEN, Brieſſchen. *Hennir* ou *hanir.* Paard dat naar de Merryen hinnikt. *Cheval qui hennit, hanit après les Juments.*

HISTORIE, HISTORY. f. Ond: woord, dat in zyn grond *Verhaalkunde, Geſchiedkunde, Tydverhaal* beteekend, maar alderbekwaamelykſt onder de eerſte gedaante, in de volgende ſpreekwyzen gebruikt werd. *Hiſtoire.f. Narration des choſes arrivées à certain Peuple pendant certain temps.* De ongewyde oſte Heidenſche Hiſtorie. *L'Hiſtoire Profane.* De Poëtiſche *of* fabelagtige Hiſtorie. *L'Hiſtoire Poëtique* ou *fabuleuſe.* De gewyde, heilige Hiſtorie, de Bybel. *L'Hiſtoire ſacrée, l'Hiſtoire ſainte, la Bible.* De Romeinſe Hiſtorie, de Hiſtorie van Vrankryk, van Holland &c. *L'Hiſtoire Romaine, de France, de Hollande.* De HISTORIE *of* 't levens verhaal van Alexander de Groot, van den grooten Tamerlaan, van den Admiraal de Ruiter. *L'Hiſtoire d'Alexandre le Grand, du grand Tamerlan, de l'Amiral de Ruiter.* Geleerd zyn in de HISTORIE, in de Tydkunde, in de Waereldſe geſchiedeniſſen. *être ſçavant dans l'Hiſtoire.* Hy heeft ons een aardige HISTORIE, een klugtig geval verhaald. *Il nous a raconté une plaiſante hiſtoire, une drole d'aventure, une jolie hiſtoriette.* 't Is een heele HISTORIE, een heel lang verhaal. *C'eſt toute une Hiſtoire, tout un Roman.*

HISTORIS of HISTORISCH. Adj Dat tot de Hiſtorie *of* Geſchiedkunde behoord. *Hiſtorique, qui appartient à l'Hiſtoire.* Hiſtoriſch verhaal, hiſtoriſche beſchryving. *Narration, deſcription hiſtorique.* Hiſtoriſch Almanak. *Almanach* ou *Calendrier hiſtorique, hiſtorial.* De Hiſtoriſche ſtyl moet kort, bondig, klaar en vermaaklyk zyn. *Le ſtyle Hiſtorique doit être ſuccint, clair & enjoué.* Het HISTORISCH Geloof is niet zaligmaakend. *La Foy Hiſtorique n'eſt pas efficace à ſalut.*

HISTORY-SCHRYVER, HISTORIE-SCHRYVER. Geſchiedenis-, Gedenk-, Geſchicht-ſchryver. *Hiſtorien.* Een getrouw, onpartydig, geloofwaardig Hiſtory-ſchryver. *Un Hiſtorien fidelle, impartial, digne de foy.* Al de Hiſtory-ſchryvers dier tyd maaken 'er melding van. *Tous les Hiſtoriens de ce temps là en font mention.* Loontrekkende Hiſtory-ſchryver *of* Schryver van zaaken in een byzonder Land voorgevallen. *Hiſtorien gagé, Hiſtoriographe.* Mariana, Mezeray, Grotius vermaarde Hiſtory-ſchryvers van Spanjen, Vrankryk, Holland *M: M: G: Hiſtoriographes, Hiſtoriens celebres d'Eſpaene, de France, de Hollande.*

HISTORY-SCHILDER of Hiſtorie-Schilder, Schilder in Hiſtorien. *Peintre en Hiſtoires.*

HITSEN. v. a. AANHITSEN. Ophitſen. *Exciter, provoquer, animer, acharner.* Honden tegen malkander hitſen. *Animer, acharner des chiens les uns contre les autres.*

HITSIG. Adj. Ritſig, heet, ſpeels. *Chaud, en chaleur, en amour.* Een hitſige teef. *Une chienne chaude.* Een hitſige teef, een hoeragtig, geil vrouwmenſch. *Une chienne chaude, une debordée, coureuſe de remparts.* HITSIG-, *of liever,* hittig, verhit bloed. *Du ſang echauffé.* Hy is zoo HITSIG, zoo greetig naar een ander mans goed. *Il eſt ſi ardent, ſi âpre après le bien d'autrui.* HITSIGHEID, geilheid, hoeragtigheid. *Lubricité, impudicité, humeur laſcive.* f. Die HITSIGHEID, verhitting ontſtaat uit het al te veel wyn drinken. *Cette chaleur, cette echauffaiſon, ce ſang echauffé provient d'un excès de vin, de boiſſon.*

HITTE. f. HETTE. Warmte. *Chaleur.f. Chaud.* m. De hitte der Zonne maakt alles levendig. *La chaleur du Soleil donne la vie à toutes choſes.* De grooſte hitte is over. *La plus grande chaleur eſt paſſée, le plus grand chaud eſt paſſé.* Al die ſterke dranken maaken te groote verſpilling der Natuurlyke hitte. *Toutes ces boiſſons fortes font une trop grande diſſipation de la chaleur Naturelle.* Hy was in de HITTE, in 't ſterkſte van de koorts. *Il etoit dans la chaleur, dans l'ardeur, la force de la fievre.*

HITTIG. Adj. Heet, zeer warm, gloeyend. *Fort chaud, ardent, echauffé, bouillant.* Het al te veel eeten en drinken maakt te hittig bloed. *Le trop manger & le trop boire echauffent trop le ſang, font un ſang trop echauffé, bouillant.* Iemand in hittige toorn, in groote gramſchap aanſpreeken. *Parler à quelqu'un en ardente colere, ne ſe poſſeder pas de colere en parlant à quelqu'un.* Den Vyand HITTIGLYK, drifriglyk vervolgen, najaagen *Pourſuivre l'Ennemi avec chaleur, avec acharnement.*

HITZIG of hittig bloed. *Du ſang echauffé, ſang bouillant.* Een HITSIGE of ritſige teef, hoer. *Une chienne chaude, une putain.*

H O.

HOBBELEN. v. n. Een ſchuitje dan op de eene dan op de andere zyde overbuigen, in gevaar van het om te ſlaan. *Pencher un bateau tantot d'nn coté tantot d'un autre, ſe dandiner dans un bateau en danger de le renverſer ſur le coté.* Het ſchuitje hobbelde geweldig door de geſtadige rukwinden. *Le bateau ſe tourmentoit furieuſement par les frequents coups de vent.* Is dat leezen? dat is maar HOBBELEN, hakkelen. *Appellez vous cela lire? ce n'eſt que cahoter, qu'anicoter.*

HOBBELIG. Adj. Ongelyk. *Raboteux. euſe, inegal.* Hobbelig ys. *De la glace raboteuſe.* Wat is dit een hobbelige weg! *Que ce chemin cy eſt raboteux, cahotant; que ce chemin ci fait cahoter!* De HOBBELIGHEID, ongelykheid, oneffenheid van 't ys als 't gedooyd, geſneeuwd en weder gevroren heeft. *L'inegalité, la rudeſſe de la glace quand il a degelé, neigé & gelé de nouveau.* De HOBBELING of het HOBBELEN van een ſchuitje. *L'agitation d'un petit bateau &c.*

HOBBEN EN TOBBEN. v. n. Onzeker, op 't los geval heen dryven *Voguer à l'aventure, être porté par l'eau tantot d'un coté, tantot de l'autre.* Na lang hobben en tobben raakten wy eindelyk op een Eyland. *Après avoir été longtemps le jouet de la Mer, après avoir longtemps flotté à l'aventure nous arrivames enfin à une Iſle.* Iemand hobben en tobben laaten, van iemand afzien, hem laaten betyen. *Laiſſer agir quelqu'un à ſa fantaiſie, à ſa tête; abandonner quelqu'un à ſa bonne ou mauvaiſe fortune.* Zy hebben lang genoeg gehobd en getobt, gefukkelt. *Ils ont aſſez longtemps tracaſſé leur pauvre vie; ils ont aſſez longtemps ſouffert, pâti; ils ont eu bien des traverſes à eſſuyer.*

HOBO of HOBOO. Bekend Muziek inſtrument. *Haubois* m. *Inſtrument de Muſique aſſez commun.* Op de Hobo ſpeelen. *Jouer du Hautbois.*

HOE Ondervraagend en verwondering toonend woordje. *Comment, de quelle maniere.* Hoe vaart gy al? *Comment vous portez vous?* Hoe zegje dat in 't Franſch? *Comment dites vous cela en François?* Ik zal u zeggen hoe 't gebeurde, hoe hy in 't water viel.

Je

Digitized by Google

Je vous dirai comment cela arriva, comment il tomba dans l'eau. Men weet nog niet hoe de zaak zal eindigen, hoe 't'er mede afloopen zal. *On ne ſçait pas encore comment l'affaire ſe terminera, ce qu'il en ſera.* HOE komt gy zoo bedroeft? *D'où vient que vous êtes ſi triſte? qui vous rend ſi affligé?* Hoe komt gy my daar over aan te ſpreeken? *Comment eſt ce que vous vous adreſſez à moy? d'où vient que vous vous adreſſez à moy pour cela?* HOE, is 't al zoo laat! hoe, bennen wy al aan! *Comment, quoy, eſt il ſi tard! comment, quoy, eſt ce que nous ſommes deja arrivez!* HOE ſchelm, gy hebt uw Vaderland verraaden! *Comment miſerable, tu as trahi ta Patrie!*

HOE, werd ſomtyds met *combien* afgelegd. HOE DIKWYLS komt uw Meeſter in de week by u? *Combien de fois votre Maître vient il chez vous la ſemaine?* HOE LANG is 't geleden dat gy hem niet gezien hebt? *Combien y-a-t-il que vous ne l'avez vû?* Indien gy wiſt HOE ZEER hy u bemind! *Si vous ſçaviez combien il vous aime! à quel point il vous aime!* Hy was zoo kwaad als ik weet niet hoe! *Il etoit fâché comme je ne ſçai quoi, comme tout!*

HOE, werd in de ſpreekwyzen van verwondering door 't enkeld woord *que* in 't Franſch overgezet. Hoe blinkt Gods goedheid over ons! *Que la bonté de Dieu eclatte, brille envers nous!* Hoe dwaas was ik hem te gelooven! *Que j'etois fou, que j'etois folle de le croire!* Hoe zal hy ſtaan kyken als hy het hoord! *Qu'il ſera etonné, qu'il ſera penaud, qu'il aura le bec mort quand il l'entendra!* Hoe duur werden de Waereldſe vermaaken geboet, betaald! *Que les joyes du Monde ſe payent cher! cherement!* Och, hoe gemakkelyk zoude het my geweeſt hebben! *Ho, qu'il m'eût été facile, aiſé!* Hoe goed is het dat ik myn geld weer heb! *Qu'il m'en prend bien de ravoir mon argent!*

HOE, werd byna in de zelfde zin met *quelque* afgeleid. Hoe agteloos, hoe ongehoorzaam de Jeugd zy, de Meeſters moeten echter onvermoeyd voortvaaren in hun plichr. *Quelque negligente, quelque desobéiſſante que ſoit la Jeuneſſe, les Maîtres doivent pourtant continuer ſans relache à faire leur devoir.* Hoe groot onze zonden zyn, Gods barmhertigheid is nog grooter! *Quelque grands que ſoient nos pechez, la miſericorde de Dieu eſt encore plus grande!* Men kan daar uit zien HOE voorzigtig men dient te weezen! *On voit par là quelle prudence il faut avoir, de quelle prudence il faut uſer!* HOE men het ook maakt daar zullen altyd misnoegden zyn! *Quoy que l'on faſſe, de quelle maniere qu'on agiſſe il y aura toujours des mecontens!* Hoe grooter een kind is, hoe beter het oppaſſen moet. *Plus un enfant eſt grand, plus il doit s'appliquer.*

NB. Tot nader verklaaring van dit noodig woordje, volgen hier nog eenige voorbeelden, alvoorens tot het woord HOED over te gaan.

HOE EER HOE LIEVER. Adv. Zoo gaauw als 't kan. Gaat 'er, doet het hoe eer hoe liever. *Allez y, faites le le pluſtot qu'il ſe pourra, que vous pourez, que faire ſe pourra.* Wanneer zal ik het doen? hoe eer hoe liever, zeg ik u. *Quand le ferai-je? le pluſtot que vous pourez; le pluſtot ſera le meilleur, le mieux, vous dis-je.* HOE JONG was zy doe zy trouwde? *à quel âge s'eſt elle mariée? quel âge avoit elle lors qu'elle s'eſt mariée?* Hoe jong lykt zy nog! *Qu'elle paroit jeune encore!* HOE LANG hebt gy in Vrankryk geweeſt? *Combien de temps*, ou pluſtot, *combien avez vous été en France?* Hoe maakt het myn Zoon nu al? HOE LANGER hoe erger, myn goede Heer. *Comment ſe comporte mon Fils à préſent? de pis en pis, mon bon Monſieur.* HOE LANGER gy wagt, hoe erger het weezen zal. *Plus que vous attendrez, tant pis ce ſera.* De Steden van 't Ryk werden hoe langs hoe meer uitgeput. *Les Villes du Royaume s'epuiſent de plus en plus.* Tot HOE LANG, ô Heere zult gy toelaaten dat... *Juſques à quand Seigneur permettras tu que...* HOE OUD is zy? *Quel age a-t-elle?* Hoe oud ziet zy 'er uit ſedert haar laatſte ziekte! *Qu'elle paroit vieille depuis ſa derniere maladie!* HOE PLAAGD my die meyd, dat kind! *Que cette fille, cet enfant me tourmente!* Hoe plaag! gy my zoo? *D'où vient que vous me tourmentez ainſi? pourquoy me tourmentez vous de la ſorte?* HOE VEEL geeft gy 'er voor? *Combien en donnez vous?* Hoeveel menſchen loopen onweetens in hun bederf! *Combien de gens courent à leur perte ſans le ſçavoir!* HOE VER is Parys hier van daan? *Combien y-a-t-il d'ici à Paris?* Hoe ver loopt die Rivier? *Juſqu'où va cette Riviere?* Hoe ver vinde ik my van myn rekening! *Que je me trouve eloigné de mon compte!* HOE ZEER ik u bemin, ik moet u nogtans verlaaten. *Quelque fortement que je vous aime, il faut pourtant que je vous quite, ſi faut il que je vous quite.*

HOED of **HOEDT**. m. *Chapeau.* m. Een nieuwen hoed koopen. *Acheter un chapeau neuf.* Een wolle *of* vilte hoed. *Un chapeau de laine, de feutre.* Een bever *of* kaſtoor hoed. *Un caſtor, chapeau de caſtor.* Een koddebeks hoed. *Un codebec.* Een karolyn hoed. *Un carolin.* Rooze HOED, rooze krans. *Chapeau de fleurs.* Een yzere HOED, ſtorm hoed. *Un pot de fer en guiſe de caſque.* Een ſtroo HOED, jacht *of* veld-hoed voor Juffers *Une capeline, un chapeau de Demoiſelle.* De Koning heeft een HOED, Cardinaals hoed voor de Aartsbiſſchop van Parys ge-eiſcht. *Le Roy a demandé un chapeau, un chapeau de Cardinal pour l'Archevêque de Paris.* De Juffers moeten een HOED, een Vryer, twee drie hebben om haar regt te vermaaken. *Il faut deux ou trois chapeaux, deux ou trois Galants aux Demoiſelles pour ſe bien divertir.* Hoe zouden zy zonder hoed konnen leeven? *Comment pourroient elles vivre ſans chapeau?*

HOED. Ronde maat daar koolen &c. uit gemeeten werden. *Meſure en forme de boiſſeau.* f. Een hoed koolen. *Un boiſſeau de charbon.*

HOEDANIG. Adv. Op welke wyze, wat manier. *Comme, de quelle maniere, ſorte.* Men weet weinig hoedanig de Eenhoorn, de Phenix gemaakt is. *On ne ſçait gueres comme eſt faite, de quelle maniere eſt faite la Licorne, comme eſt fait le Phenix.* Men weet niet hoedanig zig in deze zaak, in dit geval te gedraagen. *On ne ſçait comment faire en cette affaire, quel parti prendre, comment en agir en cette rencontre.*

HOEDANIG. Adj. welke of. *Tel, telle.* Myn zalf geneesd alle kwaalen, ziektens hoedanig die mogen zyn. *Mon onguent guerit de tous maux tels qu'ils puiſſent être, de toutes maladies telles qu'elles puiſſent être.*

HOEDANIGHEID. f. Eigenſchap, byzondere kragt, byzonder merkteken. *Proprieté, qualité, vertu particuliere.* f. *Caractere.* m. De zwaarte is een hoedanigheid van 't loodt, van 't water. *La peſanteur eſt une propriete du plomb, de l'eau.* De HOEDANIGHEID der ſpyzen ſchaad niet, maar de menigte. *La qualité des aliments ne nuit point, mais la quantité.* Hy wierd in de HOEDANIGHEID van Afgezant naar Parys, naar London gezonden. *Il fut envoyé à Paris, à Londres en qualité, avec le caractere d'Ambaſſadeur.* De edelmoedigheid, weldaadigheid, getrouwheid zyn loffelyke hoedanigheden. *La generoſité, la-*

Digitized by Google

la beneficente, la fidelité ſont de louables qualitez. Caligula trouwde zyn ſlaaf Hierocles en verdroeg zyn gemelykheid en ſlagen in hoedanigheid van Vrouw. *Caligula epouſa ſon eſclave Hierocles & ſupporta ſa mauvaiſe humeur & ſes coups en qualité de Femme.*

HOED-BAND, KOORDE-BAND. m. *Cordon, cordon de chapeau.* m. Een hoed-band met fyne ſteenen, Diamanten bezet. *Un cordon de chapeau garni de Diamants.* **HOED-BOL**, houte vorm daar de bol van den hoed naar gemaakt werd. *Forme de chapeau, forme de bois ſur laquelle le cul du chapeau ſe forme.* f. **HOEDE KAS**, bordpapiere kooker *of* doos daar een hoed in bewaard werd. *Etui de Chapeau.* m **HOEDE KRAAMER**, hoede ſtoffeerder, Franſche kraamer. *Marchand de chapeaux en detail, Mercier qui vend des chapeaux, des echarpes &c.*

't HOEDE MAAKEN. 't Hoedemaakers ambagt. *La Chapelerie.* f. *Le metier de chapelier.* Hy gaat op 't hoede-maaken. *Il apprend la chapelerie, le metier de chapelier.* De **HOEDEMAAKERS** zyn dorſtige keelen. *Les Chapeliers ſont des goziers alterez.* **HOEDE MAAKERY**, plaats daar hoeden gemaakt werden. *Manufacture de chapeaux.* f. *Lieu ou l'on fait des chapeaux.* Een hoede maakery opregten. *Etablir une manufacture de chapeaux.* **HOEDE-STOFFEERDER, HOEDE-KRAAMER**, Franſe kraamer. *Mercier qui vend & garnit des chapeaux, qui vend des chapeaux garnis, des gants, des rubans, echarpes &c.* **HOEDE WINKEL**, hoede maakers *of* hoede kraamers winkel. *Boutique de chapelier.* f.

HOEDE. f. Bewaaring, beſcherming. *Garde, protection.* f. Iemand in zyne hoede, onder zyne hoede *of* beſcherming neemen. *Prendre quelqu'un en ſa garde, ſous ſa garde, en ſa protection.* Ik beveele u in Gods heilige hoede. *Je vous recommande à la ſainte garde de Dieu.* Op zyne hoede zyn, toezien dat men niet verraſt werde. *Prendre garde à ſoy, être ſur ſes gardes, ſe tenir ſur ſes gardes.* Den Vyand in de **HOEDE**, agterhoede vallen. *Donner ſur l'arriere garde des Ennemis.*

HOEDEN. v. a. Weiden, bewaaken, beſchermen. *Paître, garder, preſerver.* Schaapen hoeden. *Paître des moutons.* Varkens hoeden. *Paître ou garder des pourceaux, des cochons.* 't Veê hoeden, in 't veld dryven, bewaaken. *Garder le betail, mener paître les bêtes, mener les bêtes aux champs.* Chriſti Kudde hoeden. fig: *Paître le Troupeau de Chriſt, veiller ſur le Troupeau de Chriſt.* God wil u voor alle kwaad **HOEDEN**, bewaaren. *Dieu veuille vous preſerver, garentir de tout mal.* Daar hoede ons God voor. *Dieu nous en preſerve, nous en garde.* Men moet zig daar voor hoeden. *Il faut s'en donner de garde.* Zig hoeden *of* wagten voor 't kwaad doen. *Se garder de mal faire.* Een Schaap-herder ofte **Veê-HOEDER**. *Un Berger* ou *Gardien du troupeau, celui qui garde le bêtail.* Een Varke-**HOEDER**, Varke-dryver. *Un Porcher.* De **HOEDERS** over Chriſti Kudde. *Les Paſteurs du Troupeau de Chriſt.* De **HOEDING**, bewaaking van 't veê. *La garde du bêtail.* De hoeding van Chriſti Kudde is den Leeraaren aanbevolen. *La garde, la conduite du Troupeau de Chriſt eſt confiée aux Paſteurs.*

De HOEF of hoorn van 't paard daar 't yzer aan vaſt genageld werd. *La corne* ou *le ſabot du pied du cheval, auquel s'attache le fer.*

HOEF, werd voor **BEHOEF** in de volgende ſpreekwyzen genomen. Wat hoef ik my zoo zeer te haaſten? *Qu'ai-je affaire de me preſſer ſi fort?* Ik hoef u niet te zeggen hoe ik 'er aan kom. *Je n'ai que faire de vous dire d'où je l'ai* ou *comment je l'ai.*

HOEF-BLAD. n. Paards klaauw, geneeskruid *Ungula* en *Tuſſilago* in 't Latyn genaamd. *Pas d'Aſne, Tuſſilage.* m. *Herbe medicinale ainſi nommée.*

HOEF-HAMER. Hoefſmits hamer. *Marteau de mareschal ferrant.* m. **HOEFMES.** n. **VEEGMES.** *Boutoir.* m. *Inſtrument avec lequel le Marechal pare la corne* ou *le ſabot du cheval.* **HOEFNAGEL**, lange en platte nagel *of* ſpyker die in de hoef of hoorn gedreeven werd. *Clou à cheval, clou de cheval.* m. **HOEFSMIT**, Smit die paarden beſlaat, laat, geneeſd &c. *Marechal ferrant.* **HOEFSTAL**, hout geſtel voor de Smits deur daar de paarden die men beſlaan wil tuſſchen in geſloten werden. *Travail.* m. *Piliers devant la forge du Marechal entre leſquels on enferme les chevaux qu'on veut ferrer.*

HOEFT, werd voor **BEHOEFT**, als van 't woord **HOEVEN**, **BEHOEVEN** afkomſtig, in de volgende ſpreekwyzen genomen. Hy hoeft niet te denken dat ik voor niet zyn knegt zal zyn. *Il n'a que faire de croire que je ſerai ſon valet pour rien.* Wat hoeft gy te ſpreeken in 't geen u niet aangaat, raakt? *Qu'avez vous affaire de parler en ce qui ne vous touche, ne vous regarde pas?* Het **HOEFT** niet, het is niet noodig, zeg ik u. *Il n'eſt pas beſoin, pas neceſſaire, vous dis-je.*

HOEF-YZER. *Fer à cheval, fer de cheval.* m. Zilvere hoef-yzers. *Des fers à cheval d'argent.*

HOEK. m. of **ANGEL** onder aan de vis-ſnoer en daar 't aas aan vaſt gemaakt werd. *Hameçon.* m. Het aas aan den hoek ſlaan. *Mettre, attacher l'appaſt à l'hameçon.* **HOEK** hebben, hoop hebben van een visje te vangen, alſoo 'er een vis aan de hoek byt, om 't aas weg te neemen. *Sentir un poiſſon mordre à l'hameçon.* Hy heeft de hoek al in de keel, hy is al gevat, hy heeft het voor zyn maag. *Il en tient deja, il a avalé le goujon, il a donné dans le panneau, dans le trebuchet.*

HOEK in de Wiskonſt, is het einde van twee Lynen op een zelfde ſtip hen vereenigende. *Angle.* m. *Inclination de deux Lignes aboutiſſantes au même point.* Een Rechthoek. *Un angle droit* ou *Rectangle.* Platte hoek. *Angle plan.* Stompe *of* botte hoek. *Angle obtus.* Scheve hoek, uitloopende hoek. *Angle ſaillant.* Inloopende hoek. *Angle rentrant.* Kromme hoek, krom-lynige hoek. *Angle curviligne.* Een vaſte hoek, wezentlyke hoek. *Un angle ſolide.* Een Kaap is een **HOEK** lands in Zee uitſteekende. *Un Cap, un Promontoire eſt un angle de Terre qui avance en Mer.*

HOEK, werd met de telwoorden drie, vier, vyf tot twaalf toe, als men van vaſtigheden, als Schanſſen en andere Veſtingwerken ſpreekt, dus uitgedrukt. Een Drie-hoek. *Un Triangle.* Een Vier-hoek, regtlynige vierhoekige vaſtigheid. *Un Tetragone, un quarre, un corps ſolide à quatre angles droits.* Een Vyf-hoek. *Un Pentagone.* Een Zes-hoek. *Un Exagone.* Een Zeven-hoek. *Un Eptagone.* Een Agt-hoek. *Un Octogone.* Een Negen-hoek. *Un Enneagone.* Een Tien-hoek. *Un Decagone* Een Elf-hoek. *Un Endecagone.* Een Twaalf-hoek. *Un Dodecagone.* Een Veel-hoek *of* veelhoekige figuur. *Un Polygone.* Een regelmaatige Veel-hoek. *Un Polygone regulier.*

HOEK. in de gemeenzaame ſtyl. *Coin.* m. De hoek van de ſtraat, van de galdery, van een vierkante tafel. *Le coin de la ruë, de la gallerie, d'une table carrée.* Hy verſtak zig in een hoek, hy ſmeet het in een hoek. *Il ſe cacha, il le jetta dans un coin.* De hoek van 't oog. *Le coin de l'oeil.*

HOEK. Oord, geweſt, zyde. *Coin, coté, quartier, endroit.* m. De wind heeft lang in dien hoek geſtaan. *Le vent a été long temps de ce coté, dans ce coin là.*

De

Digitized by Google

De vier Engelen die aan de vier hoeken der Waereld ſtonden. *Les quatre Anges qui ſe tenoient aux quatre coins du Monde.* Hy woond in een verren hoek. *Il demeure dans un quartier eloigné, un endroit ecarté.* Dat is een goede ſchuil-HOEK. *Voila une bonne cache, un coin propre à s'y mettre en embuſcade, à ſe cacher.* Dat boek had lang in een hoek geſlingerd. *Ce livre avoit trainé long temps dans un coin.* Iets uit den hoek haalen, voor den dag brengen. *Tirer quelque choſe du coin, d'un coin, d'un endroit où elle etoit cachée, où elle trainoit; faire voir le jour à quelque choſe.* 't Zyn maar hoeken en winkels, hoeken en gaten. *Ce ne ſont que coins & recoins.* De HOEK of Kaap te boven komen. *Doubler le Cap.* Deze ſpreekwyze beteekend ook zyn oogmerk bereiken. *Parvenir à ſon but, ſurmonter les obſtacles.*

HOEKAGTIG. Adj. HOEKIG. Vol hoeken, kantjes. *Angulaire, plein de coins, dentelé.* Hoekagtige bladen. *Des feuilles angulaires, en forme d'angles.*

HOEKBANK. Toonbank in een winkel. *Comptoir, bureau, banc d'une boutique.* m.

HOEKBOT. Bot met den hoek gevangen. *Turbot pris à l'hameçon.* m.

HOEKER. m. Hoekerſchip, ſoort van Buis, ſchip dat met het hoekwandt viſſchen gaat, op ſmalle waters gemakkelyk wenden en met alle winden vaaren kan. *Houcre.* m. *Bâtiment de Pêcheur, pour vû de lignes armées de gros hameçons pour prendre des carlets, cabiljaus, merlans &c. le Houcre fait de petites bordees, vire aiſément & va à tout vent.* Met een HOEKERTJE naar Noorwegen vaaren. *Aller en Norvege avec un petit Houcre.*

HOEKHUIS. n. Huis op de hoek. *Maiſon du coin de la rue.* Daar woond een Bakker, een Apoteeker in 't hoekhuis. *Il demeure un Boulanger, un Apoticaire au coin, à la maiſon du coin.*

HOEKIG. Adj. Dat een hoek of veel hoeken heeft. *Angleux, angleuſe, qui a des coins, des cavitez.* Een hoekige noot, noot daar de pit moeyelyk om uit te haalen is. *Une noix angleuſe.* De Drie-hoek is een drie-HOEKIGE figuur. *Le Triangle eſt une figure à trois angles* ou *triangulaire.* Een vyf-hoekige Schans *Un Fort de figure Pentagone, à cinq angles* ou *baſtions &c.*

HOEKJE. n. Kleine hoek. *Petit coin.* Een hoekje lands. *Un petit coin de terre.* In 't hoekje van den haard zitten. *être aſſis au coin de la cheminée, au coin du feu.* Een hoekje van de taart afſnyden, afbreeken. *Couper, rompre un petit coin, un petit morceau de la tarte; ecorner la tarte.* Hy woond op 't HOEKJE van de Vismarkt. *Il demeure au coin de la Poiſſonnerie.* Hy ſchuild ergens in een HOEKJE, in een gat. *Il eſt caché quelque part dans un coin, dans un trou.* Het HOEKJE te boven komen, 't gevaar ontkomen, weder tot gezondheid komen &c. *Remonter ſur ſa bête, eviter le danger, ſe tirer d'intrigue, recouvrer ſa ſanté.* Hy komt altyd in 't hoekje daar ſlagen vallen; hy is altyd ongelukkig. *Il eſt chanceux comme un chat qui ſe noye; s'il y a des coups à donner c'eſt toujours lui qui les reçoit.*

HOEKMANNEN. Mannetjes beelden op de hoeken der Spiegels van ſchepen tot cieraad geplaatſt *Termes* ou *figures d'hommes aux coins des Poupes de vaiſſeaux pour ſervir d'ornement.*

HOEKMEETING, HOEKMEETKUNDE. De konſt van Drie-hoeken te maaken. *Trigonometrie.* f. *L'art de faire des Triangles.*

HOEKS en CABILJAUWS. Naamen der twee ſtrydige partyen in Holland, ten tyde der Gravinne Margareeta, en haaren Zoon Wilhem van Beyeren, door welkers verdeeldheid het Land van Anno 1350 tot Ao. 1500. onnoemelyke ſchade geleden heeft. De Hoekſe welke het met de Moeder hielden droegen roode, de Cabiljauwſe op des Zoons zyde hadden asgraauwe mutſen om hen te onderſcheiden. *Hoeks & Cabiliau, ſont les noms des deux Factions qui ont dechiré cruellement la Hollande de 1350 juſqu'à 1500.*

HOEKSTEEN. m. Steen aan den hoek des gebouws gelegt. *Pierre angulaire* ou *pierre du coin.* f. Chriſtus is de uiterſte hoeksteen der Kerke. *Jeſus Chriſt eſt la pierre angulaire, le principal appuy de l'Egliſe.*

HOEKSWYZE. Adj. Uitloopende als een hoek. *Angulaire, ſaillant, qui avance, ſe preſente à la maniere d'un coin* Een halve Maan, een Ravelyn is hoekswyze gemaakt. *Une demie Lune, une Ravelin eſt de forme angulaire.*

HOEKTAND. Maaltand, baktand. Een hoektand laaten uittrekken. *Faire arracher une dent mâcheliere, une groſſe dent.*

HOEKWANDT. n. Viſſers wandt daar hoeken aan vaſt gemaakt zyn om viſſen te vangen. *Filets de pêcheurs garnis de hameçons.* m pl.

HOEN. n. dit word van 't jong van de Hen, en ook van de Hen zelfs verſtaan. *Poulet.* m. *& auſſi poule.* f. Een gebraaden hoen. *Un poulet roti.* Gefruite hoenders. *Des poulets fricaſſez.* Jonge hoenders, koorn hoenders. *De jeunes poulets, des poulets de grain.* Hy is zoo fris als een hoen. *Il eſt frais comme un poulet.* Een hoen, een hen in de pot ſteeken. *Mettre une poule au pot.* HOEN, meſt hoen, gemeſt hoen. *Gelinotte, poularde, jeune poule engraiſſée & delicate.* Kor-HOEN, boſch-hoen, bos-hen na de Patrys gelykende. *Gelinotte des bois, poule ſauvage tirant ſur la Perdrix.* HAZEL-HOEN, water-hoen. *Gelinotte* ou *poule d'eau.* Een veld-HOEN, een patrys *Une perdrix.*

HOENDER. Van een hoen. *Qui eſt du poulet, qui appartient au poulet.* HOENDERBESLAG, hoender eeten. *De la detrempe, de la mangeaille pour les poulets.* HOENDERDIEF, KUIKEDIEF. *Milan, Ecouffle, Oiſeau de proye.* m. Hy ging ſluipen als een HOENDERDIEF. *Il ſe retira tout doucement, il s'en alla à la derobée, la queue entre les jambes, il ſe fondit dans la preſſe.* HOENDER HOK, hoender rek, plaats daar hoenders gaan zitten. *Poulailler.* m. *Lieu ou juchent les poules.* HOENDERKOOPER, HOENDERMAN. *Poulailler, vendeur de poules & d'autres volailles.* HOENDERKOOPSTER, hoenderwyf. *Poulaillere.* f. *Marchande de volaille.* HOENDERMAAG. f. *Gezier de poule* m. Hy heeft een hoendermaag, een zeer graage, heete maag. *Il a un eſtomac d'Autruche.* HOENDERMARKT, vogelmarkt. *Le marché à la volaille.* HOENDERMELKER, liefhebber van hoenders, die veel hoenders, graag hoenders houd. *On appelle ainſi en Hollandois un homme qui ſe fait un plaiſir d'elever, de nourrir des poules, de la volaille.* In 't HOENDERNEST gaan kyken. *Aller regarder au nid de la poule.* HOENDER PASTEY, kieken paſtey. *Pâté de poulets.* m. HOENDER REK. n. Hoender ruſt-plaats. *Juchoir.* m. *Lieu où les poules ſe juchent.*

HOENDERS. 't meervoud van HOEN. *Des poulets, des poules.* Gebraade hoenders, gefruite hoenders. *Des poulets rotis, fricaſſez.* HOENDERS, gevogelte houden, hoenders aanfokken. *Nourir, elever des poules, de la volaille.* Hy ſlaat 'er in als malle Jan onder de hoenders, hy valt 'er bot in, ſpreekt 'er onbedagtelyk van. *Il en parle à tort & à travers.* Met de hoenders naar bed gaan, vroeg naar bed gaan. *Se coucher, s'aller coucher avec les poules.*

Digitized by Google

HOEP. m. Hoepring, gladde ring, vinger ring zonder ſteenen. *Jonc, anneau.* m. Zy draagd een goude hoep aan den duim. *Elle a un anneau d'or, un jonc d'or au pouce.* HOEP, hoepel, wrong die de Boerinnen op 't hoofd draagen, en daar zy over gehuld, gekapt werden *Bourlet de tête ſur lequel les Payſanes &c. ſe coëffent.* m.

HOEPEL. m. Vat hoepel. *Cercle à tonneau.* m. De hoepels aandryven. *Chaſſer les cercles.* HOEPELEN. v. n. Met den hoepel ſpeelen, agter den hoepel loopen. *Jouer au cercle, mener un cercle, faire rouler un cercle.* HOEPELSTOK, ſtok daar men meê hoepeld. *Bâton à jouer au cercle.* m.

HOEPHOUT. Beuken-hout &c. daar hoepels van geſpleeten werden. *Bouleau* ou *bois à faire des cercles.*

HOEPRING f. Gladde ring; ring zonder kas nog ſteenen. *Anneau, jonc.* m. Een goude hoepring aan de vinger draagen. *Porter un anneau d'or, un jonc d'or au doigt.*

HOEPSTOK. m. Stuk van een doorgeſneden, gekapten hoepel. *Segment de cercle, brin* ou *bois de cercle.* m. Hoepſtokken branden. *Bruler des ſegmens, des brins de cercles.*

HOER. Ontugtig, ſchaamteloos vrouwmenſch. *Putain, garce, paillarde, fille* ou *femme proſtituee.* 't Is een olyke, een vuile hoer, alle mans hoer, ſtraat hoer, ſchotbeeſt, ſchansloopſter. *C'eſt une franche putain, une putain publique, une debordée, une vilaine, une coureuſe de ramparts, une paillaſſe de corps de garde.* De HOER Rachab wierd in de plundering van Jericho alleen beſpaard. *Rachab la paillarde fut la ſeule d'épargnée dans le ſac de Jericho.*

HOERAGTIG. Adj. Onkuis, oneerlyk, onbeſchaamd. *Impudique, laſcif, lubrique, effronté.* Hoeragtige gebaarden, poſtuuren *Des geſtes impudiques, laſcifs; des poſtures laſcives, impudiques, lubriques.* Hoeragtig gezigt, hoeragtige oogen *Regard impudique, des yeux laſcifs, des yeux paillards.* Hoeragtige praat, hoeragtige taal. *Des diſcours obſcenes, impudiques; des obſcenitez.* Dat zyn hoeragtige parten, ſtreeken. *Ce ſont des tours, des fripponneries de putain.*

HOERDOM. n. Hoerery, openbaare ontugt *Putaniſme, commerce impudique* m. *Paillardiſe.* f. Daar zyn boeken die den tytel van 't Roomſe-, 't Amſterdamſe Hoerdom draagen. *Il y a des livres qui portent le titre de Putaniſme de Rome, d'Amſterdam.*

HOEREDOP. Hoere kogchel, hoerewaard, een die hoeren aanhoud *of* voorſtaat. *Maquereau, ſouteneur de Bordel.*

HOEREERDER. Hoerejaager. *Paillard, fornicateur, putaſſier.* HOEREEREN. v. n. Echtbreeken, hoerery bedryven. *Paillarder, commettre le peché de paillardiſe, hanter les putains, les bordels.* De Wet zegt, gy zult niet hoereeren. *La Loy dit, tu ne paillarderas point.*

HOEREJAAGEN. v n. HOEREEREN. De hoeren naloopen, in hoerhuizen verkeeren. *Hanter les bordels, courir les bordels.* Dat komt van het HOEREJAAGEN, van by de hoeren te loopen. *Voila ce qui vient de frequenter les garces, de hanter les bordels; voila ce qu'on gagne à faire le metier de putaſſier.* 't Is een olyke HOEREJAAGER. *C'eſt un infame putaſſier, bordelier.*

HOEREKIND, HOEREZOON. Basterd kind; kind in onecht gewonnen. *Fils de putain, bâtard.*

HOEREKOT. Mothuis, kit. *Vilain bordel, vilain trou, nid à putains.* m.

HOERELIEDTJE. n. Vuil liedt. *Chanſon de bordel, chanſon impudique, obſcene.* f.

HOERELOON. Een agtentwintig is het gemeen HOERELOON. *Une piece de vint huit ſous eſt le ſalaire, le loyer, la paye, la recompenſe ordinaire d'une putain.*

HOERE PARTEN. Hoere bedryven. *Tours de fripponne, actions de putain.* HOEREPOL, hoeredop, hoerejaager. *Ruſien, paillard qui ſoutient les interets de ſa garce.* HOERE PRAAT, vuile praat, geile taal. *Diſcours ſale, langage impudique, des obſcenitez.*

HOERERY. f. Onkuisheid, vuile handel tuſſchen ongetrouwde lieden. *Paillardiſe, luxure.* f. *Peché d'impureté.* m. De hoerery bederft ligchaam en ziel. *La paillardiſe ruine le corps & l'ame.*

HOERE TRAANEN. Bedriegelyke traanen. *Larmes de putain, larmes feintes.* Dat zyn maar hoere traanen. *Ce ne ſont que des larmes de putain, que des larmes feintes, des larmes de Crocodile.*

HOEREWAARD. Kogchel, bordeel *of* hoerhuis houder. *Maquereau, teneur de bordel.* HOEREWAARDIN, Bordeelhoudſter, koppelaarſter. *Maquerelle, femme qui tient bordel, qui debauche la jeuneſſe.*

HOERE ZOON, HOERE KIND. Onecht kind, zoon in onecht gewonnen. *Bâtard, fils de putain.*

HOERHUIS. n. Hoerekot. *Bordel.* m. *Lieu public, maiſon publique où ſe trouvent des putains.* In 't hoerhuis, in de hoerhuizen loopen, verkeeren. *Hanter le bordel, les bordels.* HOERHUIS HOUDEN, hoeren aanhouden. *Tenir Bordel.*

HOEST. m. Kugch, ongemak daar de borſt door lyd. *Toux.* f. Een drooge hoeſt, kink hoeſt. *Une toux ſeche.* Ik heb 'er den HOEST, den hooy, den bruſt van. gekſch: *Je m'en mocque, je m'en bats l'oeil.* HOESTEN. v. n. Kugchen *Touſſer.* De oude luiden doen niet dan hoeſten en ſpuwen. *Les vieillards ne font que touſſer & cracher.* Dat HOESTEN, kugchen heeft geen eind. *Cette toux, ce touſſement ne finit point.* Wat verdrietige HOESTER, kugcher! *L'importun touſſeur!*

HOETELAAR. Broddelaar, lapſalver, knoeyer, onhandig werkman *Bouſilleur, ravaudeur, gâte beſogne.* 't Is een hoetelaar, hy zal uw kleed, uw paruik bederven. *C'eſt un bouſilleur, un ravaudeur, un ſavetier, il gâtera votre habit, votre perruque.* HOETELAARSTER, broddelaarſter, knoeyſter. *Bouſilleuſe, ravaudeuſe, maladroite.* HOETELAARY of HOETELERY, broddelaary, knooyery, hoetelwerk. *Bouſillage, ravaudage, ouvrage mal bâti; ouvrage fait à la cabin caha* m.

HOETELEN. v n. Broddelen, knooyen, mislyk, lomp werken. *Bouſiller, ne faire rien qui vaille, gâter la beſogne, ſaboter; travailler à la cabin caha.* Zie hem eens hoetelen! *Voyez le un peu comme il bouſille, comme il maſſacre ſa beſogne, comme il vous ſabote cela!*

HOETELWERK. zie HOETELAARY. Knooyery *Bouſillage.* m. *Beſogne malbâtie.* f. *Ouvrage ſabote, maſſacre.*

HOEVE. Hoef, Pacht-HOEVE, Bruikweer lands. *Metairie, cenſe* f. Aldernaaſt de Hoeve van Pieter Cornelisz. *à coté de la Metairie, de la Ferme de P. C.*

HOEVEEL. Adv. Bekend vraagwoord. *Combien, terme d'interrogation.* Hoeveel geeft gy hem 's maands, 's jaars? *Combien lui donnez vous par mois, par an?* Hoe veel zyn 'er die daar niet op letten! *Combien y en a-t-il qui n'y prennent pas garde!* Daar werd naar de HOEVEELHEID, de meenigte niet gevraagd, maar na de deugd der ſpecien, der hulpmiddelen. *On ne demande pas la quantité des eſpeces, des remedes, mais la bonté, la qualité.* De HOEVEELSTE van de maand hebben wy? *Le quantiéme du mois avons nous? le quantiéme eſt ce aujourd'hui?*

Digitized by Google

HOEVEN. v. n. BEHOEVEN. Behooren, noodig zyn. *être neceſſaire, de beſoin.* Het zal niet hoeven, 't zal niet noodig zyn. *Il ne ſera pas neceſſaire, pas beſoin.* Niet HOEVEN, behoeven, werd met *n'avoir que faire* in 't Franſch afgeleid. Niet hoeven te werken, te betaalen &c. *N'avoir que faire de travailler, de payer.* Ik zou die moeyte niet hoeven te doen, ik zou 'er niet hoeven te gaan, als gy wilde. *Je n'aurois que faire de prendre cette peine, je n'aurois que faire d'y aller, ſi vous vouliez.* Ik hoef u daar geen tol, geen reden van te geeven. *Je n'ai que faire, je ne ſuis pas obligé de vous en rendre raiſon.*

HOEVENAAR, HOEFPACHTER. Bruiker van een hoeve. *Metayer, Fermier.*

HOEWEL. Adv. Alhoewel, ſchoon dat. *Bienque, quoique, encore que.* Hy meend haar te trouwen hoewel al zyne vrinden 'er tegen zyn. *Il pretend l'epouſer bien que, encore que, quoique tous ſes parents s'y oppoſent.* Hy is gaan ſpeelen hoewel hy zyn les niet opgezegt, zyn ſchrift niet uit heeft. *Il eſt allé jouer bien qu'il n'ait pas dit ſa leçon, qu'il n'ait pas achevé ſon ecriture.*

HOF. n. Vorſtelyke Wooning en Bedienden. *Cour.* f. *Palais d'un Prince & les Officiers de ſa maiſon.* 't Keizerlyke, 't Franſche, 't Spaanſe, 't Engelſe Hof. *La Cour Imperiale, la Cour de France, d'Eſpagne, d'Angleterre.* Het HOF zal naar Fontainebleau, naar Windſor, naar Lints gaan. *La Cour ira à Fontainebleau, à Windſor, à Lints.* De geheimen, de kuiperyen van 't Hof. *Les ſecrets, les cabales de la Cour.* Wel aan 't Hof *of* ten Hove ſtaan, aan 't Hof in groot aanzien zyn. *être bien en Cour, en grande diſtinction à la Cour.* Zyn HOF maaken by de Grooten, de Grooten gedienſtig oppaſſen. *Faire ſa Cour auprès des Grands.* Open HOF houden, openlyk de Hovelingen onthaalen. *Tenir Cour pleiniere.*

HOF. Gerechtshof, Oppervierſchaar. *Cour de Juſtice.* f. *Tribunal ſupréme.* m. Dat proces hangd voor 't Hof van Holland, van Gelderland, van Utrecht. *Ce procès eſt pendant devant la Cour de Hollande, de Gueldres, d'Utrec.* Advocaat by 't Hof van Holland geadmitteerd, Deurwaarder van 't Hof. *Avocat admis par la Cour de Hollande, Huiſſier de la Cour.* Het Hof recht doende heeft verklaard dat... *La Cour faiſant droit a declaré que...* Het HOF van de Munt, van de Onderſtand gelden, als men van Franſche zaaken ſpreekt. *La Cour de la Monnoye, la Cour des Aides.*

HOF. Tuin, Lusthof. *Jardin, Jardin de plaiſance* m. Wanneer onze eerſte Voorouders uit den Hof van Eden gebannen, gedreeven wierden. *Lors que nos premiers Parents furent chaſſez, bannis du Jardin d'Eden.* Wilje in den Hof wat wandelen? *Voulez vous faire un tour de Jardin?* Vry-HOF hebben, oorlof hebben om te wandelen, te ſpeelen. *Avoir la clef des champs, avoir campos, avoir congé.*

HOFBEDIENDEN. De meeſte Hofbediende zyn al voor uit gereiſd. *La pluspart des Officiers de la Cour ont deja pris les devants.*

HOFDIENST. Den Hofdienſt verlaaten. *Quiter le ſervice de la Cour.*

HOFHOER. Hoofſche hoer. *Courtiſanne, femme proſtituée.* De Hof-hoer Phriné om 't beſte ſtuk werks van *Praxitelus*, vermaard Beeldhouwer aan haar vereerd, te kennen (zynde een Cupidootje, thans, zoo men zegt, in de Konſtkamer des Grooten Hertog van Toſcanen) en magtig te werden, veinsde dat de brand in 't huis des Beeldhouwers was; deze om zyn Cupidootje meer als om al zyne andere ſtukken verlegen, liep daar op met ontſteltenis, *men berge voor al myn*

Cupidootje: dus wiſt de liſtige prey haar voordeel op koſten van haaren Minnaar te maaken.

HOFFELYK, HOFLYK. Adj. Wellevend, beſchaafd, gedienſtig, verpligtend. *Galant, poli, homête, obligeant, officieux.* Een hoffelyke zwier, hoffelyk gelaat. *Un air galant, air de Cour.* Hoffelyke manieren. *Des manieres galantes, polies, honnêtes* HOFFELYKHEID, WELLEVENDHEID, beſchaafdheid, gedienſtigheid *Politeſſe, honnêteté, humeur bienfaiſante.* f.

HOFGERIGT. n. HOFKAMER. Hofraad. *Cour Aulique, chambre du Conſeil.* f.

HOFHOND. Plaatshond, band-rekel. *Mâtin de Baſſecourt, chien d'attache.* Hy huilde, blafte als een hofhond. *Il heurloit comme un mâtin, il aboyoit comme un chien d'attache.*

HOFHOUDING. f. Onderhoud van 't Hof, onkoſten toe onderhouding van een Hof. *Entretien de la Cour, d'une Cour, dépenſe pour le deffroyement d'une Cour.* De HOFHOUDING is, de Hofbedienden zyn voor uit gereiſd. *La Cour a pris les devants, les Officiers de la Cour ont pris les devants.*

HOF-JONKER. Hoveling, Jonker die 't Hof volgt. *Gentilhomme de la Cour, ſuivant la Cour.* HOF-JUFFER, Juffer van 't Hof. *Dame de la Cour.*

De HOF-KAPEL. *La Chapelle de la Cour.* Hof Kapelaan, *Chapelain de la Cour.*

HOFLYK of HOFFELYK. Adj. Beſchaafd, welleevend, gedienſtig. *Galant, poli, qui ſçait faire ſa Cour, qui ſçait le Monde.* Een hoflyk menſch *Un homme poli, une perſonne polie, un galant homme, un homme qui ſçait vivre, une perſonne honnête, officieuſe.* Hy is daar al te hoflyk, te welleevend, te goedaardig toe. *Il eſt trop poli, trop galant homme, trop honnête, il ſçait trop bien vivre pour cela.* Zig HOFLYK gedraagen, zig op eene hoflyke wyze gedraagen. *Agir galamment, en galant homme, en uſer honnêtement.* Iemand HOFLYK, heerlyk onthaalen. *Traitter, regaler quelqu'un magnifiquement, ſplendidement.* HOFLYKHEID, hoffelykheid, beſchaafdheid, welleventheid, gedienſtigheid. *Politeſſe, honnêteté, galanterie, humeur bienfaiſante.* f.

HOFMEESTER. Opper opziender van 's Vorſten Tafel. *Maître d'Hotel.* HOFMEESTERSCHAP. *Dignité, qualité, caractere du Maître d'Hotel.*

HOFNAR. Loontrekkende Nar, potſemaaker van 't Hof. *Bouffon de Cour; rieur, bouffon à gages.* Een geeſtig Hofnar is de geeſſel der belagchelyke Hovelingen, der Tafelſchuimers. *Un bouffon ſpirituel eſt le fleau des Courtiſans ridicules, des Paraſites.*

HOFPOORT. Hy woond digt aande kleine Hof-poort. *Il demeure pres la petite porte de la Cour.*

HOFPOP. Hofpopje, pronkſtertje. *Poupée de Cour, petite coquette, mijaurée, pimbeche.*

HOFPREDIKER, Prediker van 't Hof. *Chapelain, Miniſtre de la Cour.*

HOF-RAAD. Lid van 't Keizerlyk Hofgerigt of van de Keizerlyke Hof-kamer. *Conſeiller Aulique, par excellence, Membre du Conſeil Aulique* ou *de la Juſtice de l'Empereur.* Daar zyn 18 Hof-raden, negen Proteſtanten en negen Roomſe, onder welke laatſte de Preſident en Cancelier geteld werden. *Il y a 18 Conſeillers Auliques, neuf Proteſtans & neuf Catholiques; Le Preſident & le Chancelier ſont du dernier nombre.* De Raadsheeren van Duitſe Vorſten werden ook HOFRAADEN genaamd. *Les Conſeillers des Princes d'Allemagne s'appellent auſſi Conſeillers Auliques.*

HOFRAAD, HOFKAMER. Gericht van 't Hof, bynaame 't Keizerlyk Hof. *Conſeil Aulique.* m. *Chambre Auli-*

Digitized by Google

Aulique. f. *Juſtice de la Cour, nommément de la Cour Imperiale.* De zaak hangd voor den Hofraad. *La cauſe eſt pendante devant le Conſeil, la Chambre Aulique.* HOF-RECHTER, HOF-RICHTER. De Hofrechters zullen 'er vonnis over ſtryken. *Les Juges Auliques en decideront.*

HOFSTEDE of **HOFSTEÊ.** Landhuis, Lufthuis te Landewaarts. *Maiſon de Campagne, Maiſon de plaiſance.* De Vechttuſſchen Utrecht en Loenen is geboord met heerlyke Hofſteden. *Le Vecht depuis Utrecht juſqu'à Loenen eſt bordé de ſuperbes, de magnifiques Maiſons de Campagne, de plaiſance.* Mynheer is naar de HOFSTEÊ, zyn Hofſteê. *Monſr. eſt à ſa maiſon de Campagne, à ſa maiſon des Champs.* Goeden dag hofſteê: zoo zegt men als men na 't genieten van zyn vermaak ergens af moet ſcheiden. *Adieu paniers, vandanges ſont faites.*

HOFSTEÊ. Anker om op de Ree of voor de Haven te gebruiken, ſchepen daar aan voort te drillen, winden &c. *Ancre à demeure.* f. *groſſe ancre que l'on jette hors pour reſter à la Rade ou devant le Havre, pour touer les vaiſſeaux &c.*

HOFSTOET. Hoffleep, ſtoet, gevolg van 't Hof. *Cortege, equipage.* m. *Suite de la Cour.* f.

HOFWAGT. Wagt van 't Hof. De Hofwagt wierd met twee Compagnie Ruiters verſterkt. *La garde de la Cour fut renforcée de deux Compagnies de Cavalerie.*

HOFWAGTER. Tuinwagter. Den hofwagter geld in de hand douwen. *Graiſſer la pate au Garde du Jardin.*

HOK van een Timmerwerf daar de ſchepen op gelegd werden. *Parc d'un Attelier de Marine, endroit d'un Arſenal de Marine où l'on renferme, garde les vaiſſeaux desarmez.* De grootſte, zwaarſte ſchepen zyn al in 't hok gehaald. *On a deja renfermé les plus gros vaiſſeaux dans le parc.*

HOK. Afgeſchoote plaats om veê &c. in te ſluiten. *Cloiſon, loge* ou *logette d'etable.* f. *Toit, retranchement, recoin dans lequel on enferme du betail &c.* Het hok open laaten. *Laiſſer la loge ouverte.* Daar konnen veel makke ſchaapen in een hok. *On peut loger bien des brebis paiſibles en même etable, ſous même toit; on s'accommode aiſement quelque petit que ſoit le lieu, pour peu que l'on s'entende, que l'on s'entr'aide.* Een hoender HOK. *Un poulailler, un juchoir où l'on reſſerre les poules.* Konyne HOK, konyne huisje. *Clapier.* m. *Maiſonnette, logette où l'on nourrit des lapins.* Honde-HOK. *Trou, recoin, chenil.* m. *Endroit où ſe couche, où l'on attache un chien.* 't Is 'er zoo vuil als in een honde-hok. *Il y fait ſale comme dans un chenil.* Turf-HOK. *Coin à ſerrer des tourbes.*

HOKKELING. Eenjaarig kalf, jong koe-beeſt in het hok gemeſt. *Veau d'un an, jeune veau engraiſſé, jeune vache engraiſſée dans l'etable.* 't Is een hokkeling, een groote weetniet, een orinbaar, een groentje, een jongman van zyn eerſte wambus. *C'eſt un badaud, un bec jaune, une jeune barbe, un garçon tout neuf, qui n'a rien vû que par le trou d'une bouteille.*

HOK-KONYN. Koolvreeter, in tegenſtelling van Hey- of Duin-konyn. *Un Clapier, lapin domeſtique qui ne ſent que le chou.*

HOKUS BOKUS, PAS PAS; Googchelaars woorden, in het ſpeelen uit de googcheltas. *Hoccus bocus, paſſe matagôt; tantôt vous le voyez, tantôt vous ne le voyez plus: terme de joueur de paſſe paſſe.*

HOL, HOLLE. Adj. Diep uitgehold, van binnen ledig. *Creux, creuſe.* Die ſtok is hol, dat beeld, die pylaar is van binnen hol. *Ce bâton eſt creux, cette ſtatuë, cette colomne eſt creuſe en dedans.* Die luiden zieten hol, zyn kaal en berooid. *Ces gens n'ont pas la maille, ne ſont rien du tout.* 't Is een HOLLE Zee, de Zee is hol. *La Mer ſe tourmente fort, eſt bien emuë, agitée.* Het ging 'er geweldig HOL, de woorden reezen zeer hoog. *Il y eut bien du grabuge, on en vint aux groſſes paroles.*

HOL, werd ook als zelfſtandige genomen. *Creux, antre, choſe creuſe.* Het hol van de hand, van den hoed. *Le creux de la main, du chapeau.* Een HOL of ſpelonk. *Un antre, une caverne.* Het HOL van de Prieſterinne van Apol te Delphos. *L'Antre de la Preſtreſſe d'Apollon à Delphes.* Een Leeuwe hol. *Un repaire, un antre de Lion.* Een Konyne HOL. *Un trou à Lapins, un clapier.* Een Voſſe HOL. *Une taniere* ou *un terrier de Renard.* Het HOL of de holte van 't ſchip, 't ruim, de gantſe rondte van 't ſchip. *Le pontal* ou *le creux du vaiſſeau.*

HOL. (Op) Op hol tyen, op hol raaken, hollen: 't gebit op zyne tanden neemen. *Prendre le mors, le frein aux dents, s'echapper.* Het paard is op hol. *Le cheval a pris le mors, le frein aux dents, s'eſt echappé.* Op hol raaken, aan 't lichtmiſſen raaken. *Prendre le mors, le frein aux dents, ſe devergondér, ſe jetter dans la debauche, courir comme un cheval echappé.* Zyn zinnen zyn op hol, hy is gants verwilderd, gants verbyſtert, verſtrooyt van zinnen. *Il a l'eſprit egaré, il a perdu le bon ſens; c'eſt un ecervelé, une tête à l'event.* Iemand op hol, op den hol helpen, aan 't lichtmiſſen brengen, in ongeregeltheid doen leeven. *Debaucher quelqu'un, porter quelqu'un à la debauche, le jetter dans le dereglement.*

HOL over **BOL** leggen, overhoop, verward leggen. *être ſens deſſus deſſous.* Alles lag hol over bol in de kamer. *Tout etoit ſens deſſus deſſous dans la chambre.* Het ging 'er hol over bol, het ging 'er heel ſlordig, daar wierd luſtig gekrakeeld &c. *Il y eut bien de la confuſion, du tintamare, du grabuge.*

HOLA. Tuſſenwerpſel van waarſchouwing, verhindering &c. *Hola.* Hola, hola, al genoeg, hou op, ſchenk niet meer in! *Hola, hola; aſſez, ne verſez plus!* Zoud gy meer hebben als een ander, hola wat! *Auriez vous plus qu'un autre, hola, tout doux, s'il vous plait!*

HOLAGTIG. Adj Eenigſins hol. *Un peu creux, un peu cave.* Zy heeft holagtige oogen. *Elle a les yeux un peu cavez.*

HOLBLOKKEN, HOLLEBLOKKEN. Houte klompen, boere klompen, bleekers klompen. *Des ſabots.* m. pl. *Chauſſure de bois ſervant de ſouliers aux paiſans, blanchiſſeurs. &c.*

HOLBOLLIG. Kuurig, kwintig, onruſtig, onbeſuisd, eigenzinnig. *Quinteux, fantasque, turbulent, bourru, volage.* Hy is zoo holbollig, zoo los, zoo ongeſtadig. *Il eſt ſi fantaſque, ſi quinteux, ſi bourru.* Daar is een Klugtſpel HOLBOLLIGE Rombout genaamd. *Il y a une Farce qui porte pour titre Rombaut le fantasque, le bourru.*

HOLBOLLIGHEID. zie **LOSHEID.** Wispeltuurigheid, eigenzinnigheid. *Legereté, fantasquerie, humeur fantasque, humeur volage, bourrue.*

HOLDER DE BOLDER. zie **HOL OVER BOL.** 't Onderſte boven, in 't wilt. *Sens deſſus deſſous, pêle mêle.* Alles lag holder de bolder. *Tout etoit ſens deſſus deſſous.*

HOLEN, is het meervoud van 't woord HOL. *Des creux, des cavernes, antres, cavitez &c.* De beeſten wyken 's Winters in holen. *Les bêtes ſe retirent l'Hyver dans*

Digitized by Google

dans des creux, des trous. De eerſte Chriſtenen verſchuilden hen in holen, ſpelonken om de vervolging te ontwyken. *Les premiers Chreſtiens ſe cachoient dans des cavernes pour eviter la perſecution.* Konyne HOLEN. *Des trous à Lapins, des clapiers.* Voſſe HOLEN. *Tanieres, terriers de Renards.* Leeuwe en Beere holen. *Des antres, des repaires de Lions, d'Ours.*

HOLLANDER. Man van HOLLAND. *Hollandois, homme de Hollande.* De Hollanders zyn halfſlagtige dieren, het Land en de Zee even gewend. *Les Hollandois ſont des animaux amphibies, egalement apprivoiſez avec la Terre & avec la Mer.*

HOLLANDSCH. Adj. Dat Holland eigen is. *Hollandois, de Hollande.* Hollandſe kaas, Hollandſe boter. *Du fromage, du beure de Hollande.* Hy heeft een Hollandſe vrouw getrouwd. *Il a epouſé une femme Hollandoiſe, une Hollandoiſe.* Het HOLLANDSCH, de HOLLANDSCHE Taal is moeyelyk te leeren. *Le Hollandois, la Langue Hollandoiſe eſt difficile à apprendre.* Drie duizend gulden HOLLANDS, Hollandſe munt. *Trois mille frans monnoye de Hollande.*

HOLLE, is't zelfde als HOL, voor een *Adjectivum* genomen. *Creux, creuſe.* Een holle weg, holle ſloot, een holle boom. *Un chemin, un foſſé, un arbre creux.* Een HOLLE *of* leege maag; holle *of* leege darmen. *Un eſtomach vuide; des boyaux creux, boyaux vuides.* De HOLLE baaren. *Les ondes agitées, les vagues, les houles de la Mer.* Een HOLLE *of* gebroken ſtem. *Une voix caſſée.* Room, ſuiker wafelen, macarons zyn HOLLE, onvoedſame ſpyzen. *De la crême, des corneis de metier, des macarons ſont viandes creuſes.* Een HOLLE Zee, holgaande Zee. *Une Mer agitée, orageuſe.*

HOLLEN. v. n. 't Gebit op zyn tanden neemen, op hol raaken. *Prendre le mors, le frein aux dents, s'echapper.* De paarden holden, raakten aan 't hollen en de koets viel om. *Les chevaux prirent le mors aux dents, & le caroſſe verſa.* Meend gy dat ik HOLLEN, dol ryden wil? *Penſez vous que je veuille courir à toute bride?* Hy hold altyd of hy ſtaat ſtil. ſpr: *Il court toujours la poſte ou il s'arreſte tout court; il va toujours d'une extrêmité à l'autre.* HOLLENDE of al te hard loopende paarden. *Des chevaux fougueux.*

De **HOLLE SPIEGEL** vergroot de voorwerpen. *Le miroir concave groſſit les objets.*

HOLLETJE. n. Pitje, klein hol. *Petit creux, petit trou.* m. *petite cavité, foſſette.* f. De muis liep in haar holletje. *La ſouris s'enfuit dans ſon petit trou.* Wat raadje HOLLETJE of bolletje? wat raadje dat boven zal leggen of 't hol of de bol van den hoed? *Que devinez vous, qui paroîtra en haut le creux ou le rond du chapeau?*

De **HOLLIGHEDEN** der aarde, de holligheden der herſſenen. *Les cavitez de la terre, les cavitez du cerveau.* Een kleine HOLLIGHEID. *Une petite cavité.*

HOLROND. Subſt. & Adj. Dit woord werd tegen BOLROND geſteld. *Concave.* Het onderſte gedeelte der Aarde en Hemelkloot is een regt holrond. *La partie inferieure de la Sphere, du Globe eſt un vray concave.* De holronde figuur van een omgekeerden hoed. *La figure concave d'un chapeau renverſé.*

HOLSTER. Piſtool kooker. *Foureau de piſtolet.* m. Een paar holſters. *Une paire de foureaux de piſtolets.* HOLSTER, Soldaate knapzak. *Havreſac.* m. *Beſace de Soldat.* f. HOLSTERKAP, overleer dat de holſter dekt. *Cuſtode.* f. *Chaperon.* m. *Cuir qui couvre le foureau de piſtolet.* Holſterkappen met zilver, met goud geſtikt. *Chaperons brodez d'argent, brodez d'or.*

HOLTE. f. **HOLLIGHEID.** Hol ligchaam. *Creux.* m. *Cavité, choſe creuſe.* f. De holte van een laars, van een vat. *Le creux d'une botte, le creux d'un tonneau.* HOLTE daar de loop van een musket of roer oplegt, ingezet werd. *Canal de fuſt de mousquet* ou *de fuſil, dans lequel on enchaſſe le canon d'un mousquet, d'un fuſil.*

HOLTERTOPA: woord op de Zeeuwſe ſtroomen gebruikelyk by de geen die de dieptens peilen met een kloet *of* lange ſtok, als of zy wilden zeggen: Houd 'er op aan, zeild 'er, vaart 'er op aan. *Faites route par là; cri du Marinier qui ſonde les paſſes des Canaux dont la Zelande eſt entrecoupée.*

HOM, GELT. m. Milt van de mannetjes viſſen. *Laite, laitance, ſubſtance blanche & molle qui eſt dans les poiſſons mâles.* 't Is een mannetjes haring, daar is de hom. *C'eſt un hareng mâle, voila la laitance.* HOMBAARS, hommert baars, gelte baars. *Perche à laitance, perche mâle.*

HOMBERGAT. n. **TUINGAT.** Gat dat boven in de toppen der ſtengen geboord werd. *Encornail.* m. *Trou du clan, mortaiſe dans l'epaiſſeur du ſommet d'un mât, le long de laquelle court la vergue.*

HOMMEL. m. Weſp, hork, groote vlieg naar de Bye zweemende, en die ſlegte honing maakt. *Gueſpe.* f. De hommels eigenen hun altemets de honing der byen toe. fig. *Les gueſpes s'approprient quelque fois le miel des abeilles.* HOMMELBYE, valſche bye, honing vlieg. *Bourdon.* m. *Mouche gueſpe, fauſſe abeille.* f. HOMMELEN. v. n. Gonzen, ruiſchen, raazen als de hommels doen. *Bourdonner, faire un bruit importun, ainſi que les gueſpes font.* HOMMELEN, moppen, binnen 's monds preutelen. *Bourdonner, murmurer, grommeler.*

HOMMERT. m. Vis met hom, mannetjes vis, voornamentlyk als men van de baars ſpreekt *Poiſſon laité* ou *à laitance.* Dat is een hommert! wat een ſchoone hommert! *Le beau poiſſon laité! la belle perche laitée, à laitance!*

HOMP. m. Hacht, dikke brok, groot ſtuk. *Lopin, quignon, gros morceau.* m. *Bribe.* f. Een homp brood ſnyden. *Couper un gros quignon, une groſſe bribe de pain.* Dat zyn hompen! *Quelles bribes!*

HOMPELEN. zie **STRUIKELEN.** Waggelen in het gaan. *Chanceler, broncher.* Hy hompelde op elke ſtap. *Il bronchoit à chaque pas.*

HOMPELIG. Adj. **ONGELYK.** Oneffen, hobbelig, dat hompelen, ſtruikelen doet, *Raboteux, inegal, qui fait broncher.* Een hompelige weg. *Un chemin raboteux, qui fait broncher, cahoter.* Hompelig, hobbelig ys. *De la glace raboteuſe.* De HOMPELIGHEID, ongelykheid, oneffenheid van den weg, van 't ys. *l Inegalite du chemin, de la glace.* HOMPELVOET, KREUPELGANGER, manke. *Boiteux, clochepied, celui qui bronche, cloche ſouvent.*

HOND. m. Huis-dier, 't zinnebeeld der getrouwheid. *Chien, animal domeſtique, le ſymbole de la fidelité.* Een huis hond, wagt hond. *Un chien de veille, de garde.* Een leg hond, patrys hond. *Un chien couchant, chien pour chaſſer aux perdrix.* Jacht hond. *Chien de chaſſe, chien courant.* Water hond. *Chien barbet.* Een bleekers hond, Engelſe dog. *Un chien d'Angleterre, un dogue.* Een wagt HOND, plaats hond, boere hond. *Un mâtin, un chien de garde, un veautre.* Een hazewind HOND. *Un levrier.* Een Zee-hond *of* Rob. *Un chien de Mer.* De HOND, geſternte alſoo genaamd. *Le chien Celeſte, la Canicule.* Hy is zoo dertel als een jonge HOND. gem: ſpr: *Il eſt folâtre, fou comme un jeune chien.* Hy is 'er als een hond aan

Digitized by Google

den band, hy moet 'er wakker blokken. *Il y eſt comme un chien à l'attache.* Hy wierd 'er ontfangen, was 'er wellekom als een hond in een kegelſpel. *Il y fut reçu comme un chien dans un jeu de quille.* 't Is een vuilen HOND, een vuilaardig menſch. *C'eſt un vilain mâtin, un mechant coquin, un malheureux.* Als gy te laat komt zult gy de HOND in de pot vinden, dan zal al 't eeten op wezen. *Si vous arrivez trop tard, vous dinerez par coeur, vous ſerez paſſe maître.* Als men een hond ſlaan wil heeft men haaſt een ſtok gevonden. *Quand on veut battre un chien on a bientot trouvé un bâton.*

HONDE ENDEN. Bitter enden, enden van verſleeten kabels die men pluiſt en tot Schiemans garen bezigd. *De vieux bouts de cable dont on fait du fil de Caret.*

HONDE HANGER. Men zegd uit ſchimp, de Leidſe honde hangers. *On appelle par deriſion ceux de Leide, pendeurs de chiens.*

HONDE KEUTEL. *Crotte* ou *merde de chien.* f. HONDE KOEK, ſtokſlagen. *Pain d'epice dont on regale les chiens*, ſçavoir, *des coups de bâton.* HONDE-KOT, HONDEN HUIS, honde neſt. *Nid de chien, chenil, endroit où un chien ſe couche.*

HONDEN. v. n. Dit Werkwoord werd in den zin der volgende ſpreekwyze gebruikt. Het zal 'er *honden*, daar zal ruſie zyn, daar zullen ſlagen vallen. *Il y aura du grabuge, du charivari; il y aura des coups donnez.*

HONDEN HUIS. Jachthonden huis, ſtal *of* ſchuur. *Chenil.* m. *Loge dans laquelle ſe retirent, ſe couchent les chiens de Chaſſe.* Laat ons het Honden huis eens zien. *Allons un peu voir, faites nous un peu voir le Chenil, la Loge aux chiens de chaſſe.* HONDEN HUIS by de Zeeluy, is een kap over een luik om het Zee-water te keeren. *Eſpece d'etui en chaperon dont on couvre une ecoutille afin d'empêcher que l'eau n'entre.*

HONDERD of HONDERT. Getal van tien maal tien. *Cent.* Honderd gulden, honderd jaaren, honderd duizend man. *Cent frans, cent ans, cent mille hommes.* Geld leenen tegen vyf ten hondert intereſt. *Prêter de l'argent à cinq pour cent d'intereſt.* Honderd pond gewigt, zwaarte. *Un cent peſant, un quintal.*

HONDERD, is ook zelfſtandig. *Cent.* m. *Une centaine.* f. Hoe veel het honderd van die takkebosſen, van die nooten? *Combien le cent de ces fagots, de ces noix?* Een HONDERD uit ſpeelen met piketten. *Jouer un cent de piquet.* 't Is 'er een, wat geld het hondert? 't is een looze vos, fyne gaſt. *C'eſt un fûté merle, un fin matois, un ruſé compere; c'eſt un de ces gens à qui je ne me fierois gueres.* Hy ſpreekt 'er in 't honderd, in 't wild van. *Il en parle à la boule vuë, ſans fondement.*

By HONDERDEN. Adv. In menigte. *Par centaines, en quantité.* Daar werden 'er by honderden naar de Gaſthuizen gedraagen. *On en porte par centaines dans les Hopitaux.* Men vangd 'er by honderden te gelyk. *On en prend des centaines à la fois.*

HONDERDJAARIG. Adj. Dat honderd jaaren duurd. *Centenaire, qui dure cent ans.* Honderdjaarig bezit, genot. *Poſſeſſion, joüiſſance centenaire.*

HONDERDSTE. Telgetal honderd uitmaakende. *Centiéme.* Den honderdſten penning betaalen. *Payer le centiéme denier.*

HONDERD STUKS ſchaapen of ander veé, honderd ſtuks appelen. *Une centaine de moutons* ou *d'autre betail, une centaine de pommes.*

HONDERDVOUD. Honderd maal zoo veel. *Au centuple, cent fois autant.* God geeft honderdvoud wederom 't geen men den armen mededeeld. *Dieu rend au centuple ce qu'on donne aux pauvres.*

HONDESLAAGER. Deurwaarder van de Kerk. *Chaſſe-chien, bas Officier qui chaſſe les chiens de l'Egliſe.* De hondeſlaager komt daar aan. *Voilà le Chaſſechien qui vient.*

HONDEWAGT. Tweede waake op een ſchip omtrent middernagt door de minder Officieren gehouden *Second quart* ou *quart de bas bord, qui ſe fait ordinairement à minuit par les Officiers ſubalternes.*

HONDJE. n. Kleine hond. *Petit chien.* Dat 's een zoet, een mooy hondje! *Le joli petit chien!* Een Bolonees hondje. *Un chien de Boulogne.* Een mof hondje, Juffers hondje. *Un bichon, petit bichon.* 't Is een ſlim hondje, een loos mannetje. *C'eſt un ruſe matois, un malin peſte, un fûté merle.* 't Is een ryk hondje. *C'eſt un drole qui a des Ecus.*

HONDS of HONDSCH. Adj. Dat een hond paſt, van een hond komt. *De chien, qui appartient au chien.* Honds drek, honde kak, honde keutel. *Ordure, fiente de chien, crotte de chien.* Die hondſe Beul daar hy is. *Ce chien de Bourreau qu'il eſt.* Dat is een hondſe vrek. *C'eſt un vilain ladre, un chien d'avaricieux.* Is dat niet HONDS, is dat niet vuilaardig? *Cela n'eſt il pas bien vilain, tout à fait malhonnête?*

HONDSDAGEN. Dagen tuſſchen den 24 July en 24 Auguſti te rekenen; aldus genaamd om dat de Hondſterre geduurende deze dagen met de Zon op en ondergaat. *Jours Caniculaires.* De hondsdagen zyn, de hitte der hondsdagen is in dit Landt weinig te vreezen. *Les jours caniculaires ne ſont gueres à craindre, la chaleur de la canicule eſt peu à craindre dans ce Pays cy.*

HONDSDRAF, AARDVEIL. Soort van klimop, dat op de grond zig verſpreid. *Eſpece de lierre qui rampe ſur la terre.*

HONDSGRAS. Ledgras, hondswortel, kruid *Gramen* in 't Latyn geheeten. *Du chiendent, du gramen, herbe qui jette beaucoup de racines.*

HONDSJONGE. Kleine hond, jong van de teef. *Petit chien, petit de la chienne.* Een HONDS JONGE, een jonge die op de honden paſt. *Un petit garçon qui a ſoins des chiens.* 't Is maar een hondsjonge, een honds votje. ſcheldw: *Ce n'eſt qu'un petit gredin, qu'un petit crabouſſet, qu'un galefretier.*

HONDS-STERRE of HONDSTER. Ster in den muil van den Grooten Hond, op de Hemelskloot afgebeeld, en die van 24 July tot 24 Auguſti met de Zon op en ondergaat. *Canicule.* f. *On appelle ainſi l'Aſtre ou la Conſtellation qui regne dans les grandes chaleurs de l'Eté.* Men houd zig in Spanjen en in Italien ſtil geduurende de hitte, de gloed der Hondſterre. *On ſe tient coy en Eſpagne & en Italie pendant les ardeurs de la Canicule.*

HONDSTONGE. Kruid alzoo genaamd. *Herbe nommée* Cynogloſſa *en Latin.* f.

HONDS-VOT. Honds keutel, honde ſtront, keutel. *Etron.* m. *Merde de chien, crotte de chien.* Op een honds-vot byten, niet te kaauwen hebben. *N'avoir rien à mettre ſous la dent, mâcher à vuide, dinar par coeur.* 't Is een HONDS-VOT, een ſchurk, een kalen hond. *C'eſt un bélitre, un chien de gredin, un faquin, un Jan feſſe.*

De HONGAREN, Inwoonders van Hongaryen. *Les Hongrois, habitans de Hongrie.* De HONGARISCHE misnoegden hebben de kans verkeeken. *Les meconstens de Hongrie ont laiſſé paſſer, echapper l'occaſion.* Hongerſche wyn, Hongerſche vrugten. *Du vin, des*

Digitized by Google

des fruits de Hongrie. Een HONGERSCH paard. *Un cheval de Hongrie.* Een Hongersch vrouwmensch. *Une Hongroise.*

HONGER. m. Greetigheid tot eeten, grooten eetlust. *Faim.* f. *Grand desir de manger.* m. Men krygt HONGER, eetlust als men u zoo smaakelyk ziet eeten. *L'envie de manger prend, la faim, l'appetit vient à vous voir manger de si bon coeur.* Het kind heeft zulken HONGER, sterft van honger. *L'enfant a si grand faim, meurt de faim.* Honds honger, onverzadelyken honger. *Faim canine, faim insatiable.* Honger en dorst lyden. *Endurer, souffrir la faim & la soif.* Van honger schreeuwen. *Crier de faim, crier famine.* De HONGER naar 't geld is onverzadelyk. *La faim après l'argent, le desir d'avoir du bien, l'avidité de l'homme est insatiable.*

HONGEREN. v. n. Honger hebben, honger krygen. *Avoir faim, être presse de la faim.* Ende als Jesus veertig dagen in de Woestyne had geweest zoo hongerde hem. *Et quand Jesus eut été quarante jours au Desert il eut faim.* Hongeren en dorsten naar de Gerechtigheid. fig: *Avoir faim & soif de Justice.*

HONGERIG. Adj. Die grooten honger heeft, die gaarne eeten zoude. *Affamé, qui a faim, grande envie de manger.* Een hongerige maag, graage maag. *Un estomac chaud, un estomac avide de manger.* Een hongerig mensch, een mensch die grooten honger heeft. *Une personne affamée, qui a grand' faim.* HONGERIG, happig zyn naar geld. *être affamé, avide d'argent* Een hongerige luis byt scherp, een arm mensch die lets te eischen heeft maand scherp, is vinnig in 't maanen. *Un poux affamé mort bien serré: Ce Proverbe Hollandois se dit en parlant de l'importunité des créanciers qui n'en ayant pas plus qu'il ne leur en faut, talonnent, pressent bien vivement leurs debiteurs.*

HONGERIGHEID, HONGER. Grooten eetlust. *Faim, avidité, grande envie de manger.* f.

HONGERSNOOD. m. Duurentyd, algemeene schaarsheid van eetwaaren. *Famine, Disette de vivres.* f. Door hongersnood geperst worden, vergaan. *être pressé par la famine, perir de famine.*

HONING of HONIG. m. Het zoete sap dat de Byen storten. *Du miel.* Maagde honing, eerste honing die jonge byen leggen *Du miel vierge.* Ongepynde, ongeperste honing. *Du miel en rayons.* Witte honing. *Miel blanc.* Zoo zoet als honing. *Doux comme miel.* ROOZEN-HONING. *Du miel rosat.* Violetten honing. *Miel volat.* De honing strekte de Ouden voor suiker en boter in hunne lekkerste gebakken, geregten. *Le miel servoit de sucre & de beure aux Anciens dans leurs gâteaux, leurs mets les plus friands.* Een HONING koek. *Un gâteau au miel.* Johannes de Dooper leefde maar van Sprinkhaanen en wilden honing. *St. Jean Baptiste ne vivoit que de sauterelles & de miel sauvage.* Daar een bye honing uit zuigd, daar zuigd een pad fenyn uit. spr: *Le crapaud convertit en venin, ce dont l'abeille fait du miel; il y a des gens qui enveniment les choses les plus innocentes.* Iemand honing om den mond smeeren; iemand vleyen, de kap zoeken te vullen. *Flater, cajoler, amadouer, emboiser quelqu'un.*

HONINGBYE, HONINGBIE. Honing vlieg. *Abeille, mouche à miel.* f. De honingbyen onderhouden een wonderbaare order onder haar. *Les Abeilles observent un ordre admirable entr'elles.*

HONINGDAUW. Olyagtig vocht dat op de bladen der boomen en kruiden valt, en dat de honingbyen gaerne zuigen. *Rosee huileuse que les Abeilles succent volontiers.* On l'appelle MIELAT & MIELLE quand elle s'attache aux bleds.

HONINGRAAT. Klomp daar de huisjes der honingbyen instaan, en den ongepynden honing uit gegeeten werd. *Rayon de miel.* m. Men bragt een schootel met honingraaten op tafel. *On servit un plat avec des rayons de miel.*

HONINGWATER, MEÊ. Drank van water en honing gemaakt. *De l'Hydromel.*

HONINGWINNER, BYENHOUDER. Een die honingbyen aanfokt. *Homme qui eleve, nourrit des Abeilles, qui a des ruches d'Abeilles dont il amasse & vend le miel.*

HONINGZEEM. Honingklomp, honingbrood. *Masse de miel.* f. *Pain de miel.* m. Uw woord is zoo zoet als honing-zeem. *Ta parole est aussi douce que le miel, que pain de miel.*

HONINGZOET. Adj. Zo zoet als honing. Dat zyn honingzoete woorden, fluweele woorden. *Voilà des paroles douces comme miel, des paroles emmiellées, bien flatteuses.*

HONK, werd voor HOEK, post, aanvertrouwde plaats gezegt. *Coin, poste, lieu, endroit où l'on est posté pour le garder, y rester &c.* Zyn honk bewaaren. *Garder, tenir son coin, son poste.* Van honk loopen. *Quiter son poste, son coin.* Als de kinderen honk speelen, loopen zy af en aan. *Quand les enfans jouent aux barres, ils avancent & reculent.* Ik heb honk. *J'ay regagné mes barres, mon coin.* Ik moet eens van HONK gaan, van honk trekken; ik moet eens een tochtje, een reisje van eenige dagen gaan doen. *Il faut que je quitte le logis, ma maison pour quelques jours; il faut que j'aille faire un petit tour, une tournée.* Iemand door list van honk zoeken te krygen, hem uit zyn voordeel zoeken te lokken. *Tâcher par adresse d'attirer quelqu'un hors de son fort, de lui faire quitter son avantage.* Kom maar van honk als je durft. *Sortez de votre fort, quitez votre pailler si vous osez, si vous en avez le courage.*

HONKEREN of HUNKEREN. v. n. Bejaagen, naar verlangen, zoeken te bekomen. *Pourchasser, rechercher avec chaleur; se demener, tourmenter pour tâcher d'obtenir.* Hy honkerd sterk om 's Vorsten gunst. *Il se tourmente, se demene bien fort, il se met en quatre, employe le vert & le sec pour avoir la faveur du Prince.*

HOOFD. n. voornaamste gedeelte van 't dierlyk ligchaam. *Tête, teste* f. 't Hoofd van een man, van een vrouw, van een leeuw, van een paard. *La tête d'un homme, d'une femme, d'un lion, d'un cheval.* Een schaaps hoofd. *Une tête de mouton.* Een doods hoofd. *Une tête de mort.* 't Hoofd regt op houden. *Tenir la tête droite.* 't Hoofd op zy hangen, laaten hangen. *Pencher la tête.* 't Hoofd omdraayen, omkeeren. *Tourner la tête.* Met het hoofd knikken *Faire signe de la tête, baisser la tête en signe de quelque chose.* Pyn in 't hoofd hebben. *Avoir mal à la tête.* Een groot hoofd, weinig herssenen. spr: *Grosse tête peu de sens, de cervelle.* Het hoofd afkappen, afslaan. *Couper, trencher, abbattre la tête.* Van 't HOOFD tot de voeten gewapend. *Armé de pied en cap.* Een geschilderd of uitgehouwen HOOFD. *Une tête peinte ou sculpée.* Hy heeft verscheide *Antike* hoofden in zyn Rariteitkamer. *Il a plusieurs têtes Antiques dans son Cabinet.* Hy woond in Sint Jans HOOFD, daar 't hoofd van Johannes den Dooper uithangd. *Il loge, demeure au chef de St. Jean Baptiste.* Na de HOOFDEN loopen, een Ridderlyk spel, de Turkse wyze van stryden verbeeldende. *Courir les têtes.*

HOOFD,

Digitized by Google

HOOFD, werd in verſcheide ſpreekwyzen nog gezegt. Over al met opgeſteeken hoofde moogen verſchynen. *Pouvoir aller par tout la tête levée.* Het zyn twee hoofden onder een kaproen. *Ce ſont deux têtes dans un bonnet.* Ik kan dat in myn hoofd niet veelen, niet verdraagen. *Je ne ſçaurois ſouffrir, endurer cela dans ma tête.* Iemand het hoofd breeken, 't hoofd in de maaling helpen. *Rompre la tête, faire tourner la tête à quelqu'un.* Het HOOFD in den ſchoot leggen, opzitten, om vergiffenis bidden. *Venir à jubé, mettre de l'eau dans ſon vin.* Met het hoofd gekweld zyn, niet wel by zyn zinnen zyn. *Avoir un coup de hache, avoir le timbre fêlé, la cervelle renverſée.* Wy betaalden een Daalder hoofd voor hoofd. *Nous payames trente ſous par tête.* Hy ſtond als voor 't hoofd geſlagen; hy ſtond heel bedeeſt. *Il en fut etourdi, il fut tout etonné, il fut ſurpris comme d'un coup de foudre.* Alles leid hier over hoop, daar is hoofd nog ſtaart te vinden. *Tout eſt icy ſens deſſus deſſous, on n'y reconnoît rien.* Zyn HOOFD *of* zyn kop volgen. *Suivre ſa tête, ſon caprice.* Zyn hoofd toonen, zyn kwaaden aart ontdekken. *Montrer ſa tête, faire eclatter ſa mauvaiſe humeur, faire le mutin.* De vryſter is wel, maar zy heeft een HOOFD, een kop, zy is wat hoofdig. *Elle eſt bonne fille, mais elle a de la tête, elle eſt un peu opiniâtre.* De Vyanden het HOOFD bieden, zig kloek tegen de Vyanden ſtellen. *Faire tête aux Ennemis.* Zyn hoofd ergens voor ſtooten, mislukken in zyne onderneeming. *Echouër dans ſon entrepriſe, faire une cacade.* De Cardinaal die aan 't hoofd der Geeſtelykheid was. *Le Cardinal qui etoit à la tête du Clergé.* De Hartog van ... ſtelde zig aan 't hoofd van den Adel. *Le Duc de ... ſe mit à la tête de la Nobleſſe.* De Granadiers die aan 't hoofd der loopgraven, aan 't hoofd van de brug waaren. *Les Grenadiers qui etoient à la tête de la tranchée, du pont.* Hy heeft een ſchoone voorreden aan 't hoofd van zyn boek geſteld. *Il a mis une belle preface à la tête de ſon livre.*

HOOFD. Voornaamſte van een Vergadering, van een Leger, Bezending &c. *Chef, principal d'une Aſſemblée, le premier d'une Armée, d'une Ambaſſade.* De Paus is het hoofd der Roomſe Kerke. *Le Pape eſt le chef de l'Egliſe Romaine.* De Cancelier is het hoofd van 't Recht. *Le Chancelier eſt le chef de la Juſtice.* De Vader is het hoofd des Huisgezins. *Le Pere eſt le chef de la Famille.* Hy is het hoofd van zyn Stamhuis. *Il eſt le chef de ſa Maiſon.* Een Leger HOOFD. *Un chef d'Armée, un General.* Het Leger als Opperhoofd gebieden. *Commander l'Armée en Chef.*

HOOFD. Kaap, hoek Lands in Zee uitſteekende &c. *Cap, Promontoire.* m. *Coin de Terre qui avance en Mer.* 't Hoofd van een Haven. *La tête d'un Port, d'un Havre.* Hy woond by 't nieuwe, by 't oude hoofd. *Il demeure près de la tête neuve, de la vieille tête.*

De HOOFD-ADER. *La veine cephalique, la cephalique.* Hy is niet wys, hy moet aan de hoofd-ader gelaaten werden. *Il n'eſt pas ſage, il faut le ſaigner à la cephalique.*

HOOFD-BAND. m Hoofd-cierſel. *Bandeau, diadême.* m. De Koninklyke hoofd-band, 't Koninklyk hoofd-cieraad. *Le bandeau Royal, le Diadême.*

HOOFD-BEVELHEBBERS *Officiers en chef, Generaux.*

HOOFDBREEKEN. n. Kwelling, belemmering. *Rompement de tête, ennuy.* m. 't Schoolhouden is een groot hoofdbreeken. *C'eſt un grand rompement de tête que de tenir Ecole.* Hy heeft veel hoofdbreeken met die jongen. *Ce drole là lui cauſe bien de l'ennui, du trouble, lui donne bien de la tablature.*

HOOFD-CIERAAD. n. Hoofd-cierſel. *Diadême, ornement de tête.* m. Het hoofd-cieraad, de hoofd-band der Koningen ontzien. *Reſpecter le Diadême des Rois.* Paruiken, fonranges, kapers en andere modiſche HOOFD-cieraaden. *Des perruques, fontanges, coëffes & autres ornements de tête à la mode.*

HOOFD-DEEL. Voornaam deel. *Principale partie.* f.

HOOFD-DEKEN. Groot Deken van eenig Gild. *Grand Doyen, premier Doyen de quelque Communauté.*

HOOFD-DRAAYING. Maaling, duizeling. *Tournoyement de tête, etourdiſſement, ebloüiſſement.* m.

HOOFDE. Uit dien HOOFDE. Adv. Om die reden, daarom. *En vertu de cela, pour cela.* Haar Vader had haar twee duizend gulden meer gegeeven als aan de andere, en uit dien hoofde wilde de jongſte ook hebben dat... *Son Pere lui avoit donné deux mille frans plus qu'aux autres, & la cadette vouloit en vertu de cela, à cauſe de cela que...* Uit wat hoofde, waarom doet gy dat? *Pourquoy faites vous cela, en vertu de quoy faites vous cela?*

HOOFDEN. 't meervoud van HOOFD. *Des têtes, des chefs.* Zoo veel hoofden zoo veel zinnen. ſpr: *Autant de têtes autant d'opinions.* De Hoofden van 't Leger, de Legerhoofden. *Les Chefs de l'Armée, les Generaux.*

De HOOFDEN, de twee uitſteekende hoeken op welke Douvres in Engeland, en Calais in Vrankryk ſtaan. *Les deux caps formant le pas de Calais, le detroit entre Douvres & Calais.* Het ſchip van Kapitein R. is de hoofden gepaſſeerd. *Le vaiſſeau du Capitaine R. a paſſé le pas de Calais, le detroit de la Manche.*

't HOOFDEN end van 't bed. *Le chevet du lit.* Het hoofden end is al te hoog, al te laag. *Le chevet eſt trop haut, trop bas.*

't HOOFDGAT of de HALS van een hembd. *La gorge ou le cou d'une chemiſe.*

HOOFD-GEBOUW. n. Voornaam gebouw. *Principal Edifice.* m. De Hoofdkerk, 't Stadhuis, de Nieuwebrug en andere hoofd-gebouwen. *La Cathedrale, l'Hotel de Ville, le Pont Neuf & les autres principaux Edifices.*

HOOFDGELD. n. Schatting, geld dat ieder hoofd of ieder Onderdaan jaarlyks moet opbrengen. *Capitation, taxe par tête.* f. Daar word geſproken van een Hoofdgeld in te voeren. *On parle d'introduire une Capitation.*

HOOFD-GERICHT. n. Hoofd-gerecht. *Tribunal ſuprême, ſuperieur.* m. *Souveraine Juſtice* f.

HOOFD-HAIR. *Chevelure.* f. *Tous les cheveux de la tête.* Hy heeft ſchoon hoofd-hair. *Il a une belle tête, une belle chevelure, il a la tête belle.*

HOOFDIG. Adj. Koppig, eigenzinnig, hardnekkig. *Têtu, opiniâtre, entêté.* Hy is alte hoofdig, te koppig. *Il eſt trop têtu, trop opiniâtre, trop entêté.* Die wyn is te HOOFDIG, te koppig, bevangt te ligt. *Ce vin eſt trop violent, trop fumeux, entête trop.*

HOOFDIGHEID. Koppigheid, eigenzinnigheid, hardnekkigheid. *Entêtement, caprice.* m. *Opiniâtreté, obſtination* f. Welke een hoofdigheid, koppigheid! *Quel entêtement, caprice! quelle opiniâtreté, obſtination!*

HOOFD-INGELAND. Voornaam eigenaar van Landeryen in een Polder &c. gelegen. *Principal Proprietaire de Terres ſituées dans un Canton entouré de Digues &c.*

HOOFDJE. n. Klein hoofd. *Petite tête.* Dat 's een lief, een zoet hoofdje! *La jolie petite tête!* Zy is niet leelyk, maar zy heeft een hoofdje! *Elle n'eſt pas desagréable, mais elle a une tête.*

HOOFD-KERK. Voornaamſte Kerk. *Cathedrale, Baſilique.* f. *Metropolitaine, principale Egliſe.* f. De Hoofdkerk is Onze Lieve Vrouw toege-eigend, toegewyd. *La Cathedrale eſt dediée, conſacrée à Notre Dame.*

HOOFD-

Digitized by Google

HOOFDKETTER. Aartsketter. *Hereſiarque, Auteur d'une hereſie, chef d'une Secte heretique.* Arius, Pelagius, Manes en andere Hoofdketters. *Arius, Pelage, Manes & autres Hereſiarques.*

HOOFDKLEED. Hoofddoek als een faly. *Couvrechef.* m. *Linge de tête en guiſe d'echarpe* ou *de chaperon.*

HOOFDKUSSEN. n. **OORKUSSEN.** *Oreiller.* m. Die hoofdkuſſens zyn te klein. *Ces oreillers ſont trop petits.*

HOOFDLETTER, GROOTE LETTER. *Lettre majuſcule, Lettre Capitale.* De Naamen van voornaame Mannen, van Landen, Steden, Konſten moeten met Hoofdletters beginnen. *Les Noms des Perſonnes illuſtres, des Pays, Villes & Arts doivent commencer par des Majuſcules.*

De **HOOFDLUIDEN**, Overluiden van een Gild. *Les Jurez, les Syndics d'une Confrairie, d'une Communauté.*

HOOFDMAN, HOPMAN. Overſte, Capitein in 't Onduits. *Capitaine, Commandant.* Een Hoofdman over honderd. *Un Centurion, un Capitaine qui a cent ſoldats ſous lui.* De Hoofdman over honderd Cornelius. *Le Centenier Corneille.* **HOOFDMAN**, Overman van een Gild. *Juré, Syndic d'une Confrairie, d'une Communauté.*

HOOFDMANNEN, Hoofdluiden van Soldaten. *Capitaines, Commandants de ſoldats.* De **HOOFDMANNEN**, Hoofden van de Burgery. *Les Capitaines, les Commandants, les Chefs de la Bourgeoiſie*

HOOFD-MIS. De hoofd-Mis bywoonen. *Aſſiſter à la grand' Meſſe.*

HOOFD-MISDAAD. Hoofd *delict* in 't Onduitſch. *Crime, delict capital.* m.

HOOFD-OFFICIER. Voornaam Officier, Legerhoofd, Bevelhebber. *Officier en chef.* De Hoofd-Officieren, Bevelhebbers van 't Leger. *Les Officiers en chef, les Officiers de l'Etat major, les principaux Officiers de l'Armée.*

HOOFD-OFFICIER, is de tytel die t'Amſterdam eer 's halven den Bailluw of Opperſchout gegeeven werd. *Grand Baillif, premier Officier de Juſtice à Amſterdam.* De Heer Hoofd-Officier zond 'er een van zyn Subſtituiten met Dienders voort na toe. *Le grand Baillif y envoya d'abord un de ſes Subſtituts avec des Sergents.*

HOOFD-PACHT. Voornaamſte pacht. *Groſſe Ferme, principale Impoſition.* f. De vyf Hoofdpachten van Vrankryk. *Les cinq groſſes Fermes de France.* **HOOFDPACHTER**, voornaamſte Pachter. *Fermier general, Partiſan en chef.*

HOOFDPEULUW. Bedpeuluw, hoofdkuſſen zoo lang als 't bed of ledikant breed is. *Traverſin, chevet de lit.* m.

HOOFDPUNCT. n. Voornaamſte punct. *Point principal, principal article.* m. In de hoofdpuncten des Geloofs eens zyn. *Etre d'accord dans les principaux points, les principaux articles de Foy.*

HOOFDPUNCT of hoofdſtip, kruinſtip, woord der Sterre loopkunde. *Point vertical, Zenit, point du Firmament qui repond perpendiculairement à la tête.*

HOOFDPYN. Hoofdzeer. *Mal de tête, mal à la tête.* m. *Douleur de tête.* f.

HOOFDQUARTIER. Voornaam quartier, hoofd legerwyk, hoofd leger plaats. *Grand quartier, quartier general de l'Armée.* De gevangenen wierden in 't Hoofdquartier gebragt. *Les priſonniers furent menez au Quartier general.*

HOOFDRICHTER of **HOOFDRECHTER.** Opperrechter. *Grand Juſticier, Juge en chef, Senechal.*

HOOFDSCHEEL. Bekkeneel, in den ſtyl der Heilige Schriftuure. *Teſt, Crane.* m. Chriſtus wierd op Golgotha ofte Hoofdſcheelplaatſe gekruicigd. *Jeſ. Chr: fut crucifié ſur Golgotha* ou *la place du Teſt.*

HOOFDSCHUW. Adj. Bang, ſchuw voor zyn hoofd, voor zyn leven. *Alarmé, qui craint, apprehende pour ſa tête, pour ſa vie.* Dat zou een menſch wel hoofdſchuw maaken. *Cela ſeroit bien capable d'alarmer, d'epouvanter un homme.*

HOOFDSLUYER. Fali, &c. *Voile, couvre chef.* m. *Echarpe.* f. De hoofdſluyer of Wiel van een Geeſtelyke Dochter. *Le voile d'une Religieuſe.* Een zyde hoofdſluyer *of* fali. *Une echarpe de ſoye.*

HOOFDSOM. f. Capitaal in 't Onduitſch. *Capital, fonds d'une rente.* m. De intereſten beloopen, bedraagen ſchier zoo veel als de hoofdſom. *Les interets ſe montent quaſi autant que le capital.*

HOOFDSTAD. f. Voornaamſte Stad. *Capitale, Ville capitale.* Parys is de hoofdſtad van Vrankryk. *Paris eſt la Capitale, la Ville capitale de France.*

HOOFDSTOF, ELEMENT in 't Onduitſch, enkeld ſtof in overſtelling van ſamengeſteld ligchaam *Element.* m *corps ſimple, par oppoſition à corps mixte.* De vier Hoofdſtoffen zyn, Vuur, Water, Lucht en Aarde. *Les quatre Elements ſont le Feu, l'Eau, l'Air & la Terre.*

HOOFDSTUK. n. Hoofddeel, afdeeling van een boek. *Chapitre.* m. *Principale partie* ou *ſection d'un livre.* In 't agtſte, in 't tiende Hoofdſtuk, 't vyfde vaers. *Au Chapitre huitiéme, dixiéme, verſet cinq.* De **HOOFDSTUKKEN**, hoofdpuncten des Geloofs. *Les principaux Articles de Foy.*

HOOFDTOUWEN. Zwaarſte wandt aan Stuur en Bakboord van 't ſchip, om de hoofden der maſten ſtaande te houden. *Haubans, hautbans, gros cordages à Stribord & Basbord ſervant à ſoutenir les mâts d'un Navire.*

HOOFDTREFFEN. n. Handgemeenſchap, volkomen gevecht tuſſchen twee Legers. *Bataille generale.* f. *Combat general.* m. De Legers zyn zoo dicht by malkander dat aan een hoofdtreffen niet getwyfeld werd. *Les Armées ſont ſi pres l'une de l'autre, qu'on ne doute point qu'il n'y ait combat; qu'on n'en vienne à un engagement general.*

HOOFDVLEESCH. n. Samenkookſel van 't vleeſch dat om een Oſſe kop &c. gevonden en ingezult werd. *Ragoût au vinaigre de ce qui ſe trouve de chair autour d'une tête de Boeuf, &c.*

HOOFDWAGT. Eerſte, grootſte, voornaamſte wagt. *Grand' garde.* f. De ſpion, de gevangene wierd na de Hoofdwagt gebragt. *L'eſpion, le priſonnier fut mené à la Grand' garde.*

HOOFDWERK. n Voornaamſte werk. *Ouvrage principal.* Het hoofdwerk verdiend de meeſte zorg, de grootſte aandagt. *L'ouvrage principal, le fort de l'ouvrage merite le plus grand ſoin, la plus grande attention.* Daar zyn beuzelaaren die van 't bywerk, 't hoofdwerk maaken. *Il y a des niveleurs qui font le principal de l'acceſſoire.*

HOOFDZAAK. Voornaame zaak. *Affaire capitale, principale affaire.* Zoo draa de hoofdzaak afgedaan zal zyn. *Des que l'affaire capitale, que la principale affaire ſera vuidée.* De zorg der zaligheid moet de hoofdzaak van den Chriſten zyn. *Le ſoin du ſalut doit être l'affaire capitale, la grande affaire du Chreſtien.*

HOOFDZAAKELYK. Adj. Gewigtig, van belang, voornaam. *Important, d'importance, conſiderable.* Daar is in beide de Legers nog niets hoofdzaakelyks voorgevallen. *Il ne s'eſt encore paſſé rien d'important, rien de conſiderable dans les deux Armées.*

Digitized by Google

HOOFDZAAKELYKHEID. Voornaamſte zaak, hoofdbelang. *Principale affaire, importance.* Dat kan geen hoofdzaakelykheid heeten, geacht werden. *Cela ne ſe peut regarder comme une affaire principale.*

HOOFDZEE. Moer-zee, ſterk onweer, beweeging, ſchommeling van 't Zee water, zonder voorgaande ſtorm. *Agitation ſubite de la Mer, ſoulevement des houles, des vagues qui arrive tout à coup.*

HOOFDZEER. zie HOOFDPYN. *Mal de tête.* m. *Douleur de tête.* f. HOOFDZEER, zeer of zeerigheid aan 't hoofd. *Maladie, boſſe* ou *playe à la tête.* f.

HOOFDZEILEN. Zeilen van Fokkemaſt en Boegſprlet. *Les voiles de Miſaine & de Beaupré.* m.

HOOFD-ZETEL. Voornaame Zetel *Principal Siege.* Rome is de Hoofd-zetel der Chriſtenheid. *Rome eſt le Siege principal de la Chretienté.*

HOOFDZONDE, DOODZONDE. *Peché capital, peché mortel* m.

HOOFDZWEER. Zweer aan 't hoofd. *Enflure, apoſteme à la tête, tumeur de tête.* f.

HOOFSCH. Adj. Dat het Hof betreft. *Qui concerne la Cour.* De Hoofſche zwier naar aapen. *Copier, imiter les airs, les manieres de Cour.* De belagchelyke Hoofſche Juffers van Moliere. *Les Precieuſes ridicules de Moliere.*

HOOG. Adj. Verheven. *Haut, elevé.* Een hooge tooren, hoogen berg, een hoog huis. *Un haut clocher, une haute montagne, une haute maiſon.* Een hoog opgeboeyd ſchip, vertuiud ſchip. *Un vaiſſeau de haut bord, accaſtille.* Het is hoog water. *La marée eſt haute, à ſa plus haute crue.* Zyn waaren tot een hooge prys verkoopen. *Vendre ſes marchandiſes à haut prix.* Gy neemd het een toon te hoog. *Vous le prenez d'un ton trop haut.* Die vrouw voerd een al te hoogen ſtaat. *Cette femme porte un trop grand etat, le porte trop haut.* Een HOOG land. *Un haut pays, un pays elevé.* Hoogduitsland. *La Haute Allemagne.* Hy heeft een HOOGE rug, een kromme rug. *Il a un dos vouté.* Een HOOGE hoed, ſpitſe hoed. *Un chapeau pointu.*

HOOG, DOORLUGTIG. Uitmuntend, magtig. *Haut, illuſtre, excellent, eminent.* Een man van hoogen, van doorlugtigen afkomſt, van hoog aanzien. *Un homme de haute, d'illuſtre naiſſance, de haute conſideration.* Hy heeft een al te hoogen moed daar toe. *Il a le courage trop haut, le coeur trop haut pour cela.* De hooge en laage ſtands perſoonen. *Les perſonnes de qualite & les roturiers.*

HOOG van koleur. *Haut en couleur.* Hoog rood. *Du haut rouge,* ou pluſtot, *du rouge cramoiſi.* Een hooge verf, verf die veel afſteekt. *Couleur forte, couleur eclattante, qui frappe beaucoup.*

HOOG, werd nog in de volgende ſpreekwyzen gebruikt. Een hoog misdryt, hooge misdaad, zwaare misdaad. *Un grand crime, crime enorme.* HOOGE oogen gooyen in 't dobbelen, in 't paſſedix ſpeelen. *Amener de hauts points, amener gros jeu au paſſedix &c.* Hy deed 'er een HOOGEN eedt, een zwaaren eedt op. *Il en fit un gros, un grand ſerment.* By hoog en by laag zweeren. *Jurer ſon grand juron, jurer ſes grands Dieux.* Dat loopt te hoog op ſtok, dat gaat te ver. *Cela monte trop haut, cela va trop loin.*

HOOG AANZIEN. zie HOOG ACHTING. f. *Grande eſtime, veneration.* f. HOOG AANZIENLYK. Adj. Hoog achtbaar, ten hoogſten aanzienlyk. *Très eſtimable, conſiderable, venerable, de tres haute conſideration.*

HOOG ACHTBAAR. Adj. Hoog agtbaar, hoog aanzienlyk. *Venerable, de haute eſtime, conſideration.* De Hoog Achtbaare Heeren, Mynheeren de Gecommitteerde Raaden. *Les Venerables Seigneurs, Meſſeigneurs les Conſeillers Deputez.* HOOGE ACHTBAARHEID, hooge aanzienlykheid, groote achting. *Venerabilité, haute conſideration.* f.

HOOG ACHTEN of HOOG AGTEN. v. a. Hooglyk agten, veel werk maaken van... *Eſtimer beaucoup, venerer, faire beaucoup de cas.* Zyne Meerderen, zyn Regeerders hoog achten. *Venerer, conſiderer beaucoup ſes Superieurs, ſes Regens.* Zyn Kunſt, zyn weetenſchap hoog achten. *Eſtimer beaucoup ſon Art, ſon ſçavoir; s'en faire beaucoup accroire, ſe targuer de ſon ſçavoir.* HOOG ACHTING of HOOG AGTING, hoog aanzien, ontzag *Veneration.* f. *Reſpect.* m. *Haute eſtime, grande conſideration.*

HOOG BEJAARD. Adj. Hoog van jaaren. *Avancé en âge, fort vieux.* Hy is te hoog bejaard daar toe. *Il eſt trop avancé en âge pour cela.* HOOGBEJAARDHEID, hooge ouderdom, hooge jaaren. *Age avancé, âge de crepit.* m. *Decrepitude.* f.

HOOGBOORDIG of VERTUIUD Schip, als een Kraak of Spaanſch Galioen. *Vaiſſeau de haut bord, de haut bordage comme un Galion d'Eſpagne.*

HOOGBOOTSMAN, is op 't grondwoord BOOTSMAN uitgelegt.

HOOGBORSTIG. Adj. Hoog van borſt. *Qui a la poitrine haute, elevée.*

HOOGDAG. Staa op 't is al *hoogdag,* al laat in den morgen. *Levez vous, il fait deja grand jour.* 't Is heden HOOGDAG, groote Feeſtdag voor de Catholyken. *Il eſt grand' Fête aujourd'hui pour les Catholiques.*

HOOGDRAAVEND. Adj. Verheven, Poëtiſch. *Sublime, relevé, Poëtique.* Een hoogdraavende ſtyl. *Un ſtyle ſublime, relevé, ampoulé.* Hoogdraavende, ſnorkende Heldevaerſen. *Des vers ampoulez, vers Heroiques & ronflans.* Hy is al te HOOGDRAVENDE, te hoogmoedig, te veragtende. *Il eſt trop hautain, trop mepriſant, trop ronflant; il ſe donne de trop grands airs.* Die HOOGDRAAVENDHEID, verhevendheid van ſtyl komt in gemeene zaaken niet te pas. *Cette ſublimité de ſtyle, ce ſtyle ampoulé, cette enflure ne vient pas à propos dans les choſes communes.*

HOOGDRINGEND. Adj. Sterkdringend. *Preſſant, urgent.* In een hoogdringende nood. *Dans un preſſant beſoin, dans une urgente neceſſité.*

HOOGDUITS of HOOGDUITSCH. Hoogduitſche Taal. *Allemand, Haut Allemand, Langue Allemande.* Het beſte Hoogduitſch word in Saxen geſproken. *C'eſt en Saxe que ſe parle le meilleur Allemand.* Hy heeft een HOOGDUITSE Vrouw getrouwd. *Il a epouſé une Allemande.* De Hoogduitſe Jooden werden uit ſchimp *Smouſſen* genaamd. *On appelle par mepris les Juifs Allemands des* Craſſeux. HOOGDUITSER of HOOGDUITSCHER, man uit Hoogduitſchland. *Haut Allemand, Allemand, homme d'Allemagne.*

HOOGE, is het zelfde als HOOG voor de volgende naamen. *Haut, haute.* Een hooge eike-boom. *Un haut chêne.* Een hooge ſtoel. *Une chaiſe haute.* Hoed met een hooge bol. *Chapeau à haute forme.* Hooge Bergen konnen daalen. ſpr: *Les hautes Montagnes peuvent s'ecrouler, s'applattir.* 't Is een man van HOOGE JAAREN, van een hoogen ouderdom. *C'eſt un homme d'un âge avancé.*

HOOG-EDEL. Hoog-adelyk. Adj. *Très Noble.* Den Hoog-edelen Heer, Mynheer N. N. *à très Noble Seigneur, Monſeigneur N. N.* HOOG-EDELHEID, eertytel. *Noble Seigneurie.* Met oorlof van zyn Hoog-edelheid. *Avec la permiſſion de ſa Noble Seigneurie.*

HOO-

Digitized by Google

HOOGEN. v. a. Hooger maaken, ophoogen. *Hauſſer, rendre plus haut, elever.* De Weg, den Dyk hoogen. *Hauſſer le Chemin, la Digue.* Een ſchildery HOOGEN, de koleuren van een ſchildery ligter maaken, moer doen afſteeken. *Rehauſſer un tableau, rehauſſer les couleurs d'un tableau.*

De **HOOGENPRIESTER, OPPERPRIESTER** der Jooden vermogt alleen in 't Heilige der Heiligen in te gaan. *Le Grand, le Souverain Sacrificateur, le Souverain Pontife des Juifs avoit ſeul le Privilege d'entrer au Lieu très Saint.* Het HOOGENPRIESTERLYK gewaad, kleed, was zinnebeeldig. *Le veſtement, l'habit du Souverain Sacrificateur etoit hieroglyphique, myſtique.* Het HOOGENPRIESTERSCHAP gaf groote voorregten. *La grande Prêtriſe, la Souveraine Sacrificature, le Souverain Sacerdoce donnoit de grandes prerogatives.*

De **HOOGENRAAD.** Opperſten Raad. *Le grand Conſeil, le Conſeil Suprême, le Conſeil d'enhaut.*

HOOGER GERECHT. n. Iemand voor *hooger Gerecht*, hooger Vierſchaar betrekken. *Traduire, tirer quelqu'un devant un Tribunal ſuperieur, une Cour ſuperieure.*

HOOGERHAND. Hooger rang, eer rang. *Rang d'honneur, place d'honneur.* De Magiſtraats perſoonen, de Geeſtelyken moeten de hoogerhand hebben. *Les Magiſtrats, les Eccleſiaſtiques doivent avoir le rang, la place d'honneur.* Aan de hoogerhand van Iemand gaan. *Avoir le haut du pavé, le pas ſur quelqu'un; marcher à la droite de quelqu'un.* Hy wierd uit laſt van HOOGERHAND, uit laſt van de Overigheid, van den Souverein gevangen genomen. *Il fut arrêté par ordre du Magiſtrat, du Souverain.*

't **HOOGERHUIS** van 't Engels *of* Brittiſch Parlement. *La Chambre Haute, la Chambre des Lords du Parlement d'Angleterre.*

De **HOOGESCHOOL**, 't Hoogeſchool van Leyde, Leuven, Parys, Oxford. *L'Academie, l'Univerſité de Leyde, de Louvain, de Paris, d'Oxfort.*

HOOG GAANDE. Adj. **HOOG RYZENDE.** Die hoog gaan, hoog ryzen. *Qui va, qui monte à un grand excès.* Hoog-gaande baaren. *Des vagues, des lames qui s'elevent fort haut.* HOOG-GAANDE zonden, zonden die heel zwaar, ten hoogſte ſtrafwaardig zyn. *Des pechez enormes, très graves, des pechez atroces, des vices criants.*

HOOG GEACHTE. Adj. **ZEER GEACHT.** *Venerable, très eſtimé, fort conſideré, dont on fait grande eſtime, qu'on venere beaucoup.*

HOOG GEBOOREN. Adj. Van adelyke afkomſt. *De haute, de Noble, d'Illuſtre naiſſance.* De hoog gebooren Heer, Mynheer de Grave, de Baron van... *Le tres Noble Seigneur, Monſieur le Comte, le Baron de...* HOOG GEDUGT. Adj. Zeer gedugt. *Auguſte, très redouté, très veneré*, ou pluſtot, *très reſpectable, venerable.* Zyne hoog gedugte Majeſteit. *Son auguſte, ſa très venerable Majeſté.* HOOG GE-EERD. Adj Ten hoogſten ge-eerd. *Fort honnoré, reſpecté, venéré.* Aan den hoog ge-eerde Heer, Mynheer N. Leeraar in de Chriſtelyke Gemeente van... *Au très honnoré, très venerable perſonnage, Monſieur N. Paſteur dans l'Egliſe de...*

HOOG GELEERD. Adj. Zeer geleerd. 't Is een hoog geleerd man. *C'eſt un homme très docte, fort ſçavant.* Aan den hoog geleerden Heer, Mynheer P. Profeſſor in de heilige Godsgeleerdheid tot Leide. *Au très docte, très ſçavant perſonnage Monſr. P. Profeſſeur en la Sainte Theologie à Leyde.* HOOG GELEERDHEID, *of liever*, HOOGE GELEERDHEID, zeer groote, diepe geleerdheid, groote kennis, weetenſchap. *Haute ſcience, profonde doctrine, erudition.* f. *Grand, profond ſçavoir.*

HOOGHARTIG. Adj. GROOTMOEDIG. Edelhartig, die een verheven hart, een hooge ziel heeft. *Qui a le coeur elevé, le coeur haut, bien placé, genereux, magnanime.* HOOGHARTIGHEID, edelhartigheid, grootmoedigheid, fierheid. *Grand courage.* m. *Elevation de coeur, fierté, hauteur de courage, magnanimité.* f.

HOOGHEID. f. Hooge ſtaat. *Grandeur, elevation, fortune.* f. Naar hoogheid en ampten ſtaan. *Aſpirer aux grandeurs & aux charges.*

HOOGHEID, werd meeſtemyd, als een Eertytel omtrent Vorſtelyke perſoonen gebruikt. *Alteſſe, Titre d'honneur que l'on donne aux Princes &c.* Zyn Hoogheid, Mynheer de Prins van Vrieſland; haar Hoogheid Mevrouw de Aartshertoginne van Inſpruk. *Son Alteſſe, Monſeigneur le Prince de Friſe; Son Alteſſe l'Archiducheſſe d'Inſpruk.* Zyn Koninklyke HOOGHEID, de Hartog van Savoye. *Son Alteſſe Royale, le Duc de Savoye.* HOOGHEID, is ook de Tytel van den Grooten Sultan. *Hauteſſe, Titre du Sultan.* De geſchenken voor zyne Turkſe Hoogheid zyn al voor uit gezonden. *On a deja envoyé d'avance les preſents pour ſa Hauteſſe Turque.* Zyn HOOGHEID of Eminentie de Cardinaal Legaat. *Son Eminence le Cardinal Legat.*

HOOGLANDERS. dus werden de Inwoonders der Bergen in Schotland, Cornual, en in Weſt-Britanie genaamd. *Montagnards, habitans des Montagnes d'Ecoſſe, de Cornuaille &c.*

HOOGLANDSCH. Adj. Dat van hooge landen komt, op hooge landen *of* gronden wafcht. *Du haut Pais, qui eſt des Pays elevez, montueux.* Daar is een zekere Franſche wyn die Hooglandſche wyn genaamd werd. *Il y a certain vin de France qui s'appelle vin du haut Pays.*

HOOGLEERAAR, PROFESSOR, in 't Onduitſch. *Profeſſeur.* Mynheer, Mynheer W. Hoogleeraar in de Godskunde, in de Medicynen, Rechten *Monſr. Monſr. W. Profeſſeur en Theologie, en Medecine, en Droit.*

Het **HOOGLIED** Salomons is heel kittelagtig voor onkuiſſe ooren. *Le Cantique de Salomon, le Cantique des Cantiques eſt bien chatouilleux pour des oreilles peu chaſtes.*

HOOGLOFFELYK. Adj. Ten hoogſte loffelyk, doorlugtig. *Sereniſſime, très illuſtre.* Het Hoogloffelyk Huis van Naſſauw, van Lotharingen. *La Sereniſſime Maiſon de Naſſau, de Lorraine.* De treurige dood van den laatſten overleden Prins van Vrieſlandt hoogloffelyker gedagtenis. *La mort tragique du dernier Prince de Friſe de glorieuſe memoire.*

HOOGLOOPERS. Valſe dobbelſteenen daar men hooge oogen meê gooyd. *Des dez pipez, des dez qui amenent beaucoup de points.*

HOOGLYK. Adv. Veel, grootelyks, ten hoogſten. *Extrêmement, beaucoup, bien fort.* Ik dank u hooglyk. *Je vous remercie fort, je vous rends très humbles graces.*

HOOGMOED. m. Grootsheid, trotsheid, laatdunkendheid. *Orgueil.* m. *Vanité, preſomption* f. Zyn hoogmoed wierd daar geweldig door geſtraft. *Son orgueil en fut bien mortifié.* Hoogmoed komt voor den val, ſpr: *L'orgueil va devant l'ecraſement.*

HOOGMOEDIG. Adj. Groots, trots, hovaardig, laatdunkend. *Orgueilleux, vain, préſomptueux.* Een hoogmoedig menſch agt niemand dan zig zelve. *Un homme orgueilleux, une perſonne préſomptueuſe n'eſtime que ſoy-même.* HOOGMOEDIG kan in een voordeeligen zin GROOTMOEDIG, hooghartig beteekenen *Magnanime.*

Digitized by Google

nime, courageux, genereux, qui a le coeur haut, l'ame grande.

De HOOGMOEDIGHEID, grootmoedigheid des jongen Helds, bleek voornaamentlyk daar in. *La grandeur d'ame, la magnanimité du jeune Heros parut principalement en cela.* De HOOGMOEDIGHEID, hovaardy, trotsheid van Nebucadnezar ging zoo ver dat... *L'orgueil, la vanité, la préſomption de Nebucadneſar alla ſi loin que...* HOOGMOEDIG, HOVAARDIG worden op zyne kennis, geleerdheid. *S'enorgueillir de ſon ſçavoir.*

HOOGMOOGEND of HOOGMOGENDE. Hoog van magt, van vermogen: tytel der Heeren Staaten Generaal. *Haut en pouvoir, de Haut pouvoir, très Puiſſant, Titre de Meſſieurs les Etats Generaux.* Den Ambaſſadeur van Vrankryk, van Spanjen heeft een Memorie aan haare Hoogmoogende overgeleverd *L'Ambaſſadeur de France, d'Eſpagne a preſenté, delivré un Memoire à leurs Hautes Puiſſances.*

HOOGNOODIG. Adj. Zeer noodig. *Très neceſſaire, d'une preſſante neceſſité.* Het is een hoognoodig werk, 't zyn hoognoodige onkoſten. *C'eſt un ouvrage tres neceſſaire, ce ſont des depenſes très neceſſaires.* Het is hoognoodig, volkomen noodzaakelyk dat gy 'er zelfs na toe gaat. *Il eſt abſolument neceſſaire que vous y ailliez vous même.* Ik heb hoognoodig geld van doen. *J'ay extrêmement beſoin d'argent.*

HOOGRUG. Hooge rug, een die een hooge rug heeft. *Haut dos, gros dos, dos vouté.* 't Is een hoogrug. *C'eſt un haut dos.* Zy is wat HOOGRUGGIG, hoog van rug. *Elle eſt un peu voutée.*

HOOGSEL of HOOGZEL n. Licht in een ſchildery. *Clair m. Lumiere dans un tableau.* t. Die hoogſels zyn niet wel beleid, waargenomen. *Ces clairs ne ſont pas bien menagés.*

HOOGSTAATELYK. Adj. & Adv. Zeer ſtaatelyk, pragtig. *Magnifique, ſuperbe.* Eene hoogſtaatelyke intreede. *Une entrée magnifique, ſuperbe.* De Vorſt wierd HOOGSTAATELYK begraaven. *Le Prince fut inhumé en grande ceremonie, on fit de ſuperbes obſeques au Prince.*

HOOGSTE is de *Superlativus* van HOOG. De hoogſte tooren, 't hoogſte huis. *Le plus haut clocher, la plus haute maiſon.* De hoogſte vloeden, ſpringtyen komen omtrent de Dag en Nagt Eveningen. *Les plus hautes marées viennent autour des Equinoxes.* De geruſtheid is het HOOGSTE goed op Aarde. *La tranquilité eſt le ſouverain bien en Terre, en ce Monde.* De hoogſte trap van eer beklimmen. *Parvenir au ſuprême, au plus haut degré de gloire.* 't Is de HOOGSTE, de uiterſte onbeſchaamdheid. *C'eſt la derniere effronterie, inſolence.* Onbeſchaamd, baldaadig, vermetel in de hoogſte graad *Effronté, inſolent, temeraire au ſuprême degré, au dernier point.* Wy verbieden het op pœne van onze HOOGSTE, uiterſte ongenade. *Nous le deffendons ſur peine de notre derniere indignation.* De Zon is in Juny by ons op zyn HOOGSTE, in zyn hoogſte afſtand van ons. *Le Soleil eſt chez nous en ſon Apogée, dans ſa plus grande elevation au mois de Juin.* Hy is al op zyn HOOGSTE, hy heeft geen grooter fortuin te wagten. *Il eſt parvenu à ſon plus haut, il n'a pas de plus grande fortune à attendre.* De ziekte is al op zyn hoogſte geweeſt. *La maladie a deja été auſſi loin qu'elle peut aller, le fort de la maladie eſt paſſé.*

HOOGSTEN. Ten HOOGSTEN, ten uiterſten, ongemeen. *Extrêmement.* Ik ben ten hoogſten verwonderd geen tyding van hem te hooren. *Je ſuis extrêmement etonné de n'apprendre point de ſes nouvelles.* Ik ben 'er ten hoogſten over verheugd. *J'en ſuis extrêmement joyeux, j'en ſuis ravi.* Hy geeft 'er ten HOOGSTEN, op 't aldermeeſt tien gulden voor. *Il en donne dix frans pour le plus, tout au plus.*

HOOGSTGEDAGTE. Hoogſtgemelde. Zyn Hoogſtgedagte Majeſteit ſtaat op zyn vertrek. *Sa ſusdite Majeſté eſt ſur ſon depart.*

HOOGTE. f. Uitgeſtrektheid naar om hoog. *Hauteur.* f. De hoogte van een huis, van een maſt, van een berg. *La hauteur d'une maiſon, d'un maſt, d'une montagne.* Hy viel van een yſſelyke hoogte, 't water rees tot zulke een hoogte. *Il tomba d'une effroyable hauteur; l'eau monta à une telle hauteur.* Dat huis is in de hoogte, alleen in de hoogte gebouwd. *Cette maiſon eſt bâtie en hauteur, n'a que de la hauteur.* Hanibal op de HOOGTE, op den top der Alpiſche Bergen gekomen zynde. *Hanibal etant venu au haut des Alpes.* Onze Veldheer liet voort al de HOOGTENS, al de heuvels, met voet en paarde volk bezetten. *Notre General fit d'abord occuper toutes les hauteurs, les collines, eminences avec de l'Infanterie & de la Cavalerie.* De Cananeërs, Jebuſiten en andere die op de HOOGTENS, op de Bergen offerden. *Les Cananeens, Jebuſiens & autres qui ſacrifioient ſur les Hauts lieux.* Chriſtus is opgevaaren in de HOOGTE, ten Hemel. *Jeſus Chriſt eſt monté par deſſus les Cieux.* De Arend vliegd na de hoogte met een ſtyve drift. *L'Aigle s'eleve en haut d'un vol rapide.*

HOOGTE van de Pool boven de Kimme ofte vercierde Zigteinder, Dag en Nagt Evening. *Hauteur, elevation du Pole au deſſus de l'Horiſon feint* ou *de l'Equateur.* Parys legt op de hoogte van 49 graaden Noorder breedte. *Paris eſt ſitué à la hauteur de quarante neuf degrez de latitude Septentrionale.* De hoogte neemen op Zee. *Prendre hauteur ſur Mer.* Wy lagen, waaren op de HOOGTE van 't Eyland Wicht, op de hoogte van Capo Verde; bezyden het Eyland Wicht, bezyde Capo Verde. *Nous etions à la hauteur, par le travers de l'Iſle de Wicht, du Cap Verd.* Wy zyn al op de hoogte, al na aan de plaats daar wy wezen moeten. *Nous ſommes deja à la hauteur de l'endroit où nous avons affaire, où il faut que nous ſoyions.* De hoogte kwyt worden, buiten Weſten raaken, geen hoogte konnen peilen *Perdre la Tramontane, être deſorienté, ne pouvoir faire d'eſtime ſur Mer.* De hoogte kwyt worden, bedwelmd worden, verbyſtert zyn van gedagte. *Perdre la Tramontane, être deſorienté, troublé, deconcerté.*

HOOGTYD m. Plechtelyke viertyd, Feeſtdag. *Fête ſolemnelle, grande Feſte.* f. *Jour de ſolemnité.* m. De vier Hoogtyden van 't Jaar zyn de Kerstyd, Paaſchen, Pinkſter en Kermis. *Les quatre grandes Fêtes de l'Année ſont Noël, Pâques, Pentecoſte & la Foire.* HOOGTYD houden, Bruiloft houden, gaſtmaal houden. *Faire des Nopces, faire un Banquet.* 't Is HOOGTYD, meer dan tyd om handen aan 't werk te ſlaan, om te ſcheiden &c. *Il eſt plus que temps de mettre la main à l'oeuvre, de nous ſeparer &c.*

HOOG VLIEGEN met zyne gedagten. *Voler haut, bien haut; donner l'eſſor à ſes penſées.* Men moet niet te HOOG VLIEGEN, men moet zig niet te veel aanmaatigen. *Il ne faut pas voler trop haut, ſe donner trop l'eſſor, s'emanciper trop.* Te HOOGVLIEGENDE, te hoogdravende gedagten. *Des penſées trop ſublimes, trop relevées, des penſées extravagantes, chimeriques.*

HOOGWAARDE. Eernaam die men een Biſſchop, Aarts-Biſſchop geeft. *Grandeur, Titre qu'on donne à un Evêque, Archevêque.* Volgens laſt van zyn Hoogwaarde, de Heer Biſſchop van Doornik. *Suivant l'ordre de ſa Grandeur, Monſeigneur l'Evêque de Tournay.*

HOOG

Digitized by Google

HOOG WAARDEEREN. v. a. Hoog agten. *Estimer extrêmement, au dernier point.* Men kan de Deugd niet te hoog waardeeren. *On ne sçauroit trop estimer la Vertu, faire trop de cas de la Vertu.*

HOOGWAARDIG. Adj. Hoog geducht, hoog agtbaar. *Auguste, venerable.* Het hoogwaardig Sacrament der Eucharistie, van 't Nachtmaal. *L'auguste Sacrement de l'Eucharistie, de la Sainte Cene.* De HOOGWAARDIGHEID van 't Heilig Sacrament. *L'excellence, la venerabilité du Saint Sacrement.*

HOOGWAARDIGHEID. Hoogwaarde, eertytel van een Bisschop, Aartsbisschop &c. *Grandeur, Reverendissime Grandeur.* Met believen, onder 't welbehaagen van zyn Hoogwaardigheid. *Avec la permission, sous le bon plaisir de sa Grandeur, de sa Reverendissime Grandeur.*

HOOGWAARDIGLYK. Adv. Met hoogwaardigheid. *Très dignement, venerablement, auguſtement.*

HOOG WATER. n. Hoog gety, volle Zee. *Haute marée.* Met het hoogwater in de Haven komen, zeilen. *Entrer dans le Havre, dans le Port avec la haute marée, la pleine marée.*

HOOGWIGTIG. Adj Zeer gewigtig. *Très important, fort important, de très grande importance.* Hoogwigtig voorneemen, hoogwigtige onderneeming. *Dessein très important, entrepriſe très importante, de très grande, de la derniere conſequence.* HOOGWIGTIGHEID, groot belang. *Grande importance, grande conſequence.*

HOON. m. Smaad, schimp, beleediging, schande. *Affront, outrage, opprobre.* m. *Infamie.* f. Hy heeft hem een schamperen hoon aangedaan. *Il lui a fait un ſanglant affront, un cruel outrage.* Zy is de hoon, de schande, een schandvlek van haar geslagt. *Elle eſt la honte, l'opprobre de ſa maiſon.* HOONEN. v a. HOON aandoen, beschimpen, verſmaaden. *Faire affront, opprobre, outrager, affronter.* Goliath hoonde de Benden Israels. *Goliath outrageoit, deshonoroit les Bandes d'Iſraël.* HOONER, een die hoond, beschimpt, verſmaad. *Affronteur, offenſeur, celui qui affronte, offenſe, outrage.* Zoo door dit feit myn Vader word gehoond, de hooner is de Vader van Chimene! zegd Rodrigo in de Cid. *Si par ce coup mon Pere eſt offenſé, l'offenſeur eſt le Pere de Chimene!*

HOOP. m. Stapel, opgaring, verzameling van iets. *Tas, monceau, amas.* m. *Pile de quelque choſe.* f. Een steenhoop, koorn hoop. *Un monceau de pierres, un tas de bled.* Een vulnis, een drekhoop. *Un tas, un monceau d'ordures.* Iets by den HOOP, by 't oog, voetstoots, rompslomp koopen. *Acheter quelque choſe en bloc & en tache.* Iets op den hoop, boven de koop toegeeven. *Donner quelque choſe par deſſus le marché.*

HOOP. Zeker aantal, zekere menigte. *Troupe, bande. quantité.* f. *Nombre, tas.* m. De Ruitery wierd in drie hoopen verdeeld. *La Cavalerie fut partagée en trois bandes, trois pelotons.* 't Is een opgeraapten hoop. *C'eſt une troupe, une bande, un tas de gens ramaſſez.* 't Volk liep met hoopen naar de Markt, naar de Poort. *Le peuple accourut par bandes, par troupes, en foulevers le Marché, vers la Porte.* De stoutste uit den hoop sprak den Burgermeester, de Gouverneur in dier voegen aan. *Le plus hardi de la bande, de la troupe parla ainſi au Bourguem: au Gouverneur.*

HOOP, HOOPE. Verwagting van 't begeerde goed. *Eſperance.* f. *Eſpoir.* m. Een wel gegronde hoop. *Une eſperance bien fondee.* Een bedriegelyke, ledele hoop. *Une eſperance trompeuſe, vaine.* Hy vleid zig nog met die hoop. *Il ſe flatte encore de cette eſperance.* Zyn eenigste hoop op God stellen. *Mettre ſon unique eſperance en Dieu.* Hoop hebben, hoek hebben, zeggen de Leijenaars, als de vis aan den hoek trekt. *Sentir que le poiſſon mord à l'apât, eſperer de prendre un poiſſon.*

HOOPE. werd voor VEEL, voor een groot getal gezegt. *Bien, beaucoup.* f. *Grand nombre.* Die goede lui hebben een hoope kinderen, een huis vol kinderen. *Ces bonnes gens ont bien des enfans, un tas, une fourmiliere d'enfans.* Dat huis heeft een HOOPE gelds, groot geld van bouwen gekost. *Cette maiſon a coute beaucoup d'argent, bien de l'argent à bâtir.* Honderd duizend kroonen is een hoope geld! *C'eſt bien de l'argent que cent mille ecus!* Hy verhaalde, vertelde ons een hoope leugens *Il nous raconta je ne ſçai combien de menteries, mille menſonges.*

HOOPELOOS. Adj & Adv. Zonder hoop, wanhoopig. *Sans eſpoir, ſans eſperance, deſeſperé.* Een hoopeloos mensch leeft als een verdoemde. *Une perſonne ſans eſpoir, ſans eſperance vit comme un damné.* Een hoopeloos, onverhelpelyk kwaad, eene hoopeloze ziekte. *Un mal deſeſperé, une maladie deſeſperée.* Hy is HOOPELOOS, wanhoopig zedert die droevige maare. *Il eſt au deſeſpoir depuis cette triſte nouvelle.* De geene die van Gods kennis beroofd zyn leeven hoopeloos *Ceux qui ſont privez de la connoiſſance de Dieu vivent ſans eſperance.* De HOOPELOOSHEID, wanhoop der hellewigten zal hunne onlydelykste pyn veroorzaaken. *Le deſeſpoir des damnez ſera leur plus grand tourment.*

HOOPEN. v a. Met hoop verwagten. *Eſperer, attendre avec eſpoir.* Op een belooning hoopen. *Eſperer une recompenſe.* Hoopen te doen, te zien, hoopen te leeven. *Eſperer de faire, eſperer de voir, eſperer de vivre.* Op God hoopen. *Eſperer en Dieu.* Het is te HOOPEN, men moet hoopen dat het niet waar zal zyn. *Il faut eſperer qu'il ne ſera pas vray.* Het was wel te hoopen. *Il ſeroit bien à eſperer.*

HOOPLOOPER, HALF-WASSEN-BRAASSEM. Maatklimmer, Matroos als boven het getal of de gemeenen *hoop* der Bootsgezellen op een schip dienende. *Matelot ſurnumeraire qui ſert en eſperant des gages aſſurez.*

HOOREN. v. a. Luisteren, 't oor leenen. *Ecouter, prêter l'oreille.* Met aandagt hooren naar 't leezen van Gods Woord. *Ecouter avec attention la lecture de la Parole de Dieu.* Hoor hier eens, ik heb u wat te zeggen. *Ecoutez icy, j'ai quelque choſe à vous dire.* Hy stond agter de deur om te HOOREN, te luisteren wat wy zeiden. *Il etoit derriere la porte pour ecouter ce que nous diſions.*

HOOREN, word meestentyd voor VERSTAAN genomen. *Entendre, ouir, apprendre.* De Nagtegaal hooren zingen, het geschut hooren balderen, ronken, de klokken hooren luiden. *Entendre chanter le Roſſignol, entendre tirer, ronfler le canon, entendre ſonner les cloches.* Ik heb hooren zeggen dat zy de Bruid is. *J'ai oui dire qu'elle ſe marie.* Men hoord alle dagen droevige, vreemde dingen. *On entend, on apprend tous les jours de triſtes, d'etranges choſes.* Hy wil na geen reden HOOREN, luisteren. *Il ne veut pas entendre raiſon.* 't Kind wil na geen vermaaningen hooren. *L'Enfant ne veut point prêter l'oreille aux remontrances.* Hy wil 'er niet meer van HOOREN, van hooren spreeken. *Il n'en veut plus entendre parler.* Zig laaten HOOREN, zyn gedagte uiten. *Declarer ſa penſée, parler.* Den Afgezant liet zig in dezer voegen hooren. *L'Ambaſſadeur parla, s'expliqua de*

Digitized by Google

cette maniere. Gy zult 'er af hooren, komt gy maar t'huis. *Vous n'avez qu'à retourner à la maiſon, vous en aurez, on vous la garde bonne.* Op het HOOREN, 't verneemen van dat nieuws. *à l'ouïe de cette nouvelle, ſur cette nouvelle, à cette nouvelle.* Door het HOOREN leezen van Gods Woord vertrooſt werden. *être conſolé par l'ouie de la Parole de Dieu.*

HOOREN, werd ook kortheids halven voor BEHOOREN gebruikt. *Devoir, être concevable.* Hy hoorde van ſchaamte te ſterven. *Il devroit mourir de honte.* Hoor de gy niet te denken dat gy te oud word om uw tyd zoo te verſpillen! *Ne devriez vous pas ſonger que vous devenez trop agé pour perdre ainſi votre temps!*

HOOREN. zie **TOEHOOREN, TOEBEHOOREN.** *Appartenir.* Geef dat boek weer aan dien het hoord. *Rendez ce livre à qui il appartient.* De dingen tot het huishouden hoorende. *Les choſes appartenant au ménage.*

HOOREND of HOORENDE. part: van HOOREN. *Ecoutant, entendant.* Horende doof zyn, zig doof houden. *Faire la ſourde oreille, faire ſemblant de ne pas entendre.*

HOOREN ZEGGEN. v a. Verſtaan. *Ouir dire, apprendre, entendre.* Ik heb het maar van hooren zeggen. *Je ne le ſçai que par ouir dire.* Van hooren zeggen liegd men veel. ſpr: *On ment beaucoup en parlant après les autres.*

HOOREN, werd van ſommige voor HOORN, hier naaſt te zien nog gezegt Een Os, een Stier by de hoorens grypen, vatten. *Prendre, ſaiſir un Boeuf, un Taureau par les Cornes.* Jan Vos, ryk in koude dubbelzinnigheden heeft in een zyner hoogdravenſte Vaerzen gezegt, de Titons lieten hen op HOORNE HOORENS, HOOREN. *Les Titons ſe faiſoient entendre au moyen de leurs Cornets* ou *Conches de corne.* Hy zoude u gemakkelyk op zyn hoorens neemen, hy is u te ſterk *Il vous enleveroit comme une plume, il eſt trop fort pour vous.* Hy neemd alles op zyn hoorens, hy ſpeeld geweldig den baas. *Il met tout ſens deſſus deſſous, il fait le Diable à quatre.* Iemand zoo met een lantaern om de ooren lappen, dat 'er de hoorens in blyven ſtaan; iemand hoorens opzetten, in korte woorden. *Faire porter les cornes, planter des cornes à quelqu'un; faire quelqu'un Cocu, Coucou.* HOORENS BRANDEN, hoorens over 't vuur draayen om die op te ſnyden en te regten. *Chauffer des cornes pour les ouvrir & dreſſer.* HOORENS-BRANDER, HOORENSREGTER. *Chauffeur, dreſſeur de cornes.*

HOORN, HOOREN. m. Uitwas aan 't hoofd van zekere dieren. *Corne.* f. Oſſe hoorn, Koe hoorn, Ramshoorn. *Corne de Boeuf, de Vache, de Belier.* De hoorn van overvloed *of* hoorn van Amalthea. *La corne d'abondance* ou *la corne d'Amalthée.* Blaas-HOORN, toet-hoorn. *Cor* ou *cornet* m. De Poſtlooper blies op zyn hoorn. *Le Poſtillon ſonna de ſon cor.* Een Buldryvers hoorn, toet-hoorn. *Un cor à Vacher.* Alleen door middel van een HOORN konnen hooren. *N'entendre que par le moyen d'un cornet.* Hy heeft een zilvere hoorn. *Il a un cornet d'argent.* Een dobbel-HOORN. *Un cornet à jouer aux dez.* Een krom-HOORN, kromme fluit met zeven gaten. *Un cornet à bouquin, une grande flute courbée à ſept trous.* De HOORN *of* hoef van 't paard zyn voet. *La corne du pied du cheval* ou *le ſabot.* De HOORNEN *of* hoeken van 't Altaar aangrypen; by 't Altaar heul, beſcherming zoeken. *Saiſir, empoigner les cornes de l'Autel.* De ſlak laat zyne hoornen zien. *Le limaçon montre ſes cornes.* Een paard met den HOORN, Hartshoorn in den mond laaten. *Donner un coup de corne à un cheval, ſaigner un cheval avec une corne de Cerf.* De Jaagers heeten de Hartshoornen, 't gewicht van 't Hart. *Les Chaſſeurs appellent les cornes, le bois du Cerf.* Een Zee-HOORN. *Une conche* ou *coquille de Mer.* HOORN, hoorn parkement. *Du velin.* Een boek in HOORN gebonden, in ſchaape parkement. *Un livre relié en velin.*

HOORN. Adj. **HOORNE.** Dat van hoorn gemaakt is. *De corne* Een hoorne kam, hoorn doos. *Un peigne, une boëte de corne.*

HOORN, werd in de Heilige Bladen voor MAGT, Moogentheid gezegt. David zegd, de Heere heeft mynen Hoorn verhoogd. *David dit, l'Eternel a elevé ma Corne, ma Puiſſance.* Zyn hoorn opſteeken ten teeken van overwinning. *Elever ſa corne en ſigne de victoire, de trophée.* De hoornen opſteeken, laatdunkend, vermetel werden. *Lever les cornes, agir avec audace.* Alle op zyne hoornen willen neemen, alles aanvatten. *Entreprendre, embraſſer tout ce qui ſe préſente; vouloir tout faire par ſoy-même, par ſa propre force.* Hy neemd te veel op zyn hoornen. *Il entreprend trop, il commence trop de choſes à la fois.* Hy heeft vry wat op zyn hoornen, op zyn kerſtok. *Il fait beaucoup parler de lui, il donne beaucoup dans la vuë.* Die VROUW zet haar man hoornen op. *Cette femme fait porter des cornes à ſon mari, fait ſon mari Cocu.*

HOORNAGTIG. Adj. Zoo taay als hoorn. *Dur comme corne.* Het hoornagtige vlies van 't oog, tweede oogvlies. *La cornée, ſeconde tunique de l'oeil, dure & tranſparente comme de la corne.*

HOORN BAND of HOOREN BAND. *Relieure en vêlin.* f. Een boek in hoorn band *of* in hoorn, in hoornparkement gebonden. *Un livre en vêlin, relié en vêlin.* Al de HOORN-BANDEN, boeken in hoorn ſtaan naaſt malkander. *Tous les livres en vêlin ſont à côté l'un de l'autre.*

HOORNBEEST, als een Os, Bul, Koe, Ram &c. *Bête à cornes.* f. *Bétail.* m. Indien al de hoornbeeſten op de Markt kwamen. *Si toutes les bêtes à cornes venoient au Marché.* Hy ſchold hem voor een HOORNBEEST, een hoorendraager, koekoek uit. *Il l'appella bête à cornes, Cocu, Cornard.*

HOORNBLAAZER. Een die op den hoorn blaaſt, toet. *Corneur, celui qui ſonne du cor.*

HOORN-BORD. n. Bord daar in de Koffyhuizen met hoorentjes in geſpeeld werd. *Eſpece de Boëte en longueur dans laquelle il y a deux rangées d'etrous dans leſquels on fait tomber les coquilles qu'on ramaſſe chacune à ſon tour.* Op 't hoorn-bord ſpeelen. *Jouer aux coquilles.*

Het **HOORN-DRAAGEN** is nu de mode, werd een beuzeling geagt. *Le Cocuage eſt à la mode à préſent, eſt eſtimé bagatelle.*

HOORN-DRAAGER. Hoornbeeſt, Koekoek. *Cocu, Cornard, bon homme.* In het Hoorn-draagers Gild treeden. *Entrer dans la Confrairie des Cocus.*

HOORN-GELD. n. Geld dat voor ieder hoornbeeſt aan den Pachter betaald werd. *L'argent, la taxe qu'on paye au Fermier pour chaque bête à cornes.* De Pachter die 't hoorn-geld inzameld. *Le Fermier qui reçoit, recueille l'impôt, la taxe du Bêtail.*

HOORN-SLAK. Schulp-ſlak. *Limaçon à coquille.* m. Daar zyn veelderhande hoorn-ſlakken. *Il y a de pluſieurs eſpeces de limaçons à coquille.*

HOORNTJES, HOORENTJES. *De petites cornes* ou *des cornichons.* Zee-HOORNTJES ofte *Kauris.* *Du coquillage, des petites coquilles de Mer.*

HOORNWERK. n. Uitloopend buitenwerk, Veſtingwerk met een Gordyn-muur en twee halve Bolwerken.

On-

Digitized by Google

Ouvrage à cornes, ouvrage avancé dans le dehors d'une Place, consistant en une Courtine & deux demi-Bastions.

HOORPLAATS is op GEHOORPLAATS uitgewerkt. *Auditoire.* m.

HOOS. f. Water pylaar, Zee-wolk, draay-wolk, een verschyning die de Zeeluiden met zorg vermyden. *Pompe de Mer, Colomne d'eau.* f. *Siphon, puchot, dragon.* m. Het schip wierd door een hoos in de grond geholpen. *Le vaisseau fut abimé par une colomne d'eau, un siphon fit sombrer le vaisseau sous voiles.*

HOOS, beteekend *Kous* in 't Mosse- en *Broek* in Duitsland. *chausse.* f. *haut de chausse.* f. Son usage est au pluriel HOOZEN.

HOOSVAT. Schepper, uitgehold houte tuig daar men 't water uit een schuit &c. mede hoosd, weg neemd. *Ecope, ecoupe.* f. *Courte pelle de bois creuse dont on se sert à vuider l'eau qui entre dans un bâteau &c.*

HOOY of HOOI. n. Afgemaayd en gedroogd gras. *Du foin.* Een bundel, een wagen vol, een schuit vol hooy. *Une botte, une charretée, batelée de foin.* Een voer hooy. *Une voiture de foin.* Het hooy inhaalen. *Serrer le foin.* Hooy spinnen. *Filer, corder du foin.* Ik heb 'er den hooy af, ik lagch 'er eens meê, my lust het niet te doen. *Je m'en mocque, je n'en veux rien faire, je m'en bats l'oeil.* Hooy dorschen, de moriaan schuuren. *Battre du foin, battre l'air, prendre une peine inutile.* Te veel hooy op zyn vork neemen, te veel onderneemen. *Entreprendre trop, exceder ses forces.* Hy heeft het my maar by HOOY en by gras, in 't ruwe verhaald. *Il ne me l'a raconté qu'en gros, qu'à bâtons rompus.* Hy heeft het hooy t'huis, hy is vol en zat. *Il en tient, il est sou comme une grive.*

HOOYBERG of HOOIBERG. m. Stapel hooy onder een rietdak &c. in voorraad op een Boere plaats staande &c. *Meule* ou *monceau de foin bien entassé & couvert d'un toit de roseaux &c. pour s'en servir d'une année à l'autre.* Had hy haar agter een hooyberg, om een hoek! *S'il la tenoit derriere une meule, un tas de foin!*

HOOY-BOTER. Witte boter, stal boter, Winter boter in overstelling van GRAS-BOTER. *Beure de fourage, beure d'Hyver.* m.

HOOY-BOUW. m. Hooytyd. *Temps de serrer les foins.* m. De Boeren waaren met den hooy-bouw doende. *Les Paysans etoient occupez à serrer les foins.*

HOOYEN. v. n. 't Gras afmaayen, 't hooy aan rooken stapelen, verluchten, inhaalen. *Faner, faire les foins, faucher l'herbe des prez, mettre le foin en meules, serrer les foins.* Het is haast tyd om te hooyen. *Il est bientôt temps de faner; il est temps de faire les foins.* Ergens mede hooyen, kladden, iets onder de prys geeven &c. *Vendre à non prix, à trop bas prix, gâter la besogne.* HOOYER, hooywerker, een die 't gras tot hooy afmaayd, &c. *Faneur, ouvrier qui travaille dans les prez, qui fane les foins &c.* De hooyers en de hooysters eeten brengen. *Porter à manger aux faneurs & aux faneuses.*

HOOY-GAFFEL, HOOY-VORK. *Fourche à foin, fourche à faner.* f. auch *Fauchet.* m. HOOY-LAND. n. Hooyveld. *Terre en prez, pré.* m. *Champ qui ne rapporte que de l'herbe.* In Holland en Vriesland zyn veel hooylanden. *Il y a beaucoup de terres en prez, beaucoup de paturages en Hollande & en Frise.* HOOY-MAAND, de Maand in welke gehooyd werd, *July* in 't Onduitsch gezegt. *Le Mois de Juillet.* HOOY-MENNEN, hooy ryden, hooy van 't veld naar 't Boere huis of de stal met wagens voeren. *Charrier du foin.* HOOY-MENNER, hooy-ryder. *Charrieur de foin,*

celui qui charrie du foin. HOOY-MYT, HOOY-OPPER, rook of stapel hooy. *Tas, monceau, meulon de foin.* m. *Meule* ou *mule de foin.* f. HOOYSCHUUR, schuur daar hooy in bewaard werd. *Grange* ou *etable à foin.* f. Hy heeft een conscientie als een hooy-schuur zoo ruim. *Il a la conscience large comme une grange, comme les manches d'un Jacobin.* 't Is een wyf als een HOOY-SCHUUR, 't is een zwaarlyvig en slordig vrouwmensch. *C'est une grande halbreda, une grande salope, guenipe.* HOOYSTER, vrouwmensch dat met hooyen doende is. *Faneuse, femme qui travaille aux foins.* HOOY-TYD. m. Hooy-bouw. *Recolte des foins, la Saison, le temps que l'on fanc, que l'on fait les foins, le temps du fauchage.* HOOY VELD, HOOY-AKKER, veld daar niet als hooy wast. *Pré.* m. *Terre en prez,* f. *Champ qui ne rapporte que du foin.* HOOY-VORK, hooy-gaffel. *Fauchet.* m. *Fourche à foin, fourche à faner.* f. HOOY-WAGEN. *Charrette à foin.* f. HOOY-ZOLDER. *Grenier à foin.* m.

HOOZEN, is 't meervoud van Hoos, een kous in de Mossetaal. *Des chausses, des guestres.* Zyne hoozen aantrekken. *Mettre ses chausses.* Bleekers hoozen, overkoussen. *Des guestres de Blanchisseur.*

HOOZEN. v. a. Scheppen. *Puiser, vuider avec une ecope.* Het water uit een schuit hoozen. *Puiser, lever, oter avec une ecope l'eau amassée au fonds d'un bâteau.* Wy hadden genoeg met hoozen te doen. *Nous avions assez à faire à lever, à vuider l'eau avec des ecopes.* Den Tuin HOOZEN, begieten. *Arroser le Jardin.*

HOP. Veldgewas dat in steenagtige en wateragtige gronden wascht. *Du houblon.* De hop die men eet gelykt naar dunne spergien. *Le houblon que l'on mange ressemble à de menues asperges.* HOP, hop bladen, hoppe koorn, zaad dat men tot het bier-brouwen gebruikt. *Du houblon, des feuilles, de la graine de houblon dont on se sert a brasser la biere.* HOP-AKKER, hoppe veld. *Champ à houblon.* m. *Houblonniere.* f. HOP-KOOPER, Koopman, handelaar in hop doende. *Marchand de houblon, Marchand qui negocie en houblon, qui fait trafic de houblon* HOP-LAND. n. HOP-AKKER, land daar veel hop wast. *Pays ou il croit du houblon, ou il y a abondance de houblonnieres.* Henegouw, Brabant is een hopland. *Le Hainaut, le Brabant est un Pays de houblonnieres.*

HOPMAN, werd in Duitsland voor Capitein of Overste gezegt. *Capitaine, Commandant d'un nombre de Soldats.* De *Hopman Ulrich* is al een klugtig Blyspel *La Comedie Hollandoise intitulée* Hopman Ulrich *est assez drole.*

HOPPE. Kuifvogel, Kemphaan. *Huppe, poule huppée.* f.

HOPPEN. v. a. Met hop mengen. *Mêler de houblon, mettre du houblon.* Dat bier is te sterk gehopt, is te bitter, te zwaar. *Il y a trop de houblon dans cette biere; cette biere est trop amere, trop forte.*

HOPPE-STAAK. m. Staak tegen welke de hop wascht. *Echalas.* m. *Perche contre laquelle monte le houblon.* f. HOPPE-ZAAD, hoppe-koorn. *Graine, semence de houblon.* f. HOPPE-ZAK, groote zak daar hop in gestuwd werd. *Sac à houblon.* m. *Poche à houblon* f. 't Is een hoppe-zak, een dikpens. *C'est un gros piffre.*

HOR. Een kinder speeltuig, een lathoutje aan een touw vast dat omgedraayd zynde geweldig snorkt, ronkt, raasd. *Loup.* m. *Morceau de latte au bout d'une corde que l'on fait ronfler en le tournant bien fort.* HOR werd ook voor STOOT, DOF gezegt. *Heurt, horion.* m.

HORDE. f. Teene mat, samenvlechtsel van boomtakken tot een afschutsel &c. dienende. *Claye.* f. *Entrelassis de brins d'osier* ou *de branches d'arbre.* Hy wierd op eene

eene horde naar de Galg, naar de Gerechtsplaatſe geſleept. *Il fut trainé ſur une claye au Gibet, au lieu du Supplice.*

HORDE, is ook de naam die men aan zeker getal ſamenwoonende en ſamenſtroopende Tartaaren geeft. *Horde, bande de Tartares &c.* De Tartariſe Han is met zyn Horde in Wallachyen gevallen. *Le Cham de Tartarie s'eſt jetté, a fait irruption, une invaſion dans la Vallachie avec ſa Horde, ſa bande, ſa troupe.* Tartaryen is in verſcheide HORDEN ofte geſpanſchappen verdeeld. *La Tartarie eſt diviſée en quantité de Hordes* ou *Cantons.*

HORDETJE, MATJE. n. Teene matje. *Clayon.* m. *Petite claye.* f. Daar ſtaan hordetjes voor de glazen. *Il y a des clayons, des chaſſis devant les vitres.*

HORIZONT, in den ſtyl der Sterrekundigen ofte *Aſtronomiſten*: De verzonne ofte denkelyke Scheid-kring, verſierde kring waar door Hemel en Aarde in twee halfronden geſcheiden zouden zyn. *Horizon rationel, le cercle feint qui coupe le Ciel & la Terre en deux Hemiſpheres.* Rechten *of* rechtſtaanden Horizont. *Horiſon droit.* Schuinſen Horizont. *Horiſon oblique.* De evenwydigen Horiſont. *L'Horiſon parallele.* Als de Zon op onzen Horizont ſtaat, als 't by ons dag is. *Quand le Soleil eſt ſur notre Horizon.*

HORIZONT, in den gemeenzamen ſtyl, werd voor ZIGT-EINDER, GEZICHT-EINDER of KIMME genomen. *Horizon ſenſible, l'endroit du Ciel où ſe termine notre vuë.* Als men in volle Zee is ontdekt men den gantſen Horizont. *Quand on eſt en pleine Mer on decouvre tout l'Horiſon.* De Matroozen noemen een heldere lugt, onbeneveld weer, een klaaren Horizont. *Les Matelots appellent Horiſon fin, un Ciel net & ſans nuages.* 't Is een vuilen, een valſchen horizont, 't is dyzig, miſtig weer. *L'horiſon eſt gras, embrouillé.* De Taal-rabraakers noemen ook altemets HORIZONT, 't geen te regt de ZOND, en de OOSTZEE genaamd werd. Vaaren naar den Horizont, vaaren naar de Ooſtzee. *Faire route vers le Sond, vers la Mer Baltique.*

HORIZONTAAL. Adj. Met den Horizont gelyk. *Horizontal.* Een Horizontaale Zonnewyzer, vlakſtaande Zonnewyzer. *Cadran Horizontal.* m. *Cadran decrit ſur un plan qui n'eſt point incliné à l'Horiſon.* De horizontaale lyn *of* regte ſtand van een Schildery. *La ligne horizontale* ou *le point de vuë d'un Tableau.*

HORK. m. Weſp, hommelbye. *Gueſpe.* f. *Groſſe mouche presque ſemblable à une abeille & qui fait de mauvais miel.*

HORSSEL, HORZEL. Paarde vlieg, oſſe- en koe vlieg. *Taon, tahon* m. Liſez, *Ton, mouche incommode qui s'attache aux chevaux, boeufs & vaches.*

HORT. Dof, ruk, ſtoot, ſchok, aanbotſing. *Choc, heurt, horion.* m. *Coup qui ſe donne en paſſant.* Hy gaf hem een hort dat hy van de wagen tuimelde. *Il lui donna un coup, un horion qui le fit culbuter du chariot.* Wagt je voor de hort, voor de ladderſprong, de kniebons van Meeſter Hans! *Gare le heurt, le coup de genouil de M: Guillaume.*

HORTEN. v. a Stooten, bonzen, ſchokken. *Heurter, choquer, pouſſer.* Hy komt my geduurig horten als ik ſchryf. *Il me vient toujours heurter, pouſſer quand j'ecris.* Dat is met horten en ſtooten gemaakt. fig: ſpr: *Cela eſt fait à cahin caha, par ſauts & par bonds; on y a travaillé à differentes repriſes, cela n'eſt que bouſſillé.* Ik ben 'er met horten en ſtooten zoo ver mede gekomen. *Je l'ai fait tant de bond que de volée, j'en ſuis venu là à pluſieurs repriſes, par ſauts & par bonds.*

HOSSEBOSSEN. zie SCHOKKEN, HOTSEN, Op en neer ſchudden, wippen. *Cahoter, faire des cahots, ſecouer, faire ſauter & deſcendre rudement.* Het HOSSEBOSSEN, 't ſchokken, 't hotſen, geſchok der Hollandſe wagens op de beſtraate en gebroke wegen. *Les cahots, le cahotage des chariots de Hollande dans les chemins pavez & rompus.* Ik kan dat hoſſeboſſen niet langer verdraagen. *Je ne ſçaurois ſouffrir plus long temps ce cahotage.*

HOSTIE. 't Misbrood, de gewyde Ouwel der Roomsgezinden. *Hoſtie.* f. *L'eſpece Sacramentelle des Cath: Romains.* De Hoſtie aan een zieke brengen, draagen. *Porter l'Hoſtie à un malade.* HOSTIE-kelk. zie OUWEL-kelk. *Calice où l'on renferme l'Hoſtie.* m.

HOT of HOTT. 't Dik van geſchifte kaarnemelk. *Caillé.* m. *L'epaiſſeur qui ſurnage dans le lait de beure tourné.* Als de melk begint te HOTTEN, te ſtremmen, dik te worden. *Quand le lait commence à s'epaiſſir, à ſe cailler.* Het wil niet HOTTEN, niet vlooten, het wil niet lukken, opneemen. *L'affaire baſte mal, ne veut point réüſſir; l'affaire prend un mauvais train.*

HOTSEN of HOSSEN. v. n. Schudden, ſchokken, op en neer wippen. *Secouer, cahoter.* Men werd op de Hollandſe wagens geweldig gehotſt. *On eſt terriblement ſecoué, cahoté dans les chariots de Hollande.* Is dat hotſen! *Quels cahots! quel cahotage!*

HOTTENTOT, Inwoonder van 't Land omtrent de Kaap. *Hottentot, habitant du Pays voiſin du Cap de bonne Eſperance.* Het is een Hottentot, een knoet, een ongelikte Beer. *C'eſt un Hottentot, un Allobroge, un Malotru, un Ours mal leché.* Men zou het HOTTENTOTS, de rabbeltaal, wantaal der Hottentotten alzoo gemakkelyk verſtaan. *On entendroit auſſi facilement le jargon des Hottentots.*

HOU EN GETROUW. Adv. Gehouden en getrouw. Zynen Vorſt hou en getrouw zyn. *être attaché & fidelle à ſon Prince.*

HOUBAAR. Adj. Dat gehouden, verweerd kan worden. *Tenable, qui ſe peut garder, deffendre.* Alle houbaare Plaatſen werden met volk bezet. *On met des troupes dans toutes les Places tenables, de deffenſe.*

HOUBAAR of HUWBAAR. Bekwaam om te trouwen. *Nubile, en âge d'être mariée.* Een houbaare dochter. *Une fille nubile.*

HOUDEN. v. a. In de hand *of* in handen hebben. *Tenir, avoir à la main* ou *entre les mains.* Le Pret: *hield*, le Part: *gehouden.* Een Scepter, een zwaard, een boek in de hand houden. *Tenir un Sceptre, une epée, un livre à la main* ou *dans la main.* De ſteel van de pan, het roer van 't ſchip houden. *Tenir la queuë de la poële, le gouvernail d'un vaiſſeau.* Een kind ten Doop HOUDEN, heffen. *Tenir un enfant au Baptême.* Een Land te leen, in pacht, in huur HOUDEN. *Tenir une Terre en fief, à ferme.* Regiſter, rekenſchap houden van 't geen men ontfangd en uitgeeft. *Tenir regiſtre, tenir compte de ce qu'on reçoit & de ce qu'on debourſe.* Zyn woord HOUDEN, nakomen. *Tenir, garder ſa parole.* Zig ſtemmig, ſtaatig HOUDEN, zyn voorhoofd in rimpels zetten. *Tenir ſon ſerieux, ſa gravité, tenir bien ſa morgue.* Zyn fatſoen HOUDEN, bewaaren. *Soutenir ſon rang, garder ſon caractere.* Herberg HOUDEN. *Tenir Auberge, cabaret.* Commiſſaalen, Koſtgangers houden. *Tenir des Commenſaux, des Penſionnaires.* Open tafel houden. *Tenir table ouverte.* Bruiloft houden. *Faire des Nopces.* Biddag HOUDEN, den Biddag vieren. *Celebrer un jour de Jeune.* Ruſtdag houden. *Se repoſer l'eſpace d'un jour.* Raad HOUDEN, zitdag houden, raad pleegen over een zaak. *Tenir conſeil, deliberer*

Digitized by Google

deliberer ſur une affaire. HOUDEN, inhouden. *Tenir, contenir.* Dat glas houd anderhalf pintje. *Ce verre tient pinte & demie.* Iemand voor een eerlyk man HOUDEN, agten. *Tenir, eſtimer quelqu'un honnête homme.* De wagt HOUDEN voor de Poort. *Faire ſentinelle, faire la garde, veiller devant la Porte.* Vrindſchap met iemand HOUDEN, onderhouden. *Entretenir amitié avec quelqu'un.* Zig verwonderd houden over iets. *S'etonner de quelque choſe.* Zig ſpytig HOUDEN. *Faire le fier, le rencheri; garder ſon quant à moy.* Zyn mond HOUDEN, toehouden, zwygen. *Se taire, ne dire mot.* Houd uw mond toe, zeg ik u. *Taiſez vous, vous dis-je.* Zig niet konnen HOUDEN, onthouden van lagchen. *Ne pouvoir ſe tenir, s'empêcher de rire.* De Vader is niet te HOUDEN, is geweldig kwaad, vergramd. *Le Pere eſt dans une colere effroyable, le Pere ne ſe ſent pas de colere, le Pere tempête, fulmine.* Zig doof houden, zig houden of men doof was. *Faire le ſourd, faire la ſourde oreille.* Houd u zoo niet, bid ik u; houd u zoo verwonderd, zoo onkundig niet. *Ne faites pas tant l'etonné, l'ignorant, je vous prie.* Houd u dood Luthers, houd u geſloten. gem: ſpr: *Ne faites ſemblant de rien.* Het met iemand HOUDEN; iemand aankleeven, voorſtaan. *Tenir le parti de quelqu'un, être partiſan de quelqu'un, ſoûtenir ſes interets.* Het met Auguſtinus, met Calvinus, met Luther houden. *Tenir le parti, l'opinion, la Doctrine de Saint Auguſtin, de Calvin, de Luther.*

HOUDEN. Bemimen, gaerne eeten. *Aimer, manger volontiers.* Veel houden van iemand. *Aimer beaucoup quelqu'un, porter beaucoup d'amitié à quelq:* Zy houden geweldig van malkander. *Ils s'aiment beaucoup, ils ont beaucoup d'amitié l'un pour l'autre.* Veel van den beeker, van den dobbel, van 't vrouwvolk houden. *Aimer beaucoup la boiſſon, le jeu, les femmes.* Ik hou niet van zoo laat op te blyven. *Je n'aime pas à me coucher ſi tard.*

HOUDEN aan iemand, aan iemand moeten beſteld werden. *être adreſſé à quelqu'un.* De brief houd aan den Heer Nicolas. *La lettre eſt adreſſée à Monſr. Nicolas.*

HOUDEN, werd eindelyk in de volgende ſpreekwyzen nog gezegt. Het oog op het werkvolk houden. *Tenir, avoir l'oeil ſur les ouvriers.* De zaak ſleepende houden, 't liedtje van verlangen zoeken. *Tirer, trainer l'affaire en longueur.* Zig taay HOUDEN, op zyne eiſchen ſtaan. *Tenir bon, tenir ferme; ne demordre point de ſes prétentions.* Het ſchip kon niet langer Zee HOUDEN, in Zee blyven. *Le vaiſſeau ne pouvoit plus tenir la Mer.* Het Veld HOUDEN, behouden. *Garder le Champ de bataille.* Het Veld houden tot in 't laatſt van November. *Tenir la Campagne, reſter en Campagne juſqu'à la fin de N.* Zoo de Stad het nog drie dagen houd, het is het al. *Si la Ville tient encore trois jours, c'eſt le tout.* Die Koopman kan het niet langer HOUDEN, moet voort. *Ce Marchand ne ſçauroit plus tenir, il faut qu'il decampe, qu'il faſſe Banqueroute.* Die Vader van 't kind is moet het HOUDEN, moet het de koſt geeven. *Celui qui eſt le Pere de l'enfant eſt obligé de le garder, nourrir, d'en avoir ſoin.* Die Vrouw kan geen Meyden HOUDEN, bewaaren. *Cette Femme ne ſçauroit garder de Servantes.* Het vaſte endt HOUDEN, 't beſte, 't grootſte end, de beſte brok aan zig houden. *Tenir le bon bout de ſon coté.* Zig aan zyn woord HOUDEN, by zyn woord, zyn zeggen blyven. *Se tenir à ſa parole, s'en tenir à ce qu'on a dit.* De derde maal zal kabel houden. ſpr: *Ce ſera tout de bon la troiſiéme fois.* Na het HOUDEN, het vieren van den Bededag. *Après la celebration du jour de Jeûne.* Voor, na het HOUDEN van die vermaarde Synode. *Avant, après la tenuë de ce fameux Synode.*

HOUDER van iets. *Teneur, gardien de quelque choſe.* Een Boekhouder. *Un Teneur de livres.* De HOUDER van een Wiſſelbrief, de geen die de Wiſſelbrief onder zig heeft. *Le Porteur d'une lettre de Change.*

HOUDING. f. Manier van zig te houden. *Contenance, poſture, maniere de ſe tenir.* f. Ieder Schilder heeft een byzondere HOUDING, leiding van 't penceel, werkwyze. *Chaque Peintre a ſa maniere, a un goût particulier, une maniere, methode particuliere.*

HOUT. n. Zelfſtandigheid aller Boom-gewaſſen. *Du bois.* Die boom ſchiet veel hout. *Cet arbre jette, pouſſe beaucoup de bois.* Groen hout. *Du bois vert.* Droog hout. *Du bois ſec.* Brand-HOUT. *Du bois de chauffage.* Klein hout, dun hout. *Du petit bois.* Eiken hout. *Du bois de chêne.* Berken hout. *Du bois de hêtre.* Talhout, hout dat by 't geral verkogt werd. *Du bois de brin, du bois que l'on vend par compte.* Baaker-hout, ſchoon en helder brandend eiken hout. *Des rondins, du bois trié que l'on brule pour remuer un enfant.* Kloof-HOUT. *Du bois de refend.*

HOUT, in deszelfs byzondere ſoorten aangemerkt. Brazilje hout. *Du bois de Brezil.* Campechie hout. *Du bois de Campeche.* Dryf-HOUT. *Du bois echappé* Ebben hout. *Du bois d'Ebene.* Geſtreept hout. *Du boismadré.* Greenen hout, rood vuuren hout. *Du bois de Sapin rouge.* Klap HOUT, kuipers hout, vat hout. *Du bois de refend, des bourdilles, du bourdillon.* Letter hout. *Du bois de Lettre.* Nootebooms hout. *Du bois de Noyer.* Palmhout. *Du Buis.* Pok-hout. *Du bois de Gayac.* Timmer hout. *Bois de Charpente, du merrein.* Alle hout is geen timmer hout. ſpr: *Tout bois n'eſt pas propre à mettre en oeuvre; il y a fagots & fagots.* Vat HOUT, Kuipers hout, *vide ſupra,* Vlot hout. *Du bois de train.*

HOUT, werd ſomtyds voor WOUDT ofte BOSCH gezegt. *Bois.* m. De Haerlemmer Hout. *Le Bois de Haerlem.* In den Hout wandelen. *Se promener dans le Bois.*

HOUTAGTIG. Adj. Dat den aart van 't hout heeft. *Boiſeux. euſe.* Een houtagtige plant, houtagtig heeſter gewaſch. *Une plante boiſeuſe.*

HOUT-DRAAYER, in overſtelling van YVOOR-DRAAYER. *Un Tourneur en bois.*

HOUTE. Adj. Dat van hout gemaakt is. *De bois, qui eſt fait de bois.* Een houte lepel, houte brug, houte been, houte pen. *Une cuiller de bois, un pont, une jambe, une cheville de bois.* Een houte kam, palmhoute kam. *Un peigne de buis.* Een houte vloer. *Un plancher de bois.* Een houte tafelbord, houte bord. *Un trenchoir.* Een houte hamer. *Une mailloche, un maillet.* Een HOUTE klik, een houte Klaas, een ſtyve Piet, droge Klaas, lamgat. ſcheldw: *Un Nigaud, un Benêt, un Jocriſſe, un lambin la paille au cul.* De afgeſlagen HOUTEN, kegels tellen, weer opzetten. *Compter, relever les quilles abbatuës.* Gooyen naar even houten. *Tacher d'abbattre les quilles en nombre pair.*

HOUTHAKKER. Houtkloover. *Fendeur de bois, bucheron, boquillon.* Een HOUTHAKSTER. *Une bucheronne, boquillonne.*

HOUTIG. Adj. Dat naar 't hout ſmaakt. Die appelen hebben, die wyn heeft een houtige ſmaak. *Ces pommes ſentent le bois, ce vin ſens le fuſt.*

HOUT KLOOVEN. v. n. Met hout klooven de koſt winnen. *Gagner ſa vie à fendre du bois.* HOUTKLOOVER, houthakker. *Fendeur de bois, bucheron.* Het Boſch was vol houtkloovers. *La Foreſt etoit pleine de buche-*

Digitized by Google

bucherons, de fendeurs de bois. HOUTKOOPER. *Marchand de bois.* Hy trouwd een ryke HOUTKOOPSTER. *Il epouſe une riche Marchande de bois.*

HOUTMARKT. De oude, de nieuwe Houtmarkt. *Le neuf, le vieux Marché au bois.*

HOUTMYT, HOUTSTAPEL. *Bucher, monceau de bois.* m. *Pile de bois.* f. De Roomſche Keizers wierden na hunne dood op een HOUTMYT verbrand. *On bruloit les Empereurs Romains ſur un bucher après leur mort.*

HOUTSKOOL. Houtſe kool. *Du charbon de bois, du charbon.* 't Is of men de Zon met houtskool wilde afmaalen, gekſch: *C'eſt comme ſi l'on vouloit peindre le Soleil avec du charbon.*

HOUTSCHILD, Betekend te Utrecht een ARBEIDER, een kruyer. *Un brouetteur, crocheteur, portefaix à Utrec.* HOUTSCHUUR, ſchuur daar men brandhout in oplegt. *Bucher.* m. *Grange où l'on loge, ſerre le bois à bruler.* f. HOUTSNIP of houtſnep, overvliegende vogel met een lange ſpitſe neb. *Becaſſe.* f. De houtſnep is een lekkere eeten. *La becaſſe eſt un bon manger.* HOUTSTAPEL, houtmyt. *Bucher.* m. *Monceau de bois.* m. *Pile de bois.* f.

HOUT-TUIN, HOUTWAAL. Een plaats daar de Houtkooper zyn hout aan ſtapels zet. *Un Chantier* ou *Un parc ou le Marchand met ſon bois en piles.* m. Hy woond by de Hout-tuinen. *Il demeure vers les Chantiers, au quartier des Marchands de bois.*

HOUT-VESTER. Woudt-meeſter. *Foreſtier, Surintendant des Forêts, grand Maitre des Eaux & Forêts.* De eerſte Graven van Vlaanderen wierden Houtveſters genaamd. *Les premiers Comtes de Flandres s'appelloient Foreſtiers.*

HOUTVLOT. n. Een deel balken &c. aan malkander vaſt en die de Rivier afgevoerd werden. *Train de bois, amas de bois lié qui deſcend une Riviere.* m. Wat een lang houtvlot! *Quel long train, quelle trainee de bois!*

HOUTWAAREN. Houte winkelwaaren, als lepels, potdekſels, klompen, ſchoppen &c. *Des uſtenciles* ou *meubles de bois, comme cuillers, couvercles de pot, des ſabots, des pêles.* Schip gelaaden met HOUTWAAREN, balken, deelen, klaphout. *Vaiſſeau chargé de bois de charpente, de bourdilles &c.*

HOUTWAGTER. Boswagter, Koddebeyer. *Verdier, Garde-bois.* De Houtwagter nam hem zyn byl af. *Le Verdier, le Garde-bois lui ot.t ſa cognée.*

HOUTWERK. n. Werk van hout, in de ſamenſtelling van een gebouw komende, als de zolder ſtukken, kozynen, ſchoorſteen randen &c. *Charpente, boiſerie.* f. Al het houtwerk wierd door 't vuur vertreerd. *Toute la charpente fut conſumée par le feu.* In 't ſchrobben het houtwerk beſparten. *Eclabouſſer, ſalir, tacher la boiſerie, le lambriſſage en lavant le plancher.*

HOUTWERK. Witwerk, houte tafels, Gueridons, ſlaapbanken &c. *De l'oeuvre blanche, des tables, Gueridons, roulettes de bois de ſapin.* Het houtwerk ſchuuren. *Ecurer l'oeuvre blanche, les meubles, uſtenciles de bois.* HOUTWERKER, Witwerker, Kiſtemaaker. *Charpentier en bois de ſapin, menuiſier à la groſſe.*

HOUTWINKEL. Winkel daar men houtwaaren verkoopt. *Boutique où l'on vend des uſtenciles de bois de ſapin & autres.*

HOUTWURM. Wurm die in 't hout knabbeld. *Ver qui s'engendre dans le bois.*

HOUTZAAGEN. v. n. Met hout zaagen de koſt winnen. *Gagner ſa vie à ſcier du bois.* HOUTZAAGER. De houtzaagers van de Admiraliteit. *Les ſcieurs de l'Amirauté.*

HOUTZOLDER. *Grenier à bois, grenier où l'on ſerre* ou *loge le bois, du bois.* m.

HOUVAST, OORKLAMP. Tuig van yzer *of* van hout daar men een bout, een pen, een koord door rygt, ſteekt, om te maaken dat iets aan wat anders vaſt blyft. *Tenan, crampon, outil, uſtencile qui ſert à emmancher, faire tenir une choſe à une autre.* De HOUVASTEN of ooren van een hang-ink kooker. *Les tenons d'une ecritoire pendante.*

HOUW, is de daad ofte uitwerking van HOUWEN, ſlag van de geene die ergens in houwd. *Coup de hache, de ſabre &c.* Dat is een leelyke houw, een leelyke jaap, een vervaarlyke wonde! *C'eſt là un vilain coup d'eſtramaçon, une vilaine balafre, une horrible playe!* Pepinus toegenaamd de Korte, kloofde een Soldaat die een Kelk geſtolen had, het hoofd midden door met een houw, een ſabelhouw. *Pepin le Bref fendit en deux d'un coup de ſabre la tête d'un ſoldat qui avoit volé un Calice.*

De HOUW of kapping der boomen geſchied in de Winter. *La coupe des arbres ſe fait en Hyver.*

HOUWBAAR. Adj. HOUBAAR, HUWBAAR. *Nubile.* Een houwbaare vryſter. *Une fille nubile.*

HOUW-BYL, HAK-BYL. Kloof-byl. *Une hache, une cognée.* f.

HOUW-DEGEN. Degen met een breede en ſcherpe kling. *Eſpece de Coutelas, une epée large & trenchante, un petit ſabre.*

HOUWEEL, ſoort van een HAK, een krom en ſcherp yzer tuig om de ſteenagtige gronden op te breeken. *Un pic, un hoyau, une houe, inſtrument dont on ſe ſert à ouvrir la terre.* Zy waaren met houweelen en ſpaden voorzien. *Ils etoient munis de pics & de beſches.*

HOUWEN. v. n Hakken, klooven. Met de houwer *of* ſabel ſlaan, treffen. *Frapper de la hache, du ſabre.* Iemand in de kop, in de ſchouder houwen. *Donner un coup de hache, de ſabre dans la tête, dans l'epaule de quelqu'un.* 'Er op in houwen, dom toe klouwen. *Frapper d'eſtoc & de taille.* Iemand naar 't lyf HOUWEN, hem met een houwer *of* mes willen treffen. *Porter un coup de hache, de couteau à quelqu'un; le vouloir ſabrer, fendre, couper, tailler.* Paliſſaden in 't Boſch HOUWEN, kappen. *Couper des Paliſſades dans la Foreſt.*

HOUWER. Een ſabel, een breed en ſcherpſnydend zwaard, gemeenlyk met een ſtompe rug. *Un ſabre, un coutelas.* Een Poolſe houwer. *Un ſabre à la Polonoiſe.* Hy had een kleine houwer onder zyn rok verſteeken. *Il avoit caché un petit ſabre, un coutelas ſous ſon habit.* Men ſlaat in Vrankryk het hoofd af met een houwer. *On coupe la tête en France avec un coutelas.*

HOUWER, ſoort van een KAAR daar men de vis levendig in houd, bewaard. *Une boutique, un reſervoir flottant, une eſpece de nacelle trouée dans laquelle on tient le poiſſon en vie.* Zy zoekt een poſtje in haar HOUWER te krygen. *Elle tache d'attirer un brocheton dans ſa nacelle.*

HOUW-HAMER. Kap-hamer, bik-hauer, Metſelaars breek tuig. *Hachette* f. *Eſpece de marteau à l'uſage du Maſſon: il s'en ſert à picquer, regratter un mur, à rompre, briſer de la vieille maſſonnerie.*

HOUWING, de daad van HOUWEN, kappen. *L'action de ſabrer, couper, hacher.*

HOUWMES n. Hakmes. *Couperet.* m. *Eſpece de hache dont on ſe ſert à la boucherie, dans la cuiſine.* Een ſlagers houwmes. *Un couperet de boucher.*

HOVAARDIG, Adj. GROOTS, Verwaand, opgeblaazen. *Glorieux, orgueilleux, ſuperbe, fier.* Hy is 'er al te hovaardig toe. *Il eſt trop orgueilleux, trop fier, trop glorieux pour cela.* Zy is zoo hovaardig als een

Paauw.

Digitized by Google

Pauw. *Elle eſt orgueilleuſe, fiere, ſuperbe comme un Paon.* Arm en hovaardig zyn is een belaghelyke, onverdraagelyke zaak. *C'eſt une choſe ridicule, inſuportable qu'être pauvre & orgueilleux.* Zyne HOVAARDIGHEID, hovaardy maakt hem over al gehaat. *Son orgueil, ſa vanité, le fait haïr par tout.* HOVAARDIGLYK. Adv. Met hovaardy, laardunkendheid. *Orgueilleuſement, avec orgueil.*

HOVAARDY. f. HOVAARDIGHEID. Trotsheid, grootsheid, hoogmoedigheid. *Orgueil.* m. *Gloire, vanité, préſomption, ſuperbe.* f. De hovaardy heeft de eerſte Engelen in de Helle gewurpen. *L'orgueil, la ſuperbe* (diſent les Theol:) *a precipité les premiers Anges dans les Enfers.* Men mag ſchoon prediken, uitvaaren tegen de HOVAARDY, de koſtelykheid der kleeding, tegen de pragt. *On a beau prêcher, declamer contre la ſomptuoſité des habits, contre le luxe.*

HOVE werd in *Dativo* voor HOF, verblyſplaats van een Vorſt, en voor deszelfs Hovelingen genomen. Met luiſter ten Hove verſchynen. *Paroître à la Cour, paroître en Cour avec diſtinction, avec honneur.* Zoo draa de Afgezanten ten Hove verſcheenen. *Des que les Ambaſſadeurs parurent à la Cour.*

HOVELING. Een die aan 't Hof zyn fortuin, zyn vordering zoekt. *Courtiſan, homme de Cour.* De Hovelingen zyn veinzers, vleyers, gatlikkers der geenen die in aanzien zyn. *Les Courtiſans ſont des diſſimulez, ſont flatteurs, adulateurs des gens en Fortune.*

HOVEN, 't meervoud van HOF. De vreemde Hoven, de voornaamſte Hoven van Europa gaan bezigtigen. *Aller viſiter, voir les Cours etrangeres; aller voir les principales Cours de l'Europe.* Daar ſtaan menigte ſchoone HOVEN, Tuinen om Utrecht, om den Haag. *Il y a quantité de beaux Jardins autour d'Utrec, de la Haye.*

HOVENIER. Tuinier. Des Konings Hovenier. *Le Jardinier du Roy.*

HOVENIEREN. v. n. 't Hoveniers werk waarneemen. *Jardiner.* Hy ſchept vermaak in 't hovenieren. *Il prend plaiſir à jardiner, c'eſt un amateur de jardinages.* Maximiaan ſtond vrywillig het Ryk af, om tot Salona, zyne geboorte Stad, te gaan hovenieren. *Maximien abdica volontairement l'Empire pour aller jardiner à Salonne, Ville de ſa naiſſance.*

H U.

HUI of HUY. f. Wei van melk. *Du petit lait.* Hui drinken om het bloed te zuiveren, te verkoelen. *Boire du petit lait pour ſe purifier, rafraichir le ſang.*

HUI. Brabants trek- en zeil-ſchuit, van de eene naar de andere Stad vaarende. *Heu.* m. *Bâteau de trait & à voile, ſingulier au Brabant.*

De HUICHELAARS, Schynheilige ſpotten met God en de menſchen. *Les hypocrites, les faux devots, les Tartuffes ſe jouënt de Dieu & des hommes.* 't Is zulke een HUICHELAARSTER, zulke een Queſel, zulk een fyn, een ſpytig diertje. *C'eſt une hypocrite achevée, une vraye Sainte Nitouche, une fiere guenon.* Die HUICHELAARY, ſchynheiligheid, bedriegd alleen de gekken, eenvoudige menſchen. *Cette hypocriſie, Tartufferie, cette grimace ne trompe que les ſots, les ſimples.*

HUICHELEN. v. n. Den geveinsden ſpeelen, den ſchyn van Godsdienſtigheid vertoonen. *Grimacer, faire l'hypocrite, contrefaire le Devot, le Saint, l'homme de bien.*

HUID. m. Vel als men van dieren ſpreekt. *Peau d'un animal.* f. Een Leeuwe huid, Beere huid, Oſſe huid of vacht. *Une peau de Lion, peau d'Ours, de Boeuf.*

HUID, word in de volgende ſpreekwyzen voor menſchen vel genomen. *Peau d'homme.* f. Hy heeft een harde, een dikke huid. *Il a la peau dure, la peau epaiſſe.* Gy zult 'er af hebben, zoo ik u op de huid kom. *Vous en aurez, vous ſerez etrillé, repaſſé d'importance, ſi je me jette ſur votre peau, ſur votre friperie.* De huid jeukt u, geloof ik. *La peau vous demange, je crois.* De Vyanden kreegen luſtig op hun huid, op de huid, wierden luſtig geſlagen. *Les Ennemis furent bien battus, bien etrillez.* Hy kreeg de huid vol ſlaagen. *Il fut roué, aſſommé de coups.* Hy gaat gaerne met een heele huid naar bed, hy is te bang voor zyn huid. *Il n'aime pas à ſe faire écharper, il a trop peur pour ſa peau.* Men moet de Beer zyn huid niet verkoopen eer die gevelt zy. ſpr: *Il ne faut pas vendre la peau de l'Ours qu'il ne ſoit tué.* De Voſſe huid aan den Leeuwen huid naayen; liſt by geweld voegen. *Coudre la peau du Renard à la peau du Lion; joindre la ruſe à la force.*

HUID van 't Schip, boeyſel, omſlag van planken om 't hol van 't Schip, 't zelve van buiten als een huid overdekkende. *Franc-bordage du vaiſſeau.* m. *Revêtement de planches qui couvre le corps du vaiſſeau par dehors.* Het ſchip kreeg verſcheide koegels door de huid. *Le vaiſſeau reçut pluſieurs boulets dans le franc-bordage.* HUID-DIGTEN. v. n. De huid van 't ſchip digt maaken, ſtoppen, breeuwen. *Radouber, calfeutrer le bordage avec des etoupes & du goudron.*

HUIDEKOOPER. Koopman in huiden. *Marchand de peaux.*

HUIDEN. Adv. Heden, van daag. *Aujourd'hui, ce jourci.* Indien men wilde verhaalen wat 'er van dien tyd tot op huiden gebeurd, voorgevallen is. *Si l'on vouloit raconter tout ce qui s'y eſt paſſé depuis ce temps là jusqu'aujourd'hui, jusqu'à ce jour ci.* Hy is HUIDEMORGEN, deze morgen vertrokken. *Il eſt parti ce matin, dans la matinée.*

HUIDIG. Adj. Dat van huiden of dezen dag is. *Qui eſt de ce jourd'hui, qui appartient au temps preſent.* Al 't geen op den huidigen dag, dezen dag, op dees tyd in weezen is. *Tout ce qui exiſte aujourd'hui, ce jour ci, à préſent.* Wie weet of uw ziel op dit HUIDIGE uur, u niet weder afgevraagd zal worden? *Qui ſçait ſi ton ame ne te ſera pas redemandée à l'heure préſente, à l'heure même.*

HUID-VETTEN. zie LEER-BEREIDEN. *Corroyer, apprêter le cuir.* HUID-VETTER, Leer bereider. *Corroyeur.*

HUIF. f. Huive, vrouwe kap ofte hulſel, ſoort van een wyd neerhangend kovel-kleed. *Eſpece de chaperon, de cape de Brabant, ſorte de voile trainant.* Men heet ook HUIF de linnekap der Weesmeisjes en Burger vrouwtjes. *Coeffe en chaperon, coëffe en forme de chaperon que portent les Orphelines & ſimples Bourgeoiſes.* De HUIF van een Roofvogel, Jagtvogel; de leere kap daar men hem het hoofd en de oogen mede bedekt. *Le chaperon d'un Oiſeau de proye, de chaſſe.* De HUIF of 't NET daar 't ingewand in leid. *La coeffe ou membrane qui envelope les inteſtins.* De HUIF of KAP van een wagen, ſchuit &c. *Le deſſus, la couverture d'un chariot, d'un bâteau.*

HUIG. f. Lelletje aan den ingang der keele. *Luette.* f. *Glande à l'entrée du gozier.* De huig hebben, een ontſteeking in de keel hebben. *Avoir la luette enflée, enflammée.* De huig ligten, de huig weer regt zetten. *Remettre la luette.* Iemand van de huig ligten; iemand ſoppen, ſnuiten. *Duper, deniaiſer, attrapper, plumer quelqu'un.* *Anna Reigersberg*, Gemalinne van den vermaarden *Hugo de Groot*, om de bewuſte Kerken Land verſchillen op Loeveſtein gevangen, door

Digitized by Google

omkooping of anderzints haar man in een Boekekist verſteeken en uit de gevankenis gered hebbende, zeide dat zy de Wachters van de *huig* geligt had.

HUIK. m. Ouwerwerſte faly, oud Brabants kleeding ſtuk. *Cape trainante.* f. *Poële.* m. *Voile de laine ou de ſoye qui couvroit une femme de la tête aux pieds.* Een Brabantſe huik. *Une cape de Brabant.* Onder de huik trouwen: openlyk trouwen na dat men ſamen geſlaapen en kinderen gehad heeft; welke kinderen dan ook in deze plegtigheid neffens de Moeder onder de huik *of* faly geplaatſt werden. *Se marier ſous le poële: placer ſous le poële* ou *voile de la Mere les enfans procréez avant la celebration du mariage.* Hy gaat met dien huik ter kerke, hy word voor den man, de daader gehouden. *On lui prête cette charité, on le tient pour l'auteur, on en jette la faute ſur lui.* De huik naar de wind hangen, zig naar den tyd ſchikken, falivouwen. *Bander ſes voiles ſelon le vent; temporiſer, s'accommoder au temps.*

HUIKEN. v.n. Bokken, duiken met het hoofd. *Se courber, baiſſer la tête.* By 't vier huiken, by 't vier ſchuilen. *S'approcher du feu, ſe ranger, ſe tapir auprès du feu.* HUIKEN, zwigten: Zeewoord, met huikende zeilen vaaren. *Aller à petites voiles, amoindrir les voiles.* 't Is een HUIKER, een durfniet, een langbeen, hang-gat. *C'eſt un je n'oſe, un Lambin, un Niquedouille, un piſſe-froid.*

HUILEBALK. Schreeuwer, kryter. *Pleureux, braillard.* Zie die huilebalk eens aan! *Regardez, voyez un peu ce pleureux! ſi le pleureux, le braillard, le criard!* HUILEBALK, ſchreeuwſter, krytſter! *Pleureuſe, braillarde, criarde!*

HUILEN. v.n Onbeſchoft ſchreyen. *Pleurer de mauvaiſe grace, brailler.* Huilen als een kind, als een kalf. *Pleurer, brailler comme un enfant, pleurer comme un veau.* Zy kwam huilende t'huis. *Elle vint à la maiſon pleurant à chaudes larmes.* Wanneer zal dat HUILEN, dat ſchreeuwen een eind neemen? *Quand eſt ce que ces pleurs, ces cris finiront; quand finira cette pleurerie?* Hoor die hond eens HUILEN, baffen! *Ecoutez comme ce chien heurle!* Men hoorde de wolven in 't Boſch huilen. *On entendoit les loups heurler dans la Foreſt.* Men moet huilen met de wolven, men moet zig houden als de reſt, doen als de andere. *Il faut heurler avec les loups.* Hoor de wind eens HUILEN, ſnorken, blaazen in de ſchoorſteen, in 't Boſch! *Ecoutez comme le vent ſiffle dans la cheminée, dans la Foreſt!* Het HUILEN, of liever, 't GEHUIL der honden, der wolven is naar. *Le cri, le heurlement des loups eſt effroyable.* De HUILERS en HUILSTERS, die in de begraaffeniſſen der Ouden gebruikt wierden. *Les Pleureurs & les Pleureuſes dont on ſe ſervoit aux obſeques des Anciens.*

HUIS. n. Woonhuis, woonplaats. *Maiſon.* f. *Logis, domicile.* m. Huis met drie, met vier verdiepingen. *Maiſon à trois, à quatre etages.* Huis dat leeg ſtaat, onbewoond is. *Maiſon vuide, inhabitée.* Huis te huur terſtond in te vaaren. *Maiſon à louer préſentement.* Een Burgerhuis. *Une Maiſon Bourgeoiſe.* Een Heeren-huis. *Un Hotel, un Palais.* Het Stadhuis. *La Maiſon ou l'Hotel de Ville.* Een Gods-HUIS. *Un Hopital.* Hy zit altyd in huis, gaat nooit uit zyn huis. *Il ne bouge de la maiſon, du logis; il eſt toujours à la maiſon, au logis.* Is Mynheer t'huis? *Monſ. eſt il au logis, à la maiſon?* Waar is de Man, de Vrouw van 't huis? *Où eſt le Maître, la Maîtreſſe du logis?* Kom morgen aan myn HUIS, tot mynent. *Venez demain à mon logis, chez moy*

HUIS, Bier-HUIS. Bier-kroeg. *Cabaret à biere, logis où l'on vend de la biere à pinte & à pot.* Zyn vrind in 't Wyn-HUIS, in de kroeg brengen. *Mener ſon ami au cabaret.* Een koffy-HUIS. *Un caffé, cabaret à caffé.* Hy zal in 't koffy-huis weezen. *Il ſera au caffé.* 't Dol-HUIS, Krank-zinnigen huis. *Les petites maiſons.* Raſp-HUIS, Tughuis. *Maiſon de Correction pour les malfaiteurs.* Spin-HUIS *Maiſon de correction pour les filles & femmes debauchées.* Verbeter-HUIS. *Maiſon où l'on reſſerre de jeunes Libertins* ou *des perſonnes alienées dans leur eſprit.* Tuig-huis. *Arſenal, magaſin d'armes &c.* 't Recht-HUIS van Pilatus. *Le Pretoire de Pilate.* Het Koninklyke Huis te Loo, te Dieren, te Saint Germain, Fontainebleau *La Maiſon Royale de Loo, de Dieren, de Saint Germain, de Fontainebleau.* Het Huis te Merwe. *La Maiſon, le Chateau de Merwe.* 't Hooger- en 't Lager-huis van 't Engels Parlement. *La Chambre haute & la Chambre baſſe du Parlement d'Angleterre.*

HUIS, werd in verſcheide ſpreekwyzen gebruikt. Van huis gaan, een reisje *of* reis gaan doen. *Quiter la maiſon, faire un tour, un voyage, aller hors de la ville pour quelque temps.* Mynheer gaat morgen van huis. *Monſieur va demain hors de ville, en voyage.* Mynheer is van huis. *Monſieur eſt hors de la ville, n'eſt pas en ville.* Een Juffer t'HUIS brengen, aan haar huis geleiden. *Reconduire, remener une Demoiſelle à ſon logis, chez elle.* Ik weet niet waar ik hem t'huis zal brengen, waar ik hem gezien heb, wie hy eigentlyk is. *Je ne ſçai où je l'ai vu, qui il eſt, je ne ſçaurois me le remettre.* De Gezanten ſtaan haaſt naar huis te keeren. *Les Ambaſſadeurs doivent s'en retourner bientôt, ſont ſur le point de s'en retourner.* Zy trokken in alle haaſt naar huis. *Ils s'en retournerent en diligence.* De Vloot komt weer t'huis. *La Flotte revient, r'entre dans les Ports.* Van HUIS tot huis, van deur tot deur gaan beedelen. *Demander l'aumone de porte en porte.* Een HUIS vol kinderen hebben. *Avoir un nombre d'enfans, avoir grande famille, être chargé d'enfans.* Een eerlyk man moet voor zyn HUIS, huisgezin zorgen. *Un honnête homme doit avoir ſoin de ſa Famille.* Iemand in zyn huis haalen, herbergen. *Retirer quelqu'un dans ſa maiſon, chez ſoy, donner retraitte à quelqu'un.* Het anker t'huis haalen. Scheepsw: *Retirer l'ancre.* t'HUIS hooren *of* behooren, woonagtig zyn. *Demeurer, être domicilié, avoir ſa demeure arrêtée.* Men weet niet waar het kind t'huis hoord. *On ne ſçait où demeure l'enfant, à qui eſt l'enfant.* Het ſchip hoort te Rotterdam t'huis, 't ſchip is van Rott: moet na R: *Le vaiſſeau eſt de Rotterdam, doit retourner à Rott:, appartient à des Bourgeois de R:* In de Goude Leeuw, in de Oranje appel, in 't Schild van Vrankryk t'HUIS leggen, zyn verblyf houden. *Loger au Lion d'Or, à la pomme d'Orange, à l'Ecu de France.* Hy leid 'er voor een oortje t'huis, hy heeft 'er niet te zeggen. *Il y eſt logé pour l'amour de Dieu, il n'y a rien à dire.* Geen huis of 't heeft zyn kruis. spr: *Il n'y a point de maiſon qui n'ait ſa croix.* Ik ben daar niet van t'HUIS, dat is myn gewoonte niet, ik ben zoo niet geaart. *Ce n'eſt pas ma coutume, ce n'eſt pas là mon humeur, ce n'eſt pas là comme j'en uſe.* Hy zal zyn moer wel t'huis komen; hy zal ſlip krygen, bot vangen. *Il y ſera reçu comme un chien dans un jeu de quilles, il n'a qu'à s'y frotter.* Ooſt en Weſt, t'huis beſt. *Il n'y a point de meilleure maiſon que la ſienne; à tout oiſeau ſon nid eſt beau.* Hy is over al t'HUIS, hy ſlagt de Schildpad. *Il reſſemble à la Tortuë, il porte ſa maiſon par tout, il ne lui importe où il loge.*

Digitized by Google

HUIS. Stamhuis. *Maiſon, Race, Famille.* f. Een Adelyk Huis, Geſlagt, *Une Maiſon Noble, Famille Noble.* Het Doorlugtig Huis van Savoye, Lotharingen, Naſſauw, Bourbon, Ooſtenryk. *L'Illuſtre Maiſon de Savoye, de Lorraine, de Naſſau, de Bourbon, d'Autriche.*

HUIS van een ſpade, ronde opening daar de ſteel van de ſpa ingeſtoken werd. *Etui* ou *trou dans lequel on fiche le manche de la bêche.*

HUIS-ARMEN. Schamele menſchen die in armoede zitten en niet durven beedelen. *Pauvres honteux, pauvres entretenus de la Diaconie.*

HUISBAK. Brood in zyn eigen huis gebakken. *Pain de cuiſſon, pain de menage que l'on cuit ſoy-même.*

HUIS-BEDIENDEN. Huis-boden. Hy heeft een hoope huis-bedienden. *Il a un nombre, une quantité de domeſtiques.*

HUIS-BEZOEKING doen; de Ledemaaten der Kerken aan hunne huizen een troofstelyke aanſpraak verleenen: als de zorgdraagende Leeraaren en Ouderlingen voor ieder Nagtmaal doen. *Faire la viſite charitable chez les Membres de l'Egliſe, viſiter les Membres de ſon quartier, pour les preparer à Communier & à vivre dignement.*

HUISBLAD, anders gezegt, vislym. *De la colle de poiſſon.*

HUISBRAAK. f. Huisbreuk, geweld door 't inbreeken in een huis gepleegt. *Rupture.* f. *Bris de portes.* m. Daar is huisbraak geſchied. *Il y a eu rupture & bris de portes; on a uſé de force, de violence pour entrer dans la maiſon.* Die dief heeft verſcheide huisbraaken gedaan. *Ce voleur a forcé pluſieurs maiſons.*

HUISBROOD. n. **BURGERBROOD,** ook wel, **HUISBAR.** *Du pain de menage, pain de Bourgeois,* auſſi, *pain de cuiſſon.*

HUISDIEF. *Voleur domeſtique.* **HUISDIEVERY.** *Vol domeſtique.* m. De minſte huisdieveryen werden te Parys met de koord geſtraft. *Les moindres vols domeſtiques ſont punis de la corde à Paris.* **HUISDIER,** mak dier. *Animal domeſtique, animal privé.*

HUISGENOOT. Huisbediende, of een die tot het huis behoord. *Domeſtique, membre de la maiſon.* Doet goed aan alle, maar voor al den huisgenooten des Geloofs. *Faites du bien à tous, ſurtout aux domeſtiques de la Foy.* **HUISGENOOTSCHAP,** hoedanigheid des huisgenoots. *Domeſticité.* f. *Qualité du domeſtique.*

HUIS-GERAK of **HUIS-GEMAK.** Gemakken in een huis. *Commoditez domeſtiques.* f. pl. *Uſtencilles pour la commodité, l'aiſance d'une maiſon.*

HUISGEZIN. n. Huishouden, vrouw, kinderen, huisbedienden en genooten. *Famille.* f. *Menage.* m. Hy heeft een zwaar huisgezin. *Il a une nombreuſe, une groſſe famille.*

HUISGODEN, HAARDGODEN der oude Heydenen. *Dieux domeſtiques, Dieux penates des anciens Payens.* Jacob voerde de Huis-goden van Laban zyn Schoonvader met zig weg. *Jacob emporta les Dieux domeſtiques, les marmouſets de Laban ſon beau Pere.*

HUISHEER. Eigenaar van een huurhuis. *Proprietaire d'une maiſon de louage.* De Huisheer is een vrek, wil geen de minſte reparatien doen. *Le Proprietaire, le Maître de la maiſon eſt un ladre, ne veut faire aucune reparation.*

HUISHOUDEN. v. n. Voor 't huis zorgen, 't huis beſtieren, de huis bezigheden waarneemen. *Tenir menage, faire aller, conduire le menage.* Zy kan wel huishouden, weet wel wat het is huis te houden. *Elle entend bien le menage, s'entend bien à conduire un menage.* Met zyn zuſter, met een meyd **HUISHOUDEN,** leeven. *Tenir, faire menage avec ſa ſoeur, une ſervante.* Een dochter, een vryſter van jonge op 't **HUISHOUDEN,** 't huisbeſtier leeren. *Apprendre de bonne heure le menage à une fille.* Een vrouw moet voor het huishouden zorgen. *C'eſt à la femme à avoir ſoin du menage.* Die man heeft een zwaar **HUISHOUDEN,** een hoope kinderen op den hals. *Cet homme a un grand menage, une groſſe famille ſur les bras.* Daar zyn drie, vier **HUISHOUDENS** in dat huis. *Il y a trois ou quatre menages, familles dans cette maiſon.* Met zyn vrouw goed **HUISHOUDEN,** wel leeven. *Tenir bon menage, faire bon menage, vivre bien avec ſa femme.* Samen ſlegt huishouden. *Vivre mal, faire mauvais menage enſemble.* Meer verteeren dan men wind is geen huishouden, geen ſtyl van huishouden *Ce n'eſt pas entendre le menage que de depenſer plus qu'on ne gagne.* Dat is geen ſtyl van huishouden, dat komt niet te pas, is geen fatsoen van handelen. *Ce n'eſt pas là agir comme il faut.* De Soldaaten houden ſlegt huis by de Boeren, plaagen de Boeren geweldig. *Les Soldats excedent, moleſtent, foulent beaucoup les Payſans.* Hy kan wakker **HUISHOUDEN,** drommels aangaan als hy begind. *Il fait le Diable à quatre, il fait un ſabbath, un tintamarre horrible quand il s'y met.* Daar is geen huis met die jonge te houden. *Il n'y a pas moyen de vivre avec ce petit drole, ce petit pendard là.*

HUISHOUDEND. Adj. Spaarzaam, zuinig. *Menager, econome, epargnant.* Een huishoudende vrouw brengt haar man altyd goeds genoeg. *Une femme menagere apporte toujours aſſez de bien à ſon mari.* Het zyn **HUISHOUDENDE** luiden, zuinige, oppaſſende luiden. *Ce ſont des perſonnes menageres, economes, reglées, qui vivent de menage.* Zy heeft een goed **HUISHOUDER,** een zuinig man getrouwd. *Elle a epouſé un bon menager, un bon econome.*

HUISHOUDING, HUISHOUDEN. Manier van huis te houden. *Oeconomie, maniere de vivre, de tenir menage.* f. Die huishouding, manier van huishouden deugd niet. *Cette maniere de vivre ne vaut rien.* Zyn **HUISHOUDING** opbreeken, uitſcheiden van huis te houden. *Rompre ſon menage, quiter ſa maiſon, congedier ſes domeſtiques.* De geene die onder de **HUISHOUDINGE,** de bedeelinge des Ouden Teſtaments leefden. *Ceux qui vivoient ſous l'economie, la diſpenſation de l'Ancien Teſtament.* Wy leeven onder de huishoudinge der Genade. *Nous vivons ſous l'economie de la Grace.*

HUISHOUDSTER. Meyd of vrouw die het huisbeſtier, de zorg van de keuken &c. waarneemd. *Gouvernante, menagere, fille* ou *femme qui gouverne un menage.* Die oude meyd diend hem tot huishoudſter. *Cette vieille ſervante gouverne ſon menage.* Zyn vrouw is een goede **HUISHOUDSTER,** is zuinig en oppaſſende. *Sa femme eſt bonne menagere, eſt econome & ſoigneuſe.*

HUISHUUR. *Loyer de maiſon.* m. *Prix du louage d'une maiſon.* Hy zit op een zwaare huishuur. *Il paye un gros loyer.*

HUISJE. n. Klein huis. *Maiſonnette, petite maiſon.* Hy woond ergens in een **HUISJE,** krotje van een huis. *Il demeure quelque part dans un petit trou.* Zie of de lapper, de kruyer in zyn **HUISJE,** pothuisje is. *Regardez ſi le ſavetier, le brouettier eſt dans ſon echope.* 't Scherminkel-**HUISJE** of beender-huis, knekel-huis. *Le Charnier, l'endroit où l'on entaſſe les oſſements des morts.* Een peper-**HUISJE.** *Un cornet à envelopper du poivre.* Een bril **HUISJE.** *Un etui à lunettes.* Op 't **HUISJE,** op 't ſecreet gaan. *Aller à l'aiſement, aux lieux.*

Digitized by Google

HUISJE. Spatie tusschen de knien van iemand die voor 't vuur zit &c. Kom in myn huisje zitten. *Venez vous asseoir, vous mettre dans ma maisonnette, entre mes jambes.* Ik ben te koud, ik kan geen HUISJE maaken; ik kan myn vingers niet by een brengen. *J'ai trop froid, je ne sçaurois joindre, assembler mes doigts; j'ai l'onglée aux doigts.* Daar zal een huisje leggen meen ik, als de vrouw weerkomt. spr: *Il y aura un beau bruit je pense, quand la femme sera de retour.*

HUIS-KNEGT. Huis-dienaar. *Valet.* De huis knegten eeten met de meyden. *Les valets mangent avec les servantes.* HUIS-KRAKKEEL, huis-twist, twist, oneenigheid tusschen man en vrouw, tusschen de huisgenooten &c. *Discorde, division domestique, querelle entre mari & femme.* f. *Debat.* m. *Noise de famille.* f.

HUISLOOK. Donderbaard, Hondgewas na de Artisjok zweemende. *De la Joubarbe* ou *Joinbarbe.*

HUISLUI, HUISLUIDEN, HUISLIEDEN, is 't meerv: van HUISMAN, BOER. *Paysans, manans, villageois.* De soldaaten en de huislui zyn malkander niet zeer genegen. *Les soldats & les paysans ne se veulent guere de bien.*

HUISLYK. Adj. Spaarzaam, huishoudend, die 't huishouden verstaat. *Menager, econome, qui entend le menage.* 't Is een huislyke vrouw. *C'est une bonne menagere, une bonne econome* HUISLYKE zaaken eischen zorg. *Les affaires domestiques demandent, requierent du soin.* HUISLYKHEID, ervarendheid, zuinigheid in 't huisbestier. *Economie.* f. *Menage.* m. *Experience & epargne dans les affaires du menage.*

HUISMAN. Landman, Boer, Dorpeling. Die Huisman zit 'er warmptjes in. *Ce bon Villageois, ce Paysan là est à son aise, a dequoy.*

HUISMEESTER, REGENT. Opzigter van een Gasthuis, Weeshuis. *Directeur, Intendant d'un Hopital, d'une maison d'Orfelins.*

HUIS-MOEDER. Een wyze huis-moeder laat haar zorgen over 't minste gaan. *Une sage, prudente Mere de famille, une sage Gouvernante a soin, prend soin des moindres choses.*

HUIS-MOORD. Moord in een huis gepleegd. *Assassinat, meurtre domestique, perpetré dans une maison.* HUIS-MOSCH, mosch *of* musch in een pot nestelende &c *Moineau privé, moineau nichant dans un pot.* m.

HUISRAAD. n. en m. Stoelen, tafels, bedden, spiegels, kassen &c. tot gemak of cieraad van 't huis dienende. *Meubles, ustencles pour la commodité* ou *l'ornement d'une maison.* Schoon, kostelyk huisraad hebben. *Avoir de beaux, de riches meubles.* Al den huisraad, het huisraad wierd verkogt. *Tous les meubles furent vendus.*

HUIS SLAK. Schulp-, hoorn slak. *Escargot, limaçon à coquille.* m. HUIS-SLAK, kan ook naakte slak beteekenen, zoodanig die in kelders en vochtige plaatsen gevonden werden. *Limace.* f.

HUIS-VADER. Vader van 't huis *of* des huisgezins. *Pere* ou *Chef de famille, le Maître de la maison, le Patron de la caze.*

HUIS-VERDRIET, HUIS-KRUIS. Verdriet door 't huisbestier *of* 't huis-krakeel veroorzaakt. *Chagrin, divorce domestique.* m. *Ennuis domestiques.*

HUISVESTEN. v. a. Herbergen, in huis haalen. *Retirer dans sa maison, heberger, logzer.* De armen, de reizigers huisvesten. *Heberger, logzer, accueillir les pauvres, les voyageurs.* Hy heeft de kost en HUISVESTING voor niet. *Il a la nourriture & le logement pour rien.*

HUISVROUW. Echte vrouw, Egade in de Burgerlyke, beschaafde styl. *Femme, epouse, menagere.* Hoe vaart Mejuff. uw huisvrouw? *Comment se porte Mademoiselle votre epouse? Ma femme grondevois.* Myn huisvrouw zou kyven.

HUISWERK, n. Werk tot het huishouden behoorende. *Ouvrage concernant la maison, le menage.* 't Is of zy haar leven geen huiswerk had gedaan. *C'est comme si de sa vie elle n'avoit travaillé, mis la main au menage.*

HUISZOEKING. f. Naauw onderzoek in een huis. *Recherche, perquisition, enquête dans une maison.* f. Daar wierd by al de Burgers scherpe huiszoekinge gedaan. *On fit une fort exacte recherche, perquisition, enquête chez tous les Bourgeois.*

HUIVEN, 't meervoud van HUIF. De ouwerwetse vrouwe huiven. *Les vieux chaperons des femmes.* De Valken hebben huiven als zy niet vliegen. *Les Faucons ont des chaperons quand ils ne volent pas.*

HUIVEREN. v. n. Beeven, grillen van de koude. *Frissonner, trembler, avoir le frisson.* Hy zal de koorts haast krygen, hy begind al te huiveren *La fievre le va prendre, il commence deja à frissonner.*

HUIVERIG. Adj. Koud, dat huiveren, beeven, grillen doet. *Froid, qui cause le frisson, qui fait frissonner, trembler.* Het is huiverig weer. *Il fait froid, il fait un froid qui cause des frissons, des tremblements par tous les membres.* HUYVERIG, kouwelyk. *Frilleux. se; sensible au froid.* Hoe komt gy zoo HUIVERIG, kouwelyk? *D'ou vient que vous etes si frilleux, si frilleuse?* HUIVERING. f. Beving, grilling, trilling door de koude &c. veroorzaakt. *Frisson, tremblement causé par le froid &c.* m. Ik voelde, kreeg een huivering door alle myne leden. *Je sentis un frisson, frissonnement par tous mes membres.*

HUIZE, werd in de volgende spreekw: voor HUIS genomen. 't Is een jongman van goeden HUIZE, van brave Ouders. *C'est un jeune homme de bonne Maison.* Ik heb verscheide maal ten zynen HUIZE, aan zyn huis geweest. *J'ai été plusieurs fois à sa maison, chez lui.*

HUIZEN, 't meervoud van HUIS. Wat al kostelyke huizen! *Que de belles, de superbes maisons!* Alle huizen myn speelen. SS. maaken, zwieren als de dronke lui. *Faire des SS., aller par bricoles.*

HUIZEN. Bergen, huisvesting geeven. *Retirer, loger, donner retraite.* Daar is niemand die h em huizen wil. *Il n'y a personne qui le veuille retirer, loger.* De Vyanden zullen 'er niet lang HUIZEN, niet lang banken. *Les Ennemis n'y logeront, demeureront pas longtemps, n'y feront guere d'ordures.*

HUIZING, HUIS. Woonplaats. *Maison, demeure.* f. *Logis.* m. Naar een goede, bekwaame huizinge uitzien. *Chercher une bonne maison, une maison, une demeure commode.* De HUIZING te scheep, begrypt de hut en kajuit daar men in gehuisd werd. *La Dunette & la chambre du Capitaine.*

HUL. f. HULLETJE. Huldoekje, linne kinder kapje aldus genaamd. *Beguin* ou *coëffe d'enfant en guise de bandeau.* Een kind met een hul kappen. *Coeffer un enfant en beguin.*

HULDE. f. Heergewaad, eerbewys, trouw-zweering, onderdaanige pligt, erkenning van den Leenman omtrent zyn Heerschap. *Hommage, devoir du vassal.* m. *Redevance de l'homme lige envers son Seigneur Feodal.* Zyn Heer trouw en hulde, hulde en manschap zweeren. *Jurer foy & hommage à son Souverain, promettre hommage & secours à son Seigneur & Maître.* HULDE-GIFT. zie HEER-GEWAADEN. *Présent d'hommage de l'homme lige à son Seigneur.* HULDEN. v. n. zie HULDIGEN, inhulden, hulde doen, trouw zweeren, Verheer-gewaaden. *Hommager, prêter hommage, le serment de fidelité comme vassal.*

HUL-

Digitized by Google

HULDIGEN. v.a. of **HULDEN, INHULDEN.** Als Heerſchap erkennen en trouw zweeren. *Hommager, faire hommage, jurer foy & obéiſſance.* Den Vorſt zal zig ten eerſten laaten huldigen. *Le Prince ſe fera hommager au premier jour, recevra l'hommage, le ſerment de fidelité de ſes vaſſaux au premier jour.* Zoo draa de **HULDIGING**, erkenning van den Landheer volbragt zal zyn. *Dès que l'hommage ſera rendu, dès que la ceremonie de l'hommage ſera achevée.*

HULK. f. Schip of vaartuig van een zeer oud maakſel in Kerkglazen en in 't oud Wapen van Amſterdam te zien. *Un Heu, vieille ſorte de bâtiment telle qu'on en voit dans les vitres des Egliſes & dans les anciennes Armes d'Amſterdam.* De Hulk van Staat wyzelyk beſtieren. *Conduire ſagement la Barque, la Nacelle de l'Etat; conduire bien les affaires de la Republique.*

HULLEN. v.a. Kappen, ophullen. *Coëffer, embeguiner.* Een kind hullen, ophullen, kappen. *Coëffer un enfant, lui mettre un beguin, une coëffe de toile.* Mejuff^w. hult haar, kapt haar voor de ſpiegel. *Madle. ſe coëffe devant le miroir.* **HULLETJE** n. **HULDOEKJE**, kinderlinne ondermutsje. *Petit beguin, petite coëffe de toile en guiſe de bandeau.*

HULP. f. Byſtand, onderſtand. *Secours.* m. *Aide, aſſiſtance.* f. Om hulp roepen. *Crier à l'aide, au ſecours.* Van alle menſchelyke hulp ontbloot, verſteeken zyn. *être denué, deſtitué de tout ſecours humain.* Zyne vrinden, bondgenooten te hulp komen. *Marcher au ſecours, venir à l'aide de ſes amis, de ſes alliez; aider, ſecourir, aſſiſter ſes amis, ſes alliez.* Ik hoop het met Gods hulpe. *Je l'eſpere avec l'aſſiſtance, l'aide de Dieu.* Schipper P. C. zal weer en wind dienende, met Gods hulpe naar Cadix, naar de Straat zeilen. *Cap: P. C. ſera, Dieu aidant, voile pour Cadix, pour le Detroit.* Dat geſchied, dat word gedaan door **HULP**, door middel van een dommekragt, van een pomp. *Cela ſe fait avec l'aide, à l'aide, au moyen d'un cric, d'une pompe.* Een Opperman is een Metſelaars **HULP**, noodhulp. *Un Porteur de briques, de mortier eſt un aide à Maſſon.*

HULPBENDEN, HULPTROEPEN. Gehuurde manſchap, vreemde manſchap. *Troupes auxiliaires, troupes etrangeres que l'on a en ſervice à tant l'an, tant payé.*

HULPMIDDEL. n. Helpmiddel, middel tot hulp dienende. *Remede.* m. *Ce qui aide, ſert de moyen.* De beſchouwing, 't onderzoek van zig zelven is een groot hulpmiddel tegen de grootsheid, hovaardy. *L'examen de ſoy-même eſt un grand remede contre la vanité, l'orgueil.* 't Beſte **HULPMIDDEL** tegen de ziekte is de maatigheid, 't geduld. *Le meilleur remede contre la maladie eſt la ſobrieté, la patience.*

HULPSAAM. Adj. Behulpſaam, dienſtig, nut. *Utile, de ſecours.* Hy is my in myn voorneemen zeer **HULPSAAM** geweeſt. *Il m'a été bien utile, d'un grand ſecours dans mon deſſein.* Iemand de **HULPSAAME** ofte behulpſaame hand bieden. *Prêter la main à quelqu'un, ſecourir quelqu'un.* De twee **HULPSAAME** of behulpſaame Werkwoorden **HEBBEN** en **WEZEN**. *Les deux Verbes auxiliaires* AVOIR & ÊTRE.

HULSEL. n. Kapſel. *Coëffure en chaperon.* m. *en cape de Brabant.* De vrouwen van Augsburg, Nuremburg draagen vreemde hulſels. *Les femmes d'Augsbourg, de Nuremberg portent d'etranges coëffures.*

HULSEN, HULZEN. Baſten van boonen, erweten &c. *Des coſſes de feves, de pois & autres legumes.*

HULST. Steekpalm. *Du houx.* De **HULSTE** bladen zyn ſtekelig. *Les feuilles de houx piquent fort.* Een hulſte haag. *Une haye de houx.*

De **HULSTER** heeft haar ſcheef gekapt. *La coëffeuſe a coëffée de travers.*

HUN. Manlyke bezittende en Perſoonlyke voornaam, voor 't meervoud. *Leur.* Hun Vader is overleden. *Leur Pere eſt mort.* De kinderen letten niet genoeg op hun pligt. *Les enfans ne prennent pas aſſez garde à leur devoir.* Ik geef hun al wat zy eiſchen. *Je leur donne tout ce qu'ils demandent.*

HUN, werd ſomtyds voor **HEN** in *Accuſativo* genomen, 't geen een misbruik is. Ik heb met hun gegeeten, gelpeeld. *J'ai dîné, j'ai joué avec eux.* Ik heb hun gewagt, gezien, geroepen. *Je les ai attendu, vu, appellé.* Zy waaren met hun drien, met hun vyven. *Ils etoient trois, ils etoient cinq.*

HUNKEREN, HONKEREN. v.a. Bejaagen, naar haaken, met iever zoeken. *Deſirer, pourchaſſer, rechercher avec zele, empreſſement.* Naar ſtaat en rykdommen hunkeren. *Aſpirer aux honneurs & aux richeſſes; ambitionner les grandeurs & deſirer les treſors.* Om zyn vryſters deur **HUNKEREN**, hengelen. *Paſſer & repaſſer devant la porte de ſa maitreſſe; faire le pied de grue, roder, être aux ecoutes devant la maiſon de ſa maitreſſe.*

HUNNE, werd van Mannen ſpreekende voor enkelde vrouwelyke in de plaats van **HUN** gezegt, en diend ook voor meervoudige naamen. Hunne Moeder is hertrouwd, is dood. *Leur Mere eſt mariée, eſt morte.* De Ouders moeten hunne kinderen door hunne goede voorbeelden tot de deugd aanzetten. *Les Pere & Mere ſont obligez de porter leurs enfans à la vertu par leurs bons exemples.* Dat is het *onze*, en zie daar het *hunne. Voici* le notre, *& voila* le leur. De hunne zyn alle dood. *Les leurs ſont tous morts.*

HUNNEN, is ook de naam der woeſte en barbaarſche Volkeren in de eerſte eeuwen des Chriſtendoms uit Hongaryen en de grenzen van Polen, onder Atila hunnen Koning ten getale van drie, vier honderd duizend man afgezakt om Duitsland en Vrankryk af te loopen. *Huns, eſt le nom des Peuples Barbares deſcendus de la Pannonie & des frontieres de Pologne, au nombre de trois à quatre cent mille hommes pour ravager l'Allemagne & la France, ſous Atila leur Roy.*

HUNNER, is de *Genitivus* van 't woord **HUN**, in den bezittenden zin. *De leur, de leurs.* Adams kinderen hebben de ongehoorzaamheid hunner algemeenen Vader zwaar geboet. *Les enfans d'Adam ont paye bien cher la desobeiſſance de leur Pere commun.* De Romeinen waaren groote voorſtanders, ieveraaren hunner vryheid, hunner voorregten. *Les Romains etoient de grands partiſans, zelateurs de leur Liberté, de grands deffenſeurs de leurs prerogatives.*

HUPPELAAR. Een die altyd huppelt, opſpringt. *Sautil leur, celui qui ſautille.* **HUPPELAARSTER.** *Sautilleuſe.*

HUPPELEN. v.n. Opſpringen, meenigte kleine ſprongen doen. *Sautiller, ſauteler, ſauter à pluſieurs repriſes.* Huppelen als de exters, als de kievitten. *Sautiller, ſauteler comme les pies, comme les vanneaux.* **HUPPELEN**, opſpringen als de jonge paarden, als de kalveren. *Bondir comme les jeunes chevaux, comme les veaux.* Hy huppelde van vreugd, hy ſprong op van vreugd. *Il ſautoit, il bondiſſoit, faiſoit des cabrioles de joye.* Hy ging 'er al huppelende na toe. *Il y alla en ſautillant, en ſautelant, tout en ſautant, en faiſant des cabrioles.* Hy kan het zoo weinig laaten als een Exter het **HUPPELEN**. *Il lui eſt auſſi poſſible de s'en empêcher qu'à une Pie de ſautiller.* **HUPPELING**, gehuppel, opſpringing, korte ſprong. *Sautillement, bondiſſement, petit ſaut.* m., *Capriole.* f.

Digitized by Google

HUPS. Adj. Hoflyk, fraay, heus, goedaartig, vrindelyk. *Brave, galant, honnête, ſerviable, officieux.* 't Is een hups man. *C'eſt un brave, un galant, un honnête homme.* Hy heeft een hupſe vrouw. *Il a une brave, une aimable, une vertueuſe, une digne femme.* Ik weet een hupſe vryer voor u. *Je connois un brave galant, un galant garçon qui ſeroit bien votre fait.* Het zyn voorwaar hupſe luiden, hupſe menſchen. *Ce ſont certes d'honnêtes perſonnes, de bien braves gens.* Het kind begind al HUPS, al zoet, al fraay te leezen, te ſchryven. *L'enfant commence deja à lire, à ecrire bien joliment.* Hy heeft zig altyd hups gedraagen. *Il s'eſt toujours ſagement comporté.* HUPSHEID, hoflykheid, goedaardigheid. *Bonté, honnêteté, affabilité, courtoiſie.* f. De HUPSHEID, aardigheid, lieftaligheid van een kind. *La gentilleſſe d'un enfant.*

HUT. f. Armelyk huisje, krot. Een Boere hut. *Une cabane, chaumiere de Payſan.* Een Harders hut. *Une cahute, logette de Berger.*

HUT. Verblyfplaats der Stuurlui en andere minder ſcheeps Bevelhebbers, HUTS-GASTEN genaamd. *Dunette.* f. *etage de l'arriere du vaiſſeau au deſſus de la chambre du Capitaine; chambre* ou *cabane où logent les Pilotes & autres Officiers ſubalternes du vaiſſeau.* De bovenhut *of* kampanje. *La ſeconde dunette* ou *dunette ſur la dunette.*

HUTJE. n. Kleine hut, huisje. *Petite cabane, cahute, chaumiere.* f. Daar was een hutje aan de voet des heuvels. *Il y avoit une petite cahute, cabane au pied de la montagne.* Daar hebt gy 't HUTJE met het mutje. ſpr: Daar hebt gy 't alles met malkander. *Tenez, voila toute la boutique, la paille avec le bled.*

HUTSELEN. v. a. SCHUDDEN. Rammelen, om en om draayen. *Secouer, hocher, remuer, retourner pluſieurs fois.* Duiten in zyn hoed hutſelen. *Secouer, remuer des dutes dans ſon chapeau.* Hutſelt op kruis of munt! *Jettez à croix ou à pile!* HUTSELING, ſchudding der moſſelen in de ketel. *Secouement des moules dans le chaudron.* m.

HUTSPOT. f. Samenkookſel van oſſe of ſchaape vleeſch aan brokken, ſtukken geſneden met wortelen, raapen, karſtanien &c *Haricot, hochepot.* m. *Moreeaux de boeuf ou de mouton bouillis avec des carotes, des navets, des marons.* Dat is opgewarmde hutspot, dat is oud en meenigmaal gezegt. *Cela eſt vieux, cela a été dit & rebattu pluſieurs fois.* Den heelen hutspot ontdekken, 't gantſe geheim aan den dag brengen. *Decouvrir tout le myſtere, decouvrir le pot aux roſes.*

HUUR. m. Dienſtloon *Gages.* m. pl. *Loyer, ce que gagne un domeſtique par an.* Zy verdiend een goede huur. *Elle gagne de bons gages, elle a un bon loyer.*

HUUR. Huishuur. *Loyer de maiſon.* Hy heeft zyn huur nog niet betaald. *Il n'a pas encore payé ſon loyer.* De HUUREN, huis huuren eeten te Amſterdam de menſchen op. *Les loyers conſomment, ruinent le monde à Amſterdam.* De HUUR, de huur-termyn is nog niet verſcheenen. *Le quartier, le terme n'eſt pas encore echu.* Wat doet dat huis wel van HUUR? hoeveel word het huis wel verhuurd? *De combien eſt cette maiſon par an? combien cette maiſon là ſe loüe-t-elle bien?* Een HUUR zoeken, dienſt zoeken als meyd of knegt. *Chercher à entrer en ſervice, chercher une condition.* Weet gy een goede huur voor my? *Sçavez vous une bonne condition pour moy? Sçavez vous une bonne maiſon où l'on ait beſoin d'une ſervante, d'un valet?* De meyd komt morgen in haar huur. *La ſervante entre demain en ſervice.* De meyd is uit haar huur geloopen. *La ſervante a quité ſa maitreſſe, ſon ſervice avant le terme.*

Te HUUR. Adv. Tegen zeker huurgeld te bewoonen *à louer.* Een huis, een kamer te huur zetten. *Mettre une maiſon, une chambre à louer.* Het huis, de kamer ſtaat nog te huur. *La maiſon, la chambre eſt encore à louer.* Een huis, een tuin, een land in HUUR hebben. *Tenir une maiſon, un jardin, une terre à louage.*

HUUR-BRIEFJE. n. Plak-brieſje voor een huis dat te huur gezet word. *Ecriteau que l'on met à une maiſon qu'on veut louer.* m. HUURCEEL of HUURCEDUL, huur verdrag. *Bail, contract pour le louage d'une maiſon.* m. De huurceel vernieuwen, verlangen. *Renouveller, prolonger le bail.* HUUR-CHAIS, huur-cales. *Chaiſe* ou *caleche de louage.* f.

HUURDER. De geen die een huis of land van iemand huurd, in huur heeft. *Locataire, celui qui prend une maiſon, une terre à louage.* De eerſte huurder heeft nog andere huurders onder hem. *Le premier locataire a encore des ſous-locataires.* Een land-HUURDER, Bruiker van een landgoed. *Un Fermier, homme qui tient une terre à louage, à ferme.*

HUUREN. v. a. Te huur neemen, in huur neemen. *Louer, prendre à louage.* Een kamer, een huis, een tuin voor drie, voor vyf jaaren huuren. *Louer une chambre, une maiſon, un jardin pour trois, pour cinq ans.* Een koets, een paard, een kleed, een mantel huuren. *Louer un caroſſe, un cheval, un habit, un manteau.*

HUURGELD. n. HUURPENNINGEN. *Loyer, louage, argent de louage.* m. HUUR-HUIS in overſtelling van EIGEN HUIS. In een huur-huis woonen. *Demeurer dans une maiſon de louage, que l'on tient à louage.* Te Parys, te Londen zyn veel HUUR-KOETSEN, huur-kaioſſen. *Il y a beaucoup de Caroſſes de louage, de Fiacres à Paris, à Londres.*

HUURLING. Loontrekkend dienaar. *Mercenaire, ſerviteur, valet que l'on tient à gages, perſonne qui ſert pour l'intereſt.* Men moet den huurling, den dagwerker zyn loon niet onthouden. *Il ne faut pas retenir les gages, le loyer du mercenaire.*

HUURLOON. n. Huurgeld, geld, loon dat aan een knegt, werkman gegeeven werd. *Salaire, loyer.* m. *Gages.* m. pl. Zy trekt, geniet een goed huurloon. *Elle a un beau ſalaire, elle gagne de bons gages.* 't HUURLOON, 't huurgeld voor een paard, een koets. *Le louage d'un cheval, d'un caroſſe.*

HUUR-PAARD. Slaat 'er maar op, 't is een huur-paard. *Frappez, frappez, fouettez bien, c'eſt un cheval de louage.*

HUUR-PENNING. Godspenning, geld dat in 't ſluiten van de huur gegeeven en getrokken werd. *Erres* ou *arrhes, denier d'engagement. denier à Dieu.* De meyd heeft de huur-penning, Gods penning weerom gebragt. *La ſervante a raporté les erres, le denier d'engagement, le denier à Dieu.* De HUUR-PENNINGEN, 't huurgeld opbrengen, tellen. *Apporter, compter les deniers du loyer, l'argent qui eſt dû à chaque terme.* Een HUUR-VERDRAG opſtellen, onderteekenen. *Dreſſer, ſigner un accord, un bail, un contract de louage.*

HUWBAAR. Adj. HOUBAAR. In ſtaat van huwen, bekwaam tot het huwelyk. *Nubile, à marier, qui a l'age de puberté.* Een huwbaare dochter. *Une fille nubile, en age de puberté.* Hy heeft al huwbaare kinderen. *Il a deja des enfans à marier.* De HUWBAARE jaaren, huwbaaren ouderdom door de Wet op twaalf voor de dochters, en veertien voor de jongmans. *L'age de puberté limitée par la Loy à douſe pour les filles & à quatorſe pour les garçons.*

HUWE-

Digitized by Google

HUWELYK. n. Echtelyke vereeniging, ſamenpaaring van man en vrouw. *Mariage.* m. Een Juffer ten huwelyk verzoeken. *Demander une fille en mariage.* Een huwelyk ſluiten, aangaan. *Contracter, conclurre un mariage.* Het huwelyk voltrekken. *Conſommer le mariage.* De ligte zielen, onbezorgde gaſten door Vrouw Natuur begunſtigd, zeggen als een ſpreekwoord: een goed huwelyk zal 't alles goed maaken; 't geen niet altyd vaſt gaat. *Les libertins, les ſans ſouci favoriſez de Dame Nature, diſent par maniere de proverbe: un bon mariage payera tout; ce qui n'eſt pas toujours vray.* Agnita, 't huwelyk is al een vreemde zaak! *Le mariage, Agnes, eſt une etrange choſe!*

HUWELYKEN, HUWEN. v. a. Men ſpreekt van hen ſamen te huwelyken. *On parle de les marier enſemble.*

HUWELYKS. Adj. Dat tot het huwelyk behoord. *Qui appartient au mariage.* De huwelyks band is heilig; een huwelykſe belofte verbind in gemoede. *Le lien de mariage eſt ſacré; une promeſſe de mariage oblige en conſcience.* Huwelyks contract, huwelykſe voorwaarden. *Contract, articles de mariage; conventions matrimoniales.* Vaerſen op het HUWELYKS-FEEST, Bruilofts-feeſt van N. N. gemaakt. *Vers faits ſur le Mariage de N. N.* Alles is bekoorlyk tot het huwelyks-feeſt toe. *Tout eſt charmant juſqu'à la Feſte, juſqu'à la Nopce.* HUWELYKS-GIFT of huwelyksgave, morgen-gave. *Preſent de mariage, don de nopces.* m. De HUWELYKS GOD of de God Hymen. *Le Dieu du mariage, l'Hymen, le Dieu Hymen.* Juno de HUWELYKS-GODINNE. *Junon la Déeſſe du mariage, qui preſide aux mariages.*

HUWELYKS-GOED. n. BRUIDS-SCHAT. 't Goed dat de vrouw mede ten huwelyk krygt, brengd. *Dot.* f. *Ce que la femme a en mariage, apporte en mariage.* HUWELYKS-PAK. zie BRUIDS-PAK; UITZETTING van een dochter die trouwen zal. *Trouſſeau.* m. *hardes, habits de Nopces qu'une fille recoit de ſa Mere.*

HUWELYK SLUITEN. n. Ondertrouw, plegtigheid in het ſluiten en onderteekenen van 't contract waargenomen. *Accordailles, fiançailles.* f. pl. *Ceremonie de conclurre, arreſter & ſigner le contract de mariage.* Kort voor, kort na het huwelyk ſluiten. *Peu devant, peu après les accordailles, les fiançailles.*

HUWEN. v. a. zie TROUWEN. *Epouſer, marier.* Hy zou 'er zyn zoon gaerne aan huwen. *Il ſeroit bien aiſe de marier ſon fils avec elle, de lui faire epouſer ſon fils.*

HUY HUY. Een paard in de kinder taal. *Dada.* Hy zat op een ſchoone huy huy. *Il etoit aſſis, monté ſur un beau dada.* Wat al ſchoone huy huyen! *Que de beaux dadas!*

H Y.

HY. Derde perſoonlyke voornaam, voor 't mannelyke enkelvoudige. IL. Hy doet, hy gaat, hy zegt; hy is al vertrokken, hy heeft al gedaan. *Il fait, il va, il dit; il eſt deja parti, il a deja fait.* Hy werd in verſcheide ſpreekwyzen in 't Franſch niet uitgedrukt of voor het tweede Werkwoord alleen geplaatſt. Zeide hy dat? ja hy toch. *Dit il cela? vraiment ouy.* Hy dat hoorende, vloog voort naar de deur. *Entendant cela, il courut vite vers la porte.* Hy zulks vreezende, ſprak voort van te verdraagen. *Craignant cela, il parla d'abord de capituler, de s'accommoder.*

HY, werd ſomtyds met LUI in 't Franſch uitgelegt. Hy is 't die dit gedaan, dat gezegt heeft. *C'eſt lui qui a fait, qui a dit cela.* Hy is het zelfs, zeg ik u. *C'eſt lui même, vous dis-je.* Hy is 'er de man niet na om veel te overlooven. *Ce n'eſt pas lui qui ſurfait ſa marchandiſe.* Hy is de man niet die dat doen zal, hy is 'er de man niet na om dat te doen. *Ce n'eſt pas lui qui fera cela, ce n'eſt pas l'homme pour dire, pour faire telle ou telle choſe.* Het is een Hy en geen Zy, 't is een man en geen vrouwmenſch daar ik van ſpreek. *C'eſt un homme & non pas une femme dont je parle.* De Hy van een Rog, werd BEER genaamd. *Le mâle de la Raye s'appelle* Beer *en Flamand.*

HYACINTH of HIACINT. Bekende Lente-bloem. Witte, blaauwe Hyacinthen. *Des Jacintes blanches, bleues.* HYACINTH, is nog de naam van zekere fyne ſteen. *Jacinthe.* f. *Pierre precieuſe ainſi nommée.*

HYDRA. Veelhoofdige ſlang; Gedroomt door de oude Dichters vercierd, welkers afgekapte koppen, zoo zy zeiden, t'elkens weer aangroeyden. *Hyare* f. *Serpent fabuleux avec pluſieurs têtes qui renaiſſoient à meſure qu'on les abbatoit.* Hercules verwon de Hydra *of* veelhoofdige Slang van Lerna. *Hercule vainquit l'Hydre de Lerne.* De HYDRA of Waterilang is nog de naam van een Geſternte uit vyt *of* negen en twintig Sterren beſtaande *L'Hydre* ou *le Serpent eſt encore une Conſtellation de vint cinq ou de vint neuf Etoiles.*

HYEN. v. n INSLAAN. Inſtampen is op HEYEN uitgelegt. *Enfoncer avec la Hie* ou *le Mouton à ſonnettes.*

HYGEN. v. n. Blaazen, zwoegen van vermoeydheid in de volgende ſpreekwyzen. Naar zyn adem hygen. *Haleter, ſouffler de fatigue, être hors d'haleine.* Hy kwam al hygende geloopen. *Il accourut en haletant, il s'en vint tout eſſoufflé, tout hors d'haleine.* Zie die armen hond eens hygen, naar zyn adem hygen! *Voyez comme ce pauvre chien halete, tire la langue de laſſitude!* Ergens naar HYGEN, naar haaken, verlangen. *Aſpirer apres quelque choſe, deſirer fortement quelque choſe.* HYGING, blaazing om zynen adem te vervangen. *Reſpiration frequente, oppreſſion de l'animal qui halete de fatigue pour reprendre haleine.*

HYLYK, werd in de gemeenzaame *of* platte ſtyl voor HUWELYK gezegt. *Mariage.* Zy heeft een goed hylyk gedaan. *Elle a fait un bon mariage, elle a trouvé un bon parti, elle s'eſt bien mariée.* HYLYK. Adj. Dat het huwelyk aangaat. *Ce qui appartient au mariage.* Hylyke zaaken zoenen wel; huwelykſe zaaken werden gemakkelyk ge-effend, weer bygelegt, zegt, een der perſonagien in 't klugtig Spel *Jan Claaszen* genaamd. *Les demêlez, les facheries, les caſtilles entre mari & femme ſe raccommodent aiſement.* Praatje van HYLYKEN, van trouwen vaar! *Parlez vous de vous marier, parlez vous de mariage notre bon ami!*

HYLYKMAAKER. Lugtige en van pas gekruide zoete koek, tafel-koek. *Pain d'epice en tablettes legeres.* Utrechtſe hylykmaaker. *Du pain d'epice façon d'Utrecht.* HYLYKMAAKSTER, eerlyke koppelaarſter, maakſter van huwelyken. *Entremetteuſe de mariages, femme d'intrigue, qui s'entremet de faire des mariages.*

HYPOCRAS of KANEEL WYN. Bruids traanen genaamd. *De l'Hypocras, bruvage fait avec du vin, du ſucre & de la canelle.*

HYPOCHONDRIA. Grieks woord in de Geneeskundige ſtyl gebruikelyk: ruimte tuſſchen de korte ribben en onderbuik, daar aan de linker zyde de milt en aan de regter de lever leidt. *Hypochondres.* m. pl. Als de dampen van de *Hypochondria* de herſſenen raaken. *Quand les vapeurs des Hypochondres frappent le cerveau.* HYPOCHONDRIAAK. Adj. & Subſt. Miltzugtig, zwaarmoedig, gemelig en quintig. *Hypochondriaque, malade offuſqué par les fumées des hypochondres.* Holland is vol HYPOCHONDRIAAKEN, vol zwaar-

Digitized by Google

zwaarmoedige menſchen. *La Hollande eſt pleine d'hypochondriaques, de perſonnes melancholiques.*

HYPOTHEEK. Ond: w: zie SCHEPE KENNIS. Vaſte ſchuld, onderpand, onderzetting. *Hypotheque, gage aſſuré.* m. Een Hypotheek *of* Schepe kennis op iemands goed hebben. *Avoir Hypotheque ſur les biens de quelqu'un.*

HYS-BLOK. n. Gemeen blok daar iets mede opgehyſt werd. *Une poulie.*

HYSSEN, OPHYSSEN. v.a. Optrekken. *Hiſſer, guinder, hauſſer, tirer en haut.* Een pak, een mand op de zolder hyſſen. *Hiſſer, guinder un fardeau, un panier dans le grenier.* Het anker voor de kraan hyſſen. *Boſſer l'ancre, amener l'ancre ſur le boſſoir.*

HYZOOP of HYSOOP. Bekende welriekende kruidt, geurige plant. *De l'Hyſope.* t. *Herbe* ou *plante aromatique aſſez connuë.*

I.

DE I Vokaal zal om de ordentelykheid voor de J Conſonnant haar beurt hebben. *L'I Voyelle aura ſon tour avant l'J Conſonne, afin d'obſerver l'ordre.*

I B.

IBENBOOM. Grootſte ſoort van TAXIS-BOOM. *If.* m. Arbre appellé *Taxus* en Latin. Dat zyn ſchoone Ibenboomen! *Les beaux Ifs que voila!*

I E.

IEDEL of YDEL. Adj. Ledig. *Vuide.* De Wysgeeren zeggen dat 'er in de Natuur geen IEDELE, ledige plaats is. *Les Philoſophes diſent qu'il n'y a point de lieu, d'eſpace vuide*, ou pluſtot, *point de vuide dans la Nature.*

IEDEL, werd meeſt voor VERGEEFS, ONGEGROND, beuzelagtig genomen. *Vain, inutile, chimerique, frivole.* Iedele, vergeefſe poogingen doen. *Faire de vains, d'inutiles efforts.* Een iedele roem. *Une vaine gloire, un honneur chimerique.* Iedele, onnutte woorden. *Des paroles oiſeuſes, inutiles.* De menſch is IEDEL, dwaas, verwaand in al zyn doen. *L'homme eſt vain dans toutes ſes actions.* De Natuur haat het IEDELE, de iedele, ope ruimten. *La Nature abhorre le vuide.*

IEDELHEID, YDELHEID. f. Waan, rook. *Vanité, preſomption, chimere.* f. De menſch is maar iedelheid. *L'homme n'eſt que vanité.* Iedelheid der iedelheden, alles is iedelheid, zegt de Prediker. *Vanité des vanitez, tout eſt vanité, dit le Prêcheur.* Zyne oogen van de IEDELHEID, van de waereldſche iedelheden afwenden. *Detourner ſes yeux, ſa vuë de la vanité mondaine.*

IEDELYK of YDELYK. Adv. Lichtvaardiglyk. *En vain, ſans neceſſité, ſans que beſoin il en ſoit.* Gy zult den Naame des Heeren uwe God niet iedelyk gebruiken. *Tu ne prendras point le Nom de l'Eternel ton Dieu en vain.*

IEDER. Adj. ELK. Een ieder. *Chaque, chacun.* Ieder Land heeft zyne gewoontens. *Chaque Pays a ſes coutumes* Gy zult een duit betaalen voor ieder woord Duitſch dat gy ſpreekt. *Vous payerez une dute pour chaque mot Flamand que vous direz.* Zy kreegen IEDER een Dukaat. *Ils eurent chacun un Ducat.* IEDER een zegt het. *Chacun, tout le monde le dit.* Ieder een *of* een ieder het zyne geeven. *Donner à un chacun le ſien, ce qui lui appartient.* Het is ieder een niet ge-oorloft naar Corinthen te vaaren. oud ſpr: *Il n'eſt pas permis à tout le monde d'aller à Corinthe.*

Een IEGELYK, ELK of IEDER menſch. *Un chacun, chaque perſonne.* Een iegelyk naar zynen rang bejegenen. *Traitter chacun, traitter tout le monde ſelon ſon rang, ſa qualité.*

IEMAND. Adj. Eenig menſch. *Quelqu'un, quelque perſonne.* Daar is iemand aan de deur, daar is iemand om u te ſpreeken. *Il y a quelqu'un à la porte, il y a quelqu'un pour vous parler.*

IEMAND, werd in de volgende ſpreekwyzen in 't Frans met *perſonne* uitgedrukt. Gy weet beter dan IEMAND, dan EENIG menſch of 't waar is. *Vous ſçavez mieux que perſonne s'il eſt vray.* Titus weigerde nooit eenige gunſt aan iemand. *Titus ne refuſoit jamais aucune grace à perſonne.* Zou iemand wel durven ontkennen dat de ziel onſterffelyk is? *Perſonne oſeroit-il bien nier que l'ame eſt immortelle?* de Hollanders het Franſch niet al te magtig, zeggen hier dikwyls *quelqu'un*, dat zeer ſlegt luid.

IER, YR. Man uit Ierland. *Irlandois.* De Ieren zyn groote hakketeerders. *Les Irlandois ſont grands ergoteurs.*

IERSCH. Adj. Van Ierland. *D'Irlande.* Ierſche boter. *Du beure d'Irlande.*

IETS, IETWES. Eenig ding. *Quelque choſe.* Blyf, wagt, ik heb u iets te zeggen, te laaten zien. *Demeurez, attendez, j'ai quelque choſe à vous dire, à vous montrer.* Het is iets fraays, iets ſchoons, dat moet ik bekennen. *C'eſt quelque choſe de joli, de beau, il faut l'avouer.* Als hy 'er iets van wiſt hy zou 't my wel zeggen. *Il me le diroit bien s'il en ſçavoit quelque choſe.* Die van niet kwam tot iets is allemans verdriet. gem: ſpr: *Cette phraſe tirée de Claudien*, Aſperius nihil eſt humili cum ſurgit in altum, *ſe rend d'ordinaire ainſi en François: Il vaut mieux qu'une Cité abime qu'un gueux enrichiſſe; rien de plus inſuportable que l'orgueil d'un parvenu.*

IETS, werd veeltyds in 't Franſch met RIEN, 't welk *Niets* is, uitgelegt. Hanibal zig daar door buiten ſtaat vindende van iets verders tegen Rome te onderneemen. *Hannibal ſe voyant par là hors d'etat d'entreprendre plus rien contre Rome.* Is 'er wel iets zoo haatelyk dan de gierigheid? is 'er wel iets beminnelyker dan de deugd? *Y-a-t-il rien de plus haiſſable que l'avarice? y-a-t-il rien de plus aimable que la vertu?* Les Hollandois qui s'aventurent de parler François en Chaire bronchent ſouvent en cet endroit, faiſant de *rien, quelque choſe.*

IEVER of YVER. m. Sterke drift, neiging, hartstogt. *Zele.* m. *paſſion, ardeur, affection ardente.* f. Hoe weinig zyn 'er die met David opregtelyk konnen zeggen, den iever van uw Huis heeft my verteerd? *Combien peu y en a-t-il qui peuvent dire ſincerement avec David le zele de ta Maiſon m'a rongé, conſommé?* Door een blinden iever aangezet, vervoerd werden. *être pouſſé, emporté par un zele aveugle.* Dat zyn tekenen van zyn IEVER, van zyn genegentheid voor u. *Ce ſont là des marques de ſon zele, de ſon affection pour vous.* Met IEVER, met vlyt ſtudeeren, werken. *Etudier, agir avec zele, avec application.* Met IEVER, met drift ſpreeken. *Parler avec zele, avec chaleur, avec vehemence.* Ontwaak uwen IEVER, ô God! *Reveille tes jalouſies, ô Dieu!*

IEVERAAR: die ieverig te werk gaat, met iever voorſtaat, dringt, ſtryd. *Zelateur, partiſan.* Wagt u voor die gewaande ieveraars van Godes eere en van 't Gemeene beſt! *Gardez vous de ces pretendus zelateurs de la gloire de Dieu & du bien Public!*

IEVEREN, YVEREN. v.n. Met iever werken, betragten.

Digitized by Google

ten. *Agir avec zele, travailler d'ardeur, d'application, s'appliquer fortement, s'evertuer.* Men moet ieveren om in de konst volmaakt te werden, om boven anderen uit te munten. *Il faut agir, travailler avec zele, il faut s'attacher avec application, il faut s'appliquer fortement pour se perfectionner dans l'art, pour exceller au dessus des autres.* Tegen malkander ieveren. *Avoir de l'emulation ensemble, l'un contre l'autre; tâcher, s'efforcer de se surpasser l'un l'autre; faire à qui mieux mieux.*

IEVERIG. Adj. Kragtig toegedaan, kragtig gezet op iets. *Zelé, passionné, ardent.* David was een ieverig dienaar Gods. *David etoit un zelé serviteur de Dieu.* Cato was een ieverig voorstander der Roomsche Vryheid. *Caton etoit un zelé defenseur de la Liberté de Rome.* Een ieverig gebed. *Une priere ardente, ejaculatoire.* Onze God is een IEVERIG, na-iverig God. *Notre Dieu est un Dieu jaloux.*

IEVERIG, VLYTIG. Naarstig, voortvaarend. Een ieverig werkman. *Un ouvrier diligent, agissant, laborieux, expeditif.* Hy is wat te IEVERIG, te voortvaarend, te driftig. *Il est un peu trop ardent, trop prompt, trop bouillant, trop emporté.* IEVERIG, werd nog *Adverbialiter* gebruikt. God ieverig *of* met iever bidden. *Prier Dieu ardemment, avec zele, avec ardeur.* Ieverig, naarstig studeeren. *Etudier diligemment, assidûment, avec application, assiduité.* IEVERING, ieverige betragting. *Diligence, application, emulation.* f.

IEVERLOOS. Adj. Zonder iever. *Sans zele, froid, sans emulation.* Een ieverloos Christen is na den Geeste dood. *Un Chretien sans zele, sans devotion est mort selon l'Esprit.* Ieverlooze kinderen leeren niets. *Les enfans sans emulation n'apprennent rien.* IEVERLOOSHEID, LAFHEID, koelheid. *Indevotion, lâcheté, froideur.* f. *Manque de zele; decouragement, abbattement.* m.

IEVERZUGT, MINNENYD. Jaloersheid, in 't Onduits. *Jalousie, passion de la personne jalouse.* f. IEVERZUGTIG. Adj. Minnenydig, Jaloers. *Jaloux, se.* Een ieverzugtig man, een ieverzugtige vrouw. *Un homme jaloux, une femme jalouse.*

IEVOOR, IVOOR, zal op YVOOR best te vinden zyn. *De l'Yvoire.*

IEWERS, werd in de platte styl voor ERGENS gebruikt. Ik heb hem iewers gezien, maar ik weet niet waar. *Je l'ai vû quelque part, mais je ne sçai où.*

I K.

IK. Eerste Persoons voornaam, voor 't eenvoudig getal in 't Conjugeeren der Werkwoorden gebruikelyk. *Je, premier Pronom personnel singulier.* Ik zeg ik geloof, ik gaa. *Je dis, je crois, je vais.* Ik ondergeschreven bekenne schuldig te zyn aan den Heere van B. van H. *Je soussigné confesse devoir au Sieur van B. van H.* IK, word in 't Fransch alleen met J', uitgedrukt, als het Fransch Werkwoord met een vokaal begind. Ik bemin de deugd, ik vergat u te zeggen, ik zal 'er ook zyn als 't God belieft. *J'aime la vertu, j'oubliois de vous dire, j'y serai aussi s'il plaît à Dieu.*

IK, werd met het *Pronomen Substantivum* MOY, in de volgende spreekwyzen afgelegt. Wie is daar? ik; ik ben het. *Qui est là? moy; c'est moy.* Ik ben 't niet geweest, zeg ik u. *Ce n'a pas été moy, vous dis-je.* Wat weet ik het. *Que sçai je moy.* Wat geef ik 'er om. *Que m'importe.* De IK van Sosia in Amphitrio, wierd door den anderen IK, door Mercuur verbeeld, lustig gefopt, geklouwd. *Le Moy de Sosie dans l'Amphitryon fut bien balotté, etrillé par l'autre Moy, representé par Mercure.*

I M.

IMBOEL of INBOEL. m. Opgeschreven huisraad dat openlyk verkogt word. *Meubles d'inventaire.* m. pl. Daar is een schoonen Imboel te koop. *Il y a de beaux meubles à vendre; il se fait une belle vente de meubles d'inventaire.*

IMMERMEER, werd zomtyds voor OOIT gezegt. *Jamais, en aucun temps.* Heb ik u immermeer kwaalyk gedient, kwaalyk bejegend? *Vous ai-je jamais mal servi, mal traitté?*

IMMERS. Adv. Bevestigend stopwoordje, in de gemeenzaame styl veel te pas komende. *Expression qui sert d'affirmation & de negation suivant la phrase.* Hy is immers van zoo goeden huize als zy. *Il est sans doute, il est certes d'aussi bonne maison qu'elle.* Hy was immers uit, deed hy niet? *Il etoit sorti, n'est ce pas?* Het is niet waar, 't is immers zoo. *Il n'est pas vrai, si fait vrayement.*

IMPOST. Ond: w: ACCYS, SCHATTING. Belasting op eenige eet- of drinkwaaren. *Impost, Impôt, droit.* m. *Gabelle, imposition sur quelques denrees, boissons.* Een nieuwen impost op den wyn, den tabak stellen. *Mettre un nouvel impost, un nouveau droit sur le vin, sur le tabac.* IMPOSTMEESTER, Pachter die den impost, de accys, de tol op zommige waaren gesteld, inzamelt, ontfangt. *Fermier, Receveur de l'impost, de la gabelle, du droit etabli sur certaines denrées.*

I N.

IN. dit voorzetsel-woordje is niet zonder zwarigheid: spreekende van eenig Landschap, in den ruimen zin is het EN in 't Fransch. In Vlaanderen, in Vrankryk, in Italien zynde. *Etant en Flandres, en France, en Italie.* Spreekende van een besloote plaats is het *dans.* Hy was in de kamer, ik heb het in myn hand, zoek in uw lessenaar. *Il etoit dans la chambre, je l'ai dans ma main, cherchez dans votre pupitre.* Hy viel in 't water, hy verdronk in de put. *Il tomba dans l'eau, il se noya dans le puis.* In Londen, in Rome zynde. *Etant dans Londres* ou *à Londres, dans Rome* ou *à Rome.*

IN, spreekende van de plaats daar de genoemde persoon *of* zaak zoude zyn, werd met *au, à la, à l', aux,* uitgedrukt. Hy staat in de wind, in de regen, hy woond in 't Wapen van Vrankryk. *Il est au vent, à la pluye, il loge aux Armes de France.* IN Gods naam. *Au nom de Dieu.* Ik kende hem niet In 't eerst. *Je ne le connoissois pas d'abord.* Hy werd in 't midden van de week verwagt. *On l'attend au milieu de la semaine.*

IN, werd in de volgende spreekwyzen met EN afgelegt. In goede staat, in een goed humeur zyn. *être en bon etat, en bonne santé.* In het loopen, in het schryven. *En courant, en ecrivant.* IN 't wit, in 't zwart gekleed zyn. *être habillé de blanc, de noir; en blanc, en noir.* Hoe zegt men dat in 't Fransch, in 't Duitsch? *Comment dit on cela en François, en Hollandois?* IN een woord; in een omzien. *En un mot; en un* ou *dans un moment.* 't is inderdaad zoo. *Cela est ainsi en effet.*

IN-ADEMEN. v. a. Intrekken, inzuigen door 't adem haalen. *Aspirer, attirer en respirant, en ouvrant la bouche.* Een besmette lugt in-ademen. *Aspirer, respirer, attirer un air infect.* IN-ADEMING, ademhaling, intrekking, inzuiging van de lugt. *Aspiration, respiration, attraction de l'air en aspirant, ouvrant la bouche.* f.

INBAKEREN. v. a. Bakeren in luuren, doeken. *Emmailloter, enveloper de langes.*

Digitized by Google

INBALSEMEN. v.a. Een lyk inbalſemen. *Embaumer un corps.* INBALSEMING. *Embaumement.* m.

INBEELDEN. v.n. Zig verbeelden. *S'imaginer, ſe figurer, croire.* Zig inbeelden ryk, wys te zyn. *S'imaginer être riche, ſage.* Zig INBEELDEN, verbeelden in een Boſch, op een Schip, te Bruiloft te zyn. *S'imaginer, ſe figurer être dans un Bois, ſur un Vaiſſeau, aux Nopces.* Wat of hy zig al inbeeld, laat voorſtaan! *Je ne ſçai ce qu'il s'imagine, ce qu'il croit, ce qu'il penſe être!*

INBEELDING. f. Verbeelding, gedagte, waan. *Imagination, penſee, opinion.* f. Wat zal ik u zeggen, 't is een inbeelding van hem. *Que voulez vous que je vous diſe, c'eſt ſon imagination, il s'eſt fiche cela dans la tête.* Hy heeft koddige inbeeldingen. *Il a de plaiſantes imaginations, d'etranges lubies.*

INBELLEN. v.a. Met bellen binnen roepen, binnen doen komen. *Appeller, faire entrer dans la chambre en ſonnant, en tirant la clochette.* De Bode inbellen. *Appeller l'Huiſſier avec la ſonnette.*

INBINDEN. v.a. In een band brengen. *Relier.* Een boek net inbinden. *Relier un livre proprement.* Zyne driften, hartstogten INBINDEN, intoomen, beteugelen. *Reprimer, retenir, moderer ſes paſſions;* ou ſimplement, *ſe moderer.* Een reef INBINDEN, het zeil wat korten. *Amoindrir, rider la voile.* Een reefjen inbinden, zynen ſtaat verminderen, zyne onkoſten beſnoeyen. *Diminuer ſon etat, ſa depenſe, ſon ordinaire; retrancher de ſa depenſe.* INBINDING, intooming, bedaaring zyner begeertens, zyner driften. *Moderation, reduction de ſes deſirs.* f.

INBLAAZEN. v.a. Blaazen in. *Souffler dans quelque endroit.* Iemand liefde, haat, wraak INBLAAZEN, ingeeven. *Inſpirer, ſuggerer de l'amour, de la haine, de la vengeance à quelqu'un.* 't Is de Heilige Geeſt die ons deze goede gevoelens inblaaſt. *C'eſt le Saint Eſprit qui nous inſpire, ſuggere ces bons ſentiments.* INBLAAZER, ingeever van kwaade, goede gevoelens. *Celui qui inſpire, inſinuë de mauvais, de bons ſentiments.* De Kwaakers ſpreeken door INBLAAZINGE, ingeevinge des Heiligen Geeſtes, zoo zy zeggen. *Les Couacres parlent par inſpiration du Saint Eſprit, à ce qu'ils diſent.* Dat heeft hy door inblaazinge van den Satan, van den boozen Geeſt gedaan. *Il l'a fait par ſuggeſtion, inſtigation du malin Eſprit.*

INBLYVEN. v.n. Blyven in. *Demeurer dedans, reſter.* Gy neemd te veel uit de pot, daar moet vyf ſtuivers inblyven. *Vous prenez trop des enjeux, il faut qu'il y reſte cinq ſous.*

INBOEZEMEN. v.a. Inblaazen, ingeeven, doen hebben. *Inſpirer, ſuggerer, faire avoir.* Een kind de vreeze Gods inboezemen. *Inſpirer la crainte de Dieu à un enfant.* Hem goede gevoelens inboezemen. *Lui inſpirer, faire avoir de bons ſentiments.* INBOEZEMING, ingeeving, inblaazing. *Inſpiration, ſuggeſtion.* f.

INBONZEN. v.a. Oploopen, intlaan. *Enfoncer, jetter à bas.* De deur inbonzen *Enfoncer la porte.*

INBOOREN v.a. Booren in. *Penetrer, percer un trou.* Een gat in een plank booren. *Percer, trouer une planche, un ais; faire un trou dans un ais, dans une planche.* Tot in 't hart van 's Vyands land INBOOREN, dringen. *Penetrer jusqu'au coeur du Pays Ennemi.*

INBOORLING. Ingeboorne van een Landt. *Originaire, habitant naturel, homme natif de quelque Pays.*

INBORST. m. Aart, ingeſchapen aart. *Humeur.* f. *Naturel.* m. Hy is van een heel goeden inborſt. *Il eſt de fort bon naturel.* Een vreedſaamen, vrindelyken, zagtmoedigen inborſt. *Un naturel paiſible, affable, debonnaire; une humeur paiſible, obligeante, affable.* Dat ſtryd met zyn inborſt. *Cela eſt contraire à ſon humeur, ſon humeur y repugne.*

INBRANDEN. v.a. Met een brandend yzer of ander tuig branden. *Damaſquiner, bruler, marquer, penetrer, trouer avec un fer chaud &c.* Loofwerk, figuuren in de kling van een degen inbranden. *Damaſquiner la lame d'une epée, y faire des figures par le moyen du feu.*

INBREEKEN. v.a. Doorbreeken, een braak *of* breuk maaken. *Forcer, rompre.* In een huis breeken, met geweld in een huis komen. *Forcer une maiſon, y entrer par force.* Den Dyk dreigd IN te BREEKEN, door te breeken. *La Digue menace de crever.* En als den Vyand in 't Land komt te breeken? *Et ſi l'Ennemi vient à entrer, penetrer dans le Pays?* INBREEKING, doorbreeking van een Dyk. *Rupture d'une Digue.* f.

INBRENGEN. v.a. Invoeren. *Porter, apporter dedans, introduire, faire entrer.* Zyn goed in de Lombaart brengen. *Porter ſes hardes au Lombard.* Verbodene waaren INBRENGEN, in 't Land, in 't Ryk brengen. *Apporter, introduire, faire entrer des marchandiſes deffenduës dans le Pays, dans le Royaume.* Weinig INBRENGEN, winnen tot onderſtand van zyn huis. *Gagner peu pour l'entretien de ſa maiſon.* De Afgezanten INBRENGEN, inleiden. *Introduire les Ambaſſadeurs.* Redenen van onſchuld INBRENGEN, bybrengen. *Apporter, alleguer des raiſons d'excuſe; alleguer des deffenſes.* Hy wiſt weinig tot zyn verſchooning in te brengen. *Il n'eut gueres d'excuſes à alleguer, il ſe deffendit aſſez mal, il ne ſe juſtifia gueres bien.* INBRENGER, inleider der Afgezanten. *Introducteur des Ambaſſadeurs.* INBRENGSTER, vrouw die voor ſchaamele, behoefrige lui kleeren, hu'sraad, juweelen &c. in de Lommert brengt, en daar een voordeeltje voor geniet. *Agente du Lombard, porteuſe de hardes, de meubles, de bijoux au Lombard, à raiſon de certain profit qu'elle tire des perſonnes reduites à engager leurs nippes.*

INBREUK. m. Overtreeding, ſchending *Infraction, violation, transgreſſion.* f. Dat is een openbaare inbreuk van't Verbond. *C'eſt une infraction manifeſte du Traité.* INBREUK, ſchending, overtreeding van Gods Wet. *Transgreſſion, violation de la Loy de Dieu.* INBREUK of doorbreeking der Dyken door 't geweld van 't water. *Rupture des Digues par la violence de l'eau.*

INBROKKEN. v.a. Brokken in iets. *Rompre par morceaux, depecer.* Biſchuit in melk brokken. *Rompre du biſcuit dans du lait.* Hy zal 'er nog van 't zyne INBROKKEN, inlaaten, by doen. *Il y mettra, depenſera encore du ſien, il lui en coutera ſon bon beurre.*

INBUIGEN. v.a. Krommen, naar binnen buigen. *Plier en dedans, courber.* De goede man word oud, hy begind al in te buigen. *Le bon homme vieillit, il commence deja à ſe courber.* De bodem van een doos INBUIGEN, induwen. *Plier le fonds d'une boëte en dedans.*

INBYTEN. v.a. Byten in iets. Gy hebt brood, vleeſch durft gy 'er niet inbyten? *Vous avez du pain, de la viande, n'oſez vous pas y mordre? mordre dedans?* Sterkwater kan 't hardſte metaal INBYTEN, in-eeten. *L'eau forte peut mordre dans le plus dur metail; l'eau forte penetre le plus dur metail.* 't Sterkwater, 't vergif is INBYTEND, in-eetende. *L'eau forte eſt corroſive, le poiſon eſt corroſif.*

INDAAGEN. v.a. Inroepen, dagvaarden. *Sommer, citer de comparoître, adjourner.* De verloopene Soldaaten, *Deſerteurs* indaagen, inroepen tegen zekere tyd. *Citer, ſommer les deſerteurs de revenir, de ſe pre-*

Digitized by Google

preſenter, de ſe ranger ſous le Drapeau dans certain terme. INDAAGING, inroeping tegen zekeren bepaalden tyd. *Sommation.* f. *Rappel, adjournement.* m.

INDACHTIG of INDAGTIG. Adj. In de volgende wyze gebruikelyk. Zyne belofte INDACHTIG WORDEN, indachtig zyn. *Se ſouvenir de ſa promeſſe, ſe reſſouvenir de ce qu'on a promis; ſe remettre en memoire ce qu'on a promis.* Titus indachtig geworden dat hy dien dag niemand eenige byzondere gunſt beweezen had. *Titus ſe reſſouvenant* ou *s'etant reſſouvenu qu'il n'avoit fait ce jour là aucune grace particuliere à perſonne.*

IN DE. Voorzetſel van plaats aanwyzing. *Au, à la, à l', aux, prepoſition locale.* Hy leid in de goude Leeuw, in de drie Kroonen 't'huis. *Il loge au Lion d'or, aux trois Couronnes.* Hy wierd in de ſlag van Malplaquet dood geſchoten. *Il fut tué à la bataille de Malplaquette.* In de ſchaduw wandelen. *Se promener à l'ombre.* Cæſar wierd in den vollen Raad vermoord. *Ceſar fut maſſacré en plein Senat.* In den Ryks ban gedaan werden. *être mis au ban de l'Empire.*

IN DE. Boven de, meer als. *Plus de.* Hy heeft in de twintig paarden op ſtal. *Il a plus de vint chevaux à l'Ecurie.* Zy is diep in de dertig. *Elle a bien plus de trente ans paſſez.*

INDELVEN. Delven, graaven in. *Enfouir, enterrer.* Een ſchat indelven, in de aarde delven, begraaven. *Enfouir, enterrer un threſor.*

INDERDAAD. Adv. Gelyk 't by de daad blykt, gelyk het is. *En effet, effectivement.* Hy werd voor een gaauw Doctor geagt, en inderdaad hy heeft ſchoone cuuren gedaan. *Il paſſe pour, on l'eſtime habile Medecin, & en effet, & effectivement il a fait de belles cures.*

INDERHAAST. Adv. Haaſtelyk. Men ging 'er inderhaaſt naar toe. *On y alla vitement, promptement, au pluſtot.*

INDER MINNE. Adv. Minnelyk, vrindelyk, met vrindelykheid. *à l'amiable.* Een verſchil inder minne byleggen. *Terminer, vuider un different à l'amiable, par les voyes de douceur.*

INDER YL. Adv. In alle ſpoed. Hy liep 'er in der yl naar toe. *Il y courut en toute diligence.*

IN DE WIND. Adv. Tegen de wind. *à vent contraire.* In de wind zeilen, het in de wind hebben. *Faire route à vent contraire, avoir vent contraire en navigeant.*

INDIAAN. Inwoonder van Indiën. *Indien.* De Indiaanen van 't Ooſten, de Indiaanen van 't Weſten. *Les Indiens d'Orient, les Indiens d'Occident.* INDIAANSCH. Adj. Dat aan Indiën behoord. *Indien. ne, des Indes.* Een Indiaanſch vaartuig, een Indiaanſch Koninkje. *Un bâtiment Indien, un Roitelet des Indes.* De INDIAANSCHE vrouwlui zyn ſchaamteloos. *Les Indiennes, les femmes des Indes ſont ſans pudeur.*

INDIËN. Dat gedeelte van Aſie daar de ſtroom Indus door vloeyd, beneffens de Landen wederzyds en daar omtrent gelegen. *Les Indes.* Naar Indiën *of* Ooſt-Indiën vaaren. *Aller aux Indes, faire le voyage des Indes.* Weſt-Indiën, America. *Les Indes Occidentales, d'Amerique, les petites Indes.*

INDIEN. Adv. By aldien, zoo. *Si.* Indien ik het geweeten had, indien het in myn magt ſtond. *Si je l'avois ſçu, s'il etoit en mon pouvoir.*

IN DIEN VERSTANDE. Adv. IN DIEN ZIN. Met dat verſtand. *En ce ſens là, dans ceste entente.* Terme de Palais.

INDIGO. Anyl, Americaans goed daar men paers mede verft. *De l'Indigo, matiere que l'on apporte de l'Amerique & dont on teint violet.* De Indigo *Guatimalo* is de beſte. *L'Indigo* Guatimale *eſt le meilleur.*

INDISCH of INDIS. Adj. Dat van Indiën komt. *Indien. ne, des Indes.* Indiſche ſtoffen, manufactuuren. *Des etoffes, des manufactures des Indes.* Een Indiſche haan *of* kalkoen. *Un coq d'Indes.* Een Indiſche raave. *Un corbeau d'Indes.*

INDOEN. v. a. Ingieten, inſteeken &c. *Mettre, verſer.* Kruiden, zout in de pot doen. *Mettre des herbes, mettre du ſel au pot.*

INDOMPELEN. v. a. Dompelen in. *Plonger, enfoncer dedans.* Iemand in 't water dompelen, onder dompelen. *Plonger quelqu'un dans l'eau, bien avant dans l'eau.* Een kind INDOMPELEN, ſchielyk doopen. *Ondoyer un enfant, baptiſer un enfant à la hâte.* De Doop der eerſte Chriſtenen geſchiede by INDOMPELING. *Le Baptême des premiers Chretiens ſe faiſoit par ondoyation, immerſion.*

INDOOPEN. v. n. & v. a. Inweeken, inſoppen. *Tremper, faucer.* Brood in wyn laaten INDOOPEN, inweeken. *Laiſſer tremper du pain dans du vin.* Zyn brood in de ſaus doopen. *Tremper ſon pain dans la ſauce, ſaucer ſon pain.*

INDOUWEN. v. a. INDUWEN. Douwen, duwen ergens in. *Plonger, enfoncer.* Hy douwde hem 't mes in 't hart. *Il luy enfonça, plongea le couteau dans le coeur.*

INDRAAGEN. v. a. Draagen in. *Porter dedans.* De arbeiders die 't goed indraagen moeſten. *Les ouvriers qui devoient porter les marchandiſes dans la maiſon.*

INDRAAVEN. v. n. Draavende inryden. *Entrer au galop.* Hy kwam de Poort, de Stad indraaven. *Il entra dans la Porte, dans la Ville au galop.*

INDRAAYEN. v. n. Draayen in. *Tourner en dedans* ou *dedans quelque choſe.* De ſchroef draayd in de moer. *La vis tourne dans l'ecrou.* Hy weet zig over al daar wat te likken valt in te draayen. fig: ſpr: *Il ſçait s'inſinuer, ſe fourer par tout ou il y a de quoy frire, où l'on fait la fripe, il eſt de tous bons repas.*

INDRAGT. zie INBREUK. Kreukeling. *Infraction.* f. *Violement.* m.

INDRILLEN. v a. Drillen in. *Percer avec un foret.* Een gat in een koper plaatje drillen. *Percer une plaque de cuivre avec un foret; faire un trou dans une plaque de cuivre avec un foret.*

INDRINGEN. v. n. Met dringen ergens inkomen. *Entrer en preſſant, en fendant la preſſe; penetrer, avancer en preſſant.* Met moeyte in de kamer dringen. *Entrer avec peine dans la chambre; fendre la foule, la preſſe pour entrer dans la chambre.* Tot in 't hart van 't Ryk INDRINGEN, doordringen. *Penetrer jusqu'au coeur du Royaume.* Iemand in de ampten INDRINGEN, met kragt tot de ampten verheffen. *Introduire quelqu'un par force dans les charges, l'etablir par force, par cabale.* Zig in iemands gunſt weeten IN te DRINGEN, in te voeren. *Sçavoir s'inſinuer dans les bonnes graces de quelqu'un, ſçavoir gagner ſon amitié.* Zig te ver in de zaaken van een ander INDRINGEN, inwikkelen. *Se fourrer, s'embarquer, s'intriguer trop avant dans les affaires d'autrui.* Daar is een Paus Bonifacius door INDRINGING op Sanct Peters Stoel geklommen. *Un Pape Boniface eſt entré par intruſion dans le Siege de Saint Pierre.* Geweldige, openlyke indringing. *Intruſion violente, manifeſte.*

INDRINKEN. v. a. Inzwelgen. Het vergif indrinken. *Boire, avaler le poiſon.* INDRINKEN, inzuigen, in de zin der volgende ſpreekwyze. *Boire, tirer, s'imbiber.* Dat papier drinkt den ink in als een ſpons. *Ce papier boit l'encre comme une eponge.*

INDROOGEN. v. n. INTREKKEN. Droogen en in-

Digitized by Google

krimpen. *Se ſecher, ſe retrecir, retirer.* Appelen, pruimen, druiven laaten INDROOGEN, op hordetjes in de Zon of oven laaten droogen. *Faire ſecher des pommes, des prunes, des raiſins au Soleil, au four.*

INDRUIPEN. v. n. Indruppelen, druipende invallen. *Tomber en degouttant.* Olie in de wonde laaten druipen. *Faire degoutter de l'huile dans la playe.*

INDRUK. m. Werking. *Impreſſion.* f. *Effet.* m. De ſchrik maakt een kragtigen indruk op de zinnen. *La peur fait une forte impreſſion ſur les ſens.* Hy heeft 'er weinig INDRUK, weinig weet van. *Il en eſt peu touché.* Den kinderen de vreze Gods INDRUKKEN, inſcherpen. *Imprimer, inculquer la crainte de Dieu dans l'eſprit des enfans.* INDRUKKING, inprenting van 't Zegel in waſch. *Empreinte, impreſſion du Seau dans de la cire.* f.

INDRUKKSEL. n. INDRUK. Uitwerking. *Impreſſion, operation.* f. De eerſte indrukſelen blyven het langſt in 't verſtand. *Les premieres impreſſions reſtent le plus longtemps dans l'eſprit.* Men had my kwaade INDRUKSELEN, gedagten van u willen geeven. *On m'avoit voulu donner de mauvaiſes impreſſions de vous.*

INDRYVEN. v. n. Inwaarts jaagen, dryven. *Chaſſer, enfoncer bien avant.* De ſpyker diep indryven. *Enfoncer le clou bien avant.* 't Veê de Stal INDRYVEN. *Chaſſer le bétail dans l'Etable.* De Haven INDRYVEN. *Entrer dans le Havre avec la marée; être porté dans le Havre avec le flot.*

INDUIKEN. v. n. Scheepsw: Diep in 't water gaan. *Caler, tanquer, tirer beaucoup d'eau.* Terme de Marine.

IN-EETEN. v. a. Doorbyten, ſlyten, verteeren. *Manger, ronger, corroder.* De roeſt eet het yzer, het ſtaal, het ſterkwater eet de metaalen in. *La rouille mange, ronge le fer, l'acier; l'eau forte mange, corrode les metaux.*

IN-EETEND. Adj. Dat in-eet, voortkruipt. *Corroſif, corroſive, qui mange, ronge.* Rotte kruid is in-eetend. *L'arſenic eſt corroſif.* De kanker is een in-eetende wond. *Le cancer eſt une playe corroſive, qui mange les chairs.* Die gewoonte is een in-eetend kwaad. fig: *Cette coutume eſt un cancer, un mal qui gagne de jour en jour.* De IN-EETING, doorbyting der ingewanden is een bewys van vergif. *La corroſion des entrailles eſt une preuve de poiſon.*

IN-ENTEN. v. a. ENTEN. Griffelen op *of* in iets. *Enter, greffer dans* ou *ſur quelque choſe.*

IN-ETTEREN. v. n. Verouden, zig tot koud vuur zetten. *Putrifier, ſe cangrener.* Als een wond begind in te etteren. *Quand une playe vient à ſe putrifier, cangrener.*

INGAAN. v. n. INTREEDEN. *Entrer.* In des Heeren vreugde ingaan *Entrer en la joye du Seigneur.* Daar gaan zes ellen laken tot dat kleed. *Il entre ſix aunes de drap dans cet habit là.* Daar GAAN twintig ſtuivers IN een gulden. *Vint ſous font une livre.* Daar gaan drie honderd gulden in ieder zak. *Il y a trois cens livres dans chaque ſac.* De Pacht zal primo October eerſt INGAAN, beginnen, aanvangen. *La Ferme ne commencera que le premier d'Octobre.* Met iemand een verdrag INGAAN, aangaan. *Faire un accord avec quelqu'un, entrer en accord avec quelqu'un.* Iemand INGAAN, agterhaalen. *Attrapper, atteindre quelqu'un en marchant.* Gemelde Pacht met primo October INGAANDE, beginnende. *La ſusdite Ferme commençant le premier d'Octobre.*

De INGANG, Intreede, inkomſt van 't huis is wat naauw. *L'entrée de la maiſon eſt un peu etroite.* Het ſchip wierd aan den ingang van de Haven genomen. *Le vaiſſeau fut pris à l'entrée du Port.* Dat Ampt geeft hem INGANG in 't Parlement, ten Hove. *Cette charge lui donne entrée au Parlement, à la Cour.* By den INGANG, den aanvang van de Pacht. *Au commencement de la Ferme, du Bail.* Die redenen vinden geen INGANG, geen geloof by hem. *Ces raiſons n'entrent point dans ſon eſprit; il ne goute, n'approuve point ces raiſons là.*

INGEBAKERD. part: van INBAKEREN. Als een kraam kind ingebakerd. *Emmaillotté comme un petit enfant.*

INGEBEELD. part: van INBEELDEN. Hy had zig ingebeeld dat gy het waard. *Il s'etoit imaginé que c'etoit vous.* Zig met een INGEBEELD, gewaand geluk paayen, vleyen. *Se flater d'un bonheur imaginaire.* De Ingebeelde Zieke, Blyſpel. *Le Malade Imaginaire, Comedie.*

INGEBEETEN. part: van INBYTEN. *Rongé, corrodé.* Darmen door 't vergif ingebeeten. *Des entrailles rongées, corrodées par le venin.*

INGEBLAZEN. part: van INBLAAZEN. *Soufflé, inſpiré.* De Propheeten waaren Heilige mannen door Gods Geeſt ingeblazen. *Les Prophetes etoient de Saints hommes inſpirez de l'Eſprit de Dieu.*

INGEBOEZEMD. part: van INBOEZEMEN. *Inſpiré, ſuggeré.*

INGEBOGEN. part: van INBUIGEN. *Courbé. ée.* Een ingebogen plank. *Un ais courbé, une planche courbée.*

INGEBONDEN. part: van INBINDEN. *Relié.* Een boek fraay ingebonden. *Un livre proprement relié.* INGEBONDE, gemaatigde zeden. *Des moeurs reglées.*

INGEBOOREN of INGEBOORNE. Inboorling, gebooren onderdaan. *Né dans le Pays; originaire, habitant naturel.*

INGEBRAGT. part: van INBRENGEN. *Apporté, entré, introduit, allegué.* Al de ingebragte *contrabande* waaren wierden verbeurd. *Toutes les marchandiſes de contrebande apportées, introduites dans le Pays furent confiſquées.* Niet tegenſtaande alle INGEBRAGTE, bygebragte redenen van onſchuld. *Nonobſtant toutes les raiſons d'excuſes alleguées.*

INGEBRAND. part: van INBRANDEN. *Damasquiné.* Ingebrand loofwerk in een kling. *De l'ouvrage damaſquiné dans une lame.*

INGEBROOKEN. part: van INBREEKEN. *Forcé, rompu.* Den ingebrooken Vyand te rug dryven. *Repouſſer l'Ennemi qui a fait irruption, qui a penetré dans les Lignes, dans le Pays.*

De INGEDAAGDE Soldaaten keeren zelden weer. *Les Soldats ſommez de retourner reviennent rarement.*

INGEDAAN. part: van INDOEN. *Mis, fait entrer dedans.* Wie heeft daar zoo veel zout, zoo veel boter ingedaan? *Qui eſt ce qui a mis tant de ſel, tant de beure là dedans?*

INGEDREEVEN. p: v: INDRYVEN. *Chaſſé, pouſſé dedans.*

INGEDRONGEN. part: van INDRINGEN. *Entré, penetré, intrigué, intrus, introduit par force.* De Vyanden waaren tot in 't hartje van 't Land ingedrongen. *Les Ennemis avoient percé, penetré jusque dans le coeur du Pays.* Hy had zig te ver in die zaak INGEDRONGEN, ingewikkeld. *Il s'etoit fourré, embarqué, intrigué trop avant dans cette affaire.* Een INGEDRONGEN Paus, Paus door geld *of* kulperyen verkooren. *Un Pape intrus, elu par force d'argent, par cabale.* INGEDRONGEN, bekrompen ſchrift. *De l'ecriture trop reſſerrée, trop genée, contrainte.*

INGEDROOGT. part: van INDROOGEN. *Seché, deſſeché, qui s'eſt retiré en ſechant trop.* Ingedroogt zoethout *Du regliſſe deſſeché.*

INGEDRUKT. part: van INDRUKKEN. *Imprimé, gravé.*

IN-

INGEEVEN. v. a. Overleveren. *Presenter, delivrer.* Een Requeſt *of* Verzoekſchrift ingeeven. *Presenter une Requeste.* Een zieke een drankje INGEEVEN, doen inneemen. *Donner, faire prendre une medecine à un malade.* Den Afgezant INGEEVEN, in de mond leggen wat hy te zeggen heeft. *Suggerer à l'Ambaſſadeur ce qu'il a à dire.* Ende de Heere zeide Moſis, ik zal u ingeeven alles wat gy Pharao zeggen zult. *Et l'Eternel dit à Moyſe, je te ſuggererai, mettrai à la bouche tout ce que tu diras à Pharao.* De Sathan is de INGEEVER, inblaazer van alle kwaad. *Sathan eſt l'inſtigateur de tous maux, celui qui ſuggere, inſpire tout mal.* INGEEVING, inblaazing, aanpryzing. *Suggeſtion, inſtigation, inſpiration.* f. Dat is een INGEEVING, inblaazing van den boozen geeſt. *C'eſt une ſuggeſtion, inſtigation du malin eſprit.* De Schrift is van Goddelyke ingeeving. *L'Ecriture eſt d'inſpiration Divine.* De INGEEVING, 't ingeſchapen gevoele, de ingeſchaape kennis der dieren. *L'Inſtinct des bêtes.* m. Daar zyn menſchen die door ingeeving meer te werk gaan dan door redenkaveling. *Il y a des hommes, des perſonnes qui agiſſent plus par inſtinct que par raiſonnement.*

INGEGAAN. part: van INGAAN. *Entré. ée.* In den Tempel ingegaan zynde. *Etant entré dans le Temple.* De Pacht is met primo October INGEGAAN, begonnen. *La Ferme a commencé le premier d'Octobre.*

INGEGEEVEN. part: van INGEEVEN. *Donné, preſenté, inſpiré.* Voy l'Infinitif.

INGEGOOTEN. part: van INGIETEN. Ingegoote Oly. *De l'huile verſée en quelque vaſe.*

INGEHAALD. part: van INHAALEN. De Koning wierd zeer pragtig ingehaald. *Le Roy fut reçu avec beaucoup de magnificence, on fit une ſuperbe entrée au Roy.*

INGEKANKERD. Adj. Verouderd, diep geworteld, door de kanker beſmet, vervuilt. *Cangrené, inveteré, enraciné bien avant.* Een ingekankerde wonde. *Une playe cangrenée.* Een INGEKANKERDE, verouderde haat. *Une haine inveterée.*

INGEKOMEN. part: van INKOMEN. *Arrivé, venu, entré.* Volgens alle ingekomene berigten ſtond het Zweedſe Leger nog by Straalſond. *Suivant tous les avis qu'on a reçus l'Armée Suedoiſe etoit encore près de Straalſond.*

INGEKROMPEN. part: van INKRIMPEN. *Retreci, ratatiné.* Een ingekrompen aangezigt, tronie. *Un viſage ratatiné.*

INGEKROPEN. part: van INKRUIPEN. *Gliſſé, introduit peu à peu.*

INGEKROPT. part: van INKROPPEN. Geheim houden. *Tenu ſecret, gardé dans ſon coeur.* Een ingekropte, verouderde haat. *Une haine diſſimulée, tenuë longtemps ſecrete.*

INGELAADEN. part: van INLAADEN. *Chargé dedans.* De ingelaade goederen bederven door 't lang blyven leggen der ſchepen. *Les marchandiſes qui ſont chargées, embarquées ſe gâtent par le long ſejour que font les vaiſſeaux à la rade.*

INGELAATEN. part: van INLAATEN. *Laiſſé, fait entrer.* Kloppen, ſchellen om ingelaaten te worden. *Frapper, ſonner pour entrer, afin qu'on ouvre, qu'on faſſe entrer.*

INGELAND of **INGELANDT.** Die eenig eigendom *of* land heeft in een bedykt Land, Polder &c. *Proprietaire, participant dans une etenduë de Pays entouré, enclos de Digues &c.*

INGELAST of **INGELASCHT.** part: van INLASSCHEN. *Inſerré, gliſſé, fourré.* Voy l'Infinitif.

INGELEGD. part: van INLEGGEN. *Mis, placé.* Zyn ingelegde penningen uit de Lotery neemen. *Reprendre les deniers qu'on a mis dans la Loterie.* INGELEGD, ingeleid, ingeſtoken. *Marcotté, couché, fiche en terre.* Ingelegde wyngaard looten, ranken. *Des marcottes de vigne fichées en terre pour reprendre.*

INGELEID, ingebragt werden ter Gehoor. *être introduit à l'Audience.* De INGELEIDE, ingeſlote brief prompt adres verleenen. *Faire tenir promptement l'incluſe à ſon adreſſe.*

INGELEID. Adj. GEPLAKT, INGEWERKT. Een ingeleide houte vloer. *Un plancher parquete* ou *de parquet.* Ingeleid ſchrynwerk, als ingeleide tafels, kaſſen. *Menuiſerie de placage, tables, armoires de placage.*

INGELEVERDE klagten, ingeleverde Memorie. *Plaintes qui ont été faites, Memoire qui a été preſenté, delivré.*

INGELOOPEN. part: van INLOOPEN. *Relâché. ée.* De Vloot is door tegenwind in Pleimouth ingeloopen. *La Flotte a relâché à Plemouth par le vent contraire.*

INGELUID. part: van INLUIDEN. De Kermis is al ingeluid. *On a deja ſonné les cloches pour faire ſçavoir que la Foire commencera, tiendra.*

INGELYFD. part: van INLYVEN. *Incorporé, uni, réuni.* Wy worden door 't Geloove Chriſto ingelyft. *Nous ſommes incorporez, unis à Chriſt par la Foy.*

INGEMAAKT. part: van INMAAKEN. Ingemaakte kween. *Des coins confits.*

INGENAAYD. part: van INNAAYEN. Het boek koſt twee gulden ingenaayd, en gebonden een Ryksdaald: *Le livre coute quarante ſous couſu, & relié une Risd:*

INGENIEUR. Frans woord, KRYGS-BOUW-KUNSTENAAR. Een goed Ingenieur beſpaard het leven aan veel Soldaten. *Un bon Ingenieur ſauve la vie à bien des Soldats.*

INGENOMEN. part: van INNEEMEN. *Pris.* De ſtad wierd ſtormenderhand ingenomen. *La ville fut priſe d'aſſaut.* Met vooroordeel tegen iemand INGENOMEN, voor ingenomen zyn. *être préoccupé, prevenu contre quelqu'un; avoir un prejuge contre quelqu'un.* Met haat tegen iemand ingenomen zyn. *être preoccupé de haine contre quelqu'un, avoir une dent contre lui.* Die vrouwen wierden met zulken vreugd, zulk een ſchrik ingenomen! *Ces femmes furent ſaiſies d'une telle joye, d'une telle frayeur!*

INGEPAKTE kleeren, ingepakt goed. *Des hardes, des marchandiſes empaquetées, emballées.*

INGEPRENTE deugd, ingeprente vreeſ. *Vertu, crainte imprimée, gravée.* f.

INGEROEPEN werden. *être appellé, cité, ſommé d'entrer.*

INGERUIMD. part: van INRUIMEN. *Evacué.* De ingeruimde plaatſen, veſtingen bezetten. *Mettre garniſon dans les places evacuées.*

INGESCHAPEN. Adj. Ingegeeven, ingeſtort door de Natuur. *Infus, verſé immediatement dans l'ame par la Nature.* Ingeſchapene, aangeboorene kenniſſen. *Des connoiſſances infuſes, innées.* De ingeſchape kennis der beeſten. *L'inſtinct des bêtes.* m.

INGESCHEEPT. part: van INSCHEEPEN. *Embarqué, mis, porté à bord.* De ingeſcheepte paarden lyden veel. *Les chevaux embarquez ſouffrent beaucoup.*

INGESCHOTEN. part: van INSCHIETEN. Hy heeft 'er een hoope geld by INGESCHOTEN. *Il y a perdu bien de l'argent.* Een INGESCHOTE kamer, een hangkamertje &c. *Une entreſole, une cloiſon, un reduit.* Een INGESCHOTE, doorgetrokken Schildery. *Un Tableau embu, dont les couleurs ſont embuës.*

INGESCHREEVEN. part: van INSCHRYVEN. *Signé, ecrit, enregiſtré.* Voy l'Infinitif.

IN-

Digitized by Google

INGESLAGEN. part: van INSLAAN. De vaten wierden alle de bodem ingeslagen. *Toutes les barriques furent défoncées.* De wyn, het bier dat INGESLAGEN word. *Le vin, la biere qui se met en cave.* Voy l'Infinitif.

INGESLOOPEN. part: van INSLUIPEN. De ingeslopene dwaalingen, drukfeilen verbeteren. *Corriger les erreurs, les fautes d'impression qui se sont glissées.*

INGESLOOTEN. part: van INSLUITEN. *Inclus, enfermé, enveloppé.* De INGESLOOTENE voor den Heer N. bidde prompt addreste verleenen. *Je vous prie d'adresser, de faire tenir promptement l'incluse au Sieur N.* Van den eersten deezes tot den twintigste Mey INGESLOOTEN. *Du premier de ce mois jusqu'au vintième de May inclusivement.*

INGESNEEDEN. part: van INSNYDEN. *Taillé, coupé, gravé.* Voy l'Infinitif.

INGESPANNEN. part: van INSPANNEN. *Attelé.* Ingespannen paarden. *Des chevaux attelez.* Met ingespannen kragten arbeiden. *Travailler à forces réünies, faire tous ses efforts.*

INGESPRONGEN. part: van INSPRINGEN. Voy l'Infin:

INGESTELD. part: van INSTELLEN. *Institué.* De Doop is in de plaatse der Besnydenisse ingesteld. *Le Baptême a été institué à la place de la Circoncision.*

INGESTOOKEN. part: van INSTEEKEN *Enfoncé, fiché.* Een INGESTOOKEN boekje, een blaauw boekjen. *Une brochure, un petit livret cousu à la hâte.* Zy heeft hem die list INGESTOOKEN, ingegeeven. *Elle luy a suggeré cette ruse.*

INGESTORT. part: van INSTORTEN. *Eboulé, tombé.* Een ingestorte muur. *Un mur eboulé, tombé en ruine, renverse.* De zieke is INGESTORT, weer ingestort. *Le malade est tombé en rechute.* Een INGESTORTE, ingeschape kennis, weetenschap. *Une connoissance, une science infuse.*

INGETEEKEND. part: van INTEEKENEN. De ingeteekende looten betaalen. *Payer les billets pour lesquels on a signé, qu'on a retenus dans la Loterie.*

INGETOOGEN. Adj. Bedaard, zedig. *Modeste, posé, retenu.* Een ingetoogen geest. *Un esprit posé, rassis.* Ingetoogen gelaat. *Air posé, modeste.* De INGETOOGENHEID, bedaardheid der rechte Wysgeeren. *La moderation, retenue des veritables Philosophes.*

INGETOOMD. part: van INTOOMEN. *Retenu, bridé, reprimé.* INGETOOMD, bedwongen geweld. *Violence reprimée.* f. INGETOOMDE lusten, begeerten. *Des desirs moderez.*

INGETROKKEN. part: van INTREKKEN. *Entré, venu.* Zoo draa het Garnisoen de Stad was ingetrokken. *Dès que la Garnison fut entrée dans la Ville.* Een INGETROKKE, hertoepe last. *Une commission revoquée.*

INGEVAL. Adv. In geval van overlyden. *En cas de mort.* In geval van nood. *En cas de besoin.*

INGEVALLEN. Ingestort. part: van INVALLEN. *Affaissé, eboulé, retombé.* De muur is aan die kant ingevallen. *Le mur est affaissé de ce coté là.* De zieke is weer INGEVALLEN, ingestort. *Le malade est retombé, est tombé en rechute.* INGEVALLENE, platte en holle wangen. *Des joües plattes, pendantes, deffaites, creuses.* Met een INGEVALLEN, ingekomen schip van Livorno verstaat men dat... *On apprend par un vaisseau arrivé de Livorne que...*

INGEVOERD. part: van INVOEREN. *Introduit.* Een ingevoerde gewoonte. *Une coutume introduite.*

INGEVOLGE van. Adv. *En suite, en consequence.* Ingevolge van uwe laatste beveelen zende UE. per Schipper N. *En suite, en consequence de vos derniers ordres je vous envoye par le Maître de Navire N.*

INGEVORDERD. part: van INVORDEREN. *Exigé, demandé.* Ingevorderde schattingen. *Des subsides exigez, des taxes qu'on exige.*

INGEVULD. part: van INVULLEN. *Rempli, empli.* Vaten met wyn, met oly gevuld. *Des tonneaux remplis de vin, d'huile.*

INGEWAND. n. Gedarmte. *Entrailles.* f. pl. *Viscères, intestins, boyaux.* m. pl. De Wichelaaren bezagen, bekeeken het ingewand der slagtbeesten. *Les Augures visitoient, consultoient les entrailles des victimes.* De ingewanden van Gods barmhartigheid beweegen. *Emouvoir les entrailles de la misericorde de Dieu.*

INGEWATERD hout. *Du bois qui a tiré, succé de l'eau; du bois penetré, imbibé d'eau.*

INGEWIKKELD. part: van INWIKKELEN. *Intrigué, mêlé, embarqué.*

INGEWONDEN. part: van INWINDEN. *Enveloppé.* Geld in een doekjen gewonden. *De l'argent enveloppé dans un linge.*

INGEWORTELD. Adj Diep geworteld, verouderd. *Enraciné.* Ingeworteld kwaad, ingeworteld misbruik. *Mal enraciné, mauvaise coutume enracinée.*

INGEWYD. part: van INWYEN. *Beni, dedié, consacré.* De Kerk is nog niet ingewyd. *L'Eglise n'est pas encore benie, consacrée.*

INGEZEILD. part: van INZEILEN. Het ingezeild schip heet, is genaamd ... *Le vaisseau entre s'appelle ...* Met iemand te ver INGEZEILD, ingewikkeld zyn. *être embarqué, engagé trop avant avec quelqu'un.*

INGEZET. part: van INZETTEN. *Mis.* Gy hebt niet ingezet, in 't spel, in de pot gezet. *Vous n'avez pas mis au jeu.*

INGEZETEN. Inwoonder. *Habitant, personne habituée dans un lieu.* Alle de Burgers en Ingezetenen dezer groote Stad. *Tous les Bourgeois & Habitans de cette grande Ville.*

INGEZIEN. part: van INZIEN. *Regardé, vû.* Ik heb 'er niet eens ingezien. *Je n'y ai seulement pas regardé une fois.* Het Verzoek nader INGEZIEN, overdagt zynde. *La Requête ayant été plus particulierement examinée, considerée.*

INGEZOGEN. part: van INZUIGEN. *Succé, bû, imbibé.* De aarde heeft al 't water ingezogen. *La terre a succé, bû toute l'eau.* De deugde lessen van jongs op ingezogen. *Les leçons de vertu succées dès le bas âge.*

INGEZOUTEN. part: van INZOUTEN. *Salé.* De Keizer Numerianus wierd door Sapor Koning van Persien als een voetbank, als hy te paard wilde stygen, gebruikt; naderhand levendig gevild en als een varken ingezouten. *L'Empereur Numerien servoit de marchepied à Sapor Roy de Perse, lors qu'il vouloit monter à cheval; ensuite il fut ecorché vif, & salé comme un pourceau.*

INGIERIG. Adj. DOORGIERIG. Zeer gierig. 't Is een ingierig mensch. *C'est un archiladre, il est avare, ladre au dernier point.*

INGIETEN. v. a. Gieten in. *Verser dedans.* Men moet 'er wat oly ingieten. *Il y faut verser un peu d'huile.* Zoo gy my van uw verstand, van uw kennis wat konde INGIETEN, instorten, mededeelen. *Si vous me pouviez infuser un peu de votre esprit, faire part de votre connoissance.*

INGLYEN. v. n. Glyen in. Hy lies 'er zig zagtjes inglyen. *Il s'y glissa, laissa couler tout doucement.*

INGRAAVEN. v. n. Graaven in. Diep in de grond graaven. *Creuser bien avant dans la terre.*

INGROEYEN. v. n. Groeyen in. *Croître dans ou dedans.* Steen in de blaas gegroeyd. *Pierre crue, grossie dans la vessie.*

IN-

Digitized by Google

INGULPEN. v.a. Inlaan, inzwelgen. *Avaler, engloutir, entonner.* Wyn met groote teugen, met heele kannen ingulpen. *Avaler le vin à longs traits, boire des lampées, entonner le vin comme un yvrogne.*

INHAALEN. v.a. Bergen, inneemen. *Amener, ſerrer, tirer à ſoy.* De zeilen inhaalen. *Amener, ſerrer les voiles.* De ſchouders inhaalen. *Abbaiſſer les epaules.* De lugt INHAALEN, in-ademen, zuigen. *Reſpirer l'air, attirer l'air avec les poumons.* Een Koning op het alderpragtigſt INHAALEN, ontfangen. *Faire une entrée des plus magnifiques à un Roy; le recevoir avec toute la pompe imaginable.* Het Troyaanſe paard INHAALEN, zyn Vyand onweetend in huis neemen, bergen. *Recevoir le cheval de Troye dans ſes murailles, introduire ſon Ennemi dans ſa maiſon, ſe donner un maître.* Schulden, vervallene renten INHAALEN, ophaalen. *Recueillir, amaſſer des dettes, des rentes echuës.* Hy zoekt maar IN te HAALEN, te ſchraapen, geld op te leggen. *Il ne cherche qu'à amaſſer, qu'à theſauriſer.* Iemand die voor uit gegaan was INHAALEN, agterhaalen. *Atteindre, joindre quelqu'un qui avoit pris les devants.* De geleedene ſchaade weder INHAALEN, herſtellen. *Reparer le dommage qu'on a ſouffert, ſe dedommager de la perte qu'on a faite.* De verloorene ryd weer INHAALEN, weer goed maaken. *Recompenſer le temps perdu.* Zyn woord weer IN de keel HAALEN, zyn woord herroepen. *Se dedire de ſa parole, rompre ſa promeſſe; ſouffler dans la manche.*

INHAALEND. Adj. Schraapzugtig, ingierig, vrek. *Avare, meſquin, ladre qui ne cherche qu'à amaſſer.* 't Is een inhaalend menſch. *C'eſt un avare, un ladre, un vilain qui ne cherche, qui ne ſonge qu'à amaſſer.*

INHAALIG, werd veeltyds voor INHAALEND gezegt. *Meſquin, ladre, avare.* INHAALIGHEID, vrekheid, ingierigen aart. *Avarice, ladrerie, meſquinerie.* f.

INHAALING, in-ademing van de lugt. *Reſpiration.* f. *Attirement de l'air.* m. INHAALING van een Vorſt, Staatige intreede die een Vorſt aangedaan werd. *Reception, entrée d'un Prince.* f.

INHAM. m. Inwyk, Zee-kreek, kleine Baay. *Anſe, petite Baye.* f. Men vind 'er een Inham daar kleine ſchepen veilig leggen. *On y trouve une petite Anſe, une petite Baye où les petits bâtiments ſont à couvert, à l'abri, en ſureté.*

INHEBBEN. v.n. In zig bevatten, begrypen. *Avoir, contenir, renfermer.* Wat heeft het ſchip IN? waar is het ſchip meê gelaaden? *De quoy le vaiſſeau eſt il chargé? qu'y a-t-il dans le vaiſſeau?* Het trouwen heeft wat in, is wat te zeggen. gem: ſpr: *Le mariage a de quoy faire ſonger, le mariage n'eſt pas une petite affaire.* Wat heeft dat in? wat beduid dat? *Qu'eſt ce que cela veut dire? qu'eſt que cela ſignifie? à quoy cela ſert il?* Ik heb 'er geen erg in. *Je n'y entends point fineſſe.* De werken die de Vyanden nog INHEBBEN, bezitten. *Les ouvrages que les Ennemis ont, occupent encore.*

INHEEMSCH. Adj. Inlandſch. *Qui croît* ou *ſe fait dans le Pays.* Inheemſe gewaſſen. *Des plantes, des productions, des fruits du Pays.* De INHEEMSCHEN en uitheemſchen komen alle in dat ſtuk overeen. *Les originaires, les gens du Pays & les etrangers conviennent tous en ce point.*

IN HET eerſt. Adv. Ik wiſt in het eerſt, in 't eerſt niet wat hy meende. *Je ne ſçavois pas d'abord, dans l'abord ce qu'il penſoit, ce qu'il voulois dire.* Hy zal in het eerſte van de aanſtaande maand vertrekken. *Il partira au commencement du mois prochain.* In het midden, in het laatſte van de week. *Au milieu, à la fin de la ſemaine.* Hy logeerd IN HET Wapen van Luik, van Vrankryk. *Il loge aux Armes de Liege, aux Armes de France.*

INHEYEN. v.a. **INSLAAN.** Inſtampen. *Enfoncer, piloter.* Paalen inheyen. *Enfoncer des pieux, des pilotis.*

INHOUD. n. *Contenu.* m. *Teneur.* f. Zig na den inhoud van den brief, van 't Plakkaat gedraagen. *Se comporter ſuivant le contenu, la teneur de la lettre, de l'Edit.* Betaal voor my den INHOUD van de andere zyde. *Payez pour moy le contenu de l'autre part.* De korten inhoud van een boek. *Le ſommaire, l'abregé d'un livre, le contenu d'un livre en raccourci.*

INHOUDEN. v.a. BEGRYPEN. Vervatten. *Renfermer, contenir, comprendre, renfermer en ſoy.* De Aam houd vier en ſeſtig mingelen in. *L'Ame (meſure de vin) contient ſoixante quatre mingles* ou *bouteilles.* Een brief inhoudende bevel om aanſtonds te vertrekken. *Une lettre contenant ordre, portant ordre de partir inceſſamment.* Een klifteer niet konnen INHOUDEN. *Ne pouvoir retenir, garder un lavement.* Zyne traanen niet konnen inhouden. *Ne pouvoir retenir ſes larmes.* Zyn water INHOUDEN, ophouden is ongezond. *Il eſt malſain de retenir ſon urine, ſon eau.* De huur, 't loon der Dienſtboden INHOUDEN, aan zig houden, niet geeven. *Retenir les gages, le ſalaire des Domeſtiques.* Zyne driften, hartstogten INHOUDEN, beteugelen. *Retenir, moderer, reprimer ſes paſſions.* INHOUDING, ophouding van 't blaas water. *Retention d'urine.* f. INHOUDING, beteugeling zyner hartstogten, driften. *Moderation, retenuë.* f. *en parlant des paſſions.*

INHOUTEN van 't ſchip, ſcheeps ribben *of* deelen. *Membres d'un vaiſſeau.*

INHOUWEN. v.a. Houwen in. *Tailler, hacher, couper.* 'Er luſtig op inhouwen. *Tailler, hacher de toute ſa force.*

INHULDIGEN, INHULDEN. v.a. Hulde bewyzen, zalven, kroonen, als Vorſt erkennen. *Hommager, prêter l'hommage, ſacrer, couronner, reconnoitre pour Roy.* INHULDIGING van een Vorſt, aanneeming, erkenning als Vorſt. *Hommage d'un Souverain; reception en qualité de Prince, de Souverain.*

INHUUREN. v.a. Te HUUR neemen. *Louer, prendre à louage.* Een groot huis inhuuren. *Louer une grande maiſon, prendre une grande maiſon à louage.*

INHYSSEN. v.a. De waaren INHYSSEN, op zolder hyſſen. *Guinder, hiſſer les marchandiſes dans le grenier.*

INJAAGEN. v.a. Indryven, na binnen jaagen, dryven. *Chaſſer, faire entrer.* Een ſpyker diep in 't hout jaagen. *Chaſſer un clou bien avant dans le bois.* Den uitgevallen Vyand weer INJAAGEN, indryven. *Rechaſſer, repouſſer l'Ennemi dans la ville.*

INK, INKT. f. Bekend vocht daar mede geſchreven werd &c. *Encre.* f. Gladde ink, Comptoir ink. *De l'encre luiſante, de l'encre double* ou *de Comptoir.* Roode ink. *De l'encre rouge.* INK-BAKJE, ink-kooker. *Ecritoire.* f.

INKABBELEN. v.a. Met kabbelen booren, uithollen. *Creuſer, miner, en parlant de l'eau qui bat une chauſſée, un mur &c.*

INKEEP. Borſt daar eenig latwerk &c. in gevoegd werd. *Entaille.* f. Inkeepen maaken in een balk. *Faire des entailles dans une poutre.*

INKEER. m. Berouw, gedagte van beterſchap. *Repentir, regret.* m. Tot inkeer komen, berouw krygen. *Se repentir, rentrer en ſoy-même.* Den Afgezant nam zyn INKEER, zyn verblyf by den Reſident tot dat zyn Paleis gemeubileerd was. *L'Ambaſſadeur logea chez le Reſident juſqu'à ce que ſon Palais fut meublé.*

INKELDEREN. v.a. In de kelder doen. *Encaver, mettre dans la cave.*

Digitized by Google

INK-HOORN, EEK-HOORN. m. Wild diertjen als een Wezeltje dat ligt tam gemaakt werd. *Ecureuil.* m. De Ink-hoorn kraakt, eet gaerne nooten. *L'Ecureuil casse volontiers des noix, aime les noix.*

INK-KOKER, INKT-KOKER. *Ecritoire.* f. Daar zyn veelderhande ink-kokers. *Il y a de plusieurs sortes d'ecritoires.*

INKLOPPEN. v a. Inslaan, kloppende in doen gaan, injaagen. *Chasser, battre, faire entrer en frappant.* Dat boek zal veel INKLOPPEN, met kloppen veel dunder worden. *Ce livre s'applatira beaucoup sous le marteau.*

INKOMEN. v. n. Komen in. *Entrer.* Hy wilde in 't eerst niet inkomen. *Il ne vouloit pas entrer dans l'abord.* De uitstaande schulden komen heel traag in. *Les dettes rentrent, se payent difficilement.* In 't INKOMEN, aan den ingang van de Haven schipbreuk lyden. *Perir, faire naufrage à l'entrée du Port, en entrant au Port.* Het INKOMEN der vreemde waaren verbieden, beletten. *Deffendre, empêcher l'entrée des marchandises etrangeres.* Als Middelaar tusschen INKOMEN, tusschen komen. *Intervenir en qualité de Mediateur.* Die Heer heeft by de vyftig duizend gulden aan INKOMEN, inkomst 's jaars. *Ce Seigneur là a près de cinquante mille livres de revenu par an.* Een belasting leggen op alle INKOMENDE en uitgaande goederen. *Mettre une imposition sur toutes les marchandises qui entrent & qui sortent.* Kort naar 's Konings INKOMST, intreede. *Peu après l'arrivée du Roy.* INKOMST, inkomen, jaarlyks goed *Revenu.* m. *Rente.* f. Hy kan van zyn inkomst rykelyk bestaan. *Il peut aisément subsister de son revenu, de ses rentes.*

INKOOP. Koop, de daad van INKOOPEN. *Achat.* m. *Emplete.* f. Den inkoop der waaren beloopt, bedraagd. *L'achat des marchandises se monte à.* INKOOPEN. v. a. Koopen op voorraad of om te verzenden. *Acheter, faire achat.* Duur inkoopen en goed koop verkoopen is 't middel van haast arm te zyn. *Acheter cher & vendre à bon marche est le moyen de devenir bientôt pauvre.*

INKORTEN. v. a. Verminderen, korter-, kleinder maaken. *Accourcir, diminuer, amoindrir.* De stygbeugels inkorten. *Diminuer, accourcir les etriers.* De magt van iemand INKORTEN, besnoeyen. *Diminuer le pouvoir de quelqu'un, rongner les ongles à quelqu'un.*

INKRIMPEN. v. n. Verminderen, naauwer worden. *Se retirer, se resserrer, se retrecir.* Dat laken is te yl, 't zal veel inkrimpen. *Ce drap est trop lâche, il se retirera bien fort.* Wagten wy niet langer, de wind mogt INKRIMPEN, gaan leggen. *N'attendons pas davantage, le vent pourroit mollir, tomber.* De wind krimpt tegen de Zon in, de wind krimpt hoe langer hoe meer na de Zon. *Le vent se range tant qu'il peut vers le Soleil.* INKRIMPING van 't laken, van 't stof. *Retirement, retreciſſement du drap, de l'etoffe* m.

INKROPPEN. v. a. In zyn krop haalen. *Attirer dans son jabot.* Zyn kwaadheid INKROPPEN, verbergen. *Cacher son ressentiment, ronger son frein.* Een smaad *of* hoon inkroppen, opeeten. *Devorer un outrage, dissimuler un affront.* INKROPPING, opeeting van een smaad, een verongelyking. *Dissimulation d'une injure, d'un affront.* f.

INKRUIPEN. v. a. Kruipende inkomen. *Se glisser, entrer en se trainant, veautrant.* Weer in zyn schulp, in zyn hol kruipen. *Rentrer dans sa coquille, dans son trou.* In zyn schulp kruipen, zoo bout niet meer spreeken. *Rentrer dans sa coquille, rabattre de sa fierté, mettre de l'eau dans son vin.* 't Is een kwaad, een misbruik dat hoe langs hoe meer inkruipt. *C'est un mal, un abus qui se glisse, s'introduit, qui s'etend de plus en plus.*

INKRYGEN. v. a. Krygen in. *Recevoir, avoir.* Schoon spel inkrygen. *Prendre beau jeu, recevoir beau jeu.* Die schoenen zyn te naauw, ik kan 'er myn voeten niet inkrygen. *Ces souliers sont trop etroits, je ne saurois y faire entrer mes pieds, je ne saurois y entrer.*

INKT of INK. f. *De l'encre.* Die inkt is te dik, te bleek. *Cette encre est trop epaisse, trop pâle.* Papier en inkt eischen. *Demander du papier & de l'encre.* INKTBAKJEN. n. *Encrier, auget d'ecritoire.* m. INKT-GLAASJE. *Encrier de verre.* m. INK'T-HOORN, hoorn inkt-bakje. *Cornet.* m. INKT-KOKER, koker daar inkt in gedraagen werd *Ecritoire.* f. Een zak inkt-kooker. *Une ecritoire de poche.*

INLAADEN. v. a. Laaden in. *Charger dedans, embarquer.* Men was doende met het goed, het geschut in te laaden. *On etoit occupé à charger, à embarquer les marchandises, l'artillerie.* INLAADING van 't goed, van 't geschut. *Chargement, embarquement des marchandises, de l'artillerie.* m.

INLAAGE. Bylage, ingeslotene brief. *Incluse, lettre incluse.* f. UE. zult uit de nevensgaande inlaage konnen zien.... *Vous pourrez voir par l'incluse, la lettre cy-jointe...* De INLAAGE *of* inleg van ieder Deelhebber in de Oost-Indische Maatschappy beliep op... *La somme mise par chaque Participant dans le fonds de la Compagnie des Indes montoit à...*

INLAATEN. v. n. Laaten inblyven. *Laisser.* Dat woord drukt de zaak wel uit, ik zou het 'er inlaaten. *Ce mot exprime bien la chose, je l'y laisserois, moy.*

INLAATEN. v. a. Laaten intreeden. *Ouvrir, faire entrer.* Laat my in, bid ik u. *Ouvrez moy, laissez moy entrer, je vous prie.* Zig te ver INLAATEN, te ver uiten, te veel spreeken. *En dire trop; s'engager, s'embarquer trop avant dans un discours; s'etendre, se licencier trop.* Zig INLAATEN, zig-steeken in iemands zaaken. *S'ingerer des affaires d'autrui.* Latten INLAATEN, in ribben *of* balken steeken. *Ficher des tringles, des lattes dans des solives.*

INLANDER. Ingeboorne *of* Inwoonder des Lands. *Originaire* ou *Habitant du Pays.* Zig naar de zeden en gewoontens der Inlanders voegen, schikken. *S'accommoder aux moeurs & coutumes des Originaires, des Habitans du Pays.*

INLANDSCH. Adj. Dat het Land aangaat *of* in 't Land geschied. Inlandsch gewas, Inlandsche stoffen, fabryken. *Des denrees, fruits du Pays; des etoffes, des fabriques du Pays.* INLANDSEN oorlog, Inlandsche beroertens. *Guerre civile, emotion populaire.* f. *Troubles domestiques.* m. pl.

IN LANGE. Adv. In lange tyd. *De longtemps.* Dat zal in lange niet geschieden. *Cela n'arrivera de longtemps.*

INLAPPEN. v. a. Slordig invoegen. *Inserer, fourrer.* Een hoope grollen in een werk, in een boek lappen. *Inserer, fourrer quantité de fadaises, de pagnoteries dans un ouvrage, dans un livre.* Een pints roemer INLAPPEN, inslaan, ingulpen. *Avaler un verre de vin tenant pinte.*

INLASSEN. v. a. INZETTEN. Tussen in naayen. *Ajouter, coudre, attacher.* Gy moet 'er een stukje stof tusschen inlasschen. *Il faut que vous y ajoutiez, attachiez un petit morceau d'etoffe entre deux.* Een valsch stuk in 't Geding INLASSEN, invoegen. *Inserer, fourrer une fausse piece dans le Procès.* INLASSING van een stuk aan 't kleed. *Jonction, addition d'une piece à l'habit.* INLASSING der brieven en stukken in een Geding, in een Verantwoording. *Insertion, addition des lettres & pieces dans un Procès, une Apologie.*

IN-

INLAVEEREN. v.a. Laveerende in raken. De Haven inlaveeren. *Entrer au Port en louvoyant.*

INLEG. m. INLAAGE. 't Geld dat in eenige Maatſchappy *of* Lotery ingelegd werd. *Miſe.* f. *argent que l'on donne pour conſtituer quelque fonds de Societé &c.* Den eerſten inleg van de Ooſt-Indiſche Maatſchappy was van een milioen ponden vlaams. *La premiere miſe, le premier fonds de la Compagnie des Indes etoit d'un milion de livres de gros.* Hoe veel is den INLEG in die Lotery? *De combien eſt le billet dans cette Loterie?* Den INLEG van ieder ſpeelder in 't Lanterluyen. *La miſe, l'enjeu de chaque joueur au Lanturlu.*

INLEGGEN. v.a. Inzetten, plaatſen. *Mettre, placer, ſerrer dans.* De kelder is groot, men kan 'er veel vaten inleggen. *La cave eſt grande, on y peut mettre bien des barriques, des tonneaux.* Een brief INLEGGEN, in de zyne ſluiten. *Renfermer une lettre dans la ſienne.* Een wyngaard INLEGGEN, wyngaard ranken, looten inſteeken. *Marcotter une vigne; coucher, ficher des ſarments de vigne en terre pour qu'ils prennent racine.* Concommers INLEGGEN, inmaaken, inzulten. *Confire des concombres, mettre tremper des concombres dans le vinaigre &c.* Eer INLEGGEN, behaalen. *Acquerir, remporter de la gloire.* Tegen iemand INLEGGEN, met iemand twiſten, overhoop leggen. *être appointé contraire avec quelqu'un; avoir diſpute avec quelqu'un.* De brief is met de INLEGGENDE wiſſels verlooren. *La lettre eſt perduë avec les billets inclus, avec les lettres de change qui etoient dedans.*

INLEG-PENNINGEN. Pennigen in eenige Maatſchappy *of* Lotery gelegd. *Fonds capital.* m. *Deniers pour la conſtitution, l'etabliſſement d'une Societé, d'une Loterie.*

INLEIDEN. v.a. Leiden ergens in. *Introduire.* Een Afgezant ter gehoor inleiden. *Introduire un Ambaſſadeur à l'audience.* Inleiden tot de kenniſſe der Taale. *Introduire à la connoiſſance de la Langue.* Leid ons niet in verzoekinge. *Ne nous induis point en tentation.* Den INLEIDER der Afgezanten. *L'introducteur des Ambaſſadeurs.* INLEIDING der Afgezanten ter gehoor van den Koning. *Introduction des Ambaſſadeurs à l'audience du Roy.* f. INLEIDING tot de Wysbegeerte, tot de Franſche Taal. *Introduction à la Philoſophie, à la Langue Françoiſe.* De INLEIDING, voorreden van een Predikatie moet kort en uit den Text zelfs ontleend zyn. *L'exorde d'un Sermon doit être court & tiré du Texte même.*

INLEVEREN. v.a. Leveren in. *Delivrer, préſenter.* Een Memorie, een Verzoekſchrift inleveren. *Delivrer, préſenter un Memoire, préſenter une Requête.* Nader bewyzen, kragtiger ſtukken inleveren. *Exhiber, produire des preuves, des pieces plus fortes que les précedentes.* INLEVERING van een Verzoekſchrift, een Memorie. *Préſentation d'une Requête, d'un Memoire.*

INLOOPEN. v.n. Loopen in. Een ſtraatjen inloopen. *Entrer dans une petite ruë; enfiler une ruelle.* Een verkeerde Haven inloopen. *Entrer dans un autre Port, un autre Havre que le veritable.* Door ſtorm de coers veranderen en de eerſte Haven die men vind INLOOPEN, zig in de eerſte Haven bergen. *Changer de route par la tempeſte & relâcher dans le premier Port que l'on trouve.* Iemand INLOOPEN, onderhaalen, agterhaalen. *Joindre, atteindre quelq:* Malkander de kop INLOOPEN. *Se heurter de front.* INLOOPEN, Drukkers woord, minder plaats in 't zetten beſlaan. *Occuper, remplir moins d'eſpace: cela ſe dit d'une Copie ecrite que le Compoſiteur fait entrer dans moins de pages qu'on n'avoit cru.* De laatſte Copy is veel ingeloopen. *La derniere Copie a été reduite à un plus petit nombre de pages.*

INLOOTSEN, BINNEN LOOTSEN. Binnen brengen. *Entrer, conduire au Port, comme fait le Lamaneur.*

INLUIDEN. v.a. Met luiden doen aanvangen. *Commencer en ſonnant.* De Kermis inluiden. *Ouvrir la Foire au ſon des cloches.* De gevlugte misdaadige INLUIDEN, met de klok inroepen. *Citer, appeller les criminels fugitifs au ſon des cloches.* INLUIDING van de Kermis. *Ouverture de la Foire au ſon des cloches.* INLUIDING der gevlugte misdaadigen. *Adjournement.* m. *Citation des criminels fugitifs au ſon de la cloche.*

INLUISTEREN. v.a. In 't oor zeggen, prevelen, zagrjes aan 't oor ſpreeken. *Parler, dire a l'oreille, chucheter.* Malkander iets inluiſteren. *Se dire quelque choſe à l'oreille, ſe parler bas, ſe chucheter.*

INLYVEN. v.a. Tot een lyf *of* ligchaam vereenigen, hechten. *Incorporer, unir, annexer à un corps.* Een Landſchap tot de Kroons goederen inlyven. *Incorporer, unir une Province au Domaine de la Couronne.* De Mennoniſten laaten hen eerſt Doopen en INLYVEN als zy weeten wat zy doen; ſpreekwyze tweezins te verſtaan, als de Haagſe Mercurius uitwyſt. *Les Menoniſtes ne ſe font Baptiſer & incorporer que lors qu'ils ſçavent ce qu'ils font. Phr: à double entente.* Sedert de INLYVING der Elſas tot de Franſe Kroon. *Depuis l'incorporation, la réunion de l'Alſace à la Couronne de Fr:*

INMAAKEN. v.a. INLEGGEN, CONFYTEN in 't Onduitſch. Vrugten, abrikoozen, nooten inmaaken. *Confire des fruits, des abricots, des noix.* INMAAKSEL van abrikoozen. *Des abricots confits, de la marmelade d'abricots.*

INMAANEN. v.a. Invorderen. Zyne ſchulden inmaanen. *Demander, ſolliciter le payement de ſes dettes.*

INMENGEN. v.a. Ondermengen. *Mêler, mettre parmi* ou *avec.* Men moet 'er wat ſoely, wat oly inmengen. *Il faut y mêler, y mettre un peu de macis, un peu d'huile.* Zig ergens INMENGEN, inſteeken, ergens mede bemoeyen. *Se mêler de quelque choſe; ſe fourer, s'intriguer dans quelque affaire.*

INMEETEN. v.a. Meeten by den inkoop. *Meſurer en achetant.* Ruim inmeeten en ſcherp uitmeeten. *Se faire donner bonne meſure en achetant & vendre à meſure chiche.* Ik zal hem dat wel INMEETEN, vergelden, inpeperen. *Je lui rendrai bien la pareille, il me la payera bien.*

INMIDDELS. Adv. Ondertuſſen, middelerwyl. *Cependant, en attendant.* Inmiddels trok het Voetvolk van de linker Vleugel op den Vyand aan. *Cependant l'Infanterie de l'Aile gauche marcha vers l'Ennemi.*

INNAAYEN. v.a. Naayen in. Een boek innaayen. *Coudre un livre.*

INNEEMEN. v.a. Inlaaden. *Charger, prendre, recevoir dans ſon bord.* Zyn laading inneemen. *Prendre ſa charge.* Wynen, wol, zout inneemen. *Charger des vins, de la laine, du ſel.* Iemand INNEEMEN, in huis neemen. *Prendre, recevoir quelqu'un chez ſoy.* Soldaaten, Krygsvolk INNEEMEN, tot bezetting ontfangen. *Prendre des Soldats en garniſon, recevoir garniſon, loger des ſoldats, des troupes.* Een drankje INNEEMEN, inſlikken. *Prendre, avaler une medecine.* Iemands raad INNEEMEN, hooren. *Prendre conſeil de quelqu'un, conſulter quelqu'un.* Een poſt, een halve Maan, een Stad INNEEMEN, veroveren. *Prendre un poſte, une demie Lune, une Ville.* Iemands genegentheid INNEEMEN, zyn gunſt winnen *Gagner l'affection de quelqu'un.* INNEEMING, inlaading van de goederen die vervoerd moeten worden. *Chargement, embarquement des marchandiſes qui doivent être tranſportées.* m. INNEEMING van een drankjen.

Digitized by Google

Prise d'une medecine. INNEEMING, verovering van een post, van een stad. *Prise, occupation d'un poste, d'une ville.* f. INNEEMING van krygsvolk tot bezetting. *Reception de gens de guerre en garnison.* INNEEMER van drankjes, van steden. *Preneur de medecines, preneur de villes.* Een INNEEMSEL *of* dosis Rhabarber. *Une prise* ou *dose de Rhubarbe.*

INNEN. v. a. Maanen en ontfangen. De Tollen en Impostgelden innen. *Demander, recueillir les Droits & les Impots.*

INNERLYK. Adj. Inwendig. *Interieur, interne, intime.* Een innerlyke beweeging van 't gemoed. *Un mouvement interieur de l'ame.* Een INNERLYK vrind, boezem vrind. *Un ami intime.* Een innerlyke kwaal. *Un mal interne.* Het INNERLYKE, 't inwendige is God alleen bekend. *L'interieur n'est connu que de Dieu.*

INNIG. Adj. Inwendig, stil, bedaard, Godsdienstig. *Religieux, devot, posé, recueilli.* Een innig gebed. *Une priere interieure, mentale, devote.* Het is een zeer innig, zeer ingetogen mensch. *C'est une personne fort devote, fort posée, religieuse.* Dat komt uit het INNIGE, innerlyke van zyn ziel. *Cela vient de l'interieur de son ame, cela part du fonds de son coeur.* Dat toond de INNIGHEID, Godvrugtige aandagt zyner ziele. *Cela marque la devotion de son ame.* Iemand INNIGLYK, hartelyk lief hebben. *Aimer quelqu'un du fond du coeur, du fond de l'ame.*

INNING. Invordering, ontfangst van 's Lands tollen, schattingen. *Perception, recette des droits, des deniers du Pays.* f.

INOEGSTEN of INOOGSTEN. Inzamelen. *Moissonner, serrer, recueillir, faire la recolte.* Het koorn inoegsten. *Moissonner, serrer les bleds; faire la moisson des bleds.* Veel lauweren inoegsten. *Cueillir, moissonner bien des lauriers.* De INOEGSTING, inzameling van de garst, van 't koorn. *La moisson, la recolte des orges, des bleds.*

INPAKKEN. v. a. Tot een pak of pakken inbinden De waaren zindelyk, netjes inpakken. *Empaqueter proprement les marchandises.* Met planken en stroo inpakken. *Emballer avec des planches & de la paille.* Voor 't INPAKKEN der goederen betaald... *Payé pour l'emballage des marchandises...*

INPALMEN. v. a. Met de vingers en hand naar zig haalen. *Attirer avec les doigts & la main.* Een touw inpalmen. *Attirer une corde à soy, en faire un peloton, un paquet.* Zoo veel INPALMEN, naar zig haalen, schraapen als men kan. *Aggripper ce qu'on peut, amasser autant qu'on peut.* Zyn buurmans erf zoeken IN te PALMEN, in te neemen. *Empieter sur l'heritage de son voisin; tâcher d'enclaver l'heritage de son voisin dans le sien.* INPALMING, inhaaling van een ander mans goed. *Empietement.* m. *Usurpation du bien d'autrui.* f.

INPEPEREN. v. a. Dit woord werd in de figuurlyken zin meest gebruikt, en werd voor VERGELDEN, in een averegtse beteekenis genomen. Ik zal hem dat wel inpeperen, 'k zal 't hem wel betaald zetten. *Je m'en revengerai bien, il me le revaudra, je la lui garde bonne.*

INPLANTEN. v. a. Inpooten, insteeken. *Planter, ficher en terre.* Jonge boomen inplanten. *Planter de jeunes arbres.* Iemand de deugd INPLANTEN, inscherpen. *Inculquer, planter la vertu dans l'esprit de quelqu'un.* INPLANTING, inscherping der vreeze Gods in 't gemoed van een jong kind. *Inculcation de la crainte de Dieu dans l'esprit d'un jeune enfant.*

INPRAATEN, INPREEKEN. v. a. Door praaten *of* spreeken inboezemen. *Insinuer, faire croire, persuader, suggerer.* Dat zult gy hem nooit inpraaten, doen gelooven. *Vous ne lui persuaderez jamais cela.* Gy zoud het my wel willen INPRAATEN, maar... *Vous voudriez bien me le faire accroire, mais...*

INPRENTEN. v. a. Indrukken, inboezemen, door 't sterk aanraaden. *Imprimer, inculquer, graver.* De kinderen van jongs op de vreeze Gods inprenten. *Imprimer, inculquer de bonne heure la crainte de Dieu dans les enfans.*

INPROPPEN. v. a. Inprangen, instuwen. *Enfoncer, bourrer, empaqueter bien serré.* Een kind het eeten INPROPPEN, in 't lyf proppen. *Enfoncer, entasser le manger dans le corps d'un enfant, crever un enfant de manger.*

INQUARTIEREN. v. a. In de quartieren leggen. *Loger, mettre dans les quartiers.* Men spreekt van die troepen in Vlaanderen te inquartieren. *On parle de loger ces troupes en Flandres, de donner des quartiers en Fl: à ces troupes.* De INQUARTIERING van 't Krygsvolk reguleeren. *Regler les logements des troupes dans les quartiers d'Hyver* ou *de rafraichissement.*

INRAAKEN. v. n. Raaken in. *Entrer, venir dedans.* Hy dagt, zogt met list 'er in te raaken. *Il croyoit, il tacha d'y entrer par finesse.*

INRENNEN. v. n. Rennen in. Een stad inrennen. *Entrer dans une ville au galop, avec fracas.*

INROEPEN. v. a. Indaagen, inluiden. *Appeller, citer, sommer de comparoître.* De voor by gaanders inroepen, gelyk de hoeren doen. *Appeller les passans, comme font les putains.* De gevlugte misdaadigers INROEPEN, indaagen. *Citer, adjourner, sommer les criminels de comparoître.* INROEPING der gevlugte misdaadige. *Citation.* f. *Adjournement des criminels fugitifs.* m.

INRUILEN. v. a. Ruilende inkrygen. *Troquer, echanger.* Goed goed tegen slegt goed inruilen. *Recevoir de mechante marchandise en echange de la bonne.* Gelukkig INRUILEN, goede kaarte blaaden in 't ruilen inkrygen. *Prendre de bonnes cartes, recevoir beau jeu en ecartant.*

INRUIMEN. v. a. Ontledigen, overgeeven. *Evacuer, abandonner, ceder, quiter.* Een Stad, een Slot inruimen. *Evacuer une Ville, un Chateau.* Iemand zyn bed inruimen. *Ceder son lit à quelqu'un, decoucher pour l'amour de quelqu'un.* INRUIMING, ontledeging, overgeeving der veroverde Steden. *Evacuation des Villes qu'on avoit prises.* f.

INRUKKEN. v. n. Inloopen, invallen. *Entrer, invader, faire invasion.* Zoo als de Tartaaren gereed stonden om Poolen in te rukken. *Comme les Tartares etoient prêts d'invader la Pologne, d'entrer, de faire irruption en Pologne.* INRUKKING, inval, vyandlyken inval. *Irruption, invasion.* f.

INRYDEN. v. a. Ryden in. *Entrer à cheval, en carosse.* Zoo als de Koning de Stad meende in te ryden. *Comme le Roy pensoit entrer dans la Ville.* Dat zal 'er weer een party de rug INRYDEN, een party geweldig drukken. *Voila qui foulera encore quantité de gens, qui mettra bien des gens aux abois.*

INSCHEEPEN. v. a. Aan boord brengen. *Embarquer, mettre* ou *prendre à bord.* Goederen, paarden, geschut inscheepen. *Embarquer des marchandises, des chevaux, de l'artillerie.* De Koning zal zig morgen inscheepen, zal morgen aan boord gaan. *Le Roy s'embarquera demain, ira demain à bord.* INSCHEEPING, aan brood brenging, aan boord neeming der waaren, van 't krygsvolk. *Embarquement des marchandises, des troupes.* m.

INSCHELLEN. Met schellen binnen roepen, doen komen.

Digitized by Google

then. *Faire entrer en ſonnant une clochette, en tirant une ſonnette.*

INSCHENKEN. v. a. Schenken in. Wyn, bier inſchenken. *Verſer du vin, de la biere dans un verre &c.*

INSCHERPEN. v. a. Inprenten. *Imprimer, graver dans, inculquer.* Een kind de deugd, de vreeze Gods inſcherpen. *Imprimer la vertu, la crainte de Dieu dans le coeur d'un enfant.*

INSCHIETEN. v. a. Glaazen INSCHIETEN, met ſchieten breeken. *Caſſer, rompre les vitres en tirant.* Het brood INSCHIETEN, in den oven ſchieten. *Enfourner le pain.* De ſcheut wil 'er niet inſchieten. *Le peſne n'y veut pas entrer.* Het kleed is te naauw, men moet 'er een lap INSCHIETEN, aanvoegen, inlaſſen. *L'habit eſt trop etroit, il faut y coudre, y ajouter une piece.* Het wil my nu niet INSCHIETEN, in den geeſt komen. *Cela ne me veut pas tomber dans l'eſprit, je ne ſçaurois m'en ſouvenir, me le remettre à preſent.* Daar ſchiet my een aardig voorval in de gedagte. *Il me vient une plaiſante hiſtoire, aventure en penſée; je me reſſouviens d'une plaiſante hiſtoire.* Neem die zaak niet aan, gy zult 'er by INSCHIETEN, te kort komen. *N'entreprenez pas cette affaire, vous y mettrez du votre, il vous en coutera, vous vous blouſerez.*

INSCHIKKEN. v. n. Plaats maaken. *Se reculer, faire place.* Als gy nog een weinig konde inſchikken. *Si vous pouviez vous reculer encore un peu, faire encore un peu de place.* Men moet zoo veel INSCHIKKEN, toegeeven, bewilligen als de reden toelaat. *Il faut ceder, accorder autant que la raiſon le permet.* Als hy het wilde INSCHIKKEN, inzien. *S'il voulois le conſiderer, s'il vouloit ſe rendre à cela, y avoir egard.* INSCHIKKING, toegeeving, rekkelykheid. *Complaiſance, conſideration.* f. *Egard.* m.

INSCHOON. Adj. INNERLYK, Inwendig ſchoon. *Très beau, fort beau.* Die kant, dat porcelein is inſchoon. *Cette dentelle, cette porcelaine eſt très belle, d'une grande beauté.*

INSCHRAAPEN. v. a. Schraapen in, inpalmen, inzamelen. *Amaſſer, tirer à ſoy.* Hy zoekt maar in te ſchraapen, geld te ſchraapen. *Il ne cherche qu'à amaſſer, qu'à tirer l'argent à ſoy, qu'à s'enrichir, il prend à toutes mains.*

INSCHRYVEN. v. a. Voor zes, voor twintig Looten INSCHRYVEN, in een Lotery tekenen. *Signer pour ſix, pour vint billets* ou *lots dans une Loterie.* Voor het drukken van een boek, van een werk laaten inſchryven. *Recevoir des ſignatures pour l'impreſſion d'un livre, d'un ouvrage.* INSCHRYVER, inteekenaar tot het drukken van een boek. *Perſonne qui a ſigné, donné ſon ſein, ſa ſignature pour l'impreſſion d'un livre.* INSCHRYVING, inteekening. *Signature, ſouſcription.* f. *Seing.* m.

INSCHUIVEN. v. a. Schuiven in. Gy moet het nog wat verder inſchuiven. *Il faut le pouſſer, le faire entrer encore un peu plus avant.*

INSGELYKS. Adv. Op dezelve wyze. *Pareillement.* Gy zult insgelyks vergaan. *Vous perirez pareillement, ſemblablement.* Zy wierden insgelyks gehandeld. *Ils furent traitez de la même maniere.*

INSINUATIE. Stadshuis woord, Gerechtelyke AANZEGGING om zyn ſchatting of ſchulden te betaalen. *Sommation, injonction de payer ſa taxe, ſes dettes.* f.

INSLAAN. v. a. Inſmyten, breeken. *Caſſer, briſer, rompre.* De glazen inſlaan. *Caſſer, briſer, rompre les vitres.* De boom van een vat inſlaan. *Defoncer une barrique.* Iemand de kop inſlaan. *Caſſer la tête à quelqu'un.* De paarden INSLAAN, of liever, inſpannen. *Atteler les chevaux.* Een kaart van onderen INSLAAN, in 't boek toevouwen. *Coucher, replier une carte par enbas dans un livre.* De draaden INSLAAN, inweeven, door de ketting ſchieten. *Lancer, paſſer les fils par la chaine.* Wyn, bier, boter INSLAAN, inkelderen. *Mettre du vin, de la biere, du beure de proviſion en cave, dans la cave.* Een wakkere teug wyn INSLAAN, inzwelgen. *Avaler un grand coup de vin.* Een dwars-ſtraat INSLAAN, intreeden. *Entrer dans une traverſe.* Het pad aan de regter hand inſlaan. *Enfiler, prendre le chemin à la droite.* De goede weg, het pad der deugd inſlaan. *Prendre le bon chemin, ſuivre le ſentier de la vertu.*

INSLAG. m Inweefſel, draad die door de ſchietſpoel in de ketting geſchoren werd. *Trame* ou *trême.* f. *Fil qui ſe paſſe, ſe lance dans la chaine par le moyen de la navette.* Een garen ketting en een zyden inſlag. *Une chaine de fil & une trame de ſoye.* INSLAG, omſlag, zoom van een vrouwe rok. *Repli, bord, ourlet d'une jupe.* Die inſlag is te breed. *Ce repli, ce bord eſt trop large.*

INSLAG-CEEL. f. Cedul van de Pachter geteekend om wyn, bier, boter &c. te mogen inſlaan. *Billet du Fermier portant la quantité du vin, de la biere, du beure qu'on peut mettre en cave.* m.

INSLAG-SPOEL. Schietſpoel, bekend Wevers tuigjen. *Navette de Tiſſerand.* f.

INSLEEPEN. v. a. Sleepen in. *Trainer dans* ou *entrainer dedans.* Hy wilde 'er niet gaan, men moeſt 'er hem inſleepen. *Il n'y vouloit pas entrer, il falut l'y trainer.*

INSLENKEN. Zy begind geweldig IN te SLENKEN, te vervallen. *Elle commence beaucoup à s'avachir, à tomber.*

INSLIKKEN. v. a. Slikken in. Pillen inſlikken, een drankjen inſlikken. *Avaler des pilules, avaler une medecine.*

INSLOKKEN. v. a. Inzwelgen. *Avaler, engloutir.* Het eeten, de brokken zonder kaauwen inſlokken. *Avaler le manger, avaler les morceaux ſans les mâcher.* De Zee ſlokt alles in. *La Mer engloutit, abſorbe tout.*

INSLUIPEN. v. a. Stilletjes, ſteelswyze inkomen. *Se gliſſer, ſe couler, entrer doucement, ſecretement, à la derobée.* De misbruiken die dagelyks INSLUIPEN, ingevoerd werden. *Les abus qui ſe gliſſent, s'introduiſent tous les jours.* Daar ſluipen altyd drukfouten in de beſte werken. *Il ſe gliſſe toujours des fautes d'impreſſion dans les meilleurs ouvrages.*

INSLUITEN. v. a. Omringen, vervatten, omtrekken. *Enclorre, renfermer, comprendre.* De brief van een vriud INSLUITEN, in de zyne ſluiten. *Enfermer la lettre d'un ami dans la ſienne; donner couvert à la lettre d'un ami.* Men moet 'er de verſchotene penningen ook INSLUITEN, onder begrypen. *Il faut auſſi y comprendre les deniers qu'on a avantez.* De Vyanden INSLUITEN, vaſt zetten: *Couper, envelopper les Ennemis.* Een Stad die men belegeren wil INSLUITEN, berennen. *Inveſtir une Ville qu'on veut aſſieger.* De Stad naauw inſluiten: *Reſſerrer la Ville, bloquer la Ville de près.* Een ſpreekwyze tuſſchen twee haakjes INSLUITEN. *Renfermer une phraſe dans une parentheſe.* 't Horlogie moet 'er net INSLUITEN, in paſſen. *La Montre y doit être juſte, doit y entrer & joindre proprement.* INSLUITING, berenning van een Stad. *Blocus d'une Ville.* m. INSLUITING, begryping van eenige woorden tuſſchen twee haaken. *Parentheſe.* f.

INSLURPEN. v. a. Slurpende inzwelgen. *Avaler, humer.* Een *bouillon* heet inſlurpen. *Avaler, humer un bouillon tout chaud.*

INSMYTEN. v. a. Inſlaan, ingooyen. De glazen inſmyten. *Caſſer, briſer, rompre les vitres à coups de pierres &c.*

Digitized by Google

INSNORREN. v.a. Snorrende inkomen. *Entrer en ronflant.* De koegel kwam de Tent insnorren. *La bale, le boulet entra dans la Tente en ronflant.*

INSNUIVEN. v.a. Snuivende inneemen. *Attirer par le nez.* Tabak insnuiven. *Prendre du tabac par le nez.* De tabak te diep insnuiven. *Attirer le tabac trop avant.*

INSNYDEN. v.a. Een sneê ergens in maaken. Durst gy 'er niet insnyden? *N'oseriez vous y couper, l'entâmer?* Die arm is zonder INSNYDING niet te geneezen. *Ce bras ne se peut guerir sans inciſion.*

INSOLVENT. zie ONVERMOOGEND. Een insolvente of desolaate Boedel. *Une Succeſſion, une Hoirie embrouillée, inſolvable.*

INSPANNEN. v.a. Voorspannen, samen paaren. *Atteler, attacher enſemble.* De paarden INSPANNEN, voor de koets spannen. *Atteler les chevaux, mettre les chevaux au caroſſe.* Alle zyne kragten INSPANNEN, zyn uiterste best doen. *Faire tous ſes efforts, employer le vert & le ſec.* Alle kragten inspannen om tot zyn oogwit te geraaken. *Faire tous ſes efforts pour parvenir à ſon but; employer le vert & le ſec pour parvenir à ſes fins.* INSPANNING der paarden voor een koets. *Attelement des chevaux devant un caroſſe.* m. INSPANNING zyner kragten om iets uit te voeren. *Efforts que l'on fait pour executer quelque choſe.*

INSPATTEN. v.n. INRENNEN. Indruischen, met gerugt inkomen. *Entrer avec fracas, à grand' hate & grand bruit.* Zy kwamen met hunne chaisen de Poort inspatten. *Ils entrerent avec leurs chaiſes dans la Porte en faiſant un fracas epouvantable.* Die muur zal wel haast van onder INSPATTEN, uitbarsten. *Ce mur s'affaiſſera, s'eboulera bien tot par enbas.*

INSPOELEN. v.n. Invloeyen, indryven. *Entrer en flottant.* Al dat goed kwam met het gety de Haven inspoelen. *Tout cela entra dans le Havre avec la marée, le flot.*

INSPREEKEN. v.n. Spreeken in. *Parler dans quelque affaire.* Zyn Oom, zyn Broeder wil 'er niet INSPREEKEN, wil 'er niet mede te doen hebben. *Son Oncle, ſon Frere ne veut point s'en mêler.* Wat hebt gy 'er in te spreeken, u mede te bemoeyen? *Qu'avez vous affaire de vous en mêler? d'y mettre votre nez?*

INSPRINGEN. v.a. Springende inkomen. *Entrer bruſquement, preſtement.* Hy kwam met een mes in de hand de kamer inspringen. *Il entra preſtement, bruſquement dans la chambre un couteau à la main.*

INSPUITEN. v.a. Spuiten in. *Seringuer, faire injection.* Een wonde inspuiten. *Seringuer une playe; faire une injection dans une playe.* INSPUITING eener wond om die te reinigen. *Injection d'une playe pour la nettoyer.*

INSTAAN. v.n. Staan in. *Se tenir dans quelque lieu.* Hier konnen geen meer menschen instaan. *Il ne peut plus tenir de monde icy.* De schuit is zoo laag dat men 'er naauwelyks in kan staan. *Le bâteau eſt ſi bas qu'on a peine à s'y tenir debout.* Daar staat iemand in 't voorhuis. *Il y a quelqu'un à l'entrée du logis.* Voor iemand INSTAAN, borg blyven. *Demeurer caution pour quelqu'un, repondre pour quelqu'un.* Voor iemand instaan, het voor iemand opneemen. *Prendre le parti, la defenſe, la querelle de quelqu'un.* Hoe veel staat 'er in? staat 'er in de pot? *Combien y a-t-il au jeu?* Daar staat voor ons beiden in. *Il y a pour nous deux au jeu.*

INSTAL, werd van een onbewoond en bouwvallig huis gezegt. Een huis tot een instal maaken. *Detruire une maiſon, en faire une grange, un toit à cochons.*

INSTAMPEN. v.a. Instooten. *Bourrer, enfoncer en battant.* Een paal, straatsteenen instampen. *Enfoncer un pieu en terre, enfoncer des pavez.* De kardoes INSTAMPEN, het kruid met de laadstok instampen. *Bourrer la charge d'un fuſil.* Men moet hem zyn leſſen, 't geen hy leerd INSTAMPEN, met kragt in 't hooft brengen. *Il faut lui ficher ſes leçons dans la tête; il faut luy enfoncer ce qu'il apprend dans la tête.*

INSTAPPEN. v.n. Durst gy 'er niet INSTAPPEN, intreeden? *N'oſez vous y entrer, y mettre le pied?* Iemand INSTAPPEN, of liever, ONDERHAALEN. *Atteindre quelqu'un en marchant.*

INSTEEKEN. v.a. Steken in, duwen. Paalen insteeken, in de grond steeken. *Enfoncer, ficher des pieux en terre.* Een boek INSTEEKEN, haastig innaayen. *Brocher un livre, en aſſembler les cahiers & les coudre à la hate.* Iemand kwaad INSTEEKEN, ingeeven. *Suggerer du mal à quelqu'un.* INSTEEKING der stylen, paalen in de grond. *Fichement, enfoncement des pieux dans la terre.* INSTEEKING, ingeeving van een list. *Suggeſtion d'une ruſe.* f.

INSTELLEN. v.a. Inzetten, stand doen grypen. *Etablir, inſtituer, ſtatuer.* Een nieuwe Wet, Willekeur instellen. *Etablir, ſtatuer une nouvelle Loy, une nouvelle Ordonnance.* Een nieuwe Ridder-orden instellen. *Etablir, fonder, inſtituer une nouvelle Chevalerie, un nouvel ordre de Chevalerie.* Een geschrift INSTELLEN, opstellen. *Dreſſer, minuter un ecrit.* Een Actie, een Proces INSTELLEN, aanvangen. *Intenter une Action, un Procès; entamer une Procedure.* De Mey steld zig wel in. *Le Mois de May commence bien, prend un bon train.* Een gezondheid INSTELLEN, inzetten, beveelen tê drinken. *Ordonner, etablir une ſanté que tous les convives ſont obligez de boire; faire boire une ſanté à la ronde.* God is de INSTELLER, inzetter des Huwelyks. *Dieu eſt l'Inſtituteur, l'Auteur du Mariage.* De INSTELLING van den Doop in de plaats der Besnydenisse. *L'inſtitution du Baptême à la place de la Circonciſion.* INSTELLING, beginning, aanvang van een Geding. *Inſtitution d'un Procès.* f. *Commencement d'une Procedure.* m.

INSTEMMEN. v.n. Zyn stem in een zaak geeven. *Voter, donner ſon ſuffrage, ſa voix dans une affaire.* De jongste Raadsheeren mogen 'er niet instemmen. *Les plus jeunes Conſeillers n'ont pas permiſſion d'y voter, d'y donner, d'y joindre leurs ſuffrages.* Zyn Vader wil 'er niet INSTEMMEN, in toestaan. *Son Pere n'y veut pas conſentir, donner les mains.*

INSTIEREN. v.a. INSTUUREN. Stieren, stuuren in. *Entrer, conduire, mener dans.*

INSTOOTEN. v.a. INJAAGEN. Indryven. *Pouſſer, chaſſer dedans.*

INSTORTEN. v.n. Ingieten, laaten vallen. *Verſer, repandre.* Als men u die kunst, die weetenschap konde INSTORTEN, ingeeven. *Si on vous pouvoit infuſer ce ſecret, cette ſcience.* Dat huis dreigd IN te STORTEN, in te vallen. *Cette maiſon menace de s'ecrouler, de fondre, menace ruine.* De zieke mogt wel weer INSTORTEN, erget worden. *Le malade pourroit bien retomber, pourroit bien tomber en rechute.* INSTORTING, ingieting van eenig vocht. *Infuſion, injection de quelque liqueur.* f. INSTORTING, heimelyke mededeeling. *Infuſion, communication ſecrete.* f. Wy hebben de zaligmaakende Genade door instorting. *Nous avons la Grace ſanctifiante par infuſion.* INSTORTING, invalling van een zolder, van een huis. *Ecroulement.* m. *Chute d'un plancher, d'une maiſon.* f. INSTORTING, verergering van een zieke. *Rechute, aggravation de maladie.* f.

INSTRUCTIE. zie ONDERWYS. Onderrigting. De Gezanten moeten zig naar den inhoud hunner *Inſtruc-*

Digitized by Google

ſtrukſien, voorgeſchreven laſt gedraagen. *Les Ambaſſadeurs ſe doivent comporter ſuivant la teneur de leurs Inſtructions.*

INSTRUMENT. zie WERKTUIG, Gereedſchap. *Inſtrument, outil, engin.* m. De Inſtrumenten van een Wondheeler, van een Wiskonſtenaar. *Les Inſtruments d'un Chirurgien, d'un Mathematicien.* Muziek inſtrumenten. *Des inſtruments de Muſique.* Hy gebruikte hem als een INSTRUMENT, werkmiddel zyner wraake. *Il s'en ſervit comme d'un inſtrument de ſa vengeance.* INSTRUMENT, Notariaal geſchrift. *Inſtrument, acte, ecrit Notarial* m. INSTRUMENT-KOOKER van een Chirurgyn, Barbier. *Etui.* m. *Trouſſe d'un Chirurgien.* f. INSTRUMENT-MAAKER; Een die Chirurgyns Inſtrumenten of gereedſchappen maakt. *Faiſeur d'inſtruments de Chirurgie.*

INSTUUREN. v.a. Inſtieren. *Conduire, entrer dedans en tenant le gouvernail.* Een ſchip regt inſtuuren, in de Haven ſtuuren. *Conduire un vaiſſeau droit au Port.*

INSTUWEN, INSTOUWEN. v.a. Digt inpakken. *Entaſſer, empaqueter, arrumer, arruner.* De waaren wel inſtuwen. *Entaſſer, arrumer bien les marchandiſes dans le vaiſſeau.*

IN 'T, of IN HET. Adv. *Dans, de, au, en.* Hy is in 't huis. *Il eſt dans la maiſon.* In 't wit, 't zwart gekleed zyn. *être habillé de blanc, de noir.* IN 'T begin van de week. *Au commencement de la ſemaine.* Hy zal in 't kort gedaan hebben. *Il aura fait en peu, en bref.*

De INTEEKENAARS tot het drukken van een boek, tot het opregten van een Lotery. *Les perſonnes qui ont ſigné pour l'impreſſion d'un livre, pour l'etabliſſement d'une Loterie.* INTEEKENEN. v.a. Inſchryven, teekenen in iets *of* voor iets. *Signer, donner ſon ſein, ſa ſignature.* Voor tien, voor twintig loten inteekenen. *Signer pour dix, pour vint billets dans la Loterie.* INTEEKENINGEN, inſchryvingen ontfangen tot het drukken van een boek. *Recevoir des ſouſcriptions, des ſignatures pour l'impreſſion d'un livre.*

INTEREST. zie BELANG, AANBELANG. *Intereſt* ou *interêt.* m. Het is Hollands intereſt met het Ryk vereenigd te zyn. *C'eſt l'intereſt de la Hollande d'être unie avec l'Empire.*

INTEREST. n. Winſt, voordeel dat geleend geld aanbrengd. *Intereſt, profit de l'argent prêté.* m. Geld op intereſt neemen. *Prendre de l'argent à intereſt.* De intereſten loopen alle dagen op. *Les interets s'accumulent tous les jours.*

INTEUGELEN. v.a. Beteugelen, intoomen. *Reprimer, refrener, retenir.* De ſtoudheid der oproerlingen inteugelen. *Reprimer, refrener la licence des revoltez.* INTEUGELING, BETEUGELING, intooming zyner driften, begeerlykheden. *Action de refrener, retenir ſes paſſions, ſes convoitiſes.*

De INTOGT, INTREEDE des Konings, van 't Krygsvolk &c. *L'entrée du Roy, l'entrée des Troupes &c.*

INTOOMEN. v.a. In toom houden, beteugelen, wederhouden. *Reprimer, refrener, tenir en bride.* Zyne luſten intoomen. *Reprimer ſes deſirs, refrener ſes convoitiſes.* INTOOMING, beteugeling zyner luſten. *Frein que l'on met à ſes deſirs.* m.

INTREEDE, INTRÉE. f. Inhaaling, plechtelyke inkomſt. *Entrée, reception.* f. Wanneer de Koning zyne intreede deed. *Lors que le Roy fit ſon entrée.*

INTREEDEN. v.a. Treeden in, binnen komen. *Entrer.* Hy dorſt alleen niet intreeden. *Il n'oſa entrer tout ſeul.* Hy ſtruikelde, hy viel in 't INTREEDEN van de Kerk. *Il broncha, il tomba en entrant dans l'Egliſe.*

INTREKKEN. Intreeden, invallen. *Entrer hoſtilement.* Alvoorens Vrankryk in te trekken. *Avant que d'entrer en France.* Een commiſſie, een bevel INTREKKEN, herroepen. *Revoquer une commiſſion, un ordre.* Een Wiſſel-brief INTREKKEN, vernegocieeren. *Retirer, negocier une Lettre de change.* Zyne beenen INTREKKEN, naar zig trekken. *Retirer ſes jambes.* INTREKKEN, inkrimpen, naauwer worden. *Se retirer, ſe retrecir.*

INTREKKING, Herroeping, vernietiging van een gebod *of* laſt. *Suppreſſion, revocation d'un ordre* ou *d'une commiſſion.* f. INTREKKING van een Wiſſelbrief. *Negociation, vente d'une Lettre de Change.* f.

INVAAREN. v.n. Inzeilen. *Entrer à la voile.* Met volle zeilen de Haven invaaren. *Entrer dans le Havre à pleines voiles.* Het huis ſtaat leeg, men kan 'er INVAAREN, intreeden, het bewoonen als men wil. *La maiſon eſt vuide, on peut y entrer, l'occuper quand on voudra.* Tegen iemand heftig INVAAREN, hem heftig tegenſpreeken. *S'oppoſer vigoureuſement à quelqu'un, lui montrer les dents.* INVAARING, INVAART, inzeiling, intreede. *Entrée dans quelque Havre, quelque lieu.* f.

INVAL. m. Val ergens in. *Chute, culbute, en ſtyle familier.* f. De zoeten inval hangd 'er uit. *La douce chute, l'agréable culbute y pend pour enſeigne.*

INVAL. Vyandlyken inval, indrang, intogt. *Entrée hoſtile, irruption, invaſion.* f. Den inval der Gotten in Italien. *L'irruption des Gots en Italie.*

INVAL. Invallende gedagte. *Saillie, penſée qui nait ſubitement.* f. Hy heeft ſomtyds aardige, geeſtige invallen. *Il a quelquefois de plaiſantes ſaillies, de droles de penſées.*

INVALLEN. v.a. Vallen in. *Tomber dedans.* Gaat zoo digt niet aan de kant, gy zult 'er invallen. *N'allez pas ſi près du bord, vous tomberez dedans, vous tomberez dans l'eau, dans la foſſe &c.* INVALLEN, inkomen, inzeilen. *Entrer, aborder au Port.* De ſchepen die dagelyks invallen, in de Baay, in de Haven komen. *Les vaiſſeaux qui entrent, arrivent, abordent tous les jours dans la Baye, le Port.*

INVALLEN, INRUKKEN. Vyandlyk intrekken. *Faire irruption, invaſion, entrer hoſtilement.* De Tartaaren dreigen in Polen te vallen. *Les Tartares menacent* d'invader *la Pologne, de faire irruption dans la P:* Moedig op den Vyand INVALLEN. *Attaquer l'Ennemi courageuſement.* Op de Vyanden van ter zyden invallen. *Prendre, attaquer les Ennemis, en flanc.* Dat huis dreigd IN te VALLEN, in te ſtorten. *Cette maiſon menace ruine, va s'enfoncer.* Zy begind luſtig IN te VALLEN, te vervallen. *Elle commence beaucoup à decheoir; elle maigrit, tombe beaucoup.* Het wil my nu niet INVALLEN, in de gedagte komen. *Cela ne me veut pas rentrer dans l'eſprit; je ne m'en ſçaurois ſouvenir à cette heure.* INVALLENDE, ſchielyk opkomende gedagten. *Des ſaillies, des penſées qui naiſſent tout à coup.* INVALLING, inſtorting van een huis, een tooren. *Ecroulement d'une maiſon, d'une tour.* m.

INVATEN. v.a. De waaren INVATEN, in vaten pakken, ſtuwen. *Empaqueter, entaſſer les marchandiſes dans des tonneaux.* De wyn INVATEN, of liever, VATEN, in vaten doen. *Entonner le vin, mettre le vin en barriques.*

INVLAMMEN, INBRANDEN, als men van klingen ſpreekt. *Damaſquiner, percer.*

INVLIEGEN. v.n. Vliegende *of* ſnellyk inkomen. *Entrer fort vite, voler.* De kouw, 't duivenhuis invliegen. *Voler dans la cage, dans le colombier.*

INV-

Digitized by Google

INVLIETEN. v. n. Vlieten in. *Couler dans, floter dans quelque lieu.* De beek komt de Tuin invlieten. *Le ruiſſeau entre, coule dans le Jardin, vient couler par le Jardin.*

INVLOED. m Invloeying, betrekkelyke magt. *Influence.* f. De zaaken van Holland hadden toen veel invloed op die hunner Nabuuren. *Les affaires de Hollande avoient alors beaucoup d'influence ſur celles de leurs Voiſins.*

INVLOEYEN. v. n. Vloeyen, ſtroomen, vlieten ergens in. *Couler, entrer dedans.* Het water zal 'er invloeyen, zoo gy 'er niet in voorziet. *L'eau y entrera, ſi vous n'y pourvoyez point.* INVLOEYEN, inlaſſchen, invoegen. *Inſerer, ajoûter, gliſſer.* Hy liet 'er die woorden voorbedagtelyk invloeyen. *Il y inſera, gliſſa ces paroles à deſſein.*

INVLOEYING. f. Invloed, werking, kragt die de Sterren toegeſchreven werd. *Influence, vertu qu'on attribue aux Aſtres.* f. De onderſcheidene invloeyingen der Sterren veroorzaaken de verſcheidentheid van 't weer. *Les diverſes influences des Aſtres cauſent la varieté du temps.* Vrankryks voorneemens hebben veel invloeying omtrent de algemeene zaaken. *Les deſſeins de la France ont beaucoup d'influence ſur les affaires generales.*

INVLOOYEN. v. a. Inſchieten, ingooyen. *Jetter, faire aller.* Een pot-ſcherf, een ley-brok in de glaazen vlooyen. *Faire voler un teſſon, un morceau d'ardoiſe dans les vitres.*

INVLYEN. v. a. Inſchikken, inſtuwen. *Agencer, ranger, arranger.* Een deel hout in een hok jen invlyen. *Agencer, ranger une quantité de bois dans un petit coin.* Een zaak INVLYEN, inſchikken. *Ajuſter une affaire, uſer de complaiſance pour accommoder une affaire.*

INVOEGE. Adv. ZOO DAT. Zoodanig dat. *De ſorte que, de maniere que, tellement que.* De Zoon ſturf voor de Vader, invoege dat al het goed aan zydelingſe erfgenaamen ging. *Le Fils mourut devant le Pere, de ſorte, de maniere que, tellement que tout le bien paſſa à des collateraux.*

INVOEGEN. v. a. Voegen in. *Joindre, ajouter.* Men kan 'er een lap, een ſtuk tuſſchen invoegen. *On y peut joindre, ajouter une piece; on peut y mettre une piece entre deux.* Ik zou 'er die *clauſul*, die voorwaarde nog invoegen. *J'y ajouterois, joindrois encore cette clauſe.*

INVOEGING. f. By of aanvoeging van iets, aan iets anders. *Adjonction, addition de quelque choſe à quelqu'autre choſe.* INVOEGING, inlaſſing van een woord in een Acte *of* Notariaal geſchrift. *Inſertion d'un mot dans un Acte.* f. INVOEGING van een ent *of* griffel in de kloof van een boom. *L'inſertion d'une ente dans la fente d'un arbre.*

INVOER. m. Invoering, inbrenging. *Entrée, introduction.* f. Den invoer der wolle Manufactuuren in Engeland is verbooden. *L'entrée des Manufactures de laine en Angleterre eſt deffenduë.*

INVOEREN. v. a. Inbrengen, doen inkomen. *Introduire, faire entrer.* Vreemde, verbodene waaren invoeren. *Introduire, faire entrer des marchandiſes etrangeres, de contrebande.* Nieuwigheden invoeren. *Introduire des nouveautez.* Een kleed met Fluweel INVOEREN of VOEREN enkelyk. *Doubler un habit, un juſt'au corps de velours.* INVOERING van nieuwigheden, van nieuwe willekeuren. *Introduction de nouveautez, de nouvelles ordonnances.* t.

INVOLGEN. v. a. Toegeeven, inwilligen, opvolgen. *Accorder, conſentir, acquieſcer.* Iemands begeerte involgen. *Acquieſcer au deſir, ſatisfaire à la volonté de quelqu'un.* INVOLGING, opvolging, inwilliging van iemands wil, begeerte. *Aquieſcement à la volonté, au deſir de quelqu'un.* m.

INVORDEREN. v. a. Inmaanen, eiſchen. *Demander, exiger, ſommer de payer, de reſtituer.* Een ſchuld invorderen. *Demander une dette, le payement d'une dette.* Brandſchattingen invorderen. *Exiger des contributions.* INVORDERING, inmaaning. *Demande, ſollicitation d'un payement.* f.

INVOUWEN. v. a. Vouwen in. Een kaart *of* print zindelyk INVOUWEN, toevouwen. *Replier une carte proprement.*

INVREETEN. v. a. Ineeten, inbyten. *Manger, ronger en dedans.* De kanker vreet het vleeſch in. *Le cancer mange, ronge, corrode les chairs.*

INVULLEN. v. a. Vullen. *Remplir, combler.* De vaten, de zakken invullen. *Remplir les tonneaux, les poches.* Een Otters vel met ſtroo invullen. *Remplir la peau d'un Loutre avec du foin.*

INWAARTS. Adv. Binnewaarts, naar binnen. *Dans, en dedans.* Hoe dieper men 't Boſch inwaarts loopt. *Tant plus on avance dans la Forêt.* Die lyn loopt te veel inwaarts. *Cette ligne avance trop en dedans.*

INWAGTEN. v. a. Wagten. *Attendre à quelque endroit.* Het Voetvolk, het geſchut inwagten. *Attendre l'Infanterie, le canon.*

INWATEREN. v. n. Water intrekken, inzuigen. *Imbiber, attirer l'eau; être penetré, percé, imbu.* Dat hout zal te veel inwateren. *Ce bois s'imbibera trop, tirera trop d'eau.*

INWEEFSEL. n. INSLAG van eenig ſtof. *Trame* ou *trême, tiſſure.* f. *Les fils qu'on lance dans la chaine d'une etoffe.*

INWEEVEN. v. a. Weeven in iets. *Travailler, faire ſur le metier.* Goude bloemen in eenig ſtof weeven. *Travailler ou faire des fleurs d'or dans quelque etoffe.*

INWELLEN. v. n. Inzakken. *S'affaiſer, s'enfoncer, former des creux.* De aarde, de grond welt over al in. *La terre s'affaiſſe, enfonce, s'ecroule par tout.* Inwellen, in 't zant zakken. *Enfoncer dans le ſable.*

INWENDIG. Adj. Van binnen, dat van binnen is. *Interieur, interne, inteſtin, qui eſt au dedans.* De inwendige deelen des ligchaams. *Les parties interieures* ou *internes du corps.* | Inwendige kragt, hoedanigheid, oorzaak. *Vertu, qualité, cauſe interne.* Inwendige ziekte. *Mal interne, inteſtin; maladie interne, inteſtine.* De inwendige genade, roeping. *La grace, la vocation interne* ou *interieure.* De inwendige menſch wandeld naar Gods Geeſt. *L'homme interieur chemine ſelon l'Eſprit de Dieu.* De inwendige Godsdienſt is Gode aangenaam. *La Religion, devotion interieure eſt agréable à Dieu.* De Staat was INWENDIG, inwendiglyk, van binnen met verdeeldheden verſcheurd. *L'Etat etoit dechiré en dedans par des diſſenſions, des diſcordes.* God INWENDIG, innerlyk bidden. *Prier Dieu interieurement.* De remedien die men inwendig gebruikt werken alderſchielykſt. *Les remedes qu'on prend interieurement operent le plus promptement.* Het INWENDIGE, 't binnenſte van 't Gebouw. *L'interieur du bâtiment, le dedans de l'Edifice.* Het inwendige is Gode alleen bekend, God kan alleen van 't inwendige oordeelen. *L'interieur n'eſt connu que de Dieu, Dieu peut ſeul juger de l'interieur.* De INWENDIGHEID, 't inwendige van 's menſchen ziel. *L'interieur de l'ame de l'homme.* m. INWENDIGLYK door Gods Geeſt vertroost werden. *être interieurement conſolé par l'Eſprit de Dieu.*

INWERPEN. v. a. Werpen in. Bomben INWERPEN,

in

Digitized by Google

in een Veſting werpen. *Jetter des bombes dans une Place, bombarder une Place.* Men zou daar tegen konnen INWERPEN, inbrengen, aanhaalen dat... *On pourroit alleguer là contre que...* Een Stad door 't INWERPEN van bomben tot de overgaaf dwingen. *Réduire une Ville en y jettant des bombes.* Dat is een INWERPSEL, ingeeving van den boozen Geeſt. *C'eſt une ſuggeſtion du malin Eſprit.*

INWIKKELEN. v. a. Intrekken, betrekken, mengen. *Engager, attirer, embarquer, intriguer, embaraſſer.* Zig buiten noodzaaklykheid in een Proces, in een Geding inwikkelen. *S'engager, s'embarquer, s'intriguer dans un Procès ſans neceſſité.*

INWILLIGEN. v. a. Bewilligen, toeſtaan, mede ſtemmen. *Accorder, conſentir, acquieſcer.* Een verzoek inwilligen. *Accorder une demande, acquieſcer à une requête.* Een kind te veel inwilligen. *Accorder trop à un enfant; acquieſcer trop aux volontez d'un enfant, donner trop de liberté, trop de pied à un enfant.* INWILLIGING, vergunning van 't verzoek. *Conſentement de la requête, acquieſcement à la demande.* m.

INWINDEN. v. a. Invouwen, inpakken. *Envelopper, empaqueter, emmailloter.* In grauw papier, met pakdoek inwinden. *Envelopper de papier gris, empaqueter dans du papier gris, dans de la ſerpiliere.* Een kind IN de luuren, in zyn dekens WINDEN. *Emmailloter un enfant.* Het touw INWINDEN, inpalmen, inhaalen. *Retirer, amener la corde à ſoy, ſerrer la corde.* INWINDSEL. n. Omſlag. *Enveloppe.* f.

INWINNEN. v. a. Inneemen, verkrygen. *Gagner, acquerir.* Iemands genegentheid inwinnen. *Gagner les bonnes graces de quelqu'un.*

INWOONDER of INWOONER van een Stad *of* Land. *Habitant d'une Ville* ou *d'un Pays.*

INWOONEN. v. n. By iemand inwoonen. *Demeurer, loger chez quelqu'un.* De INWOONERS des Hemels. *Les habitans des Cieux.* Sedert des zelfs INWOONING, deszelfs verblyf onder ons. *Depuis ſa demeure, ſon ſejour parmi nous.*

INWORTELEN. v. a. Wortel ſchieten. *Prendre racine, s'enraciner.* Men moet de dwaalingen, misbruiken niet te diep laaten inwortelen. *Il ne faut pas laiſſer enraciner les erreurs, les abus trop avant.*

INWYEN. v. a. Wyen, toe-eigenen, heiligen Een Kerk inwyen. *Conſacrer, benir une Egliſe.* Een Biſſchop, een Abt inwyen. *Conſacrer un Evêque, un Abbé.* INWYING, toe-eigening van een Kerk aan den een of de andere Sanct. *Conſecration, dedicace d'une Egliſe à quelque Saint* f. INWYING van een Biſſchop, van een Abt. *Conſecration d'un Evêque, d'un Abbé.*

INWYK, INHAM. m. Kreek, ſluip haven. *Anſe.* f. *Petit Golfe.* m. *Petite Baye.* f. Daar was geen Haven, geen ſchuilplaats om IN te WYKEN. *Il n'y avoit point de Havre, point d'azyle pour s'y retirer.*

INZAKKEN. v. n. Zakken in. *Enfoncer, s'enfoncer, s'affaiſſer.* Tot de knie inzakken *Enfoncer juſqu'au genouil.* Die muur begind in te zakken. *Ce mur commence à s'affaiſſer, à s'ebouler.* INZAKKING van een muur. *Affaiſſement d'un mur* m.

INZAMELEN. v. a. Vergaderen. *Amaſſer, collecter, recueillir.* Aalmoeſſen inzamelen. *Amaſſer, recueillir des aumones.* 's Lands Schattingen inzamelen. *Recevoir, collecter les Impots, les deniers Publics.* Een ryken, overvloedigen Oogſt inzamelen. *Recueillir une riche, une abondante Moiſſon.* Het koorn INZAMELEN, in-oegſten. *Recueillir; ſerrer les bleds; moiſſonner, faire la moiſſon.* De INZAMELING der ſchattingen. *La collecte, recepte, perception des Droits, Im-*

pots. De INZAMELING der vrugten, van 't koorn. *La recolte des fruits, la moiſſon des bleds.*

INZEILEN. v. a. Zeilen in. *Entrer à la voile.* De Haven inzeilen met een ryke laading. *Entrer au Port, dans le Havre avec une riche charge.* Het ſchip ſtrande in 't INZEILEN van de Haven. *Le vaiſſeau echoua en entrant dans le Port, à l'entrée du Port.*

INZETSEL. n. Gewerkte luts in genaayde kant. *Bride façonnée qu'on fait dans du point.* Dat zyn ſchoone, fraaye inzetſels. *Voila de jolies brides, des brides delicatement faites.*

INZETTEN. v. a. Invoegen, inſteeken. *Ficher, mettre, attacher, planter.* Tanden inzetten. *Ficher, planter des dents poſtiches.* Een Diamant, fyne ſteen inzetten. *Mettre un Diamant en oeuvre, monter un Diamant, une Pierre precieuſe.* Geld INZETTEN, als men ſpeeld of wed. *Coucher de l'argent ſur table, mettre de l'argent au jeu, mettre argent bas quand on joue* ou *quand on gage.* Een Wet INZETTEN, inſtellen. *Statuer une Loy.* Een gezondheid inzetten, inſtellen. *Etablir, ordonner une ſanté; faire boire la ſanté de quelqu'un à la ronde.* De INZETTINGEN, Willekeuren van een Ridder Orde. *Les ſtatuts, reglements d'un Ordre de Chevalerie.* Menſchelyke, Goddelyke inzettingen. *Ordonnances, inſtitutions humaines, Divines.*

INZICHT of INZIGT. n. Oogmerk, meening, doelwit. *Vuë, intention.* f. *But, deſſein.* m. Hy moet 'er een ander inzicht mede hebben. *Il faut qu'il ait une autre vuë, un autre but, un autre deſſein.* Dat zyn verkeerde inzichten. *Ce ſont de fauſſes vuës.* Uit INZICHT, aanmerking zyner dienſten, zyner jaaren. *En conſideration de ſes ſervices, de ſon âge; eu egard à ſes ſervices, à ſon âge.*

INZIEDEN. v. n. Verkooken. *S'ebouillir, ſe reduire en bouillant.* Dat zal te veel inzieden. *Cela s'ebouillira trop.*

INZIEDSEL. n. AFZIEDSEL. *Decoctum* in 't Latyn. *Decoction, liqueur ebouillie, reduite à certaine quantité.* f.

INZIEN. v. a. Overweegen, bepeinzen, beſchouwen. *Voir, regarder, conſiderer, reflechir.* Ik kan 'er geen kwaad inzien. *Je n'y ſçaurois voir, trouver de mal.* Een zaak diep INZIEN, grondig, rypelyk overweegen. *Examiner une affaire à fonds, la peſer meurement.* Men moet de misſlagen van de Jeugd wat INZIEN, door de vingers zien, verſchoonen. *Il faut pardonner, excuſer les fautes de la Jeuneſſe; il ne faut pas examiner trop à la rigueur les fautes des jeunes gens.* Ik zal het voor deze reis nog inzien. *Je le pardonnerai, le ſouffrirai encore cette fois-ci.*

INZIGT, INZICHT. n. Oogmerk, voorneemen, doelwit. *Vuë, intention.* f. *But, deſſein.* m. Hy is met dat inzigt naar 't Hof, naar Engeland gegaan. *Il eſt allé à la Cour, en Angleterre dans cette vuë, dans ce deſſein là.*

INZINKEN. v. n. Zinken in. *Fondre, enfoncer, s'ebouler.*

INZONDERHEID. Adv. BYZONDERLYK. Voornamentlyk. *Principalement, particulierement, ſpecialement.* De Boerinnen drinken 'er brandewyn, rooken tabak, inzonderheid die van Waterland. *Les Payſannes y boivent du brandevin, fument du tabac, principalement, particulierement celles de Waterland.*

INZOUTEN. v. a. Zouten, in 't zout leggen. Een varken inzouten. *Saler un cochon, mettre un cochon en ſaumure.* INZOUTING van een varken &c. *Salaiſon d'un cochon &c.*

INZUIGEN. v. n. Intrekken, zuigende intrekken. *Succer, boire, attirer en ſuçant.* De Godvrugtigheid met de melk inzuigen. *Succer la pieté avec le lait.* Papier dat

Digitized by Google

den inkt inzuigt. *Du papier qui boit l'encre.* 't Zand zuigt het water in. *Le ſable boit l'eau; l'eau s'imbibe dans le ſable.* INZUIGING van 't water, als de ſpons en 't zand doet. *Succement.* m. *Attraction de l'eau; comme fait l'eponge & le ſable.*

INZULTEN. v.a. Met zout en azyn inleggen, inmaaken. *Mettre, tremper dans le ſel & le vinaigre, confire au ſel & au vinaigre.* Snyboontjes, pens inzulten. *Confire des haricots, accommoder des tripes au ſel & au vinaigre.*

INZWAGTELEN. v.a. Inbakeren, met zwagtels omwinden. *Emmailloter, mettre dans les langes, envelopper de bandes & de couvertes.* Een kind inzwagtelen, inbakeren. *Emmaillotter un enfant.*

IN ZWANG GAAN. v. n. Veel in gebruik zyn: veel gedaan, gedraagen worden. *être en vogue, être beaucoup uſité, regner.* Voy ZWANG.

INZWEEREN. v. n. Zweeren van binnen. *Se former en abſcès en dedans.* Men vreeſt dat het in mogt zweeren. *On craint que cela ne ſe forme en abſcès, ne s'ulcere en dedans.*

INZWELGEN. v.a. Inſlokken. *Avaler, engloutir, abſorber.* Het eeten inzwelgen zonder kaauwen. *Avaler les morceaux ſans mâcher.* Een pints roemer in een teug INZWELGEN, inſlaan. *Avaler d'un ſeul trait un verre tenant pinte.* De Walvis die Jonas inzwolg. *La Baleine qui avala, engloutit Jonas.* De Zee zwelgt alles in. *La Mer engloutit tout.* INZWELGING, inſlokking der brokken zonder kaauwen. *Engloutiſſement des morceaux ſans mâcher.*

I R.

IRIAS, LIESBLOM *De l'Iris.* m. *fleur marecageuſe de pluſieurs couleurs.* IRIAS, werd meeſt van de Irias wortel verſtaan. *Racine d'Iris* f. Blaauwen Irias *of* Irias van Portugaal. *De l'Iris bleu* ou *de Portugal.* Geelen Irias *of* Irias uit Engeland. *De l'Iris jaune* ou *d'Anglet:*

IRMENSEUL of HARMANSZUIL: het beeltenis van den Held Harminius *of* Arminius, doorlugte voorſtander der Duitſche vryheid, dat ten tyde der Oude Germanen in Duitsland aangebeden wierd. *Le Simulacre d'Arminius, deffenſeur de la Liberté Germanique, Divinité adorée en Germanie.*

I S.

IS, de derde Perſoon in 't eenvoud van 't zelfſtandig Hulpwoord WEEZEN of ZYN. God is de Heiligheid zelfs. *Dieu eſt la Sainteté même.* Maar is het wel waar? *Mais eſt il bien vray?* 't Is zoo, zeg ik u. *Cela eſt ainſi, vous dis-je.* IS, met *geweeſt* gepaard zynde, werd in 't Franſch met *a été* uitgedrukt. Hy is bedroogen, geſlagen geweeſt. *Il a été trompé, battu.* IS, werd ook met *il y a* in 't enkeld getal genomen. Daar is geld genoeg in de Bank. *Il y a aſſez d'argent dans la Banque.* IS, werd nog in de volgende ſpreekwyze gebruikt. Neen, 't is my ontgaan, vergeeten. *Non, je ne m'en ſouviens plus, je l'ai oublié.*

ISABEL. Koleur tuſſchen wit, geel, en lyfkoleur. *Iſabelle, couleur ainſi nommée.* Een Iſabel paard. *Un cheval Iſabelle.*

ISBEEN, ISCHBEEN. n. 't Been der heupe. *L'Iſchion.* m. *L'os fort, l'os de la hanche.*

ISRAËL. Naam van 't oude Joodſche Volk. *Iſraël, nom de l'ancien Peuple Juif.* De kinderen Iſraëls vervielen t'elkens tot Afgodery. *Les enfans d'Iſraël retomboient toujours dans l'Idolatrie.* Daar is dun bier in Zuid-Holland dat ISRAËL genaamd werd. *Il y a en Sud-Hollande de la petite biere appellée* Iſraël. ISRAËLIT of ISRAËLYT. Man uit Iſraël. *Iſraëlite, homme d'Iſraël.* Nicodemus was een vroom Iſraëlit. *Nicodeme etoit un*

Iſraëlite ſans fraude. Een ISRAËLITISCHE VROUW, dochter. *Une Iſraëlite; femme ou fille Iſraëlite.*

ISTHMUS, ZEE-ENGTE. Ond: w: Strook lands tuſſchen twee Zeën ingelegen. *Iſthme.* m. *Langue de terre ſeparant deux Mers & joignants deux Pays enſemble.* Den Iſthmus van Corinthe, van Panama. *L'Iſthme de Corbinte, de Panama.*

I T.

ITALIAAN of ITALIAANDER. Man uit Italien. *Italien, homme d'Italie.* De Italiaanen zyn fyne vogels. *Les Italiens ſont de fins merles.* Het ITALIAANSCH, de Italiaanſche Taal is een vleyende Taal. *L'Italien eſt une Langue flatteuſe.* Een ITALIAANSCHE Juffer, Vrouw. *Une Italienne, une Demoiſelle* ou *Femme Italienne.* Hy ſchryft een ſchoone ITALIAANSCHE hand, Italiaans ſchrift. *Il ecrit bien la lettre Italienne.* Het ITALIAANSCH Boekhouden leeren, onderwyzen. *Enſeigner, montrer à tenir les livres à l'Italienne, à parties doubles.* Een ITALIAANSCHE vloer, marmere vloer met witte en zwarte marmere ſteenen beleid. *Un plancher, un pavé de chambre à l'Italienne; un pavé de chambre à compartimens de marbre blanc & noir.* Italiaanſche Drukletter *of* Curcyf. *Caractere Italique.* m.

ITEM. Telwoordje als men een rekening opmaakt &c. beteekenende desgelyks, als ook, te meer. *Item, de plus.* Item tien ſtuivers aan brood, en zes ſtuivers aan kaas. *Item dix ſous de pain & ſix ſous de fromage.* Item, voor de brief porten &c. *Item, plus pour les ports de lettres.* Iemand by ITEMPJES, by kleine ſommen t'effens betaalen. *Payer quelqu'un par items, double à double, ſou à ſou, par parcelles, en chats & en rats.*

I V.

IVOOR. zie YVOOR en ELPENBEEN. *De l'Yvoire.* Een ivoore heft, knop. *Un manche, une pomme d'yvoire.*

J.

J A.

JA, JAA. Beveſtigend bywoordje tegen 't woordje NEEN genomen. *Ouy, oui.* Zeg ja of neen. *Dites ouy ou non.* Ja, zeg ik u. *Ouy, vous dis-je.* Ja toch, ja zeker. *Ouy da, ouy certes.* Ergens ja toe zeggen, zyn toeſtemming tot iets geeven. *Dire ouy à quelque choſe, conſentir à quelque choſe.* Zy zeide 'er ten eerſten ja toe. *Elle dit d'abord ouy, elle y conſentit d'abord.* Iemand by ja en neen gelooven, op zyn zeggen gelooven. *Croire quelqu'un ſur ouy ou non, ſur ſa parole.* Ik kan het by ja en neen niet minder geeven. *Je ne ſçaurois le donner à moins, ſur ma parole.* Zyn woord is ja en neen; daar is geen ſtaat op zyn woord te maaken. *Il a ſon dis & ſon dedit; on ne ſçauroit faire fonds ſur ce qu'il dit, ſur ſa parole.*

JAAGEN. v. n. Ter jagt gaan, zig op de jagt oeffenen. Le Pret: *joeg*, le Part: *gejaagd.* Naar Konynen, naar Patryzen jaagen. *Chaſſer aux Lapins, chaſſer aux Perdrix.* Naar een Hart jaagen. *Courre un Cerf.* De goede honden jaagen uit den aart. ſpr; *Les bons chiens chaſſent de race.* Die een ander jaagt ſtaat zelfs niet ſtil. *Celui qui pourſuit un autre n'a point de repos lui même; on ne peut ſuſciter noiſe, faire de Procès à perſonne qu'on ne ſe tourmente ſoy-même.* Iemand op groote koſten JAAGEN, iemand noodzaaken groote koſten te doen. *Obliger quelqu'un à de gros frais.* Iemand een ſchrik op 't lyf JAAGEN. *Donner la*

pouſſée.

Digitized by Google

pouſſée à quelqu'un, luy faire prendre l'alarme bien chaude. Zoo hard JAAGEN, aanjaagen, ryden als men kan. *Aller, courir, trotter auſſi vite que l'on peut.* Is dat jaagen, een voeteerder zou radder voortgaan! *Eſt ce là aller, un pieton avancerois davantage, ſeroit bien plus de chemin!* JAAGEN, voortpreſſen, verhaaſten. *Preſſer, talonner, hâter, precipiter.* Lees, ſchryf, eet op uw gemak, niemand jaagd u. *Liſez, ecrivez, mangez à votre aiſe, perſonne ne vous preſſe, ne vous talonne, ne vous hâte.* De beeſten in 't Land JAAGEN, dryven. *Chaſſer les bêtes au pré, aux champs.* Zyn paard door 't water, door de moeras jaagen. *Pouſſer ſon cheval à travers de l'eau, à travers du marais.* JAAGEN, kloppen, als men van de pols ſpreekt: zyn pols jaagd heel ſterk. *Son pouls bat bien fort.*

JAAGER of JAGER. Wiltſchut, Weyman. *Chaſſeur, Veneur.* De Bokaniers zyn gaauwe Jaagers. *Les Boucaniers ſont habiles Chaſſeurs, Veneurs.* De Edellui zyn alle JAAGERS, lieſhebbers van de Jagt. *Les Gentils hommes ſont tous Chaſſeurs, amateurs de la Chaſſe.* Voor de JAAGER, jonge op het trekpaard zittende omgaan in de ſchuit. *Faire une collecte pour le poſtillon, pour le garçon du Bâtelier.*

JAAGER-MEESTER. Jagtmeeſter. *Maître de la Chaſſe, Veneur.* Het ampt van Groot Jaager-meeſter is aanzienlyk. *La charge de Grand Veneur eſt honorable.*

JAAGERS-FLUIT. *Sifflet de Chaſſeur.* m. JAAGERS-GAREN, JAGERS-NET. *Filet de Chaſſeur.* m. JAAGERS-HOORN, JAGT-HOORN. *Cor de Chaſſe, cornet de Chaſſeur.* m. JAAGERS-HOND, JAGT-HOND. *Chien de Chaſſe, Braque.* m. JAAGERS-SPRIET of JAGT-SPRIET. *Epieu, eſponton à l'uſage du Chaſſeur.* m. JAAGERS-STUK, ſtuk bezyden de ſtaart van de Haas of Konyn geſneeden. *Morceau du Chaſſeur; morceau levé à coté de la queuë du Lievre ou du Lapin.*

JAAG-LANDT, JAGT-LAND. Land daar veel wildt te vangen is. *Pays de Chaſſe.* m.

JAAG-PAD. n. Pad daar het trekpaard loopt. *Le ſentier du cheval qui tire la barque.*

JAAG-SCHUIT. f. Trek-ſchuit om de reizigers voornamentlyk van de eene na de ander plaats te vervoeren. *Barque à cheval.* f. *Bâteau de trait.* m. Daar vaaren alle uuren jaagſchuiten van Rotterdam op Delf, en van Amſterdam op Haerlem. *Il part toutes les heures une barque de trait de Rot: à D:, & d'Amſt: à H:*

JAAP, SNEE. Kerf. Hy gaf hem een groote jaap in zyn bakkes. *Il lui donna une grande balafre, eſt a filada au v:*

JAAR of JAER. n. Ommeloop van twaalf maanden. *An.* m. *Année.* f. Te nieuwe jaar. *Au nouvel an.* Over een jaar, binnen een jaar. *Dans un an.* Het is al jaar en dag geleden *Il y a deja jour & an.* Ik wenſch u een gelukzalig Nieuw-jaar. *Je vous ſouhaite la bonne année, une bonne & heureuſe année.* In 't begin, in 't laatſte van 't jaar. *Au commencement, à la fin de l'année.* Hy is al tien, twintig, dertig, veertig jaar oud. *Il a deja dix, vint, trente, quarante ans.* Zy gaat in haar twintigſte, dertigſte jaar. *Elle entre dans ſa vintiéme, ſa trentiéme année.* Dat zal nog jaar en dag aanloopen, dat zal in lange nog niet geſchieden. *Cela n'arrivera, ne ſe fera encore de long temps.* De tyd van vyf jaar, in de Poëtiſche ſtyl. *L'eſpace de cinq ans, un Luſtre en ſtyle Poëtique.* Het Zonne-jaar is tien dagen langer als 't Jaar der Maan. *L'année Solaire eſt dix jours plus longue que l'année Lunaire.* Het Burgerjaar begind in Engeland met den 25 Maart. *L'année Civile commence en Angleterre le 25 de Mars.* Het drie en ſeſtigſte jaar is het groot Moord-Jaar. *La ſoixante troiſiéme année eſt la grande année Climaterique.* Het Schrikkel-JAAR komt om de 4 jaaren. *L'An Biſſextil vient tous les 4 Ans.*

JAAR, ten opzigte van het weer. *Année à l'egard du temps.* Een regenagtig jaar. *Une annee pluvieuſe.* Een droog jaar. *Une annee ſeche.* Een kwaad jaar, ſlegt jaar. *Une mauvaiſe année.* Een goed, een vrugtbaar jaar. *Une bonne année, une année abondante.*

JAAR-BOEKEN. Aanteekeningen der voorgevallene dingen van jaar tot jaar. *Annales.* f. pl. *Hiſtoire Chronologique.* f. De Jaarboeken van Tacitus, van Baronius, van Hugo de Groot. *Les Annales de Tacite, de Baronius, de Hugues Grotius.*

JAAREN, is 't meervoud van JAAR. Jaaren lang wagten naar zyn geld. *Attendre des années entieres après ſon argent.*

JAAREN, *Ætas* in 't Latyn, is *âge* in 't Franſch. Wat jaaren heeft hy, heeft zy? *Quel âge a-t-il, a-t-elle?* Hy is, zy is omtrent van myn jaaren. *Il eſt, elle eſt environ de mon âge.* Hy heeft geen mannelyke jaaren bereikt. *Il n'a pas atteint âge d'homme.* Hy is in de bloem zyner jaaren geſturven. *Il eſt mort à la fleur de ſon âge.* Het verſtand komt niet voor de JAAREN, voor de jaaren van beſcheidentheid. *L'eſprit ne vient point avant l'âge.* Het is een man van JAAREN, een bejaard man. *C'eſt un homme d'âge, un homme âgé.* Drie paarden leeven de JAAREN van een menſch. *Trois chevaux vivent l'âge d'un homme.* Drie menſchen leeven de jaaren van een hart. *Trois hommes vivent l'âge d'un cerf.* De kinder JAAREN worden van de geboorte tot zeven jaar gerekend. *L'âge d'enfance, l'enfance ſe compte de la naiſſance juſqu'à ſept ans.* De jaaren van aankomende jongelingen of jonge dogters van zeven tot veertien. *La puerilité, l'âge de puerilité de ſept juſqu'à quatorſe ans.* De jaaren van aankomende mannelykheid van veertien tot agtentwintig. *L'adoleſcence, l'age de puberté de quatorſe à vinthuit.* De mannelyke jaaren worden tuſſchen agtentwintig en vyftig gerekent. *On compte l'âge viril entre vinthuit & cinquante.* De jaaren van vyftig tot ſeventig worden jaaren van ernſt of ſtaatigheid genaamd *On appelle l'âge d'entre cinquante à ſoixante & dix l'âge de gravité.* De afgaande jaaren van ſeventig tot de dood toe. *L'âge decrepit depuis ſoixante & dix juſqu'à la mort.*

JAARGELD. Jaarlykſe wedde, inkomſt. *Penſion.* f. *Revenu.* m. *Gages, appointements.* m. pl. Hy krygt drie honderd gulden jaargeld. *Il reçoit trois cens frans de penſion, de gages, d'appointement.*

JAARGETY of JAARGETYDE. Tyd van 't Jaar. *Saiſon.* f. *Temps de l'année.* Schildery de vier Jaargetyden verbeeldende. *Tableau repréſentant les quatre Saiſons.* JAARGETYDE of Jaarlykſe lyk-dienſt voor een overledene. *Anniverſaire.* m. *Service annuel pour un mort.* 't Jaargetyde, de lyk-dienſt van Koning Childebertus Anno 656 geſturven, werd nog jaarlyks in de Kerk van *St. Germain des Prez* te Parys verrigt.

JAARIG of JARIG. Adj. Die den dag zyner geboorte weer beleeft. *Qui ſe retrouve au jour de ſa naiſſance.* Onze Moeder is zondag jaarig. *C'eſt dimanche le jour de la naiſſance de notre Mere.* Iemand die jaarig is geluk wenſchen. *Feliciter quelqu'un le jour de ſa naiſſance.*

JAARIG, word in de volgende ſpreekwyzen nog gezegt. Een JAARIG ſchaap. *Un mouton d'un an.* Een twee JAARIGE reis. *Un voyage de deux ans.* De drie JAARIGE Parlementen zyn in Engeland vaſt geſteld om de vryheid van 't Volk te handhaven. *Les Parlements triennaux en Angleterre ſont etablis pour maintenir*

Digitized by Google

la liberté du Peuple. Het tien-JAARIG beleg van Troye. *Le Siege de Troye qui a duré dix ans.*

JAARKRING. f. Omloop van een jaar. *Cycle d'un an.* m. *Revolution d'une année.* f. De Zonne jaarkring. *Le cycle Solaire.*

JAARLOON, JAARGELD. n. Huurloon voor de tyd van een jaar. *Salaire d'un an.* m. *Gages.* m. pl.

JAARLYKS. Adj. & Adv. Dat alle jaaren komt, voorvalt. *Annuel. elle.* f. Jaarlykse inkomst, jaarlykse wedde. *Revenu annuel, pension annuelle.* Jaarlykse Lyk-dienst. *Anniversaire.* m. *Service annuel pour un mort.* Dat word JAARLYKS betaald. *Cela se paye annuellement, tous les ans.* Die Pagt brengd jaarlyks vier tonnen gouds op. *Cette Ferme apporte quatre cent mille livres par chacun an.*

JAARMARKT. Kermis, vrye Markt. *Foire.* f. *Marché annuel.* m.

JAAR-SLEUTEL. f. Dus kan men in de hoogdravende styl de *Epacta* of Talregel van 't Zonne-jaar noemen. *Epacte.* f. *Regle, supputation servant de clef à l'année Solaire.*

JA-BROER of JAA-BROEDER. Een die ja en amen zegt op al 't geen in een Vergadering door anderen ge-opperd werd. *Un homme qui dit toujours oui, qui va comme on le mene, qui opine du bonnet dans les assemblées.*

JACHT of JAGT. n. Bekend ligt vaartuig. *Jacht* ou *Yacht, bâtiment qui tire peu d'eau.* Een Engels Jacht. *Un Jacht Anglois.* Een Speel Jacht. *Un Jacht de plaisance.* Een Admiraliteits Jacht. *Un Jacht de l'Amirauté.* Een advys JACHT. *Une Barque d'avis, Corvette, Barque longue qui porte les ordres de l'Amiral &c.* f.

JACHT of JAGT, de daad van JAAGEN. *Chasse.* f. Op de Jacht gaan, ter Jacht gaan. *Aller à la Chasse.* Zig op de Jacht verlustigen, 't vermaak van de Jacht neemen. *Se divertir à la Chasse, prendre le plaisir de la Chasse.* De Harte Jacht, Reiger Jacht. *La Chasse au Cerf, au Heron.* Jacht maaken op een schip. *Donner la chasse à un vaisseau.* Gy hebt altyd zulk een JACHT, zulken haast. *Vous avez toujours tant de hâte, vous êtes toujours si presse.* 't Is een JACHT-duivel, Jaag-duivel, een die veel van de Jacht houd. *C'est un Chasseur, un brosseur infatigable.* 't Is een jacht-duivel, een voortvaarend en rusteloos mensch. *C'est un homme qui ne se donne point de repos, c'est un tourmentin, un tracassier.*

JACHTEN. v. n. Zig haasten, spoeden, ylen. *Se presser, se hâter, faire diligence.* Wat hebt gy zoo te jachten, zulk een jacht te hebben? *Qu'avez vous affaire de vous presser si fort, de vous presser comme vous faites?* JACHTEN, haaken, verlangen naar zyn Bruid, haast maaken, zig spoeden om 'er by te komen. *Voler vers sa Belle, vers son Epouse, faire diligence pour la voir, se rendre auprès d'elle.*

JACHT-GAREN, JAAGERS-GAREN. Jagers-net. *Filet de Chasseur* ou *fil de Chasse.* m.

JACHT-GERECHT of Jagt-Gerecht, Vierschaar over de vrydommen van de Jacht zittende. *Office, Tribunal de la Chasse.* m. *Marechaussée.* f.

De JACHT-GODINNE Diana. *Diane la Déesse de la Chasse.*

JACHT-HOND of JAGT-HOND. *Chien de Chasse.* m. JACHT-HOORN. *Cor de Chasse* ou *cor de chasseur.* m. JACHT-HUIS. n. *Maison de Chasse.* f.

JACHTIG of JAGTIG. Adj. Haastig, snel. *Prompt, vif, presse.* Gy zyt al te jachtig. *Vous êtes trop prompt, trop presse.* Die pols slaat JACHTIG, klopt heel hard. *Ce poux bat bien fort, va bien vite.*

JACHT-PAARD. n. Paard op de Jacht te gebruiken. *Cheval de Chasse.* m. Dat stryd tegen het JACHT-RECHT. *Cela est contraire au droit de la Chasse.* Een goed JACHT-ROER. *Un bon fusil de Chasse.* JACHT-SNEEUW, fyn, dunne sneeuw door de wind weg gedreeven. *Neige fine, menuë que le vent chasse, fouette.* JACHT-SPRIET, jaag-spies, zwyn-spriet. *Epieu.* m. *Espece de demie pique dont on se sert à la chasse des bêtes noires.* JACHT-VOGEL, Valk, Krem of andere vogel op de Jacht te gebruiken. *Oiseau de Chasse, comme Faucon, Laneret &c.*

JACOB. De Patriarch Jacob. *Le Patriarche Jacob.* De Koning JACOBUS. *Le Roy Jacques.*

JACOBYNER of Dominicaner Monnikken, anders, Preekheeren. *Jacobins, Dominicains* ou *Freres Precheurs.*

De JACOBYTEN of Jacobus gezinden in Engeland. *Les Jacobites ou partisans du Roy Jacques en Angleterre.*

JAGT of JACHT. Jaagers vermaak, oeffening. *Chasse.* f. *Plaisir, exercice du Chasseur.* De Jagt is het vermaak der Grooten. *La Chasse est le plaisir des Grands.*

JAK. Vrouwe mantel. *Manteline.* f. *Manteau de Bourgeoise.* Zy draagd een fulpe jak. *Elle porte une manteline de velours.* Een katoene, een Chitse beddejak. *Une manteline de toile des Indes dans laquelle une femme couche.*

JAKHALS. m. Een Indiaansch dier als een Vos van gedaante, en den Leeuw op de jacht dienende. *Jachal.* m. *Animal des Indes ressemblant au Renard, qui sert le Lion à la chasse sentant la proye de loin.* Een oud en slegt paard, werd ook een JAKHALS, een doodeeter, schanslooper geheeten. *Une mazette, une haridelle, un cheval maigre & sur les dents.* 't Is een arme JAKHALS, een beuling, een wurm. *C'est une pauvre mazette, une haridelle, un maheutre.* JAKHALZEN, wurmen, sukkelen om de kost. *Tirer le Diable par la queuë, trainer la savatte, avoir de la peine comme un chien, tracasser sa chienne de vie.*

JALOERS. Adj. Ond: w: MINNENYDIG. Minieverig. *Jaloux. ouse.* Een jaloers man. *Un homme jaloux.* Een jaloerse vrouw. *Une femme jalouse.* Het School der JALOERSCHEN. *L'Ecole des Jaloux.* JALOERS, nydig zyn op het geluk van zyn naasten. *être jaloux du bonheur de son prochain.* De JALOERSHEID, minnenyd is een ingebeeld kwaad dat een wezentlyke smert veroorzaakt. *La jalousie est un mal imaginaire qui cause une douleur effective.* Hy zegd het uit JALOERSHEID, uit nyd. *Il le dit par jalousie, par envie.*

JAMMER. Onbuiglyk naamwoord in dezen zin gebruikelyk. Het is zonde en jammer dat kostelyk eeten weg te gooyen. *C'est grand dommage, c'est peché de jetter ce bon manger là.* Het zou jammer weezen zoo een schoone gelegentheid te verzuimen, voor by te laaten gaan. *Ce seroit dommage de negliger, de laisser passer une si belle occasion.*

JAMMEREN. v. n. Deernis, medoogentheid hebben. *Avoir pitié, compassion.* Het jammerd my van de man. *J'ay grand' pitié, grande compassion du pauvre homme; le pauvre homme me fait grand' pitié.* Wat helpt al dat JAMMEREN, klaagen? *à quoy bon tant se plaindre, se lamenter?*

JAMMERKLAGT. f. Naar beklag, gekerm. *Lamentation, plainte accompagnée de gemissements.* f. Na zoo veel traanen en jammerklagten. *Après tant de pleurs & de lamentations.* Een JAMMERKLAGTIGE stem. *Une voix lamentable, plaintive.*

JAMMERLYK. Adj. & Adv. Deerlyk, beklaaglyk, te beklaagen. *Pitoyable, lamentable, deplorable.* Een jam-

jammerlyke ſtaat, een jammerlyke dood. *Un etat pitoyable, une mort deplorable, lamentable.* Een jammerlyk ſchouwſpel. *Un triſte, un pitoyable ſpectacle.* Hy klaagde; kermde JAMMERLYK. *Il ſe plaignoit, crioit lamentablement, pitoyablement.* Hy wierd jammerlyk gedood. *Il fut malheureuſement tué.* In een JAMMER poel van elende vervallen. *Tomber dans un abime de miſeres, un gouffre de malheurs.*

JAN, by verkorting in de plaats van JOHANNES. Al de Lakeyen heeten Jan. *Tous les Laquais s'appellent Jean.* Ik zal u te Sint JAN betaalen. *Je vous payerai à la Saint Jean.* Iemand in 't dammen *Jan* maaken. *Faire quelqu'un* Jean *aux dames.* Zie die JANGAT, loeris, drulloor eens aan! *Voyez un peu ce Jocriſſe, ce nicaiſe, niquedouille! lendore!* 't Is een JAN-HEN, een Jan de waſchter. *C'eſt Jean qui fait tout, un metteur de poules couver.* 't JANHAGEL, 't Volk van de agterſtraaten kwam op de been. *La canaille, le petit Peuple s'attroupa.*

JANKEN. v. n. JANGELEN, ſchreeuwen, keffen, blaffen, als men van honden ſpreekt. *Piaffer, abboyer, glapir.* Die honden janken den heelen dag. *Ces chiens piaffent, glapiſſent, criaillent, abboyent tant que le jour dure.* Kond gy niet ſpeelen zonder JANKEN, ſchreeuwen, kyven? *Ne ſçauriez vous jouer ſans criailler, ſans vous quereller?* JANKEN naar een bedieninge, een officie. *Aſpirer, abboyer après un employ.* Janken als een hond om een ſtuk broods. *Piailler, ſe tourmenter comme un chien pour un morceau de pain.*

JANKER. Keſhond. Jaag die janker van de deur. *Chaſſez ce criard, piailleur, ce chien glapiſſant de la porte.* 't Is een JANKER, een ſchreeuwer, knorrepot. *C'eſt un grogneur, un piailleur.*

JANKER of SJANKER, van 't Franſch woord *Chancre*, ongemak aan 't Mannelyk teel-lid, Venus accident. *Chancre, poulain.* m. *Accident à la verge, mal venerien.*

JANKSTER. Keſſter, knor-varken. *Grogneuſe, grondeuſe, piailleuſe, braillarde.*

JANPU. Dronkemans vocht, Kruyers brandewyn, Genever water of Lavas. Hy drinkt zyn gat vol janpu. *Il ſe ſoule de janpu, de vilain genievre, de lavaſſe, de brandevin de Crocheteur.*

JAPAN. Groot Eiland be-ooſten China. *Le Japon, grande Ile à l'Orient de la Chine.* De JAPANNERS zyn ſlaaven van hun Vorſt. *Les Japonnois ſont eſclaves de leur Prince.* JAPANS. Adj. Dat van JAPAN is, of komt. *De Japon.* Japans lakwerk, verlakt. *Laque.* f. *Vernis de Japon.* m. JAPANSE rok, Japonſe rok of lange kamer rok. *Robe de chambre, Indienne.* Trek uw JAPON, Japonſe rok aan. *Prenez votre robe de chambre.*

JASMYN. Boompje in Spanjen zeer gemeen. *Jaſmin, arbuſte commun en Eſpagne.* m. Jasmyn bloem, Jasmyn ruiker, Jasmyn oly. *Fleur, bouquet, huile de Jaſmin.*

JASPIS. Fyne ſteen naar de Agaath gelykende. *Jaſpe.* m. *Pierre precieuſe reſſemblant à l'Agathe.* De Jaſpis *of* Jaſpis-ſteen is gemeenlyk groen en ondoorſchynend. *Le Jaſpe eſt ordinairement vert & opaque.*

JA-WOORD. n. Toezegging, trouw belofte, trooſt woord der na 't genot verlangende Minnaaren. *Promeſſe de mariage.* m. *Parole d'engagement.* f. Een Minnaar 't Jawoord geeven. *Dire oui, donner promeſſe de mariage à un Amant.*

J E.

JE, verwondering toonend woordje. Je, wat is het kind mooy opgeſchikt! *He, que l'enfant eſt brave!* JE, werd ook voor GY genomen. Waar benje, Jacobus? *Où êtes vous, Jacques?*

JEGENS. Adv. Tegen, omtrent. *Envers, à l'egard de.* Zig jegens een iegelyk heus gedraagen. *Se comporter honnêtement envers un chacun.*

JEGENWOORDIG. Adv. Tegenwoordig, nu. Hy is jegenwoordig ver van hier. *Il eſt bien loin d'icy à préſent, à cette heure.*

JEMENI, Kinderagtig woordje om uit ſchimp zyn verwondering ergens over te toonen. *Jemeni* Joosje, wat benje me teer! Tredame *que vous êtes douillet, qu'il eſt délicat & blond!*

JENEVER. zie GENEVER. Hy zuipt zyn gat vol jenever. *Il ſe ſoule de genievre.*

JESUIT. Zoo genaamde Metgezel van Jeſus Chriſtus. *Jeſuite, tres endu compagnon de Jeſus Chriſt.* De Jeſuiten zyn fyne drommels. *Les Jeſuites ſont de fins peſtes, de fins merles, de fines gens.* Een JESUITISCHE trek, ſtreek. *Un tour Jeſuitique, un trait de Jeſuite.*

JEU, SAP, als men van 't Halvleeſch en zekere vrugten ſpreekt. *Jus de la viande de boucherie,* ou *de certains fruits.* De jeu liep 'er tappelings uit. *Le jus en ſortoit à gros bouillons.*

JEUGD. f. Jonkheid, jonge jaaren. *Jeuneſſe.* f. *Jeune âge.* De bloeyende, de triſte of groene jeugd. *La floriſſante, la verte jeuneſſe.* Van der jeugd, van de tederſte jeugd af. *Dès la jeuneſſe, des la plus tendre jeuneſſe.* Men moet de JEUGD, de jonkheid verſchoonen. *Il faut excuſer la Jeuneſſe.* De JEUGD, de jonge luiden onderwyzen. *Enſeigner, inſtruire la Jeuneſſe.*

JEUGDIG. Adj. Jong, vrolyk. *Jeune, jovial, gaillard, qui aime la joye.* Een jong en jeugdig wyf. *Une femme jeune & gaillarde, fringante & gaye.* Hy heeft nog een jeugdig hart. *Il a encore le coeur gay, il eſt encore galant & jovial.* Als die JEUGDIGHEID, vrolykheid altyd duuren konde. *Si cette jeuneſſe, gaillardiſe pouvoit toujours durer.*

JEUKEN. v. n. Byten, kittelen. *Demanger, cuire, ſentir de la demangeaiſon.* Als een wond begind te jeuken, 't is een teeken van genezing. *Quand une playe commence à demanger, c'eſt ſigne de gueriſon.* Gy kitteld hem daar 't hem jeukt, gy ſpreekt hem naar den mond. *Vous le grattez ou il luy demange, vous le prenez par ſon foible.* De handen jeuken hem, hy wil plokhairen, boeken maaken &c. *Les mains luy demangent, il a envie de ſe battre, de faire des livres &c.* De rug jeukt hem, hy zoekt ſlaagen. *Le dos lui demange, il cherche à ſe faire battre.*

JEUKING, JEUKTE. *Demangeaiſon.* f. *Picotement importun.* m. Ik voel een onverdraagelyke jeuking. *Je ſens une demangeaiſon inſuportable.*

J I.

JICHT of JIGT. Flerezyn. *Goutte, fluxion acre & douloureuſe qui retombe ſur les jointures.* De Jicht in de voeten word *Podagra* genaamd. *La goutte aux pieds s'appelle* Podagre. De jicht in de handen *of* chiragra. *La goutte aux mains ou la chiragre.* De heup-jicht is de pynlykſte. *La goutte ſciatique eſt la plus douloureuſe.* Vliegende jicht. *Goutte volante, paſſagere.*

JICHTIG of JIGTIG. Adj. & Subſt. Die de jicht onderhevig is. *Gouteux euſe.* De JICHTIGE worden meer beſchimpt als beklaagd. *On ſe mocque plus des Gouteux qu'on ne les plaint.*

J O.

JOEG. *Preteritum* van JAAGEN, Weg JAAGEN. Hy joeg hem voort weg. *Il le chaſſa d'abord.*

JOELEN. v. n. Krioelen, roezemoezen, vrolyk zyn, zyn hart ophaalen. *Faire la vie, crier, chanter, gambader, ſe remuer, ſe tremouſſer beaucoup.* Het ſcheepsvolk was onbekommerd aan 't joelen! *L'equipage fai-*

Digitized by Google

faiſoit la vie, ſe diverſtiſſoit ſans ſouci, ſans ſonger à rien. De nagt met joelen en kitten doorbrengen. *Paſſer la nuit à chanter & à boire.*

JOK, JUK. Oſſe jok. *Joug à boeufs.* De oſſen aan 't jok binden, paaren. *Mettre les boeufs au joug.* Zie de reſt op JUK.

JOK. Boert, ſcherſſery. *Raillerie, plaiſanterie.* f. Is het jok of ernſt? *Eſt ce raillerie, eſt ce pour rire, ou eſt ce tout de bon?* Hy neemd alles in jok op. *Il tourne, il prend tout en raillerie.* De ſamenpaaring van jok en ernſt is 't naaſte middel om te behaagen. *Le melange du plaiſant & du ſerieux eſt le meilleur moyen de plaire.*

JOKKEN. v.n. Liegen. *Mentir, ne pas dire vray.* De kinderen het jokken verbieden, beletten. *Deffendre aux enfans, empêcher les enfans de mentir.* Jokt gy niet? *Ne mentez vous pas?* Hy jokt het. *Il en a menti.* Het is maar om te JOKKEN, te boerten. *Ce n'eſt que pour rire.*

JOKKENAAR. Loogenaar. *Menteur.* JOKKENAARSTER, loogenaarſter. *Menteuſe.* JOKKER, gekſcheerder, ſcherſſer. *Moqueur, railleur, goguenard.* JOKKERNY, gekſcheering, jok, boert. *Plaiſanterie, raillerie, goguenarderie.* f.

JOK-OSSEN. Juk-oſſen *Boeufs de charuë* ou *d'accouple, boeufs à mettre ſous le joug.*

JOKSWYZE. Adv. Uit joks. *Par raillerie, pour rire* Hy zeide het maar jokswyze. *Il ne le dit que pour rire.*

JOL. Een Jutſe of Jutlandſe boot. *Une barque de Jutlande.*

JONG. Adj. Niet oud. *Jeune, pas âgé.* Een jong paard, een jonge boom. *Un jeune cheval, un jeune arbre.* De jonge luiden zyn onbedagt. *Les jeunes gens ſont indiſcrets.* Ik was in myne jonge jaaren niet wyzer. *Je n'etois pas plus ſage dans mon bas âge.*

JONG. Jong dier. Het jong van 't Hart heet *Faon* in 't Franſch. *Le petit du Cerf s'appelle* Faon *en François.*

JONGE, JONGEN. Jonge zoon. *Garçon, jeune enfant mâle.* Zy leid van een braave jongen in de kraam. *Elle eſt en couche, accouchée d'un beau garçon.*

JONGE en JONG, werd nog in de volgende ſpreekwyzen gezegt. De JONGE lui, de nieuw getrouwde gaan bezoeken. *Aller voir les jeunes gens, les jeunes mariez.* Een jong Doctoor, een jongen Advocaat. *Un jeune Medecin, un jeune Avocat.* Aan Mynheer, Mynheer de Wit, de jonge. *à Monſr. Monſr. de Wit, le jeune.* Men heeft heel JONGE, heel verſche brieven uit het Leger welke melden dat... *On a des lettres de très fraiche date de l'Armée qui marquent que...* Wat benje nog JONG, nog dertel, mal! *Que vous êtes encore jeune, encore badin!* Dat jong is wil gemeenlyk wel malleu phr: *Tout ce qui eſt jeune aime d'ordinaire à folatrer.* Daar komen zelden jongen die de ouwen verbeteren. *Il eſt rare de voir des enfans plus habiles que leurs Peres.*

JONGELING. Jongman, jonge vryer. *Jeune homme, jeune garçon.* De drie Jongelingen die in den brandenden oven geworpen wierden. *Les trois Jeunes hommes qui furent jettez dans la fournaiſe.* Het bloem, het puik der JONGELINGSCHAP. *La fleur, l'elite de la Jeuneſſe.* Gedeurende de jaaren van Jongelingſchap. *Pendant l'age d'Adoleſcence.*

JONGEN. Jonge dieren. *Petits des bêtes.* Als de teef, de kat haare jongen geworpen zal hebben. *Quand la chienne, la chatte aura fait ſes petits.* Des Arends jongen zullen de oogen der ongehoorzaame kinderen uitpikken. *Les petits de l'Aigle creveront les yeux des enfans desobéiſſants.* Die teef is met jongen. *Cette chienne eſt pleine.*

JONGEN. Leer jongen. *Garçon, apprentif.* Schoenmaakers, Kleermakers jongen. *Garçon de Cordonnier, garçon de Tailleur.* Een koks jongen. *Un marmiton.* Een ſcheeps jongen, zwabber. *Un garçon de navire, un mouſſe, page.* Een koot jongen. *Un coureur, un garnement.* Een bogger JONGEN, ſchand jongen. *Un bardache.* Die kat moet haaſt JONGEN, jongen werpen. *Cette chatte fera bientôt des petits.*

JONGER, is de *Comparativus* van JONG. Hy is veel jonger als ik. *Il eſt beaucoup plus jeune que moy.* Men heeft geen JONGER brieven uit het Leger als die van den eerſten dezes. *On n'a point de lettres de plus fraiche date de l'Armée que celles du premier de ce mois.* Hy verklaarde zyn JONGER broeder tot zyn eenigſten erfgenaam. *Il declara ſon cadet, ſon frere puiſne ſon heritier univerſel.* Van zyn JONGER wat leeren. *Apprendre quelque choſe de plus jeune que ſoy.*

JONGETJE. Kleine jongen. *Petit garçon.* Een zoet jongerje. *Un joli petit garçon.*

JONGMAN. Jongeling *Jeune homme.* 't Is een heel ſchappelyk, geſchikt jongman. *C'eſt un joli jeune homme, un jeune homme bien poſé.* Hoor hier jongman? *Ecoutez notre jeune ami?*

JONGS. Men moet de kinderen van JONGS op, van der jeugd aan de deugd inſcherpen. *Il faut imprimer la vertu dans les enfans dès la jeuneſſe, dès le bas âge.* Wat heeft de kraamvrouw JONGS? is de kraamvrouw van een zoon of van een dochter bevallen? *Quel enfant a l'accouchée? la femme en couche a-t-elle eu un garçon ou une fille?*

JONGST, *Superlativus* van JONG. De jongſte zoon, jongſte dochter. *Le plus jeune fils, la plus jeune fille.* De Officieren JONGST, laatſt, onlangs uit Catalonien, uit Vlaanderen aan 't Hof gekomen. *Les Officiers venus dernierement, depuis peu de Catalogne, de Flandre.* De JONGSTE brieven van Cadix geeven hoop op de aankomſt der Galjoenen. *Les dernieres lettres de Cadix font eſperer l'arrivée des Galions.* Alle menſchen zullen ten JONGSTEN dage geoordeeld werden. *Tous les hommes ſeront jugez au dernier jour.*

JONK. Indiaanſe bark *ef* vaartuig. *Jonque* ou *barque Indienne.*

JONKER of Jonkheer, Jong Edelman. *Gentilhomme, Jeune homme de qualité.* Jonker van Opdam, Jonker Lalec. *Le jeune Monſr. d'Opdam, le jeune Monſr. de Lalec.* Heel wel, myn Jonker. *Fort bien, mon Gentilhomme.* Een Salet JONKER, poppe jonker. *Un Damoiſeau, un jeune muguet, jeune blondin.* JONKERS handwerk doen, leeg gaan. *Battre le pavé, trainer la brette.*

JONKERAGTIG. Adj. Als 't een Jonker paſt. Dat is niet zeer Jonkeragtig. *Cela ne ſent pas trop ſon Gentilhomme.*

JONKHEER, JONKER. Jonk Edelman. *Jeune Gentilhomme.* Jonkheer Chriſtoffel, Barnhart. *Le jeune Seigneur Chriſtofle, le jeune Seigneur Bernard.* JONKHEER, jong Heerſchap. *Jeune Monſieur.*

JONKHEID of JONGHEID. f. Jeugd, jonge jaaren. *Jeuneſſe.* f. *Jeune âge.* m. Men moet het zyne jonkheid toeſchryven. *Il faut l'attribuer à ſa jeuneſſe.* Zoo de jonkheid wiſt en zoo de ouderdom konde. ſpr: *Si jeuneſſe ſçavoit & ſi vieilleſſe pouvoit.*

JONKVROUW, Jonge Adelyke Juffrouw. *Jeune Demoiſelle, jeune fille Noble.* De Wel-Edele Jonkvrouw van der Lip, van Borſelen. *La très Noble & jeune Demoiſelle van der Lip, van Borſelen.* JONKVROUW, werd ook ſlegts voor Jonge Juffer genomen. Vaerſen gemaakt op het Huwelyk van Jonkheer N. met de eerbaare Jonkvrouw R. *Vers faits ſur le Mariage du jeune Monſr. N. avec la jeune Demoiſelle R.*

Digitized by Google

JOOD of JODE. Hebreen *of* Hebreeuwer. *Juif, Hebreu.* De Hoogduitſche Jooden zyn de regtzinnigſte, en de Portugeeſche de rykſte. *Les Juifs d'Allemagne ſont les plus orthodoxes, & les Portugais les plus riches.* 't Is een doolende, een zwervende Jood, een zwerver. *C'eſt un Juif errant, un vagabond.* 't Is een regte Jood, een ſchagcheraar, woekeraar in zyn hart. *C'eſt un vray Juif, un uſurier, un faſſe Matthieu.*

De JOODE Kerk, de Synagoge. *La Synagogue* ou *l'Egliſe des Juifs.* JOODE KRIEKEN, zekere vrugt aldus genaamd. *Des guignes, certaine eſpece de guignes.* JOODE LYM, zwavelagtige of brandbaare kalk. *Bitume.f. Matiere gluante & inflammable.*

JOODENDOM of JODENDOM. Joodſen Godsdienſt. *Judaïſme.m. Religion des Juifs.f.* De ſlaafſe plegtigheden van 't Joodendom. *Les ceremonies ſerviles du Judaïſme.* 't Joodendom aanneemen. *Embraſſer le Judaïſme, Judaïſer.*

JOODIN of JODIN. Joodſch vrouwmenſch. *Juive, femme* ou *fille Juive.* Men ziet zelden ſchoone Joodinnen. *On voit rarement de belles Juives.*

JOODSCH. Adj. Dat den Jooden aangaat. *Juif, Juive, qui concerne les Juifs.* Het Joodſche Volk was zeer tot Afgodery genegen. *Le Peuple Juif, la Nation Juive etoit fort addonnée à Idolatrie.* De Joodſche Wet. *La Ley Judaïque.* De Joodſe Oudheden. *Les Antiquitez Judaïques.* De Joodſe Bybel. *Le Talmud.* De Joodſe Raad. *Le Sanhedrim.* Op zyn Joods gekleed. *Habillé à la Juive, à la maniere des Juifs.* De Joodſche Sabbath. *Le Sabbath des Juifs.* Het Joodſche Land, Judea. *La Judée, la Paleſtine.*

JOOL. Houte klaas, weetniet, druiloor. 't Is een regte Jool. *C'eſt un vray idiot, un vray jocriſſe!*

JOOPEN. Dorre knoppen van afgevalle roozen &c. *Grateculs, boutons de roſes paſſées.* m. pl.

JOOPENBIER. n. Sterk en kleefagtig Dantzikker bier, zeer goed tegen kneuzingen van buiten en verwrikkingen van binnen. *De la Jopenbier, de la biere de Dantzik très forte & très onctueuſe, bonne contre les froiſſures externes & contre les diſlocations internes.*

JORDAAN. Vermaarde vloed in Judea, 't Oude Joodſche Landt. *Jourdain, Fleuve fameux de l'ancienne Judée.* De Prinſegraft werd t'Amſterdam onder 't gemeene Volk Jordaan genaamd. Hy woond ergens over de Jordaan. *Il demeure quelque part au delà du* Prinſegraft, *par delà le grand Canal, à l'autre coté du Fleuve.*

JORDEN, is 't zelfde als JURIAAN, een mans naam. *Gregoire, nom d'homme.* 's Is een regte JORDEN, een jool, een halve gek. *C'eſt un vray nicaiſe, un franc benêt, un franc nigaud.*

JORIS. Mans naam. *George.* Hy is als een Sanct Joris gewapend. *Il eſt armé comme un Saint George.* Hy is by *St.* Joris in de koſt. ſpr: *Il a ſon pain cuit.*

JOU, werd in de gemeenzame ſtyl aldus gebruikt. Foey, jou deugniet! Jou morſſebel! *Fi le vaurien! ſi la ſalope!* Jou ſtouten bengel daar je bent! *Petit garnement que vous êtes!* Iemand uit JOUWEN, uitlagchen. *Huer après* ou *ſur quelqu'un.*

't JOURNAAL of Dagregiſter van een Koopman. *Le Journal* ou *Regiſtre journalier d'un Marchand.*

J U.

Het JUBELJAAR, ruſtjaar der Jooden kwam om de vyftig jaar. *Le Jubilé des Juifs venoit tous les cinquante ans.* Het eerſte JUBELJAAR, vreugde jaar der Catholyken is Anno 1300 ingeſteld, doch eerſt Anno 1473. door Paus Sixtus de vierde alzoo genaamd.

JUCHT of JUGT. Ruſſiſch en Pruis-leer. *Cuir de Ruſſi* ou *de Ruſſie, de Moſcovie* ou *de Pruſſe.* Een

Bybel in Jucht gebonden, in Juchte band. *Une Bible reliée en cuir de Rouſſi.* Een koets met Jucht leer overdekt. *Un caroſſe de cuir de Rouſſi.* 't Schip is met Hennep en JUCHTEN gelaaden. *Le vaiſſeau eſt chargé de Chanvre & de cuirs de Rouſſie.*

JUDAS. Valſche broeder, verraader. *Judas, faux frere, traître.* 't Is een regte Judas, een Judas kus. *C'eſt un vray Judas, un baiſer de Judas.* Judas baard, roſſe baard. *Barbe de Judas, barbe rouſſe.* Judas hair, ros hair. *Poil de Judas, poil roux.*

JUDAS OOREN. Zeker uitwas aan den vlierboom. *Boutons.m.pl. Excreſcence de Sureau.f.*

JUFFER. Juffrouw. *Demoiſelle, jeune fille* ou *jeune femme.* Een jonge Juffer, een Franſche, een Gelderſe Juffer. *Une jeune Demoiſelle, une Demoiſelle Françoiſe, une Demoiſelle de Gueldre.* Een Adelyke Juffer. *Une fille* ou *femme Noble; une Demoiſelle, une Dame de qualité.* Staat JUFFER. *Fille d'honneur, Dame d'honneur.* Kamer Juffer, Kamenierſter. *Fille* ou *femme de chambre.* De Koninginne van alle haare Juffers, Staat-Juffers verzeld. *La Reine accompagnée de toutes ſes Filles, ſes Femmes.*

JUFFER, van een bywoord verzeld, werd in 't Franſch met een eenig woord afgeleid. Een Hollandſe Juffer. *Une Hollandoiſe.* Een Franſche Juffer. *Une Françoiſe.* De Hollandſe Juffers zyn doorgaans mooyer als de Franſche. *Les Hollandoiſes ſont pour l'ordinaire plus belles que les Françoiſes.*

JUFFER, werd nog in de volgende ſpreekwyzen gebruikt. 't Is een Juffer, 't is een ſtaaltje. gekich: *C'eſt une droleſſe, une bonne piece, une pouleſte.* Juffer uit de mond ſpreeken, zyn meening vryelyk uiten. *Ne mâcher point la cire, parler librement, dire librement ſa penſée.* Dat is zoo lang en zoo ſmal, als een Gelderſe Juffer. *Cela eſt auſſi long & auſſi menu qu'une taille de Gueldres.* JUFFER, bed-warmer aldus genaamd. *Demoiſelle, uſtencille à echauffer le lit.* De Juffer warmen. *Chauffer la Demoiſelle.*

JUFFERAGTIG. Adj. Als een Juffer, tot een Juffer behoorende. *En Demoiſelle, à la maniere, à la façon des Demoiſelles.* Zy gaat heel Jufferagtig in de kleeren. *Elle s'habille en Demoiſelle, elle fait bien la piaffe.* Dat is niet zeer Jufferagtig! *Cela ne ſent gueres la Demoiſelle!*

JUFFERS. Adj. Dat tot een Juffer behoord *of* dat Juffers paſt. *Qui appartient à une Demoiſelle* ou *aux Demoiſelles.* Juffers kleeren, Juffers handſchoenen. *Des habits, des gants de Demoiſelles.* Een Juffers School. *Une Ecole de Demoiſelles* ou *de jeunes Filles.* Hy heeft zulke Juffers handen, poppe handen. *Il a des mains de Demoiſelles, des mains de poupées.*

JUFFERS te ſcheep, blokken zonder ſchyven, met gaten en yzer beſlag, dienende om de hooftouwen &c. buiten aan de ſchepen &c. aan te zetten, doch meeſt voor de pronk ſtrekkende, werden ze uit dien hoofde Juffers genaamd. *Poulies ſans mouffles, ou poulies de parade, attachées aux hautbans.*

JUFFERS. Dunne balken ter lengte van omtrent vyf en twintig voet. *Des mâts ou brins de bois d'environ vint cinq pieds de long.* Met juffers heyen, juffers tot heymaſten gebruiken. *Piloter avec des mats de vint cinq pieds, des mâts de moyenne groſſeur.*

Het JUFFERSCHAP. Al de gezamentlyke Juffers, de jonge vrouwen en dochteren. *Les Dames, toutes les Demoiſelles, le Sexe, le beau Sexe.* Het Jufferſchap believen, oppaſſen, eer bewyzen. *Complaire aux Dames, faire ſa Cour aux Dames, reſpecter le beau Sexe.*

JUFFROUW, JUFFER. Eertytel een Burger vrouw *of* Burger dochter eigen. *Demoiſelle.* Kend gy die

Juf-

Digitized by Google

Juffrouw wel? *Connoiſſez vous bien cette Demoiſelle là?* Ja, 't is een Haagſe, een Brabantſe, een Franſche Juffrouw. *Oui, c'eſt une Demoiſelle de la Haye, c'eſt une Brabançonne, une Françoiſe.* Een Franſche Juffrouw, een *Gouvernante*, een *Mabonne* in zyn huis hebben. *Avoir une Demoiſelle Françoiſe, une Gouvernante dans ſa maiſon pour inſtruire, elever ſes enfans &c.*

JUFFROUW, werd in *Vocativo* met *Mademoiſelle* in 't Franſch vertaald. Wat belieft je, Juffrouw? *Que vous plait il, Mademoiſelle?* Ik kom, Juffrouw. *Je viens, Mademoiſelle.* Juffrouw, men vraagd naar u. *Mademoiſelle, on vous demande.* Hoe vaart Juffrouw uw zuſter, uw moey? *Comment ſe porte Mademoiſelle votre ſoeur, votre tante?* De JUFFROUW, voogdes van 't huis. *La Maîtreſſe, la Dame du logis.* Is uw Juffrouw t'huis, vryſter? *Votre Maîtreſſe eſt elle au logis, ma bonne?*

JUGTEN of JUCHTEN. Moſcovis *of* Ruſſich leer. *Du cuir de Rouſſi.* Jugte banden. *Des livres reliez en cuir de Rouſſi.*

JUICHEN of JUIGCHEN. v. n. Vreugde galmen laaten hooren. *Se rejouir, mener joye, s'ecrier de joye, temoigner beaucoup d'alegreſſe.* Juichen met hand geklap. *S'ecrier de joye & battre, frapper des mains.* 't Volk juicht aan alle kanten! *Le Peuple mene joye, temoigne de l'alegreſſe de toutes parts!* JUICHING is op GEJUICH uitgelegt. *Cri de joye.* m. *Alegreſſe.* f.

JUIST. Adv. Eeven veel, even net. *Juſte, egal, tout autant, juſtement.* Daar is juiſt zoo veel als gy hebben moet. *Voila tout juſte ce qu'il vous faut.* Ik had juiſt tien gulden in myn zak. *J'avois juſtement, tout juſte dix florins dans ma poche.* Hy was toen juiſt uit. *Il etoit juſtement ſorti pour lors.* Gy komt juiſt van pas. *Vous venez tout à propos, juſte à l'heure qu'il faut.* Gy hebt het juiſt geraaden *Vous l'avez deviné juſte.*

JUJUBE of BORSTBÉZIE. Vrugt van de JUJUBE ofte BORSTBÉZIE-BOOM. *Jujube.* m. *Fruit du Jujubier, Arbriſſeau plus petit que le Prunier.*

JUK of JOK. Oſſe juk. JOUG, liſez, JOUC. *Joug à boeufs.* De oſſen onder 't juk brengen, 't juk aandoen. *Mettre les boeufs au joug.* Een JUK oſſen, een paar oſſen. *Un couple de boeufs, une paire de boeufs.* JUK-oſſen, ploeg-oſſen om onder 't juk te koppelen. *Des boeufs de charuë.* Een melk JUK, juk daar de melk-emmers aanhangen *Un joug à Laitiere.* Het JUK, de laſt der Dwingelandy afſchudden. *Secouer le joug de la Tyrannie.* Onder 't juk buigen. *Plier ſous le joug.* Hy is getrouwd, nu is hy onder 't juk. *Il eſt marié, le voila ſous le joug.* Onder 't juk des Antichriſt zugten. fig: ſpr: *Gemir ſous le joug de l'Antechriſt.*

JUK, gebind van planken en balken, ſpatle tuſſchen wydte in een zolder tuſſchen twee balken in. *Travée.* f. *Eſpace d'un plancher entre deux ſolives.* De ysgang heeft een juk van den brug mede geſleept. *La glace en chariant a emporté une des travées du pont.*

JULEP. Drank met rooze water &c. *Julep.* m. *Potion medicinale d'eau roſe &c.* Een hartſterkende Julep. *Un Julep confortatif.* Een ſlaapverwekkende Julep. *Un Julep ſomnifere.*

JULY, HOOYMAAND. De Honds-dagen beginnen den 24 July. *Les jours Caniculaires commencent le 24 de Juillet.*

JUNY, ZOMERMAAND. Juny heeft maar dertig dagen. *Le Mois de Juin n'a que trente jours.*

JURK. Kinder overtrek *of* bovenkleed *Fourreau.* m. *Petit ſurtout d'enfant.* Een kind met een Chitſe jurk. *Un enfant avec un fourreau de toile des Indes.* Een

paarde JURK, dek-kleed. *Une houſſe* ou *couverture d'Ecurie.*

JUT. men heet Paus *Jut*, de perſoon die onder den naam van Johannes de agtſte de Pauſſelyke waardigheid heeft bekleed, en welkers beeld nog in de Hoofdkerk van Sienna, te zien is. De Hiſtorie van Paus Jut werd voor en tegen geſprooken. *L'Hiſtoire de la Papeſſe Jeanne eſt ſoutenuë & conteſtée; on ſoutient & l'on conteſte l'hiſtoire, l'avanture de la Papeſſe Jeanne.* Dat zal te JUTMIS geſchien, als de kalveren op 't ys danſſen. gekſch: *Cela arrivera la ſemaine des trois Jeudis, trois jours après jamais.*

JUWEEL. n. Fyn edel geſteente. *Joyau, bijou.* m. *Pierre precieuſe, pierrerie.* f. Een goedaardige vrouw is een onwaardeerlyk Juweel. fig: *Une femme de bonne humeur, d'humeur douce eſt un Joyau ineſtimable.* 't Is een JUWEEL, een Juweeltje, een Juffertje. gekſch: *C'eſt une bonne piece, une bonne lame, une bonne droleſſe, une pouleſte crêtée!*

JUWEELEN. Ingezette, verwerkte fyne ſteenen. Zyn Juweelen verpanden, verkoopen. *Engager, vendre ſes Joyaux, ſes Pierreries.* JUWEEL-KISTJE, koffer. *Caſſette à Bijoux, aux Joyaux.* f. Een JUWELIER, die fyne ſteenen opmaakt en daar mede handel dryft. *Un Joaillier, Bijoutier.* JUWELIERSTER. *Joailliere.* JUWEELWERK, opgemaakte Juweelen. *Joaillerie.*

J Y.

JY, werd in de gemeenzame ſtyl voor GY gezegt. Jy jokt het. *Vous en avez menti.*

K.

K A.

KAA, KADE. f. Kaay, Dam of Dykwerk, Wal tot afkeering van 't water. *Chauſſée, levée.* f. Een Zoomer kaa, enkelde kaa. *Une ſimple chauſſée.* Een Winter kaa. *Une double chauſſée, capable de retenir l'eau pendant l'Hyver.*

KAAG. f. Bekend Binnelands vaartuig. *Chaye.* f. Met de Kaag van Leiden op Amſterdam vaaren. *Aller de Leide à Amſterdam avec le* Kaag, *avec le bâteau à la voile par le Lac de Haerlem.* KAAGMAN, Schipper op een Kaag. *Batelier qui monte une Chaye, un* Kaag.

KAAI of KAAY. Wal *of* Steiger daar een ſchip aanlegt. *Quay, Quai.* m. *Platte forme au bord d'un Canal où un vaiſſeau aborde.* Het ſchip leid aan de kaai, aan de ſteiger, aan de wal. *Le vaiſſeau eſt au quay, devant le quai.*

KAAI-BOEF. Kruyer, arbeider, kraankind &c. werkman die aan de kaai zyn koſt zoekt te verdienen. *Un brouettier, crocheteur qui cherche à gagner ſa vie avec ceux qui abordent au quay.*

KAAK. f. Wang. *Joue.* f. Bloozende kaaken. *Des jouës vermeilles.* De KAAKEN of kieuwen van de vis. *Les ouyes du poiſſon.* Styf in de kaaken zyn, ſtout in den bek zyn. *être fort en gueule, avoir un front d'airain.* Iets met ſtyve kaaken ſtaande houden. *Soûtenir effrontément quelque choſe.*

KAAK. Schavotje daar gaauwdieven &c. op te pronk ſtaan. *Carcan, pilori.* m. Een hoer, een dief aan de kaak zetten. *Mettre une putain, un voleur au carcan, au pilori.*

KAAK. Rukwind, dwarlwind. *Tourbillon, grain de vent.* m.

KAAKBEEN. n. *Mâchoire.* f. Samſon ſloeg duizend Philiſtynen dood met een Ezels kaakbeen. *Samſon tua mille Philiſtins avec une mâchoire d'Ane.* Met het kaak-

Digitized by Google

kaakbeenen luſtig ſchermen, braaf aan eeten. *Jouer bien de la mâchoire.*

KAAKEN. v. a. De haring KAAKEN, de kaaken doorſnyden, 't ingewand uithaalen om die te zouten. *Caquer, ecaquer, etêter le hareng, ebreuiller* ou *apprêter le hareng avant que de le ſaler.* Het Haring KAAKEN of Haring ZOUTEN is door Wilhem Beucheld te Biervliet Anno 1347 overleden, uitgevonden.

KAAKER. Haring kaaker. *Caqueur, ecaqueur, etêteur de hareng.* KAAKMES. n. Mes om de haring te kaaken. *Couteau à ecaquer le hareng.* m.

KAAKSLAG. m. Kinnebak ſlag, klap. *Soufflet.* m. *Revers de main appliqué ſur la joue.*

KAAL. Adj. Hairloos, zonder hoofdhair. *Chauve, chenu, ſans cheveux ſur la tête.* Een kaal hoofd hebben. *Avoir la tête chauve, être chauve.* De jonge duiven, jonge moſſen komen KAAL, veerloos ter waereld. *Les jeunes pigeons, jeunes moineaux viennent nuds au monde.* Zoo kaal, zoo naakt als de hand. *Nud comme la main.* Een KAAL of effen ſtof. *Une etoffe raſe, unie, ſans poil.* Een kleed kaal draagen, tot op de draad ſlyten in 't draagen. *Uſer un habit juſqu'à la corde, le porter tant qu'il ſoit tout ras.* Een KAAL ſchip, een ſchip zonder ſtaande of loopende wandt. *Un vaiſſeau nud, ſans agreils ni apparaux.* Een KAALE ree, een ree zonder ſchepen. *Une rade nuë, ſans vaiſſeaux.* Een KAALE beurs, beurs zonder geld. *Une bourſe vuide, platte, ſans argent.* Een KAALE Jonker, een Edelman zonder geld *Un Gentilhomme qui n'a que la Cape & l'epée, un Gentilhomme ruiné.* 't Is een kaale vink, een kaal rot *C'eſt un gueux, un archigueux; il n'a pas la maille.* Hy is zoo kaal als een Kerk rot. *Il eſt gueux comme un rat d'Egliſe.* Hoe kaalder hoe royaalder; zegt het ſpreekwoord. *Moins on a plus on s'efforce de paroître; dit le proverbe.* Dat is een KAAL, een ſlegt, een onnozel zeggen! *Voila qui eſt bien fade, bien innocent, bien badin! que cela eſt froid, plat!* Ergens kaal afkomen, ſchande behaalen. *Sortir à ſa honte de quelque entrepriſe, echouer.* Gy komt 'er kaal af! *Vous en avez le dementi, vous avez un pied de nez; au Renard, au Renard!* Dat is een kaalen uitvlugt! *La belle deffaite! que voila une pauvre excuſe!*

KAALHEID van 't hoofd. f. *Chauveté de la tête.* f KAALHEID, armoede, geldeloosheid. *Miſere, gueuſerie.* f.

KAALHOOFD. Kaalkop. *Tête pelée, chauve.* Zy heeft een KAALHOOFD, een oude paay getrouwd. *Elle a epouſé une tête pelée, un vieux penard.*

KAALIS of KALIS. Kaal menſch, geldeloos menſch. *Gueux, homme ſans argent, miſerable.* Zy heeft een kaalis getrouwd. *Elle a epouſé un gueux, un miſerable, un gredin.*

KAALKIN. Kin zonder baard. *Menton ſans barbe.* m. 't Is een kaalkin, een melk baard. *C'eſt un jeune levron, une jeune barbe.*

KAALKOP, KAALHOOFD. Scheldwoord. *Tête pelée, tête chauve, chenuë.* En de jongens Elizeus navolgende riepen ſcherſſender wyze, gaa op kaalkop, kaalkop gaa op. *Et les enfans ſuivant Eliſee crioient par deriſion, monte pelé, monte pelé.*

KAAL MAAKEN. v. a. 't Hair doen afvallen *Depiler, rendre* ou *faire devenir chauve.* Iemand kaal maaken, zyn geld afwinnen, doen verteeren. *Manger quelqu'un, depouiller, ruiner quelqu'un.* Een veld KAAL MAAKEN, afoegſten, afmaayen van al 't gewas berooven. *Depouiller, denuer un champ.*

KAAL-OOR. Scheldwoord. 't Is een kaal-oor. *C'eſt un tondu, un pelé.*

KAAL POOT. Een duif met kaale pooten. *Un pigeon pelé, à pates nuës, chauves.* 't Is een kaal poot, kaale Jonker. *C'eſt un Gentilhomme ruiné.*

KAAL WORDEN. v. n. Zyn hair kwyt worden. *Devenir chauve, perdre ſes cheveux* ou *ſon poil.* KAAL WORDEN, arm worden, verarmen. *Appauvrir, devenir pauvre, tomber dans l'indigence.*

KAAM of KEEM. f. Witte plekjes die op verzuurd bier, azyn, wyn &c. dryven. *Gendarmes, petites taches blanches qui s'elevent au deſſus de la biere aigrie, du vin aigri.* Dat bier begind te KAAMEN, te ſchitten. *Il ſe forme des fleurs, des gendarmes ſur cette biere.*

KAAN. Zeker Pools vaartuig van Thoorn &c. met graan op Dantzik de Weyſſel afkomende. *Certaine barque Polonoiſe, bâtiment Polonois, bâteau qui deſcend la Viſtule chargé de bled &c.* De Amſterdamſe wyven heeten KAAN of KANIS, de langwerpige mand daar zy aardbezien, artichokken &c. in te koop draagen. *Panier plat & ovale dans lequel les fruitieres d'Amſterdam portent des fraiſes, des artichauds à vendre.*

KAAP. Hoek lands in Zee uitſteekende is op CAAP uitgewerkt. *Cap, Promontoire.* m. De ſchepen hebben lang aan de KAAP, te weeten, de Kaap de goede Hoop gelegen. *Les vaiſſeaux ont été long temps au Cap, au Cap de bonne Eſperance.*

KAAP. f. Zeetogt om buit te maaken. *Courſe, navigation pour butiner.* f. Een ſchip ter Kaap uitgeruſt. *Un vaiſſeau equipé en Courſe.* Op de reine Kaap vaaren, geen maandgeld bedingen, maar zyn aandeel in de buit verwagten *être à la part, aller en Courſe amorcé par le butin ſans conditionner des gages par mois.* KAAPEN. v. n. Vrybuiten, Zee ſchuimen. *Aller en Courſe, ecumer la Mer, butiner.* Hy zoekt wat te KAAPEN, wat te ſteelen. *Il cherche à prendre, à filouter, eſcamoter quelque choſe.*

KAAPER of KAPER. m. Rooffchip dat ter Kaap uitgeruſt is, en ook die 'er op vaart. *Capre, Armateur, vaiſſeau equipé en Courſe & le Corſaire qui le monte.* De Zeeuwſche, de Duinkerker Kaapers maaken de Kuſt zeer onvry. *Les Capres de Zelande, de Donquerque inquietent beaucoup la Cote.* Een Kaaper aan boord krygen, werd in den eigentlyken zin voor aanſtoot lyden gezegt. *être abordé par un Capre, être attaqué par un Armateur; avoir un aſſaut à ſoutenir.* Pas op, daar is een kaper op de kuſt, daar zyn verklikkers in de kamer &c. *Prenez garde, il y a des eſpions, des mouches en campagne; il y a des mouchards aux ecoutes, à l'affût.*

KAAPSTANDER. m. Baak op een Kaap *of* hoek Lands ſtaande. *Une Baliſe en guiſe de Fanal poſée ſur un Cap, une langue de terre avançant dans la Mer.* KAAPSTANDER, ſoort van Windas *of* loſſe ſpil. *Un Cabeſtan volant, un ſinge, eſpece de vindas.* m.

KAAR. f. Vishouwer, ſchuitje met gaten daar de vis levendig in gehouden werd. *Reſervoir percé à jour, dans lequel on garde le poiſſon en vie.* m.

KAAR, van 't Latyn *Carus*, wierd eertyds voor vrind, geliefde gezegt. Zy zyn groote kaaren. *Ils ſont grands amis.*

KAARD of KAARDE. f. Wolkammers tweeledig werktuig van hout en yzerdraad daar de wol tuſſchen in gekaard, gekamd werd. *Carde* ou *peigne de cardeur compoſé de deux pieces plattes & garnies de petites pointes en dedans.* KAARDE BOLLEN of Kaarde diſtelen. *Chardons de bonnetier.* m. pl. KAARDEMAAKER, een die Wolkammers kaarden maakt. *Ouvrier qui fait des cardes* ou *des peignes de cardeur.* De wol KAARDEN of kammen. *Carder, peigner la laine.* Wol-

Digitized by Google

KAARDER, wolkammer. *Cardeur.* KAARDESTEEKER, een die Wolkammers kaarden ſteekt, uitſteekt, ſchoonmaakt. *Nettoyeur, eplucheur de cardes* ou *peignes de Cardeur.* Wol-KAARDSTER, wol-kamſter. *Peigneuſe, cardeuſe de laine.* KAARDSEL. n. Wol die men uit de kaarden ſteekt. *Cardée* f. *Laine que l'on retire des cardes.* KAARDSEL, werd ook genomen voor de wol die men te gelyk kaard. *Cardée, ſe prend auſſi pour ce qu'on carde de laine à la fois.*

KAARDEN of ribben van artisjokken met een ſpergie ſous eeten. *Manger des cardes* ou *côtes d'artichaud à la ſauce aux aſperges.*

KAARN of KARN. f. Hout werktuig, ſpits aflopende melk ton, daar de boter in gekaarnd of beſlagen werd. *Barate.* f. *Vaiſſeau en forme de barril plus large en bas qu'en haut, dans lequel on bat le beure.* KAARNEMELK of GEKARNDE melk. *Du lait de beure.* De melk KAARNEN of karnen, beſlaan. *Battre le lait.*

KAARS of KAERS. f. *Chandelle.* f. Een dikke, een dunne, lange kaars. *Une chandelle epaiſſe, chandelle menuë, longue.* Een nagt kaars *Une chandelle de veille.* Een Drie-Konings kaars. *Une chandelle des Rois.* Een was kaars *Une chandelle de cire.* Een Altaar kaars. *Un Cierge.* Een was kaars *of* toorts. *Une torche.* By de kaars werken. *Travailler à la chandelle.* Een huis, een land by 't uitbranden van de kaars verkoopen. *Vendre une maiſon, une terre à la chandelle eteinte.* Zyn hair hangd zoo regt als een kaars gekſch: *Ses cheveux pendent droit comme des chandelles.* Zy is mooy als de kaars brand. *Elle eſt belle à la chandelle.* Hy ging uit als een kaars. *Il s'en alla comme une chandelle.* Hy vliegd al om de kaars. *Il tourne autour de la chandelle; il ſe ſera prendre au premier jour.* Hy is van zelfs in de kaars gevlogen. *Il s'eſt venu bruler à la chandelle.* Gy zult het doen of de Duivel zal de kaars houden. *Vous le ferez ou le Diable s'en mêlera, ou nous verrons beau jeu.*

KAARSDIEF. Mug die om de kaars vliegt. *Couſin* ou *moucheron qui vole autour de la chandelle.* KAARSKIST, kaarſſe maakers kiſt of bak *Evente.* f. *Caſſette baſſe, platte & ſans couvercle où l'on met la Chandelle defilée* KAARSGIETER of KAARSSEMAAKER. *Mouleur de chandelle, Chandelier, Artiſan qui fait des chandelles.* KAARSLAA of KAARSLADE, kaarsbakje daar de kaarſen in bewaard worden. *Layette* ou *boete à chandelles.* f. KAARS-LEMMET of kaarsgaren, kaarspit. *Meche.* f. *Coton de chandelle.* m. By 't KAARS LICHT werken. *Travailler à la chandelle.* KAARSSEMAAKER, kaarsgieter; een die kaarſſen giet en verkoopt. *Chandelier, mouleur & marchand de chandelles.* KAARS-SMEER, ſmeer, ongel, roet, talk daar kaarſſen van gemaakt worden. *Du ſuif, de l'oing, de la graiſſe dont on fait les chandelles.* Beſtryk het met KAARS-SMEER, ſmeer van de kaars gedropen &c. *Frotez le avec du ſuif de chandelle.* De KAARS SNUITER van de Schouwburg, de Opera. *Le moucheur de chandelles de la Comedie, de l'Opera.* KAARS-SNUITER of SNUITER, tuig om de kaars te ſnuiten. *Des mouchettes.* f. pl. *Inſtrument, outil à moucher des chandelles.* KAARS SNUITSEL, kaars zwart. *Moucheures de chandelle.* f. pl. KAARS-WINKEL of kaarſſe winkel. *Boutique à chandelles, boutique de Chandelier.* f.

KAART. f. Land-kaart. *Carte Geographique.* Zee-kaart. *Carte Hydrographique* ou *Carte Marine.* Kaart met gelyke graaden. *Carte platte* ou *au point commun.* Kaart met waſſende *of* ongelyke graaden. *Carte reduite* ou *à degrez inegaux.* Kaart zonder aangewezene graaden. *Carte par route & diſtance.* Een afgezette kaart. *Une Carte enluminée.* De kaart kennen, de Land- en Zee-kaarten weeten te gebruiken. *Sçavoir la Carte, entendre la Geographie & l'Hydrographie.* De Kaart kennen, in de Waereldſche zaaken bedreeven zyn. *Sçavoir la Carte, être verſé dans les affaires du Monde.*

KAART. Speelkaart. *Cartes à jouer.* Met de kaart, op de kaart ſpeelen. *Jouer aux cartes.* Een nieuwe KAART, nieuw kaartſpel koopen. *Acheter des cartes neuves, un nouveau jeu de cartes.* Dat is een ouwe, een ſmeerige kaart. *Ce ſont de vieilles cartes, des cartes craſſeuſes.* De KAART, de kaarte blaaden doorſchieten. *Battre les cartes.* De kaart afneemen. *Couper les cartes.* Myn KAART, myn ſpel deugd niet. *Mes cartes ne valent rien, mon jeu ne vaut rien.* Ik heb de KAART, de meeſte trekken. *J'ai les cartes, j'ai le plus grand nombre de levez.* Ik heb de KAART, ik moet de kaart geeven. *C'eſt à moy à faire, à donner les cartes* De gekken krygen de kaart, zyn gelukkiger als de andere. *Les foux ſont les plus heureux, ſont les plus chanceux.* Gy ziet in myn KAART. *Vous voyez, vous regardez mes cartes, vous voyez mon jeu.* Ik wil niet in myn kaart gezien wezen, ik wil niet beſpied worden. *Je ne veux pas qu'on epie mes actions, je n'aime pas qu'on m'eclaire de ſi près.*

KAARTE BLAD. n. Enkeld blad van 't kaarte ſpel. *Carte, ſimple carte, carte ſeparée.* Daar valt een kaarte blad. *Voila une carte qui tombe.* KAARTE MAAKER. *Cartier, Faiſeur, Marchand de cartes.* De Utrechtſe kaarte maakers. *Les Cartiers d'Utrec.* KAARTE WINKEL, winkel daar ſpeelkaarten verkogt worden. *Boutique de cartier, de Marchand de cartes à jouer.* KAARTKOOPER, Konſt-kooper. *Marchand de cartes Geographiques & autres, un Imager.* 't Is een fyne KAARTSPEELER. *C'eſt un fin joueur aux cartes.* KAARTWINKEL, Konſtwinkel, winkel daar Land- en Zeekaarten en Printen verkogt worden. *Boutique d'Imager, de Marchand de cartes Geographiques, Hydrographiques, Images, tailles douces &c.*

KAAS. Hollandſe kaas. *Du fromage de Hollande.* Edamſe kaas *Du fromage à croute rouge.* Schaape kaas. *Du fromage de brebis.* Komynde kaas. Leidſe kaas *Du fromage de cumin.* Zoetemelks kaas, Stolkwykſe kaas *Du fromage blanc.* Limburgſe kaas. *Du fromage de Liege* ou *de Limbourg.* Parmeſaans kaas. *Du Parmeſan.* Weeke kaas. *Du fromage mou.* Met kaas en brood te vrede zyn. *Se contenter de pain & de fromage.* De kat de kaas beveelen, den wolf het ſchaap betrouwen. *Donner la brebis à garder au loup.*

KAAS en BROODSPEL. n. Dus werd in de Hollandſe Chronyk-boeken genaamd een beroerte onder de arme *Kennemers* of Noord-Hollanders Anno 1491. wegens het daalen en ſteigeren der geldſpecien, ontſtaan. *Sedition arrivée dans la Nord-Hollande, enſuite du hauſſement & rabais des monnoyes, & la levée de deniers pendant les longues guerres de l'Empereur Max:*

KAAS-JAAGER. Een die van ouds met kaas van de eene plaats naar de andere plaats reed of voer. KAASJAAGER, werd nu voor een oud liefhebber van 't vrouwvolk genomen. *Un bon Compere, un vieux routier, un bon payeur d'arrerages.* Holland is de KAASKAMER van Europa. *La Hollande eſt le Magaſin à fromage de l'Europe.* KAASKOOPER. *Marchand de fromage.* KAAS-LEBBE, kaas-rundſel. *De la preſure, liqueur dont on ſe ſert à faire prendre le fromage.* Ik kan de KAAS LUGT niet verdraagen. *Je ne ſçaurois ſouffrir l'odeur au fromage.* De Edamſe, Hoornſe KAAS-MARKT. *La Foire aux fromages d'Edam, de Hoorn.*

Digitized by Google

Hoorn. Hy woond op de KAASMARKT. *Il demeure ſur le Marché au fromage.* m. *Au lieu où l'on vend le fromage en public.* KAASMAT, KAASVORM, Teenemat daar de kaas op afdruipt, in gevormd word. *Eclisſe.* f. *Clayon ſur lequel le fromage s'egoute & ſe forme.* KAASVLAA. *Flan au fromage, flan au lait.* m. *Tarte au fromage.* f. KAASWEY, huy, zoete wey, portelwey. *Du petit lait.* KAASWINKEL. *Boutique de fromage, où l'on vend du fromage.* f.

KAATS. f. Plaats daar de kaatsbal met de tweede ſtuit valt. *Chaſſe, l'endroit où tombe la balle au ſecond bond.* De kaats teekenen. *Marquer la chaſſe.* Een kaats winnen. *Gagner une chaſſe.* Teekend die kaats, let daar op. *Chaſſe là, notez bien cela.* De boere KAATS of het ballaan. *La longue paume.*

KAATSBAAN. f. Baan daar gekaatſt word. *Jeu de paume, tripot.* m. Zoo zwart als de muur van een kaatsbaan. *Noir comme la muraille d'un tripot.* Hy woond alder-naaſt de kaatsbaan. *Il demeure à coté du jeu de paume.* KAATSBAAN-HOUDER of meeſter van de kaatsbaan. *Maître du jeu de paume, du tripot.* Zoo digt geſlagen, ingewonden als een KAATSBAL. *Auſſi enveloppé, ſerré qu'une balle, qu'un etoeuf.* KAATSDAK, dak beneden de galdery en aan 't end van de kaatsbaan. *Toit de jeu de paume.* m.

KAATSEN. v. n. Den bal ſlaan, in de kaatsbaan ſpeelen. *Jouer à la paume.* Met de hand kaatſen, in de boere kaatsbaan ſpeelen. *Jouer à la longue paume, dans une aire* ou *en pleine ruë.* Kaatſen in een beſlote baan, met een rinket. *Jouer à la courte paume, dans un lieu renfermé.* De bal in de rooſter kaatſen. *Chaſſer, envoyer la balle dans la grille.* De geen die kaatſt moet de bal verwagten. ſpreekw: *Celui qui chaſſe, envoye la balle doit l'attendre à ſon tour: le railleur doit s'attendre à la riſpoſte.* KAATSER, een die kaatſt, in de kaatsbaan ſpeeld &c. *Joueur de paume.* Een vinnig kaatſer. *Un rude joueur.* De bal op het KAATSNET, rinket neemen. *Prendre la balle ſur la Raquette.* KAATS-ZEEF, drievoet, drieſtal met een bodem als een zeef daar de bal op afſtuit. *Cul de tamis.* m. *Tambour ſur lequel on fait bondir la balle, afin de l'enlever avec la main.*

KAAU, KAA. Bontekraay met een roode bek en pooten. *Choucas.* m. *Eſpece de Corneille griſe* ou *mantelée.*

KAAUWEN. v. a. Met de kaauwtanden vergruizen. *Mâcher.* De brokken zonder kaauwen inſlikken. *Avaler les morceaux ſans mâcher.* Wat verdrietiger KAAUWER! *L'importun mâcheur!* KAAUWSEL. n gekaauwde koſt: kaauwſel van roggenbrood. *Mâcheure de pain de ſeigle.* f. KAAUW-TAND, maal-tand. *Dent mâcheliere, groſſe dent.* f.

KAAY of KAAI. Steiger, wal daar de ſchepen voor leggen om 't goed te loſſen of te laaden. *Quay, quai.* m. Op de kaay ſtaan. *Se tenir ſur le quai.*

KAAYEN of KAAJEN. v. a. Pieken, opſtoppen, als men van de raas ſpreekt. De raas kaayen. *Huter les vergues, les amener jusqu'à la moitié du Mât & les mettre en Croix de St. André.*

KABAS of CABAS. Bies *of* ſtroo korfje met een dekſel. *Cabas.* m. *Panier de jonc* ou *de paille avec un couvercle.* Een kabas razynen, vygen. *Un cabas de raiſins, de figues.*

KABASSEN. v. n. Ond: w: Steelswyze afneemen, behendig naar zig haalen. *Filouter, eſcamoter, enlever furtivement.*

KABBELEN. v. n. Spartelen, bewoogen zyn, als men van 't water ſpreekt dat tegen een Dyk *of* Sluis-deur afſtuit. *être agité, cauer, miner en battant contre une Digue* ou *la porte d'une Ecluſe.* Den Dyk word door 't KABBELEN, de kabbeling van 't water ondermynd. *La Digue ſe creuſe, ſe mine par l'effort de l'eau qui bat, frappe contre.*

KABBELJAU of CABELJAU. m. Groote Zeeviſch omtrent de Hollandſe Kuſt gemeen. *Cabeliau, cabilliau, gros poiſſon de Mer frequent ſur les Cotes de Hollande.* Krimp kabbeljau. *Du cabeliau frais, qui ſe retire, s'eleve en boſſes quand on le coupe en dalles.*

KABEL. f. Kabeltouw, ankertouw. *Cable.* m. De groote kabel, 't zwaar touw, hoofd ankertouw. *Le maître cable.* De kabel inſteeken, aan de anker-ring vaſt maaken. *Amarrer le cable, le paſſer par l'arganneau.* De kabel uitſteeken, vieren. *Filer le cable.* Het is een kabel op zolder, het is een raad ver te gaan zoeken. *C'eſt un cable ſur le grenier; c'eſt un remede qu'il faut aller chercher bien loin.*

KABEL-GAREN. n. Garen *of* touw daar kabels van gedraayd, gemaakt werden. *Du fil de cable, de la corde dont on fait les cables.* KABEL-GAT. n. Gat *of* hok daar het kabel rond geſchooten werd. *La foſſe au cable, l'endroit où l'on loge le cable.* In het kabel-gat kruipen terwyl de anderen voor 't geſchut ſtaan. *Se cacher dans la foſſe au cable, ſe mettre à l'abri des coups tandis que les autres ſe tiennent au canon, à la Batterie.* KABELTOUW, ANKERTOUW. n. kabel. *Cable.* m. *Groſſe corde de Navire.* f. KABEL-TOUW, is ook een touw daar kabels van gedraayd werden. *De la corde à faire des cables.*

KABINET of CABINET. n. Pronk-kas. *Cabinet.* m. *Armoire de parade.* f. Een kabinet van Chinees, Japans verlakt. *Un cabinet de la chine, du Japon.* Een KABINET-STUK, pronk-ſtuk om op een kabinet te zetten. *Piece de cabinet* ou *piece de parade.* f.

KABOUTER. Dus noemd men een jonge KNAAP, een jong kind in de gemeenzame ſtyl. Die kabouter, dat knaapje ziet 'er wel uit. *Ce drille là a bonne mine, ce petit drole eſt bien eveillé.*

KABOUTER MANNETJE of KABOUTER. Mannetje dat maar een elleboogs lengte groot zoude zyn. *Pygmée, petit homme de la hauteur d'une coudée.* De Ouden melden van den oorlog die de Kabouter mannetjes tegen de Kraanen voeren. *Les Anciens font mention de la guerre que les Pygmées font aux Gruës.*

KABUIS-KOOL. Groote ſluitkool, in de potagie van een goede geur. *Chou cabus.* m. *Gros chou qui donne un bon goût au potage.*

KADRAAY. Vaartuig daar een Zoetelaar mede aan en om de ſchepen vaart. *Barque, Chaloupe de Vivandier qui cherche à vendre des liqueurs & autres choſes aux vaiſſeaux en rade.* KADRAAYEN. v. n. Om de ſcheepen hengelen, zagtjes heen vaaren op hoop van heete waaren en ververſchingen te verkoopen, of ook wel om wat te quanſelen, te ruilebuiten. *Roder en rade; faire en rade, autour des vaiſſeaux le metier de vivandier, de regrattier, de changeur.* KADRAAYER, draayer, zwerver, zoetelaar aan de kaay *of* ree. *Vivandier, regrattier de rade, à l'entrée d'un Port &c.*

KADYK of KAADYK. m. Dyk langs een Kaa *of* Kaay gelegt. *Digue qui regne le long d'une Chauſſée.* f. Het water met een Kadyk tegen houden, afkeeren. *Retenir l'eau avec une petite Digue.*

KAEREL of KAREL. Vryer, vaſt man. *Homme, grand garçon robuſte.* Het is een kloek, een wakker kaerel. *C'eſt un brave, un vaillant homme.* Een kaerel als een wolk. *Un grand garçon, un grand homme bien fait, un drole bien tourné, bien decouplé.*

Digitized by Google

KAF. f. Baſt *of* ſchil om 't koorn. *Balle, envélope du bled.* f. Het kaf van 't koorn ſcheiden. *Separer la balle du bled, du grain.* Dat is kaf gedorſt; 't is de Moriaan geſchuurd, vergeefſchen arbeid *C'eſt battre l'eau, cracher contre le vent; c'eſt peine perduë.*

KAFFA of CAFFA. Gladde wolle ſtof als Fluweel zoo bol geweeven. *De la Moquette, etoffe d'une tiſſure gonflée qui imite de loin le velours.* Stoelen met kaffa bekleed. *Des chaiſes couvertes, garnies de moquette.*

KAGCHEL of KACHEL. m. Bekend kamer fornuis. *Poële.* m. Een toe-, een ope kagchel. *Un poële fermé, un poële ouvert.* De kagchel ſtooken. *Allumer le poële.* KAGCHEL-KAMER, *Stube* in 't Hoogduitſch. *Chambre au poële, chambre echauffée par un poële qui tient lieu de cheminée.* f.

KAJANT of KASJANT, is de naam van zeker ruig wolle ſtof, daar matraſſen tot ruſtbedden en ſtoelen mede bekleed werden. *Eſpece d'etoffe gauffrée approchant de la Moquette dont on couvre les matelats de lits de repos, les ſieges &c.*

KAJUIT. f. Vertrek van de Kapitein en andere Opperhoofden van 't ſchip. *Chambre du Capitaine & autres Officiers du vaiſſeau.* In de kajuit eeten, ſlaapen. *Manger, coucher dans la chambre du Capitaine.* KAJUIT-WAGTER, oppaſſer van de Kapitein en andere Opperhoofden. *Page du Capitaine, mouſſe qui ſert la chambre du Capitaine.*

KAK. f. Kakkens nood in de gemeenzaame ſtyl. Groote kak hebben. *Avoir grande envie d'aller à la ſelle, de faire ſes affaires.* Het kind heeft kak. *L'enfant a envie d'aller à la chaiſe, veut faire caca.* Foey, dat is KAK, daar is kak, drek, vuiligheid aan! *Fi, c'eſt du caca, de la merde.* KAKDARM, aarsdarm. *Boyau culier.* m. 't Is een KAKDARM, een ſchytdarm, ſchytgat. *C'eſt un chiard, un foireux.*

KAKELAAR. Snapper, praater, babbelaar. 't Is een olyke kakelaar. *C'eſt un franc babillard, bavard, clabaudeur.* KAKELAARSTER, ſnapſter, klapey. *Babillarde, cauſeuſe, clabaudeuſe.* KAKELAARY, geſnap, gebabbel. *Babil.* m. *Jaſerie, clabauderie, cauſerie.* f.

KAKELBONT. Adj Geſpikkeld, veelvervig. *Bigarré, barriolé, tacheté, de differentes couleurs.* Een kakelbonte hen. *Une poule bigarrée, tachetée.* Een kakelbont kleed. *Un habit barriolé, bigarré; piolé, riolé comme la chandelle des Rois.* Een kakelbont paard. *Un cheval pie.* Wat is die Juffr. KAKELBONT opgeſchikt! *Que cette Demoiſelle eſt bigarrée, barriolée; l'habit de cette D: ſent fort la Comedienne, ſent bien la Juive!*

KAKELEN. v. n. Klokken, als men van de leg-hen ſpreekt. *Glouſſer, caqueter, comme fait la poule avant que de pondre.*

KAKELEN. Snappen, babbelen, klappen. *Caqueter, babiller, clabauder.* Met de meiden ſtaan kakelen. *S'amuſer à babiller, caqueter avec les ſervantes.* Hy zogt zig vry te kakelen. *Il tâcha de s'excuſer à force de babil.*

KAKHIEL. f. Winterhiel. *Engelure, mule au talon.* f. *Talon entamé par le grand froid.* Kakhielen hebben. *Avoir des engelures aux talons, avoir les mules aux talons.* 't Is een kakhiel, een vuig menſch, een ſleeplende. *C'eſt un ventre pareſſeux, un vilain mauſſade.* Met kakhielen loopen, ſchaloos loopen, armoedig leeven. *Trainer la ſavatte, mener une vie langoureuſe, battre le pavé & mâcher à vuide.*

KAKHUIS. n. Heimelykheid, gemak, ſekreet in de Boere taal. *Privé, retrait.* m. *Garderobe.* f. Dat ſtaat als een kakhuis over 't water. *On diroit d'un privé planté ſur l'eau; cela fait fort mauvaiſe figure, eſt très mal bâti.* KAKHUIS-BRIL. *Lunette.* f. *Siege de privé.* m. KAKHUIS of STILLE-VEEGER. *Gadouard, cureur de privé.*

KAKKEBED. Dus heet men een kind dat in 't bed gekakt heeft. 't Is een kakkebed. *C'eſt un chie en lit, un cul foireux.* Piſſebed laaten gaan en kakkebed in de plaats krygen; een ſlordige meyd laaten gaan en nog erger ſlons in de plaats krygen. *Se deffaire d'une piſſeuſe pour avoir une chie en braye.*

KAKKEMIK. Een kaal en zwierig opgetooyd vrouwmenſch. *Une Demoiſelle en fontange & falbala qui n'a pas le ſou, qui porte tout ſon vaillant ſur elle; une Demoiſelle de quatre deniers, Demoiſelle ſlon ſlon.*

KAKKEN. v. n. Zyn gevoeg doen, zyn buik loozen. *Chier.* Die hond, die kat kakt het heele huis door. *Ce chien, ce chat chie par toute la maiſon.* Van angſt in zyn broek kakken. *Chier, ſe ſalir de peur.* De luſt tot trouwen komt gelyk de luſt tot kakken, als men 'er 't minſt om denkt. *L'envie de ſe marier prend comme l'envie de faire caca, lors qu'on y penſe le moins.* Wat een KAKKER, ſchyter is dat! *Quel chieur eſt cela!* Foey jou KAKSTER, ſchytſter! *Fi la chieuſe!* Hy is aan de KAKKERY, ſchytery vaſt. *Il a le cours, le flux de ventre; c'eſt une chirie perpetuelle.*

KAKKERLAK. Zeker wurm die den huid der ſchepen of lievet, de ingelaade goederen doorbyt. *Certain ver qui ronge le doublage des vaiſſeaux*, ou pluſtot, *ce qui eſt chargé dedans.* Hy zogt het met een KAKKERLAKJE, uitvlugtje goed te maaken. *Il tâcha de ſe tirer d'affaire avec une bourde, il chercha une echapatoire, une deffaite pour ſe juſtifier.*

KAKKETOE. Een ſoort van Papegaay kleinder dan de gemeene. *Une eſpece de Perroquet plus petit que les ordinaires.*

KAK-SCHOOL. n. Kleine kinder School. 't Is maar een kak-ſchool. *Ce n'eſt qu'une Ecole breneuſe, il ne va que des Enfans à la bavette dans cette Ecole là.*

KAKSTILLE, STILLETJE. Koffertje daar men binnens kamer &c. zyn gevoeg in doet. *Coffret de commodité.* m. *Aiſances portatives.* f. pl.

KAKSTOEL. *Chaiſe percée à l'uſage des petits enfans.* f. Dat kint zit te lang, te veel in de kakſtoel. *Cet enfant croupit trop long temps dans ſa chaiſe.*

KAL. Geſnap, kakelaary. *Babil, caquet.* m. *Niaiſerie.* f. Dat is maar kinderkal. *Ce n'eſt que du babil d'enfant, ce ne ſont que des niaiſeries, badineries*

KALAMYN of KALOMYNSTEEN. Harſtagrige ſteen, omtrent Luik gemeen, waar mede 't koper geel gemaakt word. *Calamine.* f. *Pierre bitumineuſe dont on jaunit le cuivre.*

KALANDER of Wurm die 't koorn op de zolders doorbyt. *Calandre.* f. *Ver qui ronge le bled dans les greniers.*

KALANDEREN. v. a. Met de KALANDER molen glad perſſen, een glans geeven. *Calandrer, tabiſer, ondoyer avec la Calandre, machine à preſſer ainſi nommée.* Turks grein, kamelot kalanderen. *Calandrer du grain de Turquie, du camelot.* Een KALANDERY of KALANDER MOLEN opzetten. *Etablir une calandre, un moulin à luſtrer les etoffes.*

KALANDIZIE. Ond: woord, werd in dezen zin gezegt. Gy zyt te duur, gy zult myn kalandizie niet hebben. *Vous êtes trop cher, vous n'aurez pas ma chalandiſe.*

KALANT of KLANT. Vaſt kooper, een die gewoon is in een zelfde winkel &c. te markt te komen. *Chaland, marchand accoutumé à prendre dans la même boutique.* Iemand kalanten toebrengen. *Faire avoir, donner des chalands à quelqu'un.* Iemands kalanten ont-

Digitized by Google

onttrekken, vervreemden. *Attirer, debaucher, detourner les chalands de quelqu'un.* De Jaar-KALANTEN van een Barbier. *Les pratiques qu'un Barbier raſe à l'année.*

KALF. n. Jong van een koe. *Veau, le petit d'une vache.* Een jong kalf. *Un jeune veau.* Een meſt kalf. *Un veau gras.* Een zoog kalf. *Un veau de lait.* Een jong kalf, in de Schriftuurlyke ſtyl. *Un bouveau, jeune veau, dans le ſtyle de l'Ecriture Sainte.* Een KALF koe, een koe die kalveren moet. *Une vache qui doit véler.* 't Is een KALF, een log, zwaarlyvig menſch. *C'eſt un grand veau, une maſſe de chair.* 't Is een goed KALF, een goedaardig menſch. *C'eſt un bon enfant, un bon coeur d'homme.* Hoe komt het kalf by zyn maat! uitroeping als de makkers, vrinden malkander onverwagt tegen komen, ontmoeten. *Par quel hazard le veau retrouve-t-il ſon camarade! comment eſt ce que les amis, les camarades ſe rencontrent à la fin!* Als 't kalf verdronken is de put dempen. *Fermer l'Etable quand les chevaux ſont dehors.* Een kalf maaken; naar vol gezopen te zyn overgeeven, braaken. *Ecorcher le Renard, faire une fuſée, degobiller après la debauche.*

KALF. Dwars ſtyl om de timmerſtukken te hechten. *Traverſe, piece de charpente miſe en travers.* 't Kalf van een deur-raam, &c. *La traverſe d'un chambranle.* 't kalf van een Drukpers. *La traverſe d'une Preſſe à imprimer.* De Drukkers heeten nog KALF, een werk dat verbrod is, en weer opgezet moet werden. *Beſogne gâtée, compoſition d'imprimerie brouillée qu'il faut refaire.*

KALFAAT-HAMER. Kalefaat-hamer, breeuw-hamer, Mosquil. *Calfât, marteau à radouber.* m.

KALFATEREN. v. a. Een ſchip KALFATEREN, breeuwen, de naaden van een ſchip digt maaken, ſtoppen met werk. *Calfater, calfeutrer, radouber un vaiſſeau, en boucher les fentes, coutures avec des etoupes.* Ik zal dat wel KALFATEREN, wel klaaren, ik zal dat varken wel waſſen. *J'accommoderai bien cela, laiſſez moi faire, j'en viendrai bien à bout.* KALFATERING, breeuwing, huidſtopping. *Radoub, calfât, raccommodage d'un vaiſſeau.* m.

KALFS-BORST. Borſt-ſtuk van een kalf. *Poitrine de veau.* f. Een gebraade KALFS-KOP. *Une tête de veau rotie.* KALFS LEER. *Veau, cuir de veau apprêté.* m. Een boek in kalfs leer *of* Franſche band. *Un livre relié en veau.* KALFS-NAT, kalfs-ſop. *Du bouillon de veau.* m. *De la gelée de veau.* f. Hy heeft KALFS-oogen, groote blaauwe oogen. *Il a des yeux de veau, de grands yeux bleus.* Een geſtoofde KALFS-SCHYF. *Une rouelle de veau etuvée.* KALFS-VEL, kalfs-huid. *Peau de veau.* f. Geſtoofd, gebraade KALFS-VLEESCH. *Du veau etuvé, roti.* KALFS ZWEEZERIKKEN. *Des ris de veau.* m.

KALIS of Calais, ſtad tuſſchen Bologne en Duinkerken gelegen. *Calais, ville maritime de France au detroit de la Manche.* Over Kalis t'huis komen, met de kous op 't hoofd weerkomen. *Revenir en mauvais equipage.* Zy is met een KALIS, een kaale vent getrouwd *Elle a epouſé un gueux, un miſerable.* 't Zyn twee kaliſſen, twee naakte wurmen by malkander. *Ce ſont deux gredins, deux vers de terre enſemble.*

KALK. f. Uitgebrande ſteen *De la chaux.* Ongebluſte kalk. *De la chaux vive.* Gebluſte kalk. *De la chaux eteinte.* Beſlagen KALK, ſamenmengſel van kalk en zant. *Du mortier, du plâtre.* De kalk beſlaan. *Gâcher le mortier, le plâtre.* Met kalk en ciment bouwen. *Bâtir à chaux & à ciment.* Steen-KALK *of* ciment. *Du ciment.* Muur-KALK, pleiſter kalk. *Du plâtre, plâtre au panier, propre au crépi des murailles.* Een muur met KALK beſtryken. *Crépir un mur, le couvrir, l'enduire de plâtre.* Een pot vol dunne KALK. *Un pot plein de lait de chaux.* KALKBAK, bak daar den Opperman de kalk indraagd. *Auge à Maſſon.* f. *Auge où le Manoeuvre porte le mortier.* KALK-BRANDEN. *Bruler de la chaux.* KALK-BRANDER. *Chauffournier, celui qui brule de la chaux.* KALK-BROK, afgevallen brok, wandkalk. *Platras.* m. KALKEN. v. a. Met kalk beſtryken, overdekken. *Crépir, enduire de chaux.* Een rauwe muur kalken. *Crépir un mur nud.* De borſt kalken, de borſt ſmeeren, als de Gouwenaars zeggen. *Siffler la linote.* KALK-GRUIS, kleine kalkbrokken. *Morceaux de platras,* KALK-KLOUWER, KALK-STOK, kalk-kloet: klouwer, klopper om de kalk te bluſſchen, te mengen. *Rabot, bâton à eteindre, à gâcher le mortier.* m. KALK-OVEN. *Chauffour, four à chaux.* m. Hy ſmookt als een kalk oven. *Il fume comme un determiné, un Soldat.* KALKPOT. *Pot à la chaux.* KALK-TOBBE. *Cuve à mortier, en guiſe de demi tonneau.* KALK-WATER, dunne kalk. *Lait de chaux.* m.

KALKOEN. m. Kalkoenſche haan. *Coq d'Inde,* liſez, *Codinde.* De roode koleur maakt de Kalkoenen gaande, doet de Kalkoenen opvliegen. *Le rouge irite les Coqs d'Indes*

KALKOENTJE. n. Een jonge Kalkoen. Een Kalkoentje gebraaden. *Un poulet d'Inde roti.* KALKOENTJE, plat glaasje een half pintje of wat minder inhoudende. *Petit verre plat tenant à peu près chopine.* Een kalkoentje ſek, een kalkoentje alſem wyn. *Un verre de ſec, un verre de vin d'abſinthe.*

KALLEMOER. Snapſter, klapeye. *Cauſeuſe, babillarde.* 't Is maar kallemoers praat. *Ce ne ſont que des contes de commeres, de cauſeuſes; ce n'eſt que du babil.*

KALLEN. v. n. SNAPPEN. Staan praaten. *Babiller, jaſer, caqueter, clabauder.* By de Bakker ſtaan kallen. *S'amuſer à babiller, caqueter chez le Boulanger.* KALLEVAAR, praater, ſnapper. *Cauſeur, jaſeur, babillard, clabaudeur.*

KALMINK, CALMINK. Kallemink, ſtof van wol en kameelshair. *Du calmin, etoffe de laine & de poil de chevre.* Kalminke borſtrok. *Chemiſette de calmin.* f.

KALMTE. zie STILTE op Zee. *Calme.* m. *Bonace.* f.

KALVEN. v. n. Kalveren werpen. *Veeler, faire un veau, des veaux.* Onze koe moet haaſt kalven. *Notre vache doit bientôt veeler.* Door de kamer KALVEN, braaken. *Vomir, degueuler, degobiller dans la chambre.* Als het koetje kalft; als die zaak eens komt te gebeuren. *Si la choſe arrive un jour; quand il faudra fondre la cloche.*

KALVERAGTIG. Adj. Dertel, ſpeels. *Folâtre, badin.* Hy is nog te kalveragtig, te ſpeelziek. *Il eſt encore trop folâtre, trop jeune.*

KALVEREN, is het meerv: van 't woord KALF. *Veaux.* De kalveren en geiten die in 't veld, in de wey huppelen. *Les veaux & les chevres qui bondiſſent dans la plaine, dans le pré.* Wy moeten Gode de kalveren onzer lippen opofferen. Schr: ſpr: *Il faut que nous offrions à Dieu les bouveaux de nos levres.* Over ſtoelen en banken KALVEREN, braaken. *Degobiller ſur les chaiſes & les bancs.*

KALVERLIEFDE. f. Eerſte drift, eerſte trek tot minnen, dertelen. *Amour de veau, amour folâtre.* m. *Boutade amoureuſe, amourette.* f. Zy zyn uit kalverliefde aan malkander getrouwd. *Ils ſe ſont mariez par amourette.* Die kalverliefde zal wel haaſt over gaan. *Cette amourette, cette boutade amoureuſe paſſera bientôt.*

Digitized by Google

KAM. Bekend tuig om 't hair te kammen. *Peigne.* m. Een palmhoute-, hoorne-, yvoore-, ſchildpadde kam. *Un peigne de buis, de corne, d'yvoire, d'ecaille.* Het hair op de kam aſſcheeren, het hair heel kort aſſnyden. *Couper les cheveux ſur le peigne, couper les cheveux bien courts.* Alle menſchen ſcheeren op een kam, eveneens handelen. *Meſurer tout le monde à la même aune, traitter les gens ſans diſtinction.* Een ros-KAM. *Une etrille.* Een haane KAM. *Une crête de coq.* 't Is een haan met een driedubbelde kam. *C'eſt un coq à trois crêtes.* KAM of RIET van 't Wevers getouw. *Peigne d'un metier de Tiſſerand.* KAM te ſcheep, een ſtrook houts onder aan den uitlegger, hebbende de gelykenis van een kam. *Partie de l'Aiguille* ou *flêche de l'Eperon, en forme de peigne.*

KAMARAAT of KAMERAAD. zie MAKKER. Medemakker, metgezel. *Camarade, compagnon, ami.* Hoe laat is 't kamaraat, vrindſchap? *Quelle heure eſt il mon camarade, mon ami?* De meyden heeten malkander ook kamaraat. *Les ſervantes s'appellent auſſi l'une l'autre camarade.* Myn kamaraat blyft, maar ik gaa te Mey in een andere huur. *Ma camarade reſte, mais j'entre au mois de May dans une autre condition.*

KAMEEL is op CAMEEL te zien. *Chameau.* m. KAMEELDRYVER. *Chamelier, celui qui panſe & conduit les Chameaux.* De KAMEELIN draagd elf maanden, de Kameel dekt haar een heele dag. *La femelle du Chameau porte onze mois, le mâle la couvre tout un jour.*

KAMENIER of KAMENIERSTER. Kamerdienaares. *Fille* ou *femme de chambre.* Een galant zoekt altyd de kamenier te vrind te houden *Un galant tâche toujours de mettre la fille, la femme de chambre dans ſes interêts.* Zy heeft altyd een paar uuren werk om zig te KAMENIEREN, op te tooyen. *Il luy faut toujours deux heures pour s'atiffer, s'ajuſter.*

KAMER. f. Bekend vertrek van een huis. *Chambre.* Een voor-, een agter kamer. *Une chambre de devant, de derriere.* Een boven-, een beneede kamer. *Une chambre d'enhaut, une chambre d'enbas.* Een geſtoffeerde kamer. *Une chambre garnie.* Een zy KAMER. *Une chambre à l'entrée de la maiſon où l'on attend la commodité de ceux qu'on va voir: l'uſage permet qu'on appelle ce petit reduit de parade & de commodité une Antichambre.* Een binne KAMER. *Une chambre avancée dans le bas de la maiſon.* Een beſte- of pronk kamer. *Une chambre de parade, la plus belle chambre de la maiſon.* De ſlaap KAMER, bed kamer. *La chambre où l'on couche.* De ſpys KAMER, de ſpinde, botelaary. *La depenſe, l'office, l'endroit où l'on tient le pain, le fruit &c.* Een konſt KAMER, rariteit kamer, vertrek daar men printen, medailles, hoorntjes &c. in bewaard. *Chambre de raretez, de curioſitez; cabinet de curioſitez.* m.

KAMER. Vertrek, Gerechts Hof, Vierſchaar. *Chambre.* f. *Appartement.* m. *Cour de Juſtice.* f. De Burgermeeſters kamer, de Schepens kamer, de kamer van Aſſurantie, de Weeskamer. *La chambre des Bourguemaîtres, des Echevins; la chambre d'Aſſurance, la chambre des Orphelins.* De KAMER van Amſterdam, de kamer van Zeeland, de kamer van Rotterdam, Delft, Hoorn; als men van de Ooſt-Indiſche Maatſchappy ſpreekt. *La chambre d'Amſterdam, de Zeelande, de Rotterdam, de Delft, de Horn.* De Apoſtoliſche KAMER. *La chambre Apoſtolique.* De Keizerlyke KAMER, 't Kamer Gericht, 't Keizerlyk Gericht van Spiers, van Wetzelar. *La Chambre Imperiale de Spiers, de Wetzelar.* De Raad kamer. *La chambre du Conſeil.* De kruit KAMER, Conſtapels kamer. *La ſoute aux poudres, la Sainte Barbe.* KAMER, groeve, holligheid. *Chambre, creux.* m. De kamer van een myn daar 't kruid ingelegt werd. *La chambre d'une mine où l'on loge la poudre.* De KAMERS of gallen in 't geſchut, in een klok die ongelyk gegoten is. *Les chambres* ou *vuides qui demeurent dans le canon, dans une cloche inegalement jettée en moule, fonduë.* Een baſſe KAMER, holte daar de laading van 't kamerſtuk in gedaan werd. *Boite à pierrier.* f. *Eſpace où l'on met la charge du pierrier.*

KAMER-BEEZEM. *Balay.* m. *Balay de ſoyes de pourceau &c. pour balayer une chambre.*

KAMER-BEWAARDER, DEURWAARDER. Opaſſer om de Raadkamer, &c. op en toe de doen, in order te houden &c. De Kamerbewaarder van de Heeren Staaten. *L'Huiſſier, le Gardien de la chambre de Meſſieurs les Etats.*

KAMER-DIENAAR. *Valet, homme de chambre.* Ik heb het zyn kamer-dienaar gegeeven, gezegt. *Je l'ai donné, je l'ai dit à ſon valet, à ſon homme de chambre.*

KAMEREN. v. a. In een kamer tot zyn plaiſier houden. Een Venus-diertje, Juffertje van plaiſier kameren. *Mettre une fille de joye en chambre, dans ſes meubles; entretenir une maitreſſe en chambre.*

KAMER-GEWAAD. n. Gewaad dat een Juffr. in haar kamer, voornamentlyk 's morgens aan heeft. Mejuffr. was nog in haar kamer-gewaad. *Mademoiſelle etoit encore en deshabillé, en ſon deshabillé.*

KAMER-GERICHT. n. Keizerlyke Kamer, Keizerlyk Gerechts Hof. *Chambre Imperiale.* f.

KAMER-HEER. Opper kamer bediende. *Chambellan, premier Officier de la chambre* De Keurvorſt van Mentz is groot Kamer-heer van 't Ryk. *L'Electeur de Mayence eſt grand Chambellan de l'Empire.*

KAMERLING. Kamer-heer, eerſte kamer bediende. *Chambellan, premier Officier de la chambre.* Mynhr. Mynheer de Grave van ... Kamerling des Konings van Pruiſſen. *Monſr. Monſieur le Comte de ... Chambellan du Roy de Pruſſe.* Den Kardinaal Kamerling of Opper-ſchatmeeſter heeft het bewind in Rome, zoo lang 'er geen Paus verkooren is. *Le Cardinal Camerlingue* ou *le Prefet du Threſor a le commandement dans Rome pendant la vacance du Saint Siege.*

KAMERMEID of KAMER-DIENARES. *Suivante, ſoubrette, chambriere.* KAMER-POT, water-pot. *Pot de chambre.* m. De kamer-pot leegen. *Vuider le pot de chambre.* KAMER-ROK. zie JAPONSE ROK. *Robe de chambre.* f. KAMER-SPEELDER, zie POTSEMAAKER, Comediant, Tooneel-ſpeeler. *Comedien, bouffon.* KAMER-SPEL. zie BLYSPEL, KLUGT. *Comedie, farce, piece de Theatre.* f. KAMER-STOEL, koffertje, ſtilletje om binnens kamer zyn gevoeg te doen. *Coffret.* m *Chaiſe de commodité pour aller à la ſelle ſans ſortir de ſa chambre.* KAMERTJE. *Chambrette.*

KAMERSTUK of BAS. Soort van geſchut dat van agteren ingeladen word. *Pierrier.* m. *Piece d'artillerie navale qui ſe charge par la culaſſe.*

KAMERYKS-DOEK of KAMER-DOEK n. Fyn linnen tot het maaken van cornet mutſen, mans beffen &c. *Du Cambrai, de la toile de Cambrai.*

KAMILLE BLOM is op CAMOMIL te zien. *Du Camomille.*

KAMMELING. Korte uitgekamde wol. *De la bourre lanice.*

KAMMEN, 't meerv: van 't woord KAM. Palmhoute- en hoornkammen. *Des peignes de buis & des peignes de corne.* De KAMMEN of tanden van een dommekragt. *Les dents d'un cric.* De KAMMEN van de raas, twee lange houten met ronde gaaten, dewelke onder de

Digitized by Google

de raas geſpykerd werden, om daar de zeilen aan te rygen. *Longs bâtons à trous ronds clouez au bas des vergues afin d'y lacer les voiles.* KAMMEN of KEMMEN. v. a. Een kind kammen, kemmen. *Peigner un enfant.* Zyn hair kemmen. *Se peigner, peigner ſes cheveux.* Wol KAMMEN, wol door den hekel haalen. *Peigner, carder de la laine.* Wol-KAMMER. *Cardeur, peigneur de laine.*

't KAMMEN-MAAKEN, 't KAMMEN-MAAKERS ambagt. *Le metier de peignard* ou *de peignier.*

KAMOES of KAMUIS-LEER. n. Gebronſt of zwart gemaakt zeem-leer. *Du cuir bronzé.* Kamoes-leere ſchoenen, muilen. *Des ſouliers bronzez, des pantouffles bronzées.* KAMOEZEN, zwart verwen. Zeemleer kamoezen. *Bronzer du chamois.*

KAMRAD in een Watermolen &c. n. *Roue dentelée d'un Moulin à eau &c.* KAMSTER, hulſter. *Peigneuſe, coëffeuſe.* Vlas-KAMSTER. *Peigneuſe de lin.* Wol-KAMSTER. *Peigneuſe, cardeuſe de laine.*

KAMP, van 't Franſch woord *Champ*, of 't Latyn *Campus*, beteekend VELD, zeker bepaalde uitgeſtrektheid Lands. *Champ.* m. *Terre en prez* ou *labourable.*

KAMPAAN. f. Klokjes franje &c. *De la campane, eſpece de frange à clochettes.* De kampaan van een koets. *La campane d'un caroſſe.*

KAMPANJE. Verdek boven de hut, is op CAMPANJE te zien. *Le deſſus de la Dunette.* De Equipagie Meeſter werd door zommige verkeerdelyk *Kampanje* Meeſter genaamd.

KAMPEN. v. n. In 't beſloten Veld ſtryden, vechten. *Combattre en champ clos.* De beſchuldigde en beſchuldiger moeſten in oude tyden kampen, ſamen in 't kamp vechten tot bewys van gelyk of ongelyk; 't geen heel ongerymd was. *Il faloit autrefois que l'accuſé & l'accuſateur combattiſſent en champ clos, pour preuve de raiſon ou de tort, ce qui etoit bien abſurde.* Tegen iemand KAMPEN, iemand het hoofd *of* punt bieden. *Prêter le collet à quelqu'un, en decoudre avec quelqu'un.* Houd ik van een glaasje, gy houd van 't vrouwvolk, dat KAMP ik, dat reken ik gelyk. *Si j'aime à boire un coup, vous aimez le cotillon, le ſexe, l'un vaut l'autre; nous ſommes à deux de jeu.*

KAMPERFOELY, van 't Latyn *Caprea Folii.* GEITE BLADEN, bekend tuinloof, prieel loof. *Du Chevrefeuille, Chevrefeuil.* m. Een prieel met Kamperfoely en Althea bedekt. *Un Cabinet couvert de Chevrefeuil & d'Althée.*

KAMPERNOELJE, DUIVELSBROOD. Padde ſtoelen. *Potiron, gros champignon venimeux.* m. De Keizer Claudius wierd vergeeven met kampernoeljen, daarom Goden ſpys by Tacitus genaamd. *L'Empereur Claudien fut empoiſonné avec des champignons, appellez pour cela par Tacite, Ambroiſie* ou *viandes des Dieux.*

KAMPERSTEUR. Harde eyeren met een moſtaert en boter ſaus. *Des oeufs durs avec une ſauce au beure & à la moutarde.*

KAMP-GEVECHT. n. Gevecht, ſtryd in een beſlote kamp *of* veld. *Combat en champ clos.* m. De kamp-gevechten om ſchuld of onſchuld te betoonen waaren voor eenige Eeuwen zeer gemeen. *Les combats en champ clos pour marque de crime ou d'innocence etoient fort frequents il y a quelques Siecles.*

KAMPHAAN. zie KEMPHAAN. *Coq de jouſte.* m.

KAMP-OP. Adv. GELYK-OP, in de zin der volgende ſpreekwyzen. Wy ſpeelen kamp-op. *Nous ne perdons ni ne gagnons, nous ſommes quite à quite, à deux de jeu.* In de eerſte zaak hebt gy gelyk, en ik in de tweede, dat is kamp-op. *Vous avez raiſon quant à la premiere choſe, & moy dans la ſeconde, nous ſommes à deux de jeu.*

KAMP-VECHTEN. v. a. Kamp-ſtryden, in 't beſlote perk ſtryden. *Combattre en champ clos.* Het KAMP-VECHTEN is door de Concilien verboden. *Les Conciles ont interdit les combats en champ clos.*

KAMPVECHTER. Stryder, vechter in een KAMP of beſlote plaats. *Champion, combattant, Athlete en champ clos.* De Martelaaren werden kampvechters des Geloofs genoemd. *Les Martyrs ſont appellez champions de la Foy.*

KAN. Eerſte en derde perſoons voornaam van 't Werkwoord KONNEN, in de aantoonende Wyze, tegenwoordige tyd. Ik kan wel zien, zeide hy dat... *Je vois bien voir, dit-il que...* Hy kan toveren, geloof ik. *Il entend la magie, il eſt ſorcier, je crois.*

KAN. f. Pot, tinne *of* aarde vat daar vochten uit gemeeten worden. *Pot.* m. *Pinte, canne, cruche &c.* Een aarde kan. *Un pot, une canne* ou *cruche de grais* ou *de fayance.* Een bier kan. *Un pot à biere.* Een ſlep kan. *Un pot à couvercle.* Een tinne kan. *Un pot d'etain.* Een wyn kan. *Un pot à vin* Een water kan. *Un pot à l'eau.* Een azyn kan. *Un vinaigrier, une burette au vinaigre.* Een chocolaat KAN. *Une chocolatiere.* Een coffy KAN. *Une caffetiere.* Een ſtee KAN, olymaat, zeſtien mingelen inhoudende. *Meſure à l'huile contenant ſeize mingles.* Een KAN wyn tappen. *Tirer une canne, un pot de vin.* De kan leegen in een teug. *Vuider le pot d'un ſeul trait.* Veel van de KAN, van den beeker houden. *Aimer le piot, aimer à hauſſer le coude.* Die het onderſte uit de kan wil hebben krygt het lit op de neus. ſpr: veeltyds waar gebleeken. *Quand on veut trop ſerrer l'anguille, elle echape.*

KANDEEL. n. Kandeel-wyn, kraam-wyn, wyn met ſuiker, kaneel &c. opgekookt, om de vrindinnen die de kraamvrouw voor haar Kerk-gang komen bezoeken, te onthaalen. *Chaudeau.* m. *Sorte d'hypocras dont on regale les Commeres qui vont voir l'accouchee avant ſa ſortie.* KANDEEL-MAAL. n. onthaal dat aan de maagen en goede vrindinnen van de kraamvrouw gedaan werd. *Repas de l'accouchée, le chaudeau qu'on donne aux parentes & bonnes amies de l'accouchée.* KANDEEL-POT. *Pot au chaudeau, pot dans lequel on prepare le chaudeau.* m. De kandeel-pot overhangen. *Faire bouillir le chaudeau.* KANDEEL-WYN. *Vin de l'accouchée, hypocras.*

KANDELAAR. Een houte-, kopere-, tinne kandelaar. *Un chandelier de bois, de cuivre, d'etain.* Het licht op den kandelaar zetten; de waarheid aan den dag brengen. *Mettre la lumiere ſur le chandelier, mettre la verité en evidence.*

KANDY, CANDY of KANDY-SUIKER. *Du ſucre candi.* Bruine, witte kandy. *Du ſucre candi brun, du ſucre candi blanc.*

KANEEL of CANEEL. n. Schors, baſt van de kaneelboom. *Canelle.* f. *Ecorce d'un arbre des Indes ainſi nommé.* Kaneel ſtampen. *Broyer, piler, battre de la canelle.* KANEEL-BLOEM. *Fleur de canelle.* KANEEL-BOOM. *Arbre qui produit la canelle.* KANEEL-STOK. *Bâton de canelle.* KANEEL-SUIKER. *Du cannelat.* m. *Morceau de canelle enduit de ſucre.* KANEEL-WAFEL, kaneel-koekje. *Gauffre cannellée, où il entre de la canelle.* KANEEL-WATER, drank daar kaneel in gemengd is. *De l'eau de canelle.* KANEEL-WYN, HYPOCRAS, Bruids-traanen. *De l'Hypocras, boiſſon faite avec du vin, du ſucre & de la canelle.*

KA-

Digitized by Google

KANEFAS. Zwelg *of* grof doek om rokken &c. te helpen voeren. *Du canevas, du bougran, treillis ſerré ſervant à doubler des juſt'au-corps, des jupes &c.* KANEFAS, werd meeſt voor ZEILDOEK genomen. *De la toile à voile* ou *à faire des voiles.*

KANKER, m. In-eetende wonde, kwaadaardige en ſchier ongeneezelyke ziekte. *Cancer, chancre.* m. *Tumeur maligne & préſque incurable.* Zy heeft een kanker in de borſt, in de mond. *Elle a un cancer, un chancre au ſein, à la bouche.* Een binnenlandſen oorlog is een ineetende kanker. *Une guerre inteſtine eſt un cancer devorant.* Een peere boom die de KANKER, een drooge verrotting heeft welke hem belet te groeyen. *Un poirier qui a le chancre, qui eſt chancreux, qui a une gale* ou *pouriture ſeche qui le fait mourir.* Een KANKERAGTIG gezwel. *Une tumeur chancreuſe, un ulcere chancreux.* Een ſalaad van KANKER-BLOEMEN, paardebloemen. *Une ſalade de piſſenlits.*

KAN-LUK, KAN-GELUK n. 't Onderſte uit de kan. *Le reſte du pot, ce qui reſte au fonds du pot.*

KANNEN, is het meervoud van KAN. *Des pots.* De tafel was vol kannen en glazen. *La table etoit pleine de pots & de verres.*

KANNETJE. n. Kleine kan. *Petit pot, petite burette.* Een oly-kannetje. *Un petit pot à l'huile.* Een azyn kannetje. *Un petit vinaigrier, une petite burette au vinaigre.* KANNETJES-APPEL, platte en taayen appel, aldus genaamd. *Eſpece de pomme d'apis, pomme platte & de chair aſſez dure.*

KANNE-WASSCHER. f. Bekend borſtel tuig om de kannen &c. van binnen te waſſen, ſchoon te krygen. *Goupillon à nettoyer le dedans des pots.* m.

KANON of CANON. Bekend geſchut ſtuk. *Canon.* m. *Piece d'artillerie aſſez connuë.* Grof kanon, grof geſchut. *Du gros canon.* Metaal *of* koper kanon. *Du canon de fonte.* 't Kanon, 't geſchut loſſen. *Decharger le canon.* KANON-KOEGEL, geſchut koegel. *Boulet de canon.* m. KANON-ſchoot. *Coup de canon.* m.

KANON van de Mis, ſtille gebeden ter *Conſacreering* van 't Misbrood wezentlyk behoorende. *Canon de la Meſſe, prieres baſſes eſſentielles à la conſecration de l'Hoſtie.*

KANONES of CANONES. *Canonica* in 't gewyd Latyn. *Chanoineſſe, fille qui poſſede une prebende.* KANONIK of KANONNIK is op CANONNIK en Domheer te zien. Wy wierden 'er als Kanonnikken onthaald. *Nous y fumes regalez comme des Chanoines.*

KANS. f. Werkmiddel, gelegentheid. *Moyen.* m. *Occaſion* f. Is 'er dan geen kans om hem te vermurwen, te verbidden? *N'y a-t-il donc pas moyen de l'attendrir, de le flechir?* Die kans ſtaat u ſchoon, lacht u toe. *Cette occaſion eſt belle, vous rit, vous l'avez bien belle à préſent!* Die kans is verzien. *Cette occaſion eſt paſſée, le coup eſt manqué, on a laiſſé echapper l'occaſion.* De kans is verkeerd, de zaaken zyn van gedaante veranderd. *La chance a tourné, les affaires ont changé de face, la ſcene eſt changée.* De kramers KANS, 't voordeel van den kramer in 't looten uit de zak, in het ſteeken in het boek. *La chance, l'avantage du mercier, de celui qui donne à tirer à la blanque.* De kramer heeft twee kanſſen tegen een. *Le mercier a deux chances contre une, deux avantages contre un.* Een kans wagen, iets *aventuuren*, bezoeken, beſtaan. *Tenter quelque entrepriſe, haſarder le paquet.* Een kans tegen iemand wagen, met iemand een gevecht aangaan, een plokhairtje leggen. *Se prendre aux crins, en decoudre avec quelqu'un.*

KANT. f. Spelde werk, gewerkte kant. *De la dentelle.* f. Garen kant. *De la dentelle de fil.* Zilvere, goude kant. *De la dentelle d'argent, d'or.* Kante das, kante lobben. *Cravatte à dentelle, manchettes à dentelle.* Genaaide KANT. *Du point, ouvrage à l'aiguille.* Mechels kant. *Du point de Maline.* Veneetſe kant. *Du point de Veniſe.* Spaanſe kant. *Du point d'Eſpagne.*

KANT. f. Zoom, boord, rand, zyde van iets. *Bord.* m. *Liſiere.* f. *Côté.* m. De kant van de ſloot, van de gragt. *Le bord du foſſé, du canal.* Op de kant van 't water ſtaan. *Se tenir au bord de l'eau.* De KANT of hoek van de tafel, van de kas. *Le coin de la table, de l'armoire.* De kas op zyn kant zetten. *Mettre l'armoire de coté.* De KANT of ope ſpatie van een brief of bladzyde. *La marge d'une lettre, d'une page d'un livre.* Zende UE. twee vaatjes gemerkt als op de kant. *Je vous envoye deux barrils marquez comme en marge.* Een Plaats, een Veſting aan de zwakſte KANT, zyde aantaſten. *Attaquer une Place par l'endroit le plus foible.* De vrinden, maagen van vaders, van moeders kant. *Les parents du coté paternel, du coté maternel.* Wie zie ik aan de andere kant, de andere zyde van de burgwal? *Qui vois je de l'autre coté du canal?* Aan de Zee-KANT, na de Zee toe woonen, gelegen zyn. *Demeurer, être ſitué au coté, du coté de la Mer.* Dat word van alle kanten beveſtigd. *Cela ſe confirme de tous cotez.* Dat koſt aan de KANT van duizend gulden, omtrent de duizend gulden. *Cela coute autour de mille florins.* Het zeil KANT zetten. *Porter la voile de biais.* Dat raakt kant nog wal, dat lykt nergens na, 't ſluit als een tang op een varken. *Cela n'a ni rime ni raiſon; cela ne quadre point du tout, n'a aucun rapport à ce dont il eſt queſtion.* Dat is KANT, dat is in den haak. *Cela eſt bien agencé, voila qui eſt comme il faut.* Zyn goed aan een KANT doen, weg leggen, weg ſteeken. *Serrer ſes harnes, ſes affaires, ſes livres &c.* Een kamer aan een kant doen, opruimen, veegen &c. *Ranger une chambre, faire une chambre, y mettre tout à ſa place.* Het huis moet aan een kant, eer de vrinden komen. *Il faut que la maiſon ſoit rangée, en ordre avant que les amis viennent.* Zig aan een KANT maaken, zig weg pakken. *Se retirer, s'en aller, ſe tirer le nerf.* Maakt u voort aan een kant. *Retirez vous, ſauvez vous vite.* Van KANT raaken, ſneuvelen, omkomen. *être tué, mourir, perir.* Hy raakte wel haaſt van kant. *Il fut bien tot tué, il perit bien vite, il eut bien tot paſſé le pas.* Ongelukkig van kant raaken. *Perir malheureuſement, fatalement; avoir une fin tragique.* Nero verzon alle liſten en laagen om Agrippina zyn Moeder van KANT te helpen. *Neron inventa toutes ſortes de ruſes & fineſſes pour ſe deffaire de ſa Mere Agrippine, pour faire perir Agr: ſa Mere.* Daar is nog wat KANT, wat verſchaalde, houtige wyn in 't vat. *Il y a encore un peu de vin eventé, aigri, un peu de baiſſiere dans le tonneau.*

KANT-BEITEL. Yzer daar met een hamer opgeſlagen werd, om oud houtwerk, muurwerk af te breeken. *Ciſeau de Charpentier, de Maſſon pour demolir de la vieille charpente, maſſonnerie.* m.

KANTEEL. n. Tandwerk of kyk-en ſchietgat aan de borſtweering van een oud Slot &c. *Creneau.* m. *Dentelure au parapet d'un vieux Chateau &c* f.

KANTEN. v. a. Een ſteen KANTEN, kant hakken. *Equarrir une pierre, la tailler comme il faut.* Zig KANTEN, aankanten tegen iemand. *S'oppoſer à quelqu'un* ou *contrequarrer quelqu:* Zig kanten tegen het voorneemen der Vyanden. *S'oppoſer aux deſſeins des Ennemis.*

KAN-

Digitized by Google

KANTERSTOK, KOLDER- of KALDERSTOK. Helmſtok, handvatſel, end van 't roer dat de Stuurman in de hand houd om het te beweegen. *Manivelle, manuelle* ou *barre du gouvernail, barre que le Timonier tient à la main.* f.

KANTIG. Adj. Hoekig, met hoeken. *Cornu, qui a un coin* ou *des coins.* Kantig brood. *Du pain cornu, avec des coins, des cornes.* KANTIG, werd met de getalnaamen dus gevoegd: Driekantig, vierkantig, agtkantig. *Triangulaire, quarré, octogone, à trois, à quatre, à huit coins.* Die wyn is KANTIG, verſchaald, heeft een kantige, houtige ſmaak. *Ce vin eſt eventé, aigri, a un goût d'aigre, ſent le fuſt, le bois.*

KANTJE n. Kleine kant. *Petite dentelle.* Onder is 't er een kantje aangenaayd. *Il y a une petite dentelle couſuë au bas.* Het kind ſtond, zat op 't KANTJE van de ſloot. *L'enfant etoit au petit bord du foſſe.* Hy is op het kantje van de dood, van 't graf geweeſt. *Il a été au petit bord de la foſſe, il a friſé la corde.*

KANTOOR. n. Koopmans ſchryf vertrek is op COMPTOIR uitgewerkt. *Comptoir, bureau d'un Marchand.* m. Hy ſchryft op een KANTOOR, by een Koopman. *Il eſt dans un Comptoir, il ecrit chez un Marchand, il ſert un Marchand.* 't KANTOOR of Comptoir van een Notaris *Le Bureau, l'Etude d'un Notaire.*

KANT-TEEKENING. f. Teekening op de kant van een boek &c. *Note marginale.* f. Het boek is met ſchoone kant-teekeningen verrykt. *Le livre eſt enrichi de belles notes marginales.*

KANTWERK. n. Spelde werk, ook, genaayde kant. *De la dentelle, du point.* Schoon kantwerk. *De belle dentelle, de beau point.*

KAP, word meeſt voor KAPROEN, Kovel, Monniks kleed genomen. *Froc, capuchon, couvrechef d'un Religieux.* m. Hy dook met zyn hoofd in zyn kap, hy haalde zyn kap over zyn hoofd. *Il s'enfonça la tête dans ſon capuchon; il enfonça ſon froc ſur ſa tête.* Zig in de KAP ſteeken, Monnik worden, 't Geeſtelyk kleedt aanneemen. *Prendre le froc, ſe faire Religieux.* De kap om den tuin hangen, zyn rok jen omkeeren, 't Monniks leven verlaaten. *Jetter le froc aux orties, quiter le froc, la vie Monaſtique.* Daar ſchuild veel boevery, guitery onder de KAP, 't Geeſtelyk gewaad. *Le froc, l'habit Eccleſiaſtique cache bien de la malice, de la fripponnerie.* Zy zoud een Monnik uit zyn kap praaten, zy is heel wel ter taal. *Elle a le caquet bien affilé, elle a une langue dorée, elle animeroit un marbre.* Iets eene Spaanſe KAP opzetten, iets opſmukken. *Parer, orner extrêmement une choſe: donner un beau dehors à quelque choſe.* Iemand de kap vullen, wat diets maaken. *En faire accroire à quelqu'un, luy en donner à garder.* De kap trekken, boerten, dertelen, gekſcheeren, potſen aanrechten. *Badiner, ricaner, faire des niches.* Gy zult een plak krygen, zoo gy langer de kap trekt. *Vous aurez une ferule, vous aurez de la palette ſi vous badinez davantage, ſi vous faites encore des niches à vos camarades.*

De KAP, het DAK of Geſpan van 't huis. *Le comble* ou *le faite de la maiſon.* De KAP boven de deuren, kruisbogen of niſſen. *Le fronton au deſſus des portes, croiſées* ou *niches.* Een driekantige kap. *Un fronton en triangle.* De KAP van een muur. *Le chaperon d'une muraille.* Piſtool KAP of overleer. *Cuſtode.* f. *Chaperon du piſtolet* ou *cuir qui couvre le fourreau d'un piſtolet.* m. KAP of HUIVE daar men een roofvogel mede blindhokt. *Chaperon d'oiſeau de proye.*

KAPEL en **KAPELAAN** zyn op de colom CAP te zien. *Chapelle.* f. *Chapelain.*

KAPER. Zee-roover, Buitzoeker is op KAAPER te zien. *Capre, Armateur, Corſaire.*

KAPER. f. Kapſel, vrouwe hoofd-cieraad. *Coëffe, coiffe.* f Een zyde-, een gare kaper. *Une coëffe de taffas, de gaze.* De kapers neer laaten. *Abbaiſſer, laiſſer tomber les coeffes.* De kapers atneemen. *Oter les coëffes.*

KAPERSON, NYPER om op de neus der jonge paarden te zetten, en hen aldus te betemmen, beryden. *Caveſſon* ou *demi cercle qu'on met ſur le nez d'un jeune cheval afin de le reduire.* Hy heeft de kaperſon op de neus, het blok aan 't been, hy is getrouwd *Il a le caveſſon ſur le nez, les entraves aux pieds, il eſt marié.*

KAPITAAL is op CAPITAAL uitgewerkt. Een kapitaal, voornaam Gebouw. *Un Edifice capital, du premier ordre.*

KAPITEEL, PYLAAR-KAP, KROON-STUK van de pylaar. *Chapiteau de la colomne.* m.

KAPITEIN of CAPITEIN. Hopman, Overſte van een compagnie ſoldaaten. *Capitaine d'une compagnie de ſoldats.* Een Kapitein Luitenant *Un Capitaine en ſecond.* Een KAPITEINS arm *of* Kapitein des armes. *Un Capitaine d'armes.* De Prins van Oranje was KAPITEIN Generaal van Holland en Weſt-Vriesland. *Le Prince d'Orange etoit Capitaine General de Hollande & de Weſtfriſe.* De Kapitein der gaauwdieven wierd gevangen. *Le Capitaine des voleurs fut arrêté, ſaiſi, attrappé.*

KAPITTELSTOK. f. Dus heet men een SPEETJE ſuiker, een houte pennetje met kandy-ſuiker daar rondom aan vaſt geſtold. *Bâtonnet.* m. *Brochette autour de laquelle le ſucre s'eſt candy.* f. Aan 't kappittelſtok je likken. *Lecher au bâtonnet, à la brochette.* Aan 't kappittelſtokje likken, *in re venerea*, de kat aan de kaas laaten komen. *Laiſſer aller le chat au fromage, eu tâter, admettre le mâle.*

KAPJE. n Kleine kap *Petit chaperon.* m. De vertelling van 't rood kapje. *Le conte du petit chaperon rouge.*

KAPJE. Vokaal-teeken. *Circonflexus* in 't Latyn genaamd. *Circonflexe.* m. De Franſche woorden *âge, plâtre, bête, tête, côte, hôte*, werden met een kapje geteekend. *Les mots* âge, plâtre &c. *s'ecrivent avec un circonflexe.*

KAP-LAKEN of Laken tot een kap; de vereering die een Koopman den Schipper geeft boven zyn bedongene vragt. *Préſent du Marchand au Maître de Navire à ſon arrivée à bon Port, outre ſon fret, pour ſe faire une cape, un habit, pour avoir un chapeau &c.*

KAPMES. n. Hakmes *Couperet.* m. Een Slaagers, Vleeſchhouwers kapmes. *Un couperet de Boucher.* KAPMES, Hoveniers krom-mes. *Serpe de Jardinier.* f.

KAPOEN of KAPUIN. m. Gelubde haan. *Chapon.* m. Een vette kapoen. *Un chapon gras.* Een jonge kapoen. *Un jeune chapon, un chapon gras.*

KAPPELEN. v. n. Schiften, karrelen, klonteren. *Se tourner, cailler.* De melk begind te kappelen. *Le lait commence à ſe tourner, cailler.* De KAPPELENDE of ruiſſende beeken. *Les ruiſſeaux gazouillants, qui forment des caſcades.*

KAPPE-MAAKSTER. Die vrouwe kapſels maakt *Coëffeuſe, celle qui dreſſe, monte des coëffures.* Een nette kappe-maakſter. *Une habile coeffeuſe.*

KAPPEN. v. a. Ophullen, een muts opzetten &c. *Coëffer, mettre un bonnet &c.* Een kind kappen. *Coëffer un enfant.* Een meysje in 't hair, met haar eigen hair kappen. *Coëffer une jeune fille en cheveux.* Zy ſtaat een uur voor de ſpiegel om haar te KAPPEN, op te tooyen. *Elle eſt une heure devant le miroir à ſe coëffer, à s'attifer.*

KAPPEN. Hakken, houwen. *Hacher, couper.* Het an-

Digitized by Google

ker kappen by onweer. *Couper le cable dans le gros temps.* Een boom KAPPEN, snoeyen. *Elaguer, ebrancher, tailler un arbre, en retrancher les branches inutiles.* Borgoens KAPPEN, gaauwdiefs taal, boeve taal spreeken. *Parler le jargon des filoux, parler narquois.*

KAPPER-BOOM. Boompje dat KAPPERS voortbrengd. *Caprier.* m. *Arbrisseau qui porte des capres.*

KAPPERTJES-KOOL. f. Sluit-kool, kabuis-kool. *Des choux cabus.* Vlees met kappertjes-kool opgekookt. *De la viande bouillie avec des choux cabus.*

KAPPING, afkapping van 't anker by noodweer. *Coupement du cable dans le gros temps.* m.

KAPRAVE. f. Timmermans woord, Daksparre. *Chevron.* m. *Brin de bois qui soutient les tuiles du toit.* m.

KAPROEN. m. KAP. Ouwerwetse mantel, hoofd en schouder kleeding der Kloosterlingen. *Chaperon.* m. *Espece de casaque à capuchon, à l'usage des Moines &c.* Kaproen met lange kovels *of* tuiten voor en agter hangende, als de Mathuryner-, Bernardyner-, Augustyner Monnikken draagen. *Chaperon de Mathurins, de Bernardins, d'Augustins.* Het zyn twee hoofden onder een kaproen, zy heulen samen. *Ce sont deux têtes dans un chapron, sous un bonnet.*

KAPSEL. n. Hulsel, vrouwe hoofdcieraad. *Coëffure.* f. De vrouwe kapsels veranderen dikwyls. *Les coëffures des femmes changent souvent.*

KAPSTOK. f. Mantelstok. *Porte-manteau.* m. Zyn goed aan de kapstok hangen. *Pendre ses hardes au porte-manteau* 't Is een KAPSTOK, een jool, een quibus. *C'est un nigaud, un benêt, un niquedouille.*

KAPUIN of KAPOEN. Een gebraade kapuin. *Un chapon roti.* Borstvleesch van de kapuin. *Du blanc de chapon.*

KAR of KARRE. f. Wagen. *Charette.* f. *Tombereau, chariot.* m. Een Boere kar. *Une charette de Païsan.* Een mest kar, vulnis kar. *Un tombereau.* Een kar om wyn, bier te vervoeren. *Un haquet, un camion, machine à transporter du vin, de la biere &c.* De misdaadigen werden te Parys, te Londen &c. in een kar na de Regtplaats gebragt. *On mene à Paris, à Londres &c. les criminels dans une charette, dans un tombereau au lieu du Suplice.* Agter een kar gegeesseld werden. *être fouetté au cul d'une charette.* Een zege KAR, zege wagen. *Un char de triomphe.* De kar, de wage des Overwinnaars wierd door vier witte paarden getrokken. *Le char du Vainqueur etoit tiré de quatre chevaux blancs.* Van een vulnis kar overreeden werden, van zyn mindere smaad lyden. *être insulté de son inferieur, eclabousse d'un faquin.* Hy beeld zig in dat ik een kar met geld agter my heb. *Il s'imagine que je n'ai qu'à me baisser & en prendre, que l'argent me suit partout.*

KARAAK of KRAAK. Hoogboordig en ouwerwets Spaansch *of* Portugeesch schip. *Caraque.* f. *Ancien vaisseau Espagnol* ou *Portugais de haut bord.* De Kasaaken waaren ten Oorlog en ter Koopvaardy uitgerust. *Les Caraques etoient equipées en Guerre & en Marchandise.*

KARDEEL. n. Touwerk waar mede de zeilen werden opgehyst &c. *Drisse.* f. *Issas.* m. *Cordage qui sert à isser & à amener la voile.* Daar zyn veelderhanden kardeelen. *Il y a de plusieurs sortes de drisses.* Het benaans KARDEEL of val. *La drisse d'artimon* ou *de la vergue d'artimon.* Het groot kaardeel *of* val. *La drisse de la grande vergue.* Het groote KARDEEL-BLOK. *La Poulie de la grande drisse.*

KARDOES. f. Kruidkooker, Kruidbus *of* vorm. *Cartouche, gargouche, gargousse.* f. *Rouleau de gros papier dans lequel on charge la poudre.* De kardoes vullen. *Emplir la cartouche.* De kardoes instampen. *Battre, fouler la cartouche.* KARDOES-KIST, afgeschote plaats daar de gevulde kardoezen in de kruid kamer bewaard worden. *Gardefeu, coffre à cartouches.* m. *Retranchement dans la soute aux poudres où l'on garde les gargousses remplies.* KARDOES-KOKER, houte bus daar de kardoes in gedaan en na boven gedraagen, en met een koevoet te berssten geslagen benevens de kardoes in 't geschut gesteeken werd. *Lanterne à gargousse* ou *cartouche.* f. *Etui de bois dans lequel on met la gargousse & avec lequel on la charge dans le canon.* KARDOES-NAALD, naald tot het naayen van kardoezen bequaam. *Aiguille à cartouches, propre à coudre des cartouches.* KARDOES-SCHARP, schroot, yzer brokken in kardoezen gepakt. *Mitrailles.* f. pl. *Des morceaux de fer, de vieilles ferrailles empaquetées dans des cartouches.* Met kardoes-scharp schieten. *Tirer à mitrailles, à cartouches.* KARDOES-STOK, stok *of* vorm waar over de kardoezen gemaakt werden. *Forme à cartouches.* f. *Rouleau sur lequel se font les cartouches.* m. KARDOES-TAS, patroon-tas voor de Schutters &c. *Gibeciere.* f. *Bource à mettre les charges de poudre* ou *les gargousses.*

KAREL. Mans naam. *Charles.* Karel de derde, de vierde. *Charles second, Charles trois.* Karel de Groote, Keizer en Koning van Vrankryk. *Charlemagne, Empereur & Roy de France.* Keizer Karel de vyfde. *L'Empereur Charle quint.* Een groot KAREL, een groot mans persoon. *Un grand homme.* Een braaf-, een kloek-, een wakker karel. *Un brave homme, un homme bien decouplé.* Een hups karel. *Un galant homme.* Wat KAREL, wat vent is dat? *Quel corps, quel animal est ce là?*

KARIG. Adj. Deun, gierig. *Avare, chiche, mesquin.* Een karig mensch. *Un homme avaricieux, mesquin; un avare, un ladre.* Geen beter onthaal als van karige lui spr: w: *Il n'est chere que d'avaricieux.* KARIGHEID. f. Gierigheid, deunheid, vrekheid. *Avarice, mesquinerie.* f. KARIGLYK. Adv. *Avaricieusement, mesquinement.*

KARKANT of CARQUANT. n. Hals-juweel, hals-snoer van fyne steenen. *Carquant,* ou plustot, *Colier de pierres fines.* m. Zy heeft een kostelyk karkant. *Elle a un beau colier de Diamants.*

KAR-MAN of KARRE MAN. Kar-leider. *Chartier.*

KARMELK of KAARNDE MELK. Gekaarnde melk. *Du lait de beure.*

KARMOZYN n. Verfstof welkers hoedanigheid is de andere koleuren *of* verwen daar 't onder gemengd werd levendiger en duurzaamer te maaken. *Du Cramoisi, teinture qui rend les autres couleurs plus vives & plus durables.* Stof in karmozyn geverft. *De l'etoffe teinte en cramoisi.* Karmozyn paers. *Du violet cramoisi.* Karmozyn scharlaken. *De l'ecarlate cramoisie.* Karmozyn fluweel, gemeenlyk rood. *Du velours cramoisi, ordinairement rouge.*

KARNEN of KAARNEN. In de karn *of* kaarn roeren, kloppen. *Battre, mêler en battant, lors qu'on parle du beure.* De boter KARNEN, kloppen. *Battre le beure.*

KAROBE of CAROBUS. Gewigtje alsoo genaamd, een 24ste van een aas maakende. *Carobe.* m. *Petit poids pesant 24 minutes.*

KAROOT, KROOT, van 't Fransch woord *Carote,* soort van BEETWORTEL. *Beterave, bete rouge.* f. Karoot salaad *of* kroot slaa. *Salade de beteraves.*

KAROS of CAROS. Rykoets. *Caroſſe.* m. *Voiture assez connuë.* f. In een karos ryden. *Aller en caroſſe.*

KARPER. Korper, bekende Rivier vis. *Carpe.* f. Een gestoofde karper. *Une carpe etuvée.*

KAR-

KARPETTEN of **CARPETTEN.** Grove geſtreepte lakens, geſtreept pakdoek. *Des carpettes, de gros draps rayez, des tapis à emballer.*

KARPOETS. m. Reis muts met klappen aan de zyden. *Tapabord, Bonnet retrouſſé qui ſe rabbat ſur les oreilles.* m. Een voermans karpoets. *Un bonnet de charretier.*

KARRE MAN. Karman, voerman. *Chartier.* m. De karreman een zoopje geeven. *Donner du brandevin au chartier.* De KARRE MAN, de asman komt. *Le cendrier, l'homme aux cendres vient.*

KARREN, is het meervoud van KAR. *Des charrettes, des tomberaux.* De ſtraat was opgeſtopt door al die karren en wagens. *La ruë etoit bouchée de toutes ces charettes & de tous ces chariots.*

KARSPEL, KERSPEL. n. Wyk, Parochie in een Stad. *Paroiſſe.* f. *Quartier d'une Ville.* m. Het St. Jans Karſpel te Hamburg. *La Paroiſſe de St. Jean à Hambourg.*

KARSTELING. f. Lugtig gebak, aldus genaamd. *Echaudé.* m. *Eſpece de pâtiſſerie legere.* Karſtelingen eeten. *Manger des echaudez.*

KARTELEN. v. n. SCHIFTEN. Scheiden, korlen, zig aan kleine deelen verzamelen. *Se cailler, ſe grumeler, ſe ramaſſer en petites parcelles.* De melk begind te kartelen. *Le lait commence à ſe cailler, grumeler, s'egrener, à ſe mettre en caillebotes.* Het kwikzilver karteld en hereenigd zig voort. *Le mercure ſe diviſe, s'egrene & ſe ramaſſe; ſe ſepare & ſe réunit incontinent.*

KARTELIG. Adj. Dat ligt karteld, ſchift. *Caillé, grumeleux, qui ſe diviſe, ſe ſepare aiſément.* Zoo kartelig als Kwikzilver. *Auſſi ſujet à ſe diviſer, à s'egrener que le Mercure.*

KARTOUW, KORTOU. n. Grof geſchut ſtuk *Groſſe piece de canon.* f. Het heele kartouw van koper zynde ſchiet 48 pond, van yzer 36 ponds koegel. *Le canon de gros calibre s'il eſt de cuivre tire 48 livres de bale, s'il eſt de fer 36.* Een halve kartouw. *Un canon du moyen* ou *ſecond calibre.* Zy ſchooten, dampten luſtig uit heele kartouwen. *Ils faiſoient un feu horrible de la plus groſſe artillerie.* Dat is een kartouw in zyn beurs, een zwaar verlies voor hem. *C'eſt une terrible brêche à ſa bourſe, cette perte le coule à fonds.*

KARVIEL, KARVIEL-BLOK. n. Zwaar blok met een kopere *of* palmhoute ſchyf in de groote mars gebruikelyk om de raas en ſtengen op te hyſſen. *Poulie d'etague du grand hunier.* f. *Poulie à roues de cuivre* ou *de bois dont on ſe ſert à hiſſer les vergues & les perroquets.* KARVIEL-HOUTEN, KARVEEL-HOUTEN, houten over de ruim-balken ſchietende, geklonken, om de ribben op te houden, te ſchooren. *Arc-boutans.* m. pl. *Entretoiſes, entremiſes, pieces de bois entaillées ſur les bouts pour ſoutenir les barrotins.*

KARWEI. f. Inwendige deelen van een kalf, ſchaap of ander halbeeſt *Freſſure de veau, de mouton.* f. De Hollandſe ſlaagers wierpen de karweyen weg, eer de Franſe vlugtelingen hier waaren. *Les Bouchers Hollandois jettoient les freſſures avant que les Refugiez fuſſent ici.*

KARWEI. Moeyelyk en onprofytelyk werk. *Corvée, beſogne ingrate, qu'on ne fait qu'à regret.* f. Op een dak klimmen om een pan drie vier te leggen, is een karwei voor de Metſelaar *Monter ſur un toit pour y mettre trois ou quatre tuiles, c'eſt une corvée pour le Maſſon.* Hy heeft 'er een KARWEI, een koopjen aan. gekſch: *Il n'eſt pas mal à cheval, le voila bien chanceux.* ir: Hy meend 'er een KARWEI, een profytjen aan te hebben. *Il penſe, il s'imagine en retirer quelque petit benefice.*

KAS. f. Kaſt, bekend kamer huisraad. *Armoire.* f. Een noote boome houte kas. *Une armoire de noyer, de bois de noyer.* Een kleer-KAS, linne-KAS. *Une armoire à ſerrer les habits, le linge.* Een tinne-kas, glaze-kas. *Une armoire à etain, à vaiſſelle; armoire vitrée où l'on met l'etain en parade.* Een eetens kas, ſchapraay. *Un garde manger.* Een zilver KAS, een zilverſmiths winkel, kas. *Une boutique d'orfevrerie.* Een zilver kas opzetten. *Faire boutique d'orfevrerie, lever une boutique d'orfevre.* Een hoede KAS, bordpapiere kas daar een hoed in bewaard werd. *Un etui de chapeau.* Een moffe kas. *Un etui de manchon.* Een horlogie KAS, doos daar een horlogie inſluit, leid. *Une boëte de montre.* Horlogie met een goude binne kas en een ſegryne buite kas. *Une montre à boëte d'or & à etui de chagrin.* Een KAS, pothuisje, winkeltje in een muur gepractiſeert. *Echope.* f. *Petite boutique enchaſſée dans un mur &c.* Hy heeft een kas by de Kerk, by de Beurs gehuurd. *Il a loué une echope, une petite boutique pres l'Egliſe, près la Bourſe.* Beender KAS of bus. *Chaſſe.* f. *Caiſſe où ſe gardent des oſſements, des Reliques des Saints.* Een Reliquie KAS. *Un Reliquaire.*

KAS. Geldkas van een Koopman. *Caiſſe, banque du Marchand, le coffre &c. où il ſerre ſon argent.* De kas aanſpreeken, geld uit de kas krygen, neemen. *Recourir à la caiſſe, prendre de l'argent dans la caiſſe.*

KAS-BOEK, KRUIS-BOEK. n. Als men van papier ſpreekt. *Main cordée.* f. De kas-boeken zyn goed om proeven op te drukken, te trekken. *Les mains cordées ſont bonnes pour tirer des epreuves.* KAS-BOEK, notitie boek voor den kas-houder. *Notice du caiſſier.* m.

KAS-GELD. n. Een Wiſſel met kas-geld betaalen. *Payer une lettre de change en argent de caiſſe.*

KAS-HOUDER, werd voornaamentlyk verſtaan van die de kas by een Koopman houd. *Caiſſier, celui qui tient la caiſſe chez un Marchand.*

KAS-PAPIER. n. Papier dat uit de kas-boeken genomen werd. *Papier cordé, papier tiré des mains qui ſervent d'enveloppe à la rame.* m.

KASSEN, is het meervoud van KAS. *Des armoires, des cabinets &c.* Kiſten en kaſſen opſlaan om alles door te ſnuffelen. *Briſer coffres & armoires pour fureter par tout.*

KASSEN. Kitſen, ketſen, ſchoffelen in 't water met een ſchalie brok *of* platte keyſteen. *Faire des ricochets dans l'eau avec un morceau d'ardoiſe* ou *un caillou plat.* Na malkander kaſſen, malkander zoeken nat te maaken *Se chaſſer de l'eau au viſage, ſe mouiller en s'eclabouſſant.*

KASSIER. Wiſſelaar die kas-geld aan de Koopluiden tegen zeker winſt ten honderd beſchaft. *Caiſſier, changeur, Banquier, celui qui fournit de l'argent de caiſſe aux Marchands à certain intereſt par cent.* KASSIERS REKENING: cyffer-regel dus genaamd om dat zy kortheidshalven door de Kaſſiers gebruikt werd. *Regle des Caiſſiers, maniere de chiffrer des Caiſſiers plus abregée que les autres.*

KASSIG. Adj. Gekruiſt, geſcheurd als men van 't papier ſpreekt. *Cordé, caſſé, dechiré.* Dat papier is heel kaſſig. *Ce papier eſt bien cordé, eſt fort cordé, dechiré, caſſé.*

KASTANJE is op **CASTANJE** te vinden. Bleyſe kaſtanjen. *Des chataignes de Blaye.* KASTANJE-BRUIN. Adj. Kaſtanje coleur. *Châtain, couleur de chataigne.* Kaſtanje bruin hair. *Poil chatain, cheveux chatains.* Een kaſtanje bruin koleurd kleed. *Un habit couleur de chataigne.*

KASTANJETTEN of **DUIMKLEPPERS.** zie CASTAGNETTEN. *Des caſtagnettes.* f. pl.

KASTEEL of **CASTEEL.** n. Slot, Heere wooning gemeen-

Digitized by Google

meenlyk met Toorens en Graften voorzien. *Chateau.* m. Een oud Kafteel. *Un ancien, un vieux Chateau.* De valt oort, de tooren van 't Kafteel. *La herſe, le donjon du Chateau.* Kafteelen bouwen in de lugt, gekke inbeeldingen krygen *Bâtir des chateaux en l'air, en Eſpagne; ſe forger des chimeres, ſe repaître de viſions creuſes.*

KASTEEL. n. Scheeps w: Bak *of* ſchans op een ſchip. *Château*, en terme de Marine: *Retranchement, exhauſſement ſur l'avant ou à l'arriere d'un vaiſſeau.* 't Voorkafteel, de voorplegt *of* Bak. *Le chateau de proue* ou *le gaillard d'avant.* Het agterkafteel, de ſtuurplegt *of* ſchans. *Le chateau de poupe* ou *le gaillard d'arriere.* Hy kreeg luſtig op zyn agter KASTEEL, op zyn gat. *Il fut bien feſſé, il eut bien ſerré ſur ſon derriere.*

KASTELEIN. zie **CASTELEIN.** Kafteelvoogd, Ambachts Heer, eigenaar van een Kafteleny. *Chatelain, Seigneur d'une Chatelenie.*

KASTOOR is op **CASTOOR** te zien. *Caſtor.* Een kaſtoor hoed op hebben. *Avoir un chapeau de Caſtor.*

KASTYDEN. v. a. Straffen, tugtigen. *Châtier, punir.* De ongehoorzame kinderen, de boosdoenders kaſtyden. *Châtier les enfans desobéïſſans, châtier les malfaiteurs.* KASTYDING, ſtraf, tugtiging. *Châtiment.* m. *Correction, punition.* f.

KAT, wytje van den KATER. *Chatte, femelle du chat.* f. Onze kat heeft jonge geworpen. *Notre chatte a fait des petits.* KAT, werd in 't Nederduits veeltyds voor KATER, mannetjes kat gezegt. *Chat mâle.* Een Cyprus KAT, Civet kat. *Un chat de Chipre, une Civette.* Een goede muis kat. *Un chat qui chaſſe bien aux ſouris.* Het is geen kat om zonder handſchoenen aan te taſten. ſpr: *Ce n'eſt pas un chat à prendre ſans mitaines.* Een kat in een zak koopen. *Acheter chat en poche.* Den kat de kaas beveelen. *Donner la brebis à garder au loup.* De katten laaten gaan zeiken, een kansje wagen met de vryer. *Laiſſer aller le chat au fromage.* 's Nagts zyn alle katten graauw. *De nuit tous chats ſont gris.*

KAT. Katſchip, kat zonder ooren, ſoort van een Hekboot *of* Fluitſchip daar maſten in gelaaden werden. *Eſpece de Flute, large de l'avant & de l'arriere, ſans aucun ornement.*

KAT. Paal op de Kaay geſlagen om de anker-ſtok aan vaſt te maaken. *Pilier auquel on attache le jas de l'ancre au bord d'un quay.* Het anker by de kat zetten, uit het vaaren ſcheiden. *Mettre l'ancre à terre, abandonner la navigation.* Ergens de kat inſteeken, het werk laaten vaaren. *Abandonner l'ouvrage commencé.*

KAT. Schietkat, opgeworpe hoogte daar geſchut op gezet werd. *Cavalier.* m. *Batterie elevée en platte forme.* Men wierp een kat op om de Poort omver te ſchieten. *On eleva un cavalier pour abbattre la Porte.*

KAT. Werp-anker *of* dregge aldus genaamd. *Eſpece de grapin que l'on gliſſe le long du cable qui tient à l'ancre deja jetté à la Mer.*

KAT-AAL. Kleine magere aal. *Anguille de rebut, que l'on jette aux chats.*

KATER. Mannetjes kat *Matou, chat mâle.* m. Een krolkater. *Un chat en amour.* Een groote zwarte kater. *Un gros matou noir.* KATERJAAGEN, krollen. *Courir le guilledou, aller la nuit en garrouage.*

KATERN, CATERN. Eenige bladen ſchrifts *of* van een gedrukt boek aan een geregen, geſtoken. *Cayer, cahier.* m. *Feuilles attachées, couſuës enſemble.* Ik heb 'er maar een katern of twee van gezien. *Je n'en ai vû qu'un cayer ou deux.*

KATHALZEN. v. n. Hobben en tobben, zig vergeefs afpynen, uitſlooven. *Tirer le Diable par la queuë, prendre bien de la peine inutilement.*

KATHUIZER, KARTHUIZER. zie **CARTHUISER.** Geeſtelyke van Sanct Brunôs Orde. *Chartreux, Religieux de l'Ordre de Saint Bruno.*

KATI, KATHI of **CATY.** Loode bus &c. daar gemeenlyk de Thee uit Indiën in over gebragt werd. *Cati.* m. *Boëte de plomb dans laquelle on apporte ordinairement le Thé des Indes.* Daar gaat .. pond in een kati thee. *Il y a .. livres de thé dans un cati.*

KATJE. n. Kleine kat. *Petit chat, chaton.* m. Een wit katje. *Un petit chat blanc.* Hy is het katje *of* het haantje van de baan. *Il eſt le coq de l'aſſemblée, il fait la barbe aux autres.* Dat is katjes ſpel, dat is een ſpel dat op kyven en ſmyten uit zal draayen. *C'eſt un jeu de chat, c'eſt un jeu qui tournera en noiſe.*

KATOEN. n. Katoene wol. *Du coton.* m *De la laine, filaſſe de coton.* Het katoen plukken. *Cueillir le coton.* Zyn ooren met katoen ſtoppen. *Boucher ſes oreilles avec du coton.* KATOEN in de lamp doen, een lemmet van katoen in de lamp ſteeken. *Mettre du coton, une meche de coton dans la lampe.*

KATOEN, werd veeltyds voor Lywaat van katoen garen genomen. *Toile de coton* f. Een hembdrok met katoen gevoerd. *Une chemiſette doublée de toile de coton.* Een katoene ſchortekleed. *Un tablier de toile de coton.* Katoen drukken. *Imprimer du coton, des toiles de coton.* Gedrukte KATOENEN. *Des toiles peintes.*

KATOEN-BAAL. f. *Balle de coton, de toile de coton.* m. KATOEN-BOOM. *Cotonnier, arbre qui porte le coton.* m. KATOEN-DRAAD, lemmet om in de lamp te ſteeken. *Meche.* f. *coton que l'on met dans la lampe* m. KATOEN-DRUKKEN. *Imprimer des toiles de coton.* Hy heeft veel geld met KATOEN-DRUKKEN gewonnen. *Il a gagné bien de l'argent à imprimer des cotons, des toiles de coton.* Een KATOEN-DRUKKERY opzetten. *Etablir, dreſſer une Imprimerie de toiles de coton.*

KATOENE. Adj. Dat van katoen gemaakt is. *De coton, de toile de coton.* Een katoene tabbert, ſchortekleedt. *Une robe, un tablier de toile de coton, de toile peinte.* Een KATOENE Juffr., een kaale Juffr. in 't katoen gekleed. *Une Demoiſelle de toile peinte, une Demoiſelle de deux liards, une gueuſe revêtuë.* KATOEN-WINKEL, Chitſe winkel; winkel daar katoene lywaaten verkogt werden. *Boutique de toiles peintes, où l'on vend des toiles peintes, des toiles de coton imprimées &c.*

KATROL. f. Enkeld blok, gemeen hystuig met een ſchyf. *Poulie.* f. Het touw door de katrol ſcheeren. *Paſſer la corde dans la poulie.* De Liefhebbers heeten zindelyke borsjes, katrollen om maſten op te zetten. *Les Amateurs du Sexe appellent de jolis tetons des poulies à dreſſer des mâts.*

KATTEBLOK. n. Kinnebaks blok, ſcheeps blok. *Poulie coupée* ou *poulie à dents, poulie qui a ſa mouffle echancrée.*

KATTEKRUID. Salaad kruidt aldus genaamd. *De la niphte, de l'herbe à chat.*

KATTEN, het meervoud van KAT. *Des chats.* Zy leeven als katten en honden. *Ils vivent comme chiens & chats.* KATTEN, van 't Latyn CATTI, is de naam der oude Batavieren geweeſt. *Cattes, le nom des anciens Bataves.*

KATTEN. v. n. Zeemans w: Een kat *of* werpanker langs de kabel daar een ander anker aan vaſt is neerwerpen. *Jetter, couler un grapin le long du cable qui tient à un ancre.*

KATTE-OOGEN. Graauwe oogen. *Des yeux de chat, des yeux gris.*

Digitized by Google

KAT-UIL. zie KERK-UIL. Nagt-uil. *Chathuant, Hibou.* m.

KATVISCH. f. Grondeling, ſteekelbaarsjes en andere kleine viſch. *Du fretin, du fray, de la blanchaille, poiſſon qu'on donne à manger aux chats.* Met katvis hengelen. *Pêcher à la ligne avec du fray.* Het is maar katviſch. *Ce n'eſt que du fray, que du fretin.*

KATSWYM of KATZWYM. Flaauwte in de gemeenzame ſtyl. *Defaillance, pamoiſon.* f. Hy gaf hem een klap dat hy in katzwym tuimelde, neerviel. *Il lui donna un ſoufflet, un horion qui le jetta par terre & l'etourdit.* Hy leid in katſwym. *Il eſt tout etourdi, la tête lui tourne,*

KAU, KAAUW of KAA. Soort van Bontekraay, welkers geroep akelig en naar is. *Choucas.* m. *Eſpece de Corneille griſe ou mantelée dont le cri eſt affreux.*

KAURIS, of liever, CAURIS. Ooſt-Indiſche hoorntjes in den Slaven-handel voor de gereedſte en beſte munt geagt. *Des coquillages qui ſervent de monnoye courante dans le trafic des Eſclaves.*

KAUWOERDE, KAWOERDE. Wilde pompoen. *Courge, Citrouille ſauvage.* f. De Heere deed een kauwoerde boven Jonas hooſd waſſchen. *L'Eternel fit croitre une courge (l'Ecriture dit un Kikajon) au deſſus de la tête de Jonas.*

KAVALJE, werd in den zin der volgende ſpreekwyzen gezegt. Het is een oud kavalje van een huis, 't is een oud miſlyk geſtel van een huis. *C'eſt une vieille maiſon malbâtie.* Een oud kavalje van een bedſtede. *Une vieille couche, un vieux lit à l'antique.*

KAVEL, KAVELING. f. Gedeelte van iets. *Parcelle, partie.* f. *Lot.* m. Een kavel lands gelegen in den Ambagte van... *Une parcelle, une piece de terre ſituée dans la Seigneurie de...* KAVEL-CEEL, kavelbrief; ceel, brief daar men mede naar iets kaveld, loot. *Billet par le moyen du quel on tire au ſort en faiſant un partage.* m.

KAVELEN. v. n. Aan looten leggen, verdeelen, looten, 't lot werpen om *of* over iets. *Lotir, tirer au ſort.* Wy zullen 'er om kavelen, looten, dobbelen. *Nous tirerons au ſort, le ſort en decidera.*

KAVELING. f. Hoop, afzonderlyk gedeelte van een geheele maſſa, die onder veelen opgeveild en verkogt werd. *Tas, lot, monceau, cavelin.* m Een kaveling Tabak, Olyfants tanden koopen. *Acheter un cavelin de Tabac, de dents d'Elephant.*

KAWAAN. f. Zwaarſte en ſlegte ſoort van Schildpad. *Kauane.* f. *De l'ecaille de Tortuë de la plus lourde & plus mechante eſpece.*

K E.

KEEF. *Preteritum* van KYVEN. Zy keef luſtig op de Meyd. *Elle gronda bien fort la Servante.*

KEEK. *Preteritum* van KYKEN. Hy keek haar heel loens aan. *Il la regarda, lorgna fort.* Hy keek als een uil in doods noode! gekſch: *Il fut bien penaud, il eut le bec chut, la gueule morte!*

KEEL. f. Boven hals en ook de ſtrot. *Gorge.* f. Iemand by de keel vatten, grypen. *Saiſir quelqu'un par la gorge.* Een gezwolle, een zeere keel hebben. *Avoir la gorge enflée, avoir mal à la gorge.* Een varken de keel afſteeken. *Couper la gorge à un cochon, egorger un cochon.* Daar was hem een been in de keel blyven ſteeken. *Il lui etoit reſté un os dans la gorge.* Een heldere KEEL, een ſchoone, heldere ſtem hebben. *Avoir un bon gozier, une bonne voix.* Luidkeels lagchen. *Rire à gorge deployée.* Een groote, een wyde keel opzetten, hard ſchreeuwen. *Ouvrir la gueule grande comme un four, crier à tête fendre, braire.*

Het varke de keel afſteeken en laaten leggen, het begonne werk onvoltooyd laaten. *Laiſſer la beſogne à moitié faite.* De keel ſmeeren, helder drinken, 'er braave teugen inſlaan. *Boire à tire larigot, hauſſer le coude, boire des lampées.* Iemand het mes op de keel houden, Iemand ongenadig handelen. *Tenir le couteau, le poignard ſur la gorge à quelqu'un.* Die zaak ſnyd my de keel af, doet my de dood. *Cette affaire me coupe la gorge.* Ik moet 'er by myn keel om lagchen. *Il faut, ma foy que j'en rie.* Dat is by myn keel heel aardig. *Cela eſt par ma foy bien drole, bien plaiſant.* Daar is beneden Dort een water dat de KEEL, eigentlyker, de KIL heet. *Il y a au deſſous de Dort une eau, un canal qui s'appelle la Gorge, le Gozier, le Detroit.* De Keel door varen. *Paſſer le* Keel.

KEEL. Linne keel *of* overtrek, linnen overrok. *Rochet, fourreau en forme de ſurplis.* m. De Koetſier had een witte, een blaauwe keel aan. *Le Cocher avoit un rochet blanc, un rochet bleu.*

De KEEL- of STROT-ADER. *La Jugulaire* ou *la veine Jugulaire qui repond au gozier.*

KEEL-BAND of KEELE BAND. Bandje aan 't kinder mutsje vaſt en dat onder de keel gebonden word. *Bride de beguin d'enfant.* f.

KEELEN. v. a. De keel afſteeken, afſnyden. *Egorger, couper la gorge.* Een varken keelen. *Egorger un cochon, couper la gorge à un cochon.*

KEELGAT. n. Strot, gorgel. *Gozier, goſier.* m. Een naauw, een wyd keelgat. *Un gozier etroit, un gozier large.* Hy ſapt alles door 't keelgat, hy verzuipt en vreet al zyn goed. *Il chaſſe tout par ſon gozier, il paſſe tout par Angouléme, il depenſe tout ſon vaillant.*

KEEL-GEZWEL. n. keel ontſteeking, verſtoptheid van de keel door de huig &c. veroorzaakt. *Eſquinancie* f. *maladie qui enfle la gorge & empêche la reſpiration.* De laatſte Hertog van Lotharingen ſtuft aan een keel-gezwel. *Le dernier Duc de Lorraine mourut d'une eſquinancie.*

KEELING. f. Strot afſnyding *Coupement de gorge.* m. *Action de couper la gorge.*

KEEL-KNOOP. Keel-knobbel, gorgel-knoop. *Le noeud de la gorge, la pomme d'Adam.*

KEEL-KRUIDT. f. Mondhout, Medicinale kruidt. *Troëne.* m. *Arbriſſeau dont les feuilles ſont blanches,* Liguſtrum *en Latin.*

KEEL-LETTER. Letter die uit de keel geſproken werd. *Lettre gutturale, lettre qu'on prononce du gozier.* De H is een keel-letter in 't Hollands. *l'H eſt une lettre gutturale en Hollandois.*

KEEL-ZIEKTE. zie KEEL-GEZWEL. Keel ontſteeking &c. *Mal de gorge.* m. *Eſquinancie.* f.

KEEN. f. zie KLOOF, ſpleet, ſcheur. *Crevaſſe, fente.* f. Keenen aan de handen, het feit aan de handen hebben. *Avoir des crevaſſes aux mains.*

KEENEN. v. n. Barſten, ſplyten, ſcheuren. *Crever, ſe fendre.* Het koorn, de garſt begind te keenen, uit te broeyen door de vogtigheid. *Le bled, l'orge commence à crever, à germer par l'humidité.*

KEEP, KERF. Kloof, inkeep, voeg, borſt. *Entaille, coche, mortaiſe.* f. Een keep maaken in een balk, in een plank. *Faire une entaille, une mortaiſe dans une poutre, une planche.* Ik hou keep, ik blyf by myn ſtuk. *Je ſoûtiens ma theſe, je maintiens mon dire.*

KEEPER of KEPER. Kruisdraad, grond van 't gekeperd lint of van 't gekeperd ſtof. *Croiſure, tiſſure en croix.* f. De keper van die ſergie, van dat lint is wel gemaakt. *La croiſure de cette ſerge, de ce ruban eſt bien faite, bien lancée.*

Digitized by Google

KEEPER, in de Wapenſchildkunde, in 't Blazoen; twee platte ſtreepen, banden als een paſſer uitloopende. *Chevron.* m. *Deux bandes plattes en forme de compas.* Het Wapen van Egmond zyn zes roode keepers op een goud veld. *Les Armes d'Egmond ſont ſix chevrons de gueule ſur un champ d'or, en champ d'or.*

KEER. f. Maal, reis. *Fois* f. *Coup.* m. Hy heeft het drie vier keeren agter een gedaan. *Il l'a fait trois quatre fois de ſuite.* Hy zegt het elke KEER, hy zegt het geduurig. *Il le dit chaque fois, à tout bout de champ.*

KEER. Beurt, omloop. *Tour.* m. *Revolution.* f. Eer de Zon haaren keer volbragt heeft, de twaalf tekenen heeft doorgeloopen. *Avant que le Soleil ait fait ſon tour, avant qu'il ait parcouru les douſe ſignes.* Een KEER, een reisje ergens na toe doen. *Faire un tour, un petit voyage quelque part.* Hy is een KEER naar Utrecht, naar den Haag gaan doen. *Il eſt allé faire un tour à Utrec, à la Haye.* De zaaken neemen een andere KEER, een andere gedaante. *Les affaires changent de face, prennent un autre tour, une autre face.* De Vyand luſtig te KEER gaan, zig moedig tegen de Vyanden aankanten. *S'oppoſer, reſiſter courageuſement à l'Ennemi; aller courageuſement à la rencontre de l'Ennemi.* Hy ging hem luſtig te keer. *Il le repouſſa vigoureuſement, il luy reſiſta fort & ferme.*

KEEREN. v. n. Wederkeeren. *Retourner, revenir.* Vroeg naar huis keeren *Retourner de bonne heure à la maiſon.*

KEEREN. v. a. Tegen houden, vaſt houden. *Arrêter, retenir.* Een dief keeren. *Arrêter, retenir un larron, lui barrer le chemin, l'empêcher de s'enfuir.* Keer den diet, keer! *Arrêtez le voleur, arrêtez!* De Vyand is niet te KEEREN, te ſtutten. *On ne ſçauroit arrêter, retenir l'Ennemi, s'oppoſer à l'Ennemi.* De tafel, het Ledikant na 't vuur KEEREN, wenden. *Tourner, mettre la table, le lit vers le feu,* Een kleed KEEREN, omkeeren. *Retourner un habit.* De Fortuin keerd hem de nek. *La Fortune lui tourne, lui montre le dos.* De kamer is groot genoeg men kan 'er in keeren en wenden. *La chambre eſt aſſez grande, on s'y peut retourner à l'aiſe,* God wil alles ten beſte KEEREN, leiden, beſtieren. *Dieu veuille diriger tout pour le mieux.* Zig KEEREN, wenden naar 't vuur, naar 't Altaar. *Se tourner vers le feu, vers l'Autel.* Zig naar iemand KEEREN, iemand om hulp aanſpreeken. *Se retourner vers quelqu'un, s'addreſſer, recourir à quelqu'un; implorer l'aſſiſtance de quelqu'un.* Men kan zig hier keeren nog wenden, alles leid hier overhoop. *On ne peut ſe remuer ici, tout eſt ici ſens deſſus deſſous.* Ik zou my daar niet eens aan KEEREN, aan kreunen als ik in u plaats was. *Je ne m'en mettrois point du tout en peine ſi j'etois à votre place.*

KEERING. zie WEDERKEER. *Retour.* m. KEERING, koker van de maſt, als men van Haringbuizen ſpreekt. *Etui de mât.* m. *en cas de bâtiments pour la pêche du hareng.*

KEERWEER. m. Blinde ſtraat. *Cul de ſac.* m. *Ruë qui n'a point d'iſſuë.* Hy woond in een keerweer. *Il demeure dans un cul de ſac.*

KEERWEG. Weg daar men eindelyk ſtuit. *Un chemin en cul de ſac.*

De KEERZYDE van een Medalie. *Le revers d'une Medaille.*

KEES. Kornelis, Cornelis. *Corneille, nom d'homme.* Onze Boer, Tuinman heet Kees. *Notre Payſan, notre Jardinier s'appelle Corneille.* 't Is een rechte Kees, een Kinkel. *C'eſt un vray Payſan, un gros bouvier.* KEESJE-MAAT, AAP, in de ſtraat-taal. *Singe.* Het liedtje van keesje-maat. *La chanſon de camarade le ſinge.* KEESJES KRUIDT, KEESJENS-BLAD, *Maluwe,* van 't Latyn *Malva,* verfriſſend en verzagtend geneeskruidt. *De la mauve, herbe Medicinale qui a la vertu de raffraichir & de ramollir.*

De KEEST, het pit van de noot. *La chair de la noix, ce qu'il y a de bon à manger.* De KEEST, het merg der boomen. *La moële des arbres.* Hy heeft de keeſt, het merg der oude Schryvers uitgetrokken. *Il a extrait la moële, il a tiré la moele, la quinteſſence des anciens Auteurs.*

KEET. f. Zout-ſtookery. *Rafinerie de ſel.* f. *Endroit où l'on rafine le ſel.* Het rookt 'er als in een keet, als in de Hel. *Il y fume comme dans l'enfer, comme dans un boucan.* Iemand de keet uitboenen, uitjaagen, uit den huis zetten. *Mettre quelqu'un dehors par les epaules, luy faire degringoler les degrez, luy faire enfiler la porte.*

KEETEN. v. a. Zuiveren door middel van het kooken in de keetel. Het zout keeten. *Rafiner le ſel en le faiſant bouillir dans la chaudiere.*

KEETENS, KETENS. Kettingen. *Des chaines.* Als de liefde een hart in hare keetens heeft geboeyd. *Quand l'amour a lié un coeur dans ſes chaines.*

KEFFEN. v. n. Baffen, blaffen. *Abboyer, piailler, japper, glapir.* Die honden doen niet als keffen. *Ces chiens ne font qu'abboyer, que piailler.* Als viswyven KEFFEN, ſnappen, ſchreeuwen. *Piailler, criailler comme des harengeres.* Zal dat KEFFEN, dat gekef niet ophouden? *Cette piaillerie, criaillerie, ce babil ne finira-t-il point!* KEFFER, blaffer. *Piailleur, criailleur, babillard.* 't Is een olyke keffer. *C'eſt un grand piailleur, criailleur, braillard, un chien hargneux.* 't Is een KEFHOND, een hond die niet doet als keffen. *C'eſt un chien criard, qui ne fait qu'aboyer, que piailler.* Zwyg jou KEFSTER, ſchreeuwſter. *Taiſez vous braillarde, piailleuſe!*

KEGEL. f. Kegelhout, een der negen houten tot het kegelſpel behoorende. *Quille* f. Een kegel opzetten, een kegel afgooyen. *Dreſſer, abbatre une quille.* Alle de kegels afgooyen. *Abbattre toutes les quilles.* YS-KEGEL, bevroze water ergens aan hangende. *Glaçon.* m. *Chandelle de glace.* f. KEGELAAR, kegelſpeeler. *Joueur aux quilles, celui qui joue aux quilles.* KEGEL-BAAN, baan daar men in kegeld. *Endroit où l'on joue aux quilles.* KEGEL-BLOK, blok daar men mede na de kegels gooyd. *Billot à abbattre des quilles.* m. Hy kan braaf, ſchoon KEGELEN. *Il ſçait bien jouer aux quilles.* KEGEL-PERK, plaats daar de kegels opgezet worden. *Quillier.* m. *Le quarré, l'endroit où l'on plante les quilles.* KEGEL-SNEDE, woord der Wiskunde. *Section conique.* KEGEL-SPEL. n. Kegel-houten, kegel-ſtukken met de bal om 'er na te gooyen. *Jeu de quilles.* m. *Les quilles & la boule pour jetter après.* Een nieuw kegel-ſpel koopen. *Acheter un jeu de quilles neuf.* Het KEGELSPEL is vermaakelyk. *Le jeu de quilles eſt divertiſſant.* Hy wierd 'er ontfangen als een hond in een kegel-ſpel. gekſch: *Il y fut reçu comme un chien dans un jeu de quilles.*

KEGGE of Wigge. *Coin* m. Een houte-, een yzere kegge. *Un coin de bois, un coin de fer.*

KEI of KEY. f. Gladde en harde ſteen. *Caillou.* m. Zoo hard als een kei. *Dur comme un caillou.* De kei leuterd hem, hy heeft een ſlag van de molen. *Il a le timbre fêlé, il a un coup de hache, il eſt attaqué du cerveau, il luy prend des vertiges.* Iemand van de kei ſnyden, iemand foppen, beet krygen. *Paſſer la plume par le bec à quelqu'un, le duper, le deniaiſer.* 't Is een KEI van een vent, 't is een kapitok, kwibus. *C'eſt un fou, un allobroge.*

KEI-

Digitized by Google

KEILEN. v.a. Lngtig weg gooyen, ſcheeren. *Jetter, faire voler.* Met platte ſteenen, met ſchalie brokken in 't water keilen. *Faire des ricochets dans l'eau avec des pierres plattes, des morceaux d'ardoiſe.* Met zyn hoed keilen in de lugt. *Faire voler ſon chapeau dans l'air.*

KEISTEEN, KEI. *Caillou.* m. Zyn zakken met keiſteenen vullen. *Emplir ſes poches de cailloux.*

KEIZER. Hoofd van een Keizerryk. *Empereur, chef d'un Empire.* De Keizer van 't Weſten *of* de tegenwoordige Rooms Keizer. *L'Empereur d'Occident* ou *l'Empereur Romain d'aujourd'hui.* De Turkſe Keizer, werd Grooten Heer genaamd. *L'Empereur des Turcs, eſt appellé Grand Seigneur.* De Keizer van Japan, van China. *L'Empereur du Japon, l'Empereur de la Chine.* Geef Gode dat Gode toekomt, en den Keizer dat des Keizers is. *Donnez, rendez à Dieu ce qui appartient à Dieu, & à Ceſar ce qui eſt à Ceſar.*

KEIZERIN of KEIZERINNE. Gemalinne van een Keizer. *Imperatrice.* De Keizerinne Irena, Sophia. *L'Imperatrice Irene, Sophie.* De Groot Stalmeeſter van de Keizerinne Amelia. *Le Grand Ecuyer de l'Imperatrice Amelie.*

KEIZERLYK. Adj. Dat den Keizer of het Keizerryk toekomt. *Imperial. ale.* Zyne Keizerlyke Majeſteit, het Keizerlyke Hof. *Sa Majeſté Imperiale, la Cour Imperiale.* Uit het Keizerlyke Leger onder de Prins Eugenius werd geſchreven dat... *On mande de l'Armée Imperiale ſous le Prince Eugene que...* Maximiliaan de 2de heeft het Wapen van Amſterdam met een Keizerlyke Kroon vereerd. *Maximilien ſecond a honoré les Armes d'Amſterdam d'une Couronne Imperiale.*

't KEIZERRYK. 't Duitſche Ryk, 't Ryk van 't Weſten. *L'Empire, l'Empire d'Allemagne* ou *d'Occident.* Indien de Vorſten, de Magten van het Keizerryk wel vereenigd waaren. *Si les Princes, les Puiſſances de l'Empire etoient bien unis, bien unies.*

KEIZERS. Adj. Dat den Keizer of het Keizerryk toebehoord. *Imperial. ale; qui appartient à l'Empereur* ou *à l'Empire.* Aan 't Keizers Hof appelleeren. *Appeller à la Cour Imperiale.* Op 's Keizers gebod, bevel. *Par l'ordre, ſuivant les ordres de l'Empereur.* Goed KEIZERS zyn, het met den Keizer ieverig houden. *être bon Imperialiſte, être partiſan de l'Empereur.* KEIZERS Thee, beſte ſoort van Thee. *Du meilleur Thé vert.*

De KEIZERSEN, De Keizerlyke ſoldaaten hebben 't in den laatſten Oorlog heel kwaad gehad. *Les Imperiaux, les troupes Imperiales ont bien eu à ſouffrir dans la derniere Guerre.* Van de zyde der KEIZERSEN werd daar tegen ingebragt dat... *De la part des Imperialiſtes on allegue là contre que... Les Imperialiſtes repondent à cela que...*

KELDER. f. *Cave.* f. Wyn kelder, bier kelder. *Cave à vin, cave à bière.* f. Reis KELDER, ſcheeps kelder, vlees koffertje. *Cantine* ou *cave de voyage.* f. Een proviſie kelder. *Une cave* ou *un caveau: petit celier où l'on ſerre les proviſions pour le menage.* Een ys KELDER, koel kelder daar ys in bewaard werd. *Une glaciere.* Na de KELDER vaaren, in Zee verdrinken. *Aller à la cave, donner à manger aux poiſſons.* Zy hebben een KELDER, een kelder-graf in de Nieuwe Kerk, in de Kapel. *Ils ont une cave, un caveau dans l'Egliſe Neuve, dans la Chapelle.* Pak KELDER, kelder daar Pakkers in woonen &c. *Cave où demeurent des Embaleurs.* Gevangen KELDER. *Cave, foſſe.* f. *cachot, cul de baſſe foſſe.* m. Hy wierd in een diepe, in een donkere kelder geſmeeten. *Il fut jetté dans un cul de baſſe foſſe, dans un cachot obſcur.* KELDER-DEUR. *Porte* ou *entrée de cave.* f. Wyn KELDEREN, bier kelderen; wyn, bier inleggen. *Encaver du vin, de la biere; mettre du vin, de la biere en cave.* KELDER-GAT. n. Kelder-venſter. *Soupirail.* m. *Trou, fenêtre, ouverture par où il entre du jour dans la cave.* KELDER-KEUKEN, onder keuken, overwelfde keuken. *Cuiſine d'enbas, cuiſine baſſe, ordinairement voutée en caveau.* f. KELDER-KNEGT, kelder bewaarder. *Valet de cave, garçon de cave.* KELDER-KOORTS, dronkemans koorts, kelder-ziekte. *Fievre de cave; incommodité, mal de tête que l'on reſſent après la debauche.* KELDER-LUIK, luik om in de kelder te komen. *Trappe de la cave.* f. KELDERMAN, man die een kelder houd, in een kelder arbeid. *Homme qui a une cave, qui travaille dans une cave, dans un cellier.* KELDER-MEESTER, kelder-bewaarder, Bottelier &c. onder Hofmeeſter. *Sommelier, Maître* ou *Directeur de la cave.* KELDER-REGT. n. *Droit de la cave.* m. Drie glaasjes is kelder-regt. *Il faut boire trois verres de vin pour ſatisfaire au droit de la cave.* Daar is een KELDERTJE onder de bedſtede. *Il y a une petite cave deſſous le lit.* Een reis KELDERTJE, kiſtje vol ſchroef-vleſſen met wyn &c. *Une cantine, une cave portative pleine de bouteilles.* KELDER-TRAP. *Montée.* f. *Degré de la cave.* m. KELDER-VENSTER. zie KELDER-GAT, luik. *Soupirail.* m. KELDER-VLES, vierkante ſchroef-vles. *Bouteille quarrée & fermant à vis, pour mettre dans une cantine* ou *cave portative.* KELDER-WIND, vyzel, ſchroef, geſtel als een pers om een groote zwaarte op te tillen. *Verin.* m. *Machine en forme de preſſe, ſervant à lever un grands poids.*

KELK. m. Drink kop, drink ſchaal. *Coupe.* f. *Calice.* m. De betoverde kelk om de trouw der vrouwen te beproeven, daar Arioſte van ſpreekt. *La coupe enchantée ſervant à eprouver la vertu des femmes, dont parle Arioſte.* Den kelk leegen, wakkere teugen drinken. *Boire par lampées, vuider les verres & les pots, hauſſer le coude.* Gy preekt te lang met de kelk. *Vous prêchez trop longtemps ſur la vendange.* De gewyde KELK of Drinkbeker. *Le Calice* ou *la Coupe conſacrée.* De Prieſter drinkt alleen uit de Kelk. *Le Preſtre boit tout ſeul dans le Calice.* De Predikant geeft de Kelk aan alle Geloovige. *Le Miniſtre preſente la coupe à tous les Fidelles.* De Hoſtie KELK, de Kelk daar de gewyde ouwelen in bewaard werden. *Le Ciboire, la Coupe ſacrée, le Vaſe, le Calice ſacré dans lequel on conſerve les Hoſties conſacrées.*

KELKJE. n. Frans wyn glas de gedaante van een kelk hebbende. *Un verre à la Françoiſe, en forme de petit calice.* Breng nog een paar kelkjes. *Apportez encore un couple de verres.*

KELK-WYN. m. Wyn tot de Misdienſt behoorende. *Du vin pour le ſervice de la Meſſe, du vin d'Office.* Dat is KELK-WYN, lekkere, ſmaakelyke, uitgeleeze wyn. *C'eſt là du vin exquis, du vin par excellence, du vin pour la bouche du Prêtre.*

KEMEL. zie KAMEEL. *Chameau.* KEMMEN, zie KAMMEN. *Peigner.*

KEMPHAAN. m. HOPPE. Vogeltje zoo groot als een Lyſter, dat een kuif *of* bos veeren op de kop heeft. *Huppe.* f. *Oiſeau qui a une houppe* ou *touffe de plumes ſur la tête.* De kemphaanen eeten de wurmpjes op. *Les huppes mangent les vers.* 't Is een KEMPHAANTJE, een keffer, een twiſtzoeker. *C'eſt un criard, un querelleur, un nouailleur.* 't Is een kemphaantje van een wyf. *C'eſt une femme querelleuſe, une piaillarde, criarde, une pie-grieche.*

KEN-

Digitized by Google

KENBAAR. Adj. Kennelyk, te kennen. *Connoiſſable, que l'on peut connoître.* Hy is niet kenbaar zoo is hy van de pokken geſchonden. *Il n'eſt pas connoiſſable tant il eſt gâté de la petite verole.*

KENBAAR. Adj Kennelyk, bekend *Manifeſte, notoire, evident.* De zaak is kenbaar genoeg. *La choſe eſt aſſez manifeſte, aſſez publique.*

KENBAARHEID. f. Kennelykheid, bewuſtheid. *Notorieté, evidence.* f. De kenbaarheid van 't feit, der zaake. *La notorieté du fait, l'evidence de la choſe.*

KENNELYK. Adj. Kenbaar, wel te kennen *Connoiſſable.* Hy is heel kennelyk, want hy heeft maar een oog. *Il eſt fort connoiſſable, car il n'a qu'un oeil.* Een KENNELYKE, openbaare waarheid. *Une verité manifeſte, notoire, evidente.* Het zy u dan kennelyk o Feſtus! *Qu'il te ſoit donc notoire o Feſtus!* De KENNELYKHEID, opentlykheid der misdaad bezwaard dezelve. *La notorieté du crime l'aggrave.*

KENNEN, v. a. Een denkbeeld van iets hebben. *Connoître, avoir une idée, une notion de quelque choſe.* De onderſcheidene muntſpecien kennen. *Connoître les differentes monnoyes.* God door de natuur leeren kennen. *Apprendre à connoître Dieu par la Nature.* Iemand door en door, iemand grondig kennen. *Connoître quelqu'un à fonds.* Zig zelfs kennen is de grootè weetenſchap. *Se connoître ſoy-même eſt la grande ſcience.*

KENNEN, Weeten. *Sçavoir.* Verſcheide Taalen kennen. *Sçavoir pluſieurs Langues.* 't Latyn, 't Grieks, 't Franſch kennen. *Sçavoir le Latin, le Grec, le François.* Leezen, ſchryven, cyfferen kennen. *Sçavoir lire, ecrire, chiffrer.* Zyn les van buiten kennen. *Sçavoir ſa leçon par coeur.*

Te KENNEN geeven, melden, doen verſtaan. *Faire ſçavoir, donner à connoître.* Ik zal u als dan myn meening dien aangaande te kennen geeven. *Je vous ferai alors ſçavoir mon ſentiment, ma penſée, ma volonté là deſſus, à cet egard.* Men weigerd hem in die hoedanigheid te KENNEN, te erkennen. *On refuſe de le reconnoître en cette qualité.*

KENNEP, KENNIP. zie HENNEP. *Du chanvre.* De kennep te weiken, te broeyen leggen. *Faire rouir le chanvre.* Kennep hekelen. *Serancer, habiller le chanvre.* 't Is zoo veel als een molik in een KENNEPAKKER *C'eſt autant qu'un epouvantail de chenevière.* KENNEP-STIELEN branden. *Bruler des chenevottes.* Die vogels leeven van KENNEP-ZAAD. *Ces oiſeaux vivent de chenevis.*

KENNER. Een die kend, kennis heeft. *Connoiſſeur.* De kenners oordeelen 'er anders van. *Les connoiſſeurs en jugent autrement.*

KENNIS f. KENNISSE. Gedagte, denkbeeld. *Connoiſſance, idée, notion.* f. De kennis van 't goed en van 't kwaad. *La connoiſſance du bien & du mal.* De zieke is al buite kennis. *Le malade eſt deja hors de connoiſſance.* De KENNIS, weetenſchap der vreemde Taalen is zeer nut in den Koophandel. *La connoiſſance des Langues etrangeres eſt fort utile dans le Negoce,* De KENNISSE der toekomende zaaken is voor God alleen bewaard. *La connoiſſance des choſes à venir eſt reſervée à Dieu ſeul.* De KENNIS, 't verſtand komt niet voor de jaaren. *L'eſprit ne vient pas avant l'âge.* KENNIS van zaaken krygen, onderrigt werden van den ſtaat der zaake. *être informé, inſtruit de l'etat des choſes, des affaires.* KENNIS maaken met iemand. *Faire connoiſſance avec quelqu'un, lier connoiſſance, commerce d'amitié avec quelqu'un.* In kenniſſe van my Secretaris. *En connoiſſance de moy Secretaire.* In de KENNIS komen, raaken; by veel menſchen bekend werden. *Se faire connoître, entrer en connoiſſances.* Hy heeft veel KENNISSEN, bekenden te Utrecht, in den Haag. *Il a bien des connoiſſances, des habitudes à Utrec, à la Haye.* Een brief met iemand van kennis laaten behandigen. *Faire rendre une lettre par quelqu'un de connoiſſance, par ami.* 't Is een out de kennis van my. *C'eſt une de mes anciennes connoiſſances.* Dat linnen is wel een KENNIS, een ſlag fleger als 't ander *Cette toile eſt de moindre ſorte, eſpece que l'autre; elle eſt bien plus baſſe d'un cran.*

KENTEEKEN. n. KARAKTER in 't Onduitſch. *Caractere* m. *Marque.* f. De edelmoedigheid is het kenteeken van een eerlyk man. *La generoſité eſt le caractere d'un honnête homme.*

KENTEREN. v. n. Waalen, opdryven. *Retourner, refouler.* De ſtroom, het Ty kenterd, is aan 't waalen. *La marée refoule.* KENTEREN, omdraayen als men van een maſt *of* balk die in 't water leid ſpreekt. *Rouler, ſe retourner, revirer.* De maſt, de boey kenterd in 't water. *Le maſt, la bouée roule, ſe retourne, revire dans l'eau.*

KERF. f. Kloof, keep, inſnede. *Coche, entaille.* Een kerf maaken in een ſtok, in de tafel. *Faire une coche, une entaille dans un bâton, dans la table.* Dat gaat buiten de kerf, dat gaat te grof. *Cela va trop loin, il y a de l'excès en cela.* De aars-KERF. *La raye du cul.*

KERF-BYL, BREE-BYL. Groote Timmermans byl. *Grande hache.* f. Hy hakt 'er met de kerf-byl, bree-byl in. ſpreekw: *Il coupe en plein drap, il y fait de terribles breches,* auſſi, *Il hable effroyablement.*

KERFSTOK. f. Telſtok, ſtok daar met kerven aangewezen werd hoe veel men ſchuldig is. *Taille.* f. *Bâton fendu en deux parties egales ſur leſquelles on marque ce que l'on donne & prend à credit.* De twee kerfſtokken moeten gelyk uitkomen. *Les deux tailles ſe doivent rapporter.* Ik zal het op uw kerfſtok, op uw rekening zetten. *Je le mettrai ſur votre compte, ſur votre dos.* Uw kerfſtok loopt te hoog, dat gaat te ver. *Votre taille eſt trop chargée, vous en faites trop, votre meſure eſt comble.* De kerfſtok afdoen, betaalen 't geen na 't bewys van de kerfſtok te borg gehaald is. *Decharger la taille, payer ce qu'on a pris à credit.* De kerfſtok afdoen, de verdiende ſtraf op de ſchuldige oeffenen. *Faire payer les vieilles dettes; punir, châtier ceux qui ont merité châtiment.*

KERK. f. Vergadering der Geloovige. *Egliſe.* f. *l'aſſemblée des Fidelles.* Chriſtus is het Hoofd der Kerke. *J. Chriſt eſt le Chef de l'Egliſe.* De ſtrydende, de verheerlykte Kerk. *L'Egliſe militante, l'Egliſe triomphante.* Elke gezindheid meend de waare Kerk te zyn. *Chaque communion croit être la vraye Egliſe.* De eerſte KERK wiſt van geen Opperhoofdigheid. *La primitive Egliſe ne ſçavoit ce que c'etoit que Hierarchie.* De Kerk van Engeland. *L'Egliſe Anglicane.* De KERK van Vrankryk. *L'Egliſe Gallicane.* De Nederlandſe KERKEN, Hervormde Kerken van Nederlandt. *Les Egliſes Belgiques.*

KERK. Gebouw tot den Godsdienſt toegewyd. *Egliſe.* f. *Temple.* m. Een Kerk bouwen. *Bâtir une Egliſe, un Temple.* Een Kerk inwyen. *Conſacrer une Egliſe.* De groote-, de nieuwe-, de oude Kerk. *La grande-, la neuve-, la vieille Egliſe.* De Hoofdkerk. *L'Egliſe Cathedrale.* In de Duitſche-, in de Waale *of* Franſche Kerk gaan. *Aller à l'Egliſe Hollandoiſe, Walonne ou Françoiſe.* De Engelſche Kerk. *L'Egliſe Angloiſe.* De Joode Kerk. *La Synagogue.* De KERK, de Kerkdienſt, de Predikatie. *Le ſervice Divin,*

le

Digitized by Google

le prêche, le sermon. De kerk was even aangegaan, begonnen. *On ne faisoit que commencer le service, le sermon, le prêche.* De kerk duurd lang. *Le service, le prêche, le sermon dure longtemps.* Na by de Kerk, ver van God. oud spr: *Près de l'Eglise, loin de Dieu.* Hy is een pylaar van de Kerk. *Il est un pilier de l'Eglise.* Altyd met zyn Baes in de Kerk gaan; het altyd met de heerschende Godsdienst houden. *Aller toujours à l'Eglise avec son Maître; se tenir au gros de l'arbre; être de la Religion dominante.* Men heeft onlangs te Londen gezien wat de groote Kerk boven de kleine vermag. *On a vû depuis peu à Londres de combien la grande Eglise l'emporte sur la petite.*

De KERK-BEELDEN afwerpen, verbryzelen. *Abbattre les images, briser les Idoles.* KERK BESLUIT of Kerkelyk besluit. *Statut, decret Ecclesiastique.* m. KERK-BOEK, boek in de Kerk-dienst te gebruiken. *Livre d'usage* ou *d'Eglise.* Bybels, Testamenten, Ritualen, Breyeren en andere KERK-BOEKEN. *Des Bibles, des Testaments, des Rituels, Breviaires & autres livres d'Eglise, livres d'usage.* Al de KERK-CIERAADEN wierden afgerukt, bestolen. *Tous les ornements, paremens d'Eglise furent dechirez, volez.* 't Is morgen KERK-DAG *Il est demain jour d'Eglise, jour de devotion.* Aan de KERK-DEUR gaan zitten. *S'asseoir à la porte de l'Eglise.* Hy wierd als KERK-DIEF gestraft. *Il fut puni comme Sacrilege, comme voleur d'Eglise.* Onder den KERK-DIENST, Godsdienst speelen. *Jouer pendant le service, la devotion.* KERK-DIEVERY, diefstal, roof in een Kerk begaan. *Sacrilege, vol commis dans une Eglise.* m.

KERKE, werd voor Kerk genomen in de volgende spreekwyzen. De inkomsten der Kerke. *Les revenus de l'Eglise.* Tot onderhoud der Kerke. *Pour l'entretien de l'Eglise.*

KERKELYK. Adj. GEESTELYK. Dat tot de Kerk behoord. *Ecclesiastique, spirituel, qui appartient à l'Eglise.* De Kerkelyke tugt, de Kerkelyke goederen, inkomsten. *La discipline Ecclesiastique; les biens, les revenus Ecclesiastiques.* Een Kerkelyk persoon. *Une personne Ecclesiastique, un Ecclesiastique.* De KERKELYKEN Staat, het Land onder de Pausselyke Stoel staande. *L'Etat Ecclesiastique, le Patrimoine de Saint Pierre.* De hovaardy, geldzugt der KERKELYKEN, Geestelyken. *L'orgueil, l'avarice des Ecclesiastiques, des gens d'Eglise.*

KERKENRAAD. m. Vergadering van Predikanten, Ouderlingen en Diakenen. *Consistoire.* m. *Assemblée des Ministres, Anciens & Diacres.*

KERKER. m. Gevangenhuis. *Prison, chartre, geole.* f. *Cachot* m. Hy wierd in den kerker gebragt, gesloten. *Il fut mené, renfermé en prison.* Het is niet geoorloft van zyn huis een kerker te maaken. *Il n'est pas permis de tenir personne en chartre privée.* Iemand KERKEREN, gevangen zetten, in den kerker opsluiten. *Emprisonner quelqu'un, mettre quelqu'un en prison.*

KERKGANG. Eerste intreede in de Kerk na een groote ziekte, kraam bevalling, &c. *Sortie pour rendre graces à Dieu dans l'Eglise après être relevé d'une grande maladie, de couche &c.* Zoo dra zy haren Kerkgang zal gedaan hebben. *Dès qu'elle aura été à l'Eglise, dès qu'elle sera relevée de couche.* 't Is een oud KERK-GEBRUIK, Kerk-gewoonte. *C'est un ancien usage, une ancienne coutume, une vieille ceremonie de l'Eglise.* Volgens KERKGEBRUIK. *Suivant l'usage, la coutume Ecclesiastique.*

KERK-GEZANG, Kerk lied. *Cantique, chant d'Eglise.* m. De Psalmen en Kerk-gezangen *Les Pseaumes & cantiques de l'Eglise.* De KERK-GEZANGEN, Lofzangen der Heiligen. *Les Litanies des Saints.* KERK-GLAS, Glas in een Kerk zynde, staande. *Vitre d'Eglise.* f. De Kerk-glazen van Ter Goude zyn schoon gebrandverft. *Les vitres de l'Eglise de Tergou sont bien emaillées, peintes d'un bel email.* KERK-GOED. n goed de Kerk toebehoorende. *Bien d'Eglise, bien appartenant à l'Eglise, bien Ecclesiastique.* m 't Is Kerkgoed, daar mag niet aangeraakt worden. *C'est du bien d'Eglise, il n'est pas permis d'y toucher.* Bybels, Testamenten, Formulieren en ander KERK-GOED, Kerk-boeken drukken. *Imprimer des Bibles, des Testaments, des Formulaires & autres livres d'usage, de devotion.* 't Kerk-goed valt zwaar te drukken. *Les livres d'usages sont difficiles à imprimer.*

KERKHEER. Abt, Bisschop, Aartsbisschop, Kardinaal &c. *Prelat, homme d'Eglise du premier ordre, comme Abbé, Evêque, Archevêque, Cardinal.* Zig als een Kerkheer laaten dienen. *Se faire servir comme un Prelat.*

KERKHOF. n. Begraafplaats buiten of naast de Kerk. *Cimetiere* m. *Lieu où l'on enterre les morts.* 't Sint Jans kerkhof, het Karthuizers kerkhof. *Le cimetiere de Saint Jean, des Chartreux.* Italie is, zegt men, het kerkhof der Franschen. *L'Italie est, dit-on, le cimetiere des François* Het elendige kerkhof, de begraafplaats der misdaadige en aan de pest overledene. *Le cimetiere des criminels & des pestiferez.* Gryze haiten werden KERKHOFS-BLOEMEN genaamd. *Les cheveux gris s'appellent des fleurs de Cimetiere.*

KERK-KROON. Gestel daar veel kaarsen in staan branden. *Lustre* m. *Grand chandelier suspendu dans une Eglise ou plusieurs chandelles brulent à la fois.* Wat een kostelyke Kerk-kroon! *Le beau lustre!*

KERK-LEERAAR. Leeraar der Kerke. *Docteur de l'Eglise* De Heilige Athanasius, Chrysostomus en andere Kerk-leeraaren. *Saint Athanase, Chrysostome & autres Docteurs de l'Eglise.*

KERK-LICHT. n. *Lumiere.* f. *Flambeau de l'Eglise.* m. Calvinus, Lutherus dat groote Kerk-licht! fig: *Calvin, Luther cette grande lumiere, ce gr: flambeau de l'Eglise!*

KERKMAN. Man die goed Kerks is. *Un homme devot, Religieux.* Hy is daar al te goed een kerkman toe. *Il est trop devot, trop religieux pour cela.*

KERKMEESTER, KERK-REGENT. Opzigter eener Kerke, die het inkomen van een Kerk tot onderhoud der zelve &c. helpt aanleggen. *Regent, Directeur d'une Eglise Reformée.*

KERKMIS. Mis ter inwying van een Kerke bediend *Messe de dedicace, consecration d'une Eglise.* f. De Kerkmis bywoonen. *Assister à la dedicace, à la consecration d'une Eglise.* 't Is in Holland veeltyds KERKMIS. gekscb: *On manque bien souvent d'aller à l'Eglise en Hollande.* KERK-ORDENING, kerk-order. In de Kerk-ordening treeden. *Entrer dans l'ordre Ecclesiastique.* Het gebed en andere KERKPLIGTEN bywoonen. *Assister à la priere & aux autres actes de devotion.* KERK-PYLAAR, Kerk-zuil. *Pilier.* m. *Colomne d'Eglise.* f. Hy is een der KERK-PYLAAREN, een der voorstanders der Kerke. *C'est un des piliers, un des appuis, soutiens de l'Eglise, c'est un Zelateur.* De Soldaaten met den KERKROOF beladen *Les Soldats chargez du larcin, du pillage, du butin fait dans l'Eglise; chargez des depouilles des Eglises.* De KERK-ROOVERS agterhaalen, straffen. *Atteindre, punir les sacrileges, les voleurs d'Eglise.* KERK-ROOVERY, Kerk-dievery.

Digitized by Google

Pillage, larcin, vol d'Egliſe. m. *Spoliation.* f. Zoo kaal als een KERK-ROT. *Gueux comme un rat d'Egliſe.*

Een KERKSCHENDER of Ontheiliger der Kerke. *Un Sacrilege, un profane, un impie.* KERKSCHENDERY, ontheiliging der Kerken. *Sacrilege.* m. *Prophanation, ſpoliation des Egliſe.* f. De KERKS-GEZINDEN zouden dat anders uitleggen. *Les devots, les perſonnes devotes, religieuſes l'expliqueroient autrement.* KERKS-GEZINDHEID, Godsdienſtigheid, aandagt. *Devotion, attention religieuſe.* f. KERK-STOEL, ſtoel in de Kerk te gebruiken. *Chaiſe d'Egliſe.* f. *Pliant.* m. KERK-STOOF, ſtoof in de Kerk gebruikelyk. *Chauffepied dont on ſe ſert à l'Egliſe.* m.

KERK-TOOREN. *Clocher.* m. *Tour d'une Egliſe.* f. Een vierkante-, een ronde-, ſpitſe Kerk-tooren. *Un clocher quarré, un clocher rond, pointu.*

KERK-TYD. Tyd tot den Kerk-dienſt geſchikt. *Temps deſtiné au ſervice divin.* m. Onder de Kerk-tyd werken, ſpeelen. *Travailler, jouer pendant le ſervice, la devotion.*

KERK-UIL, NAGT-UIL. Trans. uil. *Chathuant.* m. *Creſſerelle.* f. De Kerk-uil heeft een naar geſchreeuw. *Le chathuant, la creſſerelle a une voix affreuſe, un cri affroyable.* 't Is een KERK-UIL, een ſchynheilige, een pylaar-byter. *C'eſt un hibou, un chathuant, un bigot, un hypocrite, un caffard, cagot.*

KERK-VAAN. Banier. *Baniere.* f. *Etendard de proceſſion.* m. Als men al die kruiſſen en kerk-vaanen ziet! *Quand on voit toutes ces croix & ces banieres!* KERK-VAAN is ook in den zin van WEERHAAN gebruikt geweeſt. *Girouette.* f. KERK-VERGADERING of KERKELYKE VERGADERING, byeenkomſt van Geeſtelyken. *Aſſemblée Eccleſiaſtique.* f. *Concile, Synode.* m. KERK-VOOGD, de Paus is de opperſte KERK-VOOGD onder de Roomsgezinden. *Le Pape eſt le ſouverain Pontife entre les Cath: R:* De opper KERKVOOGDY werd veel bekuipt. *La ſouveraineté, primatie Eccleſiaſtique eſt beaucoup briguée.*

KERK-WERK. n. zwaar timmerwerk. *De la groſſe charpente, telle que celle des Egliſes.* KERK-WERK, KERK-BOEKEN, Kerkgoed. *Des livres d'Egliſe, d'uſage.*

KERMEN. v. n Pynlyk klaagen. *Gemir, lamenter, ſe plaindre douloureuſement.* Droevig kermen en ſteenen. *Gemir, ſe plaindre, ſe lamenter triſtement, pitoyablement, amerement.* Wat helpt al dat KERMEN, dat ſteenen? *à quoy ſert de ſe lamenter ainſi? à quoy bon toutes ces lamentations?*

KERMIS. f. JAARMARKT. *Foire.* f. *Marché annuel.* m. 't Regend gemeenlyk in de Haagſe, in de Amſterdamſe Kermis. *Il pleut d'ordinaire à la Foire de la Haye, d'Amſterdam.* Naar de Kermis gaan. *Aller à la Foire.* Een kind een KERMIS koopen, geeven. *Acheter, donner une Foire, quelque joujou de la Foire à un enfant.* Breng my een Kermis mede. *Apportez moy quelque choſe de la Foire.* KERMIS houden, leeg gaan, zoo lang de Kermis duurd. *Fêter la Foire, ne faire rien tant que la Foire dure.* Zyne kalanten KERMIS-BIER t'huis zenden. *Envoyer de la biere de Carmeſſe à ſes chalands, à ſes pratiques.* KERMIS-DICHT. n. Gedicht dat een Scholier om KERMIS-GELD te hebben aan zyne Ouders &c. vertoond. *Des vers à l'occaſion de la Foire, papier qu'un Ecolier preſente à ſon Pere & à ſa Mere &c. pour avoir dequoy voir la Foire.* Zyn huis is vol KERMIS-GASTEN, buite winden. *Sa maiſon eſt pleine de gens de la Foire, d'amis, de connoiſſances de dehors.* Breng my KERMIS-BOEK. *Apportez moy du pain d'epice de la Foire.* Zy is zoo zindelyk, zoo opgeſchikt als een KERMIS-POP. *Elle eſt propre comme une Poupée, on diroit une poupée, elle eſt tirée à quatre epingles.* Zie die KERMIS-POP, Salet-pop, dat pronkſtertje, die ſchyt-valk eens aan! *Voyez un peu cette Idole, cette pimbeche, cette mijaurée!* KERMIS-WERK, lugtig opgemaakt werk. *De l'ouvrage pour la Foire, des affiquets de Foire.*

KERN, KORL. Korrelzaad, pit. De kern *of* pit van de noot. *Le dedans de la noix.* De KERN of zaad-pitten van den druif, van den appel, van de peer. *Les pepins du raiſin, de la pomme, de la poire.* Een KERN- of korl zout. *Un grain de ſel.* De KERN of het merg, 't binnenſte, 't hart van het hout. *La moëlle, le coeur du bois.* Ergens de kern, het merg, het beſte uithaalen. *Tirer la moele de quelque choſe.* De meeſte luiden houden zig aan de baſt en laaten de kern vaaren. *La pluſpart des gens ſe tiennent à l'ecorce & négligent la moële, le principal, le ſolide, l'eſſenciel.*

KERS, KERSSE. f. Vrugt van de kerſſeboom. *Ceriſe, griotte, guigne, meriſe.* f. *Fruit du ceriſier,* Praagle kers. *Ceriſe de Prague.* Bonte kers, Rouaanſche kers. *Bigarreau.* m. *Ceriſe blanche, bigarrée de taches noires & rouges.* Kers met een korte ſteel. *Ceriſe à courte queuë, une guigne.* Morelle kers. *Griotte.* f. Kers met een lange ſteel. *Meriſe, ceriſe à queue longue.* Vroege kers. *Ceriſe précoce.* Water KERS KORS. *Du creſſon, herbe qui vient dans les eaux vives &c.* KERSSE-MAND. *Panier aux ceriſes.* m.

KERS-AVOND. Avond voor Kersdag. *La veille de Noël.* KERS-BRIEF, brief wegens den Kersdag opgeſteld. *Lettre au ſujet du jour, de la fête de Noël.* KERS-DAG, CHRISTUS DAG, dag op welke Chriſti geboorte gevierd word. *Noël, jour auquel on celebre la nativité de J. Chr.* Den eerſten, de tweeden Kersdag. *Le premier, le ſecond jour de Noël.* In de Kersdagen. *Aux fêtes de Noël.* KERS-DICHT. n. Gedicht op den Kersdag toegepaſt. *Vers pour la fête de Noel.* KERSFEEST. n. *Fête de Noël.* f KERS-LIEDT. n. Kers-zang. *Noël.* m. *Cantique ſur la naiſſance de Jeſus Chriſt.* m. KERSMIS, KERS-FEEST, eerſten Kersdag. *Noël.* m. *Fête de Noël, premier jour de Noël.* De huizen werden t'Amſterdam te KERSMIS te huur gezet. *On met à Amſterdam les maiſons à louer à Noël.* KERSMIS, MISSE die op den Kersdag gevierd werd. *Meſſe de Noël.* De Kersmis bywoonen. *Aſſiſter à la Meſſe de Noël.* KERSNAGT, de nagt voor de Kersdag komende. *La nuit de Noël, devant Noël.* De Mis van Kersnagt *of* van twaalf uuren in de nagt is een vrolyke Mis. *La Meſſe de minuit eſt une Meſſe joyeuſe.* KERS-TYD, Kersmis, Kersdagen. *Noël, Fête de Noël.* Ik zal u op Kerstyd betaalen. *Je vous payerai à Noël, aux Fêtes de Noel.* Ik hoop 'er de KERS-WEEK door te brengen. *J'eſpere y paſſer la ſemaine de Noël.*

KERSPEL. n. Parochie, Wyk, Buurt, Gehugtje. *Paroiſſe.* f. *Quartier ſous la conduite d'un Curé &c.* De Stad Hamburg is in Kerſpels afgedeeld. *La Ville de Humbourg eſt partagée en Paroiſſes.*

KERSSE-BOOM. *Ceriſier.* m. In de kerſſe boom klimmen. *Grimper au ceriſier.*

KERSSEN, 't meerv: van KERS. Kerſſen plukken, eeten. *Cueillir, manger des ceriſes.* 't Is met groote Heeren kwaad kerſſen te eeten. ſpr: *Il ne fait pas bon ſe jouer à ſes Maitres.*

KERSTEN, wierd ouwelings voor CHRISTEN genomen. *Chrétiens.* Al de Kerſten Vorſten trokken op naar 't Heilige Land. *Tous les Princes Chretiens marcherent en Terre Sainte.* De KERSTENEN wierden in de

Digitized by Google

de Kruisvaarten door de Grieken verraden, en door de Saracenen in de pan gehakt. *Les Chrestiens dans les Croisades furent trahis par les Grecs, & taillez en pieces par les Sarasins.*

KERVEL. f. Kervel-kruidt, bekend verfrissend moeskruidt. Wilde kervel. *Du cerfeuil sauvage.* Tuinkervel. *Du cerfeuil de Jardin.* Dulle KERVEL. *De la cigue.*

KERVEN. v. a. Hakken, snyden, kappen. *Hacher, couper, dechiqueter.* Le Pret: *kerfde, kerfde,* le Part: *gekerven.* Tabak kerven. *Hacher du tabac, couper du tabac bien menu.* Pieterselie kerven. *Couper, hacher du persil.* Een karper of eenige andere vis kerven. *Taillader, fendre une carpe ou quelque autre poisson.* De mast KERVEN, afkappen. *Couper le mât.* Een Wambais KERVEN, als in oude tyden gedaan wierd. *Decouper, taillader un pourpoint.* Iemands aangezigt kerven en snyden. *Taillader, balafrer le visage de quelqu'un.* KERVEN. v. n. BARSTEN, scheuren, opryten. *Se couper, se fendre.* Die hoed, dat laken kerft. *Ce chapeau, ce drap se coupe, se fend.* Een tabak KERVER. *Un hacheur de tabac.* 't Is een KERVER en snyter, een wilden haan, een Laberlot. *C'est un goujat, un coupejarret, un tireur de couteau.* KERVING, hakking, snyding. *Hacheure, coupure, taillade.* f.

KETEL of KEETEL. Bekend vat, gemeenlyk van koper. *Chauderon.* m. *Chaudiere, marmite.* f. De ketel overhangen. *Mettre le chauderon sur le feu.* Een visketel. *Un chauderon à bouillir, à cuire du poisson.* Een vleesch- of warmoes ketel. *Un pot, une marmite.* Zy had de warme ketel over, en ik moest'er blyven eeten. *Elle avoit mis le pot au feu, & il m'y fallut dîner.* Een brouw-KETEL. *Une chaudiere à brasser.* Een verf-KETEL. *Une chaudiere à teinture.* De pot verwyt den ketel dat hy zwart is. spreekw: *La pelle se mocque du fourgon.* De KETEL van de tabaks pyp. *Le creux ou le cul de la pipe à tabac.* KETEL tot mortieren daar men Bomben uitwerpt. *Forge ou batterie où l'on suspend, pointe les mortiers à tirer des bombes.*

KETEL-BOETER. Ketel-lapper. *Chaudronnier, Dinandier, celui qui rapetasse les vieux chaudrons.* KETEL-HOED, yzere stormhoed. *Pot en tête.* m. KETELTROM. m. Oorlogs tuig onder de Ruitery in plaats van trom gebruikelyk. *Timbale.* f. Op de ketel trom slaan. *Battre la timbale, jouer des timbales.* KETELTROM, ketel trommel-slager. *Timbalier, celui qui bat la timbale.* KETELWERK. n. Koperwerk, als ketels, pannen &c. *De la dinanderie, des chaudrons, poêles &c.*

KETEN. f. Werd somtyds voor KETTING gezegt. *Chaine.* f. Zy draagd een goude keten om haar hals. *Elle porte une chaine d'or à son cou.* Een minnaar heeft zyne KETENS, zyne boeyens lief. *Un amant aime sa chaine, ses chaines.* Die Volkeren hebben hunne ketens verbrooken, hebben het juk afgeworpen. *Ces Peuples ont rompu leurs chaines.* De KETEN, de draad, de aan-een-schakeling der Prophetien. *La chaine, le fil, l'enchainoure des Propheties.* Misdaadige KETENEN, boeyen. *Enchainer des criminels, mettre des criminels à la chaine.*

KETTER. Een die in 't stuk des Geloofs van de aangenome regel afgaat. *Heretique, celui qui s'ecarte de la regle reçuë en matiere de Foy.* Jan Hus wierd als Ketter verbrand. *Jean Hus fut brulé comme Heretique.* De Roomsche Kerk leerd dat men de Ketters geen woord hoeft te houden. *L'Eglise Romaine enseigne qu'on n'est pas obligé de garder la Foy aux Heretiques.* Het KETTERDOM, de Ketterij bestryden *Combattre l'Heresie.* Hy doet niet als zweeren en KETTERMEN-

TEN, tieren en vloeken als een Ketter. *Il ne fait que jurer & maugreer.* KETTERS of KETTERSCH. Adj. Van 't aangenoomen geloof verschillende, afgaande. *Heretique, eloigne de la Foy reçuë.* Ketterse gevoelens, Ketterssche leerstukken. *Des sentiments, des dogmes Heretiques.* KETTERY, dwaaling in de leer, afwyking van de aangenome Regel in stuk van Godsdienst. *Heresie.* f. *Erreur dans la Doctrine, eloignement de la Regle reçue en matiere de Religion.* Het is veel ligter iemand van Ketterij te beschuldigen, als hem daar van te overtuigen. *Il est bien plus aisé d'accuser quelqu'un d'Heresie que de l'en convaincre.*

KETTING. Keten, aangeregene, vast gemaakte schakels. *Chaine.* f. Een yzere-, staale-, zilvere-, goude ketting. *Une chaine de fer, d'acier, d'argent, d'or.* Een Galley boef, een hond aan de ketting leggen. *Attacher, mettre un forçat, un chien à la chaine.* De distel KETTING *La chaine d'avaloire, chaine attachée au limon d'une charette.* Een Landmeeters ketting. *Une chaine d'Arpenteur.* Raa-KETTINGEN, raa-vangers. *Chaines de vergues, qu'on garde à la Hune, pour s'en servir quand le canon a coupé les manoeuvres.* De ketting van een horlogie. *La chaine d'une montre.* KETTING daar een ketel &c. over 't vuur aanhangd. *Chaine en guise de cremillere.* Stof met een garen KETTING en een zyde inslag. *Etoffe à chaine de fil & trame de soye.* KETTINGJE. n. kleine ketting. *Chainette, Petite chaine.* f. Een zilver-, een goud kettingje. *Une chainette d'argent, d'or.* KETTING-KOGELS, knuppels, bouts-kogels. *Des anges, des boulets de canon fendus en deux, dont chaque moitié tient à une chaine de fer.* KETTING-STEEK, Linnen-naaysters woord. *Chainette.* f. *Terme de couturiere en linge.* KETTING-WERK, Horlogie maakers woord. *Ouvrage à chaine.* m Een zak-horlogie, kettingwerk, met een ketting in plaats van een snaar. *Une montre à chaine.*

KEUKEN. f. Kookhuis, kook vertrek. *Cuisine.* f. Een schoone en ruime keuken. *Une belle & grande cuisine.* Een mors-keuken, was-keuken. *Une buanderie, lavanderie.* f. Voor de KEUKEN, voor 't huishouden zorgen. *Songer à la cuisine, au menage; avoir soin du menage, de faire aller la cuisine.* Daar is een schraale keuken, daar word mager opgedist. *La cuisine y est bien froide, bien peu echauffée; il n'y a rien de plus froid que l'âtre.* Het met de KEUKEN houden, weinig medicynen gebruiken. *S'en tenir à la cuisine, prendre peu de remedes.* De koude KEUKEN op reis mede neemen, zig met koud gebraad &c. op reis voorzien. *Prendre du roti froid en voyage, se munir de viandes roties ou etuvées en partant pour un voyage.* Hy heeft voor de keuken ziek geleegen: averegts spreekwoord: hy is heel vet en glad. *Il est bien chargé de cuisine, il creve de graisse: il a été malade à la porte d'une cuisine.* Een schend-KEUKEN, een groot eeter die 'er niet beter gedaan om uit ziet. *Un affronteur de cuisine, un grand mangeur qui n'en a pas meilleur visage pour cela.*

KEUKEN-GEREEDSCHAP. Keuken goed. *Des ustenciles de cuisine, ce qui appartient à la batterie de cuisine.* KEUKENKLOUWER, hennetaster, albedil in een keuken &c. *Maître aliboron, jocrisse, metteur de poules couver.* KEUKELATYN, Monnikke Laryn, basterd-Latyn. *Du Latin de cuisine, du Latin corrompu.* KEUKENMEESTER, schaffneester. *Ecuyer, Officier, Intendant de cuisine.* KEUKEN-MEYD, meyd die voor kok ageerd, de keuken doet. *Cuisinière, Servante qui a soin d'apprêter les viandes.*

Digitized by Google

KEUKENSTUK. n. Stuk ſchildery een keuken verbeeldende. *Tableau repréſentant une cuiſine &c.* m. KEUKENWERK. n. *Ouvrage de cuiſine, ouvrage qui regarde la cuiſine.* m.

KEULS Adj. Van Keulen *of* Keulsland. *De Cologne, du Pays de Cologne.* Een Keulſe Aak. *Une Barque de Cologne.* Een Keulſe ſchipper. *Un batelier de Cologne.* Keulſe genever. *Du genievre de Cologne.* De Keur-Keulſche ſoldaaten. *Les ſoldats de l'Electeur de Cologne.* Een KEULSE aarde kan. *Un pot de grais.* Keuls aarde werk. *De la poterie de grais.*

KEUR. f. Verkiezing. *Choix.* m. Een goede, een wyze keur. *Un bon, un ſage choix.* Daar is keur van goed. *Voila des marchandiſes à choiſir.* Elk een pryſt uwe keur. *Chacun loue votre choix.* Ik ſtel het in uw keur: *Je vous en donne le choix, je vous donne à choiſir.* Dat ſtaat niet aan zyn keur, 't hangd van hem niet. *Cela n'eſt pas à ſon choix, cela ne depend pas de lui.* Ik maak 'er weinig keur in. *J'y fais peu de diſtinction, j'y mets peu de difference.*

KEUR, PROEF. Toets van 't zilverwerk &c. *Eſſai.* m. *Epreuve de l'argenterie &c.* f. Dat zilverwerk, dat ſervies is groote, is kleine keur. *Cette argenterie eſt du grand, du petit eſſai.*

KEUR. Ingeſtelde regel, order. *Statut, ordre.* m. *Regle, ordonnance, loy.* f. Dat is, dat ſtryd tegen de keur. *Cela eſt contre l'ordre, contre la regle, l'ordonnance.* Zig na de keuren van den Lande gedraagen. *Se comporter ſelon les ordonnances du Païs.*

KEUR, werd kortheids halven voor KEURVORST gezegd. *Electeur.* Keur-Saxen, Keur-Palts. *L'Electeur de Saxe, l'Electeur Palatin.* De Keur-Saxiſe Troepen, 't Keur-Paltſiſche Hof. *Les Troupes de l'Electeur de Saxe, la Cour de l'Electeur Palatin.* De Keur- en Vorſten van 't Ryk. *Les Electeurs & Princes de l'Empire.*

KEUREN. v. a. Toetſen. *Eſſayer, eprouver, faire l'eſſai.* Het zilverwerk keuren. *Faire l'eſſai de l'argenterie, eſſayer la vaiſſelle d'argent.*

KEUREN. Oordeelen, agten. *Juger, eſtimer, trouver bon:* Iets goed KEUREN, goed oordeelen, vinden. *Juger, eſtimer quelque choſe bonne, bien faite, raiſonnable; approuver quelque choſe.* Het gedrag van iemand goed KEUREN, goed vinden. *Approuver la conduite de quelqu'un.* De vryheid die iemand neemd kwaad KEUREN, niet goed keuren. *Desapprouver, blâmer La liberté que quelqu'un prend* De negen KEURHEEREN, Kiesheeren, *of liever,* Keurvorſten van 't Ryk. *Les neuf Electeurs de l'Empire.* Het KEURHUIS, Keurvorſtelyk Huis van Saxen is hoog aanzienlyk. *La Famille Electorale de Saxe eſt très conſiderable.*

KEURIG. Adj. KEURLYK. By uitneemendheid fraay, net. *D'elite, gentil, mignon, très beau.* Dat is keurig porcelein! *La belle, la gentille porcelaine! la gentille, la belle porcelaine que voila! que cette porcelaine eſt belle, mignonne!* KEURIG, VIES, die te veel keurs maakt. *Difficile à contenter, dedaigneux, dedaigneuſe.* Gy zyt al te keurig, men moet zoo keurig niet zyn. *Vous êtes trop dedaigneux, dedaigneuſe; il ne faut pas être ſi dedaigneux, ſi dedaigneuſe, faire tant le rencheri, la rencherie.* KEURIGHEID, viezigheid. *Humeur difficile.* f. *Goût difficile.* m. *Trop grande delicateſſe.* f.

KEURLINGEN. Uitgekeurde, uitgeleezene ſoldaaten. *Des ſoldats choiſis, triez, d'elite; de la milice triée, choiſie; des troupes choiſies, d'elite.*

KEURLYK. Adj. Schoon, fraay, dat men kiezen zoude willen. *D'elite, beau, gentil, mignon.* Keurlyke boeken. *Des livres d'elite, de très beaux livres.* Keurlyke aanmerkingen. *Des remarques, des notes choiſies, elegantes, très judicieuſes.*

KEURLYK Adj. VIES. Moeylyk te vergenoegen, naauwlettend in 't verkiezen. *Difficile à contenter, dedaigneux, ſe.* Die Juffr. valt heel keurlyk. *Cette Demoiſelle eſt bien difficile à contenter, fait bien fort la dedaigneuſe, la rencherie.* Die KEURLYKHEID, vieshеid gaat te ver. *Cette delicateſſe, humeur dedaigneuſe va trop loin.*

KEURMEESTER, ASSEYEUR. Bediende die 't zilver keurd, toetſt. *Eſſayeur, celui qui eſſaye, eprouve l'argent.* KEURMEESTER, zoude ook konnen genomen werden voor een die de Keuren van een Gild en 's Magiſtraats beveelen doet volgen. *Commiſſaire, Officier de Police qui fait obſerver les ſtatuts d'une Confrairie, & les ordonnances du Magiſtrat.*

KEURPRINS. Tytel die den oudſten Zoon van een Keurvorſt gegeeven word. *Prince Electoral.* De Keur-Prins van Saxen, van Hanover. *Le Prince Electoral de Saxe, de Hanovre.*

KEURS. zie KEURS-LYF. Rokslyf, ryglyf. *Corps de jupe.* m.

KEURS-LYF. n. Rokslyf, ryglyf. *Corps, corps de jupe.* m. Zyn keurs-lyf aandoen. *Mettre ſon corps.* Een nieuw keurs-lyf laaten maaken. *Se faire faire un corps neuf.*

KEURSTEM. Stem in een verkiezinge. *Suffrage.* m. *Voix.* f. De keurſtemmen waaren verdeeld. *Les ſuffrages furent partagez.*

KEURTEEKEN. Teeken van den Keurmeester op eenig zilver *of* tinne goed. *Marque de l'Eſſayeur ſur de l'argenterie ou de la vaiſſelle d'etain.* KEUR-TIN, proeftin, beſte tin. *De l'etain à la marque, de l'etain d'eſſai.*

KEURVORST: Ryksvorſt die ſtem heeft in de verkiezing van een Keizer. *Electeur, Prince de l'Empire ayant ſuffrage dans l'Election d'un Empereur.* De Goude Bulle ſteld maar zeven Keurvorſten, nu zyn 'er negen of tien. *La Bulle d'or n'etablit que ſept Electeurs, aujourd'hui il y en a neuf ou dix.* KEURVORSTELYK. Adj. Dat tot een Keurvorſt behoord. *Electoral.* De Keurvorſtelyke muts. *Le bonnet Electoral.* De Keurvorſtelyke waardigheid. *La dignité Electorale* Zyne Keurvorſtelyke Doorlugtigheid van Saxen, van Trier. *Son Alteſſe Electorale de Saxe, de Treves.* 't KEURVORSTENDOM van Ments, van Trier. *L'Electorat de Mayence, de Treves.* Daar zyn nu maar twee KEURVORSTINNEN, te weten die van Beyeren, en die van de Palts, ſedert de Keurvorſten van Saxen en Brandenburg Koningen geworden zyn. *Il n'y a plus que deux Electrices, ſçavoir celle de Baviere & celle du Palatinat, depuis que les Electeurs de Saxe & de Brandenbourg ſont devenus Rois.*

KEUTEL, DROL. Stront van 't dier. *Crotte* f. *Excrement de quelque animal.* Geite keutels, rotte keutels. *Des crottes de chevre, des crottes de rats.* Muize keutels. *Des crottes de ſouris.* Muize keutels, ſuikeranys, ſuiker korlen aldus genaamd. *De la dragée, des dragées.* KEUTEL, vierkant ſpeel-houtje daar men mede rold &c. *Petit bois quarré qu'on roule en jouant à certain jeu.* De KEUTEL wagt of STOEPJES, waakere te Leide en andere plaatſen. *La garde breneuſe, la patrouille de Leide & autres lieux.*

KEUVEL of KOVEL. m. Hoofd-dekſel voor Nonnen en Monnikken. *Chaperon.* m. *Chape.* f. *Couvrechef des Religieuſes & des Moines.* m.

KEUYER. f. KUYER. Korte wandelweg. *Tour.* m. *Petite promenade.* f. Laat ons een keuyer ſamen doen. *Faiſons un tour, une promenade enſemble.* De reis van hier

Digitized by Google

hier op Parys is maar een Keuyer voor hem. *Le voyage d'icy à Paris n'eſt qu'une promenade pour lui.*

KEUYEREN. v. n. WANDELEN. Een keuyer doen. *Se promener, faire un tour.* Op de Haven, in de Tuin keuyeren. *Se promener ſur le Port, dans le Jardin.* Wy hebben genoeg gekeuyerd. *Nous nous ſommes aſſez promenez.* KEUYERING, keuyer, wandeling. *Promenade.* f. *Tour.* m. Dat KEUYERTJE zal u goed doen. *Cette promenade vous fera du bien.* KEUYERWEG, wandelweg, keuyerlaan, plaats bekwaam tot de keuyering. *Promenoir.* m. *Lieu propre à la promenade.* Daar zyn om Utrecht en Leiden ſchoone keuyerwegen. *Il y a de beaux promenoirs, de belles promenades autour d'Utrec & de Leide.*

KEVELEN. v. n. BABBELEN. Met moeyte kaauwen. *Mâchonner, avoir peine à mâcher.*

KEVELKIN of KOVELKIN. Een lange platte kin. *Un menton de buis, un menton long & plat.*

KEVELS. Tandvleeſch van tanden ontbloot. *Gencives nuës, ſans dents.* Op zyn kevels kaauwen. *Mâcher ſur ſes gencives.*

KEVER. Kever-vlieg als een tor, ſoort van ſprinkhaan. Een zwarte kever. *Un eſcarbot.* Een groene kever. *Un hanneton.* De kevers *of* kever vliegen, ſprinkhaanen aten al de vrugten van Egipten op. *Les hanetons, les ſauterelles mangerent, brouterent tous les fruits d'Egypte.* KEVER-VLIEG, kever. *Hanneton, eſcarbot.* m. *Eſpece de ſauterelle, de criquet.*

KEVI, KEVY. Een boere ſchapraay. *Un garde manger.* KEVI, wierd ook wel voor KOUW gezegd. *Cage.* f.

KEVIS-KINDEREN. Onegte kinderen, kinderen buiten egt gewonnen. *Des enfans procréez hors de mariage, des enfans naturels, enfans d'amour.* Men maakt onderſcheid in Duitslandt tuſſchen kevis-kinderen en baſtert kinderen.

KEY of KEI. f. Hardſte ſoort van ſteen, gemeenlyk glad en rond. *Caillou.* m. Zoo hard als een key. *Dur comme un caillou.* Vuur ſlaan uit een key. *Tirer du feu d'un caillou.* Iemand van de key, van de ſteen ſnyden; iemand den voet ligten, bedotten. *Attrapper, duper, affiner, deniaiſer quelqu'un.* Zie verders op KEI.

KEYAGTIG. Adj. Vol keyen. *Caillouex, pierreux.* Een keyagtige grondt. *Un terrain caillouex, pierreux.*

KEYEREN, werd voor KINDEREN gezegt, in de Boere ſtyl. *Enfans.* Dag keyeren! *Bonjour, adieu mes enfans!*

K I.

KIBBELEN. v. n. Hakketeeren, knibbelen, hairkloven. *Chicaner, pointiller, faire le mutin.* Wat hebt gy te kibbelen ſamen? *Qu'avez vous à vous chicaner, pointiller, agacer ainſi?* KIBBELIG. Adj. TWISTZOEKEND, knibbelaar. *Chicaneur, pointilleux, nouailleux, hargneux, mutin.* 't Is een kibbelig menſch. *C'eſt un chicaneur, un homme pointilleux, nouailleux.* KIBBELIGHEID, kregeligheid, knibbelaary, twiſtgierigheid. *Humeur chicaniere, pointilleuſe, hargneuſe, nouailleuſe, mutine.*

KIBBELING. f. Brokjes, ſtukjes van de vis, voornamentlyk van de gezoute vis. *Le rebut, le dechet, les petits reſtes du poiſſon ſalé, de la moruë, du ſtocfis.*

KIDSEN of KIDZEN. v. n. Straalswyze uitſpouwen. *Gingler, rejetter, renvoyer hors de la bouche en ſervant les levres.* De Wynproevers kidſen 'er mede. *Les Gourmets ginglent, rejettent le vin qu'ils goûtent.*

KIEKE. KUIKEN. Jong hoen. *Pouſſin, petit ou jeune poulet.* De kiekens ſchuilen onder de vleugels van de henne. *Les pouſſins ſe retirent ſous les ailes de la poule.* KIEKEDIEF of KUIKEDIEF, Wouwe, roofvogel. *Milan, Ecouffle.* m. *Oiſeau de rapine.* Daar wierd een lekkere KIEKE-PASTEI opgedischt. *On ſervit un bon Paté de poulets.*

KIEKEBOE! Kinder woordje als men zig ſchielyk verſchuild en weer laat zien. *Le voyez vous? l'avez vous vû le drole?*

KIEL. f. Balk onder het Schip daar wederzyds de ribben of houten ingehegt werd. *Quille, carene.* f. *Piece de bois de toute la longueur du vaiſſeau, ſur laquelle ſe poſent, dans laquelle s'enchaſſent les varangues des deux cotez.* De buite-kiel in overſtelling van binnekiel. *La quille exterieure.* Binnekiel, ſaadhout, dienende om de regte kiel te ſtyven. *Contrequille, carlingue.* f. Zoo veel als maſt en KIEL lyden kan. *Autant qu'un vaiſſeau peut porter.* 't Is met hem zoo veel als maſt en kiel lyden kan; hy heeft het zoo kwaad als hy wel mag. *Il eſt chargé comme un Mulet, comme un Atlas; il en a juſqu'aux bretelles; il eſt enfoncé dans les affaires juſqu'aux oreilles.* Wel bezeilde, wel bemande KIELEN, ſchepen. *Des vaiſſeaux bons voiliers, des vaiſſeaux bien montez.* Een Vloot van honderd kielen. *Une Flotte de cent voiles.*

KIELGANGEN. Gaarboorden, zandſtrooken, onderſte planken die tot de huid van 't ſchip dienen. *Gabords.* m. pl. *Premieres planches ſervant au bordage du vaiſſeau.*

KIELHAALEN, KIELEN. v. a. Op zyde haalen en ſchoon maaken. Een ſchip kielhaalen. *Carener un vaiſſeau, lui donner le radoub.* Een Matroos KIELHAALEN, onder de kiel haalen, naar ſcheeps gebruik kaſtyden, hem van de ree laaten vallen en ſchielyk met levens gevaar onder 't Schip doortrekken. *Donner la cale marine à un Matelot, faire paſſer un Matelot, un homme de l'equipage ſous la quille du vaiſſeau au risque de perdre bras ou jambes & même la vie.*

KIEM is op KAAM uitgelegt. *Fleurs.* f. pl. *Gendarmes.* m. pl.

KIES. m. Hoektand, kaauwtand, maaltand. *Groſſe dent, dent mâcheliere.* f. Een holle kies. *Une dent creuſe.* Een kies laaten uittrekken. *Se faire arracher une groſſe dent.* De kiezen zitten hem vaſt in den mond, hy is zeer karig en deun. *Les dents lui tiennent bien ſerre, il eſt fort menager, il eſt fort dur à la deſſerre.* Iemand een kies uittrekken, iemand diep in de beurs taſten. *Faire une grande breche à la bourſe de quelqu'un, le rançonner un peu fort.*

KIES. Adj. VIES. Keurlyk. *Degoûté, delicat.* Kies zyn in 't eeten, alderhande koſt niet mogen. *être degoûté, delicat, ne manger pas toutes ſortes de viandes.* Men moet zoo kies, zoo keurlyk niet zyn. *Il ne faut pas être ſi delicat, ſi difficile.*

KIESBAAR. Adj. VERKIESLYK. *Eligible & electif.* Alle Kanonnikken zyn kiesbaar tot het Dekenſchap. *Tous les Chanoines ſont eligibles pour le Decanat.* Poolen is een kiesbaar, verkieslyk Koningryk. *La Pologne eſt un Royaume electif.*

KIESHEER, KEURHEER. Heer die een verkiezende ſtem heeft. *Electeur, Capitulaire, celui qui a voix eligible, voix en Chapitre.* Het Collegie, 't Kapittel der Kiesheeren. *Le College, le Chapitre des Electeurs.*

KIESHEID, VIESHEID. f. Lekkerheid, keurlykheid. *Delicateſſe.* f. *Goût difficile.* m. Die kiesheid, keurlykheid paſt u niet. *Cette delicateſſe ne vous appartient pas, il ne vous ſied pas bien de faire tant le dégoûté, le dedaigneux.*

KIESKAAUWEN. v. n. Peuzelen, langſaam eeten. *Pignocher, mâchonner, choiſir les morceaux & manger par*

Digitized by Google

niere d'acquit. KIESKAUWER, peuzelaar. *Pignocheur, mâchonneur, celui qui mange peu à la fois & nonchalamment.*

KIEVIT. Eetbaare vogel met een zwarte kuif. *Vanneau.* m. *Oiseau bon à manger, qui a une houpe noire sur la tête.* De kievit eet de vliegen en slakken. *Le vanneau mange les mouches & les limaçons.* KIEVITS-EYEREN. *Des oeufs de vanneau.*

De KIEUWEN, KUWEN of KAAKEN van de vis. *Les ouyes du poisson.* Een karper, een schelvis by de kieuwen vatten. *Prendre une carpe, un merlan par les ouyes*

KIEZEN. v. a. Een keur doen, verkiezen. *Choisir, elire, faire un choix.* Le Pret: *koos*, le Part: *gekoozen.* Van twee kwaalen moet men de minste kiezen. *De deux maux il faut choisir le moindre.* De oudste, de jongste der zusters kiezen. *Choisir l'ainée, la cadette d'entre les soeurs.* Een nieuwen Abt, nieuwe Burgermeester KIEZEN, verkiezen. *Choisir, elire un nouvel Abbé, un nouveau Bourguemaître.* Het haazepad kiezen, de vlugt neemen. *Prendre la fuite.* KIEZEN, is ook 't meerv: van KIES. *Des grosses dents, des dents mâchelieres.* Na de KIEZING, verkiezing der nieuwe Regenten, *Après le choix, l'election des nouveaux Regents.*

KIKKEN. v.n. De mond open doen om te spreeken. *Ouvrir la bouche pour parler, faire du bruit.* Haar man durft niet kikken, als zy begind. *Son mari n'ose dire mot, n'ose ouvrir la bouche, n'ose souffler, desserrer les dents quand elle s'y met.* Niemand durft 'er kikken nog mikken. *Personne n'ose souffler ni branler.*

KIKKER, werd in den gemeenzaamen styl voor KIKVORSCH gezegt. *Grenouille.* f. Die Vyver is vol kikkers. *Ce Fossé, cet Etang est plein de grenouilles.*

KIKVORSCH, KIKKER. *Grenouille.* f. Naar kikvorschen vissen. *Pêcher des grenouilles.* Hy is met geld gelaaden als een kikvorsch met veeren spr: *Il est chargé d'argent comme un crapaud de plumes.*

KIL, werd voor KOUDE in de volgende spreekwyzen genomen. De kil van 't bier wat weg neemen, met de kan by 't vuur te zetten. *Oter le plus grand froid de la biere en avançant le pot près du feu.* De KIL, de beeving van de koorts. *Le froid, le frisson de la fievre.*

KIL, SLOEF. Sleuf, engte, Canaal tussen twee droogtens in. *Canal, pertuis, detroit entre deux bancs de sable.* m. De scheiding tusschen Zeeland en Zuid-Holland, werd de KIL of de KEEL genaamd. *La separation entre la Zelande & la Sud-Hollande, s'appelle le* KIL, *le Pertuis.* Zeeland is vol KILLEN en kreeken. *La Zeelande est pleine de canaux & de recoins.* De KIL, diepte van een Stroom, Vloed *of* Rivier. *Le lit d'une Riviere, d'un Fleuve.* De KILLEN, dieptens *of* afgronden van de Zee. *Les abimes de la Mer.*

KILLEN. v. n. Tintelen, grillen, beeven van koude. *Cuire, frissonner, trembler de froid, être saisi de froid.* Myne handen killen van de koude. *Mes mains cuisent de froid, j'ai les mains gourdes, glacées de froid.*

KILLEN. v. n. Levendig houden, als men van zeilagie spreekt. *Mettre en ralingue.* Termè de Mer.

KILLING, TINTELING der vingers en handen door de groote koude die men gevoeld. *La cuisson, la demangeaison qu'on sent aux doigts, aux mains dans le grand froid.*

KIM, KIMME. f. Gezichteinder. *Horison, l'endroit du Ciel où se termine la vuë.* m Als de Zon op onze Kim. Kimme ryst. *Quand le Soleil monte sur notre Horison.* De Zon is al aan de Wester-Kim. *Le Soleil est déja vers l'Horison Occidental, vers son couchant.*

KIM, KIMME. Kromte van de Steven, Scheeps timmermans woord. *Courbure de l'Etambord* ou *de l'Etrave.* f. Terme de Marine. De Kuipers heeten KIM, de endens der vaten ofte samen gekuipte pypdui gen. *Le bout des douves jointes ensemble.*

KIMME, is het zelfde in betekenis als KIM. De Zon ryst aan de Oosterkimme op. *Le Soleil se leve à l'Horison Oriental.* Apol had nazuwlyks zyn hoofd ter kimme uitgesteeken: Poëtische spr: *à peine Apollon s'etoit il fait voir, montré sur l'Horison; à peine Apollon avoit il ouvert la Barriere du jour.*

KIN. f. KINNE. Bekend gedeelte des aangezigts. *Menton.* m. Een gekloofde kin. *Un menton fourchu.* Een spitse kin. *Un menton pointu.* Een stompe breede kovelkin, *Un menton de buis, un menton large & long.*

KIND of KINDT. n. Zoon *of* Dochter. *Enfant.* Minderjaarig, onmondig kind. *Enfant mineur.* Aangenomen kind. *Enfant adoptif.* Een kind op de schoot houden, een kind de borst geeven. *Tenir un enfant sur ses genoux, donner le teton à un enfant.* Een voedster kind, minnekind. *Un nourrisson.* Een voorkind. *Un enfant d'un premier lit.* Een wittebroods KIND. *Un enfant gâté.* Een weeskind. *Un orphelin.* Een stee-KIND. *Une personne sous tutelle de la ville, un heritier incapable de gerer ses biens.* Een troetel kind, een gunsteling van de Fortuin. *Un mignon, un favori de la Fortune.* KIND, werd nog in de volgende spreekwyzen gezegt. Een KIND bakeren, speenen. *Emmailloter, sevrer un enfant.* Een kind zuigen, de borst geeven. *Allaiter un enfant, donner le teton, donner à teter à un enfant.* Als een kind mallen. *Badiner comme un enfant.* Met KIND zyn, zwanger zyn. *être grosse, être enceinte.* Zyn Meid met KIND maaken, bezwangeren. *Engrosser sa Servante.*

KINDERAGTIG. Adj. en Adv. Jong, speelagtig, onbedagt. *Enfantin, pueril.* Een kinderagtig wezen. *Un visage enfantin.* Kinderagtige bezigheden. *Des occupations pueriles, enfantines, badines.* Kinderagtige praat, laffe praat. *Des discours enfantins, puerils, des pagnoteries.* Zig KINDERAGTIG, KINDERAGTIGLYK aanstellen. *Agir en enfant, comme un enfant.* KINDERAGTIGHEID, speelagtigheid, malligheid. *Badinerie, puerilité, bagatelle, maniere d'agir enfantine.* f.

KINDERBAAREN. v.n. Bevallen, kraamen. *Accoucher, enfanter.* De tyd van 't kinderbaaren gekomen zynde. *Le temps d'accoucher, d'enfanter etant venu.*

KINDERBEDDE. Kraambed. *Lit de couches, lit de l'accouchée.* Zy houd haar kinderbedde agter op de zaal. *Elle tient son lit de couches, ses couches dans la chambre de derriere.*

KINDERBEL. Kinderlurk-tuig. *Hochet.* m. Een schoone kinderbel. *Un beau hochet.*

KINDER-DOEKEN. Kinder luyers. *Langes, maillots d'enfant.* De kinder-doeken wassen. *Laver les langes, les maillots.*

KINDEREN, 't meerv: van KINDT. *Des Enfans.* Jonge, zoete, mooye kinderen. *De jeunes, de bons, de jolis enfans.* Heden KINDEREN, wat is dat fraay! *Mes enfans que voila qui est beau, joli!* KINDEREN. v. n. Kinderen krygen. *Avoir, faire des enfans, mettre des enfans au monde.* Die vrouw kinderd nog. *Cette femme a encore des enfans, accouche encore.*

KINDERGOED. n. Luyeren, kleeren ten gebruike van kinderen. *Langes, maillots* m pl. *Hardes d'enfant.* f. pl. Linnen koopen tot kinder goed. *Acheter de la toile pour faire des langes, des maillots.* KINDERGOED, kinder kleeren. *Des hardes d'enfant.* KIN-

Digitized by Google

DER GOED, kinder poppe-goed. *Des jouets, des joujoux, des amuſettes d'enfant.*

KINDERKAL. Kinderpraat. *Babil, caquet.* m. *Cauſerie d'enfans.* f. KINDER KOST, kinder eeten. *Des viandes d'enfant, nourriture d'enfant.*

KINDER JAAREN. Jaaren der kindsheid. *Age puéril.* m. *Enfance.* f. Van de kinder jaaren af. *Dès l'enfance.*

KINDERLOOS. Adj. Zonder kinderen. *Sans enfans.* Een kinderlooze moeder. *Une mere ſans enfans, qui n'a pas d'enfans.*

KINDER LUIREN of KINDER LUYEREN. *Langes, Maillets.* m. pl. *Brayes d'enfant.* f. pl.

KINDERLYK. Adj. Dat een kindt betaamd. *Filial, qui convient à l'enfant.* Kinderlyke liefde, vreeze, gehoorzaamheid. *Amour filial, crainte, obéiſſance filiale* ou *d'enfant.* De KINDERLYKHEID verſchoonen. *Pardonner l'enfance.*

KINDERMAAL. n. Onthaal aan de gebuurtjes en maagen die de kraamvrouw komen geluk wenſchen. *Relevailles.* f. pl. *Feſtin de l'accouchée.* m. *Repas que l'on donne aux parentes & aux voiſines qui viennent feliciter la femme qui relève de couche.* KINDER MEESTER, kinder leermeeſter. *Pédagogue, precepteur.* KINDERMEID, meid die de kinderen havend en oppaſt. *Gouvernante d'enfans, fille* ou *femme qui a ſoin d'habiller & nettoyer les enfans.* Joſephus meld niet van de KINDERMOORD, van de moord der onnozele kinderen door laſt van Herodes. *Joſephe ne fait point mention du maſſacre des Innocents.* KINDERMUTS. *Bonnet, beguin.* m. *Coëffe d'enfant.* f.

KINDER POKJES. Kinder pokken. *Petite verole.* f. Van de kinder pokken getekend, geſchonden zyn. *être marqué, gâté de petite verole.* KINDER POP, ſpeelpop. *Poupée.* f. *Joujou, jouet d'enfant.* m. KINDER PRAAT, KINDER KAL, iedele klap. *Babil, caquet d'enfant.* m.

KINDERS of KINDEREN, 't meerv: van KINDT. *Des enfans.* Kindens teelen, kinder krygen. *Procréer, avoir des enfans.*

KINDER SCHOENEN. *Souliers d'enfans.* De kinder ſchoenen afleggen, uit de kindsheid treeden. *Quitter ſes ſouliers d'enfant, ſortir de l'enfance, quiter la bagatelle.* Hy heeft zyn kinder ſchoenen nog niet verſleeten, hy is nog zoo kinderagtig. *Il n'eſt pas encore revenu de la bagatelle; il eſt encore ſi jeune, ſi niais.* KINDER SCHOOL. n. Kakſchool. *Ecole bruneuſe, Ecole pour des enfans à la bavette.* KINDERSPEL. n. *Jeu d'enfant, jeu enfantin.* m. Het is geen kinderſpel, daar is geen gekken mede. *Ce n'eſt pas un jeu d'enfant.* KINDERSPEL, is ook de naam van gladde ſteenen daar alderhande kinder ſpeelen op verbeeld zyn.

KINDER VRAAG. Vraag die een kind doet. *Demande d'enfant, queſtion enfantine.* f. 't Is een kinder vraag, beuzelagtige vraag! *C'eſt une demande d'enfant, une badinerie, niaiſerie!* 't Is een kinder vraag, oude lien weeten 't wel. *C'eſt demander ce que l'on ſçait bien, c'eſt faire l'ignorant, l'innocent à deſſein.*

KINDERWERK. n. Kinderdaad, bedryf. *Action d'enfant.* f. *Ouvrage d'enfant.* m. KINDERWERK, wisje wasje. *Bagatelle, niaiſerie, badinerie.* f. 't Is louter kinderwerk. *Ce n'eſt que badinerie, niaiſerie toute pure.* 't Is 'er maar KINDERWERK, boetelwerk by. *Ce n'eſt que du bouſillage en comparaiſon.*

KINDS. Adj. Dat tot de kinder jaaren, de kinder aart behoord. *D'enfant, enfantin, puéril.* Kindſe vermaaken. *Des plaiſirs, divertiſſements d'enfant, des amuſements puerils.*

KINDSCH. Onnozel, kinderagtig. *Enfant, innocent, en enfance.* Hy is nog heel kinds, zoo kinds! *Il eſt encore tout enfant, tout pueril! il eſt encore ſi enfant, ſi innocent!* In de kindſche waereld zyn, door ouderdom ſuffen, buiten verſtand zyn. *être retiré en enfance, radoter.*

KINDSBEEN. Hy is 'er van KINDSBEEN, van jongs op in geoeffend. *Il y a été exercé dès l'enfance, dès la jeuneſſe.*

KINDSHEID. f. Kinderjaaren. *Jeuneſſe, enfance.* f. 't Geen men in zyne kindsheid leerd onthoud men beſt. *On retient mieux ce qu'on apprend dans ſa jeuneſſe, dans ſon enfance.* Daar blykt zyne KINDSHEID, kinderagtigheid aan. *C'eſt en cela que paroît ſon innocence, ſa bétiſe; cela montre ſa bétiſe, ſon innocence.*

KINDS KINDT. n. Kinds zoon of Kinds dochter. *Enfant de ſon enfant; petit fils, petite fille; fils* ou *fille de ſon fils* ou *de ſa fille.* Hy ſpaard, zorgd voor zyne kinderen en kinds kinderen. *Il épargne pour ſes enfans & les enfans de ſes enfans.*

KINDSWORDEN. v. n. Tot kindsheid vervallen, aan 't ſuffen, revelen raaken. *Rentrer en enfance, tomber en délire.* Word je kinds, wordje mal? *Eſt ce que vous rentrez en enfance, que vous perdez l'Eſprit?*

KINK, KNOOP. Kronkel, kreuk in een touw dat te ſterk gedraayd is. *Coque.* f. *Faux pli dans une corde trop torſe.* Daar is een kink in de kabel. *Il y a une coque, un faux pli au cable.* Daar is een kink in de kabel, een ſpaak in 't wiel, iets in de weg. *Il eſt ſurvenu quelque empêchement, quelque obſtacle, quelque anicroche.* Staa uit de KINKEN, ſtaa ruim, uit de weg. *Gare, otez vous de la voye, prenez garde à vous.*

KINKEL. Scheldnaam, op een BOER gepaſt. *Manant, pied-plat, ruſtre, pitaud.* 't Is een lompe kinkel. *C'eſt un gros pied plat, un gros ruſtre, un pitaud.*

KINKEN. v. n. Op een anders tol kloppen met het yzer van de zyne. *Pointer, cogner contre la toupie d'un autre avec le fer de la ſienne.*

KIN-KETTING. Kin-yzer, van een paards toom. *Chainette de la bride d'un cheval.* f.

KINKHOEST, WURGHOEST. Drooge hoeſt. *Toux ſeche, eſpece de coqueluche.* f.

KINKHOORN, ZEEHOORN. Kromme, gekronkelde Zeeſchulp. *Coquille de Mer.* f.

KINNEBAKKEN, KAAKEBEEN. n. *Mâchoire.* f. Simſon doode duizend Philiſtynen met een Ezels kinnebakken. *Samſon tua mille Philiſtins avec une mâchoire d'Ane.* Een KINNEBAKSLAG, een oorvyg. *Un ſoufflet, un revers de main appliqué ſur la joüe.*

KINNETJE. n. Vierde deel van een vat. *Un quartaud, un barril contenant le quart d'un tonneau.* Een kinnetje (¼ deel) bier. *Un quartaud de bière.* Een kinnetje boter. *Un petit barril de beurre.* Een KINNETJE appelen. *Une meſure de pommes.*

KIP. zie KEEP, kloove. *Coche, entaille.* f. Ergens een kip in geeven. *Faire une coche, une entaille dans quelque choſe.*

KIP, een HOEN of HEN, In de gemeenzaame ſtyl. *Un poulet, une poule.* Dat is goed voor de kippen. *Cela eſt bon pour les poules.* Met de kippen naar bedt gaan. *S'aller coucher avec les poules.*

KIP. Een band, een hoepel. *Un lien, un cercle.* Een kip ſtokvuſſen; zoo veel ſtokviſſen als in een kip, band of hoepel gebonden worden. *Un lien, un rond, un paques de ſtocfis; autant de ſtocfis qu'un lien, qu'un cercle en peut contenir.*

KIPPEN. zie UITKIPPEN. De ſchoonſte uitkippen. *Choiſir, trier les plus beaux, les plus belles.* Hy zoekt wat te kippen, te vangen. *Il cherche à attrapper quelque choſe.* KIP, ik hebje! *Je vous prends ſans verd!*

KIP-

Digitized by Google

KIPPEN. v. n. Uitkomen, uit den dop komen. *Eclorre, ſortir de la coque, en parlant des oiſeaux.*

KIRREN. v. n. Steenen, klaagen als men van de duiven ſpreekt. *Gemir, ſe lamenter, ſe plaindre, quand on parle de pigeons.* Kirren als de duive in de klooven der Steenrotze. *Gemir comme la colombe dans les fentes du Rocher.*

KIST. f. Bekend geſtel daar men goed in ſluit. *Coffre, bahut.* m. Kiſt voor een reiziger, voor een matroos. *Coffre pour un voyageur, pour un matelot.* Een kleerkiſt. *Un coffre ou bahut dans lequel on ſerre les hardes.* Een yzere kiſt, geldkiſt. *Un coffre fort.* Zyn vryer in een kiſt verſteeken *Cacher ſon amant dans un coffre.* Dood-KIST, lykbus. *Biere.* f. *Cercueil, Coffre de mort.* m. Het lyk in de kiſt doen. *Mettre le corps dans la biere, dans le cercueil.* Lamoen KIST, oranje kiſt. *Caiſſe dans laquelle on met des citrons, des oranges; caiſſe de citrons, caiſſe d'oranges.*

KISTEMAAKER. Witwerker. *Bahutier, charpentier qui fait des coffres de bois de ſapin &c.* KISTEMAAKER, een die doodkiſten maakt. *Charpentier qui fait des bieres, des cercueils.* Het Kiſtemaakers Gild. *La Confrairie des Bahutiers, Charpentiers.*

KISTEN, 't meervoud van KIST. *Des coffres.* Kiſten en kaſſen opſlaan. *Enfoncer les coffres & les armoires.*

KISTEN. v. a. In een kiſt doen, als men van lyken ſpreekt. *Mettre dans la biere, le cercueil, enſevelir.* Een lyk kiſten. *Mettre un corps dans la biere, dans le cercueil.*

KISTJE. n. Kleine kiſt. *Petit coffre, coffret.* m. Moſes wierd in een bieze kiſtje op de Stroom gelegd. *Moyſe fut expoſé ſur le Fleuve dans un coffret de jonc.* Een Juweel kiſtje. *Un coffret, une caſſette aux Bijoux.*

KIT, PUL. Groote kruik. *Cruche.* f. *Broc.* m. *Grand vaiſſeau de terre où l'on tient de la boiſſon.* De kit leegen *Vuider la cruche, le broc.*

KIT. Kabaan, blinde kroeg, mothuis, hoerhuis. *Cabaret borgne, bordel.* m. Hy is in de kit. *Il eſt au cabaret* De kit leegen, de glazen van een hoerhuis inſlaan, 't huisraad breeken, door de venſters gooyen. *Demenager un bordel, briſer les meubles d'un bordel, caſſer les vitres &c. jetter tout le cariage par les fenêtres.* Zy hebben 'er luſtig kit gehouden, luſtig aangegaan. *Ils y ont fait un bruit epouvantable, un ſabat horrible.*

KITS. Vaartuig, Engels maakſel, een deks-ſcheepje met een gaffel. *Quaiche.* f. *Petit bâtiment façon Angloiſe avec un pont & mâté en fourche, comme le Jacht ou le Heu.*

KITSEN. zie KETSEN. Kaſſen, ſchoffelen, 't water beweegen. *Agiter, battre l'eau.*

KITTELAAR. Woord der ontleedkunde, *Pudenda mulieris* in 't Latyn. *Clitoris.* m. *Caroncule de la matrice ainſi nommée.*

KITTELAGTIG of KITTELACHTIG. Adj. Kittelig. *Chatouilleux, chatouilleuſe.* Hy is heel kittelagtig. *Il eſt fort chatouilleux.* Zyt gy zoo KITTELAGTIG, zoo gevoelig aan de min? *êtes vous ſi chatouilleux, chatouilleuſe, ſi ſenſible à l'amour?* Een KITTELAGTIGE, een vleyende hoop. *Une eſperance qui chatouille, une eſperance flatteuſe.*

KITTELEN. v. a. Vryven, ſtryken, aanraaken om te doen lagchen &c. *Chatouiller, toucher, frotter pour faire rire.* Iemand kittelen. *Chatouiller quelqu'un.* Foey dan, gy kitteld my te hard! *Fi donc, vous me chatouillez trop fort!*

KITTELEN. Vleyen, ſtreelen. *Chatouiller, flatter.* Iemand kittelen met de hoop van... *Chatouiller, berçer, flatter quelqu'un de l'eſperance de...* Zig kittelen, vleyen met een ledele hoop. *Se flatter, ſe bercer d'une vaine eſperance.* Gy kitteld hem daar 't hem jeukt. *Vous le grattez où il lui demange, vous le prenez par ſon foible.* De wyn kitteld het verhemelte, 't muziek kitteld de ooren. *Le vin chatouille le palais, la muſique chatouille les oreillet.*

KITTELIG. Adj. KITTELAGTIG. Een kittelige jonge. *Un garçon chatouilleux.* Een kittelig meisje. *Une fille chatouilleuſe.*

KITTELING. f. Jeuking, gevoel van 't geen kitteld. *Chatouillement.* m. *Demangeaiſon.* f. Een geduurige kitteling. *Un chatouillement continuel.* KITTELING, vleying, ſtreeling der zinnen. *Chatouillement.* m. *Flaterie des ſens.* f.

KITTELOORIG. Adj. Ligt geraakt, wat korzelhoofdig. *Chatouilleux, tendre aux mouches.* Is hy zoo kitteloorig, zoo ligt geraakt? *Eſt il ſi chatouilleux, ſi tot piqué? prend il ſi tot la chevre?* KITTELOORIGHEID, korzeligheid, haaſtigheid, onverduldigheid. *Promptitude, Humeur chatouilleuſe, peu endurante.* f.

KITTIG. Adj. Tettig, net in de kleeren, pronkagtig. *Pimpant, tiré à quatre epingles.* Een kittig wyf. *Une femme pimpante, coquette; une griſette, friquette.*

K L.

KLAAGEN. v. n. Klagten doen. *Se plaindre, faire des plaintes.* Over 't gedrag, de handeling van iemand klaagen. *Se plaindre de la conduite, du traittement de quelqu'un.* Men moet 'er de Magiſtraat, den Koning over klaagen; men moet 'er over klaagen by de Mag:, by den K: *Il faut s'en plaindre au Magiſtrat, au Roy; il faut en porter ſes plaintes au Mag:, au R:* Zyn nood aan iemand KLAAGEN, zyn nooddruft aan iemand te kennen geeven. *Marquer, declarer, temoigner ſon beſoin à quelqu'un.* 't Oud ſpreekwoord zegd, klaagen heeft geen nood, roemen heeft geen brood. *Celui qui ſe plaint n'a rien à craindre, celui qui habile manque de pain.* KLAAGEN, treuren over zyne zonden. *Se lamenter ſur ſes pechez, mener deuil de ſes p:*

KLAAGER Een die ligt klaagd. *Perſonne qui ſe plaint volontiers, qui parle toujours ſur le ton plaintif.* 't Is een eeuwige klaager. *C'eſt un lamenteur eternel, il ſe plaint eternellement; c'eſt un Jeremie.* De klaagers hebben geen nood. ſpr: *Ceux qui ſe plaignent n'ont rien à craindre, ne ſont gueres de pitié.* t'Amſterdam zegt men in den zelfden zin: *De klaagers woonen in de Warmoesſtraat.*

KLAAGAGTIG. Adj. *Plaintif.* Hy ſpreekt altyd op een klaagagtige toon. *Il parle toujours ſur le ton plaintif.*

KLAAGHUIS. n. Salomon zegt, het is beter te gaan in het KLAAGHUIS, dan in 't vreugden huis. *Salomon dit, il vaut mieux aller dans la maiſon de complainte, de pleurs, que dans la maiſon de joye.* KLAAGLIEDT, Treurliedt. n. Een klaaglied opheffen. *Entonner un chant de complainte.* De Klaagliederen Jeremias. *Les Lamentations de Jeremie.* KLAAG-PSALM, BOET-PSALM, Treurpſalm. *Pſeaume penitentiel, Pſeaume de complainte.* m. KLAAGREDEN, KLAGTE, beklag. *Complainte, oraiſon plaintive.* f. KLAAGSTER, VROUW die ligt klaagd. 't Is een klaagſter in der eeuwigheid. *C'eſt une femme qui ſe plaint eternellement, qui ſe lamente ſans ceſſe.*

KLAAR. Adj. Helder, zuiver, doorſchynend. *Clair, claire, tranſparent, diaphane.* Klaar water. *De l'eau claire.* Klaare wyn. *Du vin clair.* Een klaare, heldere lugt. *Un temps clair, ſerein; un air ſerein, un Ciel fin, net.* Langs de klaare beeken wandelen. *Se promener le long des clairs ruiſſeaux.* Op den klaaren dag ſteelen, moorden. *Voler, tuer en plein jour.*

Dat

Digitized by Google

Dat is zoo KLAAR, zigtbaar als den dag. *Cela eſt clair comme le jour.* Een KLAARE, verſtaanbaare Schrifttuurplaats, een klaare Text. *Un paſſage de l'Ecriture, un Texte clair, intelligible.* Een KLAAR, een onderſcheiden gezigt, een klaar denkbeeld van iets hebben. *Avoir une vuë, une idée claire, nette, juſte de quelque choſe.* Een klaare bevatting. *Une idée, conception claire.* Een klaare ſtyl. *Un ſtyle clair.*

KLAAR. Vaardig, gereed. *Prêt, en etat d'agir.* Alles was tot het huwelyk, tot de bruiloft klaar. *Tout etoit prêt pour le mariage, pour la nopce.* Ben je nog niet klaar? *N'êtes vous pas encore prêt?* Het is 'er niet KLAAR, daar haperd iets, daar is wat in de weg. *Il y a quelque choſe, quelque obſtacle en chemin; il y eſt ſurvenu quelque anicroche.*

KLAARBLYKELYK. Adj. Klaar, duidelyk, taſtelyk, zigtbaarlyk. *Clair, evident, viſible, manifeſte.* Een klaarblykelyk bewys. *Une preuve claire, evidente, manifeſte.* KLAARBLYKELYKHEID, duidelykheid, zigtbaarheid van een daad. *Evidence, notorieté d'un fait.*

KLAAREN. v. a. Verrigten, afdoen, uitvoeren. *Executer, mettre en execution.* Dat is zoo ligt niet eens te klaaren. *Cela n'eſt pas ſi aiſe à faire.* Laat my maar begaan, ik zal u dat wel klaaren, ik zal u dat varken wel waſſen *Laiſſez moy faire, j'en viendrai bien à bout.* Een pleitzaak KLAAREN, afdoen, by ſtortvonnis beſlechten, uitwyzen. *Vuider un proces, terminer un procès par ſentence deffinitive.* Een rekening KLAAREN, effenen. *Vuider, liquider un compte.*

KLAARHEID. f. Helderheid. *Clarté, choſe tranſparente.* f. De klaarheid van 't water, van de lugt. *La clarté de l'eau, de l'air.* KLAARHEID, nettigheid van ſtyl. *Clarté, netteté de ſtyle.* f. De KLAARHEID, blykbaarheid van een bewys. *La clarté, l'evidence d'une preuve.* De klaarheid voor de hoogdraavendheid van ſtyl verkiezen. *Preferer la clarté à la ſublimité du ſtyle.*

KLAARLYK. Adv. Op eene klaare wyze. *Clairement, d'une maniere claire.* Iets klaarlyk ontvouwen, uitleggen. *Developper, expliquer quelque choſe clairement, d'une maniere claire.*

KLAAR MAAKEN. v. a. Gereed maaken. *Apprêter, preparer.* Alles tot de Bruiloft klaar maaken. *Apprêter, preparer tout pour les Nopces.* Zig tot de reis klaar maaken. *Se preparer, ſe diſpoſer au voyage.*

KLAARSCHYNEND. Adj. Lichtſchynend, helder. *Lumineux, brillant, eclattant.* Een klaarſchynende fakkel *Un flambeau lumineux.* Klaarſchynende bewysredenen. *Des preuves qui paroiſſent claires, evidentes.*

KLAARZIENDE. Adj. Scherpziende, doorziende. *Clairvoyant, eclairé, penetrant.* Een klaarziende geeſt, klaarziende oogen. *Une eſprit clair-voyant, eclairé; des yeux clair-voyants, penetrants.*

KLAAS. Mans naam. *Nicolas, nom d'homme.* Jan Klaaſſen en Saartje Janſz. Blyſpel. *Jean Nicolas & Sara fille de Jean: Comedie.* 't Is een houte KLAAS, een Jool, malhebbert. *C'eſt un George dandin, un Niquedouille.*

KLAAUW. f. Klaau of klauw, poot en nagels der beeſten. *Griffe.* f. *Patte & ongles de certains animaux.* God bewaarde David voor de klaauw der Leeuwen. *Dieu garda David de la griffe des Lions.* De Leeuw kend men aan de klaauw. ſpr: *On connoit le Lion à la griffe, à l'ongle.* De klaauw der practyzyns is te vreezen. *La griffe des gens de chicane eſt à craindre.* De KLAAUWEN van een roofvogel. *Les griffes, les ſerres d'un oiſeau de proye, de rapine.* Ergens zyn klaauwen in ſlaan. *Mettre ſa patte, ſes griffes ſur quelque choſe, ſe ſaiſir de quelque choſe.* Houd 'er uw klaauwen uit. *N'y touchez pas, retenez vous, otez vos pattes, vos griffes de là.* Een KLAAUW-HAMER, een hamer met klaauwen, tanden. *Un marteau à dents* ou *à pince; un marteau fourchu.*

KLAD. Kladde, vlek, ſpat, ſmet. *Tache, ſouilleure, ordure.* f. Een inkt klad. *Une tache d'encre, un pâté.* Een klad, een ſpat van ſlyk &c. *Une tache de boue.* Wat al kladden op dat ſchrift! *Que de pâtez ſur cette ecriture!* Iemand een klad aanvryven, valſchelyk betigten. *Calomnier, noircir quelqu'un; attaquer, entamer la reputation de quelqu'un.* De KLAD ergens in brengen, zyn werk, zyn goed onder de prys geeven, verkoopen; ſchandkoop geeven. *Vendre à non-prix, donner ſa peine, ſa marchandiſe à trop bon marché.* Hy brengd 'er de klad in. *C'eſt un gâte-metier.* De klad is in dat boek. *Ce livre là ſe vend à non-prix, ſe donne pour rien.*

KLAD. Papier daar iets in 't ruw op ontworpen, geſchreven is. *Brouillon.* m. *Papier ſur lequel on a ecrit, couché quelque choſe à la hate.* Ik heb 'er de klad nog van bewaard. *J'en ai encore gardé le brouillon.*

KLAD-BOEK. n. Boek daar 't verkogte goed &c. eerſt aangetekend word. *Brouillard.* m. *Livre où le Marchand couche ſes parties à chaque fois qu'il vend* ou *achete quelque choſe.* De poſten uit het kladboek in 't Journaal over zetten. *Tranſporter les parties du brouillard dans le Journal.*

KLADDEBOTER. Vervalſchte boter. *Du beurre mêlangé, mêlé, miquemaqué, falſifié.* 't Is een KLADDEBOTER, een morſſebel, een ſlons. *C'eſt une franche ſalope, une guenippe, ſouillonne.*

KLADDEN. v. n. VLAKKEN. Morſſen, vuil worden. *Se tacher, ſegater.* Uw ſchrift zal kladden, zoo gy 'er geen zand op doet. *Votre ecriture ſe tachera, ſi vous n'y mettez point de ſable.* Hy doet niet als KLADDEN, kladſchilderen. *Il ne fait que barbouiller, que peindre à la groſſe.* KLADDEN, morſſen met zyn eeten. *Manger ſaloppement, patrouiller, tripoter.* Iemand by de KLADDEN, by de lurven vatten. *Se mettre aux trouſſes de quelqu'un, ſe jetter ſur la fripperie de quelqu'un.* Dat is geen ſtyl van Negotie, dat is maar KLADDEN, er de klad in brengen. *Ce n'eſt pas là Negocier, c'eſt donner les choſes pour rien, c'eſt gâter le metier, ruiner le Negoce.*

KLADDER. Morsbeer. *Vilain ſalope, mauſſade.* KLADDER, onzindelyk, lomp ſchryver. *Griffonneur, barbouilleur de papier.* KLADDER, kladſchilder, groſſchilder. *Barbouilleux, barbouilleur, peintre à la groſſe.* KLADDER, een die met het ambagt, den koophandel kladt. *Gâte-metier; celui qui vend, donne ſa marchandiſe, ſon ouvrage à trop bon marché.* KLADDERY, morſſery. *Saloperie.* f. *Bouzillage.* m. KLADDERY, ſlecht ſchilderwerk. *Barbouillage.* m. *Peinture à la groſſe.* KLADDERY, neering, handel van den geen die met het ambagt kladt. *Negoce, commerce de celui qui gate le metier.* m.

KLADDIG. Adj. Slikkerig, vuil, morſſig. *Sale, crotté, plein de boue.* De ſtraaten zyn zoo kladdig. *Les rues ſont ſi ſales, ſi crotées.* 't Is kladdig weer, ſlordig weer, nat en vuil weer. *Il fait vilain, mouillé, crotté dans les ruës; les ruës ſont ſales & gliſſantes.* Dat is KLADDIG ſchrift; ſchrift vol kladden. *Cette ecriture eſt pleine de patez; cette ecriture eſt bien barbouillée, chargée de taches d'encre.* KLADDIG EETEN, morſſig eeten; eeren daar men mede klad. *Du manger dans lequel on patrouille.* De KLADDIGHEID, morſſigheid van de weg. *La ſaleté, l'incommodité du chemin.*

KLAD-PAPIER. n. Vlakpapier, zuigpapier. Leg 'er kladpapier over. *Mettez du papier brouillard par deſſus.*

Digitized by Google

KLADSCHILDER. Huis-, tuin-, vensterschilder, grofschilder. *Barbouilleur, peintre à la grosse; peintre d'enseignes de cabarets à biere.* KLADSCHILDEREN, kladwerk, grofschilderen. *Barbouiller, peindre à la grosse, au gros pinceau: peindre des portes & fenêtres &c.* KLADSCHILDERY, kladdery, slegt schilderwerk. *Barbouillage.* m. *Peinture faite à la hate.* f.

KLAGT, KLACHT of KLAGTE. f. Beklag, beschuldiging. *Plainte, accusation.* f. Klagten inbrengen tegen iemand. *Former, porter des plaintes contre quelqu'un.* Zyne klagten wierden niet gehoord, wierden in de windt geslagen. *Ses plaintes ne furent point ecoutées, ses plaintes furent mal reçues, on n'eut point d'egard à ses plaintes.* De klagten, 't beklag van Gods Kerk. *Les plaintes* ou *complaintes de l'Eglise de Dieu.* Minne KLAGT, min beklag. *Complainte amoureuse.* f.

KLAGTIG VALLEN. Klaagen over iemand. *Se plaindre de quelqu'un, porter des plaintes contre quelqu'un.* Valt 'er my niet langer klagtig over. *Ne vous en plaignez plus à moy, ne m'en rompez pas davantage la tête*

KLAKKEBOS of KLAKKEBUS. f. Klapper van papierbladen op bordpapier. *Petard de papier* ou *de carton.* m. Klakkebos van vlier. *Canonniere.* f. *Petard de sureau.* m. KLAKKEBOS, moordslag, vuurwerk alzoo genaamd. *Petard.* m. *Piece d'artifice ainsi nommée.*

KLAM. Adj. Stram-vochtig, nat, stram door de vogt. *Humide, moite, mouillé.* Alles is klam door die regen. *Tout est humide, moite par ces pluyes.* Zyne handen zyn klam, hy heeft klamme handen. *Ses mains sont moites, il a les mains moites.* De KLAMHEID, stram-vochtigheid der handen is een teeken van zwakheid. *La moiteur, la sueur froide des mains est une marque de foiblesse.*

KLAMME, is 't zelfde als KLAM, in deze spreekwyzen. Klamme handen hebben. *Avoir les mains en sueur, moites.* Het klamme zweet brak hem aan alle kanten uit. *La sueur froide lui sortoit de tous cotez; il avoit le corps tout moite, tout en eau.*

KLAMP. f. Dwarsplank, steun plank ergens in geslagen. *Patte.* f. *Appuy.* m. Ergens een klamp tegen aanslaan. *Attacher une patte, un appuy quelque part.* De mastKLAMP, de klamp van de mast. *Clamp, taquet du mât.* m. *Patte.* f. Klampen om de spil. *Taquets de cabestan, fusteaux.* m. pl. Terme de Marine.

KLAMPEN. v. a. zie AAN BOORD KLAMPEN. *Aborder, accrocher, venir à l'abordage.* Ik zal hem KLAMPEN, in gyzeling doen neemen, vast doen zetten, als ik hem vind. *Je lui ferai mettre la main sur le collet, je le ferai happer, encoffrer, si je le rencontre.*

KLANK. f. Geluit, geschal. *Son, bruit qui frappe l'ouye.* m. De klank der klokken, de klank van de stem. *Le son, le bruit des cloches; le son, le bruit de la voix.* De klank, 't geluid der woorden. *Le son, l'accent, la prononciation des mots.* De I heeft een doffe klank in 't Duits. *L'I a un son sourd en Hollandois.* Op de klank der vokaalen letten. *Prendre garde au son, à la prononciation, à l'accent des voyelles.* Een leelyke KLANK agter zyn rug, een kwaade naam hebben. *Avoir un mauvais renom.* Dat wil een klank, een galm door de heele Stad geeven! *Quel bruit cela va faire par toute la Ville!* De leege vaten geeven de meeste klank. spr: *Les futailles vuides resonnent le plus, font le plus de bruit; les ignorants ont le plus de babil.* KLANK-TEEKEN, geluid-teeken op een Klinkletter om deszelfs klank aan te toonen. *Accent.* m. *marque sur une voyelle pour en indiquer le son.*

KLANT, KALANT. Vaste kooper in een winkel &c. *Chaland, pratique; celui qui a coutume d'acheter chez quelqu'un.* 't Is een goede, een vaste klant. *C'est un bon chaland, un marchand assuré, une pratique assurée.*

KLAP. f. Kinnebak-slag. *Soufflet, revers de main.* m. Iemand een klap, een vinnige klap geeven. *Donner un soufflet, un rude soufflet à quelqu'un.* Hy is van zyn ampt afgezet, dat is een leelyke klap voor hem. *Il a été demis de sa charge, voila un vilain soufflet pour luy.* Twee vliegen vangen met een klap: twee dingen van belang, daar voordeel in steekt te gelyk verrigten. *Faire d'une pierre deux coups.* De laatste klap houden. *Avoir le dernier coup.*

KLAP. Praat, gesnap, kinderkal. *Babil, caquet.* m. Dat is maar iedele klap. *Ce n'est qu'un vain babil, autant en emporte le vent.*

KLAP. zie KLEP. *Cliquette.* f. Met de klap loopen, beedelen, schooyen. *Gueuser, mendier, caïmander.* Op de klap leeven, op schuifjes loopen. *Courir les franches lippées, faire le metier de parasite.* Goed op de klap *of* te borg haalen. *Prendre, acheter à credit.*

KLAP van een schuit *of* wagen. *Espece de mantelet qui bouche l'entrée d'un bateau, d'un chariot.* In de klap zitten. *être assis à l'entrée du bateau.* De klap opneemen. *Lever le mantelet, la toile qui bouche l'entrée du bateau.* KLAP of KLEP op de tas van een rok. *Patte.* f. ou *dessus, parement de poche d'un habit.* De KLAP van de pomp belet het water weer in de buis te vallen. *Le soupape de la Pompe, le clapet empêche l'eau de retomber dans le tuyau* ou *le corps de la pompe.*

KLAP-AART of KLAPPERT. Snapper, langtong. *Babillard, jaseur, causeur.*

KLAPAGTIG. Adj. Snapagtig, die gaerne klapt, snapt. *Jaseur, babillard.* Klapagtig wyf. *Femme jaseuse, babillarde.*

KLAPBEENTJES. n. BEENKLOPPEKS. *Des cliquettes, des os passez entre les doigts dont on jouë.*

KLAPHEK. n. Hek dat van zelfs toevalt. *Porte de barriere, de balustre qui se ferme de soy-même.*

KLAPHOUT. n. Kuipers hout, bekwaam om duigen van te maaken. *Du bourdillon, du bois de refend, bois dont on fait les douves pour les futailles.* Klaphout verkoopen, labbekakken, snappen, drok aanpraaten. *Babiller, jaser, causer.* Hy zal u wel klaphout verkoopen, wat wys maaken, als gy hem maar hooren wilt. *Il vous en dira, contera de belles, si vous voulez l'ecouter.*

KLAPLOOPER. Tafelbezem, panlikker. *Parasite, ecorniffleur, escroc, coureur de franches lippées.*

KLAPMUTS, KARPOES. Ronde platte muts, welkers gedaante op de Groninger agt-en-twintigen te zien is. *Gros bonnet plat & rond, bonnet à la matelote, de fils de pene, sorte de tapabord.* 't Is een regte klapmuts, een druiloor, een plompaard. *C'est un vray nigaud, un stupide, un gros butor.* KLAPMUTS, stuk porcelein met een dekfel. *Vase* ou *piece de porcelaine à couvercle.* KLAPMUTS of hokje onder het stuur van een trekschuit &c. *Recoin à l'arriere d'un bateau de trait.*

KLAPNOOT of KOKOSNOOT. Vrugt van de Oost-Indische Palmit, vol melk *of* wit sap van binnen. *Coco.* m. *Fruit du Cocotier* ou *Palmier des Indes plein de lait* ou *de liqueur blanche.*

KLAPOOR. Janker, lies-gezwel, aldus genaamd. *Poulain.* m. *Enflure, tumeur dans l'aine; accident de Venus.*

KLAPPEN. v. n. Snappen, kallen, drok aanpraaten. *Causer, jaser, babiller.* Klappen als een Exter. *Causer, jaser comme une pie.* Klappen als een papegaay. *Jaser, parler comme un perroquet.* Een papegaay, een exter lee-

Digitized by Google

leeren klappen. *Apprendre à parler à un perroquet, à une pie.* Die kinderen klappen als papegaayen, ſpreeken zonder op de regels &c. te letten. *Ces enfans parlent comme des perroquets ſans prendre garde aux regles, ſans ſçavoir ce qu'ils diſent.* Foey, hy heeft gaan KLAPPEN, kraayen, overzeggen! *Fi, il a été jaſer, cauſer, il a jaſé, cauſé, il l'a redit!* Gy zult het niet klappen, gy zult 'er niet van weeten. *Vous ne le redirez point, vous n'en ſçaurez rien.* Hy heeft ſlagen gekreegen, maar hy zal het niet klappen. *Il a été battu, mais il ne s'en vantera point.* De misdaadige heeft nog niet willen KLAPPEN, bekennen. *Le criminel n'a encore voulu rien avouer.* Men zal hem op de pynbank wel doen klappen. *On le fera bien chanter à la queſtion.*

KLAPPEN. Een ſlag doen hooren. *Claquer, peter.* Zyn zweep doen klappen. *Faire claquer ſon fouët.* Klappen met de handen. *Claquer, battre des mains, applaudir.* Een oud voerman hoord nog gaerne het KLAPPEN van de zweep. *Un vieux chartier aime encore à entendre claquer le fouët.* Ik mag myne ooren ſchudden dat zy klappen, overal met opgeheven hoofde gaan. *Je puis aller par tout la tête levée.* KLAPPEN, kraaken als laurier, als 't zout dat in 't vuur gegooyd werd. *Peter, petiller comme le laurier, le ſel qu'on jette dans le feu.* Het ſalpeter doen KLAPPEN, wakker ſchieten. *Faire peter le ſalpêtre, tirer beaucoup, faire de frequentes decharges d'artillerie, de mousqueterie.* De koude doet de tanden KLAPPEN, klapperen. *Le froid fait claquer les dents.*

KLAPPER, KLAPAART. Kraayer, overdraager. *Jaſeur, cauſeur, babillard.* KLAPPER, KLAKKEBOS, papiere klapper. *Petard.* m. *Papier plié en triangle, qui pete, fait du bruit en ſe depliant.* KLAPPER, tuig daar de Klapwaaker gemgt mede maakt. *Machine au bruit de laquelle le Guet Bourgeois annonce l'heure qu'il eſt en faiſant la garde de nuit.*

KLAPPERMAN, KLAPWAAKER. Nagtwaaker met een klapper voorzien. *Homme qui fait le guet, la patrouille avec un battoir au bruit duquel il annonce l'heure qu'il eſt.* De klapperman is al voorby. *Le guet, la patrouille a deja paſſé.*

KLAPPER-ROOS. Kollebloem. *Coquelicot, pavot rouge.* m.

KLAPPERTANDEN. v. n. Op zyne tanden knarſſen, huivering, trilling hebben. *Tremblotter, greloter, grincer, claquer des dents.* Zy ſpeelde mooy weer met haar galant, terwyl de man voor de deur ſtond te klappertanden. *Elle ſe divertiſſoit, s'en donnoit à coeur joye avec ſon galant, tandis que le mari etoit à claquer des dents, à tremblotter, grelotter devant la porte.*

KLAPPERTJE of CONTROLEUR boek, Koopmans boekje, daar voort in gezien werd wat in 't Grootboek ſtaat. *Livre des bordereaux, Controleur du grand livre.* m.

KLAPPEYE, KLAPSTER. Snapſter, labbekak, overdraagſter. *Jaſeuſe, babillarde, cauſeuſe.* 't Is een olyke klappeye. *C'eſt une franche babillarde, jaſeuſe; c'eſt la trompette du quartier.* Zy ſtaan daar ginter te KLAPPEYEN, te LABBEKAKKEN, kwaad ſpreeken. *Elles ſont là bas à babiller, à flagorner, à medire du tiers & du quart.*

KLAPSPAAN of KLEPPEL van de Moolen treem. *Claquet, cliquet de Moulin.* m. KLAPSPAAN, KLIKSPAAN. Snapſter, overdraagſter. *Babillarde, cauſeuſe, jaſeuſe.*

KLAPWAAKER, KLAPPERMAN. Waaker met een klapper voorzien. *Guet, patrouille qui fait du bruit avec un battoir, une machine à maillet pour annoncer les heures de la nuit.*

KLAPWIEKEN. v. n. Met de wieken klappen als zekere vogels doen, wanneer zy hen droogen, om hoog begeeven. *Battre des ailes.* Klapwieken als den Arend, als de Oyevaar. *Battre des ailes comme l'Aigle, comme la Cigogne.*

KLAROEN, KLARYN. Schel-luidende trompet, bazuin. *Clairon.* m. Het geſchal, geluid der klaroenen en bazuinen. *Le bruit, le ſon des clairons & des trompettes.*

KLATER. Kinder ſpeeltuig als een Ratel van maakſel. Een teene KLATER, klatertje. *Une crecerelle d'oſier, jouiou d'enfant.*

KLATEREN. v. n. Ratelen, ſchateren, kraaken, klappen. *Crier, craqner, faire un bruit aigre ſemblable à celui de la crecerelle.*

KLATEREND, SCHATEREND. Adj. *Eclattant, aigu, aigre, perçant.* Een klaterend geluit. *Un bruit eclattant, aigre.*

KLATERGOUD. n. Vergulde lovertjes, latoen blaadjes. *De l'oripeau, des feuilles de leton dorées.* Wimpeltjes van klatergoud. *Des banderolles d'oripeau.*

KLAU, KLAUW is op KLAAUW te zien. *Griffe, patte & ongles de certaines bêtes.* De kat gaf hem een KLAU, een kraauw, een ſlag met zyn poot. *Le chat lui donna un coup de griffe.*

KLAU of KLAUW. Tuiniers gereedſchap. *Sarcloir, outil de Jardinier.* m.

KLAUTERAAR. Klimmer, een die klauterd. *Grimpeur, celui qui grimpe.* KLAUTERAARSTER. *Grimpeuſe.*

KLAUTEREN. v. n. Opklauteren. *Monter, grimper.* Op een boom klauteren. *Monter, grimper dans un arbre.* Klauteren als een kat, als een aap. *Monter, grimper comme un chat, un ſinge.* KLAUTERING, opklauteringopklimming. *Grimpement.* m. *Action de grimper.*

KLAUWEN, KLOUWEN. v. a. Krauwen, krabben. *Gratter.* Zyn hoofd klauwen. *Gratter ſa tête, ſe gratter la tête.* Zyn hoofd klauwen, met de handen in 't hair zitten. *Se gratter la tête, être bien embarraſſé.*

KLAUWIER. n. Haakſpykertje aldus genaamd. *Clavette.* f. *Clou à crochet.* m. Een ſchoorſteen val met klauwieren vaſt maaken. *Attacher un tour de cheminée avec des clavettes.* Houd 'er uw klauwieren, uw klaauwen van daan. *Arrêtez vous, retirez vos griffes de là.* KLAUWIER van een Orgel *of* Clavecimbaal: regel *of* ry Orgel- *of* Clavecimbel-ſtukken daar men met de vingers op duwd. *Clavier d'Orgues* ou *de Claveſſin.* m.

KLAVEGAARD. Sleutel-bewaarder van een Latynſe School, die de Scholieren kaltyd, tugtigd, geeſſelt. *Cuiſtre, Valet* ou *Portier d'un College Latin qui chatie les Ecoliers &c.* Hy wierd door de Klavegaard braaf gegilpt. *Il fut fouetté bien ſerré par le Valet du College, par le Correcteur.*

KLAVER. f. Klavergras. *Du treffle, de l'herbe à trois feuilles.* Breede klaver. *Du treffle à feuilles larges.* Steen klaver. *Du treffle dentele.* KLAVER, een der vier koleuren van 't kaartſpel. Klaver is troef. *La triomfe eſt de treffle, il tourne treffle.* Speel klaveren op. *Jouez treffle.* KLAVEREN-AAS. *L'as de treffle.* Klavere boer. *Le valet de treffle.* 't KLAVERBLAD is goed voor de paarden. *Le treffle eſt bon pour les chevaux.* KLAVERDOEK. zie KANEBAS, zeildoek. *Toile de voile.* f. KLAVEREN HONING, honing aldus genaamd. *Miel de treffle.* m. KLAVERJASSEN. v. n. Stoeyen, dertelen in de klaverweide. *Se rouler ſur le treffle, badiner dans la prairie, voir la feuille à l'envers,* don-

Digitized by Google

donner la cotte verte à ſa voiſine &c. KLAVER-ZODE, Zoode vol klaverbladen. *Mote couverte de treffle.* f.

KLEEDEN. v. a. De kleeren aantrekken. *Habiller, vetir, mettre les habits.* Een kind kleeden. *Habiller un enfant.* KLEEDEN, kleeren maaken. *Habiller, faire des habits?* Wie is de ſnyder die u kleedt? *Quel eſt le tailleur qui vous habille?* Dat ſtof kleedt wel, zit wel aan 't lyf. *Cette etoffe habille bien.* Men gaf hem de tyd niet om zig te KLEEDEN, zyn kleederen aan te trekken. *On ne lui donna pas le temps de s'habiller.* Zig naar de mode, de nieuwe ſnuf kleeden. *S'habiller à la nouvelle mode.*

KLEEDEREN, KLEEREN. 't meerv: van KLEEDT. *Habits.* m. pl. *Hardes.* f. pl. Zyn kleederen in de Lombart brengen. *Mettre ſes habits, engager ſes hardes au Lombart.* Heel wel in de KLEEDEREN zyn, wel gekleedt zyn, goede kleed'ren aan hebben. *être bien habillé, bien vetu, bien couvert.* Een kind in de KLEEDEREN ſteeken. *Habiller un jeune enfant, mettre un enfant dans la robe.* Koſt en KLEEDEREN hebben. *Avoir la vie & le vetement.*

KLEEDING. f. Gewaad. Zedige kleeding. *Habillement modeſte.* m. KLEEDING, KLEDAGIE. f. Verbeelding der kleeden in de Schilderkunſt. *Draperie.* f. *Repreſentation des habits dans la peinture.* Die Schilder verſtaat hem de kleeding wel. *Ce Peintre entend bien la draperie.*

KLEEDT. n. Gewaad. *Habit, vetement, habillement.* m. Mans kleedt. *Habit d'homme.* Vrouwe kleedt. *Habit de femme.* Zedig kleedt. *Habit modeſte.* Zomer kleed. *Habit d'Eté.* Winter kleedt. *Habit d'Hyver.* Bruilofts kleedt. *Habit de Nopce.* Rouw kleedt. *Habit de deuil.* Een kleedt dat wel zit, wel ſtaat. *Un habit qui ſied bien, qui va bien.* Een paarde KLEEDT, dekkleed. *Une couverte de cheval.* Paarde pronk-KLEEDT, dek-kleedt, ſchabrak. *Une houſſe de cheval.* Een kleedt om een Ledikant. *Une houſſe de Lit.* Een dood KLEEDT, rouw-laken. *Un drap mortuaire* ou *de deuil qu'on etend ſur la biere, le cerceuil.* Een kleedt met rouwlinten. *Un drap avec des rubans de deuil.* Een Doop-KLEEDT. *Une Toilette de baptême, une Tavayole.* Een ſchorte-KLEEDT, voorſchoot. *Un tablier.* Een bedde KLEEDT, pronk-deken, ſprey. *Une couverture de parade, une courte pointe.* Een groen-, geel tafel-KLEEDT. *Un tapis verd, un tapis jaune.* Een ſchoorſteen KLEED, ſchoorſteen val. *Un tour de cheminée.* Een regen KLEEDT, ſaly. *Une couverte, une echarpe contre la pluye.* Het Geeſtelyk KLEEDT of de WIEL aanneemen. *Prendre l'habit, prendre le voile, ſe faire Religieuſe.* Het KLEEDT van den Overprieſter, Hoogenprieſter. *Le vetement du Souverain Sacrificateur.* 't HAIRKLEED der Kloosterlingen. *Le Cilice des Religieux.* Het kabel-KLEEDT, de muis, ſlabbing om de kabel. *La fourrure du cable.* Het KLEEDT boven op de ſchuit. *La toile poiſſée qui couvre le bateau.* 't Is het kleedt niet dat den Monnik maakt. Spr: *Ce n'eſt pas l'habit qui fait le Moine.* Het kleedt maakt den man. *Les belles plumes font le bel oiſeau.*

KLEEF, is de naam der Hoofdſtad van 't Land alzoo genaamd. De ſtad Kleef leid aan den voet van een berg. *La ville de Cleves eſt au pied d'une montagne.* Het Land van Kleef is een goed Jaagland. *Le Pays de Cleves eſt un bon Païs de chaſſe.*

KLEEFAGTIG. Adj. KLEEVIG. Kleeverig. *Gluant, visqueux.* Kleefagtige *of* kleevige handen. *Des mains gluantes.*

KLEEFKRUIDT. n. Diſtel gewas, kruid daar de klitſen in waſſen. *Grateron.* m. *Herbe où croiſſent les grateons.*

KLEEFS. Adj. Van Kleef. De Kleefſe duiten, Kleefſe ſtuivers zyn afgezet. *Les dutes, les ſous de Cleves ſont decriez.* Kleefſe naalden. *Des aiguilles de Cleves, à têtes rondes & percées en loſange.* De Schryver zal de KLEEFSE REIS in Juny 1700. met goede vrinden gedaan, nooit vergeeten.

KLEEN, werd altemets voor KLEIN gezegt. Een kleen manneke. *Un petit homme, petit bout de cul.*

KLEERBEZEM. Kleerborſtel *Des vergettes, epouſſettes, petit balay de brins de bruyere &c. dont on vergette, epouſte les habits.* KLEER-BEN, BEN of benne daar men de vuile kleeren in naar de waſch zend. *Panier au linge.* m. KLEERBORSTEL, ſchuyer, *Vergettes, broſſes à vergetter, epouſſeter des habits.* Een zilvere kleerborſtel. *Des vergettes garnies d'argent.*

KLEEREN of KLEEDEREN. is 't meerv: van KLEEDT. *Habits.* m. pl. *Hardes.* f. pl. Mans kleeren. *Des habits d'hommes.* Vrouwe kleeren. *Des habits, des hardes de femmes.* Kinder kleeren. *Des habits, des hardes d'enfant.* Een kind in de korte, in de lange kleeren ſteeken. *Mettre un enfant dans les robes courtes, dans les robes longues.* 't Kind waſcht uit zyn kleeren. *L'enfant grandit, ſes habits lui deviennent trop courts.*

KLEEREN. Linnegoed. *Linge, hardes de toile, chemiſes, draps, cravattes.* De kleeren uitſchieten, na de bleek zenden. *Trier le linge, envoyer le linge au blanchiſſage.* 't Raakt zyne koude kleeren niet eens. *Cela ne l'emeut point du tout, il ne s'en hauſſe ni ne s'en baiſſe.* 't Zyn dingen die in de kleeren niet gaan zitten, dat kan men zoo elk een niet zeggen, laaten blyken. *Cela ne ſe dit pas, ne ſe montre pas à tout le monde.* De KLEEREN, de waſch over de vloer hebben. *Avoir ſon linge à etendre, à repaſſer.*

KLEERKAMER. *Garderobe.* f. De Opper opzigthebber van 's Konings kleerkamer. *Le grand Maitre de la Garderobe du Roy.* Een Nooteboome houte KLEERKAS. *Une armoire de bois de Noyer.* Een oude KLEERKIST. *Un vieux bahu.* Een KLEERKOOPER. *Un marchand d'habits.* Een oude kleerkooper. *Un fripier, marchand de vieux habits.* Een jonge op het KLEERMAAKEN beſteeden. *Faire apprendre le metier de tailleur à un garçon.* Om de KLEERMAKER ſtuuren. *Envoyer querir le Tailleur.* Kleermaakers knegt. *Garçon Tailleur.* KLEERMAAKSTER. *Femme qui fait des habits.* KLEERMAND, kleerben, mand, benne daar 't vuil linnen, ook wel de oude kleeren in bewaard werden. *Pannier au linge.* m. *Manne dans laquelle on garde les vieilles hardes.* f. KLEERSTOK, ſtok daar 't nat linnegoed over gehangen werd. *Bâton à pendre le linge.* f. *perche blanche* ou *peinte ſur laquelle on etend le linge pour le faire ſecher.* m. KLEERTOB, wastobbe; *Cuve, tinette dans laquelle on lave le linge.* f. KLEERWINKEL, winkel daar gemaakte kleeren verkogt werden. *Boutique où ſe vendent des habits tout faits.* KLEERWORM of KLEERWURM, mot, wurmpje dat de kleeren doorbyt. *Mite, teigne, tigne.* f. *Ver qui ronge les habits.* Een ruime KLEERZOLDER. *Un grand Grenier au linge.*

KLEEVEN. v. n. Vaſt blyven zitten. *Se coller, coller, tenir.* De honing, de ſtroop kleeft aan de vingers. *Le miel, le ſyrop ſe colle, s'attache aux doigts.* Papier aan malkander KLEEVEN, plakken, lymen. *Coler du papier l'un ſur l'autre.* Dat kleeft aan de ribben, dat doet het lyf goed, is heel voedſaam, hartſterkende. *Cela fait du bien au corps, eſt fort nourriſſant, ſucculent.* KLEEVIG, KLEEVERIG, kleefagtig. Adj. *Gluant, qui ſe colle, s'attache.* Dat is zoo kleevig als lym.

Digitized by Google

lym. *Cela eſt gluant comme de la colle.* KLEEVING, aankleeving, ſamenkleeving. *Attachement, collement.* m.

KLEI, KLAY. Kley, potaard, vette en vaſte aarde. *De la glaiſe, terre glaiſe, argilleuſe; de la terre forte & graſſe, de l'argille, de la terre à potier.* KLEI-AARDE. *De la terre graſſe.* KLEI-BOEREN, Boeren in kleilanden neergezeten. *Païſans qui habitent des terres graſſes, des terres fortes, par oppoſition à ceux qui avoiſinent les Dunes.* KLEI-GROND. *Fonds de terre graſſe.* m. *Terre forte, terre argilleuſe.* KLEI-LAND. n. *Terre glaiſe, terroir gras, terre forte, argilleuſe.* f. KLEI-SPOOR. zie SLYKSPOOR. *Fer à talon pour marcher dans la terre graſſe.* KLEI-WEG. *Chemin de glaiſe, de terre graſſe.*

KLEIN. Adj. Dat tegen groot over ſtaat. *Petit, te.* Een klein man, klein paard. *Un petit homme, petit cheval.* Een kleine vrouw, een kleine pop. *Une petite femme, une petite poupée.* Een klein verwyt, een kleine zoetigheid. *Un petit reproche, une petite douceur.* Klein bier, dun bier. *De la petite biere.* Klein geld. *De la petite monnoye.* KLEIN gebeente, klein wiltbraad. *Petits pieds, du menu gibier.* De kleine Gildens. *Les petits Metiers, petites Maîtriſes.* De kleine Gerauxeerden. *Les Bourgeois à la petite taxe.* KLEIN, nedrig zyn in zyne eige oogen. *être humble, s'eſtimer peu.* Heb een KLEIN beetje geduld, *of liever*, een weinig geduld. *Ayez un peu de patience.*

KLEIN, is ook zelfſtandig, en werd voor klein menſch, kleine zaak genomen. *Petite perſonne, petite choſe.* By klein en groot bekend zyn. *être connu de petits & grands.* Die ſchatting gaat over klein en groot. *Cette taxe regarde les grands & les petits.* In 't KLEIN ſchilderen. *Peindre en petit, en mignature.* In 't KLEIN verkoopen. *Vendre en detail.* Al te klein, al te fyn ſchryven. *Ecrire trop menu, en trop petit caractere.*

KLEIN-AGTEN. v. a. Weinig agten, veragten. *Eſtimer peu, faire peu de cas, mepriſer.* Men moet zyn Vyand nooit te klein agten. *Il ne faut jamais mepriſer ſon Ennemi, eſtimer ſon Ennemi trop foible.* KLEIN-AGTING, veragting, verſmaading. *Mepris.* m. *Abjection* f. Tot kleinagting vervallen. *Tomber dans le mepris, l'abjection.* Met kleinagting van iemand ſpreeken. *Parler de quelqu'un avec mepris.*

KLEINEEREN. v. a. KLEIN-AGTEN. Veragten. *Mepriſer, deprimer.* Men moet niemand kleineeren. *Il ne faut mepriſer perſonne.*

KLEINGELOOVIG. Adj. Ongeloovig *Incredule, de petite foy.* De kleingeloovige moogen zoo ſpreeken. *Les incredules, les gens de petite foy peuvent parler ainſi.*

KLEINHARTIG. Adj. Vreesagtig, kleinmoedig. *Puſillanime, timide, lâche, poltron.* Kleinhartige menſchen. *Des hommes, des perſonnes timides, puſillanimes.* KLEINHARTIGHEID, vreesagtigheid, kleinmoedigheid. *Puſillanimité, timidité, poltronnerie.* f. KLEINHARTIGLYK. Adv. Vreesagtiglyk. *Lâchement, avec puſillanimité, poltronnerie.*

KLEINHEID. f. BEKROMPENHEID. Hoedanigheid van het geen klein is. *Petiteſſe.* f. *qualité de ce qui eſt petit.* Kleinheid van geſtalte. *Petiteſſe de taille.* De kleinheid der Drukletter. *La petiteſſe du Caractere.* KLEINHEID, zwakheid van verſtand. *Petiteſſe, foibleſſe d'eſprit.* De KLEINHEID, geringheid van 't onderwerp. *La petiteſſe, baſſeſſe du ſujet.* De KLEINHEID, nedrigheid van 't hart is Gode aangenaam. *L'humilité du coeur eſt agréable à Dieu.*

KLEINIGHEDEN. f. pl. Speelgoed, poppegoed, rariteiten van weinig waarde. *Des babioles, des nippes de peu de valeur.* Men moet die kleinigheden aan kinderen laaten. *Il faut laiſſer ces babioles à des enfans.* Hy nam zyn goudgeld, zyn zilverwerk en andere kleinigheden van dien aart mede. *Il emporta ſon or, ſon argenterie & autres nippes de cette nature.* Zig met KLEINIGHEDEN, beuzelingen ophouden. *S'amuſer à des bagatelles, à des riens, à des choſes de néant.*

KLEINIGHEID. f. Wisje wasje, zaak van weinig belang. *Bagatelle, vetille, choſe de peu de conſéquence.* Hy vraagd my tien duizend gulden te leen, 't is maar een kleinigheid. gekſch: *Il me demande dix mille frans à emprunter, ce n'eſt qu'une bagatelle, qu'une vetille.*

KLEINMOEDIG, KLEINHARTIG. Adj. *Puſillanime, poltron, qui n'a point de coeur.* De KLEINMOEDIGHEID, kleinhartigheid, blooheid der vrouwen. *La puſillanimité, poltronnerie des femmes.*

KLEINOOD. n. KLEINODIE. Juweel. *Bijou, Joyau.* m. Een kuiſche en zagtmoedige vrouw is een onwaardeerlyk kleinood. *Une femme chaſte & d'humeur douce eſt un joyau ineſtimable.* Zy pakte, leide alle haare KLEINOODIEN, Juweelen in een kiſtje. *Elle mit tous ſes Joyaux, ſes Bijoux dans une caſſette.* KLEINOODIE-KAMER, Juweel kamer. *Cabinet à ſerrer des Joyaux.* m. KLEINOODIE-KISTJE, Juweel kiſtje. *Caſſette aux Joyaux.* f. *Bijoutier.* m.

KLEINTJE. n. Klein kind. Hoe vaard uw kleintje al? *Comment ſe porte votre petit enfant? votre petit, votre petite?* Hoe veel kleintjes hebt gy al? *Combien d'enfans avez vous deja?*

KLEINTJES. Adv. Wat klein. *Un peu petit, un peu etroit.* Dat huis valt wat kleintjes. *Cette maiſon eſt un peu petite, etroite.* Zig met een KLEINTJE, een weinigje behelpen, belyden, vergenoegen. *Se contenter de peu, ſe paſſer de peu.* Dat zal geen KLEINTJE, niet weinig koſten. *Cela ne coutera pas peu.* Hy zal geen kleintje kyven. *Il ne grondera pas mal.*

KLEINZEERIG. Adj Teertjes, die weinig uitſtaan kan. *Delicat, douillet, ſenſible au moindre mal.* Hy is te kleinzeerig voor een man. *Il eſt trop delicat, trop douillet, il ſe dorlote trop pour un homme.* KLEINZEERIGHEID, verwyfdheid. *Delicateſſe, moleſſe.* f.

KLEM. f. Kragt, bondigheid, gewigt. *Force, energie, ſolidité.* f. *Poids.* m. Een reden van klem. *Une raiſon de poids, une raiſon ſolide.* Dat zou veel meer klem hebben in de mond van een man van aanzien, van vermogen. *Cela auroit bien plus de poids dans la bouche d'un homme de credit, d'authorité.*

KLEMHAAK. m. Haak van de ſchaaf-bank daer een Timmerman 't werk mede vaſt houd. *Crochet d'etabli, valet de Charpentier.* m. *Crochet avec lequel le Charpentier arrête la beſogne.* Kuipers KLEMHAAK. *Sergent, David.* m. *Crochet à l'uſage du Tonnelier.*

KLENZEN. v. a. Doorzygen, zypen. *Philtrer* ou *filtrer, paſſer par un tamis* ou *une toile.* Het vocht der ſamen gekookte kruiden door een doek klenzen. *Philtrer, paſſer par un linge la liqueur, le jus des herbes bouillies enſemble.* KLENZER, zypdoek, zygdoek, zeef, ſtramyne zeef daar men eenig vocht doorzygt, klenſt. *Chauſſe.* f. *Tamis.* m. *Linge par lequel on philtre, paſſe quelque liqueur.* KLENZING, doorzyging der vochten. *Philtration des liqueurs.* f.

KLEP. f. Klap, hourtje daar men mede klept. *Cliquette.* f. Lazerus klep. *Cliquette* ou *cliquettes de ladre.* f. pl. Met de klep loopen, beedelen, ſchooyen. *Gueuzer, mendier ſon pain.* KLEP of klap op de tas van een kleed. *Pate ſur la poche d'un habit.* f.

KLEPEL. m. Klepel van een klok. *Battant.* m. *battant de cloche.* De klepel viel den klokkeluyder op de kop. *Le battant de la cloche tomba ſur la tête du ſonneur.* Zy heeft een luſtige klepel, een ſtem als een klok.

Digitized by Google

Elle a une voix groſſe comme une cloche, elle eſt bien engueulée, forte en gueule.

KLEPPEL of KLAPSPAAN van de Moolen treem. *Cliquet, claquet de la tremie à Moulin.* m. De kleppel maakt een geduurig geraas. *Le cliquet fait un bruit continuel.*

KLEPPEN, 't meervoud van KLEP. Lazerus kleppen. *Des cliquettes de ladre.*

KLEPPEN. v. n. Luiden. *Sonner, tirer la cloche.* Kleppen met de klokken om alarm te maaken. *Sonner les cloches, tirer les cloches pour faire alarme.* Kleppen als de Oyevaars met haar bek. *Faire claquer le bec comme font les Cicognes.*

KLEPPER, KLAPPER. Klapwaakers raastuig. *Battoir.* m. *Machine dont ſe ſervent les gens qui font la garde des ruës pendant la nuit.*

KLEPPER, is de Poëtiſche naam van een HARD-DRAAVER, een goed rypaard. *Cheval qui va bon train.* m. De kleppers luſtig aan doen draaven. *Faire bien aller, bien courir les chevaux.* De kleppers raakten ſchier geen aarde. *Les chevaux ne touchoient près que pas à terre.*

KLEPPERTANDEN is op KLAPPERTANDEN uitgedrukt. *Claquer des dents, greloter.*

KLERK. zie CLERK. *Clerc; garçon qui ecrit dans l'etude d'un Notaire, d'un Procureur.* De Notaris, de Procureur en zyne Klerken. *Le Notaire, le Procureur & ſes Clercs.*

KLETS. f. Zweepſlag. *Claque.* f. *Claquement d'un fouet.* m. Dat was een wakkere klets. *C'etoit là une bonne claque.* Hy kreeg klets, klets op zyne billen. *Il eut clic, clac ſur les feſſes.* Iemand een KLETS aanzetten, van iemand iets borgen om nooit weer te geeven. *Prendre quelque choſe à credit pour ne jamais rendre, faire banqueroute à quelqu'un.* Hy haald alles op de KLETS, te borg. *Il prend tout à credit.* Dat hebt gy aan uw klets, aan uw kwaſt. *Vous en avez pour votre compte.* Met een zweep KLETSEN, klappen. *Faire claquer un fouet.* Een ſteen in de glazen KLETSEN, gooyen; rink, kink ſpeelen in de glazen. *Jetter une pierre dans les vitres.* KLETSEN, te borg haalen om nooyt weer te geeven. *Prendre à credit à ne jamais rendre.* Dat 's een KLETS-OOR van een zweep! wat een lange zweep! *Quel bride-oreille! quel long fouet que voila!*

KLEUTER. Jong meisje. *Petite fille, jeune fille.* Durſt gy dat zeggen, jou kleuter! *Oſez vous dire cela, petite fille, petite morveuſe, petit embrion!* Dat is een ſtoute, een onbeſchaamde kleuter! *La mechante petite masque, l'effrontée petite coquine que voilà!*

KLIEK. f. Brok, overgeſchote ſpys. *Rogaton, morceau, reliquat, relief d'un repas.* m. Wy zullen alle onze klieken opwarmen om die op te eeten. *Nous rechaufferons tous nos rogatons, tous nos reſtes pour les manger.* KLIEKEN, ſpouwen, rochelen. *Cracher, jetter des flegmes.* KLIEKEN, morſſen met de koſt. *Salopper avec le manger, patrouiller dans le manger.* KLIEKER, rochelaar, ſpouwer. *Cracheur, touſſeur.* KLIEKSTER, ſpouſter. *Cracheuſe.* KLIEKPOTJE, ſpoegpotje. *Crachoir.* m. *Pot dans lequel on crache.*

KLIER. f. Sponsagtig deel om de ligchaams vochten te klenzen. *Glande.* f. De keel-klieren. *Les glandes de la gorge.* De pyn-appel klier. *La glande pineale* ou *du cerveau.* De traan klieren. *Les glandes lacrimales.* Koude KLIEREN. *Des ecrouelles, tumeurs froides.* KLIERAGTIGE deelen. *Des parties glanduleuſes.* KLIERGEZWEL. n. *Enflure des glands.* f. KLIERVUIL. Vuiligheid dat in de oorklieren, laſſchen gaat zitten. *Gringuenaude.* f. *Saleté qui s'amaſſe aux emonctoires &c.*

KLIEVEN. v. a. zie KLOOVEN. Doorſlakken, ſpouwen. *Fendre, ſeparer en deux.* De golven, de baaren klieven, doorklieven. *Fendre les ondes.*

KLIF, werd by Hoofd voor afgang eener ſteilte te boek gezet. *Deſcente d'une hauteur.* f. Op de klif des Bergs. *à la deſcente de la Montagne.*

KLIK. f. het onderſte van de kolf, palm houte blok met pikdraad aan een ſteel van eſſenhout vaſt geklonken. *Billot de buis attaché avec du fil goudronné à un manche* ou *brin de bois de Frêne, ce qui forme une croſſe Hollandoiſe.* KLIK, werd gemeenlyk voor het heele tuig daar men mede kolft, genomen. Myn klik is aan ſtukken. *Ma croſſe eſt rompuë.* Het is een houte klik, houte klaas, een koele vryer! *C'eſt un grand dadais! un amoureux tranſi, un piſſe-froid!*

KLIKKE-BILLEN, KWIKBILLEN. v. n. De ſtraaten op en neer loopen, op den tril zyn. *Aller & venir dans les ruës; trotter, courir, faire bien des pas & des virevouſtes.*

KLIKKEN. zie BAATEN, helpen. *Aider à quelque choſe, profiter.* Dat geld kan daar niet aan klikken. *Cet argent n'y peut aider en rien.* KLIKKEN, verklikken, overkraayen, weer zeggen. *Cauſer, redire, rapporter.* Jy moet niet klikken. *Il ne faut pas cauſer, le redire.* KLIKKER, KLIKSPAAN, overkraayer. *Rapporteur, cauſeur, mouche.* 't Is een KLIKSTER, een klikſpaan. *C'eſt une cauſeuſe, jaſeuſe.*

KLIMBOONEN. Turkſe *of* witte boontjes. *Des haricots, feves de haricot.*

KLIMMEN. v. a. Opgaan, klauteren. *Monter, grimper.* Le Pret: *klom*, le Part: *geklommen.* Na de zolder, op het dak klimmen. *Monter au grenier, monter ſur le toit.* Te paard klimmen, ſtygen. *Monter à cheval.* Over de heining, over de muur klimmen. *Monter, grimper par deſſus la cloiſon, le mur.* Als de Zon aan 't KLIMMEN, aan 't ryzen is. *Quand le Soleil monte.* Een toon hooger klimmen in 't zingen. *Monter un ton plus haut en chantant.* Die te hoog klimt kan zeer ligt vallen. *Celui qui monte trop haut peut fort facilement tomber.* KLIMMEN, de hangladder opklimmen. *Monter l'echelle, être pendu.* De dieven zullen klimmen. *Les voleurs monteront l'echelle, ſeront pendus.* KLIMMER, een die klimt. *Monteur, grimpeur, celui qui monte, qui grimpe.*

KLIMOP, EILOOF. Aard-veil. *Du lierre* ou *lierre.* Zoo groen, zoo glad als klimop. *Auſſi verd, auſſi liſſe que du lierre.*

KLIMSTAG. Loopſtag onder aan de Boegſpriet vaſt, tot vaſtigheid der Matroozen die aan de blinde *of* 't bram zeil iets te doen hebben. *Sauvegarde, Tirevieille du Beaupré.* f. *Cordage ſervant de marchepied aux Matelots qui ont quelque choſe à faire à la civadiere* ou *au perroquet.*

KLING. Voornaamſte gedeelte van een degen. *Lame.* f. Een fyne, een doorgevlamde kling. *Une lame fine, une lame damasquinée.* Zy raakten alle door de kling, zy raakten alle om hals. *Ils paſſerent tous par le fil de l'epée.*

KLINGEN. Dorre Duinen. *Des Dunes arides, où il ne croit rien.* Op de klingen ſtukken ſtooten, ſchipbreuk lyden. *Echouer, ſe briſer contre les Dunes.*

KLINK. f. Enkeld deurſlot. *Loquet.* m. De deur ſtond maar op de klink. *La porte n'etoit qu'au loquet.* De klink opligten. *Lever, hauſſer le loquet.* De KLINK van een kous. *La fourche d'un bas.* Ik ben alreê aan de klink. *Je ſuis deja à la fourche du bas.* Kouſſen zonder klinken. *Des bas ſans fourches.* Daar is een groote KLINK, ſcheur in uw rok. *Il y a un grand accroc, une grande dechirure dans votre habit.* KLINK, ſtompe

of

of omgekromde, omgeſlage ſpyker. *Clou rebouché.* m. Hy gaf hem een luſtige KLINK, oorvyg, klap. *Il lui donna un bon ſoufflet, une bonne talmouſe.* Dat is een reden, een ſlot-bewys, een argument van KLINK, van gewigt. *Voila une raiſon, un argument de poids.* Dat is 'er een van klink, dat is een ſchoone bokking, een brave ſteek. *C'en eſt là un bon, une bonne; la ripoſte eſt bonne, il lui a bien donné ſon reſte, rivé ſon clou.*

KLINKANT. zie KLATERGOUD. *Du clinquant, de l'oripeau.*

KLINKDEUR, SLAGDEUR. Klinkdeurtje, Klinket, Winket; kleine deur in een groote deur of poort daar maar een menſch te gelyk door kan. *Guichet.* m. *Petite porte dans une grande.* Hy wierd aan de klinkdeur, aan 't klinkdeurtje, ſlagdeurtje aangehouden. *Il fut arrêté au guichet.*

KLINKEN. v.n. Geluid geeven. *Sonner, rendre un ſon, reſonner.* Le Pret: *klonk*, le Part: *geklonken.* De trompet, de bazuin hooren klinken. *Entendre ſonner la trompette.* Die daalder klinkt vals, klinkt niet wel. *Cette piece de trente ſous ſonne faux, ne ſonne pas bien.* De glazen doen klinken. *Choquer les verres, faire ſonner les verres.* Wy moeten ſamen KLINKEN, ſamen een gezondheid drinken. *Il faut que nous choquions le verre enſemble.* Die daad zal vreemd in de ooren klinken. *Cette action ſonnera etrangement dans le monde; cela ſurprendra, etonnera bien des gens.* Het zyn myn ſchyven die 'er klinken, zei de vrouw tegen haar Jool van een man. *Ce ſont mes ecus que l'on depenſe, il n'en coute qu'à moy, c'eſt mon argent qui fait rouler le menage, dit la femme à ſon Benêt de mari.*

KLINKEND. Adj. Geluid geevend, ſchelluidend. *Sonnant, reſonnant, qui reſonne.* Klinkende ſchel. *Clochette ſonnante.* Klinkend koper. *Du cuivre ſonnant, de l'airain qui reſonne.*

KLINKER, KLINKLETTER, *Vocaal* in 't Onduits. *Voyelle.* f. Het Alphabet beſtaat uit Klinkers en Medeklinkers. *L'Alphabet conſiſte en Voyelles & Conſonnes.*

KLINKERT. f. Gebakke ſtraat ſteen. *Brique dure dont on pave les ruës en Hollande.* Een ſchuit vol klinkerts. *Un bateau plein de briques à paver les ruës, les cours.*

KLINKET, WINKET. Slagdeur in een Stadspoort &c. *Guichet.* m. *Petite porte dans la Porte d'une Ville &c.* Het klinket is nog open. *Le guichet eſt encore ouvert.*

KLINK-KLAAR, Louter. De ſous is maar klink-klaar boter. *La ſauce n'eſt que du beurre tout clair, c'eſt du beure tout pur que cette ſauce là.*

KLINKLETTER, KLINKER, *Vocaal*, Letter die uit zig zelve klinkt. *Voyelle.* f. Daar zyn vyf, ſes Klinkletters in 't A B. *Il y a cinq, ſix voyelles dans l'Alphab:*

KLINKWERK. n. Geſtel van balken, planken aan malkander geklonken. *Aſſemblage de poutres & de planches.* m. *Ouvrage de charpente.*

KLIP. f. Rots in Zee, zandbank daar een Schip tegen ſtukken ſtooten kan. *Ecueil.* m. *Rocher* ou *banc de ſable dans la Mer.* De Zee van d'Archipel is vol klippen. *La Mer Egée, la Mer de l'Archipel eſt pleine d'ecueils.* Het ſchip verzeilde op een klip, ſtiet op een klip, en bleef met man en muis. *Le vaiſſeau donna contre un ecueil & perit avec tout l'equipage.* De wyn en 't vrouwvolk zyn gevaarlyke klippen. *Le vin & les femmes ſont de dangereux ecueils.* Een blinde KLIP, klip onder water. *Ecueil caché, danger de Mer, rocher, banc de ſable près qu'à fleur d'eau.* KLIPAGTIG. Adj Vol klippen. *Plein, ſemé d'ecueils.* Een klipagtige grond. *Un fonds plein d'ecueils, fonds de roches.*

KLIS, KLISSE, KLITS. f. Knop van klisgras of kliskruid. *Grateron, glouteron.* m. Iemand met klissen werpen, gooyen *Jetter des graterons, des glouterons apres quelqu'un.* Die pruik zit vol KLISSEN, verwarde knoopen. *Cette perruque eſt pleine de noeuds.* Zy hield hem zoo vaſt als een klis, zy hield hem heel vaſt. *Elle le tenoit bien ſerré, ſi ſerré qu'il ne pouvoit ſe dépêtrer.*

KLISGRAS, KLISSENKRUIDT. Plant die met ruige knoppen op waſt. *Glouteron, gland de terre.* m.

KLISTEER. zie CLISTEER. Darmwaſſching. *Clyſtere, lavement.* m. Iemand KLISTEEREN, een klisteer. geeven, inſpuiten. *Donner un clyſtere, un lavement à quelqu'un.*

KLOEK. Adj. LYVIG. Gezet. *Puiſſant, grand, gros, corpulent, de groſſe taille.* Een kloek kaerel. *Un homme puiſſant, un grand homme.* Een kloek vrouwmenſch. *Une femme puiſſante, de groſſe taille.*

KLOEK, DAPPER. Moedig. *Brave, vaillant, courageux.* Een kloek Soldaat. *Un brave, un vaillant Soldat.* Hy heeft zig kloek getoond in die ſlag. *Il a montré de la bravoure, du courage, de la valeur dans ce combat.* Houd u kloek, houd u moedig. *Montrez du courage, tenez bon, tenez vous ferme, tenez vous bien.* Een KLOEKE, een braave daad. *Une brave, une courageuſe action.* Een KLOEK, een groot verſtand, vernuft. *Un grand eſprit, grand genie; une bonne tête.* Een KLOEK, een wys beleid. *Une ſage, prudente conduite.* Studeer KLOEK, ſtudeer luſtig, myn kind. *Etudiez bien, etudiez comme il faut, mon enfant.*

KLOEKAART, GAAUWAART. Een kloek vernuft. *Un habile homme, une bonne tête.*

KLOEKELYK. Adv. Dapperlyk, moedigly. *Vigoureuſement, courageuſement, vaillamment.* Zig kloekelyk verweeren. *Se defendre vigoureuſement, vaillamment.*

KLOEKHEID. Lyvigheid van ligchaam. *Corpulence, groſſeur de taille.* f. KLOEKHEID, wakkerheid, verheventheid van verſtand. *Force de genie, elevation d'eſprit, grandeur d'ame, magnanimité.* f.

KLOEKMOEDIG, KLOEKHARTIG. Adj. Moedig, dapper. *Courageux, magnanime, vaillant.* Een kloekmoedig Soldaat. *Un courageux Soldat.* De kloekmoedige daad van Mutius Scevola. *La courageuſe action de Mutius Scevola.* Een kloekmoedige wederſtand doen. *Faire une courageuſe, vigoureuſe reſiſtance.* De KLOEKMOEDIGHEID, de dapperheid van Horatius Cocles, van Scipion. *La bravoure, la valeur, le courage de Horatius Cocles, de Scipion.* KLOEKMOEDIGLYK. Adv. Kloekelyk, dapperlyk. *Courageuſement, vaillamment.*

KLOEN, KLUIN, Kleun, bier te Groningen gebrouwen en dat daar uit lekkerny gedronken word. *Biere de Groningue la plus eſtimée.*

KLOET. f. Een korte boom om ſchuiten en praamen te kloeten, voort te duuwen, te ſchuiven. *Gaffe.* f. *Bâton à faire avancer, voguer un bateau plat.* Een ſpringKLOET, een pola. *Un brin-d'eſtoc, un bâton au moyen duquel on franchit les foſſez.* Kalk-KLOET, kloetſtok om de kalk en 't zand te mengen. *Rabot.* m. *bâton avec lequel on gache, on mêle, on bat la chaux & le ſable.* Ergens zyn kloet in ſlaan, zyn bakkes ergens in ſteeken, zig ergens ongeroepen in mengen. *Se mêler de parler, de dire ſon avis dans une affaire ſans y être requis, s'ingerer des affaires d'autrui.* Daar zit kley aan zyn KLOET, 't is niet pluis met hem. *Il y a de l'ordure à ſa flute.* Een ſchuit voort KLOETEN, duwen, boomen. *Faire aller un bateau avec une gaffe.*

KLOK of KLOCK. f. Bekend ruig in een Toren hangende &c. *Cloche.* f. Een groote, een kleine klok. *Une groſſe, une petite cloche.* Een klok gieten. *Fondre une cloche.*

Digitized by Google

cloche. De klepel van de klok. *Le battant de la cloche.* De klok luyden. *Sonner, tirer la cloche.* De klok slaat. *La cloche sonne.* De alarm klok luiden. *Sonner le tocsin, le beffroy.* Met de klok van tien naar huis gaan. *S'en aller à dix heures à la maison.* De klok is al gegooten, de zaak is geklonken. *L'affaire est deja dans le sac.* Ik weet wel wat de klok geslagen heeft. *Je sçai bien ce qui se passe, je sçai à quoi m'en tenir.* Een meloen KLOK of glas. *Une cloche à melons.* Een klok daar men peeren en andere vrugten onder de asch braad. *Cloche à mettre cuire des poires & autres fruits sous la cendre.* KLOK, kap of dekstel van den helm. *Chapelle, Chape.* f. *Couvercle d'alembic.* m.

KLOKGIETER. Een die klokken giet. *Fondeur de cloches.* KLOKGIETERY. *Fonderie de cloches.* f.

KLOKHEN, BROEYHEN. Hen die kiekens heeft. *Poule qui glousse, qui couve, qui a des petits poussins.*

KLOKHUIS. n. Gedeelte van den Toren daar de klokken in hangen. *Partie du Clocher, de la Tour dans laquelle pendent les cloches.* f. KLOKHUIS van een appel of peer, het hart van een appel of peer; gedeelte van een appel of peer daar de pitten of kernen, zaadjes in zyn. *Le coeur, le trognon de la pomme* ou *de la poire où s'attachent les pepins.*

KLOKJE. n. Kleine klok. *Clochette, petite cloche.* f. Een zilver klokje. *Une clochette, petite cloche d'argent.* Tafel KLOKJE, schelletje. *Sonnette de table.* f. KLOKJE, SLOKJE, teugje ergens van. *Gorgée.* f. *Petit trait de quelque liqueur.* Ik heb 'er maar een klokje, slokje uitgenomen. *Je n'en ai pris, bû qu'une gorgée, qu'une goute.* KLOKJE, klokjes blom. *Clochette.* f. *Gobelet.* m. *Petite fleur en forme de clochette.* Daar zyn witte en blaauwe klokjes. *Il y a des clochettes blanches & des clochettes bleuës; il y a des gobelets blancs & des gobelets bleus.*

KLOKKEN, is het meervoud van 't woord KLOK. *Des cloches.* Als al die klokken samen luiden. *Quand toutes ces cloches sonnent à la fois.* KLOKKEN. v. n. Kaakelen, dit werd van 't natuurlyk geraas der broeyhennen gezegt. *Glousser.* Hoor die hen eens klokken! *Ecoutez, entendez un peu cette poule glousser!* Het KLOKKEN van de broeyhen. *Le glousslement de la poule qui couve, ou qui a des poussins.*

KLOKKETOREN. Toren daar klokken in hangen. *Clocher.* m. Het haantje, de spits van de klokke Toren. *Le coq, l'aiguille du Clocher.*

KLOK-LUIDER of Klokke-luider. *Sonneur de cloches.* De klok-luider had zig verslaapen. *Le sonneur s'etoit eveillé trop tard.*

KLOK-REEP. Reep, touw daar de klok mede getrokken word. *Corde de la cloche.* f. Iets aan de klok-reep hangen, rugtbaar maaken, ieder een aan 't oor hangen. *Trompetter une chose, la divulguer par tout, en etourdir tout le monde.*

KLOKSLAG. Slag van de klok. *Coup de la cloche qui sonne.* m. De Speelers (Acteurs) moeten met klokslag van vieren op het Tooneel zyn. *Les Comediens doivent paroître sur le Theatre à quatre heures sonnantes: on doit lever la toile à 4 heures precises.*

KLOK-SPEL. n. KLOKKESPEL. Al de gezamentlyke klokken, daar de klokke speelder mede speeld. *Carrillon.* m. *Toutes les cloches que l'on fait sonner ensemble, à la fois, de concert.* Daar hangd, daar is een schoon klok-spel, klokke-spel in de Stadshuis Toren. *Il y a un beau carrillon dans la Tour de l'Hotel de Ville.* KLOK-SPEELER, de geen die op de klokken speeld, het klokspel bestierd. *Carrillonneur, celui qui gouverne le carrillon, qui fait jouer le carrillon.*

KLOKSPYS, GEEL KOPER. Metaal daar klokken van gegoten werden. *Du cuivre jaune, du bronze, metail dont on fond les cloches.*

KLOKSPYS, werd in den figuurlyken zin van spyzen die greetig opgaan gezegt. *Des viandes appetissantes, des mets ragoutans, qui se mangent, depêchent vite.* Rundvlees, pekelharing dat is klokspys voor hem. *Du boeuf, du hareng pec c'est là son mets; c'est le plus grand regal pour lui que du boeuf, du hareng pec.*

KLOM, *Preteritum* van KLIMMEN. Hy klom over de schutting. *Il monta, grimpa par dessus la cloison.*

KLOMMER. m. Uitvlugt, logen die men iemand op de mouw speld. *Bourde, cassade, deffaite.* f. Dat is een klommer van hem. *C'est une bourde, une cassade, une deffaite qu'il invente.* Wat een klommer, wat een grove logen! *Quelle bourde! quelle epouvantable menterie!*

KLOMP. m. Stuk, brok van iets dat zwaar weegd. *Masse* f. *morceau.* m. Een klomp goud, een klomp loot. *Une masse d'or, une masse de plomb.* Een klomp aarde. *Une masse, une grosse motte de terre.* Een klomp wasch. *Une masse de cire.* Een klomp, een groot stuk suiker. *Un gros morceau de sucre.* De Waereld was voor de schepping maar een ruwe, een verwarde klomp. *Le Monde avant la création n'etoit qu'une masse informe, confuse.* De Beer brengd maar een vleesch klomp voort. *L'Ours ne produit qu'une masse de chair.*

KLOMP. Holblok, houte boere schoen. *Sabot.* m. Een paar nieuwe klompen. *Une paire de sabots neufs.* Monniks KLOMPEN, schoeysel der Monnikken. *Des sandales de Religieux.* Klompen met leer overtrokken, als de Dienstmaagden in 't schrobben aan hebben. *Des pantouffles à talons de bois blancs, des pantouffles couvertes de cuir, comme les Servantes en ont quand elles nettoyent le pave &c.*

KLOMPAGTIG. Adj. 't Kwikzilver vergaard aan klompagtige deelen. *Le Mercure se ramasse en parcelles rondes, en globules.*

KLOMPJE. n. Kleine klomp van iets. *Petite masse, petite motte.* Een klompje gouds. *Un petit linget d'or, une petite masse d'or.* Een klompje suiker. *Un petit morceau de sucre.*

KLOMPZAK. Harde zweep of stokslag, harde bruy. *Horion, rude coup.* m. Hy gaf hem een lustige klompzak. *Il lui donna un gros horion, un rude coup; il luy sangla un bon coup de bâton, de fouët &c.*

KLONT. f. Klonter, kluit. *Grumeau, caillot.* m. Een klont of klonter bloeds. *Un grumeau, caillot de sang.* Een klonter in de borst hebben. *Avoir un grumeau, une dureté au sein.* Die styfsel is vol klonten. *Cet empois est plein de grumeaux, de caillots.* Een KLONT, een brok wasch, suiker. *Un morceau de cire, de sucre.*

KLONTER, KLONT. Stuk van iets. *Caillot, grumeau, morceau de quelque chose que ce soit.* m. Bloed klonters. *Des caillots, grumeaux de sang.* KLONTERAGTIG bloed. *Du sang grumeleux, caillé, plein de caillots.*

KLONTEREN. v. n. Stremmen, runnen, zig aan klonters zetten, vergaren. *Se cailler, se congeler.* 't Bloed, de melk begind al te klonteren. *Le sang, le lait commence deja à se cailler.* KLONTERMELK of geklonterde melk. *Du lait caillé.* m. *Des caillebotes.* f. pl.

KLONTJE. n. Kleine klont. *Petit grumeau, caillot, morceau.* Een klontje bloeds. *Un petit caillot de sang.* Een KLONTJE, brokje suiker. *Un petit morceau de sucre.*

KLOOF. Klove, spleet, scheur. *Fente, crevasse.* f. Door de kloof, de spleet, reet kyken. *Regarder par la fente.* Daar is een groote kloof in die muur. *Il y a une*

Digitized by Google

une grande crevaſſe dans cette muraille. KLOOF van 't Horlogie: dun tralliewerk dat de onruſt op de plaat vaſt houd. *Le coq d'une montre: petit treillis qui tient le balancier ſur la platine.* KLOOFBYL, byl om hout te klooven. *Hache à fendre du bois.* f. KLOOFHAMER, hamer om hout te klooven. *Maillet à fendre du bois.* m. KLOOFHOUT, hout om te klooven, tot duigen te klooven. *Bois de refend, du bourdillon.* KLOOFJE, kleine kloof, ſcheurtje. *Petite fente, petite crevaſſe.* f. Daar was een kloofje in de deur. *Il y avoit une petite fente dans la porte.* Een KLOOFJE, kuiltje in de kin hebben. *Avoir une foſſette au menton.* KLOOFKIN. kin daar een kloof in is. *Menton à foſſette* m.

KLOOSTER n. Huis daar Geeſtelyke in gemeenſchap leeven. *Cloître, Monaſtere, Convent* ou *Couvent.* m. Een manne Klooſter. *Un Convent, Monaſtere d'hommes.* Een vrouwe Klooſter. *Un Cloître, Convent, Monaſtere de femmes, de filles, de Religieuſes.* In 't Klooſter gaan, 't Klooſter leven aanvaarden. *Entrer dans le Cloître, entrer en Religion, embraſſer la vie Monaſtique* ou *Monachale, Clauſtrale.* Een dochter in een Klooſter ſteeken, opſluiten. *Mettre une fille dans un Convent, renfermer une fille dans un Cloître, Cloîtrer une fille.*

KLOOSTERBROER. Klooſterling. *Religieux, Moine.* 't Was een uſtige Klooſterbroer. *C'etoit un Religieux de bonne mine, un bon Moine, un gaillard Compere.*

KLOOSTEREN. v. a. In een Klooſter opſluiten. *Cloître, renfermer dans un Cloître.* Zoo draa zy hoorde dat men haar klooſteren wilde. *Dès qu'elle apprit qu'on la vouloit cloître, mettre en Religion.*

KLOOSTERGAREN n. Garen dat door de Klooſter Juffers geſponnen werd. *Fil de Convent, du fil que filent les Religieuſes.* Zyn KLOOSTER-GELOFTE volbrengen, verbreeken. *Accomplir ſon voeu, rompre ſon voeu.* Daar mag aan 't KLOOSTERGOED niet geraakt worden. *Il n'eſt pas permis de toucher au bien du Cloître.* Zyn KLOOSTERING bewaaren. *Garder ſa Cloture.* Als de KLOOSTER-JUFFERS aan de ſpreektralien ſtaan, haar vertreeden. *Quand les Religieuſes ſont au parloir, vont à la recreation.* Hy woond by de KLOOSTER-KERK. *Il demeure près l'Egliſe du Cloître.* KLOOSTER-LATYN, Monnikke Latyn. *Latin de Moines, Latin corrompu.* Het KLOOSTER-LEVEN is een heel luy leven. *La vie Clauſtrale, la vie Monachale eſt une vie bien pareſſeuſe.* De vadzigheid, onkunde der KLOOSTERLINGEN. *La pareſſe, l'ignorance des Moines.* De KLOOSTER MOEDER wierd 'er tydig van gewaarſchoud. *La Mere Abbeſſe, la Superieure en fut avertie à temps.* KLOOSTER-REGEL, KLOOSTER-WET. *Regle Clauſtrale.* f. De KLOOSTER-TUGT herſtellen, handhaven. *Retablir, maintenir la diſcipline Clauſtrale.* Het leven dat het KLOOSTERVOLK leid is weinige bekend. *La vie que menent les Moines, les Religieux & les Religieuſes eſt connue à peu de gens.* Doe het de KLOOSTERVOOGD te weeten kwam. *Lorsque le Superieur vint à le ſçavoir.* KLOOSTERVOOGDY, voogdy, bewind over een Klooſter. *Superiorité, adminiſtration, regie d'un Convent.* f.

KLOOT. f. Bal, bol. *Boule.* f. *Globe.* m. Zoo rond als een kloot. *Rond comme une boule.* Een kloot voortſchoppen. *Pouſſer une boule du pied.* De kloot rolt nog. ſpr: de zaak is nog niet ten einde. *La boule roule encore, on n'en voit pas encore la fin.* Laat rollen de kloot. *Laiſſez rouler la boule, que la choſe aille comme elle poura.* De Aard-KLOOT werd in vier deelen verdeeld. *On diviſe le Globe Terreſtre en quatre parties.* De Hemels KLOOT vertoond de Sterren en Hemels-teekens. *Le Globe Celeſte repréſente les Etoiles & les Signes.* De Keizerlyke KLOOT in de eene hand en het zwaard in de andere hand houdende. *Tenant le Globe Imperial d'une main & l'epée de l'autre.*

De KLOOTEN of TEELBALLEN uitrukken, affnyden. *Arracher, couper les teſticules, les genitoires.* Een KLOOTJE om te kolven. *Une boulette, petite boule à crocer.* 't KLOOTJES VOLK, 't Janhagel. *La canaille, la lie du Peuple.* KLOOTZAKJE, klootzak. *Bourſe, enveloppe des teſticules.* f.

KLOOVE. f. Kloof. *Fente, crevaſſe.* f. De Duive kird in de kloove der Steenrotſe. *La Colombe gemit dans la fente, dans les creux du Rocher, de la Montagne.* KLOOVEN, keenen in de handen hebben. *Avoir des crevaſſes aux mains.*

KLOOVEN. v. a. KLIEVEN, doorhakken. *Fendre, ſeparer en deux &c.* Le Pret: *kloofde, kliefde.* Hout k'ooven. *Fendre du bois.* KLOOVEN, ſplyten. *Se fendre.* Dat hout klooft niet wel. *Ce bois ne ſe fend pas bien.* Hair KLOOVEN, vitten. *Pointiller, chicaner.* Zie verders op HAIR.

KLOP. f. Slag, bruit. *Coup, bruit.* m. Geef dat boek nog een klop of twee. *Donnez encore un coup ou deux ſur ce livre là.* De ſpyker ging met de eerſte klop tot de kop in 't hout, in de muur. *Le clou entra du premier coup juſqu'a la tête dans le bois, dans le mur.* KLOP of ſlagen krygen; geſlagen worden. *Être battu, avoir, recevoir des coups.* Hy kreeg luſtig, braaf klop. *Il fut bien battu, bien roſſé, bien etrille.*

KLOP. Klopzuſter, Geeſtelyke Dochter die buiten 't Klooſter woond. *Religieuſe ſeculiere, Fille devote hors de Cloture, qui n'a point fait voeu de Cloture.* Daar zyn t'Amſterdam, te Utrecht &c. veel Kloppen. *Il y a beaucoup de Religieuſes ſeculieres à Amſteraam, à Utrecht &c.*

KLOPHAMER. Boekebinders hamer om de boeken te kloppen. *Maillet ou marteau de Relieur de livres.*

KLOPPEN. v. a. SLAAN. Beuken. *Frapper, battre, cogner, heurter.* Kloppen aan de deur. *Frapper, heurter à la porte.* Wie klopt daar? *Qui eſt ce qui frappe, qui heurte à la porte? qui eſt là? qui va là?* Met de hand iemand op den ſchouder kloppen, als de Edellui haar ſchuldeiſchers ten tecken van vrindſchap doen. *Frapper de la main ſur l'epaule de quelqu'un, comme les Gentilhommes font à leurs créanciers en ſigne d'amitié.* Een boek KLOPPEN, beuken. *Battre un livre.* Stokvis kloppen. *Battre du ſtocfis.* Een ſpyker in de muur KLOPPEN, jaagen. *Chaſſer un clou dans un mur.* Ik zal u KLOPPEN, afroſſen, zoo ik u kryg. *Je vous battrai, roſſerai, ſi je vous prends.*

KLOPPEN. v n. Slaan, jaagen, beweegen, lillen. *Battre, aller, ſe mouvoir, palpiter.* Die pols klopt heel hard. *Ce poux bat bien fort.* Het hart klopt zoo lang 'er leven is. *Le coeur bat, palpite tant qu'il y a de la vie.*

KLOPPER. m. Deurhamer. *Marteau de la porte.* m. Ik had de klopper al op geligt. *J'avois deja levé le marteau.* Hart KLOPPING. *Battement de coeur.* m. *Palpitation de coeur.* f. KLOPPING van de pols. *Battement du poux.* m.

KLOPSCHEEN. m. Schoenmaakers hout, daar hy zyn werk mede klopt, en de ſchoenhielen mede glad wryft. *Buis de Cordonnier pour applattir les coutures & pour liſſer les talons des ſouliers.* m. KLOPSCHEEN, Dansmeeſters zak vlooltje, krytertje. *Poche.* f. *Petit violon de poche du Maitre à danſer.*

KLOS. Tuig daar men mede ſpeldewerkt. *Fuſeau à faire de la dentelle.* m. Nieuw garen op de kloſſen doen. *Mettre de nouveau fil ſur les fuſeaux.*

KLOSBAAN, BOLBAAN. Beugelbaan. *Jeu de boule.* m.

Digitized by Google

In de klosbaan ſpeelen. *Jouer à la boule.* KLOSBEITEL, ſchepper daar men in de klosbaan mede ſpeelt. *Battoir.* m. *Inſtrument en forme de longue raquette avec lequel on empaume la boule qu'on veut faire paſſer par la paſſe, par l'archet* ou *l'anneau.* KLOSPOORT, klosbeugel, ring. *Paſſe, porte.* f. *Archet d'un jeu de boule &c.*

KLOSKANT. Speldewerk. *De la dentelle.* f. *Ouvrage fait au fuſeau.* KLOSKOORD, lutskoord. *De la gance, du cordonnet de ſoye, d'or, d'argent &c. fait au fuſeau.*

KLOSSEN. v. n. BEUGELEN. In de klosbaan ſpeelen. *Jouer à la boule, au ballon avec un battoir, jouer à la paſſe.*

KLOSSEN. v. a. Draayen, winden. *Tourner, filer, devuider.* Luts-koord kloſſen. *Faire de la gance, filer de la gance, du cordonnet.* Zyde KLOSSEN, winden op een klos *of* bobyn. *Devuider de la ſoye ſur un fuſeau, une bobine; charger un fuſeau, une bobine.*

KLOTSEN of KLOTZEN. v. n. Slaan, aanbruiſſchen, aanſlaan. *Choquer, frapper, briſer contre quelque choſe.* Als de golven tegen de rotſen klotſen. *Quand les vagues choquent, briſent, frappent contre les Rochers.* Tegen de bal *of* kloot aan klotſen, bonzen *Choquer, frapper la boule, toucher rudement à la boule en paſſant.*

KLOUWEN. v. a. KRABBEN. *Gratter.* Zyn hoofd klouwen. *Gratter ſa tête.* Zyn hoofd klouwen, met de handen in 't hair zitten. *Se gratter la tête, ſe repentir, ſe mordre les doigts d'une ſotte entrepriſe, d'une entrepriſe echouée.* Wagt maar, ik zal u KLOUWEN, afroſſen. *Attendez, attendez, je vous roſſerai, etrillerai.* Een ſchip KLOUWEN, breeuwen, ſchoon maaken, digten. *Nettoyer, calfeutrer un vaiſſeau.* KLOUWER, mosquil, kalfaathamer. *Calfât, maillet de calfât.* m. Dat is een KLOUWER van een os, wat zwaarder os is dat! *Quel maitre boeuf, la puiſſante bête que voilà!* Dat is een klouwer van een ſnoek! *Quel gros, quel monſtrueux krochet!*

KLUCHT of KLUGT. n. Klugtſpel, boertig en kort naſpel. *Farce, petite piece Comique.* f. De klucht was veel aardiger als het ſpel. *La farce etoit bien plus drole, plus jolie que la piece.* Men zou 'er een klucht van konnen maaken *On en pourroit faire une farce.* Gy verhaald, verteld ons daar KLUCHTEN, vercierde dingen. *Vous nous faites des contes bleus, des contes à dormir debout, vous nous racontez des fables.* Doet het eens om de KLUGT, om de rarigheid. *Faites le un peu pour voir, pour rire, pour la rareté du fait.* Ik zeide het maar om de klugt, om de geur. *Je ne le diſois que pour rire.*

KLUCHTIG of KLUGTIG Adj. Boertig, aardig, grollig. *Facetieux, comique, plaiſant, bouffon.* Dat is een klugtig voorval, geval. *C'eſt une facetieuſe, plaiſante avanture; c'eſt une aventure bouffonne; l'hiſtoire, l'avanture eſt plaiſante, bien drole.* De klugtige Roman van Scarron is een zyner beſte werken. *Le Roman Comique de Scarron eſt un de ſes meilleurs ouvrages.* Hoe komt gy zoo KLUCHTIG, zoo gemelig, zoo miſſelyk van 'daag? *D'où vient que vous êtes ſi chagrin, ſi rechigné, de ſi mauvaiſe humeur aujourd'hui?* Hy is een KLUGTIG menſch, een vreemd man om mede om te gaan. *C'eſt un homme d'une etrange humeur, bien bizarre; il eſt difficile de s'accommoder à ſon humeur, de vivre avec lui.* Dat is een KLUGTIG, een vreemd, een wonderlyk zeggen van u! *C'eſt un etrange diſcours que vous tenez là; vous parlez là d'une etrange ſorte!* Hy was zoo KLUCHTIG, zoo koddig toegebakerd. *Il etoit habillé, fagotté d'une ſi plaiſante maniere.* Hy weet het zoo kluchtig te verhaalen. *Il ſçait le raconter ſi drolement, d'une ſi plaiſante maniere.* KLUCHTIGHEID, vreemdigheid van aart. *Humeur etrange, fantaſque; bizarrerie, fantaſquerie* f. Ik vind 'er geen KLUCHTIGHEID, aardigheid in. *Je n'y trouve point de plaiſanterie; je n'y trouve rien de drole.*

KLUCHTSPEELER, POTSEMAAKER. Toneelgek. *Farceur, Bouffon, Comedien.*

KLUCHTSPEL. n. Klucht, klein Blyſpel. *Farce, petite Comedie.* f. Daar wierd een aardig, een zoet Kluchtſpel agter aan geſpeeld. *On joua une jolie Farce enſuite.*

KLUFT. Timmermans haak, ryhaak &c *Equerre briſée.* f.

KLUIF-FOK f. Voorfok, zeiltje dat a's 'er weinig wind is aan de Fok gevoegd word. *Petite voile* ou *bonnette qu'on ajoute à la voile de Miſene quand il y a peu de vent* f.

KLUIFJE, KLUIFBEENTJE. *Petit os à ronger.* m. Geef het kind een kluifje. *Donnez un petit os à ronger à l'enfant.*

KLUIS. f. Kluizenaars hutje, Kapelletje. *Hermitage.* m *Cahute, Chapelle de l'Hermite.* Het is 'er zoo ſtil, zoo doods als in een Kluis. *Il y fait auſſi coy, on y eſt auſſi ſolitaire que dans un Hermitage.*

KLUIS. Verwulflel van een kelder. *Voute d'une cave.* f. De kluis is geborſten, ingeſtort. *La voute eſt crevée, enfoncée.*

KLUIS. f. KLUISGAT. n. Gat in de boeg van 't ſchip daar de kabel door gevierd werd of ingehaald. *Ecubier.* m. Het water ſloeg vervaarlyk tegen de KLUISGATEN, de kluizen aan. *L'eau battoit furieuſement contre les ecubiers, les ecobans* KLUISHOUTEN, boegſtukken van de kluizen. *Ecubiers, pieces de bois où ſont les trous dits ecubiers & ecobans.* KLUISHOUTEN, kluisſtopſels, proppen om de kluisgaten te ſtoppen. *Bouchons d'ecubiers.* m. pl.

KLUISTER. f. BOEY. Ketting met een ſlot. *Fer, cep.* m. *Chaine.* f. Met kluiſters aan handen en voeten gebonden zyn. *Avoir des fers aux mains & aux pieds; avoir poings & pieds liez; être garotté, enchainé aux mains & aux pieds.* Zy houd hem in haare kluiſters zoo vaſt gebonden. *Elle le tient ſi fortement lié dans ſes chaines.* Een gevangene KLUISTEREN, boeyen, met kluiſters vaſt binden. *Mettre les fers aux mains & aux pieds d'un priſonnier; lier, garotter, enchainer un priſonnier.* Een paard KLUISTEREN, kluiſters aanbinden. *Mettre les entraves à un cheval.* KLUISTERING, boeying der gevangenen. *Enchainement des priſonniers* m.

KLUIT. f. Brokje, ſtukje aarde. *Motte de terre.* f. Een turfkluit. *Une motte, un petit morceau de tourbe.* Een mand kluiten. *Un panier de mottes, de tourbes en morceaux.* Zy waſchr, groeyd luſtig uit de kluiten. ſpr: *Elle ſe fait grande fille, elle croit à merveille.* Zy was niet hooger als een kluit. *Elle n'etoit pas plus haute qu'un chou.*

KLUIT-BOOG. f. Keyboog, boog om kluiten *of* keyen mede te ſchieten. *Arbalête à jalet.* f.

KLUITIG, KLUITAGTIG. Adj. Vol kluiten, aan kluiten vallende, morſelende. *Qui tombe en petites mottes, qui ſe briſe, s'egruge.* Die turf valt heel kluitig. *Ces tourbes ſe briſent, s'eparpillent, s'egrugent aiſement, tombent, s'en vont toutes par petits morceaux.*

KLUITJE. n. Kleine kluit. *Petite motte, petit morceau de terre* ou *de tourbe.* De turf kluitjes opraapen. *Amaſſer les petites mottes de tourbes.* Die een kluitje heeft, heeft 'er gaerne een turf by. *Celui qui a une petite motte voudroit bien avoir une petite tourbe avec: on n'eſt jamais content, on ſouhaite, deſire toujours d'amaſſer.*

KLUI-

Digitized by Google

KLUIVEN, KNABBELEN. v. n. *Ronger.* Een been ſchoon kluiven. *Ronger bien un os.* Hy zal 'er geen kleintje aan te kluiven hebben, hy zal 'er werk aan vinden. *Il trouvera à qui parler, Il trouvera bien de la beſogne, il n'en viendra pas aiſément à bout.*

KLUIVEN. Revelen, mymeren, in de boonen zyn. *Radoter, rever, avoir l'eſprit en echarpe.* Hy kluift, hy weet niet wat hy zegt. *Il radote, il reve des genoux, il a l'eſprit en echarpe.* 't Is een KLUIVENAAR, revelaar, droomer. *C'eſt un radotteur, rêveur, ſongecreux.* KLUIVER, KLUIVENAAR, een die beenen kluift. *Rongeur, celui qui ronge des os.* Dat is een net kluiver. *C'eſt un beau rongeur.* 't Is een regte KLUIVER, een vrek, een gierigaard. *C'eſt un ladre, un vilain avare.*

KLUIZEN. v. n. Kloezen, regen de kluisgaten aan ſlaan. *Battre, frapper, briſer & rejaillir contre les ecubiers.* Het zal 'er luſtig kluizen, als wy wat dieper Zeewaarts komen. *L'eau briſera, frappera bien fort contre la proue du vaiſſeau quand nous viendrons plus avant en Mer, nous ne roulerons, danſerons pas mal &c.* Het zal daar luſtig kluizen, het zal daar luſtig hommelis zyn, daar zal wat te hakken zyn, te doen vallen. *Il y aura bien du grabuge, on y verra beau jeu, la barbe en fumera.*

KLUIZENAAR, EREMYT. Eenzaam leevende Monnik. *Hermite, anachorete, ſolitaire, reclus.* A's een Kluizenaar leeven. *Vivre comme un Hermite, un Anachorete, un reclus, un grichou.*

KLUTSEN of KLUTZEN. v. n. Futſelen, talmen, draayen. *Tracaſſer, ravauder, lambiner.* KLUTSEN of KLUTZEN, kleinigheden, kinder ſpeeltuig van houtwerk maaken. *Charpenter, faire des affiquets de bois, des joujoux d'enfant avec du bois.*

KLUWEN. n Balletje. *Peloton.* m. *Boulette.* f. Een kluwen garen. *Un peloton de fil.* Het garen aan kluwens winden. *Devider, mettre le fil en pelotons.* Ik zal wel agter het kluwen komen. *Je ſçaurai bien à quoy il tient, je decouvrirai bien l'enclouëure, je demêlerai bien la fuſée.* Een KLUWENTJE gaeren, zyde. *Un petit peloton de fil, de ſoye.*

K N.

KNAAGEN, werd meeſtentyd voor WROEGEN gezegt. *Remordre, ronger, bourreler; cauſer, donner des remords.* Het gewiſſen, 't geweeten knaagd hem nagt en dag *La conſcience lui remord, le ronge, le bourrelle nuit & jour.* Een KNAAGEND gewiſſen, knaagende medeweeten. *Une conſcience qui remord, qui ronge; une conſcience bourrelee.* KNAAGING, wroeging van geweeten, van 't gemoed. *Remords de conſcience.* m. Door geſtadige knaagingen ontruſt, geplaagd werden. *être inquieté, tourmenté par de continuels remords.*

KNAAP, van ouds een Dienſtknegt. *Valet, ſerviteur, valet de pied.* De Heer van zyne knaapen verzeld. *Le Seigneur accompagné de ſes valets, de ſes gens.* Schild-KNAAP, Schild-draager van een Heerſchap, Baron, Graaf &c. *Ecuyer d'un Baron, d'un Comte &c.* In dien zin werden zommige Hollandſche Heeren, KNAAPEN van Rhynland genaamd.

KNAAP, werd nu voor jong borſt, aankomende Jongeling gezegt. *Jeune garçon, jeune Clerc, jeune Adoleſcent.* De Notaris, de Procureur en zyne Schryf-knaapen. *Le Notaire, le Procureur & ſes Clercs.* Onze knaapen zyn gaan wandelen, ſpeelen. *Nos jeunes drilles, nos gaillards ſont allez ſe promener, jouer; notre jeuneſſe eſt alle prendre l'air, ſe divertir.* 't Is een knaap die wel wat op mag, wel wat luſt. *C'eſt un drille de haut appetit, c'eſt un maitre drole, un compere.*

KNAAP. Yzere *of* houte ſtaander daar een kaers &c. op gezet werd. *Un chandelier à pieds.* m. *pied de fer* ou *de bois à crans ſur lequel on poſe une chandelle qu'on hauſſe & qu'on baiſſe à ſa volonté.*

KNAAPJE. Knegtje, kleine jonge. *Petit drole, petit garçon.* Het knaapje moet in den broek. *Il faut mettre le petit drole, le petit homme en culote.* 't Is een knaapje van zeven of agt jaar. *C'eſt un petit drole, un petit garçon de ſept ou huit ans.*

KNABBELEN. v. n. Knaagen, kluiven. *Ronger, grugger.* Aan 't brood, aan de kaas knabbelen, als de muis of rot doet. *Ronger le pain, le fromage comme fait la ſouris ou le rat.*

KNAK. f. Breuk, ſcheur. *Froiſſure, briſure.* f. Die ſteel, dat heft heeft daar een knak. *Ce manche eſt caſſé, a une froiſſure, une briſure en cet endroit là.* Hunne vrindſchap heeft een knak gekregen, is veel verkoeld. *Leur amitie a reçu quelque atteinte, quelque entorſe, eſt bien refroidie.* KNAK ZYN, gemelig-, kwaad-, geſtoord zyn. *être fâche, de mauvaiſe humeur.* Hy is om die reden knak op u. *Il en eſt fâché contre vous, il vous en veut un peu de mal, il a cela ſur le coeur.*

KNAKKEN. v. n. Breeken, een breuk *of* ſcheur krygen. *Se froiſſer, rompre, ſe caſſer.* De rotting knakte in zyne handen. *La canne ſe froiſſa, ſe rompit dans ſes mains.* Hy viel van 't paard en knakte zyn been. *Il tomba de ſon cheval & ſe caſſa la jambe.* De hennip KNAKKEN, braaken *Teiller* ou *tiller le chanvre.* KNAKHAMER, BRAAK, tuig daar men de hennip mede knakt. *Maillet avec lequel on teille le chanvre.* m.

KNAP. 't Geluit van 't geene knapt. *Crac, bruit de ce qui craque, ſe rompt.* Knap, met was 't mesje ſtukkend. *Crac, & auſſi tot le couteau fut caſſé.* Veel van de KNAP, van de Broodkorf houden, een goed eeter zyn. *Aimer à gruger, à manger, être un beau mangeur.*

KNAP zie KNAPPE. Dat is heel knap, knapjes, heel net, zoet. *Cela eſt bien joli, bien fait.*

KNAPHANDIG. Adj & Adv. Gaauw, gezwindr, behendig. *Habile, adroit, diligent.* Hy is heel knaphandig. *Il eſt bien habile, fort adroit.* Een knaphandige meid. *Une habile ſervante, une ſervante adroite & agiſſante.* Alles gaat haar zoo KNAPHANDIG af. *Elle fait tout ſi habilement, adroitement; elle eſt ſi adroite à tout ce qu'elle fait.* KNAPHANDIGHEID, GAAUWHEID, vaardigheid, gezwindheid, handigheid. *Habilete, adreſſe à ce qu'on fait.* f. KNAPHANDIGLYK. Adv. Met knaphandigheid. *Habilement, adroitement.*

KNAPJES. Adv. Netjes, ordentelyk, ter degen. *Comme il faut, gentiment.* Doet het knapjes, hoor je wel, vryſter. *Faites le bien, faites le gentiment, comme il faut, entendez vous, ma fille.* De zieke heeft het hoentje KNAPJES, ſchoontjes opgekloven, gegeeten. *Le malade a fort bien mangé, depêché, epluché le poulet.* Het heeft te nagt KNAPJES, braaf, luſtig gevrooren. *Il a gelé aſſez fort cette nuit; il a gele bien ſerré cette nuit.*

KNAPKOEK. Harde en lugtige zoete koek. *Du pain d'epice mince & fort ſec.* Knapkoek eeten, alvoorens koffy te drinken. *Manger du* knapkoek, *du pain d'epice en tablettes avant que de boire du caffé.* Dat is maar KNAPKOEK, een ſpel voor hem. *Ce n'eſt que jeu pour lui.* Een jaloers man te bedriegen is knapkoek voor een minnaar. *C'eſt pain beni pour un amant que de tromper un mari jaloux.* Knapkoek daar de honden van ſterven, barſten, *nempe*, ſtokſlagen. *Des coups de baton, des coups d'etrivieres.*

KNAPPE. Adj. Hups, zindelyk, net. 't Is een knappe

Digitized by Google

vryer. *C'eſt un joli, un brave garçon.* 't Is een knappe meid. *C'eſt une brave ſervante, une ſervante bien propre, bien habile.* 't Zyn KNAPPE gaſten, luſtige knaapen, die wel wat luſten. *Ce ſont des drilles, des grivois qui n'ont pas la galle aux dents.*

KNAPPEN. v. a. Opeeten, opſnappen. *Manger, croquer, gruger.* Een hoentje, een boutje knappen. *Manger, croquer, depêcher un poulet, un gigot.* De Schout zal hem wel KNAPPEN, krygen, vangen. *Le Bailly l'attrappera bien, ſçaura bien lui mettre la main ſur le collet.*

KNAPPEN. v. n. Geluid maaken in 't breeken gelyk knapkoek doet. *Croquer, comme fait le pain d'epice bien ſec.* Dat knapt als biskuit. *Cela croque comme du biſcuit.*

KNAPZAK. Eetens zak, relszak daar 't eeten in bewaard word. *Garde-manger, biſſac.* m. *Panetiere, gibeciere.* f. Doet uw knapzak open, toon wat 'er te ſchaffen is. *Ouvrez votre biſſac, votre panetiere; ouvrez le garde-manger, montrez nous un peu vos proviſions.*

KNARSBEEN. n. Kraakbeen. *Cartilage.* m. De neusgaten zyn door een knarsbeen geſcheiden. *Les narines ſont ſeparées par un cartilage.* KNARSBEENIGE deelen *Des parties cartilagineuſes.*

KNARSSEN. v. n. Byten, kraaken. *Grincer, mordre, craquer.* Op zyn tanden knarſſen. *Grincer des dents.* Men hoorde 't zwaard knarſſen van den ſlag. *On entendit le ſabre craquer, tinter du coup.* Aldaar, te weeten in de Hel, zal weeninge der oogen en KNARSSINGE der tanden zyn. *Il y aura pleurs & grincement de dents, ſçavoir en Enfer.*

KNECHT of KNEGT. Dienaar. *Valet, Serviteur.* Voetknecht. *Valet de pied.* Stalknegt. *Valet d'Ecurie, Palfrenier.* Lyf- *of* livrey-knegt, Heere knegt. *Valet de livrée, Laquais.* De goede knecht ſpeelen, flikflooyen *Faire le bon valet.* Zoo de Meester, zoo de Knegt. *Tel Maitre, tel Valet.* Nog uwen Dienſt-KNEGT, nog uwe Dienſtmaagd, nog uw Os, nog uw Ezel &c. Bybelſe ſpr: *Ni ton Serviteur, ni ta Servante, ni ton Boeuf, ni ton Ane &c.* Heer, ik ben uw Knegt. *Seigneur je ſuis ton Serf, ton Servant.* De Beurs-KNEGT. *Le Valet de la Bourſe.* De Gilde-KNECHT. *Le Clerc, le Valet de la Confrairie, du Corps de metier.* Kantoor KNECHT. *Garçon de Comptoir.* Myn Knecht is naar de Bank. *Mon Garçon eſt à la Banque.* Een Winkel Knecht. *Un Garçon de Boutique.* Lans-KNECHT, Soldaat met een lans voorzien. *Lansquenet, Soldat armé de lance.* Voet-KNECHT. *Fantaſſin, ſoldat à pied.* Schoenmaakers, Kleermaakers KNECHT. *Compagnon Cordonnier, Compagnon Tailleur.*

KNECHTJE, KNECHTKEN. Jongetje, manlyk kind. *Petit garçon, enfant mâle.* Is het een meysje of een knechtje? *Eſt ce une petite fille ou un petit garçon?* Pharao belaste dat alle de knechtjes der Iſraëliten in den Vloed geworpen wierden. *Pharaon ordonna que tous les enfans mâles des Iſraëlites fuſſent jettez dans le Fleuve.*

KNECHTS-LOON. n. Hy verdiend, krygt al knechtsloon. *Il gagne deja ſalaire de compagnon, il travaille deja pour ſoy-même, à ſes propres pieces.*

KNEEDEN. v. a. In malkander wringen, douwen. *Paitrir.* Het deeg kneeden met de voeten, de handen. *Paitrir la pâte avec les pieds, les mains.* De geene die Latyn, Franſch &c. behalven 't Nederduitſch kennen, konnen het Hollands kneeden en vormen zoo zy willen. *Ceux qui ſçavent le Latin, le François &c. avec le Flamand, peuvent paitrir & former le Hollandois comme il leur plait.* Brood KNEEDER. *Paitriſſeur de pain.* KNEEDING van 't brood. *Paitriſſere du pain.* f.

KNEEP. *Pret:* van KNYPEN. Zy kneep hem in den arm. *Elle lui pinça le bras, le pinça au bras.*

KNEEP. f. Teeken van 't geene nypt, knypt. *Pinçon.* m. *Marque de ce qui pince, ſerre.* De kneepen van het touw ſtaan 'er nog in. *Les pinçons, les marques de la corde y ſont encore.* KNEEP, ergje, loopje, ſtreek. *Fineſſe, ruſe.* f. Retentum. m. *Reſervationnement ale.* f. Vatje de kneep? *Comprenez vous, remarquez vous, voyez vous bien la ruſe, la fineſſe, le piege?* Men zegt dat de Menniſten kneepen hebben. *On dit que les Anabaptiſtes ont des* retentums, *des rubriques; on dit que les Mennoniſtes ſont couſus de fineſſes.* Hebt gy zulke kneepen, weet gy van die loopjes, onze vrind? *Sçavez vous de ces tours, de ces fineſſes là, notre ami?*

KNEL. f. Knip om voſſen te vangen. *Piege, trebuchet.* m. *Attrappoire.* f. De Vos is in de knel. *Le Renard eſt dans le piege, eſt attrapé.* De dief is in de knel, in de boeyen. *Le voleur eſt en priſon, dans un pourpoint de pierre.* Hy is luſtig in de knel, hy is zeer in 't naauw. *Il eſt bien embarraſſé, il eſt fort à l'etroit.*

KNELLEN. v. n. Klemmen, prangen, nypen. *Serrer.* Die ſchoenen knellen my geweldig. *Ces ſouliers me ſerrent furieuſement.* Zyne handen tuſſchen twee deuren knellen. *Serrer, prendre ſes mains entre deux portes.* De Onderdaanen met ſchattingen KNELLEN, prangen, knevelen. *Vexer les Sujets par des impots.* KNELLING, nyping, pranging. *Serrement.* m. *Vexation.* f.

KNEU, KNEUTER. Cysje, ſoort van een Vlasvinkje. *Linote.* f. *Oiſeau de plumage vert & jaune.* Een geele kneu koopen. *Acheter une linote jaune.*

KNEUKEL. zie KNOKKEL. Litvoeging van een vinger &c. *Noeud, Article.* m. *Jointure d'un doigt &c.*

KNEU-NESTJE. n. *Nia à linote* ou *de linote.* m. Het Moeytje heeft ergens een KNEU-NESTJE, een oude ſpaarpot. *La Tante a une cache, un vieux mugot, magot quelque part.* Een KNEUPENNING, ſpaarpenning. *Une piece de garde, piece à garder dans la tirelire.*

KNEUTERAAR. Stamelaar. *Begayeur, celui qui prononce les mots imparfaitement.* KNEUTERAARSTER, ſtamelaarſter. *Begayeuſe.* Het is plaiſierig een cysje te hooren KNEUTEREN, kwakkelen, kweelen. *Il y a plaiſir à entendre gringotter une linote.* KNEUTEREN, ſtamelen, de woorden half uitſpreeken *Begayer, bredouiller, manger la moitié de ſes paroles.* KNEUTERING, kwettering tot een voorzang dienende, als men van vogels ſpreekt. *Gazouillis, gringottement, fredon qui ſert de prelude en parlant d'oiſeaux.* m. Een KNEUTERTJE koopen. *Acheter une petite linote.*

KNEUZEN. v. a. Kwetſen zonder 't vleeſch te openen. *Froiſſer, meurtrir.* Een koegel kneusde de ſchouder van Wilhem de derde, in 't overtrekken van de Boine in Ierland. *Une bale froiſſa, meurtrit l'epaule de Guillaume trois au paſſage de la Boine en Irlande.* Appelen, perzikken KNEUZEN, blutſen. *Froiſſer, meurtrir des pommes, des pêches.* Die Vorſt kreeg 'er een ligte KNEUZING door aan de ſchouder. *Ce Prince en eut une legere meurtriſſure, contuſion à l'epaule.* KNEUZING, blutſing der appelen, der perzikken. *Froiſſure, meurtriſſeure des pommes, des pêches.* f.

KNEVEL. Baard op de bovenlip onderhouden. *Mouſtache.* f. Zyn knevels opzetten, opſtryken. *Relever ſes mouſtaches.* Een Koetſier met brave knevels. *Un Cocher avec de belles mouſtaches, de beaux crocs.* Iemand de knevels opzetten, iemand openlyk mishandelen door woorden of daaden. *Relever la mouſtache*

Digitized by Google

à quelqu'un; insulter quelqu'un, faire affront à quelqu'un en plein jour. 't Is een KNEVEL, een fyne kwant, een drollige vent. *C'est un drole, un fin matois.* De knevel meende my dus van de huig te ligten. *Le drole pensoit m'enjoler, me deniaiser de la sorte.*

KNEVELAAR. Onderdrukker, boere plaager, bloedzuiger. *Exacteur, voleur, brigand, concussionnaire, sangsuë.* KNEVELAARY, onderdrukking, afperssing, uitzuiping. *Exaction, concussion, pillerie.* f. *Brigandage.* m. Zig door knevelaaryen verryken. *S'enrichir par des exactions, concussions, pilleries, brigandages.* KNEVELAARY, dievery van 's Lands penningen. *Concussion.* f. *Vol des deniers publics, peculat.* m.

KNEVEL-BAND. m. Boey. *Menote.* f. *Cep.* m. *Lien avec lequel on attache, garotte quelqu'un.* KNEVEL-BAND, MUILBAND der paarden, muilezels &c. *Museliere des chevaux, des mulets &c.* f.

KNEVELEN. v. a. Onderdrukken, afperssen, uitzuipen. *Vexer, piller, fouler, manger, faire des exactions.* Het Landvolk knevelen. *Fouler, piller, manger les Payssans, les gens du plat Pays.* De gevangenen, de misdaadige braaf KNEVELEN, boeyen, vastbinden. *Garotter bien les prisonniers, les criminels.*

KNIBBELAAR. Twistzoeker, vitter, hairkloover. *Chicaneur, chicanier, pointilleur.* Een KNIBBELAAR, naauw dinger. *Un chicaneur, un homme mesquin, qui marchande denier à denier.* KNIBBELAARSTER, kefster. *Chicaniere, grondeuse.* KNIBBELAARSTER, naauw dingster. *Chicaniere, femme qui marchande trop.* KNIBBELAARY, twistery, vittery. *Chicane, pointille.* f. KNIBBELAARY, vuile spaarzaamheid. *Epargne sordide, mesquinerie.* f.

KNIBBELEN. v. n. Twisten, harrewarren, vitten. *Chicaner, pointiller.* Zy leggen geduurig te knibbelen met malkander. *Ils sont toujours à chicaner, pointiller ensemble.* KNIBBELEN, te naauw dingen. *Marchander maille à maille, se tuer à force de marchander.*

KNIBBELIG. Adj. Twistgierig, vitter. *Chicanier, querelleux, pointilleux, noiseux, nouailleux.* Hy is al te knibbelig van aart. *Il est d'une humeur trop querelleuse, chicaniere, pointilleuse.* KNIBBELING, KIBBELING, knibbelaary, twist, vittery. *Querelle, chicane, pointille, noise, contestation.* f. KNIBBELZIEK. Adj zie TWISTGIERIG, hakketeerder. *Chicaneur, chicanier, pointilleux, nouailleux.* KNIBBELZIEK'TE. zie TWISTGIERIGHEID, vittery. *Chicane, humeur querelleuse, pointilleuse.* f.

KNIE. f. Bekend ligchaams deel. *Genou, genouil.* m. Het been wierd hem boven de knië afgezet. *On lui coupa la jambe au dessus du genou.* De knie *of* knien voor de Afgoden buigen. *Flechir le genou devant les Idoles.* Op zyn knien vallen, knielen. *Se mettre à genoux, s'agenouiller.* KNIEBANKJE, bidbankje daar men op knield. *Prié-Dieu.* m. *Banc, marchepied sur lequel on s'agenouille en priant Dieu.* m. Aan de KNIEBOOG of waay gekwetst worden. *être blessé au Jarret.* De Afgoden door KNIEBUIGINGEN en offerhande eeren. *Honnorer les Idoles par des genuflexions & des sacrifices.*

KNIELEN. v. n. De knien buigen. *S'agenouiller, se mettre à genoux, se prosterner, flechir les genoux.* Voor Gods aangezigte knielen. *Se mettre à genoux, s'agenouiller, se prosterner devant la face de Dieu.* Voor 't hout en de steen knielen, is Afgodery pleegen. *S'agenouiller, se mettre à genoux, se prosterner devant le bois & la pierre c'est Idolatrer, commettre Idolatrie.* De kameelen knielen om hun last op te neemen. *Les chameaux s'agenouillent pour prendre leur charge.* Een KNIELENDE Sanctin. *Une Sainte à genoux.* Iets knielende, op het demoedigste verzoeken. *Demander quelque chose à genoux.*

KNIELAP. Knieleer, knierand van de Laars. *Genouillere de la Botte.* f. Hy kreeg een schoot in de knielap, in 't knieleer. *Il eut un coup dans la genouillere.*

KNIELING. Kniebuiging. *Genuflexion.* f. Aandagtige, Godsvrugtige knieling. *Genuflexion devote, religieuse.*

KNIES. f. pl. KNIEHOUT. Krom gehakt, gebogen scheeps hout. *Courbes.* f. *Genoux, pieces de bois courbes qui s'employent à la construction d'un vaisseau.* De verdek balken rusten op de knies. *Les baux du pont repoſent sur les courbes, les genoux.*

KNIESCHYF. Halstuk omtrent de knien afgehakt *Rouelle.* f. *Piece coupée autour du genouil.* De KNIESCHYF is verwrikt. *L'os du genouil est demis.*

KNIESTUK van 't yzer wapentuig of gedeelte van 't harnas dat de knien dekt. *Genouillere.* f. *Partie de l'armure qui couvre le genouil.* KNIESTUK, is nog de naam van een mensch tot de knien toe geschilderd. *Portrait d'homme* ou *de femme peinte, representée jusqu'aux genoux.*

KNIEZEN. zie VERKNIEZEN. Zy zit, blyft zoo in haare eenigheid te kniezen. *Elle se fond de langueur, elle se consume ainsi de chagrin dans cette solitude.*

KNIK. f. Hoofdwenk. *Signe de tête.* f. Hy gaf het hem door een knik te kennen. *Il le lui fit entendre par un signe de tête.* Die rotting heeft daar een KNIK, een knak, breuk. *Ce baton, cette canne a une froisseure, briseure en cet endroit là; ce baton est rompu, cette canne est rompuë en cet endroit là.*

KNIKKEBEENEN. v. n. Duikende, hortende aantreeden *Plier le genouil, les jambes, faire la cane en marchant.*

KNIKKEBOLLEN. v. n. 't Hoofd op en neer laaten gaan, als een snaakshoofd, schuddebol doet. *Grouiller la tête, hausser & baisser la tête periodiquement ainsi que fait un marmouset, une pagode.* KNIKKEBOLLEN, suisebollen door de vaak. *Hausser & laisser aller, retomber la tête par le sommeil.* KNIKKEBOLLEN. v. n. HARDEBOLLEN. De hoofden tegen malkander stooten. *Se cogner, heurter la tête l'un contre l'autre.*

KNIKKEN. v. n. Toeknikken, met het hoofd wenken. *Faire signe de la tête.* Hy knikte haar toe op dat oogenblik. *Il lui fit signe de la tête à ce moment là.*

KNIKKER. f. Gebakke kleyballetje. *Galet.* m. *Chique.* f. *Boulette de terre grasse durcie au four.* Een honderd knikkers koopen. *Acheter un cent de galets, de chiques, de boulettes.* KNIKKEREN. v. n. Met knikkers speelen. *Jouer aux chiques, aux galets.* Met de jongens, met de platjes loopen knikkeren. *Aller jouer aux chiques avec les garçons, les petits vauriens.* KNIKKER jongens, kleine jongens. *De petits garçons, des grimaux, des polissons.* KNIKKER-SPEL. n. spel met knikkers. *Jeu de chiques, de galets.* m. De KNIKKERTYD, tyd op welke de kinderen veel met knikkers speelen. *La saison de jouer aux chiques.* De Zomer is de regte knikkertyd. *L'Eté est la veritable saison de jouer aux chiques.*

KNIKKING. f. Hoofdknikking. *Signe qu'on fait de la tête.* m. *Inclination de tête.* f. KNIKKING, BREEKING van een stokje. *Brisement.* m. *Rupture d'une canne, d'une baguette.*

KNIKSTAG. f. Gebogen stag, blinde steng-stag; een stag die gebogen schynd. *Etai de Perroquet de Beaupré.* m.

KNIP, KNIPSLAG. Knokkelslag. *Chiquenaude, croquignole.* f. Een harde knip. *Une rude chiquenaude, croquignole.*

De KNIP of het slagvenstertje van een duivehok. *Le volet,*

let, l'abbattant d'un colombier, pigeonnier. De duif zit op de knip. *Le pigeon eſt ſur le volet, l'abbattant.* Vogel KNIP, ſlagval om vogels te vangen. *Trebuchet.* m. De vogel raakte in de knip. *L'oiſeau donna dans le trebuchet.* De vogel is in de knip, in de knel, de knevel is gevangen. *L'oiſeau eſt dans le trebuchet, le drole eſt pris, eſt en cage.*

KNIPLUIS. f. Scheldwoord de Kleermaakers, Snyders toegepaſt. *Piquepoux, terme injurieux qu'on applique aux Tailleurs.* Wat mag die knipluis zeggen? *Que nous veut dire ce piquepoux, ce gredin là?* De vrouw door haar man, een Snyder apparent, tot de hals in een tob met water gezet, riep tot het uitterſte, knipluis, knipluis! *La femme miſe par ſon mari, apparemment Tailleur, dans une cuve d'eau jusqu'à la gorge, cria juſqu'à l'extrêmité, piquepoux, piquepoux!*

KNIPMES. n. Knyf, vouwmes. Dat is een zoet, een lief knipmesje! *C'eſt là, voilà un joli couteau à reſſort, une jolie jambette!*

KNIP-OOGEN. v. n. Pinkoogen, de oogen ſchielyk open en toe doen. *Ciller, cligner les yeux.* Men kan de Zon niet aanzien zonder te knipoogen. *On ne ſçauroit regarder le Soleil ſans ciller, cligner les yeux.*

KNIPPEN. v. a. Een knipſlag *of* knipſlagen geeven. *Donner des chiquenaudes, des croquignoles.* Is dat knippen! *Quelles chiquenaudes! les rudes croquignoles!*

KNIPPEN. Vangen, in de knip krygen. *Happer, attrapper, prendre au trebuchet, coffrer.* De Schout zal hem wel knippen. *Le Baillif l'attrappera bien, ſçaura bien le prendre, le happer, le coffrer.* Zyne luizen KNIPPEN, met den nagel *of* de nagels plat drukken. *Tuer ſes poux, ecraſer ſes poux avec l'ongle* ou *avec les ongles.*

KNIPPEN, AFSNYDEN. Aan ſtukjes ſnyden. *Rogner, decouper, coupailler.* Zyne nagels knippen. *Rogner ſes ongles, couper ſes ongles.* De punt van de pen knippen. *Rogner, couper la pointe de la plume.* Atropos knipt de draad van 's menſchen leven af. *Atropos coupe le fil de la vie humaine.* Een lap ſtof aan ſtukjes knippen. *Couper une bande d'etoffe en petits morceaux.*

KNIPPEREN, KNIPPELEN. v. n. Met de knippertjes, knipperhoutjes ſpeelen. *Jouer aux jonchets.*

KNIPPERSPEL. n. Bekend ſpel met de knipperhoutjes. Het knipperſpel is een zoete tydkorting. *Le jeu des jonchets eſt un joli paſſe-temps.*

KNIPSCHAAR f. Kleine ſchaar, zakſchaartje. *Petits ciſeaux, ciſeaux de poche.* m. pl. Een knipſchaar met punten. *Des ciſeaux pointus.* Een knipſchaar met ſtompe enden. *Des ciſeaux à pointes rondes.*

KNIPSLAG m. Knip, knokkelſlag. *Chiquenaude, croquignole.* f. Een knipſlag op de neus. *Une chiquenaude ſur le nez, une naſarde.* Een knipſlag op het hoofd. *Une croquignole, une chiquenaude ſur la tête.*

KNIPSLAG. Slag van een vogelknip. *Volet, abbattant d'un trebuchet.* m.

KNOBBEL, NOEST. m. Bult in 't hout. *Noeud.* m. *Inegalité, boſſe dans le bois.* f. Een ſtok vol knobbels, noeſten. *Un bâton plein de noeuds, un bâton noueux.* Die plank zit vol knobbels, vol kwaſten. *Cette planche eſt pleine de noeuds.* Papier dat vol KNOBBELS, vol bulten zit. *Du papier qui eſt plein de boutons, du papier galeux.* KNOBBELS, eelten, hardigheden aan de handen hebben. *Avoir des durillons, des calus aux mains.* De keel-KNOBBEL, gorgel knoop. *Le noeud de la gorge.*

KNOBBELIG. Adj. Knobbelagtig, bultig, noeſtig. *Noueux, boſſueux, inegal.* Knobbelig, noeſtig, bultig hout. *Du bois noueux, inegal.* Knobbelig papier, bultig, ongelyk papier. *Du papier inegal, galeux, pleins de boutons.*

KNODS. f. KNODZE. Kloetſtok aan 't eene end veel zwaarder dan aan 't andere. *Maſſuë.* f. Hercules knods, de knods van Hercules. *La maſſuë de Hercule.* De knods op ſtraat brengen, oude ſpreekwyze, oproer verwekken. *Lever l'etendard de la rebellion, ſuſciter, exciter un tumulte, une revolte.* Dat was een KNODS-ſlag, een zwaar verlies voor hem. *Ce fut là un coup de maſſuë, une groſſe perte pour lui.*

KNOEST. m. Noeſt, kwaſt in 't hout &c. *Noeud.* m. *Boſſe dans le bois.* Dat hout zit vol knoeſten. *Ce bois eſt plein de noeuds.* Tot een harden knoeſt moet een ſcherpe beitel zyn. fig: *à mechant bois, à bois noueux forte cognée: il faut tenir tête aux gens noueilleux, aux humeurs revêches.* KNOESTIG, *of liever,* noeſtig, kwaſtig hout. *Du bois noueux.*

KNOET, MOF. Poep, Weſtfaling, Noorman, Deen. *Un Weſtfalien, pied-plat, ruſtre, pitaud, porcher venu de Weſtfalie, du Nord d'Allemagne.* Hy is een rechte knoet, een lompe knoet. *C'eſt un vray pitaud, un gros pied-plat, ruſtaud, ruſtre; c'eſt un bouvier, porcher, un brutal, un cheval de carroſſe.* KNOETIN, Moffin, Noorin. *Pitaude, ruſtaude, bouviere, femme venuë de Weſtfalie &c.* Hier zyn een hoope Knoetinnen, die leeven als Koninginnen. *Il y a ici quantité de Pitaudes, de Bouvieres qui vivent comme des Reines.*

KNOEYEN, KNOEJEN of KNOOYEN. v. a. Broddelen, ſlordig opmaaken. *Bouſiller, travailler à la ſerpe, à la cahin caha, travailler groſſierement, gâter l'ouvrage qu'on a.* Dat is maar knoeyen. *C'eſt travailler à la ſerpe, c'eſt gâter la beſogne, c'eſt ne faire rien qui vaille.* De wyn KNOEYEN, brouwen, ſnyden. *Frelater, mixtionner, ſophiſtiquer le vin.* Heet gy dat ſchilderen, dat is maar KNOEYEN, kladden. *Appellez vous cela peindre, ce n'eſt que barbouiller.* 't Is een olyke KNOEYER, broddelaar. *C'eſt un malotru, un bouſilleur, un franc gâte-metier.* Die ſchilder is een regte KNOEYER, kladder. *Ce peintre eſt un vray barbouilleur, bouſilleur.* Die Wynkooper is een regte KNOEYER. *Ce Marchand de vin eſt un vray frelateur, braſſeur, empoiſonneur.* KNOEYERY, broddelaary, ſlordig opgemaakt werk. *Ouvrage fait à la ſerpe.* m. *Beſogne malfaite, gâtée.* f. *Bouſillage, barbouillage.* m.

KNOFFELEN. v. a. KNUFFELEN. Hard, ruw handelen. *Manier rudement, froiſſer, ecraſer en ſerrant fort.* Een zweerende vinger knoffelen. *Manier rudement, froiſſer un doigt apoſtumé.* Vrugten KNOFFELEN, blutſen, kwetſen. *Froiſſer, meurtrir des fruits.*

KNOFLOOK. Knuflook, look. *De l'ail.* Knoflook is gezont, is maagſterkende, maar laat een ſtinkenden adem. *L'ail eſt ſain, eſt ſtomachal, mais il laiſſe une mauvaiſe haleine.* Hy gaf zyn wyf wakker KNOFLOOK, wakker ſlagen. *Il roſſa bien fort ſa femme, il battit ſa femme comme plâtre.*

KNOKKEL, KNEUKEL. Vingerlit. *Noeud du doigt.* m. *Jointure.* f. Op de knokkels ſlaan. *Frapper ſur les noeuds, ſur les jointures des doigts.* 't Is een KNOKKEL, een kinkel. *C'eſt un ruſtre, un pitaud.* Een KNOKKELSLAG. *Une chiquenaude.*

KNOL. f. Raap, bekende aardvrugt. *Naveau, navet.* m. In een knol als in een appel byten. *Mordre dans un naveau comme dans une pomme.* Een vierdevat knollen. *Un litron de navets.* Iemand knollen voor citroenen verkoopen; iemand foppen, in de zak piſſen. *Faire croire à quelqu'un que des veſſies ſont des lanternes; duper, deniaiſer quelqu'un.* Dat is een KNOL van een paard, dat is een ſchanslooper, een doodeeter. *C'eſt une haridelle, une mazette que ce che-*

Digitized by Google

cheval là. 't Is een KNOL, een prul van een vent. *C'eſt une maſette, un maheutre, un pauvre cancre.* Kom hier jou knol, jou kabouter! *Venez icy petit drole, petit crabouſſet!* Een KNOLAGTIGE ſmaak, knolagtige lugt. *Un goût, une odeur de naveau.* KNOLLAND, knol-akker. *Champ ſemé.* m. *Terre ſemée de navets.* f. KNOLLE RADYS, ronde radys, radys met een knolle ſmaak. *Rave qui a la forme & le goût de naveau.* f. KNOLWATER, knolſap verzagt de borſt. *Le jus de naveaux adoucit la poitrine.* KNOLZAAD, raapzaad. *De la navette, de la graine* ou *ſemence de navets.*

KNOOP. m Strik, band. *Noeud, lien.* m. Een ſchuif knoop. *Un noeud coulant.* Een knoop leggen *of* maaken in een touw. *Faire un noeud à une corde.* Een knoop toehaalen. *Serrer un noeud.* Alexander hakte de Gordiaanſe knoop door. *Alexander coupa, fendit le noeud Gordien.* Daar legd de KNOOP, de zwarigheid. *Voila le noeud de l'affaire, c'eſt là la difficulté.* De knoop ontbinden, de zwarigheid uit de weg neemen. *Deffaire, denouer, delier le noeud; reſoudre la difficulté.* De Huwelyks knoop klemd heel ſterk. *Le noeud de l'Hymenée, le lien de Mariage ſerre bien fort.*

KNOOP aan een rok of kamiſool. *Bouton d'habit, de veſte.* m. Haire-, zyde-, goude knoopen. *Des boutons de crin, de ſoye, des boutons d'or.* Tinne-, zilvere-, ſtaale-, yvoore knoopen. *Des boutons d'etain, d'argent, d'acier, d'yvoire.* Gegoote-, gewerkte knoopen. *Des boutons jettez en moule, des boutons ouvragez.* KNOOP, KNOBBEL, lidje aan een anjelier ſteel. *Bouton, noeud à la tige d'un oeillet.* m.

KNOOPEN. v a. Toeknoopen. *Boutonner, fermer avec des boutons.* Zyn rok knoopen, toeknoopen. *Boutonner ſon habit.* Los KNOOPEN, open knoopen. *Deboutonner.* Op KNOOPEN, ophangen. *Pendre, attacher.* KNOOPGAT, gat daar een knoop door gaat. *Boutonniere.* f. De knoopgaten met goude koord, met goudgalon beleggen. *Garnir, couvrir les boutonnieres de galon d'or.* KNOOPING van zyn rok &c. *Boutonnement de ſon habit &c.* m. 't KNOOPMAAKEN, 't KNOOPMAAKERS ambagt leeren. *Apprendre à faire des boutons* ou *le metier de boutonnier.* KNOOPMAAKSTER, Knoopmaakers vrouw. *Femme de boutonnier, femme qui fait* ou *fait faire des boutons* KNOOPWINKEL, knoopmaakers winkel. *Boutique où l'on fait & vend des boutons.* f.

KNOOYEN, werd altemets in den zin van KYKEN gezegt. *Regarder, lorgner.*

KNOP. f. Uitbotting, uitgeloope ſcheut van een boom &c. *Bourgeon, bouton d'arbre &c.* m. De boomen ſtaan vol knoppen. *Les arbres ſont pleins de boutons, de bourgeons.* Wyngaard knoppen *Des bourgeons de vigne.* Een rooze-, een anjelier KNOP. *Un bouton de roſe, d'oeillet.*

KNOP van een ſtok of rotting. *Pomme de bâton* ou *de canne.* f. De knop van een ſtoel. *La pomme d'une chaiſe.* Vlagſtoks knop. *Pomme du bâton de Pavillon.* Zig aan de zadel-KNOP vaſt houden. *Se tenir au pommeau de la ſelle.* Grendel KNOP. *Bouton de verrouil.* Een ſpelde KNOP of ſpelde kop. *Une tête d'epingle.*

KNOPPEN. v. n. Uitloopen, uitbotten. *Boutonner, bourgeonner, pouſſer des boutons, des bourgeons.* De boomen knoppen al. *Les arbres boutonnent, bourgeonnent deja.*

KNOR. De voeten, ſchenkels, beenen van een os *of* ander Halbeeſt. *Les os d'un boeuf* ou *d'une autre bête de Boucherie.* Oſſe knor koopen. *Acheter des os de boeuf, les morceaux de boeuf où il y a le plus d'os.*

KNORBEEN. n. Kraakbeen, knarsbeen. *Cartilage, ſubſtance mitoyenne entre les os & les nerfs d'une bête.* Een knorbeen eeren. *Manger un cartilage.*

KNORHAAN. m. Zeehaan, Zeevis met een roode kop en roode vinnen, en hard van vleeſch, van ſubſtantie. *Rouget.* m. *Poiſſon qui a la tête & les nageoires rouges, & la chair ferme.* 't Is een KNORHAAN, een knorpot, knorrig menſch. *C'eſt un grondeur, un grogneur, un hibou.*

KNORREN. v. n. Moppen, kyven, gemelig zyn. *Gronder, grogner, grommeler.* Hy doet den heelen dag niet dan knorren. *Il ne fait tout le jour que gronder, grogner.*

KNORREPOT. f. Knorhaan, knorrig mens *Grondeur, grogneur, homme de mauvaiſe humeur.* De Knorrepot is de tytel van een der beſte Tooneelſtukken van Palaprat. *Le Grondeur eſt le titre d'une des meilleures pieces du Sieur Palaprat.*

KNORRIG. Adj. Die veeltyds knord, mopt. *Grondeur, grogneur, rechigné, chagrin.* Een knorrig menſch word men haaſt moede. *On ſe laſſe bientot d'un grondeur, d'un homme chagrin, d'humeur grondeuſe, rechignée.*

KNOT. f. Vlasknot, huisje daar't lynzaad in beſlooten legd. *Tête de lin.* f. *Eſpece de coque dans laquelle eſt renfermée la graine de lin.* Een KNOTJE look, een lookbolletje. *Une petite gouſſe d'ail, partie d'une gouſſe d'ail.* Vlas-KNOTJE, ſtrengetje, pakje gehekeld vlas. *Touffe.* f. *Paquet de lin peigné.* m. 't Vlas KNOTTEN, de knotten van 't vlas plukken *Etêter le lin, arracher les têtes de lin pour en garder la graine.* 't Gehekeld vlas KNOTTEN, aan knotjes *of* pakjes verdeelen &c. *Mettre le lin peigné en echeveaux, en petits toupets, paquets.* Een boom KNOTTEN, kruinen, van de al te lange takken ontdoen. *Etêter un arbre.* KNOTWILGEN, wilg-boomen die om de vier vyf jaaren geknot worden. *Des ſaules qu'on etête tous les quatre ou cinq ans.*

KNUFFELEN, KNOFFLEN. v. a. Hard handelen, verbryzelen. *Manier rudement, froiſſer, ecraſer, briſer.* Hy knuffeld u de handen als hy u aanvat. *Il vous ecraſe, briſe les mains quand il vous empoigne.* Wagt, wagt, ik zal u KNUFFELEN, armen en beenen breeken! *Attends, attends, je te briſerai bras & jambes!* Zyn wyf braat KNUFFELEN, afkloppen. *Battre bien fort ſa femme, la roſſer comme il faut.*

KNUPPEL m. Korte dikke ſtok. *Billot, gros bâton court, gourdin, bois de cotret.* m. Met een knuppel naar de kegels gooyen. *Jouer aux quilles avec un billot, jetter le billot après les quilles.* De Boeren kwamen met knuppels en vorken gewapend. *Les Payſans vinrent armez de gros bâtons, de gourdins & de fourches.*

KNUPPELEN. v. a. Met knuppels dood gooyen. *Aſſommer, tuer à coups de gros bâtons, de gourdins.* Een haan, een kat knuppelen. *Tuer, aſſommer un coq, un chat à coups de bâtons, de gourdins qu'on lui jette de certaine diſtance.*

KNUPPPEL-VAARS. n. Refrein-vaers, a'tyd op twee rymſlagen uitgaande. *Virelay.* m. *Ancienne Poeſie à refreins & toute ſur deux rimes.*

KNYF. zie KNIPMES. Vouwmes. *Couteau à reſſort.* m. *Jambette.* f.

KNYPEN. v. a. Nypen. Le Pret: *kneep*, le Part: *geknepen.* Iemand in den arm, in 't been knypen. *Pincer quelqu'un au bras, à la jambe.* Zyne kalanten luſtig KNYPEN, nypen, veel geld afneemen. *Pincer, rançonner ſes chalands bien ſerré.* By de wal langs KNYPEN, by de wal zeilen. *Serrer le vent, ranger la côte bien pres.* Zig met een KNYPER, nyptangetje de baard uittrekken. *S'arracher le poil, la barbe avec des pincettes.* De KNYPERS of SCHAAREN der kreeften &c. *Les pinces, ſerres des ecreviſſes &c.*

KNYP-

Digitized by Google

KNYPROK: woord in de volgende ſpreekwyze te pas komende. Het komt hier op den KNYPROK aan; het kan pas toereiken. *Il faudra bien tirer le drap, la courroye, et endre le cuir; il n'y en aura pas plus qu'il n'en faut; l'etoffe eſt priſe, coupée bien juſte.*

KNYPTANG. ſ. Nyptang. *Tenailles.* ſ. pl. Hoefſmits, Slootemaakers knyptang. *Tenailles de Marechal, de Serrurier.* Iemand het geen hy ſchuldig is met knyptangen moeten afhaalen. fig: *être obligé d'arracher avec des tenailles, avec beaucoup de peine ce que quelqu'un nous doit.*

K O.

KODDERYTJE. n. Koddigheid, aardigheid, pots, klugt. *Drolerie, bouffonnerie, plaiſanterie.* ſ. 't Is een kodderytje om de tyd te verdryven. *C'eſt une bouffonnerie, c'eſt un jeu pour paſſer le temps.*

KODDIG. Adj. Aardig, geeſtig, ſnaakerig. *Plaiſant, bouffon, facetieux, drole.* Een koddig voorval. *Une plaiſante aventure, une drole d'hiſtoire.* Koddige Tooneel grappen. *De droles de tours, de plaiſants jeux de Theatre, de crouſtilleuſes turlupinades.* 't Is een koddigen Apoteeker, een koddige vent. *C'eſt un plaiſant corps, un drole de corps, un perſonnage bien divertiſſant, bien bouffon, facetieux.* Hy kan het zeer KODDIG, zeer aardig verhaalen. *Il ſçait le raconter fort drolement, plaiſamment; il en ſçait faire un très bon conte.* Hy was heel KODDIG gekleed, toegetakeld. *Il etoit plaiſamment habillé, groteſquement accommodé.* De KODDIGHEID, aardigheid van 't voorval beſtaat daar in dat... *La plaiſanterie, la drolerie de l'aventure conſiſte en ce que...* Doet het eens om de KODDIGHEID, om de klugt. *Faites le un peu pour rire, pour voir, pour la rarete du fait.* KODDIGLYK. Adv. Aardiglyk. *Drolement, gentiment, plaiſamment.*

KOE, 't wyfje van den Stier. *Vache.* ſ. Een witte, een roode koe. *Une vache blanche, une vache rouge.* Een melk koe. *Une vache à lait.* Een bonte koe. *Une vache tavelée.* Een togtige koe. *Une vache en chaleur.* Een kalf KOE, koe die kalveren moet. *Une vache pleine.* Een jonge KOE, een veerſe. *Une jeune vache, une geniſſe.* De koeyen in de wey brengen. *Mener les vaches au pré.* De koeyen melken. *Traire les vaches.* Agter de koeyen loopen. *Garder les vaches.* Een KOE met twee beenen, een vrouwmenſch, in de Boertige ſtyl. *Une vache à deux jambes.* Dat wyf is zoo log als een koe. *Cette femme eſt peſante, lâche comme une vache.* In Oorlogstyd is Holland de melk koe der Duitſe Vorſten. *En temps de Guerre la Hollande eſt la vache à lait des Princes d'Allemagne.* Die kaerel is gek, de Doctooren, de Practyzyns maaken 'er hunne melk koe van. *Cet homme là eſt une dupe, les Medecins, les Praticiens en font leur vache à lait.* Op de zolder gaan daar de koeyen over loopen. *Marcher ſur le plancher des vaches.* De verdronke koe uit de ſloot haalen, de ſlapende hond wakker maaken. *R'ouvrir la vieille playe, reveiller le chat qui dort.* Hy is zoo ligt als een vogel die koe heet. gekſch: *Il eſt leger comme l'oiſeau de Monſieur Saint Luc.*

KOEBRUG. ſ. Planken-geſtel over welke de koeyen uit een vaartuig aan land komen. *Pont aux vaches.* m. *Machine de planches ſur laquelle les vaches deſcendent d'un vaiſſeau à terre.* Een KOE-BRUG, ondiep vertrek te ſcheep daar iets onder verborgen word. *Faux-pont.* m. *Eſpece de tillac qui a peu de hauteur.* KOEDIEF. *Voleur de vache.* KOEDILLE, ſtinkende Camille, kruidt alzoo genaamd. *Eſpece de Camomille.* Zoo warm als KOELREK, koeſtront. *Chaud comme une bouſe, comme fiente de vache.* Zoo plomp als een KOEDRYVER. *Ruſtaud comme un vacher, un bouvier.* KOEGRAS. *Herbe* ou *pature à vaches.* ſ. KOEHAIR. *Poil de vache.* m. Op den KOEHOORN blaazen. *Sonner du cor à vacher.* Een ſchoone KOEKAMP, koeweide. *Un beau pâtis, une belle prairie à vaches.* KOEMIST. ſ. *Fumier de vache.* m. KOESTAART. *Queuë de vache.* ſ. KOESTAL. *Etable à vaches.* ſ. KOESTRONT, koedrek. *Bouſe, fiente de vache.* ſ. KOEVLIEG, vlieg, weſp die de koeyen plaagd. *Taon.* m. liſez, *ton*; *mouche* ou *guêpe incommode aux vaches.* KOEVOET. *Pied de vache.* Een deur met een KOEVOET, yzere boom inſlaan. *Enfoncer une porte avec une pince, une barre de fer, un pied de Chevre.*

KOEGEL. m. Kogel. *Bale.* ſ. *Boulet.* m. Musket koegel. *Bale de mousquet.* Kanon koegel. *Boulet de canon.* Gloeyende koegels. *Des boulets rouges.* Draad koegels. *Des bales ramées.* De koegel vloog hem door de kop, door 't lyf. *La bale lui paſſa par la tête, à travers du corps.* De koegel nam hem een been, een arm weg. *Le boulet lui emporta une jambe, un bras.* Met iemand een koegel wiſſelen, met iemand te paard en met de piſtool in de vuiſt vechten. *Faire le coup de piſtolet avec quelqu'un.* Iemand een koegel ſchenken, de harſſens inſchieten. *Couler un plomb à quelqu'un, lui faire ſauter la cervelle.*

KOEGEL-BAK. m. Bak daar men te ſcheep de koegels in houd. *Parquet aux boulets.* m. *lieu où l'on garde les boulets dans un vaiſſeau.* KOEGEL-VORM. *Moule à boulets* ou *à bales.* m.

KOEGELEN. v. a. Met een koegel of koegels te lyf komen, beſchieten. *Attaquer à coups de bales* ou *de boulets; tirer, decharger une arme à feu contre quelqu'un.* Iemand KOEGELEN, met ſteenen nagooyen. *Ruer des pierres, jetter des pierres après quelqu'un, l'inſulter à coups de pierres.* Laat hy maar komen, wy zullen hem koegelen, braat onthaalen. *Qu'il vienne, qu'il vienne, nous le recevrons à bons coups de pierres, nous lui ferons voler la cervelle.*

KOEK. ſ. Gebak waar van veelderley zyn. Zoete KOEK, kruid koek, gebak van rogge meel en honing. *Pain d'epice.* m. Venlooſe koek, Deventer koek. *Pain d'epice de Venlo, de Deventer.* Boter en eyer KOEK. *Gateau où il entre des oeufs, gateau au beure & aux oeufs.* Een boekweite KOEK *of* boekende koek. *Galette.* ſ. *Gateau de farine de bled ſaraſin detrempée à l'eau.* Een dikke KOEK, gemeene taartkoek. *Une eſpece de gateau* ou *de tourte à la Hollandoiſe.* Een oly KOEK. *Un beignet, un gateau à l'huile.* Een pannekoek. *Une crepe, un gateau cuit à la poële en forme d'omelette tres mince.* Een yzer KOEK of een obli *Un oubli.* Dat leid my als een koek voor 't hart. ſpr: *Cela me peſe comme une barre.* Zy is als een neergeſlagen koek, zy leid gantſch moedeloos. *Elle eſt dans un etrange abbattement.* Een KOEK, zilvere klomp, wegende honderd en vyftig mark nu veel ſchaarſer, God beterr, van Cadix komende dan voor 25 Jaar. *Un ſaumon* ou *une maſſe d'argent du poids de 150 marcs, dont il en vient bien moins de Cadix qu'autrefois: Dieu nous ramene le bon vieux temps!* Men heet de Bomben gekſcheerende, Venlooſe koek, om dat dit Helſe Banket aldereerſt te Venlo, door een Italiaander uitgevonden is.

KOEKEBAKKER. Een ryke koekebakker. *Un riche pain epicier.* Het KOEKEBAKKEN wel verſtaan. *Entendre bien à faire du pain d'epice.* KOEKEBAKKERY. ſ. plaats daar men koeken bakt. *Lieu où l'on cuit, fait du pain d'epice.* Met KOEKEDEEG viſſchen. *Pêcher*

Digitized by Google

à la ligne avec de la pâte de pain d'epice. Men heet de Amſterdammers KOEKEETERS. *On appelle ceux d'Amſterdam, mangeurs de pain d'epice.* KOEKEKRAAM, kraam daar koek te koop is. *Boutique, tente de pain epicier.* f. KOEKEKRAAMER. *Marchand de pain d'epice, celui qui va de Foire en Foire vendre du pain d'epice.*

KOEKELOEREN, KOKELOEREN. v. n. Talmen, ſukkelen. *Lambiner, lanterner.* Wat heeft hy daar zoo lang te koekeloeren? *Qu'a-t-il affaire de lambiner, lanterner ſi longtemps? que fait-il là à bayer aux mouches?*

KOEKEN, is het meervoud van KOEK. *Des gateaux, des bignets.* Koeken bakken. *Faire des bignets, des gâteaux à la poële.* Een dubbeltje Corente KOEKEN koopen. *Acheter pour deux ſous de petits pains de Corinthe.*

KOEKJES. Koop het kind een ſtuiver KOEKJES. *Achetez pour un ſou de petit pain à l'enfant.* Suiker KOEKJES, wafelen. *Des gâteaux ſucrez, eſpeces de gauffres.*

KOEKOEK of KOEKKOEK. m. Vogel die zyn eyeren in 't neſt der andere vogels te broeyen gaat leggen. *Coucou.* m. *Oiſeau qui pond & met couver ſes oeufs dans le nid des autres oiſeaux.* De Koekoek meld zyn eige naam als hy geluid ſlaat. *Le Coucou appelle ſon propre nom lors qu'il chante.* Zy maakt haar man KOEKOEK, tot een hoorenbeeſt, zy zet haar man hoorens op. *Elle fait ſon mari Coucou, Cocu.* 't Is een KOEKOEK, een Hoorndraager. *C'eſt un Coucou, un Cocu, Cornard.*

KOEKOEK, is ook de naam van een Winkel-luik waar door een voordeelig licht op de ſtoffen valt. *Abbatjour.* m. *Fenêtre de Boutique en lucarne, à demi fermée, qui donne un jour favorable aux etoffes.*

KOEKOEKS-BLOM. Zeker moeraſſig gewas. *Eſpece d'Iris, plante marecageuſe.*

KOEKOEKS ZANG. m. 't Natuurlyk geluit der Koekoeken. *Chant, cri du Coucou.* m. De Koekoeks zang is heel naar, verdrietig. *Le chant du Coucou eſt bien lugubre, bien ennuyeux.* 't Is altyd de koekoeks zang, 't zelfde liedtje met hem. *C'eſt toujours la même chanſon, la même turlure avec lui; c'eſt la chanſon du ricochet.*

KOEL. Adj. Koudagtig, fris. *Frais, fraiche; froid, froide.* Een koele wind. *Un vent frais, un vent gaillard* Een koel weer. *Un temps frais* ou *froid.* Een koel huis, een koele kelder. *Une maiſon, une cave fraiche.* De morgenſtonden, de avondſtonden zyn nog koel. *Les matinées, les ſoirées ſont encore fraiches.* Een koele Mey, koele Meymaand. *Un mois de May un peu froid, un froidureux mois de May.* Ik heb'er den koele Mey van, ik heb'er den hooy af. gekſch: *Je m'en moque, je m'en ris, je n'en ferai rien.* Een KOEL, een ſtrat wezen, koel gelaat. *Un air froid, une mine froide, ſevere.* Hy deed hem een heel koel onthaal. *Il luy fit un accueil bien froid.* Hy gaf hem een heel koel beſcheid. *Il luy fit une reponſe bien froide, bien ſeche.* Een KOELE Vryer, een KOELEN troever, een durf niet. *Un amoureux tranſi, un Nicaiſe, un je n'oſe.* Zy hield haar zeer KOEL, ontfing hem heel koel. *Elle fit bien la froide, elle le reçut bien froidement, elle garda un froid à glacer.* Dat ging hem heel KOEL, heel droog af. *Il dit cela fort froidement, ſechement.* Zy is heel KOEL, heel bedaard van zinnen. *Elle eſt fort poſée, elle eſt d'un grand ſang froid.* Iemand in koelen bloede, in koelen moede, voorbedagtelyk dood ſteeken. *Tuer quelqu'un de ſang froid, de ſang raſſis, de guet à pends.*

KOEL-BAK. m. Koelkuip der Brouwers. *Cuve à rafraichir la biere.* f. Smits KOELBAK. *Auge dans laquelle le Marechal trempe le fer chaud.* KOELDRANK, verkoelende Medicinaale drank. *Emulſion, potion rafraichiſſante.* f. *Julep.* m. KOELKELDER, kelder daar men den drank te koelen zet. *Cave fraiche, cave ou l'on met les liqueurs ſe rafraichir.* f.

KOELEN. v. a. Koel *of* koud maaken, doen [illegible] *Rafraichir, arroſer, faire devenir froid.* Het geſchut koelen. *Rafraichir le canon, arroſer le canon après qu'il a tiré.* Het yzer KOELEN, 't geſmeed yzer in den koelbak doopen. *Tremper le fer qu'on a forgé.* Zyn minnebrand KOELEN, leſſchen. *Etcindre ſa flamme, ſatisfaire ſa flamme amoureuſe.* Zynen moed KOELEN, zyn wraak voldoen. *Aſſouvir ſa vengeance.* Hy koelde zynen moed aan weerlooze vrouwen en kinderen. *Il aſſouvit ſa vengeance, ſa rage en maltraittant des femmes & des enfans ſans deffenſe.* Het weer begind te KOELEN, koel te werden. *Le temps commence à ſe rafraichir.* De liefde begind te koelen als men wat getrouwd is geweeſt. *L'amour commence à ſe refroidir quand on a été quelque temps marié.* De wind begind te KOELEN, aan te wakkeren. *Le vent commence à fraichir, à ſe renforcer; le vent fraichit, ſe renforce.*

De KOELHEID, FRISHEID van 't weer. *La fraicheur du temps.* KOELHEID, verflaauwing van vrindſchap. *Froideur.* f. *Refroidiſſements d'amitié.* m. Hy wierd met veel koelheid ontfangen. *Il fut reçu avec beaucoup de froideur.* De dood met KOELHEID, bedaardheid zien naderen. *Voir avancer la mors de ſang froid, de ſang raſſis.* KOELING, verkoeling van 't yzer, van 't geſchut. *Arroſement, rafraichiſſement du fer, du canon.* m. KOELING, voldoening zyner wraak. *Aſſouviſſement, contentement de ſa vengeance.* m.

KOELSMOEDS Adv. Met koelen moede, op eene bedaarde wyze. *De ſang raſſis, de ſang froid.* Iemand koelsmoeds aanranden. *Inſulter, quelqu'un de ſang froid, de gayeté de coeur.*

KOELTE. f. Koele wind, koudje. *Fraicheur.* f. *Vent frais, vent gaillard.* m. Een doorgaande, een ſtevige koelte. *Un vent frais, un vent reglé.* Een labbere koelte. *Un petit vent, un vent mou, un vent echars.* Een heldere koelte. *Un vent gaillard, un vent frais.*

KOELTE. Koele lugt, koelheid, frisheid van 't weer. *Frais, fraicheur, air frais.* De koelte ſcheppen op het balkon, in den Tuin. *Prendre le frais ſur le balcon, dans le Jardin.* In de koelte, in de ſchaduw, in de lommer gaan zitten. *Aller s'aſſeoir au frais, ſe ſeoir à la fraicheur, à l'ombre.* Een Rymer in de koelte, een koude Rymer. *Un Rimailleur, un Poëte à la douſaine, un Poëte de bale, un Poëte reau, un Poëte crotté.* Een Student in de koelte, een lichtmis, ſtraatſlyper. *Un Etudiant libertin, un batteur de pavé, un bresteur, un debauché.*

KOELTJES. Adv. Koudjes, wat koud. *Un peu froid, froidement.* Het is nog koeltjes. *Il fait encore un peu froid, un peu friſque.* Hy wierd KOELTJES, flaauwtjes ontfangen. *Il fut reçu froidement, on lui fit un peu froid.* Dat ging hem zoo koeltjes, zoo flaauw af. *Il dit cela, il le dit ſi froidement.*

KOELVAT by een Schenktafel, een *Buffet* om de vleſſen te koelen &c. *Une Cuvette, un Caraffon pour mettre les bouteilles au frais, à la glace &c.*

KOEN. Adj. oud w: Stout, onvertzaagd. *Hardi, audacieux, intrepide.* Ik wilde hem wel zoo koen zien dat hy zulks beſtond. *Je voudrois bien voir qu'il fut ſi hardi, qu'il eut la hardieſſe, l'audace de l'entreprendre.* Wie maakt u zoo koen, zoo ſtout? *Qui eſt ce qui vous rend ſi hardi, qui vous fait avoir cette audace?* Hy had de KOENHEID, ſtoutheid van het alleen te be-

Digitized by Google

beſtaan. *Il eut la hardieſſe, l'audace de l'entreprendre ſeul, tout ſeul.*

KOERS, van 't Franſch woord *Cours*, loop, beloop. *Cours, train.* m. De Wiſſel KOERS. *Le cours du Change.* Wat is de KOERS, de wiſſel van daag? *à combien eſt le cours, le change aujourd'hui?* Men weet niet wat KOERS, welken keer de zaaken zullen neemen. *On ne ſçait quel cours, quel train, quel tour prendront les affaires.* KOERS, ſtreek, loop, vaart van 't ſchip. *Route d'un vaiſſeau, chemin qu'il tient en navigeant.* De Vloot zette, ſtelde koers naar Portugaal, naar de Straat. *La Flotte prit la route de Portugal, du Detroit.* Van koers veranderen. *Changer de route.*

KOESTERAAR. Aankweeker, voortplanter der Konſten en Weetenſchappen. *Protecteur des Arts & des Sciences.* KOESTEREN. v. a. Zagt handelen, naauw wagten, teer oppaſſen, ontzien. *Choyer, traiter doucement, dorloter.* Een kind koeſteren. *Choyer, dorloter un enfant; elever un enfant avec tout le ſoin, toute la tendreſſe poſſible.* De Konſten en Weetenſchappen KOESTEREN, begunſtigen, naar vermoogen voortzetten. *Favoriſer, proteger les Arts & les Sciences de tout ſon pouvoir.* Zyne luſten, hartstogten KOESTEREN, te veel bot vieren. *Lâcher la bride à ſes paſſions, aſſouvir ſes convoitiſes charnelles.* Zig zelven KOESTEREN, naauw wagten, ontzien. *Se choyer, ſe dorloter, ſe delicater, prendre ſes aiſes.* KOESTERING, zagte, tedere opvoeding. *Education molle, tendre, delicate.* f. Die koeſtering bederft de kinderen. *Cette education molle, cette mignardiſe gâte les enfans.* De KOESTERING, begunſtiging, beſcherming der Konſten &c. *La protection, le ſoûtien des Arts &c.*

KOETERAAR. Kromtong, Taalrabraaker. *Jargonneur, baragouineur* ou *baragouineux.* KOETERAARSTER. *Jargonneuſe, baragouineuſe.*

KOETEREN. v. n. KROMTONGEN. Taalrabraaken. *Baragouiner, jargonner, ecorcher une Langue,* ou *parler une Langue inconnuë.* Had gy ze eens ſamen hooren koeteren! *Si vous les aviez entendu baragouiner, jargonner enſemble!* Wat koeterd gy daar? *Que dites vous là en votre jargon? quel baragouin faites vous là?* Hoor die KOETERWAAR. eens aan! *Ecoutez ce barragouineux, ce Walon groſſier!*

KOETS. f. Wagen in oude tyden. *Char, Caroſſe.* m. Tullia gehoord hebbende dat haar man als Koning erkend was, klom haaſtelyk in haar KOETS, in haar wagen. *Tullie ayant appris que ſon Mari etoit reconnu Roy, monta vite dans ſon Char.* De koets van den Overwinnaar wierd door Olifanten getrokken. *Le Char du Conquerant, du Vainqueur etoit tiré par des Elephans.* Een Zege-KOETS, Triomf-wagen. *Un Char de Triomfe.* Een nieuwe, een ſchoone KOETS laaten maaken. *Faire faire un Carroſſe neuf, un beau carroſſe.* Hy zat met haar in de koets. *Il etoit avec elle dans le carroſſe.* De koets viel om. *Le carroſſe verſa.* KOETS-DAK, dak daar een koets onder gezet word. *Remiſe de carroſſe.* f. KOETSEMAAKER. *Carroſſier.* KOETS-HUIS, koets-ſtal. *Remiſe.* f. *Endroit où l'on tient les carroſſes, charriots &c. à l'abri de la pluye & du Soleil.* KOETSIER, Koetsmenner. *Cocher, celui qui mene un carroſſe.* Een Koetſier paſt twee braave knevels. *Deux grandes mouſtaches ſiéent bien à un Cocher.* KOETS-PAARD. *Cheval de carroſſe.* Dat zyn ſchoone koets-paarden! *Voila de beaux chevaux de carroſſe!* KOETSWAGEN, overdekte wagen. *Chariot.* m. In een koetswagen ryden. *Aller en chariot.* Bruilofts KOETS of Ledikant. *Couche Nuptiale.* f. *Lit Nuptial.* m.

KOEVOET, in den eigentlyken zin. *Pied de vache.* m. Koevoeten kooken. *Bouillir des pieds de vaches.*

KOEVOET. Yzere koevoet, yzere bout of handſpaak om zwaare laſten te vertillen. *Pince de fer.* f. *Pied de chevre.* m. *Barre de fer pour remuer de gros fardeaux.* KOEVOET of breekyzer der gaauwdieven. *Pince* ou *barre de fer, pied de chevre dont ſe ſervent les filoux pour briſer, ouvrir les portes, les armoires.*

KOEY, werd als een *Adjectivum* gebruikt. KOEYKAAS. *Du fromage de lait de vache.* KOEYE-MELK, zoetemelk. *Du lait de vache.* KOEYEVLEESCH of koevleeſch. *Chair de vache.* f. Als de KOEYEN in de wey loopen. *Quand les vaches vont dans le pré.*

KOFFER. zie KIST. *Coffre, bahu.* m. Een reis koffer. *Un coffre de voyage.* Een koffer doorzoeken. *Viſiter un coffre.* KOFFERDEKSEL. n. *Couvercle de coffre.* m. KOFFERMAAKER, kiſtemaaker. *Bahutier.* m. Een reis-KOFFERTJE, kiltje. *Un petit coffre, un coffret de voyage.* Op het KOFFERTJE, op 't kamer-ſtilletje gaan. *Aller à la ſelle, à la chaiſe percée, faire dans ſa chambre.*

KOFFY, en al deszelfs ſamengeſtelde naamen, zyn op de Colom COF. te zien. *Du caffé.* KOFFY WATER over hangen. *Mettre bouillir l'eau à caffe.*

KOG of KOGGE. Hulk, vaartuig in oude tyden. *Bateau, bâtiment, navire au temps jadis.* m. De Stad Amſterdam voerde een kog in haar oud Wapen. *La Ville d'Amſterdam portoit un bâtiment, un navire dans ſes anciennes Armes.*

KOGCHEL, HOEREPOL. Hoere voogd. *Ruffien, ſouteneur de bordel.* Jou ouden kogchel! *Le vieux ruffien, le vieux paillard! le vieux pouri!*

KOGT. *Preteritum* van KOOPEN. Zy kogt eens zoo veel ſtof als 'er van doen was. *Elle acheta une fois autant d'etoffe qu'il en faloit.*

KOK. Mansperſoon die de ſpyzen klaar maakt. *Cuiſinier.* Een Franſche Kok, een gaauwe Kok. *Un Cuiſinier François, un habile Cuiſinier.* Een Kok of Braader. *Un Rotiſſeur, Traiteur.* De ſcheeps Kok. *Le Coq du vaiſſeau, celui qui fait la cuiſine dans un vaiſſeau.* Die de Kok bedild moet het rookgat uit. ſpreekw: *Il faut que celui qui chicane le Cuiſinier vuide la cuiſine: il ne fait pas bon taxer la conduite de ſon ſuperieur.* Als de Kok met de Bottelier kyft, dan weet men waar de boter blyft. *Quand le Cuiſinier & le Sommelier ont caſtille enſemble, le Maître du logis apprend qui a mangé le lard.* Vaat heen voor ſcheeps Kok, loop in de pomp *Va te promener, qui m'a donné cet animal là?* Het zyn al geen Koks die lange meſſen draagen. *L'habit ne fait pas le Moine: il ne faut pas juger des gens à la mine.* KOKSJONGE, Koks krauwel. *Mouſſe, galopin de Navire, garçon du Coq* ou *Cuiſinier de vaiſſeau.* KOKSMAAT. *Compagnon, camarade du Coq.*

KOKAGIE. Ik mag die KOKAGIE, die koſt, dat mengelmoes niet. *Je n'aime point ce Salmigondis, ce patrouillage là.* Wy doen hier Zomers onze KOKAGIE, onze keuken. *Nous faiſons notre cuiſine ici l'Eté.*

KOKAIGNE of KOKINJE. zie DROLSUIKER. *Du ſucre contourné.*

KOKER of KOOKER. m. Omſlag. *Etui.* m. *Gaine.* f. Een naalde koker. *Un etui à aiguille.* Een meſſe koker, ſcheê. *Un etuy, une gaine à couteaux.* Een pylkoker. *Un carquois.* Een inkt kooker, ſchryf koker. *Une ecritoire.* Een penne KOKER. *Une caſſe d'ecritoire.* Een zand KOKER. *Un poudrier.* Een boom KOKER, koker om een jonge ſtam. *Un etui, une boite qui ſert de gaine, d'enveloppe à un jeune arbre.* Een turf KOKER, een koker van de turfzolder tot de turfbak. gemeenſchap hebbende. *Gaine* ou *chauſſe à tourbes.* f. *conduit* ou *boyau de communication du grenier à la cui-*

Digitized by Google

cuiſine. Een KOKER met vuurwerken. *Une boite avec des feux d'artifice.* De KOKER van 't paard, het teellit van 't paard. *Le fourreau, le membre du cheval.* Veel pylen op zyn koker hebben. fig: ſpr: *Avoir bien des fleches dans ſon carquois, avoir plus d'une corde à ſon arc.* Dat komt uit zyn koker niet. *Cela ne vient pas de ſa boutique, quelqu'un lui a ſuggeré cela.*

KOKERNOOT of KOKOOSNOOT, KLAPNOOT. *Coco.* m. *Fruit du Cocotier.*

KOKERTJE. n. Kleine koker. *Petit etui.* Een naalde kokertje. *Un petit etui à aiguilles.*

KOKOOSBOOM, KLAPNOOTEBOOM. m. Soort van Indiaanſche Palmit. *Cocotier.* m. De Inwoonders der Maldivien reeden een heel ſchip uit met een enkelde Kokoosboom. *Les Habitans des Maldives equipent tout un vaiſſeau avec un ſeul Cocotier.* Het ſap van de KOKOOSNOOT is verfriſſende en lekker. *La liqueur du Coco eſt rafraichiſſante & delicieuſe.*

KOL. f. Witte plek voor 't hoofd van een paard. *Chanfrein* ou *chamfrein.* m. *Etoile.* f. *Marque blanche entre les ſourcils & le nez du cheval.* KOL, werd veelteyds voor het paard dat een witte plek heeft, genoinen. *Cheval qui a un chanfrein, une etoile, une marque blanche au front.* Een KOL of ſlag voor de kol, voor de kop krygen, als de oſſen die men met den kolbyl dolt. *Attrapper, recevoir un coup de maillet, un coup de hache entre les deux yeux.* KOLBYL, Slagers byl daar hy de oſſen mede dolt. *Hache.* f. *Maillet de Boucher avec lequel il aſſomme les bêtes.*

KOL. Toverhex, kolrydſter. *Sorciere, magicienne.* Een oude kol. *Une vieille ſorciere.* Op de KOL ryden *of* kolryden, op een bezemſtok door de ſchoorſteen naar 't Toverſchool ſnappen. *Aller au Sabbath ſur un manche à balay, paſſer par la cheminée ſur un manche à balay &c.*

KOLDER. m Buffels-leere wambus zonder mouwen. *Colletin, buffle.* m. Alle de Ruiters hadden kolders aan. *Tous les Cavaliers avoient des colletins, des buffles.* Hy kreeg luſtig op zyn kolder, hy kreeg braaf klop. *On lui repaſſa bien ſon buffle.*

't KOLDERGAT, BRILGAT. n. Tolgat, klos van een kanterſtok. *Hulot.* m. *Ouverture ou eſt mis le moulinet de la barre nommée Manivelle.* De KOLDERSTOK of KOLSTERSTOK; ſtok daar de roerpen mede bewoogen word. *Le timon, la barre du gouvernail.*

KOLEUR is ook op COLEUR uitgelegd. Witte koleur, geele koleur, groene koleur. *Couleur blanche, jaune, verte.* De roode KOLEUR der wangen. *La couleur vermeille des joues.* Zy heeft een ſchoone koleur. *Elle a un beau teint.* Een bleeke koleur. *Un teint pâle, une couleur pâle.* Een KOLEUR krygen, blozen *Rougir, ſentir le rouge monter au viſage.* Zy kreeg een KOLEURTJE, zy bloosde. *Elle rougit, la couleur lui monta au viſage.*

KOLEURD. Adj. Dat niet zwart is. *De couleur.* Een koleurd kleed; wit-, geel-, muſcus koleurd kleed &c. *Un habit de couleur.* Koleurde kouſſen. *Des bas de couleur.*

KOLF. f Onderſte, zwaarſte end van een roer *of* ſnaphaan. *Croſſe.* f. *Bas bout, gros bout d'un mouſquet, d'un fuſil.*

KOLF. Bekend ſpeeltuig. *Croſſe.* f. *Bâton pour croſſer, jouer à la croſſe.* Een loode kolf, ſchorſe kolf. *Une croſſe à maſſe, à bec de plomb.* De kolf werpen naar de bal, de moed verlooren geeven. *Jetter le manche après la cognée, perdre courage.* Een kleine, een groote KOLFBAL, ſlagbal. *Un petit, un gros teteuf; une petite, une groſſe bale.* Een kinder KOLFJE. *Une croſſette, petite croſſe d'enfant.* Het is een kolfje naar zyn hand. fig: ſpr: *C'eſt ce qu'il lui faut, cela lui convient à merveilles.*

KOLK, DRAAYKOLK. m. Ras, wolf, afgrond in de Zee. *Gouffre, abyme dans la Mer, tournant de Mer.* m. Op de kuſt van Noorweegen is een kolk, *of* wolf daar de ſcheepen in te gronde gaan. *Sur la côte de Norwege il y a un gouffre où les vaiſſeaux s'abyment; un gouffre* ou *tournant qui fait ſombrer les vaiſſeaux qui y tombent.* Het huishouden is een ſlind-KOLK *Le menage eſt un abyme, un gouffre.* Dat ongemak is niet te heelen, 't is een grondeloose kolk. *Ce mal eſt ſans remede, c'eſt un gouffre, un abime ſans fonds ni rive.* Stads KOLK, ſpuy, uitwatering. *Conduit, canal par lequel s'ecoulent les immondices d'une Ville.* Een KOLK, een rioel ruimen, leegen. *Vuider un egout, un cloaque.* De KOLK of 't gat in de plaat daar de as in valt, en 't vuur gerekend werd. *Le trou dans la plaque de la cheminée ou tombe la cendre & ou l'on enterre le feu.* KOLK-RUIMER, rioel-ruimer, ſtilleveger. *Curieur de retraits, curieur d'egouts.*

KOLLE-BLOEM, KLAPPER-ROOS. Wilde heul, roode koren bloem. *Coquelicot, pavot rouge qui croît dans les bleds.* m.

KOLLEN. zie DOLLEN. Met den kolbyl de harſſens inſlaan. *Aſſommer à coups de maillet.*

KOLOM. zie COLOM. Pylaar, ronde zuil. *Colomne.* f. *Pilier de forme ronde.* m.

KOLRYDEN, KOLLEN, in 't Toverſchool verkeeren. *Aller au Sabbath, frequenter les ſorciers* KOLRYDER, tovenaar die op kolryd. *Sorcier qui va au Sabbath, qui frequente le Sabbath.* KOLRYDSTER, toverhex. *Sorciere, coureuſe de Sabbath.*

KOLSEM of KOLZWYN. Saadhout, kielhout, zwaare balk tegen de binnekiel aangehecht tot ſtevigheid der ribben dienende. *Carlingue* ou *contrequille.* f. *La plus groſſe piece de charpente à fonds de cale du vaiſſeau ſervant à affermir les côtes* ou *membres du vaiſſeau.*

KOLVEN. v. n. Met de kolf ſpeelen. *Jouer à la croſſe, crocer.* Op het ys kolven. *Jouer à la croſſe, crocer ſur la glace.* Men kolft hier heel anders als in Vrankryk. *On croſſe icy tout autrement qu'en France.* In de Maliebaan kolven, ſpeelen. *Jouer au Mail.* KOLVENIER, KOLVER in oude tyden. *Croceur du vieux temps.* De Kolveniers Doele, de plaats, het plein daar de kolvers in oude tyden hen verluſtigden, met kolven oeffenden. *Le Cabaret, le parc où les anciens croceurs ſe divertiſſoient, s'exerçoient à la croſſe.*

KOLVEN, is ook 't meerv: van KOLF. Zy ſloegen hem dood met de kolven hunner musketten. *Ils l'aſſommerent à coups de croſſes de leurs mouſquets.*

KOLYK. zie COLYK, DARMPYN, darmjicht. *Colique.* f. Hy is veel met kolyk gekweld. *Il eſt fort ſujet à la colique.*

KOM. Komme, ronde en diepe ſchotel. *Ecuelle.* f. Een witte kom, een aarde kom, een tinne kom. *Une ecuelle de fayance, de terre, d'etain.* Een melk-kom. *Un ecuelle au lait, à mettre du lait.* Een ſpoel KOM, porceleine *of* aarde kom daar de koffy- *of* thé-kopjes in uitgeſpoeld werden. *Une* ſpoulcom, *une jatte de porcelaine* ou *de fayance dans laquelle on rinſe les taſſes à caffe, à thé.*

KOM. Dok, plaats met paalen omheind &c. daar de ſchepen in een Haven opgelegt worden, veilig leggen. *Baſſin.* m. *Eſpece de Darſe* ou *enceinte palliſadée, où l'on desarme les vaiſſeaux, & où ils ſont à couvert des vents orageux &c.*

KOM, werd nog in den zin der volgende ſpreekwyzen, dus in de reden te pas gebragt. Kom, vertrekken wy maar.

Digitized by Google

maar. *Allons, partons seulement.* Kom, kom, ik zal u leeren liegen. *Allons, allons, je vous apprendrai à mentir.* KOM AAN, ik zal u helpen. *Allons, ça, venez, je vous aiderai.* KOM AAN, geef my myn ring weer! *ça, rendez moy ma bague!*

KOMBAARS. f. Scheeps deken. Matrooze deeken. *Couverte de navire, de Matelot.* f. Een lyk in de kombaars naayen, in Zee begraaven. *Coudre, envelopper un mort dans sa couverte, & le lancer à l'eau, lui laver les pieds.*

KOMBUIS. f. Scheeps keuken. *Fougon.* m. *L'endroit du vaisseau où l'on fait la cuisine.* Daar werd in de kombuis veel hout verteerd. *Il se consume bien du bois dans le fougon.* Het zag 'er uit als of je in een kombuis kwam. *On eut dit entrer dans un fougon, dans un boucan, dans une cabane de charbonnier.*

KOMEN. v. n. *Venir.* Le Pret: *kwam*, le Part: *gekomen.* Te vroeg, te laat, van pas komen. *Venir trop tot, trop tard, venir à point.* Uit de schuit, uit de Kerk, van de Beurs komen. *Venir du bateau, venir de l'Eglise, venir de la Bourse.* Te voet, te post komen. *Venir à pied, venir en poste.* In de kamer KOMEN, treeden. *Entrer dans la chambre.* Uit de kamer komen. *Sortir de la chambre.* In de kraaam KOMEN, kraamen. *Accoucher.* In gebruik KOMEN, raaken. *Entrer en usage.* In de gedagte komen, schieten. *Entrer, tomber en pensée.* Te pas KOMEN, dienstig zyn. *Servir, être utile.* De mantel zal u op de reis wel te pas komen. *Le manteau vous servira bien en voyage.* In de kennis KOMEN, raaken. *Entrer en connoissance, faire des habitudes.* Agter de zaak KOMEN, het kluwen ontwerren. *Debrouiller la fusée, découvrir le mystere.* Iemand op 't lyf KOMEN, te lyf komen, aanvallen. *Se jetter sur quelqu'un, insulter quelqu'un.* Daar zal niet van KOMEN, van vallen. *Il n'en sera, il n'en arrivera rien.* Waar zyn wy toe gekomen! *où en sommes nous! en quel etat sommes nous reduits!*

KOMEN, betekend somtyds het zelfde als GEKOMEN. Wat is hy hier komen doen? *Qu'est il venu faire ici?*

KOMMER. m. Zorg, verlegentheid. *Soin, souci.* m. *Inquietude.* f. 's Menschen leven is vol kommer. *La vie de l'homme est pleine de souci, d'inquietudes.* Heb daar geen kommer voor, zorg daar niet voor. *Ne vous en mettez pas en peine, que cela ne vous inquiete point.*

KOMMER. Haazendrek. *Fumées.* f. pl. *crotte, fiente de lievre.* f. Het is hier vol kommers; het moet 'er vol haas zyn. *Il y a icy tout plein de fumées; il doit y avoir tout plein de lievres.*

KOMMERLOOS. Adj. & Adv. Onbekommerd. *Sans inquietude, sans souci.* Een kommerloos gemoed. *Un esprit sans souci.* KOMMERLOOS, onbekommerd leeven. *Vivre sans souci, sans soin ni inquietude.*

KOMMERLYK. Adj. Dat bekommering baard. *Qui donne, qui cause du souci.* Een kommerlyk en onrustig leven *Une vie inquiete & turbulente.* Kommerlyke tyden, gevaarlyke tyden. *Des temps fâcheux, difficiles.* KOMMERLYK, op een kommerlyke wyze leeven. *Vivre dans l'inquietude, mener une vie inquiete.*

KOMMETJE. n. Kleine kom. *Petite ecuelle.* Neem een kommetje vleesnat, melk. *Prenez une petite ecuellée de bouillon, de lait.*

KOMPANJE. f. Het verdek boven de Hut. *Le dessus de la Dunette.* Hy stond op de Kompanje. *Il etoit au dessus de la Dunette.* Het was daar sober kompanje, het was daar zeer slegt gesteld. *Tout y etoit en fort mauvais etat, tout y etoit fort derangé.*

KOMPAS of COMPAS. n. Streekwyzer, voornaam scheeps gereedschap. *Cadran.* m. *Boussole.* f. Een Zee Kompas. *Un Cadran de Mer, une Boussole.* Een peil-Kompas. *Un Compas de variation.* De wind loopt het Kompas rond, houd geen streek. *Le vent fait le tour de la Boussole, le vent ne fait que sautiller, le vent ne tient point de rhumb.* Het Kompas is verdraayt, ontsteld. *La Boussole est affolée, dereglée.* Het kompas is verdraayt, hy is van gedagten veranderd, het hoofd staat hem niet wel. *Il a changé d'avis, il n'est pas en humeur de rire.* Het kompas is verdraayt, de zaaken zyn van gedaante veranderd. *Les affaires ont changé de face.* Een KOMPAS-MAAKER. *Un Artisan qui fait des Compas de Mer, des Boussoles.* De KOMPAS-NAALD is met de zeilsteen bestreeken. *L'aiguille du Compas est aimantée.*

KOMST. f. Aankomst. *Venuë, arrivée.* f. Zoo draa men zyne komst vernam. *Dès qu'on apprit sa venuë, son arrivée.* De Jooden verwagten de komst van den Messias nog. *Les Juifs attendent encore la venuë du Messie.*

KOND-DOEN. v. a. Bekend maaken, waarschouwen, aanzeggen. *Faire sçavoir, notifier, signifier.* De Staaten van Holland en Westvriesland aan alle dien 't aangaan mag, doen kond, &c. *Les Etats de Hollande & de Westfrise font sçavoir, notifient à tous ceux à qui il appartient &c.* Een ygelyk zy kond, dat op aanstaande Jaarmarkt &c. *Qu'il soit notoire à un chacun qu'à la Foire prochaine &c.*

KONDSCHAP. n. Berigt, weet, kennis. *Avis.* m. *Connoissance.* f. Men heeft kondschap gekreegen dat... *On a eu avis que... On a été informé que...* Op KONDSCHAP uitgaan, kondschap van den Vyand inhaalen. *Aller reconnoître l'Ennemi, battre l'estrade; aller à la decouverte; prendre langue de l'ennemi.* KONDSCHAPPEN. zie BEKEND MAAKEN. *Faire sçavoir, donner avis, connoissance.* Men heeft KONDSCHAPPERS uitgezonden, om naar 't Vyands Leger te verneemen. *On a envoyé des batteurs d'estrade, des partis pour prendre langue de l'Armée Ennemie.*

KONFILJE de grein, anders Melisse kruidt. *De la Melisse ou Citronelle, herbe Medicinale ainsi nommée.* Dit behoorde op de C geplaatst te zyn geweest.

KONFOOR of KOMFOOR. n. Bekend keuketuig. *Rechaud.* m. Een yzer-, een koper konfoor. *Un rechaud de fer, un rechaud de cuivre.*

KONGER-AAL, ZEE AAL met een lange sneb of spitse bek. *Congre.* m. *Poisson de Mer long & cartilagineux assez semblable à l'Aiguille.*

KONING, KONINK. Gekroond Oppervorst. *Roi, Roy.* Een Koning verkiezen, kroonen, zalven. *Elire, couronner, sacrer un Roy.* De Koning van Vrankryk, van Spanje, van Poolen. *Le Roy de France, d'Espagne, de Pologne.* 's Konings Troupen, 's Konings Troon, 's Konings bevelen *Les Troupes, le Throne, les ordres du Roy.* De KONING van 't Baal, de geene die 't Baal geeft en de eerste dans begind. *Le Roy du Bal.* De Leeuw is de Koning der dieren; den Arend is de Koning der vogels. *Le Lion est le Roy des animaux; l'Aigle est le Roy des oiseaux.* De KONING der Byen. *Le Roy des Abeilles.* De KONING van 't Schaakbord. *Le Roy de l'Echiquier, du jeu des Echecs.* Zyn haan is Koning, hy wind het van al de anderen. *Il l'emporte sur tous les autres.* Drie KONINGEN, drie Koningen dag. *Les Rois, la fête des Rois.* Drie Koningen houden, de koek van drie Koningen deelen &c. *Faire les Rois, partager le gâteau des Rois.*

KONINGDOM, KONINKLYKE waardigheid. *Royauté, Dignité de Roy.* f.

KONINGIN of KONINGINNE, Gekroonde Opper-Vor-

Digitized by Google

Vorſtin, Gemalin van een Koning. *Reine.* De Koninginne van Engeland, van Spanje; de Koninginne van Sceba. *La Reine d'Angleterre, d'Eſpagne; la Reine de Sceba.* De Koninginne Moeder, de Koninginne Weduw. *La Reine Mere, la Reine Douairiere.* De Regeerende Koningin. *La Reine regnante.* De KONINGIN van 't Bal. *La Reine du Bal.*

KONINGJE, KONINKJE. Kleine Koning. *Roitelet, petit Roy.* De Indiaanſche Koningjes. *Les Roitelets, les petits Rois des Indes.* Een winter Koningje, vogeltje aldus genaamd. *Un Roitelet, un Rale.*

KONINGS. Adj Dat een Koning toekomt, dat eenes Konings is. *Qui appartient à un Roy, qui eſt d'un Roy.* Konings huizen, Konings kinderen. *Des Palais, des enfans de Roy.* 's Konings magt, 's Konings bevel. *La puiſſance, l'ordre du Roy.* KONINKS EUVEL, KONINGSZEER; koude klieren, kropzweer, koud gezwel aan de keel, hals. *Ecrouelles.* f. pl. *Tumeur, pituiteuſe & maligne, venant d'ordinaire à la gorge.* Men zegt dat de Koningen van Engelandt 's KONINGS ZEER konnen geneezen. *On dit que les Rois d'Angleterre peuvent guerir les Ecrouelles.*

KONINKLYK of KONINGLYK. Adj. Dat een Koning paſt. *Royal. le.* De Koninklyke waardigheid, het Koninklyk gezach. *La dignité, l'authorité Royale.* Door 't bevel zyner Koninklyke Majeſteit. *Par ordre de ſa Majeſté.* Zyn Koninklyke Majeſteit van Groot-Brittanie heeft wat te redderen gevonden. *Sa Majeſté Britannique a trouvé bien des choſes à debrouiller, à remettre en place.* Zyn Koninklyke Hoogheid de Hartog van Orleans. *Son Alteſſe Royale le Duc d'Orleans.* Een KONINKLYKE, heerlyke intreede, maaltyd. *Une entrée Royale, magnifique; un magnifique, un ſuperbe repas.* Koninklyke Paleizen. *Des Palais de Roy, des maiſons Royales.* Wy wierden KONINKLYK onthaald. *Nous fumes traittez Royalement; on nous reçut en Roy, traitta comme des Rois.*

KONINKRYK of KONINGRYK. n. Staat over welken een Koning heerſcht. *Royaume.* m. Een verkieſlyk, een erflyk Koninkryk. *Un Royaume electif, un Royaume hereditaire.* Een Koninkryk overheeren, wyzelyk beſtieren. *Conquerir, gouverner ſagement un Royaume.* Het Koninkryk der Hemelen komt den armen toe. *Le Royaume des Cieux appartient aux pauvres.*

KONKEL. f. Slet, vaatdoek, lor. *Haillon, torchon, drapeau.* m. KONKEL, werd veeltyds als een ſcheldwoord, in de volgende zin gezegt. 't Is een KONKEL, een ſlet, een ſloerimoer. *C'eſt une ſalope, une marie graillon, une ſouillonne.* Een oude konkel. *Une vieille guenipe.* Een KONKELMOER. *Une vieille maquerelle.*

KONNEN. v.n. Vermoogen, kunnen. *Pouvoir, avoir la puiſſance de faire, de dire.* Konnen zeggen, konnen doen al wat men wil. *Pouvoir dire, pouvoir faire tout ce qu'on veut.* Zyne zaaken konnen waarneemen *Pouvoir vaquer à ſes affaires.* Ik wenſte daar iets in te konnen doen. *Je voudrois y pouvoir quelque choſe.*

KONNEN. Inhouden, vatten. *Pouvoir, contenir.* Daar konnen twintig menſchen in die ſchuit. *Il peut vint perſonnes dans ce bateau; vint perſonnes peuvent trouver place dans ce bateau.* Niet meer als 'er in myn oog gaan kan. *Non plus qu'il en peut dans mon oeil.*

KONNEN, werd ook voor GEKONNEN gezegt. *Pu.* Niemand heeft het konnen beletten. *Perſonne n'a pu l'empêcher.*

KONNEN, KENNEN. Weeten, konnen uiten, konnen verrigten *Sçavoir.* Veel Pſalmen van buiten konnen. *Sçavoir bien des Pſeaumes par coeur.* Verſcheidene Taalen konnen. *Sçavoir pluſieurs Langues.* Wel danſen, wel zingen konnen. *Sçavoir bien danſer, bien chanter.*

KONST, KUNST. f. Behendigheid, vinding, beleid. *Art.* m. *Adreſſe, induſtrie.* f. De konſt komt de Natuur te baat. *L'art vient au ſecours de la Nature.* De konſt van te behagen is een gelukkige gaaf. *L'art de plaire eſt un heureux talent.* De grootſte konſt is geld te winnen. *Le plus grand art, le plus grand ſecret eſt de gagner de l'argent.* De KONST loopt om brood. ſpr: *Les Arts ne ſont plus en eſtime; les ouvriers, les artiſans ont peine à gagner du pain.* Iemand de KONST afzien. *Attrapper, derober le ſecret de quelqu'un.* Konſt baard roem. ſpr: *Il revient de la gloire a ceux qui excellent dans leur profeſſion.* Niemand is met de Konſt geboren. *Perſonne ne nait avec l'Art, perſonne n'apporte la ſcience au monde, il faut faire apprentiſſage de tout.*

KONST, werd meeſtentyd verſtaan van een gewiſſe regel, werkwyze. *Art.* m. *Regle, methode, maniere de faire quelque choſe regulierement.* f. De Zangkunde is een vrye Konſt. *La Muſique eſt un Art liberal.* Den Akkerbouw is een handwerks Konſt. *L'Agriculture eſt un Art mechanique.* De Dicht-KONST, Dichtkunde. *La Poeſie, l'art Poëtique.* De Redeneer-KONST, Redenkonſt. *La Logique, la Dialectique.* De Reken-KONST. *L'Arithmetique, la Science des nombres.* De Sterre-KONST. *L'Aſtronomie.* De Wis-KONST. *Les Mathematiques.* De Teeken-KONST leeren *Apprendre le Deſſein, à deſſiner.* De Tover-KONST, zwarte KONST. *La Negromancie, Negromance, la Magie noire.* ZWARTE KONST; konſt van met houtſe kool &c. Printen te maaken. *L'Art de faire des deſſeins au crayon noir &c.* KONST, papier konſt, konſtige printen, teekeningen, ſchilderyen. *Collection de deſſeins, d'eſquiſſes, de peintures fines, de tableaux curieux, de tailles douces, d'eſtampes.* Daar is fraaye konſt by hem te zien. *Il y a de beaux deſſeins, de beaux tableaux, de belles eſtampes à voir chez luy.*

KONSTEN, 't meerv: van KONST. *Des Arts, des Ouvrages faits ſuivant une Methode reglee.* De zeven vrye Konſten. *Les ſept Arts liberaux.* Meeſter in de Konſten. *Maitre es Arts.* Die hond, die aap kan veel KONSTEN, veel greepen, kunsjes. *Ce chien, ce ſinge ſçait bien des tours, des ſoupleſſes, fait bien des gentilleſſes.*

KONSTENAAR. Konſtig werkman. *Artiſan, Artiſte, ouvrier habile.* De Timmerlieden, Schilders en andere Konſtenaaren. *Les Charpentiers, les Peintres & autres Artiſans, Artiſtes.*

KONSTENAARY. f. Liſt, ſnoode konſt. *Fineſſe, adreſſe.* f. *Artifice, tour d'adreſſe.* m. Men heeft alle konſtenaaryen in 't werk geſteld om tweedragt te zaayen tuſſchen beide de Staeten. *On a employé toutes ſortes de fineſſes, d'artifices pour ſemer de la mesintelligence entre les deux Etats.*

KONSTGENOOT. Lid van een Konſtgenootſchap. *Academicien, Membre d'une Societé, d'une Academie.* Wat al Konſtgenooten die de Regels om ver ſtooten! *Que d'Academiciens qui renverſent les Regles!*

KONSTGENOOTSCHAP. n. Vergadering, byeenkomſt van Konſtgenooten. *Societé, Academie de beaux Eſprits &c.* f. Een Konſtgenootſchap van Schilders, van Dichters. *Une Societé, une Academie de Peintres, de Poëtes.*

KONSTGREEP. f. Behendige greep, ſlag die men ergens van heeft. *Habitude, adreſſe, ſubtilité.* f. *Artifice, tour de main, ſçavoir faire, tour de ſoupleſſe.* m. Een fyne konſtgreep. *Un fin tour d'adreſſe, un artifice bien ſubtil.*

Digitized by Google

KONSTIG. Adj REGELMATIG. Fyn, wel gewrocht. *Artiſte, habile, adroit, methodique, ſelon la regle.* Een konſtig werk. *Un ouvrage methodique, ſelon la regle, artiſtement fait.* Een konſtig ſtuk Schildery. *Un tableau achevé, une peinture achevée, parfaitement bien faite.* Een KONSTIG werkman, een gaauw konſtenaar. *Un bon artiſte, un habile artiſan.* Een konſtig Schilder. *Un habile, un excellent Peintre.* Een KONSTIGE hand. *Une main habile, adroite, capable.* Een KONSTIG werktuig, konſtig gevaerte. *Une machine artificielle.* De vinding der konſtige *Sphera* werd Archimedes toegeſchreeven. *L'invention de la Sphere artificielle eſt attribuée à Archimede.* KONSTIG of KONSTIGLYK werken, ſchryven, ſchilderen. *Travailler, ecrire, peindre artiſtement, habilement, parfaitement.* Hy wiſt het ZOO KONSTIG, zoo fyntjes te beleggen. *Il ſçut conduire la choſe avec tant d'adreſſe, de fineſſe; il tourna la choſe ſi finement, ſi adroitement.* Dat is heel KONSTIGLYK gemaakt. *Cela eſt fait bien artiſtement, adroitement.*

KONSTKAMER. ſ. KONSTKABINET. n. *Cabinet de curioſitez.* m. *Chambre où l'on garde des eſtampes, des tableaux d'elite, des pieces choiſies tant de peinture que d'eſtampes & autres productions mechaniques choiſies.*

KONSTLIEVEND. Adj. Liefhebber van de konſt *of* konſten. *Amateur de l'art, des arts, qui aime les beaux arts.* De Konſtlievenden Heer T. *Le Sieur T. amateur des beaux Arts.*

KONSTREDENAAR. Redekonſtenaar, redeneerkundige. *Dialecticien, Logicien, celui qui ſçait la Logique, Dialectique.* De Broeders van Rhynsburg zyn gaauwe Konſtredenaaren. *Les Freres de Rhynsbourg ſont d'habiles Logiciens & Dialecticiens.*

KONSTREGEL. Gewiſſe regel. *Aphoriſme.* m. *Regle certaine.* f. De Konſtregels, *Aphoriſmata* van Hippocrates. *Les Aphoriſmes d'Hippocrate.*

KONSTREKENAAR. Telkonſt-kundige. De ſchranderſte Konſtrekenaaren zouden 'er mede verlegen zyn. *Les plus habiles Arithmeticiens en ſeroient embarraſſez.*

KONSTSTUK. n. Stuk werks konſtig gewrocht. *Piece artiſtement faite.* f. *ouvrage de Maitre* m. Dat is een heerlyk konſtſtuk. *Voilà une piece excellente, voilà un ouvrage achevé, un chef d'oeuvre!*

KONSTWERK n. Werk dat naar de konſt gemaakt is *Ouvrage fait ſuivant les regles de l'art.* KONSTWERKTUIG. n. Gevaart naar de konſt opgemaakt. *Machine.* f. *Ouvrage compoſé artiſtement.*

KONSTWOORD. n. Woord tot de kunſt behoorende. *Terme d'art* ou *de l'art.* m. Dat is een Konſtwoord 't geenrik niet verſtaa. *C'eſt un terme d'Art que je n'entends pas.* Wie verſtaat al de Konſtwoorden? *Qui eſt ce qui entend tous les termes d'Arts, tous les termes des Arts?*

KONVOOY EN LICENTEN. Tolregten op inkomende en uitgaande goederen aan de Admiraliteit te betaalen. *Droits d'entrée & de ſortie des marchandiſes qui ſe payent à l'Amirauté.* Zoo veel voor Konvooy en Licenten betaald. *Payé tant pour le Droit de l'Amirauté.* Zie verders op CONVOY.

KONYN. m. Bekend dier. *Lapin, conil.* m. Een jong, een tam konyn. *Un jeune lapin, un lapin privé.* Een hey-konyn. *Un lapin de garenne.* Een huis konyn, een koolvreeter *Un lapin domeſtique, un clapier.* KONYNELATOUW, latouw daar de konynen greetig naar zyn. *Du laceron, de l'herbe à lapins.* KONYNEVELD. n. HEY, veld daar konynen loopen. *Garenne, plaine, bruyere ou il y a beaucoup de lapins.* f.

KOOK. Aan de KOOK ZYN, kooken. *Bouillir.* Is het water al aan de kook? *L'eau bout elle deja? l'eau eſt elle deja en train de bouillir?*

KOOKEN. v. a. Gaar maaken. *Cuire, bouillir.* Een half dozyn eyeren kooken. *Cuire une demie douſaine d'oeufs.* De Meyd kan heel wel KOOKEN, de ſpyzen heel wel klaar maaken. *La Servante ſçait fort bien faire la cuiſine, apprêter les viandes.* Melk te KOOKEN zetten. *Mettre du lait bouillir.* De pot begind te kooken. *Le pot commence à bouillir.* De maag aan 't KOOKEN helpen. *Aider à la digeſtion, aider l'eſtomac à digerer.* KOOKERY, kookkunſt, de weet, de handeling van ſpyzen te kooken. *Cuiſine.* f. *Maniere de cuire, d'apprêter les viandes.* Hy verſtaat hem de kookery, het kooken, gereed maaken der ſpyzen wel. *Il entend bien la cuiſine, l'apprêt des viandes, il eſt bon cuiſinier.*

KOOKHUIS. n. Keuken, plaats daar de keuken gedaan werd. *Cuiſine.* f. *Endroit où l'on fait la cuiſine.* Daar is agter nog een kookhuis. *Il y a encore une cuiſine derriere.* 't KOOKHUIS van een Suikerplantagie *of* Suikerbakkery. *Le lieu où l'on fait bouillir le ſucre dans une Plantation de ſucre* ou *dans une Sucrerie.*

KOOKING. f. de daad van KOOKEN. De kooking of 't klaarmaaken der ſpyzen. *Le bouillement, la cuiſſon, l'apprêt des viandes.* De KOOKING, verteering der ſpyzen in de maag. *La digeſtion des viandes dans l'eſtomac.*

KOOK-PAN. f. Suikerbakkers ketel daar de ſuiker in kookt. *Cuve, chaudiere où l'on fait bouillir le ſucre.*

KOOL. Bekend moes gewas. *Chou, choux.* m. Een groote kool. *Un gros chou.* KOOL, werd meeſt *Collective* genomen. Witte kool. *Des choux blancs.* Roo kool. *Des choux rouges.* Sluitkool. *Des choux pommez.* Bloemkool. *Des choux fleurs.* Boere kool, Winter kool. *Des choux verts.* Kappertjes kool, kabuis kool. *Des choux cabus.* Savooy kool. *Des choux de Savoye.* Krul kool. *Choux crêpus.* Kool moes, kool ſop. *Potage aux choux.* m. Het is maar om de kool, 't is maar om de ſchyn. *Ce n'eſt que pour faire ſemblant, que pour la façon.* De kool is de ſop niet waard. *Le jeu ne vaut pas la chandelle.*

KOOL. Vuur kool. *Charbon.* m. Turfkool. *Charbon de tourbe.* Houts kool. *Charbon de bois* Gloeyende kool, brandende, glimmende, heete kool. *Charbon ardent, charbon allumé.* Doove KOOL, uitgedoofde kool. *Charbon eteint.* Peſt KOOL, peſt buil. *Charbon de la peſte.* KOOLBLAD. n. *Feuille de chou.* f. Koolblaaden aan konynen geeven. *Donner des feuilles de chou à des lapins.* KOOLDUIF, RINGELDUIF, wilde duif. *Pigeon ramier.* m. KOOLHAAS, huis haas, haas die zig onder de kool verbergd. *Lievre domeſtique* ou *lievre qui ſe cache ſous les choux.* KOOLMEES, ſoort van een Mees de vink gelykende, en die een naare ſtem heeft. *Meſange.* f. KOOLSPRUIT. *Rejetton de chou.* m. KOOLSTEK, koolſtruik. *Trogron de chou.* m. KOOLEETER, Konyn *of* Haas die met koolbladen werd gemeſt. *Clapier, lapin* ou *lievre domeſtique.* m. KOOLZAAD. *De la graine* ou *ſemence de chou.*

KOOLEN, 't meervoud van KOOL in den laatſten zin. *Des charbons.* Glimmende, brandende koolen. *Des charbons allumez, charbons ardents.* Schotſe koolen, Luikſe koolen, Smits koolen. *Du charbon d'Ecoſſe, de Liege, du charbon de terre, de la houille.* Hy ſtaat op heete koolen, hy is ongeruſt, geweldig verlangende om op een andere plaats te zyn. *Il brule d'impatience, il grille d'envie d'être hors d'icy.* Hy ſtaat op heete koolen, hy heeft de wolf by de ooren. *Il tient le loup par les oreilles.* Een huis, een ſtad in koolen leggen, gantſchelyk afbranden. *Reduire une maiſon, une*

Digitized by Google

une ville en cendre. KOOLBRANDERS hut. *Charbonniere, cabane, hutte d'un charbonnier.* f. KOOLHAALDER, KOOLSCHIP, vaartuig dat naar Schotland &c. om koolen vaart. *Vaisseau à charbon, bâtiment qui va querir des charbons en Ecosse &c.* KOOLMAAT, maat daar de koolen in en uit gemeeten worden. *Mesure à charbon.* f. KOOLSCHIP. zie KOOLHAALDER. *Bateau, bâtiment chargé de charbon.* m. KOOLVLOOT, Vloot ſcheepen met koolen gelaaden. *Flotte à charbon.* f.

KOON. zie WANG, KAAK. *Joue.* f. De linker, de regter koon. *La joue gauche, la joue droite.* KOONEMUTS of KORNETMUTS *Cornette.* f. Een koone muts ſtryken. *Repaſſer une cornette.*

KOOP. Verdrag tuſſchen kooper en verkooper. *Achat, marché.* m. De koop ſluiten. *Conclurre un achat, un marché.* 't Is een vaſte koop *C'eſt un marché fait.* De koop breeken. *Rompre le marché.* De koop toeſlaan, den verkooper by zyn woord vangen. *Arrêter le marché, prendre le vendeur au mot.* Dat zult gy op de koop toe hebben. *Vous aurez cela par deſſus le marché.* Het beſte goed is altyd beſte koop. *Le meilleur eſt toujours le meilleur marché.* 't Is al te goed koop. *C'eſt trop bon marché.* Dat is nog beter koop. *Cela eſt encore à meilleur marché.* Rouw koop hebben. *Se repentir du marché qu'on a fait.* Hy heeft al rouwkoop. *Il s'en repent deja.* Een huis te huur *of* te KOOP, te verkoopen. *Une maiſon à louer* ou *à vendre.* Een huis, een landt te KOOP zetten. *Mettre une maiſon, une terre en vente.* 't Roomſche Ryk wierd naar Pertinax dood aan den meeſtbiedende te koop geſteld. *Après la mort de Pertinax l'Empire Romain fut mis à l'enchere, fut promis au plus offrant.* Zyn eer te koop draagen, veil zyn, graag aan den man zyn. *Mettre ſon honneur à l'enchere, proſtituer ſon honneur.* Doet het eens op die koop, doet het eens hebt gy 't hart. *Faites le un peu pour voir.* Ik hou my aan de wynkoop. *Je retiens ma part du vin du marché.* Hy komt 'er goed koop af. *Il en eſt quitte à bon marché.* 't Is een KOOPAL, een man of vrouw die ligt koop ſluit. *C'eſt un homme qui achete tout ce qu'il voit, une femme qui achete tout ce qu'elle rencontre.* KOOPBRIEF, KOOP-CEDEL, brief waar mede de verkooper aanneemd te leveren, over te draagen, 't geen de kooper van hem gekogt heeft. *Lettre d'achat.* f. *Proviſions que le vendeur donne à l'acquereur.* De KOOPDAG is tegen den 20 vaſtgeſteld. *Le jour de la vente a été arrêté au vint.* KOOPDAG HOUDEN, openlyke verkooping houden. *Faire un inventaire, une vente publique, vendre à l'encan.*

KOOPEN, v.a. Door geld of iets anders zig eigen maaken. *Acheter.* Le Pret: *kogt*, le Part: *gekogt.* Een huis, een land, een paard koopen. *Acheter une maiſon, une terre, un cheval.* Iets te duur koopen. *Acheter quelque choſe trop cher; en payer, en donner trop.* Op tyd, op dag koopen. *Acheter à terme, à payer à certain jour.* Zyn koſt KOOPEN, voor zekere ſom in een Provenier huis &c. treeden. *Acheter ſa vie, entrer dans une Communauté pour le reſte de ſes jours, en payant certaine ſomme.*

KOOPER. Een die koopt, inkoopt. *Acheteur, acquereur.* De kooper en de verkooper. *L'acheteur, l'acquereur & le vendeur.* Daar zyn meer malle koopers, als gekke verkoopers. *Il y a plus de fous acheteurs que de fous vendeurs.* Hebt gy veel KOOPERS aan uw kraam gehad? *Avez vous eu bien des marchands à votre boutique? Vous eſt il venu bien des chalans?* Een Hout-KOOPER, Kaas-KOOPER, Papier-KOOPER, verkooper. *Un Marchand de bois, de fromage, de papier.* Een Fruit-KOOPER. *Un Fruitier.* Een Viskooper. *Un Poiſſonnier.*

KOOPHANDEL. m. Handel dryving van Koopers en Verkoopers. *Negoce, Commerce, Trafic.* m. Den Koophandel leeren, verſtaan. *Apprendre, entendre le Negoce, le Commerce.* 't Is nu een groote konſt door den Koophandel ryk te worden. *C'eſt un grand ſecret aujourd'hui de s'enrichir dans le Commerce, le Trafic?*

KOOPJEN. Ergens een KOOPJEN aan hebben, iets heel goed koop hebben. *Avoir quelque choſe à grand marché.* Ergens een koopjen aan hebben, in den gekſcheerenden zin; ergens meé aangehaald, gesjerd zyn. *être embarraſſé de quelque choſe, ſouffrir à l'occaſion de quelque choſe.* Gy hebt 'er een koopjen aan. *Vous êtes bien chanceux, vous n'êtes pas mal à cheval; vous voila dans de beaux draps blancs.*

KOOPLUI of KOOPLUIDEN, 't meerv: van KOOPMAN. *Marchands, gens de Commerce.* Al de Kooplui doen zoo. *Tous les Marchands font la même choſe.* De KOOPLUIDEN gaan naar de Beurs. *Les Marchands vont à la Bourſe.*

KOOP MAAKEN. v.n. Koop ſluiten. *Faire marché; conclurre, arrêter le marché.*

KOOPMAN. Handelaar. *Marchand, Negociant, Trafiquant.* Een ryk Koopman is een Koning in zyn huis. *Un riche Marchand eſt un Roy dans ſa maiſon.* Een Koopman in 't gros *of* een Groſſier. *Un Marchand en gros, un Groſſier.* Een Koopman in aals huiden, een wurm. *Un Marchand d'allumettes, un cancre.*

KOOPMANS Almanak. *Almanac de Marchand.* m. Het KOOPMANS Boekhouden leeren, onderwyzen. *Enſeigner, montrer à tenir les Livres des Marchands, à tenir les Livres à parties doubles.* KOOPMANS BRIEF, brief in den Koopmans ſtyl geſchreven. *Lettre de Marchand, lettre Miſſive.* Zyn Zoon een goede KOOPMANS ſtyl doen leeren. *Faire apprendre un bon ſtyle de Marchand à ſon Fils, pouſſer ſon Fils au Negoce.*

KOOPMANSCHAP. f. Koopwaar, goed dat de Koopman inkoopt en verkoopt. *Marchandiſe.* f. Zyn koopmanſchap inpakken, uitzetten. *Emballer, etaler ſa marchandiſe.* KOOPMANSCHAP, werd meeſtentyd genomen voor KOOPHANDEL, Handeldryving van den Koopman. *Marchandiſe.* f. *Trafic, Negoce, Commerce.* m. Hy werd in de Koopmanſchap opgetrokken. *On l'éleve au Negoce; on lui apprend la Marchandiſe, le Commerce.* Hy heeft met KOOPMANSCHAPPEN, Handel dryven een hoope geld gewonnen. *Il a gagné bien de l'argent dans la Marchandiſe, dans le Negoce.*

KOOP-PENNINGEN. Koopgeld, geld der gekogte waaren. Ik heb hem de koop-penningen toegeteld, in handen gegeeven. *Je lui ai compté, remis les deniers de l'achat.*

KOOPSTAD. Srad ten Koophandel wel gelegen. *Ville marchande, Ville de Negoce, de Trafic.* Een bloeyende Koopſtad. *Une Ville Marchande floriſſante.*

KOOPSTER. Vrouwmenſch dat iets koopt. *Femme qui achete, acquiert quelque choſe à prix d'argent.* De koopſter en verkoopſter. *Celle qui achete & celle qui vend.* Een Hout-KOOPSTER, Laken-KOOPSTER *Une Marchande de bois, Marchande de drap.* Een Groen-KOOPSTER, Groenvrouw. *Une Herbiere.* Een Vis-KOOPSTER. *Une Poiſſonniere.*

KOOPVAARDER. Koopvaardy Schipper. *Capitaine d'un vaiſſeau Marchand.* KOOPVAARDER, werd meeſt verſtaan van 't ſchip ter Koopvaardy uitgeruſt. *Vaiſſeau Marchand.* m. Al de Koopvaarders tot het Hulſe Convooy behoorende. *Tous les vaiſſeaux Marchands appar-*

Digitized by Google

appartenant au Convoy de Hul. KOOPVAARDY, Zeehandel, Zeevaart ter Koopmanſchap. *Marchandiſe.* f. *Negoce, Trafic par Mer.* m. Een ſchip ter Koopvaardy uitgeruſt. *Un vaiſſeau equipé en Marchandiſe.* KOOPVAARDY man, KOOPVAARDY SCHIP. *Vaiſſeau Marchand.* m. Al de Koopvaardy ſchepen zyn in beſlag genomen. *Tous les vaiſſeaux Marchands ont été arrêtez.*

KOOP-VERDRAG. n. Verdrag tuſſchen kooper en verkooper. *Accord entre le vendeur & l'acquereur.* m. Naar den inhoude van 't koop-verdrag. *Selon la teneur de l'accord, du marché.*

KOOPVROUW. Vrouw die bevoegd is Koopmanſchap te dryven. *Marchande, femme etablie en Negoce.* 't Is een kloeke Koopvrouw. *C'eſt une brave Marchande.*

KOOR. zie CHOOR van een Kerk. *Choeur d'une Egliſe.* m. KOORAAL. zie CHOORKIND. *Enfant du Choeur.*

KOORD. Lyn, touw. *Corde.* f. *Cordon, cordeau.* m. Op de koord danſen. *Danſer ſur la corde.* Met de koorde geſtraft werden dat 'er de dood navolge. *être puni par la corde que la mort s'en ſuive.* Iemand aan zyn koord, aan zyn zyde trekken, aan zyn ſnoer krygen. *Gagner, attirer quelqu'un, l'engager dans ſes interêts.* KLOSKOORD, koord met kloſſen geſlagen. *Du cordonnet, du cordon fait au fuſeau.* LUTSKOORD, lits-koord, KLOSKOORD om luiſen of litſen van te maaken. *De la gance, du cordonnet pour faire des brides, garnir des boutonnieres &c.* KOORDEBAND, hoedeband. *Cordon de chapeau.* m. Koordebanden maaken, fig: Futſelen, de kap trekken. *Lambiner, faire des niches.*

KOORDEDANSER. *Danſeur de corde.* De koorde danſers gaan zien. *Aller voir les danſeurs de corde.* Een KOORDEDANSERS ſpel. *Un jeu de danſeurs de corde, loge où les danſeurs de corde font leurs exercices.* KOORDEDANSTER. *Danſeuſe de corde.* Zoo onbeſchaamd als een koordedanſter. *Auſſi effrontée qu'une danſeuſe de corde.*

KOORN is ook op KOREN te vinden. *Bled, du bled.* Koorn zaayen, koorn oegſten, koorn dorſſen. *Semer du bled, recueillir du bled, battre du bled.* KOORNDORSSER. *Batteur de bled.* KOORNMAAYER. *Aouſteron, Moiſſonneur.* KOORNZOLDER. *Grenier à bled.* m.

KOORTS of KOORS. f. Koortſe, ziekte uit eene ongeregelde hitte ontſtaande. *Fievre.* f. Het is moeyelyk de koorts net te bepaalen. *Il eſt difficile de bien definir la fievre.* Gedurige ofte aanhoudende koorts. *Fievre continuë.* Alle daagſe koorts. *Fievre quotidienne.* Afgaande, afiaatende koorts. *Fievre intermittente.* Sluipkoorts. binnekoorts. *Fievre lente, fievre interne.* Anderen daagſe koorts. *Fievre tierce.* Derdendaagſe koorts. *Fievre quarte.* Heete koorts, yle koorts. *Fievre chaude.* Purpere koorts. *Fievre pourprée.* Kwaadaardige koorts. *Fievre maligne.* De koorts krygen. *être attaqué de la fievre.* Lang aan de koorts gaan. *Avoir longtemps la fievre, être longtemps tourmenté de la fievre.* De beeving, huivering van de koorts. *Le tremblement, le friſſon de la fievre.* De kelder-KOORTS hebben; naar den dronk ziek zyn. *Avoir la fievre de trop boire, être malade après la debauche.*

KOORTSIG. Adj. Koorts verwekkend. *Fievreux. ſe.* De meloen is koortſig. *Le melon eſt fievreux, donne la fievre.* De Herfſt is een koortſig Jaargetyde. *L'Automne eſt une Saiſon fievreuſe.* De Quinquina is een uitneemend KOORTSVERDRYVEND middel. *Le Quinquina eſt un excellent febrifuge.*

KOOS. *Pret:* van KIEZEN. Hy koos de ſlegſte van de drie, *Il choiſit, il prit la plus mechante, la moins bonne des trois.*

KOOT. Bekend been uit de oſſe hiel &c. *Talon.* m. *Os du talon du boeuf &c.* Een koot opzetten. *Dreſſer un talon, faire tenir un talon debout.* De koot omgooyen. *Abbattre le talon.* Rollen als een koot. *Rouler comme un talon, comme une boule.* De koot leid ſtoof. *Le talon eſt ſur pied, eſt aſſis.* De koot leid ſchyt. *Le talon eſt ſur le côté, à l'envers.*

De KOOT, kooy, kajuit, hut *of* roef van de Stuurlui op een Haringbuis. *La chambre* ou *cabane du Maître de bâtiment pour la pêche du Hareng.*

KOOTEN, 't meerv: van KOOT. *Des talons, des os d'un talon de boeuf &c.* Vaſt op zyne kooten ſtaan, zig wel vaſt houden, moedig ſtaan blyven. *Se tenir bien ferme ſur ſes pieds, avoir la contenance, le maintien ferme; avoir bon pied bon oeil.* Hy is nog wakker op zyne kooten. *Il eſt encore bien alerte, il porte encore fort bien ſon bois.* Het werk ſtaat op zyne kooten. *L'ouvrage eſt bien ſolide, eſt bien executé.* Die redenen ſtaan op haar kooten, zyn bondig. *Ces raiſons ſe ſoutiennent, ſont ſolides, concluantes.*

KOOTEN. v. n. Met kooten ſpeelen. *Jouer aux talons.* De Hollandſe jeugd houd veel van 't kooten. *La jeuneſſe Hollandoiſe aime beaucoup à jouer aux talons.* KOOTEN, optrekken, lichtmiſſen, zyn hart ophaalen. *Faire la vie, prendre du bon temps.* Niet te kooten beſt, maar beter vroeg als leſt. ſpr: *Il vaut mieux ne point s'emanciper, ne point faire la debauche; mais s'il faut la faire une fois en la vie, encore vaut il mieux que ce ſoit de bonne heure que ſur le retour.*

KOOTJONGEN. Kabouterjongen, ſtraatjongen, platje. *Petit gale-fretier, poliſſon, garnement qui joüe aux talons &c.* Meend gy met kootjongens te doen te hebben? *Penſez vous avoir affaire à des morveux, à de la canaille?*

KOOY of KOOI. f. Vogelkooy, kouw. *Cage.* f. De vogel is in de kooy, in de knip. *L'oiſeau eſt en cage.* KOOY, plaats daar men eenden vangt. *Cage, endroit où l'on prend des canards ſauvages.* Schaaps KOOY, ſchuur, ſtal &c. daarinmen 's nagts de ſchapen ſluit. *Bergerie, Etable à brebis.* f. De wolf in de ſchaaps kooy opſluiten, den kat de kaas beveelen. *Enfermer le loup dans la bergerie, donner la brebis à garder au loup.*

KOOY. Slaapplaats in een ſchip. *Cabane, camagne, Cahute.* f. *Lit de vaiſſeau.* m. De Schipper was al in zyn kooy. *Le Capitaine etoit deja dans ſa cabane, ſa camagne; le Patron etoit deja couché.* Te KOOY gaan, naar bed gaan. *Se coucher, ſe mettre au lit.* Zy ging met haar pol te kooy. *Elle s'alla coucher avec ſon ami, ſon rufien.* Een ligt te KOOY *of* ligte kooy, een hoeragtig, geil vrouwmenſch. *Une debauchée, devergondée, une vilaine, une garce.*

KOOYEN. v. a. Eenden vangen, in de kooy lokken. *Attirer des canards dans le piegé, prendre des canards ſauvages.* De KOOYMAN, de man die eenden in de kooy lokt, vangd. *Celui qui attire, prend des canards ſauvages.*

KOOYEN. v. n. In ontugt leeven, hoereeren. *Vivre en adultere, en paillardiſe.* Zy kooyen ſamen. *Ils couchent enſemble, ils vivent en adultere, en paillardiſe, ils ont un commerce deffendu.*

KOOYEN. Drukkers w: Korte ſluithoutjes, om de vormen toe te kooyen. *Morceaux de bois ſervant à ſerrer les formes de l'Imprimeur.*

KOP, werd in devolgende ſpreekwyzen voor *hoofd* genomen. *Tête, caboche.* f. Een oſſe kop. *Une tête de boeuf.* Daar viel een turf op zyn kop. *Il tomba une tourbe ſur ſa tête.* Jou dikkop, daar jy bent. *Groſſe caboche que tu és.* 't Is een Luitherſe kop, een ſtyfzinnige

Digitized by Google

nige ſtryder. *C'eſt une caboche Lutherienne, un obſtiné, un entêté, un opiniâtre.* Zyn KOP klouwen, niet wel te vrede zyn. *Se gratter la tête, n'être pas content.* Zyt gy met de kop gebruid, gekweld? *êtes vous fou? avez vous perdu l'eſprit?* De byl op de kop krygen, te kort ſchieten in een geding &c. *Donner du nez en terre, perdre ſon procès, être la victime d'une mauvaiſe affaire.* Met zyn kop tegen de muur loopen, de Maan aanbaffen. *Se cogner la tête contre un mur, abboyer à la Lune.* Een ſpelde KOP. *Une tête d'epingle.* Een ſpyker kop. *Une tête de clou, une caboche.*

KOP. Drinkkop, drinkſchaal. *Coupe, taſſe.* f. *Vaſe à boire.* m. Een goude, een porceleine kop. *Une coupe, un vaſe d'or; une coupe, une taſſe, un vaſe de porcelaine.* Die kop houd een half pintje. *Cette coupe, cette taſſe tient demie pinte.* Een KOP daar de melk mede uitgemeeten werd. *Meſure à lait.* f. *Jatte plus profonde que large avec laquelle on meſure le lait.* f. Een KOP melk uitdrinken. *Avaler, boire une meſure, une ecuellée de lait.* Een KOP appelen, peeren, nooſjes. *Une meſure de pommes, de poires, de noiſettes.* Laat-KOP, dop of glas; tuig dat met brandende kaarsjes of vlammend werk op de huid gezet werd om het bloed af te trekken. *Ventouſe.* f. *Coquille.* f *verre à ventouſer.* m.

KOPER. n. Bekend Myn ſtof. *Du cuivre, de l'airain, du bronze.* Een kopere kandelaar, koper bekken, kopere munt. *Un chandelier, un baſſin, de la monnoye de cuivre.* Kopere knoopen, gelpen. *Des boutons, des boucles de cuivre.* Rood koper. *Du cuivre rouge, de la roſette.* Geel koper. *Du cuivre jaune.* Kalamyn koper, latoen. *Du laiton.* Gebroken koper, ſchrooyſel. *De la mitraille de cuivre.* Een kopere plaat *Une plaque de cuivre.* Een kopere plaat; beſneden, gegraveerd koperblad. *Une planche de cuivre, feuille* ou *planche de cuivre où il y a de la gravure.* In koper ſnyden, etſen *Graver en cuivre, ſur cuivre, au burin* ou *à l'eau forte.* De KOPERE Slang die Moſes in de Woeſtyne oprechtede. *Le Serpent d'airain que Moyſe eleva au Deſert.* Het koper paard daar Hendrik de vierde (te Parys) op zit. *Le cheval de bronze ſur lequel Henry quatre eſt aſſis.* Een KOPER beeld. *Une ſtatuë de bronze.* Koper geſchut. *Canon de fonte.* Het KOPER werd Venus genaamd by de Alchimiſten. *Le cuivre s'appelle Venus chez les Alchimiſtes.*

KOPERBERG. m. Kopermyn. *Montagne, mine de cuivre.* f. Een hoope duiten by malkander heet ook een kopere berg. *Montagne de cuivre, un tas de dutes.* KOPERBLAD. n. *Feuille, lame de cuivre.* KOPERDRAAD, draad van kalamyn koper *Du fil de laiton* m. 't KOPERGELD is laſtig. *La monnoye de cuivre eſt embarraſſante.* Koper geld, kopere Zielmis; ſlechte betaling verdiend ſlecht werk. *Monnoye de cuivre Meſſe de pareil alloy; mechante monnoye mechante beſogne; on vous ſervira ſuivant votre argent.* KOPER-MOLEN, molen daar het koper tot plaaren geſlagen werd. *Moulin de la forge au cuivre où l'on etend le cuivre en plaques, en lames.* KOPERE MUNT, kopergeld. *De la monnoye de cuivre.* KOPERMYN, koperberg. *Mine de cuivre.* In Zweeden zyn veel Koper-mynen. *Il y a bien des Mines de cuivre en Suede.* KOPERE-PLAAT, geſnede, ge-etſte koper plaat. *Planche de cuivre gravée.* f. KOPERE-PLAAT, print. *Taille douce.* f. Het boek is vol kopere plaaten. *Le livre eſt plein de tailles douces.* KOPERROEST, koper groen, Spaans groen. *De la rouille de cuivre, du verdet, verd de gris.* KOPER-ROOD, ſoort van Bergzwavel, ſtof in de Kopermynen gemeen. *De vitriol, de la couperoſe.* KOPERSLAGER, KOPERSMIT. *Un Chaudronnier, Dinandier en gros, homme qui fait travailler en cuivre.* KOPERSNEE, ſneé in 't koper. *Gravure en cuivre, ſoit au burin* ou *à l'eau forte.* KOPERSTEEKEN. v. n. in 't koperſnyden. *Buriner, graver au burin.* KOPERWERK, kopergoed, ketels, pannen &c. *De la Dinanderie, des uſtenciles de cuivre.* Hier verkoopt men alderhande koperwerk. *On vend icy toutes ſortes d'ouvrages, d'uſtenciles de cuivre.* Het KOPERWERK ſchuuren. *Ecurer la vaiſſelle de cuivre; ecurer le cuivre de la batterie de cuiſine.*

KOPJE. n. Kleine kop. *Petite taſſe, petite ecuelle.* Een kopje koffy, een kopje thee drinken. *Boire une taſſe de caffé, de the.* Een kopje melk inſtuyren *Avaler une ecuellée de lait.*

KOPPEL. n. Paar, twee ſtuks ergens van *Couple.* f. Een koppel duiven, een koppel eyeren, een koppel paarden. *Une couple de pigeonneaux, une couple d'oeufs, une couple de chevaux.*

KOPPELAAR. Koppeldraayer, paarde tuiſcher. *Maquignon.* KOPPELAAR, hoerewaard, hoere kogchel. *Maquereau, homme qui tient bordel.* Een eerlyke KOPPELAAR, een die Huwelyken aanknoopt. *Un entremetteur de mariages.* KOPPELAARSTER, koppelſter, hoere waardin. *Maquerelle, femme qui tient bordel* Een eerlyke KOPPELAARSTER, aanknoopſter van Huwelyken. *Une Femme d'intrigues, une entremetteuſe de mariages &c.* KOPPELAARY, handel van den koppelaar of van de koppelaarſter *Maquignonage, maquereliage, micmac.* m. *Manigance de l'entremetteur, de l'entremetteuſe.*

KOPPELEN. v. a. Paaren, aan koppels binden. *Accoupler, apparier, mettre par couples* Honden, paarden, oſſen koppelen. *Accoupler des chiens, des chevaux, des boeufs.* Twee woorden aan een koppelen. *Lier deux mots l'un à l'autre.* Een huwelyk KOPPELEN, bedektelyk ſluiten, aanknoopen. *Maquignonner un mariage, s'entremettre d'un mariage.* KOPPELING, aankoppeling, ſamenpaaring van oſſen, paarden &c. *Accouplement de boeufs, de chevaux &c.* m. KOPPELING van een huwelyk. *Maquignonnage d'un mariage* m. KOPPELING, aanbinding van twee of drie woorden aan malkander. *Liaiſon, jonction de deux* ou *trois mots enſemble.* f.

KOPPEL-TEEKEN. n. BIND-TEEKEN. *Barre.* f. *Tirets pour joindre deux mots enſemble* m.

KOPPELVAERSEN. Vaerſen van evenveel regels elk, en door verſcheide *coupletten* aan malkander gehecht. *Stances, vers detachez & de même nombre de lignes.*

KOPPEL-WOORD. n. Woord uit twee, drie of meer woorden ſamengeſteld, als APPEL-BOOM, TAFELLAKEN. *Mot compoſé.* De Hollandſe Tael, de Nederduitſche Taal is vol koppel-woorden. *La Langue Hollandoiſe eſt pleine de mots, de termes compoſez.* KOPPELWOORDJE woordje tot aan-een-binding van een reden, ſpreekwyze dienende. *Conjonction, particule conjonctive.* f. EN, ENDE is een koppelwoordje.

KOPPEN, 't meervoud van KOP, in den zin van HOOFD *Des têtes.* Menſchekoppen. *Des têtes d'hommes.* Paardekoppen. *Des têtes de cheval.* Een Schip met twintig ſtukken en honderd koppen. *Un vaiſſeau monté de vint pieces & cent hommes d'equipage.*

KOPPEN. 't meervoud van KOP, in de volgende zin. *Des taſſes, des vaſes, coupes.* Porceleine koppen. *Des taſſes de porcelaine.*

KOPPEN. Laatbuſſen, laatkoppen. *Des ventouſes.* f. pl. Iemand koppen zetten. *Appliquer des ventouſes à*

Digitized by Google

quelqu'un, ventouser quelqu'un. Drooge koppen. *Des ventouses seches.*

KOPPEN. v. a. Koppen zetten, bloed trekken door middel van koplaatinge. *Ventouser, scarifier.* Een zieke koppen. *Ventouser un malade, lui appliquer des ventouses.* KOPPER, KOPPE ZETTER. *Ventouseur, celui qui applique des ventouses;* KOPSTER, koppezetster. *Ventouseuse, femme qui applique des ventouses.* KOPPE-ZETTING, bloedlaating door middel van koppen. *Application de ventouses, scarification.* f. KOPVLESJE, kopbusje van glas, zilver, hout &c. *Ventouse.* f. *bouteille* ou *petit vase rempli d'etoupes, au moyen duquel on applique des ventouses.*

KOPPER-MAANDAG. Koppertjes Maandag, rustdag, slempdag der Droogscheerders en Drukkers Gasten. *Le Lundy perdu, la Fête des Tondeurs & Compagnons d'Imprimerie.*

KOPPIG, HOOFDIG. Adj. Halsterrig, eigenzinnig. *Têtu, opiniâtre, accariâtre, entêté.* Een koppig wyf. *Une femme têtuë, opiniâtre, accariâtre.* 't Is een koppige vent. *C'est un bourru, un brutal, un entêté.* KOPPIGE, hoofdige wyn. *Du vin qui entête, du vin fumeux.* Bremer, Deventer bier is koppig. *La biere de Breme, de Deventer entête, monte à la tête, est vaporeuse, fumeuse, fuligneuse.* Iets KOPPIG of KOPPIGLYK staande houden. *Soutenir quelque chose opiniâtrement, obstinément.* 't Is maar KOPPIGHEID, hoofdigheid. *Ce n'est qu'opiniâtreté, que pur entêtement.*

KOPSTUK. n. Gedeelte van een huid, vel, leer &c. dat van omtrent de kop van 't beest komt. *Tête de la peau corroyée; endroit du cuir, de la peau d'autour la tête de la bête.* Een KOPSTUK, een Dukaton *of* ander stuk gelds daar een Vorst &c. opgeslagen is &c. *Monnoye d'argent où se voit l'empreinte de la tête d'un Prince.* f.

KORAAL, CORAAL. Koraalplant, Zeegewas dat in de grond week is, en in de lugt komende zoo hard als marmer word. *Du corail* ou *du coral.* Het koraal werd met ankers uit de grond der Zee gehaald. *On arrache, on tire le corail du fonds de la Mer avec des ancres.* Een koraal-tak. *Une branche de coral.* Valsch *of* naargebootst KORAAL. *Du faux corail, du corail artificiel, contrefait.* Een KORAALE-snoer. *Un collier de corail.* KORAALE lippen, roode lippen. *Des levres de corail, des levres vermeilles.*

KORAAL op CHOORAAL vergeeten, is 't zelfde als CHOORKIND, jonge Choor-zanger. *Enfant* ou *jeune Chantre du Choeur.*

KORAAL-BOOM. m. Boomgewas, welkers Bakelaar of roode korlen tot armsnoeren en brasseletten dienen. *Bois de corail, Arbrisseau de l'Amerique qui porte une petite graine rouge comme du corail &c.*

KORAALEN of KRAALEN in de platte styl. Bolletjes daar men hals- en armsnoeren mede maakt. *Des grains de corail vrai* ou *faux.* KORAALEN of kraalen koopen, aanrygen. *Acheter, enfiler du corail, des grains de corail.*

KORAAL-KRUID. n. Zee-mosch, hairig en kort Zeegewas aan 't koraal, de schulpen &c. vast kleevende. *De la coraline, mousse Marine qui s'attache au corail, aux coquilles &c.*

KORDEWAGEN of KOORDEWAGEN. Kruywagen die met een koord *of* touw voortgetrokken kan worden. *Brouette.* f.

KOREN *of* KOORN. n. Bekend Veldgewasch dat tot meel gemaalen en tot brood gebakken word. *Du bled.* Groen *of* onryp koren. *Du bled verd, bled en herbe.* Koren aan schoven. *Du bled en gerbes.* Het koren oegsten, in de schuur haalen. *Couper, moissonner, serrer le bled.* Het koren dorssen, verschieten. *Battre, remuer le bled.* De Leeuwrik zingt in 't KOREN, in de koren-akkers. *L'Allouette chante dans les bleds.* Paradys KOREN, zeker graan alzoo genaamd. *De la graine de Paradis.* Turks KOREN, met groote en gladde korlen. *Du bled de Turquie, bled à gros grains lisses.* Zyn koren groen op eeten, zyn goed beleenen, zyne inkomsten belasten &c. *Manger son bled en herbe, faire argent de ses terres, de ses meubles, en les engageant &c.*

KOREN-AKKER. m. *Champ de bled.* m. KOREN-AIR of koren-aar. *Epi de bled.* m. KOREN-BEURS, by een komst der Korenkoopers. *Bourse au grain, Bourse au bled.* f. KOREN-BLOEM, roggebloem, *Cyanus* in 't Latyn. *Du bluet, de l'aubifoin.* m. *Fleur bleuë qui croît dans les bleds.* Roode KOREN-BLOEM of klapper-roos. *Coquelicot.* m. KOREN-BRANDER, een die koren-brandewyn maakt. *Distillateur d'eau de vie de grain.* KOREN-BRANDEWYN. *De l'eau de vie de grain.* KOREN-BYTER, koren-kerver, diertje dat het koren doorbyt, opeet. *Calandre.* f. *Insecte qui ronge, qui coupe le bled.* 't Is een koren-byter, een woekeraar die 't koren duur houd. *C'est un Usurier, un Monopoleur qui maintient la cherté dans le bled.* KOREN-DORSSCHER. *Batteur de bled.* KOREN-DRAAGER. *Porteur de bled.* KOREN-HALM, koren-schagt, steel. *Tuyau de bled, chalumeau.* m. Met een koren-halm het vocht zuigen. *Succer la liqueur avec un tuyau de bled, avec un chalumeau de paille.* KOREN-HOOP. *Monceau, tas de bled.* m. Honger roepen op eenen koren-hoop. *Crier famine sur un tas de bled.* KOREN-HULZE of KAF. *De la balle.* f. *L'enveloppe des grains de bled* KOREN-HARP, raam van koperdraad daar 't koren door geziftwerd. *Crible de fil de laiton &c. par lequel on passe le bled.* m. Een ryk KOREN-KOOPER, Graan-kooper. *Un riche Marchand de bled.* Een KOREN-KREKEL, stapel. *Une Cigale.* KOREN-LAND, BOUWLAND, land met koren bezaayd, daar koren wascht. *Terre labourable, terre ensemencée de bled.* f. *Champ de bled.* m. Dat goed wascht in de koren-landen. *Cela croît dans les terres labourables, dans les champs de bled.* KOREN-LIGTER, zwaar vaartuig daar 't koren in geloscht en mede naar de Pakhuizen vervoerd werd. *Bâtiment lourd dans lequel on transporte le bled d'un Magazin à l'autre.* KOREN-MAAT. *Mesure à bled.* f. *Boisseau, bichet.* m. KOREN-MARKT. *Marché au bled.* m. KOREN-MEETER. *Mesureur de bled.* KOREN-MOLEN. *Moulin à vent où l'on mout le bled.* m. KOREN-SCHOOF, gerve. *Gerbe.* f. *Faisceau de bled.* m. KOREN-SCHUUR. *Grange.* f. KOREN-SEISSEN, sikkel. *Faucille.* f. KOREN-VELD, koren-akker. *Champ de bled.* m. *Terre labourable semée de bled.* f. Zig in een koren-veld verschuilen. *Se cacher dans un champ de bled, dans un bled.* KOREN-WURM of KOREN-WURM, kalander-wurm, koren-byter. *Calandre.* f. *Insecte qui ronge le bled.* KOREN-ZAK. *Sac à bled.* m. KORENZOLDER. *Grenier à bled.* m.

KORENTEN, CORENTEN of KRENTEN. Bekend gewasch. *Des raisins de Corinthe.* De korenten zyn los maakende en raaken onvermengd onder door. *Les raisins de Corinthe sont aperitifs & fortent entiers par embas.* KORENTE KOEKJES. *Des gâteaux au four dans lesquels il y a des raisins de Corinth:*

KORF. f. Mand waar van veelderley soorten zyn. *Panier, manequin.* m. *Corbeille, hotte.* f. Een brood-korf. *Un panier, une corbeille au pain, dans quoy l'on porte, l'on serre le pain.* Esopus verkoos de brood-

Digitized by Google

korf te draagen. *Eſope choiſit de porter le panier, la corbeille au pain.* Onbezorgd eeten uit de korf. *Vivre ſans ſouci, manger & boire ſans s'informer d'où il vient.* Een Bye-KORF. *Une ruche de mouches à miel.* Een vis-KORF. *Un reſervoir* ou *panier d'oſier dans lequel on garde le poiſſon en vie.* Een eyer-KORF, eyermand. *Un panier aux oeufs.* Een ſchans-KORF. *Un gabion.* Een rozyn KORF. *Un panier, un cabas de raiſin.* Een glaze KORF. *Une charge de verre; entrelaſſis de tringles dans lequel on tranſporte le verre.* m.

KORFDE of KERFDE. *Pret:* van KERVEN. Hy korfde hem als een vis. *Il le trençonna, taillada comme un poiſſon.*

KORFJE. n. Brood KORFJE, mandje. *Petite corbeille au pain.* Een lint-KORFJE, mandje van draadwerk. *Une corbeille de filigrane.*

KORHOEN, KNORHOEN. n. Hazelhoen. *Coq de bruyere* ou *Coq ſauvage qui ſe prend à la paſſée comme les Beccaſſes.* m.

KORK. zie KURK. Kurk-boom, ſponsagtig en lugtig boomgewaſch. *Du liege.* Zoo droog, zoo ligt als kork. *Sec, leger comme liege.*

KORL, KOREL of KORREL. *Grain.* m. De korlen, korels, korrels van een koren-air. *Les grains d'un epi de bled.* Een korl druif. *Un grain de raiſin.* Een korl graan. *Un grain de bled.* Wierook aan korlen. *De l'Encens en grains, en miettes.*

KORLEN. v.n. Karlen, aan korlen afvallen. *S'egrener, s'egrainer, ſe diviſer, ſe ſeparer par grains.* De druiven korlen als zy te ryp zyn. *Les raiſins s'egrenent quand ils ſont trop meurs.*

KORLIG. Adj. Korlend. *Qui s'egrene.* Korlige druif. *Du raiſin qui s'egraine, s'en va par grains.*

KORNEL, KOLONEL of COLONEL. Overſte van een Regiment. *Colonel, Commandant en chef d'un Regiment.* De Kornel aan 't hoofd van zyn Regiment zynde. *Le Colonel etant à la tête de ſon Regiment.*

KORNEL. Kortmeel, ſamenmengſel van meel en zemelen. *Mêlange de farine & de ſon.* m.

KORNET is op CORNET en KORNIS op CORNIS te zien.

KORNOELJE of KORNOELIE. f. Vrugt van de KORNOELJEBOOM, roode en ſerpige vrugt welke in September ryp word. *Cornouille.* f. *Fruit du Cornouiller, qui meurit en Septembre.* Kornoeljen eeten. *Manger des Cornouilles.*

KORNUIT. School makker, School gezellin. *Camarade d'Ecole.* Zy ſpeeld met haar kornuiten op de plaats. *Elle jouë avec ſes camarades dans la cour.*

KORS. Water KORS. Bloedzuiverend gewas. *Du creſſon.* De kors is verhittend en afzettend. *Le creſſon eſt echauffant & diuretique.*

KORST. f. Brood korſt, paſtey korſt. *De la croute de pain, de paté.* Boven korſt, onder korſt. *Croute de deſſus, croute de deſſous.* Hy kan geen korſt eeten, doorbyten. *Il ne ſçauroit manger de croute.* Al de korſt van 't brood ſnyden. *Ecroûter le pain.* Daar komt een leelyke KORST op 't lyf van een ſchurft menſch. *Il ſe fait une vilaine croute ſur le corps d'un galeux.* Als de eerſte KORST der Aarde met de ſpaa, met de ploeg door geſneden word. *Quand la premiere croute de la Terre ſe fend, ſe coupe avec la beche, la charuë.*

KORSTIG, KORSTAGTIG. Adj. Vol korſt. *Crouteux, plein de croute.* Dat brood is al te korſtig. *Ce pain eſt trop plein de croute, trop crouteux.* Die KORSTIGHEID, hardigheid van korſt maakt de meſſen ſtomp. *Cette dureté de croute emouſſe les couteaux.*

KORSTJE. n. Kleine korſt. *Croutelette, petite croute.* f. Snyd my een korſtje brood. *Coupez moy une croutelette de pain.*

KORST-PASTEY In tegenſtelling van POT-PASTEY. *Paté en croute.* m. *Une tourte* ou *un paté.*

KORSWYL of KORTSWYL. Aardigheid, tydverdryf, klugt. *Plaiſanterie.* f. *Badinage, amuſement, paſſe-temps.* m. Het is maar korswyl, gy moet 'er niet kwaad om worden. *Ce n'eſt que plaiſanterie, que jeu, il ne faut pas vous en fâcher.* Hy doet, hy zegt het maar uit korswyl. *Il ne le fait, ne le dit que pour rire.* Met malkander zomtyds KORSWYLEN, vrolyk zyn, boerten. *Plaiſanter, railler, ſe divertir quelque fois enſemble.* KORSWYLIG, KORTSWYLIG. Adj. Aardig, vermaakelyk, blygeeſtig. *Agréable, badin, facetieux, divertiſſant, de bonne humeur, de bonne compagnie.* 't Is een korswylig menſch. *C'eſt un homme, une femme, une perſonne d'agréable, de bonne humeur: il eſt crouſtilleux, divertiſſant, bouffon; elle eſt crouſtilleuſe, divertiſſante, bouffonne.* Die KORSWYLIGHEID, aardigheid, vrolykheid mag ik wel zien. *Je ſuis pour ces plaiſanteries, ces paſſe-temps, ces divertiſſements là: j'aime bien cette humeur enjoüé, cette gayete.*

KORT. Adj. Niet lang. *Court, pas long.* Een kort kleed, korte mantel, korte bef. *Un habit court, manteau court, rabat court.* Een korte neus, korte beenen. *Un nez court, des jambes courtes.* Ik ben te kort, ik kan 'er niet by reiken. *Je ſuis trop court, trop petit, je n'y ſçaurois atteindre.* De KORTE of onderſte ribben. *Les fauſſes côtes.* De tyd is te KORT om 't u alles te zeggen. *Le temps eſt trop court pour vous dire tout.* Iets in korte woorden verhaalen. *Raconter quelque choſe en peu de mots.* Het kort begrip van een boek. *Le ſommaire, l'abregé d'un livre.* Een Wiſſel brief op kort zigt te betaalen. *Une Lettre de change payable à peu de jours de vuë.* Het gebeurde KORT na zyn vertrek. *Il arriva peu après ſon depart.* De arme vrouw ſturf kort daar aan. *La pauvre femme mourut peu apres.* Wy zullen in 't kort by u komen. *Nous vous irons voir, nous irons chez vous dans peu.* De kortſte dwaasheden zyn de beſte. *Les plus courtes folies ſont les meilleures.* Hy maakte het kort en goed. *Il le fit court & bon; il en dit peu, mais il dit bien.* Een korte doodboven een langduurige gevankenis verkiezen. *Preferer une prompte mort à une longue priſon.* Veel leeren in korten tyd. *Apprendre beaucoup en peu de temps.* Om het KORT te maaken. *Pour couper court.* Zyne kinderen heel KORT houden. *Tenir ſes enfans bien de court.* Te KORT komen, te weinig hebben. *Manquer, avoir manque, avoir trop peu.* Laken, ſtof te kort komen. *Avoir trop peu de drap, trop peu d'etoffe.* Daar is een ſchelling, een ſtuiver te kort. *Il y a un eſcalin, un ſou à dire, de manque, trop peu, de moins qu'il ne faut.* Hy vreeſd te KORT te komen, niet genoeg te hebben om van te leeven. *Il craint de n'avoir pas aſſez, de n'avoir pas dequoy vivre.* Te KORT ſchieten in een gevecht, de nederlaag krygen. *Avoir du deſſous, du pire dans un combat, être deffait, battu.* Te kort ſchieten, te kort komen. *Avoir manque, n'avoir pas aſſez.* Daar zal meer als een el te kort ſchieten. *Il s'en faudra plus d'une aune, il y aura plus d'une aune à dire.*

KORT. Mals, murw, wel gaar. *Tendre, bien cuit, bouilli.* Dat vleeſch is heel kort. *Cette viande eſt bien tendre, bien cuite.* De *bouillon*, het nat moeſt een weinig korter geweeſt hebben. *Il faloit reduire le bouillon à un peu moins; il faloit faire le bouillon plus ſucculent.*

Digitized by Google

KORTADEMIG. Adj. zie AAMBORSTIG. Die een korten adem heeft. *Asthmatique, poussif, qui a la courte haleine.* Hy is wat kortademig. *Il est un peu asthmatique.*

KORTAGIE. f. Makelaars loon. *Courtage.* m. *Salaire du Courtier.* De helft der kortagie betaalen. *Payer la moitié du courtage.*

KORTBONDIG. Adj. Kort en zinryk, kragtig. *Succint, bref & energique.* Een kortbondig verhaal. *Un recit succint & energique.* Een kortbondige styl. *Un style laconique & expressif; un style concis, energique, rablu, nerveux.* De KORTBONDIGHEID der Latynse Taal. *La force, l'energie, la moële de la Langue Latine.*

KORTBORSTIG. Adj. zie ENGBORSTIG. Aamborstig. *Asthmatique, attaqué de la poitrine.* KORTBORSTIGHEID, engborstigheid, aamborstigheid. *Asthme.* m. *Difficulte de respirer.* f.

Te KORT DOEN. v. a. VERKORTEN. Verongelyken. *Faire tort, faire injustice.* Men moet niemand te kort doen. *Il ne faut faire tort à personne, il ne faut nuire à personne.*

KORTEGAARD, van 't Fransch woord *Corps de Garde*, Wachthuis, Wachtplaats. Hy wierd in de Kortegaard gebragt. *Il fut mené au Corps de Garde.*

KORTELING of KORTELINKS. Adv. Onlangs. *Depuis peu.* Ik heb hem korteling gezien, gesproken. *Je l'ai vû depuis peu, ces jours passez; je lui ai parlé depuis peu, il n'y a pas long temps.*

KORTELYK. Adv. In 't kort, in weinig woorden, in weinig tyds. *En peu de mots, en peu de temps, en bref.* Ik zal 't u kortelyk verhaalen. *Je vous le raconterai en peu de mots, en bref.*

KORTEN. v. n. Korter worden. *Accourcir, raccourcir, devenir plus court.* De dagen korten sterk. *Les jours accourcissent, raccourcissent fort.*

KORTEN. v. a. Korter maaken. *Rogner, raccourcir, ecourter.* Zyne nagels korten. *Rogner ses ongles.* De ooren van een hond, van een paard korten. *Rogner les oreilles d'un chien, d'un cheval; ecourter un chien, un cheval.* De nagels, de vleugels van een vogel korten *Rogner les ongles, les ailes d'un oiseau.* Iemands nagels, iemands vleugels korten. *Rogner les ongles, les ailes à quelqu'un; diminuer son pouvoir.* Twee ten honderd KORTEN, afkorten voor prompte betaaling. *Rabattre deux par cent pour le prompt payement.* Een schip KORTEN, inkorten, sleepen. *Touer un vaisseau.*

KORTER MAAKEN. v. a. *Accourcir, raccourcir.* Een mantel, een degen korter maaken. *Accourcir un manteau, une epée.* Zyne reden korter maaken. *Accourcir, abreger son discours.*

KORTER WORDEN. v. n. *Accourcir, devenir plus court.* De dagen zullen niet veel korter worden. *Les jours n'accourciront gueres plus.*

KORT GEWEER, in overstelling van LANG GEWEER: als daar zyn pieken, hellebaarden, geschut. *Armes courtes.* Bajonnetten, degens, pistolen, houwers, roers en ander kort geweer. *Des bayonnettes, des epées, des pistolets, des sabres, des fusils & autres armes courtes.*

De KORTHEID van den tyd, van 's menschen leven. *La brieveté du temps, de la vie humaine.* De KORTHEID van styl baard veeltyds duisterheid. *La brieveté du style cause souvent de l'obscurité,* Hy brak kortsheids halve zyn reden daar meê af. *Il finit son discours à cet endroit là afin d'être court.* De KORTHEID, malsheid van 't vleesch. *La qualité tendre de la viande.*

KORT HOUDEN. v. a. In room houden, naauw gade slaan. *Tenir de court, tenir en bride.* Men moet de Jeugd kort houden. *Il faut tenir la Jeunesse de court, tenir la Jeunesse en bride.* Men kan een kind ook wel te kort houden *On peut bien tenir un enfant trop de court; on peut bien tenir la bride trop haute à un enfant.*

De KORTING of het KORTEN der dagen. *L'accourcissement, le raccourcissement des jours.* De KORTING, afkorting van twee ten honderd. *Le rabais, la deduction de deux par cent.*

Te KORT KOMEN. v. n. Ontbreeken. *Manquer, avoir defaut.* Geld op de reis te kort komen. *Manquer d'argent dans le voyage.* Aan iemand duizend gulden te kort komen. *Perdre mille florins avec quelqu'un.* Komt gy wel een duit aan my te kort? *Vous fais je perdre un double? perdez vous la valeur d'un double avec moy?*

KORT-NAGELEN. v. a. Een Leeuw *kort-nagelen*, de nagels korten. *Rogner les ongles à un Lion.*

KORTOM. Adv. Om kort te gaan, om het kort te maaken. *Bref, pour couper court.* Kort-om, de arme man moest 'er voor bloeden. *Bref, pour couper court, tant y a, le pauvre homme en eut toute l'endosse.*

KORT-OOREN. v. a. Moetsen, affnyden, korten. *Ecourter, esforiller, rogner les oreilles.* Een paard, een hond kort-ooren. *Ecourter les oreilles d'un cheval, d'un chien; ecourter, esforiller un cheval, un chien.* Ik wil my laaten kort-ooren, zoo 't geen ik u zeg niet waar is. *Je veux qu'on me coupe les oreilles, si ce que je vous dis n'est vray.*

KORT OP malkander volgen, digt aan malkander gebeuren, voorvallen. *Arriver, survenir près à près, bien près l'un de l'autre.* Paasch en Pinxteren volgen kort op malkander. *Pâque & Pentecôte se suivent de près.* Zy sturven kort op malkander. *Ils moururent à peu de temps l'un de l'autre.* Iemand KORT op de hielen volgen. *Talonner quelqu'un, suivre quelqu: de près.*

KORTOU is op KARTOUW te zien. Zy schoten lustig uit kortouwen. *Ils faisoient grand bruit de leur artillerie.*

KORTS. Adv. KORTELING. Onlangs. *Depuis peu, de fraiche date, recemment.* Ik heb hem korts nog gesproken. *Je luy ai encore parlé depuis peu.* KORTS te voren. *Peu auparavant.* Korts daar aan, daar na. *Peu après.*

KORT SCHIETEN. (Te) Niet toereiken. *Ne pas suffire, ne pouvoir atteindre au bout.* Te KORT SCHIETEN, bezwyken, te rug gaan. *Succomber, echouer, avoir du pire, se retirer.* Hier schoten de Vyanden te kort. *C'est icy que les Ennemis succomberent, echouerent, donnerent du nez en terre.*

KORT-VLERKEN, KORT-WIEKEN. v. a. *Rogner les ailes.* Een vogel kort-vlerken, kort-wieken. *Rogner les ailes à un oiseau.* Iemand KORT-VLERKEN, kort-nagelen, iemands magt besnoeyen. *Rogner les ongles à quelqu'un, diminuer le pouvoir de quelqu'un.*

KORVEN, 't meerv: van KORF. Daar wierden twaalf korven gevuld met de overgeschooten brokken der vyf brooden. *On emplit douze corbeilles des restes des cinq pains.* De KORVEN, honing korven moeten in de Zon staan. *Les Ruches doivent être exposées au Soleil.*

KORZELIG. Adj. KORZEL. Kriegel, kyfagtig. *Colere.* Hy is al te korzelig. *Il est trop colere, trop emporté, trop nouailleux, fantasque; il se quinte trop facilement, il prend trop aisément la chevre.* KORZELHEID, kriegeligheid, haastigheid, vreemdigheid. *Colere, promptitude, mauvaise humeur, humeur fantasque, bourruë.* f *Emportement.* m.

KORZELHOOFD. Korzelig mensch, kregelig, kyfagtig mensch. 't Is zulk een korzelhoofd. *Il est si en-*

Digitized by Google

emporté, si fantasque, il a la tête si près du bonnet. KORZELHOOFDIG, KORZEL, korzelig, kriegel, haastig gebakerd, kwistig. *Fantasque, quinteux, capricieux, colere, emporté, qui a la tête chaude.* Hy is al te korzelhoofdig. *Il est trop fantasque, trop capricieux, trop colere, trop emporté, trop bourru.* KORZELHOOFDIGHEID. f. Kriegeligheid, haastigheid, oploopentheid, noraheid. *Fantasquerie, boutade, quinte, colere, promptitude; humeur fantasque, bourruë.* f.

KOST. f. Spys, mondkost. *Des viandes, des mets, du manger, des provisions de bouche, ce qui sert de nourriture.* Potagie, potjebeuling is gezonde kost. *Le potage, le gruau est un bon manger, un manger bienfaisant.* De kost op tafel brengen. *Apporter le manger, la viande, les mets sur table.* Opgewarmde kost. *Des mets rechauffez.* Ik mag die KOST, die kokagie niet. *Je n'aime point ce ragoût, ce salmigondis, ces drogues là.*

KOST. Lyftogt, onderhoud, spys en drank. *La nourriture, l'entretien, la vie.* Zyn kost winnen met werken. *Gagner sa vie, ses depends à travailler.* Iemand de KOST geeven. *Nourrir, entretenir quelqu'un.* Kost en kleeren hebben. *Avoir la vie & le vêtement.* In de KOST zyn by iemand. *être en pension chez quelqu'un.* Kinderen in de kost hebben. *Avoir des enfans en pension.* By Sint Joris in de kost zyn, niet te zorgen hebben voor de kost. *Avoir son pain cuit, être assûre de sa vie.*

KOST, werd ook wel voor KOSTEN, onkosten gezegt. *Frais, depends.* Iemand kost en schaaloos houden. *Exempter quelqu'un de tous frais, de tous depends; l'indemniser de tous frais.* De kost moet voor de baat uit spr: *Il faut hasarder pour gagner, il faut avancer son argent avant qu'il profite, qu'en retirer l'interêt.*

KOSTBAAR. Adj. KOSTELYK. Dat veel kost. *Cher, qui coûte beaucoup.* Een kostbaare maaltyd. *Un repas somptueux, qui coûte beaucoup.* Dat is te KORSTBAAR, dat eischt te veel geld voor een gemeen Burger. *Cela est trop cher, trop poivré pour un simple Bourgeois.*

KOSTELOOS. Adj. Zonder kosten, schaaloos. *Sans frais, exempt de frais, de depenses* Hy zal'er niet kosteloos, zonder kosten afkomen. *Il ne s'en tirera pas sans qu'il lui en coute, il n'en sortira pas les brayes nettes.*

KOSTELYK. Adj. Schoon, heerlyk, dat veel waard is. *Beau, magnifique, superbe, precieux, riche.* Een kostelyk geschenk. *Un beau, un riche, un magnifique present.* Een kostelyk kleed. *Un bel habit, un habit fort riche.* Een kostelyk gebouw. *Un beau, un riche, un magnifique, un superbe bâtiment.* Kostelyk huisraad, kostelyke meubilen. *De beaux, de riches meubles, des meubles magnifiques.* Een kostelyke maaltyd. *Un somptueux, un magnifique, un superbe repas.*

KOSTELYK. Uitgeleezen, lekker, zeer smaakelyk. *Delicieux, excellent, exquis.* Kostelyke spyzen, kostelyk eeten. *Des mets delicieux, d'excellents mets, des mets exquis.* Kostelyke wyn, kostelyke confituuren. *D'excellent vin, d'excellentes confitures.*

KOSTELYK. Dat veel kost, kostbaar. *Cher, precieux, qui coûte beaucoup.* De begravenissen vallen kostelyk in de groote Steden. *Les enterrements coûtent beaucoup, sont bien chers dans les grandes Villes.* Die Speelreisjes, Gastmaalen vallen kostelyk. *Ces Promenades, ces voyages de plaisir, ces Regaux, ces Festins coûtent cher, coûtent bon.* De tyd is te kostelyk om die aan beuzelingen te besteeden. *Le temps est trop cher, trop precieux pour l'employer en bagatelles.* Wy werden zalig door het kostelyk *of* duurbaar Bloed Christi. *Nous sommes sauvez par le precieux Sang de Jesus Christ.* Myn kostelyke, myn lieve Sinjeur. *Mon cher, mon bon Monsr.* Myn kostelyke Juffw. *Ma chere, ma bonne Dame.*

KOSTELYK. Adv. Op eene kostelyke wyze. *Magnifiquement, superbement, richement.* Alle de Burgers waaren kostelyk uitgedoscht. *Tous les Bourgeois etoient richement, magnifiquement equipez.*

KOSTELYKHEID. f. Schoonheid, heerlykheid, pragt. *Beauté, richesse, magnificence.* f. De kostelykheid van 't huisraad, van de vertrekken is onuitdrukkelyk. *La beauté, richesse, magnificence des meubles, des appartements est inexprimable.* Hy liet ons al de KOSTELYKHEID, al de rykdom, 't kostelyk goed van 't Huis zien. *Il nous fit voir toute la beauté, la richesse, la magnificence de la Maison, du Palais, du Chateau.* Zy had veel KOSTELYKHEID, kostelyke dingen aan haar lyf. *Elle etoit fort richement habillée, elle avoit bien des richesses sur elle,* ironicè, *elle avoit bien du merite autour d'elle.*

't KOSTELYKSTE goed, 't kostelykste huisraad. *Les plus beaux, les plus riches, magnifiques meubles.* De Burgers waaren alle op 't KOSTELYKST, op de kostelykste wyze uitgedoscht. *Les Bourgeois etoient tous equipez à l'envi, de la derniere magnificence.*

KOSTEN. v. n. Te staan komen, tegen zeker prys verkogt werden. *Coûter.* Weinig kosten, veel kosten *Coûter peu, coûter beaucoup.* Dat laken kost zeven, kost agt gulden de el. *Ce drap coûte sept, coûte huit frans l'aune.* 't Zoude u te veel moeyte kosten. *Cela vous coûteroit trop de peine.* Dat verlies zal haar veel traanen, zal haar veelligt het leven kosten. *Cette perte lui coûtera bien des larmes, lui coûtera peut être la vie.* Dat moet gedaan, uitgevoerd werden, het kolte wat het wil. *Il faut que cela se fasse coûte qui coûte, à quelque prix que ce soit.*

KOSTEN. Onkosten, verschote penningen. *Depens, depenses, frais.* Het Proces verliezen met de kosten. *Perdre le Procès avec les depens.* Geen kosten ontzien om zyne kinderen wel op te trekken *N'epargner aucunes depenses, aucuns frais, n'epargner rien pour bien elever ses enfans.* De kosten van inkoop en van verzending beloopen op... *Les frais de l'achât & de l'envoy se montent à...*

KOSTER. Opziender, Deurwaarder van een Catholyke Kerk. *Marguillier* ou *Sacristain d'une Eglise Catholique.* KOSTER van een Gereformeerde Kerk. *Concierge d'une Eglise Reformée.* Hy kend de Koster, 't is een fyne kwant, een zoet praater, een flikflooyer. *C'est un fin merle, un fin matois, un ruse Compere; il sçait bien dorer la pilule, jouer du plat de la langue.* KOSTERIN, Kosters vrouw. *Femme du Concierge, du Sacristain* ou *Marguillier de Campagne.* Het KOSTERSCHAP. *La charge, l'office du Concierge, du Sacristain.*

KOSTGANGER. Scholier in de kost. *Pensionnaire, Ecolier en pension.* De gaande en komende Scholieren zyn slechts om de leege plaatsen te vullen, maar de Kostgangers doen de schoorsteen rooken. *Les Ecoliers allans & venans ne font que remplir les places vuides, mais les Pensionnaires font bouillir la marmite.*

KOSTGELD. n. 't Geld dat voor iemand in de kost betaald werd. *Pension.* f. *Ce qu'on paye à celui qui nourrit les Pensionnaires.* Met een redelyk, een maatig kostgeld te vrede zyn. *être content d'une pension raisonnable, modique.* Zyn Oom betaald zyn kostgeld. *Son Oncle paye sa pension.*

KOSTKIND. Kind in de kost. *Pensionnaire, Enfant en pension.* Die Meester past op zyn dingen, hy heeft

Digitized by Google

ook een hoope Koſtkinderen. *Ce Maître s'applique à ſon devoir, il a auſſi un grand nombre de Penſionnaires.*

KOSTSCHOOL. n. School daar kinderen in de koſt zyn. *Ecole Penſionnaire, Penſion.* f. Men heeft gezondheid, geld en geduld van nooden om een Koſtſchool op te zetten, in ſtand te brengen. *Il faut de la ſanté, de l'argent & de la patience pour établir une Penſion, une Ecole penſionnaire.* Daar is een goed, een fraay Koſtſchool te .. in .. *Il y a une bonne, une belle Ecole penſionnaire à ...* KOSTSCHOOL houden. *Tenir Ecole penſionnaire.* KOSTSCHOOL-HOUDER. *Maître d'une Ecole penſionnaire.*

KOSTVRY. Adj. Vry van onkoſten. *Exempt de frais.* Gy zult op de reis koſtvry zyn. *Vous ſerez exempt de frais*, ou pluſtot, *vous ſerez deffrayé pendant le voyage.* Iemand KOSTVRY HOUDEN op de reis. *Deffrayer quelqu'un en voyage, ſur la route.*

KOT. f. KIT, KABAAN. Lomp en vuil vertrek. *Vilain trou, taudis.* m. *Maiſon mal bâtie & mal propre.* Een hoere KOT. *Un bordel.* Een honde KOT, honden huis. *Un chenil.* Een duive KOT. *Un colombier.* Een varkens KOT. *Un toit, un etable à cochons.* Die een varken is moet in 't kot. fig: ſpr: Overheerd moet lyden. *Au malheureux la maſſuë, faites vous Brebis le Loup vous mange.* In een KOTJE, armelyk huisje woonen. *Demeurer dans un mechant trou, dans un nid à rats, un taudis.*

KOU. zie KOUW, Kooy. *Cage.* f. De vogels in de kou ſluiten. *Enfermer les oiſeaux dans la cage.*

KOU, KOUDE. f. Koude lugt. *Froid*, liſez, *fret.* Een uur in de kou ſtaan. *être une heure au froid, dans le froid.* Van de kou beeven, krimpen; klappertanden van de kou. *Trembler, grelotter de froid.* Daar waayd een mooye KOU, 't is een fraaye koelte, een koele en ſtyve wind. *Il fait un vent frais & gaillard.* Een kou vatten met te lang aan de deur te ſtaan. *Gagner, prendre un froid en ſe tenant trop longtemps à la porte.*

KOUD. Adj. Dat koude aanbrengd. *Froid. de.* Een koud Land, koude Lugtſtreek. *Un Pays froid, un Climat froid.* Een koud weer, koude wind. *Un temps, un vent froid.* Het kind was zoo koud als ys. *L'enfant etoit froid comme glace.* Koud water. *De l'eau froide.* Een KOUDE natuur. *Un temperament froid.* Daar zyn koude en heete planten. *Il y a des plantes froides & des plantes chaudes.* Koud gebraad. *Du roti froid.* Wat is dat KOUD, laf, blaauw! *Que cela eſt froid, niais, badin!* Hy is 'er om koud, hy is weg, 't is een lyk. *C'eſt fait de lui, il eſt perdu.* KOUD weer zyn. *Faire froid.* KOUD worden. *Commencer à faire froid.* Het is zoo koud. *Il fait ſi froid.* Dat valt my te koud op het hart! *Cela me glace le coeur!*

KOUDAGTIG. Adj. Aan de koude kant. *Un peu froid.* Die Lugtſtreek, dat *Climaat* is wat koudagtiger als 't onze. *Ce Climat eſt un peu plus froid que le notre.*

KOUDE. f. Koude lugt, koud weer. *Froid, air froid.* m. *Froidure.* f. Een ſcherpe, ſtrenge, doordringende koude. *Un froid âpre, piquant, penetrant.* De koude is onverdraaglyk. *Le froid eſt inſuportable.* Wat doet gy daar in deze koude? *Que faites vous là dans le froid qu'il fait?*

KOUDE, KOUD. Adj. 't Geene koud is. *Froid.* Koude handen, koude voeten *Des mains froides, des pieds froids.* Koude ſpyzen, koude koſt. *Des viandes froides.* Een KOUDE koorts, koorts die met koude aankomt. *Une fievre qui vient avec friſſon.* KOUDE pis, droppel pis. *Chaude piſſe, difficulté d'uriner.* f.

KOUDE. Koelte, koude wind. *Vent frais, vent gaillard.* Het woey een luſtige koude. *Il faiſoit un vent bien gaillard.*

KOUDE-KEUKEN. Keuken daar niet geſtookt werd. *Cuiſine froide*, ou pluſtot, *Cuiſine où l'on ne fait point de feu.* KOUDE-KEUKEN, werd voornamentlyk gezegt voor koude ſpyzen, koud gebraad. *Des mets cuits & refroidis.* Wy zullen de koude keuken op de reis mede neemen. *Nous prendrons de la viande cuite, du roti & d'autres mets avec nous en voyage.*

KOUDEN HAART. Haard daar niet geſtookt werd. *Un foyer froid où l'on ne fait point de feu.* Een kouden haard, ſchraale keuken. *Une cuiſine peu echauffée.*

KOUDHEID. Koude. *Froidure. eur.* f. *Froid.* De koudheid van 't water, van de lugt. *La froideur de l'eau, de l'air.*

KOUD MAAKEN. v. a. Koud doen worden. *Refroidir, faire devenir froid, rendre froid.* De pap, de ſpyzen met blaazen koud maaken. *Refroidir la bouillie, les mets en ſouffiant.* De Noorde wind, de ſneeuw maakt de lugt koud. *Le vent de Nord, la neige rend l'air froid, refroidit, glace l'air.*

KOUDSCHAAL of KOUDE SCHAAL. f. Samenmengſel van bier, wyn, ſuiker, nootemuscade daar men brood *of* biſchuit inbrokt. *Soupe à la biere & au vin.* f. *Ragoût Hollandois que l'on mange en Eté en guiſe de potage, afin de ſe rafraichir & ſubſtenter en même temps.*

KOUDVOCHT. n. Koudſlym. *Pituite.* f. *Humeur pituiteuſe.* Het koudvocht, de ſlym ſtikt hem. *La pituite l'etouffe.* KOUDVOCHTIG, ſlymagtig ligchaam, koudvochtige natuur. *Temperament pituiteux, phlegmatique.* De Tabak is de KOUDVOCHTIGE niet kwaad. *Le Tabac n'eſt pas mauvais aux pituiteux.*

KOUDVUUR. n. Voortvliegende rottigheid in 't vleeſch. *Cangrene* ou *gangrene.* f. De wond wierd kwalyk bezorgd, en 't koudvuur ſloeg 'er in. *La playe fut mal penſée & la cangrene s'y mit.* Arm, been daar 't koud vuur in is. *Bras gangrené, jambe gangrenée.* Daar lag een KOUD VUUR aan. *Il y avoit un feu preparé, mais qui ne bruloit pas encore.*

KOUD WORDEN. v. n. Verkouwen. *Refroidir, ſe refroidir.* Het eeten begind koud te worden. *La viande, le diné, le ſoupé commence à ſe refroidir.* Dekt u wel toe, gy zult koud worden, een kou vatten. *Couvrez vous bien, vous prendrez, gagnerez du froid, vous vous refroidirez, vous prendrez un froid.*

KOUD ZYN. Koud weer zyn. v. n. *Faire froid.* Het is heel koud op ſtraat. *Il fait bien froid dans la ruë.*

KOUS. f. Bekend kleedingſtuk. *Chauſſe.* f. *Bas.* m. Ik heb nog maar een kous aan. *Je n'ai encore qu'un bas de mis, qu'une chauſſe de miſe.* De Hypocras werd door een KOUS van ſtramyn &c. geklenít. *L'Hypocras ſe paſſe, ſe coule par une chauſſe d'eſtamine &c.* Met de kous op 't hoofd t'huis keeren, een verloore reis doen, of kwaalyk ſlaagen in zyn onderneeming. *Echouer dans ſon entrepriſe, s'en revenir en mauvais equipage, revenir la queuë entre les jambes.* Hy is 'er zoo bekwaam toe als een kous tot een peperhuis. *Il s'y entend comme à ramer des choux.* Wat een kous! wisje wasje! *Bagatelles, chanſons que tout cela!* Uit een zilvere KOUS *of* ſchaal drinken. *Boire dans une Gondole d'argent.* Kous, leere ſcheê daar men een kabel tegen het ſchuuren mede voorziet. *Braye de cuir de laquelle on couvre un cable afin de le conſerver.* f. Kous, yzere ring, in een ſtrop geklonken om een touw tegen het ſchuuren van 't andere te bewaaren. *Delot.* m. *Coſſe.* f. Terme de Marine. KOUS, werd in *re venerea*, moogelyk, rekkelykheids halven in een anderen zin gezegd.

KOUSSEBANDT. m. *Jarretiere.* f. Zyde kouſſebanden. *Des jarretieres de Soye.* De Ridder Order van de kouſſeband door Eduard de 3de Kon: van Eng: opgerecht, is

Digitized by Google

is in hoog aanzien. *L'Ordre de la Jarretiere etabli par Edouard 3. Rey d'Angleterre eſt en grande conſideration.*

KOUSSEN, 't meerv: van Kous. *Des bas, des chauſſes.* Wolle, zyde kouſſen, linne kouſſen. *Des bas de laine, de ſoye, de toile.* Boven kouſſen. *Des bas de deſſus.* Onder kouſſen. *Des bas de deſſous.* Gebreide of lime onder kouſſen. *Des chauſſettes, ſoit brochées ou de toile unie.* Rol kouſſen, ſtroopkouſſen. *Des bas qui ſe roulent ſur le genouil.* Zyn kouſſen aandoen. *Mettre ſes bas, ſe chauſſer.* Men komt 'er zoo niet met kouſſen en ſchoenen in. fig: ſpr: *On n'y entre pas ainſi tout chauſſé & tout botté, cela ne ſe fait pas ſi vite.*

KOUSSEN LAPPEN, verſtellen. *Reſemeler, recoudre des bas.* KOUSSE-LAPPER. *Reſemeleur, raccommodeur de bas.* KOUSSE-LAPSTER. *Racommodeuſe, reſemeleuſe de bas.*

KOUSSEN-WEEVEN. v.n. Kouſſen op't getouw maaken. *Faire des bas au metier.* KOUSSE-WEEVER. *Ouvrier qui fait des bas au metier.* KOUSSEWEEVER, werd in de *Galante* ſtyl anders uitgelegd. Een jonge kouſſeweever trouwen *Epouſer un jeune tricoteur de bas, un jeune drille, un jeune ouvrier qui ſçait bien jouer de la Navette.*

KOUSSE-WINKEL. f. Winkel daar alderhande kouſſen en ſayet in verkogt werd. *Boutique de chauſſetier, Boutique où l'on vend toutes ſortes de bas, de laine torſe &c. Ce mot là peut faire equivoque & ſignifier boutique à tricoter, où l'on fricaſſe l'amour.*

KOUT. oud w: Praat, ſamenkouting. *Diſcours, entretien.* m. Een zoete, vrindelyke kout. *Un diſcours agréable, familier.* Dat is een ſlegte kout, een onnozel zeggen. *C'eſt un pauvre diſcours, voila qui eſt bien plat, bien froid.* By iemand om een KOUTJE, om een praatje komen. *Aller voir quelqu'un pour cauſer familierement avec lui.*

KOUTEN. v.n. Gemeenzaam redeneeren, praaten. *Cauſer, deviſer, diſcourir, s'entretenir familierement.* Wy hebben aan den haart wat zitten kouten. *Nous avons un peu cauſé enſemble au coin du feu.*

KOUTER. Hy is een zoet kouter, zoet praater. *C'eſt un agréable cauſeur, il aime à cauſer, à dire le petit mot, il a la langue bien penduë.* KOUTING, ſamenkouting. *Entretien, diſcours familier.* m. 't Is een zoete KOUTSTER, praatſter. *C'eſt une agréable parleuſe.*

KOUTER. m. Kouter yzer, onderſte en zwaarſte yzer van de ploeg om de grond, de aarde door 't nebyzer opgegraven te verwyden. *Coutre de charruë.* m.

KOUW, werd altemets voor KOUDE gezegt. *Froid, air ou temps froid.* Een felle kouw. *Un froid violent.* De KOUWE pis hebben. *Avoir la chaude piſſe, avoir peine à uriner.*

KOUW. f. Kou, kooy. *Cage.* f. Een teene kouw. *Une cage d'oſier.* Een kouw of kooy daar de hoenders in opgeſloten werden. *Une cage dans laquelle on renferme les poulets.* De vogel zit in de KOUW, in de knip, is gevangen. *L'oiſeau eſt en cage, eſt coffré.*

KOUWELYK of **KOUDELYK**. Adj. Grillig, ligt door de koude geraakt. *Frilleux. ſe; ſenſible au froid.* Hy, zy is zeer kouwelyk. *Il eſt fort frilleux, elle eſt fort frilleuſe.*

KOZYN of **KAZYN**. n. Houtwerk daar de glaze raamen inſtaan. *Croiſée.* f. *Charpente dans laquelle ſont enchaſſees les fenêtres.* Het boek leid op de kant van 't kozyn. *Le livre eſt ſur le bord de la croiſee, ou pluſtot, au bord de la fenêtre.*

K R.

KRAAG. Ouwerwetſe bef, hals cieraad in welkers plaats de DAS gekomen is. *Fraiſe.* f. *Collet à l'antique.* m. Een Spaanſe kraag. *Une fraiſe à l'Eſpagnole.* Een opgezette kraag. *Un collet monté en guiſe de hauſſe col, appellé* GOLILLE *en Eſpagnol.* De KRAAG of halsſtuk van een wambus. *Le collet d'un pourpoint.* Mantel-kraag of ſchoef. *Collet de manteau.* m. Een ringKRAAG, koper vergulde halskraag van een Vendrig, Luitenant of Kapitein. *Un hauſſe-cou, hauſſe-col.* Het zal hem zyn beſte KRAAG, zyn beſte hals, het leven koſten. *Il lui en coûtera la tête, la vie.*

KRAAGMAN, LOBBEMAN, dus werd 's Vorſtenbeeld op de Spaanſe en Luikſe Dukatonnen, geheeten. *Tête fraiſée; on appelle ainſi en Hollandois l'image, l'effigie du Prince ſur les Ducatons d'Eſpagne, de Liege.* Die van deze kraagmannetjes maar veel had! *Qui auroit ſeulement bon nombre de ces têtes fraiſees!*

KRAAK-AMANDELEN. Gemeene amandelen in haar baſt. *Amandes dans leurs ecorces, amandes ordinaires.*

KRAAKBEEN. zie KNARSBEEN. *Cartilage.* m. KRAAKBEENTJES, knarsbeentjes, als in de kalfs borſten veel zyn. *Des cartilages, parties croquantes comme il s'en trouve beaucoup dans la poitrine du veau.*

KRAAKBESSEN. Wilde beſſen. *Des meurons.* m. pl. *Des mures ſauvages.*

KRAAKELING of **KRAKELING**. Lugtig gebak onder de tand kraakende. *Craquelin.* m. Het kind een kraakeling koopen. *Acheter un craquelin a l'enfant.*

KRAAKEN. v.n. Geraas maaken, klappen. *Craquer, faire crac, crac.* De zolder begon al te kraaken. *Le plancher commençoit deja à craquer.* De vrouw begind al te KRAAKEN, baarens nood te voelen. *La femme commence deja à craquer, à vouloir accoucher, elle ſent deja les premieres douleurs de l'accouchement.* Het vrieſd dat het kraakt, 't vrieſd zeer fel. *Il gele à pierres fendre.*

KRAAKEN. v.a. Stukkend krygen met byten &c. *Caſſer, craquer.* Nooten kraaken. *Caſſer des noix avec les dents.* Het is een harde noot om te kraaken. *C'eſt une noix angleuſe, une noix bien dure à caſſer, une affaire bien epineuſe, nouailleuſe.* Kwaade nooten kraaken, onweer in 't hoofd hebben, kwaad voorſpellen. *Augurer mal des choſes à venir, Propheteſer malheur.* Hy heeft zyn nootjes wel gekraakt, hy heeft zig wel bezorgd. *Il a bien fait ſes orges, il ne s'eſt pas oublié.* Een dam KRAAKEN, een ſchyf die dam geweeſt is wegneemen in 't ſpeelen. *Croquer, enlever, eſcamoter une dame en jouant.* Ik zal je kraaken, beet krygen. *Je vous attrapperai, je vous aurai le poil.*

KRAAKEND, DE. Adj Dat kraakt. *Craquant, qui craque.* Een kraakende wagen. *Une charette mal-jointe, qui craque, qui menace de rompre.* De kraakende wagens duuren het langſt. ſpreekw: *Les charrettes qui menacent de rompre durent plus longtemps que les autres; les verres, les plats ſelez ne ſe rompent pas ſi tot que les neufs; les perſonnes trainantes vivent plus que les autres.*

KRAAKER. Een noote kraaker. *Un caſſeur de noix.* Noote KRAAKER, tuig om nooten te kraaken. *Un caſſe-noiſette, caſſe-noix.* m. 't Is een kwaâ nooten KRAAKER, een droomer, onweers vogel. *C'eſt un prediſeur de malencontre, un Prophete de malheur, un oiſeau de mauvais augure.*

KRAAK-PORCELEIN, KRAAK-GOED. n. Oudſte en fynſte ſoort van Porcelein. *De la plus vieille & plus fine Porcelaine.*

KRAAKSTEEN. m. Pit, ſteen van zommige vruchten. *Noyau.* Kerſſen eeten en met de kraakſteenen ſpeelen. *Manger des ceriſes & ſe jouer avec les noyaux.*

KRAA-

Digitized by Google

KRAALEN, of liever, KORAALEN. Geverfde ſteentjes van glas, hout, marmer &c. *Du corail &c. des perles* ou *boulettes de verre, de bois, de marbre, qui imite le corail.* Geef dat kind een oortje kraalen. *Donnez pour un liard de perles, de boulettes de verre à cet enfant.* Zy heeft een KRAALE SNOER. *Elle a un collier de corail, de perles communes.*

KRAAM. f. Markt-kraam, tent daar de kraamer zyn goed bewaard en te veil zet. *Tente, boutique du mercier qui etale à la Foire, en plein marché* f. Een Poppekraam. *Une tente* ou *boutique de Poupetier, tente ou l'on vend des poupées.* Een Spiegel kraam. *Une boutique* ou *tente de Miroitier.* Een wafel kraam. *Une maiſonnette en guiſe de tente où l'on fait & mange des gauffres.*

KRAAM, werd in 't algemeen voor WINKEL, 't zy op de markt *of* in een eige woning ſtaande, gezegt. *Boutique portative* ou *arrêtée.* f. Die Koopman vermeerderd zyn kraam alle dagen. *Ce Marchand augmente, embellit, enrichit ſa boutique tous les jours.* Hy weet zyn kraam wel op te ſchikken. *Il ſçait bien vendre ſes coquilles, il ſçait bien faire valoir ſa marchandiſe.* Dat zal my in myn KRAAM wel te pas komen, wel dienen. *Cela revient juſte à mon affaire, je ſçaurai bien m'en ſervir, faire valoir cela.* Wat zal ik met die KRAAM, met die prullen doen? *Que ferai je de ces brimborions, de ces guenilles là?* Daar is een yſſelyke KRAAM, een yſſelyk werk ontdekt. *On a decouvert une horrible hiſtoire, un fait execrable.*

KRAAM Kinderbedde, ſtaat van eene bevallene vrouw. *Lit de couche.* f. *Etat d'une femme en couche.* In de kraam leggen. *être en couche.* Een kwaà kraam. *Une fauſſe couche.* Zy moet haaſt weer in de kraam. *Elle doit encore bien tot accoucher.* Ik heb haar eerſte kraam bygewoond. *J'ai aſſiſté à ſa premiere couche, à ſes premieres couches.* In de KRAAM komen van een jonge zoon. *Accoucher d'un jeune garçon.* 't KRAAMBED is al gereed gemaakt. *Le lit de l'accouchée, le lit de couche eſt deja preparé.* KRAAMBED houden, bevallen, in de kraam komen. *Accoucher, faire ſes couches* Zy meend in haar Moeders huis haar kraambed te houden. *Elle compte d'accoucher, de faire ſes couches, chez ſa Mere, dans la maiſon de ſa Mere.* Uit KRAAM-BEWAAREN gaan, voor Baker dienen. *Faire metier de garder, de veiller les femmes en couche, les accouchées.* KRAAM-BEWAARSTER, Baker. *Garde d'accouchées, veille de Femmes en couche.* KRAAM-BEVALLEN. v. n. Kraamen. *Accoucher.* KRAAM-BEVALLING, kraaming. *Accouchement.* m.

KRAAMEN. v. n. In de kraam komen, bevallen. *Accoucher, faire ſes couches.* Zyn vrouw moet haaſt kraamen. *Sa femme eſt prête d'accoucher, approche de ſon terme.* Zy is te bang voor 't KRAAMEN, 't kinder haalen. *Elle craint trop, appréhende trop d'accoucher.*

KRAAMER, KRAMER. Een die een kraam *of* ope winkel houd. *Mercier, Boutiquier, Marchand en detail.* De Kraamers die op de Kermiſſen reizen. *Les Merciers, Marchands qui vont de Foire en Foire, qui frequentent les Foires.* Een Mars KRAAMER. *Un Mercerot, un petit Mercier à Bannette.* Een Franſche KRAAMER, hoede Kraamer. *Un Marchand de chapeaux, de Manufactures de France, comme chapeaux, gants, echarpes, rubans, evantails &c.* Een Zout-KRAAMER. *Un Regrattier qui vend du ſel en detail.* Een Yzer-KRAAMER. *Un Marchand ferronier, qui vend toutes ſortes d'uſtenciles de fer.* Hy is een aardige KRAAMER, een aardigen Apotecker. *C'eſt un enjoleur de gens, un drole qui vend bien ſes coquilles.*

KRAAMEREN. v. n. Kraamers neering doen. *Faire le metier de Mercier qui frequente les Marchez & les Foires.* Hy kraamert zoo wat op het Land. *Il promene ſa marchandiſe dans les Villages, il frequente les Foires de la Campagne.*

KRAAMERS-LATYN. Het is *Kraamers Latyn*, keuke Latyn, wantaal, brabbeltaal. *C'eſt du Latin de cuiſine, c'eſt un baragouin, un jargon auquel on n'entend goute.*

KRAAMERY. f Kraamers goed. *De la Mercerie.* Schaaren, meſſen, brillen en andere kraamery. *Des ciſeaux, couteaux, lunettes & autre mercerie.* De vrouwen praaten gaarne van de KRAAMERY, van 't kraambevallen, 't kraamwerk. *Les femmes s'entretiennent volontiers de leurs couches, de ce qui regarde les accouchements.*

KRAAMHEER. Man dienſ vrouw in de kraam legt. De Kraamheer zat in een hoek te moppen, te druilooren. *Le Mari de l'accouchée etoit à bouder, à faire le hibou dans un coin.* KRAAMKIND, kind dat eerſt geboren is. *Poupon, poupard, enfant nouveau né.* Hy praat als een KRAAMKIND, als een onnozel menſch *Il parle comme un enfant, comme un ſot.* De KRAAMVROUW geluk gaan wenſchen. *Aller feliciter l'Accouchée* ou *la Femme en couche.*

KRAAN. f. Kraanvogel, hoogvliegende vogel. *Gruë.* f. *Oiſeau de paſſage qui vole fort haut.* Een waakende Kraan. *Une gruë ſurveillante.* De maaltyd van de Kraan en de Vos. *Le repas de la Gruë & du Renard.*

KRAAN, werktuig om laſten op te tillen. *Gruë, machine à lever des fardeaux.* Een Keulſe kraan, ſteene kraan. *Une gruë à decharger les vaiſſeaux qui deſcendent de Cologne, une gruë à lever, decharger des pierres, des meules à moulin.*

KRAAN. Tap om in een vat *of* ton te ſteeken. *Fontaine.* f. *Robinet.* m. De kraan in 't vat ſteeken. *Fichez le robinet dans le tonneau, mettre un tonneau en perce.* Draayd de kraan op. *Ouvrez la fontaine, tournez le robinet.* Op dit woord KRAAN werden veeltyds koude relletjes en zinſpeelingen gemaakt.

KRAAN of KRAAN-BALKEN daar 't anker voor de boeg aan hangd. *Boſſoir.* m. Het anker ruſt op de kraan. *L'ancre repoſe ſur le boſſoir.* De KRAANBALKEN, de balken daar het anker aan hangd. *Les boſſoirs.*

KRAANKIND. Arbeider aan de Kraan. *Ouvrier qui travaille à la Gruë, qui travaille à charger & decharger les vaiſſeaux au moyen d'une Gruë.* KRAANMEESTER, Opziender van de Kraan. *Directeur de la Gruë.*

KRAAN-OOGEN. v. n. Slaapen als de Kraanen met de oogen pas beſchooren *Dormir comme les Grues les yeux à moitie ouverts.*

KRAANSLEUTEL. Tapſleutel, ſleutel van de kraan die in 't vat geſtoken werd. *La clef du robinet, de la fontaine* ou *cannelle qu'on fiche dans un tonneau.*

KRAANTJE. n. Kleine kraan *of* tap. *Petite cannelle, fontaine, petit robinet.* 't Kraantje van de koffy-kan is verſtopt. *Le Robinet de la caffetiere eſt bouché.* 't KRAANTJE van een Cupidootje. *Le Robinet, la piſſote d'un Cupidon.*

KRAANVOGEL is op KRAAN uitgelegd *Gruë.* f. *Oiſeau ainſi nommé.* De Kraanvogel is 't zinnebeeld der waakzaamheid. *La Gruë eſt le ſymbole de la vigilance.*

KRAANZAAG. Zaag om het hout in de langte te zaagen *Scie à ſcier de long.* f.

KRAAY of KRAAI. Bekende vogel. *Corneille.* f. Een bonte Kraay. *Une Corneille mantelée.* Een Kraay maakt de Winter niet, fig: ſpr: *Une Corneille ne fait*

Digitized by Google

fait pas l'Hyver, en François on dit, *une Hirondelle ne fait pas le Printemps.* Zy zaten 'er zoo digt als kraayen. *Ils y etoient auſſi drus que mouches.*

KRAAYEN of **KRAAJEN.** v. n. Roepen als de Kraay doet. *Crier ainſi que fait la Corneille.* Kraayen als de haan doet. *Chanter comme fait le coq.* **KRAAYEN**, klikken, overdraagen. *Redire, rapporter ce que les autres ont fait, ont dit.* Geen haan zal 'er na kraayen; niemand zal 'er van weeten. *Perſonne n'en ſçaura rien.* Gy zult het niet **KRAAYEN**, niet klappen wat ik doe. *Vous ne ſçaurez pas ce que je fais, vous ne le direz pas aux autres.* **KRAAYER**, klapper, verklikker. *Jaſeur, cauſeur, rapporteur, mouchard.* **KRAAYSTER**, verklikſter. *Jaſeuſe, cauſeuſe, mouche.*

KRAB. f. **KRABBE.** Bekende ſchulpvis. *Cancre.* m. *Crabe, ecreviſſe de Mer.* f. Krabben eeten. *Manger des cancres, des crabes, des ecreviſſes de Mer.* De krabben eeten geeven, Zeeziek zyn en alles uitbraaken. *Donner à manger aux crabbes, aux poiſſons; avoir des nauſées & vomir tripes & boyaux.*

KRAB. f. **KRABSEL.** n. Jaap. *Egratigneure, eraſure.* f. Hy heeft een leelyke krab in 't aangezigt, aan de hand. *Il a une vilaine egratigneure au viſage, à la main.* **KRABBELAAR.** ſlordig ſchryver, ſchilder. *Griffonneur, bouſilleur.*

KRABBELEN. v. n. Slordig ſchryven *of* teekenen *Griffonner, barbouiller, former mal ſes lettres, deſſiner mal, gâter du papier.* Hy begind wat te **KRABBELEN**, een weinig met zyne ſchaatſen voort te ryden. *Il commence à s'haſarder ſur les patins, à gratter la glace.*

KRABBELIG of **KRIEVELIG** ſchrift, ſlordig ſchrift, haanepooten. *Ecriture crochuë, mal formée.* f. *Griffonnage.* m. *Pieds de mouche.* m. pl.

KRABBEN. v. a. Opryfelen, kraauwen, de nagels in 't vel ſteeken. *Egratigner, dechirer la chair.* De kat zal u krabben. *Le chat vous egratignera.* Men krabt zoetjes aan de deuren der Binnekamers in plaats van te kloppen. *On gratte doucement aux portes des Cabinets au lieu de frapper.*

KRABBER. Krabſchuit, ſchuit daar men mede naar krabben gaat viſſchen. *Barque de pêcheur de crabbes ou de cancres.* f. **KRABBER**, robber daar men 't zwart in de plaaten mede robt. *Racloir pour faire entrer le noir dans les planches de cuivre.* m. Wynroeyers **KRABBER**, om de vaten te merken. *Rouanne de Rats de cave pour marquer les futailles.* f.

KRABSEL. n **KRAB.** f. Opſchrabbing. *Egratigneure.* f. Wat een krabſel! *Quelle egratigneure!* 't Is een ſtoute **KRABSTER.** *C'eſt une mechante Egratigneuſe.*

KRACHT of **KRAGT.** f. Sterkte. *Force, vigueur, vertu.* f. *Pouvoir.* m. De kracht beſtaat in de zenuwen. *La force reſide dans les nerfs.* Op zyne krachten ſteunen. *Se fier à ſes forces.* Alle zyne krachten inſpannen. *Employer toutes ſes forces, faire tous ſes efforts.* Dat woord heeft veel **KRACHT**, veel nadruk. *Ce mot, ce terme a beaucoup de force, d'energie.* Door de **KRACHT** Gods ondersteund. *Soutenu par la vertu de Dieu.* Die reden heeft veel kracht op zyn gemoed. *Cette raiſon a beaucoup de force ſur ſon eſprit, fait beaucoup d'impreſſion ſur ſon eſprit.* Door kracht van redenen overtuigd worden. *être perſuadé, convaincu à force de raiſons, d'argumens.* Door kracht van wapenen overheerd worden. *être ſubjugué à force d'armes, les armes à la main.* Hy zal 'er zig met alle **KRACHT**, met al zyn vermogen tegen zetten. *Il s'y oppoſera de toutes ſes forces, de tout ſon pouvoir.* Die Heer is zyn kracht kwyt. *Ce Seigneur a perdu ſa force, ſon credit.* Iemand kracht en geweld aandoen. *Faire violence à quelqu'un, violenter, vexer quelqu'un.*

KRACHTDAADIG of **KRAGTDAADIG.** Adj. Kragtig, van veel kragt. *Efficace, qui a beaucoup de vertu.* De krachtdaadige genade is ieder een niet gegeeven. *La grace efficace n'eſt pas donnée à tout le monde.* Het Gebed is een krachtdaadig middel om Gods gramſchap te ontwapenen. *La Priere eſt un moyen efficace pour deſarmer la colere de Dieu.* De **KRACHTDAADIGHEID** der Genade, van Chriſti dood. *L'efficace de la Grace, de la mort de Chriſt.* **KRACHTDAADIGLYK.** Adv. Op eene krachtdaadige wyze. *Efficacement, d'une maniere efficace.*

KRACHTE. (Uit) Uit krachte, uit hoofde van. *En vertu, à cauſe, pour raiſon de.* Hy eiſcht het uit krachte van zyn Vaders Teſtament. *Il le demande en vertu du Teſtament de ſon Pere.* Uit kragte van een oud voorregt. *En vertu d'un ancien Privilege.*

KRACHTELOOS of **KRAGTELOOS.** Adj. Krank, of vermoogend, zonder kracht. *Debile, ſans force, foible, abbattu, impuiſſant.* De man is en blyft krachteloos. *Il eſt & demeure debile, il eſt toujours extrêmement foible, abbattu.* Alle die redenen zyn **KRACHTELOOS**, gelden niet. *Toutes ces raiſons ſont ſans force, ne portent point coup; toutes ces raiſons ne ſont que blanchir.* De Wet is krachteloos om den menſch te zaligen. *La Loy eſt incapable de ſauver, la Loy eſt impuiſſante pour ſauver l'homme.*

KRACHTELOOSHEID. f. Krankheid, flaauwheid, neerſlagtigheid van een zieke. *Foibleſſe, debilite.* f. *Abbattement d'un malade.* m. De **KRACHTELOOSHEID** van een Teſtament *of* laatſte wille. *L'invalidité d'un Teſtament* f. De **KRACHTELOOSHEID** van de Wet Moſes *L'impuiſſance de la Loy Moſaique.*

KRACHTELOOS MAAKEN. v. a. Vernietigen. *Invalider, rendre impuiſſant, debiliter, enerver, detruire.* Dat verzuim maakt het Teſtament krachteloos. *Cette omiſſion, negligence invalide le Teſtament.*

KRACHTIG of **KRAGTIG.** Adj. Sterk, koppig. *Fort. te, qui entête.* 't Bremer bier is te krachtig, te koppig. *La Biere de Breme eſt trop forte, entête trop.* Krachtige ſauſſen, hooge ſauſſen. *Des ſauces de haut goût.* Een krachtig geneesmiddel. *Un remede violent.* **KRACHTIGE**, levendige verwen. *Des couleurs hautes, vives.* Een **KRACHTIGE**, magtige wederſtand bieden. *Faire une forte, une vigoureuſe reſiſtance.* Gods krachtigen arm heeft wonderen verrigt. *Le bras puiſſant de Dieu a fait des merveilles.* De krachtige byſtand van Gods Genade, van Gods Geeſt. *L'aſſiſtance efficace, le puiſſant ſecours de la Grace, de l'Eſprit de Dieu.* Wy hebben krachtige beweegredenen God te beminnen. *Nous avons de puiſſants, de preſſants motifs d'aimer Dieu.* Eene **KRACHTIGE** uitdrukking, ſpreekwyze. *Une expreſſion nerveuſe, une phraſe energique.* Een **KRACHTIG**, een vierig Gebed. *Une Priere efficace, fervente, ejaculatoire.*

KRACHTIG, KRACHTIGLYK. Adv. Iemand krachtig byſtaan. *Aſſiſter quelqu'un fortement, puiſſamment.* Dat is heel krachtig uitgedrukt. *Cela eſt exprimé très fortement, energiquement.* Die vrouw is **KRACHTIG**, ongemeen zindelyk. *Cette femme eſt extrêmement propre, eſt d'une propreté achevée.* Hy is **KRACHTIG** op dat vrouwmenſch verliefd. *Il eſt eperdument amoureux de cette femme, il aime cette créature à la folie.* Hy kantede zig daar **KRACHTIGLYK** tegen. *Il s'y oppoſa fortement, puiſſamment.*

KRAGT lsop **KRACHT** uitgelegd. *Force, puiſſance.* f. *Pouvoir.* m. Al had hy Samſons kragt. *Quand il auroit la force de Samſon.* De Goden zelf waaren de kragt van 't Noodlot onderworpen. *Les Dieux mêmes étoient ſoûmis à la force du Deſtin.*

Digitized by Google

KRAK. Scheur, borſt. *Fente, breche, crevaſſe.* f. Die ſchotel heeft een krak gekregen. *Il y a une fente dans ce plat, ce plat eſt fendu, fêlé.* 't Slaan van de Vloot was een groote KRAK, een zwaar verlies voor die Vorſt. *La deffaite de la Flotte fut une groſſe perte, un grand echec pour ce Prince.* Zyn gezach kreeg daar een groote krak door. *Ce fut un grand echec, une grande breche à ſon autorité.*

KRAKKEEL. n. Gekyf, geſchil, twiſt. *Diſpute, querelle, contention, brouillerie.* f. *Debat.* m. Krakkeel hebben met iemand. *Avoir diſpute, querelle avec quelqu'un; être brouillé avec quelqu'un.* De geleerde luiden leven zelden zonder krakkeel. *Les ſçavans vivent rarement ſans diſpute, ſans querelle, ſans debat, ſans contention.* Huis-KRAKKEEL. *Diſſention domeſtique, querelle, caſtille entre mari & femme.* Staats KRAKKEELEN. *Diſſentions, diviſions, brouilleries d'Etat.*

KRAKKEELEN. v. n. Twiſten, kyven, oneens zyn, overhoop leggen. *Quereller, ſe quereller, diſputer, chicanner, avoir querelle.* Krakkeelen om een beuzeling. *Se quereller, diſputer pour une bagatelle.* In 't ſpeelen krakkeelen. *Se quereller, avoir diſpute, querelle au jeu.* 't Zyn viswyven die krakkeelen. *Ce ſont des poiſſonnieres, des harengeres qui ſe chantent pouille.* KRAKKEELER of KRAKKEELDER, twiſter, kyver, krakkeelziek menſch. *Querelleux, chicaneur, chicanier, pointilleux.* Een KRAKKEELIGEN aart, krakkeeligen inborſt. *Un naturel chicaneur, querelleux, une humeur chicaniere, querelleuſe, pointilleuſe.* De KRAKKEEL-WATERS van Maſſa en Meriba, daar men in Exodus van leeſt. *Les Eaux de querelles de Maſſa & de Meriba, dont on lit dans l'Exode.* KRAKKEEL-ZAAKEN, gemeene Pleitzaaken. *Chicanes, complaintes, querelles qui ſe debattent en Juſtice.* KRAKKEEL-ZIEK. Adj. KRAKKEELIG. *Querelleux, chicaneur, chicanier, pointilleur.* Een krakkeel-zieken inborſt. *Une humeur querelleuſe, chicaniere.* KRAKKEEL-ZIEKTE, KRAKKEEL-ZUGT, krakkeel-luſt. *Envie de quereller, humeur contentieuſe.* f.

KRAM. f. Bekende yzere houvaſt. *Crampon.* m. Men moet 'er een kram inſlaan. *Il faut y attacher, ficher un crampon, un claveau.*

KRAMP. f. Zenuwtrekking, ſoort van jicht. *Crampe.* f. Ik heb de kramp in de vingers. *J'ai la crampe dans les doigts.* KRAMPIGE vingers, handen. *Des doigts, des mains où l'on a la crampe.*

KRAMPJE. n. Kleine kramp. *Petit crampon, claveau.* m. 't Krampje is 'er afgetrokken. *On en a arraché, retiré le crampon, le claveau.*

KRANK. Adj. Zwak, olyk, ziek, t'onpas. *Malade, foible, debile, langoureux.* De man is heel krank, legd krank te bedde, is doodkrank. *L'homme eſt bien malade, eſt au lit malade, eſt malade à la mort.* Een KRANK, zwak geſtel, een krank gebouw. *Une foible machine, un bâtiment caduque.* Dat is een KRANKE, een ſlegte trooſt. *C'eſt une foible, une pauvre conſolation.* In 't KRANK-BEDDE leggen, kwynen. *être abbattu, gemir dans un lit de langueur.* Een KRANKEN-BEZOEKER, ZIEKEN-TROOSTER. *Un conſolateur.* De Gaſthuizen leggen vol KRANKEN, vol zieken. *Les Hôpitaux ſont pleins de malades.*

KRANKHEDEN, 't meervoud van KRANKHEID. *Des maladies, langueurs, des infirmitez.* Hy heeft onze krankheden op hem geladen. *Il s'eſt chargé de nos infirmitez, il a chargé nos langueurs.* Hy verviel in een groote KRANKHEID, zwakheid, ziekte. *Il tomba dans une groſſe maladie, une grande langueur.* De KRANKHEID, zwakheid van een gebouw. *La foibleſſe, caducité d'un Edifice.*

KRANKHOOFD. 't Is een KRANKHOOFD, een gek. *C'eſt un fou, un ecervelé, une tête imbecile.* Een KRANKHOOFDIG menſch. *Un imbecile, un homme qui a le cerveau bleſſé.* KRANKHOOFDIGHEID, ſlegthoofdigheid, gekheid. *Imbecilité, ſotiſe, bêtiſe, folie.* f.

KRANKTE, ZIEKTE. Krankheid. *Maladie, langueur, infirmité.* f. Hy lag in een doodelyke krankte. *Il etoit dans une maladie mortelle.*

KRANKZINNIG. Adj. Ylhoofdig, dol. *Frenetique, enragé, en demence, en delire.* Een krankzinnig menſch of een KRANKZINNIGE. *Un frenetique, un enragé, un furieux.* KRANKZINNIGHEID, dolheid. *Freneſie, demence, rage.* f. *Delire.* m. 't KRANKZINNIG-HUIS, 't Dolhuis. *La Maiſon des enragez, les petites Maiſons; l'Hopital des fous.* KRANKZINNIG WORDEN. v. n. Tot krankzinnigheid vervallen. *Tomber en demence, en delire, devenir fou, enragé.*

KRANS. f. Gevlochte bloemen &c. als een kroon of ring toegemaakt. *Couronne, guirlande.* f. Een Lauwerkrans, Mirthe krans. *Une couronne de Laurier, de Mirthe.* Een bloeme krans, rooze krans. *Une couronne, guirlande de fleurs, de roſes.* Rooze KRANS of Paternoſter ten gebruike der Roomsgezinden. *Patenotre* ou *Roſaire à l'uſage des Catholiques.* m. Een wyn KRANS. *Un bouchon* ou *une enſeigne de cabaret, de taverne.* Goede wyn behoeft geen krans. ſpr: *Bon vin n'a pas beſoin d'enſeigne, de bouchon.* Een pek-KRANS. *Un cercle poiſſé.* Pektonnen en pek-kranſen branden. *Bruler des tonneaux à goudron & des cercles poiſſez.*

KRANSKRUID. n. Leverkruid, Marjolein. *De la Marjolaine.*

KRANSWERK. n. Loofwerk, kranswyze loofwerk. *De la ſculpture en forme de guirlandes, de feſtons &c.*

KRANSWYZE. Adj. Als een krans of bloemkrans. *En forme de couronne, de guirlande, de feſton.* Naamletters kranswyze gevlochten. *Des lettres tirées, entrelacées en forme de couronnes, de guirlandes, de feſtons.*

KRAP, MEEKRAP. Plantgewas dat gedroogd zynde dient om rood te verwen. *De la garance; certaine herbe* ou *plante qui etant ſechée ſert à teindre en rouge.* De beſte en meeſte krap komt uit Zeeland.

KRAP, werd nog *Adverbialiter* in den zin der volgende ſpreekwyzen gebruikt. Hy komt jaarlyks met duizend gulden KRAP toe, naauwlyks toe. *à peine peut il vivre avec mille florins par an; mille florins par an lui ſuffiſent à peine.* Dat is te KRAP, te ſcherp gewogen. *Cela eſt peſé trop juſte, tout le poids n'y eſt pas.* Dat komt krap uit. *Cela eſt trop juſte, il n'y a pas toute la meſure.* Dat komt krap uit een el, daar gaat byna een el aan. *Il y entre près d'une aune.*

KRAPJE. n. Ribbetje. *Coteleſte de cochon, de mouton, grillade, gribbelette.* f. Varkens krapjes op de rooſter. *Des gribbelettes, coteleſtes de cochon ſur le gril.*

KRAPJES. Adv. Schaarsjes. *Chichement, trop juſte.* Het ſtof is wat krapjes gemeeten. *L'etoffe eſt meſurée un peu juſte, la meſure eſt un peu chiche.*

KRAS. Schram, ſchrap, krab. *Raye, egratignеure.* f. Daar is een groote kras in de ſchotel. *Il y a une grande raye dans le plat.*

KRASJE. n. Kleine kras. *Petite raye, petite egratigneure.* Daar is een krasje in de ſpiegel. *Il y a une petite raye dans le miroir.* Hy heeft een krasje in de wang. *Il a une petite egratigneure à la joue.*

KRASSEN. v. a. Schraapen. *Racler, rayer.* Met een mes KRASSEN, ſchraapen op de ſtraatſteenen. *Tirer du*

Digitized by Google

du feu des pavez avec un couteau, racler les pavez avec la pointe d'un couteau. KRASSEN, treeden als men van de haanen en van de leghennen ſpreekt. *Cocher, cochester, rayer.* Geen haan heeft over die eyeren gekraſt, het zyn maagde eyeren. *Ces oeufs n'ont point été cochez, rayez par l'accouplement du coq & de la poule.* KRASSEN, ſpatten in 't ſchryven, als men van pennen ſpreekt. *Crier, eclabouſſer.* Myn pen kraſt. *Ma plume crie, eclabouſſe.* KRASSEN, ſchreeuwen als de Raavens doen. *Coaſſer, croaſſer comme ſont les corbeaux.* KRASSER of KRATSER, krasyzer om een roer van binnen ſchoon te maaken. *Tirebourre.* m. KRASSING, krabbing. *Egratigneure, raye faite en egratignant &c.* f.

KRAT. n. Agterſtuk *of* agterdeel van een ope wagen. *Le fonds, le derriere d'un chariot à la Hollandoiſe.* Daar ſtaat een Aap, een Vos op het krat geſchilderd. *Un Singe, un Renard eſt peint à l'arriere du chariot.*

KRATSEN. v. a. KRASSEN. Kraſſen maaken, krabben, ſtreepen. *Egratigner, rayer.* Zig aan een ſpeld kratſen, krabben. *S'egratigner à une epingle.* Het tinnewerk kratſen met de punt van een mes. *Rayer l'etain, faire des rayes ſur l'etain avec la pointe d'un couteau.* De loop van een roer van binnen KRATSEN, kretſen, afkratſen. *Racler le canon d'un fuſil par dedans par le moyen d'un tirebourre.*

KRAUW of KRAAUW. Slag met klaauw of poot. *Coup de griffe, d'ongle, de pate.* m. De Papegaay, den Aap gaf hem een leelyke krauw. *Le Perroquet lui donna un vilain coup de griffe, le Singe un vilain coup de pate.* Iemand een luſtige krauw, een vinnige ſteek geeven. *Donner un vilain coup de griffe à quelqu'un, lui donner un rude coup de peigne, lui faire une ſevere, une verte reprimende, un ſanglant reproche.*

KRAUWAGIE. f. Krawagie, ſchurft. *Gale, rogne, vilaine gale.* f. De Spanjaards en Franſchen zyn de krauwagie veel onderworpen, 't geen van de al te voedſaame ſpyzen komt. *Les Eſpagnols & François ſont fort ſujets à la gale, ce qui provient des aliments trop nourriſſants.*

KRAUWEL. m. Kromme gaffel. *Fourche recourbée.* f. *Eſpece de racloir* ou *de rateau courbe.* Hy heeft vervaarlyke KRAUWELS, nagels. *Il a de furieux ongles, de furieuſes griffes.*

KRAUWEN. v. a. KRABBEN. Klouwen. *Grater, galer.* Zyn huid krauwen in de Zon. *Se grater la peau au Soleil, s'epouiller & ſe galer au Soleil.* Zyn kop krauwen, verlegen zyn. *Se grater la tête, être embarraſſé.* Iemand braat KRAUWEN, doorhekelen. *Laver bien la tête à quelqu'un, le cenſurer ſeverement.*

KRAUWER. Schraaper, Pachter, uitzuiper. *Maltotier, Suppôt de gabelle, Sangſuë.* Wee hem die in 's krauwers handen valt! *Malheur à qui tombe ſous la pate des Maltotiers, des Suppots de gabelle!* KRAUWERY, KNEVELAARY, ſchraapery. *Maltote, extorſion, pillerie, volerie des Fermiers, Maltotiers & autres ſangſuës du Public.*

KREB of KRIB. Paarde kreb, beeſte kreb. *Creche.* f. Hooy in de kreb doen. *Mettre du foin dans la creche.* De Zaligmaaker wierd in een kreb gelegd. *Le Sauveur fut mis dans une creche.* KREB, ſlaap-plaats der jonge kinderen naaſt of by 't bed van Vader en Moeder ſtaande. *Petit lit de ſangles en forme de creche portative où l'on couche les petits enfans à coté de Pere & Mere.*

KREEFT. f. Bekende Zee- *of* Rivier vis met ſchaaren &c. *Ecreviſſe.* f. Zee kreeft. *Ecreviſſe de Mer.* f. *Homar, Cancre.* m. Rivier kreeft. *Ecreviſſe de Riviere, d'eau douce.* Daar is een Geſternte KREEFT genaamd. *Il y a une Conſtellation appellée l'Ecreviſſe,* ou pluſtot, *le Cancer.* De Zon is in Juny in het teeken van de Kreeft. *Au mois de Juin le Soleil eſt au ſigne du Cancer.* 't Is een looze KREEFT, een doortrapt vrouwmenſch. *C'eſt une ruſée carogne, une fine piece, une matoiſe, une deſſalée.* Zyn ſtudie gaat de KREEFTEGANG, hy leerd agter uit. *Il desapprend, ſon etude va à reculons.* Hy gaat de kreefte gang, hy ſlaat verkeerde wegen in. *Il ne va pas droit en beſogne, il prend le mauvais chemin.*

KREEG. 't *Pret:* van KRYGEN. Hy kreeg een daalder voor zyn moeyte. *Il eut trente ſous pour ſa peine.* Zy kreegen kweſtie in 't uitgaan van 't Coffyhuis, in 't afgaan van de Beurs. *Ils eurent diſpute, des paroles à la ſortie du Caffé, en revenant de la Bourſe.*

KREEK. Kromme ſloot, grift, inwyk. *Foſſe* ou *petit canal tortueux, eſpece de crique où l'on ſe met à l'abri.* Zuid-Holland is vol killen en kreeken. *La Hollande Meridionale eſt pleine de detroits & de canaux tortueux.* Een moſſel KREEK. *Une crique, un foſſe où l'on prend des moules.*

KREEL. f. Kriel, kreeltje, koordje. *Petit galon, cordonnet.* m. Hoed met een zilvere, een goude kreel om de rand. *Chapeau bordé d'un petit galon, d'un cordonnet d'argent, d'or.* Een hoed KREELEN, de rand met een kreel boorden. *Border un chapeau, mettre un cordon au bord d'un chapeau.*

KREET. *Pret:* van KRYTEN. De goede man kreet, huilde als een kind. *Le bon homme pleuroit comme un enf:*

KREET. f. Scherp geroep, naare galm. *Cri aigu, cri effrayant.* m. Het kind gat een kreet die 't heele huis wakker maakte. *L'Enfant jetta un cri qui eveilla toute la maiſon.* Een Wapen KREET, alarm geroep. *Un cri d'alarme.*

KREEUWEN, SCHREEUWEN. v. n. Hard roepen. *Crier, s'ecrier, criailler, piailler.* Hy begind voort te kreeuwen. *Il commence d'abord à crier, il ſe met d'abord à brailler.* 't Is een olyke KREEUWER, ſchreeuwer, huilebalk. *C'eſt un crieur, un criard, braillard, piailleur.* Zie de KREEUWSTER eens aan! *Voyez un peu la criarde, braillarde, piailleuſe!*

KREGELIG, KRYGELIG. Adj. Krekelig, hardnekkig, twiſtgierig. *Têtu, opiniâtre, revêche, mutin, querelleux.* Een kregelig kind. *Un enfant têtu, mutin, opiniâtre, revêche, querelleux.* Die Meeſter is te KREGELIG, is te veel op zyn eer gezet om zig door kinderen te laaten ringelooren. *Ce Maître ſe pique trop d'honneur, eſt trop jaloux de ſon autorité pour ſe laiſſer balotter par des enfans.* KREGELIGHEID, hardnekkigheid, twiſtgierigheid, iever. *Opiniâtreté, humeur pointilleuſe, ardeur, emulation.* f.

KREITS, KRING. f. Kringswyze omtrek in welke zekere Steden begreepen zyn. *Cercle.* m. *Etenduë de Pays dans laquelle certaines Villes ſont enclavées.* De Frankiſche, Zwabiſche, Weſtphaalſe Kreits. *Le Cercle de Franconie, de Souabe, de Weſtphalie.* KREITSBRIEVEN afvaardigen, omzenden. *Envoyer des lettres Circulaires.* KREITS VOLKEREN, Kreits troepen. *Des troupes des Cercles de l'Empire.*

KREKEL of KREEKEL. Huiskreekel, diertje dat warme plaatſen zoekt. *Grillon.* m. *Inſecte cherchant les lieux chauds.* Een koren-krekel. *Une cigale.*

KRENG. Dood dier daar ravens en honden op aazen. *Charogne.* f. *Carnage.* m. *Bête morte qui ſert de nourriture aux corbeaux & aux chiens.* Het ſtinkt als een kreng. *Cela put comme une charogne.* 't Is een ſtout KRENG, een vuil kreng, een knibbelagtig en boosaardig menſch. *C'eſt un chien hargneux, une vilaine bête,*

Digitized by Google

bête, il eſt mechant comme un ane rouge. Dat kreng is elk een in de weeg. *Ce miſerable, ce gueux là s'attaque, eſt en chemin à tout le monde.*

KRENGEN. v. n. Heel naauw dingen. *Marchander denier à denier, ſe tuer de marchander.* Ik weet niet hoe gy zoo krengen meugd. *Je ne ſçai comment vous pouvez tant marchander, raguenazer.* Een ſchip KRENGEN, op zy haalen, zetten om een lek te ſtoppen. *Mettre un vaiſſeau à la bande, le mettre ſur le coté pour boucher une voye d'eau.*

KRENKEN. v. a. Kwetſen, beleedigen, verzwakken. *Offenſer, bleſſer, affoiblir, alterer.* Zyne gezondheid krenken door te veel eeten en drinken. *Affoiblir, alterer, detruire ſa ſanté à force de manger & de boire.* De vrindſchap krenken. *Bleſſer, alterer, affoiblir l'amitié; faire breche à l'amitié.* KRENKING der gezondheid, der vrindſchap. *Affoibliſſement.* m. *Alteration de la ſanté, de l'amitié.* f.

KREUK, KREUKEL. Verkeerde vouw, oneffe plooy. *Faux pli, chiffonnage.* m. Een kreuk in een beſ maaken. *Faire un faux pli dans un rabat.* Die linten zyn vol kreukels. *Ces rubans ſont tout pleins de faux plis, ſont tout chiffonnez.* De kapers, de falbalas van een Juffrouw KREUKELEN, ſommelen. *Chiffonner les coëffes, les falbalas d'une Demoiſelle.* Zyn eer KREUKEN, krenken, te kort doen. *Faire breche à ſon honneur, à ſa reputation.*

KREUNEN. v. n. Steenen, klaagen, zugten van de pyn. *Se plaindre, geindre, ſoupirer par repriſes.* Zy doet den heelen dag niet dan kreunen. *Elle ne fait que ſe plaindre, que geindre tant que le jour eſt long.* Zig nergens aan KREUNEN, nergens om geeven, verwyt en beſtraffingen in de wind ſlaan. *Ne ſe mettre en peine, ne ſe ſoucier de rien, ſe mettre au deſſus du qu'en dira-t-on.* Ik kreun my aan al die praatjes niet. *Je ne me mets pas en peine, je ne m'embarraſſe pas de tous ces diſcours, de ces cauſeries là; je ne m'arrête pas, je ne fais point d'attention à tous ces contes, ces babils là.*

KREUPEL. Adj. Hinkend, mank aan de voet *of* voeten. *Boiteux. ſe; eſtropié, qui boite, cloche du pied* ou *des pieds.* Een kreupel ſoldaat. *Un ſoldat boiteux, eſtropié, qui cloche du pied.* Hy is aan beide voeten kreupel. *Il boite des deux pieds, il a les deux pieds eſtropiez.* Iemand kreupel en mank ſlaan, iemand armen en beenen breeken. *Rompre bras & jambes à quelqu'un.* Een KREUPEL, een lam, onnoozel ſchryver, ſlegt ſchryver. *Un pauvre, un mechant ecrivain, un pauvre cancre.* Een kreupel ſchrift, haane pooten. *Une ecriture mal bâtie, du griffonnage, des pieds de mouches.* Een kreupel antwoord *Une reponſe bien platte, fade.* Heel KREUPEL ſchryven, ſlegt ſchryven. *Ecrire bien mal, former bien mal ſes lettres, griffonner.* De betaaling komt heel kreupel, heel loom by. *Le payement vient bien lentement, avec bien de la peine.* Al wat hy zegt komt zoo kreupel voor den dag. *Tout ce qu'il dit eſt ſi plat, ſi fade, a tant de peine à venir.* De KREUPELE wil voor dánſen. fig. ſpr. *Le boiteux veut mener le branle.* Hy heeft lang in de kreupelſtraat gewoond, 't is een looze vos. *C'eſt un malin peſte, un ruſé compere, un fin matois.*

KREUPELBOS. n. Struikenbos, jong boſch. *Bois taillis, jeune bois.* m. 't Wilt ſchuilt in de kreupelboſſen. *Le gibier ſe cache dans les taillis.*

KREUPEL GAAN. v. n. Hinken. *Boiter, clocher du pied.*

KREUPEL GRAS. n. Knopgras, plantgewas met geele knopjes bloeyende. *Eſpece de plante qui pouſſe pluſieurs boutons jaunes.*

KREUPELHEID. f. Mankheid, verminktheid aan den voet *of* de voeten. *Mal, indiſpoſition qui fait boiter.* KREUPELHEID, lammigheid van een ſlegt ſchryver. *Plattitude, inſipidité d'un pauvre Auteur.* f.

KREVEL. Kreveling, jeukte, jeuking. *Demangeaiſon.* f. *Picotement incommode.* m. KREVELEN. v. n. Jeuken, byten. *Demanger, picoter.* KREVELING, jeuking. *Demangeaiſon.* f. *Picotement importun.* m. KREVELKRUID, krevelzaad, krevel goed; al wat de huid kreveld *of* jeukt. *De la graine* ou *de la drogue qui fait demanger la peau, qui cauſe une demangeaiſon continuelle.*

KRIB. zie KREB. *Creche.* f. De Zaligmaaker wierd in een KRIB of kreb gelegt. *Le Sauveur fut mis dans une creche.* Het kind ſlaapt in een KRIB, in een tilbaar bed. *L'enfant couche dans une creche, dans un lit portatif, ambulant.*

KRIBBE-BYTER; dus werd een paard genaamd dat op zyn krib byt. *Cheval qui a le tic, qui mord dans ſa creche.* 't Is een KRIBBE-BYTER, een kribbig, twiſtgierig menſch. *C'eſt un cheval hargneux, un mutin, un homme querelleux, acariâtre.*

KRIBBIG. Adj. Geemelig, twiſtgierig. *Hargneux, acariâtre, querelleux, mutin.* Een kribbig wyf. *Une femme hargneuſe, acariâtre, de mauvaiſe humeur.* KRIBBIGHEID, twiſtgierigheid, kwaadaardigheid. *Humeur acariâtre, querelleuſe, nouailleuſe.* f.

KRIEK of KREKEL. Gekorven diertje alzoo genaamd. *Criquet, grillon.* m. Zingen als een kriek. *Chanter comme un criquet, un grillon.*

KRIEK. Langſteelige kers met een groote ſteen. *Meriſe, ceriſe à longue queuë & à gros noyau.* Zwarte krieken. *Des meriſes noires.* KRIEKBOOM. *Meriſier.* m.

KRIEKEN. Het krieken *of* het aanbreeken van den dag. *La pointe, l'aube du jour.*

KRIEL. Uitſchot van appelen. *Des pommes de rebut, de mechantes petites pommes.* 't Is een KRIEL of krielhaantje van een vent, een Tabaks-mannetje. *C'eſt un petit crabouſſet, un petit bout d'homme.*

KRIELEN. v. n. KRIOELEN, wemelen, grimmelen. *Fourmiller, abonder & ſe mouvoir l'un dans l'autre.* De ſtraaten van Londen en Parys krielen van menſchen. *Les ruës de Londres & de Paris fourmillent de monde.* Dat boek krield van misſlagen. *Ce livre fourmille de fautes.*

KRIELHAANTJE. n. Krieltje, jonge haan. *Cochet, petit coq* m. Een KRIELHAANTJE, een krieltje, een klein ventje. *Un petit bout de cul, un petit crabouſſet.* KRIELHENNETJE, kleine hen. *Une petite poule.* Een krielhennetje, kortwyſje. *Une petite femme ratatinée, une pimbeche, une trouſſepet.* KRIELTJE, krielhaantje *of* krielhennetje. *Petit coq, cochet.* m. *Petite poule.* f.

KRIEMELIG, KRIEWELIG. Adj. Klein, in malkander verward. *Brouillé, mêlé l'un dans l'autre.* Kriemelig ſchrift, haanepooten. *De l'ecriture mal formée, mal liée, des pieds de mouches.*

KRIKKEMIK. Drieledig werktuig, uit drie paalen en een blok beſtaande, daar men zwaare laſten mede optillen kan. *Chevre.* f. *Machine compoſee de trois brins de bois & d'une poulie à lever de gros fardeaux* ou *de groſſes pierres à plomb.* Waagdraagers KRIKKEMIK of PRIKKEL als t'Amſterdam gezegt werd. *Chevre* ou *machine qui ſoûtient les balances des peſeurs jurez.* f.

KRIKMAN, is de naam die de Zuid-Hollandſe kroegers den brandewyn geeven. *De la braudouille, du brandevin, de la caude.*

KRIMP, werd in den verbloemden *of* oneigentlyken zin gezegt voor GEBREK, nood. *Neceſſité, manque.* f.

Daar

Digitized by Google

Daar is God dank nog geen krimp, geen gebrek. *Il n'y a encore manque, diſette de rien, Dieu mercy.*

KRIMP. Krimpend, verſch en hard, als men van de kabilliaau, ſchelvis &c. ſpreekt. De zalm, de kabiliau is krimp. *Le ſaumon, le cabilian eſt frais pêché, ſe retire ſous le couteau.*

KRIMPEN. v. n. In een trekken, kronkelen. *Se retirer, reſſerrer.* Krimpen als grof laken. *Se retirer comme du gros drap.* De vis krimpt nog, zoo verſch is die. *Le poiſſon ſe retire encore ſous le couteau, il durcit à la coupe tant il eſt frais.* De darmen krimpen onder 't kolyk. *Les boyaux ſe retirent durant la colique.* KRIMPEN als een egel, als een aal. *Se retirer, ratatiner, ramaſſer comme un heriſſon; ſe retirer, ſe plier comme une anguille.* KRIMPEN, in twee buigen van koude. *Greloter, geler de froid; ſe plier en deux à cauſe du froid.* KRIMPEN, zagter ſpinnen, zoo fors niet meer zyn. *Se relacher, ſe deroidir.* De Heeren krimpen. *Les Seigneurs, les Regens ſe relâchent, ſe deroidiſſent, mettent de l'eau dans leur vin, rabattent un peu de leur fierté.* KRIMPEN, tegen loopen, veranderen als men van de wind ſpreekt. *Changer, tourner, devenir contraire.* De wind krimpt. *Le vent change, tourne, ſe retire.* De wind krimpt tegen de Zon in. *Le vent ſe range, ſe retire vers le Soleil.*

KRIMPERT, KRIMPDARM. Krimpig, kouwelyk mans perſoon. *Un homme frilleux.* Een ſchoone KRIMPERT, een ſchoone krimpvis. *Un beau poiſſon frais pêché, qui durcit à la coupe.*

KRIMPIG. Adj. Kouwelyk, huiverig. *Frilleux. euſe; ſenſible au froid.* Een krimpigen aart. *Un naturel, temperament frilleux.*

KRIMPING van 't laken, van 't ſtof. *Retirement du drap, de l'etoffe.* m. Darm-KRIMPING, colyk. *Colique.* f. *Retirement des boyaux.* m.

KRIMPKOUS, KRIMPSTER. Krimpig vrouwsperſoon. *Fille* ou *Femme frilleuſe.*

KRIMPVISCH. Vers gevangen viſch. *Du poiſſon frais pêché qui ſe retire & durcit à la coupe.*

KRING. f. Ronde omtrek, ring. *Cercle.* m. De ſoldaaten ſloegen een kring om hem. *Les ſoldats formerent un cercle autour de lui.* De kringen van de Hemelkloot. *Les cercles de la Sphere.* De Maan-KRING of 't gulde Getal. *Le Cycle Lunaire* ou *le Nombre d'Or.* De Zonne-KRING *Le Cycle Solaire.* De Dier-KRING. *Le Zodiaque.*

KRINGSWYZE. Adj. Als een kring. *Circulaire, en forme de cercle.* De kringswyze omloop der Zonne. *Le mouvement circulaire du Soleil.* De Hemelen beweegen hen kringswyze. *Les Cieux ſe meuvent circulairement, en forme de cercle, en rond.*

KRIOELEN. v. n. KRIELEN, weemelen. *Fourmiller, ſe mouvoir l'un dans l'autre.* Gelyk de vezelligchaampjes door malkander krioelen. *Comme les atomes fourmillent, ſe meuvent l'un dans l'autre.* KRIOELING, gewemel. *Fourmillement, mouvement ſpherique.* m.

KRIP. Wolle of zyde ſtof aldus genaamd. *Du crêpon.* Zurikſe krip, Napelſe krip. *Du crêpon de Zurik, de Naples.* Een krippe mantel. *Un manteau de crêpon.* Een krippe ſamaar. *Un habit de crêpon, habillement de Femme.*

KROEG. f. Drinkhuis, gemeene herberg. *Cabaret.* m. Naar de kroeg gaan. *Aller au cabaret.* Een blinde kroeg, ſmokkel kroeg. *Un cabaret borgne.* Hy is niet uit de kroeg te krygen, te houden. *On ne ſçauroit l'arracher du cabaret.*

KROEGEN. v. n. Vrolyk zyn in de kroeg met het geld dat de Heerſchap als 't nieuwe huis haaſt volbouwd is aan de Metſelaaren en Timmerluiden geeft. *Faire bonne chere au cabaret de l'argent que le Proprietaire de la maiſon neuve donne aux Maſſons & Charpentiers lors qu'elle eſt preſque achevée de bâtir.* KROEGEN, kan ook voor in de kroeg loopen, piklappen gezegt werden. Hy heeft al zyn geld met KROEGEN en dobbelen verlooren. *Il a perdu tout ſon argent à hanter les cabarets & les brelans.* KROEGER, kroegwaard, tapper. *Cabaretier.* KROEGER, kroeglooper, dronkaard. *Biberon, bouchon de taverne, yvrogne qui hante les cabarets.* KROEGLOOPER, KROEGVLIEG, *vide ſupra.* KROEGWAARD, kroeghouder. *Cabaretier, tavernier.*

KROES. f. Kleine beeker. *Gobelet, godet.* m Een tinne-, een zilvere kroes. *Un gobelet d'etain, d'argent.* Hy mag zyn kroes wel uit, hy houd van 't likken. *Il n'a pas beſoin d'aide pour vuider le godet, il ſçait bien hauſſer le coude.* Een ſmelt-KROES. *Creuſet.* m. Gelyk het goud in de kroes gelouterd werd. *Comme l'or ſe purifie dans le creuſet.*

KROES. Verwilderd, bars, wrevelig. *Bourru, fantaſque, egaré, deregle.* Het hoofd ſtaat hem van dag heel kroes. *Il a la tête mal coeffée, l'eſprit chauſſé de travers; il eſt tout à fait fantaſque, de mauvaiſe humeur aujourdhui.* Iemand het hoofd KROES MAAKEN, de ooren warm maaken. *Echauffer les oreilles à quelqu'un, fâcher quelqu'un, lui mettre l'eſprit à l'envers.* Hy is kroes, ſpytig, wreed van opſlag. *Il a l'air rebarbatif, l'oeil hagard, le regard dedaigneux.*

KROES of **KROEST.** Kort gekruld. *Crêpu.* De Mooren hebben kroes hair *Les Mores ont les cheveux crêpus.*

KROEZEL, KRUIZEL. Lamp zwart. *Du noir de la lampe, vapeur noire & craſſe qui s'amaſſe autour de la lampe.*

KROEZEN. v n. Krullen. *Cotonner, crêper, ſe friſer.* Als 't kin-hair begind te kroezen. *Quand la barbe commence à crêper, cotonner.*

KROL, KROT. Armelyk huisje, hut, neſt. *Trou, taudis.* m. *Mechante petite maiſon.* f. Hy woond ergens in een krol. *Il demeure quelque part dans un trou de maiſon, dans un coin de maſure.*

KROLLEN. v. n. Maauwen als de krolzieke katten. *Miauler, crier, geindre comme les chats en amour.* KROLLEN, ritſig, krolziek zyn *être en chaleur, en amour, en parlant des chats.* De katten krollen in de Maart. *Les chats ſont en chaleur, en amour au mois de Mars.* 's Nagts loopen KROLLEN, in kitten, by de hoeren loopen. *Courir le guilledou, aller la nuit en garrouage, hanter les bordels.*

KROLLIG. Adj. Mitſelyk, vol hokjes en gaten. Dat is een krollig huis. *Voila une maiſon bien malbâtie, pleine de nids à rats, de trous à lapins, de cloiſons & de caſſecous.*

KROLS. Adj. **KROLZIEK.** Hitzig. *En chaleur, en amour, en parlant des chats.* Een krolſe kater. *Un chat en amour.* Een krolſe kat. *Une chatte chaude, en amour, en chaleur.*

KROLZIEK. Krols. *Chaud, en chaleur, en amour.* Zoo krolziek als een Maartſe kat. *Auſſi chaude qu'une chatte au mois de Mars.* KROLZIEKTE, geilheid, ontugtigheid. *Chaleur impudique, laſciveté.* f.

KROM, KROMME. Adj. Gebogen, ſcheef gedraayd. *Tortu, crochu, courbé.* Wyngaard hout is altyd krom. *Le bois de vigne eſt toujours tortu, crochu.* Een krommes. *Un couteau courbé.* Een kromneus, kromme neus, papegaays neus. *Un nez crochu, nez de perroquet.* De weg loopt krom om. *Le chemin eſt tortu, va en ſerpentant.* Zyne handen ſtaan krom. *Il a les mains crochues, en pattes de coq d'Inde.* Hoe kryg

Digitized by Google

gy 't zoo krom? hoe komt het in uwe gedagte? hoe kond gy 't verzinnen? *Comment cela vous vient il dans l'eſprit? où pêchez vous ces droles de penſées?* KROMAGTIG. Adj. Eenigzins krom. *Un peu tortu, crochu, courbé.* Kromagtig hout. *Du bois un peu tortu, crochu.* KROMBEEN, ſcheef been. *Jambe tortuë, cagneuſe.* 't Is een KROMBEEN. *C'eſt un cagneux.* KROMBUIGEN. *Courber.* Een ſtok, een ſpeld krom buigen. *Courber un bâton, courber une epingle.* KROM GAAN. v. n. Gebukt zyn. *Se courber, ſe voûter en marchant.* KROMHEID, kromte. *Courbure, tortuoſité.* f. De kromheid van de weg. *La tortuoſité du chemin.*

KROMHOUT. n. Hout dat krom gewaſſen is. *Du bois tortu, tortueux, crochu.* 't Kromhout brand zoo wel als 't regt; gemeene lui haalen zoo wel haar hart op als de grootſte. *Le bois tortu brule tout auſſi bien que le droit; les petites gens ſe divertiſſent auſſi bien que les plus grands.* Men kan alle kromhouten niet regt maaken. *On ne peut pas redreſſer tout le bois tortu; il y a des choſes ſans remede.* KROMHOUT, ſcheeps hout daar knies van gemaakt worden. *Des courbes, du bois preparé pour faire des genoux de Navires.*

KROMME, is 't zelfde als KROM. Een kromme ſtok. *Un baton tortu, crochu.* Een kromme rug. *Un dos voûté.* Kromme vingers. *Des doigts crochus.* Een kromme lyn. *Une ligne courbe.* Hy gaat kromme wegen in. fig: *Il ne va pas droit en beſogne.*

KROMME HALS. Diſtileer-tuig met een kromme hals. *Cornuë.* f. *Vaſe à diſtiller*, dit auſſi, *matras courbe.* m. *Retorte.* f. KROMME HOORN, kromme blaas hoorn, Muzikaal blaas inſtrument aldus genaamd. *Cornet à bouquin.* m. KROMME HOUWER, krom zwaard. *Braquemart.* m. *Epée courte & recourbée vers la pointe.*

KROMMEN. v. a. Krom buigen. *Courber, plier en courbe.* De duigen krommen. *Courber les douves.* De man word oud, hy begind te KROMMEN, een kromme rug te krygen. *Le bon homme vieillit, commence à ſe courber, ſe voûter.* Het moet vroeg krommen dat haaken zal. ſpr: *Il faut s'appliquer de bonne heure pour ſe rendre capable.*

KROM-MES. n Schoenmaakers ſnymes *Trenchet.* m. *Outil de main dont le Cordonnier ſe ſert à trancher, couper ſon cuir.* Wynleezers KROM-MES, ſnoeymes. *Serpette de Vendangeur.* f. Houthakkers KROM-MES, haagmes. *Serpe de Bucheron.* f.

KROMSTEVEN. Vaartuig met een kromme ſteven. *Vaiſſeau dont l'avant eſt courbé.* 't Is een KROMSTEVEN, een kromtong. *C'eſt un baragouineux.*

KROMTAAL. Wantaal, gebroke taal. *Baragouin, jargon, langage corrompu.* m. KROMTAALEN, kromtongen. *Baragouiner.*

KROMTE. f. Kromheid. *Courbure, tortuoſité.* De kromte van een wulf. *La courbure d'une voute.*

KROMTONG. Spanaderig, belemmerd van ſpraak. *Begue, qui a le filet, qui eſt embarraſſé de la langue.* KROMTONG, vreemdeling die de Taal van 't Land kwalyk ſpreekt, rabraakt. *Baragouineux, etranger qui ecorche, eſtropie la Langue du Pays.* KROMTONGEN. v. n. Stamelen, 's Lands Taal kwalyk ſpreeken. *Baragouiner, taſticoter, jargonner.*

KROMVOET. Scheefvoet, een die kromme *of* ſcheve voeten heeft. *Pied bot, pied tors.* m.

KROMWULF. Krom verwulf. *Voute courbe, voute en cintre, en arc.* f. 't Kromwulf van een ſchip. *Le revers d'arcaſſe, le vontis d'un vaiſſeau.*

KRONKEL Kreuk, plooy. *Faux pli, mauvais pli.* m. *oreille.* f. Dat boek is vol kronkels. *Ce livre eſt plein de faux plis, plein d'oreilles.*

KRONKELEN. Kreukelen. v. n. In malkander rollen, trekken. *Chiffonner, faire prendre des faux plis.* Een ſtof kronkelen, een boek kronkelen. *Chiffonner une etoffe, chiffonner un livre, y faire des faux plis, des oreilles.*

KRONYK of CHRONYK. Jaarſchriften, Tydregiſter. *Chronique.* f. *Annales.* f. pl. Het Boek der Kronyken. *Le Livre des Chroniques.* De Hollandſe, de Vlaamſche Kronyk. *La Chronique de Hollande, de Flandres.* Naar 't zeggen van de loogenagtige KRONYK, naar het zeggen der ſchimptongen. *Au dire de la Chronique ſcandaleuſe.* KRONYK-SCHRYVER, Tydſchryver, Geſchicht-ſchryver. *Chroniqueur, Annaliſte.* De Goudſe Kronyk door *Melis Stocke* omtrent Anno 1300 geſchreeven, is een der oudſte gedenkſchriften daar hen de Hollanders op konnen beroepen.

KROON. f. Koninklyk hoofdcieraad. *Couronne.* f. Koninklyke, Keizerlyke, Hartoglyke Kroon. *Couronne Royale, Imperiale, Ducale.* Naar de Kroon, de Koninklyke waardigheid ſtaan. *Aſpirer à la Couronne.* De Noorder KROONEN leggen veelryds overhoop. *Les Couronnes du Nord ſont ſouvent brouillées.* De Juweelen, Domeinen, belangens van de KROON, van den Staat. *Les Joyaux, les Domaines, les interêts de la Couronne, de l'Etat.* De Franſche Kroon verſterft niet op de Vrouwen. *La Couronne de France ne tombe point en Quenouille.* Een Kerk-KROON, hang-kandelaar. *Un luſtre* ou *chandelier d'Egliſe ſuſpendu.* Die boom heeft een ſchoone KROON, is wel in 't ronde uitgezet. *Cet arbre a une belle couronne, large touffe; cet arbre eſt bien arondi.* De KROON of geſchoren kruin van een Prieſter. *La Couronne* ou *tonſure d'un Prêtre.* De KROON van 't paard zyn voet. *La Couronne du pied du cheval.* Een Vorſt na de KROON ſteeken, hem de Kroon willen afneemen. *Attenter ſur la Couronne d'un Prince, vouloir dethroner un P:* Iemand na de kroon ſteeken, hem van zyn goede naam en faam tragten te berooven. *Attaquer la reputation, faire breche à la reputation de quelqu'un.* Iemand een kroon opzetten, pryzen, roemen. *Louer, vanter quelqu'un; parler avec eloge de quelqu'un.* Zy zet haar man een ſchoone kroon op 't hoofd. gekſch: *Elle accommode bien la tête de ſon mari*, auſſi, *Elle fait bien l'eloge de ſon mari, elle ne dechire pas mal la reputation de ſon mari.* Een Lauwre, Mirthe KROON, krans. *Une couronne de Laurier, de Mirthe.* De kroon ſpannen, het van iets *of* Iemand winnen. *L'emporter ſur quelque choſe* ou *ſur quelqu'un.* Elk Kwakzalver zegt, myn balſem ſpand de kroon. *Chaque Charlatan dit, mon baume l'emporte ſur celui des autres.* Hy ſpand de kroon, 't is een overvlieger. *C'eſt lui qui fait la barbe aux autres, qui fait mettre pavillon bas aux autres; il fait florès.*

KROON. Franſe kroon, ſtuks gelds, in Vrankryk op omtrent drie gulden tien ſtuiv: *Ecu de France.* m. *monnoye aſſez connuë.* Hy heeft tien duizend kroonen aan inkomen. *Il a dix mille Ecus de revenu.* Een KROON, Hollandſe kroon, werd op twee gulden gerekend. Dat is kant van een kroon de el. *C'eſt de la dentelle à quarante ſous l'aune.* Een Engelſe kroon doet... *L'Ecu d'Angleterre vaut...* Hy betaalde hem in goude kroonen. *Il le paya en ecus d'or.*

KROONEN. v. a. Een Kroon op 't hoofd zetten. *Couronner.* Een Koning, een Koningin, een Keizer kroonen. *Couronner un Roy, une Reine, un Empereur.* God kroond zyne Martelaaren, zyne Heilige met glans, heerlykheid. *Dieu couronne ſes Martyrs de gloire.*

Digitized by Google

gloire. Het einde kroond het werk. spr: C'*eſt la fin qui couronne l'oeuvre.* Komt gy maar t'huis men zal u KROONEN, havenen. gekſch: *Vous n'avez qu'à venir à la maiſon, on ne vous accommodera pas mal, vous en aurez de la bonne maniere.* Zy kroond haar man ter deegen. *Elle met une belle couronne ſur la tête de ſon mari.* Voor, na de KROONING zyner Majeſteit. *Devant, après le couronnement de ſa Majeſté.*

KROON-LYST. Bove lyſt *of* rand van 't Capiteel: woord der Bouwkunde. *Cordon de Chapiteau.* m. *terme d'Architecture.*

KROONRAD. n. Voornaam binneſtuk van een Horologie. *Roue de champ.* f. *Principale piece du dedans d'une montre.*

KROONTJE. n. Kleine kroon. Een kinder, een poppe kroontje. *Une petite couronne d'enfant, de poupee.* Het KROONTJE of 't wit van 't oog. *Le blanc de l'oeil.*

KROONWERK. n. Top-cieraad in de Bouwkunde. *Couronnement, en ſtyle d'Architecture.* m. Die ſchoorſteenen, beelden ſtrekken een kroonwerk aan 't Gebouw. *Ces cheminées, ces figures ſervent de couronnement à l'Edifice.*

KROOP, is 't *Preteritum* van KRUIPEN. Hy kroop ſtilletjes in huis, by de Meid. *Il ſe gliſſa, coula doucement, adroitement dans la maiſon, auprès de la Servante.*

KROOS. Kuipers tuig om ſponningen in de duigen te maaken. *Rouanne.* f. *Eſpece de grande rouanne pour faire les rainures dans les douves.*

KROOS. Eende groen, Eende kroos. *De la ſemence d'herbe; eſpece de ſart* ou *de varech que les Canards mangent volontiers.*

KROOSJE, is de naam die men zekere kleine blaauwe en geele pruimen geeft. *De petites prunes bleuâtres & jaunâtres.*

KROOST. n. Beteekend voor eerſt den afval *of* 't ingewand van een Eend *of* Gans. *Les entrailles, les boyaux de la Canne* ou *de l'Oye, ce qu'on tire en vuidant une Canne* ou *une Oye.* KROOST, beteekend voor al by de Dichters, een SPRUIT, afzetſel, kindje naar Vader of Moeder gelykende, aardende, zweemende. *Jeune enfant reſſemblant à Pere* ou *à Mere.* Ik wenſch dat Bruidegom en Bruid hen in hunne zoete kroosten mogen zien herleeven. *Je ſouhaite que le Marié & la Mariée ſe puiſſent voir revivre en d'autres jolis eux-mêmes; je ſouhaite qu'ils ayent de jolis enfans qui leur reſſemblent.* Hy is van 't Edele KROOST, 't Adelyk Huis, Geſlagt der Naſſauwen. *Il eſt de la Noble Race, Famille, Maiſon de Naſſau.*

KROOT, KAROOT. Beetwortel, bekend Tuingewas. *Beterave.* f. Krooten kooken, ſchillen, tot ſalaad ſnyden. *Bouillir, peler des beteraves, mettre des beteraves en ſalade.* KROOT-SALAAD. *Salade de beteraves.*

KROP. f. Balg, borſt, ruimte daar 't voedſel der vogels eerſt in valt. *Jabot.* m. *Poche.* f. *au deſſous du gozier des oiſeaux.* De Gazuaris, Indiaanſche vogel, ſlokt alles in zyn krop. *Le Gaſuel avale tout, fourre tout dans ſon jabot.* Zyn KROP, zyn darm vullen. *S'emplir le jabot, emplir ſa panſe, ſe bien bourrer.* Zyn krop is vol, hy is vol tot aan de keel. *Il a la panſe pleine, il en a juſqu'au gavion, au gozier.* Zyn KROP vol hebben, heel bedroefd, bedrukt zyn. *Avoir le coeur plein, le coeur gros de douleur, de depit.* Zyn krop uitſchreyen, uitſchudden, zig ontlaſten door traanen te laaren. *Pleurer à chaudes larmes, ſoulager ſon coeur à force de pleurer.* Dat ſteekt hem in de krop, 't zit hem voor de maag, hy kan het niet verdouwen. *Cela lui tient au coeur, il en a le coeur tout gros; il ne ſçauroit le digerer.* De KROP of hals van de blaas. *Le col de la veſſie.* Die Min heeft een ſchoone KROP, ſchoone boezem. *Cette Nourrice a un beau ſein, une belle gorge.* Zie hoe zy haar krop ophaald, uitſteekt! *Voyez comme elle ſe rengorge!* Dat is een ſchoone KROP, ſchoon gekropte latouw! *Voila une belle laituë pommée!* 't KROPBEEN, borſtbeen. *L'os de la poitrine.*

KROPGANS. Meſtgans. *Oye graſſe.* f. Hy werd als een kropgans gemeſt. *On l'appouë comme une Oye graſſe.*

KROP-GEZWEL. n. Kropzeer, koude klieren. *Ecrouelles, humeurs froides.* f. pl. *Tumeur à la gorge.* f.

KROPHOUT. n. Hout aldus genaamd. *Certain bois des Indes ainſi nommé.*

KROPJE. n. Kleine krop. *Petit jabot, petite poche.* Is je kropje vol, myn kind? *Votre petit jabot eſt il plein, avez vous la petite panſe pleine, mon enfant?* Die Juffer heeft een zoet KROPJE, mooy boezempje. *Cette Demoiſelle a une jolie gorge, a de bien jolis tetons.*

KROPLAP. zie NEERSTUK. Lap om de boezem te dekken. *Gorgerette.* f. *Linge* ou *piece d'etoffe qui couvre la gorge.* f.

KROP-LATOUW. Latouw aan kroppen. *Des laituës pommées,* ou ſimplement, *de la laituë pommée.*

KROP-PEER. Wurg peer, harde en wrange peer. *Poire d'etranguillon.* f. Zy geeft hem krop-peeren genoeg te eeten, zy bruid hem genoeg. *Elle lui donne bien des poires d'etranguillon, des poires d'angoiſſes à manger.*

KROPPEN. Krop-latouw. *Des laituës pommées.* Wat ſchoone kroppen! *Que de belles laituës!* De ſalaad, de latouw begind te KROPPEN, zig te ſluiten, tot kroppen te ſchieten. *Les laituës commencent à pommer.* KROPPER, krop-latouw. *Laituë pommée.* Dat zyn kroppers! *Quelles groſſes laitues!* KROPPERT of KROPPER, duif met een groote krop. *Pigeon à gros, à large jabot.* Een Alpiſche KROPPER, kwab-kin. *Un Goitreux des Alpes.*

KROPPIG. Adj. Dat niet wel door de keel wil, dat voor de krop blyft zitten, als men van zekere koſt, ſpys ſpreekt. *Qui engouë, qui etrangle, qui a de la peine à paſſer le gozier.* 't Roggenbrood is kroppig, is een kroppig eeten *Le pain de ſeigle engoue, etrangle, ecorche le gozier, a peine à paſſer.* Kroppige peeren, wrange peeren, vrugten. *Des poires, des fruits raiches,* ou pluſtot, *revêches.* 't Is een KROPPIGE, een koppige, ſtoute jongen. C'*eſt un mechant garçon, un petit entêté, obſtiné.*

KROP-SALAAD. Salaad van krop-latouw. *De la ſalade de laitues pommées.*

KROP-VOGEL. m. Meſt-vogel. *Volaille qu'on engraiſſe, qu'on appouë.* KROP-VOGEL, kan ook van zekere vogel met een breede krop verſtaan werden. *Oiſeau qui a un gros jabot* ou *une groſſe poche.*

KROP-ZWEER, KROP-GEZWEL. Koude klieren. *Tumeur à la gorge.* f. *Humeurs froides, ecrouelles.*

KROT. Krorje, kabaan, hutje, armelyke wooning. *Cabane, cahute.* f. Hy woond in een KROT, in een gat van een huis. *Il demeure dans une cahute, dans un mechant trou, dans un nid à rats.* Weg jou KROT, kleine krot, kleine kabouter. *Otez vous de là, petit crabouſſet, petite graine.*

KRUICIFIX is op CRUICIFIX te zien. KRUICIGEN of KRUISIGEN. v.a. *Crucifier.* De Romeinen kruicigden hunne ſlaaven als zy misdaan hadden. *Les Romains crucifioient leurs Eſclaves, mettoient leurs Eſclaves en croix quand ils etoient tombez en faute.*

KRUID. n. GRAS of GROENTE. Gras ſcheutje, *of* ſpruit. *Herbe.* f. *brin d'herbe.* Salaad kruid, moes kruid. *Herbe à manger en ſalade, herbe potagere.* Toe KRUID, tot de ſalaad. *Herbe ſervant de fourniture à la ſalade.*

Katte

Digitized by Google

Katte kruid. *De l'herbe aux chats, de la niphte.* Patientie is een goed kruid. spr: *Patience eſt une bonne herbe.* KRUID, Drogery, zaad uit de Apoteekers *of* Drogiſte winkel. *Drogue, graine d'Apoticaire.* Slaap-KRUID. *De la graine de pavot, de l'ellebore.* Rotte-KRUID. *De la mort à Rats, du ſublimé, de l'arſenic.* Wurm KRUID. *De la poudre à vers.* KRUIDBOEK, *Herbarius* in 't Latyn, Boek dat van kruiden en planten handeld. *Livre qui traitte des herbes & des plantes*, ou *des ſimples.* KRUID-DOOS, doos daar de heete kruiden in bewaard werden. *Boëte aux epices.* f.

KRUIDEN, 't meervoud van KRUID, in de tweederhande aanneemingen. Veld kruiden. *Herbes champêtres* ou *des champs.* Moes- *of* Tuin kruiden. *Des herbes potageres.* De kruiden in de pot doen. *Mettre les herbes au pot.* Genees- *of* Medicinaale KRUIDEN. *Des herbes Medicinales, des Simples.* Welriekende kruiden. *Herbes odorantes, odoriferantes, des aromates.* Heete KRUIDEN, ſpeceryen. *Des epices* ou *des epiceries.* Daar zyn te veel kruiden in die koſt. *Il y a trop d'epices dans ces mets là.* Heete KRUIDEN, heete planten. *Des plantes chaudes.* KRUIDEN leezen by de weg, Genees kruiden uittrukken &c. *Herboriſer; cueillir des ſimples.* Loop met al je KRUIDEN, Apoteekers kruiden, prullen. *Allez vous promener avec toutes vos drogues.* Een paſtey, een ſaus te ſterk KRUIDEN, daar te veel kruiden indoen. *Epicer trop un pâté, une ſauce.*

KRUIDENIER. Een die peper, kaneel, ſuiker, razynen, oly &c. verkoopt. *Epicier, marchand d'epices & d'epiceries.* KRUIDENIERS waaren. *Epices & epiceries, denrées dont l'Epicier trafique.* Hy geneerd zig met KRUIDENIEREN, hy doet een KRUIDENIERS winkel. *Il a une boutique d'epices, d'epiceries.* KRUID-HOF. n. Kruid-tuin. *Jardin de ſimples, où l'on eleve, cultive des herbes Medicinales & autres.*

KRUIDIG. Adj. GEURIG. Van hooge ſmaak. *Epicé, aſſaiſonné.* Kruidige koſt. *Des mets epicez, de haut goût.* Dat is een KRUIDIGE, nette, fiere Maagd! *La jolie Fille, le friand morceau!* Dat 's eerſt een KRUIDIG, een ſpytig dier! *Qu'elle eſt dedaigneuſe, comme elle fait la rencherie!*

KRUIDJE. n. Gras-ſcheutje, kleine plant. *Herbette, petite plante.* f. Tot het minſte kruidje van 't veld. *Juſqu'à la moindre herbe, à la plus petite plante des champs.* KRUIDJE ROERD my niet, plant naar 't Latyn aldus genaamd. *Herbe dite* Noli me tangere *en Latin.* 't Is een kruidje roer my niet, 't is een ſpytige Juffr., *ook wel*, 't is een kitteloorig menſch. *C'eſt une fiere guenon*, auſſi, *c'eſt un homme bien chatouilleux, qui a la tête bien près du bonnet.*

KRUID-KENNER. Een die den aart en kragten der kruiden kend. *Herboriſte, celui qui connoît la nature & les vertus des plantes, des ſimples.* KRUID-KOEKJE n. Koekje daar kaneel, komyn &c in komt. *Gâteau epicé, petit pain epicé, du petit metier &c.* KRUID-LEEZER, kruid-kenner, kruiden plukker. *Herboriſte, celui qui connoît & cherche des ſimples.* KRUID-LEEZER op 't Ooſt-Indiſche Huis, een die de ſpeceryen uitzoekt, van malkander ſcheid. *Trieur d'epiceries, homme qui trie, ſepare les epiceries au Magazin des Indes.* KRUIDNAGEL, bekende ſpecery. *Giroffle, clou de giroſle.* m. KRUITNOOT, muskaat noot. *Noix muſcade.* f. KRUID-WINKEL, Kruidenier- *of* Kruidverkoopers winkel. *Boutique d'Epicier* ou *de Marchand d'herbes Medicinales.*

KRUIK. Aarde vat om water in te ſcheppen, te haalen, te houden. *Cruche.* f. Een kruik van Keulſe aarde. *Une cruche de grais.* De kruik gaat zoo lang te water dat zy eindelyk breekt. ſpr: *Tant va la cruche à l'eau qu'à la fin elle ſe briſe.* As-KRUIK, asbus, lykbus, kruik *of* bus daar de as der Doorlugte Romeinen in bewaard wierd. *Urne.* f. *Vaiſſeau dans lequel on gardoit la cendre des Illuſtres Romains.* De Jacobs KRUIKJES of Kannetjes agter 't Huis te Teilingen by Warmond in onze dagen opgeviſt. *Les petites Cruches de la Comteſſe Jacqueline tirées de nos jours des Etangs du Chateau de Teilingen près de Warmond.*

KRUIL, werd in den zin der volgende ſpreekwyze van de platte ſtyl gezegt. Het is maarom de KRUIL, om de kool, om te lagchen. *Ce n'eſt que pour rire.*

KRUILING. Zeker appel alzoo genaamd. *Petite pomme ainſi nommée.*

KRUIM. 't Binnenſte van 't brood. *Mie.* f. Wie zal al die kruim opeeten? *Qui eſt-ce qui mangera toute cette mie?* Daar zit KRUIM, daar zit pit, verſtand in. *Il y a de la moële, de l'eſprit là dedans.*

KRUIMEL. f. Brood kruimel, afgekruimeld brokje broods. *Miette.* f. *Miette de pain.* De hondjes eeten de kruimelen die van de Tafel vallen. *Les petits chiens mangent les miettes qui tombent de la Table.* Gy zult'er niet een KRUIMEL, niet een zier van hebben. *Vous n'en aurez pas miette, pas la moindre miette.* De brood kruimelen ſteeken hem, hy is brooddronken, hoog dertel. *L'abondance le gâte, le trop d'aiſe le gourmande, c'eſt un enfant gâté.*

KRUIMELEN. v. n. Aan kruimelen vallen. *S'emier, s'egruger.* Het Hollands brood, 't maſtelein brood kruimeld geweldig. *Le pain Hollandois, le pain de meteil s'emie bien fort.* Zyn brood KRUIMELEN, aan kruimelen wryven. *Emier ſon pain.* KRUIMELIG. Adj. Dat ligt kruimeld. Kruimelig brood. *Du pain qui s'emie aiſement.* KRUIMELINGEN, fyn gebrokkeld ſcheeps beſchuit. *Mâchemoure.* f. *Biſcuit de Navire briſé & reduit en groſſes miettes.*

De KRUIN of TOP van 't hoofd. *Le ſommet* ou *le haut de la tête.* De kruin van den boom, van den berg. *Le ſommet, la cime de l'arbre, de la montagne.* Een geſchore KRUIN, een Prieſter *of* geſchoore Klerck. *Une tête tonſurée, un Preſtre* ou *Clerc qui a reçu la tonſure.* Het ſcheeld hem in de KRUIN, in de bol. *Il a le timbre fêlé, le cerveau bleſſé.* De jonge Geeſtelyke, de Klerken KRUINSCHEEREN. *Tonſurer les jeunes Eccleſiaſtiques, les Clercs.* De KRUINSTIP, toppunt, regtlynige Hemelpunt, in de Hemel loopkunde. *Le Zenith* ou *point Vertical, en ſtyle d'Aſtronomie.*

KRUIPEN. v. n. Schuuren langs de grond, ſleepende voortgaan. *Ramper, ſe gliſſer, ſe trainer, veautrer.* 't Pret: *kroop*, 't Part: *gekroopen.* Kruipen als de ſlange, als de ſchildpad. *Ramper comme le ſerpent, comme la tortuë.* De ſlak kruipt langs de grond. *Le limaçon ſe traine, ſe gliſſe contre terre.* Op handen en voeten kruipen. *Marcher à quatre pates, ſe trainer le mieux qu'on peut.* By zyn vryſter KRUIPEN, in 't bed kruipen. *Se gliſſer, ſe couler auprès de ſa Maitreſſe, dans le lit de ſa Maitreſſe.* KRUIPEN, ſtilletjes omdraayen. *Tourner doucement.* De windt kruipt naar 't Noorden. *Le vent tourne doucement au Nord, paſſe, ſaute de Rhumb en Rhumb pour gagner le Nord.* KRUIPEN, loomelyk aantreeden. *Marcher peſamment, ſe trainer.* Hy kruipt al mee met de reſt. *Il ſe traine le mieux qu'il peut, il fait ce qu'il peut pour atteindre les autres.* Iemand in 't gat KRUIPEN, laſhartig oppaſſen, naar de oogen zien. *Faire lâchement ſa Cour à quelqu'un; lui faire l'obenigna, le pied de veau.* In zyn ſchulp KRUIPEN, zyne handen t'huis haalen, druipen, een

Digitized by Google

een ſlippert maaken. *Rentrer dans ſa coquille, rengainer, filer doux, ſe tirer le nerf.* Jong bloed kruipt daar 't niet gaan kan, de moed van jonge luiden overtreft hunne kragt. *Le courage des jeunes gens eſt plus grand que leur force.*

KRUIPEND. Adj. Dat kruipt. *Reptile, rampant, qui rampe.* Kruipende dieren. *Animaux reptiles, rampants,* ou *reptiles* ſimplement. Het werk gaat KRUIPENDE, langſaam voort. *L'ouvrage s'avance lentement, doucement.*

KRUIPER, KRUIPERD. Jong kind. Dat zyn lieve kruipers! *Les jolis, les pauvres petits enfans! comme ils ſe trainent!* Weg jou KRUIPERD, jou ſleeplende. *Otez vous du paſſage traineur, crampin, miſerable pieton.*

KRUIPHEN. f. Kleinſte ſlag van een Hen. *Petite poule.* f. Dat's een KRUIPHENNETJE van een wyf! *La petite femme, la petite nabote que voila!*

KRUIPHOL. n. Sluiphol voor een dier *of* menſch *Petit trou* m. *Cachette.* f. *Petite taniere dans laquelle un animal ou un homme ſe peut retirer.*

KRUIS. n. Kruisgalg. *Croix.* f. De Romeinen hingen, nagelden de veragtelykſte misdaadige aan een Kruis. *Les Romains attachoient les plus vils criminels à une Croix.* De Zaligmaaker is voor ons aan 't Kruis vaſt gehecht. *Le Sauveur a été attaché à la Croix pour nous.* Het Kruis van Chriſtus is de Grieken een dwaasheid, en de Jooden een ergernis. *La Croix de Chriſt eſt folie aux Grecs, & ſcandale aux Juifs.* KRUIS, werd veeltyds voor 't Kruisteeken genomen. Een zilver, een goud, een Diamant kruis *Une Croix d'argent, d'or, de Diamants.* De Paus voerd een drievoudig, de Patriarch een dubbeld Kruis in zyn Wapen. *Le Pape porte une triple, le Patriarche une double Croix dans ſes Armes.* Een Sanct Andries, Bourgondiſch, Malthees Kruis. *Une Croix de S. André, de Bourgogne, de Malthe.* 't KRUIS of de voornaamſte zyde van een muntſtuk. *La croix* ou *le principal côté d'une piece de monnoye.* Wat raad gy kruis of munt? *Que devinez vous croix ou pile?* Kruis nog munt, heller nog penning hebben. *N'avoir ni croix ni pile.* Het Zuider KRUIS, Geſtermte onder de Zuid-Pool zigtbaar, en de Zeeluiden als by ons de Noordſtar een wegwyzer ſtrekkende. *La Croix* ou *la Croiſade du Sud; Conſtellation ſous le Pole Antarctique, ſervant de guide aux Mariniers, comme fait chez nous l'Etoile du Nord.* Het KRUIS of 't agterſte van 't paard *La croupe du cheval.* Hy deed haar op het kruis van 't paard zitten, hy nam haar agter op. *Il la prit en croupe, la fit aſſeoir en croupe.*

KRUIS, werd nog in de volgende ſpreekwyzen gezegt. Onder het Kruis prediken, 't Evangelium met lyfsgevaar verkondigen *Prêcher ſous la Croix* Elk een moet zyn kruis draagen in de Waereld. *Il faut que chacun porte ſa croix dans le Monde.* Elk meend dat zyn kruis 't zwaardſte weegd *Chacun croit que ſa croix eſt la plus peſante; le mal d'autrui n'eſt que ſonge.* Hy maakt van een ſtroo kruis een loode kruis, hy lyd zyne beproeving ongeduldiglyk. *Il porte ſa croix en murmurant, il augmente le poids de ſa croix au lieu de l'alleger.* Men ging 'er met het Kruis en de Kerkvaan, men ging 'er met groote plegtigheid na toe. *Ony alla avec la Croix & la Baniere, en grande ceremonie.* Hy is zoo bang voor een ſchelling als de Duivel voor 't kruis. *Il a auſſi grand peur d'un eſcalin que le Diable de la croix.*

't KRUISBEELD eeren, aanbidden. *venerer, adorer le ſigne, l'image de la Croix.* De KRUISBERG, of Berg *Calvarien*, Berg daar de Heere Jeſus op gekruicigd is. *Le Mont Calvaire.* Jeſus Chriſtus heeft voor ons aan den KRUISBOOM, aan den Boom des Kruices geleeden. *Jeſus a ſouffert pour nous à l'Arbre de la Croix.* KRUIS-BOOM, Palm-boom, wonderboom. *Arbriſſeau appellé* Palma Chriſti *en Latin.* De KRUIS-DAGEN; de drie gebede dagen voor Hemelvaartsdag. *Les Rogations* ou *trois jours de prieres qui precedent l'Aſcenſion.* De Apoſtels werden met reden KRUISGEZANTEN genaamd. *Les Apôtres s'appellent avec raiſon des Envoyez pour prêcher, pour planter la Croix.* Wanneer de Heiland voor ons aan 't KRUISHOUT vaſt genageld wierd. *Lors que le Sauveur fut cloué, attache pour nous à l'Arbre de la Croix.* Een zilvere KRUIS-STANG, kruisſtok. *Un bâton, un etendard d'argent.*

KRUISBEETING. Kruisklamp, kruishout, ſcheeps w: *Traverſin* ou *Traverſier de bites, taquet.* m. Terme de Marine. KRUISBEZIËN, kruisbeſſen in de Straattaal *Des groſeilles.* KRUISBEZIËN-BOOM *Groſeiller.* m. KRUISBOOG, Voetboog. *Arbalête.* f. Met de kruisboog ſchieten. *Tirer de l'Arbalête.* Ik geet 'er een KRUISGULDEN, tien gulden voor. *J'en donne dix livres.* KRUISHARING: haring na 't Feeſt der Kruisvindinge gevangen, en in tonnen met het Amſterdamſe Wapen gemerkt, gepakt. *Du Hareng péché après l'invention St. Croix & mis en barrils marquez aux Armes d'Amſterdam.* KRUISHOEK, ſtreek, hoogte bequaam om te kruiſſen, op de ſchepen te paſſen. *Croiſiere.* f. *Endroit bon à croiſer en Mer.* 't KRUISHOUT of de ſchuif der Graadboog. *Le marteau de l'Arbaleſtrille.* KRUISHOUT om kraſſen in het hout te maaken. *Eſpece de Rouanne pour faire des traces, des rayes dans le bois.* Een KRUISKOZYN, vierkant kozyn, venſter-raam. *Une croiſée de fenêtre.* Een KRUISPAD, kruisweg. *Un carrefour.* Een KRUIS-RYKSDAALDER. *Une risdale croiſée* ou *à la croix.* KRUIS-SCHARP, koegels en yzere bouten kruiswyze over malkander vliegende. *Mitraille croiſée, boulets à deux têtes qui ſe croiſent en volant.* KRUIS-STENG of STAG daar 't kruiszeil aan hangd. *Etay du perroquet d'artimon.* m. Een KRUISSTRAAT. *Un carrefour, endroit où deux ruës ſe croiſent.* KRUISTOGT, togt van de geen die op Zee kruiſt. *Croiſée.* f. *Voyage, courſe de celui qui croiſe ſur Mer.* KRUIS-STUK van 't ſchaap: Slagers woord. *Haut côté de mouton.* m KRUISWEG, kruispad. *Carrefour.* m. *Endroit où deux chemins ſe croiſent.* KRUISZEIL. n. Zeil boven de Beſaan ſtaande. *Voile de perroquet, voile de fougue* ou *de foule.* f. *Perroquet de foule d'Artimon.* m.

KRUISSELINGS. Adv. Kruiswyze. *En croix.* De Turken zitten kruiſſelings aan Tafel, als ook de Spaanſe Juffers om te eeten. *Les Turcs ſe mettent à table, s'aſſeyent pour manger les jambes en croix, comme auſſi les Eſpagnoles.* Met de armen kruiſſelings over malkander blyven zitten, leeg zitten. *Demeurer les bras croiſez, reſter à rien faire.*

KRUISSEN of KRUICIGEN. v. a. Aan 't Kruishout nagelen. *Crucifier, attacher en Croix.* En de Jooden riepen des te harder, weg met hem, kruiſt hem, kruiſt hem. *Et les Juifs crierent d'autant plus fort, ôte, ôte, crucifie le, crucifie le.* Zig KRUISSEN, een kruisteeken, kruisteekens maaken eer men eet &c. *Faire le ſigne de la croix, ou des ſignes de croix avant que de manger.* Had gy gezien hoe de arme vrouw haar kruiſte en zegende op dat gezicht, op die woorden. *Si vous aviez vû comme la bonne femme faiſoit des ſignes de croix à cette vuë, à ces paroles.* Zig KRUISSEN, het kruisteeken op zyne kleeren doen zetten

Digitized by Google

ten &c. zig verbinden om tot beſcherming van 't Roomſe Geloof, de Turken en Ketters tegen te gaan. *Se croiſer, s'engager à faire la guerre aux Turcs, aux Heretiques.* By na al de Vorſten en Edelen van Europa kruiſten hen Anno 1095. om 't Heilige Land te herwinnen. *Presque tous les Princes & Nobles de l'Europe ſe croiſerent en 1095. pour regagner la Terre Sainte.* De twee wegen KRUISSEN digt aan 't Bos over malkander. *Les deux chemins ſe croiſent près du Bois.* Zyn beenen KRUISSEN, kruiſſelings leggen over malkander als de Snyders. *Croiſer les jambes, mettres les jambes en croix comme les Tailleurs.* Op de verwagt werdende Ooſt-Indiſche ſcheepen KRUISSEN, wagten; heen en weer vaaren op de hoogte daar men de Ooſt-Indiſche ſchepen verwagt. *Croiſer ſur les vaiſſeaux des Indes; aller au devant, à la rencontre des vaiſſeaux des Indes.* De Ligtekooyen, Smotſinnen KRUISSEN hier's avonds omtrent den Dam, de Kalverſtraat om een vreemde duif in haar ſlag te krygen. *Les Garces, les Coureuſes rodent ici le ſoir vers la Grande place &c. pour attirer quelque pigeon de paſſage dans leur trebuchet.*

KRUISSER. Schip dat heen en weer zeild op zekere hoogte. *Croiſeur, vaiſſeau qui croiſe à certaine hauteur.* De Kruiſſers hebben de Vloot op de hoogte van Hitland gepreid, aangetroffen. *Les Croiſeurs, les Vaiſſeaux croiſeurs ont decouvert, hélé la Flotte à la hauteur de Hitland.* Straat-KRUISSERS, ſchansloopſters, ſchotbeeſten. *Rodeuſes de nuit, coureuſes de ramparts, paillaſſes de Corps de garde.*

De KRUISSIGING of KRUICIGING van den Heere Jeſus door de hardnekkige en blinde Jooden. *Le Crucifiement, la Crucifixion de Jeſus Chriſt par les Juifs opiniâtres & aveugles.*

KRUISVAART of Heilig Verbond; algemeene optogt der Chriſtenen om 't Heilige Land uit handen der ongeloovige te rukken. *Croiſade* ou *Sainte Ligue des Chretiens pour arracher la Terre Sainte des mains des Infidelles.* f. Daar zyn van Anno 1095. tot 1270. in 't geheel agt Kruisvaarten geweeſt: in de laatſte werkte Sanct Bernardus de *Miraculen* niet uit dien hy de liergeloovige Schaare toegezegd had.

KRUISVERHEFFING. f. Heilige dag der Roomſe alzoo genaamd. *Exhaltation de la Croix* ou *Sainte Croix.* f. *Fête ainſi nommée.*

KRUIS-VINDING. f. Feeſtdag ter gedagtenis der ontdekkinge van 't waare Kruis, door Helena, Moeder van Keizer *Conſtantinus* de Groote, ingeſteld. *Invention Sainte Croix.* f. *Fête inſtituée en memoire de la decouverte de la vraye Croix, par Sainte Helene &c.*

KRUISWYZE. Adv. Kruiſſelings. *En croix, diagonalement.* De latten van een Tuinhuis leggen kruiswyze over malkander. *Les lattes d'un Cabinet de verdure ſont miſes en croix, ſont paſſées en croix, diagonalement l'une dans l'autre*

KRUIT, KRUIDT. n. Boskruit. *Poudre à tirer.* f. Grof kruit. *De la poudre à canon.* Fyn kruit, laad kruit. *Poudre d'amorce.* Kruid op de pan, vul depan: woord van Commando. *Amorcez, mettez de la poudre dans le baſſinet.* Kruit en loot voor den Vyand ten beſten hebben. *Avoir de la poudre & du plomb pour recevoir les Ennemis.* Kruit nog loot hebben, weerloos betrapt werden. *N'avoir ni poudre ni plomb, être pris ſans verd.* Al zyn kruit verſchieten. *Tirer, employer toute ſa poudre,* in re venerea, *donner juſqu'à la derniere goûte.*

KRUITHOORN. m. Laadhoorn. *Cornet à poudre, cornet à amoreer* ou *fourniment.* m. 't KRUITHUIS ſprong met een vervaarlyk gedruis. *Le Magazin à poudre ſauta avec un fracas horrible.* De KRUITKAMER, Konſtapels kamer, plaats onder het Stuur daar 't kruit in bewaard werd. *La ſoute* ou *la chambre aux poudres,* autrement, *la Sainte Barbe.* KRUITKOKER, kruitmaat aan de Bandelier vaſt. *Charge.* f. *Etui de Bandouillere.* m. KRUITMAKER, Kruitkooper, die een Kruitmolen *of* Kruitmoolens heeft. *Faiſeur* ou *Marchand de poudre.* KRUITMAAT, laadbus, kruithoorn. *Fourniment* m. *Poire à poudre d'amorce.* f. KRUITMOLEN. *Moulin à poudre.* m.

KRUK. f. ſoort van mik *of* ſtok daar een manken op ruſt, mede gaat. *Bequille, potence.* f. Hy gaf hem een brave ſlag met zyn kruk. *Il lui donna un bon coup de ſa bequille.* 't Is een KRUK, een plomp werkman. *C'eſt un maladroit, un gâte beſogne, un bouſilleur.* Ik dam, ik ſpeel tegen de grootſte kruk van 't Coffi-huis. *Je dame, je joue contre la plus grande mazette du Caffé.* Zyn vrouw is een arme KRUK, een zwakkelyk menſch. *Sa femme eſt une pauvre haridelle, une pauvre eſpece.* KRUK of handvat van de ſlypſteen. *Manivelle de la pierre* ou *meule à emoudre.* KRUKKEN. v. n. Met krukken, over krukken gaan. *Bequiller, marcher avec des bequilles, ſur des potences.* KRUKKEN, beteekend voornamentlyk SUKKELEN, moeyte hebben om op te komen van de ziekte &c. *Trainer, languir, avoir peine à ſe remettre de la maladie &c.*

KRUL. Hair krul. *Boucle de cheveux.* f. Zyn hair in de krul doen. *Mettre ſes cheveux en boucles, en papillotes: friſer ſes cheveux.* Uw pruik gaat uit de krul. *Votre perruque ſe defriſe, les boucles de votre perruque tombent, s'en vont.*

KRUL of Schaveling, ſnippeling door 't ſchaafyzer afgeligt. *Papillote.* f. *Copeau mince que le fer du rabot emporte.* m. Hy moet altyd een krul meer hebben als een ander. ſpr: *Il lui faut toujours un colifichet de plus qu'à un autre.*

KRULBOL. Houte bol, ten gebruike van Pruikemaakers en Kappemaakſters. *Tête de bois ſur laquelle les Perruquiers & les Coëffeuſes travaillent.* f. KRULLEBOL, KRULBOLLETJE, jongetje met gekruld *of* kroeshair. *Petite tête en boucles.* f. *Petit garçon qui a les cheveux friſez, bouclez.*

KRULLEMAAKSTER. Toeremaakſter. *Friſeuſe, faiſeuſe de tours de cheveux.*

KRULLEN, 't meervoud van KRUL. Die pruik deugd niet, al de krullen gaan 'er uit. *Cette perruque ne vaut rien, toute la friſure ſe deffait, toutes les boucles s'en vont.* KRULLEN, houte krullen opraapen, branden. *Ramaſſer, bruler des copeaux en papillotes.* De Franſchen hebben moeyte om te zeggen de kat krapt de krullen van de trap. *Les François ont peine à dire en Flamand, le chat agriffe les papillotes de bois qui ſont ſur la montée.* Hy heeft aardige KRULLEN, kuuren. *Il a de plaiſantes ſaillies, fantaiſies; il eſt tout à fait drole.*

KKULLEN. v. n. In de krul ſtaan. *Friſer, ſe friſer.* Dat hair krult wel. *Ces cheveux friſent bien, ſe maintiennent bien en boucles.* Zyn hair onder de muts te krullen zetten. *Friſer ſes cheveux, mettre ſes cheveux en papillotes, en marons.* Zyn hair kruld als een varke ſtaart. gekſch: *Ses cheveux friſent comme des chandelles.*

KRULLIG. Adj. Verward, netelig. *Embrouillé.* Dat is een krullige en verwarde zaak. *C'eſt une affaire bien embrouillée, bien epineuſe.* 't Is een KRULLIGE, een drollige vent. *C'eſt un drole de corps, un plaiſant original, un homme bien fantaſque.*

KRULSALAAD. f. Gekrulde ſalaad. *De la ſalade crêpuë, de la chicorée, laituë Romaine &c.*

Digitized by Google

KRUL-YZER. n. KRULTANG. f. *Fer à friſer les cheveux.* m.

KRUYEN. v. a. Op een kruywagen voortduwen. *Brouetter, tranſporter ſur une brouette.* Een mand, een koffer aan de ſchuit kruyen. *Brouetter un panier, un coffre au bateau.* Appelen *of* andere vrugten KRUYEN, daar mede langs ſtraat om loopen. *Vendre des pommes* ou *autres fruits que l'on promene dans une brouette.* Hy wind de koſt met KRUYEN, als Kruyer te werken. *Il gagne ſa vie à pouſſer la brouette, à faire le metier de Crocheteur.* Iemand KRUYEN, voort helpen, tot ſtaat brengen. *Porter quelqu'un, le pouſſer, lui ſervir de Patron.* KRUYEN op malkanderen, op malkanderen pakken, ſtapelen. *Charier, s'amaſſer, s'amoncéler l'un ſur l'autre.* Het ys kruyt. *Les glaçons charient, s'amaſſent en piles, en monceaux.* Om de KRUYER zenden, ſtuuren. *Envoyer querir le Brouettier, le Crocheteur, le Portefaix.* Hy heeft goede KRUYERS, Patroonen gehad. *Il a eu de bons Patrons, de puiſſants Interceſſeurs, Protecteurs.* Men moeſt hem op een KRUYWAGEN t'huis brengen. *Il falut le ramener, le porter chez lui ſur une Brouette.*

KRUZAAD of CRUSAAD. Portugees muntſtuk omtrent vier d'halve gulden doende. *Cruſade.* f. *Piece ou monnoye Portugaiſe valant autour de* 3 *livres* 10 *Sols.*

KRYG. m. Werd in verſcheide gelegentheden voor OORLOG gezegt. *Guerre.* f. Naar de kryg gaan. *Aller à la guerre, prendre parti à la guerre.* Kryg voeren tegen Satan en de Waereld. Schr: ſpr: *Faire la Guerre à Sathan & au Monde.*

KRYGELIG, KREGELIG. Adj. Twiſtgierig. *Querelleux, acariâtre, de mechante humeur.* 't Is een krygelig, kregelig menſch. *C'eſt un homme querelleux, noualleux.* 't Is een krygelyke hen, een ſpytige deern. *C'eſt une femme querelleuſe, depiteuſe, altiere, acariâtre.* Die KRYGELIGHEID, kregeligheid, twiſtgierigheid maakt dat elk haar ſchuwd. *Cette mauvaiſe humeur, cette humeur acariâtre fait que tout le monde la fuit.*

KRYGEN, in den zin van OORLOGEN is op deze tweede ſpelling nader te zoeken. *Faire la Guerre; Guerroyer, en ſtyle de la Bible.*

KRYGEN. v. a. Bekomen, ontfangen. *Avoir, recevoir, jouir de.* 't Pret: *kreeg*, 't Part: *gekreegen.* Een brief, een vereering, tyding krygen van zyn Minnaar. *Recevoir une lettre, un preſent, des nouvelles de ſon Amant.* Antwoord krygen op zyn brief. *Avoir, recevoir réponſe à ſa lettre.* Kinderen KRYGEN, winnen. *Avoir des enfans, ſe voir naître des enfans.* Veel ten Huwelyk KRYGEN, koſtelyk goed krygen uit Ooſt-Indiën. *Avoir beaucoup en Mariage, recevoir de belles choſes des Indes.* De koorts, tandpyn KRYGEN. *Prendre, gagner la fievre, gagner le mal de dents.* Een ſchrik op 't lyf KRYGEN. *Prendre une peur,* ou pluſtor, *être ſaiſi de peur, ſe troubler.* Wat doet een vryſter niet om een man te KRYGEN, te vinden, aan den man te raaken? *Que ne fait pas une fille pour avoir un homme, pour ſe marier?* Hy heeft 'er niet meer als tien gulden voor konnen KRYGEN. *Il n'a pu en avoir, en faire que dix livres.* Klop, ſlagen KRYGEN, geſlagen werden. *être battu; avoir, recevoir des coups.* Moed KRYGEN, moedig worden. *Prendre courage, s'animer.* Dat boek is niet meer te KRYGEN, word niet meer gevonden. *Ce livre ne ſe trouve plus.* Kennis, verſtand, eer KRYGEN, verkrygen. *Acquerir de la connoiſſance, de l'eſprit, de l'honneur.* Kennis van zaaken KRYGEN, onderrigt werden. *être inſtruit, informé de l'etat des choſes.* Het onwillig kind ſlagt den Ezel, men kan 'er niet van KRYGEN, niet uithaalen dan met ſtokſlagen, hardigheid. *L'enfant volontaire, le libertin reſſemble à l'Ane, on n'en ſçauroit tirer rien, obtenir rien qu'à coups de baton, qu'à la force.* Craſſus ging naar Syrien om de ſchatten die uit dat Land te KRYGEN waaren. *Craſſus alla en Syrie à cauſe des Threſors qu'on pouvoit tirer de ce Pays là.* Hard aanſtappen om de ſchuit te KRYGEN, te beloopen, te agterhaalen. *Marcher vite pour attrapper, atteindre la Barque.* De roe KRYGEN, neemen om een ongehoorzaam kind te ſtraffen. *Prendre la verge pour punir un enfant desobeiſſant.* Oorlog KRYGEN, in Oorlog raaken met zyne Nabuuren. *Entrer en Guerre avec ſes Voiſins.* Het te kwaad KRYGEN, bezwyken. *Avoir du deſſous, avoir trop à ſouffrir, être trop vivement pouſſé; ſuccomber.* Ik zal u wel KRYGEN, wel hebben, wel loeren. *Je vous aurai, je vous attraperai bien.* Woorden KRYGEN met iemand, met hem hakketeeren, twiſten. *Avoir des paroles, être en diſpute, être aux priſes avec quelqu'un.*

KRYGER, OORLOGSMAN. *Guerrier.* 't Is een Kryger, een ſtryder in zyn hart. *C'eſt un Guerrier, un homme de Guerre à outrance.*

De KRYGSDEUGD, Oorlogs Deugd, is moeyelyk te bepaalen, is een haatelyke Deugd voor de vreedſame gemoederen. *La Vertu martiale, militaire eſt difficile à definir, eſt une haiſſable vertu pour les eſprits paiſibles.* Naar KRYGSGEBRUIK gevonniſt werden. *être jugé, ſentencié ſuivant la maxime de la Guerre, l'uſage Militaire.* KRYGSGEVANGEN gemaakt werden. *être fait priſonnier de Guerre.* Door KRYGSGEWELD gedwongen, getemt werden. *être contraint, reduit par la force des armes, par la violence des gens armez.* Over gepleegd KRYGSGEWELD, moedwil klaagen. *Se plaindre d'une inſulte, d'une violence Militaire.* De KRYGS-GOD, Mars. *Mars, le Dieu de la Guerre.* De KRYGS GODINNE, Bellona. *Bellone, la Déeſſe de la Guerre.* Den KRYGSHANDEL, Wapenhandel verſtaan. *Entendre, ſçavoir le maniement des Armes.* Achilles was een KRYGSHELD. *Achille etoit un Heros, un vaillant Guerrier.* De KRYGSHELD Alexander. *Le Heros, le grand Guerrier Alexandre.* De KRYGSHELDIN Pentaſilea, Zenobia. *L'Heroïne Pentaſilee, Zenobie.* De voornaamſte KRYGSHOOFDEN oordeelden 't beleg van Ryſſel onuitvoerlyk. *Les principaux Chefs jugeoient le ſiege de Lille impraticable, croyoient qu'on ne pouroit jamais achever le ſiege de Lille avec honneur.* Een bende KRYGSKNEGTEN, Soldaaten. *Une troupe de Soldats, de gens de Guerre.* De KRYGSKONST, Krygskunde is in deze laatſte tyden ver gebragt. *L'Art, la Science militaire a été pouſſé, porté, pouſſée, portée bien loin dans ces derniers temps.* Een onnoemelyk getal KRYGSLIEN, Krygslieden, Krygsvolk. *Un nombre innombrable de gens de Guerre.* Een Stad, den Vyand door een KRYGSLIST verraſſen. *Surprendre une Ville, ſurprendre l'Ennemi par une ruſe de Guerre, par un Stratagême.* De Prins Eugenius is een groot KRYGSMAN, Krygvoerder, kloek Soldaat. *Le P: E: eſt un grand homme de Guerre, un grand Guerrier, un vaillant Soldat.* Een goede KRYGSORDER, Krygstugt onderhouden. *Entretenir un bon ordre, une bonne diſcipline militaire.* Onder een dapper KRYGS-OVERSTE dienen. *Servir ſous un vaillant General, un brave Chef.* KRYGSRAAD houden, voor den Krygsraad verſchynen. *Tenir Conſeil de Guerre, comparoître devant le Conſeil de Guerre.* Het KRYGSREGT werd heel ver getrokken, veelryds heel onregt bevonden. *Le Droit mili-*

Digitized by Google

militaire s'etend bien loin, eſt ſouvent trouvé bien injuſte. De KRYGSTOERUSTINGEN verdubbelen, verhaaſten. *Redoubler, accelerer les preparatifs de Guerre.* De eerſte KRYGSTOGTEN van die Vorſt ſcheenen hem meeſter van 't Noorden te moeten maaken. *Les premieres Marches, Campagnes de ce Prince ſembloient devoir le rendre Maître du Nord.* De groote Turenne, de groote Schomberg hield een ſchoone KRYGSTUGT. *Le grand Turenne, le grand Schomberg entretenoit une belle diſcipline, faiſoit obſerver un bel ordre, une belle diſcipline à ſes Troupes.* De moedwil van 't KRYGSVOLK beteugelen. *Reprimer l'inſolence des gens de Guerre, des Troupes.*

KRYSSEN, KRYSCHEN. zie SCHREEUWEN Een groot gekryſch, geſchreeuw maaken. *Crier à plein gozier, heurler.*

KRYT. n. Witte, zafte bergſteen. *Craye.* f. Zoo wit, zoo droog als kryt. *Blanc, ſec comme de la craye.* Teken kryt, roodaarde. *Du crayon, de la craye rouge.* Zwart teken kryt. *De la craye noire.* Met Hoere KRYT rekenen, godloos rekenen *Marquer l'ecot double, groſſir l'ecot comme font les Putains.* KRYTBERG. *Montagne ou Carriere de craye, d'où l'on tire la craye.* f. De Champagne Wyn waſt op KRYTBERGJES, krytheuveltjes *Le Vin de Champagne croît ſur des Collines, des Cotes de craye.* 't KRYTSTRAND of de witte Kuſt van Engeland. *Les Falaiſes ou Cotes blanches d'Angleterre.*

KRYTEN. v. n. Weenen, ſchreyen. *Pleurer, crier.* Wat hebt gy zoo te kryten? *Qu'avez vous à crier, pleurer de la ſorte?* 't Kind doet niet als KRYTEN, als ſchreeuwen. *L'enfant ne fait que crier, que brailler.*

KRYTER. Schreeuwer, huilebalk. *Pleureux, braillard.* De Beſteedſter heeft weer een KRYTERTJE, een knaapje, wigtje om in Waterland te beſtellen. *L'Entretenteuſe a encore un petit pleureux, un petit marmot à mettre en nourrice en Waterland.*

KRYTER. Klopſcheentje, Dans-meeſters zakvioolţje. *Poche.* f. *Violon de poche du Maître à danſer.* m.

KRYTSTER. Schreeuwſter, huilebalk. *Pleureuſe, piailleuſe, braillarde.*

K U.

KUB, KUBBE. Fuikje daar de Viſſers aal in vangen. *Petite naſſe.* f. *Engin à prendre des anguilles.* m.

KUBIT, CUBIT, werd in de Bouwkunde voor ELLEBOOGS lengte, ander halfvoets lengte gezegt. *Coudée.* f. *Meſure d'un pied & demi en longueur.* Een muur zeſtien kubiten hoog. *Un mur haut de ſeize coudées.*

KUDDE. f. Veehoop, trop ſchaapen, runderen. *Troupeau.* m. *Troupeau de betail.* De kudde weyden *Paître le troupeau.* De Herders hielden de nagt waake over hunne kudden. *Les Bergers veilloient ſur leurs troupeaux.* De KUDDE, de Gemeente Chriſti weyden, bewaaken. *Paître le Troupeau de Chriſt.* KUDDEBOTER, Varkens reuzel. *Du ſein, de la graiſſe de Porc.* KUDDE-HOEDER, Veehoeder, Harder. *Berger, Porcher.* Samen KUDDEN, ſamen gaaren, by kudden, troppen. *S'amaſſer, s'attrouper.*

KUFJE. n. Kroegje, kit, kabaan. *Cabane.* f. *Cabaret borgne, reduit de Corps de garde.* m.

KUGCH, KUCH. Hoeſt. *Toux.* f. Een drooge kugch. *Une toux ſeche.* KUGCHEN. v. n. HOESTEN. *Touſſer.* KUGCHER, hoeſter. *Touſſeur.* KUGCHSTER. *Touſſeuſe.*

KUIF. KAM. Veerbos op de kop van een vogel &c. *Huppe ou houppe, aigrette, touffe de plumes.* f. De kuif van een leenwerk. *La houppe d'une allouette.* Vrouwe KUIF of fontangie, hoog hulſel. *Fontange ou coeffe crêtée d'une femme* f. Watte hooge kuiven! *Quelles hautes fontanges! quelle hauteur de rayons!*

K U I.

KUIKEN. n. KIEKEN. Jong van de hen. *Pouſſin, jeune poulet.* m. Een jong kuiken. *Un jeune poulet.* Kuikens braaden, ſtooven. *Rotir, etuver des poulets.* KUIKEDIEF of KIEKEDIEF, roofvogel alzoo genaamd. *Milane.* m. *Ecouffle.* f. Een KUIKEPASTEY, kiekepaſtey. *Un pâte de jeunes poulets.*

KUIL. m. Gat, holligheid in de aarde, in de grond. *Foſſe.* f. *Trou.* m. Een kuil maaken om een boom te planten. *Faire une foſſe, un trou pour planter un arbre.* Daniel wierd in de KUIL der Leeuwen geworpen. *Daniel fut jetté dans la foſſe aux Lions.* De Godlooze is gevallen in den kuil dien hy gegraaven had. *Le pervers eſt tombé dans la foſſe qu'il avoit creuſée.* De KUIL van de hals. *La Nuque du cou.* De KUIL of 't agterſte gedeelte van een Viſſers net, Zegen genaamd. *La poche* ou *le fonds d'un Filet à pêcher.* In de kuil vangd men de vis. ſpr: *C'eſt au fond du filet qu'on prend le poiſſon; c'eſt dans les trous qu'on prend les lievres.* Een boom KUILEN, inſteeken. *Enterrer un arbre, recouvrir le pied d'un arbre de nouvelle terre.* Negen KUILEN ſpeelen. *Jouer à la foſſette.* Zy heeft een KUILTJE aan de kin. *Elle a une foſſette au menton.*

't KUILHAIR, de KUILMOS dient om de Schepen te kalfaten. *La mouſſe qui s'amaſſe au pied des arbres ſert à calfeutrer les Vaiſſeaux.*

KUIP. f. Vlees-KUIP. *Saloir.* m. De os is al in de kuip. *Le boeuf eſt deja dans le ſaloir.* Een was-KUIP. *Une cuve à buer, à laver le linge.* 't Is een vetten os in zyn kuip, 't is een goed verval voor hem. *C'eſt un boeuf gras dans ſon ſaloir, c'eſt une bonne aubaine pour lui.*

KUIPEN. v. n. Vaten binden. *Relier des tonneaux, des futailles, faire le metier de Tonnelier.* Hy gaat op KUIPEN, hy leerd het Kuipers ambagt. *Il apprend le tonnelage, le metier de Tonnelier.* De koſt met kuipen winnen. *Gagner ſa vie à relier des futailles, à faire des tonneaux, des cuves, baquets &c.* KUIPEN, werd in den figuurlyken zin, voor onder de hand werken, heimelyk toeleg maaken, ſamen heulen gezegt. *Briguer, cabaler.* Daar werd ſterk om het Schouts ampt, om de Predikants plaats gekuipt. *On cabale bien fort pour la charge de Baillif, pour la place de Miniſtre vacante: La charge de Baillif, la place de Miniſtre eſt bien briguée, chaudement recherchée.*

KUIPER. Droogkuiper, een die vaten, tonnen en tobbens maakt. *Tonnelier, ouvrier qui fait des tonneaux, des cuves, tinettes &c.* WynKUIPER, Wynverlaater, Wynkoopers knegt die de oxhoofden, vaten bind, herſteld. *Tonnelier de cave qui relie des barriques &c.* Die Heer, die Predikant is een groot KUIPER, verſtaat het kuipen wel. fig: *Ce Monſieur, ce Miniſtre là eſt un grand cabaleur, conducteur de brigues, eſt bien intrigant.* KUIPERS-AMBAGT, gereedſchap, winkel. *Metier, outil, boutique de Tonnelier.*

KUIPERY. f. Heimelyke woelery, ſamenſpanning, ampt-bekuiping. *Brigue, cabale, intrigue.* f. De kuiperyen van 't Conclave, van 't Hof. *Les brigues, les cabales, intrigues du Conclave, de la Cour.*

KUIS, KUISCH. Adj. Eerbaar. *Chaſte, modeſte & non ſenſuel.* Een verſtandige, kuiſche en zagtzinnige Vrouw is boven alle loffpraaken. *Une Femme d'eſprit, chaſte & d'humeur douce eſt au deſſus de tous eloges.* De kuiſche Lucretia door Tarquinus verraſt, geſchofteerd zynde. *La chaſte Lucrece ayant été ſurpriſe, violee par Tarquin.* Zwyg ſtil, hier zyn kuiſche ooren. *Taiſez vous, il y a ici des oreilles chaſtes.* Zig KUIS of kuiſſelyk draagen. *Se comporter chaſtement.*

KUIS, Kuiſch, rein, net. *Net, en bon ordre, bien propre.* De kinderen kuis houden. *Tenir les enfans bien propres.*

Digitized by Google

près. KUIS, KUIS, geroep als men de koeyen, de oſſen wil ſtillen, naar zig doen komen.

KUISBOOM. Boom, *Agnus caſtus* in 't Latyn. *Arbriſſeau dit* Agnus caſtus *en Latin.* m.

KUISCHEN, REINIGEN. v.a. Kuis houden, ſchoon houden. *Nettoyer, tenir propre.* De kinderen kuiſchen en havenen. *Nettoyer, epouiller, entretenir proprement les enfans; avoir ſoin de tenir les enf: propres.*

De KUISHEID, reinigheid van Joſeph, van Suſanna. *La chaſteté de Joſeph, de Suſanne.* De Veſtaalſche Maagden wierden levendig begraaven als zy tegen de kuisheid gezondigd hadden. *Les Veſtales etoient enterrées toutes vives lorsqu'elles avoient peché contre la chaſteté.* Beſpaar toch de KUISHEID, eerbaarheid, ſchaamte der Juffers. *Epargnez je vous prie la pudeur des Dames.*

KUISKALF. Jong mannetjes kalf. *Jeune veau mâle.* m.

KUISSELYK of KUISCHELYK. Adv. Zy heeft altyd kuiſſelyk geleeft. *Elle a toujours vecu chaſtement, pudiquement, en toute honnêteté.*

KUIT. Zaad *of* eyeren van de wyfjes viſſen. *Fray.* m. *Oeufs, ſemence des poiſſons femelles.* Als de karper, de baars haar kuit ſchiet. *Quand la carpe, la perche fraye, jette ſon fray, ſa ſemence.* De Caviaart werd van Steurkuit gemaakt. *Le Caviard ſe fait d'oeufs d'Eturgeon.* Ik zal 'er kuit *of* haring van hebben. ſpr: *Je haſarderai le paquet, j'en arracherai pied ou aile.* De KUIT of 't dik van 't been. *Le mollet* ou *le gras de la jambe.* Watte kuiten! *Quels mollets, quels gras de jambe!* Hy heeft zyn kuiten verlooren, hy heeft Oyevaars beenen. *Il a perdu ſes gras de jambes, il a les jambes tout d'une venuë comme celles d'un chien.*

KUITER, KUITVIS. *Poiſſon oeuvé, femelle.* m. 't Zyn meeſt KUITERS, kuitbaerzen, kuitharingen. *Ce ſont la plus part perches oeuvées, harengs oeuvez.* Houd gy de kuiters, ik heb liever de hommers. *Gardez les oeuvez, j'aime mieux les laitez.*

KUNDE, werd in zommige ſamengeſtelde woorden in den zin van KENNIS, WEETENSCHAP gezegt. De Bouwkunde. *L'Architecture.* De Genees-KUNDE. *La Medecine.* De Heel-KUNDE. *La Chirurgie.* De Spraak- *of* Redeneer-KUNDE, *Dialectica*, in 't Latyn. *La Dialectique* ou *l'Art de parler.* De Staatkunde. *La Politique.* Sterre-KUNDE. *L'Aſtronomie.* De Waereld-KUNDE. *La connoiſſance du Monde.* De Wis-KUNDE. *Les Mathematiques.* 't Is een groote ONKUNDE, onweetenheid. *C'eſt une grande ignorance.*

KUNDIG. Adj. Geleerd, bewuſt, verlicht. *Intelligent, inſtruit, verſé, eclairé, qui ſçait, qui a connoiſſance.* Hy is heel kundig in de Wiſſelſtyl, in de Taalen. *Il eſt fort intelligent, verſé dans le cours du Change, dans les Langues.* De zaak is Waereld-KUNDIG, is rugtbaar, alom bekend. *La choſe eſt connuë de tout le Monde, eſt ſçuë en tous lieux, n'eſt ignorée de perſonne.*

KUNDIGHEID. f. Weetenſchap, bewuſtheid. *Science, connoiſſance.* f. *Sçavoir.* m. Myn kundigheid gaat, reikt niet verder. *Ma connoiſſance, ma ſcience ne va, ne s'etend pas plus loin.* De KUNDIGHEDEN, beweezene zaaken, waarheden der Natuure, der Wysgeerte. *Les demonſtrations, les veritez reconnuës de la Nature, de la Philoſophie.*

KUNNE, werd voor GESLACHT of 't Onduitſch woord SEXE gezegt. De vrouwelyke kunne is zwak en ligt geraakt. *Le Sexe feminin eſt foible & bien tot offenſé.*

KUNNEN. zie KONNEN. Vermoogen. *Pouvoir, avoir la faculté, la puiſſance de faire.* Vuur kunnen ſpuwen, goud kunnen maaken. *Pouvoir vomir du feu, pouvoir faire de l'or.* Gy zult niet kunnen, vrees ik. *Je crains que vous ne pourez le faire, que vous ne le puiſſiez.* Gy kunt my dat niet doen gelooven. *Vous ne pouvez, vous ne ſçauriez me le faire croire, me le perſuader.*

KUNST of KONST. f. Werking, doening op vaſte regelen beruſtende. *Art.* m. De Schilder-, de Scherm-kunſt. *L'art de Peindre, de faire des Armes.* Dat is 'er de KUNST, de ſlag, 't geheim van. *C'en eſt la le ſecret, le vray moyen, c'eſt là l'endroit, c'eſt comme il s'y faut prendre.* Dat is uit de kunſt, heel kunſtig gemaakt. *Cela eſt fait à miracle, cela eſt dans la derniere perfection.* Dat is uit de kunſt, dat komt heel wel. *Cela vient le mieux du monde, comme lard en pois, comme Mars en Carême.* Daar is ſchoone KUNST, daar zyn ſchoone printen &c. by hem te zien. *Il y a de belles tailles douces &c. à voir chez lui.*

KUNSTIG. Adj. KONSTIG. Naar de Kunſt gemaakt. *Adroit, bien fait, dans les regles de l'Art.* Een kunſtig werkman. *Un ouvrier adroit, inventif; un habile Artiſan.* Een kunſtig werkſtuk. *Un ouvrage bien fait, artiſtement compoſé, fait dans les regles de l'Art.*

KURK, KORK. Stuk van den KURKBOOM, droog en lugtig gewas *Du liege.* Zoo droog, zoo ligt als kurk. *Sec, leger comme du liege.* De kurken aan de Viſſersnetten vaſt gemaakt. *Les lieges, bois, morceaux de liege attachez aux filets des Pêcheurs.* KURK, KURKSTOPPER. *Bouchon de bouteille, bouchon de liege.* m. Het kurkje is gevallen, breng een ander kurkje. *Le bouchon eſt tombé, apportez un autre bouchon.*

KURKEMA, KURKUMA is op CURCUMA te zien. *Cucurma* ou *Curcuma.* m. *Plante des Indes approchante du Gingembre.*

KUS. f. Zoen, wangdrukking. *Baiſer.* m. Een zoete, een aangenaame, een brandende kus. *Un doux, un agréable, un ardent baiſer.* Een Judas kus, verraderlyke kus. *Un baiſer de Judas.* Ter hand-KUS by den Koning, ter voet-KUS by den Paus toegelaaten werden. *être admis à baiſer la main du Roy, à baiſer les pieds du Pape.*

KUSJE. n. Zoentje. Wat ſmaakte my dat kusje, die kusjes zoet! *Que ce baiſer me ſembla bon, que ces baiſers me ſemblerent doux!*

KUSSEN. v.a. Zoenen, wang-drukken. *Baiſer.* De handen kuſſen, aan de wang kuſſen, kuſſen in 't groeten. *Baiſer les mains, baiſer à la joüe, baiſer en ſaluant.* Zy kuſten malkander in het ſcheiden. *Ils ſe baiſerent en ſe ſeparant.*

KUSSEN. n. Statie kuſſen. *Carreau.* m. *Couſſin de parade.* f. Huis *of* gemeen kuſſen. *Couſſin.* m. Geef Mejuffw. een kuſſen. *Donnez un carreau à Mademoiſelle.* Op een kuſſen knielen. *S'agenouiller, ſe mettre à genoux ſur un carreau.* Daar waren geen KUSSENS in de wagen, in de ſchuit. *Il n'y avoit point de couſſins dans le chariot, dans le bateau.* Op het KUSSEN zitten, in de Regeering zyn. *Avoir un carreau à l'Hotel de Ville &c. être dans la Magiſtrature, la Regence.* Wat doet men niet al om op het KUSSEN, in bewind te raaken! *Que ne fait on point pour avoir place au Conſeil! pour entrer dans la Regence! pour avoir voix en Chapitre!* Die op het kuſſen zyn gevoelen, oordeelen 'er heel anders van. *Ceux qui ſont dans la Magiſtrature, ceux qui ſont en place, en autorité en jugent tout autrement.* Zyn KUSSEN t'huis krygen, uit de Regeering gezet werden. *être deplacé, deſtitué, mis hors de la Magiſtrature.*

KUSSEN, werd van andere zaaken ook gezegt. Een naay-KUSSEN, Speldewerkſters KUSSEN. *Un couſſin ou carreau à coudre, à faire de la dentelle.* Een oor-KUSSEN, bedkuſſen. *Un oreiller.* Een hoofd KUSSEN. *Un traverſin, travers de lit.* Een ſpelde KUSSEN. *Une pelote.*

Digitized by Google

Een bed KUSSENTJE. *Un petit oreiller.* Naay KUSSENTJE. *Petit carreau* ou *couſſin à coudre, un couſſinet.* Een ſpelde KUSSENTJE. *Une petite pelote, un peloton.*

KUSSER. Zoener. *Baiſeur.* Wat een verdrietige, laſtige kuſſer, zoener! *L'importun, le fatiguant baiſeur!*

KUST. Strand, wal, oever, ſtreek Lands door de Zee beſpoeld. *Côte* ou *Rive.* f. *Rivage de la Mer.* m. De Hollandſe Kuſt is heel laag, de Engelſe Kuſt is zeer gevaarlyk. *La Côte de Hollande eſt fort baſſe, la Côte d'Angleterre eſt fort dangereuſe.* Op de Kuſt vervallen. *être porté ſur la Côte, à la Côte par le vent.* Ik kan ze te KUST en te keur voor die prys by een ander krygen. *J'en puis avoir à choiſir, j'en aurai tant que je voudrai pour ce prix là chez un autre.* Alle KUSTEN bezoeken, in den eigentlyken zin. *Viſiter toutes les Côtes.* Alle kuſten bezoeken, alderhande Juffers oppaſſen. *En conter à la brune & à la blonde; être Amoureux des onze mille Vierges.*

KUSTBEWAARDER. Schip dat tot veiligheid der Kuſten heen en weer daar voor kruiſt *of* geankerd leid. *Vaiſſeau garde Côte.* m.

KUUR, Aapery, grap, gril, pots. *Bouffonnerie, ſingerie, piece pour rire.* f. *Jeu d'eſprit.* m. Hy regte duizend kuuren aan. *Il fit mille bouffonneries, ſingeries, pieces pour rire.* Laat die malle kuuren ſtaan. *Laiſſez ces ſotiſes, finiſſez ces jeux là; treve de badinage.* KUUREMAAKER, grillemaaker. *Bouffon, facetieux pluiſant.*

KUUR, werd ook voor GENEEZING gezegd. Die Chirurgyn, Doctor doet ſchoone kuuren. *Ce Chirurgien, ce Medecin fait de belles cures.*

KUYER of KEUYER. Korte wandeling, omtreeding. *Tour.* m. *Petite promenade.* f. Om een kuyer gaan. *Faire un tour, s'aller promener.* Van Utrecht over Vianen naar Lexmonde, Schoonhoven, Tergoude is een zoete KUYER, zoete KUYERING. *C'eſt une belle promenade, belle tournée d'Utrec par Viane à Lexmonde, Schoonhoven, Tergou.* Langs de Vecht, langs de Maas KUYEREN, wandelen, zagtelyk aantreeden. *Se promener le long du Vecht, de la Meuſe.* Wy hebben een zoet KUYERTJE ſamen gedaan. *Nous avons fait un joli tour de promenade enſemble.* Daar zyn om den Haag, om Utrecht ſchoone KUYERWEGEN, wandelwegen. *Il y a de beaux promenoirs, de belles promenades autour de la Haye, autour d'Utrect.*

K W.

KWAÂ of QUAA. Adj. Werd veeltyds voor KWAAD gezegt. Een kwaâ betaaler, een ſcherp maaner. ſpr: *Mauvais payeur, demandeur impitoyable.*

KWAAD of QUAAD, Als beſchaafde mannen nog ſchryven. Adj. Boos, boosaardig. *Mechant, mauvais.* Een kwaad. een boos voorneemen. *Un mechant, un mauvais deſſein.* De armoede is en kwaade raadgeeſter. *La pauvreté eſt une mauvaiſe conſeillere.* De kwaaden Engel, de Satan. *Le mauvais Ange, le Sathan.* Zoud hy zoo KWAAD, zoo boosaardig, godloos wel zyn? *Seroit il bien ſi mechant, ſi depravé, ſi determiné?* KWAADE, ondeugende nooten. *Des noix gâtées, qui ne valent rien.* KWAADE, ſlegte tydingen. *De mechantes, de mauvaiſes nouvelles.* Hy is geen kwaad ſlag, 't is geen kwaad ſlag van een kaerel. *Il n'eſt pas des plus mechans, il eſt aſſez bon Diable.* Hy is zoo KWAAD, zoo boos, zoo gram als de duker. *Il eſt extrêmement fâché, il eſt furieuſement en colere.* Ben je nog KWAAD, nog boos? *êtes vous encore fâché, encore en colere?*

KWAAD. Boosheid, ondeugd. *Mal,* m. *Mechanceté.* f. De Boom der kenniſſe des goeds en des kwaads, was

Adam alleen verboden. *L'Arbre de ſcience de bien & de mal, etoit le ſeul interdit à Adam.* De gierigheid is de oorſpronk, de wortel van alle kwaad, van alle kwaalen. *L'avarice eſt la ſource, la racine de tout mal, de tout maux.* Wat KWAAD heeft hy gedaan? wat kwaad ſteekt daar in? *Quel mal a-t-il fait? quel mal y a-t-il à cela?* Iemand goed voor kwaad vergelden. *Rendre à quelqu'un le bien pour le mal.* Eet daar niet van, 't zal u KWAAD doen, ſlegt bekomen. *N'en mangez pas, cela vous fera mal, du mal.* Zy heeft dat KWAAD, die kwaal lang onder de leden gehad. *Il y a long temps qu'elle a eu ce mal, cette incommodité, qu'elle couve ce mal, cette maladie là.* Eenig KWAAD, ſnooden aanſlag tegen den Staat brouwen. *Braſſer, forger quelque mauvais deſſein, mediter, projetter quelque mauvaiſe entrepriſe contre l'Etat.*

KWAAD, werd in de volgende ſpreekwyzen nog gezegt. Kwaade gezelſchappen bederven goede zeden. *Les mauvaiſes compagnies corrompent les bonnes moeurs.* Kwaade nooten kraaken, van ongemakken droomen. *Avoir de mauvais preſſentiments, aller au devant des maux à venir, regarder les choſes par le mauvais côté.* Wel Hoſpes, wat is 'er te KWAAD? wat hebben wy te kwaad? wat hebben wy verteerd? *He bien notre Hote, où en ſommes nous? que vous devons nous? à quoy ſe monte l'ecot?* Ben ik je nog iets te KWAAD, ben ik nog wat in uw ſchuld? *Vous dois-je encore quelque choſe?* De arme man heeft het heel KWAAD, is heel benard, in 't nauw. *Le pauvre homme a bien du mal, eſt bien mal, ſouffre beaucoup.* Het te kwaad krygen, in den ſlag &c. bezwyken. *Avoir du deſſous, être bien mal traité, ſuccomber dans la bataille &c.* Gy hebt het heel kwaad voor uw ſcheenen, niet waar? gekſch: *Qu'il a de mal, qu'il eſt a plaindre le pauvre homme!* Hy vertoonde zig, hy kwam ter KWAADER uure, t'ongelegener tyd by den Burgermeeſter. *Il ſe preſenta, il ſe montra à la malheure au Bourguemaitre.* Daar is geen kwaad zoo kwaad, of 't is als 't wel geluckt, een regte Heldedaad! *Il n'y a point de ſi mauvaiſe action que l'on ne canoniſe quand l'evenement la juſtifie.* In Italie is 't veiliger kwaad te doen, als kwalyk te ſpreeken. *Il eſt plus ſûr en Italie de faire un mauvais coup, que de parler mal.*

KWAADAARDIG of QUAADAARDIG. Adj Boos, arg, kwaad doende. *Mechant, malin, enclin, porté au mal.* Kwaadaardige voorneemens. *De mechans, de pernicieux deſſeins.* Hy is niet kwaadaardig. *Il n'eſt pas mechant, il n'a point de mechanceté, de fiel.* Zie die KWAADAARDIGHEID, boosheid eens aan! *Voyez un peu cette mechanceté, cette malice!* Iemand KWAADAARDIGLYK beliegen, beſchuldigen. *Mentir mechamment pour noircir quelqu'un, nuire à quelqu'un.*

KWAAD DOEN. v.a. Zeer doen. *Faire mal, cauſer du mal.* Kom hier malle gek, maloot, ik zal u geen kwaad doen. *Venez icy idiot, ſotte que vous êtes, je ne vous ferai point de mal.* Wy zyn van natuure tot KWAAD DOEN, boosheid bedryven, genegen. *Nous ſommes de nature enclins à mal faire, portez au mal.* De haaſtige lui zyn niet KWAAD DOENDE, kwaadaardig. *Les gens prompts ne ſont pas mal faiſants, n'ont point de malice.* De KWAAD DOENDERS, boos doenders ſtraffen. *Punir les malfaiteurs, les mechans.*

De KWAADHEID, Boosheid van 's menſchen hart gaat ver. *La mechanceté, malice du coeur de l'homme va loin.* Hy doet het niet uit KWAADHEID, niet moedwillens. *Il ne le fait pas par mechanceté, par malice, il ne le fait pas exprès.* Ik vrees zyn KWAADHEID, moeyelykheid, gramſchap niet. *Je ne crains point ſa mauvaiſe humeur, ſa colere.*

Digitized by Google

KWAADJE. n. Dat is een kwaadje, een ongeluk voor hem. *C'eſt un malheur, une mechante affaire pour lui.* Zyn Vader wil hem geen geld geeven, dat is het kwaadje, dat is van den drommel. *Son Pere ne lui veut point donner d'argent, c'eſt là le diantre.*

KWAAD MAAKEN. v. a. Gemelyk maaken, vergrammen. *Fâcher, mettre de mauvaiſe humeur, en colere.* Zig om een beuzeling KWAAD MAAKEN. *Se fâcher pour une bagatelle.*

KWAAD SPREEKEN. v. a. Laſteren, agterklappen. *Medire.* Men moet van niemand kwaad ſpreeken. *Il ne faut medire de perſonne.* 't Is een KWAAD SPREEKENDE tong, laſtertong. *C'eſt une langue mediſante, un mediſant, une mediſante.* 't Zyn vuile KWAADSPREEKINGEN, laſteringen. *Ce ſont d'infames mediſances, calomnies.*

KWAADWILLIG. Adj. Boosaardig, tot kwaad doen genegen. *De mauvaiſe volouté, mechant, malin, porté au mal.* KWAADWILLIGHEID, boosheid. *Mauvaiſe volonté, mechanceté, malice, envie de mal faire.* f. KWAADWILLIGLYK. Adv. *Mechamment, malicieuſement.*

KWAAD WORDEN. v. n. Moeyelyk worden. *Se fâcher, ſe mettre en colere.* Hy werd te ligt kwaad. *Il ſe fâche trop aiſément.* Die eerſt kwaad werd is de gekſte. *Celui qui ſe fâche le premier eſt le plus fou.*

KWAAKEN of QUAAKEN. v. n. Kwakken, wroeten in de modder als de Eenden doen. *Barbotter, faire cancan, ainſi que font les Canes & Canards.*

KWAAL of QUAAL. f. Ongemak, ziekte. *Mal.* m. *Incommodité, indiſpoſition, maladie.* f. Het water, de waterzugt is een ongeneezelyke kwaal in dit Land. *L'hydropiſie eſt une maladie incurable en ce Pays ci.* De menſch is veel KWAALEN, ongemakken onderworpen. *L'homme eſt ſujet à bien des maux.*

KWAALYK, KWALYK of QUALYK. Adj. Flaauw, krank. *Foible, indiſpoſé, malade.* Wat ſcheeld je? Ik ben zoo kwaalyk, zoo flaauw voor myn hart. *Qu'avez vous? je ſuis ſi foible, j'ai ſi grand mal au coeur.* Zy is 'er zeer KWAALYK, zeer ſlegt aan. *Cela l'incommode, la tourmente beaucoup, elle eſt bien à plaindre.* KWAALYK, werd ook *Adverbialiter* gebruikt. Gy hebt niet kwaalyk gedaan. *Vous n'avez pas mal fait.* Dat kleed zit u niet kwaalyk. *Cet habit ne vous ſied pas mal.* Gy ſchryft hoe langer hoe KWAALYKER. *Vous ecrivez de mal en pis.* Dat Meisje ziet 'er niet KWAALYK uit. *Cette Fille n'a pas mauvaiſe mine, n'eſt point degoutante.* Hy was KWAALYK, ter naauwer nood aan 't end van de ſtraat. *à peine etoit il au bout de la rue.* Laat my ſtaan, ik ben van daag KWAALYK GETROOST, niet in myn ſchik. *Laiſſez moy, je ſuis chagrin, je ne ſuis pas en humeur de rire aujourd'hui.* Daar zyn altyd veel KWAALYK GEZINDEN, veel misnoegden in Engeland. *Il y a toujours beaucoup de mecontens en Angleterre.* Gy mogt myn ſtourheid KWAALYK neemen, vinden. *Vous pouriez prendre mal ma hardieſſe, vous offenſer de ma liberté.*

KWAALYKHEID. f. Flaauwte. *Mal de coeur.* m. *Foibleſſe, deffaillance.* f. Een kopje kandeel voor de kwaalykheid inneemen. *Prendre une taſſe de chaudeau contre le mal de coeur.*

KWAALYK VAAREN. v. n. Niet wel vaaren, ongelukkig zyn. *être malheureux, ne réüſſir pas.* De vrouw kreeg 'er een KWAALYK VAAREN, een miſſchienis, een kwaa kraam van. *La pauvre femme en eut une fauſſe couche, en accoucha avant terme.*

KWAALYK WORDEN. v. n. Flaauw worden. *Avoir mal au coeur, tomber en deffaillance, en foibleſſe.*

KWAAZEERIG. Adj. Schurftig, ziek, beſmet. *Malade, galeux.* Daar moet maar een kwaazeerig ſchaap zyn om de heele lamskooy te beſmetten. *Il ne faut qu'une brebis galeuſe pour infecter tout le troupeau.*

KWAB of QUAB. f. Slymige Zeevis die op Strand gevonden werd. *Oeil de boeuf.* m. *Certain poiſſon molaſſe & de figure ronde qu'on rencontre ſur le ſable de la Mer.* KWAB, uitwas aan de keel, by de Inwoonders der Alpiſche Bergen gemeen, waarom zy die 'er geen hebben als monſters aanzien. *Goitre* ou *gouetre* f. *Tumeur ſpongieuſe qui vient à la gorge, commune parmi les habitans des Alpes, qui regardent comme des monſtres ceux qui n'en ont pas.* KWAB-AAL, puit-aal. *Anguille limoneuſe qui ſe pêche dans les paluds & tourbieres.*

KWAK. Kwinkſlag, boertery. *Mot* ou *conte pour rire.* m. *hiſtoire faite à plaiſir, fornette.* f. De Kwakzalver vertelde aardige kwakken. *Le Charlatan faiſoit de plaiſants contes, racontoit de crouſtilleuſes aventures.* Iemand een KWAKJE vertellen, een loogen ſpellen op de mouw. *En donner à garder à quelqu'un, lui donner une bourde, une caſſade, l'enjoler, l'empaumer.*

KWAKER of QUAKER. Geeſtdryver. Hy leetd als een Kwaker, als een die ſchuw is voor menſchen. *Il vit comme un Couacre, comme un grichou.*

KWAKKEL, QUAKKEL. f. Quartel, wachtel, zekere vogel zoo genaamd. *Caille.* f. *Oiſeau ainſi nommé.* De Heere deed kwakkels regenen, uit den Hemel vallen om 't Volk Iſraels te voeden. *L'Eternel fit pleuvoir des cailles pour nourrir le Peuple d'Iſrael.*

KWAKKELEN of KWAKKEN, werd van 't geluid ſlaan der Kwakkel gezegt. *Chanter, en parlant de la Caille.* KWAKKELEN, werd meeſt in de zin der volgende ſpreekwyzen gebruikt. Het kwakkeld zoo wat met de Winter, 't is een loſſe, ſlappe Winter. *L'Hyver n'eſt pas bien à la gelee, il gele & degele par boutades.* De zieke kwakkelt nog, ſukkeld zoo wat heen. *Le malade a de la peine à ſe remettre, le malade traine encore; il ſe trouve quelquefois mieux & d'autres fois plus mal.* KWAKKEL-FLUIT, wagtelfluit. *Courcaillet, apeau* ou *ſifflet à prendre des Cailles.* m. KWAKKEL-WEER, veranderlyk, los weer. *Temps inconſtant, variable, peu arrêté.* m. KWAKKEL-WINTER, ſlappe Winter. *Hyver mou, Hyver durant lequel il gele & degele à frequentes repriſes.*

KWAKKEN, KWAAKEN. v. n. Schreeuwen als de kikvorſchen doen. *Coaſſer, crier comme font les grenouilles.* Hoor dat kwakken eens aan! hoor die kikkers eens kwakken! *Ecoutez un peu ce coaſſement! comme ces grenouilles coaſſent!* KWAKKEN, klappen, geraas maaken in 't neerploffen. *Tomber peſamment.* Hy viel op zyn gat, dat hy kwakte. *Il tomba bien rudement, il fit un ſaut, un bond en donnant du cul à terre.*

KWAKZALVEN. v. n. Zalf, Triakel, Kwakzalvers goed op een ſtellagie verkoopen. *Faire le metier de Charlatan, vendre de l'Onguent, du Teriaque.* Na de KWAKZALVER ſtaan kyken. *S'amuſer à regarder le Charlatan.* 't Is een regte KWAKZALVER, zwetſer, ſnoeshaan. *C'eſt un vrai Charlatan, un hableur.* 't Is maar KWAKZALVERY, KNOEYERY, ZWETSERY! *Ce n'eſt que charlatanerie, hablerie toute pure!*

KWALSTER. m. Rogchebel, fluimſpog. *Flegme, vilain crachat.* m. Hy doet niet als KWALSTEREN en ragchelen. *Il ne fait que jetter de vilains flegmes, de gros, de vilains crachats.*

KWALSTER-BOOM of QUALSTER-BOOM. zie HAVER-ESCHE. *Frêne ſauvage.* m.

KWALYK. zie KWAALYK en QUALYK. Ik ben zoo kwalyk, zoo flaauw. *Je ſuis ſi foible, j'ai ſi mal*

Digitized by Google

mal au coeur, je me trouve ſi mal. Gy hebt heel kwalyk gedaan, in myn zin. *Vous avez fort mal fait, à mon avis.*

KWAM. *Preteritum* van KOMEN. Hy kwam een weinig te laat. *Il vint un peu trop tard.*

KWANSUIS. KWANSWYS. Adv. Als of. *Comme ſi, ſous ombre que.* Kwanſuis of zy 't niet wiſten. *Comme s' ils ne le ſçavoient pas.* Om dat ik haar KWANSUIS, naar haar gedagte, geen geld genoeg geef, niet beleeft genoeg toeſpreek. *Parce que, à cauſe que je ne lui donne pas aſſez d'argent, que je ne lui parle pas aſſez honnêtement, à ce qu'elle s'imagine.* Hy hield zig kwanſuis of hy gaan wilde. *Il fit ſemblant, il fit mine de vouloir partir, de s'en aller.*

KWANT of QUANT, werd in de volgende ſpreekwyzen gezegt. 't Is een fyne kwant, fyne vogel, loos kaerel. *C'eſt un fin matois, un drole bien fûté, bien madré, qui en ſçait long!* 't Is een KWANT, een ſnaak die zyn Vader geen kleintje bruſt. *C'eſt un drole, un drille, un ouvrier qui ne tourmente pas peu ſon Pere, qui taille bien de la beſogne à ſon Pere.* 't Is een KWANTJE dat niet veel deugd. *C'eſt un eſpiegle, un petit pendard qui ne vaut pas grand argent.*

KWANTSELAAR. Ruilebuiter. *Changeur, troqueur, Brocantin.* KWANTSELAARY, ruilebuiting. *Change, troc.* m. KWANTSELEN, ruilebuiten. *Changer, troquer, faire le metier de Brocantin.*

KWARTIER, van 't Franſch woord afkomſtig, zal op QUARTIER beter geplaatſt zyn.

KWAST, NOEST. Knobbel in 't hout. *Noeud.* m. *Dureté raboteuſe dans le bois.* Dat hout is vol kwaſten. *Ce bois eſt plein de noeuds.* Het is een harde kwaſt om door te hakken, een kwaade noot te kraaken. *C'eſt un noeud bien dur à fendre, une noix bien dure à caſſer; c'eſt une affaire bien embarraſſante.* Hy is een KWAST, 't is een harde kwaſt, een ſtryder en koppige vent. *C'eſt un entêté, un obſtiné, une tête de fer.* Een teerKWAST, borſtel. *Un goupillon, une broſſe à goudronner.* Een wit-KWAST, om de kamer-muuren te witten. *Une broſſe à blanchir les murs d'une chambre.* Een WyKWAST om 't wywater te ſprenkelen. *Un Aſpergez, goupillon à jetter, repandre l'eau benite.* KWAST of kwiſpel, zyde kwaſt aan een gordyn of bed behangſel. *Houppe de rideau* ou *de tour de lit.* f. Lint-KWAST, lintbos op de ſchouder &c. *Noeud de rubans ſur l'epaule &c.* Dat hebt gy aan uw kwaſt, aan je gat, gy moet die ſchaa aan uw been knoopen. *Vous en avez pour votre compte, vous en tenez pour cela, mon bon ami.*

KWASTIG. Adj. NOESTIG, knobbelig. *Noueux, plein de noeuds.* Kwaſtig hout. *Du bois noueux.* 't Is een KWASTIG, een koppig, twiſtgierig menſch. *C'eſt un homme querelleux, nouailleux; c'eſt un entêté, un bourru, un fantaſque qui ne demord point.*

KWAST-STOK. Stok daar de teer-, wit-, wy-kwaſt aan vaſt is. *Bâton de vadel, bâton de la broſſe à goudronner, à blanchir; manche du goupillon, de l'aſpergez.* m.

KWEE of QUEE. Bekende vrugt. *Coin.* m. Zy is zoo geel als een kwee. *Elle eſt jaune comme un coin.* KWEEAPPEL. *Coin femelle* m. KWEE-BOOM *Coignaſſier.* m.

KWEEK-BOOMPJE. n. PLANTSOEN. Gekweekt boompje, griffel *of* ent-boompje. *Arbre à greffer, arbre cultivé.* m. *Jeune plante.* f.

KWEEK-DOORN. m. Doorn-boompje welkers bëzien of vrugt rood, langwerpig en ſerpig is. *Epine vineste.* f. Ingeleide, gekonſyte bëzien van de kweek-doorn. *De l'epine vineste confite.*

KWEEKELING, AANKWEEKELING. Voedſterling, voedſterkind. *Nourriſſon, eleve.* De Dichters zyn Appollôs kweekelingen. *Les Poëtes ſont les nourriſſons, les eleves d' Apollon.*

KWEEKEN. zie AANKWEEKEN, AANFOKKEN. Groot maken. *Elever, fomenter, entretenir.* Boomen kweeken. *Cultiver, elever des arbres, du plant.* De konſten KWEEKEN, voorſtaan. *Cultiver, favoriſer les arts.* Neering KWEEKEN, kalanten aantrekken. *Attirer des chalans, etablir un commerce.* KWEEKERY, entery, kweektuin. *Pepiniere.* f. *Endroit où l'on eleve, cultive de jeunes arbres.* KWEEKING der boomen, der konſten. *Culture des arbres, des arts.*

KWEEKSCHOOL. n. Oeffenſchool. *Seminaire.* m. *lieu d'exercice pour la Jeuneſſe.* Te Saint Omer, te Douay is een Kweekſchool voor Jeſuiten. *à Saint Omer, à Douay il y a un Seminaire de Jeſuites.*

KWEEKSEL. n. Gekweekte ſtam, boom. Die boom is een kweekſel van my, is eige kweekſel. *J'ai elevé, cultivé cet arbre là, cet arbre eſt propre culture.*

KWEEKTUIN. m. KWEEK- of PLANTSOEN-HOF. Ent tuin, entery. *Pepiniere.* f. *Endroit où l'on eleve du plant, de jeunes arbres pour les greffer, tranſplanter.* De Leidſe Hoogeſchoole is een Kweektuin van Geleerde. *L'Academie de Leide eſt une Pepiniere de Sçavans.*

KWEELEN. v. n. Kwinkeleeren, zingen. *Chanter, fredonner.* Hoor die Nagtegaal, hoor die Meyd eens kweelen! *Ecoutez un peu ce Roſſignol, cette Servante chanter, fredonner, remuer le gozier!* Een KWEELENDE of lieffelyke ſtem. *Une voix melodieuſe.* Hoor die KWEELSTER, zangſter eens aan! *Ecoutez un peu cette chanteuſe, cette chanterelle.*

KWEEN of QUEEN. Koe die geen kalf kan voortbrengen. *Brehaigne* ou *vache ſterile.* KWEEN, werd ſchimpende een onvrugtbaare vrouw toegepaſt. 't Is een kween, een oude kween. *C'eſt une Brehaigne, une vieille Brehaigne.*

KWEEPEER. *Coin mâle.* m. Wat al kweepeeren! *Que de coins!* KWEEPEER-BOOM. *Coignaſſier mâle.* m.

KWEESTEN, QUEESTEN. v. n. Op zyn Vlielands en Teſſels, een deken 'er tuſſchen, en een venſter wyd open ſamen kooyen; uit het naaymandje praaten; borſten voelen; voorentjes ſcheppen; zonder tot verdere daadelykheden toegelaaten te werden, en een uur voor den dag zoo ſtil als men ingekomen was weer uittrekken. *Faire l'amour à la maniere de Vlieland & du Texel: ce qui ſe fait à peu près de la ſorte: un jeune homme aſſure d'être bien venu, paſſant la main par un carreau de vitre, ouvre la fenêtre* ou *la porte de la chambre de ſa Maitreſſe, ſe couche auprès d'elle la couverture entre deux, & la fenêtre* ou *porte toujours ouverte, cauſe & patine à ſongogo; ſe retirant après ce gentil badinage au plus tard une heure avant jour.* Hony ſoit qui mal y penſe. De KWEESTERS van Vlieland en Texel. *Les patineurs de Vl: & Tex:* De KWEESTERY, het vryen op zyn Vlielands is heel kittelagtig. *La maniere de faire l'amour à la mode de Flielande eſt bien chatouilleuſe.*

KWEET. *Preteritum* van KWYTEN. Hy kweet zig heel wel van zyn pligt. *Il s'acquita fort bien de ſon devoir.*

KWEEVLEESCH. n. Ingemaakte, gekonſyte kwee-appelen *of* kweepeeren. *Des coins en marmelade, de la marmelade de coins.*

KWEEZEL of QUEESEL, is de toenaam die men de Klooſter Juffers, de jonge en ſpytige deernen geeft. Een oude kweezel. *Une vieille bigote, une fauſſe prude, une vieille medaille.* 't Is een olyke KWEEZELAAR, ſchynheilige. *C'eſt un vray hypocrite, un Tartuffe.*

Zie

Digitized by Google

Zie die KWEEZELAARY, huichelaary eens aan! *Voyez un peu cette hypocriſie, ces grimaces!* KWEEZELEN. v.n. Fyn praaten, ſalivouwen, talmen. *Faire la chattemite, ſe radoucir en parlant, niveler, tourner autour du pot.*

KWEKKEN, KWAKKEN. *Caqueter.* Kwekken, kakelen als de hoenders. *Caqueter comme les poules.*

KWEL of QUEL. zie KWELLING. Wat een droeve kwel, verdrietige kwel! *Quel chagrin, quel tourment, quel martyre!*

KWELDUIVEL of QUELDUIVEL. Huisſpook, ſpookduivel. *Farfadet, Lutin, Eſprit follet.* Hy plaagd my als een Kweiduivel. *Il me tourmente comme un Lutin.* 't Is een KWELDUIVELTJE in ſpecie. *C'eſt un tourmentin achevé, un vray lutin.*

KWELGEEST. Menſchen plaager, verdrietig menſch. *Fâcheux, importun.* 't Is een kwelgeeſt, een regte kwelgeeſt. *C'eſt un fâcheux, un vray importun.*

KWELLAGIE, KWELLING. Verdriet, plaag. *Ennuy, tourment.* m.

KWELLEN of QUELLEN. v.a. PLAAGEN. Verdriet of pyn aandoen. *Tourmenter, chagriner, agacer.* Iemand met woorden of daaden kwellen. *Chagriner, tourmenter quelqu'un de paroles* ou *d'actions.* De Boeren KWELLEN de Predikanten. *Tourmenter, moleſter les Payſans.* De liefde kweld de jonge harten. *L'amour tourmente les jeunes coeurs.* Gy kweld my meer als al myn geld. ſpr: *Vous me tourmentez, embarraſſez, peſez plus que tout mon argent.* Zy KWELLEN, plaagen haar, ſcherſten met haar, om dat haar Neef dikwyls by haar komt. *Ils la tourmentent, ils lui font la guerre à cauſe que ſon Couſin la vient voir ſouvent.* Zyn geeſt KWELLEN, om aan geld te komen. *Se chagriner, ſe tourmenter l'eſprit pour avoir de l'argent.* Weet gy wel wat hem kweld? waar hem de ſchoen wringd? *Sçavez vous bien ce qui le tient en cervelle? ou le ſoulier le bleſſe?* 't Is een KWELLER, plaager in zyn hart. *C'eſt un vray tourmentin, un lutin, un fâcheux.* Wat een KWELLING! plaag, verdriet! *Quel chagrin, ennuy, tourment, martyre!* Gy zyt een regte KWELSTER, plaagſter! *Vous êtes une vraye ſonge malice, une tourmentine.*

KWETSBAAR. Adj. *Vulnerable.* Achilles was alleen kwetsbaar aan de hiel. *Achille n'etois vulnerable, ne pouvoit être bleſſé qu'au talon.*

KWETSEN. v.a. QUETSEN. Bezeeren, wonden. *Bleſſer, offenſer.* Iemand aan den arm, in de dy kwetſen. *Bleſſer quelqu'un au bras, à la cuiſſe.* Iemand in zyn eer KWETSEN, beleedigen. *Bleſſer, offenſer quelqu'un dans ſon honneur; porter atteinte, faire breche à la reputation de quelqu'un.* Vrugten KWETSEN, kneuzen. *Fletrir, meurtrir des fruits.*

KWETSING, bezeering van iemand. *Bleſſure qu'on fait à quelqu'un.* KWETSING in de eer. *Offenſe, atteinte à l'honneur, breche à la reputation.* f.

KWETSUUR f. Wonde. *Bleſſure, playe.* f. Een ope kwetſuur, ope wonde. *Une bleſſure ouverte, une playe.* Hy is aan zyn kwetſuur overleden. *Il eſt mort de ſa bleſſure.*

KWETTERAAR. zie KAKELAAR. Snapper. *Babillard, jaſeur, bavard.* KWETTEREN, kwaaken als de Eenden in de modder. *Barbotter comme font les Canes dans la bourbe.* KWETTEREN, KAKELEN, ſnappen. *Babiller, jaſer, bavarder.* De vrugten KWETTEREN, kneuzen. *Fletrir, meurtrir les fruits.*

KWETTERIG. Adj. Gekwetterd. *Meurtri, fletri.* Kwetterige, gekneusde, geblutſte appelen. *Des pommes froiſſées, meurtries.* KWETTERIGHEID, plek, kneuzing in een appel, perzik. *Meurtriſſure, fletriſſure à une pomme, à une pêche,*

KWIK, werd ſomtyds voor KWIKZILVER gezegt. *Du Mercure, du vif argent.* Daar is veel kwik in dat hoofd. fig: *Il y a bien du vif argent dans cette tête là.*

KWIKAGTIG. Adj. Aardig, levendig, zwierig. *Gentil, galant, à la mode.* Dat is, dat ſtaat heel kwikagtig, heel zwierig. *Cela eſt bien gentil, bien galant; cela eſt à la mode, cela a un gentil petit air.*

KWIKHAAG. Levendige haag, haag van ſteekende heiſters. *Haye vive, haye d'arbriſſeaux piquants.* f.

KWIKJE, STRIKJE. n. Pronklintje. *Ruban, noeud, ou quelque autre ornement, ajuſtement.* m. Wat al kwikjes en ſtrikjes! *Que de rubans & de noeuds!* 't Is een KWIKJE een pronkſteitje, kermispopje. *C'eſt une petite coquette, friquette.*

KWIKKEBIL 't Is een KWIKKEBIL, een loopſter, een meysje, vrouwmenſch dat garen op den til is. *C'eſt une coquette, une tête à l'event qui aime à courir, qui ne ſçauroit reſter en place.* KWIKKEBILLEN. v.n. KWISPELSTAARTEN, op en neer loopen, gaerne op den til zyn. *Avoir toujours le pied en l'air, trotter, fretiller, ne pouvoir demeurer en place.*

KWIKSTAART, KWIKSTAARTJE. Vogel dat de ſtaart op en neer wipt. *Bergeronnette, hochequeue.* f. *Oiſeau ainſi nomme.* Zie die vogel eens KWIKSTAARTEN, KWISPELSTAARTEN, de ſtaart op en neer wippen! *Voyez un peu cet oiſeau hocher la queuë! comme il hoche, hauſſe & baiſſe la queuë!* Zie die Juffer eens kwikſtaarten! op en neer ſpringen in 't gaan! *Voyez un peu cette Demoiſelle hocher la queuë, ſe tremouſſer la queue en marchant, ſautiller en marchant.*

KWIKZAND. n. Zand daar kwik in gemengd is. *Du ſable parmi lequel il y a du vif argent.* KWIKZAND kan ook voor WELZAND genomen worden. *Du ſable mouvant, des ſyrthes.*

KWIKZILVER. n. Mercuur, Bergſtof voor 't zaad aller Metaalen gehouden. *Du Mercure, du vif Argent, Mineral tenu pour la ſemence de tous les Metaux.*

KWINKELEEREN of QUINQUELEEREN. v.n. Helder opzingen. *Chanter à plein gozier, fredonner.* Hoor die Lyſter, die Nagtegaal eens kwinkeleeren! *Ecoutez cette Grive, ce Roſſignol chanter, fredonner!* Langs ſtraat kwinkeleeren, luid zingen over ſtraat. *Chanter à plein gozier, à pleine tête dans la ruë.* KWINKELEERING, luid gezang. *Chant à plein gozier* m. KWINKELEERSTER, vrolyke zangſter. *Chanteuſe en bonne humeur.*

KWINKERT. zie SCHEELAARD. 't Is een ſcheele kwinkert. *C'eſt un louche, un bigle.*

KWINKSLAG. m. Loopje, kneep, dubbelzinnigheid. *Equivoque.* f. *Mot à deux ententes, ſophiſme.* m. *Bourde, deffaite.* f. Hy wilt het met een kwinkſlag goed te maaken. *Il ſe tira d'affaire avec une equivoque, il paya d'une bourde.*

KWINT, van 't Latyns woord *Quintus*, zal op QUINT natuurlyker te vinden zyn. Hy heeft raare KWINTEN, kuuren, grillen altemets. *Il a quelquefois de plaiſantes quintes, de droles de fantaiſies.*

KWIPS, QUIPS. Adj. Ondeeg, ziekelyk. *Indiſpoſé, degoûté, melancholique, languiſſant.* De vryſter ziet 'er heel kwips, heel ziekelyk, vervallen uit. *Cette jeune fille a l'air ſi melancholique & ſi languiſſant, la pauvre fille eſt ſi deffaite, a ſi pauvre mine!*

KWISPEL, QUISPEL, Wy-KWAST, *Veſpilio* in 't Latyn, om dieswille dat die voorheen van een Voſſe ſtaart gemaakt wierd. *Aſpergez.* m. *Goupillon pour prendre & donner de l'eau benite.* Met den kwiſpel ſpeelen, den kwiſpel heen en weer ſlingeren. *Jouer du goupillon, de l'aſpergez.* Dit kan in *re venerea* wat anders beduiden.

Digitized by Google

KWISPEL of KWAST van een gordyn, bed behangſel *of* koets. *Houppe* ou *bouquet de ſoye &c. attaché à un rideau, une garniture de lit, un caroſſe &c.*

KWISPELSTAARTEN. v. n. De ſtaart op en neer wippen. *Hocher, remuer, hauſſer & baiſſer la queuë à differentes repriſes.* Zie die hond, die vogel eens kwiſpelſtaarten! *Voyez un peu ce chien, cet oiſeau remuer, hocher la queuë.*

KWIS-KWASSEN. v. n. Is de daad van het heen en weer ſtryken van de ſchilder, teer *of* witkwaſt. *Barbouiller, paſſer & repaſſer la broſſe à peindre, à blanchir ſur le bois, le mur, la toile.*

KWISPIDOOR of QUISPIDOOR. f. Hoe een Tabakrookers SPOEGPOTJE aan deze *Caſtiliaanſe* naam komt is my onbekend. *Crachoir, pot à cracher, à l'uſage des flegmatiques fumeurs de Tabac.* m.

KWISTEN. zie VERKWISTEN. Verdoen. *Depenſer, diſſiper, gaſpiller.* KWISTER, verkwiſter. *Diſſipateur, gaſpilleur, prodigue.* 't Is maar KWISTERY, verkwiſting. *Ce n'eſt que gaſpillage, que diſſipation de biens.* Wat een KWISTPENNING, ſpilpenning, kwiſtſchotel, verkwiſter! *Quel diſſipateur, quelle diſſipatrice, quel prodigue!*

KWYL, QUYL. Mondſlym, zever. *De la bave, ſalive qui decoule de la bouche.* Hy huilde ſnot en kwyl. *Il pleuroit comme un veau, les larmes & la bave lui couloient le long du viſage.* KWYLEBAB, KWYLER, kwylſter. *Baveur, baveuſe.* KWYLBAND, kwyldoek, kwyllap, kwylſlab. *Bavette.* f. *Linge à baver.* m. KWYLEN. v. n. Zeveren als een kind dat aan zyn bel babbelt &c. *Baver comme un enfant qui mâchonne à ſon hochet.* Kwylen als die de pokken uitzweeten. *Jetter de la ſalive, cracher, baver comme ceux qui ſuënt la verole.* KWYLING, zevering, *Salivation.* f. *Crachement frequent.* m.

KWYNEN. v. n. Treuren, verkniezen. *Trainer, languir, tomber en langueur.* De longzieke kwynen lang. *Les poulmoniques languiſſent, trainent longtemps.* Van liefde KWYNEN, doodelyk verliefd zyn. *Languir d'amour.* De Natuur kwynd in de Winter. *La Nature languit en Hyver.* KWYNEND. Adj. Treurig, moedeloos. *Languiſſant, abbattu.* Aan een kwynende, teeringagtige ziekte vaſt zyn. *Avoir une maladie languiſſante* ou *de langueur.* Hy keek, zag haar met een KWYNEND, minziek oog. *Il la regarda d'un oeil languiſſant.* Ach! zeide zy hem, met een kwynende en tedere ſtem. *Ha! lui dit elle en ſe paſſionnant; ha, lui dit elle d'une voix languiſſante & tendre.* Die KWYNING, kwynende ziekte beneemt haar alle luſt. *Cette langueur, cet abbattement lui ote toute envie.*

KWYT, werd voor VERLOOREN gezegt. Gy zyt het kwyt, want ik heb een zeſtiende, en een veertiende van 't aas. *Vous avez perdu, car j'ai une ſeiziéme & un quatorze d'as.*

KWYTEN, (Zig) v. n. Zyn pligt betragten. *S'acquiter, faire ſon devoir, ſa charge.* De Pret: *kweet*, de Part: *gekweeten.* Kwyt u maar wel, draag u maar wel, en laat my voor de reſt zorgen. *Acquitez vous bien, faites bien votre devoir ſeulement, comportez vous bien ſeulement, & laiſſez moy avoir ſoin du reſte.*

KWYTRAAKEN. v. n. Verliezen. *Perdre.* Zyn goed door agteloosheid kwyt raaken. *Perdre ſon bien par nonchalance.*

KWYTSCHELD-BRIEF of QUITANCIE in 't Onduits. *Quittance.* f. *Reçu.* m.

KWYTSCHELDEN. v. a. Ontlaan van de ſchuld, niet meer eiſchen, ſchuldig agten. *Remettre, tenir quite.*

God kan alleen de zonden kwytſchelden, vergeeven. *Dieu ſeul peut remettre, pardonner les pechez, abſoudre le pecheur.* Ik ſcheld u kwyt al wat gy my moogd ſchuldig zyn. *Je vous quitte, remets tout, je vous tiens quite de tout ce que vous pouvez me devoir.* Lang borgen is geen kwytſchelden. ſpr: *Si l'on fait long-temps credit, ce n'eſt pas que l'on remette, oublie la dette, qu'on renonce à ſes prétentions; ce qui eſt differé n'eſt pas perdu.* De KWYTSCHELDING zyner zonden alleen by God zoeken. *Chercher auprès de Dieu ſeul la remiſſion, l'abſolution de ſes pechez.* Na de KWYTSCHELDING van die eerſte, van die oude ſchuld. *Après la remiſe, l'extinction de cette premiere, de cette vieille dette.*

KWYT WEEZEN. v. n. Zy wilde hem wel KWYT WEZEN, zy wilde wel van hem ontſlagen zyn. *Elle voudroit bien être deffaite, debarraſſée de lui.* Zyn Vader, zyn Moeder te vroeg KWYT WORDEN, verliezen. *Perdre trop tot ſon Pere, ſa Mere.* Ik kan die kwelgeeſt, die kakelaar niet KWYT WORDEN, van myn hals krygen. *Je ne ſçaurois me deffaire, me debarraſſer de cet importun, de ce grand parleur.* De hoogte KWYT WORDEN, buiten Weſten raaken. *Perdre la tramontane, perdre l'Etoile, être deſorienté.* KWYTWORDING, verlies, derving. *Perte, privation.* f.

K Y.

KYF, wierd ouwelings voor KYVING, GEKYF gezegt. Bulten kyf, met vrede zoeken te leeven. *Tâcher de vivre en paix, ſans demêlez, ſans avoir rien à debattre avec perſonne.* KYFAGTIG of KYVAGTIG, twiſtgierig menſch. *Homme pointilleux, querelleux; perſonne querelleuſe, pointilleuſe, chicaniere.*

KYK. Daar is veel fraayigheid op de Kermis te KYK, te zien. *Il y a bien des jolies choſes à voir à la Foire.* KYK, KYK, hoe mooy is dat! *Regardez, regardez; venez voir, venez voir, que cela eſt beau!*

KYKEN. v. a. ZIEN. Aanſchouwen. *Voir, regarder.* 't Pret: *keek*, 't Part: *gekeeken.* Uit het venſter kyken, naar de voorbygaanders kyken. *Regarder par la fenêtre, regarder les paſſants.* Waar kykt gy zoo na? *Que regardez vous ſi attentivement? que couvez vous là des yeux?* Voor zyn neus, by zyn neus neer KYKEN; ſtaan kyken met zyn mond vol tanden; beſchaamd zyn na een mislukte onderneeming. *N'oſer lever les yeux, être bien penaud, avoir un pied de nez.* KYKER, AANSCHOUWER, gaaper. *Regardant, bayard.* Daar zyn meer kykers als koopers. *Il y a bien plus de regardans que d'acheteurs.* 't Kind heeft KYKERTJES, oogjes zoo helder als een glas. *L'Enfant a des yeux brillants comme verre.* KYKGAT. n. Opening daar men door kykt. *Trou au travers duquel, ouverture par laquelle on regarde.* KYKJE, wy willen niet koopen, wy komen maar om een KYKJE, om eens te kyken, te zien. *Nous ne voulons rien acheter, nous ne venons que regarder, que promener la vuë, ſans deſſein d'acheter rien.* KYKTOOREN, Wagttooren. *Echaugette, guerite, ſentinelle en guiſe de tour.* f. KYKUIT, opening, gat door 't welke men ver om heen kan zien. *Ouverture* ou *fenêtre par laquelle on peut voir fort loin.*

KYVAGIE. zie TWIST. Woordenſtryd, geweld. *Gronderie, querelle.* f. *Bruit, cancau, vacarme.* m.

KYVEN. v. n. Twiſten, hakketeeren, woorden hebben. *Se quereller, diſputer, gronder.* De Pret: *keef*, de Part: *gekeeven.* Wat hebt gy gedurig ſamen te kyven? *Qu'avez vous à quereller, à vous diſputer, chamailler à tout bout de champ?* KYVEN, ſchelden als viswyven.

Se

Digitized by Google

Se dire des injures, ſe chanter pouille comme des harengeres, des poiſſonnieres. Uw Vader zal KYVEN, zal woorden maaken zoo gy 't doet. *Votre Pere grondera, ſe fâchera, ſi vous le faites.* Zy doet den heelen dag niet als KYVEN, knorren. *Elle ne fait que gronder, grommeler, regnonner tant que le jour eſt long.* 't Is een KYVER, knorrepot in zyn hart. *C'eſt un grondeur, un vilain grognard.* Wat heb ik met die KYVERY, KYVAGIE, dat knorren en raazen te doen? *Qu'ai-je affaire de cette grondérie, de ce bruit, de ce cancan là?*

L.

L A.

LAÂ, LAADE. f. Schuif van kas *of* toonbank. *Tiroir d'armoire.* m. *Layette de comptoir.* f. Al het geld is uit de laâ. *Tout l'argent eſt oté, a été oté, enlevé du tiroir, de la layette.* Een kaars LAÂ *of* bus. *Une boëte aux chandelles.* De LAÂ of FUST van 't roer. *Le fût d'un fuſil, le bois ſur lequel il eſt monté.*

LAADBUS, KRUITBUS. Kruithoorn. *Pulverin, cornet à poudre, fourniment.* m. *Poire à poudre.* f.

LAADEN. v. a. Den laſt geeven. *Charger, donner la charge.* Een ſchip met wynen, met wol laaden. *Charger un vaiſſeau de vins, de laines.* Een roer, een kanon laaden, de laading inſtampen. *Charger un fuſil, un canon.* De maag te veel LAADEN, overlaaden. *Charger trop, ſurcharger l'eſtomac.* 't Is met hem laadje gat en zelden zat. gem: ſpr: *Il ne fait que tordre & avaler; c'eſt un glouton qui a toujours une aune de boyau vuide.* Meer LAADEN als men draagen kan, te veel onderneemen. *Tenter au de là de ſes forces, plus entreprendre qu'on ne peut faire.* Gods gramſchap op zig LAADEN, haalen, trekken. *Attirer la colere de Dieu ſur ſoy.* Het op iemand LAADEN, gelaaden, gemunt, aangezien hebben. *En vouloir à quelqu'un, avoir une dent contre quelqu'un.* De Vroedſchap LAADEN, ſamen roepen; Hoogduitſe ſpreekwyze, nu weinig in gebruik. *Aſſembler, convoquer le Conſeil, les Membres du Conſeil.* Zy heeft gelaaden daar zy mede over moet; 't is een ongemak dat haar al haar leven zal by blyven. *Elle en a pour le reſte de ſes jours, c'eſt une incommodité qu'elle gardera ſa vie durant.*

LAADER of Bevragter van een ſchip. *Chargeur* ou *Affreteur d'un vaiſſeau.* LAADER van 't geſchut of CONSTAPEL. *Canonnier, celui qui charge & tire le canon.* LAADER, laadlepel van 't geſchut. *Chargeoir.* m. *Cueiller à canon, lanterne à poudre.* f.

't LAADGAT van een roer *of* geſchutſtuk. *La lumiere d'un fuſil* ou *d'un canon.* f. *Trou par lequel on y met le feu avec la meche.* LAADKRUID. *Poudre d'amorce.* f. ou *de l'amorce*, ſimplement. De LAADPAN, kruitpan van 't roer *of* piſtool. *Le baſſinet du fuſil* ou *piſtolet.* De LAADPRIEM of ruimnaald, om 't laadgat te ruimen. *Le degorgeoir* ou *poinçon dont on ſe ſert pour deboucher, nettoyer la lumiere.* De LAADSTOK of ſtamper van een roer. *La baguette* ou *le fouloir d'un fuſil.*

LAADING of LAST van een ſchip. *Charge d'un vaiſſeau.* f. Het ſchip heeft zyn LAADING al in. *Le vaiſſeau a deja ſa charge.* In laading leggen op London, op Cadix. *être en charge pour Londres, pour Cadix.* Een ſcheeps LAADING tabak, vrugten. *Toute une charge, tout plein un vaiſſeau de tabac, de fruits.* Hebt gy uw LAADING al, hebt gy zoo veel gegeeten als je laaden kond? *Avez vous deja votre charge? en avez vous deja plein votre ventre & chargé votre cou?*

LAADJE. n. *Layette.* f. *Petit tiroir* m. In ieder laadje is wat byzonders. *Il y a quelque choſe de particulier dans chaque layette.*

LAAFFENIS, LAAVENIS. zie VERKWIKKING. Trooſt. *Rafraichiſſement, ſoulagement.* m. *Conſolation.* f.

LAAG. Adj. 't Geen tegen Hooo overſtaat. *Bas. ſſe.* Een laage grond, laagwater. *Un terrain bas, eau, marée baſſe.* Die bank, die ſtoel is te laag. *Ce banc eſt trop bas, cette chaiſe eſt trop baſſe.* Een man van een LAAGE, geringe geboorte, afkomſt. *Un homme de baſſe naiſſance, de baſſe extraction.* Naar om LAAG kyken, gaan. *Regarder, aller en bas.* Het is laag water met hem, zyn beurs is ſlegt geſteld. *Les eaux ſont baſſes chez lui, il eſt bien bas percé.* Houd u wat LAAG, wat LAAGJES, dan werdje niet geſchoten. ſpr: *Tenez vous modeſtement, volez terre a terre & vous ne tomberez pas de haut; gardez vous de donner trop dans la vue.*

LAAG of RY ſteenen, kaas &c. *Rang* ou *rangée de pierres, de fromages &c.* f. Een laag verf, boter &c. *Une couche de couleurs, de beure.* Dat ſchip voert twee, drie LAAGEN geſchut. *Le vaiſſeau porte deux, trois rangées de canon.* Hy gaat hem een volle LAAG, hy ſchoot op hem al zyn geſchut af. *Il lui donna, ſangla, envoya toute une bordée.* Men leeſt by HOOFD, in VELSEN, verhief zig uit een LAAGE, hinderlaage, een drom van yzere lien. *Une cohorte, une bande de gens encuiraſſez, armez de pied en cap ſortit de l'embuſcade.* Iemand laagen leggen, zoeken te verſtrikken. *Dreſſer des embuches*, ou pluſtot, *tendre un piege, un panneau à quelqu'un.* De LAAG of 't ZOG van 't zeilend ſchip. *L'ouaiche* ou *le ſillage du vaiſſeau a la voile.*

LAAGER, is de *Comparativus* van LAAG. *Plus bas.* Aan de LAAGERHAND van zyn vrouw gaan om haar in 't ſtrukelen &c. de regterhand te bieden, te ondersteunen &c. *Aller à la gauche de ſa femme, donner la droite à ſa femme, afin de la pouvoir redreſſer, relever en cas de bronchade.*

't LAAGERHUIS of 't HUIS der GEMEENTE in 't Engels Parlement. *La Chambre Baſſe* ou *la Chambre des Communes du Parlement d'Angleterre.*

LAAGJES. Adv. Die ſtoel is al wat laagjes, een weinig laag. *Cette chaiſe eſt un peu baſſe.*

LAAGLOOPERS. Valſche ſteenen die laage oogen leggen, meé brengen. *Des dez pipez qui amenent baſſe chance, peu de points.*

LAAGTE. f. Diepte, als men van de grond ſpreekt. *Fonds.* m. *Vallée, profondeur.* f. Die Stad leid in een laagte. *Cette Ville eſt dans un fonds.* De wyngaard die in de laagte leid geeft ſlegte druif. *La vigne qui eſt dans un fonds, dans un creux, dans un terroir bas produit de mechant raiſin.*

LAAKEN. v. a. VERAGTEN. Kleineeren, wraaken. *Mepriſer, desapprouver, blâmer.* Een ander zyn goed laaken, veragten. *Mepriſer, decrier la marchandiſe d'autrui.* De gebrekkelykſte zyn de eerſte om de andere te LAAKEN. te veroordeelen. *Les plus fautifs ſont les premiers à blamer, cenſurer, condamner les autres.* LAAKER, berisper. *Cenſeur, epilogueur.* LAAKING, berisping, veragting. *Cenſure.* f. *Mepris, dedain.* m.

LAAN. f. Wandel gang, dubbelde ry, dreef boomen. *Allée.* f. *Chemin, promenoir entre deux rangées d'arbres.* m. Een overdekte laan *of* berceau. *Une allée cou-*

Digitized by Google

verte, un berceau. LAANTJE n. Kleine laan. *Petite allee, venelle* f. Wagt my voor dat laantje! gekſch: *Attendez moy ſous l'orme!*

LAAR. Adj. DUN. Schraal. *Clair, maigre, ecremé, peu nourriſſant.* Laar nat. *Du bouillon clair, maigre.* Laare melk, afgetapte melk. *Du lait clair, ecremé.*

LAARS. f. Ruiter ſchoeyſel. *Botte, chauſſure du Cavalier.* f. Hy kreeg een koegel in de laars, de koegel ſchampte op de laars af. *Il eut une bale dans la botte, la bale frola la botte, gliſſa, coula contre la botte.* Zyn LAARZEN aantrekken. *Mettre, prendre ſes bottes, ſe botter.* Een Matroos LAARZEN; hem met het natte gat en een enkeld broekje aan voor de Maſt zetten, en met een endje dags tot Ridder ſlaan. *Fouetter un Matelot au Cabeſtan; lui donner des coups de cordes ſur le cul couvert d'un ſimple caleçon de toile mince.*

LAARSJES. n. Kleine laarzen. *De petites bottes, des bottines.* Tooneel laarsjes *of* broosjes. *Des brodequins; chauſſure de Theatre, moins haute que le Cothurne.* f. Calligula, in Duitsland onder de Soldaten opgevoed, kreeg die naam om de LAARSJES dien hy droeg en welke de Romeinen *Calligæ* noemden.

LAAT. Adv. Niet vroeg. *Tard.* Wy zullen zoo doende laat aankomen. *Nous arriverons tard de cette maniere.* Het word laat. *Il ſe fait tard.* Is't al zoo laat? *Eſt il deja ſi tard?* Hoe LAAT is het, vrindſchap? *Quelle heure eſt il, mon amy?* 't Is al laat op den dag. *Il eſt deja bien tard, nous ſommes deja ſur le haut du jour.* Een weinig te laat is veel te laat. ſpr: *Un peu trop tard eſt beaucoup trop tard.*

LAAT. Adj. TRAAG. Laat aankomend. *Tardif, lent.* Laate vrugten, laaten haver. *Des fruits tardifs, de l'avoine tardive.* Op den LAATEN avond, diep in den avond. *Au ſoir bien tard, bien avant dans la ſoirée.* Daar zyn LAAT aankomende, traage verſtanden. *Il y a des eſprits tardifs, des eſprits qui ſe developpent difficilement.*

LAAT. dit onbuiglyk woordje, werd by de voornaamen *haar, hy, ons, u* en *zy* in de Gebiedende Wyze, raadende *of* veragtende gevoegd. Laat hy maar komen. *Qu'il vienne, laiſſez le venir.* NB om geen noodzakelyke voorbeelden over te ſlaan zullen die naar rang van 't AB, hier ingelaſchr werden.

LAATBEKKEN. n. *Palette à tirer du ſang.* f. Een koper, een zilver laatbekken. *Une palette de cuivre, palette d'argent.*

LAATDUNKEND. Adj. & Subſt. LAATDENKEND. Verwaand. *Vain, préſomptueux, enflé, preveuu en ſa faveur, plein de ſoy-même.* Een laatdunkend menſch, een LAATDUNKENDE agt zig alleen meer dan alle anderen. *Un preſomptueux s'eſtime ſeul, une perſonne preſomptueuſe s'eſtime ſeule plus que tous les autres.* Die LAATDUNKENDHEID, verwaandheid paſt een Schoolgeleerde, Schoolnar. *Cette preſomption, cette vanite, cette enflure, cette bonne opinion de ſoy-meme convient à un Pedant, à un Sçavantas.* De eigentlyke laatdunkende *of* laatdenkende zyn de ſtemmige ryken die hen, als overvloedig tyd van beraad hebbende, nooit voorbaarig behoeven te uiten.

LAATEN. v. n. Laaten leggen, vergeeren, agterlaaten &c. *Laiſſer, oublier, abandonner, quiter.* Le Pret: *liet*, le Part: *gelaaten.* Pand laaten by gebrek van geld. *Laiſſer des gages faute d'argent.* De ſleutel, zyne handſchoenen ergens laaten leggen. *Laiſſer la clef, laiſſer ſes gans quelque part.* Zyne makkers in 't gevaar, in de pekel LAATEN, verlaaten. *Laiſſer ſes camarades dans le peril, dans la naſſe.* Het leven LAATEN in den ſlag, ſneuvelen in den ſlag. *Laiſſer la vie dans le combat.* De gelegentheid laaten ontglippen, voor by gaan. *Laiſſer echapper l'occaſion.* Een zieke LAATEN ruſten. *Laiſſer repoſer un malade.* Iemand met vrede LAATEN, ongemoeyd laaten. *Laiſſer quelqu'un en paix, en repos* Iemand LAATEN begaan. *Laiſſer faire quelqu'un.* Iemand LAATEN uitſpreeken. *Laiſſer parler quelqu'un juſqu'à la fin, tant qu'il ait tout dit; ecouter quelqu'un juſqu'à Amen.* Zig door kwaad gezelſchap laaten verleiden, zig door zyne hartstogten laaten vervoeren. *Se laiſſer ſeduire par de mauvaiſes compagnies, ſe laiſſer emporter à ſes paſſions.*

LAATEN. v. a. Bloed laaten. *Saigner, tirer du ſang.* Men moet hem voort laaten, aanſtonds doen laaten. *Il faut le ſaigner d'abord, il faut lui faire tirer du ſang au pluſtot.*

LAATEN, werd in de volgende ſpreekwyzen voor DOEN, VERRIGTEN genomen Een ſchoon huis laaten bouwen, timmeren. *Faire bâtir une belle maiſon.* Een nieuw kleed laaten maaken. *Faire faire un habit neuf.* Iemand laaten ombrengen. *Faire aſſaſſiner, faire mourir quelqu'un.* Door wie zult gy het laaten doen? *Par qui le ferez vous faire?* Wil je 't niet doen; gy moogt het LAATEN. gem: ſpr: *Ne le voulez vous pas, & bien ne le faites point, eh bien patience.* Het is zyn ſchuld, hy mogt het LAATEN. *C'eſt ſa faute, pourquoi le faiſoit il, que ne ſe tenoit il en repos?* Voor wie zou ik het LAATEN? wie zou het my beletten? *Qui m'en empêcheroit?* Een Plakkaat LAATEN uitgaan, verkondigen, gemeen maaken. *Faire publier une Ordonnance, un Edit.* Een boek laaten uitgaan, in 't ligt brengen. *Produire un ouvrage, mettre un livre au jour, en lumiere.* Ik kan zoo veel goed in myn koffer, in myn leſſenaar niet LAATEN, niet bergen. *Je ne ſçaurois ſerrer, mettre tant de choſes dans mon pupitre.* Waar zult gy al dat eeten laaten? *Où mettrez vous tout ce manger, ou ſourrerez vous tous ces mets là?*

LAATEN, werd in de volgende ſpreekwyzen nog gezegt. Een wind, een zugt laaten. *Lâcher un vent, pouſſer un ſoupir.* Hy wilde het boek, 't horlogie daar niet voor LAATEN, niet voor geeven. *Il ne voulut pas donner le livre, la montre à ce prix là.* 't Is niet minder gy neemd het of gy laat het. *Il n'eſt pas à moins que vous le preniez ou non.* Zig LAATEN raaden, raad volgen. *Prendre conſeil, ecouter l'avis de plus ſage que ſoi; ſe rendre aux raiſons de la perſonne qu'on conſulte.* Zig ergens aan gelegen LAATEN leggen. *Se mettre en peine de quelque choſe, s'intereſſer en quelque choſe.* Aanſtootelyke woorden in zyne reden LAATEN invloeyen. *Gliſſer, couler des paroles ſcandaleuſes, offençantes dans ſon diſcours.* Men moet leeven en laaten leeven ſpr: *Il faut vivre & laiſſer vivre; il faut que tout le monde vive, larrons & autres.* Hy is 'er het doen en LAATEN, hy is 'er voogd. *Il y eſt le maître, c'eſt le factotum.* Hy kan het vloeken, het drinken niet LAATEN. *Il ne peut s'empêcher de jurer, de boire.* Bier, wyn LAATEN HAALEN. *Envoyer querir de la biere, du vin.* Hy heeft het heel ſlegt LAATEN LEGGEN, is met ſtank geſcheiden. *Il a quite à ſa honte, il en eſt ſorti malhonnêtement.* Een kind LAATEN STAAN, ongemoeyd laaten. *Laiſſer un enfant en repos, ne lui faire aucun mal.* Alles laaten ſtaan om zyn Heer te dienen. *Quiter tout pour ſervir ſon Maître.* Laat het op my ſtaan, zeg ik u; ſtel u op my geruſt. *Repoſez vous ſur moy, vous dis-je.* Een vrind LAATEN WEETEN, melden, ſchryven hoe men vaart. *Mander, faire ſçavoir à un amy comment on ſe porte.*

LAATEN Zy kyven, raazen zoo veel 't hen luſt. *Qu'ils grondent, qu'ils tempêſent tant qu'il leur plaira.*

Digitized by Google

LAATER, is de *Comparativus* van 't *Adverbium* LAAT. Het is laater dan gy zegt. *Il eſt plus tard que vous ne dites.* In de LAATER of volgende Eeuwen. *Dans les Siecles ſuivants, les Siecles à venir.*

LAAT HAAR, doet haar komen, ik wil haar ſpreeken. *Faites la, faites les venir, qu'elle vienne, qu'elles viennent, je veux lui, je veux leur parler.* Laat haar kyven zoo lang als zy wil. *Qu'elle gronde tant qu'elle voudra.*

LAAT HEM intreeden. *Faites l'entrer, qu'il entre.* Laat hem maar begaan. *Qu'il faſſe, laiſſez le faire.* LAAT HY doen wat hy wil. *Qu'il faſſe ce qu'il voudra.* Laat hy aan de wind, aan de galg loopen. *Qu'il s'aille promener, qu'il s'aille faire pendre.*

LAATING. f. Bloedlaating. *Saignée.* f. Een milde laating. *Une copieuſe ſaignée.* De laating hervatten, vernieuwen. *Réïterer la ſaignée.*

LAATKOP. f. Glastuig dat met brandende kaarsjes of vlammend werk op de huid gezet werd, om het kwaad bloed af te trekken. *Ventouſe.* f. *Coquille* ou *verre à appliquer des ventouſes.*

LAAT MY toch met ruſt. *Laiſſez moy en repos, je vous prie.* LAAT MY weeten, ſchryf my hoe gy al vaart, hoe gy 't nu maakt. *Mandez moy comment vous vous portez, ce que vous faites à preſent.*

LAAT ONS gaan, laat ons eeten, laat ons werken. *Allons, mangeons, travaillons.* Laat ons vrinden zyn Cinna, ik ben 't die 't u verzoekt; zeide Auguſtus tegen zynen doorlugte Vyand. *Soyons amis Cinna, c'eſt moy qui vous en prie, dit Auguſte à ſon illuſtre Ennemi.* Laat ons zien wat daar in te doen is. *Voyons ce qu'il y a à faire à cela.*

LAATST. Adv. Onlangs, onderdaags. *Dernierement, ces jours paſſez.* Ik had laatſt de eer hem te groeten, te ſpreeken. *J'eus dernierement, j'eus ces jours paſſez l'honneur de lui faire la reverence, de lui parler.* Ik ſchreef u LAATST, met de laatſte poſt dat... *Je vous écrivis dernierement, le dernier ordinaire que...* Hy merkte het wel op het LAATST, eindelyk. *Il le remarqua bien à la fin.* In 't laatſte van de week, van de maand. *à la fin de la ſemaine, à la fin du mois.*

LAATST. Adj. & Subſt. Leſte, uiterſte. *Dernier.* Tot de laatſten dag, 't laatſte uur. *Juſqu'au dernier jour, juſqu'à la derniere heure.* De laatſte of uiterſte gunſten van een Juffr. verlangen. *Obtenir les dernieres faveurs d'une Demoiſelle.* Naar inhoude zyner laatſte wil of Teſtament. *Selon la teneur de ſa derniere volonté.* Myn LAATSTE, laatſte briet aan UE. was vanden... *Ma derniere à vos graces etoit du...* Gy zult uit myn laatſte, uit myne voorige gezien hebben hoe... *Vous aurez vû par ma derniere, par ma précedente comment...* Ten LAATSTEN, eindelyk zag men de Koning, de Paus zelfs verſchynen. *à la fin, finalement on vit le Roy, le Pape paroître en perſonne.* Ik zal u eindelyk en ten laatſten zeggen dat... *Enfin & pour conclurre je vous dirai que...* Ik heb hem in Mey LAATSTLEDEN nog gezien. *Je l'ai encore vû au mois de May dernier paſſé, ce dernier mois de May.*

LAAT U niet verleiden, laat u niet doeken. *Ne vous laiſſez pas ſeduire, duper; prenez garde qu'on ne vous ſeduiſe, qu'on ne vous dupe.* LAAT U toch raaden. *Ecoutez, prenez, ſuivez conſeil: rendez vous aux conſeils, aux avis qu'on vous donne.* Laat u geen zaak van uw plicht aftrekken. *Que rien ne vous detourne de votre devoir.*

LAAT-YZER. Laatvlym, Barbiers laatpriem, mesje. *Lancette.* f.

LAAUW Adj. Nog heet nog koud. *Tiede.* 't Laauw water doet braaken. *L'eau tiede fait vomir.* Een laauw bad gebruiken. *Prendre un bain tiede.* Een LAAUWE, ieverlooze, koele vrind. *Un ami tiede.* God zal de LAAUWEN, de ieverloozen uitbraaken. Schr: ſpr: *Dieu vomira les tiedes.* Het water laaten LAAUWEN, laauw worden *Laiſſer tiedir l'eau.* De LAAUWHEID van 't water doet walgen. *La tiedeur de l'eau ſouleve le coeur.* De LAAUWHEID, ieverloosheid der Chriſtenen is beklaaglyk. *La tiedeur des Chretiens eſt deplorable.*

LAAVEN. v.a. Verfriſſchen, verkwikken. *Rafraichir, ſoulager, refaire.* De armen ſpyzen en laaven. *Nourrir & ſoulager les pauvres.* Zynen dorſt LAAVEN, verligten, leſſchen. *Soulager, ſatisfaire, etancher ſa ſoif.* Als dan zal Jeſus zeggen, ik ben dorſtig geweeſt en gy hebt my gelaafd, te drinken gegeeven &c. *Alors Jeſus dira, j'ai eu ſoif, & vous m'avez donné à boire &c.* De dorſt LAAVEN, ſmeeren, wakker drinken, buizen. *S'humecter la poitrine, hauſſer le coude, ſiffler la linote.* LAAVENIS of LAAFFENIS, verligting, trooſt. *Soulagement.* m. *Conſolation.* f.

LABAAR. Een groote linne halsdoek die de Meiden in de rouw gekleed, t'Amſterdam draagen: of deze benaaming van den *Labarum Conſtantini* afkomſtig is, laat ik de Geleerden in bedenken. *Grand mouchoir de cou à l'uſage des Servantes habillees en deuil.*

LABBEI of LABBEY. zie KLAPPEY. Snapſter. *Jaſeuſe, cauſeuſe,* les Normands diſent, *flaniere.*

LABBEKAK: SNAPPER of SNAPSTER. 't Is een olyke labbekak. *C'eſt un grand babillard, une grande babillarde.* De meyd ſtaat ergens te LABBEKAKKEN, te ſnappen. *La Servante s'amuſe quelque part à babiller, à cauſer.* Hoor die LABBEKAKSTERS, ſnapſters eens aan! *Ecoutez un peu ces babillardes, ces cauſeuſes!*

LABBERE koelte: ſlappe koelte of wind, waar door de zeilen LABBEREN of wapperen, ſlingeren. *Vent echars, vent foible qui raſe, friſe les voiles qui barboyent* ou *s'agitent ſans être remplies.*

LABBERLOT. Dertel, moedwillig Wittebroods Kind, Lichtmis, Straatſchender, Bekkeſnyder. *Bretteur, Garnement, Libertin, Devergondé, Determiné.* Daar werden gruwelyke ſtukken der Amſterdamſe Labberlotten van 't jaar 1681. verhaald. De vermaarde *Labberlotte,* van Barbier Overſte der Waalſe Troepen des Konings van Spanjen geworden, en Anno 1600. voor de Schans Iſabelle, by Brugge geſchoten, had zynen roem door andere Heldedaaden verkreegen. Zie BAYLE Dict: Critique.

LABDANUM of LADANUM. Harſtagtig en welriekend vocht dat op de bladeren van een Heeſtergewas *Ciſtus Ledon* genaamd, in Africa, Cyprus en Candia groeyende, gevonden werd. *Labdanum.* m. *Compoſition qui a pour baſe une humeur reſineuſe & odorante, qui croît ſur un arbriſſeau d'Afrique, de Chypre & de Candie, nommé* Ciſtus Ledon. De Labdanum der Apoteekers is met HEULSAP ſamen geſteld, en daarom *Labdanum Opiatum* genaamd.

LABERDAAN of ABERDAAN. Zoute vis. *Morüe.* f. Groene laberdaan, Franſche zoute vis. *De la morue verte* ou *de Terreneuve.* Verſche laberdaan met wortelen, geele peen gekookt. *De la morüe fraiche bouillie avec des carotes jaunes.*

LADDER. f. Bekend geſtel langs welke men opklimt. *Echelle.* f. Dubbelde ladder, ſtormladder. *Echelle double, echelle pour monter à l'aſſaut, eſcalader une Place.* De Ladder Jacobs is gantz zinnebeeldig. *L'Echelle de Jacob eſt toute emblematique.* Op de ladder klimmen, hangen moeten. *Monter l'echelle.* Van de ladder ſpringen. *Sauter de l'echelle, faire la capriole en l'air.*

Digitized by Google

l'air. Wagt u voor de LADDERSPRONG, kniebons van Meester Hans, zeide de Deurwaarder van der Schalk aan Monst. Grapignan. *Gare le heurt, gare le saut perilleux dit Maraudin à Grapignan.*

LAF. Adj. Smaakeloos, walgend. *Fade, insipide, degoutant.* Die kost is te laf voor my. *Ce mets là est trop fade pour moy.* Al wat hy zegt is zoo LAF, zoo plat, ongezouten, ongerymd. *Tout ce qu'il dit est si fade, si insipide, si plat, si absurde.*

LAFBEK. Scheldnaam. 't Is een jonge LAFBEK, een weetniet, die van de pronk meer weet als van grondige studie. *C'est un jeune ignorant, un jeune levron, une jeune barbe qui fait son tout d'être pimpant & leste.*

LAFFE, is van de zelfde betekenis als LAF, hier even boven te zien. Laffe kost, laffe spyzen. *Des mets insipides, des viandes fades.* Laffe redenen, laffe taal. *De fades discours, des platitudes, niaiseries.* Een laffe vleyery. *Une lâche flaterie, une flaterie grossiere, insipide.*

LAFHARTIG. Adj. & Subst. Bang, moedeloos, bloode. *Lâche, poltron, pagnotte.* Een lafhartig, eerloos bedryf, een lafhartige daad. *Un lâche, un infame procedé; une action lâche, infame.* Zyn vrind verraaden, wat is dat lafhartig, schandig! *Trahir son ami, que cela est lâche, infame!* Hy durst zig niet verweeren, 't is een LAFHARTIGE, een schytebroek. *Il n'ose se deffendre, c'est un lâche, un poltron, un pagnote, un coyon!* LAFHARTIGHEID, bloodheid, eerloosheid. *Lâcheté, poltronnerie, pagnoterie, coyonnerie, infamie.* f. LAFHARTIGLYK. Adv. *Lâchement, avec infamie.*

LAFHEID, Smaakloosheid der spyzen. *Fadeur, insipidité des mets.* f. LAFHEID, zoutelooshеid der redenen. *Insipidité, futilité, platitude, pauvreté des raisons.* f.

LAG. *Pret:* van LEGGEN, in den zin van *Jacere* in 't Latyn. Hy lag met haar onder een boom: *Il etoit etendu, couché avec elle sous un arbre.* Daar lag een steen, een paal in de weg. *Il y avoit une pierre, un pilier en chemin.*

LAGCH of LACH: de daad van LAGCHEN. *Ris* m. Een aangenaame, een vrindelyke lagch. *Un ris agréable, complaisant.* Een scherssende, gekscheerende lagch. *Un ris moqueur.* Een gedwonge of *Sardonische* lagch, gekscheering. *Un ris Sardonien, un ris forcé & cynique.* De bevalligheden en de lagch verzellen haar over al. *Les graces & les ris l'accompagnent par tout.* Ik had zulken grooten lagch, ik kreeg zulk een lagch. *J'avois si grande envie de rire, il me prit si grande envie de rire.* Zy is heel goed LAGCHS, zy lagcht heel ligt en van harten. *Elle rit du bon du coeur.*

LAGCHEN. v.n. Zyn vreugd door 't beweegen der lippen te toonen. *Rire.* Luidkeels lagchen, lagchen dat het schaterd. *Rire à gorge deployée, eclatter de rire.* Zig te barsten lagchen. ruimspr: *S'etouffer, se crever de rire.* Elk een begon te lagchen, raakte, ging aan 't lagchen. *Chacun se mit, se prit à rire.* In zyn vuist, onder den duim lagchen. *Rire sous cape, rire dans sa barbe.* Lagchen zonder te weeten waarom. *Rire sans sçavoir pourquoi, rire aux Anges.* Ik zelde het maar om te LAGCHEN, uit boert, uit gekscheeren. *Je ne le disois que pour rire.* Met den Godsdienst LAGCHEN, den gek scheeren is heel onvoorzigtig. *Se moquer de la Religion, turlupiner la Religion est fort imprudemment fait.* Eens LAGCHEN, spotten met de dreigementen die men ons doet. *Se mocquer, se rire des menaces qu'on nous fait.* Het gezelschap aan 't LAGCHEN maaken, doen lagchen. *Faire rire la compagnie*, ausi, *apprêter à rire à la compagnie.* De Fortuin lagcht hem toe, is hem gunstig. *La Fortune lui rit, lui est favorable.* Het LAGCHEN is den mensch eigen. *Le ris est le propre de l'homme.* Al LAGCHENDE, al gekscheerende zegt men de waarheid. spr: *En riant on dit la verité.* Een LAGCHEND weezen, lagchende mond. *Un air riant, une bouche riante.* Een lonkje, een LAGCHJE doet een Minnaar herleeven. *Une oeillade, un sourire fait revivre un Amant.* 't Is een LAGCHSTER in haar hart. *C'est une franche rieuse, une bonne rejouïe.*

LAK. Zegel lak, brieve lak. *De la cire à cacheter.* Spaans lak, rood lak, zwart lak, verguld lak. *De la cire d'Espagne, cire rouge, cire noire, cire dorée.* Kogellak, bleek lak aan balletjes. *De la laque* ou *composition de certaine cire* ou *laque d'un rouge pâle qui se vend en boulettes.* GOMLAK is op de G te zien.

LAK. Verwyt, klad. *Reproche, tache dont on tâche de noircir la reputation de quelqu'un.* Iemand een lak op den hals werpen, hem valschelyk beschuldigen. *Attaquer, noircir la reputation de quelqu'un, calomnier quelqu'un.*

LAKEN. n Bekend wolle stof. *Du drap.* Hollands laken. *Du drap de Hollande.* Engels laken. *Du drap d'Angleterre.* Fyn laken. *Du drap fin.* Py of grof laken. *Du gros drap, de la ratine.* Kamlzool van goud LAKEN of brocade. *Veste de drap d'or* ou *de brocart.* f. Een LAKENS kleed. *Un habit de drap.* Bed LAKEN, linne laken over 't bed gespreid. *Drap de lit, linceul.* m. Schoone lakens over 't bed spreyen. *Mettre des draps blancs au lit.* Tafel LAKEN. *Nape.* f. *Linge de table.* Dat is heel fyn LAKEN, heel dicht, heel fyn linnen. *C'est de la toile bien fine, bien frappée.* Het is vlak voor 't LAKEN, voor 't zeil, 't is vlak voor de wind. *Le vent donne droit dans la voile, c'est un vrai vent d'arriere.* De boomen zyn als een laken, staan heel schoon in hun bloey. *Les arbres sont blancs comme un drap, comme un lis.* Zyn voeten niet verder uitsteeken als 't laken, niet verder springen als de pols lang is. *N'etendre pas ses pieds plus loin que le drap,* les Picards disent, *Ne pas peter plus haut que le cul.* Zy neemen het onder de lakens; 't is met haar van de hand in de tand. spr: *Ils ne thesaurisent point, s'ils gagnent bien ils mangent de même; aussi tot gagné, aussi tot depensé.* Bezie, aanschou my die lakens eens! zie dat werk eens aan! uitroeping van verwondering en bestraffing. *Mais regardez, voyez quel beau menage! le beau chef d'oeuvre! le beau chien de taudis que voila!*

LAKENBEREIDER. Droogscheerder. *Tondeur, ouvrier qui prepare les draps.* De LAKENHAL. *La Halle ou l'Etape aux draps.* De LAKENHANDEL. *La Draperie, le Negoce des draps.* LAKENHANDELAAR, Lakenkooper. *Marchand Drapier, qui trafique en draps.* LAKENSERGIE, dikke sergie. *De la serge drapée.* LAKENRAAM. *Rame à etendre des draps.* f. LAKENVERWER. *Teinturier en draps.* LAKENVOLDER, vulder. *Foulon.* LAKENWEEVER, wolle wever. *Drapier, ouvrier qui travaille en draps.* LAKENWEEVERY. *Draperie.* f. LAKENWINKEL. *Boutique de Drapier, de Marchand de draps, Magazin de draps.*

LAKEY of LAKEI. Livrel draagende Dienstknegt. *Laquais, valet portant la livrée.* In den Haag, te Brussel, te Parys ziet men meer Lakeyen als eerlyke lui. *à la Haye, à Bruxelles, à Paris on voit plus de Laquais que d'honnêtes gens.*

LAKMOES. Samen mengsel van Proventie hout en Poras naar Indigo zweemende. *Certaine laque composée, approchante de l'Indige*

LAK-

Digitized by Google

LAKWERK. n. Verlakt werk, verlakt wikwerk. *Ouvrage de menuiserie vernissée.* Japans, Chinees lakwerk, Kabinet, Tafel, Gueridon in Japan, China gevernist, geschilderd. *Menuiserie, ouvrage de la Chine, Cabinet, Table, Gueridon vernis de la Chine, du Japon.* Inlands LAKWERK, 't Japansch, 't Chinees naarbootsende. *Ouvrage de menuiserie vernissée, imitation du Japon, de la Chine.*

LAM. n. Jong van de Oye of 't wyfjes Schaap. *Agneau.* m. Een zoog lam. *Un agneau de lait.* Zoo zoet als een lam. *Doux, paisible comme un agneau.* 't Paasch LAM wierd staande en met gegorde lenden gegeeten. *L'Agneau Paschal se mangeoit debout & les reins ceints.* Een zuig lammetje, een zoet meisje. *Une jolie fille, un jeune tendron, une galante teteuse.*

LAM, LAMME. Adj. Styf, stram, verstyfd, beroerd. *Paralytique, perclus, roide, sans force.* De arme man is lam geworden. *Le pauvre homme est devenu perclus, paralytique.* Ben je lui, je bent niet lam; gy moet werken is 't u lief of leet. *Si vous êtes paresseux, vous n'êtes pas perclus; il faut vaincre votre paresse, faire de necessité vertu.* Iemand kreupel en lam slaan. *Rompre bras & jambes à quelqu'un; lui mettre tous les membres à la compote.* Dat schrift, dat beeld is te LAM, te styf, te kreupel. *Cette ecriture, cette figure est estropiée, est trop roide, trop contrainte.* Wat is dat LAM, kout, beuzelagtig, vaats! *Que cela est badin, fade, plat!*

LAMFER of LAMPHER. Floers, rouwband. *Crêpe.* m. Hangende, sleepende lamfer. *Crêpe pendant, trainant.*

LAMHEID, LAMMIGHEID. Geraaktheid, verstyving. *Paralysie.* f. *Privation de sentiment, de mouvement.* f. LAMHEID, styvigheid, gedwongenheid van styl. *Contrainte, dureté de style.* f.

LAMME. Adj. & Subst. LAM, in de volgende spreekwyzen. Een lammen arm, lamme hand. *Un bras paralytique, perclus, roide; une main percluse, paralytique, roide.* Lamme leden. *Des membres perclus, paralytiques, roides.* Ende Jesus sprak tot den LAMMEN, tot de Lammen van 't Euvangelium. *Et Jesus dit au Paralytique, au Paralytique de l'Evangile.* Een LAMME, een styve trek met de pen. *Un trait de plume gêné, forcé, estropié.* Een LAMME, een styve, loome, koude styl! *Un style gêné, contraint, froid!* Watte lamme vaerzen! *Que ces vers sont gênez, durs!*

LAMMEREN, is 't meervoud van LAM. Wat al lammeren op dien Heuvel, in dat Dal! *Que d'agneaux sur cette Coline, dans cette Vallée!* Als lammeren samen leeven. *Vivre comme des agneaux ensemble.* Als de schaapen beginnen te LAMMEREN, lammeren te werpen. *Quand les Brebis commencent à agneler.* LAMMERTJES nooten, haaze nooten. *Des noisettes franches.* LAMMERTJES pap, bloempap. *De la bouillie claire, faite pour les petits enfans.* LAMMETJE. n. Klein lam. *Agnelet, petit agneau.* m.

LAMOEN of LIMOEN. Sappige citroen. *Limon.* m. Zoute lamoenen, ingelelde limoenen. *Des limons salez, mis en saumure.*

LAMP. f. Bekend huisraad stuk. *Lampe.* f. Een kopere, een blikke, zilvere lamp. *Une lampe de cuivre, de fer blanc, d'argent.* By de lamp werken. *Travailler à la lampe.* De voet of boom van de lamp. *Le cul de la lampe.* De hals, de tuit van de lamp. *Le goulot, le bec de la lampe.* De Ouden hingen onuitblusselyke lampen (zoodanig als 'er een Pallas toegewyd Anno 1401. door een Boer na by Romen, die zoo men zegt twee duizend jaaren gebrand had, gevonden wierd) in hunne Graven, Grafsteden. *Les Anciens mettoient des lampes inextinguibles dans leurs Tombeaux: un Payſan en deterra une ſemblable en* 1401. *que l'on dit avoir été dediee à Pallas, & avoir brule deux mille ans.*

LAMPET. n. LAMPETKAN. Schenk kan, daar 't handwater in gedragen werd. *Aiguiere.* f. Een zilver lampet. *Une aiguiere d'argent.* LAMPET, groote platte schotel. *Plat de bas bord & de la plus grande sorte.* m. Posteleine LAMPETTEN, lampetschotels. *De grands plats de Porcelaine.* Halve lampet. *Plat de la moyenne grandeur.* m. LAMPETSCHOTEL, wyde platte schotel of bekken daar de lampet kan in gedraagen werd, en 't handwater in valt. *Bassin à laver* ou *bassin d'aiguiere.* m.

LAMPREEL, LAMPREY. Jong konyn. *Lapreau, jeune lapin.* m. Lampreelen, lampreyen in een korst doen. *Mettre des lapreaux en croute.*

LAMPREY, NEGENOOG of PRIK, Zeevis naar de aal zweemende. *Lamproye.* f. *Poisson de Mer qui ressemble à l'anguille.* De lamprey heeft negen gaten aan de eene zyde, en werd daarom negenoog genaamd. *La Lamproye a neuf trous à un de ſes cotez.*

LAMSBEELDJE. n. Driehoekig gewyd wasche beeldje, *Agnus Dei,* in 't Latyn, en in 't Fransch genaamd. De Heilige Vader gaf den Afgezant een hoope gewyde korlen en Lamsbeeldjes. *Le Saint Pere donna quantité de grains benits & d'Agnus Dei à l'Ambassadeur.* Een LAMSBOUTJE gebraaden. *Un gigot d'agneau roti.* LAMSVEL. n. *Peau d'agneau.* f. Bereide lamsvellen. *Des agnelins, des peaux d'agneaux preparées.* LAMSVLEESCH. n. *De l'agneau, de la chair d'agneau.* Zoo mals, murw als lamsvleesch. *Tendre comme de l'agneau.* Dat is regt, zuiver lamsvleesch; 't is een piep jong meisje. *C'est du franc agneau, c'est un jeune tendron.*

LANCET. n. Fransch woord door 't gebruik ingeworteld, LAATPRIEM, vlym. *Lancette.* f. Een gezwel met het lancet doorsteeken. *Percer un abscès avec la lancette.*

LANCIE. zie LANS. Rensplier of steek-speer. *Lance.* f. LANCIER, Speer-ruiter, Lansknegt. *Lancier, Soldat armé d'une lance.*

LAND, LANDT. n. Oort, gewest, landstreek, gedeelte van de Waereld. *Pays.* m. *Region, contrée.* f. Een onbewoond, een woest land. *Un pays inhabité, desert.* Italie, Vrankryk is een schoon land. *L'Italie, la France est un beau pays.* Wy woonen in een koud, in een moerassig land. *Nous demeurons dans un pays froid, un pays marecageux.* 't Land van Canaan, 't land van Belofte, nu 't Heilige land, was zegt men, druipende van melk en honing. *Le pays de Canaan, la terre promise* ou *de promission, à présent Terre Sainte, decouloit, dit on, de lait & de miel.* Zyn geboorte LAND beminnen, beschermen. *Aimer, deffendre son pays natal.* Niemand is Propheet in zyn eige landt. Schr: sp: door de dagelykse ondervindinge bewaarheid *Nul n'est Prophete en son pays.* 't LAND, den Staat, 't Ryk daar men woond trouw dienen. *Servir fidellement le Pays, l'Etat, le Royaume où l'on habite.* 't Land ruimen, verlaaten; uit den Staat gebannen werden. *Vuider le Pays, les Terres de l'Etat; être banni du Pays, de l'Etat.* 't Land is veel ten agteren, komt 'er veel by te kort. *Le Pays, l'Etat est bien arriéré, y perd beaucoup.*

LAND. Landgoed, bouwland, teelland. *Terre, fonds de terre que l'on cultive.* Een schoon Land koopen. *Acheter une belle Terre.* Een Land huuren, in pacht neemen. *Prendre une Terre à ferme.* Een Land tot een Graafschap, een Hartogdom verheffen. *Eriger une*

Terre

Digitized by Google

terre en Comté, en Duché. Mynheer is naar zyn LAND, zyn landgoed. *Monſieur eſt allé à ſa Terre.* Op het LAND gaan woonen. *Aller demeurer à la Campagne.* Men leeft op 't Land geruſt, zoo lang 'er geen oorlog komt. *On vit tranquillement à la Campagne, tant qu'il ne ſurvient point de guerre.* Is Mynheer nog op het LAND, nog buiten? *Monſr. eſt il encore à la Campagne? aux Champs, à ſa Terre?* Hooy LAND. *Terre en prez.* Zaay LAND, teel land. *Terre labourable.* Land dat braak leid, zomervraag. *Terre qui ſe repoſe, terre en jachere.* Onbebouwd land. *Terre inculte, en friche.* Een LAND of akker bezaayen. *Enſemencer une Terre, un champ.*

LAND, in overſtelling van ZEE. De Matroos die op de Mars ſtond riep, land, land!! *Le Matelot qui etoit ſur la Hune cria, terre, terre!* De paſſagiers aan land zetten. *Mettre les paſſagers à terre.* Te land reizen naar Ooſt-Indiën. *Aller aux Indes par terre.* Onder 't Land, op de kuſt vervallen. *Donner ſur la Côte, être jetté ſur la côte par le gros temps.* Van Land afſteeken, van de wal zeilen. *Quiter Terre, ſe mettre en Mer.* Oorlog voeren ter Zee en te Land. *Faire la Guerre par Mer & par Terre.*

LAND, werd eindelyk in de volgende ſpreekwyzen nog gezegt. Het zal hier op het land waayen, daar is iets kwaads nakende. *Il y a quelque choſe en l'air, il ſe forme un orage qui crevera bientôt, nous ſommes menacez de quelque deſaſtre.* Daar is geen land, geen haven met die jonge te bezeilen. *C'eſt un petit pendard dont on ne ſçauroit jouir, dont il n'y a rien de bon à eſperer.* Naar 't warme LAND, naar Ooſt-Indiën met die ſtoute gaſt. *Envoyez moy ce petit volontaire, ce ſera garnement aux Indes.* Ik zie al land, ik zie kans om de reſt (der ſpyzen &c.) op te krygen. *Je vois le fonds du plat, je me ſens aſſez d'appetit pour achever.* Ik kan wel zien hoe na by land, hoe 't met de zaak gelegen is. *Je ſçai bien à quoi m'en tenir, je connois la carte de ce pays ci; je vois bien le parti qu'il faut prendre.* Agter Land ſukkelen, doolen, zwerven. *Vagabonder, n'avoir ni feu ni lieu; être comme un Juif errant.* Breed opgeeven van zyn Land en zand als de Schildknaap, derde *of* vierde Meeſter van Lazarus van Tormes. *Trencher de l'homme d'importance, parler de ſes Terres & de ſes meutes avec autant de Rodomontades que faiſoit l'Ecuyer troiſiéme ou quatriéme Maitre de Lazarille de Tormes.*

LANDAART. m. Werd *collectivè* van al 't Volk, al de Inwoonders van een Land verſtaan. *Peuple.* m. *Nation.* f. *Habitans d'un Pays.* Deze Landaart pleeg op regter, werkſaamer te zyn. *Cette Nation ci avoit coutume d'être plus ſincere & plus laborieuſe.*

LANDBESCHRYVER, *Geographus* in 't Latyn. *Geographe.* LANDBESCHRYVING. *Geographie.* f. LANDBESTIER. m. Beſtier, bewind van den LANDBESTIERDER. *Gouvernement.* m. *Intendance, direction du Gouvernement de l'Intendant du Pays.* LANDBODE, Afgezondene des Lands, *Gedeputeerde*, in 't Onduitſch. *Deputé.* De Landboden van den Poolſchen Ryksdag. *Les Deputez de la Diete de Pologne.* LANDBOUW, akkerbouw. *Culture de la terre.* f. *Labour.* m. LANDBOUWER, landman. *Laboureur, manant qui cultive la terre.* LANDBOUWKUNDE. *Agriculture.* f.

LANDDAG. Byeenkomſt, vergadering der Landboden. *Diete, aſſemblée des Etats du Pays.* f. De Poolſe Landdagen loopen dikwyls met ſabelſlagen af. *Les Dietes de Pologne finiſſent ſouvent à coups de ſabre.* De Gelderſe Landdag werd te Arnhem, te Nymegen gehouden. *La Diete du Pays de Gueldres ſe tient, les Etats de Gueldres ſe tiennent à Arnhem, à Nymegue.* LANDDIEF, beſteeler van 's Lands penningen. *Concuſſionnaire, voleur des deniers Publics.* LANDDIEVERY, beſteeling van 's Lands penningen. *Peculat.* m. *Concuſſion.* f. LANDDROST, Droſt welkers gebied over 't platte Land gaat, zig uitſtrekt. *Baillif faiſant l'office de Senechal dans le plat Pays.*

LANDE, werd voor LANDT gezegt, in de volgende ſpreekwyzen. De Staaten van den Lande. *Les Etats du Pays.* De geene die hen hier te Lande onthouden. *Ceux qui ſe tiennent, qui habitent, qui ſont domiciliez, etablis en ce Pays ci.*

LAND-EDELMAN, in overſtelling van Hoofſche Edelman. *Gentilhomme Campagnard*, ou *Campagnard, Hobereau*, ſimplement.

LANDEN, 't meervoud van LAND. *Pays, terres.* Woeſte, onbebouwde, dorre, ſchraale landen. *Des pays deſerts, des terres incultes, ſeches & ſteriles.* De Landen *of* Heyen tuſſchen Bordeaux en Bayoene. *Les Landes* ou *Bruyeres entre Bordeaux & Bayonne.* De zeven LANDEN, de zeven Vereenigde Landſchappen. *Les ſept Provinces Unies.*

LANDEN. v. n. Aan land, uit het ſchip ſtappen. *Mettre pied à terre, deſcendre du vaiſſeau, faire deſcente.* Men konde wegens de ſtorm niet landen. *On ne put mettre pied à terre, deſcendre à la côte, gagner le rivage, faire deſcente à cauſe de la tempête.* De Vyanden maakten ſchyn van op Texel, op Walcheren te landen. *Les Ennemis firent mine de faire deſcente au Texel, à l'Ile de Walcheren.*

LANDERYEN. Teel en bouw land, akker land. *Terres cultivées, terres en labeur.* Daar zyn om Utrecht ſchoone landeryen *Il y a de belles terres autour d'Utrec.*

LANDEWAART, LANDEWAARTS. Adv. In 't land, naar 't land, de land kant. Landewaarts intrekken, als men van Zee komt. *Entrer dans les terres, avancer dans le pays quand on vient de Mer.* De Koning gaat morgen te LANDEWAARTS, op 't land om 't vermaak van de Jacht te neemen. *Le Roy va demain à la Campagne pour prendre le plaiſir de la Chaſſe.*

LANDGEWOONTE. f. Gewoonte een byzonder land eigen. *Coutume, maniere d'un Pays.*

LANDGOED. n. Stuk lands gemeenlyk met een wooning voorzien. *Terre accompagnée d'une maiſon.* f. Hy heeft een ſchoon landgoed gekogt. *Il a acheté une belle terre, un beau bien à la Campagne.*

LANDGRAAF, LANDGRAVE. Graaf die een voornaam Land in eigendom heeft, en derhalven boven een enkelde Graaf is. De Landgraaf van Heſſen is een der aanzienlykſte Proteſtantſe Vorſten. *Le Landgrave de Heſſe eſt un des plus conſiderables Princes Proteſtans.* 't LANDGRAAFSCHAP van Heſſen, van Thuringen. *Le Land-graviat de Heſſe, de Thuringe.* Mevrouw de LANDGRAVINNE. *Madame la Landgrave.*

LANDHEER. Grondheer, Land-eigenaar. *Seigneur cenſier* ou *foncier, Proprietaire de la terre.* Zynen Landheer cyns betaalen. *Payer le cens à ſon Seigneur.*

LANDHUIS. n. LANDHOEVE. Boere wooning. *Metairie, Cenſe.* f. LANDHUIS, kan ook voor Heere Landwooning genomen werden. *Maiſon des Champs, Maiſon de Campagne.* f.

LANDING. f. Afkoming uit de ſcheepen, aan land treeding om daar poſt te vatten &c. *Deſcente.* f. Men ſpreekt van een landing op Schoonen, op 't Eyland Rugen, op 't Eiland Wicht, by Rochel, Cadix. *On parle de faire deſcente en Scanie, à l'Ile de Rugen, à l'Ile de Wicht, près de la Rochelle, de Cadix.*

LAND

Digitized by Google

LANDKAART, in overſtelling van **ZEEKAART**. *Carte Geographique, Chorographique; Carte repréſentant une etenduë de Terre.*

't LANDLEVEN is 's Zomers aangenaam, zoude my wel behaagen. *La vie Champêtre eſt agréable en Eté, me plairoit bien.* **LANDLOOPER**, Heide, zwerver, ſchooyer. *Bandit, Bohemien, vagabond, coureur de plat Pays.* Een **LANDLOOPSTER**, ſchooyſter. *Unegueuſe, gredine, Bohemienne.* De **LANDLUIDEN**, de Boeren klaagen altyd. *Les Payſans ſe plaignent toujours.*

LANDMAN, BOER. Huisman, Dorpeling. *Payſan, Laboureur, Manant, habitant de la Campagne.* Het komt in Oorlogstyd op den armen Landman aan. *En temps de Guerre c'eſt ſur le pauvre Payſan, ſur les habitans de la Campagne que le fardeau tombe.*

't LANDMEETEN, de **LANDMEETKUNDE** verſtaan. *Entendre la Geometrie.* Een gezworen **LANDMEETER**. *Un Arpenteur juré.* **LANDMEETERS** ſtok, roede. *Perche, verge de l'Arpenteur.* f. **LANDMEETKUNDIGE** waarneemingen, proportien. *Obſervations, proportions Geometriques.*

LANDPAAL. Scheidpaal. *Borne, Limite.* f. De **LANDPAALEN**, Grenspaalen uitzetten. *Etendre les Limites de l'Etat.*

LANDPACHT. Pacht op, *of* over 't Land geheven. *Ferme* ou *Taille qui regarde le Pays, Ferme etablie ſur le plat Pays.* De **LANDPACHTERS** en hunne Suppoosten. *Les Fermiers, Receveurs, Collecteurs de la Taille etablie ſur le plat Pays & leurs Suppots.*

LANDPEILEN. v. n. Zeew: Gissen werwaarts het Land zig aldereerst behoord op te doen. *Prendre l'eſtime ſur Mer, pour ſçavoir de quel coté l'on doit découvrir la premiere Terre.*

LANDRECHT. n. **LANDGEWOONTE.** Recht dat een Land in 't byzonder eigen is. *Droit Municipal, droit particulier à un Pays.* m. 't Landrecht van Overyssel. *Le droit municipal, la coutume municipale d'Overyſſel.*

LANDREIS, LANDREIZE. Reis over Land gedaan. *Voyage par Terre.* Landreize naar Jerusalem, naar Oost-Indie. *Voyage fait par Terre à Jeruſalem, aux Indes.*

LANDRYK. Adj. Ryk in Landgoederen. *Terrien, riche en biens de Terres.* De Koning van Pruissen is een Landryk Vorst. *Le Roy de Pruſſe eſt un Prince riche en Terres, eſt un grand Terrien.*

's LANDS, is de *Genitivus* van 't woord **LAND**. **'s LANDS BELANG**, bestier, inkomsten. *L'interêt, le gouvernement, les revenus du Pays.* **'s LANDS VLOOT.** *Les vaiſſeaux, la Flotte du Pays, de l'Etat.* **'s LANDS WELVAAREN** hangd 'er aan. *Le bien, le ſalut, la proſperité du Pays en depend.* **'s LANDS WYZE**, 's Lands eer. spr: *Chaque Pays chaque guiſe.* **'s LANDS ZAAKEN** wyzelyk bestieren. *Conduire ſagement les affaires du Pays, de l'Etat.*

LANDSCHAP. n. Landstreek, Gewest. *Pays, Canton.* m. *Campagne, Etenduë de Pays, Province.* f. Wy hebben in 't doorreizen schoone, heerlyke Landschappen gezien *Nous avons vû de beaux Pays, de belles Campagnes chemin faiſant.* **LANDSCHAP**, werd ook voor een afzonderlyk Gebied genomen. De zeven Vereenigde **LANDSCHAPPEN** of Nederlanden. *Les ſept Provinces Unies.* Dat is een schoon **LANDSCHAP**, een schoon stuk: Schildery een afzonderlyk gezicht *of* landstreek verbeeldende. *Voila un beau Payſage, un beau tableau repréſentant un Payſage.* Dat 's een zoet **LANDSCHAPJE**! *Voila un jolis Payſage!* Een **LANDSCHAP** Schilder. *Un Payſagiſte, Peintre en Payſages.* **LANDSCHAP-SCHILDERYEN, LANDSCHAP-STUKJES.** *Tableaux repréſentant des Payſages.*

LANDSCHEIDING. f. Scheiding van 't eene en 't andere Land. *Limite.* f. *Separation d'un Pays d'avec un autre.* Over de Landscheidingen samen komen, raadhouden, twisten. *S'aſſembler, conferer, diſputer au ſujet des Limites.*

LANDSDOUWE. f. Landsdauwe, landstreek, Velden en Akkers. *Prez & Champs, Campagnes & Terres cultivees.* Om Utrecht, om Antwerpen zyn schoone Landsdouwen. *Il y a de belles Campagnes, de beaux Pays autour d'Utrecht, d'Anvers.*

LANDSGENOOT, LANDGENOOT. Landsman. *Compatriote.* Zyne Vrinden en Landsgenooten te hulp komen. *Aſſiſter ſes Amis & Compatriotes.*

LANDSKNEGT of **LANSKNEGT.** Hoogduitsch Soldaat met een lans *of* spies gewapend. *Lansquenet, Soldat Allemand armé d'une Lance*

LANDSLOT. n. Dus werd genaamd een Haven rondom door Bergen en Rotsen besloten, en tegen alle winden gedekt. *Port* ou *Havre à l'abri, à couvert de tous vents par les Montagnes qui l'environnent.* m.

LANDSLUIDEN, LANDSGENOOTEN. Luiden uit een zelfde Land. *Gens de même Pays, Compatriotes.* Met zyne Landsluiden vrolyk zyn. *Se divertir avec ſes Compatriotes.*

LANDSMAAK Grondsmaak. *Goût de Terroir.* m. Die wyn heeft een lief landsmaakje. *Ce vin a un bon petit goût de terroir.*

LANDSMAN. Landsgenoot. *Compatriote, homme du même Pays.* 't Is myn Landsman, gy moet 'er geen kwaad van zeggen. *C'eſt mon Compatriote, c'eſt mon Païs, il n'en faut pas dire de mal.*

LANDSPRAAK, BYSPRAAK. Byzondere taal in een Landstreek *of* Stad gebruikelyk, van de gemeene Landtaale afkomstig. *Idiome, Dialecte.* m *Langage particulier à un certain Pays, à certaine Ville, & derivé de la Langue generale de la Nation.* Onder de oude Grieken wierden verscheide Landspraaken bespeurd, onderscheiden. *Chez les anciens Grecs on remarquoit, diſtinguoit pluſieurs Idiomes, Dialectes.*

LANDSTAD in overstelling van **ZEESTAD.** *Ville ſituée dans les Terres, Ville champêtre, eloignée de la Mer.*

LANDSTREEK. Streek, onbepaalde uitgestrektheid Lands. *Canton, Quartier.* m. *Contrée, etenduë de Pays.* f. De hagel heeft in die heele Landstreek veel kwaad gedaan. *La grêle a fait beaucoup de mal dans tout ce Canton, ce Quartier-là.*

LANDVALLING. Zeew: Ontdekking, opdoening van de eerste Kust of 't eerste Land in 't zeilen. *Decouverte, premiere decouverte qu'on fait d'une Côte, d'une Terre en venant de Mer.*

LANDVLUGTIG. zie VLUGTIG. Hy is al drie jaaren landvlugtig geweest. *Il y a deja trois ans qu'il eſt fugitif, qu'il a vuidé le Pays.*

LANDVOLK. n. Inwooners van 't platte Land. *Milice.* f. *Habitans du plat Pays.* Het Landvolk in de wapenen brengen. *Mettre la milice, les milices ſous les armes; armer la milice.*

LANDVOOGD. Stedehouder, Opperbestierder des Lands in 's Vorsten naam. *Gouverneur, Surintendant du Pays, de la Province au nom du Souverain.* De Hertoginne van Parma, **LANDVOOGDES** of *Gouvernante* der Nederlanden. *La Ducheſſe de Parme, Gouvernante des Pays Bas.* Aan dit woord ziet men hoe 't Gebruik den aart der zaaken onder een mengd; zynde het zeker dat **LANDVOOGD, LANDHEER, OPPERVOOGD** eenzinnige benaamingen zyn.

Digitized by Google

LANDVOOGDY. Bewind, Regeering van een Landvoogd. *Regence.* f. *Gouvernement du Pays en Chef.*

LANDVROUW. Boerin, Vrouw van den LANDMAN. *Payſanne, Villageoiſe.*

De LANDWEG is langer, maar veiliger. *Le chemin à travers des Terres eſt plus long, mais plus ſûr.*

LANDWIND. Wind van de Landkant Zeewaarts inwaayende. *Vent de Terre.* m. De LANDWINDEN zyn ook geregelde winden, paſſaat winden. *Vents aliſez, vents de mouſſon.*

LANDWINNING, LANDVERWINNING is weinig gebruikt. *Conquête.* f. LANDWINNING verzoeken, oorlof verzoeken het Land te ruimen, naar een moord by onvermydelyke noodweer begaan. *Demander permiſſion de vuider le Pays après un meurtre commis en ſon corps deffendant.*

LANDZAAT. Onderzaat, Leenhouder. *Vaſſal, ſujet.* De Vorſt ontbood daar op alle zyne Landzaaten. *Le Prince manda là deſſus tous ſes Vaſſaux.*

LANDZIEKTE. f. Voortvliegende ziekte, Volks ziekte. *Maladie epidemique, populaire.* LANDZIEKTE, zoude ook van een ziekte die men krygt eer men den aart, de lugt van 't Land gewend zy, gezegd konnen werden. *Maladie que l'on contracte dans un Pays avant que d'être fait au Climat.*

LANDZIGT, LANDGEZICHT. n. *Vuë ſur les Terres, ſur la Campagne* f. LANDZICHT, bepaald gezicht door de te groote nabyheid van 't Land. *Vuë bornée, bouchée pour être trop près de Terre.* f.

LANG, LANGE. Adj. Woord tegen KORT overſtaande. *Long, longue.* Een lang lint, een lange ſtok, een lange das. *Un ruban long, un long bâton, une cravatte longue.* Een lang verhaal, een lange beſchryving. *Un long diſcours, une longue deſcription.* Een ſnoek zoo lang als den arm. *Un brochet long comme le bras.* In de Zomer zyn de dagen lang. *En Eté les jours ſont longs.* De brug die Calligula van Napels tot aan Bayes liet maaken, was drie Italiaanſche mylen lang. *Le pont que Caligula fit faire de Naples juſqu'à Bayes avoit trois milles d'Italie de long.* De tyd valt lang voor die pyn lyd, in lyden is. *Le temps ſemble long, le temps dure à qui ſouffre.* De Koningen hebben lange armen. ſpr: *Les Rois ont les mains longues.* Die man zal 't niet lang maaken. fig: ſpr: *Cet homme là ne la fera pas longue.*

LANG. Adv. LANGENTYD. *Longtemps.* Dat is lang voor zyn dood, lang van te vooren geſchied. *Cela eſt arrivé longtemps avant ſa mort, longtemps auparavant.* Gy hebt te lang gewagt, geſlaapen. *Vous avez attendu, vous avez dormi trop longtemps,* ou bien, *vous avez trop attendu, trop dormi.* Hoe LANG heeft Noach geleeft? *Combien de temps Noë a-t-il vecu? combien Noë a-t-il vecu?* Heeft hy zoo lang geleeft? *A-t-il vecu ſi longtemps? a-t-il tant vecu?* Zoo lang zy getrouwd is geweeſt. *Si longtemps qu'elle a été, tant qu'elle a été mariée.* Blyf niet LANG uit. *Ne tardez pas, ne mettez gueres à revenir.* Ik heb jaaren LANG naar myn geld gewagt. *J'ai attendu des années entieres apres mon argent.* Men heeft de renten tien jaaren lang betaald en niet meer. *On a payé les rentes dix ans durant & pas plus.* Ik kan niet langer wagten. *Je ne ſçaurois attendre plus longtemps, davantage.* Al 't Volk riep lang leeve de Koning! *Tout le Peuple cria, vive le Roy! vive le Roy!*

LANGAGTIG. Adj. Wat lang. *Longuet.* Een langagtige tronie, langagtig aangezigt. *Un viſage longuet.*

LANGBAARD. 't Is een LANGBAARD. *C'eſt une longue barbe, une barbe longue, un barbu.* De LANGBAARDIGE inwoonders van Lombardyen. *Les habitans de Lombardie à la longue barbe.*

LANGBEEN. 't Is een LANGBEEN, een kaerel met lange beenen. *C'eſt un homme à longues jambes, il a des jambes de levrier.*

LANGDUURIG. Adj LANGWYLIG. Dat lang duurd. *Long, durable, de longue durée.* Een langduurige reis, langduurige ziekte. *Un long voyage, une longue maladie.* Een LANGDUURIGE, beſtendige Vrede. *Une longue Paix, une Paix durable, ſolide.* De LANGDUURIGHEID, langwyligheid der ziekte put de kragten uit. *La longueur, la longue durée de la maladie epuiſe les forces.*

LANGEN. v. n. Lang worden. *Grandir, allonger.* De dagen beginnen te langen. *Les jours commencent à grandir, à allonger.*

LANGEN. v. a. Reiken, aanreiken. *Tendre, donner, préſenter.* Zyn Heer 't brood langen, drinken langen. *Donner le pain, préſenter le pain, donner, préſenter à boire à ſon Maître.*

LANGEN LESTEN. Dat verveelt ten LANGEN LESTEN, eindelyk. *Cela ennuye, rebute à la fin, à la longue.*

LANGET. Garen boord lint, golfswyze gemaakt. *Galon ondoyé dont les Hollandoiſes bordent le haut de leur linge.* Hemde-hals met langet geboord. *Cou de chemiſe bordé de galon.* m.

LANG GELEDEN. Is 't LANG GELEDEN? *Y a-t-il long-temps?* Ik heb hem niet LANG GELEDEN nog gezien. *Je l'ai encore vû il n'y a pas long-temps.*

LANGHAIRIG. Adj. Met veel lang hair gedekt. *Chevelu.* De langhairige Clodion, Koning van Vrankryk. *Clodion le chevelu, Roy de France.*

De LANGHEID, LANGWYLIGHEID van een verhaal verdriet *La longueur d'un recit ennuye.* Door langheid van tyd. *à la longue, par ſucceſſion de temps.*

LANGKIN. Spitſe kin, kovelkin. *Menton de buis, menton longuet, pointu.* LANGLYF, langwambais, ſlendrink. *Grand flandrin, grande halebreda.*

LANGMOEDIG of LANKMOEDIG. Adj. Verdraagſaam, geduldig, goedaardig. *Endurant, patient, debonnaire, clement.* De Heere is langmoedig en barmhartig. *Le Seigneur eſt patient & miſericordieux.* Ik dagt niet dat gy zoo langmoedig waard. *Je ne vous croyois pas ſi endurant, ſi patient.* Gods LANGMOEDIGHEID is oneindig. *La patience, la longanimité de Dieu eſt infinie.* LANGMOEDIGLYK, geduldiglyk lyden, verdraagen. *Souffrir, endurer patiemment.*

LANGS. Adv. Bezyden. *Le long, à coté.* Langs de vaart, de gragt, langs den oever. *Le long du foſſé, du canal, le long du rivage.* Ik ben LANGS de kortſte weg gekomen. *Je ſuis venu par le plus court chemin.* LANGS de grond vliegen. *Voler terre à terre, raſer la terre.* LANGS ſtraat, langs de ſtraaten loopen rinkinken. *Courir les ruës, faire le garnement dans les ruës.* Het hout over LANGS zaagen, 't laken over LANGS, in de langte ſnyden. *Scier le bois, couper le drap de long, en longueur.*

LANGSAAM. Adj. TRAAG. Loom. *Lent, tardif, peſant.* Een langſaame, traage geeſt; een langſaame bevatting. *Un eſprit tardif, lent; une conception lente, tardive.* Een langſaame tred, ſtap. *Une demarche lente.* LANGSAAM, werd meeſt *Adverbialiter* gebruikt. Langſaam ſchryven, ſpreeken. *Ecrire, parler lentement, poſément.* 't Werk gaat wat LANGSAAM, traag voort, maar... *L'ouvrage avance un peu lentement, mais...* Spoed u langſaam, wilt gy gewiſſelyk, gelukkiglyk vorderen. *Hâtez vous lentement, ſi vous voulez avancer ſurement, heureuſement.* Een kind LANGSAAMERHAND,

Digitized by Google

HAND, allengskens tot zyn pligt brengen. *Amener petit à petit un enfant à ſon devoir.* Iets langſaamerhand, allengskens gewennen. *S'accoutumer petit à petit à quelque choſe.* De LANGSAAMHEID, loomheid der Spanjaarden, der Duitſers doet hen veel gelegentheden ontglippen. *La lenteur des Eſpagnols, des Allemans leur fait perdre, manquer bien des occaſions.* LANGSAAMLYK, zoetjes aantreeden, voortvaren. *Avancer doucement, lentement.*

LANGSTLEEVEND, LAATSTLEEVEND. 't Goed keerd, de renten keeren aan den langſtleevende. *Le bien retourne, les rentes retournent au dernier vivant.*

LANGTE. zie LENGTE. *Longueur.* f. De langte van de ſtok, van 't laken. *La longueur du baton, du drap.*

LANGTONG. Zwyg LANGTONG, ſnapper, ſnapſter. *Taiſez vous langue! taiſez vous jaſeur, babillard; babillarde, jaſeuſe!*

LANGWERPIG. Adj. EYROND, OVAAL in 't Onduitſch. *Ovale.* Een langwerpige tafel, tronie, ſpiegel. *Une table, un viſage, un miroir ovale.* Een LANGWERPIG vierkant. *Un carre oblong.* Een langwerpige figuur. *Une figure oblongue.*

LANGWYLIG. Adj. Talmagtig, droomig. *Long, prolixe, ennuyeux.* Een langwylig verhaal, een langwylige Predikatie maakt ſlaaperig. *Un long recit, un long Sermon endort.* Die Predikant, die Schryver is te LANGWYLIG, te talmagtig. *Ce Predicateur, cet Auteur eſt trop long, trop prolixe.* De LANGWYLIGHEID van een redenvoering, van een verhaal verdriet. *La longueur, prolixite d'un diſcours, d'un recit ennuye.*

LANKMOEDIG is op LANGMOEDIG uitgelegt. *Patient, endurant, debonnaire.* LANKMOEDIGHEID. zie LANGMOEDIGHEID. *Patience, longanimite.* f.

LANS. zie SPEER. Spies. *Lance.* f. *Arme d'haſt.* De oude Ridders waren met Lans en Schild gewapend. *Les anciens Chevaliers etoient armez de Lance & d'Ecu.*

LANSPASSAAD, ANSPESAAT. Onder Corporaal. *Anſpeſade, bas Officier pour la decharge du Corporal.* De Lanspaſſaaden zyn van de wagten ontſlagen. *Les Anſpeſades ſont exempts de faction.*

LANSQUENET. Spel door de LANDS of LANSKNEGTEN, anders, Lansdraagers, Lanciers in Vrankryk bekend geworden, en nu *Banque Fluſte* in de wandeling geheeten. *Lansquenet, jeu de cartes familier aux Goujats & aux Laquais.*

LANS- of SPEER-Ruiter, LANCIER. Hoogduitſe Ruiter met een Lans gewapend. *Lansquenet, Soldat Allemand armé de Lance.* De Palts Graaf rukte met zes duizend Lansruiters Vrankryk in. *Le Comte Palatin entra en France avec ſix mille Lansquenets.*

LANTAERN of LANTAREN. Bekend tuig daar een kaers &c. in gedraagen, gehangen werd. *Lanterne.* f. Een blikke, een hoorn lantaern; een hang, een ſtaande lantaern. *Une lanterne de fer blanc, de corne; une lanterne pendante, lanterne droite ou poſée ſur un pilier.* Een ſtok lantaern. *Un falot* ou *lanterne pendué à un bâton.* Een ſcheeps lantaern *Un fanal, une lanterne de vaiſſeaux.* Een dieve LANTAERN, ſlons. *Une lanterne ſourde.* Schroot LANTAERN, laadlepel om het ſchroot in te laaden, ſtampen. *Lanterne* ou *cartouche à mitrailles.* f. 't Is een groote lantaern zonder licht, een groote weetniet. *C'eſt une grande, une groſſe lanterne ſans clarté; c'eſt une pecore, une balourde.* LANTAERN of glaze dakje over een binneplaets &c. *Une lanterne, petit dome vitré entre deux corps de logis &c.* Wy eeten Zomers in de lantaern. *Nous dinons, mangeons en Eté dans la lanterne.* LANTAERN draager in een begraaffenis &c. *Porte lanterne à un enterrement &c.* LANTAERN geld, ſchatting tot onderhoud der Stads lantaernen geſteld. *Impôt.* m. *taxe pour l'entretien lanternes.* f. LANTAERN MAAKER. *Lanternier, ouvrier qui fait des lanternes.* LANTAERN OPSTEEKER. *Lanternier, allumeur de lanternes.* LANTAERNPAAL. *Pilier de lanterne.* m.

LANTERFANT. Leeglooper, ſtraatlyper. *Faineant, batteur de pavé.* LANTERFANTEN. v. n. Straatlypen. *Faineanter, battre le pavé.*

LANTERLU, LANTURLU. Spel in Holland zeer gemeen. *Lanturlu.* m. *Jeu de carte fort pratiqué en Hollande.* Ik heb LANTERLU, ik heb vyf kaerten uit eender hand. *J'ai lanturlu, j'ai cinq cartes de même couleur, de même ſorte.* LANTERLUYEN. v. n. 't Lanterluſpel ſpeelen. *Jouer au lanturlu.*

LAP. f. Stuk ſtof, laken &c. *Piece.* f. *Morceau, lambeau.* m. *Guenille.* f. Men moet 'er een lap aan naayen, overleggen. *Il faut y coudre, y mettre une piece.* Een lap aan een ketel leggen om een gat te ſtoppen. *Mettre une piece à un chaudron, rapetaſſer un chaudron.* Een LAP of reſtje ſtof, een lap *of* reſtje laken koopen. *Acheter un coupon* ou *un reſte d'etoffe, de drap.* Een LAP om de vliegen van 't vlees at te houden. *Un bout, une ſemelle de cuir pour chaſſer les mouches.* Hy ſcheurde, haalde een heele lap uit zyn kleedt. *Il arracha tout un lambeau de ſon habit.* Een LAP doekje om zalf over te ſtryken. *Un linge à faire des emplâtres, des appareils.* Snyders LAP kiſt, LAP mand, *Bahut.* m. *Manne ou le Tailleur ſerre ſes reſtes d'etoffe qu'il appelle Oeil, & les rieurs Enfer.* Iemand een LAP, een ſlag om de ooren geeven. *Bailler ſur le nez à quelqu'un.*

LAPJE. n. Kleine lap. Een lapje linnen, laken, ſtof. *Un petit morceau, un petit bout de toile, de drap, d'etoffe.*

LAPPEN, 't meervoud van LAP. Zyn kleed is vol lappen. *Son habit eſt plein, eſt couvert de pieces, eſt tout rapetaſſé.* De lappen hangen hem by 't lyf. *Les guenilles lui pendent par tout; ſon habit tombe en lambeaux, il eſt tout deguenille.* 't Zyn maar lappen en leuren, vodden. *Ce ne ſont que des guenilles, des chiffons; ce n'eſt que de la vieillerie.* Iemand by de lappen, by de lurven krygen, rukken, ſchudden. *Se jetter ſur la fripperie de quelqu'un; tirailler, houſpiller quelqu'un.* Lappen *of* vodden daar het papier van gemaakt werd. *De la peille; des morceaux de vieux linges, des guenilles, des chiffons dont on fait la principale matiere du papier.*

LAPPEN. v. a. Verſtellen. *Rapieceter, racommoder.* Schoenen te lappen geeven. *Donner des ſouliers à racommoder, a reſſemeler.* Een kleed LAPPEN, verlappen, vernaayen, -verſtellen. *Rapieceter, recoudre un habit, mettre des pieces à un habit.* Een ſchip, een deur of venſter LAPPEN, kalfateren. *Radouber, rapetaſſer un vaiſſeau, boucher les trous d'une fenêtre, d'une porte.* Zyn goed door de billen LAPPEN, brengen, gaauw op maaken. *Gaſpiller ſon bien, manger ſon Saint Creſpin, depêcher ſon petit fait.*

De LAPPEN, LAPLANDERS zyn een dom en ruw Volk. *Les Lapons, habitans de la Laponie ſont un Peuple ruſtre & ſauvage.*

LAPPER. Schoenlapper. *Savetier, reparateur de ſouliers.* Haal Jan, Joris de Lapper. *Allez querir Jean, George le Savetier.* LAPSTER, verſtelſter van oude kleederen. *Ravaudeuſe, rapetaſſeuſe de vieux habits.* LAPPERY, LAPWERK, knoeyery, hoetelwerk. *Rhabillage, rapiecetage, bouſillage.* m.

LAPZALVEN. v. a. Lappen, met zalf beſtryken, plaeſters maaken. *Frotter, etendre de l'onguent ſur du lin-*

Digitized by Google

linge, faire des emplâtres. Een wond, kwetſuur LAPZALVEN, ſlordig bezorgen, kwaalyk geneezen. *Penſer, traitter mal une playe; charlataner un malade.* Een ſchip LAPZALVEN, in 't ruw kalfateren, kwalyk ſtoppen. *Rapetaſſer, calfeutrer un vaiſſeau à la hâte, en deux coups ſix trous.* Is dat ſchuuren, ſchoon maaken? dat is maar LAPZALVEN, knoeyen, morſſen. *Eſt cela ecurer, nettoyer, ce n'eſt que bouſiller, ſalopper, patrouiller.*

LAPZALVER. Kwakzalver, hoetelaar, ſlordig werkman. *Charlatan, rapetaſſeur, bouſilleur.* LAPZALVERY, kwakzalvery, hoetelaary, morſſery. *Charlatanerie.* f. *Ravaudage, bouſillage.* m.

LARDEEREN. v. a. Met lardeer ſpek doorrygen, ſteeken. *Larder, piquer.* Een hoen, een patrys, een haas lardeeren *Larder, piquer un poulet, une perdrix, un lievre.* Een LARDEER bordje. *Un trenchoir.* Een LARDEER priem. *Une lardoire.* LARDEER ſpek. *Du lard à larder, à mettre en lardons.*

LARRYEN. v. n. Oud w: TALMEN, ſukkelen, lanterfanten. *Niveler, lambiner, vetiller.* Jou LARRYSTER, ſukkelaerſter, doeniet! *La nivelleuſe, lambine, faineante!*

LAS. 't *Preteritum* van LEEZEN. Ceſar las, ſchreef en ſprak op de zelfde tyd. *Ceſar liſoit, ecrivoit, parloit en même temps.*

LAS, SLIP. f. Strook, ſtuk laken, ſtof om een rok &c. wyder te maaken, uit te zetten. *Morceau* m. *Piece de drap, d'etoffe qui ſert à elargir un habit &c.* LAS, werd ſomtyds ook voor naad genomen. *Couture, rentraitture.* f. De LAS van 't yzer, de plaats daar twee yzers aan malkander gefineed, vaſt gemaakt zyn. *La conture du fer, l'endroit où deux bouts de fer ſe ſont joints, ont été attachez enſemble.* De LAS of ſamenknooping, binding van twee endens touw. *l'Epiſſure.* f. *Le noeud qui attache, joint deux bouts de corde enſemble.* LAS of klamp onder aan de ſteven. *Taquet d'Etambord.* m. Terme de Marine.

De LAS, LASSCHE of LIES. De vouw tuſſen heup en dye. *Aine.* f *Le pli d'entre la hanche & la cuiſſe.* In de laſſche gekwetſt werden. *être bleſſé dans l'aine, à l'aine.*

LASSEN. v. a. RYGEN. Aan een laſſen. *Enfiler, joindre, attacher enſemble.* Las die brieven, die couranten aan malkander. *Enfilez ces lettres, ces gazettes enſemble; paſſez ces lettres, ces gazettes par le tiret.*

LAST, VRAGT. Laading. f. *Charge, voiture.* f. De laſt inneemen, de laſt hebben, inhebben. *Prendre la charge, avoir la charge.* De laſt breeken, een deel van de vragt alleen loſſen. *Entamer, rompre la charge, decharger une partie de ce qu'on a à bord, dans la voiture.*

De LAST koorn, werd tegen 36 zakken, anders 27 mudden of 108 ſchepels gerekend. *On compte trente ſix ſacs de bled pour un Laſt.* Een LAST Haring, veertien ton Haring. *Un Laſt de Hareng, 14 barrils de Hareng.* Een Laſt teer, 12 ton teer. *Un Laſt de goudron, 12 barrils de goudron.* Een Laſt Brandewyn, vyf ſtukken brandewyn. *Un Laſt d'eau de vie, cinq pieces d'eau de vie.*

LAST, van de groote der ſchepen ſpreekende, werd gerekend voor 4000 pond zwaarte. *Leſt* ou *laſt*, 4000 *livres peſant, en parlant du port des vaiſſeaux; ce qu'on exprime en François par tonneaux; chaque laſt faiſant deux tonneaux.* Een ſchip van twee honderd, vier honderd laſt. *Un vaiſſeau de quatre cent, de huit cent tonneaux.*

LAST. Bevel. *Ordre, commandement,* m. *Commiſſion.* f. Zyn Factoor, Maakelaar laſt geeven tot den inkoop van... *Donner ordre, donner commiſſion à ſon Facteur, à ſon Courtier pour l'achat de...* Ik moet myn laſt volgen. *Il faut que je ſuive mes ordres, ma commiſſion.*

LAST. Schatting, onderſtand geld. *Charge.* f. *Droit, Impôt.* m. Daar is een nieuwe laſt, nieuwe belaſting opgekomen. *On a etabli, introduit une nouvelle charge, taxe, impoſition; on a mis, etabli un nouveau droit.* Holland is zelden buiten LAST, buiten nood, gevaar &c. *La Hollande eſt rarement ſans danger, hors d'intrigue.* Zoo veel kinderen te hebben is een groote laſt. *C'eſt une grande charge que d'avoir tant d'enfans.* Onder den laſt bezwyken. *Succomber ſous le faix.* Een jongman, ongetrouwd man leeftbuiten laſt, ongemakken, onkoſten van huishouden &c. *Un jeune homme, un homme ſeul eſt ſans charges, ſans embarras, ſans frais de menage &c.* Myn vles heeft laſt geleden, daar is veel uit geneepen. *Ma bouteille a eu bien a ſouffrir, on lui a donné une rude ſaignée.* Het End zal de laſt draagen. ſpr: *Au bout de l'aune faut le drap, au bout le bout, c'eſt à la queue qu'eſt le venin.* Die zaak zal geen laſt lyden, zal gemakkelyk doorgaan, afloopen. *Cette affaire là ne trouvera point d'obſtacles, cela s'accommodera bien.*

LASTAADJE, LASTAGIE, wierd eertyds voor Scheepstimmer Werf gezegt: nu verſtaat men 'er meeſtentyd mede een *Plein* of ruimte daar Lootſen, Houtſchuuren &c. en diergelyke Timmeragie konnen gezet werden. *Parc* ou *Chantier: lieu où l'on peut placer des Loges, Magazins &c.*

LASTBEEST. n. Laſtdier. *Bête de ſomme* ou *de charge.* f. De Kameel is een ſterk laſtbeeſt, laſtdier. *Le Chameau eſt une bête de ſomme bien forte.*

LASTDRAAGEND dier. *Bête de charge.* Een LASTDRAAGER, arbeider, kruyer. *Un porte-faix, crocheteur.*

LASTEN. 't meervoud van LAST, in den zin van SCHATTING. Des Stads, des Lands laſten graag, gewillig helpen draagen. *Aider volontiers, de bon coeur à porter les frais, les charges, les impôts de la Ville, du Pays.* LASTEN, werd in den zin van LAST, bezwaaring ook gezegt. Obligatien, Rentebrieven ten laſten der Provintie, ten laſten der Ooſt-Indiſche Maatſchappy. *Des Obligations à la charge de la Province, de la Compagnie des Indes.* De onkoſten van 't huis zyn, loopen ten laſten van den Eigenaar, van den Huisheer. *Les frais de la maiſon ſont, retournent à la charge du Proprietaire.* Ik neem het tot myn LASTEN, ik neem het op my. *Je m'en charge, j'en courrai les risques.* Iemand iets te LASTEN leggen, iemand ergens mede betichten. *Charger, accuſer quelqu'un de quelque choſe.* Daar zyn veel dingen ten laſten van den gevangene. *Il y a bien des choſes à la charge du priſonnier.*

LASTEN. v. a. Belaſten, beveelen, laſt geeven. *Ordonner, enjoindre.* Wy laſten hier mede alle onze goede Onderdaanen &c. *Nous commandons, ordonnons, enjoignons par les préſentes à tous nos bons Sujets.*

LASTER. zie LASTERING. Kwaadſpreeking. *Blaſpheme.* m. *Calomnie, mediſance atroce.* f. LASTERAAR, kwaadſpreeker. *Calomniateur, mediſant.* De Gods LASTERAAREN ſtraffen. *Punir les Blaſphemateurs.*

LASTEREN. v. a. Belaſteren. *Calomnier.* Zyn evennaaſten LASTEREN, belaſteren, beliegen. *Calomnier, noircir ſon prochain, dechirer la reputation de ſon prochain.* God LASTEREN, Godslaſteringen uitbraaken. *Blaſphemer Dieu, vomir des blaſphêmes, des imprecations contre Dieu.*

LASTERING. f. Kwaadſpreeking tegen zyn evennaaſten,

Digitized by Google

ten; belieging, ſchending van zyn evennaaſten. *Calomnie, mediſance atroce contre ſon prochain.* f. Gods-LASTERINGEN uitbraaken. *Vomir des blaſphêmes, des imprecations contre Dieu.*

LASTERLYK. Adj. & Adv. Eerrovend, ſchendend. *Calomnieux, mediſant.* Laſterlyke taal. *Diſcours calomnieux.* Gods-LASTERLYKE woorden. *Paroles Blaſphematoires.* LASTERLYK ſpreeken van de Regeering. *Parler mal, medire de la Regence; declamer, ſe dechainer contre la Regence.* Zyn naaſten laſterlyk beliegen. *Medire calomnieuſement de ſon prochain.* Hy heeft God laſterlyk verloogchend. *Il a renié Dieu avec blaſpheme, blaſphématoirement.*

LASTERMOND, LASTERAAR. Kwaadſpreeker, kwaadſpreekſter. *Bouche mediſante, diffamante, blaſphemante, impie.* 't Is een LASTERMOND, een LASTERAAR, eerroover. *C'eſt une bouche mediſante, un mediſant, un calomniateur.* LASTER-PEN, laſter-, ſchimpzieke pen. *Plume diffamatoire, enveninée, trempée dans le fiel.* LASTER-REDEN. zie LASTERING. *Calomnie, imprecation.* f. *Blaſphéme.* m. *Impieté.* f. LASTERSCHRIFT, eerrovend geſchrift, *Paſquil* in 't Onduitſch. *Ecrit ſcandaleux, libelle diffamatoire.* m. LASTERTAAL, laſtering. *Diſcours, langage mediſant, calomnieux.* m. *Calomnie, mediſance.* f. LASTER-ZIEK. Adj. Genegen te laſteren. *Porté à la calomnie, à la mediſance.*

LASTIG. Adj. ZWAAR. Moeyelyk te draagen. *Peſant, difficile à porter, incommode.* Een boos wyf is een laſtig pak. *Une mechante femme eſt un fardeau bien peſant.* Een LASTIGEN, drukkenden Oorlog. *Une Guerre onereuſe, accablante.* Laſtige bezigheden. *Des occupations fatiguantes.* Wat valt my zyn tegenwoordigheid LASTIG, verdrietig! *Que ſa preſence m'ennuye, m'eſt ennuyeuſe, m'incommode, me peſe!* Iemand LASTIG vallen met zyn bezoek, door zyne geduurige vraagen. *Incommoder, importuner quelqu'un par ſa viſite, par ſes demandes continuelles.* LASTIGHEID, ongemak. *Incommodité, importunité.* f.

LAST LYDEN. v. n. Den laſt draagen, ongemak hebben ergens van. *Souffrir, avoir de l'incommodité de quelque choſe.* Zyn beurs zal 'er laſt by lyden. *Sa bourſe en ſouffrira, en pâtira.*

LASTSCHEPEN. Koopvaardy of andere ſchepen in laading leggende &c. *Vaiſſeaux de charge, de tranſport &c.*

LASTWAGENS. Vragtwagens. *Charettes.* f. pl. *Chariots de voiture.* m. pl.

LAS-YZERS. v. a. Scheeps ſpykers van duizend in een pond. *Cloux de double tillac, long de deux pouces & un quart & d'un milier à la livre.*

LAT. Dunne plank, zaagdeel. *Latte.* f. *Ais mince.* m. Zoo dun als een lat. *Mince comme une latte.*

LATOEN, KALAMYN koper, geel koper. *Du laiton* ou *cuivre jaune.* LATOEN bladen. *Feuilles de laiton.*

LATOUW. Bekend ſalaad kruid. *Laitue.* f. Krop latouw. *Laitue pommée.* f.

LATSE. zie VOORBROEK. Kul-zak. *Braguette.* f. *Ouverture du haut de chauſſe.* Tot de laſte van Gargantua wierden verſcheide ellen ſtof beſteed. *On employa pluſieurs aunes d'etoffe pour la braguette de Gargantua.*

LATTEN. Dunne planken, zaagdeelen. *Des lattes, des ais minces.* De latten van een Prieel, van een overdekte Tuinlaan. *Les lattes d'un Cabinet, d'un Berceau.* Boompjes aan latten opgebonden. *Arbres en eſpalier, arbres attachez à des lattes.* LATTEN of CENTEN daar de zwiering der ſchepen naar gemaakt is. *Lattes de Gabarits.* Terme de Marine.

LATWERK. n. Timmeragie van latten ſamen geſteld. *Treilliſſage.* m. *ouvrage, Charpente de lattes.* Al 't latwerk is verrot, bedurven. *Tout le treilliſſage eſt pouri, gâté.*

't LATYN, de Latynſe Taal leeren, Latyn ſpreeken. *Apprendre le Latin, parler Latin.* 't Latyn van Cicero, van Ceſar, van Terentius, van Horatius is zuiver en ligt te verſtaan. *Le Latin de Ciceron, de Ceſar, de Terence, d'Horace eſt pur & aiſé à entendre.* Gebroke Latyn, keuke Latyn, Monnike Latyn. *Du Latin corrompu, du Latin de cuiſine, de Moine.* Kraamers Latyn, gaauwdieve Taal. *Jargon de filoux, de coupeurs de bourſes.* Latyn verſtaan; begrypen, vatten wat men in bedekte, in korte woorden te kennen wil geeven. *Entendre le Latin; comprendre ce qu'on nous inſinue en mots couverts.* De LATYNEN, Inwoonders van 't oud *Latium*, Stad of Ryk der Latynen, eerſte voorzaaten der Romeinen. *Les Latins* ou *premiers ancêtres des Romains.* Daar werden zeven Koningen der Latynen geteld, waar van Picus, Saturnus Zoon, de eerſte, en Numitor de laatſte zoude geweeſt hebben.

LATYNIST. Latynkundige. *Latiniſte, homme verſé dans le Latin.* De Franſchen, zyn doorgaans, de grootſte Latyniſten niet. *Les François, d'ordinaire, ne ſont pas les plus grands Latiniſtes, les plus chargez de Lat:*

LATYNSCH of LATYNS. Adj. Dat het Latyn, de Latynſche Taale aangaat. *Latin.ine.* De Latynſche Taale is de Taal der Geleerden. *La Langue Latine eſt la Langue des Sçavans.* Hy heeft een hoope Latynſche en Griekſe Boeken, Schryvers, *Il a quantité de Livres, d'Auteurs Latins & Grecs.* Een Latynſche Meeſter. *Un Maitre qui enſeigne le Latin, un Precepteur.* In 't LATYNSCHE School gaan. *Aller à l'Ecole Latine, au College.*

LAUDANUM. Verdikte of beſte HEULSAP, Apoteekers goed aldus genaamd. *Laudanum*, liſez, *Ladanon: c'eſt ainſi que les Chymiſtes appellent le plus excellent Opium.*

LAURIER of LAUWER, LAURIER-BOOM. *Laurier, arbre toujours vert.* De LAURIER, Laurierboom was Apollo toegewyd. *Le Laurier etoit conſacré à Apollon.* LAUWRIER of Lauwerbezien, Bakelaar. *Bayes de Laurier.* f. pl. Een ham met LAURIERBLADEN beleggen, beſteeken. *Couvrir, garnir un jambon de Laurier, de feuilles de Laurier.* Een LAURIER krans, Laurier tak. *Une couronne, une branche de Laurier.*

LAUWER, LAURIER, werd van LAUWER-BOOM en LAURIER-BLADEN verſtaan. *Laurier.* m. Met Lauwer bekranſt, bekroond, gecierd werden. *être couronné, orné de Laurier.* Om den Lauwer, om de eer ſtryden. *Diſputer le Laurier, aſpirer à la palme, à la gloire.* Den Lauwer weg draagen. *Remporter le Laurier, la palme, acquerir de la gloire.* LAUWEREN plukken in 't Veld van Mars. *Cueillir, moiſſonner des Lauriers au Champ de Mars.*

LAVAS. Slechtſte ſoort van Genever water; kort voer voor de Zakkedraagers en Kruyers. *De la Lavaſſe de Genevre; boiſſon forte à l'uſage des Porte-faix & Crocheteurs.*

LAVEEREN. Digt by de wind zeilen, en dikmaals wenden, om zig te beter daar van te bedienen, *Louvoyer, Louvier, bordayer, porter le cap tantôt d'un coté, tantôt d'un autre pour mieux profiter du vent.* Met korte gangen laveeren, gieren. *Louvier à petites bordées.*

LAVEI, wierd voortyds voor OORLOF, vryheid van

Digitized by Google

spelen gezegt. *Congé, liberté de se divertir.* Den Scholieren lavel, vryhof geeven. *Donner congé, donner campos aux Ecoliers.* Iemand LAVEI of lavuit geeven; iemand foppen, voor 't masje doen loopen. *En donner à garder, en faire accroire à quelqu'un; donner une cassade, une bourde à quelqu'un.*

LAVENDEL. f. Lavendel kruit, bekend welriekend kruit. *De la lavande.* LAVENDEL bloem. *De la fleur de lavande* ou *de la lavande en fleur.* De kleeren in de LAVENDEL kist sluiten. *Enfermer les hardes dans le coffre à la lavande.*

LAVUIT. Iemand van de lavuit of lavel geeven, *vide supra*, Voy sur LAVEI.

LAZARETH, is de naam die in Italien aan Gasthuizen en plaatsen daar persoonen en goederen uit besmettelyke plaatsen komende, eenig tyd verblyven, gegeeven werd. Hy is in 't LAZARETH, in 't Gasthuis gebragt. *Il a été mené au Lazareth, à l'Hopital.*

LAZERUS. Leproze, melaatse, hoofdschurftig. *Ladre, Lepreux.* De Lazerus, de Melaatse van 't Evangelium, die de Heere Jesus genas. *Le Lazare, le Lepreux de l'Evangile que le Seigneur Jesus guerit.* LAZERUS-HUIS, Leprozen huis. *Hopital des Lepreux.* m. *Ladrerie, Leproserie.* f. Lazarus kleppen. *Cliquettes de Ladre.* LAZERY, melaatsheid, Joods schurft. *Ladrerie, lepre, gale à laquelle les Juifs sont fort sujets.* f.

LAZUUR, AZUUR, werd voor HEMELSBLAAUW gezegt. *Azur, bleu Celeste.* m. Het LAZUURE of azuure gewelf, de Sterren Hemel in de Dichtkundige Styl. *Le Firmament, la voute Azurée*, en style Poëtique.

L E.

LEB, LEBBE. Stremsel, runsel. *De la presure pour faire du lait caillé, des caillebottes*, comme on parle en Poitou.

LEB-AAL, NEB-AAL. Aal met een spitse bek. *Anguille au bec pointu.* f.

LEBBIG. Adj. Scherp, vies op de tong, naar leb smaakende. *Qui sent la presure, qui a un gout piquant, fort.* Lebbige kaas. *Du fromage qui pique sur la langue, qui sent le pied de messager.* LEBBIG, bitsig, spytig, vinnig. *Dedaigneux, piquant, fier, arrogant.* Iemand een lebbig bescheid geeven. *Faire une réponse dedaigneuse, piquante, arrogante à quelqu'un; répondre dedaigneusement, arrogamment, avec aigreur à quelqu'un.* De LEBBIGHEID, vieze, sterke smaak van de kaas. *L'aigreur, le goût fort, l'odeur forte & desagréable du fromage.* LEBBIGHEID, bitsigheid, scherpigheid van Taal. *Dedain.* m. *Aigreur, arrogance de Langage.* f.

LEDEBREUK. Breuk in eenig lit. *Fracture, luxation, dislocation de membre.* f.

LEDEKANT. n. Ledikant, Veldkoetse. Op een Ledekant, in een Ledikant slaapen. *Coucher dans un lit de Camp, dans un lit à la Françoise.*

LEDEMAATEN, werd altemets voor LEDEN gezegt. De Geloovige zyn Christi Ledemaaten. *Les Fidelles sont les Membres de J: Christ.*

LEDEN. 't meervoud van LIT of LIDT. *Membres.* Ik voel een pyn, een trilling door al myn leden. *Je sens de la douleur, un tressaillement par tous mes membres.* De LEDEN der Vergadering, der Kerke, van den Raad. *Les Membres de l'Assemblée, de l'Eglise, du Conseil.* De LEDEN, stukken van een raam, van een venster, van een schip. *Les membres, les pieces d'un chassis, d'une fenêtre, d'un vaisseau.* De twee voorste, eerste LEDEN van een *Syllogismus of* slotbewys. *Les deux premiers membres, les premices d'un Syllogisme.*

LEDER, werd van de fyne Schryvers voor LEER ge-

speld, om de Latynse woorden *Cutis* en *Doctrina* te onderscheiden: maar weinig weet de gemeene man van *Kalfs-leder, Rus-leder, Spaans-leder.*

LEDE-ZETTER of **LEDENZETTER**, zoo men wil, een die gebrokene *of* verwrikte, verstuikte leden weder recht zet, inzet. *Bailleur, Renoueur, celui qui renoue, remet les membres denis, disloquez.* De gaauwste Scherprechters zyn de beste Ledezetters. *Les plus habiles Bourreaux sont les meilleurs Renoueurs.*

LEDGRAS, LETGRAS of Litgras, Hondswortel. *Chiendent.* m. *Herbe qui jette beaucoup de racines & forme quantité de noeuds.*

LEDIG, werd in de beschaafde styl gebruikt in de plaats van LEEG, in de gemeenzaame styl daar voor bekend. LEDIG of LEEG betekend dan YDEL, IEDEL, in overstelling van VOL. Het glas, de vles is ledig. *Le verre, la bouteille est vuide.* De ledige plaatsen vullen. *Remplir les places, les espaces vuides.* De Natuur schuwd het ledige, de ledige plaatsen. *La Nature abhorre le vuide.* Een LEDIG erf of LEEG erf. *Un espace vuide, une etenduë de terrain propre à batir une maison* ou *des maisons.* LEDIG GAAN of LEEG GAAN, lanterfanten, niet werken. *être oisif, faineanter, demeurer à rien faire, battre le pavé.* LEDIG ZITTEN of leeg zitten. *Demeurer à rien faire, se tenir les bras croisez.* Men vind hem nooit LEDIG, nooit zonder bezigheid. *On ne le trouve jamais oisif, jamais à rien faire.* Ik werk 'er in myne LEDIGE uuren aan. *J'y travaille à mes heures de loisir, à mes heures perduës.* Een ledig mensch is een Duivels oorkussen. spr: *Une personne oisive, un paresseux est sujet à la tentation, ne songe qu'à mal faire; le Diable tente les paresseux.*

LEDIGHEID, WERKLOOSHEID. Luiheid. *Oisiveté, paresse.* f. In de ledigheid verstinken, vadzig blyven zitten. *Pourir, croupir dans l'oisiveté.*

LEED of **LEET.** *Preteritum* van LYDEN. Hy leed dien hoon, die verongelyking zeer geduldig. *Il souffrit, il endura cet affront, cet outrage fort patiemment.*

LEEDJES of **LIDTJES** Rotting. *Japonne.* f. *Baguette* ou *canne des Indes pliante & pleine de noeuds.*

LEEFDAGEN, werd in de gemeenzaame styl voor LEVENSTYD gezegt. Wie zag zyn leefdagen iets diergelyks! *Qui vit de sa vie, de ses jours chose semblable!*

LEEFTOGT. zie **LEVENSMIDDELEN.** *Vivres, provisions de bouche.*

LEEFTYD. zie **LEVENSTYD.** Leefdagen. 's Menschen leeftyd is bepaald. *L'age de l'homme est limité, la vie de l'homme est limitée.*

LEEFWYZE. f. Gedrag, levensbestier. *Conduite, maniere de vivre.* f. *Comportement.* m. De goede LEEFWYZE, dieet doet veel tot de gezondheid. *La bonne diette, le bon regime contribuë beaucoup à la santé.*

LEEG. Adj. LEDIG. Yl, ydel. *Vuide.* Een leeg huis, een leeg vat, een leege beurs, leege zakken. *Une maison, un tonneau, une bourse vuide; des sacs* ou *des poches vuides.* Met leege handen, zonder verëering by iemand komen. *Venir auprès de quelqu'un les mains vuides.* Hy is, hy zit nooit leeg, zonder werk. *Il n'est jamais à rien faire.*

LEEGEN. v. a. Leeg maaken. *Vuider.* Een glas, een vles leegen, uitdrinken. *Vuider un verre, une bouteille.* Zyne zakken leegen, leeg maaken. *Vuider ses poches.* Een kakhuis leegen, ruimen. *Vuider, curer un aisement, un retrait.*

LEEG GAAN. v. n. **SCHAALOOS** loopen, zonder arbeid zyn. *être à rien faire, n'avoir rien à faire.* 't meeste werkvolk gaat te Leiden leeg. *La plupart des*

Digitized by Google

des ouvriers de Leide n'ont rien à faire. LEEG GAANDER, straatslyper, luyaard. *Batteur de pavé, fainéant.*

LEEG LOOPEN. v. n. **LEEG GAAN.** Geen werk hebben *of* geen werk zoeken. *N'avoir rien à faire, être à rien faire, battre le pavé.* Van 't leeg loopen komt niet als kwaad. *Il ne peut arriver que du mal d'être à rien faire, de battre le pavé, de fainéander.* LEEGLOOPER, LEEGGAANDER, straatslyper. *Batteur de pavé, faineant.*

LEEGSTAAN. v. n. Niet bewoond werden, als men van Huizen spreekt. *être vuide, n'être point habité.* Te Hoorn en Enkhuizen staan veel huizen leeg. *Il y a bien des maisons vuides à Horn & à Enkhuse.*

LEEGTYD. Tyd op welke men zig naar eige goed dunken kan bezig houden. *Loisir.* m. *Temps auquel on peut s'occuper a ce qu'on veut.* Hebt gy nu leegtyd? *êtes vous de loisir à present, avez vous le temps, le loisir à present?*

LEEG ZITTEN. v. n. Leeg blyven zitten, niet met al doen. *être à rien faire, demeurer les bras croisez, rester oisif.* Een vrouw, een meyd die 't werk bemind zit nooyt leeg. *Une femme, une servante qui aime l'ouvrage n'est jamais à rien faire, trouve toujours dequoy s'occuper.*

LEEK. *Preteritum* van LYKEN, gelyken. Hy leek heel t'onvrede te zyn. *Il paroissoit être fort mecontent.* 't leek wel gekscheeren. *On eut dit que c'etoit pour rire.*

LEEKE, *Clerus* in 't Latyn, werd gezegt van een die buiten Kerkelyke ordening is. *Laique.* De Beelden werden by de Roomsgezinden de Boeken der LEEKEN genaamd. *Les Images chez les Cath: Romains, s'appellent les Livres des Laiques, des Artisans, des Rustres.* LEEKEBROEDER, dienstbaar Kloosterling. *Frere Lai, frere convers, frere coupe chou.* LEEKE-RECHTER, Waereldlyke Rechter. *Juge Laique, Juge Temporel.* LEEKE-ZUSTER in tegenstelling van CHOORZUSTER. *Soeur Laye, Soeur converse qui fait le service manuel du Convent.*

LEELYK, LAELYK. Adj. Niet mooy, niet schoon. *Laid. de; vilain. ne.* Een leelyk aangezigt, leelyke tanden. *Un laid, un vilain visage; de laides, de vilaines dents.* De Aap, de Beer, de Pad zyn leelyke dieren. *Le Singe, l'Ours, le Crapaud sont de laides bêtes, de vilains animaux.* 't Is een leelyke Bely, zy is zoo leelyk als de nagt. *C'est une vilaine Gaupe, Guenon; elle est laide à faire peur.* Een LEELYKE, onaangenaame uitspraak. *Une vilaine prononciation, un laid accent.* Een leelyk, een slordig weer. *Un laid, un vilain temps.* Hy heeft LEELYKE, ongeschikte manieren, gewoontens. *Il a de vilaines manieres, coutumes.* Dat staat zeer leelyk, slegt. *Cela est fort vilain, cela est bien malséant, cela a fort mauvaise grace.* Hy heeft hem een LEELYKE pors gespeeld. *Il lui a joué un vilain tour.* Dat is LEELYK, kwaalyk van hem gedaan. *Cela est malfait à lui, cela est bien vilain à lui.* 't Voetvolk wierd 'er leelyk gehavend. *L'Infanterie y fut bien mal traittée.* Hy gaf haar een LEELYK, een vuil beschcid. *Il lui fit une réponse bien malhonnête, bien brutale.* Zy keek hem leelyk aan. *Elle lui fit une vilaine grimace, elle le regarda du haut en bas.*

LEELYKHEID, Onaangenaamheid van 't wezen, van de gang. *Laideur du visage, mauvaise grace de la demarche.* De LEELYKHEID der zonde. *La turpitude, la laideur du peché.*

LEELYK MAAKEN. v. a. *Enlaidir, rendre laid.* LEELYK WORDEN. v. n. *Enlaidir, devenir laid.* LEELYKWORDING. *Enlaidissement.* m.

LEEM. n. Potaarde, kley. *Argile, terre grasse, terre à potier, terre glaise.* f. Een Boere haag met leem bestryken. *Enduire une cloture, une haye de glaise.* De Pottebakker maakt met het zelfde leem vaten ter eeren en vaten ter oneere. *Le Potier fait de la même argile des vaisseaux à honneur & des vaisseaux à deshonneur.* LEEMAGTIGE aarde, grond. *De la terre argileuse, de la terre glaise.* Een LEEME hut. *Un tabernacle, une cabane d'argile, une chaumiere.* Een LEEME MUUR, leeme want. *Un mur, une paroi d'argile.*

LEEMAN, werd by *Contractio* voor LEDEMAN gezegt. De LEEMAN is een houte beeld tot gebruik der Schilders en Beeldhouwers, die dat beeld in alderhande plooyen konnen zetten, doen staan. *Mannequin.* m. *Statuë* ou *figure de bois pliante, à l'usage des Peintres & Sculpteurs.*

LEEMEN. v. a. **BELEEMEN.** Met leem bestryken. *Enduire de terre glaise, d'argile.*

LEEMTE, werd somtyds voor LAMMIGHEID, verstyving der leden gezegt. *Paralysie.* f. *Engourdissement, roidissement des membres.* m.

LEEN. n. Erfbezit, Adelyk goed. *Fief* m. Opper-Leen, Hoofdleen daar andere Leenen onder staan. *Fief dominant.* Onder LEEN, Leen dat by vergunning gehouden werd. *Fief servant.* Een agter Leen. *Un arriere Fief.* Een vry Leen. *Un franc Fief.* Mantua is een Leen van 't Ryk, Ryksleen. *Mantouë est un Fief de l'Empire.* Een Land te Leen houden. *Tenir une terre en Fief.* Onbebouwde landen, broeklanden tot een Leen verheffen. *Fieffer des terres vaines, Fieffer des mavecages, les eriger en Fief.*

LEEN, werd by *Contractio* voor LEDEN gezegt. Ik beefde en trilde door al myn leen. *Je tremblois, j'avois le frisson par tout mon corps.* Het leide my op de leen, doe wy uit Cleef reeden, dat de wagen omleggen zoude, als tusschen Cranenburg en Nymegen geschiede. *J'avois un pressentiment en sortant de Cleves, que le chariot verseroit, comme il arriva entre Cranenbourg & Nymegue.*

Te LEEN. Adv. Niet in eigendom. *D'emprunt, par emprunt.* Ik heb het boek, 't paard maar te leen. *Je n'ai le livre, le cheval que d'emprunt.* Iemand iets te leen geeven. *Prêter quelque chose, donner quelque chose en prêt à quelqu'un.*

LEENBRIEF. *Contract touchant le Fief.* LEENDIENST, Heerendienst. *Corvee, redevance du Vassal.* f.

LEENEN. v. a. Te leen geeven, verschieten. *Prêter.* Iemand geld, boeken, huisraad leenen. *Prêter de l'argent, des livres, des meubles à quelqu'un.* Op interest, op pand leenen. *Prêter à interêt, prêter sur gages.* Vrind in 't LEENEN, Vyand in 't wedergeeven. spr: *Ami au prêter, Ennemi au rendre.* Iemand zyn credit, zyn naam leenen. *Prêter son credit, son nom à quelqu'un.* Iemand het oor LEENEN, zyn raad opvolgen. *Prêter l'oreille à quelqu'un.* Geld van iemand LEENEN, geld by iemand te leen opneemen. *Emprunter de l'argent de quelqu'un.*

LEENER of **LEENDER,** als veeltyds gezegt werd, bereekend de geen die iets leend, en ook de geen die van iemand iets afleend. *Prêteur & emprunteur.* De LEENER eischt meer verzekering, vastigheid. *Le Prêteur demande plus de sureté.* De LEENER gaf zyn Horlogie te pand. *L'emprunteur donna sa Montre en gage.*

LEENGOED. n. Leen, leenroerig goed *of* land &c. *Bien feodal, terre feodale, qui releve d'un Seigneur &c.* Alle leengoederen zyn de Cyns *of* 't Heere geld onderhevig. *Tous les biens feodaux sont sujets au Cens.*

LEEN-

Digitized by Google

LEENHEER, Grondheer, Eigenaar van 't leengoed. *Seigneur feodal, Seigneur foncier.* Den Leenheer cyns betaalen. *Payer le cens au Seigneur feodal* ou *foncier.* LEENHOF, LEENKAMER. *Cour, Chambre feodale.* f. LEENHOUDER, Leenman. *Vaſſal, homme lige, Tenancier, celui qui tient un Fief à ferme & hommage.* LEENMANNEN, LEENLUIDEN, Leenhouders. *Vaſſaux, gens tenans Fiefs.* LEENMANSCHAP, hoedanigheid, ſtaat van den Leenman, Leenhouder. *Dependance du Vaſſal, qualité de l'homme Lige.* f. LEENRECHT. n. *Droit feodal.* m. *Juſtice feodale.* f. LEENROERIG. Adj. Van hooger Leen afhangende. *Feodal, appartenant au Fief.* Leenroerige goederen *Terres feodales, relevant d'un Fief dominant.* LEENROERIGHEID, afhankelykheid van 't Leen. *Dependance du Fief, redevance au Fief.* LEENVERHEFFING, ontfanging, aanneeming van 't Leen op zekere voorwaarden. *Relevement, acceptation du Fief à certaines conditions, hommage du Tenancier en recevant, acceptant le Fief.*

LEENIG. Adj. Zagt, gedwee, rekkelyk. *Souple, maniable.* Leenig linnen, leenig papier. *De la toile ſouple, maniable; du papier maniable, obéiſſant, qui prête à la main.* LEENIG of SMEEDIG Bergſtof. *Metail malleable, qui peut ſouffrir le marteau.* Het goud is leeniger als 't koper, als 't ſtaal. *L'or eſt plus malleable que l'airain, que l'acier.*

LEENING. f. Geld leening, verſchieting. *Prêt d'argent* m. Een groote leening, leeninge op pand, op intereſt. *Un gros prêt, prêt ſur gages, à interêt.* De Bank van LEENING, Lombaert in de wandeling *La Banque des prêts* ou *des emprunts.* Men is de vreemde Troepen verſcheide LEENINGEN, maandgelden, paayen ten agteren. *On doit pluſieurs montres, pluſieurs payes aux Troupes auxiliaires.*

LEENSPREUK. f. Byſpreuk, verbloemde *of* ontleende ſpreekwyze, *Allegoria* in 't Latyn. *Allegorie.* f. *Diſcours figuré* Een LEENSPREUKIGE, verbloemde reden, ſpreekwyze. *Un diſcours allegorique, figuré.*

LEEP. Leepoogig, oogdragtig. *Chaſſieux. euſe.* Leepe oogen, leep gezigt. *Yeux chaſſieux, vuë trouble.* Iemand LEEP of van ter zyde aanzien. *Regarder quelqu'un du coin de l'oeil; bizler, lorgner en regardant quelqu'un.*

LEEP. Adj. Loos, doortrapt, doorſleepen. *Fin, ruſé, ſubtil.* 't Is een leepe vent, een leep wyf. *C'eſt un fin matois, un madré coquin; c'eſt une matoiſe, une ruſee peſte.* Hy is u te leep, hy is te leep voor u. *Il eſt trop fin, trop ruſé pour vous; il en ſçait plus long que vous.*

LEEPHEID. f. FYNHEID. Doortraptheid. *Fineſſe, ruſe, adreſſe.* f.

LEEPIGHEID. f. Oogendragt, gruizigheid der oogen. *Chaſſie, ſaleté, cire qui s'amaſſe autour des yeux.* f. LEEPIGHEID, oogen ziekte, oogenvloed. *Maladie des yeux qui fait qu'il en ſort de la chaſſie, de la cire.*

LEEPOOG. n. Oog dat vloeyd, gruizig is. *Oeil chaſſieux.* m. 't Is een LEEPOOG, een die leepe oogen heeft. *C'eſt un chaſſieux, une chaſſieuſe.*

LEER. n. Bereide huid. *Du cuir.* Getouwd leer. *Du cuir aprêté, corroyé.* Rus leer. *Du cuir de Ruſſie* ou *de Rouſſi.* Spaans LEERE ſchoenen. *Des ſouliers de maroquin.* Een goud LEERE kamer, kamer met goud leer behangen. *Chambre dorée, tenduë de cuir doré* f. Zeem LEERE handſchoenen. *Des gants de chamois.* Brand emmer van gehard, gekookt LEER. *Seau de cuir bouilli.* m. Teſtament in ſegryn LEER gebonden *Teſtament relié en chagrin.* Boek met bereid ſchaaps LEER, in ſchaaps leer gebonden. *Livre relié en baſane, couvert de baſane.* Schoen LEER, zool leer. *Cuir de ſemelle.* m. Over leer, boven leer van de ſchoen. *L'empeigne du ſoulier.* Nieuwe LEEREN, nieuwe zoolen onder de ſchoenen doen. *Mettre des ſemelles neuves à des ſouliers.* Stryk LEER om pennemeſſen aan te zetten. *Cuir à aiguiſer des canifs &c.* Uit een ander mans leer is 't goed riemen ſnyden. ſpr: *Il fait bon couper dans le cuir d'autrui, faire du cuir d'autrui large couroye.* Dat is leer om leer, dat is betaald gezet. *C'eſt la pareille qu'on vous rend, cela vous etoit bien dû, vous êtes bien payé.* 't LEER of de ſcheê daar de degen in is. *Le fourreau, la gaine de l'epée.* Van leer trekken, den degen uittrekken. *En vouloir aux coudre; degainer, mettre flamberge au vent*

LEER of LADDER. Bekend tuig. *Echelle* f. Men kan 'er niet by zonder leer. *On n'y ſçaurois atteindre ſans echelle.* Op de leer klimmen, hangen moeten. *Monter à l'echelle.*

LEER, LEERE, in den zin van *Doctrina*, zedeles, leering *of* leerſtuk. *Doctrine.* f. De Leere des Euvangeliums, de Leere der Apoſtelen moet onze eenigſte regel zyn. *La Doctrine de l'Evangile, la Doctrine des Apôtres doit être notre unique regle.* De Leere der Oudvaders is zeer ongelyk, oneenpaarig, heeft zig na de tyden geſchikt. *La Doctrine des Peres eſt bien inegale, a varié, a changé ſelon les temps.* De LEERE van Plato, van Socrates, van Seneca is een roem voor 't Heidendom. *La Doctrine de Platon, de Socrate, de Seneque fait honneur au Paganiſme.* De Leere van Epicuur is heel kwaadaardiglyk uitgelegd, verdraayd. *La Doctrine d'Epicure a eté tres malicieuſement interpretée, torduë, empoiſonnée.* Auguſtinus, Calvinus en Janſenius zyn het eens omtrent de Leere der Genade. *Saint Auguſtin, Calvin & Janſenius ſont de même ſentiment ſur la Doctrine de la Grace.* Elk een waand, gelooft de zuivere Leer te volgen. *Chacun preſume, chacun croit ſuivre la pure Doctrine.* 't Ongeluk, de val van anderen moet ons tot LEER, tot een leering ſtrekken, verſtrekken. *Le malheur, la chute des autres nous doit ſervir d'inſtruction, d'enſeignement.*

LEERAAR. Geeſtelyke Leermeeſter. *Paſteur, Miniſtre.* 't Goed voorbeeld der Leeraaren ſticht meer dan de ſchoonſte Predikatien. *Le bon exemple des Paſteurs, des Miniſtres edifie plus que les plus belles Predications.* HOOGLEERAAR of *Profeſſor* in de Ooſterſche Taalen, in de Godheid, in de Rechten, in de Geneeskunde. *Profeſſeur aux Langues Orientales, en Theologie, en Droit, en Medecine.*

LEERAAREN, is het lieve woordje dat *Rabus, Sewel* en andere voorſtanders der onvermengde Nederduitſche Taale, in de beteekenis van *Docere*, ONDERWYZEN, ter vermydinge van 't dubbelzinnig *Verbum* LEEREN, hebben willen invoeren: voor my ik laat het LEERAAREN, den Leeraaren alleen bevolen.

LEERBEGEERTE. zie LEERGIERIGHEID. Aandagt, oplettendheid. *Application, envie d'apprendre, humeur ſtudieuſe, emulation.* f.

LEERBEREIDER, LEERTOUWER. *Peaucier, Megiſſier, Corroyeur.*

LEERE of LEEREN, werd als een *Adjectivum* in ſamengeſtelde naamen gebruikt. Een leere gordel. *Une ceinture de cuir.* Een leeren emmer. *Un ſeau de cuir.* Leere wyn zakken. *Des ouaires* ou *poches de cuir.*

LEEREN. v. a. Dit woord beteekend voor eerſt ONDERWYZEN. Leeren aan een ander. *Enſeigner, apprendre, montrer à un autre.* De Heilige Schriftuur leerd ons

Digitized by Google

ons wel te leeven. *La Sainte Ecriture nous enſeigne, nous apprend à bien vivre.* Leerd die Meeſter wel? onderwyſt hy zyne Leerlingen wel? *Ce Maître enſeigne-t-il bien, montre-t-il bien à ſes Ecoliers?* Een kind de beleeftheid, de vreemde Taalen leeren. *Enſeigner, montrer, apprendre à un enfant la civilité, les Langues étrangeres.* Leer my Duitſch en ik zal u Franſch leeren. *Apprenez, montrez, enſeignez moy le Hollandois & je vous apprendrai, montrerai, enſeignerai le François.* Wagt, wagt, ik zal u leeren jokken! gem: ſpr: *Attendez, attendez, je vous apprendrai à mentir!* De tyd zal 't leeren. *Le temps l'apprendra, nous l'apprendra, le fera voir.* De ervarendheid leerd ons. *L'experience nous apprend.*

LEEREN. Iets van een ander leeren. *Apprendre quelque choſe d'un autre.* Leeren ſchryven, cyfferen, zingen, danſen; de Franſche Taal leeren. *Apprendre à ecrire, à chiffrer, à chanter, à danſer; apprendre la Langue Françoiſe.* De Juffers leeren hier alderhande oefeningen. *Les Demoiſelles apprennent ici toutes ſortes d'exercices.* Zyn les LEEREN, van buiten leeren, overpeinzen en in zyn geheugen prenten. *Etudier ſa leçon, apprendre ſa leçon par coeur.* Wat doet gy daar? ik leer myn Pſalm, myn Carechismus. *Que faites vous là? j'etudie, j'apprends mon Pſeaume, mon Catechiſme.* Gaauw, bot in 't leeren zyn. *être habile, être dur à apprendre; apprendre aiſement, apprendre difficilement.* Het leeren van een Taal eiſcht aandagt en tyd. *L'etude d'une Langue demande de l'attention & du temps.* Die Meeſter, die Profeſſor is het LEEREN, het onderwyzen verboden. *Il a eté deffendu à ce Maître, à ce Profeſſeur d'enſeigner, d'inſtruire, de faire des leçons.* Men moet leeren met ſchaade of met ſchande. ſpr: *On apprend toujours quoy qu'il en coute.* De Boerinnen en gemeene Burger vrouwen zeggen, wat zult gy die ketel LEEREN? wat zult gy die ketel doen? ik zal hem ſchuuren. *Que ferez vous à ce chaudron? de ce chaudron? je l'ecurerai.*

LEERGELD. n. Schoolgeld. *Ecolage.* m. *Penſion.* f. *Argent d'aprentiſſage.* Hy heeft al leergeld gegeeven, hy heeft 'er al wat geld aan beſteed, verlooren. *Il a deja payé l'apprentiſſage, il ſçait ce que l'aune en vaut.*

LEERGIERIG, LEERZAAM. Adj. Leerbegeerig. *Studieux, docile, applique à l'etude, qui a de l'emulation, qui aime l'etude.* De leergierige kinderen zyn der Meeſteren vreugd, kroon. *Les enfans ſtudieux, dociles, appliquez à l'etude, ſont la joye, la couronne des Maitres.* Een loffelyke, pryzelyke LEERGIERIGHEID. *Une louable emulation, envie d'apprendre.*

LEERING. f. Leer, leerſtuk, zedeles. *Precepte, enſeignement, dogme.* m. *Doctrine, leçon.* f. De leeringen des Euvangeliums opvolgen. *Suivre les preceptes, les enſeignements de l'Evangile.* Men kan ſchoone LEERINGEN, zedeleſſen uit Boëtius, uit Epicterus, uit Eſopus Fabels trekken. *On peut tirer de beaux preceptes, de belles leçons de Boëce, d'Epictete, des Fables d'Eſope.*

LEERJAAREN van een ambagts gezel. *Années d'aprentiſſage d'un compagnon, d'un garçon de metier.* Die knegt heeft zyn leerjaaren nog niet uitgedient. *Ce garçon n'a pas encore achevé ſon aprentiſſage.* De LEERJAAREN, proefjaaren van een Kloſterling. *Le Noviciat, les années de probation d'un Religieux.*

LEERJONGEN, LEERKNAAP. *Aprentif.* Schoenmaakers, Timmermans, Snyders leerjongen. *Aprentif Cordonnier, Charpentier, garçon Tailleur.*

LEERKIND. n. Schoolkind. *Ecolier.* Die Meeſter heeft een hoope Leerkinderen. *Ce Maître a quantité d'Ecoliers.*

LEERLING. Scholier, Student. *Ecolier, Diſciple, Eleve.* Die Profeſſor, die Schilder maakt goede Leerlingen. *Ce Profeſſeur fait de bons Diſciples, ce Peintre fait de bons Eleves.*

LEERMEESTER. Onderwyzer. *Precepteur, Pedagogue.* Nero liet zyn Leermeeſter Seneca om 't leven brengen. *Neron fit mourir Seneque ſon Precepteur.*

LEERMEISJE. Naaymeisje &c. *Apprentie, fille de couture &c.* Die Naayſter heeft veel leermeysjes. *Cette Couturiere a beaucoup d'apprenties.*

LEER-REDEN, is het woord der gewyde Redenaaren ter vermydinge van 't oud Onduitſch woord PREDIKATIE. *Prêche, Sermon.* m. *Predication.* f. Zeker Leeraar had zyn Leer-reden uit het Boek der Wordinge, 't derde Hoofdſtuk, en aldaar aan de vyfde Snede: om dezelve door de baſtert woorden *Geneſis, Cappittel* en *Vaers* niets van hare verheventheid en klem te doen derven.

LEERSTUK. n. LEERING. Onderwerp daar 't bewys over gegeeven werd. *Dogme, precepte.* m. *Maxime de Religion* ou *de Science.* De Theologiſche Leerſtukken verdeelen de Geeſten meer dan zy die verlichten. *Les Dogmes de Theologie diviſent les Eſprits plus qu'ils ne les eclairent.*

LEERTJE. n. Vetertje. *Couroye, petite longe* ou *bande de cuir.* f. Steek 'er een leertje door. *Paſſez y une bande de cuir.*

LEERTOUWEN. v. a. Leerbereiden. *Apprêter, corroyer, preparer.* Op het LEERTOUWEN gaan. *Apprendre à apprêter, corroyer le cuir.* LEERTOUWER, Leerbereider. *Corroyeur, Megiſſier.* LEERTOUWERY. *Corroyerie, Megiſſerie.* f.

LEERTYD. *Temps d'apprentiſſage.* m. Zyn LEERTYD, leerjaaren uitdienen. *Finir ſon apprentiſſage.*

LEERZAAM. Adj. Onderrigtend, daar leering in ſteekt. *Inſtructif. ive; qui ſert d'enſeignement.* Een leerzaam onderhoud, een leerzaame leezing. *Un entretien inſtructif, une lecture inſtructive.* De ſtudie der *Geographie* is een zeer leerzaam tyd verdryf. *L'Etude de la Geographie eſt un paſſe-temps bien inſtructif.*

LEERZAAM, LEERGIERIG. Buigſaam, gezeggelyk. *Docile, qui aime l'etude.* Een leerzaam Scholier komt ver met 'er tyd. *Un Ecolier, un Diſciple docile va loin avec le temps.* De LEERZAAMHEID, aandagt, leergierigheid der brave geeſten. *La docilité, l'application des braves eſprits, des bons genies.*

LEERZUGT, LEERGIERIGHEID. *Envie d'apprendre, de ſçavoir; application, emulation.* f. *Humeur ſtudieuſe, amour des belles lettres.* LEERZUGTIG, leergierig. *Studieux, applique à l'Etude des belles lettres.* LEERZUGTIGHEID. zie LEERZUGT.

LEESBAAR. Adj. Dat geleezen kan werden. *Liſible.* Leesbaar ſchrift. *De l'ecriture liſible, qu'on peut lire aiſement.*

LEESBOEK. n. Kinder leesboek. *Livre dans lequel un enfant apprend à lire.*

LEEST. Schoenvorm. *Forme ſur laquelle on fait un ſoulier.* f. Nieuwe ſchoenen nogmaals op de leeſt zetten. *Remettre des ſouliers neufs ſur la forme.* Op een zelfde leeſt ſchoeyen, naar den letter. *Se chauſſer au même point.* Schoeyen op een leeſt, op de zelfde leeſt; de zelfde gevoelens hebben, een lyn trekken. *être chauſſez au même point, s'accorder de tous points, être de même opinion, de même Cabale.* Hy ſchoeyd daar op eene andere leeſt; hy verhaalt de zaak heel anders, hy geeft de zaak een andere draay, een andere gedaante. *Il donne une autre forme, un autre tour à l'affaire, il raconte la choſe tout autrement.* Schoenmaaker houd u by uw leeſt. bekend ſpreekw:

Digitized by Google

van 't Latyn, *ne Sutor ultra crepidam. Cordonnier tien toy à ta ſavatte; n'entreprends point ſur le metier des autres.*

LEEST, werd ook nog voor lyfsgeſtalte genomen. *Taille, ſtature.* f. Zy is wel gemaakt en ſchoon van leeſt; zy heeft een fyne en gladde leeſt. *Elle eſt bien faite & a la taille belle, elle a la taille fine, aiſée, bien priſe.*

LEEST, werd nog gezegt van een bolagtige dikte onder de hak van 't paard, waar door 't zelve komt te hinken. *Tumeur, enflure au talon du cheval, qui le fait boiter.* f.

LEET en niet **LEED**, als veele verkeerdelyk ſchryven, MOEYELYKHEID, ongemak, ſmaad. *Mal.* m. *Douleur, incommodité, fâcherie.* f. Kom maar vry, u zal geen leet geſchieden. *Venez en toute liberté, il ne vous ſera fait aucun mal.* Het ſchip is heel oud, het kan tegen geen leet. *Le vaiſſeau eſt fort vieux, il ne ſçauroit reſiſter au moindre heurt, ſoutenir le moindre choc.* Zy deed wat zy konde om haar mans LEET te wreeken. *Elle fit tout ce qu'elle put pour venger le tort, l'outrage fait, l'injure, l'injuſtice faite à ſon Mari.*

LEET, werd nog in den volgende zin gezegd. Uw verlies is my van harte LEET, ik ben zeer bedroeft over uw verlies. *Je ſuis bien marri, bien fâché de votre perte; je ſuis fort ſenſible à votre perte.* Gy moet mede, het zy u lief *of* leet. ſpr. *Il faut que vous veniez, bon gré malgré.*

LEET DOEN. v. a. Kwaad doen, beledigen. *Faire mal, offenſer.* Niemand zal u leet doen. *Perſonne ne vous fera de mal.* 't Zou my LEET DOEN, 't zou my moeyen als hem eenig ongemak geſchiede. *Je ſerois fâché, marri s'il lui arrivoit du mal.* Het doet my leet, 't ſmert my van den man. *Je plains le pauvre homme; le pauvre homme me fait pitié.* 't Zal u geen LEET DOEN, geen leet zyn hem te kennen. *Vous ne ſerez pas fâché de le connoître.* LEET DRAAGEN, TOUW draagen over zyn Mans dood. *être fâchée, affligée, mener deuil de la mort de ſon Mari.* Hy draagd 'er niet veel leet over. *Il n'en eſt pas trop fâché.* LEETDRAAGEND, medoogend gemoed. *Ame ſenſible, pitoyable.*

LEETWEEZEN. n. Berouw. *Regret, repentir.* m. Leetweezen toonen God vertoornd te hebben. *Marquer, temoigner du regret d'avoir offenſé Dieu.* Hy heeft 'er gants geen leetweezen over. *Il n'en a aucun regret, aucun repentir.*

LEET ZYN. v. n. Leet doen, moeyen. *Fâcher, affliger, rendre marri.* Als 't anders was zoude het my van harte leet zyn. gem: ſpr: *S'il etoit autrement, j'en ſerois extrêmement fâché, j'en ſerois bien marri.* 't Moet zoo gaan, 't zy hem leet of niet. *Il faut que cela aille ainſi, qu'il en ſoit fâché ou non.*

DE LEEUW is een edelmoedig dier, is de Koning der Dieren. *Le Lion eſt un animal genereux, eſt le Roy des Animaux.* Een jonge LEEUW *of* wulp. *Un jeune Lion, un Lionceau.* De Hiſtorie meld van een Leeuw die de Slaaf, welke hem een doorn uit den voet getrokken had, uit erkentenis op 't worſtelzand ontzag, verſchoonde. *L'Hiſtoire fait mention d'un Lion qui reſpecta, epargna par reconnoiſſance l'Eſclave qui lui avoit retiré une epine du pied.* De LEEUW, Hollandſe Leeuw bruld en ſchud zyne maanen. fig: ſpr: *Le Lion Belgique rugit, ſecoue ſa criniere, bat ſes flancs, s'excite au combat.* Hy heeft een LEEUWE hart. *Il a un coeur de Lion.* Een LEEUWE HOL. *Un antre de Lion.* Een LEEUWE HUID. *Une peau de Lion.* De LEEUWE MAANEN. *La criniere du Lion.* Hy greep de Vyanden met een LEEUWEN MOED aan. *Il attaqua les Ennemis avec un coeur, un courage de Lion.*

LEEUWE DAALDER. Muntſtuk in de Levant koers hebbende, en 42 van onze ſtuivers waard. *Ecu de Hollande marqué au Lion, ayant cours dans le Levant.*

LEEUWERS. Leeuwers oogen; gaten, oogen in de lyken der zeilen. *Cobes, ancettes, boulines, trous, oeillets dans les ralingues des voiles.*

LEEUWIN. Wyfjes Leeuw. *Lionne, femelle du Lion.* Gelyk een verwoede Leeuwinne, wiens wulpen men haar ontneemen wil. *Comme une Lionne en furie, à laquelle on veut enlever ſes Lionceaux, ſes petits.*

LEEUWTJE. n. Hondje aldus genaamd om dat het over al behalven aan de hals geſchoren is. *Lionne.* f. *Doguet.* m. *Petit chien tondu par tout, excepté au cou, à la tête.*

LEEUWRIK. Leeuwerk, bekend vogeltje. *Allouette.* f. Als de Leeuwrik begind te zingen. *Quand l'Allouette commence à chanter.*

LEEVEN, een Naamwoord zal ter onderſcheidinge van LEEVEN een Werkwoord, op LEVEN uitgewerkt werden. LEEVEN dan in de laatſte zin, beteekend BESTAAN, in 't leven zyn. *Vivre, être en vie.* Zoodraa het kind begind te leeven. *Dès que l'enfant commence à vivre.* Tot tagchentig, tot honderd jaar leeven. *Vivre juſqu'à quatrevint, juſqu'à cent ans.* De vis kan niet uit het water leeven. *Le poiſſon ne ſçauroit vivre hors de l'eau.* Van plukvrugten, van melk en zuivel LEEVEN, beſtaan, zig voeden. *Vivre de legumes, de laitage.* Chriſtelyk, ordentelyk LEEVEN; zig Chr:, ord: gedraagen. *Vivre, ſe comporter chretiennement, reglément.* Als een eerlyk man LEEVEN, te werk gaan, handelen. *Vivre comme un honnête homme, agir en honnête homme.* Op koſten van een ander LEEVEN. *Vivre aux depends d'autrui.* Van den armen LEEVEN, door de Kerk onderhouden werden. *être à l'aſſiſtance de l'Egliſe.* Wel LEEVEN met zyn vrouw, met zyne vrinden. *Vivre bien avec ſa femme, avec ſes amis.* Het is om hem te leeren LEEVEN, eerlyk, fatſoenlyker te leeren handelen. *C'eſt pour lui apprendre à vivre, à en agir plus honnêtement.* Men moet eeten om te leeven, maar niet leeven om te eeten. *Il faut manger pour vivre, mais non pas vivre pour manger.* Zy leeven als katten en honden ſamen. *Ils vivent comme chiens & chats.* Dat is zyn Vaders portrait of hy leefde. *C'eſt le vrai portrait de ſon Pere, c'eſt là le Pere tout craché.* De Schrift zegt, de menſch zal van den broode alleen niet leeven. *L'Ecriture dit, l'homme ne vivra pas de pain ſeulement.*

LEEVEND. Adj. LEVEND. Dat leven heeft. *Vivant, vif, vive, en vie.* De vis is nog leevend. *Le poiſſon eſt encore vivant, encore en vie.* Wat is 't hier LEEVEND, vol menſchen, vol gewoel! *Qu'il y a de gens ici, quelle bruyante foule de gens il y a ici!* De laatſt *of* langſt LEEVENDE zal 't alles alleen hebben. *Le dernier vivant aura tout lui ſeul.*

LEEVENDIG of **LEVENDIG.** Adv. & Subſt. Vol leven. *Vivant. te; vif, vive.* Hy wierd leevendig gebraakt, verbrand. *Il fut roué, brulé tout vif.* De geen die hem leevendig of dood vind zal... *Celui qui le trouvera mort ou vif...* God zal ten jongſten dage oordeelen de LEEVENDIGE en de dooden. *Dieu jugera au dernier jour les vivans & les morts.* Daar is geen leevendige ziel afgekomen. *Il n'en eſt rechappé perſonne, ame qui vive.* Dat kind is heel LEEVENDIG, volgeeſtig. *Cet enfant eſt fort vif, bien gay, plein de feu.* Iets met leevendige verwen, coleuren afmaalen. *Repréſenter quelque choſe avec des couleurs vives.* Parys, London, Amſterdam is heel LEEVENDIG, zeer bevolkt, vol gewoel. *Paris, L:, A: eſt fort peuplée, bien*

Digitized by Google

bien bruyant; il y a une foule de monde à P:, à L:, à A: LEEVENDIG geraakt zyn, in 't hart geraakt, getroffen zyn. *être vivement touché, être penetré jusqu'au vif.*

LEEVENDIGHEID of LEVENDIGHEID. Vlugheid van geeft. *Vivacité, activité, subtilité d'esprit.* f. De leevendigheid der Franſchen belet hen lang op een zaak te peinzen, doet hen veel buitenſporigheden begaan. *La vivacité des François les empêche de reflechir long temps ſur la même choſe, leur fait commettre bien des extravagances.* De LEEVENDIGHEID, de glans der verwen. *La vivacité, l'eclat des couleurs.*

LEEVENDIG MAAKEN of LEVENDIG MAAKEN. v. a. Weder doen leeven. *Vivifier, rendre la vie.* 't Is Gods Geeſt die ons leevendig maakt. *C'eſt l'Eſprit de Dieu qui nous vivifie.* Men kan een dood menſch niet weer LEEVENDIG MAAKEN. *On ne peut faire revivre un mort, rendre la vie à un mort.* LEEVENDIGMAAKING door Gods Geeſt. *Vivification par l'Eſprit de Dieu.* f.

LEEVENDIG WORDEN, of WEDER LEEVENDIG worden. *Revivre, renaître.* Alle dooden zullen ten jongſten dage weder LEEVENDIG WORDEN, weder opſtaan. *Tous les morts reſſuſciteront au dernier jour.*

LEEZEN. v. a. *Lire.* Le Pret: *las*, le Part: *geleezen.* Zagtjes, zoetjes leezen; hard op, overluid leezen. *Lire bas, lire haut.* Vlot leezen, zonder haperen leezen. *Lire coulamment, couramment.* Stutteren, haperen in 't leezen. *Anicoter, heſiter en liſant.* In den Bybel leezen. *Lire dans la Bible.* In zyn Getyboek leezen. *Lire dans ſon Breviaire, dans ſes Heures.* Leezen en overdenken 't geen men leeſt. *Lire & mediter ce qu'on lit.* Door het LEEZEN der goede boeken word men wys. *On devient ſage par la lecture des bons livres.* In iemands oogen, gedagte LEEZEN, zien, dringen. *Lire dans les yeux, dans la penſée de quelqu'un.* Dat ſchrift is niet te LEEZEN, leesbaar. *Cette Ecriture n'eſt pas liſible.* Wanneer zullen de Profeſſoren weer beginnen te LEEZEN, openlyke leſſen te doen? *Quand eſt ce que les Profeſſeurs recommenceront à donner des leçons, reprendront leurs leçons?* Kruiden, bloemen LEEZEN, uitzoeken, plukken. *Cueillir des ſimples, des fleurs; arboriſer.* Men kan daar goede leeringen uit LEEZEN, trekken, neemen. *On en peut tirer de bonnes inſtructions.*

LEEZER. De geen die leeſt. *Lecteur.* Berigt, waarſchouwing aan den Leezer. *Avis, avertiſſement au Lecteur.* m. Hy is LEEZER of Leermeeſter in de Philoſophie, hy geeft openlyke leſſen in de Philoſophie. *Il eſt Lecteur en Philoſophie, il fait, donne des leçons publiques en Philoſophie.* De LEEZING of het LEEZEN der goede boeken vormd het verſtand tot de Deugd. *La lecture des bons livres forme l'Eſprit à la Vertu.*

LEGAAT. Stadh: w: Teſtamentaire gift; gift by uiterſte wille aan iemand gemaakt. LEGS, prononcez LEG. *Don Teſtamentaire.* m. Hy had hem een legaat van tien, van twintig duizend gulden gemaakt. *Il luy avoit fait un leg de dix, de vint mille francs.*

LEGAAT, is nog de naam van een voornaam Pauſſelyke Bewindsman ofte Afgezant. *Legat, Prelat prepoſé au gouvernement d'une Ville, d'un Pays ou envoyé en Ambaſſade.* De Cardinaal Legaat van Avignon, van Bologne, Ferrare. *Le Cardinal Legat d'Avignon, de B:, de F:* De Legaaten *à latere*, zyn Pauſſelyke gunſtelingen of Cardinaalen van de hoogſte rang, aan gekroonde Hoofden alleen in de grootſte plechtigheden gezonden. *Les Legats à Latere, ſont des Favoris du Pape ou Cardinaux du premier ordre.* Het LEGAATSCHAP van Bologne, van Avignon is aanzienlyk en voordeelig. *La Legation de Bologne, d'Avignon eſt honorable & profitable.*

LEGALISEEREN. Stadh: w: zie BEWETTIGEN. Wettig verklaaren. Een Acte legaliſeeren. *Legaliſer un Acte, lui donner les formes neceſſaires.*

LEGATARIS. Een die een LEGAAT of Teſtamentaire gift gemaakt is. *Legataire.* Men te kan gelyk geen Legataris en Erfgenaam weezen. *On ne peut être Legataire & Heritier tout enſemble.* LEGATEEREN, een legaat geeven. *Leguer, donner, faire un legs.* Jonker van der Moeſel LEGATEERDE duizenden en iturf van enkele armoede.

LEGDAGEN of tyd aan een Schipper vergund om in de Haven te loſſen en te laaden. *Jours de planche.* m. pl. *le temps qu'on donne à un Maître de vaiſſeau pour decharger & charger dans un Port.*

LEGENDE Ond: w: Dus werd de CHRONYK, 't NAAMBOEK, de NAAMLYST en daaden der Heiligen, onder de Roomſen genaamd. Indien men de vertellingen, de ſprookjes der Legende gelooven wil. *Si l'on veut croire les contes, les hiſtoires de la Legende, de la Chronique des Saints.*

LEGER. n. Heir. *Armee.* f. *Camp.* m. 't Leger by een trekken. *Aſſembler, former l'Armée.* Het Leger trekt op, is in volle beweeging. *L'Armée marche, eſt en pleine marche.* Een talryk Leger op de been brengen. *Mettre une nombreuſe Armée ſur pied.* Een ſtil leggend, een verſchanſt Leger. *Un Camp arrêté, un Camp retranché.* Uit het Leger voor Namen, voor Belgrado werd geſchreven dat... *On ecrit, on mande du Camp devant Namur, devant Belgrade que...* Een vliegend Leger. *Un Camp volant.* De Soldaaten bragten Claudius, Caligula, Nero in 't Leger. *Les Soldats menerent, conduiſirent Claudius, Caligula, Neron au Camp, dans le Camp.* Manlius, Scipio, Druſus die 't Roomſe Leger gebood. *Manlius, Scipion, Druſus qui commandoit l'Armée Romaine.*

LEGER, werd in de Schrifture voor LEGERPLAATSE, bedſtede gezegt. Zyn Leger met zyne traanen bevochtigen, nat maaken. *Humecter, mouiller ſon lit de ſes pleurs.* Een Haas in zyn LEGER, in zyn hol vangen. *Prendre un Lievre dans ſon trou, dans ſon gite.* De Vos in zyn LEGER, in zyn hol berooken. *Enfumer un Renard dans ſa taniere.*

LEGERBYL. Wapenbyl. *Hache d'Armes.* f. De Rysbondels en Legerbylen die voor de Roomſe Burgermeeſters gedraagen wierden. *Les Faiſceaux de verges & haches d'Armes qu'on portoit devant les Conſuls de Rome.*

LEGEREN. v. n. 't Leger neerſlaan, blyven leggen met het Leger. *Camper, ſe camper, être campé.* Legeren in een vlakte, langs een Stroom. *Camper dans une plaine, le long d'une Riviere.*

LEGERHOER. Soldaate bultzak. *Garce, gourgandine, paillaſſe de corps de garde.* LEGERHOOFD, VELDHEER. *General, Chef d'Armée.* Mylord Marlboroug, de Prins Eugenius is een dapper Legerhoofd. *Mylord Marlboroug, le Prince Eugene eſt un vaillant General.* LEGERING, plaatſing van 't Leger op een hoogte, in een vlakte. *Aſſiette.* f. *Campement de l'Armée ſur une hauteur, dans une plaine.* Na de eerſte, tweede, derde legering. *Après le premier, le ſecond, le troiſième campement.* De LEGERLASTEN loopen heel hoog. *Les fraix de l'Armée montent bien haut.* De Legerlaſten afdoen. *Vuider, payer les frais, les charges de l'Armée.* LEGERPLAATS. *Camp, campement.* m. Een voordeelige Legerplaats uitzoeken, beſlaan.

Digitized by Google

Chercher, occuper un Camp avantageux. LEGERTENT. *Pavillon.* m. *Tente d'Armée.* f. LEGERTOGT, HEIRTOGT. *Marche d'une Armée.* f. LEGERTROS, Leger bagagie *Bagage d'Armée.* m. LEGERWAGEN, Zoetelaars wagen &c. *Chariot de Vivandier, chariot de bagage pour l'Armée.* m. De LEGERWAGT, Veldwagt, uitgezette Ruiters op schildwagt. *Le Bihouac, la garde du Camp, le piquet pour la sureté du Camp.*

LEGGEN. v. n. Ergens zyn, wezen, blyven in den zin van *Jacere*, in 't Latyn. *être quelque part.* Op de grond, in 't water leggen. *être sur la terre, être dans l'eau.* Te bed leggen. *être couché, être au lit.* By iemand LEGGEN, te bed leggen. *être couché, coucher avec quelqu'un.* Twee aan twee leggen. *être deux à deux, coucher deux à deux, être mis, placez deux à deux.* Hier legt begraaven N. N. *Cy gist N. N.* Met de Vloot, met het Leger blyven LEGGEN, op de zelfde plaats blyven. *Rester, demeurer avec la Flotte, l'Armée dans la même place.* Ten anker leggen. *être, rester, demeurer à l'ancre.* Voor een Stad LEGGEN, een Stad bezet, belegerd houden. *être, camper devant une Ville.* In bezetting, in garnizoen LEGGEN. *être en garnison.* In de kraam, op sterven LEGGEN. *être en couche, être à l'agonie.* Die twee Steden leggen digt by malkander. *Ces deux Villes sont voisines.* De wind gaat LEGGEN, stilt. *Le vent molit, s'abbat, se calme.*

LEGGEN, werd ook in den werkelyken zin gebruikt, als, zyn mantel op een stoel, zyn degen, zyn kapers op de tafel LEGGEN, plaatsen. *Mettre son manteau sur une chaise, son epée, ses coëffes sur la table.* Geld in de Lotery LEGGEN, doen. *Mettre de l'argent à la Loterie.* Een schip aan ly leggen, op zy komen. *Présenter le coté à un vaisseau.* De eerste verwen van een schildery LEGGEN. *Coucher les premieres couleurs d'un tableau.* De eerste grond van een Staat LEGGEN, werpen. *Jetter les premiers fondements d'un Etat.* De handen samen LEGGEN, samen voegen. *Joindre les mains.* Iemand iets te laste LEGGEN. *Accuser quelqu'un de quelque chose.* De schuld op de meyd, op de knegt leggen. *Mettre, rejetter la faute sur la servante, le valet.* Iemand laagen LEGGEN, voorleggen. *Dresser des embuches à quelqu'un.* Lasten, schattingen LEGGEN op de inkomende en uitgaande Waaren. *Mettre des charges, des droits sur les Marchandises qui entrent & qui sortent.* Eyeren LEGGEN, werd van de Hennen gezegt. *Pondre des oeufs.* Iets weg LEGGEN, weg steeken, moffelen. *Cacher quelque chose, fourrer quelque chose dans un coin.* Zyn goed weg leggen. *Serrer ses hardes, ses habits, ses livres &c.* Het hoofd in de schoot LEGGEN, opzitten, soebatten. *Venir à jubé, faire le pied de veau.* Een kind zyn pligt voor oogen LEGGEN, stellen. *Remettre à un enfant son devoir devant les yeux; représenter le devoir à un enfant.* 't Zal 'er aan LEGGEN, byleggen, op aankomen. *Ce sera bien le tout, l'evenement en decidera.* Overhoop LEGGEN met zyn buuren. *être brouillé, avoir dispute, vivre en discorde avec ses voisins.* Het legd 'er *of* leid 'er al toe. spr: *L'affaire en est faite, le dé en est jetté.* Daar leid den bruts, daar hebt gy 't zootje. *Voila toute la boutique.*

LEGGEND. *Part: presens* van 't voorsch: Werkwoord. De voorzeide waaren zyn leggende in 't Pakhuis, in de kelder van... *Les dites marchandises sont dans le Magazin, dans la cave de...* Hy voerd twee leggende Leeuwen in zyn Wapen. *Il porte deux Lions couchez, etendus dans ses Armes.* LEGGENDE, vaste renten hebben om van te leeven. *Avoir des rentes assurées, de bons revenus pour vivre.*

LEGGER. Waaker op een schip; man gehouden om nagt en dag op 't schip te blyven. *Garde-vaisseau, homme obligé de rester nuit & jour dans le vaisseau.* Hy zal voor legger, voor doodeeter vaaren. *Il fera le voyage sans employ, comme simple garde-vaisseau.* LEGGER: beteerd en met yzer beslagen vat daar 't scheeps water in bewaard werd. *Tonneau poisse & relié de bandes de fer où l'on conserve l'eau d'un navire.* LEGGER, plank waar langs men uit en in 't schip gaat. *Planche dont un bout est sur le quay & l'autre sur le vaisseau.* LEGGER of onderste molensteen. *La meule dormante, la meule platte d'un moulin sur laquelle tombe le bled qu'on veut moudre.* LEGGER, vaartuig, gestei door welkers behulp men scheepen op zyde haald. *Ponton.* m. *Bateau plat par le moyen duquel on met des vaisseaux en panne ou la quille en haut.* Men heet LEGGER of winkel-bewaarder, een boek dat weinig aftrek heeft *On appelle Gardeboutique, un livre peu recherché, qui se vend peu.* De LEGGERS onder en boven, UITLEGGERS van 't Galioen. *Les aiguilles ou fleches de l'Eperon.* Terme de Mariue.

LEGIOEN, is de naam die men de oude Roomse Oorlogs benden gaf. Een Legioen in den beginne uit omtrent 1200 man bestaande, is tot op 6000 te voet, en 726 paarden gebragt geworden. *Legion. f. Corps de Troupes Romaines dont le nombre a augmenté & diminué selon les temps & les differents Empereurs.* Ieder Legioen bestond uit tien hoopen, *Cohortes* genaamd. *Chaque Legion etoit de dix compagnies, dites* Cohortes De Keizer Augustus onvertroostelyk over de Nederlaage der Roomse Legioenen, door *Arminius* (onvermoeyd voorstander der Duitse vryheid) omtrent de Eems in stukken gekapt; riep van tyd tot tyd met smert, *Varus!* geef my myne Legioenen weder, *Varus! rends moy mes Legions.*

LEG-PENNING. Tel *of* reken-penning. *Jetton, denier à compter.* m. Met leg-penningen rekenen. *Compter aux jettons, avec des jettons.* De menschen zyn, als zy leeven, by Leg-penningen te vergelyken, waar van 200 lang 't spel duurd de meeste een, zommige vyf, andere tien, vyftig, honderd, duizend tellen; maar door 't sterven of eindigen van 't spel, alle in de zelfde beurs onder een gemengd, even weinig te zeggen hebben.

LEGPLAATS der Schepen in een Haven. *Endroit dans un Port ou Havre, où certains vaisseaux ont leurs rendez vous.* De legplaats der Beurtluiden op Rouaan, op London is aan de Nieuwebrug, 't oude Hoofd. *La place des vaisseaux pour Rouen, pour Londres est au Pont Neuf, à la vieille Tête.*

LEGWERK, PLAKWERK. n. Ingeleid Schrynwerk. *Placcage.* m. *Marqueterie, Mosaique.* f. *Ouvrage de pieces de rapport.* m. LEGWERK, figuur *of* naamletters in een bloemperk verbeeld. *Configuration.* f. *chiffre de Parterre.* m.

LEIBAND of LEYBAND. m. Kinder leiband. *Lisiere, promenette.* f. *Cordon auquel on retient un enfant qu'on apprend à marcher.* Jachthonden LEIBAND of leis. *Lesse de chiens de Chasse, attache de Levriers.* f.

LEIDEN of LEYDEN. v. a. Geleiden. *Conduire, mener, accompagner.* Iemand aan de schuit leiden, brengen. *Conduire, mener quelqu'un au bateau, à la barque.* Een kind by de hand leiden. *Mener un enfant par la main, promener un enfant.* Den dans LEIDEN, beginnen. *Mener, donner le branle; commencer la danse.* Een vroom leven LEIDEN, zig vroom gedraagen. *Mener une honnête vie, vivre bien.* Zig laaten LEIDEN, leidsaam, gezeglyk zyn. *Se laisser conduire, être docile.* De LEIDING, geleiding, bestiering der kinderen

Digitized by Google

deren eischt geduld en wysheid. *La conduite des enfans demande de la patience & de la sagesse.*

LEIDSE kaas, Comynde kaas, met het LEIDSE Wapen, twee sleutels kruiswyze over malkander gemerkt. *Fromage de Leide, aux Armes de Leide, deux clez en sautoir.*

LEIDSEL. n. **LEIZEEL.** Streng daar een bespanne paard mede gemend werd. *Guide.* f. *Longe* ou *cordon en guise de renne, servant à conduire un cheval attelé.* 't Leidsel wel vast houden. *Tenir bien les guides, les rennes du cheval.*

LEIDSMAN. Wegwyzer, voorganger. *Conducteur, guide.* Een trouwe, een voorzigtige leidsman. *Un fidelle, un prudent Conducteur.*

LEI-JONKER. Een die een Mevrouw van Staat in 't wandelen &c. den arm leend, ondersteund, oppast. *Ecuyer faisant office de Gentilhomme servant auprès d'une Dame de qualité, lui donnant le bras à la promenade &c.*

LEIREEP, LYS of **LEIS.** Leere teugel, reep *of* koord om 't paard te mennen. *Guides.* f. pl. *Resne* ou *rêne.* f. Goede, sterke leireepen, teugelreepen. *De bonnes, de fortes rênes, guides.*

LEIS, LEIDSEL. Leireep, leiband. *Lesse, attache.* f. Honden aan de leis koppelen, vastbinden. *Mettre des chiens en lesse, accoupler des chiens.*

LEK. n. Opening in de huid van 't schip &c. waar door 't water in 't ruim komt. *Voye d'eau.* f. *ouverture par laquelle l'eau entre dans le bas du vaisseau.* Het schip kreeg een lek, een zwaar lek. *Il se fit une voye d'eau, une grande voye d'eau, une grande ouverture dans le navire.* Een lek stoppen. *Boucher une voye d'eau.* Het vat is lek, heeft een lek, is ondigt. *Le tonneau s'enfuit, a une fente par où la liqueur s'enfuit.* De pot is lek. *Le pot s'enfuit, est fêlé, a une fente.* De breuk is LEK, dis niet wel bezorgd. *La descente coule, n'est pas bien retenuë; le patient laisse aller son urine.* Het dak is lek op twee drie plaatsen. *Le toit est ouvert, percé en deux ou trois endroits.*

De **LEK**, Spruchtel *of* tak van den ouden Rhyn, van Wyk te Duurstede af te rekenen, welke Cuilenburg, Vianen, Schoonhoven bespoelende, beneden Dort in de Maes valt. De Lek afvaaren, opvaaren. *Descendre, monter le Lec.*

LEKKAGIE. f. Schade door 't lek zyn der vaten veroorzaakt. *Coulage des futailles mal reliées, jointes.* m. Wy hebben maar drie Oxhoofden lekkagie op de heele laading gehad. *Nous n'avons eu que trois barriques de coulage sur toute la charge.* De Brandewyn is de LEKKAGIE, 't ongemak van lekken, vervliegen veel onderworpen. *L'Eau de vie est fort sujette au coulage, il y a bien du decket sur les Eaux de vie.*

LEKKEN. v. n. Lek zyn, uitlekken, doordruppelen, zyperen. *Couler, s'enfuir, se perdre en dégoutant &c.* De emmer, de pot lekt. *Le seau, le pot coule, s'enfuit.* 't Dak, de zolder lekt door, is ondigt; 't water lekt, valt door 't dak, de zolder. *Le toit, le plancher degoutte; l'eau degoute, coule à travers du toit, du plancher.* LEKKEN, in den zin van LIKKEN zal op de tweede spelling te vinden zyn.

LEKKER. Adj Smaakelyk, aangenaam op de tong. *Delicat, friand, delicieux, de bon goût.* Lekkere wyn, lekkere spyzen. *Du vin delicat, delicieux; des mets delicats, friands, delicieux.* Een gebraad hoentje is een lekkere beet, lekker eeten. *Un poulet roti est un friand morceau, un friand manger.* Daar wierd heel LEKKER opgedist, daar wierden zeer lekkere spyzen voorgediend. *On servit des mets friands, bien delicats.*

De spyzen waaren heel LEKKER toegemaakt. *Les mets etoient délicatement apprêtez.* LEKKER, op zyn mond gezet, snoepagtig. *Friand, delicat, qui aime les bons morceaux.* Men moet zoo lekker, zoo vies niet zyn. *Il ne faut pas être si délicat, si dégoûté.* Zy leeven't lui en lekker. *Ils vivent voluptueusement, ils aiment la bonne chere.* LEKKER leeven, op zyn mond gezet zyn. *Vivre, se traitter délicatement, tenir bonne table, faire bonne chere.* Ha, ha jou LEKKER, jou fieltje, gaauwdiefje! *Ha, ha, mon árole! je vous y attrappe Monsr. le árole!* Dat is een LEKKER, een zoet stukje Schildery! *Le joli tableau, le beau morceau de peinture!* Wat ruikt die roos, die angelier LEKKER, lieflyk! *Que cette rose, que ces oeillets sont bon! a une agreable odeur!* 't Is een LEKKERBEK; hy, zy eet gaerne wat lekkers. *C'est un friand, une friande; il, elle connoit, il, elle aime les friands morceaux.*

De **LEKKERHEID**, lekkere smaak der spyzen, van 't eeten, van den wyn, van den drank. *Le goût exquis des mets, du manger, du vin, de la boisson.* LEKKERHEID, snoepagtigheid. *Délicatesse, friandise.* f.

LEKKERMOND, LEKKERBEK. Lekkertong. *Friand, friande.* Jou lekkermond! *Le friand, la friande!*

LEKKERNY. f. Lekkere kost, drank. *Délicatesse.* f. *Mets exquis, délicieux.* Daar wierden alderhande lekkernyen opgedist. *On servit toutes sortes de délicatesses, de mets délicats, exquis.* Wafels, suiker goed en andere LEKKERNYEN, snoeperyen. *Des gauffres, des dragées & autres friandises.* Zyn LEKKERNY, snoeplust is u bekend. *Sa friandise vous est connuë.*

LEKKING. f. Doordruiping van 't lekkend vocht, 't water. *Coulage, dégoûtement de la liqueur qui s'enfuit, de l'eau qui tombe par un trou &c.*

LEKVAT. Lekbak onder een Oxhoofd *of* vat. *Baquet.* m. *Tinette de cave pour recevoir la liqueur qui dégoûte ou s'enfuit du tonneau.* f.

LEKWYN. Druipwyn, van den ongeperste druif vloeyende. *Mere goute.* f. *Vin qui découle de la cuve avant que les grappes soient pressurées.* Hypocras werd ook somtyds LEKWYN genaamd. *De l'Hypocras.*

LEL. Veltetje. *Mollet.* m. *Chair mince & spongieuse, poreuse.* Oorlel *of* lel van 't oor. *Mollet de l'oreille.* De keel LEL. *La luette de la gorge.*

LELI, LELIE of Lely; bekende bloem. *Lis.* m. *Fleur assez connuë.* Zy heeft een leli blanke vel, een koleur zoo wit als een lely. *Elle a la peau, le teint blanc comme un lis.* Purpere *of* roode leli. *Martagon, lis rouge.* m. LELIE van een dag, dag bloem. *Hemerocalle* ou *fleur d'un jour.* Leli van den Dale, *Lilium Convallium* in 't Latyn. *Lis des vallées, du muguet.* Om de *Lex Salica*, die de Vrouwen uit de erflenis der Fransche Kroone sluit, te grondvesten, brengd men te pas deze woorden van 't Euvangelium, *Lilia non laborant, nec nent:* de Lelien werken, nog spinnen niet. *Les Lis ne travaillent, ni ne filent: paroles de l'Evangile sur lesquelles on fonde la Loy Salique qui exclut les femmes de la succession à la Couronne de France.* De LELIVORST, de Koning van Vrankryk, in den Dichtkundigen styl. *Le Monarque des Lis, le Roy de France, en style Poëtique.*

LELLEN, 't meervoud van LEL. Dat zyn niet dan lellen en vellen. *Ce ne sont que des peaux & des tirans; ce n'est que du rebut de Boucherie.* De LELLEN van een Kalkoensche haan. *Les barbes d'un coq d'Inde.* Wat komt gy my aan 't oor LELLEN, waar mede komt gy my het hoofd breeken! *Dequoy venez vous m'estourdir, me rompre la tête; que me venez vous lanterner!*

LELLETJE. n. Kleine lel. *Petite peau.* 't Lelletje van

Digitized by Google

de keel. *La luette de la gorge.* Oorlelletje. *Petit mollet de l'oreille.*

LELLIG. Adj. **VELLIG.** Vol lellen, van lellen aan malkander hangende. *Membraneux, plein de petites peaux molasses.* Lellig vleesch. *De la chair membraneuse, de la viande molasse, pleines de peaux.*

LELLING. Herhaaling van 't zelfde. *Redite importune de la même chose.* f. Gestadige, verdrietige lellingen. *Des redites continuelles, ennuyeuses.*

LELY is ook op **LELI** uitgewerkt. De Lely des Velds wischt al de heerlykheid der Koningen uit. *Le Lis des champs efface toute la gloire, la magnificence des Rois.* Zy heeft een **LELY** witte boezem, hals; een Lely blanke vel. *Elle a la gorge blanche, le teint blanc comme un lis.*

't **LEMMER** of de **KLING** van een degen. *La lame d'une epée.* Een holle lemmer. *Une lame vuidée.* 't lemmer van 't mes. *La lame* ou *l'allumelle du couteau.*

't **LEMMET** of de **PIT** van een kaars, fakkel &c. *La meche d'une chandelle, d'un flambeau.*

LEMTE of **LAMHEID**, styvigheid der leden. *Paralysie des membres.* f.

LENDEN, LENDENEN. Vyf onderste gewrichten van 't ruggebeen daar de sterkte van't middellyf in bestaat. *Reins.* m pl. *Lombes du bas de l'epine du dos.* Sterke, zwakke lenden hebben. *Avoir les reins forts, les reins foibles.* Pyn in de lenden hebben. *Avoir mal aux reins.* Iemand een stok in de lenden leggen, op hondekoek onthaalen. *Bastonner quelqu'un, lui appliquer un bâton sur les reins, lui donner de l'huile de cotret.* Iemand de lenden breeken, stukken slaan. *Ereinter quelqu'un, lui casser les reins, les os, le rouer de coups.* De **LENDEN** van een Haas. *Le rable d'un lievre.* 't Is een sleep-**LENDEN**, een lanterfant, een moedeloos man *of* vrouwmensch. *C'est un ereinté, un pleutre, une chie en braye, une lendore, traine savatte.* Hy is in de lenden gekraakt, zyn magt is hem benomen. *Il a les reins rompus, on lui a donné un tour de reins.*

LENG of **LENGE.** Soort van lange en smalle kabiljau, week en slegt van smaak, vers gegeeten, doch droog zynde onder de Stokvis de beste. *Merlus.* m. *Merluche.* f. Koopje dat voor kabiljauw? 't is maar leng. *Achetez vous cela pour du cabiliau? ce n'est que du merlus, que de la merluche.*

LENGEN of **LANGEN.** v. n. Langer worden. *Aggrandir, allonger.* De dagen lengen nu mooy. *Les jours grandissent bien fort à cette heure.* Een kleed **LENGEN**, langer maaken. *Allonger un habit.* De sop **LENGEN**, langer maaken. *Allonger, baptiser la soupe, eclaircir le potage.* De **LENGING** of 't **LENGEN** der dagen is zichtbaar. *L'allongement des jours est visible.*

De **LENGTE, LANGTE** van 't stof, van de weg. *La longueur de l'etoffe, du chemin.* Een schip, een tuin in de lengte en in de breedte meeten. *Mesurer un vaisseau, un jardin en long & en large, par la longueur & la largeur.* Een elleboogs lengte. *Une coudée.* Wat een **LENGTE** of reeks van naamen! *Quelle longue suite, longue Kyrielle de noms!*

LENS. Adj. Leeg, ledig. *Vuide, à sec.* De pomp is lens. *La pompe est vuide, est à sec.* Myn beurs is lens, ik ben lens, bluts gespeeld &c. *Ma bourse est vuide, à sec, me voila plumé, à sec, au blanc; j'ai perdu tout mon argent, tout mon frusquin.*

LENS of **LUNS.** Spie aan 't end van de wagen as gesteeken. *Clavette* ou *longe de cuir passée au bout de l'essieu d'une charette.* f.

LENS POMPEN. De pomp **LENS'POMPEN**, al 't water uitloozen met pompen *Affranchir la pompe, tirer toute l'eau du fond de cale avec la pompe, mettre la pompe à sec.*

LENTE. f. **VOORJAAR.** *Printemps.* m. De Lente is een Gety in Holland weinig bekend. *Le Printemps est une Saison peu connuë en Hollande.* In de Lente zyner jaaren, zyns levens zyn. fig: spr: *être au Printemps, à la fleur de son age, de sa vie.* De Hyacint, Tellooze, Tulpen en andere **LENTEBLOEMEN.** *Les Jacintes, Coucous, Tulipes & autres fleurs Printanieres.* In de eerste **LENTEDAGEN.** *Aux premiers jours du Printemps.* In de Maart of **LENTEMAAND.** *Au mois de Mars* ou *au mois du Printemps.*

LENZEN. v. a. Lens maaken. *Epuiser, mettre à sec.* Den bak, regenbak lenzen, lens pompen. *Epuiser la citerne, mettre la citerne à sec.* Iemands beurs **LENZEN**, leeg maaken. *Vuider la bourse de quelqu'un, mettre la bourse de quelqu'un à sec.* **LENZEN**, Scheeps w: Met een Fokje zeilen. *Aller à simple Misene.*

LEPEL. Bekend Tafel tuig. *Cuiller.* f Een houte, tinne, een zilvere lepel. *Une cuiller de bois, d'etain, d'argent.* Een pot lepel. *Une cuiller à pot.* Laad-**LEPEL**, Scheeps gereedschap om 't geschut te laaden. *Cuiller à canon, façon de cuiller servant à charger le canon.* m. Een yvoor, zilver oor **LEPELTJE.** *Un petit cure oreille d'yvoire, d'argent.*

LEPELAAR. Vogel alzoo genaamd, soort van een Reiger met een lange ronde bek. *Oiseau approchant du Heron dont le bec est en cuiller* ou *spatule.* De kinderen roepen de Oyevaaren als die vliegen aldus na: Oyevaar, lepelaar, schelm, dief en moordenaar!

LEPELBLADEN, LEPELKRUIT. Bekend Beekgewasch. *Du Cochlearia.* Men gebruikt Extract van Lepelbladen tegen scheurbuik &c. *On employe l'essence de Cochlearia pour le foorbut, le stomacacé.*

LEPELKOST, LEPELSPYS. Sop, pap, bry &c. *Du potage, de la bouillie, du lait.* **LEPELSTOK**, steel van de laadlepel, geschut lepel. *Le manche du cuiller à canon.* **LEPELSTUKJE**, scheeps geschut stukje. *Petite piece de vaisseau.* f. Neem'er een **LEPEL VOL** van. *Prenez en une cuillerée, plein une cuillere.*

LEPROOS, MELAATSCHE. Lazerus. *Ladre, lepreux.* **LEPROOSDY**, Leproozen huis. *Leproserie, maladerie.* f. *Hopital des lepreux.* m. **LEPROOSHEID**, melaatsheid. *Lepre, ladrerie.* f.

LES. f. Onderrigting, onderwys. *Leçon, instruction.* f. *Enseignement.* m. Les in de Rechten, in de Geneeskunde, in de Wysgeerte. *Leçon de Droit, de Medecine. leçon de Philosophie.* Zyn les leeren, overpeinzen. *Apprendre, etudier sa leçon.* Zyn les van buiten konnen. *Sçavoir sa leçon par coeur.* De Taal, de Dans, de Muziek Meester is'er, om Mejuffw. de les te geeven. *Le Maitre de Langues, le Maitre à Danser, de Musique est là pour donner leçon à Mademoiselle.* Dat is een goede **LES**, een goed voorbeeld voor u. *C'est une bonne leçon, un bon exemple pour vous; ce vous est une bonne leçon,* Een zede**LES**, leering. *Une Moralité, maxime de Morale.*

LESCHBAK. Koelbak voor een Smit. *Auge de Marechal.* f. *où il trempe le fer rouge pour l'eteindre, l'amortir.*

LESSCHEN. v. a. **LESSEN.** Blussen. *Eteindre, etancher.* Den brand lesschen. *Eteindre le feu, l'incendie.* Den dorst **LESSCHEN**, verslaan. *Etancher, eteindre la soif.* **LESSCHING**, blussching van den brand. *Eteignement de l'incendie.* m. **LESSCHING** van den dorst. *Extinction de la soif.* f. **LESSCHING**, koeling van de minnebrand, minnegloed. *Satisfaction de la flamme amoureuse.*

LESSEN, 't meervoud van **LES.** De kinderen, de jeugd goe-

Digitized by Google

goede leſſen geeven. *Donner de bonnes leçons aux enfans, à la jeuneſſe.* De leſſen des Euvangeliums zyn uitneemend. *Les preceptes de l'Evangile ſont excellents.* Daar zyn ſchoone Zede-LESSEN uit de Fabels te trekken. *On peut tirer de belles moralitez des Fables.*

LESSENAAR. m. Geſtel daar men voor zit en ſchryft, zyn boeken &c. in opſluit. *Pupitre en guiſe de bureau ſur lequel on ecrit, dans lequel on ſerre ſes livres.* Staande leſſenaar als die men in de Kerken ziet. *Pupitre de pied, pupitre d'Egliſe, lutrin dans le vieux langage.* m.

LESSING of LESSCHING van den dorſt. *Extinction de la ſoif.* f. LESSING van den brand. *Eteignement du feu, extinction de l'incendie.* m.

LEST of LAATST. Adj. De leſte maal, de leſte ſchotel. *La derniere fois, le dernier plat.* De leſte zyn, laaſt zyn, wyken voor de anderen *Ceder aux autres, ſe laiſſer primer, ſe laiſſer damer le pion.* Als gy 't aan dat end zoekt, zoo benje leſt, zult gy niets uitregten. *Si vous vous y prenez par là, vous n'en viendrez pas à bout.* De vrouw gaat op haar leſte beenen, heeft uur nog tyd. *Elle eſt à la fin de ſon terme, elle eſt ſur le point d'accoucher.* Ten LESTEN, ten laatſte zult gy dan weeten dat... *Finalement, enfin vous ſçaurez donc que...* Zoo als ik LESTEND, laaſtleden tot zynent was. *Comme j'etois dernierement, l'autre jour chez lui.* Ik ging LESTMAAL, laatſt ſpanceeren, uit wandelen. *Je m'allai promener dernierement, j'allai l'autre jour me divertir à la promenade.*

LETSEL. n. Ongemak, kwetſuur. *Incommodité.* f. *Accident, mal.* m. Zy is van de trap gerold, maar zonder letſel, God dank. *Elle a tombé, roulé du degré, de la monte en bas, mais ſans ſe faire aucun mal, Dieu merci.* Hy zal 'er geen LETSEL, geen hinder, geen ſchaade by hebben. *Il n'en aura aucune incommodité, aucun dommage.*

LETTEN. v. a. Agt neemen, oppaſſen. *Prendre garde, regarder, ſonger, examiner.* Letten op 't geen men zeggen wil. *Prendre garde, ſonger à ce qu'on veut dire.* Letten op de geenen die inkomen en uitgaan. *Prendre garde à ceux qui entrent, & à ceux qui ſortent; examiner ceux qui entrent, qui ſortent.* LETTEN, beletten. *Empêcher.* Wie zou u LETTEN daar te gaan. *Qui vous empêcheroit d'y aller.* LETTEN. v. n. Schorten, ſcheelen. *Avoir mal, être incommodé.* Wat mag u letten, dat gy zoo ſteent, zoo hinkt? *Qu'avez vous à geindre, à boiter ainſi?*

LETTER, BOEKSTAAF. Geſchreven *of* gedrukte letter. *Lettre.* f. *Caractere.* m. De 24 letters van 't Alphabet. *Les vint quatre lettres de l'Alphabet.* Een kleine, een groote letter. *Une petite, une groſſe lettre.* Een hoofd *of* Capitaale letter. *Une lettre majuscule.* Die letter is te ſtyf. *Cette lettre eſt trop genée.* Men ſchryft t'Amſterdam groote letters. *On ecrit en gros caractere à Amſterdam.* Dat woord moet met curſyve LETTERS gezet worden. *Ce mot là doit être en caracteres, en lettres Italiques.* Een nieuwe LETTER, Drukletter laaten gieten. *Faire fondre une lettre neuve, faire jetter un nouveau caractere d'Imprimerie.* Die letter is gantſch geſleeten. *Ce caractere eſt tout uſé, cette lettre eſt toute uſée.* De Romeinſche Tal- *of* Telletters C. D. I. L. M. V. X. *Les lettres Numerales des Romains C. D. &c.* De Zondag letter van den Almanach. *Lettre Dominicale du Calendrier.*

LETTER, werd nog in de volgende ſpreekwyzen gezegt. Iets naar den letter verſtaan, opneemen naar de bloote woorden. *Prendre quelque choſe à la lettre, au pied de la lettre.* Deze weinige LETTERS, weinige regels zyn om u te laaten weeten dat... *Ce peu de lignes, ce mot de lettre ſera pour vous mander, faire ſçavoir que...*

LETTERDOEK. Doek daar men letters op leerd maaken, naayen. *Morceau de canevas, de groſſe toile ſur lequel on apprend à marquer, à coudre des lettres.* Neusdoeken, hembden LETTEREN, merken. *Marquer des mouchoirs, des chemiſes.*

LETTEREN, 't meerv: van LETTER, werd voor LETTERKENNIS, geleerdheid genomen. 't Is een man van letteren. *C'eſt un homme de lettres, un homme lettré.*

LETTERGIETEN. v. a. Drukletters gieten. *Fondre des caracteres d'Imprimerie.* Het LETTERGIETEN is beziens waard. *La fonte des caracteres d'Imprimerie merite d'être vuë.* Een gaauw LETTERGIETER. *Un habile Fondeur de caracteres.* LETTERGREEP of *Sylabe* in 't Onduitſch. *Sylabe.* Mynheer is een woord van twee lettergreepen. *Monſieur eſt un mot de deux ſylabes.*

LETTERHELD. Eraſmus, Scaliger, J. Lipſius, Grotius, Deſcartes, Salmaſius, Bochardus en andere Letterhelden. *Eraſme, Scaliger, J. Lipſe, Grotius, Deſcartes, Saumaiſe, Bochart & autres Illuſtres Sçavans, excellents Auteurs.*

LETTERHOUT. n. Hard hout met bruine plekken, aldus genaamd, om dat in 't begin der Drukkonſt letterblokjes daar van gemaakt wierden. *Bois de lettre, bois madré.* m. Een letterhoute markt emmer. *Un ſeau de bois madré; eſpece de panier dont ſe ſervoient les anciennes Hollandoiſes pour aller au marché, à la proviſion.* LETTERHOUTWERK. n. *Ouvrage de bois madré.* m *marqueterie antique.* f. LETTERHOUTWERKER. *Menuiſier, Marquetier.*

LETTERKAS op een Drukkery. *Caſſe d'Imprimerie.* f. De boven-KAS diend tot de Capitalen, de onder-KAS tot de gemeene letters. *La Caſſe d'enhaut eſt pour les majuſcules, la Caſſe d'enbas pour les lettres communes.*

LETTERKEER. Letter verkeering, Naamwiſſeling door 't keeren *of* verzetten der letters van iemands naam. *Anagramme.* f. *nom formé par la tranſpoſition des lettres d'un nom veritable.* Hipocrates, op zyn Frans, zonder S geſpeld, maakt, *pot à chier*, kakpot, by letterkeer.

LETTERKENNIS, LETTERKUNDE. Geleerdheid. *Literature, Erudition, connoiſſance acquiſe par la lecture.*

LETTERKONST. zie SPRAAKKONST. *Grammatica* in 't Latyn. *Grammaire.* f. Dit woord LETTERKONST is eigender aan een Schoolboek, leesboek alzoo genaamd. *L'Art d'apprendre les lettres.* LETTERKONSTIGE, *of liever* SPRAAKKONSTIGE aanmerkingen. *Remarques Grammaticales.*

LETTERKUNDE, LETTERKENNIS. f. *Literature, erudition.* f. 't Is een LETTERKUNDIGE, een geleerd man. *C'eſt un homme lettré, un Sçavant.*

LETTERLYK. Adj. Naar den letter. *Literal* ou *litteral.* Wat al belagchelyke gevolgen als men de Bybel naar den letterlyken zin mogt neemen, uitleggen! *Que de conſequences ridicules s'il etoit permis de prendre, d'interpreter la Bible au ſens litteral!*

LETTERNIEUWS. Boeknieuws. Men kan t'Amſterdam gemakkelyk al 't Letternieuws weeten, bekomen. *On peut aiſément ſçavoir à Amſterdam toutes les nouvelles Literaires, avoir toutes les nouveautez de la Libr:*

LETTERS, LETTEREN, 't meervoud van LETTER. Gedrukte, geſchrevene letters. *Des lettres imprimées, des caracteres imprimez; des lettres d'ecriture, des caracteres formez à la plume.* Hy heeft veel letters, veel letteren gegeeten. fig: *Il a lu bien des livres, il a mangé bien des lettres.* LETTERS koopen, ſuiker LETTERS koopen. *Acheter des lettres de patiſſerie, de la patiſſerie, en forme de lettres.* 't Boek is met een fyn

Digitized by Google

fyn LETTERJE, fyne letter gedrukt. *Le livre eſt imprimé en petite lettre.* f. *En menu caractere.* Ik hoop dat gy my met een LETTERTJE, brieſje van uw hand zult vereeren. *J'eſpere que vous m'honorerez d'un mot de lettre, d'un billet de votre main.*

LETTERWYS, LETTERKUNDIG. Adj. Bekwaam de letters op te noëmen, boeken te leezen, te verſtaan. *Capable de nommer, d'aſſembler les lettres; qui ſçait lire, qui a la premiere teinture des livres.* Oms kind is haaſt letterwys, zal haaſt leezen konnen. *Notre enfant ſçaura bientot lire.* Zwyg ſtil, gy zyt nog niet letterwys. *Tais toy, tu ne ſçais pas encore ta croix de par Dieu, tu ne ſçais ni A ni B.*

LETTERZETTEN op een Drukkery. *Compoſer à une Imprimerie, arranger les lettres ſur le compoſteur.* Een goed, bekwaam LETTERZETTER is zyn koſt wel waard, verdiend een fooytje. *Un bon, un habile Compoſiteur merite de vivre, vaut bien le pain qu'il mange, merite une douceur, la piece pour boire.*

LEUGENAAR. zie LOGENAAR. *Menteur.* LEUGENS. zie LOGENS. *Menteries.* f. pl. *Menſonges.* m. pl.

LEUNEN. v. n. Ruſten, drukken op iets. *Appuyer, s'appuyer ſur quelque choſe.* Leunen op een ſtok, op den arm, op de ſchouder van den Lei-jonker. *S'appuyer ſur un bâton, ſur le bras, ſur l'epaule de l'Ecuyer.* Op het credit, 't vermogen zyner vrinden LEUNEN, ruſten, vertrouwen. *S'appuyer ſur le credit, le pouvoir de ſes amis, de ſes parents.*

LEUNING, BALY van een ſtoep, hek &c. *Appuy* ou *baluſtre d'un perron.* m. *d'une barriere*, on peut auſſi dire, *le bras d'un perron.* Een brug met yzere LEUNINGEN. *Un pont avec des garde-fous, des barreaux de fer.*

LEUNSTOEL. Ruſtſtoel, gemakſtoel. *Chaiſe à bras, chaiſe de commodité* f. Schilders LEUNSTOKJE. *Appuy main.* m. *Baguette qui ſoûtient la main du Peintre.*

LEUR, werd in den zin der volgende ſpreekwyzen gezegt. Iemand te *leur* of te *loor* ſtellen, uitſtel vraagen om tyd te winnen. *Tenir quelqu'un le bec en l'eau, l'amuſer pour gagner du temps.* Gy zult niet te LEUR, te vergeefs komen. *Vous ne viendrez pas inutilement, pas à faux.* Te LEURSTELLING, te loorſtelling, zie BEDROG, loopjes. *Duperie, caſſade, bourde.* f.

LEUREN. Vodden. *Guenilles, ravauderies, chiffons, mechantes nippes.* Ik zou al die lappen en leuren maar verkoopen, weggooyen. *Je vendrois, je jetterois toutes ces guenilles, ces ravauderies, ces vieilles nippes là.* 't Zyn geen LEUREN, geen wisje wasjes die ik u daar zeg, vertel. *Ce ne ſont pas des bagatelles, des ſornettes que je vous dis là.*

LEUS, TEEKEN. Sein, leuze. *Signal, mot du guet.* m. Iemand de leus geeven, toewenken, *of ook*, 't woord van de wagt geeven. *Faire ſigne à quelqu'un; donner le ſignal, le mot du guet à quelqu'un.* Op die leus kwaamen de Soldaaten uit den ſchuilhoek ſpringen. *à ce ſignal les Soldats ſortirent de l'embuſcade.* Geld is de leus, de boodſchap, 't lokaas. *Monnoye fait tout, c'eſt l'argent qui amorce, qui fait agir.* Hy kend de leus, hy weet van de moord. *Il a le mot du guet, il en ſçait des nouvelles.* Dat is maar om de LEUS, om 't welſtaans, hy houd hem maar zoo. *Il n'en fait que le ſemblant, c'eſt pour en faire accroire.*

LEUTERBOL. Quibus, losbol, loshoofd, halve gek. *Tête ſans cervelle, tête à l'event, un ſot.*

LEUTEREN. v. n. Niet vaſt hechten, zitten, los hangen &c. *Vaciller, branler dans le manche, ne tenir pas bien, être mal aſſuré, mal attaché, enchaſſé.* Dat leuterd nog, zit, ſtaat nog niet vaſt. *Cela vacille, branle encore.* Daar leuterd, ſcheeld alweer iets, daar is weer wat in de weeg. *Il y a encore quelque anicroche, quelque choſe qui ne va pas bien; la partie n'eſt pas encore bien liée.* De key leuterd hem, het ſchort hem in de herſſenen. *Il a un coup de hache, il a le timbre fêlé.* LEUTERING, waggeling, hapering. *Anicroche.* f. *Branlement, empêchement, obſtacle.* m. LEUTERWERK, HOETELWERK, loswerk. *Bouſillage, ravaudage, ouvrage mal bâti, mal aſſuré.* m.

LEUVEN, LOVEN. Bekende Stad in Brabant. *Louvain.* In 't Hoogeſchool te Leuven ſtudeeren. *Etudier à l'Academie, à l'Univerſité de Louvain.* LEUVENSE, Laurierboomen. *Des Lauriers de Louvain.* Een LEUVENAAR, man van Leuven. *Un homme de Louvain.*

De LEUVERS of GATEN in de lyken der zeilen, waar door de zeilen een reetje konnen ingebonden werden. *Oeils de pie, oeils de voile; oeillets* ou *trous dans le voile par où paſſent les garcettes au moyen desquelles on l'amoindrit.*

LEVANT. Ooſterſche gedeelte der Middelandſe Zee, aan Aſia grenzende. *Levant.* m. *Partie Orientale de la Mediteranée, confinant à l'Aſie.* Naar Alexandrette, Aleppo, de Archippel, Smirna en andere Havens van de Levant zeilen. *Faire voile vers Alexandrie, Alep, l'Archipel, Smirne & autres Ports, Echelles du Levant.* Het woey een ſchoone LEVANT, een ſchoone Ooſte wind. *Il faiſoit un beau vent d'Amont, vent d'Eſt.* LEVANTS. Adj. Ooſterſch, van de Levant. *Du Levant, Levantin.* Levantſen handel. *Negoce, Commerce du Levant.* Levantſe Coffy boonen. *Feves à caffé du Levant.* Levantſe Sene bladen. *Sené Levantin.*

LEVEN, een Werkwoord, is op LEEVEN uitgewerkt. Leven als een eerlyk man. *Vivre en honnête homme.*

LEVEN. n. Lichaam en Ziels vereeniging. *Vie.* f. Dierlyk leeven *Vie animale.* Gevoelig leven. *Vie ſenſitive.* Groeyſaam leven, als dat der Planten en Bergſtoffen. *Vie vegetative, comme celle des Plantes & Mineraux.* Het werkſaam en beſchouwend leven. *La vie active & la vie contemplative.* In 't leven zyn, 't leven beminnen, iemand het leven behouden. *être en vie, aimer la vie, ſauver la vie à quelqu'un.* Een heilig, een onbeſproke leven leiden. *Mener une ſainte vie, une vie ſans reproche.* Een ſtil, afgezonderd leven leiden. *Mener une vie ſolitaire, retirée.* Een los, ongeregeld leven. *Une vie dereglée, desordonnée.* Zyn LEVEN, levenstyd aan 't Hof, in den Oorlog doorbrengen *Paſſer ſa vie à la Cour, à la Guerre.* De Jacht is zyn LEVEN, zyn ziels vermaak. *La Chaſſe eſt ſa vie.* De Weetenſchap is het leven van de ziel. *La Science eſt la vie de l'ame.* Het Klooſter LEVEN aanneemen. *Embraſſer la vie Monachale; entrer dans un Cloitre, en Profeſſion* Het LEVEN, 's levens bedryven van Conſtantinus, Theodoſius, Karel de vyfde, Wilhem de derde, Lodewyk de veertiende. *La vie de Conſtantin, de Theodoſe, de Charle quint, de Guillaume trois, de Louis quatorſe.* De Koophandel brengd veel LEVEN, beweeging in een Stad. *Le Commerce apporte, cauſe bien du mouvement, de l'action, un grand concours de monde dans une Ville.* Wat een LEVEN, geweld, gejoel is daar voor de deur! *Quelle vie, quel grabuge, quel tintamarre y a-t-il à la porte!* Hy regte, ſtelde daar een groot LEVEN, groot geweld aan. *Il y fit un bruit, un cancan de Diable.* Het Huwelyk is een verdrag by LEVEN en by ſterven. *Le Mariage eſt un bail à vie & à mort.* Zoo God my tyd van LEVEN geeft. *Si Dieu m'accorde la vie, temps de vivre.* Portrait naar 't leven geſchilderd. *Portrait d'après nature.* Hy heeft ons de gebreeken der Eeuwe naar 't LEVEN afge-

Digitized by Google

afgemaald. *Il nous a depeint les deffauts du Siecle au naturel, d'après nature.* Zig LEVZNS groote laaten uitſchilderen. *Se faire peindre grand comme nature.* De LEVENSGEESTEN verſpillen door te kragtige oeffeningen. *Diſſiper les eſprits vitaux par des exercices trop violents.* 't LEVENSLIGT, den dag aanſchouwen. *Voir le jour, contempler la lumiere.*

LEVENDE is op LEEVENDE en LEEVENDIG te zien. *Vivant, en vie.* Levende bron. *Fontaine, ſource d'eau vive.* f. De langſtlevende. *Le dernier vivant.*

LEVENDIG is op de Colom LEE uitgewerkt. *Vif, vive.* Het kind is heel LEVENDIG. *L'enfant eſt fort vif, gay, eveille.* De LEVENDIGHEID der Franſchen is groot. *La vivacité des François eſt grande.* LEVENDIG MAAKEN. v. a. *Vivifier.*

LEVENLOOS. Adj. Zonder leven. *Sans vie, privé de vie.* Levenlooze ligchaamen. *Des corps ſans vie, privez de vie.* Levenlooze ſchepſelen. *Des creatures privées de vie.* LEVENLOOSHEID. *Privation de vie.* f.

LEVENSMIDDELEN of LEEFMIDDELEN. Mondkoſt. *Vivres, proviſions de bouche.* f. pl Een Stad, een Veſting van levensmiddelen voorzien. *Pourvoir une Ville, une Place de vivres, de proviſions, de munitions de bouche.* De LEVENSMIDDELEN, eetwaaren die de Boeren te Markt brengen. *Les denrées que les Païſans amenent, portent au Marché.*

LEVENSTYD. zie JAAREN. Tyd die men leeft *Age, temps qu'on eſt en vie* m Europa is in Oorlog geweeſt geduurende de gantſe levenstyd van Lodewyk de veertiende. *L'Europe a été en Guerre pendant toute la vie de Louis quatorſe.*

De LEVER is een der voornaamſte deelen van 't binnelyf. *Le Foye eſt une des principales parties du corps interne.* Een kalfs-, een oſſe lever. *Un foye de veau, de boeuf.* Ongematigdheid, bezwaardheid, ontſteeking van lever. *Intemperie, opilation, inflamination de foye.* De LEVERADER. *La veine hepatique, baſilique* ou *jecoraire.* LEVERPUISTEN, vuurigheid, opdragtigheid in 't aangezigt. *Chaleurs de foye, rougeurs au viſage.* De lever ſchudden, uit de borſt lagchen. *S'epanouir la rate, rire du bon du coeur.* Altyd heb ik de lever, het ſpek gegeeten. ſpr: *C'eſt toujours moy qui ai mange le lard, qui ai tort.* In een vrolyke maaltyd de LEVER rond laaten gaan, de lever verkoopen met een rymtje, tot vermaak en opſcherping van 't gezelſchap omdeelen. *Se preſenter un morceau de foye à la ronde, en recitant quelque impromptu pour rejouir la compagnie.*

LEVERANCIE, LEVERANTIE. Ond: w: Levering van 't goed *Livraiſon.* f. *Commiſſion de livrer les marchandiſes.* Hy heeft de leverantie van 't Bier, der Oſſen aan de Ooſt-Indiſche Compagnie. *Il a la livraiſon de la Biere, des Boeufs à la Compagnie des Indes; c'eſt lui qui a commiſſion de fournir la Biere, le Betail à la C:* Geld by de leverantie geeven. *Donner de l'argent à la livraiſon des marchandiſes.* LEVERANCIER, aangeſtelde tot den inkoop van zekere zaaken. *Commiſſionnaire, Pourvoyeur.* De Leverantiers der levensmiddelen voor 't Leger. *Les Pourvoyeurs de l'Armée, les Commiſſaires des vivres pour l'Armée.*

LEVEREN. v. a. Behandigen, verſchaffen. *Livrer, fournir, delivrer.* Dat men verkogt heeft moet men leveren. *Il faut livrer ce qu'on a vendu.* Ik neem aan, voor 't zelfde geld, u ſchoonder goed te leveren. *Je m'engage, j'entreprends de vous livrer, fournir, faire avoir de meilleure marchandiſe au même prix.* Hy zou den ander leveren en verkoopen konnen. *Il pourois vendre & livrer l'autre; il eſt trop fin, trop ruſé pour l'autre.* Ik neem aan hem morgen aan uw huis te LEVEREN, te doen zyn, verſchynen. *Je vous le livre demain chez vous.* Den Vyand ſlag LEVEREN, den Vyand aangrypen. *Livrer bataille à l'Ennemi.* Een ſtorm leveren. *Donner un aſſaut.*

LEVERING, LEVERANTIE der verkogte waaren. *Delivrance, livraiſon des marchandiſes vendues.* f. By de eerſte, laatſte levering. *à la premiere, à la derniere livraiſon.*

LEVERKRUID. n. Dal-lelie, dagſchoone, welriekend kruid. *Du muguet, fleur des bois.* LEVERKRUID, is ook een Medicinaale plant, Walmeeſter genaamd. *Hepatique, herbe bonne pour les maladies du foye.* f.

LEVERTJE. n. Brokje lever. *Morceau de foye.* 't Levertje omgeeven. *Se preſenter le foye au bout d'une fourchette &c.*

LEVERWORST. Leverbeuling. *Boudin.* m. *Andouille au foye, remplie de foye.* LEVERWORST, is ook een relnaam als aan de klugt van *Robbert Leverworſt* blykt.

LEVERZIEKTE, LEVERZUGT. Leverloop. *Flux hepatique.* m. *Maladie du foye.* f. Prins Maurits is aan een leverziekte geſtorven *Le Prince Maurice de Naſſau Orange eſt mort d'un flux hepatique en 1625.* De LEVERZUGTIGEN zyn gemeenlyk haaſtig. *Les perſonnes attaquees du foye ſont promptes d'ordinaire.*

LEY. f. Schalieblad, blaauwagtige zagte ſteen daar men op cyfert &c. f. *Ardoiſe.* f. Op een ley cyferen. *Chiffrer ſur une ardoiſe.* Dat moet men op de ley ſtellen, zetten; dat moet men niet te vaſt gelooven, aanneemen. *Il faut noter, marquer cela ſur l'ardoiſe; il faut recevoir, ecouter cela avec precaution.* Een LEY dak, ſchaliedak. *Un toit d'ardoiſes, couvert d'ardoiſes.* 't Gaat hem zoo glad of 't van een leydakje liep. *Il parle comme un livre, ce qu'il dit coule de ſource.* De LEYDEKKER die door den dollen Hartog van Brunswyk, om de klugt (omtrent den Haag) geſchooten wierd, en van boven neer tuimelde. *Le Couvreur ſur lequel le Duc de Bronswyk, ſurnommé l'Enragé, tira de gayete de coeur, & le fit degringoler du haut en bas.*

LEYBAND of LEIBAND. *Liſiere, promenette.* f. Zy ging nog aan de leyband. *Elle marchoit encore à la liſiere.*

LEYREEP, LEIDSEL of LEYSEL. Leere ſtrook of zeel daar men de beſpanne paarden mede mend. *Guides.* f. pl. *Longe ſervant à conduire, mener les chevaux attelez à une voiture.* De LEYZEELEN of ſtrengen doorſnyden. *Couper les longes, les rennes.*

L I.

LICHAAM, LIGCHAAM. *Corps.* m. De vereeniging van ziel en lichaam is wonderbaar, onbegrypelyk. *L'union de l'ame & du corps eſt admirable, incomprehenſible.* Zie verders op de tweede ſpelling.

LICHT. n. Aſſchynſel. klaarheid. *Clarté, lumiere, ſplendeur.* f. Het licht van de Zon, van de Maan. *La clarté, la lumiere du Soleil, de la Lune.* De Uilen vlieden het licht. *Les Hiboux fuyent la clarté.* God bewoond een ontoeganklyk licht. *Dieu habite une lumiere inacceſſible.* Breng hier LICHT, een kaers. *Apportez de la lumiere, de la clarté ici.* Hy blies het licht uit. *Il eteignit la lumiere, la chandelle.* Het LICHT, daglicht beginnen te aanſchouwen. *Commencer à voir la clarté, la lumiere, le jour.* Het word al LICHT, al dag. *Le jour commence à paroitre; il commence deja à faire jour.* Gaa uit myn licht, uit het licht. *Otez vous de ma clarté, de mon jour.* Een boek in 't LICHT, aan den dag brengen. *Mettre un livre au jour, en lumiere.* In het LICHT des Evangeliums wandelen. *Marcher à la clarté de l'Evangile.* Erasmus

Digitized by Google

is het LICHT, de fakkel der zeſtiende Eeuw geweeſt. *Eraſme a été la lumiere du ſeiſiéme Siecle.* 't LICHT op de kandelaer zetten fig: ſpr: *Mettre la lumiere ſur le chandelier.* Hy heeft een groot licht, veel licht over die ſtof verſpreid. *Il a repandu une grande lumiere, beaucoup de lumiere ſur cette matiere là.* Iemands LICHT betimmeren, naar den letter. *Oter le jour, boucher, rompre le jour, la lumiere de quelqu'un:* in den figuurlyken zin. *Faire ombre à quelqu'un, diminuer le merite, le credit de quelqu'un.*

LICHT. Adj. Helder, doorlugtig, glansryk. *Clair, eclairé, eclattant.* Een licht huis. *Une maiſon claire, eclairée, bien percée.* Een licht koleurd laken, ſtof. *Un drap, une etoffe de couleur claire, gaye.* Licht rood, licht blaauw. *Rouge clair, bleu clair.* Die koleuren zyn te licht voor een man van myne jaaren. *Ces couleurs ſont trop claires, trop voyantes pour un homme de mon âge.*

LICHT, in den zin van niet ZWAAR. *Leger.* GEMAKKELYK. *Aiſé.* LICHTVAARDIGLYK. *Libertin.* zal op de Colom LIGT uitgewerkt werden.

LICHTDRAAGER. zie **LICHTSTEEN.** *Phoſphore.* m. Lichtdraager is de vertaaling van *Lucifer* in 't Latyn.

LICHTEN. v. n. *Faire jour.* Het begind te lichten, dag te worden. *Il commence à faire jour, à faire clair.* LICHTEN, voorlichten met een kaers, en fakkel &c. *Eclairer avec une chandelle, un flambeau &c.* Licht hier eens. *Eclairez un peu ici, apportez de la clarté, de la chandelle ici.* Gods Woord is een Lamp, een Fakkel om ons op 't pad der Zaligheid te lichten. *La Parole de Dieu eſt une Lampe, un Flambeau pour nous eclairer dans la voye du Salut.* Laaten uwe goede werken LICHTEN voor de menſchen &c. *Que vos bonnes oeuvres luiſent devant les hommes.*

LICHTEN, is 't meervoud van LICHT. God is de Vader der lichten. *Dieu eſt le Pere des lumieres.* De Zon en de Maan zyn de twee groote Hemel LICHTEN. *Le Soleil & la Lune ſont les deux grands Luminaires.* LICHTEN, kaarſen &c. voor de venſters aanſteeken *Allumer des chandelles devant les fenêtres, faire des illuminations.*

LICHTERLAYE, werd in deze ſpreekwyzen gezegt. Het huis ſtond *lichterlaye* aan brand, in volle vlam. *La maiſon etoit toute en feu, la flamme avoit gagné jusqu'au toit.* Lichterlaye vlam, vlam die zig wyd en zyd verſpreid. *Grande flamme, flamme qui s'etend au long & au loin.*

LICHTMIS, Maria **LICHTMIS.** f. Mis op Vrouwendag gezongen: vierdag ter gedagtenis van Marias zuivering, aldus genaamd, om dat zy eertyds onder een ſtaatige ommegang in welke alle die de zelve bywoonden een waskaers droegen, 't geen een zeer groot licht veroorzaakte, bediend wierd. *Chandeleur;* mot formé de *chandelle lueur: Fête de la purification Notre Dame; Meſſe qui ſe chantoit autrefois pendant une proceſſion ſolemnelle à laquelle tous ceux qui y aſſiſtoient portoient une chandelle de cire, ce qui rendoit une grande lueur.* De Magiſtraat van Amſterdam word te *Lichtemis,* op Vrouwendag den 2de February veranderd, vernieuwd. *Le Magiſtrat d'Amſterdam ſe change, ſe renouvelle à la Chandeleur.* 't Is een LICHTMIS, een rinkelrooyer, een loſſen haan, een ſlampamper. *C'eſt un debauché, un garnement, un coureur.* De Studenten weeten van LICHTMISSEN, rinkelrooyen, op te trekken, ſlampampen, zuipen en vogelen. *Les Etudians ſçavent faire la vie, garnemender, courir le guilledou, aller en garouage.*

LICHTSTEEN. m. Zonne ſteen. *Phoſphorus* in 't Latyn of Grieks. Steen welke 't licht der Zonne inzuigt, en 't zelve in een donkere plaats gelegt, zoo lang behoud' als hy tyd heeft gehad om 't in te trekken. *Phoſphore.* m. *Pierre de Boulogne qui imbibe & conſerve la lumiere du Soleil autant de temps qu'elle a été à s'en imbiber.*

LIDT of **LIT.** Lidmaat, deel van 's menſchen ligchaam. *Membre.* m. Hy heeft niet een gezond lidt aan zyn lyf, heel ligchaam. *Il n'a pas un membre ſain en tout ſon corps.* Een verrot, bedurven lidt afſnyden. *Retrencher, couper un membre pouri, gâté.* Het manlyk LIDT, teellidt. *Le membre viril, la verge.* 't Baar-LIDT, *Pudenda mulieris* in 't Latyn. *La partie de la femme.* Hy is LIDT, Lidtmaat van de Franſche Academie. *Il eſt membre de l'Academie Françoiſe.* LIDT of knokkel van de vinger. *Jointure du doigt.* f. 't Eerſte, het tweede lidt. *La premiere, la ſeconde jointure.* 't LIDT van 't oog, de ooge ſchel. *La paupiere de l'oeil.* LIDT, knop van een rotting. *Noeud d'une canne.* Het been is uit het LIDT, is verwrikt. *L'os eſt diſloqué, dejoint, demis.* Hy ſneed, kwetſte hem regt in 't lidt. *Il le coupa, bleſſa droit à la jointure.* Een arm, een been in 't LIDT zetten. *Remettre, renouer un bras, une jambe.* Iets van lidt tot lidt ontvouwen, verklaaren. *expliquer quelque choſe de point en point, par le menu.* 't LIDT of dekſel van de kan. *Le couvercle du pot.* Die 't onderſte uit de kan wil hebben, krygt het LIDT op de neus. ſpreekw: *Quand on leve le cul du pot trop haut pour en tirer juſqu'à la derniere goute, le couvercle tombe ſur le nez, meurtrit le nez.* Proverbe Hollandois qu'on peut rendre ainſi: *Quand on preſſe trop l'anguille elle echappe.*

LIDTGRAS, LEDTGRAS, *Gramen* in 't Latyn. *Du Chiendent, herbe qui a beaucoup de noeuds.*

LIDTMAAT of **LIDT** van een Ligchaam, van een Vergadering &c. *Membre d'un Corps, d'une Aſſemblée.* De Lidtmaaten der Duitſe, der Franſe Gemeente. *Les Membres, les Communians de l'Egliſe Holl:, Françoiſe.*

LIDTROTTING of **LEEDJES ROTTING.** *Japonne* ou *Bamboche.* f. *Baguette ainſi nommée.*

LIDTTEKEN. n. Teken dat na de heeling, geneezing der wonde *of* kwetſuur over blyft. *Cicatrice.* f. Zyn aangezigt, zyn ligchaam is vol lidttekens. *Son viſage, ſon corps eſt plein, eſt couvert de cicatrices.*

LIDTWOORD ofte *Articulus:* woord der Spraakkunde. *Article.* m. Terme de Grammaire. Het Lidtwoord *den* wyzt de *Dativus* of 't geevend naamval voor de enkelvoudige manlyke naamen. *L'Article* au *marque le Datif des noms maſculins ſinguliers.*

LIED, LIEDT. n. Gezang, vaersjes op nooten gebragt. *Chanſon.* f. Een drinklied, een minneliedt. *Une chanſon à boire, chanſon amoureuſe.* Een Bruilofts-LIED, Bruilofts zang. *Un chant* ou *cantique Nuptial.* Een vreugde-LIED, een lofzang. *Un chant d'alegreſſe, un cantique.* Een Veld-lied. *Un chant Ruſtique.* De Veld-LIEDEREN van Virgilius. *Les Bucoliques de Virgile.* Een geeſtelyk LIED. *Une chanſon ſpirituelle, un cantique.* Een treur-LIED. *Un chant de complainte.* Het Hoog-LIED Salomons. *Le Cantique de Salomon, le Cantique des Cantiques.* Zing den Heere een nieuw lied. *Chantez un nouveau Cantique à l'Eternel.*

LIEDEBOEK, LIEDTBOEK. n. Een liedboek, liedboekje koopen. *Acheter un livret, un recueil de chanſons.*

LIEDEN, werd in de beſchaafde Taal in de plaats van LUIDEN gezegt. Alle eerlyke lieden doen zoo, zyn van dat gevoelen. *Tous les honnêtes gens ſont ainſi, en uſent de même, ſont de cet avis là.* In de volgende ſpreekwyzen werd LIEDEN in 't Franſch niet uitgedrukt, en mag 'er in 't Duits ook wel uitblyven. Wy-

Digitized by Google

Wy-LIEDEN leeven anders. *Nous vivons autrement, nous autres.* Als gy-LIEDEN het zoo verſtaat, 't is wel. *Si vous l'entendez ainſi, à la bonne heure.* Zy-LIEDEN vatten de zaak heel anders op. *Ils prennent la choſe tout autrement.*

LIEDJE. n. *Petite chanſon, chanſonnette.* f. Zing ons eens een Franſch liedje. *Chantez nous une chanſon Françoiſe, un air François.* Een vuil liedtje. *Une chanſon obſcène.* Een ſtraat-liedje. *Un vaudeville.* Het liedje van verlangen zoeken, tyd zoeken te winnen. *Chercher à amuſer le tapis, à gagner temps, eviter la concluſion.* Het liedje is uit, 't is 'er meê gedaan. *C'en eſt fait.*

LIEF. Adj. Waard, beminnelyk. *Cher, precieux, aimable.* Vader lief, Moeder lief, Papaatje, Mamaatje lief. *Mon cher Pere, ma chere Mere; Papa mignon, Maman mignonne.* God bewaare al wat u lief en waard is. *Dieu garde, preſerve tout ce qui vous eſt cher & precieux, tout ce que vous avez de cher, de precieux.* Ik wenſte om een lief ding dat het logen was. *Je voudrois pour quelque choſe de bon que cela ne fût pas.* Hartje LIEF waar benje? ik kom LIEF, hartje lief. *Mon cher coeur, mamour où êtes vous? je viens, mon coeur, je viens, mamour.* Dat is een LIEF kind, een zoet, fraay kind! *Le cher, le joli, l'aimable enfant que voila!* Kyk hoe LIEF, hoe net, hoe zoet ſtaat dat! *Tenez, regardez que cela eſt joli, que cela eſt mignon!* Het is my heel LIEF, ik ben zeer blyde te weeten dat... *Je ſuis bien aiſe de ſçavoir que...* Hy heeft my alles toegeſtaan dat ik begeerde; 't is my LIEF, 'k magt wel lyden. *Il m'a accordé tout ce que je deſirois; j'en ſuis bien aiſe, à la bonne heure.* Hy moet haar trouwen, 't zy hem LIEF of leet, of hy wil of niet. *Il faut qu'il l'epouſe, bon gré malgré.* Elk een bemind zyn LIEF, al is zy beſnot. ſpr: *Il n'y a point de laides amours, chacun eſt coëffé de l'objet qu'il aime; chacun a ſa marotte dans ce monde.*

LIEFDAADIG. Adj. Goed doende. *Charitable, benin.* Liefdaadige aanſpraak, liefdaadige werken. *Entretien charitable, oeuvres charitables* ou *de charité.* De LIEFDAADIGHEID, goedaardigheid Gods over ons erkennen. *Reconnoître la bonté de Dieu envers nous.* LIEFDAADIGLYK. Adv. *Charitablement.*

De **LIEFDE** is de eerſte der drie Chriſtelyke Deugden. *La Charité eſt la premiere des trois Vertus Chretiennes.* De liefde vermoed niet, de liefde vergeeft alles. *La charité n'eſt point ſoupçonneuſe, la charité pardonne tout.* Werken der liefde doen. *Faire des oeuvres de charité, faire des oeuvres pies.* De LIEFDE Gods dringd ons. *La charité, l'amour de Dieu nous etraint.* Chriſtus is de LIEFDE des Vaders. *Jeſus Chriſt eſt la dilection, l'amour du Pere.* De LIEFDE, de zugt, tederheid van een Vader tot zyn kind. *L'amour, l'affection, la tendreſſe d'un Pere pour ſon enfant.* De Vaderlyke liefde, verſchoond veel, ziet veel dingen in. *L'amour Paternel, la tendreſſe Paternelle excuſe bien des choſes, paſſe par deſſus bien des choſes.* De LIEFDE, trek, zugt van een Minnaar tot zyn Minnaares. *L'amour, la paſſion d'un Amant pour ſa Maitreſſe.* Een zuivere, reine liefde. *Un pur amour.* Een onkuiſche, geile liefde. *Un amour impur, impudique.* Myne liefde zal zoo lang duuren als myn leven. *Mon amour durera autant que ma vie.* Arlequin doed een Hoofſche pluimdraager, anders, een *Mousquetaire* met ernſt aan een ligtgeloovige Deern zeggen, dat hy haar ten minſten twee dagen lang met een *eeuwige liefde* beminnen zal. *Arlequin fait dire d'un grand ſerieux à un Mousquetaire, parlant à une credule Griſette, qu'il l'aimera pendant deux jours au moins, d'une amour eternelle.*

LIEFDE, werd in de volgende ſpreekwyzen nog gezegt. LIEFDE, genegentheid tot de ſtudie hebben *Avoir de l'amour, de la paſſion pour l'etude; aimer l'etude.* De LIEFDE, de min is de magtigſte der Goden. *L'Amour eſt le plus puiſſant des Dieux.* De eige LIEFDE verblind ons. *L'amour propre nous aveugle.* Ik doe het om de LIEFDE van u, om uwent wil. *Je le fais pour l'amour de vous, en votre conſideration.* Als men zegt, die of die Vorſt is de LIEFDE van 't Volk, de liefde des Waerelds, werden de misnoegden voor niet gerekend. *Quand on dit tel ou tel Prince eſt l'amour du Peuple, l'amour du Monde; les mecontens ſont comptez pour rien.* Men moet naar den aart der liefde oordeelen. *Il faut juger charitablement, ſelon la charité.* De liefde begind van zig zelfs. ſpr: *Charité bien ordonnée commence par ſoy-même.*

LIEFDE DAAD, LIEFDAADIGHEID f. Goedheid. *Action de charité, action charitable, beneficence* f. Het voorſpreeken der afwezende is een regte liefdedaad. *C'eſt une vraye action de charité que de ſçavoir défendre les abſens.* LIEFDEDRANK. zie MINNEDRANK. *Philtre, bruvage amoureux.* m. LIEFDEGIFT, aalmoes. *Aumone, charité.* f.

LIEFDELOOS. Adj. & Adv. Zonder liefde. *Incharitable, ſans charité, ſans amitié.* De liefdelooze Eeuw, liefdelooze Waereld. *Le Siecle, le Monde peu charitable, ſans charité.* LIEFDELOOS of LIEFDELOOSLYK van iemand oordeelen. *Juger peu charitablement de quelqu'un.* LIEFDELOOSHEID, gebrek, ontbreeking van liefde. *Manque de charité.* m.

LIEFFELYK of **LIEFLYK.** Adj Aangenaam, vermaaklyk, ſchoon. *Agréable, beau, doux.* Dat is een lieffelyk muziek! *L'agréable, la douce, la melodieuſe muſique!* Wat ruikt dat lieflelyk! wat is dat een lieffelyke reuk! *Que cela ſent bon! l'agréable, la douce odeur que voila!*

LIEF HEBBEN. v. a. Beminnen. *Aimer, cherir.* God lief hebben boven al. *Aimer Dieu par deſſus tout.* Zyn vrouw, zyne kinderen liefhebben; zyn Vaderland, de Studie liefhebben. *Aimer, cherir ſa femme, ſes enfans; aimer ſa Patrie, aimer l'Etude.*

LIEFHEBBER. Beminnaar, voorſtander der Konſten en Weetenſchappen. *Amateur, protecteur des Arts & des Sciences.* Een LIEFHEBBER van 't Vaderland, van de Vryheid. *Un Amateur de la Patrie, un Partiſan de la Liberté.* Een LIEFHEBBER, kenner van Porcelein, van Schilderyen. *Un curieux, un connoiſſeur de Porcelaine; un curieux, un connoiſſeur de Tableaux.* Een LIEFHEBBER van Tabak een onvermoeyde rooker. *Un fumeur acheve, un determiné fumeur.* Hier zyn geen LIEFHEBBERS, geen luiden die op deze of geene zaak gezet zyn. *Il n'y a point de connoiſſeurs, d'amateurs, de curieux ici!* Dat zyn LIEFHEBBERS! regte liefhebbers! regte ſnaaken! *Quels gaillards! les bons vivans!* LIEFHEBBERY tot de muziek, tot danſen, tot de ſtudie, tot rooken &c. *Paſſion, inclination, penchant, amour pour la muſique, la danſe, l'etude, le tabac.* Myn LIEFHEBBERY, kennis, ervarentheid gaat zoo ver niet. *Mon goût, ma connoiſſance, mon experience ne va pas ſi loin; je n'en ſçai pas tant que cela.* 't Is een LIEFHEBSTER van porcelein, van thee. *C'eſt une connoiſſeuſe, une curieuſe de porcelaine; elle eſt amatrice du thé, elle aime beaucoup le thé, elle a le bon goût du thé.*

LIEFJE. Troetelnaam. Wat ſchort u LIEFJE, zoetert, hartje? *Qu'as tu mon mignon, mon cher? qu'as tu ma mignonne, ma chere?*

LIEFKOOZEN. v. a. Streelen, troetelen. *Careſſer, flater*

Digitized by Google

ter amoureuſement. Jonge luiden moogen malkander zoo liefkoozen *C'eſt aux jeunes gens à ſe careſſer, lecher, patiner ainſi.* LIEFKOOZER, ſtreeler, likker, zoener. *Baiſeur, patineur.* LIEFKOOZERY, troetelaary. *Careſſe.* f. *Patinage, badinage amoureux.* Die LIEFKOOZINGEN zullen hem duur koſten, komen te ſtaan! *Ces careſſes, ces amuſements folâtres lui couteront cher! ce badinage lui coutera bon!*

LIEFLYK of **LIEFFELYK.** Adj. Geurig, zoet van reuk. *De bonne, d'agréable odeur, qui ſent bon.* Dat is een lieffelyke reuk! *L'agréable, la douce odeur! que cela ſent bon!* Een lieflyken adem hebben. *Avoir l'haleine douce.* Een LIEFLYKE ſtem. *Une douce, une belle, une charmante voix.* Wat een LIEFLYKE, aangenaame morgenſtond, avondſtond! *La belle, l'agréable, la delicieuſe matinée, ſoirée!* Wat een LIEFLYK gezicht! *La belle, la charmante vuë!* Hoe LIEFLYK, hoe aangenaam ſchynd de Zon! *Que le Soleil eſt doux, agreable à voir; que le Soleil répand une agreable lumiere!* Hoe LIEFLYK werd het oor geſtreeld door zulke een ſamenpaaring van ſtemmen en ſpeeltuigen! *Que l'oreille eſt agréablement flattée par ce concert, cet aſſemblage de voix & d'inſtruments!*

LIEFLYKHEID, aangenaamheid der wandeling, van 't gezicht. *Douceur, beauté, delices de la promenade, de la vuë.* Verzadigd werden van de LIEFLYKHEID des Heeren Huis. Schr: ſpr: *être raſſaſié des delices de la Maiſon de l'Eternel.*

LIEFST, werd zomtyds *Adverbialiter,* als de *Superlativus* van LIEF gezegt. Dat is myn lieſſte kind, myn lieſſte dochter. *C'eſt mon plus cher enfant, ma plus chere fille.* Welk van beide hebt gy 't LIEFST? *Lequel, laquelle aimez vous mieux des deux?* Ik zoude het lieſt niet zeggen. *J'aimerois mieux ne le pas dire.* Hy is Moeders LIEFSTE kind, zoon. *C'eſt le mignon, l'enfant gâté de la Mere.* Het leezen, wandelen is myn LIEFSTE, grootſte vermaak. *La lecture, la promenade eſt mon plus grand plaiſir, mon plus grand delice.* Dat is het LIEFSTE, zoetſte gezigt dat men hebben kan. *Voila la plus jolie, la plus belle, la plus charmante vuë que l'on puiſſe avoir.* Waar ben je LIEFSTE, lieſje, kindje? troetelwoord. *Où êtes vous petit ami, petite amie? Où és tu mignon, mignonne?* Hoe vaart Mynheer, Mejuff^w. uw LIEFSTE, uw Beminde? *Comment ſe porte Monſieur votre Mari, Mademoiſelle votre Epouſe?*

LIEFTAALIG of **LIEFTALLIG.** Adj Beſpraakt, wel ter tong, aanvallig in 't ſpreeken. *Qui parle bien, qui a un doux, un agreable parler.* De vrouwlui zyn doorgaans lieftaaliger, beſpraakter dan de mans. *Les femmes ſont d'ordinaire plus eloquentes, ont d'ordinaire une plus douce maniere de parler, ont d'ordinaire la langue mieux pendüe que les hommes.* LIEFTAALIG, werd ook voor AANGENAAM, aanvallig genomen. Een lieftaalig menſch, een lieftaalige Juff^w. *Une perſonne, une Demoiſelle bien faite, aimable, engageante.* LIEFTAALIGHEID, zagtheid van Taal, beſpraaktheid. *Douceur de Langage, eloquence.* f. LIEFTAALIGHEID, aangenaamheid, ſchoonheid. *Agrément.* m. *Beauté, bonne grace.* f.

LIEGEN. v. n. De waarheid ſpaaren. *Mentir.* Le Pret: *loog,* le Part: *geloogen.* Onbeſchaamd, noodeloos liegen, liegen by elk woord. *Mentir impudemment, ſans neceſſité, mentir à chaque parole.* Liegen om beſt wil. *Mentir à bon deſſein, pour avoir la paix.* Liegd 'er niet om, zeg de waarheid. *Ne mentez pas, dites la verité.* Zegt gy dat ik het lieg? *Dites vous que je ments, que j'en ai menti?* Iemand in zyn aanzigt, daar hy by ſtaat heeten liegen. *Dementir quelqu'un, donner un dementi à quelqu'un.* Het LIEGEN is een lafhartigheid daar een eerlyk man niet bekwaam toe is. *Le menſonge eſt une lâcheté dont un honnête homme n'eſt pas capable.* Is een ham goed, een kiekenpaſtei liegd 'er ook niet om. ſpr: *Si un jambon eſt appetiſſant, un paté de petits pieds ne l'eſt pas moins, n'eſt pas à jetter aux chiens non plus.* 't Is een groot LIEGER, logenaar. *C'eſt un grand menteur.*

LIEN, werd by *Contractie,* ſamentrekking voor LIEDEN, LUIDEN gezegt. Het zyn fatſoenelyke, eerlyke lien. *Ce ſont de braves, d'honnêtes gens.* Akkerlien, Bouwlien. *Des Laboureurs, des Payſans.*

LIEP. 't *Preteritum* van LOOPEN. Hy liep zyn beſt, zoo hard als hy konde. *Il courut de ſon mieux, de toute ſa force, autant qu'il put.*

LIER. f. Speeltuig by de Grieken en Romeinen bekend, uit vyftien ſnaaren beſtaande. *Lyre.* f. *Inſtrument de muſique fort ancien.* 't Geluid van de Lier verwekt tot Godsdienſtigen aandagt. *Le ſon de la Lyre excite à la devotion.* LIERDICHT. n Gedicht dat eertyds gezongen wierd onder het ſpeelen van de Lier. *Poëme Lyrique.* m. De LIERDICHTER Pindarus, Horatius. *Le Poëte Lyrique Pindare, Horace.* LIERMAN, LIERSPEELDER: man die óp de hedendaagſe Lier ſpeeld, gemeenlyk een beedelende blindeman. *Aveugle mendiant qui joué de la Lyre.* LIERZANG, Liergezang. *Ode* ou *chant Lyrique.* m. De Lierzangen van Pindarus, van Horatius. *Les Odes de Pindare, d'Horace.*

LIERLAAUW. Adj. Even laauw, pas laauw. *à peu près tiede.* Lierlaauwe kaarnemelk. *Du lait de beure près-que tiede encore.* Dat is LIERLAAUWE koſt, ſlappe en zoutelooze koſt. *Ce ſont des mets fades, inſipides, degraiſſez.* 't Overhangend water LIERLAAUWEN, even laauw maaken. *Ne faire que tiedir, degourdir l'eau qui pend ſur le feu.*

LIES, LIS. Liesbloem, kalmus, bekende water plant. *De la Flambe, du Glayeul, de l'Iris; plante aquatique aſſez connuë.* Geel, blaauw lies. *De la Flambe jaune, du Glayeul bleu.* LIESWORTEL is welriekende, werd onder 't linnen gedaan. *La racine de l'Iris eſt odorante, on met de l'Iris parmi le linge.*

LIES, LIESCH. Laſch. Adj. Plooy, ſamenvoeging van de heupe en dye. *Aine.* f. *Pli* in *Jointure de la hanche & de la cuiſſe.* In de lieſch *of* laſch gekweſt werden. *être bleſſé à l'aine, dans l'aine.* LIESGEZWEL, Venus accident in de lies. *Poulain.* m. *tumeur dans l'aine venuë d'un commerce venerien.* LIESONTSTEEKING. *Inflammation de l'aine* ou *dans l'aine.* f.

LIET. *Preteritum* van LAATEN. Hy liet 'er van zyn veeren, van zyn hair. *Il y laiſſa de ſes plumes, de ſon poil.*

LIEVE, Is in betekenis 't zelve als LIEF. Myn lieve Vader, lieve Dochter. *Mon cher Pere, ma chere Fille.* Ah, lieve Vryheid, hoe bekoorlyk zyt gy! *Ha, chere Liberté, que vous avez d'attraits!* Wat een lieve jonge, wat een lieve pop! *Le gentil, le joli, l'aimable garçon; la gentille, la jolie poupée!* Een LIEVE Vrouwe Beeld, Maria Beeld. *Une Notre Dame, une Image de la Vierge.* Lieve kinderen krygen lieve naamen, worden aangehaald. ſpr: *Les beaux, les jolis enfans ont de jolis noms, ne manquent point de careſſes, de douceurs.* Ei LIEVE, zeg my eens waar hy woond, hoe hy vaart. *De grace, dites moy où il demeure, comment il ſe porte.* Dit *ei lieve* is de gewoone en verwyfde uitroeping der laffe Doctoren. Ik heb zulk een pyn in myn maag; *ei lieve!* Ik kan 's nagts niet duuren, geen oog toe doen; *ei lieve!* Ik voel zulke ſnydingen in 't waterloozen; *ei lieve! J'ai ſi grand mal à l'eſto-*

Digitized by Google

t'eſtomac; eſt il vrai! *Je ne ſçaurois durer, fermer l'oeil toute la nuit*; tout de bon! *J'ai de ſi grandes tranchées en lâchant mon eau*; eſt il poſſible!

LIEVELING. Beminde gunſteling. *Bien aimé, favori.* 's Konings lievelingen, de lievelingen des Hemels. *Les favoris, les bien aimez du Roy; les bien aimez, les favoris du Ciel.*

LIEVEN. v. a. **LIEFHEBBEN.** Beminnen. *Aimer, cherir.* Zyne Ouders lieven en gehoorzaamen. *Aimer ſes Pere & Mere & leur obéir.*

LIEVENHEER. Bid onzen *Lievenheer* eerſt. *Priez Dieu, le bon Dieu auparavant.* **LIEVENHEER** wat is dat voor een vis, voor een dier! ligtvaardige uitroeping. *Notre Dame, bon Dieu quel poiſſon, quel animal eſt ce là!*

LIEVER. Adv. Meer, beter, waardiger &c. *Mieux, pluſtot.* Ik heb liever een goed vrind als een volle beurs. *J'aime mieux un bon ami qu'une bourſe pleine, qu'une bourſe garnie d'argent.* Ik zweeg liever, als zulke onnozele, zulke malle praat te voeren. *J'aimerois mieux me taire que de dire de pareilles ſotiſes, pagnoteries.* **LIEVER** ſterven als veranderen; liever trouwen als branden. *Pluſtot mourir que changer: pluſtot ſe marier que bruler.* Wie hebt gy **LIEVER**, liefſt van ons drie? *Lequel, laquelle aimez vous le mieux, le plus de nous trois?*

LIEVERTJE. Dat 's een *lieverije* van een kind! *Le joli, le gentil enfant, l'aimable enfant que voila!* Dat 's een lievertje. gekſch: *Le gentil garçon, la belle fille!* ir:

LIFLAF, werd van ſlappe koſt en zoutelooze, koude redenen gezegt. Die koſt is te liflaf voor my! *Ces mets la ſont trop legers, trop fades pour moy!* Al die praatjes zyn maar liflaf! *Toutes ces raiſons ne ſignifient rien! chanſons, fadaiſes que tout cela!* Dat is maar **LIFLAFFERY**, wisjewasje, malligheid. *Ce ne ſont que des fadaiſes, des bagatelles, niaiſeries.*

LIGCHAAM of **LICHHAAM.** Uitgeſtrekt en taſtelyk weezen. *Corps.* m. Enkeld ligchaam. *Corps ſimple.* Samengeſteld *of* vermengd ligchaam. *Corps mixte.* Oorſpronkelyk, hoofdſtoffelyk **LIGCHAAM.** *Corps Elementaire.* Vaſt ligchaam, vaſtigheid. *Corps ſolide.* Hemels ligchaam, onzienlyk ligchaam. *Corps celeſte, corps inviſible.* Bezield, onbezield ligchaam. *Corps animé, inanimé.* Enoch wierd met ziel en ligchaam ten Hemel opgenomen. *Enoc fut enlevé au Ciel en corps & en ame.* De verheerlykte **LIGCHAAMEN** konnen niet lyden *Les corps glorieux ne peuvent ſouffrir, ſont impaſſibles.* Chriſti ligchaam gelykformig worden. *être rendu conforme au corps de Chriſt.* Grof van **LIGCHAAM**, van lyf zyn, groflyvig zyn. *être de groſſe taille, être replet.* Alle de Leden van den Raad, alle de Burgers van een Stad, alle de Inwoonders van een Land maaken maar een **LIGCHAAM** uit. *Tous les Membres du Conſeil, tous les Bourgeois d'une Ville, les Habitans d'un Pays ne ſont qu'un Corps.*

LIGCHAMELYK. Adj. *Corporel. elle.* De ligchaamelyke dood is niet te vreezen. *La mort corporelle n'eſt pas à craindre.* By aldien Chriſtus **LIGCHAAMELYK**, naar den ligchaame in de *Euchariſti*, in 't Nachtmaal was. *Si Jeſus Chriſt etoit corporellement dans l'Euchariſtie, dans la Sainte Cene.*

LIGT. Niet zwaar. *Leger. re.* Zoo ligt als een veer, als een pluim. *Leger comme une plume.* Ligt zilverwerk. *De l'argenterie legere.* Ligte *of* lugtige ſpyzen. *Des viandes, des nourritures legeres.* Een ligte vragt. *Une charge legere; ceci ſe prend quelque fois au figuré en parlant des Femmes.* Die Ducaat is te ligt. *Ce Ducat eſt trop leger.* Ligte paarden, ligt paarde Volk. *Chevaux legers, Cavallerie Legere.* Een **LIGT** of wiſpelturig Volk. *Un Peuple leger* ou *inconſtant.* Hy is wat **LIGT** van herſſenen, van zinnen. *Il a le cervelle, l'eſprit leger, la tête legere.* Men zegt dat de Engelſe vrouwlui wat **LIGT**, wat dertel, ligtvaardig zyn. *On dit que les Angloiſes ſont un peu galantes, coquettes.* Die een ligte vrouw om geld trouwd is een ſchelm of zal 'er een worden. *Celui qui epouſe une coquette, une devergondée pour ſon argent eſt un malhonnête homme ou le deviendra.* Een **LIGTE**, geringe kwetſuur. *Une legere bleſſure.* Een **LIGTE** misſlag, fout. *Une faute legere.* Een **LIGTE** ſchets, kennis der Taalen, der Wysgeerte hebben. *Avoir une legere idée, connoiſſance, teinture des Langues, de la Philoſophie.* Men moet niet al te **LIGT**, te ligtelyk gelooven. *Il ne faut pas croire à la legere, trop legerement.* Hy loopt 'er te **LIGT** over heen. *Il y travaille trop legerement, il le fait trop à la legere.*

LIGT. Gemakkelyk te doen, te leeren. *Aiſé, facile à faire, à apprendre.* Gewilligen arbeid is altyd ligt. *Ce qu'on fait volontiers eſt toujours aiſé, facile.* Een eerlyk man is heel ligt te bedriegen. *Il eſt fort aiſé de tromper un honnête homme.* Dat kond gy **LIGT**, ligtelyk doen. *Vous le pouvez faire aiſement, facilement.* Men komt hier zoo ligt niet meer aan de koſt. *On ne gagne plus ſi aiſement la vie en ce Pays ci.* Hy is heel **LIGT**, heel gaauw geraakt, hy vliegt ligt op. *Il eſt bientot pique: il s'emporte, ſe fâche tres facilement; il a bientot pris la mouche, la chevre.*

LIGT. Ligtelyk, misſchien. *Peut être.* Hy zal ligt in 't Koffyhuis, in den Tuin zyn. *Il ſera peut être au Caffe, au Jardin.* **LIGT** of hy wel aanſtonds weerkomt. *Peut être qu'il reviendra bien tout à l'heure.*

LIGT-ANKER. Anker daar iets mede geligt werd. *Ancre qui ſert à lever, elever quelque choſe.* f.

LIGTEKOOY of **LIGT te KOOY.** Ligtjes op, ligtvaardig, hoeragtig vrouwmenſch. *Griſette, garce, coureuſe, gourgandine.*

LIGTELYK. Adv. Gemakkelyk. *Aiſement, facilement.* Hy kan het ligtelyk doen, ligtelyk weeten. *Il peut le faire, le ſçavoir aiſement, facilement.* Hy is **LIGTELYK**, misſchien al dood. *Il eſt peut être déja mort.*

LIGTEN. v. a. Ligter maaken. *Decharger, alleger, ſoulager.* Een ſchip ligten, ten deelen loſſen. *Decharger un vaiſſeau en partie, alleger un vaiſſeau.* Neem dat nog mee, 't zal my zoo veel ligten. *Prenez encore cela, vous me dechargerez d'autant.*

LIGTEN. Optillen, hyſſen. *Lever, guinder, amener.* Het anker ligten, 't anker t'huis haalen. *Lever, retirer l'ancre.* De hand ligten om iemand te ſlaan. *Lever la main pour frapper quelqu'un.* Een ſlot **LIGTEN**, weg rukken. *Lever, enlever une ſerrure.* Iemand uit het bed **LIGTEN.** *Enlever quelqu'un du lit, enlever quelqu'un tout brandi.* De eyeren, de jongens uit het neſt **LIGTEN.** *Enlever les oeufs du nid, denicher les petits.* Den hoed **LIGTEN**, afneemen om te groeten. *Oter, lever ſon chapeau pour ſaluer.* De hand **LIGTEN**, heffen, opſteeken om te zweeren. *Lever la main pour faire un ſerment.* Een vonnis uit de Griffie, de Secretary **LIGTEN**, neemen. *Lever une Sentence du Greffe, de la Secretairie.* Geld **LIGTEN**, opneemen. *Lever de l'argent.* Laken, ſtoffen **LIGTEN**, koopen. *Lever, acheter du drap, des etoffes.* De hand **LIGTEN**, goed koop geeven om kalanten te lokken. *Lâcher la main, faire bon marché pour attirer des chalans.* Den beker **LIGTEN**, braaf drinken. *Hauſſer le coude, hauſſer le godet, ſiffler la linote.* Iemand van de huig **LIGTEN**, de huig omſlaan, regt zetten, regt doen hangen. *Remettre la luette à quelqu'un.* Iemand van de huig **LIGTEN**, den

Digitized by Google

voet ligren, iemand snuiten, beet krygen. *Attrapper, deniaiſer quelqu'un.* Het anker ligten en deur gaan; de hielen ligten, zyn biezen pakken. *Prendre ſon ſac & ſes quilles; plier bagage; faire Gilles, faire Jacques deloge, gagner au pied, ſe retirer à petit bruit.* Hy kan nog ligten nog zwaaren, weet met den hond om 't kalf niet te gaan. *Il ne ſçait pas perdre à propos, donner un oeuf pour avoir un Boeuf.*

LIGTER, *Comparativus* van LIGT. *Plus leger, plus facile.* 't Zilver is ligter als 't goud. *L'argent eſt plus leger que l'or.* Dat is LIGTER te zeggen als te doen. *Cela eſt plus aiſé à dire qu'à faire.*

LIGTER, LIGTERSCHIP. Koornligter, bekend vaartuig. *Allege* ou *gros bâteau ſans mât dans lequel on decharge & tranſporte le grain.* m. Een LIGTER met een maſt als die ten dienſte der Ooſt-Indiſche Compagnie. *Un Allege mâté plus grand & de plus haut bordage que la Blandre.* Een ligter aan boord krygen om te loſſen. *être abordé par un Allege, recevoir un Allege à bord pour decharger le Navire.* Een Ligter aan boord krygen, byſtand, hulp krygen. *Recevoir du ſecours, de l'aide, recevoir main forte.* LIGTERMAN, Schipper op een LIGTERSCHIP. *Bâtelier qui conduit un Allege.* NB. Allege pouroit bien être feminin.

LIGTGELOOVIG. Adj. Ligt van geloof, goed van aanneemen. *Credule, facile à perſuader.* De ligtgeloovige luiden werden dikwyls bedroogen. *Les perſonnes credules ſont ſouvent trompées.* Die LIGTGELOOVIGHEID is onverſchoonlyk. *Cette credulité eſt impardonnable.*

LIGTHART, LIGTEZIEL. Loswambus, zorgloos menſch. *Tête à l'event, volage; ſans ſouci.* De LIGTHARTIGE, vrolyke, loſſe Franſen. *Les François ſans ſouci, volages, inconſtans.* Die LIGTHARTIGHEID zal hem miſſchien nog zuur opbreeken. *Cette legereté, cette humeur volage lui cuira un jour ou l'autre peut être.*

De LIGTHEID van de kurk, van de veeren, van 't ſtroo. *La legereté du liege, des plumes, de la paille.* De LIGTHEID, gemakkelykheid van 't werk. *La facilité de l'ouvrage.* De LIGTHEID, ligte coleur van 't ſtof. *La clarté, la couleur claire de l'etoffe.* De LIGTHEID, LIGTVAARDIGHEID der Vrouwen, der Franſen. *La coqueterie des Femmes, la legereté des François.*

LIGTHOOFD, LOSHOOFD. Onbeſuisde. *Etourdi, eventé, tête à l'event, tête ſans cervelle.* LIGTHOOFDIGE jongelingen. *De jeunes etourdis, de jeunes etourneaux, des têtes à l'event.* LIGTHOOFDIGHEID, losheid, onbeſuisdheid. *Etourderie, legereté, indiſcretion.* f.

LIGTIGHEID. Gemakkelykheid. *Facilité, commodité.* Hy leerd alles met een ongemeene ligtigheid. *Il apprend tout avec une facilité extraordinaire.* De LIGTIGHEID, ligtvaardigheid, dertelheid der Vrouwluiden van dat Land is zodaanig dat... *La legereté, la coquetterie, lubricité des femmes de ce Pays la eſt telle que...*

LIGTING der hand om een eed te doen. *Levée de la main pour faire un ſerment.* LIGTING, heffing van ſchatting gelden. *Levée de ſubſides.* LIGTING, werving van Krygsvolk. *Levée de gens de Guerre.* LIGTING van een Vonnis uit de Griffie. *Levée d'une Sentence au Greffe.*

LIGTJES. Adj. Opzigtig, wat waerelds. *Un peu mondain, coquet, immodeſte.* Zy is wat ligtjes gekleed voor een Burger dochter. *Ses habits ſont un peu trop voyants, donnent un peu trop dans la vuë pour une fille de Bourgeois.* Zy komt my te LIGTJES, te ligtvaardig, te wulps, te dertel voor. *Elle me paroit un peu trop coquette, trop galante, trop Comedienne.*

't Is een LIGTJES op, een ligtekooy. *C'eſt une dever gondée, une franche coquette.*

LIGTOMDEINEN. Een meisje van LIGTOMDEINEN, een kwikbil, een ſtraetkruiſter. *Une coureuſe, une draleſſe, une fille de joye.*

LIGTVAARDIG. Adj. Ongeſtadig, los, dertel. *Leger, volage, inconſtant.* Een ligtvaardig, wiſpeltuurig Volk. *Un Peuple leger, volage, inconſtant.* Een LIGTVAARDIG, wulps, hoeragtig vrouwmenſch. *Une femme immodeſte, coquette, effrontée, devergondée.* Hy is te LIGTVAARDIG, te los in al zyn doen. *Il eſt trop leger, trop temeraire en tout ce qu'il fait.* Een LIGTVAARDIG, roekeloos oordeel veilen. *Prononcer, faire un jugement temeraire.* Men moet niet LIGTVAARDIG, ligtvaardiglyk oordeelen. *Il ne faut pas juger temerairement.* Men moet Godsnaam niet LIGTVAARDIG, iedelyk gebruiken. *Il ne faut pas prendre le nom de Dieu en vain.* De LIGTVAARDIGHEID, losheid, wiſpeltuurigheid der Napolitanen, der Engelſe. *La legereté, l'inconſtance, l'humeur volage des Napolitains, des Anglois.* LIGTVAARDIGHEID, dertelheid, onkuisheid. *Libertinage.* m. *Lubricité.* f. LIGTVAARDIGHEID, roekeloosheid. *Temerité.* f.

LIGTVINK, is de naam van een LIGTVAARDIG jongman, loswambus, hoerejaager. *Jeune etourdi, debauché, putacier.* Zy is zulk een LIGTVINK, ligtekooy! *Elle eſt ſi devergondée, ſi effrontée!*

LIGTZINNIG, is genoegſaam op LIGTHARTIG en LIGTVAARDIG. *Leger, eventé, etourdi.* uitgelegt.

LIKDOORN, EXTEROOG. Hardigheid aan de voeten. *Cors* ou *durillon au pied.* m. Groen waſch is goed tegen likdoornen. *La cire verte eſt bonne pour les cors aux pieds.*

LIKHOUT. n. Klopſcheen, Schoenmaakers ſtrykhout om de ſchoen hielen een glans te geeven. *Bouis* ou *bois à froter, à polir les talons des ſoulers.* m.

LIKKEBAARD. Likker, ſnoel *of* baardlikker. *Leche barbe* ou *leche babines.*

LIKKEBROEDER. Drinkbroeder, pullebroer, ſlampamper, ſmullebaard. *Goinfre, biberon, ami de la Treille, bouchon de Taverne.*

LIKKEN. v. a. Met de tong opneemen. *Lecher.* Aan zyn bord likken, zyn vingers likken. *Lecher ſon aſſiette, lecher ſes doigts.* De Beeren likken hunne jongen om hun een gedaante te geeven. *Les Ours lechent leurs petits pour les former.* Zy doen niet dan malkander te zoenen en likken. *Ils ne font que ſe baiſer & ſe lecher.* Braaf LIKKEN, den beker ligten, drinken. *Hauſſer le godet, hauſſer le coude, boire à tirelarigot.* Ik zal u LIKKEN, ik zal u krygen! *Je vous aurai, attrapperai!* Pan-LIKKER, tafel-bezem. *Paraſite, eſcroc, ecornifleur.* LIKKING van zyne vingers, van zyn bord. *Lèchement de ſes doigts, de ſon aſſiette.*

LIKSPIT, PANLIKKER. Schuifjeslooper. *Ecornifleur, paraſite, eſcroc.*

LIKSTEEN. m. Gladde ſteen, Glaze *of* marmere ſteen om het linnen, de paſſementen &c. mede glad te ſtryken. *Liſſoire, boule de verre qui ſert à liſſer le linge &c.* f.

LIL. Geſtremd kalfsnat. *De la gelée de veau &c.* Wat lil opwarmen voor een zieke. *Mettre chauffer un peu de gelée de veau pour un malade.*

LILLEBEENEN. v. n. Schongelen met de beenen. *Gambiller, faire aller ſes jambes deçà & delà.* Laat dat LILLEBEENEN ſtaan. *Laiſſez ce gambillage là.*

LILLEN. v. n. Beeven, trillen. *Trembler, trembloter, greloter.* Lillen van koude. *Trembler de froid, greloter.* Lillen als een riet, als 't blad aan den boom. *Trembler comme un roſeau, comme la feuille à l'arbre.*

Hy

Digitized by Google

Hy gaf hem een slag dat hy lilde. *Il lui donna un coup qui le fit chanceler, qui faillit à le renverser.* Het toekomende, de wil der Goden uit het LILLEND ingewand der slagtbeesten, slagtoffers beschouwen, leeren. *Examiner l'avenir, apprendre la volonté des Dieux dans les entrailles tremblantes des victimes.* Een LILLING, trilling, gevoelen door al zyn leeden. *Sentir un tressaillement par tous ses membres.*

LIMOEN, LAMOEN, in de straattaal, sappige citroen. *Limon, citron plein de jus.* m. Zuure, zoete, ingeleide Limoenen. *Des Limons doux, Limons amers, Limons confits.* LIMOENSAP over de Oesters schenken. *Verser du jus de Citron sur les Huitres.* LIMOENWATER drinken. *Boire de la Limonade.*

LINDE, LINDEBOOM. Lommerryke en lieffelyke boom. *Tilleul.* m. *arbre feuillu & odorant.* Een dreef, een laan Linden, Lindeboomen. *Une ranzée de Tilleuls.* In de Cleefse Lindeboom zyn mooye drinkprieeltjes. *Il y a de jolis vuides bouteilles dans le Tilleul de Cleves.* Van LINDEBASTEN draayd, spind men koorden. *On fait des cordes de Tille* ou *de l'ecorce des jeunes Tilleuls.*

LINIAAL. f. Regelhout, streep *of* lynhout. *Regle.* f. Een houte, een kooper liniaal. *Une regle de bois, de cuivre.*

LINIE. Ry. *Ligne.* f. *Rang.* m. Een Leger in slagorden geschaard legt gemeenlyk in drie linien. *Une Armée en ordre de Bataille est d'ordinaire en trois lignes.* Een Vloot als zy slaan zal, legt op een linie, om de loef te hebben, streek te houden, en op den Vyand alleen te schieten. *Une Flotte qui doit s'engager, est rangée sur une ligne, pour conserver l'avantage du vent, courir un même bord, & ne tirer que sur l'Ennemi.* LINIEN of loop, verschanslingen om een Stad, een Leger. *Ligne, retranchement autour d'une Ville, d'une Armée.* De linien van Circumvallatie dekken 't Leger dat een Vesting belegerd. *Les lignes de Circonvallation couvrent l'Armée qui assiege une Ville.* De linien van Contrevallatien dekken 't hoofd van 't Leger tegen de uitvallen. *Les lignes de Contrevallation couvrent la tête du Camp contre les sorties.* Linien van *Communicatien* van de eene naar de andere loopgraven getrokken. *Lignes de Communication tirées, boyaux tirez d'une tranchée à l'autre.* Na dat wy de LINIEN van Brabant, van 't Artois overrompeld, ingenomen hadden. *Après que nous eumes forcez, pris les Lignes du Brabant, de l'Artois.*

De **LINIE**, volstrektelyk gezegt, is de hoogte *of* plaats van de Waereld, daar de Zon 's middags kruin regt staat, daarom ook MIDDELLYN der Waereld Kloot genaamd. *Ligne Equinoctiale* ou *Ligne seulement.* De Linie is even ver van de twee Aspunten der Waereld. *La Ligne, l'Equateur est egalement distant des deux Poles du Monde.* Men moet tweemaal de Linie door vaaren om te Ceilon te komen. *Il faut passer deux fois la Ligne pour arriver à Ceilon.* Die de Linie nooit gepasseerd zyn werden gedoopt of zy koopen hen vry. *On baptise ceux qui n'ont jamais passé la Ligne, ou bien ils se rachetent.*

LINIE. Geslacht linie, afkomelingschap. *Ligne, descendance.* f. *Terme de Genealogie.* Die Vorst, Prins daald in regte linie van Jan Adolf &c. Hertog van... *Ce Prince descend en ligne directe de Jean Adolf, Duc de...* Die LINIE, die tak is uitgesturven. *Cette ligne, cette branche est eteinte.* De levens LINIE, voornaamste lyn *of* streep van de hand. *La ligne de vie, principale ligne de la main.*

LINIEEREN. v. a. zie LYNEN. Lynen haalen, trekken over 't papier &c. *Regler, tirer des lignes.* Een boek, Koopmans boek linieeren. *Regler un livre, faire des lignes sur un livre de Marchand.*

LINKER. Adj. SLINKER. *Gauche.* In den linker arm, in de linker zyde gekwetst. *Bleſſe au bras, au côté gauche.* Slaat de linker hand neer. *Tournez à votre gauche, à la main gauche.* De linker Vleugel wierd voort aan 't deinzen gebragt, over hoop geworpen. *L'Aile gauche fut enfoncée d'abord.* Iemand by 't linker been krygen, snuiten. *Attrapper, deniaiſer, duper quelqu'un.* 't Is een LINKERT, een syne kwant, een guit. *C'est un ruſe matois, un madré compere, un eveille.* De LINKERT heeft twee maal ontbeeten. *Le drole, le gaillard a dejeuné deux fois.* Daar zit een LINKERT agter, daar schuild bedrog onder. *Il y a de la merde au baston, il y a quelque anguille ſous roche, quelque ruſe cachée là deſſous.*

LINKS. Adj. SLINKS. Die zig gemeenlyk van de linkerhand bediend. *Gaucher. ere.* Hy is, zy is links. *Il est gaucher, elle est gauchere.* LINKS om keeren. *Faire demi tour à gauche.* LINKS, is ook een *Adverbium.* Hy keerde zig links en regts. *Il ſe retourna à gauche & à droite.*

LINNE BROEK Linne onderbroek. *Caleçon de toile* m. LINNEGOED, gewerkt lywaat, linnen. *Linge.* m. Vuil, schoon, nieuw, oud linnegoed. *Du linge ſale, du linge blanc; du linge neuf, du vieux linge.* Ons linnegoed is naar de Was. *Notre linge est à la Blanchirie, au lavage.* Schoon linnegoed aantrekken. *Mettre du linge blanc.* LINNE-KAS, kas daar 't linnen in gesloten werd. *Armoire au linge.* f. LINNE-KEEL, overtrek. *Rochet de toile* m. LINNE-KOOPER. *Marchand de toile.* LINNE-KOUSSEN. *Des bas de toiles, des chauſſettes.*

LINNEN. n. Garenweefsel, web *of* stuk linnen. *Toile, piece de toile.* f. Grof linnen, syn linnen, rouw linnen, gebleekt linnen. *Groſſe toile, toile fine, toile ecruë, toile blanchie.* Haarlemmer linnen; glad, rond linnen. *Toile de Haerlem, toile unie, ronde.* De schaar in 't linnen zetten, 't linnen snyden, verwerken. *Mettre les ciſeaux dans la toile.*

LINNEN, werd ook voor linnengoed gezegt. Schoon linnen, tafel linnen. *Du linge blanc, du linge de table.* Linnen om aan te trekken: hembden, mouwen. *Linge pour le corps.* Het linnen naar de Bleek, naar de Was zenden. *Envoyer le linge au Pré, à la Blanchirie.* 't LINNEN ophangen, stryken, vouwen, in de kas doen. *Etendre, repaſſer, plier le linge; mettre le linge dans l'armoire.* 't Kleed van den Hoogen Priester was van syn linnen. *L'habit du Souverain Sacrificateur etoit de fin lin.*

LINNEN, werd nog in de volgende spreekwyzen gezegt. Op 't LINNENAAYEN gaan. *Aller à la couture en linge, apprendre à coudre en linge.* Een LINNENAAYSTER. *Une Couturiere en linge.* Zy doet een LINNE-WINKEL. *Elle a une boutique de toiles, elle vend de la toile.* Een LINNE-WASCHTER, WASVROUW. *Une lavandiere, blanchiſſeuſe.* 't LINNEWEEVEN is een slegt ambagt. *Le metier de Tiſſerand est un pauvre metier.* 't Is een arme LINNEWEEVER. *C'est un pauvre Tiſſerand, un pauvre homme qui ourdit de la toile.*

LINT. n. Bekend samenweefsel van zyde, garen &c. *Ruban.* m. Geel, rood, blaauw lint. *Ruban jaune, rouge, bleu.* Effen, gekeperd, gefigureerd lint. *Ruban uni, croiſé, figuré.* Garen LINT, boord lint. *Du galon.* Schaatse LINT. *Du galon* ou *ruban, fil pour attacher les patins.* Schoen-LINT. *Du padou.* LINTWEEVER. *Rubanier.* LINT-WEEVERY. *Manufacture de rubans.* f. LINTWURM, Zywurm. *Ver à Soye.* m.

LINZE of **LENZE, LINSERT.** Ertgewas in 't Ooſten gemeen. *Lentille.* f.

Digitized by Google

LIP. f. Bekend deel des aangezigts, mond-rand. *Levre.* f. De boven, de onder lip. *La levre d'enhaut* ou *la levre superieure; la levre d'enbas* ou *la levre inferieure.* Coraale *of* roode lippen. *Des levres de corail.* LIP, by de Timmerlui een ſtukje hout om ergens in te voegen. *Langue* ou *languette.* f. *Tenon.* m. *Piece de bois qu'on enchaſſe, fait entrer dans une entaille, une mortaiſe.* De LIPPEN, kanten van een wond. *Les levres, les bords d'une playe.* De LIPPEN der Baarmoeder. *Les levres de la Matrice.* De naam, 't woord leid my op de lippen *J'ai le nom, le mot ſur la langue.* Ik had het woord op de lippen, maar ik bedagt my weer. *J'avois le mot ſur la langue, mais je me raviſai.* De LIP of de lippen laaten hangen, bang, zuur zien, moppen, pruilen. *Bouder, faire la mine.*

LIS, LITS, LUTS. Gat daar een knoop door gaat *Bride.* f. De lis *of* lits daar de mantelknoop in geſtooken werd. *La bride* ou *gance par ou l'on paſſe le bouton du manteau.*

LIS, LIES. Bekende water bloem. *Glayeul, Iris.* m. *Flamble.* f. De Viſſers die Lazarus van Tormes als een vreemde vis omleiden, hadden hem een LISBAARD aangezet. *Les Pêcheurs qui promenerent Lazare de Tormes comme un poiſſon etrange, lui avoient attaché une barbe de Glayeul.* LISDODDE of knods. *Maſſe de glayeul.* f.

LISKOORD, LITSKOORT. Luskoord, kloskoord *De la gance, du cordonnet.* Knoopgaten met zilver, met goude liskoord beleid. *Des boutonnieres garnies de gance, de cordonnet d'argent, d'or.*

LISPEN. v. n. Brouwen in 't ſpreeken, de R bezwaarlyk uiten. *Graſſeyer, parler gras.* Zy liſpt een weinig. *Elle graſſeye un peu, elle parle un peu gras.* Het LISPEN misſtaat een ſchoone niet. *Le parler gras ne ſied point mal à une belle.* Men ſpreekt in 't Franſch de G LISPENDE, zagtelyk uit voor E en I. *On prononce doucement le G devant E & I. en François.* LISPER, liſptong, manmenſch die liſpt. *Graſſeyeur, celui qui parle gras, qui a peine à prononcer l'R.* Men hoord een zekere LISPING in 't uitſpreeken van dat woord. *On entend certain graſſeyement en prononçant ce mot là.* LISPSTER, liſptong. *Graſſeyeuſe, femme qui graſſeye en parlant.*

LIST. f. Fynigheid, loosheid, bedrog. *Fineſſe, ruſe, fourberie.* f. *Artifice* m. Dat 's een liſt om u te vangen. *C'eſt une fineſſe, une ruſe, un artifice pour vous ſurprendre.* Dat zyn Drommelſe liſten. *Ce ſont des ruſes Diaboliques, des fourberies endiablées.* De liſt ontdekken. *Decouvrir la ruſe, l'artifice.* Een krygsLIST. *Un Stratagême, une ruſe de Guerre.*

LISTIG. Adj. Doortrapt, loos, ſnood. *Fin, ruſé, ſubtil, artificieux, fourbe.* Een liſtig menſch is veel te vreezen. *Un homme ruſé, ſubtil, artificieux eſt beaucoup à craindre.* 't Is een liſtige vogel, een liſtige drommel, een ſchalk. *C'eſt un fin merle, un malin peſte, un fin Diable.* 't Is een liſtige Meid, liſtige prey. *C'eſt une ruſée Droleſſe, une fine mouche.* LISTIGHEID, fynheid, doortraptheid, loosheld. *Fineſſe, ruſe, ſubtilité.* f. *Artifice.* m. LISTIGLYK. Adv. Fyntjes. *Finement, ſubtilement, adroitement.*

LIT of LIDT van 's menſchen ligchaam. *Membre du corps humain.* m Daar is niet een lit aan myn lyf dat ſtil ſtaat. *Il n'y a pas un membre à mon corps qui ne tremble.* 't LIT van een kan. *Le couvercle d'un pot.* LIT van een vinger &c. *Jointure.* f. *Article d'un doigt.* m. LIT of ſcheut van een rotting. *Jet d'une canne.* m. Die rotting is maar van een lit. *Cette canne n'eſt que d'un jet.* LITMAAT of LIDTMAAT eener Vergadering. *Membre d'une Aſſemblée.* LITSCHEIDING. *Jointure.* f. LITTEEKEN of LIDTTEEKEN. *Cicatrice.* f.

LITS, LUTS of LIS. Strookje, kreeltje om een knoopgat &c. *Bride, gance.* f. *Cordonnet.* m. De litſen in kantwerk. *Les brides dans de la dentelle.* De litſen van een Chambrelouk *of* Poolſe rok. *Les ganſes d'une Chambrelouque* ou *Caſaque à la Polonoiſe.*

LIVREI. f. Koleur die men zyne knegts laat draagen. *Livrée.* f. *Couleur qu'on fait porter à ſes Valets.* De livrei van den Heer Ambaſſadeur was uitneemend pragtig. *La livrée de Monſr. l'Ambaſſadeur etoit extrémement riche.* Hy heeft voorheen de LIVREI gedraagen, een Heere knegt geweeſt. *Il a porté la livrée autrefois.* LIVREILINT. *Galon de livrée.* m. LIVREIROK. *Habit de livrée.* m. LIVREI-VOLK, knegts, Huis bedienden &c. *Gens de livrées, valets, Domeſtiques &c.*

L O.

LOB of LOBB. Kraag. *Fraiſe.* f. *Collet.* m. Een Spaanſe lob. *Une fraiſe à l'Eſpagnole, un colet monté.* HandLOBBEN, geplooyde mouwtjes. *Des Manchettes.* Kant-lobben. *Des manchettes à dentelles.* LOBBEMAN, kopſtuk, Spaanſe *of* Luikſe Ducaton. *Tête fraiſée, Ducaton à tête fraiſée frappé en Eſpagne ou à Liege.*

LOBBIG. Adj. Die halsdoek zit heel LOBBIG, hangd heel wyd, breed uit. *Ce mouchoir de cou eſt grand comme une nape, fait la roue de moulin.*

LOBBIS. Lobbus, plaatshond met lobooren, hangende ooren. *Un veautre, un chien à grandes oreilles pendantes.* 't Is een lobbis, een plompaart, een geksKap. *C'eſt un Nicaiſe, un Benêt.*

LOBOOR. Hangoor, Als men van een varken *of* hond met lange ooren ſpreekt. *Cochon* ou *chien à grandes oreilles pendantes.* 't Is een LOBOOR, een lobbis, een plompen Ezel, een druiler. *C'eſt un benêt, un ſat, un ſournois.*

LOCHT of LUCHT. Groote wilde kat, zeer ſcherp van gezigt en wreed van aart. *Loup cervier.* m. *eſpece de grand Chat ſauvage que l'on confond avec le Lynx.*

LODDER, LODDERIG. Adj. Lief, lonkend, vrindelyk, verliefd, minziek. *Doux, tendre, languiſſant, attrayant, paſſionné, amoureux.* Een lodder *of* lodderig gezicht. *Un regard tendre, languiſſant, paſſionné; une oeillade amoureuſe.* Men ſchilderd Venus met lodderige oogen. *On peint Venus avec des yeux tendres, paſſionnez, laſcifs.* De LODDERIGHEID, vrindelykheid, verliefdheid der oogen, van 't gezicht. *La tendreſſe, la douceur, la langueur des yeux, de la vuë.* Iemand LODDERLYK of lodderig aanzien, verliefdelyk aangluuren. *Regarder quelqu'un amoureuſement, lui jetter des oeillades amoureuſes, ſe paſſionner en regardant quelqu'un.* LODDERLYKE of lieflonkende oogen. *Des yeux tendres & paſſionnez, des yeux tournez à la friandiſe.*

LODDEREN in 't bed; luyeren en ginnegabben op 't bed. *Baguenauder dans le lit, rire aux Anges, reſter au lit par moleſſe.*

De LOEF of windzy van 't ſchip. *Le lof du vaiſſeau, le côté du vaiſſeau le plus près du vent.* De Schipper, de Capitein riep loef aan, loef aan; houd digt by de wind. *Le Capitaine crioit au lof, au lof; ſerrez le vent.* Een ſchip de loef afwinnen, afſteeken. *Paſſer au lof d'un vaiſſeau, gaguer le vent d'un vaiſſeau; ſe mettre entre un vaiſſeau & le côté d'où vient le vent.* Iemand de loef afſteeken, afwinnen; Iemand den voet ligten, te gaauw zyn. *Gagner le lof ſur quelqu'un, primer quel-*

Digitized by Google

quelqu'un, damer le pion, faire la barbe à quelqu'un. Loef houden, wel by de wind zeilen. *Tenir bien au lof, courir un même bord.* Schip dat te LOEFGIERIG is, te veel aan loeft, en gevolgelyk niet al te wel naar 't roer luisterd. *Vaisseau qui serre trop le vent, qui n'obéït pas bien au gouvernail.* Te LOEFWAARTS of te LOEVER van een schip leggen; boven de wind leggen. *Se tenir, être au lof d'un vaisseau; avoir l'avantage du vent sur un vaisseau.*

LOENS. Adj. Scheel. *Louche, bigle.* Een loens gezicht. *Une vuë louche.* LOENS zien, scheel zien. v. n. *Loucher, bigler, regarder de travers.* Een LOENS, loderig, minziek gezicht. *Un regard lascif, passionné: lorgnement du coin de l'oeil; oeillade amoureuse que l'on lâche a la derobée.* Iemand LOENS aanzien, van ter zyde minlyk aangluuren. *Lorgner quelqu'un, le regarder à la derobée, lui jetter des oeillades amoureuses.*

LOER, LOERIS. Platterd, kinkel. *Pied plat, pitaud, rustre.* 't Is een lompe loeris. *C'est un malheureux pied-plat, un maroufle, un malotru.*

LOEREN. v. a. Beloeren, bespieden. *Guetter, lorgner, coucher en joue.* Die fielt, schalk loert op dat lieve Boerinnetje. *Ce drole là, ce fûté merle lorgne, mignuette cette jolie Paysane.* Die Vorst loerd op de Steden, op 't Land zyner Nabuuren. *Ce Prince lorgne, couche en joue les Villes, le Pays de ses Voisins; ce Prince medite la conquête des Villes, du Pays de ses Voisins.* Hy loerd 'er op als een kat op een zy spek, als een hond op een zieke koe. *Il le lorgne, convoite comme un chat une fleche de lard; comme un chien fait la vache mourante.* Iemand LOEREN, bedotten, beet krygen, snuiten. *Affiner, attrapper, deniaiser, duper quelqu'un.*

LOERMAN, LAPKAAS, is de naam die men zekere slegte Leidse kaas geeft. *Mechant fromage ecremé, sec & de peu de garde.*

LOEVEN, AANLOEVEN. v. n. Tegen de wind inkruipen, by de wind houden. *Tenir au lof, approcher du vent, serrer le vent.* Even hoog loeven. *Partager le vent.* Te LOEVERT leggen, loefwaarts van een schip leggen. *être au lof d'un vaisseau; avoir l'avantage du vent sur un vaisseau.*

LOEYEN, als de Ossen en Koeyen. v. n. *Beugler, meugler comme les Boeufs & les Vaches.* LOEYING, GELOEY der Ossen en Koeyen. *Meuglement, beuglement.* m.

LOF. Lofspraak, lofreden. *Louange.* f. *Eloge.* m. Men kan tot zyn lof zeggen dat... *On peut dire à la louange que...* Iemand lof nageeven, tot lof van iemand spreeken. *Donner des louanges, des eloges à quelqu'un; parler à la louange de quelqu'un; faire le Panegyrique, l'Eloge de quelqu'un.* Eigen lof stinkt. spr: *La louange qu'on se donne est mal reçue; il est malséant de se louer soy-même.* Gods lof zingen, vermelden. *Chanter, celebrer les louanges de Dieu.* LOF, roem behaalen in den stryd &c. *Acquerir de la gloire dans le combat &c.* Hy vaart nog wel, 't schip is behouden aangekomen, God LOF, Gode zy dank. *Il se porte encore bien, le vaisseau est arrivé à bon Port, Dieu soit loué, Dieu merci.* De lof der zotheid van Erasmus is een zyner eerste werken. *L'Eloge de la Folie par Erasme est un de ses premiers ouvrages.* LOFBAZUIN, Loftrompet, Dichtkundig woord. *Trompette qui annonce la gloire de quelqu'un.* f. LOFDICHT, LOFGEDICHT. n. *Poeme à la louange de quelqu'un; Panegyrique.* m. LOFGIERIG. Adj. Die gaerne gepreezen, gelooft werd. *Glorieux, ambitieux, affamé de louanges.* De Jonge luiden zyn gemeenlyk lofgierig. *Les jeunes gens aiment les louanges, sont glorieux d'ordinaire.* LOFGIERIGHEID, lofbegeerte. *Envie.* f. *Desir de louange.* m.

LOFLYK. Adj. Lofwaardig. *Louable, digne de louanges.* Een loflyk voorneemen, loflyke gewoonte. *Un louable dessein, une louable coutume.* Het LOFLYK, Doorlugtig Huis van Orange, van Nassau. *L'Illustre Maison d'Orange, de Nassau.* De LOFLYKE, roemrugte daaden van Alexander. *Les glorieux exploits, les Illustres actions d'Alexandre.* Hy heeft zig LOFLYK gedraagen, hy heeft heel loflyk gedaan. *Il s'est comporté louablement, d'une maniere louable, il en a agi fort galamment.* Zult gy mee? ja toch: loflyk gedaan. *Vienárez vous aussi? oui sans doute: voila qui est le mieux du monde.* LOFLYKHEID, pryslykheid eener gewoonte, van een voorneemen. *Louabilité d'une coutume, qualité d'une entreprise louable.* On ne donne pas ce mot là pour un mot François, il ne sert qu'à exprimer la force du Hollandois.

LOFREDEN, LOFSPRAAK. f. Reden tot iemands lof. *Eloge, Panegyrique.* m. Een opgepronkte, opgesmukte lofreden, lofspraak. *Un eloge ampoule, un panegyrique pompeux.* Genuurde, loontrekkende LOFREDENAAREN. *Des Panegyristes à gages.*

LOFRUGTIG. Adj. VERMAARD. Beraamd. *Celebre, fameux.* De lofrugtige daaden van Carolus Magnus. *Les celebres, fameux exploits de Charlemagne.*

LOFSPRAAK, LOFREDEN. *Eloge.* m. De lofspraak van een Held, van een wys Koning. *L'Eloge, le panegyrique d'un Heros, d'un Roy sage.*

LOFTUITER. Laffe vleyer. *Fade adulateur, flateur de profession.* De loftuiters hebben hem bedurven. *Les flateurs, les adulateurs l'ont gâté.* De LOFTUITING, loftuitery der Hovelingen bederft de beste Vorsten. *La flaterie, l'encens, la cajolerie des Courtisans gâte les meilleurs Princes.*

LOFWAARDIG. Adj. & Adv. Loflyk. *Louable, digne de louanges.* Lofwaardig gedrag, lofwaardige gewoontens. *Louable conduite, coutumes louables.* Hy heeft het Ryk LOFWAARDIG, lofwaardiglyk geregeerd. *Il a glorieusement gouverné le Royaume.*

LOFZANG. m. Vreugdezang. *Cantique.* m. Den Lofzang aanheffen. *Entonner le Cantique.* De Lofzang van Simeon. *Le Cantique de Simeon.* De LOFZANGEN der Heiligen. *Les Litanies des Saints.*

LOG. Adj. Loom, traag, zwaar. *Pesant, lourd, gourd.* Een log ligchaam, log vrouwmensch *Un corps replet & pesant, une grosse & lourde taillée, une grosse femme, une masse de chair.* Een LOG schip. *Un gros vaisseau malbâti; un vaisseau qui fille, vogue pesamment.* Een LOG, dom, bot verstand. *Un esprit pesant, lourd, bouché.* LOG, in Zeemans taal beteekend ook GAT. Kruip door dat LOG, dat gat, die opening. *Passez par ce trou, par cette lucarne.*

LOGEMENT, WOONING in 't Nederduits. 't Heerelogement. *Le Logement, l'Auberge, l'Hotel des Seigneurs.* Ik zal u aan uw LOGEMENT, aan uw Herberg, uw verblyfplaats leiden. *Je vous conduirai à votre Auberge, je vous menerai à votre logis.*

LOGEN, LEUGEN. Logentaal, logenagtig zeggen. *Menterie.* f. *Mensonge.* m. Dat is een groote, een yselyke logen. *C'est une grande, une epouvantable menterie; un grand, un effroyable mensonge.* Een LOGENAAR, LOGENAARSTER. *Un menteur, une menteuse.* Een LOGENAGTIG, onwaaragtig verhaal. *Un recit menteur.* Een logenagtige tong. *Une langue mensongere.* LOGENAGTIGE tydingen uitstrooyen. *Repandre, publier de fausses nouvelles, des nouvelles controuvées.* Hy is te LOGENAGTIG, ik geloof hem niet. *Il ment trop, il est trop sujet à mentir, je ne le crois pas.* 't Is altemaal LOGENTAAL, 't zyn alte-

Digitized by Google

maal logens. *Ce ſont toutes menteries, ce ſont autant de menſonges, de fauſſetez.* 't Is een LOGENTAP, LOGENZAK, een volſlage logenaar. *C'eſt un forge menſonges, un franc menteur, un hableur achevé.*

LOG-GAT. n. Hang-gat, log-ſchip dat kwaalyk zeild. *Cul peſant, vaiſſeau qui fille, vogue peſamment.* De LOG-GATEN, gaten door welke het vuil water tuſſchen de ribben nederwaarts loopt naar den Durk. *Dalots ou trous par leſquels l'eau ſale s'ecoule & tombe dans la ſentine ou vitonniere.*

LOGGE, is van de zelfde bereekenis als Log. Dat vrouwmenſch is een logge koe. *C'eſt une groſſe vache que cette femme là.* Een LOGGE, traage geeſt. *Un eſprit peſant, bouché, ſtupide.*

LOGHEID, Zwaarte van 't ligchaam. *Corpulence, peſanteur du corps.* f. LOGHEID, traagheid, domheid van verſtand. *Peſanteur, pareſſe, ſtupidité d'eſprit.* f.

LOGIE. f. Hut, loots. *Loge, cabane, grange* f. De Oost-Indiſche Compagnie heeft LOGIES, kantooren op al die kuſten. *La Compagnie des Indes a des Loges, des Bureaux ſur toutes ces Cotes là.* De Logies *of* huisjes van de Comedie, de Opera. *Les Loges de la Comedie, de l'Opera.*

LOK. Hair lok, vlok hair *Toupet de cheveux.* m. Hy rukte, haalde hem een groote hairlok van 't hoofd. *Il lui arracha un gros toupet de cheveux.*

LOKAAS. n. LOKBROOD. Aas om te lokken. *Appât.* m. *Amorce* f. Het geld is een lokaas daar veel menſchen mede gevangen werden. *L'argent eſt un appât, une amorce avec quoi on prend bien du monde* Dat is LOKBROOD om hem te vangen, te krygen. *C'eſt de l'amorce, de l'appât pour l'attrapper.* LOKDUIF. *Pigeon qui ſert d'appellant.* m. LOK-EEND. *Canard qui appelle, attire les autres.* m.

LOKKEN. v. a. Door 't aas naar zig trekken. *Amorcer, attirer avec l'appât.* De viſſen lokken. *Amorcer, appâter, attirer les poiſſons.* Een vogel in 't net, in de knip lokken. *Attirer un oiſeau dans le filet, faire donner un oiſeau dans le trebuchet.* Iemand in 't net lokken, 't net over 't hoofd haalen. *Faire donner quelqu'un dans le paneau; attirer quelqu'un au trebuchet, deniaiſer, duper quelqu'un.* LOKKENDE woorden, beloften. *Des paroles, des promeſſes attrayantes.* LOKKING, aantrekking, ſtrik, verleiding. *Amorce, ſeduction.* f. *Appât, paneau.* m. LOKVINK, LOKVOGEL. *Pinſon, oiſeau qu'on nomme appellant.* m.

LOLLEN. v. n. Maauwen als de krolzieke katten doen. *Miauler, comme font les chats en amour.* De kat heeft de heele nagt niet gedaan als lollen. *Le chat n'a fait que miauler toute la nuit.* Heet gy dat zingen, dat is maar LOLLEN, als een krolzieke kat maauwen. *Appellez vous cela chanter, ce n'eſt que miauler, que trainer la voix, comme une chatte en amour* Een LOLLENDE kat. *Un chat qui miaule.* LOLLING, maauwing, ſchreeuwing. *Miaulement, chant langoureux.* m.

LOLLEPOT. f. Vuurpot die de gemeenſte ſoort van vrouwlui onder de ſchort draagen, en daar zy over zitten. *Couvette.* f. *Pot à anſe que les femmes de baſſe condition portent ſous le tablier pour les mains & l'etera.* 't Is een oude LOLLEPOT, lollepotdraagſter. *C'eſt une vieille couveuſe, qui a toujours un braſier ſous ſes haillons.*

LOMBAARD, LOMBERT. f. Bank van Leening, aldus genaamd om dat het voorheenen alleen de LOMBAARDEN of LONGIBAARDEN waaren die op pand leenden, en de ſchagcherkunſt oeffenden. *Lombard.* m. *Banque des emprunts, etablie à l'imitation des Lombards, les ſeuls qui exerçaſſent autrefois l'art de leziner.* Al zyn goed in de Lombaard brengen. *Porter toutes ſes hardes au Lombard.* Zyn LOMBAARD BRIEFJES wel bewaaren. *Garder bien ſes billets du Lombard, les billets qui juſtifient qu'on a engagé telle ou telle nippe au Lombard.* LOMBAARD HOUDEN. v. n. Op pand en tegen hoogen intreſt geld leenen, verſchieten. *Prêter ſur gages, à gros interêt; rançonner les gens faire le metier de Juif.* Het zyn alleen Jooden die in de Gelderſe ſteden en andere plaatſen LOMBAART HOUDEN, Bank van Leening houden. *Il n'y a que des Juifs qui tiennent Lombard, la Banque des Emprunts dans les Villes de Gueldres & autres endroits.* LOMBAARDHOUDER, houder van de Leen-Bank. *Uſurier, Juif &c. qui prête ſur gages, par autorite publique.*

LOMMER. f. Schaduw, luuwte der boomen *Ombre.* f. *Ombrage, abri.* m. De Lindeboomen geeven veel lommer, een aangenaame lommer. *Les Tilleuls donnent beaucoup d'ombre, beaucoup d'abri, forment une ombre agreable.*

LOMMERRYK. Adj Schaduw ryk, digt bewoſſen. *Touffu, feuillu.* Lommerryke boomen. *Des arbres touffus, feuillus, qui forment beaucoup d'ombre.*

LOMP. Adj. Oncierlyk, ruwlyk gemaakt. *Groſſier, mal bâti.* Wat een lomp werk! watte lompe ſtoelen! *Voila un ouvrage bien groſſier, bien mal bâti! voila des chaiſes bien mal faites, bien groſſieres! comme cela eſt ſabote, fait à la ſerpe!* Een LOMP, onhandig werkman. *Un ouvrier mal habile, un bouſilleur, gate beſogne.* 't Is een LOMP kaerel, een lompe vent, lompen hond. *C'eſt un marouffle, c'eſt un brutal, un cheval de caroſſe, un bouvier.*

LOMPELYK. Adv. *Groſſierement.* Lompelyk, ſlordig werken. *Travailler groſſierement, mal proprement.*

LOMPEN, LAPPEN. Vodden, oud linnen. *Guenilles.* f. pl. *chiffons, vieux morceaux de toile.* m. pl. 't Papier werd van lompen gemaakt *Le papier ſe fait avec des guenilles, des chiffons, que l'on appelle* Peille, *quand ils ſont preparez, mis en charpie.* Fyne lompen, grove lompen *De la peille fine, de la groſſe peille.* 't Zyn maar lompen en leuren. *Ce ne ſont que de vieilles nipes, que de vieux chiffons, des vieilleries.*

LOMPHEID. f. Slordigheid, oncierlykheid van 't werk. *Groſſiereté, rudeſſe de l'ouvrage.* f. LOMPHEID, plompheid, onbeſchaaidheid van geeſt. *Groſſiereté, impoliteſſe d'eſprit, de genie* f.

De LONG is 't voornaamſte tuig der ademhaaling. *Le poumon eſt le principal organe de la reſpiration.* De LONG lellen *of* kwabben. *Les lobes du poumon.* Zyn long uitſpuwen. *Cracher ſes poumons.* De LONGPYPEN. *Les organes ou paſſages de la reſpiration, la trachee artere, le larynx &c.* Long en lever verteeren, alles doorbrengen, verkwisten. *Conſumer poumon & foye, depenſer tout ſon bien, manger tout.* LONGKRUIDT, onze Lieve Vrouwe melkkruid. *Pulmonaire.* f. *Herbe Medicinale ainſi nommée.* 't LONGEVUUR der paarden. *Maladie des chevaux, inflammation du poumon des chevaux.* LONGZIEK. f. *Poulmonique, malade du poumon.* De LONGZIEKE geneezen bezwaarlyk. *Les poulmoniques gueriſſent difficilement.* LONGZIEKTE, longzugt, teering. *Maladie du poumon, phtiſie, conſomption.* f.

LONK. f. Lonkend gezicht, oogwenking. *Oeillade.* f. *Coup d'oeil.* m. Een zoete, een lieve, een minnelonk. *Une douce, une agréable oeillade, une oeillade amoureuſe.* Die lonken zeggen genoeg. *Ces oeillades en*

Digitized by Google

en diſent aſſez. LONKEN op iemand, iemand BELONKEN, TOELONKEN. *Jetter des oeillades à quelqu'un, regarder quelqu'un amoureuſement, jouer de la prunelle.* LONKENDE OOGEN. *Des yeux etincelants d'amour, faits au badinage amoureux.* Een LONKJE, een zugtjen, een lekkere zoen! *Une petite oeillade, un petit ſoupir, un doux baiſer!*

LONT. ſ. Musket lont. *De la meche à mouſquet.* Scheepslont. *Meche à l'uſage des vaiſſeaux.* Een kippe *of* pak lont. *Un paquet de meche.* De lont paſſen. *Compaſſer la meche.* De lont afblaazen. *Souffler la meche.* Tintel lont. *De la meche à fuſil, à battre du feu.* Lont ruiken, onraad verneemen; den aanſlag, 't verraad ontdekken. *Sentir, decouvrir la meche, decouvrir la trahiſon.* Lont ruiken, agterdogt krygen, op zyn hoede zyn. *Sentir la meche, avoir le vent de quelque choſe, entrer en ſoupçon, ſe tenir ſur ſes gardes.* De LONTSTOK om 't geſchut af te ſteeken. *Le boute feu, ou le porte meche du Canonnier.*

LOOD, LOOT. n. Weekſte en ſlegſte metaal. *Plomb.* m. Zoo zwaar als lood. *Peſant, lourd comme du plomb.* Het LOOD, dieploot uitwerpen. *Jetter le plomb, la ſonde.* Metſelaars, Timmermans LOOD, pas-lood. *Plomb du Maſſon, du Charpentier.* Wel in 't lood, kant, regt ſtaan. *être bien droit, bien planté; quadrer bien.* Iemand een LOOD, een koegel ſchenken. *Couler un plomb à quelqu'un, lui donner du plomb dans la tête &c.* Hy heeft het lood al in de billen, het ſpek al weg. *Il en tient deja, il en a deja dans l'aile.* 't LOOD van de lakens afrukken. *Arracher les plombs des draps.* Die ruit is uit het LOOD. *Ce carreau eſt hors du plomb.* In een LOODE kiſt begraaven werden. *être enterré dans un cercueil de plomb.* Met LOODE ſchoenen te Veld trekken, langſaam aankomen als de Duitſers. *Marcher à pas de plomb pour entrer en Campagne, comme font les Allemans.* Iemand met LOODE ſchoenen nagaan, zagtjes en vlytig beſpieden om zig veilig te wreeken. *Epier, ſuivre quelqu'un à pas de plomb, epier ſoigneuſement quelqu'un afin de s'en venger à coup ſur.* Lakens LOODEN, met lood merken. *Plomber des draps.*

LOOD of LOOT. n. Half once. *Demie once* f. Anderhalf lood koffy, thee. *Once & demie de caffe, de thé.*

LOODJE. n. Stukje lood. *Petit plomb, leger morceau de plomb.* De loodjes die aan de lakens valt gemaakt zyn. *Les plombs, petites marques de plomb qu'on attache aux draps.* De Gereformeerden krygen LOODJES, loodpenningen om ten Avondmaal te gaan. *Les Reformez reçoivent des plombs, des Merreaux pour faire la Cene, pour aller à la Sainte Table.* De LOODJES, merken die men krygt om op de Schouwburg, in de Opera doorgelaaten te werden. *Les merreaux ou marques que l'on reçoit pour entrer à la Comedie, à l'Opera.* Hy zal'er nog een LOODJEN opleggen, hy zal de zaak nog verzwaaren, erger afmaalen. *Il y ajoutera encore quelque choſe, il aggravera encore la faute.* Hy moet het LOODJE ſchieten, voor de andere betaalen. *C'eſt à lui à financer, à deffrayer les autres.*

LOODGIETER. *Plombier.* LOODLEPEL, lepel daar lood in geſmolten werd. *Cuiller à plomb, à fondre du plomb.* de LOODLYN. *Ligne ou cerde de ſonde, de plomb à Maſſon &c.* LOODMETAAL, loodſoldeerſel. *De la ſoudure de plomb.* LOODWIT of LOOTWIT, CERUIS, daar blanketſel *of* ſmeerzalf mede gemaakt werd. *De la ceruſe ou rouilleure de plomb dont on fait du fard.* LOODWIT-MOLEN. *Moulin à ceruſe.* m.

LOODS of LOOTS. Loodsman, bevaare Zeeman die de ſchepen in en uit de Haven lootſt *of* brengt. *Pilote, Lamaneur.* Een binne Loods. *Un Pilote qui ne frequente que l'embouchure d'un Port.* Een buite Loods. *Un Pilote hauturier, qui conduit les vaiſſeaux en pleine Mer.* De Loods inroepen, aan boord ſeinen. *Héler le Pilote, faire ſigne au Pilote de venir à bord.* De Loods inneemen, binnen krygen. *Prendre, recevoir le Pilote à bord.* In en uit LOODSEN, geleiden, brengen. *Entrer & ſortir les vaiſſeaux; les paſſer, conduire dans des parages dangereux.* LOODSLUIDEN. *Des Pilotes, des Lamaneurs.* LOODSMANS Boot. *Chaloupe ou barque du Pilote, du Lamaneur.* ſ. LOODSMANS water; water daar een Loods alleen veilig over kan. *Parage ou il faut un Pilote, endroit de la côte ou du Port dont les Pilotes ſçavent ſeuls les giſements.*

LOOF. Adj Moede, afgemat. *Las, fatigué.* Ik ben zoo loof! *Je ſuis ſi las! Je ſuis ſur les dents!*

LOOF. n. Boom bladen, groente. *Feuilles, verdure d'arbre.* 't Loof begind te dorren, af te val'en *Les feuilles commencent à ſe faner, à tomber.* 't Loof der ſpergien, der wortelen &c. *La verdure, la fane des aſperges, des carotes.* Wyngaard LOOF, wyngaard bladen. *Des feuilles de vigne, des pampres.* Een hut met loof bedekt, omhangen. *Une hutte, cabane couverte, parée de verdure.* 't Feeſt der LOOFHUTTEN of der LOVERHUTTEN; Feeſt by de Jooden nog gevierd. *La Fête des Tabernacles, que les Juifs celebrent encore.* LOOFRYKE, bladryke boomen. *Des arbres feuillus, touffus, chargez de feuilles, de verdure.*

LOOFWERK. n. Rinkelwerk, fyn ſnywerk, beeldwerk. *Sculpture en bas relief, baſſe taille; ſculpture repréſentant des feuillages.* ſ. Dat is ſchoon loofwerk! *Voila un beau feuillage, de la ſculpture bien delicate!*

LOOG, is 't *Preteritum* van LIEGEN. Hy loog, want ik had het hem gegeeven. *Il mentoit, car je le lui avois donné.* Ik zeide hem dat hy 't loog. *Je lui dis qu'il en avoit menti.*

LOOG. ſ. Schuurſap, loogwater met wynmoer &c. gemaakt. *De la leſſive de lie de vin &c. pour ecurer de la vaiſſelle &c.* Met loog ſchuuren. *Ecurer avec de la leſſive, de la lie de vin, de biere &c.* De Drukkers vormen werden met loog gewaſſen. *Les formes d'Imprimerie ſe lavent avec de la leſſive.* LOOGAS, potas daar 't Bleykers LOOGWATER mede gemaakt werd. *De la gravelée, de la Cenare dont les Blanchiſſeurs font leur leſſive.* De LOOGBAK, bak daar de loog, 't loogwater in is. *Baquet.* m. *Cuve à la lexive.* ſ. Het tinne goed LOOGEN, met loogwater ſchuuren. *Ecurer l'etain avec de la lexive, de la destrempe d'eau cendrée.*

LOOGCHENAAR. Een die loogchent, ontkend. *Nieur, qui nie.* God-LOOGCHENAAR, verloogchenaar. *Athée, celui qui nie l'exiſtence de Dieu.*

LOOGCHENEN. v. a. ONTKENNEN. *Nier.* Hy kan het niet loogchenen, want daar zyn getuigen by geweeſt. *Il ne le ſçauroit nier, car il y a eu des temoins.* Die my zal LOOGCHENEN, verzaaken voor de menſchen &c. *Celui qui me reniera devant les hommes &c.* LOOGCHENING, ontkenning, verzaaking. *Reniement, desaveu.* m. *Abjuration.* f.

LOOK. Tuinlook, ſterk ruikend Tuingewas. *De l'ail domeſtique ou de Jardin.* Knoflook. *De l'ail en gouſſes.* Bies look. *Des ciboules, des appetits.* Huis LOOK, Medicinaal gewas. *De la Joubarbe.* De Spanjaards, Gaſconjers zyn groote lookeeters, liefhebbers van look. *Les Eſpagnols, les Gaſcons ſont grands mangeurs d'ail.* LOOKBOL. *Gouſſe ou tête d'ail.* ſ. LOOKSAUSJE. *Sauce à l'ail.* f.

LOOM. Adj. TRAAG. Sukkelend. *Lent, lambin, tardif, peſant.* Een loom werkman. *Un ouvrier lent, lam-*

Digitized by Google

lambin, peu habile, peu expeditif. Een loome gang, loome beweeging. *Une demarche lente, peſante; un mouvement tardif.* Een loome geeſt, log verſtand. *Un eſprit peſant, tardif, bouché, enfoncé dans la matiere.* LOOMHEID, traagheid. *Lenteur, lambinerie.* f. LOOMLYK of LOOMELYK te werk gaan. *Agir lentement, avec lenteur.*

LOON. n. Betaaling, belooning, vergelding. *Salaire, loyer.* m. *Paye, recompenſe.* f. Een arbeids man is zyn loon waardig. *Un ouvrier eſt digne de ſon ſalaire.* 't Loon verzoet den arbeid. *Le ſalaire, la recompenſe adoucit la peine.* Loon naar werk ontfangen. *Recevoir ſon ſalaire, avoir ce qu'on a merité.* Is dat voor myn loon, voor myn dank, werd ik zoo betaald? *Eſt ce là la recompenſe que j'en ai, eſt ce là le gré qu'on m'en ſçait?* Gy hebt uw regte loon. *Vous avez ce que vous meritiez, vous êtes bien payé.*

LOONEN. v. a. Beloonen. *Recompenſer, payer.* De kruyer, den arbeidsman voor zyn moeyte loonen. *Recompenſer, payer le brouetier, l'ouvrier de ſes peines.* Ik zal je LOONEN, wagt maar! ſpr: *J'aurai ma revanche, je vous rendrai la pareille, vous me la payerez, attendez vous y.* God loond u. *Dieu vous le rende.*

LOON TREKKEN. v n. Geld trekken. *Tirer paye, recompenſe; tirer penſion, avoir des gages, être gagé.* De loontrekkende Schryvers zeggen zelden de waarheid. *Les Auteurs à gages, les ecrivains gagez diſent peu ſouvent la verité* De loontrekkende Edellieden. *Les Gentilshommes ſervants.* De geen die den Heer Raad-Penſionaris van Holland te ſpreeken had, zou de lang aan deszelfs Wooning naar den LOONTREKKENDEN RAADSHEER vraagen, alvoorens gehoor te verkrygen.

LOONTREKKER. Die een jaarlykſe wedde *of* penſioen trekt. Die Koning heeft altyd veel Loontrekkers *Ce Roy a toujours bien des Penſionnaires.*

De **LOOP**, vaart, drift van een Rivier *of* Stroom. *Le cours, le courant d'une Riviere.* Den loop der Sterren *of* Sterrenloop beſchouwen. *Contempler le cours des Aſtres.* Joſua hield de Zon ſtaande in haaren loop. *Joſué arrêta le Soleil dans ſa courſe.* De loop van 's menſchen leven is heel kort, is veel ſtribbelingen onderworpen. *Le cours de la vie de l'homme eſt fort court, eſt ſujet à bien des traverſes.* De Wiſſel-coers loopt geſtadig op en af. *Le cours du Change hauſſe & baiſſe inceſſamment.* Paarde LOOP, wedloop. *Courſe à cheval.* f. Het paard ſtruikelde in zynen loop. *Le cheval broncha dans ſa courſe.* Zyn loop, zyn vaart neemen om een ſloot over te ſpringen. *Prendre ſa courſe pour ſauter, pour franchir un foſſé.* De LOOP, buik loop hebben. *Avoir le cours, le flux de ventre.* De roo LOOP. *La diſſenterie, le flux de ſang.* Op de LOOP tyen, aan 't loopen tyen. *Prendre la fuite, gagner au pied, enfiler la venelle.* Die jonge is geduurig op de loop, altyd aan de wind. *Ce petit frippon a toujours le pied levé, eſt toujours par voye & par champs.* Myn rotting is in de loop gebleeven, in 't gedrang verlooren. *Mon bâton eſt perdu dans la foule, eſt reſté à la bataille.* Zyn hoofd is op de LOOP, zyn zinnen zyn op hol. *Il a l'eſprit en echarpe, il a le cerveau trouble.* Die Predikant heeft de LOOP, heeft veel loop, geloop, werd ſterk gevolgd. *Ce Miniſtre eſt en vogue, eſt bien couru.*

De **LOOP** of 't voornaamſte ſtuk van een roer *of* piſtool. *Le canon d'un fuſil* ou *d'un piſtolet.* Een LOOP, een regel kruid in een Myn &c. *Une trainée* ou *couche de poudre dans une Mine &c.*

LOOPBAAN. m. Renbaan. *Lice, carriere.* f. In den loopbaan treeden *Entrer en lice, commencer ſa carriere.* Den loopbaan ten einde rennen. *Fournir la carriere, atteindre le bout de la lice.*

LOOPEN. v. n. Hard aanrennen. *Courir.* Le Pret: *liep,* le Part: *geloopen.* Al zyn beſt t'huis loopen. *Courir vite à la maiſon.* Te poſt, te viervoet loopen. *Courir en poſte* ou *courir la poſte.* Op een drafje loopen. *Trotter, aller le trot.* De Vyanden begonnen voort te LOOPEN, te vlugten. *Les Ennemis commencerent d'abord à fuir, prirent d'abord la fuite.* Loopen, vloeyen door een Stad als men van ſtroomen ſpreekt. *Paſſer par une Ville en parlant de Rivieres.* De Rhyn loopt door Utrecht. *Le Rhin paſſe par Utrec.* Dat water loopt by Haerlem in de Meer. *Ce canal, cette Eau ſe decharge dans le Lac près de Haerlem.* Binnen LOOPEN, zeilen. *Entrer au Port.* In Zee loopen. *Entrer en Mer.* Agterom LOOPEN, agter Schotland omzeilen. *Aller par le Nord de l'Ecoſſe.* De koſten LOOPEN hoog, bedraagen veel. *Les frais montent haut.* Het zeil laaten LOOPEN, het zeil van een klein vaartuig ſtryken. *Amener la voile d'un petit bâtiment.* De Spriet laaten LOOPEN, zakken, om 't zeil te minderen *of* in te neemen. *Abbattre le mât de Beaupré pour amoindrir* ou *amener la voile.* Loop jou malle gek, loop. *Allez vous promener, vous êtes fou.*

LOOPEN, werd in verſcheide ſpreekwyzen nog gezegt. In zyn verderf loopen. *Courir à ſa perte.* Zig dood loopen. *Se tuer, crever à force de courir.* In 't oog loopen, reden van opſpraak verſchaffen. *Donner dans la vuë, ſe diſtinguer, donner occaſion de parler.* Aan de wind loopen, loopen ſlieren. *Prendre la clef des champs, faire le metier de garnement.* De gedagten loopen alle daar heen. *Les penſées vont toutes là, c'eſt là l'opinion generale.* Dat loopt te hoog op ſtok, dat gaat te ver. *Cela monte trop haut, cela va trop loin.* Aan 't LOOPEN tyen, het op een LOOPEN zetten, op 't zien van den Vyand. *Prendre la fuite, lâcher pied, gagner au pied, à la vuë de l Ennemi.*

LOOPEND. 't Geene loopt. *Courant, qui court.* Een loopend paard ſtutten. *Arrêter un cheval qui court, arrêter un cheval dans ſa courſe.* Een loopend water. *Une eau courante.* Hy ſchryft LOOPEND, een loopende hand. *Il ecrit une lettre courante, presque ronde.* De *Actien* ſchikken zig naar de LOOPENDE tydingen. *Les Actions ſe reglent ſelon les nouvelles, ſuivant le cours des nouvelles.* De tiende der LOOPENDE maand. *Le dixiéme du courant.* Men kan geen LOOPENDE paarden beſlaan. ſpr: *On ne ſçauroit ferrer des chevaux en courant.* Mevrouw Dulcinea had LOOPENDE, etterende oogen, zoo Sancho Pança getuigde. *Madame Dulcinée avoit des yeux chaſſieux, des yeux qui diſtilloient la cire, au dire de Sancho Pança.* Dat moet niet LOOPENDE, ter loops gedaan werden. *Cela ne ſe doit pas faire en courant, à la hâte, à la boule vuë.*

LOOPER. Een die loopt. *Coureur, celui qui court.* De LOOPERS, Harddraavers, loopende Boden van den Hartog, van de Graaf van... *Les Coureurs, Galopins du Duc, du Comte de...* De LOOPERS, de vlugtelingen kwamen met zulken verbaaſtheid en meenigte dat... *Les coureurs, les fuyards vinrent avec une telle conſternation & en telle quantité que...* De LOOPERS of pooten van den Haas. *Les pates du Lievre.* 't Is een van die LOOPERS, zwervers, landloopers. *C'eſt un de ces coureurs, de ces garnements, Bandits, Bohemes.* De LOOPER, zand-looper omkeeren. *Retourner le ſable, l'horloge à ſable.* De LOO-

Digitized by Google

PER of fleutel daar men alle gemeene floten mede op kan doen. *Le passe-partout* ou *la clef qui ouvre toutes les communes ferrures.* De LOOPER of het takeltouw om ligte pakken in en uit te hyssen. *L'Elingue, le Palaquin, la corde de Navire servant à charger & decharger de mediocres fardeaux.* De LOOPER of bovenste molensteen. *La meule courante, tournante* ou *meule d'enhaut.* De LOOPER of wrysteen der Schilders. *La pierre à broyer des Peintres, ordinairement de porphyre* ou *de marbre dur.*

LOOPGRAVEN. Getrokke linie, gegraave toegang naar een belegerde Stad. *Tranchée.* f. De loopgraaven aan twee, aan drie kanten openen. *Ouvrir la tranchee, les tranchées de deux, de trois cotez, en deux ou trois endroits.* Drie, vier dagen na 't openen, de opening der loopgraaven. *Trois, quatre jours après l'ouverture de la tranchée, des tranchées.* De LOOPGRAVEN of doorgang onder in 't ruim van 't schip om de lekken, door schoten onder water veroorzaakt, te stoppen. *Les Galleries du fond de cale, passage par où le Charpentier bouche les voyes d'eau causées par les coups de canon.*

LOOPING of traaning der etteragtige *of* leepe oogen. *Flux* ou *coulement des yeux.* m.

LOOPJE. n. KWINKSLAGJE. Relletje, boertig zeggen, spotwoordje. *Mot pour rire, jeu de mots, fobriquet, rebus, diction.* m. *Pointe, raillerie* f. Die man is vol loopjes, snakkerige vertellingen. *Il est plein de rebus, il fait magazin d'equivoques; c'est un goguenard rempli de rebus, de contes pour rire.* 't Is een zoet LOOPJE; 't loopje, de vond is goed. gem: spr: *Le conte est plaisant, le tour est drole, le trait est joli, bien inventé* 't Is een oud loopje, een oude list *C'est une vieille ruse, une vieille rubrique, un stratagême use.* Dat loopje wist gy nog niet, wed ik. *Vous ne sçaviez pas encore ce tour là, vous n'en sçaviez pas encore si long, jegage.* Ik weet van uw loopjes, van uw streeken *Je sçai de vos tours, de vos nouvelles.*

LOOP-PLAATS. f. Renplaats voor wedloopers. *Lice, carriere.* f. *Champ ouvert pour les courses à cheval.* LOOP-PLAATS tot het oeffenen, schikken van 't Paardevolk in order. *Quartier d'assemblée pour la Cavallerie qu'on exerce, qu'on range en ordre de bataille.*

LOOPS. Adj. Ritsig. *En chaleur.* Die teet word loops. *Cette chienne est en chaleur.*

LOOPS (Ter) Adv. SCHIELYK. Met een vaart. *En courant, à la hâte.* Ik heb het boek maar ter loops doorbladerd. *Je n'ai que feuilleté le livre en courant, je l'ai seulement parcouru à la hâte.*

LOOPSTER, KWIKBIL. Vrouwmensch dat garen op den tril is. *Coureuse, friquette; femme* ou *fille qui a toujours le pied en l'air, qui aime à courir.*

LOOS of **LOOTS.** Afkomstig van 't Fransch woord LOGE: een houtgetimmer *of* met 'er haast opgeslagen stulp. *Loge.* f. *Bâtiment de bois fait à la hâte.*

LOOS. Adj. FYN. Doortrapt. *Rusé, malin.* Als gy wist hoe loos of hy is! *Si vous sçaviez comme il est ruse, malin.* f. 't Is een loos hondje, loos ventje. *C'est un malin peste, un fûté merle.* Dat hangd, staat 'er maar om de LOOS, om de leus. *Cela n'y pend, n'y est que pour la façon.* Loos, is nog een lettergreep van berooving, als Ouderloos. *Sans Pere ni Mere.* Geldeloos. *Sans argent.* Moedeloos *Sans courage.* LOOSHEID, schalkheid, synheid. *Finesse, ruse, adresse, malice.* LOOSLYK. Adv. *Finement, malicieusement.*

LOOSPAND. Stadshuis woord. Met het woord EIGENPAND gepaard, beteekenende 't eerste een looze, gedreigde panding, verbeuring, en de tweede een volkomene en alderlaatste waarschouwing *of* bedreiging naar welke de uitgewonnene in rechten gehouden is te betaalen, wil hy de gedreigde *Executie* voorkomen. *Formalité singuliere à la Police d'Amsterdam, Procedure qui se fait avant que d'en venir à executer ceux qui ont été poursuivis & condamnez pour dettes.*

LOOT. n. Zwaar en slegt metaal, is om de reden van aankoppeling op LOOD of LOODT uitgewerkt. 't Loot, pasloot laaten vallen. *Jetter le plomb, la sonde.*

LOOT. Half once gewigt. *Demie once.* f. Een loot Senebladen, een half loot Zyde. *Une demie once de Sené, un quart d'once de Soye.*

LOOT. Scheut, afzetsel, als men van bloemen en boomen spreekt. *Marcote.* f. *Jet, brin que pousse une ficur, un arbre.* Wyngaard looten om in te steeken. *Des marcotes de vigne pour coucher en terre & faire du plant nouveau.* Anjelier loot. *Marcote d'oeillet.* De LOOTEN, afspruitsels, telgen van een Doorlugte, Adelyke Stam. *Les rejettons, descendans d'une Illustre, d'une Noble famille.* LOOTEN, parceelen, kavelingen van goederen die te koop zyn. *Lots, cavelins.* m. pl. *Parcelles de marchandises à vendre.*

LOOTEN. v. a. 't Lot werpen om de scheidingen, deelingen te maaken. *Jetter le sort, tirer au sort pour faire les partages.* Wy zullen 'er om looten, om gooyen, om dobbelen, raaden. *Nous jetterons le sort, tirerons au sort, nous en jetterons les dez.*

LOOTERY zie LOTERY. Als meest geschreeven werd, Bekend lot *of* kansspel. *Loterie.* f. *Espece de Blanque.* Toen de Loteryen in zwang waaren. *Lors que les Loteries etoient en vogue.*

LOOTING. f. Trekking, werping van 't lot &c. *Tirement du sort.* m. *Jeu à la Blanque, ou autre maniere de tirer au sort, de jetter le sort.* De Verkooping, deeling zal door lootingen geschieden. *La Vente, le partage se fera en tirant au sort, par la voye du sort.*

LOOTJE, LOTJE. n. Inleg in een Lootery. *Billet de Loterie* m. Willen wy drie, ses lootjes samen neemen? *Voulez vous que nous prenions trois, six billets de Loterie ensemble?*

LOOTS of **LOODS.** Bevaren Stuurman, Zeeman. *Pilote.* Binneloots. *Lamaneur, Pilote Côturier.* Buiteloots. *Pilote hauturier.* Wy hadden de Lootsen al aan boord. *Nous avions deja les Pilotes à bord.* LOOTSMANS BOOT. *Chaloupe, Barque du Pilote.* Zie de reste op LOODS.

LOOTS of LOOS. Hout getimmer, met 'er haast opgeslagen. *Loge, Grange.* f. *Bâtiment de Bois, magazin eleve à la hâte.* Een Steenhouwers, Timmermans Loots *Une Loge, Cabanne* ou *Atelier de Tailleur de Pierres, de Charpentier.* De Amstel-, Eilands Kerk, Fransche Kerk op de Prinsegraft t'Amsterdam, zyn Lootsen tot den Predikdienst geschikt. Wie preekt 'er van middag in de Loots? *Qui est ce qui prêche cet après midi dans la Loge, la Cabane, l'Eglise de bois?*

LOOTSEN of **LOODSEN.** In *of* uitbrengen. *Entrer, sortir.* Een schip binnen lootsen. *Entrer un vaisseau, conduire un vaisseau dans le Port.* Een schip uitlootsen, in Zee brengen. *Mener, conduire un vaisseau en Mer.*

LOOVEN. v. a. Pryzen, roemen. *Louer, exhalter.* God looven en danken. *Louer & remercier Dieu* Looft den Heere myne ziele. *Mon ame beni l'Eternel.*

LOOVEN, eischen, op prys stellen. *Demander, estimer, mettre à prix.* Zyn goed te veel looven, overlooven. *Demander trop pour sa marchandise, surfaire sa marchandise.* Wat looft gy dat laken, die kerssen?

Digitized by Google

sen? *Que faites vous de ce drap, de ces cerises là? que demandez vous, voulez vous de ce drap, de ces cerises?*

LOOYEN. v.a. Runnen, bereiden, touwen, als men van 't leer spreekt. *Tanner, preparer avec du tan.* Koeye huiden looyen, in de Looyery bereiden. *Tanner des cuirs de vache.* LOOYER. *Tanneur.* LOOYERY. *Tannerie.* f.

LOOZE, werd in den zin van Loos, arg, doortrapt, in de volgende spreekwyzen gezegt. 't Is een looze vos, een looze prey. *C'est un ruse compere, c'est une ruse piece.* Een LOOZEN of valsen aanval. *Une fausse attaque.*

LOOZEKIEL. Kiel om de loos onder de buitekiel aangehecht, om 't afdryven te beletten &c. *Fausse quille.* Terme de Marine.

LOOZE STELLING. Zergangen om het water van 't schip dat op zyde gehaald en verlapt werd, af te keeren. *Bardis.* m. *Bâtardeau pour empêcher que l'eau n'entre sur le pont du vaisseau couché sur le côté afin de le radouber.*

LOOZEN. v.a. Zig kwyt maaken, uitwateren. *Lâcher, tomber en parlant de son urine.* Zyn water loozen. *Lâcher, tomber de l'eau, faire son eau.* Steentjes LOOZEN, kwyt worden in 't water maaken. *Jetter du gravier, rendre des pierres, des grains de pierres avec ses urines, en urinant.* Een pakje zonder wurmkruid LOOZEN; stilletjes, heimelyk kraamen. *Accoucher secretement, decharger son paquet en cachette, faire passer son enfure sans onguent.*

LOR, zal op 't meervoud LORREN, vodden nader uitgelegt werden. Wat voor een LOR, een lap heb't gy daar? *Quelle guenille, quel chiffon avez vous là?* Dat vrouwmensch is een regte LOR, slons. *Cette femme est une franche salope, guenipe; une vraye Marie-graillon.*

LORDING. Dik en zwaar beteerd scheeps touw om de kabel te bewoelen, tegen 't inwateren te bezorgen. *Gros cordage bien poisse servant à espisser le cable, & le garentir de l'eau.*

LORREN. Oude vodden, lappen. *Chiffons, guenilles, haillons.* LORREKIST, LORRE mand. *Babut.* m. *Mane aux haillons, aux chiffons, guenilles.* f. Hy heeft maar lorren, prullen van boeken. *Il n'a que des livres à beurieres, que des vieux bouquins.*

LORRENDRAAYEN. v.n. Ter sluik op een vreemde Kust aan en afvaaren, handel dryven. *Roder sur une Côte etrangere, autour d'un Port etranger; Negocier à la sourdine sur une Côte privilegiee; Commercer, negocier en cachette, sous main au préjudice d'une Compagnie* ou *Societe seule en possession de certain Commerce.* Hy heeft al zyn goed met LORRENDRAAYEN gewonnen. *Il a gagne tout son bien en negociant à la sourdine, en cachette, en rodant sur les Côtes privilegiees.* LORRENDRAAYER; Schip dat of Schipper die een heimelyke, ongeoorloofde handel op een Kust of in een vreemde Haven doet, of met valse passen vaart. *Vaisseau* ou *Capitaine de vaisseau qui fraude la Compagnie* ou *Societé seule en possession de certain Commerce etranger.* 't Is een LORRENDRAAYER, een heimelyke handelaar, een bedrieger. *C'est un ecumeur, un passe-volant, un trompeur, un fourbe.* Dat is geen rechten handel, 't is maar LORRENDRAAYERY, sluikery, bedriegery. *Ce n'est pas là un veritable Negoce, ce n'est que fraude, que tromperie.*

LOS, LOSSE. Adj. Onzeker, ongestadig, veranderlyk. *Incertain, variable.* Een los gerugt. *Un bruit incertain, un bruit de Ville.* Een LOS weer. *Un temps inconstant, variable.* Het LOS, wispeltuurig Geval. *Le Destin inconstant, le Sort bizarre.* Een los, lichtvaardig mensch. *Un homme leger, volage, inconstant.* De jeugd is los en onbedagt. *La jeunesse est volage & inconsiderée.* Hy is te los in al zyn dingen. *Il est trop brouillon, trop etourdi en toutes ses affaires, en tout ce qu'il fait.* Men word te LOS, te ongeregeld met de Studenten. *On devient trop libertin, trop dereglé avec les Etudians.* Myn schoenen zyn LOS, los gegaan, ontgespt, ontknoopt. *Mes souliers sont defaits, detachez.* Een LOS blad, een blad dat uit den band valt. *Un feuillet detaché, qui se deffait, tombe du livre.* Het is maar op een LOS blad gedrukt, 't is maar een los blad. *Cela n'est imprimé que sur une feuille volante.* Dat is een LOS, onsterk, onvast gebouw. *C'est un Edifice peu ferme, peu solide.* Hy was gevangen genomen, maar ik hoor dat hy nu LOS, ontslagen is. *Il avoit été fait prisonnier, il avoit été arrêté, mais j'apprends qu'il est relaché, en liberté maintenant.* Als een viswyf, fruitvrouw al haar waar kwyt geworden is, zegt zy, ik ben los, al los. *Quand une poissonniere, une fruitiere s'est deffaite de ses denrees, elle dit, je suis dechargée, j'ai tout vendu, mes paniers sont vuides.*

LOS, is ook een *Adverbium.* Dat is heel los, heel lugtig geschilderd. *Cela est peint bien legerement, d'une maniere bien libre, degagée.* Hy gaat te los in zyn werk. *Il agit trop à la legere, trop etourdiment.* Hy spreekt te LOS, te roekeloos van den Godsdienst. *Il parle trop à la legere, trop indiscretement, temerairement de la Religion.*

LOSBAAR. Adj. Dat gelost, vry gekogt kan werden. *Qu'on peut retirer, degager.* Losbaare gevangenen. *Des prisonniers qu'on peut rançonner, delivrer, racheter.* Losbaare panden. *Gages qu'on peut retirer.*

LOS BINDEN. v.a. Zie ONTBINDEN. *Delier.* Een pak, een zak te los binden, niet vast genoeg binden. *Lier mal un paquet, un sac.*

LOSBOL. Loskop, onbesuilde. *Etourdi.* 't Is een losbol. *C'est un etourdi, une tête à l'event, un ecervelé.*

LOSBRANDEN. v.a. Afschieten. Het geschut losbranden. *Decharger, tirer le canon.* Brand 'er op los, geef 'er vuur op. *Tirez dessus, faites feu dessus.* De Vorst wierd onder 't LOSBRANDEN, de losbranding van al 't geschut ingehaald. *Le Prince fût reçu au bruit de toute l'artillerie: Le Prince entra au bruit des salves, parmi les salves de toute l'artillerie.*

LOS BREEKEN. v.n. Uit de boeyens raaken. *Forcer, rompre sa prison; se sauver, echapper de prison.* Als het touw kwam LOS te BREEKEN, stukkend te breeken, *Si la corde venoit à rompre, à se rompre.* LOSBREEKING, ontkoming uit het gevangen huis. *Evasion, fuite.* f. *Bris des portes de la prison.* m.

LOS BYTEN. v.a. Bytende ontknoopen. Een knoop LOS BYTEN. *Deffaire un noeud en mordant, denouer un nocud à belles dents.*

LOS-CEEL om de gelade goederen te mogen lossen. *Billet du Bureau de l'Amirauté.* m. *permission par ecrit pour decharger les marchandises qu'on a dans un vaisseau.*

LOS DRAAYEN. v.a. *Delier, detacher, deffaire en tournant.* De schroeven los draayen. *Detacher les vis en tournant.*

LOS GAAN. v.n. *Se delier, se detacher.* Myn kousseband gaan los. *Mes jarretieres se delient, se detachent.* De spyker gaat los. *Le clou se detache, sort du bois, du mur.*

LOSGELD. n. Geld waar voor een slaaf of gevangene gelost werd. *Rançon.* m. *Argent de rachat.* 't Losgeld, rantsoen geld bepaalen, opschieten. *Limiter, fournir la rançon.*

Digitized by Google

LOS HANGEN. v. n. Niet vaſt hangen. *Branler, tenir mal.* De ſpiegel hangd te los. *Le miroir branle, tient mal, eſt mal aſſuré.* De klepel moet in de klok LOS HANGEN, lugtig hangen. *Il faut que le battant ait du jeu dans la cloche.*

LOSHEID, Ongeſtadigheid van 't weer. *Inconſtance, diſpoſition variable du temps.* f. LOSHEID, onbedaardheid van zinnen. *Legereté d'eſprit, humeur changeante.* f.

LOSHOOFD. n. 't Is een LOSHOOFD, een loskop. *C'eſt une tête à l'event, un etourdi, un ecervelé.* Een LOSHOOFDIGE jongeling. *Un jeune homme etourdi, un brouillon.* Zy is wat loshoofdig. *Elle eſt un peu etourdie, un peu brouillonne.* LOSHOOFDIG te werk gaan. *Agir à la legere, inconſiderément, a l'etourdie.* Die LOSHOOFDIGHEID, onbeſuisdheid zal wel over gaan. *Cette etourderie, humeur brouillonne paſſera bien.*

LOSJES. Adj Wat los. Hy is al wat LOSJES, wat onbedagt. *Il eſt un peu etourdi, un peu brouillon.* 't Kleed is heel wel gemaakt, 't hangd LOSJES om uw lyf. *L'habit eſt fort bien fait, il va bien à votre corps, il ne fait point la moindre grimace.*

LOS KAMMEN. v. a. Zyn hair los kammen. *Debrouiller ſes cheveux en y paſſant le peigne.*

LOS KNOOPEN. v. a. Zyn rok los knoopen. *Deboutonner ſon juſt'aucorps.*

LOS KOMEN. v. n. De gevangene doen al wat zy konnen om LOS te KOMEN, los te raaken. *Les priſonniers font ce qu'ils peuvent pour s'echapper, s'evader.*

LOS KONNEN. v. n. Zig redden konnen. *Pouvoir ſe detacher, ſe dépêtrer.* Ja, als hy los kon. *Ouy, s'il pouvoit ſe dépêtrer, s'evader.*

LOSKOP. 't Is zulk een loskop, losbol, loshoofd. *C'eſt un ſi grand etourdi, il eſt ſi etourdi, ſi ecervelé.* Hy is te LOSKOPPIG, te los, te onbeſuisd. *Il eſt trop etourdi, trop eventé.* LOSKOPPIGHEID, onbeſuisdheid. *Etourderie, legereté.* f.

LOSKRUID. n. Enkeld kruit, met loskruit ſchieten. *Tirer à faux, tirer à ſimple poudre, ſans bâlle.*

LOS KRYGEN. v. a. Niemand kon de Gordiaanſche knoop LOS KRYGEN, los maaken. *Perſonne ne pouvoit denouer, delier, deffaire le noeud Gordien.* Slaven, gevangenen LOS KRYGEN, loſſen, verloſſen. *Delivrer, racheter, rançonner des eſclaves, des priſonniers.*

LOS LAATEN. v. a. Slaaken, laaten gaan. *Relâcher, mettre en liberté.* Ende Pilatus zeide hun, wil ik u dan den Koning der Jooden los laaten? *Et Pilate leur dit, voulez vous donc que je vous relâche le Roy des Juifs?* De honden op iemand LOS LAATEN, tegen iemand laaten aanvliegen. *Lâcher les chiens ſur quelqu'un.* De honden wilden niet LOS LAATEN, uitſcheiden met byten. *Les chiens ne vouloient point demordre.* Wil je my dan niet LOS LAATEN, laaten gaan? *Ne me voulez vous donc pas laiſſer aller?* LOSLAATING, ſlaaking der gevangenen. *Relaxation.* f. *Elargiſſement des priſonniers.* m.

LOSLEVEND. Wild levend. *Evaporé, libertin, devergondé.* LOSLEVENDHEID, wildheid, ongeregeltheid. *Dereglement, libertinage.* m. *Diſſolution.* f.

LOSLYK of LOSSELYK. zie ONBEDAGTELYK. *Inconſiderément, à la legere.*

LOSLYVIG, DUNLYVIG. Adj. Weeklyvig. Hy is dunlyvig genoeg. *Il a le ventre aſſez lâche.* Die LOSLYVIGHEID, weeklyvigheid is een heel ſlegt teeken. *Ce flux de ventre eſt un fort mauvais ſigne.*

LOS MAAKEN. v. a. Zyn hair, zyne kouſſebanden los maaken. *Delier, deffaire ſes cheveux, ſes jarretieres.* Wie zal my LOS MAAKEN, leeg koopen? riep de fruitvrouw? *Qui eſt ce qui achevera de me decharger, crioit la fruitiere.*

LOSMAAKEND. Adj. *Laxatif, deterſif.* Loslyvig maakende dingen. *Des choſes laxatives, deterſives.*

LOS NAAYEN. v. a. Een rok, kant LOS NAAYEN, los tornen. *Decoudre un habit, de la dentelle.*

LOS PAKKEN. v. a. Het goed LOS PAKKEN, ontpakken. *Depaqueter la marchandiſe.*

LOS-RENTEBRIEF. Obligatie, Schriftelyk bewys der renten die men te vorderen heeft. *Obligation, conſtitution des rentes rachetables, non viageres.* f. LOSRENTEN of losbaare renten. *Des rentes rachetables, qui ſe peuvent amortir en remboursant le Capital.*

LOS RYGEN. v. a. Een keurslyf losrygen. *Delaſſer un corps.* Paerlen LOS RYGEN, ontrygen. *Defiler des perles.*

LOS SCHARP, SCHROOT. Alderhande yzer werk dat zonder kardoes in 't geſchut gelaaden werd. *Mitrailles, vieilles ferrailles.* f. pl. *comme bouts de fer, têtes de cloux dont on charge un canon de vaiſſeau.* Met los ſcharp ſchieten. *Tirer à mitrailles.*

LOSSE, is 't zelfde in beteekenis als Los. *Incertain, changeant, volage.* Loſſe gerugten. *Des bruits incertains, des bruits de l'ille.* LOSSE, onbeſtendige gedagten. *Des penſées peu ſolides, paſſageres.* Op een loſſe grond bouwen, gelooven. *Batir, croire ſur un leger, un foible fondement.* De zaaken ſtaan op een al te LOSSE voet om 'er veel op te vertrouwen. *Les affaires ſont ſur un pied trop incertain pour s'y confier.* 't Is een LOSSE vent, een los kaerel. *C'eſt un drole qui n'a point d'arrêt, c'eſt un devergondé, un libertin, un brouillon.* Die Juffer heeft een zeer LOSSE, ongedwongene gang. *Cette Demoiſelle a une demarche bien libre, aiſée.* Daar zyn heel LOSSE trekken in dat ſchrift, in die Schildery. *Il y a des traits bien hardis, bien libres, aiſez dans cette ecriture, ce tableau.*

LOSSELYK. Adv. Op een loſſe wyze te werk gaan. *Agir inconſiderement, à l'etourdie, à la legere.*

LOSSEN. v. a. Los maaken, verloſſen, vrykoopen. *Delivrer, racheter, rançonner.* Slaaven, gevangenen loſſen. *Racheter, delivrer, rançonner des Eſclaves, des priſonniers.* Een pand uit de Lombard LOSSEN, een pand mits betaalende de verloopene intereſten weer krygen. *Retirer un gage du Lombard, en payant les interêts echus.* Waaren uit [redacted] LOSSEN, ontlaaden. *Decharger, retirer de [redacted] diſes d'un vaiſſeau.* Het ſchip heeft al begonnen te loſſen. *Le vaiſſeau a deja commencé à decharger.* 't Geſchut LOSSEN, ſlaaken, vuur geeven, dampen uit het geſchut. *Decharger, tirer le canon; faire feu de l'artillerie.* Steentjes LOSSEN, loozen in 't water maaken. *Rendre du gravier en faiſant ſon eau, en lâchant ſes urines.* Die vrouw doet niet dan loſſen en laaden. ſpr: die vrouw is altyd met kind *of* in de kraam. *Cette femme eſt toujours groſſe ou en couche; c'eſt une bonne truye à pauvre homme, une coche que cette femme là.*

LOSSIGHEID, losheid, wildheid van aart. *Etourderie, inconſtance, humeur inquiète, brouillonne.* f. *Libertinage.* m. Die loſſigheid beneemd hem alle agting. *Cette etourderie, cette humeur brouillonne lui ote toute eſtime.*

LOSSING, verloſſing, vrykooping der Slaaven. *Rançon, delivrance.* f. *Rachat des Eſclaves.* m. LOSSING van een pand uit de Lombard &c. *Rachat d'un gage au Lombard.* m. LOSSING, ontſcheeping der goederen uit een ſchip. *Decharge.* f. *Debarquement des*

Digitized by Google

des marchandiſes d'un vaiſſeau. LOSSING, afſchieting van 't geſchut. *Decharge, ſalve du canon.* f.

LOS SNYDEN. v. a. Een touw, een rygſnoer los ſnyden. *Couper une corde, un lacet.*

LOS SPELDEN. Zyne kapers LOS SPELDEN, los maaken. *Detacher, deffaire ſes coëffes.*

LOS SPRINGEN. v. n. UITSPRINGEN. Afvallen. *S'echapper, ſauter.* Daar is een ſteentje van myn ring los geſprongen. *Une pierre s'eſt echappée, a ſauté de ma bague.*

LOS STAAN. v. n. Niet vaſt ſtaan. *Branler, vaciller, n'être pas ferme, pas aſſuré.* De kas, de tafel ſtaat los. *L'armoire, la table n'eſt pas ferme, branle, vacille.*

LOSTOOMIG. Adj. Dartel, niet ingetoogen, wat wild. *Libertin, evaporé, etourdi.* De lostoomige Jeugd luiſterd naar geen vermaaningen. *La Jeuneſſe libertine, evaporée, etourdie n'ecoute point les exhortations, ſe moque des leçons, des exhortations qu'on lui adreſſe.* LOSTOOMIGHEID, dartelheid, wildheid. *Etourderie.* f. *Libertinage.* m.

LOS TORNEN. v. a. Een mouw LOS TORNEN, los tarnen. *Decoudre une manche.*

LOT. n. Noodgeval, ſchiklot, looting, kansſpel. *Sort, Deſtin.* m. *Deſtinée, Fortune* f. Het Lot, 't Fortuin is hem niet gunſtig. *Le Sort, le Deſtin, la Fortune ne lui eſt pas favorable.* Het LOT werpen op iemand; looten, raaden om te weten wie ſchuld heeft ergens in *Jetter le ſort ſur quelqu'un.* Ende het lot viel op Jonas. *Et le ſort tomba ſur Jonas.* Die man heeft een droevig LOT; beleefd een ongelukkige ſtaat. *Cet homme a un triſte ſort, a une triſte deſtinée.* Met zyn LOT, zyn deel, zyn ſtaat te vreden zyn. *être content de ſon ſort, de ſa deſtinée.* Een goed LOT uit de Lotery trekken. *Tirer un bon lot de la Loterie.* Wat al menſchen ſtaan 'er naar 't hoogſte lot! *Que de gens aſpirent après le gros lot!* Hoe veel LOTEN, LOTBRIEFJES, trekbriefjes hebt gy 'er nog in? *Combien de billets y avez vous encore?* Wy zullen 'er om LOTEN, 't lot om trekken. *Nous tirerons, jouerons au ſort pour cela, le ſort en decidera.* Een LOTERY oprechten, aanſtellen. *Dreſſer, etablir, former une Loterie.* De Millioen Loteryen, zoo hier als in Engeland hebben veel Edelluiden van Fortuin gemaakt. *Les Loteries par Millions, tant icy qu'en Angleterre ont fait nombre de Gentilshommes de Fortune.*

LOTHARINGEN, in 't Franſch LORRAINE, eertyds *Lothier Regne* Landſchap tuſſchen den ouden Rhyn en opper Maas gelegen. De LOTHARINGERS zyn goede ſoldaaten. *Les Lorrains ſont bons ſoldats.*

LOTING, LOOTING. Lottrekking f. *Partage au ſort, par voye du ſort.* m. De loting zal geſchieden, ten overſtaan der Heeren van de Wet. *Le partage ſe fera au ſort, en préſence des Meſſieurs de la Magiſtrature.*

LOTSPEL, KANSSPEL n. *Loterie.* f. *Jeu de haſard.* m. Onder de eerſte Gereformeerden waaren alle lotſpeelen verboden. *Tous jeux de hazard etoient deffendus chez les premiers Reformez.*

LOUMAAND of LOUWMAAND. January in 't Onduits. *Janvier, le mois de Janvier.*

LOUTER. Adj. Zulver, rein. *Pur, affiné, entier, net.* Louter goud. *De l'or pur, affiné.* 't Is de loutere, opregte waarheid. *C'eſt la pure verité.* Ik doe het uit loutere vrindſchap. *Je le fais de pure amitié.* 't Is uit loutere genade dat wy zalig worden. *C'eſt de pure grace que nous ſommes ſauvez.* Het goud LOUTEREN, zuiveren. *Affiner, appurer l'or.* Gelyk het goud door 't vuur gelouterd werd, alzoo ook &c. *Comme l'or eſt affiné, s'affine; tout de même que l'or s'affine, ſe purifie par le feu, de même auſſi &c.* De LOUTERHEID, zulverheid van 't goud, van Gods woord, van 't gemoed. *La pureté de l'or, de la parole de Dieu, de la conſcience.* De LOUTERING, zuivering van 't goud en andere metaalen. *L'affinage de l'or & des autres metaux.*

De LOUTERSTAL of kouwe pis der Paarden. *La chaude piſſe ou difficulté d'uriner des chevaux.*

LOVEN, Pryzen, is op LOOVEN uitgewerkt. De Engelen loven God onophoudelyk. *Les Anges louent Dieu inceſſamment.*

LOVER, werd voor GROENTE, gras, groen LOOF gezegt. *Verdure, herbe verte.* f. Daar is nog klaver nog lover voor de paarden te vinden. *Il n'y a aucune verdure, il ne ſe trouve pas un brin d'herbe pour les chevaux.* Een LOVERHUT, hut, cabaan met lover of groente bedekt *Tabernacle couvert.* m. *cabane couverte de verdure, de fane.* f. De Jooden vieren het LOVERHUTTEN Feeſt omtrent September. *Les Juifs celebrent la Fête des Tabernacles vers le mois de Septembre.*

LOVERTJE. n. Blaadje van geſlagen goud, klatergoud. *Feuille, feuillette, paillette, petite lame de clinquant.*

LOZE is op LOOZE, als van LOOS afkomſtig uitgewerkt. Een loze, een fyne bedrieger. *Un ruſé, un habile trompeur.* LOZEN. zie LOOZEN, diepe zugten lozen, uitlaaten. *Pouſſer de grands ſoupirs, des ſanglots.*

L U.

LUBBE, LUB. zie LOB, LOBBE. Mans lubben. *Des manchettes d'hommes.* Vrouws lubben. *Des engageantes.*

LUBBEN. v. a. ONTMANNEN. De tee ballen afſnyden. *Châtrer, mutiler, chaponner.* Een hond, een kater, een hengſt lubben. *Châtrer un chien, un chat, un etalon.* Een krielhaan lubben. *Chaponner un jeune coq, un cochet.* In Italien zyn 'er menſchen lat hartig genoeg om hen te laaten LUBBEN, *caſtreeren* om een ſyner, ſcheller ſtem te hebben. *Il y a en Italie des gens aſſez lâches pour ſe faire, ſe laiſſer chaponner, mutiler, afin d'avoir la voix plus claire.* Een Schryver LUBBEN, verminken, met uittrekſels daar van te maaken zonder hem te melden. *Châtrer, mutiler, eſtropier un Auteur, rapporter mal ſes penſées, piller un Auteur ſans le citer; ce qui eſt le propre des Plagiaires.* Het brood met ſnyden LUBBEN, villen, mishandelen. *Charpenter le pain, couper le pain malproprement.* Een honde-, katte-LUBBER. *Un châtreur de chiens, de chats.* 't Is een LUBBER, verminker van Schryvers. *C'eſt un Plagiaire, un eſtropieur des penſees d'autrui.* Een Garentwynder werd uit ſchimgaren LUBBER genaamd. *Un tordeur de fil.* 't Boertig Blyſpel LUBBERT LUBBERTZ. in 't Duitſch, heet *George Dandin* in 't Franſch.

LUBBING van een hond, kater &c. *Retranchement des teſticules d'un chien, d'un chat &c.* m.

LUBMES. n. *Couteau à châtrer.* m. 't Is een regt lubmes. *C'eſt un vrai couteau à châtrer un Moine.* Iemand onder 't LUBMES, vilmes hebben; iemand elendig, ongenadig handelen. *Tenir, avoir quelqu'un ſous ſa coupe; rançonner, ecorcher quelqu'un.*

't LUCAS GILD. 't Timmermans en Schilders Gild. *La Communauté, la Confrairie de St. Luc, des Charpentiers & des Peintres.*

LUCHT of LUGT. f. Hoofdſtof die Aarde en Zee omringd. *Air.* m. Koude lucht. *Air froid.* Heete lucht. *Air chaud.* Zwaare lucht, dikke lucht. *Air epais, groſſier* Fyne lucht, gezonde lucht. *Air ſubtil, air ſain.* Een bange, benaauwde lucht. *Un air vain, air etouffé.* De lucht gaan ſcheppen op het Land. *Aller reſpirer l'air à la Campagne.* De LUCHT, werd ſomtyds

Digitized by Google

tyds voor 't WEER genomen. 't Is een heldere lucht, helder weer. *Il fait un temps ſerain, un Ciel fin.* 't Is een donkere, betrokke lucht, een donker weer. *C'eſt un temps couvert, un air embrumé.* 't Linnegoed in de LUCHT hangen. *Pendre le linge à l'air, mettre le linge à l'air, à l'vent.* Daar komt LUCHT, wind, koelte. *Il vient du vent, le vent fraichit.* Het Hart heeft ſterker LUCHT, ſterker reuk als de Haas. *Le Cerf a plus de vent que le Lievre.* Zo draa ik 'er de LUCHT, de ſnof van kreeg, de weet af had. *Dès que j'en eus le vent, que j'en eus nouvelle, que j'en fus averti.* Ik heb daar geen LUCHT op, geen trek na, geen zin in. *Cela ne m'accommode, ne me tente point.* De LUCHT is daar niet klaar; daar is onraad. *Il vient un mauvais vent de ce côté là; il y a quelque choſe qui ne va pas bien.*

LUCHT of gezwaveld doek om in de wynvaten uit te branden. *Meche, toile ſoufrée à l'uſage des Marchands de vin.* Stomme- *of* lichte LUCHT. *De la meche claire pour bruler dans les vins muets.* Kruid LUCHT, bruine lucht. *De la meche brune.* Daar is te veel lucht, te veel zwavel in die wyn. *Il y a trop de ſoufre dans ce vin là.*

LUCHTEN of **LUGTEN.** v. a. Snoffen, neuzen, ruiken als de Jachthonden doen. *Prendre le vent, ſentir, flairer.* Het Hart lucht, neuſd overal om hem, alvoorens uit zyn Leger te ryzen, te gaan. *Le Cerf prend le vent, flaire autour de lui, avant de quiter ſa bauge, ſon gite.* Zy mag hem zien nog luchten. *Elle ne ſçaurois le ſouffrir, elle le haït, le fuit comme la peſte.*

LUCHTER, werd voor LICHTER, in den zin van KANDELAAR, in de Provintien van Overyſſel, Gelderland, Utrecht &c. gezegt; en uit dien hoofde de LINKERHAND ook LUCHTERHAND genaamd.

LUCHTGAT. n. Opening daar men lugt door ſchept. *Soupirail.* m. *Lucarne, ouverture par laquelle on reſpire l'air.*

LUCHTHARTIG of **LUGTHARTIG.** Adj. Vrolyk uit den aart. *Jovial, gay, de bonne humeur.* De luchthartige luiden leeven alderlangſt. *Les perſonnes gayes, joviales vivent le plus long temps.* De LUCHTHARTIGHEID der Franſchen, heet roekeloosheid, dwaasheid in Holland, daar meer *Hypochondriaken*, ZWAARMOEDIGE zyn, als veelligt in 't overige van de Waereld. *L'humeur joviale des François s'appelle temerité, folie en Hollande, où il y a peut-être plus d'Hypochondres, de Melancholiques qu'au reſte du Monde.*

LUGTEN of **LUCHTEN.** v. a. Lugt geeven. *Airier, donner de l'air.* Men moet het vat lugten, dan zal de wyn beter loopen. *Il faut airier le tonneau, donner de l'air au tonneau & le vin coulera mieux.* De wyn LUGTEN, zwavelen. *Souffrer le vin, bruler de la meche* ou *de la toile ſoufrée dans le tonneau.* Kleeren LUGTEN, verlugten, in de lucht hangen. *Airier des habits, mettre des hardes à l'air, à l'vent.*

LUGTIG. Adj. Open, niet bedompt. *Airé, bien percé, en bel, en grand air.* Een lugtig huis. *Une maiſon bien percée, en bel air.* Een LUGTIG, dun zomerkleedje. *Un habit leger, habit d'Eté.* LUGTIG of lugtigjes, lugtiglyk gekleed zyn. *être habillé legerement, à la legere.* LUGTIGE koſt, lugtige ſpyzen. *Des mets legers, des viandes de legere, de facile digeſtion.* Hy is wat LUGTIGVROEJES van zinnen. *Il eſt ami de la joye, il a la tête un peu legere, il eſt un peu etourdi.* De LUGTIGHEID van een huis, van een ſtraat. *L'air libre, degagé d'une maiſon, d'une rue.* De LUGTIGHEID, dunheid der kleeren. *La legereté des habits.* De LUGTIGHEID, losheid der zinnen. *La legereté, trop grande gayeté de l'eſprit.*

LUGTJE. n. Kleine wind, koeltje. *Petit vent frais.* m. Om een lugtje gaan, een lugtje gaan ſcheppen. *Aller prendre l'air, le frais, ſe promener à la fraicheur.* Daar komt een lugtje, een windje. *Il vient, il s'eleve un petit vent, le vent fraichit.* Daar komt een lugtje, daar komt ontzet, byſtand. *Il vient du ſecours, l'on reſpire enfin.* Om een lugtje raaken, om hals raaken. *Perir; paſſer le pas.*

LUGTPOMP. *Pompe à vent.* f. *Inſtrument* pneumatique *pour attirer l'air.*

LUGTSPRINGER. Een die LUGTSPRONGEN maakt. *Caprioleur, celui qui fait des Caprioles, ou des ſauts en l'air.*

LUGTSTREEK. f. Uitgeſtrektheid der Waereld, tuſſchen twee gelyke lynen. *Climat.* m. Wy woonen in een koude, onder een koude Lugtſtreek. *Nous demeurons dans un, ſous un Climat froid* De Ouden telden maar zeven Lugtſtreeken, om dat zy zoo na niet als wy aan 's Waerelds Aspunten gekomen waaren.

LUGTWEEGER, LUGTMEETER. m. Weerglas, BAROSCOPIUM of BAROMETER in 't Latyn en 't Grieks. *Barometre.* m. *Inſtrument ſervant à connoitre la peſanteur de l'Air.* De Waereld is de uitvindinge van den dubbelden Lugtweeger, den Heer HUYGENS verſchuldigd.

LUI, TRAAG, loom, zal op LUY beter geplaatſt zyn. Hy is zoo lui als een hond. *Il eſt pareſſeux comme un chien.*

LUI, werd altemets voor LUIDEN, Menſchen gezegt. De lui moeten toch praaten. *Il faut que les gens cauſent, que le monde parle.* Wat zegt gy lui 'er van? *Qu'en dites vous, vous autres?*

LUI, werd in de Gebiedende Wyze als van 't woord LUIDEN, aan de klok trekken, gezegt. LUI, LUI, 't is een ryke doô, hy moet met de glaaze klok uitgeluid werden. *Tirez ſonneurs, ſonnez alaigrement, c'eſt un riche mort, il a dequoy payer à boire.*

LUID. Adj. Hard, helder, ſchel. *Haut, aigu, eclattant.* Een luid geroep *Un haut cri, un cri aigu, eclattant.* LUID of hard oproepen, ſchreeuwen. *Crier haut, à haute voix.* Roep ik niet luid genoeg? *Ne criai-je pas aſſez haut, aſſez fort?* Een brief over luid leezen. *Lire une lettre tout haut.* Luid bekreeten, haaſt vergeeten ſpr: *La perſonne que l'on pleure ſi fort eſt bien tot oubliée.*

LUID ADVYS. Volgens 't advys, Koopmans woord, in 't ſtor der Wiſſelbrieven te pas komende. En ſteld op rekening luid advys van... *Et paſſez les à compte, ſuivant l'avis de...*

LUIDEN, LIEDEN, menſchen in de gemeenzaame ſtyl. *Des gens, des perſonnes, du monde.* Daar zyn luiden die 't geen gy zegt heel kwaalyk zouden neemen. *Il y a des gens, des perſonnes qui prendroient en fort mauvaiſe part ce que vous dites là; il y a des gens qui s'offenſeroient, ſe ſcandaliſeroient &c.* Die luiden weeten 'er niet van, weeten niet beter. *Ces gens là n'en ſçavent rien, ne ſçavent pas mieux.*

LUIDEN. v. a. Trekken, doen klinken, brommen als men van klokken ſpreekt. *Sonner, tirer la cloche.* De Hondeſlager gaat de klok luiden. *Le Chaſſechien va tirer, ſonner la cloche.* LUIDEN over een doode. *Tirer les cloches pour un mort, ſonner pour un trepaſſé.* Dat de gekken droomen, dat luiden de klokken. ſpr: *Ce que les fous penſent, les cloches le chantent.* LUIDEN. v. n. Klinken, klank van zig geeven. *Sonner, reſonner, rendre un ſon.* De klok luid nog. *La cloche ſonne encore.* Die letter luid hard op 't end der woorden. *Cette lettre ſonne haut à la fin des mots.* Dat zeggen luid heel kwaalyk. *Ce diſcours ſonne fort mal.* De Kermis in LUIDEN. *An-*

Digitized by Google

noncer l'entrée de la Foire au ſon de la cloche. De Kermis uit LUIDEN. *Sonner la cloche pour avertir les Marchands de detaler.*

LUIDEN, behelzen, medebrengen, inhouden. *Contenir, porter, renfermer.* 't Plakkaat luid, dat zoo wie met den Vyand handelen zal &c. *Le Placard porte, que quiconque traittera avec l'Ennemi &c.* Daar is een Plakkaat uitgekomen, waar van den inhoud aldus luid. *Il vient de paroître une Ordonnance, dont voici la teneur, dont la teneur eſt conçuë en ces termes.* Naar LUID of inhoude des Plakkaats, der laatſte Wille. *Suivant la teneur, le contenu de l'Ordonnance, du Teſtament.*

LUIDEND. Adj. Klinkend. *Reſonnant, qui rend un ſon.* 't Schel LUIDEND, klinkend metaal. *L'airain reſonnant.* Wel-LUIDENDE woorden. *Des paroles cadancées, qui ſonnent bien à l'oreille.* Zoet-luidende ſtemme. *Voix melodieuſe.* Twee eens-LUIDENDE cedullen. *Deux ecrits de même teneur, de même contenu.* Ongelyk-LUIDENDE bewoordingen. *Des paroles diſſonnantes.*

LUIDER, is de *Comparativus* van LUID. Hy riep nog luider dan te vooren. *Il cria encore plus fort qu'auparavant.* Ende Jeſus riep met luider ſtemme Eli, Eli &c. *Et Jeſus cria à haute voix Eli, Eli &c.*

De LUIDING, 't LUIDEN of GELUI der klokken. *Le ſonnement, le ſon, la ſonnerie, le brinbalement des cloches.* De zagte, harde LUIDING, klank der letteren. *Le doux ſon, le ſon rude des lettres.*

LUIDKEELS. Adv. Luidkeels lagchen. *Rire à gorge deployée.* Luidkeels ſchreeuwen. *Crier à pleine tête, de toute ſa force.*

LUIDRUGTIG. Adv. Doorklinkende, dat ver gehoord werd. *Eclattant, bruyant, perçant, qui s'entend de loin.* Een luidrugtig geluid. *Un ſon eclattant, bruyant.* Een LUIDRUGTIGE VROUW, een vrouw die veel bohaa maakt, die haar ſtem geweldig opheft in 't ſpreeken. *Une femme bruyante, de grand bruit, qui eſt forte en gueule.* De LUIDRUGTIGHEID der ſtemme. *Le haut ſon, le ſon eclattant de la voix.*

LUIFEL of LUIF. Uitſtek boven de voordeur van een huis &c. *Auvent.* m. Onder een luifel ſchuilen. *Se mettre à couvert ſous un auvent.* De luifels raaken uit de mode. *Les auvents ſortent de mode.* Een koddig LUIFEL-SCHRIFT. *Un ecriteau d'auvent riſible, burleſque; un dicton, un rebus, une ſaillie d'auvent.*

LUIK. Bekende Stad en Prinsdom op onze Grenzen gelegen. De Stad en 't Prinsdom van Luik. *La Ville & la Principauté de Liege.* De LUIKENAAREN zyn hardnekkige ſtryders: de gantſe vernieling hunner Stad door Karel de Stoute, laatſte Hertog van Bourgondien, heeft hen niet gedweer doen zyn. *Les Liegeois ſont des têtes opiniâtres: l'entiere deſtruction de leur Ville par Charles le Hardy, dernier Duc de Bourgogne, ne les a pas rendus plus ſouples.* 't Oud ſpreekwoord zegt ook, LUIKERBLOED doet niemand goed. *Le ſang Liegeois ne fait de bien à perſonne.* De LUIKERWAALEN, Waalen in Luiksland neergezeten. *Walons Liegeois, Walons mitigez, etablis dans le Pays de Liege.* 't LUIKERWAALS is een koetertaal om katten en honden te vergeeven. *Le Liegeois Waloniſé, le Walon corrompu eſt un jargon à tuer chiens & chats.* 't LUIKS BIER is goed voor ſterke natuuren. *La Biere de Liege eſt bonne aux gens robuſtes.* 't LUIKS GEWEER werd veel geagt. *Les Armes de Liege ſont en grande eſtime.* Een rok met LUIKS Saay gevoerd. *Un habit doublé de Serge de Liege.*

LUIK. n. Glaaze luik, houte venſter van binnen tegen de glaazen dan. *Volet de vitre, contrevent.* m. Doet het luik op, zet de luiken open. *Ouvrez le volet, tirez les polets, les contrevents.* LUIK in de Bouwkunde, werd van alle openingen in een zolder gemaakt, gezegt. *Trappe.* f. *Ouverture dans un plancher.* Men klimt, komt door een luik op een ſoort van een kamer. *On monte, on entre par une trappe dans une eſpece de chambre.* LUIK, te ſcheep, werd voor een opening, en 't ſtopſel, dekſel dezer opening gezegt. *Ecoutille, trappe.* f. & auſſi, *panneau d'ecoutille,* m. Doet het luik open, het luik toe. *Ouvrez l'ecoutille, fermez l'ecoutille.* Een koegel trof de geen die in 't luik ſtond. *Une bale frappa, bleſſa, tua celui qui etoit dans l'ecoutille.* 't LUIK laaten vallen, 't luik dekſel laaten vallen. *Laiſſer tomber le panneau, le mantelet d'ecoutille.*

LUIKEN, is 't meervoud van LUIK. *Des volets, contrevents, des trappes, ecoutilles, panneaux, mantelets.* De POORT LUIKEN toeſlaan, laaten vallen. *Abbattre les mantelets, les panneaux d'embraſures.*

LUIKEN. v. a. *Fermer.* De oogen niet konnen LUIKEN, ſluiten, toe doen, niet konnen ſlaapen. *Ne pouvoir fermer l'oeil, clorre les yeux, ne pouvoir dormir.* Oog LUIKEN, zig houden of men niet zag. *Conniver, faire ſemblant de fermer les yeux.*

LUIKGAT. n. Luikopening in 't ſcheeps dek &c. *Ecoutille, ouverture dans le pont d'un vaiſſeau.* f. Al de luikgaten wierden voort toe gedaan. *Toutes les ecoutilles furent fermées d'abord.*

LUILAK of LUYELAK. Luyaard, langſlaaper. *Pareſſeux, celui qui dort la graſſe matinée.*

LUIM, werd zonder toevoegelyk woord niet gezegt. Hy heeft een goede LUIM, goede buy van daag? *Il eſt aujourd'hui de bonne humeur, en humeur de rire.* Hy had doe, was toen in een kwaade luim. *Il etoit alors de mauvaiſe humeur, dans ſon humeur bourruë, dans ſon humeur maſſacrante.* Op zyn LUIMEN leggen, als een Luipaard *of* ander dier in hinderlaag leggen, een roof inwagten. *être à l'affût, en embuſcade, ſe tenir caché ou comme endormi afin d'attrapper la proye.* De Hollandſe Leeuw lag op zyn luimen, loerde op een kans. fig: ſpr: *Le Lion Belgique etoit à l'affût, attendoit ſa chance, epioit la proye.*

LUIPAARD of LUIPART. n. Groot geſprikkeld wild dier, doodvyand van den menſch en van den hond. *Leopard.* m. *Animal feroce à la peau tavelée, ennemi mortel de l'homme & du chien.* Men wil dat de Luipaard van een Leeuw en Panther dier geteeld zy. *On pretend que le Leopard ſoit engendré d'un Lion & d'une Panthere.*

LUIPEN. v. n. Stil blyven leggen, zitten, zwygende loeren op iets. *Se tenir coy, guetter à la derobée.* Als een Couaker luipen onder den hoed. *Faire le Couacré, le ſournois, en tenant ſon chapeau enfoncé ſur les yeux.* Die jonge is een regte LUIPERT, ſmuiger, ſteiloor. *Ce garçon là eſt un vray ſournois, un taciturne, un ſonge malice.*

LUIS. f. Bekend ongediert. *Poux.* Een zwarte luis, witte luis. *Un poux noir, un poux blanc.* Een luis vangen, dood knippen. *Prendre, tuer un poux.* Hout luis, water luis. *Poux de bois, poux de Riviere.* Platluis. *Morpion.* m. Weegluis. *Punaiſe.* f. 't Is een hongerige luis. ruimſpr: *C'eſt un poux affamé.* 't Is een LUISEBOS, LUISPOOK, LUISZAK. ſcheldw: *C'eſt un pouilleux, une pouilleuſe.* Zwyg jou LUISHOND. *Tais toy chien de pouilleux, de gredin.* LUISKRUID, kruid in 't Latyn *Pedicularis* genaamd. f. *Herbe aux poux, pediculaire,* f. De LUISEMARKT of LUIZEMARKT, Voddemarkt,

Digitized by Google

markt, *ironicè*, kleine beeste markt. *Le Marché aux poux, la Fripperie.*

De LUISTER, glans van een stof, van een lint, hoed &c. *Le lustre, l'eclat d'une etoffe, d'un ruban, d'un chapeau &c.* Hy is de LUISTER, de eer van zyn Geslagt. *Il est le lustre, la gloire, l'honneur de sa Maison, de sa Famille.* Den ouden luister van den Staat doen herleezen. *Faire revivre l'ancien lustre, l'ancienne splendeur de l'Etat, de la Republique.* Dat zal de luister, de schoonheid van 't werk vergrooten, verheffen. *Cela relevera le lustre, rehaussera la beauté de l'ouvrage.*

LUISTEREN. zie GLANSSEN, luister, glans geeven. *Lustrer.* Stoffen, hoeden luisteren. *Lustrer des etoffes, lustrer des chapeaux.*

LUISTERAAR. Een die stilletjes de andere beluisterd. *Ecouteur, espion, mouche, celui qui est aux ecoutes, à l'affût de ce qu'on dit.*

LUISTEREN. v.a. Aandagtig toehooren. *Ecouter, prêter l'oreille.* Luisteren naar 't leezen van Gods woord, naar den Predikant luisteren. *Ecouter la lecture de la parole de Dieu, ecouter le Ministre.* Malkander iets in 't OOR LUISTEREN, iets in 't oor byten *Chucheter, se parler à l'oreille; se chucheter, se dire tout bas quelque chose à l'oreille.* LUISTEREN, opvolgen, gehoorzaamen. *Suivre, obeir.* Schip dat naar 't roer wel luisterd. *Vaisseau qui gouverne bien, qui sent bien son gouvernail, qui obeit au gouvernail* Paard dat wel luisterd naar den toom. *Cheval doux, qui obeit bien à la bride.* Dat kind luisterd naar geen reden, geen vermaaningen. *Cet enfant se moque de toutes les raisons qu'on lui dit, de toutes les remontrances qu'on lui fait.*

LUISTERING, hooring. *Attention.* f. LUISTERING, opvolging. *Aquiescement.* m. *Obeissance.* f.

LUISTERVINK. Luisteraar, spion, verklikker. *Ecouteur, espion, mouche, mouchard.* LUISTERZUSTER Luister-Non in een Klooster. *Soeur ecoute.*

LUIT. f. LUIT-VIOOL. Voornaam snaaren speeltuig. *Luth.* m. Op de Luit slaan, speelen. *Toucher le Luth, Jouer du Luth* Een LUITMAAKER. *Un Luthier, faiseur de Luths.* De Italiannen, Spanjaarden en Portugeezen zyn groote LUITSLAAGERS, LUITSPEELDERS. *Les Italiens, Espagnols, Portugais sont grands joueurs de Luth.* Op dit pas werd verhaald dat na den slag in welke *Don Sanche*, Koning van Portugaal sneuvelde, over de vier duizend Luit-vloolen op de plaats des gevechts gevonden wierden.

LUITENANT, van 't Fransch LIEUTENANT afkomstig, beteekend eigentlyk PLAATS of STEE-HOUDER. De Capitein zond 'er zyn Luitenant naar toe. *Le Capitaine y envoya son Lieutenant.* Overste Luitenant. *Lieutenant Colonel.* LUITENANT Admiraal, Oppergebieder van een Vloot in 't afzyn van den Admiraal. *Lieutenant Amiral, Commandant d'une Flotte en chef dans l'absence de l'Admiral.* Nu wy zonder Stadhouder zyn, is de Luitenant Admiraal van de Maas de Opperste Vlagman van 's Lands Vloot.

LUITERSCH of LUTHERS. Adj. Dat den Lutheriaanen past, behoord. *Lutherien. nne.* Een Luiterſch boek, een Luiterſche Bybel. *Un livre Lutherien, une Bible Lutherienne.*

De LUITERSCHEN, de LUTHERAANEN zyn heel naauw op den Godsdienst, de Kerkpligten gezet. *Les Lutheriens sont fort attachez au service Divin, sont fort devots.* Houd u dood Luitersch, of gy nergens afwist. *Tenez vous bien serré, ne faites semblant de rien.*

LUIZE. Adj. Werd in de samenstelling van zommige woorden gebruikt. Een LUIZE-KAM. *Un peigne serré, un peigne à abbatre des poux.* Een LUIZEKRAAMER, oude Kleer- *of* Voddekooper. *Un ravaudeur, frippier.* 't Is een luizekramer, voddekraamer, prulkooper. *C'est un pouilleux, un marchand de guenilles.* Hy heeft dat kleed op de LUIZEMARKT, Voddemarkt gekogt. *Il a acheté cet habit à la Fripperie.* De LUIZEVANGERS of Aalmoesseniers Dienders. *Les Poursse-culs* ou *Archers des pauvres, Chevaliers de l'Ecuelle.* 't Is maar LUIZE-ZALF, luize-goed. *Ce n'est que de l'onguent mitaine, ce n'est que de la drogue, que de la vilenie.* LUIZE-ZIEKTE of LUIS-ZIEKTE. *Maladie pediculaire, dans laquelle on engendre quantité de poux.* f.

LUIZIG. Dit *Adjectivum* werd ook in den veragrenden zin gebruikt. Een luizig kind, een kind dat de luizen onderworpen is. *Un enfant pouilleux.* 't Is een *luizige* Snyder, een *luizige* Schoolmeester. *C'est un pouilleux, un gredin de Tailleur; c'est un Piquepoux: c'est un gueusin, un pouilleux de Maître d'Ecole.*

LUIZEN, 't meervoud van LUIS. *Des poux.* Dat kind werd van de luizen opgegeeten. *Cet enfant est mangé des poux.* Vertrek met uw luizen, pak je biezen. *Faites Jaques deloge, tirez vous le nerf.* Pharaos Tovenaars konden geen luizen maaken. *Les Magiciens de Pharaon ne purent faire de poux.*

LUIZEN. v.a. *Epouiller.* Zyn hemd luizen in de Zon. *Epouiller sa chemise au Soleil, s'epouiller au Soleil.* Iemands beurs LUIZEN, leeg steelen, uitschudden. *Piller, vuider la bourse de quelqu'un, mettre quelqu'un à sec.*

LUK, werd somtyds voor GELUK gezegt. Nooit had ik grooter luk dan nu. *Je n'eus jamais plus de bonheur qu'à cette heure.* De LUK Godin *of* Vrouw Fortuin. *La Deesse de la Fortune, Dame Fortune.* EMMER-LUK, kan-LUK, 't geen op de boom van den emmer, van de kan blyft. *Le fond du seau à lait, le fond du pot, le fond de la bouteille que l'on a par dessus la mesure.* LUK-spel, kans-spel. *Jeu de hasard.* m. LUK-STER, geluk-ster. *Etoile propice, bonne Etoile.*

LUK of RAAK, LUK op RAAK. Ligt of 't raakt: spreekwyze in dezen zin gebruikelyk. LUK of RAAK, misschien of hy 'er nog is. *Peut-être qu'il y est encore.* LUK of RAAK; dat gaat 'er op los, onbezlens, onberouwen. *Tout coup vaille, hasard à la Blanque.*

LUKJE. n. Geluk je. 't Zal een lukje weezen zoo 'er de rotting nog leid. *Ce sera hasard si la canne y est encore.* Ja hebt gy de kunst zoo vast, weet gy van die slagen! o, 't is maar een lukje. *Ouy da, vous en sçavez si long que cela, vous sçavez faire de ces coups là! he, ce n'est que hazard, je n'y tâchois pas.*

LUKKEN. v.n. Wel uitvallen, gelukken. *Réüssir, arriver à bien* Lukt het wel, 't is goed; zoo niet, patientie. *Si cela reüssit, à la bonne heure; si non, patience.* Het zal zoo niet lukken, niet wel gaan, zeg ik u *Cela n'ira pas bien comme cela, vous dis-je.* Wel nu zal 't eens LUKKEN, zult gy eens gedaan krygen, zult gy eindelyk komen? *He vien, finirez vous une fois en votre vie? viendrez vous à la fin une bonne fois?*

LUL, werd in de ruige taal voor manlyk TEEL-LIT genomen. *Membre viril.* m. *Partie qui fait les Papes & les Rois.* De kinderen drinken uit een LUL of pypkan. *Les enfans boivent au moyen d'un biberon, boivent avec un biberon, vase à vis ordinairement d'etain.* De kluif fok, scheeps zeil, werd ook LUL genaamd. *Trinquette.* f. *Voile triangulaire à l'avant des petits bâtiments.* Haal de lul in. *Amenez la trinquette.* 't Is maar een lul, een prul van een vent. Scheldw: *Ce n'est qu'un pleutre, qu'une mazette.*

LULLEN. v.n. Uit een LUL of pypkan drinken. *Boire par le goulot d'un biberon.* Hy zal u LULLEN, snuiten, bedriegen. *Il vous trompera, dupera.* LULLEPELS, schimp-

Digitized by Google

schimpwoord de luye menschen. Slervinken toegepast. 't Is een lullepels. *C'est un niquedouille, un jocrisse; c'est une chie en braye, une guenipe.* LULLEPYP, windpyp, zakpyp. *Cornemuse.* f. Op de lullepyp speelen. *Jouer de la Cornemuse.*

LUNS. f. Leertje *of* spie aan 't end der wagen as, om 't trad te verzekeren. *Couroye, clavette qui assure, retient la rouë au bout de l'essieu.* f. Kyk, zie na de luns. *Regardez, prenez garde à la clavette; voyez si la rouë est bien assurée.*

LURKEN. v. a. Zuigen, trekken aan de borst &c. *Succer, teter.* Zie dat kind eens lurken! *Voyez cet enfant succer, teter; voyez comme cet enfant succe, tete, tire le teton!* Lurken in het eeten. *Teter en mangeant.* Dat is een LURKER, een zuiger! *Quel tetard, le gros teteur!*

LURVEN, werd in den zin der volgende spreekwyze gebruikt. Iemand by de LURVEN, by de vodden krygen, schudden als een waterhond. *Se jetter sur la fripperie de quelqu'un, prendre quelqu'un au cul & aux chausses, le bien etriller, houspiller.*

LUS, LUTS of LITS in kantwerk. *Bride de dentelle.* f. Lus of knoopgatsboordsel. *Ganse.* f. *Cordonnet.* m. *dont on borde les boutonnieres.* Zyde, zilvere, goude lussen. *Des boutonnieres à ganse, à cordonnet de soye, d'argent, d'or.*

LUST. Smaak, eetlust. *Envie de manger.* f. *Appetit, goût.* m. Men moet de lust van zwangere vrouwen voldoen. *Il faut contenter l'envie, l'appetit des femmes grosses.* Ik heb geen lust tot die spyzen. *Je n'ai point d'envie de ces mets là; ces mets là n'excitent point mon appetit.* Een ongeregelde LUST, begeerte. *Un appetit desordonné.* Hy toond weinig LUST, weinig trek, weinig genegentheid tot het trouwen, voor de studie. *Il montre, temoigne peu d'inclination, peu de penchant pour le mariage, pour l'etude.* Zyn lust boeten, zyn genegentheid voldoen. *Contenter son envie, assouvir sa passion.* Al wat zonder lust gedaan werd, valt kwaalyk uit. *Tout ce qui se fait sans plaisir, sans inclination, sans courage réussit mal.* Een goed kind is des Ouders lust en vermaak. *Un bon enfant est la joye & le plaisir de ses Pere & Mere.* Het was een lust om te zien, zoo wierd hy uitgelagchen! *Il y en avoit pour crever de rire, tant il fut berné! il faloit voir comme il fut turlupiné!*

LUSTELOOS. Adj. Zonder eetlust. *Degoûté, sans appetit.* LUSTELOOS, moedeloos. *Abbattu, sans courage.* De hitte maakt een mens LUSTELOOS, vadzig, traag. *La chaleur ote le courage, rend les gens lâches, paresseux.* LUSTELOOSHEID, walging, afkeer van de spyzen. *Degoût.* m. LUSTELOOSHEID, moedeloosheid, traagheid. *Abbattement* m. *Pesanteur, paresse.* f.

LUSTEN, meervoud van LUST. Zyne lusten speenen, overwinnen. *Vaincre, dompter ses passions; tenir la bride à ses cupiditez.*

LUSTEN. v. a Graag eeten. *Aimer, desirer, manger volontiers.* Wie zou geen baars, geen hoentje lusten? *Qui n'aimeroit pas à manger des perches, d'un poulet?* Daar zyn 'er die geen kaas, geen vis lusten. *Il y en a qui n'aiment pas le fromage, le poisson.* My lust niet meer, ik heb genoeg. *Je n'ai plus d'appetit, il ne me faut plus rien, j'ai assez mangé.* LUSTEN, behaagen scheppen. *Prendre plaisir.* Wie lust altyd kyven te hooren? *Qui est ce qui prend plaisir à être toujours grondé?* My lust 'er zoo ver niet om te gaan. *Je n'ai pas envie d'aller si loin pour cela; cela ne me vaut pas la peine d'aller si loin.*

LUSTHOF. n. Plaisier Hof. *Jardin de plaisance.* m. LUSTHUIS, Hofstede. *Maison de plaisance, de Campagne.* f.

LUSTIG. Adj. Moedig, werksaam en vrolyk. *Gay, courageux, agissant, gaillard, jovial.* Hy is altyd lustig en wel te vreen. *Il est toujours gay & content, agissant & de bonne humeur.* 't Is een lustige broeder, een lustige meid. *C'est un frere de la jubilation, un bon vivant; c'est une bonne rejouie, une gaillarde.* 't Is lustig op jou, gy leeft onbekommerd heen. *Vous êtes bien eveillé, notre ami; vous avez le coeur à la joye, ma mie.* Al die lustig en rustig is &c. zoo zegt de Trommelslager, om volk te werven. *Quiconque se sent dispos & alerte &c.* Dat 's een lustig stuk van een wyf, wat en wakkere tast! *La bonne grosse donc, la grosse gagui!* Hy kreeg een LUSTIGE, een braave neep in die ontmoeting. *Il reçut un rude choc dans cette rencontre; il fut bien relancé, on lui riva bien son clou.* Hy wierd lustig bekeeven. *Il fut bien grondé, on lui chanta bien sa gamme.* Hy is lustig kwaad op u. *Il est bien fâché contre vous, il vous en veut bien fort.* Lustig, weerd u als een man! *Allons, courage defendez vous comme un brave.* Ten tyde als Domitiaan te Rome vermoord wierd, zoude *Apollonius Tianeus,* 't Volk van Ephese aanspreekende, in 't midden zyner reden als in verrukking geroepen hebben, lustig Stephanus, *slaat den Tyran,* en een oogenblik laater, 't is 'er meê gedaan, *dood is de Dwingeland.*

LUSTPRIEEL. n. Zomerhuis in een Tuin &c. *Pavillon* ou *lieu enchanté, Cabinet de delices.* m. Italie is het Lustprieel van de Waereld. fig: spr: *L'Italie est le Cabinet de delices du Monde,* ou plustot, *l'Italie est l'oeil, la merveille du Monde.*

LUTHERAAN, LUITERAAN. Luthers man. *Lutherien.* De LUTERSCHE gezindheid, Luthersе Kerk. *La Secte, l'Eglise Lutherienne.* De LUTHERSEN of Lutheraanen houden hun stuk styf staande. *Les Lutheriens soûtiennent fortement leur These.*

LUTJE, werd in de gemeenzame styl voor WEINIGJE, BEETJE genomen. Ik had het een lutje 'er na gemaakt. *Je me l'etois attiré un peu, je l'avois un peu merité.* 't Is een lutje meer als een lutje, 't is een boon in een brouwketel. *C'est un peu plus que rien.*

LUTS of LITS, LUS. f. Knoopgat *of* gat met lutakant, boordseldraad beleid. *Boutonniere, ganse.* f. *Cordonnet.* m. De lutsen van een Juffers Samaar, van een hembdrok. *Les boutonnieres d'un Manteau de Femme, d'une camisole.* LUTSKOORD of litskoord is op KOORD uitgelegd.

LUTTEL. Adv. Daar is nu luttel hoop, weinig hoop toe. *Il y a peu d'esperance de ce côté là, à cette heure.*

LUUR of LUYER. f. Feitel, kinder winddoekje. *Lange, drapeau.* m. Het kind zyn luuren wassen. *Laver les langes, les drapeaux de l'enfant.* De gewyde luuren die de Paus aan den jongen Hertog, Prins van ... zend. *Les langes, les drapeaux benits que le Pape envoye au jeune Duc, au jeune Prince de...* Een kind in de LUUREN leggen, winden, bakeren. *Emmailloter un enfant.* Zy leiden hem braaf in de luuren, zy maakten hem braaf dronken. *Ils le coëfferent fort bien, ils l'enyvrerent comme il faut.*

LUURMAND. Luyermand: mand daar de kinder luuren &c. in gedaan werden. *Panier aux langes.* m. LUURMAND, kraamvrouws pak en kinder goed. *Layette.* f. *hardes de la femme en couche & de l'enfant qu'on attend.* Elk een gaat de Luurmand der Hertoginne, der Princesse zien. *Chacun, tout le monde va voir la Layette de la Duchesse, de la Princesse de...*

LUUW. Adj. Voor de wind gedekt, *à l'abri, à couvert du*

Digitized by Google

du vent. Dat is de luuwe zyde van de ſchuit. *Voilà le bon côté du bâteau, voilà le côté du bâteau à l'abri du vent, où le vent donne le moins.*

LUUWEN. v. n. Minderen, zoelder worden, als men van de wind ſpreekt. *Mollir, tomber.* Het begind wat te luuwen. *Le vent mollit, tombe, s'abbat, s'appaiſe.* Het begind te LUUWEN, het ongemak, de zwaarigheid gaat over. *L'orage ſe diſſipe, l'air s'eclaircit, le temps devient ſerain.* Dat luuwt weer een beetje! daar komt een lugtje. *Cela donne, fait entrevoir quelque eſperance, on reſpire un peu!*

LUUWTE. f. Luuwe zyde, plaats daar men bedekt is voor wind, Zon &c. *Abri.* m. Die Abrikoozen ſtaan hier fraay in de luuwte. *Ces Abricots ſont ici fort bien à l'abri, à couvert du vent.* In de luuwte of ſchaduw der boomen zitten. *être aſſis à l'abri, à l'ombre des arbres.*

LUY of **LUI.** Adj. Traag, vadzig. *Pareſſeux.* Een luye knegt, een luye meyd. *Un valet pareſſeux, une ſervante pareſſeuſe.* Een luy menſch is zig zelfs en anderen ballaſt. *Un pareſſeux, une perſonne pareſſeuſe eſt à charge à ſoy même.* Een luy en lekker leven is een ongezond leven. *Une vie pareſſeuſe & molle eſt contraire à la ſanté.* Hy leeft LUY en lekker. *Il vit en faineant & dans la moleſſe.* Hy gaat 'er luy en leeg op. *Il ſe repoſe là deſſus; il ne fait oeuvre de ſes dix doigts, depuis qu'il compte là deſſus.*

LUYAARD, LUYBAK. Luy menſch. *Pareſſeux, faineant, perſonne pareſſeuſe, faineante.* O gy luyaard, gaat naar de mier en aanziet haare wegen! Sch: ſpr: *Va pareſſeux vers la fourmi & conſidere ſes voyes!*

LUYELAK, LUILAK. Langſlaaper. *Dormeur.* Luyelak, groot ſliepzak! Straatgeroep der jongens t'Amſterdam &c. Saturdag voor Pinkſteren 's morgens vroeg op de been.

LUYER. zie LUUR. Kinder doek, FEITEL. *Lange, drapeau, maillot d'Enfant.* m. De luyers te droogen hangen. *Mettre les langes, ſecher les drapeaux à l'air.*

LUYEREN. v. n. Den luyaard ſpeelen. *Faire le pareſſeux, faineanter, paſſer le temps à rien faire.* Foey, ſchaamd gy u niet zoo laat op 't bed te luyeren! *Fi, n'avez vous point de honte de baguenauder ainſi, de faire le pareſſeux, le faineant dans un lit à l'heure qu'il eſt!* Op een toekomende erffenis moet men niet LUYEREN, ſloffen. *Il ne faut pas s'endormir quand on a une ſucceſſion à attendre, quand il eſt queſtion d'attrapper un heritage.*

LUYHEID of **LUYIGHEID.** f. Luiheid, traagheid, vadzigheid. *Pareſſe, faineantiſe.* f. Hy ſtinkt van LUYIGHEID. *Il put de pareſſe, il eſt ſi pareſſeux qu'il pourrit dans l'ordure.*

LUYLEKKERLAND, LUILEKKERLAND, in de Boerrige ſtyl: verſierd geweſt daar zulken overvloed van alderley eeten is dat 'er de gebraade Varkens met het més op de rug loopen. *Pays de cocagne.* m. *Pays d'abondance & de ſi bonne chere que les Cochons rotis y courent le couteau dans le dos!*

LUYROKKEN. Men zoud de Studente Japonſe- en Juffers kamer-rokken LUYROKKEN konnen noemen. *On pourroit appeller les Robes de chambre des Etudians, & les Robes trainantes des Dames des Robes de pareſſe.*

LUYWAGEN of **LUIWAGEN.** Styve ſchuyer, ſchrobber met een lange ſteel. *Frotoir.* m. *Broſſe à long manche ſur lequel s'appuyent les Servantes quand elles lavent, ecurent, netteyent le pavé des chambres, le pas de la porte &c.*

LUYWAGEN of **LUIWAGEN.** Scheeps dwarshout *of* yzer daar de roetpen heen en weer over loopt. *Traverſin de timon.* m. *Traverſe de gouvernail.* f.

L Y.

LY. f. Zyde van 't ſchip tegen de loefzyde gerekend, en die door de wind in 't water gedrukt werd. *Le bord* ou *bas côté du vaiſſeau que le vent plonge dans l'eau; le côté oppoſé à celui d'où vient le vent.* Het ſchip in ly ſmyten, wenden, 't zeil omſlaan. *Renverſer le bord, tourner le bord, revirer, changer la voile.* Het roer aan ly leggen. *Jetter le gouvernail ſur le bas.* Een ſchip aan LY leggen, op zyde komen om het te bevechten, te enteren &c. *Preſenter le côté à un vaiſſeau, s'en approcher pour le combattre, l'aborder.* Aan LY zyn, beneden wind leggen. *être au deſſous du vent.* In de ly zyn, in de knel zyn, het heel kwaad hebben. *Avoir du deſſous, du pire, être bien mal mené.* Hy raakte daar door geweldig in ly, in de ly. *Cela le jetta, plongea dans un terrible embaras; cela le mit bien à l'etroit.*

LYDELYK. Adj. Verdraaglyk. *Supportable, qu'on peut ſouffrir, endurer.* Het doet zeer, maar de pyn is lydelyk. *Cela fait mal, mais la douleur eſt ſupportable.* LYDELYKE, duldelyke gevoelens. *Des ſentiments, des opinions ſuportables, tolerables.*

LYDEN, v. a. VERDRAAGEN. Dulden. *Souffrir, endurer, ſupporter.* Le Pret: *leed,* le Part: *geleeden.* Yſſelyke pynen lyden. *Souffrir des tourments horribles.* Geduldig lyden, lyden om het Geloot. *Souffrir patiemment, ſouffrir pour la Foy.* Honger en kou LYDEN. *Souffrir, endurer la faim & le froid.* Armoe lyden. *être en diſette, être dans le beſoin, dans l'indigence.* Smaad lyden, gehoond werden. *Souffrir, eſſuyer un affront, être inſulté, affronté.* Schipbreuk LYDEN, vergaan op Zee. *Faire naufrage, perir ſur Mer.* Ik kan die kaerel niet LYDEN, verdraagen. *Je ne ſçaurois ſouffrir, ſupporter cet homme là.* Allerhande Gezindheden LYDEN, gehengen, dulden. *Souffrir, tolerer toutes ſortes de Sectes, de Religions.* Ik mag hem byzonder wel LYDEN, ik zie hem heel gaerne. *J'aime bien à le voir; ſa préſence m'eſt fort agréable.* Hy mag niet lyden, niet zien dat een ander wat heeft. *Il ne ſçauroit ſouffrir, voir qu'un autre ait la moindre choſe.* Wil je het doen? wilje in uw verderf loopen? ik mag 't wel lyden. *Voulez vous le faire? voulez vous courir dans votre perte? il ne m'importe, tant pis pour vous.* Zig heel maatig LYDEN, belyden, zig met weinig lyden, vergenoegen. *Vivre fort ſobrement, ſe contenter de fort peu.*

LYDEN. n. Lyding, pyn gevoel. *Souffrance, paſſion.* f. *Tourment.* m. Het lyden en ſterven van den Zaligmaaker. *La paſſion & la mort du Sauveur.* Die man is in groot LYDEN, lyd veel, heeft het heel kwaad. *Cet homme a beaucoup à ſouffrir, ſouffre beaucoup.* O, LYDEN, bitter lyden! roepen de lydende minnaaren, gevangenen. *O douleur, o ſouffrance, o tourment, o cruel martyre! s'ecrient les amans, les priſonniers qui ſouffrent.* Hoop is lydens trooſt. ſpr: *L'Eſperance adoucit la douleur; l'eſperance eſt la conſolation des affligez.*

LYDEND. *Part: præſens* van 't voorſch: Werkwoord. Den lydende Zaligmaaker door't Geloove omhelzen. *Embraſſer par la Foy le Redempteur ſouffrant.* De Wysgeeren noemen de Stoffe een LYDEND beginſel. *Les Philoſophes appellent la Matiere un principe paſſif.* De daadelyke Werkwoorden werden LYDENDE gemaakt met *Werden* in 't Duitſch, en *Etre* in 't Franſch. *Les Verbes Actifs ſe rendent Paſſifs avec* Werden *en Hollandois &* Etre *en François.* Wy hebben voor

Digitized by Google

eenige jaaren door de Engelſe *Toris* een vreemde Klugt onder den naam van *lydendegehoorzaamheid*, zien ſpeelen. *Nous avons vu jouer il y a quelques années par les* Toris *d'Angleterre une drole de Farce ſous le nom* d'obeïſſance paſſive.

LYDER. De geen die lyd. *Celui qui ſouffre.* Voor de lyders om 't Geloove bidden. *Prier pour ceux qui ſouffrent pour la Foy.* In 't probeeren van 't gout is het vuur de WERKER, en 't metaal de LYDER. *Dans l'epreuve de l'or le feu eſt l'agent, & le metail le patient.*

LYDIG. Adj. & Adv. Deerlyk, bitter, ſmertelyk. *Vif, cuiſant, douloureux, miſerable, ſanglant.* Hy heeft 'er een lydige pyn aan. *Cela lui cauſe une douleur bien vive, bien cuiſante.* De ſtraf is te lydig groot. *La peine, la puniton eſt trop ſevere, trop rigoureuſe, trop cruelle.* LYDIG, ongemeen op iemand verſtoord, gebeeten zyn. *être extrêmement, furieuſement fâché, dechainé contre quelqu'un.* Hy wierd LYDIG, elendig gehandeld. *Il fut miſerablement, cruellement traitté.*

De LYDING of het LYDEN van den Zaligmaaker heeft ons van de dood verloſt. *La paſſion, la ſouffrance du Sauveur nous a delivré de la mort.* Machiavel, Descartes heeft de LYDINGEN, hartstogten der Ziele wel gekend, verbeeld. *Machiavel, Deſcartes a bien connu, bien repreſenté les paſſions, affections de l'Ame.*

LYDSAAM. Adj. GEDULDIG. Langmoedig. *Patient, endurant, debonnaire.* Een lydſaame geeſt, lydſaam gemoed. *Un eſprit patient, endurant.* De LYDSAAMHEID, langmoedigheid der Heiligen naarvolgen. *Imiter la patience, la debonnaireté des Saints.* Zyn kruis LYDSAAMLYK, geduldig draagen. *Porter ſa croix patiemment.*

LYF, werd in verſcheide gelegentheden, in plaats van LIGCHAAM gezegt. *Corps.* m. Hy ſtiet hem, ſtak hem zyn degen dwars door 't lyf. *Il lui paſſa ſon epée à travers du corps.* Zy vochten ſamen lyf om lyf. *Ils ſe battirent corps à corps.* Verbeuring van lyf en goed. *Confiſcation de corps & de biens.* f. Aan lyf en goed geſtraft werden. *être puni dans ſon corps & dans ſes biens; au corps & à la bourſe.* Iemand te lyf komen, op 't lyf vallen, hem aanranden. *Se jetter ſur quelqu'un, attaquer quelqu'un.* Kom niet aan myn lyf, blyf van myn lyf. *Ne me touchez pas, gardez vous bien de mettre la main ſur moy.* Zit regt op uw lyf. *Tenez vous droit, tenez le corps droit.* Die Juffer heeft een ſchoon LYF, ſchoone leeſt, geſtalte. *Cette Demoiſelle a le corps bien fait, la taille belle.* Zy heeft een ſcheef lyf. *Elle a le corps de travers, la taille gauche.* Hy heeft de ſpys al in 't LYF, al binnen. *Il a deja mangé, il a deja ſon dîné dans le ventre.* Ik voel zulk een pyn in myn lyf. *Je ſens tant de mal, de douleur dans mon corps.* LYF, ryglyf. *Corps de jupe.* m. Een nieuw lyf, ryglyf koopen, laaten maaken, *Acheter, faire faire un corps neuf.*

LYFBAND. m. Juffers lytband. *Ceinture de Demoiſelle.* f. LYFCOLEURDE kouſſen. *Des bas couleur de chair.* LYF-EIGEN of SLAAF. *Eſclave.* Als lyfeigen gehandeld, geplaagt werden. *être traitté en eſclave, tourmenté comme un eſclave.* LYFGEVECHT. n. Gevecht van lyf tegen lyf, anders twee gevecht. *Combat de corps à corps* ou *duel.* m. LYFJE, klein lyf, die Juffer heeft een dun lyſje, dunne talie. *Cette Demoiſelle a la taille fine.* Een kinder LYFJE, ſtyf jakje *Un petit corps, une petite robe d'enfant.* Juffers LYFJE, keurslyf zonder balyn. *Un corſſet, eſpece de corps ſans baleine.* LYFKNEGT, lakey. *Laquais, valet de pied.* LYFKNEGT, trawant, ſchutter. *Garde du corps.*

Des Konings LYFMEDICUS. *Le Medecin du Roy, le Medecin ordinaire de ſa Majeſté.* LYFMOEDER. zie BAARMOEDER. De klierbanden der lyfmoeder. *Les ligaments de la matrice.* LYFRENTEN, onafloſſelyke renten. *Rentes viageres, à vie.* Die hun goed op lyfrenten zetten, in lyfrenten verkeeren, wenſchen om het eeuwig leven. *Ceux qui mettent leur bien, qui convertiſſent leur bien en rentes viageres aſpirent à la vie eternelle.* Hy zet al zyn goed op lyfrenten, hy teerd van den hoogen boom af. *Il mange & boit ſans ſouci, il met tout ſon bien à fonds perdu.* LYFROK, bovekleedt, overrok. *Surtout, hoqueton.* m. *Caſaque.* f. LYFSGESTALTE, geſtalte, ſteitel des ligchaams. *Taille, ſtature.* f. *Corſage.* m. LYFSGEVAAR. n. *Danger de mort.* m. In lyfsgevaar zyn. *être en danger de perdre la vie.* LYFSTRAF. Het is op lyfſtraf verboden Zwaanen te dooden. *Il eſt defendu de tuer des Cignes ſous peine de punition corporelle.* LYFTOGT, leeftogt, levensmiddelen. *Vivres, proviſions.* f. pl. LYFTOGT. Jaargeld, Jaarlykſe wedde tot onderhouding van iemand. *Penſion.* f. *Appointement, entretien.* m. LYFTOGT, werd door zommige met vrugtgebruik evenzinnig geſchat. *Uſufruit.* m. LYFTRAWANT, LYFSCHUT, lytwagt, bewaarder. *Garde, Hallebardier.* De Lyftrawanten des Konings van Pruiſſen. *Les Gardes du Roy de Pruſſe.* LYFWAGT, LYFTRAWANT. *Garde.* Al de Officieren van 's Konings Lyfwagt. *Tous les Officiers de la Garde du Roy, tous les Officiers des Gardes, aux Gardes.* Als een Tooneel Koning roepen, myn Lyfwagt! *Crier comme un Roy de Theatre, Gardes à moy, à moy Gardes!* LYFWAPEN, borſtharnas, helmet. *Cuiraſſe.* f. *Corſelet, caſque.* m.

LYFLAND. *Livonie.* f. De LYFLANDERS. *Les Livoniens.*

LYK, beteekend byzonderlyk een dood ligchaam. *Corps mort.* Een lyk inbalſemen. *Embaumer un corps mort.* Zoo als het lyk ter aarde gebragt wierd. *Comme on portoit le corps en terre.* Sejanus lyk wierd langs ſtraaten geſleept, verſcheurd. *Le corps de Sejan fut trainé par les ruës, fut dechiré en pieces.* Een ſtinkend LYK, een lyk dat lang gelegen heeft. *Un cadavre.* 't Lyk van Olivier Cromwel wierd ontgraven. *Le cadavre de Cromwel fut deterré.* De Raavens, Gieren aazen op de lyken, op de krengen. *Les Corbeaux, les Vautours s'acharnent ſur les cadavres, ſur les charognes.* Je bent een LYK, om hals, zoo gy dat doet. *Vous êtes perdu, ſtambé, ſi vous le faites.* Doe meende elk al een lyk te zyn. *Chacun crut alors être deja mort.* Een ſchip zonder huid, werd ook LYK genaamd. *Carcaſſe.* f. *Vaiſſeau non revêtu.* De zyd en boegplanken die 't lyk dekken. *Les planches d'à coté & de l'avant qui couvrent la carcaſſe.*

LYK of rand van 't zeil. *Ralingue.* f. *orlet de voile.* m. *Cordage qui ſoutient les bords de la voile.* Het zeil is uit de lyken gewaayd. *La voile eſt deſorlée, enfoncée par le vent.* Uit de lyken zyn, onklaar zyn. *être demonté, demanché, mis hors d'oeuvre.*

LYKBUS. Doodkiſt. *Biere.* f. *Cercueil.* m. LYKDICHT. n. Rouwgedicht. *Poëme funebre, fait ſur la mort de quelqu'un.* m. LYKDIENST, Misdienſt over een afgeſtorvene. *Service.* m. *Meſſe pour l'ame d'un deffunt.* Een lykdienſt doen voor die in den Oorlog tegen de Turken geſneuveld zyn. *Faire un ſervice, chanter Meſſe pour ceux qui ſont morts dans la Guerre contre les Turcs.* De LYKDIENSTEN, Begraaffenispligten der Ouden koſtede veel. *Les obſeques, les funerailles des Anciens coutoient beaucoup.*

LYKEN, 't meerv: van LYK. Pyrrhus bezag een voor een de lyken die op 't Slagveld gebleeven waaren.

Pyr-

Digitized by Google

Pyrrhus regarda, conſidera l'un après l'autre les corps qui etoient reſtez ſur le champ de Bataille. Onbegravene, ſtinkende LYKEN. *Des cadavres ſans ſépulture, des cadavres puants.* LYKHOUT, Lykſtapel, houtmyt daar de lyken der aanzienlyke Romeinen op verbrand wierd. *Bucher ſur lequel, pile ſur laquelle on bruloit les corps des plus Illuſtres Romains.* LYK-KLEED, dood-kleed. *Drap mortuaire.* m. LYK-OFFERHANDE. *Offrande.* f. *Sacrifice pour un mort.* LYK-ORATIE, LYK-REDE, Lofſpraak over een afgeſtorvene. *Oraiſon funebre.* f. *Panegyrique funebre.* m. In de Lyk-oraſien, mag de Redenaar dingen zeggen die naar loftuitery zouden gelykenen, zoo de Helden of Heldinnen nog leefden. *Dans les Oraiſons funebres il eſt permis à l'Orateur de dire des choſes qu'on prendroit pour flateries, ſi les Heros ou les Heroines vivoient encore.* LYK-STATIE, LYKSTOET, Lyk-dienſt, Begraaffenis plegtigheden, pligten. *Pompe funebre.* f. *Obſeques, funerailles, ceremonies qui ſe font aux obſeques d'un mort.* De Lykſtatie van Prins Fred: Hend: van Orange 1647. te Delft begraaven, was ongemeen ſtatig. *Le Convoy mortuaire du Prince d'Orange, Frederic Henry fut tres ſomptueux, magnifique.* LYKTOORTS, Lykfakkel om de houtmyt daar een lyk by de Romeinen op verbrand wierd, aan te ſteeken; 't geen met het keeren van de rug naar 't zelve gedaan wierd, ten teken van leetweezen, afkeer. *Torche.* f. *Flambeau funebre avec lequel on allumoit le bucher: ce qui ſe faiſoit en y tournant le dos, en marque de regret, de repugnance.*

LYKEN, LYKENEN, GELYKEN. v n. *Reſſembler.* Le Pret: *leek*, le Part: *geleeken.* Dat kind lykt zyn Vader op een duit. *Cet enfant reſſemble bien à ſon Pere, a tout l'air de ſon Pere, c'eſt ſon Pere tout craché.* Die twee LYKEN, gelyken malkander, 't zal nog een paar werden. *Ces deux ſe reſſemblent, ſont nez l'un pour l'autre, ce ſera un Mariage.* LYKEN, LYKENEN, ſchynen. *Sembler, paroitre.* Het lykt of 't regenen wil. *Il ſemble qui veuille pleuvoir, on diroit qu'il va pleuvoir.* Gy lykt niet wel te zyn! war ſchort 'er aan? *Vous paroiſſez ne vous porter pas bien! qu'y a-t-il?* Het lykt wel gekſcheren met jou! gem: ſpr: *On diroit que vous vous moquez du monde, vous voulez rire, je crois!* Waar lykt dat na, waar wil dat heenen? gem: ſpr: *Qu'eſt ce que cela veut dire? à quel propos cela? à quoy cela ſert il?* Dat lykt immers nergens naar, 't is immers buiten alle fatſoen. *Cela n'a ni rime ni raiſon, cela n'a pas de nez, cela eſt de la derniere impertinence.*

LYM. f. Kleevig ſamenmengſel, ſoort van pap. *Colle.* f. Vislym, Schrynwerkers lym. *De la colle de poiſſon, colle forte.* Met lym vaſt maaken, aan malkander hechten. *Attacher, faire tenir, joindre avec de la colle.* Vogel lym. *De la glu.* Vogels met LYM, met lymſtangen vangen. *Prendre des oiſeaux à la glu, aux gluaux.* JODELYM, zwaavelgtige, brandbaare kalk. *Bitume.* m.

LYMAGTIG. Adj. Kleefagtig. *Gluant, visqueux, tenant comme de la colle.* Lymagtige ſtoffen. *Des matieres gluantes.* LYMAGTIGHED, lymagtige zelfſtandigheid. *Choſe gluante, matiere viſqueuſe.* f.

LYMEN. v. a. PLAKKEN. Met lym vaſt maaken. *Coller, attacher avec de la colle.* Plankjes, bordjes lymen, vaſt lymen. *Coller de petites planches, des ais enſemble.* Een boek lymen, in de lym zetten. *Coller un livre, mettre un livre en colle.* LYMEN, de ſtem zwaar en ſleepende doen luiden in 't leezen, ſpreeken: als de Boere Voorleezers, en Zieketroosters in de Steden doen. *Traîner la voix langoureuſement en liſant ou en parlant ainſi que font les Lecteurs de Villages, & les Conſolateurs dans les Villes.* Wat een LYMER, een ſleepſtem, ſleeptong! *Quel anicoteur, quel chie en lit de Lecteur, de parleur!*

LYMERY. f. Lymziedery, Werf, werkhuis daar lym gemaakt werd. *Loge* ou *Maiſon où l'on apprête la colle.* f. Wat een LYMERY, LYMING, lymende uitſpraak! *Quel trainement de paroles! la deſagreable lecture! quelle anicoterie!*

LYMSTANG. f. Lymſtokje, ſtokje met lym beſtreeken om vogels te vangen. *Gluau.* m. *Verge enduite de glu.* Vogels met de lymſtang vangen. m. *Prendre des oiſeaux aux gluaux, à la glu.* Met de lymſtang loopen, voor 't masje loopen, gekke kuuren aanregten. *Courir les ruës avec un gluau a la main; vouloir prendre un oiſeau en lui mettant un grain de ſel ſur la queuë; faire des actions de fou; avoir un coup de hache.*

LYN of touw daar een Schuyt mede voort getrokken werd. *Corde, cordelle d'une barque à cheval.* f. De lyn vaſt-, los- maaken, doorſnyden. *Attacher, detacher, couper la corde.* Een lyn trekken, ſamen heulen. *Colluder, être d'intelligence enſemble.* Staag aan, zoo breekt de lyn niet. ſpr: *Tout doux, tout beau, de peur que la corde ne rompe: allez doucement & vous irez longtemps.* De hengel LYN, hengeldraad. *Le jet ou fil de la ligne.* SLAGLYNEN, ſeiſſingen, ſcheeps touwtjes. *Breuils, martinets, garcettes.* f. pl. De Landmeeters LYN. *Le cordeau d'un Arpenteur.* Boomen met de lyn geplant. *Arbres plantez au cordeau.*

LYN, werd ook voor LINIE, STREEP gezegt. Dat is zoo regt als een lyn. *Cela eſt droit comme une ligne.*

LYNBAAN. Baan of Loots daar touw geſlagen werd. *Corderie.* f. 't Is een huis als een Lynbaan C'*eſt une Corderie, un jeu de Paume, une Halle que cette maiſon la; cette maiſon eſt toute en longueur.*

LYNDRAAYEN. v. n. Touw ſpinnen, ſlaan. *Corder, filer de la corde, faire des cordes.* LYNDRAAYER, touwſlager. *Cordier.*

LYNEN, LINIEEREN. Streepen. *Regler, tirer des lignes.* Papier lynen, een boek lynen. *Regler du papier, regler un livre.*

LYN-OLIE. Olie van lynzaat geperſt, geſlagen. *De l'huile de lin* f.

LYNSLAAGER. Lyndraayer. *Cordier.* De Lynſlaagers werken agter uit, loopen agter uit in 't werken. *Les Cordiers travaillent à reculons.*

LYNTJE n. Touwtje. *Cordelle. petite corde.* f. In 't lyntje loopen, een ſchuit voort trekken met de lyn. *Haler à la cordelle, tirer un bateau après ſoy au moyen d'une cordelle.* In 't lyntje loopen, wakker moeten blokken, zweeten, wroeten om de koſt. *Haler à la cordelle, arracher du percil, tirer le Diable par la queuë; ſuer ſang & eau pour gagner ſa vie.* In 't lyntje loopen, weinig geagt, voor de ſop gehouden werden. *Avoir peu de voix en Chapitre, être de ces Saints qu'on ne fête point; être la marote, le jouet des autres.* Trek aan dat lyntje niet, raak aan die pees, ſnaar niet; maak de ſlaapende hond niet wakker. *Ne touchez pas à cette corde là; ne reveillez pas le chat qui dort.*

LYNTJE, is een vrouwe naam, LEENTJE, Magdaleentje. *Madelon.* Aan Lyntjes dochter trouwen, door een hennepe venſter kyken. boert: ſpr: *Regarder par une fenêtre de chanvre, avoir une cravatte de chanvre, avoir les tourtes houſes au cou.*

LYNTREKKERY, werd door de Ridder HOOFD voor AANHANG, kuipery, partyſchap, ſamenheuling, ſtreng, gezegt. *Intrigue, cabale.* f. *Parti.* m.

Digitized by Google

LYNZAAD. n. Vlaszaad. *Graine de lin.* f. Die vogels werden met lynzaad gevoed. *On nourrit ces oiſeaux avec de la graine de lin.* LYNZAAD-KOEK. *Pain de lin.* m. *Ce qui reſte de la graine de lin preſſurée.* LYNZAAD-OLIE, lyn-olie. *Huile de lin.* f.

LYS, is voor eerſt by verkorting zoo veel als LYSBET, ELIZABETH, vrouwe naam. Hoor hier, kom hier Lys. *Ecoute, viens icy Babet.*

LYS of LEIS. f. LEIDSEL. Leireep, om een trekpaard te mennen. *Guides.* f. pl. *longe dont on ſe ſert à retenir & gouverner un cheval de trait.*

LYSPONT. n. Gewigt van vyftien pond, onder de Kaaskoopers &c. *Poids de 15 livres parmi les Marchands de fromages &c.*

De LYST of rand van een ſpiegel. *La bordure, le cadre d'un miroir.* Spiegel, ſchildery met een vergulde lyſt. *Miroir, tableau à bordure, à cadre doré, avec un cadre doré, une bordure dorée.* De LYST of rand der ſchoorſteen. *Le bord* ou *le rebord de la cheminée.* De LYST of zoom van 't zeil. *Le bord, l'orlet, la ralingue de la voile.*

LYST. Naamlyſt, naamrol. *Liſte.* f. *Regiſtre, catalogue de noms.* Begraaffenis lyſt of *ceel. Liſte ou roole d'enterrements.* m. Zyn naam is niet op de lyſt. *Son nom n'eſt pas ſur la liſte, ſur le roole, dans le catalogue.*

LYSTEMAAKER. *Faiſeur de bordures, Sculpteur en bordures &c.*

LYSTEN. v. a. In een lyſt zetten. *Enchaſſer dans une bordure, mettre dans un cadre.* Landkaarten lyſten. *Mettre des Cartes Geographiques dans des cadres, enchaſſer des Cartes Geographiques.*

LYSTER. f. Bekende Herfſtvogel. *Grive.* f. Lyſters vangen, eeten. *Prendre, manger des Grives.* Zy zingt als een lyſter. *Elle chante à plein gozier, elle a la voix claire & forte.* LYSTERBEYEN of LYSTERBEZIEN. *Des bayes de Mirthe domeſtique, qu'on paſſe par des collets, des lacets où s'attrappent les Grives.* LYSTERBOOG, ſtropje. *Lacet, collet, noeud coulant avec lequel on prend des Grives à la paſſe.* m.

LYST-LYNEN. Scheeps w: Scheeps touwetjes om de Bonnetten aan de zeilen te rygen. *Garcettes.* f. pl. *Cordelettes ſervant à lacer, attacher les bonnettes aux voiles.*

LYSTWERK. n. Randwerk, loof- en beeldwerk tot lyſten dienende. *Bordure.* f. *Ouvrage de ſculpture* ou *de peinture ſervant d'ornements aux piliers* ou *colomnes.*

LYVE, werd in verſcheide ſpreekwyzen in de plaats van LYF gezegt. Aan den lyve geſtraft werden. *être puni au corps* ou *corporellement.* In levende lyve zyn. *être en vie, être vivant.* Dan draagd men korte en dan weer lange LYVEN, ryglyven. *On porte tantôt des corps courts, & puis on en porte de longs.*

LYVIG. Adj. Gezet, kloek. *Gros, replet, corpulent, puiſſant de taille.* Een lyvig kaerel. *Un gros homme, un homme de groſſe taille, un homme puiſſant.* Zy is wat lyviger als gy. *Elle eſt un peu plus replette, plus groſſe que vous.* Die LYVIGHEID, groflyvigheid is des Zomers laſtig. *Cette repletion, groſſe taille, corpulence eſt à charge en Eté.*

LYWAAT. n. Lynwaat, garen *of* katoen ſtof. *Toile de fil* ou *de coton.* f. Hier verkoopt men alderhande lywaaten. *Ici on vend toutes ſortes de toiles.* Catoene lywaat, Ooſt-Indiſch lywaat. *De la toile de coton, de la toile des Indes.*

LY-ZEILEN. Strookjes zeildoek aan de nok van de Raa nevens de andere zeilen geſpannen. *Bonnettes en Etui.* f. pl. *Petites voiles qui ſe mettent par le bout le plus etroit à chaque extremité des Vergues.*

M.

MA.

MAADEN, MAAYEN. Kaas wurmpjes. *Guillots,* m. pl. *mites.* f. pl. *petits vers qui ſe forment dans le fromage.* Die kaas is vol maaden. *Ce fromage eſt plein de guillots, de mites, de vers.*

MAAG. Mage. f. Voormaam binne gedeelte van 't dierlyk ligchaam, in 't welke de verteering der ſpyzen geſchied. *Eſtomac.* m. Een goede, een zwakke maag hebben. *Avoir un bon eſtomac, un eſtomac debile.* De oude Rhynſe wyn is goed voor de maag, is maagſterkende. *Le vieux vin de Rhin eſt bon pour l'eſtomac, eſt ſtomachal.* De MAAG der vogelen. *Le gezier* ou *l'eſtomac des oiſeaux.* De aſch *of* poeder van uitgebrande hoender maagen is goed om de maag te verſterken. *La poudre de geziers de poulets calcinez eſt ſtomachale, fortifie l'eſtomac.* MAAGPYN, maagziekte. *Douleur.* f. *mal d'eſtomac.* m. MAAGWATER, maagdrank. *Boiſſon ſtomachale.* f. MAAGZIEKTE. *Mal.* m *Maladie d'eſtomac.* f. Hy heeft het voor zyn maag, hy is 'er om kout. *Il en tient, il en a dans l'aile.*

MAAG, werd ook voor Nabeſtaande, bloedverwand gezegt. *Parent.* Hy heeft 'er vrind nog maag. *Il n'y a ni ami ni parent.*

MAAGD. Dochter, vryſter die geen man gekend, bekend heeft. *Pucelle, vierge, fille qui n'a point connu d'homme.* Zy wil nog voor maagd gaan. *Elle veut encore paſſer pour pucelle.* Een maagd ſchoffeeren, verkragten, ſchenden. *Forcer, violer, deshonnorer une fille.* De Maagd van Orleans (Johanna d'Arcq) heeft vreemde gevallen gehad, is te Rouaan door de Engelſchen als Toverhex verbrand. *La Pucelle d'Orleans a eu d'etranges aventures, a été brulée par les Anglois à Rouen, en qualité de Sorciere, l'an 1430.* De ſchaking der Sabynſe Vrouwen en MAAGDEN door Romulus en zyne gaſten, om de nieuwe Stad Rome te bevolken. *Le raps des Sabines, des Femmes & Filles des Sabins par Romulus & ſes camarades pour peupler la nouvelle ville de Rome.* De Veſtaalſe Maagden moeſten het Heilig vuur altyd onderhouden. *Les Veſtales devoient entretenir perpetuellement le feu Sacré.* De gelykenis der vyf wyze en vyf dwaaze Maagden. *La parabole des cinq Vierges ſages & des cinq Vierges folles.* De MAAGD MARIA is gezegend onder alle Vrouwen. *La Vierge Marie eſt benite entre toutes les Femmes.* Onze MAAGD, Dienſtmaagd, Meyd is naar de Vismarkt, naar de Hal. *Notre Servante eſt à la Poiſſonnerie, à la Boucherie.*

MAAGD, werd in de volgende ſpreekwyzen nog gezegt. De tafeldekſter is geen maagd, zy heeft het zout vergeeten. *Celle qui a couvert la table n'eſt pas pucelle, elle a oublié le ſel.* De Stad Dort is nog MAAGD, is voor zoo veel men heugen mag, niet veroverd, ingenomen geworden. *La Ville de Dordrecht, de Dort eſt encore pucelle.* Zyn degen is nog MAAGD, hy heeft zyn degen nog nooit met ernſt gebruikt. *Son epée eſt encore pucelle.* Sancta Urſula is Maagd en Martelaarſter geſturven. *Sainte Urſule eſt morte Vierge & Martyre.* Van den Heiligen Johannes werd ook getuigd dat hy MAAGD geſturven is. *On temoigne auſſi de Saint Jean qu'il eſt mort Vierge.*

MAAGDARM. m. Slokdarm, maagpyp, ſpysdraager. *Oeſophage,* liſez. *Eſofage; conduit par lequel les aliments deſcendent dans l'eſtomac* ou *le ventricule.*

De

Digitized by Google

De MAAGDE BLOEM is teer, verflenst licht. *La fleur virginale est tendre, delicate, se fletrit aiſément.* MAAGDE HONING, ongepynde honing. *Miel vierge, miel blanc.* m. MAAGDELYK. Adj. Dat een maagd &c. betaamd. *Virginal, de vierge.* De maagdelyke ſchaamte verheft de ſchoonheid eener Dochter. *La pudeur virginale releve la beauté d'une Fille.* De MAAGDELYKE ſtaat reiniglyk behouden *Garder purement ſa condition virginale, ſon etat de vierge, ſa virginité.* Een MAAGDELYK jongeling is veeltyds een jool, een kapſtok. *Un garçon vierge eſt ſouvent un niais, un ſot.* MAAGDE MELK. f. roodagtig ſamenmengſel van Voorloop, Benſoin, Borax, Kruidnagelen, Kaneel &c. daar 't water wit door, en 't aangezigt mede ſchoon gemaakt werd. *Du lait virginal.* MAAGDEPALM. f. bekend Tuingewas, met welkers blaaden de Bruiden beſtrooyd, kranſſen van gemaakt werden &c. *De la Pervenche: herbe verte dont on jonche le paſſage des Mariées &c.* MAAGDE PARKEMENT, ſchryf parkement, Francyn leer. *Parchemin vierge.* MAAGDESCHENDER, ſchoffeerder. *Brutal aut viole, deshonnore des filles.* MAAGDESCHENDING, ſchoffeering. *Viol.* m. *Defloration d'une fille, d'une vierge.* f. MAAGDEVLIES, maagdelyk ſlot, in de Ontleedkundige ſtyl. *Hymen.* m. *Membrane* ou *pellicule à l'entrée de la matrice des vierges.*

MAAGDOM. Geheelheid, onaangeraaktheid van een Dochter, Vryſter *of* Jongeling. *Pucelage.* m. *Virginité.* f. Een Dochter de maagdom beneemen. *Depuceler une fille, lui oter ſon pucelage.* Zy heeft hem haar maagdom duur genoeg verkogt. *Elle lui a vendu aſſez cher ſon pucelage.* Hy zoekt maar maagdommetjes te kraaken. *Il ne cherche qu'à croquer des pucelages.* MAAGDOM, werd ook van knegtjes gezegd. Hy zegd dat zy zyn maagdom gehad heeft. *Il dit qu'elle a eu ſon pucelage.*

MAAGEN. Vrinden, Bloedverwanten *Parents, alliez.* Met zyne vrinden en maagen in goed verſtand zyn, leeven. *être, vivre en bonne intelligence avec ſes amis & ſes parents.*

MAAGSCHAP. f. Verwantſchap. *Parenté, alliance, affinité* f. Maagſchap rekenen met iemand *être parent, allié de quelqu'un, avoir affinite avec quelqu'un.* In MAAGSCHAP treeden met iemand, zig met iemand vermaagſchappen. *Entrer dans l'alliance de quelqu'un, s'allier à quelqu'un.*

MAAK, werd altemets voor MAAKEN gezegt. De ſchoenen zyn in de MAAK, te maaken. *Les ſoulters ſont entre les mains du Cordonnier, le Cordonnier y travaille, eſt après.*

MAAKELAAR of MAKELAAR. De geen die koop maakt tuſſen Kooper en Verkooper. *Courtier.* Maakelaar in wynen, in zyde, in vaſte goederen. *Courtier en vins, en ſoyes, en immeubles.* MAAKELAARDY, kortagie, loon van den Makelaar. *Courtage.* m. Zyn MAAKELAARSampt, MAAKELAARSCHAP brengd hem veel op. *Son Courtage, ſa charge de Courtier lui rapporte beaucoup.* MAAKELAARSTER, koppelaarſter. *Entremetteuſe de mariages, maquerelle, femme d'intrigues.*

MAAKELEN. v. n. Zig met MAAKELEN, de maakelaardy geneeren. *Faire le metier, l'office de Courtier.* MAAKELEN, bedektelyk handelen. *Maquignonner, agir couvertement.* Een huwelyk MAAKELEN, koppelen. *Maquignonner un mariage, bâtir un mariage en cachette, faire un mariage ſous la cheminée.* Wat MAAKELD, wat bakt gy lui daar ſamen in dien hoek? *Que cabalez vous, que maquignonnez vous enſemble dans ce coin?*

MAAKEN. v. a. DOEN. Verrigten, bedryven. *Faire, executer.* God alleen heeft iets uit niet konnen maaken, voort brengen. *Dieu ſeul a pu faire, a pu produire quelque choſe de rien.* Een kleed, een boek maaken. *Faire un habit, faire un livre.* Iemand bang maaken. *Faire peur à quelqu'un.* Een thema MAAKEN, vertaalen. *Faire un thême, compoſer un thême.* 't Is een haan van een vent, hy doet niet als maaken en breeken ſpr: *C'eſt un vigoureux compere, il fait & deffait a tout bout de champ.* Vrede MAAKEN, ſluiten. *Faire la Paix.* Een nieuwe Paus MAAKEN, verkiezen. *Faire un nouveau Pape.* Het bed MAAKEN, opmaaken. *Faire le lit.* Zig weg MAAKEN, weg pikken. *Se retirer, s'enfuir, gagner au pied.* Iemand by uiterſte wil al zyn goed MAAKEN, wegſchenken. *Donner tout ſon bien à quelqu'un par Teſtament.*

MAAKEN, van een *Adjectivum* of *Participium* voor gegaan, werd in der voegen in 't Franſch afgeleid. Iemand beſchaamd MAAKEN. *Confondre quelqu'un, rendre quelqu'un confus*; auſſi, *rendre quelqu'un honteux, faire rougir quelqu'un.* Iemand gelukkig MAAKEN. *Rendre quelqu'un heureux.* De ſpyzen gereed MAAKEN, bereiden. *Preparer, apprêter les viandes.* Gezond MAAKEN, gezond doen werden. *Rendre la ſanté, remettre en ſanté.* Een rekening effen MAAKEN. *Ajuſter, liquider un compte.* De paden glad MAAKEN. *Unir les allees.* Eyeren hard MAAKEN. *Durcir des oeufs.* Iemand jonger MAAKEN. *Rajeunir quelqu'un.* Kleinder MAAKEN. *Appetiſſer.* Langer MAAKEN. *Allonger, aggrandir.* Mismoedig MAAKEN. *Decourager.* Moeyelyk MAAKEN. *Fâcher, chagriner.* Naauwer MAAKEN. *Etrecir.* Nat MAAKEN. *Mouiller.* Schoon MAAKEN. *Nettoyer, decroter.* Toe MAAKEN, ſluiten. *Fermer.* Vol MAAKEN. *Emplir, remplir.* Vrolyk MAAKEN. *Rejouir.* Vrugteloos MAAKEN. *Rendre inutile, faire echouer.* Waar MAAKEN, bewyzen. *Prouver,* Wit MAAKEN *Blanchir.* Wyder MAAKEN. *Elargir.* Zwart MAAKEN. *Noircir.*

MAAKER. God is de MAAKER, Schepper van 't Heelal. *Dieu eſt l'Auteur, le Créateur de l'Univers.* Wie is de MAAKER, Schryver van dat boek? *Qui eſt l'Auteur de ce livre là?* MAAKER, werd veel in de naamen van handwerks lieden gebruikt: als, BLOKEMAAKER. *Faiſeur de poulies, Poulieur.* Glaze-MAAKER. *Vitrier.* Hoede-MAAKER. *Chapelier.* Kleer MAAKER. *Tailleur, faiſeur d'habits.* Kaarſe-MAAKER. *Chandelier, faiſeur de chandelles.* Mande-MAAKER. *Vanier.* Parruik-MAAKER. *Perruquier.* Potſe-MAAKER. *Farçeur, bouffon.* Schoen-MAAKER. *Cordonnier.* Sloote MAAKER. *Serrurier.* Waayer-MAAKER. *Evantailliſte.*

MAAKLOON. n. Het MAAKLOON of 't fatſoen van een kleed betaalen. *Payer la façon d'un habit.*

MAAKSEL. n. WYZE, manier op welke iets gemaakt, gewrocht is. *Ouvrage.* m. *Fabrique, façon.* f. Een horlogie, een ſlingerwerk, Engels maakſel. *Une montre, une pendule, ouvrage, façon d'Angleterre.* Dat ſtof is Inlands, Franſch maakſel. *Ceſte etoffe eſt fabrique du Païs, fabrique de France.* Dat 's een vreemd MAAKSEL van een ſchip! *L'etrange fabrique, la plaiſante figure de vaiſſeau!*

MAAL. f. Reis, werf. *Fois.* f. De eerſte, tweede, laatſte maal dat ik hem zag, ſprak. *La premiere, la ſeconde, la derniere fois que je le vis, que je lui parlai.*

Digitized by Google

Ik vergeeef het u voor dit maal. *Je vous le pardonne pour cette fois ci.*

MAAL. n. Maaltyd. *Repas, diner, souper.* m. Wy hebben een goed maal gedaan. *Nous avons fait un bon repas.* Ik heb het maal al binnen. *J'ai deja fait mon repas, j'ai deja diné, soupé.*

De MAAL of Valies daar men de brieven &c. insluit. *La male* ou *valise dans laquelle on ferme les lettres &c.* Wy zyn drie maalen Engelse brieven ten agteren. *Il nous manque trois males d'Angleterre.*

MAALEN. v a. Onder de steen vergruizen. *Moudre, rompre, briser sous la meule.* Koorn, mostert maalen. *Moudre du bled, broyer de la moutarde.* Coffy, verf maalen *Broyer du caffé, broyer des couleurs.* MAALEN. v. n. Omgaan. Daar is geen wind, de molens konnen niet maalen. *Il n'y a pas de vent, les moulins ne sçauroient aller.* Die stroom doet veel molens maalen. *Cette Riviere fait aller, tourner, moudre bien des moulins.* Die zaak leid my dag en nagt in 't hoofd te MAALEN, is my geduurig in gedagte. *Cette affaire me tient jour & nuit à la tête, m'occupe toujours l'esprit; me passe & repasse sans cesse dans l'esprit.* De zieke raakt aan 't MAALEN, aan 't mymeren, in de maaling. *Le malade commence à rever, à entrer en delire.* 't Is een MAALER, een revelaar. *C'est un reveur, un songe creux.* Iamand in de MAALING, in de dut helpen. *Faire tourner la tête, la cervelle à quelqu'un: etourdir, deconcerter quelqu'un.* 't MAALLOON van een zak koorn betaalen. *Payer la mouture d'un sac de bled.* Schilders MAALSTEEN, wryfsteen. *Pierre à broyer les couleurs.* f.

MAALSLOT. n. Knipslot. *Cadenat.* m. Dat werd met een groot maalslot toegedaan. *Cela se ferme avec un gros cadenat.*

MAALSTER. Vrouw die maalt, reveld. *Femme qui revasse, qui est en delire.* 't Is zulk een MAALSTER, talmster. *C'est une si grande niveleuse, lendore.* De MAALSTERS ofte MAALTANDEN. *Les dents machelieres.*

MAALSTROOM. Draaykuil, wolf, grondelooze kolk. *Gouffre, tournant, abime.* Daar zyn veel maalstroomen op die Kust. *Il y a bien des gouffres, des tournants sur cette Côte.* Van de branding in de maalstroom vervallen, van de wal in de sloot raaken. spr: *Tomber de Caribde en Scilla; tomber de fievre en chaud mal.*

MAALTYD. f. Middag *of* avondmaal. *Repas, diner* ou *souper.* m. Een groote, een heerlyke maaltyd aanregten. *Faire un grand repas; preparer, apprêter un grand festin, regale.* Iemand ter maaltyd nooden. *Prier quelqu'un d'un repas; prier quelqu'un à diner, à souper.* Kort voor, kort na de maaltyd. *Peu devant, peu après le repas, le diner, le souper.*

De MAAN is de laagste Planeet, en negen en twintigmaal kleinder dan de Aarde. *La Lune est la plus basse Planete & vint neuf fois plus petite que la Terre.* De nieuwe Maan. *La nouvelle Lune.* De wassende Maan. *Le Croissant.* De volle Maan. *La pleine Lune.* De afgaande Maan. *Le Declin; la Lune en son declin, en son decours.* Het is lichte Maan. *Il fait clair de Lune.* De Maan komt op, gaat onder. *La Lune se leve, se couche.* De Turkse halve Maan doen verbleeken. fig: spr: *Faire pâlir le Croissant.*

MAAND. f. Omloop van dertig of een en dertig dagen. *Mois.* m. In 't begin, in 't midden, in 't laast van de maand. *Au commencement, au milieu, à la fin du mois.* De Soldaaten werden by lange maanden, by maanden van vyf, zes weeken betaald. *On paye les Soldats par longs mois; les mois des Soldats sont de cinq à six semaines.* Hy heeft verscheide MAANDEN by de Compagnie te goeds. *Il a plusieurs mois de bon à la Compagnie.*

MAANDAG. De eerste dag der Weeke. *Lundy, le premier jour de la Semaine.* De Schoenmaakers, Kleermaakers houden Maandag, gaan wandelen, spanceeren op den Maandag. *Les Cordonniers, les Tailleurs font le Lundy.*

MAANDCEEL. f. Ceel *of* briefje op 't welke uitgedrukt staat hoe veel een Matroos &c. 's maands verdiend. *Billet d'engagement du Matelot, portant la somme qu'il gagne par mois.* m. Hy heeft al vyftig guldens op zyn maandceel ontfangen. *Il a deja reçu, touche cinquante florins sur son billet d'engagement, sur ses gages à venir.*

MAANDELYK. Adj. Maandelyke omloop. *Revolution d'un mois.* Maandelyke betaaling. *Paye qui se fait chaque mois, tous les mois.*

MAANDGELD. n. Maandloon, maandelyke winst van den Matroos, Soldaat. *Paye, solde d'un mois, pour le service d'un mois.* f. Zyn maandgeld raakte in drie dagen op. *Il mangea dans trois jours sa solde, sa paye d'un mois.*

MAANDSTOND. Maandelyke zuivering *of* vloed der Vrouwen. *Menstrues.* f. pl. *Flux menstrual.* m. *Mois, ordinaires, regles des femmes.* Als de maandstonden komen op te houden. *Quand les mois, les ordinaires, les regles viennent à cesser.*

De MAANEN of 't hals hair van 't paard. *La criniere du cheval.* De Hollandse Leeuw schud zyne maanen. fig: spr: *Le Lion Belgique secoue sa criniere.*

MAANEN. v.a. Invorderen, eischen 't geen men ons schuldig is. *Demander son dû, poursuivre son payement.* Te dikwyls, te scherp maanen. *Demander trop souvent, trop severement.* 't Is een scherp MAANER. *C'est un demandeur severe, un creancier impitoyable.*

MAANESCHYN. In de Maaneschyn wandelen. *Se promener au clair de la Lune.*

't MAAN-JAAR of 't Jaar der MAANE is 11 dagen korter dan 't Zonne-jaar. *L'année Lunaire est de onze jours plus courte que l'année Solaire.*

MAANKEERING. f. Maanloop. *Lunaison.* f. *Revolution de la Lune.* Men plant en zaayd naar de verscheide Maankeeringen. *On plante & on seme suivant les differentes Lunaisons.*

De MAANKOP of tamme heul is verkoelende en slaapverwekkend. *Le pavot domestique est rafraichissant & somnifere.*

De MAANKRING of het GULDE getal: negentienjaarige kring, door Methon de Athenienzer verzonnen, om de loop van 't Maan-jaar met die van 't Zonne-jaar over een te brengen. *Cycle Lunaire* ou *Nombre d'Or.* m. *inventé par Methon l'Athenien, afin d'accorder l'Année Lunaire avec celle du Soleil.* De EPACTA of Jaar-fleurels zyn in de plaats der Maankring ingesteld.

't MAANLICHT is een afschynsel van de Zon. *La lumiere de la Lune est empruntée de celle du Soleil.*

MAANZIEK. Adj. & Subst. MAANZUGTIG. Byzinnig, naar de Maan toe of afneemd. *Lunatique, sujet à la Lune.* Onze Zaligmaaker genas de Maanzieke. *Notre Sauveur guerit le Lunatique.* Een MAANZAGTIG paard; paard dat by tyden troebel van gezicht is. *Cheval Lunatique, cheval qui a la vuë chargée de temps en temps.*

MAAR. Byvoeg woordje van tegenstelling, uitzondering, onderscheid. *Mais.* Het is een eerlyk man, maar

Digitized by Google

maar hy houd wat te veel van den wyn &c. *C'eſt un fort honnête homme, mais il aime un peu trop le vin.* Ik zal 't hem wel zeggen, maar hy zal 't niet doen, hy zal 't niet gelooven willen. *Je le lui dirai bien, mais il ne le fera pas, il ne le voudra pas croire.* Daar is altyd een MAAR aan, daar haperd altyd wat. *Il y a toujours un mais, un ſi ou un mais: il y a toujours quelque obſtacle, quelque anicroche.*

MAAR, in een beneemende zin, werd in 't Franſch met *que* en *ſeulément* afgeleid. Het is maar om te lagchen. *Ce n'eſt que pour rire.* Zy is maar zeſtien jaar oud. *Elle n'a que ſeize ans.* Utrec is maar zeven uuren van hier. *Utrec n'eſt qu'à ſept lieuës d'ici; il n'y a que ſept lieuës d'ici à Utrec.* Zwyg maar ſtil, als gy kond. *Taiſez vous ſeulement, ſi vous pouvez.* Weeſt maar niet verlegen. *Ne vous embarraſſez pas l'eſprit, ne vous mettez pas en peine ſeulement.*

MAAR, werd ook voor MITS genomen. Als gy maar zwygd. *Pourvû que vous vous taiſiez.* Als 't maar niet te laat zy. *Pourvû qu'il ne ſoit pas trop tard.*

MAAR of **MAARE**. Tyding, berigt van 't voorgevallene. *Nouvelle.* f. Een blyde maar. *Une agreable, joyeuſe nouvelle.* Was hy niet een goed Prinsman die Anno 1650 zyn aalmoes met dit vaersje in 't zakje van den Diakon ſtak? *De Prins is dood, myn gaaf vergroot, geen blyder maar, in tagchentig jaar.*

MAAREN. v. a MEEREN. Vaſt ſorren. *Amarer.* 't Schip aan de Kaay maaren, meeren, vaſt maaken. *Amarer le bâtiment au Quay.*

MAARSCHALK. Tytel bezwaarlyk om te bepaalen: Droſt en Veldheer, komen 'er na aan. *Marechal, Senechal, General d'Armée.* De Keurvorſt van Saxe is groot Maarſchalk van 't Ryk. *L'Electeur de Saxe eſt grand Marechal de l'Empire.* De Groot Maarſchalk van Polen, van Littauwen. *Le Grand Marechal de Pologne, de Lituanie.* De MAARSCHALK van Vrankryk gebied het Leger als Opperhoofd in 's Konings afwezentheid. *Le Marechal de France commande l'Armée en Chef en l'abſence du Roy.* De Veld-MAARSCHALK is het Opperhoofd van 't Staaten Leger. *Le* Veld-Marechal *eſt le Generaliſſime de l'Armée des Etats.* Mevrouw de MAARSCHALKIN van L., van D. *Madame la Marechale de L., de D.*

MAART. Lentemaand. Maart heeft een en dertig dagen. *Le mois de Mars a trente un jour.* 't Jaar der Romeinen begon in Maart, als ook nog in Engeland. *L'année des Romains commençoit en Mars; ce qui s'obſerve encore en Angleterre dans les affaires Civiles.* De Maart roert zyn ſtaart. gem: ſpr: *Le mois de Mars remuë ſa queuë, joüe de ſon reſte.* Maarts Bier. *De la Biere de Mars.* MAARTSE BUYEN. *Des giboulées de Mars.* Zoo krolziek als een MAARTSE KAT. *Auſſi chaude, auſſi en amour qu'une chatte au mois de Mars.*

MAAS of Schakel van een gebreide kous. *Maille d'un bas broché.* f. Daar is een maas los gegaan. *Il y a une maille de deffaite.*

De **MAAS** is een der voornaamſte Stroomen van Nederland. *La Meuſe eſt une des principales Rivieres des Pays-Bas.* De Maas op-, afvaaren. *Monter, deſcendre la Meuſe.* MAASWAAL, Landſtreek, Eyland tuſſen Maas en Waal gelegen. *Pays d'entre Meuſe & Waal.*

MAAT, werd by verkorting voor MEDEMAKKER gezegt. *Camarade, compagnon.* Ieder Matroos heeft zyn maat te ſcheep. *Chaque Matelot a ſon camarade à bord.* 't Is myn beſte maat. *C'eſt mon meilleur ami, mon plus grand camarade.* De MAATS, de gaſten, de knegts een drinkpenning geeven. *Donner la piece pour boire aux Compagnons.* Hoe komt het kalf by zyn maat! *L'heureuſe rencontre! par quel bonheur vous rencontrai-je ici!* Kom, alle maats, goemaats, geen wrok altoos. *Allons vivons en paix, point de rancune.*

MAAT. 't geene de uitgeſtrektheid, 't begrip van iets bepaald. *Meſure.* f. Een koorn maat, wyn maat. *Une meſure a bled, meſure à vin.* De kleine maat, opkoopers maat. *Petite meſure; meſure des regrattiers, des marchands en detail.* Koorn, vrugten by de ronde MAAT, ſchepels, mudden verkoopen. *Vendre du bled, des fruits à la petite meſure.* Scheeps MAAT, laſt, vaten &c. *Meſure de vaiſſeaux, leſt, tonneaux &c.* MAAT, werd veeltyds voor de ſpecie welke uitgemeeten werd, genomen. Een maat koorn, een maat zout. *Une meſure de bled, meſure de ſel.* Goede maat, volle maat geeven *Donner bonne meſure, pleine meſure.* Hoere maat, bedriegelyke maat. *Fauſſe meſure, meſure chiche.* Eeten, drinken, ſlaapen naar de *Bommelſe* maat, zoo als de Natuur vergd.

MAAT. Zangmaat of regel. *Meſure en cas de Muſique.* De maat ſlaan, de maat volgen. *Battre, ſuivre la meſure.* De ongeregelde of loſſe vaerſen volgen geen MAAT, zyn niet bepaald in zeker getal lettergreepen. *Les vers irreguliers ne ſuivent point de meſure.* Iemand de MAAT neemen om hem een kleed, ſchoenen te maaken. *Prendre la meſure à quelqu'un pour lui faire un habit, pour lui faire des ſouliers.* Buiten de MAAT of 't bereik van 't fleuret, de ſchermdegen zyn. *être hors de meſure, hors de la portée du fleuret.* Een Kleermaakers MAAT. *Une meſure de Tailleur.* Dat is om de MAAT onzer rampen op te vullen. fig: ſpr: *C'eſt pour mettre le comble à nos malheurs, pour combler la meſure de nos diſgraces.* Hy houd nergens maat nog regel in. *Il n'obſerve ni regle ni meſure en aucune choſe; il donne toujours dans l'excés.* Men moet eeten en drinken, maar niet boven MAATE, buitenſpoorig *Il faut manger & boire, mais non outre meſure.* Iemand boven MAATEN, ongemeen beminnen. *Aimer quelqu'un outre meſure, extrémement.* Met MAATE of maatig drinken. *Boire moderement.* Men moet alles doen met MAATE, met reden, betamelykheid. *Il faut tout faire moderement, avec poids & meſure.* Schryf uw thema na MAATE dat ik ſpreek. *Ecrivez votre theme à meſure que je parle.* Onze nabuuren vaaren wel naar maate dat wy verarmen. *Nos voiſins proſperent à meſure que nous appauvriſſons.*

MAATELYK, zie **MAATIG**. Middelmaatig. *Mediocre, modique.* Een maatelyk inkomen, een maatelyke oeffening. *Un revenu, un exercice mediocre.*

MAATGEZANG. n. Gezang op nooten en maat geſteld. *Piece de Muſique.* f. *Chant reglé.* m.

MAATIG. Adj. Nugter, geregeld in 't eeten en drinken. *Sobre, frugal, moderé dans le manger & le boire.* De maatige luiden leven aldergezondſt, vaaren allerbeſt. *Les perſonnes ſobres, frugales ſe portent le mieux.* MAATIG, bedaard en kuis zyn. *Etre moderé & chaſte.* Een MAATIGE ſlaap, een maatige oeffening. *Un ſommeil, un exercice moderé.* MAATIGE, geregelde luſten, begeertens. *Des deſirs moderez.* Een maatig gezag duurd alderlangſt. *Un pouvoir moderé ſe ſoutient le plus long temps.* MAATIG, werd ook *Adverbialiter* gebruikt. Maatig eeten. *Manger ſobrement, moderement.* Maatig werken, ſlaapen. *Travailler, dormir moderement.*

MAATIGEN. v. a. Verzagten. *Moderer, temperer.* Zyn gramſchap, zyn toorn maatigen. *Moderer ſa colere, ſon courroux.* Zyne eiſchen, zyne onkoſten

Digitized by Google

MAATIGEN, minderen. *Moderer, diminuer ſes pretentions, ſa depenſe.* Als een Jongman zig begind te MAATIGEN, begind te bedaaren. *Quand un jeune homme commence à ſe moderer.* 't Gezag der Koningen van Engeland werd door 't Parlement gematigd. *Le pouvoir des Rois d'Angleterre eſt moderé, temperé par le Parlement.*

MAATIGHEID. f. Nugterheid. *Sobrieté, frugalité, temperance.* f. MAATIGHEID, geregeldheid, bedaardheid. *Moderation, retenuë, modeſtie.* f

MAATIGLYK. Adv. Maatiglyk eeten, drinken. *Manger, boire ſobrement, moderement.* Zyn gezag maatiglyk gebruiken. *Uſer de ſon pouvoir avec moderation.*

MAATJE. n. Kleine maat. *Petite meſure.* Een maatje nooten. *Une petite meſure de noiſettes.* Een MAATJE haver. *Un picotin d'avoine.* Waar benje MAATJE, kamaraadje? *Où êtes vous mon gentil camarade?* Wat beliefu MAATJE? moedertje lief? *Que vous plait il ma bonne, ma petite maman?* MAATJES PEEREN, groentjes, bergamotten, bekende ſappige en ſteenagtige peeren. *Des bergamotes, poires de bergamotes.*

MAATREGELEN, is het woord daar onze Courantiers en tyding Schryvers hen van bedienen, om 't Frans woord *meſures* te vertaalen: ik had meer zin in BERAAMINGEN, als zynde het ouder en zuiverder Duitſch.

MAATSCHAPPY. f. Gezelſchap, genootſchap. *Compagnie, Societé.* f. De Ooſt-Indiſche Maatſchappy heeft haar grootſte ſlagen gedaan. *La Compagnie des Indes a fait ſes plus grands coups.*

MAATSTOK. Meetſtok, Zangmeeſters maatſtok. *Bâton ou rouleau de Muſicien ſervant à battre la meſure.* m. Schoenmaakers maatſtok. *Meſure de Cordonnier.* f. Timmermans maatſtok. *Regle du Charpentier.* f. Landmeeters maatſtok, roede. *Toiſe ou meſure de l'Arpenteur.* f.

MAATZANG. Muziek, geregeld Gezang. *Muſique.* f. Vaerzen op maatzang brengen, ſtellen. *Mettre des vers en Muſique, en Chant.*

MAAUWEN, als de katten doen. *Miauler comme font les chats.* Katten die wel muizen maauwen 't minſt. *Les chats qui chaſſent bien aux ſouris miaulent le moins.* MAAUWING, gelol. *Miaulement.* m.

MAAY, werd by de Boeren &c. voor MARIA, MARITJE, vrouwe naam gezegt. Dronke Maay, ſcheele Maay heeft het gedaan, gezegt. *Marie l'yvrogneſſe, Marie la borgneſſe l'a fait, l'a dit.*

MAAY, MADE. Maade, kaaswurm. *Mite.* f. *Guillot, petit vers qui s'engendre dans le fromage.* m. Die kaas is vol maayen. *Ce fromage eſt plein de vers, de guillots, de mites.*

MAAYEN. v. a. Afmaayen. *Faucher, couper, moiſſonner.* 't Hooy maayen. *Faucher le foin, faire les foins.* 't Koorn maayen, oegſten. *Couper, ſcier les bleds; moiſſonner les bleds, faire la moiſſon.* Iemand 't gras van onder de voeten maayen; iemand onderſteek doen. *Faucher l'herbe ſous les pieds à quelqu'un; ſupplanter quelqu'un.* Die in traanen zaayd, zal in vreugde maayen. Schr: ſpr: *Celui qui ſeme en pleurs, moiſſonnera en joye.* Een hooy MAAYER. *Un Faucheur.* Koorn MAAYER. *Un Moiſſonneur, Aouſteron.* De MAAYERS eeten brengen. *Porter à manger aux Faucheurs, aux Moiſſonneurs, aux Aouſterons.* De MAAYTYD. *La Saiſon de faucher les foins, de ſcier les bleds.*

MACULATUUR of MAKKLATUUR. Makkelatuur, miedruk, pakpapier. *Maculature.* f. *Feuilles maltirées, papier ſervant à des enveloppes, papier d'emballage.* m.

MADELIEVE, MADELIEFJE. Maagdelieve, bekend Wey bloemtje. *Marguerite.* f. Wat al Madelieven! *Que de Marguerites!* Madelieſjes plukken. *Cueillir des Marguerites.*

MAF, werd in de gemeenzaame ſtyl voor MOEDE, loof, afgeſlooid, gezegd. Ik ben zoo maf. *Je ſuis ſi las, ſi fatigué; je ſuis ſur les dents, je n'en puis plus de laſſitude.* Men word MAF, paf van 't bier drinken. *On devient gonflé & lâche de boire de la biere.* Voor 't MAFJE loopen, met de lymſtang loopen, voor de fop gehouden werden. *être balotté, être le jouet de la compagnie, apprêter à rire aux autres.*

MAG, van MOOGEN, VERMOOGEN, werd met de *Pronomina* IK, HY en HET veeltyds gezegd. Ik MAG, ik luſt, ik eet geen kaas. *Je n'aime pas le fromage.* Ik mag het niet doen, ik mag 'er niet gaan. *Je ne puis, je ne ſçaurois le faire; je ne puis, je ne ſçaurois y aller: il ne m'eſt pas permis de le faire, d'y aller.* Hy mag niet zien, niet lyden dat een ander wat heeft. *Il ne ſçauroit ſouffrir qu'un autre ait la moindre choſe.* Hoe MAGJE, moogt gy zoo dingen? *Comment pouvez vous tant marchander?* Wat mag den bloed praaten! *De quoi eſt ce que le pauvre homme s'aviſe de parler!* Myn huis MAG zoo klein weezen als 't will, het is groot genoeg voor myne vrinden. *Ma maiſon ſera auſſi petite qu'on voudra, elle eſt aſſez grande pour mes amis.* Ik moet dat goed koopen, hoe duur 't ook mag weezen. *Il faut que j'achette cette marchandiſe, quelque chere qu'elle ſoit.* Het mag 'er mee gaan zoo 't will, ik zal het eens bezoeken. *La choſe ira comme elle pourra, je ne laiſſerai pas de l'eſſayer.*

MAGAZYN. zie PAKHUIS. Loots. *Magazin.* m. *Loge.* f. 's Lands Magazyn, Wapen-, Tuig-huis. *Le Magazin, l'Arſenal du Pays.* Waaren in Magazyn hebben, in 't gros te koop hebben. *Avoir des marchandiſes en Magazin.*

MAGEN. Bloedverwanten is op MAAGEN uitgewerkt. De vrinden en maagen by een roepen. *Convoquer, aſſembler les amis & les parents; aſſembler la parenté.*

MAGER. Adj. Schraal, rank, ver van vet. *Maigre.* Mager varken, mageren os, mager vlees. *Cochon, boeuf maigre; de la viande maigre.* Een mager menſch, mager paard. *Un homme, un cheval maigre.* Zy is zoo mager als een hout, zy heeft zulke magere, ingevalle wangen. *Elle eſt maigre comme un bois; elle a les joues ſi maigres, ſi enfoncées.* Mager, uitgeteerd ligchaam. *Corps maigre, decharné, etique.* 't Is een magere ſcherminkel. *C'eſt une longue, une maigre echine.* MAGERE KOST, ſchraale, onvoedſaame koſt *Des viandes legeres, peu nourriſſantes.* MAGERMANNETJE, voor Mars zeils Boelyn. *Bouline du Hunier de Miſaine.* f. Terne de Marine. MAGER WATER, ſchraal water, ondiepte in Zee. *Mer de foſſes, endroits de la Mer où il y a peu d'eau, point de fonds.* MAGER is ook Zelfsſtandig. De eene vraagd vet en de andere mager. *L'un demande du gras & l'autre du maigre.* Al het MAGERE van een ham eeten. *Manger tout le maigre d'un jambon.* Mager is hy! relwoordje, een tyd lang in de mond van 't Janhagel geweeſt.

MAGERHEID. f. Uitgeteerdheid. *Maigreur.* f. Zyn magerheid maakt hem onkenbaar. *Sa maigreur le rend meconnoiſſable.*

MAGERTJES. Adv. Aan de magere kant. *Maigrement.* Wy wierden 'er magertjes, ſchraaltjes opgediſt. *Nous y fumes maigrement traittez, on nous y fit maigre chere.*

MAGER WORDEN. *Maigrir, devenir maigre.* Hy is 'er niet mager van geworden. *Il n'en eſt pas maigri; cela ne l'a pas fait maigrir, rendu plus maigre.*

MA-

Digitized by Google

MAGET, werd in de volgende ſpreekwyze voor MAAGD gezegt. De Maget Maria eeren, aanbidden. *Honorer, adorer la Vierge Marie.*

MAGISTER. Dit Latynſch woord werd in de gemeenzaame ſtyl zomtyds gebruikt. Hy is 'er *Super Magiſter*, hy is opper baas, bewind voerder. *Il y commande à baguette, il y fait l'Intendant.*

MAGISTRAAT, is ook in de beteekenis van REGEERING, OVERHEID, WETHOUDER in de Taal doorgedrongen. De Magiſtraat *of* Regeering veranderen. *Changer le Magiſtrat, la Regence, la Magiſtrature.* Een MAGISTRAATS perſoon, Lidt van de Regeering. *Magiſtrat, Membre de la Magiſtrature.*

MAGNEETSTEEN. m. Zeilſteen, aldus geheeten om dat die aldereerſt door een Harder *Magnetus* of *Manes* geheeten, met het end van zyn ſtaf op den Berg Ida ontdekt is geworden. *Aiman.* m. *Pierre d'Aiman.* f. De kragt der Magneetſteen is onbegrypelyk. *La vertu de l'Aiman, de la pierre d'Aiman eſt inconcevable.*

MAGT. f. Vermoogen. *Pouvoir.* m. *Puiſſance, autorité.* f. Bepaalde, onbepaalde magt. *Pouvoir limité, pouvoir non limité, ſans bornes.* Wettige magt, volſtrekte magt. *Pouvoir, puiſſance legitime; pouvoir abſolu, puiſſance abſoluë.* De Overheid heeft de magt van 't zwaard. *Le Souverain, le Magiſtrat a la puiſſance du glaive.* De vrouw ſtaat onder de magt van de man. *La femme eſt ſous puiſſance du mari.* Iemand volle magt geeven. *Donner plein pouvoir à quelqu'un.* 't Is een man van groote MAGT, groot vermoogen. *C'eſt un homme de grand pouvoir, de grande autorité, de grand credit.* Iets in zyn MAGT, in zyn geweld hebben. *Avoir quelque choſe en ſon pouvoir, en ſa diſpoſition, en être le Maître.* Met een groote MAGT, een groot Leger te Veld komen. *Entrer en Campagne avec de grandes forces, avec une Armée formidable.*

MAGTELOOS. Adj. Zonder magt, kragteloos. *Impuiſſant, foible* De meeſte Magten van Europa zyn nu magteloos. *La pluſpart des Puiſſances de l'Europe ſont impuiſſantes à l'heure qu'il eſt* Ik ben magteloos u te helpen. *Je ſuis dans l'impuiſſance, je ſuis incapable de vous aider.* De MAGTELOOSHEID van den zondaar om zig te zaligen. *L'impuiſſance du pecheur pour ſe ſauver.* Onze magteloosheid, ons onvermoogen is al te zigtbaar. *Notre impuiſſance, notre foibleſſe eſt trop viſible.*

MAGTEN. Moogentheden. *Puiſſances, Souverains.* God bidden voor alle Souvereinen en Magten der Aarde. *Prier Dieu pour tous les Souverains & toutes les Puiſſances de la Terre.*

MAGT HEBBENDE. Adj. Hy gebied hier als magt hebbende. *Il commande icy comme ayant pouvoir; il commande ici en Maître; il tranche ici du Maître.* Vol-MAGTHEBBERS, volſtrekt Gevolmagtigde. *Plenipotentiaires, gens ayant tout pouvoir.*

MAGTIG. Adj. Vermoogende, die magt heeft. *Puiſſant, fort.* Een magtig Vorſt. *Un Prince puiſſant,* ou *un puiſſant Prince.* De magtigen arm des Heeren. *Le bras puiſſant de l'Eternel* Een magtig Leger in 't Veld, een magtige Vloot in Zee brengen. *Mettre une puiſſante Armée en Campagne, une puiſſante Flotte en Mer.* MAGTIG zyn om te betaalen. *être capable, en etat de payer, ſuffiſant pour payer.* Ham, paſtey is MAGTIG, zwaare koſt. *Le jambon, le pâté eſt un manger raſſaſiant, peſant, de dure digeſtion.* Die koſt is my te MAGTIG, te ſterk. *Ce mets eſt trop raſſaſiant, nourriſſant, peſant pour moy.* Hy is u te MAGTIG, te ſterk. *Il eſt trop fort pour vous.* Zyne hartstogten MAGTIG zyn, meeſter zyn. *être maître de ſes paſſions, ſe poſſeder.*

MAGTIG. Adv. Die kaerel is magtig groots, zeer groots. *Cet homme eſt bien fier, eſt extrêmement rogue, eſt d'une grande fierté.* Hy is magtig kwaad op u. *Il eſt bien fâché, il eſt extrêmement fâche contre vous.*

MAGTIG WERDEN. v. n. Sterk worden. *Devenir puiſſant, ſe rendre formidable.* Een Stad, een Land MAGTIG WORDEN, in zyn geweld krygen. *Se rendre maître, s'emparer d'une Ville, d'un Pays.*

MAJESTEIT. Voortreffelykheid, uitmuntendheid, hooge achtbaarheid. *Majeſté, grandeur auguſte, excellence.* f. De Majeſteit Gods, de Majeſteit der Koningen is vreeſſelyk. *La Majeſté de Dieu, la Majeſté des Rois eſt redoutable.* De MAJESTEIT, Achtbaarheid van den ouden Roomſchen Raad. *La Majeſté de l'Ancien Senat Romain.* MAJESTEIT, is de tytel die men Keizers en Koningen geeft. Zyn Keizerlyke Majeſteit, zyn Alderchriſtelykſte, zyn Brittanniſche Majeſteit. *Sa Majeſté Imperiale, ſa Majeſté tres Chretienne, ſa Majeſte Britannique.* Onder 't welbehaagen van Zyn, van Haar Majeſteit. *Sous le bon plaiſir de ſa Majeſté.*

MAJOOR. Oorlogs bediende, waar van drie vier ſoorten zyn. De Majoor van een Regiment brengd de beveelen van den Colonel alom. *Le Major d'un Regiment porte par tout les ordres du Colonel.* De Majoor van een Veſting voerd het opperbevel, in 't afweezen van den Gouverneur. *Le Major d'une Place y commande en chef en l'abſence du Gouverneur* Majoor van Brigade, Majoor Generaal van 't Leger. *Major de Brigade, Major General d'Armée.*

MAK. Adj TAM. Gedwee. *Apprivoiſé, privé, doux, paiſible.* Het kind is zoo mak als een ſchaap. *L'enfant eſt doux, paiſible comme un agneau.* Daar konnen veel makke ſchaapen in een hok, werd eigentlyk en figuurlyk gezegt. *On peut loger bien des moutons paiſibles ſous même toit: les perſonnes paiſibles, accommodantes ſe font à tout; quand on veut s'entendre on eſt bien par tout.*

MAKELAAR. zie MAAKELAAR. Koopſluiter; Middelaar tuſſchen Kooper en Verkooper. *Courtier.* Een Makelaar diend wel ter taal te zyn, wel te konnen veinzen. *Il faut qu'un Courtier ait la parole à commandement, un Courtier a bon beſoin de ſçavoir feindre.*

MAKKELATUUR, of liever, MACULATUUR. zie MISDRUK. *Maculature.* f. *Feuilles mal tirees, qui ne ſervent qu'à faire des enveloppes.*

MAKKELYK of **GEMAKKELYK.** Adj. & Adv. *Aiſé, facile, facilement.* Dat is makkelyk te zeggen, maar moeyelyk te doen. *Cela eſt aiſe à dire, mais difficile à faire.* Gy zult die thema MAKKELYK vertaalen, opmaaken. *Vous traduirez, vous ferez ce thême là facilement.* 't Is een makkelyke Pater, een man die 't gemak zoekt &c. *C'eſt un Compere qui aime ſes aiſes, qui ſe mitonne, qui ſe choye.*

MAKKER. School makker *of* gezel. *Camarade d'Ecole.* Hy is met zyne makkers gaan wandelen, ſpeelen. *Il eſt allé ſe promener, jouer avec ſes camarades.*

MAKREEL. Zeevis met een ſpitſe Neb, met plekken op de rug. *Maquereau.* m. *Poiſſon de Mer à long muſeau & tacheté au dos.*

MAL. Adj. Niet wys. *Fou, fol, folle, inſenſé. ée.* 't Is een mal menſch. *C'eſt un fou, une folle.* Ik geloof dat gy mal word. fig: *Je crois que vous perdez l'eſprit, vous n'y penſez pas, je crois.* Die vrouw is mal met haar kinderen. *Cette femme eſt folle, eſt coëffée de ſes enfans.* 't Is MAL moertje, mal kindje. *Ce ſont deux innocents enſemble: la Mere gâte ſon enfant, & l'enfant ſe moque de ſa Mere; à ſote Mere ſot enfant.*

Digitized by Google

Komt het MAL, de malligheid weer boven dryven? *Eſt ce que la folie vous reprend? quel vertige eſt ce donc là?* 't Mal is met hem al over, hy denkt niet meer om te mallen &c. *Il eſt revenu de la bagatelle, il ne ſonge plus au badinage.*

't MAL of MODEL daar koegels naar gegooten werden. *Le calibre* ou *le moule ſur lequel on jette des boulets.* 't MAL of SPANT daar een ſchip naar getimmerd werd. *Legabarit, modelle ſur lequel on conſtruit un vaiſſeau.*

MALDER. Hoogduits woord, zekere koornmaat, een MUD miſſchien. *Meſure de bled, ſinguliere à l'Allemagne.* f.

MALI of MALIE. Mali-ſtok *of* klik-hamer om te maliën *Mail* ou *bâton en maillet avec lequel on chaſſe la boule.* De Utrechtſe MALIE-BAAN is heel ſchoon. *Le Mail d'Utrec eſt fort beau.* Twee tegen twee MALIEN, in de Maliebaan ſpeelen. *Jouer au Mail deux contre deux.*

MALIE, van 't Franſch MAILLE, betekend MAAS, SCHAKELRUIT als 't volgende woord, MALIEHEMD of MALIENKOLDER, ouwerwetſe yzere Wapenrok, uitwyſt. *Chemiſe.* f. *Colletin de mailles.* m. COTE DE MAILLES. f. autrefois *Haubergeon.* m.

MALKANDER. Adv. Wederzyds, den een den ander. *L'un l'autre, reciproquement.* Malkander beminnen, helpen. *S'entr'aimer, s'aider l'un l'autre*, ou pluſtot, *S'aimer, s'entr'aider.* Gy moet malkander wel verſtaan. *Il faut vous entendre bien enſemble, l'un l'autre, les uns les autres.* Doet malkander geen kwaad. *Ne vous faites point de mal l'un l'autre, les uns aux autres.* Zy verſtaan MALKANDER, zy heulen, trekken een lyn ſamen. *Ils s'entendent, ſont d'intelligence enſemble.* Alles onder MALKNADER, onder een doen, mengen. *Mettre, mêler tout l'un avec l'autre, tout enſemble, pêle mêle.* De Legers, de Vlooten zyn aan MALKANDER, handgemeen. *Les Armées, les Flottes ſont aux mains, aux priſes.* Die Landen leggen naaſt MALKANDER, digt by malkander. *Ces terres ſont voiſines, adjacentes, limitrophes, contigues.* Hy deed het verſcheide reizen naar MALKANDER, na den ander. *Il le fit pluſieurs fois l'un après l'autre, de ſuite.* Hy betaald vyftien ſtuivers het ſtuk door malkander gerekend. *Il paye quinſe ſous de la piece l'une portant l'autre.*

MALLE, is het zelfde in betekenis als MAL. *Sot, ſotte, fou, folle.* 't Is een malle praat, malle reden. *C'eſt un ſot diſcours, une ſote raiſon: ce ſont des ſotiſes, des niaiſeries, pagnoteries, des raiſons de bibus.* Malle gedagten, inbeeldingen *De ſotes penſées, de ſotes imaginations, des penſees folles, creuſes; des viſions, des chimeres.* Een MALLE, een kwaade ſchelling, ongeſtempelde ſch: *Un mechant eſcalin, une piece de cinq ſous & demi.*

MALLEN. v. n. DERTELEN. Speelen, ſcherſſen. *Badiner, folatrer.* Gy zyt te oud om met de Jeugd te mallen. *Vous êtes trop vieux pour folatrer, badiner avec la Jeuneſſe.* Dat Meisje houd van 't MALLEN, is niet vies van 't mallen, houd van de vreugd. *Cette Fille aime à folatrer, aime la joye.* Met de dood is niet te MALLEN, te gekken, te ſporten. *Il n'y a pas à rire avec la mort; il ne faut pas traitter la mort de bagatelle.* 't Is een MALLERYTJE, een kinderſpel. *C'eſt un badinage, un jeu d'enfant.*

MALLIGHEID. Gekheid, dwaasheid, boert, gril. *Folie.* f. *Badinage.* m. 't Is myns dunkens een groote malligheid van haar. *C'eſt ce me ſemble une grande folie à elle.* 't Is maar malligheid, langer naar heim te wagten. *C'eſt folie, c'eſt ſe moquer que de l'attendre plus longtemps.* Die MALLIGHID, dat mallen, dat boerten, gekſcheeren ſtaat my niet langer aan. *Ce badinage ne me plaît plus, ce jeu là me deplaît à la fin.*

MALLOOT. 't Is een malloot, een ſlegt, onnozel vrouwmenſch. *C'eſt une innocente, une folle, un eiſon bridé.* 't Is een wyze Malloot, een neuswys vrouwmenſch, een Queeſel. *C'eſt une Precieuſe, une beguenle qui veut faire la fille, la femme d'eſprit.* MALLOOTEN of STEENKLAVER, *Sertula campana, corona Regia* in 't Latyn. *Du Melilot.* Mallooten oly. *De l'huile de Melilot.*

MALMOLENS, is de naam van een Indiaanſch katoen ſtof, daar daſſen &c. van gemaakt werden. *Des Malmoles, toiles des Indes dont on fait des cravattes &c.*

MALROVEN of witte Andoren. *Marrhube.* f. *Herbe ainſi nommée.*

MALS. Adj Kort, murw. *Tendre, mollet, delicat.* Dat hoentje, die ſchyf is heel mals. *Ce poulet, cette rouelle eſt fort tendre.* 't Mals *of* zoetvloeyend Duitſch is by de Remonſtranten en Mennoniſten te zoeken. *Il faut chercher le Hollandois coulant, moëlleux chez les Arminiens & Mennoniſtes.* 't Vlees MALS, kort ſtooven. *Etuver la viande à petit feu, afin qu'elle ſoit plus tendre.* De MALSHEID, kortheid van 't vleeſch. *La qualité tendre de la viande etuvée* ou *rotie.* MALSHEID, volheid, vloeyendheid der vaerzen. *Douceur, moëlle des vers.* f.

MALTHEES. Adj. van de Order van MALTHA. Een Malthees Ridder. *Un Chevalier de Malthe, de l'Ordre de Malthe* ou *de Saint Jean de Jeruſalem.*

MALUW, KEESJES-BLAD. Verkoelend en weekmaakend geneeskruid. *De la Mauve, herbe medicinale qui rafraîchit & amollit.*

MALVEZI Wyn, zoete wyn van *Malvezia*, Griekſe Stad aldus genaamd. *Du vin de Malvoiſie.* Alle zoete en ſmakelyke wynen: als *Sereetſe Sek, Spaanſe wyn,* werden in 't Franſch *Vin de Malvoiſie* genaamd.

MAM, PRAM. Borſt in de kindertaal. *Teton.* m. Een kind de mam, de pram geeven. *Donner le teton, donner à teter à un enfant.*

MAMA. Moeder in gemelde kindertaal. Waar is Mama? Mama is uit, Mama komt. *Où eſt Maman? Maman eſt ſortie, Maman vient.* Groote Mama is ziek. *Grand' Maman eſt malade.*

MAMIERING. f. Mammiering, buis van zeildoek daar 't water der Scheeps pomp doorloopt. *Manche de pompe.* f. *Boyau de toile poiſſée par lequel paſſe l'eau qui ſort de la pompe marine.*

MAN. Manſperſoon, manmenſch, die mannelyke jaaren bereikt heeft. *Homme, par oppoſition à l'autre Sexe.* Een jongman, aankomend man. *Un jeune homme.* Een eerlyk, een hups man. *Un honnête, Un brave homme.* Een Oorlogs man, een man van Studie. *Un homme de Guerre, un homme d'Etude.* Een ambagtsman. *Un homme de journée, un ouvrier, artiſan.* Een Leenman, Leenhouder. *Un homme Lige, un Vaſſal.* Eeten, werken als een man. *Manger, travailler comme un homme.* Man voor man vechten, met gelyke kans vechten. *Se battre homme à homme, à forces egales.* MAN, werd ſomtyds voor mannen gezegt. Het Leger werd op vyftig duizend man begroot. *On fait l'Armée de cinquante mille hommes; on dit que l'Armée eſt de 50000 hommes.* MAN, getrouwd man, ten opzigte van een vrouw. *Mari.* Is Mynheer uw man t'huis, Mejuffrouw? myn man is naar de Beurs. *Monſieur votre mari eſt il à la maiſon, Mademoiſelle? mon mari eſt à la Bourſe.* Als man en vrouw ſamen lee-

Digitized by Google

leeven. *Vivre ensemble comme mari & femme.* Myn zusters MAN, myn Zwager. *Le mari de ma Soeur, mon Beau frere.* Myn Dochters MAN, myn Schoonzoon. *Le mari de ma fille, mon Gendre.* Cats heeft een zyner Huisgedichten, de MANDRAAGENDE Maagd betyteld. *Cats* (Grand Pensionaire de Holl:) *a intitulé un de ses Poëmes, la Vierge Porte-Mari.*

MAN, werd nog in de volgende spreekwyzen gezegt. Het Schip is met MAN en muis gebleven; 't schip en al wat 'er op was is gebleven. *Le vaisseau est peri avec tout l'Equipage.* Zyne waaren aan de man helpen, koopers vinden tot zyn waar. *Trouver des marchands pour sa marchandise; trouver à se deffaire de sa marchandise.* Gaerne aan den man willen, manziek zyn. *Avoir envie de se marier; avoir la demangeaison de tâter de la Nopce, d'être femme.* De Heer P. heeft het my op die plaats gezegt, ik noem u man en paard. *Monss. P. me l'a dit en tel endroit, je vous cite mon auteur & le lieu encore avec.* Dat is myn man, hem moet ik hebben. *Voila mon homme, c'est lui à qui j'ai affaire.* Hy is 'er de man niet na om te overlooven, om te liegen &c. *Il n'est pas homme à surfaire sa marchandise, il n'est pas homme à mentir &c.* Een sterk man op een weeke kaas! gekscb: *L'habile homme, le vaillant champion quand la bête est morte!*

MANBAAR. Adj. In de manlyke jaaren. *Viril.* De manbaare jaaren bereiken. *Atteindre, parvenir à l'age viril, devenir homme.* MANBAARHEID. zie MANNELYKHEID, mannelyke jaaren. *Virilité.* f. *Age viril.* m.

MAND. f. Een appel-mand. *Un panier aux pommes.* Een turf-mand. *Un panier à tourbes.* Een pak-mand, een baly-mand. *Un panier d'emballage, une manne.* Een brood-MAND, brood korf. *Un panier* ou *une corbeille à pain.* Een MAND appelen. *Un panier* ou *une paneree de pommes.* 't MANDEMAAKEN leeren. *Apprendre le metier de Vanier.* Een MANDEMAAKERS winkel. *Une boutique de Vanier.*

MANDJE. n. Kleine mand. *Petit panier.* m. *Un corbillon.* Een slaa-MANDJE, mandje om de salaad uit te schudden. *Un saladier, un panier d'osier, dans lequel on secouë la salade.* Een rug MANDJE, draagmandje als de Schanswerkers hebben om steenen *of* puin te draagen. *Une hotte.* f.

MANGEL. Ond: w: zie ONTBREEKING. Nalaatigheid. By mangel van geld, bleef het werk onvoltooyd. *L'ouvrage resta imparfait manque* ou *faute d'argent.* MANGELEN. v. a. 't Linne goed MANGELEN, glad kloppen *of* maaken. *Applattir* ou *lisser le linge.* MANGELEN, wierd eertyds ook voor ONTBREEKEN, gebreeken, gezegt. *Manquer.* MANGELEN. zie RUILEBUITEN. *Changer, troquer.* MANGELEN, werd by de slegte lui nog voor AMANDELEN gezegt. *Des Amandes.* MANGELSTOK, rolstok om 't linnegoed te mangelen *of* pletten. *Rouleau à lisser le linge.* m.

MANHAFT. Adj. MANHAFTIG. Kloek, strydbaar. *Courageux, brave, vaillant.* Manhafte Burgers. *Courageux, braves, vaillants Bourgeois.* De manhafte Zeeheld Tromp, de Ruiter. *Le brave, le vaillant homme de Mer Tromp, de R.* MANHAFTIGE, kloeke daaden. *Des actions courageuses, de belliqueux exploits.* MANHAFTIG of MANHAFTIGLYK stryden. *Combattre courageusement, vaillamment.* MANHAFTIGHEID, kloekheid. *Courage.* m. *Bravoure, valeur.* f.

MANIER. f. WYZE. Gewoonte. *Maniere, methode; façon d'agir, de faire.* t. Dat is een goede manier van schryven, van cyfferen, schilderen, te paard ryden. *Voila une bonne maniere d'ecrire, de chiffrer, de peindre, de monter à cheval.* Elk een leeft hier naar zyn, op zyn manier. *Chacun vit ici à sa maniere, à sa guise, à sa fantaisie.* Die manier van doen behaagd my niet. *Cette maniere d'agir ne me plait pas.* 't Is geen manier, geen fatsoen, zoo te handelen. *Ce n'est pas là comme il en faut agir.* Een kind goede MANIEREN, goede zeden leeren. *Enseigner les belles, les bonnes manieres à un enfant.* Ik verstaa het in geenderlei MANIER, geenzins. *Je ne l'entends, ne le veux en aucune maniere.*

MANIERLYK. Adj. & Adv. Handig, geschikt, beleeft. *Adroit, poli, civil.* Een manierlyk, schappelyk jongman. *Un jeune homme adroit, poli, bien elevé.* Iets MANIERLYK, cierlyk, handiglyk verrigten. *Executer quelque chose adroitement, gentiment.* MANIERLYK, beschaafdelyk handelen, leeven. *Agir, vivre honnêtement, poliment.* MANIERLYKHEID, geschiktheid, beschaafdheid. *Honnêteté, politesse.* f.

MANK. Adj. Kreupel. *Boiteux. se.* Hy is mank, gaat mank. *Il est boiteux, il boite.* 't Is een manke trip, een mank vrouwmensch. *C'est une boiteuse.* MANK GAAN. v. n. Kreupel gaan, hinken. *Boiter.* Hoe gaa je zoo mank? *D'ouvient que vous boitez ainsi?* Die gelykenis gaat mank. *Cette comparaison là cloche.* MANKHEID, kreupelheid. *Incommodité de la personne qui boite.* f.

MANIFEST. Ond: w: Schriftelyke verdeediging, verklaaring waar om men dit *of* dat onderneemd. Een Manifest laaten uitgaan. *Publier un Manifeste.*

MANLUI, werd voor MANSPERSOONEN gezegt. Daar waaren weinig manlui by. *Il y avoit peu d'hommes.*

MANLYK of MANNELYK Adj. Dat een man past, voegd. *Masculin, male, viril.* 't Manlyk geslacht heeft veel voor uit. *Le Sexe masculin a beaucoup d'avantage.* Een manlyk hart, manlyke moed. *Un coeur viril, un coeur d'homme; un courage viril, mâle.* De MANLYKHEID *of* Edele deelen die Koningen en Pausen maaken. *Les parties Nobles de l'homme, les genitoires, testicules.* MANLYKHEID, manlyke jaaren. *Virilité.* f. *Age viril.* m. MANLYKHEID, manmoedigheid. *Courage viril.* m. *Fermeté, bravoure.* f.

MANMENSCH. Mansperfoon. *Homme, personne du Sexe masculin.* 't Voegd geen manmensch met een vrouwmensch te kyven, te hasebassen. *Il ne sied pas bien à un homme de se quereller, d'avoir du bruit avec une femme.*

MANMOEDIG. Adj & Adv. Moedig, manhaftig. *Courageux, mâle, ferme, vigoureux, viril.* Een manmoedig besluit, een manmoedige wederstand. *Une resolution courageuse, ferme; une resistance mâle, vigoureuse.* MANMOEDIG of MANMOEDIGLYK vechten, stryden. *Combattre courageusement, vaillamment.* MANMOEDIGHEID, kloekheid, manhaftigheid. *Courage.* m. *Fermeté, vigueur, bravoure.* f.

De MANNA of het HEMELSBROOD dat de Heere in de Woestyne liet regenen is niet regt bekend. *La Manne* ou *le pain Celeste que l'Eternel fit pleuvoir au Desert n'est pas bien connue.* De MANNA der Apoteekers is een zagt purgeermiddel; zynde eigentlyk een sap of dauw op de bladen van zekere boomen in heete Landen gestold. *La Manne des Apoticaires est un leger purgatif, & proprement une rosée congelée sur les feuilles de certains arbres dans les Pays chauds.*

MANNE, werd als een *Adjectivum* voor zekere Naamwoorden gesteld. *Viril, qui appartient à l'homme.* Met manne kragt aanvallen. *Attaquer avec un courage viril.* Een manne moed. *Un courage mâle, viril.*

De

De Mennós gezinden moogen met een verklaaring op hunne *manne waarheid*, in plaats van een eedt te doen, volſtaan. *Les Mennoniſtes*, Olim, *Anabaptiſtes*, *ſont reçus à declarer ſur leur parole qu'ils diſent la verité comme des hommes, au lieu de faire ſerment.*

MANNEKE, MANNETJE. n. Klein man. *Petit homme.* 't Is een MANNEKE om op een Praauw te zetten; ſpreekwoord de Haerlemiten eigen, die ter gedagtenis van 't veroveren van Damiaten, eertyds ſcheepjes met jonge kinderen daar in omdroegen. *C'eſt un petit homme à porter en proceſſion, à en faire parade.*

MANNELYK. Adj. Manlyk. Dat een man voegd, eigen is. *Viril, maſculin, mâle* 't Mannelyk lidt, teel-lidt. *Le membre viril.* De mannelyke jaaren, mannelyke ouderdom. *L'age viril.* Geen mannelyke oiren ofte erfgenamen nalaaten. *Ne laiſſer point d'hoirs mâles, d'heritiers directs.* De mannelyke agtbaarheid bewaaren, zig mannelyk gedraagen. *Garder la gravité virile, ſe comporter en homme.* Afkomelingen in de mannelyke linie. *Des deſcendants en ligne maſculine.* De mannelyke naamen in 't Nederduits zyn niet ligt te kennen. *Les noms maſculins en Hollandois ne ſont pas faciles à connoître.* Een MANNELYK, manmoedig, ſtandvaſtig beſluit. *Une reſolution courageuſe, ferme, mâle.* Een mannelyke wederſtand bieden. *Faire une deffenſe courageuſe, une vigoureuſe reſiſtance; une reſiſtance mâle.* Een mannelyke en doorgaans verhevene ſtyl. *Un ſtyle mâle & ſoutenu.* Zig MANNELYK, manhaftiglyk verweeren. *Se deffendre courageuſement, vaillamment.* De MANNELYKHEID affnyden, uitrukken. *Couper, arracher les genitoires, le membre viril.* Zyn MANNELYKHEID, manmoedigheid, kloekheid toonen. *Montrer ſa virilité, ſon courage viril, mâle.*

MANNEN, is 't meervoud van MAN. Al de mannen uit een Stad, uit een Land ſamen doen komen *Convoquer, aſſembler tous les hommes d'une Ville, d'un Pays.* Het School der Mannen, Blyſpel *L'Ecole des Maris, Comedie.* Mannen Broeders, wat zullen wy doen? Schr: ſpr: *Hommes Freres, que ferons nous?* Weer aan, luſtig mannen! *Allons mes amis, courage mes enfans.* Scheids-MANNEN, goede mannen. *Des arbitres, de bons hommes.* Een Vloot MANNEN, of liever, BEMANNEN. *Emmariner une Flotte, la pourvoir de Matelots.*

MANNESTAND. Tot de MANNESTAND geraaken, de mannelyke jaaren bereiken. *Parvenir à l'age viril, vivre age d'homme.*

MANNETJE. n. 't Is een mannetje als een kluit, 't is een heel klein man. *C'eſt un petit homme qui n'eſt pas plus haut qu'un chou, c'eſt un petit nabot.* Een tabaks MANNETJE, miſſelyke tronie. *C'eſt un margajat, un marmouſet, un godenot.* Kom hier MANNETJE, vryertje, hoe vaart uw Vader, uw Moeder? *Venez petit homme, le joli garçon, comment ſe porte votre Pere, votre Mere?* Een MANNETJES konyn *of* rammelaar. *Un lapin mâle.* 't MANNETJE zoekt het wyfje. *Le mâle cherche la femelle.* MANNETJES Wierook, beſte Wierook. *De l'Encens mâle, de la meilleure eſpece.* Mannetje aan mannetje maaken, ſchroomagtig naarvolgen, naarboorſen. *Copier lettre après lettre, figure après figure, imiter en tremblant.*

MANNIN. Zou in zekere gevallen voor een MANNELYK, een kloek vrouwmenſch gezegt konnen werden. *Une Virago, une femme hommaſſe, d'un courage mâle; une Heroine, ſi l'on veut.*

MANS. Adj. Dat een man paſt, een man toekomt. *D'homme, appartenant à un homme.* Mans hembden, mans kleederen, ſchoenen. *Des chemiſes, des habits, des ſouliers d'homme.* Dat pak is u te zwaar, daar hoord mans kragt toe. *Ce balot eſt trop lourd pour vous, il y faut force d'homme*, ou pluſtot, *il faut un homme robuſte pour cela.* Daar benje niet MANS genoeg, niet ſterk, niet magtig genoeg voor. *Vous n'êtes pas aſſez fort, vous n'avez pas les reins aſſez forts pour le faire.* Is hy niet mans genoeg om zelfs te ſpreeken. *N'eſt il pas aſſez capable de parler lui même.* Niemand kan 's MANS gedrag beſtraffen, 's mans gaven betwiſten. *Perſonne ne peut blâmer la conduite, conteſter les talents de cet homme là, de la perſonne en queſtion.*

MANS, is ook zoo veel in beteekenis als MANNEN. De mans hebben veel voorregt boven de vrouwen. *Les hommes ont beaucoup de prerogatives au deſſus des f:*

MANSCHAP, werd *Collectivè* voor Volk, manvolk gezegt. *Monde, gens, ſoldats.* Waar zult gy al die manſchap bergen? *Où logerez vous tout ce monde, tous ces gens là?* Goede MANSCHAP, goed Krygsvolk in dienſt hebben. *Avoir de bons ſoldats, de bonnes troupes à ſa ſolde, en ſervice.* Al die manſchap moet morgen aan boord. *Tout ce monde, tous ces matelots doivent s'embarquer demain.*

MANSCHAP. t. Leenhouders dienſt. *Service, hommage en qualité de Vaſſal.* m Zyn Heer hulde en manſchap belooven, zweeren. *Promettre, jurer foy & homage à ſon Seigneur; promettre, jurer d'être toujours prêt au ſervice, au ſecours de ſon Seigneur.*

MANSLAG. m. Neerlag, moord. *Meurtre, homicide, aſſaſſinat.* Hy heeft een manſlag gedaan. *Il a commis un meurtre, un homicide.* De MANSLAGTER, moordenaar vlugte in 't Boſch. *L'homicide, le meurtrier s'enfuit dans la Forêt.*

De MANS-MOER of Mans-moeder en Schoondogter zyn zelden groote maats. *La Belle Mere & la Bru ſont rarement grandes camarades.*

MANS-OIR. Mannelyk kind, knegtje, mannelyke nakomeling. *Enfant* ou *hoir mâle.*

MANSOOR. Hazel wortel, *Aſarum* in 't Latyn. *Cabaret* m. *Petite plante ainſi nommée.*

MANSPERSOON. Manmenſch. Een manspersoon moet naauwer letten op 't geen hy zegd, doet. *Un homme eſt obligé de prendre de plus près garde à ce qu'il dit, à ce qu'il fait.*

MANTEL. m. Bekend kleeding ſtuk. *Manteau.* m. Een greine, een lakenſe mantel. *Un manteau de camelot, de drap.* Een bonte mantel. *Un manteau fourré.* Een reis mantel, regen mantel. *Un manteau de voyage, manteau pour la pluye.* Een Ruiters mantel *of* Caſak. *Un manteau, une capote* ou *caſaque de Cavalier.* Zyn mantel omhangen, om de ooren ſlaan. *Prendre ſon manteau, s'envelopper dans ſon manteau.* Den mantel omhangen om voor iemand een verzoek te gaan doen. *Prendre le manteau & l'epée, ſe mettre ſur ſon luſtre pour aller demander une grace pour quelqu'un.* Een Schoorſteen-MANTEL. *Un manteau de cheminée.* MANTELBEE. *Collet de manteau.* m. MANTELING, heining, haag, beſchutſel tegen de wind. Tuinmans woord. *Paliſſade, haye de Jardin, ſervant d'abri contre le vent.* t. MANTEL KOORD, mantel luts. *Cordon de manteau par où paſſe le bouton, afin de le tenir en etat.* m. Het MANTELPYPJE, de laaſte pyp voor 't ſcheiden rooken. *Fumer la derniere pipe, la pipe d'adieu.* Een MANTELTJE, kleine mantel. *Un petit manteau, hoqueton, caſaquin.* Een vrouws MANTELTJE of Jak. *Une manteline* ou *un petit manteau de femme.* De Dominicaner *of* Preekheeren hebben een zwart MANTELTJE, anders, *Scapulier*, op hun

Digitized by Google

hun wit kleed. *Les Dominicains, Freres Prêcheurs ont un Scapulaire noir sur leur habit blanc.*

MANWYF. n. Een die beide natuuren heeft. *Un Hermaphrodite, Androgyne.*

MANZIEK. Adj. MANZUGTIG. Geil. *Lascive, de complexion amoureuse.* Een manziek vrouwmensch *of* ritsige teef. *Une femme lascive, une chienne chaude.*

MARJOLEIN. f. KRANSKRUID. n. Moeder kruid. *De la Marjolaine.* Marjolein is goed in de eerste opdoening van 't water *of* de waterzugt. *La Marjolaine est bonne aux premiers symptomes d'hydropisie.*

MARIONETTEN, TONEELPOPPEN. De Marionetten gaan zien, in 't Marionet-spel gaan. *Aller voir les Marionettes.*

MARK, in 't Hoogduits GRENS-SCHEIDING, Grenspas *of* doorgang is 't grondwoord van MARKGRAAF, beschermer van de Mark *of* Grens-scheiding. *Marche, Frontiere.* f.

MARK. Halfponds *of* agt oncen gewigt. *Marc.* m. *Poids de demi livre, de huit onces.* 't Zilver en Goudwerk werd met MARKGEWIGT gewogen. *On pese l'argenterie, les ouvrages d'or au poids de Marc.* MARK Lups, Hamburger munt, omtrent 15 stuivers doende.

MARKETENTER. Een die in 't Veld, op de Grenzen een tent *of* winkeltje opslaat, eigentlyk een ZOETELAAR in 't Leger. *Un Vivandier.*

MARKGRAAF. Beteekende ouwelings GRENS-BEWAARDER, Grenswagter. *Marquis, Garde de la Marche* ou *Frontiere.* De oude Mark-Graaven van Brandenburg. *Les Anciens Marquis de Brandebourg.* Het MARK-GRAAFSCHAP van Anspach, van Bergenopzoom, van Antwerpen *of* des Heiligen Ryks. *Le Marquisat de Brandebourg, de Bergopsom, d'Anvers* ou *du Saint Empire.* Mevrouw de MARK-GRAVINNE van Anspach, van Bergenopzoom. *Madame la Marquise d'Anspach, de Bergopsom.*

MARKPAAL, MARKSTEEN zie SCHEIDPAAL. *Limite, Borne.* f.

MARKT. f. Openlyke koop en verkoop plein, plaats. *Marché.* m. *Place marchande.* f. De Koorn-markt, Groen markt, Boter-markt, Osse markt. *Le Marche au bled, aux herbes, au beure, aux boeufs.* De Nieuwe-markt, Oude-markt. *Le Marche neuf, le vieux Marché.* De luize- *of* vodde-MARKT. *La Fripperie.* De Vismarkt. *La Poissonnerie.* De Jaar-MARKT, of Kermis. *La Foire.* De Valkenburgse Paarde MARKT in Holland. *La Foire, le Marché aux chevaux de Fauquemont, en Hollande.* Wat is de MARKT, de prys courant van 't koorn, van de boter? *Quel est le courant du marché, le prix courant du bled, du beure?* De markt, de prys ryst en daald. *Le marché, le prix hausse & baisse.* Zyn waar beneden de markt, onder de waarde geeven. *Donner ses marchandises, ses denrées au dessous du marche; vendre à non-prix, au dessous de la valeur.* Ik hoop dat onze goederen op een goede markt zullen komen, een goede markt zullen treffen. *J'espere que nos marchandises arriveront en temps de bon debit.*

MARKTDAG. m. *Jour de marché.* m. MARKT-EMMER. *Seau madré* ou *de fer blanc avec lequel on va au marché.* De MARKTGANG hebben, 't voordeel hebben van met geld om huisprovisien uit te gaan, en zyn beurs te konnen maaken. *Avoir l'anse du panier* ou *le privilege d'aller à la provision & de faire sa bourse aussi bien que les emplettes.* MARKT-REIZER, Marktkraamer. *Marchand qui suit les Foires, qui etale de Foire en Foire.* 't MARKT-SCHIP van Dort op Ter-Veer. *Le vaisseau* ou *bâtiment d'ordonnance de Dort à Ter-Veer.* MARKT-SCHIPPER. *Patron, Bâtelier sur un bâtiment d'ordonnance.* De MARKT-SCHUIT van Rotterdam op Leiden, van Amsterdam op den Haag. *Le Bateau marchand, la barque marchande de Rotterdam à Leide, d'Amsterdam à la Haye.* MARKT-VROUW, Koopvrouw op de markt zittende. *Femme qui etale sur le Marché.*

MARLEN. v. a. 't Zeil marlen, met MARLING, meerling aan de lyken vast maaken. *Merliner la voile, attacher la voile à la ralingue avec du merlin.* MARLING, meerling, driedraads touw daar men de scheepstouwen mede versterkt. *Du merlin à trois fils servant à amarrer, renforcer les manoeuvres d'un vaisseau.* MARL-PRIEM. *Aiguille de tre* ou *de trevier; aiguille de ralingue.* f. MARL-REEP, maritouw, om de zeilen aan de Raas vast te maaken. *Merlin.* m. *Cordes de merlin pour amarrer les voiles aux vergues.*

MARMEL. Gemarmelde *of* gemarberde knikker. *Une boulette marbree, boulette de terre cuite imitant le marbre.* MARMELAAR, een die 't marmer in 't schilderen naarboottt. *Marbreur, jaspeur, barbouilleur qui imite le marbre.* Papier MARMELEN, bont schilderen. *Marbrer du papier.* Een boek op snee marmelen. *Marbrer, jasper un livre sur trenche.* MARMELING. f. spikkeling op de snee van een boek. *Jaspure, marbrure sur la trenche d'un livre.* f.

MARMELADE. f. Vochtig inmaaksel van zekere vrugten. *Marmelade.* f. Kweepeeren, Abrikoozen in marmelade. *Des Coins, des Abricots en marmelade; de la marmelade de Coins, d'Abricots.*

MARMER n Marmersteen. *Marbre.* m. Rouw marmer. *Du marbre brut.* Gesleepen, opgemaakt marmer. *Du marbre fini.* Een marmer beeld, marmere pylaar. *Une statue, un pilier de marbre.* Pygmalion verliefde op de marmere Venus dien hy gemaakt had. *Pygmalion devint amoureux de la Venus de marbre qu'il avoit faite.* MARMER-BEELDHOUWER. *Statuaire en marbre.* MARMER-STEENHOUWER, slyper. *Marbrier, celui qui scie & polit le marbre.* MARMER-, MARMELPAPIER of GEMARMELD papier. *Du papier marbré, jaspé.*

MARREN. v. n Sammelen, toeven. *Tarder, lambiner, niveler.* Gaa heen zonder langer te marren. *Allez vous en sans plus tarder, sans lambiner davantage.*

MARS, de Oorlogs God na lang gewoed te hebben &c. *Mars, le Dieu de la Guerre après avoir longs emps fait rage &c.* De moedige Soldaaten, Krygsluiden werden Kinderen van Mars genaamd. *Les braves, les vaillants Soldats s'appellent Enfans de Mars.* De Planeet MARS is eens zoo groot dan de Aarde, en hooger dan de Zon. *La Planete Mars est une fois aussi grande que la Terre & plus haute que le Soleil.* In de Chimie of Metaalschei-kunde werd het Yzer MARS genaamd. *En Chymie le Fer s'appelle Mars.*

MARS, Rond zoldertje, kyk-uit *of* plat om de boven mast. *Hune.* f. *Marche-pied* ou *petite guerite ronde autour du mât.* Na de mars klimmen. *Monter a la hune.* De Matroos die op de mars stond riep, Land, Land! *Le Matelot qui etoit sur la Hune cria, Terre, Terre!* MARSKLIMMER. *Matelot qui monte à la hune.* MARS-STENG, Mars mast. *Mât de hune.* MARS-VELLEN, vellen *of* geteerd doek &c. daar de Mars mede bedekt is, om die voor 't rotten te bewaaren. *Les brayes de Hune, les peaux* ou *toiles poissées qui conservent la Hune de pourriture.* MARS-ZEIL. n. *Hunier.* m. *Voile du Mât de hune.* MARS-ZEILS koelte. *Fraicheur à pouvoir voguer, faire route avec les seuls Huniers.* MARS-ZEILS val *of* reep. *Cargue du hunier.* f. *Corde à hisser la voile de hune.*

Digitized by Google

MARS. f. Kraamers mars *of* ben. *Bannette* ou *malle de Mercier.* f. Die Kraamer heeft alderley fraayigheden in zyn mars. *Ce Mercier a toutes sortes de gentillesses dans sa bannette, sa mallette.* Een MARS-KRAAMER. *Un Mercier à bannette, un porte-malle* ou *Marchand de balle.*

MARS of MARSCH. f. Optogt, gang van 't Krygsvolk. *Marche* ou *maniere de marcher des gens de Guerre.* De Duitse, de Franse, de Hollandsche marsch slaan. *Battre la marche Allemande, Françoise, Hollandoise.* De mars slaan, de togt slaan. *Battre la marche, battre aux champs.* De mars slaan. fig: opkraamen, heen trekken. *Battre la marche, lever le piquet, decamper, faire Jacques desloges.* De MARS ROETE, optogt van 't Krygsvolk reguleeren, vast stellen. *Regler la marche, la route* ou *le passage des gens de Guerre.*

MARSSEPEIN. n BANKET. Amandelbroodt, Amandeltaart. *Du Massepain.* m. *Patisserie d'amandes pilées.* f.

MARTELAAR. De geen die om 't Geloove de Marteldood lyd. *Martyr.* De Heilige Stephanus is de eerste Martelaar geweest. *Saint Etienne a été le premier Martyr.* De Doctoren hebben hem als een MARTELAAR doen lyden. *Les Medecins l'ont fait souffrir comme un Martyr.* Het bygeloof, de logen heeft zoo wel zyn Martelaaren als de waare Godsdienst. *La superstition, le mensonge a aussi bien ses Martyrs que la vraye Religion.* 't MARTELAARS Boek, de Historie der Martelaaren vertoond ons groote voorbeelden van standvastigheid. *Le livre, l'Histoire des Martyrs nous montre de grands exemples de fermeté.* De Kroon van 't MARTELAARSCHAP, de Martel-kroon ontfangen: om 't Geloof sterven. *Recevoir la Couronne du Martyre.* De MARTELAARS LYST, Naamlyst der Martelaaren. *Le Martyrologe* ou *Catalogue des Martyrs.* Sancta Cicilia Maagd en MARTELAARSTER. *Sainte Cicile, Vierge & Martyre.* Welke een MARTELAARY, welk een pyn, plaag! *Quel martyre, quel tourment!*

MARTELEN. v. a. Wreedelyk plaagen, pynigen, ombrengen, doen sterven. *Martyriser, vexer, tourmenter, faire mourir cruellement.* Een zieke, een gequetste martelen, wreedelyk snyden en kerven. *Martyriser un malade, un blessé.* Welke een MARTELING, wreede pyn! *Quel martyre, quel cruel tourment!* De MARTELISATIE, marteldood van Franciscus Xaverus. *La martyrisation, le martyre de Saint François Xavier.*

MARTEN of Martinus, manne Naam. *Martin.* Ik zal u te Sint Marten, te St. Maarten betaalen. *Je vous payerai à la Saint Martin.* Dat is in Marten van Rossems tyden gebeurd; dat is heel lang geleden. *Cela est arrivé du temps de Jean de Vert, du temps que le Diable etoit petit garçon.*

MARTER of SABEL. Wezeltje daar het sabelbont van gehaalt werd. *Martre, Fouine du Nord, dont on tire de belles fourures, qui etant apprêtées s'appellent Martres Zebelines.* Een MARTER Dier *of* Sabel voor een Vos aanzien, zig grof vergissen. *Prendre Martre pour Renard.*

MASKER. n. Juffers momaangezigt. *Masque de Demoiselle.* m. De wel opgebragte Juffers neemen het masker af als een eerlyk man haar groet. *Les Demoiselles bien elevées otent le masque quand un honnête homme les salue.* Het masker af ligten, zig zoo vertoonen als men is, het veinzen laaten vaaren. *Lever le masque, cesser de dissimuler.*

MASSA. Ond: w: zie KLOMP. De ruwe massa *of* klomp der Hoofdstoffen, eer 't Chaos gescheide wierd. *La masse grossiere des Elements, avant que le Chaos fut separé.* De MASSA van 't bloed (al 't bloed) is bedurven. *La masse du sang est corrompuë.* Die afzonderlyk inkomende sommen moeten tot de MASSA, de hoofdsom gebragt werden, keeren. *Toutes ces differentes sommes qui rentrent doivent retourner à la masse.*

MASSIEF, MASSYF. Adj. Zwaar, vast in malkander gedrongen, gepakt. *Massif. ive.* Een kelk van massief goud, tafel van massief zilver. *Un calice d'or massif, une table d'argent massif.*

MAST. f. Scheeps mast. *Mât de Navire.* m. De groote *of* middelste mast. *Le grand mât.* De agterste *of* Bezaans mast. *Le mât d'Artimon* ou *d'arriere.* De voorste *of* Fokke mast. *Le mât de Misaine* ou *d'avant.* Een schip met masten voorzien. *Mâter un vaisseau, pourvoir un vaisseau de Mâts.* Daar moeten geen twee groote masten op een schip zyn. spr: *Il ne faut pas qu'il y ait deux grands mâts sur un Navire: il ne faut pas deux Maitres en un même endroit; il doit y avoir de la subordination en tout.* Vaaren daar de groote mast vaart: willen wat het Heerschap wil, hem bystaan in voor- en tegenspoed. *Suivre le grand mât; vouloir ce que son Maitre veut, courir le même hasard que lui.* MASTBOOM, witte Denneboom, bekwaam om tot een mast te dienen. *Sapin blanc.* m. *Arbre propre à en faire un mât.* Amsterdam werd niet oneigentlyk een MASTBOS genaamd. *Ce n'est pas sans raison qu'on appelle Amsterdam une Forêt de mâts.* MASTELOOS. Adj Een masteloos schip dryft naar 't welbehaagen der winden. *Un Navire sans mats vogue au gré des vents.* MASTEMAAKER. *Mâteur, faiseur de mâts.* MASTKLIMMER. *Matelot qui grimpe, monte au mât.* MASTLIGTER, ligter met een mast. *Allege mâté.* m. MASTSPOOR of kooker. *Etui de mât, trou fait dans le tillac par où passe le mât.* m.

MASTELEIN. n. Gemengd koorn, half rog en half tarw. *Du meteil* ou *bled mêlangé, moitié seigle moitié froment.* Mastelein brood eeten. *Manger du pain de meteil.*

MASTICOT of MASTICOT verf; geele verf van uitgebrand loodwit gemaalen. *Du Massicot* ou *de la couleur jaune, faite de cerusse calcinée.*

MASTIK. Gom *of* harst van den mastboom vloeyende. *Mastic.* m. *Gomme qui sort du Lentisque.* De mastik *of* drop van den Lentiscus sterkt de hersenen. *Le Mastic fortifie le cerveau.* De MASTIK of roode kalk, roode aarde der Schrynwerkers en Diamantslypers, is een konstig samenmengsel. *Le mastiq des Menuisiers & des Lapidaires est une composition artificielle.* De MASTIK-BOOM of LENTISCUS boom in Italie en in de Archipel gemeen, is altyd groen en kragtig ruikende. *Le Lentisque, commun en Italie & dans l'Archipel, est toujours verd & d'une odeur forte.*

MAT. 't *Preteritum* van MEETEN. Hy mat de hoogte van de Tooren, de lengte van 't laken. *Il mesura la hauteur de la Tour, la longueur du drap.*

MAT. Adj. zie MOEDE. *Las, fatigué.* Moe en MAT zyn; vermoeyd en afgesloofd zyn. *être sur les dents, haraſſé, n'en pouvoir plus de lassitude, de fatigue.* De Koning schaak en MAT speelen, vast zetten op 't Schaakbord. *Faire le Roy echec & mat: Terme du jeu d'Echecs.*

MAT. f. & n. Soort van een horde, bekend stroo *of* bies gestel, is vrouwelyk en onzydig. *Natte.* f. Stoele mat. *Natte de chaise.* Kamer mat, vloer mat. *Natte de chambre* ou *de plancher.* Een Baker MAT, teenemat daar de Baker met het kind voor 't vuur in zit. *Une claye de Remueuse.* f. Een Haane MAT. *Une claye en forme de cage*

Digitized by Google

oage où l'on fait joûter les Coqs. In de mat komen, ter baan komen om tegen iemand te kampen. *Entrer en lice contre quelqu'un; prêter le collet à quelqu'un.* Voor iemand in de mat ſpringen, het voor iemand opneemen. *Prendre le parti de quelqu'un, ſe mettre à la breche pour quelqu'un.* In de mat zyn, in ly zyn. *être dans le detroit, être vivement preſſé, être talonné de près.* Iemand op het mat vinden, op de daad betrappen. *Trouver quelqu'un ſur le fait; prendre quelqu'un en flagrant delit.* Scheeps MAT, platting, kleed van dun touw *of* geteerd doek. *Etambraye.* f. *Toile poiſſée pour couvrir quelque endroit du vaiſſeau.*

MATER, werd in de gemeenzaame ſtyl voor MOEDER of Opperſte van een Juffers Klooſter gezegd. *Superieure* ou *Mere Abeſſe d'un Convent de Filles.* Pater en Mater en 't heele Convent. *Le Superieur, la Superieure & tout le Convent.*

MATERIAALEN of BOUWSTOFFEN: als kalk, ſteen, hout, yzer &c. *Materiaux* ou *matieres à bâtir.* Zilver-, goud- en andere munt-MATERIAALEN, muntſtoffen. *De l'argent, de l'or & d'autres materiaux à fabriquer de la monnoye.*

MATERIE. Ond: w: Stof, onderwerp. *Matiere.* f. *Sujet.* m. Men heeft zoo lang over de Theologie geſchreeven dat die materie uitgeput is. *On a ſi longtemps ecrit ſur la Theologie que cette matiere eſt epuiſée.* Daar vloeyd veel MATERIE, veel dragt, etter uit de wonde. *Il ſort bien de la matiere, du pus de la playe* De MATERIEN of uitwerpſelen van een zieke. *Les matieres* ou *les dejections d'un malade.* De Zetter heeft geen MATERIE, geen Copy meer. *Le Compoſiteur n'a plus de Matiere, de Copie.* Waar zal ik naar ſchryven? ik heb geen MATERIE, geen *exempel*, voorſchrift. *Apres quoi ecrirai-je? je n'ai point d'exemple.*

MATIG is op MAATIG uitgelegd. *Moderé, reglé, temperé.* Een matige oeffening. *Un exercice moderé.* Een matige ſom. *Une ſomme modique.*

MATHESIS. zie WISKONST. In de *Matheſis* ſtudeeren, ervaaren zyn. *Etudier les Mathematiques, être expert dans les Mathematiques.*

MATRAS. Geſtikt bed, waar tuſſchen wol *of* katoen gedaan is. *Matelas.* m. Wolle, katoene matras. *Matelas de laine, de coton.* Matras met kajant, met ſatyn gevoerd, bekleed. *Matelas couvert de cagiant, de ſatin.*

MATRES. Zyn MATRES, Minnaares oppaſſen, zoeken te behaagen. *Servir ſa Maitreſſe, tacher de plaire à ſa Maîtreſſe.* Een School-MATRES, Meeſteres. *Maîtreſſe d'Ecole.* Brey-Matres. *Maîtreſſe qui apprend à brocher, à tricoter des bas.*

MATROOS of BOOTSGEZEL. De Matroozen monſteren, aan boord ſeinen. *Paſſer les Matelots en revuë, appeller les Matelots à bord.*

MAT-SCHUDDING. f. Vuil koorn dat, ryſt die op matten te verlugten gezet, geſchud werd. *Criblure de bled, de ris ſale que l'on evente, remuë ſur des nattes &c.* f.

MATSEN, werd ſomtyds voor DOODSLAAN gezegt. *Tuer, aſſommer, capoter, eſcamoter.* De Boeren matſen meenig Soldaat. *Les Payſans aſſomment, capotent, eſcamotent maint Soldat.*

MAZEL. Mazel plekje. *Tache de rougeole.* f. MAZELEN. v. n. De mazelen krygen. *Avoir la rougeole.*

M E.

MECHELEN, MECCHELEN, is de naam eener voormaame Stad van Brabant. *Malines.* MECHELS bier, Mechelſe kant. *De la biere, de la dentelle de Malines.* Mechelen my, Heusden dy: Gierigaarts zeggen. *à moy Paris, à toy Vaugirard.*

MEDALIE of GEDENKPENNING. Pronkpenning. *Medaille.* f. Oude Medalies. *De vieilles Medailles, des Medailles antiques.* 't Is een kenner, een liefhebber van Medalies. *C'eſt un connoiſſeur, un curieux de Medailles.* 't Is een oude Medalie, een antiek beeld, een oude neut. *C'eſt une vieille Medaille, une Coquette ſurannee.*

MEDE, MEÉ. Adv. Met, benevens. *Avec, joint.* Waar mede deed hy het? *Avec quoi le fit il?* Gaa mede, gaa meé. *Venez auſſi*, en niet, *venez avec.* Hy ſpot 'er MEDE, met die zaak. *Il s'en moque.* Ik kom daar MEDE, daar meé, aanſtonds *Je viendrai incontinent, dans le moment.* Hier MEDE, hier door hoop ik u te bewyzen dat... *J'eſpere vous prouver par la que* .. Hier MEDE verblyve, na hertelyke groetenis. *à tant je demeure, après cordiale ſalutation.*

MEDEBORGER of MEDEBURGER. *Concitoyen.* MEDEBURGERSCHAP. *Qualité de Concitoyen.* f.

MEDEBRENGEN. v. a. Met zig brengen. *Apporter, mener, amener.* Wyn, ſpeceryen, ſtoffen, juweelen medebrengen. *Apporter du vin, des epiceries, des etoffes, des pierreries.* Te Bruiloft gaan en zyn Zuſter, zyn Meeſtres medebrengen. *Aller aux Nopces & y mener ſa Soeur, ſa Maitreſſe auſſi.* De ouderdom brengd veel ongemakken mede. *La vieilleſſe apporte beaucoup d'incommoditez, attire, traine beaucoup d'incommoditez avec ſoy.* Dat brengd den Oorlog mede; den Oorlog is 'er oorzaak van. *La Guerre traine cela apres elle, cauſe tout cela; la Guerre eſt cauſe des troubles.* Wat brengen de Franſche brieven mede? *Que diſent les Lettres, quelles nouvelles apportent les Lettres de France?*

MEDEBROEDER. Metgezel, Amptgenoot. *Confrere, Compagnon, Collegue.* De Medebroeders in 't Geloove. *Les Confreres, Compagnons en la Foy.*

MEDE-DEELBAAR. Adj. Dat mede gedeeld kan werden. *Communicable, communicatif.* De Genade is mede-deelbaar aan alle Geloovige. *La Grace eſt communicable à tous Croyans, Fidelles.* Het goed is uit zig zelven mede-deelbaar. *Le bien de ſoy eſt communicatif.*

MEDE DEELEN. v a Deelagtig maaken *Communiquer, rendre participant.* Zyne goederen, zyne middelen, den armen mede deelen. *Communiquer ſes biens, ſes richeſſes aux pauvres.* Ik kom in uwe vreugd MEDE DEELEN, deel neemen in uwe vreugd. *Je viens participer, prendre part à votre joye.* MEDE-DEELING zyner goederen, zyner kennis aan anderen. *Communications de ſes biens, de ſes connoiſſances aux autres.* f. De MEDE-DEELING aan Christi verdienſten maakt ons zalig. *La participation aux merites de Jeſus Chriſt nous ſauve.*

MEDEDEELZAAM. Adj. *Communicatif.* Een mededeelzaam, mildaadig, medelydend menſch. *Un homme communicatif, charitable.* De MEDEDEELZAAMHEID, mildaadigheid, liefdaadigheid is de Deugd der waare Chriſtenen. *La beneficence, la liberalité eſt la Vertu des veritables Chretiens.* Het Tractaat van Gregoor de Nazienzeener over de MEDEDEELZAAMHEID, door de Heer FRANCIUS in 't Duitſch gebragt, is een beſchaafd werk.

MEDEDINGER. Medeſtander naar de zelfde waardigheid. *Competiteur, concurrent, celui qui aſpire à la même dignité.*

MEDEDOOGEN. n. MEDELYDEN. Medogentheid. *Compaſſion, pitié, commiſeration.* f. MEDEDOOGEND. zie MEDOOGENT, barmhartig, medelydend. Adj. *Pitoyable, miſericordieux.*

Digitized by Google

MEDE-ERFGENAAM. *Coheritier.* MEDE GAAN, meê gaan. *Aller avec quelqu'un.* MEDE-GENOOT, medemakker. *Compagnon, aſſocié, participant à une même choſe.*

MEDE-HANDELAAR. Medegenoot in den zelfden Koophandel of *Correſpondent. Aſſocié en même Commerce.*

MEDEHELPER, MEDESTANDER. *Aſſiſtant, partiſan, conſort, complice.* De MEDEHELPER *of Coadjuteur* van een Aartsbiſſchop, Keurvorſt. *Le Coadjuteur d'un Archevêque, d'un Electeur; le Succeſſeur préſomptif d'un Arch:, d'un El:* MEDEHELPSTER van een Abdis. *Coadjutrice d'une Abeſſe.*

MEDE-KEIZER. Deelhebber in 't Ryks bewind: Ryksgenoot. *Empereur aſſocié, perſonne aſſociée à l'Empire.* Diocletiaan en zyn Mede-Keizer Maximiaan. *Diocletien & ſon Aſſocié Maximien.* Iemand tot MEDE-KEIZER, tot Ryksgenoot aanneemen. *Aſſocier quelqu'un à l'Empire; choiſir, prendre un Collegue.*

MEDE KLINKEN. Mee klinken. v. n. *Sonner en commun, rendre un ſon avec les autres.* Ik moet MEDE KLINKEN, met u myn glas doen klinken. *Il faut que je choque le verre avec vous.*

MEDEKLINKER, MEEKLINKER. Mede-klinkletter. *Conſonne.* Het A B beſtaat uit Medeklinkers en Vocaalen. *L'Alphabet eſt compoſé de Conſonnes & de Voyelles.*

MEDE KOMEN, MEE KOMEN. v. n. *Venir, aller avec.* Wil je mede komen, of blyfje? *Voulez vous venir avec moy, ou reſtez vous?*

MEDE LUIDEN. v n. MEDE KLINKEN. *Sonner avec, rendre un ſon egal, reſonner.* MEDELUIDENDE, ſamenluidende, welluidende woorden. *Paroles conſonnantes.* MEDELUIDENDHEID, medeklank. *Conſonnance, conformité de ſons* f.

MEDELYDEN. n. MEDOOGENTHEID. Mededogen. *Compaſſion., pitié.* f. Ik heb medelyden met zyn ſtaat. *J'ai compaſſion de ſon etat; ſon etat me fait pitié.* MEDELYDEND, medogend zyn. *être pitoyable, tendre, charitable.*

MEDE-MAKKER, METGEZEL. *Camarade, Compagnon, Collegue.*

MEDE-MINNAAR. Mede-vryer. *Rival.* Zyn Mede-Minnaar te gaauw zyn, den voet ligten. *Supplanter ſon Rival; faucher l'herbe ſous les pieds de ſon Rival.* Zy vreeſt geen MEDE-MINNAARESSEN. *Elle ne craint point de Rivales.*

MEDE NEEMEN. v. a. *Prendre avec ſoy.* Zyn degen, zyn mantel, zyn hond mede neemen. *Prendre ſon epée, ſon manteau, ſon chien avec ſoy.*

MEDEPLIGTIG, HANDDAADIG. Schuldig aan de zelfde misdaad. *Complice, coupable du même forfait, participant au même crime.*

MEDESTANDER, MEDEHELPER. Voorſtander. *Partiſan, fauteur, ſuppôt.* MEDESTANDER, medehelper, deelhebber in een geding. *Conſort, aſſocié, celui qui eſt intereſſé dans la même cauſe.*

MEDESTEMMEN. v. a. Zyn ſtem mede geeven, ſtemmen in 't geen de andere voorſtellen. *Conſentir, acquieſcer à ce que les autres propoſent.* MEDESTEMMING, toeſtemming. *Suffrage, conſentement.* m.

MEDESTRYD, TEGENSTRYD. Ievering tegen malkander. *Concurrence, emulation.* f. MEDESTRYDER, tegenſtryder, mededinger. *Concurrent, competiteur, emule.*

MEDE-VRYER. Mede-minnaar. *Rival.* MEDE-VRYSTER, Mede-minnaares. *Rivale.*

MEDEWEETEN. n. GEWISSE, Gemoed, *Conſcience.* Een knaagend medeweeten. *Une conſcience qui remord, une conſcience bourrelée.*

MEDIAAN papier; middelſoort van papier. *Du moyen papier.* Daar is groot, en klein Mediaan. *Il y a de grand, & de petit Moyen papier.*

MEDICINEEREN. Ond: w: Geneesmiddelen gebruiken. *Uſer de remedes, ſe mettre dans les remedes.* Al dat medicineeren verzwakt het ligchaam maar. *Tous ces remedes ne ſont qu'affoiblir le corps.*

MEDICYN. zie HULPMIDDEL. Geneesmiddel. De geruſtheid van geeſt, de goede eetregel is de alderbeſte medicyn. *Le repos d'eſprit, le bon regime eſt la meilleure medecine, le meilleur remede.* MEDICYN-MEESTER, Arts. *Medecin.*

MEDOOGEND. Adj Mededoogend, meelydend, barmhartig. *Pitoyable, ſenſible, charitable.* Een medoogend hart, medoogend menſch. *Un coeur, un homme pitoyable.* MEDOOGENDHEID, mededoogendheid, medelyden. *Compaſſion, pitié, ſenſibilité.* f. Ik zag het met medoogentheid aan. *Je le vis avec pitié, cela me fit compaſſion.*

MEE. Water en honing drank. *De l'Hydromel.* m. Daar werd in Zeeland veel Mee gedronken. *Il ſe boit beaucoup d'Hydromel en Zeelande.*

MEÊ, werd by *Contractio* voor MEDE gezegd. Kom je meê, gaa je meê? *Venez vous avec moy, avec les autres, êtes vous auſſi du voyage?* Waar meê hebt gy 't gedaan? *avec quoi l'avez vous fait?* Ik geloof MEÊ, ik geloof ook dat hy niet komen zal. *Je crois auſſi qu'il ne viendra pas.* Hendrik heeft het meê gedaan. *Henri l'a fait auſſi.* 't Is 'er meê gedaan, dood is de Dwingeland. *C'en eſt fait, le Tyran eſt mort.* Hy wil meê als de groote honden tegen de muur aan piſſen, hy wil meê doen. *Il veut auſſi lever la jambe & piſſer contre le mur comme font les grands chiens.*

MEEGAANDE. Adj. TOEGEEVEND. Rekkelyk, leidſaam. *Complaiſant, traittable.* Hy is zeer meegaande, inſchikkelyk van aart. *Il eſt d'humeur fort complaiſante, traittable.*

MEEKRAP, KRAP. f. Kruidgewas in Zeeland beſt aardende, met een lange, wreede en vierkante halm of ſteel, dienende om rood te verwen. *De la Garance: herbe ſinguliere à la Zeelande qui ſert à teindre en rouge.*

MEEL. n. Gemale graan. Garſtemeel, roggemeel, tarwe meel. *De la farine d'orge, de ſeigle, de froment.* Boekweite meel. *De la farine de bled noir.* Ruig meel. *De la farine avec le ſon.* Bloem-meel. *Fleur de farine.* Stof-meel. *Folle farine.* 't Meel van den Drommel veranderd in zemelen, 't kwaalyk verkregen goed gedyd niet. *La farine du Diable ſe convertit en ſon; bien mal acquis ne profite point.* MEELIG, MEELAGTIG. Adj. *Farineux.* Meelige kaſtanjen, kaſtanjen die ligt gruizen. *Des chataignes farineuſes.* Hy wierd meelig, de wyn bevingt hem. *Il ſe coëffa ſans epingles, il ſe griſa.* MEELKIST. *Auge à farine.* m. MEELPAP, bloempap. *De la bouillie.* MEELTON. *Tonneau à farine.* m. Meeltrog, baktrog. *Huche, mets.* f. MEELZAK. *Sac à farine.* MEELZEEF, Builzeef. *Bluteau, ſas.* m.

MEENEN. v. a. Denken, gelooven, agten. *Croire, penſer.* Ik meende wel te doen, u te verpligten. *Je croyois, je penſois bien faire, vous obliger.* Ik meende my te berſten te lagchen. *Je penſai crever de rire.* Hy meend, denkt morgen te vertrekken. *Il croit, il pretend partir demain.* Het wel MEENEN met iemand, hem genegen zyn. *être bien intentionné, avoir de bonnes intentions pour quelqu'un.* Hy meend het wel met het Land. *Il eſt bien intentionné pour le Pays, il eſt bon Patriote.* Dat meend gy immers niet! *Vous ne le pen-*

Digitized by Google

penſez pas; bon, vous n'avez garde d'avoir cette penſée là. Hy meend het heel anders dan gy denkt. *Il l'entend tout autrement que vous ne penſez.*

MEENING. f. Gedagte, genegentheid. *Penſée, intention.* f. Ik kan de meening van die Schryver niet begrypen. *Je ne ſçaurois comprendre la penſée, je ne ſçaurois penetrer la vuë de cet Auteur.* 't Is met een goede MEENING, met een goed oogmerk geſchied. *Cela s'eſt fait à bonne intention, dans une bonne vuë.* Dat was de meening niet. *Ce n'etoit pas ma penſée, ce que j'attendois, ce qu'on attendoit.* Men is van MEENING, voorneemen te verkoopen &c. *On a deſſein, on a envie de vendre, on pretend vendre &c.*

MEER. Bywoord van meenigte en vergelyking. *Plus, davantage.* Hy heeft meer verſtand, meer goed dan zyn Broeder. *Il a plus d'eſprit, plus de bien que ſon Frere.* Het is meer dan tyd om heen te gaan *Il eſt plus que temps de s'en aller.* Hy heeft 'er meer als tien, als twintig, als honderd. *Il en a plus de dix, de vint, de cent.* Wat MEER is, hy heeft my nog beſtoolen. *Qui plus eſt, il m'a encore volé.* Ik zal 'er niet meer van ſpreeken. *Je n'en parlerai plus, pas davantage.* Wat valt 'er meer te zeggen? *Qu'y a-t-il à dire davantage?* Ik ben 'er u te meer om verpligt. *Je vous en ſuis d'autant plus obligé.* Te MEER, dewyl hy weet hoe teer ik hem bemin. *D'autant plus qu'il ſçait combien tendrement je l'aime.* Hoe meer gy u daar over kweld, hoe erger het zal weezen. *Plus vous vous en tourmenterez, tant pis ce ſera.* Hy wil iets MEER wezen als Predikant, als Schepen. *Il veut être quelque choſe davantage, de plus que Miniſtre, qu'Echevin.*

MEER, MEIR. f. en n. Groote plas, ſtilſtaand water. *Lac, Palud.* m. De Haerlemmer Meer, het Meer van Geneve. *Le Lac de Haerlem, de Geneve.* Holland is vol Killen en Meeren *La Hollande eſt pleine de Canaux & de Lacs, de Paluds.*

MEERDER, is de *Comparativus* van MEER. Hy zal nooit tot MEERDER, hooger ſtaat komen. *Il ne parviendra jamais à une plus haute fortune.* De minder moet zyn MEERDER, zyn hooger eeren. *L'inferieur doit reſpecter ſon ſuperieur.* Als meerder man komt moet minder man wyken. ſpr: *Il faut ceder à la force.*

MEERDEREN. v. n. Vermeerderen. *Augmenter, accroitre.* Als de kragten beginnen te meerderen. *Quand les forces commencent à augmenter, à accroître.* Onze hoop begind wat te meerderen, God dank. *Nôtre eſperance commence à croître, à augmenter un peu, Graces à Dieu.*

MEERDERHEID. f. Grooter getal. *Pluralité.* f. De zaak wierd by meerderheid van ſtemmen beſlooten. *La choſe fut réſoluë à la pluralité des voix.*

MEERDERING. zie VERMEERDERING. *Augmentation.* f. *Accroiſſement.* m.

MEERDERJAARIG. Adj. Mondig. *Majeur, qui a l'âge porté par les loix.* Meerderjaarige Zoon, meerderjaarige Dochter. *Fils majeur, Fille majeure.* Als de MEERDERJAARIGE rekening van de Voogden eiſchen. *Quand les Majeurs demandent le compte des Tuteurs.* Tot MEERDERJAARIGHEID gekomen zynde. *Etant parvenu en majorité, ayant atteint l'âge de majorité.* MEERDERJAARIG worden. *Entrer en majorité, devenir majeur.* Zig MEERDERJAARIG doen verklaaren. *Se faire declarer majeur, ſe faire emanciper.*

MEEREN. Scheepsw: zie AANSLAAN, SORREN. Een ſchuitraan de Kaay meeren, vaſt maaken. *Amarrer un bateau au Quay.*

MEERENDEEL. Adv. Voor 't meerder *of* meeſte gedeelte. *Pour la pluspart.* Het ſchip is geſtrand, maar de laading voor 't meerendeel geborgen. *Le vaiſſeau eſt echoue, mais la charge a été ſauvee pour la pluspart.*

MEERGEMELDE Heer; meergemelde zyne Majeſteit. *Le ſusdit Sieur, ſa dite Majeſté.*

MEERKAT. Wyfje van den Aap. *Guenon.* f. *Femelle du Singe.* 't Is een leelyke meerkat, leelyke Bely. *C'eſt une vilaine Guenon.* MEERKOET, Meerkoot, Waterhen. *Poule d'eau.* f.

MEERL of zwarte Lyſter. *Merle.* m. Een Meerl voor fluiten, deuntjes leeren. *Siffler un Merle.* Een goud-MEERL of WEDUWAR; vogel met geel groene veeren, in de boſſchen en langs de beeken te vinden. *Loriot.* m. *Oiſeau de plumage jaune verdâtre &c.*

MEERMAALEN. Adv. Verſcheide maalen. *Pluſieurs fois.* Dat is my meermaalen, verſcheide maalen gebeurd. *Cela m'eſt arrivé pluſieurs fois.* 't Is hem MEERMAALS verboden. *On le lui a deffendu pluſieurs fois, tres ſouvent.*

MEERMIN of SIREEN. Zeewyf, gedrocht half wyf en half vis, in de Harſſens der Dichteren geſmeed. *Sirene.* f. *Monſtre chimerique moitie femme moitie poiſſon.* Die van Haerlem en Edam roemen op de MEERMIN, waarſchynlyk een vis van een vreemd maakſel, Anno 1403. door ſtorm op de Kuſt geworpen, welke men eenige jaaren levend hield, 't ſpinnen en het groeten van 't kruis leerde, waarom dezelve Meermin ook in gewyde Aarde zoude begraaven zyn. *Ceux de Haerlem & d'Edam ſe font honneur de la Sirene, apparemment un poiſſon d'etrange figure, jettée par la tempête ſur la Côte, à laquelle on apprit à filer & faire le ſigne de la Croix, à cauſe de quoi on l'inhuma en Terre Sainte.*

MEERPAAL. Paal om een ſchuit aan te meeren, vaſt te maaken. *Pilier* ou *pieu de Quay auquel on amarre un bateau &c.* MEERTOUW, touw om een ſchuit aan de meerpaal vaſt te maaken. *Amarres de petits bâtiments, de chaloupe &c.* f. pl.

MEERVOUD. n. Meervoudig getal. *Pluriel, Nombre pluriel.* m. Mannen, ſchepen, zorgen, zyn naamen in 't meervoud, zyn meervoudige naamen. *Hommes, vaiſſeaux, ſoins, ſont noms pluriels, ſont des noms en nombre pluriel.* Alle MEERVOUDIGE naamen hebben De in 't Duits, en Les in 't Franſch, in *Nominativo.* De mannen, de vrouwen, de kinderen. *Les hommes, les femmes, les enfans.*

MEES. f. Soort van een Vink welkers ſtem heel naar luid. *Meſange.* f. *Eſpece de Pinſon dont le cri eſt fort desagréable.* Kool-MEES. *Meſange qui aime les choux, qui niche ſous les choux.* Pimpel MEES, kleinſte ſlag van Mees. *Petite Meſange à longue queuë.*

MEESMUILEN. v. n. Kokermuilen, grimlagchen, onder den hoed lagchen. *Ricaner, rire ſous cape, rire à la derobée.* MEESMUILER, grimlagcher. *Ricaneur; celui qui ne rit qu'à demi par ſotiſe* ou *par malice.*

MEEST, werd *in Superlativo gradu,* als een *Adjectivum* en ook als een *Adverbium* gebruikt. Die de meeſte moeyte neemd krygt niet altyd het meeſte geld. *Celui qui prend le plus de peine n'a pas toujours le plus d'argent.* Myn MEESTE, myn grootſte hoop is op u. *Ma plus grande eſperance eſt en vous.* De MEESTE meubelen, de meeſte waaren zyn verkogt. *La pluspart des meubles, des marchandiſes ſont venduës.* Daar wierd op 't vierde artykel meeſt aangedrongen. *On inſiſta le plus ſur, on inſiſta particulierement ſur le quatriéme article.* De MEESTE zyn van gevoelen dat de Noordſen Oorlog haaſt eindigen zal. *La pluspart ſont d'avis, d'opinion que la Guerre du Nord finira bientot.* Mynheer gaat des namiddags

Digitized by Google

MEEST uit. *Monsr. sort le plus souvent l'après midy.* Iets aan de MEESTBIEDENDE verkoopen. *Vendre quelque chose au plus offrant & dernier encherisseur.* Elk een klaagd over hem van de minste tot de MEESTEN. *Chacun se plaint de lui, du plus petit jusqu'au plus grand.* 't Gaat MEESTENDEELS, meestentyd zoo. *Cela va ainsi ordinairement, le plus souvent.* De waaren zyn MEESTENDEELS, meerendeels beschadigd. *Les Marchandises sont endommagées pour la pluspart.* Hy zit MEESTENTYD leeg. *Il ne fait rien le plus souvent, la pluspart du temps.*

MEESTER. Heerschap, Voogd. *Maitre.* Is uw Meester, uw Heer t'huis, Vryster? *Votre Maitre est il à la maison, ma Fille?* Die hond heeft geen Meester, zoekt zyn Meester. *Ce chien n'a pas de Maitre, cherche son Maitre.* Zig MEESTER maaken van een Stad, van een Land. *Se rendre Maitre d'une Ville, d'un Pays; s'emparer d'une Ville, d'un Pays.* Den Meester, den Baas speelen; de vlag voeren. *Trencher du Maitre; parler, agir en Maitre.* De Koning myn MEESTER, de Staeten Myne Heeren en MEESTERS: zoo de Afgezanten spreeken. *Le Roy mon Maitre, les Etats Messeigneurs & Maitres: comme parlent les Ambassadeurs.* Hy heeft zyn MEESTER, een sterker, een gaauwer man gevonden. *Il a trouvé son Maitre.*

MEESTER of Leeraar, Onderwyzer. *Maitre, Professeur, celui qui enseigne.* Een Schryf Meester, Dans-Meester, Zang Meester, Taal Meester. *Un Maitre d'Ecriture, un Maitre à Danser, Maitre à Chanter, Maitre de Langues.* Welke MEESTER, Heelmeester gaat over hem? *Quel est le Chirurgien qui le traitte?* De Groot MEESTER der Ceremonien. *Le Grand Maitre des Ceremonies.* De Groot MEESTER van Maltha. *Le Grand Maitre de Malthe.* Een Reeken-Meester. *Un Maitre des Comptes.* Hof MEESTER. *Maitre d'Hotel.* Dat stuk is van een fraay, gaauw MEESTER geschilderd. *Cette piece est faite d'un bon Peintre, par un bon Peintre, d'un habile Ouvrier.* De gepromoveerde luiden of Licentiaeten neemen in Holland den tytel van MEESTER aan. *Les Licentiez, graduez, les Avocats prennent, en Hollande, le titre de Maitre* De Heer en Meester Jan vander M., Wilhem B. *Le Sieur Jean vander M., Guillaume B.*

MEESTER, is nog de tytel die men WERKBAAZEN geeft. Meester Jan de Smit, Meester Pieter de Metselaar, Meester Hans de Beul. *Maitre Jean le Marechal, Maitre Pierre le Maçon, Maitre Guillaume le Bourreau.* MEESTERKNEGT op een winkel. *Maitre Valet dans une boutique.* Iemand of iets MEESTER zyn, beheeren, bestieren konnen. *être Maitre, pouvoir jouir de quelqu'un* ou *de quelque chose.* Hy kon het paard, het roer geen Meester zyn. *Il ne put être Maitre du cheval, du timon; il ne put dompter, retenir le cheval, gouverner, conduire le vaisseau.* Ja, als men altyd zyne hartstogten MEESTER konde zyn, dwingen konde *Oui, si l'on pouvoit toujours être Maitre de ses passions, si l'on pouvoit toujours se posseder.* Zoo de Meester zoo de knegt. *Tel Maitre tel valet.*

MEESTERAGTIG. Adj. en Adv. Als Meester, Schoolmeester. *Magistral, en Maitre.* Een Meesteragtig gelaat, Meesteragtige manieren. *Un air Magistral, des manieres Magistrales, pedantesques.* MEESTERAGTIG gebieden, Meesteragtig spreeken. *Commander, parler en Maitre, trencher du Maitre, faire l'important.*

MEESTEREN. v.a. Een arm, een been MEESTEREN, verbinden, heelen. *Penser, guerir un bras, une jambe.* Paarden MEESTEREN, bezorgen, geneezen. *Panser* ou *penser, traitter, guerir des chevaux.* Een glas MEESTEREN, in een verkeerden zin, *id est* breeken. *Casser un verre.*

MEESTERES of MEESTRES. Met zyn Meesteres gaan wandelen. *Aller se promener avec sa Maitresse.*

MEESTERLYK. Adj. Konstig, treffelyk. *Gentil, joli, bien fait, dans les regles de l'Art.* Dat is een meesterlyk stuk schildery. *C'est une piece de peinture faite dans les regles de l'Art; c'est une piece achevée, un chef d'oeuvre.* Hy werkt MEESTERLYK, als een Meester. *Il travaille en Maitre, très habilement.* Hy kan MEESTERLYK liegen. *Il ment à merveilles, il est maitre passé en l'art de mentir.*

De MEESTER-RIB, voornaamste rib van een schip. *La maitresse varangue, le premier gabarit d'un vaisseau.*

MEESTERSCHAP. n. Hoedanigheid van Meester. *Maitrise.* f. Zyn Meesterschap toonen, zig Meesteragtig aanstellen. *Montrer sa Maitrise, trencher du Maitre.*

MEESTERSTUK n. PROEFSTUK. Meesterlyk werkstuk. *Piece achevee.* f. *Ouvrage de Maitre, chef d'oeuvre.*

MEESTER WORDEN. v. n. *Devenir Maitre.* Van knegt Meester worden. *De valet devenir Maitre.* Een Stad MEESTER WORDEN, zig Meester maaken van een Stad. *Se rendre Maitre d'une ville*

MEESTRESSE, MEESTERES. Minnaares. Zyn Meestresse naar 't Baal, naar de Opera brengen. *Mener sa Maitresse au Bal, à l'Opera.*

MEET, van't Latynsch woord *Meta.* Streep *of* merk van welk men begind te schieten met de schyf, te rollen met de bol &c. *Marque* ou *trace de laquelle on commence à jouer au palet, à la boule &c.* Staa aan de meet. *Pietez vous bien, tenez le pied à la marque.* Van MEET af beginnen, op een nieuws weer beginnen. *Recommencer de nouveau, sur nouveaux frais.*

MEETBAAR. Adj. AFMEETELYK. Dat gemeeten kan werden. *Mesurable, commensurable, qui se peut mesurer* De Lugt is niet meetbaar. *L'air n'est pas mesurable, ne se peut mesurer.*

MEETEN. v.a. De maat neemen, willen weeten. *Mesurer.* Le Pret: *mat*, le Part: *gemeeten.* Koorn, wyn, laken meeten. *Mesurer du bled, du vin, du drap.* By de pint, by de el meeten. *Mesurer à la pinte, à l'aune.* Met de maat daar gy mede meet zult gy wederom gemeeten werden. Schr. *De la mesure que vous mesurerez vous serez mesuré derechef.* 't Land MEETEN. *Arpenter les champs, la terre.* MEETER. *Arpenteur.* Koorn-, Zout-MEETER. *Mesureur de bled, de sel.* Hout-MEETER. *Toiseur de bois*

MEETER. Doopheffer. *Marraine.* Als Meeter over een kind staan. *être Marraine d'un enfant, tenir un enfant au Baptême.*

MEETERTJE. n. MAATSTOKJE. Liniaaltje. *Un reglet, une petite regle.* f.

MEETING, de daad van MEETEN. *Mesurage.* m. Driehoek MEETING. *Trigonometrie.* f.

MEETKUNDE. f. Meetkonst. *Geometrie.* f. *L'Art de mesurer les superficies &c.* De Meetkunde maakt het verstand naauwkeuriger en regtzinniger. *La Geometrie rend l'esprit plus juste & plus droit.* MEETKUNDIG bewys, meetkundige vertoogen. *Preuve Geometrique, demonstrations Geometriques.*

MEETLYN. f. Timmermans, Metselaars MEETLYN. *Cordeau de Charpentier, de Maçon.*

MEETROEDE. f. Landmeeters roede. *Verge de l'Arpenteur* ou *du Geometre.* f. Timmermans MEETROEDE of MEETSTOK, maatstok, ry. *Toise* ou *regle de Charpentier.* f.

MEEUW.

Digitized by Google

MEEUW. Zee zwaluw. *Damier, Grisard.* f. *Mouette, Hirondelle de Mer.* f. Daar werden veel Meeuwen, Zee-meeuwen omtrent de Caap beſpeurd. *Il ſe voit, on rencontre beaucoup de Damiers, de Grisards, de Mouettes autour du Cap.*

MEEUWEN, werd ſomtyds voor MAAUWEN, als men van katten ſpreekt, gezegd. *Miauler.* MEEUWER, ſchreeuwer. *Miauleur, criard, piailleur.* De MEEUWING of 't meeuwen van de kat. *Le miaulement du chat.*

MEI of MEY. Bloeymaand. *May.* De aangenaame, de groene Mei. *L'agréable, le verdoyant mois de May.* De ruſie van de MEI-AVOND. *Le tintamarre de la veille de May, à cauſe du demenagement prochain.* MEI-BLOEMEN, ſoort van Leliën van den Dale. *Eſpece de Lis des Vallées* ou *fleurs de May.* De MEI-BOOM planten, gelyk de Haagſe Burgers nog doen. *Planter le May, l'Arbre* ou *les Arbres du mois de May, comme font encore les Bourgeois de la Haye.* MEI-BOTER. *Beure de May.* m. MEI-DOORN, Haagdoorn. *Epine de May.* Een MEI-DRANK. *Un bruvage de ſante que l'on prend au mois de May.* De MEI-MAAND is veeltyds koud in deze Landen. *Le mois de May eſt ſouvent froid en ce Pays ci.*

MEID. Dienſt-MEID of Maagd. *Servante.* Werk-MEID, huismeid. *Servante pour le gros ouvrage de la maiſon.* Keuke-MEID. *Servante de cuiſine, Cuiſiniere.* Kinder-MEID. *Gouvernante des enfans.* Kamer-MEID, Kamenierſter. *Fille* ou *femme de chambre.* Zie die groote MEID eens met de jongens loopen ſpeelen! *Voyez un peu cette grande fille qui court jouer avec les garçons!*

MEINEEDIG. Adj. Die een valſen eed gedaan heeft, of zyn gedaanen eed ſchend. *Parjure, perfide.* De meineedige Theſeus verliet Ariadne die hem middel verſchaft had uit den Doolhof te raaken. *Le parjure, le perfide Theſée abandonna Ariadne qui lui avoit fourni le moyen de ſortir du Labirynthe.* Meineedig verklaard werden, als meineedige geſtraft werden. *être declaré, être puni comme parjure.* MEINEEDIGHEID, trouwloosheid. *Parjure.* m. *Infidelité, perfidie.* f. Van meineedigheid overtuigd werden. *être convaincu de parjure, d'infidelité, de perfidie.* MEINEEDIG WERDEN, zyn eed verbreeken. *Devenir parjure, ſe parjurer, fauſſer ſon ſerment.*

MEINEN. zie MEENEN. v. a. Denken, gelooven. *Penſer, croire.* Gy meind het immers niet! *Bon, vous ne le penſez pas, ce n'eſt pas là votre penſée!*

MEIR of MEER. n. f. Groote plas *of* groot binnewater. *Lac, Palud.* m. Men zou 't Haarlemmer, de Haarlemmer Meir konnen droog maalen, als die van Leiden wilden. *On pouroit mettre à ſec le Lac de Haerlem, ſi ceux de Leide vouloient.*

MEISJE. n. Dochtertje *Jeune fille, fillette.* Meisje met je kerſſen, met je nooten, kom hier. *La fille aux ceriſes, aux noix, venez icy.* Dag MEISJE, dag kindje. *Bonjour ma fille, bonjour mamie.* Dat is een heel zoet meisje. *C'eſt une bien jolie fille, elle eſt bien gentille cette fille là.* Een Naay-MEISJE, meisje dat op naayen gaat. *Une apprentie couturiere; une fille qui apprend la couture.* Dat doen wy onder ons meisjes, onder ons. gem: ſpr: *Nous faiſons cela entre nous, en notre petit particulier.* De MEISJES, Dienſtmeiden plaagen haar Vrouwen geweldig t'Amſterdam. *Les Servantes tourmentent bien fort leurs Maitreſſes à Amſterdam.* MEISJES goed, meisjes kleeren. *Des hardes, des habits de filles.* Een MEISJE van plaiſier, een Venus wicht. *Une fille de joye, une droleſſe, une Couſine.* De Meisjes van plaiſier woonden t'Antwerpen meeſt alle in

de Lepelſtraat, gelyk hier in de Halſteeg, maar daar ontſtond zoo dikwyls brand, dat men die moeſt uitroeyen; waar door de vonken zoo wyd en zyd geſtoven zyn, dat 'er geen Hollandſe Stad vry af is; zie Haegſe Mercuur, 15 Nov: 1698.

MEJUFFROUW, werd in *vocativo* in den zin van JUFFROU gezegd. Hoe vaart Mejuffrouw uw Mama, Mejuffrouw uw Zuſter? *Comment ſe porte Mademoiſelle votre Mere, Mademoiſelle votre Soeur?* Als 't Mejuffrouw belieft. *S'il plaît à Mademoiſelle.*

MELAATS, LEPROOS. Lazerus. *Lepreux, ladre, galeux.* De melaatſe daar 't Evangelium af meld. *Le lepreux dont parle l'Evangile.* MELAATSHEID, ſchurftheid, Joode ziekte; bederving van 't bloed waar door een leelyke korſt op de huid komt. *Ladrerie, lepre.* f. *Vilaine gale à laquelle les Juifs etoient fort ſujets.*

MELDE. Kruid *Atriplex* in 't Latyn genaamd. *Arroche.* f. *Herbe ainſi nommée.*

MELDEN. v. n. Spreeken, melding maaken, gewaagen. *Parler, faire mention, dire, porter &c.* Ik zou 'er niet van melden, zoo hy van zyn kant zwygen konde. *Je n'en parlerois pas, s'il pouvoit ſe taire de ſon coté.* De Spaanſe, de Franſche brieven melden eenpaarig dat... *Les Lettres d'Eſpagne, de France diſent, rapportent toutes que...* Myn brieven melden daar niets van. *Mes lettres n'en diſent rien, n'en font aucune mention.* Ik heb u niet veel nieuws te melden. *Je n'ai gueres de nouvelles à vous dire, à vous apprendre.* Gy moet my niet MELDEN, noemen. *Il ne faut pas me nommer, me citer.* Daar zyn brieven gekomen MELDENDE, medebrengende dat... *Il eſt venu des lettres portant, qui portent que...*

MELDING. f. Berigt. *Mention.* f. *Avis.* m. Melding maaken van iets. *Faire mention, parler de quelque choſe.* De laatſte brieven maaken 'er geen melding van. *Les dernieres lettres n'en font point de mention, n'en diſent rien, n'en parlent pas.*

MELISSE. f. Kruid met een citroen geur, ook *Conſilje de grein* genaamd. *Meliſſe.* f. *herbe dont les feuilles ſemblables au marrube noir, ont l'odeur de citron.*

MELIZOEN. n. De bloedloop *of* 't rood melizoen. *La dyſſenterie, caqueſangue.* f. *Flux de ſang.* m.

MELK. f. Koe zog. *Du lait.* Verſche melk, zoete melk. *Du lait frais, du lait doux* ou *du lait,* ſimplement. Dikke melk, geronne melk. *Du lait caillé.* Afgerapte melk. *Du petit lait, du lait ecreme.* Kaarnemelk. *Du lait de beure* ou *du lait battu.* Schaape, geite melk. *Du lait de brebis, de chevre.* Ezelinne melk. *Du lait d'Aneſſe.* Vyge MELK, ſap uit de verſſe vyg vloeyende. *Du lait de figue.* Zyn aangezigt met maagde MELK ſchoon maaken. *Se nettoyer, decraſſer le viſage avec du lait virginal.* Zyn melk ophaalen; haaſtig, gaande worden. *Prendre la chevre, la mouche; monter ſur ſes grands chevaux.* MELKAGTIGE of ſappige planten. *Des plantes laiteuſes.* De MELK-ADERS. *Les veines laitées.* MELK-BOER. *Payſan qui apporte du lait, homme au lait.* MELK-BOERIN, melkvrouw, melkwyf. *Laitiere, femme au lait.* MELK-EMMER. *Seau au lait.* m. De koeyen MELKEN. *Traire les vaches.* Iemand MELKEN, uitzuipen. *Succer, manger quelqu'un.* MELKER, koe melker. *Celui qui trait les vaches.* MELK-KAARN. *Barate.* f. In Oorlogstyd is Holland de MELK-KOE der Hoogduitſe Hulpbenden. *En temps de Guerre la Hollande eſt la vache à lait des Troupes Auxiliaires d'Allemagne.* MELK-MEID, melkmeisje. *Laitiere, jeune laitiere.* MELK-MOUT, melkbak. *Auge à lait.* m. Een MELKMUIL, jonge lafbek, hokkeling. *Un jeune levron, une jeune garbe, un etourneau.*

MELK-

MELKPOT. *Pot au lait.* m. MELKSCHUITJE. n. *Petit bateau de laitiere, de Payſan au lait.* MELKTANDEN, eerſte tanden, wiſſel-tanden. *Dents de lait.* m. pl. MELKVROUW, melkwyf. *Femme au lait, laitiere.* De MELKWEG of 't Sterreveld van 't Firmament, *Via Lactea* in 't Latyn. *La voye Lactée* ou *le chemin de Saint Jacques.* De MELKWEG zoud ook voor de weg die de Melkmeisjes &c. in 't uit melken gaan, gewoonlyk houden. *Le chemin, le ſentier des Payſanes qui vont traire les vaches.* MELKWYF, melkboerin, melkvrouw. *Femme au lait, laitiere.*

MELOEN. Bekende vrugt in Italie en Vrankryk gemeen, en veel ſmaakelyker dan hier. *Melon* m. Geribde meloen, ruige meloen. *Melon à côtes, melon brodé.* Meloenen op de ſneê koopen. *Acheter des melons à la coupe.* Een goede meloen brengd zyn ſaus mede. *Un bon melon apporte ſa ſauce.* MELOEN bed. *Couche de melons.* f. MELOEN glazen. *Cloches à melons.* f. pl. MELOEN-KOOPER. *Melonier.* MELOEN SNEE. *Trenche de melon.* f. MELOEN-TUIN, meloen veld. *Meloniere.* f.

MELTER of MOUTER. Moutmaaker. *Meunier qui prepare le grain à braſſer.*

MEM. Kinderwoordje MAMA, MOEDER beteekenende. *Maman.* Daar is Mem, daar komt Mem. *Voila Maman; Maman vient.* Te Molquern en andere plaatſen in Vrieſland, heeten *Vader* en *Moeder*, *Heit* en *Mem.*

MEMORIAAL. Koopmans memorie of ſkladboek, Boek. *Memorial, Livre de Marchand ainſi nommé.* Een poſt uit het Memoriaal in 't Journaal brengen. *Tranſporter un poſte, un article du Memorial dans le Journal.*

MEMORIE, werd in de gemeenzaame ſtyl voor GEDENKENIS genomen. *Memoire.* f. Een goede, een ſterke memorie hebben. *Avoir une bonne, une forte memoire.* Hy heeft een memorie als een garnaal, hy heeft een kranke memorie. *Il a une memoire de lievre, une foible memoire.* De Ambaſſadeur van Vrankryk, van Spanje heeft een MEMORIE, een geſchrift aan den Staat overgeleverd. *L'Ambaſſadeur de France, d'Eſpagne a préſenté, delivré un Memoire à l'Etat.* MEMORIE-BOEKJE, zak boekje, Koopmans notitie boekje. *Agenda, notice.* m. *Tablettes à l'uſage d'un Marchand.* f. pl. Het is maar MEMORIE WERK, dat is maar van buiten geleerd. *Ce n'eſt que l'effet de la memoire, ce n'eſt qu'un effort de memoire.*

MEN. Verzamelend woordlidtje van 't Hoogduitſch *Man* afkomſtig, beſlaande altyd de plaats van de derde perſoon in 't eenvoud. *On, l'on.* Men zegd, men hoopt, men zal zien. *On dit, on eſpere, on verra.* Dit woordje MEN, voor 't woord MOET komende, werd altyd met IL in 't Franſch vertaald. Men moet eeten, men moet wagten, men moet werken. *Il faut manger, il faut attendre, il faut travailler.*

MENAGEEREN. v. n. Dit Onduitſch woord werd veeltyds in den zin der volgende ſpreekwyzen gezegt. Die ſtukken doen weinig tot de hoofdzaak, ik zou ze MENAGEEREN, aan een kant laaten, overſlaan. *Ces pieces ne ſont rien au principal, au fond de l'affaire, je les laiſſerois là, je les mettrois à quartier.* Die redenen, ſpreekwyzen ergeren de tedermoedige, men mogt die wel menageeren, ſpaarzaam gebruiken. *Ces raiſons, ces expreſſions là ſcandaliſent les perſonnes ſcrupuleuſes, on feroit bien de s'en ſervir peu ſouvent, d'en uſer ſobrement.*

MENGELDICHTEN. Samenmengſel van veelderhande Gedichten. *Melange, ramas de Poëſies.* m. *Poëſies mêlées.* f. pl.

MENGELEN. v. a. Samen mengen, ſchakeeren. *Mêler, melanger, nuancer.* De coleuren wel mengelen. *Nuancer, mêler bien les couleurs.* MENGELING, ſchakeering der coleuren. *Nuance.* f. *Melange, aſſortiment des couleurs.* m.

MENGELMOES. n. Gemengde koſt, vreemde kokagie. *Salmigondis, tripotage.* m. Ik mag dat mengelmoes niet. *Je n'aime point ce ſalmigondis, ce tripotage là.* Ik kan uit dat MENGELMOES, die brabbeling niets verſtaan, begrypen. *Je ne ſçaurois rien comprendre à ce galimathias, à ce baragouinage.*

MENGELSTOFFEN. Gemengde ſtoffen, als men van boeken ſpreekt. De Mengelſtoffen, gemengde Werken van den Heer T. *Les Oeuvres melées, les Bigarrures de Monſieur T.*

MENGEN. v. a. Onder een *of* ſamen mengen. *Mêler, melanger, mixtionner.* De verwen mengen. *Mêler, melanger les couleurs.* Kruiden mengen, onder een, ſamen mengen. *Mêler des herbes enſemble, mettre des herbes les unes avec les autres.* Wynen MENGEN, ſamen mengen, ſnyden. *Melanger, braſſer, mixtionner des vins.* Zig MENGEN, ſteeken in een ander mans zaaken *Se mêler des affaires d'autrui.* MENGING of MENGELING der coleuren. *Melange des couleurs.* m.

MENGSEL. n. Menging, mengeling. *Melange.* m. Mengſel, ſamenmengſel van verſcheide kruiden. *Melange de pluſieurs herbes.* MENGSEL, ſamenmengſel van verſcheide vochten. *Melange de pluſieurs liqueurs.* m. *Mixtion.* f.

MENIE. f. Uitgebrand loodwit. *Mine de plomb, ceruſe brulée dans une fournaiſe.* f. De menie diend om in miniatuur te ſchilderen, en is een vyand der andere verwen. *La Mine de plomb ſert à peindre en miniature, & eſt ennemie des autres couleurs.*

MENIG. Adv. Verſcheide, meer dan een. *Maint, plus d'un, pluſieurs.* Menig menſch zegt het geen hy niet denkt. *Mainte perſonne dit ce qu'elle ne penſe pas.* Ik kan 'er menig een die 't niet doen zoude. *J'en connois plus d'un, j'en connois maint & maint qui ne le feroit pas.* Zoo MENIG Duits woord als wy ſpreeken, zoo menigen duit betaalen wy. *Autant de mots Flamands que nous diſons, autant de dutes payons nous.* Hy zal komen, zeg ik u; ja, zoo menigen Fransman! gekſch: *Il viendra, vous dis-je; oui, je t'en caſſe, attendez moi ſous l'orme!*

MENIGERHANDE, MENIGDERLEI ſoorten van waaren. *De differentes, de diverſes ſortes, eſpeces de marchandiſes.*

MENIGMAAL. Adv. MENIGREIS. Verſcheide maal. *Pluſieurs fois, ſouvent.* Ik heb 'er menigmaal geweeſt. *J'y ai été pluſieurs fois.* Gy zult een plak hebben zoo MENIGMAAL, zoo dikwyls als gy 't weer doet. *Vous aurez une ferule chaque fois, auſſi ſouvent que vous le ferez encore.*

MENIGTE. f. Veelheid, groot getal. *Quantité, multitude.* f. Welk een menigte vogels, viſſen, ſprinkhanen! *Quelle quantité, multitude d'oiſeaux, de poiſſons, de ſauterelles!* De menigte doet doolen. *La multitude, le grand nombre fait errer.* Daar zullen appelen in MENIGTE, in overvloed zyn. *Il y aura des pommes en quantité, en abondance, à foiſon.*

MENIGVULDIG. Adj. VEELVOUDIG. *Frequent, en grand nombre, nombreux, abondant.* Die menigvuldige bezoeken behaagen den man geenzins. *Ces frequentes viſites ne plaiſent aucunement au mari.* Gods goedheden zyn menigvuldig. *Les bontez de Dieu ſont en grand nombre, ſont abondantes.* De menigvuldige regen bederft de vrugten. *L'abondance de pluye gâte*

las

les fruits. Zyne menigvuldige dienſten wierden eindelyk beloond. *Ses nombreux, ſes frequents ſervices furent enfin recompenſez.* De MENIGVULDIGHEID der goedheden Gods, der dienſten aan 't Vaderland beweezen. *La quantité, multitude, le grand nombre des bontez de Dieu, des ſervices rendus à la Patrie.* MENIGVULDIGHEID, overvloed van vrugten. *Quantité, abondance de fruits.* f. MENIGVULDIGLYK. Adv. *Abondamment, en quantité.* Dat Gods goedheden MENIGVULDIG WORDEN over u! *Que les bontez, les faveurs de Dieu ſe multiplient envers vous!*

MENIGWERF. Adv. Menigmalen. *Pluſieurs fois.* Hy had het menigwerf gezegd, gedaan. *Il l'avoit dit, il l'avoit fait pluſieurs fois.*

MENIST, werd kortheidshalven voor MENNONIST, Mennôs gezinde, gezegt. *Mennoniſte, Anabaptiſte de la Secte de Menno, Docteur Friſon.* Een ryke Menist *Un riche Mennoniſte, Anabaptiſte.* Een Menistе loopje, ſtreek. *Une rubrique d'Anabaptiſte; un retentum, un tour de Mennoniſte.* Menistе waarheid: zeker ſpel in 't welk de geen die 't verborgen getal raad, verlieſt. *Jeu ſuivant lequel celui qui devine le nombre caché dans la main de ſon camarade perd: l'action de celui qui donne à deviner s'appelle,* vendre des chevaux.

MENNEN. v. a. Leiden. *Mener, conduire.* De paarden mennen. *Mener, conduire les chevaux, tenir les guides, les rénes.* Daar was niemand die MENNEN konde, de wagen, de chais mennen konde. *Il n'y avoit perſonne qui ſçut mener, qui fut capable de conduire la voiture.*

MENNONIST ofte MENNO GEZIND. Aanhanger van Menno, hoofd der Vrieſſche Wederdoopers. *Mennoniſte, partiſan de Menno, chef des Anabaptiſtes Friſons.* Om dat de Mennoniſten de weerloosheid belyden, zegt den oorſpronkelyke Mercurialiſt: vechten als de Mennoniſten; door laſt en procuratie, mits betaalende. *Se battre en Mennoniſte; par procuration & en payant.*

MENSCH. m. & n. Redelyk ſchepſel, *of liever,* redekavelend, hakketeerend dier. *Homme, créature raiſonnable,* ou pluſtot, *animal raiſonnant, ergotant.* De menſch is een ſlaaf zyner hartstogten. *L'homme eſt eſclave de ſes paſſions.* 't Is een goed menſch; een fraay man, fraaye vrouw. C'*eſt une bonne perſonne.* Dat menſch is eerſt ongelukkig, te beklaagen! C'*eſt cette perſonne là qui eſt malheureuſe, à plaindre!* Daar was niet een fatſoenlyk MENSCH, geen menſch van fatſoen in de ſchuit. ruimſpr: *Il n'y avoit pas un honnête homme, pas une perſonne de façon dans la barque.* Aanziet den menſch! ſpr: van boertig beklag, als iemand zig onnozel, of beeſtagrig aanſtelt. *Qu'eſt ce que de l'homme! la pauvre eſpece que l'homme!* Geen menſch zal 'er van weeten. *Perſonne ne le ſçaura.* Een menſch ſchrikt, als hy 't hoord! *Cela fait trembler, on fremit à l'entendre!*

't MENSCHDOM, 't menſchelyk Geſlagt was in de zonde bedolven. *Le Genre humain etoit enſeveli dans le peché.*

MENSCHELYK of MENSELYK. Adj. Dat den menſch aangaat. *Humain.* 't Menſchelyk verſtand is zeer bepaald. *L'eſprit humain eſt bien borné.* De menſchelyke zwakheid blykt allezins. *La foibleſſe humaine paroit en toutes manieres.* Het eeten, drinken, ſlaapen, het doolen is MENSCHELYK, is den menſch eigen. *Il eſt de l'homme de manger, de boire, de dormir, d'errer.* Dat is MENSCHELYKER wyze ſpreekende, onmoogelyk. *Cela eſt humainement parlant, impoſſible.* De MENSCHELYKHEID is veel kwaalen onderworpen. *L'humanité eſt ſujette à bien des maux.* Alle MENSCHELYKHEID, goedaardigheid, barmhertigheid afleggen, uitſchudden. *Se depouiller de toute humanite, douceur; renoncer à toute tendreſſe.* Daar moet van de MENSCHELYKHEID, menſchelyke zwakheid wel wat onder loopen. *Il faut bien qu'il y entre un peu de l'humanite, de la foibleſſe humaine.*

MENSCHEN of MENSEN, 't meerv: van MENSCH. Alle menſchen hebben in Adam gezondigd. *Tous les hommes ont peché en Adam.* De wysheid der menſchen is dwaasheid by God. *La ſageſſe des hommes eſt folie devant Dieu.* Wat al MENSCHEN die anders doen dan zy zeggen, die anders leeven dan zy leeren! *Que de gens, que de perſonnes qui font autrement qu'ils ne diſent, qui vivent autrement qu'ils n'enſeignent!* Daar waaren veel MENSCHEN, daar was veel volk in de Kerk, in de Schouwburg. *Il y avoit bien du monde, bien des gens à l'Egliſe, à la Comedie.* Helaas, *wat zyn wy menſchen!* zeide de Edelman op 't hooren dat het paard door hem daags te vooren bereden, geſturven was. *Helas, qu'eſt ce que de nous! dit le Gentilhomme, en apprenant que le cheval qu'il avoit monté la veille etoit mort.*

MENSCHEN. Adj. Dat een menſch *of* menſchen paſt. *Qui appartient à l'homme.* Al wat door menſchen handen gewrocht is. *Tout ce qui eſt fait, travaillé de main d'homme.* Wat al MENSCHEN bloed werd 'er geſtort om de wraak der Grooten te voldoen! *Que de ſang humain il ſe repand pour ſatisfaire la vengeance des Grands!* Een MENSCHEN HAATER, menſchen vyand, een kwintige, norſe, bytende Philoſooph. *Un Miſantrope, un Philoſophe bourru, cynique.*

MENSCHEID. f. Hoedanigheid van menſch. *Humanité.* f. Jeſus Chriſtus heeft alleen naar zyn menſcheid geleeden. *Jeſus Chriſt n'a ſouffert qu'en ſon humanite.*

MENSCHWERDING. f. Aanneeming der mensheid. *Incarnation.* f. De verborgentheid der menſchwerdinge is onbegrypelyk. *Le myſtere de l'incarnation eſt incomprehenſible.*

MENSJE. n. Klein menſch. *Petit homme.* Wat een mensje, dwergje! *Quel petit homme, quel nabot!*

MERCURIUS, is de algemeene naam van Jaargeſchriften *of* loſſe bladen, daar tydingen &c. in beſchreeven zyn. *Mercure eſt le titre des livrets* ou *feuilles volantes où l'on rapporte les nouvelles du Temps &c.* De Haegſe Mercurius van den Heer DOEDYNS, heeft twee jaar lang het vermaak der fynſte geeſten geweeſt. *Le Mercure de la Haye du Sr. D. a été pendant 1698 & 1699. les delices des plus fins eſprits: l'Auteur de ce Dictionnaire en a bien voulu traduire quelques uns pour repondre à l'empreſſement de ſon Illuſtre Ami.*

MERCURIUS of MEERCUUR is de naam van der Goden Bode. *Mercure eſt le nom du Meſſager des Dieux.* De Planeet Mercuur wykt nooit boven de 20 graden van de Zon. *La Planete Mercure ne s'eloigne jamais de plus de vint degrez du Soleil* De MERCUUR of 't Kwikzilver werd voor 't zaad aller andere Bergſtoffen gehouden. *Le Mercure* ou *l'Argent vif eſt eſtime la ſemence de tous les autres Metaux.*

MERG. n Verdikte zelfſtandigheid in 't binnenſte der beenen. *Moëlle* ou *mouëlle comme il ſe prononce.* f. 't Merg uit de beenen zuigen. *Succer la moëlle des os.* Dat boek ſteekt, is vol merg, pit. *Ce livre eſt plein de moëlle, de ſuc.* MERGBEEN. n. mergpyp. *Os à moële, os moëlleux.* m.

MERGEL. Soort van kley, meſtaarde. *De la marne, terre à echauffer, engraiſſer les fonds ſteriles.* Een koude grond MERGELEN, met mergel vrugtbaar maaken.

Digitized by Google

ken. *Marner une terre froide.* MERGEL-KUIL, kley-put. *Marniere.* f. MERGELEN, uitmergelen, zal op U te zien zyn.

MERGPYP. n. zie MERGBEEN. f. *Os moëlleux, os à moëlle.* m.

MERIDIAAN. m. Middaglyn of KRING, regtlynige ſnede van den Evenaar. *Meridien.* m. *Cercle de la Sphere qui coupe l'Equateur à angle droit.* Het is middag op 't zelfde uur in alle plaatſen van de Waereld onder den zelfden Meridiaan gelegen. *Il eſt midy à pareille heure en tous les endroits du Monde ſituez ſous le même Meridien.* De Hollanders ſtellen den eerſten Meridiaan op de piek van Tenerif, de hoogſte Berg van de Waereld: de Franſchen rekenen die beweſten 't Eyland Fero.

MERK. n. Teken, zegelmerk. *Marque.* f. *Sein, ſceau.* m. De Koopman zet zyn merk op zyne baalen, kiſten &c. *Le Marchand met ſa marque, ſon ſeing ſur ſes balots, ſes caiſſes.* Dat is het merk van 't beſte zilver, van 't Engels tin. *C'eſt là la marque du meilleur argent, la marque de l'Etain d'Angleterre.* Dryſtonnen, bakens en andere Zee MERKEN. *Des tonneaux flotans, des baliſes & autres marques ſur Mer.*

MERKELYK. Adj. Aanmerkelyk, aanzienelyk. *Remarquable, notable, conſiderable.* Merkelyke vordering, merkelyke ſchade, merkelyk onderſcheid. *Progrès, dommage, difference notable, conſiderable.* Hy heeft 'er MERKELYK by gewonnen, by verlooren. *Il y a gagné, perdu conſiderablement.*

MERKEN. v. a. TEEKENEN. Een merk *of* merken maaken. *Marquer.* Baalen, vaten, kiſten merken. *Marquer des balots, des tonneaux, des caiſſes.* Lakens merken, looden. *Marquer, plomber des draps.* De jongens die Duitſch ſpreeken MERKEN, opteekenen, op de ceel merken. *Marquer les garçons qui parlent Flamand.* De MERKER van 't School. *Le marqueur de l'Ecole, des Ecoliers qui parlent Flamand.*

MERKEN. Bemerken, gewaar worden. *Remarquer, appercevoir.* Het bedrog, de liſt merken. *Remarquer, appercevoir la fourbe, la ruſe.* Ik merk wel dat gy niet te vrede zyt. *Je remarque bien, je vois bien que vous n'êtes pas content.* Niemand zal 't merken, zal 't zien. *Perſonne ne le verra, ne s'en appercevra.*

MERKPAAL. Scheidpaal. *Borne, limite.* f. *Pilier ſervant de borne, de limite.* MERKSTEEN. *Pierre ſervant de limite; borne de pierre.* f.

MERKREGEL, werd ſomtyds ter voldoening van 't Grieks woord *Aphoriſma*, gezegt. *Aphoriſme, maxime d'un Art.* m.

MERKTEEKEN. n. Kenteeken. *Marque.* f. *Caractere.* m. De edelmoedigheid is het merkteeken van een eerlyk man. *La generoſité eſt la marque, le caractere d'un honnête homme.* De volharding is 't merkteeken der Uitverkoorne. *La perſeverance eſt la marque des Elus.*

MERKWAARDIG. Adj. Aanmerkelyk, voornaam. *Conſiderable, principal.* De merkwaardigſte zaaken aanteekenen. *Noter les choſes les plus conſiderables, les principales choſes.*

MERODE, werd in den zin der volgende ſpreekwyzen gezegt. Op MERODE gaan, moeskoppen, ongelaſt op den Boer leeven. *Aller en maraude, à la picorée, aller à la petite guerre, picorer.* De MERODEURS, moeskoppers ophangen. *Pendre, brancher les picoreurs, les maraudeurs, les partis bleus.*

MERRY of MERRIE. f. Merriepaard. *Cavale, jument.* f. Een merry laaren dekken. *Faire couvrir une cavale, une jument.* De nagt MERRY, benaauwdheid in 't ſlaapen. *Cochemar.* f. *Oppreſſion que l'on ſent par fois en dormant.* MERRIE-VEULEN. *Poulain.* m.

MES. n. Bekend ſnytuig. *Couteau.* m. Een brood mes. *Un couteau à couper du pain.* Een tafel mes. *Un couteau de table.* Een knip mes. *Un couteau pliant, une jambette.* Een ſcheer MES. *Un raſoir.* Een pens MES, aan beide zyde ſcherp. *Un couteau de tripiere, tranchant des deux cotez.* Een Schoenmaakers ſny MES. *Un trenchoir de Cordonnier.* Een Tuinmans ſnoey-MES, Wyngaardeniers krom-mes. *Une ſerpette de Jardinier, de Vigneron.* Een Engels mes; mes met een ſtompe punt. *Un couteau à l'Angloiſe* ou *à pointe arondie.* Een Credens MES; mes onder breed en op de rug-zyde geſleepen. *Un couteau Bourgeois, large par embas & avec un biſeau vers le dos.* Het mes trekken, om daar iemand mede te ſnyden, te grieven. *Tirer le couteau pour en tailler, percer quelqu'un.* Zyn mes ſnyd aan weer zyden, 't is een olyke laſtertong. *Sa langue eſt un couteau de tripiere, il dechire tout le monde.* Deze ſpreekwyze kan ook betekenen: Hy wind veel; trekt geld van beide kanten. *Il gagne, profite aes deux cotez.*

MESJE. n. Klein mes. *Petit couteau.* m. Een zakmesje. *Un petit couteau de poche.* Hy komt altyd met het mesje voor den dag; 't is een plug, een bekkeſnyder, *Il eſt toujours prêt à mettre le couteau à la main; il fait toujours le mechant, c'eſt un franc goujat.*

MESSE KOKER. Kooker daar vyf, zeven, negen en meer meſſen in geſtoken werden. *Gaine à couteaux.* f. MESSEMAAKER. *Coutelier.* MESSEMAAKERY. *Coutelerie.* f. MESSE WINKEL of MESSE KRAAM. *Boutique de coutelier, de clincailler.* f.

MESSIAS. Schriftuurlyk woord Jeſus Chriſtus is de waa. Meſſias onder 't Oude Teſtament beloofd. *Jeſus Chriſt eſt le vrai Meſſie promis ſous l'Ancien Teſtament.*

MESSING. f. Geel kooper. *Du cuivre jaune* ou *du laiton gratté.*

MEST, MIST. f. Vuil paarde ſtroo &c. Paarde meſt. *Du fumier.* Koe meſt. *Fumier de vache* ou *d'etable.* Duive meſt. *Fiente de pigeon.* f.

MESTDIER. n. *Bête qu'on engraiſſe.* f. Het land MESTEN, met meſt vet maaken. *Fumer la terre.* Ganzen, varkens MESTEN, vet weyen &c. *Engraiſſer des oyes, des pourceaux.* Zig MESTEN, zyn buik dienen. *Se gorger de viandes, ſervir ſon ventre, faire du lard.* MESTHOEN. *Poularde, poule engraiſſée.* f. MESTHOOP, MISTHOOP, vulnis hoop. *Fumier, tas d'ordures.* m. MESTING van 't land, van een varken. *Engrais, engraiſſement d'une terre, d'un cochon.* m. MESTKALF, vet kalf. *Veau à l'engrais, veau gras.* m. MESTKAR, miſtkar. *Tombereau, haquet à charier du fumier.* m. MESTPOEL, meſtput. *Puits.* m. *Foſſe à fumier.* f. *Cloaque, egoût d'ecurie.* m. MEST-STAL, meſtkot. *Etable.* f. *Lieu où l'on met des bêtes à l'engrais.* MESTVARKEN. *Pourceau qu'on engraiſſe, pourceau à l'engrais.* De meeſte Monnikken zyn meſtvarkens. *La plus part des Moines ſont des cochons, pourceaux à l'engrais.* De zorgelooze Waereldlingen zyn Epicuriſche meſtvarkens. *Les mondains ſans ſouci ſont des pourceaux d'Epicure.*

MET. Aankoppelend voorzetſel. *Avec.* Alles zal wel gaan met 'er tyd. *Tout ira bien avec le temps.* Kom, gaa met ons. *Venez, allez avec nous.* Ik heb met veel vreugd vernomen dat... *J'ai appris avec beaucoup de joye que...* Een zaak met alle magt voortzetten. *Pouſſer une affaire avec toute la chaleur poſſible.*

MET, werd veeltyds zonder *avec* in 't Franſch overgezet. Een kleed met goud geborduurd. *Un habit bordé d'or.*

Digitized by Google

d'or. Met het kriekje van den dag vertrekken. *Partir à l'aube, à la pointe du jour.* Met leezen, ſchryven bezig zyn. *Etre occupé à lire, à ecrire.* Wy verneemen met de Engelſe brieven dat... *Nous apprenons par les lettres d'Angleterre que...* Hy doet niet met al. *Il ne fait rien du tout.* Ik zal het u Met den eerſten zenden. *Je vous l'enverrai au pluſtot.* Hy kwam Met de traanen in de oogen voor hem. *Il vint devant lui la larme à l'oeil.* Gy zult het doen 't zy Met of tegens dank. *Vous le ferez bongré malgré.* Deernis hebben met den ſtaat van iemand. *Avoir pitié de l'etat de quelqu'un.* Hy wierd met vier paarden van een getrokken. *Il fut tiré à quatre chevaux.* Ceſar wierd Met twee en twintig ſteeken gewond. *Ceſar fut bleſſé de vint deux coups.* Wy hebben met ons driën tien gulden verteert. *Nous avons depenſé dix livres à nous trois.* Laat my met vrede, ik heb met die praatjes niet te doen. *Laiſſez moi en repos, je n'ai que faire de ces contes-là.*

METAAL. n. Vloeybaar en handelbaar Bergſtof. *Metail, Metal.* m. *Corps ſolide, fuſible & malleable.* 't Goud is 't zwaarſte, 't koſtelykſte metaal. *L'Or eſt le metal le plus peſant, le plus precieux.* Metaal geſchut, gegoote koper geſchut. *Du canon de bronze.* Metaal beeld, koper beeld. *Statuë de bronze.* f. Prins Robberts metaal, ſamenmengſel van koper, goud en zilver. *Bronze doré.* m. *compoſition où le cuivre domine & dans laquelle il entre de l'argent, de l'or.* Orodes Koning der Parthen, Craſſus overwonnen hebbende, liet hem het hoofd afhouwen, de mond openen en daar geſmolte goud ingieten; zeggende, verzadigd u nu met het metaal daar gy al uw leven zoo hongerig naar geweeſt zyt. *Raſſaſie toy du metail dont tu as été ſi affamé pendant ta vie.*

MET-EEN. Adv. Ter ZELVER tyd. *En même temps.* Gaat met een by de Kleermaaker aan. *Paſſez tout d'un temps, en même temps chez le Tailleur.*

MET'ERDAAD. Adv. In der daad. *En effet.* Gebruik geen meer woorden, maar toond het met'erdaad. *N'uſez pas de plus de paroles, mais montrez le en effet, montrez des effets.*

MET'ERDOOD. De overſpeelen werden in Zwitſerland met'erdood geſtraft. *Les adulteres ſe puniſſent de mort en Suiſſe.*

METER of MEETER. Peetemoey, Doopheſſter. *Marraine.*

METGEZEL, MEDEMAKKER. *Camarade, Compagnon.* Metgezellin. *Compagne.*

METSELAAR. Bekend werkman. *Maçon, Maſſon.* Een Metſelaars Baas. *Un Maitre Maçon, un Maçon & Architecte.* Een Metſelaars knegt. *Un Maſſon, valet de Maçon.* Metselen. v. n. met metſelwerk bezig zyn. *Maçonner, travailler en maçonnerie.* In een oud huis valt altyd wat te metſelen. *Dans une vieille maiſon il y a toujours quelque choſe à maçonner.* Nieuw, oud Metselwerk. *Maçonnerie neuve, ancienne.* f. Ligt, zwaar metſelwerk. *Maçonnerie legere, ſolide.*

METTEN. Morgen-zang, Kerk gezang, ochtend getyde. *Matines.* f. pl. *L'office de nuit.* De Metten zingen, de Metten bywoonen. *Chanter Matines, aſſiſter à Matines.* Iemand de metten voorleezen, iemand kapittelen. *Chanter matines à quelqu'un, chapitrer quelqu'un, lui chanter ſa game.*

METWORST. n. Groote worſt, ſterk gekruide worſt. *Groſſe andouille bien epicée.* f. *Eſpece de mortadelle.*

MEUBELEN. Ond: w: zie Huisraad, Imboel. Al die ſchoone meubelen wierden in 't water gegooyd, ſtukken geſlagen. *Tous ces beaux meubles furent jettez dans l'eau, briſez en pieces.* De Meubelkamer der Staeten; de Zaal in welke de veroverde Vaandels &c. te pronk gezet werden, tot dat men die in de groote Zaal ophange. *La Salle aux Meubles,* ou pluſtot, *la Garderobe de Meſſieurs les Etats; endroit où l'on garde les drapeaux &c. remportez ſur l'Ennemi, jusqu'à ce qu'on les pende dans la grande Salle du Palais.*

MEUKEN. v. n. Zagtjes ſtooven. *Etuver doucement, ſe mitonner, mugoter, cuire à petit feu.* De koſt, de ſpys, het eeten laaten meuken. *Laiſſer mitonner, mugoter le manger, la viande.*

MEULEN, werd in de gemeenzame ſtyl voor Molen gezegt. *Moulin* m.

MEVROUW. Tytel de hoog Adelyke Vrouwen eigen. *Madame.* Mevrouw de Gravinne, de Hartoginne, de Vorſtinne van... *Madame la Comteſſe, la Ducheſſe, la Princeſſe de...* Mevrouw indien 't uw Majeſteit behaagde, beliefde. *Madame, s'il plaiſoit à votre Majeſte.* De koſtelyke kleeren en de Mevrouwen worden hoe langer hoe menigvuldiger *Les beaux habits & les Madames ſe multiplient de plus en plus.*

MEY. zie MEI Bloeymaand. *May.* In 't begin, in 't laatſt van Mey. *Au commencement, à la fin de May.*

MEYER, van 't Latyns woord Major, is de naam van een Opper-Regent, hoofd van de Magiſtraat in zommige landen. *Maire, Chef de la Magiſtrature dans certains Pays.* Te Londen werd alle jaar een nieuwe Lord Meyer verkooren. *On elit tous les ans un nouveau Lord Maire à Londres.* De Meyer van Poitiers, van Bourdeaux. *Le Maire de Poitiers, de Bourdeaux.* Geduurende 't Meyerschap, Majorſchap, bewind van den Heer Nicolas, van den Hr. Lambert. *Pendant la Mairie, la Regence du Sr. Nicolas, du Sr. Lambert.*

MEYERY. f. Landſchap onder een Meyer *of* Droſt ſtaande. *Mairie, Banlieue, Juriſdiction ſous un Maire* ou *Grand Senechal.* De Vyanden ſtroopen tot in de Meyery van den Boſch. *Les Ennemis ſont des courſes juſque dans la Mairie de Bois-le-Duc.*

M I.

MIDDAG. m. Twaalf uuren over dag. *Midi.* m. Hy kwam kort voor de middag. *Il vint un peu avant midi, ſur le point de midi.* Kort op de middag, even na middag. *Incontinent après midi.* Men vind hem op den Middag, 's middags altyd t'huis. *On le trouve toujours au logis, à midi.* Gaa je van middag op de Beurs? *Allez vous à la Bourſe à midi? ce midi?* 't Middageeten, 't Middagmaal klaar maaken. *Preparer, apprêter le diné.*

MIDDAGKLAAR. Adv. Zonneklaar, blykbaarlyk. *Evidemment, clairement.* Het blykt middagklaar dat ik gelyk heb. *Il paroit evidemment, il paroit clair comme le jour que j'ai raiſon.*

MIDDAGLYN. f. MERIDIAAN in 't Onduitſch. Lyn *of* ſtreep op de Waereldkloot, van de eene Pool naar de andere loopende. *Meridien.* m. *Cercle tiré d'un Pole à l'autre.* De groote Middaglyn diend om de graaden lengte op de Aardkloot te teilen. *Le grand Meridien ſert à compter les degrez de longitude ſur le Globe Terreſtre.*

MIDDAGMAAL. n. Middag-eeten. *Diner, repas d'à midi.* m. Het middagmaal klaar maaken. *Apprêter le diner.* Kort na 't middagmaal. *Peu après le diner, à l'iſſuë du diner.* Te twaalf uuren precies Middagmaalen, 's middags eeten. *Diner preciſément à midi.*

's Middags. Adv. Op den middag. *à midi.* Hy is 's middags by zyn Boekverkooper, in 't Koffyhuis te vinden.

Digitized by Google

den. *On peut le trouver à midi chez ſon Libraire, au Caffé.*

De MIDDAGZON ſteekt geweldig. *Le Soleil brule au haut du jour, le Soleil de midi incommode, pique bien fort.*

MIDDEL. f. Middellyf. *Ceinture f. Milieu du corps.* Hy vatte hem om de middel. *Il le prit, le ſaiſit à la ceinture, au milieu du corps.* Zy heeft een heel dunne MIDDEL, dun lyſje. *Elle a la taille fort deliée, fort fine.* 't MIDDELTJE van een Juffrouw bederven. fig: ſpr: *Gâter la taille d'une Demoiſelle.*

MIDDEL. n. Werkmiddel. *Moyen, expedient.* m. Is 'er dan geen middel om het te weeten, het te beletten? *N'y a-t-il donc pas moyen de le ſçavoir, de l'empêcher?* Het middel is al gevonden. *Le moyen, l'expedient eſt deja tout trouvé.*

MIDDELAAR. Bemiddelaar. *Mediateur, Moyenneur.* Chriſtus is de eenigſte Middelaar tuſſchen God en de menſchen. *J. Chriſt eſt le ſeul Mediateur entre Dieu & les hommes.* Die Vorſt bood zig aan als Middelaar van de Vrede. *Ce Prince s'offrit pour être Mediateur de la Paix.* De Roomsgezinden agten de Maagd Maria als MIDDELAARSTER tuſſchen God en de Zondaaren. *Les Catholiques Romains eſtiment la Vierge Marie la Mediatrice entre Dieu & les Pecheurs.*

MIDDELBAAR. Adj. Middelmatig, tuſſchen beide. *Moyen, moyenne.* Stoelen van een middelbaare hoogte. *Des chaiſes de moyenne hauteur.* 't Is een man van middelbaare groote. *C'eſt un homme de mediocre grandeur, d'entre deux tailles.*

MIDDELEN. 't meerv: van MIDDEL, werkmiddel. Alle middelen beproeven, in 't werk ſtellen. *Eprouver toutes ſortes de moyens, mettre tous moyens en oeuvre.* MIDDELEN, werd meeſt voor GOEDEREN, ſchatten gezegt. *Biens, richeſſes.* De tydelyke middelen zyn vergankelyk. *Les biens temporels, les richeſſes temporelles ſont periſſables.* 't Is een man van middelen, die groote middelen, rykdommen bezit. *C'eſt un homme opulent, qui a de grands biens, de grandes richeſſes.* MIDDELEN, kan ook voor BEMIDDELEN, byleggen genomen werden. Men moet die zaak tragten te MIDDELEN, by te leggen. *Il faut tâcher de moyenner, d'accommoder cette affaire.*

MIDDELERTYD. Adv. MIDDELERWYL. *En attendant, cependant.* Middelertyd liep de Veldtogt ten einde. *Cependant, en attendant la Campagne tiroit à la fin, s'achevoit.*

De MIDDELLANDSCHE Zee: de Zee die Africa van Europa ſcheid, en welke de Oude geloofden regt in 't midden van de Waereld gelegen te zyn. *La Mer Mediterrannée* ou *la Mediterranée*, ſimplement.

't MIDDELLYF. n. *Le milieu du corps, la ceinture.* De Soldaaten ſtonden tot het middellyf in 't water. *Les Soldats etoient dans l'eau jusqu'à la ceinture.*

MIDDELLYK. Adj. Door eenig middel bewerkt, veroorzaakt. *Mediat. te.* De Genade is de middellyke oorzaak onzer behoudenis. *La Grace eſt la cauſe mediate de notre ſalut.* De menſch werkt maar op een middellyke wyze. *L'homme n'agit que d'une maniere mediate, que mediatement.*

MIDDELLYN, DIAMETRALELYN in 't Onduitſch: regt doorgaande lyn. *Ligne Diametrale, qui paſſe par le Centre d'un cercle, d'un corps ſolide.*

MIDDELMAAT. f. MAATIGHEID. Betaamelykheid, ſchappelykheid. *Mediocrité.* f. Men moet een eerlyke middelmaat in alles houden. *Il faut tenir, garder une honnête mediocrité en toutes choſes.*

MIDDELMAATIG. Adj. Middelbaar, nog te groot nog te klein. *Mediocre.* Een middelmaatig verſtand, een middelmaatige rykdom, ſchoonheid. *Un eſprit mediocre, une mediocre richeſſe, beauté.* De MIDDELMAATIGHEID, middelmaat houd ſtand. *La mediocrité eſt de durée* ou *fait qu'on ſubſiſte longtemps.*

MIDDELMUUR. gemeene muur. *Mur mitoyen.* m. *Muraille commune à deux maiſons.* f. Chriſtus heeft de MIDDELMUUR, ſcheidmuur die tuſſchen de Joodſe plegtigheden en 't Evangelium was verbrooken. *Jeſus Chriſt a rompu la paroi, la cloiſon mitoyenne qu'il y avoit entre les ceremonies Moſaïques & l'Evangile.*

't MIDDELPUNT der Aarde. *Le Centre de la Terre.* Alle zwaare dingen heilen, zakken naar hun middelpunt. *Toutes les choſes peſantes, tous les corps graves tendent vers leur centre.*

MIDDELRIFT of MIDDELSCHOT. n. Zenuwagtige ſpier welke de borſt van den onderbuik ſcheid. *Diaphragme.* m. *Muſcle nerveux qui ſepare la poitrine d'avec le bas ventre.*

MIDDELSCHOT. n Schot in een kamer, een pakhuis &c. *Cloiſon* f. *Retranchement dans une chambre, un magazin &c.* 't MIDDELSCHOT of middelſlot der neuze, de neusſcheiding. *La ſeparation du nez, le cartilage qui ſepare les deux narines.*

MIDDELSTE. Adj. Dat het midden houd. *D'entredeux, qui tient le milieu.* De middelſte vinger. *Le doigt du milieu.* De middelſte broeder. *Le ſecond frere, le puisné.* De middelſte zuſter. *La ſeconde des ſoeurs, la ſoeur entre l'ainée & la cadette.*

MIDDELWEG. m. Ryweg, groote weg. *Chemin du milieu, grand chemin.* m. Een middelweg, een middel uitvinden om de ſtrydige partyen te verzoenen. *Trouver un moyen, un temperament pour accommoder les partis oppoſez.*

MIDDEN. Adv. In 't midden. *Au milieu.* Zet de tafel in 't midden van de kamer. *Mettez la table au milieu de la chambre.* Snyd de appel midden door. *Coupez la pomme par le milieu, en deux.* De Heeren Staeten zonden eenige Heeren uit het midden van hen, om den Ambaſſadeur te verwellekomen, op te haalen. *Meſſieurs les Etats deputerent quelques uns d'entr'eux pour feliciter, conduire l'Ambaſſadeur à l'audience.*

MIDDERNAGT. Twaalf uuren in de nagt *Minuit.* Tot middernagt opzitten, kroegen, ſpeelen &c. *Se tenir ſur pied, tenir table, gobeloter, jouer juſqu'à minuit.*

MIE, MIEDE, wierd ouwelings voor TYDING gezegt. Zy bragten de mie dat de ſchepen binnen waaren. *Ils apporterent la nouvelle de l'arrivée des vaiſſeaux.* De MIEBRENGER boon brood, een fooytje geeven. *Donner une recompenſe, de quoi boire au porteur de bonnes nouvelles.*

MIER. f. Bekend diertje. *Fourmi.* f. De werkzaame, zorgdraagende mier. *La fourmi laborieuſe, prevoyante.* Een MIERE-NEST. *Une fourmillere.*

MIEREDIKS WORTEL. m. Peper wortel. *Panais ſauvage qu'on racle & mange avec la ſauce au beure qu'on fait au poiſſon &c.* m.

MIK. f. Paal, ſtaak, boven yorkswyze afloopende. *Fourche.* f. *Etançon en fourche.* m. Hy hangd in een mik, aan een mik, aan de galg. *Il pend au gibet, il orne une des fourches patibulaires.* Yzere MIK of mikken om de Bootsmaſt, de gyp en riemen in te zetten. *Chandeliers de Chaloupes.* m. pl. Terme de Mer.

MIKKEN. v. a. Doelen. *Viſer, buter, mirer.* Lang mikken alvoorens te ſchieten. *Viſer, mirer longtemps avant de tirer.* MIKKING, doeling. *Viſée.* f. MIK-YZER, doelknop op 't end van 't roer. *Bouton de mire, bouton qui ſert à prendre ſa viſée.* m.

MILD.

Digitized by Google

MILD. Adj. EDELMOEDIG. Niet karig. *Liberal, genereux.* Hy is heel mild van aard. *Il eſt d'humeur liberale, il a l'ame bien liberale.* Gy zyt al te MILD, al te verkwiſtend. *Vous êtes trop liberal, trop prodigue.* Doet uwe milde hand open, toon u eens ter degen mild. *Ouvrez votre main liberale, montrez vous genereux une fois en votre vie.* De winnende hand is mild. ſpr: *Celui qui gagne donne liberalement, eſt liberal.* Te MILD leeven, verkwiſtend zyn. *Vivre prodigalement.* MILDE wyn, mollige, zagte wyn. *Du vin moëlleux & ſtomachal.* Hy is te MILD, te gul in 't ſpreeken. *Il eſt trop ouvert, il abonde en paroles.*

MILDDAADIG, MILTDAADIG. Adj. Mild, edelmoedig. *Liberal, genereux, prodigue.* Gods milddaadige hand ſchenkt ons alles overvloedig. *La main liberale de Dieu nous fournit, elargit tout abondamment.* MILDDAADIGHEID. f. Mildheid, edelmoedigheid. *Liberalité, beneficence, generoſité.* f. MILDDAADIGLYK. Adv. *Liberalement, genereuſement.*

MILDHEID, MILDDAADIGHEID omtrent den armen. *Liberalité, beneficence envers les pauvres.* f. De MILDHEID van de Bergerakke wyn. *La douceur agréable, moëlleuſe du vin de Bergerac.*

MILIOEN. Tienmaal honderd duizend gulden. *Milion* ou *million.* m. Daar zyn by de twee milioenen zielen in Holland. *Il y a près de deux milions d'ames en Hollande.*

MILITAIR. zie KRYGSMAN. De MILITAIREN, de Krygsluiden zyn zelden geldryk. *Les Officiers, les gens de Guerre ſont rarement pecunieux.* De militaire dienſt verlaaten. *Quiter le ſervice.* De MILITIE, 't Krygsvolk monſteren. *Paſſer la Milice en revuë.*

MILT. f. Voornaam ingewand, onder aan 's menſchen linker zyde geplaatſt. *Rate.* f. *Viſcere principal place à l'hypochondre gauche.* Opgezwolle, bezwaarde milt. *Rate enflée, opilée.* De MILT *of* hom van de vis. *La laitance du poiſſon.* Van de milt ſnyden. *Erater, oter la rate.* Als een Gierigaart zyn vrouw Juweelen, een Koets, geld om te ſpeelen weigerd, is het de milt *of* de man welke haar ziek maakt? Zie het Antwoord in de *Theatre Italien, Scene de la Conſultation.*

De MILTDAMPEN, welke naar 't hoofd ſtygen, en de menſchen, voornamentlyk de vrouwen geemelyk, zwaarmoedig maaken. *Les vapeurs de rate qui montent au cerveau & rendent les perſonnes, ſurtout les femmes chagrines, melancholiques.*

MILTE HARING. Gelte haring. *Hareng laité, hareng mâle.*

MILTKRUIT. Steenvaren. *Scolopendre.* f. *Plante Medicinale, ainſi nommée.*

MILTZUGT, MILTZIEKTE. *Mal de rate.* m. MILTZUGTIG. Adj. Miltzieke. *Hypochondriaque, celui qui a mal à la rate.*

MIN, LIEFDE. f. Genegentheid, hartstogt. *Amour.* Een tedere, een zuivere Min. *Un tendre Amour, un pur Amour.* Standvaſtige, wiſpeltuurige Min. *Amour conſtant, Amour volage.* De Min is een ik weet niet wat, dat komt ik weet niet hoe, en gaat ik weet niet waar. *L'amour eſt un je ne ſçai quoi, qui vient je ne ſçai comment, & va je ne ſçai où.* De MIN, de God der Min, is de magtigſte der Goden. *L'Amour eſt le plus puiſſant des Dieux.*

MIN. Minne, Minnemoeder. *Nourrice.* Een kind te Min doen, te Min beſteeden. *Mettre un enfant en Nourrice.* Hebt gy uw Min wel lief? *Aimez vous bien votre Nourrice, votre maman teton?*

MIN. Adv. MINDER. *Moins.* Tien gulden min een oort. *Dix livres moins cinq ſous.* Ik kan 't in min dan een

nur doen. *Je le puis faire en moins d'une heure.* Hy ſprak min nog meer of ik hem veel had ſchuldig geweeſt. *Il parla ni plus ni moins que ſi je lui euſſe beaucoup dû.* Ik heb niet MINDER hart, niet minder moed als een ander. *Je n'ai pas moins de coeur, pas moins de courage qu'un autre.* 't Is niet MINDER te koop. *Cela n'eſt pas à vendre à moins.* Hy is veel MINDER van jaaren, veel jonger dan zy. *Il eſt beaucoup plus jeune qu'elle.* Hy voerd nu minder ſtaat. *Il ne le porte plus ſi beau, il a bien diminué ſon train, il fait beaucoup moins de bruit à preſent.* De MINDERE moet voor de meerdere wyken. *L'inferieur doit ceder au ſuperieur; le plus petit doit ceder au plus grand.* Zie op uw MINDER, gy zult altyd gelukkig zyn. *Regardez à plus petit que vous, vous ſerez toujours heureux.*

MINDERBROEDER. Franciſcaner Monnik. *Minime, Religieux de l'Ordre de Saint François.*

MINDEREN. v. n. Daalen, afſlaan. *Baiſſer, diminuer, ramender.* Dit mooy weer zal de prys van 't koorn doen minderen, daalen. *Ce beau temps ſera baiſſer, diminuer le prix du bled, ſera ramender le bled.* Indien de laſten ook mogten minderen. *Si les impots pouvoient baiſſer, diminuer auſſi.* De koorts is God dank aan 't MINDEREN, aan 't afgaan. *La fievre, diminuë, graces à Dieu.* Een kous MINDEREN, de maazen in 't breyen korter, kleinder toe trekken. *Amoindrir un bas, reſſerrer les mailles en achevant un bas.*

MINDERING, vermindering van prys. *Rabais.* m. *Diminution du prix.* f. Mindering van ſmert. *Diminution de douleur.*

MINDERJAARIG. Adj. & Subſt. Onmondig. *Mineur, ſous tutelle.* De MINDERJAARIGE, de minderjaarige kinderen hebben zelden reden om hunne Voogden te danken. *Les Enfans mineurs, les Mineurs ont peu ſouvent ſujet de ſe louer de leurs Tuteurs.* Geduurende de MINDERJAARIGHEID der Vorſten geſchieden dikwyls veel wanorders. *Il arrive ſouvent bien des deſordres pendant la minorité des Princes.*

De MINE of den SCHYN maaken van te willen verdraagen, te willen geld geeven. *Faire mine, faire ſemblant de vouloir s'accorder, de vouloir donner de l'argent.*

MINERAAL n. Myn *of* Bergſtof. *Mineral.* Koperrood, zwavel, ſpies-glas en andere Mineraalen. *Le vitriol, le ſouffre, l'antimoine & les autres Mineraux.* De MINERAALE of Berg wateren. *Les eaux Minerales.* MINERAAL zout. n. *Du ſel Mineral.*

MINEUR. GRAAVER, ondergraaver in een belegering dienſtig *Mineur, Pionier.* De mineur aan de Stads muur, aan 't ligchaam der Veſting hechten. *Attacher le mineur au corps de la Place.*

MINGEL. Amſterdamſe wyn-, bier-, oly-maat &c. *Mingle, meſure ſinguliere à Amſterdam, tenant à peu près bouteille.* f. Een mingel wyn, een mingel bier, een mingel oly. *Une mingle de vin, de biere, d'huile.*

De MINGOD, Cupido. *Cupidon, le Dieu d'Amour.* De MINGODINNE Venus. *Venus, Déeſſe des Amours.*

MINIATUUR of fyn Schildery, ſtip ſchilderkonſt. *Mignature* ou *Miniature.* f. Een portrait in miniatuur. *Un portrait en miniature.* Een MINIATUUR Schilder. *Un Peintre en miniature.*

MINIEVERIG of **MINNENYDIG, JALOERS** in 't Onduitſch. *Jaloux.* MINIEVERIGHEID, MINNENYD. *Jalouſie.* f.

MINISTER van Staat, **STAATSBEDIENDE,** Staatsman. *Miniſtre d'Etat.* De Miniſters van Vrankryk, van Spanjen; de Keizerlyke, de Engelſe Miniſters,

Digitized by Google

Afgezanten, Volmachthebbers. *Les Miniſtres de France, d'Eſpagne; les Miniſtres de l'Empereur, d'Angleterre.*

MINNAAR. Oppaſſer, VRYER in de Burger ſtyl. *Amant, Amoureux.* Een trouw, een ſtandvaſtig Minnaar; zeldſaame vogel op aarde. *Un Amant fidelle, conſtant; oiſeau bien rare ſur terre.* Een koude Minnaar, een koele troever. *Un Amoureux tranſi, un piſſe-froid.* Die ſchoone heeft een hoope Minnaaren. *Cette belle a grand nombre de Soupirans.* Theſeus verried Ariadne zyn ligtgeloovige MINNAARES. *Theſée trahit Ariadne ſon Amante credule.* Indien myn Minnaares met myne liefde lacht; en 't geen volgd. *Si ma Maîtreſſe ſe rit de moy; & ce qui ſuit.*

MINNE, werd voor MIN, Minnemoeder gezegt. 't Kind is te Minne, is by de Min. *L'enfant eſt en Nourrice.* MINNE, werd meeſt in den zin der volgende ſpreekwyzen gezegd. Een queſtie, geſchil in der minne byleggen, vrindelyk afdoen. *Vuider un different à l'amiable.* Een pand ter MINNE of ter MIN, een vaſt pand, a's juweelen, zilverwerk &c. dat beleend werd. *Nantiſſement, gage que l'on donne à un Créancier pour ſureté de l'argent qu'il prête.* m. Op pand ter minne geld verſchieten, leenen. *Prêter ſur gages; ſur de bons nantiſſements.*

De MINNEBRAND, MINNEGLOED is heel heftig naar Bacchus wat gevierd te hebben. *La Flamme amoureuſe eſt bien ardente après avoir un peu ſacrifié à Bacchus.* Zyn lief een MINNEBRIEF ſchryven, zenden. *Ecrire, envoyer une Lettre Amoureuſe, un billet doux à ſa Maîtreſſe, à ſon Amant.* Een MINNEDICHT, liefde Dicht, Gedicht. *Un Poëme galant.* Een MINNEDRANK, Toverdrank. *Un Philtre* ou *bruvage amoureux.* Een MINNEKLAGT in onrym *Une complainte Amoureuſe.* Een berymde MINNEKLAGT. *Une Elegie.* Een MINNELIED. n. *Une chanſon amoureuſe.* De MINNELISTEN zyn zoo menigvuldig. *Les ruſes galantes, les intrigues amoureuſes ſont en ſi grand nombre.* Brandende MINNELONKEN. *Oeillades amoureuſes, pleines de feu.* Onverzadelyke MINNELUST. *Inſatiable deſir amoureux; paſſion amoureuſe qui ne peut être ſatisfaite, aſſouvie.*

MINNELYK. Adj. en Adv. Vrindelyk, aangenaam. *Aimable, agréable, tendre.* Een minnelyk onthaal. *Un agréable, un tendre accueil.* Een minnelyk gezigt. *Un tendre, un aimable, un amoureux regard.* Zy is heel minnelyk in 't ſpreeken. *Elle a un fort doux, fort agréable parler; elle parle avec beaucoup de douceur; elle a une maniere de parler ſi douce, ſi inſinuante.* Iemand MINNELYK, vrindelyk ontfangen, bejegenen. *Recevoir, traitter quelqu'un doucement, honnêtement; faire une reception agréable, un accueil obligeant à quelqu'un.* MINNELYKHEID, vrindelykheid, beleefdheid, *Amitié, douceur, honnêteté.* f. Wy wierden op het MINNELYKST, op de verpligtenſte wyze ontfangen. *Nous fumes reçus le plus obligeamment du monde; on nous fit le plus obligeant accueil.*

MINNEMOER. Voedſter, Min. *Nourrice, Mere de lait.* Hier beſteed men Meiden en Minnemoers. *On engage ici des Servantes & des Nourrices.*

MINNEN. v. a. BEMINNEN. Lieven. *Aimer, cherir.* Alles moet minnen vroeg of laat. *Tout doit aimer tôt ou tard.* Een MINNEND, verliefd hart voeld duizend vreugden. *Un coeur amoureux goûte mille delices.*

MINNENYD. m. Jaloersheid. *Jalouſie.* f. MINNENYDIG. Adj. Jaloers. *Jaloux, ſe.* MINNEPYN, minneſmert. *Peine amoureuſe*, ou pluſtot, *amoureux martyre.*

MINNERY. Minzaame verkeering. *Amour.* m. *Galante recherche.* De Minneryen van Ovidius hebben hem duur geſtaan. *Les Amours d'Ovide lui ont couté cher.* Die MINNERY, dat vryen, die vryagie duurt te lang. *Cette amourette, cette galanterie dure trop longtemps.*

't MINNESPEL put de kragten en de beurs uit. *Le badinage amoureux, le jeu d'amour epuiſe les forces & la bourſe.* Die MINNEVLAM zal haaſt uit zyn. *Cette flamme amoureuſe ſera bien tôt eteinte.* Als 't MINNEVUUR aan 't blaaken is. *Quand le feu de l'amour eſt allumé.* Een hart door MINNEZORG verteerd. *Un coeur conſommé par l'amoureuſe inquietude.*

MINSTE, is de *Superlativus* van 't woord MINDER. Het minſte gerugt maakt een zieke wakker. *Le moindre bruit reveille un malade.* Hy heeft de minſte reden niet van klaagen. *Il n'a pas le moindre ſujet de ſe plaindre.* Ik weet 'er in 't minſte niet af. *Je n'en ſçai rien du tout, je n'en ſçai quoi que ce ſoit.* Niemand wil de MINSTE weezen. *Perſonne ne veut être le moindre, perſonne ne veut ceder à ſon prochain, ne veut paroitre moins qu'un autre.* Hy is de minſte der Broeders. *Il eſt le moindre, le dernier des Freres.* Dat is van de MINSTE, 't gaat van de minſte tot de meeſte zoo. *Cela va ainſi du plus petit au plus grand.*

MINSTE, werd ook *Adverbialiter* gebruikt. Dat is het minſte dat gy doen kond. *C'eſt là le moins que vous puiſſiez faire.* Hy is ten minſte tien jaar jonger als zy. *Il eſt du moins dix ans plus jeune qu'elle.* Laat het ten minſte een ſchelling weezen. *Donnez en du moins un eſcalin, que ce ſoit au moins un eſcalin.* Eet ten MINSTE een ſtuk eer je gaat. *Mangez du moins, au moins un morceau avant que de ſortir.* Laat my ten MINSTE toe 'er iemand te zenden. *Permettez au moins que j'y envoye quelqu'un.* Ik ben 'er in 't MINSTE niet bang voor. *Je n'en ai aucunement peur, point du tout de peur.* Ik heb hem in 't MINSTE niet beledigd. *Je ne l'ai aucunement offenſé.* Minſt geagt meeſt verlooren. ſpr: *Ce qu'on eſtime le moins eſt ſouvent le plus regretté.*

MINUET of MENUET. Naam van een der loſſe danſſen. Een Minuet danſſen. *Danſer un Menuet.*

MINUUT. f. Seſtigſte deel van een uur. *Minute, ſoixantiéme partie d'une heure.* f. 't Scheelde geen minuut. *Cela ne differa, il ne s'en falut pas une minute.*

MINUUT, MINUT. Klein ſchrift, grondſchrift, oorſpronkelyk ſchrift of eerſte opſtel van een Notariaal geſchrift. De minuut van 't Contract, van 't Teſtament beruſt by de Notaris N. *La minute du Contract, du Teſtament eſt chez le Notaire N.*

MINUUTLYN. f. Heel klein touw aldus genaamd. *De la menuë corde, de la fiſcelle.*

MINZAAM. Adj. en Adv. Minnelyk, liefralig. *Agréable, aimable.* Een minzaam gelaat, een minzaam menſch. *Une perſonne aimable, obligeante, engageante.* Hy wierd heel MINZAAM, vrindelyk ontfangen. *Il fut reçu bien agréablement; on lui fit une agréable reception.* De MINZAAMHEID, vrindelykheid, zagtmoedigen aart van een wel opgebragte Juffrouw. *La douceur, l'honnêteté, l'humeur bienfaiſante, l'agrément d'une Demoiſelle bien elevée.* Iemand MINZAAMELYK bejegenen, handelen. *Traitter quelqu'un amiablement, honnêtement, galamment.*

MINZIEK. Adj. Verliefd, lodderig. *Amoureux, paſſionné, languiſſant d'amour.* Minzieke lonken. *Des regards amoureux, tendres, languiſſans.* Een MINZIEKE natuur, geſteldheid. *Un temperament amoureux, une complexion amoureuſe.*

MIRAKEL. n. Ond: w: WONDERWERK. Wonderdaad. *Miracle, prodige.* m. Het ongeloof der menſchen

Digitized by Google

ſchen maakt de mirakelen zoo ſchaars. *L'incredulité des hommes rend les miracles ſi rares.* Een Spanjaard niet jaloers; een Italiaan gulhartig; een Franſman beſcheide; welk een mirakel! *Un Eſpagnol pas jaloux; un Italien ouvert; un François diſcret; quel miracle!* Het MIRACULEUS of wonderbeeld der Maget Maria. *L'Image miraculeuſe de la Vierge Marie.*

MIRRHE of **MYRRHE**. f. Welriekende Arabiſche gom. *De la Myrrhe* ou *Mirrhe* De beſte Mirrhe is doorſchynende. *La meilleure Mirrhe eſt tranſparente.*

MIRTH of **MIRTHEBOOM**, in 't Latyn *Myrthus.* De Mirth, Mirtheboom is altyd groen. *Le Myrthe eſt toujours verd* Daar is mannetjes en wytjes Mirht. *Il y a du Myrthe mâle & du Myrthe femelle.* De MIRTHEBOOM was Venus toegewyd. *Le Myrthe etoit conſacré à Venus.*

MIS of JAARMARKT in Duitsland. De Leipziger, de Frankfoorder Mis. *La Foire de Leipzig, de Francfort.*

MIS, woordje in de volgende zin gebruikelyk. Op MIS of raak ſchieten; in de vlugt ſchieten. *Tirer au haſard, à la volée.* Hy mikte op hem, maar hy ſchoot MIS, 't was mis. *Il viſoit à lui, il le couchoit en joue, mais il le manqua, il donna par à coté.* Dat is mis. *Le coup a manqué, le fuſil a pris un rat, la balle n'a pas touché au piquet &c.* Gy hebt MIS, gy doold, zyt 'er niet agter. *Vous vous trompez, vous errez, vous n'y êtes pas, c'eſt un abus, une mepriſe.* Dat is niet MIS, dat voeld hy wel. *Ce coup là porte bien droit, c'eſt bien rencontré, il ſent bien celui là, il en tient.*

MIS, of liever, **MISSE**, als van 't Latyn MISSA afkomſtig Misdienſt, Mis-offerhande, Offerdienſt naar de wyze der Roomsgezinden. *Meſſe.* t. De Mis bedienen. *Celebrer la Meſſe.* De Mis leezen, zingen. *Dire, chanter Meſſe.* Groote Mis. *Grand' Meſſe.* Stille Mis, prevel Mis. *Meſſe baſſe.* Zwarte Mis, Zielmis. *Meſſe des Morts.* Daar zyn MISSEN tot alderley pryzen. *Il y a des Meſſes à tous prix.* Daar van daan 't ſpreekwoord, koper geld, kopere Zielmiſſen. *Tel argent telle Meſſe; pour monnoye de cuivre, Meſſe de plomb.* 't MISBOEK of MISSAAL. *Le Miſſel* ou *livre contenant le ſervice de la Meſſe.* Indien 't MISBROOD of de Hoſtie door de *Conſecratie* in vleeſch en bloed verkeerd... *Si le pain de la Meſſe, l'Hoſtie ſe change en chair & en ſang par la conſecration...* Als de MISGOD of 't Sacrament omgedraagen werd. *Quand le Dieu de la Meſſe, le Sacrement ſe porte en proceſſion.*

MISBAAR. n. Getier, groot geraas. *Vacarme, cancan, grand bruit.* m. Wat een misbaar maakt het wyf, om dat haar man een glaasje te veel heeft. *Quel vacarme, quel cancan fait ceste femme, à cauſe que ſon mari eſt un peu gris.* Maak je daar zulk een misbaar om! *Faites vous un ſi grand bruit pour cela?*

MISBAK. n. Kwaalyk gebakken brood. *Du pain mal cuit;* mau *cuit diſent les menageres.*

MISBRUIK. n. Kwaad gebruik. *Abus, mauvais uſage.* m. Het misbruik der beſte zaaken is ſchadelyk. *L'abus, le mauvais uſage des meilleures choſes eſt nuiſible.*

MISBRUIKELYK. Adj. Dat misbruikt werd *of* kwaalyk gebruikt werd. 't Werd gezegd, maar 't is een misbruikelyk woord, een misbruikelyk zeggen. *Cela ſe dit, mais c'eſt un terme abuſif, mal adopté; mais c'eſt une expreſſion abuſive, erronnée.*

MISBRUIKEN. v. a. Kwaalyk gebruiken. *Abuſer, faire un mauvais uſage, employer mal.* Gods goedheden, 's Meeſters geduld misbruiken. *Abuſer des bontez de Dieu, abuſer de la patience du Maître.* Zyn gezag MISBRUIKEN, te veel ſteunen op zyn gezag. *Abuſer de ſon autorité, s'en prevaloir trop.* Zyne gaaven misbruiken, kwaalyk aanleggen. *Employer mal ſes talents, faire un mauvais uſage de ſes talents.* Gods naam MISBRUIKEN, iedelyk gebruiken. *Prendre le nom de Dieu en vain.* Een maagd, een dochter MISBRUIKEN, ſchenden. *Violer, deshonnorer une fille.* MISBRUIKT worden, kwaalyk gebruikt werden. *être abuſé, mal employé.* Gods goedheid werd zoo dikwils misbruikt. *On abuſe ſi ſouvent de la bonté de Dieu.* De wyn, de tabak is goed, maar die werden veeltyds misbruikt. *Le vin, le tabac eſt bon, mais on en fait ſouvent un mauvais uſage, on en fait ſouvent excès.* De MISBRUIKERS van Gods goedheden. *Ceux qui abuſent des bontez de Dieu.* De MISBRUIKERS van den tabak, van den wyn. *Ceux qui font un mauvais uſage du tabac, du vin.* MISBRUIKING van Gods goedheid. *Abus de la bonté de Dieu.* m MISBRUIKING van Gods naam. *Profanation du nom de Dieu.* f. MISBRUIKING van 's Naaſtens dochter. *Violement.* m. *Deſloration de la fille du Prochain.*

MISDAAD. f. Misdryf, ſtrafbaare daad, zonde. *Crime, forfait.* m. *Mauvaiſe action.* f. Een yſſelyke, onvergeeflyke misdaad begaan. *Commettre un crime enorme, impardonnable.* Een misdaad van gekwetſte Majeſteit. *Un crime de leze Majeſté.* God vergeeft ons genadelyk onze misdaaden. *Dieu nous pardonne miſericordieuſement nos forfaits.*

MISDAADIG. Adj. Zondig. *Criminel, pecheur.* Misdaadige begeertens. *Deſirs criminels.* Wy zyn alle MISDAADIG, misdaadige menſchen voor God. *Nous ſommes tous coupables, criminels devant Dieu.* De MISDAADIGE, misdaader ter pynbank gebragt, op 't ſchavot geleid zynde. *Le criminel etant mis à la queſtion, etant conduit ſur l'echaffaut.* De Heere Chriſtus wierd tuſchen twee MISDAADIGE, boosdoenders gekruicigd. *Jeſus Chriſt fut crucifié entre deux malfaiteurs.*

MISDAAN. part: van MISDOEN. Waar in heb ik misdaan? *En quoy ai-je manqué, peché, failli?* Zoo ik u misdaan heb, ik bid om verſchooning. *Si je vous ai offenſé, desobligé, je vous prie de m'excuſer.*

MISDEED. prer: van MISDOEN. Zoo hy misdeed, 't was buiten zyn weeten. *S'il manqua, s'il fit mal, ce fut ſans le ſçavoir.*

MISDIENST. m. Plegtelyke Kerkdienſt der Roomsgezinden. *Service de la Meſſe* ou *Service* ſimplement. Den Misdienſt bywoonen. *Aſſiſter au Service, aſſiſter à la Meſſe.*

MISDOEN. v. a. Zondigen, ſchuld begaan. *Pecher, commettre une faute.* Le Pret: *misdeed,* le Part: *misdaan.* Tegen God misdoen. *Pecher contre Dieu.* Tegen de Overheid, het Plakkaat misdoen. *Manquer, faillir, commettre faute envers le Magiſtrat, offenſer le Magiſtrat; violer, enfraindre l'Edit; contrevenir à l'Edit.* Tegen de vrindſchap MISDOEN, de vrindſchap beledigen. *Agir contre l'amitié, offenſer l'amitié.*

MISDRAGT. Misgeboorte. *Avorton, mole, monſtre; le fruit d'une fauſſe couche.* Zy bragt een misdragt ter Waereld. *Elle mit un avorton, un monſtre au Monde.*

MISDRUK. m. MACULATUUR in 't Onduits; bemorſt drukpapier, drukbladen om te pakken, peperhuisjes van te maaken &c. *Papier gâté.* m. *Impreſſion gâtée, reduite en maculature.* Wat al goede boeken werden voor misdruk verkogt! *Que de bons livres on vend pour maculature, ſervent à faire des cornets d'epices, s'en vont aux beurieres!*

MISDRYF. n. Misdaad. *Crime, deffaut.* m. Een hoofd-, een zwaar misdryf. *Un grand crime, un crime enorme.*

MISDUIDEN. v. a. Kwaalyk, verkeerd duiden. *Interpreter*

Digitized by Google

preter mal, donner un mauvais tour. Iemands woorden en daaden misduiden. *Interpreter mal les paroles & les actions de quelqu'un; donner un mauvais tour, un tour malin, un mauvais sens aux paroles & aux actions de quelqu'un; empoisonner les paroles & les actions de quelqu'un.* MISDUIDING van iemands gedrag. *Mauvais tour, mauvaise interpretation que l'on donne à la conduite de quelqu'un.*

MISGAAN. v.n. Te vergeefs gaan. *Aller en vain, perdre ses pas.* Zig aan zyn kind MISGAAN, vergrypen, vergeeten in 't kastyden van zyn kind. *S'oublier. Se transporter de colere en reprenant, châtiant son enfant.*

MISGEWAS, SLEGT GEWAS, ook wel ONKRUID. n *Mauvaise recolte.* f. ou *mauvaise herbe.* Distels en andere misgewassen. *Des chardons & autres herbes, plantes inutiles, mal venuës.*

MISGOOYEN. v.a. Niet raaken daar men naar gooyt. *Manquer, n'atteindre, ne frapper pas au but auquel on vise.*

MISGRYPEN. v. n. Niet grypen, vatten 't geen daar men naar grypt. *Manquer, ne pas saisir.* Zig MISGRYPEN, missen, dwaalen, abuis hebben, begaan. *Se meprendre, se tromper.* MISGRYPING, misslag, mistasting, dooling. *Meprise, erreur.* f. *Abus.* m.

MISGUNNEN. v. a. Benyden, niet gunnen. *Envier, porter envie.* Iemands geluk misgunnen. *Envier le bonheur, porter envie au bonheur de quelqu'un, être jaloux du bonheur de quelqu'un.* De Dienstboden het eeten misgunnen. *Envier le pain que mangent les Domestiques, plaindre le manger aux Domestiques.* MISGUNNING, benyding. *Envie, jalousie.* f. MISGUNSTIG. zie AFGUNSTIG, jaloers. *Envieux, jaloux.*

MISHAAGELYK. Adj. zie ONAANGENAAM. Aanstootelyk. *Deplaisant, choquant.*

MISHAAGEN. v.a. Kwaalyk gevallen, tegen de borst zyn. *Deplaire, desobliger, choquer.* Indien ik niet vreesde u te mishaagen. *Si je ne craignois pas de vous deplaire.*

MISHAAGEN. n. Leedtwezen, berouw. *Deplaisir, regret, repentir.* m. Een groot mishaagen toonen over zyne zonden. *Temoigner un grand deplaisir, un grand regret de ses pechez.*

MISHANDELEN. v.a. Kwaalyk handelen. *Maltraitter, insulter, outrager.* Iemand met woorden en daaden mishandelen. *Maltraitter, insulter quelqu'un de paroles & d'actions.* De Heer N. werd in die Voorreden, in dat Hekelschrift geweldig mishandeld. *Le Sieur N. est bien maltraitté dans cette Preface, dans cette Satyre.* MISHANDELING. *Mauvais traittement, outrage.* m. *Insulte, avanie.* f.

MIS HEBBEN. v.a. Dwaalen, in 't ongelyk steeken. *Se tromper, se meprendre, avoir tort.* Is dat de Heer P. niet, of zoude ik mis hebben? *N'est ce pas là le Sieur P., ou me tromperois-je?*

MIS HOOREN. v.n. Kwalyk hooren. *Entendre de travers, se tromper en entendant mal.*

MISKOGT, bekogt, bedroogen zyn in 't geen men gekogt heeft. *Avoir fait un mauvais marché, être trompé dans son achat.*

MISLEIDEN. v.a. Bedriegen. *Abuser, tromper, duper.* De ligtgeloovige misleiden. *Abuser, tromper les gens credules.* MISLEIDING. f. Bedrog. *Tromperie, erreur.* f. *Abus.* m.

MIS LOOPEN. v.n. In 't loopen missen. *Manquer en courant.* Slaa uw regter hand om, dan kond gy niet mis loopen. *Tournez à votre droite, & vous ne sçauriez manquer.* Malkander MIS LOOPEN, omtrent de zelfde weg gaan zonder malkander te ontmoeten. *Eviter fortuitement de se rencontrer en passant à quelque distance l'un de l'autre.*

MISLUKKEN. v.n. Kwaalyk slaagen. *Echouer, manquer.* In zyne onderneeming mislukken. *Manquer, echouer dans son entreprise.* MISLUKTEN aanslag. *Dessein qui a manqué, entreprise echouée.* Na 't MISLUKKEN de MISLUKKING van den aanslag. *Après la mauvaise réüssite de l'entreprise, après que le dessein fut echoué.*

MISMAAKEN. v.a. SCHENDEN. Bederven. *Defigurer, rendre difforme.* Het werk, het schrift mismaaken. *Defigurer l'ouvrage, l'ecriture.*

MISMAAKT. Adj. Geschonden. *Defiguré, difforme, rendu difforme.* Een mismaakt aangezigt. *Un visage difforme, defiguré, monstrueux.* MISMAAKTHEID van 't ligchaam, van 't verstand. *Difformité du corps, de l'esprit.*

MISMOEDIG. Adj. MOEDELOOS. Neerslagtig. *Abbattu, decouragé.* MISMOEDIG maaken. *Abbattre, decourager.* MISMOEDIG werden *S'abbattre, se decourager.* MISMOEDIGHEID, moedeloosheid, neerslagtigheid. *Abbattement, decouragement.* m.

MISNOEGD. Adj. Onvergenoegd. *Mecontent, mal satisfait.* Misnoegde Soldaaten, Onderdaanen. *Soldats, Sujets mecontens.* Titus liet niemand misnoegd van hem gaan. *Titus ne renvoyoit jamais personne mecontent.* Indien 'er kans was al de MISNOEGDE te voldoen *S'il y avoit moyen de satisfaire tous les mecontens.*

MISNOEGEN. n. Onvergenoegdheid, mishaagen. *Mecontentement, deplaisir.* Ik vrees zyn misnoegen niet. *Je ne crains pas son mecontentement.* Als ik niet vreesde u misnoegen te geeven. *Si je ne craignois pas de vous donner du deplaisir, de vous mecontenter.* Een goed kind, een eerlyk jongman vreesd zyne Meesters te MISNOEGEN, te mishaagen, misnoegen te geeven. *Un bon enfant, un honnête jeune homme craint de mecontenter ses Maitres, de deplaire à ses Maitres.* Die MISNOEGING, misnoegdheid zal wel overgaan. *Ce mecontentement passera bien.*

MISPEL. f. Bekende vrugt. *Nesse.* f. *Fruit commun.* De mispels zyn samentrekkende. *Les nesses sont astringeantes.* Met 'er tyd werden de mispelen ryp. spr: *Avec le temps & la paille les nesses meurissent,* ou bien *maille à maille se fait l'haubergeon.* De MISPELBOOM zoekt het water. *Le Nesslier cherche l'eau.*

MISPRYZELYK. Adj. Bestraffelyk, te doemen. *Condamnable, blamable.* Een mispryzelyk gedrag. *Une conduite blamable.*

MISPRYZEN. v.a. Veroordeelen, wraaken, doemen. *Blâmer, condamner.* Dien iever, die werkzaamheid is gantsch niet te mispryzen. *Ce zele, cette activité n'est point du tout à blâmer, à condamner.* Een ander mans waar, een ander mans goed MISPRYZEN, veragten. *Mepriser, rabaisser la marchandise d'autrui.*

MISRAADEN. Niet wel raaden. *Ne pas deviner juste, se tromper.*

MISRAAKEN. v. n. Missen, niet raaken. *Manquer, ne toucher pas au but où l'on vise.* Als ik u klop, zal ik niet misraaken. *Si je vous prends, je ne frapperai pas à coté.*

MISRAAMEN. v.n. Missen in 't raamen. *Manquer son coup, prendre le change.*

MISREEKENEN. v.n. Missen in 't rekenen. *Se mecompter, se meprendre, se tromper dans son calcul.* MISREEKENING, kwaade, verkeerde rekening. *Erreur de compte, de calcul.* f. *Mecompte.* m.

MISSAAL. n. dus werd het MISBOEK der Roomsch gezinden genaamd. *Missel.* m. Een Missaal, Paryshe, Roomsche druk. *Un Missel, impression de P:, impression de R:*

MIS-

Digitized by Google

MISSCHIEN. Adv Moogelyk. *Peut être.* De man is misschien al dood. *L'homme est peut-être deja mort.* Al 't geen'er van gezegt werd is maar een MISSCHIEN. *Tout ce qui s'en dit n'est qu'un peut-être.* Misschien of 't waar is. *C'est à sçavoir s'il est vrai.*

MISSCHIENIS. f. WANSCHEPSEL. n. Misdragt, wangeboorte. *Avorton, monstre, mole.* m. De vrouw mogt 'er wel een MISSCHIENIS, een kwaa kraam van krygen. *La pauvre femme en pourroit avoir, en pourroit faire une fausse couche.*

MIS SCHIETEN. v n. Schieten mis. *Manquer, ne pas toucher, frapper l'endroit où l'on vise.* De beste Schutter schiet wel eens mis. spr: *Tous les coups ne portent pas, le plus habile Arbaletrier manque bien une fois.*

MISSE of **MIS.** Misdienst. *Messe* f. De Priester, de Bisschop die de Misse bediende. *Le Prêtre, l'Evêque qui disoit la Messe, qui officiot.* Ter Misse gaan. *Aller à la Messe.*

MISSELYK. Adj. ongedaan, naar. *Deffait, rechigné, de mauvaise mine.* Die kaerel heeft een misselyke tronie, ziet 'er misselyk uit, heeft een schelmsen opslag. *Ce drole a fort mauvaise mine, a la mine sinistre, patibulaire.* Dat is een MISSELYKE, vreemde, aanstootelyke dragt. *C'est là une mode bien bizarre, choquante, une impertinente mode.* Dat is een MISSELYK, vreemd, aanstootelyk zeggen. *Ce discours là est tout à fait impertinent, choquant, scandaleux.*

MISSELYK. Adj. Flaauw, ziekelyk. *Foible, eu foiblesse.* Ik ben zoo misselyk. *Je suis si foible, j'ai si grand mal au coeur.* MISSELYKHEID, ongedaanheid, naarheid. *Air deffait, visage abbattu.* m. *Paleur affreuse.* f. MISSELYKHEID, flaauwte. *Foiblesse, defaillance* f. *Mal de coeur.* m. MISSELYK WORDEN. v. n. Flaauw worden. *Tomber en defaillance.*

MISSEN. v. n. Een mislag begaan. *Manquer, faillir.* Zyn les opzeggen zonder eens te missen. *Dire sa leçon sans manquer une seule fois.* De wyste kan wel eens missen. *Le plus sage peut bien manquer, faillir une fois.* Gissen doet missen. spr: *Les conjectures font qu'on se trompe.*

MISSEN. Niet krygen. *Manquer, ne pas avoir.* De schuit MISSEN, te laat komen aan de Kaay, aan de Poort. *Manquer la barque, venir trop tard au Quay, à la Porte.* Hy wagt daar op, maar 't zal hem MISSEN, hy zal 't niet krygen. *Il compte là dessus, mais il se trompera, il sera trompé, il n'en cassera que d'une dent.* Ik wil heen gaan, maar ik mis myn rotting, myne handschoenen. *Je veux m'en aller, mais je ne trouve pas ma canne, mes gants.* Daar zyn ze, mis je nog iets meer? *Les voilà, trouvez vous encore quelque chose à redire? vous manque-t-il, vous faut il encore quelque autre chose?*

MISSEN, werd nog in de volgende spreekwyzen gezegt. Ik mis al myn vermaak, nu ik u derven moet. *Je suis privé de tous mes plaisirs, à present qu'il faut que je vous perde.* Myn man deugd niet veel, ik zou hem evenwel niet gaerne missen. gekscb: *Mon mari ne vaut pas grand chose, je ne serois pourtant pas bien aise de le perdre.* Ik wagt vrinden te middag, ik kan u van daag niet MISSEN, niet ontbeeren, laaten wandelen. *J'attends des amis à dîner, je ne sçaurois me passer de vous aujourd'hui.* Kond gy uw horlogie, uw mantel zoo lang wel missen? *Pouvez vous bien vous passer si longtemps de votre montre, de votre manteau?* Die vrouw zal haar man wel MISSEN, zal wel gevoelen dat zy haar man niet meer heeft. *Cette femme trouvera bien son mari à redire, verra bien qu'elle n'a plus son mari.*

MISSLAG. f. Fout, schuld. *Faute, bevue.* f. Een groote een lompe misslag begaan. *Commettre une grande, une lourde faute, bevue.*

MIS SPREEKEN. v. n. Zig MISSPREEKEN, vergrypen in 't spreeken. *Se meprendre en parlant, être pris par le bec, s'enferrer.*

MIS STAAN. v. n. Kwaalyk staan. *être mal-seant, n'avoir pas bonne grace.* De degen, de bet misstaat hem niet. *L'epée, le rabat ne lui sied pas mal.* Het misstaat groote kinderen Papa en Mama te zeggen. *Il est malseant, il sied mal a de grands enfans de dire Papa & Maman.*

MISSTAL. n. MISSTALLIGHEID. Gebrek. *Desagrément, deffaut.* m. Dat woord brengd een misstal in 't Gedicht. *Ce mot cause un deffaut aans le Vers,* ou plustot, *ce mot la defigure, gâte le Vers.* MISSTALLIGE, misstaltige deelen, stukken van een Gebouw. *Parties, pieces difformes d'un Edifice.* Een misstaltig brood, misbakke brood. *Un pain biscorné, malcuit.*

MISSTAND. m. MISSTAL. Gebrek, zaak die misselyk staat. *Deffaut.* m. *Chose qui blesse, choque la vue.* Dat brengd een groote misstand in den Tuin, in 't Gebouw. *Cela produit, cause un grand deffaut au Jardin, dans l'Edifice; cela defigure le Jardin, l'Edifice.*

MIS STELLEN. Iets MIS STELLEN, kwaalyk stellen in een geschrift &c. *Poser, coucher mal une chose dans un ecrit &c.* Dat is een groote MISSTELLING, fout, mislag. *C'est une grande erreur, faute, bevue; c'est là une proposition bien fausse, bien erronnée.*

MIST of **MEST,** Stalstroo en drek. *Fumier.* m. Een burry, een schuit met mist geladen. *Une civiere, un bateau chargé de fumier.*

MIST, werd meest voor NEVEL, verdikte, dompige lugt gezegt. *Brouillard.* m. *Brume, brouee* f. Daar rees zulk een zwaare mist. *Il s'eleva, se forma un si gros brouillard, une brume si epaisse, une si epaisse brouee.* Men kon wegens de mist de Kuit niet ontdekken. *On ne pouvoit decouvrir la Cote à cause de la brume.*

MIS TASTEN. v. a. Verkeerd tasten. *Manquer ce qu'on veut saisir.* Hy wilde het kind uit het water haalen, maar hy tastede mis. *Il voulut retirer l'enfant de l'eau, mais il le manqua.* MIS TASTEN, zig verzinnen, een verkeerd oordeel vellen. *Se meprendre, donner à gauche, prendre le change.* Hy heeft daar groflyk in mis getast. *Il s'est mepris, trompé lourdement en cela, il a bien donné à gauche.* MISTASTING, dwaaling, verzinning. *Meprise, bevue, erreur.* f.

MIS TELLEN. v. a. Kwaalyk tellen. *Compter mal, se mecompter.* Hy heeft mis geteld. *Il a compté mal, il s'est mecompté, mepris.* Zig zelfs MIS TELLEN, buiten 't getal houden, zig daar niet onder rekenen. *Se mettre hors du compte, ne se pas compter avec les autres, s'oublier.* MISTELLING, misrekening. *Mecompte.* m. *Erreur de calcul.* f.

MISTEN. v. n. Nevelagtig weer maaken. *Faire brouillard, brouillasser, brumer.* Het mist heel sterk. *Il fait un gros brouillard, il brume bien fort.*

MISTIG. Adj. NEVELAGTIG. *Embrumé, chargé de brouillards.* Een mistig weer. *Un temps embrumé, couvert, chargé de brouillards.*

MIS TREEDEN. Struikelen *of* kwaalyk treeden. *Broncher, faire un faux pas.*

MISTROOSTIG. Adj. NEERSLAGTIG. Zeer bedroeft. *Abbattu, affligé, decouragé.* Die Weduw is nog heel mistroostig. *Cette Veuve est encore bien abbattuë, affligée.* Iemand MISTROOSTIG maaken, mistroostig doen werden. *Decourager quelqu'un, oter le courage à quelqu'un.* MISTROOSTIGHEID, neer-

Digitized by Google

slagtigheid, hoopeloosheid. *Abbattement, découragement, deseſpoir.* n. Uit mistrooſtigheid op een doolweg raaken. *S'abandonner à la débauche, donner dans le dereglement par deseſpoir.*

MISTROUWEN. v. a. MIS VERTROUWEN. Vermoeden, niet vertrouwen. *Se deffier, ſoupçonner, ſuſpecter.* Zyne dienſtboden, het werkvolk mistrouwen. *Se deffier de ſes domeſtiques, ſoupçonner les ouvriers.* Een Gierigaart mistrouwd zyn eige zelfs. *Un Avare ſe deffie de ſoy-même.* MISTROUWD, verdagt werden. *être ſoupçonné, tenu pour ſuſpect.*

MISTROUWEN. n. Wantrouw, agterdogt. *Meffiance, deffiance.* f. *Soupçon.* m. Iemand reden van mistrouwen geeven. *Donner à quelqu'un ſujet de meffiance, de ſoupçon.*

MISTROUWIG, MISTROUWEND. zie WANTROUWIG. *Meffiant, ſoupçonneux.* MISTROUWIGHEID, agterdogt, wantrouw. *Meffiance.* f. *Soupçon.* m.

MISVAL. m. 't Is een misval, een ongeluk. *C'eſt un malheur, un accident.* Die Juffw. heeft een MISVAL gehad, een ongelukje gekreegen. *Cette Demoiſelle a eu un petit malheur, a fait une bronchade.*

MIS VATTEN. Kwaalyk vatten, begrypen. *Comprendre, concevoir mal.* MISVATTING, kwaad begrip. *Mepriſe, bevue.* f.

MISVERSTAND. n. Kwaade opvatting, verzinning. *Malentendu.* m. *Mepriſe.* f. Daar moet een misverſtand in die zaak zyn. *Il faut qu'il y ait du mal entendu dans cette affaire.* Daar zyn groote MISVERSTANDEN, groote oneenigheden tuſſchen 't Roomſe en 't Keizerlyke Hof. *Il y a de grandes mesintelligences, de grands démêlez entre la Cour de Rome & la Cour Imperiale.* Wat een MISVERSTAND, onverſtand, dwaasheid is dat van u! *Que le bêtiſe, ignorance eſt ce à vous!*

MISVERTROUWEN of MISTROUWEN. v. a. Vermoeden. *Se deffier, ſoupçonner.* Iemand misvertrouwen. *Se deffier de quelqu'un, ſoupçonner quelqu'un.* Het MISVERTROUWEN, de wantrouw, agterdogt is de moeder van de zekerheid. spr: *La meffiance, deffiance eſt la mere de la ſureté.*

MIS WYZEN. v. n. Kwaalyk wyzen. *Marquer à faux, indiquer mal.* Miswyzende Compas-naald. *Aiguille de Bouſſole affolée.* f. *Aiguille qui marque mal le Nord.* De MISWYZING van 't Compas is omtrent de Caap zigtbaar, merkelyk. *La variation de la Bouſſole eſt viſible, remarquable autour du Cap.*

MISZAAKEN. zie ONTKENNEN. Een dief MISZAAKEN, verzwygen, ten zynen huize hebben en ontkennen. *Receler un voleur & nier qu'il ſoit dans la maiſon.* MISZAAKING, verzaaking, ontkenning. *Deni.* m *Denegation.* f.

MITHRIDAAT, anders, TRIAKEL, ORVIETAAN. Tegen-vergif uitgevonden door den vermaarden Koning van Pontus, die daar van dagelyks innam om niet vergeeven te werden. *Mithridate, Antidote, contrepoiſon.* m. *Eſpece de Teriaque* ou *d'Orvietan inventé par le fameux Mithridate, Roy de Pont, qui en prenoit tous les jours pour n'être point empoiſonné.*

MITS. Bywoord in den volgenden zin gebruikelyk. Dat ſtaat u vry, mits betaalende 't geen 'er toe ſtaat. *Cela vous eſt permis, en payant, pourvu que vous payiez ce qu'il appartient.* MITS dat gy 'er de helft toe geeft. *Moyennant, pourvu que vous en donniez la moitié.* De Raad maakt MITS DEZEN, of met deze bekend aan allo dien 't aangaan mag dat... *Le Conſeil fait ſçavoir par les preſentes à tous ceux qu'il appartient que...*

MITSDIEN. Adv. NADEMAAL. Dewyl. *Puiſque, d'autant.* Mitsdien de Requirant vermeend daar toe bevoegd te zyn. *D'autant, vû que le Suppliant croit être authoriſé à cela.* En MITSDIEN, overmits de Heeren van den Geregte klaar gebleeken is hoe gemelde Jan Gerritſen &c. *Et d'autant qu'il a été connu, qu'il a clairement apparu à Meſſieurs de Juſtice que le dit J. G.* De Heeren oordeelen dat MITSDIEN, dat hier mede, de zaak behoord afgedaan te weezen. *Les Meſſieurs jugent que par ainſi l'affaire doit être vuidée.*

MITSGADERS. Adv. Als mede. *Avec, comme auſſi.* Schout, Burgermeeſters, mitsgaders Schepenen en verdere Leden van den Raad. *Le Baillif, les Bourguemaîtres, comme auſſi les Echevins & autres Membres du Conſeil.*

M O.

MODDER. Grondſlyk. *De la bourbe, de la vaſe, fange.* Diep in de modder zinken. *Enfoncer bien avant dans la bourbe, la vaſe, la fange.* Een MODDERAGTIGE grond. *Un fonds vaſard, bourbeux.* Een ſloot, een gragt MODDEREN, baggeren. *Curer un foſſé, un canal; tirer la vaſe, la bourbe d'un foſſe, d'un canal.* MODDERGOOT, ſlykgoot. *Egout, canal par où s'ecoule la vaſe.* m. MODDERIG. Adj. Modderagtig. *Bourbeux, fangeux, vaſard.* Een modderige weg. *Un chemin bourbeux, fangeux.* MODDERKUIL, modderpoel. *Bourbier.* m. *Foſſe bourbeuſe, fondriere.* f. MODDERMAN. *Drageur, cureur de foſſez & de canaux.* MODDERMOLEN. *Moulin à vaſe; invention Hollandoiſe pour nettoyer, curer les canaux.* MODDERNET. zie BAGGERNET. *Poche à curer les canaux.* f. MODKERPOEL, ſtinkpoel. *Cloaque, bourbier infect, egoût puant.* m. MODDERPRAAM, modderſchouw. *Bateau plat qui ſert à tranſporter la vaſe, la bourbe qu'on tire d'un foſſé, d'un canal.* MODDERSLOOT. *Foſſé, cavin bourbeux, bourbier.* m. *Fondriere bourbeuſe.* f. MODDERSCHUIT. *Bateau à boüe, à bourbe, à l'uſage d'un cureur de canaux.*

MODE. Kleeding, zwier, aangenome dragt. *Mode.* f. *Maniere de s'habiller.* De mode veranderd alle daag. *La mode change tous les jours.* Dat is de nieuwſte mode, de nieuwſte ſnuf. *C'eſt là la plus nouvelle mode.* De gekken verzinnen de mode en de wyzen volgen die. *Les foux inventent la mode & les ſages la ſuivent.* Een MODENSE paruik, een modens kleed. *Une perruque, un habit à la mode.* Dat is al te MODIEUX, te zwierig. *Cela eſt trop mondain, trop voyant; cela donne trop dans la vuë.*

MODEL. n. Tekening, beſtek, voorbeeld waar na iets gemaakt werd. *Modelle, exemplaire, patron.* m. Naar een goed model *of* patroon werken. *Travailler ſur un bon modelle.* 't MODEL of de ſchets daar een ſchip naar gemaakt werd. *Le gabarit* ou *calibre ſuivant lequel on fait un vaiſſeau.*

MODERAAT. zie GEMATIGD. Bedaard. *Moderé, temperé.* Zoo moderaat als een Luitherſe Pfarheer. *Moderé comme un Miniſtre Lutherien.* De moderaate geeſten komen allerverſt. *Les eſprits moderez réüſſiſſent le mieux.* Had hy wat meer MODERAATHEID, bedaardheid, gemaatigdheid doen blyken. *S'il avoit montré un peu plus de moderation, de retenuë.*

MOE of MOEDE. Vermoeyd. Adj. *Las, laſſe, fatigué.* Ik ben moe gegaan. *Je ſuis las de marcher.* Hy is zyn vrouw al moe. *Il eſt deja las de ſa femme.* Och, Joosje benje de weelde moe! *Mon pauvre ami, Gilles, es tu donc las de vivre heureux!* Zig MOE-DANSSEN, LOOPEN. *Se laſſer à force de danſer, de courir; danſer, courir à n'en pouvoir plus.*

MOED, m. Moedigheid, dapperheid. *Courage.* m. *Bra-*

Digitized by Google

voure, vigueur, fermeté d'ame. f. Onverzaagde, onverwinnelyke, Helde moed. *Courage intrepide, invincible, Heroïque.* Moed krygen. *Prendre courage, s'encourager.* Den moed laaten zinken, verlooren geeven. *Perdre courage, se decourager.* Daar steekt MOED, daar steekt een groot hart in die jongeling. *Il y a du courage, du coeur chez ce jeune homme.* Ik heb wel MOED, ik maak staat dat hy nog komen zal. *J'espere, je m'assure qu'il viendra bien encore.* En ik geef de moed verlooren, ik hoop 'er niet meer op. *Et moy je perds l'esperance, je ne m'y attends plus.* Iemand in koelen MOEDE, voorbedagtelyk aanranden, doodsteeken. *Insulter, tuer quelqu'un de sang froid, de guet à pends, de propos delibere, de gayeté de coeur.* Wel te MOEDE, wel gemoed zyn. *Avoir bon courage, vivre en esperance.* Iemand in grammen MOEDE, in gramschap aanspreeken, antwoorden. *Parler, repondre à quelqu'un en colere, avec transport.* Verbeel u eens hoe iemand te MOEDE is die op een reis zoo veel verliest. *Imaginez vous ce que peut penser, en quel etat peut être une personne qui perd tant à la fois.*

MOEDELOOS. Adj. Zonder moed, verslagen. *Abbattu, decouragé, saisi, tremblant.* Een moedeloos mensch is haast verwonnen. *Un homme abbattu, decouragé, saisi de peur est bien tôt vaincu.* MOEDELOOSHEID, verslagentheid, neerslagtigheid. *Abbattement, decouragement.* m. *Faute, manque de courage.* Door moedeloosheid gaan veel onderneemingen te niet. *Plusieurs entrepriſes echoüent faute, manque de courage.*

MOEDER: dit woord is betrekkelyk op dat van KIND. *Mere: terme relatif à celui d'Enfant.* Een goede Moeder. *Une bonne Mere.* Ontaarde Moeder. *Mere denaturée.* Grootmoeder. *Grand' Mere, Ayeule.* Schoonmoeder, Stief-moeder. *Belle Mere.* Minne-moeder. *Mere Nourrice.* Een wyze Huis-moeder. *Une ſage Mere de Famille.* De Rooms Catholyken heeten de H. Maagd, Moeder Gods. *Les Catholiques Romains appellent la Sainte Vierge, Mere de Dieu.* De MOEDER of Abdis van 't Klooster. *La Mere Abeſſe, la Superieure du Cloître.* De MOEDERS of Regentinnen van 't Gasthuis. *Les Meres ou Directrices, Regentes de l'Hopital.* De Kerk is de MOEDER der Geloovige. *L'Egliſe eſt la Mere des Fidelles.* Griekenland is de Moeder der edele Konsten geweest. *La Grece a été la Mere des beaux Arts.* De Godvrugt heeft de Rykdom der Kerke gebaard, maar de Dochter heeft haar Moeder versmoord, zeide de Heilige Bernardus. *La Pieté a engendré la Richeſſe de l'Egliſe, mais la Fille a ſuffoqué la Mere, comme dit St. Bernard.* De opstyginge der Lyf-MOEDER, of van de moer. *Les vapeurs, fumées de la matrice.*

MOEDERKRUIDT. n. Kruid *Matricaria* in 't Latyn genaamd. *Matricaire.* f. *Plante Medicinale bonne contre les maux de matrice.*

MOEDERLOOS. Adj. Zonder Moeder. *Sans Mere, qui a perdu ſa Mere.* Moederlooze kinderen worden veel verzuimd, verongelykt. *On neglige beaucoup les enfans privez de Mere, on fait bien du tort aux enfans qui n'ont point de Mere.*

MOEDERLYK. Adj. Dat een Moeder betaamd. *Maternel. elle.* De Moederlyke liefde, de Moederlyke tederheid. *L'amour Maternel, la tendreſſe Maternelle.* De Moederlyke zorgen zyn teer. *Les ſoins Maternels ſont tendres.* Zy was MOEDERLYK alleen, gantsch alleen. *Elle etoit toute ſeule, il n'y avoit pas une ame avec elle.*

MOEDERMOORD. *Matricida*, ou plutôt, *Meurtre commis en la perſonne de ſa propre Mere*, aussi *Parricide* m.

MOEDERMOORDER. *Parricide, meurtrier de ſa propre Mere.*

MOEDERNAAKT. Adv. Gantsnaakt. Zy stond moedernaakt. *Elle etoit toute nuë, nue comme la main.*

MOEDERS. Adj. Dat de Moeder aangaat. Myn Moeders Broeder is myn Oom. *Le Frere de ma Mere eſt mon Oncle.* 't Moeders goed gaat aan haar kinderen. *Le bien de la Mere retourne à ſes enfans, l'apanage Maternel retourne aux Enf: de la M:* Hy is myn Neef van Moeders kant. *Il eſt mon Couſin du coté Maternel, du coté de ma Mere.*

MOEDERTAAL, MOEDERSPRAAK. Landtaal, Taal van 't Land daar men in gebooren is. *Langue Maternelle.* Hy kan alleen zyn Moedertaal. *Il ne ſçait que ſa Langue maternelle.* Het Hoogduits is de MOEDERTAAL, oorspronkelyke Taal van 't Nederduitsch. *L'Allemand eſt la Mere Langue, la Langue matrice du Holl ndois.*

MOEDERVLIES of vlies der Baarmoeder. f. *L'hymen.* m. *La Membrane de la Matrice.* f.

MOEDERZIEK. Adj. Moederzot, op zyn Moeder verzot. *Affolé de ſa Mere, attaché fortement à ſa Mere.* De Moederzieke kinderen werden zelden groote mannen. *Les enfans extrêmement attachez à flater, careſſer leurs Meres deviennent rarement de grands hommes.*

MOEDIG. Adj. Kloek, dapper, standvastig. *Courageux, brave, vaillant.* Een moedig Soldaat. *Un courageux, un brave, un vaillant ſoldat.* MOEDIG, MOEDIGLYK vechten. *Combattre vaillamment, courageuſement.* MOEDIGEN. zie AANMOEDIGEN. *Encourager.* MOEDIGHEID, moed. *Courage.* m. *Bravoure, valeur.* f. De vyand MOEDIGLYK aanvallen. *Attaquer l'Ennemi courageuſement.*

MOEDWIL. Dertelheid, brooddronkenheid. *Inſolence, mechanceté, licence effrenée, inſulte faite de gayeté de coeur.* f. De moedwil der vrye Volken gaat wel somtyds. *L'inſolence, la licence des Peuples libres va loin quelquefois.* De Soldaaten bedryven veel moedwil, groote moedwil. *Les Soldats commettent de grandes inſolences, de grands excès.* De MOEDWIL, stoutigheid van een Kind intoomen, kastyden. *Reprimer, châtier le libertinage, l'inſolence, la mechanceté d'un Enfant.*

MOEDWILLIG. Adj. Dartel en kwaadaardig. *Libertin, devergondé, inſolent.* Een moedwillig kind is des Meesters plaag. *Un enfant libertin, devergondé, un mechant enfant eſt le fleau du Maitre.* Een moedwillige Matroos, moedwillige Bootsgezel. *Un inſolent, impudent Matelot; un Matelot devergondé, inſolent, brutal.* MOEDWILLIG of MOEDWILLIGLYK, voorbedagtelyk zyn pligt verzuimen. *Negliger ſon devoir de gayeté de coeur, de propos deliberé.* De MOEDWILLIGHEID, baldaadigheid der Soldaaten intoomen, kastyden. *Refrener, châtier l'inſolence, la brutalité, le brigandage des Soldats.* MOEDWILLIGLYK, voorbedagtelyk zondigen. *Pecher de propos deliberé, de guet à pend, de gayeté de coeur.* MOEDWILLIGLYK, boosaardiglyk. *Mechamment, avec mechanceté.*

MOEI, MOEY of MUY. Vaders of Moeders Zuster. *Tante.* Hoe vaart Mejuffr. uw Moei? *Comment ſe porte Mademoiſelle votre Tante?* Goeden dag, Peete-MOEI. *Bonjour, ma Marraine.*

MOEITE of MOEYTE. f. Verdriet, arbeid, last, ongemak. *Peine, fatigue.* f. *Travail.* m. Men heeft niets zonder moeite in de Waereld. *On n'a rien ſans peine en ce Monde.* Gy neemt te veel moeite, 't hoeft niet. *Vous prenez trop de peine, il n'eſt pas neceſſaire.*

Digitized by Google

Dat is de moeite niet waard om 'er af te ſpreeken. *Cela ne vaut pas la peine d'en parler.* Dat kind doet zyne Ouders veel MOEITE, veel verdriet aan. *Cet enfant donne bien de la peine, du chagrin à ſes Pere & Mere.* Hy houd van geen moeite te doen, moeite te neemen. *Il n'aime pas à ſe peiner, à ſe contraindre.* Ik zou 'er geen meer moeite om maaken, ik zou 'er my niet verder aan ſtooren. *Je ne voudrois pas m'en embarraſſer, m'en mettre en peine davantage.*

MOEITEMAAKER. Twiſtgierig, hairig menſch, kwelgeeſt. *Noiſeux, querelleux, fâcheux.* De moeitemaakers de kamer uitdryven. *Chaſſer les gens noiſeux, les perſonnes querelleuſes de la chambre.*

MOELIE. Zwaar metſelwerk aan den ingang van een Haven, om de Schepen tegen de onſtuimigheid der Zee, en 't geweld der Vyanden te dekken. *Mole.* m. *Jettée* ou *digue maſonnée pour couvrir un Port de Mer.* De Moelie van Genua, van Algiers. *Le Mole de Genes, d'Alger.*

MOE MAAKEN. v. a. Vermoeyen. *Laſſer, fatiguer.* Het kaatſen, het danſen maakt de ſterkſte moe. *Le jeu de paume, la danſe laſſe, fatigue les plus robuſtes.* Maakt my het hoofd niet moe, praat my daar niet meer van. *Ne me rompez pas la tête, ne me fatiguez pas l'eſprit, ne m'en parlez pas davantage.*

MOER, werd in de ſtraattaal voor MOEDER gezegd. De Dochter is niet beter als de Moer. *La Fille ne vaut pas mieux que la Mere.* Ontſtelje zoo niet MOER, vrouwtje, gebuurtje! *Ne vous affligez pas tant, ne vous emportez pas ainſi bonne Femme, ma Commere, notre Voiſine!* Dunkje dat Moer Jans, Moer Pieters? *Penſez vous cela ma Commere Jeanne, ma Commere Perrette?* MOER, Wyfjes vogel, dier &c. Gelyk de Moer haare jongen voed, bezorgd. *Comme la Mere nourrit, ſoigne ſes petits.* MOER, Lyfmoeder. *Matrice.* f. Dampen van de Moer. *Vapeurs de Matrice.* Als de Moer in de keel vliegd. *Quand la Matrice remonte à la gorge.* MOER, wynmoer, grondſop. *De la lie de vin.* De wyn op de moer laaten. *Laiſſer le vin ſur la lie.* De MOER van een ſchroef, 't ſchroefgat. *L'ecrou d'une vis.* m. De ſchroef brak in de moer. *La vis ſe rompit dans l'ecrou.*

MOERAS, MARAS. n. Draſſig land, wateragtige grond. *Marais.* m. *Terre abbruvée de quantité d'eaux.* Amſterdam leid in een moeras. *Amſterdam eſt dans un marais.* Dit land is vol moeraſſen en biezen. *Ce pays eſt plein de marais & de joncs.* Zout MOERAS, zout meer, zoutpan. *Marais ſalant.* m.

MOERASSIG. Adj. MOERIG. Dras, doorweekt. *Marecageux.* Een moeraſſig land, moeraſſige grond. *Un pays, terrain marecageux; une terre marecageuſe.*

MOERBEZIEN ofte MOERBEYEN. Vrugt van den MOERBEZIE-BOOM. *Des Meures, fruit du Meurier.* De roode plekken der Moerbezien zouden een gevolg zyn van het deerlyk ongeval aan *Pyramus* en *Thisbe*, onder een Moerbezie-boom malkander beſcheiden hebbende, overgekomen: 't geen meenig Tuinman niet weet.

MOERIG. zie MOERASSIG, DRAS. Een moerig land, moerige grond. *Un pays, un terrain marecageux.*

MOERSPEL, MOERSPUL. n. Ongemak, kwalykheid uit de opſtyginge der Baarmoeder ontſtaande. *Vapeurs.* f. pl. *Mal de Mere.* m. Zoo draa de man haar in 't minſte tegenſpreekt, raakt het moerſpel weer gaande. *Dès que le Mari la contredit le moins du monde, ſes vapeurs la reprennent.* Wat weet een jongen Apoteeker, een jong Doctor van 't moerſpel te ſpreeken! *Comment eſt ce qu'un jeune Apoticaire, un jeune Medecin ira parler du mal de Mere!*

MOERVIS. Veenvis; vis in de moeren *of* maraſſen gevangen. *Du poiſſon bourbeux ou pêché dans les marecages.*

MOERZEE. zie HOOFDZEE. Onſtuimige Zee, holle Zee. *Mer orageuſe, Mer ſubitement agitée.* f.

MOES. n. Warmoes, hakmoes, moeskruiden, ketelkruiden, tuinkruiden ſamengehakt, opgekookt. *Des herbes potageres, herbes à pot; des legumes, des herbes, de la verdure à mettre au pot, bouillir, etuver.* 't Moes, de kruiden in de pot doen. *Mettre les herbes au pot.* Moes eeten, koolmoes eeten. *Manger des choux, du potage aux choux.* Appel MOES, opgekookte, geſtoofde appelen om by 't gebraad &c. te eeten. *Des pommes en marmelade ou etuvées que l'on mange avec le roti &c.* Eſau verkogt zyn regt van eerſtgeboorte om een ſchotel MOES, *Linze potagie*, zegt de Franſe text. *Eſau vendit ſon droit d'aineſſe pour un Potage de lentilles.* MOESKETEL. *Marmite.* f. *Chaudron aux herbes, à faire du potage.* m. MOESKRUIDEN, warmoes. *Herbes potageres, à mettre au pot.* MOESTUIN. *Jardin potager.* m. ou *Potager*, ſimplement.

MOESJANKEN, werd in den gemeenzaamen ſtyl, voor de MINNAAR of de GALANT SPEELEN, gezegt. *Courtiſer les Dames, faire le Galant.* Ik zal hem dat moesjanken wel verleeren, zeide daar de gebelgde Vader op. *Je l'empêcherai bien de venir courtiſer ma fille, d'en venir conter à ma fille, d'obſeder & de debaucher ma fille, dit là deſſus le Pere en colere.* De MOESJANKER, de ſnaak wierd luſtig afgetouwd. *Le Galant, le Godelureau, le Picoreur fut bien roſſé.*

MOESJE. n. Pronkpleiſtertje. *Mouche.* f. Een moesje of twee bederft niets op een ſchoon aangezigt. *Une mouche ou deux ne gâte rien ſur un beau viſage.* Zy diend haar Zuſters tot een moesje. fig: *Elle ſert de mouche à ſes Soeurs.* Een MOESJES doos. *Une boëte aux mouches.*

MOESKOPPEN. v. n. Op den Boer leeven, de Boeren kneevelen, ongelaſt buit zoeken op 't platte land. *Aller à la petite guerre, aller à la picorée, picorer, être d'un parti bleu.* De MOESKOPPERS, Boere plaagers wierden gevangen en opgeknoopt. *Les picoreurs, pillards furent attrappez & pendus.*

MOEST, is den uitgang van 't eenvoud voor de drie perſoonen des Werkwoords MOETEN, in de voorlede en in de onvolmaakte Tyd. Ik moeſt hem geeven al wat hy eiſchte. *Il falut que je lui donnaſſe, je fus obligé de lui donner tout ce qu'il demandoit.* Ik MOEST vrinden en geld hebben, ik zou vrinden en geld moeten hebben, om zoo een Proces te onderneemen. *Il faudroit que j'euſſe de l'argent & des amis pour entreprendre un tel Procès.*

MOESTEN, den uitgang der eerſte en derde perſoonen van 't woord MOETEN. Wy moeſten elk tien gulden betaalen. *Il falut que nous payaſſions, nous fumes obligez de payer chacun dix frans.* Zy MOESTEN voort vertrekken, wierden genoodzaakt voort te vertrekken. *Il falut qu'ils partiſſent d'abord, ils furent obligez, contraints de partir inceſſamment.*

MOET, Op dit woord van MOETEN afkomſtig valt heel veel te zeggen: 't kan voor eerſt als Zelfſtandig gebruikt werden. Het is een moet. *C'eſt un faire, il le faut.* Het zelfde woordje met HET gevoegd, werd altyd in 't Franſch met IL FAUT of IL DOIT overgezet. Het moet laater zyn als gy zegt, want de Poort is toe. *Il faut qu'il ſoit, il doit être plus tard que vous ne dites, car la Porte eſt fermée.* MOET, van GY voorgegaan kan tweezins uitgedrukt werden. GY MOET 'er ook gaan. *Il faut que vous y ailliez auſſi;*

ou.

Digitized by Google

ou bien, *vous devez y aller auſſi*: zynde de eerſte ſpreekwyze eigender als de tweede in 't Franſch. Gy MOET nog een daalder hebben. *Il vous faut encore une piece de trente ſous.* Hier zoud *il faut que vous ayiez* oneigender zyn. Hy MOET van daag prediken. *Il faut qu'il prêche aujourd'hui*; en ook, *il doit prêcher aujourd'hui.* Hy kan 't alleen niet doen, hy moet een hulper hebben. *Il ne ſçauroit le faire ſeul, il lui faut un aide.* Men MOET willen wat God wil. *Il faut vouloir ce que Dieu veut.* Men moet hoopen, men moet wagten, men moet zien. *Il faut eſperer, il faut attendre, il faut voir.* Zynde voor een *Infinitivus*, IL FAUT, beter en zagter Franſch als ON DOIT.

MOETEN, werd in 't Franſch met FALOIR uitgedrukt, als de daad in een ruimen zin genomen werd. Moeten eeten, moeten ſchryven. *Faloir manger, faloir ecrire.* Men moet eeten om te leeven. *Il faut manger pour vivre.* Men moet van tyd tot tyd aan zyne vrinden ſchryven. *Il faut ecrire de temps en temps à ſes amis.* Men zal hem ook moeten nooden. *Il faudra le prier, l'inviter auſſi.*

MOETEN, in een naauwen ofte volſtrekten zin genoomen werd met DEVOIR afgeleid. De ſchuit die te agt uuren van Haarlem vaart, moet te twaalf uuren te Leiden wezen. *Le bateau qui part à huit heures de Haerlem, qui part de H: à huit heures doit être à midy à Leide.* Alle menſchen moeten ſterven. *Tous les hommes doivent mourir: Il faut que tous les hommes meurent* zoude hier flaauw zyn. MOETEN, met een Zelfſtandige ter neder geſteld, werd altyd met *il me, il te, il lui, il nous, il vous, il leur faut* &c. uitgedrukt. Ik moet geld, ik moet een kleed hebben. *Il me faut de l'argent, il me faut un habit.* Hy moet iets voor zyn moeyte hebben. *Il lui faut quelque choſe pour ſa peine.* Wy moeten nog een vlesje hebben. *Il nous faut encore une bouteille.* MOETEN, werd eindelyk nog volſtrektelyk gezegt. Moeten is dwang. *Quand on eſt forcé, il n'y a raiſon qui tienne; il faut ceder à la force* Zie verders in myne *Grammatica* of *Oprechte Methode*, hoe dit woord MOETEN geconjugeerd werd.

MOETEN. Beteekend op zyn Zeemans ook zagtjes douwen, duwen. *Pouſſer, gaffer tout doucement.*

MOETSEN, MOTSEN. v. a. Kortooren, ooren en ſtaart afſnyden, als men van paarden en honden ſpreekt. *Ecourter, eſoreiller.* Een paard moetſen. *Ecourter, eſoreiller un cheval.*

MOEY of MOEI. Vaders of Moeders Zuſter. *Tante.* Indien het Moey belieft. *S'il plait à ma Tante.*

MOEYELYK. Adj. Zwaar, ongemakkelyk. *Difficile, penible.* Een moeyelyk werk, een moeyelyke onderneeming. *Un ouvrage difficile, penible; une entrepriſe difficile.* Een moeyelyke, ongemakkelyke weg. *Un chemin penible, un mauvais chemin.* Hy heeft een moeyelyke, ongemakkelyke gang. *Il a la demarche penible, malaiſée; il eſt fort incommodé.* Tiberius deed zoo wel ſterven de geene die over de dood van zyn Zuſter Druſilla bedroefd waaren als die 'er vreugd over bedreeven; zoo moeyelyk was 't hem te vergenoegen! *Tant il etoit difficile de le contenter!* Het is MOEYELYK, verdrietig zyn geld, zyn jonkheid te verliezen. *Il eſt fâcheux, chagrinant de perdre ſon argent, ſa jeuneſſe.* Zig MOEYELYK maaken, kwaad maaken, kwaad worden. *Se fâcher, ſe chagriner, ſe mettre en colere.* Iemand MOEYELYK, laſtig vallen. *Importuner, chagriner, fâcher quelqu'un; mettre quelqu'un de mauvaiſe humeur.* Ik zou u voor zoo weinig niet moeyelyk vallen, ten waare... *Je ne vous importunerois pas pour ſi peu, ſi ce n'etoit que...* De MOEYELYKHEID, zwaarigheid der onderneeminge benam hem de moed niet. *La difficulté de l'entrepriſe ne le rebuta point.* Daar komt al de MOEYELYKHEID, al de oneenigheid, al de ruſie van daan. *C'eſt de là que vient toute la meſintelligence, toute la fâcherie, tout le tintamarre.* Is dat de reden van uwe MOEYELYKHEID, gemelykheid? *Eſt ce là le ſujet de votre chagrin, de votre mauvaiſe humeur?*

MOEYEN. v. a. KWELLEN. Stooren, laſtig vallen. *Incommoder, importuner, moleſter, offenſer.* Ik zoek niemand te MOEYEN, overlaſt aan te doen. *Je ne cherche à incommoder, à offenſer, moleſter perſonne.* Zig MOEYEN, bemoeyen met de zaaken van iemand? *Se mêler, s'ingerer des affaires de quelqu'un.* Wat hebt gy 'er u meê te moeyen? *Qu'avez vous affaire de vous en mêler?* MOEYEN, werd als *Neutrum* ook gebruikt, en beteekend leet zyn, bedroeven. *Fâcher, cauſer du deplaiſir.* Het moeyd my geweldig hem in die ſtaat te zien. *Je ſuis bien fâché de le voir en cet etat là.*

MOEYTE of MOEITE. f. Ongemak. *Peine, incommodité.* f. Neem die moeite niet. *Ne prenez pas cette peine.* Hy heeft moeyte genoeg om aan de koſt te raaken. *Il a aſſez de peine à gagner ſa vie.*

MOEZELAAR, MOEZELWYN. *Du vin de Moſelle.* Een ſris glas Moezelaar is ſmaakelyk in de Zomer! *Un verre frais de vin de Moſelle eſt agreable en Eté.*

MOF. Bekend bontwerk daar men de handen in warm houd *Manchon.* m. Een zwarte, en witte mof *Un manchon noir, manchon blanc.* Mof van ſabelbont. *Manchon de martre.* Een ligt graauwe mof, ſoort van konyne mof. *Un manchon de petit gris.* Om dieswille dat hoe nader men aan 't Noorden komt, hoe meer MOFFEN en bont gedraagen werd, heet men uit ſchimp MOF, een Weſtphalinger, Drent, &c. 't Is een MOF. *C'eſt un pied-plat, un pitaud, un payſan de Weſtphalie.* 't Zyn MOFFEN en knoeten onder malkander. *Ce ſont des pieds-plats & des ruſtres tous tant qu'ils ſont!*

MOF of Groenling, vogeltje alzoo genaamd. *Un Tarin, oiſeau ainſi nommé.*

't MOFFELAND. Overyſſel, Munſterland, Weſtphaalen &c. *Le Pays des pieds-plats, des ruſtauds, des payſans de Weſtphalie.* De MOFFETAAL is zoo lomp als die ze ſpreeken. *Le jargon des payſans de Weſtphalie eſt auſſi groſſier que ceux qui le parlent.* 't Is een MOFFIN, een knoetin. *C'eſt une payſanne de Weſtphalie, une pitaude, une ruſtaude.*

MOFFELAAR. Een die handgaauw is en moffelen kan, een valſche ſpeeler. *Un filou, un faux joueur, tricheur, pipeur.* Een MOFFELAARSTER. *Une tricheuſe.* MOFFELAARY, moffeling in 't ſpeelen. *Trichement au jeu.* m. *Supercherie, filouterie.* f. MOFFELEN in 't ſpeelen, valſch ſpeelen. *Tricher, tromper au jen, eſcamoter une carte &c.* Gy moffeld, ik ſchey 'er uit. *Vous trichez, je quite le jeu.* Iets weg MOFFELEN, behendig weg ſteeken. *Eſcamoter, filouter quelque choſe, enlever quelque choſe adroitement.* Wat moffeld gy daar? *Que filoutez vous, qu'eſcamottez vous là?* MOFFELING, kaaping. *Filouterie, ſubtilité.* f.

MOGELYK of MOOGELYK. Adj. Doenlyk. *Poſſible.* Alle dingen zyn mogelyk by God. *Toutes choſes ſont poſſibles à Dieu.* Men beloofde hem alle mogelyke by-ſtand. *On lui promit toute l'aſſiſtance poſſible.* MOGELYK, misſchien is hy al weg. *Peut-être eſt il deja parti, en allé.* Over de MOGELYKHEID of onmogelykheid van 's menſchen zaligheid twiſten. *Diſputer ſur la poſſibilité ou l'impoſſibilité du ſalut de l'hom-*

Digitized by Google

l'homme. 't Is niet buiten MOGELYKHEID. *Cela n'eſt pas hors de poſſibilité.*

MOGT, 't *Preteritum* van MOOGEN of MOGEN, vermogen. Al wat hy mogt zeggen baate hem niet. *Tout ce qu'il put dire ne lui ſervit de rien.* Ik zal 't niet doen, hy MOGT kwaad worden, hy zou konnen kwaad werden. *Je n'en ferai rien, il pouroit ſe fâcher.* Hy mogt van de Prins geen kwaad hopren. *Il ne pouvoit entendre dire de mal du Prince*; ou pluſtot, *il ne pouvoit ſouffrir qu'on parlât mal du Prince.* Myn eerſte man mogt geen kaas, geen eyeren. *Mon premier Mari n'aimoit pas le fromage, les oeufs.*

MOKER. Ankerſmits hamer, zwaare hamer. *Marteau de forge.* m. *Maſſe, mailloche de fer* f. De deuren wierden met mokers en koevoeten ingeſlaagen. *Les portes furent enfoncées à coups de maſſes & de pinces de fer.* MOKERS bytel. *Coin de fer à fendre du bois.* m.

MOL. Lugtig en verfriſſend bier te Nymegen allereerſt gebrouwen; veel ligt om zyn molligheid in vergelyking der andere bieren, aldus genaamd. *De la biere de Nymegue appellée Mol.* De Mol met wagens overgevoert ſmaakt lekkerder als de andere. *Le Mol tranſporté par charroy a meilleur goût que l'autre.* Naar 't MOLHUIS gaan. *Aller au Cabaret où l'on vend du Mol.*

MOL. Bekend dier dat de grond omvroet, de tuinen beſchadigd &c. *Taupe.* f. Zoo zwart, zoo blind als een mol. *Noir, aveugle comme une taupe.* 't Kind is zoo vet als een mol. *L'enfant eſt gras à lard, n'eſt qu'un petit peloton de graiſſe.* Een MOLHOOP. *Une taupiniere.* f. Een MOLLEVAL. *Une machine à prendre des taupes.*

MOLEN. Bekend geſtel. *Moulin* m. Watermolen, windmolen. *Moulin à eau, moulin à vent.* Papier molen, kruitmolen. *Moulin à papier, moulin à poudre.* PRANGMOLEN, molen daar zekere luiden gedwongen zyn te maalen. *Moulin banal.* Een ros MOLEN. *Un moulin qu'un cheval fait tourner.* Een ſlag van de molen weg hebben, niet wel by zinnen zyn. *Avoir un coup de hache, avoir le timbre fêlé.* Dat is water in zyn molen, dat komt hem zeer wel. *C'eſt là de l'eau pour ſon moulin, c'eſt une aubeine qui lui vient.* Daar is wat in de molen, daar is iets in til. *Il y a quelque choſe ſur le tapis, il y a quelque anguille ſous roche.* Die zaak is lang in de molen, in til geweeſt. *La choſe a eté longtemps ſur le tapis, il y a longtemps qu'on en parle, delibere.* Daar is te nagt meer als de molen in 't woud om gegaan *Il s'eſt paſſé cette nuit plus qu'on ne penſe.* Een MOLENAAR geen dief, welk een wonder! *Un Meunier point larron, quel miracle!* MOLENAAR, visje als een grundeling, alzo genaamd. *Meunier* ou *Goujon.* m. *Petit poiſſon ainſi nommé.* MOLENAARS KNEGT. *Valet de Meunier.* De MOLENAARSTER, Molenaars Vrouw was met hem begaan. *La Meuniere eut pitié de lui.* De MOLEN-AS. *L'Eſſieu du moulin.* De MOLEKAP. *La cage du moulin.* Een MOLEPAARD. *Un cheval de Meule, une Roſſe.* 't Is een Meyd als een MOLEPAARD, een groote en kloeke meid. *C'eſt une Servante forte & vigoureuſe.* Hy werkt als een molenpaard om de koſt. *Il travaille comme un mulet, il ſe creve de travailler.* De MOLEPRANGER. *Le frein du moulin.* MOLENRAD. *Roue de moulin.* f. MOLEROEDE. *Verge de Moulin.* f. MOLESTANDER. *Arbre ou pilier du moulin.* m. Zoo zwaar als een MOLESTEEN. *Lourd comme une meule à moulin.* Een windMOLENTJE. *Un moulinet, un petit moulin à vent.* Het kind een molentje koopen. *Acheter un moulinet à l'enfant.* MOLEWIEK. *Aile de moulin.* f.

MOLIK. Moluk, akker *of* tuinſpook. *Epouvantail, Fantome de Jardin.* m. Hy ſtaat daar als een molik in een Kennip-akker. *Il eſt là, il ſe tient là comme un epouvantail de Cheneviere.*

MOLLEN, DOODSTEEKEN, in de gaauwdieve taal. *Tuer, capoter.* Molt hem. *Tuë le, donne lui ſon reſte.*

MOLLIG. Adj. Zagt op de borſt en lyvig. *Moëlleux, qui eſt doux à la poitrine, & qui a de la ſeve, du corps.* De opregte Bergeracque, Graves wyn is mollig. *Le veritable vin de Bergerac, de Grave eſt moëlleux, a du corps & flate le palais.* De MOLLIGHEID van de opregte Bergeracque, Graves wyn. *La moëlle, la bonne, l'agréable ſeve du vin de Bergerac, de Grave.*

MOLM, MUL of mollem, turf MOLM, gruis van turf &c. *Des miettes ou petites motes de tourbes.* ZaagMOLM. *De la ſcieure d'ais.* De MOLM, de vermolmdheid is in dat hout. *Ce bois là eſt vermoulu, rongé en dedans.*

MOM. Zwaar Bier te Brunswyk gebrouwen, en daarom Bronswyker Mom genaamd. *Du Mom, de la Biere de Bronswyk, de couleur chargée, de qualité gluante.*

MOM, werd ook kortheids halve voor MOMBAKKUS, momaangezigt gezegt. *Maſque.* m. MOMGEWAAD. n. Mommekleeren. *Habits de Maſcarade.* m. pl.

MOMAANZIGT of MOMAANGEZIGT. Grins. *Maſque.* m. Het momaanzicht der ſchynheilige afligten, afrukken; de ſchynheiligheid, 't bedrog ontdekken, aan den dag brengen. *Lever, arracher le maſque des hypocrites.* 't Momaanzigt afleggen; zig niet meer bedwingen, zig vertoonen als men inwendig is. *Lever le maſque, ne ſe contraindre plus, ſe decouvrir tel qu'on eſt.* MOMMEDANS, dans van vermomde perſoonen. *Maſcarade.* f. *Danſe de perſonnes maſquées, deguiſées.* f. *Ballet.* m. Zig MOMMEN, of liever, VERMOMMEN, vermomd gaan. *Se maſquer, courir la maſcarade.* MOMMERY, mommeſpel. n. *Mommerie, maſcarade.* f. *Deguiſement.* m. Wat een mommery is dat? *Quelle mommerie, maſcarade eſt ce là?*

MOMBER. zie VOOGD. Opzigter over een minderjaarige. *Tuteur.* MOMBERKIND, onmondig, minderjaarig kind. *Enfant mineur* ou *ſous tutelle.* MOMBERSCHAP, Voogdyſchap. *Tuteur.* f. *Qualité du Tuteur.* MOMBERSCHE of Voogdes. *Tutrice.* f.

MOMPELEN. v. n. Preutelen, prevelen, zagtjes, binnens monds praaten. *Marmotter, grommeler, parler entre les dents.* Wat hebt gy zoo te mompelen, te preutelen, te pruilen? *Qu'avez vous à marmotter, grommeler, à bouder ainſi?* Men hoord van een gevecht, van een verraad MOMPELEN, onder de hand praaten. *On entend parler tout bas d'une bataille, d'une trahiſon; il court un bruit ſourd d'une bataille, d'une trahiſon.* MOMPELING, preuteling, pruiling. *Grommelement, murmure.* m. *Bouderie.* f. MOMPELING, ſtil gerugt. *Bruit ſourd.* m. *Bruit confus & repandu ſecretement.* m.

MONARCH. zie ALLEENHEERSCHER. Volſtrekt gebieder. *Monarque, Roy* ou *Souverain abſolu.* MONARCHY. zie HEERSCHAPPY. *Monarchie.* f.

MOND of MONDT. m. Bekend gedeelte van 's menſchen ligchaam. *Bouche.* f. Een kleine, een groote, een wyde mond. *Une petite, une grande, une large bouche.* De mond openen om te ſpreeken, om te eeten, te drinken &c. *Ouvrir la bouche pour parler, pour manger, boire &c.* De MOND of uitgang van een Rivier, een Vloed. *L'embouchure d'une Riviere, d'un Fleuve.* De Donau, de Nylus, de Niger heeft verſcheide monden. *Le Danube le Nyl, le*

Ni-

Digitized by Google

Niger à plusieurs embouchures. De MOND of 't gat van een oven. *La gueule d'un four.* De MOND of ingang der maage. *L'orifice de l'estomac.* De MOND of wyde van 't geschut. *Le diametre* ou *calibre du canon.*

MOND, werd in verscheide spreekwyzen gezegt. Zyn mond toehouden, zwygen. *Se taire, tenir sa langue.* Stout in de mond, sterk in den bek zyn. *être fort en gueule.* Zy is op haar mond niet gevallen, zy is heel wel ter taal. *Elle a la langue bien pendue, le caquet bien affilé.* Iemand een vuile mond, een vuil, kwaad bescheid geeven. *Rabrouker quelqu'un, traitter quelqu'un de haut en bas.* Koud en warm uit eene mond blaazen; weifelen. *Souffler le froid & le chaud.* Iemand de mond snoeren, doen zwygen, beschaamd maaken. *Fermer la bouche à quelqu'un, lui river son clou.* Op zyn mond kloppen; als lasteraar erkend worden. *Se retracter devant le Juge, être declaré calomniateur.* Zy hoorden hem met de mond wyd open, met verwondering, verbaastheid. *Ils l'ecouterent la gueule ouverte, avec surprise.* Zig het eeten uit de mond spaaren. *Se retrancher de son ordinaire, s'oter les morceaux de la bouche.* Iemand de mond opbouden, doen bestaan. *Empêcher quelqu'un de mourir de faim.* Daar staat hy met zyn mond vol tanden! hoe staat hy te kyken voor zyn neus! *Qu'il est penaud? il a la gueule morte! le bec chut!* Iemand naar de mond praaten, iemand vleyen, kittelen. *Cajoler, flater quelqu'un; tâcher d'empaumer, d'enjoler quelq:*

MONDE. (By) MONDELING. Iemand iets by MONDE of mondeling te kennen geeven. *Donner quelque chose à connoitre verbalement, de bouche à quelqu'un.* Een MONDELINGE verklaaring. *Une declaration verbale, faite de bouche.* Hy zal zig MONDELING moeten verklaaren. *Il faudra qu'il s'explique verbalement, de bouche.*

MONDEN. v. n. PROEVEN, SMAAKEN. Smaakelyk *of* onsmaaklyk bevinden. *Trouver de bon* ou *de mauvais goût.* De wyn wel monden, wel proeven konnen. *Sçavoir bien goûter le vin.* Hoe mond u die wyn? *Comment trouvez vous ce vin là? que dites vous de ce vin là?* Hy mond my niet. *Il n'est pas de mon goût, je ne le trouve pas bon.* Die zal u ligt beter monden. *Celui ci vous semblera peut être meilleur; celui ci sera peut être plus de votre goût.*

't MONDGAT, of liever, MONDSTUK van een fluit of hoboo. *L'embouchure d'une flute, d'un haut bois.*

MONDGESPREK. n. Samenspraak over Staats zaaken. *Conference.* f. *Abouchement, entretien.* m. Met de Afgezanten in mondgesprek treeden. *Entrer en conference avec les Ambassadeurs; s'aboucher, conferer avec les Amb:* Deze twee Heeren hielden tusschen Antwerpen en 's Hertogenbosch een mondgesprek. *Ces deux Seigneurs eurent une conference, s'aboucherent entre Anvers & Bois-le-Duc.*

MONDHOUT. n. Boom *Ligustrum* in 't Latyn genaamd. *Du Troesne, Arbrisseau dont les feuilles sont blanches.* m

MONDIG. Adj. Meerderjaarig. *Majeur, en majorité.* De mondige kinderen moogen doen wat hun believt. *Les enfans majeurs, les majeurs peuvent faire ce qu'il leur plaît.* Dat meisje is vry wat MONDIG, stout in den bek. *Cette fille a le caquet bien affilé, parle bien hardiment.* Dat is MONDIGE, smaakelyke wyn. *Voila du vin delicat, qui flate le palais.* MONDIGHEID. zie MEERDERJAARIGHEID. *Majorité.* f.

MONDJE. n. Kleine mond. Wat een mondje! *La petite bouche! quelle petite bouche!* Mondje toe, hoor je wel, zwyg toch, houd u geslooten. *Bouche cousuë au moins! ne dites mot, entendez vous!* Daar schoot niet over, wy hadden maar mondjes maat. *Il ne resta rien, nous n'en eumes que pour remplir la bouche.*

MOND-KOST. Levensmiddelen. *Des provisions de bouche, des vivres, des victuailles.*

MOND-LYM. Iets met *mond-lym* vast plakken. *Coller quelque chose, attacher quelque chose avec de la colle.*

't MONDSTUK van een fluit *of* hobo. *L'embouchure d'une flute* ou *d'un hautbois.* MONDSTUK, gedeelte van 't gebit daar 't paard over kaauwd. *Emboucheure.* f. *la partie du mors qui traverse la bouche du cheval.*

MOND-VOL. Een mond vol brood, mond-vol vleesch. *Une bouchée de pain, une bouchée de viande.* Eet een mond-vol, een stukje met ons. *Mangez une bouchée, un morceau avec nous.* Drink een MOND-VOL, een slokje wyns. *Buvez un doigt, une gorgee de vin.*

MONNIK of MUNNIK. Klooster-broeder, Kloosterling. *Moine* f. Een Bedel Monnik. *Un Moine mendiant.* Een verloope Munnik. *Un Moine qui a deserté le Cloitre, qui a jetté le froc aux orties.* De graauwe Monnikken. *Les Moines gris.* MONNIKS-KAP, keuvel. *Froc, capuchon de Moine.* m. MONNIKKE Latyn, bastert Latyn. *Latin de Moines* ou *Latin de cuisine, Latin corrompu.* Het Monnikke leven is een aardig leven. *La vie Monachale est une plaisante vie.*

MONOPOLIE. Ond: w: OPKOOPING van zekere species, om 'er de markt naar eigen zinnelykheid van te konnen stellen. *Monopole.* m. *Amas qu'on fait de certaines Marchandises pour y mettre le prix à sa volonté.*

MONSTER, MONSTERDIER n. Schrikdier, wanschepsel. *Monstre.* De Griffioen, Hydra en andere Monsters daar de Ouden van spreeken. *Le Griffon, l'Hydre & les autres Monstres dont les Anciens parlent.* Men hoeft om Monsters niet te reizen naar Africa... begin van Vondels Hekeldicht tegen Prins Mauritz. *Il n'est pas besoin d'aller jusqu'en Afrique pour trouver des Monstres...*

MONSTER. Proefje, staaltje van iets. Een monster koorn, haver, rozynen. *Une montre de bled, d'avoine, de raisins.* De lakens. de stoffen die de Winkeliers om de MONSTER uitzetten. *Les draps, les etoffes que les Marchands etalent pour la montre* Een MONSTERBLAD, blad papier tot een monster, proefje dienende. *Feuille d'essai* ou *pour servir de montre.* f.

MONSTERDIER. n. MONSTER. Nero, Caligula was eer een Monsterdier dan een mensch. *Neron, Caligula etoit plustot un Monstre qu'un homme.*

MONSTEREN. v. a. OVERZIEN. De schouwing doen. *La montre, la revuë.* Men zal morgen monsteren en geld geeven. *On fera demain la montre, la revuë & on donnera de l'argent aux Matelots, aux Soldats.* Tegen iemand MONSTEREN, uithaalen. *Entrer en comparaison avec quelqu'un.*

MONSTERHEER. Commissaris van de monstering. *Commissaire des montres.* De MONSTERING passeeren. *Passer montre, passer en revuë.* Dat kan de monstering passeeren, dat kan gaan. *Cela peut passer à la montre, cela est passable.* De MONSTERMAANDEN of paayen der Soldaaten bezorgen. *Fournir la paye, la montre aux Soldats.* De MONSTERPLAATS. *Le lieu où se fait la revuë, où les Soldats passent en revuë, passent la montre.* De MONSTERROL of lyst. *Le roole ou la liste des Soldats qui passent la montre, en revuë.*

MONSTER-TEMMER. De Monster-temmer Hercules. Poët: spr: *Hercule, dompteur des Monstres.*

MONTEEREN. Met monteering voorzien. *Monter, fournir de monture.* Nieuw geworvene Ruiters monteeren, met paarden voorzien. *Monter des Cavaliers nou-*

nouvellement levez; fournir des chevaux aux recrues. Een degen, een ring MONTEEREN, opmaaken. *Monter une epée, une bague.* MONTEERING, toerusting van een Ruiter; Paard, Zaal, Laarzen, Schabrakken &c. voor een Ruiter. *Monture.* f. *Equipage d'un Cavalier.* m. De Ruiters hebben nieuwe monteering gekreegen. *Les Cavaliers ont eu une nouvelle monture.* Daar zyn twintig Ruiters met volle monteering komen overloopen. *Vint Cavaliers ont deserté avec leur monture complette.*

MOOGELYK. zie MOGELYK. Adj. Doenlyk, gebeurlyk. *Possible.* Ik zal 'er alle moogelyke zorg voor draagen. *J'en aurai tout le soin possible.* Hy denkt 'er MOOGELYK, misschien niet meer om. *Il n'y songe peut-être plus.* 't Is niet buiten MOOGELYKHEID, doenlykheid. *Cela n'est pas hors de possibilité.*

MOOGEN. v. a. Vermoogen, konnen. *Pouvoir, être en etat de faire.* Le Pret: *Mogt*, le Part: *gemogen.* God moogen bidden in alle vryheid. *Pouvoir prier Dieu en toute liberté.* Niet moogen, niet konnen lyden dat een ander wat hebbe. *Ne pouvoir souffrir qu'un autre ait quelque chose.* De meerderjaarige moogen trouwen, Testament maaken &c. *Les majeurs peuvent se marier, tester.* De zieke luiden moogen geen raauwe, zuure kost eeten. *Il n'est pas permis aux malades de manger rien de crud, de sur.* Waar moogt gy u meê bemoeyen? *Dequoy allez vous vous mêler?* Ik mag myn hoofd daar niet meê breeken. *Je n'ai pas envie, je ne suis pas d'avis d'en rompre ma tête, de m'en tourmenter l'esprit.* Geen kaas MOOGEN, konnen eeten, lusten. *N'aimer pas le fromage, ne manger pas de fromage.* Die knaap, die Jongman mag wel wat, heeft al wat veel van doen. *Ce drille, ce jeune homme là a bon appetit.* Al dat geld MAG, kan 'er niet in. *Tout cet argent n'y sçauroit entrer, tenir.*

MOOGEND. Adj. VERMOOGEND. Magtig. *Puissant, qui a du pouvoir.* De moogende, vermoogende Standen, Vorsten van 't Ryk. *Les Etats, les Princes puissans de l'Empire.* Haar HOOGMOOGENDE de Heeren Staaten Generaal. *Leurs Hautes Puissances Messieurs les Etats Generaux.*

MOOGENDHEDEN, is 't meervoud van MOOGENTHEID. God bidden voor alle Moogendheden der Aarde. *Prier Dieu pour toutes les Puissances de la Terre.* Die Vorst om zyne MOOGENDHEID, om zyn vermoogen te toonen. *Ce Prince pour montrer, faire eclatter sa puissance.* De Landen eertyds onder de Roomse MOOGENTHEID, Heerschappy gelegen. *Les Pays autrefais situez sous l'Empire Romain, dependans de la Monarchie Romaine, sous la Domination de Rome.*

MOOI of MOOY. Adj. Schoon, aangenaam. *Beau, belle.* Een mooi paard, een mooye weg, een mooi gezigt. *Un beau cheval, un beau chemin, une belle vuë.* Wat is 't mooi weer van daag! *Qu'il fait beau temps, qu'il fait beau aujourd'hui!*

MOOR. Bekend stof met een wolle inslag, scheering. *De la Moire.* Gewaterde Moor, Engelse Moor. *De la Moire ondée, tabisée; de la Moire d'Angleterre.*

MOOR. Moriaan, zwart. *More.* Zoo zwart als de Mooren van Africa, van Etiopien. *Noir comme les Mores d'Afrique, d'Etiopie.* Haar sleep wierd door een jonge Moor gedraagen. *Sa queuë etoit portée par un jeune More.*

MOORD. Doodslag, bloedstorting, moordery. *Meurtre, massacre.* m. Een yselyke, een afgryselyke moord. *Un horrible, un epouvantable meurtre, massacre.* Daar is te nagt een moord geschied. *Il s'est fait, on a commis un meurtre cette nuit.* Herodes Kinder-

MOORD, de moord der onnozele door last van Herodes. *Le massacre d'Herode, le massacre des Innocents par ordre d'Herode.* De Paryse moord, op St. Bartholomeus dag, Anno 1572, te Parys gepleegd. *Le massacre de Paris,* ou plustot, *le massacre de la Saint Barthelemi.* Een Moeder, Vader *of* Konings MOORD. *Un Parricide.* Een Broeder *of* Zuster MOORD. *Un Fratricide.* Men hoorde aan alle kanten roepen MOORD, MOORD! *On entendoit crier de tous côtez au meurtre, au meurtre!* Moord en brand schreeuwen. *Crier au meurtre & au feu!* Zy schreeuwde moord en brand, zy maakte een yselyk geweld. *Elle crioit comme si on l'eut voulu egorger!* Hy weet van de moord, hy weet wat van de zaak. *Il sçait l'affaire, il a part à l'intrigue, Il est du complot.*

MOORDBRANDER. Moordenaar en brandstichter. *Incendiaire, boutefeu & massacreur de gens.* De moordbranders wierden gevangen en gerabraakt. *Les incendiaires, les boutefeux furent saisis & rouez.*

MOORDDAADIG. Adj. Wreed, ontmenst. *Cruel, inhumain, barbare.* Een moorddaadig voorneemen. *Un dessein cruel, sanguinaire, barbare.* Hy wierd MOORDDAADIG, wreedelyk omgebragt. *Il fut cruellement, impitoyablement massacré.* MOORDDAADIGHEID, wreedheid, bloedgierigheid. *Cruauté, inhumanité, barbarie.* f.

MOORDEN. v. a. Vermoorden, doodslaan, martelen, moorddaadig ombrengen. *Massacrer, assassiner, tuer impitoyablement.* Kinderen, menschen in koelen moede morden. *Tuer, massacrer des enfans, des gens de sang froid.* Het MOORDEN en plunderen duurde tot diep in de nagt. *Le massacre, le carnage & le pillage durerent jusque bien avant dans la nuit.* Laat dat staan, dat is maar MOORDEN, het werk rabraaken, verbrodden. *Laissez cela, c'est estropier, gâter la besogne; ce n'est que bousiller.* MOORDENAAR of MOORDER. *Assassin, brigand.* Dat Bos is vol Struikroovers en Moordenaaren. *Ce Bois est plein de voleurs & d'assassins, de brigands.* De bekeerde moordenaar bestrafte zyn makker aan't Kruis. *Le bon brigand, le brigand converti reprit son camarade à la Croix.* MOORDER of MOORDENAAR, doodslager. *Assassin, meurtrier.* Een Broeder *of* Zuster moorder. *Un Fratricide, assassin de son Frere* ou *de sa Soeur.* Een Moeder, Vader, Konings moorder. *Un Parricide, meurtrier de Mere, Pere, Roy.* Een MOORDERES van haare eige kinderen. *Une Meurtriere de ses propres enfans.* MOORDERY. f. Moord, slagting. *Massacre, carnage.* m. *Tuerie, boucherie.* f. Daar geschiede een yselyke moordery. *Il s'y fit un horrible massacre, carnage; une horrible tuerie.* Laat dat staan, 't is maar MOORDERY, dat is maar moorden, 't werk verknollen. *Laissez cela, c'est un massacre, c'est estropier, gâter la besogne.*

MOORDGESCHREI. n. Moordgeroep. *Cri effroyable.* m. *Clameur de la personne qui crie au meurtre.* MOORDGEWEER. n. *Armes meurtrieres.* f. pl.

MOORDKUIL. Schuilhoek van moordenaaren. *Coupegorge, retraitte de brigands.* m. Ik gaa niet in dat Bosch, in die kit; 't is een moordkuil. *Je ne vai pas dans ce Bois, ce Cabaret là; c'est un coupe-gorge, une retraitte de brigands.* Een moordkuil maaken van zyn hart, geveinsd zyn. *Aller à deux chemins, deguiser ses sentiments, mâcher la cire.* Ik maak geen moordkuil van myn hart, ik wind 'er geen doekjes om, ik zeg openhartig wat ik denk. *Je ne mâche point la cire, je ne deguise point, je dis ma pensée sans detour.*

MOORD-

Digitized by Google

MOORDJAAR, werd gezegd van ieder zevende jaar dat iemand beleefd; zynde het drie-en seſtigſte het gevaarlykſte, en daarom het groot Moordjaar, genaamd. *La grande Année climaterique* ou *la 63me. année de la vie de l'homme.* **MOORDKLOK**, klok die tot een leus om aan 't moorden te tyen geluid werd. *Tocſin.* m. *Cloche qu'on ſonne en ſignal de tuerie, pour faire commencer le carnage.* **MOORDPRIEM**, pook. *Poignard.* m. **MOORDSLAGEN**: 't klappen van 't kruit in de klakkeboſſen, kokers *of* andere vuurwerken &c. *Coups de petards* ou *de boites remplies de poudre dans un feu d'artifice &c.*

MOORELAND. n. Mauritania, Etiopiën, Abiſſinia, &c. *Le Pays des Maures; Mauritanie, Ethiopie, Abiſſinie.* Toen de **MOOREN** van Africa Spanjen in hadden; toen de Mooren van Granade uitgejaagt wierden. *Lors que les Mores d'Afrique occupoient l'Eſpagne; lors que les Maures de Grenade furent chaſſez.* Een **MORIN**, Moorſch vrouwmenſch. *Une Moreſque* ou *Moriſque.*

MOORMAN. Beteekend eigentlyk een **MOOR**, een **ZWART**, een Ethiopier. *Un More, un Ethiopien.* De **MOORMAN** of beſnedene der Koninginne van Candacien, door Philippus gedoopt. *L'Eunuque de la Reine de Candace, baptiſé par Philippe.*

MOORSCH. Adj. Dat Moorenland of de Mooren aangaat. De Moorſche Kuſt. *La Rive More, la Côte de Mauritanie, d'Etiopie, d'Abiſſinie &c.* Een **MOORSCHE** dans. *Une danſe Moreſque.* Moorſche Schilderagie; ſamenſtrengſel van takken, feſtonnen, dieren, iets vreemds verbeeldende. *Moreſque* ou *Peinture de caprice, repreſentant des branchages, feſtons, animaux &c.* f.

MOOT, SNEE. Schyf, als men van de Zalm en andere vis ſpreekt. *Dalle, darne, trenche, rouelle.* f. *Tronçon.* m. Drie, vier ſchoone mooten Zalm, Cabiliau koopen. *Acheter trois ou quatre belles dalles, trenches, trois ou quatre beaux tronçons de Saumon, de Cabiliau.* Een Snoek, een Zalm, een Cabiliau aan mooten ſnyden. *Tronçonner un Brochet, un Saumon, un Cabiliau; couper un Br: &c. en dalles, tronçons.*

MOOY of **MOOI.** Adj. Fraay, ſchoon, heerlyk, koſtelyk. *Beau, belle; joli, jolie, agréable.* Een mooy geſchenk, een mooye tuin, mooye kamer. *Un beau preſent, un beau jardin, une belle chambre.* Dat is een mooy meisje, een mooye boerin. *C'eſt une belle, une jolie fille, une jolie payſanne.* Een **MOOY**, een zoet ſtof. *Une jolie etoffe.* Dat is een mooy kind, een mooy kleed! *Voila un bel enfant, un bel habit!* Het is heel mooy weer! *Il fait bien beau temps, bien beau! fort beau!* Daar zyn **MOOYE** dingen, fraaye, zoete dingen in dat boek! *Il y a de jolies choſes dans ce livre!* Her waayd een **MOOYE**, een friſſe koelte. *Il fait un joli vent, un vent gaillard.* Dat is niet **MOOY**, niet pryzelyk van hem gedaan. *Cela n'eſt pas honnête à lui, cela ne lui fait pas d'honneur.* Ergens **MOOY** meê zyn, ergens roem op draagen. *Tirer vanité, ſe vanter de quelque choſe.* Hy heeft een malligheid begaan, en hy is 'er nog mooy meê *Il a fait une ſottiſe, & il en tire vanité, & il oſe encore s'en vanter.* Hy zogt een ander te krygen, en hy is zelfs bedot; dat is het mooyſte van alle, 't mooyſte dat 'er af is. *Il vouloit tromper un autre, & il y a été attrapé lui même, c'eſt ce qu'il y a de plus plaiſant.* Mooy weer ſpeelen met zyn vrouws geld. *Se divertir de l'argent de ſa femme.* Mooy moet lyden zeide de Boerin, en zy ſpelde haar huisje aan haar wang. *Il faut que beauté pâtiſſe diſoit la Payſanne en attachant ſon bavolet à ſa joue.*

MOP. Groote gebakke ſteen. *Gros carreau, groſſe brique.* Zoo zwaar als een mop. *Auſſi peſant qu'une groſſe brique.* **MOP**, rond en hard koekje, alzoo genaamd. *Raton.* m. *Eſpece de petit biſcuit, en forme d'amende.* Moppen koopen, moppen eeten. *Acheter des ratons, des biſcuits de pâte tmitant le pain d'epice.*

MOPPEN. v. n. Pruilen, knorren. *Bouder, murmurer, grommeler, ſe depiter.* Wat heeft die loboor weer te moppen? *Qu'eſt ce que cet animal, cet âne a encore à bouder, à rognonner, à faire le hibou?* 't Is een **MOPPER**, een pruilevaar. *C'eſt un grognard, boudeur, rognonneur, hibou.* Kyk die **MOPSTER**, pruilſter eens aan! *Regardez un peu cette boudeuſe, rognonneuſe, cette ſournoiſe, lime ſourde.*

MOREEL, werd voor **ZEDELES**, leering in een verdichtſel opgeſtoten gezegt. *Moralité.* f. *Sens Moral.* m. In de minste Fabel van Eſopus is een uitſteekend moreel opgeſlooten *La moindre Fable d'Eſope renferme une excellente morale.* **MOREEL** Schryver. *Moraliſte.*

MOREL. Groote ronde zuuragtige kers *Griote.* f. *Groſſe ceriſe ſurette.* De morellen worden laater ryp als de andere kerſten. *Les griotes meuriſſent plus tard que les autres cerijes.* **MORELLE-BOOM.** *Griotier.* m. **MORELLE-WYN.** *Vin de Morelle.* m. *Mixtion dans laquelle il entre du jus de Griotes.*

MORGEN, MERGEN. Een morgen Lands: uitgeſtrektheid zaay- *of* weyland zes honderd roede in 't vierkant. *Journal* ou *Arpent de Hollande* m. *Etendue de terre labourable* ou *en prez, de ſix cents perches de 12 pieds en quarré.* l'Arpent de France eſt de cent perches à raiſon de 18 pieds de terre par perche.

MORGEN. Adv. Dag op heden volgende. *Demain.* Wie weet wat weer het morgen zal zyn, wie morgen leeven zal? *Qui eſt ce qui ſçait quel temps il fera demain, qui ſera demain en vie?* Kom morgen weer. *Revenez demain.* 't Is over morgen Zondag. *Il eſt après demain Dimanche.* 't Is gister **MORGEN**, gister ochtend gebeurd. *Cela eſt arrivé hier au matin.* Ik ben van de morgen wat laat opgeſtaan. *Je me ſuis levé un peu tard ce matin.* Mynheer gaat 's **MORGENS** vroeg uit. *Monſieur ſort le matin de bonne heure, ſort de grand matin.* Ik wenſch u goede **MORGEN**, goeden dag. *Je vous donne, ſouhaite le bon jour.* Dat zal hem t'avond of morgen zuur opbreeken. *Il lui en cuira un jour ou l'autre, un de ces quatre matins.*

't **MORGEN-GEBED** bywoonen. *Aſſiſter à la priere du matin.* Zig in de **MORGENDRANK**, in de Brandewyn &c. verloopen. *Se perdre, ſe gâter en buvant le matin de l'eau de vie, des liqueurs fortes.* Zyn Bruid duizend kroonen tot een **MORGENGAVE**, morgengift geeven. *Donner à ſon Epouſe mille Ecus pour préſent de Nopce, en recompenſe de la derniere faveur qu'elle lui a accordée.* 't **MORGENLICHT** met gezondheid aanſchouwen. *Voir renaître le jour, la lumiere du matin en bonne ſanté.* Een **MORGENLIEDT** zingen. *Chanter un Cantique pour le matin.* **MORGENMAAL**, **ONTBYT.** *Dejeuné* m. **MORGENPRAATJES**, geſnap, onnutte kal, ſtoute taal. *Babil importun, murmure.* m. Maak hier geen morgenpraatjes of je krygt ſlaagen. *Ne faites point l'entendu ici, point de repliques ici, ou vous ſerez repaſſé d'importance.* 't **MORGENROOD**, de Dageraad breekt aan. *L'Aurore commence à paroître.* De **MORGENSTER** of Venus Ster. *L'Etoile du jour.* **MORGENSTER** of Mooker, beukhamer, knods met yzere pennen. *Maſſe d'armes à pointes de fer.* f. Het is in den **MORGESTOND** vermaakelyk te wandelen. *Il fait beau ſe promener le matin, dans la matinée.*

Digitized by Google

De morgenſtond heeft goud in de mond. ſpr: *Le matin a la bouche dorée*, ou pluſtot, *l'Aurore eſt l'amie des Muſes*. MORGENWEKKER. m. uurwerk dat op zeker uur raaſd om de luiden in huis wakker te maaken. *Reveil, reveille-matin*. m. Een Smit, een Kuiper aldernaaſt zyn deur is een verdrietige morgenwekker. *Un Marechal, un Tonnelier à coté de ſa porte eſt un fâcheux reveille-matin*. Den MORGENZANG aanheffen. *Entonner le Cantique du matin*. De Latboomen eiſchen de MORGENZON. *Les Eſpaliers veulent le Soleil du matin, le Soleil levant*.

MORIAAN, MOOR. Zwart. *More*. Hy woond, leid t'huis in 't Moriaans hoofd. *Il demeure, il loge à la tête de More*. 't Is de Moriaan waſſchen, ſchuuren, 't is vergeefſch gewerkt. *C'eſt vouloir blanchir un More, c'eſt battre l'eau, cracher contre le vent*. De Geeſtige Doedyns zegd in de Mercuur van 8ſte. April 1699. dat Domine Bekker de rechte *Moriaan*, alias de Drommel, geſchuurd heeft, en getoond dat hy zoo zwart niet is als men hem uitſchilderd.

MORILJE, MORILLE. Soort van Lente Kampernoeljе met huisjes *of* gaaten boven in. *Morille* f. *Eſpece de Champignon du Printemps ainſi nommé*. Daar zyn veel moriljes en zweezerikken in die *ragoût*, in die geſtoofde koſt. *Il y a bien des morilles & des ris de veau dans ce ragoût là*.

MORIS-LEEREN. v.n. Leeren aan de hand komen; het gemak ontwennen, leeren miſſen. *Manger de la vache enragée; apprendre à ſe paſſer de ſes aiſes, à tirer le Diable par la queuë*. Hy heeft ſedert braaf moris moeten leeren. *Il a été obligé depuis à manger de la vache enragée, il a bien eu à dechanter depuis ce temps là*.

MORLEN. v.n. By den taſt, in donker werken. *Travailler à tâtons, à veuglette*. Hoe kond gy daar zoo zitten morlen, hoe telen, lapzalven? *Comment pouvez vous bouſiller ainſi à tâtons, tracaſſer dans l'obſcurité?*

MORREN. v.n. Knorren en tegenſpreeken. *Se mutiner, murmurer, gronder*. Het Volk Iſraël morde geduurig, was geduurig aan 't MORREN tegen Moſis en tegen Godt. *Le Peuple d'Iſraël murmuroit, ſe mutinoit toujours contre Moyſe & contre Dieu*. Oude luiden vallen wat MORRIG, knorrig. *Les vieilles gens ſont un peu grogneux, de mauvaiſe humeur*. MORRIGHEID, gemor, geknor. *Murmure* m. *Gronderie, bouderie, mutinerie*. f.

MORS van 't Latyn of van 't Franſch woord MORT, werd in den zin der volgende *pleonaſmus* of overvloedige bewoording gezegt. Hy viel van 't dak, en bleef *mors-dood* op ſtraat. *Il tomba du toit & demeura roide mort dans la ruë*.

MORS-BEER. Scheldw: op een MORSSIG MENS toegepaſt. Foey jou mors-beer! *Fi le ſalop, fi le vilain, le pouacre, le marſſouin!* Dat 's een MORSPOT! *Le ſalop, la ſalope; le vilain, la vilaine!* Zie die MORSEBEL, die ſlons eens aan! *Voyez un peu la ſalope, la ſouilloune!*

MORSELEN of MORZELEN. v.a. Bryzelen. *Briſer, ecacher, mettre par morceaux*. Pypen morſelen. *Rompre, briſer des pipes*. MORSELINGEN of bryzelingen. *Petits morceaux de choſes briſées*.

MORSSEN. v.n. KLADDEN. Vuil maaken. *Saloper, patrouiller*. Met het eeten morſſen. *Saloper, patrouiller en mangeant, patrouiller dans ſon manger*. Laat dat MORSSEN, die morſſery ſtaan! *Laiſſez là ce patrouillage, cette ſaloperie; ne ſalopez, ne patrouillez plus*.

MORSSIG. Adj. Slordig, onzindelyk. *Sale, malpropre, ſalope*. Morſſige handen. *Des mains ſales, malpropres, de vilaines mains*. Een morſſige Meid. *Une Servante ſalope, mal-propre, mauſſade*. Wat een MORSSIGHEID, ſlordigheid, vuiligheid! *Quelle ſaloperie, porcherie, vilenie!* MORSSIGLYK eeten. *Manger ſalopement, mal-proprement*.

MORTADEL. Kruidworſt, ſterk bekruide metworſt. *Mortadelle*. f. *Gros ſauciſſon de haut goût*. Mortadellen van Florencen, van Bologne. *Mortadelles de Florence, de Boulogne*.

MORTEPAAY, DOOD-EETER. Soldaat by Vrede en Oorlogstyd in een Veſting blyvende, en by gevolg een doode paaye *of* ondienſtig maandgeld trekkende. *Mortepaye* f. *Soldat entretenu dans une garniſon en temps de Paix & de Guerre*.

MORTEL, werd veeltyds voor ZANT-KALK gezegt. *De mortier*. MORTELBAK, kalkbak. *Auge à Maſſon*. m. Iets te MORTEL, tot puin, tot gruis ſlaan; iets knuffelen, verbryzelen. *Mettre quelque choſe en morceaux, la briſer, reduire en poudre*. Dat 's alweer een poſteleine ſchotel te morſel. *Voila encore un plat de porcelaine en morceaux, briſé*. MORTELIGE, brokkelige ſteen. *Pierre qui ſe briſe, tombe par morceaux*.

MORTIER. zie VYZEL van een Aporeeker. *Mortier d'Apoticaire*. m. MORTIER ofte BOM-KETEL; koper geſtel daar Bomben uitgeſchoten werden. *Mortier à Bombes, à tirer des Bombes*. Een Battery met zes, met tien Mortieren. *Une Batterie de ſix, de dix Mortiers*. MORTIER-STAMPER, VYZELSTAMPER. *Pilon à mortier*. m.

MOS. f. Boom mos. *De la mouſſe d'arbres*. De ſchepen met mos, kuilmos, en koehair kalfateren. *Calfeutrer les vaiſſeaux avec de la mouſſe & du poil de vache*.

MOS, MUSCH. Bekend vogeltje. *Moineau*. m. Een mos koopen, een mos of MOSJE eeten geeven. *Acheter un moineau, appâter un moineau*. Een MOSSE pot. *Un pot à moineaux*.

MOSCOVISCH of MOSKOVIS. Adj. Dat Moſcoviën aangaat. *Moſcovite, de Moſcovie*. MOSCOVISCHE HANDEL. m. *Negoce, Commerce de Moſcovie*. m. MOSCOVISCH HANDELAAR. *Marchand de Moſcovie*. MOSCOVISCH LEER, Rusleer, Juchtleer. n. *Du cuir de Moſcovie* ou *de Ruſſie*. MOSCOVISCH VAARDER. *Vaiſſeau* ou *Patron de vaiſſeau qui navige en Moſcovie*. De MOSCOVISCHE Vloot is binnen. *La Flotte de Moſcovie eſt entrée*.

De MOSQUEEN of Turkſe Tempelen zyn alleen van buiten opgeſchikt. *Les Moſquées* ou *Temples des Turcs ne ſont ornez que par dehors*.

MOSQUIL of breeuwhamer, kalfaat hamer. *Maillet* m. *Mailloche à calfat*. f.

MOSSEL. Bekend ſchulpvisje. *Moule*. f. Men zegt dat de moſſelen koortſig zyn. *On dit que les moules ſont fievreuſes*. 't Zal gedaan zyn eer men een zoô moſſelen zou kooken. fig: *Cela ſera fait en moins de temps qu'il n'en faut pour bouillir, pour cuire des moules; cela ſera fait en moins de rien*. Daar leggen de moſſelen! daar ſtaan wy nu te kyken! *Ne nous voila pas mal à cheval, nous voila bien chanceux, c'eſt à recommencer!* MOSSELKREEK. *Une crique* ou *une anſe dans laquelle on pêche des moules*. MOSSELMAN. *Crieur de moules*. MOSSELSCHUIT. *Bateau aux moules*. m. MOSSELSCHULP. *Coquille de moule*. f.

MOST. Nieuwe *of* onklaare witte wyn *Du mout, du vin nouveau, du vin bourru*. Veel moſt te drinken is ongezond. *Il eſt mal-ſain de boire beaucoup de vin bourru*.

MOSTAART. f. MOSTAERT of moſtert. *De la moutarde*. Nieuwe, oude moſtaart. *De la moutarde fraiche*.

Digitized by Google

che', de la vieille moutarde. Dat is moſtaart na de maaltyd. ſpr: *C'eſt de la moutarde après dîné, après la mort le Medecin.* Hy heeft daar twintig gulden moſtaart aan, hy is daar twintig gulden aan bekogt. *Il n'en donne que vint frans de trop, il en a pour vint frans dans les F:* De Jongens loopen 'er mede om moſtaart, elk een heeft 'er de mond vol van. *Les Enfans en vont à la moutarde.* MOSTAARTMAN. *Moutardier, Marchand de moutarde.* Een zilvere MOSTAARTPOT. *Un moutardier, pot à moutarde d'argent.* Een MOSTAARTSAUS. *Une ſauce à la moutarde.* MOSTAARTZAAD. *Du ſenevé, de la graine de mout:*

MOT. Mott, kleer- *of* koorn-wurm. *Mite.* f. *Petit ver qui ronge les habits, le bled.* Als de mot in de kleeren, in 't koorn komt. *Quand la mite ſe met dans les habits, dans le bled.* De mot is in die winkel, die winkel vervalt gantſchelyk. *Cette boutique ſe detruit, deperit entierement.* Iets ter MOT of ſteelswyze, ſtilletjes doen. *Faire quelque choſe à la derobée, en tapinois, à la ſourdine.* Ik heb hem ter mot in een Speelhuis zien gaan. *Je l'ai vû aller au Bordel en cachette, en tapinois, à la ſourdine.* Een MOTHUIS, blinde kroeg, kit. *Un cabaret borgne, un mechant bordel.* MOTREGEN, koude ſtofregen. *Petite pluie froide, de la brume.*

MOTTEN. v. n. Miſten, motregenen. *Brumer, Brouillaſſer, faire une menuë pluye.* Het mot nog wat. *Il brume, brouillaſſe encore un peu.*

MOTTIG. Adj. *Mottig* laken, laken door de mot gebeeten, beſchadigd. *Du drap mordu, coupé, rongé par les mites.* MOTTIG, deizig, miſtig weer. *Temps embrumé, chargé de brume, de brouillards.* Dat doet de MOTTIGHEID, nattigheid van 't weer. *C'eſt l'humidité du temps qui fait cela.*

MOUSSON, MONSON. Paſſaat, vaſte wind uit zekeren hoek doorwaayende. *Mouſſon, vent aliſé, reglé.* m. In de Havana, te Batavia naar de Mouſſon, paſſaat-wind wagten. *Attendre la Mouſſon à la Havane, à Batavie.*

MOUT. n. Uitgebroeyde, uitgewaſſche garſt, graan om bier te brouwen, brandewyn te ſtooken &c. *De l'orge germée, de l'orge à braſſer; du grain germé dont on fait de la biere; de l'eau de vie de grain.* Een MOUTER, melter, moutmaaker. *Celui qui prepare le grain à braſſeur.* MOUTERY, meltery. *Lieu où l'on prepare l'orge, le grain à braſſer &c.* MOUTMOLEN. *Moulin où l'on briſe, concaſſe l'orge, le grain à braſſer &c.*

MOUW. f. Bekend gedeelte van een kleed, hembd. *Manche.* f. De mouw van een rok, van een hembd. *La manche d'un juſt'-au-corps, d'une chemiſe.* Linne mouw. *Manche de toile* ou *manchette.* f. Enge, wye mouwen. *Des manches etroites, larges.* Iemand by de mouw trekken. *Tirer quelqu'un par la manche.* Iemand wat op de mouw ſpellen, wat diets maaken. *En donner à garder à quelqu'un; donner une bourde, une caſſade à quelqu'un.* Den aap in de mouw houden, zig geſlooten houden. *Ne dire pas tout ce qu'on ſçait; faire le niais, cacher ſon jeu.* Den aap uit de mouw laaten, te gul zyn, zyn ſpel niet konnen verbergen. *Montrer ce qu'on a dans l'ame, decouvrir ſon jeu.* Hy lykt of hy geen drie tellen kon, en hy heeft 'er wel zeven in de mouw. *On diroit qu'il n'y touche pas, il fait le niais, mais il cache ſes fineſſes ſous ſon bonnet, c'eſt un fuſé merle.* Ik weet 'er geen mouwen aan te zetten, geen raad voor. *Je n'y ſçai point de remede, je ne ſçai quelle piece y coudre, quelle emplâtre y mettre.* Een MELKMOUW, of veelligt, MELKMOUWT, groote melkbak, alzoo genaamd. *Auge à lait.* f.

MOUWTJES. Kleine mouwen. *Petites manches, manchettes.* f. pl. MOUWTJES, aangezette linne mouwtjes &c. *Des bouts de manches de toile &c.*

MOZAISCH of **MOSAIK**, dus werd INGELVID WERK van gebakke ſteen *of* hout genaamd. *De la Moſaïque, ouvrage de rapport, compoſé de differentes couleurs, ſoit pierre, ſoit bois.* Te Venetie, te Napels zyn ſchoone Moſaïſche gewelven, gevels. *Il y a à Veniſe & à Rome de belles voutes, façades de Moſaïque.*

M U.

MUD, MUDDE. Koorn-maat, vier ſchepels vervattende. *Minot.* m. *Meſure tenant quatre boiſſeaux.* Een mud tarw, een mud zout. *Minot de bled, minot de ſel.*

MUF, MUFS. Adj. Duf, vies, benaauwd van lugt, geur. *Qui ſent le relan, le moiſi, le renfermé.* Een muffe *of* muffe reuk, lucht. *Un goût de relan, de moiſi, de renfermé; un air, une odeur desagréable, tirant ſur le moiſi, le renfermé, le faguenas.* Die ham ruikt muf. *Ce jambon ſent le relan, le moiſi.* MUFHEID, dufheid, vieze reuk, geur. *Odeur, goût de moiſi, de relan, de faguenas.* Dat brood heeft een MUFSE, mufagtige ſmaak. *Ce pain ſent le moiſi, le renfermé.* 't Vleeſch, 't meel begind te MUFFEN, muft te ruiken. *La viande, la farine commence à ſentir le relan, le moiſi, le renfermé.*

MUFFEN. zie MYMEREN. *Radoter, rêver des genoux.* 't Is een MUFFER, een revelaar. *C'eſt un radotteur, un ſonge-creux.*

De MUFTI of Opper Prieſter der Turken. *Le Mouſti, Mufti* ou *grand Pontife des Turcs.*

MUG. Mugge, zomervliegje, landvliegje. *Couſin, eſpece de moucheron, inſecte importun en Eté.* De mug vliegd al om de kaers, hy zal haaſt om een lugtje zyn. *Le moucheron vole deja autour de la chandelle, il ſera bientot flambé.* De zwaarlyvige Moffen, en vet gemeſte Hollanders heeten uit ſchimp de lugtige Franſſen: Franſche muggen. *Les gros bouviers de Weſtphalie, les gros ventres Hollandois appellent par mepris les François alertes: des moucherons François.* MUGGEBEETEN. *Des morſures de couſins.* Een MUGGEBYTER, een paarde vlieg. *Un taon.* Een MUGGEBYTER, muggezifter, ſcherp beriſper, bediller. *Un Epilogueur, cenſeur mordicant, cynique.* Van de MUGGEN gebeeten, geplaagd werden. *être mordu, tourmenté des couſins.* MUGGEZIFTEN, bedillen, hairklooven. *Pointiller, chicaner, critiquer, partager un cheveu en quatre, tondre ſur un oeuf, couler le moucheron.* MUGGEZIFTER, muggebyter, hairkloover. *Pointilleur, chicaneur, ergoteur.* Dat is maar MUGGEZIFTERY, hairkloovery. *Ce n'eſt que pointillage, chicane ſophiſtique, c'eſt une critique outrée.*

MUIL, MUIL-EZEL, ook wel, **MUIL-EZELIN.** *Mulet,* auſſi, *mule.* f. Als een muil gelaaden zyn. *être chargé comme un Mulet.* MUILDRYVER. *Muletier.* De MUIL-EZEL is onbequaam tot de voortteeling. *Le Mules eſt incapable à la generation.* De Doctoren ryden te Parys en Madrid op MUIL-EZELINNEN. *Les Medecins vont ſur des Mules à Paris & à Madrid.* MUILPRANGER, muilyzer, mondyzer. *Frein, mors.* m. MUILZAAL, Boerezaal. *Bât.* m. *Eſpece de ſelle de bois qu'on met ſur les Mules, Mulets.*

MUIL, SMOEL. Bek, als men van zekere dieren ſpreekt. *Gueule.* f. *Muffle.* m. De muil van een hond, van een wolf, van een os. *La gueule, le Muffle d'un chien, d'un loup, d'un boeuf.* Daniel wierd uit der Leeuwen muil gered. *Daniel fut ſauvé de la gueule des Lions.* Een Varkens MUIL of ſnoet. *Un Muſeau* ou *grouin de cochon.* Een Paarde *of* Ezels MUILBAND. *Une muſeliere, poche qu'on attache devant la bouche d'un*

Digitized by Google

Cheval, d'un Ane. Een paard, een Ezel MUILBANDEN, de mond toebinden, beletten te eeten. *Emmuseler un Cheval, un Ane.* Iemand MUILBANDEN, naar zyn hand zetten, dwingen. *Brider, dompter, reduire quelqu'un, le faire venir à jubé.* Hy gaf hem een brave MUILPEER, brave klap. *Il lui donna un bon soufflet, un bon chinfreneau, cataplasme de Venise.*

MUIL. Bekend schoeysel. *Mule, pantoufle.* f. Een paar nieuwe muilen. *Une paire de mules neuves.* Op zyn muiltjes gaan, zyn koeytjes op het drooge hebben, niet meer behoeven te werken. *Avoir son pain cuit, vivre de ses rentes, n'avoir plus besoin de travailler.*

MUIS. f. Bekend diertje. *Souris.* Huis muis, vleermuis, *Souris domestique, chauve-souris.* Hy speelt 'er mee als de kat met de muis doet. *Il s'en joue comme le chat fait de la souris.* Tuin of Veld MUIS, schadelyk diertje dat de wortel van 't koorn opeet. *Mulot.* m. *Souris Champêtre qui coupe la racine des bleds.* Het is een arme muis die maar een hol heeft. spr: *C'est une pauvre souris qui n'a qu'un trou; c'est un pauvre Saint qui ne guerit que d'un mal; c'est un pauvre homme qui n'a qu'une ruse, qu'une corde à son arc.* Het is een muis met een staartje, daar schuild wat agter. *Cette affaire là a une queue cachée; à la queue est le venin: il y a quelque anguille sous roche.* De muis isal in de val, hy is al in de knel. *La souris est attrappée, l'oiseau est en cage, le drole est pris au trebuchet.* Het schip is met man en muis gebleeven. *Le vaisseau est peri avec tout l'equipage.* De MUIS of 't vleezigste deel van de hand. *Le mollet de la main, la partie charnuë du dedans de la main.* Een aardaaker werd ook MUIS genaamd. *Un gland de terre.* MUIS of kleed, slabbing om de kabel. *Fourure du cable* f. MUISDOORN, steekpalm, wilde Mirth *Du Myrte sauvage.* Hoedemaakers, Schoenmaakers MUISLEER, lap. *Gantelet à l'usage des Chapeliers, Cordonniers.*

MUITAGTIG. Adj. Oproerig. *Mutin, seditieux, sujet à se mutiner.* De Ieren, de Siciliaanen zyn een muitagtig Volk. *Les Irlandois, les Siciliens sont mutins, sujets à la revolte, à la sedition.*

MUITE, beteekende eertyds een VOGEL-KOOY. Zig in der muite, in zyn kooy, in zyn hoek houden. *Se tenir dans sa cage, garder le coin du feu, se tenir clos & couvert.* Uit 'er muite komen, uit den schuilhoek springen &c. *Sortir de son trou, sortir de l'embuscade.*

MUITE-MAAKER. Oproermaaker, roervink. *Mutin, seditieux.* De muitemaakers kastyden, straffen. *Châtier, punir les seditieux.*

MUITEN. v. n. Oproerig werden. *Se mutiner, se revolter.* Daar op raakte al het Volk aan 't muiten. *Là dessus tout le Peuple se mutina, se revolta.* Als de vogels beginnen te MUITEN, te ruyen. *Quand les oiseaux commencent à muer, à changer de plumes.*

MUITER, MUITEMAAKER. Oproerige. *Mutin, seditieux, revolté.* De muiters ontwapenen, weg jaagen. *Desarmer, chasser les mutins, les seditieux, les revoltez.* De MUITERY, den oproer dempen. *Etouffer, eteindre la revolte, la sedition.*

MUIZE KEUTELS. *Des crotes de souris.* MUIZE KEUTELS, bekende suiker korlen aldus genaamd. *Des dragées, de la dragée.* Een MUIZE MAALTYD doen. spr: al aan eeten zonder drinken. *Faire un repas de brebis.*

MUIZEN. 't meervoud van MUIS. *Des souris.* Die kat wil geen muizen vangen. *Ce chat ne veut point prendre de souris.* De muizen eeten al het koorn, al de graanen op. *Les souris, ou plustot, les mulots mangent, detruisent tout le bled, tous les grains.* MUIZEN of aardakers eeten. *Manger des souris, des glands de terre.*

MUIZEN. v. n. Muizen vangen, of loeren, jaagen naar de muizen. *Prendre des souris, chasser aux souris.* Het wil al muizen dat van katten komt. spr: *Tout chaton veut chasser aux souris; tout bon chien chasse de race.* Muizen en niet maauwen; door eeten zonder veel praats te maaken. *Aller son train en mangeant sans s'amuser à babiller.* De Juffers die haar dingen gaerne stilletjes doen, zingen haare Galanten voor: durf altoos, zwyg altyd, muisd maar maauwd niet. *Ose toujours, gardez le secret, chassez aux souris, mais ne miaulez pas.*

MUIZENEST. n. *Nid à souris.* m Muizeneesten in 't hoofd hebben, met kommer en zorg belaaden zyn. *Avoir des soucis, des affaires dans la tête; avoir des tintouins dans l'esprit.* Hy heeft MUIZENESTEN in 't hoofd, hy is niet regt wys, de kei leuterd hem. *Il a des rats, il a des chambres à louer, il est hypochondre.*

De MUIZE TOREN daar zoo veel van vermeld werd, staat op een Eilandje in den Rhyn, tusschen Rudisheim en Coblents. *La fameuse Tour aux Souris est dans une petite Ile du Rhin, entre Rudisheim & Coblens.* 't Geval daar deze Toren de naam van behouden heeft, zoude omtrent Anno 900, geschied zyn.

MUIZEVAL. Muizeknip. *Souriciere.* f. *Machine à prendre des souris.*

MUL of MOLM. Turfbrokkeltjes. *Des motes* ou *petits morceaux de tourbes.* Een mand vol mul, turfmolm, *Un panier plein de motes de tourbes, de tourbes en poussiere.* Basten van krap, werd ook MUL genaamd. *De l'ecorce de garance.* MULZAND, bol, stuif zand. *Sable menu, qui s'envole, s'eleve en poussiere.* Een MULLE of MULLIGE, zandige, stoffige weg. *Un chemin poudreux, sablonneux.*

MULLEN. v. n. Brokkelen, stof werden. *S'egruger, s'en aller, se reduire en poussiere.* Die turf mult geweldig. *Ces tourbes s'egrugent, s'eboulent etrangement;*

MULLIG. Adj. MUL. Bol, stoffig. *Leger, peu serré, qui se reduit en poussiere.* Een mullige of mulle weg. *Un chemin poudreux, sablonneux, & incommode.* De MULLIGHEID van de weg vermoeyd de paarden geweldig. *La poussiere, le sable des chemins fatigue extrêmement les chevaux.*

MUMIE. Ingebalsemd lyk naar de wyze der Oude Egiptenaaren. *Mumie, Momie.* f. *Corps embaumé à la maniere des Anciens Egyptiens.* Zoo droog als een Mumie. *Sec comme une Mumie.*

MUNNIK of MONNIK. Kloosterbroeder, Kloosterling. *Moine, Religieux.* Een Augustyner, Benedictyner, Franciscaner Munnik. *Un Moine, un Religieux de l'Ordre de St. Augustin, de S. Benoit, de S. François.* Een bedel Munnik. *Un Moine mendiant, un Carme.* De ontschoeyde Munnikken, Barrevoeters. *Les Carmes dechaussez.* Om dat *Moine*, een Munnik in 't Fransch, de naam van een *Juffrouw*, Bedwarmer voerd, zegt men, dat die een Juffer in 't Bed heeft, 'er een Munnik meé spaaren kan. *Celui qui a une Demoiselle dans son lit, peut se passer de Moine.* MUNNIKS-KAP. *Capuchon, Coqueluchon.* m. Een MUNNIKS-ORDER instellen. *Etablir, instituer un Ordre Religieux, un Ordre Monachal, un Ordre de Moines.*

MUNT. Gestempeld Geld. *De la monnoye.* f. *De l'argent monnoyé.* Iemand met goede, met valse munt betaalen. *Payer quelqu'un en bonne, en fausse monnoye.* MUNT, de plaats daar geld geslagen werd. Te Dort is de Munt van Holland. *C'est à Dort qu'est la Monnoye de Hollande; Dort est l'endroit où l'on bat Monnaye en Hollande.* Zilverwerk in de MUNT brengen.

Por-

Digitized by Google

Porter de l'argenterie à la Monnoye. Het afgezette geld in de MUNT brengen, Biljoen verklaaren. *Porter la monnoye decriée au Billon.* MUNT of zyde van 't ſtuk geld daar 's Vorſten wapen op ſtaat. *Pile, le côté de la piece monnoyée où ſont les Armes du Prince.* Gooy op kruis of munt. *Jettez à croix ou à pile.* Een munt, twee munten, drie munten! *Une pile, deux piles, trois piles!* Men kan de MUNT, de ſtempel, 't merk van dat ſtuk niet zien. *On ne ſçauroit voir la marque, l'empreinte, le coin de ceste piece là.* Malkander met gelyke munt betaalen, malkander even eens handelen. *Se payer l'un l'autre de la même monnoye, ſe rendre la pareille.*

MUNT of MUNTE. Zeker kruid alzoo genaamd. *De la Menthe, eſpece de baume.* Daar is Tuin-Munt en wilde Munt. *Il y a de la Menthe de Jardin, & de la Menthe ſauvage.*

MUNT-BEELDENAAR. m. *Tableau* ou *Tarif des monnoyes courantes.* m. Lodewyk de XIV. heeft den laatſten Oorlog met MUNTBRIEFJES, en andere van de zelve waarde gevoerd. *Louis quatorſe a fait la derniere Guerre avec des billets de Monnoye & autres de pareille valeur.*

MUNTEN. v. a. Geld munten, geld ſlaan. *Monnoyer; frapper, battre monnoye.* Schellingen, gulde ſtukken, daalders munten. *Frapper, battre des eſcalins, des pieces de vint, de trente ſous.* Het op iemand MUNTEN, toeleggen, doelen, het oog hebben. *Avoir quelqu'un en vuë; viſer, buter à quelqu'un, en vouloir à quelqu'un.* Het is op een andere Stad gemunt. *On en veut à une autre Ville, on a une autre Ville en vuë.*

MUNTER. Geldmunter. *Monnoyeur, Batteur de monnoye.* De valſche Munters werden hier onthoofd. *On coupe ici la tête aux faux Monnoyeurs.* MUNT-GEREEDSCHAP. n. *Outils à battre monnoye, outils de Monnoyeurs.* MUNTHAMER. *Marteau de Monnoyeur.* m. MUNTKAMER. *Monnoyerie.* f. *Endroit où l'on bat la monnoye.* MUNTMATERIAALEN, MUNTSTOFFEN, zilver, goud &c. *Matiere à battre monnoye, de l'alliage.* MUNTMEESTER. *Maître* ou *Intendant de la Monnoye.* De MUNTSPECIEN van haare waarde beneemen. *Alterer les monnoyes, les pieces monnoyées.* MUNTSTOF, MUNTMATERIAAL. *De l'alliage, matiere à battre monnoye.* Gangbaare MUNTSTUKKEN, muntſpecien. *Des monnoyes de miſe.* Over 't MUNTWEEZEN, over de MUNTZAAKEN raadpleegen. *Deliberer ſur ce qui regarde la monnoye, la fabrique des eſpeces monnoyées.*

MURF, werd in de kinderſtyl voor MOND gezegd. Het kind heeft een appel, een krakeling in zyn murf, murſje. *L'Enfant a une pomme, un craquelin dans ſa bouche.*

MURMUREEREN. v. n. zie MORREN. Tegenſpreeken. *Murmurer, contredire.* De Iſraëliten murmureerden altyd tegen God, en hunnen Geleider Moſis. *Les Iſraelites murmuroient toujours contre Dieu & contre leur Conducteur Moyſe.* MURMUREERING, gemor, tegenſpraak. *Murmure.* m. *Plainte ſourde.* f.

MURW of MORW. Mals, kort. *Mou, mol, tendre.* Murw als geweekte ſtokvis. *Mou comme du ſtocfis détrempé.* Murwe appelen, peeren. *Des pommes, des poires molles.* Dat vleeſch is zoo murw als boter, als douw. *Cette viande eſt tendre comme roſée.* De MURWHEID der overrype vrugten. *La moleſſe des fruits trop murs.* De MURWHEID, malsheid van 't vleeſch. *La tendreſſe de la viande.*

MUSCUS of MUSKUS. Keutels van de Muſcus *of* Civetkat. *Du Muſc.* 't MUSCUS, de Muſcus geur bevangd, ſlaat naar 't hoofd. *Le Muſc, l'odeur du Muſc entête.* Een MUSCUS Nier. *Un Rognon de Muſc.*

De MUSEN of MUZEN. Dus werden de negen Parnas-Juffers genaamd. *Les Muſes* ou *neuf Soeurs du Parnaſſe.* Een vrind van de Muſen zyn. *être ami des Muſes.*

MUSJE of MOSJE. n. Bekend vogeltje. *Moineau.* Een musje eeten geeven, van de hand leeren vliegen. *Abecher un moineau, apprendre un moineau à voler.*

MUSKAAT-BLOEM ofte FOELY. *Du Macis* ou *de la Fleur de Muſcade.* MUSKAAT-BOOM. *Muſcadier.* m. *Arbre qui porte la noix de Muſcade.* MUSKAATNUOT, *of wel,* Nootmuskaat. *Noix de Muſcade.* f.

MUSKADEL. Druif van zeer lekkere ſmaak. *Du Muſcat, raiſin Muſcat.* De regte MUSCADELLE druit is wit *of* aan de roode kant. *Le vrai Muſcat, raiſin Muſcat eſt blanc ou tirant ſur le rouge.* MUSCADELLE wyn. *Du vin Muſcat.* Die de MUSCATE of MUSCADELLE DRUIF, ſtinkert noemen, zyn heel vies van vreemde geuren.

MUSKELJAAT, werd in de gemeenzame ſtyl voor Muſcus gezegt. Dat ruikt naar Muskeljaat; 't geen meeſt *ironice* verſtaan werd. *Cela ſent le Muſc.*

MUSKET, MOSKET. n. Lontroer. *Mousquet.* m. Het musket draagen, als Soldaat dienen. *Porter le mousquet.* Door een MUSKETKOGEL getroffen werden. *être frappé d'une bale de mousquet.* Door een MUSKETSCHOOT ſneuvelen. *être tué d'un coup de mousquet.* Maar een MUSKETSCHOOT van de Contreſcharp, de bedekte weg zyn. *N'être qu'à la portée du mousquet de la Contreſcarpe, du chemin couvert.* Een jong MUSKETTIER, Soldaat te voet. *Un jeune Mousquetaire, Soldat à pied.* De musketiers zetteden alle de bayonnet op de tromp. *Les mousquetaires mirent tous la bayonnette au bout du fuſil.*

MUSKUS of MUSCUS. Keutels van de Civet kat *of* geſtold bloed uit een blaes welke aan de navel der Muskus Rhee hangd. *Du Muſe, des crottes de Civette.* MUSKUSBALLEN, geurballen. *Des pommes* ou *boulettes de ſenteurs.* MUSKUS koleurd kleed. *Habit couleur de muſc.* m De MUSKUS RHEE, is een Dier als een Rheebok zoo groot. *Le Muſc eſt un Animal de la grandeur d'un Chevreuil.*

MUT, werd voor MENIGTE in de gemeenzaame ſtyl gezegd. Daar is vis by MUT in die Sloot, in die Vyver. *Il y a quantité de poiſſon dans ce Foſſé, dans cet Etang; ce Foſſé, cet Etang fourmille de poiſſon.*

MUTS. f. Bekend hoofddekſel &c. *Bonnet.* m. *Toque.* f. Een ſlaapmuts, een bonte muts. *Un bonnet de nuit, un bonnet fourré.* Een kinder muts, linne muts. *Un bonnet d'Enfant, un bonnet de toile.* Een Dragonders muts. *Un bonnet à la Dragonne.* Een Poolſe muts. *Un bonnet à la Polonoiſe.* Een Keurvorſtelyke MUTS. *Un bonnet Electoral.* De Hogen Prieſterlyke MUTS. *La Thiare du Souverain Pontife.* Zwitſers MUTS, Kalothoedje. *Tocque de Suiſſe* ou *à la Suiſſe.* De MUTS der Venetiaanſe Edelen. *La Barrette des Nobles Venitiens.* Op zyn MUTS krygen, knip krygen. *être battu, roſſé, etrillé; avoir ſur ſa Jacquette.* De MUTS, het hoofd ſtaat hem niet wel van daag. *Il n'eſt pas dans ſa belle humeur; il s'eſt levé le cul le premier, le cul devant aujourd'hui.* Ik heb daar geen MUTS, geen ſtryd op. *Le coeur ne m'en dit pas, cela ne me tente pas.* Ik heb daar geen muts op, ik heb 'er geen goede gedagte van. *Cette affaire là me paroit bien vereuſe, bien caſuelle; je n'ai pas bonne opinion de cette affaire là.* Hy is zoo gek niet als hem de muts wel ſtaat. *Il n'eſt pas ſi ſot qu'on diroit bien, qu'il en a bien la mine.*

Digitized by Google

MUTSAART, werd in de volgende ſpreekwyze voor TAKKEBOS gezegd. Naar den mutſaart ruiken, ketterſche gevoelens hebben. *Sentir le fagot, avoir des ſentiments heretiques.* Om dat de vermaarde *Rabelaſius* naar den mutſaard rook, verzogt hy met eige mond van den Paus vervloekt te werden, om voor 't branden bevryd te zyn: zinſpeelende op 't zeggen van 't Besje van 't Alpiſche Gebergte, dat met al haar bedſtroo geen beſneeuwde takkebos aan 't branden krygen konde.

MUTSJE. n. Kleine muts, een kinder mutsje. *Un petit bonnet d'enfant.* Een fluweel mutsje, modens mutsje. *Un petit bonnet, une petite tocque ae velours, un bonnet à la mode.* Hy heeft op zyn mutsje gekreegen, *Il a eu ſur ſa Jacquette; il a été etrillé, repaſſé.*

MUTSJE. Agtſte deel van een mingel. *Petite meſure tenant environ Roquille* ou *le tiers de demi ſetier.* Een mutsje brandewyn. *Une roquille, petite meſure d'eau de vie.*

MUUR. Affchutſel van metſelwerk. *Mur.* m. *Muraille.* f. Hard ſteene, arduin ſteene muur, *Mur de pierres de taille.* Middelmuur, ſcheidmuur. *Mur mitoyen.* Ringmuur. *Mur de clôture.* De MUUR, de wand witten. *Blanchir le mur, la paroi.* Tegen de muur leunen. *S'appuyer contre le mur, contre la paroy.* De Stads MUUR, wal. *La muraille de la Ville.* Oude, vervallene muuren. *De vieilles murailles tombant en ruine.* Muur met kalk en zant opgemetſeld. *Murailles à chaux & à ſable.* Men heeft hem tuſſchen vier muuren opgeſloten. *On l'a enfermé entre quatre murailles.* De muuren van Jeruſalem weer opbouwen. fig: ſpr: *Relever, rebatir les murs de Jeruſalem.* Afgevallene muuren. *Des maſures.*

MUUR. Plantgewas naar 't GLASKRUID zweemende. *Du Mouron, herbe approchant de la Parietaire.*

MUURBLOM. Geele blom op de muuren en wanden van vervallene Kaſteelen waſſende. *De la Giroflée jaune, fleur jaune & odoriferante croiſſant dans les maſures & vieux Chateaux.* MUURBREEKER of RAM; balk aan 't zwaarſte end beſlagen en aan kettingen hangende: Oorlogstuig daar de Romeinen &c. de Vyandelyk muuren mede inbonsden, omver wierpen. *Belier.* m. *Ancienne machine de Guerre, groſſe poutre ferrée par le gros bout & ſuſpenduë par des chaines avec quoy les Romains &c. renverſoient les murailles des Ennemis.* MUURKRUID, ſoort van glaskruid, *Parietaria* in 't Latyn genoemd. *De la Parietaire, herbe qui s'attache aux murs, ainſi nommée du Latin,* Paries, *un mur.* De MUURKROON was een belooning voor de geene die aldereerſt de muur eener belegerde Stad beklommen had. *La couronne murale etoit une recompenſe pour celui qui avoit le premier eſcaladé la muraille d'une Ville aſſiegée.* Zwaar MUURWERK, metſelwerk. *De groſſe maçonnerie, du maçonnage maſſif.* MUURWERK, oud ſchrynwerk daar de wanden van kamers en zaalen, tot zekere hoogte mede bekleed wierden. *Lambriſſage.* m. *Vieille boiſerie qui couvroit la paroy des chambres & des ſalles jusqu'à certaine hauteur.*

De MUZEN of negen Zuſters; Zangnimfen haar naar 't zeggen der Dichters op den Berg Parnas onthoudende, en daar Apol de Voorzitter van is. *Les Muſes* ou *les Neuf Soeurs qui ſejournent au Parnaſſe, ſous les auſpices d'Apollon.* De Muzen waaren Dochters van Jupiter en Mnemoſyne. *Les Muſes etoient filles de Jupiter & de Mnemoſyne.* De Muzen aanroepen, door de Muzen begunſtigd werden. *Invoquer les Muſes, être favoriſé des Muſes.* Rymen in weerwil van de Muzen. *Rimer en depit des Muſes.*

MUZIEK of ZANGKUNDE, dit woord werd *Neutrius* en *feminini generis* geſteld, werdende het Muziek, en de Muziek gezegt. *Muſique.* f. *L'Art de chanter.* Het Muziek *of* de Muziek leeren. *Apprendre la Muſique.* Die Muziek, dat Muziek zou my niet veel behaagen. *Cette Muſique ne me plairoit gueres.* Die Juffr. kan ſchoon MUZIEK, kan ſchoon zingen. *Ceste Demoiſelle ſçait bien la Muſique, ſçait tres bien chanter.* De MUZIKANTEN houden zoo veel van de vles, als de Dansmeeſters van de pronk. *Les Muſiciens aiment autant la bouteille que les Maitres à danſer les beaux habits.* Een MUZIEKMAAKER agt zyn deuntjes beter als de fraayſte airen van de Opera. *Un Compoſiteur de Muſique eſtime ſes chanſonnettes meilleures que les plus beaux airs de l'Opera.* Een gaauw MUZIEKMEESTER, Zangmeeſter heeft groote voorregten by 't Jufferſchap. *Un habile Maitre à chanter a de grandes prerogatives auprès des Dames, auprès le beau Sexe.* Een ſchoon, een heerlyk MUZIEKSTUK opſtellen. *Compoſer une belle, une excellente piece de Muſique.*

M Y.

MY. eerſte perſoons voornaam, in 't geevend, en beſchuldigend geval gebruikelyk. *Moy, à moy, me, m'.* Denk je wel om my altemets? *Songez vous bien à moy quelque fois?* Dat hoord my alleen toe. *Cela n'appartient qu'à moy ſeul.* Wat my belangt, aangaat &c. *Quant à moy, pour moy.* Zie my eens zonder lagchen aan. *Regardez moi un peu ſans rire.* Zoo gy my van doen hebt, ik zal zyn tot... *Si vous avez beſoin de moi, je ſerai chez ..* Wat wilt gy my zeggen? *Que me voulez vous dire?* ou bien, *que voulez vous me dire?* Roep my, zoo my iemand ſpreeken wil. *Appellez moy, ſi quelqu'un me veut parler.* Hebt gy my wel verſtaan. *M'avez vous bien entendu?* Men heeft 'er my ook van geſprooken. *On m'en a parlé auſſi.* Hy heeft 'er my gebragt, zeg ik u. *Il m'y a mené, vous dis-je.* De *Latiniſten* die Franſch leeren op hun *mihi, in Dativo,* en *me, in Accuſativo* toegaande, ſtruikelen en verwarren hier veeltyds.

MYDELYK. Adj. Dat men myden, vermyden kan. *Evitable, qu'on peut eviter.* Ja, indien alle misſlagen mydelyk waaren. *Oui, ſi toutes les fautes etoient evitables, ſe pouvoient eviter.*

MYDEN. v.a. VERMYDEN. Schouwen, ontwyken. *Eviter, eſquiver, echapper.* De ontmoeting van een ſchuldeiſcher tragten te myden. *Tâcher d'eviter la rencontre d'un créancier.* De Stuurman myd de klippen zoo veel hy kan. *Le Pilote evite les ecueils autant qu'il peut.* Die ſpreekwyze deugd niet, men moet ze myden. *Cette phraſe, cette expreſſion, façon de parler ne vaut rien, il faut l'eviter.* Zig MYDEN, wagten zoo veel als men kan in de Honds dagen. *Se conſerver, ſe menager autant qu'on peut dans la Canicule.* Gy werkt te veel, gy moet uw wat meer MYDEN, ontzien. *Vous travaillez trop, il faut vous choyer, menager un peu davantage.* Hy wilde hem myden, maar hy trof hem nochtans heel hard. *Il vouloit l'epargner, frapper à coté, mais il lui porta pourtant un rude coup.* 't Is ſomtyds gevaarlyker het gevaar te willen myden, als dat te trotſeeren. *Il y a ſouvent plus de peril à vouloir eviter le danger qu'à le braver.* MYDING, ontwyking van de klip, van den ſlag. *Evitement de l'ecueil, du coup.* m.

MYL. Reis maat, uitgeſtrektheid lands, ongelyk naar de verſchillende plaatſen. *Mile.* m. *Lieuë.* f. Een Italiaanſe myl is duizend, een Engelſe myl 1250 Geometriſche ſchreeden. *Un mile d'Italie eſt de mille, un mile d'Angleterre de 1250 pas Geometriques.* Een gemee-

Digitized by Google

meene Franſche myl begrypt 2400 ſchreeden, de Hoogduitſe myl 4000. *Une lieuë commune de France comprend* 2400, *la lieuë d'Allemagne* 4000 *pas.* Parys, Madrid is ... mylen van hier. *Paris, Madrid eſt à ... lieuës d'ici.* MYLPAAL, paal van myl tot myl, op een weg opgeregt. *Milenaire.* m. *Borne.* f. *Pilier marquant une lieuë de diſtance d'un endroit à l'autre.*

MYMERAAR. Suffer, revelaar. *Rêveur, radotteur, ſonge-creux, viſionnaire.* Hy doet niet als MYMEREN, dutten, ſuffen, revelen. *Il ne fait que radotter, que rêver.* MYMERING, ſuffing. *Rêverie, radotterie.* f.

MYN. Bezittende voornaam des eerſten perſoons. *Mon, ma, mes.* Myn hoed, myn das, myn kleeren. *Mon chapeau, ma cravatte, mes habits.* De ſchuit, de tuin, het huis is MYN, komt my toe. *Le bateau, le jardin, la maiſon eſt à moy, m'appartient.* In de Verkoopingen roepen de Koopers, myn. *Dans les Inventaires les Acheteurs diſent, à moy.* Heden myn, morgen dyn, is het gemeen zegwoord, van 't Latyn *Hodie mihi, cras tibi. Ce qui m'appartient aujourd'hui ſera demain à toy,* ou bien, *chacun ſon tour en ce Monde.*

MYN. Groeve, hol daar Tin, Zilver, Goud uitgehaald werd. *Mine.* f. *Cavité d'où l'on tire l'Etaim, l'Argent, l'Or &c.* Een zilvere-, goude-Myn ontdekken. *Decouvrir une Mine d'argent, d'or.* De Mynen van Potozzi, van Chili. *Les Mines de Potozzi, de Chili.* Lood, tin, koper, zilver, goud en andere MYNSTOFFEN. *Du plomb, de l'etaim, du cuivre, de l'argent, de l'or & autres metaux.*

MYN of ondergraaving om een belegerde Stad &c. tot de overgaafte dwingen. *Mine qu'on fait pour reduire une Ville à ſe rendre.* Een myn aanvullen, ontdekken, doen ſpringen. *Emplir, decouvrir, faire ſauter une mine.*

MYNE en MYNEN, is 't meervoud van MYN, bezittende voornaam hier boven uitgewerkt. 't Is de MYNE of het MYNE. *C'eſt le mien* ou *la mienne.* 't Zyn de MYNE of de MYNEN. *Ce ſont les miens* ou *les miennes.* Ik zou 'er niet gaerne van 't MYNEN inbrokken. *Je ne ſerois pas bien aiſe d'y mettre du mien.*

MYNEN. v. a. zie ONDERMYNEN, GRAAVEN. *Creuſer, miner.* De Vyanden MYNEN, of liever, MINEEREN, GRAAVEN onder 't Bolwerk, de Gordyn muur. *Les Ennemis minent, creuſent ſous le Baſtion, la Courtine.*

MYNEN. v. n. Myn roepen in een Verkooping. *Crier à moy, retenir la choſe qu'on expoſe en vente, en criant à moy.* Zy wilde die ſchoone ſerverten, die koſtelyke kameritoelen mynen, maar... *Elle vouloit retenir, avoir ces belles ſerviettes, ces belles chaiſes de parade, mais...*

Tot MYNENT, in myn huis. *Chez moy.* Hy zal tot mynent eeten, ſlaapen. *Il dinera, il couchera chez moy.* Hy zal het MYNENTHALVEN, om mynent wil wel doen. *Il le fera bien pour l'amour de moy* Groet hem van MYNENTWEGEN. *Saluez le de ma part.* Gy hoeft om MYNENTWIL zoo veel moeyte niet te neemen. *Vous n'avez que faire de prendre tant de peine pour l'amour de moy.*

MYNER, is de *Genitivus* van MYN. Ontfermd u myner, ô myn God! *Aye pitié de moy, ô mon Dieu!* Gy zyt de oorſpronk myner vreugd. *Vous êtes la ſource de ma joye* Mogt ik de vrugten myner moeyte alleen p'ukken! *Si je pouvois cueillir ſeul les fruits de mes peines!*

MYNER. De geen die in een Verkooping eenig goed mynd, aan zig houd. *Celui qui achete, retient quelque choſe pour ſoy à un Inventaire.* De myner heeft het aan zyn kwaſt, heeft 'er tien gulden aan moſtaert aan. *L'acheteur en a pour dix florins dans les feſſes.*

MYNHEER. Manstytel die hoe langer, hoe gemeender werd. *Monſieur, Monſeigneur.* Is Mynheer uw Vader, Mynheer uw Oom t'huis? *Monſr. votre Pere, Monſr. votre Oncle eſt il à la maiſon?* Mynheer de Burgermeeſter, de Aartsbiſſchop, de Graat, de Hertog van... *Monſieur le Bourguemaître, l'Archevêque, le Comte, le Duc de...* Als men iemand dezer laatſte aanſpreekt *of* ſchryft, gebruikt men 't woord MONSEIGNEUR om des te beeter zyn Hof te maaken.

MYNS, werd *in Genitivo* voor VAN MYN gezegt. Hy heeft myns bedunkens, myns oordeels ongelyk. *Il a tort à mon avis.* Ik verkeer met MYNS geiyken. *Je frequente mes ſemblables, mes egaux.* Hy heeft myns weetens nooit kwaad van u geſproken. *Il n'a jamais dit de mal de vous, que je ſache.*

MYT. zie HOUTMYT, LYKSTAPEL. *Bucher.* m. Die van Sagonte ten uiterſte gebragt, wierpen hen alle in een brandende HOUTMYT, naar hun goud en zilver begraaven te hebben, om de handen van Hanibal te ontkomen.

MYT. Heller, de helft van een penning. *Maille.* f. Dat is geen myt, geen olykoek waard. *Cela ne vaut pas la maille, pas un clou de ſoufflet.*

MYT. Mytwurm, maay, kaaswurm. *Mite.* f. *Guillot.* m. *Petit ver qui s'engendre dans le fromage.*

MYTER. Pronkmuts voor een Abt, Biſſchop &c. *Mitre.* f. De Biſſchop verſcheen met Myter en Staf voorzien. *L'Evêque parut avec la Mitre & la Croſſe.* Een MYTERDRAAGENDEN Abt. *Un Abbé Mitré, orné de la Mitre.* De MYTERDRAAGERS, Biſſchoppen, Abten &c. *Les porte-Mitres, les têtes Mitrees, les Evêques & les Abbez.* De Paus is de MYTERDRAAGER by uitneemendheid. *Le Pape eſt le Porte-Mitre par excellence.*

N.

NA.

NA Voorzetſel van beweeging voor de naamen met een Medeklinker in den zin van NAAR, gebruikelyk. *Prepoſition de mouvement.* Hy gaat na Parys, na Rome, na Poolen. *Il va à Paris, à Rome, en Pologne.* Gaa eens NA de Snyder, de Paruikmaaker, *of liever,* by de Sn:, by de P: *Allez vous en chez le Tailleur, le Perruquier.* NA de ſleutel, *of liever enkelyk,* de ſleutel zoeken. *Chercher la clef.*

NA, werd aldergevoeglykſt in de betekenis van *Poſt* in 't Latyn gebruikt. *Après.* Na de maaltyd, na 't ſluiten van de Poort. *Après le repas, après la fermeture de la Porte.* Ik zal u na Paaſchen betaalen. *Je vous payerai après Pâques.* Wy dreeven de Vyanden na een hard gevecht op de vlugt. *Nous mimes les Ennemis en fuite après un rude combat.* Hy deed het driemaal na malkander. *Il le fit trois fois l'une après l'autre, de ſuite.*

NA, in den zin van *Secundum*, volgens. *Suivant, ſelon.* werd ook beter met *naar* geſpeld. Wy zullen na onze werken geoordeeld werden. *Nous ſerons jugez ſelon, ſuivant nos oeuvres.* Het is goed weer NA den tyd van 't Jaar. *Il fait beau pour la Saiſon.* Hy is getrouwd NA ik hoor. *Il eſt marié à ce que j'entends.* Handeld 'er meede NA uw believen. *Faites en ce qu'il vous plaira; faites en des*

Digitized by Google

des choux & des raves. Hy is'er de man niet NA om te liegen. *Il n'eſt pas homme à mentir, ce n'eſt pas lui qui voudroit mentir.* Zoud gy wel een heel brood konnen opeeten? ik weet niet, 't brood mogt 'er NA wezen. *Pouriez vous bien manger un pain tout entier? je ne ſçai, c'eſt ſelon la groſſeur du pain.* Alle myne Zywurmen zyn op twintig NA geſturven. *Tous mes Vers à ſoye ſont morts, à une vintaine près.* Die huizen leggen heel NA aan malkander. *Ces maiſons ſont fort près l'une de l'autre.* De Achtbaarheid van een Magiſtraat te NA komen, kwetſen. *Offenſer la gravité, porter atteinte à la gravité d'un Magiſtrat.* Een Dochter, Vryſter te na komen. *Attenter à la pudeur d'une Fille, porter atteinte à l'honneur d'une Fille.* Het trouwen is ieder wel even na, maar niet even nut. *Le mariage eſt bien egalement permis, mais il n'eſt pas egalement utile à tout le monde.*

NA-AAPEN, beter NAAR-AAPEN. Nabootſen. *Imiter, copier.* NA zyn Vader AARDEN, den aart, de genegentheden hebben van zyn Vader. *Avoir les inclinations, l'humeur de ſon Pere.*

NAAD. Naadt. *Couture.* f. Een ronde, een platte naad. *Une couture ronde, platte.* Het kleed van den Heiland was zonder naad. *Le vêtement, la robe du Sauveur etoit ſans couture.* 't NAADJE of de dubbelde gang agter in een kous. *Le point de couture au talon d'un bas.* Zyn naadje naayen, zyn gang gaan, al zwygende tot zyn oogmerk komen. *Aller ſon train ſans rien dire, faire ſes affaires à petit bruit, parvenir doucement à ſes fins.*

NAAKEN. v. n. GENAAKEN. Naderen. *Approcher, avancer.* Eſther naakte Aſſuerus al beevende. *Eſther approcha d'Aſſuerus en tremblant.* De naakende gevaaren, onheilen bezweeren, vermyden. *Conjurer, eviter les dangers, les malheurs qui ſont à la porte, conjurer la tempête.* Daar is iets kwaads naakende. *On eſt menacé de quelque malheur, deſaſtre; il ſe forme quelque orage, il y a quelque choſe en l'air.*

NAAKT. Adj. BLOOT. Ongekleedt, ongedekt. *Nud, depouillé, decouvert.* De menſch komt naakt ter Waereld. *L'homme vient nud au Monde.* Het kind was moedernaakt. *L'enfant etoit tout fin nud.* Iemand op 't naakte lyf raaken. *Toucher quelqu'un à nud.* Zy toond haar naakte boezem. *Elle montre ſon ſein nud, ſa gorge nuë.* 't Is de NAAKTE, de eenvoudige waarheid die ik u daar zeg. *C'eſt la verité toute nuë que je vous dis là.* Een naakt en eenvoudig verhaal. *Un recit naïf, un narré ſimple & ingenu.* Het Land om Amſterdam is heel NAAKT, bloot, dor. *La Campagne autour d'Amſterdam eſt fort nuë, bien deſerte, aride.* De naakte Deugd werd weinig gevryd. *La Vertu toute nuë n'eſt gueres recherchée.* 't Is een NAAKTE zwaluw, naakte wurm, kaale vink. *Il eſt nud comme un ver, c'eſt un pauvre cancre.* Twee NAAKTE konnen malkander niet dekken, geen onderſtand doen. *Deux vermiſſeaux, deux malheureux ne ſçauroient ſe prêter la main.*

NAAKTELYK. Adv. Eenvoudiglyk. *Nuëment, naïvement.* Ik zal u de zaak naaktelyk verhaalen. *Je vous raconterai la choſe naïvement, ingenûment, ſans fard.*

NAAKTHEDEN. Naakte beelden. *Des nuditez, des tableaux où il y a des figures peintes à nud.*

NAAKTHEID. f. Ontblooting. *Nudité.* f. Adam merkte zyn naaktheid eerſt na de zonde. *Adam ne remarqua ſa nudité qu'après le peché.* De naaktheid verlieſt veel van haar kragt, voor al in *cas* van borsjes, daar, naar 't zeggen der kenners, maar 't bovenſte derde van gezien moet werden. *La nudité perd beaucoup de ſa force, ſur tout en cas de tetons, dont il ne faut voir qu'un tiers par enhaut.* De NAAKTHEID, eenvoudigheid van een effen kleedt. *La nudité, ſimplicité d'un habit ſans ornements.* De NAAKTHEID van een verhaal, beſchryving. *La naïveté, ſimplicité d'un recit, d'une deſcription.*

NAALD. Bekend naayruig. *Aiguille.* f. De kop, de punt van een naald. *Le cul, la pointe d'une aiguille.* Met de naald werken. *Travailler à l'aiguille, faire du point.* Een brey-NAALD. *Une broche à tricoter.* Pak-NAALD. *Aiguille à emballer.* Stopnaald. *Aiguille à rentraire.* Zeilnaald. *Aiguille de tré.* Een goude hair-NAALD. *Un poinçon d'or.* De Compas NAALD. *L'aiguille de la Bouſſole.* Graveer NAALD, ſteekyzer. *Burin.* m. De wyzer NAALD. *L'aiguille du Cadran.* De Toren NAALD, 't ſpits van de Tooren. *L'aiguille, la pointe du Clocher.* Tyd-NAALD, pylaar, *Obeliſcus* in 't Latyn. *Obeliſque.* m. *Monument en pyramide.* NAALDEKOKER. *Etui à aiguille.* m. NAALDEMAAKER. *Ouvrier qui fait des aiguilles.* m NAALDENOOG. *Pertuis* ou *trou d'aiguille.* m NAALDEWERK, ſtikwerk, genaayde kant, tapytwerk. *De l'ouvrage fait à l'aiguille, du point, de la broderie, tapiſſerie.* Dat kleed is met de heete NAALD, met drie haaſten gemaakt. *Cet habit eſt fait à la hâte, il a eu du Samedy de Pâques.* Weet hy een naald, ik een draad. *S'il me dit oeuf, je lui dirai boeuf; s'il ſçait des trous, je ſçai des chevilles.* Alles van de naald tot de draad toe verhaalen, alles heel omſtandig verhaalen. *Raconter tout de point en point, de fil en aiguille.*

NAAM. m. Woord daar een perſoon *of* een zaak mede uitgedrukt werd. *Nom.* m. Wat naam heeft hy? *Quel nom a-t il?* Pieter is zyn Doopnaam. *Pierre eſt ſon nom de Baptême.* Zyn bynaam, toenaam is Vander Werf. *Son ſurnom, ſon nom de Famille eſt Vander Werf.* 't Is een verſierde, opgeſtelde naam. *C'eſt un nom ſuppoſé.* Menſch is een Zelfſtandige naam. *Homme eſt un nom Subſtantif.* Groot is een Toevoegelyke naam. *Grand eſt un nom Adjectif.* Roma is een eige naam. *Rome eſt un nom propre.* Boom is een gemeene naam, of algemeen benoemend woord. *Arbre eſt un nom appellatif.* Men doopt de kinderen in de Naame des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geeſtes. *On baptiſe les enfans au nom du Pere, du Fils & du Saint Eſprit.* Men eiſcht de ſchattingen in 's Koning's, in der Staeten naam. *On exige les impots au nom du Roy, au nom des Etats.* Hy is niet wys, zeg hem dat uit myn NAAM, van mynent wegen. *Il n'eſt pas ſage dites lui cela de ma part.* De kwaade NAAMEN in 't leezen overſlaan. *Paſſer, ſauter les noms biſcornus, les mots barbares en liſant.* Het kind een naam geeven, doopen. *Donner un nom à l'enfant, baptiſer l'enfant.* Het kind een naam geeven, de zaak bewimpelen, een ſchoonen glimp geeven. *Colorer, deguiſer la choſe, chercher un pretexte, ſe couvrir d'un beau pretexte.* Alles by zyn naam noemen, onbewimpeld, vry uitſpreeken. *Nommer tout par ſon nom, parler ſans mâcher la cire; appeller un chat un chat, & Rolet un frippon, ainſi qu'a fait* DES PREAUX. Een goede naam in de Waereld zoeken te krygen. *Tâcher d'acquerir une bonne reputation, une bonne renommée dans le Monde.* Hy verkreeg een zeer groote naam daar door. *Il s'acquit une grande gloire, beaucoup de reputation par là.* De Engelſe Naam is veel verduiſterd ſedert de laatſte Vrede. *Le Nom Anglois a beaucoup perdu de ſa gloire, de ſon eclat depuis la derniere Paix.* Hy heeft de naam van een glaasje te drinken, van geen vrouwe haater te zyn. *Il a le nom, la reputation*

Digitized by Google

tion de boire le petit coup, de ne pas haïr le Sexe. Het is een Schryver, een Reiziger van NAAM; 't is een vermaaard Schryver, Reiziger die 't zegd. *C'eſt un Auteur, un Voyageur de reputation; c'eſt un celebre Auteur, Voyageur qui le dit.* Al die kwaalyk leeven zullen verlooren gaan; met NAAME, byzonderlyk de ſteelers, doodſlagers, dronkaarts, &c. *Tous ceux qui vivent mal periront; nommément, ſpecialement les voleurs, meurtriers, yvrognes.* De Naam van Valois werd in Vrankryk van een ſlegt voorbeduidſel geagt. *Le Nom de Valois eſt eſtimé de mauvais augure en France.* In 't oud Rome wierd in 't werven van Soldaaten, in 't optellen der Burgers, in 't verpagten der Landeryen veel op de Naamen van een goed voorbeduidſel gelet.

NAAMBUIGING, *Declinatio* in 't Latyn. *Declinaiſon des Noms.* f. *Terme de Grammaire.* NAAMCYFFER, naamverbeelding door de voornaamſte letters ſamengeſtrengeld. *Chiffre.* m. *Nom repréſenté par les premieres lettres entrelacées.* NAAMDAG, vierdag van den Sanct welkers naam men voerd. *Fête du Saint dont on porte le nom.* f. Op 's Keizers Naamdag zal 'er een groot Bal in de Favorite gehouden werden. *Il y aura un grand Bal dans les Favorites à la Fête de l'Empereur.* NAAMDICHT. n. Vers welkers regels naar de Naamletters van de perſoon op 't welk het gemaakt werd, beginnen. *Vers accroſtiche ſur le Nom de quelqu'un.*

NAAMLOOS. Adj. Onbekend, onvermaard *Obſcur, ſans reputation, peu celebre.* Naamlooze en geringe luiden, *Des perſonnes ſans nom & obſcures.* Een NAAMLOOS, onbekend Schryver; Schryver die zyn naam verbergd. *Un Auteur anonyme, qui ne ſe nomme pas.* Een naamloos boek uitgeeven. *Mettre un livre anonyme au jour.* NAAMLOOSHEID, onvermaardheid. *Manque de nom, de reputation.* m Naamlooze Schryvers die om hunnen laſter veilig te konnen braaken, hen agter de gordyn verſchuilen, zyn vermomde Zwartmaakers.

NAAMLYST. Naamrol. *Liſte.* f. *Roole, Catalogue de noms.* m Een nieuwe naamlyſt maaken. *Faire une nouvelle liſte, un nouveau catalogue.*

NAAMREDEN. Oorſpronkelykheid van een Stad, Slot, Heere Wooning &c. *Origine du Nom d'une Ville, d'un Château, d'une Maiſon Seigneuriale &c.*

NAAMROOVEND. Adj Laſterlyk. *Diffamant, diffamatoire, calomnieux.* Een naamroovend geſchrift, laſterſchrift, pasquil *Un Ecrit diffamant* ou *diffamatoire; une Satyre calomnieuſe.* Een NAAMROOVER, Laſteraar, Laſterſchryver. *Un Calomniateur, diffamateur, un Ecrivain diffamant.*

NAAMVAL, kan ter uitlegging van 't woord *Caſus* in de Naambuigingen gebruikt werden. De Toevoegelyke Naamen goed, groot, hoog, ſterk &c. neemen EN voor Zelfſtandige manlyke in de zydelingſe Naamvallen des eenvouds. *Les Adjectifs* goed, groot, hoog, ſterk &c. *prennent* EN *devant les Subſtantifs maſculins dans les Cas obliques du ſingul:*

NAAMWOORD. n. Naam in de Spraakkundige ſtyl. *Nom.* m. *en Terme de Grammaire.* Men moet de Toevoegelyke en Zelfſtandige Naamwoorden doen overeen komen in Getal, Geſlagt en Geval *Il faut faire convenir les Adjectifs & Subſtantifs en Nombre, Genre & Cas.* Volk is een herzamelend Naamwoord. *Peuple eſt un Nom collectif.*

NAAR. Adj. Yſſelyk, afſchuwelyk. *Effroyable, affreux, epouvantable.* Een naare nacht, een naare eenzaamheid. *Une affreuſe nuit, une affreuſe ſolitude.* Een naar geroep, een naare droom. *Un cri affreux, effroyable; un ſonge effroyable, affreux.* De zieke ziet 'er heel NAAR, heel miſſelyk uit. *Le malade a fort mauvais viſage, eſt affreux à voir.* 't Is heel NAAR weer, ſmoor heet weer. *Il fait un temps vain, etouffant.* Had gy anders niet te zeggen? het is wel NAAR! wel vaats, koud! *N'aviez vous que cela à dire? cela eſt bien fade, voila qui eſt bien plat!* De NAARHEID, yſſelykheid van een droom, van een geroep. *L'horreur que cauſe un ſonge affreux, un cri effroyable.* De NAARHEID, benaauwdheid van 't weer. *La peſanteur de l'air etouffant, de l'air vain.*

NAAR, een beweeging verbeeldende, werd in de plaats van NA, wel meeſt omtrent naamen met een Vocaal beginnende, als een Voorzetſel-woordje gebruikt. Vaaren, gaan naar Italien, naar Engeland, naar Oost-Indien. *Aller en Italie, en Angleterre, aux Indes.*

NAAR, dient bekwaamelykſt in den zin der volgende ſpreekwyzen. Hy is de Bruigom NAAR ik hoor. *Il ſe marie à ce que j'entends, à ce que j'apprends.* Wy zullen NAAR, volgens onze werken geoordeeld werden. *Nous ſerons jugez ſuivant, ſelon nos oeuvres.* Naar u zeggen zouden de Vyanden nog heel ſterk zyn. *à votre aire les Ennemis ſeroient encore bien forts.* Is dat nu naar u zin? *Cela eſt il à votre fantaiſie à cette heure?* NAAR iemand vraagen, zoeken. *Demander, chercher quelqu'un.* Zig kleeden NAAR de mode *S'habiller à la mode.* Naar de bekende weg vraagen, zig onnozel houden. *Faire l'ignorant.*

NAAR DAT. Adv. Volgens dat. *Selon, ſuivant.* Werk naar dat model, naar dat patroon. *Travaillez ſur, ſelon, ſuivant ce modelle là.*

NAARS, werd voor 't agterſte deel des onderlyfs gezegt. Hy viel op zyn naars. *Il tomba ſur ſon cul.* Hy kreeg op zyn bloote naars. *Il eut ſur le cul tout nud, il eut le fouet.* De NAARSDARM of AARSDARM. *L'anus.* 't NAARSGAT. *Le trou du cul.* Een NAARSWISCH. *Un torche cul.*

NAARSTIG. Adj & Adv. Vlytig, ieverig. *Diligent, laborieux, agiſſant, applique à ſon ouvrage &c.* Een naarſtig menſch komt altyd eerlyk aan de koſt. *Une perſonne diligente, laborieuſe gagne toujours honnêtement ſa vie.* NAARSTIG of NAARSTIGLYK werken, ſtudeeren. *Travailler, etudier diligemment, avec application.* Naarſtig oppaſſen. *Prendre ſoigneuſement garde à ſes affaires; remplir ſes devoirs avec ſoin, avec application.*

NAARSTIGHEID. Werkſaamheid, vlyt. *Diligence, expedition, humeur laborieuſe.* f. Elk een pryſd zyn naarſtigheid. *Chacun loue ſa diligence, ſon humeur laborieuſe.* NAARSTIGLYK werken, ſtudeeren. *Travailler diligemment, etudier avec application.*

NAAST. Adj. By, omtrent. *Près de, tout contre, à côté de.* Naaſt een Bakker, naaſt een Kuiper woonen. *Demeurer à côté d'un Boulanger, d'un Tonnelier.* Zy woonen naaſt malkander. *Ils demeurent côte à côte, l'un contre l'autre, joignant l'un l'autre; leurs maiſons ſe touchent.* Zit naaſt my. *Mettez vous à côte de moi, contre moi.* Daar ſtaat een tafel, een ſtoel NAAST, bezyden het Ledikant. *Il y a une table, une chaiſe à côte du Lit.* Daar vloeyd een ſchoone Rivier naaſt het Boſch. *Une belle Riviere coule, paſſe le long du Bois.* In Vrankryk is de Dauphin de eerſte in 't Ryk NAAST of na den Koning. *En France le Dauphin eſt le premier dans le Royaume apres le Roy.*

NAAST, NAASTE. Adj. Byleggend. *Prochain, proche.* Mynheer is in 't naaſte vertrek, in de naaſte kamer. *Monſieur eſt dans le prochain appartement,*

Digitized by Google

dans la chambre prochaine. De Boeren uit de naaſte Dorpen wierden in 't Leger ontboden. *Les Payſans des plus prochains Villages, les Payſans des Villages les plus proches, les plus voiſins furent mandez à l'Armée.* De erffenis komt ons toe, wy zyn de naaſte vrinden. *La ſucceſſion nous appartient, nous ſommes les plus proches parents.* In de NAASTE, in de aanſtaande week. *La ſemaine qui vient, la ſemaine prochaine.* Dat zal in de naaſte zitting van 't Parlement op het tapyt gebragt werden. *Cela ſera mis ſur le tapis à la prochaine, à la premiere ſeance du Parlement.* Met de naaſte brieven werd de confirmatie verwagt. *On attend la confirmation par les premieres lettres.* De naaſte Poſtdag. *Le prochain ordinaire.* De naaſtvolgende Maandag. *Le Lundi ſuivant, d'enſuite.* Dat is de NAASTE, de kortſte weg. *C'eſt là le plus court chemin.* Overloof, overeiſch my niet, zeg my 't NAASTE, 't aldernaaſt, de naaſte prys. *Ne me ſurfaites point, dites moi le dernier mot, le plus juſte prix.* Ik zal u per NAASTEN, by de naaſte poſtdag daar meer van konnen melden. *Je pourrai vous en dire davantage au prochain ordinaire, à la premiere occaſion.*

NAASTEN. Evennaaſten. *Prochain.* God boven alles lief hebben en den naaſten als zig zelven. *Aimer Dieu par deſſus tout & le prochain comme ſoy-même.* 's Naaſtens eer, 's naaſtens goed. *L'honneur, le bien du prochain.*

NAASTEN. v.a. zie BENAASTEN. *Retraire, retirer, revendiquer.*

Ten NAASTEN by. Adv. By na. *Presque, quaſi.* Hy is ten naaſten by zoo groot, zoo ryk als zy. *Il eſt presque auſſi grand, auſſi riche qu'elle.* Hy geeft 'er zoo veel voor, of ten naaſten by. *Il en donne autant, ou à peu près, ou environ.*

NAAUW. Adj. ENG. Smal. *Etroit, ſerré.* Een naauw huis, een naauwe gragt, naauwe ſtraat. *Une maiſon etroite, un canal etroit, une ruë etroite.* Daar is een NAAUWE vrindſchap, verbintenis tuſſchen hen. *Il y a une etroite amitié, une etroite alliance entr'eux.* Daar is een NAAUW, een ſtrikt verbod tegen. *Il y a une etroite deffenſe là contre.* De Karthuizers volgen een NAAUWE, ſtrenge regel. *Les Chartreux obſervent une regle etroite, ſevere, ſont d'une etroite obſervance.* Die dingen luiſteren heel NAAUW, zyn heel teer. *Ces choſes là ſont fort delicates, tendres; il faut manier, traitter ces choſes la avec circonſpection.* 't NAAUW of de engte van de Straat. *Le Detroit de Gibraltar,* ou ſimplement, *le Detroit.* Het NAAUW van 't Canaal *Le pas de Calais.* 't Naauw of de engte van Thracien. *Le Detroit de Conſtantinople* ou *le Bosphore de Thrace.* In 't NAAUW zyn, verlegen zyn. *être à l'etroit, être embarraſſé.* Hy raakte daar door heel in 't naauw. *Il ſe trouva par là bien à l'etroit; il tomba par là dans un etrange embarras.* Iemand heel NAAUW houden, kort houden. *Tenir quelqu'un bien de court.* NAAUW behuiſd zyn. *être logé à l'etroit, être etroitement logé.* Heel NAAUW dingen, luſtig dingen. *Marchander denier à denier, ſe tuer de marchander.* Het komt zoo NAAUW niet, daar moet zoo naauw niet op gelet werden. *Il n'y faut pas regarder de ſi près.* Hy ziet heel NAAUW op 't geen hy uitgeeft. *Il regarde de bien près à tout ce qu'il debourſe, il eſt bien dur à la deſſerre.* Hy is 'er heel NAAUW op gezet, hy ziet 'er heel naauw op. *Il y regarde de bien près; il n'entend pas raillerie là deſſus.*

NAAUWELYKS. Adv. Ter naauwer nood. *à peine.* Wy waaren naauwelyks uit de Stad, halfweegen. *Nous etions à peine hors de la Ville, à peine à moitié chemin.*

NAAUWEN. v.a. ENGEN. Naauwer, enger maaken. *Etrecir.* Een ryglyf, een borſtrok naauwen, engen. *Etrecir un corps, une camiſole.* Die zaak begind nu eerſt te NAAUWEN, 't begind 'er nu eerſt op aan te komen. *C'eſt à cette heure que la choſe, que l'affaire preſſe: c'eſt tout de bon cette fois-ci.*

NAAUWER, *Comparativus* van NAAUW. Zig met iemand NAAUWER verbinden. *S'unir, s'engager, s'allier plus etroitement avec quelqu'un.* Een kleed NAAUWER maaken. *Etrecir un habit.* NAAUWER WORDEN, inkrimpen. *S'etrecir, ſe retirer.*

Te NAAUWERNOOD. Adv. Naauwelyks. *à peine.* Hy ontkwam het te naauwernood. *Il echappa à peine, il s'en tira à peine.* Hy was te naauwernood getrouwd of 't rouwde hem. *à peine fut il marié qu'il s'en repentit.*

NAAUW GEZET, Stipt zyn, ſterk aanhouden op 't geen men begeerd. *Inſiſter ſur ce qu'on deſire, deſirer fortement.* Naauw gezet zyn op zyn pligt. *être exact, appliqué à ſon devoir.* NAAUW GEZET zyn om zyn woord te houden. *être exact, ponctuel, rigide à tenir ſa parole.* NAAUGEZETHEID, ſtiptheid, naauwkeurigheid. *Exactitude, rigidité, ponctualité.* f.

NAAUWHEID, engheid van den weg. *Etreceur du chemin.* f. NAAUWHEID, deunheid van een groot dinger. *Humeur chiche d'un grand marchandeur.* f.

NAAUWKEURIG. Adj. NAAUWLETTEND. Stipt. *Exact, precis.* Een naauwkeurig onderzoek. *Un examen exact, une recherche exacte.* Een naauwkeurig Reiziger, Schryver. *Un Voyageur, un Auteur exact.* NAAUWKEURIGE aanmerkingen. *Des remarques exactes, curieuſes.* Gy zyt te NAAUWKEURIG, te naauwlettend, te keurlyk, te moeyelyk om te vergenoegen. *Vous êtes trop precis, trop difficile à contenter, vous y regardez de trop près.* Een boek, een reis met veel NAAUWKEURIGHEID beſchreeven. *Un livre ecrit, un voyage decrit avec beaucoup d'exactitude.* Die NAAUWKEURIGHEID gaat te ver. *Cette exactitude, preciſion, delicateſſe va trop loin.* Alles is 'er heel NAAUWKEURIGLYK waargenomen. *Tout y eſt obſervé fort exactement, avec beaucoup de preciſion, de delicateſſe.*

NAAUWNEEMEND, NAAUWKEURIG. Naauwlettend. *Exact, regardant de près.* Men kan ook wel te naauwneemende zyn. *On peut bien être auſſi trop exact, trop difficile à contenter.*

NAAUWPUNTIG, Te NAAUWLETTEND. Vittend, bedillend van aart. *Pointilleux, d'un goût difficile.* De geene die zoo veel meer weeten als andere, zyn te naauwpuntig. *Ceux qui en ſçavent tant plus que les autres, ſont trop pointilleux, trop difficiles.* Die NAAUWPUNTIGHEID paſt alleen de Schoolgeleerde. *Cette pointille, chicane, cette preciſion ne convient qu'à des Pedans.*

NAAUWTJES. Adj. & Adv. Wat naauw. *Un peu etroit.* Die kouſſen, ſchoenen zyn al wat naauwtjes. *Ces bas, ces ſouliers ſont un peu etroits.* Wat NAAUWTJES behuild zyn. *être logé un peu à l'etroit, un peu etroitement.* Zig wat NAAUWTJES behelpen, al zyn gemak niet hebben. *Vivre un peu à l'etroit, n'avoir pas toutes ſes aiſes.*

NAAUW ZIEN. v.a. Naauw letten, niet rekkelyk zyn. *Regarder de près, être trop exact, ſevere.* Ik zie 'er zoo naauw niet op, men moet de jonkheid wat toe geeven. *Je n'y regarde pas de ſi près, il faut donner quelque choſe à la jeuneſſe.* Ik zie 'er met u zoo naauw niet op. *Je n'y regarde pas de ſi près avec vous.* Al te NAAUWZIENDE, te naauwlettend zyn. *être trop precis, trop critique, trop difficile à contenter.* NAAUWZIENDE, deun, karig zyn. *être chiche, reſſerré.*

NAA-

Digitized by Google

NAAYEN. v.n. Een naad *of* naaden maaken. *Coudre.* Linne naayen, wolle naayen. *Coudre en linge, en drap.* Twee lappen aan malkander naayen. *Coudre deux pieces, deux morceaux ensemble.* Op NAAYEN gaan. *Aller à la couture.*

NAAYER. Een die naayd. *Couturier, Tailleur.* 't Zyn de Naayers niet die geduurig van naayen en ſtoppen praaten. *Ce ne ſont pas ceux là qui parlent toujours de coudre & de rentraire qui ſont le plus de beſogne.*

NAAYGAREN. n. *Du fil à coudre.* Daar is zeker misgewas, kwaad kruid, Duivels NAAYGAREN genaamd. *Il y a certaine ivroye, mauvaiſe herbe appeliée en Hollandois, fil à coudre du Diable.*

NAAYKUSSEN. n *Couſſin à coudre* m. NAAYMANDJE. n. *Petit panier.* m. *Petite corbeille à coudre.* f. Uit het naaymandje praaten, in bedekte woorden van 't ſteekwerk praaten. *Diſcourir du jeu d'amour en mots couverts; cajoler ſa Bergere, badiner, cauſer librement avec elle.* Een zoet NAAYMEISJE, een zoet meisje dat op naayen gaat. *Une jolie couturiere, une jeune couturiere en linge* ou *en drap.* Een NAAYSCHOOL. *Une Ecole où l'on apprend la couture, d'ordinaire en linge.* Een Linne-NAAYSTER. *Une Couturiere en linge, une Lingere.* Een Wolle-NAAYSTER. *Une Couturiere en drap.* NAAYWERK. *Couture.* f. Laat my uw NAAYWERK zien. *Montrez moy votre couture.* NAAYWERK, STEEKWERK, werd in *re veneréa*, 't meeſt van die 'er 't minſte in doen gezegt.

NABAAUWEN. v. n. Naſchreeuwen gelyk de Eccho doet. *Contrefaire la voix, reciter les mêmes paroles, ainſi que fait l'Echo,* Wat hebt gy my na te baauwen? *Qu'avez vous à me contrefaire? qu'avez vous affaire de repeter ce que je dis?*

NABAFFEN. v. n. De voorbygaanders nabaffen. *Aboyer après les paſſants.*

NABAKKEN. v.n Namaaken, nadoen. *Imiter, copier.* Kond gy hem dat wel nabakken, nadoen? *Pouvez vous l'imiter en cela? pouvez vous en faire autant que lui?*

NABANKET. zie NAGERECHT. Dat diende tot een nabanket. *Cela ſervit de deſſert, de dernier mets.*

NABEDENKEN. v.n. OVERDENKEN. Herkaauwen. *Reflechir, repaſſer, remâcher.* Zyn les nabedenken, herkaauwen. *Remâcher, repaſſer ſa leçon.* Als ik het wel nabedenk. *Quand j'y reflechis, j'y ſonge à loiſir.*

NABEROUW. n. Leetweezen. *Repentir, regret.* m. Hy toond veel naberouw over zyne zonden. *Il montre, temoigne un grand repentir, beaucoup de regret de ſes pechez.* Ontydig, vergeefs naberouw. *Regret hors de ſaiſon, infructueux.*

NABESTAANDE. Navrind, naverwant. *Proche parent.* Hy had 'er eenige zyner vrinden en nabeſtaande op verzogt. *Il y avoit prié quelques uns de ſes amis & de ſes parents.*

NABOOTSEN. v. a. Namaaken. *Contrefaire, copier, imiter.* 's Konings zegel, iemands hand nabootſen. *Contrefaire, imiter le ſceau du Roy; contrefaire, imiter le ſeing de quelqu'un.* NABOOTSING van iemands ſtem, tekening. *Imitation de la voix, du ſeing de quelqu'un.* f.

NABRUILOFT. Tweede Bruiloft, weer Bruiloft. *Second Repas, Feſtin de Nopces.* m. Nabruiloft houden met de naaſte vrinden. *Donner une ſecende Nopce, un ſecond feſtin de Nopces aux plus proches parents.*

NABUUR. Nagebuur, by *of* omwooner. *Voiſin, proche voiſin.* Wy zyn heel nabuuren. *Nous ſommes fort proches voiſins.* Vrankryk doet zyn nabuuren geſtadig omzien. *La France tient toujours ſes voiſins alerte; la France alarme continuellement ſes voiſins.* 't Geluk der Hollanders werd door den NABUUR, de nabuuren benyd. *Le bonheur des Hollandois eſt envié de leurs voiſins.* Zoo als 't Vyandlyke Leger in onze NABUURSCHAP ſtond. *Comme l'Armée Ennemie etoit dans notre voiſinage.* De nabuurſchap van een magtig Vorſt baart een geduurige ontruſting. *Le voiſinage d'un Prince puiſſant cauſe une crainte continuelle.*

NABY. Adv. Digt by. *Prochain, près.* Die Steden leggen na by malkander. *Ces villes ſont près l'une de l'autre, ſont voiſines.* Het Koninkryk der Hemelen is naby. *Le Royaume des Cieux eſt prochain, approche.* Hy woond NABY het end, by na aan 't end van de Stad. *Il demeure près du bout, presqu'au bout, à l'extremité de la Ville.* De NABYHEID van zoo een magtig Leger bragt het heele Land in de uiterſte verlegenheid. *Le voiſinage, la proximité d'une ſi puiſſante Armée jetta le Pays dans la derniere conſternation.*

NACHT of **NAGT.** Tyd tuſſchen Zonnen onder- en opgang. *Nuit.* f. Een Zomerſe, een Winterſe nacht. *Une nuit d'Eté, d'Hyver.* Iemand by nacht overvallen. *Surprendre quelqu'un de nuit.* In 't vallen, in 't begin van de nacht. *à l'entrée de la nuit.* De Kersnacht. *La nuit de Noël.* De Bruilofts nacht. *La nuit des Nopces.* Tot diep in de nacht zitten drinken, ſpeelen. *Boire, jouer juſque bien avant dans la nuit.* De zieke heeft een harde nacht gehad. *Le malade a eu une rude nuit.* De eeuwige nacht, de nacht van 't graf. *L'eternelle nuit, la nuit du tombeau.* Men betaald 'er tien ſtuivers voor ieder nacht. *On y paye dix ſous pour chaque nuitée.* Iemand by nacht en ontyen ten dienſt ſtaan, oppaſſen. *être au ſervice, à la diſpoſition de quelqu'un à quelque heure de la nuit, en quelque temps que ce puiſſe être.* 's Nachts zyn alle katjes graauw, en alle mondjes even naauw. ſpr: *La nuit tous chats ſont gris, & toutes les bouches également petites.* Het is nacht met hem, het is 'er gedaan. *Il eſt conſiqué, flambé, perdu; c'eſt fait de lui.* Het is 'er nacht, daar valt niet meer te haalen. *Il n'y a plus rien à faire là, les Soldats y ont paſſé.* Zy is zoo leelyk als de nacht. *Elle eſt laide à faire peur.*

NACHTBRAAKEN. v.n. 's Nachts veeltyds opblyven, zitten werken, ſchryven. *Paſſer les nuits à travailler, à ecrire &c.* Het NACHTBRAAKEN verzwakt de geeſt, put de geeſten uit. *Les veilles affoiblíſſent l'eſprit, epuiſent les eſprits.*

NACHTDAS. *Cravatte de nuit.* f. NACHTGEWAAD. n. *Habillement de nuit, deshabillé.* m. NACHTGOED, nachtmuts, cornet mutſen &c. *Des hardes ou beſognes de nuit; bonnets, cornettes de nuit.* NACHTKAARS. *Chandelle de veille.* f. NACHTLYPJE. n. *Corſet, caſaquin de nuit.* m. NACHTMANTEL, VROUWS manteltje. *Manteline de nuit à l'uſage des femmes.* f. NACHTMUTS. *Bonnet de nuit.* m. *Coëffe de nuit.* f. NACHTROK, Japonſe rok. *Robe de chambre.* NACHTTABBAERT, loſſe Tabbaert, Juffers kamerrok. *Robe trainante, robe de chambre pour Femme.* Papa, Mama een NACHTZOENTJE geeven. *Donner à Papa, à Maman le baiſer du bonſoir, en s'en allant coucher.*

NACHTEGAAL. Bekende vogel die lieffelyk quinqueleerd. *Roſſignol.* m. Als de Nachtegaal begind te zingen. *Quand le Roſſignol commence à chanter.* De Kikkers werden hier Hollandſe Nachtegaalen genaamd. *On appelle ici les Grenouilles des Roſſignols de Hollande.* De volgeeſtige Doedyns merkt in een zyner Haegſe

Digitized by Google

Mercuuren dat het Nachtregaals paadje in Mey moet aanhouden, doch zonder *Crimen læsæ virginitatis*; dat verlootde Dienſtmaegden en andere eerlyke Dochters wat te na is.

NACHTGAST. Slaaper. *Coucheur, homme qui ne fait que loger.* Zy tapt niet, maar zy houd nachtgaſten, ſlaapers in huis. *Elle ne tient pas Auberge, mais elle loge, elle donne à coucher, elle a des gens qui couchent chez elle.*

NACHTGEBAAR. n. Nachtgeraas. *Bruit, tintamarre, charivari nocturne.* m. NACHTGEESTEN, NACHTGEDROCHTEN, NACHTGESPUIS. *Des Lutins, des Fantomes, des Eſprits, des Spectres qui apparoiſſent de nuit.* De NACHTGEZICHTEN der Oude Propheeten *Les Viſions nocturnes, les Viſions des Anciens Prophetes.*

NACHTGLAS. n. Scheepszandlooper van agt glazen *of* vier uuren. *Horloge de quart.* f. *Horloge de ſable qui dure quatre heures, & dont on ſe ſert dans les vaiſſeaux.*

NACHTHUIS. n. Huisje *of* hok in 't Schip voor de man te roer, daar het Compas 's nachts gebruikt kan werden; alzoo daar 't licht en 't Glas ook in opgeſlooten zyn. *Habitacle.* m. *Geſole.* f. *Reduit en forme d'armoire devant le poſte du Timonier, ou l'on enferme la Bouſſole, la lumiere & l'Horloge.*

NACHTKROEGER. Kroegganger die de nacht over zit te piklappen. *Yvrogne qui paſſe la nuit à grenouiller au Cabaret.*

NACHTLOOPER. Rinkinker, Laberlot, krolkater, hoerejaager &c. *Coureur de nuit, debauché, coureur de guilledou.* De Spaanſe Nachtlooper door Quevedo beſchreeven. *L'Avanturier nocturne decrit par Quevedo.* 't Is een NACHTLOOPSTER, een krolkat, ontugtig vrouwmenſch. *C'eſt une coureuſe de nuit, une garce, une gouine, une paillaſſe de corps de garde.*

't NACHTMAAL. Avondmaal des Heeren. *La Cene du Seigneur.* Zig tot het Nachtmaal bereiden. *Se preparer à la Cene.* Het Nachtmaal uitdeelen, bedienen. *Diſtribuer, adminiſtrer la Cene.* Het Nachtmaal gebruiken. *Faire la Cene, Communier.* NACHTMAALGANGER. *Communiant, celui qui s'approche de la Table du Seigneur.*

NACHTMERRY. f. Die vervaarlyke naam werd gegeeven aan een benaauwde ſlaap, borſtdrukking door zwaare dampen in de herſſenen veroorzaakt. *Cochemare.* f. *Etouffement de nuit* ou *ſommeil oppreſſe.* De Nachtmerry ryd hem altemets, hy heeft altemets een benaauwde ſlaap. *Il eſt ſujet à la Cochemare.* Ryd u de Nachtmerry? ben je met de kop gebruid, wordje gek? *Quel vertigo vous prend? rêvez vous, avez vous perdu l'eſprit?* Het Gemeen geloofd dat de Nachtmerry een *Incubus*, Bedduivel is. *Le Vulgaire croit que la Cochemare eſt un Incube.*

NACHTRAAVE of eigentlyk een NACHTUIL. *Un Hibou.* NACHTRAAVE in den oneigentlyken zin, is 't zelve als NACHTKROEGER, laberlot. *Un coureur de nuit, un debauché, garnement qui court le guilledou.* Dat NACHTRAVEN, optrekken, rinkinken zal hem nog zuur opbreeken. *Cette courrerie, ce libertinage, cette debauche lui coutera bien cher un jour.*

NACHTRUST. Ik wenſch u een goede NACHTRUST, ik wenſch u goede nacht. *Je vous donne, je vous ſouhaite la bonne nuit, la bonne nuit & un bon repos.* Een man van ſtudie moet zyn NACHTRUST hebben, of hy is haaſt een lyk. *Un homme d'Etude doit avoir du repos, ſon repos la nuit, ſans cela il eſt bientot trouſſé.*

NACHTSCHADE. Plant *of* bloem *Solanum* in 't Latyn. *De la Morelle, plante* ou *fleur ainſi nommée.*

NACHTSPOOKEN, NACHTGEESTEN. Nachtverſchynſels. *Des ſpectres, phantomes, des eſprits qui reviennent, apparoiſſent la nuit.*

NACHTSCHUIT. Met de nachtſchuit op Utrecht, op Tergouw vaaren. *Aller à Utrec, à Tergou avec la Barque de nuit.*

NACHTSLOT. n. DEURSLOT. *Serrure qui peut fermer à double tour.* f. Een goed nachtſlot laaten maaken. *Faire faire une bonne ſerrure de porte.* De deur is in het nachtſlot, op 't dubbeld ſlot. *La porte eſt fermée à double tour.*

NACHTUIL. Kerkuil. *Hibou.* m. De oude Sloten en Kerkhoven zyn neſten voor Nachtuilen. *Les vieux Chateaux & Cimetieres ſont des nids à hiboux.* Hy zit als een nachtuil te moppen, te pruilen. *Il fait le hibou, il boude ſans lever la tête.*

NACHTVOGEL. Vogel die 's nachts alleen vliegd. *Orfraye* ou *autre oiſeau de nuit.* 't Is een NACHTVOGEL, een nachtlooper, nachtrave. *C'eſt un oiſeau,* ou pluſtor, *un coureur de nuit, un debauché qui fait de la nuit ſon jour.*

NACHTWAAKE. Waaktyd in de nagt. *Veille, garde qui ſe fait la nuit.* f. Ende de Herders hielden de nachtwaake over hunne kudde. *Et les Bergers faiſoient la veille, la garde ſur leurs troupeaux.* De Oude verdeelden de nacht in vier nachtwaaken. *Les Anciens diviſoient la nuit en quatre veilles.* NACHTWAAKER, een die 's nachts waakt. *Homme qui fait la veille, la garde durant la nuit.* NACHTWAAKER, werd meeſt voor Klapwaaker, Ratelwagt gezegt. *Guet* ou *Archer du guet Bourgeois.* De NACHTWAGT kwam 'er juiſt voor by. *Le Guet, la Patrouille vint juſtement à paſſer.*

NACHTWERK. n. Dit zou het WERK hoe genaamd, dat 's nachts verrigt werd, konnen beteekenen, als voornaamentlyk in *re venerea.* 't Is een Baas, een Haan die 't nachtwerk wel verſtaat. *C'eſt un Compere, un drole qui entend bien la beſogne nocturne, qui paye bien ſes arrerages.* NACHTWERK, kolkruimers werk. *Gadouage, curement de privez.* m. NACHTWERKEN. v. n. Stilleveegen, kolkruimen. *Vuider, curer les privez, les foſſes, les cloaques.* NACHTWERKER, beertſteeker, kolkruimer, ſtilleveeger. *Gadouard, cureur de retraits, Maitre des baſſes oeuvres.*

NACHTWYZER. Stuurmans gereedſchap *of* tuig met welkers behulp men ten alle uuren van de nacht vinden kan, hoe veel hooger *of* hoe veel laager de Noordſtar is dan de Pool. *Nocturlabe.* m *Inſtrument dont le Pilote ſe ſert pour trouver à toutes les heures de la nuit de combien l'Etoile du Nord eſt plus haute* ou *plus baſſe que le Pole.*

NA DAT. Bywoord van tyd bepaaling. *Après que.* Na dat hy vertrokken, na dat hy dood was. *Après qu'il fut parti, après qu'il fut mort.*

NA DAT, of liever, NAAR DAT. Volgens dat. *Selon, ſuivant que.* Ik zal het betaalen na dat het waard is. *Je le payerai ſuivant, ſelon ce que cela vaut.* Gy wilt dan trouwen NA DAT ik hoor, zoo als ik hoor. *Vous voulez donc vous marier, à ce que j'entends.*

NA DATO. Ond: w: Ik heb 'er na dato niet meer van gehoord. *Je n'en ai plus entendu parler depuis.* NA DATO, na dezen dag zult gy 'er niets meer voor rekenen. *Après ce jour ci vous n'en tiendrez plus de compte.*

NA DE. Adv. Agter *of* laater. *Après.* Na de dood van den Heiland, na den inval der Gotten. *Après la mort du Sauveur, après l'irruption des Gots.*

NA DE, NAAR DE. Volgens. *à la, ſelon, ſuivant.* Hy kleed zig na de Franſche mode, zwier. *Il s'habille, il ſe met à la Françoiſe.* De Boeken houden na de

Digitized by Google

de Italiaanſche manier. *Tenir les livres à l'Italienne* ou *à parties doubles.* Na de uiterlyke ſchyn oordeelen. *Juger ſelon l'apparence.*

NADEEL. n. Schaade. *Prejudice, desavantage.* m. Tot nadeel van iemand ſpreeken. *Parler au prejudice, au desavantage de quelqu'un.* De laatſte Oorlog heeft een groot nadeel aan dit Land toegebragt. *La derniere Guerre a apporté un grand prejudice, a cauſé grand prejudice à ce Pays ci.*

NADEELIG. Adj. Schaadelyk. *Prejudiciable, nuiſible, desavantageux.* Die ſchraale winden zyn nadeelig voor de Landvrugten. *Ces vents froids, ces vents ſecs ſont prejudiciables, contraires, nuiſibles aux fruits de la Terre.* Nadeelige gedagten van iemand hebben. *Avoir des penſées desavantageuſes de quelqu'un.* Iemand ergens in NADEELIG zyn, nadeel toebrengen. *être prejudiciable à quelqu'un*, ou pluſtot, *prejudicier à quelqu'un, lui apporter du prejudice en quelque choſe.*

NA DE KANT van Adv. OMTRENT. Zy is na de kant van dertig, van veertig jaar. *Elle a environ trente, quarante ans, elle a autour de trente, de quarante ans.*

NADEMAAL. Adv. NADIEN. Dewyl. *Puisque, vuque.* Ik zal zwygen, nademaal gy 't hebben wilt, nademaal het onnoodig is te ſpreeken. *Je me tairai puisque vous le voulez, puis qu'il eſt inutile de parler.* En NADEMAAL, en alzoo het Gode behaagt heeft. *Et comme il a plû à Dieu, & d'autant qu'il a plû à Dieu.*

NADENKEN. v. a. Overweegen, overpeinzen. *Mediter, examiner, reflechir ſur.* Zyn les nadenken, herkaauwen. *Mediter ſa leçon, repaſſer ſa leçon, ſe la remettre en memoire.* Den raad die ons iemand gegeeven heeft NADENKEN, rypelyk overweegen. *Peſer, examiner murement le conſeil, reflechir ſerieuſement ſur le conſeil qu'on nous a donné.*

NADENKEN. n. Vermoeden, agterdogt, *Soupçon, ombrage.* m. *Meffiance.* f. Vrankryks uitruſtingen geeven veel nadenken. *Les armements, equipements, preparatifs de la France donnent beaucoup d'ombrages, cauſent beaucoup de meffiances.* Een NADENKEND, argwaanig menſch. *Un homme ombrageux, ſoupçonneux; une perſonne ſoupçonneuſe, meffiante.*

NADER. Adv. Digter. *Plus près, plus proche, plus court.* Gy zyt nader aan 't vuur, aan de vlies als ik. *Vous êtes plus près du feu, plus près de la bouteille que moy.* Hebt gy wel nader vrinden als hy? *Avez vous bien de plus proches parents que lui?* Die weg is NADER, korter. *Ce chemin là eſt plus court.* De Hertog G. is NADER aan de Kroon, heeft meer regt tot de Kroon als de Graaf N. *Le Duc de G. a plus de droit à la Couronne que le Comte N.* Het vel is nader dan het hembt ſpr: *La peau touche de plus près que la chemiſe.* NADER order, jonger *of* ſtipter laſt afwagten. *Attendre un ordre plus precis.* Daar zal tot nader order in die zaak niets gedaan worden. *Il ne ſe fera rien en cette affaire juſqu'à nouvel ordre.* Men wagt NADER, jonger brieven uit het Leger, om te weeten wat 'er af is. *On attend des lettres plus nouvelles, de plus fraiche date, pour ſçavoir ce qui en eſt.* Ik zal u daar NADER over ſchryven, ſpreeken. *Je vous en ecrirai, parlerai plus particulierement, plus amplement.* Die weg loopt NADER toe. *Ce chemin eſt plus court, ce chemin abrege.*

NADEREN. v. n. AANNADEREN. *Approcher, avancer.* Naderen aan den Vyand. *Approcher* ou *s'approcher de l'Ennemi; avancer, s'avancer vers l'Ennemi.* Met vreeze en beeving tot God naderen. *S'approcher de Dieu avec crainte & tremblement.* De Winter nadert ſterk, komt met groote ſchreeden, *L'Hyver approche bien fort; avance, vient à grands pas.* Zyn tyd, zyn uur naderd. *Son temps, ſon heure approche.*

NADERHAND. Adv. Daar na. *Enſuite.* Zy trouwde naderhand met haar Knegt, haar Koetſier. *Elle ſe maria enſuite, dans la ſuite à ſon Valet, à ſon Cocher.* Ik heb 'er NADERHAND, ſedert niets van vernomen. *Je n'en ai plus oui parler depuis.*

NADERING, genaking van des Heeren Tafel met behoorlyke eerbied. *Approche de la Table du Seigneur avec un convenable reſpect.* f.

NADER KOMEN. v. n. Durft gy niet nader komen? *N'oſez vous approcher davantage, venir plus près?* NADER KOMEN, meer gelykenis hebben. *Approcher plus, avoir plus de reſſemblance.* Dit ſtof komt nader by uw ſtaal. *Cette etoffe approche plus de votre echantillon.* Dat komt wat nader by, dat is redelyker, aanneemelyker. *Cela eſt plus raiſonnable, plus aiſé à accorder.*

NA DEZEN. Adv. Hier na. *Cy apres.* Ik zal na dezen zoo goed, zoo gek niet meer zyn *Je ne ſerai plus ſi bon, ſi bête dans la ſuite, à l'avenir.* Wie weet te regt wat 'er na dezen gebeuren zal? *Qui ſçait au juſte ce qui arrivera cy après? après ce temps ci?*

NADIEN. Adv. NADEMAAL. Alzoo, dewyl. *D'autant que, comme.* En nadien hy op reis is komen te overlyden. *Et d'autant qu'il, & comme il eſt venu à mourir en chemin, en voyage.* Men moet de Grooten wel vleyen nadien hun de opregtigheid mishaagd. *Il faut bien flatter les Grands puis que la ſincerité, la franchiſe leur deplait.*

NADOEN. v. a. Navolgen, namaaken. *Imiter, contrefaire, copier.* Dat zal u niemand nadoen. *Perſonne ne vous imitera en cela.* Ik zou het hem niet nadoen willen. *Je ne voudrois pas l'imiter, en faire autant.*

NADORST, woord in dezen zin gebruikelyk. Hy drinkt voor de tegenwoordige en voor de nadorſt. *Il boit pour la ſoif preſente & pour la ſoif à venir.*

NADRUK. Nagedrukt boek. *Contrefaction.* f. *Impreſſion contrefaite, desavouée de l'Auteur* ou *du Libraire en premiere inſtance.*

NADRUK. m. INDRUK. Klem, kragt. *Impreſſion, force, energie.* f. Iets met nadruk te kennen geeven. *Donner à connoître, marquer quelque choſe avec force, energie: declarer quelque choſe en termes ſignificatifs, energiques, en termes exprès.* Een plak, een roeſlag is van meer nadruk op 't verſtand van een ſtout kind, dan de beſte vermaaningen. *Une ſerule, un coup de verge a plus de force, de vertu, fait plus d'impreſſion ſur l'eſprit d'un mechant enfant, que les meilleures exhortations.*

NADRUKKELYK. Adj. KRAGTIG. Van klem. *Expreſſif, energique, ſignificatif.* Dat is een heel nadrukkelyk woord, en heel nadrukkelyke reden. *C'eſt là un mot bien energique, bien ſignificatif, voilà une raiſon bien forte, bien concluante.* Iets op een nadrukkelyke wyze verbieden. *Deffendre quelque choſe d'une maniere preciſe*, ou pluſtot, *expreſſement, en terme exprès.* Dat is NADRUKKELYK, uitdrukkelyk verboden. *Cela eſt expreſſement deffendu.* De Biſchop Flavius wiſt het berouw en den erbarmelyken ſtaat der Inwoonders van Antiochien, welke Theodoſius ten hoogſte gehoond en beledigd hadden, zoo NADRUKKELYK te vertoonen, *repreſenter ſi pathetiquement*, dat de goedaardige Keizer zyne traanen niet konde inhouden, nog zyne oproerige Onderdaanen ſtraffen.

NADRUKKEN. v. a. Naardrukken, namaaken. *Contrefaire, imprimer ſans aveu, ſans autorité.* Een boek met Privilegie met al nadrukken is hier geen nieuws. *Ce n'eſt rien de nouveau ici que de contrefaire un livre,*

Digitized by Google

avec le Privilege & tout ce qui s'ensuit. De Schryver vermeind zoo veel reden te hebben als eenig ander over de onbeschaamdheid der NADRUKKERS te klaagen. *L'Auteur croit avoir autant de sujet qu'aucun autre de se plaindre de l'effronterie des Contrefacteurs, des Singes en fait d'Imprimerie.*

NAGAAN. v. n. Iemand NAGAAN, navolgen. *Marcher après quelqu'un, suivre quelqu'un à la piste.* Iemand die men mistrouwd met loode schoenen NAGAAN, bespieden, in 't oog houden. *Veiller, avoir l'oeil sur la conduite d'une personne suspecte; epier, eclairer doucement quelqu'un dont on se mefie.* NAGAAN, van na by raaken, treffen. *Toucher de près.* Dat verlies gaat my heel na. *Cette perte me touche de fort près.* Dat zou myn eer te NA GAAN, te na zyn. *Ce seroit faire tort, faire breche à mon honneur; cela me feroit tort, ma reputation en souffriroit trop.* Te NAGAANDE, te agterkousig zyn. *être trop mefiant, soupçonneux.*

NAGALM. Wedergalm. *Echo, retentissement, retour de la voix.* m. De stem NAGALMEN, wedergalmen, weder toezenden, doen hooren. *Renvoyer la voix, faire retourner la voix.*

NAGANG. m. GANG. Spoor langs 't welke men iemand of iets nagaat. *Piste, trace.* f. Op den nagang komen en iemand betrappen. *Suivre quelqu'un à la trace, à la piste & le surprendre; eclairer la conduite de quelqu'un & le trouver sur le fait.*

NAGEBOORTE. f. De twee vliezen die 't kind omvatten en na 't zelfde uitkomen. *L'arriere-faix.* m Tweelingen op 't zelfde oogenblik ontfangen hebben een en de zelfde nageboorte. *Des jumeaux conçus au même instant ont le même arriere-faix en commun.*

NAGEDAGTE. f. Overweeging, herkaauwing. *Meditation, reflexion.* f. Hy doet alles zonder nagedagte, overweeging, beraad. *Il fait tout sans reflexion, il fait tout a la volée.*

NAGEEVEN. v. a. Wyten, beschuldigen. *Imputer, attribuer.* Iemand t'onregt nageeven dat hy een dronkaart, een hoerejaager is. *Imputer à tort à quelqu'un le crime d'yvrognerie, de paillardise; accuser, taxer, charger quelqu'un à tort d'être yvrogne, putacier.* NAGEEVING, verwyt, beschuldiging. *Accusation, imputation.* f.

NAGEL. Hoornagtig uitwas aan de vingers, toonen &c. *Ongle* m. Zyn nagels knippen, korten. *Rogner ses ongles.* Dat zal hem nog te nagels en teenen uitzweeten; 't zal hem geweldig zuur opbreeken. *Il s'en mordra les doigts bien serré, il lui en cuira bien fort.* Iemands nagels korten, iemands magt besnoeyen. *Rogner les ongles à quelqu'un, diminuer le pouvoir de quelqu'un.* Iemand met de nagels in 't aangezicht zitten. *Agriffer quelqu'un au visage, tesionner quelqu'un.* De NAGELS, de krabben zitten 'er nog in. *Les ongles, les egratignures y sont encore.* Nyd-NAGELS aan de vingers hebben. *Avoir des envies aux doigts.* Moses zelde tegen Pharao dat 'er geen een nagel van al het vee der Israëliten in Egipte zoude blyven *Moyse dit à Pharaon qu'il ne resteroit pas une ongle du Betail des Enfans d'Israel en Egypte.*

NAGEL, werd ook voor SPYKER of PEN, BOUT voornamentlyk in de Scheepsbouw gezegt. Een groote nagel. *Un gros clou, une grosse cheville.* Een nagel in 't hout slaan. *Chasser un clou, une cheville dans le bois.* Die Zoon is een nagel aan zyn Vaders doodkist. *Ce Fils là donne la mort à son Pere, il est un des cloux au cercueil de son Pere.* NAGEL, werd ook wel voor een heel schip gezegd. Een nieuwe nagel, nieuw schip van de Werf doen afloopen, in 't water brengen. *Lancer un vaisseau neuf à l'eau.* Een NAGELHAMER, een zwaare en lange scheeps hamer. *Une mailloche, un long maillet à chasser des cloux, des chevilles, dans le bois de navire.* NAGELSMIT. *Cloutier.* Het huis is verkogt met alles wat grond en NAGELVAST is. *La maison a été vendue avec tout ce qui tient à fer & à clou, avec tout ce qui en depend.*

NAGEL. Kruidnagel, vrugt van de NAGELBOOM, heet Oost-Indisch kruidgewas. *Clou de girofle.* m. NAGELBLOM of ANJELIER, bekende Zomerbloem. *Oeillet.* m. *Fleur d'Eté assez connue.* De NAGELEN, kruidnagelen komen uit de Molucse Eilanden. *Les Cloux de Girofle viennent des Iles Molucques.* NAGELHOUT. n. hout van den Nagelboom. *Bois de Girofiier.* m.

NAGELAATEN. part: van NALAATEN. Men verkoopt de nagelaate Bibliotheek van de Heer P. *On vend la Bibliotheque laissée par Monsr. P.*, ou plustot, *que Monsieur P. a laissée.* De woorden ons schriftelyk door den Apostel nagelaaten, luiden aldus. *Les paroles qui nous ont été laissées par ecrit par l'Apôtre sont de cette teneur.* Hy heeft nooit NAGELAATEN, nooit vergeeten, verzuimd te bidden alvoorens te eeten &c. *Il n'a jamais manqué, oublié, negligé de prier Dieu avant que de manger &c.*

NAGELEN. v. a. Vast spykeren. *Cheviller, clouer, attacher avec des cloux.* De geene die Christus aan 't Kruis nagelden hadden minder schuld, dan die hem voor den regten Messias niet wilden kennen. *Ceux qui attacherent, clouerent Jes: Chr: à la Croix etoient moins coupables que ceux qui ne le vouloient pas reconnoitre pour le Messie.*

NA-GENOEG. Adv. Het was daar *nagenoeg* met hem, hy had daar haast een ongeluk gehad. *Il a failli avoir un malheur, il n'a tenu à rien qu'il n'eut là un malheur; il a frisé la corde.*

NA-GENOEGEN. v. a. Naar wensch: *à souhait, parfaitement bien.* Hy is na genoegen onthaald geworden. *Il a été reçu, traitté à souhait, à bouche que veux tu.* Hy antwoorde na genoegen der gantsche vergadering. *Il repondit au contentement de toute l'assemblée.*

NAGERECHT. n. Laatste gerecht. *Dessers, dernier service.* m. Het nagerecht bestond uit alderhande vrugten en confituuren. *Le dessert consistoit en toutes sortes de fruits & de confitures.* Breng het nagerecht, het fruit. *Apportez le dessert, le fruit.*

NAGESLACHT. n. Nazaat. *Posterité, descendance.* f. Adams overtreeding is gekomen over deszelfs gants nageslacht, ô diepte...! *La transgression d'Adam est venue, le peché d'Adam est venu sur toute sa posterité, o profondeur...!*

NAGISSEN. v. a. Naraaden, naslaan. *Conjecturer.* Men weet het niet vast, maar men gist 'er na. *On ne le sçait pas bien, mais on le conjecture, on se l'imagine.*

NAGRAS, ETGROEN. Tweede gras. *Du regain, de l'herbe du second fauchage.* Het nagras is goed voor de ossen, de koeyen. *Le regain est bon pour les boeufs, les vaches.*

NAJAAGEN. v. a. Vervolgen. *Chasser après, poursuivre.* Een Haas, een Hart najaagen. *Chasser après un Lievre, après un Cerf; courre un Lievre, un Cerf.* De Vyanden NAJAAGEN, nazetten. *Poursuivre, presser les Ennemis; mener les Ennemis battant.* De Vrede NAJAAGEN, bejaagen, zoeken. *Pourchasser*, ou plustot, *Rechercher la Paix.* NAJAAGER, aanzoeker, betragter. *Pourchasseur, aspirant.* NAJAAGING, bejaaging. *Poursuite, inquietude.* f.

NAJAAR. n. Herfsttyd. *Arriere-Saison, Automne.* f. Najaars vrugten. *Des fruits de l'Arriere-Saison.*

NAKINDEREN. Kinderen uit een tweede of derde huwelyk. *Des enfans d'un second, d'un troisiéme lit &c.*

Digitized by Google

NAKLAPPEN. v. a. Alles NAKLAPPEN, nazeggen als de Papegaayen. *Redire, repeter tout comme les Perroquets.*

NAKOMELING. Nazaat. *Deſcendant de la Poſterité de quelqu'un.* De Nakomelingen van Adam hebben alle in hem gezondigd. *Les Deſcendans d'Adam ont tous peché en lui.* De NAKOMELING, de Naneef zal moeyte hebben deze wonderen te gelooven. *La Poſterité aura peine à croire ces merveilles, ces prodiges.* Een talryke NAKOMELINGSCHAP hebben. *Avoir une nombreuſe Poſterité.*

NAKOMEN. v. n. Komen na. *Venir après, enſuite.* Daar zal nog een ſchuit nakomen. *Il viendra encore une barque après celle ci.* Iemand te NA KOMEN, te ſcherp de waarheid zeggen, op zyn zeer treeden. *Offenſer quelqu'un, dire à quelqu'un trop durement ſes veritez.*

NAKOMEN. v. a. Volbrengen. *Executer, accomplir.* Zyn belofte nakomen. *Executer, accomplir, tenir ſa promeſſe.* De gemaakte Vrede ſtiptelyk nakomen. *Executer, garder de point en point la Paix qui a été faite.* Niemand kan de Wet nakomen. *Perſonne ne peut executer, accomplir la Loy.* De NAKOMENDE, toekomende Geſlachten. *Les Generations à venir.* NAKOMING, volbrenging zyner belofte. *Execution.* f. *Acquit de ſa promeſſe.* m. Verbindende tot nakominge dezes myn perſoon en goederen, als na regten &c. *Engageant pour l'acquit de la preſente ma perſonne & mes effets, comme de droit.* Op de NAKOMING, betragting van Gods geboden toeleggen. *S'appliquer à l'obſervation des commandements de Dieu.*

NALAATEN. v. a. Overlaaten. *Laiſſer.* Zyne kinderen veel goed, groote ſchatten, *of veel eer*, veel ſchulden nalaaten. *Laiſſer bien du bien, laiſſer de grands threſors*, ou pluſtot, *bien des dettes à ſes enfans.* Zorg draagen om een goede naam na te laaten. *Avoir ſoin de laiſſer une bonne reputation.* Men moet nooit NALAATEN, verzuimen God te bidden, goed te doen. *Il ne faut jamais manquer de prier Dieu, jamais negliger de faire du bien, jamais ceſſer de bien faire.* Ik zal niet NALAATEN uwe bevelen ſtiptelyk uit te voeren. *Je ne manquerai, n'oublierai pas d'executer ponctuellement vos ordres.* Ik kan niet langer NALAATEN, uitſtellen u te melden in welke ſtaat wy alle zyn. *Je ne ſçaurois me diſpenſer plus longtemps de, je ne puis differer plus longtemps à vous marquer en quel etat nous ſommes tous.*

NALAATENSCHAP. Erffenis, inboel. *Succeſſion.* f. *Heritage.* m. De nalaatenſchap van den Heer P. van Mevrouw R. beloopt, bedraagd... *La ſucceſſion, l'heritage de Monſr. P., de Mademoiſelle R. ſe monte à...*

NALAATIG. Adj. AGTELOOS. Zorgeloos. *Negligent, nonchalant.* Ik ben te nalaatig geweeſt, ik behoorde u altemets bezogt te hebben. *J'ai été trop negligent, je devois vous être venu voir quelquefois.* Hoe kan men zoo NALAATIG, agteloos, vergeetagtig zyn? *Comment peut on être ſi negligent, nonchalant, oublieux?* Tegen de NALAATIGE zal na de ſtrengheid der Wetten gehandeld werden. *On procedera ſelon la rigueur des Loix contre ceux qui demeureront en deffaut.* 't Is een onvergeeffelyke NALAATIGHEID, agteloosheid, zorgloosheid. *C'eſt une negligence, nonchalance impardonnable.* De zonden van NALAATIGHEID, zullen zoo wel geſtraft werden als die van overtreeding. *Les pechez d'omiſſion ſeront auſſi bien punis que ceux de commiſſion, de transgreſſion.* NALAATIG WORDEN, tot nalaatigheid vervallen. *Tomber dans l'omiſſion, devenir negligent.* De NALAATING, 't verzuim van 't goed doen verdiend zoo wel ſtraf als het bedryf van 't kwaad. *L'omiſſion du bien merite auſſi bien le châtiment que la commiſſion du mal.*

NALEEZEN. 't Geen de Meeſter voorgeleezen heeft NALEEZEN. *Relire ce que le Maitre a lû.* De korenairen NALEEZEN, naoegſten. *Glaner les brins de bled reſtez ſur le champ.*

NALICHTEN. Iemand tot buiten de deur NALICHTEN. *Eclairer quelqu'un juſque hors de la porte.*

NALING. Kan voor NAASTE BLOEDVERWANT gezegt werden. *Plus proche parent.* Uit hoofde zyner NALINGSCHAP, naaſte verwantſchap. *En vertu de ſa proximité, de ſon etroite parenté.*

NALOOP. Toeloop, aanloop in den zin der volgende ſpreekwyze. Die Predikant heeft veel NALOOP, geloop, word veel gevolgd. *Ce Miniſtre eſt beaucoup couru, a beaucoup la vogue, eſt fort ſuivi.*

NALOOPEN. v. a. Loopen agter na. *Courir après.* Een dief naloopen. *Courir apres un larron, un voleur.* De waare Chriſten naar den Hemel haakende, zegd, trek my Heere, en ik zal u naloopen. *Le veritable Chretien, aſpirant au Ciel, dit, tire moy Seigneur, & je courrai après toy.* Een Groote NALOOPEN, agter naloopen, gedienſtig oppaſſen om 'er eenige gunſt van te erlangen. *Faire ſa Cour à un Grand, epier les moments de lui rendre ſes devoirs afin d'en obtenir quelque faveur.* Iemand vergeefs NALOOPEN, aanzoeken om betaald te worden. *Se mettre inutilement aux trouſſes de quelqu'un; talonner inutilement quelqu'un pour être payé; ſe morfondre à ſolliciter ſon deu.* De vryers, 't manvolk naloopen, manziek zyn. *Courir apres les galants, ſe jetter à la tête des hommes.*

NALUISTEREN. v. a. Luiſteren na. *Ecouter, prêter l'oreille.* Ik zal hem wel goede leſſen geeven, als hy 'er maar na luiſteren wil. *Je lui donnerai bien de bonnes leçons, pourvu qu'il veuille les ecouter, y prêter l'oreille.* Een ſchip dat wel na 't roer luiſterd. *Un vaiſſeau qui obéit bien au gouvernail, qui vogue bien.*

NAM, 't Pret: van NEEMEN. Hy nam de ſchoone by de hand, en leide haar op de Zaal. *Il prit la belle par la main, & la conduiſit dans la Salle.*

NAMAAGEN. Naverwanten. *Des proches parents.* NAMAAGSCHAP. *Proche parente, proximité de ſang, conſanguinité.* f.

NAMAAKEN. v. a. Nabootſen, nadoen. *Imiter, contrefaire, copier.* Iemands teekening namaaken. *Imiter, contrefaire le ſeing de quelqu'un.* Een boek NAMAAKEN, nadrukken. *Contrefaire un livre, l'imprimer ſans aveu.* Kond gy my dit wel NAMAAKEN, nadoen? *Pouvez vous bien m'imiter, en pouvez vous bien faire autant que moy?*

NAMAAKSEL. n. Nagemaakt, nagebootſt werk. *Copie, imitation, contrefaction.* f. Al de boeken zonder myn handteekening voorzien, die onder myn naam verkoft werden zyn maar kreupele, gebrekkige namaakſels. *Tous les livres ſans ma ſignature qui ſe vendent ſous mon nom ne ſont que des contrefactions, des copies eſtropiées, malotrues.*

NAMAALS. Adv. Naderhand, hier na. *Dans la ſuite, cy après, une autre fois.* Hy heeft 'er namaals wel rouwkoop van gehad. *Il s'en eſt bien repenti dans la ſuite.* Men moet in deze Waereld heilig leeven om hier namaals zalig te zyn. *Il faut vivre ſaintement dans ce Monde pour être ſauvé cy après, au ſiecle à venir.*

NAMAANEN. v. a. Nog eens maanen, vraagen 't geen reeds betaald is. *Redemander dans la ſuite ce qui a deja été payé.* Quitantie eiſchen om van alle NAMAANING bevryd te zyn. *Demander quitance pour être exempt de toute recherche, de nouvelle enquête.*

NA-

Digitized by Google

NA MAATE. Terzelver tyd als. *à meſure.* De geen daar ik tegen ſpeel wind na maate dat ik verlies. *Celui contre qui je jouë gagne à meſure que je perds.* Verteeren NA MAATE dat men wind. *Depenſer à proportion de ce que l'on gagne.*

NA MALKANDER inkomen, uitgaan. *Entrer, ſortir l'un après l'autre.* Zy lyken wel NA MALKANDER. *Ils ſe reſſemblent bien l'un l'autre.*

NAME. zie NAAM. Zeker man met name J.D. *Certain homme dont le nom eſt J.D.* Alle rechtſchapekaerels, verſtandige luiden houden van 't Vrouwvolk met NAME, namentlyk de Franſchen. *Tous les hommes bien aviſez, tous les gens d'eſprit aiment le beau Sexe, nommément, ſpecialement les François.*

NAMENTLYK. Av. Byzonderlyk, voornamentlyk. *à ſçavoir, nommément, principalement, particulierement.* In een oproer zyn alle die 'er deel aan hebben ſtrafbaar, namentlyk de Belhamels. *Dans un tumulte tous ceux qui y ont part ſont coupables, nommément, principalement les Auteurs, les Chefs.*

NAMIDDAG. m. *Après diné, après midi.* m. De namiddag by een goed vrind, met wandelen doorbrengen. *Paſſer l'après diné, l'après midi chez un bon ami, à la promenade.* Men vind hem 's NAMIDDAGS zelden t'huis. *On le trouve rarement l'après diné, l'après midy à la maiſon.* NA MIDDERNAGT t'huis komen. *Revenir chez ſoy après minuit.*

NANAGT. Die moord geſchiede in de nanagt, in 't laatſt van de nagt. *Ce meurtre ſe fit à la fin de la nuit.*

NANEEF. Agterneef. *Arriere Neveu* ou *petit Fils.* NANEEF, werd meeſt *Collectivè* voor Nageſlagt, Nazaat genomen. *Poſterité.* f. De Naneef zal 't naauwlyks gelooven konnen. *La Poſterité aura peine à le croire.*

NANOEN, NAMIDDAG. Voornamentlyk in Brabant. Giſter in den nanoen is hier een *Expreſſe* uit het Leger voor Charleroy gekomen, doorgereden. *Il eſt venu, il a paſſé hier après midi un Exprès venant du Camp, de l'Armée devant Charleroy*

NA-OEGSTEN, NALEEZEN. v. a. *Glaner.* Een Akker NA-OEGSTEN, de agter gebleevene koren-airen opraapen, wegdraagen. *Glaner un champ.* Ruth de Moabitiſche Vrouw, kreeg oorlof om Booz Akker na te oegſten. *Ruth la Moabite, eut permiſſion de glaner le Champ de Booz.*

NAP. Houte bak *of* ſchaal. *Jatte, ecuelle de bois.* f. De overgeſchoten brokjes brood in de nap leggen. *Amaſſer les reſtes du pain dans la jatte, le plat, l'ecuelle de bois.* Uit een NAPJE, hout ſchaaltje drinken. *Boire dans une petite ecuelle, une petite taſſe de bois.* De Nederlandſche Edelen door Barlaimont by 't overleeveren van t vermaarde Verzoekſchrift beſchimpt, en *Gueux* ofte *Bedelaaren* genaamd, lieten om die naam te verheerlyken, bedelaars NAPJES en Pullen op hunne mantels met goud borduuren.

NAPRAAT. Nagebabbel. Ik wil daar geen NAPRAAT van hebben. *Je ne veux pas qu'on en parle davantage, que cela aille plus loin.* Als een Papegaay alles leeren NAPRAATEN, nazeggen. *Apprendre à redire, à repeter tout comme un Perroquet.*

NAR. Gek, dwaas menſch. *Fou, ſot, inſenſé.* 't Is een nar, een olyke nar. C'*eſt un fou, un fou fieffé, un fat.* Een Hof-NAR *Un Bouffon de Cour.* Berg u, daar komt een NAR, een Narre-ſlee, een Ys-ſlee met bellen! *Retirez vous, gare, voila un Traineau!*

NARAADEN. v. a. Raaden, ſlaan na. *Deviner, conjecturer.* Hy weet het niet, hy raad 'er maar na. *Il ne le ſçait pas, il ne fait que le conjecturer, il n'en parle que par haſard, que par conjecture.*

NARCIS. Bekende langſteelige geele *of* witte blom. *Narciſſe.* m. Tuinpaden, rabatten met Narciſſen beplant, bezoomd. *Des allées, des rabats de Jardin bordez de Narciſſes.* NARCIS, de Jongeling in deze bloem, die zyn naam draagd, herſchapen, is het zinnebeeld der geene die hen te veel koeſteren, te veel ſpiegelen, die te zeer door eige liefde ingenomen zyn. Zie die ſchoone Narcis, die verwyfde Jongeling eens aan! *Voyez un peu le beau Narciſſe, ce jeune efféminé!*

NARDUS, NARDUS-BLOM. Kruidig boomgewasje uit Indiën. *Du Nard, plante odoriferante venuë des Indes.* Spyk Nardus *Nard d'epy.*

NAREKENEN. v. a. Nader rekenen. *Compter après, compter plus particulierement.* Ik kan narekenen dat die Kleefſe reis meer dan honderd Ducaten gekoſt heeft. *Je puis compter, je trouve en comptant bien que ce voyage de Cleves a couté plus de cent Ducats.*

NARENNEN. v n. Remmende navolgen. *Pourſuivre en courant la poſte.* De dieven, de moordenaars narennen. *Pourſuivre les voleurs, les aſſaſſins en poſte.*

NARIGT. n. Berigt, weet. *Avis, avertiſſement.* m. Men heeft narigt, zekere narigt uit het Keizerlyke Leger dat... *On a avis, avis certain de l'Armée Imperiale que...* Ik zal u tot narigt zeggen dat... *Je vous dirai pour vous ſervir d'avis que...* Ik heb geen meer NARIGTING, narigt, onderrigting van nooden. *Je n'ai point beſoin d'autre avis, d'autre information, inſtruction.*

NAROEPEN. v. a. Roepen na. *Appeller, crier après quelqu'un* Iemand openlyk naroepen, een toenaam geeven. *Crier publiquement tout haut après quelqu'un, lui donner des noms injurieux; dire des injures à quelqu'un.*

NARREN, is 't meervoud van NAR. De Narren, Hofnarren maatigen hun veel vryheid aan. *Les Bouffons de Cour ſe donnent bien des libertez.* Wat al NARREN, narre-ſleen op het ys! *Que de Traineaux ſur la glace!* Wat al Narren op het ys die geen bellen draagen! *Ce mot Flamand roulant ſur une equivoque ne peut ſe rendre en François.* Het NARREN, het ryden in Narreſleeden doet die Heertjes een hoope ſchyven uit de zak vallen! *Le plaiſir d'aller en traineau fait ſauter bien des pieces hors du gouſſet de ces jolis Meſſieurs.*

NARREPOTSEN. Grillen, kuuren. *Des grimaces ou fantaiſies de fou, des bouffonneries, des tours de paſſe-paſſe.* Laat die Narrepotſen ſtaan. *Treve de badinage, laiſſez ces badineries, ne faites plus le Tabarin.*

NARRE-SLEE. Juffers ys-ſlee. *Traineau à glace* ou *Traineau de parade pour courir ſur la glace.* m. De eerſte Narre-ſleên in dit Land gezien verbeeldeden Zwaanen, Paauwen, Struisvogels, Griffioenen &c.

NARRIG. Adj. zie GRYNIG. Gemelyk. Hy ziet 'er heel narrig uit. *Il a l'air bien chagrin, la mine bien rechignée.*

NARYDEN. v. n. Narennen. *Suivre à cheval, courir après à cheval.* De Ambaſſadeurs naryden. *Suivre les Ambaſſadeurs à cheval, en poſte.*

NASCHEPEN. Naſcheepen, Schepen die na voorige Schepen uit het zelve Land afzeilen. *Derniers Vaiſſeaux, Vaiſſeaux qui partent après les autres.* De Ooſt-Indiſche naſchepen brengen de Boeken, Thee en andere ligte waaren mede. *Les derniers Vaiſſeaux des Indes apportent les Livres, du Thé & autres legeres marchandiſes.*

NASCHIP, is 't enkelvoudige van 't voorſchreeve Naamwoord. Met het Naſchip 't Wapen van Delft word een hoope Thee verwagt. *On attend quantité de Thé avec le dernier Vaiſſeau les Armes de Delff.*

Digitized by Google

NASCHREEUWEN. Iemand NASCHREEUWEN, naroepen. *Crier, brailler après quelqu'un, appeller quelqu'un à pleine tête.*

NASCHRIFT. n. COPY in 't Onduits. *Copie. f. Ecrit fait d'après un autre, duplicata.* m.

NASCHRYVEN. v.a. Schryven na iets anders. *Copier, imiter.* Een exempel, opgift, voorschrift naschryven. *Copier, imiter, suivre un exemple.*

NASLAAN. v.n. Slaan na. *Sonner après.* Die klok slaat na de Stadhuis klok. *Cette cloche sonne après celle de la Maison de Ville,* aussi, *cette cloche est reglée sur celle de la Maison de Ville.* Ergens NASLAAN, nagissen, naraaden. *Conjecturer quelque chose, parler de quelque chose par conjecture.* Hy weet het niet, hy slaat 'er maar na. *Il ne le sçait pas, il n'en parle que par conjecture, il le devine.* Geld NASLAAN, namunten, stempelen. *Frapper de la monnoye après certain coin; contrefaire, imiter certaine monnoye.* Het merk van een Messemaaker, Tinnegieter NASLAAN, namaaken. *Contrefaire la marque d'un Coutelier, d'un Potier d'etain.*

NASLAG. Namaaksel. *Contrefaction, imitation de certain coin, certaine marque.* f. Dat is maar naslag. *Ce n'est que contrefaction, qu'imitation.*

NASLEEP. m. Gevolg, omslag. *Train, embarras.* m. *Suite, queuë.* f. Openlyke Brulloften zyn van grooten nasleep. *Les Nopces formelles coutent cher & sont d'une grande suite, enchainure.* Wat heb ik met al die nasleep, dien omslag te doen? *Qu'ai-je affaire de tout ce train, cet embarras là?* Die zaak zal van NASLEEP, van gevolg zyn. *Cette affaire aura une queuë, aura des suites.*

NASLEEPEN. v.a. Na zig sleepen, trekken. *Tirer, trainer avec, après soy.* Wat sleept gy daar na u? *Que trainez, que tirez vous là après vous?* Wat sleept gy daar na u? wat steelt gy, wat neemd gy daar weg? *Qu'emportez, que filoutez vous là?* Hy is gierig en sleept alles na hem. *Il est avare & il accroche, entraine tout, il en prend partout ou il peut.* Den Oorlog sleept duizend rampen na zig. *La Guerre traine mille maux après elle.* Een schip NASLEEPEN, treilen, voort boegseeren. *Remorquer un vaisseau.*

NASMAAK. Overblyvende smaak. *Goût qui reste après avoir bû ou mangé.* Die wyn laat een lieffelyke nasmaak. *Ce vin laisse un agréable goût sur la langue, au palais.* Dat bier, die koffy heeft een vieze nasmaak. *Cette biere, ce caffé a un vilain deboire.* De Waereldse vermaaken hebben veeltyds een leelyke, een bittere nasmaak. fig: spr: *Les plaisirs du Monde ont souvent un vilain deboire, un deboire bien amer.*

NASMAAKEN. v.n. Smaaken naar iets. *Conserver le goût de quelque chose, avoir un autre goût que le naturel.* Die saus smaakt te sterk na de uyen. *Cette sauce sent trop l'ognon.* Die wyn smaakt na 't vat. *Ce vin sent le fût, le bois, a un goût de tenneau.*

NASNAKKEN. v.n. SNAKKEN naar iets. *Aspirer à quelque chose* ou *après quelque chose.* Zyn hart smakt 'er na. *Son coeur y aspire, y vole.*

NASNUFFELEN, of liever, DOORSNUFFELEN. Alles nasnuffelen. *Fureter partout, mettre le nez partout.*

NASPEUREN. v.a. NASPOOREN. Op 't spoor volgen. *Suivre à la piste, à la trace.* Gelyk de honden het wilt naspeuren. *Comme les chiens suivent les bêtes à la trace, à la piste.* De wonderen der Natuur NASPEUREN, aandagtig onderzoeken. *Examiner, rechercher attentivement, approfondir les merveilles de la Nature.* De NASPEURING der oorzaake van Ebbe en Vloed. *La recherche, l'examen de la cause du Flux & du Reflux.*

NASPEURLYK. Adj. Dat nagespeurd kan werden. *Qu'on peut rechercher, qui se peut approfondir, penetrer.* De naspeurlyke werkingen der Natuure. *Les operations de la Nature dont on peut examiner, rechercher, decouvrir la cause.*

NASPOOREN. v.a. NASPEUREN. Op 't spoor volgen. De dieven naspooren. *Suivre les voleurs à la trace.* De Jaagdieren naspooren. *Suivre les Bêtes à la piste.*

NASPRAAK. Gerucht, spraak die iemand nagaat. *Bruit qui court après quelqu'un.* m. Om van alle NASPRAAK, alle verwyt bevryd te zyn. *Pour être exempt de tout reproche, de tous les bruits, les cancans qu'on pourroit faire.*

NASPREEKEN. v.a. Zyn Meester NASPREEKEN, nabaauwen 't geen de Meester zegd *Redire ce que dit son Maitre; repeter les mêmes paroles que dit le M:* Iemand te NASPREEKEN, iemand beliegen, lasteren. *Calomnier quelqu'un, medire de quelqu'un, entamer la reputation de quelqu'un.* Men moet niemand te na spreeken. *Il ne faut medire de personne, il ne faut offenser personne.*

NASTAAN of NAARSTAAN. Dingen, wenschen na iets. *Poſtuler, rechercher, pretenare, briguer.* Na het Burgermeesterschap, na het Pausschap staan. *Postuler, briguer le Consulat, le Papat.* Hy staat naar een Juffrouw die hy nooit hebben zal. *Il pretend, il recherche une Demoiselle qu'il n'aura jamais.*

NASTAPPEN. v.a. Naloopen. *Marcher, courir après.* De man gaat daar voorby, stapt hem gaauw na. *L'homme vient de passer incontinent, courez vite après lui, marchez vite sur ses pas.*

NASTELLEN. v.a. Naplaatsen. *Mettre, placer après.* Men moet dat woord na 't eerste stellen. *Il faut mettre ce mot là apres le premier.* Zoo gy bemind wilt zyn, gy moet het 'er NASTELLEN, namaaken. *Si vous voulez être aimé, il faut que vous vous comportiez d'une maniere à l'être, il faut vous rendre aimable.*

NASTUUREN, NAZENDEN. *Envoyer après.* Hy is vertrokken, maar men kan hem zyn goed, 't gekogte wel nastuuren *Il est parti, mais on peut bien envoyer ses hardes, ce qu'il a acheté après lui.*

NAT, NATTE. Adj. Bewaterd, druipend. *Mouillé.* Ik ben zoo nat als een kat. *Je suis mouillé comme un chat, trempé comme une soupe.* Door en door nat zyn, tot op de beenen toe nat zyn. *être mouillé jusqu'aux os, percé de pluye.* Een NAT, vochtig Voorjaar, Najaar. *Un Printemps pluvieux, une Automne pluvieuse.* Daar valt NAT, het regend. *Il tombe de l'humidité, de l'eau, de la pluie; il pleut.* Treed niet in 't NAT, in de plas &c. *Ne marchez pas dans l'eau, dans la mare, le gâchis.* Vlees NAT, sap, uitkookſel van 't vleesch. *Du bouillon.* Kalfs nat. *Du bouillon de veau* De zieke heeft een kommetje nat ingeslurpt. *Le malade a pris une ecuellée de bouillon.* Groen nat. *Bouillon aux herbes.* Weer-NAT, lil. *De la gelée, du consommé.* NAT, drinkbaar vocht. *Boisson, liqueur.* f. Dat is goed nat. *Voila de bonne boisson, une agréable liqueur.* Hy is gaerne met zyn neus in 't nat; 't is een drinkert. *Il aime à boire, à gobeloter, à chopiner, il est adonné à la boisson.*

NATAALEN. Taalen, verneemen na iets of iemand. *S'informer, s'enquerir.* Hy weet dat ik hier ben, en hy raald 'er niet eens na. *Il sçait que je suis ici, & il ne s'en informe pas une seule fois.* Als de vis heel duur is, will hy die altyd hebben; is die goed koop, hy wil 'er niet NATAALEN, aanruiken. *Quand le poisson est bien cher, il en veut toujours; est il à bon marché, il n'en veut pas goûter, entendre parler.*

Digitized by Google

NATAGTIG. Adj. Eenigzins nat, wat vochtig. *Un peu mouillé, un peu humide.* Natagtig, mottig weer. *Temps humide, mouillé.*

NATGIERIG. Adj. DORSTIG. Tot den drank genegen. *Alteré, adonné à la boisson, un peu yvrogne.* NATGIERIGHEID, onmaatige drinkluſt. *Envie de boire, de chopiner.* f.

NATHALS. 't Is een NATHALS, een likkebroer, een drinkert. *C'eſt un buveur, un gobeloteur, un gozier alteré, un biberon.* NATHALZEN. v. n. Kitten, piklappen, dronken drinken. *Grenouiller, gobeloter, yvrogner.*

NATIE. Ond: w: zie VOLK, Landaart. *Nation.* f. *Peuple.* m. Men vind, ontmoet luiden van alderhande Natien t'Amſterdam. *On trouve à Amſterdam des gens de toutes ſortes de Nations.* Prins Maurits vergeleek de vier voornaamſte Natien van Europa by vierderhande diertjes: te weeten, de Franſchen by Vlooyen, om hunne lugtigheid, wifpelkuurigheid: de Spanjaarden by Platluizen die in 't hair van 't gemachr vaſt kleeven; om hunne onverzettelyke hardnekkigheid: de Italiaanders by Weegluizen, om den ſtank die zy altyd agter hen nalaaten: en de Hoogduitſers by gemeene Luizen, om dat zy hen liever dood laaten ſlaan, dan een voet radder dan de andere te verzetten.

NAT MAAKEN. v. a. Nat doen werden. *Mouiller, tremper.* Een ſpons, een doek nat maaken. *Mouiller, tremper une eponge, un linge.* Zy vreeſd haare handen, haare voeten nat te maaken. *Elle craint de ſe mouiller les mains, les pieds.* Het zeil NAT MAAKEN, begieten. *Mouiller, empeſer la voile.*

NATREEDEN. v. a. Treeden na. Iemand NATREEDEN. *Suivre, marcher après quelqu'un.*

NATREKKEN. v. n. Navolgen. *Suivre.* Zyn Capitein moedig natrekken, negaan. *Suivre ſon Capitaine courageuſement.* TREKKEN, reizen ergens NA toe. *Aller, marcher vers quelque endroit.* 't Leger trekt met groote dagreizen na Maſtricht. *L'Armée marche à grandes journées à M.* De Tafel NA zig TREKKEN. *Tirer la Table après ſoy.* Trek dat geld na u. *Tirez cet argent à vous, ſerrez cet argent là.*

NATTE, is 't zelve als NAT in den eerſten zin. *Mouillé. ée.* Natte kleederen, natte handen. *Des hardes, des mains mouillées.* NATTE of vogtige Confituuren. *Des Confitures liquides.* Te veel NATTE waaren, ſterke dranken in zyn lyf ſlaan. *Boire trop de liqueurs, de boiſſons fortes.*

NATTEN. v. a. Nat maaken. *Mouiller.* Papier natten om het te bedrukken. *Mouiller du papier pour faire aller la preſſe deſſus.* Het zeil NATTEN, nat maaken, begieten. *Mouiller, empeſer la voile.* 't Geſchut natten, verkoelen. *Mouiller, raffraichir le Canon.*

NATTIGHEID. f. Nat, vocht. *Humidité, eau repandue &c.* Neem die nattigheid wat af. *Eſſuyez un peu cette eau, ce gâchis là.* De vruchten rotten in die NATTIGHEID, in dat vochtig weer. *Les fruits pourriſſent dans cette humidité.* Gy drinkt te veel Koffy, te veel Thee, wat doed gy met die NATTIGHEID, al dat water in uw lyf? *Vous buvez trop de Caffé, de Thé, que faites-vous de toute cette eau dans le corps?*

De NATUUR of het Geheel-Al is het werk van een verſtandig en almagtig Wezen. *La Nature ou l'Univers eſt l'ouvrage d'un Etre intelligent & tout-puiſſant.* De NATUUR werd in de Wysgeerte als een algemeene werkende oorzaak aangemerkt. *La Nature en Philoſophie eſt conſiderée comme une cauſe univerſelle & efficiente.* De Natuur doet niets te vergeefſch. *La Nature ne fait rien en vain.* De Natuur werkt naar algemeene Wetten, regelen. *La Nature agit ſelon des Loix generales.* Die de Natuur te baat heeft behoeft geen ſchatten. *Celui qui eſt favoriſé de la Nature n'a pas beſoin de Threſors: c'eſt en raiſonnant ainſi que le Philoſophe* Leontius *deshérita ſa Fille* Athenaïs, *également ſage & belle, devenue Imperatrice ſous le nom d'*Eudoxie, *de Fille d'honneur qu'elle avoit été de la Princeſſe Pulcherie, Soeur de Theodoſe.*

NATUUR. Aart, inwoonende hoedanigheid. Het is de NATUUR, de eigenſchap van 't vuur na om hoog te ryzen; de Natuur van den zeilſteen is het yzer na zig te trekken. *C'eſt la nature, la proprieté du feu de monter en haut; c'eſt la nature de l'aiman d'attirer le fer.* De planten van die NATUUR hebben in deze Landen geen tier. *Les plantes de cette nature, de cette eſpece ne viennent point bien en ce Pays ci.*

NATUUR, werd in de Zedekunde als een ingeſchapene, aangebore hoedanigheid der Ziele aangemerkt. Wy zyn van Natuur ten kwaade, tot het geene verboden is geneigd. *Nous ſommes de Nature enclins au mal, portez à faire ce qui eſt défendu.* Tot beveſtiging van 't gezeide dienen deze gedenkwaardige woorden van Ovidius: Nitimur in vetitum ſemper, cupimusque negata. *Nous penchons toujours vers les choſes défenduës; ainſi qu'Ovide le temoigne, faiſant dire à la cruelle Medée:* Video meliora proboque, deteriora ſequor. *Je reconnois ce qui eſt meilleur & plus honnête, & je m'attache à ce qu'il y a de plus mauvais.*

NATUUR, GESTELDHEID. *Nature, complexion.* f. *Temperament, etat.* m. Hy is zwaarmoedig, hy is galagtig van natuur. *Il eſt melancholique, il eſt bilieux de ſa nature, de temperament.* Ceſar was van een heete, verliefde natuur. *Ceſar etoit d'un temperament chaud, d'un temperament amoureux, de complexion amoureuſe.*

NATUUR. Geſchapen of ongeſchapen Wezen. *Nature, Etre créé* ou *incréé.* De menſchelyke Natuur is zeer gebrekkig voor al *moraliter* geſprooken. *La Nature humaine eſt très imparfaite, ſur tout* moralement *parlant.* De Goddelyke Natuur kan niet lyden. *La Nature Divine ne ſçauroit ſouffrir, eſt impaſſible.*

NATUUR. De deelen tot de voortteelinge geſchikt. *Nature.* f. *Parties deſtinées à la generation.* De Hermaphroditen hebben de twee Natuuren. *Les Hermaphrodites ont les deux Natures.* Zy is aan een verzweering in de Natuur geſturven. *Elle eſt morte d'un abſcès dans la Nature, à la Matrice.*

NATUUR, werd nog in de volgende ſpreekwyzen gebruikt. De goederen, *meubelen, effecten* zyn nog in NATUUR, in wezen, onverkogt, onverpand. *Les biens, les meubles, les effets ſont encore en nature, inalienez, ne ſont point vendus, diſſipez.* Zyn haar kruld uit de NATUUR, uit den aart. *Ses cheveux friſſent de nature, naturellement.* De Franſchen zyn galant uit de natuur. *Les François ſont naturellement galants.* Tol betaalen aan de NATUUR, ſterven. *Payer tribut à nature, mourir.* De NATUUR, 't ingeſchapen licht leerd ons Vader en Moeder te eeren. *La Nature nous apprend à honnorer Pere & Mere.* De gewoonte is een tweede natuur. *La coutume eſt une ſeconde nature.* De opvoeding gaat de natuur te boven, is ſterker dan de natuur. *Nourriture paſſe nature.* Zyn NATUUR volgen; zyne luſten voldoen. *Suivre ſon penchant, ſatisfaire ſes appetits.* Doet uw natuur niet te kort. *Ne contraignez pas votre nature, ne vous faites point de violence.* Hy mag niet zien dat de kinderen ſpeelen, hy is een vyand van de natuur. *Il n'aime pas que les enfans jouent, il eſt ennemi de nature.* De zonden tegen NATUUR of Sodomie begaan. Com-

met-

Digitized by Google

mettre le peché contre Nature, le peché de Sodomie ou *de* Nonconformité, *à parler plus delicatement.* De Theologanten onderſcheiden Gods werken, in werken der Natuur, en in werken der Genade. *Les Theologiens diſtinguent les oeuvres de Dieu en oeuvres de la Nature & en oeuvres de la Grace.*

NATUURKENNER. Natuurkundige. *Naturaliſte, Phyſicien, Connoiſſeur de la Nature.* De grootſte Natuurkenners ſtaan voor honderd dingen ſtil. *Les plus grands Naturaliſtes s'arrêtent à la vuë de cent choſes; il y a cent choſes qui mettent les plus grands Naturaliſtes, Phyſiciens à quia.* De NATUURKENNIS leid noodzaakelyk tot het erkennen eener eerſte oorzaak van alles. *La connoiſſance de la Nature porte neceſſairement à reconnoître une premiere cauſe de tout.*

NATUURKUNDE, NATUURKENNIS. De Natuurkunde heeft het onderzoek der Natuurlyke werkingen tot haar onderwerp. *La Phyſique a pour objet l'examen des operations Naturelles.*

NATUURKUNDIG. Adj. Dat tot het onderzoek der Natuurlyke werkingen behoord. *Phyſique, qui appartient à la recherche des choſes Naturelles.* Natuurkundige aanmerkingen, beſchouwingen. *Remarques, obſervations Phyſiques.* De grootſte NATUURKUNDIGE hebben moeyte den aart van 't Licht, van de Zeilſteen, van de Koorts te beſchryven, te bepaalen. *Les plus grands Naturaliſtes, Phyſiciens ont peine à definir, decrire la Nature de la Lumiere, de l'Aiman, de la Fievre.* De Hemel-verſchynſelen NATUURKUNDIGLYK beſchryven. *Decrire, deffinir Phyſiquement les Phenomenes, les apparitions Celeſtes.*

NATUURLYK. Adj. Dat tot de Natuur behoord. *Naturel.* Een natuurlyk gevoelen, een natuurlyke beweeging. *Un ſentiment, un mouvement naturel.* Een natuurlyke zugt, trek, neiging. *Un penchant naturel, une inclination naturelle.* Het is natuurlyk zorg te draagen voor zyn behoudenis. *Il eſt naturel d'avoir ſoin de ſa conſervation.* De natuurlyke Wet is elk een ingeſchapen. *La Loy naturelle eſt créée avec tout individu.* NATUURLYK, eenvoudig, ongemaakt, onopgepronkt. *Naturel, ſimple, point deguiſé.* De natuurlyke ſchoonheden behaagen het meeſt. *Les beautez naturelles plaiſent le plus.* De natuurlyke welſpreekentheid verrukt de ziel. *L'Eloquence naturelle ravit, enleve l'ame.* Iets met natuurlyke verwen afmaalen. *Repreſenter quelque choſe avec des couleurs naives, ſimples.* Een NATUURLYKE of onechte Zoon. *Un Fils naturel, bâtard.* Zyn natuurlyk verſtand hebben. *Avoir ſon bon ſens, ſon ſens de nature.* De Wetten van 't Natuurlyk recht volgen. *Suivre les Loix du droit Naturel, de l'Equité naturelle.*

NATUURLYK. Adv. Op een natuurlyke wyze. *Naturellement.* Hy heeft ons het geluk der vroome, zelfs op Aarde, heel natuurlyk afgebeeld. *Il nous a repreſenté tres naturellement le bonheur des gens de bien, même en ce Monde.* Hy ſpreekt, ſchryft heel NATUURLYK, ongedwongen. *Il parle, il ecrit tres naturellement.* Zyn Vader NATUURLYK, op een prik gelyken. *Reſſemble parfaitement à ſon Pere.* De Papegaay ſpreekt een menſch heel natuurlyk na. *Le Perroquet imite juſte la voix de l'homme.*

NATUURLYKHEID. f. Natuurlyke hoedanigheid, eenvoudigheid. *Qualité, proprieté naturelle;* f. De natuurlykheid, eenvoudigheid van een verhaal. *La naïveté, ſimplicité d'un recit.*

NATUURWERKING. *Operation de la Nature.* Dit woord kan gevoeglyk dienen om 't Latynſe woord *Criſis*, als men ſpreekt van den ſtaat in dewelke een zieke, na zekere tyd twyffelagtig gelegen te hebben, zig bevind. *Criſe.* f. *Etat dans lequel ſe trouve un malade aprés avoir été quelque temps dans un etat douteux.*

NAVAAREN. v. a. Iemand die voor uit is NAVAAREN. *Aller après, ſuivre quelqu'un qui a pris les devants.* Daar zal nog een ſchuit NAVAAREN, na vertrekken, nakomen. *Il partira, viendra encore un bateau après.*

NAVEL. Ligchaams gedeelte waar door 't ongeboren kind zyn voedſel trekt. *Nombril.* m. Foey, 't is een hoer, een ligtekooy die haar tot de navel ontbloot. *Fi, c'eſt une effrontée, une putain qui ſe decouvre juſqu'au nombril.* NAVELBAND, BREUKBAND. *Brayer.* m. *Ceinture qui retient la deſcente des boyaux,* NAVELBREUK, darmwalling. *Deſcente de boyaux, hergne.* f. NAVELKRUIDT, kruid *Umbilicus veneris* in 't Latyn genaamd. De NAVELSTRENG afſnyden. *Couper le cordon du nombril.* Men zou de Natuurkundige moogen vraagen of de twee eerſte menſchen navels hadden?

NAVENANT, dit woord by *Contractie* van *na advenant* of *naar advenant* gemaakt, werd in 't Franſch met *à proportion* vertaald. Een Burger die eerlyk aan de koſt komt is *navenant* gelukkiger dan een Regent die een groote ſtaat moet houden. *Un Bourgeois qui gagne honnêtement ſa vie eſt plus heureux à proportion qu'un Magiſtrat obligé de ſoûtenir un grand etat.*

NA VERTELLEN. v. a. *Redire, raconter après un autre.* Ik zal 't niet na vertellen, want ik heb het van niemand gehoord. *Je ne le redirai pas, car je ne l'ai ouy dire à perſonne.* De man is dood, hy zal 't niet na vertellen. *Le bon homme eſt mort, il ne dira pas comme quoy.* Hy heeft braaf ſlagen gehad, maar hy zal 't niet na vertellen, hy zal 'er niet op roemen. *Il a été bien roſſé, mais il ne s'en vantera pas.*

NAVERVOLG. Adv. Na malkander. *De ſuite, l'un après l'autre.* Hy vertelde het ons alles na vervolg. *Il nous raconta tout l'un après l'autre.* Hy ondervroeg hen alles na vervolgens, agter malkander. *Il les interrogea tous de ſuite, tous l'un après l'autre.*

NAVERWANT. Nabeſtaande, bloedverwant. *Proche parent.* NAVERWANTSCHAP. *Proche parenté, Proximité, conſanguinité.* f.

NAVIGATIE. Ond: w: zie SCHIP en ZEEVAART. *Navigation.* f. De Navigatie of Schipvaart leeren. *Apprendre la Navigation, l'Art de hanter la Mer.*

NAVLIEGEN. v. n. *Voler après.* Zoo haaſt de mosjes de moer navliegen konnen. *Dès que les petits moineaux peuvent voler après la Mere.* NA de deur VLIEGEN, voor loopen na de deur. *Voler, courir vite à la porte.*

NAVOEREN. v. a. *Trainer, charrier, mener après ſoy.* Alle de Boere-paarden zyn opontboden om 't geſchut na te voeren, 't Leger na te voeren. *Tous les chevaux de Payſans ſont commandez pour trainer, tirer le canon après l'Armée.* De Bagagie, de levensmiddelen te water navoeren. *Mener, conduire le Bagage, les vivres par eau.*

NAVOLGELYK. Adj. Dat nagevolgd kan werden. *Imitable.* Indien 't leven van J: Chr: navolgelyk was. *Si la vie de Jeſ: Chr: etoit imitable.* Als de dronkenſchap een navolgelyk voorbeeld was, een voorbeeld was om na te volgen. *Si l'yvrognerie etoit un exemple à imiter, à ſuivre.*

NAVOLGEN. v. n. Volgen na. *Suivre, aller après.* Iemand overal als de ſchaduw 't ligchaam navolgen. *Suivre quelqu'un partout comme l'ombre fait le corps.* Iemand in 't goede NAVOLGEN, nadoen. *Imiter quelqu'un à bien faire.* Zyne Meeſters voorbeeld, goede leſſen navolgen. *Imiter, ſuivre l'exemple, les bons*

Digitized by Google

bonnes leçons de ſon Maître. Het is beter goede originneelen wel na te volgen, als ſlegte dingen uit te vinden. *Il vaut mieux copier, imiter de bons patrons, de bons originaux que d'inventer des fadaiſes.* NAVOLGEN, opvolgen in het Ryk. *Succeder à l'Empire.* De dwaaze Caligula volgde na de wreede Nero in het Ryk. *L'inſenſé Calligula ſuccéda au cruel Néron à l'Empire.*

NAVOLGENDE. Adj. VOLGENDE. *Suivant.* 't Jaar 1709 is een heel moeyelyk Jaar geweeſt, en de navolgende niet minder. *L'Année 1709. a été une Année bien difficile, & les ſuivantes pas moins.* De NAVOLGENDE, de toekomende Eeuwen zullen 'er af gewagen. *Les Siecles ſuivants, les Siecles à venir en parleront; il en ſera fait mention dans les Siecles à venir.* Gemelde ſchepen brengen de navolgende goederen uit Indiën mede. *Les ſuſdits vaiſſeaux apportent les marchandiſes ſuivantes des Indes.*

NAVOLGER van iemands daaden, leven &c. *Imitateur des actions, de la vie de quelqu'un.* f. Zyt myne Navolgers, zegd den Apoſtel aan die van... *Soyez mes Imitateurs, dit l'Apôtre à ceux de...* De Paus zegd, NAVOLGER, opvolger van den Heiligen Petrus te zyn. *Le Pape ſe dit être le Succeſſeur de Saint Pierre.* Ariſtoteles, Pelagius, Deſcartes heeft veel navolgers gehad. *Ariſtote, Pelage, Deſcartes a eu bien des Sectateurs.*

NAVOLGING, opvolging, betragting van iemands deugden. *Imitations des vertus de quelqu'un.* De navolging Chriſti door Thomas à Kempis is een zeer goed boek. *L'Imitation de Jeſus Chriſt par Thomas à Kempis eſt un très bon livre.* De Hollandſe Dichters willen hunne vaerzen, in NAVOLGING der Latynſe, als regelmatig onrym uitſpreeken, doch helaas! *Les Poëtes Hollandois veulent, à l'imitation des Latins, prononcer leurs vers comme de la proſe cadencée, mais helas!* De NAVOLGING des Zoons in zyns Vaders Ryk. *La ſucceſſion du Fils dans l'Empire, le Royaume de ſon Pere.*

NAVOLGSTER. *Imitatrice.* Indien deze Vorſtinne een waarde navolgſter haarer Moeders deugden had geweeſt. *Si cette Princeſſe eut été une digne imitatrice des vertus de ſa Mere.* Cleopatra, NAVOLGSTER van Ptolomeus in 't Ryk van Egipte. *Cleopatre, qui ſuccéda à Ptolomée au Royaume d'Egypte.*

NAVORSCHEN, NAVORSSEN. v. a. Onderzoeken. *Examiner, rechercher.* De geheimen der Natuure navorſchen. *Examiner, rechercher, étudier, approfondir les myſtéres de la Nature.* NAVORSCHING, onderzoek. *Examen.* m. *Recherche, perquiſition.* f.

NAVRAAGEN. v. a. Vraagen na iemand *of* naar iets. *Demander quelqu'un* ou *quelque choſe.* Ergens heel benieuwd NA VRAAGEN, na verneemen. *S'informer fort curieuſement de quelque choſe.* Nergens NAVRAAGEN, nergens om geeven. *Ne ſe ſoucier, ne ſe mettre en peine de rien.* Dat goed heeft veel NAVRAAGENS, word zeer gevraagd, begeerd. *Cette marchandiſe, cette drogue eſt bien recherchée.*

NAVRIND. Nabeſtaande vrind, naverwant. *Proche parent, allié de près.* NAVRINDIN. *Proche parente.* NAVRINDSCHAP. *Proximité de ſang, proche parenté.* f.

NAWEEN. m. Nagevoel van eenig voorgaand ongemak. *Suite douloureuſe, reſſentiment douloureux de quelque ſouffrance; douleur, peine précedente.* Wy gevoelen den naween van den laatſten Oorlog, van 't ſterven der Beeſten &c. *Nous reſſentons les ſuites douloureuſes, les fâcheuſes ſuites de la derniere Guerre, de la mortalité des Bêtes &c.* De Vroedvrouwen krygen van den naween niet, het kermen en ſteenen in onverdraagelyke ſmerten baat niet. *Les Sages-femmes ne ſont point payées des dernieres tranchées, des dernieres douleurs de l'accouchement: il ne ſert de rien de ſe lamenter dans les maux, les épreuves inévitables.*

NAWINTER. Tweede *of* laatſte Winter. *Second Hyver, queuë d'Hyver.* f. Men heeft in dit Land meeſt altyd ſelle Nawinters. *On a preſque toujours en ce Pays ci de rudes queuës d'Hyver; les Hyvers ont preſque toujours de rudes queuës en ce Pays ci.*

NA-YVER, werd door de Opbouwers van 't Nederduits, voor YVERZUGT en MINNENYD gezegt. Een heilige na-yver voor Gods eere hebben. *Avoir un ſaint zele pour la gloire de Dieu.* Hy bewaakt zyn Vrouw met zulken NA-YVER dat niemand haar te zien kan komen. *Il obſerve ſa femme avec tant de jalouſie que perſonne ne la peut voir.* De Spanjaarden, Italiaanen zyn geweldig NA-YVERIG, jaloers. *Les Eſpagnols, les Italiens ſont extrémement jaloux, ſi jaloux que rien plus.*

NAZAAT. Navolger, erfgenaam, afkomeling. *Succeſſeur, heritier, deſcendant.* Die magtige Vorſt ſtarf eindelyk, en deszelfs Nazaat ſteeg op den Throon. *Ce puiſſant Prince mourut enfin & ſon Succeſſeur, ſon Heritier monta ſur le Throne.* Koning Wiljam, Prins van Oranjen is Anno 1702. zonder NAZAAT, regtlynige nakomelingen geſturven. *Le Roy Guillaume, Prince d'Orange eſt mort l'An 1702. ſans deſcendans, ſans laiſſer de poſterité.* Wat zal de NAZAAT, de Naneef, wat zullen de Nazaaten, de Nakomelingen zeggen? *Que dira la Poſterité, que diront nos Neveux, nos Deſcendans?*

NAZANG, SLOTZANG. Toezang. *Chant final* ou *Chant de concluſion.* m. *Cloture de Cantique.* f.

NAZEGGEN. Alles *nazeggen* gelyk een Papegaay, een Exter. *Redire tout, repeter tout ce qu'on entend ainſi qu'un Perroquet, qu'une Pie.* Kond gy my dit wel nazeggen? *Pouvez vous bien dire ceci après moy?*

NAZEILEN. v. a. Een ſchip NAZEILEN. *Faire voile après un vaiſſeau, ſuivre un vaiſſeau à la voile.*

NAZETTEN. v. a. Narennen, naloopen. *Courir après, ſuivre à la piſte, talonner.* De roovers, de ſchaakers nazetten en agterhaalen. *Courir après les voleurs, pour ſuivre les voleurs, les raviſſeurs & les atteindre.*

NAZIEN. v. a. Ergens NAZIEN, nakyken. *Regarder quelque part* ou *quelque choſe.* Waar ziet gy na, wat zoekt, begeerd gy? *Que regardez vous, que cherchez, que deſirez vous?* Een rekening NAZIEN, overzien, aandagtig overrekenen. *Revoir, examiner un compte.* Een ſchrift nazien. *Revoir, examiner une ecriture.* Zyn les NAZIEN, overleeren. *Revoir, repaſſer ſa leçon.* Een Schriftuurplaats, een Text in de Bybel nazien. *Chercher dans la Bible un Paſſage, un Texte; examiner, conferer un Paſſage, un Texte avec la Bible.* Na de winkel, na 't huis zien terwyl de man, de vrouw uit is. *Prendre garde à la boutique, à la maiſon, garder la boutique, la maiſon pendant que l'homme, la femme eſt dehors.*

NAZINGEN. v. n. Zingen na. *Chanter après.* De woorden NA, de woorden volgens, de nooten ZINGEN. *Chanter les paroles ſelon les notes.*

NAZOEK. zie ONDERZOEK. n. Daar is geen verder nazoek van gedaan. *On n'en a point fait d'autre recherche, enquête.* Weet gy waar myn kam, myn ſtok is? neen, maar ik zal 'er NA ZOEKEN. *Sçavez vous où eſt mon peigne, mon baton? non, mais je la chercherai.* Een plaats, een aangehaald zeggen in een Schryver NAZOEKEN, nazien, vergelyken. *Chercher un paſſage dans un Auteur, confronter un paſſage à ſon original.*

NA-

NAZOMER. Herfſt begin. *Fin, queuë d'Eté. t. Commencement d'Automne.* m. Wy hebben een warme, een drooge Nazomer gehad. *Nous avons eu une chaude queuë d'Eté; nous avons eu de la ſechereſſe à la fin de l'Eté, il a fait chaud, ſec ſur la fin de l'Eté.*

N E.

NEB. Nebbe, ſneb, bek van Vogel *of* Vis. *Bec d'oiſeau* ou *de poiſſon.* m. Een ganze neb. *Un bec d'oye.* De Steur heeft een ſpitſe neb. *L'Eturgeon a un bec pointu.* NEB-AAL of Nebbeling. *Anguille qui a le bec fort pointu.* NEBSCHUIT. ſchuit met een ſpitſe boeg. *Bateau dont l'avant eſt en pointe, qui a l'avant en epron pointu.* 't NEBYZER van de Ploeg. *Le ſoc de la Charruë.*

NECTAR of NEKTAR, anders Goden-drank. *Du Nectar, breuvage des Dieux.*

NEDER. Adv. Beneden, omlaag. *Bas, en bas.* Kyk eens neder. *Regardez un peu en bas.* De Stad op en neder gaan. *Arpenter la Ville, parcourir la Ville haut & bas.* NB. Dit woordje tot de ſamenſtelling van verſcheide andere dienende: werd den Opzoeker die op deze Colom NEDER wat miſt op de enkelde gezonden.

De NEDER-ASPUNT, woord der Sterreloop-kunde. *Le Nadir, le point oppoſé au Zenith* ou *point Vertical.*

De NEDER-BETUW. Neder-Elſas, Neder-Hongaryen, Neder-Rhyn. *La partie Inferieure du Betouw, la Baſſe-Alſace, la Baſſe-Hongrie, le Bas-Rhin.*

NEDERBUIGEN. v. n. Knielen. *Se proſterner, ſe mettre à genoux.* Voor Gods aanſchyn neder buigen. *Se proſterner devant la face de Dieu.* NEDERBUIGEN, neerbuigen. *Plier, ſe courber.* De takken der boomen buigen neder, zo veel vrugten zyn 'er aan. *Les branches des arbres ſe plient, ſe courbent jusqu'à terre, tant il y a de fruits.* NEDERBUIGING, knieling voor Gods aanſchyn. *Proſternation devant la face Dieu.* f.

NEDERBUKKEN. zie BUKKEN. *Se courber.* De Cherubynen bukten neder over de Arke. *Les Cherubins ſe courboient, etoient courbez ſur l'Arche.*

NEDERDAALEN. v. n. *Deſcendre.* Ter Helle neder daalen. *Deſcendre aux Enfers, aller en Enfer.* Nederdaalen, afdaalen in de gragt. *Deſcendre dans le foſſé, faire une deſcente dans le foſſé.* De NEDERDAALING, 't NEDERDAALEN van Jeſus Chriſtus ter Helle. *La deſcente de Jeſus Chriſt aux Enfers.*

't NEDERDUITS, de Nederduitſe Taal is heel kragtig, heel woordenryk. *Le Hollandois, le Flamand, la Langue Hollandoiſe, Flamande eſt fort energique, fort copieuſe.* De NEDERDUITSCHE Schryvers veegen de ſpons over malkanders woorden en ſpreekwyzen; de Ned: Schr: wiſſchen malkander uit, zyn zeer verſchillende van ſtyl, waar door de Taal geen vaſte voeten krygd. *Les Auteurs Flamands paſſent l'eponge ſur les termes & les phraſes de leurs Camarades, s'entre-effacent reciproquement, ſont fort differents pour le ſtyle, les Auteurs Holl: ecrivent arbitrairement:* c'eſt à ce ſujet qu'on peut dire, *tot capita, tot ſenſus.*

NEDER-EIND. n. Benedenſte eind. Het neder-eind van 't Eyland, van 't Dorp. *Le bas bout de l'Ile, du Village.*

NEDERGAAN. v. n. Afgaan, afklimmen. *Deſcendre.* Op en nedergaan als een wip. *Monter & deſcendre comme une bacule.* De OP en NEDERGANG der Zonne. *Le lever & le coucher du Soleil,* ou bien, *l'aſcenſion & la declinaiſon du Soleil,* par rapport à nous.

NEDERGERECHT. n. Laag Gerecht. *Baſſe Juriſdiction, Juſtice ſubalterne, inferieure.* f.

NEDERHELLEN. v. n. OVERHELLEN. *Pencher.* Tot zyn ondergang nederhellen. *Pencher vers ſa fin.*

NEDERIG. Adj. ONDERDAANIG. Ootmoedig, buigſaam. *Humble, ſoumis, reſpectueux, flexible.* God met een nederig hart dienen. *Servir Dieu d'un cœur humble, ſoûmis.* Een nederig menſch beſpaard zig zelven veel hartzeer. *Une perſonne humble s'epargne bien du chagrin, des deboires.* Nederige gedagte van zig zelfs hebben. *Avoir des penſées modeſtes de ſoy-même.* NEDERIG, eenvoudig gekleed gaan. *être vêtu, habillé ſimplement.* De NEDERIGHEID is de grondſlag aller Chriſtelyke Deugden. *L'Humilité eſt le fondement de toutes les Vertus Chretiennes.* De nederigheid der Armen maakt de veiligheid der Ryken. *L'Humilité des Pauvres fait la ſureté des Riches.*

NEDERKNIELEN. v. n. *S'agenouiller, ſe mettre à genoux, ſe proſterner.* Voor 't Altaar, voor Gods aanſchyn neder knielen. *S'agenouiller, ſe mettre à genoux devant l'Autel, ſe proſterner devant la face de Dieu.* God verbied neder te knielen voor het hout en de ſteen. *Dieu deffend de ſe proſterner, de ſe mettre à genoux, de flechir le genouil devant le bois & la pierre.* NEDERKNIELING voor 't Altaar, voor de Beelden. *Genuflexion.* f. *Agenouillement devant l'Autel, devant les Images.* m. NEDERKNIELING voor Gods aangezigte. *Proſternation devant la Face de Dieu.* f.

NEDERLAAG. f. VERLIES. Ramp. *Deroute, deffaite.* f. *Echec.* m. De nederlaag krygen, op de vlugt gedreeven werden. *être mis en deroute, être deffait, mis en fuite.* De Nederlaagen der Franſchen te Hoogſtet, Ramillis en Turin in den laatſten Oorlog, hebben alleen gediend om onze benyders in hunne belangens te trekken. *Les deroutes, deffaites des François à H:, à R:, à T: n'ont ſervi qu'à mettre nos envieux dans leurs interêts.* Dit woord mogt met 'er tyd wel agter leggen, dewyl nu de NEDERLAG van Hanibal op de plakbrietjes der Schouwburg geleezen werd.

NEDERLAATEN. v. a. Neerlaaten. *Deſcendre.* De Beenderbus van Sancta Genoveva nederlaaten om regen, mooy weer te krygen. *Deſcendre la Châſſe de Sainte Genevieve pour avoir de la pluye, du beau temps.*

NEDERLAND. Algemeene Naam der Zeventien LANDSCHAPPEN tuſſchen de Eems, de Neder-Rhyn en de Somme, Rivier in Picardyen gelegen, eertyds BELGÆ geheeten. *Pays-Bas* ou *l'Ancien Pays des Belges.* De laatſte Hertogen van Bourgondien zyn Meeſters van gants Nederland geweeſt. *Les derniers Ducs de Bourgogne ont été Maitres de tous les Pays-Bas.* De Spaanſe Nederlanden zyn met dezen Oorlog den Keizer ten deel gevallen. *Les Pays-Bas Eſpagnols ſont tombez en partage à l'Empereur dans cette derniere Guerre.* Dat den knoop der Zeven Vereenigde Nederlanden hoe langer hoe vaſter, naauwer toegetrokken werde! *Que le noeud, le lien des Sept Provinces Unies ſe reſſerre & s'affermiſſe de plus en plus!*

NEDERLANDER. Een die in Nederlandt gebooren is. *Flamand, Belge, originaire des Pays-Bas.* De Nederlanders zyn openhartig en liefhebbers der Vryheid. *Les Flamands, les Belges ſont francs & amis de la Liberté.*

NEDERLANDS of NEDERLANDSCH. Adj. Dat tot Nederland behoord. *Du Pays-Bas, qui appartient aux Pays-Bas.* De Nederlandſe beroerten hebben Bloedſtroomen doen vloeyen, en onnoemelyke ſchatten gekoſt aan Spanjen. *Les troubles des Pays-Bas ont fait couler des Fleuves de ſang, & couté des Threſors immenſes à l'Eſpagne.*

NEDERLEGGEN. v. n. Op de grond leggen. *Mettre, poſer à terre.* Leg uw mantel en uw degen hier neder. *Mettez votre manteau & votre épée ici.* De wapenen

Digitized by Google

nederleggen. *Mettre les armes bas, poſer les armes.* Een Ampt NEDERLEGGEN, afleggen. *Remettre, reſigner une charge, un employ.* Men zegt dat de Hartog van .., de Cancelier zyn Ampt wil nederleggen. *On dit que le Duc de .., que le Chancelier veut remettre, reſigner ſa Charge, ſon Employ, veut ſe demettre de ſa Charge, de ſon Employ.* Zig onder een boom NEDERLEGGEN om te ruſten. *Se mettre, s'aſſeoir, s'etendre, ſe coucher ſous un arbre pour ſe repoſer.* NEDERLEGGING, afſtanddoening van zyn Ampt. *Demiſſion, reſignation de ſon employ.* f.

NEDER-RHYN. Beneden-Rhyn. Keulen, Duſſeldorp legt op den Neder-Rhyn. *Cologne, Duſſeldorp eſt ſur le Bas-Rhin.* De Standen der Neder-Rhynſe Kreits zyn nog vergaderd. *Les Etats du Cercle du Bas-Rhin ſont encore aſſemblez.*

NEDERSLAAN. v. n. Zyne oogen NEDERSLAAN, na de grond ſlaan. *Baiſſer les yeux, la vuë.* Zig ergens NEDERSLAAN, met 'er woon begeeven, vaſt maaken. *S'etablir quelque part, s'arrêter en quelque endroit; fixer, arrêter ſon domicile en quelque lieu.* 't overwinnend Leger ging zig voor Mons, voor Namen nederllaan. *L'Armee victorieuſe alla ſe camper devant Mons, devant Namur.*

NEDERSTELLEN. v. a. Ter neer ſtellen. *Mettre en ordre, rediger.* Zyne gedagte ordentelyk op het papier ter nederſtellen. *Coucher, rediger ſes penſées ſur le papier; mettre ſes penſées avec ordre ſur le papier.*

NEDER STORTEN. v. n. Nedervallen. *Tomber à bas, ſe renverſer.* De Luiffel, het Theater ſtorte neder met al die 'er op waaren. *L'Auvent, le Theatre s'enfonça, tomba avec tous ceux qui etoient deſſus.*

NEDERSTRYKEN of NEERSTRYKEN. *Mettre bas.* Een kind zyn broek doen nederſtryken. *Faire mettre culote bas à un enfant.* 't Zeil nederſtryken, laaten vallen. *Amener la voile.*

NEDERVALLEN. v. n. NEDERSTORTEN. Invallen. *Tomber, s'affaiſſer, s'ebouler.* Van 't dak nedervallen. *Tomber du toit en bas.* Voor een Beeld, voor de Misgod NEDERVALLEN, nederbuigen. *Se proſterner devant une Image, devant le Dieu de la Meſſe.*

NEDERVELLEN of NEERVELLEN. v. a. Ter neer werpen. *Mettre par terre, coucher, etendre.* Een hoope vyanden nedervellen. *Coucher, etendre, mettre grand nombre d'ennemis par terre.* NEDERVELLING, dooding der Vyanden. *Deffaite, tuerie des Ennemis.* f.

NEDERWAARTS zien, kyken. *Regarder en bas, jetter la vuë en bas.* De Landen, Steden nederwaarts gelegen. *Les Pays ſituez, les Villes ſituées en bas.*

NEDERWERPEN. v. a. De Altaaren der Afgoden NEDERWERPEN, afwerpen. *Abbatre, detruire les Autels des faux Dieux.* Zig voor 's Konings voeten NEDERWERPEN, werpen. *Se jetter aux pieds du Roy.*

NEDERZETTEN. Zig ergens NEDERZETTEN, neerſlaan. *Se placer, s'arrêter, s'etablir quelque part.* Hy meend zig *à coſty* te gaan nederzetten, met 'er woon te begeeven. *Il penſe s'aller etablir chez vous, dans votre Ville.* Iemands gramſchap NEDERZETTEN, ſtillen. *Appaiſer la colere de quelqu'un.*

NEDER ZIEN. v. a. Naar omlaag zien. *Regarder en bas.* Och, wilde God eens neder zien, en de vervolgers zyner Kerke beſchaamen! *Oh, s'il plaiſoit à Dieu de regarder en bas, de jetter la vuë en Terre & de confondre les perſecuteurs de ſon Egliſe!*

NEDERZINKEN. v. n. *S'enfoncer, aller en bas.* Tot aan de hals in de ſlyk nederzinken. *S'enfoncer juſqu'au cou dans la boue.*

NEDERZITTEN. v. n. *Se ſeoir, s'aſſeoir.* In de ſchaduw der Linden nederzitten. *S'aſſeoir à l'ombre des Tilleuls.*

NEEF. Broeder of Zuſterszoon. *Neveu.* De Oom en de Neef waaren een kuyer gaan doen. *L'Oncle & le Neveu etoient allez faire un tour enſemble.* NEEF, in een tweede graad. *Couſin.* Zyn Vader is myn Moeders Broeder, by gevolg is hy myn volle Neef. *Son Pere eſt Frere de ma Mere, il eſt donc mon Couſin germain.* Zy is myn Grootmoeder en ik ben haar NEEF, kinds kind. *Elle eſt ma grand' Mere & je ſuis ſon petit Fils.* Ik ben deze knaap zyn Peetoom, heb ik niet een braave NEEF, Doopzoon. *Je ſuis le Parain de ce drille là, n'ai je pas un joli, un brave Filleul?* NEEFSCHAP. n. *Couſinage.* m. *qualité de Couſin* ou *de Neveu.* Zy houden Neefſchap ſamen. *Ils entretiennent le Couſinage, la parenté enſemble.* 't NEEFSCHAP van Rome: ſtaat en betrekkelykheid der Pauſſelyke Neeven met zyn Heiligheid. *Le Nepotiſme de Rome, l'etat & la relation des Neveux* ou *Parents du Pape avec ſa Sainteté.* 't Neefſchap heeft onder Paus Leo de tiende wakker gebloeyd, in zwang gegaan. *Le Nepotiſme de Rome a bien fleuri, a été fort en vogue ſous le Pape Leon dix.*

NEEG, 't *Preteritum* van NYGEN. Zy neeg tot op de grond. *Elle fit la reverence juſqu'à terre.*

NEEMEN. v. a. Aanvatten. *Prendre, empoigner.* Le Pret: *nam*, le Part: *genomen.* Neemen 't geen men ons aanbied. *Prendre ce qu'on nous preſente.* Een goed beſluit neemen. *Prendre une bonne reſolution.* Geld op intereſt neemen. *Prendre de l'argent à interêt.* Dienſt NEEMEN, ten Oorlog gaan. *Prendre parti, s'enrooler, entrer dans le ſervice.* Een dief gevangen NEEMEN, vatten. *Prendre un voleur; ſaiſir, arrêter un larron.* Een Officier, Bevelhebber in 't gevecht, in den Oorlog gevangen neemen. *Faire un Officier priſonnier de Guerre.* De vlugt NEEMEN, aan 't loopen tyen. *Prendre la fuite, enfiler la venelle.* Een vermaaning in agt NEEMEN. *Avoir egard à une exhortation, faire attention à une remontrance.* Iets ten goede neemen, wel opneemen. *Prendre quelque choſe en bonne part.* Iets op zig NEEMEN, de zorg van iets op zig neemen. *Se charger de quelque choſe, prendre quelque choſe ſur ſoy.* Ik neem de zaak op my. *Je me charge de l'affaire.* De gelegentheid by 't hair NEEMEN, grypen; zig van de gelegentheid bedienen. *Prendre l'occaſion aux cheveux; ſe ſervir, ſe prevaloir de l'occaſion.* Alles op zyn hoorens neemen, den baas ſpeelen. *Faire rage, faire le Diable à quatre.* NEEM eens het was nu zoo. *Suppoſez que cela fût ainſi, quand ainſi ſeroit.* Alles moet een eind NEEMEN, eindigen. *Tout doit finir.*

NEEN. Ontkennend woordje tegen JA gebruikelyk. *Non.* Gy zegd ja, en ik zeg neen. *Vous dites oui, & je dis non.* Wil jy 'er niet gaan, wilt gy 't niet doen? neen zeg ik je. *Ne voulez vous pas y aller? ne le voulez vous pas faire? non vous dis-je.* Ik wed neen. *Je gage, je parie que non.* Ergens NEEN opzeggen, toezeggen, iets afſlaan. *Dire non à quelque choſe, refuſer une choſe.* Vraag het myn Vader niet, hy zal 'er toch neen opzeggen, toezeggen. *Ne le demandez pas à mon Pere, auſſi bien n'y conſentira-t-il pas.* Iemand by ja en neen gelooven. *Croire quelqu'un ſur oui & non.*

NEEP. 't *Preteritum* van NYPEN. Hy neep haar vinger zagt. *Il lui pinça doucement le doigt.* Hy neep de vlea ſchoon. fig: *Il donna un bon baiſer, une rude atteinte à la bouteille.*

NEEP, KNEEP. Knyping. *Pinçon.* m. Men kan de neep, de neepen nog zien op 't kind zyn arm. *On peut encore voir*

Digitized by Google

voir le pinçon, les pinçons ſur le bras de l'Enfant. De zieke is in de NEEP, in de *criſis. Le malade eſt dans ſa criſe.* Hy heeft een luſtige NEEP, een groote krak gehad. *Il a fait une groſſe perte, il a reçu un grand echec.* De vlees een braave neep geeven, daar een luſtige teug uit neemen. *Porter une rude atteinte, donner une rude ſaignée à la bouteille, en prendre un bon trait.*

NEER, werd by verkorting voor NEDER gezegt. *Bas, ſitué en bas.* Legd de mand neer. *Poſez, mettez le panier à terre.* De Katwyker Viſſers heeten het vallend water, vallend ty, de NEER. Zy dreeven met de neer weg. *Ils furent emportez par le Reflux, par l'Ebe, par la Marée baiſſante.*

NEERGAAN. In gemelde Viſſers Taal, beteekend in Zee ſteeken. *Mettre en Mer, mettre à la Mer.*

NEERGAAN. v.n. Afdaalen, afzakken. *Deſcendre, aller en bas.* Berg-u, de Wip zal neergaan. *Gare, otez-vous, la Bacule baiſſera, deſcendra.* De Stad OP en NEERGAAN om een ſtof, zeker goed te vinden. *Arpenter toute la Ville pour trouver une etoffe, certaine drogue.* De NEERGAANDE ſchuinte der Contreſcarp. *Le glacis* ou *la pente de la Contreſcarpe.*

NEERHAALEN. v.a. Het zeil NEERHAALEN, laaten vallen. *Abbaiſſer la voile, amener la voile.* Een Tempel, een Altaar NEERHAALEN, afbreeken. *Abbattre un Temple, un Autel.*

NEERHAKKEN. v.a. Veel boomen NEERHAKKEN, afhouwen. *Couper, abbattre quantité d'arbres.* Alles in de eerſte woede NEERHAKKEN, neerhouwen. *Faire main baſſe ſur tout dans la premiere furie.*

NEERHOUWEN. v.a. NEERSABELEN. Afmaaken. *Abbattre, ſabrer.* Een boom neerhouwen, afkappen. *Abbattre un arbre.* Alles neerhouwen dat op de bres, in de loopgraaven gevonden werd. *Sabrer tout, paſſer par le fil de l'epée tout ce que l'on trouve ſur la breche, dans la trenchée.*

NEERHUIKEN. v. n. NEERHURKEN. *S'accroupir.* By 't vuur neerhuiken. *S'accroupir auprès du feu.*

NEERHUIS. In een NEERHUIS, of liever, onderhuis woonen. *Demeurer dans le bas d'une maiſon, occuper le bas d'une maiſon.*

NEERING. f. Vertier, verkoop van Winkelwaaren. *Debit.* m. *Vente de Marchandiſes.* f. NEERING doen, handel dryven, winkel houden. *Faire commerce* ou *avoir boutique.* Dat huis ſtaat wel tot de neering. *Cette maiſon eſt bien placée, ſituée pour le commerce, pour la vente.* Die luiden hebben byzonder veel neering. *Ces gens là ont beaucoup de debit, ſont fort achalandez, debitent, vendent beaucoup.* De luiden van de zelfde NEERING, koophandel, van 't zelfde beroep zyn malkander zelden genegen. *Les gens de même negoce, de même commerce, de même metier, profeſſion s'aiment rarement.* Neering is geen erf, de beſte neering kan vervallen. *Il n'eſt pas dit que le negoce ira toujours egalement bien: tout commerce peut diminuer.* Hy bederft de NEERING, 't ambagt; hy is een kladder. *Il gâte le negoce, c'eſt un gâte-metier.* Zyn neering zetten naar zyn neering. *Regler ſa depenſe ſur ce qu'on gagne, faire vie qui dure.* By de loi is de neering zei de Moſſelman, en hy duwde zyn wagen in de Kerk. *La Foire eſt bonne où les Marchands s'aſſemblent dit l'homme aux moules; en pouſſant ſa brouette dans l'Egliſe.* Op de NEERING, de Haringvangſt vaaren. *Aller à la pêche du Harang.* Die lui doen een vuile, een ſlegte neering. *Ces gens là ſont un vilain commerce, ſe mêlent d'un vilain metier.* Al die hem zyn neering ſchaamd gedyd niet. *Tout homme qui a honte de ſon metier ne fait rien qui vaille.*

NEERINGLOOS. Adj. *Sans Commerce, Trafic.* Schiedam, Delft, Alkmaar zyn Neeringlooze Steden. *Sch:, Dt., Alm: ſont des Villes ſans Commerce.*

NEERINGRYK. Adj. Daar goede neering is. *Achalandé, qui a beaucoup de chalands.* Een neeringryke Brouwery, Herberg. *Une Braſſerie, une Auberge achalandée, en train d'aller.*

NEERKYKEN. v n. Kyken naar beneden. *Regarder en bas.* Kyk voor u neer. *Regardez devant vous, baiſſez la vuë.* Hy keek zoo by zyn neus neer! *Il fut ſi penaud, il eut le bec chut, gelé.*

NEERLAATEN. v.n. Stryken. *Amener, abaiſſer.* Het zeil neerlaaten. *Amener la voile.* De lantaern neerlaaten. *Abaiſſer la lanterne.*

NEERLAG. Manſlag, doodſlag. *Meurtre.* m. Hy wierd nageloopen, men ſchreeuwde na hem of hy een neerlag gedaan had. *Il fut pourſuivi, on cria après lui comme s'il avoit fait un meurtre.*

NEERLEGGEN. v.n. NEDERLEGGEN. *Poſer, mettre bas.* Zyn reiszak, zyn mantel op de ſtoel neerleggen. *Poſer, mettre ſon ſac de nuit, ſon manteau ſur la chaiſe.* Zig neerleggen om te ruſten, ſlaapen. *Se coucher, s'etendre pour ſe repoſer, pour dormir.* Het hoofd NEERLEGGEN, ontſlaapen. *S'endormir avec ſes Peres, rendre l'ame.*

NEERMAAKEN. v.a. Matſen, doodſlaan. *Tuer, mettre ſur le carreau.* De gantſe Bezetting neermaaken. *Tuer toute la Garniſon, faire main baſſe ſur toute la Gar; paſſer toute la Garniſon au fil de l'epée.*

NEERSABELEN. v.a. AFHOUWEN. Neerhouwen, hakken. *Sabrer, tuer, maſſacrer.* Alles neerſabelen dat men in de eerſte furie ontmoet. *Sabrer, maſſacrer tout, faire main baſſe ſur tout ce qu'on rencontre dans la premiere furie.*

NEERSLAAN. v. n. NEDERSLAAN. Neerwerpen. *Abbattre, couper.* Iemand het hoofd neerſlaan. *Abbattre la tête de quelqu'un, couper la tête à quelqu'un.* 't Leger voor een Stad, een Veſting NEERSLAAN; een Stad, een Veſting berennen, belegeren. *Poſter, faire camper l'Armée devant une Ville, une Place; inveſtir, aſſieger une Place.* Zig ergens NEERSLAAN, neerzetten. *S'etablir, ſe domicilier quelque part.* De regter, de linkerhand NEERSLAAN, wenden, omkeeren. *Tourner à la main droite, à la main gauche; prendre ſur la droite, ſur la gauche.*

NEERSLAGTIG. Adj. KLEINMOEDIG. Mismoedig. *Abbattu, decouragé.* Ik vond hem heel neerſlagtig. *Je le trouvai fort abbattu, tout decouragé, dans un grand abbattement.* De Burgers neerſlagtig maaken, *Decourager, conſterner la Bourgeoiſie.* De NEERSLAGTIGHEID, verſlagendheid van 't Volk was zoo groot dat... *L'abbattement du Peuple, la conſternation du Peuple etoit ſi grande, etoit telle que...*

NEERSTIG is op NAARSTIG. *Diligent.* m. en NEERSTIGHEID op NAARSTIGHEID. *Diligence.* f. te vinden.

NEERSTIK, NEERSTUK. n. Vrouwe kroplap. *Colerette*, ou pluſtot, *Gorgerette.* f.

NEERSTRYKEN. Neerhaalen. *Amener en bas, baiſſer.* Het zeil neerſtryken. *Amener la voile.* Zyn broek neerſtryken. *Deſſaire ſes chauſſes, mettre ſes culottes bas*

NEERVALLEN. v.n. NEDERVALLEN. *Tomber, s'abbattre.* Gaa van de leer, gy mogt neervallen. *Otez-vous, deſcendez de l'echelle, vous pouriez tomber.* De meeſte bomben berſten in 't NEERVALLEN, in 't nedervallen. *La pluſpart des Bombes crevent en tombant.*

NEERZETTEN. v.a. NEDERZETTEN. *Poſer, mettre à terre, à bas.* De mand naast zyn zyde neerzetten.

Por

Poſer, mettre le panier à coté de ſoy. Iemands oploopenheid NEERZETTEN, nederzetten, ſtillen. *Appaiſer la colere de quelqu'un.* Hy is niet neer te zetten, als zyn zinnen op hol zyn. *Il n'y a pas moyen de l'appaiſer, de le ramener quand il eſt en fougade.*

NEERZITTEN, NEDERZITTEN. v. n. *Se ſeoir, s'aſſeoir.* Op de ſtoel, op de bank neerzitten. *S'aſſeoir, ſe mettre ſur la chaiſe, ſur le banc.* Neem een ſtoel en zit neer. *Prenez une chaiſe & aſſeyez vous, & ſeyez vous.*

NEET. Luys-eytje, aldus genaamd. *Lente.* f. Zyn hair is vol neeten. *Ses cheveux ſont pleins de lentes.*

NEEVEN, is 't meervoud van NEEF. *Des Neveux, des Couſins.* De Pauſſelyke Neeven hebben te Rome veel te zeggen, voornamentlyk als zyn Heiligheid niet te oud is. *Les Neveux du Pape ont beaucoup d'autorité a Rome, ſur tout quand ſa Sainteté n'eſt pas trop vieille.* Al de Ampten werden aan Neeven en Nichten gegeeven. *Toutes les charges ſe donnent à des Couſins & Couſines, à ceux de la parenté: il n'y a d'emplois, de charges que pour les Couſins des perſonnes en credit.* 't Zyn Neeven en Nichten onder malkander. *Ce ſont tous Couſins & Couſines, tous gens de même ſequelle, de même cotterie; ils ſe tiennent tous par le cul comme des Hannetons.*

NEFFENS. Adv. BENEFFENS. Benevens, aldernaaſt. *Tout contre, joignant.* Hy woond neffens myn deur. *Il demeure joignant ma porte, à coté de ma porte, contre notre maiſon, à coté de nous.* Zy waaren 'er alle, NEFFENS Mynheer uw Oom, als ook Mynheer uw Oom. *Ils y etoient tous avec Monſr. votre Oncle, & Monſr. votre Oncle auſſi.* Ik zal geeven NEFFENS een ander, gelyk een ander. *Je donnerai comme un autre, autant qu'un autre.* Ik mag het neffens een ander ook doen. *Je le puis faire auſſi bien qu'un autre.*

NEGEN. Telgetal uit drie maal drie beſtaande. *Neuf.* 't Kind blyft negen maanden in 's Moeders ligchaam. *L'Enfant demeure neuf mois dans le ventre de ſa Mere.* NEGENDAAGSE gebeden inſtellen. *Inſtituer une Neuvaine, des prieres de neuf jours.* De NEGENDEN dag, 't negende jaar, de negende maal. *Le neuviéme jour, la neuviéme année, la neuviéme fois.* De Paryſche Moord is geſchied onder Karel de NEGENDE. *Le Maſſacre de la St. Barthelemi s'eſt fait ſous Charles Neuf.*

NEGENHOEK, NEGENHOEKIGE vaſtigheid. *Enneagone* ou *un corps ſolide à neuf angles.* m. Een NEGENJAARIG kind, een negenjaarigen arbeid. *Un enfant, un travail de neuf ans.*

NEGEN-KUILEN daar men met ſtuiters, okkernooten &c. naar rold. *Foſſette.* f. *Jeu des neuf foſſettes.* Naar de negen kuilen rollen *of* putjen in ſpeelen. *Jouer à la foſſette, aux neuf foſſettes.*

NEGEN-MANNEKEN. Naam die de Bruſſelaaren aan den kleinen Impoſt op 't Bier &c. geeven. De Gildens hebben in 't vernieuwen van 't Negen-manneken bewilligd. *Les Confrairies ont conſenti à la continuation du petit Impôt.* Men zou, behoudens ſchuldige eerbied aan den Wyzen Souverein, de geene die hen vrywillig in 't Hollands FAMILJE GELD in de *negende* of laagſte *Claſſe* geſteld hebben, met regt NEGENMANNEKENS mogen noemen.

NEGEN-OOG. Prik, Lamprey, Zeevis de Nebbeling *of* Nebaal gelykende; aldus genaamd om de negen oogen *of* gaten daar die mede op een zyde geteekend is. *Lamproye.* f. *Eſpece d'Anguille de Mer avec neuf trous d'un côté.*

NEGENTAL. Getal uit negen beſtaande, *Neuvaine.* f. *Nombre de neuf.* m. Het Heilig NEGENTAL, of de negen Muzen aanroepen. *Invoquer la Sacrée Neuvaine, les Neufs Soeurs.*

NEGENTIEN uuren, dagen, weeken, maanden, jaaren. *Dixneuf heures, jours, ſemaines, mois, ans.* De NEGENTIENDE dag, 't negentiende jaar. *Le dix-neuviéme jour, la dix-neuviéme année.* Ik heb maar een NEGENTIENDE in dat Schip. *Je n'ay qu'une dix-neuviéme dans ce Vaiſſeau.*

NEGENTIG of t'NEGENTIG. Getal uit negen maal tien beſtaande. *Quatre-vint-dix, nonante, en ſtyle de Marchand.* Het Leger is by de t'negentig duizend man ſterk. *L'Armée eſt forte de près de quatre-vint-dix mille hommes.* Die man is al negentig jaar. *Cet homme là a deja quatre-vint-dix ans, eſt deja nonagenaire.* Hoe veel maal tien in negentig? negen maal. *Combien de fois dix en nonante? neuf fois.* Hy is in 't NEGENTIGSTE jaar zyns ouderdoms geſturven. *Il eſt mort dans la quatre-vint-dixiéme année de ſa vie, de ſon age.* Men teld tot de negentigſte graad bseedte wederzyds den Evenaar. *On compte juſqu'au nonantiéme degré de latitude des deux cotez de l'Equateur.*

NEGER, MOOR. Zwart, man uit Africa. *Negre, More, Africain.* Men leeft op de Kuſt van Angola met de Negers als in Weſtphalen met de varkens. *On traitte ſur la Côte d'Angole les Negres comme on fait les cochons en Weſtphalie.*

NEGOTIANT of NEGOCIANT. zie HANDELAAR, KOOPMAN. *Marchand, Trafiquant.* NEGOTIE of NEGOCIE. zie KOOPHANDEL. *Negoce, Commerce.* m.

NEGOTIEEREN. v. n. HANDEL DRYVEN. *Negocier, Trafiquer.* Mogten wy op Spanjen en de Weſt-Indiën negotieeren als voor dezen! *Si nous pouvions negocier, trafiquer en Eſpagne & aux Indes comme cy-devant!* Een Wiſſelbrief NEGOCIEEREN, vernegotieeren, over doen. *Negocier une Lettre de Change, la tranſporter pour ſa valeur.*

NEIGEN. v. a. Buigen, over doen hellen. *Flechir, courber, plier.* God neigd de harten der Koningen naar zyn wel behaagen. *Dieu flechit le coeur des Rois ſelon ſon bon plaiſir.* NEIGEN, is ook *Verbum Neutrum.* Zyne ooren neigen tot de vermaaningen. *Incliner, prêter l'oreille aux exhortations.* Wy neigen alle ten kwaade. *Nous ſommes tous enclins au mal.* NEIGEN of NYGEN, groeten. *Saluer, faire la reverence.* Neigen tot op de grond, neigen dat het hemd ſleept. *Faire la reverence juſqu'à terre, tant que la chemiſe traine.*

NEIGING, geneegentheid, trek hebben tot den dobbel. *Avoir du penchant au jeu, de l'inclination, de la paſſion pour le jeu.* De bedurve neiging van Adams kinderen. *Le penchant corrompu, l'inclination perverſe des enfans d'Adam.* Hy heeft een kragtige neiging tot die Juffr. *Il a une grande inclination, une forte paſſion pour cette Demoiſelle.* Men moet de neiging der kinderen niet bedwingen. *Il ne faut pas contraindre, violenter l'inclination des enfans.*

De NEK of AGTERHALS. *Le chignon* ou *la nuque du cou.* Hy gaf hem een ſlag op den nek. *Il lui donna un coup ſur le chignon, ſur la nuque.* Den nek onder 't jok buigen. *Plier le cou ſous le joug.* Iemand den nek breeken, luſtig aftouwen. *Caſſer le cou à quelqu'un, briſer les os à quelqu'un.* Paus Alexander de III. trad Keizer Frederic Barbaroſſa op den nek. *Le Pape Alexandre 3. mit le pied ſur la gorge de l'Empereur Frederic Barberouſſe.* Het trekken van *præmien* heeft meenig Koopman den nek gebrooken. *Plus d'un Marchand s'eſt ruiné à tirer des primes.* Iemand met de

Digitized by Google

de nek aanzien, met verontwaardiging aanzien. *Regarder quelqu'un de travers, par deſſus l'epaule, avec dedain.* Iemand de nek keeren, naar den letterlyken zin. *Tourner le dos à quelqu'un.* Iemand de nek keeren, in den figuurlyken zin: van hem afzien, hem laaten dryven. *Tourner le dos à quelqu'un, l'abandonner à ſa mauvaiſe fortune.* De Fortuin keerd de bloedaards, ſchroomagtige de nek. *La Fortune tourne le dos aux timides, repouſſe, abandonne les timides.*

NEMAAR. Stadshuis woord, in den zin der volgende ſpreekwyze te gebruiken. Niet om het werk van den Suppliant door onzen Oſtroye meer aanzien *of* crediet te geeven, NEMAAR in gevalle, daar in iets onbehoorlyks mogt invloeyen &c. *Non pour authoriſer davantage par notre Privilege l'ouvrage du Suppliant,* MAIS AU CONTRAIRE, *en cas qu'il s'y ſoit gliſſé quelque choſe d'indecent, de choquant &c.*

De NERF of bovenſte zyde van 't ſchoen leer, daar 't hair geweeſt is. *La fleur* ou *le deſſus du cuir à ſoulier, le coté du cuir où a été le poil.*

NERGENS. Adv. Op geen plaats. *Nullepart, en aucun lieu.* Ik zoek hem overal, maar ik vind hem nergens. *Je le cherche partout, mais je ne le trouve nullepart.* Hebt gy nergens anders geweeſt? *N'avez vous été nullepart ailleurs?* ou pluſtot, *N'avez vous point été autrepart?*

NERGENS, word nog in de volgende ſpreekwyzen in een anderen zin gebruikt. Dat mes, die ſchotel is NERGENS goed toe. *Ce couteau, ce plat n'eſt bon, n'eſt propre à rien, ne vaut rien.* Waar mede hebt gy dat gedaan? NERGENS MEDE. *Avec quoy avez vous fait cela? avec rien.* Kan ik u NERGENS MEE dienen? *Ne ſçaurois je vous offrir rien qui vous faſſe plaiſir? n'aije rien de votre goût?* Nergens mede, ik kom zoo van tafel. *Rien du tout, aucune choſe; je ne fais que ſortir de table.* Gy kond my nergens mede meer verpligten dan dat gy met my gaat. *Vous ne ſçauriez m'obliger en rien davantage qu'en venant avec moy.* NERGENS NA vraagen *of* NERGENS OM geeven. *Ne ſe ſoucier, ne ſe mettre en peine de rien.* Die jongen vraagd nergens na, luiſterd naar geen vermaaningen. *Ce frippon là ne ſe ſoucie de rien, ſe moque de toutes les leçons qu'on lui fait.* Dat laken is op NERGENS NA, op ver na zoo goed niet als 't andere. *Ce drap n'eſt pas ſi bon que l'autre, à beaucoup près; il y a bien à dire que ce drap là ſoit auſſi bon que l'autre.* NERGENS OM GEEVEN, NERGENS NA VRAAGEN. *Ne ſe mettre en peine, ne ſe ſoucier de rien.* NERGENS OM denken, NERGENS OP letten, te agteloos zyn. *Ne ſonger, ne prendre garde à rien, être trop nonchalant.* NERGENS toe deugen, dienen; nergens nut toe zyn. *Ne valoir rien, ne ſervir, n'être propre, n'être utile à rien, à quoi que ce ſoit.* NERGENS van weeten. *Ne ſçavoir rien de ce qui s'eſt paſſé.* Hy houd zig of hy nergens van wiſt. *Il fait comme s'il n'en ſçavoit rien, il fait l'ignorant.*

NEST. n. Plaats daar een vogel zyne eyeren legd. *Nid.* m. Een zwaluw-, een moſſe neſt. *Un nid d'hirondelle, un nid à moineaux.* De Arenden hebben altyd hun neſt op de zelfde plaats. *Les Aigles ont toujours leur aire en même endroit.* Een honde NEST, kooy. *Un nid de chien, un chenil.* Voort na je neſt, na je neſt. *Vite à la paille, à la paille.* Lang op zyn NEST blyven, lang ſlaapen, luyeren. *Reſter long temps au lit, faire le pareſſeux, baguenauder.* Iemand uit het NEST, uit zyn bed ligten. *Prendre quelqu'un au lit, denicher quelqu'un.* Zyn NEST bevuilen, zig zelfs te ſchande brengen.

Se conchier, s'embrener, ſe decrier ſoy-même. Wat NEST, wat een krot van een huis is dat! *Quel trou, quel nid à rats, quel taudis eſt ce que cette maiſon là!* Heet gy dat een Stad, 't is een ſtink NEST. *Appelez vous cela une Ville, c'eſt un vilain trou, un toit à cochons, une vilaine bicoque, un cloaque!* Een ey in 't neſt laaten, een appel voor den dorſt overhouden. ſpr: *Laiſſer un oeuf dans le nid; garder une pomme pour la ſoif.* NEST-EY. n. Ey dat in 't neſt blyft. *Oeuf qui reſte, qu'on laiſſe au fond du nid.* Een moſſe NESTJE. *Un petit nid de moineaux.* Een neſtje ſtooren. *Detruire un nid, enlever une nichée.* Eende NESTKORF. *Nichoir à canes.* m. *Corbeille.* f. *Panier où pondent les Canes.* m. NESTVEEREN. *Duvet, poil folet des oiſeaux.* m.

NESTEL, NESTELING. Riempje. *Courroye, eguillette, laniere.* f. Een leere neſtel, ſchoen neſtel. *Une courroye, laniere à attacher un ſoulier.* Neſtel om den broek te binden. *Eguillette pour attacher le haut de chauſſes.* Iemand de neſtel knoopen, door tovery, als de ligtgeloovige kallen, onbekwaam maaken om zyn Huwelyk te voltrekken *Nouer l'aiguillette à quelqu'un, lui oter par malefice* ou *ſortilege*, ut ajunt, *la faculté, le pouvoir de conſommer ſon Mariage.* Een NESTELAAR, tutselaar. *Un lambin, tracaſſier.* NESTELINGEN, veters koopen. *Acheter des eguillettes, des lanieres, courroyes* NESTELKNOOPER, gewaande Tovenaar. *Noueur d'eguillette, Sorcier pretendu.* NESTELMAAKER, Vetermaaker. *Faiſeur d'eguillettes, ferronnier.* m.

NESTELEN. v. n. Een neſt *of* zyn neſt maaken. *Nicher, faire ſon nid.* De Oyevaars neſtelen op de Kerkdaken en ſchoorſteenen. *Les Cigognes nichent ſur les toits des Egliſes & les cheminées.* De Vyanden mogten in die vervallen huizen NESTELEN, ſchuilen, men moet ze ſlegten. *Les Ennemis pouroient nicher, loger, ſe cacher dans ces maſures, il faut les raſer, abbattre.*

NET. Adj. ZINDELYK. Rein. *Propre, net, luiſant.* Alles is by haar, in haar huis even net. *Tout eſt également propre chez elle, dans ſa maiſon.* Zy is heel net, heel zindelyk over haar huishouden. *Elle eſt fort propre dans ſon menage, à l'egard de ſes meubles.* Zy is altyd zoo net als een pop, altyd heel net in de kleeren. *Elle eſt toujours propre comme une poupée, elle eſt toujours miſe du dernier propre.* Dat is een NET, een cierlyk Gebouw. *Voila un bel Edifice, un beau Bâtiment; un Edifice, un Bâtiment bien proportionné, regulier.* Gy hebt daar een net kleed aan. *Vous avez là un bel habit, un habit bien fait, bien propre.* Een NET, beſchaafd Schryver. *Un Auteur poli, coulant.* Een net verhaal van iets doen. *Faire un juſte recit, un recit bien circonſtancié de quelque choſe.*

NET, werd ook *Adverbialiter* gezegt. Die man ſpreekt net Duitſch. *Cet homme là parle un Flamand bien poli, s'enonce bien en Hollandois.* Die man ſpreekt, ſchryft heel net. *Cet homme parle, ecrit fort delicatement, poliment, avec beaucoup de juſteſſe.* Die Juffrouw danſt heel net. *Cette Demoiſelle danſe bien joliment, de fort bonne grace.* Gy komt NET, juiſt van pas. *Vous venez tout à propos, bien à point.* De rekening bedraagd net honderd guiden. *Le compte ſe monte juſtement à cent frans.* Gy hebt het net geraaden. *Vous l'avez deviné juſte, vous y êtes, vous avez le nez deſſus.*

NET. Bekend garen weeffel. Een vis net. *Un filet, une rets à pêcher.* Een ophaal NET. *Un ableret, filet quarré & ſuſpendu.* Een ſchrob NET, visnet om in de kreekjens en kleine wateren te viſſen. *Une raſle, un filet à pêcher dans les petites Rivieres.* Een werp NET. *Un epervier, filet qui s'etend en bas & qui aboutit en cone.*

Digitized by Google

Een NET om Konynen te vangen. *Un reſeau, filet qu'on tend devant les terriers à Lapins.* Een kwakkel-NET, ſleepnet om Kwakkels te vangen. *Une tiraſſe, filet que l'on traine par la Campagne pour prendre des Cailles.* Een Vinke NET. *Une Pantiere, grand filet à prendre des Pinſons & autres oiſeaux de paſſage.* 't NET des ingewands. *Le reſeau* ou *la tayc membraneuſe qui enveloppe les boyaux.* Daar is een vrouwe hulſel, NET genaamd. *Il y a une Coëffure de femme appellée reſeau* ou *coëffe de reſeau, qui ſe met par deſſus les autres.* 't NET of de kap van een pruik. *Le reſeau* ou *la coëffe d'une perruque.*

NET, werd nog in de volgende ſpreekwyzen gezegd. Dat valt hem in zyn net, 't komt hem ſlaapende t'huis. *Cela vient dans ſon filet, c'eſt une aubeine pour lui, cela lui vient en dormant.* Iemand in 't net lokken, krygen, bedotten, loeren. *Attirer quelqu'un dans le filet; faire donner quelqu'un dans le paneau, le piege; deniaiſer, affiner quelqu'un.* Iemand het net over 't hoofd haalen, met geweld verongelyken. *Faire injuſtice à quelqu'un, violenter quelqu'un, lui manger la laine ſur le dos.* Agter het net viſſen, vergeefſche moeyte doen, ongelukkig zyn. *Battre l'eau, ſe morfondre dans l'attente de quelque fortune.*

NETEL. Bekend onkruid. *Ortie.* f. Brande netelen, bruine netels. *Des orties grieches, orties griſes.* Doove netelen. *Des orties blanches* ou *eteintes.* Van de wreedheid der Netelen is NETELDOEK, bekend Ooſt-Indiſch Katoen geweeſſel, afkomſtig. *De la Mouſſeline.* Een neteldoekſe das, kaper. *Une Cravate, une coëffe de mouſſeline.*

NETELIG. Adj STEKELIG. Scherp. *Piquant, âpre, epineux.* Netelige planten. *Des plantes âpres, rudes.* Een NETELIGE, diſtelige, noeſtige zaak. *Une affaire epineuſe, difficile, embarraſſée, embrouillée.* Een netelig menſch, hairig, twiſtgierig menſch. *Un homme epineux, nouailleux, accariâtre; un chicanier, pointilleur.* NETELIGHEID, hairigheid der planten. *Qualité des plantes âpres, fibreuſes &c.* NETELIGHEID, hairigheid, twiſtgierigheid. *Humeur pointilleuſe, accariâtre, mordicante.* f.

NETHEID. f. Fraayheid, nettigheid. *Beauté, propreté.* f. De netheid van 't Gebouw, van 't werk verrukt het gezicht. *La beauté, la propreté de l'Edifice, la propreté, delicateſſe de l'ouvrage ravit la vuë.* NETHEID, fynheid van ſtyl. *Netteté, beauté, delicateſſe, politeſſe de ſtile.* f.

NETJE. n. Klein net. *Petit filet.* m. Een vis NETJE. *Un reſeau pour aller à la poiſſonnerie.* Hy heeft het zoo vaſt als een ſch... in een netje. gem: ſpr: *Il en eſt auſſi ſur, il le tient auſſi ferme qu'un p... dans un panier.*

NETJES. Adj. & Adv. Zindelyk, kantjes. *Propre, net, luiſant.* Het is 'er netjes in huis. *Il fait fort propre dans la maiſon, tout y eſt bien agencé, entretenu.* Alles is heel NETJES by een gepakt. *Tout eſt empaqueté bien proprement, gentiment.* Doet alles netjes aan een kant. *Rangez tout bien proprement, gentiment.* Die Juffw. danſt heel netjes. *Cette Demoiſelle danſe bien gentiment, fort joliment, de fort bonne grace.*

NETTE, is het zelfde in betekenis als NET. *Propre, joli, beau, gentil.* Een nette kamer, een nette keuken. *Une chambre, une cuiſine propre, bien rangée, proprement entretenuë.* Een nette, zindelyke Meid. *Une Servante propre, qui travaille proprement.* De Franſche Taal is een NETTE, een beſchaafde Taal. *La Langue Françoiſe eſt une belle Langue, une Langue polie.* Een nette, een klaare gedagte. *Une penſée nette, claire, juſte.* Een nette beſchryving. *Une deſcription nette, exacte.* Een nette verbeelding ergens van hebben. *Avoir une idée claire, une juſte idée de quelque choſe.* Het NETTE *provenu*, de nette af komſt der verkooping beloopt op... *Le juſte provenu de la vente ſe monte à...*

NETTEN. 't meerv: van Vis- *of* Jaag-NET. *Des filets, rets, reſeaux.* De netten ſpannen om vogels te vangen. *Tendre les filets pour prendre des oiſeaux.* De netten ſchieten, uitzetten, uitwerpen om vis te vangen. *Jetter les filets à la Mer, à l'eau pour prendre des poiſſons.* De netten te droogen hangen. *Etendre les filets à l'event pour les ſecher.* Zyn netten droogen, naar den dronk uitſlaapen en vaſten. *Secher ſes filets, cuver ſon vin, ſe repoſer & faire diete après la debauche.* Zyn netten uitzetten om wat te vangen; op eige voordeel uit zyn. *Tendre ſes filets, ſes reſeaux, ſe tenir à l'affût, chercher à faire venir l'eau au moulin.*

NETTEN. Drukkers woord. 't Papier NETTEN, uitſchieten en nat maaken om vervolgens te bedrukken. *Compter & mouiller le papier à imprimer.* NETBORD. n. Bord daar 't papier over genet werd. *Planche dont on ſe ſert à mouiller le papier.* f.

NETTIGHEID, NETHEID. f. Zindelykheid, fraayheid. *Propreté, netteté.* f. De nettigheid der Hollandſe Vrouwen raakt het uitwendige meeſt. *La propreté des Femmes de Hollande, des Hollandoiſes regarde principalement l'exterieur.* De NETTIGHEID, regelmaatigheid, cierlykheid van een Gebouw, van een Tuin. *La beauté, la propreté, la regularité, la belle ſymetrie d'un Edifice, d'un Jardin.* De NETTIGHEID, zuiverheid van Ceſars, van Ciſeros, van Terentius ſtyl is onnavolgelyk. *La netteté, la pureté, la politeſſe du ſtyle de Ceſar, de Ciceron, de Terence eſt inimitable.*

NETTO. Koopmans woord, REIN, ZUIVER, betekenende. Die twee vaten pruimen weegen 700 ℔ netto. *Ces deux tonneaux de prunes peſent 700 ℔ net, ſans tare, après deduction de tare.*

NEURENBERGS. Adj. Dat van Neurenberg, een vermaarde Ryksſtad, komt. *De Neuremberg.* Neurenbergſe Waaren: houte, yzere, ſtaale werkjes te Neurenberg heel konſtig gemaakt. *Des Marchandiſes, ou de la Mercerie de Neuremberg.* Hy doet een NEURENBERGSE Winkel. *Il fait Boutique, Magazin de merceries, de marchandiſes, d'ouvrages de Nuremberg.*

NEURIEN, werd in de gemeenzame ſtyl voor ZINGEN, QUINQUELEEREN gezegt. *Chanter, fredonner.* Ik moet eens een liedje op neurien. *Il faut que je chante une chanſonnette, que je fredonne une chanſon, que je vous decoche un petit air.*

NEUS. Bekend gedeelte des aangezigts. *Nez.* m. Een platte neus. *Un nez camus.* Een Keizers *of* Arends neus. *Un nez crocku* ou *nez Aquilin.* Een ſpitſe neus. *Un nez pointu.* Een puiſtige neus. *Un nez bourgeonné.* Zyn neus ſnuiten. *Moucher ſon nez, ſe moucher.* 't NEUSBEEN. *Le cartilage du nez.* Uit de neus ſpreeken. *Parler du nez, naſiller.* Op zyn neus zien, by zyn neus neer zien, beſchaamd ſtaan. *être bien penaud, avoir un pied de nez; ſortir d'une affaire à ſa confuſion.* Hy keek zoo by zyn neus, hy kreeg zulk een neus! *Il fut ſi penaud, ſi confus, il eut un pied de nez, il eut le bec bien chut, il fut bien mortifié.* Iemand by de neus leiden. *Mener quelqu'un par le nez.* Iemand iets door de neus booren, iets ontfutſelen, behendig ontneemen. *Deniaiſer, duper quelqu'un; avoir le poil, faire la barbe à quelqu'un; lui enlever, eſcamoter adroitement quelque choſe.* Iets in de neus krygen, lucht krygen van iets. *Avoir le vent de quelque choſe.* Zoo haast de hond het wilt, 't beeſt

in

Digitized by Google

in de neus krygt, lugt van 't beest krygt. *Dès que le chien a le vent de la bête.* Die zyn neus afinyd, schend zyn eigen aangezicht. spr: *Celui qui s'arrache, se coupe le nez, offense, defigure son propre visage: il ne faut pas decouvrir sa propre honte, vergogne.* De Vrygeesten noemen de Bybel een wasche neus, die men kan draayen zoo men wil. *Les Libertins appellent la Bible un nez de cire, qu'on peut tourner comme on veut.* Het Schip haalt zyn NEUS diep in 't water, gaat met de boeg diep in 't water. *Le Vaisseau est beaucoup sur le nez, plonge l'avant bien dans l'eau.* Het schip spoeld zyn neus lustig, het water kluisd lustig. *Le vaisseau se lave bien le nez, la Mer brise, bat bien fort contre les ecubiers, contre l'avant du vaisseau.*

NEUSDOEK. Snuirdoek, zak neusdoek. *Mouchoir de poche* ou *mouchoir*, simplement. Een witte, een geschilderde neusdoek. *Un mouchoir blanc, mouchoir de toile peinte.* Een hals neusdoek. *Un mouchoir de cou.*

NEUSDRUIP. Neusdrop. *Roupie.* f. De oude luiden zyn de neusdruip, neusdrop onderworpen. *Les vieillards sont sujets à la roupie, aux roupies.*

NEUSGAT. n. *Narine.* f. Zyn neusgaten zyn geduurig vol tabak. *Il a toujours les narines pleines de tabac.* De NEUSGATEN van een paard. *Les naseaux d'un cheval.*

NEUSJE. n. Kleine neus. *Petit nez.* Een krom neusje. *Un petit nez de perroquet.* 't NEUSJE van de Zalm is 't lekkerste *La hure du Saumon est le plus delicat.*

NEUSKYKER. Matroos die op de Boeg staat om te zien of iets de neus *of* boeg van 't schip kan beschadigen &c. *Matelot campé sur l'avant pour voir si quelque chose capable d'offenser l'Eperon vient floter contre.*

NEUSSCHEIDING. f. NEUSBEEN. n. *Paroi du nez.* f. *Cartilage qui separe les narines.*

NEUSWYS. Adj. Waanwys, laatdunkend. *Pedant, presomptueux.* De neuswyze menschen hebben altyd gelyk. *Les pedants, les personnes presomptueuses ont toujours raison.* NEUSWYSHEID, waanwysheid. *Pedanterie, presomption, sotegloire.* f.

NEUT, in de gemeenzame, en NOOT in de deftige styl. *Noix.* f. Een Okker neut, Brabantse neut. *Une grosse noix.* Een haaze neut. *Une noisette.* Spaanse neut. *Noisette, aveline.* f. Een kwaade neut, ondeugende neut. *Une goix gâtée.* Een oude neut, scheldw: een overjaarige Vryster. *Une vieille Fille, une Coquette surannee.* Kwade neuten kraaken, onweer in 't hoofd hebben. *Avoir de mauvais presentiments, prophetiser malheur.* 't Is een kwaade neutekraaker. *C'est un prophete de malheur, un prediseur de malencontre.* NEUTEBOOM of NOOTEBOOM. *Un Noyer.* m. Een NEUTEKRAAKER of NOOTEKRAAKER. *Un casse-noix* ou *casse-noisette.*

NEUTELAAR. Futselaar. *Lambin, tracassier, lanternier, longis.* NEUTELAARSTER, futselaarster. *Lambine, tracassiere.* NEUTELAARY, talmery. *Lambinage.* m. *Tracasserie.* f. NEUTELEN. v. n. Futselen, talmen. *Tracasser, lambiner.*

NEUTRAAL. Adj. zie ONZYDIG *Neutre.* Een Neutraale Stad, Neutraal Land. *Une Ville, un Pays Neutre.* NEUTRAALE of Onzydige Naamwoorden. *Des Noms Neutres.* De NEUTRAALE Vorsten zyn de naaste om de Vrede te bemiddelen. *Les Princes Neutres sont les plus apparents pour moyenner la Paix.* De NEUTRALITEIT, neutraalheid, onzydigheid stiptelyk onderhouden. *Observer, entretenir exactement la Neutralité.*

NEUZEN. v. a. Ruiken. *Flairer, sentir.* Gelyk de Brakken, de Windhonden 't wilt neuzen. *Comme les Braques, les Chiens courans flairent, sentent le gibier, la bête.* Neusd die Konyn, is hy wel vers gedood? *Sentez un peu ce Lapin, est il bien frais tué?* Ik kon het wel neuzen, ruiken, aan zien komen. *Je le sentois, prevoyois bien, je m'en doutois bien.*

NEVEL. Mist, dikke damp. *Brouillard.* m. *Vapeur epaisse.* f. *Nuage epais.* m. De nevels *of* dampen die uit de moerassen opgaan. *Les brouillards ou les vapeurs qui s'elevent, qui montent des marais.* De NEVEL belette de Vlooten malkander te naderen. *Le brouillard, la brume empêcha les Flotes de s'approcher.* De NEVELS die 't verstand bedwelmen, verdryven. fig: spr: *Dissiper les nuages qui offusquent l'esprit.* 't Was NEVELAGTIG of mistig weer. *Il faisoit un temps embrumé, il faisoit brouillard, c'etoit un temps de brume.* NEVELEN. v. n. zie MISTEN. *Faire brouillard, brouillasser.*

NEVENS. Adv. NEFFENS. Benessens, by, met. *Avec, joignant, contre, pres de.* Beloovende gemelde som nevens den intrest van die te betaalen. *Promettant de payer la dite somme avec l'interêt d'icelle.* Zy woonen NEVENS malkander. *Ils demeurent joignant l'un l'autre, à coté l'un de l'autre.* Hier NEVENS, benevens gaat de Factuur der ingescheepte goederen. *Vous avez ici joint la Facture des marchandises embarquées.* Verzoeke de NEVENSGAANDE, aan den Heer N. promt adres te verleenen. *Je vous prie de faire rendre incessamment à son adresse l'incluse pour Monsieur N.*

N I.

NIBBELEN zie KNIBBELEN. Twisten, naauw dingen. *Chicaner, marchander, tondre sur un oeuf.* NIBBELAAR, knibbelaar. *Chicanier, pointilleur.* NIBBELAARSTER, knibbelaarster. *Chicaniere.* NIBBELAARY, knibbelary, vittery, schagchery. *Chicane, pointille, lezine.* f.

NICHT of NIGT. Broeders *of* Zusters dochter. *Niece.* De Oom en de Nicht houden samen huis. *L'Oncle & la Niece tiennent menage ensemble.* NICHT, onder Broeders en Zusters kinderen spreekende. *Cousine.* Zyn Nicht trouwen. *Epouser sa Cousine.* Myn Vaders Zusters Dochter is myn volle Nicht. *La Fille de la Soeur de mon Pere est ma Cousine germaine.* NICHT, kinds kind. *Petite Fille.* Zy is myn Grootmoeder, dan ben ik haar Nicht. *Elle est ma Grand' Mere, je suis donc sa petite Fille.* Dag NICHTJE. *Bonjour ma petite Niece, petite Cousine.* Die Ampten worden aan Nichtjes en Neeven gegeeven. *Ces charges, ces emplois là se donnent par Comperes & par Commeres.* Daar woonen van die NICHTJES, van die gerieffelyke Meisjes! *Il y demeure de ces Cousines, de ces Filles de joye, de ces Créatures de bonne amitié.*

NIEMAND. Geen mensch. *Personne.* Daar was niemand t'huis. *Il n'y avoit personne à la maison.* Niemand gelukkig voor zyn dood: spreekw: van SOLONS zeggen aan Cresus, afkomstig. *Personne ne se peut dire heureux avant sa mort.* Ulisses in 't Hol van den eenoogige Reus Poliphemus geraakt, en zig *Niemand* genoemd hebbende, ontquam door dit loopje de woede van dien Barbaar, die onder 't uitsteeken van zyn oog, 't geen met een lang gloeyend brandhout geschiede, zig te berste schreeuwde, help vrinden, help, NIEMAND vermoord my hier. *Ceans m'assassine personne.*

NIEMENDAL, werd in de gemeenzame styl voor NIET METAL gezegt. Wat is 'er weer te doen? niemendal. *Qu'y a-t-il encore? rien du tout.* Niemendal, zeg ik u. *Ce n'est rien, vous dis-je.*

NIER, LENDENIER. Gedeelte des ingewands door 't welke de wateragtige deelen des bloeds geklensd werden, en na de blaas trekken. *Rein.* m. De regter,

Digitized by Google

de linker nier. *Le rein droit, le rein gauche.* Pyn in de NIEREN, in de lenden hebben. *Avoir mal aux reins.* 't Is God die de harten en de nieren beproefd. *C'eſt Dieu qui ſonde le coeur & les reins.* De NIER van een halbeeſt. *Le rognon d'une bête de boucherie.* Een kalfs nier ſtooven. *Etuver un rognon de veau.* 't NIERBED, niervet. *La graiſſe d'autour les rognons.* De NIERJICHT is de ſmertelykſte. *La goute ſciatique eſt la plus douloureuſe.* NIERPYN, nierwee. *Nephretique, douleur de reins.* f.

NIESEN of NIEZEN. v.n. Feniezen. *Eternuer.* Dat goed doet te veel nieſen. *Cette drogue fait trop eternuer.*

NIESKRUID, HERSSENKRUID. n. Medicinaal kruid dat goed geoordeeld werd om de krankzinnigheid te geneezen. *Ellebore.* f. Men neemd ook wel NIESKRUID in plaats van ſnuiftabak. *On prend bien auſſi de l'Ellebore au lieu de tabac.* Daar is witte en zwarte NIESWORTEL. *Il y a de la racine d'Ellebore blanche & de la noire.* De zwarte nieswortel doet de paarden en varkens ſterven, 't geen de witte niet doet.

NIET. Ontkennend woordlidtje. *Ne. pas, point.* Zeg het niet, doet het niet, gaat 'er niet. *Ne le dites pas, ne le faites pas, n'y allez point.* Eet, drink, rook niet te veel. *Ne mangez, buvez, fumez pas trop.* Waarom ſpreekt gy niet? *Pourquoi ne parlez vous pas? que ne parlez vous?* Zult gy 'er gaan of NIET? *Y irez vous ou non?* Ik vraag of gy 't doen wilt of niet? *Je demande ſi vous voulez le faire ou non?* Dat zal niet hoeven, behoeven. *Il ne ſera pas neceſſaire.*

NIET, als Zelfſtandig genomen, beteekend GEEN ZAAK, GEEN DING. *Rien, néant.* m. *Aucune choſe.* God heeft de Waereld uit niet geſchapen. *Dieu a créé le Monde de rien.* De Philoſophen zeggen niet geeft niet of van niet word niets gemaakt. *Les Philoſophes diſent de rien on ne fait rien.* De menſch is een enkel NIET, een nietige, iedele zaak. *L'homme n'eſt qu'un ſimple rien.* Tot zyn eerſte niet weer keeren. *Retourner à ſon premier néant.* Hy woond 'er, teert 'er voor NIET. *Il y loge, y mange pour rien.* Hy zegt het niet om niet, voor niet, zonder oogmerk. *Il ne le dit pas pour rien, pour neant.* Hy kreeg NIET op zyn Requeſt. *Il eut neant ſur ſa Requête.* 't Is een menſch van NIET, van niet opgekomen. *C'eſt un homme de neant, parvenu de rien.* Als niet komt tot iet, is het allemans verdriet, 't kan zich zelfs niet. *Quand une perſonne de neant proſpere, elle ne ſe connoit plus, elle s'oublie & creve d'arrogance.* Een NIET in de Lotery. *Un billet blanc, un billet qui n'apporte rien à la Loterie.* In de Hollandſe Milioen Loteryen zyn geen NIETEN geweeſt, de getrokke nieten golden iets. *Il n'y avoit point de billets qui ne valuſſent quelque choſe dans les Loteries par Milions de Hollande; les billets blancs qui ſe tiroient valoient quelque choſe.*

NIET ALLEEN. Hy heeft het NIET ALLEEN gedaan. *Il ne l'a pas fait tout ſeul.* De menſch heeft NIET ALLEEN naar den ligchaame te lyden, maar ook naar den geeſte. *L'homme n'a pas ſeulement à ſouffrir quant au corps, mais auſſi quant à l'eſprit.* Men kan nu NIET ANDERS doen. *On ne ſçauroit faire autre choſe à preſent.* Gy zult NIET ANDERS doen als dat, zeg ik u. *Vous ne ferez que cela, vous dis-je.* Hebt gy NIET ANDERS te zeggen, te doen? *N'avez vous pas autre choſe à dire, à faire?* Het is NIET ANDERS dan of hy 'er meê ſpotrede. *C'eſt tout comme s'il, c'eſt tout de même que s'il s'en moquoit.* Het zag 'er niet anders dan of Hemel en Aarde zoude vergaan. *On n'eut dit autre choſe ſinon que le Ciel & la Terre alloient perir, ſe confondre.*

Te NIET DOEN. v. a. VERNIETIGEN. *Aneantir, reduire au neant.* De tyd zal ons lichaam te niet doen. *Le temps aneantira notre corps.* Een wet, een oud gebruik te NIET DOEN, afſchaffen. *Aneantir, abolir une Loy, un ancien uſage.*

NIET EENS. Adv. Geen eens. Ik heb nog NIET EENS gedronken. *Je n'ai pas encore une fois bû.* Ik heb hem niet eens, maar wel tienmaal gezien. *Je ne l'ai pas vû pour une fois, mais dix.* Het is hem nier eens de pynewaard een eerlyk man te groeten. *Il ne ſe donneroit ſeulement pas la peine de ſaluer un honnête homme.* Gy hoeft u niet eens te haaſten, gy hebt tyd genoeg. *Vous n'avez que faire de vous preſſer ſi fort, vous avez du temps de reſte.* Het is zoo breed niet eens met hem. *Il y a bien à dire qu'il ne ſoit ſi riche, ſi à ſon aiſe; il n'en a pas tant qu'on lui en donne.*

NIETIG. Adj. SLEGT. Van geen waarde. *Abject, de neant.* Wy zyn nietige ſchepſelen. *Nous ſommes des créatures de neant, abjectes, de viles créatures.* Zyn NIETIGHEID, zyn niet met nederigheid erkennen. *Reconnoître ſon neant avec humilité.* De NIETIGHEID, iedelheid der Waereldſe vermaaken leerd men wel haaſt kennen. *On apprend bientot à connoître la vanité des plaiſirs Mondains.*

NIET-MET-AL. Adv. Niets. *Rien.* Wat doet hy zoo lang aan 't Hof? niet-met-al geloof ik. *Que fait il ſi longtemps à la Cour? rien du tout je crois.* Hy weet 'er niet-met-al van, zegd hy. *Il n'en ſçait rien, dit-il.*

NIETS. Geen zaak, geen ding. *Rien, aucune choſe.* Daar is niets haatelykers, nog niets gemeener dan de gierigheid, de ondankbaarheid. *Il n'y a rien de plus haiſſable, ni de plus ordinaire que l'avarice, l'ingratitude.*

NIETTEGENSTAANDE. Adv. Egter. *Nonobſtant.* Hy volgd zyn hoofd, niettegenſtaande alle myne vermaaningen. *Il ſuit ſa tête, nonobſtant toutes mes remontrances.* NIETTEGENSTAANDE, hoewel, hy wel weet dat het kwaalyk gedaan is. *Encore qu'il, quoi qu'il ſache bien que c'eſt mal fait.*

NIETTEMIN. Adv. Echter, nogtans. *Cependant, neantmoins.* Al heeft het een ander gedaan, ik moet 'er niettemin om lyden. *Bien qu'un autre l'ait fait, il faut pourtant, cependant, neantmoins que j'en ſouffre.* Al verbied ik het hem, hy doet het daarom NIETTEMIN, niet minder. *Bien que je le lui deffende, il ne le fait pas moins pour cela.*

NIET VEEL. Adv. Weinig. *Peu, gueres.* Daar is niet veel vis op de Markt. *Il n'y a gueres de poiſſon à la Poiſſonnerie.* Daar waaren niet veel menſchen in de Kerk. *Il n'y avoit gueres de monde à l'Egliſe.*

NIET WEL. Het is niet wel van u gedaan. *Ce n'eſt pas bien fait à vous.* Hy is NIET WEL zoo oud als gy zegt. *Il n'eſt pas tout à fait ſi âgé que vous dites.*

NIEUW, werd in 't Franſch met *neuf* en *neuve* afgelegd als men van dingen ſpreekt die met menſchen handen gewrocht zyn. Een nieuwe hoed, nieuwe brug, nieuwe ſchoenen. *Un chapeau, un pont neuf, des ſouliers neufs.* Een nieuw huis, nieuwe das, nieuwe degen. *Une maiſon, une cravatte, une epée neuve.* NIEUW, werd met *nouveau* en *nouvelle* afgeleid, als men van dingen uit de Natuur komende &c. ſpreekt. Nieuwe wyn, nieuwe vrugt, nieuwe andyvie. *Du vin nouveau, du fruit nouveau, de la chicorée nouvelle.* Een nieuwe mode, nieuwe gedagte, nieuwe vinding. *Une nouvelle mode, nouvelle penſée, nouvelle invention.* Nieuwe Maan Dingsdag de twaalfde. *Nouvelle Lune Mardi le douſe.* Wy beginnen een nieuwe Maand, een nieuw Jaar. *Nous commençons un nouveau Mois, une nouvelle Annee.* NIEUW in deze laatſte zin werd met

Digitized by Google

met *nouvel* afgeleid, als 't Naamwoord in 't Fransch met een Vokaal begind. Het nieuwe Jaar. *Le nouvel An.* Een nieuw Plakkaat. *Un nouvel Edit.* Een nieuw Scholier. *Un nouvel Ecolier, un nouveau venu.*

NIEUW, werd nog in de zin der volgende spreekwyzen gezegd. De nieuw getrouwde. *Les nouveaux mariez.* Een spikspelder nieuw kleed. *Un habit tout fin neuf, tout flambant neuf.* De nieuwe hereenigde in Vrankryk hebben eindelyk wat lugt gekreegen. *Les nouveaux rénnis de France ont eu enfin un peu de relâche.* Nieuwgeligte manschap, soldaaten. *Des nouvelles levées, des troupes nouvellement faites.* Met een nieuwe lust aan 't werk gaan. *Se mettre à l'ouvrage, au travail avec un nouveau courage.* Iets op een nieuw weer doen. *Recommencer quelque chose sur nouveaux frais.* NIEUW ergens na zyn, benieuwd zyn iets te weeten. *être curieux de quelque chose, avoir envie de voir* ou *de sçavoir quelque chose.* Nieuw ophooren, verwonderd zyn op 't hooren van iets. *être etonné, surpris d'entendre quelque chose, tomber des nuës.* Ik hoor heel nieuw 'er van op! kan dat wel moogelyk zyn? *J'en suis extrêmement surpris, je tombe des nuës! cela peut il être?* 't Zal my nieuw doen, 't zal my benieuwen of zy hem nog trouwen wil. *Je serai bien curieux de sçavoir si elle l'epousera encore.*

NIEUWBAKKEN. Adj. Vers gebakken. *Nouvellement cuit.* Nieuwbakken brood. *Du pain frais cuit, nouvellement cuit, du pain tendre.* Nieuwbakke wafels. *Des gauffres sortant du fer, sortant du feu.* De nieuwbakke Mans die maar op geld of schoonheid gezien hebben, laaten wel haast de lippen hangen. *Les Maris de nouvelle fabrique qui n'ont regarde qu'à l'argent ou à la beauté penchent bientôt l'oreille.*

NIEUWELING, HOKKELING. *Nouveau venu, novice.* De nieuwelingen zyn : nervaaren. *Les novices, les nouveaux venus manquent d'experience.*

NIEUWELINGS, NIEUWELYKS. Adv. Onlangs, sedert weinig. *Depuis peu, de fraiche date.* Dat is 'nieuwelings geschied. *Cela est arrivé depuis peu, de fraiche date.* Een huis NIEUWELYKS gebouwd. *Une maison nouvellement bâtie.*

NIEUWERS. Adv. zie NERGENS. *Nullepart.* Dat boek is nieuwers meer te vinden. *Ce livre ne se trouve plus nullepart.* Dat is NIEUWERS, nergens goed toe. *Cela n'est bon, n'est propre à rien, à quoi que ce soit.*

NIEUWERWETS. Adj. & Adv. Een nieuwerwetse dragt, een nieuwe mode. *Une nouvelle mode.* Op zyn NIEUWERWETS gekleedt zyn. *être habillé à la nouvelle mode.*

De NIEUWE TYD. Voortyd, zoete tyd, 't eerste Zomer weer. *Le renouveau, le doux temps, la nouvelle Saison.* Spergies, Aardbeziën, Kropsalaad en andere vrugten van de nieuwe Tyd. *Des Asperges, Fraises, Laitues & autres fruits de la nouvelle Saison.* Een pekelharing is lekker in de NIEUWE TYD, als die eerst uitkomen. *Les harengs pecs sont delicats dans la primeur.*

NIEUWE JAAR. n. Het is haast Nieuw Jaar. *Il est bientot Nouvel An, nous aurons bientot le Nouvel An.* Een NIEUWJAAR, Nieuwjaars gift van zyn Oom, van zyn Moey krygen. *Avoir un nouvel An,* ou plustot, *des Etrennes de son Oncle, de sa Tante.* Ons Meisje heeft een mooy NIEUWJAAR van den Heer D. L. B. C. gekreegen. *Notre Fille a eu de belles Etrennes de Monsr. D...* Een NIEUWEJAARS brief, NIEUWEJAARS Dicht aan zyn Peetoom geeven om een NIEUWJAARTJE te krygen. *Presenter une Epitre, des Vers à son Parain au nouvel An, afin d'avoir des Etrennes.* Men wenst malkander op NIEUWEJAARS DAG veel heil en zegen. *On se fait reciproquement des voeux de prosperité le jour de l'An, au nouvel An.* De oude Romeinen waaren heel stipt in het schenken van NIEUWEJAARSGIFTEN aan malkander. *Les Anciens Romains etoient fort exacts à se donner des Etrennes au Nouvel An.*

NIEUWIGHEID. f. Ongewoonheid. *Nouveauté, chose nouvelle.* f. De nieuwigheid behaagd. *La nouveauté plait.* Alle nieuwigheden in 't stuk van Godsdienst en Staatszaaken zyn gevaarlyk. *Toutes nouveautez en matiere de Religion & d'affaires d'Etat sont dangereuses.*

NIEUWS. n. Nieuwe tyding. *Nouvelle.* f. Wat nieuws is 'er? daar is heel goed, heel slegt nieuws. *Quelle nouvelle y a-t-il? qu'y a-t-il de nouveau? il y a de fort bonnes, de fort mechantes nouvelles.* Ik heb hier wat NIEUWS dat gy zien moet. *J'ai ici quelque chose de nouveau, j'ai ici de la nouveauté qu'il faut que vous voyiez.* In de winkel van ... is alderhande Boek-NIEUWS. *Il y a de toutes sortes de Livres nouveaux dans la boutique de...*

NIEUWSBEGEERDER of NIEUWSBEGEERIG. *Curieux, amateur de nouveautez, de nouvelles.* NIEUWSBEGEERTE, nieuwsgierigheid. f. *Curiosité, envie de sçavoir ce qu'il y a de nouveau.* f.

NIEUWSGIERIG. Adj. BEGEERIG. Verlangende naar wat nieuws. *Curieux, amateur de nouvelles.* Gy zyt te nieuwsgierig, gy zult het niet weeten, niet zien. *Vous êtes trop curieux, vous ne le sçaurez pas, ne le verrez pas.* De nieuwsgierige luiden zyn gemeenlyk onbescheide. *Les personnes curieuses sont souvent indiscretes; les gens curieux sont d'ordinaire indiscrets.* Ergens NIEUWSGIERIG OF NIEUWSGIERIGLYK naar vraagen. *S'informer curieusement de quelque chose.* De NIEUWSGIERIGHEID van iemand doen lyden, voldoen. *Faire souffrir, satisfaire la curiosité de quelqu'un.* Die nieuwsgierigheid is onbescheiden, gaat te ver. *Cette curiosité est indiscrete, va trop loin.*

NIEUWTJE. n. Het is een NIEUWTJE. 't is wat nieuws, wat zeldsaams u hier te zien. *C'est quelque chose de nouveau, de rare, c'est nouveauté de vous voir ici.* Het NIEUWTJE van het Huwelyk behaagd. *La nouveauté du Mariage plait.* Als het nieuwtje 'er af is gaat het heel anders. *C'est tout autre chose quand la nouveauté en est passée.*

NIEZEN of NIESEN. v. n. *Eternuer.* Geduurig niezen, niezen uit gewoonte. *Eternuer par habitude.*

NIGT is op NICHT ook te zien. *Niece* ou *Cousine.* De Moey en de Nigt zyn even oud. *La Tante & la Niece sont de même âge.* Hy vryd naar zyn Nigt Magdaleentje. *Il fait l'amour a sa Cousine Madelon.* Hy verkeerd by die Nigtjes van ligtomdynen. *Il frequente des grisettes, des grivoises, des drolesses de bon appetit.*

NIKKEN. zie KNIKKEN. *Incliner la tête, faire signe de la tête.* Zy nikte hem toe, begluurde hem in 't uitgaan van de Kerk. *Elle lui fit signe de la tête, elle le lorgna en sortant de l'Eglise.*

NIKKER, werd voor DROMMEL of DUIVEL gezegd, in de gemeenzame styl. De Nikker speeld 'er mee. *Le Diable s'en mêle.* De oude Moeyen en bejaarde Pronksters verbeelden de Liefde zoo zwart als de Nikker aan de jonge Meysjes. *Les vieilles Tantes & les Coquettes surannées représentent l'Amour aussi noir que le Diable aux jeunes Filles.* NIKKER, is ook de naam van zeker onkruid in 't koorn. *De l'yvroye, de la mauvaise herbe.*

NIMF, Fabelagtige Godheid der Heidenen. *Nymphe,*

Digitized by Google

Divinité Fabuleuſe des Payens. Een Bos Nimf. *Une Nymphe des Bois.* Een Water Nimf. *Une Nymphe des Eaux.* De Nimf Calipſo. *La Nymphe Calipſo.* Een ſchoone Nimf, ſchoone Maagd. *Une belle Nymphe, une charmante Fille.* Elk Dichter heeft een NIMF, roept zyn Zang Nimf aan. *Chaque Poëte a ſa Nymphe, ſa Muſe, invoque ſa Muſe.* De Tover NIMF, die voor Aſchepoeſtertje van een pompoen een koſtelyke koets maakte. *La Fée qui d'une citrouille fit un magnifique caroſſe à Cendrillon.*

NIMMER of NIMMERMEER. Adv. Nooit. *Jamais.* Men zag nimmer grooter vreugd. *On ne vit jamais plus grande joye.* Dat zal NIMMERMEER geſchieden. *Cela n'arrivera jamais.*

NIS, HOKJE. Plaats daar een Sanct *of* Sanctin in geplaatſt werd. *Niche.* f. De Heilige Maagd ſtaat, zit in een koſtelyke Nis. *La Sainte Vierge eſt dans une belle Niche.*

N O.

NOBEL, van 't Franſch woord NOBLE. zie BRAAF, deftig, heerlyk. *Noble, brave.* Een nobele daad. *Une brave, une glorieuſe action.* 't Is een nobele kwant, een luſtige broeder. *C'eſt un bon vivant, un grivois.*

't NOBISGAT of de HEL, in de boertige ſtyl. *L'Enfer, le trou d'Enfer,* en ſtile burlesque.

NOCH of NOG. *Encore.* Leeft Mejuffw. uw Moey, uw Moeder noch? *Mademoiſelle votre Tante, votre Mere vit elle encore?* 't Is NOCH heet, noch koud weer. *Il ne fait ni chaud, ni froid.*

NODELOOS. zie NOODELOOS. *Inutile.* NODEN. zie NOODIGEN. *Inviter.*

NODIG. Adj. NOODWENDIG. Nut. *Utile, neceſſaire, expedient.* De nodige orders op alles ſtellen. *Donner les ordres neceſſaires à tout.* Het is nodig dat gy 'er zelfs gaat. *Il eſt neceſſaire, expedient que vous y ailliez vous même.* Ik heb u van daag nodig van doen. *J'ai abſolument beſoin de vous aujourdhui.*

NODIGEN, NOODEN. v. a. Verzoeken. *Prier, convier, inviter.* Iemand te Bruiloft nodigen. *Prier quelqu'un de la Nopce, aux Nopces.* God nodigd de Zondaaren tot de bekeering. *Dieu invite les Pecheurs à la repentance.* NODIGING, verzoek, roeping. *Priere, invitation.* f.

NOEMEN. v. a. Een naam geeven. *Nommer, donner, impoſer un nom.* Het kind naar zyn Vader noemen. *Nommer l'Enfant du nom de ſon Pere; lui impoſer, donner le nom de ſon Pere.* Iemand tot een Gezantſchap NOEMEN, benoemen. *Nommer quelqu'un à une Ambaſſade.* Ik zal u myn Zegs-man noemen. *Je vous nommerai mon Auteur.* Alles by zyn naam noemen, onbewimpeld, voor de vuist ſpreeken. *Nommer tout par ſon nom, ne mâcher point la cire.*

NOEMEND-GEVAL. n. Woord der Spraakkonſt. *Cas Nominatif.* m. *terme de Grammaire.* 't Noemend en Beſchuldigend Geval hebben 't zelfde woordlidt in 't Franſch. *Le Nominatif & l'Accuſatif ſont le même article en François.*

NOEMER. Onderſte breuk *of* onderſte cyffer in een gebroke getal. *Denominateur, fraction d'enbas: terme d'Arithmetique.* In deze breuk $\frac{1}{4}$, is de noemer vier, en de teller drie. *Dans cette fraction* $\frac{1}{4}$, *quatre eſt le denominateur, & le numerateur trois.*

NOEMING, Benaaming tot een Gezantſchap. *Nomination à une Ambaſſade.* f.

NOEMELYK of NOEMBLYK. Adj. Dat genoemd kan worden. *Qui ſe peut nommer.* Alle noemelyke zaaken zonder behulp van vreemde Taalen uitdrukken. *Exprimer toutes les choſes qui ſe peuvent nommer ſans l'aide des Langues etrangeres.*

NOEN. Brabants woord. zie MIDDAG. *Midy.* Voor de noen. *Avant midi, dans la matinée.* Agter noen. *Après midi, l'après diné.* NOENMAALTYD, verſnapering die men te vier uuren nutrigd. *Collation.* f. Goûté. m. *Leger repas autour de quatre heures après midy.*

NOEST. Knobbel, kwaſt in 't hout. *Noeud.* m. *Boſſe* ou *dureté dans le bois.* f. 't Wyngaard hout is vol noeſten. *Le bois de Vigne eſt plein de noeuds.* Dat is de NOEST, de knoop, de zwaarigheid. *C'eſt là le noeud de l'affaire, c'eſt où gît la difficulté.*

NOESTIG. Adj. KWASTIG. Ongelyk. *Noueux, boſſu, raboteux.* 't Vlierhout is heel noeſtig. *Le bois de Sureau eſt fort noueux.* Dat is een NOESTIGE, kwaſtige, netelige zaak. *C'eſt une affaire epineuſe, embarraſſante, embrouillée, difficile à demêler.* 't Is een NOESTIG, een kwaſtig, hairig menſch. *C'eſt un bourru, un myſantrope, un homme pointilleux, noueilleux, accariâtre.* NOESTIGHEID, kwaſtigheid van 't Wyngaard hout. *Inegalité, tortuoſité du bois de Vigne.* f. NOESTIGHEID, moeyelykheid, hairigheid. *Difficulté* f. *Embarras, humeur bourruë, noueilleuſe.*

NOG of NOCH. Tyd aanwyzend bywoord. *Encore.* Het is nog dag, blyf nog wat. *Il fait encore jour, demeurez encore un peu.* Geef het kind nog wat brood, nog wat bier. *Donnez encore un peu de pain, encore un peu de biere à cet Enfant.* Ik heb nog een bede, een verzoek op u. *J'ai encore une priere à vous faire.*

NOG, ontbindend *of* ſcheldend woordlidt. *Ni.* Zy is nog jong, nog oud, noch ſchoon, nog leelyk. *Elle n'eſt ni jeune, ni vieille, ni belle, ni laide.* Ik heb 'er nog geld, nog moeite aan beſpaard. *Je n'y ai epargné ni argent, ni peine.*

NOGMAALS, NOG EENS. Adv. *Encore une fois.* Ik hoop u nogmaals weer te zien. *J'eſpere vous revoir encore une fois, une autrefois.*

NOGTANS, NOCHTANS, ECHTER. Adv. *Pourtant, cependant, néantmoins.* Ik hoop nogtans dat alles wel zal gaan. *J'eſpere pourtant que tout ira bien.* Hy heeft gekreegen wat hy verlangde, nogtans is hy niet te vrede. *Il a eu ce qu'il deſiroit, cependant il n'eſt point ſatisfait.*

De NOK of 't opperſte van 't dak. *Le faîte de la maiſon, le plus haut du toit.* De NOKBALK, hoogſte balk, daar wederzyds de ſparren aan gehecht zyn. *Le faitage, la piece de bois qui fait le comble du toit où ſe joignent les chevrons des deux cotez.* NOKPANNEN, pannen over de nok van 't huis leggende. *Faitieres, tuiles courbes qui couvrent le faitage de la maiſon.* f. pl.

De NOK of 't uiterſte end van de Ree. *L'encoqueure* ou *encocure de la Vergue; le bout, l'extremité de la Vergue.* NOKGORDINGEN, gordingen *of* touwen aan de nok van de Ree vaſt gemaakt om die te konnen beheeren. *Les bras* ou *cordages frappez à l'encocure de la Vergue afin de la pouvoir gouverner.*

NOMINATIE. Ond: w: BENOEMING. Voorſtelling tot eenig Ampt. *Nomination à quelque Charge.* f. De nominatie van Schepenen ſtaat aan de Vroedſchap, aan den ouden Raad. *La nomination des Echevins appartient au Conſeil de Ville.* De Heer M., de Heer P. ſtaat op de NOMINATIE van Schepenen, op de lyſt der benoemde perſoonen uit welke zeker getal Schepenen gekoren zal worden. *Monſr. M., Monſr. P. eſt ſur la nomination des Echevins.* Die Predikant heeft verſcheide maalen op de NOMINATIE geſtaan, is verſcheide maal voorgeſteld om beroepen te werden. *Ce Miniſtre a été pluſieurs fois nommé, a été pluſieurs fois propoſé pour être choiſi, elu, appellé.*

NOM-

Digitized by Google

NOMMER of NUMERO. Zeker kenbaar telgetal. *Numero.* Dat is de nommer van de Heer N.; zeven is myn nommer. *C'eſt là le numero, la marque de Monſr. N.; ſept eſt mon numero, ma marque.* Zyn NOMMERBRIEFJE wel bewaaren. *Garder bien ſon Numero, ſon billet, le papier où ſon Numero eſt marqué.* De vaten, de pakken NOMMEREN, met onderſcheide numeros tekenen. *Numeroter les tonneaux, les paquets.*

NOMPAREILJE of BIESLINT. Bekend dun en ſmal lint. *De la nompareille, petit ruban mince & etroit.*

NON, NONNE. Geeſtelyke Juffrouw. *Nonne, Nonnain, Religieuſe.* Zy is te jong, te mooy om 'er een Non van te maaken. *Elle eſt trop jeune, trop jolie pour en faire une Religieuſe.* De NONNETJES en de Paters verſtaan malkander wel. *Les Nonnains & les Moines, les Religieuſes & les Prêtres s'entendent bien enſemble.* De eerſte NONNE KLOOSTERS zyn gebouwd om 'er verminkte of ſlegthoofdige Dochters van goeden huize in op te ſluiten. *Les premiers Monaſteres, Convents, Cloitres de Filles ont été bâtis pour y renfermer des Filles de Famille eſtropiées ou ſimples.* Een gelubde Big, werd ook NON of NONNE genaamd. *Un Verrat, un Cochon châtré.*

NOOD. Zwaarigheid, gevaar. *Danger, peril.* m. *Extremité.* f. Wy waaren in doods nood, wy hadden veel nood van te vergaan. *Nous etions en danger de mort, nous courions grand danger de perir.* Vrees niet, daar is geen nood. *Ne craignez point, il n'y a aucun danger.* Uw man is ziek hoor ik, is 'er ook nood? *Votre mari eſt malade, à ce que j'entends, eſt il en danger? ſa maladie eſt elle dangereuſe?* Voor een zieke in doods NOODE bidden. *Prier pour un malade à l'agonie, à l'extremité.* Het ſpookt in die kamer, in dat huis, daar is een ziel in NOOD, in 't Vagevuur. *Il revient dans cette chambre, dans cette maiſon, c'eſt une ame qui ſouffre, c'eſt une ame en Purgatoire.*

NOOD, NOODDRUFT. Armoede, engte. *Neceſſité, indigence.* f. *Beſoin.* m Uit nood beedelen. *Mendier ſon pain par neceſſité.* Iemand zyn nood klaagen, bekend maaken. *Declarer ſon beſoin à quelqu'un.* Iemand in den nood laaten. *Laiſſer quelqu'un dans le beſoin, en neceſſité.* Iemand uit nood redden. *Tirer quelqu'un de neceſſité, de la miſere.* Men kend de vrinden in den nood. *On connoit les amis au beſoin.* Nood breekt Wet. *Neceſſité n'a point de Loy.* Nood leerd bidden. *Le danger, la neceſſité abbaiſſe le courage, apprend à ſupplier.* Van de nood een deugd maaken. *Faire de neceſſité vertu.* De NOOD komt aan de man, het gevaar naakt. *Le mal preſſe, le danger approche.* De nood vereiſcht het. *La neceſſité le requiert.* Kakkens NOOD hebben. *Avoir envie de decharger ſon ventre, d'aller à la ſelle.* Mag ik beneden gaan, ik heb zulk een nood. *Puis je aller en bas, je ſuis ſi preſſé de mes neceſſitez.* Ik heb geen NOOD, 'k loop geen gevaar van vallen. *Je n'ai garde de tomber.* Vader zal kyven als hy 't weet, hy heeft geen nood, zeg ik. *Mon Pere grondera s'il le ſçait, il n'a garde, vous dis-je.* Te naauwer NOOD, naauwelyks was Hanibal in Africa wedergekeerd, of hy wierd by Zania door Scipio geſlagen. *à peine Hanibal etoit il retourné en Afrique qu'il fut deffait par Scipion, près de Zania.*

NOODDRUFT. Onvermoogen, armoede. *Indigence, pauvreté, miſere.* f. *Beſoin.* m. De noodd ruft van iemand voorkomen. *Prevenir l'indigence, le beſoin de quelqu'un.* Hy weet zyn NOODDRUFT, 't geen hem ontbreekt wel te eiſchen. *Il ſçait bien demander ſes neceſſitez, il n'eſt point du tout honteux.*

NOODDRUFTIG. Adj. Onvermoogend, arm. *Indigent, neceſſiteux, pauvre, dans le beſoin.* Een nooddruftig huisgezin. *Une famille indigente, en neceſſité, dans le beſoin.* Men moet de NOODDRUFTIGE zoo veel helpen als men kan. *Il faut aider autant qu'on peut les neceſſiteux, les indigens, les perſonnes dans la neceſſité.* De NOODDRUFTIGHEID, armoede vermeerderd dag aan dag. *La neceſſité, la miſere augmente de jour en jour.*

NOODDWANG. Dwang door nood veroorzaakt. *Urgente, abſolue neceſſité, contrainte.* f. Hy moet het wel willen, 't is nooddwang. *Il faut bien qu'il le veuille, c'eſt une neceſſité abſolue, c'eſt un faire il le faut.*

NOODE, NOÓ. Ongaerne. Adv. *à regret, contre ſon gré.* Ik belaſt my zoo noode met diergelyke commiſſien. *J'aime ſi peu, je repugne tant à me charger de ces ſortes de commiſſions là; je m'en charge ſi fort à regret.* Een gierigaart ſcheid zoo noode van zyn geld. *Un avare a tant de peine à ſe deffaire de ſon argent.* Hy zal daar heel noode toe komen. *Il n'en viendra là qu'à l'extremité, qu'à ſon corps deffendant.*

Van NOODE of van NOODEN hebben. *Avoir beſoin de.* Die veel geld van noode heeft is nooit ryk. *Celui qui a beſoin de beaucoup d'argent n'eſt jamais riche.* Een nieuw kleed van nooden hebben. *Avoir beſoin d'un habit neuf.* Men heeft veel geduld van noode om Kinderen op te brengen. *On a beſoin de beaucoup de patience pour elever des Enfans.* Waar toe is dat van NOODEN, waar toe diend dat? *à quoi cela ſert il, à quoi bon cela?*

NOODELOOS. Adj. ONNOODIG. Vergeefs. *Inutile, vain.* 't Is nodeloos daar langer van te ſpreeken. *Il eſt inutile d'en parler davantage.* Noodelooze zorgen, moeyte. *Des ſoins, des peines inutiles.* Ik vertoonde hem vergeefs de NOODELOOSHEID van de reis dien hy doen wilde. *Je lui remontrai, repreſentai en vain l'inutilité du voyage qu'il vouloit faire.*

NOODEN. v. a. Verzoeken. *Inviter, convier, prier d'aſſiſter.* Iemand te Bruiloft nooden. *Prier quelqu'un de Nopce ou aux Nopces.* Iemand op de portie, op 't maal nooden. *Prier quelqu'un de diner, de ſouper, de reſter à la fortune du pot.* Veel vrinden, veel gaſten nooden. *Inviter, convier beaucoup de gens; prier beaucoup d'amis à être d'un regal, d'un feſtin.* Iemand ſterk NOODEN, uitnooden, verzoeken in den Tuin, op de Hofſtee te komen. *Faire beaucoup d'inſtances auprès de quelqu'un, prier, ſolliciter quelqu'un fortement de venir au Jardin, à la maiſon de Campagne.*

NOODHULP, BEHULP. Byhelper, helpſter. *Aide, perſonne qui aide pour un temps, qui ſert de decharge à une autre.* Onze Meid heeft de koorts, zy moet een noodhulp hebben. *Notre Servante a la fievre, il lui faut une aide, une decharge.*

NOODIG of NODIG. Adj. Noodzaakelyk vereiſcht. *Neceſſaire, expedient.* 't Is noodig dat gy 'er zelfs gaat. *Il eſt neceſſaire que vous y ailliez vous même.* Daar is veel geld toe noodig. *Il faut bien de l'argent pour cela.*

NOODIGEN. zie NODIGEN of NOODEN. v. a. Verzoeken. *Prier, inviter.* Ten eeten, op 't Baal noodigen. *Prier à diner, ſouper; prier d'aſſiſter à un Bal.*

NOODKLOK. Brandklok, alarmklok. *Toſin, Breffroy.* m. Daar is onraad, de noodklok luid. *Il y a du deſordre, il eſt arrivé malheur, le Toſin ſonne.*

NOODLOT. n. Schiklot, Noodgeval. *Deſtin, Sort.* m. *Deſtinée.* f. By de Dichters werd veel van een wreed, rampzalig Noodlot gewag gemaakt. *Il eſt ſouvent fait mention chez les Poëtes d'un cruel Deſtin, d'un Sort cruel, d'une malheureuſe, fatale Deſtinée.* Men kan zyn

nood-

Digitized by Google

noodlot niet ontwyken, ontgaan. *On ne ſçauroit eviter ſon deſtin, ſa deſtinée.* De Goden zelfs zyn de beſluiten van 't Noodlot onderworpen. *Les Dieux mêmes ſont ſujets aux arrêts du Deſtin.* Agrippina het Orakel gevraagd hebbende wat het NOODLOT van Nero haar Zoon zoude zyn, *quel ſeroit le Sort, la Deſtinée de ſon Fils Neron*, kreeg ten antwoord, *eut pour reponſe*, dat hy Keizer zoude werden, maar haar ombrengen; *daar is niet aangelegen*, antwoorde de ſtaatzugtige Moeder, *als hy maar* regeere. *N'importe*, pourvu qu'il *regne.*

NOODLOTTIG. Adj. Dat tot het Noodlot behoord. *Fatal, qui eſt attaché à certaine fatalité, deſtinée.* Als het noodlottig uur, de noodlottige ſtond gekomen is, moet men weg. *Quand l'heure fatale eſt venuë, quand le moment fatal eſt arrivé, il faut decamper.* Het noodlottig brandhout van Meleager, de noodlottige pyl van Chephalus. *Le tiſon fatal de Meleagre, le dard fatal de Cephale.* De Stoïſche Philoſoophen ſtelden een zekere onvermydelyke NOODLOTTIGE ſchikking in de Waereldſe zaaken vaſt. *Les Philoſophes Stoïciens etabliſſoient une certaine fatalité, une enchainure inevitable dans les choſes du Monde.*

NOODLYDEND. Adj. Die nood lyd, in nood is. *Qui ſouffre, qui eſt indigent, en neceſſité.* De zieke en noodlydende menſchen te hulp komen. *Aſſiſter, ſecourir les malades & les perſonnes en neceſſité, dans le beſoin, l'indigence.*

NOODPENNING, PENNING, Muntſtuk in een belegerde, beangſtigde Stad geſlagen. *Monnoye d'angoiſſe.f. Piece de monnoye frappee dans une Ville aſſiegée.*

NOODWEER. n. Onweer, ſtorm. *Gros temps.* m. *Tempête.* f. Het heeft te nagt noodweer gemaakt. *Il a fait gros temps, un rude temps cette nuit.*

NOODWEER, NOODWEERING. Gedwonge noodweer, wederſtand om zyn leven te bergen, *inculpatæ tutelæ* in 't Latyn. *Deffenſe par contrainte pour ſauver ſa vie, reſiſtance qu'on fait en ſon corps deffendant.*

NOODWENDIG. Adj. & Adv. NOODZAAKELYK. *Neceſſaire, indiſpenſable.* 't Is een noodwendige zaak. *C'eſt une choſe neceſſaire.* 't Is een noodwendige, onvermydelyke pligt. *C'eſt un devoir indiſpenſable.* Alle NOODWENDIGHEDEN, behoeftens tot het leven in overvloed hebben. *Avoir toutes les neceſſitez de la vie, toutes ſortes de proviſions de bouche & autres choſes neceſſaires en abondance.* Alle NOODWENDIGHEDEN tot een beleg byeenzamelen. *Amaſſer, aſſembler toutes les choſes neceſſaires, requiſes pour un ſiege.* De NOODWENDIGHEID, noodzaakelykheid van die reis is zigtbaar. *La neceſſité de ce voyage eſt evidente.*

NOODZAAKELYK. Adj. & Adv. Noodwendig, noodig. *Neceſſaire, neceſſairement.* De laating is noodzaakelyk in de heete koortſen. *La ſaignée eſt neceſſaire dans les fievres chaudes.* Alle de Leerſtukken zyn niet even noodzaakelyk. *Tous les Dogmes ne ſont pas egalement neceſſaires.* De Spreeuwen noemen de Vrouw een noodzaakelyk kwaad. *Les Railleurs appellent la Femme un mal neceſſaire.* Ik moet hem NOODZAAKELYK ſpreeken. *Il faut que je lui parle neceſſairement, abſolument.* Op de NOODZAAKELYKHEID der goede werken ſterk aanhouden. *Inſiſter fortement ſur la neceſſité des bonnes oeuvres.*

NOODZAAKEN. v. a. DWINGEN. *Obliger, contraindre.* Iemand noodzaaken te betaalen, te vertrekken. *Obliger, contraindre quelqu'un de payer, de partir.*

NOOIT. Adv. NOOYT, NIMMER. *Jamais, en aucun temps.* Een wys man begeert nooit het geen hy niet verkrygen kan. *Un homme ſage ne deſire jamais ce qu'il ne ſçauroit obtenir.* 't Is nooit gedaan, men heeft nooit gedaan in 't huishouden. *On n'a jamais fait dans un menage, il y a toujours quelque choſe qui manque dans un menage.*

NOOPEN. v. a. Steeken. *Piquer, aiguillonner.* Een paard met ſpooren noopen. *Piquer un cheval, donner de l'eperon à un cheval.* Een os noopen, met de angelroede of 't NOOPYZER ſteeken. *Piquer, toucher un bœuf avec l'aiguillon.*

NOOPEN, AANZETTEN. Porren. *Inviter, pouſſer, exciter.* Het ſchoone weer noopt een menſch tot de wandeling. *Le beau temps invite, excite à la promenade.* Myn goedheid moeſt u tot uw pligt NOOPEN, aanzetten. *Ma bonté devroit vous porter, encourager à votre devoir.* Uwe weldaaden noopen myn Zangnimf tot dichten. *Vos bien-faits excitent ma Muſe à rimer.*

NOOPENDE. Adv. BELANGENDE. Raakende. *Touchant, concernant, à l'egard de.* De beveelen noopende den inkoop der goederen zyn al gegeeven. *Les ordres touchant, concernant l'achat des marchandiſes ſont deja donnez.*

NOORD. Hemelſtip, Geweſt tegen het ZUIDEN overſtaande. *Nord.* m. *Region oppoſée à la Region Meridionale.* Om de Noord vaaren naar Spanjen, van hier agter Schotland omvaaren. *Paſſer par le Nord, paſſer le derriere de l'Ecoſſe pour aller d'ici en Eſpagne.* Om de NOORD vaaren, om de Noordelyke Zeên van Europa vaaren, een weg naar Aſia zoeken. *Naviger, faire voile par le Nord, chercher un paſſage en Aſie par les Mers Septentrionales de l'Europe.* De wind is Noord, waayd uit den Noorden. *Le vent eſt Nord, vient du Nord.*

NOORDELYK. Adj. Naar de kant van 't Noorden. *Du coté du Nord, Septentrional.* De Noordelyke deelen van Europa zyn de meeſt bevolkte. *Les parties Septentrionales de l'Europe ſont les plus peuplées.* Coppenhagen leid wat Noordelyker als Hamburg. *Coppenh: eſt un peu plus avant vers le Nord, plus au Nord que Hamb:* Die NOORDELYKE winden, Noorde winden doen de boomen veel kwaad. *Ces vents de Nord font grand mal aux arbres.*

't NOORDEN leid tegen het ZUIDEN. *Le Nord eſt oppoſé au Sud; le Septentrion eſt oppoſé au Midi.* Dantzick is een der voornaamſte Steden van 't Noorden. *Dantſic eſt une des principales Villes du Nord.*

De NOORDER AS, 't NOORDER Aspunt. *Le Pole Arctique* ou *Septentrional, Boreal, Aquilonaire.* 't NOORDER GEDEELTE des Waerelds. *La partie Septentrionale du Monde.* NOORDER KERK, Kerk in 't Noorderdeel eener Stad gelegen. *L'Egliſe du Nord* ou *la Norder Kerk.* De NOORDER KROONEN leggen veeltyds overhoop. *Les Couronnes du Nord ſont ſouvent brouillées.* Alkmaer is de Hoofdſtad van 't NOORDER QUARTIER. *Alcmaer eſt la Capitale du Quartier du Nord, de la Hollande Septentrionale.* Met de NOORDER LANDSCHAPPEN vriendſchap houden. *Vivre en amitié avec les Pays, les Provinces, les Etats du Nord.* Met de Noorder Zon verhuizen. fig: *Deloger ſans trompette.* De NOORDE WIND werd de Lugtveeger genaamd. *Le vent de Nord s'appelle balay du Ciel.* De Schepen gingen met een ſchoone NOORD-OOSTE wind t'zeil. *Les Vaiſſeaux mirent à la voile d'un beau vent de Nord-Eſt.* De NOORD-OOSTERLYKE winden zuiveren de Lugt ter degen. *Les vents de Nord-Eſt nettoyent, purgent l'air comme il faut.* De Wind was NOORD-OOST TEN OORDEN. *Le vent etoit Nord-Eſt ſur Nord.*

NOORDS.

Digitized by Google

NOORDS. Adj. Dat van 't Noorden is, tot het Noorden behoord. *Qui eſt du Nord, qui appartient au Nord.* NOORDSE BALKEN. *Des brins de bois du Nord, des poutres de bois de Sapin venant du Nord.* NOORDSE BUYEN, vlaagen. *Des tempêtes, bourasques du Nord* Hy heeft zulke Noordſe buyen altemets. fig: *Il a par fois d'etranges quintes, il eſt ſujet aux bourasques.* NOORDSE deelen. *Des douves, des planches de Sapin.* NOORDSE LASTEN, balken, deelen; alderlei NOORDS HOUT. *Toutes ſortes de bois du Nord, eſpeces du Nord: comme brins de mats, planches, douves &c.* Yzer, Koper, Talk, Hennip, Juchten en andere NOORDSE WAAREN. *Du Fer, du Cuivre, du Suif, du Chanvre, des Cuirs & autres marchandiſes du Nord.* De NOORDSTAR is de helderſte van de kleine Wagen, anders de kleine Beer. *L'Etoile du Nord, l'Etoile Polaire eſt la plus brillante du petit Chariot* ou *de la petite Ourſe.* Chriſtus is de NOORDSTAR, Leidſtar van den Chriſten. *Jeſ: Chriſt eſt l'Etoile Polaire, le Guide du Chretien.* NOORDVAARDER of NOORDSVAARDER: Schip *of* Schipper naar 't Noorden vaarende. *Vaiſſeau* ou *Patron de Vaiſſeau qui frequente le Nord.* NOORDWAARTS aanzeilen. *Porter le cap au Nord, faire route vers le Nord.* De NOORD-WESTE WIND doet Zeeland en Zuid-Holland beeven, jaagd het Zee-water in de Zee-gaten. *Le vent de Nord-Weſt fait trembler la Zeelande & la Hollande Meridionale, chaſſe l'eau de la Mer dans les Paſſes du Pays.* Met een NOORD-WESTELYKE wind de Haven inzeilen. *Entrer au Havre, au Port d'un vent de Nord-Oueſt.* De wind is NOORD-WEST ten WESTEN. *Le vent eſt Nord-Oueſt ſur Oueſt.* De NOORD-ZEE, de Zee tuſſchen Schotland en Duitsland is onſtuimig en kort van baaren. *La Mer du Nord eſt orageuſe & de courtes lames.* Hy woond aan de NOORDZYDE van de gragt, van de ſtraat. *Il demeure au coté du Nord du canal, de la ruë.*

NOORIN, MOFFIN. Knbetin. *Femme* ou *Fille du Nord, Pitaude, ruſtaude, porchere, vachere.*

NOORMAN, NOORDMAN. Mof, knoet, man uit het Noorden afkomſtig. *Norman, homme du Nord, originaire du Nord.* De Noormannen hebben eertyds Vrankryk geweldig geplaagd. *Les Normands ont autrefois furieuſement tourmenté, harcelé la France.*

NOOT of NEUT. Vrugt van den Nooteboom. *Noix.* f. Okker noot, walnoot. *Groſſe noix.* Gekonfyte nooten. *Des noix confites.* Haze NOOT, Spaanſe noot. *Noiſette, aveline.* f. Zinknoot. *Noiſette pleine.* Muskaat noot *Noix muſcade.* Mannetjes NOOTEN, muſcaat nooten, alzoo genaamd. *Noix de muſcade mâles.* Galnooten. *Noix de gale.* NOOTEBOLSTER. *Brou de noix.* m. NOOTEBOOM. *Noyer.* m. NOOTEBOOMEHOUTE kas. *Armoire de bois de Noyer.* NOOTE doppen, ſchaalen. *Coques de noix.* NOOTEKRAAKER. *Caſſe-noix, caſſe-noiſette.* m. NOOTEN olie. *De l'huile de noix.*

NOOT van 't roer *of* piſtool; halve-ring *of* veerſtuk van 't roer, 't piſtool. *Noix du fuſil, du piſtolet; demi cercle qui fait le reſſort du fuſil, du piſtolet.* NOOT of 't middelſte beeldwerk van een verwulft. *Cul de lampe.* m. Ornement de ſculpture au centre d'une voute, d'un plancher.

NOOT. Muzieknoot, klankteeken in 't Muziekſtuk. *Note de Muſique.* f. Een Pſalmboek met nooten gedrukt. *Des Pſeaumes imprimez en Muſique, avec notes.* De nooten ſtellen, voor af zingen, ſpeelen om een vaſte trant te krygen. *Solfier, preluder, eſſayer ſa voix* ou *l'inſtrument de Muſique.* De Luith ſpeelers hebben geweldig lang werk om de nooten te ſtellen. *Les joueurs de Luth ſont extrêmement longtemps à preluder, à mettre leurs cordes d'accord.* Met halve NOOTEN zingen, de tyd van ieder noot in 't zingen de helft verkorten. *Chanter à demi-notes, paſſer legerement ſur chaque note.*

NOOTLOT is ook op NOODLOT uitgewerkt. *Sort, Deſtin.* m. *Deſtinee.* f. Die man beproefd een hard, een droevig Nootlot. *Cet homme eprouve un rude, un triſte Sort; une rude, une triſte Deſtinée.* De Heidenen maakten van 't NOOTLOT een Godheid daar alle andere Godheden onder boogen. *Les Payens faiſoient du Deſtin une Divinité à laquelle toutes les autres Divinitez etoient ſoumiſes.*

NOP of PLUIS in 't laken. *Bouton.* m. *Inegalité, ſaleté dans le drap* f. Dat laken is vol noppen. *Ce drap là eſt plein de boutons, d'inegalitez: ce drap eſt tout cotonneux.* 't Laken NOPPEN, met een NOPSCHAARTJEN uitpluizen, reinigen. *Eplucher, nettoyer le drap avec des pinces.* NOPPIG, pluizig laken. *Du drap cotonneux, inegalement tiſſu.* NOPPIGHEID, ongelykheid, vuiligheid van 't laken. *Inegalité, ſaleté du drap cotonneux.* f. Een lake NOPSTER, knipſter. *Une epluchеuſe de draps.* NOP-YZERTJE. n ſchaartje. *Pinces à eplucher des draps.*

NORS. Adj. Bars, ſtuurs. *Hagard, farouche, bourru.* Een nors gelaat, een nors gezicht. *Un air hagard, un regard farouche.* Wat is hy NORS, bars, hovaardig! *Qu'il eſt bouru, arrogant, dedaigneux!* Hy keek my zoo NORS, zoo bars aan. *Il me regarda ſi fierement, ſi dedaigneuſement.* Welke een NORSHEID, barsheid, beeſtagtigheid! *Quel air farouche! quelle humeur bourruë, quelle hauteur, arrogance, brutalité!*

NOTA. Ond: w: In den Koophandel veel gebruikelyk. NOTA maaken van 't geen men ontfangd en uitgeeft. *Faire note, garder note de ce qu'on reçoit & de ce qu'on donne.* NOTA-BENE, betekend LET WEL, in den zin der volgende ſpreekwyzen. Nota-bene, hy heeft 'er al geld voor ontfangen, en hy wil nog eens betaald zyn. *Nota-bene, il en a deja eu l'argent, & il veut être encore une fois payé.* 't Geen ik u daar verhaal is ook met een NOTA-BENE gedrukt, gemerkt. *Ce que je vous raconte là eſt auſſi imprimé avec un Notabene, eſt marqué d'un N. B.*

NOTARIAAL. Adj. Dat een Notaris betreft. *Notarial, qui concerne le Notaire* ou *le Notariat.* Een Notariaale verklaaring ergens van laaten beleggen. *Faire paſſer une declaration Notariale, faire dreſſer un proces verbal de quelque choſe.* Een Acte Notariaal ergens van ligten. *Lever Acte Notarial de quelque choſe.*

NOTARIS ofte BEAMPT-SCHRYVER in 't gerekt Nederduitſch. *Notaire.* Om de Notaris ſtuuren, zenden. *Envoyer querir le Notaire.* 't NOTARISSCHAP, 't Notaris ampt met eere bekleeden. *Remplir, exercer avec honneur le Notariat, la charge de Notaire.*

NOTEEREN. v. a. zie AANTEEKENEN, aanſchryven. *Noter, faire note.* Noteer dat wel, hoor je. *Notez, remarquez bien cela, entendez vous!* Het is te NOTEEREN, men diend te weeten dat de zelfde man al eens geld ontfangen had. *Il eſt à noter, il faut remarquer que le même homme avoit deja reçu une fois de l'argent.*

NOTITIE. Lyſt, aanteekening. *Notice.* m. *Marque.* f. Een notitie, lyſt maaken van 't geen men ontbieden, verzenden wil. *Faire un notice, un memoire de ce qu'on veut mander, de ce qu'on veut envoyer.* Ik zou 'er NOTITIE van houden, ik zoude het noteeren, zoo ik in uw plaats was. *J'en garderois note, j'en tien-*

Digitized by Google

drois compte, ſi j'etois à votre place. Koopmans NOTITIE BOEK: ſoort van klappertje om voort te zien wat hy gekogt en verkogt heeft. *Agenda.m. Notice ou memoire du Marchand pour voir d'un coup d'oeil ce qu'il a acheté, vendu.*

NOVEMBER. SLAGTMAAND in 't wezentlyk Neerduitſch. *Novembre.* 't November bier blyft het heel jaar goed. *La biere de Novembre ſe garde, ſe conſerve bonne toute l'Année.*

N U.

NU. Adv. Tegenwoordig. *à preſent, à cette heure, preſentement.* Hoe laat is 't nu wel? *Quelle heure eſt il bien à preſent?* Mynh'. is nu op de Beurs, by zyn Advocaat. *Monſieur eſt à cette heure, eſt à preſent, preſentement en Bourſe, chez ſon Avocat.* Van NU aan tot in der eeuwigheid. *Dès maintenant jusqu'à jamais.* Ik kom NU eerſt, zoo even uit het bed. *Je ne fais que de quiter le lit, je ne fais que me lever.* Conjacque Brandewyn nu eerſt geloſt en aangekomen. *Des Eaux de vie de Cognac qu'on vient de decharger, qui ne font que d'arriver.* Hy komt my NU en dan nog bezoeken. *Il vient me voir encore de temps en temps, de fois à autres.*

NU. beſluitend woordlidtje. *Or, he bien.* Nu, twee en drie zyn vyf, niet waar? *Or, deux & trois font cinq, n'eſt ce pas?* Nu, het blykt dan zonneklaar dat hy 'er niet van geweeten heeft. *Or, il paroit donc clair comme le jour qu'il n'en a rien ſçu.* Wel NU, wat zullen wy doen? *He bien, que ferons nous?* Wel NU, hoe ſtaat u het werk van Engeland al aan? *He bien, que dites vous, que vous ſemble des affaires d'Angleterre?* NU, wel aan, doet uw zin. *Oh bien, faites à votre fantaiſie.*

NUCHTER of NUGTER. Die nog niets genuttigd heeft. *à jeun.* Ik was nog nuchter. *J'etois encore à jeun, je n'avois encore rien mangé.* Een NUCHTER KALF; kalf dat kort naar de geboorte geſlagt werd. *Un veau morné, on qui n'a point teté la vache.* 't NUCHTER ſpeekſel verzagt de ontſteekingen. *La premiere ſalive, la ſalive du matin adoucit les inflammations.*

NUF, NUFJE. Schimpwoord een kruiphennetje van een wyf toegepaſt. Zie die nuf, dat nufje eens aan! *Voyez, regardez un peu cette nabote, cette pimbeche, cette guenon là!* 't Is zulk een NUF, nufje, ſukkelaarſter, talmſter. *C'eſt une vraye lendore, une chie en braye, une indolente.*

NUGTER of NUCHTER. Adj. Nugtermonds, zonder ontbeeten te hebben. *à jeun.* Het is ongezond 's Winters nugter uit te gaan. *Il eſt mal ſain en Hyver de ſortir à jeun.* Ik ben nog nugter, nog nugtermonds. *Je ſuis encore à jeun, je n'ai encore rien pris aujourd'hui.* Een nugtere maag, leege maag. *Un eſtomac vuide.* NUGTER, werd ook voor MAATIG in eeten en drinken gezegd. Een nugter mens leeft langſt gezond. *Une perſonne ſobre, frugale ſe maintient le plus longtemps en ſanté.* Hy is altyd even NUGTER, bedaard, gemaatigd. *Il eſt toujours également poſé, il eſt toujours de ſang froid, en etat d'agir.* Een Predikant, een Avocaat moet zig nugter houden. *Il faut qu'un Miniſtre, qu'un Avocat ſois ſobre, frugal, poſé, moderé, de ſang raſſis.* De NUCHTERHEID, maatigheid in 't eeten en drinken is zeer pryzelyk. *La ſobrieté, frugalité, temperance eſt fort louable.* De NUGTERHEID, bedaardheid van een Staatsbediende. *La moderation, le ſang froid d'un Miniſtre d'Etat.* Iemand NUGTERMONDS, bedaardelyk, ordentelyk ſpreeken. *Parler poſément, diſtinctement, de ſang froid à quelqu'un.*

NUK. NUL. NUM. NUN. NUR. NUT. NYD.

NUK, SCHALKHEID. Loosheid. *Ruſe, fourbe.* f. Hy heeft kwaade nukken. *Il a de vilaines ruſes; c'eſt un fourbe.* Hebt gy zulke NUKKEN, parten, ſtreeken? *Avez vous de ces quintes, ſçavez vous de ces tours, de ces rubriques là?*

NUL. Tiende cyfferletter door een O verbeeld. *Nul, zero.* m. Agt en twee is tien, nul en ik houd een. *Huit & deux font dix, nul & je retiens un.* Wat al nullen agter een! *Que de zeros l'un après l'autre!* Hy is maar een NULLETJE in 't cyffer. *Il n'eſt qu'un O en chiffre.*

NUMERI of het Boek der Tellingen: dus werd het derde Boek Moſes genaamd. *Le livre des Nombres.*

NUMERO, NOMMER, Latyns woord in de gemeenzame ſtyl onvermydelyk. *Numero.* Tapt ons uit het vat numero drie. *Tirez nous de la barrique numero trois.* Ik heb myn NUMERO, myn NOMBERBRIEFJE verlooren *J'ai perdu mon numero.* Daar is een Koopmans boekje, NUMERÔS BOEKJE, klappertje genaamd. *Il y a un petit livre de Marchand appellé livre des Bordereaux.*

De NUNTIUS *of* Pauſſelyke Gezant. *Le Nonce ou l'Envoyé du Pape.* De Heer Fabri, Pauſſelyke, Apoſtoliſche Nuntius te Keulen, Ire Bruſſel. *Le Sieur F: Nonce du Pape, Nonce Apoſtolique à Cologne, à Bruxelles.*

NURK. zie NUK. Kwint, gril. *Quinte, fantaiſie, boutade.* f. NURKEN, knorren, de kwinten hebben, moppen. *Grogner, bouder, ſe quinter.*

NUT. Adj. DIENSTIG. Noodig, bequaam. *Utile, propre, capable.* Een nut werk in de waereld, in 't licht brengen. *Mettre un ouvrage utile au jour, en lumiere.* 't Geen gy daar doet is nergens nut toe. *Ce que vous faites là n'eſt bon, n'eſt utile à rien.* Als ik u ergens in nut, dienſtig kan zyn. *Si je vous puis être utile à quelque choſe.* Die jonge is nergens toe NUT, toe bekwaam. *Ce garçon là n'eſt bon, n'eſt utile à rien.* Het geld is een verkwiſter niet nut. *L'argent ne profite point à un prodigue.*

NUTTE, is 't zelfde als NUT. *Utile, profitable.* NUTTE bezigheden, nutte zaaken. *Des occupations, des choſes utiles, qui rapportent du benefice, dont il revient de l'utilité, du profit.* Zyn tyd NUTTELYK, op een nutte wyze doorbrengen. *Paſſer, employer utilement ſon temps, mettre ſon temps à profit.*

NUTTIG. zie NUT, NOODIG. Adj. *Utile, neceſſaire, propre.* Is het hem wel nuttig? wel nut? *Cela lui eſt il utile, neceſſaire? a-t-il bien beſoin de cela?* Welke NUTTIGHEID trekt gy daar uit? *Quelle utilité, quel avantage, quel benefice en retirez vous? vous en revient-il?* Het zyne tot de algemeene NUTTIGHEID toebrengen. *Contribuer ce qu'on peut à l'utilité commune.*

NUTTIGEN. v. a. GEBRUIKEN. Eeten, orberen. *Manger, prendre, uſer de.* Alle ſpyzen die God geſchapen heeft zonder ſchroom nuttigen. *Manger, uſer ſans ſcrupule de toutes viandes que Dieu a créées.* Gy moet iets nuttigen eer gy uitgaat. *Il faut que vous preniez, mangiez, buviez quelque choſe avant que de ſortir.* De NUTTIGING der ſpyzen en dranken die goed konnen doen. *L'uſage des viandes & boiſſons qui peuvent faire du bien.*

N Y.

NYD. m. Hartzeer om een anders welvaaren opgevat. *Envie, jalouſie de la proſperité d'autrui.* f. Iemand een doodelyke nyd toedraagen. *Porter une mortelle envie à quelqu'un.* De Benyders ſterven, maar de nyd blyft. *Les Envieux meurent, mais l'envie reſte.*

NYDIG. Adj. Nyd draagende, ongenegen. *Envieux.*

Een

Digitized by Google

Een nydig menſch is zyn eige beul. *Une perſonne envieuſe, un envieux eſt ſon propre bourreau.* 't Geluk van anderen met nydige oogen aanzien. *Regarder le bonheur des autres avec des yeux d'envie, être jaloux du bonheur d'autrui.* Alle Hovelingen zyn nydig op malkander. *Tous les Courtiſans ſe portent envie.* De NYDIGAART heeft dag nog nagt ruſt. *L'Envieux n'a de repos ni jour ni nuit.* Hy zeide het uit NYDIGHEID, uit nyd. *Il le dit par envie.*

NYDNAGEL. Nynagel, vezeltje, lelletje boven de nagel groeyende. *Envie.* f. Snyd die leelyke nydnagels af. *Coupez ces vilaines envies.*

NYGEN of NEIGEN. v. n. Buigende groeten als de Juffers doen. *Faire la reverence, plier le jarret, le corps pour ſaluer ainſi que font les Demoiſelles.* Tot op de grond nygen. *Faire la reverence juſqu'à terre.* Wie heeft u zoo leeren nygen? *Qui eſt ce qui vous a appris à ſaluer ainſi, à faire ainſi la reverence?* De Franſche doen niet als ſtuipen en nygen. ruimſpr: *Les François ne ſont que contorſions & reverences; les Fr: ſe plient en deux devant le monde, ſont civils à l'excès.* Mevrouw de Ambaſſadrice deed een diepe, een laage NYGING voor den jongen Koning. *Madame l'Ambaſſadrice fit une profonde, une baſſe reverence au jeune Roy.*

NYPEN, KNYPEN. Drukken. v. a. *Pincer, ſerrer.* Le Pret: *neep*, le Part: *geneepen.* Iemand in den arm, in de hals nypen. *Pincer quelqu'un au bras, au cou.* Een moordenaar met gloeyende tangen NYPEN, 't vlees uitnypen. *Tenailler un meurtrier, pincer un meurtrier avec des tenailles ardentes, des fers rouges.* De vorſt begind te NYPEN, ſcherp te drukken. *La gelée, le froid commence à pincer; il commence à geler bien ſerré.* De zaak begind te NYPEN, te klemmen, 't komt 'er nu op aan. *L'affaire eſt dans ſa criſe, eſt entre deux fers, c'eſt tout de bon cette fois ci.* Iemand luſtig NYPEN, een groot ongemak toebrengen. *Pincer, ſerrer quelqu'un bien fort, lui cauſer un grand echec, une groſſe perte.* Ik zal hem nypen, ik beloof het u. *Je le pincerai comme il faut, il ſentira ma coupe, je vous le promets.* De vles NYPEN, een brave neep geeven, daar luſtig uit klokken. *Avaler un bon trait, porter un rude aſſaut, une rude atteinte à la bouteille.* NYPER, knyper. *Pinceur, celui qui pince.* 't Is een NYPER, een ſchagcheraar. *C'eſt un pince maille, un archiadre, un ecorcheur.* NYPING, neep. *Pincement, tenaillement.* m. Een ſpyker met een NYPTANG, trektang uithaalen. *Arracher un clou avec des Tenailles.*

O.

DEze Letter alleen genomen is een aanſpreekend of verwondering toonend woordlidtje. O, wat is dat mooy! o, wat zyt gy gelukkig! O, *que cela eſt beau! o, que vous êtes heureux!* O, tyden! o, zeden! O, *temps! o, moeurs!*

O B.

OBLIE. f. Bekend lugtig gebak in gedaante van een peperhuisje. *Oublie.* f. Zoo dun als een oblie. *Mince comme une oublie.* OBLIE DOOS, OBLIE BUS, trommel. *Boëte.* f. *Tambour à oublies.* m. OBLIEMAN, OBLIEDRAAYER. *Oublieux, vendeur d'oublies.* Met de oblieman uitgaan en met de krikman, zoopjes man weer t'huis komen, als *Arlequin* zegd dat de Juffers te Parys doen. *Sortir avec l'oublieux & revenir avec le crieur d'eau de vie, la vie! la vie!*

OBLIGATIE, HANDSCHRIFT, SCHULDBRIEF. *Promeſſe.* f. *Contract de rente.* m. Ik heb een Obligatie van zyn eige hand. *J'ai une Promeſſe de ſa propre main.* De Obligatien ten laſten der Provintie van Holland werden prompt betaald. *Les Contracts de rentes à la charge de la Province de Holl: ſe payent prompem:*

O C.

De OCEAAN of wyde Zee die de Aardkloot omvangd. *L'Ocean* ou *la grande Mer qui environne le Globe de la Terre.* God verdrinkt onze zonden in den Oceaan zyner barmhertigheden. Schr: ſpr: *Dieu noye nos pechez dans l'Ocean de ſes miſericordes.*

OCH, OG. Ach, woordlidtje van verwondering *of* ontſteltenis. Och, wat heb ik gedaan! *Ha, oh, qu'ai-je fait!* OCH LACIE, och arme! *Helas, quelle deſolation!*

OCHTEND of OGTEND. m. Eerſte gedeelte van den dag. *Matin.* m. *Matinée.* f. Kom morgen ochtend weer. *Revenez demain matin.* Ik heb de heelen ochtend naar u gewagt. *Je vous ai attendu toute la matinée.* 's Ochtends vroeg. *De bon matin, le matin de bonne heure.* De OCHTEND MAALTYD of het ontbyt. *Le dejeuné* Het is in den OCHTENDSTOND vermaakelyk te wandelen. *Il fait beau ſe promener le matin, dans la matinée.*

OCTAAF. Ond: w: Agtſte gedeelte van zeker geral *of* zaak. *Huit, huitiéme, octave.* m. Het Bankgeld doed nu drie en een octaaf. *L'argent de Banque fait à préſent trois & un huit, trois & un octave.* In de Zangkunde is een bovenſte en onderſte OCTAAF of agtklank. *En Muſique il y a un octave d'enhaut & un octave d'enbas.* De OCTAAF van 't Heilig Sacrament, de zevenden dag naar den Sacramentsdag, in den ſtyl der Roomsgezinde. *L'Octave du Saint Sacrement, en ſtyle des Catholiques R:* Geduurende de Octaaf, in de week van de Octaaf. *Pendant l'Octave, la ſemaine de l'Octave.*

OCTOBER, anders, WYNMAAND. *Octobre.* Men heeft ſomtyds ſchoone dagen in October. *On a quelquefois de beaux jours en Octobre.*

OCTROOY, OCTROY. Ond: w: Gunſtbrief, vergunning. *Octroy.* m. *Conceſſion.* f. Octrooy verzoeken, krygen. *Demander, obtenir Octroy, Privilege.* OCTROOYBRIEVEN. *Lettres d'Octroy.* OCTROYEEREN, zie VERLEENEN, vergunnen. *Octroyer, accorder.*

OCULATIE. f. Soort van ENTING, grifſeling aldus genaamd. *Greffe* ou *ente en ecuſſon, ou à oeil dormant.* OCULEEREN. v. a. Oogswyze griffelen, enten. *Enter en ecuſſon* ou *à oeil dormant.* OCULEER of GRIFFILMESJE. *Greffoir.* m. *Petit coutteau ſervant à greffer.*

OCULIST, OOGMEESTER. *Oculiſte, celui qui cure, guerit les accidents des yeux.*

O D.

ODIEF. Zeker Timmermans ſchaaf aldus genaamd. *Certain rabot de Charpentier ainſi nommé.*

O E.

OEFFENEN. v. a. LEEREN. Bequaam maaken. *Exercer, ſtyler, former, rendre capable.* Soldaaten in den wapenhandel, de kinderen in de deugd oeffenen. *Exercer des Soldats au maniement des armes, exercer les enfans à la vertu.* Zyn ligchaam OEFFENEN, beweegen, in de werkſaamheid houden. *Exercer ſon corps, ſe donner de l'exercice.* Zyn memorie, geheugenis OEFFENEN, ſterken. *Exercer, fortifier ſa memoire.* Zyn geduld oeffenen, de liefde oeffenen. *Exercer ſa patience, exercer la charité.* Wraak oeffenen over iemand. *Exercer vengeance ſur quelqu'un.* Gerechtigheid oeffenen. *Exercer la juſtice, faire juſti-*

Digitized by Google

juſtice, rendre juſtice. Geweld oeffenen. *Uſer de violence.* Liefdaadigheid oeffenen. *Uſer de charité.* Men moet een Taal OEFFENEN of men vergeet die. *Il faut exercer, pratiquer une Langue ou bien on l'oublie.* De Genees-, de Heelkunde OEFFENEN, daar zyn beroep afmaaken. *Exercer, profeſſer, pratiquer la Medecine, la Chirurgie.* Het OEFFENEN, de oeffening van een zaak leerd. *L'exercice, la pratique, le frequent uſage d'une choſe apprend.*

OEFFENING. f. Herhaalde werking, bezigheid. *Exercice.* m. *Pratique, occupation.* f. Een eerlyke, een nutte oeffening. *Un honnête exercice, un exercice, une occupation utile.* De oeffening maakt den man, (den werkman.) *L'exercice, la pratique fait l'ouvrier.* De OEFFENING, byeenkomſt der Catechiſanten bywoonen. *Frequenter l'exercice, aſſiſter à l'aſſemblée des Freres Catechiſans.*

OEFFENSCHOOL, werd in 't ſtyf Nederduitſch voor *Academie*, gezegt. Te Douay, St. Omer is een OEFFEN- of KWEEKSCHOOL van Jeſuiten. *Il y a un Seminaire de Jeſuites à Douay, à Saint Omer.*

OEGST of OOGST. m. Inzameling der Aardvrugten. *Moiſſon, recolte.* f. Dit weer belooft een ſchoonen, een ryken oegſt. *Ce temps ci promet une belle, une riche moiſſon, recolte.* Den oegſt inzamelen. *Recueillir la moiſſon, faire la recolte.* Met den wyn-oegſt, het druive leezen bezig zyn. *être occupé à la vendange.* Met een oegſt van Lauwerbladen te rug keeren. fig: *Retourner avec une moiſſon de Lauriers.* Voor den OEGST, voor den Oegſttyd. *Avant la Moiſſon.* Een Veld OEGSTEN, afoegſten, kaal plukken. *Moiſſonner, depouiller un Champ.* Lauweren OEGSTEN, plukken, veel lof behaalen. *Moiſſonner, cueillir des Lauriers; acquerir bien de la gloire.* OEGSTER, Koornoegſter. *Moiſſonneur, Aouſteron.* OEGSTMAAND, Auguſtus in de gemeenzaame ſtyl. *Le Mois d'Août.* Den OEGSTTYD, den oegſt naderd. *Le temps de la moiſſon, la moiſſon approche.* OEGSTVRUGTEN, ooft. *Fruits de la moiſſon.* m pl.

OELEN. Gekſcheerend woordje van 't Hoogduits ontleend. Hy zal het doen zeg ik u; ja oelen! *Il le fera vous dis-je; je s'en caſſe peigne de buis!*

OESTER. m. Bekend ſchulpvisje. *Huitre.* f. Raauwe oeſters, geſtoofde oeſters eeten. *Manger des huitres cruës, des huitres etuvées.* OESTERBAK. *Plat dans lequel on porte des huitres toutes ouvertes.* OESTERHUIS n. *Maiſon où l'on vend des huitres.* f. OESTERKREEK, oeſterplaat. *Crique.* f. *Banc de ſable, endroit où il ſe pêche des huitres.* OESTERMAN. *Vendeur d'huitres.* OESTERMESJE. n. *Petit couteau à ouvrir des huitres.* OESTERSCHUIT. f. OESTERSCHIP. n. *Bâteau, bâtiment qui apporte les huitres.* m OESTERSCHULP. *Ecaille d'huitre.* f. OESTERVAATJE, oeſterton. *Baril, tonneau d'huitre* ou *aux huitres.* m.

OEVER. Strandt. *Rivage.* m. *Rive.* f. Op den oever, aan den oever van de Zee wandelen. *Se promener ſur le rivage, au bord de la Mer.* De oever van den Jordaan. *La rive du Jourdain.* OEVERAAS is op HAFT uitgelegt. *Vers qui ne vivent qu'un jour, & dont il s'amaſſe des pelotons ſur l'eau.*

O F.

OF. veelzins gebruikelyk woordje. *Ou, particule disjonctive.* Ik zal my wreeken, of ik zal niet konnen. *Je me vengerai, ou je ne pourai.* Hy moet betaalen of borg ſtellen. *Il faut qu'il paye ou qu'il donne caution.* Zeg my OF gy (zoo gy) 't zult doen of niet. *Dites moy ſi vous le ferez ou non.* Men weet niet of hy dood is dan of hy nog leefd. *On ne ſçait s'il eſt mort ou s'il vit encore.*

OF, werd ook wel met een QUE in 't Franſch afgelegd Ik twyffel niet OF hy zal het doen, of hy zal komen, of hy weet het al. *Je ne doute point qu'il ne le faſſe, qu'il ne vienne, qu'il ne le ſache deja.* Men kan hem niet een woord zeggen of hy werd kwaad. *On ne ſçauroit lui dire une parole qu'il ne ſe fâche.* Scipio, Ceſar, Severus, Trajanus leverden geen ſlag of wonnen die. *Scip:, Ceſar, Sev:, Trajan: ne livroient point de battaille qu'ils ne gagnaſſent.* Naauwelyks was de Koning in 't Leger gekomen, of daar geſchiede een ſlag by... *à peine le Roy fut il arrivé à l'Armée qu'il ſe livra bataille près de...*

OF, ALS OF. Gelyk of. *Comme ſi.* Hy houd zig of hy 't niet hoorde, of hy nergens van wiſt. *Il fait comme s'il ne l'entendoit pas, comme s'il n'en ſçavoit rien; il fait ſemblant de ne le pas entendre, de n'en ſçavoir rien.* Het is zyn Moeders weezen OF zy leefde. *C'eſt le vrai portrait, viſage de ſa Mere; c'eſt ſa Mere toute crachée.* Gaat 'er om de zekerheid ook aan, OF ik het mogt vergeeten. *Allez y, paſſez y auſſi pour plus de ſureté, au cas que je l'oubliaſſe.* OF hy kwaad is of niet, daar is niet aangelegen. *Qu'il ſoit fâché ou non, n'importe.* OF gy dat doet (al doet gy dat, ſchoon gy dat doet,) het zal toch niet helpen. *Bien que, quoique, encore que vous le faſſiez, quoique vous faſſiez, il n'en ſera ni plus ni moins, ce ſera peine perduë.*

OFFER. n. OFFERHANDE. *Sacrifice.* m. *Offrande.* f. Een ſlagt offer. *Un Sacrifice.* Een zoen OFFER. *Un Sacrifice propiciatoire, une Oblation.* Een brand OFFER. *Un Holocauſte.* Een dank OFFER. *Un Sacrifice, une Offrande d'action de graces.* Het OFFER, het Offerdier ten Altaar leiden. *Mener, conduire la victime, la bête du Sacrifice à l'Autel.* Het OFFER gantſchelyk verteeren. *Conſumer toute la Victime.* Ten offer komen. ſpr: in de bus blaazen. *Venir à l'offrande, cracher au baſſin.* De OFFERAAR, Offer Prieſter. *Le Sacrificateur, le Preſtre qui offre, ſacrifie.* OFFERANDE zie OFFERHANDE. *Sacrifice.* m. Den OFFERDIENST ſtooren. *Troubler le Sacrifice.* Het OFFERDIER, 't ſlagtbeeſt met bloemkranſſen vercieren. *Orner, parer la victime avec des guirlandes, couronnes de fleurs.* De OFFERKIST, OFFERBUS. *Le tronc des Sacrifices.* Het OFFERMES. *Le couteau de Sacrifice.* De OFFERPRIESTER. *Le Sacrificateur.*

OFFEREN. v.a. SLAGTEN. Verbranden &c. ter eeren van eenige Godheid. *Offrir, ſacrifier, immoler.* Beeſten, menſchen offeren, ſlagten. *Sacrifier, immoler des victimes; immoler des bêtes, des hommes.* Gode zyne kinderen OFFEREN, opofferen, toewyen. *Offrir, vouer ſes Enfans à Dieu.* Iemand de eerſtelingen zyns arbeids, zyner ſtudie OFFEREN, opdraagen. *Offrir, preſenter à quelqu'un les premices de ſon labeur, de ſes etudes.* OFFEREN, werd ook als *Neutrum* gebruikt. De Afgoden offeren. *Sacrifier aux Idoles, aux faux Dieux.*

OFFERHANDE ofte OFFERANDE. Slagt of Brandoffer. *Sacrifice.* m. *Offrande, Oblation.* f. Abrahams Offerhande. *Le Sacrifice d'Abraham.* Chriſtus heeft zig voor ons, als een heilige Offerande, Gode opgeofferd. *J: Chr: s'eſt offert pour nous à Dieu, comme une Sainte Oblation.* De Offerhande en Wynplengingen der Heydenen. *Les Sacrifices & Libations des Payens.*

OFFICIANT. zie BEDIENDE. Amptenaar. *Officier, celui qui exerce un employ public.* De Officianten van 't Hof. *Les Officiers de la Cour.* De OFFICIANT, CELEBRANT of Misbediender. *L'Officiant, le Celebrant, celui qui officie à l'Autel.*

OF-

Digitized by Google

OFFICIE. Ond: w: BEDIENING. Ampt. *Office*, *Employ*. m. *Charge*. f. Hy heeft een goed officie gekregen. *Il a eu un bon office*, *un bon employ*.

OFFICIER. Krygshoofd *of* Leger bediende. *Officier d'Armée*. De hooge en mindere Officieren van 't Leger. *Les Officiers en chef & les Officiers subalternes de l'Armée*. De Opperschout van Amsterdam werd Hoofd OFFICIER, *Grand Baillif*, in 't Frans, genaamd. De zaak is nog in handen van den OFFICIER, van den Opperschout. *L'affaire est encore entre les mains du Grand Baillif*.

OFTE, werd in de volgende spreekwyze in den eersten zin van OF gezegt. *Ou*. Hy zal voor 't Hof verschynen, ofte als weerspannige gevonnist werden. *Il comparoitra devant la Cour*, *ou il sera condamné par contumace*.

O G.

OG is op OCH uitgelegt. OGENBLIK zal op OOGENBLIK gevonden werden. Zoek OGTEND op OCHTEND.

O I.

OI of OYE. 't Wyfje van den Ram. *Brebis*. f. Een OILAM of OYLAM. *Un Antenoi*, *un Agneau femelle*.

OIR. Practisyns woord, Erfgenaam. *Hoir*, *Heritier en style de Bareau*. De wettige oiren van 't erfenis berooven, geen mannelyke oiren nalaaten. *Frustrer les hoirs legitimes de la succession*, *ne laisser point d'hoirs*, *d'heritiers mâles*. OIRSCHAP, erfenis, boedel. *Hoirie*, *succession*. f. *Heredité*, *heritage*. m.

OIRKONDE. Stadh: w: Ten *Oirkonde*, ten blyke, ten bewyze van welke. *En foy*, *en signe*, *en marque de quoy*.

O K.

OKER. f. BERGGEEL. Bergstof daar de geele verf mede gemaakt werd. *De l'Ocre*. De Spiegels der schepen werden met Oker geel geverft. *On peint de jaunes les Poupes de Navires avec de l'Ocre*. Met uitgebrande Oker werd roode verf gemaakt. *On fait de la teinture rouge avec de l'Ocre calciné*.

OKKERNOOT. Brabantse noot, walnoot. *Grosse noix*. f. OKKERNOOTE boom. *Noyer*. m.

OKSEL of OXEL. Het onderste gedeelte der samenvoeging van arm en schouder. *Aisselle*. f. Iemand onder de OKSELEN neemen. *Prendre quelqu'un sous les aisselles*. OKSELSCHROEY, okselstuk, linnestukje onder de okselen komende. *Gousset de chemise*. m.

OKSHOOFD, of liever, OXHOOFD. Vierde gedeelte van een Vat wyn. *Barrique*. f. Een okshoofd Gravese, Bergeraque wyn. *Une barrique de vin de Grave*, *de Bergerac*.

O L.

OLEANDERBOOM. Boompje langs de Rivieren en in moerassige gronden wassende. *Oleandre*. m. *Rosagine*. f. *Arbrisseau Aquatique ainsi nommé*.

OLIE, OLY. f. Uitgeperste sap der olyven, nooten &c. *De l'huile*. f. Olie van Olyven *of* Boomolie. *De l'huile d'Olive*. Ongeperste olie. *De l'huile vierge*. Nootolie, lamp *of* raap olie. *De l'huile de noix*, *de l'huile de navette* ou *à bruler*. De zieke heeft de Heilige OLIËN, 't laatste Olysel al ontfangen. *Le malade a deja reçu les Saintes huiles*, *l'extrême Onction*. Dat is olie in 't vuur gooyen. spr: *C'est jetter de l'huile dans le feu*, *c'est mettre le feu aux etoupes*.

OLIEAGTIG. Adj. *Oleagineux*, *huileux*. Olieagtig hout. *Du bois oleagineux*. Olieagtige smaak. *Gout huileux*. De OLIEAGTIGHEID van de goede Coffyboonen. *La qualité oleagineuse des bonnes feves de Caffé*.

OLIEN. v. a. Met olie begieten *of* bestryken. *Huiler*, *oindre* ou *froter d'huile*. De salaad olien, beolien. *Huiler la salade*.

OLIEKAN. m. *Pot à l'huile*. m. OLIEKOEK. *Bignet* ou *gâteau à l'huile*. m. OLIE-MOLEN. *Moulin à l'huile* m. OLIESLAGER. *Huilier*, *faiseur* ou *vendeur d'huile*. OLIESTEEN, wetsteen. *Pierre à l'huile*. f. Met OLIEVERF schilderen. *Peindre à l'huile*.

OLIFANT of ELEFANT. Groot log dier in Asia gemeen. *Elephant*. OLIFANTS TANDEN. *Dents d'Elephant*. m. pl.

OLLEN, PRULLEN. Vodden, in den zin der volgende spreekwyzen. Hy maakt niet als ollen en grollen. *Il ne fait que barbouiller du papier*, *il n'ecrit que des fadaises*, *balivernes*, *billevesees*, *pagnoteries*. Hy zoekt u ollen wys te maaken. *Il veut vous en donner à garder*, *vous enjoler*, *embabouiner*.

OLM, OLMBOOM, UILEBOOM. m. Hoogstammige boom, welkers hout de Wagemakers veel gebruiken. *Orme*. m. Een dreef, een laan van Olmboomen. *Une allée d'Ormes*. Een jongen Olm. *Un Ormeau*. OLMBOS. *Ormoye*. f.

OLYF. m. Vrugt van den Olyfboom. *Olive*. f. Een kleine, een groote Olyf. *Une petite*, *une grosse Olive*. De OLYFBOOM is het zinnebeeld der Vrede. *L'Olivier est le symbole de la Paix*. OLYFBERG, Bergje, Heuvel met OLYFBOOMEN beplant. *Montagne d'Oliviers*. En de Jesus met zyne Discipelen naar den Olyfberg gegaan zynde... *Et Jesus etant allé avec ses Disciples à la Montagne des Oliviers*... De Duif door Noach uitgelaaten keerde te rug met een OLYF TAK in zyn bek. *Le Pigeon lâché par Noé retourna avec un rameau d'Olivier dans son bec*.

OLYK. Adj. LOOS. Schalk. *Malin*, *ruse*, *matois*. 't Is een olyke deugniet. *C'est un mechant vaurien*, *un franc coquin*. 't Is een olyk platje. *C'est un mechant petit peste*, *un malin espiegle*. OLYK, ziekelyk, onpasselyk. *Malade*, *indisposé*. De zieke word hoe langer hoe olyker. *Le malade empire de plus en plus*. De OLYKHEID, snoodheid ziet hem ten oogen uit. *La mechanceté*, *la malice se lit dans ses yeux*, *sur son visage*. OLYKHEID, krankte, onpasselykheid. *Maladie*, *indisposition*. f.

OLYSEL. n. Heilige, gewyde olie daar den zieltogende mede bestreeken werd. *Extrême onction*. f. De zieke heeft het laatste Olysel al ontfangen. *Le malade a deja reçu l'extrême Onction*, *les Saintes Huiles*.

OLYVE COLEUR, OLYF COLEUR. *Couleur d'Olive*. Olyve coleurd laken. *Du drap couleur d'Olives*.

OLYVEN, 't meerv: van OLYF. *Des Olives*. Olyven van Valencia, van Marseille *of* Provence. *Des Olives de Valence*, *de Marseille* ou *de Provence*.

O M.

OM. dit woordje werd voor eerst kortsheids halven als een *Supinum* of voorledene tyds deelwoord gebruikt. De wind is OM, dat is: de wind is omgelopen. *Le vent a changé*, *a tourné*. Een maand is haast OM, voor by. *Un mois est bientot passé*, *ecoulé*. Myn vierdedeel jaars is om. *Mon quart d'an est echu*. OM, rondom. *Autour*. Om de Kerk, om de Stad draagen. *Porter autour de l'Eglise*, *autour de la Ville*. Iets om en om wenden. *Tourner quelque chose de tous cotez*, *de tous les sens*. Hy kwam OM de middag, omtrent de middag by my. *Il vint vers le midi*, *autour du midy chez moy*. Hy komt 'er pas OM de maand, om het jaar eens. *à peine y vient il tous les mois*, *tous les ans une fois*.

OM, betekend ook ten einde van, en werd als dan met *pour* in 't Fransch afgeleid. Ik doe al wat ik kan om hem te vergenoegen. *Je fais tous ce que je puis pour le*

Digitized by Google

le contenter. Het is maar om te lagchen. *Ce n'eſt que pour rire.* Doet het om myneut wil. *Faites le pour l'amour de moy.* Men moet wat doen om de koſt, voor de koſt. *Il faut travailler pour vivre, il faut ſe remuer pour gagner ſa vie.* Om, werd ook in den zin van Aan gezegt. Om iemand, om iets denken. *Songer, penſer à quelqu'un, à quelque choſe.* Hy denkt nergens om. *Il ne ſonge à rien.* Hy geeft nergens om. *Il ne ſe ſoucie de rien.* Ik ben om een goede knegt verlegen. *Je cherche un bon valet, je ſuis en peine de trouver un bon valet.*

OMARBEIDEN. v.a. Omroeren, beploegen. *Remuer.* Het landt omarbeiden. *Remuer la terre.*

OMARMEN, OMHELZEN. v.a. *Embraſſer.* Iemand tederlyk omarmen. *Embraſſer quelqu'un tendrement.* Omarming. *Embraſſement* m. *Embraſſade.* f.

OMBAZUINEN, OMTROMPETTEN. v.a. Iemands lof al ombazuinen, *Trompetter par tout les louanges de quelqu'un.*

OMBINDEN. v.a. Omwinden. *Lier, attacher autour.* Zyn gordel ombinden. *Lier, mettre ſa ceinture.*

OMBOLWERKEN. v.a. Rondom verſchanſſen. *Couvrir, barricader.* Zig met wolbaalen en aarde zakken ombolwerken. *Se retrencher, couvrir, barricader avec des bales de laine, des ſacs à terre.*

OMBOORDEN. v.a. Omzoomen. *Border, ourler, coudre autour du bord.* Een kleed, een rok met goud galon omboorden. *Border un habit, une jupe de galon d'or.* Omboordsel. zie Boordsel. *Bord, ourlet.* m.

OMBRASSEN. v.a. Het zeil Ombrassen door behulp der braſſen inkorten, naar zig haalen. *Braſſer, trouſſer la voile, amener la voile par le moyen des bras.*

OMBRENGEN. v.n. DOORBRENGEN. Slyten. *Paſſer.* Een uur of twee met zyne vrinden ombrengen. *Paſſer une heure ou deux avec ſes amis.* De Reliquien, de Beelden der Sancten Ombrengen, omdraagen. *Porter en proceſſion les Reliques, les Statuës des Saints.* Een gezondheid Ombrengen, 't glas rond doen gaan. *Porter une ſanté, faire boire une ſanté à la ronde.* Iemand ombrengen, om 't leven brengen, dooden. *Tuer, faire mourir, maſſacrer quelqu'un.* Nero bragt zyn eige Moeder om. *Neron tua, fit mourir ſa propre Mere.* Met vergift ombrengen. *Empoiſonner.*

OMBUIGEN. v.a. Om doen leggen. *Courber, forcer en pliant.* Een mes, een ſlot ombuigen. *Courber un couteau, forcer une ſerrure.*

OMBUITELEN. v.n. *Culbuter.* Verſcheide maalen ombuitelen. *Culbuter pluſieurs fois, faire pluſieurs culbutes.*

OMCINGELEN. v.a. Omringen. *Environner, enceindre.* Een Stad met graften en muuren omcingelen. *Enceindre, entourer une Ville de foſſez & de murailles.* De Vyanden van alle kanten omcingelen. *Entourer, enveloper les Ennemis de toutes parts.*

OM-DAT. Adv. Om rede van, door dien. *Parce que, à cauſe que.* Om dat God, de Wet, de rede het verbied. *Parce que, à cauſe que Dieu, la Loy, la raiſon le deffend.* Om dat het toch te laat is, te vergeefs zou zyn. *Parce qu'auſſi bien il eſt trop tard, à cauſe que ce ſeroit en vain, inutilement.*

OM-DE. Adv. Ter OORZAAKE van. *à cauſe de, pour l'amour de.* Om de liefde Godes, om Gods wil. *Pour l'amour de Dieu.* Om de Ooms wil. *Pour l'amour de l'Oncle, à cauſe de l'Oncle.* Om de Kerk, rond om de Kerk ſtaan winkeltjes, huisjes. *Il y a des echopes, de petites maiſons autour de l'Egliſe.* Die koorts komt Om den anderen dag. *Cette fievre vient de deux jours l'un.* De Heer N. Predikt maar Om de veertien dagen, alle veertien dagen. *Monſieur N. ne prêche que tous les quinze jours.*

OMDEELEN. v.a. Uitdeelen in 't ronde. *Diſtribuer, partager, departir.* De aalmoeſſen met gelykheid omdeelen. *Diſtribuer les aumones avec egalité.* Deel dat onder uw kinderen om. *Partagez cela entre vos enfans.* Omdeeler, uitdeeler van 's Vorſten gunſten. *Diſtributeur, diſpenſateur des faveurs du Roy.* Omdeeling der aalmoeſſen &c. *Diſtribution.* f. *Partage des aumones.* m.

OM DE NOORD. Adv. NOORDWAARTS. Men heeft vergeefs getragt om de Noord te vaaren naar Japan. *On a tâché inutilement d'aller au Japon par le Nord.* Die ſcheepen vaaren Om de Oost, Oostwaarts. *Ces vaiſſeaux vont du coté de l'Eſt, font route vers l'Eſt.* Om de West vaaren naar Spanjen. *Aller de Hollande par la Manche pour faire route vers l'Eſpagne.*

OMDOEN. v.a. Omwinden. *Envelopper, couvrir tout autour.* Doet 'er een papier om. *Enveloppez le dans un papier.* Zyn mantel omdoen, omhangen. *Prendre, mettre ſon manteau; s'envelopper, ſe couvrir de ſon manteau.*

OMDOOLEN. v.n. OMZWERVEN. *Errer à l'avanture, ça & là.*

OMDRAAGEN. v.a. OMVOEREN. Ombrengen. *Porter, promener en tournant.* De overblyfſelen, de beenderbuſſen der Heiligen omdraagen. *Porter en proceſſion les reliques, les châſſes des Saints.*

OMDRAAYEN. v.a. & n. *Tourner, ſe tourner.* Een rad, het vlees voor 't vuur omdraayen. *Tourner une rouë, tourner la viande devant le feu.* Iemand de kop, 't hoofd doen Omdraayen, in de maaling helpen. *Faire tourner la tête à quelqu'un, etourdir quelqu'un.* De wind doet de molen Omdraayen, omgaan. *Le vent fait tourner le moulin.* Draay u, keer u eens om. *Retournez vous, retournez vous un peu.* De Omdraaying, het Omdraayen van de molen, van de Zon &c. *Le tournement du moulin, le mouvement circulaire du Soleil &c.*

De OMDRAGT, Ommedragt of *Proceſſie* van 't Heilig Sacrament. *La Proceſſion du Saint Sacrement.*

OMDRINKEN. v.n. Een gezondheid *omdrinken*, in 't ronde drinken. *Boire une ſanté à la ronde.*

OMDRYVEN. v.a. Omjaagen. *Chaſſer autour.* De paarden om de molen dryven. *Chaſſer, faire aller les chevaux autour du moulin.*

OMDWAALEN. v.n. Omdoolen, zwerven. *Errer, vagabonder.* Agter landt omdwaalen, loopen slieren, ſtutjes draayen. *Vagabonder, prendre la clef des champs, faire l'Ecole buiſſonniere.*

OM-END'OM. Adv. Hy rolde, buirelde drie maal omend'om. *Il culbuta trois fois, il fit trois fois la culbute, il tomba trois fois cul par deſſus tête.*

OMGAAN. v.n. Rondomgaan, omwandelen. *Faire le tour, aller à l'entour.* Het Kerkhof driemaal omgaan. *Faire trois fois le tour du Cimetiere.* De wind doet de molen Omgaan, omdraayen. *Le vent fait tourner le moulin.* Omgaan, omleggen als men van een mes ſpreekt. *Se reboucher, ſe renverſer, en parlant du fil d'un couteau.* Met de ſchaal Omgaan in zyn Wyk. *Faire la collecte pour les pauvres dans ſon Quartier.* Met Kruiſſen en Kerkbanieren Omgaan, de omgang doen. *Faire la proceſſion avec des Croix & des Banieres.* Met guiten Omgaan, verkeeren. *Pratiquer, frequenter des frippons.* Omgaan, handelen. *Uſer, agir, s'occuper.* Met bedrog, met loogens omgaan. *Uſer de tromperie, de fraude: mentir; n'aller pas droit en beſogne.* Met ieder een weeten Om te gaan, te leeven. *Sçavoir vivre avec tous le monde.*

Met

Met maakelen OMGAAN, zig met maakelen geneeren. *Exercer le courtage, faire le metier de Courtier.*

OMGAAN, gebeuren, geſchieden. *Arriver, ſe paſſer, ſe faire.* Daar gaat thans weinig om. *Il ſe paſſe, il ſe fait peu de choſe, il y a peu d'affaires ſur le tapis à preſent.* Wat gaat 'er niet al om in de Waereld? *Que n'arrive, que ne ſe paſſe, ne ſe fait il pas dans le Monde?*

OMGANG. Ommegang, omloop. *Tour.* m. *Proceſſion.* f. Na de eerſte, de tweede omgang van 't Kerkhof, van de Stad. *Après le premier, le ſecond tour du Cimetiere, de la Ville.* De OMGANG, of Ommegang (met Kruiſſen en Banieren) bywoonen. *Aſſiſter à la Proceſſion.* De OMGANG of trans van de Tooren. *La Gallerie du Clocher, de la Tour.*

OMGANG. Onderhoud. *Entretien.* m. *Converſation, frequentation* f. De Hr. N. is van een zeer vermaakelyken omgang. *Le Sieur N. eſt d'un fort agréable entretien, d'une très agréable converſation, frequentation.*

OMGEBRAGT. part: van OMBRENGEN, dooden. *Tué, fait mourir.* Door het zwaard omgebragt werden. *être tué, perir par l'epée.*

OMGEEVEN. v. a. In 't ronde uitdeelen. De kaart omgeeven. *Donner les cartes à la ronde.* Nergens OMGEEVEN, niets ontzien, nergens na vraagen; naar niets willen hooren. *Ne ſe ſoucier, ne ſe mettre en peine de rien* Ik zou 'er geen oortje OMGEEVEN, voor geeven. *Je n'en donnerois pas un liard.*

OMGEKEERD. part: van OMKEEREN. Een omgekeerd kleedt. *Un habit retourné.*

OMGEKOCHT. part: van OMKOOPEN. Omgekochte Rechters, Getuigen. *Juges, Temoins corrompus, qui ſe ſont laiſſez gagner par argent.*

OMGEKOMEN. part: van OMKOMEN. Daar zyn in die ſtorm, in die ſlag veel brave luiden omgekomen, geſneuvelt. *Il eſt peri bien des braves gens dans cette tempête, dans ce combat.*

OMGELEGEN. part: van OMLEGGEN. De wagen heeft omgelegen. *Le chariot a verſé.*

OMGEREDEN. part: van OMRYDEN. De Koning het Leger omgereden hebbende. *Le Roy ayant fait le tour du Camp.*

OMGESLAGEN. part: van OMSLAAN. *Retourné, renverſé.* Het blaadje is omgeſlagen, de kans is verkeerd. *Le feuillet eſt retourné, la chance a tourné.* Zyn blaadje is omgeſlagen, hy zal aan deze ziekte niet ſterven. *Son feuillet eſt retourné, il n'en mourra pas.*

OMGEWAAYDE boomen. *Des arbres abbattus par le vent.*

OMGEZONDEN. part: van OMZENDEN. Daar wierden Copyen van den Brief al omgezonden. *On envoya par tout des Copies de la Lettre.*

OMGOOYEN. v. a Omver gooyen. *Jetter par terre.*

OMGORDEN. v. a. Ombinden, hangen. *Ceindre, lier autour.* Den degen, het zwaard omgorden. *Ceindre l'epée, mettre l'epée au coté.* God is met Majeſteit omgord, omringd. *Dieu eſt ceint, environné de Majeſté.*

OMGRAAVEN. v. a. Een Akker OMGRAAVEN, omhaalen, omſpitten. *Remuer, retourner un Champ, une Terre.*

OMHAALEN. v. a. *Abbattre, renverſer.* Huizen OMHAALEN, omver haalen. *Abbattre, demolir des maiſons.*

OMHAKKEN. v. a. *Abbattre.* Oude boomen OMHAKKEN, afhouwen. *Abbattre, couper de vieux arbres.*

OMHALS RAAKEN. v. n. Moordadig, rampzalig omkomen. *Perir, perdre malheureſement la vie.* Hy is omhals, hy is weg zoo hy het doet. *Il eſt perdu, ruiné, flambé s'il fait cela.*

OMHALZEN. v. a. Het zeil OMHALZEN, het zeil door middel der halzen omhaalen. *Brouiller, retourner, changer la voile par le moyen des amures.*

OMHANGEN. v. a. OMDOEN. Omſlaan. *Mettre, pendre autour, affubler.* Zyn mantel omhangen. *Mettre ſon manteau; ſe couvrir, s'envelopper de ſon manteau.* Iemand de halsband van de Ridder Order OMHANGEN, aan den hals hangen. *Mettre le collier de l'Ordre au cou de quelqu'un; honnorer quelqu'un de l'Ordre de Chevalerie.* Een bed OMHANGEN, behangen, van gordynen &c. voorzien. *Garnir, tendre un lit.* OMHANGEN, werd ook als een *Participium* gebruikt. De Koning met de Koninklyke mantel en de Ridder halsband OMHANGEN, bekleed, voorzien. *Le Roy revetu du manteau Royal & du collier de l'Ordre.*

OMHEEN. (Daar) daar omtrent. *Là autour, autour de là.* Het Leger daar omheen ailes afgefourageerd hebbende. *L'Armée ayant tout fourragé autour de là.*

OMHEINEN. v. a. Een Akker, een Tuin met een haag OMHEINEN, omringen, beſluiten. *Enclorre, enceindre un Champ, un Jardin d'une haye.*

OMHELZEN. v. a. Omarmen. *Embraſſer.* Zyn kind met ſchreyende oogen omhelzen. *Embraſſer ſon enfant la larme à l'oeil.* Den Hervormden Godsdienſt OMHELZEN, aanneemen. *Embraſſer la Religion Reformée.* OMHELZING, omarming. *Embraſſement.* m. *Embraſſade, accolade.* f. Tedere omhelzingen. *De tendres embraſſements, embraſſades.*

OM-HET. Adv. RONDOM het. *Autour de.* De graft die om het Slot loopt. *Le foſſé qui regne autour du Chateau.* Dat geſchied driemaal OM HET Jaar, alle jaaren. *Cela arrive trois fois l'an.* Zy leveren elk OM HET zeerſt. *Ils etudient, travaillent à l'envi, à qui mieux mieux.*

OMHOOG. Adv. *Enhaut.* Naar omhoog kyken. *Regarder enhaut, lever le nez enhaut.*

OMHOOREN naar een Meyd, een Kantoorknegt, een goed huis &c. *S'informer pour trouver une Servante, un Garçon de Comptoir, une bonne maiſon.*

OMHOUWEN. v. a. *Abbattre.* Al de boomen OMHOUWEN, omhakken. *Couper, abbattre tous les arbres.*

OMHUTSELEN. v. a. *Remuer, ſecouer.* De duiten in zyn hoed OMHUTSELEN, omroeren. *Remuer, ſecouer les dutes dans ſon chapeau.*

OMKEER. Omdraay. *Tournant, detour.* m. Wagt my aan den omkeer der eerſte ſtraat. *Attendez moy au tournant de la premiere ruë.*

OMKEEREN. v. a. & v. n. OMDRAAYEN. Omſlaan. *Retourner, ſe retourner.* Een ſtruif, een kleed omkeeren. *Retourner une omelette, un habit.* Keer u eens om. *Retournez vous une fois.* Links om keer u, woord van Krygs Commande. *Retournez par la gauche, demi tour à gauche.* De gedaante van een Staat OMKEEREN, omver werpen. *Renverſer, detruire, bouleverſer un Etat; faire changer la forme d'un Etat.* OMKEERING van een kleedt. *Retournement d'un habit.* m. OMKEERING van een Staat. *Bouleverſement.* m. *ſubverſion d'un Etat.* f. Het Roomſe Ryk is na Trajanus een Tooneel van geſtadige omkeeringen geweeſt. *L'Empire Romain après Trajan a été un Theatre de continuelles revolutions, de bouleverſements continuels.*

OMKEERTJE, kan in den volgenden zin gezegt worden. Wat dunkt u van myn OMKEERTJE, van myn omgekeerd kleedt? *Que dites vous de mon habit retourné? de la metamorphoſe de mon habit?* Oh, 't is een OMKEERTJE, een roerom, een kwalyk-

om-

Digitized by Google

omgekeerde ſtruif! *Oh, c'eſt une omelette mal retournée, c'eſt une omelette en peloton!*

OMKLEED.n BOVENKLEEDT. *Surtout.* m. Een Prieſters omkleedt. *Un ſurplis, rochet de Preſtre.* **OMKLEEDT.** part: van **OMKLEEDEN.** v.a. **OMHANGEN.** Met een Kaſuifel omkleedt. *Affublé, couvert d'un Chaſſuble.* Met een mantel omkleeden. *Revetir, couvrir, envelopper, affubler d'un manteau.*

OMKOMEN. v.n. Eindigen, verloopen. *S'ecouler, ſe paſſer.* Dat jaar zal haaſt omkomen. *Cette année ſe paſſera, s'ecoulera bien vite.* Zult gy wel **OMKOMEN**, toekomen in 't ronde uit te deelen? *En aurez vous aſſez pour faire le tour, la ronde?*

OMKOMEN. v. n. Sneuvelen, blyven. *Reſter, perir, perdre la vie.* In een ſchipbreuk, in een ſlag omkomen. *Perir, perdre la vie dans un naufrage, une bataille.* Door u kwam Hector om, door u legt Troye in de as. *C'eſt par vous que perit Hector, que Troye fut reduite en cendres.*

OMKOOPEN. v.a. Door geld omzetten, op zyn zyde trekken. *Corrompre, gagner par argent.* Valſche getuigens omkoopen. *Corrompre, gagner des faux temoins.* Een man die de eer boven 't geld ſtelt is niet **OMKOOPELYK**, om te koopen. *On ne ſçauroit corrompre un homme qui prefere l'honneur à l'argent; un homme qui prefere l'honneur à l'argent n'eſt pas corruptible.* De geſchenken die Ceſar aan elk een gaf waaren eerder **OMKOOPINGEN** dan mildaadigheden. *Les préſents que Ceſar faiſoit à tout le monde etoient pluſtot des corruptions que des liberalitez.*

De OMKRING, OMTREK van een Stad, van een Land. *L'enceinte, le circuit d'une Ville, d'un Païs.*

OMKROMMEN. v.a. **OMBUIGEN.** *Courber, plier en cercle.* Een ſtok, een mes omkrommen. *Courber, plier un bâton, un couteau.* **OMKROMMEN.** v.n. Krom, met bogten loopen. *Serpenter, aller en ſerpentant.* Die ſtroom, die weg kromt luſtig om. *Cette riviere, ce chemin ſerpente beaucoup.*

OMKRUIPEN. v.n. Kruipende rond komen. *Faire le tour, circuire en ſe trainant.* Een ſlak zou zyn Land in drie quartier uurs **OMKRUIPEN** konnen, zoo klein is het, ruimſpr: *Un limaçon feroit le tour de ſa terre en trois quarts d'heures, tant elle eſt petite.* exag:

OMKRUYEN. v.n. Een dronke man de heele Stad omkruyen. *Faire faire le tour de la Ville à un yvrogne en le promenant dans une brouette.*

OMKYKEN. v.n. Op zyde *of* agter zig kyken. *Regarder à côté* ou *derriere ſoy.* Kyk eens om, daar is wat mooys. *Regardez de ce coté là, jettez les yeux de ce côté ci, voila quelque choſe de beau.* Naar iemand **OMKYKEN**, omzien, hem bedenken, behulpſaam zyn. *Jetter les yeux ſur quelqu'un; s'informer, ſe mettre en peine de quelqu'un, s'intereſſer dans ce qui le regarde.* Hy kykt'er niet eens naar om *Il ne s'en met aucunement en peine, il ne s'en hauſſe ni ne s'en baiſſe.*

OMLAAG. Adv. Beneden. *En bas.* Naar omlaag kyken, klimmen. *Regarder, deſcendre en bas.*

OMLEGGEN. v.n. Rondom leggen. *être ſitué autour.* Om Utrecht leggen ſchoone Landeryen. *Il y a de belles Terres autour d'Utrecht.* **OMLEGGEN.** v. n. Omvallen, *en ook*, **OMGEVALLEN** zyn. *Verſer & être verſé.* Wy dreigden verſcheide reizen om te leggen. *Nous menaçames pluſieurs fois de verſer.* Een Schip **OMLEGGEN**, omwenden, de kiel boven water brengen. *Mettre un Vaiſſeau la quille en haut.* Een mes **OMLEGGEN**, ombuigen. *Courber, reboucher un couteau.* Het mes leid om. *Le couteau eſt rebouché; le fil du couteau eſt renverſé, rebouché.* Een blad in 't vouwen **OM**

LEGGEN, 't onderſte boven leggen. *Plier une feuille à revers.* Men moet de fyne geeſten geen zwaar werk laaten doen, anders **LEGGEN** zy te raas **OM**, gelyk de beſte ſcheermeſſen. *Il ne faut pas donner trop d'ouvrage à faire aux eſprits delicats, autrement ils ſe rebouchent, comme font les meilleurs raſoirs.*

OMLEGGEN. In 't ronde inleggen, te berde brengen. *Bourſiller, donner, contribuer à la ronde.* Wy moeten omleggen om die ſom uit te maaken. *Il faut que nous bourſillions, que chacun de nous contribuë pour faire cette ſomme.*

OMLEGGEND. Adj. Rondom leggend. *Situé à l'entour, circonvoiſin.* Utrecht en alle omleggende Steden. *Utrecht & toutes les Villes d'alentour, les Villes circonvoiſines.*

OMLEGGING van een wagen. *Verſement d'un chariot.* m. **OMLEGGING** van een mes. *Courbure.* f. *Rebouchement d'un couteau.* m. **OMLEGGING** om 't noodig geld te vinden. *Collecte, contribution à la ronde pour trouver l'argent neceſſaire.* f.

OMLEIDEN. v.a. Omgeleiden. *Promener, mener, conduire à la ronde.* Een Dief, een Beer door al de ſtraaten omleiden. *Promener, mener un Larron, un Ours par toutes les ruës.* Een Stroom, een Rivier om een Stad leiden. *Conduire une Riviere, faire paſſer, couler une Riviere autour d'une Ville.* Iemand als een Beer by den neus **OMLEIDEN**, iemand bedotten, voor de fop houden. *Mener quelqu'un par le nez comme un Ours, comme un Buffle.* Iemand **OM** de tuin **LEIDEN**, te loor ſtellen. *Amuſer quelqu'un, tenir quelqu'un le bec en l'eau.*

OMLOOP. m. Omgang, omreis. *Tour, circuit.* m. Der Zonne omloop. *Le tour du Soleil, le chemin circulaire du Soleil autour du Globe de la Terre.* Den **OMLOOP**, den ommekring van een Stad. *Le circuit d'une Ville.* De **OMLOOP** of trans van een Tooren. *Le tour* ou *la gallerie d'une Tour, d'un Clocher.* De **OMLOOP** van 't bloed is door *Herveus*, Engelsman, uitgevonden. *La circulation du ſang a été trouvée par* Hervé, *Anglois.*

OMLOOPEN. v.n. In 't ronde loopen. *Faire le tour, aller autour, entourer, circuire.* Driemaal de Kerk, de Tuin omloopen. *Faire trois fois le tour de l'Egliſe, du Jardin en courant.* De Rivier loopt om de Stad. *La Riviere entoure la Ville, paſſe autour de la Ville.* Met Almanakken, met moſtert **OMLOOPEN**. *Porter des Almanachs, de la moutarde à vendre.* **OMLOOPEN**, omdraayen, veranderen. *Tourner, changer.* De wind is omgeloopen. *Le vent a changé, eſt tourné.* Het hoofd doen **OMLOOPEN**, in de maaling helpen. *Faire tourner la tête, rompre la tête.* **OMLOOPEN**, uitloopen, zig verder uitſtrekken. *S'etendre, faire un plus grand circuit.* De Dyk loopt te ver om. *La Digue fait un trop grand circuit.*

OMMEGANG, OMGANG. Omdraaging van Sancten, Kruiſſen en Kerkvaanen. *Proceſſion.* f. In den ommegang gaan de geringſte Clerken voor aan. *à la Proceſſion les plus petits Clercs vont devant.*

OMMEGANG. m. Verkeering met iemand. *Frequentation, relation.* f. *Commerce avec quelqu'un.* m. Men leerd veel in de dagelykſen ommegang. *On apprend, on ſe forme beaucoup dans la frequentation journaliere, dans le commerce, la converſation du grand monde.* Zyn **OMMEGANG**, zyn gezelſchap is zeer aangenaam. *Sa converſation eſt fort agréable, il eſt d'un fort agréable entretien.*

OMMELANDEN. De Heerlykheid van Groningen en Ommelanden. *La Seigneurie de Groningue & des Pays Circonvoiſins, d'alentour.*

OM-

Digitized by Google

OMPAKKEN. v. a. *Lier, empaqueter.* Papier, grof linnen ergens OMPAKKEN, omdoen. *Mettre du papier, de la ſerpiliere autour de quelque choſe, empaqueter, envelopper quelque ch: dans du papier, de la ſerpiliere.*

OMREDEN, OMSCHRYVING. Omtrek van woorden. *Circonlocution, periphraſe.* f. *Circuit de paroles.* m. Die zaak heeft in't Frans geen naam, men moetze met een omreden beſchryven. *Cette choſe n'a point de nom en François, il faut la decrire par circonlocution, l'exprimer par periphraſe.*

OMREIS Reis in 't ronde *Tournée,* f. Gy hebt een fraaye omreis gedaan. *Vous avez fait une belle tournée, une jolie promenade.*

OMREIZEN. v. a. Duitsland, Vrankryk, Spanjen omreizen. *Faire le tour de l'Allemagne, de la France, de l'Eſpagne.* De heele Waereld omreizen. *Faire le tour du Monde en voyageant.* Hy heeft veel omgereiſd, veel gezworven van zyn leven. *Il a bien vu du Pays en ſa vie.*

OMRINGEN. v. a. In een ring beſluiten. *Entourer, enceindre, enclore.* Een Slot met graften en wallen omringen. *Entourer, enceindre, munir un Chateau de foſſez & de remparts.* Een Stad van alle kanten OMRINGEN, inſluiten. *Entourer, inveſtir une Ville de tous cotez.* De Koning van zyne Wagters, van de Grooten zynes Hofs omringd. *Le Roy environné, entouré de ſes Gardes, des Grands de ſa Cour.*

OMROEPEN. v. a. Met het bekken door de ſtraaten roepen, bekend maaken. *Crier publiquement.* Een vermiſt hondje, horlogie omroepen. *Crier publiquement au ſon du baſſin un chien egaré, une montre egarée.* De Stads OMROEPER. *Le Juré Crieur de la Ville.* OMROEPING van 't vermiſte. *Cri de la choſe egarée.* m.

OMROEREN. v. a. OMDRAAYEN. *Tourner, retourner, remuer.* De bry, de pap, de ſalaad omroeren. *Tourner, retourner, remuer le lait, la bouillie, la ſalade.* Eyeren omroeren, kloppen. *Mêler, brouiller, battre des oeufs.*

OMROLLEN. zie ROLLEN. *Rouler.* Een ſteen omrollen, omwentelen. *Rouler une pierre.*

OMRYDEN. v. a. *Faire le tour à cheval, en caroſſe &c.* De Mallebaan omryden. *Faire le tour du Mail en caroſſe, à cheval &c.* OMRYDEN, uit de weg ryden, een omweg volgen in 't ryden. *Prendre un detour, s'ecarter du droit chemin.*

OMSCHADUWEN. v. a. Met ſchaduw omringen. *Ombrager.* Die boomen omſchaduwen het heele huis. *Ces arbres ombragent toute la maiſon.* Een beeld, een tronie OMSCHADUWEN; Schilders w: *Ombrer une figure, un viſage.*

OMSCHANSSEN. v. a. Een Leger OMSCHANSSEN, met ſchanſen, affnydingen dekken. *Retrancher, fortifier un Camp; couvrir un Camp de Forts & de Lignes.* OMSCHANSSING. *Circonvalation.* f.

OMSCHOMMELEN. v. a. zie SCHOMMELEN, omhaalen, omwroeten. *Fouiller, remuer, bouleverſer, tracaſſer pour chercher, arranger des meubles, des papiers.*

OMSCHRIFT. n. Randſchrift op een penning &c. *Inſcription, legende autour de quelque medaille &c.*

OMSCHRYFMAAL. n. Maaltyd die de Burger Officieren na de omſchryving in hunne Wyk onder malkander houden. *Repas, regale des Officiers de la Bourgeoiſie après avoir fait la ronde dans le Quartier & dreſſé le roole des perſonnes ſujettes à la Garde.*

OMSCHRYVEN. v. a. *Ecrire autour.* Een devies ergens om ſchryven. *Ecrire une deviſe autour de quelque choſe.* De meeſte Duitſe Naamen in ING uitgaande, hebben geen weerga in 't Franſch, daarom moet men die OMSCHRYVEN, met een omrede beſchryven. *La plus-part des noms Hollandois en* ING *n'ont point de termes equivalents en François, c'eſt pourquoi il faut les periphraſer, decrire en periphraſant.* OMSCHRYVEN. v. n. De omſchryving der Schutters doen in een Stad. *Faire le roole, la liſte des Bourgeois ſujets à la Garde, en allant de maiſon en maiſon.* OMSCHRYVING, omreden. *Circonlocution, periphraſe.* f.

OMSCHUDDEN, rondom SCHUDDEN. *Secouer, retourner en ſeconant.* De ſlaa braaf omſchudden. *Secouer bien la ſalade.*

OMSLAAN. v. a. en v. n. Omwentelen. *Renverſer, mettre ſur le coté.* De wind ſloeg de wagen om. *Le vent renverſa le chariot.* Het ſchip ſloeg op zy om. *Le vaiſſeau ſe jetta, ſe renverſa ſur le coté.* De regter, de linkerhand OMSLAAN, omkeeren. *Tourner à la main droite, gauche.* Een blaadjen OMSLAAN, omkeeren. *Tourner un feuillet.* Zyn mantel OM zyn ooren SLAAN, zig digt in zyn mantel winden. *S'envelopper dans ſon manteau.* Zyn mouwen OMSLAAN, omkeeren. *Retourner, retrouſſer ſes manches.* Met trommelſlag OMSLAAN, omtrommelen, bekend maaken dat de Matroozen aan boord moeten. *Faire ſçavoir, avertir, publier au ſon du tambour que les Matelots ſe doivent rendre à bord.* Het zeil OMSLAAN, omſmyten. *Renverſer, changer la voile.* OMSLAAN, een omſlag maaken, elks aandeel in een algemeene bekoſtiging of ſchatting bepaalen. *Fixer, limiter la quote part de chacun dans une depenſe commune; aſſeoir la taxe à la ronde; faire une repartition egale ſur tous les intereſſez, les ſujets.*

OMSLAG. m. De omſlag van een boek. *La couverture d'un livre.* Brief met een enkelden, met een dubbelden OMSLAG. *Lettre avec un couvert, une enveloppe ſimple, double.* De OMSLAG van een ſpykerboor. *La boite d'un vilbrequin.*

OMSLAG. Belemmering, naſleep. *Embarras.* m. *Incommodité.* f. De omſlag van 't huishouden, van 't Hoofſe leven. *L'Embarras du menage, de la vie de Cour.* Maak zoo veel OMSLAG, toeſtel niet. *Ne faites pas tant de preparatifs.* Waar toe dien OMSLAG, verhaal de zaak eenvoudig. *à quoy bon cette charretée de paroles, tous ces detours, racontez la choſe ſimplement.* Men heeft een OMSLAG, een algemeene ſchatting op 't Land gemaakt. *On a fait une taxe, une repartition, une aſſiette generale ſur la Province.*

OMSLUITEN. v. n. Sluiten om. *Serrer, tenir bien ſerré autour de.* De hoepels om 't vat doen ſluiten. *Faire que les cercles ſerrent, tiennent bien autour du tonneau.* Dat kleed ſluit wel om uw lyf. *Cet habit vous ſerre bien le corps, vous va juſte.*

OMSMAKKEN. v. a. Smakken om. *Renverſer, jetter à la renverſe.* Het zeil omſmakken, veranderen. *Renverſer, changer la voile.*

OMSMEEREN. v. a. *Graiſſer tout autour.* Iemand honing om de mond ſmeeren. ſpr: *Cajoler, flatter, amadouer quelqu'un.*

OMSMYTEN. v. a. Smyten omver. *Renverſer, jetter par terre, ſur le coté.* Een emmer, een mand, een kind in 't loopen omſmyten. *Renverſer un ſeau, un panier, un enfant en courant.* Het roer OMSMYTEN, wenden. *Changer le gouvernail, porter le timon, la barre du gouvernail à l'autre bord.* Zyn gat omſmyten, van party, van ſtreng veranderen. *Changer de parti, abandonner ſon parti, tourner caſaque.*

OMSNYDEN. v. a. SNYDEN in 't ronde. Brood, vleeſch omſnyden. *Couper du pain, de la viande à la ronde.*

Digitized by Google

OMSPITTEN. v. a. SPITTEN in 't ronde. Een Akker omſpitten. *Becher, remuer un Champ.*

OMSPOELEN. v. a. SPOELEN om. Een vat omſpoelen. *Rinſer, laver un tonneau.* De glazen omſpoelen. *Rinſer, laver les verres.*

OMSPRINGEN. v. a. SPRINGEN om. Luſtig omſpringen, danſen. *Danſer, ſauter comme il faut; remuer bien le pot aux oeufs.* expr: b: Zyn Vader, zyn Moeder om de hals ſpringen. *Sauter au cou de ſon Pere, de ſa Mere.* Met iemand OMSPRINGEN, als de kat met de muis; met iemand handelen als men wil, hem onder ſim houden. *Se jouer de quelqu'un comme le chat fait de la ſouris; le balotter, s'en divertir, le tenir dans ſa ſujetion.* Laat 'er my mede OMSPRINGEN, mede begaan. *Laiſſez moy faire, laiſſez moy m'en mêler, laiſſez moy mener, conduire cette affaire là, demêler cette fuſée.*

OMSTAAN. v. n. STAAN om iets. *Etre placé, ſitué, ſe tenir autour de quelque choſe.* Daar ſtaat een zilver hek om 'a Konings Ledikant. *Il y a une baluſtrade d'argent autour du Lit du Roy.* OMSTAAN, wat uit de weg ſtaan. *S'ecarter, s'eloigner un peu.* Staa wat om. *Ecartez, eloignez vous un peu.* Om de Kwakzalver ſtaan gaapen. *Se tenir à bayer autour du Charlatan.*

OMSTAANDER, BYSTAANDER. Toehoorder, aanſchouwer. *Aſſiſtant, auditeur, ſpectateur, temoin.* Al de omſtaanders verrukken, doen weenen. *Ravir, faire pleurer tous les aſſiſtans, les auditeurs, ſpectateurs.*

OMSTANDELYK, OMSTANDIGLYK. Adv. *Amplement, avec circonſtances.* Ik zal u de zaak omſtandelyk verhaalen. *Je vous raconterai la choſe en toutes ſes circonſtances.*

OMSTANDIG. Adj. en Adv. ORDENTELYK. Met alle zyn omſtandigheden. *Circonſtancié, particuliariſé, accompagné de toutes ſes circonſtances.* Omſtandig verhaal van een Beleg, van een Reis. *Recit circonſtancié, exact; relation particulariſée, exacte d'un Siege, d'un Voyage.* Ik zal u OMSTANDIG, omſtandelyk van alles onderrigten *Je vous informerai, inſtruirai amplement de tout.*

OMSTANDIGHEID. f. BYZONDERHEID tot een zaak of voorval behoorende. *Circonſtance, particularité.* f. Men kan uit alle omſtandigheden afneemen, beſluiten dat... *On peut inferer, conclure de toutes les circonſtances que...* OMSTANDIGLYK. Adv. Met omſtandigheden, in 't breede. *Avec circonſtances, amplement.*

OMSTOOTEN. v. a. Omver ſtooten. *Renverſer, jetter par terre, à la renverſe.* Een kruik, een emmer omſtooten. *Renverſer une cruche, un ſeau.* De ſchikking, de order der zaaken OMSTOOTEN. *Renverſer l'ordre des choſes.* Iemands voorneemen OMSTOOTEN, te niet doen. *Renverſer, detruire, faire echouer le deſſein de quelqu'un.* OMSTOOTING. *Renverſement, bouleverſement* m. *Subverſion.* f.

OMSTORTEN. zie STORTEN. *Verſer, repandre.* De Ink, de oly omſtorten. *Repandre l'encre, l'huile.*

OMSTRYD, om 't zeerſt, om beſt werken. *Travailler à l'envi, à qui mieux mieux.*

OMSTUUWEN. v. a. Byſtaan, verzellen: *Accompagner, entourer, environner.* De Koning van alle zyne Hovelingen omſtuuwd. *Le Roy accompagné, entouré de tous ſes Courtiſans.*

OMTREK. m. OMKRING. *Circuit, pourtour.* m. *Enceinte.* f. Al wat de Stad in haren omtrek beſluit. *Tout ce que la Ville renferme dans ſon circuit, comprend dans ſon enceinte.* Den OMTREK van een gebouw. *Le pourtour d'un bâtiment.* Den OMTREK van een ſchildery. *Le contour d'un tableau.*

OMTREKKEN. v. a. OMWANDELEN. *Faire le tour, circuire.* De Abdy, het Stadhuis omtrekken. *Faire le tour de l'Abbaye, de l'Hotel de Ville.* De Iſraëliten trokken zevenmaal om de Stad Jericho. *Les Iſraëlites circuirent ſept fois la Ville de Jericho.* Agter het Bosch OMTREKKEN, de weg naemen. *Prendre le chemin par derriere la Bois.* Een boek met marmer papier OMTREKKEN, bekleeden. *Couvrir un livre de papier marbré.* Een tronie, een figuur OMTREKKEN. Schilders w: *Contourner une figure, lui donner le contour qu'elle doit avoir.* OMTREKKING. *Circuit, contour.* m.

OMTRENT. Adv. Ontrent, by. *Vers, proche, autour de.* Hy woond omtrent de Kerk. *Il demeure vers l'Egliſe, autour de l'Egliſe.* Hy werd omtrent Paaſchen hier verwagt. *On l'attend icy vers Paques, autour de Paques.* Zy zyn OMTRENT, byna even oud. *Ils ſont environ, preſque de même age.* De liefde OMTRENT, jegens den Evennaaſten oeffenen. *Exercer la charité envers le Prochain, à l'egard du Prochain.* Daar is OMTRENT die zaak, ten opzigte dier zaak nog niets beſloten. *Il n'y a encore rien de reſolu touchant cette affaire.*

OMTROMMELEN. v. n. In alle wyken der Stad &c. trommelen om de Soldaaten, Burgers ſamen te roepen. *Battre la quaiſſe dans tous les quartiers de la Ville pour aſſembler les Soldats, les Bourgeois.*

OMTROMPETTEN. v. a. Al om verkondigen. *Trompetter, publier par tout.* Zyne aalmoeſſen, zyne gedaane dienſten omtrompetten, roemen. *Trompetter, publier, vanter partout ſes aumones, ſes ſervices rendus.*

OMTUIMELEN. v. n. OMBUITELEN. *Culbuter, verſer en culbutant.* OMTUIMELING. *Culbute.* f.

OMTUINEN. zie OMHEINEN. *Entourer, enclorre.* OMTUINING. *Enclos.* m. *Cloture.* f.

OM 'T ZEERST, OMSTRYD Ieveren tegen malkanderen. *Travailler à l'envi, avec emulation l'un contre l'autre.*

OMVAAREN. v. n. VAAREN OM. Een Eyland omvaaren: *Faire le tour d'une Ile à la voile.* OMVAAREN, uit de koers vaaren. *Prendre un detour, faire un circuit en navigeant.*

OMVADEMEN. v. a. OMARMEN. *Embraſſer, entourer en embraſſant.* Een boom, een pylaar niet konnen omvademen. *Ne pouvoir embraſſer, entourer un arbre, un pilier.*

OMVAL. m. Plaats daar een gebouw omgevallen, ingeſtort is. *Endroit où un bâtiment eſt tombé, eboulé; amas de decombres d'un bâtiment tombé en ruine.* m. Een OMVAL van boomen. zie BOOMSTORTING. *Abbatis d'arbres.* m.

OMVALLEN. v. n. VALLEN om ver. *Tomber à terre, ſe renverſer.* Het huis, de tooren dreigde om te vallen. *La maiſon, la tour menaça de tomber, faillit à tomber, à ſe renverſer.* Met de wagen omvallen. *Verſer avec le chariot.* OMVALLING. *Chute.* f.

OMVANGEN, v. a. OMSLUITEN. Omvatten. *Renfermer, comprendre, contenir.* De Godheid omvangt alles. *La Divinité comprend, renferme tout.* De Hemelen zullen Christus omvangen tot den dag der Opſtandinge. *Les Cieux contiendront Jeſus Chriſt juſqu'au jour de la Reſurrection.*

OMVATTEN. v. a. Met de handen omvatten. *Empoigner, ſaiſir, prendre par la main.* Hy vatte zyn Lief om de hand. *Il prit ſa Maitreſſe par la main.* Men kan zulke hooge ſtoffen niet OMVATTEN, bevatten, begrypen. *On ne ſçauroit comprendre des matieres ſi ſublimes.*

OM-

OMVER. Adv. Op de grond. *à bas, à terre, par terre.* Het oude huis is al omver. *La vieille maison eſt deja à bas, par terre.* Die boomen moeten hasst omver. *Il faut mettre bientôt ces arbres à bas.* Iemand OMVER GOOREN, werpen. *Jetter quelqu'un par terre, à la renverſe.* Een huis OMVER HAALEN om den brand te ſtutten. *Abbattre une maiſon, mettre, jetter une maiſon à bas pour arrêter l'incendie.* Een Bosch OMVER HAKKEN. *Abbattre un Bois à coups de hache.* Iemand OMVER SMYTEN. *Renverſer quelqu'un, jetter quelqu'un par terre, à la renverſe.* De vlet, de pot OMVER STOOTEN. *Renverſer la bouteille, le pot, jetter la bouteille, le pot par terre.* De Tafel OMVER TREKKEN, omver haalen. *Tirer la table à bas, par terre; renverſer la table.* OMVER WAAYEN. v. n. Omwaayen. *être jetté par terre, abbattu par le vent.* Tempels en Altaaren OMVER WERPEN, omver haalen. *Abbattre, demolir, detruire Temples & Autels.*

OMVLIEGEN. zie VLIEGEN OM. De mug vliegd zoo lang om de kaars dat hy 'er in blyft. *Le moucheron vole ſi long temps autour de la chandelle qu'il y reſte.*

OMVOEREN. v. a. Omdraagen. *Porter en proceſſion, promener.* Een monſter, een vreemd dier, vreemde vis overal omvoeren. *Promener en tous lieux un monſtre, un animal, un poiſſon inconnu.* Een Tabbert met taf, met zyde OMVOEREN, voeren. *Doubler une Robe de tafetas, de ſoye.* OMVOERING eſt l'action du Verbe OMVOEREN.

OMVOUWEN. v. a. *Plier, envelopper.* Een papier, een doek ergens omvouwen. *Plier un papier, un linge autour de quelque choſe; envelopper quelque choſe dans du papier, du linge.* OMVOUWEN, anderzins vouwen. *Replier, plier d'un autre ſens.*

OMVRAAG. dets in *omvraag* brengen, voorſtellen, voordraagen om daar over de ſtemmen der aanzynde Leden der Vergadering op te neemen. *Mettre une queſtion, une propoſition ſur le tapis & recueillir les ſuffrages, les voix des Membres de l'Aſſemblée ſur le ſujet en queſtion, ſur la matiere debattuë.* Daar wierd in omvraage gebragt of de Bil door zoude gaan. *On recueillit les ſuffrages pour ſçavoir ſi le Bil paſſeroit.* OMVRAAGEN. v. n. in 't ronde vraagen, de ſtemmen opneemen. *Recueillir les voix, demander les ſuffrages à la ronde, aller aux opinions.*

OMWAAYEN. v. n. Omver waayen. *être abbattu, renverſé par le vent.* De ſchoorſteen dreigd OM te WAAYEN, om te vallen. *La cheminée menace de tomber, de s'abbattre.*

OMWANDELEN. v. n. Den Tuin, de Stad OMWANDELEN, rond gaan in 't wandelen. *Faire le tour du Jardin, de la Ville en ſe promenant.*

OM WAT REDEN, om welke reden doet gy dat? *Pour quelle raiſon, pour quoy faites vous cela?* OM WAT TYD, om welke tyd van 't jaar is dat gebeurd? *En quelle ſaiſon, quel temps de l'année cela eſt il arrivé?*

OMWEG. n. Omloop, bogt, afweg. *Detour, chemin eloigné; circuit qui eloigne du chemin.* m. Ik wil den Dyk niet opryden, 't is te grooten omweg. *Je ne veux pas monter, aller par la Digue, c'eſt un trop grand detour.* Een OMWEG, eenuitvlugt. *Un detour, une deffaite, une echappatoire.* OMWEGEN zoeken, met omwegen handelen, niet regt te werk gaan. *Chercher des detours, des fineſſes, aller à deux chemins, tourner autour du pot.* Waar toe alle die OMWEGEN, omredenen, uitweidingen, komen wy tot de naak. *à quoi bon ces detours, ces circuits de paroles, ces longs préambules, venons au fait.*

OMWENDEN. v. n. & v. a. WENDEN. Omdraayen, keeren. *Tourner, virer, changer de bord, de route.* Met de wagen omwenden, keeren. *Tourner, prendre ſur la droite, ſur la gauche, changer de chemin avec le chariot.* Met het ſchip omwenden, wenden, laveeren. *Virer, changer de bord, changer de route avec le vaiſſeau.* De wagen, het ſchip OMWENDEN, omkeeren. *Retourner le chariot, le vaiſſeau, mettre le chariot, le vaiſſeau d'un autre coté, d'un autre biais;* ſuffi, *mettre le ch: , le vaiſſ: ſens deſſus deſſous.* Alles OMWENDEN, 't onderſte boven wenden, keeren in een Stad, in een Land. *Bouleverſer tout, mettre tout ſens deſſus deſſous dans une Ville, dans un Pays.* OMWENDING, omdraaying, omwenteling. *Tournement, virement, bouleverſement.* m *Subverſion.* f.

OMWENTELEN. v. n. & v. a. Omkeeren, omrollen, omſmyten. *Retourner, ſe veautrer.* Een Steen omwentelen, omrollen. *Retourner, rouler une pierre.* De Varkens wentelen hen in 't ſlyk, in den drek om. *Les cochons ſe veautrent dans la boue, l'ordure.*

OMWERPEN. v. a. Omſmyten, omwenden. *Renverſer, bouleverſer, jetter par terre, à la renverſe &c.* Huizen en Kaſteelen omwerpen. *Renverſer, abbattre, demolir Maiſons & Chateaux.* Het zeil OMWERPEN, omſmyten. *Changer la voile.* Zyn gat omwerpen, omſmyten, van party veranderen. *Changer de parti, tourner caſaque.* OMWERPING van een Kaſteel, Altaar &c. *Demolition, deſtruction d'un Chateau, d'un Autel.* f. OMWERPING van 't zeil. *Changement de la voile.* m.

OMWINDEN. v. a. Winden om iets. *Lier, attacher autour, envelopper.* Een doekje om zyn vinger winden. *Attacher, lier un linge autour de ſon doigt.* 't Papier, 't doek dat tot OMWINDSEL, omſlag diende. *Le papier, la toile qui ſervoit d'enveloppe, de ligature.* De zaak zonder omwindſelen, omwegen verhaalen. *Raconter la choſe ſans detour, ſans deguiſement.*

OMWROETEN. v. a. Wroeten om en om. *Fouiller, remuer, labourer, retourner en fouillant.* Gelyk de mollen, de varkens de aarde omwroeten. *Comme les taupes, les cochons remuent, labourent, renverſent la terre.*

OMZENDEN. v. a. Zenden in 't ronde. *Envoyer à la ronde, detacher, mettre en Campagne.* Chriſtus alvoorens zyne Apoſtelen al om te zenden. *Jeſ: Ch: avant que d'envoyer ſes Apoſtres en tous lieux.* Na de OMZENDING der Apoſtelen. *Après la Miſſion des Apoſtres.* OMZENDING der Kreksbrieven. *Envoy des Lettres Circulaires.* m. Wy hebben hier geen *Doctor*, men moet 'er te Leyden OMZENDEN, een laaten haalen. *Nous n'avons point de Medecin ici, il faut en envoyer querir, chercher un à Leide.*

OMZETTEN. v. a. OMWENDEN. Omkeeren. *Retourner, ranger, changer de ſens, mettre d'un autre biais.* De kas, de tafel, de ſchuit omzetten, om meer ruimte te krygen. *Mettre l'armoire, la table, le bateau d'un autre coté pour avoir plus d'eſpace; retourner l'armoire, la table, le bateau.* Een kleedt OMZETTEN, 't onderſte boven zetten. *Mettre un habit le haut en bas.* Men kan de ſtyfhoofdige menſchen niet OMZETTEN, van beſluit doen veranderen. *On ne ſçauroit faire changer de ſentiments, faire entendre raiſon aux perſonnes entêtées: on ne ſçauroit faire demordre les opiniâtres.* Zyn geld OMZETTEN, beleggen, op woeker uitzetten, in den Koophandel wagen. *Faire valoir ſon argent, le placer, le mettre à interêt, le hazarder dans le Negoce.* Een ring met zeven ſteenen OMZETTEN, bezetten, opmaken *Garnir une bague de ſept pierres.*

OMZIEN. v.a. Zien om. *Regarder autour.* Omzien, agter zich zien. *Regarder derriere soy, se retourner pour voir, regarder.* Naarstig OMZIEN of 'er iets in 't huis ongered legt. *Regarder soigneusement par toute la maison s'il y a quelque chose en desordre, derangé.* Naar een goede huishoudster OMZIEN, om een braave Jufferuitgaan. *Chercher une bonne menagere, faire l'amour tout de bon, à bonne fin.* Naar iemand OMZIEN, om iemand denken. *Songer à quelqu'un, avoir soin de quelqu'un, se mettre en peine de quelqu':* Hy ziet 'er niet eens naar om. *Il n'y songe seulement pas, il ne s'en met pas en peine, il ne s'en informe seulement pas.* Zonder OMZIEN, onophoudelyk voortvaaren. *Travailler sans se detourner, continuer sans relâche.* Daar is geen omzien na, gy kond 'er geruſt op zyn. *Vous n'avez que faire de vous en mettre en peine.* Wel doen en zien niet om, zig kwyten van zyn pligt, zyn gang gaan en laaten de kwaâ tongen praaten. *Faire son devoir, aller son train sans se mettre en peine des mauvaises langues.*

OMZIGTIG of OMZICHTIG. Adj. & Adv. Voorzichtig, naauwkeurig, beſcheiden, *Prudent, discret, circonspect, retenu.* Een omzichtig menſch neemd, ſlaat op de minſten zaaken agt. *Un homme prudent, une personne prudente, discrete, circonspecte prend garde à la moindre chose.* OMZIGTIG, omzigtiglyk te werk gaan. *Agir prudemment, avec prudence, circonspection.* OMZICHTIGHEID. f. Voorzigtigheid, beſcheidenheid. *Circonspection, prudence, discretion.* f.

OMZWAAYEN. v.a. Zwaayen rondom zig. *Faire voltiger, mouvoir en l'air.* Het vaandel omzwaayen. *Faire voltiger le drapeau, jouer du drapeau.* Het zwaard omzwaayen. *Mettre le ſabre à l'air, jouer du ſabre.* De wierook omzwaayen. *Repandre l'encens à droite & à gauche; presenter l'encens avec gravité, ceremonie.*

OMZWAGTELEN. v.n. Inwinden. *Envelopper.* Een kind omzwagtelen, in de luuren winden. *Emmailloter un enfant, envelopper un enfant dans des langes & le serrer avec des bandelettes.*

OMZWENKEN v.n. OMDRAAYEN. Omkeeren. *Tourner, se retourner.* Zwenk nu om. *Tournez à cette heure, faites volte face à present.*

OMZWERVEN. v.n. OMREIZEN, OMDOOLEN. *Errer, être vagabond, voguer ça & là, n'avoir point de demeure assurée.* Als een andere Uliſſes omzwerven. *Errer, être errant & vagabond comme un autre Uliſſe.* OMZWERVING, omreizing, dooling *Peregrination.* f. *Errement.* m.

OMZWIKKEN. v.n. Omwaggelen, verwrikken, verſtulken. *Tourner, vaciller, chanceler.* Myn voet zwikte om. *Mon pied vacilla, tourna.*

OM ZYNENT wil, om de wil, de liefde van hem. *Pour l'amour de lui, à cauſe de lui.*

O N.

ON. deze lettergreep werd als een ontkennend lidwoord voor ontallyke *Adjectiva* en *Participia*, waar van hier kortheids halven, alleen de noodzaakelykſte te vinden zyn, geplaaſt.

ONAANBIDDELYK. Adj. *Inadorable, pas adorable.* De Beelden van Sancten en Grooten der Aarde zyn agtbaare, doch onaanbiddelyke voorwerpen. *Les Images des Saints & des Grands de la Terre ſont objets venerables, mais indignes d'adoration.*

ONAANDAGTIG. Adj. Niet aandagtig, onopmerkend. *Diſtrait, diſſipé, ſans attention;* inattentif *à prendre le mot à la lettre.* Onaandagtige Toehoorders. *Des Auditeurs diſtraits, diſſipez, Auditeurs indevots.*

ONA.

De ONAANDAGTIGE, loſſe Jeugd. *La jeuneſſe etourdie, volage, ecervelée.* De onaandagtige kinderen leeren niet met al. *Les enfans volages, les libertins n'apprennent rien.*

ONAANDAGTIGHEID. f. Onaandagt, onopletendheid, loſſigheid. *Inattention, diſtraction, indevotion, inapplication, etourderie, legereté.* f. *Libertinage.* m. ONAANDAGTIGLYK. Adv. *Sans attention, ſans application, indevotement.*

ONAANGEBEDE Sancten. *Des Saints qu'on n'adore, qu'on ne fête point.*

ONAANGEBRANDE koſt, onaangebrande ſpyzen. *Des mets qui ne ſont pas havis, qui ne ſentent pas le brulé; des viandes bien apprêtées, bouillies, roties à point.*

ONAANGEKLAAGD, ONBESCHULDIGD zyn, blyven. *N'être pas accuſé, recherché en Juſtice; demeurer exempt de reproche.*

ONAANGENAAM. Adj. ONVERMAAKELYK. Ongenoegelyk. *Desagréable, deplaiſant, fâcheux.* Een onaangenaam gezicht, onaangenaame tyding. *Une vuë, une nouvelle desagréable.* ONAANGENAAMHEID, onſmaakelyke ſpyzen. *Des mets degoûtans, peu appetiſſans.* Dat zal hem niet ONAANGENAAM zyn, 't zal hem niet mishaagen. *Cela ne lui ſera pas desagréable, cela ne lui deplaira pas.* ONAANGENAAMHEID, leelykheid, onbevalligheid, onſmaaklykheid. *Laideur; forme, qualité desagréable, deplaiſante, degoutante.* f. ONAANGENAAMLYK. Adv. *D'une maniere desagréable, deplaiſante.*

ONAANGENOMENE voorwaarden, onaangenome geſchenken. *Des conditions non acceptées, des preſents qui n'ont point été acceptez.* ONAANGENOMENE, ongewettigde kinderen. *Des enfans non adoptez, qui n'ont point été legitimez, des enfans batards.*

ONAANGERAAKTE vrugten. *Des fruits auxquels on n'a point touché.* ONAANGERAAKTE, ongeſchonde Maagd. *Vierge integre, Fille à la pudicité de laquelle on n'a point porté d'atteinte.* Haare kuisheid bleef niet ONAANGERAAKT, zonder aanſtoot. *Son honneur, ſa pudicité ne fut pas ſans atteinte, exempte d'inſulte.*

ONAANGERANDE Reizigers, Vreemdelingen. *Des Voyageurs, des Etrangers qui n'ont point été inſultez, moleſtez.* ONAANGEROERDE puncten, zaaken. *Des points qu'on n'a point agitez, des matieres non agitées.*

ONAANGEVOCHTEN gemoed, onaangevochte ziel. *Ame qui n'eſt point alarmée, aſſaillie, combattuë; ame tranquille, calme.*

ONAANGEZIEN zyn ten Hove of elders. *Etre ſans diſtinction, ſans credit à la Cour ou ailleurs.*

ONAANGEZIEN. Adv. NIET-TEGENSTAANDE. *Nonobſtant.* Onaangezien 's Meeſters waarſchouwingen, onaangezien de talrykheid van 't Vyandelyke Leger. *Nonobſtant les avertiſſements du Maître, nonobſtant la ſuperiorité de l'Armée Ennemie.*

ONAANMERKELYK, Adj. zie ONAANZIENELYK. Gering, verachtelyk. *Mepriſable, abject, peu conſiderable.* ONAANMERKELYKHEID, onaanzienelykheid, geringheid. *Abjection, baſſeſſe, vileté.* f.

ONAANNEEMELYK. Adj. *Inacceptable, inadmiſſible.* Onaanneemelyke voorwaarden. *Des conditions qui ne ſe peuvent accepter, que l'on ne peut recevoir, auxquelles on ne peut entendre.* ONAANNEEMELYKHEID der voorwaarden. *Qualité des offres qui ne ſe peuvent accepter.*

ONAANSPRAAKELYK. Adj. ONAANSPREEKELYK. Niet te maanen, onbetrekkelyk in Rechten. *Pas reſponſable, exempt de pourſuite.* De Borg is tot

zoo

Digitized by Google

zoo ver onaanſpraakelyk. *La Caution eſt exempte de pourſuite, n'eſt reſponſable de rien juſque là.*

ONAANSPREEKELYK. Adj. zie ONMEEGAANDE. Schuw, hoogmoedig. *Inabordable, inacoſtable, bourru, rogue.*

ONAANSTOOTELYK gedrag. *Conduite exempte de ſcandale.* f. Onaanſtootelyke zeden. *Des moeurs qui n'ont rien d'offençant, de ſcandaleux.*

ONAANZIENELYK. Adj. zie GERING. Veragtelyk. *Abject, vil, mepriſable, peu conſiderable.* Een onaanzienelyke geboorte, bedieninge. *Une naiſſance abjecte, obſcure, une baſſe naiſſance, un vil employ.* ONAANZIENELYKHEID, geringheid. *Abjection, baſſeſſe* f. *Manque de valeur, d'eclat.* m.

ONAARDIG. Adj. Lomp, niet geeſtig. *Desagréable, deplaiſant, ſot, groſſier, pas joli, pas ſpirituel.* Dat is geen onaardig beſcheid, onaardig zeggen. *Cette reponſe n'eſt pas tant ſotte, eſt aſſez delicate, ſpirituelle; ce diſcours n'eſt pas tant ſot; cela n'eſt pas tant plat.* Dat is een ONAARDIG, een moeyelyk voorval. *C'eſt une deſagréable, deplaiſante, facheuſe avanture.* Dat is niet ONAARDIG, ONAARDIGLYK gezegt. *Cela n'eſt pas mal dit, cela eſt aſſez bien, aſſez finement dit.* ONAARDIGHEID. f. Plompheid, onaangenaamheid. *Groſſiereté, ruſticité, incongruité, abſurdité.* f.

ONADELYK. Adj. Niet adelyk. *Roturier, ignoble.* Onadelyke perſoonen. *Des Roturiers, des perſonnes qui ne ſont pas nobles.* ONADELYKE, onedelmoedige bedryven. *Des actions peu nobles, peu genereuſes, peu polies.* ONADELYKHEID, onadelyke ſtaat. *Roture.* f.

ONAFBETAALD Krygsvolk. *Des Troupes qui n'ont pas eu toute leur paye.* Onafbetaalde Werklieden. *Des Ouvriers qui n'ont pas été entierement payez.*

ONAFGEBRANDE Huizen. *Des Maiſons qui n'ont pas été brulées.*

ONAFGEDAANE zaaken. *Des affaires qui ne ſont pas vuidées, reglées, terminées.*

ONAFGEDANKT Krygsvolk. *Des Troupes non licenciées.*

ONAFGELAADE Schepen. *Des vaiſſeaux qui n'ont pas toute leur charge.*

ONAFGELEEZE Plakkaat. *Une Ordonnance qui n'a pas été publiée.*

ONAFGELOSTE Soldaaten. *Des Soldats qui ne ſont pas relevez de faction.* ONAFGELOSTE Obligatien, Rentebrieven. *Des Contracts de rentes qui ſont encore en nature, qui ne ſont pas encore amortis.*

ONAFHANKELYK. Adj. ONAFHANGLYK. *Independant.* God is een onafhankelyk en Opperweezen. *Dieu eſt un Etre independant & ſouverain.* ONAFHANKELYK leeven, te werk gaan. *Vivre, agir independamment.* De ONAFHANKELYKHEID van den Schepper, van den Opperheer. *L'independance du Créateur, du Souverain.*

ONAFLOSSELYKE Obligatien, Renten. *Des Contracts, des Rentes qui ne ſe peuvent amortir.*

ONAFMEETELYK. Adj. Niet afmeetelyk. *Immenſe, incommenſurable.* De onafmeetelyke grootheid Gods. *La grandeur immenſe de Dieu.* De Zon is een onafmeetelyk ligchaam. *Le Soleil eſt un corps incommenſurable.* De ONAFMEETELYKHEID, eindeloosheid van Gods Barmhertigheid. *L'immenſité de la Miſericorde de Dieu.*

ONAFSCHEIDELYK. Adj. ONSCHEIDELYK. *Inſeparable.* De zelfſtandigheid en de gedaante zyn onafſcheidelyke zaaken. *La ſubſtance & la forme ſont choſes inſeparables.* Onafſcheidelyke vrinden. *Des amis inſeparables.* ONAFSCHEIDELYK vereenigd zyn. *être unis inſeparablement.* De ONAFSCHEIDELYKHEID van 't wezen en de eigenſchap: woord der Wysbegeerte. *L'inſeparabilité de la ſubſtance & de l'attribut: terme de Philoſophie.*

ONAFZETTELYK. Adj. Die niet afgezet kan worden. *Indeſtituable, qui ne peut être deſtitué, demis de ſa charge.* De Cancelier van Vrankryk is onafzettelyk. *Le Chancelier de France eſt indeſtituable, ne peut perdre ſa charge qu'avec la vie.*

ONAGTBAAR of ONACHTBAAR. Adj. Veragtelyk, gering. *Abject, vil, peu eſtimable.* Onagtbaare menſchen. *Des perſonnes abjectes, mepriſables, de vile condition.* ONAGTBAARHEID, geringheid. *Abjection, baſſeſſe.* f.

ONAGTSAAM. Adj. ZORGELOOS. Loomgeeſtig. *Negligent, indolent, peu ſoigneux, nonchalant, pareſſeux.* Een onagtſaam menſch laat de gelegentheid ontglippen. *Un homme negligent, nonchalant, indolent, une perſonne nonchalante, indolente laiſſe echapper l'occaſion.* Hy is te onachtſaam over zyne zaaken. *Il a trop peu de ſoin, il eſt trop peu ſoigneux de ſes affaires, il neglige trop ſes affaires.* De ONAGTSAAME, de loſſe, ongebonde Jeugd vlied de Studie. *La Jeuneſſe etourdie, volage, libertine fuit l'Etude.* ONAGTSAAMHEID, zorgeloosheid, agteloosheid. *Negligence, indolence, nonchalance.* f. ONAGTSAAMHEID, onoplettendheid, loſſigheid. *Etourderie, legereté; humeur volage, libertine.* f. ONAGTSAAMLYK. Adv. Agteloslyk, ligtvaardiglyk. *Negligemment, nonchalamment,* & auſſi, *legerement, etourdiment.*

ONARGLISTIG. Adj. zie OPREGT. Eenvoudig. *Ingenu, franc, naïf, ſimple.* ONARGLISTIGHEID, ongeveinſdheid, opregtheid. *Ingenuité, franchiſe, ſincerité.* f.

ONBAATZUGTIG. Adj. EDELMOEDIG. *Desintereſſé, genereux.* ONBAATZUGTIGHEID, edelmoedigheid. *Desintereſſement.* m. *Generoſité.* f.

ONBARMHARTIG of ONBERMHERTIG. Adj. Onmedoogend, wreed van aart. *Immiſericordieux, impitoyable, inclement, dur, cruel.* Een onbarmhartig Rechter. *Un Juge immiſericordieux, impitoyable.* ONBARMHARTIGHEID, onmedogentheid, wreedheid. *Inclemence, dureté, cruauté.* f. ONBARMHARTIGLYK. Adv. *Sans miſericorde, impitoyablement.*

ONBEANGSTIGD, onbevreesd gemoed. *Conſcience, ame tranquille, ſalme, non effrayée.*

ONBEANTWOORD. Een onbeantwoorde brief. *Une lettre à laquelle on n'a point fait de reponſe.* Hy bleef niet onbeantwoord. *Il ne demeura pas ſans reponſe, replique.*

ONBEBLOEDE handen. *Des mains qui ne ſont point enſanglantées, des mains nettes de ſang.*

ONBEBOUWDE, onbeploegde Landen, Landeryen. *Des terres incultes, des terres en friche.* Die Stad is op verſcheide plaatſen ONBEBOUWD, zonder huizen. *Cette Ville a des vuides, des eſpaces vuides en pluſieurs endroits.*

ONBEDAARD. Adj. Niet bedaard. *Immoderé, agité, troublé.* Een onbedaard, gramſteurig gemoed. *Un eſprit immoderé, colere.* Onbedaarde, loſſe zeden. *Des moeurs dereglées.* ONBEDAARDHEID, oploopendheid van gemoed. *Emportement.* m. *Colere de l'eſprit.* f. De ONBEDAARDHEID, losheid der zeden. *Le dereglement des moeurs.*

ONBEDAGT of ONBEDACHT. Adj. & Adv. Onbezonnen, los, wild. *Inconſideré, etourdi.* 't Is een onbedagte jongeling. *C'eſt un jeune homme inconſideré, etourdi; c'eſt un jeune etourdi, ecervelé.* Een ONBEDAGT, los, dwaas voorneemen. *Un deſſein im-*

Digitized by Google

inſenſé, mal-digeré. Hy zeide het heel ONBEDAGT, onbedagtelyk, loslyk. *Il le dit fort inconſidérement, legérement, à la légére.* Hy ſpreekt ONBEDAGTELYK van alles. *Il parle inconſidérement, étourdiment de tout; il parle de tout à la légére, ſans réflexion.* ONBEDAGTHEID, onbezonnenheid, lotheid. *Etourderie, légéreté, imprudence.* f.

ONBEDEKT. Adj. Ongedekt. *Découvert.* Een onbedekte boeneur, hals. *Un ſein découvert, une gorge découverte.* ONBEDEKTE, ongeveinsde, opregte woorden. *Des paroles non feintes, des paroles ſimples, ſincéres, ſans déguiſement.* ONBEDEKTELYK, ongeveinsdelyk, openhartig te werk gaan. *Agir ſans déguiſement, avec franchiſe; aller rondement en beſogne.* ONBEDEKTHEID, ongeveinsheid, opregtheid. *Franchiſe, ſincérité, naïveté, ingenuité.* f.

ONBEDENKELYK. Adj. Niet te bedenken, ongelooflyk. *Inimaginable, inconcevable, incroyable.* Dat heeft hem onbedenkelyke moeyte, een onbedenkelyk geld gekoſt. *Cela lui a coûté des peines, des ſommes inconcevables, incroyables.* Het is onbedenkelyk, onbegrypelyk hoe hy 'er toe gekomen is. *Il eſt inconcevable, ſurprenant, on ne ſçauroit concevoir, comprendre comment il y eſt parvenu.* ONBEDENKELYKHEID, onbegrypelykheid. *Incompréhenſibilité, choſe inconcevable.* f.

ONBEDIENDE Sacramenten. *Des Sacrements qui n'ont pas été adminiſtrez.* De zieke ſturf ONBEDIEND, ongebiegd &c. *Le malade mourut ſans confeſſion, ſans avoir reçu les Sacrements.*

ONBEDREEVEN. Niet bedreeven, niet begaan. Een voorgenome, doch onbedreeve kwaad. *Un mal projetté, mais non executé.*

ONBEDREEVEN. Adj. Onervaren, onhandig. *Malhabile, maladroit, ſans experience, pas verſé, ſtilé, dreſſé.* Een onbedreeve werkman, een onbedreeve gast. *Un ouvrier malhabile, un homme maladroit, un malotru.* Een onbedreeve Dienſtmaagd. *Une Servante maladroite, toute neuve, une malotrue qui ne ſçait pas le menage.* ONBEDREEVENHEID, onervaerendheid. *Inexperience.* f. *Manque d'adreſſe.* m. *Lourdauderie.* f.

ONBEDURVEN of ONBEDORVEN. Onbedurve boeken, onbedurve vrugten. *Des livres, des fruits qui ne ſont pas gâtez, qui ſont bien conſervez.* Den onbedurven ſtaat des eerſten menſch voor den val. *L'état non corrompu, l'état d'innocence du premier homme avant la chute.*

ONBEDWELMD. Adj. Helder, onbeneveld, niet bedwelmt. *Clair, net, ſerain, pas offuſqué, embarraſſé.* Een onbedwelmd oordeel, verſtand. *Un jugement clair, net, ſerain, dégagé de nuages, exempt de préventions.* ONBEDWELMDHEID, helderheid van oordeel, van gedagte. *Clarté, netteté de jugement, beauté, ſolidité de penſées.* f.

ONBEDWINGELYK. Adj. ONBETEMMELYK. *Indomptable, qui ne peut être reprimé.* Een onbedwingelyke moed. *Un courage indomptable.*

ONBEDWONGEN. Adj. ONGEDWONGEN. Vrywillig. *Volontaire, libre, pas contraint, gêné.* Een onbedwonge belydenis. *Une confeſſion volontaire, libre, faite de franche volonté.* Een ONBEDWONGE, natuurlyke, klaare gedagte. *Une penſée libre, claire, naturelle, qui n'eſt point gênée.* ONBEDWONGEN, vryelyk ſpreeken. *Parler librement, reſolument.*

ONBEDYKT. Adj. Onbedykte Landen. *Des Terres qui ne ſont point renfermées dans des Digues, ſoutenuës de Digues.*

ONBE-EEDIGD. Adj. Een *onbe-eedigde* verklaaring. *Une depoſition qui n'eſt pas affirmée par ſerment.*

ONBEFAAMD. Adj. Een ONBEFAAMD, onvermaard Schryver. *Un Auteur peu celebre, peu connu.*

ONBEGAAFD. Adj. *Qui n'a pas de talent, qui n'eſt pas connement doué.* Een onbegaafde Predikant. *Un Miniſtre peu habile, peu eloquent, qui a peu de talents, peu de merite, de dons exterieurs.* ONBEGAAFDHEID in 't ſpreeken. *Manque d'eloquence.* m. *Incapacité.* f.

ONBEGEERLYK. Adj. Niet begeerlyk. *Pas déſirable, convoitable.* De onbegeerlyke aardſche goederen. *Les biens terreſtres très peu déſirables, peu dignes d'être déſirez, convoitez.* Alles met een ONBEGEERLYK, onverſchillig oog aanzien. *Regarder tous d'un oeil indiferent.*

ONBEGONNEN. Adj. Een ONBEGONNEN werk. *Un ouvrage qui n'eſt pas encore commencé.*

ONBEGRAAVEN. Adj. *Pas enterré.* Onbegraave lyken. *Des corps morts qui ne ſont pas enterrez, des morts privez de ſepulture.* Een ONBEGRAAVEN, onverſchanſt Leger. *Un Camp decouvert, non retranché.*

ONBEGREEPEN, niet BEGREEPEN, bevat. *Pas compris.* ONBEGREEPEN, onbepaald, ongevaar. *Autour de, à peu pres.* 't Koſt my zoo veel, een gulden vyf zes onbegreepen. *Cela me coute tant, cinq ou ſix frans plus ou moins.*

ONBEGRYPELYK. Adj. Onbevatlelyk. *Inconcevable, incompréhenſible.* Onbegrypelyke geheimen. *Des myſteres incompréhenſibles.* Onbegrypelyke domheid. *Bêtiſe inconcevable.* f. De ONBEGRYPELYKHEID van Gods oordeelen. *L'incompréhenſibilité des jugements de Dieu.*

ONBEHAAGLYK. Adj. ONAANGENAAM. *Deplaiſant, desagréable.* Onbehaaglyk nieuws, onbehaagelyke voorwaarden. *Des nouvelles, des conditions desagréables, deplaiſantes.*

ONBEHANDIGD. Adj. *Pas rendu.* Een onbehandigde brief. *Une lettre qui n'a pas été renduë.*

ONBEHANGEN. Adj. Bloot. *Nud, pas tendu.* De kamers zyn nog onbehangen. *Les chambres ſont encore nuës, ſans tapiſſeries.*

ONBEHOORLYK. Adj. & Adv. ONREDELYK, Ongeſchikt, onbetamelyk. *Malſéant, indecent, deraiſonnable, malhonnête.* Een onbehoorlyke reden, en behoorlyken eiſch. *Un diſcours malſéant, indecent, une demande malhonnête, deraiſonnable, injuſte.* ONBEHOORLYK, onbetaamelyk ſpreeken van den Godsdienſt. *Parler indecemment, avec irreverence de la Religion.* ONBEHOORLYKHEID, onredelykheid van den eiſch. *Injuſtice de la demande.* ONBEHOORLYKHEID, ongeſchiktheid van 't gedrag. *Indecence, malhonnêteté de la conduite.* f.

ONBEHOUWEN, ONBEHOUDEN. Adj. LOS, WILD. Onbezonnen. *Etourdi, volage, indiſcret, libertin, inſolent.* Hy is los en onbehouwen in al zyn doen. *Il eſt volage & etourdi en tout ce qu'il fait.* Een ONBEHOUWE, onbeſchofte, ongeſchikte reden. *Un diſcours indiſcret, inſolent, malhonnête.* ONBEHOUWENHEID, onbezonnenheid, ongeſchiktheid. *Etourderie, indiſcretion, inſolence.* f.

ONBEJAARD man; man die nog jong, nog oud is. *Homme d'entre deux ages.* ONBEJAARDHEID zie JONKHEID. *Jeuneſſe.* f.

ONBEKEERD. Adj. Onboetvaardig. *Pas converti, impenitent.* Een onbekeerde Zondaar. *Un pécheur impenitent, endurci.* God voor de ONBEKEERDE Volkeren bidden. *Prier Dieu pour les Peuples qui ne ſont pas encore convertis.*

ONBEKEERLYK. Adj. Niet te bekeeren, verhard in 't kwaad doen. *Endurci, impenitent.* Een onbekeerlyk hart

hart. *Un coeur endurci, incapable de compassion.* De ONBEKEERLYKHEID, verharding der Joden. *L'endurcissement, l'opiniâtreté des Juifs.*

ONBEKEND. Adj. & Subst. *Inconnu, ad.* Onbekend Land, onbekende waerheid. *Pays inconnu, verité inconnuë.* De gezondheid is een onbekende rykdom, schat. *La santé est un Thresor caché, inconnu.* Is 't u ONBEKEND, weet gy niet dat wy 'er samen geweest zyn? *Ignorez vous, ne sçavez vous pas que nous y avons été ensemble?* Daar kwam my een ONBEKENDE op zyde. *Un inconnu vint m'accoster.* Onbekend maakt onbemind: spr: *Il faut connoître avant que d'aimer.*

ONBEKLAAGD. Adj. *Pas regretté, plaint.* Onbeklaagde, onbetreurde zonden. *Des pechez desquels on n'a pas de regret, dont on ne se repent pas.* Zy is onbeklaagd in haar ongeluk. *Personne ne la plaint en son malheur.* ONBEKLAAGLYK. Adj. Niet te beklaagen. *Pas à plaindre, indigne d'être plaint, regretté.*

ONBEKLEED. Adj. *Nud.* Een *onbekleede* muur, wand *Un mur nud, un mur qui n'est pas revêtu, lambrissé, garni.*

ONBEKLEMD, LUGTIG. Vrolyk. *Joyeux, gay.* Een onbeklemd hart. *Un coeur gay, joyeux, qui n'est pas resserré.* ONBEKLEMDHEID van harte, lugthartigheid. *Gayeté, joye, bonne humeur, liberté d'esprit.* f.

ONBEKOMELYK. Adj. Niet te bekomen. *Qu'on ne sçauroit trouver, obtenir.* Naar onbekomelyke goederen snakken, verlangen. *Aspirer à des choses qu'on ne peut obtenir.*

ONBEKOMMERD. Adj. Gerust, onbezorgd. *Tranquille, sans souci, indolens.* Een onbekommerd gemoed. *Un esprit, une conscience tranquille, qu'aucun soin, souci n'inquiête, ne ronge.* Een onbekommerd, een geruste leven leiden. *Mener une vie tranquille, douce.* 't Is een onbekommerde Gast, een hartje zonder zorg. *C'est un Sans souci, un Roger bon temps.* De ONBEKOMMERDHEID, zorgeloosheid der Godlooze is yselyk. *La securité, tranquillité des Mechans est effroyable.*

ONBEKRAGTIGD. Adj. *Pas autorisé, ratifié.* Een onbekragtigd Verbond. *Un Traitté qui n'a pas été ratifié.*

ONBEKRAST. Adj. Onbekrast tinnegoed. *De l'etain qui n'est pas rayé.*

ONBEKROMPEN. Adj. *Pas gêné, resserré.* Dat komt uit een ONBEKROMPE beurs, ruime beurs. *Cela vient d'une bourse bien garnie, opulente; d'une main libérale.* Een ONBEKROMPE, ongedwonge geest. *Un esprit libre, degagé.* Een ONBEKROMPE schrift. *Une ecriture libre, qui n'est pas resserrée, gênée.* ONBEKROMPENHEID, ruimte, overvloed, mildheid. *Abondance, opulence, largesse.* f. ONBEKROMPENHEID, ongedwongenheid van gemoed, verstand. *Liberté, ouverture, etenduë d'esprit.* f.

ONBEKWAAM of ONBEQUAAM. Adj. Niet bekwaam. *Incapable, malhabile, peu propre, incongru, incommode.* Onbekwaam tot de Studie, tot den Oorlog zyn. *être incapable de l'Etude, peu propre à la Guerre.* Onbekwaame redenen, middelen gebruiken. *Employer des raisons peu propres, incongruës, des moyens peu propres, peu convenables.* De weelde maakt de menschen onbekwaam de Wetten te gehoorzaamen. *La volupté, la molesse rend les hommes incapables d'obéir aux Loix.* Een stomp mes is ONBEKWAAM tot snyden. *Un couteau emoussé n'est pas propre à couper.* Een ONBEKWAAM, een ongemakkelyk uur. *Une heure incommode, peu propre.* Een ONBEKWAAME, domme Redenaar. *Un Orateur malhabile, ignorant.* Een ONBEKWAAME, loompe knegt. *Un valet malhabile, maladroit.* De wyn maakt een mensch ONBEKWAAM; beneveld, bevangd een mensch. *Le vin rend un homme incapable de ses affaires, le vin offusque l'esprit.* ONBEKWAAMHEID, onhandigheid, botheid, domheid. *Incapacité, malhabilité, bêtise, ignorance, insuffisance, incongruité.* f. ONBEKWAAMLYK. Adv. Met onbekwaamheid. *Malhabilement, incongrûment, grossierement, avec incapacité.*

ONBELAST. Adj. Vry van lasten. *Exempt d'impots.* Waar vind men onbelaste Onderdaanen? *Où trouve-t-on des Sujets exempts d'impots?* Iets ONBELAST, zonder last zeggen. *Dire quelque chose de son chef, sans ordre, sans en avoir reçu commandement.*

ONBELEDIGD. Adj. Onbeledigde Reizigers. *Des Voyageurs qu'on n'offense, n'insulte point, auxquels on ne fait point d'outrages, d'avanies.*

ONBELEEFD. Adj. ONBESCHAAFD. Kwalyk opgevoed. *Incivil, malhonnête, brutal.* Een onbeleefd kind. *Un enfant incivil, mal appris, un petit brutal.* Een onbeleefde vraag. *Une demande incivile, malhonnête.* ONBELEEFD of ONBELEEFDELYK. Adv. Het is onbeleefd van hem gedaan. *Cela est malhonnête à lui, il en use, agit malhonnêtement.* Hy sprak hem onbeleefd, onbeleefdelyk aan. *Il lui parla incivilement, malhonnêtement, brutalement.* ONBELEEFDHEID, onbeschaafdheid, ruwheid. *Incivilité, impolitesse, brutalité.* f.

ONBELEEZEN. Adj. Onkundig. *Ignorant, non lettré.* Een onbeleeze gast, den onbeleezen hoop. *Un homme sans lettres, le vulgaire ignorant.*

ONBELEEGEN bier, vers bier. *De la biere fraichement brassée, percée.* ONBELEGEN brood. *Du pain qui n'est pas rassis, du pain tendre.*

ONBELEMMERD. Adj. Zonder belemmering. *Libre, debarrassé.* Een onbelemmerde, een vrye uitspraak. *Une prononciation libre, qui n'est point embarrassée.* ONBELEMMERD. Adv. Onbelemmerd voort vaaren in zyne bezigheid. *Continuer son occupation sans embarras, empêchement; Travailler, agir en toute liberté.* ONBELEMMERDHEID, vryheid. *Liberté, exemption d'embarras.* f.

ONBELOOND. Adj. Niet beloond. *Par recompensé, sans recompense.* Onbeloonde diensten. *Des services qui n'ont pas été recompensez, reconnus.*

ONBELUST. Adj. Niet belust. *Qui n'a point d'envie.* Een onbeluste zwangere vrouw. *Une femme grosse sans envies de quoi que ce soit.* ONBELUSTHEID. f. *Exemption d'envies de grossesse.*

ONBEMAGTIGD Slot, onbemagtigde Steden. *Chateau qui n'est pas encore pris, Villes qui ne sont pas encore prises.* ONBEMAGTIGDE, onvolmagtigde Voogd, Agent. *Tuteur, Agent sans autorisation.*

ONBEMAND. Adj. Onbemande schepen. *Des vaisseaux qui ne sont pas emmarinez, qui n'ont pas encore d'equipage, de Matelots.*

ONBEMIND. Adj. *Pas aimé.* Zig onbemind maaken by ieder een. *Se mettre mal dans l'esprit d'un chacun, se rendre haissable à tous le monde.*

ONBEMINNELYK. Adj. *Desagréable, pas aimable.* Een onbeminnelyk voorwerp. *Un objet qui n'est pas aimable, un objet desagréable.*

ONBEMUURD. Adj. *Non muré, pas enceint de murailles.* Onbemuurde Steden. *Des Villes non murées, des Villes ouvertes.*

ONBENEMELYK. Adj. *Inamissible, qu'on ne peut oter.* De onbeneemelyke Hemelsche goederen. *Les biens Celestes qu'on ne peut nous oter, dont on ne peut être privé.*

De

De onbeneemelyke Genade der Uitverkorene. *La Grace inamissible des Elus.* De ONBENEEMELYKHEID der Genade. *L'inamissibilité de la Grace.*

ONBENEVELD. Adj. ONBEDWELMD. Helder, klaar. *Serain, clair, pas offusqué.* Een onbenevelde lugt. *Un temps serain, un Ciel fin, un air libre, dégagé des nuages.* Een ONBENEVELD, een helder, een schrander verstand. *Un esprit serain, net, clairvoyant & distinct.* ONBENEVELDHEID, onbedwelmdheid van oordeel, verstand. *Serenité, clarté de jugement, d'esprit.* f.

ONBENYD. Adj. *Pas envié.* Wie is te gelyk vermoogend, ryk en onbenyd? *Qui est ce qui est à la fois puissant, riche & sans envieux?* Een onbenyd geluk. *Un bonheur qu'on n'envie point, auquel on ne porte point envie.*

ONBEPAALD. Adj. Niet bepaald. *Sans bornes, non limité, indefini.* Een onbepaald vermoogen, een onbepaalde magt. *Un pouvoir, une puissance sans bornes; un pouvoir non limité.* De onbepaalde ruimtens van de Waereld. *Les espaces sans bornes, non limitées du Monde.* Een ONBEPAALDE, een ruime zin, beteekenis. *Un sens vague, indefini, non limité; une signification vague, indefinie.* Het onbepaald lidtwoordje is EEN voor alle naamen in 't Nederduits: een man, een vrouw, een paard. *L'article indefini est* EEN *en Hollandois devant toutes sortes de noms.* De ONBEPAALDE Werkwyze: woord der Spraakkunde. *Le Mode infinitif: terme de Grammaire.* Een ONBEPAALD Werkwoord: een Werkwoord in den onbepaalden zin ter neder gesteld: als loopen, roepen, eeten. *Un Infinitif: un Verbe posé dans le Mode Infinitif: comme courir, crier, manger.*

ONBEPAALDELYK. Adv. Onbepaaldelyk, op eene onbepaalde wyze van iets spreeken. *Parler d'une chose indefinitivement, dans un sens vague, non limité.*

ONBEPROEFD. Adj. *Pas goûté.* Een opbeproefd geluk. *Un bonheur qu'on n'a point goûté, eprouvé.* Onbeproefde getrouwheid. *Fidelité non eprouvée, qui n'a pas été mise à l'epreuve.*

ONBEREEDEN. Adj. Een onbereede weg. *Un chemin qui n'est point frayé, battu, frequenté, par lequel il ne passe ni chevaux, ni voitures.* Een ONBEREEDE paard. *Un cheval qui n'est point dressé au manege, sur lequel personne n'a monté.*

ONBEREID. Adj. ONBEREIDE maaltyd. *Repas qui n'est pas preparé.* Onbereid op de Stoel klimmen. *Monter en Chaire sans être preparé, sans preparation.* ONBEREID leer. *Du cuir qui n'est point apprêté.* Een onbereide hoed, hoed zonder bereidsel. *Un chapeau sans apprêt.*

ONBEREISD. Adj. Een onbereisd mens. *Une personne qui n'a point voyagé, vû le Pays.*

ONBERISPELYK. Adj. & Adv. Onbestraffelyk. *Irreprehensible, irreprochable.* Een onberispelyk gedrag. *Une conduite irreprehensible, irreprochable.* Onberispelyke zeden. *Des moeurs irreprochables, sans reproches.* ONBERISPELYK leeven. *Vivre sans reproche, vivre d'une maniere qu'on ne peut blamer, censurer.* De ONBERISPELYKHEID der zeden, van 't leven. *L'irreprehensibilité des moeurs, de la vie.* Een ONBERISPT, onberispelyk leven. *Une vie irreprehensible, exempte de reproches.*

ONBEROEMD. Adj. ONBERUGT. Onbesaamd Een onberoemd Schryver. *Un Auteur sans reputation.* Ik kan ONBEROEMD gesprooken, zonder roem gesprooken zeggen dat... *Je puis dire sans vanité, sans me vanter que...*

ONBEROUWELYK. Adj. *Dont on n'a point de repentance, de regret.* De genade gifte van God zyn onberouwelyk. *Les graces, les faveurs de Dieu sont sans repentance, sont eternelles, immuables.* Eene ONBEROUWELYKE, opregte bekeering. *Une conversion, repentance sincere.* Onbezien ONBEROUWEN, luk of raak. spr: w: *Tout coup vaille, à tout hasard, hasard à la blanque, qu'il en arrive ce qu'il pourra.*

ONBERUGT. Adj. *Sans reputation, peu celebre.* Een onberugt, onbesaamd Veldoverste. *Un General sans reputation, de peu de renom.* ONBERUGTHEID. *Manque de reputation, de renommée.* m.

ONBESCHAAFD. Adj. Een onbeschaafde, ongeschaafde, ruwe plank. *Une planche rude, qui n'est pas rabottée.* Een ONBESCHAAFD, onbeleefd, plomp mensch. *Un homme incivil, impoli; une personne incivile, grossiere, rustique.* Onbeschaafde zeden. *Des moeurs impolies, grossieres, rustiques.* ONBESCHAAFDELYK. Adv. *Incivilement, avec impolitesse.* ONBESCHAAFDHEID, ruwheid van zeden, van styl. *Impolitesse, rusticité, grossiereté de moeurs, de style.* f.

ONBESCHAAMD. Adj. & Adv. SCHAAMTELOOS. *Effronté, sans pudeur, impudent, insolent.* Een onbeschaamd aangezigt, gelaat. *Un visage, un air effronté, insolent.* Een onbeschaamden eisch, een onbeschaamde reden. *Une demande insolente, effrontée; un discours impudent, malhonnête.* Een onbeschaamde hoer. *Une effrontee putain.* Hy heeft het my ONBESCHAAMD, ONBESCHAAMDELYK heeren liegen. *Il m'a dementi effrontément, insolemment, avec effronterie, impudence.* Zie die ONBESCHAAMDHEID eens aan! *Mais voyez cette effronterie, insolence, impudence!* Jou ONBESCHAAMDE! *L'effronté, l'effrontée, l'insolent, l'insolente!*

ONBESCHADIGDE goederen in 't Pakhuis brengen. *Mener, transporter au Magasin des marchandises qui ne sont point endommagées.*

ONBESCHEID, werd somtyds voor ONBESCHEIDENTHEID gezegt. Welk een ONBESCHEID, brutaalheid! *Quelle indiscretion, brutalité!*

ONBESCHEIDEN. Adj. Onbedagt, los, wild. *Indiscret, etourdi, immodeste.* Een onbescheide jongeling. *Un jeune homme indiscret, un jeune etourdi.* Een onbescheiden lever. *Un zele indiscret.* ONBESCHEIDELYK, onbedagtelyk van den Godsdienst, van de Overigheid spreeken. *Parler indiscretement, etourdiment de la Religion, du Magistrat.* ONBESCHEIDENTHEID, onbedagtheid, losheid. *Indiscretion, imprudence, legereté, etourderie.* f.

ONBESCHEIDEN. Adj Onklaar, verward. *Confus, embrouillé, embarrassé.* Een onbescheide kennis, denkbeeld ergens van hebben. *Avoir une connoissance, une idée confuse de quelque chose.* De voorwerpen ONBESCHEIDENTLYK, duisterlyk gewaar worden. *Appercevoir, découvrir les objets indistinctement, confusément.*

ONBESCHEIDEN, ONGEROEPEN ten Hove verschynen. *Paroître, se présenter à la Cour sans y être mandé, appellé.*

ONBESCHOFT. Adj. Subst. & Adv. Onbeleefd, boers, beestagtig. *Grossier, rustique, malhonnête, insolent, brutal.* Een onbeschoft mensch, kaerel. *Un homme grossier, malhonnête; un brutal, un insolent, un faquin.* Een onbeschofte taal voeren. *Tenir un langage malhonnête, insolent; maltraitter quelqu'un de paroles, brutaliser quelqu'un.* Jou ONBESCHOFTE! *L'insolent, l'insolente! le brutal, la brutale! le cheval de carosse, la grosse bouviere!* ONBESCHOFTELYK te werk gaan. *Agir malhonnêtement, brutalement, insolem-*

Digitized by Google

solemment. ONBESCHOFTHEID, boetsheid, plompheid. *Malhonnêteté, brutalité, insolence.* f.

ONBESCHONKEN. zie NUGTER. Men ziet hem zelden onbeschonken. *On le voit rarement à jeun, sans être pris de vin.*

ONBESCHREEVEN. Adj. Een onbeschreeve reis, onbeschreeven beleg. *Un voyage, un siege qui n'a pas eté decrit, dont on n'a point de relation ecrite, imprimée.* Het ONBESCHREEVE woord der Roomsgezinden: de inzettingen der Concilien en Pauzen, overleveringen der Monnikken &c. *La Parole non-ecrite, les Canons des Conciles & des Papes, la tradition des Moines &c.*

ONBESCHROOMD. Adj. & Adv. Schroomloos. *Tranquille, intrepide, sans peur, hardiment.* Een onbeschroomd gemoed, onbeschroomde ziel. *Un esprit, une ame tranquille, exempte de crainte.* Een onbeschroomde moed. *Un courage intrepide.* Ik zal u ONBESCHROOMD, onbeschroomdelyk bekennen dat... *Je vous avouerai hardiment que...* ONBESCHROOMDHEID, vrymoedigheid, schroomloosheid. *Hardiesse, assurance, tranquillite, intrepidite.* f.

ONBESCHRYFFELYK. Adj Niet te beschryven, onuitdrukkelyk, onuitspreekelyk. *Indicible, inexprimable.* Een onbeschryffelyke vreugd, onbeschryffelyke elende. *Une joye indicible, une misere inexprimable.*

ONBESEFFELYK. Adj zie ONBEGRYPELYK *Incompréhensible, inconcevable.* Een onbeseffelyk geheim. *Un mystere incompréhensible.*

ONBESLAAPEN. Een *onbeslaape* Dochter, Vryster; een Maagd. *Une Fille qui n'a point connu d'homme, une Pucelle, une Vierge.*

ONBESLAGEN of ONBESLAAGEN Adj. *Pas ferré.* Een onbeslagen paard. *Un cheval qui n'est pas ferré.* Onbeslagen neltels. *Des eguillettes non ferrees, sans ferrons.* ONBESLAAGEN kalk. *De la chaux qui n'est point gâchee, fusee.* Onbeslaagen meel *De la farine qui n'est point destrempée.* Onbeslaagen ten ys komen, ongereed, ongewapend iets hagchelyks onderneemen. *Entrer sur la glace sans être bien ferré; entrer en lice sans être bien preparé, armé.*

ONBESLECHT. Adj. Een ONBESLECHTE, onafgedaane zaak. *Une affaire qui n'est pas vuidée, terminee* Een ONBESLECHTE twist. *Une querelle, une dispute qui n'est pas ajustée, accordee, vuidée.*

ONBESMET. Adj. REIN. Zuiver. *Net, sans tache, pur.* Het onbesmette Lam Gods. *L'Agneau de Dieu sans tache* De onbesmette geboorte der H. Maagd. *La naissance immaculée de la Vierge.* Een ONBESMETTE, zuivere, gezonde lugt. *Un air sain, pur.* Een ONBESMET, rein gemoed. *Une conscience nette, pure, sans tache.* ONBESMETTE handen. *Des mains nettes, pures, sans taches, non souillées.* Zig onbesmet bewaaren. *Se conserver sans tache, sans souilleure, garder une conscience nette.* ONBESMETHEID, REINHEID van gemoed. *Pureté, nettete de conscience.* f. Een ONBESMETTELYKE reinigheid bewaaren. *Garder une pureté sans tache, qui ne peut être souillée.*

ONBESNEEDEN. Adj. & Subst. Niet besneeden naar de Joodse Wet. *Incirconcis.* De Jooden haaten alle ONBESNEEDE Volkeren, alle ONBESNEEDENE. *Les Juifs haïssent tous les Peuples incirconcis, tous les Incirconcis.* ONBESNEEDEN, verhard zyn van harte. Sch: spr: *être incirconcis, endurci de coeur.*

ONBESNOEYD. Adj. *Pas taillé.* Een onbesnoeyde Wyngaard, onbesnoeyde boomen. *Une Vigne qui n'est pas taillée, des arbres qui ne sont pas taillez.*

ONBESPRAAKT. Adj Niet wel ter Taal. *Peu eloquent, peu disert.* Een onbespraakt mensch, een onbespraakte tong. *Une homme peu eloquent, une langue peu diserte.* ONBESPRAAKTHEID. *Manque d'eloquence.* m.

ONBESPROOKEN. Adj. & Adv. ONBESTRAFFELYK. *Sans reproche, irreprehensible, irreprochable.* Een onbesprooken gedrag, leven. *Une conduite, une vie sans reproche, irreprehensible.* ONBESPROOKEN leeven. *Vivre sans reproche, irreprehensiblement.*

ONBESTENDIG. Adj. LOS. Onzeker, veranderlyk. *Passager, peu assuré, peu solide, inconstant, variable, changeant, irresolu.* Een ONBESTENDIG, wispeltuurig mensch. *Un homme changeant, variable, inconstant, irresolu, inegal, volage* Een ONBESTENDIG, ongestadig weer *Un temps variable, changeant.* ONBESTENDIGE vrindschap. *Amitie passagere, inconstante, peu solide.* ONBESTENDIGHEID, wispeltuurigheid, veranderlykheid. *Inconstance, legerete, inegalité.* f. *manque de solidité.* m. De ONBESTENDIGHEID, losheid van 't weer. *L'inconstance du temps.* f. *Le dereglement de la Saison.* ONBESTENDIGLYK. Adv. *Avec inconstance, inegalité, par caprice.*

ONBESTRAFFELYK. Adj. Niet bestraffelyk. *Irreprehensible, irreprochable, qui ne merite point de censure.* Een onbestraffelyk gedrag, leven. *Une conduite, une vie irreprehensible, irreprochable.* ONBESTRAFFELYKHEID. *Irreprehensibilité.* f.

ONBESTRAFTE en toomelooze kinderen. *Des enfans qu'on ne reprend point & qui s'echappent.*

ONBESTURVEN, Vers gedood wiltbraad. *Du gibier fraîs tué, qui n'est pas mortifié.* Een ONBESTURVEN Weduwnaar, werd gezegt van een man welkers vrouw afweezend, maar niet dood is. *Un homme veuf sans avoir perdu sa femme.*

ONBESUISD. Adj. & Adv. Wild, los, ongebonden. *Etourdi, evapore.* Een onbesuisd kind, onbesuisde jonge. *Un etourdi, un volage, un ecervelé, une tête a l'event.* Een ONBESUISD, woest leven. *Une vie libertine & dereglee.* ONBESUISD (onbesuisdelyk) en roekeloos aangaan. *Agir etourdiment & avec temerité.* ONBESUISDHEID, losheid, wildheid. *Etourderie.* f. *Libertinage, dereglement.* m.

ONBETAALD. Adj. *Pas payé.* Onbetaalde rekening, schuld. *Compte qui n'est pas payé.* m. *dette qui reste encore à payer.* f.

ONBETAMELYK. Adj & Adv. Ongevoeglyk, onbehoorlyk, onredelyk. *Malséant, indecent, malhonnête, deraisonnable.* Onbetamelyke woorden, gebaerden. *Paroles indecentes, malhonnêtes; gestes malhonnêtes, indecents.* ONBETAMELYKEN, onregtvaardigen eisch. *Demande deraisonnable, injuste.* Zig ONBETAAMELYK aanstellen. *Agir malhonnêtement, faire la bête* ONBETAAMLYKHEID, onbehoorlykheid, onredelykheid. *Malhonnêtete, injustice* f.

ONBETEMD. Adj ONBETEUGELD. *Indompté.* De onbetemde Scythen. *Les Scythes indomptez.* ONBETEMMELYK. Adj. *Indomptable* Een onbetemmelyke moed. *Un courage indomptable.*

ONBETEUGELD. Adj. ONBETEMD. Toomloos. *Indompté, effrené, non reprimé.* Onbeteugelde hartstogten. *Des passions indomptées, effrenées, dereglees.* Een onbeteugeld geweld. *Une violence non reprimée.*

ONBETEUTERD. Adj. ONBEVREESD. Onbeschroomd. *Pas deconcerte, sans crainte, assure, hardi, resolu.* Een onbeteuterd gelaat. *Une contenance assuree.* ONBETEUTERDHEID, onbevreesdheid. *Assurance, hardiesse, resolution, fermeté.* f.

ONBETIMMERD. Adj. *Vuide, sans maisons.* Daar zyn veel onbetimmerde plaatsen, ruimtens in die

Digitized by Google

Stad. *Il y a bien des espaces vuides dans cette Ville là.*

ONBETREEDEN. Adj. Een *onbetreede* weg. *Un chemin qui n'est pas battu, frequenté.*

ONBETREURD. Een *onbetreurde* dood. *Une mort qui n'a point été pleurée, regrettée.*

ONBETWIST. Een *onbetwist* Geloofs punct. *Un point, un article de Foy qui n'est pas contesté, debattu.* ONBETWISTELYK. Adj. Niet te betwisten. *Inconteſtable, indisputable.* Een onbetwistelyk recht, onbetwistelyke waarheid. *Un droit inconteſtable, indisputable, une verité inconteſtable.*

ONBEVAAREN. Adj. Een onbevaaren gast. *un homme qui n'a point hanté la Mer.* Onbevaare Matroozen. *Des Matelots qui n'entendent point la Marine.* De Tartarische Zee is nog ONBEVAAREN. *La Mer de Tartarie n'est pas encore hantée, frequentée.*

ONBEVALLIG. Adj. *Deplaisant, desagréable.* Een onbevallig weezen. *Un air deplaisant, une mine desagréable.* ONBEVALLIGHEID. *Mauvaise mine.* f. *Manque d'agrément.* m.

ONBEVATTELYK. Adj. zie ONBEGRYPELYK. *Inconcevable, incompréhensible.* ONBEVATTELYKHEID, onbegrypelykheid. *Incompréhensibilité.* f.

ONBEVATTELYK, kan ook in den zin van ONVERNUFTIG, DOM genomen werden. Een onbevattelyk mens *Un homme, une perſonne ſtupide, un lourdaud, un imbecile, une perſonne de dure conception.* ONBEVATTELYKHEID, domheid. *Stupidité, imbecilité, bêtiſe.* f.

ONBEVESTIGD. Adj. *Pas confirmé.* Een onbeveſtigde tyding. *Une nouvelle qui n'eſt pas confirmée.* Een onbeveſtigd Predikant. *Un Miniſtre qui n'a pas été inſtalé, qui n'a pas reçu l'impoſition des mains.*

ONBEVLEKT. Adj. REIN. Zuiver. *Sans tache, ſans ſouilleure.* Christus is het onbevlekte Lam. *J: Chr: eſt l'Agneau ſans tache.* Onbevlekte handen. *Des mains nettes.* Een onbevlekte ziel. *Une ame pure, un eſprit de candeur.*

ONBEVOEGD. Adj. Niet bevoegd. *Incompetent, ſans autorité.* Onbevoegde Rechters. *Des Juges incompetens.* ONBEVOEGDHEID. *Incompetence.* f. *Manque d'autorité.* m.

ONBEVOLEN. Adj. Een *onbevole* daad. *Une action qui n'a pas été ordonnée.*

ONBEVOLKT. Adj. *Deſert, inhabité.* Een onbevolkt Land. *Un Pays deſert, inhabité.* Onbevolkte Steden. *Des Villes deſertes, inhabitées, malpeuplées.*

ONBEVOORREGT. Adj. Een *onbevoorregt* werk. *Un ouvrage qui n'eſt point Privilegié, muni d'un Privilege.*

ONBEVRAGT. Adj. Onbevragt Schip. *Vaiſſeau qui n'eſt point chargé.*

ONBEVREESD. Adj. Onbeſchroomd, moedig. *Hardi, reſolu, aſſuré, intrepide.* Een onbevreesd gelaat. *Un air reſolu, une contenance aſſurée.* Een onbevreesde moed. *Un courage intrepide.* ONBEVREESDELYK. Adv. *Reſolument, hardiment, ſans peur.* ONBEVREESDHEID, onbeſchroomdheid. *Aſſurance, intrepidité.* f.

ONBEVREDIGD. Adj. *Non appaiſé.* Onbevredigde Godheid. *Divinité non appaiſée, Divinité courroucée.* f.

ONBEVRUGT. Adj. Eene *onbevrugte* vrouw. *Une femme qui n'eſt pas enceinte.*

ONBEVRYD. Adj. Van moeyte en zorgen onbevryd. *Non exempt de peines & de ſoins.*

ONBEWEEGLYK. Adj. Niet te beweegen. *Immobile, qui ne ſe peut mouvoir.* Onbeweeglyk als een rots in Zee. *Immobile comme un rocher dans la Mer.* Onbeweeglyke moed. *Courage ferme, inebranlable.* Onbeweeglyk in 't midden van 't gevaar. *Inebranlable, ferme, conſtant au milieu du danger.* Een ONBEWEEGLYK, ongevoelig, onmedogend hart. *Un coeur inſenſible, impiteyable.* De ONBEWEEGLYKHEID der Aarde beweeren. *Soutenir l'immobilité de la Terre.* De ONBEWEEGLYKHEID van den grondſlag. *La Solidité, fermeté du fondement.* De ONBEWEEGLYKHEID, ongevoeligheid, onmedogentheid van 't hart. *L'inſenſibilité, la dureté, l'inhumanité du coeur.*

ONBEWEEND. Adj. Onbeweende dood. *Mort qui n'eſt pas pleurée, regrettée.*

ONBEWIMPELD. Adj. & Adv. OPREGT. Eenvoudig. *Sans deguiſement, ſincere, ingenu, point fardé.* Een onbewimpelde belydenis, verklaaring, bekentenis. *Une confeſſion ingenuë, un aveu ſincere, une declaration ſincere, point fardée.* ONBEWIMPELD ſpreeken. *Parler ingenuëment, ſans detour.*

ONBEWOLKT. Adj. Een onbewolkte lugt, heldere lugt. *Un air ſerain, un Ciel fin, point chargé de nuages.*

ONBEWOOND. Adj. *Inhabité, deſert.* Een onbewoond Landt. *Un Pays inhabité, deſert.* De Ouden hebben de zengende Lugtſtreek ONBEWOONLYK geagt. *Les Anciens ont cru la Zone torride inhabitable.*

ONBEWUST. Adj. Onbekend. *Ignoré, caché.* Onbewuſte zaaken. *Des choſes ignorées, cachées, ſecretes.* Het is u niet onbewuſt hoe lang of... *Vous n'ignorez pas combien de temps.* Op dat niemand onze meening onbewuſt zy. *Afin que perſonne n'ignore notre intention.* ONBEWUSTHEID, onkunde. *Inadvertance, ignorance.* f. *Manque de connoiſſance.* m.

ONBEZAAYD. Adj. *Pas enſemencé.* Die Kamp, dat ſtuk Lands is nog onbezaayd. *Ce Champ n'eſt pas encore enſemencé* ONBEZAAYDE, onbebouwde, braakleggende Landen. *Des Terres incultes, en friche; des Landes.*

ONBEZADIGD. Adj. Los, wild. *Etourdi, immoderé.* Een onbezadigd, wild kind. *Un etourdi, etourneau, une tête à l'event.* ONBEZADIGDE gedagten. *Des penſées peu ſolides, volages.* ONBEZADIGDHEID, losheid, wildheid. *Etourderie, legereté, humeur volage.* f.

ONBEZEERD. Adj. Onbezeerd ryzen na den val. *Se relever après la chute ſans être bleſſé.*

ONBEZEGELD. Adj. Niet bezegeld. *Pas cacheté, ſcellé.* Een onbezegelde brief. *Une lettre qui n'eſt pas cachetée.* Een onbezegeld Patent. *Une Patente qui n'eſt pas ſcellée.*

ONBEZET. Adj. Een *onbezette* poſt, wagt. *Un poſte qui n'eſt pas occupé, gardé.*

ONBEZIELD. Adj. *Inanimé. ée.* Onbezielde ligchaamen, ſchepſelen. *Des corps inanimez, des créatures inanimées.*

ONBEZIEN. Adj. ONBEZOGT. Die Juffer wil hier *onbezien* blyven. *Cette Demoiſelle veut être icy* incognito, *ne veut point être vuë, recevoir de viſites.* Hy kogt het goed ONBEZIEN onberouwen; voetſtoots, rompſlomp, by den taſt, by den hoop. *Il acheta la marchandiſe à la boulevuë, en bloc & en tas, ſans l'examiner.*

ONBEZOEDELD. Adj. Onbezoedeld gemoed, onbezoedelde handen. *Coeur net, pur; des mains nettes, pures.*

ONBEZONNEN. Adj. & Adv. Onbedagt, onvoorzigtig. *Etourdi, imprudent, inconſideré.* Een onbezonne menſch. *Un homme imprudent, inconſideré, etourdi.* ONBEZONNEN te werk gaan. *Agir imprudemment, etourdiment.* ONBEZONNENHEID, onbedagtſaamheid. *Imprudence, etourderie.* f.

ONBEZORGD. Adj. Ontbloot, onvoorzien. *Negligé, pas*

Digitized by Google

pas muni. Een onbezorgd Kasteel, Slot. *Un Chateau degarni, negligé, qui n'eſt pas muni*. Een kind onbezorgd laaten. *Negliger un enfant, n'avoir point de ſoin d'un enfant*.

ONBEZORGD. Adj. & Adv. Zorgeloos, onbekommerd. *Sans ſouci, qui ne ſe met en peine de rien*. Een onbezorgd mens. *Un homme ſans ſouci*. Hy eet ONBEZORGD uit de korf. fig: *Il vit ſans ſouci, il prend le temps comme il vient, il mange toujours ſans ſe mettre en peine d'où il vient*. ONBEZORGDHEID, onbekommerdheid. *Securité*. f. *Manque de ſoin, de ſouci*. m.

ONBEZWAARD. Adj. *Exempt de droits*. Onbezwaarde goederen; goederen door geen tol &c. bezwaard. *Des marchandiſes qui ne ſont point chargées de droits*. Een ONBEZWAARD, een vry gemoed. *Une conſcience qui n'eſt point chargée, une conſcience libre, degagée de tous remords*.

ONBEZWEEKEN. Adj. MOEDIG. Standvaſtig. *Conſtant, ferme*. Een onbezweeken moed. *Un courage conſtant, ferme, inebranlable*.

ONBILLYK. Adj. & Adv. Onregtvaardig, niet billyk. *Injuſte, pas raiſonnable*. Een onbillyken eiſch. *Une demande, pretention injuſte, deraiſonnable*. Onbillyk handelen. *Agir injuſtement*. ONBILLYKHEID, onregtvaardigheid. *Injuſtice, choſe injuſte, deraiſonnable*. f.

ONBOETVAARDIG. Adj. *Impenitent, endurci dans le peché*. Een onboetvaardig zondaar. *Un pecheur impenitent*. ONBOETVAARDIGHEID. f. Verharding. *Impenitence*. f. *Endurciſſement*. m.

ONBRUIKBAAR. Adj. Niet te gebruiken. *Dont on ne peut ſe ſervir, faire uſage, impraticable*. Dat mes, dat boek is onbruikbaar. *On ne ſçauroit ſe ſervir de ce couteau, de ce livre*. De regen maakt de wegen onbruikbaar. *La pluye rend les chemins impraticables*.

ONBUIGLYK. Adj. ONBUIGSAAM. *Inflexible*. Het ſtaal is een onbuiglyk ſtof. *L'acier eſt une matiere inflexible, qu'on ne peut courber*. Het ONBUIGLYK woordje *by*, *op* &c. *La particule Indeclinable* près, ſur.

ONBUIGSAAM. Adj. ONGEDWEE. Halſterrig. *Inflexible, indocile, altier*. Een onbuigſaam hart. *Un coeur inflexible, indocile, altier*. ONBUIGSAAMHEID, halſterrigheid. *Inflexibilité, indocilité, humeur altiere, desobeiſſance, opiniâtreté*. f.

ONCE of ONS. Zeſtiende gedeelte van een pond. *Once*. f. De Paerlen en Diamanten werden by de once verkogt. *Les Perles & les Diamants ſe vendent à l'once*. Drie oncen Caſſia. *Trois onces de Caſſe*. De once der Apotheekers is het twaalfde van een pondt.

ONCHRISTELYK. Adj. & Adv. Niet Chriſtelyk, godloos. *Dereglé, pas Chretien*. Een Onchriſtelyk leven. *Une vie dereglée, Anti-Chretienne*. Onchriſtelyk leeven. *Vivre d'une maniere impie, contraire au Chriſtianiſme*. Iemand onchriſtelyk plaagen. *Tourmenter quelqu'un impitoyablement, cruellement*. ONCHRISTELYKHEID, ongeregeldheid, godloosheid, wreedheid. *Dereglement*. m. *Impieté, cruauté*. f.

ONCIERLYK. Adj. PLOMP, ONAARDIG. Onaangenaam. *Impoli, groſſier*. Een oncierlyke reden. *Un diſcours impoli, groſſier*.

ONCYNSBAAR. Adj. Vry van cyns gelden. *Exempt de tribut*. Vryen oncynsbaare Volkeren. *Des Peuples libres & non tributaires: & exempts de tributs*. ONCYNSBAARHEID, onafhankelykheid. *Independance*. f.

ONDANK. m. Ongenoegen, onvermaak. *Deplaiſir, mauvais gré*. m. *Ingratitude*. f. Doed het niet, gy zoud 'er ondank meé behaalen. *Ne le faites pas, on vous en ſçauroit mauvais gré, on vous payeroit d'ingratitude*.

ONDANKBAAR. Adj. Onerkennende. *Ingrat, meconnoiſſant*. Een ondankbaar menſch is een monſterdier. *Un homme ingrat, un ingrat eſt un monſtre*. De ONDANKBAARHEID is een haatelyke, verfoeyelyke ondeugd. *L'ingratitude eſt un vice haiſſable, execrable*. Zig ONDANKBAARLYK gedraagen, aanſtellen. *Se comporter d'une maniere ingrate, en uſer, agir avec ingratitude*.

ONDANKS. Adv. In weerwil, tegens dank. *Malgré, en depit de*. Hy moeſt 'er zyns ondanks uit ſcheiden. *Il fut contraint de ceſſer, de s'en deſiſter malgré lui*. Hy doet het t'elkens, ONDANKS, niet tegenſtaande al myn verbieden. *Il le fait à tout bout de champ, malgré, nonobſtant toutes mes deffenſes*.

ONDEEG. Adj. Onpaſſelyk, ziekelyk. *Incommodé, indiſpoſé*. Zyn vrouw is heel ondeeg, en dat hinderd hem geweldig. *Sa femme eſt fort incommodée, indiſpoſée, & cela le derange beaucoup*. Het is al ONDEEG, ondeegen, kwaalyk gedaan wat hy doet. *Tout ce qu'il fait eſt malfait, deplait, eſt mal reçu*.

ONDEELBAAR. Adj. *Indiviſible*. Een ondeelbaare ſtip. *Un point indiviſible*. Ondeelbaare vezelligchaamen. *Des atomes indiviſibles*. ONDEELBAARE goederen. *Des biens qui ne ſe peuvent diviſer, partager*. De ONDEELBAARHEID der vezelligchaamen. *L'indiviſibilité des atomes*. f.

ONDER. Adv. BENEDEN. Omlaag. *Sous, deſſous*. Het boek leid onder uw hand, 't mes leid onder de tafel. *Le livre eſt ſous votre main, le couteau eſt ſous la table*. Hy draagd 'er nog een camiſool, een hemdrok onder. *Il porte encore une veſte, une camiſole deſſous*. ONDER een gelukkige Planeet geboren zyn. *être né ſous une heureuſe Planete*. Hy heeft ONDER de Prins Eugenius gediend. *Il a ſervi ſous le Prince Eugene*. De Capitein ſtaat ONDER de Colonel. *Le Capitaine eſt ſous le Colonel; le Capitaine eſt ſubordonné au Colonel*. Veel volk, dienſtboden onder zig hebben. *Avoir bien des gens, du monde, des domeſtiques au deſſous de ſoy, dans ſa dependance, ſon ſervice*. Daar is eenig geheim ONDER verborgen. *Il y a quelque ſecret, quelque myſtere caché deſſous*. De Maan, de Zon is ONDER, *La Lune eſt couchée, le Soleil eſt couché*. Iets ONDER de waarde verkoopen. *Vendre quelque choſe au deſſous de la valeur*. Iets ONDER eede, met eede verklaaren. *Declarer quelque choſe ſous ſerment*.

ONDER. Met, by, ergens mede vermengd. *Avec, parmi, entre*. De brief, 't contract leid onder myne andere papieren. *La lettre, le contract eſt avec, parmi mes autres papiers*. Stel my ONDER 't getal, in 't getal uwer vrinden. *Mettez moy, comptez moy au nombre de vos amis*. Hy is de minſte ONDER de Broeders. *Il eſt le moindre d'entre les Freres*. Dat werd onder eerlyke luiden niet toegelaaten. *Cela n'eſt pas permis, cela ne ſe pratique point entre honnêtes gens*. Dat blyft onder ons. *Cela demeure entre nous*. ONDER of geduurende de Predikatie praaten. *Cauſer pendant le Sermon*. Hy drinkt gemeenlyk een glaasje ONDER de maaltyd. *Il boit d'ordinaire un coup de vin au repas, dans le repas*.

ONDER, werd nog in de volgende ſpreekwyzen gezegt. Hy durft onder zyn Vaders oogen niet komen, verſchynen. *Il n'oſe paroître ſous les yeux de ſon Pere*. Onder het Kruis preedigen. *Prêcher ſous la Croix, prêcher au haſard de ſa vie*. Onder 't juk buigen. *Plier ſous le joug*. Iemand onder ſchyn van vrindſchap bedriegen. *Tromper quelqu'un ſous ombre, ſous pretexte d'amitié*. Die Obligatie beruſt ONDER my, is in myn vermogen. *Cette Obligation, Promeſſe eſt entre mes*

Digitized by Google

mains. Van boven en van ONDER loſſen. *Se decharger, vuider par haut & par bas.* Dat paard loopt wel ONDER de man. *Ce cheval obéit bien au Cavalier; ce cheval eſt docile, facile à gouverner.* ONDER Admiraal. *Vice Admiral.* Het ONDER of NEDERGRAAFSCHAP van Bentheim. *La partie inférieure du Comté de B:* Hy moet 'er ONDER, hy moet het gewonnen geeven. *Il faut qu'il cede, qu'il ſuccombe.* Wat wilt gy 'er ONDER verzetten, verwedden? *Que voulez vous mettre bas, que voulez vous parier?* Een huis, een beeld ONDER de voet haalen, afbreeken, afwerpen. *Abbattre une maiſon, une ſtatué; jetter une maiſon, une ſtatuë par terre.* ONDER de voet raaken, omtuimelen. *Tomber à bas, tomber à la renverſe.* ONDER de voet ſchieten. *Tuer, mettre, coucher ſur le carreau* 't Stuk koſt my tien ſtuivers ONDER malkander, 't een door 't ander gerekend. *La piece me coute dix ſous l'une portant l'autre.*

ONDER AAN. Adv. BENEDEN. *En bas, au bas.* Den Afgezant wierd onder aan de trappen ontfangen *L'Ambaſſadeur fut reçu au bas de l'eſcalier.* Ceſar wierd ONDER aan de keel gekwetſt. *Ceſar fut bleſſé au bas de la gorge.* De Adelyke Romeinen, de Roomſe Ridders vermogten een goude ring aan de wysvinger en een purpere rand onder aan hunne Tabbaerden te draagen. *Les Chevaliers Romains avoient la permiſſion de porter un anneau d'or à l'index & un bord de pourpre au bas de leurs Robes.*

ONDERAARSCH. Adj. *Soûterrain.* Een onderaardſche wandelweg. *Un paſſage ſoûterrain, une galleriе ſoûterraine.* De ONDERAARDSCHE, helſche Geeſten. *Les Eſprits ſoûterrains, infernaux.* Het ONDERAARDSCHE Ryk, Plutós Ryk. *L'Empire ſoûterrain, infernal.*

ONDERANDEREN. Adv. Hy vertelde ons onder anderen, onder andere zaaken hoe hy op de Cleefſe reis gevaaren is. *Il nous conta entre autres ce qui lui eſt arrivé dans ſon voyage de Cleves.*

De ONDERBAAS of 't ONDERZETSEL van een pylaar. *Le ſoubaſſement d'une colomne.* Hy is den ONDERBAAS, de klopdraager in dat gevecht geweeſt. *Il a été le plus fort, il a porté les coups dans ce combat.*

De ONDERBEUL. Beulsknegt *Le Valet du Bourreau.*

ONDERBINDEN. v. a. Van onderen binden. *Lier par embas.* Een kraamvrouw onderbinden. *Bander une accouchée.*

ONDERBLYFSEL. n. Dat kind is een *onderblyſſel*, groeyd niet. *Cet enfant demeure toujours petit, ne profite, ne croit point.*

ONDERBLYVEN. v. n. *Demeurer deſſous, ſe tenir caché, couvert.* De Zon blyft 's Winters lang onder. *Le Soleil reſte longtemps ſous l'Horiſon en Hyver.* Hy zal 'er ONDER BLYVEN, onder bezwyken. *Il ſuccombera.* Boom die, kind dat onderblyft, klein blyft. *Arbre, Enfant qui a de la peine à venir, à croître.*

ONDERBRENGEN. v. a. OVERHEEREN. Overwinnen. *Conqueſter, ſubjuguer, reduire.* Veele Landen, veele Volkeren onderbrengen. *Conqueſter beaucoup de Pays, ſubjuguer beaucoup de Peuples, de Nations.* Scipio den ONDERBRENGER van Carthago. *Scipion le Conquerant, Vainqueur de Carthage.* De ONDERBRENGING, het ONDERBRENGEN van 't Ryk der Perſien door Alexander. *La conquête, la reduction de l'Empire des Perſes par Alexandre.*

ONDERBROEK. m. *Caleçon.* m. Een linnen, leeren onderbroek. *Un caleçon de toile, de cuir.*

ONDERBUIGEN. v. n. Buigen onder. *Plier, flechir, ſe ſoumettre.* De Franſchen buigen ligt onder hun Vorſt. *Les François plient, flechiſſent facilement ſous leur Prince.* De vrouw moet onder den man buigen. *Il faut que la femme ſe ſoumette au mari.*

ONDERBUIK. m. Hy wierd in den *onderbuik* gekwetſt. *Il fut bleſſé au bas ventre, dans le bas ventre.*

ONDERDAAGS. Adv. Dezer dagen, onlangs. *Ces jours paſſez, l'autre jour.* Ik hoorde onderdaags zeggen dat hy de Bruigom was. *J'entendis dire ces jours paſſez, l'autre jour qu'il ſe marioit, s'alloit marier.*

ONDERDAAN, ONDERZAAT. *Sujet.* De getrouwe Onderdaanen loonen, de oproerige Onderdaanen ſtraffen. *Recompenſer les Sujets fidelles, punir les Sujets rebelles.*

ONDERDAANIG. Adj. & Adv. Nedrig, onderworpen, gehoorzaam. *Humble, ſoumis, obéiſſant, ſujet.* Een onderdaanig verzoek, onderdaanige gehoorzaamheid. *Une humble requeſte, obéiſſance ſoumiſe* Paulus gebied de vrouwen haare mans onderdaanig te zyn. *Saint Paul commande aux femmes d'être ſoumiſes, ſujettes à leurs maris.* Uw onderdaanige Dienaar. *Votre très humble Serviteur.* Iemand ONDERDAANIG verzoeken te willen gehengen... *Prier humblement quelqu'un de vouloir permettre...* De ONDERDAANIGHEID, nedrigheid paſt den armen. *L'humilité convient aux pauvres.* De ONDERDAANIGHEID der vrouwen aan hare mans, de onderdaanigheid der Onderzaten aan hunne Heeren. *La ſoumiſſion des femmes envers leurs maris, des Sujets à l'egard de leurs Maîtres.* ONDERDANIGLYK. Adv. Met onderdaanigheid. *Humblement, avec humilité, ſoumiſſion.*

ONDERDOMPELEN. v. a. ONDERDUIKEN. *Plonger, enfoncer, mettre deſſous.* Iemand onderdompelen, onder 't water dompelen. *Plonger, enfoncer quelqu'un dans l'eau.* Een doode, een lyk ONDER DOMPELEN, onder de aarde ſteeken. *Enterrer un corps, le fourrer dans un trou.*

ONDERDOUWEN, ONDERDUUWEN. v a. *Pouſſer, enfoncer deſſous.* Douwd het 'er maar onder. *Pouſſez le, enfoncez le ſeulement, fourrez le ſeulement deſſous.*

ONDERDRUKKEN. v. a. Prangen, kwellen, plaagen. *Oppreſſer, opprimer, vexer.* Het Volk onderdrukken. *Oppreſſer, opprimer, tyraniſer le Peuple.* De waarheid onderdrukken. *Opprimer la verité, faire violence à la verité.* ONDERDRUKKER, Pranger, geweldenaar des Volks. *Oppreſſeur, Exacteur, Tyran du Peuple.* ONDERDRUKKING, verdrukking, kwelling, dwingelandy. *Oppreſſion, exaction, tyrannie, violence, vexation.* f.

ONDERDUIKEN. zie DUIKEN. Het hoofd onder duiken, duiken in 't water &c. *Plonger, baiſſer la tête dans l'eau.* De Zon begind ONDER te DUIKEN, onder te gaan. *Le Soleil ſe cache ſous l'Horiſon, le Soleil commence à ſe coucher.*

ONDER EEN. Adv. Onder malkander. *Pêle mêle, l'un avec l'autre, enſemble, en un tas.* Zy drongen onder een in de Kerk. *Ils entrerent pêle mêle dans l'Egliſe.* Doet al die kruiden onder een. *Mettez toutes ces herbes, drogues enſemble; mêlez ces herbes, drogues les unes avec les autres.* Alles ONDER EEN MENGEN. *Mêler, entremêler, brouiller tout, l'un avec l'autre, mettre tout pêle mêle.*

ONDEREN. Van ONDEREN oprellen. *Compter par embas, en remontant.* Van onderen op rabraaken, beenen en armen eerſt ſtukken ſlaan. *Rouer, rompre par embas, rompre jambes & bras avant que de donner le coup de grace.* Van onderen, bekend geroep als men iets aflaat, uit het venſter gooyd &c. *Gare paſſants! prenez garde à ce qui vient d'enhaut!* Op dit woord werd:

Digitized by Google

Deze koû, dit geure weer houd alles onder. *Ce froid, ce rude temps empêche les biens de pouſſer, de ſortir de terre.* Een andermans goed ONDER zig HOUDEN, aan zig houden. *Tenir les biens d'un autre ſous ſoy.* De ONDERHOUDERS, nakomers van Gods Wet. *Les obſervateurs, de la Loy de Dieu.* De ONDERHOUDING, 't onderhouden van een Vloot koſt een hoope geld. *L'entretien, l'entretenement d'une Flotte coute bien de l'argent.* Den arbeid, de wandeling doet veel tot onderhouding der gezondheid. *Le travail, la promenade contribuë beaucoup à l'entretien, la conſervation de la ſanté.* De ONDERHOUDING, nakoming der Vrede, van Gods Geboden. *L'obſervation de la Paix, des commandements de Dieu.*

ONDERHUIS. n. Een onderhuis te huur. *Portion baſſe d'une maiſon à louer, appartement bas à louer.*

ONDERHUUREN. v. a. Heimelyk huuren. *Louer en cachette.* Een huis onderhuuren. *Louer en cachette* ou *ſous main la maiſon qu'un autre occupe.* Het ONDERHUUREN der huizen gaat nu luſtig in zwang. *C'eſt la grand' mode à préſent de louer les maiſons ſous main, en cachette, par voye de Courtiers.*

ONDERKENNEN. v. a. Onderſcheiden, bekennen. *Diſcerner, diſtinguer.* In de ſchemeravond heeft men moeyte om de voorwerpen te onderſcheiden. *à l'entre chien & loup, à la brune on a peine à diſcerner, diſtinguer les objets.*

ONDERKEURS. De Meyd was in haar ONDERKEURS, onderlyfje. *La Servante etoit en corſet, n'avoit que ſon corſet.*

ONDERKIN. Tweede kin. *Second menton.* m. De onderkin *of* kwab der inwoonders der Alpen. *La goitre des habitans des Alpes.*

ONDERKLEED. n. Onderrok, kamiſool. *Camiſole, chemiſette* ou *veſte.* f. Ik vond hem in zyne onderkleeren, nagtkleederen. *Je le trouvai en chemiſette & en valeçon, en ſon deshabillé.*

ONDERKONING. De Onderkoning van Napels, van Sicilien. *Le Vice-Roy de Naples, de Sicile.* Mevrouw de Onderkoninginne. *Madame la Vice-Reine, l'Epouſe du Vice-Roy.* De voorregten van 't ONDERKONINGSCHAP. *Les privileges de la Vice-Royauté.*

ONDERKOOPEN. v. a. Heimelyk koopen. *Acheter en ſecret, ſous main.* Een land, een huis onderkoopen. *Acheter une terre, une maiſon ſous main, en cachette.*

ONDERKOOPMAN. Voor Onder-Koopman naar Indiën vaaren. *Aller aux Indes en qualité de ſecond Marchand.*

ONDERKOUSSEN. Wolle onderkouſſen. *Des bas de deſſous de laine.* Linne onderkouſſen. *Des chauſſettes, des bas de toile qu'on porte deſſous ceux de deſſus.*

ONDERKRUIPEN. v. a VERRASSEN. Onderſteek doen. *Supplanter, ſurprendre, tromper.* Jacob wiſt fyntjes zynen Broeder Eſau te onderkruipen. *Jacob ſçut ſupplanter habilement ſon Frere Eſaü.* Hy zoekt u maar te onderkruipen, den voet te ligten. *Il ne cherche qu'a vous ſupplanter, deniaiſer, ſcouper l'herbe ſous le pied.* De liſten van den ONDERKRUIPER ontdekken, ontgaan. *Decouvrir, eviter les ruſes du Supplantateur.* 't Is een ſchelmagtige ONDERKRUIPING, een ſchelmagtig bedrog. *C'eſt une inſigne ſupplantation, ſupercherie, tromperie.*

ONDERLAAG van een bed *Enfonceure.* f. *Fonds de lit.* m. De ONDERLAAG of onderſte laag van 't Scheeps geſchut. *La batterie d'en bas du vaiſſeau.* De onderlaag hebben, aan ly zyn. fig: *Avoir du deſſous, du pire, être battu de l'oiſeau.*

ONDERLAATEN. v. a. zie NALAATEN. Ik heb niet konnen onderlaaten u te zeggen dat... *Je n'ai pû m'empêcher, differer davantage de vous dire que...*

ONDERLEGGEN. v. n. Leggen onder. *être deſſous, couché deſſous.* In 't worſtelen, in 't vechten onderleggen. *être jetté à bas, tomber, être vaincu dans la lutte.* Die weiden LEGGEN 's Winters ONDER, onder water. *Ces prairies ſont inondées, ſont ſous l'eau en Hyver.* Leggen onder 't gebied, leggen in 't gebied van Haerlem, van Leiden. *être dans la dependance, Juriſdiction de Haerlem, de Leide.* Hy moet ONDER LEGGEN, bezwyken. *Il faut qu'il ſuccombe, ſe ſoûmette.* Iets voorzigtig ONDERLEGGEN, beleggen, onderneemen. *Entreprendre quelque choſe ſagement.*

ONDERLEGGER of LEGGER. Groot, plat en laagboordig vaartuig, geſtel, om de ſchepen die men op zy haald en kalfateid op te houden. *Ponton.* m. *Grand bateau plat & de bas bord qui ſert à ſoûtenir les vaiſſeaux qu'on met ſur le coté pour les carener &c.*

ONDERLEID. Adj. Voorzien. *Fourni, garni.* Hy is wel onderleid van linnegoed. *Il eſt bien fourni, bien garni de linge.*

ONDERLING. Adj. & Adv. Wederzyds. *Mutuel. elle, reciproque.* Onderlinge liefde, vrindſchap. *Amour mutuel, amitié mutuelle.* Malkander ONDERLING, wederzyds beminnen, lief hebben. *S'aimer mutuellement, reciproquement.*

ONDERLOOPEN. v. n. Overvloeyen. *S'inonder, être inondé.* De kelder loopt onder. *La cave s'inonde, il entre, il vient, il s'amaſſe de l'eau dans la cave.* Dat die Dyk brak alle die ſchoone Landeryen zouden onderloopen. *Si cette Digue rompoit toutes ces belles Terres, Campagnes ſeroient inondées, ſubmergées.* De oneigentlykheid dezer ſpreekwyzen toond de onwederſtaanlyke magt van 't Gebruik.

ONDERLYF. n. In 't onderlyf, onderſte gedeelte van 't lyf gekwetſt werden. *être bleſſé au bas du corps, au deſſous de la ceinture.*

ONDER MALKANDER. Adv. *L'un parmi l'autre, pêle mêle.* Alles is onder malkander gemengd, verward. *Tout eſt mêlé, brouillé enſemble; tout eſt pêle mêle.* Deeld de koek onder malkander. *Partagez le gateau, le pain d'epice entre vous autres.*

ONDERMEESTER. Tweede Meeſter. *Sous-Maître.* Een gaauw Ondermeeſter raakt 'er wel haaſt boven. *Un habile Soû-Maître ſe pouſſe, s'avance bientôt, devient bientôt Maître en chef.*

ONDERMYNEN. v. a. ONDERGRAAVEN. *Miner, ſous miner, creuſer, ſapper.* Een Bolwerk, de Stads muur ondermynen. *Miner, ſapper un Baſtion, la muraille d'une Ville.* De gronddſlagen van den Staat, van den Godsdienſt ONDERMYNEN, ondergraaven. fig: *Sapper les fondements de l'Etat, de la Religion.* ONDERMYNER, Ondergraaver. *Mineur, Sappeur.* ONDERMYNER, tegenwroeter, tegenſtreevo[illegible] *mineur, concurrent.*

ONDERNEEMEN. v. a. ONDERSTAAN. Beſtaan. *Entreprendre, tenter.* Een reis, een werk, een oorlog onderneemen. *Entreprendre un voyage, un ouvrage, une guerre.* Niets boven zyn vermoogen onderneemen. *N'entreprendre rien au deſſus de ſes forces.* Die te veel onderneemd blyft 'er in ſteeken, voerd kwaalyk uit. *Celui qui entreprend trop echoue, qui trop embraſſe mal etreint.* ONDERNEEMER, aanneemer van 't werk. *Entrepreneur de l'ouvrage.* ONDERNEEMING. f. Beſtaan, voorneemen. *Entrepriſe.* f. Een hagchelyke, een zwaare, ſtoute, Helddaadige onderneeming. *Une entrepriſe haſardeuſe, difficile, hardie, Heroique.*

ON-

Digitized by Google

Digitized by Google

treprendre le siege d'une Ville. Hy had ONDERSTAAN hem te beſtraffen. *Il avoit entrepris de le censurer.* Dat is een ſtout ONDERSTAAN, beſtaan. *C'eſt une entrepriſe hardie.* Na het onderſtaan van zulk een hagchelyk beleg. *Après l'entrepriſe d'un ſiege ſi hazardeux.*

ONDERSTAANDE. De *onderſtaande* rekening beloopt, bodraagd... *Le compte cy-deſſous ſe monte à...* Het ONDERSTAANDE is copy myner voorige. *Ce que deſſous eſt copie de ma précedente.*

ONDERSTAND. m. By ſtand, rugſteun. *Secours.* m. *Aſſiſtance, Aide.* f. Iemand onderſtand doen, te hulp komen. *Secourir, aſſiſter quelqu'un; venir au ſecours, à l'aide de quelqu'un.* Onderſtand in manſchap, aan geld. *Secours, aſſiſtance d'hommes; ſecours d'argent, ſubſide.* De Staat heeft nieuwe ONDERSTANDGELDEN, onderſtand penningen van doen. *L'Etat a beſoin de nouveaux ſubſides, de nouvelles finances.* ONDERSTANDSCHULDIGE Onderdaanen. *Des Sujets obligez de fournir des ſubſides.*

't ONDERSTE, onderſte deel van iets *Le deſſous, la partie inferieure de quelque choſe.* De onderſte lip, onder lip. *La levre inferieure.* De onderſte kaart. *La carte de deſſous, la derniere carte.*

't ONDERSTE BOVEN. Een Rok *'t onderſte boven* zetten. *Mettre une jupe le haut en bas.* Alles 't ONDERSTE BOVEN ſmyten, werpen. *Mettre tout ſens deſſus deſſous.*

ONDERSTEEK. Bedrog. *Supercherie, ſupplantation.* f. Iemand onderſteek doen, iemand den voet ligten. *Faire une ſupercherie à quelqu'un; ſupplanter, duper, deniaiſer quelqu'un.*

ONDERSTEEKEN. v. a. Steeken onder. Zyne voeten onderſteeken, onder 't dek ſteeken &c. *Mettre ſes pieds ſous la couverture.* De beſte Soldaaten ONDERSTEEKEN, onder zwakke Compagnien, Regimenten ſteeken. *Incorporer les meilleurs Soldats dans les Compagnies, les Regiments foibles.* 't Is ONDERSTEEKEN, beſteeken werk. *C'eſt une affaire premeditée, concertée.*

ONDERSTEEKER of **ONDERSTEEKSEL.** Onderſteek bekken. *Baſſin.* m De zieke vraagd den nderſteeker, 't onderſteekſel. *Le malade demande le baſſin.*

ONDERSTEEKING van een verzwakte Compagnie, verzwakt Regiment in een ander dat op de been blyft. *Reduction, incorporation d'une Compagnie, d'un Regiment foible dans un autre qui demeure en pied.*

ONDERSTELLEN. Vooronderſtellen *Suppoſer, poſer en fait.* Indien men ſlechts wil onderſtellen dat ieder ligchaam zyn grond begin in zig beſluit. *Si l'on veut ſeulement ſuppoſer que chaque individu renferme ſon principe en ſoy.* Hoe veel dingen op valſche ONDERSTELLINGEN beruſten, weeten de geene die .. *Combien il y a de choſes fondées ſur de fauſſes ſuppoſitions, c'eſt ce que ſçavent ceux qui...*

ONDERSTEUNEN. v. a. STUTTEN. Onderſchraagen. *Soûtenir, appuyer, etayer.* De Pylaaren dienen om 't dak, de Ruitery om 't Voetvolk te onderſteunen. *Les piliers, les colomnes ſervent à ſoûtenir le toit; la Cavalerie ſert à ſoûtenir, appuyer l'Infanterie.* Malkander ONDERSTEUNEN, helpen, begunſtigen. *Se ſoûtenir, s'entr'aider, ſe prêter la main les uns les autres.* ONDERSTEUNING, ONDERSTEUNSEL, onderſchraaging, ſtut. *Soûtien, ſupport, appui.* m.

ONDERSTUTTEN. v. a. ONDERSTEUNEN. Onderſchraagen *Soûtenir, appuyer, etayer.* Iemand die moeyte heeft in 't gaan onſterſtutten. *Soûtenir quelqu'un qui a peine à marcher.* ONDERSTUTTING. f. ONDERSTUTSEL. n. *Soûtien, appuy.* m.

ONDERSTUURMAN. Tweede Stuurman. *Second Pilote.* Voor Onderſtuurman naar Indien vaaren. *Aller aux Indes en qualité de Second Pilote.*

ONDERTASTEN. Iemand diep *ondertaſten*, ondervraagen. *Queſtionner, interroger quelqu'un à fonds.* Een zaak diep ONDERTASTEN, onderzoeken. *Examiner une choſe, s'informer d'une choſe a fonds.*

ONDERTEEKEND. Een ONDERTEEKEND, *of liever*, ondergeteekend Connoſſement. *Un Connoiſſement ſigné.* De onderteekende Getuigens. *Les Temoins ſouſſignez.*

ONDERTEEKENEN. v. a. ONDERSCHRYVEN. *Signer, ſouſſigner.* Een Huwelyks Contract, een Obligatie onderteekenen. *Signer un Contract de Mariage, ſigner une Promeſſe.* ONDERTEEKENING. *Signature.* f. *Seing.* m.

ONDERTROUW. f. Huwelyks ſluiten. *Fiançailles.* f. pl. *Engagement des deux futurs conjoints.* m. De ondertrouw der Grooten geſchied door Afgezanten. *Les Fiançailles des Grands ſe font par Ambaſſadeurs.*

ONDERTROUWD. Verloofd. *Fiancé, ée, accordé, ée; engagé ſolemnellement.* De ondertrouwde geluk gaan wenſchen. *Aller feliciter, complimenter les Fiancez, les Accordez.*

ONDERTROUWEN. v. a. Trouw belooven. *Fiancer, promettre foy de Mariage.* Een ryke Juffer ondertrouwen. *Fiancer une riche Demoiſelle, ſe fiancer à une riche Demoiſelle.* De Minnaar en Minnaares ONDERTROUWEN, plechtelyk aan malkander verbinden. *Fiancer l'Amant & l'Amante, les lier ſolemnellement enſemble.* De ONDERTROUWING, de ondertrouw geſchiede in tegenwoordigheid van 't gantſe Hof. *Les fiançailles ſe firent, la concluſion du Mariage ſe fit en preſence de toute la Cour.*

ONDERTUSSEN. Adv. Middelerwyl. *Cependant, en attendant.* Wy zitten hier warmpjes en wel, maar ondertuſſen werd het laat. *Nous ſommes ici chaudement & à notre aiſe, mais cependant il ſe fait tard.* Eet, ſpeel maar aan ondertuſſen. *Mangez, jouez toujours en attendant.* Gy had my veel belooft, en ONDERTUSSEN, en nogtans geeft gy my niet met al. *Vous m'aviez promis bien des choſes & cependant, & pourtant vous ne me donnez rien.*

ONDERVANGEN, ONDERSTEUNEN. Een maſt ondervangen. *Soutenir, etayer un mât.* Malkander ONDERVANGEN, *of liever*, vervangen. *Se relayer l'un l'autre.*

ONDERVINDEN. v. a. BEPROEVEN. Leeren. *Eprouver, experimenter.* Die lang in de Waereld, in de ruime verkeering leeft, kan veel ondervinden. *Celui qui vit long temps dans le grand Monde peut eprouver, experimenter beaucoup.* De ONDERVINDING is de Leermeeſteres der Konſten. *L'experience eſt la Maitreſſe des Arts.* Ik weet het by ondervinding. *Je le ſçai par experience, pour l'avoir experimenté, eprouvé.*

ONDERVRAAGEN. v. a. Vraagswyze onderzoeken. *Interroger, queſtionner, s'informer en demandant.* Een kind over de Geloofs puncten ondervraagen. *Interroger un enfant ſur les points de Croyance.* Een knegt over 't geen hy gedaan, gezien heeft ondervraagen. *Interroger, queſtionner un valet ſur ce qu'il a fait, qu'il a vû.* Met ondervraagen word men wys. ſpr: *On devient ſage à force de queſtionner, interroger les gens: qui langue a, à Rome va.* ONDERVRAAGER, een die diep ondervraagd, te nieuwsgierig is. *Un queſtionneur, une perſonne qui s'informe trop curieuſement.* ONDERVRAAGING, vraagswyze verhooring. *Interrogation, queſtion, demande exacte.* f.

ON-

Digitized by Google

ONDERWATER leggen, ſtaan, **OVERSTROOMD** zyn. *être inondé, ſubmergé, ſous l'eau.* Al die Weylanden leggen, 's Winters, onder water. *Toutes ces Prairies ſont inondées, en Hyver.* Een ſchoot onder water krygen. *Recevoir un coup ſous l'eau.* Dit kan ook fig: verſtaan werden.

ONDERWEEG, ONDERWEGE. Onderweg. Adv. Wy zullen wat ruſten, wat ſchaffen onderweeg. *Nous nous repoſerons un peu, nous mangerons un morceau en chemin.*

ONDERWERP. n. **STOF.** Voorwerp. *Sujet, objet.* m. *Matiere.* f. Gods goedheid behoorde het voornaamſte onderwerp onzer bedenkingen te zyn. *La bonté de Dieu devroit être le principal ſujet de nos reflexions, la principale matiere de nos meditations.* 't Menſchelyk ligchaam is 't **ONDERWERP**, 't voorwerp der Geneeskunde. *Le corps humain eſt le ſujet, l'objet de la Medecine.* De hoedanigheid, het toeval van 't **ONDERWERP**, van de zelfſtandigheid onderſcheiden. *Diſtinguer la qualité, l'accident de la ſubſtance.*

ONDERWERPEN. v. a. **OVERHEEREN.** Onderbrengen. *Soûmettre, reduire, aſſujettir.* Een gantſch Volk, gantſe Ryken onderwerpen. *Aſſujettir, ſoûmettre toute une Nation, des Royaumes entiers.* Zig de Wetten des Overwinnaars **ONDERWERPEN.** *S'aſſujettir, ſe ſoûmettre aux Loix du Vainqueur.* Zig de voorzienigheid, de wille Gods onderwerpen. *Se ſoûmettre à la providence, à la volonté de Dieu.* De Rede heeft moeyte om zig het Geloove te onderwerpen. *La Raiſon a peine à ſe ſoûmettre à la Foy.* **ONDERWERPING**, overheering der vreemde Volkeren. *Reduction.* f. *Aſſujettiſſement des Nations etrangeres.* Wy zyn Gode een volmaakte onderwerping ſchuldig. *Nous devons une parfaite ſoûmiſſion à Dieu.*

ONDERWINDEN. v. a. Onderneemen, beſtaan. *Entreprendre, embraſſer.* Te veel onderwinden. *Entreprendre, embraſſer trop.* Zig onderwinden te bewyzen dat de Aarde draayd. *Entreprendre de prouver, pretendre prouver que la Terre tourne.* Dat durf ik my niet onderwinden. *Je n'oſe l'entreprendre, le tenter, m'en mêler.* **ONDERWINDING**, onderneeming. *Entrepriſe, tentative, pretention.* f.

ONDERWONDEN. part: van **ONDERWINDEN.** *Entrepris.* Hy had zig onderwonden zulks te bewyzen, uit te voeren. *Il avoit entrepris, il s'etoit fait fort de le prouver, d'en venir à bout.*

ONDERWORPEN. part: van **ONDERWERPEN.** *Soûmis, aſſujetti.* Alexander die zoo veel Volkeren onderworpen had. *Alexandre qui avoit aſſujetti, ſoûmis, reduit tant de Nations.* Men moet in alles Godes welbehaagen onderworpen zyn. *Il faut être ſoumis en toutes choſes au bon plaiſir de Dieu.* 's Menſchen leven is veel ſtribbelingen **ONDERWORPEN**, onderhevig. *La vie humaine eſt ſujette, expoſée à bien des traverſes.* Dit Land is de koude winden, de watervloeyingen geweldig onderworpen *Ce Pays ci eſt fort ſujet aux vents froids, aux inondations.*

ONDERWYLE. Adv. **MIDDELERWYL.** Immiddels, ondertuſſen. *Cependant, en attendant.* Eet, wandel, ſpeel onderwyle wat. *Mangez, promenez, vous, jouez un peu cependant, en attendant.* Onderwyle verblyve UE. &c. *Cependant je demeure &c.*

ONDERWYS. n. Onderwyzing, onderrigting, leer, opvoeding. *Inſtruction, education.* f. *Enſaignement.* m. Het is der Ouderen pligt voor 't onderwys der kinderen te zorgen. *C'eſt le devoir des Peres & Meres d'avoir ſoin de l'inſtruction, de l'education des Enfans.* Grondig onderwys in de Schryf, Cyffer konſt, in de Latynſe Taale. *Enſeignement, inſtruction ſolide dans l'art d'Ecrire, de Chiffrer, dans la Langue Latine.*

ONDERWYZEN. v. a. **LEEREN**, onderrigten. *Enſeigner, inſtruire, informer.* Iemand grondig onderwyzen. *Enſeigner, inſtruire quelqu'un ſolidement, à fonds.* De Taalen, de Geneeskunde, Rechtsgeleerdheid, Wiskonſt **ONDERWYZEN**, leeren aan andere. *Enſeigner, montrer, profeſſer les Langues, la Medecine, la Jurisprudence, les Mathematiques.* Een gaauw, een trouw **ONDERWYZER.** *Un habile, un fidelle Maître, Precepteur, Profeſſeur.* Zoo als den **ONDERWYZER**, de Opſtelder van de Catechismus, zegd. *Comme dit le Catechiſte, l'Auteur du Catechiſme.* De **ONDERWYZING**, 't onderwys der Jonkheid bekwaame, getrouwe Meeſters aanbeveelen. *Recommander, confier l'enſeignement, l'inſtruction de la Jeuneſſe à d'habiles, de fidelles Maîtres.*

ONDERZAAT. Onderdaan. *Sujet, Vaſſal.* Zyne Onderzaaten lief hebben, voorſtaan. *Aimer, proteger ſes Sujets, ſes Vaſſaux.*

ONDERZETSEL, ONDERBAAS van een pylaar: woord der Bouwkunde. *Soubaſſement d'une colomne.* m.

ONDERZETTEN. v. a. Men kan met die Sluis al het omleggende Land **ONDERZETTEN**, onder water zetten. *On peut inonder tout le Pays d'alentour par le moyen de cette Ecluſe.* Wat wil je 'er **ONDERZETTEN**, onder verwedden? *Que voulez vous gager, parier?* Ik zou 'er myn hals onder zetten. *J'en mettrois ma tête à couper.*

ONDERZIELTJE. n. De Meyd ſtond in haar **ONDERZIELTJE**, had haar kort rokje maar aan. *La Servante n'avoit que ſon cotillon, ſa jupe courte.*

ONDERZOEK. n. Navorſching, nagang. *Examen.* m. *Recherche, perquiſition.* f. Een naauwkeurig onderzoek. *Un examen exact, une recherche, perquiſition exacte.* De Pachters vreezen het onderzoek der Gecommitteerde of aangeſtelde Rechters. *Les Fermiers, les Partiſans craignent l'examen, la recherche, les enquêtes, informations des Juges ſubdeleguez.*

ONDERZOEKEN v. a Navorſchen, overweegen. *Examiner, rechercher, eplucher, s'informer, s'enquerir.* De waarheid van 't feit, van 't geval onderzoeken. *Examiner, rechercher la verité du fait, de l'aventure.* De Schrift onderzoeken, als de Geloovige van Bereen deeden. *Examiner, conferer les Ecritures comme faiſoient les Fidelles de Beree.* **ONDERZOEKER**, navorſcher, uitpluizer. *Examinateur, enquêteur, perquiſiteur, eplucheur.* **ONDERZOEKING.** f. **ONDERZOEK.** n. *Examen.* m. *Recherche, enquête, perquiſition.* f.

ONDERZOGT. pret: & part: van **ONDERZOEKEN.** Die man heeft veel **ONDERZOGT**, bezogt in zyn tyd. *Cet homme là a examiné, recherché, eprouvé bien des choſes en ſon temps.*

ONDEUGD. f. Zonde, gebrek, boosheid. *Vice, deffaut.* m. *Mechanceté.* f. De gierigheid, de dronkenſchap is een groote, een haatelyke ondeugd. *L'avarice, l'yvrognerie eſt un grand, un haiſſable vice, deffaut.* Die jonge ſteekt vol **ONDEUGD**, boosheid. *Ce garçon eſt plein de mechanceté, eſt confu de malices.* Zie die **ONDEUGD**, dat ſtoute wigt eens aan! *Voyez un peu le mechant frippon! le petit garnement!*

ONDEUGDELYK. Adj. **ONDEUGEND.** Kwaad, gebrekkig. *Mechant, mauvais, vicieux.* Ondeugdelyke gedagten, daaden. *De mechantes, de mauvaiſes penſees, actions.*

ONDEUGEND. Adj. Bedurven, niet deugend. *Gâté, mauvais, mechant, pas bon.* Ondeugend laken, ondeugende appelen. *De mechant drap, de mechantes pom-*

Digitized by Google

pommes. Smyt dat ondeugende goed weg. *Jettez moy ces vilenies, ces mechantes drogues là.* 't Is een ondeugende ſchelm. *C'eſt un mechant fripon, un vaurien, un garnement.* 't Is een ondeugend vrouwmenſch, ondeugende prey, hoer. *C'eſt une coquine, une vilaine, une carogne.* Een ONDEUGEND, een Godloos boek. *Un mechant livre, un livre impie.* ONDEUGENDE, vuile liedtjes zingen. *Chanter de vilaines chanſons, des chanſons diſſolues, malhonnêtes.* Zie die ONDEUGENDHEID, boosheid eens aan! *Voyez la mechanceté, la malice!*

ONDICHT. n. Rymlooze Taal, *Proſa* in 't Onduitſch. *De la proſe.* De goede ONDICHT-SCHRYVERS zyn heel ſchaars in dit Land. *Les bons Proſateurs ſont fort rares en ce Pays ci.*

ONDIEFT. woord in de volgende ſpreekwyze uit het meermaal aangehaalde Boertig ſpel Jan Claeſz. 't Paſt hem alles *ondieft*, netjes en glad. *Tout lui ſied à charmer, ſes habits lui vont comme de cire.*

ONDIENST. m. Kwaade dienſt, onvermaak, ongenoegen. *Mauvais office, deplaiſir.* m. Hy heeft u daar geen ondienſt mee gedaan. *Il ne vous a pas rendu un mauvais office en cela.* De mantel zal u geen ondienſt doen als het komt te regenen. *Le manteau ne vous ſera pas de mal s'il vient à pleuvoir.*

ONDIENSTBAAR. Adj. Vry, niet dienſtbaar. *Libre, pas aſſervi, aſſujetti.* Een ondienſtbaar Volk. *Un Peuple libre, exempt de ſervitude.* ONDIENSTBAARHEID, vryheid. *Liberté, franchiſe, exemption de ſervitude.* f.

ONDIENSTIG. Adj. ONDIENSTELYK. Onnut, niet dienſtig. *Inutile, bon à rien.* Ondienſtig huisraad. *Des meubles inutiles.* Ondienſtige, vrugteloose bezigheden. *Des occupations inutiles, infructueuſes.* ONDIENSTIGHEID, onnuttigheid. *Inutilité.* f.

ONDIEP. [redacted] Niet diep. *Sans profondeur, peu profond.* Een [redacted]ſchotel, ketel. *Un plat, un chaudron peu [redacted]* ondiep water, ondiepe ſtroom. *Eau [redacted]de; [redacted]egueyable, qui a peu de profond[redacted]* is 't hier ondiep. *Il y a fort peu d'eau, de profondeur ici.* Het huis, de kelder is te ondiep. *La maiſon, la cave eſt trop bornée, reſſerrée, a trop peu de profondeur.*

ONDIEPTE. f. Waadbaare plaatſe in een Stroom &c. *Gué, basfond.* m. *Endroit de la Riviere gueable, peu profond.* Het Voetvolk trok door een ondiepte de Rivier over. *L'Infanterie paſſa la Riviere à gué, par un gué.* Het ſchip raakte op een ONDIEPTE aan de grond vaſt. *Le vaiſſeau echoua ſur un banc, s'aſſabla ſur un bas fonds.*

ONDIER. n. Gruwel, ſchrik *of* monſterdier. *Monſtre, animal* ou *corps enorme, difforme, monſtrueux.* Een ongelikte Beer is een ondier. *Un Ours non leché eſt un monſtre.* Weg jou ONDIER, morſſebel. *Fi le vilain, le ſalop! la vilaine, la ſalope!*

ONDIGT. Adj. Niet wel ſluitende. *Dejoint, fendu, fêlé, pas joint.* f. Die tob is heel ondigt. *Cette tinette eſt toute dejointe, ne vetient point du tout l'eau.* ONDIGHT, yl ſtof. *De l'etoffe mal ourdie, mal frappée.*

ONDOENLYK. Adj. ONMOOGELYK. Niet doenlyk. *Impraticable, impoſſible.* Ondoenlyke zaaken beveelen, gebieden. *Commander, ordonner des choſes impraticables, impoſſibles.* ONDOENLYKHEID, onmoogelykheid. *Impoſſibilité.* f.

ONDOORGRONDELYK. Adj. ONNASPEURLYK. Niet te doorgronden. *Impenetrable.* Ondoorgrondelyke Staetsgeheimen. *Secrets, myſteres d'Etat impenetrables.* De ONDOORGRONDELYKHEID van Gods oordeelen erkennen, aanbidden. *Reconnoître, adorer l'impenetrabilité des Jugements de Dieu.*

ONDOORKOMELYKE zwarigheden. *Des difficultés inſurmontables.*

ONDOORSCHYNEND. Adj. Niet doorſchynend. *Opaque, pas tranſparent.* Hout, ſteen, ſtaal en andere ondoorſchynende ligchaamen. *Du bois, de la pierre, de l'acier & autres corps opaques.* De ONDOORSCHYNENDHEID der Aarde, der Metaelen. *L'opacité de la Terre, des Metaux.*

ONDOORZOGT geheim, ondoorzogte zoek. *Secret non examiné, choſe qui n'a pas été examinée.*

ONDRAAGELYK. Adj. Te zwaar, niet te dragen. *Inſupportable, accablant, exceſſif, extrême.* Ondraagelyke ſchattingen, laſten. *Impots, charges inſupportables; impots accablants, onereux, exceſſifs.* Een ondraaglyke hitte, koude. *Un chaud, un froid inſupportable; une chaleur, froideur exceſſive, extrême.* De ONDRAAGLYKHEID van de laſt, der ſchattingen. *Le poids inſupportable du fardeau, des impots.*

ONDRINKBAAR. Adj. Niet drinkbaar. *Qu'on ne ſçauroit boire.* Dat bier is ondrinkbaar, zoo zuur is 't. *Cette biere n'eſt pas buvable, tant elle eſt aigre.*

ONDUIDELYK. Adj. Onverſtaenlyk, niet duidelyk. *Pas clair, obſcur, inintelligible.* Onduidelyke taal, woorden. *Diſcours obſcur, paroles embarraſſées, peu intelligibles.*

ONDUITS. n. Gebroke *of* baſtaart Duits. *Flamand ou Hollandois corrompu.* Bankrot, Gedeputeerde te Velde, Hypotheek en diergelyke Onduitſe bewoordingen. *Banqueroute, Deputez en Campagne, Hypotheque & autres expreſſions Hollandiſées, habillées à la Hollandoiſe.* Daarvoord veel Onduitſch geſproken onder de Kooplieden en Reizigers. *Il ſe parle beaucoup de Hollandois corrompu entre les Marchands & Voyageurs.* De goene die alle Onduitſe woorden met zorg vermyden ſtellen de hoogdraavendheid boven de klaarheid van ſtyl.

ONDULDELYK. Onlydelyk. Adj. *Inſuportable.* Onduldelyke ſmert, hoon. *Douleur, outrage inſuportable.*

ONDUURZAAM. Adj. VOORBYGAAND. Vergankelyk. *Paſſager, periſſable, de peu de durée.* De onduurzaame Aardſe vreugde. *Les joyes paſſageres de la Terre; les joyes Terreſtres peu durables, momentanées.* De ONDUURZAAMHEID, kortheid van 's menſchen leven. *La briéveté de la vie humaine.*

ONECHT. Adj. ONWETTIG. In onecht gebooren, baſtaart. *Illegitime, bâtard.* Onechte, onwettige kinderen. *Des enfans illegitimes, des bâtards.* Kinderen in ONECHT, in overſpel, buiten 't Huwelyk geteeld, gewonnen. *Enfans d'adultere ou adulterins, procréez en paillardiſe, hors de Mariage.* In ONECHT, buiten echt, ongetrouwd leeven. *Garder le celibat.* ONECHTELYK, in onecht ſamen leeven. *Vivre en adultere, dans un commerce illegitime, ſcandaleux.*

ONEDEL. Adj. & Subſt. Niet edel. *Roturier, pas noble.* Onedele geboorte, ſtaat. *Naiſſance, condition roturiere.* Al de Edele en Onedele van 't Ryk moeſten op de been. *Tous les Nobles & les Roturiers du Royaume furent obligez de marcher.*

ONEDEL MOEDIGE, laf hartige gevoelens. *Des ſentiments peu generaux, lâches, indignes.*

ONEENDRAGTIG. Adj. VERDEELD. Oneenig, tweedragtig. *Diviſé, desuni, pas d'accord.* Oneendragtige broeders *Des freres diviſez, desunis.* Oneendragtige gevoelens. *Des opinions diſcordantes, qui ſe contrarient.* ONEENDRAGTIGHEID, verdeeldheid. *Diviſion, desunion, diſcorde, diſparité.* f.

ONEENIG. Adj. ONEENS. Oneendragtig. *Diviſé, desuni, en diſcorde.* ONEENIGHEID, oneendragtigheid. *Diviſion, diſcorde, desunion, diſſention.* f.

ON-

Digitized by Google

ONEENPAARIG. Adj. ONGELYK. Stryftig. *Inegal, dissemblable, opposé, contraire.* Stoelen, glazen van oneenpaarige groote. *Des chaises, des verres d'inegale grandeur.* Een oneenpaarige styl. *Un style inegal.* ONEENPAARIGE, oneendragtige gevoelens. *Des opinions differentes, opposées; des sentiments contraires, opposez.* ONEENPAARIGHEID, ongelykheid van groote, van zwaarte. *Inegalité, disparité de grandeur, de pesanteur.* f. ONEENPAARIGHEID van styl. *Inegalité, disparité de style.* ONEENPAARIGHEID, verschillendheid van gevoelens. *Disparité, contrarieté d'opinions, difference de sentimens.* f.

ONEENS Adj Oneenig, oneendragtig, verschillend, verdeeld. *Divisé, desuni, different, opposé.* 't Huishouden lyd 'er door als man en vrouw oneens zyn. *Le menage en pâtit, en souffre quand le mari & la femme sont divisez, desunis, en discorde.* De gemelgens zyn eens in de zaak, maar oneens in de omstandigheden. *Les temoins sont d'accord quant au fait, mais ils different quant aux circonstances.* ONEENS werden, overhoop raaken. *Se brouiller ensemble.*

ONEER. f. Schande. *Deshonneur, opprobre.* m. *Honte, infamie.* f. 't Is een groote oneer voor dat Geslacht. *C'est un grand deshonneur, opprobre; une grande infamie pour cette Famille.*

ONEERBAAR. Adj. ONEERLYK. Onkuis'lyk. *Deshonnête, impudique.* Oneerbaar gelaat, gezicht. *Contenance deshonnête, regard impudique.* ONEERBAARHEID, onkuisheid. *Impudicité, lubricité.* f. ONEERBAARLYK. Adv. *Impudiquement.*

ONEERGIERIG. Adj Laf hartig, verwyfd. *Sans generosité, lâche, mou.* Een oneergierig mensch. *Une personne peu genereuse, un lâche, un homme mou, effeminé.* ONEERGIERIGHEID, laf heid, verwyfdheid. *Lâcheté, molesse, bassesse de courage.* f.

ONEERLYK. Adj. & Adv. SCHANDIG Onfatsoenlyk, onbeschoft. *Malhonnête, infame, honteux.* Een oneerlyke daad. *Une action malhonnête, infame, honteuse.* 't Is een ONEERLYK, een hoeragtig vrouwmensch. *C'est une femme malhonnête, une infame, une debauchée, une vilaine.* Oneerlyke, onkuische gebaarden, woorden. *Des gestes malhonnêtes, des discours obscenes.* 't Is ONEERLYK, onfatsoenlyk van u gedaan. *C'est agir malhonnêtement, c'est fort mal fait à vous.* Hy handeld haar ONEERLYK, onfatsoenlyk, brutaal. *Il la traitte brutalement, il en use malhonnêtement avec elle* ONEERLYKHEID. f. ONFATSOEN, onbeschoftheid, onkuisheid. *Malhonnêteté, infamie, impudicité, obscenité.* f.

ONEERZUGTIG. Adj. zie LAF, ONEERGIERIG. Onedelmoedig. *Sans ambition, lâche, mou, effemine.* Oneerzugtig hart, oneerzugtig gemoed. *Coeur lâche, courage mou.* ONEERZUGTIGHEID, laf heid, verwyfdheid. *Lâcheté, molesse.* f.

ONEETBAARE kost, spys. *Des mets, des viandes qui ne sont pas mangeables.* f.

ONEFFE, ONEFFEN. Adj. Ongelyk, kwastig, niet effen. *Inegal, raboteux.* Een oneffe vloer, oneffen stof. *Un plancher inegal, mal uni; une etoffe inegale, mal-unie.* Een ONEFFE, ongesloote rekening. *Un compte courant, compte courant, compte qui n'est pas reglé, arrêté, liquidé, soldé.* Een oneffe duit, oneffe stuiver. *Une dute, un sou qui rend le compte inegal, qui fait un compte borgne.* Men hoord 'er geen ONEFFEN woord, men leest 'er eendragtig en wel. *On n'y entend pas un mot qui passe l'autre, pas une parole plus haute que l'autre.* De ONEFFENHEID, ongelykheid van de vloer, van 't stof. *L'inegalité du plancher, de l'etoffe.* Een ONEFFE, *of liever*, oneven getal. *Un nombre impair, imparfait.*

ONEIGEN. Adj. Ongevoeglyk, niet passende, stuitende. *Impropre, pas convenable.* Dat woord, die spreekwyze is daar oneigen, heeft iets dat oneigen is. *Ce mot, cette phrase est impropre en cet endroit là; ce mot, cette phrase a quelque chose d'impropre.* Dat is heel ONEIGEN, onredelyk, ongerymd. *Cela est tout à fait impropre, deraisonnable, absurde; cela choque le bon sens.*

ONEIGENTLYK. Adj. & Adv. Niet eigentlyk, verbloemd. *Figuré, allegorique.* Woord, spreekwyze in een oneigentlyken zin genomen. *Mot pris, phrase prise au figure, au sens figure, dans un sens allegorique.* Heel ONEIGENTLYK, ongerymd spreeken. *Parler fort improprement, deraisonnablement.* De ONEIGENTLYKHEID, ongevoeglykheid, ongeryndheid der gelykenisse is zigtbaar. *L'impropriété, l'absurdité de la comparaison est visible.*

ONEINDELYK. Adv. ONEINDIGLYK. God is oneindelyk goed. *Dieu est infiniment bon.*

ONEINDIG. Adj EINDELOOS. Dat begin nog einde heeft. *Infini, sans bornes.* God alleen is oneindig. *Dieu seul est infini.* De oneindige goedheid, barmhartigheid Gods. *La bonté, la misericorde infinie de Dieu.* Daar is een ONEINDIG, onnoemelyk getal Schryvers die verzekeren &c. *Il y a un nombre infini, une infinité d'Auteurs qui assurent que...* Daar zyn oneindige moeyte en kosten aan besteed. *On y a employé des peines & des depenses infinies.* God is ONEINDIG, oneindelyk goed. *Dieu est infiniment bon.* De man lyd oneindig veel. *Le pauvre homme souffre infiniment.*

De ONEINDIGHEID, EINDELOOSHEID, eeuwigheid Gods. *L'infinité, l'eternité de Dieu.* Hy bragt een oneindigheid van voorbeelden by. *Il allegua, cita une infinité d'exemples.*

ONERFLYK. Adj. Poolen is een [illegible] koninkryk. *La Pologne est un [illegible] qui ne passe point de Pere en [illegible]*

ONERGERLYK. Adj & Adv. Niet ergerlyk. *Point offençant, scandaleux.* Een onergerlyk leven, gedrag. *Une vie, une conduite qui n'est point offençante, scandaleuse.* ONERGERLYK, zonder opspraak leeven. *Vivre sans scandale.* ONERGERLYKHEID, betamelykheid, ordentelykheid. *Exemption de scandale.* f.

ONERKEND. Adj. Onerkende, onbeloonde dienſten. *Des services qui ne sont pas reconnus, recompensez.*

ONERVAREN. Adj. Ongeoeffend, onbedreeven. *Neuf, novice, inexpert, sans experience.* Een onervaren werkman. *Un ouvrier inexpert, sans experience.* Een onervare, onbedreven gait. *Un novice, un bec jaune.* ONERVARENDHEID van den Schipper, van den Werkman. *Inexperience, malhabileté du Capitaine, de l'Ouvrier.* f.

ONEVEN. Adj. & Subst. Ongelyk. *Impair, inegal.* Elf is een oneven getal. *Onze est un nombre impair, imparfait.* Wat raad gy even of oneven? *Que retenez vous pair ou non?* Oneven liegd best. spr: *Jamais menteur n'a dit pair.*

ONFATSOEN. n. Onfatsoenelykheid, ongeschiktheid. *Malhonnêteté, impertinence.* f. Wat een onfatsoen is dat? *Quelle impertinence, brutalité est cela?*

ONFATSOENLYK. Adj & Adv. Onbehoorlyk, ongeschiktelyk. *Malhonnête, malseant, indecent.* Een onfatsoenlyk gedrag, onfatsoenlyk bescheid. *Une conduite, une reponse malhonnête.* 't Moet een onfatsoenlyk, een brutaal mensch weezen. *Il faut que ce soit un malhonnête homme, un brutal.* Iemand ON-

Digitized by Google

PATSOENLYK bejegenen. *Traitter quelqu'un malhonnêtement, brutalement.* ONPATSOENLYK, morſſiglyk eeten. *Manger malproprement, ſalopement.* ONPATSOENLYKHEID, onbehoorlykheid, ongeſchiktheid. *Malhonnêteté, groſſiereté, ruſticité, brutalité.* ſ.

ONFEILBAAR. Adj. Dat niet miſſen, dwaalen kan. *Infaillible.* God alleen is onfeilbaar. *Dieu ſeul eſt infaillible.* De onfeilbaare beloften Gods. *Les promeſſes infaillibles, immanquables de Dieu.* De Paus ſchryft zig de ONFEILBAARHEID toe. *Le Pape s'attribuë l'infaillibilité.*

ONFRAAY. Adj. ONAANGENAAM. Dat is geen onfraay gezicht. *Cette vuë là n'eſt pas desagréable.*

ONGAAF. Adj. Ongezond, bedurven, daar iets aanſcheeld. *Pas entier, pas ſain.* Ongaaf hout. *Du bois gâté.* Een ongaaf beeſt, ongave vrugten. *Une bête malſaine, des fruits gâtez.*

ONGAAR. Adj. Raauw, niet gaar. *Pas cuit.* Het vleeſch is nog ongaar. *La viande eſt encore cruë, n'eſt pas encore cuite.*

ONGAERNE. Adv Noode, niet gewillig. *Pas volontiers, à regret, à contrecoeur.* Hy doet het, hy gaat 'er ongaerne na toe. *Il le fait, il y va à regret.*

ONGANGBAAR. Adj. Ongangbaar geld. *De la monnoye, de l'argent qui n'eſt pas de miſe.*

ONGANS of ONGAAF. Adj. Ongezond. *Malade, malſain.* Een ongans ſchaap. *Un mouton malade.*

ONGASTVRY. Adj. Ongaſtvry houdend, onherbergſaam, wreed. *Inhoſpitalier, cruel.* De Schyten, Tartaren en andere ongaſtvrye Volkeren. *Les Scythes, les Tartares & autres Peuples inhoſpitaliers, barbares.*

ONGEACHT. Adj. & Adv. Veragt. *Mepriſé, abject, vil.* Ongeacht menſch. *Homme mepriſé, perſonne mepriſée, vile, mepriſable.* Hy ging 'er, ONGEACHT, niet tegenſtaande myn verbod na toe. *Il y alla malgré, nonobſtant mes deffenſes.*

ONGEADERD hout, marmer. *Du bois, du marbre qui n'eſt point veiné, jaſpé.*

ONGEBAAND. Adj *Non frayé.* Een ongebaande weg. *Un chemin qui n'eſt pas frayé, qui eſt peu frequenté.*

ONGEBAARD. Adj. *Sans barbe.* De ongebaarden Apol. *Apollon ſans barbe, au menton ſans poil.*

ONGEBAKERD Adj. Een ongebakerd kind. *Un enfant qui n'eſt pas emmailloté.*

ONGEBALSEMD. Adj. Een ongebalſemd lyk. *Un corps qui n'eſt pas embaumé.*

ONGEBEEDELD. Adj. Een ongebeedelde voorſpraak. *Une protection qui n'eſt pas mendiée.*

ONGEBEETEN. Ad. Ongebeeten brood. *Du pain dans lequel on n'a pas encore mordu.*

ONGEBEUKT. Adj. Ongebeukte ſtokvis. *De la merluche qui n'a pas été battuë.*

ONGEBIECHT. Adj. Ongebiecht ſterven. *Mourir ſans être confeſſé.*

ONGEBLEEKT. Adj Ongebleekt linnen, rouw linnen. *De la toile ecruë, pas blanchie.*

ONGEBLOMD. Adj. Een ongeblomd ſtof, effe ſtof. *Une etoffe unie, ſans fleurs.*

ONGEBLUST. Adj. Ongebluſte brand. *Feu, incendie qui n'eſt pas eteint.* ONGEBLUSTE kalk. *De la chaux vive.* Ongebluſte, ongekoelde vlam. *Flamme amoureuſe qui n'a pas été ſatisfaite.*

ONGEBODEN. Adj. Een ongebode daad. *Une action qui n'a pas été commandée.*

ONGEBOEKT. Adj. Een ongeboekte ſchuld. *Une dette qui n'eſt pas couchée au livre.*

ONGEBOEYD. Adj. Ongeboeyde gevangen. *Priſonnier qui n'eſt pas aux fers, pas enchainé.*

ONGEBONDEN. Boekverkoopers w: Een ongebonden boek. *Un livre en blanc.*

ONGEBONDEN. Adj. Los, wild. *Libertin, volage, dereglé.* De ongebonde Jeugd. *La Jeuneſſe volage, libertine, dereglée.* Een ongebonden leven leiden. *Mener une vie dereglée, diſſoluë.* ONGEBONDENHEID, ongeregeldheid, losheid, ontugtigheid. *Dereglement, libertinage.* m. *Diſſolution.* ſ.

ONGEBOREN kind. *Fetus, enfant conçu, mais encore au ventre.* m. Ik weet 'er zoo veel van als 't ongeboren kind. *J'en ſçai autant que l'enfant qui eſt encore à naître.*

ONGEBRUIK. n. *Manque d'uſage.* m. Die woorden raaken in ONGEBRUIK, werden niet meer gebruikt. *Ces mots ſortent d'uſage, ces mots vieilliſſent.* Een ONGEBRUIKELYK woord. *Un mot inuſité, hors d'uſage.*

ONGEBRUINEERD. Adj. *Pas bruni.* Ongebruineerd zilverwerk. *De l'argenterie qui n'a pas été brunie.*

ONGEDAAN. Adj. *Pas fait, pas achevé, terminé.* Een ongedaane zaak. *Une choſe qui n'eſt pas faite, pas achevée.* De zieke ziet 'er heel ONGEDAAN, heel miſſelyk uit. *Le malade eſt tout deffait, a fort mauvais viſage.*

ONGEDEKT. *Pas couvert.* Ongedekt ſlaapen. *Dormir decouvert.* Met ongedekten hoofde ſtaan. *Se tenir tête nuë, la tête decouverte.* De Ruitery weg zynde, bleeft 't Voetvolk ONGEDEKT, bloot. *La Cavalerie s'etant retirée, l'Infanterie reſta decouverte.*

ONGEDIENSTIG. Adj. Een ongedienſtig menſch. *Une perſonne peu officieuſe, une perſonne desobligeante.* ONGEDIENSTIGHEID, boersheid. *Manque de complaiſance.*

ONGEDIERT. n. Schadelyk en vuil dier. *Vermine.* ſ. Het ongedierte eet de vrugten op. *La vermine mange les fruits.* Het kind word van 't ongedierte opgegeeten. *L'enfant eſt devoré, mangé de vermine, l'enfant eſt tout grouillant de poux.*

ONGEDOOPT. Adj. *Pas baptiſé.* De Roomſe gelooven dat de kinderen die ongedoopt ſterven naar de Voorburg van de Hel of *Limbes* vaaren. *Les Catholiques Romains croient que les enfans morts ſans baptême vont aux Limbes des Peres.*

ONGEDOPT. Ongedopte nooten. *Des noix entieres.* ONGEDOPTE, ongeſchilde eyeren. *Des oeufs entiers, qui ne ſont point pelez.*

ONGEDRONGEN ſchrift. *De l'ecriture qui n'eſt pas trop preſſée, de l'ecriture libre.* Ongedrongen, ruim zitten in de Kerk. *être aſſis à l'aiſe, commodement à l'Egliſe.*

ONGEDRUKT boek. *Livre non imprimé.* Ongedrukte ſchriften, werken. *Des ecrits, des ouvrages qui n'ont point encore été imprimez.*

ONGEDULD. n. Duldeloosheid. *Impatience.* f. Zy wagt zyn wederkomſt met ongeduld. *Elle attend ſon retour avec impatience.* Het ongeduld vermeerderd de pyn, de ziekte. *L'impatience augmente la douleur, la maladie.*

ONGEDULDIG. Adj. Duldeloos. *Impatient, inquiet.* Een ongeduldig menſch brengd aan 't Hof zyn tyd heel kwaalyk door. *Un homme impatient, une perſonne impatiente paſſe fort mal ſon temps à la Cour.* ONGEDULDIG of ONGEDULDIGLYK lyden. *Souffrir impatiemment, avec impatience.*

ONGEDWONGEN. Buiten dwang, vrywillig. *Volontaire, libre, ſans contrainte.* Een ongedwonge verklaaring, belofte. *Une declaration, une promeſſe volontaire, libre.* Een ONGEDWONGEN, vloeyende, natuurlyke ſtyl. *Un ſtyle libre, coulant, naturel.* God ONGEDWONGEN, vrywillig dienen. *Servir Dieu volontairement, ſans contrainte, de franc coeur.* ONGEDWONGENHEID, vloeyendheid van ſtyl. *Liberté, fa-*

Digitized by Google

facilité de ſtyle. f. ONGEDWONGENHEID, vryheid van leeven. *Maniere d'agir libre, franchiſe.* f.

ONGE-EFFENDE Rekening. *Compte qui n'eſt pas reglé, liquidé.* m.

ONGEGATE Paerlen. *Des perles qui n'ont pas été trouées.*

ONGEGROND. Adj. Beuzelagtig. *Mal fondé, frivole.* Een ongegrond verwyt. *Un reproche mal fondé, ſans fondement.* Een ongegronde *of* ledele hoop, vrees. *Une eſperance, une crainte frivole, malfondée.* De ONGEGRONDHEID van uw zeggen, van uw eiſch blykt daar in dat... *Le peu de fondement, le peu de ſolidité de votre dire, de votre demande paroit en ce que...*

ONGEGUND. Adj. Benyd. *Envié.* Ongegund brood werd 't meeſt gegeeten. ſpr: *Le pain envié eſt celui qui ſe mange le plus: on n'eſt jamais ſans envie.*

ONGEHOORD. Adj. *Inouy.* Een ongehoorde wreedheid. *Une cruauté inouye.* Ongehoorde dingen verhaalen. *Raconter des choſes inouyes.*

ONGEHOORZAAM. Adj. Weerſpannig. *Desobéiſſant, indocile, rebelle.* Ongehoorzaame Kinderen, Onderdaanen kaſtyden, ſtraffen. *Châtier, punir des Enfans, des Sujets desobéiſſants, rebelles.* In de ONGEHOORZAAMHEID volharden. *Perſeverer dans la desobéiſſance.* Zyne Ouders ONGEHOORZAAM zyn. *être desobéiſſant, desobéir à Pere & à Mere.*

ONGEHOUDEN. Niet gehouden. *Pas tenu, pas obligé.* Ik ben het ongehouden te doen. *Je ne ſuis pas obligé de le faire.*

ONGEHUUWD. Adj. Ongetrouwd. *Pas marié, dans le celibat.* De Prieſters leeven wel ongehuuwd, maar niet minneloos. *Les Preſtres vivent bien dans le celibat, mais non ſans amour.* De ONGEHUUWDEN ſtaat der Prieſters is zoo goed als kwaad. *Le celibat des Prêtres eſt auſſi bon qu'il eſt mauvais.*

ONGEKAMT. Ongewaſſen en ongekamt School komen. *Venir à l'Ecole ſans s'être lavé & peigné.*

ONGEKOOKT. Niet gekookt. *Pas bouilli.* Ongekookte melk. *Du lait qui n'eſt pas bouilli.*

ONGEKRULD. Niet gekruld. *Pas friſé.* Ongekruld hair. *Des cheveux plats, qui ne ſont pas friſez, qui ne friſent pas.*

ONGEL. Roet, vet, ſmeer. *Du ſuif, de la graiſſe.* De wagenas met ongel ſmeeren. *Graiſſer, ſuiver l'aiſſieu.*

ONGELDEN. Onkoſten, uitgiften. *Menus frais, depenſes, avances.* Ik heb verſchoten zoo aan vragt der goederen, Schuitevoerders gelden, gezwoore Meeters loon, als andere ongelden de ſomma van... *J'ai débourſé tant pour le fret des marchandiſes, ſalaire des Bateliers, Meſureurs jurez qu'autres menus frais la ſomme de...*

ONGELEERD. Adj. Onkundig, niet geleerd. *Ignorant, pas ſçavant, ignare.* De ongeleerde luiden oordeelen alderſchielykſt. *Les ignorants, les perſonnes non lettrées jugent le plus bruſquement.* ONGELEERDHEID, onkunde. *Ignorance.* f.

ONGELEGEN. Adj. Ongemakkelyk. *Incommode, importun.* Een ongelege uur, tyd. *Une heure, un temps incommode.* Ik zal morgen ten agt uuren komen, als 't u niet ongelegen is. *Je viendrai demain à huit heures, ſi cela ne vous incommode pas.* Het komt my nu ongelegen u te betaalen. *Je ne ſuis pas en commodité de vous payer à cette heure.* Dit huis is ongelegen voor de neering. *Cette maiſon n'eſt pas bien ſituée, placée pour le negoce, pour y etablir une boutique.*

ONGELEGENTHEID. Ongemak. *Incommodité.* f. *Embarras.* m. Gy hebt 'er geen ongelegentheid van. *Vous n'en avez point d'incommodité, aucune incommodité, aucun embarras.* Ik zoude u niet garen ongelegentheid aandoen. *Je n'aimerois pas à vous incommoder, à vous cauſer de l'incommodité, de l'embaras.* In ONGELEGENTHEID, in verlegentheid raaken. *Tomber dans l'embaras, ſe trouver en peine, embaraſſé de ſa perſonne.* De ONGELEGENTHEID van de Haven is oorzaak dat den Koophandel dier plaats vervalt. *L'incommodité, la mauvaiſe ſituation du Port eſt cauſe de la decadence du Negoce de ce lieu là.*

ONGELETTERD. Adj. Ongeleerd. *Ignare & non lettré.* De ongeletterde luiden ſpreeken doorgaans klaarder dan de geleerde. *Les gens non lettrez, les perſonnes ſans etude parlent d'ordinaire plus clairement que les ſçavans.* 't Zyn ongeletterde Klerken, domme menſchen. *Ce ſont de pauvres Clercs, ce ſont des mâchoires d'Ane, des gens ignares & non lettrez.*

ONGELEVERD. Adj. Niet geleverd. *Pas livré.* Verkogte, doch ongeleverde waaren. *Des marchandiſes venduës, mais pas encore livrées.*

ONGELIKT. *Pas leché.* Een ongelikte Beer, een eerſt geworpen Beer. *Un Ours non leché, nouvellement né.* 't Is een ONGELIKTE Beer, een ruw en onweetend menſch. *C'eſt un Ours non leché, un Bouvier, un malotru.*

ONGELOOF. n. Ongeloovigheid. *Incredulité.* f. *Manque de Foy.* m. Het ongeloof is de eerſte ſtap naar de waarheid. *L'incredulité eſt le premier pas vers la verité.* Dat hier geen Miraculen geſchieden is het ongeloof van 't Volk te wyten. *S'il ne ſe fait point de Miracles ici, il s'en faut prendre à l'incredulité du Peuple.*

ONGELOOFLYK, ONGELOOFFELYK. Adj. Niet te gelooven. *Incroyable.* Een ongelooflyke Hiſtorie, ongelooffelyke dingen. *Une Hiſtoire incroyable, des choſes incroyables.* De ſchade is ongelooflyk groot. *Le dommage eſt plus grand qu'on ne peut croire.*

ONGELOOND. Adj. Ongeloonde dienſten. *Des ſervices qui n'ont pas été recompenſez.*

ONGELOOVIG. Adj. Die bezwaarlyk *of* niet gelooft. *Incredule.* 't Is een ongeloovige Thomas. *C'eſt un Thomas l'incredule, c'eſt un incredule.* Een ONGELOOVIG menſch haat het licht van Gods Woord. *Un incredule hait la lumiere de la Parole de Dieu.* De Kruisvaarten wierden ondernomen om de ONGELOOVIGE, de Sarazeenen, de Turken uit het Heilige Land te verjaagen. *Les Croiſades furent entrepriſes pour chaſſer les Infidelles, les Mecréans, les Saraſins de Paleſtine.* De ONGELOOVIGHEID der Americanen, der Indiaanen is moeyelyk te verwinnen. *Il eſt difficile de vaincre l'incredulité des Americains, des Indiens.*

ONGELOST. Adj. *Pas dechargé.* Zoo lang de goederen ongeloſt zyn. *Tant que les marchandiſes ne ſont point dechargées, debarquées.* ONGELOSTE, onverloſte Slaaven. *Des Eſclaves qui ne ſont point affranchis, rachetez, mis en liberté.*

ONGELUBD. Adj. Een ongelubde Haan, ongelubde Stier. *Un Coq, un Taureau non châtré.*

ONGELUK. n. Ramp, nadeel. *Malheur, deſaſtre.* m. *Infortune, diſgrace.* f. Een groot ongeluk, een onverwagt ongeluk. *Un grand malheur, un malheur inopiné.* Daar gebeurde by ongeluk, het ongeluk wilde dat... *Il arriva par malheur, le malheur voulut que...* Uw ongeluk is my leet, 'k neem deel in uw ongeluk. *Votre malheur m'afflige, je prends part à votre diſgrace, affliction.* Een ongeluk komt nooit alleen. ſpr: *Jamais malheur ne vient tout ſeul.* Een ongeluk luiſterd naauw als men onder Geboden zit. *Un malheur eſt à craindre, tire à conſequence quand on eſt ſous les Annonces, quand on eſt ſur le point de ſe marier.*

Digitized by Google

ONGELUKKELYK. Adv. By ongeluk. *Malheureusement, par malheur.* Hy viel ongelukkelyk van 't paard en brak zyn been. *Il tomba malheureusement de cheval & se rompit la jambe.*

ONGELUKKIG. Adj. Rampspoedig, dat ongeluk aanbrengt. *Malheureux, fatal, funeste.* Een ongelukkig voorteeken, een ongelukkige ontmoeting. *Un malheureux présage, une malheureuse rencontre.* Een ONGELUKKIG menſch wort en ſlooft te vergeefs. *Une personne malheureuse ſe tourmente, ſe tue en vain.* De ongelukkige Troyaanen. *Les Troyens infortunez, les malheureux Troyens.* Ongelukkig in 't ſpeelen zyn. *Être malheureux au jeu.* Die ongelukkig is zou in een droppel water verdrinken. *Quand on eſt malheureux on ſe noyeroit dans ſon crachat.* Daar is iets ONGELUKKIGS, iets naars in zyn wezen. *Il y a quelque choſe de malheureux, de funeſte, de ſiniſtre dans ſa phyſionomie.* De ONGELUKKIGE verweerden hen zoo lang zy konden, maar... *Les malheureux ſe deffendirent autant qu'ils purent, mais...* De Naam van *Hendrik* werd voor de Koningen van Vrankryk ongelukkig geagt.

ONGELYK. Adj. Oneffen, knobbelig. *Inegal, pas uni, raboteux &c.* Een ongelyke vloer. *Un plancher inegal, raboteux.* Luiden van ONGELYKE, verſchillende jaaren, van ongelyke ſtaat. *Des perſonnes d'age inegal, de condition inegale.* Borden, ſchotels van ongelyke groote. *Des aſſiettes, des plats d'inegales grandeurs, de differentes grandeurs.*

ONGELYK. n. Onbillykheid. *Tort.* m. Gy hebt ongelyk zoo te ſpreeken. *Vous avez tort de parler ainſi.* Elk een geeft hem ongelyk. *Tout le monde lui donne le tort.* Spreek hem beleefd, handelt hem beleefd, om hem nog meer in 't ongelyk te ſtellen. *Parlez lui honnêtement, traittez le civilement pour le mettre encore plus dans ſon tort.* Iemand ONGELYK, onrecht aandoen. *Faire injuſtice à quelqu'un.* Gy zoud my 't grootſte ongelyk van de Waereld aandoen het te gelooven. *Vous me feriez la plus grande injuſtice du Monde de le croire.*

ONGELYKFORMIG. Adj Oneenpaarig. *Diſſemblable.* ONGELYKFORMIGHEID, ongelykheid. *Diſſemblance, diſparité.* f.

De ONGELYKHEID der jaaren, der inborſten baart veel ongenoegen tuſſchen getrouwde luiden. *L'inegalité d'age, d'humeur cauſe bien des mecontentements entre gens mariez.* De ONGELYKHEID, oneffenheid van de grond liet niet toe zig anders te legeren. *L'inegalité du terrain ne permit pas de ſe camper autrement.*

ONGELYKLYK. Adv. Zonder gelykenis. *Sans comparaiſon.* Zyn ſtaat is ongelyklyk beter als de myne. *Son etat eſt ſans comparaiſon meilleur que le mien.*

ONGELYND. Ongelynd of *ongelinieerd papier. Du papier qui n'eſt pas reglé.*

ONGEMAAKT. Adj. Niet opgemaakt. *Pas achevé.* Ik wil myn kleedt gemaakt *of* ongemaakt hebben. *Je veux avoir mon habit ſoit fait ou non.*

ONGEMAAKT, werd meeſt voor NATUURLYK, ongedwongen genomen. *Naturel, naif, pas contraint, pas affecté.* Een ongemaakte gang, houding, weispreekentheid. *Une demarche, contenance, eloquence aiſée, naturelle.* ONGEMAAKTHEID, eenvoudigheid der uitſpraak, bewoording. *Simplicité, naiveté de la prononciation, de l'enonciation.* f.

ONGEMAALEN. Adj. *Pas moulu.* Ongemaalen koorn. *Du bled non moulu.*

ONGEMAAYD. ONGEMAAYD koorn. *Du bled ſur pied, qui n'eſt pas coupé, ſcié.* Een ONGEMAAYD veld. *Un champ pas moiſſonné.* Een ONGEMAAYD weyd. *Un pré non faucké.*

ONGEMAK. n. Ongemakkelykheid, moeyte. *Incommodité, fatigue.* f. Wy hebben veel ongemak van dat huis, van de buuren. *Nous avons bien de l'incommodité de cette maiſon, des voiſins.* Ik heb veel ongemak uitgeſtaan op de reis. *J'ai eſſuyé bien des incommodités, des fatigues dans le voyage.* De ongemakken van de ouderdom zyn menigvuldig. *Les incommodez de la vieilleſſe ſont de pluſieurs ſortes, en grand nombre.* Hy heeft een groot ONGEMAK aan 't been, aan de heel. *Il a une grande incommodité, un grand accident à la jambe, à la gorge.* Iemand ONGEMAK aandoen. *Incommoder, importuner quelqu'un, cauſer de l'incommodité à quelqu'un.* In ONGEMAK, in ongelegenheid, in verlegenheid raaken. *Avoir un malheur, tomber dans l'embaras.*

ONGEMAKKELYK. Adj. Zwaar, moeyelyk. *Difficile, penible.* Een ongemakkelyk werk, een ongemakkelyke onderneeming. *Un travail, une entrepriſe difficile, penible.* Hy is zeer ongemakkelyk te vergenoegen. *Il eſt fort difficile à contenter, il eſt d'un goût très difficile.* Een ONGEMAKKELYKE ſtoel, een ongemakkelyk huis. *Une chaiſe, une maiſon incommode.* De oude luizyn doorgaans ONGEMAKKELYK, luſtig. *Les vieilles gens ſont ordinairement incommodes.* ONGEMAKKELYK ZITTEN, leggen. *être aſſis, couché incommodement; être aſſis, couché mal à ſon aiſe.*

De ONGEMAKKELYKHEID, moeyelykheid van een rey- *of* vaartuig. *L'incommodité d'une voiture.* De ONGEMAKKELYKHEID, moeyelykheid van een vertaling. *La difficulté d'une traduction.*

ONGEMANIERD. Adj. ONBESCHAAFD. Ongeſchikt. *Incivil, impoli, mal elevé.* Een ongemanierd kind. *Un enfant mal elevé.* ONGEMANIERDHEID, onbeſchaafdheid, boorsheid. *Incivilité, impoliteſſe, groſſiereté.* f.

ONGEMATIGD, ONMAATIG. Ongeregeld. *Immoderé.* Een ongematigd menſch. *Un homme immoderé, intemperant.* ONGEMATIGDHEID, ongeregeldheid. *Immoderation, intemperance.* f.

ONGEMEEN. Adj. & Adv. Byzonder, ongewoon. *Extraordinaire, pas commun.* Een ongemeen vernuft, een ongemeene pragt. *Un genie, une magnificence extraordinaire.* De Apoſtelen zyn ongemeene mannen geweeſt, de Apoſtelen hadden ongemeene gaven. *Les Apotres ont été des hommes extraordinaires; les Ap: avoient des dons extraordinaires.* Ik heb met een ONGEMEEN, een uitneemend vermaak verſtaan dat... *J'ai appris avec une joye extrême, avec un très grand plaiſir que...* De intreede des Konings was ongemeen ſchoon, ongemeen pragtig. *L'entrée du Roy fut extrêmement belle, extrêmement magnifique.* De ONGEMEENHEID, zeldſaamheid der dingen maakt 'er de waarde van. *La ſingularité, rareté des choſes en fait le prix.*

ONGEMERKT. Niet gemerkt. Ongemerkt linnegoed. *Du linge qui n'eſt pas marqué.* Iets ONGEMERKT laaten voorby gaan, iets door de vingers zien. *Fermer les yeux ſur quelque choſe, faire ſemblant de ne voir pas, d'ignorer certaine choſe.* De tyd gaat ONGEMERKT, ongevoelig voorby. *Le temps ſe paſſe inſenſiblement.*

ONGEMEST varken. *Cochon qui n'eſt pas engraiſſé; cochon maigre.* ONGEMEST Land. *Terre qui n'eſt pas fumée.*

ONGEMOEYD. Adj. Vry, ongedwongen. *Point moleſté, veuf.* De Roomsgezinden leeven hier geruſt en ongemoeyd. *Les Catholiques Romains vivent ici tranquillement & ſans qu'on leur diſe rien.*

ONGEMONTEERDE Ruiters. *Des Cavaliers ſans monture.* ONGEMONTEERDE roers. *Des fuſils qui ne ſont pas montez.*

Digitized by Google

ONGEMUNT zilver. *De l'argent qui n'eſt pas monnoyé, de l'argent en barres, en lingots.*

ONGENAAKBAAR. Adj. Niet te genaaken. *Inacceſſible.* Een ongenaakbaare hoogte. *Une hauteur inacceſſible.*

ONGENAAYD. Adj. Geſnede, doch ongenaayde hembden. *Des chemiſes taillées, mais non couſues.* ONGENAAYDE kant, kloskant. *De la dentelle faite en fuſeau.*

ONGENADE. f. Ongunſt. *Diſgrace, faveur, indignation.* f. In de ongenade van zyn Meeſter, van zyn Heer vervallen. *Encourir la diſgrace de ſon Maître, de ſon Seigneur.* Wy verbieden het op poene van onze hoogſte ongenade. *Nous le deffendons ſous peine de notre derniere indignation.* Zig op genade en ongenade der Vyanden overgeeven. *Se rendre à la diſcretion, ſe mettre à la merci de ſes Ennemis.*

ONGENADIG. Adj. & Adv. Onbarmhertig, ſtreng. *Inhumain, impitoyable, dur.* Een ongenadig Rechter. *Un Juge inhumain, impitoyable.* Een ongenadig, een ſtreng vonnis. *Une ſentence dure, ſevere, rigoureuſe.* Iemand ONGENADIG, ONGENADIGLYK handelen, wreed handelen. *Traitter quelqu'un impitoyablement, ſans miſericorde, à la rigueur, de Turc à More, ſans quartier.*

ONGENEESLYK of ONGENEEZELYK. Adj. Niet te geneezen. *Incurable.* De gierigheid is een ongeneeſlyk kwaad. *L'avarice eſt un mal, une maladie incurable.*

ONGENEGEN. Adj. Wangunſtig, vyandig. *Contraire, ennemi.* Iemand ongenegen zyn. *être contraire à quelqu'un, vouloir du mal à quelqu'un.* Hy is u niet ongenegen ik weet het wel. *Il ne vous eſt pas contraire, il ne vous hait pas, je le ſçai bien.* Hy is niet ONGENEGEN tot de Studie, maar daar is zoo weinig vordering door te hoopen. *Il n'eſt pas eloigné, pas ennemi de l'Etude; il a aſſez de goût, de penchant pour l'Etude, mais il y a ſi peu d'avancement à eſperer de ce coté là.*

ONGENEUGCHELYK. Adj. MISNOEGEND. Verdrietig. *Desagréable, deplaiſant.* Een ongeneugchelyk voorval. *Une avanture desagréable.* Ongeneugchelyk nieuws. *Nouvelles desagréables, chagrinantes nouvelles.* ONGENEUGT. zie MISNOEGEN, ONGENOEGEN. *Deplaiſir, chagrin, ennuy.* m.

ONGENODIGD. *Pas invité.* Ongenodigde gaſt. *Perſonne qui n'a pas été invitée, un hote qui s'eſt prié lui même.* ONGENODIGD op een Bruiloft verſchynen. *Paraître à une Nopce ſans en avoir été prié.*

ONGENOEGEN. n. MISNOEGEN. *Mecontentement, chagrin, deplaiſir.* Zyne Ouders, zyne Meeſters ongenoegen geeven. *Donner du mecontentement, du deplaiſir à ſes Pere & Mere, à ſes Maîtres.* Vreeſd gy myn ongenoegen niet meer als dat...? *Ne craignez vous pas plus mon mecontentement, mon reſſentiment? n'apprehendez vous pas plus de me deplaire, de m'offenſer?*

ONGEOEFFEND. Adj. *Pas exercé, inexpert.* Ongeoeffend Krygsvolk, ongeoeffende Soldaaten. *Des Troupes mal diſciplinées, peu expertes, peu aguerries.*

ONGEOORLOFT. Adj. Verboden, onwettig. *Pas permis, illicite, deffendu.* Ongeoorlofde vermaaken. *Des plaiſirs illicites, deffendus.* Ongeoorlofde ſamenhandel. *Correſpondance, negociation deffendue.* f.

ONGEOPEND. Adj. *Pas ouvert.* Ongeopende laatſte wil. *Teſtament dont on n'a pas encore fait l'ouverture.*

ONGEPAARDE ſchoenen. *Des ſouliers qui ne ſont point appareillez.* Zoo lang men ONGEPAARD, ongetrouwd kan leeven. *Tant, ſi longtemps qu'on peut vivre hors de mariage.*

ONGEPAKT. Adj. *Pas empaqueté, non emballé.* Het goed is nog ongepakt. *La marchandiſe n'eſt pas encore empaquetée, emballée.*

ONGEPELDE garſt. *De l'orge qui n'eſt pas mondée.* ONGEPELDE boonen. *Des feves qui ne ſont pas ecoſſées.*

ONGEPERST laken. *Du drap qui n'a pas été preſſé.* ONGEPERSTE druiven. *Du raiſin non preſſé, foulé.*

ONGEPLUKTE vrugten. *Des fruits non cueillis, encore à l'arbre.* Een ongeplukt hoen. *Un poulet qui n'eſt pas plumé.*

ONGEPLOOYDE of gladde mouwen. *Des manches ſans plis, des manches unies.*

ONGEPYNDE honing. *Du miel en rayons, du miel blanc, du miel vierge.*

ONGERAADEN. Adj. Onraadſaam. *Pas expedient, pas à propos.* Ik vind ongeraaden 'er na toe te gaan. *Je ne trouve pas expedient, je ne trouve pas à propos d'y aller.*

ONGERED of ONGEREDDERD. Adj. Alles is nog ongered op de kamer. *Tout eſt encore derangé, ſans deſſus deſſous dans la chambre.*

ONGEREED. Alles is nog *ongereed*, daar is niets vaardig. *Tout eſt encore à faire, à apprêter, il n'y a encore rien de prêt.* ONGEREEDHEID, onbereidwilligheid. *Manque de promptitude, de bonne volonté à ſervir.* m.

ONGEREGELD, ongeſtadig weer. *Temps dereglé.* Een ONGEREGELD, los levend menſch. *Un homme dereglé, diſſolu.* Een ongeregeld huishouden. *Un menage dereglé.* Ongeregelde luſten. *Des deſirs dereglez.* De ONGEREGELDHEID van 't weer. *Le dereglement du temps, de la Saiſon.* In de ONGEREGELDHEID, ongebondentheid leeven. *Vivre dans le dereglement, le desordre.*

ONGEREGTIGHEID of ONGERECHTIGHEID. Verdurvendheid, boosheid. *Iniquité, injuſtice.* f. De Waereld is vol ongerechtigheid. *Le Monde eſt plein d'iniquité.* 't Is een groote ongerechtigheid, voorwaar. *C'eſt une grande injuſtice, aſſurement.*

ONGERIEF. n. Ongemak, ongelegentheid. *Incommodité.* f. Daar is geen pomp, geen ſecreet in huis, 't is een groot ongerief. *Il n'y a point de pompe, point de lieux dans la maiſon, c'eſt une grande incommodité.* Iemand ongerief aanbrengen, overlast aandoen. *Incommoder quelqu'un, cauſer de l'incommodité à quelqu'un.* Een ONGERIEFELYK, ongedienſtig menſch. *Un homme desobligeant, peu complaiſant.* ONGERIEFELYKHEID, ongedienſtigheid. *Manque de complaiſance.* m. *Humeur peu traitable.* f.

ONGERIMPELD. Adj. Glad. *Uni, ſans rides.* Een ongerimpeld vel. *Une peau unie.* Een ongerimpeld, een glad voorhoofd. *Un front uni, ſans rides, un viſage ſerain.*

ONGERUST. Adj. Onruſtig, bekommerd. *Inquiet, agité, alarmé.* Een ongeruſt gemoed. *Une conſcience inquiete, agitée, alarmée.* Een ongeruſte geeſt. *Un eſprit inquiet, agité, flotant.* Hoe kond gy zoo ongeruſt weezen? *Comment pouvez vous être ſi inquiet?* Zig ONGERUST maaken over iets. *S'inquieter, s'alarmer de quelque choſe.* Zyn ſtilzwygen, zyn lang toeven maakt my zeer ongeruſt. *Son ſilence, ſon retardement m'inquiete beaucoup.* Een ongeruſt leven leiden. *Mener une vie inquiete; vivre dans l'inquietude, l'agitation, l'apprehenſion, le trouble.* ONGERUST of ONGERUSTELYK leeven. *Vivre dans l'inquietude, dans le tumulte, vivre tumultueuſement.* Ongeruſt ſlaapen, de haaze ſlaap ſlaapen. *Dormir d'un ſommeil inquiet; reveiller, s'agiter, ſe tourmenter en dormant.*

ONGERUSTHEID. f. KOMMER. Verlegenheid. *Inquie-*

quietude, alarme, apprehenſion. f. In de ongeruſtheid leeven. *Vivre dans l'inquietude.* Ongeruſtheid van gemoed, twyffelmoedigheid. *Alarme, agitation d'eſprit, de conſcience.* f.

ONGERYMD. Adj. Dwaas, belagchelyk. *Abſurde, erronné.* Een ongerymd zeggen. *Un diſcours abſurde, une choſe abſurde, une abſurdité, une ſotiſe.* Ongerymde gevoelens. *Des ſentiments abſurdes, des opinions erronnées.* De ONGERYMDHEID van een gevoelen, van een redeneering aantoonen, doen zien. *Montrer, faire voir l'abſurdité d'une opinion, d'un raiſonnement.*

ONGESCHAPEN. Adj. Niet geſchapen. *Incréé.* God is een ongeſchapen Wezen. *Dieu eſt un Etre intréé.*

ONGESCHEIDEN. Adj. *Pas partagé.* Een ongeſcheide, onverdeelde Boedel. *Un Inventaire non partagé, une Succeſſion qui n'eſt pas partagée.*

ONGESCHIKT. Adj. Ongemanierd, onbeſchaafd. *Incivil, mal appris, mal elevé, malhonnête.* Een ongeſchikt menſch. *Un homme incivil, mal appris; une perſonne incivile, mal honnête, mal elevée.* Een ONGESCHIKTE, vuile praat, reden. *Un diſcours malhonnête, obſcene, groſſier.* ONGESCHIKTELYK. Adv. Op een ongeſchikte wyze. *Malhonnêtement, groſſierement, brutalement.* ONGESCHIKTHEID, onbeleefdheid. *Malhonnêteté, impertinence, groſſiereté.* f.

ONGESCHONDEN. Adj. Niet geſchonden. *Pas offenſé, gâté.* Ongeſchonde boomen. *Des arbres qu'on n'a pas offenſez, endommagez.* Een ongeſchonden beeld, ſchildery. *Une ſtatuë qui n'a pas été defigurée, mutilée; un tableau qui n'a point été offenſé, endommagé.* Een ONGESCHONDE Verdrag. *Un Traité qui n'a pas été violé, enfraint.* Een ongeſchonde Maagd. *Une Vierge integre, qui n'a ſouffert aucune violence, atteinte.*

ONGESCHOREN. Adj. Niet geſchoren. *Pas raſé, tondu.* Een lange en ongeſchore baard. *Une barbe longue & non raſée, non faite.* Ongeſchore palm. *Du buis qui n'eſt pas tondu.* Een ongeſchore kruin. *Une tête ſans tonſure.*

ONGESCHROEYD. Adj. Ongeſchroeyd geld, ongeſchroeyde ſpecien. *De l'argent qui n'a pas été rogné, des eſpeces qui n'ont point été rognées, écornées.*

ONGESLEPEN. Adj. *Pas poli.* Ongeſlepe Diamanten, rouwe Diamanten. *Des Diamants brutes, des Diamants qui n'ont point été taillez.* Hy is al te ONGESLEPEN, al te dom daar toe. *Il eſt trop peu aviſé pour cela.*

ONGESMOLTEN. Adj. *Pas fondu.* Ongeſmolte boter. *Du beurre qui n'eſt pas fondu.*

ONGESNEDEN. Adj. *Pas coupé.* Ongeſneden brood. *Du pain qui n'eſt pas coupé.* ONGESNEEDEN, onvervalſte wyn. *Du vin pur, du vin qui n'eſt pas melangé, braſſé, frelaté.*

ONGESNOEYD. Adj. *Pas taillé.* Ongeſnoeyde Wyngaard. *Vigne qui n'eſt pas taillée.*

ONGESPEEND. Adj. *Pas ſevré.* Een ongeſpeend kind. *Un enfant qui n'eſt pas ſevré, qui tete encore.* ONGESPEENDE vis: *Du poiſſon qui n'a pas degorgé, qu'on n'a pas changé d'eau.*

ONGESPONNEN. Adj. *Pas filé, pas tors.* Ongeſponne zyde. *De la ſoye ecrüe, de la ſoye non torſe.*

ONGESTADIG. Adj. Los, veranderlyk. *Variable, changeant, inconſtant, volage, leger.* Een ongeſtadig weer. *Un temps variable, inconſtant.* Een ONGESTADIG, wiſpeltuurig menſch. *Un homme inconſtant, leger, volage.* ONGESTADIGE, onbeſtendige gedagten. *Des penſées volages, inquietes, peu ſolides.* De ONGESTADIGHEID, losheid van 't weer. *L'inconſtance du temps, le dereglement de la Saiſon.* m. ONGESTADIGHEID, van inborſt, van zinnen. *Inconſtance, legereté d'humeur, d'eſprit.* f.

ONGESTAMPT. Adj. *Pas pilé.* Ongeſtampte koffy. *De caffé en feves, qui n'eſt pas pilé.*

ONGESTEMPELD. Adj. Ongeſtempelde Schellingen. *Des Eſcalins qui ne ſont pas marquez, tapez.*

ONGESTEVEN. Adj. *Pas empeſé.* Ongeſteven linnen. *Du linge qui n'eſt pas empeſé.*

ONGESTRAFT. Adj. Niet geſtraft. *Impuni, pas puni.* Een ongeſtrafte misdaad, ongeſtrafte opſtand. *Un crime impuni; une rebellion impunie.* Die misdaad bleef niet ongeſtraft. *Ce crime ne demeura pas impuni.* ONGESTRAFT in de zonde, in de opſtand voortvaaren. *Perſeverer impunement dans le vice, la rebellion.* De ONGESTRAFTHEID vermeerderd de wanorders, de ſtoutheid der muiters. *L'impunité augmente le desordre, la licence des mutins.*

ONGESTUIMIG. Adj. ONSTUIMIG. Buyig. *Orageux, tempêtueux.* Een ongeſtuimig weer. *Un temps orageux, un gros temps.* De ONGESTUIMIGHEID der Zee. *L'agitation, l'emotion orageuſe de la Mer.*

ONGESTURVEN. Adj. Die niet geſtorven is, die de dood niet geſmaakt heeft. *Qui n'eſt pas mort.* Den ongeſturven Elias. *Elie qui n'a point ſenti, goûté la mort.*

ONGETAKELD. Adj. Niet getakeld. *Sans agreils.* Een ongetakeld ſchip. *Un vaiſſeau ſans agreils, un bâtiment nud.*

ONGETELD. Adj. Niet geteld. *Pas compté.* Ongeteld geld. *De l'argent qui n'eſt pas compté.* Hy ontfangd alles ongeteld, zonder telien. *Il reçoit, il prend tout ſans compter.*

ONGETEMD. Adj. Niet getemd. *Indompté, pas dompté.* Een ongetemd paard, de ongetemde Scyten. *Un cheval indompté, les Scythes indomptez.*

ONGETEMPERD. Adj. Onmatig, ongeregeld. *Dereglé, immoderé.* Een ongetemperd Jaar geryde. *Une Saiſon dereglée.* ONGETEMPERDE, onmaatige luſten, begeertens. *Des deſirs dereglez, immoderez.* De ONGETEMPERDHEID, ongeregeldheid van 't weer, van de lugt. *Le dereglement du temps, l'intemperie de l'air.* De ONGETEMPERDHEID, onmaatigheid der begeertens. *L'intemperance des deſirs.* f.

ONGETOOMD. Adj. Een ongetoomd paard. *Un cheval ſans bride.*

ONGETOUWD. Adj. *Pas corroyé.* Ongetouwd leer. *Du cuir qui n'eſt pas corroyé, du cuir verd.*

ONGETROUW. zie ONTROUW. Trouwloos. *Infidelle.* Een ongetrouw Knegt. *Un Valet infidelle.*

ONGETROUWD. Adj. Niet getrouwd. *Pas marié.* Zy is nog ongetrouwd, hoor ik. *Elle n'eſt pas encore mariée, à ce que j'entends.* Het ONGETROUWD LEVEN, den ongetrouwden ſtaat of COELIBATUS der Geeſtelyken is eerſt in de elfde Eeuw, en niet zonder moeyte ingevoerd. *Le Celibat des Religieux, des Moines n'a été introduit que dans le onziéme Siecle, & non pas ſans peine.* Het ONGETROUWD, 't Jongmans leven is tot dertig jaaren niet oneigen, onvermaakelyk. *La vie de garçon n'eſt pas contraire au bon ſens, n'eſt pas desagréable juſqu'à trente ans.*

ONGETROUWHEID. zie TROUWLOOSHEID. *Infidelité, perfidie.* f. Hy kwam deerlyk omhals, door de ongetrouwheid van zyn knegt. *Il perit malheureuſement par l'infidelité de ſon valet.*

ONGETWYFFELD. zie ZONDER TWYFFEL. Hy zal ongetwyffeld al op weg zyn. *Il ſera ſans doute déja en chemin.*

ONGETWYND. Adj. Ongetwynd garen. *Du fil qui n'eſt pas retors, pas devuidé.*

ON-

Digitized by Google

ONGEVAAR. Adv. Omtrent. *Environ, autour de.* Het Leger werd op ongevaar dertig duizend man geſchat. *L'Armée eſt eſtimee forte d'environ trente mille hommes; on eſtime que l'Armée eſt autour de 30000 h:*

ONGEVAL. n. Ongeluk, ramp. *Malheur.* m. *Diſgrace, infortune.* f. Ik beklaag uw ongeval, uw ongeval is my leet. *Je ſuis ſenſible à votre malheur, je plains votre infortune.*

ONGEVALLIG. Adj. zie ONGELUKKIG. *Malheureux, infortuné.* ONGEVALLIGHEID. zie ONGELUK. *Malheur.* m. *Diſgrace.* f.

ONGEVEINSD. Adj. OPREGT. Openhartig. *Sincere, franc, ouvert, point diſſimulé.* Een ongeveinſde vrindſchap, Godvrugtigheid. *Une amitié, une pieté ſincere, non feinte.* Een ongeveinſd hart. *Un coeur ſincere, un coeur franc, plein de franchiſe.* Hy zeide hem ONGEVEINSD, ongeveinſdelyk al wat hem op 't hart lag. *Il lui dit ſinçerement, franchement tout ce qu'il avoit ſur le coeur.* ONGEVEINSDHEID, opregtigheid, gulheid. *Sincerité, franchiſe, droiture, candeur.* f.

ONGEVERFD. Adj. Niet geverfd. *Pas teint.* Ongeverfd laken, laken zoo als 't van 't Getouw komt. *Du drap non teint, du drap comme il vient du metier.*

ONGEVESTIGD. zie LOS. Onzeker. *Incertain, peu aſſuré, peu ſolide.* Ongeveſtigde gedagten. *Des penſées peu ſolides, des penſées flotantes, incertaines.*

ONGEVOED. Adj. zie MAGER. Ongevoed vleeſch. *De la chair maigre, d'une bête mal nourrie.*

ONGEVOEGELYK. Adj. zie ONBETAMELYK. Ongeſchikt. *Malſéant, indecent, peu convenable.* ONGEVOEGELYKHEID, onbetamelykheid. *Mauvaiſe grace, indecence.* f.

ONGEVOELIG. Adj. GEVOELLOOS. *Inſenſible, ladre.* Gy nypt my te hard, meend gy dat ik ongevoelig ben? *Vous me pincez trop fort, penſez vous que je ſuis inſenſible? que je ſuis ladre?* Wie zoud ongevoelig konnen zyn over zoo een groot verlies? over zulken ſchamperen hoon? *Qui eſt ce qui pouroit être inſenſible à une ſi grande perte? à un ſi ſanglant affront?* Een ONGEVOELIG, liefdeloos hart. *Un coeur inſenſible, glacé.* De oude lui zyn ongevoelig, behalven wanneer men haar op hun zeer treed, om geld aanſpreekt. *Les vieilles gens ſont inſenſibles, horsmis quand on les offenſe, quand on leur demande de l'argent.* De tyd gaat ONGEVOELIG, ongemerkt voorby. *Le temps ſe paſſe inſenſiblement.* De ONGEVOELIGHEID der beeſten, naar Deſcartes zeggen. *L'inſenſibilité des bêtes, au dire de Deſcartes.* De ONGEVOELIGHEID, liefdeloosheid der oude luiden. *L'inſenſibilité, la froideur des vieilles gens.* De ONGEVOELIGHEID, onmedoogentheid der Tyrannen. *L'inſenſibilité, la ferocité des Tyrans.*

ONGEWAPEND. Adj. *Sans armes.* Wat vermag een ongewapende menigte? *Qu'eſtce que peut faire une multitude deſarmée, ſans armes?*

ONGEWASSEN. Adj. Ongewaſſe leer. *Du cuir qui n'a pas été lavé.* ONGEWASSEN hout, hout dat niet wel opgeſchoten is. *Du bois mal venu, du bois rabougri.*

ONGEWEEKT. Adj. Niet geweekt. Ongeweekte ſtokvis. *Du ſtocfis qui n'eſt pas detrempé.*

ONGEWEND, of liever, ONGEWOON. 't Is om dat gy 't ongewend zyt. *C'eſt parce que vous n'y êtes pas accoutumé.*

ONGEWERKT. Ongewrocht. Adj. *Non ouvré.* Ongewerkte ſervetten, effe ſervetten. *Des ſerviettes unies, qui ne ſont point ouvrées.*

ONGEWILLIG. zie ONWILLIG. Baldaadig. *Volontaire, volage, libertin.* ONGEWILLIGHEID, ongehoorzaamheid. *Desobéiſſance, indocilité.* f.

ONGEWIS. Adj. ONZEKER. *Incertain, douteux.* Wy moeten alle ſterven, maar ons uur is ongewis. *Nous devons tous mourir, mais notre heure eſt incertaine.* ONGEWISHEID, onzekerheid der tydingen. *Incertitude des nouvelles.* f.

ONGEWOON. Adj. Niet gewoon, zeldſaam. *Extraordinaire, ſingulier, rare.* 't Is een ongewoon voorval. *C'eſt un cas, une avanture extraordinaire.* Op een ongewoon uur verſchynen. *Paroître, ſe préſenter à une heure extraordinaire.* ONGEWOONE gunſten. *Des faveurs extraordinaires, ſingulieres.* Ik ben ONGEWOON, niet gewoon aldus te handelen. *Je ne ſuis pas accoutumé, je n'ai pas coutume, ce n'eſt pas ma coutume d'en uſer ainſi.* De ONGEWOONHEID, zeldſaamheid van 't geval verdiend aanmerking. *La rareté, ſingularité du fait, du cas eſt digne de remarque.* De ONGEWOONHEID van 't uur, van den tyd deed eenig vermoeden krygen. *Neſcio,* je le quitte.

ONGEWOONTE. f. Gebrek van gewoonte. *Manque d'habitude* m. Zoo u de tabak kwaalyk bekomt, dat doet de ongewoonte. *Si le tabac vous fait mal, c'eſt manque d'habitude.*

ONGEWROCHT. Adj. Niet gewrocht. *Pas travaillé.* Ongewrocht goud. *De l'or qui n'eſt pas travaillé.*

ONGEWROOKEN. Adj. Niet gewrooken. *Pas vengé.* Een ongewrooke dood. *Une mort qui n'eſt pas vengée.* Zyn dood bleef niet lang ongewrooken. *Sa mort ne fut pas longtemps ſans vengeance, ne demeura pas longtemps impunie.*

ONGEWYD. Adj. Niet gewyd. *Pas beni, pas conſacré.* Ongewyde vaten. *Des vaiſſeaux ordinaires, profanes.* Op een ongewyde plaats begraven werden. *être enterre en lieu profane:* in ſtilo Romano. De ongewyde Hiſtorie, de ongewyde Schryvers. *L'Hiſtoire profane, les Auteurs profanes.*

ONGEZAAGD. Adj. Niet gezaagd. *Pas ſcié.* Ongezaagd hout. *Du bois qui n'eſt pas ſcie.*

ONGEZADELD. Adj. *Pas ſellé.* Een ongezadeld paard. *Un cheval ſans ſelle.*

ONGEZEGGELYK. Adj. HOOFDIG. Ongehoorzaam. *Têtu, obſtiné, incorrigible.* 't Is een ongezeggelyk kind. *C'eſt un enfant incorrigible, têtu, obſtine: c'eſt un enfant opiniâtre comme un ane rouge.* ONGEZEGGELYKHEID, hoofdigheid, ongehoorzaamheid. *Entêtement.* m. *Obſtination.* f.

ONGEZOND. Adj. Ziekelyk, niet gezond. *Malſain, maladif.* Een ongezond ligchaam. *Un corps malſain, maladif.* Hy is een tyd ONGEZOND, ziek geweest. *Il a eté un temps malade.* ONGEZOND, dat kwalyk bekomt. *Malſain, malfaiſant, qui fait mal.* Een ongezonde lugt, ongezonde vrugten. *Un air malſain, des fruits malſains, malfaiſants.* Zyne ONGEZONDHEID, ziekte komt van het al te veel vrugten eeten, het te ſterk drinken, rooken. *Sa maladie, ſon indiſpoſition vient d'avoir trop mangé de fruits, de trop boire, de trop fumer.*

ONGEZOUTEN. Adj. *Pas ſalé, ſans ſel, inſipide.* Ongezoute koſt. *Des viandes ſans ſel, des mets fades, inſipides, qui ne ſont point ſalez.* Een ONGEZOUTE, een laffe taal; ongezoute, laffe redenen. *Un diſcours inſipide, ſans ſel; des raiſons fades, inſipides, plattes.*

ONGEZUURD. Adj. Zonder hefdeeg. *Sans levain.* Ongezuurd brood. *Du pain ſans levain.* 't Feeſt der ongezuurde brooden. *La Fête des azimes.*

ONGEZWAVELD. Adj. *Pas ſouffré.* Ongezwavelde wyn. *Du vin qui n'eſt pas ſouffré.*

ONGODSDIENSTIG. Adj. ONAANDAGTIG. Ieverloos in 't ſtuk van Godsdienſt. *Indevot, profane,*

Digitized by Google

irreligieux. De ongodsdienstige lagchen met de heiligste geheimen. *Les indevots, les profanes, les personnes indevotes, irreligieuses se moquent des plus sacrez mysteres.* ONGODSDIENSTIGHEID. f. Onaandagt, ieverloosheid. *Indévotion, irreligion.* f. ONGODSDIENSTIGLYK. Adv. *Indevotement, avec indevotion.*

ONGODVRUGTIG. Adj. Godloos, vyand der Godvrugtigheid. *Impie, ennemi de la Religion.* De ongodvrugtige, de godlooze Antiochus, Machiavel. *L'impie Antiochus, Machiavel.* De ONGODVRUGTIGHEID, Godloosheid van Paus Paulus de derde, Bonifacius de VIIde. *L'impieté du Pape Paul trois, Boniface VII.*

ONGUNST. f. WANGUNST. Agunst. *Disgrace, indignation, defaveur.* f. By den Vorst in ongunst raaken. *Encourir la disgrace du Prince, perdre la faveur du Pr:*

ONGUNSTIG. Adj. Strydig, vyandlyk. *Contraire, opposé, defavorable.* Dit weer is hem zeer ongunstig. *Ce temps ci lui est fort contraire.* ONGUNSTIGE voortekens. *Des augures defavorables.*

ONGUUR. Adj. Ruw, regenagtig, winderig. *Rude, pluvieux, orageux.* Een onguur weer, een verwaayd weer. *Un temps rude, un temps orageux, temps de bourrasques & de pluyes.* 't Is een ONGUUR, een nors, een stuurs mensch *C'est un bourru, un brutal, un homme brusque & rebarbatif.* De ONGUURHEID, ruwheid van 't weer. *La rudesse, l'incommodité du temps.*

ONHANDIG. Adj Plomp, onbekwaam. *Lourd, maladroit.* Een onhandige Meid. *Une Servante maladroite.* ONHANDIGHEID, plompheid. *Lourdauderie, incapacité, rusticité.* f.

ONHEBBELYK. Adj Een onhebbelyk, misselyk gelaat. *Une mechante mine.* Een ONHEBBELYK, onbetamelyk antwoord. *Une reponse desagréable, choquante.*

ONHEELBAAR. Adj. zie ONGENEEZELYK. Een *onheelbaare*, ongeneezelyke wonde. *Une playe incurable.*

ONHEIL. n. Ramp, ongeluk. *Malheur, desastre, accident funeste.* m. *Fatalité.* f. God wil u voor alle onheil bewaaren. *Dieu vous garde de tout mal, de tout malheur, de tout accident funeste, de tout mauvais accident, de toute facheuse rencontre.* De nakende onheilen tragten te ontwyken. *Tâcher d'eviter les malheurs eminents, les malheurs, les desastres dont on est menacé, qui approchent.*

ONHEILIG. Adj. Waereids, godloos. *Mondain, profane.* Onheilige gedagten. *Des pensées mondaines, profanes.*

ONHERBERGSAAM. Adj. Onvriendelyk, onmedoogend. *Inhospitalier, discourtois.* De onherbergsaame Schyten, *Les Scythes inhospitaliers.* ONHERBERGSAAMHEID, onmedoogentheid, onheusheid. *Inhospitalité, barbarie.* f.

ONHERBOREN. Adj. Niet herboren *Pas regeneré.* Onherboren mensch, mensch nog aan de zonde gehecht *Homme non regeneré.*

ONHERKAAUWD. Adj. ONHERKAAUWDE, onbedagte woorden. *Des paroles mal digerées, dites à la legere.*

ONHERROEPELYK. Adj. Onwederroepelyk, *Irrevocable.* Een onherroepelyken eedt, onherroepelyke belofte. *Un ferment, une promesse irrevocable.*

ONHEUS, ONHEUSCH. Adj. Ongedienstig, onvriendelyk, onbeschaafd. *Desobligeant, malhonnête, discourtois, impoli.* Een onheus onthaal. *Un accueil desobligeant, une reception desobligeante.* Een ONHEUSCH, onopregt, geveinsd mensch. *Un homme peu sincere, une personne dissimulée.* ONHEUSCHE, geveinsde vrindschap. *Amitie feinte, peu sincere.* ONHEUSHEID, onbeschaafdheid. *Grossiereté, impoliteſſe, malhonnêteté.* f. ONHEUSHEID, geveinsdheid. *Manque de sincerité.* m. *Dissimulation.* f.

ONHOFLYK. Adj. Niet hoffelyk, onbeleefd, onbeschaafd. *Incivil, impoli, grossier.* Een onhoflyk gedrag, onhoflyke manieren. *Une conduite, maniere d'agir incivile, impolie; des grossieretez, brutalitez.* Zig ONHOFLYK, onbeleefd gedraagen. *Se comporter incivilement, impoliment, grossierement.* ONHOFLYKHEID, onbeschaafdheid. *Incivilité, grossiereté, impolitesse.* f.

ONHUISSELYK. Adj. Verkwistend. *Depensier, mauvais menager, prodigue.* Een onhuisselyke vrouw, een spilpenning. *Une femme depensiere, une mauvaise menagere, une prodigue, un panier percé.* ONHUISSELYKHEID, verkwisting. *Prodigalité, humeur depensiere.* f.

ONINGENAAYD. Een *oningenaayd* boek. *Un livre qui n'est pas cousu, un livre en blanc.*

ONINGETOOGEN. Adj. Wilt, los. *Immoderé, turbuleut, pas rassis.* Een oningetoogen mensch. *Un homme turbulent, une personne turbulente.*

ONKENBAAR. Adj. Onkennelyk. *Meconnoissable.* Hy is onkenbaar sedert zyne ziekte. *Il est meconnoissable, il n'est pas connoissable depuis sa maladie.*

ONKLAAR. Adj. Onzuiver, niet klaar, niet helder, ondoorschynend. *Trouble, pas clair.* Onklaare wyn. *Du vin trouble, epais.* ONKLAAR, uit den traan. De lyn brak, en wy raakten onklaar. *La corde rompit & nous fumes retenus, nous fumes dans l'embarras.* Is 't alweer ONKLAAR? is 'er alweer wat in de weg? *Y a-t-il encore quelque chose qui ne va pas bien? y a-t-il encore quelque anicroche?*

ONKOSTEN, KOSTEN. Ongelden. *Frais.* m. pl. *Depenses.* f. pl. De onkosten van een Bruiloft, van een Reis draagen, betaalen. *Porter, payer les frais d'une Nopce, les frais d'un Voyage.* Iemand op groote onkosten jaagen. *Obliger quelqu'un à de grands frais, à de grosses depenses.*

ONKRENKBAAR, ONKREUKBAAR. Adj. Dat niets krenken, kreuken kan. *Qui ne peut être affoibli, ebraulé.* Een onkrenk-, onkreukbaare vrindschap. *Une amitié que rien ne peut affoiblir, diminuer.*

ONKRUID. n. Schadelyk kruid. *Mauvaise herbe, yvroye.* f. Het onkruid wieden uit den akker. *Arracher la mauvaise herbe, l'yvroye d'un champ; sarcler un champ.* Onkruid vergaat niet. gem: spr: *Mauvaise herbe croît toujours.* Elk wiede zyn onkruid uit. *Que chacun s'examine à son tour, que chacun regarde chez lui s'il n'y a rien qui cloche.*

ONKUIS. Adj. Geil, hoeragtig, ontugtig. *Impudique, deshonnête, effronté, dissolu, luxurieux.* Een onkuische vrouw is de schand en ondergang van haar huis. *Une femme impudique est l'opprobre & la ruine de sa maison.* Een ONKUIS, hoeragtig gelaat. *Un air, une contenance impudique, un regard lascif.* Onkuische redenen, vuile redenen. *Des discours impudiques, obscenes.* De ONKUISHEID, ontugtigheid bedeckt het ligchaam en de ziel *L'impudicité, la dissolution, la paillardise ruine le corps & l'ame.* De onkuisheid der Vrouwen werd zeer euvel genomen, terwyl die der Mans een beuzeling geacht werd. *L'impudicité des Femmes est reputée un grand crime, tandis qu'on traitte celle des hommes de bagatelle.* ONKUISSELYK, ontugtiglyk leeven. *Vivre impudiquement, vivre en paillardise.*

ONKUNDE. f. Onweetenheid. *Ignorance, stupidité.* f. Uit onkunde zondigen, kwaad doen. *Pecher, faire mal par ignorance.* Ik beken myne onkunde in 't Grieks, in de Oosterse Taalen enz. *Je reconnois, j'avouë mon ignorance dans le Grec & les Langues Orientales &c.* Dat is by ONKUNDE, onweetens geschied. *Cela est arrivé par inadvertance.*

Digitized by Google

ONKUNDIG. Adj. Onweetend, bot, dom. *Ignorant, malhabile.* Ik ben onkundig in veele zaaken. *Je suis ignorant en bien des choſes.* Een ONKUNDIG, onhandig, plomp werkman. *Un ouvrier malhabile, maladroit, un malotru.* De ONKUNDIGE hoop, onkundige ſchaar is ligt te leiden, te bedotten. *Il eſt facile de mener, de duper la multitude ignorante.* Dat is klaar, duidelyk genoeg voor de ONKUNDIGE, onkundige toehoorders. *Cela eſt aſſez clair, aſſez diſtinct pour les ignorans, pour les auditeurs ignorants.*

ONKWETSTBAAR. Adj. Niet kwetſtbaar. *Invulnerable.* Achilles was over al onkwetſtbaar behalven aan de linker hiel. *Achille etoit invulnerable par tout excepté au talon gauche.*

ONLANGS. Adv. Niet lang geleden. *Depuis peu, recemment.* Ik heb hem onlangs nog gezien. *Je l'ai encore vû depuis peu, il n'y a pas long temps que je l'ai encore vû.* Dat is onlangs gebeurd. *Cela eſt arrivé depuis peu, de fraiche date.*

ONLEERZAAM. Adj. Dom, traeg in 't leeren. *Indocile, de dure conception.* ONLEERZAAMHEID, dommigheid. *Bêtiſe, ſtupidité.* f.

ONLEESBAAR. Adj. Dat niet te leezen is. *Non liſible, qui ne ſe peut lire.* Onleesbaar ſchrift. *De l'ecriture qui n'eſt pas liſible, qu'on ne peut dechiffrer.*

ONLIEFFELYK. Adj. Vies. *Desagréable.* Dat is een heel onlieffelyke reuk. *C'eſt une odeur bien desagréable.*

ONLOSBAAR. Adj. Dat niet geloſt kan werden. *Qu'on ne peut retirer, racheter.* De panden die men jaar en dag in de Lombaert laat zyn onlosbaar. *Les gages qu'on laiſſe an & jour au Lombart ne ſe peuvent retirer.*

ONLUST. Misnoegen, ongenoegen. *Mecontentement, deplaiſir* m. Daar zyn niet dan onluſten te verwagten in de Waereld. *Il n'y a que des deplaiſirs, des chagrins, mecontentements à attendre en ce Monde.* Daar zyn weer nieuwe ONLUSTEN, misverſtanden gerezen tuſſen die twee Hoven. *Il eſt encore ſurvenu de nouvelles mesintelligences, de nouvelles brouilleries, de nouveaux demêlez entre ces deux Cours.*

ONLUSTIG. Adj. Lui, vadzig, moedeloos. *Pareſſeux, gourd, flasque, lâche, decouragé.* Ik ben van daag heel onluſtig. *Je ſuis ſi pareſſeux, ſi gourd, ſi flasque aujourd'hui; je n'ai ni coeur ni courage aujourd'hui.* ONLUSTIGHEID, luyheid, vadzigheid. *Lâcheté, pareſſe.* f. *Decouragement.* m.

ONLYDELYK. Adj. Niet te lyden. *Inſuportable, intolerable.* Een onlydelyke pyn, onlydelyke onbeſchaamdheid, grootsheid. *Une douleur, une effronterie, une fierte inſuportable.*

ONLYDSAAM. Adj. Ongeduldig. *Impatient.* Een onlydſaam menſch, onlydſaamen inborſt. *Un homme impatient, une humeur impatiente.* ONLYDSAAMHEID, ongeduld. *Impatience.* f.

ONMAATIG. Adj. Buitenmaatig, ongeregeld. *Demeſuré, desordonné, exceſſif.* 't Is een man van een onmaatige groote, dikte. *C'eſt un homme d'une grandeur, groſſeur demeſurée, enorme.* Een onmaatige ſtaatzugt. *Une ambition demeſurée, exceſſive.* Een onmaatige hitte. *Une chaleur exceſſive.* ONMAATIGHEID van groote, dikte. *Grandeur, groſſeur demeſurée.* ONMAATIGLYK. Adv. *Demeſurément, avec dereglem.*

ONMAGT. f. Magteloosheid. *Impuiſſance, foibleſſe.* f. De onmagt van die Vorſt, van die Republyk is zigtbaar. *L'impuiſſance de ce Prince, de cette Republique eſt viſible.* In onmagt leggen. *être aux abbois, être ſur les dents, n'en pouvoir plus.*

ONMATIG. Adj. MAGTELOOS. Zwak. *Impuiſſant, Incapable, ſans force.* Een onmagtige haat. *Une haine impuiſſante.* Ik ben onmagtig my op te beuren. *Je ſuis incapable de, je n'ai pas la force de me ſoulever.*

ONMANIERLYK. Adj. & Adv. Ongemanierd, ongeſchikt, onbeſchaafd. *Mal appris, mal elevé.* Een onmanierlyk kind. *Un enfant mal appris, mal elevé.* ONMANIERLYK, ongeſchikt, morſſig eeten. *Manger ſalopement, malhonnêtement.*

ONMANIERLYKHEID. Ongeſchiktheid, morſſigheid. *Groſſiereté, malpropreté, ſaloperie.* f.

ONMEDOGEND. Adj. Onmelydend, onbarmhartig. *Impitoyable, dur.* Een onmedoogend mens. *Un homme impitoyable, ſans pitié; un homme dur.* ONMEDOGENDHEID, onbarmhartigheid. *Dureté, inhumanité, inſenſibilité.* f.

ONMELYDEND. Adj. Onmedoogend. *Impitoyable, dur, inſenſible.* Een onmelydend hart, gemoed. *Un coeur dur, impitoyable.*

ONMENSCHELYK. Adj. Wreed. *Inhumain, cruel.* Een onmenſchelyke bejegening, handeling. *Un traitement inhumain, cruel.* Een onmenſchelyke Wet. *Une Loy inhumaine.* Hy wierd ONMENSCHELYK, wreedelyk gehandeld. *Il fut inhumainement, cruellement traitté.* ONMENSCHELYKHEID, wreedheid, barbaarsheid. *Inhumanité, cruaute, barbarie.* f.

ONMIDDELLYK. Adj. Dat onmiddelyk *of* zonder middel werkt. *Immediat.* 's Konings onmiddellyk gezag. *Le pouvoir immediat du Roy.* De onmiddellyke genade. *La grace immediate.* Hy houd zyn gezag ONMIDDELLYK van den Koning. *Il tient immediatement ſon authorité du Roy.*

ONMINNELYK. Adj. & Adv. Onvrindelyk, onbehaaglyk. *Desagréable, deplaiſant, desobligeant.* Een onminnelyk antwoord, onminnelyke brief. *Une reponſe, une lettre desobligeante.* Iemand ONMINNELYK, onvrindelyk handelen. *Traitter quelqu'un rudement, peu obligeamment, avec peu de courtoiſie.*

ONMINZAAM. Adj. Haarelyk. *Peu aimable, deplaiſant.* Een onminzaam menſch. *Un homme deplaiſant, desagreable.*

ONMONDIG. Adj. MINDERJAARIG. *Mineur, en minorité, ſous Tutelle.* Onmondig kind, onmondige Dochter. *Enfant mineur, Fille mineure.* Het goed der ONMONDIGE trouwelyk beſtieren. *Adminiſtrer, gerer fidellement le bien des Mineurs.* Geduurende de ONMONDIGHEID, minderjaarigheid van Lodewyk de XV. *Pendant la minorité de Louis XV.*

ONMOOGELYK. Adj. Niet moogelyk. *Impoſſible.* Het is onmoogelyk een ieder te vergenoegen. *Il eſt impoſſible de contenter tout le monde.* Daar is niets onmoogelyk by God. *Il n'y a rien d'impoſſible à Dieu.* De ONMOOGELYKHEID van een zaak aantoonen. *Montrer, faire voir l'impoſſibilité d'une choſe.*

ONNAAKBAAR. Adj. ONGENAAKBAAR. *Inacceſſible.* Een onnaakbaare hoogte. *Une hauteur inacceſſible.*

ONNADENKEND. Adj. zie ONBEDAGT, ONNADENKENDHEID, ONBEDAGTHEID. *Manque de reflexion, etourderie.* f.

ONNASPEURLYK. Adj. Ondoorgrondelyk, verborgen. *Impenetrable, caché, qu'on ne peut decouvrir.* De onnaſpeurlyke oordeelen, weegen Gods. *Les jugements, les voyes impenetrables de Dieu.* De ONNASPEURLYKHEID van Gods oordeelen. *L'impenetrabilité des jugements de Dieu.*

ONNATUURLYK. Adj. Oneigen, ongerymd. *Qui repugne à nature, qui eſt impropre, abſurde.* 't Is onnatuurlyk dat de Moeder haar kind haat. *Il repugne, il eſt contraire à nature, il n'eſt pas naturel qu'une Mere*

Digitized by Google

re haïsse son enfant. 't Geen gy verhaald is. ONNATUURLYK, onwaarschynlyk, oneigen. *Ce que vous racontez est contre l'apparence, choque le bon sens.* Een ONNATUURLYKE of geweldige dood. *Une mort violente, tragique.*

ONNAVOLGELYK. Adj. Niet na te volgen. *Inimitable.* Een onnavolgelyke deugd, onnavolgelyke dapperheid. *Une vertu, une valeur inimitable.*

ONNOEMELYK. Adj. Onuitdrukkelyk. *Inexprimable, indicible, innombrable.* Een onnoemelyke menigte. *Une quantité innombrable.* Onnoemelyke schatten. *Des thresors innombrables, ineſtimables, immenſes.*

ONNOODIG. Adj. Niet noodig. *Inutile, pas neceſſaire.* Onnoodige moeyte, zorgen neemen. *Prendre des peines, des ſoins inutiles.* ONNOODIGHEID van een reis &c. *Inutilité d'un voyage.* f.

ONNOODZAAKELYK. Adj. *Pas neceſſaire, d'aucune neceſſité.* ONNOODZAAKELYKHEID, onnoodigheid. *Inutilité.* f.

ONNOZEL. Adj. Onschuldig. *Innocent, incoupable, point coupable.* Hy is 'er onnozel aan, hy heeft 'er geen schuld toe. *Il n'en eſt pas coupable, il eſt innocent à cet egard, il n'y trempe point.* Hy is 'er ONNOZEL, onnozelyk aan gekomen. *Cela lui eſt arrivé fort innocemment, ſans qu'il y ait aucunement de ſa faute.* Het schaap is een heel ONNOZEL, goedaardig dier. *Le mouton, la brebis eſt un animal innocent, paiſible.* Zy laat vier, vyf onnozele schaapen, onnozele kinderen na. *Elle laiſſe quatre ou cinq petits innocents.* Wat benje ook ONNOZEL, eenvoudig, slecht! *Que vous êtes innocent, que vous êtes bon, vous êtes bien de votre Pays!* 't Is zulk een onnozel bloed, zulken sul. *C'eſt un ſi grand idiot, une ſi franche balourde.* Al wat hy zegt is zoo ONNOZEL, zoo laf, zoo koud! *Tout ce qu'il dit eſt ſi fade, ſi niais, ſi plat!* Wat is dat ONNOZEL, vaats, beuzelagtig! *Que cela eſt innocent, niais, pitoyable! la pauvre excuſe, la pauvre raiſon!* Zyn ONNOZELHEID, zyn onschuld klaar aantoonen. *Montrer, faire voir clairement ſon innocence.* Welk een ONNOZELHEID, slegthoofdigheid! *Quelle innocence, niaiſerie, bêtiſe!* Hy deed het ONNOZELYK, zonder arg. *Il le fit innocemment, ſans ſonger à mal.*

ONNUT. Adj. Niet nut. *Inutile, qui n'apporte aucun profit.* Een onnut werk, onnutte moeyte. *Un travail, une peine inutile.* Wat al onnutte woorden, onnutte voorzorgen! *Que de paroles, de precautions inutiles!* 't Is een ONNUT, een onnutte morssebel. *C'eſt une ſalope, une franche ſalope.* Zig ONNUT of onnuttelyk afflooven, onnuttelyk kwellen. *Se tuer, ſe tourmenter inutilement, en vain.* De ONNUTTIGHEID van een uitvinding doen zien. *Faire voir l'inutilité d'une invention.*

ONOMGEKEERD. Adj. Een onomgekeerd kleed. *Un habit qui n'eſt pas retourné.*

ONOMGEKOGT. Adj. Onomgekogte getuigens. *Des temoins qui n'ont point été gagnez, corrompus.*

ONONTKNOOPELYK. Adj. ONOPLOSSELYK. *Qui ne ſe peut reſoudre.* Een ononknoopelyke vraag. *Une demande, queſtion qu'on ne peut reſoudre.*

ONONTNEEMELYK. Adj. Dat men niet ontneemen kan. *Inamiſſible, qui ne peut être oté, enlevé.* De ononteemelyke genade. *La grace qui ne peut être otée, la grace inamiſſible.* De ONONTNEEMELYKHEID der genade. *L'inamiſſibilité de la grace.*

ONOPGEMAAKT. Adj. Een onopgemaakte hoed. *Un chapeau imparfait, qui n'eſt pas achevé.* Een ONOPGEMAAKTE rekening. *Un compte qui n'eſt pas dreſſé.*

ONOPGEPRONKT. Adj. ONOPGETOOYD. Eenvoudig, niet opgepronkt. *Simple, naturel, naïf, ſans ornements.* Een onopgepronkte styl. *Un ſtyle ſimple, naturel, naïf.*

ONOPGETOOYD. Adj. ONOPGEPRONKT. Eenvoudig. *Simple, ſans ornements, point attiffé.* Een onopgetooyde Juffr. *Une Demoiſelle habillée ſimplement, ſans parures, miſe à la negligeance.*

ONOPHOUDELYK. Adj. & Adv. Gestadig. *Continuel, aſſidu; continuellement, aſſidûment.* Onophoudelyke zorgen. *Des ſoins continuels, aſſidus.* ONOPHOUDELYK, zonder ophouden arbeiden. *Travailler inceſſamment, ſans ceſſe, ſans relâche.* Onophoudelyk praaten. *Parler inceſſamment, continuellement; ne deparler point.*

ONORDENTELYK. Adj. & Adv. ONGEREGELD. Ontsteld, uit zyn orden, uit de lyken. *Desordonné, dereglé.* Een onordentelyk huishouden kan niet lang bestaan. *Un menage dereglé, mal gouverné ne ſauroit ſubſiſter long temps.* Een onordentlyk leven leiden. *Mener une vie dereglée, desordonnée; mener une mauvaiſe vie, une vie ſcandaleuſe.* ONORDENTLYK leeven, slegt huis houden &c. *Vivre dans le desordre, le dereglement; mener une vie desordonnée, dereglée.* Welke een ONORDENTELYKHEID, wanorder, verwerring, ongeschiktheid is dit! *Quel desordre, dereglement, quelle confuſion eſt cela!*

ONPARTYDIG. Adj. & Adv. Onzydig. *Equitable, point partial, point prevenu.* Waar vind men onpartydige Rechters in Religie-, in Staetszaaken? *Où trouve-t-on des Juges equitables, ſans partialité, ſans prevention en matieres de Religion, en matieres d'Etat?* Een ONPARTYDIG, een billyk vonnis. *Une ſentence equitable, impartiale.* ONPARTYDIG, onzydig oordeelen, naar billykheid oordeelen. *Juger equitablement, ſans partialité.* ONPARTYDIGHEID, onzydigheid, billykheid. *Impartialité, equité.* f.

ONPAS. t'Onpas, niet te pas. *Mal à propos, hors de propos.* Gy komt nu heel t'onpas. *Vous venez bien mal à propos à preſent.* Hy heeft 'er t'onpas van gesprooken. *Il en a parlé hors de propos, mal à propos.*

ONPASSELYK. Adj. Ziekelyk. *Indiſpoſé, incommodé.* Hy is een dag drie vier onpasselyk geweest. *Il a été indiſpoſé, incommodé trois ou quatre jours.* ONPASSELYKHEID, ongemak, ziekte. *Indiſpoſition, incommodité, maladie.* f.

ONPEILBAAR. Adj. Ondoorgrondelyk. *Impenetrable, qu'on ne peut ſonder.* De Spaanse Zee is onpeilbaar. *La Mer d'Eſpagne ne ſe peut ſonder; on ne trouve point de fonds dans la Mer d'Eſpagne.* Gods oordeelen zyn onpeilbaar, ondoorgrondelyk. *Les jugements de Dieu ſont impenetrables.* De ONPEILBAARHEID, ondoorgrondelykheid van Gods oordeelen. *L'impenetrabilité des Jugements de Dieu.* f.

ONPERSOONLYK. Adj. Dat geen persoon betreft, dat buiten de persoon geschied: woord der Spraakkonst. *Impersonnel: terme de Grammaire.* Regenen en hagelen zyn twee Onpersoonlyke Werkwoorden. *Pleuvoir & grêler ſont deux Verbes Impersonnels.*

ONPLEIZIERIG. Adj. Onvermaaklyk. *Deplaiſant, desagréable.* Dat is geen onpleizierig gezicht. *Cette vuë là n'eſt pas desagréable.* Het is hier 's Zomers niet onplaizierig te zyn. *Il fait aſſez beau ici l'Eté; on ſe plairoit aſſez ici en Eté.*

ONPROFYTELYK. Adj. Nadeelig. *Peu preſtable.* Onprofytelyken arbeid. *Labeur, travail peu profitable, labeur ingrat, qui raporte, profite peu.* Nieuwbakke brood is onprofytelyk. *Le pain frais cuit profite peu.*

ON-

Digitized by Google

ONPRYZELYK. Adj. Niet te pryzen. *Pas louable.* Die voortvaarendheid is niet onpryzelyk. *Cette ardeur, ce zele n'eſt pas blamable, eſt aſſez louable.*

ONRAAD, ONRAAT. Ongemak, hindernis, gevaar. *Empêchement, embarras, peril.* m Zyt op uw hoede, daar is onraad. *Tenez vous ſur vos gardes, il y a du danger, il y a quelque choſe à craindre, il y a quelque anguille ſous roche.* Schipper N. komt van Cadix binnen deur gezeild, zonder eenig onraad vernomen te hebben. *Le Capitaine N. vient de Cadix par la Manche, ſans avoir fait aucune mauvaiſe rencontre, ſans avoir eu de mauvaiſe rencontre ſur Mer.*

ONRAADSAAM. Adj ONGERAADEN. Gevaarlyk. *Qu'il n'eſt pas à propos, expedient de faire.* Gy kond doen wat u believt, maar ik vind het onraadſaam. *Vous pouvez faire ce qu'il vous plaira, mais je ne le juge, trouve pas à propos, je n'en ſerois pas d'avis.*

ONREDELYK. Adj. ONBILLYK. Onverſtandig. *Deraiſonnable, injuſte.* Daar zyn redelyke en onredelyke ſchepſelen. *Il y a des créatures raiſonnables & des créatures deraiſonnables.* Onredelyke, onbillyke eiſchen, voorſlagen. *Des demandes, propoſitions injuſtes, deraiſonnables.* Vind gy my dan, ben ik dan zoo onredelyk in uw zin? *Me trouvez vous donc, ſuis-je donc ſi deraiſonnable à votre avis.* ONREDELYKHEID, onverſtand. *Manque de raiſon.* m. 't Is de grootſte ONREDELYKHEID, ongerechtigheid van de Waereld. *C'eſt la plus grande injuſtice du Monde.*

ONREGELMAATIG. Adj. Dat tegen *of* buiten de regel is. *Irregulier, contre* ou *hors de la regle.* Een onregelmaatig werk, een onregelmaatige beweeging. *Un ouvrage, un mouvement irregulier.* Een Schans ONREGELMAATIG, onregelmaatiglyk gebouwd. *Un Fort bâti irregulierement, un Polygone irregulier.* Een ONREGELMAATIG, ongeregeld gedrag. *Une conduite irreguliere, dereglée.* Daar zyn in 't Franſch veel onregelmaatige Werkwoorden. *Il y a bien des Verbes irreguliers, anomaux en François.* De ONREGELMAATIGHEID van een Veſting, van een Treurſpel. *L'Irregularité d'une Forteresſe, d'une Tragedie.* ONREGELMAATIGLYK. Adv. *Irregulierement, avec irregularité.*

ONREGT of ONRECHT. n. Onregtvaardigheid, geweld. *Injuſtice, violence.* f. *Outrage.* m. Iemand onregt doen *Faire une injuſtice, faire un outrage à quelqu'un.* Gy zou my onregt doen, zoo gy 't geloofde. *Vous me feriez tort, ſi vous le croyiez.* Hy wierd t'ONREGT, onregtvaardiglyk beſchuldigd, ter dood gebragt. *Il fut accuſé à tort, injuſtement mis à mort.* Spreeken, bidden voor die 't onregt lyden. *Parler, prier pour ceux qui ſouffrent à tort, injuſtement.*

ONREGTMAATIG. Adj. Onbillyk, onwettig. *Injuſte, contraire à l'equité.* Een onregtmaatigen eiſch. *Une demande injuſte.* Een ONREGTMAATIGEN handel, pleithandel. *Une procedure injuſte,* ou bien, *une procedure irreguliere, qui n'eſt pas dans les formes.* ONREGTMAATIGHEID, onbillykheid van den eiſch. *Injuſtice de la demande, de la pretention.* ONREGTMAATIGLYK. Adv. *Injuſtement, ſans les formes requiſes.*

ONREGTVAARDIG. Adj. Afwykend van 't geen regt is. *Injuſte, qui eſt contre la juſtice, l'equité.* Een onregtvaardigen eiſch, een onregtvaardig vonnis, onregtvaardigen oorlog. *Une demande, une ſentence, une guerre injuſte.* Een ONREGTVAARDIG, godloos Rechter. *Un Juge inique.* ONREGTVAARDIGHEID, onbillykheid van een eiſch, van een oorlog. *Injuſtice d'une demande, d'une guerre.* f. God ſtraft de ONREGTVAARDIGHEID, godloosheid der Vaders op

de kinderen. *Dieu punit l'iniquité, la mechanceté des Peres ſur les enfans.* Iemand ONREGTVAARDIGLYK vervolgen, veroordeelen. *Perſecuter, condamner quelqu'un injuſtement.*

ONREIN. Adj. Vuil, morſſig. *Sale, impur, mal propre.* Onrein water, onreine handen. *De l'eau ſale, des mains ſales.* Het was de Jooden verboden onreine beeſten te eeten. *Il etoit deffendu aux Juifs de manger des animaux impurs, des bêtes immondes.* Chriſtus wierp de ONREINE Geeſten, de Duivelen uit. *Jeſ: Chr: chaſſoit les Eſprits immondes, les Diables.* God met ONREINE, met zondige handen naderen. *Approcher de Dieu avec des mains impures, ſouillées.* Daar komt allerhande Volk aan 's Heeren Tafel, rein en onrein. *Il vient toutes ſortes de gens à la Table du Seigneur, purs & impurs.* ONREINHEID, ONREINIGHEID van 't water, der verbodene beeſten. *Saleté de l'eau, impureté des bêtes deffenduës.* f. De ONREINHEID, ONREINIGHEID, zondelykheid van 't hart, der gedagten. *L'Impureté du coeur, des penſées.* f. ONREINIGLYK. Adv. *Salement, impurement.*

ONREKLYK. Adj. Styfzinnig, ontoegeevend. *Roide, peu complaiſant.* Een onreklyk menſch, onreklyken inborſt. *Un homme roide, inflexible, d'une humeur peu complaiſante.* ONREKLYKHEID, ſtyfzinnigheid, ſteilboorigheid. *Roideur, inflexibilité.* f. *Manque de complaiſance.* m.

ONROERend. Adj. Dat vaſt is. *Pas mobiliaire, immeuble.* Alle zyne goederen roerende en onroerende verpanden. *Engager tous ſes biens meubles & immeubles.*

ONROOMS, ONROOMSCH. Adj. Van 't Roomſche Geloof afgegaan. *Proteſtant, Reformé, Lutherien, Evangelique, ſeparé de l'Egliſe Romaine.* De Roomſe en Onroomſe Cantons. *Les Cantons Catholiques & les Cantons Reformez.* De ONROOMSE zyn hier in 't hoogſt aanzien. *Les Proteſtans, les Sectes ſeparées de la Communion de Rome ont ici le haut du pavé.*

ONRUST, is de naam van een der voornaamſte ſtukken van Uurwerk, Horlogie *of* Braadſpit, waar door deszelfs beweeging beſtierd, bepaald werd. *Balancier.* m. *Principale piece de l'Horloge, de la Montre, du Tournebroche, qui en dirige, limite le mouvement.* Een woelagtig, ſpeelagtig kind werd ook een onruſt genaamd. Zit ſtil jou onruſt. *Ne bougez de là petit tourmentin, petit ſobriquet, petite girouette, tête ſans arrêt.* Men is altyd in ONRUST, ongeruſtheid als men jonge kinderen heeft. *On eſt toujours dans l'inquietude, l'apprehenſion, l'alarme quand on a de petits enfans.* In ONRUST, in twiſt, in verſchil leeven. *Vivre en querelles, en debats.*

ONRUSTIG. Adj. Woelagtig, onbedaard, wild, los. *Turbulent, inquiet, remuant, ennemi du repos.* Een onruſtig, woelagtig kind. *Un enfant turbulent, qui aime le bruit, le tracas.* Een ONRUSTIG en muitziek Volk. *Un Peuple turbulent, remuant, ſeditieux.* ONRUSTIG, ongeruſt leeven op het Land, in een oproerige Stad. *Vivre dans l'inquietude, dans les alarmes, à la Campagne, dans une Ville ſeditieuſe.* De ONRUSTIGHEID, woelagtigheid, losheid der Jeugd. *La turbulence, l'humeur bruyante, tracaſſiere de la Jeuneſſe.*

ONRYM. n. Ondicht, rymlooze Taal. *De la proſe.* Is 't rym *of* onrym dat gy daar leeſt? *Sont ce des vers ou eſt ce de la proſe que vous liſez là?* De Hollandſe Dichters die hunne vaerzen als onrym willen geleezen hebben, hadden alzoo gaauw met de rymſlagen uit hunne gerekte en winderige opſtellen te laaten,

Digitized by Google

ONRYP. Adj. Groen, niet ryp. *Verd, pas meur.* De onrype vrugten zyn heel ongezond. *Les fruits verds, les fruits qui ne sont pas meurs sont tres malsains, malfaisans.* Met ONRYPE gedagten, losse zinnen iets onderneemen. *Entreprendre quelque chose sans y avoir bien pensé; Entreprendre quelque chose trop à l'etourdie, à la legere.* De ONRYPHEID der vrugten. *La crudité, le manque de maturité des fruits.*

ONS of ONCE. Twee loot of $\frac{1}{16}$ van een pond. *Once, seizième partie d'une livre.* f. Een ons zyde, een ons snuftabak. *Une once de soye, une once de tabac en poudre.*

ONS. Zelfstandige voornaam of eerste persoon van 't meervoud. *Nous.* Kom met ons. *Venez avec nous.* Wat wilt gy ons geeven? *Que voulez vous nous donner?* Gy maakt ons verlegen. *Vous nous embarrassez.* 't Hangd van ons niet af. *Cela ne depend pas de nous.*

ONS, in den bezittende zin voor de *Neutra* of naamen van 't onzydig Geslagt. *Notre.* Ons huis, ons goed, ons geluk, ons oogmerk. *Notre maison, notre bien, notre bonheur, notre but.*

ONSCHADELYK. Adj. Niet schadelyk. *Pas nuisible, qui ne nuit point.* Onschadelyke dieren. *Des animaux qui ne sont point nuisibles, qui ne gâtent rien.*

ONSCHEIDBAAR, ONSCHEIDELYK. Adj. Niet van malkanderen te scheiden. *Inseparable, indissoluble.* De hitte en het vuur, de liefde en de jonkheid zyn onscheidbaare dingen. *La chaleur & le feu, l'amour & la jeunesse sont choses inseparables.*

ONSCHEIDELYK, ONSCHEIDBAAR. Adj Onafscheidelyk. *Inseparable, indissoluble.* Twee onscheidelyke vrinden. *Deux amis inseparables.* De zelfstandigheid en het toeval zyn onscheidelyke zaaken. *La substance & l'accident sont choses inseparables.* De onscheidelyke knoop des Huwelyks. *Le noeud, le lien indissoluble du Mariage.*

ONSCHULD. Onnozelheid. *Innocence, exemption de crime* f. Zyn onschuld bewyzen, doen blyken. *Prouver, faire voir son innocence.* ONSCHULDIG. Adj. Onnozel, vry van schuld. *Innocent, incoupable.* Onschuldig verklaard werden. *être declaré innocent.* God zal niet onschuldig houden die zyn Naam iedelyk gebruikt. *Dieu ne tiendra point pour innocent celui qui prend son Nom en vain.*

ONSMAAKELYK. Adj Walgend. *Degoûtant, point appetissant.* Onsmaakelyke spyzen. *Des mets degoûtans, des viandes degoutantes.* Dat meisje ziet er niet ONSMAAKELYK, niet onbillyk uit. *Cette jeune fille n'est pas desagréable, est assez jolie, assez ragoutante; cette Grisette a l'air assez drole, est un assez friand morceau.* Dat zyn heel ONSMAAKELYKE, onaangenaame voorwaarden, tydingen. *Ce sont de fort desagréables conditions, de fort desagréables nouvelles.* Die aanbiedingen komen my niet ONSMAAKELYK, onbillyk voor. *Ces offres ne me paroissent pas desagréables, à rejetter.*

ONSTANDVASTIG. Adj. & Subst. Veranderlyk, los. *Inconstant, volage.* Een onstandvastig Minnaar. *Un Amant inconstant, volage, changeant, ou bien, un inconstant, un volage.* Onstandvastige liefde. *Amour inconstant, volage.* De Waereldse, de aardse zaaken zyn onstandvastig, veranderlyk, wisselvallig. *Les choses du Monde, d'ici bas sont inconstantes, sujettes au changement.* De ONSTANDVASTIGHEID, wispeltuurigheid van een Minnaar. *L'inconstance, la legereté, l'humeur volage d'un Amant.* De ONSTANDVASTIGHEID, losheid van 't geluk der godloozen. *L'inconstance, l'incertitude, l'instabilité du bonheur des mechans.* ONSTANDVASTIGLYK. Adv. *Avec inconstance.*

ONSTERFFELYK, ONSTERFLYK. Adj. De dood niet onderworpen. *Immortel. elle.* God is almagtig en onsterffelyk. *Dieu est tout puissant & immortel.* Als 's menschen ziel niet onsterffelyk was, zoo moest die stoffelyk zyn. *Si l'ame de l'homme n'etoit pas immortelle, il faudroit qu'elle fût materielle.* ONSTERFFELYK, werd veeltyds in een figuurlyken zin genomen. Een onsterffelyke naam, onsterffelyke roem verkrygen. *Acquerir un nom immortel, une gloire immortelle.* Een onsterffelyke, eeuwige haat. *Une haine immortelle.* 't Beeld dat de Marschalk de la Feuillade aan Lodewyk de XIV heeft doen oprechten, is aan den ONSTERFFELYKEN, in onze dagen overleden opgedragen. *La Statuë que le Marechal de la F: à fait eriger à Louis quatorze est dediée à l'Homme immortel, decedé de nos jours.* De ONSTERFFELYKHEID der ziele gelooven, bestryden. *Croire, combattre, impugner l'immortalité de l'ame.* De ONSTERFFELYKHEID deelagtig werden. *être fait participant de l'immortalité.*

ONSTERK. Adj. Zwak, onduurzaam. *Foible.* De Vyanden agteden ons te onsterk om het beleg van Namen, van Ryssel ten einde te brengen. *Les Ennemis nous croyoient trop foibles pour venir à bout du siege de Namur, de Lille.* ONSTERK, slegt linnen, onsterk stof. *De la toile, de l'etoffe peu forte, de mechant user.*

ONSTUIMIG. Adj. Buyig, stormagtig, verwaayd. *Tempêtueux, orageux.* Een onstuimige wind. *Un vent orageux, tempêtueux, gros vent.* De Herfst is een onstuimig Jaargetyde. *L'Automne est une Saison orageuse, tempêtueuse.* De ONSTUIMIGHEID, 't geweld der winden. *La violence des vents.* De ONSTUIMIGHEID der Zee. *L'emotion orageuse de la Mer.*

ONTAARD. Adj. Liefdeloos, zonder natuurlyke liefde tot Ouders en nabestaande. *Denaturé.* 't Is een ontaarde Vader die zyne, een ontaarde Moeder die haare kinderen van honger laat sterven. *C'est un Pere denaturé, une Mere denaturée qui laisse mourir ses enfans de faim.* 't Is een ontaarde Zoon die Vader of Moeder mishandeld. *C'est un Fils denaturé qui maltraitte Pere ou Mere.* Van zyn Voorouders deugd ONTAARDEN, afgaan, vervreemden. *Degenerer de la vertu de ses Ancêtres.* ONTAARDING, vererging, verval. *Abatardissement, dechet* m. *Alteration* f.

ONTADELEN. v. a. Van den Adeldom berooven. *Degrader de Noblesse.*

ONTALLYK. Adj. Onteibaar, onnoemelyk. *Innombrable, immense, sans nombre.* Ontallyke gunsten genieten. *Recevoir des faveurs innombrables, sans nombre.* Een ontallyke, onnoemelyke menigte Vyanden. *Une quantité innombrable d'Ennemis.*

ONTBEEREN. v. n. Derven, missen. *Avoir faute de, être privé de.* Het licht ontbeeren; Gods genade ontbeeren. *être privé de la lumiere, privé de la grace de Dieu.* Hy is gelukkig die de Doctoren en Apoteekers ligter kan ONTBEEREN, ligter kan missen als 't leezen van een goed boek, 't drinken van een glaasje wyn. *Celui là est heureux qui peut se passer plus aisement des Medecins & des Apoticaires que de la lecture d'un bon livre, de boire un verre de vin.* In de ONTBEERING van Gods genade leeven, is leeven in een droevige toestant. *Vivre dans la privation de la grace de Dieu, est vivre dans un triste etat.* De ONTBEERING der Doctoren is de oorzaak der grootste ziektens niet. *La destitution, privation des Medecins n'est pas la cause des plus grandes maladies.*

ONTBEET, 't *Preteritum* van ONTBYTEN. Hy ontbeet met een snee ham, een flurp ey. *Il dejeuna avec une tranche de jambon, un oeuf à la coque.*

ONT-

Digitized by Google

ONTBEETEN. part: van 't zelfde Werkwoord. Naar wel ONTBEETEN te hebben klom hy te paard. *Il monta à cheval après avoir bien dejeuné.*

ONTBIEDEN. v. a. Aanzeggen te komen. *Mander, dire de venir.* Zyne Onderdaanen, zyne naaste vrinden ontbieden. *Mander ſes Sujets, ſes plus proches parents.* Waaren, nieuwigheden uit vreemde Landen ontbieden. *Mander des marchandiſes, des nouveautez des Pays etrangers.*

ONTBINDEN. v. a. Los binden, ontbinden, ontknoopen. *Delier, detacher.* De honden, de gevangenen ontbinden. *Delier les chiens, les priſonniers.* Iemand van den Eed, van de belofte ONTBINDEN, ontllaan. *Delier, degager, decharger quelqu'un de ſerment, de la promeſſe.* Een Huwelyk ONTBINDEN, breeken. *Diſſoudre un Mariage.* De Paus maatigd zig aan het vermoogen van te binden en ontbinden dien hy wil. *Le Pape s'arroge le pouvoir de lier & delier qui il lui plaît.* ONTBINDING der ſlaaven, der gevangenen. *Deliement des eſclaves, des priſonniers.* m. ONTBINDING, ontſlaging van den Eed. *Decharge du Serment.* f. ONTBINDING, ſcheiding van 't Huwelyk. *Diſſolution du Mariage.* f. ONTBINDING van 't geheel: woord der Heelkunde. *Solution de continuité: terme de Chymie.*

ONTBLOOT. part: van ONTBLOOTEN. Verſteeken, beroofd. *Privé, depourvu, degarni, deſtitué.* Van alle menſchelyke hulp ontbloot zyn. *être privé, depourvu, deſtitué de tout ſecours humain.* Van alle verſtand ontbloot. *Deſtitué, depourvu, privé de tout entendement.* Veſting van manſchap en levensmiddelen ontbloot. *Place degarnie, Place depourvue de garniſon & de vivres.* Juffer tot de navel ONTBLOOT, naakt. *Demoiſelle decouverte jusqu'au nombril.*

ONTBLOOTEN. v. a. Ontdekken. *Decouvrir, degarnir, priver.* Een ſlaapend menſch ontblooten. *Decouvrir une perſonne qui dort.* Zig te vroeg ONTBLOOTEN, dunder kleeden. *Se decouvrir de trop bonne heure.* Die Juffer ontbloot haar te veel. *Cette Demoiſelle ſe decouvre trop, decouvre trop ſon ſein, ſa gorge; cette Dem: ſe debraille trop.* De Grenzen ONTBLOOTEN, met te weinig Krygsvolk bezet laaten. *Degarnir, decouvrir trop la Frontiere, expoſer la Frontiere en y laiſſant trop peu de Troupes.* Zig te veel ONTBLOOTEN, zyn hart te gul uitſpreeken, te veel van zyn zaaken aan den dag brengen. *Se decouvrir trop, ſe declarer trop ouvertement, apprendre trop de ſes affaires.* ONTBLOOTING van de hals. *Decouvrement du ſein, de la gorge.* m. ONTBLOOTING der Grenzen. *Expoſition de la Frontiere.* f.

ONTBONDEN, is het *Participium* van 't voorſch: Werkwoord ONTBINDEN. *Delié, detaché, diſſous.* Van dit zondig ligchaam ontbonden werden, om de eeuwige ruſt te genieten. *être delié, detaché de ce corps de peché pour jouir du repos eternel.*

ONTBRAK. 't *Preteritum* van ONTBREEKEN. Daar ontbrak niets aan 't Gaſtmaal, want de Vrouw was wel gehumeurd. *Il ne manqua rien au Feſtin, car la Femme fut de bonne humeur.*

ONTBRANDEN. v. n. zie ONTFONKEN. Aan brand vliegen. *Embraſer, s'enflammer.* In een Heiligen iever ontbranden. *S'enflammer, être embraſé d'un Saint zele.*

ONTBREEKEN. v. n. Gebrek hebben, derven. *Manquer, avoir faute de.* Magt, moed, geld ontbreeken. *Manquer de force, de courage, d'argent.* Als gy by hem zyt, zal u niets ontbreeken. *Quand vous ſerez chez lui, rien ne vous manquera, vous n'aurez faute de rien.* Niets ontbreekt aan haare ſchoonheid, aan zyn geluk. *Rien ne manque à ſa beauté, à ſon bonheur.* De ruſt, Gods genade ONTBREEKEN, derven; van Gods genade berooft, verſteeken zyn. *être privé du repos, de la grace de Dieu.* ONTBREEKING van magt, moed &c. *Manque.* m. *Faute de pouvoir, de courage &c.* f. ONTBREEKING, miſſing van Gods genade. *Privation, deſtitution de la grace de Dieu.* f.

ONTBYT. n. Ontmugtering, ogtend maaltyd. *Dejeuner & dejeuné.* m. Een goed ontbyt doen alvoorens uit te gaan. *Faire un bon dejeuné avant que de ſortir.* ONTBYTEN. v. n. Zig met eeten ontmugteren. *Dejeuner.* Men moet wel ontbyten om de maag te zuiveren, om onbeſchroomd uit te konnen gaan. *Il faut bien dejeuner pour nettoyer l'eſtomac, pour pouvoir ſortir ſans rien craindre.*

ONTCIEREN. v a. Mismaaken. *Defigurer, gâter.* Een Schildery ontcieren. *Defigurer un tableau.* Dat ontcierd het werk t'eenemaal. *Cela defigure, gâte l'ouvrage entierement.*

ONTCYFFEREN. v. a. Ontwarren, den zin van 't geen in Cyfferletters &c. geſchreven is ontdekken, agterhaalen. *Dechiffrer, decouvrir, expliquer.* Een onderſchepte briet ontcyfferen. *Dechiffrer, expliquer une lettre interceptée.* 't Zyn geheimen die niemand ONTCYFFEREN, ontdekken kan. *Ce ſont des myſteres, des intrigues que perſonne ne peut, ne ſçauroit dechiffrer, debrouiller, demêler.*

ONTDEKKEN. v. a. *Decouvrir.* Zig in 't ſlaapen, woelen ontdekken. *Se decouvrir en dormant, en ſe remuant.* Zig ontdekken, zyn hoed afneemen om iemand te groeten. *Se decouvrir, oter ſon chapeau pour ſaluer quelqu'un.* Een geheim, een ſchat, het bedrog ONTDEKKEN, vinden, agterhaalen. *Decouvrir un ſecret, un threſor, decouvrir la fourbe.* Het Vyandelyke Leger, de Vyandelyke Vloot ONTDEKKEN, gewaar worden. *Decouvrir, appercevoir l'Armée, la Flotte Ennemie.* Een onbekend Land ontdekken. *Decouvrir une Terre inconnuë.* Iemand zyn geheim, zyn voorneemen ONTDEKKEN, vertrouwen, bekend maaken. *Decouvrir, confier ſon ſecret, ſon deſſein à quelqu'un.* ONTDEKKING, ontblooting van zyn borſt. *Action de decouvrir ſa poitrine.* Na de ONTDEKKING of 't ONTDEKKEN der Vyanden. *Après la decouverte des Ennemis, après avoir decouvert les Ennemis.* Na de ONTDEKKING van America door Americus Veſpuſius. *Apres la decouverte de l'Amerique par Americ Veſpuce.* ONTDEKKING, openbaaring zyner voorneemens aan zyne vrinden. *Declaration, decouverte de ſes deſſeins à ſes amis.* f.

ONTDEKT. part: van ONTDEKKEN. *Decouvert.* Ontdekt verraad, ontdekte ſchyndeugd. *Trahiſon, hypocriſie decouverte.* f.

ONTDOEN. v. a. Te niet doen, breeken. *Deffaire, rompre.* Ontdoen al het geen een ander gedaan heeft. *Deffaire tout ce qu'un autre a fait.*

ONTDOOYEN. v. n. Los worden, ſmelten. *Degeler, fondre.* Oly, inkt by 't vuur zetten om te ontdooyen. *Mettre de l'huile, de l'encre près du feu pour degeler.*

ONTDRAAGEN. v. a. Weg neemen, doorgaan met iets. *Voler, emporter.* Iemand iets ſtilletjes ontdraagen. *Voler, emporter, eſcamoter quelque choſe à quelqu'un.*

ONTDRAAYEN. v. a. Ontneemen, ontwringen. *Arracher, enlever.* Ik meende de zaak vaſt te hebben, maar hy heeft my die kans weeten te ontdraayen, hy heeft my de voet gelight. *Je penſois être ſûr de la choſe, mais il m'a primé, ſupplanté, donné le croc en jambe.*

ONT-

Digitized by Google

ONTEEREN. v.a. Schande aandoen, te ſchande brengen. *Deshonnorer, affronter.* Zyn Geſlagt onteeren. *Deshonnorer, faire honte à ſes Parents, à ſa Famille.* Zyn beroep onteeren. *Deshonnorer ſa profeſſion.* Een Maagd, een Dochter ONTEEREN, ſchoffeeren. *Deshonnorer, deflorer une Fille, oter l'honneur d'une Fille.* ONTEERING van zyn Geſlagt. *Deshonneur, affront.* m. *Honte qu'on fait à ſa Famille.* f. ONTEERING, ſchoffeering van een Maagd. *Violement.* m. *Defloration d'une Fille.* f.

ONTELBAAR. Adj. Ontallyk, onnoemelyk. *Innombrable, qu'on ne peut nommer.* Die Vorſt had zig een ontelbaare menigte Vyanden gemaakt. *Ce Prince s'etoit fait une multitude innombrable d'Ennemis.*

ONTEMMELYK. Adj. Onbetemmelyk, onbedwingelyk. *Indomptable, feroce.* De ontemmelyke Leeuwen en Tygers van Numidie. *Les Lions, les Tygres indomptables de la Numidie.* Een ontemmelyke moed. *Un courage indomptable.*

ONTERVEN. v.a. Uit de erffenis ſluiten. *Desheriter, exhereder, exclure de la ſucceſſion.* De Vader kan zyne kinderen in zekere gevallen onterven. *Le Pere peut desheriter ſes enfans en certaines occaſions.* ONTERVING. *Exheredation, excluſion de l'heredité.* f.

ONTFANG. f. Ontfangſt, ontfanging. *Reception.* f. Uwe aangenaame laatſte is my wel geworden, waar by UE. den ontfang van 't bewuſte pakje vermeld. *J'ai bien reçu votre agréable derniere, par laquelle vous accuſez la reception du paquet que vous ſavez.*

ONTFANGEN. v.a. Krygen, aanneemen. *Recevoir.* Le Pret: *ontfing*, le Part: *ontfangen.* Geld, geſchenken, brieven, tydingen ontfangen. *Recevoir de l'argent, des preſents, des lettres, des nouvelles.* Veel eer aan 't Hof ONTFANGEN, aangedaan werden. *Recevoir bien des honneurs à la Cour.* Iemand heus, op een verpligtende wyze ONTFANGEN, onthaalen. *Recevoir, accueillir quelqu'un agréablement, obligeamment.* ONTFANGEN. v.n. 't Zaad inhouden, zwanger worden. *Concevoir.* 't Gebruik daar van is in *preterito.* Die ontfangen is van den Heiligen Geeſt, geboren uit de Maagd Maria. *Qui a été conçu du St. Eſprit, né de la Vierge Marie.* ONTFANGEN, is ook een *Participium.* Zoo draa UE. de tegenwoordige ontfangen zult hebben &c. *Dès que vous aurez reçu la préſente.*

ONTFANGER, Inzamelaar der ſchattingen &c. *Receveur des Impots publics.* De Ontfanger Generaal der Provintie van Holland. *Le Receveur General de la Province de Hollande.*

ONTFANGST. Ontfanging, inzameling. *Recette, perception.* f. Notitie houden van ontfangſt en uitgiften. *Garder note de la recette & du debours, des recettes & des miſes.* De geene die den ontfangſt van 's Lands penningen aanbetrouwd was. *Celui à qui la recette, la perception des deniers du Pays etoit confiée.*

ONTFANKENIS, ONTFANGENIS. Zwanger wording. *Conception, retention de la ſemence.* f. Onzer Lieve Vrouw ontfankenis. *La conception de Notre Dame.*

ONTFERMEN. (Zig) v.n.p. Medogentheid oeffenen. *Avoir pitié, avoir compaſſion, être touché de compaſſion.* Zig over de armen ontfermen. *Avoir pitié, compaſſion des pauvres; entrer dans la miſere, la ſouffrance des pauvres.* Ontferm u myner, ô myn God! *Ayes pitié, compaſſion de moy, ô mon Dieu!* ONTFERMING, medoogentheid. *Compaſſion, pitié.* f.

ONTFING. *Preteritum* van ONTFANGEN. Hy ontfing veel beleefdheid aan het Hof. *Il reçut bien des honnêtetez à la Cour.*

ONTFUTSELEN. v.a. KAATEN. Behendig weg neemen. *Friponner, filouter, eſcamoter, enlever ſubtilement.* Wat ontfutſeld gy my daar? *Que me filoutez, que m'eſcamotez vous là?* ONTFUTSELING, kaaping. *Filouterie, ſubtilité de main.* f.

ONTGAAN. v.a. ONTLOOPEN. Myden, onrwyken. *Eviter, echapper, eſquiver, ſe derober à...* De ſtraf zyner misdaad ontgaan. *Eviter la punition de ſon crime.* Ik heb den dief gevat, hy zal my niet ontgaan, ontloopen, ontſnappen. *Je tiens le larron, il ne m'echappera pas.* Zyn Oom, zyn Moeys erffenis kan hem niet ONTGAAN, ontglippen. *L'heritage, la ſucceſſion de ſon Oncle, de ſa Tante ne lui ſçauroit manquer.* ONTGAAN, werd ook voor VERGETEN gezegt. *Oublier.* Ik zal het u verhaalen, als 't my maar niet ontgaan is. *Je vous le raconterai, pourvu que je ne l'aye pas oublié, s'il ne m'eſt pas echappé de la memoire.*

ONTGELDEN. v.a. Bekoſtigen, bezuuren. *Payer, pâtir pour la faute qui eſt faite.* Heeft hy dat gedaan, 't is wel, hy zal het ook ontgelden, hy zal 'er ook voor bloeden, voor lyden. *A-t-il fait cela? fort bien, il la payera bonne, il en pâtira, il en payera les pots caſſez, la folle enchere.* Dat de Vaders misdaan hebben, moeten de kinderen dik wyls ONTGELDEN, boeten. *Il faut ſouvent que les enfans pâtiſſent pour la faute des Peres; la mauvaiſe conduite des Peres retombe ſouvent ſur les enfans.*

ONTGESPEN. v.a. *Deboucler.* Zyne ſchoenen ontgeſpen. *Deboucler ſes ſouliers.*

ONTGINNEN. v.a. Ontleden, opſnyden. *Entamer, diſſequer.* Het brood ontginnen, opſnyden. *Entamer le pain.* Een hoen ontginnen en voordienen. *Diſſequer, couper & ſervir un poulet.*

ONTGLIPPEN. v.n. Ontgaan, ontſlippen, ontvallen. *Echapper, s'en aller.* Hy liet de aal, de karper ontglippen. *Il laiſſa echapper l'anguille, la carpe.* De gelegentheid laaten ONTGLIPPEN, ontglyen. *Laiſſer echapper l'occaſion; manquer, perdre l'occaſion.*

ONTGLYDEN of ONTGLYEN. v. n. Ontglippen, miſſen, verliezen. *Manquer, echapper, perdre.* Le Pret: *ontgleed*, le Part: *ontgleeden.* Men moet geen gelegentheid laaten ontglyden. *Il ne faut point laiſſer echapper d'occaſion.* Zig een hoope malligheden, grollen laaten ONTGLYDEN, ontglippen, ontvallen. *Dire bien des ſotiſes, des niaiſeries.* Wat laat gy uw al zotte dingen ontglyden, onzen vriend! *Que de ſotiſes, fadaiſes il vous echappe! que vous dites de ſotiſes, d'impertinences, notre ami!*

ONTGORDEN. v.a. Den gordel *of* lyfband los maaken. *Deffaire la ceinture.* Het zwaard ONTGORDEN, afdoen, neerleggen. *Deceindre l'epée.*

ONTGRAAVEN. v. a. *Deterrer.* Een lyk ontgraaven als aan dat van Cromwel gedaan wierd. *Deterrer un corps, ainſi qu'il fut fait à celui de Cromwel.*

ONTGRENDELEN. v.a. Een deur ontgrendelen, de grendels van de deur afſchuiven. *Deverrouiller une porte, tirer les verrouils de deſſus une porte.*

ONTHAAL. n. Ontfanging, bejegening. *Traittement, accueil.* m. *Reception.* f. Iemand een goed, een beleeft onthaal aandoen *Faire un bon, un honnête traittement, accueil, une bonne, une honnête reception à quelqu'un.* Iemand een ſlegt onthaal aandoen. *Faire un mauvais accueil, un mauvais traittement à quelqu'un; maltraitter quelqu'un.* 't Zyne vrinden een groot, een pragtig ONTHAAL aandoen, hen pragtiglyk onthaalen, heerlyk voordiſſen. *Faire un grand, un ſuperbe regale, donner un magnifique, un ſuperbe*

Digitized by Google

perbe repas, feſtin à ſes amis; regaler ſes amis à bouche que veux tu.

ONTHAALEN. v.a. Bejegenen, ontfangen. *Recevoir, traitter, accueillir.* De Afgezanten pragtig, heerlyk onthaalen. *Recevoir, traitter magnifiquement les Ambaſſadeurs; faire une reception magnifique aux Ambaſſadeurs.* Zyne vrinden braaf ONTHAALEN, braaf voor diſſen. *Traitter, regaler bien ſes amis.* De Vyanden met musket en kanon ſchooten ONTHAALEN, begroeten. *Recevoir les Ennemis à bons coups de mouſquets, de canon.* Ik gaa 'er niet, hy zou my kwaalyk, ſlegt onthaalen. *Je n'y vais pas, il me recevroit mal, il me feroit un mauvais accueil, un mauvais parti.*

ONTHALZEN. v.a. ONTHOOFDEN. Het hoofd afſlaan. *Couper, trencher la tête, decapiter, decoler.* Een Edelman, een Vrouw onthalzen. *Decapiter, decoler un Gentilhomme, une Femme; trencher, couper la tête à un G:, à une F:* De ONTHALZING, onthoofding van den Heer de Thou, ten tyde van den Cardinaal de Richelieu, was zoo wel een uitwerking van haat dan van gerechtigheid. *Le decolement de Monſr. de Thou du temps du Cardinal de R: fut autant un effet de haine que de juſtice.*

ONTHEFFEN. v.a. Ontſlaan. *Decharger, declarer quite.* De Onderdaanen van een gedeelte der laſten ontheffen. *Decharger les Sujets d'une partie des tailles, des impots.* ONTHEFFING, ontlaſting, ontſlaging van den Eedt. *Decharge du Serment.* f.

ONTHEILIGEN. v.a. Schenden, misbruiken. *Profaner.* De Tempelen en gewyde Vaten ontheiligen. *Profaner les Temples & les Vaſes ſacrez.* Den Sabbath ontheiligen, onbehoorlyk doorbrengen. *Profaner le Sabbath.* De ONTHEILIGERS, Laſteraaren van Gods Naam; de ONTHEILIGERS der gewyde plaatſen. *Les Profanateurs, Blaſphemateurs du Nom de Dieu; les Profanateurs des lieux ſacrez.* De ONTHEILIGING van Jeruſalems Tempel door Antiochus. *La profanation du Temple de Jeruſalem par Antiochus.*

ONTHIELD. *Pret:* van ONTHOUDEN. Hy onthield zig eenige weeken aan 't Franſche Hof. *Il ſejourna, s'arrêta quelques ſemaines à la Cour de France.* Hy onthield hem de helft van zyn huur. *Il lui retint la moitié de ſes gages.*

ONTHOOFDEN. v.a. Onthalzen, het hoofd afſlaan. *Couper, trencher, abbattre la tête; decapiter.* Een misdaadige van Staat onthoofden. *Trencher, couper la tête à un criminel d'Etat.* De ONTHOOFDING van Johannes den Dooper ter volbrenging van Herodes belofte aan de dertele danſter Herodias. *La decolation de St. Jean Baptiſte pour ſatisfaire à la promeſſe que Herode avoit faite à Herodias la lubrique danſeuſe.*

ONTHOUD n. Gedagte, geheugen dat men van iets heeft. *Memoire, ſouvenance qu'on a de quelque choſe.* f. Gy hebt 'er zes, agt gehad, naar myn onthoud. *Vous en avez eu ſix, huit, à ce qui m'en ſouvient, ſi j'ai bien retenu, ſi j'ai bonne memoire.*

ONTHOUDEN. v.a. Aan zig houden. *Retenir, garder par devers ſoy.* Le Pret: *onthield*, le Part: *onthouden.* Men moet den Werkman zyn loon niet onthouden. *Il ne faut point retenir le loyer du Mercenaire.* Zyn les ONTHOUDEN, in zyn geheugenis houden, bewaaren. *Retenir ſa leçon, ſe ſouvenir de ſa leçon.* Onthouden wat de Predikant gezegt heeft. *Retenir ce que le Miniſtre a dit.* Zig van den wyn ONTHOUDEN, ſpeenen. *S'abſtenir du vin, s'empêcher de boire du vin.* Zig van alle verbode vermaaken onthouden. *S'abſtenir de tous plaiſirs illicites, de tous divertiſſemens deffendus.* Zig niet konnen ONTHOUDEN van lagchen, beletten te lagchen. *Ne pouvoir s'empêcher de rire.* Zig ergens ONTHOUDEN, ergens blyven met 'er woon. *Demeurer, faire reſidence, ſejourner quelque part.* Mynheer onthoud zig 's Zomers meeſt op zyn Hofſtede. *Monſieur paſſe la pluſpart de l'Eté à ſa Maiſon des Champs, à ſa M: de Campagne.* Hy is naar Parys daar hy zig vyf zes maanden meend te onthouden. *Il eſt à Paris où il pretend demeurer, ſejourner cinq ou ſix mois.* ONTHOUDEN, is nog 't *Participium* van 't zelfde Werkwoord. Hy heeft hem de helft van zyn loon onthouden. *Il lui a retenu la moitie de ſon ſalaire.* Ik heb niet met al ONTHOUDEN van 't geen hy gezegd heeft. *Je n'ai rien retenu de ce qu'il a dit.* Hy heeft zig een geruime tyd te Parys, te Rome ONTHOUDEN. *Il a eté, il a ſejourné, demeuré aſſez longtemps à Paris, à Rome.* Na zig lang van alle iedele vermaaken ONTHOUDEN, geſpeend te hebben. *Après s'être longtemps abſtenu, ſevré, privé de tous frivoles plaiſirs.*

ONTHOUDING van 't arbeids loon. *Retention du ſalaire.* f. De gave der ONTHOUDINGE hebben, zig van vleeſſchelyke vermaaken konnen ſpeenen. *Avoir le don de continence.*

ONTKENNEN. v.a. Loogchenen. *Nier.* Een ſchuld ontkennen. *Nier une dette.* Ontkennen dit of dat gedaan, gezegt te hebben. *Nier d'avoir fait, dit cecy ou cela.* Zyne arme Bloedverwanten ONTKENNEN, verzaaken. *Renier, desavouer ſes Parents pauvres.* Een boek voor zyn werk ontkennen. *Desavouer un livre, ne le point reconnoître pour ſon ouvrage.* ONTKENNING van de ſchuld, van 't geen men op de pley beleden had. *Negation de la dette, negation de ce qu'on avoit avoué à la queſtion* f. Alle voorſtel behelſt een vaſtſtelling of ontkenning. *Toute propoſition contient affirmation ou negation.*

ONTKETENEN. ONTBINDEN. Uit de ketens doen. *Dechainer, detacher la chaine.* De honden, de Slaven ontketenen. *Dechainer les chiens, les Eſclaves.*

ONTKLEEDEN. v.a. Uitkleeden. *Deshabiller.* De Bruid ontkleeden en naar bed brengen. *Deshabiller & coucher la Mariée.*

ONTKNOOPEN. v.a. Uit den knoop doen. *Denouer, delier, deffaire le noeud* ou *les noeuds.* Niemand kon den Gordiaanſe knoop ontknoopen, daarom hakte Alexander hem door, om eerder gedaan te hebben. *Perſonne ne pouvoit denouer, delier, deffaire le noeud Gordien, c'eſt pourquoi Alexandre le coupa en deux, pour avoir pluſtot fait.* De ſamenhang van dat Blyſpel ontknoopt zig wel. *L'Intrigue de cette Comedie ſe denoue, ſe demêle bien.* ONTKNOOPING van een Tooneelſpel. *Denouëment d'une piece de Theatre.* m.

ONTKOMEN. v.n. Ontſnappen, ontwyken. *Eviter, echapper, eſquiver.* Le Pret: *ontkwam*, le Part: *ontkomen.* 's Dienders handen ontkomen. *Echapper des mains des Sergents, s'eſquiver.* Het vuur, de ſchipbreuk ontkomen. *Echapper du feu, du naufrage.* De ſtraf ONTKOMEN, ontwyken. *Echapper, ſe derober au ſupplice; eviter le ſupplice.* Hy is het gevaar gelukkig ONTKOMEN. *Il eſt echappé heureuſement au danger.* ONTKOMING, ontſnapping van een gevangene. *Evaſion d'un priſonnier.* f. ONTKOMING van 't gevaar. *Echappement du danger.* m.

ONTKOPPELEN. v.a. *Decoupler.* Oſſen, honden ontkoppelen. *Decoupler des boeufs, des chiens.* ONTKOPPELING der honden, der oſſen. *Decouplement des chiens, des boeufs.* m.

ONTLAADEN. v.a. Van den laſt ontheffen, ontſlaan. *Decharger, ôter la charge.* Een wagen, een ſchip

Digitized by Google

ontlaaden. *Decharger un chariot, decharger un vaisseau.* 't Weer begind zig te ONTLAADEN, 't begind zagter weer te worden. *Le temps se decouvre, s'adoucit, s'attiedit, se met au beau.* Aan de ONTLAADING, of het ONTLAADEN der schepen arbeiden. *Travailler au dechargement des vaisseaux.*

ONTLASTEN. v.a. Verligten, helpen. *Alleger, soulager.* Een Ezel, een Kruyer ontlasten. *Alleger, soulager un Ane, un Brouettier.* Een zieke purgeeren om hem wat te ONTLASTEN, te verligten. *Purger un malade pour le soulager un peu.* Zyn gemoed ONTLASTEN, zyn hart regt uit spreeken. *Decharger son coeur, dire librement ce qu'on a sur le coeur.* De Koopman ONTLAST zig op den Boekhouder. *Le Marchand se decharge sur le Teneur de livres.* Een gevangene van alle beschuldigingen ONTLASTEN, zuiveren, vry spreeken. *Decharger, purger un prisonnier de toutes accusations.* Een Stad, een Land van een deel der schattingen ONTLASTEN, ontslaan. *Decharger une Ville, un Pays d'une partie des Impots.* De Rivieren ONTLASTEN hen, vloeyen in de Zee. *Les Rivieres se dechargent dans la Mer.* ONTLASTING van iemand die te zwaar geladen is. *Decharge de quelqu'un qui est trop chargé.* ONTLASTING, verligting van een zieke. *Soulagement d'un malade.* m. Een Quitancie, Attestatie toonen tot zyn ontlasting. *Montrer une Quitance, une Attestation pour sa decharge.*

ONTLEDEN. v.a. Ontginnen, opsnyden. *Anatomiser, disequer.* Een menich, een dier, een vis, een vogel ONTLEDEN, in 't geraamte zetten. *Anatomiser un homme, un animal, un poisson, un oiseau.* Een kapain, een haas ONTLEDEN en voor dienen. *Demembrer, disequer un chapon, un lievre & le servir à la compagnie.* Zyne gevoelens ONTLEDEN, verklaaren. *Deduire, exposer ses sentiments.* Zyn Text wel ONTLEDEN, verklaaren. *Expliquer, eplucher bien son Texte.* ONTLEDING of ONTLEDIGING van een ligchaam, van een vis. *Anatomie, dissection d'un corps, d'un poisson* f. ONTLEDING, verklaaring van zyne gevoelens *Exposition, declaration de ses sentiments.* f. ONTLEDING, uitlegging van een leerstuk. *Explication, interpretation d'un dogme* f.

ONTLEDIGEN. v.a. LEDIG of LEEG MAAKEN. *Vuider.* Een Pakhuis ontledigen. *Vuider un Magazin.* Zig met het leezen der beste Schryvers ONTLEDIGEN, verledigen. *Se delasser, donner ses heures de loisir à la lecture des meilleurs Auteurs.*

ONTLEENEN. v. a. Erlangen, trekken. *Emprunter, tirer.* De Maan ontleend haar licht van de Zon. *La Lune emprunte sa clarté, sa lumiere du Soleil.* Die spreekwyze is van het Grieks ontleend. *Cette phrase, façon de parler est empruntée du Grec: c'est un Hellenisme.* De glans der Maane is een ONTLEENING van de Zon. *La clarté de la Lune est un emprunt du Soleil.* Dat is een ONTLEENING van 't Latyn, van 't Grieks. *C'est une derivation du Latin, du Grec.*

ONTLEGGEN. v. a. Ontkennen, loogghenen. *Desavouer, nier.* Gy hebt het voor Getuigen gezegt, gy kond het niet ontleggen. *Vous l'avez dit devant temoins, vous ne sauriez le desavouer, le nier, en disconvenir, vous en dedire.* Hy zogt het my vergeefs te ontleggen. *Il tâcha inutilement de s'en defendre, il entreprit en vain de m'en imposer.* ONTLEGGEN van zyn plaats leggen, zal op VERLEGGEN beter geplaatst zyn. *Deplacer.* ONTLEGGING, ontkenning van de schuld. *Deni, desaveu de la dette.* m.

ONTLIEP, is't *Preteritum* van ONTLOOPEN. Hy ontliep gelukkiglyk het gevaar. *Il evita heureusement le danger en courant, il s'esquiva heureusement.*

ONTLOOKEN. part: van ONTLUIKEN. Zoo dra een bloem, een roos ontlooken is. *Dès qu'une fleur, qu'une rose est epanouie.*

ONTLOOPEN. v.a. Met loopen ontkomen. *Echapper en courant, esquiver.* Le Pret: *ontliep*, le Part: *ontloopen.* De Dienders tragten te ontloopen. *Tâcher d'echapper aux Sergents, tâcher de s'esquiver.* Ik hebu vast, gy zult my niet ontloopen. *Je vous tiens bien, vous ne m'echapperez pas.* Die knaap is zyn Meester te vroeg ONTLOOPEN, is te vroeg van zyn Meester gegaan. *Ce drole là a trop tôt quité son Maître, s'est trop tôt emancipé.* Zy zullen malkander in jaaren weinig ONTLOOPEN, zy scheelen weinig in jaaren. *Ils different peu pour l'age, ils ne s'en doivent pas beaucoup pour l'age.* ONTLOOPEN, is *Neutrum* in de beteekenis van VLOEYEN. Zyn water, zyn zaad ontloopt hem in den slaap. *Son eau, sa semence s'ecoule en dormant.*

ONTLOSSEN. v.a. OPLOSSEN. Ontknoopen. *Resoudre, decider.* Een zwaarigheid ontlossen, ontknoopen. *Resoudre une difficulté, demêler le noeud d'une difficulté.* ONTLOSSING, ontknooping van een zwaarigheid. *Solution.* f. *Denouëment d'une difficulté.* m.

ONTLUIKEN. v.n. Opengaan. *S'epanouir, deployer ses feuilles.* Als een bloem, als een roos ontluiken. *S'epanouir comme une fleur, comme une rose.* Als de Dageraad begind te ONTLUIKEN, door te breeken. *Quand l'Aurore commence à poindre, à paroître.* Deze jonge Dochter ontluikt als een morgenroos. *Cette jeune Fille s'epanouit comme une rose, elle ne fait que croître & embellir.* ONTLUIKING der bloemen. *Epanouissement des fleurs.* m.

ONTLYVEN. v.a. ONTZIELEN. Ombrengen, van 't leeven berooven. *Tuer, faire mourir.* ONTLYVING, dooding. *Meurtre.* m. *Privation de la vie.* f.

ONTMAAGDEN. v.a. Den Maagdom beneemen. *Depuceler, oter le pucelage.* Een Vryster ontmaagden. *Depuceler une Fille.*

ONTMAAKEN. v.a. Verbreeken. Een Testamentaire gift ONTMAAKEN, herroepen. *Revoquer une donation Testamentaire.*

ONTMANNEN. v.a. De mannelykheid beneemen. *Châtrer, chaponner, oter la virilité.* Daar zyn menschen in Italien die laf hartig genoeg zyn om hen te laaten ontmannen. *Il y a en Italie des gens assez lâches pour se laisser châtrer, chaponner.* ONTMANDE, gemubde Muzikanten, anders *Castrati. Des Musiciens chaponnez, mutilez.* ONTMANNEN, werd ook voor verzwakken alleen gezegt. *Affoiblir.* Delila ontmande Samson met hem het hoofdhair af te scheeren. *Delila affoiblit Samson, ota la force à Samson en lui coupant la chevelure* Een Vloot ONTMANNEN, van Bootsvolk ontblooten. *Denuer une Flotte de Matelots, de semariner une Flotte.* Ontmande schepen. *Des vaisseaux denuez de Matelots, desemmarinez.* ONTMANNING, lubbing. *Castration, mutilation.* f. ONTMANNING van een schip. *Desarmement d'un vaisseau.* m.

ONTMANTELEN. v.a. De wallen slegten. *Demanteler, raser les murailles.* Een Stad ontmantelen. *Demanteler une Ville.* ONTMANTELDE Steden. *Des Villes demantelées.*

ONTMASKEREN. v.a. 't Mommangezigt afneemen, afmikken. *Demasquer.* Een schynheilige, een bedrieger ontmaskeren, fig: *Demasquer un hypocrite, un fourbe.* Zig ONTMASKEREN, zyn masker afneemen, als men van een eerlyk man gegroet werd. *Se demasquer quand on est salué d'un honnête homme.*

ONTMENSCHT, ONTMENST Wreed, onmedoogend.

In-

Digitized by Google

Inhumain, cruel, ſans pitié. Een ontmenſchte Tyran, een ontmenſchte Wet. *Un Tyran inhumain, une Loy inhumaine.*

ONTMOETEN. v. a. Tegenkomen, op den weg bejegenen. *Rencontrer, trouver en ſon chemin.* Dronke lui, ſtruikroovers ontmoeten. *Rencontrer des yvrognes, rencontrer des voleurs.* Een Rivier, een Boſch, een oud Kaſteel ontmoeten. *Rencontrer une Rivière, un Bois, un vieux Chateau.* Meer zwaarigheden ONTMOETEN dan men dagt in een vertaling. *Rencontre, trouver plus de difficulté qu'on ne penſoit dans une traduction.* Bergen ontmoeten malkander nooit, maar de menſchen altemeta. ſpr: *Les Montagnes ne ſe rencontrent jamais, mais les hommes quelquefois.* Iemand heuſchelyk, vrindelyk ONTMOETEN, bejegenen. *Traitter, recevoir quelqu'un honnêtement, amiablement; lui faire une honnête, une agréable reception.*

ONTMOETING, bejegening van iemand op den weg. *Rencontre de quelqu'un dans le chemin.* f. Een gelukkige, een moeyelyke ontmoeting. *Une heureuſe, une facheuſe rencontre.* Daar is een ſcherpe ONTMOETING, een bloedig treffen tuſſen beide Legers geweeſt. *Il y a eu une rude, une ſanglante rencontre entre les deux Armées.*

ONTNAM, *Preteritum* van ONTNEEMEN. Cain ontnam zyn Broeder Abel het leven. *Cain ôta la vie à ſon Frere Abel.*

ONTNEEMEN. v. a. Met geweld afneemen. *Arracher, ôter, enlever, priver de force.* Le Pret: *ontnam*, le Part: *ontnomen.* Iemand alles ontneemen dat hy heeft. Den kinderen alle luſt ONTNEEMEN, beneemen. *Oter toute envie aux enfans, rebuter les enfans.* ONTNEEMING, berooving van iemands leven. *Privation de la vie de quelqu'un.* f. ONTNEEMING der kinderen van hunne Ouders. *Arrachement, enlevement des enfans à leurs Peres & Meres.* m.

ONTNESTELEN. v. a. Uit het neſt ligten. *Denicher, prendre hors, enlever du nid.* Mosjes ontneſtelen. *Denicher des moineaux.* Iemand ONTNESTELEN, verneſtelen, uit het bed doen ryzen. *Faire ſauter quelqu'un à bas du lit.* Een broek ONTNESTELEN, ontveteren. *Denouer une culote, deffaire un haut de chauſſes.*

ONTNOMEN. part: van ONTNEEMEN. *Oté, enlevé.* Na dat zy hem alles ontnomen hadden dat hy had. *Après qu'ils lui eurent ôté, enlevé tout ce qu'il avoit.*

ONTNUGTEREN. v. a. Ontbyten, 't eerſte ochtend voedſel *of* de eerſte morgendrank inneemen. *Dejeuner, prendre un morceau de quelque choſe, boire un coup &c.* Zig met een boterham, een kopje koffy ontnugteren. *Dejeuner avec une beurée, avec une taſſe de caffe.* ONTNUGTERING, ontbyt, morgendrank. *Dejeune.* m. *Premier aliment, premiere boiſſon qu'on prend à jeun.*

ONTOEGANKELYK. Adj. Ongenaakbaar. *Inacceſſible.* Ontoegankelyke hoogtens, bergen. *Des hauteurs, des montagnes inacceſſibles.* Gods ontoegankelyke Throon. *Le Throne inacceſſible de Dieu.* De ONTOEGANKELYKHEID der hoogtens. *L'Inacceſſibilité des hauteurs.* f.

ONTOEGEEVEND. Styfzinnig, oninſchikkelyk. *Roide, inflexible, peu complaiſant.* Ontoegeevenden aart, inborſt. *Humeur roide, peu complaiſante.* ONTOEGEEVENDHEID, ſtyfzinnigheid. *Roideur, incomplaiſance.* f.

ONTPAKKEN. v. a. Lospakken. *Depaqueter, deffaire un paquet.* Het goed ontpakken. *Depaqueter la marchandiſe.*

ONTRAATEN. v. a. Afraaden, van 't voorneemen doen afgaan. *Diſſuader, detourner du deſſein à force de remontrances.* Gy zult het my met alle uwe ſchoone woorden niet ontraaten. *Vous ne m'en diſſuaderez, detournerez pas, vous ne m'ôterez pas cela de l'eſprit quelque choſe que vous diſiez.* ONTRAATING, afraading, afbrenging van 't voorneemen. *Diſſuaſion.* f.

ONTRAADEN. v. a. Afraaden, door raadgeeving willen afrekken van iets. *Deconſeiller.* Le Pret: *ontried*, le Part: *ontraaden.* Een reis, een huwelyk ontraaden. *Deconſeiller un voyage, un mariage.* ONTRAADING, afraading. *Deconſeillement.* m.

ONTREEG. *Preteritum* van ONTRYGEN. Men ontreeg haar voort, om haar weer te doen bekomen. *On la delaça d'abord pour la faire revenir.*

ONTREINIGEN, v. a. Bevlekken, bezoedelen. *Souiller, tacher.* De zonde ontreinigd de ziel. *Le peché ſouille l'ame.* Zig met Afgodery ONTREINIGEN. *Se ſouiller, ſe plonger dans l'Idolatrie.* Onder Moſis Wet wierden ontreinigd geagt alle die lyken aanraakten, van zekere dieren aten. *Sous la Loy de Moyſe ceux qui touchoient les corps morts, qui mangeoient de certains animaux etoient eſtimez ſouillez.* ONTREINIGING, bevlekking, bezoedeling. *Souilleure, tache.* f.

ONTRIED. *Pret:* van ONTRAADEN. Elk een ontried hem dat huwelyk. *Chacun lui deconſeilloit ce mariage.*

ONTRIEVEN. v. a. Berooven van 't geen men bezwaarlyk miſſen kan. *Priver, denuer de ce dont on a peine à ſe paſſer.* Zig ontrieven om een ander te gerieven. *S'incommoder pour accommoder un autre.* Als ik niet vreeſde u daar door te ontrieven. *Si je ne craignois pas de vous incommoder, de vous denuer en le faiſant.*

ONTROEREN. v. a Ontſtellen, verſchrikken. *Troubler, brouiller, etonner, deconcerter.* 't Gemoed, de zinnen, de geeſt ontroeren. *Agiter, troubler la conſcience, troubler le ſens; troubler, brouiller l'eſprit.* De algemeene ruſt ONTROEREN, verſtooren. *Troubler le repos public.* ONTROERING van gemoed. *Trouble.* m. *Agitation de la conſcience.* f. ONTROERING, verſtooring van den Staet. *Trouble excité dans l'Etat.* m. Ik hoorde het met ONTROERING, ONTROERNIS, verbaaſdheid aan. *Je l'entendis avec trouble, etonnement, frayeur.*

ONTROUW. Adj. Trouwloos. *Infidele, deloyal.* Een ontrouwe Knegt, ontrouwe Voogd. *Un Serviteur, un Tuteur infidele, deloyal.* Zig ONTROUW gedraagen. *Se comporter infidelement.* ONTROUWELYK, ontrouw handelen met iemand. *Agir infidelement avec quelqu'un* ONTROUWHEID. f. Trouwloosheid. *Infidelité, deloyauté, perfidie.* f.

ONTRUIMEN. v. a. Belemmeren, de ruimte beneemen. *Embaraſſer, retrecir la place.* Breng die groote Tafel in een ander vertrek, zy zou deze kamer te veel ontruimen. *Portez cette Table dans un autre appartement, elle embaraſſeroit, empliroit trop cette chambre ci* ONTRUIMEN kan ook RUIMEN, plaats maaken betekenen. *Debarraſſer, deſemplir.*

ONTRUKKEN. v. a. Weg rukken, weg neemen. *Arracher, enlever.* Een moordenaar de pook, 't mes ontrukken. *Arracher le poignard, le couteau des mains d'un aſſaſſin.* Een Moeder haare kinderen ontrukken. *Arracher, enlever les enfans à une Mere.* De dood heeft hem te vroeg ontrukt. *La mort l'a enlevé trop tôt, l'a trop tôt ôté du Monde.* ONTRUKKING, wegrukking. *Enlevement.* m. *Privation.* f.

ONTRUST. part: van 't volgende Werkwoord. *Agité, troublé.* Een ontruſte ziel. *Un eſprit agité, troublé.* Ontruſt gemoed. *Conſcience agitée, troublée.*

ONTRUSTEN. v. a. Verſtooren, kwellen. *Troubler, inquieter, importuner.* Iemand in zyn ſtudie, in zyne

Digitized by Google

bezigheden ontrusten. *Troubler, inquieter quelqu'un dans son etude, dans ses occupations.* De Belegeraars door gestadige uitvallen ontrusten. *Inquieter, alarmer les Assiegeants par de continuelles sorties.* Een huisgezin ONTRUSTEN, tweedragtig maaken. *Troubler, diviser une famille.* Den Staet ontrusten, ontroeren. *Troubler l'Etat, apporter du trouble & du desordre dans l'Etat.* Den geest, 't gemoed ONTRUSTEN, ontstellen. *Troubler, agiter l'esprit, la conscience.* ONTRUSTING der Vyanden door gestadige beweegingen, uitvallen. *Alarme, inquietude des Ennemis par de continuels mouvements, par des sorties continuelles.* ONTRUSTING, ongerustheid van geest, van gemoed. *Agitation.* f. *Trouble d'esprit, de la conscience.* m.

ONTRYDEN. v.a. Met ryden ontkomen. *Echapper à la course.* Het gevaar ontryden. *Echapper un danger en courant.*

ONTRYGEN. v.a. Los rygen. *Delacer.* Kom hier, ik zal u ontrygen. *Venez ça, je vous delacerai.*

ONTSAG, zal op ONTZAG best geplaatst werden. *Autorité.* f, *Pouvoir.* m.

ONTSCHAAKEN. v. a. SCHAAKEN. Weg rooven. *Enlever, ravir.* Een Dochter ontschaaken, weg voeren. *Enlever une Fille.* ONTSCHAKING. *Enlevement, rapt, ravissement.* m.

ONTSCHADIGEN. v.a. De schade vergoeden. *Dedommager.* ONTSCHADIGING, schâ-vergoeding. *Dedommagement.* m. De Clerk wiens mantel door Doctor *Bauard* zyn hond gerukt en gescheurd was, eischte 30 gulden tot ontschadiging van den mantel en 900 voor de kosten. *Le Clerc dont le manteau avoit été tiraillé & dechiré par le chien du Doct: B:, demanda trente livres pour le dedomagement du manteau & neuf cens frans pour les frais.*

ONTSCHAKELEN. v. a. De schakels los maaken. *Detacher les chaimons d'une chaine.*

ONTSCHEEPEN. v.a. Ontlaaden, losschen. *Debarquer, decharger, mettre à terre.* 't Paardevolk, 't geschut ontscheepen. *Debarquer la Cavalerie, debarquer le canon.* Men is doende om 't goed te ONTSCHEEPEN, te losschen. *On est occupé à decharger les marchandises.* ONTSCHEEPING, ontlading van 't geschut, van 't Paardevolk. *Debarquement de l'Artillerie, de la Cavallerie.* m. ONTSCHEEPING der goederen. *Dechargement des marchandises.*

ONTSCHIETEN. v.a. Missen, ontglippen. *Echapper, manquer.* Hy maakt zyn staat zoo, maar 't kon hem wel ontschieten. *Il fait son compte ainsi, mais cela pouroit bien lui manquer.* Het geval raakt my te na, 't zal my niet ONTSCHIETEN, ik zal 't niet ligt vergeeten. *L'aventure ne regarde de trop près, je ne l'oublierai pas si tôt.*

ONTSCHIPPEREN. v.a. Van 't Schipperschap afzetten. *Degrader, demettre de la charge de Capitaine.* Om zyn kwaad gedrag ONTSCHIPPERD, van zyn bediening afgezet werden. *être demis de sa charge, degradé pour sa mauvaise conduite.*

ONTSCHOEYD. Van schoeysel ontbloot. *Dechaussé.* De ontschoeyde Monnikken, Carmeliten. *Les Moines dechaussez, les Carmelites.*

ONTSCHOEYEN. v.a. De schoenen uittrekken. *Dechausser, decouvrir le pied.* Zig ontschoeyen om in een gewyde plaats te treeden. *Se dechausser pour entrer dans un lieu sacré, un lieu saint.* Een Dyk ONTSCHOEYEN, aan den voet ontblooten. *Dechausser une Digue; miner, couver une Digue.* Een boom ONTSCHOEYEN. *Dechausser un arbre, decouvrir le pied d'un arbre.*

ONTSCHOOTEN. part: van ONTSCHIETEN. Het is hem geweldig *ontschooten*, geweldig uit zyn gissing gegaan. *Il est bien loin de son compte, il s'est furieusement trompé, il s'est bien blousé.* Ik ken hem heel wel, maar zyn naam is my ontschooten. *Je le connois très bien, mais j'ai oublié son nom.*

ONTSCHORSSEN. v.a. Pellen, de schors afneemen. *Peler, depouiller.* Boomen ontschorssen. *Peler, depouiller des arbres.*

ONTSCHULDIGEN. v.a. Verschoonen. *Excuser, justifier, disculper.* Hy tragte, poogde te vergeets zyn gedrag te ontschuldigen, zig by den Vorst te ontschuldigen. *Il tâcha, essaya inutilement d'excuser, de justifier sa conduite, de s'excuser, se disculper, se justifier auprès du Prince.* Niemand dorst tot ONTSCHULDIGING, verschooning van den aangeklaagden spreeken. *Personne n'osa parler pour la justification, la decharge de l'accusé.* Zyn ONTSCHULDIGING wierd niet aangenomen. *Son excuse ne fut point reçuë.*

ONTSLAAGEN of ONTSLAGEN. part: van ONTSLAAN. Van den dienst ontslaagen werden. *être dechargé, exempté du service.*

ONTSLAAGING van den Eed, van den dienst. *Decharge du Serment, exemption du service.* f. *Licenciement.* m. ONTSLAAGING, loslaating der gevangenen. *Relaxation des prisonniers.* f. ONTSLAGING der aangehaalde goederen. *Relaxation des marchandises saisies, main levée.* f. ONTSLAAGING, ontslag van zyn Ampt verzoeken, verkrygen. *Demander, obtenir la demission de son employ, de sa charge.*

ONTSLAAN. v.a. Bevryden, ontheffen. *Decharger, affranchir, tenir quite.* Le Pret: *ontsloeg*, le Part: *ontslagen.* Iemand van den Eedt, van de Borgtogt ontslaan. *Decharger, affranchir quelqu'un du Serment, de la Caution.* Soldaaten van den dienst ONTSLAAN, Soldaaten afdanken. *Exempter des Soldats du service; licencier, congedier des Troupes.* De gevangenen ONTSLAAN, slaaken, loslaaten. *Elargir, delivrer des prisonniers; mettre des prisonniers hors de prison.* Een gevangen onder borgtogt ontslaan. *Elargir un prisonnier à caution, lâcher un prisonnier sous caution.* De aangehaalde rytuigen, goederen ONTSLAAN, los laaten, het beslag daar van afneemen. *Relâcher des voitures, des marchandises arrêtées, saisies; accorder main levée des voitures, des marchandises saisies.* Zig van zyne lastigste bezigheden ONTSLAAN, bevryden. *Se decharger, s'affranchir, se delivrer de ses occupations les plus incommodes, pesantes.* Iemand van de moeyte ONTSLAAN, ontheffen. *Affranchir, exempter quelqu'un de la peine.* Ik zal u wel van die moeyte ontslaan, ik zal u die moeyte wel bespaaren, zoo gy wilt. *Je vous exempterai, affranchirai bien de la peine, je vous en epargnerai bien la peine si vous voulez.* Ik kan my van die moeytemaaker, die kwelgeest niet ONTSLAAN; ik kan die kwelgeest, moeytemaaker niet kwyt worden. *Je ne sçaurois me defaire, me debarrasser de ce fâcheux, de cet importun.* Zig van zyn Ampt ONTSLAAN, zyn Ampt neerleggen. *Se deffaire de sa charge, de son employ; resigner son employ, remettre sa charge.*

ONTSLAAPEN, werd hoe wel vlak tegen de *Logicale* zin van SLAAPEN aan, voor STERVEN, OVERLYDEN, gezegd. *Trepasser, mourir de sa mort naturelle.* Wel leeven en in den Heere ontslaapen, is de wensch van ieder goed Christen. *Bien vivre & mourir au Seigneur, est le souhait de chaque bon Chretien.* ONTSLAAPEN, is ook 't *Part:* van 't zelfde Werkw: Hier leit begraven N. N. in den Heere ontslaapen den... *Cy gît N. N. trepassé, mort au Seigneur là...*

ONT-

Digitized by Google

ONTSLAG, ONTSLAGING der aangehaalde goederen verzoeken. *Demander, ſolliciter la relaxation des marchandiſes arrêtées.* ONTSLAG, ontſlaging van den dienſt verzoeken: *Demander exemption de ſervice, à être affranchi du ſervice.*

ONTSLOEG. *Preteritum* van ONTSLAAN. Hy ontſloeg de Burgers van den eed, van de wagt. *Il delia les Bourgeois du ſerment, il les dechargea de la garde.*

ONTSLOOP. *Preteritum* van 't volgende Werkwoord. De dief ontſloop in den drang. *Le filou s'eſquiva, ſe deroba dans la foule.*

ONTSLUIPEN. v. n. Zig weg maaken, door raaken. *S'evader, s'eſquiver, ſe retirer, ſe derober ſubtilement.* Hy poogde, tragtede te ontſluipen, naar den ſlag verrigt te hebben. *Il tâcha de s'evader, de s'eſquiver, de ſe derober après avoir fait le coup.* Hoe naauw men op de proeven let, daar ONTSLUIPEN altyd drukfouten. *Quelque ſoin que l'on prenne en corrigeant les epreuves, il echappe toujours des fautes d'impreſſion.* ONTSLUIPING, ontvlugting van den dief, van den moordenaar. *Evaſion du voleur, du meurtrier.* f.

ONTSLUITEN. v. n. Openen. *Ouvrir.* De deur ontſluiten, *of liever*, open maaken. *Ouvrir la porte.* Gevangenen ONTSLUITEN, los laaten, ſlaaken. *Delivrer, relâcher des priſonniers; donner la clef des champs aux criminels.* God ONTSLUIT, ontvouwd de ſchatten zyner Barmhertigheid over ons. *Dieu ouvre, deploye les Threſors de ſa Miſericorde ſur nous.* De Paus vermeend den Hemel te konnen ſluiten en ontſluiten. *Le Pape s'imagine pouvoir ouvrir & fermer les Cieux.* ONTSLUITING, loslaating, ſlaaking der gevangenen. *Relaxation des priſonniers.* f.

ONTSNAPPEN. v. n. Ontkomen, ontloopen. *Echapper, eſquiver.* 's Dienders handen ontſnappen. *Echapper des mains des Sergents.* De laagen die men ons legd gelukkiglyk ontſnappen. *Echapper, ſe derober heureuſement aux embuches qu'on nous dreſſe; eviter heureuſement les embuches, ſe tirer heureuſement d'affaire, du danger.* ONTSNAPPING van een dief. *Evaſion d'un voleur.* f.

ONTSPANNEN. v. n. Los ſpannen. *Detendre, lâcher.* Een touw, een boog ontſpannen. *Detendre une corde, un arc.* Zyn gordriem ontſpannen. *Detendre, lâcher ſa ceinture.* De geeſt ONTSPANNEN, verkwikken door de wandeling, 't leezen &c. *Detendre, relâcher, recréer l'eſprit par la promenade, la lecture &c.* ONTSPANNING van een boog, van een touw. *Relaxation d'un arc, d'une corde.* f. ONTSPANNING, uitſpanning der zenuwen, ſpieren. *Relaxation des nerfs, des muſcles.*

ONTSPARTELEN. v. n. Al ſpartelende ontkomen. *Se depêtrer, ſe degager en ſe demenant, fretillant.* Gelyk de vogel, de vis het net zoekt te ontſpartelen. *Comme l'oiſeau, le poiſſon tâche à ſe depêtrer, ſe degager du filet en ſe demenant.* ONTSPARTELING. *Evaſion.* f.

ONTSPELDEN. v a. Los ſpelden. *Detacher, deffaire les epingles.* Zyne kapers, zyne rokken ſpelden en ontſpelden. *Attacher & detacher ſes coëffes, ſes jupes.*

ONTSPRINGEN. v. n. Springende ontkomen, met een ſchielyke beweeging. *Se degager, depêtrer en s'elançant.* 's Vyands handen ontſpringen. *Se degager, depêtrer des mains des Ennemis.* Den dans ONTSPRINGEN, een groot gevaar gelukkiglyk ontkomen. *Friſer la corde, l'echapper belle, ſe degager, retirer heureuſement d'un grand peril.* Uit den ſlaap ONTSPRINGEN, ſchielyk wakker worden. *S'eveiller en ſurſaut ou ſubitement.* ONTSPRINGEN, vloeyen, zyn oorſprong leenen. *Sortir, ſourdre, jaillir, tirer ſon origine.* De Heere liet water uit de Rots ontſpringen om de Iſraëliten te laven. *L'Eternel fit ſourdre, jaillir, ſortir de l'eau du Rocher pour etencher la ſoif des Iſraëlites.* De regte Vloeden ontſpringen, vloeyen uit het Gebergte. *Les veritables Rivieres ſourdent, jailliſſent, ſortent des Montagnes.* De neus van een verhit menſch ONTSPRINGD heel ligt. *Le nez d'une perſonne echauffée ſaigne facilement.* ONTSPRINGING, ontwyking van 't gevaar. *Evaſion.* f. ONTSPRINGING van een Fontein uit een Rots. *Jailliſſement d'une Fontaine hors d'un Rocher.* ONTSPRINGING, ſchielyke bloeding, van den neus. *Subit ſaignement de nez.* m.

ONTSPRONG. *Preteritum* van ONTSPRINGEN. Hy ontſprong den dans heel gelukkig. *Il evita le danger, il ſe tira d'affaire bien heureuſement.*

ONTSTAAN. v. n. Spruiten, voortkomen. *Provenir, proceder, deriver.* Le Pret: *ontſtond*, le Part: *ontſtaan.* De meeſte ziekrens ontſtaan uit verſtoptheden. *La pluspart des maladies proviennent, procedent d'obſtructions.* Al die misbruiken ontſtaan uit het kwaad voorbeeld der Grooten. *Tous ces abus proviennent, procedent du mauvais exemple des Grands.* De penningen ontſtaande uit den verkoop van... *Les deniers provenans de la vente de...*

ONTSTAAN. Onverwagt, ſchielyk gebeuren, voorvallen. *Survenir, arriver inopinément, ſubitement.* Daar zou een groot ongeluk uit konnen ontſtaan. *Il en pouroit arriver, ſurvenir, reſulter un grand malheur.* Daar is een groote twiſt tuſſchen hen ONTSTAAN, gerezen. *Il eſt ſurvenu, il s'eſt emu une grande diſpute, querelle entr'eux.* Daar is te nagt een groote brand ontſtaan. *Il eſt ſurvenu, il y a eu un grand embraſement cette nuit.*

ONTSTAK. *Pret:* van ONTSTEEKEN. De weigering van Vaſthi ontſtak Aſſuerus in gramſchap. *Le refus de Vaſthi enflamma Aſſuerus de colere.*

ONTSTEEKEN. v. a. AANSTEEKEN. Doen branden, blaaken. *Enflammer, allumer, mettre en feu.* Le Pret: *ontſtak*, le Part: *ontſteeken.* Het brandglas kan 't buskruit ontſteeken. *Le miroir ardent peut allumer la poudre à canon.* De wyn ontſteekt, verhit het bloed. *Le vin enflamme, echauffe le ſang.* Haare oogen ontſteeken al de harten. *Ses yeux enflamment tous les coeurs.* Die zalf heeft uw wond ONTSTEEKEN, vuurig gemaakt. *Cet onguent a allumé, enflammé, aigri votre playe.* Door de liefde Gods ONTSTEEKEN, aan 't blaaken. *Enflammé, embraſé de l'amour de Dieu.* ONTSTEEKING van 't buskruit. *Embraſement de la poudre à canon.* m. ONTSTEEKING, ontſonking van een hart. *Embraſement d'un coeur.* m. ONTSTEEKING van een wonde. *Inflammation d'une playe.* f. Lever ONTSTEEKING. *Inflammation de foye.* ONTSTEEKING in gramſchap. *Tranſport de colere.* m.

ONTSTEELEN. v. a. Affteelen, weg ſteelen. *Voler, derober, enlever.* Le Pret: *ontſtal*, le Part: *ontſtoolen.* Het hart van iemand ontſteelen. *Voler, derober le coeur de quelqu'un.* ONTSTELING, beſteeling van zyn Meeſter. *Vol, larcin commis à l'egard de ſon Maitre.*

ONTSTELD. part: van ONTSTELLEN. Het uurwerk, 't horlogie is ontſteld. *L'horloge, la montre eſt detraquée.* Myn maag, myn pols is ontſteld. *Mon eſtomac, mon poux eſt detraqué, dereglé.* Hoe ben je zoo ONTSTELD, ontroerd, verbaaſt? *Comment êtes vous ſi etonné, ſi troublé, ſi effaré?* ONTSTELD gelaat. *Viſage deconcerté, troublé, effaré.* 't Compas is ontſteld, verdraayd. ſpr: veeltyds in den figuurlyken zin genomen. *Le Compas eſt detraqué, la Bouſſole eſt affolée; il y a quelque anicroche.*

Digitized by Google

ONTSTELLEN. v.a. Uit den trant, uit de gewoonte brengen. *Detraquer, deregler.* Een uurwerk ontstellen. *Detraquer une horloge.* Zyn maag door te veel eeten en drinken ontstellen. *Detraquer, debiffer ſon eſtomac par trop manger & trop boire.* Iemand ONTSTELLEN, ontroeren, verbaazen. *Troubler, etonner, effrayer quelqu'un,* ONTSTELLEN, werd in den laatſten zin meeſt *Neutraliter* gezegt. Ontſtellen op het hooren van eenig kwaad nieuws. *Se troubler, être ſaiſi en apprenant quelque fâcheuſe nouvelle.* Zy ontſtelde geweldig toen zy haar mans wederkomſt vernam, hoorde. *Elle fut bien etonnée, bien ſurpriſe quand elle apprit le retour de ſon Mari.* Ontſtoldje zoo niet, myn kind. *Ne vous effrayez, epouvantez pas tant, mon enfant, mame.* ONTSTELLING van een uurwerk, van een Compas. *Detraquement, derangement d'une horloge, d'une Bouſſole.* m.

ONTSTELTENIS. Ontroering. *Trouble.* m. *Conſternation, emotion.* f. Die ſlag, die ramp baarde een algemeene, een ongelooffelyke ontſteltenis. *Ce coup, ce deſaſtre cauſa un trouble univerſel, une conſternation generale, incroyable.*

ONTSTENTENIS, NALAATIGHEID. Verzuim, gebrek: Stadshuis woord. *Deffaut.* m. *Omiſſion.* f. En by ontſtentenis zullen de Noncomparanten verweezen worden, vervallen zyn. *Et par deffaut, manque de quoi les Noncomparans ſeront condamnez, dechus.*

ONTSTIGTELYK, of liever, ONSTIGTELYK. Adj. Ergerlyk, aanſtootelyk. *Scandaleux, de mauvais exemple.* Onſtigtelyk, ergerlyk gedrag. *Comportement ſcandaleux, conduite ſcandaleuſe.* Onſtigtelyke woorden. *Paroles ſcandaleuſes, offenſantes.* ONTSTIGTING, of liever, ONSTIGTING der eerlyke luiden. *Scandale des honnêtes gens.* m.

ONTSTIGTEN. v.a. Ergeren, aanſtoot geeven. *Scandaliſer, donner de l'achoppement.* De tedere gemoeden ontſtigten. *Scandaliſer les bonnes ames.*

ONTSTOND. 't *Preteritum* van ONTSTAAN. Daar ontſtond een heftig onweer, zoo als wy even in Zee waaren. *Il ſurvint, s'eleva, s'emut une furieuſe tempête, comme nous ne faiſions que d'entrer en Mer.* Daar ontſtond een groote twiſt onder hen. *Il ſurvint, il s'emut un grand debat, une grande querelle entr'eux.*

ONTSTOPPEN. v.a. Opemaaken. *Deboucher.* Een vles ontſtoppen. *Deboucher une bouteille.*

ONTTAKELEN. v.a. Van takels, blokken en wand ontblooten. *Degarnir de cordages.* Een ſchip onttakelen en opleggen. *Desarmer un vaiſſeau & le touer dans le Baſſin, le Port.* ONTTAKELING van een ſchip. *Desarmement d'un vaiſſeau.* m.

ONTSTRIKKEN. v.a. De ſtrik los maaken. *Denouer, debaraſſer.* Zig uit zyns Vyands laagen ontſtrikken. *Se degager, depêtrer des embuches de ſon Ennemi.*

ONTTOOMEN. v.a. Den toom afneemen. *Debrider.* Een paard onttoomen. *Debrider un cheval.*

ONTTOVEREN. v.a. De tovery verbreeken. *Desenchanter, ôter le charme.* De ONTTOVERING der Vorſtinne ... daar men in Don Quixote van leeſt. *Le deſenchantement de la Princeſſe ... dont il eſt parlé dans Don Quixote.*

ONTTREKKEN. v.a. Weer afneemen, ontzeggen. *Reprendre, ôter, retirer.* Le Pret: *onttrok,* le Part: *onttrokken.* Iemand zyn vrindſchap, zyn gunſt onttrekken *Retirer ſon amitié, ſa faveur de quelqu'un.* Zig de vervolging ONTTREKKEN, de vervolging ontwyken, ontvlugten. *Se ſouſtraire, ſe derober à la perſecution.* Zig de Vaderlyke magt ONTTREKKEN, de Vaderlyke magt niet meer ontzien. *Se ſouſtraire au pouvoir Paternel.* De Pagters ONTTREKKEN, onthouden den Staet een deel van deszelfs inkomen. *Les Partiſans ſouſtrayent, detournent une partie des revenus de l'Etat.*

ONTTREKKING, beneeming zyner vrindſchap. *Privation, deſtitution.* f. *Deni, retirement de ſon amitié.* m. ONTTREKKING, onthouding, vervreemding van 's Lands penningen. *Detournement, vol.* m. *depredation des deniers du Pays.* f.

ONTTROK. *Preteritum* van ONTTREKKEN. God onttrok Saul zyne genade. *Dieu retira ſa grace de Saül. Dieu ôta ſa grace à Saül.*

ONTUGT. Ongeregeldheid, onkuisheid, beestagtigheid. *Dereglement, desordre.* m. *Diſſolution, debauche, impudicité, brutalité.* f. In de ontugt leeven. *Vivre dans le dereglement, le desordre, la diſſolution, la debauche, l'impudicité, la paillardiſe.* Een mens in de ontugt gedompeld, verzoopen is een voorwerp van veragting, van medogentheid. *Un homme plongé, abimé dans la debauche, la diſſolution, la luxure eſt un objet de mepris, de compaſſion.*

ONTUGTIG. Adj. Ongeregeld, wulps, geil, onkuis. *Diſſolu, debauché, impudique.* Een ontugtig manmensch *Un homme diſſolu, debauché; un debauché, un paillard.* Een ontugtig vrouwmensch. *Une femme debauchée, impudique; une debauchée, devergondée, une impudique.* De ONTUGTIGHEID, ONTUGT bederft ligchaam en ziel. *La debauche, la luxure, paillardiſe ruine le corps & l'ame.* ONTUGTIGLYK, Adv. Met ontugt. *Diſſolument, impudiquement.*

ONTVAAREN. v.n. Weg vaaren. *Partir, en parlant d'une barque que l'on manque.* Gaa nu heen of de ſchuit zal u ontvaaren. *Allez vous en à cet te heure, ou bien le bateau partira ſans vous, vous manquerez le bateau.* De ſchuit is hem ONTVAAREN, zoo als hy in de Herberg zat. *Le bateau eſt parti ſans lui, comme il etoit au Cabaret.* Een groot perykel ONTVAAREN, met vaaren ontſnappen. *Eviter un grand danger avec un bateau.*

ONTVALLEN. v.n. ONTGLIPPEN. *Echapper, tomber.* Ik had de karper, de ſnoek in myn hand, maar hy is my ONTVALLEN, ontglipt. *J'avois la carpe, le brochet dans la main, mais elle m'a, il m'a echappé, je l'ai laiſſé tomber.* De Koning heeft zig in die gelegentheid laaren ontvallen dat... *Il eſt echappé au Roy de dire en cet te occaſion que...* 't Woord was my onvoorzienS ONTVALLEN, uit de mond gevallen. *Le mot m'etoit echappé par megarde.*

ONTVEINZEN. v.a. Bewimpelen. *Deguiſer.* De waarheid ontveinzen. *Deguiſer la verité.* Zyne waare gevoelens ontveinzen. *Deguiſer ſes veritables ſentimens.* ONTVEINZING, bewimpeling zyner gevoelens. *Deguiſement.* m. *Diſſimulation de ſes ſentiments.* f.

ONTVESTEN. v. a. ONTMANTELEN. *Demanteler.* Een Stad ontveſten. *Demanteler une Ville, raſer les fortifications d'une Ville.*

ONTVETEREN. v.a. ONTNESTELEN. De veter of veters los maaken. *Denouer, deffaire l'aiguillette ou les aiguillettes.* Een jonge den broek ontveteren, den broek afhaalen, neerſtryken. *Denouer l'aiguillette, deffaire la culote à un jeune drille, lui faire mettre culote bas.*

ONTVLIEDEN. v.n. Met vlieden ontkomen, vermyden. *Eviter, echapper par la fuite.* Le Pret: *ontvlood,* le Part: *ontvlooden.* De ſtrikken, de laagen ontvlieden. *Eviter les lacs, les embuches, ainſi que fait l'oiſeau.*

De

Digitized by Google

De godlooze zal Godes wraake niet ontvlieden. *Le mechant n'echappera pas à la vengeance de Dieu.* ONTVLIEDING, ontwyking. *Evaſion.* f. *Echappement.* m.

ONTVLOOD. *Preteritum* van ONTVLIEDEN. De vogel ontvlood de ſtrik. *L'oiſeau ſe ſauva du filet, s'envola, ſe depêtra.* ONTVLOODEN of ONTVLODEN. part: van 't voorſch: Werkwoord. *Echappé, envolé.*

ONTVLUGTEN. v.a. Met vlugten ontwyken. *S'enfuir, s'envoler, gagner au pied, ſe derober au peril en fuyant.* 's Dienders handen ontvlugten. *S'enfuir, echapper des mains des Sergents, ſe derober à la pourſuite des Archers.* De kouw ontvlugten. *S'enfuir, s'envoler de la cage; eviter la cage.* ONTVLUGTING, ontwyking door de vlugt. *Fuite, evaſion.* f.

ONTVOLKEN. v.a. Van Inwoonders ontblooten. *Depeupler, denuer d'habitans.* Een Stad, een Land ontvolken. *Depeupler une Ville, un Pays.* ONTVOLKT, onbewoond Land. *Pays depeuplé, inhabité, deſert.* Ontvolkte Steden. *Villes depeuplées, deshabitées, deſertes.*

ONTVONKEN. v.a. ONTFONKEN. Ontſteeken. *Allumer, enbraſer, faire bruler.* De koolen ontvonken, doen glimmen. *Allumer, faire bruler les charbons.* Een hart in liefde ONTVONKEN, in liefde doen blaaken. *Embraſer un coeur d'amour, faire bruler un coeur.* ONTVONKING, ontſteeking. *Embraſement.* m.

ONTVOOGDEN. v.a. De Voogdyſchap beneemen. *Degrader de Tutelle.* Iemand doen Ontvoogden. *Faire degrader quelqu'un de Tutelle; faire declarer quelqu'un incapable de gerer une Tutelle.* Een vrouw ONTVOOGDEN, minderjaarig doen verklaaren, en aangemaakte ſchulden onverbonden. *Faire declarer une Femme mineure & incapable de contracter des dettes.* Zyne Ouders by levenden lyve ONTVOOGDEN, over Vader en Moeder heen zitten, hun zeggen niet agten. *Degrader ſes Pere & Mere de leur vivant, traitter Pere & Mere comme mineurs & incapables de diſpoſer de leurs biens; ſe ſouſtraire à l'obéiſſance Paternelle.*

ONTVOUWEN. v.a. Open ſlaan. *Deplier, ouvrir, etendre.* Een ſtuk ſtof, een ſtuk laken ontvouwen. *Deplier un morceau d'etoffe, de drap.* De ſchoone ontvouwde alle haare bekoorlykheden om hem te vangen. *La belle depleya tous ſes charmes, la belle fit montre de tous ſes attraits pour l'attrapper.* Een Leerſtuk, een Text ONTVOUWEN, uitleggen, verklaaren. *Expliquer, expoſer un Dogme, un Texte.* Een verwarde zaak ONTVOUWEN, opheldren, verklaaren. *Eclaircir, developper un ſujet embarraſſé, une affaire embrouillée.* ONTVOUWING van een ſtuk ſtof. *Depliement d'une piece d'etoffe.* m. ONTVOUWING van een duiſtere, verwarde zaak. *Developpement d'une affaire obſcure, embrouillée.* m.

ONTVREEMDEN. v.a. Weg neemen, rooven. *Detourner, voler, aliener.* 's Koninga inkomſten ontvreemden. *Detourner, voler les revenus du Roy.* ONTVREEMDING, beſteeling van 's Lands inkomſten. *Concuſſion.* f. *Vol des revenus du Pays.* m.

ONTWAAKEN. v.a. Wakker werden, uit den ſlaap ryzen. *S'eveiller, reſſuſciter.* Zagtelyk ontwaaken. *S'eveiller doucement.* De Zaligmaaker ONTWAAKTE den derden dag. *Le Sauveur s'eveilla, reſſuſcita le troiſiéme jour.* Naar eene lange ſlaapziekte ontwaaken, ryzen uit den ſlaap. *Se reveiller après une longue lethargie; ſortir enfin de la lethargie, de l'aſſoupiſſement.* ONTWAAKING, wakkerwording. *Reveil.* m. *Reſurrection.* f.

ONTWAPENEN. v.a. De Wapenen afneemen. *Desarmer.* De Burgers ontwapenen. *Desarmer les Bourgeois.* Een pogcher, ſnoeshaan ontwapenen en een voet onder 't gat geeven. *Desarmer un fanfaron & lui donner un coup de pied au cul.* Een Vloot ONTWAPENEN, ontmannen, opleggen. *Desarmer une Flotte.* Gods gramſchap door zyne traanen, zyn boetvaardigheid ontwapenen. fig: ſpr: *Desarmer la colere de Dieu par ſes larmes, par ſon repentir.* ONTWAPENEN, werd ook als *Neutrum* gebruikt. Die Vorſt wil nog niet ONTWAPENEN, de wapenen neerleggen. *Ce Prince ne veut pas encore desarmer, mettre les armes bas.* ONTWAPENING der Burgers. *Desarmement des Bourgeois.* m. ONTWAPENING van een Vloot; oplegging der ſchepen, en afdanking van 't volk. *Desarmement d'une Flotte.*

ONTWASSEN. v.n. Te groot worden, boven 't hoofd waſſen, in den zin der volgende ſpreekwyzen. *Devenir trop grand, ſe mettre hors de Page, ſe tirer de Tutelle.* Zyn Meeſter ontwaſſen, zyn Meeſter te groot, te ſterk werden. *Devenir trop grand, trop habile pour obéir à ſon Maitre comme on ſuiſoit auparavant.* De roe ontwaſſen. *Devenir plus grand que la verge, parvenir à un age auquel on ne craint plus le ſouet.* ONTWASSEN, is ook 't *Participium* van 't zelfde Werkwoord. Dat kind is de roe, de plak al ONTWASSEN, vreeſd geen kaſtydingen meer. *Cet enfant ne craint plus la verge, la ferule; cet enfant eſt devenu trop grand pour avoir le ſouet, des ferules.*

ONTWEEK. *Preteritum* van ONTWYKEN. Hy ontweek den ſlag door 't ſchielyk zwenken. *Il evita, eſquiva le coup en ſe detournant vite.* Hy meende den ſlag al ONTWEEKEN te hebben. *Il penſoit deja avoir paré, evité le coup.*

ONTWEEVEN. v.a. LOSWEEVEN. *Deffaire, desourdir.* Penelope ontweefde 's nagts al wat zy over dag geweeven had. *Penelope deffaiſoit, desourdiſſoit la nuit tout ce qu'elle avoit ourdi le jour.*

ONTWELDIGEN. v.a. Met geweld ontrukken. *Ravir, arracher, enlever de force.* De Landen en Steden zyner Nabuuren ontweldigen. *Arracher, enlever de force les Terres, les Villes de ſes Voiſins.* Iemand een beloſte, een bekentenis ONTWELDIGEN, ontwringen, afdwingen. *Arracher, extorquer une promeſſe, un aveu de quelqu'un.* Ceſar ontweldigde Pompeus de zege. *Ceſar arracha, enleva, deroba la victoire à Pompée.* Hy ontweldigde hem het mes, de rotting uit de hand. *Il lui arracha le couteau, la canne de la main.* ONTWELDIGING, ontrukking. *Raviſſement, arrachement, enlevement par force.* m.

ONTWENNEN. v.a. De gewoonte doen laaten. *Desaccoutumer, faire perdre la coutume.* Iemand het ſpeelen, het vloeken ontwennen. *Desaccoutumer quelqu'un du jeu, de jurer; faire perdre à quelqu'un l'habitude de jouer, de jurer.* Als men aan 't rooken, aan 't ſnuiven vaſt is, kan men het bezwaarlyk ontwennen. *Quand on eſt attaché à fumer, à prendre du tabac, on a peine à s'en desaccoutumer, à en perdre l'habitude, à s'en deffaire.*

ONTWENSCHEN. v.a. Anders wenſchen, herroepen met zyn nader wenſch. *Souhaiter autrement, revoquer ſon premier ſouhait.* Het kwaad ontwenſchen, dat men eerſt zyn kind geweníd had. *Se repentir des mauvais ſouhaits, des imprecations qu'on avoit faites à la charge de ſon enfant.*

ONTWERP. n. Schets, voorbeeld, beſtek waar na men iets verrigten kan. *Plan, deſſein, projet d'un ouvrage.* m. Het ontwerp maaken van een Treurſpel. *Tracer, faire le plan d'une Tragedie.* Een ontwerp van een nieu-

Digitized by Google

nieuwe Lotery, van een Hoofdgeld. *Un plan, un projet d'une nouvelle Loterie, d'une Capitation.* Een ontwerp onderzoeken, goed keuren, verwerpen. *Examiner, approuver, rejetter un plan, un projet.*

ONTWERPEN. v. a. Schetſen, beginnen. *Tracer, dreſſer, commencer.* Het model, beſtek van een gebouw ontwerpen. *Tracer, dreſſer le plan, le modele d'un bâtiment.* Nieuwe middelen ONTWERPEN, voorſtellen om geld te ligten. *Projetter, propoſer de nouveaux moyens de lever de l'argent.* ONTWERPING, ſchetſing van een Toneelſtuk of eenig ander werk. *Plan, deſſein, projet d'une piece Dramatique ou quelque autre ouvrage.* m.

ONTWERREN. v. a. Ontknoopen, redderen. *Debrouiller, demêler.* Verward garen, een netelig Proces ontwerren. *Debrouiller, demêler du fil embrouillé; demêler un Procès embrouillé.* Wanneer God den Chaos ontwerde, ſcheidede. *Quand Dieu debrouilla, ſepara le Chaos.* ONTWERRING, ontknooping, redding. *Debrouillement, developpement, eclairciſſement.* m.

ONTWEYEN of ONTWYEN. 't Gewei uithaalen. *Eventrer, arracher les inteſtins.* Een Hart ontweyen. *Eventrer un Cerf, faire curée aux chiens.*

ONTWINDEN. v. a. Los winden. *Vuider, deffaire, developper, decharger.* Een kluw ontwinden. *Vuider, deffaire un peloton.* Het kluwen zal zig wel ONTWINDEN, de zaak zal zig wel openbaaren. *La fuſée ſe demêlera bien, l'affaire ſe developpera, devoilera bien; on ſçaura bientôt les tenans & aboutiſſans de cette affaire là.*

ONTWORPEN. *Participium* van ONTWERPEN. *Tracé, projetté, medité.* Die zaak ſchynd wyzelyk ontworpen. *Cette affaire paroît être ſagement projettée, avoir été murement meditée.*

ONTWORSTELEN. v. n. Met worſtelen ontkomen. *Se debarraſſer, degager, depêtrer en ſe demenant.* Ik had hem vaſt, maar hy is my ontworſteld. *Je le tenois, mais il s'eſt debarraſſé, degagé, il m'a echappé.*

ONTWORTELEN. v. a. De wortels uithaalen. *Deraciner.* De wind heeft veel boomen ontworteld. *Le vent a deraciné bien des arbres.*

ONTWRINGEN. v. a. LOS WRINGEN. *Detordre.* Le Pret: *ontwrong*, le Part: *ontwrongen.* 't Linnegoed wringen en ontwringen. *Tordre & detordre le linge.* ONTWRINGEN, ontrukken. *Arracher, ôter par force* Iemand het mes uit de handen ontwringen. *Arracher le couteau des mains de quelqu'un.*

ONTWRONG, 't *Preteritum* van 't voorgaand Werkwoord. *Arracha, enleva.* Hy ontwrong hem het mes, de ſtok uit de handen. *Il lui arracha le couteau, le bâton des mains.*

ONTWYEN. zie ONTWEYEN. v. a. Openen, 't ingewand uithaalen. *Eventrer.* Een karper ontwyen. *Eventrer une carpe.*

ONTWYEN. Ontheiligen, ontreinigen. *Profaner.* Tempelen heilige zaaken ontwyen, misbruiken. *Profaner les Temples & les choſes Saintes.* ONTWYING, ontheiliging der Tempelen en geheiligde vaten. *Profanation des Temples & des vaſes Sacrez.* f.

ONTWYFFELBAAR. Adj. *Indubitable.* Wy zullen alle ſterven, 't is een ontwyffelbaare zaak. *Nous mourons tous, c'eſt une choſe indubitable.* De ONTWYFFELBAARHEID van Gods beloften. *L'indubitabilité, l'entiere certitude des promeſſes de Dieu.*

ONTWYFFELYK. Adv. Zonder twyffel. *Indubitablement.* Hy zal ontwyffelyk komen. *Il viendra indubitablement.*

ONTWYKEN. v. a. Vermyden, ontkomen. *Eviter.* Le Pret: *ontweek*, le Part: *ontweeken.* Den ſlag tragten te ontwyken. *Tacher d'eviter, de parer le coup.* De vervolging ontwyken. *Se derober à la perſecution.* Men kan zyn Noodlot niet ontwyken. *On ne peut eviter ſa Deſtinée.* Gods waake door zyne boetvaardigheid tragten te ontwyken. *Tâcher d'eviter la vengeance de Dieu par ſon repentir.* ONTWYKING van den ſlag. *Action d'eſquiver le coup.* ONTWYKING van Gods waak &c.

ONTYDIG. Adj. Schielyk, vroeg. *Prematuré, avancé.* Ontydige dood. *Mort prematurée, avancée.* ONTYDIGE of vroege vrugten. *Des fruits precoces.* ONTYDIG, beteekend meeſt voorbaarig, t'onpas, ongelegen komende. *Hors de propos, trop precipité, qui vient à contretemps.* Een ontydig bezoek. *Une viſite à contretemps, hors de ſaiſon, faite mal à propos.* Een ontydige beweeging. *Un mouvement precipité, une demarche faite mal à propos.* Een ontydige loskop, een loskop die alles ontydig en te voorbaarig doed. *Un etourdi, un brouillon qui fait tout de ſa tête & à contretemps.* ONTYDIG, werd ook *Adverbialiter* gezegt. Ontydig ſpreeken, ontydig te werk gaan. *Parler, agir mal à propos, à contretemps.* Dit verlies kwam heel ontydig voor de Carthaginenzers. *Cette perte vint fort mal à propos pour les Carthaginois.* ONTYDIGHEID van een bezoek, van een beweeging. *Precipitation d'une viſite, d'un mouvement.* f.

ONTYEN, werd by *Contractio* voor ONTYDEN gezegt. Ongelegene, onbekwaame tyd. *Temps indu, heures induës.* Hy komt by nagt en ontyen uit de Herberg. *Il revient du Cabaret la nuit & à des heures induës.* Zyne vrinden by nagt en ontyen te hulp ſtaan. *être au ſervice de ſes amis à quelque heure du jour & de la nuit que ce ſoit; ſecourir ſes amis en temps & hors temps; être à ſes amis à vendre & à dependre.*

ONTZAG, 't *Preteritum* van ONTZIEN. Indien ik my niet ontzag, ik zoude u wat anders zeggen. *Si je ne craignois de me commettre, je vous dirois autre choſe.* Hy ontzag zig niet te zeggen dat de Schout zelfs een dief was. *Il eut bien l'effronterie de dire que le Bailif etoit lui même un larron.*

ONTZAG. n. Ontſag, vrees, onderdaanigheid. *Reverence, veneration, crainte* f. *Reſpect.* m. Een kinderlyk ontzag. *Un reſpect filial, une reverence filiale.* Men kan geen al te groot ontzag hebben voor God, voor een goede Vader. *On ne ſçauroit porter un trop grand reſpect à Dieu, à un bon Pere.* De kinderen in ONTZAG, in vrees houden. *Tenir les enfans en reſpect, dans la crainte.* Daar moet ontzag zyn, zeide de Koſter, en hy geeſſelde de Beelden. Boert: ſpr: *Il faut ſe faire craindre, il faut faire ſentir ſon pouvoir, diſoit le Sacriſtain, en fouettant les Images.*

ONTZAGCHELYK. Adj. Hoogeducht, vreeſſelyk. *Auguſte, Majeſtueux.* De ontzagchelyke Majeſteit der Koningen. *L'auguſte Majeſté des Rois.* De ontzagchelyke, vreeſſelyke Vierſchaar van Gods Gerechtigheid. *Le terrible Tribunal de la Juſtice de Dieu.* De Koning van Vrankryk is een ONTZAGCHELYK, een gevreeld Monarch. *Le Roy de Fr: eſt un redoutable Monarque, un puiſſant Potentat.* Een ONTZAGLYK, agtbaar weezen, ontzagchelyken, agtbaaren ouderdom. *Un port venerable, majeſtueux, une bonnorable, venerable vieilleſſe.* De ONTZAGCHELYKHEID, hooge agtbaarheid der Koningen. *La majeſté, l'auguſte gravité des Rois.* De ONTZAGCHELYKHEID, agtbaarheid van een ouden gryzaard. *La gravité, le port venerable d'un vieillard.*

ONT-

Digitized by Google

ONTZEGELEN. v. a. Het zegel los breeken. *Decacheter, lever le sceau, le scellé.* Een brief ontzegelen. *Decacheter une lettre.*

ONTZEGGEN. v. a. Afflaan, weigeren. *Rejetter, refuser.* Iemand het geen hy verzoekt ontzeggen. *Refuser ce que quelqu'un demande.* Den Schout zyn eisch ontzeggen, de ſtraf die de Schout by zyne *concluſien* een misdaadige wil opgelegd hebben, afkeuren. *Debouter le Bailly, le Lieutenant Criminel de ſa demande, aller contre les concluſions du Baillif.* ONTZEGGING, weigering, afflaging. *Refus, deni.* m.

ONTZEILEN. v. n. Met zeilen ontwyken. *Eviter à force de voiles.* Een Kaper, een Roover ontzeilen. *Eviter un Capre, un Corſaire à force de voiles; echapper à la pourſuite d'un Capre &c. en faiſant force de voiles.*

ONTZENUWEN. v. a. Verſlappen, verzwakken. *Enerver, attenuer.* De overmaat van wyn, van thé en koffy ontzenuwd de ligchaamen. *L'excès du vin, du thé & du caffé enerve les corps.* De al te groote cieraaden, optooyingen ontzenuwen een redevoering. *Le trop d'ornements enerve un diſcours.* ONTZENUWING, verzwakking van een ligchaam, van een redevoering. *Affoibliſſement d'un corps, d'un diſcours.* m.

ONTZET. n. Verloſſing, bevryding van een belegerde Stad. *Secours* m. *Delivrance d'une Ville aſſiegée, levée d'un ſiege.* f. Het ontzet van een Stad ondernemen. *Tenter le ſecours d'une Ville; entreprendre de faire lever le ſiege d'une Ville.* Na het ontzet van Weenen, van Turin. *Après la levée du ſiege de Vienne, de Turin.* Hou moed daar komt ONTZET, byſtand, hulp. *Tenez bon, il vient du ſecours, on nous prête main forte.*

ONTZETTEN. v. a. Redden, verloſſen. *Delivrer, degager, ſecourir, ſauver.* Een belegerde Stad ontzetten. *Secourir une Ville aſſiegée, faire lever le ſiege d'une Ville.* Zyne vrinden die in nood zyn ontzetten. *Secourir, degager ſes amis, tirer ſes amis de danger.* ONTZETTEN, verwonderen, ontſtellen. *Etonner, ſurprendre, troubler.* Die tyding zal meenig menſch ontzetten. *Cette nouvelle ſurprendra, etonnera bien des gens.* Hy ONTZETTEDE zig, hy ontſtelde toen hy zoo veel getuigens tegen hem zag. *Il ſe troubla, il fut interdit, il fut ſaiſi lors qu'il vit tant de temoins contre lui.* ONTZETTING, ontzet, verloſſing. *Delivrance.* f ONTZETTING, ontſteltenis. *Etonnement, trouble* m.

ONTZIELEN. v. a. ONTLYVEN. Vermoorden. *Arracher l'ame, maſſacrer.* Herodes deed duizende onnozele wreedelyk ontzielen. *Herode fit cruellement maſſacrer, aſſaſſiner des miliers d'innocents.* ONTZIELING, moord. *Maſſacre, aſſaſſinat.* m.

ONTZIEN. v. a. EERBIEDIGEN. Vreezen. *Reſpecter, venerer.* Le Pret: *ontzag*, le Part: *ontzien.* God, zyne Ouders, de Magiſtraat ontzien. *Reſpecter Dieu, ſes Pere & Mere, le Magiſtrat.* De Landvoogden, de Generaals van Indiën doen zig als kleine Goden ontzien. *Les Intendants, les Gouverneurs des Indes ſe font reſpecter, craindre, redouter comme de petits Dieux.* Zig ONTZIEN, ſchaamen iets te doen in tegenwoordigheid van menſchen daar men agting, ontzag voor heeft. *Craindre, avoir peur, avoir honte de faire quelque choſe en preſence de perſonnes qu'on reſpecte, eſtime.* Hy zou het wel doen, maar hy ontziet den Schout, den Burgermeester. *Il le feroit bien, mais il craint, il apprehende le Baillif, le Bourguemaître; il n'oſe à cauſe du Baillif, du B:* Het is een onbeſchoft kaerel die niemand ontziet. *C'eſt un brutal qui ne craint, ne reſpecte perſonne, qui n'a d'egards pour perſonne.* Hy heeft zig niet ONTZIEN te zeggen dat de Religie een menſchelyke uitvinding was. *Il n'a pas craint, apprehendé, il a eu l'audace, la temerité de dire que la Religion etoit une invention humaine.*

ONTZIEN, werd ook voor BESPAAREN gezegt. *Epargner.* Men moet geld nog moeyte ontzien om de kinderen wel op te voeden. *Il ne faut epargner, il ne faut plaindre ni argent ni peine pour bien elever les enfans.*

ONTZIENING. Vrees, eerbied. *Reſpect, egard.* m. *Crainte, apprehenſion.* f. ONTZIENING, beſpaaring der koſten. *Epargne des frais.* f.

ONTZINKEN. v. n. Neder zinken. *Couler, aller au fonds.* Le Pret *ontzonk*, le Part: *ontzonken.* De moed laaten ontzinken, moedeloos werden. *Se decourager, s'abbattre, ſe laiſſer aller, perdre le courage.* De moed ontzinkt, als 'er geen uitkomſt is. *Le courage s'abbat, manque, ſe perd quand il n'y a point de reſſource.*

ONTZONK. *Preteritum* van ONTZINKEN. Mithridates den opſtand van zyn Zoon Pharnaces verſtaan hebbende, ontzonk hem de moed t'eenemaal. *Mithridate ayant appris la revolte de ſon Fils Pharnace perdit tout courage, s'abbattit entierement.* ONTZONKEN. *Part:* van ONTZINKEN. De moed der Soldaaten was zoodanig ontzonken dat de Vyanden die zonder moeyte doodſloegen. *Le courage des Soldats etoit ſi fort abbattu que les Ennemis les tuoient ſans peine.*

ONTZWAGTELEN. v. a. *Debander, deffaire les bandes, les maillots.* Een luur-kind ontzwagtelen. *Debander, desenmailloter un enfant au berceau.*

ONTZWELLEN. v n. Slenken. *Deſenfler.* Zyn wang begind te ontzwellen. *Sa jouë commence à deſenfler.*

ONTZWEMMEN. v. n. Zwemmende ontkomen. *Echapper à la nage.* Hy ontzwom gelukkiglyk dat gevaar. *Il echappa heureuſement à la nage, il evita heureuſement ce danger en nageant.*

ONUITBLUSSELYK of ONUITBLUSSCHELYK. Adj. *Inextinguible.* Het Hels vuur is, zegd men, onuitbluſſelyk. *Le feu d'Enfer eſt, dit on, inextinguible.* Het onuitbluſſelyk vuur de Godinne Veſta toegewyd, en door de Veſtaalſe Maagden bewaard, moeſt, als 't by ongeluk uitging, door de Zonneſtraalen weer aangeſtoken werden. *Le Feu inextinguible conſacré à la Deeſſe Veſta, & garde par les Veſtales, devoit être rallumé par les rayons du Soleil, lorsqu'il s'eteignoit par malheur.*

ONUITDRUKKELYK. Adj. Onuitſpreekelyk. *Indicible, inexprimable.* Een onuitdrukkelyke vreugd, onuitdrukkelyke pyn. *Une joye, une douleur indicible, inexprimable.*

ONUITDRUKKELYK, kan ook voor ONVOLSTREKTELYK, ONDUIDELYK gebruikt werden. *Pas bien exprimé, pas precis.* Een onuitdrukkelyk bevel. *Un ordre qui n'eſt pas bien exprimé, qui n'eſt pas precis.*

ONUITLEGGELYK. Adj. Niet om uit te leggen. *Inexplicable, qu'on ne peut expliquer, dechiffrer.* Onuitleggelyke droomen, orakelen. *Des ſonges, des oracles inexplicables.*

ONUITPUTTELYK. Adj. *Inepuiſable, intariſſable.* Een onuitputtelyke bron. *Une ſource inepuiſable, intariſſable.* Gods goedheid, barmhartigheid is onuitputtelyk. *La bonté, la miſericorde de Dieu eſt inepuiſable.* Onuitputtelyke werkmiddelen, uitkomſten. *Des reſſources inepuiſables.*

ONUITROEYELYK. Adj. *Inextirpable, qu'on ne peut detruire entierement.* Onuitroeyelyke dwaalingen. *Des erreurs inextirpables.*

Digitized by Google

ONUITSPREEKELYK, ONUITDRUKKELYK. *Indicible, inexprimable.* Een onuitspreekelyke vreugd, blydschap. *Une joye indicible, inexprimable.*

ONUITVOERLYK. Adj. *Qu'on ne peut executer.* Onuitvoerlyke voorneemens, onderneemingen. *Des desseins, des entrepises* inexecutables, *qu'on ne peut executer, mettre en execution.*

ONVAARBAAR, ONBEVAARBAAR. Adj Daar men niet over kan vaaren. *Pas navigable.* Die Stroom, die Zee is onvaarbaar om de menigte van banken en klippen. *Cette Riviere, cette Mer n'est pas navigable pour la quantité de bancs de sables & d'ecueils.*

ONVAST. Adj. zie LOS, ONZEKER. *Incertain.* De tafel, de kas staat te onvast, te los *La table, l'armoire vacille trop, est trop mal assurée.* Onvaste, losse besluiten *Des resolutions incertaines, peu fermes.*

ONVEILIG, ONVEIL. Adj. Gevaarlyk, onzeker. *Dangereux, peu seur.* Een onveilige weg. *Un chemin perilleux, dangereux.* Een onveilige post, leger plaats. *Un poste, un campement dangereux, perilleux, exposé.* Een ONVEILIGE Haven, onveilige Ree. *Un Port de barre, une Rade exposée, peu seure.* ONVEILIGHEID, gevaarlykheid van de weg, van de Ree. *Danger, peril des chemins, de la Rade.* m. ONVEILIGLYK. Adv. *Dangereusement, avec danger, peril.*

ONVERANDERLYK. Adj. Standvastig, duurzaam. *Immuable, constant.* De onveranderlyke besluiten van Gods voorzienigheid. *Les decrets immuables de la providence de Dieu.* De onveranderlyke Augsburgse Confessie of Belydenis. *La Confession immuable, constante des Lutheriens presentee à la Diete d'Augsbourg.* De Bywoorden, Voorzetselen en andere onveranderlyke woorden. *Les Adverbes, Prepositions & autres mots qui ne changent point, & autres mots indeclinables.* ONVERANDERLYK, werd ook *Adverbialiter* gebruikt. Onveranderlyk by zyne voorneemens blyven. *être ferme & immuable dans ses resolutions.* De ONVERANDERLYKHEID, standvastigheid van Gods besluiten. *L'immutabilité des decrets de Dieu.* ONVERANDERLYKHEID, volharding in zyne voorneemens. *Perseverance.* f. *Attachement à ses desseins.* m.

ONVERANTWOORDELYK. Adj. Onverschoonelyk. *Inexcusable.* Een onverantwoordelyke nalaatigheid. *Une negligence inexcusable.*

ONVERBAAST. Adj. Onbeteuterd, onbevreesd. *Assuré, point troublé.* Een onverbaast gelaat. *Un regard, un maintien assuré; une contenance assurée.*

ONVERBETERLYK. Adj. Uitgelezen, dat niet kan verbeterd werden. *Excellent, qu'on ne peut corriger, surpasser.* Onverbeterlyke wyn, onverbeterlyke waaren. *Du vin excellent, d'excellentes marchandises.* Een onverbeterlyk werk, schrift. *Un ouvrage excellent, achevé; de l'ecriture admirable, qu'on ne peut surpasser.* Een onverbeterlyke Vertaaling. *Une excellente Traduction, une Traduction parfaite.* ONVERBETERLYK, werd ook *Adverbialiter* gebruikt. Onverbeterlyk schryven, schilderen. *Ecrire, peindre à merveilles, par excellence, en perfection.* Dat is onverbeterlyk fraay. *Cela est admirablement beau, il ne se peut rien voir de plus beau, de mieux fait.*

ONVERBIDDELYK. Adj. Die niet kan verbeden, bewoogen werden. *Inexorable, inflexible.* Een onverbiddelyk Rechter. *Un Juge inexorable, inflexible, impitoyable.* De ONVERBIDDELYKHEID, onmedogentheid van een Dwingeland. *L'inflexibilité, la dureté, cruauté d'un Tyran.*

ONVERBLOEMD. Adj. Eenvoudig, naakt, opregt. *Point deguisé, naïf, ingenu, sincere.* Een onverbloemde bekentenis, verklaaring. *Un aveu, une declaration sincere; un aveu ingenu, une declaration ingenuë.*

ONVERBODEN. Adj. Wettig, toegelaaten. *Pas defendu, permis, licite.* Daar zyn onverboden vermaaken genoeg. *Il y a assez de plaisirs permis, licites.*

ONVERBONDEN. Adj. zie ONGEHOUDEN, VRY. Nergens aan verbonden, gehouden. *Libre, sans engagement, qui n'est obligé à rien.* Een ONVERBONDE wond, een wond die niet verbonden is *Une playe qui n'est pas pensée, sur laquelle on n'a pas mis d'appareil.*

ONVERBRAND. Niet verbrand. *Pas brulé.* De meeste turf, 't meeste hout is nog onverbrand. *La pluspart des tourbes est encore à bruler, la pluspart du bois n'a pas encore été brulé.* Een ONVERBRAND aangezigt, aangezigt door de Zon niet verbrand, zwart geworden. *Un visage qui n'est pas basané, pas hale, havi.*

ONVERBREEKELYK. Adj. ONSCHEIDELYK. Dat niet verbroken, verbryzeld kan worden. *Indissoluble, qui ne peut être rompu, detruit.* Het Huwelyk is een onverbreekelyke, onscheidelyke knoop. *Le Mariage est un noeud indissoluble.* Een ONVERBREEKELYKEN, onherroepelyken Eed. *Un serment indissoluble, irrevocable.*

ONVERBRYZELD. Adj. *Pas brisé, pas ecrasé.* Onverbryzeld aardewerk. *De la poterie, vaisselle de terre qui n'est pas brisée.* f. ONVERBRYZELYKE stoffen. *Des matieres qui ne se peuvent briser.*

ONVERDAGT. Adj. Niet verdagt. *Pas suspect.* Onverdagte getuigenis, onverdagte menschen. *Temoignage non suspect, des personnes non suspectes.* ONVERDAGT, werd nog in de volgende zin gezegt. Ik was daar ONVERDAGT OP, ik was daar niet op verdagt. *Je ne m'attendois pas à cela, je n'y etois pas preparé.* Zy kwamen ons ONVERDAGT, onverwagt aan boord. *Ils nous attaquerent, insulterent à l'improviste, inopinément.*

ONVERDEEDIGD. Adj. Weerloos. *Sans deffense.* De armen blyven verlaaten en onverdeedigd. *Les pauvres demeurent à l'abandon & sans deffense.*

ONVERDEELD. Adj. Eenig, eendragtig. *Uni, d'accord, de bonne intelligence.* Zoo lang de Broeders onverdeeld blyven. *Tant que les Freres demeurent unis, sont d'accord, d'intelligence.* ONVERDEELDHEID, eendragt. *Union, concorde, intelligence.* f.

ONVERDERFFELYK. Adj De verderving niet onderworpen. *Incorruptible, pas sujet à corruption.* De Geestelyke zelfstandigheden, de Hemelsche goederen zyn onverderffelyk. *Les Substances spirituelles, les biens Celestes sont incorruptibles.* ONVERDERFFELYKHEID der geestelyke Zelfstandigheden. *Incorruptibilité des Substances spirituelles.* f.

ONVERDIEND. Adj. Niet verdiend. *Qu'on n'a pas merité.* Een onverdiend loon ontfangen, een onverdiende straf lyden. *Recevoir une recompense, souffrir une punition qu'on n'a pas meritée.* Ik neem het om dat het u zoo belieft, maar 't is onverdiend. *Je le prends parce qu'il vous plaît ainsi, mais je ne l'ai pas merité.*

ONVERDOUWELYK. Adj. Dat men niet verdouwen, verteeren kan. *Indigeste, que l'on ne peut digerer.* Onverdouwelyke spyzen. *Des viandes indigestes, qu'on ne peut digerer.* Een ONVERDOUWELYKE smaad. *Un outrage, un affront qu'on ne peut digerer, devorer.*

ONVERDRAAGELYK. Adj. Onlydelyk, onduldelyk. *Insupportable, intolerable.* Een onverdraagelyke smert, onverdraagelyke hitte. *Une douleur, une chaleur in-*

supor-

Digitized by Google

ſuportable. 't Is een onverdraagelyk menſch. *C'eſt un homme inſuportable.* 't Is een onverdraagelyke ſtoutheid. *C'eſt une hardieſſe inſuportable.* Hy is onverdraagelyk ſtout, 't is onverdraaglyk zoo als hy my plaagd. *Il eſt d'une mechanceté inſuportable, il me tourmente d'une maniere inſuportable.* De ONVERDRAAGELYKHEID van de pyn doed haar dag en nagt ſchreeuwen. *L'inſuportabilité de la douleur*, ou pluſtot, *la violence de la douleur la fait crier nuit & jour.*

ONVERDRIETELYK. Adj. Onverdrietig. *Qui n'ennuye point, qui n'eſt point ennuyeux.* Een onverdrietelyken arbeid. *Un travail, un ouvrage qui n'ennuye point.*

ONVERDRIETIG. Adj. Vermaakelyk. *Agréable, pas ennuyeux.* Een onverdrietig verhaal, onverdrietige reis. *Un recit, un voyage agréable, qui n'ennuye point.*

ONVERDULDIG. Adj. ONGEDULDIG. Driftig. *Impatient, emporté.* Een onverduldig menſch heeft aan 't Hof veel te lyden. *Un homme impatient, turbulent a bien à ſouffrir, avale bien des couleuvres à la Cour.* 't Is om een menſch onverduldig te maaken. *C'eſt pour faire perdre patience à un homme, c'eſt pour mettre les gens hors des gonds.* Die ONVERDULDIGHEID is hem magtig in de weg. *Cette impatience, turbulence, ceste humeur inquiete lui nuit beaucoup.* ONVERDULDIGLYK. Adv. *Impatiemment, avec impatience.*

ONVERGANKELYK. Adj. Altoos duurend. *Durable, permanent, imperiſſable.* De Hemelſche vreugden zyn onvergankelyk *Les joyes du Ciel ſont permanentes, imperiſſables.* ONVERGANKELYK, onverderffelyk, onbeſmet *Incorruptible, pas ſujet à corruption.* De onvergankelyke Kroon die God voor ons in den Hemel bewaard. *La Couronne incorruptible que Dieu nous garde dans le Ciel.* De ONVERGANKELYKHEID, onbeſmettelykheid der Geeſtelyke zelfſtandigheden. *L'incorruptibilité des ſubſtances Spirituelles.*

ONVERGEEFFELYK. Adj. Onverſchoonelyk. *Impardonnable.* Een onvergeeffelyke misſlag, misdaad, nalaatigheid *Une faute, un crime, une negligence impardonnable.*

ONVERGEETELYK. Adj. *Qui ne ſe peut oublier.* Een onvergeetelyk verlies, onvergeetelyke hoon, ſmaad. *Une perte, un affront qu'on ne peut oublier, qui tient toujours au coeur.*

ONVERGELYKELYK. Adj. Weergaloos. *Incomparable, ſans pareil.* Een onvergelykelyke ſchoonheid, dapperheid. *Une beauté, une valeur incomparable.* Hy ſpreekt ONVERGELYKELYK beter Franſch als Duitſch. *Il parle incomparablement, ſans comparaiſon mieux François que Flamand.*

ONVERGENOEGD. Adj. Misnoegd, gemelig. *Malcontent, mecontent, fâché.* Een knorrig menſch, een gierigaart is altyd onvergenoegd. *Un grendeur, un avare eſt toujours mecontent.* Onvergenoegd leeven, met zyn ſtaat niet te vrede zyn *Vivre mecontent.* Titus liet nooit iemand onvergenoegd van hem gaan. *Titus ne renvoyoit jamais perſonne mecontent.* ONVERGENOEGDHEID. f. Misnoegen. *Mecontentement, chagrin.* m.

ONVERGENOEGSAAM. Adj Onverzadelyk, al te begeerig. *Inſatiable, avide, qu'on ne peut contenter, affamé.* Een onvergenoegſaam menſch is altyd arm. *Une perſonne inſatiable eſt toujours pauvre.* ONVERGENOEGSAAM, dat niet vergenoegen kan. *Qui ne peut ſatisfaire, contenter.* De onvergenoegſaame Aardſe goederen. *Les biens Terreſtres qui ne rempliſſent point les deſirs, incapables de ſatisfaire.* ONVERGENOEGSAAMHEID, onverzadelykheid. *Inſatiabilité.* f. ONVERGENOEGSAAMHEID, onvermogen om te vergenoegen. *Inſufiſance.* f.

ONVERGLAASD. Adj. Niet verglaaſd. *Pas verniſſé.* Een onverglaasde pot. *Un pot qui n'eſt pas verniſſé.*

ONVERGOED. Adj Niet vergoed. *Pas reparé, rembourſé.* Onvergoede ſchaa. *Dommage qui n'a pas été reparé.*

ONVERGOEDELYK. Adj. Niet te vergoeden, onherſtelbaar. *Irreparable.* Onvergoedelyk verlies, onvergoedelyk ongeluk. *Perte, malheur irreparable.*

ONVERGRAMD. Adj. Vreedig, bedaard. *Pas irrité, courroucé.* Een onvergramd gelaat, weezen. *Un viſage ſerain, tranquile.* Een onvergramd gemoed. *Une eſprit calme, tranquile, non irrité.*

ONVERGULD. Adj *Pas doré, ſans dorure.* Een onvergulde lyſt. *Un cadre ſans dorure.*

ONVERGUND. Adj. Oningewilligd, verboden. *Pas accordé, qui eſt deffendu.* Een onvergund verzoek. *Une Requête non accordée.*

ONVERHINDERD. Adj. Vryelyk, zonder hinder. *Librement, ſans obſtacle.* Men kan nu onverhinderd reizen naar Vrankryk, naar Spanje. *On peut à preſent aller librement en France, en Eſpagne.*

ONVERHOEDS. Adv. ONVERWAGT. Onvoorziens. *à l'improviſte, au depourvû.* De Vyandelyke Ruitery viel onverhoeds op onze Agterhoede. *La Cavalerie Ennemie fondit à l'improviſte ſur notre Arriere-garde.* Hy kwam my onverhoeds te lyf. *Il m'attaqua, me prit au depourvû, en trahiſon.*

ONVERHOOPT. Adj. Niet verhoopt. *Ineſperé, qu'on n'eſperoit pas.* Een onverhoopt geluk, onverhoopte erfenis. *Un bonheur, un heritage ineſperé, inopiné.*

ONVERHOORD. Niet verhoord. *Pas exaucé.* Een onverhoord gebed. *Une priere qui n'eſt pas exaucée.* ONVERHOORDE gevangenen, gevangenen die niet verhoord zyn. *Des priſonniers qui ne ſont pas encore interrogez.*

ONVERHUURD. Adj *Pas loué.* Een onverhuurd of leeg huis *Une maiſon pas louée, une maiſon vuide.* Het huis heeft al twee jaaren onverhuurd, leeg geſtaan. *La maiſon a été deux ans vuide, à louer.*

ONVERJAARD. Adj. Dat geen jaar en dag ergens gelegen heeft, verpand is geweeſt. *Qui n'a pas été engagé jour & an.* Het onverjaard goed kan uit de Lombaart gelost werden. *Les hardes, les nippes qui n'ont pas été jour & an au Lombard peuvent être degagées, retirées.*

ONVERKOGT. Adj. *Pas vendu, pas debité.* Het meeſte goed is nog onverkogt. *La pluſpart de la marchandiſe n'eſt pas encore venduë, eſt encore dans le Magazin, dans la boutique du Marchand.*

ONVERLAKT. Adj. Niet verlakt. *Pas verniſſé.* Een onverlakte tafel. *Une table ſimple, qui n'eſt pas verniſſée.*

ONVERLEGEN. Adj. Zonder verlegentheid. *Sans embarras.* Hy is tegenwoordig niet onverlegen. *Il n'eſt pas ſans embaras à preſent, à cette heure.*

ONVERLEPT. Adj. Onverſlenſt. *Pas flestri.* Onverlepte bloemen, friſſe bloemen. *Des fleurs qui ne ſont pas fletries, fanées.*

ONVERLIEFD. Adj. MINNELOOS. Koud, ongevoelig, onverſchillig. *Pas amoureux, indiferent, glacé.* Een onverliefd hart. *Un coeur inſenſible, glacé.* ONVERLIEFDHEID, ongevoeligheid. *Inſenſibilité, froideur, indiference.* f.

ONVERLOOFD. Adj. Niet verloofd. *Pas fiancé, accordé.* Zy zyn nog onverloofd aan malkander. *Ils ne ſont pas encore fiancez, accordez.*

ONVERMAAK. n. Ongenoegen, misnoegen. *Deplaiſir, chagrin, meconsentement.* m. Men moet niemand

Digitized by Google

onvermaak aandoen. *Il ne faut donner de mecontentement, de deplaisir à personne.* Het is geen onvermaak de schaatse ryders, de kolvers op 't ys te zien. *Il est assez agréable, divertissant, il y a assez de plaisir de voir les patineurs, les croceurs sur la glace.*

ONVERMAAKELYK. Adj. Mishaaglyk, onaangenaam. *Deplaisant, desagréable.* Een onvermaakelyk geval, onvermaakelyke ontmoeting. *Une aventure, une rencontre deplaisante, desagreable.* Dat is geen onvermaakelyk gezicht. *La vuë n'est pas desagréable, est assez belle.*

ONVERMAARD. Adj. Onbefaamd. *Sans renom.* Een onvermaard Schryver. *Un Auteur sans renom, peu celebre, peu connu* De ONVERMAARDHEID, onbefaamdheid van een Schryver. *Le manque de reputation d'un Auteur:* Incelebrité, *si le mot etoit François.*

ONVERMENGD. Adj. *Sans melange, non mixtionné.* Onvermengde kruiden. *Des drogues simples, sans melange, non melangees.* Onvermengde wyn, ongesneede wyn. *Vin naturel, sans melange, pas mixtionné, brassé.* Daar zyn weinig onvermengde Volkeren, Landaarden. *Il y a peu de Peuples, de Nations sans melange.*

ONVERMETEL. Adj. Bescheiden, niet vermetel. *Moderé, pas temeraire.* ONVERMETELHEID, maatigheid, bescheidentheid. *Moderation, discretion* f.

ONVERMINDERD. Adv. Zonder krenking, ongeminderd. *Sauf, sans prejudice.* Onverminderd des Konings regten. *Sauf les droits du Roy, sans prejudice des droits, desprerogatives de sa Majesté.* ONVERMINDERD, behoudens uw eer. *Sauf votre honneur.*

ONVERMOEYD. Adj. *Pas las, pas fatigué.* Een onvermoeyd paard. *Un cheval qui n'est pas fatigué, un cheval frais.* ONVERMOEYD, beteekend meest onvermoeyelyk. *Infatigable.* Een onvermoeyde zorg, onvermoeyden yver. *Un soin, un zele infatigable.* Onvermoeyd zyn in zyne onderneemingen. *être infatigable dans ses entreprises.*

ONVERMOEYELYK. Adj. & Adv. *Infatigable & infatigablement.* Een onvermoeyelyk Schryver, onvermoeyelyk Staatsdienaar. *Un Ecrivain, un Ministre d'Etat infatigable.* ONVERMOEYELYK werken aan iets. *Travailler infatigablement à quelque chose.*

ONVERMOGEN. n. Onmagt, magteloosheid. *Impuissance, foiblesse.* f. *Manque de pouvoir.* m. Myn onvermogen maakt myn iever, myn goede wil onnut. *Mon impuissance rend mon zele, ma bonne volonté inutile.* Hy steekt, hy is in 't onvermogen zyne schulden te betaalen. *Il est dans l'impuissance, hors d'etat de payer ses dettes.*

ONVERMOGEND. Adj. Onmagtig, zwak. *Impuissant, sans pouvoir, sans credit.* Een onvermogenden yver. *Un zele impuissant.* Een onvermogende haat. *Une haine impuissante.* ONVERMOGEND, arm zyn. *être impuissant, être pauvre, en necessité* Onvermogende, nooddruftige menschen. *Des personnes necessiteuses, dans le besoin.*

ONVERMOMD. Adj. Niet vermomd. *Pas masqué.* De vermaarde Dominique, of eerste Arlequin der Italiaanse Comedie kon nooit onvermomd speelen. *Le fameux Dominique, ou le premier Arlequin de la Comedie Italienne ne pouvoit jamais jouer sans masque.* Een ONVERMOMDE, ongeveinsde Godsvrugt. *Une pieté sincere, non masquée.*

ONVERMYDELYK. Adj. Niet te vermyden. *Inevitable.* Een onvermydelyke slag, een onvermydelyk ongeluk. *Un coup, un malheur inevitable.* De onvermydelyke zorgen van 't huishouden. *Les soins inevitables du menage.*

ONVERNOEGD of ONVERGENOEGD. Misnoegd. *Mecontent, malsatisfait.* Wat al onvernoegde menschen in dat Engeland! *Que de personnes mecontentes, que de mecontens dans cette Angleterre!* ONVERNOEGDHEID. zie MISNOEGEN. *Mecontentement.* m.

ONVERNOEGELYK. Onvergenoeglaam, onverzadelyk. *Difficile à contenter, insatiable.* Een onvernoegelyk mensch. *Un homme difficile à contenter.* Een onvernoegelyke Staatzugt. *Une ambition insatiable.* ONVERNOEGELYKHEID, onverzadelykheid. *Insatiabilité,* f.

ONVERNUFT. zie ONVERSTAND. Vernufteloosheid. *Bêtise, stupidité.* f. *Manque d'esprit, de penetration.* Een ONVERNUFTIG, dom mensch. *Un homme stupide, imbecile.* Zyn ONVERNUFTIGHEID, domheid bleek daar in. *Sa bêtise, son imbecilité parut en cela.*

ONVERPAGT. Adj. *Pas affermé, pas baille à ferme.* Onverpagt Landt. *Terre qui n'est pas affermee, baillée à ferme.* Onverpagte Tollen. *Des Droits qui ne sont pas affermez.*

ONVERPAND. Onbeleend. Adj *Pas engagé, pas hypothequé.* Onverpande goederen. *Des effets qui ne sont pas engagez, hypothequez.*

ONVERRIGTERZAAKE. Adv. Vrugteloosly, zonder iets verrigt te hebben. *Infructueusement, sans avoir rien fait, rien executé.* Den Afgezant is onverrigter zaake te rug gekeerd. *L'Ambassadeur s'en est retourné sans avoir rien conclu, rien operé.*

ONVERSCHILLEND. Adj. Dat even goed, even wel gemaakt is. *Indiferent, egalement bon, egalement bien fait.* Het is onverschillend welke gy van beide neemd. *Il est indiferent lequel des deux vous preniez.*

ONVERSCHILLIG. Adj. Van weinig belang, dat weinig raakt, dat weinig aandagt verdiend. *Indiferent, de peu d'importance.* Wy spraaken van onverschillige zaaken. *Nous parlions de choses indiferentes.* De hand uit te strekken, een stoel agter uit te haalen, is een onverschillige daad in zig. *Etendre la main, reculer une chaise est une action indiferente en soy.* Een ONVERSCHILLIG, minneloos hart. *Un coeur indiferent, insensible.* De ONVERSCHILLIGHEID moet geen plaats hebben in 't stuk van Godsdienst. *L'indiference ne doit pas avoir de lieu en fait de Religion.* De vryheid van ONVERSCHILLIGHEID, de volstrekte vrye wil is niemand gegeeven. *La liberté d'indiference, le franc arbitre absolu n'est donné à personne.* Hy ziet alles ONVERSCHILLYK, onverschillend aan, met een onverschillig oog. *Il regarde tout indiferemment, avec indiference, d'un oeil indiferent.*

ONVERSCHOONELYK. Adj. Onvergeeffelyk. *Impardonnable, inexcusable.* Een onverschoonelyke misslag, onverschoonelyke nalaatigheid. *Une faute, une negligence inexcusable, impardonnable.*

ONVERSCHRIKT. Adj. ONVERSCHROOKEN, Schroomloos. *Intrepide.* Een onverschrikt gemoed. *Un coeur, un esprit intrepide.* ONVERSCHRIKTHEID, schroomloosheid. *Intrepidité, fermete de courage.* f.

ONVERSTAANBAAR. Adj. ONVERSTAANLYK. *Inintelligible.* Een onverstaanbaare Taal. *Un Langage ininteligible.*

ONVERSTAANLYK. Adj. Onverstaanbaar, duister. *Inintelligible, qu'on ne peut entendre.* Een onverstaanlyk Schryver, een onverstaanlyke reden. *Un Auteur, un discours ininteligible.*

ONVERSTAND. n. Onkunde, domheid, botheid. *Bêtise, stupidité.* f. *Manque de jugement.* m. 't Is een groot onverstand, een groote botheid van hem. C'est une

une grande bêtise à lui. Zwyg jou ONVERSTAND, jou domme Joris, domme jut! *Taisez vous butor, buterde, maladrois, maladroite! le malotru, la grosse lourdaude, balourde!*

ONVERSTANDIG. Adj. Onkundig, dom, bot. *Bête, stupide, grossier, malhabile.* Een onverstandig mensch. *Un homme stupide, sans esprit; une personne sans esprit, malhabile, maladroite; une bête, un imbecile.* Een ONVERSTANDIG antwoord. *Une reponse brutale, impertinente.* Een onverstandige daad. *Une sote action, une bêtise, une action de fou.* ONVERSTANDIG, werd ook *Adverbialiter* gebruikt. Onverstandig te werk gaan. *Agir follement, sotement, brutalement, sans esprit, sans jugement, agir en bête.* Onverstandig spreeken. *Parler sotement, comme un fou, raisonner de travers.* ONVERSTANDIGHEID, onverstand, onkunde. *Ignorance, bêtise, imbecilité, butorderie.* f.

ONVERTAALD. Adj. Niet vertaald. *Pas traduit.* Onvertaalde Tooneelstukken. *Des pieces de Theatre qui n'ont pas été traduites.* Onvertaalde Gedingstukken. *Pieces d'un Procès qui n'ont pas été translatées.*

ONVERTEERD. Adj. Niet verteerd. *Pas digeré.* Onverteerde spyzen. *Des viandes qui n'ont pas été digerées.* ONVERTEERD geld, onverteerde penningen. *De l'argent qui n'a pas été depensé, des deniers qui n'ont point été depensez.*

ONVERTIERD. Adj. Onverkogt. *Pas debité, vendu.* Onvertierde waaren. *Des marchandises non venduës, qui ne sont point debitées.*

ONVERTIND. Adj. *Pas etamé.* Een onvertinde pan. *Une poële qui n'est pas etamée.*

ONVERTOLD. Adj. Daar geen tol van betaald is. ONVERTOLDE goederen, waaren. *Des marchandises dont on n'a pas payé les droits.*

ONVERTROOSTELYK. Adj. Ontroostelyk. *Inconsolable.* Hy is onvertroostelyk over dat verlies. *Il est inconsolable de cette perte.*

ONVERTZAAGD. Adj. ONVERSCHROKEN. Onvervaart. *Intrepide, incapable de peur dans le peril.* Een onvertzaagd Held, een onvertzaagde moed. *Un Heros, un courage intrepide.* Den Vyand ONVERTZAAGDELYK aanvallen. *Attaquer l'Ennemi avec intrepidité.* De ONVERTZAAGDHEID van Achilles, van Hector. *L'intrepidité d'Achille, de Hector.*

ONVERVAART. zie ONVERTZAAGD. *Intrepide, sans peur.* Een onvervaard gemoed. *Un courage intrepide.*

ONVERVALSCHT. Adj. Oprecht, niet vervalst, niet verminderd in zyne deugd, waarde. *Inalteré, point falsifié.* Onvervalschte metaalen. *Des metaux qu'on n'a point alterez.* Onvervalschte coffy, onvervalschte wyn. *Du caffé qui n'est point mêlangé, du vin qui n'est pas falsifié.* Een onvervalscht verbandschrift. *Un contract qui n'est pas falsifié, alteré.* Den onvervalschte Roomse, Italiaanse Waerzegger *of* Almanak. *Le veritable Pronostiqueur, Almanac de Rome, d'Italie.*

ONVERWAGT. Adj. Onvoorzien, dat schielyk komt. *Inopiné, imprevu.* Een onverwagt geluk, een onverwagte dood. *Un bonheur inopiné, une mort inopinée.* Onverwagte gasten. *Des hotes qu'on n'attendoit pas.* ONVERWAGT, werd ook *Adverbialiter* gebruikt. Al wat onverwagt gebeurd verwonderd ons. *Tout ce qui arrive inopinément, à l'improvisté nous etonne.* Hy kwam ons onverwagt verrassen. *Il vint nous surprendre inopinément, à l'impourvu.*

ONVERWEEZEN. Adj. *Pas condamné.* Onverweezene gevangens. *Des prisonniers qui ne sont pas condamnez.*

ONVERWERD. Adj. Niet verwerd. *Pas embrouillé.* Onverwerd garen. *Du fil qui n'est pas embrouillé.* Een ONVERWERDE, een klaare, onderscheide gedagte van iets hebben. *Avoir une pensée claire, une idée nette de quelque chose.*

ONVERWERPELYK. Adj. Aanneemelyk, niet te verwerpen. *Qu'on ne doit pas rejetter.* Onverwerpelyke aanbiedingen. *Des offres acceptables, qui ne sont pas à rejetter.*

ONVERWINNELYK. Adj. *Invincible, inexpugnable.* Een onverwinnelyke moed, onverwinnelyke dapperheid. *Un courage, une valeur invincible.* Een onverwinnelyke Vesting, een onverwinnelyk Slot. *Une Place, un Chateau imprenable, inexpugnable.*

ONVERWONNEN. Adj. Niet verwonnen. *Pas vaincu, invaincu.* De onverwonne Schyten. *Les Scythes invaincus, indomptez.*

ONVERZADELYK. Adj. Niet te verzadigen. *Insatiable.* Een onverzadelyke honger, hondshonger. *Un appetit insatiable, une faim canine.* Een onverzadelyke gierigheid, staatzugt. *Une avarice, une ambition insatiable.* ONVERZADELYKHEID, gulzigheid. *Insatiabilité, avidité de manger, gloutonnerie.* f. De ONVERZADELYKHEID der Gierigaarts, der Staatzugtige. *L'insatiabilité des Avares, des Ambitieux.*

ONVERZADIGD. Adj. Niet verzadigd. *Pas rassasié.* Onverzadigd van tafel gaan. *Sortir de table sans être rassasié, sans avoir mangé sa refection.* ONVERZADIGDE, ongekoelde wraak. *Vengeance qui n'est pas assouvie.*

ONVERZEGELD. Adj. *Pas scellé.* Onverzegelde papieren. *Des papiers qui n'ont point été scellez, sur lesquels on n'a point aposé le scel.*

ONVERZETTELYK. Adj. Onbeweegelyk, hardnekkig. *Inebranlable, invincible.* Een onverzettelyke koppigheid, hardnekkigheid. *Une obstination, une opiniâtreté inebranlable, invincible.* Hy is te ONVERZETTELYK, te hardnekkig, styfkoppig daar toe. *Il est trop obstiné, trop opiniâtre pour cela.* Een ONVERZETTELYKE, standvastige moed. *Un courage inebraulable, invincible.* ONVERZETTELYKHEID, onbeweegelykheid, styfhoofdigheid. *Inflexibilité, roideur, obstination.* f.

ONVERZOEND. Adj. Niet verzoend, bevreedigd. *Irreconcilié, pas reconcilié.* Een onverzoende Godheid. *Une Divinité irreconciliée, pas apaisée.* Onverzoende Minnaaren. *Des Amans irreconciliez.*

ONVERZOENELYK. Adj. Niet te verzoenen, te bevreedigen. *Irreconciliable, implacable.* Een onverzoenelyke haat. *Une haine irreconciliable, implacable.* Onverzoenelyke Vyanden. *Des Ennemis irreconciliables, implacables.* De ONVERZOENELYKHEID der twee vyandelyke Broeders Eteocles en Polinice. *L'irreconciabilité, la haine implacable des deux Freres Ennemis Eteocle & Polinice.*

ONVERZOGT. Adj. Niet verzogt. *Pas demandé.* Een onverzogte gunst. *Une faveur, une grace qui n'a pas été demandée.*

ONVERZORGD. Adj. *Degarni, depourvu, pas pourvû.* Onverzorgde Grensvestingen. *Des Villes Frontieres degarnies, depourvuës.*

ONVOEGELYK. Adj. Ongevoegelyk, niet voegelyk. *Indecent, malhonnête.* Onvoegelyke daaden, gebaerden. *Des actions malhonnêtes, malséantes, indecentes, des gestes indecents.* ONVOEGELYKHEID, ongevoegelykheid, onbetamelykheid. *Malhonnêteté, indecence.* f.

ONVOLBOUWD. Adj. *Pas achevé de bâtir.* Een onvol-

Digitized by Google

bouwd huis, een onvolbouwde Stad. *Une maiſon, une Ville imparfaite, qui n'eſt pas achévée de bâtir.*

ONVOLBRAGT. Adj. *Pas achevé, pas executé.* Onvolbragte laſt. *Ordre qui n'eſt pas executé, commiſſion qui n'a pas été executée.*

ONVOLDAAN. Adj. *Mecontent, pas ſatisfait.* Hy vertrok heel onvoldaan. *Il partit fort mecontent.* ONVOLDAANE, onvolbragte beloſte. *Des promeſſes qu'on n'a pas executées, auxquelles on n'a pas ſatisfait.* ONVOLDAANE, onbetaalde rekeningen. *Des comptes non payez.*

ONVOLDOENLYK. Adj. Onvergenoegelyk, die men niet voldoen kan. *Qu'on ne peut contenter, ſatisfaire.* Onvoldoenlyke menſchen. *Des perſonnes qu'on ne peut ſatisfaire, contenter; des gens trop difficiles.*

ONVOLDRAAGEN. Adj. Voor den tyd geboren. *Venu avant terme.* Een onvoldraagen kind. *Un enfant né, venu avant terme.*

ONVOLKOMEN. Adj. Gebrekkig, onvolmaakt. *Imparfait, defectueux.* Een onvolkomen werk, een onvolkome vreugd. *Un ouvrage imparfait, une joye imparfaite.* Onze beſte daaden, werken zyn onvolkomen *Nos meilleures actions, meilleures oeuvres ſont imparfaites, deffectueuſes.* Een onvolkomen boek. *Un livre deffectueux, incomplet.* ONVOLKOMENTLYK. Adv. Op eene onvolkome wyze. *Imparfaitement, d'une maniere imparfaite.*

ONVOLMAAKT. Adj. Onvolkomen. *Imparfait, pas achevé.* Een onvolmaakt gebouw, een onvolmaakt werk. *Un bâtiment, un ouvrage imparfait.* Alle menſchen zyn ONVOLMAAKT en de zonde onderworpen. *Tous les hommes ſont imparfaits & ſujets à pecher, faillir.* Onvolmaakte, ongenoegſaame werken ter zaligheid. *Des oeuvres inſuffiſantes à ſalut.* Een ſtof ONVOLMAAKTELYK, onvolkomen verhandelen. *Traitter une matiere imparfaitement.* De ONVOLMAAKTHEID, gebrekkelykheid van een gebouw, van een werk. *L'Imperfection d'un bâtiment, d'un ouvrage.* Onze ONVOLMAAKTHEID, zondige ſtaat is een gevolg van Adams overtreeding. *Notre imperfection eſt une ſuite de la desobéiſſance d'Adam.*

ONVOLSTREKT. Adj. Bepaald, onvolkomen. *Limité, pas abſolu.* Een onvolſtrekte magt. *Un pouvoir limité.* Onvolſtrekte beveelen. *Des ordres limitez.* ONVOLSTREKTELYK, met bepaalingen te werk gaan. *Agir d'une maniere limitée, avec limitation.*

ONVOLTOOYD. Adj. Onvolmaakt. *Imparfait, pas achevé.* Een onvoltooyd gebouw. *Un bâtiment imparfait, qui n'eſt pas limité.* Een onvoltooyd Verbond. *Un Traitté qui n'eſt pas achevé, pas entierement conclu.*

ONVOLTROKKEN. Adj. Niet voltrokken. *Pas conſommé, pas achevé.* Een onvoltrokken Huwelyk. *Un Mariage qui n'eſt pas conſommé.*

ONVOLVOERD. Adj. Niet volvoerd. *Pas entierement executé.* Een onvolvoerde laſt. *Une commiſſion qui n'eſt pas entierement exesutée.*

ONVOORDAGTELYK, ONVOORBEDAGTELYK. Onweetens. *Inconſiderement, à la legere.*

ONVOORDEELIG. Adj. Niet voordeelig. *Pas avantageux.* Onvoordeelige bezigheden *Des occupations qui ne ſont pas avantageuſes, pas profitables, qui ne rapportent point de benefice.*

ONVOORZIENS. Adv. Onverhoeds, onweetens. *à l'improviſte, à l'impourvu.* Den Vyand onvoorziens aanvallen, op 't lyf vallen. *Attaquer les Ennemis à l'improviſte, à l'impourvu; ſurprendre les Ennemis.* Ik zeide het ONVOORZIENS, onweetens, zonder voordagt. *Je le dis inopinement, ſans y ſonger.*

ONVOORZIGTIG. Adj. Onnadenkend, onbedagt. *Imprudent, inconſideré.* Een onvoorzigtig menſch begaat de eene misſlag op de andere. *Un homme imprudent, une perſonne imprudente commet faute ſur faute.* Een onvoorzigtig gedrag, een onvoorzigtige daad. *Une conduite, une action imprudente.* Hy heeft zig zeer ONVOORZIGTIG, ONVOORZIGTIGLYK gedraagen. *Il s'eſt conduit, comporté fort imprudemment, avec beaucoup d'imprudence.* 't Is een onvergeeffelyke ONVOORZIGTIGHEID. *C'eſt une imprudence impardonnable.* Door onvoorzigtigheid van den Stuurman, van den Corporaal. *Par l'imprudence du Pilote, du Caporal.*

ONVREDE, t'ONVREDE. Misnoegd zyn. *être mecontent, malſatisfait.* Een ziek menſch is altyd t'onvrede. *Un malade eſt toujours mecontent, chagrin.*

ONVREEDSAAM. Adj. Onruſtig, twiſtgierig. *Turbulent, inquiet, querelleux, ſeditieux.* Onvreedſaame, onruſtige gedagten. *Des penſées turbulentes, inquietes.* Onvreedſaame gemoederen. *Des eſprits inquiets, turbulents, ſeditieux.* ONVREEDSAAMHEID. f. Onruſtigheid, woelagtigheid. *Turbulence, chicane.* f. ONVREEDSAAMLYK. Adv. *Avec noiſe & chicane.*

ONVRINDELYK. Adj & Adv. Onheuſch, onzagt. *Malhonnête, diſcourtois, desobligeant.* Een onvrindelyke bejegening. *Un traittement peu honnête, desobligeant.* Iemand ONVRINDELYK, onheuslyk bejegenen. *Desobliger quelqu'un, traitter quelqu'un incivilement, rudement.* ONVRINDELYKHEID, onheusheid, onminnelykheid. *Malhonnêteté, incivilité, brusquerie.* f.

ONVROOM, ONDEUGEND, SNOOD. Een onvroom gemoed. *Un eſprit mechant, un mechant interieur.* ONVROOMHEID, ondeugendheid. *Mechanceté.* f. *Manque de probité.* m.

ONVRUGT, MISDRAGT. Misſchienis, onbezielde en klieragtige klomp. *Mole.* m *Maſſe de chair inanimée* f. Zy heeft maar een onvrugt ter Waereld gebragt. *Elle n'a mis qu'un mole au Monde.*

ONVRUGTBAAR. Adj. Dat weinig of geen vrugten voortbrengd. *Infertile, ſterile.* Een onvrugtbaaren Akker, onvrugtbaar Land. *Un Champ, une Terre infertile.* Een onvrugtbaare vrouw. *Une femme ſterile.* De ONVRUGTBAARHEID van een Land, van een Akker. *L'Infertilité, la ſterilité d'un Pays, d'une Terre, d'un Champ.* De ONVRUGTBAARHEID van een VROUW. *La ſterilité d'une femme.*

ONVRY. Adj. Ongelegen, ongemakkelyk. *Gêné, pas libre.* Een onvrye kamer, onvrye keuken; kamer, keuken die tot een doorloop ſtrekt &c. *Une chambre, une cuiſine où l'on eſt gêné, au paſſage des allants & venants.* ONVRY, onveilig. *Expoſé, dangereux.* Onvrye wegen. *Des chemins expoſez, deſerts; des chemins où il y a du danger, où il ne fait pas ſûr.* ONVRYHEID, ongemak, belemmering. *Incommodité, ſervitude.* f. 't Is een groote onvryheid vreemd volk in zyn huis te hebben. *C'eſt une grande incommodité, ſujettion, ſervitude d'avoir des etrangers, des locataires dans ſa maiſon.* De ONVRYHEID, onveiligheid der wegen. *Le danger, le peril des chemins peu ſurs.*

ONWAAR, ONWAARAGTIG. Adj. Niet waar, vals. *Faux, pas veritable.* De tyding wierd onwaar bevonden. *La nouvelle fut trouvée fauſſe.* ONWAARAGTIG. Adj. Logenagtig. *Menteur, faux.* Een onwaaragtig verhaal, een onwaaragtige verklaaring. *Un recit menteur, une fauſſe depoſition.* Ik zeg dat het onwaaragtig is, dat het niet waar is. *Je dis que cela eſt faux, que cela n'eſt pas vrai.*

ON-

Digitized by Google

ONWAARDE. Gebrekkelykheid, ondeugdelykheid, nietigheid. *Manque de valeur.* m. *Nullité* f. Een laatſte Wil kragteloos en van onwaarde verklaaren. *Declarer un Teſtament ſans force & de nulle valeur.* Indien God ons naar onze ONWAARDE handelde. *Si Dieu nous traittoit ſuivant notre indignité.*

ONWAARDEERLYK. Adj. Onſchatbaar. *Ineſtimable, qu'on ne peut mettre à prix.* De gezondheid, vryheid is een onwaardeerlyke ſchat. *La ſanté, la liberté eſt un Threſor ineſtimable.*

ONWAARDIG. Adj. *Indigne.* Zig de gunſten die men ontfangd onwaardig maaken. *Se rendre indigne des graces qu'on reçoit.* Heer, ik ben onwaardig de oogen op te heffen, op te ſlaan naar den Hemel. *Seigneur, je ſuis indigne de lever les yeux au Ciel.* Een ONWAARDIGE, beſtraffelyke daad. *Une action indigne, blamable.* God let op onze ONWAARDIGHEID niet. *Dieu ne regarde pas à notre indignité.* De ONWAARDIGHEID, ſnoodheid van een bedryf. *L'Indignité, la mechanceté d'une action.* Iemand ONWAARDIGLYK handelen. *Traitter quelqu'un indignement.* Het Nachtmaal onwaardiglyk gebruiken. *Communier indignement.*

ONWAARHEID. Loogentaal. *Menſonge.* m. *Fauſſeté.* f. De onwaarheid van 't getuigenis blykt daar in dat... *La fauſſeté du temoignage paroit en ce que...* 't Is onwaarheid, zeg ik u. *C'eſt une menterie, vous dis-je.*

ONWAARSCHYNELYK. Adj. *Pas vray ſemblable, contre l'apparence.* 't Geen gy ons verteld is onwaarſchynelyk *Ce que vous nous racontez là n'eſt pas vray-ſemblable.* Een onwaarſchynelyk voorval. *Une aventure peu vray ſemblable.* ONWAARSCHYNELYKHEID. *Manque d'apparence.* m.

ONWANKELBAAR. Adj. Onbeweegelyk, pal. *Inebranlable.* Gelyk een onwankelbaare rots in 't midden der baaren. *Comme un rocher inebranlable au milieu des ondes, des flots, des vagues.* Een ONWANKELBAARE, onwrikbaare moed. *Un courage ferme, inebranlable, intrepide.* ONWANKELBAARHEID, onwrikbaarheid van moed. *Fermeté de courage.* f.

ONWEDERLEGGELYK. Adj. Zeker, niet te wederleggen. *Inconteſtable, irrefutable, irrefragable.* Een onwederleggelyk *argument*, ſlotbewys. *Un argument inconteſtable.* Een ONWEDERLEGGELYK, onwraakbaar getuigenis. *Un temoignage irrefragable.* De ONWEDERLEGGELYKHEID van een bewys. *L'evidence, la force inconteſtable d'une preuve.*

ONWEDERROEPELYK. Adj. Niet te wederroepen. *Irrevocable.* De Wet der Meden en Perſen was onwederroepelyk. *La Loy des Medes & des Perſes etoit irrevocable.* De onwederroepelyke beſluiten, oordeelen Gods. *Les decrets, les jugements irrevocables de Dieu.* ONWEDERROEPELYKHEID van een Wet, van een beſluit. *Irrevocabilité d'une Loy, d'un Decret, d'une reſolution.* f.

ONWEDERSPREEKELYK. Adj. ONBETWISTELYK. *Indiſputable, inconteſtable.* Een onwederſpreekelyk recht, een onwederſpreekelyke waarheid. *Un droit, une verité indiſputable, inconteſtable.*

ONWEER. n. Noodweer, ſtorm. *Orage, gros temps.* m. *Tourmente, tempête.* f. Daar is onweer in Zee. *Il fait gros temps en Mer.* De ſchepen wierden drie dagen en drie nagten door 't onweer geſlagen. *Les vaiſſeaux furent battus trois jours & trois nuits de l'orage, de la tourmente, du gros temps.* Daar kwam een yſſelyk onweer op. *Il s'eleva une tempête horrible, un orage epouvantable.* Onweer in 't hoofd hebben, zwaarigheid te gemoed zien, vreezen &c. *Preſſentir un malheur prochain, t'attendre à quelque prochain deſaſtre.*

ONWEEREN. v. n. Werd ſomtyds voor waayen, weerlichten, donderen &c. gezegt. *Faire orage, gros temps, venter, eclairer, tonner. &c.* Kom in huis, ſluit het huis, 't zal onweeren. *Entrez dans la maiſon, fermez la maiſon, nous aurons de l'orage.*

ONWEERSHOOFD. Hoos, draaywolk, waterpylaar. *Pompe de Mer.* f. *Siphon, puchot, dragon.* m.

ONWEERSVOGEL, in den eigentlyken zin, is een vogel die voor't onweer verſchynd, 't onweer als voorſpeld. *Oiſeau de mauvais preſage, qui annonce la tourmente, l'orage.* m. Een ONWEERSVOGEL, in den oneigentlyken zin, een die met ſlegt weer uitgaat, t'huis komt. *Un voyageur qui ſort, qui arrive dans le fort de l'orage.* Een onweersvogel, een kwaade neutenkraaker. *Un prophete de malheur, un meſſager de mauvaiſes nouvelles.* Een onweers vogel, een Jonas, een die zyne makkers, vrinden ongeluk aanbrengd. *Un oiſeau de mauvais preſage, de mauvais augure, un malencontreux qui porte guignon à ſes camarades.*

ONWEERBAAR. Adj. Niet weerbaar. *Sans fortification, de nulle deffenſe.* Een onweerbaare Stad. *Une Ville ſans deffenſe.* ONWEERBAARE, onvoorſpreekelyke ſtelling. *Propoſition inſoutenable, qu'on ne peut deffendre, ſoutenir.* f.

ONWEERSPREEKELYK is op ONWEDERSPREEKELYK te zien. *Inconteſtable, indiſputable.*

ONWEETEND. Adj. Onkundig, dom. *Ignorant, imbecile.* Een onweetend menſch kan de verſtandigſte verlegen maaken. *Un ignorant peut embaraſſer les plus habiles.* Indien de onweetende Jeugd zig wilde laaten raaden. *Si l'ignorante Jeuneſſe voulost ſe laiſſer conſeiller.* Hy houd zig onweetende quanſuis. *Il fait l'ignorant, l'imbecile, il fait ſemblant de ne rien ſçavoir.* ONWEETENDHEID of ONWEETENHEID, onkunde. *Ignorance, bêtiſe, imbecilite.* f. Een ongelooffelyke, een onverſchoonelyke onweetendheid. *Une ignorance incroyable, inpardonnable.* Door, of uit onweetendheid zondigen. *Pecher par ignorance.*

ONWEETENS. Adv. Onvoorziens, zonder weeten. *Sans y ſonger, inopinément.* Hy heeft het onweetens gedaan, zegd hy. *Il l'a fait ſans y ſonger, à ce qu'il dit.* Onweetens misdoen, zondigen. *Faillir, pecher par ignorance.*

ONWETTIG. Adj. ONBILLYK. Strydig met de Wet. *Illegitime, injuſte, deraiſonnable.* Een onwettig Huwelyk. *Un Mariage illegitime.* Onwettige kinderen. *Des enfans illegitimes.* Een onwettig gezag, onwettigen eiſch. *Un pouvoir, une pretention injuſte.* Zy zyn ONWETTIG, onwettelyk getrouwd. *Ils ſont mariez illegitimement, ſans obſerver les formalitez.* ONWETTIGHEID van een Huwelyk. *Qualité qui rend un Mariage illegitime.* ONWETTIGHEID van een eiſch. *Injuſtice d'une pretention.* f. ONWETTIGLYK. Adv. *Illegitimement.*

ONWILLIG. Adj Ongehoorzaam, halſtarrig, weerſpannig. *Desobéiſſant, volontaire, libertin, rebelle.* Een onwillig, ongehoorzaam kind kaſtyden. *Châtier un enfant desobéiſſant, libertin, un enfant de mauvaiſe volonté, un enfant rebelle.* Ouwillig, ongenegen zyn op te paſſen. *Manquer de volonté à bien faire, refuſer de faire ſon devoir.* Met onwillige honden is kwaad haazen te vangen. ſpr: *Il eſt difficile de prendre des lievres avec des chiens qui ne veulent pas mordre.* Een ONWILLIG, een gedwongen ſtilzwygen. *Un ſilence involontaire, forcé.* De ONWILLIGHEID, halſtarrigheid, moedwil der kinderen ſtraffen. *Punir le libertinage, la desobéiſſance, la mechanceté des enfans.*

Digitized by Google

ONWINBAAR, ONVERWINNELYK. Adj. *Imprenable, inexpugnable.* Een onwinbaare Veſting. *Une Place imprenable, une Forteresſe inexpugnable.* Daar zyn geen onwinbaare Plaatſen meer ſedert dat men de Bomben uitgevonden heeft. *Il n'y a plus de Villes imprenables depuis qu'on a inventé les Bombes.*

ONWIS. Adj. ONGEWIS. Onzeker. *Incertain, pas ſeur.* Het is nog onwis of de Heeren Staaten deze week zullen ſcheiden. *Il eſt encore incertain ſi Meſſieurs les Etats ſe ſepareront cette ſemaine.* Onwiſſe hoop, onwiſſe tydingen. *Eſperance incertaine, nouvelles incertaines.* De ONWISHEID, ongewisheid van onzen ſterfdag, van ons ſterfuur behoorde ons bedaarder, opmerkender te doen zyn. *L'Incertitude du jour, de l'heure de notre mort devroit nous rendre plus poſez, plus prudents.* ONWISSELYK. Adv. Ongewiſſelyk. *Incertainement.*

ONWRAAKBAAR. Adj. Dat men niet wraaken, verwerpen kan. *Irrecuſable, competent.* Onwraakbaare getuigens. *Des temoins irrecuſables, competens, qu'on ne peut recuſer.*

ONWRAAKZUGTIG. Adj. Vreedſaam, goedertieren. *Paiſible, humain, point vindicatif.* Een onwraakzugtig menſch. *Une perſonne qui n'eſt point vindicative, qui ne garde point ſa colere.* ONWRAAKZUGTIGHEID, goedertierenheid. *Debonnaireté, humanité, douceur, manſuetude.* f.

ONWRIKBAAR. Adj. Onbeweegelyk, onwankelbaar. *Pal, ferme, aſſure, inebranlable.* Een onwrikbaare ſtandvaſtigheid, onwrikbaare moed. *Une conſtance, un courage inebranlable.* ONWRIKBAARHEID, ſtandvaſtigheid van moed. *Fermeté, conſtance de courage.* f.

ONWYS. zie ONVERSTANDIG. *Pas ſage, ſans eſprit.* ONWYSHEID, onverſtand. *Manque de ſageſſe.* ONWYZELYK, dwaaslyk te werk gaan. *Agir follement.*

ONZAGT. Adj. & Adv. Ruuw, hard. *Rude, dur.* Onzagt vel, onzagte handen. *Peau rude, des mains rudes.* Onzagt, wreed leer. *Du cuir rude, qui n'obéit pas.* Een ONZAGT, onvrindelyk, ruuw antwoord. *Une reponſe rude, incivile, desobligeante.* Een onzagte handeling, bejegening. *Un traittement rude, brutal.* Iets ONZAGT, ruuw handelen, aantaſten. *Manier quelque choſe rudement.* Iemand onzagt aanſpreeken, onzagt handelen. *Parler rudement à quelqu'un; rudoyer, maltraitter, rabrouher quelqu'un.* De ONZAGTHEID, hardigheid van 't vel, van 't ſtof. *La rudeſſe de la peau, de l'etoffe.*

ONZAGTMOEDIG. Adj. Onmedogend, hard. *Dur, impitoyable.* ONZAGTMOEDIGHEID, hardigheid, onmedogentheid. *Dureté, inhumanité.* f.

ONZALIG. Adj. Rampzalig. *Malheureux, funeſte.* Een onzalige dood, onzalig eind. *Une mort, une fin malheureuſe.* ONZALIGE, heillooze, verdoemde ſchepſelen. *Des créatures malheureuſes, reprouvées, damnées.* ONZALIG of ONZALIGLYK, ongelukkiglyk leeven. *Vivre malheureuſement, être dans le chemin de perdition.*

ONZE, werd voor mannelyke en vrouwelyke naamen in 't eenvoud; als ook voor die der drie Geſlachten in 't meervoud gebruikt. *Notre & nos.* Onze vader, onze moeder, onze tuin, onze tafel. *Notre pere, notre mere, notre jardin, notre table.* Onze vaders, onze moeders, onze kinderen, onze paarden. *Nos peres, nos meres, nos enfans, nos chevaux.* ONZE, werd veel in den zelfſtandigen zin gebruikt. De ONZE, het ONZE, de ONZEN. *Le notre, la notre, les notres.* Het onze is ſchooner, is beter als het uwe. *Le notre, la notre eſt plus beau, meilleur que le, que la votre, plus belle, meilleure que le, que la votre.* Als gy uw redenen gezegd zult hebben, zullen wy de onze ook zeggen. *Quand vous aurez dit vos raiſons, nous dirons auſſi les notres.* Hy is van de ONZEN niet. *Il n'eſt pas des notres.* De Onzen hebben de Franſchen in den voorgaanden Oorlog dikwyls uit het Veld geſlagen. *Les Notres ont ſouvent battu les François à platte couture dans la derniere Guerre.*

ONZEDIG. Adj. Wulps, dartel, oningetogen. *Immodeſte.* Een onzedig gedrag, onzedige gebaerden. *Une conduite immodeſte, des geſtes immodeſtes, indecens.* ONZEDIGHEID, wulpsheid, dartelheid. *Immodeſtie, legereté, indecence.* f. ONZEDIGLYK. Adv. *Immodeſtement, avec immodeſtie.*

ONZEKER. Adj. Twyfelagtig, onwis, niet vaſt. *Incertain, douteux, pas ſur.* Daar is niets onzekerder dan 't uur van de dood. *Il n'y a rien de plus incertain que l'heure de la mort.* 't Is nog onzeker wanneer 't Leger opbreeken zal. *Il eſt encore incertain quand l'Armée decampera.* De wegen zyn zeer ONZEKER, onveilig. *Les chemins ſont bien peu ſurs, ſont fort dangereux.* Hy ſtaat op een onzekere, glibberige poſt. *Il eſt dans un poſte bien expoſé, bien gliſſant.* De ONZEKERHEID der Waereldſe zaaken, van 't ſtervens uur behoorde ons ingetogener te doen zyn. *L'Incertitude des choſes du Monde, de l'heure de la mort devroit nous rendre plus moderez.* Ik kan in die onzekerheid niet langer leeven. *Je ne ſçaurois vivre plus longtemps dans cette incertitude.*

ONZENT, tot *of* by ONZENT. *Chez nous, dans notre maiſon.* Zyn Broeder is by onzent, tot onzent in de koſt. *Son Frere eſt en penſion chez nous.* Daar woond een Kuiper, een Bakker naaſt onzent. *Il demeure un Tonnelier, un Boulanger à coté de nous, de chez nous.* Hy heeft het ONZENTHALVEN, om ONZENT WIL wel willen doen. *Il l'a bien voulu faire à cauſe de nous.* Daar is iemand van ONZENT WEGEN naar toe gegaan. *Il y eſt allé quelqu'un de notre part.* Chriſtus heeft om ONZENT WIL geleden. *Jeſus Chriſt a ſouffert pour l'amour de nous.*

ONZER, is de *Genitivus* van ONZE, in 't eenvoud voor vrouwelyke, en in 't meervoud voor naamen der drie Geſlagten. *De notre, de nos.* 't Is een Schepen, een Predikant onzer Stad. *C'eſt un Echevin, un Miniſtre de notre Ville.* De vrugten onzer zorgen, 't loon onzer werken. *Les fruits de nos ſoins, le ſalaire de nos oeuvres.* ONZER, werd ook als zelfſtandig gebruikt. Ontfermd u onzer, ô Barmhartige Vader! *Aye pitié de nous; ô Pere miſericordieux!* Onzer Lieve Vrouwe Kerk. *L'Egliſe Notre Dame.* Onzer Lieve Vrouwe bedſtroo, ſoort van Lavendelkruid. *Eſpece de Lavande* ou *de ſerpolet, de Thim ſauvage.*

ONZES, is de *Genitivus* van ONZE voor mannelyke naamen in 't eenvoud. De zeden onzes tyds, zyn niet weinig bedurven. *Les moeurs de notre temps ne ſont pas peu corrompûes.*

ONZIENELYK. Adj. ONZIGTBAAR. *Inviſible.* God is een onzienelyk en volmaakt Wezen. *Dieu eſt un Etre inviſible & parfait.* Den ONZIENELYKE, den onzienlyken God aanbidden. *Adorer l'Inviſible.* De ONZIENLYKHEID der geeſten. *L'inviſibilité des eſprits.*

ONZIGTBAAR. Adj. Dat voor 't gezicht verborgen is. *Inviſible, caché à la vuë.* Mynheer, Mejuffr. is heden onzigtbaar, laat zig heden niet zien. *Monſieur, Mademoiſelle eſt inviſible aujourd'hui.* De Zon is onzigtbaar voor ons, is bedekt als 'er zwaare wolken voor zyn. *Le Soleil eſt inviſible, eſt caché lors qu'il y a de pais nuages devant.* De ONZIGTBAARHEID der geeſtelyke

Digitized by Google

lyke ligchaamen. *L'Invisibilité des corps Celestes, des substances immaterielles.* Christi Ligchaam is ONZIGTBAARLYK en op een Geestelyke wyze in 't Nachtmaal. *Le Corps de Christ est invisiblement & spirituellement dans l'Eucharistie, la S^te. Cene.*

ONZINDELYK. Adj. Morsig. *Malpropre, salope.* Een onzindelyke meid, een onzindelyke kamer. *Une servante salope, une chambre malpropre.* Onzindelyk eeten, morsig eeten. *Des mets mal apprêtez, salopement servis.* ONZINDELYK, werd ook *Adverbialiter* gezegt. Onzindelyk eeten, drinken. *Manger, boire salopement, malproprement.* De ONZINDELYKHEID, morsigheid van een luye meyd. *La saloperie, malpropreté d'une servante paresseuse.* De ONZINDELYKHEID, vuiligheid van een keuken. *La saloperie, malpropreté d'une cuisine.*

ONZINNIG. Adj. zie UITZINNIG. Dol. *Furieux, enragé, frenetique.* ONZINNIGHEID, uitzinnigheid, dolheid. *Frenesie, rage, demence.* f.

ONZOET. Adj. Onvermaakelyk, verdrietig. *Desagréable, deplaisant, chagrinant.* Een onzoet voorval. *Une desagréable, deplaisante aventure, rencontre.* Houd op, dat word nu onzoet. *Retenez vous, finissez, le jeu tourne en noise à cette heure.*

ONZORGELYK. Adj. Ongevaarlyk. *Pas dangereux.* Een onzorglyk water. *Un parage où il n'y a rien à craindre.* Een ONZORGELYKE, een opregte vrindschap. *Une amitié sincere, de laquelle il ne se faut pas defier.*

ONZORGVULDIG. Adj. Traag, vergeetagtig. *Negligent, oublieux, peu soigneux.* Een onzorgvuldige, een agtelooze Meyd. *Une Servante negligente, oublieuse.* ONZORGVULDIGHEID, agteloosheid. *Negligence.* f. *Manque de soin, oubli.* m.

ONZUIVER. Adj. Niet zuiver, vermengd, onrein. *Impur, alteré, mêlangé.* Onzuiver bloed. *Du sang impur.* Onzuivere metaalen. *Des metaux impurs.* ONZUIVERE, vermengde, vervalschte Leere. *Doctrine impure, Doctrine alteree, fausse Doctrine.* De ONZUIVERHEID, onreinigheid, verdurventheid van 't bloed, der vochten. *L'Impureté, le mêlange, la corruption du sang, des humeurs.* De ONZUIVERHEID, valsheid der Leere, van een Godsdienst. *L'Impurete, ou plustot, la fausseté de la Doctrine; l'heterodoxie, la fausseté d'une Religion.*

ONZYDIG. Adj. Onpartydig. *Impartial, neutre.* Die Vorst houd zig onzydig om Scheidsman te konnen zyn. *Ce Prince se tient, demeure neutre pour pouvoir être Arbitre.* Een onzydig Schryver verdiend het meeste geloof. *Un Auteur, un Ecrivain impartial merite le plus de croyance.* Kind, paard, water zyn naamen van 't ONZYDIG Geslacht in 't Nederduitsch. *Enfant, cheval, eau sont des Noms du Genre Neutre en Hollandois.* ONZYDIGHEID, onpartydigheid, billykheid. *Impartialité, neutralité, equité.* f.

O O.

OOFT, n. Boom- *of* Veldgewas. *Fruits de la Terre, des Arbres* ou *des Champs.* God zegene het Ooft der Aarde! *Que Dieu benisse les Fruits, les biens de la Terre!*

OOG. n. Werktuig van 't gezigt. *Oeil.* prononcez *Euil: l'organe de la vuë.* Het wit, 't hoekje van 't oog. *Le blanc, le coin de l'oeil.* Een zeer oog. *Un oeil malade.* Een blaauw oog, oogbont en blaauw geslagen. *Un oeil meurtri, poché au beure noir.* Gods oog doorziet de afgronden. Schr: spr: *L'oeil de Dieu penetre les abymes.* De Zon werd het oog der Natuure genaamd. *Le Soleil est appellé l'oeil de la Nature.* Iets met een begeerlyk, met een nydig, een onverschillig oog aanzien. *Regarder quelque chose d'un oeil de convoitise, d'un oeil d'envie, d'un oeil indiferent.* Iemand met een goed, een gunstig oog aanzien. *Regarder quelqu'un de bon oeil, d'un oeil favorable.* Een kwaad oog op iemand hebben, hem verdenken, ongenegen zyn. *Regarder quelqu'un de mauvais oeil, se defier de quelqu'un, lui vouloir du mal.* Het oog over iets laaten gaan, op iets letten. *Avoir l'oeil à quelque chose* ou *sur quelque chose; veiller sur quelque chose.* Dat doet zig wel voor 't oog, dat heeft een goed oog, een goeden opslag. *Cela a un bel oeil, le coup d'oeil en est beau.* Het schynd wel wat in 't oog, maar 't heeft weinig om 't lyf. *Cela paroit assez, le coup d'oeil en est assez bon, mais c'est peu de chose dans le fonds, à le regarder de pres.* Zyn oog op een Juffer houden, geslagen houden, haar met zugt beminnen. *Avoir l'oeil attaché sur une Demoiselle, lorgner une Demoiselle, la couver des yeux, la mitonner.* Iemand in 't oog hebben, iemand nagaan, wantrouwen. *Tenir l'oeil sur quelqu'un, veiller sur lui, eclairer sa conduite.* In 't oog loopen, verdagt zyn. *Etre soupconné, se distinguer par des demarches, des manieres suspectes.* Die groote Hanzen loopen magtig in 't oog, men geloofd dat het Spions zyn. *On se defie bien fort de ces grands Seigneurs, de ces Plumets, on croit que ce sont des Espions.* Oog in 't zeil houden, naarstig letten op't geen te doen staat. *Avoir l'oeil au guet, faire la guerre à l'oeil, se tenir sur ses gardes.* Ver van 't oog, ver van 't hart. spr: *Loin de l'oeil, loin du coeur.* Hebt gy niet een kooltje vuur voor my? geen oog vol, niet een oog vol. *N'avez vous pas un petit charbon de feu pour moi? non plus qu'il en peut dans l'oeil.* Saleucus stak zyn een oog uit, om de Wet tegen het overspel, door hem gemaakt, die zyn Zoon overtreeden had, en des Volks begeerte dat zyn Zoons vergissenis eischte, te voldoen.

Het OOG of gat van een naald. *Le trou d'une aiguille.* Het anker oog, 't gat in de ankerschagt, door 't welk de ring draayt. *Le trou* ou *l'oeil de la verge de l'ancre par lequel joue l'arganeau.* Een oog of ringetje van yzerdraad daar een haak in sluit. *Une porte d'agraffe.* Een dozyn haaken en oogen koopen. *Acheter une douzaine d'agraffes & de portes.* Oog, stip op een Dobbelsteen. *Point.* m. *Marque noire sur un Dé à jouer.* Hoe veel oogen hebt gy gegooyd? *Combien de points avez vous amenez?*

De OOGAPPEL. *La prunelle de l'oeil.* De OOGBAL. *Le globe de l'oeil.* OOG-GETUIGEN. *Temoin oculaire.* 't OOGDEKSEL, OOGLIDT. *La paupiere.* 't Boyenste, 't onderste ooglit. *La paupiere d'enhaut, la paupiere d'enbas.* OOGMEESTER. *Oculiste.* OOGSCHIL, oogvlies. *Tunique de l'oeil.* f. OOGTAND. *Dent oeillere.* f. ou *Oeillere simplement.* OOGWATER. n. Rooze water. *De l'eau Rose* OOGZALF of oogenzalf, samenmengsel van sappen, van planten en wit van eyeren, *of wel,* zaaden van bloemen. *Du collyre, medicament pour les maladies des yeux.*

OOGEN, 't meervoud van OOG, in de eerste en voornaamste beteekenis. Schoone oogen, blaauwe oogen, bruine oogen. *De beaux yeux, des yeux bleus, des yeux noirs.* Druip oogen. *Des yeux coulans.* Leepe oogen. *Des yeux chassieux.* Scheele oogen. *Des yeux louches.* De oogen werden de spiegel der ziele genaamd. *Les yeux sont appellez le miroir de l'ame.* De oogen op iemand of op iets slaan. *Jetter les yeux sur quelqu'un ou sur quelque chose.* De oogen opheffen naar den Hemel. *Lever les yeux au Ciel.* Het stoof dat gy uit uwe oogen niet zien konde. *Il faisoit tant de pous-*

Digitized by Google

poussiere qu'on ne pouvoit ouvrir les yeux, la poussiere crevoit les yeux. Iemand zyn pligt voor oogen ſtellen. *Remettre à quelqu'un ſon devoir devant les yeux.* Iemand een rad voor de oogen draayen, iemand als begoochelen, te gaauw zyn. *Faciner les yeux de quelqu'un; embabouiner, empaumer quelqu'un.* Iemand de oogen uitſteeken, omkoopen, aan zyn zyde trekken. *Boucher les yeux à quelqu'un, eblouir quelqu'un; lui crever les yeux à force de préſents; corrompre, gagner quelqu'un.* Iets zyne oogen beklaagen, iets heimelyk betreuren. *Pleurer en ſecret; devorer, retenir ſes larmes devant le monde.* Uit zyn oogen zien, naauw toekyken. *Ouvrir les yeux, avoir l'oeil au guet.* Zyne oogen uitzien, iets met een ongemeene nieuwsgierigheid aankyken. *Ouvrir les yeux grands comme des ſalieres; manger, devorer quelque choſe des yeux.* Ik zag, ik koek myne oogen uit, in 't inreeden van 's Konings kamer. *J'ouvris les yeux grands comme des ſalieres, je devorai tout des yeux, en entrant dans l'appartement du Roy.* Den Vyand onder de oogen zien, moedig tegen gaan. *Marcher courageuſement à l'Ennemi, aller aux Ennemis tête baiſſée.* Iemand naar de oogen zien, iemand in 't gat kruipen. *Faire la Cour à quelqu'un, flatter, vocheroher, menager quelqu'un; faire le pied de veau à quelqu'un.* Iemand iets onder vier oogen zeggen. *Dire quelque choſe en ſecret à quelqu'un, avoir un tête à tête, un entretien particulier avec quelqu'un.* Dat is onder vier oogen gezegd, gedaan. *Cela s'eſt dit, s'eſt fait ſans temoins, entre deux yeux, entre lui & moy, entre nous.* Schoon voor de oogen zyn; geveinſd, ſchynheilig zyn. *Avoir un beau comp d'oeil, paroîtrece qu'on n'eſt pas; être fardé, hypocrite.*

OOGEN. v. a. Zien, lonken. *Ouvrir les yeux, voir, regarder, lorgner.* Hy oogd zoo lodderig op die ſchoone. *Il regarde, il lorgne ſi amoureuſement cette belle.*

OOGENBLIK. n. Oogwenk, oomzien. *Moment, clin d'oeil, inſtant.* m. Dat zal in een oogenblik gedaan zyn. *Cela ſera fait dans un clin d'oeil.* Ik kom in een oogenblik weer. *Je reviens dans un clin d'oeil, dans un inſtant.* De Eeuwigheid hangt van een oogenblik. *L'Eternité depend d'un inſtant, d'un moment.*

OOGENDIENAAR. Flikflooyer, gatlikker. *Flateur, cajoleur; un drole qui fait la chatte-mite, le bon valet, pour attrapper ſa dupe.* **OOGENDIENST**, vleyery, flikflooyery. *Flaterie, adulation, lâcheté.* f.

OOGENDRAGT. Oogenetter. *De la chaſſie, de la cire, fabeté qui decoule des yeux.* f.

OOGENSCHYN. Naar *oogenſchyn*, op 't eerſte gezigt van een zaak oordeelen. *Juger d'une choſe à l'oeil, à la boulevuë.* Uit deze verſchillen zal naar oogenſchyn een Oorlog ontſtaan. *Selon toute apparence, il reſultera une Guerre de ces démêlez là.*

OOG-ENTEN. v. a. OCCULEEREN in 't Onduitſch. *Enter en ecuſſon ou à oeil dormant.*

OOGENTROOST. Bekend kruidt alzoo genaamd. *Euphrage.* f. *herbe ainſi nommée.* **OOGENZALF** of OOGZALF. *Du collyre.*

OOGJES. n. Kleine oogen. *De petits yeux.* Zy heeft dieſagtige oogjes, lieflonkende oogen. *Elle a les yeux frippons, des yeux chargez à cartouche.*

OOGLUIKEN. v. n. Veinzen, zwygen, de oogen afwenden van 't kwaad dat men zou mogen beſtraffen of verhinderen. *Conniver, diſſimuler, faire ſemblant de ne pas voir.* De Ontfanger en de Controleur ooglukken ſamen. *Le Receveur & le Controleur connivent enſemble.* De **OOGLUIKING** der Regenten, der Magiſtraat verſtout de boozen. *La connivence des Regents, des Magiſtrats enhardit les mechans.* De ooglukking der Ouders, der Meeſters is 't verderf der Kinderen. *La connivence des Peres & Meres, des Maîtres eſt la perte des Enfans.*

OOGMERK. n. Oogwit, einde dat men zig in 't geen men onderneemd, voorſteid. *But.* m. *Fin, vuë que l'on ſe propoſe dans ce qu'on entreprend.* Een goed oogmerk hebben in 't geen men doet, met een goed oogmerk te werk gaan. *Avoir un bon but, une bonne fin; ſe propoſer une bonne fin, un bon but en ce qu'on fait; agir à bonne fin, à bonne intention.* Zyn oogmerk beſeffen, tot zyn oogmerk geraaken. *Parvenir à ſon but, venir à ſes fins, réüſſir dans ſon entrepriſe.*

OOGSCHYNELYK. Adj. Zigtbaarlyk, taſtelyk. *Apparent, viſible, evident.* Oogſchynelyke tekens van zwangerheid, van ziekte. *Des marques évidentes, des ſignes viſibles de groſſeſſe; des ſignes, des ſymptomes viſibles de maladie.*

OOGST, is op OEGST beter geplaatſt. *Moiſſon, recolte.* f. Den oogſt inzamelen. *Faire la moiſſon, recueillir les fruits.*

OOGWENK. m. Wenk met het oog. *Coup d'oeil, clin d'oeil.* m. *Oeillade.* f. Zy waarſchouwde hem met een oogwenk. *Elle l'avertit d'un coup, d'un clin d'oeil.* Zie verders op **OOGENBLIK.**

OOGWIT. n. OOGMERK. Doelwit. *But, blanc.* m. *L'endroit où l'on viſe.* Het oogwit, 't doel raaken, beſchieten in den eigentlyken zin. *Frapper, toucher au but, donner au but, atteindre le but au ſens propre.* Zyn oogwit bereiken, beſchieten, tot zyn oogmerk komen. *Parvenir à ſon but, à ſes fins.*

OOGZIENELYK. Adj. zie OOGSCHYNELYK. Zigtbaar, taſtelyk. *Viſible, evident.* Een oogzienelyke waarheid, oogzienelyke daad. *Une verité, une mort evidente, manifeſte.*

OOIT. Adv. t'Eeniger tyd. *Jamais, en aucun temps* Heb ik u ooit wel een kwaad woord toegeſprooken? *Vous ai-je jamais dit une mauvaiſe parole, une parole offençante?* Oh Hemel, wie zag ooit rampzaliger dan my! *Vit on jamais à Ciel, plus malheureux que moy!*

OOK. Adv. Insgelyks, als mede. *Auſſi.* Gy wilt het hebben, en ik ook. *Vous le voulez, & moy auſſi.* Ik zal 'er niet gaan, 't is ook te laat. *Je n'y irai pas, auſſi bien eſt il trop tard.*

OOM. Vader of Moeders Broeder. *Oncle.* Oom van Vaders kant. *Oncle Paternel.* Oom van Moeders kant. *Oncle Maternel.* Daar hebt gy de Oom en de Neef, de Oom en de Nicht. *Voila l'Oncle & le Neveu, l'Oncle & la Niece.* Oud **OOM.** *Grand Oncle.* Peet **OOM.** *Parrain.* By Heer **OOM**, by de Prieſter te biegt gaan. *Aller à confeſſe chez Monſr. le Curé, ſe confeſſer au Prêtre.* 't Goed is by Jan **OOM**, is in de Lombaert. *Les hardes, les nippes ſont chez mon Oncle Jean, ſont au Lombart.* De Hollandſe kinderen heeren alle die hen ſtreelen, wat geeven Oome. *Les enfans Hollandois appellent leurs Oncles tous ceux qui les careſſent, leur donnent quelque choſe.* Geef dan Oom een handje, een kus. *Donnez donc une menote, un baiſer à mon Oncle.* Staat te maaken op Oomen zyn droomen. ſpr: *Il n'y a point de fonds à faire ſur la ſucceſſion des Oncles.*

OOR. n. Werktuig van 't gehoor. *Oreille.* f. *Organe de l'ouye.* Het regter, het linker oor. *L'oreille droite, l'oreille gauche.* Het oor leenen naar de vermaaning. *Prêter l'oreille à l'exhortation, à la remontrance.* Men moet de kwaadſpreekers geen oor leenen. *Il ne faut pas prêter l'oreille aux médiſans.* Iemand iets in 't oor byten, iets heimelyk en nadrukkelyk te kennen geeven. *Parler à quelqu'un en particulier & energique-*

Digitized by Google

quennut; donner à quelqu'un un avis important à l'oreille. Her oor van iemand hebben, wel by iemand staan. *Avoir l'oreille de quelqu'un, en être consulté favorablement.* Op een oor na gedaan hebben, 't werk haast af hebben. *Avoir presque achevé l'ouvrage, avoir fait ou peu s'en faut.*

OOR, werd ook voor 't knarsbeenig gedeelte dat om het oorgat is, gezegt. Een klein, een groot oor. *Une petite, une grande oreille.* Op een oor leggen, te bed leggen. *être couché, avoir la tête sur le chevet, dormir deja.*

OOR of HANDVATSEL van een pot. *Oreille ou anse d'un pot.* f. OOR *of* kreuk in een boek. *Oreille ou faux pli dans un livre.*

OORBAND, OORLAPJE aan een calot *of* flaapmuts. *Oreille* ou *bride d'une calote, d'un bonnet de nuit.* f. Iemand een OORBAND of OORVYG geeven *Donner un soufflet, une morniſle à quelqu'un.* 't OORGAT. *Le trou de l'oreille.* Een OORGEZWEL. *Un abſcès à l'oreille.* OORKLINK, OORVYG, klap. *Soufflet.* m. *morniſle.* f. Een OORKUSSEN. *Un oreiller.* Een luimensch is een Duivels oorkussen. spr: *Un pareſſeux eſt expoſé aux tentations du malin, le malin eſprit s'empare des pareſſeux.* OORLAPJE, oorbandje. *Oreille de calote.* f. De OORLEL. *Le mollet de l'oreille.* OORLEPEL. *Cure-oreille.* m. OORPANDANTEN. *Pendants d'oreille* m. pl. OORPLEISTER. *Emplâtre pour le mal d'oreille.* OORPYN. *Mal d'oreille.* m. OORPYP. *Tambour* ou *tuyau de l'oreille.* m. De OOR-RAND. *Le bord* ou *l'orlet de l'oreille.* OOR-RING. *Boucle, Bague d'oreille.* f. OORSMEER. n. *Cire* ou *craſſe de l'oreille.* f. OORTIP, OORLEL. *Mollet de l'oreille.* m. OORVINGER, pinkje. *Le petit doigt.* OORVYG, oorband, klink. *Soufflet, caſſe-muſeau, chinfreneau.* m. 't OORYZER aan een vrouws kap. *L'Arcelet, le bout de fer à la coëffure des femmes de bas etat.*

OORBAAR. Adj. Nut, geraaden. *Expedient, à propos, utile.* Ik vind het niet oorbaar. *Je ne le trouve pas à propos, pas expedient.* Een trouw Regent ſlaafd en zwoegd ten oorbaar van 't Gemeen. *Un fidelle Magiſtrat donne tous ſes ſoins & ſes veilles à l'utilité, en faveur du Public.*

OORBIEGT. Geheimebiegt. *Confeſſion auriculaire.* De oorbiegt geeft de Geestelyke veel magt over de ligtgeloovige Schaare. *La confeſſion auriculaire donne beaucoup d'autorité aux Eccleſiaſtiques ſur le credule Vulgaire.*

OORBLAAZER. Opruyende vleyer, opruyer, opstooker. *Flateur ſeditieux, boute-feu.* De Cardinaal Granvelle was de oorblaazer des Hertogs van Alba. *Le Cardinal de Granvelle ſouffloit aux oreilles du Duc d'Albe; excitoit la vengeance, la cruauté du D: d'A:, inſpiroit toutes ſortes de cruautez au Duc d'Albe.*

OORD. m. Hoek, Streek, Gewest, Landſchap. *Quartier, Canton.* m. *Contrée, etendue de Pays.* f. Daar zyn schoone Hoffsteden en Landeryen aan dien Oord. *Il y a de belles maiſons de Campagne, & de belles Terres dans ce Quartier, ce Canton là.* Den Oorlog woede in die tyd in alle Oorden. *La Guerre faiſoit alors d'horribles ravages de tous coté, de toutes parts.*

OORDEEL. n. Kennis, begrip, redelyk werktuig der Ziele. *Jugement, entendement, eſprit.* m. Hy heeft een goed, een klaar, een net oordeel. *Il a le jugement bon, le jugement net, ſolide.* Een goed oordeel vellen over iets. *Porter un bon jugement d'une choſe, en parler avec jugement, connoiſſance.* Ik wenste uw OORDEEL, uw gedagte daar wel eens over te hooren. *Je voudrois bien entendre votre jugement, votre penſée là deſſus.* Ik vind naar myn gering oordeel dat het veel gewaagd is. *Je trouve ſelon mon petit jugement que c'eſt beaucoup haſarder.* Gy doet myns OORDEELS heel kwalyk. *Vous faites bien mal à mon avis.*

OORDEEL, werd ook voor VONNIS, uitspraak gezegt. *Jugement, decret, arrêt.* m. *Sentence.* f. Het Oordeel Salomons. *Le Jugement de Salomon.* Gods OORDEELEN, besluiten zyn vreezelyk. *Les Jugements, les Arrêts de Dieu ſont terribles.* Gods Oordeelen aanbidden. *Adorer les Jugements, les Arrêts de Dieu.* Den dag des OORDEELS, 't algemeen Oordeel, 't laatste Oordeel. *Le jour du Jugement, le Jugement univerſel, le jugement final, le dernier Jugement.*

OORDEELAAR. Kenner, oordeel veller. *Juge, Connoiſſeur.* Hy is een goed Oordeelaar van de Dichtkunst, van de Schilderkunst. *Il eſt bon Juge, bon Connoiſſeur de la Poëſie, de la Peinture.*

OORDEELEN. v. a. Oordeel vellen, vonnis stryken. *Juger, decider.* God zal ten Jongsten dage 't gantse Aardryk oordeelen. *Dieu jugera toute la Terre au dernier Jour.* Te voorbaarig, roekeloos OORDEELEN, vonnis wyzen. *Juger, decider trop precipitamment, temerairement.* Met kennis van zaaken oordeelen, grondig oordeelen. *Juger avec connoiſſance de cauſe, juger ſolidement.* Ik verstaa 't Latyn niet genoeg om daar van te konnen oordeelen. *Je n'entends pas aſſez le Latin pour en pouvoir juger.* Oordeel niet op dat gy niet geoordeeld werde. Schr: spr: *Ne jugez point afin que vous ne ſoyiez point jugez.*

OOREN, 't meervoud van OOR. *Des oreilles.* Mooye ooren, roode ooren, kleine ooren, lange ooren. *De belles oreilles, des oreilles rouges, de petites, de grandes oreilles.* Midas ooren, Ezels ooren. *Des oreilles de Midas, des oreilles d'Ane.* Ik heb het met myn eige ooren gehoord. *Je l'ai entendu de mes propres oreilles.* Myn ooren tuiten, ruischen. *Mes oreilles me cornent.* Toen zulks den Koning ter ooren kwam. *Lorsque cela vint aux oreilles du Roy.* Die tyding zal veele vreemd in de ooren klinken. *Cette nouvelle va etonner bien des gens, ſurprendra bien du monde.* Iemand de ooren warm maaken, 't hoofd kroes maaken. *Echauffer les oreilles de quelqu'un.* Spreek hem toch van geen weer geeven, daar heeft hy geen ooren na. *Ne lui parlez pas de rendre, je vous prie, il n'a point d'oreilles pour cela, il n'en ſçauroit entendre parler.* Men moet zig geen ooren laaten aannaayen, nierlaaten toppen. *Il ne faut pas ſe laiſſer paſſer la plume par le bec, il ne faut pas être ſi credule, ſi dupe.* Laat ons malkander geen ooren aannaayen, malkander niet zoeken te verstrikken, wat diensten maaken. *N'allons pas jouer au plus fin, ne ruſons pas enſemble, agiſſons ſans detour, n'allons pas à quatre chemins.* Niemand kan my maanen, ik mag myne ooren schudden dat zy klappen. *Perſonne ne me peut rien demander, je puis aller partout la tête levée.*

De OOREN van een pot, van een mand. *Les oreilles d'un pot, d'un panier.* Kleine potjes hebben ooren. spr: op jonge kinderen roepaffelyk. *Les petits pots ont des oreilles.* Dat boek is vol OOREN, kreukelen, kwade vouwen. *Ce livre eſt plein d'oreilles.* De OOREN of gehoorgaten van een Walvis. *Les ouyes d'une Baleine.* De OOREN van een Geschut stuk. *Les tourillons d'une piece d'Artillerie.*

OORINBAAR, ORINBAAR. Groentje, onervaare matroos. *Un haleboulines, un matelot, un matelot malaviſé.*

OORLOF. Vryheid, vergunning. *Congé.* m. *Permiſſion de faire, d'agir librement.* De Kinderen hebben oorlof, heb-

hebben vryheid om te ſpeelen. *Les enfans ont congé, ont liberté, permiſſion de jouer.* Den Koning oorlof vraagen om een reis te moogen doen. *Demander au Roy la permiſſion de pouvoir faire un voyage.* Met uw oorlof, verlof. *Avec votre permiſſion.* Een OORLOFBRIEFJE of rekening van 't School *of* Koſtgeld &c. *Un billet* ou *compte d'Ecolage.* De Oorlof-briefjes maaken de Kinderen blyde en de Ouders veeltyds knorrig. *Les billets d'Ecolage font plaiſir aux enfans & rendent ſouvent les Peres & Meres chagrins.* OORLOF GEEVEN; onder lees *of* ſchryf Knaapen bereekend den Meeſter het vierdedeels Jaars geld brengen, en uit dien hoofde een, twee *of* meer medemakkers voor een gantſen namiddag van 't Schoolverdriet verloſſen. *Porter de l'argent à ſon Maitre & obtenir congé, permiſſion de jouer toute une après midi avec un, deux* ou *trois de ſes camarades.*

OORLOG. m. Kryg, twiſt door magt van Wapenen ondersteund. *Guerre.* f. Een bloedigen, langduurigen, vinnigen Oorlog. *Une Guerre ſanglante, longue Guerre, rude Guerre.* Binnenlandſen Oorlog. *Guerre civile.* Zyne nabuuren den Oorlog aandoen. *Faire la Guerre à ſes voiſins.* Oorlog voeren ter Zee en te Land. *Faire la Guerre par Mer & par Terre.* De Dichters maaken OORLOG veeltyds van 't onzydig Geſlacht. Zeggende de Hoofd-dichter Vondel: hy zal een *vreeſelyk* Oorlog voeren, na een *bloedig* Oorlog. De Heer HOOGSTRAETEN uit welken ik deze ſpreekwyzen van Vondel ontleen, ſchynd dit woord van alle drie Geſlachten te zyn: hebbende echter geen meer zin *in den Oorlog*, als *in de Oorlog.*

OORLOGEN. v. a. Oorlog voeren. *Faire la Guerre.* Tegen de Turken Oorloogen. *Faire la Guerre aux Turcs.* Oorloogen om een iedele roem. *Faire la Guerre par oſtentation, pour une vaine gloire.*

OORLOGS, werd in de volgende ſamengeſtelde woorden als een *Adjectivum* gebruikt. OORLOGSBEDRYF. n. OORLOGSDAAD. f. *Exploit de Guerre.* m Alexander door zoo veel Oorlogsdaaden vermaard. *Alexandre fameux par tant d'exploits.* De OORLOGSDEUGDEN zyn vermelende deugden. *Les vertus militaires ſont des vertus deſolantes.* Den OORLOGSFAKKEL ontſteeken. *Allumer le flambeau de la Guerre.* Alles wykt voor 't OORLOGS GEWELD. *Tout cede à la violence militaire, à la force des armes.* Mars den OORLOGS GOD kluiſteren en boeyen. *Enchainer & garoter Mars le Dieu de la Guerre.* De OORLOGSHELDEN onzes tyds wyken nergens in voor de Oude. *Les Heros, les Guerriers de notre temps ne le cedent en rien aux Anciens.* Die Generaal, die Vorſt is een braaf OORLOGSMAN, een wakker Soldaat. *Ce General, ce Prince eſt un brave Soldat, un grand Guerrier.* De OORLOGS-MOED is de Naſſouwen eigen. *Le courage Guerrier, l'humeur martiale eſt naturelle aux Naſſau.* Dat kan in OORLOGSTYD niet anders gaan. *Cela ne peut pas aller autrement en temps de Guerre.* De OORLOGSVAAN uitſteeken. *Arborer le drapeau, l'enſeigne de la Guerre.* Een OORLOGSCHIP van de eerſte, de tweede rang. *Un vaiſſeau de Guerre du premier, du ſecond rang.* Het OORLOGSVOLK monſteren, aanvoeren. *Faire la revuë des gens de Guerre, mener les gens de Guerre au combat.* 't OORLOGSVUUR aanblaazen. *Allumer le feu de la Guerre.*

OORSPRONG, OORSPRONK. m. Afkomſt, aanvang. *Origine.* f. *Principe, commencement.* m. De Franſchen, de Batavieren trekken hunnen oorſpronk van Duitſchland. *Les François, les Bataves tirent, empruntent leur Origine de l'Allemagne.* De Rhyn neemd zyn oorſpronk in 't Land der Grauwbunders. *Le Rhin prend ſa ſource dans le Pays des Griſons.* Over den oorſpronk van een woord, van een benaaming twiſten. *Diſputer ſur l'origine, la derivation d'un mot, d'un terme.* De gierigheid is de bron, den oorſprong van alle kwaalen. *L'avarice eſt la ſource, l'origine de tous maux.*

OORSPRONKELYK. Adj. en Adv. Afkomſtig, afvloeyende. *Deſcendu, derivé; qui derive, prend ſa ſource, ſon origine.* De eerſte Romeinen zyn OORSPRONKELYK afkomſtig van Eneas. *Les Romains ſont originairement deſcendus d'Enée.* Die ſpreekwyze is oorſpronkelyk van 't Grieks. *Cette expreſſion eſt empruntée, derivée du Grec.* Het al te ſterk rooken put het oorſpronkelyk vocht uit. *L'excès du tabac epuiſe, deſſeche l'humide radical.* De OORSPRONKELYKHEID, den oorſpronk van een woord onderzoeken. *Examiner l'origine, la derivation d'un mot.*

OORT, Geweſt, is op OORD te zien. *Quartier, Canton.*

OORT. Een vierde van een gulden. *Un quart de livre, cinq ſous.* Hy bood 'er drie gulden min een oort voor. *Il en offrit trois frans moins cinq ſous.* De OORT gulden is vyf ſtuivers. *Le quart de livre eſt cinq ſous.*

OORTJE. n. Vierde van een ſtuiver. *Liard, quart d'un ſou.* m. Hy zou een arm menſch geen oortje durven geeven. *Il n'oſeroit donner un liard à un pauvre.*

OORZAAK. f. Grondbegin, oorſpronk eener zaake. *Cauſe.* f. *Principe d'un effet.* m. God is de eerſte oorzaak, de oorzaak aller oorzaaken. *Dieu eſt la cauſe premiere, Dieu eſt la cauſe de toutes les cauſes.* God bedient zig van de tweede oorzaaken. *Dieu ſe ſert des cauſes ſecondes.* Chriſtus is de OORZAAK, bewerker onzer behoudenis, zaligheid. *Jeſ: Chriſt eſt la Cauſe, l'Auteur de notre ſalut.* De oorzaak van Ebbe en Vloed, werd de Maan toegeſchreven. *La cauſe du Flux & Reflux eſt attribuée à la Lune.* Zyn komſt was de onſchuldige oorzaak van een groot ongeluk. *Sa venuë, ſon arrivée fut la cauſe innocente d'un grand malheur.* Men moet de ſcheppende oorzaak van 't geſchapene onderſcheiden. *Il faut diſtinguer la choſe créante de la choſe créée.*

OORZAAK. Reden, aanleiding. *Cauſe.* f. *Sujet, motif.* m. Te onregt en zonder oorzaak lyden, vervolgd werden. *Souffrir, être perſecuté à tort & ſans cauſe.* Gy zult niet klaagen, kyven, want ik heb 'er u geen oorzaak toe gegeeven. *Vous ne vous plaindrez point, vous ne gronderez pas, car je ne vous en ai point donné de ſujet.* Ik heb het niet willen doen 'ter OORZAAKE, om reden van 't geen gy weet. *Je ne l'ai pas voulu faire à cauſe, pour raiſon de ce que vous ſçavez.*

OOST, van de Wind ſpreekende, is de wind die van het OOSTEN, *of* de Ooſtkant der Waereld komt. *Eſt, vent d'Eſt.* m. De wind is Ooſt, vlak Ooſt. *Le vent eſt Eſt, tout droit Eſt.* Met een Ooſte wind in Zee gaan. *Entrer en Mer d'un vent d'Eſt, d'un vent d'Amont.* In de Land beſchryfkunde, *Geographia*, werd Ooſt in 't Franſch met *Orient* vertaald. De wind is OOST Noord Ooſt. *Le vent eſt Eſt Nord Eſt.* Wy hadden dien heelen dag een OOST Zuid Ooſte wind. *Nous eumes tout ce jour là un vent d'Eſt Sud Eſt.* Om de OOST vaaren, naar de Oſtzee; Denemarken en Zweden vaaren. *Faire route vers la Mer Baltique, le Danemarc & la Suede.* De kleine Ooſt of 't klein Ooſten, de Deenſche Kuſt en de Eylanden aan deez zyde de Zond. *Les Cotes de Danemarc & les Iles en deça du Sond.* OOST en WEST zoeken, Wiskonſtige regels zoeken om op Zee te konnen weeten, hoe ver men beooſten of beweſten de aangenome Middaglyn is.

Cher-

Chercher la Quadrature du Cercle, chercher les Longitudes, chercher le moyen de ſçavoir ſur Mer à quelle diſtance on eſt du Meridien ſuppoſé, ſoit du coté de l'Eſt ou de l'Oueſt. Daar is door Engeland ... ponden Sterling tot een premie, een belooning belooft aan die Oost en West vinden, ontdekken zal. *L'Angleterre a promis ... livres Sterling à celui qui decouvrira les Longitudes.* Oost, West, t'huis best. spr: *à tous oiſeaux leurs nids ſont beaux: en quelque endroit qu'on aille on n'eſt jamais mieux que chez ſoy.*

OOSTELYK. Adj. Aan de Oostkant. *Qui tire ſur l'Eſt.* Met een Oostelyke wind 't zeil gaan. *Mettre à la voile d'un vent d'Eſt, d'un vent d'Amont.* Italie legt Oosterlyker van ons dan Vrankryk. *L'Italie eſt plus à l'Orient de nous que la France.*

OOSTEN. n. Hemelstip daar ten aanzien van ons de Zon opkomt *Orient, point du Ciel où le Soleil ſe leve par rapport à nous.* De Zon komt in 't Oosten op. *Le Soleil ſe leve en l'Orient.* De Wyzen kwamen uit het **OOSTEN**, van 't Oosterdeel van Asia. *Les Mages vinrent d'Orient.* De Jooden wenden hen naar 't Oosten als zy bidden. *Les Juifs ſe tournent vers l'Orient lors qu'ils prient.* De Groote Mogol is een der magtigste Vorsten van het Oosten. *Le Grand Mogol eſt un des plus puiſſans Princes de l'Orient.*

OOSTENRYK. n. Ryk in't Oosten van Europa gelegen, daar het Keizerlyk Stamhuis naar genoemd werd. *Autriche: Royaume, Empire ſitué dans la partie Orientale de l'Europe, dont la Famille Imperiale porte le nom.* De Staeten van Opper-, van Neder Oostenryk. *Les Etats de la Haute-, de la Baſſe Autriche.* Don Jan van Oostenryk won den vermaarden Zeeslag by Lepante Anno 1571. *Don Jean d'Autriche gagna la fameuſe bataille Navale pres de Lepante l'An 1571.* Het Huis van Oostenryk is zyn behoud den Hertog van Marlboroug, die de slag van Hoogstet Anno 1704. gewonnen heeft, verschuldigd. *La Maiſon d'Autriche doit ſon ſalut au Duc de Marlboroug, qui a gagné la bataille de Hoogſtet en 1704.* De **OOSTENRYKSE** Gezanten, Staatsbedienden. *Les Ambaſſadeurs, les Miniſtres de la Maiſon d'Autriche.* Den Oostenrykschen aanhang is nu de sterkste in Italien. *Le parti d'Autriche eſt à préſent le plus fort en Italie.*

OOSTERLING. Bewooner van een der Oosterſche ostre Hanze Steden. *Oſterlin, habitant d'une des Villes Anſéatiques.* De Oosterlingen hadden omtrent de veertiende Eeuw schier alleen al den Koophandel van Europa. *Les Oſterlins avoient vers le quatorziéme Siecle preſque ſeuls tout le Commerce de l'Europe.* Het Oosters Huis *of* 't Huis der Oosterlingen te Antwerpen is een fraaay gebouw. *La Maiſons des Oſterlings à Anvers eſt un beau bâtiment.*

OOSTERS. Adj. Dat tot het Oosten behoord. *De l'Orient, Oriental.* De **OOSTERSCHE** Kerk was schier geheel door de ketteryen van Arius besmet. *L'Egliſe de l'Orient etoit preſque toute infectée des hereſies Ariennes.* De **OOSTERSCHE** Kust. *La Rive, la Cote Orientale.* De **OOSTERSCHE** Landen. *Les Pays Orientaux, les Regions Orientales.* Het **OOSTERSCHE** Ryk heeft Anno 1450. met de dood van Constantinus Paleologus, by't overgaan van Const: in den drang verstoord een einde genomen. *L'Empire d'Orient a pris fin à la mort de Conſtantin Paleologue, etouffé dans la foule à la priſe de Conſtantinople 1450.* De Heer N. Professor in de **OOSTERSCHE** Taalen. *Le Sr. N. Profeſſeur ès Langues Orientales.* De **OOSTERSCHE** Volkeren zyn luy en hovaardig. *Les Orientaux, les Peuples de l'Orient ſont pareſſeux & ſuperbes.* De **OOSTERSCHE** Vloot, de Vloot Koopvaardy schepen uit de Oost-Zee. *La Flote de la Mer Baltique.*

OOST-INDIËN, is de naam der Oosterſche Landen en Kusten waar van een groot gedeelte onder de Hollandse Moogendheid staat. *Les Indes, les grand's Indes.* Naar Oost-Indiën vaaren. *Aller aux Indes, faire le voyage des Indes.* Naar Oost-Indiën met die jongen, met die wildenbras. *Envoyez moy ce petit garnement là aux Indes.* Die nu zonder geld naar Oost-Indiën vaaren, brengen 'er zelden schatten van daan. *Ceux qui vont à cette heure aux Indes ſans argent en rapportent rarement des threſors.*

OOST-INDISCH of **OOST-INDIESCH.** Adj. Dat Oost-Indiën aangaat, betreft. *Des Indes, qui appartient aux grand's Indes.* De **OOST-INDISCHE COMPAGNIE**, Maatschappy. *La Compagnie des Indes.* Lywaten, Porcelyn, Thee en ander **OOST-INDISCH GOED.** *Des Toiles, de la Porcelaine, du Thé & autres marchandiſes des Indes.* Het **OOST-INDISCH HUIS**, 't Huis daar de Heeren Bewindhebbers der **OOST-INDISCHE MAATSCHAPPY** vergaderen. *La Maiſon des Indes où s'aſſemblent Meſſieurs les Directeurs de la Compagnie des Indes Orientales.* **OOST-INDISCHE WINKEL**, Chitse, Porcelein winkel. *Boutique où l'on vend des Toiles, de la Porcelaine des Indes.* Een **OOST-INDISCH SCHIP**, uitgaand Schip naar Oost-Indiën. *Vaiſſeau partant pour les Indes.* **OOST-INDISCH RETOURSCHIP**, Schip uit Oost-Indiën t'huis keerende. *Vaiſſeau de Retour, vaiſſeau venant des Indes.* **OOST-INDISCHVAARDER** of **OOST-INDIESCHVAARDER.** Matroos *of* Soldaat die de Oost-Indische reis gedaan heeft. *Indien, Matelot* ou *Soldat qui a fait le voyage des Indes.* Men heet de Oost-Indischvaarders, *Heeren van zes weeken*, om dat zy in dre tyd of nog korter spatie, met open tafel te houden, ringsteeken met de korte lans &c. hun goedje weeten op te krygen, door de billen te lappen. **OOST-INDISCHVAARDER**, werd ook somtyds voor Oost-Indisch-schip gezegt. *Vaiſſeau qui fait le voyage des Indes.*

OOSTKANT, OOSTZYDE. *Coté de l'Eſt, de l'Orient.* Hy woond aan de Oostkant, Oostzyde van de gragt. *Il demeure au coté de l'Eſt du canal.*

OOSTVAARDER. Een die om de Oost, of op de Oost-Zee vaart. *Vaiſſeau qui frequente la Mer Baltique.* De Oostvaarders zyn uitgeloopen, zyn binnen. *Les vaiſſeaux de la Mer Baltique ſont ſortis, ſont entrez.*

OOSTWAARTS. Adv. Naar 't Oosten. *Vers l'Eſt, du coté de l'Eſt.* De schepen waaren Oostwaarts van ons. *Les vaiſſeaux etoient à l'Eſt de nous.* Oostwaarts aanzeilen. *Faire route vers l'Eſt, porter le cap à l'Eſt.*

De **OOST-ZEE**, de Zee tusschen de Pomersche, Lyflandsche en Zweedse Kust. *La Mer Baltique.* Om uit de Noord- in de Oost-zee te geraaken moet men de Belt *of* de Zond door. *Pour entrer de la Mer d'Allemagne dans la Mer Baltique il faut paſſer par le Belt ou par le Sond.*

De **OOSTZYDE**, Oostkant. *Le coté de l'Eſt, tirant vers l'Eſt, l'Orient.* Wy leggen aan de Oostzyde van Engeland. *Nous ſommes à l'Eſt d'Angleterre.*

OOTMOED of **OOTMOET.** m. Ootmoedigheid, nedrigheid. *Humilité, humiliation.* f. 't Nachtmaal met een diepen ootmoed ontfangen. *Recevoir l'Euchariſtie, Communier avec une profonde humilité, humiliation.*

OOTMOEDIG. Adj. Nedrig, onderdanig. *Humble, reſpectueux, ſoumis.* Een ootmoedig gebed, ootmoedig verzoek. *Une humble priere, requeſte.* Uw **OOTMOEDIGE** Dienaar, uwe **OOTMOEDIGE.** *Votre très humble ſerviteur, votre très humble.* Ik zeg u **OOTMOEDIG, OOTMOEDIGLYK** dank. *Je vous remercie*

Digitized by Google

très humblement, je vous rends très humbles graces. De waare OOTMOEDIGHEID beſtaat in 't uitwendige niet. *La veritable humilité ne conſiſte point dans le dehors.*

O P.

OP. Plaatſelyk voorzetſelwoordje van veelderley gebruik. *Sur, deſſus.* Op Aarde leeven. *Vivre ſur la Terre, ſur Terre.* Op Zee zwerven. *Errer ſur Mer, ſur la Mer.* Een pot, een kruik, een zak op zyn hoofd draagen. *Porter un pot, une cruche, un ſac ſur ou deſſus ſa tête.* Trap 'er op. *Marchez deſſus.* Giet 'er wat brandewyn op. *Verſez un peu d'eau de vie deſſus.* De Steden die op den Rhyn, aan den Rhyn-ſtroom leggen. *Les Villes qui ſont ſur le Rhin, le long du Rhin.* Nieuwe belaſtingen leggen op het Volk. *Mettre de nouveaux Impots ſur le Peuple.* De rechten op de inkomende en uitgaande goederen vermeerderen. *Augmenter les droits ſur les marchandiſes qui entrent & qui ſortent.* Doet het op myn woord. *Faites le ſur ma parole.* Veel Krygsvolk op de been brengen. *Mettre bien des troupes ſur pied.* Op den avond, tegen den avond. *Sur le ſoir, vers le ſoir.* Op den middag, tegen de middag. *Sur le midy, vers le midy.* Kort op het maal, middagmaal. *Peu après dîner, à l'iſſuë du dîné.*

OP, werd veeltyds in 't Franſch andera als in 't Duitſch genomen. Op ſtraat ſlaapen *Coucher dans la ruë.* Op de kamer gaan. *Aller dans la chambre, monter à la chambre.* Ik moet het op een andere wys bezoeken. *Il faut que je l'eſſaye d'une autre maniere.* Gy moogt op een ander, by een ander wel zien. *Vous pouvez bien voir chez un autre.* Op het Kuipen, op het Schoenmaaken gaan; 't Kuipers, 't Schoenmaakers ambagt leeren. *Apprendre le metier de Tonnelier, de Cordonnier.* Op zyn Franſch, op zyn Spaans gekleed zyn. *être habillé, être mis à la Françoiſe, à l'Eſpagnole.* Op zulke een wyze zoud gy wel ſchynen gelyk te hebben. *De cette façon, de cette maniere vous ſembleriez bien avoir raiſon.* Op dat zelfde oogenblik. *à ce même moment.* Myn heer is op het Stadhuis, op zyn Hofſtee. *Monſieur eſt à l'Hotel de Ville, à ſa Maiſon de Campagne.* Daar is veel Volk op de Kermis. *Il y a bien du monde à la Foire.* Dat is op een Maandag, op een Paasdag gebeurd. *Cela eſt arrivé un Lundy, un jour de Pâques.*

OP, werd ook wel voor OPEN gezegt. *Ouvert.* Laat de deur op. *Laiſſez la porte ouverte.* OP, OPGESTAAN. *Levé, levée.* Myn heer, Mejuffrouw is nog niet op *Monſieur n'eſt pas encore levé, Madame n'eſt pas encore levée.* OP, OPGEGETEN. *Mangé, ée.* De koek is al op. *Le gateau, le pain d'epice eſt deja mangé, avalé.* Al 't geld is op. *Tout l'argent eſt depenſé fricaſſé.*

OP, is eindelyk ook nog een tuſſenwerpſel van aanmoediging. Op, op, gy ſlaapt te lang. *Debout, debout, vous dormez trop longtemps.* Op, op myn Zang-Nimf, gy moet Dichten. *Sus, ſus ma Muſe, il faut rimer.*

OPBERSTEN. v. n. Open berſten. *Crever.* Als een zweer komt op te berſten, uit te loopen. *Quand une apoſtume vient à crever, à aboutir.*

OPBEUREN. v. a. OPTILLEN. Opligten. *Lever, ſoulever.* Een pak, een baal opbeuren. *Lever un fardeau, un balot.* Ik kan myn hoofd niet opbeuren. *Je ne ſçaurois lever ma tête, tenir ma tête droite.* Een moedeloos menſch wat OPBEUREN, vertroosten, helpen. *Relever le courage d'une perſonne abbattuë, Conſoler une perſonne decouragée, lui relever le menton, l'aſſiſter.* Zig zelfs wat OPBEUREN, aanmoedigen. *S'encourager, reprendre un peu courage ſoy-même, ſe relever de ſon abbattement.* OPBEURING van een laſt, pak. *Soulevement d'un fardeau.* m. OPBEURING, aanmoediging. *Encouragement.* m.

OPBIECHTEN. v. n. Bekennen in de biecht. *Confeſſer, avouer.* Recht opbiechten, de waarheid belyden. *Avouer franchement la verité.*

OPBINDEN. v. a. BINDEN. *Lier, attacher.* Het hair met een lint opbinden. *Attacher, nouer les cheveux avec un ruban.* Zyn broek opbinden. *Attacher, arrêter ſa culote.* Een boek fraay, net OPBINDEN, binden. *Relier un livre gentiment, proprement.*

OPBLAAZEN. v. a. Opzwellen. *Enfler.* Zyne wangen opblaazen. *Enfler ſes joues.* Een gellagt ſchaap opblaazen. *Enfler un mouton tué.* Zig naar eenig bekaald voordeel OPBLAAZEN, verhovaardigen. *S'enfler, s'enorgueillir après quelque avantage remporté.*

OPBLYVEN. v. n. Niet voor de ouditen naar bed gaan. *Demeurer debout, ne s'aller pas coucher devant les grandes perſonnes.* Men laat de kinderen in Vrankryk, en in Engeland zoo lang niet opblyven als hier. *On ne permet pas aux Enfans en France & en Angleterre de demeurer ſi tard debout qu'ici.*

OPBOD. n. ONTBIEDING. By een roeping. *Convocation.* f. *Appel, arriereban.* m. Daar geſchiede een algemeenen opbod van 't Landvolk, der Leenluiden. *Il ſe fit une convocation generale des Milices, des Vaſſaux.* Den opbod van den Adel in Vrankryk werd *Arriereban* genaamd.

OPBOEYEN. v. a. Hoogen. *Hauſſer, elever.* Een ſchip hooger opboeyen. *Hauſſer le bordage d'un vaiſſeau.*

OPBORLEN of **OPBORRELEN.** v. n. Kookende opkomen, als men van 't water ſpreekt. *Bouillonner, monter en haut, ſourdre de l'eau.* Wat komt daar opborlen? *Qu'eſt ce qui monte là ſur l'eau? qua ſort il du fond de l'eau?*

OPBOUW. m. Aanbouw, ſtiging. *Edification.* f. *Accroiſſement.* m. Aan den opbouw van Chriſti Kerk werken. *Travailler à l'Edification de l'Egliſe de Chr:* Aan den opbouw der Taale arbeiden. *Travailler à l'augmentation, l'embelliſſement, l'enrichiſſement de la Langue.*

OPBOUWEN. v. a. Volbouwen, volkooyen. *Achever de bâtir, perfectionner.* Een begonnen huis opbouwen. *Achever de bâtir une maiſon commencée.* Godes Kerk OPBOUWEN, vergrooten, uitzetten, in den figuurlyken zin. *Edifier, augmenter l'Egliſe de Dieu.* De Taal OPBOUWEN, verryken, beſchaaven. *Cultiver, enrichir, polir la Langue.* Onze goede voorbeelden dienen om 's Naaſten Geloove OP TE BOUWEN, te verſterken. *Nos bons exemples ſervent à Edifier, fortifier la Foy du Prochain.* Aan de OPBOUWINGE van Gods Kerk arbeiden. *Travailler à l'Edification de l'Egliſe de Dieu.*

OPBREEKEN. v. a. Openbreeken. *Ouvrir, rompre, forcer.* Een ſlot opbreeken. *Ouvrir une ſerrure de force, forcer une ſerrure.* Een brief OPBREEKEN. *Decacheter une lettre.* OPBREEKEN, n. a. OPRISPEN, als men van vette, maagige ſpyzen ſpreekt. *Remonter à la gorge.* Ik eet geen ham, geen boter of hy breekt my op. *Je ne mange point de jambon, de beure qu'il ne me remonte.* OPBREEKEN, opkraamen. *Decamper.* De Kermis is uit, de Kraamers moeten opbreeken. *La Foire eſt finie, il faut que les Marchands detalent, decampent, plient bagage.* Het Legerzal haaſt uit gebrek van voor, van water moeten opbreeken. *L'Armée ſera bientôt obligée, contrainte de decamper faute de fourage, faute d'eau.* Het beleg van een

Digitized by Google

een Stad opbreeken, van voor een belegerde Stad wyken. *Lever le siege d'une Ville, abandonner le siege d'une Ville.* Laat hy 't maar doen, 't zal hem zuur genoeg opbreeken. spr: *Qu'il faſſe, laiſſez le faire, il lui en cuira aſſez, il s'en mordra bien les doigts.* Het OPBREEKEN of de OPBREEKING van een ſlot. *Le bris ou forcement d'une ſerrure.* Het OPBREEKEN of de opbreeking van een brief. *Le decachetement, l'ouverture d'une letire cachetée.* Het OPBREEKEN van de Kraamers. *Le detalement, la levée de piquet des Mercierſ à la Foire &c.* Het OPBREEKEN van een beleg gaat zelden zonder ongemak toe. *La levée d'un ſiege ſe fait rarement ſans quelque deſordre, diſgrace, eſclandre.*

OPBRENGEN. v. n. Uitleveren, beſchaaren. *Rendre, rapporter.* Dat Land brengd 's jaars vyf duizend guiden op. *Cette Terre rapporte cinq mille livres par an.* De Bier, de Turfpagt, de Pacht van 't Gemaal brengd veel op. *La Ferme de la Biere, des Tourbes, des Moutures rapporte beaucoup.* Moeyte hebben om zyn huur OP TE BRENGEN, te betaalen. *Avoir de la peine à trouver ſon loyer, à payer le loyer de ſa maiſon, de ſa chambre &c.*

OPBRENGEN. Groot maaken. *Elever, nourrir.* De Jeugd in de vreeze Gods opbrengen. *Elever les enfans dans la crainte de Dieu.* De kinderen koſten veel van opbrengen. *Les enfans coutent beaucoup à nourrir, à elever.* OPBRENGEN, ophyſſen, ophaalen. *Monter.* Het hooy met bondels, de turf met manden opbrengen, op de zolder brengen. *Monter le foin par botes, monter les tourbes par paniers.* Een veroverd Schip, een Prys OPBRENGEN, in eenige Haven medé ſleepen, voeren. *Mener, conduire une Priſe dans quelque Port ou Havre.* De Franſchen zullen nu zoo veel Pryzen niet meer te Duinkerken opbrengen. *Les François ne meneront, conduiront plus tant de Priſes à Dunquerque.* Het OPBRENGEN, de opbrenging van zyn huur, van zyn deel in de algemeene ſchatting. *Le payement de ſon loyer, de ſa portion dans les taxes generales.* Het OPBRENGEN, de OPBRENGING der kinderen koſt zorgen en geld. *L'education des enfans coute des ſoins & de l'argent.*

OPBYTEN. v. a. Open byten. *Entamer à belles dents.* Een brood opbyten. *Entamer un pain avec les dents.* Het ys opbyten, open hakken. *Ouvrir, rompre, fendre la glace à coups de hache.* Het ys voor de andere opbyten; 't ſpoor leggen, maaken voor andere. *Rompre la glace pour les autres; tracer, frayer le chemin aux autres, faire la planche aux autres.*

OPCIEREN. v. a. Optooyen, opluiſteren. *Orner, enjoliver, embellir, luſtrer.* Een kamer, een Bruids bed opcieren. *Embellir, orner une chambre, un lit de Mariée.* Zyne reden opcieren, oppronken, opſmukken. *Orner, embellir ſon diſcours.* De OPCIERING, het opcieren van een kamer, van een redenvoering. *L'embelliſſement d'une chambre, d'un diſcours.*

OPDAAGEN. v. n. Te voorſchyn komen. *Paroître, ſe montrer.* Het begind al op te daagen, dag te worden. *Le jour commence deja à paroître.* Zy zullen wel haaſt opdaagen, voor den dag komen. *Ils paroîtront, ſe montreront bien tôt, on les verra bien tôt paroître.*

OP DAT. Adv. Ten einde dat. *Afin que.* Ik waarſchouw u by tyds, op dat gy niets verzuimd. *Je vous avertis de bonne heure, afin que vous n'oubliez, ne negligiez, n'omettiez rien.* Op dat gy verzekerd zyt van myne vrindſchap, op dat gy 'er niet aan twyffelt. *Afin que vous ſoyiez aſſuré de mon amitié, afin que vous n'en doutiez point.*

OP DATO, OP DATO DEZER. Adv. Op heden, in den Koopmans ſtyl. *Ce jour ci, aujourd'hui.* Ik ben eindelyk op dato dezer met uwe aangenaame van ... vereerd. *Je ſuis enfin honnoré ce jour ci de ... je reçois enfin ce jour ci l'honneur de votre agréable de...*

OPDELVEN. v. a. Opgraaven, open maaken. *Ouvrir en bechant, fouiſſant.* Een gedempte put, gedempt graft opdelven. *Ouvrir un puits, un canal comblé; debouscher un puits, un canal qui avoit été bouché.* Een ſchat OPDELVEN, opgraaven. *Deterrir un threſor, trouver un threſor caché.*

OPDISSEN. v. a. Op den diſch, op tafel brengen, als men van ſpyzen ſpreekt. *Apprêter, ſervir ſur table.* De ſpyzen, het eeten opdiſſen. *Servir les viandes, ſervir le diné.* Zyne gaſten wel OPDISSEN, wel voordienen, onthaalen. *Regaler, traitter bien ſes hotes.* Naar 't OPDISSEN der ſpyzen. *Après le ſervice des viandes, après que les viandes eurent été ſervies.*

OPDOEN. v. a. Open doen. *Ouvrir.* De deur, een brief opdoen. *Ouvrir la porte, ouvrir une lettre.* Turf en hout OPDOEN, in voorraad bergen. *Faire proviſion de tourbes & de bois.* Winter proviſien opdoen. *Faire ſes proviſions pour l'Hyver.* Zyn waar wel OPDOEN, opſchikken. *Accommoder, ranger, etaler bien ſa marchandiſe.* Zig OPDOEN, zig vertoonen, te voorſchyn komen. *Paroître, ſe preſenter.* Daar doen hen veel aanzoekers, veel vryers op om die Juffw. te behaagen. *Il ſe preſente bien des pretendants, des ſoupirans pour faire leur Cour à cette Demoiſelle, pour rechercher cette Demoiſelle.* Een Zeeman moet letten, hoe zig de Kuſten OPDOEN, vertoonen. *Un homme de Mer doit regarder, remarquer comment les Cotes ſe preſentent.* Daar doen zig nieuwe zwaarigheden op. *Il ſe preſente, il ſe rencontre de nouvelles difficultez.* Die zaak doed zig heel wel op, komt heel wel voor 't oog. *Cette choſe, cette affaire lu a bonne apparence, a un beau coup d'oeil.* Gaat 'er niet, gy zoud 'er toch niet OPDOEN, niets winnen, haalen. *N'y allez point, auſſi bien n'y gagneriez vous rien, il n'y a rien à faire pour vous.* By de Vader zult gy niet opdoen, dat weet ik wel. *Il n'y a rien à faire, à gagner auprès du Pere, je le ſçai bien.* De OPDOENING, 't gezicht der vreemde Kuſten in agt neemen. *Prendre garde à l'aſpect, conſiderer l'aſpect des Cotes etrangeres.*

OPDOKKEN. v. a. Opbrengen, tegens dank uitſchieten. *Financer, donner malgre qu'on en ait.* De Schout heeft hem twee honderd Ducatons doen opdokken. *Le Bailliſ lui a fait financer deux cents Ducatons.* Ik zal 't hem wel doen opdokken. *Je le lui ferai bien deguerpir, je le ſerai bien cracher au baſſin.*

OPDONDEREN. v. n. Donderende opkomen. *Monter, ſortir quant & quant le tonnerre.* De Helſche Geeſten die in 't Spel van Medea komen opdonderen. *Les Eſprits Infernaux qui montent, qui ſortent des Enfers avec un horrible fracas de tonnerre dans la Tragedie de Medée.* De Zeelui zeggen, dat de Donder binnen drie dagen moet OPDONDEREN: daer mede meenende dat het drie dagen na de Donder eerſt gehoord is, luſtig opwaayen moet. *Il doit venter bien fort dans les trois jours qui ſuivent les premiers eclats du Tonnerre, au dire des gens de Mer.*

OPDOUWEN, OPVAAREN. Zeewoord. *Monter, gagner le haut.* Wy hadden het vlak in de wind, en by gevolg veel moeyte om het op te douwen. *Le vent etoit directement contraire, & par conſequent nous eumes beaucoup de peine à monter l'eau, la Riviere.*

OPDRAAGEN. v a. Naar boven draagen. *Porter, monter enhaut.* Ik kan dat alleen niet opdraagen. *Je ne ſçaurois porter cela enhaut tout ſeul.*

OP-

Digitized by Google

OPDRAAGEN. Toe-eigenen, aanbieden, begeeven. *Dedier, addreſſer, donner, conferer, deferer.* Iemand een boek opdraagen. *Dedier un livre à quelqu'un.* 't Bevel, 't gebied van 't Leger aan een bequaam Hoofd OPDRAAGEN, ter hand ſtellen. *Donner, conferer le commandement, la conduite de l'Armée à un Chef capable.* Marius deed zig het gebied van 't Leger dat tegen Mithridates trok, opdraagen. *Marius ſe fit donner, deferer le commandement de l'Armée qui marcha contre Mitridate.* Gode zyn hart OPDRAAGEN, opofferen, toewyen. *Vouer ſon coeur à Dieu, faire un ſacrifice de ſon coeur à Dieu.* Een verkogt Land OPDRAAGEN aan die 't gekogt heeft *Preſenter de remettre une Terre à celui qui l'a achetée; ſommer l'Acquereur de prendre poſſeſſion de la Terre qu'il a achetée.*

OPDRAGT, toeeigening van een Boek aan een regt kenner. *Dedicace.* f. *Offre d'un livre à un connoiſſeur.* De kortſte, eenvoudigſte Opdragten zyn de beſte. *Les plus courtes Dedicaces, Epitres dedicatoires ſont les meilleures.*

OPDRAGT, OVERDRAGT van een Land aan die 't gekogt heeft. *Préſentation d'une Terre à celui qui l'a achetée; ſemmation faite à l'Acquereur de prendre poſſeſſion de la Terre qu'il a achetée.*

OPDRAGTIG. Adj. OPDRUISTIG. Verhit, rood. *Enflammé, enluminé, couperoſé.* Een opdragtig aangezigt. *Un viſage enluminé, couperoſé.* OPDRAGTIGHEID, vuurigheid, roodheid. *Inflammation, rougeur.* f. *Chaleurs de foye.* f. pl.

OPDRINGEN. v. a. Opſtryden, met geweld doen aanneemen. *Faire recevoir de force, introduire par force.* Een Regent, een Predikant opdringen. *Introduire, faire recevoir de force un Magiſtrat, un Miniſtre.* De Meyd wilde hem het kind OPDRINGEN. *La Servante voulut le forcer de prendre, de reconnoitre l'enfant.* OPDRINGEN, met dringen boven komen. *Monter en ſe preſſant, ſe ſerrant.* De Soldaaten dringen in 't ſtormen malkander op. *Les Soldats ſe preſſent, ſe ſerrent, ſe pouſſent en montant à l'aſſaut.*

OPDRINKEN. v. a. Drinken, uitdrinken. *Boire.* Ik kan dat niet alleen opdrinken. *Je ne ſçaurois boire cela tout ſeul.*

OPDROOGEN. v. n. Droogen, droog werden. *Secher, ſe ſecher.* De wegen, 't linnegoed droogd mooy op in dit weer. *Les chemins ſechent, le linge ſeche bien dans ce temps ci.*

OPE, werd in de volgende ſpreekwyzen voor OPEN gezegt. Een ope deur. *Une porte ouverte* Een ope ſchuit, ope wagen. *Un bateau, un charriot decouvert.* In de ope lugt zitten. *être aſſis à l'air, en bel air.* Wandelen met ope deuren, regt toegaan, voor de vuiſt handelen. *Agir à decouvert, ſans detour, aller droit en beſogne.* Een OPE, ongedekte Landſtreek, een ope Stad. *Un Pays ouvert, expoſé; une Ville ouverte, expoſée.* OPENE brieven, Gunſt of octrooy brieven van den Koning verkrygen. *Obtenir des Lettres patentes, des Lettres de faveur du Roy.*

OPEETEN. v. a. T'eenemaal eeten. *Manger tout, manger entierement.* Al zyn brood opeeten. *Manger tout ſon pain.* Al zyn goed OPEETEN, door de billen lappen. *Manger, depenſer tout ſon bien.* De armen OPEETEN, uitmergelen. *Manger les pauvres, ſucer le ſang des pauvres.* Dat leid hem op het hart, hy kan dat niet OPEETEN, verduwen. *Il a cela ſur le coeur, il ne ſçauroit le digerer, l'oublier.*

OPEISCHEN. v. a. Weder eiſchen, intrekken. *Redemander, reprendre, retirer.* Obligatien opeiſchen om die af te loſſen. *Redemander, retirer ſes Obligations, des Contracts de rente pour les racheter, eteindre, amortir.* Een Stad OPEISCHEN, aanzeggen haar over te geeven. *Sommer une Ville de ſe rendre.* OPEISCHING der Obligatien die men afloſſen wil. *Demande des Obligations qu'on veut racheter.* f. OPEISCHING van een Stad. *Sommation d'une Ville.* f.

OPEN, OPE. Ruim. *Ouvert, decouvert, degagé, en bel air.* De deur, de kas was open. *La porte, l'armoire etoit ouverte.* In 't open Veld ſlaapen. *Coucher en raſe Campagne, ſous la cape du Ciel.* Den Handel op Vrankryk, op Spanjen is OPEN, is vry, onbelemmerd. *Le Negoce de France, d'Eſpagne eſt ouvert, eſt libre.* Een agterdeurtjen open houden, een uitvlugt by der hand hebben. *Avoir une defaite en main, une reponſe toute prête.*

OPENBAAR. Adj. Bekend, openrlyk. *Notoire, manifeſte, public, connu d'un chacun.* 't Is een openbaare valsheid. *C'eſt une fauſſeté notoire, manifeſte.* Het is een openbaare dief. *C'eſt un larron public, reconnu pour tel.* Een openbaar Notaris. *Un Notaire public.* De zaak is OPENBAAR, openrlyk bekend. *La choſe eſt publique, notoire, connuë d'un chacun.* Een zaak OPENBAAR, rugtbaar maaken. *Publier, divulguer, ebruiter une choſe.* In 't OPENBAAR ſpreeken. *Parler en public, à la face de tout le monde.*

OPENBAAREN. v. a. Doen blyken, vertoonen. *Manifeſter, donner à connoitre, faire voir.* God heeft in 't ſcheppen van de Waereld zyne magt, in 't zenden van den Meſſias zyn goedheid geopenbaard. *Dieu a manifeſté ſa puiſſance en créant le Monde, a manifeſté ſa bonté en envoyant le Meſſie.* 't Heeft Gode behaagd ons den weg ter Zaligheid te OPENBAAREN, bekend te maaken. *Il a plu à Dieu nous manifeſter, declarer la voye du Salut.* Een aanvertrouwd geheim OPENBAAREN, ontdekken, aan den dag brengen. *Declarer, reveler un ſecret confié.* Een vrind zyn hart OPENBAAREN. *Declarer, ouvrir ſon coeur à un ami.* De tyd openbaart, ontdekt alles. *Le temps decouvre, devoile tout.* 't Zal zig met 'er tyd wel OPENBAAREN, 't zal met 'er tyd wel aan den dag komen. *La choſe ſe decouvrira, ſe ſçaura bien avec le temps.*

De OPENBAARING, ontdekking, ontvouwing van Gods magt, Gods goedheid. *La manifeſtation de la puiſſance, de la bonté de Dieu.* De waarheid van de Heilige Schriftuur is op de Goddelyke OPENBAARINGE, bekendmaaking geveſtigd. *La verité de l'Ecriture Sainte eſt fondée ſur la Revelation Divine.* 't Boek de Openbaaringen Johannis genaamd is in de twee, drie eerſte Eeuwen der Kerke niet bekend geweeſt. *Le Livre appellé les Revelations de Saint Jean, n'a pas été connu dans les deux ou trois premiers Siecles de l'Egliſe.*

OPENBAARLYK. Adv. In 't openbaar. *Ouvertement, en public.* Het Euvangelium openbaarlyk belyden. *Confeſſer l'Evangile ouvertement, faire profeſſion ouverte de l'Evangile.*

OPENEN. v. a. Open doen. *Ouvrir.* Den mond openen, een brief openen. *Ouvrir la bouche, ouvrir une lettre.* Een ader OPENEN, een laating doen. *Ouvrir une veine, faire une ſaignée.* Een lyk OPENEN en balſemen. *Ouvrir & embaumer un corps.* De loopgraven openen. *Ouvrir la tranchée.* De ooren openen, aandagtig toehooren. *Ouvrir les oreilles, ecouter attentivement.* Den geeſt OPENEN, bekwaam maaken. *Ouvrir l'eſprit, rendre l'eſprit capable.* De Veldtogt met het beleg van een voornaame Stad OPENEN, beginnen. *Ouvrir la Campagne par le ſiege d'une Place, d'une Ville importante.* De Staats vergadering met een

Digitized by Google

een ſchoone aanſpraak openen. *Ouvrir l'Aſſemblée des Etats par une belle harangue.* Kort naar het OPENEN van de loopgraaven. *Peu après l'ouverture de la tranchée, des tranchées.* By het OPENEN van een Teſtament tegenwoordig zyn. *être préſent, aſſiſter à l'ouverture d'un Teſtament.* Met het OPENEN of opengaan van de Poort vertrekken. *Partir à l'ouverture de la Porte, à la Porte ouvrante.*

OPENGAAN. v. a. Opgaan, zig ontſluiten. *S'ouvrir.* Makkelyk open en toegaan. *S'ouvrir & ſe fermer aiſément.* De knoppen der boomen, de rooze knoppen beginnen open te gaan. *Les boutons des arbres, les boutons des roſes commencent à s'ouvrir, à s'epanouïr.* Als hy haar ziet, gaat zyn hart open. *Il ne ſe ſent pas de joye, ſon coeur dit vas y, vas y, quand il la voit.* Zyn hart gaat open als hy daar van ſpreekt. *Il rit de tout ſon coeur, il s'epanouït la rate quand il en parle.*

OPENHARTIG. Adj. Ongeveinſd, gul, opregt. *Ouvert, franc, ſincere.* Een openhartig menſch maakt onweerens veel Vyanden. *Une perſonne franche, ſincere ſe fait bien des Ennemis ſans le ſçavoir.* Een openhartige belydenis, verklaaring. *Une confeſſion, declaration, un aveu ſincere.* Al te OPENHARTIG, te gul ſpreeken. *Parler trop à coeur ouvert, trop ſincerement, avec trop de franchiſe.* De OPENHARTIGHEID, ongeveinſdheid deugd niet aan 't Hof, in de verkeering der booze menſchen. *La ſincerité, franchiſe, droiture ne vaut rien à la Cour, dans la frequentation des hommes mechans.* OPENHARTIGLYK. Adv. *à coeur ouvert, franchement, ſincerement.*

De OPENING of het OPENEN van een lyk. *L'ouverture d'un corps.* f. Een OPENING in 't vleeſch maaken. *Faire une ouverture, une inciſion dans la chair.* De OPENING van een laatſte Wil. *L'ouverture d'un Teſtament.* De OPENING, 't openen van de Veldtogt bywoonen. *Aſſiſter à l'ouverture de la Campagne.* De ſtudie der Taalen diend tot OPENING, opſcherping van de Geeſt. *L'etude des Langues ſert à ouvrir, à deboucher l'Eſprit.* Iemand OPENING, kennis van zaaken geeven. *Donner à quelqu'un ouverture, connoiſſance des choſes.* Ik zoude u helpen indien ik 'er OPENING of kans toe zag. *Je vous aiderois, ſi j'y voyois du jour.*

OPEN-MAAKEN. v. a. Opmaaken. *Ouvrir.* De winkel ten eerſten open-maaken *Ouvrir la boutique d'abord.*

OPEN-SLAAN. v. a. *Ouvrir.* Een boek open-ſlaan en daar in leezen. *Ouvrir un livre & y lire.*

OPEN-STAAN. v. n. Open zyn. *être ouvert.* De deur ſtond wyd open. *La porte etoit toute arriere ouverte, toute grande ouverte.*

OPEN-STAAN. Niet begeeven, beſlagen zyn, *Vacant* zyn in 't Onduitſch. *Vaquer, être à remplir.* Als de Paus dood is, ſtaat 'er een ſchoone, een ryke bedieningen open. *Quand le Pape eſt mort, il y a un bon, un riche benefice vacant.* Naar een openſtaande plaats, een openſtaand ampt ſtaan; een openſtaande plaats &c. bekuipen. *Poſtuler, briguer une charge vacante, un employ vacant.* Een OPENSTAANDE rekening. *Un compte ouvert, un compte qui n'eſt pas liquidé.* OPENSTAANDE, zwevende verſchillen, geſchillen. *Des differents qui ne ſont pas encore vuidez, terminez, des demêlez qui ſubſiſtent encore.*

OPENTLYK. Adj. Openbaar. *Authentique, evident, ouvert.* Opentlyke tekens van vriendſchap. *Des marques authentiques, evidentes d'amitié.* Opentlyke feitelykheden. *Des hoſtilitez ouvertes.* Een OPENTLYK, een ongeveinſd gedrag. *Une conduite ouverte, ſincere, ingenuë.* God OPENTLYK, openbaarlyk bidden, loven *Prier, louer Dieu publiquement, ouvertement.* OPENTLYK, onbedektelyk te werk gaan. *Agir ouvertement, ſans detour, agir galamment, avec candeur.*

OPFEILEN. v. a. Feilen, met de feil opdroogen. *Eſſuyer, ſécher.* De vloer, den haard opfeilen. *Eſſuyer le pavé, eſſuyer l'âtre avec un gros linge mouillé.*

OPGAAN. v. a. Opklimmen. *Monter.* Een trap, een berg opgaan. *Monter un degré, monter une montagne.* OPGAAN, in den volſtrekten zin, beteekend een hooger plaats bekleeden. Van het tweede tot het derde School opgaan. *Monter de la troiſiéme Claſſe à la ſeconde.* OPGAAN, opkomen, opryzen. *Se lever, monter, paroître ſur l'horiſon.* De Zon gaat in April te vyf uuren op. *Le Soleil ſe leve à cinq heures au mois d'Avril.* OPGAAN, werd ook wel voor OPEN GAAN gezegt. *S'ouvrir.* De deur wil niet opgaan. *La porte ne veut pas s'ouvrir.* OPGAAN, opraaken, opgegeeten werden. *Se manger.* Al dat eeten, al die ſpyzen zullen van middag niet opgaan. *Toutes ces viandes, tous ces mets ne ſe mangeront pas à midi.* Ik vond hem in 't OPGAAN van de Beurs. *Je le trouvai à la montée de la Bourſe.* Een OPGAANDE Scholier. *Un Ecolier qui monte, paſſe d'une Claſſe à l'autre.* Een OPGAAND Officier, Legerbediende. *Un Officier montant.* De OPGAANDE Zon werd aangebeden: letterlyke en figuurlyke ſpreekwyze. *On adore le Soleil levant, tout rit à une perſonne en Fortune, en train de monter.*

OPGAAREN. v. a. Opzamelen, beſpaaren. *Amaſſer, faire amas, theſauriſer.* Oude Medalien opgaaren. *Amaſſer de vieilles Medailles.* Hy zal nooit goed OPGAAREN, hy is te verkwiſtend. *Il n'amaſſera, n'epargnera jamais de bien; il ne theſauriſera jamais, il eſt trop prodigue.* OPGAARING van keurige boeken, van zeldſaame medalien. *Amas.* m. *Collection de livres choiſis, de medailles rares.* f. OPGAARING, beſpaaring, oplegging van geld tegen den ouden dag. *Epargne.* f. *Amas d'argent pour la vieilleſſe.* m.

OPGANG. m. Opkomſt, opkoming. *Lever.* m. Met der Zonnen opgang de reis aanvaarden. *Se mettre en voyage avec le lever du Soleil.* De meeſte menſchen zyn hunnen OPGANG aan onverwagte omſtandigheden ſchuldig. *La pluſpart des hommes doivent leur Fortune à des circonſtances imprevuës.* Dat werk heeft weinig OPGANG, werd weinig geacht, getrokken. *Cet ouvrage eſt peu eſtimé, recherché, a peu de reuſſite.* De vrye OPGANG op de Schouwburg hebben. *Avoir l'entrée franche à la Comedie.*

OPGEBLAZEN. Adj. en part: van OPBLAAZEN. Bol, gezwollen. *Enflé, bourſouffié.* Opgeblaze wangen. *Des joues enflées, bourſouffiées.* OPGEBLAAZEN, iedel, verwaand *Enflé, vain* Een opgeblaazen menſch. *Un homme vain, bouffi d'orgueil.* OPGEBLAAZENDHEID, grootsheid, verwaandheid. *Orgueil.* m. *Preſomption, arrogance.* f. De *Cynici* of bytende Philoſoophen verborgen veel opgeblaazendheid onder een gelapt kleedt. *Les Cyniques, Philoſophes mordans cachoient beaucoup de vanité, de préſomption ſous un habit deguenille.*

OPGEBOEYD. part: van OPBOEYEN. Een hoog opgeboeyd ſchip. *Un vaiſſeau de haut bordage, un vaiſſeau enhuché.*

OPGEDAAN. part: van OPDOEN. Hy is weer gekomen zonder iets OPGEDAAN, gevonden, verrigt te hebben. *Il eſt revenu ſans avoir rien trouvé, gagné.*

OPGEDIST. part: van OPDISSEN. Opgediſte ſpyzen, koſt. *Mets ſervis, viandes ſervies ſur table.* Wy wierden 'er heel ſchraal opgediſt. *On nous y fit fort mauvaiſe chere.*

Digitized by Google

OPGEEVEN. v. a. Opslaan. *Chasser.* Een kaatsbal wel opgeeven. *Chasser, envoyer bien une balle.* Een Schoolier een *thema*, een som OPGEEVEN, te maaken geeven. *Donner un thême, une somme à faire à un Ecolier.* Zyn naam OPGEEVEN, schriftelyk aanteekenen. *Donner, marquer son nom par écrit.* Een Stad OPGEEVEN, overgeeven. *Rendre une Ville, remettre une Ville.* Den moed opgeeven, verliezen. *Perdre courage, abandonner la partie.* Een raadsel OPGEEVEN, aan anderen te raaden geeven. *Ne pouvoir deviner une enigme, la quiter à d'autres.* Ik kan die tegenwerping niet wederleggen, ik geef het op, ik geef het gewonnen *Je ne sçaurois refuter cette objection, je me rends, je le quite.* OPGEEVING is in 't Fransch als honderd diergelyke onuitleggelyk.

OPGEHAALD. part: van OPHAALEN. De opgehaalde aalmoessen wyzelyk uitdeelen. *Partager, distribuer sagement les aumones recueillies.* Een OPGEHAALDE muur. *Un mur rehaussé, relevé.*

OPGEHELDERD. part: van OPHELDEREN. Een opgehelderde waarheid. *Une verité developée, mise dans un plus grand jour.*

OPGEKNOOPT. part: van OPKNOOPEN. Van onderen opgeknoopt hair. *Cheveux nouez par embas.* OPGEKNOOPTE, opgehangene dieven. *Des voleurs pendus, branchez.*

OPGEKOGT. part: van OPKOOPEN. De opgekogte graanen opleggen. *Serrer les grains, les blez qu'on a achetez.*

OPGEKOMEN. part: van OPKOMEN. Hy is van niet opgekomen, een man geworden. *Il est parvenu de rien.* OPGEKOMENE, opgerezene zwaarigheden. *Des difficultez qui sont survenuës.*

OPGELD. n. Geld dat boven de gewoone waarde gegeeven werd. *Agio, argent de surplus.* m. De Zeeuwse Ryksdaalders doen opgeld. *Les Risdales de Zelande valent quelque chose de plus que les autres.*

OPGELEGD, OPGELEID. part: van OPLEGGEN. De opgeleide boete betaalen. *Payer l'amande à laquelle on a été condamné, mis.*

OPGELOST. part: van OPLOSSEN. Een opgeloste vraag. *Une question repondue, satisfaite.*

OPGEMAAKT. part: van OPMAAKEN. Opgemaakt werk. *De l'ouvrage achevé.* OPGEMAAKTE, omgekogte getuigens. *Des temoins apostez, atitrez.*

OPGENOMEN. part: van OPNEEMEN. Elias wierd opgenomen in den Hemel. *Elie fut enlevé, ravi au Ciel.* 't OPGENOME geld weder geeven. *Rendre l'argent qu'on a emprunté.*

OPGEPAKT. part: van OPPAKKEN *Empaqueté.* Net opgepakt goed. *De la marchandise proprement empaquetée.*

OPGEPRONKT. part: van OPPRONKEN. *Paré, ajusté.* Een opgepronkt, opgeschikt verhaal. *Un recit fardé, embelli.* Een opgepronkte styl. *Un style ampoulé, figuré.*

OPGERAAPT. part: van OPRAAPEN. Opgeraapt Volk, Krygsvolk met 'er haast geworven &c. *Des Troupes ramassées, levées à la hate.* 't Zyn OPGERAAPTE, versierde logens. *Ce sont des mensonges controuvez.*

OPGEREEZEN. part: van OPRYZEN. Zoo dra zy opgereezen was. *Dès qu'elle se fut levée, relevée.* De opgereezene zwaarigheid uit de weg ruimen. *Lever la difficulté survenuë.*

OPGEREGT. part: van OPREGTEN. *Dressé, etabli.* De opgeregte Beelden omver werpen. *Abbattre, renverser les Idoles, les Statuës qui avoient été dressées.* De opgeregte Magazynen in den brand steeken, verdelgen. *Mettre le feu aux Magazins, destruire les Magazins etablis.*

OPGESCHEEPT. part: van OPSCHEEPEN. Met iemand opgeschreept, gesierd, belemmerd zyn. *être embarrassé de quelqu'un.* Die met de Drommel opgeschreept is, moet 'er mede over vaaren. *Quand on est avec le Diable à bord, il faut faire le voyage en sa compagnie: où la Chevre est attachée, il faut qu'elle y broute.*

OPGESCHORT. part: van OPSCHORTEN. Opgeschorte rokken. *Des robes troussées, retroussées.* Een OPGESCHORTE, uitgestelde reis. *Un voyage differé, remis à un autre temps.*

OPGESCHOTEN. part: van OPSCHIETEN. Opgeschote vlieger, opgeschote duiven. *Un cerf-volle qu'on a mis à l'air, des pigeons qu'on a laché, auxquels on a donné l'essor.* Hy is luftig OPGESCHOTEN, gegroeyd. *Il est beaucoup cru.* Ik dagt dat gy ons OPGESCHOTEN, vergeeten had. *Je pensois que vous nous feriez faux bond, que vous auriez manqué au rendez vous.*

OPGESCHREEVEN. part: van OPSCHRYVEN. De opgeschreeve Burgers, Inwoonders. *Les Bourgeois, les Habitans enrolez, couchez sur la liste.*

OPGESLOTEN. part: van OPSLUITEN. Opgeslotene panden. *Des gages enfermez, sous la clef.* Daar zyn groote geheimen in opgesloten. *Il y a de grands mysteres cachez là dessous; cela renferme, cache de grands mysteres.*

OPGESMUKT. zie OPGETOOYD. Opgesmukte, opgepronkte reden. *Un discours ampoulé, chargé d'ornements.*

OPGESNEEDEN. part: van OPSNYDEN. Een opgesneeden brood. *Un pain entamé.*

OPGESPALKT. part: van OPSPALKEN. *Fendu, ouvert.* Een opgespalkte mond. *Une bouche grande ouverte; une gueule béante.*

OPGESPELD. part: van OPSPELDEN. Opgespelde mouwen. *Des manches attachées avec des epingles.*

OPGESPERD. part: van OPSPERREN. Een opgesperd varken. *Un cochon ouvert.* Een opgesperd oog. *Un oeil eraillé.*

OPGESTAPELD. part: van OPSTAPELEN. *Entassé, arrangé en piles.* Opgestapelde ys-schorsen, schollen. *Des glaçons entassez en piles.* Opgestapelde lyken *Des corps entassez l'un sur l'autre.*

OPGESTOOFD. part: van OPSTOOVEN. *Etuvé.* Opgestoofde kost. *Des viandes etuvées, des mets etuvez.*

OPGETOGEN. Adj. Opgenomen, verrukt van Geest. *Extasié, ravi en extase.* Hy was opgetogen bly. *Il etoit ravi d'aise, il ne se sentoit pas de joye* OPGETOGENHEID, verrukking. *Extase.* f. *Ravissement.* m. Ik vond hem in een diepe opgetogenheid, een diep gepeins. *Je le trouvai dans une profonde extase, profonde contemplation, meditation.*

OPGETOOMD. part: van OPTOOMEN. Een gezadeld en opgetoomd paard. *Un cheval sellé & bridé.*

OPGETOOYD. part: van OPTOOYEN. *Paré, ajusté.* Een opgetooyde Juffr. *Une Demoiselle parée, bien ajustée, tirée à quatre epingles.* Een opgetooyde, opgesmukte reden. *Un discours leché, peigné, fleuri, ampoulé.*

OPGETROKKEN. part: van OPTREKKEN. Het Leger is wat hooger opgetrokken. *L'Armée a marché un peu plus avant, l'Armée s'est avancée un peu plus loin.* Het kind heeft te nagt luftig OPGETROKKEN, luftig aangegaan, geschreeuwt. *L'enfant a été bien mechant, a crié, tempêté toute la nuit.* De mist is wat OPGETROKKEN, 't weer is wat opgeklaard. *Le brouillard s'est un peu dissipé, le temps s'est un peu eclairci.*

OPGEVAT. part: van OPVATTEN. Hy heeft 'er misnoegen uit opgevat. *Il en a pris du mecontentement, il s'en est fâché, estomaqué.* Een opgevatte argwaan. *Un soupçon qu'on a pris, conçu.*

OPGE-

Digitized by Google

OPGEVOED part: van OPVOEDEN. *Elevé, nourri.* Een wel opgevoed kind. *Un enfant bien elevé, bien nourri.*

OPGEVOUD. part: van OPVOUWEN. *Plié.* Opgevoud goed, opgevouwde ſerveiten. *Du linge plié, des ſerviettes pliées.*)

OPGEVULD. part: van OPVULLEN. *Empli, rempli.* Opgevulde vaten. *Des tonneaux remplis, des futailles remplies.*

OPGEVYZELD. part: van OPVYZELEN. *Hauſſé, ſoutenu par des crics.* Een opgevyzeld huis. *Une maiſon repriſe ſous oeuvre; ſoutenu par des crics; maiſon qu'on releve, rehauſſe.*

OPGEWARMD part: van OPWARMEN. *Rechauffé.* Opgewarmde koſt, klieken. *Des mets rechauffez, des rogatons.* 't Is maar opgewarmde koſt, 't zyn maar prullen, grollen. *Ce ne ſont que des mets rechauffez.*

OPGEWONDEN. part: van OPWINDEN. Een opgewonde Horlogie *Une Montre remontée.*

OPGEWORPEN. part: van OPWERPEN. *Tracé, fait.* Een met 'er haaſt opgeworpe ſchans. *Un fort tracé, fait à la hâte.* Een OPGEWORPE, ingedronge Paus. *Un Pape intrus, elu par cabale, par force.*

OPGEYEN of OPGYEN. Met de gein, jein opheiſſen. *Iſſer, monter avec la caliorne, à l'aide d'une caliorne.* De zeilen opgeyen, optrekken. *Iſſer les voiles.*

OPGEZET part: van OPZETTEN. Een opgezette kraag, Spaanſe kraag, lob. *Une fraiſe à l'Eſpagnole.*

OPGEZETEN. part: van OPZITTEN. *Monté.* De opgezeten Adel beloost veel uit te regten. *La Nobleſſe montée à cheval, qui s'eſt miſe aux Champs promet de grandes choſes.*

OPGEZWOLLEN. part: van OPZWELLEN. *Enflé.* Opgezwolle aders. *Des veines enflées.* Opgezwolle vloed. *Riviere enflée, groſſie.* Opgezwolle moed. *Courage enflé.* OPGEZWOLLE, opgeblaze ſtyl. *Style enflé, ampoulé.*

OPGIFT. n. Voorſchrift van een Schryfmeeſter aan zyn Scholier. *Exemple d'écriture.* m. Breng uw boek, ik zal u opgift geeven. *Apportez moy votre livre, je vous donnerai un exemple.*

OPGISTEN. v. n. Kooken, giſten; giſt, ſchuim opwerpen. *Travailler, bouillir, ecumer, jetter de l'ecume.* Die wyn, dat bier gift luſtig op. *Ce vin, cette biere bout, travaille, ecume bien fort.*

OPGRAAVEN. v. a. Graaven, opdelven. *Ouvrir, tirer.* Den grond opgraaven, opmaaken, met een houweel of ander tuig. *Ouvrir, fouïr, creuſer la terre.* Een lyk OPGRAAVEN, ontgraaven. *Deterrer un mort, retirer un mort de terre.* OPGRAAVING, opening van den grond &c. *Ouverture, foſſe, trenchée qu'on fait en ouvrant, creuſant la terre.* f.

OPGYEN, OPGEYEN. zie OPHEISSEN. *Guinder, tirer enhaut avec un iſſus* ou *une caliorne.*

OPHAALBRUG. Opgaande brug. *Pont levis.* m. De Schildwagt aan de ophaalbrug ſtaande. *La Sentinelle etant poſtée au pont levis.*

OPHAALEN. v. a. Om hoog haalen. *Lever, monter, guinder, iſſer.* Een mand met een katrol of blok, een pak, een baal met een windas ophaalen. *Monter, tirer en haut un panier avec une poulie; guinder un fardeau, une bale avec une guinde.* Een net ophaalen. *Lever un filet.* Zyn ſchouders OPHAALEN, optrekken ten teeken van veragting, deernis. *Lever les epaules en marque de mepris, de compaſſion.* Een kleed OPHAALEN: Lakenwevers, Perſers woord. *Friſer, cotonner un habit.* Een ingeſtorte muur OPHAALEN, weer ophaalen, opmetſelen. *Relever un mur eboulé, une muraille qui tombe en ruine.* Een ſloot OPHAALEN ruimen, aan de kanten opmaaken. *Relever un foſſé.* Een werk van de grond OPHAALEN, uitvoerig behandelen. *Traitter une matiere à fonds, la mettre dans tout ſon jour.* Een Hiſtorie, Beſchryving van den oorſpronk OPHAALEN, beginnen. *Commencer une Hiſtoire de ſon origine, prendre les choſes de ſource.* Dat kan het gewigt niet OPHAALEN, opneemen. *Cela ne peut pas mouvoir, enlever le poids, cela ne peut faire le poids.* Hy kan de verdienſten van die man niet OPHAALEN, evenaaren, hy kan tegen die man niet op. *Il ne ſçauroit egaler, balancer le merite de cet homme là, il n'entre pas en comparaiſon avec lui.*

OPHAALEN. v. a. Inzamelen. *Recueillir.* De inkomſten, ſchattingen ophaalen. *Recueillir, percevoir les revenus, les taxes.* De aalmoeſſen by de Burgers ophaalen. *Collecter, recevoir les aumones chez les Bourgeois; faire la collecte pour les pauvres.* Het is een verboden boek, de Schout heeft al de afdrukſelen doen OPHAALEN, wegligten. *C'eſt un livre deffendu, le Baillif a fait enlever tous les exemplaires.* Een Afgezant OPHAALEN, van zyn Logement, wooning afhaalen, ter gehoor inleiden. *Aller prendre un Ambaſſadeur à ſon Logis, à ſon Hotel & le conduire à l'audience.* De oude verſchillen OPHAALEN, te berde brengen, aanroeren. *Rappeler les vieilles querelles; remettre les vieilles diſputes, querelles ſur le tapis.* Zyn hart OPHAALEN, luſtig vrolyk zyn. *Se rejouir ſans contrainte, ſe divertir tout de bon, être dans ſes goguettes, s'en donner au coeur joye.* Elk een by den rug OPHAALEN, van elk een leelyk kwaad ſpreeken. *Medire cruellement d'un chacun, dechirer tout le monde.* OPHAALING van een pak, een net. *Action de lever un fardeau, un filet.* OPHAALING, inzameling van penningen. *Collecte de deniers.* f. OPHAALING van verbode boeken. *Suppreſſion, confiſcation de livres deffendus.* f.

OPHANGEN. v. a. Hangen ergens op, of ergens aan. *Pendre.* 't Linnegoed ophangen. *Pendre,* ou pluſtot, *etendre le linge.* Struikroovers OPHANGEN, hangen. *Pendre des voleurs de grand chemin.*

OPHEF. m. Den ophef *of* aanheffing van een Zangſtuk. *Le ton que l'on donne à une piece de Muſique.* Wie zal den ophef doen? wie zal den zang, 't gezang aanheffen? *Qui eſt ce qui mettra la piece en chant, qui eſt ce qui entonnera?* In den eerſten OPHEF, in den aanvang, in 't begin dagt ik dat het al war byzonders was. *Je croyois d'abord, au commencement, au premier bruit, au premier eclat que cela a fait, que c'etoit quelque choſe de rare.* Hy ſpreekt met te grooten ophef van zyn werk. *Il fait trop de bruit de ſon ouvrage, il vante trop ſa compoſition.*

OPHEFFEN. v. a. Opligten, optillen *Hauſſer, elever.* Zyne handen opheffen naar de Bergen. *Elever ſes mains vers les Montagnes.* Het Sacrament, de Hoſtie OPHEFFEN. *Hauſſer l'Hoſtie, le S. Sacrement, le venerable.* Zyn hart OPHEFFEN tot God. *Elever ſon coeur à Dieu.* Den Lofzang, den Pſalm OPHEFFEN, aanheffen. *Entonner le Cantique, le Pſeaume, mettre le Pſeaume en chant.* OPHEFFING der handen, van 't hart. *Levement des mains, du coeur.* m. OPHEFFING van den Lofzang. *Entonnement du Cantique.* m. OPHEFFING, heffing van 't onzagchelyk Sacrament. *Exaltation, expoſition de l'Hoſtie, du Venerable.* f.

OPHELDEREN. v. a. Opklaaren, verſtaanbaar maaken. *Eclaircir, rendre evident, intelligible.* Een text, een zwaarigheid ophelderen. *Eclaircir un texte, une difficulté.* De lugt begind wat OP te HELDEREN, op te

Digitized by Google

te klaaren. *L'air s'eclaircit, se decouvre, decharge; le temps se met au beau.* OPHELDERING, opklaaringh, uitlegging van een verwarde Text, van een kwaestig Geloofspunct. *Eclaircissement d'un Texte embrouillé, d'un point de Doctrine epineux.* m.

OPHELPEN. v. a. Opbeuren, helpen opkomen. *Relever, aider à se relever.* Een kind dat gevallen is ophelpen. *Relever un enfant qui est tombé, aider un enfant tombé à se relever.* Iemand OPHELPEN, de hand bieden, op de been helpen. *Mettre quelqu'un sur pied, aider, assister, secourir quelqu'un, tirer quelqu'un de misere, de l'embaras.*

OPHEMELEN, werd alleen in den gemeenzaamen styl gezegd. Een kamer wat ophemelen, opschikken. *Parer, agencer une chambre.*

OPHITSEN. v. a. Opmaaken, gaande maaken. *Animer, irriter, exciter.* Honden ophitsen, aanhitsen. *Animer, acharner des chiens l'un contre l'autre.* Den Zoon tegen den Vader ophitsen, opruyen. *Animer, irriter le Fils contre le Pere.* OPHITSING. *Irritation, provocation.*

OPHOOGEN. v. a. Hooger maaken. *Relever, rehausser.* Een weg, een Dyk ophoogen. *Relever, rehausser un chemin, une Digue.*

OPHOOPEN. v. a. Opstapelen, opvullen. *Entasser, combler.* De duigen, de schooven ophoopen, opstapelen. *Entasser les douves, les gerbes.* Iemand met weldaaden OPHOOPEN, overlaaden. *Combler quelqu'un de bienfaits.* Zonde op zonde OPHOOPEN, vermeenigvuldigen. *Accumuler peché sur peché.* OPHOOPING der schulden, der zonden. *Accumulation des dettes, des pechez.* f.

OPHOOREN. v. n. Met aandagt en verwondering hooren. *Ecouter, entendre avec curiosité, surprise.* Hy hoorde daar heel nieuw van op, was daar heel over verwonderd. *Il l'entendit, il l'apprit avec beaucoup de surprise, d'etonnement; il fut bien surpris de l'entendre.* Wat zal de Vader ophooren, als 't hem gezegt werd. *Que le Pere sera etonné, surpris lors qu'il l'apprendra.*

OPHOUDEN. v. a. Houden. *Tenir, tendre.* Zyn hoed, zyn schortekleed ophouden om iets te ontfangen. *Tendre, tenir son chapeau, son tablier pour recevoir quelque chose.* Zyn mond OPHOUDEN, open houden. *Tenir sa bouche ouverte.* Iemand den bek, de mond ophouden, in zyn nood helpen, de kost geeven. *Tenir la bouche de quelqu'un ouverte, lui donner du pain, le faire subsister, l'empêcher de mourir de faim.* Zyn hoofd van zwakheid niet konnen OPHOUDEN, regt houden. *Ne pouvoir tenir sa tête, soutenir sa tête de foiblesse.* De pylaaren, de balken dienen om het dak OP TE HOUDEN, te onderstutten. *Les piliers, les poutres servent à soutenir le toit.*

OPHOUDEN. v. n. Niet voort vaaren. *Cesser, discontinuer.* Ophouden van kwaad doen. *Cesser de malfaire.* Ophouden te werken, te spreeken. *Cesser, discontinuer de travailler, de parler.* Als 't met regenen wilde OPHOUDEN. *S'il voulest cesser de pleuvoir.* Houd op met my te plaagen, met my het hoofd te breeken. *Cessez de me tourmenter, de me rompre la tête.* Zonder OPHOUDEN, onophoudelyk praaten, lagchen, mallen. *Parler, rire, badiner sans cesse, incessamment.* Hy klaagd zonder ophouden. *Il se plaint sans cesse.* Zonder ophouden waayen, regenen. *Venter, pleuvoir sans cesse.*

OPHOUDEN. Wederhouden. *Retenir.* 't Water met Sluizen, met Dyken ophouden. *Retenir l'eau avec des Ecluses, des Digues.* Zyn water OPHOUDEN, inhouden is heel gevaarlyk. *Il est fort dangereux de retenir son eau, son urine.* De tegenwind houd de brieven op, tegen. *Le vent contraire retient les lettres, empêche les lettres de venir.* Zig ergens OPHOUDEN, ergens verblyven. *S'arrêter, sejourner quelque part.* De Graaf van ... is sedert drie, vier dagen aan dit Hof, maar hy zal 'er zich niet lang ophouden. *Le Comte de ... est depuis trois jours en cette Cour, mais il ne s'y arrêtera pas longtemps.*

OPHOUDEN. Verletten, van noodiger bezigheden afhouden. *Amuser, detourner d'occupations plus utiles.* De minste zaak kan hem ophouden, is bekwaam hem op te houden. *La moindre chose peut l'amuser, l'arrêter, est capable de l'amuser, de l'arrêter.* Iemand met schoone praatjes OPHOUDEN, te loor stellen. *Amuser, endormir quelqu'un par de belles paroles.* De Vyanden met schermutselingen ophouden. *Amuser les Ennemis par des escarmouches.* Ik heb u maar een woord te zeggen, ik zal u niet OPHOUDEN, aftrekken van uw zaaken. *Je n'ai qu'un mot à vous dire, je ne vous arrêterai, retiendrai, detournerai point, je ne vous ferai point perdre de temps.* Verhaal maar aan, eindig uw verhaal, gy houd my niet op. *Contez toujours, achevez votre recit, votre histoire, vous ne m'arrêtez, detournez point.*

OPHOUDEN. v. a. Huisvesten, aanhouden. *Receler, héberger, cacher, donner retraitte.* Dieven, valsche munters ophouden. *Receler des larrons, des faux monnoyeurs; donner retraitte à des voleurs, des faux monnoyeurs.*

OPHOUDING van de hand, den hoed, 't schortekleed om iets te ontfangen. *Action de tenir, de tendre la main, le chapeau, le tablier pour recevoir quelque chose.* OPHOUDING, stilstand van den Oorlog, der maandstonden. *Cessation de la Guerre, cessation des regles, des mois.* Aan een OPHOUDING van 't water sterven. *Mourir d'une retention d'urine.*

OPHULLEN. v. a. Opkappen *Coëffer.* Zig eenvoudig ophullen. *Se coëffer simplement.*

OPHUTSELEN. v. a Schudden. *Secouer & jetter en haut à croix & à pile.* Hutseld op, kruis of munt. *Secouez bien, jettez à croix & à pile.*

OPHYSSEN, OPGEYEN. v. a. Met een blok of windas optrekken. *Isser, guinder, monter, tirer en haut.* Een baal, een bond hennip ophyssen. *Isser, guinder une bale, un paquet de chanvre.* Hooy, turf ophyssen met een karrol. *Tirer du foin, des tourbes enhaut avec une poulie.*

OPJAAGEN. v. a. Op doen ryzen. *Faire lever, faire partir.* Een Haas opjaagen. *Faire lever, faire partir un Lievre.* OPJAAGEN, opperssen, opzetten. *Pousser, faire monter.* 't Water werd door de harde wind opgejaagd. *L'eau est poussée avec violence enhaut, par le grand vent.* De waaren, 't goed dat in 't bekken verkogt werd OPJAAGEN, op doen stygen. *Encherir à l'envi, à outrance les marchandises qui se vendent au bassin; faire monter exhorbitamment les choses qui se vendent à l'enchere.*

OPKLAAREN. v. a. Op doen klaaren, ophelderen. *Eclaircir, rendre clair.* Het gezigt opklaaren. *Eclaircir la vuë, faire voir plus clair.* Een duistere waarheid OPKLAAREN, opheldren. *Eclaircir une verité obscure.* De wind zal de lugt opklaaren. *Le vent eclaircira, debrouillera l'air.* OPKLAAREN v. n. Klaarder worden. Het weer begind op te klaaren. *Le temps commence à s'eclaircir.* OPKLAARING, opheldering van een verwarde, dubbelzinnige Text. *Eclaircissement, developpement d'un Texte embrouillé, ambigu.* m.

OP-

Digitized by Google

OPKLAUTEREN. v. a. Opklimmen. *Grimper.* De Bergen opklauteren als de Biscayers, als de Zwitsers. *Grimper les Montagnes comme les Biscains, les Suisses.*

OPKLIMMEN. v. a. Opklaureren. *Monter, grimper.* Op een boom klimmen. *Monter, grimper dans un arbre, sur un arbre.* Tegen een muur OPKLIMMEN, opklauteren. *Monter, grimper contre un mur, le long d'un mur.* De trappen opklimmen. *Monter les degrez.* De Zon klimt op aan de Oosterkim. *Le Soleil se leve à l'Horizon Oriental.* By graaden OPKLIMMEN, opgaan. *Monter par degrez, s'avancer par grades, par degrez.*

OPKLOPPEN. v. a. Kloppende wakker maaken. *Eveiller à coups de marteau.* Wy zullen 's vroeg genoeg komen opkloppen. *Nous viendrons vous eveiller d'assez bonne heure.*

OPKLUIVEN. v. a. Gantsch afkluiven. *Ronger jusqu'aux os.* Al de beentjes net opkluiven. *Ronger tous les os bien proprement.* Een hoentje OPKLUIVEN, opeeten. *Manger un poulet.*

OPKNOOPEN. v. a. Een knoop *of* knoopen maaken. *Nouer, attacher.* Zyn hair, zyn das, een gordyn opknoopen. *Nouer ses cheveux, sa cravatte, un rideau.* Dieven OPKNOOPEN, ophangen. *Pendre des voleurs.* Struikroovers aan een boom opknoopen. *Brancher des brigands, des voleurs de grand chemin.* Zyn rok OPKNOOPEN, of liever, OPEN KNOOPEN, los knoopen. *Deboutonner son habit.*

OPKOESTEREN of KOESTEREN. v. a. Zagtelyk optrekken. *Elever doucement.* Een ziekelyk kind opkoesteren. *Elever doucement un enfant maladif.* De Konsten en Weetenschappen OPKOESTEREN, aankweeken, begunstigen. *Cultiver, favoriser les Arts & les Sciences.*

OPKOMEN. v. n. Boven opkomen, ryzen, te voorschyn komen. *Monter, sortir, se lever, paroître.* De salaad, 't koorn begind al op te komen. *La salade, le bled commence à monter, à se lever.* Wat zie ik daar uit de rook, uit het water opkomen? *Que vois je là monter, sortir de la fumée, de l'eau?* De Vrouw met de Pithische geest deed door haar bezweeringen Samuel opkomen. *La Femme à l'esprit de Pithon fit monter Samuel par ses evocations, conjurations.* De schepen konnen door de tegenwind niet opkomen. *Les vaisseaux ne peuvent monter, entrer dans le Havre à cause du vent contraire.* Die màn begind OP te KOMEN, fortuin te maaken. *Cet homme commence à s'etablir, à se mettre sur le bon pied.* Van niet opkomen. *Faire fortune avec rien, s'etablir sans aucune avance.* De zieke heeft moeyte om OP te KOMEN, op de been te komen. *Le malade a peine à se relever, à se remettre, se retablir.* Hy zal 'er niet van opkomen. *Il ne s'en relevera point, il n'en reviendra jamais.* Ik weet zyn naam wel, maar ik kan 'er niet OPKOMEN, ik kan die niet vinden. *Je sçai bien son nom, mais je ne sçaurois m'en souvenir, le trouver.* De OPKOMENDE zwarigheden bestryden, uit de weg ruimen. *Combattre, lever les difficultez qui survienment.*

OPKOMST. m. Oorspronk, begin. *Naissance.* f. *Commencement.* m. De opkomst van dezen Staet is de vrugt van de vervolging. *La naissance de cet Etat est le fruit de la persecution.* Een kettery in haaren oorspronk tragten te dempen. *Tâcher d'etouffer, d'eteindre une heresie dans sa naissance, son origine.* Dat huis is zyn opkomst schuldig aan een gevallige ontmoeting. *Cette maison doit sa grandeur, sa fortune à une rencontre fortuite.* De zieke word beter, men twyffeld niet meer aan zyn OPKOMST, herstelling. *Le malade commence à se mieux porter, on ne doute plus de son retablissement, de sa convalescence.*

OPKOOKEN. v. a. Braaf door kooken. *Bouillir, bien bouillir.* Laat het met malkander braaf opkooken. *Faites le bien bouillir l'un avec l'autre.*

OPKOOP. Opkooping by voorraad. *Achat, amas par provision.* m.

OPKOOPEN. v. a. Koopen al wat men vind om tegen een graage markt te verkoopen. *Acheter, enlever, faire monopole.* Al de graanen, al de suiker, de koffy opkoopen. *Acheter, enlever tous les grains, tout le sucre, tout le caffé.* OPKOOPER, een die tegen een willige markt zekere eetwaaren *of* specien opkoopt. *Monopoleur, regrattier qui achete des grains &c. pour les revendre en temps de chereté.* OPKOOPING, inkooping op voorraad. *Achat, amas, monopole.* m. De OPKOOPSTERS bederven de markt. *Les regratieres, les femmes qui achetent tout de la premiere main gâtent le marché.*

OPKORTEN. v. a. Opneemen. *Lever, amasser, serrer.* De vuiligheid opkorten. *Ramasser, lever, balayer les ordures.* De scheepen OPKORTEN, digter by een haalen. *Ramasser, serrer les vaisseaux.* OPKORTER, opneemer, veeger van de vuiligheid. *Balayeur, celui qui leve les ordures des rues, des ponts &c.*

OPKRAAMEN. v. n. Opbreeken, de kraam *of* tent opneemen. *Detaler, lever le piquet, plier bagage.* Ik zal hem wel doen opkraamen. *Je le ferai bien detaler, decamper; je lui ferai bien plier bagage.* OPKRAAMING, opbreeking. *Retraitte.* f.

OPKRABBEN. v. a. OPEN KRABBEN. *Ouvrir en grattant, ouvrir avec les ongles.* Het vel opkrabben. *Emporter, dechirer la peau avec les ongles.* Een zweering, een gezwel opkrabben. *Ouvrir, crever un abscés, un apostume en y portant les ongles.* Een oud zeer opkrabben, de verdronke koe uit de sloot haalen. fig: *Rouvrir une vieille playe, rappeller une vieille querelle.*

OPKROPPEN. v. n. In de krop haalen. *Avaler, attirer à soy.* Het eeten opkroppen. *Avaler le manger, se gorger de viandes.* Eenig leet OPKROPPEN, opeeten, verbergen. *Cacher son chagrin, devorer un outrage.* Zig als de duiven OPKROPPEN, de borsten, de boezem ophaalen. *Se rengorger comme les pigeons, faire monter sa gorge, ses tetons.*

OPKRULLEN. v. a Krullen, in de krul doen. *Friser, mettre en marons.* Zyn hair opkrullen, onder de muts oprollen. *Friser ses cheveux, mettre ses cheveux en marons, en papillotes.*

OPKRUYEN. v. a. Naar boven kruyen. *Pousser, charier enhaut.* Die man kan dat niet opkruyen. *Cet homme ne sçauroit pousser, charier, brouetter cela jusqu'au haut du pont &c.* Als de ys-schorssen OP malkander KRUYEN, stapelen. *Quand les glaçons s'accumulent, se mettent en piles.*

OPKWEEKEN. v. a. Aankweeken, opbrengen. *Nourrir, elever.* Hoenders opkweeken. *Nourrir, elever des poulets.* Planten opkweeken, aankweeken. *Elever, cultiver des plantes.* De kinderen in de Deugd OPKWEEKEN, groot maaken. *Former les enfans à la vertu.* De OPKWEEKING, aankweeking van gevogelte. *Action d'elever, de nourrir de la volaille.* OPKWEEKING van een kind. *Culture, education d'un enfant.* f.

OPLAADEN. v. a. Opneemen. *Charger.* Een pak op zyn schouders laaden. *Charger, porter un paquet sur son epaule.*

OPLANG. Stut, steeker, hout om de buikstukken, knies &c. te verlangen. *Allonge.* f. *Piece pour allonger les varangues, les genoux &c.*

Digitized by Google

OPLANGEN. v. a. Opwaarts aanreiken, langen. *Presenter, tendre.* Wil je my die boeken, die pakken eens oplangen? *Me voulez vous bien donner, tendre ces livres, ces paquets?*

OPLEEZEN. v. a. Overluid leezen. *Lire haut.* De naamen der te wagt trekkende Schutters opleezen. *Lire le nom des Bourgeois qui montent la garde.* De korenairen agter de Mayers OPLEZEN, naleezen, naoegsten. *Glaner, ramasser les epis après les Moissonneurs.*

OPLEGGEN. v. a. Leggen op iets. *Mettre, poser sur quelque chose.* Zyn hand ergens op leggen. *Mettre sa main, poser sa main sur quelque chose.* De hand ergens opleggen, iets steelen, kaapen. *Mettre la main sur quelque chose; enlever, escamoter quelque chose.* 'Er nog een stuiver, een scheiling, een gulden OPLEGGEN, meer voor bieden, geeven. *Y mettre encore un sou, un escalin, un florin; en offrir, donner un sou, un esc:, un flor: davantage.* De handen OPLEGGEN, aanneemen, zegenen. *Imposer les mains, recevoir, benir.* De Apostelen schonken den Heiligen Geest aan dien zy de handen opleiden. *Les Apostres donnoient, conferoient le S.t Esprit à ceux auxquels ils imposoient les mains.* Iemand een zwaare taak OPLEGGEN, te doen geeven. *Imposer une grande tâche à quelqu'un.* Een harde boete *of* penitentie opleggen. *Imposer une grosse amende, une rude penitence.* Een harde straf opleggen, doen ondergaan. *Infliger, faire subir un rude, un cruel supplice.* Zyne Onderdaanen te veel lasten opleggen. *Imposer trop de charges, d'impots à ses Sujets.* Iemand misdaaden OPLEGGEN, aantygen die hy niet begaan heeft. *Charger, accuser quelqu'un de crimes qu'il n'a pas commis.* Hy zal 'er nog een loodjen opleggen, het nog een haartje slegter maaken. *Il y ajoutera encore quelqu'autre accusation, il aggravera encore la chose.* Waaren tegen een styve markt OPLEGGEN, opkoopen, opgaaren. *Acheter, amasser des marchandises; faire provision, amas de marchandises pour quand elles monteront.* Geld OPLEGGEN, overwinnen, bespaaren. *Amasser, epargner de l'argent, entasser ecu sur ecu, pistole sur pistole, thesauriser.* De zwaarste Oorlogschepen OPLEGGEN, ontwapenen, in 't hok haalen. *Desarmer les plus gros vaisseaux de Guerre.* OPLEGGING van schattingen op 't Volk. *Imposition de droits sur le Peuple.* f. OPLEGGINGE der handen. *Imposition des mains.* f. OPLEGGING, opkooping van zekere waaren. *Amas de certaines denrées.* m. OPLEGGING der schepen. *Desarmement des vaisseaux.* m.

OPLEIDEN. v. a. Opvoeren, naar om hoog leiden. *Conduire enhaut.* De genodigde de zaal opleiden. *Mener, conduire les conviez dans la sale.* Het water door kragt van gevaertens opleiden. *Conduire, mener l'eau en haut à force de machines.* OPLEIDING, opvoering. *Conduite.* f. *Action de mener en haut.*

OPLETTEN. v. a. Aandagtig letten. *Prendre garde, avoir soin.* Op zyn pligt letten. *Prendre garde à son devoir, s'acquiter de son devoir.* Op zyn interest, op zyn voordeel letten. *Prendre garde à son interêt, son profit.* Een zorgvuldig mensch, een zorgvuldige huismoeder let op de minste dingen. *Une personne, une menagere soigneuse prend garde aux moindres choses.*

OPLETTEND. Adj. Opmerkend, naauwkeurig. *Exact, sage, circonspect.* Een oplettend mensch. *Un homme exact, sage, circonspect; une personne exacte, circonspecte.* OPLETTENDHEID, opmerking, naauwkeurigheid, bedagtsaamheid. *Exactitude, circonspection.* f.

OPLIGTEN. v. a. Optillen. *Lever de terre, soûlever.* Een last, een steen opligten. *Lever, soûlever un fardeau, une pierre.* Zyn hoed opligten en daar mee groeten. *Oter son chapeau & en saluer.* Een uitgezette wagt OPLIGTEN, verassen en weg voeren. *Enlever une garde avancée.* Iemand OPLIGTEN, beet krygen, snaaren. *Tromper, duper, saisir quelqu'un.* OPLIGTING, gevange neeming. *Enlevement.* m. OPLIGTING, bedotting. *Tromperie, duperie.* f.

OPLOOP. m. Schielyke beweeging onder 't Volk, oproer. *Emeute, emotion populaire.* f. *Tumulte, soulevement.* m. Daar kwam een oploop onder 't Volk. *Il survint une emeute, il y eut un soulevement parmi le Peuple.*

OPLOOPEN. v. a. Opklimmen. *Monter.* De trap, de berg oploopen. *Monter le degré, monter la montagne.* Loop op, loop op. *Montez, montez, grimpez.* Als het water begind op te loopen. *Quand l'eau commence à monter.* De schulden en interesten laaten oploopen. *Laisser monter, accroitre, accumuler les dettes & les interêts.* Iemand OPLOOPEN, loopende naar iemand zoeken, ook vind, vinden. *Chercher quelqu'un à pied & à cheval; trouver, deterrer quelqu'un après l'avoir bien cherché.* Ik weet niet waar ik hem oploopen zal. *Je ne sçai où le deterrer, où le prendre.* Een deur OPLOOPEN, inbonzen, instampen. *Enfoncer une porte, mettre une porte à bas pour entrer.* OPLOOPING, opzwelling van 't water. *Crûe de l'eau qui monte.* f. OPLOOPING, opstapeling der interesten, agterstallen. *Augmentation, accumulation des interêts, des arrerages.*

OPLOOPEND. Adj. Heftig, opvliegend, haastig gebaerd. *Colere, violent, emporté, fougueux.* Een oploopend mensch is te vreezen. *Un homme colere, violent, emporté, fougueux est à craindre.* Zyne oploopende driften opvolgen. *Suivre ses passions fougueuses, obéir à ses passions dereglées.* De OPLOOPENDHEID, heftigheid, gramsteurigheid van een dronkaart, van een Barbaar. *La colere, la fougue.* f. *L'emportement d'un yvrogne, d'un Barbare.*

OPLOSSEN. v. a. Ontknoopen, scheiden, verklaaren. *Resoudre, decider.* Een vraagstuk oplossen. *Resoudre une question.* OPLOSSING, ontknooping van een vraagstuk. *Resolution, explication.* f. *Denoüement d'une question.* m.

OPLUIKEN. v. a. OPSLAAN. Open maaken. *Ouvrir.* De oogen opluiken. *Ouvrir les yeux.* Opluiken als een roos. *S'epanouïr comme une rose.* Hy begind weer op te luiken, 'er op te komen. *Il commence à se remettre, à remonter sur sa bête.*

OPLUISTEREN. v. a. Luister, glans geeven. *Lustrer, donner du lustre.* Een stof, een hoed opluisteren. *Lustrer une etoffe, un chapeau.* Een verwarde zaak OPLUISTEREN, ophelderen. *Eclaircir une chose, une matiere embrouillée.*

OPMAAKEN. v. a. Afmaaken, de laatste hand leggen, slaan aan iets. *Achever, parfaire.* Het werk ordentelyk opmaaken. *Achever l'ouvrage comme il faut.* Een hoed opmaaken. *Achever un chapeau, donner la derniere façon à un chapeau.* Het bed opmaaken. *Faire le lit.* Een rekening opmaaken. *Dresser, tirer un compte.* Een boek OPMAAKEN, behoorlyk inbinden. *Accommoder un compte, relier un livre comme il faut.* Een som OPMAAKEN. *Faire une somme, mettre une somme en etat.* Het proces der gevangenen opmaaken. *Faire le procès aux prisonniers.* Zyn goed OPMAAKEN, door de billen jaagen. *Dépenser, gaspiller son bien.* Iemand OPMAAKEN, gaande maaken, opruyen. *Animer, exciter, pousser à mal faire.* OPMAA-

MAAKING, voltooying van 't werk. *Achevement, parachevement de l'ouvrage.* m. OPMAAKING, opruying. *Incitation, irritation.* f.

OPMERKELYK. zie AANMERKELYK. Adj. Merkens waardig. *Remarquable, digne de remarque.* Daar zyn veel opmerkelyke zaaken in dat boek. *Il y a bien des choſes remarquables dans ce livre.*

OPMERKEN. v. a. Opteekenen. *Marquer, noter.* De geene die Duitſch ſpreeken, die kwaad doen opmerken. *Marquer ceux qui parlent Flamand, ceux qui font du mal.* OPMERKING, met opmerking, aandagt beſchouwen, letten. *Prendre garde, conſiderer, regarder avec attention.*

OPMERKEND. Adj. Aandagtig, oplettend. *Attentif, ſoigneux de conſiderer.* Een opmerkend menſch kan met 'er tyd veel weeten. *Une perſonne attentive, conſiderante, qui a ſoin de remarquer ce qu'elle voit, ce qu'elle entend, peut ſçavoir bien des choſes avec le temps.*

OPMERKING, OPLETTENDHEID. Aandagt. *Attention, reflexion ſur ce qu'on voit, entend.* f. Met opmerking leezen, beſchouwen. *Lire, conſiderer avec attention, application d'eſprit.*

OPMETSELEN. v. a. 't Metſelwerk voltooyen. *Achever la maçonnerie* ou *le maçonnage.* Een muur opmetſelen. *Elever un mur, travailler à un mur.* Een muur hooger opmetſelen. *Hauſſer un mur.*

OPNEEMEN. v. a. Opbeuren, opraapen. *Lever de terre, ramaſſer.* De gevallene boeken, papieren opneemen. *Lever, amaſſer les livres tombez, les papiers tombez à terre.* Een kind OPNEEMEN, uit de wieg, uit het bed neemen. *Lever un enfant, prendre un enfant du lit.* De vloer OPNEEMEN, met een doek de nattigheid van de vloer opneemen. *Eſſuyer un pavé, un plancher; lever un gâchis* ou *l'eau repanduë ſur le pavé, le plancher.* OPNEEMEN, opvoeren. *Enlever.* Als God ons in zyn Paradys, in zyn Heerlykheid zal opneemen. *Quand Dieu nous enlevera dans ſon Paradis, dans ſa Gloire.* De tafel OPNEEMEN, de ſchotels en 't tafelgoed wegneemen. *Deſſervir, oter la table.* Geld OPNEEMEN, leenen tegen zekeren intreſt. *Prendre, lever de l'argent à interêt.* De ſtemmen in een Vergadering OPNEEMEN, inzamelen. *Recueillir les voix, les ſuffrages dans une Aſſemblée.* Het woord OPNEEMEN, antwoorden. *Prendre la parole, repondre, repliquer.* Den ADVOCAAT van de party nam daar op het woord, en ſeide... *L'Avocat de la partie prit ſur cela la parole, & dit ... repliqua là deſſus...* Het voor iemand OPNEEMEN, zig voor hem verklaaren. *Prendre le parti de quelqu'un, ſe declarer pour lui.* Iets wel OPNEEMEN, opvatten, ten beſte duiden. *Prendre une choſe en bonne part.* Iets kwaalyk, verkeerd opneemen. *Prendre mal une choſe, prendre une choſe en mauvaiſe part, de travers, à rebours de bien.* Een zaak OP zig NEEMEN, daar voor inſtaan. *Prendre une choſe ſur ſoy, ſe charger d'une choſe, en repondre.* Ik neem de zaak op my. *Je m'en charge, j'en repondrai.* Hy heeft een Winkel, een Koſtſchool begonnen, maar 't wil niet OPNEEMEN, gelukken. *Il a commencé, il a voulu tenir une Boutique, une Ecole penſionnaire, mais cela ne veut pas réüſſir, la choſe ne réüſſit pas.* OPNEEMING van geld op intereſt. *Action de prendre de l'argent à interêt, levée de deniers.* f. OPNEEMING der ſtemmen. *Collection.* f. *Recueillement des ſuffrages.* m.

OPNESTELEN. v. a. Met neſtels opbinden. *Nouer, lier, attacher avec des aiguillettes.* Zyn broek opneſtelen, opvetteren. *Attacher, nouer, arrêter ſa culote.* Iemand den broek OPNESTELEN, opvetteren, in den gekſcheerenden zin, braaf voorneemen, aftoffen. *Ramaſſer bien quelqu'un, le relancer comme il faut, du bel air, lui en donner tout du long de l'aune.*

OPNEURIEN. v. a. Opzingen. *Chanter, fredonner.* Gy moet ons een *airtje*, een liedje opneurien. *Il faut que vous nous chantiez, que vous nous decochiez un petit air, une chanſonnette.*

OPOFFEREN. v. a. Opdraagen, aanbieden, toewyen. *Offrir, preſenter, vouër.* Ik kom u myne geringe dienſt opofferen. *Je viens vous offrir mes foibles ſervices.* Gode zyne ziel, zyne kinderen opofferen. *Vouër ſon ame, ſes enfans à Dieu.* OPOFFERING zyner dienſten. *Offre de ſes ſervices.* f. OPOFFERING zyner ziele aan God. *Devouëment que l'on fait de ſon ame à Dieu.* m.

OPPAKKEN. v. a. Net pakken. *Empaqueter.* 't Goed, de kleeren net oppakken. *Empaqueter proprement la marchandiſe, les hardes.*

OPPASSEN. v. a. Dienen, opwagten. *Servir, faire ſa Cour.* De tafel oppaſſen. *Servir la table.* Iemand OPPASSEN, ten dienſt ſtaan, zyn Hof maaken by iemand *Faire ſa Cour à quelqu'un, s'attacher au ſervice de quelqu'un.* Een Juffr. OPPASSEN, zig by een Juffr. gedienſtig en verliefd aanſtellen. *Servir, rechercher une Demoiſelle, lui faire les yeux doux, tâcher de s'en faire aimer.*

OPPASSEN. Waaken, letten, toezien. *Prendre garde, veiller, regarder.* Op de kinderen, op het huis paſſen. *Prendre garde aux enfans, prendre garde à la maiſon; garder les enfans, la maiſon; avoir ſoin des enfans, de la maiſon.* Op de inkomende en uitgaande goederen paſſen. *Prendre garde aux marchandiſes qui entrent & qui ſortent.* Op de beweegingen der Vyanden paſſen. *Prendre garde, veiller aux mouvements, avoir l'oeil ſur, obſerver les mouvements des Ennemis.* OPPASSEN, *Neutraliter* genomen, beteekend op zyn pligt paſſen, zoet, ſchappelyk zyn. *Faire ſon devoir, être ſage.* Gy zult wat hebben, zoo gy wel oppaſt. *Vous aurez quelque choſe, ſi vous faites bien votre devoir, ſi vous êtes ſage.* Oppaſſen is de boodſchap. ſpr: *Il eſt queſtion de faire ſon devoir, de s'acquiter de ſa charge.*

OPPASSER. Een die iemand oppaſt *of* op iets paſt. *Celui qui ſert quelqu'un* ou *qui prend garde à quelque choſe.* De OPPASSER, opmerker van 't School. *Le Marqueur, l'Ecoute* ou *Garde-note de l'Ecole.* OPPASSER, werd meeſt voor MINNAAR, gedienſtig Jongeling omtrent het Jufferſchap gezegt. *Galant, Amant, Soupirant.* Die Juffer heeft veel oppaſſers. *Cette Demoiſelle a bien des Amans, des Pretendans, des Soupirans.*

OPPER of STAPEL. Rook hooy. *Meule.* f. ou *meulon, tas de foin.* m. Het hooy aan oppers leggen, ſtapelen. *Mettre le foin en meules, par tas.*

OPPER, werd in den zin van HOOGER, BOVEN, MEERDER gezegt. *Plus haut, plus grand, ſuperieur.* De OPPER-ADMIRAAL, Opper-Vlagman van de Vloot. *Le haut, le grand Admiral de la Flote.* De OPPER-BARBIER van 't ſchip. *Le premier Chirurgien du vaiſſeau.* De OPPER-BETOUW, 't opperſte gedeelte van de Betouw: bekend gedeelte van 't Hollandſch Gelder. *Le haut Betou, la partie ſuperieure de l'Ile du Betou,* anciennement *l'Oppidum Batavorum* ou *l'Ile des Bataves.* Het OPPER-BEVEL van 't Leger voeren. *Avoir le commandement de l'Armée en Chef.* De OPPER-BEVELHEBBERS alles tot het beleg beraamd hebbende. *Les Generaux, Les Chefs ayant concerté, reglé tout pour le ſiege.* De OPPER-

BOEK-

Digitized by Google

Boekhouder van de Bank; van de Ooſt-Indiſche Compagnie. *Le premier Teneur de Livres de la Banque, de la Compagnie des Indes.* Het Opper-Bewind voeren. *Avoir la ſurintendance, la ſuprême direction, le commandement en chef.* Het Opper-Deel, opperſte gedeelte van de Lugt. *La haute Region, la Region ſuperieure de l'Air.* Het Opper-gebied, 't Opperbewind hebben. *Avoir la ſurintendance, le commandement en chef.* Een Opper-Gebieder, Opper-Bewindsman. *Un Surintendant, un Chef, un General.* Het Opper-Gerecht, 't opperſte Gerechts-Hof. *La Cour ſuperieure, la ſuprême Cour, le ſouverain Tribunal* De opper-Jaagermeester. *Le grand Veneur,* De Opper-Kamerling. *Le premier Chambellan.* De Opper-Kapelaan des Konings. *Le premier Chapelain du Roy.* 't Opperkleedt des Hoogen-Prieſters. *Le Vêtement, la Robe du Souverain Sacrificateur.* De Opper-Klerk, eerſte Klerk van een Procureur, der Secretary. *Le maître Clerc d'un Procureur, le premier Clerc de la Secretairie.* De Opper-Koopman op een Ooſt-Indiſch ſchip. *Le premier Marchand, le Marchand Directeur ſur un vaiſſeau des Indes.* De Opper-Meester, Boven-Meeſter van een School. *Le Maître en chef d'une Ecole.* De Opper-Prieſter der Jooden. *Le Souverain Sacrificateur des Juifs.* De Opper-Prieſter der oude Romeinen. *Le Souverain Pontife des anciens Romains.* De Opper-Rechter. *Le Chef de Juſtice* ou *Grand Juſticier.* De Opper-Schenker. *Le grand Echanſon.* De Opper-Schout, Hooſd-Officier. *Le Grand Baillif, le Lieutenant Criminel.* De Opper-Stalmeester. *Le grand Ecuyer, le premier Ecuyer.* De Opper-Stuurman. *Le premier Pilote.* De Opper- of Groot Veldheer van Littauwen. *Le grand General de Lituanie.* De zege heeft onze Wapenen gevolgd, zoo lang de Hertog van Marlboroug Opper-Veldheer van 't Leger der Bondgenooten is geweeſt. *La victoire a ſuivi nos Armes, tant que le Duc de Marlboroug a été Generaliſſime de l'Armée des Alliez.*

OPPEREN. v. a. Aandraagen, oplangen als een Opperman doed. *Tendre, porter les materiaux &c. ainſi que fait un aide à Maſſon.* Ik opper zoo wat, ik draag mee wat aan, zoo als gy ziet. *Je porte auſſi ma buchette, j'aide autant que je puis, comme vous voyez.* Hooy opperen, aan oppers *of* ſtapels brengen. *Entaſſer, amaſſer du foin; faire des meules* ou *meulons de foin.* Iets opperen, ophaalen, voordraagen in een Vergadering. *Propoſer quelque choſe, ouvrir un avis, un ſentiment dans une Aſſemblee.*

OPPER-HEER. Opper-Vorſt. *Souverain, Seigneur abſolu.* Als Opper-Heer gebieden, gehoorzaamd werden. *Commander en Souverain, être obéï comme Seigneur abſolu.*

OPPERHEERSCHAPPY. f. Opper-Gebied, volſtrekt Gebied. *Monarchie, Souveraineté, Domination abſoluë.* f. *Empire abſolu.* m. Daar zyn vyf Opperheerschappyen by uitneemendheid geweeſt. *Il y a eu cinq grandes Monarchies par excellence.*

OPPERHOOFD. Opperſte Bewindsman, opper Gebieder. *Chef, Primat.* De Paus is het Opperhoofd der Roomſche Kerke. *Le Pape eſt le Chef de l'Egliſe Romaine.* De Biſſchoppen van Romen hebben eindelyk de Opperhoofdigheid aan hunnen Zetel getrokken. *Les Evêques de Rome ont enfin attaché la ſuperioriré, la prééminence à leur Siege.* De Opperhoofdigheid der Koningen van Engeland in Kerkelyke zaaken erkennen, betwiſten. *Reconnoître, impugner la ſuprematie, l'autorité ſouveraine des Rois d'Angleterre en matieres Eccleſiaſtiques.*

OPPERMAGT. Hoogſte magt. *Pouvoir ſuprême.* m. *Souveraine puiſſance.* f. Door de Oppermagt of overmagt van Wapenen overwinnen. *Vaincre par la ſuperiorité des Armes.* Een Oppermagtig of Souverain Koning. *Un Roy ſouverain, abſolu.*

OPPERMAN. Metſelaars noodhulp. *Aide à Maſſon; Manoeuvre.*

OPPERSTE, *Superlativus* van Opper. Zyn opperſte, grootſte vreugd is rooken, ſpeelen. *Sa plus grande joye eſt de fumer, de jouer.* Het opperste, bovenſte deel van een vaſtigheid *of* vaſt ligchaam. *La partie ſuperieure d'un corps ſolide.* God alleen bezit de opperste heiligheid, volmaaktheid. *Dieu ſeul poſſede la derniere, la ſouveraine ſainteté, perfection.* Epicuur ſtelt het opperste, 't hoogſte goed in de welluſt der ziele, en niet in de welluſt van 't ligchaam; gelyk Ariſtippus en andere kwaade uitleggers der Wysgeerte van den eerſten. *Epicure faiſoit conſiſter le ſouverain bien dans la volupté de l'ame, & non dans la volupté du corps, comme Ariſtippe & les autres mauvais interprêtes de la Philoſophie du premier.*

De OPPERSTE, of Opperſte Beſtierder van 't Klooſter *Le Superieur du Convent.* De Opperſte van de Capucynder, van der Jeſuiten Order. *Le General des Capucins, des Jeſuites.*

De OPPERVLAKTE des Aardryks is bultig, ongelyk. *La ſurface, la ſuperficie de la Terre eſt montueuſe, inegale.*

OPPERWAL. Hooger wal, loefzyde. wal *of* zyde daar de wind van daan komt. *Le coté du lof, le deſſus du vent.* Wy laagen aan opperwal, wy hadden de loef boven haar. *Nous etions au lof, nous avions le deſſus du vent, nous etions au deſſus d'eux.* Aan opperwal zyn, voor de wind zeilen, voorſpoedig zyn. *être au deſſus du vent, avoir le vent en poupe*

OPPRONKEN. v. a. Opcieren, opſchikken, optooyen. *Orner, ajuſter, parer, embellir.* Zyn reden oppronken, opſchikken. *Orner, embellir ſon diſcours.* Zig als Eſopus Kraay met een ander mans veeren oppronken. *Se parer des plumes, des depouilles d'autrui, comme la Corneille d'Eſope.* Oppronking, opſchikking eener ſlegte zaak. *Embelliſſement, ornement d'une mauvaiſe cauſe.* m.

OPPROPPEN. v. a. De kinderen oppropen, te veel eeten in 't lyf perſen. *Crever les enfans de trop de viandes, apouer les enfans.* Zig met eeten oppropen. *Se gorger de viandes, manger à regorge muſeau.*

OPQUEEKEN of OPKWEEKEN. Aankweeken, groot maaken. *Elever, nourrir.* Duiven, hoendera opqueeken. *Elever, nourrir des pigeons, des poulets.* De kinren in de vreeze Gods opqueeken, opbrengen. *Elever les enfans dans la crainte de Dieu.*

OPRAAKEN. v. n. Verteerd, opgegeeten worden. *Se manger, depenſer, diſſiper.* Al die ſpyzen zullen van daag niet opraaken. *Toutes ces viandes ne ſe mangeront pas aujourd'hui.* Die erffenis zal haaſt opraaken. *Cet heritage là ſera bientôt mangé, depenſé, diſſipé.*

OPRAAPEN. v. a. Van de grond neemen. *Lever de terre, amaſſer, ramaſſer.* Zyn hoed, zyne handſchoenen opraapen. *Lever ſon chapeau, ſes gans de terre; amaſſer ſon chapeau, ſes gans.* Een logen, een laſtering opraapen, verzinnen om iemands eer te bekladden. *Inventer un menſonge, controuver une calomnie pour noircir la reputation de quelqu'un.*

OPRAMEYEN. v. a Opbonzen, omver ſtooren met een Ram, Oorlogs geſtel alſus genaamd. *Renverſer, enfoncer,*

Digitized by Google

ter, jetter par terre avec un Bélier, machine de Guerre ainſi nommée. Een poort, een muur oprameyen. *Enfoncer, renverſer une porte, une muraille.*

OPRECHT of **OPREGT** Adj. Zuiver, niet vervalſcht. *Veritable, pas falſifié.* Oprechte Franſche wyn. *De veritable vin de France.* Oprechte Zwiſents Tabak. *De veritable Tabac de Swiſend.* Een **OPRECHT**, waaragtig verhaal. *Un recit, une relation veritable.* Een **OPRECHTE**, zuivere liefde. *Un veritable amour.* Een **OPRECHT**, waar Chriſten. *Un vray Chretien.*

OPRECHT. Openhartig, ongeveinſd. *Sincere, franc, ſans artifice.* Een oprecht vrind, oprechte vrindſchap. *Un ami, une amitié ſincere.* Een oprechte verklaaring, oprechte bekentenis *Une declaration, un aveu ſincere.* Hy is oprecht in al zyn doen. *Il eſt ſincere, droit en tout ce qu'il fait.* **OPREGTELYK.** Adv. Openhartiglyk. *Sincerement, avec ſincerité, ſans deguiſement.*

OPRECHTIGHEID. f. Ongeveinſdheid, vroomheid. *Franchiſe, ſincerité, droiture, candeur.* f. Met oprechtigheid te werk gaan. *Agir avec franchiſe, de bonne foy.* Zyn **OPRECHTIGHEID**, openhartighêid wierd ſlegt beloond. *Sa ſincerité, ſa franchiſe fut mal recompenſée.*

OPRECHTEN. v.a. Stichten, bouwen, aanſtellen. *Elever, dreſſer, bâtir, eriger, etablir.* Een Standbeeld, een Tempel oprechten. *Eriger, elever, dreſſer une Statuë; elever, bâtir un Temple.* Een Gerechts Kamer, een Vierſchaar **OPRECHTEN**, aanſtellen. *Etablir une Chambre de Juſtice, un Tribunal.* Een Gemeenſchap van Koopluiden oprechten. *Etablir, fonder une Communauté, Société de Marchands.* **OPRECHTING**, ſtichting van een Tempel, van een Standbeeld. *Erection d'un Temple, d'une Statue.* f. **OPRECHTING**, aanſtelling van een Manufactuur. *Erection.* f. *Etabliſſement d'une Manufacture.* m.

OPREKENEN, OPTELLEN. v.a. *Compter, ſuputer, calculer.* Al de onderſcheidene poſten oprekenen. *Compter tous les differents articles.* **OPREKENING**, optelling. *Supputation* f. *Calcul, compte.* m.

OPREMENT, OPERMENT, *Auripigmentum* in 't Latyn: geel en vergiftig Bergſtof. *De l'Orpiment.* De Schilders gebruiken oprement. *Les Peintres ſe ſervent d'orpiment* ou *d'orpin*, comme ils l'appellent.

OPRIGTEN. zie **OPRECHTEN.** Bouwen, ſtichten. *Elever, eriger, bâtir, etablir.* Een beeld, een gedenk pylaar ter eeren van iemand oprigten. *Eriger une ſtatuë, un monument à l'honneur de quelqu'un.*

OPRISPEN. v.n. Opwerpen, als men van 't eeten in de maag ſpreekt. *Renvoyer, cauſer des rapports, jetter, envoyer des vapeurs.* De radyzen doen de maag oprispen. *Les raves cauſent des rapports d'eſtomac.* **OPRISPING** van de maag, hikdamp. *Rapport d'eſtomac, hoquet desagreable.* m.

OPROEPEN. v.a. Met roepen doen opkomen, opſtaan. *Appeller, faire lever.* De Meyd oproepen. *Appeller, eveiller la Servante; faire lever la Servante.* De pleitzaaken na de beurtrol oproepen. *Appeller les cauſes à tour de roole.*

OPROER. m. Opſtand van 't gemeene Volk. *Sedition, emotion Populaire.* f. *Tumulte, ſoulevement.* m. Daar ontſtond een ſchielyken, vreeſſelyken oproer. *Il ſurvint une ſoudaine, une horrible ſedition, emeute; un prompt ſoulevement, un horrible tumulte.* Den Amſterdamſen oproer Anno 1696. wierd den tweeden dag gelukkiglyk gedempt. *La ſedition, le ſoulevement de la Populace d'Amſterdam en 1696. fut heureuſement eteint le ſecond jour.*

OPROERIG. Adj. Muitziek. *Seditieux, mutin.* Een oproerige geeſt, een oproerige reden, oproerige vergadering. *Un eſprit ſeditieux, mutin, un diſcours ſeditieux, une aſſemblée ſeditieuſe.* Een oproerig Volk, een oproerige Burgery. *Un Peuple ſeditieux, mutin, remuant; une Bourgeoiſie ſeditieuſe, mutine, enclinè à la revolte.* De **OPROERIGHEID**, de oproerigen aart der nieuwe Onderdaanen voorkomen, beteugelen, ſtraffen. *Prevenir, reprimer, punir l'humeur ſeditieuſe, la mutinerie des nouveaux Sujets.* **OPROERIGLYK**, op een oproerige wyze ſamen komen, vergaderen. *S'aſſembler ſeditieuſement, tumultueuſement.*

OPROEYEN. v.a. Tegen de ſtroom roeyen. *Monter à la rame contre le fil, le courant de l'eau.* Hy zal moeyte hebben om het op te roeyen. *Il aura de la peine à monter la Riviere, à rompre la force du courant, à gagner le haut.*

OPROKKENEN. v.a. **OPWINDEN**, als men van een ſpinrok ſpreekt. *Enquenouiller, charger la quenouille.* 't Vlas oprokkenen. *Charger la quenouille, enquenouiller le lin à filer.* Zyne makkers **OPROKKENEN**, opruyen, gaande maaken. *Gâter, debaucher, ſeduire ſes camarades; pouſſer ſes camarades à mal faire.* **OPROKKING** van 't vlas. *Enquenouillement de la filaſſe.* m. **OPROKKING**, aanzetting ten kwaade. *Seduction, inſtigation au mal.* f.

OPROLLEN. v.a. Zyne kouſſen **OPROLLEN.** *Rouler ſes bas, arrêter, attacher ſes bas ſur le genouil.*

OPRUIMEN. v.a. Ruimer maaken. *Debaraſſer, ranger.* Een Pakhuis, een ſtraat opruimen. *Debaraſſer un Magaſin, une ruë.* Een kamer opruimen, aan een kant doen, opſchikken. *Faire, ranger, accommoder une chambre.*

OPRUYEN, OPROOYEN. v.a. Ophitſen, gaande maaken. *Animer, exciter, pouſſer, debaucher.* 't Volk tegen de Magiſtraat opruyen. *Animer, exciter le Peuple contre le Magiſtrat.* Hy werd door die fielten opgeruyd, opgezet. *Il eſt animé, pouſſé, debauché par ces coquins là; ce ſont ces coquins la qui le gâtent, qui l'animent, le pouſſent à mal faire.* **OPRUYING**, opmaaking, verleiding *Seduction, induction à malfaire.* f.

OPRYTEN. v.a. Ophaalen, opſcheuren, los gaan. *Dechirer, eraſter, erailler.* Een lint, fluweel opryten. *Dechirer, eraſter un ruban, du velours.* **OPRYTEN**, werd als *Neutrum* ook gebruikt. *s'eraſter, s'erailler, ſe dechirer.* Die taf, dat ſatyn deugd niet, het ryd te ligt op. *Ce taffas, ce ſatin ne vaut rien. il s'eraſte, s'eraille, ſe dechire trop aiſement.*

OPRYZEN. v.n. Opſtaan, over end gaan ſtaan. *Se lever, ſe mettre debout.* De zieke kan alleen niet opryzen. *Le malade ne peut ſe lever tout ſeul.* Beliefr het u eens op te ryzen. *Vous plait il vous lever un moment.*

OPSCHAFFEN. v.a. Aanrechten, opdiſſen. *Dreſſer, ſervir.* Het is tyd om op te ſchaffen, het eeten op te diſſen. *Il eſt temps de ſervir, de porter les potages, les viandes ſur table.*

OPSCHEEREN. v.a. Tuinmans woord. *Tondre.* De heining, de paliſſaad opſcheeren. *Tondre la paliſſade.* Een vlieger **OPSCHEEREN**, op laaten dryven. *Mettre un ecouffle, un dragon à l'air; donner l'eſſor à un ecouffle &c.*

OPSCHEPEN. v.a. zie **INSCHEEPEN**, aan boord brengen, neemen. *Embarquer, mener à bord.*

OPSCHEPPEN. v.a. Opſchotelen. *Dreſſer, prendre à pleine cuiller.* De ſop, de potage opſcheppen. *Dreſſer la ſoupe, le potage.* De aſch **OPSCHEPPEN**, met een ſchop opneemen. *Lever les cendres, amaſſer les cendres de l'âtre, du foyer avec une pelle.* De kaatsbaal

Digitized by Google

OPSCHERPEN, met het Rinket opneemen. *Lever la balle avec une Raquette.*

OPSCHERPEN. v. a. Scherper maken. *Aiguiſer, rendre plus tranchant.* Een mes opſcherpen. *Aiguiſer un couteau, donner plus de tranchant à un couteau.* Het verſtand OPSCHERPEN, ſynder, ſnedíger doen zyn. *Aiguiſer l'eſprit, rendre l'eſprit plus fin, plus capable.* Het leezen der goede boeken dient tot OPSCHERPING van 't verſtand. *La lecture des bons livres ſert à aiguiſer, à fortifier l'eſprit.*

OPSCHEUREN. v. a. Doorſcheuren. *Déchirer, mettre en lambeaux.* Een rok, een kaper opſcheuren. *Déchirer un habit, une coëffe.* OPSCHEUREN, werd ook als *Neutrum* gebruikt. Het ſaryn ſcheurd ligt op. *Le ſatin ſe déchire aiſément.*

OPSCHIETEN. v. a. OPGEEVEN, OPSCHEEREN. Laaten vliegen. *Lâcher, donner l'eſſor, faire voler.* Duiven opſchieten. *Faire voler des pigeons, donner l'eſſor à des pigeons.* Pylen OPSCHIETEN, afſteeken. *Tirer, jetter des fuſées.* Kruis of munt OPSCHIETEN, opgooyen. *Jetter à croix ou à pile.*

OPSCHIETEN. v. n. Uitſpruiten, uitloopen, opkomen. *Pouſſer, ſortir de terre.* De ſalaad, de pietercelie, 't koorn begind al op te ſchieten. *La ſalade, le percil, le bled commence déja à pouſſer, à ſortir de terre, à monter.* De Vloot zal haaſt OPSCHIETEN, opkomen, opdagen met deze wind. *La Flete paroîtra, arrivera bientôt de ce vent ci.* Dit OPSCHIETEN, werd ook in een heel anderen zin gezegt. Het gezelſchap OPSCHIETEN, vergeefs naar zig doen wagten, niet verſchynen in 't gezelſchap dat ons te gemoet zag. *Faire faux bond à la Compagnie, manquer de ſe rendre dans la Compagnie qui nous attendoit.* Ik meende, dagt dat gy ons opſchieten zoude. *Je croyois que vous nous feriez faux bond, que vous nous manqueriez de parole, que vous ne ſeriez pas venu.*

OPSCHIK, werd voor OPSCHIKKING, optooying in den zin der volgende ſpreekwyzen gezegt. *Parure.* f. *Embelliſſement.* m. *Broderie.* f. Ik ben minder voor den opſchik als voor de zindelykheid. *J'aime moins la parure que la propreté.* Een verhaal door te grooten OPSCHIK bederven. *Gâter un recit par trop de broderie, trop d'embelliſſement.*

OPSCHIKKEN. v. a. Opcieren. *Orner, parer, embellir.* Een kamer, een Altaar opſchikken. *Orner, parer une chambre, un Autel.* Zig voor de ſpiegel opſchikken, optooyen. *Se parer, s'ajuſter devant le miroir; ſe mettre ſur ſon luſtre.* Zie dat beſje haar eens opſchikken! *Voyez un peu cette vieille grand' Mere ſe requinquer, s'attifer, s'attinteler, ſe tirer à quatre epingles!* Zyn reden OPSCHIKKEN, oppronken. *Orner, parer ſon diſcours, s'enoncer en phraſes figurées.* Zig met een andermans veeren opſchikken. *Se parer des plumes d'autrui.* OPSCHIKKING van een Altaar. *Embelliſſement.* m. *Decoration d'un Autel.* f. Opſchikking eener reden. *Embelliſſement d'un diſcours.*

OPSCHIKKEN. v. n. Wyken, plaats maaken. *Reculer, faire place.* Belieft het u wat op te ſchikken. *Vous plaît il reculer un peu.*

OPSCHOEYEN. v. a. De ſchoeying hoogen. *Hauſſer le revetement.* De vaart, den dyk opſchoeyen. *Hauſſer le revetement d'un canal, d'une digue.*

OPSCHOMMELEN. v. n. Schommelende zoeken, vinden, uithaalen. *Chercher, trouver, deterrer en fouillant.* Een mes, een orlogie uit de modder opſchommelen. *Tirer un couteau, une montre de la boue en fouillant, en dragant.*

OPSCHOPPEN. v. a. Met de ſchop of ſchoppen opneemen, opdoen. *Lever, pouſſer avec la pelle.* De vuiligheid, de ſneeuw opſchoppen. *Lever les ordures, la neige, pouſſer, ramaſſer les ordures, la neige avec la pelle.*

OPSCHORTEN. v. a. Opneemen, opſpalden, opmouwen. *Trouſſer, monter, replier vers enhaut.* Zyne rokken opſchorten om te lugtiger aan te treeden. *Trouſſer ſes jupes pour marcher plus legerement.* De haal of heugel OPSCHORTEN, een keep of twee hooger zetten. *Hauſſer, monter la crenoillere d'un cran ou deux.*

OPSCHORTEN. Uitſtellen. *Differer, remettre, ſurſeoir.* Een reis opſchorten, uitſtellen tot een andere tyd. *Differer un voyage, remettre un voyage à un autre temps.* De uitvoering van een vonnis opſchorten. *Differer, ſurſeoir, ſuſpendre l'execution d'un arrêt, d'une ſentence.* Zyn oordeel opſchorten, inhouden, om te vaster te oordeelen. *Suſpendre ſon jugement pour juger avec plus de ſureté.* OPSCHORTING, uitſtel van de reis. *Delay du voyage.* m. OPSCHORTING van 't vonnis. *Surſeance de l'arrêt.* f. OPSCHORTING van 't oordeel. *Suſpenſion du jugement.* f.

OPSCHOTELEN. v. a. In de ſchotel doen. *Dreſſer, mettre dans le plat.* De koſt, de potagie opſchotelen. *Dreſſer les viandes, la potage.*

OPSCHRABBEN. v. a. Opkrabben. *Enlever, ecorcher.* Het vel opſchrabben. *Enlever, emporter la peau.* Zyn aangezigt opſchrabben als 't Vrouwtje van Epheſe, daar Petronius van meld. *S'entamer, s'ecorcher le viſage, comme la Matrone d'Epheſe dont parle Petrone.* Een oud zeer OPSCHRABBEN, een geleden ſmert vernieuwen, ophaalen. *R'ouvrir la vieille playe, rappeller un mal paſſé, renouveller une douleur paſſée.*

OPSCHRIFT. n. Men heet aldus niet alleen 't geen met inkt of penſeel geſchreeven, maar ook al wat in 't marmer uitgehouwen, en in 't koper ge-etſt en geſneden is. *Suſcription, inſcription.* f. *Ecriteau.* m. Ik kan het opſchrift van die brief niet leezen. *Je ne ſçaurois lire la ſuſcription, le deſſus de cette lettre.* Het opſchrift was aan den Canceliar, aan den Koning. *La ſuſcription etoit au Chancelier, au Roy.* Het opſchrift van de kleerben, van 't huis dat te huur ſtaat afneemen. *Oter l'ecriteau du panier au linge, l'ecriteau de la maiſon à louer.* De Konſtkamers van leus- en leergierige menſchen zyn vol oude Griekſe en Latynſe opſchriften. *Les Cabinets des perſonnes ſtudieuſes ſont pleins de vieilles inſcriptions Grecques & Latines.*

OPSCHROBBEN. v. a. Opneemen, ſchoon maaken. *Lever, nettoyer.* Den haard opſchrobben. *Lever, nettoyer l'âtre, le foyer.*

OPSCHROKKEN. v. n. Gulzig opeeten, ſchrokagtig inzwelgen. *Avaler, briffer, goinfrer, manger gloutonnement.* Het eeten zonder kauwen opſchrokken. *Avaler les morceaux ſans mâcher.* 't Is een OPSCHROKKER, een vraat. *C'eſt un goinfre, un baffreur.*

OPSCHRYVEN. v. a. Ergens opſchryven. *Ecrire, noter, enrooler.* De naamen der Soldaaten, der Burgers opſchryven. *Noter, ecrire les noms des Soldats, des Bourgeois; enrooler les Soldats, prendre les noms des Bourgeois par ecrit.* De aanmerkelykſte aanhaalingen, texten die men in 't leezen vind opſchryven, om die gemakkelyker te onthouden. *Noter les plus remarquables allegations, les principaux paſſages qu'on rencontre en liſant, afin de les retenir plus aiſément.* 't Linne goed dat men naar de waſch zend uitſchryven en opſchryven. *Tirer & marquer le linge qu'on envoye au blanchiſſage.* OPSCHRYVING der Soldaaten in den dienſt. *Enroolement des Soldats.* m. OPSCHRYVING van 't vuil linnen &c. *Notaque magni de die linge ſale.* f.

OP-

Digitized by Google

OPSCHUDDEN. v. a. Opslaan, uitkloppen. *Remuer, secouer.* Een bed, een kussen opschudden. *Remuer un lit, remuer un coussin.* OPSCHUDDEN. v. n. Daveren. *Trembler.* 't Geschut deed de huizen opschudden. *Le Canon faisoit trembler les maisons.* De Aardbeeving van 't Jaar 1694. deed ons menselig Land slegts een weinig opschudden. *Le tremblement de Terre en 1694. ne fit que faire trembler notre Pays un peu notre Pays un peu.* OPSCHUDDING van een bed, van een kussen. *Remuement d'un lit, d'un coussin.* OPSCHUDDING, word meest in den figuurlyken zin gezegt, en beteekend zoo veel als OPROER, OPSTAND. *Emeute, sedition* f. *Tumulte, soulevement* m. Men is voor een opschudding bedagt. *On craint, on appréhende une emeute, un soulevement.* Dat gaf, verwekte zulk een OPSCHUDDING, verwondering, geroep onder de vrinden, in de gantsche Vergadering. *Cela causa tout l'etonnement, une telle rumeur parmi les Amis, dans toute l'Assemblée.*

OPSCHUIMEN. v. n. Schuim opwerpen. *Ecumer, mousser, jetter de l'ecume.* De Zee schuimd luftig op. *La Mer ecume bien fort.* Zie dat hier eens opschuimen, opgisten! *Voyez comme cette biere ecume, mousse!* De pot OPSCHUIMEN, of enkelyk SCHUIMEN. *Ecumer le pot.*

OPSCHUIVEN. v. a. Open schuiven. *Ouvrir, tirer.* 't Gordyn opschuiven, trekken. *Tirer, ouvrir le rideau.* OPSCHUIVEN. v. a. Naar om hoog schuiven, schikken. *Reculer, reculer en haut.* Schuif nog wat op, bid ik u. *Reculez vous encore un peu, je vous prie.*

OPSET, OPZET. n. Voorbedagt voorneemen. *Dessein premedité, gueit à pends* m. Hy deed het met opset. *Il le fit de gueit à pends, de propos deliberé, il le fit exprès, à dessein.*

OPSETJE, werd in den gemeenzaamen styl voor verlies, nimp gezegt. *Echec.* m. *Perte.* f. De Vyanden kreegen daar een opsetje dat hen lang hongen zal. *Les Ennemis en eurent là d'une touche, reçurent là un echec dont ils se souviendront longtemps.*

OPSLAAN. v. a. Opheffen, om hoog ligten. *Elever, lever en haut.* De oogen opslaan naar den Hemel. *Lever ou elever les yeux au Ciel.* Een boek OPSLAAN, open doen. *Ouvrir un livre.* Een slot, een deur OPSLAAN, met geweld doen springen. *Enfoncer une serrure, une porte.* Zyn mouwen OPSLAAN, opvouwen. *Relever, replier, retrousser ses manches.* De Vyanden OPSLAAN, op de vlugt dryven. *Chasser, debusquer les Ennemis; mettre les Ennemis en fuite.* Een beleg OPSLAAN. *Faire lever un siege, delivrer une Place assiegée.* OPSLAAN, werd ook als *Neutrum* gebruikt en beteekend OPSCHIETEN, uitloopen. *Pousser, sortir de terre.* De Aardgewassen beginnen mooy op te slaan, uit te komen. *Les Legumes commencent joliment à pousser.* OPSLAAN, duurder worden. *Monter, renchérir.* Het koorn, de boter begind luftig op te slaan. *Le bled, le beurre commence bien fort à encherir.*

OPSLAG, werd van al ongezaayd Veldkruidt gezegt. *Du gramen, de l'herbe qui vient de soy-même.* OPSLAG van een mouw tot een bovenkleed behorende. *Parement, revers de manche d'un habit.* m. De Huisheer eischt, spreekt van OPSLAG, verhooging van huur. *Le Proprietaire demande de l'augmentation, il parle de rehausser le bail.* OPSLAG van 't oog, gezicht. *Regard.* m. Een liefelyken opslag, een trotsen, vreesselyken opslag hebben. *Avoir le regard doux, avoir le regard fier, terrible.* Augustus had zulk een ontzaglyk wezen, dat hy een Gaules die hem van een Berg wilde doen tuimelen met eenen kelden opslag van 't oog in zynen boos voorneemen wederhield. *Auguste avoit un port si venerable que d'un seul regard, d'un seul coup d'oeil, il detourna de son mauvais dessein un Gaulois qui le menaçoit de le culbuter d'une Montagne.* Aan den OPSLAG zyn in 't kolven, kaatsen. *être de retour à chasser la balle.* Aan den OPSLAG zyn in 't kanterluyven &c. *Avoir à jouer, être de tour à jetter la premiere carte.* Iemand van den OPSLAG geeren, iemand braaf afrossen. *Etriller, rosser, rouer quelqu'un comme il faut.*

OPSLOKKEN. v. a. Door de keel zwelgen, opschrokken. *Avaler, engloutir.* De spyzen opslokken. *Engloutir les morceaux, avaler les morceaux sans mâcher.* De groote Vissen slokken de kleine op: naar den letterlyken en figuurlyken zin. *Les gros poissons avalent, mangent les petits; les puissans oppriment les foibles.* 't Is een OPSLOKKER, een gulzigaart, een vraat. *C'est un goinfre, un gouhu, un glouton.* 't Is een menschen OPSLOKKER, een uitzuiper, bloedzuiger. *C'est un homme, gueux, degons, une sangsuë.*

OPSLUITEN. v. a. Vast bewaaren, gevangen houden. *Enfermer, renfermer.* Papieren opsluiten. *Enfermer des papiers.* 't Brood opsluiten. *Enfermer le pain, mettre le pain sous la clef.* Een krankzinnig menschen opsluiten. *Renfermer un enragé.*

OPSLURPEN. v. a. Oplikken, inzwelgen. *Lapper, humer, avaler.* Het vergote bloed opslurpen als de honden. *Lapper le sang repandu ainsi que font les chiens.* Een kommetje nat, een ey OPSLURPEN. *Humer une ecuellée de bouillon, humer un oeuf.*

OPSMUIGEN. v. a. SNOEPEN. Steelswyze opeeten. *Manger à la derobée, en cachette.* OPSMUIGER, snoeper, lekkerbek. *Friand, qui mange à la derobée.*

OPSMULLEN. v. a. Gulzigtyk opeeten. *Manger goulûment, avaler.* Al de wafels, de pasteyen opsmullen. *Avaler, brisser toutes les gaufres, tous les pâtez.*

OPSMUKKEN. v. a. Op palleeren, opschikken. *Ajuster, attiffer, attiteler.* Zyn kraam, zyn waar opsmukken. *Ajuster, accommoder, maquignonner sa marchandise.*

OPSNAPPEN. v. a. Opsmullen. *Croquer, dépêcher.* Al het eeten voort opsnappen. *Manger tout, dépêcher tout au plus vite.*

OPSNUIVEN. v. a. Door de neus ophaalen. *Prendre par le nez.* Men kan zoo veel tabak niet opsnuiven zonder de harssenen te krenken. *On ne sçauroit prendre tant de tabac par le nez sans blesser, offenser le cerveau.* OPSNUIVEN. zie ZWETSEN, SNOEVEN. *Se vanter, hâbler.*

OPSNYDEN. v. a. Op- of doorsnyden. *Entamer, couper par quelque endroit.* Een brood, een meloen opsnyden. *Entamer un pain, un melon.* Een Vaers, een Gedicht OPSNYDEN, met kragt en naar dichtrant uitspreeken. *Faire ronfler des Vers, reciter un Pême avec emphase & methode.* Hy kan lustig OPSNYDEN, pogchen, zwetsen. *Il sçait bien hâbler, craquer, faire claquer son fouet: c'est un hâbleur s'il en fut jamais.* Wat zegt gy van dat OPSNYDEN, pogchen, zwetsen? *Que dites vous de ces hâbleries, rodomontades.* 't Is een OPSNYDER, snoever; zwetser in zyn hart. *C'est un hâbleur, un fanfaron achevé; c'est un avaleur de charrétes ferrées.* Dat is maar OPSNYDERY, snoevery. *Ce n'est que hablerie, ce ne sont que rodomontades.*

OPSPALKEN. v. a. OPSPANNEN. *Fendre, ouvrir, tenir ouvert, tenir etendu.* Een varken opspalken. *Fendre, ouvrir un cochon, & le tenir ouvert avec des brochettes.* De mond OPSPALKEN, wyd open doen.

Digitized by Google

doen. *Ouvrir la bouche bien grande, bâiller effroyablement.*

OPSPANNEN. v.a. Uitrekken. *Tendre, bander.* Een trommel opſpannen. *Tendre, bander un tambour.* De geeſten OPSPANNEN, in kragtigen aandagt houden. *Tendre les eſprits, appliquer les eſprits fortement, tenir ſon eſprit dans une contention continuelle.* OPSPANNING van een trommel. *Action de bander, tendre un tambour.* OPSPANNING der geeſten *of* van den geeſt. *Contention d'eſprit.* f.

OPSPELDEN. v.a. Met ſpelden vaſt maaken. *Attacher, faire tenir avec des epingles.* Spel uw kaper, uw tabbaert op. *Attachez votre coeffe, votre robbe.*

OPSPERREN. v.a. Opſpannen, wyd open doen. *Ouvrir.* De mond opſperren als een die geeuwt. *Ouvrir la bouche comme une perſonne qui bâille.*

OPSPEUREN of OPSPOOREN. v.a. Opzoeken. *Quêter, chercher, pouſſer.* Een Haas, een Hart opſpeuren. *Quêter un Lievre, un Cerf.*

OPSPLYTEN. v.a. Een ſpleet maaken. *Fendre.* Een pen te ver opſplyten. *Fendre une plume trop avant.*

OPSPOELEN. v.n. Met de baaren opwerpen. *Rejetter, jetter avec les flots, les vagues.* De Zee ſpoeld de lyken op. *La Mer rejette les corps morts.* De wrakken en baalen die met de golven opſpoelen, aan ſtrand dryven. *Les debris & balots qui flottent ſur le ſable avec les vagues.* Het linnegoed OPSPOELEN, doorſpoelen, uitſpoelen, door 't water haalen. *Rinſer le linge, paſſer le linge dans l'eau claire.*

OPSPOUWEN. v. a. OPMAAKEN. Doorſpouwen, ſplyten. *Fendre, ouvrir.* Een Kalfsbout opſpouwen. *Fendre, ouvrir une poitrine de veau.*

OPSPRAAK. Tegenſpraak, beſtraffing, verwyt. *Cenſure.* f. *Blame, reproche, lardon, coup de langue.* m. Wie leeft 'er zonder opſpraak in de Waereld! *Qui eſt ce qui vit ſans reproche, ſans blame? qui eſt exempt de cenſure dans ce Monde? qui peut eviter les coups de langue? qui eſt à l'abri de la mediſance?*

OPSPRAAKELYK. Adj. Beſtraffelyk, ergerlyk. *Blamable, digne de cenſure, ſcandaleux.* Een opſpraakelyk gedrag, een opſpraakelyk leven. *Une conduite blamable, une vie ſcandaleuſe.* Zy leeven te OPSPRAAKELYK, te ergerlyk *Elles vivent trop ſcandaleuſement.*

OPSPRINGEN. v. n. Open ſpringen. *S'ouvrir avec effort. ſauter.* 't Slot kan immers van zelfs niet opſpringen. *La ſerrure ne peut s'ouvrir de ſoy-même* De myn deed het Bolwerk OPSPRINGEN, met al die 'er op ſtonden. *La Mine fit ſauter le Baſtion avec tous ceux qui etoient deſſus.* Van vreugde, van blydſchap opſpringen. *Sauter, treſſaillir de joye.* Men ziet 'er het levendig water uit honderd derhande wellen OPSPRINGEN, ontſpringen. *On y voit jaillir, ſourdre l'eau de cent differentes ſources.*

OPSTAAN. v.n. Uit het bed komen. *Se lever, ſortir du lit.* Vroeg opſtaan, laat opſtaan. *Se lever matin, ſe lever tard.* Hy is beter, maar hy ſtaat nog niet op, hy komt nog niet op. *Il ſe porte mieux, mais il ne ſe leve pas encore.* Die de naam heeft van vroeg opſtaan, mag wel lang ſlaapen. ſpr: *Il a beau ſe lever tard qui a le renom de ſe lever matin.* OPSTAAN van den dooden, verryzen uit den dooden. *Reſſuſciter des morts, revenir de mort à vie.* Alle menſchen zullen ten Jongſten dage opſtaan. *Tous les hommes reſſuſciteront au dernier Jour.* Tegen iemand OPSTAAN, hem openlyk aanklaagen, afbreuk zoeken te doen. *S'elever contre quelqu'un, prendre quelqu'un à partie, s'attaquer à quelqu'un.* De Niniviten zullen in 't Oordeel tegen de Jooden opſtaan. *Les Ninivites s'eleveront au Jugement contre les Juifs.* Tegen de Overigheid OPSTAAN; aan 't muiten raaken. *Se ſoulever, ſe rebeller, revolter contre le Magiſtrat.* By het OPSTAAN des Koninge verſchynen, tegenwoordig zyn. *être préſent, aſſiſter au lever du Roy.* Het mag 'er wel OPSTAAN, 't kan van hem *of* van die koop wel af. *Il a dequoi, cela ſe trouvera bien ſur le marché; la bête a bon dos.* Daar mag wel een ſchotel Baers, een Collation opſtaan. *Il eſt aiſé, facile de prendre, de trouver un plat de Perches, les frais d'une Collation là deſſus.*

OPSTAANDE voet. Adv. Ten eerſten, zonder uitſtel. *Sur le champ, ſur l'heure, ſans delai.* Ik zal opſtaande voet weer komen, gedaan hebben. *Je reviendrai ſur le champ, j'aurai fait ſur le champ, ſur l'heure, à l'inſtant.*

OPSTAL. m. Huis, gebouw boven en buiten de grond, zonder het erf te rekenen. *Maiſon.* f. *Bâtiment ſimple, ſans y comprendre le ſol, le fonds ſur lequel il eſt poſé.* Een opſtal te koop. *Maiſon, grange, ecurie &c. à vendre ſans le fonds.*

OPSTAND. m. Muitery, afval. *Soulevement.* m. *Revolte; rebellion.* f. Vitellius den opſtand van zoo veel Onderdaanen verſtaan hebbende ſtond vrywillig 't Ryk af aan Otto. *Vitellius ayant appris le ſoulevement, la revolte de tant de Sujets abandonna, ceda volontairement l'Empire à Otton.* De opſtand is gemeenlyk eerſt een Dochter, en daar na een Moeder van de Tieranny.

OPSTANDING. f. Verryzenis. *Reſurrection.* f. De opſtandinge der dooden gelooven, ontkennen. *Croire, nier la Reſurrection des morts.* Alle menſchen zullen geen deel hebben aan de Opſtandinge. *Tous les hommes n'auront point de part à la Reſurrection.*

OPSTAPELEN. v.a. Stapels maaken. *Mettre par piles, accumuler.* De duigen, de kaazen opſtapelen. *Mettre les douves, les fromages par piles.* De ongerechtigheden opſtapelen. *Accumuler les iniquitez.* Geld by geld, kroon op kroon opſtapelen. *Accumuler des richeſſes, mettre ecu ſur ecu, piſtole ſur piſtole.*

OPSTEEKEN. v. a. Open ſteeken. *Crocheter, ouvrir avec un crochet* ou *quelque autre ferrement.* Een kas, een kiſt opſteeken om daar 't geld uit te ligren. *Crocheter une armoire, un coffre pour en enlever l'argent.* Een ſlot opſteeken om in huis te komen. *Ouvrir une ſerrure pour entrer dans la maiſon.* Een vat, een Oxhoofd OPSTEEKEN, opbooren. *Percer un tonneau, une barrique; mettre un tonneau, une barrique en perce.* Een kaars OPSTEEKEN, of liever, AANSTEEKEN. *Allumer une chandelle.*

OPSTEEKEN. Om hoog heffen. *Lever, elever, arborer.* De hand opſteeken om een Eedt te doen. *Lever la main pour faire un Serment.* Het hoofd opſteeken, opregten in 't gaan. *Lever la tête, marcher la tête levée, la tête haut.* De Vaan, de Banier, de Paardeſtaart opſteeken, uitſteeken. *Arborer l'Etendard, la Baniere, la queuë de Cheval.* De Trompet OPSTEEKEN, op de Trompet blaazen. *Lever la Trompette; Sonner, jouer de la Trompette.* De wind begind OPSTEEKEN, aan te wakkeren. *Le vent commence à ſe renforcer, le vent redouble.* Het hoofd, de hoorens OPSTEEKEN, groots, overdaadig worden. *Lever la tête*, ou pluſtot, *lever la crête, ſe donner des airs de fierté, faire la piaffe.* Die luiden ſteeken geweldig op ſedert een tyd. *Ces gens là ſe donnent d'etranges airs, ſont devenus bien fiers, bien rogues depuis certain temps.* Zyne ooren OPSTEEKEN, gaande worden, aan 't muiten tyen. *Dreſſer ſes oreilles, ſe mutiner, entrer en furie.*

OP-

Digitized by Google

OPSTEEKEN. Wegſteeken, verbergen. *Cacher, rengainer.* Zyn mes, zyn degen opſteeken. *Rengainer ſon couteau, ſon epée.* Al't geld OPSTEEKEN, naar zig ſtryken. *Rafler tout, l'argent, mettre tout l'argent dans la poche, du coté de l'epée.* Een plaat wat OPSTEEKEN, hier en daar over ſnyden. *Retoucher une planche, y repaſſer le burin.*

OPSTEEKER. Aanſteeker. Lantaarn opſteeker. *Allumeur de lanternes.*

OPSTEEKER, is de naam van een groot mes *Grand couteau.* Wat een opſteeker! *Quel furieux couteau! c'eſt là un couteau de boucher!*

OPSTEIGEREN. v.n. zie STEIGEREN. Opſpringen. *Se cabrer, s'elever.* Had gy het paard eens zien opſteigeren! *Si vous aviez vu le cheval ſe cabrer!* Dat deed de prys van't Graan, van de Oly zoodaanig opſteigeren, ryzen. *Cela fit tellement monter le prix du Grain, de l'Huile.*

OPSTEL, m. Ontwerp, ſchets, voorbeeld. *Projet, plan, crayon.* m. *Ebauche* f. Een opſtel van Huwelykſe Voorwaarden. *Un projet, un modelle d'Articles de Mariage.* 't Is nog maar een ruw opſtel van't werk. *Ce n'eſt encore qu'un ſimple projet, qu'un plan ebauché; ce n'eſt qu'un premier crayon.* Een Scholier, Leerling een OPSTEL, *Thema* te vertaalen geeven. *Donner un Thême à traduire à un Ecolier, à un Diſciple.*

OPSTELLEN. v.a. Ontwerpen, ſchetſen. *Projetter, dreſſer, tracer.* Een Requeſt, de Huwelykſe Voorwaarden opſtellen. *Dreſſer une Requête, dreſſer, minuter les Articles de Mariage.* Een brief opſtellen. *Compoſer une lettre.* Een *Thema* opſtellen, voorſchryven. *Donner, preſcrire un Thême.*

OPSTEMMEN. v.a. Voorneemen, beſluiten. *Réſoudre, arrêter, conſpirer.* Een reis, een partytje van vermaak opſtemmen *Réſoudre, arrêter un voyage, une partie de plaiſir.* Een Oorlog OPSTEMMEN, beraamen. *Reſoudre, concerter une Guerre.* De ondergang zyns Vyands opſtemmen. *Réſoudre, jurer la perte de ſon Ennemi.* OPSTEMMING. f. Beſluit. *Reſolution.* f. *Concert.* m.

OPSTOOKEN. v.a. Aanſtooken. *Attiſer.* Het vuur opſtooken. *Attiſer le feu, agencer le feu afin qu'il brule mieux.* Het vuur van tweedragt OPSTOOKEN, aanblaazen. *Allumer, attiſer le feu de la diſcorde; ſouffler la diviſion, animer les eſprits.* OPSTOOKER, aanblaazer van tweedragt. *Boute-feu.*

OPSTOOTEN. v.a. Open ſtooten. *Ouvrir en pouſſant.* Het venſter opſtooten. *Ouvrir la fenêtre, pouſſer contre la fenêtre & l'ouvrir.* Een Haas OPSTOOTEN, opjaagen. *Faire partir un Lievre.*

OPSTOOVEN. v.a. Stooven op. *Etuver, mettre cuire à petit feu.* Het vleeſch lugtig opſtooven. *Etuver la viande legerement.*

OPSTOPPEN. v.a. Stoppen, toe maaken. *Boucher, arrêter en bouchant.* De goot, de pyp opſtoppen met daar vuiligheid in te gooyen, te laaten loopen. *Boucher la goutiere, le tuyau en y jettant, laiſſant entrer de l'ordure, des ſaletez.* Zyn pyp wat OPSTOPPEN, onder't trooken. *Refouler un peu ſa pipe en fumant.* Zyn hartzeer opſtoppen, verbergen. *Cacher, devorer ſon chagrin.*

OPSTROOPEN. v.a. AFSTROOPEN. *Ecorcher.* Iemand levendig opſtroopen, villen. *Ecorcher quelqu'un tout vif.* Zyn mouwen OPSTROOPEN, opſlaan. *Relever, retrouſſer ſes manches.*

OPSTRYDEN. v.a. Opdringen, koppiglyk ſtaande houden. *Soutenir opiniâtrement, s'obſtiner à vouloir perſuader, faire goûter.* Hy wil my opſtryden dat die Heer ongetrouwd is, dat die Juffr. een ongelukje gehad heeft. *Il s'obſtine, s'opiniâtre à me vouloir faire croire, il me ſoutient opiniâtrement, il veut à toute force me perſuader que ce Monſr. là eſt encore garçon; que cette Demoiſelle a eu une petite diſgrace, a fait parler d'elle.*

OPSTRYKEN. v.a. Strykende herſtellen. *Repaſſer, raccommoder.* 't Gekreukte linnegoed wat opſtryken. *Repaſſer, raccommoder le linge chiffonné.* Zyne knevels opſtryken, opzetten als de Spanjaarden. *Relever ſes mouſtaches comme font les Eſpagnols.*

OPSTUIVEN. v.a. Weg ſtuiven. *S'envoler, ſe repandre en l'air.* Zie die as eens opſtuiven! *Voyez un peu comme cette cendre s'envole, ſe repand dans l'air!* Geweldig OPSTUIVEN, uitvaaren tegen iemand. *S'emporter bien fort contre quelqu'un.*

OPSTYGEN. v.n. STYGEN, OPKLIMMEN. *Monter.* Den brug, den berg opſtygen. *Monter le pont, monter la montagne.* Tot den hoogſten trap van eer opſtygen. *Monter, parvenir, s'elever juſqu'au plus haut degré de gloire.* In de keel OPSTYGEN, als men van de moer ſpreekt. *Remonter à la gorge, quand on parle de la matrice.* Zie die giſt, dat ſchuim eens opſtygen! *Voyez un peu comme cette levure, cette ecume monte, ſe gonfle!*

OPSTYGEREN of **OPSTEIGEREN.** v.n. Opryzen, ſtyf werden. *Monter, hauſſer.* Die waren, ſpecien ſtygeren dagelyks op. *Ces marchandiſes, ces eſpeces montent, encheriſſent tous les jours.* OPSTYGING der Lyfmoeder. *Suffocation.* f. *Soulevement de matrice* m. *Vapeurs.* f. pl.

OPTEEKENAAR. De geen die opteekend *Marqueur, celui qui marque.* De opteekenaar van't School maakt zig weinig vrinden als hy ſnedig oppaſt. *Le Marqueur de l'Ecole ſe fait bien peu d'amis lors qu'il prend garde de près.*

OPTEEKENEN. v.a. AANTEEKENEN. Gedagtenis houden. *Marquer, noter.* De geen die Duitſch ſpreeken, de ſtoute jongens opteekenen. *Marquer ceux qui parlent Flamand, marquer les mechans garçons.*

OPTELLEN. v.a. Oprekenen. *Supputer, calculer, compter.* De poſten van een rekening optellen. *Calculer, ſupputer les articles d'un compte.* De Stemmen, de Leden van den Raad, van't Parlement optellen. *Compter les Suffrages, compter les Membres du Conſeil; compter les Membres du Parlement.* OPSTELLING, oprekening der verſchillende poſten tot een algemeene rekening behoorende. *Supputation.* f. *Calcul des differents articles d'un compte general.* m.

OPTIE. Ond: w: Keur, magt van doen en laaten in zekere gevallen. *Option.* f. *pouvoir de choiſir, de prendre* ou *laiſſer.* Ik heb het huis voor drie jaar vaſt gehuurd en twee jaar in optie. *J'ai loué la maiſon pour trois ans aſſurez, & deux ans d'option.* Dat ſtaat niet in zyn OPTIE, in zyn keur. *Cela n'eſt pas à ſon option, à ſon choix.*

OPTILLEN. v.a. Opligten, opbeuren. *Lever de terre, hauſſer.* Drie honderd, vier honderd pond zwaarte optillen. *Lever trois cens, quatre cens peſant.* Een Kraan diend om moleſteenen en andere zwaare laſten op te tillen *Une Grue ſert à lever, enlever, decharger des meules à moulin & autres peſants fardeaux.*

OPTIMMEREN. v.a. Van de grond tot boven toe timmeren, bouwen. *Bâtir, dreſſer.* Een huis, een loots in aller haaſt optimmeren, opſlaan. *Bâtir une maiſon, dreſſer une loge à la hâte.*

OPTOGT. f. Marſch, aanmarſch, optrekking van een groote ſchaar. *Marche.* f. *Mouvement d'un grand corps.* Het Leger is in volle optogt naar Belgrado, naar den Ryn. *L'Armée eſt en pleine marche vers Belgrade,*

Digitized by Google

da, over le Rhin. Julianus den afvallige in opstogt zynde om de Parthers te bestryden, wierd door een pyl in den arm gekwetst. *Julien l'apostat etant en marche pour combattre les Perses, fut blessé d'une fleche au bras.*

OPTOOYEN. v.a. Opcieren, opschikken. *Parer, orner.* Zig voor de spiegel optooyen, zig zoogvuldig optooyen om op 't Bal te verschynen. *Se parer devant le miroir, se parer soigneusement, se mettre sur son lustre pour paroître au Bal.* Een Altaar OPTOOYEN, opschikken. *Parer, orner, embellir un Autel.* Een redenvoering optooyen, opschikken. *Orner, embellir un discours en y mettant des fleurs de Rhetorique.* OPTOOYING van een Altaar, van een paard. *Decoration.* f. *Ornement, ajustement d'un Autel, d'un cheval.* m.

OPTOOYSEL. n. Opschik, opschikking. *Parure.* f. *Ajustement, ornement.* m. Een schoone, een eerbaare Vrouw heeft geen optooysels van doen. *Une belle, une honnête Femme n'a pas besoin de parures, d'ornements.*

OPTORNEN. v.a. LOS TORNEN. Optarnen. *Decoudre.* Een kleed optornen. *Decoudre un habit.* Kant optornen, los tornen. *Decoudre de la dentelle.*

OPTREKKEN. v.a. Naar om hoog trekken. *Tirer, attirer.* De dampen optrekken. *Attirer les vapeurs en haut.* De zeilsteen trekt het yzer op. *L'amant attire, enleve le fer.* Een molesteen, een pak optrekken met een Kraan. *Lever une meule à moulin, un fardeau avec une Grue.* Een muur OPTREKKEN, hooger opmetselen. *Hausser un mur.*

OPTREKKEN. Opbrengen, onderwyzen. *Elever, nourrir, instruire.* De kinderen zorgvuldig optrekken, in de deugd optrekken. *Elever soigneusement les enfans, elever les enfans à la vertu.*

OPTREKKEN. v.n. Aanmarcheeren, de wapenschouwing doen. *Faire la parade, marcher tambour battant, enseigne deployée.* My heugd de Burgers van Amsterdam in 't Jaar 1688. (sedert is zulks niet meer gebeurd) te hebben zien optrekken. *Il me souvient d'avoir vû faire la parade aux Bourgeois d'Amst: en 1688.* OPTREKKEN, ligtmissen, rinkinken. *Hanter les tavernes, faire la vie, courir le guilledou, ribler.* De heele nagt OPTREKKEN, schreeuwen, kryten als de kleine kinderen doen. *Crier, tempêter toute la nuit comme font les jeunes enfans.* OPTREKKEN, opklaaren, verdwynen. *Se dissiper.* De mist begind op te trekken. *Le brouillard commence à se dissiper.*

OPTROEVEN. v.a. Troef opgooyen. *Jouer à tout, jetter de la triomfe.* Drie maal agter een optroeven. *Jetter de la triomfe trois fois de suite, jouer trois fois de suite à tout.*

OPVAAREN. v.a. Vaaren naar omhoog. *Monter, aller en haut.* De Maas, de Loire, den Rhyn opvaaren. *Monter la Meuse, la Loire, le Rhin.* Tegen stroom opvaaren. *Monter, aller contre le fil de l'eau, aller vers amont.* Opvaaren ten Hemel. *Monter au Ciel.* De OPVAARING van den Heiland. *L'Ascension du Sauveur.* f.

OPVANGEN. v.a. Ondenscheppen. *Prendre, intercepter.* Een kaatsbal opvangen. *Prendre, attrapper une balle qui retombe.* Iets dat van boven komt opvangen. *Prendre, attrapper ce qui vient, tombe d'enhaut.* De loslopende honden, de beedelaars OPVANGEN, gevangen neemen, opsluiten. *Prendre, arrêter, enfermer les faindans, les gueux, les mendians.*

OPVATTEN. v.a. OPNEEMEN. *Prendre, ramasser.* Een kind dat uit de wieg wil, opvatten. *Prendre un enfant qui veut sortir du berceau.* Iets kwaalyk OPVATTEN, opneemen. *Prendre mal une chose, prendre une chose en mauvaise part, trouver mauvais.* Haat, jaloerschheid tegen iemand opvatten. *Concevoir de la haine, de la jalousie contre quelqu'un; vouloir du mal, porter envie à quelqu'un.* Argwaan opvatten tegen iemand. *Entrer en soupçon contre quelqu'un.* 't Is een kwaade OPVATTING, een kwaad begrip van hem. *C'est une fausse idée qu'il s'est faite, il s'est mis dans l'esprit, il prend la chose de travers.*

OPVEILEN. v.a. Te koop stellen. *Mettre en vente.* Waaren, Landeryen opveilen, te koop stellen. *Mettre des Marchandises, mettre des Terres en vente.* OPVEILEN, kan beteekenen schatten, op prys stellen. *Estimer, evaluer, mettre à prix.* OPVEILING, te koop stelling, schatting. *Exposition en vente.* f. *Estimation, evaluation.* f.

OPVERRE NA of OPVER NA. Adv. *à beaucoup près.* Het verlies is op verre na zoo groot niet als de roep eerst gegaan heeft. *La perte n'est à beaucoup près pas si grande que le bruit en a couru d'abord.*

OPVISSEN. v.a. Ophalen uit het water. *Retirer de l'eau.* Een lyk opvissen. *Retirer un corps mort de l'eau.* Een Oorlooge dat in 't water gevallen is opvissen. *Retirer, repêcher une Montre tombée dans l'eau.*

OPVLIEGEN. v.n. Om hoog vliegen. *Voler en haut, prendre l'essor.* Als de vogels eerst beginnen op te vliegen. *Quand les oiseaux commencent à prendre l'essor, à perdre terre.* Den Arend vliegt met een ongeloofelyke snelheid op. *L'aigle vole, monte avec une incroyable rapidité.* Had gy de vuurpylen eens op zien vliegen! *Si vous aviez vû les fusées monter en haut!* De Myn sprong met een vervaarlyk gedruis, en deed het Bolwerk en al die 'er op stonden opvliegen. *La Mine joua avec un fracas épouvantable & fit sauter le Bastion avec tous ceux qui étoient dessus.* OPVLIEGEN, opstuiven, heftig gaande worden. *S'emporter, entrer en fougade, monter sur ses grands chevaux, monter aux nuës, se lever sur ses ergots, se mettre hors des gonds.* Hy vliegt op, zoodra men daar van spreekt. *il s'emporte, il entre en fougade, il est hors des gonds, dès qu'on en parle.*

OPVLYMEN. v.a. Een gezwel OPVLYMEN, opensteeken met een vlym of lancet. *Percer une apostume avec la lancette.*

OPVOEDEN. v.a. Groot maaken, opbrengen, onderwyzen. *Elever, nourrir, instruire.* Daar moet tyd en zorg zyn om de kinderen wel op te voeden. *Il faut du temps & du soin pour bien elever les enfans, donner une bonne education aux enfans.* De OPVOEDING, optrekking der kinderen vereischt al de aandagt en bekwaamheid der gaauwste Meesters. *L'education des enfans demande toute l'attention & la capacité des plus habiles Maîtres.* Een kind zonder opvoeding is zyn Ouders schande en straf. *Un enfant sans education est la honte & la punition de ses Pere & Mere.*

OPVOEREN. v.a. Om hoog voeren. *Monter en haut.* Het water door gewerktuigen, konstwerktuigen opvoeren. *Monter, conduire l'eau en haut avec des machines.*

OPVOLGEN. v.n. Volgen in rang, treeden in de zelfde waardigheid. *Succeder.* Naar rang van geboorte, van jaaren opvolgen. *Succeder selon l'ordre de l'âge, la naissance de l'âge.* Titus volgde op zyn Vader Vespasianus in 't Ryk. *Titus succeda à Vespasien son Pere à l'Empire.*

OPVOLGEN. v.a. VOLGEN. Gehoorzaamen. *Obéir, suivre.* Men moet de wil, de begeerte van een redelyke Vader, een redelyk Meester opvolgen. *Il faut obéir*

Digitized by Google

obéir à la volonté, au deſir d'un Pere, d'un Maître raiſonnable. Zyne driften opvolgen. *Suivre ſes paſſions, ſes caprices; obéir à ſes paſſions, à ſes caprices*

OPVOLGER, navolger in 't Ryk, in 't bewind der zaaken. *Succeſſeur à l'Empire, au maniément des affaires.* OPVOLGER van iemands begeerte, wil. *Celui qui ſuit le deſir, executeur de la volonté de quelqu'un.*

OPVOUWEN. v. n. Net toevouwen. *Plier.* Zyn ſervet, zyne kapen net opvouwen. *Plier proprement ſa ſerviette, ſes coëffes.*

OPVREETEN. v. a. OPWREETEN. Verſlinden, opſlokken. *Manger, devorer, engloutir.* Gelyk de Wolven de Schaapen opvreeten. *Comme les Loups mangent, devorent les Moutons.* Ik meende dat hy my opvreeten zou, zulke blikken zettede hy op. *Je penſois, croyois qu'il m'alloit manger, à voir ſes yeux fixes hands.*

OPVULLEN. v. a. Aanvullen. *Emplir, remplir.* Een vat Rhynſe wyn opvullen, weer vullen. *Remplir un tonneau de vin de Rhin.* Iemand met eeten en drinken OPVULLEN, overladen. *Remplir quelqu'un, gorger quelqu'un de viandes & de boiſſon.* Iemand met gunſten OPVULLEN, overladen. *Combler quelqu'un de bien-faits.*

OPVYZELEN. v. a. Met ſchroeven opzetten, hooger maaken. *Relever, hauſſer avec des verins ou machines à vis.* Een huis opvyzelen. *Hauſſer une maiſon avec des verins, des machines à vis; rependre une maiſon ſous œuvre.* Iemand opvyzelen, hoog roemen, geweldig opzetten, over 't paard tillen. *Elever quelqu'un outre meſure, exagerer le merite de quelqu'un.* Gy vyzeld my te hoog op, gy tild my over 't paard. *Vous me louez trop, vous me donnez de l'encenſoir par le nez.*

OPWAAKEN. v. a. Uit zyne oogen zien, op zyn hoede zyn. *Se reveiller, ſe tenir alerte & eveillé.* Waak op gy Burgers al te ſaam. *Reveillez vous Bourgeois, tout ce que vous êtes de Bourgeois.*

OPWAARTS. Adv. Naar om hoog. *Vers enhaut.* De oogen opwaarts heffen, ſlaan. *Lever les yeux en haut, regarder en haut.* De Zon trekt de dampen opwaarts. *Le Soleil attire les vapeurs enhaut.*

OPWAAYEN. v. n. Sterk doorwaayen. *Venter bien fort.* Het begind luſtig op te waayen. *Il commence à venter bien fort, le vent ſe renforce.*

OPWAGTEN. v. a. Verwagten. *Attendre.* Gy belooft ons dan te komen? zonder twyffel: 't is wel, wy zullen u opwagten. *Vous nous promettez donc de venir? ſans doute: fort bien, nous vous attendrons.*

OPWAGTEN, werd veeltyds voor zig vertoonen, oppaſſen, ten dienſt ſtaan gezegt. *Se préſenter, faire ſa Cour, ſe tenir en état de recevoir les ordres.* De Koning opwagten in de *Antichambre* of in eenig ander vertrek: wagten dat de Koning ons inroept, ſpreekt &c. *Faire ſa Cour au Roy, attendre dans l'Antichambre ou dans quelque autre appartement que le Roy nous appelle, parle.* De Koning beval de Leden van 't Lagerhuis hem des anderen daags in 't Hoogerhuis op te wagten. *Le Roy ordonna aux Membres de la Chambre baſſe de le venir trouver, de ſe préſenter devant lui le lendemain dans la Chambre haute.*

OPWASSEN. v. a. Toeneemen, opſchieten. *Grandir, croître, pouſſer.* Het koorn heeft vocht en warmte van doen om wel op te waſſen. *Le bled a beſoin d'humidité & de chaleur pour bien croître, bien venir.* In ſchoonheid en deugd opwaſſen. *Croître en beauté & en vertu.*

OPWEEGEN. v. a. Ophaalen, evenaaren. *Tirer le poids, balancer, égaler.* Zes honderd pond opweegen. *Egaler le poids de ſix cens livres, peſer ſix cens livres.* Dat zal het niet opweegen. *Cela ne peſera pas tant, ne tirera pas tant de poids, cela n'ira pas à tant.* Myn dankbaarheid zal uwe gunſten nooit opweegen. *Ma reconnoiſſance n'egalera jamais vos faveurs.* Iets tegen goud OPWEEGEN, lets ongemeen veel agten *of* zeer duur over doen. *Eſtimer une choſe au prix de l'or, vendre quelque choſe au poids de l'or.*

OPWEKKEN. v. a. Wekken, wakker maaken. *Eveiller, reveiller.* Iemand te vier, te vyf uuren opwekken. *Eveiller quelqu'un à quatre, à cinq heures.* Hy is ze zwaarmoedig, men moeſt hem doen reizen om wat op te wekken. *Il eſt trop melancholique, il faudroit le faire voyager pour l'eveiller, l'animer un peu.* Het leezen der goede boeken, de verkeering der Schouwſpeelen wekt de geeſten op. *La lecture des bons livres, la frequentation des Spectacles eveille, anime les eſprits.* OPWEKKING, vervrolyking der geeſten. *Recréation.* f. *Egayement des eſprits.* m.

OPWELLEN. v. n. Opborlen, opkooken als de Fonteinen doen. *Sourdre, ſortir, jaillir de terre, bouillonner comme font les Fontaines.* De ſaus op laaten wellen. *Laiſſer bouillonner, gonfler la ſauce.* OPWELLING van levendig water. *Bouillonnement de l'eau vive.* m.

OPWERPEN. v. n. Op doen gaan. *Jetter, pouſſer, porter en haut.* Dat geſtel kan het water heel hoog opwerpen. *Cette machine peut jetter, pouſſer, porter l'eau bien haut.* De lyken, de wrakken, vuiligheden opwerpen als de Zee doet. *Rejetter les corps, les debris, les ordures comme fait la Mer.* Een Schans OPWERPEN, opbouwen. *Elever, conſtruire un Fort.* Zig tot hoofd der muiters OPWERPEN, aanſtellen. *Se mettre à la tête des mutins, des revoltez; ſe declarer chef des mutins.* Zig tot Paus OPWERPEN, zig met dwang als Paus doen erkennen. *Se faire reconnoître Pape par force; uſurper le Papat, la qualité de Pape.* Men zoude u daar tegen OPWERPEN, inbrengen, tegenwerpen konnen dat... *On pouroit vous objecter là deſſus que...* OPWERPING, wegwerping der lyken, vuiligheden &c. *Rejettement des corps, des impuretez.* m. OPWERPING van een Schans. *Conſtruction d'un Fort.* f. OPWERPING tot Paus. *Intruſion.* f. *uſurpation du Papat.* f.

OPWINDEN. v. a. Opheiſſen, met een windas *of* blok. *Guinder, monter, iſſer.* Peper, katoen, koffy baalen opwinden. *Guinder, iſſer des bales de poivre, de coton, de caffé.* Een ſtreng garen, een ſtreng zyde OPWINDEN, tot een kluw brengen. *Mettre un echeveau de fil, de ſoye en peloton.* Een oorloosje dat afgeloopen is OPWINDEN, opzetten. *Remonter une montre qui eſt au bas.*

OPZAAGEN, werd in de gemeenzame ſtyl voor STRYKEN, ſpeelen op de viool, gezegt. *Racler le beyau, jouer du violon.* Luſtig ſpeellui; zaag op! *Allons violons, raclez le beyau; ferme, violons de Village!*

OPZAMELEN. zie INZAMELEN. Aangaaren. *Amaſſer, recueillir.* De bouwſtoffen opzamelen. *Amaſſer, aſſembler les materiaux.* De penningen opzamelen. *Recueillir les deniers.* OPZAMELING der bouwſtoffen. *Amas des materiaux.* m. Opzameling der penningen. *Collecte des deniers.* f.

OPZEGGEN. v. a. Zeggen, laaten hooren. *Dire, reciter.* Zyn les opzeggen. *Dire ſa leçon.* Zyne Gebeden, zyn Pſalmen opzeggen. *Dire, reciter ſes prieres, ſes Pſeaumes.* De Catechismus, de vraagen in de Kerk OPZEGGEN, beantwoorden. *Repondre au Catechiſme.* De Obligatien afloſſen, intrekken, en de renten OPZEGGEN: de Houders der Obligatien aan-

Digitized by Google

aanzeggen dat zy naar zekere tyd daar geen renten van krygen zullen. *Retirer les Obligations & amortir les rentes; avertir les Porteurs des Contracts de rente qu'ils n'en tireront plus passé certain temps.* Iemand de huur OPZEGGEN, iemand waarschouwen dat de huur niet langer duuren zal dan tot zekere tyd. *Avertir quelqu'un que le bail finira, cessera après certain temps.* Iemand de vrindschap OPZEGGEN, met iemand de vrindschap breeken. *Rompre l'amitié, rompre la paille avec quelqu'un; declarer à quelqu'un qu'on ne veut plus de commerce avec lui.* Een zolder tot opzeggens toe bewoonen, gebruiken. *Tenir un grenier, se servir d'un grenier jusqu'à ce qu'on nous avertisse de le vuider.*

OPZEILEN. v. a. Aanzeilen, tegen stroom zeilen. *Monter à pleines voiles, faire voile.* De Rivier van Londen is moeyelyk om op te zeilen. *La Riviere de Londres est difficile à monter.* Wy zullen dit niet konnen opzeilen. *Nous ne pourons gagner l'amont; doubler ce cap, nous ne pourons forcer le vent & la marée.* Hy zal dat niet konnen opzeilen, hy zal dat niet konnen uitvoeren. *Il n'en pourra venir à bout, il ne surmontera jamais ces difficultez là.* 't Schip stiet in 't OPZEILEN van de Rivier tegen een blinde klip. *Le vaisseau donna contre un ecueil caché en montant la Riviere.*

OPZENDEN. v. a. Zenden ergens na toe. *Envoyer.* Een prys *of* veroverd schip opzenden. *Envoyer dans certain Port un vaisseau qu'on a pris.*

OPZET. n. Voorbedagt voorneemen. *Dessein premedité, guet à pends.* m. Zy voerden hun boos opzet in dat naare Bosch uit. *Ils executerent leur mauvais dessein, leur guet à pends dans cette affreuse Forêt.* Met opzet, voorbedagtelyk zondigen, liegen. *Mentir expres, de gayete de coeur, de propos deliberé.* Hy heeft my die moeyelykheid, rusie met opzet aangedaan. *Il m'a causé cette peine de dessein, de propos deliberé, de gayeté de coeur.* Ik heb het met geen opzet gedaan. *Je ne l'ai pas fait à dessein, expres, je n'y ai pas tâché, cela n'a pas été premedité.*

OPZETTEN. v. a. Open zetten. *Ouvrir.* De deur, het venster opzetten *Ouvrir la porte, la fenêtre.* Zyn hoed OPZETTEN, op zyn hoofd zetten. *Mettre son chapeau sur sa tête, se couvrir.* Zyn bril opzetten. *Mettre* ou *prendre ses lunettes:* on dit encore en riant, *chausser ses lunettes.* De kegels OPZETTEN, opregten. *Dresser, planter les quilles.* Een Vorst de Kroon op 't hoofd zetten, een Vorst kroonen. *Mettre la Couronne sur la tête d'un Prince, couronner un Prince.* Ergens boeten OPZETTEN, stellen. *Mettre une amande sur quelque chose* Een schip wat hooger OPZETTEN, opboeyen. *Hausser un peu le bordage d'un vaisseau.* Het brood OPZETTEN: de prys van 't brood opzetten, verhoogen. *Rehausser, encherir le pain; augmenter le prix du pain.* Het geld, de muntspecien opzetten. *Rehausser l'argent, rehausser la monnoye.* Een winkel OPZETTEN, beginnen. *Lever boutique, commencer une boutique.* Braywerk OPZETTEN, een kous *of* handschoen beginnen. *Monter, commencer un brochage, commencer un bas* ou *un gand &c.* Iemand tegen een ander OPZETTEN, gaande maaken. *Exciter, pousser, animer quelqu'un contre un autre.* Alles voor de vryheid OPZETTEN, waagen. *Hasarder, risquer tout pour la liberté.* Iemand OPZETTEN, bedektelyk foppen, beschimpen. *Jouer, berner quelqu'un, railler quelqu'un couvertement.* Hy merkte niet dat die Juffer hem opzettede, fopte. *Il ne remarqua point que la Demoiselle se moquoit de lui, le jouoit, le bernoit, le tournoit en ridicule.* Zyn man hoorens opzetten, koekoek maaken. *Planter des cornes à son mari, coëffer son mari.* Iemand een schoone kroon opzetten, *ironicè*, iemand zwart maaken, leelyk uitluiden. *Mettre quelqu'un dans de beaux draps blancs, mettre quelqu'un à la voile & au verjus.* Een leelyke mond opzetten, iemand leelyk begraauwen, toesnaauwen. *Ouvrir la gueule bien grande pour chanter pouille à quelqu'un; rudoyer, rabrouher quelqu'un.*

OPZETTING der kegels die gevallen zyn. *Dressement des quilles qui sont tombées.* m. OPZETTING van 't brood. *Augmentation du prix du pain.* f. OPZETTING, fopping van iemand. *Moquerie, raillerie couverte.* f.

OPZIEDEN. v. n. Opkooken. *Bouillir.* Laat de vis, de ham nog een weinig opzieden. *Laissez bouillir le poisson, le jambon encore un peu.*

OPZIEN. v. a. Naar om hoog zien. *Regarder en haut, jetter la vuë en haut.* Hoe zal hy OPZIEN, verwonderd staan, als hy 't hoord! *Comme il sera etonné, qu'il sera surpris lors qu'il l'entendra!* Indien de overlede man eens mogt opzien, wat zoud hy de ongeregeldheid zyner kinderen beschreyen! *Si le bon defunt pouvoit r'ouvrir les yeux, s'il pouvoit voir ce qui se passe, comme il deplorerois le dereglement de ses enfans!*

OPZIEN. werd ook wel voor GELAAT, OPSLAG, gezigt, gezegd. *Regard, air, maintien.* m. *Mine, physionomie.* f. 't Is een man van een goed opzien. *C'est un homme de bon air, de bon maintien, de bonne mine, de bonne physionomie.*

OPZIENDER, OPZIGTHEBBER. Opperbezorger. *Intendant, Directeur.* Joseph wierd tot Opziender over heel Egypten aangesteld. *Joseph fut etabli, fut fait Intendant sur toute l'Egipte.* Opziender van 's Konings Gebouwen. *Intendant des Bâtiments du Roy.* Opziender, Regent van 't Gasthuis. *Directeur, Regent de l'Hopital.* OPZIENDER van een jong Edelman. *Precepteur, Gouverneur d'un jeune Gentilhomme.*

OPZIGT. n. Gezag, bewind, geleide. *Direction, conduite.* f. Het opzigt van een zaak aanvaarden. *Prendre, entreprendre la direction, se charger de la direction d'une affaire.* Onder het opzigt van een wys Meester zyn. *être sous la conduite, la direction d'un sage Maître, Precepteur.*

OPZIGT, OPZIGTE. Ten OPZIGT, opzigte van... *à l'egard de, pour ce qui regarde, concerne.* Daar is ten opzigt van hem, daar is ten zynen opzigte nog niets beslooten. *On n'a encore rien reglé, determiné, il n'y a encore rien de conclu, d'arrêté à son egard, à son sujet.* Gy zoud in dat opzigt, in dien opzigte gelyk konnen hebben. *Vous pouriez avoir raison à cet egard.* Dat is waar ten opzigte der ryke Kooplúiden, en andere gegoede menschen. *Cela est vrai à l'egard des, par rapport aux riches Marchands, aux personnes aisées.*

OPZIGTELYK. Adv. Betrekkelyk. *Relatif.* Deze Clausul, Voorwaarde is opzigtelyk met de voorgaande. *Cette Clause est relative à la precedente.* WELKE en DAT zyn opzigtelyke voornamen. Quel & qui *sont Pronoms relatifs.*

De OPZIGTELYKHEID, betrekkelykheid die er is tusschen Vader en Zoon. *La Relation qu'il y a entre le Pere & le Fils.*

OPZIGTIG of OPZICHTIG. Adj. Aftteekend, Waereids, weyts. *Qui est voyant, qui donne dans la vue.* Het rood is te opzigtig voor een Burger vrouw. *Le rouge donne trop dans la vuë, est trop voyant pour une Bourgeoise.* Maak her kleed toch niet te OPZIGTIG, te kostelyk. *Ne chargez pas l'habit de trop de parures, ne faites pas l'habit trop riche, au moins.*

OP-

Digitized by Google

OPZINGEN. v. a. Luid zingen. *Chanter à haute voix.* Een Pſalm opzingen. *Chanter un Pſeaume.* Eerſt opzingen, den zang aanheffen. *Entonner, mettre l'air en chant.* Helder opzingen. *Chanter à plein gozier.* 's Konings lof opzingen, vermelden. *Chanter, publier la gloire du Roy.*

OPZITTEN. v. n. Op zyne agterſte pooten ſtaan. *Se tenir ſur ſes pates de derriere.* Een hond leeren opzitten. *Apprendre à un chien à ſe tenir ſur ſes pates de derriere.* Zit op myn beesje! *Tiens toy bien ma bête!* Iemand doen OPZITTEN, foebatten, aan de hand doen komen. *Reduire quelqu'un; faire venir quelqu'un à jubé; faire plier, bouquer quelqu'un.* OPZITTEN, te paard ſtygen en te Veld gaan. *Monter à cheval & ſe mettre en Campagne.* De Ruitery kreeg daar op laſt om voort op te zitten. *La Cavalerie eut ſur cela ordre de monter auſſi tôt à cheval.* De Poolſen, de Littauſchen Adel dreigd op te zitten. *La Nobleſſe de Pologne, de Lituanie menace de monter à cheval, de ſe mettre aux Champs.*

OPZOEKEN. v. a. Naauwkeurig zoeken. *Chercher ſoigneuſement.* Een woord in een Woordenboek opzoeken. *Chercher un mot dans un Dictionnaire.* De Vyanden, de Struikroovers opzoeken. *Chercher les Ennemis, les voleurs de grands chemins; ſe mettre aux trouſſes de l'Ennemi, des voleurs.* Een hond leeren OPZOEKEN, opvinden en weer brengen 't geen men ergens gegooyd heeft. *Apprendre, dreſſer un chien à chercher, à rapporter ce qu'on a jetté quelque part.* Zoek op myn beest! *Cherche bien mon barbet!* OPZOEKING, zoeking der dieven. *Recherche, enquête qu'on fait des voleurs.* f.

OPZWEEREN. Een der Galants het kind OPZWEEREN, zweerende toe-eigenen, opſtryden. *Jurer, faire ſerment, proteſter avec ſerment que l'enfant eſt de tel ou de tel, eſt à un des Galants qu'on a eu.*

OPZWELLEN. v. n. Opblaazen, verdikken. *Enfler, groſſir, s'enfler.* Een ſlegt teeken, als de beenen beginnen op te zwellen. *Un mauvais ſigne quand les jambes commencent à enfler.* Die geſmolte ſneeuw, die regen zal de Rivieren doen opzwellen *Cette neige fondue, cette pluye fera enfler, groſſir les Rivieres.* Als een pad opzwellen van gramſchap &c. *Enfler comme un crapaud de colere &c.* OPZWELLING, gezwollendheid der beenen. *Enflure.* f. *Bouffiſſure des jambes.* De OPZWELLING der Stroomen door de geſmolte ſneeuw &c. *L'enflure, la cruë des Rivieres par la fonte des neiges.* f.

O R.

ORAKEL. n. Verſierde Godheid der Heidenen, die de beſluiten van 't Godendom openbaarde, en t noodlot der Raadvraagers quanſuis voorſpelde. *Oracle.* m. Het Orakel om raad vraagen. *Conſulter l'Oracle.* Het voornaamſte Orakel was te Delphos. *Le principal Oracle etoit à Delphes.* De woorden, de redenen van den Cancelier wierden als ORAKELEN, Godſpraaken aangehoord. *Les diſcours du Chancelier etoient ecoutez comme des Oracles.* De gewyde Orakelen van 't Oude en 't Nieuwe Teſtament. *Les Oracles ſacrez du Vieux & du Nouveau Teſtament.* De Antwoorden van 't Orakel waaren dubbelzinnig, als blykt aan dit zeggen van een van Apollos Prieſters, uit het Grieks in 't Latyn dus overgebragt, *Arma Leges vincunt:* welke te gelyk beduiden konnen, de Wapens heerſchen over de Wetten, en de Wetten over de Wapenen.

ORANGERIE. f. Orangie ſtoof, plaats, loots, daar veel Orange boomen in kiſten opgeſloten werden, en tegen de vorſt bewaard werden *Orangerie, Serre.* f. *Lieu où l'on ſerre les Orangers en caiſſes, de peur qu'ils ne gêlent.* De Orangerie van Zorgvliet, van Honslaardyk. *L'Orangerie de Zorgvliet, de Honslardyk.*

ORANJE-APPEL of ORANGE-APPEL. m. Vrugt van den Oranje-boom. *Orange.* f. Oranje-Appel, bittere Appel. *Orange de Portugal, Orange amere.* ORANJE-BOOM. *Oranger.* m. ORANJE-KOLEURD lint, Oranje lint *Ruban couleur d'Orange.* Brandewyn op ORANJE SCHILLEN, op ſchillen van Curaſſauwſe Appelen. *De l'eau de vie dans laquelle a trempé de l'ecorce d'Orange de Curaſſau.* ORANJE-SLUYER. *Echarpe couleur d'Orange.* ORANJE-SPRUIT, ſpruit van de ORANJE-STAM. *Rejetton d'Oranger.* m. *branche ſortie de la ſouche d'un Oranger.* Die van Dort, van den Haag &c. lieten Anno 1672. de ORANJE-VAAN van de Toorens afwaayen *Ceux de Dort, de la Haye &c. arborerent en 1672. le drapeau Oranger au haut des Tours.* ORANJE-WATER. n. Dronkemans kort voer aldus genaamd. *Boiſſon à l'ecorce d'Orange, de l'Orangeade, compoſition d'eau de vie & d'ecorce d'Orange &c.*

ORATIE. Ondw. Opgepronkte redenvoering in 't openbaar uitgeſprooken. *Oraiſon.* f. *Diſcours d'eloquence prononce en public.* m. De Lyk Oratie lyd de aldervleyenſte opſchikkingen. *L'Oraiſon funebre ſouffre les ornements les plus flateurs.* De Heer D. heeft een ſchoone, een heerlyke Oratie over 't ſluiten van de Vrede gedaan, uitgeſprooken. *Le S^r. D. a fait, a prononcé un beau diſcours au ſujet de la Paix.*

ORBEREN. v. a. Nuttigen, opneemen. *Prendre, uſer, employer, mettre à profit.* Daar is niet veel meer in de ſchotel, ik zal dat alleen wel orberen. *Il n'y a pas, il ne reſte pas grand choſe dans le plat, je l'acheverai j'en viendrai bien à bout tout ſeul.*

ORDEN of ORDER, COLLEGIE. Gemeenſchap. *Ordre.* m. *Communauté.* f. De Adelyke en Geeſtelyke Ordens des Ryks. *Les Ordres de la Nobleſſe & du Clergé du Royaume.*

ORDENING. f. een der zeven Sacramenten der Roomſche Kerke. *Ordre.* m. *Un des ſept Sacrements de l'Egliſe Romaine.* De Ordening der Prieſters, der Diaconen. *L'Ordre des Prêtres, des Diacres.* Gy zult eeuwig Prieſter zyn, na de ORDENINGE Melchiſedecs Schr: ſpr: *Tu ſeras Sacrificateur à toujours, à la façon de Melchiſedec.*

ORDENTELYK. Adj Geregeld, geſchikt. *Reglé, regulier.* Een ordentelyk gedrag, een ordentelyk leven. *Une conduite, une vie reglée.* 't Zyn ordentelyke, ſchappelyke luiden. *Ce ſont des gens bien reglez, des gens de bonne conduite.* Een ORDENTELYK, een grondig onderwys. *Une inſtruction reguliere, methodique.* Een ordentelyk verhaal. *Un recit ſuivi, diſtinct.* Zig ORDENTELYK gedraagen. *Se comporter ſagement, dans l'ordre.* Een onderwerp ORDENTELYK verhandelen. *Traitter un ſujet, une matiere methodiquement.* Een Stad, een Veſting ordentelyk belegeren. *Aſſieger une Ville, une Place dans les formes.* De ORDENTELYKHEID, geſchiktheid, betamelykheid van 't gedrag. *La regle, le bon ordre, la regularité de la conduite.* De ordentelykheid waarneemen in al 't geen men doed. *Obſerver l'ordre, la regle en tout ce qu'on fait.* De ORDENTELYKHEID diend veel tot de nettigheid van een reden. *L'ordre fait, contribuë beaucoup à la clarté d'un diſcours.*

ORDER. Schikking, nette plaatſing. *Ordre, arrangement.* m. God heeft een wonderlyke, wonderbaare order in 't Heel-al gebragt. *Dieu a etabli un admirable ordre, un merveilleux ordre dans l'Univers.*

Digitized by Google

De order en aaneenschakeling der zaaken verligten het verstand, het geheugen. *L'ordre & l'enchainure des choses soulage l'esprit, la memoire.* Die Meester houd een goede ORDER, goede tugt op zyn School. *Ce Maître observe un bon ordre, une bonne discipline dans son Ecole.* Het Leger trok in goede order op naar den Vyand. *L'Armée marcha en bon ordre à l'Ennemi.* Het Leger heeft de heele dag in Slag order gestaan. *L'Armée a été tout le jour en ordre de Bataille.*

ORDER. Bevel, last. *Ordre, commandement.* m. Ik heb daar geen order toe. *Je n'ai pas d'ordre pour cela.* Tot nader order stil staan, stil zitten. *N'agir point jusqu'à nouvel ordre.* Gelieft te betaalen aan N. N. of zyn order. *Payez s'il vous plait à N. N ou son ordre.*

ORDER, ORDE of ORDEN. Collegie, vergadering, ligchaam, gemeenschap. *Ordre, Corps d'un Etat* ou *Royaume.* m. *Communauté, Societé, Compagnie.* f. In 't oud Rome waaren drie Orders: de Order der Raadsheeren, der Ridders en der Burgers. *Dans l'ancienne Rome il y avoit trois Ordres: l'Ordre des Senateurs, des Chevaliers & des Plebeïens.* De Ridder-ORDER van Maltha, van 't Guldevlies, van de Kousseband, van den H. Geest. *L'Ordre de la Chevalerie de Malthe, de la Toison d'Or, de la Jarretiere, du Saint Esprit.* De Monnikken van Sanct Franciscus, Sanct Benedictus, Augustinus ORDER. *Les Moines de l'Ordre de Saint François, de St. Benoit, de St. Augustin.* De vyf Bouw ORDERS zyn, de Toscaansche, Doritsche, Jonische, Corinthische en samengestelde Order. *Les cinq Ordres d'Architecture sont, l'Ordre Toscan* ou *Rustique, le Dorique, l'Ionique, le Corinthien & le Composite.*

ORDINARIS. Ond: w: Gemeene Herberg daar men voor een gezette prys spyst. *Ordinaire.* m. *Auberge où l'on prend l'Ordinaire a tant par repas.* Een Fransch, een Engels Ordinaris. *Un Ordinaire François, Anglois.* In den Ordinaris eeten. *Manger, prendre ses repas à l'Ordinaire.*

ORDONNANTIE. zie BEVEL, Gebod, Willekeur. Naar inhoud der ordonnantie, *Selon, suivant la teneur de l'ordonnance.*

ORDONNANTIE, bereekend SCHIKKING, overleg van den Schilder in 't ontwerpen en afmaaken van een stuk Schildery *Entente.* f. *Goût d'un Peintre dans l'execution d'un Tableau.* De ordonnantie van die Schilder is wonderbaar. *L'entente, la maniere de ce Peintre est merveilleuse, admirable.* Dit woord werd ook in de Bouwkunde gebruikt. Die pylaar is van een goede ordonnantie. *Cette Colomne est d'une bonne entente.*

OREGO, OREGA, van 't Latyn ORIGANUM. zeker goed aan blaadjes dat by de Caviaard en Ansjovis gegeeten werd. *De l'Orego, Origo.*

ORGEL. n. en f. Bekend wind-blaas-speeltuig in de Kerken meest gebruikelyk. *Orgue,* ou plustot, *Orgues.* Daar hangd een schoon Orgel in de Kapel, in de Nieuwe Kerk. *Il y a de belles Orgues dans la Chapelle, dans l'Eglise Neuve.* Op 't Orgel *of* op den Orgel speelen. *Jouer des Orgues.* ORGELBLAAZER. *Souffleur d'Orgues.* ORGELDEUR. *Battant d'Orgue.* m. Een gaauw ORGELIST, Orgel speelder. *Un habile Organiste.* De ORGELKAS of 't houtwerk dat het Orgel dekt. *Buffet d'Orgues, la charpente qui renferme les Orgues.* ORGEL PYPEN. *Des suyaux d'Orgues.* ORGEL REGISTER. *Clavier d'Orgues.* m.

ORIENTAAL, OOSTERSCH in goed Nederduits, *Oriental, d'Orient.* Orientaalse paerlen. *Des perles d'Orient.* Topaas Orientaal. *Topase Orientale.*

ORIGINEEL. Ond: w: Adj. Oorspronkelyk. *Original.* Een origineele tytel. *Un titre original.* Een origineel stuk schildery *of* een principaal. *Un Tableau original.* Een origineel Tractaat. *Un Traité original.* Het ORIGINEEL, de *minut* berust onder de Notaris. *L'original, la minute est chez le Notaire.*

ORILJET. Oor-ringetje. *Oreillette.* f. *Ornement de femme.* Zy heeft schoone, kostelyke oriljetten. *Elle a de belles, de riches oreillettes.*

ORINBAAR. Groentje, haalover, onbedreeve Matroos. *Haleboulines, Matelot sans experience.* 't Is een orinbaar, een weetniet, een uilskuiken. *C'est un niais, un ignorant, une mâchoire d'Ane.*

ORKAAN. Schielyk en vreesselyk onweer op een groote stilte volgende. *Ouragan.* m. De Voor-Eilanden van America zyn de orkaanen zeer onderhevig. *Les Iles Antilles, les Antibes sont fort sujettes aux ouragans.*

ORLEVOET. Scheeve voet. *Pied bot.* 't Is een orlevoet. *C'est un pied bot.*

ORLIAAN. soort van roode verf van de *Rocous* bladen gemaakt. *Du Roucou: couleur rougeatre, composée des feuilles de l'arbre de ce nom.*

ORLOOSJE. n. ORLOGIE, HORLOGIE van 't Fransch woord HORLOGE, eigentlyk een Uurwerk. *Montre.* f. Zak orloosje. *Montre* ou *horloge de poche.* Een orloosje slingerwerk. *Une montre à pendule.* Een Engelsch, een goud orloosje. *Une Montre d'Angleterre, une montre d'or.* Een orloosje opwinden. *Remonter une montre.* Myn orloosje loopt te langsaam, loopt te ras. *Ma montre retarde, avance.* ORLOOSJE KAS. *Boëte.* f. *Etui de montre.* m. zie op KAS. Op 't ORLOOSJE MAAKEN gaan, 't orloosje maaken leeren. *Apprendre le metier d'Horloger.* Een gaauw, een ryk ORLOOSJEMAAKER. *Un habile, un riche Horloger.*

O S.

OS. m. Gelubde Stier. *Boeuf.* m. *Taureau châtré.* Een jongen os. *Un jeune boeuf.* Een bonten os. *Un boeuf tavelé.* Een Gild os. *Un boeuf de Confrairie.* Een os dollen: bollen. *Assommer un boeuf.* Een OSJE, kleine os. *Un petit boeuf.* Een haring werd boertende een Snyders osje genaamd. *Un hareng s'appelle par raillerie, un petit boeuf de Tailleur.* Alle jaar een osje dollen; *een* Obligatie of eenig ander inkomen verkoopen, om zyn staat te onderhouden. *Tuer tous les ans un boeuf; se defaire tous les ans d'un Contract de rente, ou de quelque autre revenu pour soûtenir son etat.* Een OSSE-DRYVER. *Un pique-bocuf, un bouvier.* Een OSSE-HUID. *Un cuir, une peau de boeuf.* Een OSSE-KOOP. *Un achat de boeufs, marché fait pour des boeufs.* m. Zie wie gy trouwd, 't is geen ossekoop. spr: *Voyez bien qui vous epousez, ce n'est pas un marché duquel on puisse se dedire.* Een OSSE-KOOPER. *Un Marchand de boeufs.* OSSELEER. n. *Du cuir de boeuf.* OSSEKOP. f. *Tête de boeuf.* f. Jou ossekop, lompe vlegel! *Legros bouvier, le maltru!* De OSSEMARKT. *Le Marche aux boeufs.* Magere OSSEN koopen. *Acheter des boeufs maigres.* OSSEN vet weyen. *Engraisser des boeufs.* Een OSSESTAL. *Une Etable à boeufs.* Een gekookte OSSETONG. *Une langue de boeuf bouillie.* OSSETONG, is de naam van zeker kruid dat hoog opwast en paers van koleur is. *De la bugloſe, herbe de couleur violette.* 't OSSEVLEESCH is 't voedsaamste en gezondste vleesch. *Le boeuf est la viande la plus nourrissante & la plus saine.* OSSEVOET. *Pied de boeuf.* m. OSSEWEYER, een die ossen vet weyd. *Engraisseur de boeufs.* 't Is een ryke OSSEWEYER, ryke Ossekoper. *C'est un riche Engraisseur de boeufs, un riche Marchand de boeufs.*

OSTAGIE. Ond: w: ONDERPAND. *Ostage.* Hy is by den Vyand in Ostagie gebleeven. *Il est demeure en Osta-*

Digitized by Google

Oſtage chez les Ennemis. Het Verdrag is begonnen, daar zyn OSTAGIERS uit de Stad in 't Leger, en uit het Leger in de Stad gezonden. *L'Accord eſt commencé, on a commencé, entamé la Capitulation, on a envoyé des Oſtages de la Ville au Camp, & du Camp à la Ville.*

O T.

OTTER.m. Groot halfflagtig en viervoetig dier. *Loutre*.m. *Grand animal amphibie & à quatre pieds.* De Otter leefd meeſt van viſſen die hy behendig weet te vangen. *Le Loutre vit principalement de poiſſons qu'il ſçait attrapper adroitement.* Daar is een otter in 't Bolwerk, daar leuterd iets, daar is onraad. *Il y a quelque choſe en chemin, quelque fer qui loche.*

OTTOMANNEN: dus werden de Turken uit agting genaamd. *Ottomans: c'eſt ainſi que ſe nomment les Turcs par eſtime.* Het Leger der Ottomannen werd boven de honderd duizend mannen geſchat. *On eſtime l'Armée Ottomanne, l'Armée des Turcs de plus de cent mille hommes.* Het OTTOMANNISCHE Ryk word ontzagchelyk door de verdeeldheid der Chriſten Vorſten. *L'Empire Ottoman ſe rend formidable par la diviſion des Princes Chretiens.* De Heer B. gaat als Ambaſſadeur aan de OTTOMANNISCHE Porte, aan 't Turkſe Hof. *Le Sr. B. va en qualité d'Ambaſſadeur à la Porte Ottomanne, à la Cour Ottomanne.*

O U.

OUD. Adj. Bejaard. *Vieux, vieil, vieille, agé, agée.* Een oud man, een oud paard, een oude hond, oude aap. *Un vieux homme, un vieux cheval, un vieux chien, un vieux ſinge.* Een oude vrouw, oude meyd, oude koe. *Une vieille femme, vieille ſervante, vieille vache.* Een OUD Kaſteel. *Un vieux* ou *un ancien Chateau.* 't Oude Teſtament. *Le Vieux* ou *l'Ancien Teſtament.* 't eerſte in de gemeenzame, 't laarſte in de verhevene ſtyl. Het oude Joodſche Volk, 't oud Rome, 't oud Grieken. *L'ancien Peuple Juif, l'ancienne Rome, l'ancienne Grece.* Een oud gebruik, een oude Wet. *Un ancien uſage, une ancienne Loy.* Een oud ſpreekwoord. *Un vieux* ou *un ancien proverbe.* Alles op den ouden voet herſtellen. *Remettre tout ſur l'ancien pied.*

OUD. Dat lang geſtaan, beſtaan heeft *of* gebruikt is geweeſt. *Vieux, vieille.* Een oud gebouw, een oud huis *Un vieux bâtiment, un ancien edifice, un bâtiment antique, une vieille maiſon.* Oud linnen. *Du vieux linge.* Oude tapyten. *De vieilles tapiſſeries.* Een oud kleed. *Un vieil habit.* Oude ſchoenen. *De vieux ſoulliers.* Een oude ſchuld. *Une vieille dette.* Oude vodden, pruilen. *De vieilles guenilles, des vieilleries.* Oud yzerwerk. *De vieilles ferrailles.* Een OUDE Kleerkooper, een die oude kleeren verkoopt. *Un Fripier, un Ravaudeur.*

OUD, in tegenſtelling van JONG. *Vieux.* Een oud Koopman, een oud Schipper, een oud Voerman. *Un vieux Marchand, un vieux Batelier, un vieux Chartier, Routier.* Een OUD *of* afgaand Schepen, Burgermeeſter. *Un Echevin, un Bourguemaitre ſortant* ou *ſorti de charge; un ancien Echevin, ancien Bourguemaitre.* 't Is een OUD'vryer, een bejaard jongman. *C'eſt un vieux garçon.* 't Is een oude neut, een oude agterntwintig. gekſch. *C'eſt une vieille fille, une coquette ſurannée.*

OUD, werd ook nog in de volgende ſpreekwyzen gezegd. Hy is nog niet oud. *Il n'eſt pas encore vieux, encore bien âgé.* Zy is oud genoeg om te trouwen. *Elle eſt en age d'être mariée, elle eſt aſſez âgée pour ſe marier.* Zy is niet te oud om kinderen te krygen. *Elle n'eſt pas hors d'age d'avoir des enfans.* Hoe OUD zyt gy, wat jaaren hebt gy, zoo 't u believt? *Quel âge avez vous, s'il vous plaît?* Ben je al zoo oud? *êtes vous ſi âgé que cela? avez vous déja tant que cela? cet âge la?* Voor den ouden dag zorgen. ſpr: *Songer au temps à venir, garder une poire pour la ſoif.*

OUDAARD, werd ſomtyds voor OUDMAN gezegt. *Vieillard.* Den oudaard heeft 'er geen ooren na. *Le vieillard, le bon homme n'en veut point entendre parler.*

OUDBAKKEN. Adj. Niet verſch. *Vieux cuit, durci, devenu ſec.* Oudbakken brood. *Du pain vieux cuit, du pain durci.* OUDBAKKE goed, oud goed. *De vieux rogatons, de vieilles drogues, des vieilleries.* Een OUDBAKKE vryer, een droogkloot. *Un vieux Rodrigue, un amant tranſi, un Niquedouille.*

OUDE, berekend zoo veel als OUD voor vrouwelyke naamen in 't eenvoud. Een oude vrouw, een oude ſchuld. *Une vieille femme, une vieille dette.* 't Is een oude kennis van my. *C'eſt une de mes anciennes connoiſſances, habitudes.* OUDE, werd meeſt in 't meervoud gezegt Men moet de oude luiden eeren. *Il faut honnorer les anciens, les vieillards, les vieilles gens.* De OUDE luiden; in tegenſtelling van jonge luiden. *Les Peres & Meres des jeunes gens.* Ik durf niet, myn oude luiden zoude knorren, kyven. *Je n'oſerois, mes bonnes gens gronderoient.* De jonge lui, jonge getrouwde zyn by de oude luiten eeten. *Les jeunes gens, les jeunes mariez dinent, ſoupent chez les vieilles gens.*

OUD-EIGEN. n Oud-recht, oude eigendom, vaſtigheid. *Un ancien droit, une ancienne redevance, un hypotheque.* Uit hoofde van zeker oud-eigen op de Landen, de Huizen van... *En vertu d'un ancien droit, d'une ancienne redevance ſur les Terres, les Maiſons de...*

De **OUDEN**, de geene die in de voorige Eeuwen geleeft hebben. *Les Anciens, ceux qui ont vecu aux Siecles paſſez.* De ſpreuken, de zegswoorden, gewoonten der Ouden. *Les aphoriſmes, les ſentences, les coutumes des Anciens.* In dien zin werd in 't eenvoud gezegd. Den OUDEN Homerus, den oude Seneca, Cato. *L'ancien Homere, l'ancien Seneque, Caton.* Den ouden menſch afleggen. Schr: ſpr: *Depouiller le vieil homme.*

OUDER, *Comparativus* van 't woord OUD. *Plus vieux, plus agé.* Hy is veel ouder als zy. *Il eſt bien plus agé, plus vieux qu'elle.* De luiden die ouder en wyzer zyn ontzien, eerbieden. *Reſpecter les perſonnes qui ſont plus agées & plus ſages.* Hoe ouder hoe gekker, is een ſpreekwoord dat dikwils waar bevonden werd. *Il eſt ſouvent vrai de dire plus on eſt vieux plus on eſt fou.* Ik ben u die eer ſchuldig, gy zyt myn OUDER, gy zyt ouder als ik. *Je vous dois cet honneur, vous etes mon ancien.* Naar OUDER gewoonte uit wandelen gaan, 's morgens koffy drinken. *S'aller promener, boire le matin du caffé ſuivant l'ancienne coutume.*

OUDERDOM. m. Tyd die men geleeft heeft. *Age.* m. *Temps qu'on a vecu.* Zy zyn beide van een, van den zelfden ouderdom. *Ils ſont tous deux de même âge.* De mannelyken OUDERDOM, de mannelyke jaaren bereiken. *Atteindre l'age viril, venir en âge d'homme.* De zes trappen des ouderdoms, zyn op 't woord Jaaren beſchreven. *Les ſix degrez de l'age,* ou *les ſix degrez de la vie ſont decrits ſur le mot* Jaaren. OUDERDOM, werd ook in de volgende zin gezegd. De ouderdom van de Waereld is niet regt bekend. *L'age du Monde n'eſt pas connu au vrai.* De ouderdom van de Maan. *L'age de la Lune.* Een hoogen OUDERDOM, hooge jaaren bereiken. *Atteindre un age avancé, parvenir à une grande vieilleſſe.* Die zoon

Digitized by Google

zal den ſtut uwes ouderdoms zyn. *Ce Fils ſera le ſoûtien de votre vieilleſſe, ſera votre bâton de vieilleſſe.*

OUDERLING. Medebeſtierder der Gemeente. *Ancien, Aſſocié à la conduite du Troupeau.* Het is de pligt der Ouderlingen op de Leere en wandel der Predikanten te letten, en door hunne voorbeelden de liefde en goede werken onder de Ledemaaten aan te kweeken. *C'eſt le devoir des Anciens de veiller à la Doctrine & à la conduite des Paſteurs, & d'augmenter par leurs bons exemples la charité & les bonnes oeuvres entre les Membres.*

OUDERLOOS. Adj. Weez, zonder Vader nog Moeder. *Orfelin, privé de Pere & de Mere.* De OUDERLOOZE, de Weezen behulpſaam zyn. *Secourir les Orfelins.*

OUDERS. Vader en Moeder ten opzigte der kinderen. *Pere & Mere, par rapport aux enfans.* Zyn Ouders eeren, ontzien. *Honnorer, reſpecter ſes Pere & Mere.* Zy heeft haar Ouders te vroeg verlooren. *Elle a perdu ſes Pere & Mere de trop bonne heure.* Zy is zonder haar Ouders toeſtemming getrouwd. *Elle s'eſt mariée ſans le conſentement de ſes Pere & Mere, de ſes Parents.* Onze eerſte OUDERS, Voor-ouders Adam en Eva. *Nos premiers Parents Adam & Eve.*

OUD-GROOT-MOEDER. Over-groot-moeder. *Biſayeule.* OUD-GROOT-VADER. *Biſayeul.*

OUDHEDEN, 't meerv: van OUDHEID, oude overblyfſelen, gedenktekens der oudheid. *Antiquitez.* De Moſaiſche, de Griekſe, de Roomſche Oudheden. *Les Antiquitez Moſaïques, Grecques, Romaines.*

OUDHEID. ſ. OUDERDOM. *Vieilleſſe, Antiquité.* ſ. Op den Adeldom en de Oudheid van zyn Geſlagt roemen. *Vanter la Nobleſſe & l'Antiquité de ſa Famille.* Dat huis, die toren is van OUDHEID verſleeren, vervallen. *Cette maiſon, cette tour eſt ruinée de vieilleſſe.* OUDHEID, verzamelender wyze genomen, werd voor die in oude tyden geleefd hebben gezegt. Hector, Achilles en andere Helden der oudheid. *Hector, Achille, Ceſar & les autres Heros de l'Antiquité.* Auguſtinus heeft met de Oudheid geloofd dat 'er geen *Antipoden* waaren. *Auguſtin a cru avec l'Antiquité qu'il n'y avoit point d'Antipodes.* De Heer N. is een groot OUDHEIDS-BEMINNAAR, kenner, liefhebber der Oudheid. *Monſr. N. eſt un grand Amateur de l'Antiquité, eſt un grand Antiquaire, un grand connoiſſeur, curieux d'Antiques.*

OUD-MAAKEN-NIEUW. n Ambagt van die oude kleeren, oude ſchoenen verſtellen, lappen en weer verkoopen. *Friperie.* ſ. *Metier du Fripier, du Ravaudeur, de Racommodeur de vieux ſouliers &c.* Hy heeft dat kleedt, die ſchoenen, dien hoed by de Oudmaaken-nieuw gekogt. *Il a acheté cet habit, ces ſouliers, ce chapeau à la Friperie, chez le Fripier, le Ravaudeur.*

OUDMANNENHUIS of OUDEMANNENHUIS. Godshuis daar oude mannen in bezorgd en onderhouden werden. *Maiſon des vieilles gens à l'uſage des hommes, Maiſon où l'on entretient de pauvres vieillards.*

OUD-MOEY. Grootmoeders of Grootvaders Zuſter. *Grand' Tante.* OUD-OOM. *Grand Oncle.* ſ.

OUDS, werd in de volgende ſpreekwyzen gebruikt. Ik ben u dat van ouds ſchuldig. *Je vous dois cela depuis long temps; c'eſt une vieille, une ancienne dette.* Ik ken hem van ouds. *Je le connois du temps paſſé, de longue main.* Een Herberg van ouds bekend onder de naam van... *Une Auberge connuë anciennement ſous le nom de...* In de dagen van ouds, in de eerſte, in de oude tyden, eeuwen. *Aux temps jadis, aux premiers ſiecles.*

OUDSTE, *Superlativus* van OUD. Wie is de oudſte van uw beide? *Qui eſt le plus agé, le plus vieux de vous deux?* De eer komt den oudſten Schepen, den oudſten Burgermeeſter toe. *L'honneur appartient au plus vieux Echevin, au plus vieux Bourguemaître.* De OUDSTE Broeder, de OUDSTE Zuſter. *Le Frere aîné, la Soeur ainée.* Zyn twee jongſte zoonen zyn op reis, de oudſte neemd hier de dingen van 't Huis waar. *Ses deux plus jeunes garçons ſont en voyage, l'aîné fait ici les affaires de la maiſon.* Wie had gy liever van de twee Dochters, de oudſte of de jongſte? *Laquelle des deux Filles aimeriez vous mieux, l'ainée ou la plus jeune, la cadette?*

OUDVADER. Kerkvader, voornaam Schryver, Geeſtelyk perſoon der eerſte Kerke. *Pere de l'Egliſe, Ancien Pere* ou *Pere* ſimplement. Den Oudvader Chryſoſtomus, Auguſtinus zeide dat... *S. Chryſoſtome, S. Auguſtin Pere de l'Egliſe diſoit que...* De Oudvaders hebben in veel dingen gedoold, zoo wel als hunne opvolgers. *Les Peres ont erré en pluſieurs choſes, auſſi bien que leurs ſucceſſeurs.* Naar de Oudvaders reizen, heen gaan, heen vaaren: ſterven in de Boertige ſtyl. *Aller voir nos Peres, aller* ad *Patres, au Royaume des taupes.*

OUD WORDEN. v. n. De paarden en huis bedienden werden weinig geagt als die beginnen oud te worden. *On fait peu de cas des chevaux & des domeſtiques quand ils commencent à vieillir, à devenir vieux.*

OUD ZYN. v. n. Hoog bejaard zyn. *être vieux, avoir de l'age.* Oud zyn en arm is een beklaagelyke toeſtand. *être vieux & pauvre eſt une deplorable condition.*

OUTAAR of ALTAAR. n. & m. *Autel.* m. Voor het Outaar, den Outaar knielen. *Se proſterner, ſe mettre à genoux devant l'Autel.* Het Outaar der Brand-offers. *L'Autel des Holocauſtes.* Vriend tot aan 't Outaar, zoo ver als 't gemoed lyden kan *Ami juſqu'à l'Autel.*

OUWE, werd in den gemeenzaamen ſtyl voor OUDE gezegt. Ouwe kleeren, ouwe ſchoenen, ouwe vodden. *De vieilles hardes, de vieux ſouliers, de vieilles guenilles, de vieux haillons, chiffons.* Ouwe kwaa wyven, *ofte* kwaade ouwe wyven. *De mechantes vieilles femmes* ou *des vieilles femmes de mechante humeur.* Het ſpreekw: daar komen zelden jongen die de ouwen verbeteren, is op JONG uitgewerkt.

OUWEL m. Bekend vlies gebak, ſoort van OBLIE. *Pain à chanter.* m. *Oublie.* ſ. Een brief met een ouwel toezegelen. *Cacheter une lettre avec du pain à chanter, une oublie.* De gewyde *of* heilige Ouwel, 't gewyd Misbrood *L'Hoſtie conſacrée.* OUWELDOOSJE, ten gebruike van een Koopman &c. *Boite au pain à chanter, aux oublies.* ſ. De OUWEL KELK, Altaar Kelk of *Ciborie* daar de gewyde Ouwels in bewaard werden. *Le Ciboire* ou *le Vaſe d'Autel dans lequel on garde les Hoſties conſacrées.*

OUWERWETS. Adj. & Adv. Na de oude wet, trant, mode. *à la vieille mode, à l'antique.* Een ouwerwets gebouw, ouwerwetſe dragt. *Un bâtiment à l'antique, une vieille mode.* OUWERWETS gekleed gaan, zyn. *être habillé, vetu à la vieille mode.*

O V.

OVAAL. Eyrond. Adj. *Ovale, oblong.* Een ovaale tafel, ovaale kring. *Une table, un cercle ovale.* OVAAL, werd ook als zelfſtandig gebruikt. De *Collation* wierd op een groot ovaal gezet, voorgediend. *On ſervit la collation ſur un grand ovale, ſur une grande table ovale.* De Schildery hangd in een verguld ovaal. *Le tableau eſt dans un ovale doré.*

OVEN.

Digitized by Google

OVEN. m. Bekende holte daar 't brood gaar gebakken werd. *Four à pain.* m. Zoo wyd als 't gat van een oven. *Grand comme la gueule d'un four.* Den oven heeten. *Chauffer le Four.* 't Brood in den oven ſchieten, uit den oven haalen. *Enfourner le pain, tirer le pain du four.* Dat is heet uit den oven. *Cela eſt tout chaud ſortant du four.* OVENGEBAK, koek. *Gateau.* m. *Galette.* f. OVENDWEIL, zwabber. *Ecouvillon.* m. OVENGAFFEL, kloet, rakelſtok. *Fourgon.* m. OVENHUIS, ovenſtolp. *Fournil.* m. Een kalk-OVEN. *Un four à chaux.* Een glas OVEN of fornuis. *Une Fournaiſe de verrerie.* De drie Jongelingen die in den brandenden oven geworpen wierden. *Les trois Enfans qui furent jettez dans la fournaiſe.* Een Diſtilateurs OVEN, Zilverſmits oven, fornuis of OVENTJE. *Un fourneau de Chimiſte, d'Orfevre.* De Dortenaars zeggen de koekjes *zingen* nog in den oven, in plaats van *zyn* nog in den oven.

OVER, voorzetſelwoordje van veelderley bereekeniſſen, eerſtelyk word het zelfde als een voorledene tyds Deelwoord gebruikt. *Paſſé, fait.* De Zomer, de Winter, de bui zal haaſt OVER zyn, voor by zyn. *L'Eté, l'Hyver, l'orage ſera bientot paſſé.* De Stad is al OVER, over gegaan. *La Ville eſt deja renduë.* Zoo draa de Pont OVER was, aan de andere kant was. *Dès que le Bac fut paſſé, à l'autre coté.*

OVER of op verſcheide Volkeren heerſchen. *Regner, avoir empire ſur pluſieurs Nations, Peuples.* Wy willen niet dat deze over ons regeere. *Nous ne voulons pas que celui là regne ſur nous.* Trek 'er een borſtrok OVER. *Mettez une camiſole par deſſus.* OVER een brug gaan. *Paſſer par deſſus un pont.* OVER een ſloot ſpringen. *Franchir un foſſé, ſauter par deſſus un foſſé.* Hy is OVER, boven de dertig Jaar. *Il a plus de trente ans, il a trente ans paſſez.*

OVER, werd nog in de volgende zinnen gebruikt. Hy woond daar OVER, aan de overzyde. *Il demeure de l'autre coté.* Vraag daar over, hier over eens. *Demandez de l'autre coté, vis à vis de nous une fois.* Men heeft OVER Hamburg, over Bruſſel tyding dat... *On a nouvelle par Hambourg, par Bruxelles que...* Men ſchryft van Turin over Vrankryk dat... *On mande de Turin par la voye de France que...* OVER Land naar Ooſt-Indiën reizen. *Faire le voyage des Indes par Terre; aller par Terre aux Indes.* OVER, wegens, aangaande de pligt der Ryken Prediken. *Prêcher ſur, touchant le devoir des Riches.* Ik wenſch u geluk over uw Huwelyk. *Je vous felicite de votre Mariage.* OVER iemand klaagen. *Se plaindre de quelqu'un.* Ik ben 'er zeer blyde OVER, om. *J'en ſuis fort aiſe.* Ik hoop OVER een maand, binnen een maand gedaan te hebben. *J'eſpere avoir fait dans un mois.* Waar waard gy OVER agt dagen, voor agt dagen? *Où etiez vous il y a huit jours?* Daar is een dubbeltje OVER, te veel. *Il y a deux ſous de trop.* Gy hebt tyd OVER, meer als gy hoeft. *Vous avez du temps de reſte.* Hoe lang hebt gy daar OVER, daar aan gewerkt? *Combien de temps avez vous travaillé, mis à cela, été après?* Zig ergens over, zig over iemand wreeken. *Se venger de quelque choſe, de quelqu'un; tirer vengeance de quelque choſe, de quelqu'un.* Rouw draagen over iemand, over zyn beurs. *Porter le deuil de quelqu'un, de ſa bourſe.* Zig over iemands gedrag verwonderen. *S'etonner de la conduite de quelqu'un; admirer la conduite de quelqu'un.* Men moet geen *hei* roepen eer men 'er over zy. Boert: ſpr: *Il ne faut point ſe moquer des chiens qu'on ne ſoit hors du Village.* De Paryſche Juffers ſlaapen over dag en loopen 's nagts te Baal &c. *Les Dames de Paris dorment le jour & courent le Bal la nuit.*

OVERAL. Adv. In alle plaatſen. *Partout, en tous lieux.* Men ſpreekt overal niet als van elende. *On ne parle partout que de miſere.* Zeker Franſch Maarſchalk in Duitsland de nederlaage der zyne voor Barcelona, te Ramilies, Turin verſtaande, zeide, ik kan niet overal zyn. *Certain Marechal de France entendant en Allemagne la deroute, la deffaite des ſiens à Barcelone, à Ramilies, à Turin, dit, je ne ſçaurois être partout.* OVERAL, OVERAL! Scheeps geroep om al 't Volk te doen uitkomen. *Aux armes, aux armes! Matelots & Soldats paroiſſez, tenez vous prets!*

OVERALPISCH. Adj. Dat ten oſt zigte van Lombardyen over de Alpen legd. *Tranſalpin.* De Overalpiſche Gaulen; Dauphiné, Provence, Languedoc. *Les Gaules Tranſalpines.*

OVERAL-TEGENWOORDIG. Adj. *Preſent en tous lieux.* God alleen is overal-tegenwoordig. *Dieu ſeul eſt préſent en tous lieux.* Wie kan Gods OVERALTEGENWOORDIGHEID ontkennen? *Qui eſt ce qui peut nier l'ubiquité de Dieu?*

OVERBLYFSEL. n. Overſchot. *Reſte, reſidu.* De Coliſeus, de *Pantheon* te Rome is een vermaard overblyfſel der oudheid. *Le Coliſée, le Panteon à Rome eſt un celebre reſte, une fameuſe Relique de l'antiquité.* De overblyfſelen van de maaltyd inzamelen, weg leggen. *Amaſſer, ſerrer les reſtes, les reliefs du repas.* De OVERBLYFSELS der Heiligen omdraagen, eeren. *Porter en proceſſion, honnorer les Reliques des Saints.*

OVERBLYVEN. v. n. Overſchieten. *Reſter, être de reſte.* Alles moet op, daar moet niets overblyven. *Il faut tout manger, il ne doit rien reſter.* Die gaſt, kwant is ſtout geweeſt, hy zal OVERBLYVEN, met de andere niet uit School gaan. *Ce petit drole, cet eſpiegle a été mechant, il reſtera à l'Ecole après les autres.*

OVERBODIG. Adj. Niet ge-eiſcht, boven 't geen geeiſcht, verwagt was. *Surerogatoire.* Overbodige werken, overtallige goede werken, in den zin der Roomsgezinde. *Des oeuvres ſurerogatoires, de ſurerogation.* OVERBODIGE, onnoodige moeiten, pligtpleegingen. *Des peines, de compliments inutiles; des peines ſuperfluës, des compliments ſuperflus.* De OVERBODIGHEID der goede werken is al iets zeldſaams! *La ſurerogation des bonnes oeuvres eſt quelque choſe de rare!* OVERBODIGHEID, overtolligheid van pligtpleegingen. *Superfluité, inutilité de compliments.*

OVERBOORD. zie BOORD. Scheeps boord. Overboord, buiten boord vallen. *Tomber hors de bord, culbuter en Mer.* Leg het roer overboord. Scheeps com: *Portez le gouvernail hors de bord, changez de bord.*

OVERBRENGEN. v. a. Overdraagen, voeren. *Tranſporter, paſſer.* De Pakketbooten dienen om de brieven en reizigers over te brengen. *Les* Paquetbots *ſervent à paſſer les lettres & les voyageurs.* De Zetel van 't Ryk, van een Stad naar de andere OVERBRENGEN, verplaatſen. *Tranſferer le Siege de l'Empire d'une Ville à l'autre.* De tyd met ſpeelen, met praaten OVERBRENGEN, doorbrengen. *Paſſer le temps à jouer, à cauſer.* Met iemand veel OVERBRENGEN, uitſtaan. *Avoir bien des choſes à ſouffrir, à eſſuyer de quelqu'un.* Alles dat zyne makkers doen den Meeſter OVERBRENGEN, overzeggen, kraayen. *Rapporter, redire au Maitre tout ce que ſes camarades font.*

OVERBRIEVEN. v. a. OVERSCHRYVEN. *Ecrire, mander.* Den Vyand alles overbrieven. *Ecrire, mander, faire ſçavoir tout aux Ennemis.*

OVERBUIGEN. v. n. NEERBUIGEN. Overhellen, han-

Digitized by Google

gen. *Pencher.* Aan een zyde overbulgen. *Pencher d'un coté.* Naar iemands gevoele overbuigen, overhellen. *Pencher vers le ſentiment de quelqu'un.*

OVERDAAD. f. Overtolligheid, verkwisting, ongeregeldheid. *Excès.* m. *Profuſion, prodigalité, diſſolution.* f. Wy hadden aan drie schotels genoeg, waar toe die overdaad? *Trois plats nous ſuffiſoient, à quoi bon cette profuſion, prodigalité, cet excès!* ô Waereld vol van OVERDAAD! ondeugd, ongebondenheid! *ô Monde plein de diſſolutions, debauches, dereglements!*

OVERDAADIG. Adj. & Adv. Een OVERDAADIGE, verkwistende vrouw is de ondergang van een huis. *Une femme depenſiere, prodigue, luxurieuſe eſt la ruine d'une maiſon.* Overdaadige onkosten doen. *Faire de folles depenſes; des depenſes ſuperfluës, inutiles.* OVERDAADIG of OVERDAADIGLYK schaffen, te ruim opdissen. *Servir trop de viandes à la fois, mettre tout par ecuelles.*

OVERDEKEN. Opper-Deken. *Grand Doyen, ancien Doyen.* Hy is Overdeken van 't Hoorndraagers Gild. gekſch: *Il eſt le grand Doyen de la Confrairie des Cocus.*

OVERDEKKEN. v. a. Bedekken. *Couvrir.* Een wagen overdekken. *Couvrir une charette, un chariot* De Zee met Schepen overdekken. ruimſpr: *Couvrir la Mer de Vaiſſeaux.* exag: Zyne vrinden met schaamte overdekken, zyne vrinden schande aandoen. *Couvrir ſes parents de honte, de confuſion.* Een OVERDEKTE schuit, wagen. *Un bateau, un chariot couvert.* Een OVERDEKTE gang. *Une gallerie couverte.*

OVERDENKEN. v. a. Bedenken, gedenken, nadenken, herdenken, overweegen. *Rappeler en ſa memoire, mediter, reflechir.* Gods goedheid dag en nagt overdenken. *Se remettre, ſe rappeler en memoire jour & nuit la bonté de Dieu; reflechir jour & nuit ſur la bonté de Dieu.* Wel overdenken 't geen men te zeggen heeft. *Penſer, ſonger bien à ce qu'on a à dire.* Godvrugtige OVERDENKINGEN, bedenkingen. *Pieuſes meditations, reflexions.*

OVERDOEN. v. a. Overzenden. *Remettre, envoyer.* Iemand geld met Wissels overdoen. *Remettre, envoyer de l'argent à quelqu'un par Lettres de change* Gy hebt te veel tabak, wilt gy 'er my een pondje van OVERDOEN, overlaaten voor 't geen 't u kost. *Vous avez trop de tabac, voulez vous m'en rendre, donner une livre au prix coutant:* Krygsvolk aan een nabuurig Vorst overdoen. *Donner, fourhir des Troupes à un Prince voiſin.*

OVERDRAAGEN. v. a. Overbrengen, voeren. *Porter, tranſporter.* Goed uit het eene Pakhuis in 't andere overdraagen. *Tranſporter de la marchandiſe d'un Magazin dans l'autre.* Een post uit het Journaal in 't Grootboek OVERDRAAGEN, overschryven *Tranſporter, raporter un article du Journal au Grand livre.* Een schuld aan iemand OVERDRAAGEN, ten voordeele van iemand van een schuld afstaan. *Tranſporter, ceder une dette à quelqu'un.* Alles OVERDRAAGEN, overbrengen, kraayen wat men hoord. *Redire, rapporter tout ce qu'on entend.*

OVERDRAGT, afstand van den eigendom, 'tregt dat men op iets heeft. *Tranſport.* m. *Ceſſion de la proprieté, du droit qu'on a ſur quelque choſe.* f. Iemand een Huis, een Land by overdragt in eigendom geeven. *Bailler une Maiſon, une Terre à quelqu'un par tranſport; tranſporter une M:, une T: à quelqu'un.* OVERDRAGT-BRIEF. *Lettre de tranſport, de ceſſion.* f.

OVERDWARS. Adv. *Au travers, de travers:* De bezemstok, de luywagen lag over dwars in de deur. *Le manche à balai, le ſcrouboir etoit au travers de la porte.* Het laken over dwars snyden. *Couper le drap de travers, de biais.*

OVER-EEN-BRENGEN. v. a. Op malkander doen sluiten. *Concilier, faire accorder.* Twee verschillende Texten, Schriftuurplaatsen over-een-brengen. *Concilier deux Textes, deux Paſſages differents.*

OVEREENKOMEN. v. n. Samen stemmen, bepaalen. *Convenir, demeurer d'accord.* Wegens 't regte punct van verschil overeenkomen. *Convenir du veritable point de la diſpute.* De verklaaringen der Getuigens komen in allen deelen zelden over een. *Les depoſitions des Temoins conviennent rarement en tous les chefs, ſe rapportent rarement de point en point, ſont rarement conformes en tous.* De Zelfstandige en de Toevoegelyke Naamen moeten in Geslagt en Getal overeenkomen. *Les Noms Subſtantifs & les Noms Adjectifs doivent convenir, s'accorder en Genre & en Nombre.* Dit komt met uwe belofte niet overeen. *Cela ne s'accorde pas avec, ne repond pas à vos promeſſes.* Dat komt met zyn staat niet over een. *Cela ne convient pas à ſon etat; ne quadre pas à ſon etat.* OVEREENKOMENDE of OVEREENKOMSTIGE gevoelens. *Des ſentiments ſympathiques, unanimes, qui ſe rapportent.* OVEREENKOMING, overeenkomst van gedagte, van aart. *Conformité* f. *Rapport de penſées, d'humeur.*

OVEREENKOMST, GELYKFORMIGHEID. Even-aardigheid der zaaken, der getuigenissen. *Conformité, convenance.* f. *Rapport des choſes, des temoignages.* De overeenkomst der humeuren maakt het geluk der Huwelyken. *Le rapport des humeurs fait le bonheur des Mariages.* Daar is geen overeenkomst tusschen water en vuur. *Il n'y a point de conformité, de convenance, de rapport entre l'eau & le feu.* Daar is een zoete OVEREENKOMST, overeenkoming, verstandhouding onder hen beide. *Il y a une douce intelligence, un doux accord entre eux deux.*

OVEREENKOMSTIG. Adj. Overeenkomende, gelykformig, gevoegelyk. *Conforme, convenable, ſortable.* Een leven leiden dat met zyn beroep overeenkomstig zy. *Mener une vie qui ſoit convenable, conforme à ſa profeſſion.* OVEREENKOMSTIGE, overeenkomende natuuren, humeuren. *Des naturels ſympathiſans, des humeurs ſympathiques, accordantes.* OVEREENKOMSTIGE of gelykslagtige, evenaardige deelen. *Parties ſimilaires, homogenes.* OVEREENKOMSTIGHEID, eenpaarigheid, gelykheid der getuigenissen, verklaaringen. *Conformité.* f. *Rapport des temoignages, des depoſitions.* m.

OVEREENSTEMMEN. v. a. Samen stemmen, werken, overeenkomen. *Concourir, agir de concert.* Men zag al de Keurvorsten tot deze verkiezing overeenstemmen. *On vit tous les Electeurs concourir à cette election.* OVEREENSTEMMENDE gedagten. *Des penſées uniformes, qui ſe rapportent.* OVEREENSTEMMING, samenloop, overeenkomst. *Concours, accord, concert, rapport.* m.

OVEREISCHEN. v. a. De helft OVEREISCHEN, overlooven. *Surfaire de la moitié.*

OVEREND. Adv Staand, regt op. *Debout.* Over end staan. *Se tenir debout, ſur ſes pieds.* Een kas over end zetten. *Mettre une armoire ſur ſes pieds, dreſſer une armoire.* Daar zyn weinig huizen over end gebleeven. *Il eſt reſté peu de maiſons ſur pied.*

OVER EN WEER. Adv. Heen en weer om. *De part & d'autre.* Hy ging de Brug twee maal over en weer. *Il paſſa deux fois le pont.* Men wisselde eenige kanon schooten over een weer. *On tira, lâcha quelques volées de canon de part & d'autre.*

Digitized by Google

OVERGAAN. v. a. Oversteeken. *Passer, faire le trayet.* Met een Jacht naar Engeland OVERGAAN, overvaaren. *Passer en Angleterre avec un Jacht.* Van een schip op een ander overgaan. *Passer d'un vaisseau sur ou dans un autre.* Tot de Vyanden OVERGAAN, overloopen. *Passer dans le Camp ennemi, deserter; se rendre parmi les Ennemis.* Van het derde in 't vierde School OVERGAAN, opgaan. *Passer, monter de troisiéme en seconde.* Het zeil laaten OVERGAAN, 't zeil overstmyten. *Faire changer la voile, porter la voile à l'autre bord.* OVERGAAN, van Meester veranderen, als men van Steden, Landen &c spreekt. *Se rendre, changer de Maître.* De Stad is den eersten dezer met verdrag overgegaan. *La Ville s'est rendue par accord le premier de ce mois.* Na het OVERGAAN van Ryssel, van Doornik. *Après la prise de Lille, de Tournai.*

OVERGAAN. v. n Ophouden, verdwynen *Cesser, se passer, s'en aller, se dissiper.* De pyn zal haast OVERGAAN, ophouden. *La douleur cessera, s'en ira, se passera bien tot.* Die bui zal wel overgaan. *Cet orage passera, se dissipera bien.*

OVERGAAPEN. v. a. Een ey, een appel OVERGAAPEN, in zyn mond sluiten. *Cacher un oeuf, une pomme dans sa bouche.*

OVERGAAREN. v. a. Overhouden, spaaren. *Garder, epargner.* Jonge luiden weeten weinig van overgaaren, vóór den ouden dag te zorgen. *Les jeunes gens pensent peu à epargner, à amasser du bien; ſçavent peu ce que c'est qu'epargner une poire pour la soif.*

OVERGANG. Doortogt, weg. *Passage, chemin* m. De dood der vroome is een overgang naar 't eeuwige leven. *La mort des gens de bien est un passage à la vie eternelle.* Het heeft te nagt een OVERGANG ys gevrooren. *La glace de cette nuit pouroit porter un homme.*

OVERGAVE, OVERGAAF, overgeeving van een Stad, Kasteel *Reddition d'une Ville, d'un Chateau.* f.

OVERGEEVEN. v. a. Overreiken, behandigen. *Tendre, rendre, remettre.* Belieft het u my 't brood over te geeven? *Vous plaît il me tendre, me rendre, donner le pain?* De brieven in eige handen overgeeven. *Rendre, remettre, faire tenir les lettres en main propre.* Een Stad OVERGEEVEN, leveren aan den overwinnaar &c. *Rendre une Ville.* De wapenen overgeeven. *Rendre les armes, se soumettre.* Zyn woord OVERGEEVEN, iets toe zeggen. *Passer, donner sa parole.* Een misdaadige den Waereldlyken arm overgeeven, overleveren. *Abandonner un criminel au bras seculier.* Een Stad ter plondering OVERGEEVEN, overlaaten. *Abandonner, mettre une Ville au pillage.* Iemand aan de gramschap, de wraak van een ander overgeeven. *Abandonner quelqu'un à la colere, à la vengeance d'un autre.* Zyn ampt OVERGEEVEN, nederleggen. *Resigner, remettre son employ, sa charge; se demettre de sa charge.* Zig Gods wille, Gods voorzienigheid OVERGEEVEN, onderwerpen. *Se resigner, se soumettre, s'abandonner à la volonté, à la providence de Dieu.* Zig aan de wellust, aan zyn vermaak OVERGEEVEN, zyne lusten den vollen toom vieren. *S'abandonner à la volupté, s'abandonner, se livrer à ses plaisirs.*

OVERGEEVEN. v. a. & n. Braaken. *Vomir, rendre.* Het eeten overgeeven. *Rendre le manger.* Telkens overgeeven. *Rendre, vomir à tout moment.* Van een gierigaart werd gezegt: hy werd wel kwaalyk, maar geeft niet over. *On dit d'un avare: il a bien mal au coeur, mais il ne rend pas.*

OVERGEEVING, behandiging, levering van een brief, een pakje. *Remise d'une lettre, d'un paquet.* f. OVERGEEVING, overgaave van een belegerde Stad. *Reddition d'une Ville assiegée.* f. OVERGEEVING, overlevering van een gevangene. *Abandon d'un prisonnier.* m. OVERGEEVING, onderwerping aan de wille Gods. *Resignation, soumission à la volonte de Dieu.* f.

OVERGELOOF. zie BYGELOOF. *Superstition.* OVERGELOOVIG, bygeloovig. *Superstitieux. se.*

OVERGENOEG. Adv. Meer als genoeg. Ik heb vleesch overgenoeg op myn bord. *J'ai suffisamment, j'ai de la viande de reste sur mon assiette.*

OVERGIETEN. v. a. Overstorten. *Verser, transvuider.* Eenig vocht uit een vat in 't ander overgieten. *Verser quelque liqueur d'un vase, d'un tonneau dans l'autre.*

OVERGROOT. Adj. Geweldig groot *Très grand.* Een overgroot vermaak, overgroot verlies. *Un très grand plaisir, une très grande perte.* Myn OVERGROOT Moeder. *Ma Bisayeule.* Myn OVERGROOT Vader. *Mon Bisayeul.*

OVERHAALEN. v. a. Van de een naar de andere kant, zyde haalen. *Tirer, faire passer de l'autre coté.* Een schuit uit een watering in de andere overhaalen, overtoomen. *Tirer, passer un bateau d'un canal dans l'autre.* Het gewigt OVERHAALEN, optrekken. *Enlever, emporter le poids.* De haan van 't roer OVERHAALEN, 't roer ontspannen, vuur geeven. *Debander, lâcher le chien du fusil; tirer, faire feu.* De Reizigers met een Pont OVERHAALEN, overbrengen. *Passer les Voyageurs avec un Bac.* De Jachten die zyn Majesteit zullen overhaalen, leggen al in de Maas. *Les Jachts qui passeront, qui iront prendre sa Majesté sont deja dans la Meuse.* Iemand in zyne gevoelens OVERHAALEN, over doen gaan. *Gagner, persuader quelqu'un; attirer, mettre quelqu'un dans son parti.* Het met drie stemmen overhaalen. *Le gagner de trois voix; faire passer un avis à la pluralité de trois voix.* Kruiden met den Helm OVERHAALEN, distilleeren. *Passer des herbes par l'Alembic; tirer l'essence, le suc des herbes par le moyen de l'Alembic.* Daar is niets meê OVER te HAALEN, geen voordeel meê te doen. *Il n'y a rien à gagner de ce coté là, par là; il n'y a rien à faire, aucun benefice à en attendre.* Het is een regte HAALOVER, Jan de wascher. *C'est un Jean qui fait tout, un vrai Jocrisse.*

Zig OVERHAASTEN. v. n. p. Zig te veel haasten. *Se hâter, se precipiter.* Om wel te doen moet men zig niet overhaasten. *Pour bien faire il ne faut pas se trop presser, se precipiter.*

OVERHAND. Voordeel. *Avantage.* m. *Superiorité.* f. De overhand behouden in den slag *Garder l'avantage, avoir du dessus, remporter la victoire dans un combat.* De boosheid neemd dagelyks de overhand, neemd hand over hand toe. *La mechanceté, le vice prend le dessus, accroît de jour en jour.* 't Vleesch neemd somtyds de overhand, zegd Jan Claesz. *La chair l'emporte quelquefois sur l'esprit, au dire de Jean Nicolas.*

OVERHANDIGEN. v. a. Behandigen. *Rendre, remettre entre les mains, delivrer.* De brieven, papieren wel overhandigen, behandigen, bestellen. *Rendre, remettre, delivrer bien les lettres, les papiers.*

OVERHANGEN. v. a. Hangen ergens over. *Mettre, pendre.* Water tot koffy, tot thé overhangen. *Mettre de l'eau sur le feu, mettre de l'eau bouillir pour boire du caffé, du thé.* OVERHANGEN. v. n. Hangen over een zyde. *Pencher sur un coté.*

OVERHEEN. Adv. Dat borstrok jen is te dun, trek daar nog iets OVERHEEN, daar over. *Cette chemisette, camisole est trop mince, mettez encore quelque chose par dess-*

Digitized by Google

deſſus. Te ligt ergens OVERHEEN gaan, loopen. *Paſſer trop legerement ſur quelque choſe.* Dat is 'er OVERHEEN, dat gaat te ver. *Cela va trop loin, cela paſſe la raillerie.* Ik zou 'er maar OVERHEEN ſtappen, 'er zoo naauw niet opletten. *Je paſſerois par là deſſus, je ne m'y arrêterois pas.*

OVERHEER. zie OPPERHEER. Heerſcher. *Maître, Seigneur, Souverain.*

OVERHEERD. part: van 't volgende Werkwoord. *Conquis, ſurmonté, dompté.* Overheerd Land, overheerde Steden. *Pays conquis, Villes conquiſes* ou *de conquête.* Overheerd moet lyden. ſpr: *Il faut ceder à la force, ſe ſoumettre au Vainqueur, ſubir la Loy du V:*

OVERHEEREN. v.a. Overwinnen. *Conquerir, conquêter, ſubjuguer.* Een Landſchap, een Volk overheeren. *Conquerir, ſubjuguer une Province; ſubjuguer, reduire un Peuple.* Zyne luſten OVERHEEREN, bedwingen. *Surmonter, dompter, réprimer ſes paſſions.* OVERHEERING, overwinning van een Landſchap, Volk. *Conquête, reduction d'un Pays, reduction d'un Peuple.* f.

OVERHEERSCHEN. v.a. zie HEERSCHEN. *Regner, avoir Empire.* Iemand overheerſchen. *Surmonter, reduire quelqu'un.*

OVERHEID, OVERIGHEID. f. Magiſtraat in 't Onduitſch. *Magiſtrat, Souverain.* De Overheid ontzien, gehoorzaamen. *Reſpecter le Magiſtrat, obeir au Souverain.*

OVERHELLEN. v.n. Hellen, hangen over iets, niet lynregt ſtaan. *Pencher.* Een boom, een muur die aan een zyde overheld. *Un arbre, un mur qui penche d'un coté.* De zege, de overwinning begon al aan onze kant over te hellen. *La victoire commençoit deja à pencher de notre coté.* Men zegd dat de R wat na 't gevoelen der S. overhellen. *On dit que les R penchent un peu vers le ſentiment des S.*

OVERHOEF. Uitwas over de paards-hoef. *Excreſſence ſur le ſabot, au pied, à la fourche du cheval.*

OVERHOOP. Adv. In 't wilt, onder malkander. *Sens-deſſus deſſous, pêle mêle.* Alles leid in de keuken, op de kamer overhoop. *Tout eſt ſens deſſus deſſous dans la cuiſine, dans la chambre.* Te veel OVERHOOP HAALEN, te veel s'effens onderneemen. *Entreprendre trop de choſes à la fois.* OVERHOOP LEGGEN, met iemand oneens wezen; ruſie hebben met iemand. *être brouillé avec quelqu'un.* Zy leggen altyd met malkander overhoop. *Ils ſont toujours brouillez; ils ont toujours maille à partir, ils ſont appointez contraire.* OVERHOOP RAAKEN, queſtie krygen met iemand. *Se brouiller avec quelqu'un.* OVERHOOP WERPEN, omver werpen. *Enfoncer, culbuter.* De Vyandlyke Bataillons. Ruitery overhoop werpen. *Enfoncer, culbuter, renverſer les Bataillons Ennemis, la Cavalerie Ennemie.*

OVERHOOREN. v.a. Hooren naar 't opzeggen. *Ecouter, faire dire, reciter par coeur.* Een kind overhooren; de les, de Catechiſmus overhooren. *Faire dire la leçon, le Catechiſme à un enfant; ecouter ſi un enfant ſçait bien ſa leçon, ſon Catechiſme.*

OVERHOUDEN. v.a. Aan zig houden. *Reſerver, garder.* Twaalf ſchellingen uitgeeven en agt ſtuivers overhouden. *Donner, mettre douſe eſcalins, & garder, reſerver, retenir huit ſous.* Iets voor 's anderen daags, voor den ouden dag overhouden. *Garder quelque choſe pour le lendemain, pour la vieilleſſe.* Men leerd in de *Theatre Italien* zonder geld na de Comedie te gaan, het Spel en de Speelers uit te lagchen, Limonaad en Chocolaat voor niet te drinken, en een Daalder over te houden.

OVERJAARIG. Adj. Van meer als een jaar. *De plus d'un an.* De overjaarige panden blyven in de Lombaert. *Les gages qui ont paſſé jour & an reſtent, demeurent, au Lombart.* Overjaarige wyn. *Du vin de plus d'un an, de plus d'une feuille.*

OVERIG. Adj. Dat overblyft. *Reſtant, qui reſte.* De overige ſtukken, vrugten van de maaltyd weg leggen. *Serrer les mets, les fruits reſtans, reſtez du repas.* De OVERIGE, de andere tien Oxhoofden, Baalen bleeven onverkogt. *Les autres, les dix Barriques, Bales reſterent au Marchand, ne furent point venduës.* Ik zal u het overige, de overige zaaken per naaſten melden, zenden. *Je vous manderai, dirai, enverrai le reſte le prochain ordinaire.* Wat het OVERIGE belangd, handeld daar mede naar eige believe. *Quant au reſte, pour ce qui eſt du reſte, uſez en à votre fantaiſie.* OVERIG BLYVEN is al zoo wel op OVER BLYVEN geplaatſt. *Reſter, demeurer, être de reſte.*

OVERIGHEID, OVERHEID, Regeering, Magiſtraat in 't Onduitſch. *Magiſtrat.* m. *Magiſtrature, Regence.* f. Voor de Overigheid bidden. *Prier pour le Magiſtrat, pour la Regence, les Superieurs.* De hooge Overigheid gehoorzaamen, onderdaanig zyn. *Obeir, être ſoumis aux Puiſſances, au Magiſtrat, au Souverain.*

OVERIG ZYN. v.n. Over blyven. *Reſter, être de reſte.* Zoo gy 'er vyf gegeeten hebt, moeten 'er nog twee, nog drie overig zyn. *Si vous en avez mangé cinq, il doit en reſter encore deux, trois.*

OVERKLAPPEN. zie OVERDRAAGEN. Overzeggen, kraayen. *Rapporter, redire ce qu'on a entendu.*

OVERKLEEDEN. v.a. Bekleeden, overdekken. *Couvrir, garnir, etoffer.* Een kiſt met leer overkleeden, bekleeden. *Couvrir, envelopper un coffre avec du cuir.*

OVERKLEEDT. n. Bovenkleed, overtrek. *Surtout, habit de deſſus.* m. Het wit Prieſterlyk overkleedt werd *Albe* genaamd. *Le vêtement blanc qui couvre le Prêtre s'appelle* Aube.

OVERKLIMMEN. v.n. Klimmen over. *Paſſer en grimpant* Een ſchutting, een berg overklimmen. *Paſſer par deſſus une cloiſon, une montagne; grimper par deſſus une cloiſon, une montagne.*

OVERKOMEN. v.n. Komen over. *Paſſer.* Hoe zullen wy overkomen, daar is geen Pont, geen Brug? *Comment paſſerons nous? il n'y a point de Bac, de Pont?* Durft gy niet overkomen? *N'oſeriez vous paſſer, venir de ce coté ci?* OVERKOMEN, reizen ergens na toe. *Venir, faire voyage en quelque endroit.* De Koning van Engeland ſtaat in 't kort over te komen, herwaarts te komen. *Le Roy d'Angleterre doit paſſer bientot dans ce Pays ci, doit venir ici dans peu.* Veel zwarigheden OVERKOMEN, te boven komen. *Surmonter pluſieurs difficultez.* Dat verlies is wel om over te komen. *Il y a moyen de reparer cette perte.* Kom ik over den hond, ik kom wel over de ſtaert. ſpr: *Si je viens à bout du plus difficile, le reſte ne ſera que jeu.*

OVERKOMEN. Gebeuren. *Arriver, ſurvenir.* Indien u eenig kwaad, ongemak mogt overkomen, laat het my voort weeten. *S'il pouvois vous arriver, ſurvenir quelque accident; faites le moi ſavoir au pluſtot.* Wat komt u over, wat ſcheeld u? *Qu'avez vous, quel mal vous prend il ſi ſubitement?* Dit kan ook beteekenen, wat malle grillen zyn dat? *Qu'avez vous, quel vertigo vous prend?* Wat zal ons nog overkomen, wat zal 'er nog niet gebeuren? *Que ne nous arrivera-t-il? que ne verrons nous pas encore?* Nero kwam de dolheid over van den brand van Troye te Rome te willen verbeelden *Neron eut la rage de vouloir repreſenter à Rome l'incendie de Troye.*

OVER-

Digitized by Google

OVERKOMST. f. Herwaarts komst. *Venuë, arrivée en deça.* f. Daar werd een schoon vuurwerk tegen des Konings overkomst vervaardigd. *On prepare un beau feu d'artifice pour la venuë, l'arrivée du Roy.* Hy wierd by zyn overkomst van alle de Groote geluk gewenst. *Il fut complimenté, felicité de tous les Grands à son arrivée.*

OVERKOOKEN. v. n. Kookende overloopen. *S'enfuir, s'ecouler à force de bouillir.* De melk laaten overkooken. *Laisser enfuir le lait.*

Zig **OVERKROPPEN, VERKROPPEN.** Te gulzig en overmaatig eeten. *Se gorger, se crever de manger, s'engouer à force de manger goulument.* De kinderen OVERKROPPEN, te veel te eeten geeven, in de maag duwen. *Crever les enfans de manger.*

OVERKYKEN. v. a. Kyken over. *Voir, regarder par dessus.* Hy was te klein, hy stond te laag om over te kyken. *Il etoit trop petit, il etoit trop bas pour regarder par dessus.*

OVERLAADEN. v a. Te zwaar laaden. *Surcharger, charger trop.* Een paard, een schip overlaaden. *Surcharger un cheval, un vaisseau.* Zyn maag overlaaden, zig met spyzen overlaaden. *Surcharger son estomac; se crever de manger, se gorger de mets.* Iemand met weldaaden, met gunsten OVERLAADEN, opvullen. *Combler quelqu'un de bien-faits, de faveurs.* OVERLAADEN, is ook het *supinum* van 't zelfde Werkw: Een OVERLAADEN schip. *Un vaisseau surchargé.*

OVERLAATEN. v. a. Overdoen. *Donner, prêter.* Zes duizend man aan den Staet, aan den Keizer OVERLAATEN, tegen zeker geld leenen, verzorgen. *Donner, fournir six mille hommes à l'Etat, à l'Empereur.* Gy hebt te veel van die waar, wilt gy 'er my een deel van overlaaten? *Vous avez trop de cette marchandise, voulez vous m'en donner, transporter, ceder une partie?* Niets in een huis, een tuin OVERLAATEN, overig laaten. *Ne laisser rien dans une maison, dans un jardin.*

OVERLANG. Adv. Voor lang, federt lang. *Depuis long-temps.* Ik heb het al overlang gemerkt, bespeurd. *Je l'ai remarque il y a long-temps.*

OVERLANGEN. v. a. OVERREIKEN. *Tendre, donner.* Iemand een boek, 't zoutvat overlangen. *Donner un livre, donner la saliere à quelqu'un qui tend la main pour l'avoir.*

OVERLANGS Adv. In de lángte. 't Stof overlangs neemen. *Prendre l'etoffe de long, en sa longueur.*

OVERLAST. m. Moeyte, ruïne, verdriet. *Incommodité, peine, fâcherie.* f. Iemand overlast aandoen. *Causer de l'incommodité, donner de la peine, être à charge à quelqu'un; chagriner, incommoder, gêner quelqu'un.* De Soldaaten doen de Boeren grooten overlast. *Les Soldats incommodent, foulent, molestent beaucoup les Paisans, sont bien à charge aux P:* Zyn tegenwoordigheid, zyn persoon is ons een groot overlast. *Sa présence, sa personne nous est bien à charge, nous pese, nous incommode bien fort, nous fait bien pâtir.*

OVERLASTIG. Adj. Zeer lastig. *Très penible, incommode, bien onereux, pesant.* Een overlastigen arbeid. *Un labeur très penible, bien difficile, rude.*

OVERLEDEN. part: van **OVERLYDEN.** *Mort, decedé, trepassé, deffunt.* Hy is eergisteren, den derde dezer overleden. *Il est mort avant hier, le troisiéme du mois.* In den Heere OVERLEDEN, ontslaapen. *Decedé, trepasse au Seigneur.* Den OVERLEDEN, den overlede man, de overlede vrouw heeft begeerd dat... *Le deffunt, la deffunte a desiré que...* Myn overleden Oom, overlede vader. *Feu mon Oncle, feu mon Pere; mon Oncle, mon Pere deffunt.* De overlede Koning Wiljam. *Le deffunt Roy Guillaume, feu le Roy G:* Voor de OVERLEDENEN bidden, Missen doen. *Prier Dieu, dire des Messes pour les Trepassez.*

OVERLEEFD of **OVERGELEEFD.** part: van OVERLEEVEN. Hy heeft alle zyne kinderen overleefd, zyne schande overleefd. *Il a survecu à tous ses enfans, il a survecu à sa honte.*

OVERLEER. n. Bovenleer van een schoen. *Empeigne.* f. *Cuir de dessus en parlant d'un soulier.*

OVERLEEREN. v. n. Overzien, overdenken. *Repasser, revoir.* Zyn les, zyn Catechisinus overleeren. *Repasser sa leçon, repasser son Catechisme.*

OVERLEEVEN. v. n. Na iemand *of* iets in 't leven blyven. *Survivre à quelqu'un* ou *à quelque chose.* Lucretia doorstak zig om haaren hoon, Porcia stak gloeyende koolen in haar mond om Brutus haar man niet te overleeven. *Lucrece se poignarda pour ne point survivre à sa honte, Porcia mit des charbons ardents dans sa bouche pour ne pas survivre à Brutus son mari.* Ende by OVERLEEVING van een der twee vereenigde. *Et en cas de survivance de l'un des deux conjoints.*

OVERLEEZEN. v. n. Herleezen. *Relire, repasser en lisant.* Een brief overleezen. *Relire une lettre.* Zyn les nog eens overleezen, overzien. *Relire, repasser, revoir encore une fois sa leçon.*

OVERLEG. n. Bedenking, beraad, overweeging. *Deliberation.* f. *Examen.* m. Na een lang, een ryp overleg besloot men... *Après une longue, une mure deliberation on résolut de ..* Iets in overleg brengen. *Mettre quelque chose en deliberation, deliberer sur quelque chose.* In overleg neemen of... *Prendre en deliberation, deliberer si ..* Iets met OVERLEG, een goed overleg, een goed oordeel, op een goede wyze beginnen. *Commencer quelque chose avec jugement, reflexion, d'une bonne maniere.* Hy heeft gantsch geen OVERLEG, beleid. *Il n'a point du tout de jugement, de conduite.* Zonder overleg te werk gaan. *Agir sans jugement, agir à la chaude, à la legere.*

OVERLEGGEN. v. a. Leggen over, wenden. *Tourner, revirer.* Het roer overleggen. *Tourner le gouvernail à l'autre bord, faire revirer le vaisseau.* Het zeil overleggen, oversmyten. *Changer la voile.*

OVERLEGGEN. Overweegen *Concerter, mediter.* Een zaak wel overleggen, beleggen. *Concerter, mediter, conduire bien une affaire.* De tyd met overleggen doorbrengen. *Passer le temps à deliberer, à prendre des mesures.* OVERLEGGING, overweeging, beraad. *Deliberation.* f *Concert.* m.

OVERLEVEREN. v. a. Overhandigen, ter hand stellen. *Delivrer, mettre en main, présenter.* De papieren van een Geding zyn Procureur, zyn Advocaat overleveren. *Delivrer les papiers d'un Procès à son Procureur, à son Advocat.* Den Koning een Smeekschrift OVERLEVEREN, aanbieden. *Presenter une Requête au Roy.* Een Stad volgens verdrag OVERLEVEREN, overgeeven, inruimen. *Livrer, rendre, remettre une Place suivant l'accord, la capitulation.* De gevangenen die ge-eischt werden, overleveren. *Rendre, remettre, livrer les prisonniers qu'on demande.*

OVERLEVERING van de stukken tot een Geding. *Remise des pieces d'un Procès.* f. OVERLEVERING, aanbieding van een Smeekschrift. *Présentation d'une Requête.* f. Het Leenbezit wierd eertyds door de overlevering van een Standaart genomen. *L'investiture des Fiefs se faisoit autre fois par la tradition d'un Etendard.* De OVERLEVERING der Ouden; de geschriften, de gevoelens van de Ouden tot ons over gekomen. *La tra-*

Digitized by Google

tradition des Anciens; les ecrits, ſentiments des Anciens paſſez juſqu'à nous. Verſcheide Geloofspunčten beruſten maar op de overlevering. *Pluſieurs Dogmes ne ſont fondez que ſur la tradition.*

OVERLOOP van gal, uitſlaaning van de gal naar buiten: bekend ongemak. *Debord, debordemens de bile.* m.

OVERLOOP. m. Laagſte zoldering van 't ſchip daar 't zwaarſte geſchut op ſtaat. *Franc tillac.* m *pont du vaiſſeau le plus proche de l'eau.* Slaapen op den overloop, voor ſlegt Soldaat vaaren. *Coucher ſur le Tillac, ſervir en qualité de ſimple Soldat.*

OVERLOOPEN. v. a. Loopen over iets. *Courir, paſſer en courant par deſſus quelque choſe.* Zyn les gaauw overloopen, ter loops over zien. *Repaſſer vite ſa leçon, revoir ſa leçon en courant.* Te ligt over een zaak heen loopen. *Paſſer trop legerement, trop vite ſur une choſe.* Hy loopt 'er over als een haan over 't koorn. *Il lit, il fait cela en courant; il paſſe la choſe au gros ſas.* OVERLOOPEN, betekend meeſtentyd OVERVLOEYEN. *Se deborder, degorger.* Als de Po, de Rhyn, de Waal komt over te loopen. *Quand le Po, le Rhin, le Waal vient à ſe deborder.* De Regenbak loopt over. *La Citerne regorge.* De melk zal overloopen. *Le lait s'enfuira, ſe repandra.* Tot den Vyand OVERLOOPEN of OVERLOOPEN alleen. *Deſerter, paſſer chez les Ennemis, dans le Camp ennemi, la Ville ennemie.*

OVERLOOPER. Weglooper, een die ſchelmagtig van 't Vaandel loopt. *Transfuge, Deſerteur.* De Overloopers zeggen, verzekeren dat... *Les Transfuges, les deſerteurs, les rendus diſent, aſſurent que...*

OVERLOOVEN. v. a. Overeiſchen. *Surfaire.* De Viswyven, de Almanak verkoopers overlooven altyd de helft. *Les Poiſſonnieres, les vendeurs d'Almanacs ſurfont toujours la moitié.*

OVERLUID. Adv. Hoog op. *à haute voix, tout haut.* Overluid leezen. *Lire tout haut.* Overluid ſpreeken. *Parler à haute voix.* Overluid roepen. *Crier à haute voix, à pleine tête.*

OVERLUIDEN, werd voor OVERLIEDEN gezegt. De Overluiden van 't Schoenmaakers, Kleermaakers Gild. *Les Jurez, les Maîtres Jurez, les Chefs, les Maîtres de la Confrairie des Cordonniers, des Tailleurs.*

OVERLYDEN. v. n. Sterven. *Mourir, trepaſſer, decéder.* Op de reis, naar een lange ziekte overlyden. *Mourir en voyage, mourir après une longue maladie.* En in geval van overlyden van een der twee Contractanten. *Et en cas de mort, de decès d'un des deux Contractans.* Kort naar het OVERLYDEN, het afſterven van... *Peu après la mort, le decès de...*

OVERMAAKEN. v. a. Geld by Wiſſel OVERMAAKEN, overſchikken. *Remettre, envoyer de l'argent par Lettre de change.* Zyn *thema*, zyn opſtel OVERMAAKEN, hermaaken. *Refaire ſon thême.*

OVERMAAT. Overtal, vermeerdering. *Surcroit.* m. Welke een overmaat van rouw, van geluk! *Quel ſurcroit de deuil, de bonheur!* Hy voegde 'er dit ten OVERMAAT, ten overvloed van regt nog by. *Il y ajouta encore cela par ſurabondance de droit.*

OVERMAATIG. Adj. Dat buiten de gewoone maat, gewoonte, regel is. *Exceſſif.* Een overmaatig vermoogen. *Un pouvoir exceſſif.* Een overmaatige, onmaatige hitte. *Une chaleur exceſſive.* Iemand OVERMAATIG, overmaatiglyk roemen. *Louer quelqu'un exceſſivement, par deſſus les nuës.*

OVERMAN of EUVERMAN, als 't woord geleezen werd. Hy is Overman van 't Bakkers, van 't Schippers Gild. *Il eſt Juré, Maître Juré, Chef de la Confrairie, de la Communauté des Boulangens, des Bateliers.*

OVERMANNEN. v. a. Door meerder getal van manſchap overwinnen, dwingen. *Accabler par la multitude; vaincre, reduire par la force majeure.* De onze wierden te Denain overmand. *Les notres furent accablez par la multitude, furent obligez de ceder au nombre à Denain.*

OVERMEESTEREN. v. a. Landen, Steden OVERMEESTEREN, vermeeſteren, inneemen, bedwingen. *Reduire, conquêter des Pays & des Villes.*

OVERMEETEN. v. a. Het laken OVERMEETEN, nog eens meeten. *Remeſurer, meſurer encore une fois le Drap.*

OVERMIDDEN. Adv. Snyd het OVERMIDDEN door. *Coupez le par le milieu.*

OVERMIDS. Adv. Vermits, dewyl, nadien. *D'autant, vû que, puis que.* Overmids den overledene 't zoo verſtaan heeft. *D'autant que, vu que le deffunt l'a ainſi entendu; puis que telle a été l'intention du deffunt.*

OVERMOED. m. Verwaandheid, roekeloosheid. *Oſtentation, fanfaronnade, temerité* f. De dood met overmoed trotſeeren *Braver la mort avec oſtentation.*

OVERMORGEN. Adv. *Après demain.* Ik hoop 'er overmorgen te zyn. *J'eſpere y être après demain.*

OVERMOUWEN. Boven mouwen, morsmouwen. *Des manches de deſſus, des manches pour conſerver celles de ſon habit.*

OVER MYNENT. Adv. Hy woond *over mynent*, over myn huis. *Il demeure vis à vis de chez moi, de ma maiſon.*

OVERNAAD, OVERNAAYSEL. Ronde en hooge naad. *Surjet, ſurget.* m. *Couture ronde & elevée.* f. OVERNAAYEN. v. n. Kleermaakers en Linnenaayſters woord. *Coudre à ſurjet.*

OVERNAGTEN. v. n. De nagt overbrengen. *Paſſer la nuit.* Ik zal 'er met u na toe gaan, maar ik meen 'er niet te overnagten. *J'y irai avec vous, mais je ne prétens pas y paſſer la nuit.*

OVERNEEMEN. v. a. Aanneemen 't geen gelangd werd. *Prendre ce qu'on tend.* Neem dat kind eens over. *Prenez un peu cet enfant.* Krygsvolk van eenig nabuurig Vorſt overneemen. *Prendre à ſa ſolde des Troupes de quelque Prince voiſin.* Vyftig Oxhoofden wyn, twintig Baalen wol van iemand tegen de prys van inkoop overneemen. *Prendre de quelqu'un cinquante Barriques de vin, vint Bales de laine au prix coutant.* Ik durf dat niet OVER my NEEMEN, ik durf het niet aanneemen goed te maaken. *Je n'oſe m'en faire fort, m'en charger, en répondre.*

OVER ONZENT. Wy hebben de Kerk over onzent. *Nous avons l'Egliſe vis à vis de chez nous.*

OVEROUD. Adj. Zeer oud. *Fort vieux, antique.* Een overoud Kaſteel. *Un fort vieux, un très ancien Chateau.* Een overoude Stam. *Une très ancienne Famille.*

OVERPEINZEN. v. a. Overdenken *Mediter, peſer, reflechir.* Gods goedheid overpeinzen. *Mediter les bontez de Dieu.* Wel overpeinzen 't geen men zeggen wil. *Mediter bien ce qu'on veut dire, ſonger bien a ce qu'on veut dire.* Na een diepe OVERPEINZING, overdenking, beſloot hy te... *Après une profonde meditation, reflexion, il reſolut de...*

OVERPISSEN. woord in de volgende ſpreekwyze gebruikelyk. Een Haan zou die ſtraat overpiſſen, 't is een heel naauw ſtraatje. *Cette rue n'a qu'une enjambée, un Coq piſſeroit auſſi loin qu'elle eſt large.*

OVERRAAKEN. v. n. Overkomen. *Paſſer, arriver à l'autre bord.* Wy raakten niet zonder moeyte over de Rivier. *Nous ne paſſâmes pas la Riviere, nous ne fimes pas le trajet de la Riviere ſans danger.*

OVERREDEN. part: van OVERRYDEN. 't Kind wierd by

Digitized by Google

by ongeluk overreden. *L'enfant fut malheureusement écrasé sous une voiture.*

OVERREDEN. v. n. Door redenen tot het aanneemen of doen van iets neigen, overbrengen. *Persuader, convaincre par le raisonnement.* Iemand door bewyzen overreden. *Persuader, convaincre quelqu'un par des preuves.* De waarheid en de voorbeelden overreden 't gemakkelykst. *La vérité & les exemples persuadent, convainquent le plus aisément.* OVERREDEN. part: van 't voorsch: Werkw: Ik heb my te ligt laaten overreden. *Je me suis trop aisément laissé persuader, laisse aller.* OVERREDING, overtuiging door redeneeringen. *Persuasion.* f. De Redenaar en de Welspreekentheid hebben de overreding tot een oogmerk. *L'Orateur & l'Eloquence ont pour but la persuasion.*

OVERREIKEN. v. a. Overlangen. *Tendre à quelqu'un qui est prêt de recevoir.* Reikt my die schotel eens over, als 't u belieft. *Tendez moi ce plat, s'il vous plaît.* Ik kan u die niet overreiken, ze is te zwaar. *Je ne sçaurois vous le tendre, il pese trop.*

OVERREKENEN. v a Narekenen. *Recompter.* Rekend die posten nog eens over. *Recomptez, comptez encore une fois ces articles là.*

OVERROEYEN. v. a. Een vaart OVERROEYEN, met roeyen overkomen. *Passer un canal à la rame.*

OVERROMPELEN. v. a. Met verrassing inneemen. *Emporter d'emblée, de plein saut; surprendre, prendre au dépourvu.* Een stad overrompelen. *Prendre une ville d'emblée, s'en rendre maître par surprise.* De Vyanden OVERROMPELEN. *Surprendre les Ennemis, prendre les Ennemis au dépourvu.* Iemand overrompelen, hem onverwagt komen bezoeken. *Surprendre quelqu'un, lui rendre une visite inopinée, le prendre sans vert.* De Stad wierd by OVERROMPELING, verrassing ingenoomen. *La Ville fut prise d'emblée, on se rendit maître de la Ville par surprise.*

OVERRYDEN. Over iets ryden. *Passer par dessus quelque chose.* De brug overryden. *Passer à cheval* ou *en carosse sur le pont.* Een kind OVERRYDEN. *Ecraser un enfant, faire passer les chevaux ou les roues de la voiture sur un enfant.*

OVERSCHAAVEN. v. a. Nog nader schaaven. *Passer une seconde fois le rabot, polir, retoucher.* Een plank overschaaven. *Polir une planche, y repasser encore une fois le rabot.* Een Werk, een Gedigt OVERSCHAAVEN, overzien. *Retoucher, corriger un Ouvrage, le perfectionner; retoucher un Poème, y passer le rabot.* OVERSCHAAVING, naziening, verbetering van een Gedicht. *Correction d'un Poème.* f.

OVERSCHADUWEN. v. a. Met schaduw omringen. *Ombrager, couvrir d'ombre.* Die Noote-boom overschaduwd de heele plaats. *Ce Noyer ombrage toute la cour, donne de l'ombre à toute la cour.* De Lauwren overschaduwen 't hoofd van dien Held. *Les Lauriers ombragent la tête, le front de ce Heros.* OVERSCHADUWEN, beschermen, overdekken. *Couvrir, proteger.* God overschaduwd ons met zyn genade. *Dieu nous couvre de sa grace, nous environne de sa protection.*

OVERSCHATTEN. v. a. Overlaaden met schattingen. *Accabler d'impots, surcharger d'impots.*

OVERSCHEEPEN. v. n. Overvaaren. *Passer, faire le trajet en bateau.* Wy scheepten over van Dort op Middelburg. *Nous passâmes, nous fimes le trajet de Dort à Middelbourg.* De OVERSCHEEPING der Krygsluiden, van 't Geschut &c. *Le transport, le passage des gens de Guerre, de l'Artillerie &c.*

OVERSCHIETEN. v. n. Overblyven. *Rester, être de reste.* Daar schiet maar een kroon over. *Il ne reste qu'un écu.* Wat hoop schiet my nu over? *Quel espoir me reste-t-il à présent?*

OVERSCHIKKEN. v. a. Overzenden. *Remettre, envoyer, faire tenir.* Geld in Wissels overschikken. *Remettre de l'argent par Lettres de change.* Iemand OVERSCHIKKEN om na den staat der zaaken te verneemen. *Envoyer, deputer quelqu'un pour s'informer de l'etat des choses.*

OVERSCHOON. Adj. Zeer schoon. *Fort beau, fort belle, bellissime.* Een overschoone Maagd. *Une charmante beauté, une beauté achevée, une fort belle Fille.*

OVERSCHOT. n. 't Geen overblyft. *Reste, reliquat, residu.* m. *le restant, le demeurant.* Dat is het overschot van al myn geld. *Voila le reste de tout mon argent.* Het overschot van de maaltyd. *Le reste, les reliquats du dîner.* Attila week met het OVERSCHOT van zyn Leger in Italie. *Att: se retira avec le reste de son Armée en Italie.*

OVERSCHREEUWEN. v. a. Met schreeuwen tot zwygen dwingen. *Reduire au silence à force de crier, de piailler; étourdir quelqu'un.* Ik zal my van hem niet laaten overschreeuwen *Il ne me fera pas taire, quelque bruit qu'il fasse; j'aurai aussi bonne tête que lui.*

OVERSCHRYDEN. v. a. Schryelings over iets staan of zitten. *Se mettre jambe deça, jambe delà.* Een paard OVERSCHRYDEN. *Se mettre à cheval jambe deça jambe dela.* Een sloot OVERSCHRYDEN, overstappen. *Enjamber un fossé.*

OVERSCHRYVEN. v. a. Overbrieven. *Mander, faire savoir par lettres.* Ik kan u dit maal geen nieuws overschryven *Je ne sçaurois vous mander de nouvelles cette fois ci.* De posten uit een oud in een nieuw schuldboek OVERSCHRYVEN, overdraagen. *Ecrire les articles d'un vieux Journal de dettes dans un neuf.*

OVERSLAAN. v. a. Overloopen. *Sauter, passer, obmettre.* Een bladzyde in 't leezen overslaan. *Sauter une page en lisant.* De kwaade naamen overslaan. *Sauter tous les noms difficiles* ou *bizarres.* Hy komt alle Zondagen by my, hy slaat zelden over. *Il vient tous les Dimanches chez moy, il y manque rarement.*

OVERSLAG. m. Overleg, beraad. *Deliberation, consultation, disposition des choses qu'on projette.* f. *Calcul.* m. Overslag maaken, zig beraaden, 't geen men doen wil overweegen. *Prendre ses mesures pour l'execution de ce qu'on medite.*

OVERSMYTEN. Omsmyten. *Renverser, mettre d'un autre sens.* Het roer, het zeil oversmyten. *Changer le gouvernail, changer la voile.*

OVERSNUIVEN.. Met pogchen en scherssen bang maaken. *Intimider à force de rodomontades, etourdir par ses fanfaronnades.* Ik zal my van die Pogcher niet laaten oversnuiven. *Ce Fanfaron là, ce Rodomont là ne m'intimidera pas par ses gasconades.*

OVERSPEELDER. Man die zyn Echt verbreekt, of met een getrouwde vrouw zondigd. *Un Adultere, celui qui viole la foy conjugale* ou *qui peche avec une personne mariée.* De hoereerders en overspeelders zullen Gods Koninkryk niet beerven. *Les fornicateurs & les adulteres n'hériteront point le Royaume de Dieu.* OVERSPEELSTER, vrouw die haar trouw schend. *Adultere, femme qui viole la foy conjugale.*

OVERSPEELIG. Adj. Die de zonde van overspel begaat. *Adultere, adonné au vice d'adultere.* Een overspeelig man, een overspeelige vrouw. *Un homme adultere, une femme adultère.* Het overspeelig Geslagt, Volk eist een teeken. Schr: spr: *La Gent, la Nation adultereße demande un signe.*

OVERSPEL. n. Echtschending *Adultere, violement de la Foy Conjugale.* m. Overspel begaan. *Commettre adultere.*

Digitized by Google

tere. Uit overſpel gebooren zyn. *Être né d'adultere.* Salluſtius die zoo deftig tegen de bedurve zeden van zyn tyd uitvaart, wierd twee maal w egens overſpel aangeklaagd.

OVERSPRINGEN. v. a. *Sauter par deſſus, franchir quelque eſpace.* Kund gy hier wel overſpringen? *Pouvez vous bien ſauter par là deſſus?* De ſlooten met een pols overſpringen. *Franchir les foſſez avec un brind eſtoc.*

OVERSTAAG. Zeewoord. *Overſtaag* wenden, heel ſchielyk en tegen de wind op een anderen boeg wenden. *Changer de bord, renverſer le bord ſubitement.* Overſtaag in Gods naam: Scheeps commande. *à Dieu va.* Iemand overſtaag ſmyten, onder de voet helpen. fig: *Culbuter quelqu'un, paſſer ſur le ventre à quelqu'un.*

OVERSTAAN. v. n. Bywoonen, als getuigen ſtaan. *Aſſiſter, être préſent.* Zy hebben als Peter en Meter over 't kind geſtaan. *Ils ont aſſiſté au Baptême de l'enfant en qualité de Parrain & de Maraine.* Dit verdrag is gemaakt ten overſtaan van Notaris en getuigen. *Ce contract eſt paſſé en préſence de Notaire & de témoins.* Die Landen zullen ten overſtaan van Schout en Schepenen, aan de meeſtbiedende verpagt worden. *Ces terres ſeront affermées au plus offrant, en préſence, ſous l'autorité du Bailly & des Echevins.*

OVERSTAPPEN. v. n. *Paſſer, enjamber.* Wy woonen over malkander, 't is maar de ſtraat over te ſtappen. *Nous demeurons vis à vis l'un l'autre, il n'y a que la rue à enjamber.* Over de zwaarigheden heen ſtappen, zig daar niet aan kreunen. *Paſſer par deſſus les difficultez, ne s'en mettre pas en peine, ne s'y arrêter pas.* Ik ſtap over al die aanmerkingen heen, om u des te vaſter te toonen hoe... *Je paſſe par deſſus toutes ces conſidérations là, pour vous marquer d'autant mieux que...*

OVERSTE. Opper-bevelhebber, of Bewindhebber. *Officier en chef, en premier.* De Overſte van 't Leger, de Overſte van 't Regiment. *Le Chef de l'Armée, le Colonel du Regiment.* Overſte Luitenant. *Lieutenant Colonel.* De OVERSTE, opperſte van een Klooſter. *Le Superieur d'un Convent.*

OVERSTEEKEN. v. n Overvaaren. *Paſſer, faire le trajet.* Hy meend met de eerſte goede wind na Engeland over te ſteeken. *Il prétend paſſer en Angleterre avec le premier bon vent.*

OVERSTELPEN. v. a. Overſtulpen, toeſtoppen, ſmooren. *Suffoquer, etouffer.* De ſmert, de droefheid overſtelpt de ziel. *La douleur, la triſteſſe ſuffoque l'ame.* OVERSTELPING, toeſtopping, verſmooring. *Suffocation.* f. *Etouffement.* m.

OVERSTEMMEN. v. a. Het met meerderheid van ſtemmen overhaalen. *L'Emporter à la pluralité des voix, avoir le plus de ſuffrages* Dien aanhang heeft al de andere overſtemd. *Ce parti, cette faction l'a emporté par deſſus toutes les autres.* OVERSTEMD, overſchreeuwd worden. *être obligé de ceder au plus fort en gueule.*

OVERSTOLPT. part: van OVERSTELPEN. De Moerdampen hebben haar overſtolpt. *Les vapeurs de Mere l'ont ſuffoqué.*

OVERSTROOMEN. v. a. Onder zetten, met water dekken. *Inonder, ſubmerger, couvrir d'eau.* Weiden en akkers overſtroomen. *Inonder, ſubmerger prairies & champs.* Gelyk Alaricus, Attila en andere Barbaarſche Vorſten Duitsland, Vrankryk, Italien met hunne Legers overſtroomden. *Comme Alaric, Attila & autres Princes Barbares inonderent l'Allemagne, la France, l'Italie avec leurs Armées.* OVERSTROOMING, onderzetting van Velden en Akkers. *Inondation de Champs & de Terres.* f.

OVERSTRYKEN. v. a. Stryken over. *Recrepir, frotter.* Een muur overſtryken, overkalken. *Recrepir un mur.* Een kneuzing met zalf, met oly overſtryken. *Frotter une contuſion avec de l'onguent, de l'huile; mettre de l'onguent, de l'huile ſur une contuſion.* Het linnegoed OVERSTRYKEN, ſtryken. *Repaſſer le linge.*

OVERTAL. 't Geen over 't getal is. *Le ſurplus, le par deſſus du nombre.* Onder 't overtal der Vyanden bezwyken. *Succomber; ceder à la multitude des Ennemis.*

OVERTALLIG. Adj. Dat boven 't getal is. *Surnumeraire, qui excede le nombre fixe.* Overtallige Bedienden, *Officiers ſurnumeraires.* Overtallig Raadsheer. *Conſeiller ſurnumeraire.*

OVERTELLEN. v a. Natellen, nader tellen. *Recompter, compter encore une fois.* Wilt gy 't niet overtellen? *Ne voulez vous pas le recompter?* Ik zal dat geld t'huis overtellen. *Je compterai encore une fois cet argent à la maiſon.*

OVER 'T HOOFD zien (iets) Iets ongemerkt voor by gaan. *Paſſer ſur quelque choſe ſans attention, negliger quelque choſe.* Iemand van 't gezelſchap over 't hoofd zien, hem niet mee tellen. *Oublier de mettre quelqu'un du nombre de ceux qu'on compte, ne le pas compter avec les autres.*

OVERTOGT. m. Overvaart. *Trajet, paſſage.* m. Een ſpoedige overtogt. *Un prompt trajet.* Na 's Koning OVERTOGT, overkomſt wagten. *Attendre le paſſage, la venuë du Roy.*

OVERTOLLIG. Adj. Boven *of* over 't getal. *Superflu, qui eſt de trop.* Overtollig huisraad, overtollige cieraaden, overtollige onkoſten. *Des meubles ſuperflus, des ornements ſuperflus, des depenſes ſuperfluës.* OVERTOLLIGE, onnodige woorden. *Des paroles ſuperfluës, inutiles.* Overtollige, vergeefſche klagten. *Des regrets ſuperflus.* OVERTOLLIGHEID, gebrekkelyk overvloed, 't geen te veel is. *Superfluité, abondance vicieuſe.* f. De overtolligheid der kleederen, der woorden. *La ſuperfluité des habits, des paroles.*

OVERTOOM. m Overhaal, een plaats daar men de ſchuiten en vaartuigen door behulp van een Windas overwind. *Un pont à rouleaux, une chauſſée entre deux Rivieres ou bras de Mer, pour tirer de petits batimens d'un canal dans l'autre par le moyen d'une eſpece de Vindas.* Een ſchuit OVERTOOMEN, overhaalen met een overtoom. *Paſſer, tirer un bateau d'un canal dans l'autre avec un pont à rouleaux.*

OVERTREEDEN v. n. Treeden over iets. *Paſſer.* Durft gy daar niet overtreeden? *N'oſez vous paſſer par là deſſus?*

OVERTREEDEN. v. a. Schenden, verbreeken. *Tranſgreſſer, outrepaſſer, enfraindre.* Zyn orders overtreeden. *Outrepaſſer ſes ordres.* Gods Wet, Gods Geboden overtreeden. *Tranſgreſſer, enfraindre la Loy, les Commandements de Dieu; contrevenir à la Loy, aux Commandements de Dieu.* OVERTREEDEN, werd ook als een *Participium* gebruikt. Gy hebt myne orders overtreeden. *Vous avez outrepaſſé mes ordres, vous avez contrevenu à mes ordres.* OVERTREEDER. *Tranſgreſſeur.* Daar ſtaat geſchreeven, dat de overtreeder van de Wet met de dood geſtraft zal worden. *Il eſt ecrit que le transgreſſeur de la Loy ſera puni de mort.* OVERTREEDING, ſchending, verbreeking. *Contravention, Tranſgreſſion.* f. Overtreeding van 's Konings bevel. *Contravention aux ordres du Roy.* Dat is een zigtbaare overtreeding van de goddelyke Wet. *C'eſt là une tranſgreſſion viſible de la Loy divine.*

OVERTREFFELYK. Adj. Zeer treffelyk. *Fort beau, très excellent.* Een overtreffelyke daad, een overtreffelyk werk. *Une très belle action, un excellent ouvrage.*

OVER-

Digitized by Google

OVERTREFFEN. v. a. Te boven gaan, uitmunten. *Surpaſſer, ſurmonter, exceller.* Zyn makkers in wysheid overtreffen. *Surpaſſer ſes camarades en ſageſſe.* Die onderneeming overtreft al de werken der oudheid. *Cette entrepriſe ſurpaſſe tous les ouvrages de l'antiquité.* De vrouwen overtreffen de mans ver in een loogentje voor de vuiſt te verzinnen. *Les femmes ſont bien plus habiles que les hommes à inventer un menſonge ſur le champ.*

OVERTREK. Bekend boven kleed. *Subreveſte.* f. *Fourreau.* m. Een mans overtrek. *Une ſubreveſte, un ſurtout d'homme.*

OVERTREKKEN. v. a. Over heen gaan *of* vaaren. *Paſſer, faire le trajet.* De Roomſe Veldheeren mogten met hunne Zegepraalende Legers de Rubicon niet overtrekken. *Les Generaux Romains n'avoient pas la permiſſion de paſſer le Rubicon avec leurs Armées triomphantes.* Een boek met gemarmert papier OVERTREKKEN, bedekken, overdekken. *Couvrir un livre avec du papier marbré.*

OVERTUIGEN. v. a. Door redenen en bewyzen tot een bekentenis noodzaaken. *Convaincre.* Een misdadige overtuigen. *Convaincre un criminel.* Ik heb hem door die reden overtuigd. *Je l'ay convaincu par cette raiſon là.* Overtuigende redenen, bewyzen. *Des raiſons convainquantes, des preuves convainquantes.* Ik ben van die waarheid, van uwe vrindſchap ten vollen overtuigd. *Je ſuis entierement perſuadé, pleinement perſuadé, pleinement convaincu de cette verité, de votre amitié.* OVERTUIGING, overreding. *Conviction, preuve évidente.* f. 't Geen hy zig heeft laaten ontvallen, ſtrekt een overtuiging tegen hem. *Ce qu'il a dit ſans y penſer fournit une conviction contre lui.*

OVERVAAREN. v. n. Vaaren over. *Paſſer en bateau, faire le trajet par Mer.* Wy moeten die Stroom overvaaren. *Il faut que nous paſſions cette Riviere là.* Wy zyn al grooter Zee overgevaaren, wy zyn al in grooter nood geweeſt. *Nous en avons bien vû d'autres, nous avons echappé à de bien plus grands dangers.* Hy zal daar niet wel OVERVAAREN, het zal hem zuur opbreeken. *Il s'en trouvera mal, il lui en mesarrivera, il s'en mordra les doigts.*

OVERVAART. m. Overtogt. *Trajet, paſſage.* m. Wy hebben in den overvaart meenen te vergaan. *Nous avons failli à perir dans le trajet, le paſſage.*

OVERVAL. n. Schielyk en onverwagt ongemak. *Indiſpoſition inopinée, deffaillance, foibleſſe qui prend ſubitement.* f. Een overval van de jigt, van 't kolyk. *Une attaque de goutte, une epreinte de colique.* Zy kreeg een overval in de Kerk. *Il lui prit une foibleſſe, une deffaillance à l'Egliſe.*

OVERVAL. Schielyken aanval, vyandelykheid. *Attaque bruſque, irruption, hoſtilité ſubite.* f. Geen vyandelyken overval te vreezen hebben, op zyn hoede zyn. *N'avoir point d'hoſtilité à craindre, être en etat de deffenſe, être ſur ſes gardes.*

OVERVALLEN. v. a. Verraſſen, overmannen. *Surprendre, prendre au dépourvu.* Den Vyand overvallen. *Surprendre l'Ennemi.* Als gy tot mynent zult willen eeten, waarſchouwd my, komt my niet overvallen. *Quand vous voudrez diner chez moy, avertiſſez moi, ne me ſurprenez pas.* OVERVALLEN, is ook een *Participium.* By nagt overvallen werden. *être ſurpris de nuit.* Van een ſtilte, van een ſtorm overvallen werden. *être accueilli d'un calme, ſurpris d'une tempête.*

OVERVLIEGEN. v. a. Vliegen over. *Voler par deſſus, paſſer en volant.* De Oyevaars komen de Middelandſe Zee overvliegen. *Les Cygognes paſſent, traverſent la Mediterrannée.*

OVERVLIEGER. Die in eenige konſt overtreft, uitmunt, of meend uit te munten. *Celui qui excelle* ou *s'imagine exceller en quelque art ou ſcience.* 't Is een overvlieger, een uithaalder. *C'eſt un paſſe-maître, un Phenix:* il ſe peut prendre ironiquement.

OVERVLOED. Groote meenigte. *Abondance, grande quantité.* f. Overvloed van alles hebben. *Avoir abondance de tout.* Alles word daar in overvloed gevonden. *On y trouve tout en abondance, tout y abonde.* Uit de overvloed van 't hart ſpreekt de mond. ſpr: *De l'abondance du coeur la bouche parle.*

OVERVLOEDIG. Adj. Dat overvloed beſchafft. *Abondant, qui abonde.* Een Land dat overvloedig is in alles. *Un Pays abondant* ou *qui abonde en tout.* Hy is te overvloedig in woorden. *Il eſt trop abondant en paroles.* Ik ben OVERVLOEDIG, overvloediglyk voorzien. *Je ſuis abondamment pourvu.*

OVERVLOEYEN. v. n. p. Overloopen. *Se déborder, ſe dégorger, ſe répendre en excédant ſes bornes.* De Nyl vloeyd alle jaaren over, om Egypten vrugtbaar te maaken. *Le Nil ſe déborde tous les ans pour fertiliſer l'Egypte.* De OVERVLOEYING van den Nyl. *Le débordement du Nil.*

OVERVOEREN. v. a. Overbrengen. *Tranſporter, paſſer.* Waaren uit het eene Landſchap in 't andere overvoeren. *Tranſporter des marchandiſes d'une Province dans l'autre.* OVERVOERING der Waaren. *Tranſport des Marchandiſes d'un lieu dans un autre.* m.

OVERWAAYEN. v. n. Met de wind overgaan, verdwynen. *Paſſer, s'en aller avec le vent.* Die buy, die kwaadheid zal wel overwaayen. *Cette bouraſque, cette fâcherie paſſera bien: autant en emporte le vent.*

OVERWEEGEN. v. a. In overleg neemen, overpeinzen. *Peſer, examiner attentivement.* De zaaken rypelyk overweegen. *Peſer, examiner murement les choſes.* Overweegen al wat wy God ſchuldig zyn *Examiner tout ce que nous devons à Dieu.* Fabius de Carthaginienzers al te lang ziende overweegen wat zy doen wilden. *Fabius voyant les Carthaginois deliberer trop longtemps ſur ce qu'ils vouloient faire.*

OVERWEEGEN. v. n. Zwaarder weegen als 't gewigt. *Peſer plus que le poids, emporter le poids.* Die baldaadigheid weegd over, gaat te ver. *Cette inſolence va trop loin, eſt inſuportable.* OVERWEEGING, overleg, beraad. *Examen.* m. *Deliberation.* f. Een rype overweeging. *Une meure deliberation, un examen exact.*

OVER WEG. Adv. Op weg. *En chemin, ſur la route.* Hy is overweg om herwaarts te komen. *Il eſt en chemin pour venir ici.* Met iemand niet overweg konnen, niet met hem aarden konnen, met hem verlegen zyn. *être embarraſſé de quelqu'un, ne s'accommoder pas de quelqu'un, ne pouvoir vivre en paix avec lui.*

OVERWELDIGEN. v. a. Met geweld veroveren. *Forcer, prendre par force.* Een Stad overweldigen, een Pas overweldigen. *Forcer une Ville, forcer un Paſſage.* Een Maagd OVERWELDIGEN, een Maagd verkragten. *Forcer une Fille, la prendre de force, la violer.* De Poorten der Hellen zullen Gods Kerk niet overweldigen. Schr: ſpr: *Les Portes de l'Enfer ne pourront rien contre, ne prévaudront point contre l'Egliſe de Dieu.*

OVERWELVEN. v. a. Met gewelven bouwen. *Vouter, bâtir en voute.* Een kelder overwelven. *Vouter une cave.*

OVERWERKEN. Over zyn taak werken. *Faire plus que ſa tâche.* Hy heeft een halve dag over gewerkt, van de week. *Il a cette ſemaine fait le travail d'un demi jour au delà de ſa tâche.*

Digitized by Google

OVERWERKEN. ongeeiste en overbodige werken ter zaligheid. *Oeuvres de surérogation, oeuvres surérogatoires.*

OVERWIGTIG. Adj. Die 't gewigt overhaald *Qui a plus que le poids.* Overwigtige Dukaaten. *Des Ducats qui ont plus que le poids: des Dstrebuchans.* OVERWIGTIGE, zeer gewigtige bezigheden. *Des occupations très importantes.* De OVERWIGTIGHEID van een zaak. *La grande importance d'une chose.*

OVERWINNAAR. Onderbrenger. *Conquerant, Vainqueur.* Alexander was een groot Overwinnaar. *Alexandre étoit un grand Conquerant.* Wilhem den Overwinnaar. *Guillaume le Conquerant.* Alexander is geweest Overwinnaar der Perſen, Scipio was den Overwinnaar van Hanibal. *Alexandre a été Vainqueur des Perſes, Scipion fut le Vainqueur d'Hannibal.*

OVERWINNEN. v.a. In den oorlog meester worden, veroveren. *Vaincre, ſurmonter en guerre.* Zyne Vyanden overwinnen, zyne Medemmnaars overwinnen. *Vaincre ſes Ennemis, vaincre ſes Rivaux.* Zyne driften OVERWINNEN, beteugelen, zyn gramſchap overwinnen. *Vaincre ſes paſſions, vaincre ſa colere.* De zwarigheden overwinnen *Surmonter les difficultez.* 't Geduld overwind alles *La patience ſurmonte tout.* Een Stad, een Ryk OVERWINNEN, inneemen, vermeesteren. *Conquerir une Ville, conquerir un Royaume.* Kinderen OVERWINNEN, ſamen krygen. *Avoir des enfans enſemble.* OVERWINNING, de zaak die overwonnen is. *Conquête f. La choſe conquiſe.* Zyne overwinningen bewaaren. *Conſerver ſes conquêtes.* De OVERWINNING, de zegen behaalen. *Remporter la victoire.* De overwinning volgt over al zyn Zegekoets. *La victoire ſuit par tout ſon Char de Triomfe.*

OVERWINST. m. 't Geen men overſpaard, of van zyn dagelykſe winſt opgegd. *Pecule.* m. *Ce qu'on aquiert par ſon induſtrie* ou *par ſon epargne.* Van zyn overwinſt leeven. *Vivre de ſon pecule,* ou pluſtot, *de ſon epargne.* Ik wenſch u geluk met uw OVERWINST, met het kind dat u den Hemel gegeeven heeft. *Je vous felicite de l'enfant qui vous eſt né, ſur la naiſſance de l'enfant que le Ciel vous a donné.* Van zulke overwinningen worden veel getrouwde zwaarhoofdig.

OVERWINTEREN. v. n. Een gantſe Winter ergens over vertoeven. *Hyverner, paſſer l'Hyver en quelque lieu.* Het Leger, de Vloot overwinterde ter dier plaatſe. *L'Armée, la Flote hyverna dans cet endroit là.*

OVERWON. *Preterit:* van OVERWINNEN *Vainquit.* Ceſar overwon Pompeus in de vlakte van Pharſalie. *Ceſar vainquit Pompée dans la plaine de Pharſale.* Keizer Valerianus door Sapor, Koning van Perſien OVERWONNEN en gevangen genomen zynde, diende hem tot een voetbank als hy te paard wilde ſtygen. *L'Empereur Valerien ayant été vaincu & fait priſonnier par Sapor, Roy de Perſe, lui ſervoit de marche-pied quand il vouloit monter à cheval.*

OVERWOOG. *Preteritum* van OVERWEEGEN. *Delibera, balança.* Hy overwoog niet lang, hy ging aanſtonds naa de Juſ[illegible] toe. *Il ne delibera, balança, conſulta pas long[illegible] il s'en fut, s'en alla d'abord chez la Dem[illegible]*

OVERWOOGEN. part: van OVERWEEGEN. *Deliberé, balancé, conſulté* Na lang genoeg overwoogen te hebben, beſloot hy te... *Après avoir aſſez longtemps deliberé, il reſolut de...*

OVERYLEN. zie OVERSCHIELYKEN. Verhaaſten. Den oproche overylen. *Precipiter la marche.*

OVERZEE. Adv. & Adj. *Par Mer, ſur Mer.* Hy neemd de reis over Zee. *Il fait le voyage par Mer.* Hy komt van over Zee. *Il vient de par de là la Mer, d'outre Mer, de l'autre coté de la Mer.* De OVERZEESE Vrinden, Overzeeſe Landen. *Les Amis de l'autre coté de la Mer, les Païs d'Outremer.*

OVERZEGGEN. v.a. Overkluppen. *Redire, rapporter, jaſer, cauſer.* Die ſnappert loopt alles overzeggen. *Ce jaſeur va tout redire.* Gy hebt 'er niet met al OVER TE ZEGGEN, te gebieden. *Vous n'avez rien à y voir, cela ne vous regarde pas.*

OVERZEILEN. v.n. Zeilen van de eene wal na de andere. *Paſſer d'un bord à l'autre, faire le trajet à la voile.* Het ſchip komt van Cadix in drie weeken over zeilen. *Le vaiſſeau a fait le voyage de Cadix ici en trois ſemaines.* Een ſchip OVERZEILEN, het op de huid of in de grond zeilen. *Donner de l'avant contre le bordage d'un vaiſſeau, le choquer par inadvertance & le mettre en danger de couler à fonds, ou d'aller à bas du choc qu'il reçoit par mégarde.* OVERZEILING. *Abordage.* m.

OVERZENDEN. v.a. Overſchikken. *Envoyer, remetre.* Iemand overzenden om alles regen des Konings komſt klaar te maaken. *Envoyer quelqu'un, faire prendre les devants à quelqu'un pour apprêter tout pour l'arrivée du Roy.* Geld in Wiſſels OVERZENDEN. *Remetre, faire tenir de l'argent par Lettres de change.*

OVERZETTEN. v a. Aan de overzyde zetten. *Mettre, paſſer à l'autre bord.* Zig met de Pont laaten overzetten. *Se faire paſſer la Riviere dans le Bac.*

OVERZETTEN. v a. Vertaalen. *Traduire, tranſlater, mettre d'une Langue en une autre.* Een boek uit het Franſch in het Duitſch overzetten. *Traduire un livre du François en Flamand.* Van woord tot woord overzetten. *Traduire de mot à mot.* Een getrouw OVERZETTER, Vertaalder. *Un fidele Traducteur.* De ſeventig OVERZETTERS door de Koning Ptoiomeus gebruikt. *Les ſeptante Interprêtes employez par le Roy Ptolomée.* OVERZETTING, vertaaling. *Traduction, verſion d'une Langue en une autre.* f. Een nieuwe, een getrouwe, een cierlyke overzetting. *Une nouvelle, une fidelle, une élegante traduction.* De Griekſe Bybel, de Overzetting der Seventige genaamd. *La Bible Grecque, dite la Verſion des Septante.*

OVERZIEN. v.n. Verder zien. *Voir par de là, voir par deſſus quelque hauteur.* Men kan van hier de heele Stad overzien. *On peut d'ici decouvrir, voir toute la Ville, & par de là.*

OVERZIEN. v.a. Nader zien, overleezen. *Revoir, examiner de nouveau.* Een werk overzien. *Revoir, retoucher un ouvrage.* Zyn les overzien. *Revoir, repaſſer ſa leçon.* OVERZIENING der ſtukken van een Geding. *Reviſion des pieces d'un Procès.* f.

OVERZULKS. Adv. Om die reden. *Pour cela, à cauſe de cela.* Hy is ziek, en overzulks blyven de onderhandelingen ſteeken. *Il eſt malade, & par ainſi les négociations demeurent ſuſpenduës.*

OVERZWEMMEN. v.a. Zwemmen over. *Paſſer à la nage, nager juſqu'à l'autre rive.* Een Rivier overzwemmen. *Paſſer une Riviere à la nage.* Cleliа zwom den Tyber over. *Clelie paſſa le Tibre à la nage.*

OVERZYDE. Adv. Geene zyde. *L'autre coté.* Hy woond aan de overzyde van de gragt. *Il demeure à l'autre coté du canal.*

OVER ZYN. v.n.p. Overgekomen zyn. *être paſſé, avoir paſſé.* Wy zullen daadelyk over zyn. *Nous ſerons bientot paſſez.* Wy zyn al over de helft van de weg. *Nous avons fait plus de la moitié du chemin.* Wy zyn de grootſte moeyte al over. *Nous avons fait le plus difficile, le plus fort de l'affaire eſt fait.*

OVER

Digitized by Google

OVER ZYNENT. Adv. Daar woond een Notaris over zynent. *Il demeure un Notaire vis à vis de chez lui, contre ſa maiſon.*

O X.

OXEL of OKSEL. *Aiſſelle.* f. Een zieke onder de oxelen opneemen. *Prendre un malade ſous les aiſſelles.*

OXHOOFD of OKSHOOFD. n. *Barrique.* f. Een oxhoofd houd 280 mingelen. *Une Barrique tient 280 mingles.*

O Y.

OY of OYE. 't Wyfje van de Ram, *Brebis.* f. *la femelle du Belier.* OYLAM, jong van 't Oy. *Agneau.* m. *Le petit d'une Brebis.*

OYEVAAR. f. Bekende reisvogel. *Cigogne* ou *Cicogne.* f. *Gros oiſeau de paſſage.* Men zegt dat de Oyevaar geen tong heeft. *On dit que la Cigogne n'a point de langue.* OYEVAARS-BEENEN, lange en dunne beenen. *Des jambes de Cicognes, des jambes de fuſeaux.* OYEVAARS-BEK. *Bec de Cicogne.* m. OYEVAARS-JONG. *Cicogneau, petit de la Cicogne.* OYEVAARS-NEST. *Nid de Cicogne.* m.

P.

P A.

PAAL. Bekend lang hout, aan 't eene end ſpits, en tot veel gebruiken noodig. *Un pieu, un pilotis, une paliſſade, un pilier, un poteau.* Een paal in de grond ſteeken. *Ficher un pieu en terre.* Een hei paal. *Un pilotis.* Een paard aan een paal vaſtbinden. *Attacher un cheval à un pilier.* Een Beurzeſnyder aan een paal geeſſelen. *Fuſtiger un Coupeur de bourſes à un poteau.* Hy ſtond zoo vaſt als een paal tegen al die ongelukken. *Il demeura ferme comme un pieu, inébranlable comme un rocher contre tous ces malheurs.*

PAALEN. 't meerv: van 't voorſch: woord. Amſterdam is op paalen gebouwd. *Amſterdam eſt bâti ſur pilotis.* Een Bolwerk met paalen voorzien. *Garnir un Baſtion de paliſſades.*

PAALEN. Paalwerk aan den ingang van een Haven. *Eſtacade.* f. *Pilotage.* m. *Ouvrage de pilotis qui couvre un Havre & ou s'amarrent les vaiſſeaux.* De ſcheepen zyn al voor de Paalen. *Les vaiſſeaux ſont deja devant l'Eſtacade, le Havre, ſont deja en rade.* De Sleutels van de Zond leggen t'Amſterdam voor de Paalen. fig: ſpr: *Les Cleſs du Sond ſont devant l'Eſtacade d'Amſterdam.*

PAALEN. Scheidspaalen, Grenzen des Lands. *Bornes, Limites, Frontieres.* f. pl. Dat is geſchied binnen onze paalen. *Cela s'eſt fait dans nos terres, en deça de nos limites.* 't s Lands paalen uitzetten. *Etendre les bornes, les frontieres de l'Etat.* Binnen de paalen van de redelykheid blyven. *Demeurer dans les bornes de la raiſon.* De Staatzugt van een Vorſt paalen zetten. *Donner des bornes à l'ambition d'un Prince.*

PAALEN. v. n. Aangrenzen. *Confiner, être ſitué ſur les confins d'un Pays.* Dit Land paald in 't Weſten aan de Noord-zee. *Ce Pays ci confine vers l'Occident à la Mer du Nord.*

PAALGELD. n. Leg-geld voor de ſcheepen die aan de paalen ankeren *Droit d'ancrage.* m. *Impoſition foraine.* f. *ce qu'on paye pour ancrer devant le Pilotage d'un Port.* Priem en paalgeld betaalen. *Payer au Maître du Havre l'impoſition foraine.* PAALMEESTER, die 't paalgeld invorderd. *Celui qui reçoit l'impoſition foraine.* PAALMOSSELEN. *Des Moules qui ſe pêchent dans une Crique pilotée.* PAALSTERN, ſcheidſteen *of* Banpaal. *Borne.* f. *Pierre qui ſers à diviſer un Champ ou un Pays d'avec un autre.* PAALWERK. Werk van ingeheide paalen. *Eſtacade.* f. *Pilotage, ouvrage de pilotis.* m. Aan den ingang van de Haven is een zeer ſchoon paalwerk. *Il y a une belle Eſtacade, un beau pilotage à l'entrée du Port.*

PAALING. Van de grootſte, zwartſte en vetſte ſoort van Aal. *Anguille franche, anguille de la plus noire, groſſe & graſſe eſpece.* Dek de pot toe, daar is paaling in. Boert: ſpr: *Couvrez bien le pot, il y a du .... dedans.*

PAAP. Scheldwoord. PRIESTER die de dienſt van een Parochie Kerk waarneemd. *Curé, Prêtre qui a une Cure.* By de Paap te biegt gaan. *Aller à confeſſe aupres du Cure.* De PAAPEN vervolgen de Geuzen. *Les Moines perſecutent les Huguenots.* De Geuzen beminnen de Paapen niet. *Les Huguenots n'aiment pas les Moines.* De bygeloovigheden, de dwaalingen vande PAAPERY, van't Pausdom. *Les ſuperſtitions, les erreurs du Papiſme.*

PAAPEKULLEKENS. Aronsbaard, zeker kruid alzoo genaamd. *Herbe appellée* Arum *en Latin.* PAAPENAAD: dus heer de platte naad van een zeil. *Orlet plat d'une voile.* m. *Couture de cueille de voile.* f. PAAPENHOED, zekere blom. *Bonnet de Prêtre.* m *Certaine fleur.* PAAPENHOUT. *Du Fuſain, bois d'un arbriſſeau propre à faire des Hayes.*

PAAPJE. Een Zyworm die geſponnen heeft. *Fève, un ver à ſoye en robe, en feve.*

PAAPS. Adj. zie CATHOLYK, ROOMS. Die 't Rooms Geloof aanhangd. *Papiſte, qui adhère à la Foy Catholique & Romaine.* Hy is Paaps, hard Paaps. *Il eſt Papiſte, Papiſte à outrance.*

PAAR. n. Twee ſaamengaande dingen. *Paire.* f. *Deux choſes de même eſpece.* Een paar mouwen. *Une paire de manches.* Een paar ſchoenen. *Une paire de ſouliers.* Een paar handſchoenen. *Une paire gands.* Een paar laakens. *Une paire de draps.* Een PAAR of koppel duiven. *Une paire* ou *une couple de pigeonneaux.* Een paar hoenders. *Une paire, une couple de poulets.* Een paar eyeren. *Une couple d'oeufs.* Een paar ſchellingen. *Une couple d'eſcalins, deux eſcalins.*

PAAR. Twee door Min *of* Echt ſamen verknogte perſoonen. *Couple.* m. *Deux perſonnes unies par Amour* ou *Mariage.* Een gelukkig Paar. *Un heureux couple.* Dat zal nog een Paar worden. *Ces deux là feront encore un jour un couple.* 't Zou jammer zyn zoo een ſchoon paar te ſcheiden. *Il ſeroit domage de ſeparer un ſi beau couple.* Paar aan paar gaan in een begraaffenis &c. *Aller deux a deux à l'enterrement &c.*

PAARD. n. Trek en laſtdraagend dier. *Cheval.* m. *Animal propre à tirer & à porter.* Een paard dat fyn van hals en beenen is *Un cheval de belle encoleure, qui a le col d'un Loup & les jambes d'un Cerf.* Huur paard. *Cheval de louage.* Koets paard. *Cheval de caroſſe.* Hand paard. *Cheval de main.* Ry paard. *Cheval de ſelle.* Trek paard. *Cheval de charroi* ou *de trait.* Een Engels paard. *Un cheval Anglois* ou *Guildin.* Een Spaans paard. *Un Genet d'Eſpagne.* Dampig, ſnotterig, verwaterd, ſteeg, ſchigtig paard. *Cheval pouſſif, morveux, forbu, rétif, ombrageux.* Te paard ſtygen. *Monter à cheval.* Een paard de ſpooren geeven. *Donner l'eperon à un cheval.* Te paard zitten, te paard ryden. *Etre à cheval, aller à cheval.* Een Soldaat op 't boute Paard zetten. *Mettre un Soldat ſur le Chevalet, le cheval de bois.* 't Zyn hoeren als paarden: 't zyn onbeſchaamde ſchotbeeſten. *Ce ſont des effrontées carognes.* Dat het paard misdoed kan de Zaal niet gebeteren. ſpr: *La Selle ne peut mais ſi le cheval ſe cabre, ruë & mord.* Het hinkend paard zal vrees ik agter aankomen. *Je crains le Meſſager boiteux, il faut attendre le boiteux.*

PAAR-

Digitized by Google

PAARDEBLOEM of Kanker-bloem. *Pissenlit.* m. Salaad van Paardebloemen. *Salade de pissenlit.* PAARDE-BOONEN. *Des fèves de cheval.* f. pl. PAARDE-DIEF. *Voleur de chevaux.* PAARDE-KAM. *Peigne de cheval.* PAARDE-KOOPER. *Marchand de chevaux.* PAARDE-LOOP. *Course à cheval.* f. PAARDE-LYN, treklyn. *Cincenelle, cordeau de chanvre fin qui sert à tirer la Barque à cheval.* PAARDE-MARKT, plaats daar de paarden te koop ſtaan. Hy woond by de Paardemarkt. *Il demeure près le Marché aux chevaux.* PAARDEMARKT, Jaarmarkt voor Paardekoopers. *Foire aux chevaux.* De Valkenburgſe Paardemarkt. *La Foire aux chevaux de Fauquemont.* PAARDE-MIST. *Du fumier d'Ecurie.* PAARDE-SMIT, hoef-ſmit. *Marechal ferrant.* Een PAARDE-SCHOP. *Une ruade, un coup de pied de cheval.* De PAARDE-STAART is een Turks Krygs-teeken. *La Queuë de cheval eſt chez les Turcs un ſignal de guerre.* PAARDE-STAL. *Ecurie.* f. PAARDE-STRONT. *De la merde de cheval.* PAARDE-STROO. *De la litiere, de la paille qu'on épand ſous les chevaux dans l'Ecurie.* PAARDE-TEELT. m. een geral Merryen en Henſten om paarden aan te fokken. *Haras.* m. *Nombre de Jumens & d'Etalons pour en tirer race.* PAARDE TUISSER, Roskammer. *Maquignon, Marchand de chevaux.* PAARDETJE, klein paard. *Bidet, petit cheval.* m. Haaſt op zyn paardetje zyn, ligt opvliegen, korzelhoofdig zyn. *Avoir la tête bien prêt du bonnet, prendre aiſement la chévre.* PAARDE-VLIEG. *Un Taon, tahon,* prononcez *Ton: groſſe mouche qui incommode les chevaux en Eté.* Het Leger begind aan PAARDE-VOER gebrek te lyden. *L'Armée commence à manquer de fourrage.* PAARDEVOLK, Ruitery. *De la Cavalerie, des gens à cheval.* Het Paardevolk op de vleugels plaatſen. *Placer la Cavalerie ſur les ailes.* PAARDEVYG. *Crotte de cheval.* f. PAARDEWIKKEN, paardevoer, alzoo genaamd. *De la veſce.* Een PAARDE-ZOIN, een Boere zoen. *Un baiſer de cheval, un baiſer d'Allemand.* PAARDS-HAIR. *Du crin, du poil de cheval.* De PAARDEMAN of Centaurus Chiron. *Le Centaure Chiron.*

PAAREN. v. a. Twee aan twee voegen. *Apparier, aſſembler deux choſes pareilles.* Handſchoenen paaren, kouſſen paaren. *Apparier des gans, apparier des bas.* De ſchoonte en deugd paaren in haar perſoon. *La beauté & la vertu ſe réuniſſent en ſa perſonne.*

PAAREN. v. n. Zig egtelyk vereenigen. *Se joindre par le lien de Mariage, ſe marier, s'unir.* Men moet paaren met zyns gelyke. *Il faut s'allier à ſon pareil, il faut ſe marier à ſon ſemblable.*

PAARS. Adj Paers, bruin rood. *Violet, rouge brun.* Een paars koleurde mantel. *Un manteau violet.* Een PAARS-LAKENS kleed. *Un habit de drap violet.*

PAAS-AVOND. *La veille de Pâques.* PAAS-BROOD. *Gateau de Pâques.* m. Den eerſten, den tweeden PAASDAG. *Le premier, le ſecond jour de Pâques.*

PAASSEN. Tyd op welke de Chriſten Kerk des Zaligmaakers verryzeniſſe vierd. *Pâques.* f. *Fête que les Chretiens ſolemniſent en memoire de la Reſurrection du Sauveur.* Tegen Paaſſen, als 't Paaſſen is. *Vers Pâques, quand Pâques ſera venu* Wanneer is 't dit jaar Paaſſen? *Quand avons nous Pâques cette année?* Zyn School Maires PAAS-EYEREN brengen. *Porter des oeufs de Pâques à ſa Maîtreſſe d'Ecole.* De Jooden vieren het PAAS-FEEST op den veertienden dag der Maan, die op de Dag- en Nagt-evening van de Lente, volgd. *Les Juifs ſolemniſent la Fête de Pâques, le quatorſiéme jour de la Lune d'après l'Equinoxe du Printemps.* Chriſtus heeft het Paas-feeſt met zyne Diſcipelen gehouden. *Jeſus Chriſt a celebré la Pâque avec ſes Diſciples.* Chriſtus is 't waare PAASLAM. *Jeſus Chriſt eſt le veritable Agneau Paſchal, le vrai Agneau de Pâques.* Ik zal u omtrent PAAS-TYD betaalen. *Je vous payerai vers Pâques.* Ik hoop u in de PAASWEEK te komen bezoeken. *J'eſpere vous venir voir dans la ſemaine de Pâques.*

PAAUW. m. Huisvogel met zeer ſchoone veeren. *Paon,* prononcez *Pan: oiſeau domeſtique d'un merveilleux plumage.* Een ſchoone Paauw. *Un beau Paon.* Zoo hovaardig als een Paauw. *Orgueilleux comme un Paon.* PAAUWE-STAART. *Queuë de Paon.* f. PAAUWE-VEEREN. *Des plumes de Paon.* PAAUWIN, wyfje van de Paauw. *Panache.* f. *La femelle du Paon.* PAAUWTJE, jonge Paauw. *Paonneau.* m. *Jeune Paon.*

PAAY. Betaaling op tyd. *Terme.* m. *Payement à terme.* m. Hy is maar een paay ten agteren. *Il n'eſt qu'un terme en arriere.*

PAAY. Oude Beſtevaar, oude Rykaard. *Vieux bon homme, vieux penard.* Zy trouwd een oude Paay. *Elle epouſe un vieux touſſeur, un vieux penard.* 't Is waar, maar die paay heeft Schyven. *Il eſt vray, mais ce vieux penard, ce vieux Quentin, Rodrigue a des Ecus.*

PAAYEN. v. a. Te vrede ſtellen. *Appaiſer, contenter, endormir.* Die lui zyn wel te paayen. *Ces gens là ſont fort faciles à contenter.* Ik laat my zoo ligt niet paayen. *On ne m'appaiſe pas ſi aiſement, je ne me paye pas de cela moi.*

PAAYEN. Met Harpuis beſtryken. *Eſpalmer, ſuiver.* Een ſchip paayen, de huid van een ſchip zoo ver als 't in 't water gaat met harpuis beſtryken, om het tegen de wurmen te bewaaren. *Eſpalmer, ſuiver un vaiſſeau, froter avec du couret la partie du vaiſſeau qui entre dans l'eau, pour renfermer les ouvertures que les vers font dans ſon bordage.*

PACHT. zie PAGT. De Pacht vernieuwen. *Renouveller la Ferme.*

PAD. Padde, fenynig dier, na de kikvors zweemend. m. *Crapaud.* m. Hy zwol als een pad. *Il enfla comme un crapaud.* PADDESTEEN, fyne ſteen die men in 't hoofd der Padden vind. *Crapaudine.* f. *Pierre qui ſe trouve dans la tête des Crapauds.* PADDESTOEL, Duivels brood. *Champignon.* m. De Keizer Claudius wierd door Paddeſtoelen vergeeven, daarom, door de Scherſers, Goden ſpys genaamd. *L'Empereur Claudius fut empoiſonné avec des Champignons, nommez pour cela, des Railleurs, viande pour la bouche des Dieux.*

PAD n. Weg voor de voetgangers, *Sentier, chemin etroit, petit chemin.* m. Door die Weiden is een pad dat na t Boſch leid. *Dans ces Prairies il y a un ſentier qui conduit au Bois.* Bereid de weg des Heeren, maakt zyn paden regt. *Preparez la voye du Seigneur, dreſſez ſes ſentiers.* Het pad der deugd inſlaan. *Suivre le chemin de la vertu.* Op het pad zyn, op de regte weg zyn. *être dans le bon chemin.* Het haazepad kiezen, opkraamen. *Prendre la fuite, enfiler la venelle.* Op een pad zyn, op den tril zyn. *être à trotter, courir* Die Meid is altyd op een pad. *Cette Fille a toujours le pied en l'air, court toujours la pretentaine.*

PADJE. n. Klein pad. *Petit ſentier.* Slaat dat padjen in, en gaat op de Molen die gy daar ziet, aan. *Enfilez ce petit ſentier & marchez droit au moulin que vous voyez là.*

PAEREL. Paerl of Paarl, bekend ſchulpgewas. *Perle.* f. Orientaalſe Paerels. *Des Perles Orientales.* Fyne Paerels. *Des Perles fines.* Valſe Paerels. *De fauſſes Perles.* Dat is zoo net als een Paerel. *Cela eſt net comme une Perle.* Het is een huis als een Paerel. *C'eſt une maiſon propre comme une Perle.* Dat is de Paerel van de vrou-

Digitized by Google

vrouwen! *Voilà la Perle des femmes!* Het is paerels voor de varkens werpen. fig: *C'eſt jetter des perles devant les pourceaux.* Men heet PAEREL-GRUIS, de kleinſte ſoort Paerlen. *On appelle ſenence de Perles, les plus petites Perles d'huitres ou d'autres coquillages.* PAEREL-SCHULP. *Coquille où ſe forme les Perles.* f. Een Paerel-ſchulpe Tabaks doos *Une Tabatiere de Coquille de Perles.* Een PAEREL-SNOER. *Un colier, un fil de Perles.*

PAEREL. Knoopje, tandje in kantwerk. *Picot, dent.* m. Kantwerk met paerels. *De la Dentelle à picots.*

PAEREL op 't oog. *Cataracte.* m. *Petite taye ſur l'oeil qui ſe peut lever avec une aiguille.*

PAEREL-LYN. Paarde lyn: lyn boven aan de groote zeilen, daar de Matroozen met de voeten op ruſten konnen. *Marchepied* m. *Corde tenduë ſous la vergue, ſur laquelle les Matelots peuvent appuyer les pieds.*

PAERLEMOER. Paarlemoer, 't binnenſte van de Paerelſchulp. *Nacre de Perle.* f. Een Kabinet met Paerlemoer ingeleid. *Un Cabinet orné, enrichi de nacre de Perle.*

PAERS. Adj. Paars, bruin rood. *Violet, certain rouge brun.* Het paers is de rouw der Vorſten. *Le violet eſt le deuil des Princes.*

PAF. Adj. Slap. *Mol, lâche.* Men word paf van al dat eeten. *On devient mol, lâche à tant manger.*

PAGADET. m. Duif met een groote en hooge bek. *Gros bec.* m. *Pigeon au bec gros & relevé.*

PAGIE. Livrey draagend Edelmans kind. *Page, jeune Gentilhomme portant la livrée.* Snoepagtig en vrypoſtig als een Hof Pagie. *Friand & hardi comme un Page de Cour.*

PAGINA. Ond: w: Bladzyde van een boek. *Page* f. *Coté d'une feuille de livre* m. Een pagina vol ſchryven. *Remplir une page d'ecriture.* Zie op pagina veertig. *Voyez à la page quarante.*

PAGODE Naam die de Indiaanen aan hunne Tempels en Afgoden geeven. *Pagode.* f. *Nom que les Indiens donnent à leurs Temples & aux Idoles qu'ils y adorent.* Te Siam zyn koſtelyke Pagoden. *Il y a de magnifiques Pagodes à Siam.*

PAGT of PACHT. f. Verdrag ruſſen den eigenaar en houder van eenig Land *of* Regt in Pagt. *Ferme.* f. *Partie.* m. Een Landgoed in pagt neemen. *Prendre une Terre à ferme.* De pagt vernieuwen, verhoogen. *Renouveller, hauſſer la ferme* De Wyn-, de Zout pagt. *La ferme des Vins, du Sel.* Hy heeft de Kruit pagt. *Il a le parti des Poudres.* Hy heeft de leverantie der Legerbehoeftens in pagt. *Il a les vivres & les munitions de l'Armee en parti* Hy kan zyn PAGT niet opbrengen. *Il ne ſçauroit payer ſon fermage, la rente de ſa ferme.* Een ryk land PAGTER. *Un riche Fermier.* De Pagters moeten geld opſchieten. *Il faut que les Partiſans financent.* Men heet PAGTERSPEL, zeker kansſpel met half blinde dobbelſteenen in Vrankryk niet bekend. PAGTHOEVE, Woning en Bruiker van een Land Pagter. *Cenſe.* f. *Maiſon, Jardin & Grange d'un Fermier.* PAGTHUUR, Pagt-geld. *Fermage.* m. *Rente qui ſe paye au proprietaire d'une ferme &c.*

PAIR. Ryks Vorſt. *Pair, perſonnage de la premiere diſtinction dans le Royaume.* De Hertogen en Pairs van Vrankryk. *Les Ducs & Pairs de France.* De Geeſtelyke en Waereldlyke Pairs van Eng: *Les Pairs Eccleſiaſtiques & Temporels d'Ang:* Het Huis der Pairs, 't hooger Huis. *La Chambre des Pairs, la Chambre haute.* Hy heeft zig op zyn PAIRSCHAP beroepen: *Il s'eſt deffendu, il s'eſt retranché ſur ſa Pairie, ſa qualité de Pair.*

PAK. n. Bondel, baal. *Paquet.* m. *botte.* f. Een pak kleeren, een pak linnegoed. *Un paquet de hardes, un paquet de linge.* Een pak zyde. *Une botte de ſoye.* Een pak aan de ſchuit draagen. *Porter un paquet au bateau.* Een pak lakenen openen. *Ouvrir un balot de draps.* De bezetting zal met pak en zak, vliegende Vaandels, brandende lont &c. uittrekken. *La garniſon ſortira de la place avec armes & bagage, Enſeignes deployées, meche allumée &c.* Vertrek met pak en zak, pak uw biezen. *Pliez votre paquet, faites Jaques desloge.* PAKDOEK. n. *De la ſerpilliere, de la toile à emballer.* PAKHUIS. n. Huis daar men opgekogte waaren in opſluit. *Magaſin* m. *Lieu où l'on garde un amas de marchandiſes.* Mynheer is in zyn Pakhuis. *Monſieur eſt dans ſon Magaſin.* PAKKAS of KIST. *Caiſſe à emballer.* f. PAKKEDRAAGER. *Portefaix, Crocheteur.* m. PAKKELDER, kelder daar waaren in gepakt en opgelegd worden. *Cave qui tient lieu de Magaſin.* f. PAKKELDER, kelder daar een Pakker in woond *Cave qui ſert de demeure à un Emballeur.* PAKMAND. *Mane.* f. *Panier a emballer, à empaqueter des marchandiſes.* PAKNAALD. *Aiguille d'Emballeur.* f. PAKPAPIER. *Du papier gris, du papier d'emballage.* PAKSTOK. *Bille.* f. *Bâton d'emballeur.* m. PAKTOUW. *De la corde à emballer.* PAKZOLDER, zolder om pakken te bergen *Grenier, Magazin.* m.

PAK. Laſt. *Fardeau, faix.* m. *Charge.* f. Een zwaar pak. *Un peſant fardeau, une charge peſante.* Dat leid my als een pak op 't hart *Cela me peſe ſur le coeur, c'eſt un fardeau qui m'accable.* Een boos wyf is een laſtig pak! *Une mechante femme eſt un peſant fardeau!* Een nieuw PAK, nieuw kleed *Un habit neuf.* Een Winterpak. *Un habit d'Hyver.* Hy heeft daar een pak en een mantel af *Il en a un habit & un manteau.* Als de oude Hollanders, Brabanders &c. een Zondags pak hadden overgewonnen, lieten zy hen daar mede uitſchilderen en kwamen al hun leven 'er mee toe.

PAKJE. n. Klein pak. *Paquet, petit paquet.* m. Een pakjen onder den arm draagen. *Porter un paquet ſous le bras.* Een pakje loozen, van een kindje verloſſen. *Decharger ſon fardeau, accoucher.* Ik wou dat ik het pakjen al geloofd had *Je voudrois avoir deja dechargé mon fardeau, deja mis bas mon paquet.*

PAKKAADJE. n Reisgoed, koffers, valiezen, &c. *Bagage* m. *Hardes, coffres &c.* Hy zend zyn pakkaadje voor uit. *Il fait prendre les devans à ſon bagage.* Goud en Diamanten zyn van kleine pakkaadje. *L'Or & les Diamans ne prennent gueres de place, ce n'eſt pas un bagage fort embaraſſant que de l'Or & des Diamans.*

PAKKEN. v.a. Pakken maaken. *Emballer, empaqueter, mettre dans une balle.* Boeken pakken. *Emballer des livres.* Kleederen pakken. *Empaqueter des hardes.* Haring PAKKEN, haring in tonnen pakken. *Encaquer du hareng, mettre du hareng dans des caques.* Het was repje! zy waaren daar doende met zakken en pakken. *C'etoit hé vite, depêchons nous; ils etoient tous après à empaqueter, à faire des balots de hardes.* Zyn biezen pakken, weg trekken. *Plier bagage, faire ſon paquet.* Pakt uw biezen, pakt u voort weg. *Pliez bagage, detalez, decampez vite, tirez vous le nerf.* PAKKEN, werd ook als *Neutrum* gebruikt. Op malkander PAKKEN, vaſt zitten, weegen. *S'amaſſer, s'accumuler, peſer l'un ſur l'autre.*

PAKKER. Een die waaren inpakt. *Emballeur, qui emballe des marchandiſes.* Daar zyn t'Amſterdam Franſche, Italiaanſche, Arabiſche Pakkers die nooit uit Holland geweeſt hebben.

PAKKET. n. Pakje. *Paquet, petit paquet.* m. Een pakket brieven. *Un paquet de lettres.* Een pakket ſuiker ge-

Digitized by Google

bak, pakket Kwakzalvers goed. *Un paquet de dragées, paquet de drogues d'Orvietan.* Met de *of* het PAKKET-BOOT naar Engeland overgaan. *Passer en Angleterre avec le Paquet-bot.*

PAL. Een werktuig ter zyde van de spil, waar mede de zelve belet word agterwaarts te draayen. *Elinguet, linguet, hinguet, arrêt de cabestan.* m. Hy zal daar wel te PAL komen, hy zal daar zwaarigheid genoeg in vinden. *Il y trouvera de quoi s'exercer, il aura besoin de tout son courage.* Iemand pal zetten, hem door tegenreden de mond sluiten. *Fermer la bouche à quelqu'un, le rembarrer, le mettre à quia.*

PALANK. Turkse borstweering, aardeschans met stormpaalen voorzien. *Palanque.* f. *Fortification avancée faite de pieux, singuliere à la Hongrie & la Turquie en Europe.* De Turken weeken in de Palank van Temiswar. *Les Turcs se retirerent dans la Palanque de Temiswar.*

PALATYN. Hooge waardigheid in Poolen en Hongaryen. *Palatin, dignité eminente en Pologne & Hongrie.* De Palatyn van Hongaryen, van Krakouw. *Le Palatin de Hongrie, de Cracovie.* De PALATYNSCHAPPEN van Krakouw en van Posen. *Les Palatinats de Cracovie & de Posnanie.*

PALEEREN. (zig) optooyen, opschikken. *S'ajuster, se parer, s'attiffer.* Die Juffw. heeft drie uuren voor haar spiegel gestaan, om zig te paleeren. *Cette Demoiselle a passé trois heures à son miroir pour se parer, s'attiffer, se requinquer.*

PALEIS. n. Koninglyk gebouw, of woonplaats van eenig aanzienlyk man. *Palais.* m. *Maison Royale, ou de quelque grand Seigneur.* Al die Huizen gelyken Paleizen! *Toutes ces Maisons là semblent des Palais!*

PALET. Schilders vers-plankje. *Palette de Peintre.* f.

PALETTEN. v. n. Het veertje wederzyds toekaatsen. *Jouer au volant.* Willen wy saamen wat paletten? *Voulez vous que nous jouïons ensemble au volant?*

PALM. f. Jonge Palmspruiten om de Tuinbedden te vercieren &c. *Du Bouis* ou *Buis, du plant de Buis pour border les carreaux des Jardins.* Men moet die palm wat opscheeren. *Il faut un peu tondre ce bouis.* Palm strooyen voor een Bruid. *Semer joncher des feuilles de Bouis devant une Mariée.*

PALM. Tak van den Palm-boom. *Palme.* f. *Rameau du Palmier.* De Palm is een Zinnebeeld van de Zegen. *La Palme est le symbole de la Victoire.* PALMA CHRISTI, Teeke: zeker boompje. *Palma Christi, Tiquet, arbre de la hauteur du Figuier.* m. PALM-BOOM, Daadel-boom. *Palmier.* m. *Arbre qui porte les Dattes.* Hy keerde met zege-PALMEN. *Il revint avec les Palmes*, beter, *avec la Palme.* PALM-HOUT. *Du Bouis, bois de l'Arbrisseau de ce nom.* Een Palm-houte kam, Palm houte tabaks-doos. *Un peigne de bouis, une tabatiere de bouis.* PALMIT. zie DADELBOOM. *Palmiste.* m. Palmitte wyn. *Du vin de Palmiste* ou *de Dattier.* PALM-TAK. *Branche de Palmier, Palme.* f. De weg met Palm-takken bestrooyen. *Joncher le chemin de Palmes, couvrir le chemin de branches de Palmier.* PALM-ZONDAG, Zondag voor Paasschen. *Le Dimanche des Rameaux, les Rameaux.*

De PALM *of* 't binnenste van de hand. *La paume de la main.* f. De hoogte van de gesloote vuist, word voor een PALM, hand breed genomen. *La hauteur du poing fermé détermine la Palme.*

PAL STAAN. v. n. Onbeweeglyk, onverzettelyk staan. *Se tenir ferme, être inébranlable.* Hy staat zoo pal als een Mof! *Il se tient ferme comme un Suisse, il ne branle non plus qu'une souche!* Onze Soldaaten bleeven pal staan in die slag. *Nos Soldats demeurerent fermes comme un mur dans ce combat.*

PALSTERSTOK. Wandelstok van een Pelgrom. *Bourdon, bâton de Pelerin.* m.

PALTZGRAAF. Hooge waardigheid in Duitsland &c. *Comte Palatin, dignité eminente dans l'Empire.*

PAMPERNOELJE. Duivelsbrood, Paddestoel. *Champignon* ou *Potiron.* m.

PAN. f. Bekend koper *of* yzer keuke gereedschap. *Poële.* f. *Ustensile de cuisine de cuivre* ou *de fer.* Een struif bakken, kartanjen braaden in de pan. *Faire une omelette, rotir des chatagnes dans la poële.* Een aarde pan. *Une huguenotte* ou *terrine.* Een braad pan. *Une lechefrite.* Een taart pan. *Une tourtiere.* Aan de pan blyven hangen, onverwagt te gast blyven. *être retenu à diner* ou *à souper inopinément; être accroché quelque part pour y faire bonne chere.* In de pan gehakt worden, in de slag sneuvelen. *être taillé en pieces, perir en la bataille.* De drie voorste Regimenten wierden in de pan gehakt. *Les trois premiers Regimens furent taillez en pieces.* PANAAL, aal om in de pan te stooven. *Des anguilles à etuver.* PANHARING. *Du hareng frais.* PANVIS, vis om in de pan te bakken. *Poisson de friture, petit fretin.*

PAN. Harssen pan, 't pan been. *Le crane, le test de l'homme, l'os de la tête qui contient le cerveau.* De pan, 't PANBEEN wierd hem afgeschooten, zoo dat de harsens bloot lagen. *Une bale lui enleva le crane, de maniere que la cervelle demeura decouverte.*

PAN van 't Roer, daar 't laadkruit oplegt. *Bassinet.* m. *Piece d'un fusil où se met l'amorce.* Het brande op de pan los, het roer ging niet af. *Le fusil fit un rat, le fusil ne tira point.* Dit werd *in re venerea* anders verstaan. PAN, dakpan is op PANNE te zien.

PAND. n. 't geen tot zekerheid van een schuld iemand in handen gegeeven word. *Gage.* m. *Ce qu'on donne à quelqu'un pour surete d'une dette.* Op pand leenen. *Prêter sur gage.* Een pand aflossen. *Retirer un gage.* Iets te pand laaten. *Laisser quelque chose en gage.* De kinderen zyn panden van de echte liefde. *Les enfans sont des gages de l'amour conjugal.* PANDHAALING, Executie in 't Onduitsch *Execution.* f. *Enlevement de gages.* m. PAND-SPEL. Spel aldus genaamd. *Le jeu des gages touchez.* PAND-VERKOOPER, opveiler van ongeloste panden. *Celui qui expose en vente les gages restez pour surete d'une vente.* PANDVERKOOPING. *Vente des gages qu'on n'a point retirez.* f.

PAND. Slip van een kleed. *Pan d'un habit.* m. Hy trok my by de panden van myn rok. *Il me tira par les pans de mon justaucorps.*

PAND. Loots, Pakhuis. *Magasin, lieu où l'on serre quelques ouvrages d'une Confrairie.* Het Kistemaakers *of* Schryn-werkers pand. *Le Magasin des Menuisiers, où chaque Membre de la Confrairie porte ce qu'il croit y pouvoir vendre.*

PANDANTEN. Oor-hangers in goed Duitsch. *Pendants d'oreilles.* m. Fyne steene Pandanten. *Des Pendants d'oreilles de Diamans.*

PANDSMAN. zie GYZELAAR. *Ostagier* in 't Onduitsch. *Ostage.* PANDSTEDEN. *Villes d'ostage.*

PANEEL. n. Een stuk hout effen geschaafd, op het welke kan geschilderd worden. *Un ais bien uni qui peut faire le fonds du Tableau & servir à la place de toile.* Op een paneel schilderen. *Peindre sur un fonds de bois.* PANEEL in een metsel-werk. *Panneau de maçonnerie.* f. De paneelen van een Koets. *Les panneaux d'un Carosse.*

PANLIKKEN. v. n. Op schuifjes loopen. *Faire le metier de Parasite; ecornifler, chercher des franches lippées.*

PAN-

Digitized by Google

PANLIKKER, klaplooper, tafelbezem. *Ecornifleur, parasite, escroc, coureur de franches lippées.* PANLIKKERY, *Ars Gnathonica*, in 't Latyn. *Ecornifleurie.* f. *metier d'ecornifleur, de parasite.*

PANNE of PAN. Dakpan. *Tuile.* f. Gladde pannen. *Des tuiles unies.* Holle pannen. *Des tuiles creuses.* Blaauwe pannen. *Des tuiles bleuës.* PANNEBAKKER. *Tuilier, ouvrier qui fait des tuiles.* PANNEBAKKERY. *Tuilerie.* f. *Lieu où l'on fait des tuiles.* Een PANNEDAK. *Un toit couvert de tuiles, un toit tuilé.* PANNEDEKKER. *Couvreur de toits tuilez.* PANNESTRYKER, Metselaars tuigje, smalle troffel. *Truelle etroite pour faire entrer la chaux dans les coutures d'un toit* f.

PANNEKOEK. Dun pan-gebak van bloem meel, eyeren en melk beslaagen. *Bignet en forme d'omelette & tres mince, singulier à la Hollande.* Pannekoeken bakken. *Faire des bignets minces, faire des gâteaux à la poële.* Een PANNEKOEK in de Zon gebakken, een Koestront. *Un gâteau cuit au Soleil, une bouse de Vache.* PANNEKOEKEN. v. n. Talmen, aarzelen, de tyd vrugteloos doorbrengen. *Lanterner, niveler, perdre le temps à rien faire.* De Duitsers hebben daar twee maanden gelegen te pannekoeken. *Les Allemans ont este la deux mois à se morfondre, à se gratter les ....*

PANNETJE. n. *Poelon.* m. Melk in een pannetje koo ken. *Bouillir du lait dans un poëlon.*

PANTHER. Panther dier, wyfje van de Luipaard, zoo zommige meenen. *Panthere.* f.

PANTSIER. zie HARNAS. *Cuirasse, armure de fer.* f.

PAP. f Bry. *Bouillie.* f. Pap kooken, pap eeten. *Faire de la bouillie, manger de la bouillie.* Dat is hem met de pap ingegeeven, dat is hem van jongs op ingeprent. *On lui a appris cela dès le berceau, on l'a dressé, on l'a fait à cela de jeunesse.* PAP, soort van lym om te plakken. *Colle de farine, colle de chassis.* f. *matiere tenante & gluante pour coller* ou *afficher.*

PAPA. Papaatje, kinder woordjen dat Vader beduid. *Papa, Pere en langage d'Enfant.* Waar is Papa? *Où est Papa?* Papaatje lief komt daar aan. *Voila Papa mignon qui vient.* PAPA. Opperpriester in de meeste Oosterse Landen. *Papa, Souverain Prêtre en la pluspart des Païs Orientaux.*

PAPEGAAY. m. Vogel in Oost- en West-Indiën geteeld. *Perroquet.* m. Een groene Papegaay. *Un Perroquet vert.* Een Papegaay leeren klappen. *Apprendre à parler à un Perroquet.* De Papegaay schieten, na een houte vogel schieten. *Tirer à l'Oiseau, tirer au Papegay.* Hy heeft de Papegaay geschooten, hy heeft de prys gewonnen, de meeste lof behaald. *Il a abbattu le Papegay, il est le Roy de l'Oiseau, il a remporté le prix, il a fait mettre pavillon bas aux autres.* Dat is de Papegaay geschooten! dat 's heerlyk, dat 's fraay uitgevoerd! *Voila un coup de Maitre! c'est là un chef d'oeuvre! après cela il faut tirer l'echelle!*

PAPIER. n. *Du papier.* Druk papier. *Du papier à imprimer.* Schryf papier. *Du papier à ecrire.* Graauw papier. *Du papier gris.* Stevig papier. *Du papier qui a du corps.* Vloeyend papier, papier dat doortrekt, niet wel gewassen is. *Du papier qui boit, qui n'est pas bien lavé.* Een vel, een boek, een riem, een baal papier. *Une feuille, une main, une rame, une bale de papier.* PAPIER-KIND, voortbrengsel van doorleeze harssenen. *Enfant de papier.* m. *Production, ouvrage d'esprit.* PAPIER-KONST. *Des Cartes, des Estampes, des desseins imprimez.* PAPIER-KOOPER. *Marchand de papier, Papetier.* PAPIER-MAAKER. *Papetier, ouvrier qui fait le papier.* PAPIER-MOLEN. *Moulin à papier.* m. PAPIER-WINKEL. *Boutique de Papetier* ou *de Marchand de papier.*

PAPIEREN. Geschriften van belang. *Papiers.* m. pl. *Memoires, ecrits de consequence.* Zyn papieren wierden voort verzegeld. *Ses papiers furent d'abord scellez.*

PAPIERTJE. n. *Petit papier, morceau de papier.* m. *papillotte.* f. Doed al dat suiker goed in een papiertje. *Mettez tous ces bonbons dans un petit papier.* Zyn hair met papiertjes opkrullen. *Mettre ses cheveux en papillottes.*

PAPIST. Haatelyke naam die men de Roomsgezinden geeft. *Papiste, nom odieux qu'on donne à ceux de la Communion de Rome.*

PAPJE tot een hooft pleister. *Cataplasme.* m. *Espece d'emplâtre propre à fomenter & à adoucir.* Iemand een papje tegen de roos op de wangen leggen. *Mettre, appliquer un Cataplasme sur les joues d'une personne qui a une erespèle.* Iemand een papje kooken, iemand met vergif ombrengen. *Donner un boucon, donner un breuvage à quelqu'un.*

PAPPEN. v. a. Plakken. *Coller, attacher avec de la colle* ou *du goudron.* Een schip zengen en PAPPEN. *Donner le feu & le Couroi à un vaisseau.*

PARADYS. n. Lusthof. *Paradis, Jardin delicieux.* m. Adam en Eva wierden in het Aards-Paradys geplaatst. *Adam & Eve furent colloquez au Paradis terrestre.* Het Hemels Paradys, de verblyfplaats der zalige zielen. *Le Paradis celeste, le sejour des ames bien heureuses.* In 't Paradys van Mahomet zullen de goede Mulsulmannen vrouwen hebben met wenkbraauwen zoo groot als de Regenboog. Dat deze valsche Propheet zyne aanhangers vleeschelyke vermaaken in den Hemel toezegd, is geschied om dat s menschen verstand 'er geen andere kan bevatten.

PARADYS-APPEL. Appel dus genaamd. *Pomme de Paradis.* f. PARADYS-VOGEL, Indische vogel met groene en goudgeele veeren die men lang gemeend heeft dat geen voeten had. *Oiseau de Paradis.* m.

PARALEL. Wiskonstig woord in dezen zin gebruikelyk. De overstaande zyden van een vierkant zyn samen *paralel. Les cotez opposez d'un quarré sont paraleles.*

PARCEEL. n. Gedeelte van een kaveling. *Parcelle.* f. *Lot.* m. Parceelen van huizen te koop. *Des parties, des lots de maisons à vendre.*

PARENTHESIS. Ond: w: Invoegsel, tusschenreden. *Parenthese.* f. Een lange parenthesis verbreekt de zin van de reden. *Une longue parenthese rompt le sens de la periode.* Zet die woorden in een PARENTHESIS, tusschen twee haakjes. *Mettez ces mots là dans une parenthese.*

PARFUIM. n. Reukwerk. *Parfum.* m. Daar is parfuim in die Tabak. *Il y a du parfum dans ce Tabac là.* PARFUMEERDER, reukwerker. *Parfumeur.* PARFUMEEREN. v. a. Geurig maaken. *Parfumer, rendre odorant, faire sentir bon.* Geparfumeerde Snuif Takak. *Du Tabac de senteurs.*

PARK. n. PERK. Warrande. *Parc.* m. *Enclos pour la promenade ou l'entretien des bêtes de chasse.* In St. James Park, in 't Park van Vincennes wandelen. *Se promener au Parc de St. Jaques, au Parc de Vincennes.* In 't park jaagen. *Chasser dans le parc.*

PARLEMENT van Engeland. Vergadering der Geestelyke en Waereldlyke Lords, mitsgaders Gedeputeerde der Steden van 't Ryk, door den Koning beroepen. *Parlement d'Angleterre. L'Assemblée des Lords Ecclesiastiques & Temporels joints aux Deputez des Villes du Royaume convoquez par le Roy.* Het Parlement van Engeland heeft groote voorregten aan zig behouden. *Le Parlement d'Angleterre s'est reservé de grands privileges.* Al des Konings Willekeuren moeten in 't PARLEMENT van Parys bekragtigd worden.

Digitized by Google

Toutes les Declarations du Roy doivent être verifiées au Parlement de Paris. PARLEMENTSHEER, Lid van 't Engels Parlement. *Membre du Parlement d'Angleterre.* 't PARLEMENTS-HUIS. *Le Palais où s'assemble le Parlement.*

PARLEMENTEEREN. Ond: w: Voorslagen van verdrag doen en aanhooren. *Parlementer, faire & ecouter des propositions d'accord.* De Gouverneur van de Plaats vroeg om te parlementeeren. *Le Gouverneur de la Place demanda à parlementer.* Hy hield hem in 't eerst heel taay, maar hy begind nu te parlementeeren. *D'abord il faisoit le fâcheux, mais il commence à parlementer à cette heure.*

PARMEZAAN kaas. *Du Parmesan, du fromage de Parme.*

PARNAS, PARNASSUS BERG. De Berg door de Poëten zoo vaak geprezen, op welke Apol en de negen Zang Nimfen hen onthouden *Parnasse.* m. *Le fameux Mont tant vanté par les Poëtes.* Op Parnas klimmen. *Monter au Parnasse.* PARNAS-BLOEMEN, PARNAS-LOOF, Dichtkundige werken in de fig: styl. *Des fleurs, de la verdure du Parnasse.*

PAROCHIE. Ond: w: Wyk van een Stad, of van 't platte Land onder een Pastoor staande, voor zoo veel 't Geestelyke belangd. *Paroisse.* f. *Territoire dont les habitans sont soûmis pour le spirituel à un Curé.* PAROCHIAAN, die in de Parochie woond. *Paroissien.* PAROCHIE-KERK *L'Eglise de la Paroisse.* f. PAROCHIE-PAAP. *Curé d'une Paroisse.*

PARQUIT. Papegaaytje, groen van veeren, en dat gemakkelyk leerd klappen. *Perrique.* f. *Petit Perroquet dont le plumage est entierement vert jusqu'au dessous du ventre, & qui apprend facilement à parler.*

PARRUIK. Pruik. *Perruque.* f. Een blonde parruik. *Une perruque blonde.* Een korte parruik. *Une perruque courte.* Een lange parruik. *Une perruque longue.* PARRUIK-MAAKER. *Perruquier.* 't PARRUIK-MAAKEN is een Ambagt daar men bequaamelyker al zyne harssenen, dan beraamelyk koetsen meê kan houden.

PART. Gedeelte. *Partie, portion.* f. Een part scheeps, een gedeelte van een schip, daar een Schipper *of* Reeder eigendom aan heeft. *Une portion de Navire, une partie dans la propriété du Vaisseau.* Daar is uw PART, daar is uw deel. *Voila votre part.* Ik heb 'er part nog deel aan. *Je n'y ai aucune part ni de près ni de loin.* Voor myn part ik wenste het ook. *Je le voudrois bien aussi pour la part que j'y prétens.* Ik geeft 'er niet om voor myn part. *Pour moi je ne m'en soucie pas.*

PART. Trek, pots, bedriegery. *Piece, tromperie.* f. *Tour.* m. Iemand een part speelen. *Jouer d'un tour à quelqu'un, lui faire piece.* Laat die PARTEN, grillen staan. *Laissez ces sotises, ces badineries là.* Hem schorten de parten al weer! *Voilà son vertige qui le reprend!*

PARTY. Ond: w: Deel. *Partie.* f. *Nombre, quantité de quelque chose.* Een party Peper, een party Suiker. *Une partie de Poivre, une partie de Sucre.* Hebt gy die party Vin de Graves nog? *Avez vous encore cette partie de Vin de Grave?* 't Waaren een PARTY, een deel schoften, een party valse spelders. *C'etoit un nombre, un tas de maraûts, une clique de faux joueurs.*

PARTY. Tegenparty in een Geding. *Partie.* f. *Celui contre qui on plaide.* Wie is uw party? *Qui est votre partie?* Gy hebt een harde party voor. *Vous avez affaire à forte partie.* Als partyen eens zyn, heeft de Regter niet te zeggen. *Quand les parties sont d'accord, le Juge n'y a que voir.*

PARTY. Aanhang, streng. *Parti.* m. *Cabale.* f. De Oostenrykse, de Fransche Party is te Rome, in 't Conclave de sterkste. *Le Parti d'Autriche, de France est le plus puissant à Rome, dans le Conclave.*

PARTY. Krygsbende uitgezonden om den Vyand te bespieden, gevangens te onderscheppen &c. *Parti, troupe de gens de Guerre que l'on detache pour reconnoître l'Ennemi &c.* Op party gaan. *Aller en parti.* Een party aanvoeren. *Commander un parti.*

PARTYDIG. Adj. Die tot nadeel van een ander zig voor iemand verklaard. *Partial.* Gy zyt al te partydig, ik geloof u niet. *Vous êtes trop partial, je ne vous crois pas.* PARTYDIGHEID, zydigheid. *Partialité, affectation.* f *Entêtement.* m. Zonder partydigheid oordeelen. *Juger sans partialité.*

PARTYGANGER. Die een party Soldaaten aanvoerd. *Partisan, celui qui commande un parti.* De Partyganger is zelfs gevangen geworden. *Le Partisan lui même a été fait prisonnier.*

PARTYSCHAP. Kuipery, verdeeldheid. *Cabale, brigue, division* f De partyschappen verydelen, doen eindigen. *Rompre les cabales, faire cesser les brigues, les divisions.*

PAS. Paspoort, vry brief, geleibrief. *Passeport.* m. Een pas verleenen. *Accorder un passeport.* Met een goede pas voorzien zyn. *être muni d'un bon passeport.*

PAS. Enge doortogt, naauwe weg. *Pas.* m. *Passage etroit & difficile.* Een pas bewaaren. *Garder un pas.* Een pas overweldigen. *Forcer un pas.* De pas *of* engte van Sula, van Fenestrelles. *Le pas* ou *le col de Suse, de Fenestrelles.* Den Vyand de pas afsnyden. *Arrêter l'Ennemi au passage, couper l'Ennemi dans sa marche* ou *sa retraitte.*

PAS. Adv. Naauwlyks. *à peine, difficilement.* Hy is pas getrouwd, en het rouwd hem al. *à peine est il marié, & il s'en repent déja.* Zy komt hem pas tot aan de middel. *Elle lui vient à peine jusqu'à la ceinture.*

PAS. Tred. *Pas* m. *Mouvement pour marcher.* Een goede pas, een valse pas in 't dansen. *Un bon pas, un faux pas en danssant.*

PAS, word in de volgende spreekwyzen nog gebruikt. Wel te pas zyn, welvaaren. *Se porter bien, être bien dispos.* Wat scheelt u, bend gy niet wel te pas? *Qu'avez vous, vous trouvez vous mal?* Ik ben nu heel wel te pas, God lof. *Je me porte fort bien à présent, graces à Dieu.* Te PAS komen, ter snee komen, wel komen. *être à propos, de saison.* Dat komt nu niet te pas. *Cela ne vient pas à propos, cela n'est pas de saison à cette heure.* Te pas komen, nut zyn. *être utile.* Het Frans kan u te pas komen. *Le François vous peut servir.* Te pas brengen, ter reden brengen, passen op de reden. *Citer, alleguer, appliquer quand il est temps.* Hy heeft die voorbeelden te pas willen brengen op het voorval van... *Il a voulu appliquer ces exemples à l'avanture de...* Ik zal u dat wel te pas brengen, ik zal 'er my wel over wreeken. *Vous me payerez celle là, je sçaurai bien vous le rendre.* Dat is genoeg voor dat pas, voor deze reis. *En voila assez pour le coup, pour le présent.* Men kan het alle man niet van pas maken. *On ne sçauroit contenter tout le monde.* Een schip dat op zyn pas geladen is, dat op zyn vlugt leid. *Un vaisseau qui a sa tonture, qui est chargé bien à point.*

PASKAART. Zeekaart op welke men met behulp van een passer kan zien de spatie die tusschen de Steden of Landschappen is, en de streeken die men op Zee volgen moet om daar te komen. *Carte par route & distance.* f. *Carte où l'on ne voit ni longitudes ni latitudes marquées, & où il n'y a qu'une echelle des lieux avec les rumbs de vent.*

PASLOOD. n. Metselaars *of* Timmermans lood. *Plomb de Maçon* ou *de Charpentier.* m. Met het paslood zien of de muur regt staat. *Voir avec le plomb si la muraille est droite.*

PAS-

PASPOORT. Ond: w: PAS. Vry geleibrief, oorlof brief om vry te mogen reizen. *Paspors.* m. *Lettre de seureté pour une personne qui voyage.* Men zegt boertender wyze, gaat heen, uw paspoort is geschreeven. *Detalez, retirez vous, vos affaires sont faites ici.*

PASQUIL. Ond: w: SCHIMPSCHRIFT. Naamrooverd lasterschrift. *Pasquin.* m. *Pasquinade, satyre, libelle diffamatoire.* f. Een scherp Pasquil. *Une sanglante Pasquinade, Satyre.* Men maakte verscheide Pasquillen op hem. *On fit plusieurs Pasquins, Libelles contre lui.* 't Is een PASQUILLEMAKER. *C'est un faiseur de Pasquinades, de Libelles.*

PASSAAT, Passaat-wind, Mousson, wind die omtrent de Linie vyf of zes maanden uit een hoek waayd. *Mousson, Mosson.* f. *Vent qui regne vers la Ligne pendant cinq ou six mois sans varier.* Na de Passaat wagten. *Attendre la Mousson.* Door de Passaat-wind opgehouden worden. *être retenu par la Mousson.*

PASSAGIE. Ond: w: DOORTOGT. Plaats door welke men gaat. *Passage.* m. *Le lieu par ou l'on passe.* Hier gaat veel volk voorby, 't is een groote passagie. *Il passe bien du monde par ici, c'est un grand passage.* Zes gulden aan de Voerman, en vyftien stuivers voor 't PASSAGIE-GELD geeven. *Donner six livres au Chartier, & quinse sous pour le drois de passage.* Daar waaren veel PASSAGIERS, Reizigers in de verongelukte Pakker-boot. *Il y avoit beaucoup de Passagers, de Voyageurs dans le Paquet-bot qui a peri.*

PASSAGIE Ond: w: Plaats die men uit een Schryver aanwyst *of* bybrengd. *Passage.* m. *Allegation.* f. Een passagie uit het Oude Testament. *Un passage de l'Ancien Testament.* Die passagie is uit Terentius. *Ce passage est de Terence.*

PASSANT. Ond: w: Voorby gaande arme. *Passant, pauvre passant.* Hy is Diakon der Passanten. *Il est Diacre des Passans.* In PASSANT, in 't voorbygaan, al gaande weeg. *En passant, chemin faisant.* Gaat 'er in passant eens aan. *Passez chez lui chemin faisant, entrez y en passant.* Ik heb het maar in passant gezien. *Je ne l'ai vu qu'en passant.* De Rasphuis Vader word te Rotterdam PASSANT-MEISTER genaamd.

PASSATO. Koopmans woord, voorleden. *Passé.* UE. laatste van den tiende passato, is my wel geworden. *J'ai bien reçu votre derniere du dixiéme du passé.*

PASSEDIES. Zeeker kansspel met drie dobbelsteenen. *La chance, la rafle, certain jeu à trois dez.*

PASSEEREN. Ond: w: Doortrekken, doorbrengen. *Passer.* Vry mogen PASSEEREN, doorgaan. *Pouvoir, passer librement.* Een *Acte* PASSEEREN voor Notaris &c. *Passer un Acte devant Notaire &c.*

PASSELYK. Adj & Adv. Dat niet kwaad is, dat goed genoeg is *Passable, qui est assez bon dans son espece.* Die Vaerzen zyn zoo kwaad niet, ik vindze passelyk. *Ces Vers ne sont pas si mauvais, je les trouve passables.* Hy spreekt, hy zingd PASSELYK wel. *Il parle, il chante passablement bien.*

PASSEMENT. n. Plat en breed lint van zyde *of* goud geweeven. *Passement, galon tissu plat & un peu large.* m. Een kleed met goud passement geborduurd. *Un habit passementé, galonné d'or.* PASSEMENTKOORD, mantelkoord. *De la tresse pour border un manteau.* PASSEMENTWERKER, Passementmaaker. *Passementier, Artisan qui fait des passements.*

PASSEN, 't meervoud van PAS in den zin van TREE. De Dansmeester leerd eerst passen maaken. *Le Maître à danser enseigne au commencement à faire des pas.* Op honderd PASSEN, schreede na aan de graft zyn. *être à cent pas du fossé.*

PASSEN. v. a. Zien of iets volgens de maat gemaakt is. *Essayer, voir si une chose est faite suivant la mesure.* Schoenen passen, aan passen *Essayer des souliers.* Een kleed passen. *Essayer un habit.* Die schoenen PASSEN my niet, sluiten niet wel om myn voeten. *Ces souliers ne me sont pas propres, ne sont pas faits pour mon pied.*

PASSEN. 't getal vol geeven. *Donner, fournir le nombre requis.* Zyn vragtgeld passen. *Aprêter son passage, compter & donner l'argent de son passage au Batelier ou au Charetier.* Past je geld! *Comptez, donnez votre passage!* Effen is kwaad te passen. spr: *Il est bien malaisé de ne faire ni trop ni trop peu, de contenter tous les goûts.*

PASSEN. v. n. Letten, agt slaan op iets. *Prendre garde à quelque chose, veiller à quelque chose.* Op zyn winkel passen. *Avoir l'oeil à sa boutique, soigner sa boutique.* Op de beweegingen der Vyanden passen. *Veiller aux mouvements des Ennemis.* Op zyn pligt passen. *Prendre garde à son devoir.* Zoo een ampt zou hem wel PASSEN, voegen. *Une telle charge lui conviendroit bien.* Het past, voegd u niet zoo stout te spreeken. *Il ne vous convient pas, il ne vous sied pas bien de parler si hardiment.*

PASSER. Tweeledig meet-instrument. *Compas.* m. Een yzer, een kooper passer. *Un compas de fer, un compas de cuivre.* Hy heeft het met een passer gemeeten. *Il l'a mesuré avec un compas.* Krap PASSER. *Compas à racler.* PASSER voor de Roozel, Oorloosjemaakers woord. *Calibre à pignon.* m. *Terme d'Horloger.*

De **PASSIE** of het **LYDEN** van den Zaligmaaker. *La Passion du Sauveur.* 't Is de Duivel die de passie predikt. Boert: spr: *C'est le Diable qui prêche la passion.* PASSIE-BLOEM. *Fleur de la Passion.* f.

PASTEL. Weed, zeker kruid dat *of* plant die de Lakenverwers gebruiken. *Pastel.* m. *Certaine plante astringente dont les Teinturiers se servent.* PASTEL, Schilders tekenkryt van verscheide gemaale verwen en in gomwater geweekt. *Pastel.* m. *Crayon pour les Peintres fait de plusieurs couleurs broyées ensemble & detrempées avec de l'eau de gomme.* PASTELEIN, Postelyn, zeker Salaad-kruid. *Du Pourpier.*

PASTENAKEN, PINKSTERNAKEL of Suikerei wortel. *Panais.* m. *Espece de carote.*

PASTEY. n. Bekend gebak. *Pate.* m. Een Kieken pastey, een Haaze pastey. *Un pâte de Poulets, pâte de Lievre.* Pot PASTEY. *Haricot, pâté en pot.* m. PASTEYBAKKER. *Pâtissier.* Zoo dun gehakt als PASTEYVLEESCH. *Hachè menu comme chair à pâté.*

PASTOOR. Dorp Paap, Prediker. *Curé de Village, Prêtre qui dessert une Eglise de Village.* De Pastoor bediend de Mis. *Le Curé dit la Messe.* Een ryke PASTOORY. *Une riche Cure.*

PATACON. Zekere Spaanse munt, omtrent een Rykdaalder waard. *Un Patagon, Ecu de Brabant.*

PATENT. Ond: w: Order in geschrift, voornamentlyk in de krygszaaken. *Ordre.* m. *Commission, patente.* f. Hy heeft patent gekreegen om een Regiment te paard op te regten. *On lui a delivré des commissions pour mettre un Regiment de Cavalerie sur pied.* Die volkeren hebben patent ontfangen om na Maastricht te trekken. *Ces troupes là ont eu ordre d'aller à Mastric.*

PATER. Latyns woord, Opperste van een Kloosteer, *of* ook wel een enkeld Priester. *Le Superieur d'un Convent,* aussi *un Prêtre que l'on qualifie de Pere.* De Pater Gardiaan. *Le Pere Gardien.* De Paters van 't Oratorium. *Les Peres de l'Oratoire.* Doe het Meisje by de Pater kwam. *Quand la Fillette vint auprés du bon Pere.* Een gemakkelyke Pater, een man die zyn

Digitized by Google

gemak neemd daar hy kan. *Un homme qui aime ſes aiſes, qui ſe dorlotte, un Pere douillet.*

PATERNOSTER. Latyns woord, in 't gemeen verſtaan voor 't Vader ons. *Pater, Patenoſtre, l'Oraiſon Dominicale.* Het kind zegd zyn Paternoſter op. *L'enfant dit ſon Pater, dit ſon Patenoſtre.* PATERNOSTER, ſnoer van geregen balletjes, op welke de Roomsgezinden hun gebeden leezen. *Chapelet.* m. Een Paternoſter aan zyn gordelriem draagen. *Porter un Chapelet à ſa ceinture.* PATERNOSTER, ſnoer van beentjes aan een geregen die men de misdaadigers om de handen bind. *Oſſelets.* m. pl. Een dief de paternoſters aan doen. *Donner les oſſelets à un larron.*

PATERSTUK. n. Stuk uit het beſte van den Os. *Eſpece d'Aloyau, morceau pris dans le meilleur du Boeuf.* Dat is van 't PATERS VAATJE, 't beſte vaatje. *C'eſt là du vin pour la bouche du Maître, du vin de la meilleure barrique.*

PATIENT. Ond: w: Zieke. *Malade, perſonne qui eſt entre les mains des Medecins.* Die Doctor heeft het lyden van veel patienten verkort. *Ce Medecin a abregé les tourmens de beaucoup de malades.* PATIENT, misdaadige ter dood verweczen. *Patient, criminel condamné à la mort.* De patient roonde veel berouw. *Le patient montra beaucoup de repentir.*

PATRIARCH. Naam die men veel heilige mannen welke onder 't Oud Verbond geleeft hebben, geeft. *Patriarche.* Noach, Abraham en de andere Patriarchen. *Noë, Abraham & les autres Patriarches.* Men heet ook PATRIARCHEN, de voornaamſte Biſſchoppen der Chriſten Kerk. *On appelle auſſi Patriarches, les principaux Evêques de l'Egliſe Chretienne.* De Patriarch van Alexandria, van Antiochien, van Conſtantinopolen, van Venetien. *Le Patriarche d'Alexandrie, d'Antioche, de Conſtantinople, de Veniſe.* PATRIARCHAAL. Adj. Dat den Patriarch betreft. *Patriarchal.* De Patriarchaale ſtoel. *Le ſiege Patriarchal.* De Patriarchaale magt. *La puiſſance Patriarchale.*

PATRONES. Beſchermſter. *Patrone, Protectrice.* Sancta Genoveva is de Patrones van Parys. *Sainte Genevieve eſt la Patrone de Paris.*

PATROON. Ond: w: Een Heilig, een Beſchermheer van een Kerk, Kapel, Stad of Land. *Patron, Saint, Protecteur d'une Egliſe* ou *d'un Etat.* St. Marcus is de Patroon van Venetie. *St. Marc eſt le Patron de Veniſe.* St. Joris is de Patroon van Engeland. *St. George eſt le Patron de l'Angleterre.* De PATROON, de Heer van 't Dorp. *Le Patron, le Seigneur du Village.* Die Jongman dient by een goed PATROON, Koopman. *Ce jeune homme ſert un bon Marchand.* De Patroon is op de Beurs. *Le Patron, le Maître eſt à la Bourſe.* De Heer van B. is zyn PATROON, Voorſtander, Beſchermer. *Monſieur van B eſt ſon Patron, ſon Protecteur.*

PATROON. Schets, voorbeeld waar na men werkt. *Patron, Modelle ſur lequel on travaille.* m. Een nieuw patroon. *Un nouveau patron.* Een patroon om kant te maaken. *Un patron pour faire de la dentelle.* PATROON-MAAKER. *Deſſinateur, faiſeur de patrons.*

PATRYS. Patrys vogel, zeer lekker van ſmaak. *Perdrix* f. Een graauwe, een roode Patrys. *Une Perdrix griſe, Perdrix rouge.* PATRYSHOND, Spaans Jagthondje. *Epagneul.* m. *Sorte de chien de chaſſe dont la race vient d'Eſpagne.* PATRYSJE *Perareau.* m.

PAUK. Herpauk, Keteltrom onder de Ruitery gebruikelyk *Timbale.* Een paar Pauken. *Une paire de Timbales.*

PAUS, RUSTING. Opſchorting. *Pauſe, interminſſion, ceſſation.* f. De eerſte, tweede paus van den honderd negentienden Pſalm. *La premiere, la ſeconde pauſe du Pſeaume cent dixneuf.*

PAUS. Opperſte Biſſchop. *Pape, Chef des Evêques.* De Paus laat zig Hoofd van de algemeene Kerk en Chriſti Stedehouder noemen. *Le Pape ſe fait appeller Chef de l'Egliſe univerſelle & le Vicaire de Jeſus Christ.* By den Paus ter voetkus toegelaaten werden. *être admis à baiſer les pieds, la pantouſle du Pape.* Zie op JUT, 't geen van PAUS JUT gezegt werd.

PAUSDOM. n. Roomsgezinden aanhang. *Papiſme.* m. *Le parti de la Communion de Rome.* De bygeloovigheden van 't Pausdom. *Les ſuperſtitions du Papiſme, de la Papauté.* 't Pausdom afzweeren. *Abjurer le Papiſme.* De PAUSGEZINDEN, Roomsgezinden ſpreeken zoo. *Les Papiſtes, les Catholiques parlent ainſi.*

PAUSSCHAP. Pauſſelyke waardigheid. *Papauté.* f. *Pontificat, Papat.* m. *Dignité du Pape.* f. Na het Pauſſchap ſtaan. *Aſpirer à la Papauté, au Pontificat.*

PAUSSELYK. Dat den Paus betreft. *Papal, Pontifical, qui concerne le Pape.* f. 't Pauſſelyk gezag. *L'autorité Papale.* De Pauſſelyke magt. *La puiſſance Papale.* De Pauſſelyke waardigheid. *La dignité Pontificale.* 't Pauſſelyk gewaad. *Les ornements Pontificaux.* De Pauſſelyke Nuntius. *L'Envoyé, le Nonce du Pape.* De Pauſſelyke Bullen eerbiedigen. *Reſpecter les Bulles du Pape.*

PAUZEEREN. v. n. Ruſten, ophouden. *Pauſer, faire une pauſe.*

PAVEY of PLAVEY-BLOK. Straatemaakers heyblok. *Demoiſelle.* f. *Hie de paveur pour enfoncer les pavez.*

PAVEYEN of PLAVEYEN. v. a. Beſtraaten. *Paver, couvrir le ſol d'un chemin, d'une ruë, d'une cour de pavez.* Een ſtraat, een plaats paveyen. *Paver une ruë, une cour.*

PAVILIOEN. n. Bedje Tents gewyze opgeſlagen en aan de zolder gebonden. *Pavillon.* m. *Eſpece de lit en guiſe de Tente.* Een Sitſe pavilioen. *Un pavillon de toile peinte.* In een pavilioen ſlaapen. *Coucher dans un pavillon.*

PAVILIOEN. Vierkant en doorlugtig Gebouw, Speelhuis, Tuinhuis. *Pavillon.* m. *Corps de batiment carré & ordinairement iſolé.* Aan 't end der Cipreſſe Laan ſtaat een ſchoon Pavilioen. *Au bout de l'Allée de Cipres il y a un beau Pavillon.*

P E.

PEAUTER of PIAUTER. Witlatoen *Du laiton blanc, du cuivre blanchi.* Die ring is maar van peauter. *Cette bague n'eſt que de laiton.*

PEDANT. School Nar, School platterd. 't Is een olyke Pedant. *C'eſt un Pedant fieffé.*

PEDEL. Staf draagende onderbediende van een hooge School of Hoofd Kerk. *Bedeau: Officier ſubalterne d'une Univerſité* ou *d'une Egliſe Cathedrale, portant une verge* ou *une maſſe.* De Pedel trok voor aan met zyn ſtaf in de hand. *Le Bedeau marchoit à la tête tenant ſa verge à la main.*

PEDESTAL. Ond: w: Voetſtuk, zuil daar een Pylaar op ruſt. *Piedeſtal.* m. *La partie qui ſoutient la Colomne.*

PEEL, PEELLAND. Broekagtig, moeraſſig en dor Land. *Terre marecageuſe & inculte.* Tuſſchen 's Hertogen Boſch en Venloo legd een groot ſtuk Lands de PEEL genaamd.

PEEN. Geele wortel. *Carotte jaune* f. Laberdaan met peen gekookt. *De la Morue bouillie avec des carottes.*

PEER. f. Bekende langwerpige boomvrugt. *Poire.* f. *Fruit à pepins de figure oblongue.* Zomer peer, Winter peer, maatjes peer, ſuiker peer. *Poire d'Eté, poire d'Hyver, poire de bergamote, poire ſucrée.* PEERDRANK, drank uit peeren geparſt. *Du poiré, de la boiſſon faite avec des poires preſſurées.* Onder een PEEREBOOM ſchuilen. *Se retirer, ſe mettre à l'abri ſous un Poirier.*

PEES,

Digitized by Google

PEES, GEELE AAR. Spierand. *Tendon.* m. *Queuë de muſcle.* f. De Chirurgyn ſtak hem de pees, in de pees. *Le Chirurgien lui piqua le tendon.* De overvloed van coffy en thé verzwakt de ſpieren en peezen. *L'excès du caffé, du thé affoiblit les muſcles & les tendons.* Een **BULLEPEES**, gedroogd teellit van den Stier. *Nerf de beouf.* De Baas zat 'er met de pees agter her, klopte hen met de bullepees wakker af. *Le Maître leur ſangla de bons coups de nerf de boeuf.* **PEES** of ſnaar van ſchaape darmen gemaakt. *Corde de boyau.* f. Men moet aan die pees, aan die ſnaar niet rukken, trekken. fig: *Il ne faut pas toucher à cette corde là.* Iemand op de pees zetten, luſtig aan den arbeid zetten, wat te doen geeven. *Mettre quelqu'un à la tâche, tailler bien de la beſogne, bien des croupieres, donner bien de la tablature à quelqu'un.* Zoo dun als **PEESJES**, ſnaartjes. *Menu comme de petites cordes à boyau.* **PEESJES** haring. *Certain hareng ainſi nommé.*

PEET. **PEETEMOEY, PEETOOM**, Doopheffer en Doophefſter. *Marrain* ou *Marraine.* 't Kind gaat naar zyn Peet. *L'enfant va chez ſa Marraine, chez ſon Parrain.* Dag **PEETEMOEY**. *Bonjour ma Marraine.* **PEETER**, werd in de ernſtige ſtyl voor **DOOPHEFFER** gezegd. *Parrain.* De Graaf van..., de Marſchalk N. heeft als Peeter over hem geſtaan. *Le Comte de...*, *le Marechal N. a été ſon Parrain, l'a tenu au Baptême, ſur les Fonts.* **PEETLAP** is de naam die gekſcheerende gegeeven werd aan den geen die een kind in de plaats van een ander ten Doop gehouden heeft. *On appelle ainſi en Hollandois, par raillerie, celui* ou *celle qui a tenu un enfant au Baptême à la place d'un autre.* Hy heeft een ſchoon nieuwjaar van zyn **PEETOOM** gekreegen. *Il a eu de belles etrennes de ſon Parrain.*

PEEZERIK of **PEZERIK.** Bulle pees, uitgedroogd Teellidt van een Stier. *Nerf de Boeuf.* m. Een Schaaps peezerik. *Un vit de Mouton.*

PEEZING. Pak- *of* bindtouw zoo dun als peesjes. *De la fiſcelle* ou *corde tres menuë.*

PEGEL, EIK of teken boven in de wyn of bierkan. *Bouton.* m. *Marque de la jauge dans le pot, la meſure à vin* ou *à biere.* De kan moet tot aan de pegel vol zyn. *Le pot doit être plein, la canne doit être pleine juſqu'au bouton, à la marque, à la jauge.* Een wyn kan **PEGELEN**, eiken. *Jauger, marquer, etalonner une meſure à vin, ſoit pot* ou *pinte.*

PEIL. f. Merk bezyde de Schuitſluis, waar aan men de hoogte en diepte van 't water zien kan. *Echelle des marees à coté d'une des portes d'une Ecluſe &c.* Het water is op zyn peil; het Zee en Burgwals water ſtaan gelyk. *L'eau eſt dans ſon degré d'egalité, l'eau de la Mer eſt au niveau de celle de la Ville.* De Pachters **PEIL** of **PEILING** *La jauge, la marque du Rat de cave* ou *du Commis du Fermier des vins.* De peil goed maaken. *Satisfaire à la jauge, ſe tenir en garde contre la ſonde du Jaugeur.* **PEILDER** of **LOODSMAN.** *Pilote de ſonde.* Wyn **PEILDER.** *Jaugeur, Rat de cave qui jauge, ſonde les Futailles.*

PEILEN. v. a. Met het dieploot meeten. *Sonder, meſurer avec la ſonde.* Den ingang van een Haven peilen. *Sonder l'entrée d'un Port, d'un Havre.* De Spaanſe Zee is niet te **PEILEN**, daar is geen grond te vinden in de Spaanſe Zee. *On ne ſçauroit ſonder la Mer d'Eſpagne, on ne peut trouver de fond dans la Mer d'Eſp:* Een wynvat **PEILEN**, met de peilſtok meeten. *Jauger une futaille, voir avec la jauge ce qu'elle contient de liqueur.* De Wynroeyers, de Krauwers zullen komen peilen. *Les Commis, les Rats de cave viendront jauger, faire la jauge.* Wie kan Gods Oordeelen

PEILEN, doorgronden? *Qui eſt ce qui peut ſonder, penetrer les Jugements de Dieu?* De Zon **PEILEN**, de hoogte van de Zon ſchieten. *Prendre hauteur ſur Mer.*

PEIL-KOMPAS of **PEIL-COMPAS.** Zee-compas aldus genaamd. *Compas de variation.* m. **PEILSTOK**, peilroe, Wynpeilders ſtok. *Jauge* ou *verge du Jaugeur, du Rat de Cave.*

PEINZEN. zie **OVERPEINZEN.** In bedenken ſtaan. *Songer, balancer, déliberer, mediter.* Wat valt 'er zoo veel te peinzen? *Qu'y a-t-il tant à ſonger, à balancer, à barguigner?*

PEK of **PIK**, als herkomſtig van 't Latyns woord **PIX.** *De la poix.* Zoo zwart als pek. *Noir comme de la poix.*

PEKEL. f. **PEKELNAT.** n. *De la ſaumure.* Vleeſch in de pekel doen. *Mettre de la chair, de la viande en ſaumure.* Dat is zoo zout als pekel. *Cela eſt auſſi ſalé que ſaumure.* Iemand in de pekel, in de knel laaten. *Laiſſer quelqu'un dans la naſſe, dans l'embarras.* De boter, 't vleeſch te ſterk **PEKELEN**, zouten. *Saler trop le beure, la viande; mettre trop de ſaumure ſur le beure, la viande.*

PEKELHARING. Vers gekaakte en gezoute haring. *Du hareng pec.* Als de pekelharing uitkomt krygen de Brouwers en Tappers neering. *Quand le hareng pec commence à paroître les Braſſeurs & les Cabaretiers ont de la pratique.* De Kwakzalvers, Koordedanſers geeven de naam van Pekelharing aan hunne drolligſte Potſemaakers. *Les Charlatans, Danſeurs de Corde appellent Jean Farine, Jean Potage, Turlupin leurs plus plaiſans Bouffons.* 't **PEKELVELD**, 't **PEKELNAT**, **PEKELSOP**, de Zee in de Dichtkundige ſtyl. *Les Plaines, les Campagnes ſalées.* 't Pekelveld bebouwen, doorkruiſſen. *Labourer le dos de Neptune.* **PEKELVLEESCH.** *Du ſalé.* De Zeelui eeten veel pekelvleeſch. *Les Matelots mangent beaucoup de ſalé.* **PEKELZONDEN**, oude zonden, in de boertige ſtyl. Ik beklaag u niet, dat's voor uw pekelzonden. *Je ne vous plains point, c'eſt pour vos vieux pechez.*

PEL. Dop, vliesje, ſchil. *Pellicule, petite peau, coſſe.* f. De pel van een ey. *La pellicule d'un oeuf.* De pel van een boon. *La coſſe d'une feve.*

PELDEGARST, GEPELDEGARST. *De l'orge concaſſé, mondé.* De peldegarſt is zeer gezond. *L'orge mondé eſt fort ſain.*

PELGRIM. Pelgrom, die te voet na een heilige Tempel trekt. *Pellerin.* Die Pelgrim is te Jeruſalem, te St. Jago in Galicien, geweeſt. *Ce Pellerin a été à Jeruſalem, à Saint Jacques en Gallice.* **PELGRIMAGIE.** Ond: w: Bevaart van een Pelgrim. *Pellerinage.* m. Een lange, een moeyelyke Pelgrimagie. *Un long, un penible Pellerinage.*

PELKAAN of **PELICAAN.** Een Woeſtyn-vogel, zeer ſchaars te vinden. *Un Pellican, oiſeau qui nait dans les Deſerts & extrêmement rare.* De Pelkaan krabt zyn borſt open, pikt het bloed uit zyn borſt om zyn jongens te voeden. *Le Pellican ſe dechire les flancs, ſe ſaigne pour nourrir ſes petits.*

PELLEN. v. a. Doppen, floeſteren. *Ecoſſer, monder, lever la peau* ou *la coſſe.* Boonen, erten pellen. *Ecoſſer des feves, des pois.* Garſt pellen. *Peler, monder de l'orge.* **PEL-MOLEN**, Molen om de garſt te pellen. *Moulin à monder, à concaſſer* ou *peler l'orge.* m.

PELS. f. Bereid *of* geſnede bont. *Fourrure taillée en piece d'habillement* ou *en doublure de manteau &c.* Een oude **PELS**, bonte mantel. *Un vieux peliſſon, une vieille manteline fourrée.* Dekt u met die pels warmtjes toe. *Couvrez vous bien avec cette fourrure, avec ce manteau fourré.*

PEL-

Digitized by Google

PELTERY. Bereid *of* onbereid bont. *Des Pelleteries, des fourrures apprêtées ou non.* Hy doed ſterk in Pelteryen. *Il fait beaucoup en Pelteries.* PELTIER, die de Pelteryen bereid. *Pelletier, celui qui apprête les fourrures.*

PEN. Penne, ſchryfpen. *Plume à ecrire.* f. Een fyne pen. *Une plume taillée fine.* Een grove pen. *Une plume taillée groſſe.* Een zuivere pen. *Une plume nette.* Een pen ſnyden. *Tailler une plume.* De pen wel houden. *Tenir bien la plume.* Breng hier pen en ink. *Apportez ici une plume & de l'encre.* Een teken PEN, potloots pen. *Un crayon.* Die Schryver heeft een fyne, een ſcherpe pen. *Cet Auteur a une plume delicate, mordicante.*

PEN of PIN. Een hout als een ſpyker gebruikelyk. *Cheville, piece de bois qui ſert de clou.* f. Een vierkante pen. *Une cheville quarrée.* Zyn mantel aan een pen hangen. *Attacher ſon manteau à une cheville.* PEN, ſchagt, ſtekel van de Egel *of* 't yzer Varken. *Pointe.* f. *piquant d'un Heriſſon* ou *d'un Porc epic.* m.

PENNEBAL. Styve kolfbal. *Balle de bourre bien ſerrée & bien couſuë, dont on joüe en Hollande à la croſſe ſur la glace &c.* De PENNEKONST, SCHRYFKONST. *L'art d'ecrire.* PENNEKOKER, daar men de ſchryf-pennen in ſteekt. *Caſſe d'ecritoire portative.* f. *Calmar.* m. PENNE LIKKER, Notaris Klerk, of een die met ſchryven de koſt wind. *Clerc de Notaire, un feſſe cayer, celui qui vit de la plume.* PENNE-MES n. *Canif.* m. Een goed, een ſcherp penne-mes. *Un bon canif, un canif qui coupe bien.* PENNE-MESJE. n. *Canivet, petit canif.*

PENNEN, 't meervoud van ſchryf PEN. Een bosje pennen koopen. *Acheter un paquet de plumes.*

PENNETJE. Kleine pen. *Petite plume, petit crayon, petite cheville, chevillette.*

PENNING. Zeſtiende deel van een Hollandſe ſtuiver. *Un denier, ſeiſiéme partie d'un ſou de Hollande.* De Boeken werden in Vrankryk en hier in guldens, ſtuivers en penningen gehouden. *Les Livres ſe tiennent en France & ici en livres, ſous & deniers.* Dat is niet een penning waard. *Cela ne vaut pas un denier.* Zyn geld op intereſt geeven, tegen de PENNING twintig, tegen vyf ten honderd. *Mettre ſon argent au denier vint, à cinq pour cent d'interêt.* De Hertog van Alba lichte met dwang den tienden penning in Nederland. *Le Duc d'Albe leva de force le dixiéme denier au Païs-Bas.* De Staat heft den HONDERSTEN PENNING van al die Capitaliſten zyn, Obligatien of Actien in de Ooſt- of Weſt-Indiſche Compagnien, hebben. *l'Etat leve le Centiéme denier de tous ceux qui ſont Capitaliſtes* ou *qui ont des Conſtitutions de rente, des Actions dans les Compagnies d'Orient* ou *d'Occident.* Daar is een drink PENNINGJE voor 't beiden *Voilà de quoi boire pour vous deux, ce petit préſent eſt pour vous deux boire à ma ſante.* Het huis is verhuurd, wy hebben den Gods PENNING al ontfangen *La maiſon eſt louée, nous avons deja reçu le denier à Dieu.* Een beurs met LEG-PENNINGEN. *Une bourſe de jettons.*

PENNING. Gedenk penning. *Medaille.* f. Een zilvere, een goude, kopere penning. *Une medaille d'argent, d'or, de bronze.* Romeinſe penningen, oude penningen. *Des medailles Romaines, medailles antiques.*

PENNINGEN: Geld, merkelyke ſom. *Deniers.* m. pl. *Somme conſiderable.* Hy heeft die goederen verkogt, maar hy houd de penningen nog onder zig. *Il a vendu ces marchandiſes, mais il en retient encore les deniers par devers ſoi.* Den Ontfanger van 's Lands penningen. *Le Receveur des deniers, des finances de l'Etat.* PENNING-MEESTER, Kaſſier *of* geld-teller, ſchatbewaarder. *Commis* ou *Caiſſier du Threſorier.*

PENS. Buik als men van een gulzigaard ſpreekt. *Panſe.* f. *Ventre d'un goulu.* Zyn pens is vol. *Sa panſe eſt pleine, il a la panſe pleine.* Hy kreeg een ſteek in zyn PENS, in zyn darm. *Il reçut un coup dans ſa panſe.*

PENS. Gedeelte des ingewands van zommige dieren. *Tripes.* f. pl. *Partie des inteſtins de certains animaux.* Pens fruiten. *Fricaſſer des tripes.* Pens verkoopen. *Vendre des tripes.* PENS-DARM, ſcheld w: zie DIKDARM, PROPDARM. *Gros ventre.* PENSMES. n. *Couteau de tripiere.* m. PENSROLLEN, ſoort van worſtbeuling aldus genaamd. *Des andouilles.* f. pl. PENSWYF, een die pens verkoopt. *Tripiere, femme qui vend des tripes, des pieds, des têtes & des langues de mouton &c.*

PENSEEL. n. Schilders tuig om de verwen te leggen. *Pinceau.* m. Een penſeel ſchoon maaken. *Nettoyer un pinceau.* Het penſeel ergens over ſtryken. *Paſſer le pinceau ſur quelque choſe.* Met het penſeel ſchryven. *Ecrire au pinceau.* Die Schilder heeft een ſtout PENSEEL, een zagt penſeel, een hard penſeel. *Ce Peintre a le pinceau hardi, un pinceau delicat, un pinceau dur.* PENSEEL-MAAKER. *Ouvrier qui fait des pinceaux.* PENSEEL-SCHRYVER. *Ecrivain au pinceau.*

PENSEEN. Kruid *Herba trinitatis* in 't Latyn. *Penſée.* f. *Herbe approchant de la violette.*

PENSIONARIS, (Raad) of LOONTREKKEND RAADSHEER in louter Nederduitſch. *Conſeiller Penſionaire.* Mynh. H Raad Penſionaris van Holland. *Monſ. H. Grand Penſionaire de Hollande.* De Heer Carſz. Penſionaris van Holland dankte God op zyn knien in de Vergadering by 's neerleggen van zyn neteſig Ampt.

PEPER. Bekende vrugt van den Indiſche Peper-boom. *Du poivre.* Witte peper. *Du poivre blanc.* Geſtampte, geſtoote peper. *Du poivre battu, pilé.* Zoo heet als peper. *Chaud comme poivre.* Om peper vaaren; peper haalen uit de eerſte hand; naar Ooſt-Indiën vaaren. *Aller chercher du poivre, faire le voyage des Indes en qualité de ſimple Soldat.* Hy moet nog om peper uit. *Il faut qu'il faſſe encore le voyage des Indes, qu'il aille querir du poivre.* Daar is peper en zout in die ſtyl, in dat boek. *Ily a du poivre & du ſel, ily a de la moëlle, du ſel Attique dans ce ſtyle, ce livre là.* PEPER-BOOM. m. Boom die peper voortbrengd. *Poivrier, arbre qui porte le poivre.* m. PEPER-BOOM, wild ſtam-boompje ter hoogte van anderhalf el, heet van natuur, en dat een witte bloeſem heeft. *Paſſerage.* f. *plante dont la racine eſt double, chaude & brulante, & qui fleurit blanc.* PEPER-DOOS. *La boite au poivre.* f. *Poivrier.* m. PEPEREN. v. a. Met peper beſprengen. *Poivrer, aſſaiſonner de poivre.* Die ſaus is te ſterk gepeperd. *Cette ſauce eſt trop poivrée.* PEPERHUIS, papiertje om iets in te doen. *Cornet à epices.* m. Maak daar een peperhuisje mee. *Faites un cornet de cela.* PEPER-KOEK, kruid Koek. *Pain epicé.* m. PEPER-WORTEL, Mieredik-wortel. *Panais ſauvage.* m. Raphanus ſylveſtris *en Latin.*

PERDOEN. Pardoen, Scheepstouw om de ſtevigheid aan de ſtag geklonken, en ter zyde de Puttings, aan een PERDOENBLOK vaſt gemaakt. *Galauban.* m. *Cordage qui ſert à aſſurer le mât.*

PERGAMENT of PERKEMENT. Bereid ſchaapsvel. *Parchemin.* m. *peau de brebis* ou *de mouton preparée.* Huwelykſe Voorwaarden op pergament geſchreeven. *Articles de Mariage ecrits en parchemin.* m. PERGAMENT-MAAKER of Pergament-werker. *Parcheminier.*

PERIODE. ond: w: Gedeelte van een reden, een heelen zin uitmaakende. *Periode,* f. *Portion du diſcours, arran-*

Digitized by Google

gement de pluſieurs paroles qui renferme un ſens complet. Een lange, een verwerde periode. *Une longue periode, une periode embarraſſée.*

PERK of **PARK**. n. Uitgeſtrektheid Lands met muuren *of* haagen omheind. *Parc.* m. In een perk jaagen. *Chaſſer dans un parc.* De koeyen, de oſſen weiden in een graazig perk. *Les boeufs, les vaches paiſſent dans un parc herbu.* Een konyne perk. *Une garenne.* Een ren *of* ſtrydperk. *Une lice* ou *carriere.* Geſchut perk. *Parc pour l'artillerie.* Een bloem PERK. *Un parterre de fleurs.* Daar zyn perken en perken, zegt Doctor *Filebout*: in 't Franſch is 't, *Il y a fagots & fagots.* Om dat de gewaande Franſche Doctor een houthakker is.

PERKEMENT, PERKAMENT of **PERGAMENT**. Bereid ſchaape leer &c. Maagde perkement. *Du parchemin vierge.* Boek in perkement gebonden. *Livre relié en parchemin.*

PERKET of **PARKET**: woord in den volgenden zin gebruikelyk. Iemand in 't PERKET brengen, helpen, in ongemak, verlegentheid brengen. *Embarquer, intriguer quelqu'un dans une meschante affaire.*

PERS. f. Geſtel daar men verſcheidentlyk mee drukt. *Preſſe.* f. Een Drukkers pers. *La preſſe d'un Imprimeur.* Een werk onder de pers brengen. *Mettre un ouvrage ſous la preſſe.* Een linne PERS. *Une preſſe à preſſer du linge.* Tafellakens, ſerwetten in de pers leggen. *Mettre des nappes, des ſerviettes en preſſe.* Een wynPERS. *Un Preſſoir pour preſſurer le raiſin.* De pers draayen. *Tourner le preſſoir.* Laken PERS. *Preſſe de Drapier.* Kalander PERS. *Une Calandre pour catir* ou *unir des etoffes, des toiles &c.*

PERSIAAN. Inboorling van Perſien. *Perſe, Perſien, qui eſt de Perſe.* De Perſiaanen zyn trots. *Les Perſes ſont ſuperbes.* Perſiaanſe zyde. *Soye de Perſe.* Het Perſiaanſe Ryk is heel oud. *L'Empire des Perſes eſt fort ancien.*

PERSONAGIE of **PERSONAADJE**. 't Is een voornaam perſonagie, een aanzienlyk Heer. *C'eſt une perſonne de grande conſideration.* Zy heeft de PERSONAGIE, de rol van Berenice wel verroond. *Elle a bien fait le perſonnage de Berenice.* Zyn perſonagie, zyn rol wel ſpeelen. *Faire bien ſon perſonnage; jouer bien ſon perſonnage, ſon roole.*

PERSOON. Een man *of* vrouw. *Perſonne, mot qui ſe prend indifféremment pour un homme* ou *pour une femme.* Een perſoon van aanzien. *Une perſonne de qualité.* Hy was 'er in perſoon. *Il y etoit en perſonne.* By God is geen aanneeming van perſoonen. *Il n'y a point d'acception de perſonnes devant Dieu.* Een mans perſoon, een vrouws perſoon. *Un homme, une femme.* Een vreemd perſoon. *Un etranger, une perſonne etrangere.* Daar is maar een God in drie PERSOONEN. *Il n'y a qu'un Dieu en trois Perſonnes.* De eerſte, de tweede perſoon van de Godheid. *La premiere, la ſeconde perſonne de la Divinité.* PERSOONBOOTSING, naboorſing, invoering van een Vloed, een Boſch *of* iets anders als een perſoon in de redenvoering, ſpreekende: woord der Redeneer-Kunde. *Proſopopée.* f.

PERSOONLYK. Adj. en Adv. Dat de perſoon betreft. *Perſonnel, qui regarde la perſonne.* Perſoonlyke eigenſchappen, perſoonlyke deugden. *Des qualitez, des vertus perſonnelles.* Een perſoonlyk Werkwoord. *Un Verbe perſonnel.* De Veldtogt PERSOONLYK of in perſoon bywoonen. *Faire la Campagne en perſonne, en propre perſonne.*

PERSPECTIEF. zie VERSCHIET. Gezicht-einde. *Perſpective.* f. *Bout de vuë.* m.

PERSSEN. Drukken. v. a. *Preſſer, preſſurer, catir, ſerrer, etreindre avec force.* Linne goed perſſen, om 't gladder te maaken. *Preſſer du linge pour le rendre plus uni.* Die ſchoenen perſſen my de voet. *Ces ſouliers me preſſent le pied.* De druif PERSSEN, het vogt uit de druif tappen. *Preſſurer le raiſin, la vendange.* Lakens, ſtoffen PERSSEN. *Catir des draps, des etoffes.*

PERSSEN. v. a. Dringen met dwang redenen of door nood ergens toe brengen. *Preſſer, inſiſter fortement, obliger par la neceſſité.* Hy perſt my onophoudelyk daar toe. *Il me preſſe inceſſamment à cela.* Door de nood, door de honger geperſt worden. *Être preſſé de la neceſſité, de la faim.* PERSSER, Laken *of* ſtoffe perſſer. *Ouvrier qui calandre* ou *catit les draps, les etoffes.* PERSSER, wyn perſſer. *Ouvrier qui travaille au preſſoir.* De PERSSING van de onzigtbaare Agchaamen. *La compreſſion des atomes inviſibles.* Een perſſing van 't kolyk. *Une epreinte de colique.* PERSSING, uitperſſing van de druif. *Preſſurage de la vandange.*

PERTINENT. Ond: w: zie NAAUWKEURIG, STIPT, NET, ONVERWARD. *Pertinent, clair, exact.* Een pertinent verhaal van den ſlag. *Un recit exact de la bataille.*

PERTIZAAN of **PERTUISAAN**. Ouwerwetſe Hellebaard. *Pertuiſanne.* f. *Ancienne Hallebarde.*

PERYKEL. Ond: w: Gevaar. *Peril, danger, riſque.* m. Perykel loopen van te ſterven. *Courir riſque, être en danger de mourir.* Buiten perykel zyn. *être hors de peril, hors de danger, hors de riſque.* Daar is geen perykel in. *Il n'y a pas de danger à cela.* PERYKELIUS. Adj. Gevaarlyk. *Dangereux, perilleux, où il y a du riſque.* Een perykeleuſe ziekte. *Une dangereuſe maladie.* Een perykeleuſe reyze. *Un voyage dangereux.*

PERZIK. Bekende boomvrugt. *Pêche.* f. *Fruit du Pêcher.* Wynige Perzik, geele Perzik, witte Perzik. *Pêche vineuſe, Pêche jaune, Pêche blanche.* Een rey PERZIKEBOOMEN. *Une rangée de Pêchers.* PERZIKSTEEN. *Noyau de Pêche.* m.

PEST. f. Algemeene voortvliegende en doodelyke ziekte, gemeenlyk ontſtaande uit een onzuivere lugt, ongezonde ſpyze &c. *Peſte.* f. *Maladie epidemique.* Van de peſt geſlaage zyn. *être frapé de la peſte.* Aan de peſt ſterven. *Mourir de la peſte.* De peſt heeft in 't Noorden veel volk weg geſleept. *La peſte a emporté bien du monde dans le Nord.* Ietnand ſchuwen als de peſt. *Fuir quelqu'un comme la peſte.* PESTHUIS. n. *Maiſon des peſtiferez.* Dit geſchiede in de laarſte PESTILENTIE, peſttyd. *Cela arriva du temps de la derniere peſtilence.* PEST-KOOL, peſt-vuur, dikke zweer daar de peſt eerſt inkomt. *Charbon de la peſte.* m. Look is goed in de PESTTYD. *L'ail eſt bon en temps de peſte.*

PETAS, zekere Spaanſe bark. *Petache, certaine barque Eſpagnole* f.

PETER is op **PEETER** uitgewerkt. *Parrain.* PETERCELIE of PIETERCELIE. Bekend Tuinkruid. *Du percil.* PETERCELIE bed, wortel. *Planche, racine de percil.* f.

PEUL. Plukvrugt genoegſaam bekend. *Pois.* m. *Legume aſſez connu.* Jonge peulen. *De petits pois.* Groene peulen. *Des pois verds.* Gedopte peulen. *Des pois coſſez.* PEUL-AKKER. *Champ ſemé de pois.* m. PEULVRUGT. *Des pois, des legumes de la nature des pois.*

PEULUW. Lang hoofdkuſſen, dwars aan 't hoofden end van 't bed. *Chevet, traverſin.* m. Hy ſlaapt zoo dra zyn hoofd op de peuluwtuſt. *Il s'endort dès qu'il a la tête ſur le chevet.*

PEUREN. v. a. Aanvangen. Aan 't werk peuren *of* tyen. *Mettre la main à l'oeuvre, commencer la beſogne.* Ergens na toe PEUREN, gaan. *Aller, ſe tranſporter quelque part.*

Digitized by Google

PEUTEREN. v.n. In zyn neus peuteren. *Fouiller, fourgonner dans son nez.* Men moet daar niet aan PEUTEREN, aan tornen. *Il ne faut pas toucher à cela.*

PEUY, PUY. Ondergeevel van 't Gebouw. *La charpente qui soutient le frontispice du Batiment.* Die Willekeur van de Magistraat wierd afgelezen ter peuye van 't Stadhuis. *Cette Ordonnance du Magistrat fut publiée en face de l'Hotel de Ville.*

PEUZELEN. Langsaam en lusteloosalyk een been knagen &c. *Pignocher, manger peu & en affectant d'être degouté, ronger nonchalamment un os &c.* Aan een hoentje peuzelen. *Gouter d'un poulet, en porter quelques parcelles à la bouche.* PEUZELEN, Talmen. *Lambiner, niveler, tracasser, lanterner.* PEUZELAAR, die langsaam en zonder eetlust eet. *Pignocheur, celui qui fait le degouté en mangeant.* PEUZELAAR, talmer, sukkelaar. *Lambin, niveleur.* PEUZELAARY, talmery van een die peuzeld. *Sotte affectation de celui qui se delicate, qui fait le degouté en mangeant.* Nootjes, garnaelen, biscuitjes en diergelyk PEUZELWERK, peuzelgoed. *Des noisettes, chevrettes, biscuits & semblables mets amusans, viandes crenses.*

P H.

PHARIZEER. Een die de Wet stiptelyk wilde opgevolgd hebben; een Joods Pylaar-byter. *Pharisien, Juif qui affectoit d'observer religieusement la Loy, un Juif papelard, hypocrite.*

PHENIX of FENIX. Vogel die eenig in zyn soort is. *Phenix, Oiseau unique en son espece.* De Phenix zou na 't zeggen der Natuurkundige na veel Eeuwen geleeft te hebben op een welriekende hout-myt door de Zon aangestooken, tot as verbranden, en een wurmpje uit zyn as groeyen, dat naderhand een jonge PHENIX word. *Le Phenix après avoir vecu plusieurs Siecles, se bruleroit sur un bucher de bois aromatique, allumé par le Soleil, de ses cendres il eclorroit un ver, qui ensuite deviendroit Phenisseau, jeune Phenix au dire des Naturalistes.* Hy is een PHENIX, een overvlieger. *C'est un Phenix, un passe-Maistre.* Vondel is de PHENIX-DICHTER, de puikdichter van Nederland. *Vondel est le Phenix des Poëtes des Païs bas.* Grotius, Salmasius, Drelincourt, Brand en andere PHENIX-SCHRYVERS, puik-schryvers. *Grotius, Saumaise, Drelincourt, Brand & autres Auteurs du premier ordres, de la plus haute volée.*

PHILOSOOPH, WYSGEER of WYSHEIDSBEMINNAAR. *Philosopho, ami de la sagesse.* 't Is een Philosooph, een gek. *C'est un Philosophe, un fou.* PHILOSOOPHISCH. Adj. *Philosophique.* Philosoophische redeneeringen, gevoelens. *Des discours, des opinions Philosophiques.*

P I.

PIASTER. Spaans muntstuk ter waarde van een Rysdaalder. *Piastre* ou *Ritdale d'Espagne* f.

PIAUTER, LATOEN. Geel koper. *Du laiton.* Dat is maar piauter. *Ce n'est que du laiton.*

PIEK. f. bekend Wapentuig met een lange schagt en platte yzere punt. *Picque.* f. Met de piek in de hand staan. *Se tenir la picque à la main.* De piek yellen. *Présenter la picque.* Met de piek groeten. *Saluer de la picque.* Halve piek. *Demi-picque.* Zyn PIEK schuuren en doorgaan. boert: spr: *Se tirer le nerf, gagner au pied.* PIEKENIER, Soldaat die de piek draagd. *Picquier, Soldat qui porte la picque.* De Piekeniers zyn in deze laatsten Oorlog in Bayonnet Schutters veranderd. *Les Picquiers ont été changez en Fuseliers à Bayonnettes dans cette derniere Guerre.* De PIEKSTOK of schagt. *La manche de la Picque.*

PIEKET. n. Zeker kaartspel. *Picquet.* m. *Certain jeu de cartes assez connu.* Willen wy een pieket speelen? *Voulez vous que nous jouïons au picquet?* PIEKETTEN. v.n. Pieket speelen. *Jouer au piquet.* Laat ons terwyl samen wat piekketten. *Jouons ensemble au picquet en attendant.*

PIEPEN. v.n. Tjelpen, een scherp geluid geeven. *Piailler, rendre un son aigre comme font les moineaux.* Hoord die mosjes eens piepen! *Ecoutez comme ces moineaux piaillent!* PIEPEN als de muizen doen. *Pipiter comme font les souris.* Zoo de ouden zongen, zoo piepen de jongen; de jongen volgen 't voorbeeld der Oudere, aarden na hunne stam. *Les bons chiens chassent de race; les enfans tiennent des mœurs & des inclinations de leurs Peres.* Hy spreekt niet, hy piept! *Il ne parle pas, il contrefait le fausset, il glapit!* De minste knip kan hem doen PIEPEN, schreeuwen moord en brand. *La moindre chiquenaude le fait crier au meurtre.* Een PIEPENDE stem als die der muizen. *Une voix glorante comme celle des souris.* PIEPER, PIEPERTJE, fluitje van boome schil. *Pipeau.* m. *Flute.* f. *Chalumeau Champêtre.* m. De Herders maakten pieperties. *Les Bergers faisoient des pipeaux.* Een PIEPJONG meisje trouwen. *Epouser une fille très jeune, un jeune tendron, un enfant à la bavette, une morveuse.*

PIER, PIERWURM. Kleine aardwurm. *Petit ver de terre.* m. Pieren zoeken om te vissen. *Chercher des vers pour pêcher à la ligne.* 't Is een PIER, een bloedbeuling. *C'est une pauvre masette.* De Opper Admiraal van de Gelderse Friesen in de Jaaren 1517 en 18, heete lange PIER: ziet zyne andere tytels in LUD: SMITHS Schatkamer der Nederl: Oudh:

PIEREN. v. a. Loeren, snuiven, by 't linker been krygen. *Attrapper, duper, deniaiser.* Gy zoekt my te pieren! *Vous voudriez bien m'attrapper!* Gy zult my niet pieren! *Je ne serai point votre dupe!*

PIERSEMYN Wyn, zekere zoete Spaanse wyn. *Vin de Malvoisie, vin d'Espagne doucereux & stomachal.*

PIETERCELY of PETERSELIE. Bekend Tuingewas. *Du persil.* Pietercely zaad. *De la graine de persil.*

PIETERMAN. soort van Schelvis. *Vive.* f. *Certain poisson de la forme & grosseur du maquereau.* De Pieterman blyft lang in 't leven na gevist te zyn. *La Vive demeure long temps en vie après avoir été pêchée.* PIETERMAN, kan in re venerea wat anders berekenen.

PIEWIT, werd somtyds voor KIEVIT gezegt. *Vaneau.* m.

PIK of PEK. Zwarte en kleefagtige stoffe, door 't vuur uit harstagtige boomen getrokken. *De la poix.* Gesmolte pik. *De la poix fonduë.* Ziedend pik. *De la poix bouillante.* Met pik bestryken. *Enduire de poix.* Zoo zwart als pik. *Noir comme de la poix.* Hy heeft pik aan de vingers, aan de handen. gesch: *Il a de la poix aux doigts, il a les doigts crochus.* Hy heeft pik aan zyn broek, hy weet van geen opstaan, 't is een zitter. *Il a de la poix au derriere, c'est un cul de plomb, il est collé à son siege, il ne parle jamais de s'en aller.* Een pik op iemand hebben, hem ongunstig, nydig zyn. *En vouloir à quelqu'un, avoir une dent de lait contre lui.* Een PIKBROOK JE, ligt matroos. *Un franc matelot, un cul poissé.* 't Is PIKDONKER. *Il fait noir comme dans un four.* PIK-DRAAD voor de Schoenmaakers. *De ligneul ou ligneul, fil poissé dont se servent les Cordonniers pour coudre les semelles.* PIK-KRANS, gevlogten touwerk in pik, teer en harst gedoopt, dat hurst en lang kan branden. *Cercle poissé.* m. *Farine poissée, trempée dans de la poix noire.* f. PIK-LAP, lap daar de Schoenmaakers de palm van de hand mee dekken. *Gantelet.* m. *Morceau de cuir poissé dont les Cordonniers*

Digitized by Google

stiers se couvrent la paume de la main. 't Is een PIKLAP, zittet in een geselschap. *C'est un vaisseau de plomb, un homme qui ne sauroit deguerpir du lieu où il se trouve bien.* Een PIK-TON, ton daar pik in geweest is. *Un baril poissé, où il y a eu de la poix.* Men zal vreugde vuuren aansteeken en piktonnen branden. *On fera des feux de joye & on brulera des barils poissez.* PIKTOUW, touw in ziedend pik gedoopt. *De la corde poissée, du fil goudronné.*

PIKEUR. Stalmeester die te paard leerd ryden. *Ecuyer, celui qui apprend le manège & à monter à cheval.*

PIKKEDILLEN, van 't Italiaans *peccadille*, werd in dezen zin gezegt. Ik steur my aan die pikkedillen, beuzelingen niet. *Je ne m'arrête pas à ces picoteries, ces bagatelles.*

PIKKEN. Met de bek steeken. *Becqueter, donner des coups de bec.* De vogels pikken aan de beste druiven. *Les oiseaux vont becqueter les meilleurs raisins.* De Gieren pikken gestadig het hart van Prometheus. *Les Vautours ne cessent de becqueter le coeur de Promethée.* Op iemand pikken, iemand aanvallen, voorneemen. *Picoter, attaquer, railler, turlupiner quelqu'un.*

PIKKEN. v. a. Met pik bestryken. *Poisser, enduire de poix.* Een pak-kas PIKKEN, bepikken. *Poisser une caisse à emballer.*

PIL of PILLE. f. Zeker Geneesmiddel om in te neemen. *Pilule.* f. *Composition medicinale qu'on met en petite boule.* PIL van Aloë. *Pilule d'Aloë.* Een zet PIL, steek pil. *Un suppositoire, remede topique qu'on fait entrer dans le fondement.* Een wakker stuk, een groote homp brood, werd ook een PIL genaamd. *Une grosse bribe de pain, un bon gros morceau dont on se bourre bien l'estomac.*

PILLEGIFT. f. Vereering van Peeter of Meeter aan 't Doop-kind. *Présent de Baptême, present d'un Parrain ou d'une Marraine à son Filleul ou à sa Filleule.* De Koning heeft zyn Doop-kind een Lyfrente van duizend Pistoolen tot een Pille-gift gegeeven. *Le Roy a donné mille Pistoles de rente en présent à son Filleul.*

PILLEN, 't meerv: van 't woord PIL. *Pilules.* Frankfoorder pillen inneemen. *Prendre des pilules de Francfort.*

PILOOT is op LOODSMAN uitgewerkt. PILOTAGIE. f. 't loon van den Lootsman. *Pilotage, salaire du Pilote.* m. PILOTARIS, Opper Commissaris der Lootsen, die de verschillen tusschen de Lootsen voorvallende beslult: welke bediening t' Amsterdam heden de Ed: Gr: Achtb: Heer, Mynheer de Burgermeester N. WITSEN, bekleed. *Commissaire du Havre, Juge des differents entre les Pilotes.*

PILORY. zie KAAK. *Pilory, carcan.* m In de pilory staan. *être mis au pilory, au carcan.*

PIMPELEN, werd boertende voor DRINKEN, LIKKEN gezegt. *Chopiner, goberer.*

PIMPELMEES. Mees met blaauwe veeren. *Mesange de plumage bleuatre, espece de Fauvette.* Zie dat PIMPELMEESJE, dat pronkstertje eens aan! *Voyez un peu cette mijaurée, cette pimbêche, petite friquette!*

PIMPEL-PAARS. Adj. Hoog-paars. *Violet foncé.* Zyn aangezigt was pimpel-paars van de koude. *Son visage etoit violet du grand froid.*

PIMPELTJE. n. Brandewyns flesje. *Petite burette à l'eau de vie de figure cylindrique.*

PIMPER-BOOM. Zeker boompje naar de Lentiscus-boom zweemende. *Pistachier.* m. PIMPERNOOT, vrugt van de Pimperboom, naar de Haazenoot zweemende. *Pistache* f. *Fruit du Pistachier approchant de la noisette franche.*

PIMPERNEL. Concommerkruid, bekend salaad-kruid. *De la pimprenelle.* f. *Herbe à salade.* Men zegd dat de pimpernel het bloed zuiverd. *On dit que la pimpernelle purifie le sang.*

PIN, werd zomtyds voor houte *of* yzere PEN gezegt. *Cheville de bois, de fer.*

PINAS. Schip dat naar een Fregat zweemd, behalven dat het agtergat minder overhangd. *Pinasse.* f. *Batiment à poupe quarrée & assez approchant de la Fregatte.*

De PINGELEN, pitten *of* steenen van de Pyn-appel. *Les noyaux* ou *pignons de la pomme de Pin.* Suiker pingelen. *Des pignolats.*

PINK. Kleinste vinger. *Le petit doigt de la main.* Zy draagd een ring aan de pink. *Elle a une bague à son petit doigt.*

PINK, Open Vissers schuit. *Pinque.* f. *Petit bâtiment, petite barque de pêcheur.* De Vissers staaken met hun pinken in Zee. *Les pêcheurs entrerent en Mer, mirent à la voile avec leurs Pinques.* Een PINK of jonge koe. *Une jeune vache.* PINKJE, vermindering van 't woord PINK. *Petit doigt.* Myn pinkje heeft het my gezegt. *Mon petit doigt me l'a dit.* PINKNET, net voor de vissers die met Pinken vissen. *Filet des pêcheurs de la Côte de Hollande, espece de Seine.* PINK-OOGEN, de oogen half toe knypen. *Clignoter, fermer les yeux à demi.*

PINKSTER. Pinxteren, dag die de Christen-Kerk wegens de zending van den Heiligen Geest op de Apostelen, vierd. *Pentecôte.* f. Het is haast Pinksteren. *Il sera bientot Pentecôte.* Ik gaa te Pinksteren uit de Stad. *J'irai hors de la Ville à la Pentecôte.* PINKSTER-AVOND. *La veille de la Pentecôte.* PINKSTER-BLOM, geele *of* blaauwe liesbloem. *De la flambe jaune ou bleuë.* PINKSTERBLOMMEN, opgetooyde kinderen die op Pinksteren een deun om geld zingen. *Enfans de Pentecôte, des enfans ornez de fleurs &c. qui chantent aux portes de ceux qui donnent.* Wy moeten die wandeling op de tweede PINKSTERDAG doen. *Il faut que nous faßions cette promenade le second jour de Pentecôte.* Waar zult gy de Pinksterdagen meê doorbrengen? *à quoi passerez vous les Fêtes de Pentecôte?* PINKSTER-DICHT n. *Des vers pour la Fête de Pentecôte.* 't PINKSTERFEEST vieren. *Celebrer la Fête de Pentecôte.* Op PINKSTERNACT vertrekken. *Partir la nuit de la Pentecôte.* De PINKSTERWEEK op 't Land doorbrengen. *Passer la semaine de la Pentecôte à la Campagne.*

PINKSTERNAKEL of PASTENAKEN. Suikerei-wortel, witte peen. *Pastenade.* f. *Panais.* m. *Racine bonne à manger & qui a un gout doucereux.*

PINNEN of PENNEN. *Des chevilles.* Schoenmakers pinnen. *Des chevilles de Cordonnier.*

PINT. f. Wynmaat *of* van andere natte waaren, verschillende in groote, na de verscheidenheid der Landen *of* Steden. *Pinte.* f. *Mesure de Vin ou autres liqueurs, qui est de differente grandeur selon les differents Pays.* Een pint wyn, een pint bier tappen. *Tirer une pinte de vin, une pinte de biere.* PINTJE. n. Vermindering van 't woord PINT. *Petite pinte, chopine.* Een pintje drinken. *Boire pinte, boire chopine.* Tapt nog een pintje. *Tirez nous encore pinte.* PINTS-GLAS. n. Bierglas daar een pint in kan. *Verre à biere contenant pinte.* m. PINTS-ROEMER. *Verre à l'Allemande & d'une pinte, un verre tenant pinte.* Hy leegde een pints-roemer in een teug. *Il vuida un verre tenant pinte d'un seul trait.* Een pints-roemer werd onder de Lief hebbers een zeer dartig ponder geheeten.

PINXTEREN. zie PINKSTER. 'k Verwagt hem tegen PINXTEREN. *Je l'attens vers la Pentecôte.*

PIOENEN. Pioenkruid, benedicte roozen, zekere plant. *Pivoine.* f. *Certaine plante ainsi nommée, Rose de notre Dame.*

Digitized by Google

PIONIER. zie SCHANSGRAAVER. Veel pioniers op ontbieden. *Mander quantité de pioniers.*

PIP. f. Klein wit vlies, dat altemets op de tong der hoenders &c. komt, en haar belet te drinken. *Pépie.* f. *petite peau blanche qui vient quelque fois sur la langue des poules & autres oiseaux, & les empêche de boire.* Die hoenders hebben de pip. *Ces poules ont la pepie.* Waarom drinkt gy niet, hebt gy de pip? *Que ne buvez vous, avez vous la pepie?* PIPSIGE hoenders. *Des poules qui ont la pepie.*

PIPPELING. Zekere soort van appel dus genaamd. *Sorte de renaite.* Engelse pippeling. *Des renaittes d'Angleterre.* Hollandse pippeling. *Des renaittes de Hollande.*

PIS. f. Blaas-water. *Urine.* f. *Pissat.* m. Paarde pis. *Du pissat de cheval.* De katte pis stinkt leelyk. *Le pissat de chat sent mauvais.* Dat stinkt na de pis. *Cela sent le pissat.* Menische pis. *De l'urine d'homme.* Die Doctor kan de ziektens uit de pis. *Ce Medecin connoit les maladies par les urines.* PIS hebben, moeten wateren. *Avoir envie de pisser, de faire son eau.* Het kind heeft groote pis. *L'enfant a grande envie de pisser.* Kouwe PIS, droppel pis. *La chaude pisse, difficulté d'uriner.* Hy heeft de koude pis. *Il a la chaude pisse.* Vespasiaan leide een schatting op de pis. *Vespasien mit un impôt sur les urines.*

PISBAKJE. n. Bakjen *of* tobbetje om in te wateren *Petit baquet à pisser.* m. PIS-BEZIENDER, bekyker, haatelyke naam die men de Doctors geeft. *Inspecteur d'urines, Medecin augural.* PISBLAAS, waterblaas. *Vessie.* f. PISBROEKJE, broekje dat men de kleine kinderen aantrekt daar zy hun water in doen. *Espece de braye en culotte qu'on met aux enfans qui se salissent encore.* PISBROEKJE, pissebed, verwyt woord. *Pisse en brayes, un petit enfant qui pisse dans ses chausses.* Jou PISDIEPJE! *Le petit pisseur, robinet, crin crin!* PISGAT, kind dat dikwils pist. *Pisse en brayes, petit pisseur.* PISGLAS, glas daar 't water van een zieke in bewaard werd. *Urinal.* m. *Vase dans lequel on conserve l'urine d'un malade.* PISHOEK. *Pissoir.* m. *Coin* ou *encoignure où l'on va faire de l'eau.* De Kaatsbal wierd in de pishoek gejaagd. *La bale fut chassée dans le pissoir.* 't Is een PISKOUS, meisje dat veel pist. *C'est une petite pisseuse.* PISLAP, pisluyer, zekere lap daar de kinderen in gewonden worden en tegen aan pissen. *Braye d'enfant.* f. *Linge dont on envelope le derriere d'un enfant.* De PISLEIDERS van de nieren in de blaas komende. *Les Ureteres* ou *conduits de l'urine.* PISPOT, kamer-pot, water-pot. *Pot de chambre, pot à pisser.* m. PISPOT, lorretje, Besaans bras, aldus genaamd. *Hource, corde qui tient à Basbord & à Stribord de la vergue d'Artimon.* PIS-PRAATJES, kinderkal, beuzelpraatjes. *Des contes à la Cicogne, des contes borgnes.* Dat zyn maar pispraatjes. *Ce ne sont là que des contes d'enfant, des contes borgnes, des caquets de Commere, des fadaises.*

PISSEBED. Zeker bloedeloos diertje, dat plat en veelvoetig is. *Cloporte.* f. *petit insecte qui s'engendre ordinairement sous les pierres.* Oly van pissebedden. *De l'huile de cloportes.* PISSEBED, een die in 't bed pist. *Pissenlit, un enfant qui pisse au lit.* Foey, dat 's een pissebed! *Fi, le pissenlit!* PISSEBED, kanker *of* paarde blom. *Fleur de pissenlit, du pissenlit.*

PISSELING. Adv. Dat met een straal neerdruipt. *En ruisselant, coulant en ruisseau.* Het water liep pisseling uit zyn kleeren. *L'eau ruisseloit de ses habits, l'eau sortoit de ses habits en ruisselant.*

PISSEN. v. n. Zyn water maaken, dit word meest van beesten gezegt. *Pisser, uriner, faire de l'eau.* Met een straal pissen. *Pisser à plein canal.* Lang pissen. *Pisser longtemps.* Het paard heeft gepist. *Le cheval a pissé.* PISSER, die dikwils pist. *Pisseur, qui pisse souvent.* Een styf pisser. *Un roide pisseur.* Een klein pisser. *Un petit pisseur, pissoteur.* PISSER, pisgat, pissebed. *Pissenlit, pissenbrayes, cul mouillé.* PISSERTJE, kraantje. *Robinet.* m. *Fontaine.* f. Dekt het pissertje toe. *Couvrez le robinet, la petite fontaine.*

PISTASJE, Walse pimpernoot. *Pistache, espece de noisette.* f. De Haagse Mercurius spreekt van zekere *Magie blanche* die in de *Pis-tasjes* gevonden werd.

PISTOOL. n. Het kortste schiet geweer. *Pistolet.* m. *La plus courte arme à feu.* Een pistool laaden. *Charger un pistolet.* Een pistool losen. *Decharger un pistolet.* PISTOOLKOKERS. *Fourreaux de pistolets.* m pl. Hy wierd door een PISTOOL-SCHOOT gekwest. *Il fut blessé d'un coup de pistolet.* Tot op een pistool-schoot na aan de Vesting genaderd zyn. *être avancé jusqu'à la portée du pistolet de la Ville.*

PISTOOL. f. Spaanse goudmunt, een Franse goude Louis by na een dubbelde Dukaat waard. *Pistole.* f. *Monoye d'Espagne de la valeur du Louis d'or ou environ.* Een goude, een Spaanse pistool. *Une pistole d'or, une pistole d'Espagne.* Hy kreeg duizend pistoolen in specie. *Il reçut mille pistoles en espece.*

PIT. Keest van zekere vrugten. *Le bon, le dedans de certains fruits, l'amande, la chair du noyau.* De pit van de okkernoot. *Le bon, la chair de la grosse noix.* De pit van de haaze noot. *L'euillon de la noisette.* Kraakt die steen en geet my de pit. *Cassez ce noyau & me donnez l'amande.* Het PIT of 't lont van de lamp. *La mêche de la lampe.* Haal het pit een beetjen uit. *Tirez un peu la mêche.* De PIT, 't merg van de Vlier-boom, van de Cassia *La moële du Sureau, de la Casse.* Een reden daar veel PIT, merg in steekt. *Un discours moëlleux, discours plein de moëlle, discours energique & sentencieux.* Hy heeft het pit en het merg van al de oude Schryvers uitgetrokken. *Il a tiré toute la moëlle & la force des anciens Auteurs.*

PITSJAAREN. v. n. Een teken geeven met de Vlag, om de Onderbevelhebbers van een Vloot aan boord te doen komen, en aldaar Raad te houden. *Arborer le pavillon de Conseil, faire un signal aux Officiers subalternes de se rendre à bord de l'Amiral* ou *du Commandant de la Flotte afin de conferer avec lui.* PITSJAAREN, betekend ook een sein geeven aan de landgangers, om voort met de sloep aan boord te roeyen, en dat 't Schip t'zeil zal gaan. *Donner un signal à ceux qui sont à terre de se rendre à bord avec la Chaloupe & que le Vaisseau va mettre à la voile.*

PITTEN. Amandel pitten. *Des Amandes tirées de l'ecorce.*

P L.

PLAAG. Straf, bezoeking. *Fleau, chatiment.* m. *Epreuve.* f. De pest, oorlog en hongersnood zyn drie plaagen van Gods gramschap. *La peste, la guerre & la famine sont trois fleaux de l'ire de Dieu.* De tien plaagen van Egipten. *Les dix playes d'Egypte.* Attila is een plaag van 't Christendom geweest. *Attila a été un fleau de la Chretienté.* Een boos wyf is een wreede plaag voor een man. *C'est un cruel fleau pour un homme qu'une mechante femme.* Dat kind is zyn Ouders plaag. *Cet enfant est le fleau de ses Pere & Mere.*

PLAAGEN. v. a. Vervolgen, kwellen, veel doen lyden. *Tourmenter, travailler, faire beaucoup souffrir.* De Tyrannen plaagen hunne Onderdaanen. *Les Tyrans tourmentent, persecutent leurs Sujets.* De Soldaaten plaa-

Digitized by Google

plaagen de Boeren. *Les Soldats tourmentent, vexent les Payſans.* Zyn ſchuldeiſſers plaagen hem onophoudelyk. *Ses créanciers le tourmentent, le harcellent ſans fin ni relache.* Van het ongedierte, van de muggen geplaagd worden. *être incommodé, tourmenté de la vermine, des couſins.* Houd op met my te PLAAGEN, te kwellen. *Ceſſez de me tourmenter, de m'importuner.* Zy weeten dat zy haar Neef wel mag lyden, daarom plaagen zy haar geduurig met hem. *Ils ſavent qu'elle ne hait pas ſon Couſin, c'eſt pourquoi ils lui en ſont toujours la guerre.* Gy plaagd my meer als al myn geld. *Vous me peſez bien plus que tout mon argent.* PLAAGER, kweller, by vergrooting geſprooken. *Perſecuteur, importun, fâcheux.* Hy volgd my overal na, 't is een plaager. *Il me ſuit par tout, c'eſt un perſecuteur.* Het is een menſchen plaager. *C'eſt un perſecuteur du genre humain.*

PLAASTERWERK, PLEISTERWERK. n. Fyne kalk over de wanden geleid. *Enduit de plâtre fin ſur une muraille.* m. PLAASTER, in den zin van PLEISTER, is op de Colom PLEI te zien. *Emplâtre.* f.

PLAAT. Zand-bank, zand-plaat, ondiepte in Zee. *Banc de ſable.* m. *Grand amas de ſable qui fait echouer des vaiſſeaux.* Het ſchip raakte op een plaat vaſt. *Le vaiſſeau s'aſſabla, echoua ſur un banc de ſable.*

PLAAT. f. Blad van eenig metaal. *Placque, lame, table de quelque metal que ce ſoit.* f. Een zilvere, een kopere plaat. *Une placque d'argent, de bronze.* Een ſchoorſteen PLAAT. *Une placque de cheminée droite* ou *couchée de plat.* Zet uw voeten op de plaat. *Mettez vos pieds ſur la placque.* PLAAT, Print of Kaartdrukkers kopere plaat. *Planche.* f. *Plaque de cuivre où l'on a gravé ce dont on veut tirer des eſtampes.* Een plaat opſteeken. *Retoucher une planche.* De plaat is verſleeten. *La planche eſt uſée.* PLAAT, print, afdrukſel van een kopere plaat. *Taille douce, figure en taille douce, eſtampe.* f. Het boek is met veel ſchoone plaaten verſierd. *Le livre eſt enrichi de belles tailles douces.* PLAAT-DRUKKER, die printen drukt. *Imprimeur d'eſtampes, de tailles douces.* PLAAT-DRUKKERY. *Imprimerie où l'on tire des tailles douces, des eſtampes.* f. PLAAT-SLYPER. Celui *qui polit les planches de cuivre.* PLAAT-SNYDER. *Graveur au burin.* 't PLAATSNYDEN leeren. *Apprendre à graver des planches.* 't Boek is vol PLAATWERK, kopere plaaten. *Le livre eſt plein de gravures, de tailles douces.* PLAATZILVER. *De l'argent en lames.*

PLAAT. Cyffer-plaat van 't Uurwyzer. *Cadran,* m. *La table du Cadran de l'Horloge d'une Tour.*

PLAATEN, werd boertende voor zilvere of goude ſpecien genomen. Hy heeft plaaten, hy heeft ſchyven. *Il a des Ecus, il a de ce qui ſe couche.*

PLAATJE. n. Kleine plaat, dun ſtukje ergens van. *Petite placque, petite lame de quelque matiere que ce ſoit.* Een plaatje loot *Une petite placque, une petite lame de plomb.* Een plaatje koper, lak. *Une petite placque de cuivre, de cire.* PLAATJE, blinde duit. *Denier où l'on ne peut voir ni croix ni pile; une piece de chaudron.*

PLAATING, Schoeying van gragten of ſlooten. *Appui de chauſſée.* m. *Ce qui ſoutient le bord d'un canal* ou *d'un foſſé.*

PLAATS. f. Spacie, die een menſch of een zaak beſlaat of beſlaan kan. *Place.* f. *Lieu, eſpace.* m. Zyn plaats neemen. *Prendre ſa place.* Van plaats veranderen. *Changer de place.* Alles weer op zyn plaats zetten. *Remettre tout dans ſa place.* Dat woord, die ſpreekwyze is daar niet op zyn plaats. *Ce mot là, cette façon de parler là n'eſt pas dans ſa place, n'eſt pas bien miſe en oeuvre.* Plaats hebben onder de Geleerden. *Avoir place, tenir ſa place parmi les Sçavans.* Ik bid u, ſtel u eens in myn PLAATS. *Mettez vous à ma place, je vous prie.* Wat zoud gy in myn plaats gedaan hebben? *Qu'auriez vous fait etant à ma place?* Ik wilde niet dat ik in zyn plaats was. *Je ne voudrois pas être à ſa place.* De reden plaats geven. *Donner lieu à la raiſon, ſe rendre à la raiſon.* Die gewoonte heeft hier geen plaats. *Cette coutume n'a pas lieu ici.*

PLAATS. Grond, oord, wyk. *Place.* f. *Endroit, lieu, terrain* m Doe de Misdaadige op de plaats des Geregts was gekomen... *Quand le Criminel fut arrivé au lieu du Suplice* .. Daar zyn veel menſchen op de plaats des geregts gebleeven. *Il eſt demeuré beaucoup de monde ſur le champ de bataille.* Ik was giſteren op een PLAATS daar men veel van u ſprak. *J'etois hier dans un endroit où l'on parla beaucoup de vous.* Op wat plaats zal ik dat ſtof beſt konnen vinden? *En quel endroit trouverai je le mieux cette etoffe là.* De Kerk ſtaat op een van de ſchoonſte plaatſen van de Stad. *L'Egliſe eſt dans un des plus beaux endroits de la Ville.* Hy lagcht met myn verdriet, in plaats van my te beklaagen. *Il ſe mocque de mon tourment au lieu de me plaindre.* Hy ſpeeld in plaats van zyn les te leeren. *Il joue au lieu d'etudier ſa leçon.*

PLAATS. Gedeelte van 't huis dat onoverdekt is. *Cour.* f. Een ruime, een lugtige plaats. *Une cour ſpatieuſe, une cour bien airée.* De voorplaats of buite plaats. *L'avant-cour* ou *baſſe-cour.* De binne plaats. *La cour interieure.* De kinderen ſpeelen op de plaats. *Les enfans jouënt dans la cour.*

PLAATS. Veſting, Sterkte, Stad. *Place.* f. *Une Forteresſe, une Ville de Guerre.* Grens Plaats. *Place Frontiere.* Een ſterke, een onverwinnelyke Plaats. *Une Place forte, imprenable; Place inexpugnable.* De Plaats kan 't niet langer houden. *La Place ne ſauroit tenir plus longtemps.* Hy heeft een ſchoone PLAATS, Hofſtede aan de Vegt. *Il a une belle Maiſon de Campagne ſur le Vegt.* Mynheer is na zyn Plaats by de Beverwyk. *Monſieur eſt à ſa Maiſon de Campagne près de Beverwyk.* PLAATS, beroep voor een Predikant. *Vocation, Egliſe.* f. Die Predikant heeft nog geen plaats na zyn zin. *Ce Miniſtre n'a point encore d'Egliſe à ſa fantaiſie.* Een Kapiteins PLAATS, ampt koopen. *Acheter une charge de Capitaine.* Daar is een Burgermeesters plaats open. *Il y a une charge de Bourguemaitre vacante.* Een Schriftuur PLAATS aanhaalen. *Citer un paſſage de l'Ecriture.*

PLAATSELYK. Adj. & Adv. *Local, localement.* Plaatſelyke beweeging. *Mouvement local.* De vraag is of Chriſti Ligchaam plaatſelyk onder de gedaantens kan zyn? *La queſtion eſt ſi le corps de Chriſt peut être localement dans les eſpeces?*

PLAATSEN. v. a. Op een plaats zetten. *Placer, ſituer, mettre en un lieu.* Een beeld plaatſen. *Placer une ſtatue.* Huisraad in order plaatſen. *Placer des meubles en ordre.* Plaatſt u waar gy kond. *Placez, mettez vous où vous pouvez.* Waar zult gy al die menſchen plaatſen? *Où placerez, mettrez vous tout ce monde?*

PLAATS-HOUDER. zie STEDEHOUDER. *Vicaire.*

PLADYS. Schol op zyn Brabants. *Plie.* f. *poiſſon de Mer plat & en loſange.*

PLAGGE, werd voor ZODE uit of van de Heykorſt geſneden, gezegt. *Gazon.* m. *Motte platte levée de la croute d'une Bruyere &c.* Een PLAGGER of plagge mayer. *Un paiſan, pionier qui coupe des gazons.*

PLAK. Dominès-, Schoolmeesters ſcepter-ſtuf, daar ſtoute kinderen eens om lagchen. *Ferule.* f. *Perte reſpect*

Digitized by Google

du Magiſter, du Maître d'Ecole, Regent de Claſſe dont ſe mocquent les mechans enfans. 't Is een Meeſter die altyd met de plak in de hand ſtaat. *C'eſt un Maître qui a toujours la ferule à la main.*

PLAKBRIEFJE. Brieſje om aan een Kerkdeur &c. aan te plakken. *Une affiche,*

PLAKKAAT. n. Bevel, Willekeur van de Overheid. *Ordonnance.* f. *Reglement, Placard, Arrêt du Souverain.* m. Daar zal een Plakkaat tegens die misbruiken uitkomen. *Il paroîtra une Ordonnance, un Reglement contre ces abus.* Een Plakkaat afleezen. *Lire une Ordonnance.* Een Plakkaat ſcheuren. *Dechirer un Placard.*

PLAKKEN. v.a. Vaſt maaken, met ſtyfſel, lym &c. *Placquer, coller, attacher avec de l'empois, de la colle.* Printen aan de wand plakken. *Coller des images à la paroi.* Papieren aan malkander plakken. *Coller des papiers enſemble.* Goud of zilver op een houte grond plakken. *Placquer de l'or* ou *de l'argent ſur du bois.* Iets neer PLAKKEN, iets ruwelyk op de grond ſmyten. *Jetter, decharger nonchalamment ce qu'on tient.* Hy plakte hem op de vloer neer, of 't niet met al was. *Il le jetta, il le dechargea rudement au milieu de la place, comme ſi ce n'eut été rien.*

PLAKKER. die met plakken zyn koſt wind. *Celui qui placque, colle &c.* De PLAKKER, die de briefjes voor Koopluiden &c. aanſlaat. *L'affiſcheur, celui qui colle, affiche les billets d'avertiſſements.* 't Is een PLAKKER, een piklap, lang zitter. *C'eſt un vaut de plomb.* PLAKWERK, gelymd loofwerk. *Placcage.* m.

PLANCHET. n. Yvoor, ebbenhout *of* balyn ſtokje daar de Juffers hun ryglyven van vooren meê pleegen regt te houden. *Buſc.* m. *Petit bâton d'ivoire, d'ébene, de baleine &c. dont les femmes ſe ſervoient pour tenir leurs corps de jupe en etat.*

PLANEEREN. Boekb: w: Een boek PLANEEREN, door lymwater haalen. *Laver un livre, le paſſer feuille après feuille dans l'eau de colle.*

PLANEET. f. Zweef ſter, ſter die een eige en bepaalde loop heeft, ſtrydig met die van 't *primum mobile*, of eerſten beweeger. *Planete.* f. *Aſtre qui a un mouvement propre & periodique contraire à celui du premier mobile.* Saturnus is de hoogſte Planeet. *Saturne eſt la plus haute Planete.* De Zon is de Planeet daar al de andere haar licht van ontleenen. *Le Soleil eſt la Planette dont toutes les autres empruntent leur lumiere.* Onder een gelukkige Planeet gebooren zyn, gelukkig zyn. *être né ſous une heureuſe Planete, être heureux.* PLANEET-KENNER, Planeet-leezer, Sterrekyker, Waarzegger. *Aſtrologue, celui qui profeſſe l'Aſtrologie judiciaire.* PLANEET-KUNDE, kunſt van uit de loop en ſamen-wooning der Planeeten iets te konnen voorſpellen. *Aſtronomie judiciaire.* f. *Art conjectural, ſuivant lequel on croit connoître l'avenir par l'inſpection des Aſtres.*

PLANK. f. Dun gezaagd timmerhout. *Planche.* f. Een plank van zes voet. *Une planche de ſix pieds.* Een plank ſchaaven. *Raboter une planche.* Vuurenhoute, eiken houte plank. *Planche de ſapin, planche de chêne.* PLANKJE, kleine plank. *Petite planche, petit ais.*

PLANT. Uitſpruitend ligchaam, dat zyn voedſel uit de aarde trekt. *Plante.* f. *Corps vegetable que la terre nourrit.* De ſtam, de top van een plant. *La tige, la tête d'une plante.* Een jong menſch is by een teere plant te vergelyken. *On peut comparer une jeune perſonne à une tendre plante.*

PLANTAGIE. f. Akker daar Suiker *of* Tabak waſt. *Plantage.* m. *Plant de Sucre* ou *de Tabac.* m. In Amerika zyn veel Plantagien. *Il y a beaucoup de Plantages en Amerique.* PLANTAGIE, betekend mogeen Wandel-bos van jonge boomen. *Plantage ſe prend dans un ſens plus etendu, pour un lieu garni de jeunes plantes & deſtiné à la promenade.* De Plantagie t'Amſterdam werd hoe langer hoe fraayer. *La Plantage d'Amſterdam embellit tous les jours.*

PLANTEN, 't meervoud van 't woord PLANT. De beſchryving der planten en kruiden door Plinius, Dioſcorides. *La deſcription des plantes & des herbes par Pline, par Dioſcoride.*

PLANTEN. v. a. Een plant in de aarde ſteeken. *Planter, mettre une plante en terre.* Een boom planten. *Planter un arbre.* Boonen, kool planten. *Planter des fèves, des choux.* In 't verband planten. *Planter en echiquier.* Een Meyboom PLANTEN. *Planter un May.* De Standaard planten op de vyandelyke wal. *Planter l'Etendard ſur la muraille ennemie.* Het Geſchut PLANTEN, op de Battery ſtellen, oin daar uit te ſchieten. *Mettre le Canon en Batterie; braquer, poiner le Canon pour embattre quelque endroit.* Het Geloof PLANTEN, het Geloof in planten en doen aanneemen. *Planter la Foy, introduire & faire accepter la Foy.* St. Tomas heeft het Geloof in Indiën geplant. *St. Thomas a planté la Foy aux Indes.*

PLANTER. Arbeider in Suiker *of* Tabak-plantagien. *Planteur, ouvrier dans les plantages de Sucre* ou *de Tabac.* PLANTERY, ENTERY, neering van die Plantagien houden. *Trafic de ceux qui ont des Plantages.* De PLANTQUEEKERY wel verſtaan. *Entendre bien la Botanique, ſçavoir la culture des plantes.*

PLANTSOEN. dikke tak van de Wilge, Abeele *of* Popelier om te pooten, la te ſteeken. *Plantard, Plançon.* m. PLANTSOEN-BOS of TUIN. *Pepiniere de Plantards* ou *de Plançons.* f. *Jeune plantage de Plançons.* m.

PLAS. f. Verzameling van regenwater op de ſtraat *of* op de weg. *Mare.* f. *Amas d'eau de pluie dans une place, dans un chemin &c.* Een plas overdribbelen. *Sauter une mare à pieds joints.* Hy viel in een plas. *Il tomba dans une mare.* De groote plas overvaaren, naar Ooſt-Indiën vaaren. *Paſſer la grande eau, faire le voyage des Indes par Mer.*

PLASDANK. Belooning die een vleyer *of* oogendienaar voor zyn pluimſtryken erlangd. *Le remerciement que reçoit un flateur de ſa mediſance* ou *de ſes baſſeſſes flateries.* Hy heeft het hem gaan zeggen om kwanſuis een plasdank te verdienen. *Il lui a été reveler la choſe pour meriter ſes bonnes graces, pour faire ſa cour auprès de lui.*

PLASREGEN. Slagregen. *Groſſe pluie, groſſe ondée, lavaſſe d'eau.* f.

PLASSEN. v. n. In 't water morſſen *of* water op de vloer &c. ſtorten. *Patrouiller, repandre de l'eau, faire un gâchis ſur le pavé &c.*

PLAT. Adj. Dat een gelyke oppervlakte heeft. *Plat, platte.* Zoo plat als een weegluis. *Plat comme une punaiſe.* De bol van dien hoed is te plat. *La forme de ce chapeau eſt trop platte.* Hy ſloeg hem met het PLAT van de degen wakker af. *Il lui donna pluſieurs coups du plat de ſon epée.*

PLAT. n. Boven zoldering van een huis, gemeenlyk met loot overdekt. *Platte forme.* f. De lugt ſcheppen op het plat. *Prendre l'air ſur la platte forme.*

PLAT. Eenvoudig, laf, flauw, koud *Plat, froid, fade.* Hy ſpreekt plat Duits. *Il parle un Hollandois plat, peu poli.* Al wat hy meegd is zoo plat! *Tout ce qu'il dit eſt ſi plat, ſi fade!* Dat is zoo plat als 't wel mag! *Voilà qui eſt du dernier fade!* Een verzoek PLAT, glad afſlaan. *Refuſer une demande tout à plat.*

PLAT-

PLATBOOMDE-SCHUIT. *Bateau à fond plat.* m. De Soldaaten tot de landing geschikt, wierden op platboomde schuiten gezet. *Les Soldats destinez à la descente furent mis sur des bâteaux plats.* PLATGAT, vaartuig met een plat agterwerk. *Vaisseau bas d'arriere.* m. 't Is een PLATGAT, zy had wel een *cul de Paris* van nooden. *C'est un Cul plat, elle auroit bien besoin d'une croupe.* ou *d'un cul de Paris.* PLATLUIS, luis by de vulle Venus jankers bekend. *Morpion.* m. PLATNEUS. *Camard, camus, nez camus.* m. PLATVIS, schol, tongen &c. *Du poisson plat, des carlets, des soles &c.*

PLATJE. Straarguitje, gaauwdiefje. *Petit garnement, petit pendard.* Hy loopt met de platjes speelen. *Il court garnemander, faire le garnements avec de petits pendards.* 't Is zulk een PLATJE, gastje, kwandje, snood kind. *C'est un petit espiegle, petit esperlucas, un petit rusé, malin petit peste.*

PLAT-SCHIETEN. v.a. Tot gruis schieten. *Réduire en poudre, bouleverser.* Een Toren, een Bolwerk plat schieten. *Reduire une Tour en poudre, la bouleverser à coups de canon; mettre un Bastion à plat.*

PLATTE. Adj. 't Vrouwelyke van PLAT. Een platte naad. *Une couture plate.* Wat een platte, laffe reden! *Que cette raison là est platte, fade!*

PLATTEFORM. Ond: w: SCHIET KAT. Aarde werk met een oppervlakte, daar geschut op geplant word *Platte forme.* f. *Ouvrage de terre, uni en haut sur lequel on met du canon en batterie.*

De PLATTE GROND van een Vesting, de tekening van de grond zonder de daar in staande gebouwen. *La surface plane d'une Forteresse, le profil d'une Forteresse.*

PLATTE LAND, (het). De Dorpen, Burgten en ondershoorige Landeryen, in tegenstelling van Steden en Vestingen. De Soldaten plunderen en verwoesten alles op 't platte land. *Les Soldats pillent & desolent tout sur le plat Pays, à la Campagne.*

PLATTERD. Plompaard, onbeschaafd mensch, botterik. *Lourdaud, malotru.* Dat is een lompe platterd! *Le franc lourdaud, le malotru, le gros bourvier!*

PLATTIEL. Plateelwerk, fyn aarde werk, Delfs Porcelein. *De la fayance de Hollande, de la Porcelaine de Delf.* PLATTIEL-BAKKER. *Ouvrier qui fait de la fayance, de la Porcelaine de Delf.* PLATTIEL-BAKKERY. *Lieu où l'on fait de la Porcelaine de Hollande.*

PLATVOET. 't Laeyn *plavoes*, een loeris, een plompe vent. *C'est un pied plat, un bourvier.* PLATVOETEN, v.n. Staan schilderen in 't opwagten van iemand. *Se morfondre à attendre quelqu'un.* Hy heeft my een uur lang in 't voorhuis laaten platvoeten. *Il m'a laissé une heure dans le vestibule, faire le pied de grue, à croquer le marmot.* PLATVOET te scheep, de eerste wagt by de kaers. *Premier quart qui se fait à la chandelle sur un vaisseau.*

PLAVEYEN. v.a. PAVEYEN. Bevloeren, met vloersteenen of tegels. *Carreler, paver de carreaux de mer bre, de terre cuite.* Hy laat al de benede kamers plaveyen. *Il fait carreler toutes les chambres d'embas.*

PLEEG of PLAG. *Preter:* van PLEEGEN, gewoon zyn. Hy pleeg zoo niet te rooken, te vloeken. *Il n'avoit pas coutume de fumer, de jurer ainsi.*

PLEEGEN. v.n. Doen, bedryven, begaan. *Faire, commettre, pratiquer.* Zyn devotien pleegen. *Faire ses devotions.* Zonden pleegen. *Commettre des pechez.* Vyandlykheden pleegen. *Faire des hostilitez.*

PLEEGEN. v.n. Gewoon zyn, voor een gewoonte gehad hebben. *Avoir eu coutume, avoir été accoutumé, avoir en pour maxime.* De Ouden pleegen te zeggen dat... *Les Anciens avoient accoutumé de dire que...* Hy is zoo vrolyk niet meer als hy pleeg. *Il n'est plus si gay que par le passé, qu'il etoit autrefois.*

PLEGT. f. Verdek voor of agter een vaartuig. *Gaillard, Chateau.* m. *L'elevation sur l'avant* ou *sur l'arriere d'un bâtiment.* De Voorplegt. *Le Chateau* ou *Gaillard d'avant.* De Stuur plegt. *Le Chateau* ou *Gaillard d'arriere.* Van de plegt rollen, de kooy lek vaaren, afgezet worden van zyn ampt, om reden van kwaad gedrag. *être degradé, perdre sa charge, être cassé aux gages, pour cause de mauvaise conduite.* PLEGTANKER, anker op de plegt, gereed en by der hand. *Ancre à la veille.* f. *Ancre prête à être mouillée.* PLEGTANKER, is ook de naam van 't zwaarste anker van 't schip. *La maitresse ancre, la plus grosse ancre du vaisseau.* Christus is myn plegt-anker en eenigste hoop. fig: spr: *Jesus Christ est mon Ancre & mon unique esperance.* PLEGTANKER-TOUW, 't zwaarste kabeltouw. *Maitre cable.* m.

PLEGTELYK. Adj. & Adv. Staatelyk, met pragt. *Solemnel, pompeux, magnifique, avec pompe, appareil.* Een plegtelyke intreede. *Une pompeuse entrée.* Plegtelyk gewaad. *Habits de ceremonie.* Dat moet PLEGTELYK geschieden. *Il faut que cela se fasse en pompe, avec eclat, d'une maniere authentique.* PLEGTIGHEID of PLEGTELYKHEID, staatelyk toestel, pragtige uitvoering van een uiterlyk bedryf. *Ceremonie, pompe, formalité d'eclat.* f. De plegtigheid van 't Huwelyk, van den Doop, van de Begraavenis volbragt zynde... *La ceremonie du Mariage, du Baptême, de l'Enterrement etant achevée...*

PLEI. zie PYNBANK. Een misdaadige op de plei zetten. *Mettre, appliquer un criminel à la question.*

PLEIDOOY. n. Ond: w: Dingtaal van een voorspreeker. *Plaidoyé.* m. Die Voorreden lykt een heel pleidooy. *Cette Preface ressemble à un plaidoyé dans les formes.*

PLEIN. n. Vlakte, heygrond. *Plaine.* f. *Etendue de Pays uni.* Daar zyn veel Patryzen in het plein van St. Denis. *Il y a bien des Perdrix dans la plaine de Saint Denis.*

PLEISTER. Plaester, zalf op doek gestreeken. *Emplâtre.* f. Een trek pleister. *Une emplâtre qui tire.* Een tand pleister. *Une emplâtre pour le mal de dents.* Een muur PLEISTEREN, met pleister-kalk bestryken. *Crepir, enduire une muraille de plâtre.* PLEISTER-LEEM, aarde daar men hutten mee plakt. *Du torchis.*

PLEISTEREN. v. n. Onderweeg stil blyven. *Faire une station, une pause, se rafraichir à quelque auberge.* Wy zullen in 't eerste Dorp pleisteren. *Nous arrêterons, nous ferons une station au prochain Village.* PLEISTERPLAATS, plaats daar men onderweegen aanlegd. *Entrepos.* m. *Lieu où l'on fait une station en voyageant.*

PLEIT-DAG. m. *Jour d'audience, jour de plaid.* m. PLEITEN. v.a. Dingtaalen. *Plaider, contester quelque chose en Justice.* Eer geld geeven als pleiten. *Aimer mieux donner de l'argent que plaider; plustot se saigner que plaider.* PLEITER, dingtaaler, twister in Regten. *Plaideur, celui qui conteste en Justice.* Een Pleiter geniet nooit rust. *Un Plaideur n'a jamais de repos.* PLEITSTER, a vrouwmensch dat een pleitzaak heeft. *Plaideuse.* PLEITZAAK, geding. *Cause.* f. *Procès.* m. Een hairige pleitzaak. *Une cause embroüillée, litigieuse.* PLEITZAK, zak met de stukken van een Geding. *Sac de Procès.* m. De pleitzak ter Griffie brengen. *Porter le sac au Greffe.* PLEITZIEK. Adj. *Chicaneur, plaideur.* Een pleitzieke mensch. *Un chicaneur, plaideur d'inclination.* Zyn pleitzieken inborst voldoen. *Passer son envie chicaneuse, satisfaire son humeur chicaniere.* PLEITZUCT. *Esprit de chicane.* m. *Humeur chicaniere.* f.

PLEI-

PLEIZIER. n. Ond: w: VERMAAK. Genoegen. *Plaisir, contentement.* m. Doet my dat pleizier, bidik u. *Faites moi ce plaisir là, je vous prie.* Een PLEIZIERREISJE doen. *Faire un voyage de plaisir.* PLEIZIERIG. Adj. Vermaakelyk. *Agréable, plaisant; divertissant.* Een pleizierig gezigt. *Une agréable vuë.* Een pleizierig menſch. *Un homme de bonne humeur.*

PLEK. f. Teken, vlak. *Marque, tache.* f. Hy heeft aan de kinderpokjes gelegen, zyn aangezigt is vol roode PLEKKEN. *Il a eu là petite vérole, ſon viſage eſt plein de marques rouges, plein de rougeurs.* De plekken van de Zon zyn min zigtbaar als die van de Maan. *Les taches du Soleil ſont moins viſibles que celles de la Lune.*

't PLEMPEN, 't vullen, dempen van de kuilen in de kleygronden. *L'emplage* ou *le comblement des foſſes dans les terres glaiſes.*

PLENGEN. v. a. Storten met overdaad. *Repandre, jetter, verſer.* Die dronkaarts plengden de wyn als of het water was geweeſt. *Ces yvrognes jettoient, verſoient le vin à terre comme ſi ç'eut été de l'eau.* De Heidenen plengden wyn en oly op de Altaaren hunner Afgoden. *Les Payens effuſoient du vin & de l'huile ſur les Autels de leurs Idoles: faiſoient des libations à l'honneur de leurs faux Dieux.* PLENG-WYN. Wyn tot de pleng Feeſten der valſe Goden geſchikt. *Du vin pour les libations des Payens.* De wyn-PLENGINGEN, vreugde-maaltyden der Afgoden-dienaaren. *Les libations* ou *feſtins licencieux des Idolatres.*

PLET-MOOLEN. Geſtel om zilver of gonde plaaten, baaren of draaden te pletten. *Laminoir.* m. *Machine dont ſe ſervent les monoyeurs & les tireurs d'or, pour donner aux lames, aux lingots & fils d'or* ou *d'argent l'epaiſſeur qu'ils deſirent.* Goude plaaten, draaden PLETTEN, plat maaken door de ſchyven van de Plet-moolen. *Ecraſer, applattir les lames, les lingots d'or par les rouleaux du Laminoir.*

PLETTEREN, woord in den volgenden zin gebruikelyk. Een muur, een poort, een tooren te pletteren ſchieten. *Ecraſer, bouleverſer, reduire en poudre un mur, une porte, une tour à coups de canon.*

PLEURIS. Ontſteeking in het borſtvlies, met pyn in de zyde en zinking op de borſt, verzeld. *Pleureſie.* f. Hier ſterven weinig Arbeiders, weinig Meyden aan de pleuris. *Il meurt ici peu d'Ouvriers, peu de Servantes de pleureſie.*

PLIGT. m. Verſchuldigde dienſt. *Devoir.* m. Zig van zyn pligt kwyten. *S'acquiter de ſon devoir.* Kinder-, Vader-, Huwelyks-pligt. *Devoir Filial, Paternel, Conjugal.* Ik doe niet meer als myn pligt. *Je ne fais que mon devoir.* PLIGTPLEEGING, beleefdheids blyk. *Compliment.* m. *Marque de civilité.* f. Overtollige pligtpleegingen verveelen. *Les compliments ſuperflus degoutent, deplaiſent.* PLIGTSCHULDIG. *Qui doit honneur, qui eſt obligé par bienſéance.* Uw pligtſchuldige dienaar. *Votre très obligé ſerviteur.*

PLINT of vlakſtuk in Lyſtwerken: Timmermans w: *Plinte* f. *Membre quarré & plat: Terme d'Architecture.*

PLOEG. f. Tuig om de aarde op te booren. *Charruë.* f. *Machine à labourer la terre.* De ploeg trekken. *Tirer la charruë.* Agter de ploeg loopen. *Mener, tenir la charruë.* Dat is myn ploeg, dat is myn lot, myn beroep. *C'eſt là ma charge, ma vocation, mon gagne-pain.* Aan de ploeg moeten, wakker blokken. *être obligé de labourer ſa vie.* Ik moet wel anders aan de ploeg. *Il faut bien que je laboure autrement ma chienne de vie, moi.* Een Meisje voor de ploeg zetten, ernſtig voornemen. *Mettre une Fille en œuvre:* dans le ſtyle de La FONTAINE.

PLOEG. Timmermans ſchaaf om een ſponning in een plank te ſchaaven. *Rabot à feindre. Ce long rabot qui trace la rainure au coté d'une planche de cloiſon.*

PLOEG, PLOEGMES. Boetbinders mug om de boeken aan de kanten gelyk af te ſnyden. *Couteau de Relieur pour couper également les bords d'un livre.*

PLOEGEN. v. a. De aarde met de ploeg opſnyden. *Labourer.* Een Akker met paarden ſinet oſſen ploegen. *Labourer un Champ avec des chevaux, des boeufs.* PLOIGEN, luſtig aan de ploeg, aan den arbeid zitten. *Labourer ſa vie, travailler à la tâche, tirer le Diable par la queuë.* Hy zal nog wakker moeten ploegen eer hy zoo ver komt. *Il aura bien à labourer encore avant que d'en être là.* Een PLOEGER, die in de ploeg loopt, een Akkerman. *Un Laboureur, un Manant.* Een PLOEGER, die onvermoeyd werken moet. *Un cul de plomb, un homme qui travaille d'attache.*

PLOEG-OSSEN. *Des boeufs de charruë.* m. pl. De PLOEGSTEEL. *Le manche de la charruë.* PLOEG-VOOR. *Sillon.* m. *Trace du ſoc ou du coutre de la charruë.* 't PLOEG-YZER, de ploeg-kouter, het yzer dat de aarde doorſnyd en de Vooren maakt. *Le coutre, le ſoc, le fer trenchant qui fend la terre qu'on laboure.*

PLOFFEN. v. n. Ter aarde PLOFFEN, onzagt ter aarde vallen. *Tomber rudement à terre.*

PLOK. 't Geen men alsdan met een ruk weg grypt. *Poignée.* f. *Ce qu'on prend comme à hape qui peut.* Een plok geld uit een zak neemen. *Prendre une poignée d'argent hors d'un ſac.* Een goede plok amandelen en rozynen uit een ſchotel krygen. *Enlever, attrapper une bonne poignée d'amandes & de raiſins hors d'un plat.* Hy heeft tien duizend gulden uit de Lotery getrokken, is dat niet een goede plok? *Il a tiré dix mille frans de la Loterie, n'eſt ce pas là un bon morceau, un bon lotin?*

PLOKHAIREN. v. n. Malkander braaf by de lurven krygen. *Se teſtonner, ſe gourmer, ſe tirer aux cheveux.* Die vrouwen zullen nog plokhairen. *Ces femmes ſe vont encore teſtonner, vont encore ſe prendre aux cheveux, aux crins, s'arracher le tignon.* Een PLOKHAIRTJE leggen. *Se prendre aux crins, ſe houſpiller.*

PLOK-PENNING. Premie voor de geene die in een opveiling 't meeſte bied. *Pot de vin.* m. *L'avantage qui ſe donne à celui qui offre le plus dans une enchère.*

PLOMP. Adj. & Adv. Onhandig, onhebbelyk, dom. *Lourd, maladroit, ruſtaud.* Een plompe boer. *Un franc palot, un gros bourvier.* Een plompe gang. *Une demarche peſante, lourde.* Dat is heel PLOMP, heel ſlordig gemaakt. *Cela eſt bien mal bâti, cela eſt fait à la ſerpe.*

PLOMPAARD. Botterik, dommekragt. *Lourdaud, maladroit, machoire d'ane.* Iemand PLOMPELYK bejegenen. *Aborder quelqu'un lourdement, groſſierement.* PLOMPHEID, dommigheid, onhebbelykheid. *Impoliteſſe, lourdauderie, groſſiereté vilageoiſe.* f.

PLOMPEN. In 't water dompelen. *Plonger, plaudre.* Hy plompte hem luſtig in 't water. *Il le plauda comme il faut dans l'eau.*

PLONDEREN. zie PLUNDEREN. *Piller, ravager, ſaccager.* Een Stad eer PLONDERING overgeeven. *Abandonner une Ville au pillage.*

PLOOY. f. Vouw van een ſtof. *Pli, redoublement d'une etoffe.* m. Een kreukel-plooy maaken in een bef, een boek. *Faire un faux pli à un rabat, un à livre.* Te Arnhem, te Nymegen zyn Heeren van de nieuwe, van den oude PLOOY, ſtreng. *Il y a à Arnhem, à Nimegue des Seigneurs du nouveau, du vieux parti.*

Digitized by Google

PLOOYEN. v. a. Plooyen maaken. *Pliſſer, faire des plis.* Een hembd, een vrouwe rok plooyen. *Pliſſer une chemiſe, pliſſer une jupe.* PLOOYEN, is ook 't meerv: van PLOOR, een naamwoord. Daar zyn te veel plooyen in dat kleed. *Il y a trop de plis à cet habit.*

PLOTSELING of **PLOTSELYK** vallen, ſchielyk, ſtyf neervallen. *Tomber tout à coup, tomber roide à terre.* Hy viel plotſeling dood neer. *Il tomba roide mort.* De muur ſtorte plotſeling neer. *La muraille s'eboula tout à coup.*

PLUG of **TAP** in een biervat &c. *Tampon.* m. *Bouchon de bois à un tonneau de biere &c.* Een PLUG, een ruig Matroos, meſſe trekker. *Un homme de ſac & de corde, un coupejarret, un Matelot bourru.* Hy wierd door een van die pluggen in 't aangezigt gekwetſt. *Il fut taillade, bleſſé à la jouë par un de ces coupejarrets.*

PLUIM. f. veer en ſchagt van een vogel, gemeenlyk verſtaan van de Struisveer die op de hoed gedraagen werd. *Plumet.* m. *Plume d'Autruche preparée.* f. Hy had een groene pluim op zyn hoed. *Il avoit un plumet verd ſur ſon chapeau.*

PLUIMAADJE. f Pluimagie, al de veeren van een vogel. *Plumage.* m. *Toutes les plumes d'un oiſeau.* 't Zyn vogels van een pluimaadje. *Ce ſont des oiſeaux d'un même plumage.* PLUIM-ALLUIN, ſcherpe, bytende en onbrandbaaren aluin. *Alun de plume.* m. *Alun acre, mordicant & incombuſtible.* PLUIMASSIER, die pluimen verkoopt *of* toemaakt. *Plumaſſier, Marchand qui prepare & vend des plumes.* PLUIMBOS, vederbos *Bouquet de plumes.* m. *Panache.* f.

PLUIMEN. Veel Struis-veeren in een bos *of* bereid tot een vederbos. *Des plumes, plumes d'Autruches preparées.* Een bos pluimen. *Un bouquet de plumes.*

PLUIMGEDIERTE. n. Alle de gezamentlyke vogels. *Les oiſeaux, les volatiles, animaux à plumes & qui volent.*

PLUIMGRAAF, in den eerſten zin: Opziender van de Vogel-jagt, Zwaan bewaarder. *L'Ecuyer, l'Intendant de la Chaſſe aux oiſeaux, le Curateur des Cignes.* PLUIMGRAAF, betekend te ſcheep, de geen die op de Zeugen en het ander Vee paſt. *Poullailler, celui qui a ſoin de la Volaille, des Cochons qu'on nourrit à bord; Garçon de menagerie; le Mouce qui a ſoin de la Volaille & des Cochons d'un vaiſſeau.*

PLUIMSTRYKEN. v. n. Vleyen, de kap vuilen. *Flater, cajoler.* Hy kan heel wel pluimſtryken. *Il ſait fort bien flater le monde, il ſait bien cajoler les gens, jouer du plat de la langue.* 't Is een PLUIMSTRYKER, Hof vleyer, laffe toegeever, geveinsde goedkeurder. *C'eſt un flateur, adulateur, chien couchant, flagorneur.* m. De pluimſtrykers hebben die Vorſt bedurven. *Les flateurs ont gâté ce Prince là.* PLUIMSTRYKERY, laffe vleyery. *Flaterie, baſſe complaiſance.* f.

PLUIS, woord in de volgende zin gebruikelyk. Hy is niet pluis, hy is niet onſchuldig. *Il n'eſt pas innocent, il y a de l'ordure à ſa flute.* Het is 'er niet pluis, het is 'er niet als 't hoord. *Il y a quelque choſe qui ne va pas bien.*

PLUISJE. n. Nopje, vezeltje. *Hetit bouton.* m. *Fanfreluche.* f. Dat is voor hen maar een PLUISJE, dat zullen zy ligtelyk op mogen. *Il n'y en a là que pour leur groſſe dent.* Dat is voor hem maar een pluisje, dat is voor hem ligt uit te voeren. *Cela ne lui ſera que jeu, il en viendra facilement à bout.*

PLUIZEN. v. a. Luizen, uitſchudden. *Saigner, piller, eſcamoter.* Zy pluizen hem de beurs, zy krouwen hem daar de tas hangd. *Ils pillent ſa bourſe, ils eſcamottent ſes Ecus.*

PLUIZEN. v. n. Noppen, aan pluisjes ryffelen. *S'eſiler.* Die zyde, dat taf pluist geweldig. *Cette ſoye, ce taffas s'eſile, s'eraille bien fort.* PLUIZEN, eeten, peuzelen. *Manger par petites parcelles, negligemment, mais ne laiſſer pas cependant de bien manger.*

PLUIZEN, 't meerv: van PLUIS. Uw kleed zit vol pluizen. *Votre habit eſt tout plein de fanfreluches, de ſaletez.*

PLUKKEN. v. a. De vrugt aftrekken, ſcheiden van zyn takken *of* van zyn ſtammen. *Cueillir.* Peeren, bloemen, peulen plukken. *Cueillir des poires, des fleurs, des pois.* Lauw'ren, palmen plukken, veel lof behaalen. *Cueillir des lauriers, des palmes.* De vrugten van zyn arbeid PLUKKEN, inzamelen. *Recueillir les fruits de ſes travaux.* Een hoen, een gans PLUKKEN, van zyn veeren berooven. *Plumer une poule, une oye.* Iemand PLUKKEN, bluts ſpeelen *Plumer quelqu'un au jeu, le mettre au blanc.* Iemand plukken en rukken, ſchudden *Secouer, tirailler quelqu'un.* Een appel-, peere-PLUKKER. *Un cueilleur de pommes, de poires.* De PLUKSTERS zyn in den Bogaerd. *Les cueilleuſes ſont dans le Verger.*

PLUKSEL. n. Gerafeld *of* geſcheurd doek om daar wieken van te maaken. *De la charpie pour en faire des tentes.* De doolende Ridders reisden nooit zonder plukſel en zalfdoos, by voorbeeld Don Quichote. *Les Chevaliers errants ne voyageoient jamais ſans charpie & boiste à l'onguent, par exemple Don Quixote.*

PLUK-VRUGTEN. Boomvrugten, pluk-graan, eetbaare plant-vrugten. *Fruits des arbres & auſſi des legumes a racine* ou *herbes potageres.*

PLUNDERAAR. Die roof *of* buit in den kryg zoekt, haaid. *Pillard, butineur, ſoldat qui pille où il peut.* De plunderaars wierden na gezet, en de meeſte buit ontnomen. *On pourſuivit les pillards, & on leur reprit la pluſpart du butin.* PLUNDERAAR, degeen die uit een andere geſchritten *of* werken iets ſamenſteld. *Plagiaire, celui qui pille quelques Auteurs, qui ſe pare de leurs plumes.*

PLUNDEREN of **PLONDEREN.** v. a. De goederen ergens van weg ligten. *Piller, ſaccager.* Een Kaſteel, een Stad plunderen. *Piller, ſaccager un Chateau, une Ville.* PLUNDEREN, ſteelen, vinden, met de werken van andere pronken. *Piller les ouvrages d'autrui, ſe parer des plumes d'autrui, faire le meſtier de plagiaire.* Dat is uit Cicero, uit Titus Livius geplunderd. *Cela eſt pille de Ciceron, de Tite Live.* Na het PLUNDEREN, de plundering van Jeruſalems Tempel door den gierigen Craſſus. *Après le pillage, le ſaccagement du Temple de Jeruſalem par l'avare Craſſus.* PLUNDERING, wegrooving van't geen in een veroverde Plaats word gevonden. *Pillage, ſaccagement.* m. Een Stad ter plundering overgeeven. *Abandonner, mettre une Ville au pillage.* PLUNDERING van de Schryvers, ſteeling hunner gedagten, &c. *Plagiat, larcin d'un plagiaire qui pille les ouvrages d'autrui.* m. De Plundering van Antwerpen Anno 1577. duurde veertien dagen, en koſtede 7000 ryke Burgers het leven.

PLUNJE. f. Zeemans kleeding. *Habillement d'un homme de Mer; les hardes, le bagage d'un Matelot.* Hy was flegt in de plunje. *Il etoit en mauvais equipage, en mauvaiſe couche, bien grêlé.*

PLUVIER. Zekere moerasſige vogel met geele plekken, als een duif van groote. *Un Pluvier.*

PODAGRA. f. Jicht in de voeten geplaatst. *Podagre.* f. *La goute des pieds.* PODAGREUS, jichtig, de jicht onderworpen. *Podagre, gouteux, ſujet à la goute.* Hy is oud en podagreus, zy heeft niet veel aan zoo een man. *Il eſt vieux & incommode de la goute, elle n'eſt*

Digitized by Google

pas trop bien lotie avec un tel mary. PODDE HAIR, eerſte kin hair. *Poil folet.* m.

POËET, DICHTER in 't zinryk en vloeyend Nederduitſch. *Poëte.* Grieks, Romeins Poëet. *Poëte Grec, Poëte Romain.* Alle Rymers zyn geen Poëeten. *Tous Rimeurs ne ſont pas Poëtes.* Om dat de Hoofd Poëet Vondel twee driemaal veranderde van Religie, gaf zulks gelegentheid van hem te zeggen, dat hy de Oſſen geleek, die 't vetſt worden door 't veranderen van Weide.

POËETISCH. Adj. Dat tot de Poëzie *of* Dichtkunſt behoord. *Poëtique, qui concerne la Poëſie.* Poëtiſche ſtyl. *Stile Poëtique.* Poëtiſche verſiering. *Invention, fiction Poëtique.* f.

POEL. Diepe kuil vol modder. *Bourbier, marais bourbeux.* m. In een poel vallen. *Tomber dans un bourbier, dans une fondriere.* Een poel dempen. *Combler un marais bourbeux, une fondriere.*

POEL. Afgrond, grondelooze kolk. *Abime, gouffre creux, ſans fonds* m. De Helſche poel. *L'abime, le gouffre d'Enfer.* De goddeloozen zullen geworpen worden in een vuurige poel. *Les reprouvez ſeront jettez dans un etang ardent.* In een poel van elende vervallen. *Tomber dans un gouffre, dans un abime de miſere.*

POELSNIP. f. Vogel wat kleinder als de Hout-ſnip. *Beccaſſine.* ſ. *Eſpece de beccaſſine, plus petite que l'ordinaire.*

POEN. Geld in de Jan hagels taal. *De la monnoye, de l'argent, de la pecune, en ſtyle de filoux.*

POEPEN. v. n. Een wind laaten. *Peter, lâcher un vent.* 't Paard poepte, liet een poep, een wind. *Le cheval fit une petarde.* 't Zyn POEPEN en Knoeten, Weſtphalingen en Moffen. *Ce ſont des Malotrus, des Ruſſauds de Weſtphalie, de Jutlande.* De POEPERT tot een toethoorn aan iemand ſchenken. boerr: ſpr. *Faire la nique à quelqu'un, lui preſenter ſon derriere pour qu'il en faſſe un cornet.*

POER-ANGEL. Zeker angel om te poeren *of* aal te viſſen. *Ligne dormante, certaine ligne pour pêcher aux anguilles.* POEREN of POOYEREN, naar aal viſſen met een poerangel. *Pêcher avec la ligne dormante.*

POES. Vleynaam die men een kat geeft. *Nom de careſſe que l'on donne à un chat.* De poes is 'er mee heen. *Le chat l'a emporté.* POESJE, kleine kat. *Petit chat.* Poesje, poesje! *Minon, minet, minet!* Kom hier poesje *Vien ça mon chaton, minon.* Daar is een poesje aan de deur, daar werd om de kruil geklopt, geſcheld. *Il y a quelque petit garnement à la porte, c'eſt une attrapoire.*

POEYER. n. f. Uitgedroogde en geſtampte Medicinale kruiden. *Poudre.* f. *Compoſition medicinale.* Purgeer poeyer. *Poudre purgative.* Tand poeyer. *Poudre pour les dents.* Hy wierd vergeeven met een poeyer dat men in zyn wyn deed. *Il fut empoiſonné avec une poudre qu'on mit dans ſon vin.* Siperſe poeyer, Amber poeyer. *De la poudre de Chipre, de la poudre d'Ambrette.* Doet nog wat poeyer op myn paruik. *Mettez encore un peu de poudre dans ma perruque.* POEYER-DOOS. *Boëte à poudre.* f. Een paruik POEYEREN. *Poudrer une perruque.* Myn hair is genoeg gepoeyerd. *Mes cheveux ſont aſſez poudrez.* POEYER-SUIKER, geſtampte ſuiker. *Du ſucre en poudre, du ſucre pile, ſucre blanc en caſſonade.*

POEZELIG. Adj. Vet en zagt. *Patelé, gras & rebondi, dodu.* Poezelige handen. *Des mains potelées.* 't Is een poezelige prey. *C'eſt une droleſſe graſſe & potelée, une doduë, groſſe dondon, groſſe gagui.* POEZELIGHEID, vollyvigheid; ſtaat der vollyvige en vette menſchen. *Embonpoint.* m. *Conſtitution des perſonnes pleines & groſſes.*

POËZY, POËZIE of DICHTKUNST. De kunſt van op trant en maatzang de menſchelyke bedryven en hartstogten, onder geeſtige verſieringen te verbeelden. *Poëſie.* f. De Poëzy word de taal der Goden genaamd. *La Poëſie eſt appellée le langage des Dieux, les ralleurs diſent, des Gueux.*

POFFER. Zak piſtool. *Piſtolet de poche.* Hy had een paar poffers in de zakken. *Il avoit une paire de piſtolets dans ſes poches.* 't Is een POPHANS, een hoeshaan, windbreeker. *C'eſt un fanfaron, un hableur, un avaleur de charrêtes ferrées.*

POFFERTJE. n. Broedertje, zeker rond pan-gebak. *Certain bignet rond, ſingulier à la Hollande.*

POGCHEL of POCHEL. Rug, huid in de boertige ſtyl. Hy kreeg luſtig op zyn pogchel. *Il fut battu à dos & à ventre.* Hy duuwde hem 't mes in zyn pogchel. *Il lui enfonça le couteau dans les reins.*

POGCHEN. v. n. Roemen, opſnyden. *Se vanter, faire le fanfaron, le glorieux.* Hoorde gy hem wel pogchen over zyn rykdom. *L'entendites vous bien vanter ſes richeſſes, trancher du grand Seigneur?* Ik mag hem niet lyden, hy pogcht te zeer. *Je ne ſçaurois le ſouffrir, il eſt trop fanfaron, trop vain.* POGCHER, roemer, opſnyder. *Fanfaron, Rodomont, hableur.* Ik mag geen pogchers lyden. *Je ne ſaurois ſouffrir les fanfarons, les hableurs.* POGCHERY, opſnyding. *Hablerie, fanfaronade, ſote vanité.*

POKDAAL, POKPIT. f. *Marque de petite verole.* f. Zyn aanzigt is vol pokdalen, hy is heel pokdalig van aangezigt. *Il eſt tout grelé, marqué de petite verole au viſage.*

POKHOUT. n. Hard hout aldus genaamd. *Bois de Gayac, du Gayac.* Pokhoute rollen. *Des rouleaux de bois de Gayac.*

POKJES. De kinder pokken. *Petite verole.* f. Ons kind heeft de pokjes. *Notre enfant a la petite verole.* De pokjes komen wel uit. *La verole ſort bien.*

POKKEN. v. n. Aan de kinder pokjes ziek leggen. *Avoir la petite verole.* Zy heeft nog nooit gepokt. *Elle n'a encore jamais eu la petite verole.* De Rhynſe wyn moet pokken en maazelen eer hy goed zy. fig: *Il faut que le vin de Rhin jette toutes ſes gourmes avant que d'être bon.* Zyn aangezigt is vol POKKEN, pokputten. *Son viſage eſt couvert de petite verole, de grains de verole.* De Spaanſe POKKEN, Venus ziekte uit een algemeene onzuiverheid des bloeds ontſtaande. *La verole, la groſſe verole, maladie Venerienne.* De pokken vreeten hem op. *La verole le mange, le ronge.*

POL. Byſlaap die een Hoer onderhoud. *Rufien, qui entretient une Femme debauchée.* Men vond haar by haar Pol te bed. *On la trouva couchée avec ſon Rufien.*

POLAK. zie POOL. *Polonois.* Zoo trots, zoo diep in't bont als een Polak. *Auſſi rogue, auſſi fourré qu'un Polonois.*

POLDER. Een ſtreek lands rondom bedykt, tegen 't buiten water voorzien. *Etenduë de Pays plat, entourée de Digues qui la garantiſſent des inondations.* Ons Land leid in een Polder. *Notre Terre eſt dans un cercle de Digues, eſt renfermée dans une enceinte de Digues.* De polder van Namen, een zeer groote kruik, daar veel in mag. *Un grec broc, un ample hanap.* Daar is een ſtreek by Antwerpen, de Polder van Namen geheeten, daar wouwouwertjes *of* ſpeelkinders te minne gebragt werden, als 't liedtje van Jan Dirkſen en Tryntje Ariaans Dochterrje, luid.

POLEYE. f. Kruidgewas in Italie gemeen. *Pouillet.* m. *Herbe dite* Pulegium *en Latin.*

POLIS van Aſſurantie. Verdrag-brief door welke iemand zig, voor een premie, verbind de ſchade *of* het verlies aan ſchip of goederen geleden, te vergoeden.

Digitized by Google

den. *Police d'Assurance.* f. *Contract par loquel un particulier s'engage, moyennant certaine somme, de reparer les pertes qu'on fait sur un vaisseau ou sur les marchandises.*

POLLEPEL. f. Scheplepel. *Cuiller à pot.* f. Een houte pollepel. *Une cuiller à pot de bois.* Met de groote pollepel scheppen, zyn gasten heel goed cier aandoen. *Mettre tout par ecuelles, n'epargner rien pour bien regaler ses hôtes.*

POLLEVYEN, werd somtyds voor schoenhielen gezegt. Hooge, laage pollevyen. *Des talons de souliers hauts, talons bas.* De koorjongens hebben de vermaarde slag van *Pavie*, daar de Koning van Vrankryk, Franciscus de eerste gevangen wierd, in een slag van *Pollevyen* verkeerd.

POLS. Beweeging der slagaders die op verscheide plaatsen des ligchaams, maar voornamentlyk aan 't gewrigt, gevoeld word. *Pouls, battement des artères.* m. Een sterke, een slaauwe pols hebben. *Avoir un pouls fort, un pouls foible.* De pols van een zieke tasten. *Tâter le pouls d'un malade.* Iemand de pols tasten, iemand toetsen, gronden. *Tâter le pouls à quelqu'un, le pressentir, le sonder.* De POLS-ADER, ader aan de welke de pols gevoeld word. *La veine arterielle.*

POLS. v. a. Varrejager, een lange kloet met welke men de Varren *of* Stieren te keer kan gaan, gemeenlyk gebruikt om slooten over te springen. *Un Brin-d'esloc, long baton à un des bouts duquel il y a une rouelle ronde, & qui sert à sauter les fossez &c.* Men moet niet verder springen als de pols lang is. spr: *Il faut voler suivant ses ailes, il ne faut pas etendre les pieds plus loin que la couverture, il ne faut pas peter plus haut que le cul*, dit le Picard.

POLSEN. v. a. Met een pols *of* kloet de vissen jaagen daar men netten gespannen heeft. *Battre l'eau avec une longue perche pour chasser les poissons ou l'on a tendu les filets.* Iemand POLSEN, ondertasten. *Sonder quelqu'un.*

POLYPUS. Veelvoetige Zeevis aldus genaamd *Polype.* m. *poisson qui a plusieurs pieds en forme de mains.*

POLYSTEN. v. a. Glad vryven. *Polir, rendre luisant.* Het yzer, het marmer polysten, Ebbenhout polysten. *Polir le fer, polir le marbre, l'ebene.*

POMP f. Bekend gestel om water uit de grond op te haalen en te loozen. *Pompe.* f. *Machine pour elever l'eau.* De buis van de pomp. *Le tuyau de la pompe.* De klap van de pomp. *La soupape de la pompe.* De pomp heeft water gevat, is aan de gang. *La pompe est prise, est en train.* De pomp is lek. *La pompe est eventée.* Loop in de pomp en haal de klap na je toe! loop pompen, bemoey u met uw werk. *Mêlez vous de vos affaires, allez voir chez vous s'il n'y a rien qui cloche.* POMP-BOOR. *Rouane de pompe.* f. POMP-EMMERTJE. het emmertje daar de klap van de pomp op rust. *Chopinette de pompe.* f. POMP-HARTJE n. *Piston* ou *appareil de pompe.* m. POMP-KETEL, loode daal van de pomp. *Chaudron de pompe.* m. POMP-MAAKER. *Faiseur de pompes.* POMP-PUT, sood, druk. *Archi-pompe, espece de puits de charpente.* De POMP-STOK. *La brimbale* ou *brinquebale de pompe, le levier qui sert à tirer l'eau de la pompe.* POMP-WATER. n. *Eau de pompe.* f.

POMP. Wynkoopers werktuig om wyn uit een vat te proeven. *Pompe.* f. *Machine de fer blanc pour gouter le vin d'un tonneau.* Zee POMP. zie Hoos. *Pompe de Mer.* f. *Puchot.* m.

POMPEN. v. n. Water met een pomp ophaalen. *Pomper, elever de l'eau avec une pompe.* De heele nagt pompen, om 't schip voor 't zinken te bewaaren. *Pomper toute la nuit pour empêcher le vaisseau d'aller à fonds.* Laaten zy pompen die kou hebben, laaten zy pompen die niet beter geleerd hebben. *Que chacun se mêle de son metier, qu'on mette à la pompe ceux qui ne savent que pomper.* Alles komt al behalven het pompen, zeggen de Matroozen. *Le Matelot supporte tout patiemment hormis la fatigue de la pompe, c'est un travail qui n'a jamais de fin, que celui de la pompe.*

POMPOEN. Zekere dikke vrugt, die met zyn steel en bladen op d'aard legt. *Citrouille.* f. *Certain fruit qui rampe sur terre avec sa tige & ses feuilles.*

POND. n. Bekend gewigt. *Livre.* f. *Poids contenant plus ou moins d'onces, selon la difference des lieux.* Hier en in Vrankryk doet een pond zestien oncen. *Ici & en France la livre fait seize onces.* Een pond te Rome doet maar twaalf oncen. *La livre de Rome n'est que de douze onces.* Een pond brood, een pond boter, een pond kaarsen. *Une livre de pain, une livre de beurre, une livre de chandelles.*

POND. Franse gulden, twintig stuivers. *Livre.* f. *Monnoye de compte valant vint sous.* Tien duizend ponden Frans geld, doen hier maar... *Mille livres, mille frans monnoye de France, ne font ici que...* POND-GROOT, pond vlaams. *Livre de gros, six florins.* Honderd ponden groot. *Cent livres de gros, six cens florins.* Duizend pond Vlaams. *Mille livres de gros, six mille florins.* POND STERLINGS, Engelse munt, omtrent twaalf gulden Hollands geld. *Livre Sterling.* f. *Monnoye de compte d'Angleterre faisant environ douze florins de Hollande.* Een Wisselbrief van drie honderd pond sterlings. *Une Lettre de change de trois cens livres sterling.*

PONDERS, woord door 't welke de groote van 't geschut beschreeven word. *Calibre.* m *Mot pour decrire la capacité, la portee d'un canon.* Twaalf ponders, vier-en-twintig, zes-en-dertig ponders geschut. *Du canon de calibre à douze, à vint quatre, à trente six livres de bale.*

PONDGELD. n. Zekere schatting op de inkomende waaren, in Engeland meest bekend. *Pondage.* m. *Certain droit d'entrée sur les marchandises, plus connu en Angleterre qu'ailleurs.*

PONJAERT is op DOLK en POOK nader te zien. *Poignard* m. De Spanjaards gaan zelden zonder ponjaert op *Avontuur*, uit vryen. *Les Espagnols vont rarement en bonne fortune sans poignard.*

PONT. f. Praam of Schouw om een Water of Rivier over te vaaren. *Un Bac, un bateau pour passer une Riviere.* Wy zullen met de Pont overvaren. *Nous passerons dans le Bac.* Een Turf-PONT, een plat Turf-schip. *Un bateau à tourbes de platte varangue.* PONTVOERDER. *Pontonnier.*

PONTGAARDER, op zyn Dorts en Rotterdams, een Maakelaar in koorn. *Un Courtier en bleds.*

PONTIFICAAL. Dit woord van 't Laryn afkomstig werd voor PAUSSELYK, HOOGENPRIESTERLYK gezegt. Zyn Heiligheid in zyn Pontificaal gewaad verschynende, de Mis bedienende. *Sa Sainteté paroissant, celebrant la Messe dans ses habits Pontificaux.* Zy stond in haar pontificaal, was op haar kostelykst in de kleeren. *Elle avoit ses plus beaux atours, elle etoit sur son lustre.*

PONTKAMER te Dantzik, Plaats daar alle inkomende en uitgaande Graanen, &c. moeten aangegeeven worden. *Bureau* ou *Douane à Dantzik, où se fait la declaration des Grains, &c. qui entrent & qui sortent.* De Pontkamer gaat op zekere tyd van 't Voorjaar open en sluit gemeenlyk den 21 November.

PONTONS, blikke *of* kopere Schuitjes over welke plan-

Digitized by Google

ken gelegt worden, en die tot een brug voor 't Leger volk verſtrekken. *Pontons.* m. pl. *Pont flotant compoſé à la hate pour faire paſſer des Rivieres à des troupes.*

POOGEN. v.n. Zyn uiterſte beſt doen om iets te verrigten. *Tâcher, faire ſon poſſible.* De Vyanden poogden vergeefs de Rivier over te trekken. *Les Ennemis tâcherent, tenterent inutilement de paſſer la Riviere.* POOGING, betragting. *Effort.* m. Vergeeſſe pooging. *Effort inutile.* Iedele poogingen. *De vains efforts.*

POOK. f. Dagge, ſcherp en puntig kort geweer *Poignard* m. *Dague, bayonnette.* f. Hy drukte hem de pook in de borſt. *Il lui enfonça le poignard dans le ſein.* Lucretia doorſtak haar met een pook. *Lucrece ſe poignarda.*

POOL Die in Poolen gebooren is. *Polonois.* De Poolen zyn hovaardig en wreed. *Les Polonois ſont fiers & cruels.*

POOL. Een der ſtippen of Aspunten op welke de Hemel-kloot draayd. *Pole.* m. *Un des points ſur leſquels tourne le Globe celeſte.* De Noord, de Zuid Pool. *Le Pole Arctique, le Pole Antarctique.* De Kompas naald wyzt na de Pool. *L'aiguille aimantée regarde le Pole.* Wy waaren op zoo veel graaden POOLS hoogte. *Nous etions à tant de degrez d'elevation du Pole.* De POOL-STAR. *L'Etoile Polaire.*

POOL of draad van 't Fluweel. *Poil* ou *fil du Velours.* m. 't Beſte Fluweel is van drie pool. *Le meilleur Velours eſt à trois poils.*

POOLS. Adj. Dat een Pool *of* 't Ryk Poolen betreft. *Polonois, qui concerne un Polonois* ou *la Pologne.* De Poolſen Adel dreigd op te zitten. *La Nobleſſe Polonoiſe menace de monter à cheval.* Een Poolſe muts. *Un bonnet à la Polonoiſe.* Een Poolſe Rok. *Une Chamberlouq* Het Pools, de Poolſe Taal is vol medeklinkers en hard. *La Langue Polonoiſe eſt pleine de conſonnes & dure.* Een roemer Brandewyn met een hand vol peper is een Pools Chocolaatje

POORT f. Opening in de muur van een beſloote plaats om in en uit te komen. *Porte.* f. *Ouverture faite au mur d'un lieu fermé pour entrer & pour ſortir.* De Stads Poort. *La Porte de la Ville.* De Poorten bewaaren. *Garder les Portes.* Hy kwam na 't openen van de Poort binnen. *Il entra après l'ouverture de la Porte.* Naar 't zeggen van Vondel, proefde *Klaes Kieten* de Sparrewauwer Reus, zyn Bekkeneel op *Poorten* van Metaal: een Dichters vryheidje! Dat de grootſte kaerels de vechters niet zyn, heeft de Boer van Lekkerkerk zyn leven lang getoond.

POORT. (Scheeps) Een gat daar 't geſchut doorkomt. *Sabord* m. *Embraſure dans le bordage d'un vaiſſeau pour pointer le canon.* POORTSBESLAG n. *Penture de ſabords.* f. pl. POORT-KLAMP. *Cheville de ſabord.* f. POORT-LUIKEN. *Mantelets, contre ſabords.* m. pl. POORT-RINGEN. *Anneaux de ſabords.* m pl. POORT-TOUWEN. *Rabans de ſabords.*

POORT-AARDE, is de waar daar de Drek-koopers heele ſcheepsladingen van naar Vlaand: en Brab: zenden.

POORTER. Burger van een Stad. *Bourgeois d'une Ville.* Zyn Poorters eed doen. *Prêter ſon ſerment de Bourgeoiſie.* Zyn Poorters regt genieten. *Jouir de ſon droit de Bourgeoiſie.* Zyn POORTERSCHAP heeft hem weinig geholpen. *Sa Bourgeoiſie, ſon droit de Bourgeoiſie ne lui a gueres ſervi.*

POORT-GELD. n. *L'argent qu'on donne pour entrer quand la Porte eſt fermée.* POORT-KLOK. *La cloche de la Porte de la Ville.* De Poort-klok luid nog. *La cloche de la Porte ſonne encore.* Met POORTSLUITEN in de Stad komen. *Entrer à Porte fermante dans la Ville.*

POOS. Beurt, tyd, die men aan 't roer of op de wagt moet zyn. *Quart.* m. *Eſpace de temps qu'on paſſe au gouvernail ou à la garde du vaiſſeau, pendant que le reſte de l'equipage dort.* Zyn poos te roer ſtaan. *Faire ſon quart au gouvernail* Ik heb myn poos te roer geſtaan, ik heb myn beurt en zwarigheid wel gehad, meen ik. *J'ay eu ma bonne part de la peine, j'ay bien fait mon quart, je penſe.* Ik heb een poos, een tyd lang niet wel geweeſt. *J'ai été indiſpoſé un eſpace de temps.* Dat is al een poos geleden. *Il y a deja du temps de cela.*

POOT. f. Voet van een beeſt. *Patte.* f. *Pied d'un animal.* Een aape, haaze, katte, leeuwe poot. *Une patte de ſinge, de lievre, de chat, de lion.* 't Paard heeft een zeere poot. *Le cheval a mal au paturon.* De Zilverſmeeden heeten malkander haaze POOT. *Les Orfevres ſe nomment entr'eux Patte de lievre.* De kaſtanjen uit het vuur haalen met de kat zyn poot. *Tirer les marons du feu avec la patte du chat.* Poot aan ſpeelen, 't zyne doen, om met anderen iets uit te voeren *Pouſſer à la roue, aider à faire réüſſir un deſſein.*

POOT. Afgehouwe tak van een Wilge *of* Elſe boom &c. om de flooren *of* wateren &c geplant. *Plantard, plançon.* m. *Scion d'un Saule, d'un Aulne &c. pour border un foſſé, un baſſin &c.* Iets in de pooten ſchuiven, omver ſtooten, doen miſlukken. *Renverſer un deſſein, le faire echouer.*

POOTEN. v.a. Planten. *Planter.* Jonge boomen pooten. *Planter des ſçions, faire un plant de jeunes arbres, de plantards &c.* POOTING, planting van jonge boomen. *Plantage de ſcions, de jeunes arbres.* m.

POOTJE. n. Kleine poot. *Petite patte.* f. Hy leid aan 't POOTJE, aan de podagra te bed. *Il garde le lit à cauſe de ſa goute aux pieds.*

POOYEN of POOJEN. Likken, zuipen. *Gobeloter, hauſſer le coude.*

POOYEREN of POEREN. v.n. Met den hengel naar aal viſſen. *Pêcher aux anguilles à la ligne dormante.*

POP. f. Bekend kinder ſpeeltuig. *Poupée, amuſette d'enfant.* f. Een houte, een plaeſter, een waſſe pop. *Une poupée de bois, de plâtre, de cire.* Zy ſpeeld nog met de pop, zy is nog piepjong, heel kinds. *Elle jouë, s'amuſe encore avec ſa poupée.* Elk heeft een pop daar hy mee ſpeeld fig: *Chacun a ſa marote, ſon foible.* 't Is een Kermis POP, een pronkſtertje. *C'eſt une poupée, une petite coquette, friquette.*

POP, is nog de naam van zekere web die een ruſp aan een boomtak maakt &c. *Nid à chenille qui s'amaſſe aux branches d'un arbre &c* m De POP of 't linnedoekje daar kruiden in gewonden en uitgetrokken werden. *Nouet* m. *Linge dans lequel on met tremper des herbes* ou *drogues medicinales.* De POP aan 't end van den ſchermdegen. *Le bouton au bout du fleuret.* 't Is een vrouw zoo net als een POPJE, een heel net wyfje. *C'eſt une femme propre comme une poupée, un bijou.*

POPELEN Ond: w: Beeven, t'ſidderen van beteutertheid. *Trembler de peur, ſentir ſon coeur palpiter.*

POPELIER-BOOM. m. Zekere groote boom welkers bladen onder wit zyn *Peuplier* m. *Grand arbre dont les feuilles ſont blanches par deſſous.* De Popelierboom was Hercules toegewyd. *Le Peuplier etoit conſacré à Hercule.*

POPELSY, werd in de wandeling voor GERAAKTHEID, Beroerte gezegt. *Apoplexie.* f. Hy kreeg 'er de popelſy van, hy kreeg 'er een ſchrik van op 't lyf. *Il en fut bien alarmé, il en eut bien fort la pouſſée.*

POPPEGOED. n. Kinder ſpeelgoed. *Menage, joujoux, babioles d'enfant, hardes à poupées.* Zy liet al haar poppegoed zien. fig: *Elle fit voir toute ſa boutique.* Een POPPEKRAAM. *Une boutique de Poupetier.* POPPEKRAAMER. *Mercier, Marchand Poupetier.* Samen

POP-

Digitized by Google

POPPIN, ſamen kooyen. *Folatrer, badiner, coucher enſemble.* In 't POPPESPEL gaan. *Aller voir les Marionettes.* POPPEWERK, poppegoed. *Hardes, joujoux d'enfant.* Dat huis is maar POPPEWERK, is heel lugtig, en maar voor 't oog gebouwd. *Cette maiſon eſt faite pour des poupées, n'eſt bâtie qu'à la legere.*

PORCELEIN. n. Poſtelein, bekende Indiaanſche *of* Inlandſe aarde, om potten, ſchotels &c. te bakken. *Porcelaine, pâte de terre dont on fait des pots, des plats &c.* Fyn Porcelein. *De la Porcelaine fine.* Kraak- *of* oud Porcelein. *De la vieille Porcelaine.* Porceleine Lampet. *Plat de Porcelaine.* Delfs Porcelein. *De la Porcelaine de Delf* ou *de la Fayance fine.* Die Vrou is gek op haar Porcelein, hangd te veel geld aan Porcelein. *Cette Femme eſt folle de ſes Porcelaines, met trop d'argent en Porcelaine.* PORCELEINE kamer, porceleine Kas. *Chambre.* f. *Cabinet de Porcelaines.* m.

POREY, PARY. Zeker potagie kruid. *Porreau, poireau.* m. *Herbe potagere du genre de l'ognon.*

PORFIER-STEEN. Het koſtelykſte en hardſte marmer. *Du Porphyre, marbre rouge brun, le plus dur & le plus precieux de tous.* Een Porfier-ſteene Praal-graf. *Un Mauſolée de Porphyre.*

PORREN, of liever PEUREN. Verder voort dryven, weg ſpoeyen. *Paſſer outre, avancer chemin.* Peuren wy maar al verder. *Paſſons outre, allons plus loin encore.* Zy peurden verder tot by... *Ils allerent, ils pouſſerent juſqu'à...* Iemand tot kwaad doen PORREN, aanporren, aanzetten. *Pouſſer, porter quelqu'un à mal faire.*

PORT. n. Brief-port, loon. *Port de lettre.* m. Het port is betaald. *Le port eſt payé.*

De PORTA, is de naam van 't Turkſe Hof. *La Porte eſt le nom de la Cour Ottomane.*

PORTAAL. n. Voornaame deur, of ook wel de gantſe voorgevel van een Kerk *of* Paleis &c. *Portail.* m. *Principale porte d'une Egliſe, d'un Palais, & auſſi la façade entiere d'un Edifice public.* Het Portaal van St. Pieter te Romen is heerlyk. *Le Portail de St. Pierre à Rome eſt magnifique.* Daar ontbreekt een Portaal aan ons Stadhuis. *Il manque un Portail à notre Maiſon de Ville.* PORTAAL *of* vierkantje ren einde van de gang. *Un petit quarré au fonds du veſtibule, le veſtibule même.* Hy ſtaat in 't portaal na u te wagten. *Il vous attend dans le carré du veſtibule, dans le veſtibule.*

PORT-EPÉ, Degen-riem in goed Duitſch. *Ceinturon.* m.

PORTIE. Ord: w: Deel, gedeelte. *Portion, partie, parcelle d'un tout.* f. PORTIE, word meeſt genomen voor een gemeene Burger maaltyd. Ik nood u maar op de portie. *Je ne vous prie qu'à la fortune du pot.* Blyf by ons op de portie. *Dinez, ſoupez à notre ordinaire, mangez un morceau avec nous.*

PORTIER. Poortwagter, die de poort op en toe doed. *Portier, celui qui a ſoin d'ouvrir & de fermer la porte.*

PORTRAIT. zie BEELTENIS, AFBEELDSEL. Den Afgezant wierd met 's Konings portrait beſchonken. *L'Ambaſſadeur fut regalé du portrait du Roy.* Dat 's een portrait, lief portrait! Ir: *Le beau portrait, le bel original!* PORTRAIT-SCHILDER. *Peintre en portraits.*

PORTUGAALS. Adj. Uit Portugaal. *De Portugal, qui vient de Portugal* Portugaalſe Confituuren, vrugten. *Des confitures, des fruits de Portugal.* PORTUGEES, die uit Portugaal van geboorte is. *Portugais, qui eſt né en Portugal.* Men heet Portugeeſe Jooden, de Jooden van de Stamme Benjamins, de ryke Jooden. *On appelle les Juifs Portugais, les Juifs de la Tribu de Benjamin, les Juifs gros Seigneurs.* Het PORTUGEES, de Portugeeſe Taal. *Le Portugais, la Langue Portugaiſe.*

POST. f. Styl van de deur. *Le poteau d'une porte.* Zyn naam ſtaat op de poſt van de deur. *Son nom eſt au poteau de la porte.*

POST. Zeker viaje lekker van ſmaak. *Chabot.* m. *Certain petit poiſſon, long ordinairement d'un bon doit, de la tête aſſez groſſe & qui finit tout à coup en pointe.*

POST. Plaats daar 't Leger door de Veldheer geleid word. *Poſte.* m. *Lieu où campent des gens de Guerre.* Een voordeelige poſt bezetten. *Occuper un poſte avantageux.* Op een gevaarlyke poſt ſtaan. *être dans un poſte dangereux.* Zyn poſt verweeren. *Deffendre ſon poſte.* Zyn poſt behouden. *Garder, maintenir ſon poſte.*

POST Gedeelte van een Koopmans rekening. *Article, membre d'un compte.* m. Hy ſteld te veel op de eerſte poſt. *Il paſſe trop dans le premier article.* Een poſt uit het Journaal in 't groot boek overdraagen. *Raporter un article du Journal au grand livre.*

POST. Paarden *of* ander reistuig, om ter gezette tyd van de eene na de andere plaats te konnen reizen. *Poſte.* f. *Chevaux, ou autres voitures etablies pour ſe tranſporter dans un temps reglé d'un lieu à un autre.* Men heeft in al die plaatſen Poſten aangeſteld. *On a etabli des Poſtes dans tous ces lieux là.*

POST. Poſt-bode *of* Poſtlooper zelfs. *La Poſte, le Courier qui porte les lettres.* De poſt zal zoo vertrekken. *La poſte va partir.* Te poſt loopen *Aller en poſte, courir la poſte.* Met de poſt reizen. *Aller avec la poſte, voyager en poſte.* Iets te poſt, te gaauw doen. *Faire quelque choſe en poſte, à la hâte.* Ik ga 'er te poſt na toe. *J'y cours en poſte.*

POSTBEDIENDE. *Officier, Commis de la Poſte.* POST-BODE, Bode die te poſt reiſt. *Ordinaire, Meſſager qui va en poſte.* De Poſt-bode op Antwerpen. *L'Ordinaire, le Meſſager d'Anvers.* POSTDAG, dag tot het vertrek der brieven geſchikt. *Jour de poſte, Ordinaire.* m. *Jour deſtiné pour le depart des lettres.* Het is van daag poſtdag, ik moet hem ſchryven. *Il eſt aujourdhui jour de poſte, il faut que je lui ecrive.* Ik zal u met de naaſte poſtdag daar nader van konnen onderrigten. *Je pourrai vous en donner plus ample information le prochain ordinaire.* POSTERYEN, Poſtkantooren. *Les Poſtes.* De Poſteryen van 't Ryk verpagten. *Affermer les Poſtes du Royaume, mettre les Poſtes du R: en parti.* POSTHOORN. v. n. *Cor, Huchet du Poſtillon.* m. Op de Poſthoorn blaazen. *Corner, hucher.* POSTHUIS. n. huis daar de brieven gebragt en afgehaald worden. *Le Bureau des Poſtes, La Poſte.* Het Poſthuis ſtaat op de markt. *Le bureau des Poſtes, la Poſte eſt ſur le marché.* POSTKALES. *Chaiſe de poſte.* f. POST-KOMTOOR, poſthuis. *La Poſte, le Bureau de la Poſte.* Het Antwerps Poſt-komtoir. *La Poſte d'Anvers, le Bureau d'Anvers.* POSTLOOPER, die de brieven en pakketten te poſt overbrengd. *Courier, celui qui porte les depêches en poſte.* Een Poſtlooper afvaardigen. *Depêcher un Courrier.* POSTMEESTER, die 't inkomen van de poſt in pagt heeft, of als een vrywillige gift geniet. *Le Maître des Poſtes* ou *de la Poſte* Hy is Poſtmeeſter van 't Hamburger Comptoor. *Il eſt Maître de la Poſte de Hambourg.* Zyn POSTMEESTERSCHAP brengt hem veel op. *Sa charge de Maître des Poſtes lui rapporte beaucoup.* Loopen als een POSTPAARD. *Courir comme un cheval de poſte.* Op POSTPAPIER ſchryven. *Ecrire ſur du papier de poſte.* POST-SCRIPTUM, Latyns w: byvoegſel aan een brief even voor 't vertrek van de poſt geſchreeven. *Apoſtille.* f. *Ce qu'on ecrit en marge ou au bas d'une lettre au depart de la poſte.* Die tyding word met een poſtſcriptum geſchreeven *Cette nouvelle eſt mandée par Apoſtille.* POST-TYDING, tyding met de poſt overgebragt.

Digitized by Google

Nouvelle venuë par la poste. f. POSTWAGEN. *Chariot de poste.* m 't Marmerbeeld van den Postlooper die een doorn in zyn voet liet, tot hy de goede tydingen aan den Raad had gebragt, is op 't Capitool te zien.

POSTELEIN of PORSELEIN. Salaad kruid alzoo genaamd. *De Pourpier, herbe à salade ainsi nommée.*

POSTUUR. zie STAND, STAAT, GELAAT. *Posture.* f.

POT. f. Aarde *of* metaal-vat, veelzinnige gebruiken. *Pot.* m. Aarde, yzere, boter-, melk-pot. *Pot de terre, de fer; pot au beure, au lait.* De pot te vuur zetten. *Mettre le pot au feu.* De pot schuimen. *Ecumer le pot.* De pot verwyt de ketel dat hy zwart is, bekend spr: *La pelle se mocque du fourgon.* Buiten de pot pissen, het te grof maaken, zig met woorden *of* werken te buiten gaan. *En faire ou en dire trop, passer les bornes, s'oublier.* Daar is nooit zoo gescherfde pot of men vind 'er nog wel een dekſel toe. spr: *à chaque pot son couvercle.* POT, de inleg daar men om speeld. *Les enjeux, la masse des enjeux, la petite oye.* De pot trekken. *Tirer les enjeux, gagner la petite oye.* Ik heb nog niet een enkelde por getrokken. *Je n'ay pas encore gagné une seule partie.*

POTAARD. f. Pottebakkers leem. *De la terre glaise, de l'argile, de la terre grasse.* Een manuetje van potaard. *Un petit marmouset de terre grasse.*

POTAS. f. Moscovise As, as van uitgebrande Wynsteen. *De la soude, de la gravelée, de la cendre de Moscovie, de la cendre de tartre brulé.* De Verwers en Bleekers gebruiken veel potas. *Les Teinturiers & les Blanchisseurs employent beaucoup de gravelée, de soude.* Een POTAS-VAT. *Une pipe de gravelée.* f.

POTGELD. n. Geld om te potten. *De l'argent mignon, des pieces à garder, à mettre au magot.*

POTHUIS. n. Schoenlappers huisje. *Bouge, logette, echope de Savetier.* f. Is de Lapper in zyn pothuis? *Le Savetier est il dans son echope?*

POTJE. n. Kleine pot. *Petit pot.* m. Een boter-potje, olypotje. *Petit pot au lait, petit pot à l'huile.* Daar staat een potje te vuur, daar word iets onder de hand gebrouwen. *On machine, on medite, on brasse quelque dessein qui eclora bien tot; il y a quelque anguille sous roche.* POTJE-BEULING, gepelde haver gort *of* garst met water opgestoofd, en met boter *of* syroop te eeten. *Du gruau, de l'avoine, de l'orge concassée, bouillie & etuvée à petit feu, que l'on mange avec du beure fondu ou du syrop.* De potje-beuling is goud waard voor bloedryke en verhitte lyven. *Le gruau Hollandois vaut de l'or aux corps sanguins & echauffez.*

POTLOOT. n. Blaauw Bergkryt, daar men mee schryven en tekenen kan. *Du crayon bleu, du crayon de Hollande, crayon de pastel.* Leen my uw POTLOOT, potloots-pen, als 't u belieft. *Prêtez moy votre crayon, je vous prie.*

POTPASTEY. Ossevlees met speceryen, kastanien in een pot gekookt. *Un pâté en pot, un haricot, du boeuf bouilli avec des epices, des chatagnes &c.*

POTS. f. KUUR. Gril, boertery. *Singerie, niche, piece pour rire.* f. Laat die potsen staan. *Laissez ces singeries, ces niches, ce badinage là.* POTS, bedriegery, trek, part die men iemand speeld. *Tour d'habileté.* m *tromperie, piece que l'on fait à quelqu'un* Heeft hy hem zulk een pots, zulke een leelyke pots gespeeld! *Lui a-t-il joue d'un tel tour! l'a-t-il si vilainement trompé!* Hy zoekt u een pots te speelen. *Il cherche à vous faire piece.* Een POTSEMAAKER, grillemaker, Kwakzalvers gek. *Un bâteleur, un fagotin, un bouffon.* 't Is zulk een potsemaaker, zulk een aardige Apoteker. *Il est si drole, si bouffon, si divertissant.*

POTSEN, werd beetende voor BARBIEREN, scheeren gezegt. *Raser, faire le poil.* Ik moet my eerst laaten potsen *Il faut que je me fasse raser, tondre auparavant.*

POTTEBAKKER. *Potier, celui qui fait de la vaisselle de terre.* De Pottebakker maakt van het zelfde leem vaten ter eere en vaten ter oneere. Schr: spr: *Le Potier fait de la même argile des vaisseaux à honneur & des vaisseaux à deshonneur.* POTTEBAKKERY. f. *Lieu où l'on fait de la poterie.* f.

POTTEBANK. f. Plaats daar de potten geplaatst worden. *Dressoir.* m. *Batterie de cour, lieu où l'on place la poterie, la vaisselle.* De kan staat op de pottebank. *Le pot est sur le dressoir.* Zoo kakelbont, zoo opgeschikt als een Boere pottebank. *Pielé, barriolé comme la chandelle des Rois.*

POTTEN. v. a. Geld opleggen, overgaaren. *Amasser de l'argent, faire un magot, Thesauriser, accumuler sou sur sou, pistole sur pistole.* Hy is zoo mild niet meer, hy denkt om te potten. *Il n'est plus si liberal, il songe à amasser, à faire un magot, à thesauriser.* POTTER, geld potter, een die geld pot, POTPENNINGEN opgaard. *Celui qui fait un magot, qui amasse des pieces de garde, qui thesaurise.* 't Is een POTTER, een olyke potter, spotboef. *C'est un vrai Bouffon, un Espiegle s'il en fut jamais.*

P R.

PRAAL, verkorting van 't woord ZEGEN-PRAAL, glans, heerlykheid. *Gloire, splendeur.* f. *Lustre, eclat.* m. De praal en heerlykheid van 't oud Rome. *La pompe & la splendeur de l'ancienne Rome.*

PRAALEN. v. n. Verschynen in zyn hoogste glans. *Paroitre en sa plus grande gloire, en son plus haut lustre, dans tout son eclat.* Die Vorst praald met duizend overwinningen. *Ce Prince reçoit l'eclat de mille victoires.* Zyn zalige ziel praald nu by God. *Son ame bienheureuse brille, triomfe à présent avec Dieu.*

PRAALGRAF. n. Pronkgraf. *Mausolée.* f. Het Praalgraf van Mausoleus, de heerlyke Grafstede die Artemise haaren man, Mosolus Koning van Carien deed opregten: Arlequin zegt om tot een gedenkteek en haarer vreugd te strekken; waar lykt dat na! *Le Mausolée d'Artemise, le magnifique tombeau qu'Artemise fit bâtir à Mausole son mari: Arlequin dit que ce fut pour servir de monument à sa joye; quelle apparence!*

PRAAM. f. Schouwtje. *Un bac chaland, une certaine barque longue & platte.*

PRAAMEN. v. a. Drukken, benaauwen. *Opprimer, presser, travailler, tourmenter.* Die luiden wierden zeer gepraamd. *Ces gens là furent etrangement harcelez, tourmentez.*

PRAAT. f. Gemeenzaame reden *Discours familier, conte* m. *Sornette, badinage.* f. Een malle praat. *Un sot, un impertinent discours.* De praat alleen voeren *Tenir le dé, ne deparler point.* Iemand aan de praat houden. *Amuser, arrêter quelqu'un en discourant, babillant avec lui.* Daar gaat praats genoeg om op een kandeelmaal. *Il se fait bien des contes; on babille assez à un repas de relevailles.* Ik heb geen praat voor u. *Je n'ai rien à vous dire; point d'affaires, laissez moi en paix.* Wel wat een praat, malle praat! *Quel conte, quel sicbon conte!* Erasmus Vader heete Jan PRAAT om zyn zoet kallen in de buurt, te Tergouw en Rotterdam.

PRAATAGTIG. Die gaarne praat. *Babillard, babillarde; grand parleur, grande parleuse.* PRAATAL, snapper *of* snapster, langtong. *Babillard, jaseur, qui a de la langue.*

PRAATEN. v. n. Kouten, stil en gemeenzaamlyk spreeken. *Causer, s'entretenir familierement.* Met iemand staan

ſtaan praaten. *Cauſer avec quelqu'un.* Onder de Predikatie praaten. *Cauſer durant le Sermon.* 't Is een zoet PRAATER. *C'eſt un homme qui aime à cauſer, qui a la langue bien penduë, c'eſt un homme bien amuſant.*

PRAATJE. n. Gemeenſaem geſprek. *Entretien, diſcours familier.* m. Ik kom by u om een praatje, als 't u niet verveeld. *Je viens vous rendre viſite pour cauſer un peu avec vous, pour avoir un mot d'entretien avec vous, ſi cela ne vous incommode point.* Wy hebben giſter een zoet praatje ſaamen gehad. *Nous avons eu hier une agréable converſation, un agréable entretien enſemble.* Een praatje zoeken, de lui die weinig met ons gediend zyn tot praaten aanzoeken. *Chercher occaſion de faire parler les gens qui nous reçoivent froidement, tâcher de lier converſation avec qui nous evite.* 't Is een PRAATJE dat je ſchort. *Vous voudriez bien faire-cauſer les gens, vous êtes un enjoleur, un patelin.* 't Is een PRAATJE by, een die gaern praat, een kaller, een kalſter. *C'eſt un parleur, une parleuſe, un conteur de fariboles, une femme, une fille qui ne deparle point.*

PRAATJES. Kinder praatjes. *Des contes d'enfant, des babils de Commeres.* Al die praatjes zyn niet een duit waard. *Tous ces diſcours ne ſervent à rien, ne valent pas un clou de ſouliet.* Wel watte praatjes! *Quels fichus contes!* Praatjes vullen geen zakken. *Il n'eſt pas queſtion de paroles.*

PRAATS. Snaps, verwaandheid. *Babil, caquet.* m. *Préſomption, arrogance* f. Gy hebt een weinig te veel praats. *Vous avez un peu trop de caquet, vous faites un peu trop l'entendu.* Gy moet hier zoo veel praats niet maaken, of gy krygt ſlaagen. *Il ne faudroit pas faire ſi fort l'entendu ici, vous ſeriez repaſſé comme il faut, on vous bailleroit ſur les oreilles.* PRAATSTER, praatagtig vrouwmenſch. *Babillarde, Femme qui aime à cauſer.* 't Is zulk een praatſter! *Elle eſt ſi grande parleuſe, elle a tant de caquet!*

PRAAUW. Indiaanſch vaartuig. *Pirogue:* in 't Franſch genaamd.

PRACTICA, werd voor AAN LANDKOMING, VRYE LAADING, onder de Straetvaarders gezegt. Schip'. N. heeft te Livorno, te Scandrona geen PRACTICA konnen krygen. *Capt. N. n'a pû obtenir, avoir de pratique, n'a pu prendre, trouver de charge à Livorne, à Scandron.*

PRAGT. f. Koſtelykheid, groote toeſtel. *Pompe, magnificence, ſomptuoſité.* f. *Luxe.* m. De pragt van een Intrede, van een Bruiloft. *La pompe, la magnificence d'une Entrée, d'une Nopce.* Die Prins bemind, houd van de pragt. *Ce Prince aime la pompe, l'eclat, il eſt magnifique.* Een verbod tegen de Pragt uitgeeven. *Faire une deffenſe contre le Luxe.*

PRAGTIG. Adj. & Adv. Koſtelyk, heerlyk, groots. *Pompeux, magnifique, ſomptueux.* Een pragtige intreede. *Entrée pompeuſe, magnifique.* Pragtig huisraad. *Des meubles magnifiques, ſuperbes.* Een pragtig onthaal. *Un feſtin ſomptueux, un ſuperbe feſtin.* De Vorſt wierd PRAGTIG of PRAGTIGLYK ingehaald. *Le Roy fut reçu pompeuſement, avec pompe.* Pragtig gekleed zyn. *être habillé magnifiquement.*

PRANG, wierd ouwelings voor de BOEYEN, 't gevangenhuis gezegt. *Priſon, Chartre, Geole* en ſtyle Gaulois. Het is beter te zyn in de Vogele zang als in de yzere Prang. *Il vaut mieux avoir la Clef des Champs que ſe voir dans le Pourpoint de pierres.* Les Latins diſent: *Tutius eſt in virgultis quam in compedibus.*

PRANGEN. v. a. Perſſen, benaauwen. *Serrer, etreindre.* Schoenen die de voeten prangen. *Des ſouliers qui ſerrent les pieds.* Die vrees prangd my de ziel. *Cette crainte me ſerre le coeur, me ſaiſit, me perce l'ame.*

PRANGER. Halsband voor een Gevangene. *Collet qu'on met au cou d'un Priſonnier.* m. PRANGER, yzere tang daar men een paard zyn ſnoel mee nypt. *Morailles, mouraille.* f. PRANGER van een wind-molen. *Frein d'un moulin à vent.* m. PRANGER, Kuipers nyptang. *Chien, ſergent de Tonnelier.* m.

PRANG-WORTEL. Stalkruid, zeker kruid dat de oſſen en koeyen gaern eeten. *Arrête Boeuf.* m. *Bugrane.* f.

PRATTEN. v. n. zie PRUILEN, MOPPEN. *Bouder, faire la mine.*

PRECIES. Adj. Ond: w: STIPTELYK, net gezet *Précis, fixé, determiné.* Men weet de preciſe tyd nog niet. *On ne ſait pas encore le temps precis.* Kom te vier uuren precies. *Venez à quatre heures préciſes.* Hy is al te PRECIES, te naauwlettend. *Il eſt trop précis, trop exact, trop rigide.* Die PRECIESHEID, naauwlettendheid, ſtrengheid maakt de kinderen af keerig, wars. *Cette preciſion, rigidité rebute les enfans.*

PREDESTINATIE. Ond: w: Voorſchikking. *Prédeſtination.* f. De godloozen tragten hen op de Predeſtinatie te ontſchuldigen. *Les mechans tâchent de s'excuſer ſur la Predeſtination.* De leer van de Predeſtinatie baard veel twiſt onder de Geleerden. *Le dogme de la Predeſtination cauſe beaucoup de debats entre les ſavans.*

PREDIK-AMPT. n. Beroep van een Leeraar die Gods Woord predikt. *Miniſtere.* m. *Employ, vocation d'un Miniſtre de la parole de Dieu.* Het Predik-ampt waardiglyk bekleeden. *Remplir dignement le Miniſtere* ou *les devoirs du Miniſtere.*

PREDIKANT. Leeraar die de gelooyige Gemeinte, Gods Woord aankondigd, uitlegd en op 't gemoed toepaſt. *Miniſtre, Paſteur d'un Troupeau de Fidelles.* Niemand nutter in den Staet als een Predikant wiens leer en leven ſtigten. *Perſonne plus utile dans l'Etat qu'un Miniſtre dont la doctrine & les moeurs edifient.*

PREDIKATIE. f. Reden van den Predikant aan zyn Gemeinte. *Predication.* f. *Sermon, Prêche.* m. Een lange Predikatie moet heel ſchoon zyn om niet te verveelen. *Un long Sermon doit être bien beau pour ne point ennuyer.* Hy verlieſt, verzuimd geen een predikatie. *Il ne perd pas un ſermon, une predication, pas un prêche, une action.* Zult gy daar nu een heele PREDIKATIE, een talmagtige beſchryving, beſtraffing van maaken? *En ferez vous à cette heure tout un ſermon, tout un prêche, une Declamation ſur le ton de Jeremie?* Van beuzelingen bequaam om op 't gemoed der vrouwtjes te klemmen, indruk te maaken, zeggen de Italiaanen. *Riſervate queſte per la Predica.*

De PREDIK-DIENST, 't PREDIK-AMPT waardiglyk bekleeden. *Remplir dignement le Miniſtere.*

PREDIKEN. v. n. 't Woord Gods verkondigen, den Volke verklaaren *Prêcher, annoncer, expliquer la Parole de Dieu au Peuple.* Met ernſt en klaarheid, nadruk, met vrugt prediken. *Prêcher avec zele & clarté, energie, avec fruit, efficace.* 't Buvangelium onder de Heidenen prediken, verkondigen. *Prêcher, annoncer l'Evangile parmi les Gentils.* Voor de Geleerde is goed prediken. ſpr: *Les gens d'Eſprit entendent à demi mot.* PREDIKING, verkondiging van Gods Woord, van 't Evangelium. *Predication de la Parole de Dieu, de l'Evangile.* f. Wie heeft in onze prediking geloofd, zegt de Propheet. *Qui eſt ce qui a cru à notre predication, dit le Prophete.*

PREDIKER. Naam die by uitneemendheid Salomon gegeeven word. *Prêcheur, nom qui ſe donne par excellence à Salomon.* Iedelheid der iedelheden, alles is iedelheid, zegt de Prediker. *Vanité des vanitez, tout eſt vanité, dit le Prêcheur.*

PREE-

Digitized by Google

PREEKE, werd in de platte ſtyl nog voor PREDIKATIE gezegt. Ter PREEKE gaan. *Aller au Prêche, au Sermon.*

PREEKEN. werd gemeenlyk voor PREDIKEN gebruikt, maar veel meer voor lang en zoet praaten genomen. *Prêcher, haranguer, parler longtemps d'une matiere, s'etendre en Orateur ſur le ſujet qu'on traitte.* Preekt zoo lang als gy wilt, 't zal toch niet weezen. *Prêchez tout votre ſou, il n'en ſera toujours rien.* Al preekte gy als Brugman, gy zult 'er niet meê winnen. *Quand vous parleriez comme Caton, vous n'y gagnerez rien.* PREEKER, werd voor een Doopsgezinde VERMAANDER genomen. *Un Exhorteur* ou *Docteur Menoniſte.* 't Is een Preeker in der eeuwigheid. ruimſpr: *C'eſt un Prêcheur, Sermoneur eternel.*

PREEKHEER. Dominikaner Munnik *of* Paſtoor. *Frere Prêcheur, Frere Dominicain, Prédicateur parmi les Catholiques Romains.*

PREEKSTOEL, PREDIKSTOEL. *Chaire du Predicateur, du Miniſtre.* Daar wierd van de preekſtoel afgeleezen dat... *Le Miniſtre lut en chaire que...* de Roomſe zeggen: *On lut, on dit au Prone que...* PREEKSTOEL, werd in zommige plaatſen voor vrouwe buigſtoel, Kerkſtoel gezegt. *Pliant.* m. *Chaiſe pliante pour une Femme à l'Egliſe.*

PREES, 't *Preteritum* van PRYZEN. Elk een prees zyn iever, zyn ingetogenheid. *Chacun loua ſon zele, ſa moderation.*

PRELAAT Ond:w: KERKHEER. Die een hooge bediening in de Roomſe Kerk bekleed. *Prelat.* m. *Celui qui eſt revêtu d'une dignité conſiderable dans l'Egliſe Romaine.* PRELAATSCHAP. n. *Prelature, Dignité de Prelat.* f.

PREMIE. Koopmans w: 't Voordeel van den Aſſuradeur die voor de laading *of* 't ſchip inſtaat. *Prime, avantage qu'on fait à celui qui repond de la charge* ou *du vaiſſeau.* Premie geeven, premie trekken om zeker goed op zekere tyd, tegen de bepaalde prys te ontfangen, te leveren. *Donner prime, tirer prime pour recevoir, pour fournir certaine marchandiſe dans certain temps à un prix reglé.*

PRENTEN. v. a. Indrukken, Inſcherpen. *Imprimer, inculquer.* Een zaak diep in zyne heriſſenen prenten. *Imprimer une choſe bien avant dans ſa cervelle.*

PRESENNING. Broek, rok, zeilkleed. Scheeps w: *Braye, Toile poiſſée.* f. *Cuir goudronné.* m.

PRESIDENT. Ond: w: Voorzitter in eenige aanzienelyke Vergadering. *Preſident, celui qui préſide à quelque Aſſemblée notable.* De Preſident Burgemeeſter. *Le Préſident des Bourguemaîtres, le Bourguemaître de quartier.* De eerſte Preſident van 't Parlement van Parys. *Le premier Preſident au Parlement de Paris.* PRESIDENTSCHAP. *Préſidence.* f. *Fonction* ou *qualité d'un Préſident.*

PRESSEN. v. a. Dwingen tot den dienſt. *Enrooler par force, faire ſervir par force.* Volk tot den dienſt preſſen. *Enlever des gens au ſervice du Roy.* PRESMEESTER, Conſtapel die in Engeland de Bootsgezellen preſt. *Officier qui contraint en Angleterre les Matelots de ſervir le Roy.*

PRETENTIE Ond: w: zie EIS, EISCH, VRAAG. *Prétention.* f.

PREUTELEN. v. n. Pratten, morren. *Bouder, grommeler, murmurer, marmotter des menaces.* Dat preutelen verſtaa ik niet. *Je n'entens pas qu'on boude, qu'on grommele, qu'on murmure ainſi.* Tegen wie preuteld gy? *à qui en avez vous pour grommeler, pour murmurer ainſi?* PREUTELGELD, ſtuivers, dubbeltjes en andere kleine munt *De la maſille, de la petite monoye.*

PREUTELIG. zie KNORRIG. 't Is een preutelig wyf. *C'eſt une femme chagrine, grognarde, acariâtre.* PREUTELING. zie GEPREUTEL, gemor. *Mauvaiſe humeur.* f. *Murmure.* m.

PREVELEN. v. a. Binnen 's monds praaten. *Marmoter, parler entre ſes dents confuſément.* Wat preveld gy daar binnens monds? *Que marmottez vous là entre vos dents?* Dat Beeje preveld altyd op haar Paternoſter. *Cette vieille marmotte toujours ſur ſon Patenotre.*

PREVOOST of PROVOOST. Land-Droſt, Geweldige. *Prevot du plat Pays* ou *de la Campagne.*

PREY. Zeker Tuinkruid, zie POREY. *Des Porreaux.* PREY, is anders een woord op een vrouwmenſch veelt yds gepaſt. Een looze prey. *Une maſque, une fine mouche.* Dat heeft die ſtoute prey gedaan. *C'eſt cette mechante carogne qui l'a fait.*

PREYEN of VERPREYEN. *Héler.* Een ſchip preyen, in 't voorby zeilen toeroepen waar de koers &c. *Héler un vaiſſeau, lui demander le qui vive &c.*

PRIEEL. n. Tuin-huisje, ſpeel-huisje. *Cabinet, Berceau.* m. Een Prieel met Jaſmin, met Camperfoely overdekt. *Un Cabinet, un Berceau couvert de Jaſmin, de Chevrefeuil.* Zy zitten in 't Prieel. *Ils ſont dans le Cabinet de verdure, dans le Berceau.* Een drink PRIEEL. *Un Vuide-bouteille.*

PRIEM. f. Kleermaakers priem om gaten te booren. *Poinçon.* m. *Inſtrument de Tailleur, de Couturiere &c.* Slagers PRIEM of WETSTAAL. *Fuſil de Boucher, fer à aiguiſer.* Een lardeer PRIEM. *Une lardoire.* PRIEMEN. v. a. Steeken, booren met een priem. *Piquer, percer avec un poinçon.* Hy heeft haar in de armen van haar Pol gepriemd *Il l'a poignardé entre les bras de ſon Rufien, de ſon Galant.* PRIEM- en PAAL-GELD is op 't woord PAAL te zien.

PRIESTER. Een die onder de Roomſe de Conſecratie der Hoſtie vermag te doen, en de zonden te vergeeven. *Prêtre, celui qui a reçu les ordres pour conſacrer l'Hoſtie & donner l'abſolution.* De Biſſchoppen vermogen alleen Prieſters te ordineeren. *Il n'y a que les Evêques qui ayent pouvoir d'ordonner des Prêtres.* Chriſtus word genaamd PRIESTER na d'ordening Melchiſedeks. *J: Chriſt eſt appellé Prêtre ſelon l'ordre de Melchiſedec.* Baals PRIESTERS. *Les Prêtres de Baal.* De PRIESTERS van Jupiter Ammon, van Minerva. *Les Prêtres de Jupiter Ammon, de Minerve.*

PRIESTER-AMPT, PRIESTERSCHAP, onder de Wet en ook onder 't Evangelium. n. *Prêtriſe.* f. *Sacerdoce.* m. *ſous la Loy & auſſi ſous l'Evangile.* Chriſti Prieſter-ampt. *La Prêtriſe, le Sacerdoce de J: Chriſt.* De Biſſchop verleende hem het Prieſter-ampt. *L'Evêque lui confera la Prêtriſe.* Het PRIESTER-AMPT, 't PRIESTERSCHAP en 't Keizerryk waaren altemets ſamen gevoegd. *Le Sacerdoce ſe trouvoit quelquefois uni à l'Empire.*

't PRIESTERDOM. Al de Prieſters van een ordening gezamentlyk. *L'ordre des Prêtres, l'ordre Sacerdotal, Toutes les perſonnes Sacerdotales.*

PRIESTERIN. Een vrouw die de Heidenſe Goden ten Altaar diende. *Prêtreſſe.* De Prieſterinnen van Minerva, der Godinne Veſta. *Les Prêtreſſes de Minerve, de la Déeſſe Veſta.*

PRIESTERLYK. Adj. Dat tot den Prieſter behoord. *Sacerdotal.* De Prieſterlyke pligten. *Les devoirs Sacerdotaux, les fonctions Sacerdotales.* Prieſterlyk gewaad. *Ornements Sacerdotaux.*

PRIK, NEGENOOG. Zekere vis. *Lamproye.* f. *Certain poiſſon en forme d'anguille & de chair gluante.* De PRIK, 't yzer van de Taatſtol. *La pointe, le bout de fer*

Digitized by Google

fer au deſſous de la Toupie. PRIK, Amandel in haar ſchors. *Une amande dans ſon ecorce.* Iets weeten op een prik, iets net weeten. *Sçavoir quelque choſe ſur le bout du doigt, l'avoir ſous le pouce, la trouver à point nommé.* Hy weet al die Schrifttuur plaatſen op een prik. *Il ſait tous ces paſſages de la Bible ſur le bout du doigt.*

PRIKKEL. Noop-yzer aan de ſteekroede van een Oſſeweyer. *Aiguillon.* m. *La pointe de fer de la verge du pique-boeuf.* PRIKKEL, angel der Byen. *Aiguillon des mouches à miel.* m De eer verſtrekt een PRIKKEL, een aanporring tot de deugd. *La gloire eſt un aiguillon à la vertu.* PRIKKELING, kitteling, begeerlykheid. *Chatouillement.* m. *Demangeaiſon, concupiſcence.* f. De prikkeling van 't vlees wederſtaan. *Reſiſter à la concupiſcence de la chair, au chatouillement des ſens.*

PRIKKEN, v.a. Met de prik ſteeken. *Picquer, aiguillonner.* De oſſen prikken om ze voort te doen gaan. *Picquer les boeufs pour les faire marcher.* PRIKTOL, tol met een prik. *Toupie.* f. *Jouet avec un bout de fer.* m.

PRIMAAT. Geeſtelyk Kerk-Heer, wiens gezag boven dat van den Aards-Biſſchop is. *Primat, Prelat dont la juriſdiction excede celle de l'Archevêque.* De Aards-Biſſchop van Lyons is Primaat der Gaulen. *L'Archevêque de Lyon eſt Primat des Gaules.* De Aards-Biſſchop van Canterburry is Primaat van Engeland. *L'Archevêque de Cantorbery eſt Primat de l'Angleterre.* PRIMAATSCHAP, waardigheid van Primaat. *Primatie, dignite de Primat.* f.

PRINCIPAAL. Origineel, voorbeeld in 't ſtuk van ſchilderyen *Original.* m. *en parlant de tableaux.* Dit is het principaal, 't andere is maar copy. *Voicy l'original, l'autre n'eſt que copie.*

PRINCIPAAL. Meeſter, Voogd in de Koopmans ſtyl. *Le Maître, le Marchand en ſtile de Negoce.* N. N. gezwoore Maaklaar, als laſt hebbende van zyne Principaalen, preſenteert aan den meeſtbiedende te verkoopen... *N. N. Courtier juré, ayant l'ordre de ſes Maîtres, met en vente au plus offrant..* Het is een klein PRINCIPAAL, 't is iets van weinig belang. *C'eſt peu de choſe, ce n'eſt pas une affaire de grand coût.*

PRINS, VORST. Die een Souverein Prinsdom bezit of uit een Vorſtelyk ſtam-huis af komſtig is. *Prince, qui poſſede une Principauté en titre, ou qui eſt d'une maiſon Souveraine.* Een magtig Prins. *Un puiſſant Prince.* Een buitelands Prins. *Un Prince etranger.* Lang leeve de jonge Prins van Naſſauw! *Que le jeune Prince de Naſſau vive longtemps!*

PRINSDOM. n. Staat, erfgrond van een Prins. *Principauté.* f. Het Prinsdom van Orange is aan de Franſe Kroon hereenigd *La Principaute d'Orange a été reunie à la Couronne de France.*

PRINSELYK. Adj. & Adv. Dat de Prins betreft *Qui concerne le Prince.* Een Prinſelyk onthaal *Un regal de Prince.* PRINSELYK leeven. *Vivre en Prince.*

PRINSENHOF, betekend eigentlyk *Palais de Prince.* m. Dus wierd het Hof van de Admiraliteit genaamd, toen de laatſte Prinſen van Orange Stadhouders van Holland, Zeeland &c. waaren. *L'Amirauté s'appelloit la Cour ou le Tribunal du Prince, lors que les derniers Princes d'Orange etoient* Stadhouders *de Hollande, Zeelande, &c.*

PRINSES, PRINCES. Gemalinne *of* Dogter van een Prins. *Princeſſe.* Een deugdryke Prinſes. *Une vertueuſe Princeſſe.* De Prinſes van Naſſauw, van Walles. *La Princeſſe de Naſſau, de Galles.*

PRINT. f. Afdrukſel van een houte *of* kopere plaat. *Eſtampe, image.* f. *Figure ordinairement en taille douce.* Die print is wel getrokken. *Cette eſtampe eſt bien tirée.* Ik heb het in een print gezien. *Je l'ay vu dans une eſtampe, dans une taille douce.*

PRINTE-BOEK. n. Boek daar men printen in opgaard. *Recueil, livres d'images, d'eſtampes.* m. PRINT-KUNST is op KUNST uitgewerkt. *Des tailles douces, des eſtampes.* PRINTVERBEELDING. *Images, eſtampes.* f pl. PRINTVERKOOPER. *Imager, celui qui vend des images, des eſtampes & tailles douces.* PRINT-WINKEL. *Boutique d'Imager, de Marchand d'eſtampes.* f.

PRIOOR. Die in een Munnik-Klooſter 't opper bewind heeft. *Prieur, celui qui a la ſuperiorité & la direction d'un Monaſtere de Religieux.* De Prioor verbeeld den Abt. *Le Prieur repreſente l'Abbé.* PRIOORSCHAP, waardigheid van den Prioor. *Dignité du Prieur.* f.

PRIVILEGIE. Ond: w: VOORREGT. Vergunning. *Privilege.* m. *Permiſſion, faculté dont on jouis à l'excluſion d'un autre.* Privilegie hebben om een werk alleen te mogen drukken. *Avoir le privilege de pouvoir imprimer ſeul un ouvrage.* De PRIVILEGIEN, vrydommen van een Stad, van een Gemeenſchap *Les Privileges, Prérogatives d'une Ville, d'une Communauté.* De uitgezondenen van Brabant, Vlaanderen en Steden van Nederland op het nadrukkelykſt de ſchending hunner Privilegien aan de Spanjaarden ten tyde van Duc d'Alba vertoonende, zeide *Vargas* of een ander in 't Latyn qualyk bedreeven: *non curamus veſtros Privilegios.*

PROBEEREN. Ond: w: Een proef neemen van iets. *Eſſayer, eprouver quelque choſe, en faire l'eſſay.* 't Nieuw gegooten geſchut probeeren. *Faire l'eſſay du canon nouvellement fondu.* Een hulpmiddel probeeren. *Eſſayer, eprouver un remede.*

PROCES. zie GEDING. *Procès.* m. 't Proces hangd aan den haak. *Le Procès eſt pendu au croc.*

PROCURATIE. Magt-verleening. *Procuration.* f. Hy heeft procuratie van hem ontfangen. *Il a reçu procuration de lui.*

PROCUREUR. zie GEDING-BEZORGER. *Procureur.* PROCUREURS Vrouw. *Procureuſe.*

PROEF. f. Onderzoek. *Eſſay.* m. *Epreuve.* f. De proef op een ſom maaken. *Faire la preuve d'une ſomme* Een proef ergens van neemen. *Faire l'eſſay, faire l'epreuve de quelque choſe.* Dat kan geen proef houden. *Cela ne peut ſouffrir l'eſſay, cela ne ſauroit ſuporter la touche.*

PROEF. Boekdrukkers w: Het blad dat de Drukker den Autheur zend, om het van drukfouten te zuiveren. *Epreuve.* f. *La feuille que l'Imprimeur envoye à l'Auteur pour corriger les fautes.* Een proef nazien. *Corriger une epreuve.* Breng my nog een proef eer men 't blad afdrukke. *Apportez moi encore une epreuve avant qu'on tire la feuille.*

PROEF van een werkman die Baas wil worden. *Chef d'oeuvre* m. Hy heeft zyn proefvoor de Overluiden gedaan. *Il a fait ſon chef d'oeuvre en preſente des Maîtres jurez* ou *des Jurez*, ſimplement.

PROEFJAAR, PROBATIE tyd voor een Klooſterling. *Noviciat.* m. Zyn proef-jaar is nog niet uit. *Il n'a pas encore achevé ſon noviciat, ſon année de probation.*

PROEFJE. n. verkorting van 't woord PROEF, gebruikelyk in de volgende zin. *Eſſay* m. *Epreuve.* f. Een proefje wyn, een proefje tabak. *Un eſſay de vin, un eſſay de tabac.* Dat is een proefje van 't geen ik doen kan. *C'eſt un eſſay, un petit echantillon de ce que je ſçai faire.*

PROEFSTUK. n. Werkſtuk van een die zyn bekwaamheid in iets begind te toonen. *Coup d'eſſay.* m. Hy toond door dit proefſtuk dat hy iets grooters uitvoe-

Digitized by Google

ren kan. *Il montre par ce coup d'eſſay qu'il peut faire quelque choſe de plus grand.*

PROESTEN. v. n. Hard niezen als de paarden. *Eternuer bien fort comme font les chevaux.*

PROEVEN, 't meervoud van PROEF, in Drukkersſtyl. Ik ben het keurig nazien myner proeven tot dit werk de Heeren A. du P., van A. en de L. M. verpligt. *Je dois l'exacte correction de mes epreuves pour cet ouvrage à Meſſieurs du P., van A. & de L. M.*

PROEVEN. v. n. De ſmaak neemen van iets. *Gouter, diſcerner le goût de quelque choſe.* Hy kan de wyn wel proeven. *Il ſait bien gouter le vin.* Proeft gy die lekkere geur wel in de thee? *Savez vous bien gouter cette delicieuſe odeur dans le thé?* De ſpyzen, den drank van 's Konings tafel proeven. *Eſſayer les viandes, la boiſſon de la table du Roy.* Wilt gy onze wyn niet PROEVEN? niet wat drinken van onze wyn? *Ne voulez pas gouter de notre vin?* Proef die ſaus eens. *Gouter un peu de cette ſauce.* Spys PROEVER. *Celui qui eſſaye, qui goute les viandes.* Wyn PROEVER. *Gourmet, Echanſon, celui qui fait l'eſſay du vin.*

PROFECY, PROPHETIE, beteekend letterlyk VOORZEGGING. *Prophetie, prediction.* f. De profecyen zyn veelderhande uitleggingen onderworpen. *Les propheties ſont ſujettes à bien des interpretations.* De profecyen van Noſtradamus, Drabicius, Kulhman zyn enkele harſſen gedrochten. *Les predictions de Noſtradamus, de D:, de K: ſont de pures chimeres.*

PROFEET zal op PROPHEET beſt geplaatſt zyn. Niemand Profeet in zyn eige Land: oudſte en waaragtigſte ſpr: *Perſonne n'eſt Prophete en ſon Païs: le plus ancien & plus veritable proverbe.* PROPETES of PROPHETES, Vrouw met een profeteerende, voorzeggende geeſt begaaft. *Propheteſſe.* De Profeteſſe Anna. *La Propheteſſe Anne.*

PROFYT. n. Voordeel, winſt. *Profit, avantage, gain.* m. Profyt trekken uit een zaak. *Tirer profit d'une affaire.* Al het profyt zal voor u zyn. *Tout le profit ſera pour vous.*

PROFYTELYK. Adj. zie VOORDEELIG. *Profitable, avantageux.* Dat zou u niet profytelyk weezen. *Cela ne vous ſeroit pas profitable, avantageux.*

PROFYTERTJE. n. Inſtrument daar men een endje kaars op laat af branden. *Binet.* m. *Uſtencille ſur lequel on poſe un bout de chandelle qu'on veut achever de bruler.* Zet het endje kaars op 't profytertje. *Mettez le bout de chandelle ſur le binet.*

PROL. Appelſop met karnemelk &c. *Certain brouët au lait de beure avec des pommes.*

PROMPT. Adj. zie VAARDIG, GEREED. *Prompt, prêt.* Een per cent voor prompte betaaling af korten. *Rabattre un par cent pour le prompt payement.*

PRONK. Opſchik. *Parade.* f. Die kas ſtaat daar maar voor de pronk. *Cette armoire n'eſt là que pour la parade, que pour ſervir d'ornement.* Huisraad voor de pronk. *Des meubles de parade.* Iets te pronk zetten. *Mettre quelque choſe en lieu de parade, en vuë aux paſſans.*

PRONKAARD. Pronkert. *Cocquet, Dameret, un glorieux qui ſe fait brave, qui ſe mire dans ſes plumes.* PRONKBEELD. n. *Statuë pour l'ornement de quelque lieu, ou erigée à l'honneur de quelqu'un.* PRONK-JUWEEL, pronkcieraad. n. *Ornement, embelliſſement, joyau, bijou.* m. Zy is een pronk-juweel der Vrouwen. *Elle eſt le joyau, la gloire de ſon Sexe, la perle des Femmes.* PRONK STUK, PRONKWERK. n. *Ornement, embelliſſement.* m.

PRONKEN. v. n. Zig overmaatig opſchikken *of* zig in zyn veeren ſpiegelen. *Se mirer dans ſes beaux habits, faire le Cocquet, ſe pavanner, tirer vanité de ſon air ou de ſes beaux habits.* Zie die verwaande gek eens in zyn nieuw kleed pronken! *Voyez un peu ce fat, comme il ſe pavanne, comme il ſe quarre avec ſon habit neuf!* Met iemands veeren pronken als Eſopus Kraay deed. *Se parer des plumes d'autrui comme faiſoit la Corneille d'Eſope.* Gy moogt daar wel mee pronken! gy moogt daar wel groots op zyn! gekſch: *Vous pouvez bien vous en vanter, il vous ſied bien d'en faire gloire!*

PRONKER, PRONKAARD. Verwyfd mansperſoon. *Coquet, Dameret.* 't Is een PRONKER, een zwetſer en geen regt Soldaat. *C'eſt un fanfaron, un faux brave, & non un vrai Soldat.* 't Is een olyke PRONKSTER, een ligtvaardig vrouwmenſch. *C'eſt une glorieuſe, une Coquette qui ſe mire dans ſes propres plumes.*

PRONSELAAR. zie KNOEYER, QUANSELAAR. *Ravaudeur, tracaſſier, brocanteur, troqueur.* PRONSELEN, knoeyen, quanſelen. *Ravauder, troquer, faire le metier de Brocanteur.*

PROSA. zie ONDICHT, ONRYM. *De la proſe.* De Burger Edelman had buiten zyn weeten veertig jaaren lang Proſa geſprooken. *Le Bourgeois Gentilhomme avoit parlé quarante ans Proſe ſans le ſçavoir.*

PROOSDY. f. Gemeenſchap van Kloosterlingen, onder een Prioor ſtaande. *Prieuré.* m. *Communauté Religieuſe ſous un Prieur ou une Prieure.* PROOST, eerſte Canonik ofte Dombeer. *Premier Chanoine.* Hy is Prooſt van Sanct Lambertus te Luik. *Il eſt premier Chanoine de Sainct Lambert à Liege.*

PROOY. f. Roof, buit. *Proye, capture.* f. *Butin.* m. De Wolf vlood met zyn prooy in 't Boſch. *Le Loup s'enfuit dans le Bois avec ſa proye.* Tot een prooy zyner Vyanden zyn. *être en proye à ſes Ennemis.*

PROP of Stopſel van een piſtool *of* roer. *La bourre d'un fuſil* ou *d'un piſtolet.* De prop inſtampen. *Enfoncer la bourre, bourrer le fuſil.* De prop uithaalen. *Retirer la bourre.* PROP, deuvik in een vat. *Tampon de tonneau.* m. Slaat de prop dieper in 't vat. *Cognez, faites entrer le tampon plus avant dans le tonneau.*

PROPDARM. Slokop, vraat. *Glouton, goulu, gouliafre.* 't Is een regte propdarm van een kaerel. *C'eſt un francgouliafre, un goinfre que cet homme là.*

PROPHEET. Gods tolk, voorzegger. *Prophete.* De vier groote, de twaalf kleine Propheeten. *Les quatre grands, les douze petits Prophetes.* Het is een Propheet die brood eet. *Il eſt Prophete du paſſé, il predit les Fêtes quand elles ſont venuës.* De Turken agten J: Chr: een groot Propheet, die niet gekruicigd, maar door God ten Hemel is opgenomen; hebbende de Jooden een ander die hem geleek aan 't kruis genageld; zullende dezelve Chriſtus voor 't einde der Waereld op Aarde keeren om de Wet van Mahomet te doen aanneemen: *ad Populum phaleras.*

PROPHETEEREN. v. n. Voorzeggen, openbaaren. *Prophetiſer, predire, reveler.*

PROPHETIE. zie PROFECY. Voorzegging, openbaaring. *Prophetie, prediction, revelation.* f.

PROPHEETISCH. Adj Dat de Propheet betreft. *Prophetique.* Propheetiſche geeſt. *Eſprit Prophetique.*

PROPONENT. Die tot het Predikampt bekwaam is. *Propoſant, qui prêche la parole de Dieu ſans avoir reçu l'impoſition des mains.* Daar zal een Proponent predikken. *C'eſt un Propoſant qui prêchera.*

PROPOOST, Propooſte. Ond: w: in de volgende zin te neemen. Kwalyk ten propooſte. *Mal à propos, à contretemps.* Verkeerde propooſten. *Des propos diſcordants.*

PROP-

Digitized by Google

PROPPEN. v.a. Inſlaan, in de maag zwelgen. *Engouffrer, avaler.* Hy propt al dat eeten in zyn maag. *Il engouffre, il fourre, il entaſſe toutes ces viandes dans ſon eſtomac, dans ſa panſe.*

PROTEST. Koopmans woord. Regtbehouding. *Proteſt.* m. *Reſervation de droit: terme de Negoce.* De Wiſſelbrief wierd met proteſt te rug gezonden. *La Lettre de change fut renvoyée avec proteſt.*

PROTESTANT. Die de Hervorming van Lutherus *of* Calvinus aanneemd, volgd. *Proteſtant, qui admet, ſuit la Reformation de Luther ou de Calvin.* De Leer der Proteſtanten komt aldernaaſt aan die der drie eerſte Eeuwen van 't Chriſtendom. *La Doctrine des Proteſtans eſt la plus conforme à celle des trois premiers Siecles du Chriſtianiſme.*

PROTESTANTS. Adj. Dat de Proteſtantſe Godsdienſt betreft. *Proteſtant, qui concerne le Proteſtantiſme* ou *la Religion Proteſtante.* God bidden voor de Proteſtantſe Kerk, de Proteſtantſe Vorſten. *Prier Dieu pour l'Egliſe Proteſtante, les Princes Proteſtants.*

PROTESTEEREN. Notariale acte van regtbehouding, omtrent een Wiſſelbrief die men ons weigerd te betaalen, laaten paſſeeren. *Proteſter en terme de Negoce.* Als de Wiſſel op de vervaldag niet betaald word, moet men die laaten proteſteeren. *Quand la Lettre de change ne ſe paye pas à ſon echeance, il faut la faire proteſter.*

PROVE of PROVEN. Inkomen van een Canonik *of* ander Geeſtelyk perſoon. *Prebende.* f. *Benefice d'un Chanoine* ou *autre Eccleſiaſtique.* Hy heeft een ryke prove by Leuven, by Utrecht. *Il a une riche prebende près de Louvain, près d'Utrec.* PROVENIER in den eerſten zin is een geeſtelyk perſoon met een prove voorzien. *Beneficier, Prebendé, Chanoine* ou *Eccleſiaſtique prebendé, pourvu d'une prebende.* Daar van is gekomen PROVENIER, een die zyn leven ergens in eenig Gemeenſchap *of* Hofje gekogt heeft. *Celui qui s'eſt retiré dans une Communauté pour y vivre en repos le reſte de ſes jours* PROVENIER-HUIS. n. *Maiſon, Communauté de gens qui vivent à table commune.* f.

PROVENCIE-HOUT. n. Rood verf hout aldus genaamd. *Certain bois rouge & très dur à l'uſage des Teinturiers.*

PROVENU. Koopm: w: 't geen dat uit lets ſpruit. *Provenu.* m. *Ce qui provient d'une affaire.* Het nette provenu van alle verkogte waaren, beſtaat in... *Le juſte provenu de toutes les marchandiſes vendues conſiſte en...*

PROVIAND. zie MONDKONST, LYFTOGT, LEVENSMIDDELEN. *Proviſions de bouche, vitnailles.* f pl. PROVIANDEEREN. v.a. Met levensmiddelen voorzien. *Munir, pourvoir de vivres, avitailler.* PROVIAND-WAGEN. *Chariot de vivres, de convoy.* m. *Charrette de Vivandier.* f.

PROVINTIE. zie LANDSCHAP. Wingeweſt. *Province.* f. *Etenduë de Pays.* De zeven geunieerde Provintien. *Les ſept Provinces Unies.*

PROVISIE. Koopm: w: Voordeel van de Commiſſionaris voor zyn aangewende zorgen. *Proviſion.* f. *Profit, ſalaire du Commiſſionaire, du Facteur qui ſert un Marchand.*

PROVISIE. Ond: w: Eetwaaren die men in voorraad oplegd. *Proviſion de menage.* f. *Amas de ce qui ſe conſume dans le menage.* m. Zyn winter proviſie opdoen. *Faire ſes proviſions pour l'hyver.* By PROVISIE, by voorraad. *Par proviſion, proviſionellement, à bon compte.* Gy kond by proviſie daar mee beginnen. *Vous pouvez toujours à bon compte commencer avec cela.* De PROVISIE-KAMER, Spyskamer. *La Depenſe, l'Office où l'on ſerre les mets.* De PROVISIE-KELDER, voorraad kelder. *Le Caveau, la Sommellerie où l'on ſerre les proviſions du menage.*

PROVOOST, PREVOOST. Droſt, geweldige. *Prevot d'Armée* ou *du plat Pays.* De Spion, Deſerteur, de Verraader wierd voort in handen van den Provooſt geſteld. *L'Eſpion, le Deſerteur, le Traître fut mis d'abord entre les mains du Prevot.* PROVOOST van de Burger Compagnien. *Prevoſt des Bourgeois, Officier qui remplit la plûpart des fonctions de Sergent & Caporal parmi les Bourgeois de la garde.*

PRUILEN. v.n. Moppen, den ſteiloor ſpeelen. *Faire la mine, bouder, ſe quinter.* Zy heeft den heelen dag niet gedaan als pruilen. *Elle n'a fait tout le jour que bouder, que faire la mine.* PRUILDER, mopper, ſteiloor. *Boudeur, rogonneur, hibou.* Uit de Duitſche Gemeente in de PRUILKERK, Franſche of Engelſche Kerk overgaan. *Quiter l'Egliſe Hollandoiſe par boutade, par bouderie, & ſe ranger du coté des François, des Anglois Proteſtans.* PRUILSTER, mopſter. *Boudeuſe, grogneuſe, rogonneuſe.*

PRUIM. f. Vrugt van den Pruimboom. *Prune.* f. *Fruit du Prunier.* Witte pruim. *Prune blanche.* Witte, blaauwe damaſt pruimen. *Des prunes de damas blanc, de damas bleu.* Met pruimen purgeeren. *Purger avec des pruneaux.* PRUIM-BOOM. *Prunier.* m. PRUIMELLEN, zekere lange confyte pruimen. *Des* pruniolles *confites, de longues prunes confites.*

PRUISSCHEN of PROESTEN. zie NIEZEN. *Eternuer.*

PRUL. Vod, oud huisraad &c. *Colifichet, brimborion, chiffon.* m. *Gueuſerie, guenille.* f. Wat doed gy met die prul op uw kas? *Que faites vous de ce colifichet, de cette gueuſerie ſur votre armoire?* Breng al die prullen op zolder. *Portez toutes ces guenilles, tous ces brimborions, toutes ces ravauderies au grenier.* PRUL, grol, herſſengedrogt van een plat Schryver. *Coyonnerie, rapſodie, fadaiſe, billeveſée, bagatelle, fade production d'un Auteur inſipide.* 't Is een olyke prul van een boek. *C'eſt une mechante rapſodie, une billeveſée toute pure, un pot pouri que ce livre là.* Die kaerei maakt niet als prullen. *Cet homme là ne fait que des rapſodies, des billeveſées.* 't Is een prul van een kaerel. *C'eſt une franche maſette, un fat.* PRULLEKOOPER, prullevaar, quanſelaar. *Un ravaudeur en antiquailles, un curieux de vieilleries, qui fait amas de colifichets, de brimborions: Brocanteur* en ſtyle du Th: Italien. PRULLE-MAAKER, PRULSCHRYVER, die prullen ſchryft *of* laat drukken. *Un Auteur de balle, un faiſeur de rapſodies, un fade, un inſipide Auteur.*

PRUT is de lieve naam die onze Amſtellandſe boeren aan *dikke melk* geeven, om hunne lieve waar ſmaakelyk voor te draagen. *Lait ecremé, preſſuré & reduit en grumeaux; du caillé ſans crême.*

PRYKEN. v. n. Zyn eerrang beſlaan, pronken, in al zyn luiſter verſchynen. *Tenir ſon rang d'honneur, garder ſa gravité, paroître dans tout ſon luſtre.* De Bruid ſtond onder de ſpiegel te pryken. *La Mariée ſe tenoit en parade au deſſous du miroir.* Met Alexander en andere Helden in de Geſchied-boeken pryken. *Tenir ſon coin, ſon rang dans l'Hiſtoire avec Alexandre & les autres Heros.* De Geeſtryke PEEL zegt in *Horatius Flaccus* van de *Dichtkunde*, onder andere, *Ik lagch met hem die om te pryken als een haan, in 's Lands Kronyken, zig wel dood ras laaten ſlaan.*

PRYS. Waarde van een zaak *of* 't geen voor een zaak betaald word. *Prix.* m. *Valeur d'une choſe* ou *de qu'on en paye.* Een redelyke, gezette prys. *Un prix rai-*

Digitized by Google

raiſonnable, reglé. De naaſte prys. *Le plus juſte prix.* Iets op prys ſtellen. *Mettre quelque choſe à prix.* De pryzen ſteigeren, daalen. *Les prix montent, baiſſent.*

PRYS. Belooning, aanmoediging. *Prix.* m *Recompenſe* f. *Encouragement.* m. De prys van de Welſpreekendheid, van de Schilderkonſt behaalen. *Remporter le prix de l'Eloquence, de la Peinture.* Hy heeft de eerſte prys van 't derde School gehad. *Il a eu le premier prix de la troiſiéme Claſſe.*

PRYS of Lot van een Lotery. *Prix, lot d'une Loterie.* m. In die Lotery worden zes nieten tegen een prys getrokken. *On tire dans cette Loterie ſix billets blancs contre un noir.* De hoogſte prys is van... *Le plus haut prix, le gros lot eſt de...*

PRYS, is nog de naam van een veroverd Koopvaardy Schip &c. *Priſe.* f. *Vaiſſeau Marchand pris ſur Mer &c.* Een prys voor de Haven maaken. *Faire une priſe, prendre un vaiſſeau à l'entrée du Port.* De prys te St Malo, te Vliſſingen opbrengen. *Mener la priſe à St. Malo, à Fleſſingen.* 't Schip wierd by de Admiraliteit goede prys verklaard. *Le vaiſſeau fut declaré de bonne priſe par l'Amirauté.*

PRYSWAARDIG. Adj. Lofwaardig, pryzens waardig. *Louable, digne de louange, digne d'eloge.* Pryswaardige edelmoedigheid, begeerte. *Louable generoſité, louable deſir.* Een pryswaardig man, pryswaardige vrouw. *Un homme, une femme louable, digne de louange.*

PRYZELYK. Adj. Loflyk. *Louable, digne de louange.* Een pryzelyke daad. *Une louable action, une action digne d'être louée.* Hy is zeer pryzelyk in myn zin. *Il eſt très digne de louange, très louable, ſelon moi.*

PRYZEN. v. a. Agten en roemen. *Louer, elever, honnorer, vanter.* God pryzen en danken *Louer Dieu & le remercier.* 't Is een groote dwaasheid zig zelfs te pryzen. *C'eſt grande folie que ſe louer ſoy même.*

P S.

PSALM. m Heilige Lofzang. *Pſeaume.* m. prononcez *Seaume: Hymne, Cantique ſacré.* m. Een Pſalm van buiten opzeggen. *Reciter un Pſeaume par coeur.* De Pſalmen Davids zyn vol troofstelyke leeringen. *Les Pſeaumes de David ſont pleins de leçons conſolantes.*

PSALMBOEK. n. De ingebonden Pſalmen in een band. *Les Pſeaumes reliez en Livre, Pſeaumes* ou *Pſeaume.* Ik zoek na myn Pſalmboek. *Je cherche mon Pſeaume, mes Pſeaumes.* 't PSALMBOEK der Roomsgezinden heet *Pſeautier* in 't Franſch. PSALMIST, naam op David alleen gepaſt. *Pſalmiſte, nom qui ne ſe donne qu'à David.* Gelyk de Pſalmiſt heel wel zegd. *Ainſi que dit très bien le Pſalmiſte.* PSALMZINGEN. v. n. Lofzangen ter eeren Gods zingen. *Chanter les louanges de Dieu, les Pſeaumes; Pſalmodier.* Laat ons den HEERE Pſalm zingen! *Pſalmodions à l'ETERNEL!*

P U.

PUIK. Adj. Zeer goed, uitſteekend. *Excellent, très bon.* Ik heb Tabak die puik is. *J'ay du Tabac excellent, d'excellent Tabac.* Die Thé is puik, niet waar? *Ce Thé eſt excellent, n'eſt ce pas?* Het PUIK van 's Lands Jongelingen. *L'elite, la fleur de la Jeuneſſe du Pays.* Daar hebt gy 't PUIKJEN uit de mand. *Vous avez le meilleur du panier.* PUIKS-PUIK, het eelſte uit het alderbeſte. *Le fin du fin, le précis de ce qu'il y a d'excellent, la quinteſſence de ce qu'il y a de plus exquis.* Puiks-puik Varinas Tabak. *De delicieux, de l'excellentiſſime Tabac de Verine.*

PUILOOG. Oog dat uitpuild. *Oeil à fleur de tête* ou *qui ſort de la tête.*

PUIMSTEEN. Dryfſteen. *Pierre de ponce.* f. Een vlak met een puimſteen afdryven *Oter une tache avec une pierre de ponce.*

PUIN. f. Grof gruis, vuiligheid van gemengde kalkbrokken, potſcherven, &c. *Du gravois* ou *gravas, des ordures, des platras, des têts de pots, des decombres, des vuidanges de maiſons &c.* Een weg met puin hoogen. *Hauſſer un chemin avec du gravois, gravas, des decombres.* PUIN-BAK. *Eſpece de charnier où l'on jette les ordures, les têts de pots, les decombres, &c.* PUINHOOP. *Monceau de gravas, tas de decombres.* m. De Stad Ooſtende, Candia wierd tot een puinhoop gemaakt. *La Ville d'Oſtende, de Candie fut reduite en poudre, fut convertie en un tas, en un monceau de pierres.*

PUIST. f. Zweertje, knopjen op 't aangezigt. *Bourgeon.* m. *Elevure, bulbe qui ſe forme ſur le viſage.* Zyn aangezigt is vol puiſten. *Il a le viſage tout couvert de bourgeons, tout bourgeonné.* De roode puiſten op 't aangezigt en de neus van een Likkebroer. *Les rubis, les bourgeons rouges ſur le viſage & ſur le nez d'un Biberon.* Zwyn PUIST, bloedgezwel. *Phlegmon* m. *Tumeur enflamée.* f.

PUISTAGTIG, PUISTIG. Adj. Die veel puiſten heeft. *Bourgeonné, qui a beaucoup de bourgeons.* Puiſtagtig aangezigt. *Viſage bourgeonné.* PUISTIGE neus. *Nez bourgeonné.*

PUL. Groote aarde kan. *Grand pot de grais, eſpece de cruche, un broc.* De Metſelaars hebben de pul al drie maal uitgedronken. *Les Maçons ont deja vuidé trois fois le pot, le broc.* PULLEBROERS, likkebroers. *De bons buveurs, des biberons, des Enfans de Taverne.*

PULVER, POLVER is op KRUIT uitgelegd. *De la poudre à canon.*

PUNISCH. Adj. Dit woord van 't Latyn afkomſtig, werd in de volgende ſpreekwyzen gezegt. De *Puniſche* Oorlog, de Oorlog die de Cartaginenzers en de Romeinen ſamen voerden. *La Guerre Punique, la Guerre des Carthaginois & de ceux de Rome.* Na de tweede, derde Puniſchen Oorlog wierd Janus Tempel geſloten. *Le Temple de Janus fut fermé après la ſeconde, la troiſiéme Guerre Punique* ou *de Carthage.* De Puniſche getrouwheid, *fides Punica,* wierd heel weinig vertrouwd. *On ſe fioit bien peu à la foy Punique, à la parole des Africains.*

PUNT. f. Spits, ſcherpte. *Pointe.* f. *Bout piquant.* m. De punt van een naald, van een mes. *La pointe d'une aiguille, d'un couteau.* De punt van een Bolwerk, van een Tooren. *La pointe d'un Baſtion, d'un Clocher.* Kom voor de punt van den degen, hebt gy 't hart. *Venez à la pointe de l'epée, montrez vous, paroiſſez l'epée à la main, ſi vous avez le coeur.* Iemand wakker punt bieden, te keer gaan, in den baard vaaren. *Prêter courageuſement le collet à quelqu'un, lui montrer les dents.*

PUNT. Verzonne ſtip in 't Hemelrond. *Point Aſtronomique, point du Ciel ſuppoſé* m De bovenſte Hemelpunt. *Le Zenith* ou *point Vertical.* De onderſte Hemelpunt. *Le Nadir.*

PUNT. Voornaam gedeelte van een reden *of* zaak die verhandeld word. *Point.* m. *Partie principale d'une choſe qui ſe traite.* Het eerſte, het tweede punt van een rede. *Le premier, le ſecond point d'un diſcours.* Een Geloofs-punt. *Un point, un article de Foy.* Hy is zeer vaſt op dat punt. *Il eſt très ferme en ce point.* Iets van punt tot punt uitleggen. *Expliquer quelque choſe de point en point.* Hy ſtond op het PUNT, op het tipje van trouwen. *Il etoit ſur le point de ſe marier.*

PUNT-DICHT. n. Steek-dicht. *Epigrame.* f *Vers dont la chute eſt piquante.* De Punt-dichten van Martialis. *Les Epigrames de Martial.*

PUN-

Digitized by Google

PUNTEN, is 't meervoud van PUNT. De punten, ſtreepen van de Hebreeſche Bybel helpen de Geleerden aan werk. *Les points, les virgules de la Bible Hebraïque taillent de la beſogne aux Savans.* De meeſte menſchen verſchillen omtrent de Geloofspunten, maar zyn byna alle eens omtrent de leefwyze. *La pluspart des hommes different quant aux points, aux articles de Foy, quant aux Dogmes, mais ils ſe reſſemblent presque tous quant aux moeurs, à la maniere de vivre.* PUNTEN is ook een Werkw: Tegen malkander PUNTEN, kampen, vechten met de degen in de hand. *Pointer l'un contre l'autre, ſe battre l'epée à la main.*

PUNTIG. Adj. Net en helder op alles. *Propre, regulier & exact en tout.* 't Is een puntige vrouw, een heel zindelyke vrouw. *C'eſt une femme d'ordre, un habile femme; une femme qui aime la propreté & l'ordre dans les meubles, dans ſes habits &c.* Puntig kokje! helder als een man! *Soyez propre & diligent, faites bien & faites vite, mon ami!* PUNTIG, naauwkeurig, naauwziſtend. *Critique, precis, exact, ponctuel, regardant de près, epluchant les choſes.* Een puntig beriſper. *Un Critique* ou *Cenſeur exact, correct, preeis.* Hy is puntig en naauwkeurig op alles dat hy doet. *Il eſt precis, il eſt ponctuel & exact à tout ce qu'il fait.* PUNTIGHEID, nettigheid, zindelykheid. *Propreté dans les habits, les meubles &c.* f. PUNTIGHEID, naauwkeurigheid, oplettendheid. *Préciſion, exactitude, ponctualité.* f.

PUNTSPREUK, klemreden, korte en zinryke reden. *Pointe d'eſprit.* f. *Bon mot.* m.

PURGATIE. f. Purgeer *of* zuiverend drankje. *Medecine, potion purgative.* f. *Bruvage purgatif.* m. Een purgatie inneemen. *Prendre medecine.*

PURGEEREN. v. a. Een purgatie inneemen. *Purger.* Met Sene-bladen, met Caſſia purgeeren. *Purger avec du Sené, avec de la Caſſe.* PURGEER-ALSEM. *Du vin d'Abſinte purgatif.* PURGEER-BOONTJES. zie PILLEN. *Des pilules.* PURGEER-DRANK, purgatie. *Bruvage purgatif.* m. *Medecine* f. PURGEER-WYN. *Du vin mixtionné & preparé en bruvage purgatif.* Voor ruim twintig jaaren is op de Amſterdamſe Schouwburg vertoond een klugtig Ballet de *Purgeer-boontjes* genaamd, ter gedagtenis van een leelyke pots door zekere Snaak, die op een Meniſte bezoek, deze boontjes onder de naam van *cachou* de *Galante* Vrinden en Vrindinnen *abundantelyk* mede deelde, geſpeeld

PURPER. Donker paars. *Pourpre.* m. *Couleur tirant ſur le violet.* Het purper is een der koleuren van de Regenboog. *Le pourpre eſt une des couleurs de l'Arc en Ciel.* Het eigentlyk PURPER is koſtelyk Verfſtof, voor heen getrokkken uit de ſchobben van een visje dat die naam voerde. *Pourpre.* f. *La couleur tirée de l'ecaille d'un petit poiſſon qui portoit ce nom.* Het purper van Tyrus wierd 't meeſt geagt. *La Pourpre de Tyr etoit la plus eſtimée.* Het PURPER, 't purpergewaad was eertyds de dragt der Koningen. *La Pourpre etoit autrefois l'habillement des Rois.* Na 't PURPER ſtaan: Koning, Cardinaal *of* Paus willen worden. *Aſpirer à la Pourpre: pretendre à la Royauté, au Cardinalat, au Papat.* In 't PURPER, in de heerlykheid, in 't hoogſte aanzien geboren zyn. *Etre né dans la Pourpre, dans une haute dignité.* Een PURPERAGTIGE koleur. *Une couleur tirant ſur le Pourpre.* Een PURPERKOLEURDE mantel *Un manteau couleur de pourpre.* Purper-koleurde Tulp. *Une Tulipe pourprée.* PURPERKOORTS, bluskoorts, koorts met vuurige en fenynige puiſten verzeld. *Fievre pourprée, fievre maligne.*

PUT. f. Bekende uitgegraaven en opgemetſelde kolk. *Puits.* m. In een diepe put vallen. *Tomber dans un puits profond.* 't Is een kwaade put daar men 't water indraagen moet. ſpr: *Proverbe Hollandois, pour dire que les perſonnes qu'il faut pouſſer par force à leur devoir ſont bien malheureuſes.* PUT-EMMER. *Seau à puits.* m. PUTGALG, hout *of* yzer werk over een put. *Porte* ou *arcade d'un puits ſoit de bois* ou *de fer.* f. PUT-HAAK. *Un crochet à puiſer de l'eau.*

PUTJE. n. Kleine put. *Petit puits.* Daar was een putje aan 't end van den Tuin. *Il y avoit un petit puits au bout du Jardin.* Pok-PUTJE, pok-PITJE. *Marque de petite verole.* f. *veſtige du grain de verole.* Zy heeft een PUTJE aan de kin, putjes aan de wangen. *Elle a une foſſette au menton, des foſſettes aux joues.*

PUTS. Scheeps emmer. *Seilleau.* m. *Petit ſeau attaché à une corde & dont on ſe ſert à bord.* PUTSEN, met de puts water ſcheppen. *Puiſer de l'eau avec le ſeilleau.*

PUTTEN. v. a. Water ergens uitſcheppen, maar voornamentlyk uit een put. *Puiſer.* Water putten met een emmer. *Puiſer de l'eau avec un ſeau.*

PUTTER. Diſtel-vink. *Chardonneret.* m. *Petit oiſeau à tête rouge*

PUTTINGS. De Yzers en Sortouwen daar de hoofdtouwen omtrent de ruſt mee toegeſord werden. *Cadenes, Cordages qui ſervent à rider & affermir les haubans.* Agter de puttings over boord vallen, heel ongelukkig overboord raaken, in den eigentlyken en oneigentlyken zin. *Tomber hors de bord par derriere les cadenes de haubans, perir fatalement, par un grand coup de malheur.*

PUUR. zie LOUTER. 't Is puure malligheid. *C'eſt pure ſotiſe, niaiſerie toute pure.*

PUURSTEEKEN blind, gants blind. *Aveugle comme une taupe.* Hy moeſt puurſteeken blind zyn, die dat niet zag. *Il faudroit être aveugle, il faudroit être taupe pour ne le pas voir.* De vent is puurſteeken gek! *C'eſt un fou à lier, il eſt fou à courir les champs.*

PUURWILLENS. zie ALWILLENS, MOEDWILLENS. *De gayeté de coeur.*

PUY of **PEUY.** f. Dwarsbalk die de gevel *of* 't bovenſte metſelwerk ſchoord, ſtut. *Poutre de traverſe.* f. *charpente qui ſoutient le frontiſpice, le plus haut maçonnage du bâtiment.* De puybalk is gants verrot. *La pouire de traverſe eſt toute pourie.*

P Y.

PY, PYROK. Rok van grof laken voor een matroos *of* gemeen menſch *Habit de ratine, de gros drap pour un matelot, une perſonne de baſſe condition.* Een nieuwe py laaten maaken *Faire faire un habit neuf.* Gy zit op myn py. *Vous êtes aſſis ſur mon juſtaucorps.* De Jongens heeten alderhande mans rokken Pyen, als aan deze Lyndraayers uitroeping blykt: O jy, met je py, met je degen op je zy! *Parle donc hé, toy qui te quarre avec ton habit neuf, & ton epée au coté!* PY LAKEN, grof laken tot ſcheeps py-rokken. *Du bougran, de la ratine, de gros drap de monier.*

PYL. Schietpyl, boogpyl. *Flêche.* f. *Trait d'arc.* m. Een pyl affchieten. *Tirer une flêche.* Een gevederde pyl. *Une flêche empennée.* De Indiaanen zyn met pylen en bogen gewapend, ſchieten met vergiftige pylen. *Les Indiens ſont armez de flêches & d'arcs, tirent des flêches empoiſonnées.* Dat ging, vloog, ſnorde weg als een pyl uit een boog, heel ſnel. *Cela alla, vola, partit comme un trait d'arbalête.* De ſtag van een vlieger werd ook PYL genaamd. *La baguette qui ſoutient l'Ecouffle, le Dragon volant.* Een vuur PYL afſteeken. *Tirer une fuſée.* Een werp PYL, ſpies. *Un Javelot, un dard.* m. Juliaan de afvallige in de ſlag tegen de Parthers

Digitized by Google

thers met een pyl in den arm zynde gekwetst geworden, smeet het bloed dat uit zyne wonde vloeyde Godslasterlyk naar den Hemel, zeggende, gy hebt overwonnen ô Galileer! *Julien l'Apostat ayant été blessé d'une flêche au bras dans la bataille contre les Perses, jetta blasphematoirement au Ciel le sang qui couloit de sa playe, disant, tu as vaincu ô Galiléen!*

PYL-KOKER. *Carquois.* m. Een Ebbenhoute pylkoker. *Un carquois d'Ebene.* Met een PYL-SCHOOT of PYL-SCHEUT gekwetst werden. *être blessé d'un coup de flêche.* De PYLSTAERT van een vlieger. *La queuë d'une baguette d'Ecouffle.* PYL-STAERT, kan ook staert van een pyl betekenen. *Queuë de flêche, plumes* ou *crins qui traversent le bout de derriere & dirigent celui de devant.* PYL-STAERT of halt Eend vogel. *Demi-canard, canard de la plus petite & moins bonne espece.* m. De PYLSTOK kan in 't neervallen een mensch heel makkelyk dooden. *La baguette de la fusée volante peut aisément tuer un homme en tombant.*

PYLAAR, PIELAAR. Zuil, metselwerk om een gebouw te onderstutten. *Pilier* m. *Piece de maçonnerie pour soutenir un edifice.* Het gewelf van de Kerk rust op tien dikke pylaaren. *La voute de l'Eglise repose sur dix gros piliers.* Een marmere PYLAAR, pronkzuil. *Une Colomne de marbre.* Gevlamde pylaar. *Colomne torse.* Geholde pylaar. *Colomne canelée.* Pylaar na de Corintische, na de Dorische bouw-order gemaakt. *Colomne Corinthienne, colomne Dorique.* Ter eeren van Cesar wierd een PYLAAR twintig voet hoog opgeregt. *On erigea à l'honneur de Cesar une Colomne de vint pieds de hauteur.* De Reuze PYLAAR of 't Reuze-Beeld dat aan den ingang van Rhodes Haven stond, daar de Schepen zeilende onder door konden. *Le Colosse de Rhodes, reputé une des sept merveilles du Monde.* Men zegd van Lots Wyf dat zy in een Zoutpylaar veranderd wierd. *On dit de la Femme de Lot, qu'elle fut changée en une Statuë de Sel.* De PYLAAR-KAP, 't boven vierkant van de pylaar. *Le Chapiteau de la Colomne.* De PYLAAR-SCHAGT, 't lichaam van de pylaar tusschen voet en kap gerekend. *Le fust de la Colomne.* De PYLAAR-VOET. *Le pied de la Colomne.*

PYLAARBYTER. Huigchelaar, schynheilig mensch. *Faux devot, hypocrite, cagot, tartuffe.* PYLAAR-BYSTER, syne Queezel. *Sainte Nitouche, mangeuse de Crucifix.*

PYLASTER. Vierkante pylaar, gemeenlyk half in de muur, en agter de pronk-pylaaren staande *Pilastre.* m. *Sorte de pilier quarré, qui entre ordinairement dans le mur, & placé derriere les Colomnes.* Een pylaster na de Dorise bouw-order gemaakt. *Un pilastre Dorique.*

PYLEN, is 't meervoud van PYL. *Des flêches, des javelots, des fusées volantes.* Alle zyne pylen zyn verschoten, hy heeft al zyn kragt gedaan, getoond, al zyn gal uitgebraakt. *Il a tiré toutes ses flêches, il a jetté tout son feu, vomi tout son fiel.* Hy weet niet langer van welk hout pylen te maaken, hy is bysster in 't naauw. *Il ne sçait plus de quel bois faire flêche, il est bien embarrassé.* De pylen van Cupido, schoon onzigtbaar, treffen dieper dan die van hout *of* staal. *Les flêches de Cupidon, quoy qu'invisibles, penetrent bien plus avant que celles de bois ou d'acier.*

PYN. f. Smert door ligchaam *of* geest geleden. *Douleur.* f. *Mal que souffre le corps* ou *l'esprit.* Pyn in 't hoofd, in de maag. *Douleur ou mal de tête, d'estomac.* Een scherpe pyn. *Une cuisante douleur.* De pyn maatigen, stillen, verdryven. *Moderer, appaiser, dissiper la douleur.*

PYN-APPEL. Vrugt van de Pyn-boom. *Pomme de Pin.* f. PYN-BOOM, harstagtige en hooge stam boom. *Pin.* m. *Certain grand arbre dont on tire la resine.*

PYNBANK. Tuig op welke een misdaadige gepynigd word. *Instrument sur lequel on applique le Criminel à la question.* Een misdaadiger op de pynbank brengen. *Appliquer un criminel à la question; donner la question, la torture, la gêne à un criminel.*

PYNEWAARD, woord in dezen zin te gebruiken. Dat is niet de pyne waard om 'er langer van te spreeken. *Cela ne vaut pas la peine d'en parler davantage.*

PYNIGEN. v. a. FOLTEREN. Ter pynbank brengen. *Torturer, tourmenter, mettre à la torture, appliquer à la question.* Een misdaadige pynigen. *Mettre un criminel à la torture; appliquer un criminel à la question.* De eerste Christenen wierden op alderhande wyzen gepynigd. *Les premiers Chretiens etoient tourmentez, torturez de toutes manieres.* Zig PYNIGEN, kwellen, gestadig bekommert zyn om rykdommen aan te gaaren. *Se tourmenter, donner la torture à son esprit pour amasser des richesses.* Zig pynigen, pynlyk werken om slechte vaerzen te maaken. *Se peiner, se donner bien de la peine pour faire de mechans vers.* De PYNIGINGEN die gebruikt wierden om de Christenen van 't Geloof te doen afvallen, dienden maar om hen daar in te bevestigen. *Les tourments, les gênes, les supplices qu'on employoit pour faire abandonner la Foy aux Chretiens ne servoient qu'à les y confirmer.*

PYNKAMER. Kamer, vertrek daar de misdaadige ter pynbank gebragt werden. *Chambre de la Question, où l'on applique les criminels à la Question.* De gevangens werden in de Pynkamer verhoord. *C'est dans la Chambre de la Question qu'on interroge les prisonniers.*

PYNLYK of PYNELYK. Adj. Smertelyk. *Douloureux, cuisant, rude.* Een pynlyk ongemak, een pynlyke dood. *Un accident, un mal douloureux; une mort douloureuse.* Een PYNLYK, ziekelyk ligchaam; ligchaam dat zwak, ongemakkelyk is. *Un corps maladif, infirme, qui souffre beaucoup.* Een PYNLYKEN, lastigen, zwaaren arbeid. *Un travail, labeur, ouvrage penible, fatiguant.* Een pynlyk *of* lastig ampt. *Une charge penible, onereuse, incommode.* PYNLYK, werd ook *Adverbialiter* gebruikt. *Peniblement, avec peine.* Hy gaat, kruipt zoo pynlyk voort. *Il marche, il se traine si peniblement, avec tant de peine.* Hy rymd te pynlyk, hy is te gedwongen in zyn vaerzen. *Il rime trop peniblement, il est trop gêné dans ses vers, ses vers sont trop durs.* De PYNLYKHEID, de smert, 't ongemak der jichtige, der aemborstige. *La peine, la douleur, l'incommodité des goutteux, des asthmatiques.*

PYP. f. Langwerpig wyn *of* olie vat. aldus genaamd. *Pipe, longue futaille ainsi nommée.* Een pyp Spaanse wyn, een pyp olie. *Une pipe de vin d'Espagne, une pipe d'huile.* Merg PYP *of* merg been. *Os moëlleux.* Het merg uit de pyp haalen. *Tirer la moëlle de l'os.* De arm PYP leid bloot, is geraakt. *L'os du bras est découvert, est offensé.* Een loode, een kopere PYP, buis. *Un tuyau de plomb, de cuivre.* De kagchel PYP, schoorsteen PYP. *Le tuyau du poële, le tuyau de la cheminée.* Fontein PYP, orgel PYP. *Tuyau de fontaine, tuyau d'orgue.* m. De kandelaar PYP, of de pyp van de kandelaar. *La bobeche du chandelier.* De kaers brand in de pyp. *La chandelle est à sa fin, la chandelle brule dans la bobeche, dans le chandelier.* Herders- *of* Veld PYP, Boere fluk, schalmey. *Pipeau, chalumeau.* m. *Flûte Champêtre.* f. Lui PYP, pypzak, blaas en speel instrument alzoo genaamd. *Cornemuse.* f. Een PYP daar men uit rookt. *Une pipe à tabac, à fumer*

Digitized by Google

mer du tabac. Zyn pyp ſtoppen. *Changer ſa pipe.* Zyn pyp aanzetten. *Fouler ſa pipe.* Zyn pyp op zyn gemak zitten rooken. *Fumer ſa pipe à ſon aiſe.* Hy heeft altyd de pyp in den mond, in den bek. *Il a toujours la pipe à la bouche, au bec.*

PYPEN, 't meervoud van PYP. *Des pipes, des tuyaux, des chalumeaux, &c.* Iemand naar zyn pypen doen danſen, over iemand heen zitten. *Commander à baguette, ſe faire obéïr de quelqu'un ſelon ſes caprices.* De PYPEN STELLEN, de Orgelpypen over een brengen: letterlyk gezegt. *Accorder les tuyaux d'Orgues, preluder ſur l'Orgue.* De PYPEN STELLEN, in den figuurlyken zin, beteekend geweldig aangaan, tieren, de parten ſpeelen. *Faire bien du bruit, faire un Sabbath, un charrivari epouvantable.* Ik zal u leeren een ander maal de pypen ſtellen. *Je vous apprendrai à faire la vie, à faire ainſi des votres, à faire le mutin, le Diable à quatre une autre fois.* 't Is een olyke PYPESTELDER, een raasbol, een ſtout aas, wigt. *C'eſt un mechant petit peſte, c'eſt un vrai Dragon, un petit devergondé, s'il en fut jamais.*

PYPJE. n. Kleine pyp. *Pipette, petite pipe.* f. Wy moeten nog een pypje hebben, nog een pypje rooken. *Il nous faut encore pipette, fumer encore une pipe.* Dat pypjes rooken helpt menig huishouden op den hond. *Mainte maiſon s'abime à force de fumer pipette.* Rook je pypje mannetje. gekſch: *Mélez vous de fumer votre pipe, bon homme.* Hy zit in 't riet en maakt PYPJES, rietfluitjes: in den figuurlyken zin is het, hy laat fiolen zorgen. *Il ſe moque de cela, il prend le temps comme il vient, il ſe rit de l'inconſtance.*

PYPKAN, LUL. Kinder drink-kan met een pypje *of* tuitje. *Biberon.* m. *Vaſe à goulot dont les Enfans ſe ſervent à boire.*

PYPKANEEL. n. Kaneel aan ſtokjes. *De la canelle en bâtons.* Koffy met melk, ſuiker en pypkaneel. *Du Caffé au lait, au ſucre & à la canelle.*

PYPZAK. Lulzak, Blindemans Blaas-, ſpeel Inſtrument. *Cornemuſe.* f. Op de Pypzak ſpeelen. *Jouer de la cornemuſe.* PYPZAK of LATSE in de oude Taal. *Braguette* f. Gargantua had ik weet niet hoe veel ellen laken tot zyn Pypzak van nooden. *Gargantua avoit beſoin de je ne ſçai combien d'aunes de drap pour ſa Braguette.*

PYRAMIDE of PIRAMIDE. Ond: w: zie GEDENKZUIL. Spits aflopende vaſtigheid. *Pyramide.* f. *Monument aboutiſſant en pointe.* m. De oude Pyramiden van Egipten. *Les anciennes Pyramides d'Egypte.* Wat al Adelyke Huizen die in Pyramide eindigen! *Que de Maiſons Nobles qui finiſſent en Pyramide!* De galante Rhodope had zoo veel met haar ambagt gewonnen dat 'er een der ſchoonſte Pyramide af mogt.

Q.

DE Q is eigentlyk een Latynſche Letter die als de C weinig in 't Nederduitſch AB te zeggen heeft; doch in Naamwoorden van 't Latyn, Italiaanſch, Spaanſch *of* Franſch af komſtig, noodzaakelyk en in eenige andere met KW meeſt geſpeld, ook blyven kan.

QU.

QUAÂ, werd in de volgende ſpreekwyzen by *contractie* voor QUAAD gezegt. Een quaâ keel, een zeere keel hebben. *Avoir mal à la gorge* Een quaâ maag. *Un eſtomac debile.* De QUAÂ naamen, moeyelyke naamen in 't leezen overſlaan. *Paſſer, ſauter les noms difficiles en liſant.* Ouwe quaâ wyven *of* quade oude wyven, als de Haegſe Mercurius zegd. *Des vieilles femmes querelleuſes, hargneuſes, acariâtres.*

QUAAD of KWAAD. Adj. Boos, boosaardig. *Mechant, mauvais.* Een quaad middel gebruiken om ryk te worden. *Se ſervir d'un mechant, d'un mauvais moyen pour s'enrichir.* Een quaade daad draagd altyd haare ſtraf met zig. *Une mechante, mauvaiſe action porte toujours ſa punition avec elle.* Zie QUAADAARDIG, QUAADHEID &c. op de Colom KWAA.

QUAAL of KWAAL. Ongemak, ziekte. *Mal.* m. *Indiſpoſition, maladie.* De jicht, 't colyk is een groote quaal, heel pynelyke, ſcherpe quaal. *La goute, la colique eſt un grand mal, un douloureux mal, un mal bien cuiſant.*

QUAART, QUAART! Scheeps geroep, als 'er een nieuw *Quartier* Volks waaken moet. *Au quart, au quart! cri qui ſe fait la nuit ſur le vaiſſeau de quatre en quatre heures, lors qu'on releve le Quart* ou *les Matelots en faction.*

QUADRANT. n. Wiskonſtig werktuig, anders QUADRANT *met Viſieren* genaamd, dienende voornamentlyk omde Sterren te ſchieten, te peilen zoo te Land als ter Zee. *Quart de Cercle* ou *quart de Nonante.* m. *Inſtrument de Mathematiques ſervant particulierement à prendre la hauteur des Aſtres, tant ſur Terre que ſur Mer.*

QUANDRANT-PENNING, werd in 't Nieuwe Teſtament gevonden, daar gezegd werd dat die door den Woekeraar om ſchuld in de Gevankenis geworpen werd, 'er niet uit zal, alvoorens hy den laatſten QUADRANT-PENNING betaald hebbe. *Celui que l'Uſurier aura jetté en priſon n'en ſortira pas avant qu'il ait payé le dernier quadrain, le dernier ſou, la derniere maille.*

De QUADRATURA CIRCULI of 't VIERKANTIG ROND zoeken: 't Middel zoeken van een vierkant te beſchryven, welkers oppervlakte met de oppervlakte van een *Circul* of ronde trek in allen deelen gelyk zy. *Chercher la Quadrature du Cercle.* Dat is de QUADRATURA CIRCULI, 't onmoogelyke gezogt. fig: ſpr: *C'eſt chercher la Quadrature du Cercle, chercher l'impoſſible.*

QUAKER, GEESTDRYVER. Een die de Waereld verzaaking en uiterſte eenvoudigheid belyd *of* ſchynd te belyden. *Couacre, inſpiré de l'Eſprit,* Fanatique, *dans un ſens odieux: perſonne qui profeſſe* ou *ſemble profeſſer le renoncement au Monde & la derniere ſimplicité.* Of het de Rechtzinnige betaamd de Quakers te beſporten, met haatelyke naamen op te hoopen, laat ik de waare verlichte en rechte Vroome oordeelen. *S'il convient aux Orthodoxes de turlupiner les Couacres, de charger les Couacres de noms odieux, c'eſt ce dont je laiſſe juger les vrais illuminez & les veritables Gens de bien.*

QUAKJE of KWAKJE. n. Relletje, boertig, koddig zeggen. *Dicton, rebus* ou *mot pour rire, jeu de mots, equivoque.* m. & f. Hy heeft verſcheide quakjes, koddertjes in zyn boek ingelaſcht om meer leezers te lokken. *Il a inſeré, gliſſé, fourré quantité de dictons, de rebus, de mots pour rire, de gaillardiſes dans ſon livre pour s'attirer plus de lecteurs.*

QUAKKEL of QUARTEL, WAGTEL. Vogeltje *Caille* in 't Franſch, is op KWAKKEL uitgelegd.

QUAKKEN of KWAKKEN als de Kikvorſſen. *Coaſſer, crier comme font les Grenouilles.* Latynſe QUAKKEN, Latynſche Schoolknapen. *Des jeunes Levrons qui ſe mêlent de parler Latin, de cracher du Latin.*

QUAK-

QUAKZALVER is op de Colom KWAK te zien. Daar zyn Quakzalvers in alle beroepen. *Il y a des Charlatans dans toutes les professions.*

QUALITEIT. Ond: w: In zommige gelegentheden onvermydelyk, als: 't Is een man van *qualiteit*, van geboorte, van Adelyke afkomst. *C'est un homme de qualité, de condition.* Hy stoft, pocht geweldig op zyn qualiteit, op zyn Adeldom. *Il vante bien fort sa qualité, il fait sonner bien haut sa Noblesse.* Hy vertrekt, reist naar 't Fransche, 't Spansche Hof in QUALITEIT, hoedanigheid van Afgezant. *Il va en qualité d'Ambassadeur à la Cour de France, d'Espagne.*

QUALYK is op KWAALYK, als van 't grondwoord KWAAD afkomstig, in dit boek te vinden. *Mal, pas bien.* Een kleed dat qualyk gemaakt, een huis dat qualyk geboud is. *Un habit qui est mal fait, une maison qui est mal bâtie.* QUALYK getrouwd zyn. *être mal marié.* QUALYK gezind zyn *être mal intentionné.* Dat is heel QUALYK, moeyelyk te begrypen. *Cela est bien difficile à comprendre.*

QUALSTER, QUALSTER-BOOM, Haver-esche, Lyster bëzie boom, *Ormus* vel *sorbus aucuparia* in 't Latyn. *Espece de Frêne.* m.

QUAM of KWAM. *Pret:* van 't Werkwoord KOMEN. Hy quam met haar Broeder van de Beurs. *Il venoit de la Bourse avec son Frere.*

QUANSSELEN of QUANTSELEN is op KWANTSELEN uitgewerkt. *Changer, troquer.*

QUANSUIS, van 't Latyn QUASI, werd voor ALS of GELYK ALS, gezegt. *Tout comme si.* Hy voerd 'er het hoogste woord, quansuis of hy 'er Voogd, Meester was. *Il y parle le premier, il y tranche de l'homme d'importance, tout comme s'il y etoit le Maître.* Hy heeft hem QUANSUIS sedert niet qualyk bejegend, maar men weet zyn genegentheid voor hem. *Il est bien vrai qu'il ne l'a pas maltraitté depuis, mais on sçait sa bonne volonté pour lui.*

QUANT of KWANT, werd vor GAST gezegd. *Drole, drille.* 't Is zulke een quant, een syne quant! *C'est un maître drole, c'est un fin merle!*

QUARTEL, QUAKKEL of KWARTEL. Vogel die in de koren Landen gevonden werd. *Caille.* f. De Quartels slaan gemeenlyk voor de regen. *Les Cailles chantent d'ordinaire devant la pluye.* Zy is zoo doof als een quartel. *Elle est sourde comme une buche.*

QUARTBOEK of Boek IN QUARTO, QUARTYN, dus heeten de Boekverkoopers een boek welkers bladen in vieren gevouwen zyn *Un livre in quarto.* Een klein, een groot quartboek. *Un petit, un grand in quarto.*

QUARTEEL of vierde van een TON of VAT, als men van zekere vochten *of* natte waaren spreekt. *Quartaud, quart de tonneau.* m. Een quarteel spek weegd ... pond. Een quarteel traan houd 192 mingelen.

QUARTIER. Fransch woord in de volgende spreekwyzen gebruikelyk, beteekenende voor eerst, een vierde deel, vierde part van iets. *Quartier.* m. *Quatriême partie d'une chose.* Een schaaps quartier *of* quartier van een schaap. *Un quartier de mouton.* Een voor, een agter quartier. *Un quartier de devant, un quartier de derriere.* De Verraaders zyn gehangen en gevierendeeld, en hunne quartieren aan de vier hoeken der Stad opgestoken. *Les Traitres ont été pendus & ecartelez & leurs quartiers exposez aux quatre coins de la Ville.* De QUARTIEREN of hiel-leeren van een schoen. *Les quartiers d'un soulier, les deux pieces de cuir d'autour le talon.* Die quartieren zyn te zwak *Ces quartiers sont trop foibles.* QUARTIER, van de Maan spreekende. *Quartier, en parlant de la Lune.* Wy hebben het eerste, het laatste quartier. *Nous avons le premier, le dernier quartier.* Een QUARTIER, vierde deel uurs. *Un quart d'heure.* 't Is quartier voor agten, quartier na tienen. *Il est un quart devant huit heures, il est dix heures & un quart.* Een QUARTIER gaans, een quartier van een myl, of een uur gaans. *Un quart de lieuë ou un quart d'heure de chemin.* QUARTIER of vierde van 't Schild, 't Blazoen veld. *Quartier de l'Ecu ou de l'Ecusson.* Ieder quartier van 't Schild kan nog in vieren gescheiden worden, en zoo doende zestien quartieren in een Schild vertoond werden. *Chaque quartier de l'Ecu peut être encore parti en quatre, & par ainsi l'on peut représenter seize quartiers dans un Ecu.* Om Ridder van Maltha te worden moet men de vier Adelyke quartieren van Vader en Moeders kant konnen bewyzen. *Pour devenir Chevalier de Malthe il faut pouvoir prouver les quatre quartiers de Noblesse de Pere & de Mere, il faut être Noble de quatre races.*

QUARTIER. Oord, Gewest, Streek. *Quartier.* m. *Contrée.* f. Daar is veel wild in de Veluw en de omleggende quartieren. *Il y a bien du gibier dans le Veluw & dans les quartiers d'alentour.* Hy woond in een ander QUARTIER, een andere wyk van de Stad. *Il demeure dans un autre quartier de la Ville.* In een Leger zyn verscheide QUARTIEREN, afzonderlyke Leger plaatsen. *Dans une Armée il y a differents quartiers.* Het quartier des Konings *of* 's Konings quartier beslaat de heele vlakte, strekt zig uit tot aan de Stroom. *Le quartier du Roy occupe toute la plaine, s'etend jusqu'a la Riviere.* Uit het Hoofdquartier werd geschreeven dat... *On mande du Quartier general que...* Een Leger in de QUARTIEREN van verfrissing, in de Winter quartieren zenden. *Envoyer une Armée dans les quartiers de rafraichissement, mettre une Armée en quartier d'Hyver.* Om QUARTIER roepen, vraagen, bidden, om lyfsgena bidden. *Demander quartier, crier merci.* Geen quartier geeven, alles neermaaken. *Ne point faire de quartier.* Geen quartier willen hebben. *Ne vouloir point de quartier.* Hy is zonder quartier, 't is een Beul, een wreedaart. *Il est sans quartier, c'est un Bourreau, un inhumain.*

QUARTIER-MEESTER in 't Leger, de Officier die de Quartieren *of* Legerplaatsen aanwyzt. *Marechal des Logis, Officier qui marque les Campements à l'Armée &c.* QUARTIER-MEESTER te Scheep, SCHIEMAN, bediende die meest op den dienst der Scheeps pompen past. *Quartier Maître, Esquiman, Officier de Navire qui prend particulierement garde au service des pompes.*

QUARTYN, QUARTBOEK, boek IN QUARTO formaat gedrukt. *Livre in quarto* Hy heeft weinig folianten, maar een hoope schoone quartynen. *Il a peu d'infolio, mais quantité de beaux livres in quarto, de beaux inquarto.*

QUAST of KWAST. m. Noest, knobbel in 't hout. *Noeud dans le bois.* m. Het Nooteboome-hout is vol quasten. *Le bois de Noyer est plein de noeuds.* Een verf QUAST of borstel. *Une brosse à peindre à la grosse.* Een wit QUAST. *Une brosse à blanchir les murailles.* Men dreg in die tyd QUASTEN, strikken, roozen aan de beenen. *On portoit alors des noeuds, des roses de ruban aux jambes.* QUASTIG of KWASTIG hout, noestig hout. *Du bois noueux.* 't Is een QUASTIGE Dominé, een haastige, norse Pedant. *C'est un Fantasque, un Bourru, un Pedant emporté, un Porc epi.* Zie verder op de Colon KW.

QUA-

Digitized by Google

QUATERTEMPER of Viergety-vasten: byzondere vaste dagen door de Roomsche Kerk ingesteld, om de drie maanden, 's Woendags, Vrydags en Saturdags in de zelfde week komende, en 't Jaar aldus in vieren deelende, daarom *Quatertempers* geheeten. *Quatretemps.* m. pl. *Jeûne que l'Eglise Romaine observe quatre fois l'an, selon les quatre Saisons de l'année, le Mecredi, Vendredi & le Samedi d'une même semaine.* De Quatertempers en Vigilien stiptelyk waarneemen. *Observer exactement les Quatretemps & les Vigiles.*

QUEÊ of KWEÊ. Queê-appel. *Coin male.* m. Queê-peer. *Coin femelle.* m. QUEÊ-BOOM, queê-appelboom *of* queê-peere boom. *Coignassier.* m.

QUEEKDOORN. m Heester gewas, *Spina vineta* in 't Latyn. *De l'epine vinette.* Ingeleide bezien, *confyte* vrugt van den queekdoorn *De l'epine vinette confite.*

QUEEKEN. v. a. Opbrengen, fokken. *Cultiver, elever.* Alderhande vrugtboomen queeken. *Cultiver toutes sortes d'arbres fruitiers.* Zie verder op KWEEKEN, daar ook QUEEKSCHOOL, QUEEKSEL, QUEEKTUIN te vinden zyn.

QUEELEN v. n. QUINQUELEEREN. Zingen. *Chanter, fredonner.* Geyk de Nagtegaal en andere vogeltjes queelen in de Bosschen. *Comme le Rossignol & les autres oiseaux chantent dans les Bois.* QUEELEN, of liever, QUYNEN van liefde, *nog beter*, in liefde verquynen *Languir d'amour.*

QUEEN of KWEEN. Een onvrugtbaare koe, een koe die niet kalven kan. *Une vache sterile, qui ne sçauroit vêler.* 't Is een QUEEN, een onvrugtbaare vrouw. *C'est une brehaigne, une femme qui ne fait point d'enfans.* Meenig man was 'er maar te beter aan, had hy een queen getrouwd. *Maint homme n'en seroit que mieux, s'il avoit epouse une brehaigne.*

QUEESTEN. v n. Vryen op zyn Vlielands en Texels, is op KWEESTEN wydluftig verhandeld. *Patiner, faire l'amour à la maniere de Vlieland & de Texel.*

QUEET. *Preteritum* van QUYTEN. Hy queet zig als een eerlyk man, als een held. *Il s'aquita, se comporta, il agit en honnête homme, il fit comme un brave.*

QUEEZEL of QUESEL. Fyne Klooster-Zuster, oude Neut, is ook op KWEZEL niet overgeslagen. *Bigote, vieille bigote, fausse prude.*

QUEL is op KWEL. *Tourment, martyre* m. En QUELDUIVEL op KWELDUIVEL uitgegt *Esprit folet, Diablotin, tourmentin.* QUELGEEST, menschen plaager, snoeytemaaker. *Facheux, importun.* QUELLEN of KWELLEN, plaagen. *Tourmenter, importuner, harasser.* QUELLING of KWELLING. *Tourment, ennuy, martyre.* m

QUENDEL of wilde Thym, onze Lieve Vrouwe bedstroo. *Du thym sauvage*, heetbe dite, *Serpillum* en Latin.

QUESTIE. Ond: w: VRAAG. Vraagstuk, voorstel. *Question, demande, proposition.* f. De questie is te weeten of wy om de Zon draayen, dan of de Zon om ons draayd. *La question est de sçavoir si nous tournons autour du Soleil, ou si c'est le Soleil qui tourne autour de nous.* Zy kregen samen QUESTIE, verschil, woorden in 't uitgaan van 't Kollyhuis, van de Schouwburg. *Ils eurent dispute, querelle ensemble au sortir du Caffé, de la Comedie.*

QUETSEN. zie KWETSEN. *Blesser.* QUETSUR. zie KWETSUUR. *Blessure.* f.

QUIBUS, dit woord in 't Latyn een *Pronomen* den *Dativus* en den *Ablativus* in zekere gevallen aantoonende, is door 't aldergemeenste gebruik in de Taal ingevoerd, om een ZOTSKAP, een Nat, olyke gek te beteekenen. 't Is een Quibus, een regte Quibus. *C'est un Sot, un Nigaudouille, un Viedaze, un fat.*

QUIDAM. Dit woord mede van 't Latyn ontleend, daar het in de plaars der verzweegene *of* onbekende persoon, in de betekenis van *een zekeren Pieter, een zekeren Paulus* gezegt werd, heett by na onder 't Volk dezelve zin als *Quibus.* 't Is een QUIDAM, een kalis, een veragtelyk mensch, een plug, een schoft. *C'est un gredin, un gueux, un belitre, un miserable.*

QUIETISTEN, is de naam die men geeft aan de aanhangeren van MOLINOS, in 't laatst der voorgaande Eeuw te Rome, als Ketter ten vuure gedoemd doch wegens de openlyke herroepinge zyner dwaalingen in een eeuwige gevanknis alwaar Anno 1687 geit orven is, opgesloten *Quietistes, on appelle ainsi les Adherens de Molinos &c. mort en* 1687. *dans la prison du Saint Office à Rome.* De gevoelens der Quietisten zyn alle niet regt bekend: een der zelve is dat men door een krachtige beschouwing van 't volmaaktst wezen, als ongevoelig is aan alles dat de ligchaamelyke deelen komen uit te werken; 't geen voor de ongeoorloofde byslaaping en andere zonden, de deur schynd o, en te zetten. Dit zweemd zeer naar QUIETISTERY. *Cela ressemble fort au Quietisme, à l'opinion des Quietistes.*

QUIK en QUIKZILVER zyn genoegsaam op KWIK en KWIKZILVER uitgewerkt. *Argent vif ou vif argent, Mercure.* m.

QUINKELEEREN of KWINKELEEREN. Luidkeels, heder uit de keel zingen. *Chanter à plein gozier.*

QUINKSLAG of KWINKSLAG. Loopje, kneep, dubbelzinnigheid om iemand te verstrikken &c. *Equivoque, subterfuge, mot à deux ententes, deffaite.* f.

QUINQUINA. Koorts verdryvende wortel, ook wel, *Radix Chinæ* genaamd *Quinquina, racine ou febrifuge mis en vogue depuis environ cinquante ans.* De Quinquina verdryft, geneesd de derdendaagsche en de alsdaagsche koortsen, als die wel toebereid, en 'er het ligchaam wel toegesteld is. *Le Quinquina chasse, guerit les fievres quartes & intermittentes, quand il est bien preparé, & le corps du malade aussi.* Zyn maag is door de Quinquina bedurven. *Son estomac est gâté par le Quinquina.*

QUINT Krimp, buy, gril, schielykheid. *Quinte, boutade, fantaisie, bizarrerie* f. *Caprice.* m. Wat een quint, wat een buy! *Quelle quinte, quelle boutade, quel caprice!* Watte quinten, krimpen, grillen zyn dat! *Quelles quintes, quelles boutades, quels caprices sont ce la!* Als hy de QUINTEN krygd, de parten scheeld. *Quand il se quinte, quand ses quintes le prennent, quand il lui vient de ces boutades, de ces caprices aans l'esprit.*

De QUINT of tynste, dunste snaar van een Luith *of* Viool. *La chanterelle, la corde du Luth ou du Violon la plus delicé.* De quint geeft het tynste, helderste geluid. *La chanterelle rend le son le plus fin.* Een QUINT of vytde der Zangkunde; tusschen tyd van vyt nooten, in 't zingen waar te neemen. *Quinte, en terme de Musique, un intervalle de cinq notes.* Van de Quint tot de Octaaf overgaan, opklimmen. *Monter de la Quinte à l'Octave.* Hy heett QUINTEN, raare quinten, kneepen, buyen aitemets. *Il a par fois des quintes, de si droles de caprices.*

QUINTAAL, werd voor honderd pond gewigt, van zekere spetien spreekende gezegt. *Quintal, cent pesant.* m. 't Krut werd by quintaalen gewogen, verkogt. *La poudre se pese, se vend par quintaux.*

QUINT-APPEL. Coloquint appel, bittere appel, in de

Digitized by Google

Artſenykunde gebruikelyk. *Coloquinte.* f. *fruit amer employé dans la Medecine.*

QUIPS of KWIPS. Adj. Ondeeg, ziekelyk, treurgeeſtig. *Indiſpoſé, degoûté, melancholique.* De ſloof ziet 'er heel quips uit, ſederd dat geval. *La pauvre fille eſt toute dolente, deffaite, melancholique, a fort mauvais viſage depuis cette avanture.*

QUISPEL, KWISPEL of Wy-kwaſt. *Aſpergez.* m. *Goupillon à donner, à prendre de l'eau benite.* Hy zat haar met den quiſpel luſtig agter her. fig: *Il ne lui donna pas mal de l'aſpergez, il l'emoucha comme il faut.*

QUISPIDOOR of KWISPIDOOR. Spoeg-potje. *Crachoir.* m. Elk rooker had een quiſpidoor naaſt hem, aan zyn zyde. *Chaque fumeur avoit un crachoir à ſon coté.*

QUISTEN. zie KWISTEN, of liever, VERKWISTEN *Depenſer, diſſiper, gaſpiller.* QUISTING. zie VERKWISTING. *Depenſe, diſſipation.* f. *Gaſpillage.* m. QUISTPENNING, QUISTSCHOTEL, ſpilpenning. *Depenſiere, femme depenſiere.*

QUITANCIE, Ond: w: KWYTSCHELD SCHRIFT, VRY- of KWYTSCHELD BRIEF, ſchriftelyke bekentenis wegens ontfangene betaaling. *Quitance, decharge.* f. Iemand een quitantie geeven voor betaalde huishuur, betaald koſtgeld. *Donner quitance à quelqu'un du loyer payé, de la penſion payée.* Dubbelde quitancien eiſchen, neemen, wegens de penningen die men een Reiziger, een vreemdeling uit kragte van zyn Crediet-brief, toeteld. *Demander, prendre des doubles quitances, des doubles reçus pour les deniers qu'on compte à un Voyageur en vertu de ſa Lettre de credit.*

QUITEEREN. v. a. Quitancie geeven, ſchryven dat men voldaan is. *Donner quitance, ecrire un reçu.* Een rekening quiteeren, onderſchryven ten blyke dat die voldaan, betaald is. *Signer un compte, declarer par ecrit au pied, au bas d'un compte qu'on en a touché, reçu le montant.* QUITEEREN, werd nog in den zin van VERLAATEN gezegd. Den dienſt quiteeren, uit den dienſt ſcheiden. *Quiter le ſervice, ſe retirer du ſervice.*

QUOTE. Stadsh: w: AANDEEL in een algemeene ſchatting &c. gezegt. *Quote, cote-part.* f. Elk Burger moet zyn QUOTE, zyn aandeel in de gemeene laſten opbrengen. *Chaque Bourgeois doit fournir ſa quote, ſa cote-part dans les Charges publiques.* QUOTISATIE-BILJET, briefje waar op de QUOTE of het aandeel dat de Burger in zekere ſchatting opbrengen moet, uitgedrukt ſtaat. *Billet marquant la quote ou cote-part d'un Bourgeois dans un impôt.*

QUOTIENT, werd voor FACIT, UITKOMST, *uitgerekend getal in 't opmaaken van een ſom*, gezegt.

QUYL. zie KWYL. Mondſlym, zever. *Bave, ſalive.* f. QUYLEN of KWYLEN, zeveren. *Baver, laiſſer couler ſa ſalive.*

QUYNEN. zie KWYNEN. v. n Treuren, verkniezen. *Trainer, languir, tomber en langueur.*

QUYT. zie KWYT. *Perdu.* Die in 't ſpel ſpreekt zal 't kwyt wezen. *Celui qui parlera au jeu aura perdu.* Zig QUYTEN of KWYTEN van zyn pligt. *S'acquiter de ſon devoir.* Iemand QUYTSCHELDEN 't geen wy hem geleend hebben. *Remettre à quelqu'un ce que nous lui avons prêté.* De vraag is of een menſch de zonde in Gods naame niet mag quytſchelden, vergeeven? *La queſtion eſt de ſçavoir ſi un homme ne peut pas remettre les fautes, pardonner les pechez au nom de Dieu?* QUYTSCHELDING, omſlaging van de ſchuld. *Remiſe de la dette.* f. QUYTSCHELDING, vergeeving der zonden. *Remiſe, remiſſion* f. *pardon des pechez.* m.

R.

RA.

RAA, REE. f. Dwars ſpriet daar een ſcheepe zeil aan hangd. *Vergue, antenne.* f. De zeilen aan de raas hangen, vaſt binden. *Prendre, amarer les voiles aux vergues.* RAA-HOUT, ree-hout, hout vier duim dik. *Bois de Vergue de l'epaiſſeur de quatre pouces.* m. RAA-KETTINGEN. *Chaines de Vergues.* f. pl. RAARINGEN. *Anneaux de Vergues, d'Antennes.* RAA-SCHIP, ſchip met een RAA en RAA-ZEIL voorzien. *Vaiſſeau à vergue & à voile quarrée.* Zyn geld wel te RAA of te raade houden, wel bewaaren. *Garder, menager bien ſon petit fait, ſon St. Crépin.*

RAAD, RAED of RAET. m. Gevoelukting, berigt, raadgeeving. *Conſeil, avis.* m. Iemand een wyzen, een vrindelyken raad geeven. *Donner un ſage conſeil, un conſeil d'ami à quelqu'un.* De Koning de raad zyner Staatsminiſters daar over willende weeten, hooren. *Le Roy voulant ſçavoir, entendre l'avis de ſes Miniſtres là deſſus.* Ik heb uw raad daar in niet van doen. *Je n'ai que faire de votre avis en cela.* Goed raad is duur, men is te byſter verlegen. *On ne ſçait quel parti prendre, on ſe trouve bien embarraſſé.* Iemand met raad en daad helpen. *Aider quelqu'un de ſon conſeil & de ſa bourſe, de tout ſon pouvoir.* Ten einde raad zyn. *être au bout de ſon rolet.* De Koning van Vrankryk, Lodewyk de elfde, gewoon zyn hoofd alleen te volgen, zeide hem een zyner Hovelingen als hy juiſt op een heel klein paard zat, daar is geen ſterker paard als dat van uw Majeſteit: hoe zoo, vroeg Lodewyk de elfde, het draagd den Koning en zyn heelen Raad, hernam de Gunſteling.

RAAD, werd veeltyds voor RAADS VERGADERING genomen. De Raad van Staaten. *Le Conſeil d'Etat.* De Hoogen Raad. *Le grand Conſeil, le Conſeil d'enhaut, le Conſeil ſuprême.* Zitting hebben in den Raad. *Avoir ſeance au Conſeil.* Den RAAD beroepen, doen lamen komen. *Convoquer, aſſembler le Conſeil.*

RAAD, ſpreekende van 't Oud Rome of zommige andere Staeten. *Senat, en parlant de l'ancienne Rome ou de quelques autres Etats.* De agtbaarheid, de majeſteit, 't vermogen van den Roomſen Raad voor de Burgerlyke Oorlogen van Marius en Sylla. *La dignité, la majeſté, la puiſſance du Senat Romain devant les Guerres Civiles de Marius & de Sylla* Scipio wierd door den Raad gedoemd, en door 't Volk vry geſprooken. *Scipion fut condamné par le Senat & abſous par le Peuple.* Ceſar wierd in den vollen Raad vermoord. *Ceſar fut maſſacré en plein Senat.* De Raad van Venetie heeft nu al zyn wysheid wel van nooden. *Le Senat de Veniſe a bien beſoin de toute ſa ſageſſe à cette heure.*

RAAD, werd ook voor RAADSHEER, Lidt van den Raad gezegd. *Conſeiller, Senateur.* De Heer M., de Heer T. is Schepen en Raad. *Monſr. M., Monſr. T. eſt Echevin & Conſeiller, Echevin & Senateur.* De Ryks RAADEN van Polen zyn in groot aanzien. *Les Senateurs de Pologne ſont en grande veneration.*

RAAD. Hulpmiddel. *Remede, moyen.* m. De beſte raad tegen de koortſen en andere ongemakken is vaſten en geduld neemen. *Le meilleur remede contre la fievre & autres incommoditez eſt le jeûne & la patience.* Daar is over al raad toe behalven tegen de dood. *Il y a remede à tout hormis contre la mort.* Hy weet geen raad

Digitized by Google

raad met zyn ſtoute kinderen, met zyn knorrig wyf. *Il ne ſçait que faire pour mettre ſes mechans enfans, ſa grogneuſe de femme à la raiſon.* Ik zie anders geen raad, om 'er door te komen. *Je ne vois point d'autre moyen pour en venir à bout.*

RAADE. Te *raade* worden, goedvinden, beſluiten. *être d'avis, former la reſolution.* Men is eindelyk te raade geworden een bekwamer tyd af te wagten. *On a enfin reſolu, on a enfin pris la reſolution d'attendre un temps plus favorable.*

RAADEN. v. a. Raad geeven. *Conſeiller, porter à...* Iemand wyzelyk, vrindelyk, ten beſte raaden. *Conſeiller quelqu'un ſagement, en ami, pour le mieux.* Een Vorſt tot den Oorlog raaden, den Oorlog aanraaden. *Conſeiller à un Prince de faire la Guerre, porter un Prince à faire la Guerre.*

RAADEN. Giſſende ontdekken. *Deviner, decouvrir en conjecturant.* Raad eens wat ik hier heb? *Devinez ce que j'ai ici?* Hoe kan ik dat raaden? *Comment le puis-je deviner?* Dat kon ik immers niet raaden, denken. *Je ne pouvois le deviner, je n'avois garde de le deviner, de me l'imaginer.* De antwoorden van 't Orakel waaren zoo duiſter dat men 'er na raaden moeſt. *Les reponſes de l'Oracle etoient ſi obſcures qu'il falait les deviner.* RAADEN even of oneven. *Retenir pair ou non.*

RAADGEEVER is op RAAD en RAADSMAN te zien. *Conſeiller.*

RAADGEEVING, werd in de verheve ſtyl, voor RAAD gezegt. *Conſeil.* m *Suggeſtion.* f. Tiberius beging veel gruwelen door de ſnoode raadgeevingen van Sejanus, zyn onbeſchaamde Gunſteling, eindelyk naar verdienſten geſtraft. *Tibere commit bien des horreurs, des crimes par les pernicieux conſeils de Sejan ſon inſolent Favori, puni enfin ſelon ſes merites.*

't RAADHUIS. 't Huis daar Raad gehouden werd, 't Stadhuis. *La Maiſon, le Palais où s'aſſemble le Conſeil. la Maiſon* ou *l'Hotel de Ville.* 't RAADHUIS van Rome of het Capitool, oud Slot daar de Roomſe Raad vergaderde. *Le Senat de Rome, anciennement dit le Capitole.* Het Raadhuis door de Gauloizen onder Brennus belegerd, wierd door 't quaaken der ganzen bewaard, behouden. *Le Capitole aſſiegé par les Gaulois ſous Brennus, fut ſauvé par le cancan que firent les Oyes.*

RAADKAMER De Heeren in de Raadkamer getreeden zynde. *Les Seigneurs etant entrez dans la Chambre du Conſeil.*

RAAD-PENSIONARIS, is de tytel van den eerſten Raadsman der Staaten van Holland, opneemer der ſtemmen in der zelver Vergadering &c. *Conſeiller Penſionnaire, grand Penſionnaire de Hollande, premier Miniſtre d'Etat de la Province de Hollande.* Mynheer de Raad-Penſionaris werd de ſecreete of heimelyke *correſpondentien* aanvertrouwd, ontfangd de *viſiten* van uitheemſe Miniſters en andere Groote zonder gehouden te zyn de *contra viſite* af te leggen

RAAD PLEEGEN. v. n. RAAD HOUDEN. Overweegen *Deliberer.* Met zyne vrinden raad pleegen, lang over iets raad pleegen. *Deliberer avec ſes amis, deliberer long temps ſur quelque choſe.* Terwyl de Romeinen raad pleegden ging Sagonte over. *Tandis que les Romains deliberoient Sagonte ſe rendit.* RAADPLEEGING, beraad, overweeging. *Deliberation.* f. *Examen.* m. De tyd met onnoodige raadpleegingen doorbrengen. *Paſſer le temps en deliberations inutiles.*

RAADSAAM. Adj. Geraaden, oorbaar, heilzaam. *Expedient, utile, ſalutaire, à propos.* Ik zal 'er niet gaan, zoo gy 't niet raadſaam vind. *Je n'y irai point ſi vous ne le jugez pas expedient, neceſſaire, à propos* Men vond raadſaamſt het beleg op te breeken. *On trouva plus à propos, plus expedient de decamper, de lever le ſiege.*

RAADSBESLUIT. n. Raadſlot, vaſtgeſteld beſluit in den Raad. *Reſolution.* f. *Decret, Arrêté du Conſeil.* m Gods Raadsbeſluit in't werk der genadige Verkiezinge kan onwederleggelyk uit de Heilige Schrift beweezen werden. *Le Decret de Dieu dans l'oeuvre de l'Election gratuite ſe peut prouver inconteſtablement par l'Ecriture Sainte.* VONDEL heeft het eeuwig Raadsbeſluit onder de ſchimpnaamen van *Gruwel der verwoeſtinge* en *Decretum horribile*, met de haatelykſte verwen durven afmaalen: welk yſſelyk fraay zommige driftige verwonderaaren van 's mans *Poëtiſche* Geeſt, door een glaasje geſterkt, als in een raazende opgetogenheid hartelyk opzaagen, opſnyden: *Hy wiſt 'er veel af de ſchrander uitlegger der Altaargeheimeniſſen!*

RAADSEL. n. Verborge, dubbelzinnige reden. *Enigme* f. Een raadſel voorſtellen, uitleggen. *Propoſer, expliquer une enigme.* 't Geen gy zegt is een RAADSEL, een onbegrypelyke zaak voor my. *Ce que vous me dites eſt une enigme pour moy.* Een RAADSELBOEKJE koopen. *Acheter un livret, un recueil d'enigmes.*

RAADSHEER. Lidt van een Raadsvergadering. *Conſeiller, Senateur.* Raadsheer van Staat. *Conſeiller d'Etat.* Raadsheer van 't Hof, Raadsheer in 't Parlement. *Conſeiller de la Cour, Conſeiller au Parlement.* Zoo ſtaatig als een Roomſch Raadsheer. *Grave, ſerieux comme un Senateur Romain.* De Raadsheeren de Regeering van Romulus moe zynde, vermoorden hem in den Raad, en zyn leden onder hunne Tabbaerden verſtooken hebbende, maakte het Volk wys dat hy ten Hemel opgenomen was. *Les Senateurs etant las du Gouvernement de Romulus, le maſſacrerent dans le Senat, & ayant caché ſes membres ſous leurs Robes, firent accroire au Peuple qu'il avoit été enlevé au Ciel.* Daar is een RAADSHEERS AMPT, RAADSHEERSCHAP, RAADSHEERS PLAATS open. *Il y a une charge, une place de Conſeiller vacante.* RAADSHEERS ROK, RAADSHEERS TABBAERT. *Robe de Conſeiller, de Senateur* f.

RAADSLAAGEN, of liever, RAADSLAAN. Raadpleegen. *Deliberer, conferer, projetter.*

RAADSLAAN. v. a. RAADPLEEGEN. *Deliberer, concerter, projetter.* Heimelyk raadſlaan. *Deliberer, concerter, machiner ſecretement.*

RAADSLAGEN, 't meerv: van RAADSLAG, weinig in 't eenvoud gebruikt. *Projets, deſſeins.* m. pl. De raadſlagen der Vyanden ontdekken, verydelen. *Decouvrir, renverſer les projets, les deſſeins des Ennemis.*

RAADSLOT. zie RAADSBESLUIT. n. *Arrêté, Arrêt.* m *Reſolution du Conſeil.* f. Alles wagt naar 't Raadſlot van de Heeren Staeten. *Tout attend la Reſolution de Meſſieurs les Etats.*

RAADSLUIDEN, 't meerv: van RAADSMAN. *Conſeillers.* Lodewyk de veertiende heeft gaauwe, ſchrandere Raadsluiden gehad. *Louis quatorſe a eu d'habiles, de fins Conſeillers.*

RAADSMAN. Raadgeever. *Conſeiller, celui qui conſeille, donne conſeil.* Een wys, een trouweloos Raadsman. *Un ſage, un perfide Conſeiller.* De nooddruft is een quaad raadsman. *La neceſſité eſt une mechante conſeillere.*

RAADSVERGADERING. Byeenkomſt, plaats der Raadsheeren. *Aſſemblée du Conſeil.* f. In de Raadsvergadering treeden, plaats hebben. *Entrer, avoir pla-*

Digitized by Google

ce dans l'assemblée du Conseil, ou plustot, *au Conseil*. Daar zyn verscheide RAADSVERGADERINGEN, byeenkomsten van Staat over 't aanbrengen van den laatsten Courier gehouden. *Le Conseil s'est assemblé plusieurs fois, on a tenu plusieurs conferences depuis l'arrivée du dernier Courier.* De RAADSVERGADERING van den Paus en der Cardinalen werd *Congregatie, Consistorie* genaamd. *L'Assemblée du Conseil du Pape & des Cardinaux, s'appelle* Congregation. f. Consistoire. m.

RAADVRAAGEN. v. a. Raad inneemen over iets. *Consulter, prendre avis.* De Advocaten, het Orakel om raad vraagen. *Consulter les Advocats, l'Oracle.*

RAAF is op RAVE nader te zien. Sinjeur de Raaf gezeten op een boom &c. *Maitre Corbeau sur un arbre perché &c.*

RAAGBOL, RAAGBORSTEL. Raaghooft, spinnejaager: bekend borsteltuig om spinraggen af te veegen. *Houssoir.* m. *espece de balay de poil de pourceau à long manche avec lequel on abbat les toiles d'araignées.* Een kamer-zolder RAAGEN, met de raagbol de spinnewebben afneemen. *Abbattre les toiles d'araignées qui sont attachées au plancher d'une chambre.*

RAAKEN. v. a. Behandelen, drukken, persſen, stooten. *Toucher, manier, choquer.* Bekykt het zoo lang als gy wilt, maar raakt 'er niet aan. *Regardez le tant qu'il vous plaira, mais n'y touchez pas.* Die twee huizen raaken malkander. *Ces deux maisons se touchent.* Het wit RAAKEN, treffen, beschieten. *Fraper au but, toucher au but.* God heeft hem in 't hart geraakt. *Dieu lui a touché le coeur.* Hy wierd door haar elende geraakt. *Il fut touché, emu à compassion par sa misere.* 't Zyn dingen die my niet RAAKEN, betreffen. *Ce sont des choses qui ne me touchent pas.* Dat raakt u in 't minste niet. *Cela ne vous touche en rien.* Wat raakt u dat, wat scheeld u dat? *Qu'est ce que cela vous fait? que vous importe cela?* Dood RAAKEN, om een lugtje raaken. *Passer le pas, rester sur le champ de battaille, être tué.* In de Stad RAAKEN, komen &c. *Entrer dans la Ville.* Buiten boord raaken, vallen. *Tomber hors de bord.* Van zyn stuk RAAKEN, verbysteren. *Se deconcerter, demeurer interdit* ou *perdre le fil de son discours.* In ongemak, in verlegentheid RAAKEN, komen. *Tomber dans l'embarras.* De brandt raakte, sloeg in den Tempel in weerwil van Titus. *Le feu prit au Temple malgré Titus.* In Oorlog RAAKEN, Oorlog krygen. *Entrer en Guerre.* De schepen zullen met deze Ooste wind in Zee konnen RAAKEN. *Les vaisseaux pourront entrer en Mer de ce vent d'Est.* Slaags RAAKEN, handgemeen worden. *En venir aux prises, se battre.* Uit de gedagte RAAKEN, gaan. *Sortir de memoire, s'oublier.* Dat zal niet ligt uit myn gedagte RAAKEN. *Cela ne sortira pas aisement de ma memoire, je ne l'oublierai pas aisement.* Uit gewoonte RAAKEN, uitgediend hebben. *Sortir de coutume, n'être plus de mode.* Die dingen raaken allengskens uit de gewoonte. *La coutume de ces choses se passe insensiblement, la coutume s'en perd.* Weg RAAKEN, verlooren raaken. *Se perdre, être perdu.* Sluit dat goed in de kas, eer het weg raakt. *Serrez cela dans l'armoire, avant qu'il se perde.*

RAAKEN. Binnemond. *Le dedans de la bouche.* Myn raaken zyn zoo raauw. *J'ai la bouche si crue, si amere, cuisante.*

RAAKLYN. Woord der Wiskunde. *Schilboogs raaklyn*, lyn die de bogt van een kring in zeker stip raakt. *Ligne Tangente:* Terme de Mathematique.

RAAM. f. Venster hout daar de ruiten in staan. *Chassis de fenêtre, ouvrage de menuiserie où s'enchassent les carreaux.* m. Doed de glaaze raam open. *Ouvrez la fenêtre, ouvrez le chassis de verre.* Een papiere raam. *Un chassis de papier.* De raam optrekken. *Lever le chassis.* RAAM voor Borduurders *of* Matrasse-makers. *Chassis pour les Brodeurs & Piqueurs de matelas.* laken raam. *Rame.* f. *Chassis à etendre des draps.* RAAM van de Drukkers pers. *Frisquette* f. *Espece de chassis qui conserve la feuille qu'on veut tirer.*

RAAMEN. v. a. BERAAMEN. Overslag maaken. *Prendre des mesures, deliberer, resoudre.* Een dag RAAMEN, bestemmen om iets te doen. *Arrêter, fixer un jour, prendre jour pour faire quelque chose.* RAAMEN, MIKKEN, doelen. *Viser, frapper.* Dat is zoo ligt niet te raamen, te treffen. *Il n'est pas si facile de rencontrer juste, de frapper au but.* RAAMING, beraad, overleg, besluit. *Deliberation, resolution* f.

RAAMZAAG. Opgezette raam aldus genaamd. *Scie à débiter.* f.

RAAP. Knol, bekende aardvrugt. *Navet, naveau.* m. Een schotel raapen. *Un plat de navets.* RAAP KOEK, zaadkoek. *Pain, gateau.* m. *Galette, tablette de graine de navets.* f. RAAP-OLY, oly van raap-zaad. *De l'huile de navette.* f. RAAP-ZAAD, zaad uit een plantje na de wilde Raket zweemende. *De la navette, de la graine ronde & noire d'une plante approchante de la Roquette sauvage.*

RAAPEN. v. a. Opraapen, in de volgende spreekwyze. *Ramasser.* Als gy de nooten afslaat, zal ik ze raapen; als gy de moeyte doed, zal ik 'er de vrugt van genieten. *Quand vous abbattrez les noix, je les ramasserai; vous battrez les hayes, & moy je prendrai les oiseaux.* PROV:

RAAPEN. v. n. Genieten, erlangen. *Recueillir, tirer, jouir.* Zy raapen al het zoet dat Hymen geeven kan! *Ils goutent de l'Hymen les plus douces delices!* Wat voordeel zult gy daar uit raapen? *Quel profit recueillerez, tirerez vous de cela, quel benefice vous en reviendra-t-il?*

RAAR. Adj. Zeldsaam, vreemd. *Rare, bizarre, pas commun.* Dat is toch wat raars! *C'est vrayement quelque chose de rare!* Wat een raar voorval! *L'etrange, la bizarre avanture!* 't Is een raar kaerel, een snaak. *C'est un drole de corps, un plaisant original.*

RAARIGHEID. zie ZELDSAAMHEID, VREMDIGHEID. *Rarete, bizarrerie.* f.

RAASBOL. Raazer, tuisser. *Petit demon, tourmentin qui etourdit tout le monde par le bruit qu'il fait.* Die kinderen doen niet als RAASBOLLEN, ravotten. *Ces enfans ne font que m'etourdir, que tempêter.*

RAASKALLEN. v. n. Ylhoofdig zyn. *Extravaguer, parler sans suite ni raison.* Hy legd aan een ylende koorts die hem doet raaskallen. *Il a une fievre chaude qui le fait extravaguer, qui lui cause des transports.*

RAAT. (Honing) *Rayon de miel.* m. Honing uit de raaten eeten. *Manger du miel dans les rayons.*

RAAUW. Adj. Niet gekookt, ongaar. *Crud, cru, crue.* Raauwe vrugten. *Des fruits crus.* De Engelse eeten het vleesch half raauw. *Les Anglois mangent la chair à demi crue.* De RAAUWIGHEID der vrugten, de raauwigheid van 't water. *La crudité des fruits, la crudité de l'eau.*

RAAZEN. v. n. Geraas maaken. *Faire du bruit, du tintamarre.* Die kinderen raazen te veel. *Ces enfans font trop de bruit.* Ik kan dat raazen niet veelen. *Je ne saurois souffrir ce bruit, ce tintamarre là.* Hoord gy de Donder wel raazen? *Entendez vous bien gronder le Tonnerre?*

Digitized by Google

RAAZEND. Adj. Buitenſpoorig, dol. *Extravagant, furieux, en fureur.* Een raazende koorts. *Une fievre chaude.* Hy zal dol en raazende zyn, als hy het hoord. *Il va enrager quand il l'apprendra; il ne ſe poſſedera pas, il va jetter feu & flammes en l'apprenant.*

RAAZERNY. f. Dolheid, yloofdigheid, krankzinnigheid. *Fureur, freneſie, manie, rage.* f. Hy is onzinnig geworden, en hy vervalt altemets in een vreezelyke raazerny. *Il eſt devenu fou, & il entre quelque fois dans des tranſports horribles, dans une rage epouvantable.* De drie Helſche RAAZERNYEN waaren, Tiſiphone, Megera en Alecto. *Les trois Furies d'Enfer etoient, Tiſiphone, Megere & Alecton*

RABARBER, RHABARBER. Zekere purgeer plant. *De la Rhubarbe ou Rheubarbe, certaine plante purgative.* De Rabarber is goed gelyk ſommige andere Apoteekers kruiden, als men die niet te veel gebruikt. *La Rhubarbe eſt bonne comme quelques autres drogues d'Apoticaire, quand on n'en prend pas trop.*

RABAT. Ondw: zie KORTING. *Deduction.* f. RABATTEEREN *of* korten. *Rabattre, deduire.*

RABAT. Smal Tuinbed langs een muur *of* ſchutting. *Coſtiere.* f. *Planche* ou *couche le long d'un mur, d'une cloiſon de Jardin.*

RABATSCHAAF. Zekere ſchaaf aldus genaamd. *Guillaume à platte bande.* m. *Rabot ainſi nommé.*

RABAUW. Zekere appel. *Certaine petite pomme rougeatre & ſure.* 't Is een RABAUWT, een guit. *C'eſt un fripon, un vaurien.*

RABBELAAR. Die in 't ſpreeken rabbeld. *Bredouille, qui prononce confuſément.* De Doctor rabbelaar van Moliere. *Le Medecin bredouille de Moliere* RABBELAARSTER, vrouwmenſch dat rabbeld. *Bredouille, bredouilleuſe.* f. RABBELARY, war-reden, kwaade uitſpraak. *Bredouillage, begayement confus.* m.

RABBELEN. v.n. Kwaalyk uiten 't geen men leeſd *of* ſpreekt. *Bredouiller, prononcer, parler mal.* Hy rabbeld zoo dat men hem niet kan verſtaan. *Il bredouille ſi fort qu'on ne peut l'entendre.* RABBELEN. v. a. Teras ſchryven. *Brocher ſes lettres, ecrire trop vite.* Hoe rabbeld gy dat ſchrift zoo grauw uit? *Pourquoi brochez vous ainſi cette ecriture, pourquoi l'achevez vous ſi fort à la hate?* Ik kan dat RABBELSCHRIFT, krieuwel ſchrift niet leezen. *Je ne ſaurois lire ce griffonage, ce grimoire là, ces pieds de mouches là.* Het Engels is maar een RABBELTAAL, gebroke koetertaal. *L'Anglois n'eſt qu'un jargon, qu'un barragouin.*

RABOORDEN. Bekend riet gewas. *De la corrigiole, de la centinode, eſpece de roſeau.*

RABRAAKEN. v. a. Radebraken, op een kruis verbryzelen. *Rouer, rompre.* Een moordenaar levendig rabraaken. *Rompre, rouer un meurtrier tout vif.* De Taal RABRAAKEN, de Taal kwalyk ſpreeken. *Eſtropier la Langue, l'ecorcher, la parler fort mal.* Hoor eens hoe die Fransman onze Taal rabraakt! *Ecoutez comme ce François eſtropie, ecorche notre Langue!*

RABYN. Joodſe Wet-geleerde. *Rabbin.* m. *Docteur Juif.* 't Is een RABYN, een Rabbi, een overvlieger. *C'eſt un paſſe-Maitre, c'eſt lui qui fait la barbe aux autres, après lui il faut tirer l'echelle.*

RACHEBEL, zal op ROGCHEBEL. *Gros crachat, phlegme.* m. en RACHELEN op ROGCHELEN. *Cracher des phlegmes,* geplaatſt werden.

RAD. n. Bekend rond en plat geſtel. *Roue.* f. *Machine ronde & platte aſſez connuë.* Een houte rad, een yzer rad. *Une roue de bois, de fer.* Rad van 't uurwerk. *Roue d'horloge.* De moordenaar wierd levendig gerabraakt en op een rad gelegd. *L'aſſaſſin fut rompu tout vif & expoſé ſur une roue.* 't Rad van Avontuure. *La roue de Fortune.* RADSCHEEN, radſchyf, het yzer *of* de band om 't rad. *Bandage.* m. *Bande d'une roue.* f. RADSPEEK, ſpaak tuſſchen de aaf en radvelge. *Rais de roue &c.* RADVELGE, gebogen hout om 't buiten rond van 't rad. *Jante.* f. *Piece de bois courbée qui fait une partie du cercle d'une roue.* 't RADWERK van een Horlogie. *Le rouage, toutes les roues d'une Montre.*

RAD. Adj. Ras, ſnel. *Vite, prompt, preſte, rapide.* Gy ſpreekt te rad. *Vous parlez trop vite.* De Franſen zyn vry rad ter been. *Les François ont le pied aſſez leger, ſont aſſez alertes, agiles.* Een radde gang, radde beweeging *Une demarche vite, preſte, un mouvement rapide.* RADDIGHEID, ſnelheid, vaardigheid. *Viteſſe, agilité, rapidité, volubilite.* f. Hy wende zig met veel raddigheid. *Il ſe tourna avec beaucoup de viteſſe.* De raddigheid van een beweeging, van de uitſpraak, van de tong. *La rapidite d'un mouvement, la rapidité de la prononciation, la volubilité de la langue.*

RADEMAAKER. zie WAGENMAAKER. *Charron.* RADEMAAKERY. *Charronnage.* m

RADYS. Bekende wortel. *Rave.* f. Een bosje radys. *Une botte de raves.* De radyzen zetten af. *Les raves ſont aperitives.* Spaanſe RADYS, rammenas. *Raifort.* m. *Rave d'Eſpagne.*

RAFELEN. v.n. Met drie dobbel-ſteenen gooyen, tot men twee *of* drie gelyke oogen werpt. *Jouer à la chance, certain jeu de trois dez qu'on jette tant qu'on en amene deux ou trois egaux.* Hy heeft die koek met rafelen gewonnen. *Il a gagné ce pain d'epice à la chance.*

RAFINEEREN. v. a. Zuiveren, fynder maaken. *Affiner, rendre plus fin, plus pur.* Suiker rafineeren. *Affiner du Sucre.*

RAG. Spinneweb. *Toile d'araignée.* f. Zoo fyn als rag. *Fin comme toile d'araignée.*

RAK of REK. Geſtel daar fyn aarde-werk en tin-werk op gezet word. *Eſpece de dreſſoir, de porte vaiſſelle ou l'on met la vaiſſelle de fayance & la vaiſſelle d'etain &c. comme en parade.* Een Thé rak. *Une tablette où l'on range de la petite Porcelaine.*

RAK, werd by de Zeelui voor een zekere lengte genomen. *Diſtance, eſpace, etenduë.* f. Wy hebben nog een goed rak te zeilen, te vaaren. *Nous avons encore un bon bout de chemin à faire.* Wapen RAK, geweer ſtokken *Ratelier où l'on poſe les fuſils & les ſabres en travers.* m. Hoender RAK of REK, ſtokken daar de hoenders in een hok opzitten. *Juchoir.* m. RAK, is nog de naam van zekere groente op een ſtil water dryvende *Filandres, verdure* ou *mouſſe qui s'amaſſe ſur l'eau dormante.*

RAKELSTOK. Ovengaffel, koolkrabber. *Rable* ou *fourgon de Boulanger.* m.

RAKET, RINKET. n. Kaats net. *Raquette* f. Hy ſtampvoete en ſloeg het raket van ſpyt tegen de grond. *Il trepigna & jetta de depit la raquette par terre.*

RAKETTE. Soort van kruid *Eruca* in 't Latyn genaamd. *Roquette, eſpece d'herbe* ou *plante dont la tige eſt haute d'un pied.*

RAKJE. n. Een end weegs, een deel van de weg die men doen moet. *Une partie, un eſpace du chemin qu'on a à faire.* Wy zyn al een goed rakjen heen geſpoeyd. *Nous avons deja fait une bonne partie du chemin, nous avons deja fait une bonne traite.* Daar is een rakje in de wind, daar haperd iets. *Il eſt ſurvenu quelque empêchement, quelque contretemps, quelque anicroche.*

RAKKER. Dieffleider. *Archer, Recors, Satellite.* De Onderſchout en zyn rakkers zyn de dieven agter na. *Le Prevoſt & ſes archers ſont aux trouſſes des voleurs.*

Digitized by Google

RALLEN. zie KALLEN. Rellen, rabbelen, onbeſuisd ſpreeken. *Bavarder, clabauder, parler en l'air.*

RAM. m. Het mannetje van een Schaap. *Belier, male de la Brebis.* m. De Zon is in April in het teken van den Ram. *Le Soleil eſt en Avril au ſigne du Belier.* RAM of MUURBREEKER, in de oude Oorlogen gebruikelyk. *Belier.* m. *Machine de Guerre des Anciens.* RAMSHOOFD, kop. *Tête de Belier.* f. RAMSHOORNEN. *Des cornes de Belier.* RAMSKOOY. *Etable à Beliers.* f.

RAMEYEN. zie OPRAMEYEN. Een poort rameyen, met een ram, Oorlogstuig opmaaken. *Enfoncer une porte avec un Belier.*

RAMMELAAR. Het mannetje van 't Konyn. *Un Connil, un Lapin mâle.* 't Is een RAMMELAAR, ſnapper, raasbol. *C'eſt un clabaudeur, un brouillon, un éventé qui etourdit les gens par ſon cacquet.*

RAMMELEN. v. n. Geraas maaken met iets dat tegen malkander geſlagen word. *Faire ſonner, reſonner, former un bruit importun à l'oreille* 't Geld dat men in zyn zak heeft doen rammelen *Faire ſonner l'argent qu'on a dans ſa poche.* Het rammeld als een blaas met boonen. *Cela ſait autant de bruit qu'une veſſie pleine de feves.* RAMMELEN, ſtoorziek zyn: dit word van de Katers en Konynen gezegd *être en amour, en chaleur: en parlant du Chat ou du Connil.*

RAMMENAS. Spaanſe radys. *Raifort d'Eſpagne.* m. *Rave noire & des plus piquantes* f.

RAMP. Groot ongeluk, ſlag. *Deſaſtre, accident funeſte, malheur.* m. Het is een groote ramp voor dat huis! *C'eſt un grand malheur, un grand desaſtre pour cette famille!* Den Staat word met veel rampen gedreigd. *L'Etat eſt menacé de beaucoup de deſaſtres, de pluſieurs accidents funeſtes.*

RAMPSPOED. Tegenſpoed, ongeluk. *Adverſité, infortune, diſgrace* f. Zig in voorſpoed niet verhovaardigen, nog door de rampſpoeden verſlagen werden. *Ne s'enorgueillir point dans la bonne Fortune, ni n'être abbattu dans les adverſitez, les diſgraces.*

RAMPSPOEDIG. Adj. Ongelukkig, beklaaglyk. *Malheureux, infortuné, funeſte, deplorable.* Hy is rampſpoedig geweeſt in alle zyne onderneemingen. *Il a été malheureux dans toutes ſes entrepriſes.* De rampſpoedige Uliſſes. *L'infortuné, le malheureux Uliſſe.* RAMPSPOEDIGLYK, met tegenſpoed. *Avec malheur, avec infortune, funeſtement.*

RAMPZALIG. Adj. Ongelukkig, verdoemd. *Malheureux, privé de la veritable felicité.* De godloozen zullen eeuwig rampzalig zyn. *Les mechans ſeront eternellement malheureux.* Een rampzalig leven leiden. *Mener une vie malheureuſe.* Een rampzalige dood hebben. *Avoir une mort malheureuſe.*

RAMPZALIG. Adj. Dat het ongeluk aanbrengd. *Malheureux, ſiniſtre, funeſte.* Een rampzalige ontmoeting *Une malheureuſe, une funeſte rencontre.* Onder een rampzalige Ster gebooren zyn *être né ſous une malheureuſe Etoile, ſous une Conſtellation funeſte.* De welluſten van Capua waren zoo rampzalig aan Hanibal en zyn Leger, als de nederlaag van Canes de Romeinen had geweeſt. *Les delices de Capouë furent auſſi funeſtes à Annibal & à ſon Armée que la deffaite de Cannes l'avoit été aux Romains.* De RAMPZALIGHEID der verdoemde behoorde ons van 't kwaad af te ſchrikken. *Le malheureux etat, la funeſte condition des reprouvez devroit nous detourner du mal.* RAMPZALIGLYK, met rampſpoed. *Malheureuſement, ſiniſtrement.*

RAND. m. Buitenſte boord of zoom van iets. *Bord, rébord.* m. *Extremité de quelque choſe.* f. Rand van de ſchotel, van den hoed, van 't glas. *Bord du plat, du chapeau, du verre.* Iets op de ſchoorſteen rand zetten. *Mettre quelque choſe ſur le bord de la cheminée.* De Roomſe Ridders droegen een purpere rand onder aan hun Tabbaert. *Les Chevaliers Romains portoient un bord de pourpre au bas de leur Robe.*

RANDSUIL, TRANSUIL. m. Kerkuil. *Hibou.* m. Hy zat in een hoek als een Randsuil te moppen. *Il etoit dans un coin à faire le Hibou.*

RANG. Schikking, zitting, plaatſing. *Rang, ordre.* m. Elk nam plaats na zyn rang. *Chacun prit place ſelon ſon rang.* Blyft in uw rang. *Gardez votre rang.* De Hertogen beſlaan een hoogen rang aan 't Hof. *Les Ducs ont un rang eminent à la Cour.* RANG, groote, hoedanigheid als men van ſchepen ſpreekt. *Rang, calibre.* m. *Capacité, en parlant de vaiſſeaux.* Een ſchip van de eerſte rang kan over de honderd ſtukken voeren *Un vaiſſeau du premier rang peut porter plus de cent pieces.* De ſchepen van de vyfde rang voeren tuſſchen de dertig en veertig ſtukken. *Les vaiſſeaux du cinquiéme rang ſont depuis trente juſqu'à quarante pieces de canon.*

RANK. Adj. Schraal, mager. *Menu, decharné, maigre, grêlé.* Hy is zwak en rank van lyf. *Il eſt d'une taille effilée, menuë & ſlouette; c'eſt un maigrelet, un effilé:* Het Hart is rank van hals en beenen. *Le Cerf a le cou menu & les jambes deliées.* Een RANK beeld. *Une figure grêle.* RANKHEID, dunheid, magerheid. *Maigreur, delicateſſe, foibleſſe* f.

RANKEN. Parten, potſen, grillen. *Niches, noiſes.* f. pl. Wat zyn dat voor ranken! *Que veulent dire ces niches, que ſignifie ce badinage là!* Hey, hebt gy zulke RANKEN, weer gy die ſtreeken! *Ah, vous avez donc de ces ruſes! ce ſont donc là de vos tours!* Wyngaard RANKEN, looten. *Des ſarments, des jets de vigne.*

RANTSOEN. Ond: w: LOSGELD. *Rançon.* f. *Ce qu'on donne pour racheter un priſonnier, un eſclave.* RANTSOEN, werd ook voor EETMAAT gezegt. *Ration.* f. Het rantſoen, het amunitie brood der Voetknegten, voor de Matroozen. *La ration, la portion, le pain de munition pour les Fantaſſins, pour les Matelots.*

RANTSOENEEREN. v. a. Ond: w: VRYKOOPEN. Loſſen. Een ſchip rantſoeneeren, voor zeker geld van die't veroverd heeft in zee vrykoopen. *Rançonner, racheter un vaiſſeau qui a été pris.* Slaven, Krygsgevangenen rantſoeneeren, loſſen, uitwiſſelen. *Racheter des Eſclaves, des priſonniers de Guerre.* 't RANTSOEN of LOSGELD vaſtſtellen, opbrengen. *Arrêter, fournir la rançon.*

RANDSOEN-HOUTEN. Twee gelyke houten die de rondte van 't agterſchip uitmaaken *Eſtains, deux pieces de bois qui forment le rond de l'arriere du vaiſſeau.*

RANTSOENTJE. n. Het vierde van een mutsje, *Le quart de demi ſeptier, une Roquille ou environ.* Een rantſoentje brandewyn drinken. *Boire roquille d'eau de vie.*

RAP, woord in de volgende ſpreekwyze gebruikelyk. Jan rap en zyn maat, 't ſchuim der ſchotten en bedelaars. *La truandaille, la canaille, la racaille, la plus baſſe lie des gens de ſac & de corde.* Het RAPALJE, 't janhagel vergaderde om 't Stadhuis. *La racaille, la populace s'attroupa autour de l'Hotel de Ville.*

RAPHOEN. 't Wyfje van de Patrys. *Une Perdrix femelle.*

RAPIER. n. Lange en ouwerwetſe degen. *Rapiere.* f. *Une longue & vieille brette.* Daar hing hem een lang rapier op 't gat. *Il trainoit une longue rapiere après lui.*

RAPPIG. Adj. Gaauw, gezwind, rad in zyn beweeging. *Agile, leger & diſpos.* Den Aap is een rappig dier. *Le Singe eſt un animal agile.*

RAP-

Digitized by Google

RAPPIG. Adj. Schurftagtig. *Rogneux, qui a la rogne.* Een rappige hond. *Un chien rogneux.* RAPPIGHEID, gaauwigheid, gezwindheid. *Agilité.* f. RAPPIGHEID, ſchurftheid *Rogne.* f. *Vilaine gale invetorée.*

RARITEIT. Ond:w: ZELDSAAMHEID. Rariteit werd meeſt van Juweelen, huisraad, poppegoed &c. gezegt. *Bijou, joyau.* m. *piece curieuſe, curioſité.* f. Hy heeft ſchoon porcelein, yvoore en ſtaale werken, criſtallen, hoorntjes, ſchilderyen, printen en andere rariteiten meer. *Il a de belles porcelaines, des ouvrages d'yvoire & d'acier, des criſtaux, des coquillages, des tableaux, des eſtampes & autres ſemblables curioſitez.* Een RARITEIT KAMER. *Un Cabinet de curioſitez, de pieces choiſies, rares.*

RAS. Adv. Met gaauwigheid, ſnellyk. *Vite, vitement, promptement.* Ras loopen, ras ſpreeken. *Courir vite, parler vite.* Loopt 'er ras na toe. *Courez y vite, vitement.* Gy gaat niet ras genoeg. *Vous ne marchez pas aſſez vite* Gaauw ter hand en ras ter tand zyn. *être habile à la ſoupe & hardi au lard.*

RAS. Soort, aart. *Race, eſpece.* f. Die hond, dat paard is van een goed ras. *Ce chien, ce cheval eſt d'une bonne race.* Ik wil met dat ras, met die ſchoften, met dat ſchuim niet te doen hebben. *Je ne veux rien avoir à demêler avec cette maudite race, cette chienne d'engeance.*

RAS. Wiel, draay-kuil, kolk. *Ungouffre, un tournant de Mer, un Ras.* Daar gaat een ty als een ras, daar gaat een vervaarlyk en gevaarlyk ty. *Il y a un courant d'eau terrible, un courant qui forme des gouffres, des abimes.* RAS, is ook de naam van zeker ſtof. *Ras, etoffe ainſi nommée.* Ras van Chalons, Ras de Maroc. *Du Ras de Chalons, Ras de Marec.*

RASJES. Adv. Wat gaauw. *Un peu vite, vitement.* Hy heeft het wat rasjes nagezien. *Il l'a examiné un peu a la hate.*

RASP. Keuke-gereedſchap om ſuiker, Noote-muskaat &c. te raſpen. *Rape.* f. *Uſtencile de menage aſſez connu.* RASP, is ook een dikke zaag *of* geſtel van veel zaagen digt aan een gekonken, om hout te raſpen. *Scie à breſiller le bois dans les maiſons de correction.* f.

RASPEN. v.a. *Raper* Suiker, Noote-muskaat raſpen. *Raper du ſucre, de la muſcade.* RASPEN, tot gruis zaagen. *Breſiller, mettre en petits morceaux, ſcier avec une ſcie à pluſieurs lames.* Hy is veroordeeld om te moeten raſpen. *Il a été condamné à ſcier du bois.* RASPIN aan de beenen der paarden, vochtigheid als harde rooven aan de gewrigten der paarden. *Certaine croute ou gale aux pieds des chevaux.*

RASPHUIS. n. Bekend Tugthuis. *Maiſon de correction.* f. *Lieu où l'on confine les mauvais garnemens obligez d'y ſcier a la tâche du bois de Breſil &c.* Een RASPHUIS-BOEF. *Un garnement, un miſerable renferme dans la maiſon de correction.* De RASPHUIS-VAAR, Gardiaan, Scipier van 't Raſphuis. *Le Géolier ou Concierge de la Maiſon de correction.*

RATEL. Zeker handmolentje genoegſaam bekend. *Creſſerelle.* f. *Certain petit moulinet de bois.* In de Roomſe Landen word op witte Donderdag en Vrydag het volk met de ratel, terwyl de klokken na Rome gaan, ter Kerke geroepen. *Dans les Pays Catholiques, on appelle le monde à l'Egliſe avec la creſſerelle, le Jeudy & Vendredy Saint tandis que les cloches vont à Rome.* RATEL of klapſpaan van de molenregter daar 't koorn door loopt. *Traquet ou claquet de moulin.* m. Zyn mond gaat als een ratel. *Sa langue va comme un traquet de moulin.*

RATELEN. v.n. De ratel draayen. *Faire aller, faire tourner la creſſerelle.* RATELMAN, nagtwaaker met een RATEL in de wyk omgaande. *Homme qui fait la ronde, la patrouille la nuit au bruit d'une creſſerelle.*

RATELSLANG. Slang in America gemeen, en die een groot geluid met het roeren van zyn ſtaart geeft. *Serpent à ſonnettes.* m. *Animal commun en Amerique, lequel rend un ſon de ſonnettes en remuant ſa queuë.*

RATELWAGT. Nagtwagt t'Amſterdam meeſt bekend. *Le Guet, la Patrouille qui anonce les heures de la nuit avec la creſſerelle.* Hy wierd door de Ratelwagt na de Kortegaard gebragt *La Patrouille le mena au Corps de garde.* RATELWAGTS-HUISJE. n. *Petite ſentinelle, petite Guerite où ſe tiennent quelques uns des Archers du Guet.*

RAVE, RAAF. *Corbeau.* m. Zoo zwart als een Rave. *Noir comme un Corbeau.* Witte Raven vind men zelden, alzoo zelden vind men trouw &c. *Il ſe trouve peu de Corbeaux blancs, la bonne foy eſt tout auſſi rare.*

RAVELYN. n. Aarde werk ter dekking van Poort *of* halve Maan opgeworpen. *Ravelin* m. *Ouvrage de terre pour couvrir une Porte* ou *une demie Lune.*

RAVOTTEN. v.n. Luſtig tieren in 't ſpeelen, danſen &c. *Se demener comme il faut, ſauter, danſer, faire la vie, tempêter.* Gaat voor een andere deur ravotten. *Allez vous en faire votre charivari, votre Sabbath à une autre porte.* 't Is een RAVOTTER, raasbol. *C'eſt un tourmentin, un tempête.*

RAUW. Adj is op RAAUW om de uitſpraaks wille geplaarſt. *Crud, cruë.* Rauw vleeſch. *De la viande cruë.* Rauwe vrugten. *Des fruits cruds, verds.* Dat komt my zoo rauw, zoo koud, zoo plomp voor. *Cela me paroit ſi crud, ſi dur, ſi peu honnête.*

RAZEN, is om de zelfde reden op de colom RAA te zien. Razen als gekken. *Faire du bruit, tempêter comme des foux.*

RAZYN. Gedroogde druif. *Raiſin ſec.* m. Nieuwe razynen, lange razynen. *Des raiſins nouveaux, des raiſins de cabas.* RAZYNEBAARD, zeerigheid, vuurige puiſten. *Feu volage, ſauvage.* m. *Dartres, puſtules, bourgeons rougeatres.* Zy heeft een razyne baard. *Elle a du feu ſauvage, volage, des rougeurs autour de la bouche &c.* Dat is zoo laf, zoo malzoet als RAZYNE-WYN. *Cela eſt auſſi doux, auſſi fade que du reſiné, du vin de raiſins.*

R E.

REAAL. Zeker muntſtukje onder Ferdinand en Eliſabeth van Caſtilien geſlagen, ter waarde van omtrent vier d'halve ſtuivers. *Réale.* f. *Monoye d'Eſpagne de la valeur de trois ſous ſix deniers.* Daar zyn Reaalen van verſcheide waarden. *Il y a des Réales de differentes valeurs.* REAAL, op zyn Amſterdams, zeven groot. *Trois ſous & demi.* Ik geef 'er een Reaal voor. *J'en donne trois ſous & demi.*

REBEL. Wederſpanneling. *Rebelle, qui deſobéït à ſon legitime Souverain.* Hy wierd Rebel verklaard. *Il fut declaré Rebelle.* De Schotſe Rebellen zyn ter goeder ure te Preſton geſtuit, gevangen. *Les Rebelles d'Ecoſſe ont été deffaits, arrêtez à la bonne heure à Preſton.* De Rebellen met ſchoone beloften paayen, de Rebellen hulp toezenden. *Repaître les Rebelles, les Revoltez de belles promeſſes; envoyer du ſecours aux Rebelles, aſſiſter les Revoltez.* REBELLIE of REBELLIGHEID. *Rebellion* ou *Revolte.* f. Tot openbaare Rebellie vervallen, uitbarſten. *En venir à une Rebellion ouverte, lever le maſque.* De REBELLIE is gemeenlyk een Dochter en daar na de Moeder van de Tyrannie. *La Rebellion, la Revolte eſt ordinairement une Fille & enſuite la Mère de la Tyrannie.* REBEL-

LIG,

Digitized by Google

LIG, wederſpannig, ongehoorzaam wegens zyn wettige Overheid. *Rebelle, revolté, qui ſe revolte.* Den Koning, den Staat rebellig wezen. *être rebelle au Roy, rebelle à la Republique.* REBELLIGHEID, wederſpannigheid jegens zyn Opperhoofd. *Rebellion, revolte contre ſon Souverain.* f.

RECHT is op REGT nader uitgewerkt. *Droit.* m *Juſtice.* f. Het Recht oeffenen, handhaven. *Exercer la Juſtice, maintenir le Droit.* 't Burger en 't Kryg RECHT zyn moeyelyk om over een te brengen. *Le Droit Civil & Militaire ſont difficiles à concilier.*

RECRUTEN. Uitheems aangenomen woord: nieuwe werving ter plaatsvuilling der geſneuvelde Soldaaten. *Recruës.* f pl. Nieuwe recruten na 't Leger brengen. *Mener de nouvelles recruës à l'Armée.* Een Regiment RECRUTEEREN, voltallig maaken. *Recruter un Regiment, faire les recruës pour completer un Regiment.*

RECTOR. Dit Latyns woord werd voor OPPERBESTIERDER, Leermeeſter gezegt. De *Rector* van 't Latynſche School. *Le Recteur de l'Ecole Latine, du College Latin.* Hy is by de Rector in de koſt. *Il eſt en penſion chez le Recteur.* De Heer van ... is *Rector Magnificus* der Leidſe Academie. *Monſ. van ... eſt Recteur magnifique de l'Academie de Leide.*

REDDELOOS. Adj. Buiten ſtaat van gered te konnen worden, *Irréparable, hors d'etat de pouvoir être retabli, qui ne peut être remis.* Dat zyn redde looze zaaken, onherſtellyke zaaken. *Ce ſont des affaires abandonnees, des affaires qu'on ne peut raccommoder, retablir.* Het Vyandlyk Admiraalſchip wierd reddeloos geſchoten. *L'Amiral des Ennemis fut deſemparé, fut mis hors de combat.*

REDDEN. v. a. Behouden, uit het gevaar trekken. *Sauver, garantir, tirer de peine, de danger.* God is alleen bequaam de zondaaren te redden. *Dieu ſeul eſt capable de ſauver les pecheurs.* Behaagde het heun dit Land uit alle zwaarigheden te redden, en als voorheen te doen bloeyen! *S'il lui plaiſoit de tirer ce Pays de tous dangers, de toutes calamitez & le faire fleurir comme ci devant!* Die ſchepen zyn niet te redden. *On ne ſçauroit degager, ſauver ces vaiſſeaux.* Het Bankroet is te groot, de man is niet te redden. *On ne ſauroit le tirer d'affaire, la Banqueroute eſt trop grande.* Zig REDDEN, zig zelfs helpen, zig verkloeken om uit zwaarigheid te raken *Se tirer d'intrigue, ſe tirer d'affaire, s'evertuer, faire un effort de courage.*

REDDEREN. v. a Opredderen. *Ranger, mettre en ordre.* Ik moet dat huis, die kamer wat redderen. *Il faut que je range un peu tout dans cette maiſon, dans cette chambre ci.* REDDERING, ſchikking. *Action de ranger, de placer tout comme il faut, de mettre ordre à ce qui eſt embrouillé.* Hier moet wat reddering gemaakt worden. *Il faut apporter un peu d'ordre à tout cecy, il faut raccommoder un peu tout ce delabrement là.*

REDDING. Behouding, herſtelling, verloſſing. *Retabliſſement.* m. *Reſtauration, redemption* f.

REDE of REDEN, in den zin van GESPREK, REDENVOERING, aanſpraak. *Diſcours.* m, *Oraiſon, harangue* f. Een gemeenzaame, een beſtudeerde rede. *Un diſcours familier, un diſcours etudié.* Een ſchoone rede voeren by 't openen van 't Parlement. *Prononcer, faire un beau diſcours, une belle harangue à l'ouverture du Parlement.* De quaade woorden ſchikking is een gebrek in de rede. *La mauvaiſe conſtruction eſt un vice dans le diſcours, le ſoleciſme eſt un vice d'oraiſon.* De negen deelen der Rede konnen bequaamelyk tot drie gebragt werden. *Les neuf parties de l'Oraiſon peuvent facilement ſe reduire à trois.* Een

Lyk REDE. *Une oraiſon Funebre.* De Cancelier, de Preſident voerde een cierlyke, een kragtige REDE voor den Koning. *Le Chancelier, le Preſident fit une belle harangue, fit une harangue pathetique au Roy.* In zyn rede blyven ſteeken, ſpraakloos blyven gaapen. *Demeurer court, ne ſçavoir que dire, reſter interdit.*

REDELOOS. Adj. Zonder bekwaamheid van redenkavelen. *Irraiſonnable, brute.* De redelooze dieren, de redelooze ſchepſelen doen zoo. *Les bêtes brutes, les créatures irraiſonnables ſont ainſi.*

REDELYK. Adj. Die redenkavelen kan. *Raiſonnable, qui a la faculté de raiſonner.* De menſch is een redelyk dier. *L'Homme eſt un animal raiſonnable.* REDELYK, billyk, regtmaatig. *Raiſonnable, équitable.* Gy zyt al te redelyk om dat van my te eiſſen. *Vous êtes trop raiſonnable pour pretendre cela de moy.* Redelyke aanbiedingen doen. *Faire des offres raiſonnables.*

REDELYK. Adj. Gevoeglyk, bekwaam. *Raiſonnable, convenable.* Hy heeft een redelyk inkomen. *Il a un revenu raiſonnable.* Tegen een redelyke prys verkopen. *Vendre à un prix raiſonnable.*

REDELYK. Adv. Paſſelyk. *Paſſablement.* Hy ſchryft, hy ſpreekt, hy zingd redelyk wel. *Il ecrit, il parle, il chante paſſablement bien, aſſez bien.* Die vaerzen, die boeken zyn redelyk goed. *Ces vers, ces livres ſont raiſonnables, ſont aſſez bons, paſſablement bons.*

REDELYKHEID. f. Billykheid, behoorlykheid, geregtigheid. *Raiſon, equité, juſtice.* f. *Droit.* m. Binnen de paalen van de redelykheid blyven. *Demeurer dans les bornes de la raiſon, de l'equité, de la juſtice.* De redelykheid van zyn eis blykt daar in, dat... *La juſtice, l'equite de ſa demande paroit en ce que...*

REDELYKSCHYNEND. Adj. Bedriegelyk *Plauſible, ſpecieux.* Een redelykſchynend voorwendſel. *Un pretexte plauſible.*

REDEN. f. Bekwaamheid der ziele, waar door de menſch redenkaveld, en van de beeſten onderſcheiden word. *Raiſon.* f. *Faculté de l'ame, par laquelle l'homme diſcourt & eſt diſtingué des bêtes.* Het gebruik der reden komt met de jaaren. *L'uſage de la raiſon vient avec l'âge.* De menſchelyke reden is bepaald. *La raiſon humaine eſt bornée.*

REDEN. Bewys, overtuigreden. *Raiſon.* f. *Preuve par diſcours, argument.* Een kragtige reden by brengen. *Alleguer une forte raiſon.* Dat is een overtuigende, een zwakke reden. *C'eſt une raiſon convaincante, une foible raiſon.* Daar is geen ſchyn van reden in al wat hy zegd. *Il n'y a pas ombre de raiſon à tout ce qu'il dit.* Reden geeven van zyn doen, van zyn Geloof. *Rendre raiſon de ſes actions, de ſa Foy.*

REDEN. Billykheid, geregtigheid. *Juſtice, equité, raiſon.* f. De reden plaats geven. *Se mettre à la raiſon, ſe faire juſtice.* Dat ſtryd tegens alle regt en reden. *Cela eſt contre tout droit & raiſon*

REDEN. Oorzaak, beweegreden *Raiſon, cauſe.* f. *Sujet, motif* m. Wat reden hebt gy om dat te doen? *Quelle raiſon avez vous d'en uſer ainſi?* Gy hebt geen reden om over my te klaagen. *Vous n'avez aucune raiſon, aucun ſujet de vous plaindre de moy.* Hy heeft my zonder reden bekeeven. *Il m'a querellé ſans ſujet.* Hy zou 't niet gedaan hebben als gy hem daar geen reden toe gegeeven had. *Il ne l'auroit pas fait ſi vous ne lui en aviez pas donné de ſujet.* Ik heb heel groote reden om my daar over te verwonderen. *J'ay fort grand ſujet de m'en etonner, d'en être ſurpris.* In den Alcoran door du RYER vertaald, ſtaat onder andere, de Jooden hebben gezegt, de Chriſtenen hebben geen tedenen; en de Chriſtenen hebben gezegd,

Digitized by Google

zegd, de Jooden zyn zonder reden; echter beſtudeeren zy de Schrift: aldus ſpreeken de onkundige. God zal hun verſchil ten dage der opſtandinge oordeelen.

REDENAAR. Regelmaatig en cierlyk ſpreeker. *Orateur.* Cicero word by uitneemendheid de Roomſe Redenaar, de Vorſt der Redenaaren genaamd. *On appelle Ciceron par excellence, l'Orateur Romain, le Prince des Orateurs.*

REDENEEREN. v. n. Redenkavelen, reden wiſſelen. *Raiſonner, diſcourir en raiſonnant.* De beeſten redeneeren niet, maar gaan hun gang. *Les bêtes ne raiſonnent pas, mais vont leur train.* REDENEERING, redenkaveling, bewysgeeving. *Raiſonnement, argument.* m. Een grondige, een valſche redeneering. *Un raiſonnement ſolide, un raiſonnement faux.* Die redeneeringen zyn te hoog voor my. *Ces raiſonnements là ſont trop ſublimes pour moy.*

REDENEERKUNDE f. Konſt van te redenkavelen. *L'Art de raiſonner, la Logique, la Dialectique.* De Redeneerkunde is het eerſte deel der Wysgeerte. *La Dialectique, la Logique eſt la premiere partie de la Philoſophie.* Onder de Poolſe Broeders zyn fyne REDENEERKUNDIGE. *Il y a d'habiles Logiciens, de ſubtils Dialecticiens parmi les Freres de Pologne.*

REDENKAVELEN. v. n. Reden geeven van, reden wiſſelen over iets. *Raiſonner, inferer, argumenter.* Redenkavelen op een valſe grond. *Raiſonner, argumenter ſur un faux principe.* REDENKAVELING, redengeeving van iets. *Argument, raiſonnement.* m. Die redenkavelingen gaan mank. *Ces arguments clochent.*

REDENSWIL. Adv. Ik heb het om *redenswil*, om redenen niet gedaan, gezegt. *Je ne l'ai pas fait, pas dit, pour cauſe.*

REDENVOERING of REDEVOERING. f. Openlyk geſprek; aanſpraak. *Diſcours fait en public.* m. *Harangue.* f. Een korte, een cierlyke, een talmagtige redenvoering *Un diſcours ſuccint, eloquent, ennuyeux, une longue harangue.*

REDERYKER of RHETORYKER. Dorp-dichter, Redenaar op 't platte Land, Dorp Toneelſpeelder. *Poëte Villageois, Comedien de Campagne, Orateur du plat Pays, Membre d'une Academie de Village.* De oeffening dezer Rhetorykers werd door PELS in de vertaaling van *Horatius* over de Dichtkunde omſtandig beſchreeven, beſtaande onder andere in 't verzinnen en geeven der vreemſte naamen aan hunne Werken, als *Retrograde* en *Baladen Intricaat*, met *Rikkarakken* en *Sonnetten* en *Simpletten*, ook *Bagenauwen* en *Kreeftdichten* en *Doebletten*, met *Kokarullen*, daar de Boeren nu ter tyd, zig hier in 't Land nog ſterk in oeffenen, om ſtryd. NB. De Schryver heugd de Noordwyker REDERYKERS op de Amſterdamſe Schouwburg te hebben zien vertoonen *Alexander de Medicis* en de *Vechter*: het Treurſpel deed de aanſchouwers wel hartelyk lagchen, en 't Kluchtſpel de geeuwende aanſchouwers heen druipen.

REE. Adj. Verkorting van 't woord GEREED. *Prêt, en etat d'agir.* Daar is nog niemand ree. *Il n'y a encore perſonne de prêt.*

REE, RHEE. Hinde, 't wyfje van 't Hart. *Biche.* f. *La femelle d'un Cerf.*

REE. Reede, onbeſloote Haven daar ſchepen ankeren konnen. *Rade.* f. Een veilige, een beſloote Ree. *Une Rade ſure, une Rade à couvert des vents.* De ſchepen lagen op de Ree. *Les vaiſſeaux etoient en Rade.*

REE. Raa, een dwars maſt, in 't midden eens zoo dik als aan beide enden, daar 't zeil aanhangd. *Vergue, Antenne.* f. De groote ree, *La grande vergue, la vergue du grand mât.* De mars ree. *La vergue du perroquet.* De blinde ree. *La vergue de ſivadiere.* Van de ree moeten loopen, van de ree in Zee geploft worden. *Avoir la cale, l'eſtrapade marine; être guindé à la hauteur d'une vergue & plongé dans l'eau autant de fois que le porte la ſentence.* REEBANDEN, bandjes *of* touwtjes om de zeilen aan de ree te binden. *Rabans de voiles.* m pl. *Des cordes de fil de caret pour amarer les voiles aux vergues.*

REEBOK. Bos en Berg dier, na 't Hart zweemende. *Chevreuil, animal fauve approchant du Cerf.*

REED. 't *Preteritum* van RYDEN. Hy reed 'er voort na toe. *Il y alla, il s'y rendit incontinent.*

REEDEN. v a. Gereed maaken, bereiden. *Preparer, diſpoſer à quelque uſage.* Linnen reeden, Linnewebben doen weeven. *Apprêter des toiles, faire travailler en toiles.*

REEDEN, UITREEDEN. v. a. Schepen reeden, uitruſten om te verhuuren *of* te bevragten. *Equiper des vaiſſeaux que l'on donne en louage à des Marchands ou qu'on affrete en commun.* De Reeder reed het ſchip uit en de Koopman bevragt het. *Le Bourgeois equipe le vaiſſeau & le Marchand l'affrete.* Ik ree meê aan dat ſchip. *J'ai auſſi part au vaiſſeau qu'on equipe, qu'on arme; je ſuis un des Bourgeois, des Proprietaires de ce vaiſſeau là.* REEDER, die een ſchip ten deele *of* geheelyk uitreed; ook een die een ſchip geheel *of* ten deele toekomt. *Armateur, Bourgeois, Proprietaire d'un navire, ſoit qu'il l'ait equipé ou qu'il l'ait d'achat; il ſe dit auſſi de celui qui n'eſt que pour une part dans la proprieté du vaiſſeau.* REEDERY, neering, handwerk van die iets reeden. *Negoce de ceux qui travaillent en manufactures, & auſſi le corps des intereſſez à l'equipement des vaiſſeaux.* Linne, wolle, zyde REEDERY. *Manufacture de toiles, d'etoffes, de laines, de ſoyes.* f. Scheeps REEDERY. *Equipement, armement de vaiſſeaux que les Marchands affretent.* m.

REEDS. Alreede. *Deja.* Hy is reeds vertrokken. *Il eſt deja parti.* De maand is reeds half ten ende. *Le mois eſt deja à moitié paſſé.*

REEDSEL. n. Maakſel &c. Dat linnen is eige reedſel, dat linnen heb ik zelfs laaten reeden. *C'eſt là de la toile que j'ay fait apprêter, que j'ay fait travailler de mon propre fil.*

REEF. f. Een ſmalle ſtrook zeils, daar reefbanden in zyn. *Ris de voile* m. Een reef inbinden, 't zeil kleinder maaken. *Prendre un ris, rapetiſſer ou amoindrir la voile de la largeur de cette bande qui s'apelle ris.* REEFBAND. *Garcette.* f. REEFGAT. *Oeil de pie.* m. Een REEFJEN inbinden, zyn ſtaat wat verminderen. *Retrancher quelque choſe de ſa depenſe ordinaire, diminuer ſon ordinaire.* Een reefjen uitbinden, in tyd van voorſpoed wat opſteeken. *Augmenter ſon ordinaire, augmenter ſon etat, donner dans le luxe quand la fortune nous rit.* Een reefjen uitbinden, te gaſt zynde wat meer eeten als men anders wel doen zou. *Lâcher un noeud de l'aiguillette, elargir la ceinture, manger etant d'un regal un peu plus qu'on ne feroit ſans cela.*

REEG, 't *Preteritum* van RYGEN. Zy reeg haar heel ſcheef. *Elle ſe laça tout de travers.* Hy REEG hem zyn degen dwars door 't lyf. *Il lui paſſa ſon epée à travers du corps.*

REEKS. Gevolg, ſchakel. *Suite, enchainure.* f. Hy teld een lange reeks van Edelen onder zyne Voorouders. *Il compte parmi ſes Ancêtres une longue ſuite de Nobles.* Ik wensu allerley zegeningen voor een lange reeks van jaaren. *Je vous ſouhaite toutes ſortes de benedictions pendant une longue ſuite d'années.*

Digitized by Google

REEP, werd voornaamentlyk te ſcheep voor Touw gezegt. *Corde.* f. *Cordage.* m. Draay REEP. *Etague.* f. Klok REEP. *Corde de la cloche.* Val REEP, *Tirquoilles.* f.

REES, 't *Preteritum* van RYZEN. Daar rees een groote twiſt onder hen. *Il ſurvint, il s'emût un grand debat entre eux.* De Tarw rees tot . . . goud guldens. *Le Froment monta juſqu'à . . florins d'or.*

REET. Spleet, ſchreefje. *Fente, ouverture en long.* f. Hy keek door een reet van de deur. *Il regarda par une fente de la porte.*

REEUWSEL, n. Doodzweet, kwyl, zever van een ſtervende. *L'écume, la baue qui ſort de la bouche d'un mourant.*

REFORMATEUR. Ond: w: HERVORMER, VERBETERAAR. Den iever, de Godvrugtigheid der eerſte Reformateurs, Lutherus, Calvinus, Melanchthon. *Le zele, la pieté des premiers Reformateurs Luther, Calvin, Melanchthon.*

REFORMATIE, HERVORMING, werd voornaamentlyk gezegt van de verbetering der Zeden en hervorming der Geloofspuncten door de voorſch: mannen onder Gods genade uitgewerkt. *Reformation* f. De ongeregeldheid, 't ongebonde leven der Kerkelyke heeft de eerſte grond tot de Reformatie gelegd. *Le dereglement, la vie diſſoluë des Eccleſiaſtiques a jetté le premier fondement de la Reformation.* De Roomſchgezinden vraagen waar de waare Kerk was voor de Reformatie? 't antwoord is: daar die voor Conſtantinus en Theodoſius gezogt moeſt werden. *Les Catholiq. R. demandent ou etois la veritable Egliſe avant la Reformation? la reponſe eſt, dans l'endroit où il la faloit chercher avant Conſt:, avant Theodoſe.* De REFORMATIE of verbetering van den Almanak door Julius Ceſar, door Paus Gregorius de dertiende. *La Reformation du Calendrier par Jules Ceſar, par le Pape Gregoire treize.*

REGEERDER. Die in de Regeering zit. *Regent, Magiſtrat, qui eſt de la Regence, de la Magiſtrature.* Wy leeven onder wyze Regeerders. *Nous vivons ſous de ſages Regens, de ſages Magiſtrats.*

REGEEREN. v. n. 't Gebied voeren, heerſchen, *Regner, avoir Empire, exercer domination.* Lang en gelukkig regeeren. *Regner longtemps & heureuſement.* REGEEREN, is ook een *Verbum Activum.* Zyn Volk wyzelyk REGEEREN, beſtieren. *Gouverner ſon Peuple ſagement.* Die Huis-vader regeerd zyn huis heel wel. *Ce Pere de Famille gouverne fort bien ſa maiſon.* Zig door zyn vrouw laaten regeeren, ringelooren. *Se laiſſer gouverner, mâtiner par ſa femme.*

REGEEREND, Die 't beſtier van Stad of Staat waarneemd. *Regnant, celui qui regne* ou *gouverne.* Een regeerend Koning, regeerende Koningin. *Un Roy regnant, une Reine regnante.* Een regeerend Burgermeeſter. *Un Bourguemaître regnant, en charge.*

REGEERING. f. Beſtier, gezag, oeffening. *Regne, gouvernement.* m. Een lange en voorſpoedige regeering. *Un regne long & heureux.* Dit geſchiede onder Auguſtus regeering. *Cela arriva ſous le regne, l'empire d'Auguſte.*

REGEERING. Manier van regeeren. *Gouvernement.* m. *Domination.* f. De Grieken de regeering der Franſchen moe zynde wierpen de grond van een nieuw Ryk te Trebiſonde. *Les Grecs etant las du gouvernement des François fonderent un nouvel Empire à Trebiſonde.*

REGEERING. Bewind, beſtier van een Regent. *Regence.* f. *Pouvoir, authorité, dignité d'un Regent.* De Regeering van 't Ryk geduurende des Konings minderjaarigheid waarneemen. *Exercer la Regence du Royaume pendant la minorité du Roy.*

REGEERING. De gezamentlyke Heeren van de Wet, de Wetbouders. *Le Magiſtrat, ceux qui compoſent le gouvernement d'une Ville.* De Regeering gehoorzaam zyn. *Obéir au Magiſtrat, à la Regence.* De Heeren van de Regeering kwamen den Koning te gemoed. *Le Magiſtrat alla au devant du Roy.* In de Regeering komen. *Entrer dans le Magiſtrat, dans la Regence, dans la Magiſtrature d'une Ville.*

REGEL van een bladzyde in een boek. *Ligne.* f. Een regel ſchrift. *Une ligne d'ecriture.* Al die woorden moeten in een regel komen. *Tous ces mots doivent entrer dans une ligne.* Deze weinige regels dienen om UE. te laaten weeten, dat . . . *Ce peu de lignes eſt pour vous mander que . . . pour vous apprendre que . . .*

REGEL. Voorſchrift, rigtſnoer. *Regle.* f. *Precepte.* m. Als men de wiſſe regel wiſt om 't valſche van 't ware te onderſcheiden. *Si l'on ſçavoit la regle certaine de diſcerner le faux du vray.* Iemand regels voorſchryven. *Preſcrire des regles à quelqu'un.* De regels der Dicht-kunſt, der Letterkonſt volgen. *Suivre les regles de la Poëſie, les regles de la Grammaire.* Daar is geen regel zonder uitzondering. *Il n'y a point de regle ſans exception.* Een REGEL van de Cyfferkonſt. *Une regle d'Arithmetique.* De regel van drien wel weeten, wel verſtaan. *Entendre bien la regle de trois.* Wysheids REGEL, regel van Staat. *Maxime de ſageſſe, maxime d'Etat* f. Hy houd een goede REGEL in zyn eeten en drinken. *Il obſerve une bonne diete, un bon regime en ſon boire & en ſon manger.* De REGEL, leefwyze van den Heiligen Franciſcus. *La Regle de St. François.* De regel volgen, de regel verbreeken *Obſerver la regle, enfreindre la regle.*

REGELDRAADS. Adv. Regelregt. *En ligne directe, de droit fil.* Een ſtof regeldraads doorſnyden. *Couper une etoffe de droit fil.* De twee Poolen ſtaan regeldraads over malkander. *Les deux Poles ſont oppoſez en ligne directe.*

De REGELINGEN of REEGELINGEN van 't Galioen. *Les porte-vergues de l'Epron.* Terme de Marine.

REGELMAATIG, Adj. & Adv. Die de regel volgt, dat na de regel is. *Regulier & regulierement.* Een regelmaatige beweeging. *Un mouvement regulier.* Regelmaatig onderwys. *Inſtruction reguliere, methodique.* Regelmaatig Toneelſpel. *Piece de Theatre reguliere, dans les regles.* Een REGELMAATIG, geregeld mens. *Un homme regulier, reglé.* Een regelmaatig gedrag. *Une conduite reguliere, reglée.* Die Schans is REGELMAATIG gebouwd. *Ce Fort eſt regulierement bâti.* Die Stad is regelmaatig verſterkt. *Cette Place eſt fortifiée regulierement, c'eſt une Place reguliere.*

REGELMAATIGHEID. f. Schikking, ſtand na de regel gehouden. *Regularité, methode.* f. *Proportion ſuivant les regles de l'art.* De regelmaatigheid van een Gebouw, van een Toneelſtuk. *La regularité d'un Edifice, la regularité d'une piece de Theatre.* REGELMAATIGHEID, puntigheid, naauwkeurigheid in zyn daaden en gedrag. *Regularité, bonne conduite, exactitude,* f.

REGELMAATIGLYK. Adv. Na de regel. *Regulierement, ſuivant la regle.* Een Stad regelmaatiglyk verſterkt. *Une Ville fortifiée regulierement.* Hy leeft regelmaatiglyk. *Il vit regulierement, d'une maniere reglée.*

REGELREGT. Adv. Lynregt, regeldraads. *En droite ligne, en ligne directe, de droit fil, directement.* Die boomen ſtaan regelregt geplant. *Ces arbres ſont plantez en droite ligne.* Die weg loopt regelregt na de Stad. *Ce chemin mene droit à la Ville.* Dat gaat regelregt tegens Gods Wet aan. *Cela eſt directement oppoſé à la Loy de Dieu.*

RE-

Digitized by Google

REGEN. Water uit den Hemel. *Pluie.* f. *De l'eau du Ciel.* Een zwaare regen. *Une groſſe pluie.* Een ſtoffegen, warme regen. *Une pluie menuë, pluie chaude.* In de regen ſtaan. *Se tenir à la pluie.* Door de regen loopen. *Courir par la pluie.*

REGENAGTIG. Adj. *Pluvieux, pluvieuſe.* Wy hebben een regenagtige Zomer gehad. *Nous avons eu un Eté pluvieux.* De Herfſt is een regenagtig Saiſoen. *L'Automne eſt une Saiſon pluvieuſe.*

REGENBAK. Bekend metſelwerk daar 't regenwater in werd bewaard. *Citerne.* f. De regenbak is leeg, de regenbak loopt over. *La citerne eſt vuide, la citerne regorge.*

REGENBOOG. Bekend Hemelverſchynſel. *Arc en Ciel, Iris.* m. De vier kolcuren van den Regenboog, zyn 't rood, 't geel, 't groen en 't blaauw. *Les quatre couleurs de l'Iris* ou *de l'Arc en Ciel, ſont le rouge, le jaune, le vert & le bleu.*

REGENBUI, REGENVLAAG. *Pluie d'orage, ondée.* f. Wy kreegen onderweeg een zwaare regenbui. *Nous eumes une groſſe pluie, ondée en chemin.*

REGENEN. v. n. De daad van 't vallend Hemel-water. *Pleuvoir.* Het zal haaſt regenen, 't begind al te regenen. *Il va pleuvoir, il commence deja à pleuvoir.* Het regende of 't met emmers gegooten wierd. *Il pleuvoit à ſeaux, à verſe.*

REGENGAT. n. Dit werd met het woord wind, als die in 't Zuidweſten ſtaat, gezegt. *Le Rumb de vent qui amene la pluie.* De wind is weer in 't regengat. *Le vent eſt encore à la pluie, le vent eſt encore au Sud-oueſt.*

REGENKLEED. n. Faly. *Echarpe, couverte pour la pluie.* f. Ik heb myn regenkleed vergeeten. *J'ai oublié mon echarpe.*

REGENMANTEL. m. *Manteau pour la pluie.* m. De ondankbaare gebruiken hunne vrinden als een regenmantel, alleen in geval van ſlegt weer, die in 't mooy weer agter de deur aan de kapſtok hangende.

REGENT. Opziender, Regeerder. *Regent, celui qui adminiſtre l'autorité quelque part.* Als de Koning minderjaarig is, word 'er een Regent van 't Ryk verkooren. *Quand le Roy eſt mineur, on elit un Regent du Royaume.* De Koning liet des Ryks bewind aan vier Regenten, geduurende zyn afweezen. *Le Roy laiſſa pendant ſon abſence l'adminiſtration du Royaume à quatre Regens.*

REGENT, word meeſt verſtaan omtrent Oeffen-ſchoolen, Gods huizen &c. *Regent ſe prend le plus ſouvent pour Docteur* ou *Adminiſtrateur d'une Academie, d'un Hotel Dieu.* De Regent van 't Magdalena Collegie te Oxford. *Le Regent du College de la Madelaine à Oxford.* De Regenten van 't Weeshuis. *Les Adminiſtrateurs, les Regens de la Maiſon des Orphelins.*

REGGEN. v. n. De maſt van een klein vaartuig ſtryken. *Abbaiſſer le mât d'un petit bâtiment.*

REGIMENT. n. Een getal Krygsluiden in Compagnien verdeeld. *Regiment.* m. *Un corps de gens de guerre compoſé de pluſieurs Compagnies.* Een Regiment Voetknegten. *Un Regiment d'Infanterie, de Fantaſſins.* Een Regiment Ruiters. *Un Regiment de Cavallerie, de Chevaux.*

REGISTER. n. Bladwyzer van een boek. *Table des matieres d'un livre; l'Indice, l'Index d'un livre.* Zoekt dat op het Regiſter. *Cherchez cela à la Table, à l'Index.* Dat moet in het Regiſter ſtaan. *Il faut que cela ſoit à la table des matieres, dans l'Index.*

REGISTER. Boek daar de verrigtingen van ieder dag ingetekend worden. *Regiſtre.* m. *Livre où l'on note les acses de chaque jour.* De Regiſters van 't Hof, van 't Stadhuis. *Les Regiſtres de la Cour, de l'Hotel de Ville.* De Regiſters doorbladen. *Feuilleter les Regitres.*

REGISTER-SCHIP. n. 't Galioen daar de *Regiſters*, de boeken die de heele aflaading der Galioenen melden, uitwyzen, mede over komen. *Le Galion dans lequel ſont les Regiſtres, les Livres qui font mention, qui ſont foy de la charge entiere des Galions.*

REGT. Adj. Dat niet krom is! *Droit, qui n'eſt pas courbé.* Een regte linie. *Une ligne droite.* Zoo regt als een kaars. *Droit comme un cierge.* Jongen, zit regt op uw ſtoel. *Petit garçon, tenez vous droit ſur votre chaiſe.* Ik ga regt na huis. *Je m'en vais droit à la maiſon.* Het regte pad kiezen. *Prendre le droit, le bon chemin.*

REGT, Adj. Opregt, in tegenſtelling van 't geen vals is. *Vray, véritable, par oppoſition à ce qui eſt faux.* Dat is de regte reden van myn misnoegen, de regte oorzaak van zyn dood. *C'eſt là le vrai, le veritable ſujet de mon deplaiſir; la veritable, la vraye cauſe de ſa mort* Een regt berouw. *Un veritable repentir.* Een regte vrindſchap. *Une veritable, ſincere amitié.* De regte grond van zyn hart ontdekken. *Decouvrir le veritable fonds de ſon coeur.* Het is een regte Jan de Wailer. *C'eſt un vray Jean qui fait tout.* **REGTE** Neeven, volle Neeven. *Couſins Germains.* **TE REGT** raaken, de weg vinden, op de weg raaken. *Trouver le chemin, venir au lieu que l'on cherche, ſe retrouver.* Als gy by die Kerk zyt, dan zult gy wel te regt raaken. *Quand vous ſerez près de cette Egliſe, vous trouverez bien le chemin.* Met iemand *of* iets niet konnen te regt raaken, daar mee verleegen zyn. *Ne ſavoir que faire de quelqu'un* ou *de quelque choſe, en être embarraſſé.* Gy zoud het niet zeggen, zoo gy my regt kende. *Vous ne le diriez pas, ſi vous me connoiſſiez bien.*

REGT of **RECHT.** n. Billykheid, ook de geſchreeve *of* ongeſchreeve Wet. *Droit.* m. *Ce qui eſt juſte, auſſi la Loy ecrite* ou *non ecrite.* 't Goddelyk, 't Menſelyk, 't Burger regt. *Le droit Divin, Humain, Civil.* 't Landregt, 't Roomſe regt. *Le Droit Coutumier* ou *Municipal, le droit Romain* Dat ſtryd tegen alle regt en reden. *Cela eſt contre tout droit & toute raiſon; cela choque le bon ſens & l'equité.*

REGT. Eis op een wettelyke tytel gegrond. *Droit.* m. *Pretention fondée ſur un titre legitime.* Ik heb daar regt op *J'ai droit là deſſus.* Zyn regt afſtaan, zyn regt gebruiken. *Ceder, tranſporter ſon droit; uſer de ſon droit.* Het regt der Volkeren ſchenden. *Violer le Droit des Gens.*

REGT. Oeffening van de geregtigheid door vaſtgeſtelde Regters. *Juſtice, la juſtice diſtributive, celle qui ſe rend par des Juges etablis pour ces effets.* In Holland is goed regt. *Il y a bonne juſtice en Hollande.* Kort en goed regt doen. *Faire bonne & brieve juſtice.*

REGT. De Beampten die 't regt oeffenen. *Juſtice.* f. *Les Officiers qui exercent la juſtice.* Iemand voor 't Regt roepen, in Regten betrekken. *Appeler, mettre quelqu'un en Juſtice.*

REGTBANK. Zitplaats van den Regter of Magiſtraat. *Tribunal.* m. *Siege du Juge ou du Magiſtrat.* De zelfde zaak kan op de zelfde tyd voor geen twee Regtbanken dienen. *La même cauſe ne peut être plaidée, pour ſuivie en même temps devant deux Tribunaux.*

REGTDAG. Dag van zitting voor de Regters. *Jour de ſéance pour les Juges, jour d'audiance.* Regtdag houden. *Tenir audiance.* De groote Regtdag der *Inquiſitie*, werd *Auto da Fé* genaamd. *Le grand Jugement de l'Inquiſition, s'appelle* Auto da Fé, *Acte de Foy.*

REGTDOEN. v. a. De vonniſſen van 't Geregt uitvoeren. *Faire juſtice, executer les ſentences de la Juſtice.* Men zal morgen regt doen; daar zullen 'er zes gegeeſeld,

Digitized by Google

en twee gehangen worden. *On fera demain juſtice, il y en aura ſix de fouettez & deux de pendus.* Men moet alle menſchen REGT DOEN, regt bewyzen, regtvaardiglyk handelen. *Il faut rendre juſtice, faire juſtice à tout le monde.*

REGTELYK, GEREGTELYK. Adj. Regtmaatig, wettelyk. *Judiciaire, legitime.* Een regtelyk verband, de regtelyk erfgenaam. *Un acte judiciaire, l'heritier legitime.*

REGTEN. v. a. Regt buigen. *Redreſſer, rendre droit.* Een plank regten. *Redreſſer une planche.* Dat ryglyf zal uw 't lyf regten. *Ce corps de robe vous redreſſera la taille.* Een Schip REGTEN, gelyk doen leggen, op zyn pas brengen. *Mettre un vaiſſeau en eſtive, en ſon aſſiette.* Hoornen REGTEN, plat maaken door middel van 't vuur en heete plaaten. *Dreſſer des cornes.* Misdaadige REGTEN, geregtelyk ter dood brengen. *Executer des criminels.*

REGTEN, 't meerv: van REGT, in den zin der volgende ſpreekwyzen. In de Regten ſtudeeren. *Etudier en Droit, en Juriſprudence.* Een Profeſſor, Leeraar in de Regten. *Un Profeſſeur, un Docteur en Droit.* De REGTEN, laſten op de inkomende en uitgaande goederen geſteld, betaalen. *Payer les droits mis ſur les marchandiſes qui entrent & qui ſortent &c. payer les droits d'entrée de & de ſortie.* Verbindende tot nakominge dezes myn perſoon en goederen als na regten &c. *Engageant pour l'acquit de la preſente, ma perſonne & mes biens comme de droit.*

REGTER. Openbaar beampte aangeſteld om 't regt te oeffenen. *Juge, Officier etabli pour rendre juſtice aux particuliers.* Een ſtreng, een onpartydig Regter. *Un Juge ſevere, equitable, desintereſſé.* Voor den Regter komen. *Venir devant le Juge.* Hy heeft u als Regter erkend. *Il vous a reconnu pour Juge.* Een hoorn REGTER. *Un Dreſſeur de cornes.* Een Scherp REGTER. *Un Bourreau.*

REGTERHAND. *Main droite; droite, dextre.* f. Hy is aan de regterhand gekwetſt. *Il eſt bleſſé à la main droite.* De regterhand des HEEREN heeft wonderen verrigt. Schr: ſpr: *La dextre de L'ETERNEL a fait des merveilles.* Als men aalmoeſſen geeft, moet de linkerhand niet weeten wat de regterhand doed. *Quand on fait l'aumone, il ne faut pas que la gauche ſache ce que fait la droite.*

REGTERSTOEL. Zitplaats van den Regter. *Tribunal. Siege du Juge.* m. Als de Regter op zyn Regterſtoel gezeten is. *Quand le Juge eſt dans ſon Tribunal, eſt aſſis ſur ſon Siege.* Wy zullen alle ten laatſten dage voor Gods Regterſtoel verſchynen. *Nous comparoitrons tous au dernier jour devant le Tribunal de Dieu.*

REGTERZYDE. *Coté droit.* m. De Paus ging aan de regterzyde van den Koning *Le Pape marchoit à la droite du Roy, avoit la droite du Roy, le pas ſur le Roy.*

REGTEVOORT. Adv. Tegenwoordig, nu ter tyd. *à preſent, maintenant, en ce temps cy.* Ik heb regtevoort weinig tyd. *J'ay peu de loiſir à preſent.* Het is regtevoort redelyk goed weer. *Il fait maintenant aſſez beau.*

REGTGELOOVIG. Die 't regtzinnig Geloof aankleefd. *Orthodoxe, qui ſuit la ſaine opinion en matiere de Foy.* Een regtgeloovig Leeraar. *Un Docteur orthodoxe.* De regtgeloovige Kerk. *L'Egliſe orthodoxe.*

REGTHOEK. *Angle droit.* m. REGTHOEKIG. Adj. dat een of verſcheide regthoeken verbeeld. *Rectangle, qui a un ou pluſieurs angles droits.* Een regthoekige driehoek. *Un triangle rectangle.*

REGTHUIS. n. Huis daar de Regters hunne zitting houden &c. *Juſtice, Maiſon des Juges.* 't Regthuis ſtaat midden in 't Dorp. *La Juſtice eſt au milieu du Village.* 't REGTHUIS in den zin der oude Romeinen &c. *Pretoire.* m. *Lieu où le Preteur Romain rendoit la Juſtice.* Chriſtus in 't Regthuis van Pilatus gekomen zynde. *Jeſ: Chr: etant entré au Pretoire de Pilate.*

REGTMAATIG. Adj. Over een komende met het regt en de billykheid. *Juſte, equitable, legitime.* Een regtmaatig vonnis. *Une juſte ſentence.* Een regtmaatigen eis. *Une legitime pretention.* Regtmaatige regtsvervolgingen. *Des procedures legitimes, regulieres.* REGTMAATIG, regtzinnig, met een goed oordeel over een komende. *Judicieux, conforme à la raiſon, au bon ſens.* Regtmaatige gevoelens. *Des ſentiments judicieux.* Een regtmaatig oordeel vellen over iets. *Porter un jugement judicieux de quelque choſe.* REGTMAATIGHEID, billykheid. *Equité, juſtice.* f. REGTMAATIGHEID, regtzinnigheid, wysheid. *Juſteſſe d'eſprit, ſageſſe.* f. *bon jugement.* m. REGTMAATIGLYK. Adv. Met billykheid. *Juſtement, equitablement, regulierement.* REGTMAATIGLYK, regtzinniglyk. *Judicieuſement, ſainement, ſagement.*

REGT-OVER. *Vis à vis, tout contre, à l'oppoſite.* Hy woond regt over onzent. *Il demeure vis à vis de chez nous.* Die twee Hofſteden leggen regt over malkander. *Ces deux maiſons de Campagne ſont à l'oppoſite l'une de l'autre.*

REGTSBAN. Regts-gebied *Juriſdiction, Dependance.* f. Dat Dorp legt in de Regtsbanne van... *Ce Village eſt ſitué dans la Juriſdiction de...*

REGTSCHAPEN. Adj. Eerlyk, deugdlievend, opregt. *Franc, honnête, cordial, qui a l'ame bien placée.* Een regtſchapen Hollander is daar onbekwaam toe. *Un veritable Hollandois, un honnête Hollandois n'eſt pas capable de cela.* Een regtſchapen inborſt, een regtſchape ziel hebben. *Avoir un bon naturel, avoir le coeur bien placé, l'ame bien placée; avoir l'honneur en recommandation.*

REGTS EN LINKS. Adv. *à droite & à gauche.* Hy keerde zig verſcheide maalen regts en links om. *Il ſe tourna pluſieurs fois à droite & à gauche.*

REGTSGEBIED. n. Uitgeſtrekheid binnen 't gebied van een Regter *of* Geregtshof. *Juriſdiction.* f. *Reſſort.* m. *etenduë de Pays où le Juge a pouvoir.* Die Landeryen ſtaan onder 't Regtsgebied van... *Ces Terres ſont ſous la Juriſdiction de..., ſont de la Dependance de...* Gy treed over de paalen van uw Regtsgebied. *Vous paſſez les bornes de votre Juriſdiction.*

REGTSGEDING. n. Twiſt voor den Regter tuſſchen partyen. *Procès.* m. *inſtance entre parties.* f. In een Regtsgeding met iemand treeden. *Entrer en Procès avec quelqu'un.*

REGTSGELEERDE. Die in de Regten geoeffend is. *Juriſconſulte, qui fait profeſſion de ſavoir le Droit.* Een gaauw Regtsgeleerde. *Un habile Juriſconſulte.* De Roomſe Regtsgeleerde zeggen... *Les Juriſconſultes Romains diſent...* REGTSGELEERDHEID. f. *Juriſprudence.* f. *la ſcience du Droit.* De Roomſe Regtsgeleerdheid. *La Juriſprudence Romaine.* Profeſſor in de Regtsgeleerdheid. *Profeſſeur en Juriſprudence, en Droit.*

REGTSOM, woord in de Wapenhandel gebruikelyk. *Demi tour à droite: terme des evolutions militaires.* Regts om, keerd u; links om herſteld u. *Demi tour à droite, retournez vous; demi tour à gauche, remettez vous.*

REGTSTELLEN. (Te) v. a. Als misdaadige vervolgen. *Faire le procès, pourſuivre comme criminel.* Hy zal op de eerſte termyn te regt geſteld worden. *On lui fera ſon*

Digitized by Google

ſon procès au premier terme. Te REGTSTELLING, vervolging in regten. *Procès criminel.* m. Zyn te regtſtelling is uitgeſteld tot... *Son procès a été remis à...*

REGTUIT. *Tout droit, de droit fil.* m. Gaat al regt uit tot aan die molen. *Marchez, allez toujours tout droit, juſqu'à ce moulin.* Zyn hart regt uitſpreeken. *Dire ſa penſée ſans detour, dire franchement ce qu'on a ſur le coeur.* Hy is regt uit in al zyn handel. *Il eſt droit & franc du colier, il ne mâche point la cire, il ne va point à deux chemins.*

REGTVAARDIG. Adj Met de regtvaardigheid over een komende. *Juſte, conforme au droit, à la raiſon & à l'equité.* Een regtvaardig vonnis. *Un arrêt, une ſentence juſte.* Regtvaardige ſtraf. *Juſte punition.* Gods oordeelen zyn regtvaardig. *Les jugements de Dieu ſont juſtes.*

REGTVAARDIG. De geene die in Gods genade aangenomen is. *Juſte, celui qui eſt admis en la grace de Dieu.* De regtvaardige valt zeven maal daags. *Le juſte tombe ſept fois le jour.* De regtvaardige zal by zyn geloof leeven. *Le juſte vivra de ſa foy.*

REGTVAARDIGEN. v.a. Onſchuld toonen, bewyzen. *Juſtifier, montrer l'innocence.* Wy worden alle door Chriſti bloed geregtvaardigd. *Nous ſommes tous juſtifiez par le ſang de Chriſt.* Iemands gedrag regtvaardigen, ontſchuldigen. *Juſtifier, excuſer la conduite de quelqu'un.* Papinianus door Keizer Caracalla verzogt om een verantwoording voor hem, naar zyn Broeder *Septimus Geta*, dood geſtoken te hebben, te maaken, antwoorde hem deze vermaarde Regtsgeleerde, dat het gemakkelyker was een *Broedermoord te begaan dan die te regtvaardigen:* welk een Romeins antwoord hem ook het leven koſtede.

REGTVAARDIGHEID. f. Zede deugd die elk 't geen hem toekomt, aanwyzt. *Juſtice.* f. *Vertu morale qui rend à chacun ce qui lui appartient.* De regtvaardigheid is de Vorſtinne der deugden. *La juſtice eſt la Reine des vertus.* Gods regtvaardigheid kan de zonde niet ongeſtraft laaten. *La juſtice de Dieu ne ſauroit laiſſer le peché impuni.*

REGTVAARDIGING. Vryſpreeking. *Juſtification, abſolution.* f. Zyn regtvaardiging alleen in Chriſto zoeken. *Ne chercher ſa juſtification qu'en J. Chriſt.* Hy is REGTVAARDIGLYK geſtraft. *Il a été puni juſtement.*

REGTVAARDIGMAAKEND. Adj. *Juſtifiant.* De regtvaardigmaakende genade Gods. *La grace de Dieu juſtifiante.* De REGTVAARDIGMAAKING der zondaaren is 't werk van Gods barmhertigheid. *La juſtification des pecheurs eſt l'oeuvre de la miſericorde de Dieu.*

REGTZINNIG. Adj. Regtmaatig, geloovend, regtgeloovig. *Orthodoxe, ſain dans la Foy.* Het regtzinnig Geloof. *La Foy orthodoxe.* De regtzinnige Kerk. *L'Egliſe orthodoxe.* Een regtzinnig Leeraar. *Un Docteur orthodoxe.* REGTZINNIG, met een regt oordeel. *Judicieux.* Een regtzinnig Lezer, regtzinnig Oordeelaar. *Un Lecteur, un Juge judicieux.* REGTZINNIGHEID van geloof, zuiverheid in 't ſtuk van geloof. *Orthodoxie, pureté, droiture en matiere de foy.* f. REGTZINNIGHEID van oordeel. *Equité de jugement, droiture d'entendement.* f. REGTZINNIGLYK, zuiverlyk. *Orthodoxement, d'une maniere orthodoxe.* REGTZINNIGLYK, klaarlyk, met oordeel. *Avec jugement, judicieuſement.*

REI. zie REY. *Rangée, file.* f. *Rang.* m. Een rei boomen. *Une rangée d'arbres.*

REIGER. Langbeenige vogel. *Heron.* m. De Reiger leeft van viſſen. *Le Heron vit de poiſſons.* De REIGERJAGT is vermaakelyk. *La Chaſſe au Heron eſt divertiſſante.*

Een bos REIGER VEEREN. *Un bouquet de plumes de Heron.* De Fabel van de vieze Reiger die Karpers en Zeelt om naar Snoek en Baers te wagten, verſmaad had, en zig op 't laatſt met Alikruiken en Grundeling moeſt belyden, is een groote les voor de ſpytige Meisjes die 't Ja-woord te lang uitſtellen.

REIKEN. v.a. Uitſtrekkender hand aanraaken. *Atteindre.* Die ſchotel is te vet van my af, ik kan 'er niet by reiken. *Ce plat eſt trop loin de moi, je ne ſaurois y atteindre.* Hy reikte met zyn hoofd tot aan de zolder. *Il atteignoit il touchoit de ſa tête au plancher.* De hand REIKEN, uitſteeken om iets te ontfangen. *Tendre la main pour recevoir quelque choſe.* Iemand de hand reiken om hem op te helpen. *Tendre la main à quelqu'un pour lui aider à ſe lever.*

REIKHALZEN. v. n. De hals en 't hoofd nieuwsgierig uitſteeken. *Tendre le cou & la tête pour regarder curieuſement.* Na de Hemelſe vreugden REIKHALZEN, verlangen. *Aſpirer aux joyes Celeſtes.*

REIN. Adj. Zonder vlek, onbeſmet, kuis. *Pur, net, integre, ſans tache, chaſte.* Een rein offer dier. *Une victime ſans tache.* Een reine maagd. *Une vierge integre, pure.* Een rein gemoed behouden. *Conſerver une ame nette.* Een rein hart voor God hebben. *Avoir le coeur net devant Dieu.* REIN, in zyn geheel, niet beſchadigd. *Net, entier, ſain.* Reine appelen. *Des pommes ſaines.* Rein goed. *Des marchandiſes, des denrées en leur entier.* Rein hennip. *Du chanvre net.*

REINIGEN. v. a. Zuiveren. *Purifier, nettoyer.* De Joden en Turken hebben een gebod om zig op zekere tyden te reinigen. *Les Juifs & les Turcs ont un commandement de ſe purifier en certains temps.* Zig reinigen van zonden. *Se purifier, ſe nettoyer de peché.* Zyn hart reinigen. *Purifier, nettoyer ſon coeur.* Het bloed Chriſti reinigd ons van alle zonden. *Le ſang de J: Chriſt nous nettoye de tout peché.*

REINIGHEID. f. Zuiverheid, kuisheid. *Pureté, integrité.* f. De reinigheid van 't hart, van 't gemoed. *La pureté, l'integrité du coeur, de l'ame, de la conſcience.* De reinigheid van een Maagd. *L'integrité d'une Vierge.* Dat gy toch myn Dochters reinigheid wel bewaad, zeide Dieuwertje tegen Jan Claaſſen, in Dienſtmaagds kleeren, by Saartje te kooy gaande. *Au moins gardez bien la pureté, l'honneur de ma Fille, dit certaine Mere à certain drole, qui s'alloit coucher auprès de ſa jeune Fille Sara, deguiſé en Servante.*

REINIGHEID. Netrigheid, gladheid, eelheid, deugdelykheid der vrugten, goederen &c. *Netteté, bonté, fraicheur des fruits, marchandiſes &c.* REINIGHEID, zindelykheid. *Propreté, netteté.* f. REINIGLYK, zuiverlyk, kuiſſelyk. *Purement, avec integrité.*

REIS, MAAL. *Fois.* f. Ik heb hem een reis of twee gezien. *Je l'ai vu une fois ou deux.* Ik waarſchouw u voor de laatſte reis. *Je vous avertis pour la derniere fois.* Hy doed het reis op reis, t'elkens weer aan. *Il le fait à tout bout de champ, coup ſur coup.*

REIS. Togt om ergens te komen. *Voyage.* m. Een gevaarlyke, een lange reis. *Un voyage dangereux, un long voyage.* Een reis in verre Landen doen. *Faire un voyage en Pays lointain.* Geluk en behoude reis! *Fortune & bon voyage! Dieu vous conduiſe à bon port!* Een verloore reis doen. *Faire naufrage en chemin, faire un voyage inutile.*

REISBESCHRYVING. f. *Deſcription d'un voyage, Relation d'un voyage.* f. Reisbeſchryving van Italien, van China. *Relation d'un voyage en Italie, à la Chine,* ou, *voyage d'Italie, voyage de la Chine.* m. REISBOEK, Boek daar men de reisgevallen in aanmerkt.

Digitized by Google

merkt. *Memoire, Journal d'un Voyageur.* m. *tablette, livre où le Voyageur couche ſes remarques.* REIS-BROEDER, reisgezel, reismakker. *Compagnon, camarade de voyage.* Zou ik hem niet kennen? wy zyn reis-broeders geweeſt. *Ne le connoitrois je pas? nous avons été compagnons de voyage.* REISGELD. n. *Viatique.* m. *Ce qu'on donne d'argent à une perſonne pour ſon voyage.* Men heeft hem honderd Kroonen tot reisgeld meé gegeeven. *On lui a donné cent Ecus pour ſon viatique, pour ſon voyage.* REISGOED. n. *Hardes & bagages d'un Voyageur.* Waar zal ik al dat reisgoed bergen? *Où mettrai je, où pourrai je ſerrer tout ce bagage là?* REISKELDER, kisjen om vleſſen &c. op reis meé te neemen. *Cantine.* f. *Petit coffre diviſé par compartimens pour porter des bouteilles &c. en voyage.* REIS-MANTEL. *Eſpece de balandran, une caſaque de Campagne.* REIS-PENNINGEN, reisgeld in de hooge ſtyl. *Deniers qu'on donne à quelque perſonne de diſtinction qui va en voyage.* Men heeft den Gezant de reis-penningen al geteld. *On a deja compté l'argent qu'il faut à l'Ambaſſadeur pour ſon voyage.* REISTUIG. n. *Voiture.* f. De ſchuit is een gemakkelyk reistuig *Le bateau eſt une voiture commode.* De Hollandſe wagens zyn heel ongemakkelyke reisruigen. *Les chariots de Hollande ſont des voitures bien incommodes.* REISVAARDIG. Adj. *Prêt à partir, ſur le point de ſe mettre en voyage.* De Gezant ſtaat reisvaardig *L'Ambaſſadeur eſt prêt à partir, eſt ſur ſon depart,* Alles is reisvaaadig tegen die dag. *Tout eſt prêt pour ſe mettre en voyage ce jour là.* REIS-ZAK. *Sac de nuit.* m. *Sac où le voyageur met ſes menuës hardes.* Hy droeg een reis zak onder zyn arm. *Il portoit un ſac de nuit ſous le bras.*

REIZEN. v. n. *Voyager.* Door gants Europa reizen. *Voyager par toute l'Europe.* Te land, ter zee reizen. *Voyager par terre, par mer.* Na Hamburg, na Romen reizen. *Faire le voyage de Hambourg, de Rome.* REIZEN na het ander land. *Partir pour l'autre monde.* Die man gaat reizen, die zieke neemd de reis aan. *Cet homme là ne la fera pas longue, il s'en va voir ſes ayeux, il part pour le grand voyage.* Philippus de tweede reisde van Madrid naar 't Eſcuriaal; van 't Eſcuriaal naar Aranjuez; van Aranjueznaar Toledo; van Toledo naar Madrid: als *Don Carlos* ſcherſſende de Koningin in een boekje met potloot te kennen gaf: welke ſcherſſery die Vorſt en deze Vorſtinne naderhand duur aangerekend wierd, als in 't leven van *Don Carlos*, door *l'Abbé de St. Real*, is te zien.

REIZER of REIZIGER. *Voyageur.* De Keizer Adrianus was een groot Reizer. *L'Empereur Adrien etoit un grand Voyageur.* Dat word voor 't gemak der REIZIGERS gedaan. *Cela ſe fait pour la commodité des Voyageurs.*

REK, RAK. *Dreſſoir, porte vaiſſelle.* m. Een linne REK, geſtel om goed te droogen. *Une eſpece de garde feu de bois, ſur lequel on tend du linge pour le ſecher.*

REKEL. Groote wagthond. *Un gros mâtin de baſſe cour.* 't Is een REKEL, een ſchoft, een beeſtagtig menſch. *C'eſt un marouſle, un brutal.*

REKENAAR. Telkonſtenaar. *Arithmeticien.* Een gaauw Rekenaar. *Un habile Arithmeticien.* REKENBOEK. *Livre d'Arithmetique.* m.

REKENEN. v. a. Optellen, een rekening opmaaken. *Compter, calculer, ſupputer.* Ik wil rekenen hoe veel dat alles beloopt. *Je veux compter à quoi tout cela ſe monte.* Wat rekend gy voor ieder menſch? *Combien comptez vous par tête?* Die Waard, dien Apoteeker kan wel rekenen, weet zyn gaſten, klanten te nypen. *Cet Aubergiſte, cet Apoticaire ſait bien compter.* Gy moet er my niet onder REKENEN, ſtellen. *Il ne me faut pas compter, mettre du nombre.* REKENEN, cyfferen. *Chiffrer, calculer la plume ou la touche à la main.* Men leerd daar rekenen en ſchryven. *On y apprend à chiffrer & à ecrire, l'arithmetique & l'ecriture.* Het vuur REKENEN, met as dekken. *Couvrir le feu, mettre le feu ſous la cendre.*

REKENING. f. Opſtel van 't geen men uitgegeeven of ontfangen heeft. *Compte, calcul.* m. Een rekening opmaaken, een rekening nazien. *Dreſſer, tirer un compte, revoir un compte.* Een rekening effenen. *Salder, liquider un compte.* In rekening brengen. *Porter en compte.* Iets op rekening betaalen. *Payer quelque choſe à compte, ſur l'etant moins.* Tien, twintig, honderd, duizend maaken een effen rekening. *Dix, vint, cent, mille, ſont un compte rond.*

REKEN-KAMER. *Chambre des comptes.* f. de Hr. N. is Raadsheer in de Generaliteits Rekenkamer. *Monſr. N. eſt Conſeiller de la Chambre des comptes de la Generalité.*

REKENKONST. f. Telkonſt, konſt van het net getal te vinden. *Arithmetique.* f. *Science des nombres, art de calculer.* De vier hoofdregels van de Rekenkonſt. *Les quatre principales regles de l'Arithmetique.* De Rekenkonſt is, zegd men, door Abraham uitgevonden. *On dit qu'Abraham a inventé l'Arithmetique.*

REKENMEESTER. Die de Rekenkonſt onderwyſt. *Maitre d'Arithmetique, Arithmeticien.* Een goed Rekenmeeſter moet wel konnen cyfferen. *Il faut être habile Chiffreur pour être bon Arithmeticien.* REKENMEESTER: die de rekeningen van de Rekenkamer na ziet. *Maitre des Comptes, celui qui reçoit les Clercs de la chambre à compte.*

REKENSCHAP. Beſcheid-geeving, verantwoording. *Compte.* m. *Raport qu'on fait d'une affaire.* Rekenſchap geeven van zyn gedrag. *Rendre compte de ſa conduite.* Wy zullen God rekenſchap van alle onze daaden moeten doen. *Il nous faudra rendre compte à Dieu de toutes nos actions.*

REKENSCHOOL. n. *Ecole pour apprendre l'Arithmetique.* f. *College d'Arithmetique.* m.

REKKELYK. Adj. Toegeevende, meegaande. *Traitable, complaiſant, facile.* Een rekkelyken inborſt. *Une humeur traitable.* Een rekkelyk menſch vind alles wel. *Une perſonne complaiſante trouve tout bien.* REKKELYKHEID, toegeevendheid. *Complaiſance, facilité, humeur traitable, docilité.* f.

REKKEN. v. a. Langer maaken, in den eigentlyken en oneigentlyken zin. *Etendre, elargir, allonger, dans le ſens litteral & dans le figuré.* Den arm, de hals rekken. *Allonger, etendre le bras, le cou.* Een leere lap rekken. *Allonger un morceau de cuir.* De reden rekken. *Etendre la matiere du diſcours.* Een pleitzaak rekken. *Faire traîner un proces, enfler les procedures.* De tyd rekken, uitſtel zoeken. *Allonger le temps, amuſer le tapis.* Zy begind 'er wat te REKKEN, 't zal nog geen ſterven zyn. *Elle commence à s'etendre, elle n'en mourra pas encore.* REKKING, uitbreiding, verlanging van iets. *Allongement.* m. *Extenſion.* f.

RELIGIE. f. Godsdienſt. *Religion.* f. *Culte que l'on rend à Dieu ſuivant la connoiſſance que l'on en a.* De Chriſtelyke Religie is de redelykſte. *La Religion Chrétienne eſt la plus raiſonnable.* Wonder is 't dat daar zoo veelderley Religien zyn, zulk een overenkomſt van hartstogten in alle deelen der Waereld beſpeurd werd. *Il eſt etonnant que vû la grande diverſité de Religions, on remarque une ſi grande conformité de paſſions dans toutes les parties du Monde.* Zekere ſchran-

Digitized by Google

ſchrandere Tegenvoeters het ongeluk de Portugeezen in Japan deerlyk vermoord, overgekomen, willende vermyden, gevraagd zynde welke Religie zy beleeden, antwoorden, zy waaren Kooplnlden die met de Japanners in alle heusheid en vertrouwen zogten te handelen.

RELLEN. Een ongerymde taal voeren, van den Os op den Ezel ſpringen. *Faire des Coqs à l'Ane*, auſſi, *goguenarder*, *dire des rebus*. RELLETJE, loopje. *Plaiſanterie*. f. *Sobriquet*, *rebus*. m. RELMUIS, Veldmuis. *Souris Champêtre*, *petite ſouris*. f.

REMEDIE. Ond: w: zie HULPMIDDEL, GENEESMIDDEL. *Remede* m.

REMONSTRANTEN. Aangenome naam der geene die Arminius gevoelens, in de bewuſte vyf ſtellingen vervat, opvolgen. *Remonſtrants*, *Arminiens*, *ceux qui ſuivent l'opinion d'Arminius ſur la Predeſtination, la Grace irreſiſtible, &c.* Hy is REMONSTRANTS, hy gaat in de Remonſtrantſe Kerk. *Il eſt Arminien, il va dans l'Egliſe des Remonſtrants.*

REN. zie LOOP. Draf. Het paard liep op een volle ren tot... *Le cheval courut à toute bride juſqu'à*. RENBAAN, loopbaan. *Lice*, *carriere*. f. In de renbaan treeden. *Entrer dans la lice*. De renbaan ten ende loopen. *Fournir la carriere*. RENNEN. v. n. Snel ryden. *Courrir à toute bride*, *aller au grand galop*. RENSPEL. n. Zeker ryſpel in een loopbaan. *Carrouſel*. m. *Exercice à cheval, courſe de chariots qui ſe fait en champ clos.*

RENEGAAT. Die de Chriſtelyke Godsdienſt afgezwooren heeft. *Renegat*. De Renegaten zyn de bitterſte vervolgers der Chriſtenen. *Les Renegats ſont les plus cruels perſecuteurs des Chretiens.*

RENTE. f Jaarlyks inkomen. *Rente*. f. *Revenu annuel*. m. Hy heeft tien duizend Kroonen renten. *Il a dix mille Ecus de rente*. Hy leeft van zyn renten. *Il vit de ſes rentes*. Jaarlykſe rente. *Rente annuelle*. Lyf-renten, *Rente viagere*, *à fonds perdu*. Een rente intrekken. *Amortir une rente*. RENTE-BRIEF. *Contract de rente* ou *de conſtitution*. f.

RENTELOOS. Adv. Vrugteloos. *Sans profiter*, *ſans apporter aucun profit*. 't Is beter zyn geld renteloos in de Bank te laaten, als het in de Lotery te waagen. *Il vaut mieux laiſſer ſon argent à la Banque ſans qu'il profite, que le haſarder à la Loterie.*

RENTENIER. Die van zyn inkomen of renten leeft. *Rentier*, *celui qui vit de ſon revenu* ou *de ſes rentes*, Hy trouwd een ryk Rentenlers Dogter. *Il epouſe la Fille d'un riche Rentier*. RENTENIEREN. v. n. Van zyn renten beſtaan. *Vivre de ſes rentes*. Het rentenieren is een goed ambagt als de Comptoiren wel betaalen. *C'eſt un bon metier que celui de rentier quand les Comptoirs payent bien.*

RENTHEFFER. Die renten *of* jaarlyks inkomen van zyn verſchoote hoofdſom trekt. *Rentier*, *celui qui tire la rente de ſes conſtitutions*, *de la ſomme qu'il a conſtituée en rente*. De Rentheffers worden by termynen betaald. *Les Rentiers ſont payez par quartiers.*

RENTMEESTER. Die het inkomen van een groot Heer inzameld, bezuinigd &c. *Un Intendant*, *un Depenſier*, *un Maitre d'Hotel*, *celui qui a l'adminiſtration des revenus d'un Grand*. 't Buiten beding, 't ſpeldegeld der Rentmeeſters als zy de Landen, Wooningen hunner Heerſchappen verhuuren. *Le pot de vin que tirent les Intendans en louant les Terres, Maiſons de leurs Maitres.* Den onregtvaardige Rentmeeſter in 't Evangelium vermeld. *Le Maitre d'Hotel inique dont parle l'Evangile.* RENTMEESTERSCHAP. *Intendance*. f.

REPARTITIE of UITDEELING der Oost-Indiſche Compagnie. *Repartition de la Compagnie des Indes*. f.

REPEL. Tuig om de Hennep te repelen *of* te breken. *Broye*. f. *Inſtrument pour rompre le chanvre, & le tiller plus facilement.* Hennip REPELEN, breeken. *Broyer*, *tiller du chanvre.*

REP EN ROER: ſpreekwyze als volgd te verſtaan. Alles was in rep en roer, 't was daar bergje plmje. *L'allarme etoit au camp, c'etoit là ſauve qui peut.* De Koning word t'avond verwagt, daarom is alles in rep en roer. *On attend le Roy ce ſoir, c'eſt pourquoi tout le monde eſt ſur pied, tout le monde ſe remuë.*

REPPEN. (Zig) v. n. Zig haaſten. *Se dépêcher*, *ſe hâter*, *preſſer ſa beſogne* Gy moet uw reppen als gy meê wilt. *Il faut vous dépêcher, ſi vous voulez être de la partie, du voyage.* Ik rep my zoo veel als ik kan. *Je me preſſe, hâte autant que je puis.*

REPPEN. Melding maaken. *Parler de... faire mention de...* De laatſte brieven reppen 'er niet van. *Les dernieres lettres n'en diſent rien.*

REPUBLYK. Aangenomen Ond: w: Staat-gemeente, Gemeene beſt. *Republique*. f. *Etat gouverne par pluſieurs.* De Roomſe Republyk. *La Republique de Rome.* De Republyk van Venetie, van Holland. *La Republique de Veniſe, de Hollande.*

REPUTATIE. zie NAAM. Roem. *Reputation*. f. Zyn reputatie behouden, in agting blyven. *Demeurer en bonne reputation, en eſtime.*

REQUEST. zie SMEEK- of VERZOEKSCHRIFT. *Requête*. f. Een Requeſt inleveren *Preſenter une Requête.*

RESIDENT. Ond: w: Die by een Vorſt *of* Staat van wegens zyn Meeſter zig onthoud. *Reſident*, *celui qui reſide pour ſon Maître auprès d'un Souverain.* De Reſident is minder als Afgezant *of* Envoyé. *Le Reſident eſt moins qu'Ambaſſadeur* ou *Envoyé.*

RESIDENTIE PLAATS voor een Vorſt, Vorſtelyke verblyfplaats. *Reſidence*, *demeure ordinaire d'un Souverain*. f.

RESOLUTIE. zie BESLUIT, VOORNEMEN. *Reſolution*. f. Gelyk in de Reſolutie van 't Jaar 1702. geleezen werd. *Comme on lit dans la reſolution de 1702.*

RESPECT. zie ONTZAG, EERBIED, AGTING. *Reſpect*. m. *Veneration*. f. Op zyn reſpect ſtaan. *Garder ſon quant à moy.*

RESPYT. Ond: w: Uitſtel, opſchorting. *Repit*. m. *Surſéance*, *relâche*. f. *delay*. Hy heeft brieven van reſpyt voor een jaar verkreegen. *Il a obtenu des lettres de repit pour un an.*

REST. Overſchot. *Reſte*, *reſidu*. m. Dat is de reſt van al myn geld. *Voilà le reſte de tout mon argent.* De brenger zal u de reſt zeggen. *Le porteur vous dira le reſte.* Iemand de REST geeven, hem zoo zwaar kwetſen, dat hy om te ſterven niet meer en behoeft. *Porter le coup mortel à quelqu'un*, *l'achever*, *l'etendre mort.*

RESTANTJE. n. Gering overſchot. *Reliqua*, *reliquat*, *petit reſte*, *petit reſidu*. m. Ik heb daar het reſtantje van een oude ſchuld ingekregen. *Je viens de recueillir un reliquat de vieux compte.* Daar was een RESTANTJE, een ſtaartje wyn in de vles. *Il y avoit un reliquat, un reſte de vin dans la bouteille.*

RESTEEREND. Overſchietend. *Reſtant*, *qui reſte*. De reſteerende honderd gulden zal ik u ingsgelyks op zyn tyd betaalen. *Je vous payerai pareillement au terme les cent livres reſtantes.*

REU. 't Mannetje van de Teef. *Un chien mâle*, *le mâle de la chienne.* Hy byt reuen en teeven, 't is een vinnig kwaadſpreeker. *Il dechire & mord tout le monde, il prend tous le monde à parti.*

REUI.

Digitized by Google

REUI. Dunlyvigheid. *Foire.* f. *Flux de ventre.* m. Aan de reui zyn, dun kakken. *Avoir la foire, avoir le flux de ventre.* REUI, Buikloop. *Cours de ventre.* Aan de reui gaan, vaſt zyn. *Avoir le cours de ventre.*

REUK. f. Een der vyf zinnen die de reukgeevende dingen tot voorwerp heeft. *Odorat.* m. Een fyne reuk hebben. *Avoir un odorat ſubtil.* Dat kwetſt de reuk. *Cela bleſſe l'odorat.* REUK, geur, 't geen geroken werd. *Odeur, ſenteur.* f. Een lieffelyke, een kwaade reuk. *Une agréable, une douce, une mauvaiſe odeur.* De reuk van de Roos is lieffelyk. *L'odeur de la Roſe eſt agréable.* De vieze reuk van den adem. *La mauvaiſe odeur, la puanteur de l'haleine.*

REUKDOOSJE. n. *Petite boite de ſenteurs.* f. REUKLOOS, zonder reuk *of* zonder geur. *Sans odeur* ou *ſans odorat.*

REUKVAT. n. Wierook-vat, Reuklamp aan kettingjes hangende. *Encenſoir.* m. *Eſpece de caſſolette pendante à de petites chaines.* De Reukvaten van Jeruſalems Tempel. *Les Encenſoirs du Temple de Jeruſalem.*

REUKWERK. n. Aangenaame geur van ſamen gemengde welriekende dingen. *Parfum.* m. *Agréable odeur qui s'exale des choſes odoriférantes.* Een aangenaam reukwerk. *Un agréable parfum.* 't Reukwerk vliegd na 't hoofd. *Le parfum monte à la tête.* REUKWERKER, die reukwerken maakt. *Parfumeur.*

REUS. Die de gemeene menſelyke groote te boven gaat. *Géant.* m. Zoo groot als een Reus. *Grand comme un Géant.* David vogt tegen de Reus Goliath. *David combattit le Géant Goliath.* De Reuze ſtryd is door SCARON boertig beſchreven. *La guerre des Géants, la Gigantomachie a été decrite en vers burleſques par* SCARON.

REUZEL. Ribbe vet, zoo van 't varken als van den mens. *Panne.* f. *Graiſſe ſur les cotes du cochon & de l'homme.* Ik meende myn reuzel te ſcheuren, zulk een lagch kreeg ik. *Je penſai crever dans mes panneaux, je penſai etouffer de l'envie de rire qui me prit.* REUZELVET, vet van de reuzel geſmolten. *De la graiſſe de porc, de cochon.*

REUZIN. *Géante.* 't Is een Reuzin van een wyf. *Cette femme eſt une Géante, a la taille giganteſque.*

REVELAAR. Zaggelaar, die buitenſpoorig reld. *Radoteur, qui radote.* 't Is een oude revelaar. *C'eſt un vieux radoteur.* REVELAARSTER. *Radoteuſe.* REVELEN. v. n. Door een verzwakking van verſtand rellen. *Radoter, dire des extravageances par un affoibliſſement d'eſprit.* Hy is zoo oud dat hy reveld. *Il eſt ſi vieux qu'il radote.* Hy is in de REVELING, mymering, raaskalling. *Il eſt dans la rêverie, le tranſport.*

REVIER. zie RIVIER. Vloed, ſtroom. *Riviere.* f. *Fleuve.* m. De oorſpronk, de mond van de Revier. *La ſource, l'embouchure de la Riviere.* REVIER-VIS. *Du poiſſon d'eau douce, poiſſon de Riviere.* REVIER WATER, zoet water. *De l'eau de Riviere.*

REY of REL. Aan een volgende dingen. *Rangée.* f. *Rang.* m. Een rey boomen, een rey huizen. *Une rangée, un rang d'arbres, de maiſons.* Zet al die boeken op een rey. *Mettez tous ces livres ſur une rangée.*

REY. Gelid, Soldaaten zy aan zy ſtaande. *Rang.* m. *File de Soldats rangez cote à cote.* f. Van rey tot rey gaan. *Aller de rang en rang.* Een kanonſchoot nam een geheele rey weg. *Un coup de canon emporta tout un rang.* Opend, ſluit uw reyen, uw gelederen. *Ouvrez, ſerrez vos rangs, vos files.*

REY. Toneel bende der Oude. *Choeur.* m. *Une troupe de perſonnes qui chantoient ou danſoient entre les Actes des pieces Dramatiques des Anciens.* Een Rey Phæniciaanſe Maagden. *Un Choeur de Phæniciennes.* De Rey nam voornamentlyk agt op de daaden van de voornaamſte perſonaadje, om hem te beklaagen, pryzen *of* beſtraffen. *Le Choeur s'attacheit ordinairement à obſerver le Heros de la piece, pour le plaindre, le louer ou le blamer.*

R I.

RIB. f. Bekend plat en gebogen been in 't dierlyk ligchaam. *Côte.* f. *Os plat & courbé, qui prend de l'epine du dos juſqu'à la poitrine.* Een mans, een paards rib. *Une côte d'homme, de cheval.* God ſchiep Eva uit Adams rib. *Dieu créa Eve de la côte d'Adam.* Een meloen RIB, een kool rib. *Une côte de melon, côte de chou.* Scheeps RIB, ſtrook houts in de kiel van 't ſchip geklonken. *Côte.* f. *Membre de vaiſſeau.* m.

RIBBEBAND. Overtrokke band. *Relieure à cotes.* Een boek in ribbeband gebonden. *Un livre relié à la Hollandoiſe.*

RIBBEN, 't meerv: van RIB. De lange ribben. *Les vrayes cotes.* De korte ribben. *Les fauſſes cotes.* De ribben in de kruiden en boombladen. *Les rameaux, les fibres des herbages & feuilles d'arbres.* Iemand met een endje dags, met een ſtok om de ribben ſlaan. *Meſurer les coses à quelqu'un à coups de corde, lui ſangler les cotes à bons coups de baton.* Dat ſtoot my op de ribben, dat zet my geweldig ten agteren. *Cela me recule etrangement, cela me tient en echec.* Dat kleefd aan de ribben, daar word men vet af. *Cela fait du lard, cela fait du bien à l'eſtomac, cela engraiſſe.* Dat zet war aan de ribben, dat ſtyfd de beurs, de kas. *Cela fait enfler la bourſe, cela ſoutient le credit.*

RIBBETJES. Schaaps ribben, varkens ribben. *Cotelettes.* f. pl. *Des cotelettes de mouton, de cochon.* Bakt ons wat ribbetjes in de pan. *Mettez nous des cotelettes à la poële.*

RIBSTUK. n. Rugſtuk, ſtuk van na by de Harſt geligt. *Charbonnée, cote d'auprès de l'Aleyau.* f. Een ribſtuk koopen, braaden. *Acheter, rotir une charbonnée, un morceau levé près de l'aleyau.*

RICHEL, RIGCHEL. Plankje daar men aarde werk *of* porcelein op zetten kan. *Dreſſoir, porte vaiſſelle en forme de tablettes* m. Zet de ſchotel op de richel. *Mettez le plat ſur le dreſſoir.*

RIDDER. Die geboortens *of* amptshalven boven den Edelman is. *Chevalier.* m De Heer zoo een ... Ridder en Cancelier van Engeland. *Meſſire tel ... Chevalier & Chancelier d'Angleterre.* Ridder van Maltha, van 't Gulde Vlies, van de Kouſſeband, van den Heiligen Geeſt, Ridder van de Duitſe Order. *Chevalier de Malte, de la Toiſon d'Or, de la Jarretiere, du St. Eſprit, Chevalier de l'Ordre Teutonique.* Franciſcus de eerſte wierd door de Ridder Bayardus tot Ridder geſlagen. *François premier fut fait Chevalier par le Chevalier Bayard.* De Roomſe Ridders hielden de tweede rang in de Republyk. *Les Chevaliers Romains tenoient le ſecond rang dans la Republique.* Don Quixotte is de waardigſte navolger der oude doolende Ridders geweeſt. *Don Quixotte a été le plus digne ſucceſſeur des anciens Chevaliers errans.*

RIDDER, goude RIDDER. Oude Brabantſe munt, ter waarde van omtrent een Rykadaalder. *Ride d'or.* f. *Piece de monnoye frappée du temps de Philippe Duc de Bourgogne Comte de Flandre, evaluée à cinquante ſous ſix deniers tournois.*

RIDDERLYK. Dat tot een Ridder hoord. *Qui concerne le Chevalier.* Ridderlyke oeffeningen, Ridderlyke daaden. *Exercices, actions de Chevalier.*

RIDDER-ORDER. Waardigheid van Ridder. *Ordre de Chevalerie.* m. *Dignité, grade de Chevalier.* Hy is met de Ridder-order van de Kouſſeband vereerd.

Il

Digitized by Google

Il eſt honnoré de l'Ordre de la Chevalerie de la Jarretiere. De Ridder-order van Maltha is een Bolwerk voor de Chriſtenheid. *L'Ordre de Malthe, la Chevalerie de Malthe eſt un rampart à la Chretienté.*

RIDDERSCHAP. f. Waardigheid van een Ridder. *Chevalerie, dignité d'un Chevalier.* f. RIDDERSCHAP, al de Edelen van een Land *of* Order ſaamen. *Le Corps de la Nobleſſe d'un Pays.* De Heer van Catw:, Noordwyk, van Obdam zit in de Ridderſchap. *Le Sr. de C:, de N:, d'Obd: eſt de l'Ordre des Nobles.*

RIDDERSPOOR. Zekerveelvervige Zomerblom. *Pied d'allouette.* m. *Certaine fleur d'Eté gridelinne &c.*

RIDDERTEKEN. n. Ridder ſter, Ridder Lint. *La marque de l'Ordre, le colier, le ruban de l'Ordre; l'Ordre.*

RIED. 't *Preteritum* van RAADEN. Hy ried hem voort heen te gaan. *Il lui conſeilla de s'en aller au plutot.*

RIEKEN, werd in den figuurlyken zin voor RUIKEN. *Sentir.* gezegt. Dat riekt, zweemd naar laardunkendheid. *Cela ſent la preſomption, cela ſent ſon Pedant.*

RIEM. Een bekend roeytuig. *Une rame, un aviron.* Hy ſloeg hem 't hoofd in met een riem. *Il lui caſſa la tête avec un aviron.* Men moet roeyen met de riemen die men heeft, men moet de bal ſlaan zoo hy leid, zig ſchikken na den tyd. *Il faut s'aider de ce qu'on a, il faut prendre le temps comme il vient, quand on n'a pas ce qu'on aime il faut aimer ce qu'on a.* Iemand op zyn eigen riemen laaten dryven, na hem niet om zien, hem hobben en tobben laaten, puis laaten wentelen. *Abandonner quelqu'un à ſa bonne ou mauvaiſe fortune, le laiſſer à l'abandon, le laiſſer deviens ce que tu pourras.* Eerſt in de boot, keur van riemen; die eerſt komt, die eerſt maald. *Le premier au moulin, le premier qui engrenne.*

RIEM. Gordel, vrouwe riem. *Ceinture.* f. *Demi-ceint.* m. Die vrouw draagd een zilvere riem. *Cette femme porte un demi-ceint d'argent.*

RIEM. Strookje, bandje leer. *Couroye.* f. Met leere riemen vaſt maaken. *Attacher avec des couroyes.* Uit een ander mans leer is goed riemen te ſnyden. bek: ſpr: *Il eſt facile de faire du cuir d'autrui large couroye* prov:

RIEM. Een pak van twintig boeken papier. *Rame* f. *Vint mains de papier miſes en paquet.* Een riem papier koopen. *Acheter une rame de papier.* Papier by de riem verkoopen. *Vendre du papier à la rame.*

RIEP, *Preteritum* van ROEPEN. Hy riep zoo hard als hy konde. *Il cria auſſi haut, auſſi fort qu'il put.* God riep Paulus tot het Apoſtel-ampt. *Dieu appella St. Paul à l'Apoſtolat.*

RIET. n. Sponsagtig water gewas. *Roſeau.* m. *Plante aquatique & ſpongieuſe.* Zoo zwak als een riet. *Foible, freſle comme un roſeau.* Een bosje riet. *Un faiſceau, paquet de roſeaux.* Spaans RIET. *Canne de Levant, Canne d'Italie; roſeau noueux & plus gros que les ordinaires.* Suiker RIET, plant ter hoogte van 7 of 8 voet, uit welkers merg *of* ſap de Suiker gemaakt word. *Canne de Sucre* f. Iets in 't riet, in de pooten ſchuiven, iets doen miſlukken. *Faire echouer une affaire, gâter tout.* Hy zit in 't riet en maakt pypjes, hy laat ſloolen zorgen. *C'eſt un Compere qui a les pieds chauds, qui ſe rit de l'inconſtance, qui a ſon pain gagné.* Gaan moeten over een gekloofd RIETJE, omzigtig handelen om niemand te misnoegen. *être obligé de paſſer ſur un roſeau froiſſé, ſe trouver dans un pas bien gliſſant, avoir bien des meſures à garder, être ſur des epines.*

RIET-DAK. n. *Toit de roſeaux.* m. RIETGRAS n. Herbe dite *Platanaria* en Latin. RIET-KOLF, riet-dodde, riet-knods. *Maſſe de roſeau.* f. RIETPEER. *Certaine poire oblongue, griſâtre & rêche* RIETPLUIM, riet-top. *Queuë de renard.* f. *Le bout du roſeau en panache.* RIETPYP, rietfluitje. *Pipeau, chalumeau de roſeau.* m. RIETSTOK. *Le jet, la tige d'un roſeau.* De Jooden gaven Chriſtus een rietſtok in de hand. *Les Juifs mirent un roſeau à la main de J: Chriſt.* RIETVINK. *Certain petit Pinçon.*

RIF. Rib, een lange en ſmalle zant plaat in Zee. *Banc de ſable, fonds de ſable en longueur & de la figure d'une côte de l'animal.* Het Rif van Schagen aan de mond van de Noord-Zee *of* het Kattegat. *Le Banc de Schagen à l'entrée de la Mer du Nord.*

RIGTEN v. a. Geleiden, brengen, wenden. *Adreſſer, conduire.* Zyn gang ergens na toe rigten. *Adreſſer, tourner, porter ſes pas vers quelqu'endroit.* Zyn daaden rigten na Gods Wet. *Regler, conduire ſes actions ſuivant la Loy de Dieu.*

RIGTSNOER. m. Dun lyn ten gebruike der Metſelaars, Tuiniers &c. *Cordeau dont ſe ſervent les Maçons, les Jardiniers &c.* m. Laanen na den rigtſnoer geſchikt. *Des allees tirées au cordeau.* RIGTSNOER, rege, voorſchrift. *Regle.* f. *Modelle, exemplaire à ſuivre.* m. Gods Wet moet de rigtſnoer onzer daaden zyn. *La Loy de Dieu doit être la regle de nos actions.*

RILLEN. v. n. GRILLEN. Beeven van kou. *Trembler de froid.* RILLING, grilling, beeving. *Tremblement, friſſon.* m.

RIMPEL. f. Wrong op 't voorhoofd, aangezigt, de handen &c. *Ride.* f. *Pli au front, au viſage, ſur les mains &c.* Zy heeft nog niet eene rimpel. *Elle n'a pas encore une ride.* Rimpels trekken op zyn voorhoofd. *Se faire des rides en ſe pliſſant le front.* De wind maakt rimpels op 't water. *Le vent fait des rides ſur l'eau.* Chriſtt Bruid is zonder vlekken of rimpels. fig: ſpr: *L'Epouſe de Chriſt eſt ſans taches ni rides.*

RIMPELEN. v. n. Rimpels krygen. *Rider, avoir des rides.* Zyn voorhoofd begind te rimpelen. *Son front commence a rider.* RIMPELEN, eerſt en ſtilletjes toevriezen. *Prendre, ſe crêmer, ſe glacer petit à petit.* De Slootjes beginnen toe te rimpelen. *Les Foſſez commencent a prendre, à ſe crêmer.*

RING. f. Hoep om iets vaſt te maaken. *Anneau.* m. *Petit cercle.* Een yzere ring. *Un anneau de fer.* Gordyn ring. *Anneau de rideau.* Een lint door een ring ſteeken. *Paſſer un ruban par un anneau.* De RING van de deur. *L'anneau, la racloire de la porte.* f. Een goude RING een trouw ring. *Un anneau d'or, un anneau nuptial.* Een ſteene RING. *Une bague à pierre fine.* Een Diamant ring. *Une bague de Diamants.* 't Pauſſelyk Zegel *of* Signet werd de Viſſers Ring genaamd. *Le Seau du Pape s'appelle l'Anneau du Pêcheur.* Gegeeven onder des Viſſers Ring &c. *Donné ſous l'Anneau du Pêcheur &c.* RING, hangende ring, in de ringloopen gebruikt. *Bague.* f. *Anneau ſuſpendu qu'on enfile avec la Lance.* Na de ring ſteeken. *Courre la bague.* De ring weg draagen. *Emporter la bague.* RING, van yzer, koper *of* zilver, hoepeltje om een houte ſteel *of* end van een rotting &c. hegt te houden. *Virole.* f. *Petit cercle de fer qui tient le bout d'un manche de bois, le bout d'une canne &c. en etat.* RING, tafelring daar een ſchotel opgezet word. *Un porte-aſſiette, cercle pour ſoutenir un plat ſur une table.* Men zag een groote RING, kring om de Maan. *On vit un grand rond, un gr: cercle autour de la Lune.*

RINGBOUT. f. Bout met een ring. Scheeps w: *Cheville à grille & à boucle.* f. Terme de Marine.

RINGELDUIF. Wilde duif. *Ramier.* m. *Pigeon ſauvage.*

Digitized by Google

RINGELOOREN. v. a. By de neus leiden, in zyn dwang houden. *Mâtiner, mener par le nez, avoir sous sa ferule.* Ik zou my door geen vrouw zoo laaten ringelooren. *Je ne me laisserois pas ainsi mâtiner, mener par le nez, brider par une femme.*

RINGEN. v. a. Met de ring sluiten. *Boucler, fermer avec une boucle.* Een Merry ringen, om haar voor de Hengsten te bewaaren. *Boucler une Jument, une Cavale, pour la garder des Etalons.*

RINGETJE. n. Kleine ring. *Petit anneau, jonc, annelet.* m. Zy had een ringetje aan haar pink. *Elle avoit un jonc, un anneau au petit doit.* Ringeties aan een gordyn vast naayen. *Attacher des annelets à un rideau.*

De RINGKAS, 't hoofd van de ring, daar de steen in staat. *Le chaton de la bague, la tête d'une bague ou la pierre est enchassée.*

RINGKRAAG. Half Maans gewyze Hals wapenstuk der Krygs Officieren te voet. *Un Hausse-col, piece d'arme d'un Officier d'Infanterie.*

RINGLOOP. Bekend Ridderlyk spel. *Course de bague.* f. In de ringloopen uitblinken, den prys behaalen. *Briller, remporter le prix dans les courses de bague.*

RINGSLOOT. Ringvaart om een Polder, daar de binnenlooten in loozen. *Fossé principal, Fossé qui entoure le champ ou la Terre isolée.*

RINGVINGER. De vierde vinger. *Le doit annulaire, le quatriéme doit de la main.*

RINKEL. Blikje daar een gaatje in geklonken is. *Une petite plaque de fer blanc percée, que les petits garçons enfilent en guise de chapelet, & dont ils se servent à plusieurs jeux.* RINKELBOM, bekend handtrommetje. *Tambour de basque.* m. Op de rinkelbom speelen. *Jouer du tambour de basque.*

RINKELEN. (In de glaazen) Rinkink speelen in de glaazen. *Casser des vitres, faire voler des carreaux de vitres.*

RINKELROOYEN. v. n. 's Nagts optrekken, Labberlotten. *Courir le guilledou, battre le pavé, garnementer, être en garouage, ribler.* RINKELROOYER, nagtlooper, drookaart, labberlot. *Garnement, débauché, batteur de pavé.*

RINKELWERK. n. Dun beeldwerk tot cieraad gehouwen. *Des ornemens de sculpture les plus minces.*

RINKET, RAKET n. Tuig in de kaatsbaanen gebruikelyk. *Raquette.* f. *Instrument pour jouer à la paume.* De snaaren, de steel van 't rinket. *Les cordes, le manche de la raquette.*

RINKINKEN, werd gezegt van 't geluid der glazen die stukkend gegooyd worden. *Le bruit, le son que rendent les vitres qu'on fait voler, qu'on casse.* Hoor de gy de glaazen wel rinkinken? 't was rink! kink! *Entendiez vous bien resonner les vitres? on entendoit faire, tinc! tinc!*

RINS. Adj. Wrang, scherp, groentjes. *Verd, qui a de l'acide, qui n'est pas bien mur.* Die wyn is wat te rins. *Ce vin est un peu trop verd.* Dat is een rins wyntje. *C'est un vin verdelet.* RINSHEID, wrangheid, ontypheid in de wyn. *Verdeur, acidité dans le vin.* f. Die rinsheid zal in zeef, in pit verkeeren. *Cette verdeur se convertira en seve.*

RIOEL. n. Goot daar de vuiligheid doorloopt. *Egout.* m. *Conduit par où s'ecoulent les eaux & les immondices.* 't Rioel is gestopt. *L'egout est bouché.*

RISICO. Ond: Koopmans w: Gevaar, schade, laste. *Risque.* f. *Hasard.* m. Ik heb al die goederen op myn risico doen komen. *J'ay fait venir toutes ces marchandises à mes risques.*

RIST. f. Takje. *Grape.* f. *Rameau.* m. Een rist jen aalbessen. *Une grape de groseilles.* Een RIST of bos uyen. *Une glane d'ognons.*

RITMEESTER. Kapitein te paard. *Capitaine de Cavalerie.* Hy is Ritmeester in 's Konings Lyfwagt te Paard. *Il est Capitaine aux Gardes du Roy à Cheval.*

RITSELEN. v. n. Scharlen. *Murmurer, faire un bruit sourd.* De lieffelyke Zuide wind deed de bladen der boomen ritselen. *Le doux Zephyre faisoit murmurer, agitoit doucement les feuilles des arbres.*

RITSIG. Adj. Dertel, geil. *Lascif, en chaleur, en amour, devergondé.* Een ritsige teef, een ritsige hoer. *Une chienne chaude, une devergondée, une louve, une coureuse de remparts.* RITSIGHEID, geilheid, beestagtigheid. *Lasciveté, impudicité.* f. *Amour impudique.* m.

RITS-YZER, SCHRAP-YZER Krab-yzer der Scheeps Timmerluiden. *Rouane, Roinette.* f. *Outil dont les Charpentiers de vaisseaux se servent à marquer leur bois.*

RIVIER of REVIER. f. Stroom in goed Duitsch. *Riviere.* f. De Rivier opzeilen, afvaaren. *Monter, descendre la Riviere.* RIVIER-VIS. *Poisson de Riviere.* m. RIVIER-WATER. *Eau de Riviere.* f. 't Woord Rivier werd in Holland veel milder gebruikt, dan in Italie, Duitsland, Vrankryk &c. daar men den oorspronk, loop en uitgang der Rivieren klaarlyk bespeurd: 'k beken na 't leezen der *Delices de Hollande*, in myn kindsheid van de Rivieren den Amstel en 't Sparen, zoo hooge gedagten te hebben gehad, als of die driftelooze waters by de Seine en de Loire te vergelyken hadden geweest.

R O.

ROB. Groote Zee-vis, spits van neb, met zeer scherpe en ongelyke tanden voorzien. *Chien de Mer.* m. *Long poisson de Mer, au museau pointu & qui a des dents fort trenchantes & inegales.* De ROB of maag der groote vissen. *L'estomac, la poche des grands poissons.* Hy slokt het al in zyn rob, hy sleept het alles in zyn nest; het is haal in Klaas louw! *Il tire, il garde tout par devers lui, il ne trouve rien de trop chaud, c'est la caverne du Lion, rien ne sort de ce qui y entre.* ROBBE-VEL. *Peau de Chien de Mer.* f.

ROBBEKNOL. Dikkertje, een jong kabouter die lustig dik en vet is. *Un Topinambour, un gros pifre, un petit garçon plus propre à rouler qu'à marcher.*

ROBYN. Edel gesteente, rood van koleur. *Rubis.* m. *Pierre precieuse, transparente & de couleur rouge.*

ROE, ROEDE. f. lange en buigsaame tak. *Verge, branche* f. Aärons roede. *La verge d'Aaron.* De roe van Justicie. *La verge de Justice.* ROE, ROEDJE, rysje, teentje. *Baguette, houssine, petite verge.* f. Hazelaars roede, *Baguette de coudrier.* Wigchel roe. *Baguette Divinatoire.* ROE, werd nog voor STANG gezegt. Bed-roe, gordyn-roe, glaze-roe. *Verge de lit, verge de rideau, verge de vitre.* De ROE of 't manlyk teel-lit. *La verge ou le membre viril.* ROE, Landmeeters maatstok van twaalf voet. *Perche de Hollande, mesure d'arpentage qui contient 12 pieds.* In een Morgen gaan honderd roe. *L'Arpent de Hollande comprend cent perches.* ROE, geessel-roe, gerd. *Verges, poignée, faisceau de menus brins de genest, d'osier &c.* Dat kind is bang voor de roe. *Ces enfant craint les verges.* God in de roede vallen, boete doen. *Se convertir à Dieu, implorer sa misericorde quand il appesantit sa verge sur nous.*

ROEDE. Zekere uitgestrektheid. Lands, Gebied. *Verge, Certaine etenduë de Pays, Jurisdiction.* f. De Dorpen en Plaatsen in de Roede van Meenen, van Ieperen gelegen. *Les Villages & Places situées dans la Verge de Menin, d'Ipres.*

ROEDRAAGENDE BODE. Steebode. *Sergent à verge, Huissier à verge.*

ROEF.

Digitized by Google

ROEF. f. Het agterſte afſchutſel van een klein vaartuig. *Petit reduit en forme de cabane dans l'arriere d'un petit bâtiment, la chambre du Batelier.* De roef huuren, in de roef ſlaapen. *Louer la chambre du Patron, coucher dans la cabane du Batelier.*

ROEF. Een houte kap, ſchuins toeloopende om 't Rouwlaken te verhoogen. *Eſpece d'arches en longueur qu'on poſe ſur le cercueil, & qui rehauſſe le drap mortuaire.*

ROEKELOOS. Adj. Vermetel, *Temeraire, audacieux, entreprenant.* Een roekeloos menſch. *Un homme temeraire, un temeraire.* Een roekeloos beſtaan. *Une entrepriſe temeraire.* ROEKELOOSHEID, vermetelheid. *Temerité, audace.* f. Uwe roekeloosheid verdiende die ſtraf wel. *Votre temerité meritoit bien cette punition* ROEKELOOSLYK. Adv. *Temerairement, audacieuſement.*

ROEM. Eer, lof, agting, faam. *Gloire, louange, eſtime, reputation.* f. De roem van zyn geſlagt verhoogen. *Relever la gloire de ſa maiſon.* Des Waerelds roem gaat haaſt voorby. *La gloire du Monde paſſe bien vite*

ROEMEN. v. a. Pryzen, verheffen. *Louer, honnorer, relever le merite de quelqu'un* ou *de quelque choſe.* Iemand overmaatig roemen. *Louer quelqu'un exceſſivement, par excés.* Gods goedheid roemen. *Louer la bonté de Dieu.* Die daad zal eeuwig geroemd worden. *Cette action ſera louée eternellement.*

ROEMEN. v. n. Pogchen, verwaand weezen. *Se vanter, ſe glorifier, être vain.* Hy roemd zyn Adeldom te zeer. *Il vante trop, il fait ſonner trop haut ſa Nobleſſe.* Men moet nog op zyn ſchoonheid, nog op zyn rykdom roemen. *Il ne faut ſe glorifier ni de ſa beauté, ni de ſa richeſſe.*

ROEMEN. v. n. De ſteek van de kaart tellen. *Compter ſon point, le point de ſon jeu.* Ik roem vyftig tot myn ſteek, en een vierde van 't aas. *Je compte cinquante de point & une quarte major.*

ROEMER. Wynglas. *Verre à vin à l'Allemande.* Een pints roemer. *Un verre qui tient pinte.* Heilbronſe roemers. *Des verres de Hailbron, des verres d'Allemagne.*

ROEMGIERIG. Adj. LOFGIERIG. Opgeblaazen. *Avide de gloire, enflé d'orgueil, vain, glorieux.* Een roemgierig menſch. *Un homme vain, un preſomptueux, un homme qui aime l'encens.* ROEMGIERIGHEID, opgeblaazendheid. *Vanité, avidite de gloire.* f. *Orgueil* m.

ROEMRUGTIG. Adj. Wyd vermaard, hoog befaamd. *Glorieux, fameux, eclatant, renommé, inſigne.* De roemrugtige daaden van Horatius Cocles. *Les glorieuſes actions, les fameux exploits de Horatius Cocles.* Een roemrugtige ſlag, roemrugtige overwinning. *Une glorieuſe bataille, victoire.* ROEMRUGTIGHEID, vermaardheid. *Renom.* m *Gloire.* f. ROEMRUGTIGLYK. Adv. *Avec eclat, glorieuſement*

ROEMWAARDIG. Adj. Prys. lofwaardig *Digne de louanges, digne d'eloges, glorieux, louable.* Roemwaardige edelmoedigheid. *Louable generoſité.* Roemwaardige verrigtingen. *Des exploits glorieux, de glorieuſes actions.* Een roemwaardig Vorſt. *Un Prince digne d'eloges, un très digne Prince.* De ROEMWAARDIGHEID van een daad erkennen. *Reconnoitre le merite, la dignité d'une action.* ROEMWAARDIGLYK. Adv. *Dignement, glorieuſement.* Hy heeft dat hoogwigtig ampt roemwaardiglyk bekleed. *Il a rempli très dignement, très glorieuſement cet eminent emploi.*

ROEP. Gerugt, tyding. *Bruit.* m. *Nouvelle.* f. De roep gaat hier als of... *Le bruit court ici que...* De roep is 'er van geweeſt, maar daar is niet aan. *Le bruit en a couru, mais il n'en eſt rien.* Die Dansmeeſter heeft tans de meeſte ROEP, de grootſte naam. *Ce Maître de Danſe eſt à preſent le plus en vogue, a la vogue à preſent, eſt le plus en reputation.*

ROEPEN. v. a. Met de ſtem tot zig heeten te komen. *Appeller, ſe ſervir de la voix pour faire venir auprès de ſoi.* Ik roep hem, maar hy wil niet komen. *Je l'appelle, mais il ne veut pas venir.* Iemand tot zyn hulp roepen. *Appeller quelqu'un à ſon aide.*

ROEPEN. v. n. Een geroep van zig geeven. *Crier, faire un cri, jetter un cri.* Luidkeels roepen. *Crier à pleine tête, de toute ſa force.* Tot God roepen, zyn geklag voor God uitſtorten. *Crier à Dieu, repandre ſes cris, ſes plaintes devant Dieu.* Dat roept den Hemel om wraak. *Cela crie vangeance au Ciel.*

ROEPEN. v. a. Omroepen langs ſtraat. *Crier, vendre par les ruës.* Salaad roepen. *Crier de la ſalade.* Wat roept dat wyf met die mand? *Qu'eſt ce que crie cette femme avec ce panier?*

ROEPEN. v. a. Voor den Regter doen ontbieden. *Appeller, faire venir devant le Juge, aſſigner.* Als gy my niet betaald, zal ik u doen roepen. *Je vous ferai aſſigner, ſi vous ne me payez.*

ROEPEN, in 't Stuk van de huishoudinge Gods omtrent den menſch; zyn wil innerlyk openbaaren *Appeller, dans l'œconomie que Dieu obſerve envers les hommes; declarer interieurement ſa volonté.* Men moet niet wederſtaan als God ons roept. *Il ne faut pas reſiſter quand Dieu nous appelle.* God roept u tot een ſtiller en heiliger leven. *Dieu vous appelle à une vie plus calme & plus ſainte* Daar zyn 'er veele geroepen, maar weinig uitverkooren. Schr: ſpr: *Il y en a beaucoup d'appellez, mais peu d'elus.* God heeft hem na een langduurige ziekte tot zig geroepen. *Dieu l'a appellé à ſoy apres une longue maladie*

ROEPER. (Stads) OMROEPER *Crieur public:* m. ROEPER, ſpreekende trompet. *Portevoix* m. *Trompette parlante.* f. De ROEPER of de roepende Naamval, *Vocativus* in 't Latyn. *Le Vocatif, cinquiéme cas du Nom declinable.*

ROEPING. Voorſchikking, Huishoudinge Gods om de uitverkoorne te zaligen. *Vocation.* f. De roeping der Jooden, de roeping der Heidenen. *La vocation des Juifs, la vocation des Gentils.*

ROER. n. Bekend ſchiet geweer. *Fuſil.* m. *Arquebuſe, arme à feu aſſez connue.* f. Hy had een roer op ſchouder. *Il avoit un fuſil ſur l'epaule.* Een roer afſchieten. *Decharger un fuſil.* Een kort ROER. *Un mouſqueton.*

ROER. n. Stier of ſtuur van 't ſchip. *Gouvernail.* m. Het roer vaſt houden. *Tenir le gouvernail.* Een ſchip dat na 't roer niet luiſterd, dat roer-hard is *Un vaiſſeau qui ne ſent pas ſon gouvernail, qui ne nuvigue pas bien.* Styf op zyn roer ſtaan. zig op zyn roer verlaaten, al waayd het, al ſtormd het nog zoo. *Se fier à ſon gouvernail, ſe repoſer ſur ſon gouvernail, ne le quitter point quelque gros temps qu'il faſſe.* Styf op zyn roer, op zyn ſtuk ſtaan, om geen waarom, van 't eens genomen beſluit afgaan *Demeurer ferme, inebranlable dans ſa premiere reſolution, n'en demordre point quelque choſe qui arrive.* Hy zit aan 't roer van den Staat, hy beſtierd den Staat. *Il eſt au Gouvernail, il tient le gouvernail de l'Etat, il a le Timon des affaires.* Hy is het Roer van 't ſchip, hy moet zorg draagen voor alles. *C'eſt lui qui eſt le Pilote, le Nocher, c'eſt lui qui conduit la barque, qui a le ſoin de tout.* Het roer in 't water houden, het roer regt houden, regte gangen gaan, meeſter van 't ſpel blyven. *Porter droit le gouvernail, aller droit en beſogne, marcher d'un pas egal, ſe maintenir dans ſon poſte, dans l'autorité.* Het roer leid

Digitized by Google

'er na, 't is 'er op gemunt, 't moet op die voet deur. *La reſolution en eſt priſe, le Dé en eſt jetté.*

ROERDOMP. Water-Rave. *Cormoran, Onocrotale.* m. *Animal aquatique preſque fait comme un Corbeau.*

ROEREN. v. a. Iets beweegen. *Remuer, mouvoir quelque choſe.* De hond roerd zyn ſtaart. *Le chien remuë ſa queuë.* De Maart, de Winter roerd wakker zyn ſtaart, de laatſte Winter vlaagen worden nog ſterk gevoeld. *Le mois de Mars, l'Hyver remuë fortement ſa queuë; la queuë de l'Hyver eſt bien rude à paſſer.* ROEREN. v. n. Betreffen, raaken. *Regarder, concerner, toucher.* Dat roerd my niet. *Cela ne me regarde pas.* Wat roerd u dat? *Qu'eſt ce que cela vous fait? que vous importe cela?* De tong, de ſnater ROEREN, ſnappen, kwaad ſpreeken. *Jaſer, cauſer, jouer de la langue, medire.* Alles in ROERE brengen, in wanorder ſtellen. *Mettre tout en déſordre, ſens deſſus deſſous, apporter le déſordre & la confuſion par tout, brouiller les cartes.* ROERENDE Goederen, geld, ſchulden &c. *Meubles, biens meubles.* m. pl. Al zyn goederen roerende en onroerende verbinden. *Engager tous ſes biens meubles & immeubles.*

ROERLOOS. Adj. Zonder roer. *Sans gouvernail.* 't Schip dobberde lang roerloos op de baaren. *Le vaiſſeau flota longtemps ſans gouvernail au gré des vagues.* ROERLOOS. Ad. Zonder beweeging. *Immobile, qui ne ſe meut point.* Hy bleef als een beeld roerloos ſtaan. *Il demeura immobile comme une ſtatuë.*

ROERMAAKER. *Armurier.* De Roermaakers van Sedan, van Luik. *Les Armuriers de Sedan, de Liege.*

ROEROM. Koek *of* ſtruif die misbakken is. *Un gâteau mal cuit, une omelette mal retournée, mal cuite.*

ROERPEN. Yzere pen daar 't roer in vaſt zit, en meê heen en weer gedraayd word. *La barre, le timon, la cheville du gouvernail, ce qui fait mouvoir ça & là le gouvernail.*

ROERSPAAN. Spatel, Apotekers *of* wondheelers tuig. *Eſpatule, inſtrument d'Apoticaire ou de Chirurgien.*

ROERVINK. Lok-vink om andere te lokken aan een touwtje gebonden. *Appellant* ou *Pinçon d'amorce.* m. *Pinçon attaché à une ficelle & qu'on fait voltiger pour attirer ceux qu'on veut prendre.* ROERVINK, belhamel, opruyer. *Auteur d'une ſedition, chef des mutins, boute-feu.* De voornaamſte roervink is gevangen. *Le principal auteur de la revolte, le chef des mutins a été pris.*

ROES, woord als volgt te verſtaan. Een *roes* zuipen, zoo veel drinken dat men de hoogte heeft. *Se griſer, boire juſqu'à perdre terre.* By de ROES, zoo als 't door malkander leid verkoopen. *Vendre pêle mêle, en bloc & en tâche.* Hy had een ROESJE, een knip weg, onze vrind. *Notre ami etoit un peu gris, en tenoit, en avoit d'une petite façon.*

ROEST. Roode vuiligheid die op 't yzer &c zit. *Rouille.* f. De roeſt vreet het yzer op. *La rouille mange le fer.* De roeſt zat 'er een vinger dik op. *Il y avoit l'epaiſſeur d'un doit de rouille deſſus.* ROESTEN. v. a. & n. *Rouiller, ſe rouiller.* Het water doed het yzer roeſten. *L'eau fait rouiller le fer.* Het yzer roeſt makkelyk. *Le fer ſe rouille aiſément.* ROESTIG. Adj. Met roeſt. *Rouillé, enrouillé.* Een roeſtige degen. *Une epée rouillée.* Roeſtige wapenen. *Des armes rouillées.*

ROESTEN. v. n. Te ROEST gaan, Jaagers woord, van de Patryzen ſpreekende, als die ſtil by malkander ſchuilen. *Se blotir, ſe cacher en ſe ramaſſant l'une contre l'autre, comme font les Perdrix.*

ROET, TALK. Oſſevet. *Du ſuif de Boeuf, de la graiſſe de Boeuf.* ROET, vuiligheid in de ſchoorſteen vaſt zittende. *De la ſuye.* f. Zoo bitter als roet. *Amer comme de la ſuye.*

ROETE SLAAN. (In) v. a. Deerlyk havenen, gantſelyk verdryven, vernielen. *Deffaire à plate couture, deffaire entierement.*

ROEYBANK. Bank daar de roeyer op zit. *Banc de rameur, ſiege de celui qui rame.* m. Een Galey met dertig roeybanken. *Une Galère à trente bancs.*

ROEYEN. v. a. Met riemen voortduwen. *Ramer, tirer à la rame.* Regt roeyen, hard roeyen. *Ramer droit, ramer bien fort.* Ik kan niet langer roeyen *Je ne ſaurois plus ramer, tirer la rame.* Na de Volewyk roeyen, vaaren, kraamen *of* helpen kraamen. *Aſſiſter à l'accouchement d'une Femme,* & auſſi, *accoucher, faire ſes couches.* Zy waaren uit roeyen. *Elles etoient allées prendre l'enfant ſous le chou.* ROEYEN, peilen, rooyen, meeten met de pyl roe. *Jauger, meſurer avec la jauge.* De wyn roeyen. *Jauger le vin.* ROEYEN, leeg maaken, ſpreekende van graaven. *Nettoyer, vuider.* Een graft roeyen. *Vuider une foſſe.*

ROEYER. De geen die de riemen beweegd. *Rameur, qui tire à la rame.* Een ſloep met zes roeyers. *Une chaloupe avec ſix rameurs.* Wyn ROEYERS, wyn pegelaats. *Des jaugeurs.* Graaven ROEYERS, gravemaakers. *Des foſſoyeurs.*

ROEYSCHUIT. f. *Bateau à rame.* m. Wy voeren met een roeyſchuitjen over *Nous paſſâmes la Riviere, nous fîmes le trajet avec un bateau à rame, avec une chaloupe.*

ROEZEMOEZEN. v. n Luſtig raazen, door malkander krioelen, joelen, als op de Boere Kermiſſen gedaan word. *Se demener, ſe tremouſſer, faire la vie, comme font les Payſans aux Foires de Villages.*

ROEZIG. Adj. BUIS. Die een roes, een knip weg heeft. *Gris, pris de vin.* Hy zag 'er heel roezig uit. *Il etoit gris, tout gris, il en avoit d'une petite façon.*

ROFFEL. Grove ſchaaf. *Guillaume.* m. *Varlope.* f. *Gros rabot d'ebauche.* Men ſchaafd met de roffel 't ruigſte weg. *On leve, on emporte le plus gros avec le Guillaume, avec la varlope.* Hy loopt 'er maar met de roffel over, hy gaat 'er ruuw en los over heen. *Il ne leve que la plus groſſe ordure, il ne fait qu'une groſſiere ebauche, il paſſe la choſe au gros ſas.* De ROFFEL ſlaan, de reveilje ſlaan in 't Leger. *Battre la Diane, battre la caiſſe dans le Camp au lever de l'Aurore.*

ROFFELAAR. Broddelaar, brabbelaar. *Tracaſſier, brouillon, ravaudeur.* ROFFELEN, met de roffel ſchaaven. *Ebaucher, rabotter à la groſſe, avec le guillaume.* ROFFELEN. v. a. Broddelen, brabbelen, hoetelen, geen ding doen dat deugd. *Ebaucher groſſierement, travailler à la hâte.*

ROFFIAAN, van 't Franſch woord *Ruffien*, werd voor HOEREJAAGER, HOEREWAARD gezegd. *Putacier, Maquereau.*

ROG. Bekende platte en langſtaartige vis. *Raye.* f. *Poiſſon plat & à queuë longue & pointuë.* Was 'er erger rog in Zee, die zou my aan boord komen. ſpr: *Il ne ſe peut imaginer de plus mechante, de plus infame canaille que celle qui m'inſulte.*

ROGCHEBEL, RAGCHEBEL. Dikke ſluim uit de maag. *Flegme.* m. *Vilain crachat tiré de l'eſtomac.* ROGCHELAAR, die ſteeds kugcht en rogcheld *Cracheur, touſſeur.* ROGCHELAARSTER. *Cracheuſe, touſſeuſe.* ROGCHELEN v. n. Rogchebellen ſpuigen. *Touſſer, cracher, jetter des flegmes.*

ROGGE. f. Bekend Koorn gewas. *Seigle, ſegle.* m. Oude Rogge, nieuwe Rogge, Poolſe Rogge *Vieux Seigle, Seigle nouveau, Seigle de Pologne.* ROGGE-BLOM, Kooren blom. *Bluet.* m. *Blaveole.* f. ROGGENBROOD.

Du

Digitized by Google

Du pain de ſeigle. 't Is een ROGGENBROODS galant, een weever &c. *C'eſt un amoureux du tiers etat.*

ROK. Mans *of* vrouwe kleeding ſtuk. *Juſtau corps d'homme, jupe* ou *cotte de femme.* Knoopt uw rok toe. *Boutonnez votre juſtaucorps.* Vrouws boven ROK, onder rok. *Jupe de deſſus, jupe de deſſous.* Schort uw rokken wat op. *Trouſſez vos jupes.* Een Boerinne *of* Brakkinnetjes ROK. *Une Cotte de Villageoiſe, de femme de baſſe condition.* Een ſergie rok. *Une cotte de ſerge.* Een kamer ROK. *Une robe de chambre.* Een Japonſe ROK. *Une Indienne.* Een ry ROK. *Une caſaque, un habit de campagne.* Een livrey ROK. *Un habit de livrée.* Een Raadsheers ROK, tabbaert. *Une Robe de Senateur.* Een ROKLYF, kinder Tabbaert. *Une Jaquette, une Robe d'enfant.*

ROKJE n Kleine rok. *Petit juſtaucorps jupon.* m *camiſole.* f. Het is van daag een rokjen kouder als 't giſteren was. *Il fait aujourd'hui plus froid d'une robe qu'hier.* Hy kreeg luſtig op zyn rokjen, hy wierd braaf afgeſmeerd. *Il fut bien repaſſé, on l'epouſta comme il faut, il fut etrillé d'importance, on lui emoucha bien les epaules.* Zyn rokjen omkeeren, de huik na de wind hangen. *Tourner caſaque, changer de parti.*

ROKKENEN. v.a. De ſpinrok voorzien *Charger, en parlant de quenouille.* Vlas op de ſpinſtok rokkenen. *Mettre du lin en quenouille.* Kwaad rokkenen, twiſt rokkenen. *Braſſer du mal, brouiller les cartes.* Cloto de eerſte Schik-Godinne rokkent het ſtof, daar 's menſchen levens draad door Lacheſis geſponnen, van Atropos geknipt werd. *Cloton la premiere des Parques met en quenouille la matiere, dont le fil de la vie humaine, filé par Lacheſis eſt coupé par Atropos.*

ROL. Op zyn Practiſyns, een beſchreve vel. *Role* m. *Un Feuillet d'ecriture.* De minuut beſlaat uit rollen papier. *La minute comprend ſix rôles.*

ROL, naamlyſt. *Rôle, catalogue.* m. *Liſte de noms.* f. De Corporaal las de rol op. *Le Caporal lut le rôle.* Men maakt een rol van al de gequotiſeerden in 's Lands ſchattingen. *On fait un rôle de tous les taillables du Pays.* Die zaak ſtaat *of* hangt op Schepens ROL. *Cette cauſe eſt ſur le rôle des Echevins.*

ROL. 't Geen een Toneel ſpeelder moet opzeggen. *Rôle.* m. *Ce que doit reciter un Acteur dans une piece de Theatre.* Hy kan zyn rol nog niet. *Il ne ſait pas encore ſon rôle.* ROL, de perſonaadje door de Toneel ſpeelder verbeeld. *Rôle.* m *Le perſonnage repreſenté par l'Acteur.* Hy heeft de rol van de Cid ongemeen wel geſpeeld. *Il a parfaitement bien joué le rôle du Cid.* Die Gezant ſpeeld zyn rol heel wel, kwyt zig ter degen van zyn ampt. *Cet Ambaſſadeur là joue fort bien ſon rôle, s'acquite bien de ſon employ.* Die Vrouw is liſtig, zy heeft haar rol wonder wel geſpeeld om die kaerel te krygen. *Cette femme eſt artificieuſe, elle a joué ſon rôle à merveille pour attraper cet homme là.*

ROL. Schyfje onder een rol-bed *of* rol-wagen. *Roulette.* f. *Petite rouë de bois, de cuivre &c.*

ROLBAAN. Bolbaan, baan om met de kloot te ſpeelen. *Jeu de boule,* auſſi, *boulingrain, parc de gazons.* m. De Franſe ſpeelen veel in de rolbaan. *Les François ſont grands joueurs de boule.* Daar is op 't Loo een ſchoone Rolbaan. *Il y a un beau* Boulingrain *à Loo.*

ROLBED. n. *Lit à roulettes.* m. *Roulette.* f. In een rolbed ſlaapen. *Coucher dans un lit à rouletses,* beter, *coucher dans une roulette.* ROLBEURT, Practizyns woord. *Tour de rôle.* Die zaak zal na de rolbeurt voor Schepenen dienen. *Cette affaire ſe plaidera à tour de rôle devant les Echevins.* ROLBROEK, nieuwe modeſe broek. *Culote à la nouvelle mode, qui ſe roule ſur le genouil avec le bas.*

ROLLEEREN. v.a. Aan rollen verdeelen. *Mettre en rôles, partager, diſtribuer aux Acteurs.* Een ſpel rolleeren, onder de Speelers verdeelen naar eigenſchap van leders rol. *Diſtribuer les rôles d'une piece de Théatre aux Acteurs qui doivent la repreſenter.*

ROLLEN, 't meervoud van 't woord ROL. *Rôles, rouleaux & roulettes.* In Vondels Treurſpellen zyn rollen van drie en vier honderd vaerzen. *Dans les Tragedies du Sr. Vondel il y a des rôles de trois & quatre cens vers.* By Grapinian Procureur in de *Theatre Italien,* lagen altyd geſchrevene rollen in voorraad om die onverſchilliglyk aan alderley ſtukken te hegten. *Chez Grapignan, Procureur du Theatre Italien, il y avoit toujours bonne proviſion de rôles d'ecritures pour les ajouter indifferemment à toutes ſortes de pieces.* Tabak in ROLLEN. *Du tabac en rouleaux.* Poolſe ROLLEN, flegt doek in rollen gewonden. *Des rouleaux de groſſe toile, de gros canevas de Pologne.*

ROLLEN. v.a. Omwentelen en voort dryven. *Rouler, avancer en faiſant tourner.* Een vat rollen, voortrollen. *Rouler un tonneau.* Steenen van boven een berg doen neer rollen. *Faire rouler des pierres d'une montagne en bas.* Hy viel en rolde van al de trappen neer. *Il tomba & roula du haut en bas de toutes les montées.*

ROLSTEEN. Cilinder om wandel-laanen en rol-baanen gelyk te maaken. *Rouleau.* m. *Pierre dont les Jardiniers ſe ſervent à applanir les allées & les boulingrains.* ROLSTOEL. *Chaiſe à roulettes.* f. ROLSTOK voor een Paſtey-bakker. *Rouleau de Patiſſier.* m. ROLSTOK van een ſtyfſter om 't linnen te mangelen. *Rouleau d'empeſeuſe pour liſſer le linge.*

ROLVAST. Die zyn rol wel van buiten kend. *Qui ſait bien ſon rôle par coeur, qui entre bien dans le rôle qu'il joue.* Die Speelſter is heel rolvaſt. *Cette Actrice ſait fort bien ſes rôles, elle recite ſans héſiter.*

ROLWAGEN om een kind te leeren gaan. *Chariot à roulettes pour apprendre à marcher à un enfant.* m. Zet het kind in zyn rolwagen. *Mettez l'enfant dans ſon chariot.* ROLWAGEN, zeker Porcelein ſtuk. *Certain vaſe ou flacon de Porcelaine.*

ROMAN. Fabelagtige Oorlogs *of* Mingevallen, in keurig ondicht beſchreeven. *Roman.* m. *Recit d'avantures fabuleuſes en proſe choiſie.* De Romans bederven de jonge geeſten. *Les Romans gâtent les jeunes eſprits.*

ROMEIN. Die van 't oud Romen was. *Romain, qui etoit de l'ancienne Rome.* De Romeinen waaren groote ieveraaren der vryheid. *Les Romains etoient grands zélateurs de la liberté.* De Zendbrief Pauli aan de Romeinen. *L'Epitre de St. Paul aux Romains.*

ROMEIN LETTER. Drukkers w: Zekere ronde letter. *Romain.* m. *Terme d'Imprimeur, certaine lettre ronde.* Groot romein, kleine romein letter. *Gros romain, petit romain.*

ROMEINS. Adj. Dat het Roomſe Volk betreft. *Romain, qui concerne le Peuple de Rome.* De Romeinſe Oorlogen. *Les Guerres des Romains, de Rome.* Romeinſe dapperheid. *Valeur, bravoure Romaine.* De Romeinſe Schryvers, Romeinſe Helden *Les Auteurs Romains, les Heros Romains, de l'ancienne Rome.* Een Romeinſe daad, een braave daad. *Une action de Romain, une genereuſe, une belle action.*

ROMENS. Adj. Van Rome, dat het oud Rome betreft. *De Rome, Romain, qui concerne l'ancienne Rome.* Romens pragt, Romens mogentheid, Romens wallen. *La magnificence de Rome, la puiſſance, la grandeur Romaine, les murs de Rome.* De tyding van 't verlies der Stad Rome, Keizer Honorius aangediend werdende, zeide hy, hoe kan Rome verlooren zyn,

Digitized by Google

zy was zoo datelyk weg hier voor my, vinnende op een schoone Hen *Rome* geheeten, welke hy met veel vermaak uit zyne handen spysde.

ROMER-MAAND. Schatting die de Keizer in eenige noodige gevallen van 't Ryk eist. *Mois Romain.* m. *Taxe que l'Empereur leve en Allemagne en cas de besoin.* Een Romermaand van de gezamentlyke Rykskreitsen bedraagt 83904 Rykxdaalders. *Un Mois Romain de tous les Cercles de l'Empire fait* 83904 *Risdal:*

ROMMELEN. v. n. Dit word van de winderige darmen gezegd. *Crier, bruire; cela se dit des boyaux remplis de ventositez.* Hoor hoe haar darmen rommelen! *Ecoutez comme ses boyaux crient!* De Schrift van Gods Liefde spreekende, zegt, dat zyne ingewanden rommelen van barmhartigheid. *L'Ecriture parlant de la charité de Dieu, dit, que ses entrailles bruyent, sont bruyantes de misericorde.*

ROMMELING. f. Oud goed, oud huisraad, *ook*, oud scheeps en touw werk &c. *Des vieilleries, vieilles hardes, vieux meubles*, aussi, *de vieux agreils de vaisseaux.* Daar verkoopt men niet anders als rommeling. *On ne vend là que des vieilleries, que de vieux meubles.*

ROMMELING, f. Winderigheid in de buik. *Ventosité.* f. *Amas de vents dans le ventre.* De vrugten die gy gegeeten hebt veroorzaaken die rommeling. *Les fruits que vous avez mangé causent ces ventositez, ces vents là.*

ROMMELPOT. *Pot couvert d'une vessie, au conduit de laquelle tient une baguette qu'on hausse & qu'on baisse pour faire un bruit sourd.*

ROMMELZOO. Oud goed *of* oude boeken in eenen hoop. *Un tas de quelques vieilles nipes* ou *de vieux livres.* Ik heb hem een rommelzoo boeken die my in de weeg waaren verkogt. *Je lui ai vendu un tas de livres mal assortis, qui ne faisoient que m'embarasser.*

ROMP. Een menschen ligchaam zonder hoofd. *Le trone d'un corps humain, le corps sans tête.* Wat is de romp, als 'er de kop af is? *Qu'est ce que le tronc, que le corps de l'homme, quand la tête n'y tient plus?* Dat is maar een romp van een huis. *C'est une maison toute simple, toute nuë; c'est une masse de pierres.* ROMP van een schip, het schip zonder huid. *La ronche* ou *carcasse d'un vaisseau, le corps d'un vaisseau non bordé.*

ROMPELIG of HOMPELIG. Ongelyk. Adj. *Raboteux, inegal.* Rompelig ys. *De la glace raboteuse.*

ROMPSLOMP. Adv. Zoo maar ten ruigsten, zoo als 't valt. *Fait à la serpe, à la grosse morguenne.* Dat geschiede maar rompslomps. *Cela se fit à la grosse morguenne, on bâtit cela vite, en trois coups six trous.* Zy was zoo rompslomps gekleed als 't wel mogt. *Elle etoit bâtie comme deux oeufs, elle etoit mise comme Marie graillon.*

ROND. Adj *Rond, ronde.* Zoo rond als een kloot. *Rond comme une boule.* De Aarde is rond *La Terre est ronde.* Men heet in der Dichters taal, de gantse Waereld, des Waerelds ROND. *On appelle le Monde en stile Poëtique, la Machine ronde.*

ROND. Ronde of krings wyze figuur. *Rond.* m. *Figure circulaire.* Een rond maaken met een passer. *Tirer un rond avec un compas.* Zy gingen in 't rond zitten. *Ils s'assirent en rond.* Boomen in 't rond geplant. *Des arbres plantez en rond.* Een RONDT jaar wagten na zyn geld. *Attendre une année entiere son argent.* Laat de gezontheden rond gaan. *Que les santez passent la ronde.* Laat ons in 't ronde drinken. *Buvons à la ronde.* Gy zult 'er geen vinden tien mylen in 't ROND. *Vous n'en trouverez point dix lieuës à la ronde.* ROND, opregt, heus. *Franc, sincere, sans artifice, ingenu*

Hy is goed rond, goed Zeeuws. *Il est sans façon, il est franc comme l'osier, il porte le coeur sur les levres.*

RONDAGTIG. Adj *De figure ronde, rondelet.* De RONDAGTIGHEID of rondheid van de Aarde. *La rotondité de la Terre.*

RONDAS. Ouwerwets groot rond schild. *Rondache.* f. *Espece de grand bouclier rond.*

RONDE. Optrekking om te zien of de Schildwagten, Hoofdwagten &c. wel bezet zyn. *Ronde.* f. *La visite qui se fait pour voir si les Sentinelles, les Corps de Gardes sont bien occupez.* De ronde doen, om te zien of alles in goede staat is. *Faire la ronde pour voir si tout est en bon etat.* RONDE, het rot, het volk dat de ronde doed. *Ronde.* f. *La troupe qui fait la ronde.* Wie daar? Ronde! staa Ronde! *Qui va là? Ronde! arrête Ronde!*

RONDEEL. n. Zekere ouwerwetse Toren, om zyn ronde gedaante, rondeel genaamd. *Certaine grosse Tour à l'antique & de figure ronde.* RONDEEL, zeker vaers gemeenlyk van dertien regels en maar twee rymslagen. *Rondeau.* m. *Certaine piece de Poësie ancienne, ordinairement de treize lignes & de deux rimes.*

RONDELYK. Adv. Opregtelyk, vryelyk. *Rondement, franchement, sans artifice, sans façon.* Hy gaat rondelyk te werk. *Il va rondement en besogne.*

RONDEMAAT. f. Kleine maat, voor 't meel en de vrugten. *Petite mesure, mesure ronde, pour la farine & les fruits.* RONDEMAAT, is ook de naam der belasting die betaald moet werden van 't geen gemeeten werd. *Impôt, droit que l'on paye de ce qui se vend au boisseau, au litron &c.*

RONDHEID f. Gedaante van 't geene rond is. *Rondeur, rotondité.* f. De rondheid van een schotel. *La rondeur d'un plat.* De rondheid van de Aarde. *La rondeur, la rotondité de la Terre.*

RONDHOUT. n Ongekloofd hout, Masten, Stengen, Ree &c. *Tout le bois arrondi d'un vaisseau, le bois d'enhaut, comme Mats, Perroquets, Vergues &c.* Al zyn rondhout wierd hem afgeschoten. *On lui emporta, on lui abbattit tout son bois d'enhaut.* RONDHOUT, rond brandhout. *Rondin.* m. *Gros bâton à faire des falourdes.* Dat zyn schoone en dikke rondhouten *Voila de beaux & gros rondins.*

RONDOM. Adv. Aan alle kanten om. *à l'entour, tout autour, de tous cotez.* Daar staan hooge boomen rondom. *Il y a de grands arbres à l'entour.* Venetien staat rondom in 't water. *Venise est entourée d'eau.* Ik keek voort rondom my. *Je regardai d'abord autour de moy.* De Stad is rondom bezet. *La Ville est enfermée de tous cotez.*

RONDOM LEELYK. Scheldw: Waar hebt gy die rondom leelyk opgeschommeld? *Où avez vous pêché, deterré cette Gaupe, cette Souillonne, cette vilaine salope, ce monstre là?*

RONDTE f. Rondheid. *Rondeur, rotondité.* f. De rondte van een kloot. *La rondeur d'une boule, d'un globe.*

ROND-UIT. Adv. Opregtelyk, ongeveinsdelyk, vryelyk. *Nettement, franchement, librement.* Ik zeg het u rond-uit, ik wind 'er geen doekjes om. *Je vous le dis franchement, nettement, je ne mâche point la cire.*

RONDVIS. Wyting, Schelvis, Kabeljaauw. *Dupisson de figure ronde, comme Merluche, Merlan, Morue fraiche.*

RONKEN. v. n. Snorken, snurken. *Ronfler.* Die man doet de heele nagt niet als ronken. *Cet homme ne fait que ronfler toute la nuit.* RONKING, SNOKING. *Ronflement.* m. *Ronflade.* f.

RONNEN. v. n. Stremmen. *Cailler, se prendre, figer.* Als de melk begind te ronnen. *Quand le lait commence à se cailler, à se prendre.*

ROOD.

Digitized by Google

ROOD. Adj. Dat de koleur van 't vuur *of* 't bloed heeft. *Rouge.* Roode lippen, roode wangen. *Des levres rouges, des joues rouges.* Roode zalbeffen. *Des groſeilles rouges.* Rood laken. *Du drap rouge* Een roode mantel. *Un manteau rouge.* Bleek ROOD. *Rouge pâle, paillet.* Donker rood. *Rouge enfoncé.* Karmozyn rood. *Rouge cramoiſi.* In 't rood gekleed zyn. *être habillé de rouge.*

ROODAARD. Roodkryt. *Du crayon rouge.* Hy ſchreef het met roodaard. *Il l'ecrivit avec du crayon rouge.*

ROODAGTIG Adj. *Rougeâtre.* 't Vals goud word roodagtig. *L'or faux devient rougeâtre.*

ROODE INK. f. Ink met Brezilie hout en Roomſe Aluin gemaakt. *De la Roſette, de l'encre rouge faite avec du bois de Breſil & de l'Alun de Rome.*

ROODELOOP. f. 't Rood melizioen, bloedloop. *Flux de ſang.* m. *Caqueſangue* f. Hy is aan de roode loop geſturven. *Il eſt mort d'un flux de ſang.*

ROODEUR. f. Kamer der aangeſtelde Commiſſariſſen van Huwelykſe zaaken. *La Chambre des Commiſſaires établis pour garder Regître de ceux qui ſe marient.* Voor de Roodeur gaan, zyn naam ſchryven in 't groote lyſt-boek der wel *of* kwaalyk getrouwden. *Se fiancer, s'engager devant les Commiſſaires établis pour recevoir les ſignatures des futurs Conjoints, aller ſe marier à l'Hotel de Ville.* Zy gaan Vrydag voor de Roodeur. *Ils vont Vendredy à l'Hotel de Ville.*

ROODE ZEE. De Zee die Arabie van Africa ſcheid. *La Mer Rouge, la Mer de la Mecque.* De Kinderen Iſraëls trokken droogsvoets door de Roode Zee. *Les Enfans d'Iſraël paſſérent la Mer Rouge à pied ſec.*

ROODHEID f *Rougeur.* f De roodheid der wangen wyzt een verhitting van lever. *La rougeur des joues indique une chaleur de foye.* De roodheid der wolken als de Zon onder gaat. *La rougeur des nuës, du ciel quand le Soleil ſe couche.*

ROODKOPER. 't Koper dat voor de eerſte reis gegooten is. *Roſette.* f. *Cuivre rouge fondu pour la premiére fois.*

ROODMELIZOEN, BLOEDLOOP of ROODE LOOP. *Flux de ſang.* m. *Caqueſangue.* f.

ROODVERWIG. Adj. Roodagtig. *Vermeil, incarnat.* Roodverwige wangen, roodverwige roozen. *Des joues vermeilles, des roſes vermeilles.*

ROODVONK, ROODGROND. Vuurigheid in 't aangezigt der kinderen. *Feu volage.* m. *Eſpece de dartre qui vient au viſage des enfans.*

ROOD WORDEN. v. n. Bloozen. *Rougir, devenir incarnat.* De kerſen, de druiven beginnen rood te worden *Les ceriſes, les raiſins commencent à rougir.* Rood worden van ſchaamte. *Rougir de honte.*

ROOF. m. Buit, geroofd goed. *Butin, ce qu'on prend ſur les Ennemis &c.* De Soldaaten kwaamen met roof gelaaden weer. *Les Soldats revinrent chargez de butin.* Hy zou een roof voor de Hel van daan haalen. *Il ne craint ni Dieu ni Diable; il feroit butin juſqu'en Enfer.*

ROOF. Korſt op een zweer *of* puiſt. *Croute, gale qui ſe forme ſur une dartre qui ſeche.* f De roof gaat 'er al af. *La croute, la gale s'en va deja.*

ROOFGIERIG Adj Roofzuk, die gaerne plunderd. *âpre au butin, butinaur, qui ravit le bien d'autrui.* De roofgierige Soldaaten. *Les Soldats âpres au butin.* De ROOFGIERIGHEID, ROOFZUGT der Soldaaten intoomen, beteugelen. *Retenir, réprimer le brigandage, la rapacité, l'avidité des Soldats pour le butin.*

ROOFGOED. n. Buit, geroofde kleederen, huisraad, vee &c. *Butin.* m. *Meubles, troupeaux enlevez ſur l'Ennemi ou hardes volées &c.* De Soldaaten deelden 't roofgoed onder hen. *Les Soldats partagerent le butin entr'eux.* Hola, wat! 't is geen roofgoed! meend gy dat het roofgoed is, dat ik het geſtolen heb? *Comment donc! ce n'eſt pas marchandiſe volée, s'il vous plaît! croyez vous que je l'aye volé?*

ROOFNEST. n. Schuilplaats, woonplaats der Roovers ter Zee. *Un Nid à Pirates, une retraitte de Corſaires.* Algier is een vermaard Roofneſt. *Alger eſt un inſigne Nid à Pirates, une pepiniere de Corſaires.*

ROOFSCHEPEN, is 't meervoud van ROOFSCHIP. De Barbaarſſe Roovers hebben veel Roof-ſchepen in Zee. *Les Corſaires de Barbarie ont beaucoup de vaiſſeaux en Mer.*

ROOFSCHIP. Turkſe Kaper. *Vaiſſeau de Corſaire, Brigantin Turc.* m

ROOFVOGEL. Vogel die van roof en vlees leefd. *Oiſeau de proye, oiſeau qui vit de rapine & de carnage.* De Kuikedieven, Harpyen en andere roofvogels. *Les Milans, les Harpies & autres oiſeaux de proye.*

ROOK. f Hooyſtapel, hoop hooy. *Meule.* f. *Meulon* ou *tas de foin* m. Het hooy aan rooken ſtapelen. *Mettre le foin en meules, en tas.*

ROOK. Bekende damp uit brandbaare ſtoffen vliegende. *De la fumée.* Een dikke rook. *Une epaiſſe fumée.* Een ſtinkende rook. *Une fumée puante.* Vlees dat na de rook ſmaakt. *De la viande qui ſent la fumée.* Waerelds geluk is maar rook. *Le bonheur du Monde n'eſt que fumée.* Al zyn voornemens zyn in rook verdweenen. *Tous ſes deſſeins s'en ſont allez en fumée.*

ROOK, is ook 't *Preteritum* van RUIKEN. Hy rook voort lont. fig: ſpr: *Il ſentit d'abord la meche, il ſe douta d'abord de la choſe.*

ROOKEN. v. n. Rook opwerpen. *Fumer, jetter de la fumée.* Dat hout is niet droog, het doet niet als rooken. *Ce bois n'eſt pas ſec, il ne fait que fumer.* ROOKEN, de rook onderhevig zyn. *Fumer, être ſujet à la fumée.* Die kagchel rookt yſſelyk. *Ce poële fume horriblement.* 't Rookt 'er als in een Keet, als in de Hel. *Il y fume comme dans un Boucan, en Enfer.* ROOKEN. v. a. Dampen, tabak zuigen. *Fumer, prendre du tabac en fumée.* Ik kan niet rooken. *Je ne ſaurois fumer.* Laat ons nog een pypjen rooken. *Fumons encore une pipe.*

ROOKEND. Adj. Dat rook geeft. *Fumant.* Rookende turf. *Tourbe fumante.* God zal 't rookende vlaswiekje niet uitdoven. *Dieu n'eteindra point le lumignon fumant.*

ROOKER. Tabak rooker. *Fumeur de Tabac.* De rookers gelyken de lookeeters, zy weeten van malkanders ſtank niet. *Les fumeurs de tabac reſſemblent aux mangeurs d'ail, leur mauvaiſe odeur ne les incommode point.*

ROOKGAT. n. Rookneſt. keuken, kamer daar 't luſtig rookt. *Une cuiſine, une chambre où il fume beaucoup.*

ROOKVLEES. n. Gerookt vlees. *De la viande fumée, du boeuf fumé.* Een boterham met rookvlees. *Une beurrée avec du boeuf fumé.*

ROOM. 't verſte van de melk, daar de boter van gemaakt word. *De la crême.* Verſſe room. *De la crême nouvelle.* Opgejaagde room. *De la créme fouettée.* Zoo zoet als room. *Doux comme crême.*

ROOMS, of ROOMSCH. Adj. Dat oud Romen betreft. *Romain, de Rome, qui concerne l'ancienne Rome.* De Roomſe Burgermeeſters. *Les Conſuls de Rome.* De Roomſen Adel. *La Nobleſſe Romaine.* De Roomſen Adelaar. *L'Aigle Romaine.* De Roomſe Veldheeren. *Les Generaux, les Capitaines Romains.*

ROOMS. Die Romens Paus aanhangd en zyn leer erkend. *Catholique Romain, qui adhere au Pape & à ſa Doctrine.* Hy is Rooms Catholyk. *Il eſt Catholique*

Digitized by Google

que Romain. De Paus is't Hoofd der Roomſe Kerk. *Le Pape eſt le Chef de l'Egliſe Romaine.* De ROOMSCHGEZINDE hebben hier volle vryheid. *Les Catholiques Romains ont ici pleine liberté.*

ROOMSE BOONTJES. Princeſſe boontjes. *Des Feves de Rome, des Feves de haricot.*

ROOPAARDEN, RAMPAARDEN. Houtgeſtel met yzer beſlag daar 't geſchut op ruſt, en meê gewend word. *Affut.* m. 't Geſchut op de roopaarden zetten. *Mettre le canon ſur les affuts.*

ROO-ROE. Droſt en Gerechts-dienaars, Archiers om het ſtroopen en rooven op het platte Land te beletten. *Le Prevot & les Archers prepoſez à la ſureté du plat Pays.* De Roo-roe is de roovers agter na. *Le Prevot & ſes Archers ſont aux trouſſes des voleurs.*

ROOS f. Bekende welriekende bloem. *Roſe.* f *Fleur odoriferente aſſez connuë.* Witte roos, geele roos, ſtokroos, Gelderſe roos. *Roſe blanche, roſe jaune, roſe foireuſe, roſe de Gueldres.* Zoo fris als een roos. *Frais comme une roſe.* Roos op een Luit *of* Guitarn, die opening daar de klank uitgaat. *Une roſe de Luth, roſe de Guitarre, cette ouverture par où ſort le ſon.* Dat wierd onder de ROOS, onder een vrindelyk glaasje gezegd. *Cela ſe dit ſous la roſe, entre la poire & le fromage.*

ROOS. Zekere vuurige zinking op 't aangezigt gevaarlykſt. *Ereſipele.* f. *Inflammation cauſée par des ſerositez mordicantes.*

ROOSTEN. v. a. Over het vuur braaden. *Griller, rotir devant le feu.*

ROOSTER. Bekend yzer keuke tuig. *Gril.* m. Haaring op de rooſter leggen. *Mettre des harengs ſur le gril.* Schaape ribbetjes op de rooſter gebraaden. *Des cotelettes de mouton roties ſur le gril.* ROOSTER, yzer traliewerk. *Grille.* f. *Eſpece de treillis de fer.* De rooſter van een rioel. *La grille d'un egout.* De rooſter op de haardkolk. *La grille qui couvre le trou du foyer.* ROOSTER, te ſcheep, latten kruiſſelings over malkander geſpykerd, om lugt te ſcheppen &c. *Caillebotis.* m. *Eſpece de treillis au milieu du pont du vaiſſeau, pour prendre l'air dans l'entredeux des ponts.* Het ging 'er heet van de rooſter, daar wierd hevig gevogten. *Il y faiſoit bien chaud, le combat fut bien opiniâtre, bien ſanglant.* Het geld word daar op de rooſter geteld, het moet daar met geweld en gevaar gehaald worden. *On ne s'y fait payer qu'à force, il n'y a pas de ſureté pour celui qui y demande.* ROOSTERWERK, traliewerk. n *Treilliſſage.* m. *Eſpece d'ecoutille à jour.*

ROOVEN. v. a. Steelen, plunderen. *Voler, ravir, prendre quelque choſe par force.* Op de groote wegen rooven. *Voler ſur les grands chemins.* De afgedankte Soldaten ſteelen en rooven alles weg. *Les Soldats licentiez volent & pillent tout.* ROOVEN, uit de baſt doen. *Depouiller, habiller.* Hennip rooven. *Depouiller, habiller le chanvre.*

ROOVER. Die met geweld ſteeld. *Voleur, corſaire, brigand.* Een ſtruikroover. *Un voleur de grands chemins.* Daar zyn Algierſe roovers in Zee. *Il y a des corſaires d'Alger en Mer.* Daar zyn roovers op de kuſt, daar is onraad. *Il y a des mouches en campagne, on nous attend au paſſage.* ROOVERY, plundering. *Brigandage, vol, larcin.* m. *Rapine.* f.

ROOY, woord in de volgende zin te gebruiken. Rooy ſchieten, wel ter degen mikken. *Viſer droit, prendre bien ſa viſée.* Dat is geen rooy, dat mikken deugd niet. *C'eſt mal viſé, cela n'adreſſe pas bien.*

ROOYEN. v. a. Raamen, giſſen, zoo het behoord te weezen. *Aviſer à prendre les meſures neceſſaires.* Graven ROOYEN, roeyen, leegmaaken. *Vuider des foſſes, des tombeaux.*

ROOYMEESTER. Zeker Beampte die verſtaat en aanwyſt hoe de gebouwen, met den aankleeven van dien behoogen te ſtaan. *Voyer, Maître des Oeuvres: Officier qui a l'inſpection des Batimens de la Ville, afin de les faire conſtruire ſuivant l'ordre de Police & de la maçonnerie.*

ROOZE, is een *Adjectivum* van 't woord Roos afkomſtig. ROOZE BLADEN. *Feuilles de roſes.* ROOZE BOOM. *Roſier.* m. ROOZEN AZYN. *Du vinaigre roſat.* ROOZEN OLY. *De l'huile de roſe.* ROOZE WATER. *De l'eau roſe.*

ROOZE KRANS. Paternoſter uit tien maal vyftien kraalen ter eere van de M. Maria. *Roſaire.* m. *Chapelet à quinſe dixaines à l'honneur de la Vierge* De Broederſchap van de Roozekrans. *La Confrairie du Roſaire.*

ROOZEL. Orlogie-maakers woord, zeker rad van 't Orlooſie. *Pignon de roue.* m. *Certaine roue dentelée.*

ROOZEMARYN-BOOM. m. Welriekend boompje dat altyd groen is, en een blaauwe bloeyſem heeft. *Romarin.* m. *Arbuſte aromatique toujours verd & qui fleurit bleu.* Roozemaryn blad. *Feuille de Romarin.* Roozemaryn oly. *De l'huile de Romarin.*

ROOZEN, 't meervoud van Roos. Roozen plukken. *Cueillir des roſes.* Een aangezigt met Roozen en Leliën bezaayd. *Un viſage ſemé de Lis & de Roſes.*

ROOZENHOED. m. ROOZEKRANS. f. *Guirlande.* f. *Chapeau de roſes.* m. De Herderin had een roozenhoed op. *La Bergere avoit une guirlande, un chapeau de roſes.* ROOZENHOEDJE, kraalketting, ſoort van Paternoſter alzoo genaamd. *Petit Roſaire* ou *Chapelet ainſi nommé.*

ROOZENOBEL. Zeker Engels goud muntſtuk, onder Eduardus de III. geſlagen, en om de uitmuntendheid van 't goud dus genaamd. *Noble à la roſe.* m. *Monoye d'Angleterre ainſi nommée pour l'excellence de l'or.*

ROS. n. Een ſlegt afgereede paard. *Une roſſe, un cheval ſans force, ſans vigueur.* Ik wil dat paard niet hebben, 't is een afgereede ros. *Je ne veux point ce cheval là, c'eſt une vieille roſſe qui n'en peut plus.*

ROS. Adj. Tuſſchen geel en rood van koleur. *Roux, rouſſe, de couleur entre jaune & rouge.* Zoo ros als een koe. *Roux comme une vache.* Ros hair. *Des cheveux roux, du poil roux.* Dat linnen is ros geworden. *Cette toile eſt devenuë rouſſe.*

ROSAGTIG. Adj. Van een roſſe koleur. *Rouſſâtre, tirant ſur le roux.* Rosagtig hair. *Poil, cheveux rouſſâtres.* Rosagtig ſtof. *Etoffe rouſſâtre.*

ROSBAAR. f. Zekere draagſtoel door muilen *of* paarden getorſt *Litiere.* f. *Brancard.* m. De Koninginne zwanger zynde liet zig in een rosbaar draagen. *La Reine etant enceinte ſe fit porter en litiere.* Die koets is zoo zagt als een rosbaar. *Ce caroſſe eſt doux comme une litiere, un brancard.*

ROSBEYERD. 't Paard van de vier Heemskinderen wierd aldus genamd. *Le Cheval Bayard, le Palefroy, la monture des quatre Fils Aimon.* Trek Flamberg uit de ſchee en laat Rosbeyerd draaven. Poët: ſpr: *Mettez Flamberge au vent, & que Bayard galope.*

ROSHAIRIG. Adj. Die ros hair heeft. *Qui eſt roux, qui a le poil roux, rouſſeau.* Hy is roshairig en pokdalig. *Il eſt rouſſeau & gâté de petite verole.* Zy is roshairig en boos. *Elle eſt rouſſe & mechante.*

ROSKAM. Yzere paarde kam. *Etrille.* f. Dat paard is van daag met geen roskam aangeraakt. *Ce cheval n'a pas eu un coup d'etrille aujourd'hui.* ROSKAMMEN. v. a. Met de roskam kammen. *Etriller, peigner, froter avec l'etrille.* Iemand ROSKAMMEN, wakker afſlaan. *Etriller, bien battre quelqu'un.* ROSKAMMER, rostuiſſer, ſtalknegt. *Palfrenier, celui qui panſe les chevaux.*

ROS-

Digitized by Google

ROSMOLEN. Molen door een paard omgedraayd. *Moulin qui tourne par le moyen d'un cheval.* Een Grutters rosmolen. *Le moulin d'un Grenetier.* In de rosmolen loopen, geſtadig blokken om de koſt. *Labourer ſa vie, pouſſer à la meule, tirer le Diable par la queuë.*

ROSSOLIS. Welſmaakend en geurig vogt, te Turin eerſt verzonnen. *Du roſſolis, certaine liqueur parfumée, inventée à Turin.*

ROT m Bekend ſchadelyk dier. *Rat.* m. *Animal nuiſible aſſez connu.* Een dikke rot. *Un gros rat.* Een waterrot. *Un rat d'eau.* De Alpiſche Rot ſlaapt een heele Winter door in de holligheid van een boom, daar hy vet word. *Le Loir* ou *Rat des Alpes, eſpece de Marmote, dort tout l'Hyver tapi dans le creux d'un arbre.* Hy is zoo kaal als een rot, als een Kerkrot. *Il eſt gueux comme un rat, comme un rat d'Egliſe.*

ROT. Adj. Verrot, bedurven. *Pourri, gâté, corrompu.* Die appel is rot. *Cette pomme eſt pourrie.* **ROT**, de bederving zelf. *Pourri* m. *La ſubſtance gatée.* Het rot uit een peer weg gooyen. *Jetter le pourri d'une poire.* Dat is niet rot, dat is niet kwaalyk bedagt. *Cela n'eſt pas pourri, cela n'eſt pas mal imaginé.*

ROT. Krygsbende. *Troupe, bande, eſcouade de gens de Guerre.* f. Ieder Corporaal trok met zyn Rot naar zyn aangeweeze poſt. *Chaque Caporal marcha avec ſa bande, ſon eſcouade à ſon poſte aſſigné.*

ROTGEZEL. makker, Soldaat onder het rot hoorende. *Camarade d'Armée, Soldat de la bande, de l'eſcouade* Hy ging met eenige zyner rotgezellen moeskoppen. *Il fut à la petite Guerre avec quelques uns de ſes camarades.* Een **ROTGANS**, wilde gans. *Une Oye ſauvage.*

ROTTE, werd in de plaats van **ROT**, voor vrouwelyke naamen en ook in 't meervoud gezegt. Een rotte peer. *Une poire pourie.* Rotte appelen. *Des pommes pouries.*

ROTTEKRUIT. f. Opriment, vergift. *De la mort à rats, du Mercure ſublimé, de l'Arſenic.* Rottekruit koopen. *Acheter de la mort à rats, du ſublimé.* Iemand met rottekruit vergeeven. *Empoiſonner quelqu'un avec de l'Arſenic.*

ROTTEN, 't meerv: van 't woord **ROT**. *Des rats.* De rotten hebben al het koorn opgegeeten. *Les rats ont mangé tout le bled.* Men zou nog wel doô rotten met hem konnen vangen, 't is een gaauweit Ir: *Il ſeroit aſſez capable de prendre, d'attrapper des rats tout morts; c'eſt un pauvre Here, une pauvre mazette.*

ROTTEN. v. n. p. Op een oproerige wyze ſamen rukken. *S'amaſſer, s'attrouper tumultueuſement.* Het gemeene Volk rotte op de Markt te ſaamen. *La populace s'attroupa, s'amaſſa ſur le Marché.*

ROTTEN. v. n. Verrotten. *Pourrir, ſe gâter, ſe corrompre.* Die regen doet de druiven rotten. *Cette pluie fait pourrir les raiſins.* De lyken rotten in weinig tyd. *Les corps morts ſe pourriſſent en peu de temps.* Hennip in een ſloot te **ROTTEN**, te weeken leggen. *Mettre rouir du chanvre dans un foſſé.*

ROTTEVAL. Knip om rotten te vangen. *Ratiere.* f. *Machine à prendre des rats.* Een **ROTEVAL** opzetten. *Tendre une ratiere.*

ROTTIG. Adj. Door de verrotting beſchadigd. *Gâté, entamé de la pourriture, pourri.* Rottige vrugten. *Des fruits gâtez de pourriture, des fruits qui ſe pourriſſent.* Rottige druiven. *Des raiſins pourris* ou *qui ſe pourriſſent.* **ROTTIGHEID**, bederving, ongaatheid. *Pourriture, corruption.* f. De rottigheid van een peer. *La pourriture, ce qui eſt pourri d'une poire.*

ROTTING. f. Dik uitgedroogd riet, rot een wandelſtok bekwaam. *Canne.* f. *Roſeau en guiſe de bâton.* Een dunne, een gladde rotting. *Une canne menuë, une canne unie.* Een noeſtige, een verlakte rotting. *Une canne noueuſe, une canne laquée.*

ROTS. Groote en harde Bergſteen. *Rocher, Roc.* m. *Roche.* f. Een hooge, een ſteil opgaande rots. *Un haut rocher, une roche eſcarpée.* Die Kuſt is vol gevaarlyke rotſen. *Cette Cote eſt pleine de rochers dangereux.* Het ſchip ſtiet op een rots ſtukkend. *Le vaiſſeau ſe briſa contre un rocher.* Hy ſtond zoo onbeweeglyk als een rots. *Il demeura immobile comme un rocher.*

ROTSEN. v. n. Rennen en ſchokken. *Sauter & bondir, courir et ourdiment & rudement.* Hy doet niet dan rennen en rotſen. *Il eſt toujours à cheval ou en chaiſe, il ne fait que courir la pretentaine.* Hy rotſt al zyn kleeren aan ſtukkend. *Il dechire tous ſes habits, il met tous ſes habits en lambeaux.*

ROTSSTEEN. Steen uit een rots gehouwen *Roc.* m. *Pierre dure taillée d'un rocher.* Daar vielen groote rotsſteenen van boven. *Il tomboit de gros rocs d'enhaut.* Hy heeft een hart zoo hard als een rotsſteen. *Il a un coeur dur comme un roc, un rocher.*

ROTZAK. Rottige Waal. ſcheldw: veeltyds *per abuis* door zommige welgemeſte en logge Nederlanders de Franſchen en Waalen toegepaſt. *Vieux pouri, Walon mauſſade, vilain ſac à bran.*

ROUAANSE KERS. Bonte kers, kers vaſter en beter van ſmaak als de gemeene. *Bigarreau.* m. *Ceriſe plus ferme & de meilleur goût que les communes.*

ROUCOU of **ROEKOE.** Geele verf uit zeker hout van de Voor-Eylanden getrokken. *Du Rocou* ou *Roucou, de la couleur jaune ainſi nommée.*

ROUSTOOKER Stooker die alleen Brandewyn van bedorven koorn mag ſtooken. *Un homme qui ne fait d'eau de vie qu'avec du bled gâté.*

ROUW. Adj. Ruw, onbereid. *Cru, pas preparé.* Rouw leer, rouw linnen, rouwe zyde. *Du cuir cru, de la toile cruë, de la ſoye cruë.* Rouw, onſtuimig weer. *Vilain temps, temps rude, froid & orageux.*

ROUW. m. Rou, droefheid, langduurige ſmert. *Deuil.* m. *Longue douleur, grande affliction.* Het heele Land was in een zeer diepe rouw doe die godvrugtige Vorſt ſturf. *Tout le Pays fut dans un deuil très profond quand ce pieux Prince mourut.* **ROUW**, rou, rouwkleeren, rouwgoed. *Deuil. Habillements de deuil.* m. De kleine rouw, de groote rouw aanneemen. *Prendre le petit, le grand deuil.* Een kamer met rouw behangen. *Tendre une chambre de deuil.* Over wie zyt gy in den rouw? *De qui portez vous le deuil?* Rouw bedryven, rouw draagen, zyn leedweezen over eenig verlies betoonen. *être en deuil, être affligé de quelque perte; regretter, pleurer quelque perte.* Al 't Volk bedreef een groote rouw over zyn dood. *Tout le monde eut un deuil très grand au ſujet de ſa mort.*

ROUW, diend tot *Adjectivum* in de volgende ſamengeſtelde Naamwoorden. **ROUWBAND**, Lamfer. *Crêpe.* m. *Voile de deuil.* f. Een korte, een lange, een hangende rouwband. *Un crêpe court, un long crêpe, un crêpe pendant.* **ROUWBEKLAG** n. Het rouwbeklag afleggen. *Faire le compliment de condoléance, prendre part à l'affliction des perſonnes en deuil.* **ROUWGOED.** n. Rouwkleeren. Die Snyder, die Naayſter heeft een hoope rouwgoed onder handen. *Ce Tailleur, cette Couturiere a beaucoup de deuil, bien des habits de deuil à faire.* **ROUWKLEED, ROUWKOETS, ROUWMANTEL.** *Habit, caroſſe, manteau de deuil.* m. De **ROUWSTATIE** was heel lang, heel pragtig. *La pompe funebre etoit fort longue, le convoy etoit fort magnifique.* Een **ROUW-WINKEL.** *Une boutique où l'on trouve des crêpes, des draps mortuaires, des habits, manteaux de deuil.*

Digitized by Google

ROUWEN. v. n. De rouw aanneemen. *Prendre le deuil.* Daar is een Oom van hen dood, maar zy zullen 'er niet over rouwen. *Il leur est mort un Oncle, mais ils n'en prendront point le deuil.*

ROUWEN. v. n. Berouwen, smerten, leed doen, spyten. *Fâcher, tenir au coeur, faire dépit.* Gy wilt myn raad niet volgen, maar 't zal u rouwen. *Vous ne voulez pas suivre mon conseil, mais vous vous en repentirez, vous vous en mordrez les doits, il vous en cuira.* Zyn dood zou my zoo veel niet rouwen als ik hem minder bemind had. *Sa mort ne me causeroit pas tant de douleur, ne me feroit pas tant de peine, je regretterois moins sa mort, si je l'avois moins aimé.*

ROUWIG. Adj. Bedroeft, rouwdraagend. *Affligé, qui sent un grand deuil.* Heel rouwig zyn over iemands dood. *être fort affligé de la mort de quelqu'un.*

ROUWKLAGT, in Ondicht. *Lamentation, complainte.* f. *Gemissement de deuil.* m. Men hoorde niet als rouwklagten en geween. *On n'entendoit que lamentations & que pleurs, que gemissements & que larmes.* ROUWKLAGT op Dicht-maat. *Elegie, piece de Poesie plaintive.* f. Een rouwklagt maaken over 't afweezen van zyn Minnaares. *Faire une elegie sur l'absence de sa Maitresse.*

ROUWKOOP. Spyt die gevoeld word wegens een zotte koop *of* zot bedryf. *Chagrin qu'on a d'avoir fait un sot marché* ou *une folle action.* Hy heeft die Hofstee maar een jaar gehad, en hy heeft al rouwkoop voor zyn geld. *Il n'a eu cette maison de Campagne qu'un an, & il plaint, il regrette deja l'argent qu'elle lui coute.*

ROYAAL. Ond: w: zie KONINKLYK. Royaal leeven, een Heere leven leiden. *Faire une chere de Roy, vivre en Prince.* 't Kans-spel de ROYAAL OAK genaamd, heeft meenig Comptoor knegt zyn Meester doen besteelen. *Le jeu de chance nommé le* Royal Oak *a fait que plus d'un garçon de Comptoir a volé son Maitre.* Bybel op ROYAAL PAPIER gedrukt. *Bible imprimée sur du papier Royal, en grand papier.*

ROZYN of RAZYN. Gedroogde druif. *Raisin sec.* m. Een pond lange rozynen. *Une livre de raisins de cabas.* ROZYNBAARD, vuurige plek in 't aangezigt. *Feu volage autour de la bouche.* m. ROZYNEWYN, Hoere wyn. *Du vin de raisins, du vin sucré.*

R U.

RUCHELEN. v. n. zie Balken. *Braire.* RUCHELING, balking. *Brayement.* m.

RUG. Gedeelte tusschen schouders en lendenen. *Le dos, la partie posterieure entre les epaules & les reins.* De rug van een mensch, van een paard. *Le dos d'un homme, d'un cheval.* Hy lag op zyn rug. *Il etoit couché sur le dos.* Een kromme, een hooge rug. *Un dos courbé, un dos voute.* De RUG van 't mes, van 't boek. *Le dos du couteau, du livre.* Op de rug van een Wisselbrief schryven. *Ecrire au dos d'une Lettre de change.* Wy moeten hem die onkosten doen draagen, hy kan 'er wel tegen, hy heeft een breede rug. *Il faut lui faire faire cette depense, il la peut porter, il a bon dos.*

RUG GAAN (Te) v. n. Agter uit keeren. *Retrograder, retourner d'où l'on etoit parti.* De schaduw ging op de Zonnewyzer van Achas tien graaden te rug. *L'Ombre retrograda de dix degrez sur le Cadran d'Achaz.* Te RUG GAAN, weder keeren. *S'en retourner.* Myn heer gaat morgen te rug na de Hofstede. *Monsr. s'en retourne demain à la maison de Campagne.* Te RUG HAALEN, agter uit haalen. *Retirer, tirer en arriere.* Hy haalde zyn stoel schielyk te rug. *Il retira promptement sa chaise.* Te RUG KEEREN, te rug komen, weder komen. *Revenir.* Hy zal in 't laatst van de week te rug keeren, te rug komen. *Il reviendra, il retournera vers la fin de la semaine.* Te RUG ZENDEN, weder heen zenden. *Renvoyer.* Den Expresse zal men voort na 't Leger te rug zenden. *On renverra promptement le Courier à l'Armée.* Titus pleeg te zeggen dat een Vorst nooit een Onderdaan onvergd te rug moest zenden. *Titus avoit coutume de dire qu'un Prince ne devoit jamais renvoyer de Sujet mecontent.*

't RUGGEBEEN van een mensch. *L'epine du dos, l'echine.* f. Aan 't ruggebeen zyn twaalf wervelbeenen, tusschen hals en stuit te rekenen. *Il y a douze vertebres à l'epine du dos, à compter du col au croupion.* 't RUGGEBEEN van een Haas *of* Konyn. *Le rable d'un Lievre ou d'un Lapin.*

RUGGELINGS. Adv. Rug aan rug. *Dos à dos, dos contre dos.* Ten tyde van Duc d'Alba wierden al de Zeeuwen en Hollanders door de Duinkerkers gevangen, ruggelings gebonden en in Zee geworpen. *Du temps du Duc d'Albe tous les Zelandois & les Hollandois que ceux de Donquerque prenoient etoient liez dos à dos & jettez en Mer.*

RUGGESTUK of RUGSTUK. n. Stuk Ossevleesch &c. uit de rug van 't beest gesneden. *Echinée.* f. *Morceau du dos, coupé vers le dos, le rable.* Een varkens ruggestuk. *Une echinée de cochon.* 't RUGGESTUK of de KEERZYDE van een Staete-penning *of* Medalje. *Le revers d'une Medaille.*

De RUGGRAAT of middelste GRAAT van een Tong, van een Cabiliaau *of* andere vis. *L'arête, l'epine d'une Sole, d'un Cabilian* ou *autre poisson.* De RUGGRAAT of 't ruggebeen van een mensch. *L'echine, l'epine du dos d'un homme.*

RUGMANTJE. n. Schonsgraavers, lastdraagers korfje, om puin &c. op den rug te draagen. *Hotte de pionier, de portefaix &c.* f.

RUGSTEUN. m. Onderstand, bystand om de aanvallers te ondersteunen. *Soutien, appui, renfort, secours.* m. De Ruitery diend het Voetvolk tot een rugsteun in den stryd. *La Cavalerie sert de soutien, d'appui à l'Infanterie dans le combat.*

RUGTBAAR. Adj. Bekend, openbaar. *Public, connu, manifeste.* De zaak is al te rugtbaar. *La chose est trop publique, a trop eclatté.* Iets rugtbaar maaken, iets overal gaan vertellen. *Ebruiter une chose, la divulguer, la repandre par tout.* Rugtbaar worden, bekend worden, onrdekt worden. *Devenir public, être repandu dans le monde.* De RUGTBAARHEID der zaake is veeltyds erger als de zaak zelfs. *L'eclat, le bruit de la chose est souvent pire que la chose même.*

RUIDEN. zie RUYEN. Van veeren veranderen, vervellen. *Muer, changer de plumes* ou *de peau.*

RUIDIG. Adj. Schurftagtig. *Galeux, rogneux, qui a la gale.* Een ruidig schaap. *Une brebis galense.* Een ruidige huid. *Une peau galeuse.* RUIDIGHEID, schurft. *Gale, rogne.* f.

RUIF, RUIFFEL in een paardestal. *Ratelier d'une Ecurie.* m. Daar is niet meer al in de ruif. *Il n'y a rien dans le ratelier.* Smyt wat hooy in de ruif. *Jettez un peu de foin au ratelier.*

RUIG, HAIRIG, word nooit van hoofdhair nog baard verstaan. *Velu, couvert de poil.* Een ruige borst. *Un estomac velu.* Ruige handen. *Des mains velues.* Ruige beenen. *Des jambes velues.* Zoo ruig als een Beer. *Velu comme un Ours.*

RUIG. Adj. Hard, wreed by den tast. *Rude, raboteux, âpre au toucher.* Het nieuw en grof linnen is ruig. *La toile neuve & grosse est rude.* Hy heeft een ruige baard. *Il a la barbe rude, le poil de la barbe rude.* RUIG, on-

Digitized by Google

onbeſchaafd, ongeſchikt, groen, vuil. *Inſolent, groſſier.* Een ruig Matroos. *Un Matelot des plus inſolents, un gros brutal de Matelot.* Een ruige taal voeren. *Parler effrontement, bleſſer la pudeur, parler gras, dire des gueuleés.* Hy is heel RUIG, heel gruizig in 't eeten. *Il eſt ſalope & goulu, il mange de tout comme un goinfre.*

RUIGHEID. f. Hairigheid. *Qualité de ce qui eſt velu.* RUIGHEID, hardigheid. *Rudeſſe, âpreté.* f. De ruigheid van een hair kleed. *La rudeſſe, l'âpreté d'un cilice, d'une haire.* RUIGHEID, onbeſchoftheid, ongeſchiktheid in 't ſpreeken. *Inſolence, brutalité, impudicité.* f.

RUIGSCHAAF. Ruige roffel. *Une galere, un rabot à degroſſir la beſogne.* RUIG SCHAAVEN, uit den groven ſchaaven. *Degroſſir, ebaucher la beſogne.*

RUIGT. Ruigte, ſtruiken, ſtruellen, bramen, doornen &c. door een gevlogten. *Des brouſſailles* ou *broſſailles.* f. pl. *Touffes de ronces, d'epines & d'autre menu bois.* RUIGT, rapalje volk, olyk ſchuim. *De la racaille, la lie du peuple, des gens de ſac & de corde.* Hy loopt met 't olykſte ruigt van de agterſtraatjes ſpeelen *Il va jouer avec ces gueux des ruelles ecartées.*

RUIKEN. v. a. Met de reuk gevoelen. *Sentir, recevoir une impreſſion par l'odorat.* Aan een roos ruiken *Sentir une roſe.* Ik ben verkouwd, ik ruik niet met al. *Je ſuis enrhumé, je ne ſaurois rien ſentir.* Hy durft 'er niet aan ruiken, aan tornen, na taalen. *Il n'oſe en approcher, s'y frotter, ce n'eſt pas pour lui que le four chauffe.* RUIKEN. v. n. Reuk van zig geeven. *Sentir, exhaler, repandre de l'odeur.* Die bloemen ruiken lieffelyk! *Ces fleurs là ſentent bon!* Aangenaam ruiken, kwaalyk ruiken. *Sentir bon, ſentir mauvais.* Als men naar Weſop vaart *of* reiſt kan men ruiken hoe na by Stad, 't geen by donker weer belet te doolen. *Quand on va à Weſop on ſent à quelle diſtance on eſt de la Ville, ce qui empêche de s'egarer dans l'obſcurité.* RUIKEND. Adj. Reukgeevend. *Qui ſent fort, qui a de la ſenteur.* Ruikend goed in een doosjen hebben. *Avoir des ſenteurs dans une boite.* Ruikende kruiden. *Des herbes odoriferantes, des aromates.*

RUIKER. Ruikertje, bloemtuiltje. *Bouquet.* m. *Amas de fleurs liées enſemble.* Een ruiker voor zyn Liefſte maaken *Faire un bouquet à ſa Maitreſſe.*

RUILEBUITEN. v. n Onbezien onberouwen, rompſlomp ruilen. *Trocquer au haſard, à la legere, en bloc & en tache.* Het is een prullekooper die niets doet dan ruilebuiten. *C'eſt un ravaudeur qui ne fait que trocquer.* RUILEBUITER, kwanſelaar. *Trocqueur, Ravaudeur Brocanteur:* en ſtyle du *Th: Italien.*

RUILEN. v. a. In ruiling geeven *Trocquer, echanger, donner en troc.* Hebt gy niet met al te ruilen? *N'avez vous rien à trocquer?* Wilt gy uw Paard tegen myn Orlogie ruilen? *Voulez vous trocquer votre Cheval contre ma Montre?* RUILING, wiſſeling *Troc, echange* m. Wat wilt gy voor uw paard in ruiling hebben? *Que voulez vous en echange, en troc pour votre cheval?*

RUIM. Adj. Wyd, breed, lugtig. *Large, ſpatieux, etendu, airé.* Een ruime plaats, een ruime kamer. *Une cour ſpatieuſe, une grande chambre.* Ruime en lugtige vertrekken *Des appartements ſpatieux & bien airez, en beau jour.* In de ruime lugt zitten. *être aſſis en grand air.* Zyne handen ruim hebben, leeg tyd aan zig hebben. *Avoir du temps à ſoy, avoir les mains libres.* Wagt dat ik myn handen wat ruimer heb. *Attendez que j'aye plus de loiſir, que j'aye moins d'affaires ſur les bras.* Ruim van gemoed zyn, niet heel naauwziende of beſchroomd zyn. *Avoir la conſcience large, n'être gueres ſcrupuleux.* Hy zal daar niet op zien, hy is wat ruim van gemoed. *Il ne s'arrêtera pas à cela, il a la conſcience large comme la manche d'un Cordelier.* Dat komt uit een ruime, een onbekrompe beurs. *Cela ſort d'une bourſe bien garnie, d'un homme à ſon aiſe, qui a de l'argent mignon.*

RUIM. 't Hol van 't Schip. *La cale, le rum, le fonds de cale, le lieu du vaiſſeau où l'on met les munitions & les marchandiſes.* Waar is de Schipper? hy is in 't ruim. *Où eſt le Maitre, le Patron? il eſt dans le rum, au fonds de cale.*

RUIM. Adv. Meer als, over de. *Par de là, au deſſus, outre.* Wanneer is dat gebeurd? 't is ruim een maand geleden. *Quand cela eſt il arrivé? il y a plus d'un mois, un mois & plus.* Daar is ruim een el over. *Il en reſte une aune & par de là.* Zy is ruim dertig jaar. *Elle a trente ans paſſez & haye au bout* RUIM. Adv. Mildelyk, onbekrompelyk. *Largement, amplement, abondamment.* Meet my wat ruim. *Faites moy bonne meſure.* Ruim meeten is geen zonde. ſpr: *On n'eſt pas damné pour donner trop bonne meſure.* Daar word ruim opgedist, alles komt daar ruim om. *On y fait grande chere & beau feu, rien n'y coute, on y met tout par ecuelles, on y fait litiere d'argent.*

RUIMBAAN maaken, plaats maaken. *Faire place, ſe faire un ſpatieux paſſage, ecarter la preſſe.* Staa ruim, maak ruimbaan! *Place, place, gare! que Monſieur paſſe!* Hy wilt 'er wel haaſt ruimbaan onder te maaken. *Il ſçut bien tot ſe faire faire place, il eut bientot ecarté la preſſe, bientot fait un eſcarre parmi cette troupe, cette bande de gens.*

RUIMEN. v n. Ontledigen, vertrekken. *Se retirer, vuider, decharger la place qu'on occupe* Hy moeſt voort de kamer ruimen. *Il fut contraint de ſe retirer, de decharger le plancher, d'enfiler la porte au plus vite.* De beedelaars moeten de Stad ruimen. *Il faut que les gueux quitent, vuident la Ville, detalent.* Een Veſting RUIMEN, inruimen, aan anderen over laaten. *Evacuer, rendre une Place.* Een gemak, een kolk RUIMEN, leegen. *Curer un aiſement, vuider, curer un retrait, un egout.* De zwaarigheden uit de weg RUIMEN, te boven komen, wegneemen. *Lever les difficultez, ôter les obſtacles, applanir les difficultez.* RUIMING, plaatsmaaking, wyking. *Evacuation, retraite.* f.

RUIMSCHOOTS. Zeew: Ruimſchoots aanzeilen. *Aller, voguer à vent largue.* Hy kan 'er ruimſchoots van leeven *Il en peut vivre largement, à ſon aiſe.* RUIMSCHOOTIG, kan *Adverbialiter* in dezen zin plaats hebben. Een ſtoffe, een onderwerp RUIMSCHOOTIG, in 't breede verhandelen. *Traitter une matiere amplement.*

RUIMSPRAAK f. Vergrootende of verkleinende ſpreekwyze. *Exageratio, Hyperbola* in 't Latyn. *Exageration, hyperbole.* f. De heele Waereld zegt het, doed het, is een ruimſpraak. *Tout le Monde le dit, le fait, eſt une exageration, une hyperbole.*

RUIMTE. f. Groote plaats, onbekrompe plaats. *Un long eſpace, grand vuide.* Hier is geen ruimte genoeg om te paletten. *Il n'y a pas aſſez d'eſpace ici pour jouer au volan.* Het Gebouw beſlaat een groote ruimte. *Le Bâtiment occupe un grand eſpace.* RUIMTE, overvloed. *Abondance, quantité* f. De ruimte kan niet ſchaaden. ſpr: *L'abondance de biens ne ſauroit nuire.*

RUIN. Gelubd paard. *Un cheval hongre, un hongre.* Hy heeft vier ſchoone ruinen voor zyn koets. *Il a quatre beaux hongres devant ſon caroſſe.* Een paard RUINEN, lubben. *Hongrer, châtrer un cheval.*

RUINEEREN, werd onder de Koopluiden, Hovelingen, Reizigers in de plaats van *verderven, vernielen, in de grond helpen*, gezegt. Het invoeren van munt-

Digitized by Google

briefjes ruineerd 's Lands credit, den Koophandel. *L'introduction des billets de monnoye ruine le credit de l'Etat, le Commerce.*

RUINEN, BOUWVALLIGHEDEN. Gefloopte oudheden, oude pylaarſtukken, puin, kalkbrokken &c. *Ruines, debris d'antiquitez &c.* De ruïnen der Abdye van Rhynsburg by Leiden, van Egmond boven Alkmaar. *Les ruines, les debris, veſtiges des Abayes de Rhynsbourg près de Leide, d'Egmond par de là Alcmar.* De Bailluw van de Merwe, als eigenaar der ruïnen van 't Huis dezer naam, in de Biesbos gelegen, heeft agt dagen, te weeten van den 5de tot den 12de Juni, het Recht *of* Schoutſchap der Stad Dort in handen.

RUISCHEN of RUISSCHEN. v.n. Bruiſſchen, geruis, gedruis maaken, ſchuimen en loeyen als de Zee doet. *Bruire, ecumer, mugir en parlant de la Mer.* Men kan van hier de Zee hooren ruiſchen. *On peut d'ici entendre bruire, mugir la Mer.* Men hoord 'er een Beekje zagtjes RUISCHEN, vlieten. *On y entend un petit Ruiſſeau couler, gazouiller doucement.* Gelyk de wind de Abeele, Popelier boomen doet RUISSCHEN, ſcharlen, ritſelen. *Comme le vent fait murmurer les Peupliers, comme le vent agite les Peupliers.* RUISCHEN, toeten, gonzen, als men van 't geraas in de ooren ſpreekt. *Bourdonner, bruire, quand on parle du bruit, du tintouin des oreilles.* RUISSCHING, BRUISCHING van de Zee. *Bruiement, mugiſſement de la Mer.* m. RUISSCHING, vlieting der Beeken. *Gazouillement, doux murmure des Ruiſſeaux.* m. RUISSCHING, geruiſch, toeting der ooren. *Bourdonnement, tintouin des oreilles.* m. RUISSCHING, ſcharring der Abeele boomen. *Murmure.* m. *Agitation des Peupliers.* f.

RUISCHVOORN. Rivier visje alzoo genaamd. *Able, Ablette* f *Petit poiſſon de Riviere ainſi nommé.* RUISPYP, Zakpyp. *Cornemuſe, Muſette* f.

RUIT, in een glaaze raam. *Carreau de vitre.* m. Een ruit breeken. *Caſſer un carreau de vitre.* Een langwerpige, ſchuinshoekige ruit. *Un carreau de vitre en loſange, une loſange.* Papiere RUIT, ſtukje papier *of* pergament ruitswyze gefneden daar 't zegel op gezet word. *Morceau de papier taillé en carreau ſur lequel on appoſe le ſceau.* De Jonkvrouwen draagen haar Wapen in een ſchuine RUIT of RUITSWYZE. *Les Filles, les Demoiſelles portent leurs Armes en loſange.*

RUITEN. Een der vier tekens van 't kaartſpel. *Carreau.* m. *Une des quatre marques du jeu de cartes.* Ruiten Aas, ruiten Heer. *As de carreau, Roy de carreau.* Ruiten is den opſlag, ruiten is troef. *On a joué carreau, c'eſt le carreau qui eſt la triomfe.*

RUITER. Soldaat te paard. *Cavalier, homme de guerre à cheval.* Een Compagnie te Paard is gemeenlyk vyftig Ruiters ſterk. *Une Compagnie de gens de Cheval eſt ordinairement de cinquante Cavaliers, de cinquante Maîtres.* RUITER, word gezegd van al die gewapend te Paard ryd. *Cavalier, ſe dit de toute perſonne montée à cheval en equipage de Guerre.* Daar ryd een ſlegt Ruiter, een zand Ruiter voorby! *Le pauvre Cavalier, la pauvre mazette qui paſſe là!* Een ſplits RUITER, een vrouwmenſch te paard. *Un Cavalier femelle, une femme ou fille à cheval.*

RUITERWAGT. *Garde à cheval* f. *Bioüac.* m. Daar ſtond een Ruiterwagt voor zyn Logement. *Il y avoit une Garde à cheval devant la porte de ſon Hotel.* De Ruiterwagt ſtond een half uur van 't Leger. *Le Bioüac, le Piquet etoit poſté à une demi lieuë du Camp.*

RUITERY. f. Soldaaten die te paard ſtryden. *Cavalerie.* f. *Gens de guerre à cheval.* Men plaatſte de Ruitery op de vleugels van 't Leger. *On plaça la Cavalerie ſur les ailes de l'Armée.*

RUITSWYZE. Adv. *En loſange.* De Geeſtelyke Juffers voeren haar Wapens ruitswyze. *Les Religieuſes portent leurs Armes en Loſange.*

RUK. Schok, trekking. *Secouſſe.* f. *Effort ſubit par lequel on arrache, on emporte.* Hy greep het met een ruk uit myn handen. *Il me l'arracha des mains tout d'un coup, il me l'enleva de force.*

RUKKEN. v. a. Met geweld trekken. *Arracher, tirer, emporter avec effort, par ſecouſſes.* Iemand de kleederen van 't lyf rukken. *Arracher les habits que quelqu'un a ſur le corps.* Een miſdaadige met vier paarden van een rukken. *Dechirer, demembrer un criminel, tirer un criminel à quatre chevaux.* Iemand rukken en plukken, hem braaf ſlingeren en deerlyk afroſſen. *Houſpiller, tirailler, ſecouer quelqu'un, lui dechirer ſes habits & le bien gourmer.*

RUKKEN. v.n. Schielyk opbreeken en ergens poſt vatten. *Decamper ſubitement pour ſe ſaiſir d'un poſte avantageux, ou pour aſſieger quelque place* De Vorſt rukte daar op met het Paardevolk om de Veſting te berennen. *Le Prince partis là deſſus avec la Cavalerie pour inveſtir la Place, la Forteresſe.*

RUKKING f. Geweldige trekking, ſtulping. *Convulſion, contraction* f. *Retirement des muſcles avec violence.* m. Hy ſturf in die geweldige rukkingen der ſpieren. *Il mourut dans ces violentes convulſions, dans ces retirements de muſcles.*

RUKWIND. Dwarlwind, een wind die met rukken komt. *Grain de vent, coup de vent, tourbillon.* m.

RUMOER. Ond: w: Geraas, geweldig geſchreeuw. *Rumeur, bruit tendant à emotion, à querelle.* Een groot rumoer maaken *Exciter une grande rumeur, faire un grand vacarme.* De heele Stad is in rumoer. *Toute la Ville eſt en rumeur, en desordre.*

RUN. Gemaale baſten van eike boomen, om 't grof leer te bereiden. *Du tan.* m. *De l'ecorce de chêne moulue pour preparer les gros cuirs.* RUN-MOLEN. *Moulin à tan.* m.

RUND-DIER. n. Hoornbeeſt, Os, Bul *of* Koebeeſt. *Bête à cornes, un Boeuf, un Taureau* ou *une Vache.*

RUNDEREN. Een hoop hoorn vee. *Un troupeau de bêtes à cornes* Jacob had veel ſchaapen en runderen. *Jacob avoit quantité de bêtes à laine & de bêtes à cornes.* RUNDVLEES. n. ongezoute oſſevlees. *Du boeuf frais, de la chair de boeuf fraiche.* Daar word meer Koe- als Rund-vlees in de Hal verkogt. *On vend plus de Vache que de Boeuf à la Boucherie.*

RUNSEL. zie STREMSEL. *De la preſſure, caillette.* f.

RUPS. f Schadelyk tuindiertje. *Chenille.* f. *Sorte d'inſecte.* De ruſpen eeten de boom- en andere bladen op. *Les chenilles rongent les feuilles des arbres & autres.* De rupſen veranderen in witjes. *Les chenilles ſe changent en papillons.*

RUSGEEL. Rood Rottekruid. *De l'Arſenic rouge.* RUS-LEER. Moſcovia leer, Juchten. *Du cuir de Roſſie* ou *de Rouſſie.*

RUSIE. Moeyte, belemmering, hoofdbreeken. *Embarras, tourment d'eſprit, rompement de tête.* m. Het School houden geeft een groote ruſie. *L'Ecolage cauſe un grand embarras, donne un grand rompement de tête.* Ik wil met die ruſie niet te doen hebben. *Je ne veux point me mettre, entrer dans cet embarras là.*

RUST. Stilzitting na den arbeid. *Repos.* m. *Ceſſation de travail.* f. De dag is tot het werken en de nagt tot de ruſt geſchikt. *Le jour eſt deſtiné au travail & la nuit pour le repos.* RUST, in tegenſtelling van de beweeging. *Repos, par oppoſition au mouvement, à l'agi-*

Digitized by Google

tation. Dat kind woeld geduurig, het blyft nooit in ruſt. *Cet enfant eſt dans un remuëment perpetuel, il n'eſt jamais en repos.* De al te groote ruſt is ſchadelyk voor de gezondheid. *Le trop grand repos nuit à la ſanté.* Een kind, een zieke wat RUST, wat ſlaapkruid ingeeven. *Donner du repos, de l'endormi, du jus de pavot à un enfant, à un malade.* RUST, geruſtheid, bevryding van ligchaamelyke *of* geeſtelyke ſmert. *Repos.* m. *Tranquilité.* f. De ruſt zoeken. *Chercher le repos, la tranquillité.* Die Pleitzaak maakt dat hy dag nog nagt ruſt geniet. *Ce Procès fait qu'il n'a nuit & jour aucun repos.* RUST, ſlaap. *Repos, ſommeil.* m. De zieke is in de ruſt geraakt. *Le malade a pris le repos.* Komt hem in zyn ruſt niet ſtooren. *Ne venez pas troubler ſon repos.* De ruſt der ziele, de eeuwige ruſt. *Le repos des ames, le repos eternel.* 't Is een verſtoorder van de algemeene ruſt. *C'eſt un perturbateur du repos public.*

RUST, werd in de volgende ſpreekwyzen nog gebruikt. Het roer, het piſtool ſtaat op zyn ruſt, dat is: de haan is nog geſpannen, nog neer gehaald. *Le fuſil, le piſtolet eſt ſur ſon repos: le chien n'eſt ni bandé, ni abbattu.* RUST te ſcheep: plank bezyde het ſchip daar de yzere puttings in vaſt zyn, en de hoofdtouwen als op ruſten. *Portehaubans.* m.

RUSTBANK in 't voorhuis &c. *Repoſoir* m. *Banc ſur lequel on ſe repoſe dans le veſtibule &c.* Modeſe RUSTBANK, ruſtbed. *Canapé.* m. RUST-BED. n. *Lit de repos* m. De ſchoone lag op een ſatyne ruſt-bed. *La belle étoit ſur un lit de repos de ſatin.*

RUST-DAG. Zondag, Sabbath-dag. *Jour de repos, Sabbath, Dimanche.* m. De zevenden dag word des Heeren ruſt-dag genaamd. *Le ſeptiême jour eſt appelé le jour du repos, le Sabbath de l'Eternel.* Wie preekt 'er aanſtaande Ruſt-dag in onze Kerk? *Qui eſt ce qui prêchera Dimanche qui vient à notre Egliſe?* RUST-DAG houden, uitruſten. *Se repoſer, ſe delaſſer.*

RUSTELOOS. Adj. Onruſtig, ligtvaardig, onbedaard, die veel van de verandering houd. *Inquiet, brouillon, ami du changement.* Hy is zoo ruſteloos van geeſt, dat hy naauwelyks op een plaats gekomen is of hy wil 'er weer van daan. *Il a l'eſprit ſi inquiet qu'à peine eſt il entré dans un lieu qu'il en veut ſortir.* RUSTELOOZE nagten. *Des nuits qu'on paſſe dans l'inſomnie, dans l'agitation.* RUSTELOOSHEID, ongeruſtheid, woeldery. *Inquietude, agitation, turbulence.* f. RUSTELOOSHEID, ſlaaploosheid. *Inſomnie, agitation, faute de pouvoir dormir.* f.

RUSTEN. v. a. Met werken ophouden. *Se repoſer, ceſſer de travailler.* De nagt is gemaakt om te ruſten. *La nuit eſt faite pour ſe repoſer.* Hy heeft 'er zes uuren zonder te ruſten aangewerkt. *Il y a travaillé ſix heures ſans ſe repoſer, d'arrachepied.* RUSTEN, uitruſten, de ruſt neemen. *Se repoſer, prendre le repos.* Ik ben moe gegaan, ik moet hier wat ruſten. *Je ſuis las d'aller, il faut que je me repoſe un peu ici.* Hy ſlaapt niet, hy ruſt maar wat. *Il ne dort pas, il ne fait que repoſer un peu.*

RUSTEN. v. n. Leunen, ſteunen op iets. *Repoſer ſur quelque choſe, être ſoutenu de quelque choſe.* Die balk ruſt op de middelmuur. *Cette poutre repoſe ſur la paroi mitoyenne.* De Zaligmaaker had geen plaats om met zyn hoofd op te ruſten. *Le Sauveur n'avoit pas de lieu où repoſer ſa tête.* Ik heb de heele nagt niet konnen RUSTEN, ſlaapen. *Je n'ai pu repoſer, dormir de toute la nuit.* De lyken RUSTEN in 't graf. *Les corps repoſent dans la foſſe.* Hy is in den Heere geruſt, ontſlaapen. *Il eſt repoſé, trepaſſé, mort au Seigneur.* RUSTEN, ſtil blyven leggen, ſpreekende van de drinkbaare vochten. *Repoſer, ſe raſſeoir.* Laat die koffi nog wat ruſten. *Laiſſez encore un peu repoſer ce caffé.* Die wyn zal beter wezen, als hy nog wat geruſt zal hebben. *Ce vin là ſera meilleur quand il aura encore un peu repoſé.* RUSTEN, ſtaat maaken op iets *of* iemand. *Se repoſer ſur quelque choſe* ou *ſur quelqu'un.* Ik ruſt t'eenemaal op uw zorg. *Je me repoſe entierement ſur vos ſoins.* Ruſt vryelyk op my. *Repoſez vous hardiment ſur moi.* Hy zal niet ruſten eer hy ſlaagen krygt. *Il ne ſe repoſera, ne s'arrêtera point avant qu'il ſoit battu, il ne ſe repoſera point qu'on ne l'ait roſſé.*

RUSTIG. Adj. Fris en wakker. *Robuſte & diſpos, agile & vigoureux, frais & gaillard.* Het is een ruſtig Kaerel. *C'eſt un gros Roger bontemps, un gaillard de haut appetit.* Die Compagnie beſtaat uit friſſe en ruſtige manſchap. *Cette Compagnie eſt compoſée d'hommes frais & robuſtes, de gens bien faits & vigoureux.* Een ruſtige vrouw, een wakkere taſt. *Une vigoureuſe femme, une groſſe gaillarde.* Een RUSTIGE, vinnige ſtoot, aanval. *Un rude choc.* Den Vyand RUSTIG of RUSTIGLYK aanvallen. *Attaquer l'Ennemi vertement, bruſquement.* RUSTIGHEID, friſheid, wakkerheid, vinnigheid. *Vigueur, verdeur, force.* f.

RUSTING, kan voor het Franſch woord PAUSE genomen werden. De RUSTING van 't vaers, plaats daar in 't leezen van 't vaers geruſt kan werden. *Le repos* ou *la ceſure du vers, l'endroit du vers où l'on peut repoſer, appuyer en liſant.* De ruſting *of* ſnyding der Alexandrynſe vaerſen valt op 't end der zelde Lettergreep. *Le repos* ou *la ceſure des vers Alexandrins vient à la fin de la ſixiême Syllabe*

RUSTLYN. Lyn *of* touw om de zekerheid aan de Ree vaſt gemaakt, om die te konnen vaſt houden als 'er eenige lynen kwaamen te breeken, doorgeſchoren te worden. *Manoeuvres, garcettes, boſſes de reſerve attachées aux Vergues pour les ſaiſir & ratacher ſi quelques cordages venoient à ſe rompre* RUSTLYN, touw *of* keten aan 't Anker voor de boeg geklonken. *Boſſe de cable, à raban* ou *à aiguillettes.* f.

RUSTSTOEL. Rugſtoel. *Chaiſe à doſſier* ou *de commodité.* f. *Eſpece de Fauteuil.* m.

RUUW. Adj. ROUW. Ruig, hobbelig, onbeſchaafd. *Rude, raboteux, brute, pas poli.* Een ruuwe plank. *Une planche raboteuſe.* Ruuwe Diamanten. *Des Diamants brutes.* Ruuw marmer. *Du marbre brut.* Ruuwe handen. *Des mains rudes.*

RUUW. Adj. Guur, ſtordig. *Rude, incommode.* Een ruuw weer. *Un temps rude, un vilain temps.* De Winter is een ruuw Jaargety. *L'Hyver eſt une Saiſon bien rude.*

RUUW. Adj. Onbeſchaafd, lomp, boers. *Cru, groſſier, bouru, brutal.* Een ruuw menſch. *Un homme groſſier, un bouru.* Een ruuw beſcheid. *Une reponſe brutale, impertinente.*

RUUWELYK. Adv. Plompelyk, met onbeſchaafdheid. *Groſſierement, brutalement, avec impoliteſſe.* Iemand ruuwelyk bejegenen. *Traiter quelqu'un brutalement, brutaliſer quelqu'un.* Hy duuwde hem ruuwelyk te gemoed dat... *Il lui repondit durement, crûment que...* Den Vyand dus ruuwelyk aangegreepen, begon te deinzen. *L'Ennemi attaqué ſi vertement, ſi vigoureuſement pouſſé, commença à plier.*

RUUWHEID. f. Ongelykheid, hardigheid, ruigheid. *Rudeſſe, inegalité, âpreté.* f. De ruuwheid van een plank. *La rudeſſe, l'inegalité d'une planche.* De ruuwheid der handen. *La rudeſſe, l'âpreté des mains.* De RUUWHEID, ſtrengheid, barheid van 't weer. *La rigueur du temps.* RUUWHEID, onbeſchaafdheid, plompheid. *Impoliteſſe, incivilité, ruſticité, brutalité.* f.

Digitized by Google

RUYEN, RUIDEN. v. n. Van veeren, hair *of* vel veranderen. *Muer, changer de plumes, de poil ou de peau.* Die vogel, die kat zal haast ruyen. *Cet oiſeau, ce chat muera bientot.* De ſlangen ruyen alle jaaren. *Les Serpents muënt tous les ans.* RUYING, kwytwording van oude veeren &c. *Muë.* f. *Changement de plumes, de peau* &c. De vogels zyn in de ruying ziek. *Les oiſeaux ſont malades pendant leur muë.*

R Y.

RY. Gelid, bende, ſchakel. zie REY. *Rang.* m. *Rangée, file.* f.

RY. Platte en lange maatſtok. *Regle.* f *Inſtrument de Mathematique pour tirer des lignes droites.* Een plank met de ry meeten. *Meſurer une planche avec la regle.*

RYBAAN op 't ys voor de Schaatſe ryders. *Une allée ſpatieuſe ſur la glace pour la commodité des Patineurs.*

RYDEN, woord om de manier van 't beweegen der menſchen en dieren te verbeelden. *Aller, marcher, être en mouvement.* Te paard ryden. *Aller à cheval.* In een koets ryden. *Aller en caroſſe.* Zagtjes ryden, hard aan ryden. *Aller doucement, aller vite.* Op ſchaatſen ryden. *Aller, courir à patins, patiner.*

RYDEN. v. a. Beſpringen. *Frayer, s'approcher pour la generation.* De vis begind te ryden. *Le poiſſon commance à frayer.* Men houd voor vaſt dat de Waterſlangen met de Aal ryden. *On tient pour certain que les Serpents de Rivieres frayent avec les Anguilles.* Op de tong RYDEN, 't voorwerp van de agterklap en der ſpreeuwen zyn. *Faire parler le monde, être le ſujet de la mediſance & des railleurs.* Op ſtelten RYDEN, met ſtelten gaan. *Marcher avec des echaſſes.* Op ſtelten ryden, ontſteld zyn, uit de rooy zyn *être derouté, detraqué, dereglé, demonté, deſorienté.* Voor anker ryden, door ſtorm &c. het anker *of* ankers na zig ſleepen. *Arer, chaſſer ſur ſes ancres, labourer: terme de Marine.* Hy ryd 'er voor, het komt op zyn kop aan, hy moet het loodje ſchieten. *C'eſt ſur lui que le fardeau tombe, il en payera les pots caſſez.*

RYDER. De geen die ergens meê ryd. *Celui qui marche, qui va à cheval, en chariot* ou *d'une autre maniere.* Paard ryder. *Cavalier, poſtillon.* Schaatſe RYDER. *Patineur, celui qui court ſur les patins.* RYKALES of RYCALES. *Chaiſe roulante* f. RYKOETS. *Caroſſe ordinaire.* m RYKONST, konſt van te paard ryden. *Manege.* m. RYMANTEL. *Capot, manteau de Cavalier* m. RYPAARD. *Cheval de ſelle.* RYROK. *Caſaque de Cavalier.* RYSCHOENEN. *Eſcarpins, ſouliers plats du patineur.* RYSCHOOL. *Academie.* f. *où l'on apprend le manege, à monter à cheval.* RYSPOOR n. *Ornieres.* RYTUIG. *Voiture.* f. RYWAGEN *Chariot de louage.* RYWEG. *Le chemin du charroy, le grand chemin.*

RYFFELAAR. Die uit de tas laat trekken *of* met ſteenen dobbelen. *Celui qui donne à tirer à la blanque* ou *à jouer aux dez.* RYFFELEN, uit de tas trekken *of* dobbelen. *Jouer à la blanque* ou *aux dez.*

RYGEN. v. a. Met een rygſnoer ſluiten. *Lacer, ſerrer avec un lacet.* Le Pret: *reeg,* le Part: *gereegen.* Een roklyf rygen. *Lacer un corps.* Zig ſcheef rygen. *Se lacer de travers.* RYGEN, aan een ſnoer ſchakelen. *Enfiler, enchainer.* Paerlen rygen. *Enfiler des Perles.* Een Paternoſter rygen. *Enfiler un Chapelet.* Iemand aan een degen rygen, iemand dood ſteeken. *Paſſer l'epée à travers du corps de quelqu'un, l'enfiler à ſon epée.*

RYGSNOER, RYGVETER. Gaare *of* zyde koord om iets toe te rygen. *Lacet.* m. *Cordon de fil* ou *de ſoye, pour ſerrer quelque choſe.* Een gaare, een zyde rygſnoer. *Un lacet de fil, un lacet de ſoye.* Men moeſt haar rygſnoer door ſnyden. *Il falut lui couper ſon lacet.*

RYHAAKJE. n. Scheeps Timmermans tuig alzoo genaamd. *Equerre de bois à epaulement.* f.

RYK. By uitmuntendheid het Duitſe Ryk, Duitsland. *L'Empire, l'Empire d'Allemagne.* m. De Vorſten, de Keurvorſten van 't Ryk. *Les Princes, les Electeurs de l'Empire.* Markgraave des H. Roomſen Ryks. *Marquis du St. Empire.* RYK, Heerſchappy, Moogentheid, *Empire.* m. *Domination, Monarchie.* f. Alexander overwon het Ryk der Perſen. *Alexandre ſubjugua l'Empire des Perſes.* Titus volgde op Veſpaſiaan in 't Ryk. *Tite ſucceda à Veſpaſien à l'Empire.* Het Ooſterſe Ryk, het Ryk van 't Weſten. *L'Empire d'Orient, l'Empire d'Occident.*

RYK. Koningryk, Staat. *Royaume.* m *Monarchie.* f. Het Ryk van Spanjen, het Zweedſe Ryk. *Le Royaume d'Eſpagne, le Royaume de Suede.* Hy wierd uit het Ryk gebannen. *Il fut banni du Royaume.* Hy is Koning van drie Ryken. *Il eſt Roy de trois Royaumes.*

RYK. Heerſchappy, gebied in de ſtyl van de Schriftuur. *Regne, Empire.* m. *dans le ſtile de l'Ecriture Sainte.* Myn Ryk is niet van deze Waereld, zegd de Zaligmaaker. *Mon Regne n'eſt pas de ce Monde, dit le Sauveur.* Daar zyn 'er die het duizend jaarige Ryk van Chriſtus op aarde gelooven *Ily en a qui croyent le Regne de mille ans de J: Chriſt en terre.*

RYK. Adj. Die groote goederen bezit. *Riche, opulent, qui poſſede de grandes richeſſes.* Hy is zeer ryk, ſchatryk. *Il eſt fort riche, riche à miliers.* Ryk in geld, in erven. *Riche en argent, riche en fonds.* Een ryk Erfgenaam, een ryke Weduw. *Un riche Heritier, une riche Veuve.* Ryke Onderdaanen, ryke Kooplluiden. *Des Sujets riches, de riches Marchands.* RYKE, de geen die rykdommen bezit. *Riche, celui qui poſſede des richeſſes.* De ryke zal naauwelyks ingaan in 't Koningryk der Hemelen. Schr: ſpr: *Le riche entrera difficilement au Royaume des Cieux.*

RYK, word ook voor overvloed *of* talrykheid, als in de volgende voorbeelden, genomen. De Hollandſe Taal is zeer WOORDENRYK. *La Langue Hollandoiſe eſt fort riche en expreſſions, fort copieuſe.* Een goud RYKE Myn *Une Mine fort riche, fort fertile.* Een vis RYKE Vyver. *Un Vivier, un Etang poiſſonneux.* Een volk RYKE Stad. *Une Ville fort peuplee.* Een zin RYKE rede. *Un diſcours plein d'eſprit, concis & moëlleux.*

RYKAARD. Die ſchatryk is. *Richard, riche à tas.* Zy trouwd een ouden Rykaard. *Elle epouſe un vieux Richard, un Pere aux Ecus.*

RYKDOM. m. Overvloed van goederen. *Richeſſe, abondance de biens.* f. De rykdom van dit Land beſtaat in de Zeevaart en in den Koophandel. *Le Negoce & la Navigation font la richeſſe de ce Pays ci.*

RYKELYK. Adv. Overvloediglyk. *Abondamment, ſuffiſamment.* Een Stad rykelyk voorzien. *Pourvoir abondamment une Ville.* God heeft hem rykelyk gezegend. *Dieu l'a beni abondamment.* Zyn ſchâ rykelyk inhaalen. *Reparer ſa perte avec uſure.* RYKELYK, milddelyk. *Largement, graſſement, liberalement.* Hy is rykelyk betaald geworden. *Il a été payé largement.* Rykelyk beloond worden. *être recompenſé largement, graſſement.* RYKELYK, overdaadiglyk. *Prodigalement, ſomptueuſement, avec profuſion.* Zy leeven te rykelyk, zy trakteeren hunne vrinden te rykelyk. *Ils vivent trop prodigalement, ils traittent leurs amis trop ſomptueuſement.*

RYK GELAADEN. Adv. *Richement chargé, avec une riche charge.* De ſchepen kwaamen ryk gelaaden t'huis. *Les vaiſſeaux arriverent au Port richement chargez, avec une riche charge.*

RYK

RYK MAAKEN. v. a. Verryken. *Enrichir, rendre riche.*

RY-KONST. De konst van een paard te beryden. *Manege.* m. *La science de monter à cheval.*

De RYKS-APPEL. Bekend Keizerlyk cierraad. *Le Globe Imperial.*

't RYKSBESTIER, Rykstewind aanvaarden. *Prendre le gouvernement de l'Empire, se charger de l'administration des affaires de l'Empire.*

RYKSDAALDER. Bekend muntstuk. *Risdale.* f. *Piece de monnoye valant autour de 50 sols.* Een Bank Rykssdaalder, regte Rykssdaalder doet vyftig stuivers Hollands. *Une Risdale de Banque, une Risdale au titre, fait 50 sols, monnoye de Hollande.*

RYKS-DAG. Ryks-vergadering, Staatsvergadering der Duitsers, Poolen &c. *Diete* f. *Assemblee des Etats en Allemagne, Pologne &c.* Den Rykssdag beschryven, den Rykssdag breeken. *Convoquer la Diete, rompre la Diete.*

RYKS-GEBIED. n. *Ressort.* m. *Juriſdiction de l'Empire.* f. De Landen in't Ryks-gebied gelegen. *Les Pays du ressort, de la dependance, de la juriſdiction de l'Empire.*

RYKS-GENOOT, MEDE-KEIZER. *Associé à l'Empire, Collegue.* Maximiaan leefde lang eendragtig en voorspoedig met Diocletiaan zyn Ryks-genoot. *Maximien vecut longtemps en union & prosperité avec Dioclesien son associé à l'Empire, son Collegue.*

RYKS-KAMERHEER. *Chambellan de l'Empire.* De Keurvorst van Brandenburg is Groot Ryks-Kamerheer. *L'Electeur de Brandebourg est grand Chambellan de l'Empire.*

RYKS-KREITS. Landschap *of* vereenigde Steden, een gedeelte van 't Duitse Ryk uitmaakende. *Cercle de l'Empire.* m. *Etat politique faisant partie de l'Empire d' Allemagne.*

RYKS-LEEN. n. *Un Fief de l'Empire.* Mantua is een Rykssleen. *Mantoue est un Fief de l'Empire.*

RYKS-RAAD. Raadsheer van 't Ryk. *Conseiller, Senateur de l'Empire.*

RYKS-STAD. Stad onder de bescherming van 't Ryk staande. *Ville Imperiale, Ville sous la protection de l'Empire.* Hamburg is een Ryks-Stad. *Hambourg est une Ville Imperiale.* De RYKSTANDEN, de Staaten des Ryks by een roepen. *Convoquer les Etats de l'Empire.*

RYKS-VERGADERING. f. *Assemblée des Etats, des Cercles de l'Empire, Diete.* f. De Ryks-vergadering van Augsburg. *L'Assemblée des Etats, des Cercles d'Allemagne à Augsbourg, la Diete d'Augsbourg.* RYKSVOLKEREN. *Des troupes, des milices de l'Empire.* RYKSVORST. *Prince de l'Empire.* RYKS-VORSTENDOM. *Principauté de l'Empire.* f.

RYK WORDEN. v. n. *Devenir riche, s'enrichir.* In korte tyd ryk worden. *Devenir riche, s'enrichir en peu de temps.*

RYM. Dichttaal, vaerzen. *Des Vers, de la rime, paroles cadancées, reglées & determinées.* Iets op rym brengen. *Mettre quelque chose en vers.* Hy leest het of het rym was. *Il le lit comme si c'etoit des vers.*

RYM-ADER. f. Bekwaamheid tot rymen, rym geest. *Veine Poëtique, verve; le talent de rimer, de faire des vers.*

RYMEN, word gezegd van de overeenkomst der klanken in de laatste Letter-greepen der woorden, op Dicht-trant gebragt. *Rimer.* Vangen, rymd wel op hangen. *Prendre, rime bien à pendre.* RYMEN, doen rymen, als rymen paaren. *Faire rimer.* Men moet geen haaken, met laaten, rymen. *Il ne faut pas rimer agrafer, avec laisser.* RYMEN. v. n. Vaerzen maaken, dichten. *Rimer, faire des vers, versifier, poetiser, rimailler.* Zyn grootste vermaak is te rymen. *Son plus grand plaisir est de rimer.* Hy doet met als rymen en lymen. *Il ne fait rien que rimailler.*

RYMER. Die rymen *of* vaerzen maakt, of meend te konnen maaken. *Versificateur, Rimeur, Rimailleur.* Alle Rymers zyn geen Dichters. *Tous Rimeurs ne sont pas Poëtes.* Een Rymer in de koelte, een Rymelaar, een Parnas kruk. *Un Rimailleur, Poëte à la douzaine, Poëte de balle, Poëtereau, Poëte crotté.*

RYM-KONST, DICHTKONST. *Poësie.* f. *L'art de rimer, de faire des vers.*

RYMLOOS. Adj. Onberymd, in Ondicht opgesteld. *En Prose, en style Prosaique.* De meeste Fransche Blyen Klugtspellen zyn in Rymlooze styl. *La pluspart des Comedies & Farces Françoises sont en Prose.* Dat geen diergelyke Stukken in 't Nederduitsch voor den dag komen, werd de botheid der Vertooners geweeten, als die door den rymslag te regt moeten gebragt werden; maar of 'er de schaarse voorraad der onbelezene en onbereisde zoo genaamde Liefhebbers, die de Taal der Goden willen leeren, alvoorens de Menschelyke regt te kennen, geen meer schuld toe heeft, laat ik daar.

RYMLUST. *Envie de rimer, ardeur de rimer, demangeaison poëtique, verve.* f. Zyn rymlust is al lang uitgedoofd geweest. *Il y a longtemps que son envie de rimer, que son ardeur poëtique est eteinte, que sa veine est barrée.*

RYMSLAG. Eenpaarigheid van klank in de twee woorden aan 't end van 't vaers. *Rime.* f. Korte rym-slagen, lange rym-slagen. *Des rimes masculines, des rimes feminines.* Men beneemd altemets aan de reden, 't geen men den rym-slag geeft. *On ote quelquefois à la raison ce qu'on donne à la rime.* In VONDELS Palamedes, zegd *Diomedes*, voor Graaf Willem van Vriesland ageerende, eerst ging ik Strandewaarts bezigtigen *ons* kielen: *onze* kielen had het Vaers een voet te lang gemaakt, moet je weeten.

RYNGRAAF. Rhyn-graaf, hoog aanzienlyk Heer in 't Ryk. *Rheingrave, Seigneur de haute qualité en Allemagne.* De eerste Ryngraaven waaren Regters *of* Stedehouders, door de Keizers in zommige Steden en Oorden van 't Ryk aangesteld. *Les premiers Rheingraves etoient des Juges ou Gouverneurs, etablis par les Empereurs dans certaines Villes ou certains Cantons d' Allemagne.* RYN-GRAAFSCHAP, hoedanigheid van Ryngraaf. *Dignité de Rheingrave.* f.

RYNLANDSE MAAT. *Mesure de Rhinland, etenduë de Pays à compter d' Utrecht jusqu'à Leide & Catwyk.* f. De Rynlandse maat is een elfde langer als de gemeene. *La mesure de Rhinland est un onzième plus longue que l'ordinaire.* Een RYNLANDSE voet is twaalf duim lang. *Le pied de Rhinland est de douze pouces.*

RYNS. Dat den Ryn betreft. *Qui est près ou dependant du Rhin.* De Neder-Rynse, de Boven-Rynse Kreitsen. *Les Cercles du Bas Rhin, les Cercles du haut Rhin.* RYNSEWYN of RHYNSE WYN, wyn langs den Rhyn gewassen. *Du vin de Rhin.*

RYP. Adj. Eetbaar, dit word op de Aardvrugten gepast. *Meur*, pron: *mur, en saison d'être mangé.* Het koorn is al ryp. *Le bled est deja meur.* De druif is nog niet ryp. *Le raisin n'est pas encore meur.* Rype vrugten, rype kersen. *Des fruits meurs, des cerises meures.* Men zegd ook van een zaak dat zy RYP is, als het tyd is om 'er aan te tyen. *On dit aussi d'une affaire qu'elle est meure, quand il est temps d'y travailler.* RYPE jaaren, jaaren die op de jonkheid volgen. *Age meur, age qui suit la jeunesse.* Een RYP mensch, een ryp oordeel; een wys mensch, een wys oordeel. *Un homme meur, un jugement meur; un homme, un jugement.*

Digitized by Google

gement ſage. Een ryp overleg, een overleg met gemak en verſtand gemaakt. *Une meure deliberation, deliberation où tout a été examiné avec loiſir.*

RYP. Zeker yzel dat aan de boomen &c. hangd. *Givre.* m. *Eſpece de glace, de frimat qui s'attache aux arbres &c.* Al de boomen waaren met ryp bedekt. *Tous les arbres etoient couverts de givre.*

RYPELYK. Adv. Met veel overleg en aandagt. *Meurement, avec beaucoup d'attention & de reflexion.* Naar alles rypelyk overwoogen te hebben... *Après avoir meurement examiné toutes choſes.*

RYPEN. v. n. Ryp worden *Meurir, devenir mur.* De Zon doet alles rypen. *Le Soleil fait tout meurir.* De miſpelen rypen op 't ſtroo. *Les neffles meuriſſent ſur la paille.*

RYPHEID ſ. De ſtaat der vrugten als zy eetbaar zyn. *Maturité.* f. *Etat des fruits quand ils ſont meurs.* Die vrugt zal nooit tot zyn regte rypheid komen. *Ce fruit ne viendra jamais à ſa parfaite maturité.* De RYPHEID, bedaardheid van 't verſtand, 't oordeel. *La maturité de l'eſprit, la ſolidité du jugement.*

RYP WORDEN. v. n. Rypen. *Meurir, devenir meur.* De druif begind ryp te worden. *Le raiſin commence à meurir.* Wanneer zal uw verſtand ryp worden? *Quand votre eſprit meurira-t-il?* Als een Meisje RYP, huuwbaar begind te worden *Quand une Fille commence à devenir meure, à être nubile.* Met 'er tyd worden de miſpelen ryp: van de tyd en het geduld is alles te hoopen. *Avec le temps & la paille les neffles meuriſſent: avec le temps & la patience on va loin.*

RYS. Takjen van een Wilg, Popelier *of* Eſſe boom, die men verplant. *Plançon.* m. *Des branches de Saule, Peuplier* ou *de Frêne, qu'on replante pour prende racine.* Een ſtuk lands met rys bepooten. *Border une terre de plançons, planter des plançons autour d'un champ.*

RYSBANK. Dykagie met rysboſſen, ſteenen &c. opgeworpen, om 't geweld der baaren te breeken. *Jettée, chauſſée.* f. *Risban.* m. *Ouvrage de Digues à fil de pieux, fait avec des botes d'oſier, avec des pierres &c. pour rompre la violence des vagues.* Daar was, daar lag voor Duinkerken een ſchoone Rysbank. *Il y avoit devant Dunquerque un beau Risban, une belle Jettée.*

RYSBONDEL. m. *Faiſceau de verges.* m. De Rysbondels en Wapenbylen die voor de Burgermeeſters van 't oud Rome gedraagen wierden. *Les Faiſceaux de verges & haches d'Armes qui ſe portoient devant les Conſuls de l'ancienne Rome.*

RYSBOS. Bondel van teen *of* rys. *Une bote, un fagot de plançons, de ſcions de Saule &c.*

RYSCHAAF. Soort van ſchaaf aldus genaamd. *Varlope.* f. *Eſpece de rifflard, de long rabot ainſi nommé.*

RYSJE. n. Teen, roedje van de Wilge boom, Hazelaar &c. geſneden. *Un oſier, une houſſine, une verge taillée d'un Saule, d'un Couldrier &c.* Hy had een rysjen in zyn hand. *Il avoit une houſſine, une verge à la main.*

RYST of RYS. Bekend rietgewas. *Ris, Riz.* m. *Eſpece de bled qui croit dans les lieux marecageux.* Ryſt kooken, een ſchotel ryſt. *Faire du ris, un plat de ris.* RYSTENBRY. Bry met ryſt gemaakt. *Du ris bouilli dans du lait.* Ryſtenbry eeten. *Manger du ris.*

RY-TUIG. Wagens, Koeſen, Chaizen &c. *Voiture.* f. *Ce qui ſert au tranſport des perſonnes* ou *marchandiſes.* Een goed rytuig, een ſlegt rytuig. *Une bonne voiture, une mechante voiture.* RYTUIG, te ſcheep: plegtankers, kabels en al wat een ſchip in ſtorm kan dienen. *Les maîtreſſes ancres, les gros cables, & en general tous les agrès* ou *toutes les manoeuvres qui peuvent ſervir à un vaiſſeau dans le gros temps*

De RYTYD voor de viſſen. *Le temps du fray pour les poiſſons.* De vis is mager in de rytyd. *Le poiſſon eſt maigre au temps du fray.*

RY-WAGEN. *Chariot ordinaire.* m. RYWEG. *Chemin de charroy.* m. Zyn beſt agter RYDER geplaatſt.

RYZEN. v. n. Opryzen, zig vertoonen, opſtaan. *Se lever, ſe montrer, commencer à paroître.* Le Pret: *Rees*, le Part: *Gereezen.* Men ziet de Zon ryzen en onder gaan. *On voit le Soleil ſe lever & ſe coucher.* Men kan hem niet uit het bed doen ryzen. *On ne ſauroit le faire lever, le tirer du lit.* De Haas uit zyn leger doen ryzen. *Faire partir le Lievre de ſon gite.*

RYZEN. v. n. Werken, giſten. *Lever, fermenter.* Het deeg begind te ryzen. *La pâte commence à lever.* De grond begind hier te RYZEN, hooger te worden. *Le terrain commence ici à s'elever.* Wy waaren in 't RYZEN van den Berg. *Nous etions ſur le montant de la Montagne.* Men zegd oneigentlyk in dien zin: De hairen ryzen te berg, wiens hairen ryzen niet te berg! *Cela fait dreſſer les cheveux en tête, à qui cela ne fait il pas dreſſer les cheveux!* RYZEN, ſteigeren, opſlaan, duur worden *Monter, hauſſer, encherir.* De granen ryzen niet meer, God lof. *Les grains n'encheriſſent plus, le prix des bleds ne hauſſe plus, Dieu mercy.* Steeken wy daar een ſpeldetje by, eer de woorden hooger RYZEN. *Finiſſons ce diſcours, briſons là deſſus, de peur de nous echauffer davantage.*

RYZEND. Adj. Die opryſt, opkomt. *Qui monte, montant.* De ryzende Maan, de ryzende Zon. *La Lune levante, à ſon lever; le Soleil à ſon lever, le Soleil levant.* De ryzende Zon word aangebeden, die in fortuin zyn worden aangezien. *On adore le Soleil levant, on fait la Cour à ceux qui ſont en fortune.* RYZEND, die kragtig en ſpeelend is *Qui a du montant, du fumet, de la vigueur, de la ſeve, qui petille.* 't Is een wyn die ryzende is. *C'eſt un vin qui a du montant, qui petille dans le verre.* Ik mag die ryzende ſmaak wel in de wyn. *J'aime bien ce montant, ce fumet dans le vin.* RYZENDHEID, kragt, zeeve in zekere wynen. *Fumet, montant.* m. *Vigueur, ſeve dans certains vins.* f. De ryzendheid van de Bourgonje wyn vliegd na 't hooft. *Le fumet, la ſeve du vin de Bourgogne monte à la tête.*

S.

S A.

SA, SA! zekere aanmoedigende uitroeping. *ça, ça!* Sa, ſa! kom aan, beginnen wy vaſt. *ça, ça! commençons toujours en attendant.* Hei, ſa, ſa! *He, allons donc, courage!*

SAAD, SAET. zal op ZAAD te vinden zyn. Gelyk ook op de Z. ZAAK, ZELDEN, ZINGEN, ZOEKEN en andere woorden die een zagter uitdrukking vereiſchen, dan met de S verbeeld kan werden.

Te SAAM, werd in de gemeenſte Dichters ſtyl voor te SAAMEN gebruikt. *Enſemble, les uns avec les autres.* Al de vrinden te ſaam, leegden een volle Aam. *Tous les amis enſemble vuiderent un plein Quartaud.*

SAAY of SAAI. Wolle ſtof, ook SERGIE genaamd. *De la Serge, etoffe de laine.* Luike Saay, Chiprus Saay, Heere Saay. *De la Serge de Liege, de Chipre, de la Serge de Seigneur.* De SAAY-HAL, Hal daar de Saayen en Saaye ſtoffen werden gelood. *La Halle aux Serges, lieu où l'on plombe les Serges & autres etoffes de laine.*

SAAY-

Digitized by Google

SAAYET of SAYET. n. Fynſte getrokke en geſponne wol. *De la plus fine laine tirée & torſe.* Voor een halve ſtuiver rood, groen, ſwart ſaayet. *Pour deux liards de laine rouge, verte, noire.*

SABBAT. De zevenden dag der weeke by de Jooden. *Sabbat, ſeptiéme jour de la ſemaine chez les Juifs.* De Jooden dorſten op den Sabbat nog werken, nog vechten. *Les Juifs n'oſoient ni travailler, ni ſe battre le jour du Sabbat.* De HEERE zegende den *Sabbat dag*, den zevenden dag der Scheppinge, en ruſte op den zelven. *L'ETERNEL benit le* Jour du Sabbat, *le ſeptiéme jour de la Création, & s'y repoſa.*

SABEL. Lange kromme houwer. *Sabre, cimeterre, long coutelas.* m. Sabel van Damaſcus *of* van 't beſte ſtaal. *Sabre de Damas* ou *du meilleur acier.* Een Turkſe ſabel. *Un cimeterre* ou *ſabre à la Turque.* Veel Vyanden neer SABELEN, neer hakken. *Sabrer, tailler en pieces pluſieurs Ennemis* Een SABELHOUW op den nek, op de kop krygen. *Recevoir un coup de ſabre dans la nuque du cou, ſur la tête.*

SABEL, SABELDIER. Moſcovis dier wat grooter als de Wezel, daar 't ſchoonſte bont van gehaald werd. *Martre* ou *Marte Zebeline, eſpece de Fouine commune en Moſcovie.* Men moet geen Bunium voor een Sabel aanneemen, men moet zig niet laaten bedriegen door den ſchyn. *Il ne faut pas prendre Marthe pour Renard, il ne faut pas ſe laiſſer tromper par les apparences.* Een Juffers SABEL, ſabelbonte hals-koord. *Cordon.* m. *Fourure de cou pendant en cravatte à l'uſage des Dames.* Gy vergeet uw ſabel. *Vous oubliez votre cordon, votre fourure de cou, votre Palatine* SABELBONT, SABELVEL; bereid vel van de Sabel *of* Moſcoviſe Wezel. *Zebeline.* f. *Peau, fourrure de Marte Zebeline preparée.* Een Sabel bonte mof. *Un manchon de Marte Zebeline* ou *de Zebeline* ſimplement. Een rok met SABEL-VELLEN, SABEL-BONT gevoerd. *Une robe doublée, un juſt'aucorps doublé de Zebeline, une robe fourrée, un juſtaucorps fourré.*

SACRAMENT. n. Verbond teken. *Sacrement.* m. De Doop en 't Nachtmaal zyn de twee Sacramenten door God ingeſtelt. *Le Baptême & l'Euchariſtie ſont les deux Sacrements inſtituez de Dieu.* De Roomſchgezinden ſtellen 't Huwelyk, de Ordening, de Biegt, de Boetvaardigheid onder 't getal der Sacramenten. *Les Cath: Romains mettent le Mariage, les Ordres, la Confeſſion, la Penitence au nombre des Sacrements.* Het Heilige SACRAMENT ten toon ſtellen, aan een zieke brengen. *Expoſer le Saint Sacrement, le Venerable; porter le St Sacrement, le Venerable à un malade.* Op SACRAMENTS dag werden in de Roomſe Landen de ſtraaten met bloemen beſtrooyd, en de huizen met koſtelyke Tapyten behangen. *Dans les Pays Catholiques on jonche des fleurs dans les ruës, on tend les maiſons de riches tapiſſeries à la Fête-Dieu,* ou *le Jour du Saint Sacrement.*

SACRAMENTEEL. Adj. Dat het Sacrament betreft. *Sacramental, Sacramentel.* By 't uitſpreeken der Sacramenteele woorden verkeerd de Hoſtie, de Ouwel in 't ligchaam Chriſti, naar 't zeggen der Roomsgezinde. *L'Hoſtie ſe convertit au Corps de Jeſ: Chriſt en prononçant les paroles Sacramentales, au dire des Cath: Rom:* De Sacramenteele gedaantens der Hervormde zyn 't Brood en de Wyn. *Les eſpeces Sacramentelles des Reformez ſont le Pain & le Vin.*

SACRAMENT-HUISJE. n. Altaar kas, huisje daar de Ouwel-kelk in bewaard werd. *Tabernacle.* m. *Ouvrage d'orfevrerie au milieu de l'Autel dans lequel on garde le Ciboire.*

SACREDAAN-HOUT. n. Indiſch hout na 't Ebben hout zweemende, dog zoo hard niet. *Bois de Sacredan,* m. *bois d'Inde ainſi nommé.*

SACRISTIE, ORNAMENTHUISJE in de Roomſe Kerk. *Sacriſtie.* f. *Lieu où l'on ſerre les vaſes ſacrez & les ornemens d'Egliſe.* De Prieſter kleed en ontkleed zig in de Sacriſtie. *Le Prêtre s'habille & ſe deshabille dans la Sacriſtie.* De SACRISTIE-WAGTER *of* Koſter van een Roomſe Kerk. *Le Sacriſtin* ou *Garde de la Sacriſtie.*

SADUCEENEN. Jooden die de overleveringen verwierpen, en de opſtandinge loogchende. *Saduciens, Juifs qui rejettoient les traditions, & nioient la reſurrection.*

SAFFRAAN. Bloem *of* ſamenkookſel uit de SAFFRAANBLOM getrokken. *Du Saffran, de la poudre* ou *compoſition tirée du Saffran.* Zoo geel als Saffraan. *Jaune comme du Saffran.* SAFFRAAN-BOOM, SAFFRAANSTAM, CROCUS blom, welriekende plant, van buiten blaauw, en geel van binnen. *Saffran* ou *Crocus.* m. *Plante odorante, bleuâtre au dehors, & jaune en dedans*

SAFIERSTEEN m. Edel geſteente, niet wel zoo hard als de Diamant, en gemeenlyk blaauw. *Saphire.* m. *Pierre precieuſe ordinairement bleuâtre.* Een Safierſteene ring. *Un Saphire en bague.*

SAFLOERS. Wilde *of* baſtert Saffraan. *Du Cartamus* ou *Saffran batard.*

SAISOEN. Ond: w: JAARGETYDE. *Saiſon.* f. De Winter is een ongemakkelyk Saiſoen. *L'Hyver eſt une Saiſon incommode.*

SALAAD of SLAA, als 't woord meeſt uitgeſproken werd *De la ſalade.* Dunne ſalaad, krop ſalaad. *De la ſalade de menuës herbes, ſalade de laituës pommées.* Dragon, Pimprenel en ander SALAAD-KRUIDEN. *De l'Eſtragon, de la Pimprenelle & autres herbes à ſalade.*

SALAMANDER. Grootſte ſlag van Hagedis. *Salamandre,* f. *Lezard de la plus groſſe eſpece* Men zegt dat de Salamander in 't vuur kan leeven; een teken van een zeer koude natuur. *On dit que la Salamandre peut vivre dans le feu; marque d'une nature bien froide.*

SALARIS. zie ARBEIDSLOON. Werkloon. *Salaire* m. De Procureur, den Advocaat eiſcht ... voor zyn ſalaris. *Le Procureur, l'Avocat demande ... pour ſon ſalaire, ſes vacations.*

SALET. n. Dus werd onder de beſchaafde en deftige, de hoogſte, koſtelykſte Zaal van 't huis genaamd. *Grande Sale. Salle d'aſſemblée.* f. De Juffers in 't Salet brengen, leiden. *Mener, conduire les Dames dans la grande Sale, dans la belle Chambre.* SALET HOUDEN, vergadering, byeenkomſt houden van jonge Heeren en Juffers. *Tenir aſſemblée, recevoir compagnie de jeunes Meſſieurs & de jeunes Demoiſelles.* In 't huis van Mevrouw B. werd tweemaal 's weeks Salet gehouden. *On tient deux fois la ſemaine aſſemblée chez Madame B.* 't Is een SALET-JONKER, een Hoofſch galant, een Poppe-jonker. *C'eſt un Dameret, un Damoiſeau, un jeune Blondin, un Monſr. du bel air qui frequente les aſſemblées d'elite.* Een SALET-JUFFER, een Salet-pop. *Une Demoiſelle du bel air qui frequente les aſſemblées, qui voit le grand Monde.*

SALI, SALIE of SALY. Kruidgewas aldus genaamd. *De la Sauge.* Sali met melk gekookt doet zweeten. *La Sauge bouillie avec le lait fait ſuer.*

SALPETER. n. f. Muurzout dat in 't kruitmaaken gebruikt werd. *Du Salpêtre.* 't Beſte Salpeter komt uit Oost-Indien en warme Landen. *Le meilleur Salpêtre vient*

 des

Digitized by Google

des grand's Indes & des Païs chauds. De *of* het Salpeter doen klappen, het geſchut wakker losbranden. *Faire peter le Salpêtre, faire bien des ſalves, des decharges d'artillerie.* SALPETERAGTIGE gronden. *Des terres nitreuſes.*

SALSA-PARILLE of SARSA-PARILJE. Dunſteellige wortel uit de Weſt-Indiën van omtrent Peru komende. *De la Salſapareille, racine qui vient des petites Indes.* De Salſa-parille doet de geen die aan de Venus ziekte quynen zagtjes zweeten. *La Salſapareille fait ſuer doucement ceux qui ont la verole.*

SALUIT. Ond: w: Zegenwens aldus gebruikelyk: aan alle die de tegenwoordige brieven zullen zien of leezen, ſaluit. *à tous ceux qui ces preſentes lettres verront ou liront, ſalut.*

SALVEEREN zie BEHOUDEN. Bergen *Sauver, eviter le danger.* Zig in de boot ſalveeren, met de boot ontkomen. *Se ſauver dans la chalonpe.* Zyn beſt doen om de laading, 't volk van 't ſchip te ſalveeren. *Faire ſon poſſible pour ſauver la charge, l'equipage du vaiſſeau.*

SALVO. Ond: w: LOSBRANDING van muskettren of geſchut *Salve, decharge de la mousquetterie ou du canon.* f. De Koning wierd onder een driemaalige SALVO van 't geſchut op de wallen, en van de Burgers in de wapenen, ontfangen. *Le Roy fut reçu avec une triple ſalve, triple decharge du canon des remparts & des Bourgeois ſous les armes.*

SALVO ERRORE. Latyns woord in den Koophandel gebruikelyk. Met regtsbehouding in geval van misſtelling *Sauf erreur de calcul.* Zoo dat alle deze verſchillende poſten SALVO ERRORE te ſamen uitmaaken... *De ſorte que tous ces differents articles, ſauf erreur de calcul ſe montent à...*

SALY of SALIE. f. Geurig kruidt gewas heet in de eerſte graad. *De la Sauge.* Saly met melk drinken. *Boire de la Sauge avec du lait.*

SAMAAR, werd t' Amſterdam verſtaan van een geplooyde vrouwe rok met een lyfband toegebonden, te Utrecht en op andere plaatſen van een TABBAERT. *Manteau de femme.* m. Een Zyde, een Citſe ſamaar laaten maaken. *Faire faire un manteau de Soye, de toile des Indes.*

SAMEN Adv. Gezamentlyk, met den anderen. *Enſemble, l'un avec l'autre.* Zy ſpeelen ſamen op de plaats, zy zyn ſamen uitgegaan. *Ils jouënt enſemble dans la cour, ils ſont ſortis enſemble.* Zy hebben al lang ſamen gekooyd, ſamen huis gehouden &c. *Il y a long temps qu'ils couchent, qu'ils ſont menage, leur tripotage enſemble.*

SAMEN-AARDEN. v. n. Overeenkomen, voegen, paſſen. *Compatir, convenir.* Die twee *humeuren*, imborſten konnen niet ſamen-aarden, duuren, leeven. *Ces deux humeurs ne ſauroient compatir, s'accorder enſemble.*

SAMEN BINDEN. v. a. Samen knoopen. *Lier, unir.* De deelen der reden wel ſamen binden. *Lier bien les parties de l'oraiſon, du diſcours.* Zyne letters in 't ſchryven wel ſamen binden. *Lier bien ſes lettres en ecrivant.* De Metaalen SAMEN BINDEN, ſamen ſmelten. *Allier les Metaux par le moyen de la fonte.* SAMENBINDING, ſamenknooping der deelen van de rede. *Liaiſon, enchainure des parties du diſcours.* f. SAMENBINDING, ſamenſmeking der Metaalen. *Alliage, mêlange des Metaux.* m.

SAMEN DOEN. v. a. Samen handel dryven, in *Compagnie* handelen. *Negocieren compagnie, faire en comp:, être aſſocié.* De twee broeders doen ſamen. *Les deux freres ſont en compagnie, ſont aſſociez.*

SAMENDRANG, SAMENLOOP. Toevloeying van bewysredenen. *Concours.* m. *affluence de preuves, d'arguments.* f. Daar was een groote SAMENDRANG van volk. *Il y avoit un grand concours, une grande affluence de monde.*

SAMENGAAN. v. n. Vergezeld gaan. *Aller de compagnie.* Tot aan de ſchuit, 't hek ſamen gaan. *Aller juſqu'au bateau, juſqu'à la barriere enſemble.* Het verſtand en de vroomheid gaan niet altyd ſamen. *L'eſprit & la probité ne vont pas toujours de compagnie.* SAMEN GAAN, ſamen aarden konnen. *Compatir, être compatible.* Het Schout en Scheepens ampt konnen niet ſamen gaan, zyn niet SAMEN GAANDE. *La charge de Bailli & d'Echevin ne ſauroient compatir, ne ſont pas compatibles.*

SAMENGESPREK. zie GESPREK. Samenſpraak. *Conference.* f. *Entretien.* m. De Miniſters der hooge Bondgenooten hebben lang ſamengeſprek gehouden. *Les Miniſtres des hauts Alliez ont eu une longue conference enſemble.*

SAMENGESTELD. part: van SAMENSTELLEN. *Compoſé, mixte.* Daar zyn enkelde en ſamengeſtelde ligchaamen. *Il y a des corps ſimples & des corps compoſez, des corps mixtes.* De ſamengeſtelde tyden der Werkwoorden. *Les temps compoſez des Verbes.*

SAMENGEZWOORENE. Leden van een, deelhebbers aan een ſamenzweering. *Conjuré, conjurateur.* De liſt, de woede der ſamengezwoorene ontkomen. *Eviter la malice, echapper à la fureur des conjurez.*

SAMEN HAALEN. v. a. Samen raapen. *Amaſſer, aſſembler.* Zoo veel voeragie, zoo veel volk als men kan ſamen haalen. *Amaſſer, aſſembler autant de fourage, autant de troupes que l'on peut.*

SAMENHANDEL, zou voor het Franſch woord *Correſpondance:* en heimelyke SAMENHANDEL voor *Intrigue* konnen gebruikt werden.

SAMENHANG. m Aaneenſchakeling. *Connexion, enchainure* f. De ſamenhang der zaaken, der bewyzen maakt de kragt van een Predicatie, van een Geding, van een Tooneelſpel. *La connexion, l'enchainure des choſes, des preuves fait la force d'un Sermon, d'un Plaidoyé, d'une piece de Théatre.*

SAMEN KOPPELEN. v. a. Aan koppels ſamen binden. *Accoupler, apparier, mettre par couples.* Oſſen, honden ſamen koppelen. *Accoupler des boeufs, des chiens.* Oud en jong ſamen koppelen, om de gierigheid der Ouders te voldoen. *Accoupler, apparier, joindre vieux & jeune enſemble pour ſatisfaire l'avarice des Parens.*

SAMENKOMEN. v. n. Vergaderen. *S'aſſembler.* In de Kerk ſamenkomen om God te dienen, te bidden. *S'aſſembler dans l'Egliſe pour ſervir, pour prier Dieu.* Tot de voortteeling SAMENKOMEN, ſamen paaren. *Se joindre pour la generation, pour la propagation.* Een SAMENKOMST, by een komſt van Geleerde. *Une aſſemblée, conference de Savans.* Daar wierd in die ſamenkomſt, by eenkomſt niets verhandeld, vaſt geſteld. *Il ne fut traitté de rien, on n'arrêta, ne conclut rien dans cette aſſemblée, dans cette conference.*

SAMEN KOOYEN, SAMEN SLAAPEN, in de Straattaal. *Coucher enſemble, vivre en adultere, forniquer.*

SAMENLOOP, SAMENDRANG. Samenvloeying van Volk. *Concours.* m. *Affluence de monde.* f. In een voorneemen SAMENLOOPEN, medewerken. *Concourir dans un deſſein.*

SAMEN PAAREN. Samen voegen. *Apparier, accoupler, joindre enſemble.* Gelyke paarden, gelyke oſſen, honden ſamen paaren. *Apparier, accoupler, join-*

Digitized by Google

joindre enſemble des chevaux, des boeufs, des chiens de pareille grandeur, de pareil poil. Mouwen, ſokken ſamen paaren in 't uitſchieten van 't goed dat na de was moet. *Appareiller des manches, des chauſſons en triant le linge qu'it faut envoyer au blanchiſſage, au pré.* SAMEN PAAREN, ſamen trouwen, ſamen komen tot de voortteeling. *Se marier, ſe joindre pour la generation.* SAMENPAARING van gelykaardige dieren, van menſchen van gelyke jaaren en zinlykheden. *Accouplement, aſſemblage d'animaux de ſemblable eſpece, de perſonnes d'age egal, d'humeurs egales.*

SAMEN RAAPEN. v. a. By een haalen, raapen. *Amaſſer, aſſembler.* Groen en ryp ſamen raapen. *Amaſſer vert & meur* Den Alcoran is een SAMENRAAPSEL, mengelmoes van verdraayde Schriftuur plaatſen uit het Oude en het Nieuwe Teſtament. *L'Alcoran eſt un Olipodrigo, un Pot pouri de Textes extorquez du Vieux & du Nouveau Teſtament.*

SAMEN ROEPEN. v. a. By een roepen. *Convoquer.* Een Synode, een Concilie ſamenroepen. *Convoquer un Synode, convoquer un Concile.* SAMENROEPING, byeenroeping van Rechtsgeleerde, van Doctooren. *Convocation de Juriſconſultes, de Docteurs.*

SAMENSPRAAK. f. Geſprek, mondeling ouderhoud. *Converſation* f. *Entretien, Dialogue, Colloque.* m. Zy hebben een lange ſamenſpraak in den Tuin gehad. *Ils ont eu un long entretien, une longue converſation, conference enſemble dans le Jardin.*

SAMENSPRAAK; werd veeltyds voor een ſchriftelyk *of* gedrukt onderhoud genomen. *Dialogue, entretien par ecrit ou imprimé.* De Samenſpraaken van Eraſmus, van Corderus. *Les Colloques d'Eraſme, de Cordier.* De Samenſpraaken van Cicero en Cotta. *Les Dialogues, les entretiens de Ciceron & de Cotta.* De Samenſpraaken van Lucianus zouden vermaakelyker zyn waaren 'er zoo veel herhaalingen niet in. *Les Dialogues de Lucien ſeroient plus agreables, s'il n'y avoit pas tant de redites.* De nieuwe Samenſpraaken der dooden van den Heer de *Fontenelles*, zyn vol geeſt en merg *Les nouveaux Dialogues des morts de M. de* Fontenelles *ſont pleins d'eſprit & de moëlle.* De SAMENSPRAAKEN van Paſquin en Marforio zyn gemeenlyk vol fyne, doch ſcherpe ſteeken: het Boekje Anno 1683. quanſuis te *Buxtehude* gedrukt, is 'er een van.

SAMENSTEL, werd ſomtyds in 't Duitſch voor 't Latynſch *of* Grieks woord *Syſtema*, Grondſtelling, genomen. *Syſtême.* m. *Reünion de pluſieurs principes, dont on tire des conſequences.*

SAMENSTELLEN. v. a. Samenhangen, ſamen doen beſtaan. *Compoſer, former de pluſieurs parties.* God heeft het Geheel Al uit verſcheide deelen ſamengeſteld. *Dieu a compoſé l'Univers de pluſieurs parties.* Numa Pompilius had het jaar alleen uit twaalf Maanen ſamen geſteld. *Numa P: n'avoit compoſé l'année que de douze Lunes.* De SAMENSTELLING van 't Heel-Al is het werk van een volmaakt Wezen. *La compoſition de l'Univers eſt l'ouvrage d'un Etre parfait.*

SAMENSTRYD. m. Tegen-lever. *Emulation.* f. Daar moet een ſamenſtryd zyn onder de Scholieren om wel te leeren. *Il faut qu'il y ait de l'emulation entre les Ecoliers pour bien apprendre.* De ſamenſtryd der Minnaaren, der Hovelingen om malkander den voet te ligten. *L'emulation des Amans, des Courtiſans pour ſe ſupplanter les uns les autres.*

SAMENTREKKEND. Adj. Opſtoppend. *Aſtringent.* De roode wyn is wat ſamentrekkende voor die 'er niet aan gewend zyn. *Le vin rouge eſt un peu aſtringent pour ceux qui n'y ſont pas accoutumez.* Al wat ſamentrekkend is, is verſterkend. *Tout ce qui eſt aſtringent, eſt corroboratif.*

SAMENVLOED. m. Samenvloeying, kan het woord *Confluant, confluant*, van Rivieren ſpreekende, bekwaamelyk evenaaren. Gent leid op den ſamenvloed van de Schelde en de Leye. *Gant eſt ſur le confluant de l'Eſcaut & du Lis.*

SAMENVLOEYEN, SAMENSTROOMEN. v. n. Samen loopen. *Paſſer, fluer, aller enſemble & de même côté.* De Arve en Rhone vloeyen ſamen door 't Lac van Geneve. *L'Arve & le Rhone paſſent enſemble par le Lac de Geneve.* Alles ſchynd tot zyn geluk SAMEN te VLOEYEN, mede te werken. *Tout ſemble concourir, contribuer à ſon bonheur.* SAMENVLOEYING, ſamenſtrooming van twee Rivieren door een Meir. *Paſſage, concours de deux Rivieres par un Lac.* m. SAMENVLOEYING, toevloeying, ſamenloop van volk. *Concours.* m. *Affluence de monde.* f.

SAMENVOEGEN. v. a. Voegen ſamen. *Joindre, unir enſemble.* De handen ſamen voegen, ſamen leggen om te bidden. *Joindre, mettre les mains enſemble pour prier.* Twee planken met lym ſamen voegen, ſamen lymen. *Joindre, coller deux ais enſemble.* Alle zyne benden ſamen voegen. *Joindre, unir toutes ſes forces.* SAMENVOEGING, vereeniging der verſtrooyde deelen. *Jonction, union des parties diſperſees* f SAMENVOEGSEL, n. 't geen by iets *of* tot iets gevoegd werd. *Adjonction, conjonction.* Ende, want, op dat, alhoewel, tot dat, en andere Samenvoegſels. *Et, car, afin que, quoique, juſqu'à ce que, & autres Conjonctions.*

SAMENWEEFSEL. n. Geweeven ſtof. *Tiſſu.* m. 't Geen men Grein noemd is een ſamenweefſel van Zyde en Kemels hair. *Ce qu'on appelle Camelot eſt un tiſſu de Soye & de poil de Chameau.*

SAMENWERKEN. Medewerken. *Cooperer, concourir, agir de concert.* Met de Genade ſamenwerken. *Cooperer, concourir avec la Grace.* Tot een goed einde ſamenwerken. *Concourir, agir de concert à une bonne fin.* De SAMENWERKING, medewerking van den Geloovige met de Genade. *Le concours du Fidelle avec la Grace.*

SAMEN WOONEN. v. n. Samen leeven, ſamen huishouden. *Habiter, vivre enſemble, tenir menage enſemble.* Met vrede, als broeders ſamenwoonen. *Vivre en paix, vivre en freres les uns avec les autres.* Vleeſchelyk SAMEN WOONEN, ſamen ſlaapen. *Habiter charnellement enſemble.* Geoorloofde, wettige SAMENWOONING, bylaaping. *Habitation permiſe, legitime.* f.

SAMENZWEEREN. v n. Een SAMENZWEERING aangaan. *Se conjurer, liguer.* Tegen zyn Vorſt ſamenzweeren, een ſamenzweering aangaan. *Se conjurer, ſe liguer, comploter contre ſon Prince.* De SAMENZWEERING ontdekken, verydelen. *Decouvrir, diſſiper la conjuration, le complot.*

SAMMELAAR. Sukkelaar, talmer. *Lambin, niveleur, barguigneur.* SAMMELEN. v. n. Sukkelen, talmen. *Lambiner, niveler, barguigner.*

SAMMEREUS. Zeer lang, plat en ſtevig vaartuig, voornamentlyk dienſtig om zeer zwaare en lange eike balken den Rhyn en Maas af te voeren. *Longue & grande Gabare pour tranſporter de groſſes planches de chêne & autres lourdes charges.*

SANCT. Sant, Heilig in den zin der Roomsgezinde. *Saint.* Sanct Joris overwon den Draak. *Saint George vainquit le Dragon.* Naar Sanct Jago in Gallicien om ſchulpen trekken. *Aller à Saint Jacques en Galice*

Digitized by Google

amaſſer des coquilles. Al de SANCTEN en SANCTINNEN van den Almanach vieren. *Fêter tous les Saints & toutes les Saintes de l'Almanach.*

SANDELHOUT. n. Indiſch verſhout om rood te verwen. *Du bois de Sandal, bois d'Inde ſervant à teindre en rouge.* Te Siam werden de *Mandarins* of Grooten in ongunſt geraakt; in een rood Fluweele zak, met knuppels van Sandelhout, eerbiedig dood geſlagen: by voorbeeld, de Heer *Conſtance* die de Ambaſſade na Vrankryk Anno 1685. geraaden had.

SANDRAC of SANDRAQ. Natuurlyk vergift of *Orpriment*, dat in de goude en zilvere Mynen gevonden werd *De la Sandaraque* ou *Sandraque, de l'Arſenic* ou *de l'Orpiment naturel qui ſe trouve dans les Mines d'or & d'argent.*

SANTORIE of CENTORIE. Medicinaal kruid alzoo genaamd. *Centaurée. f. Herbe Medicinale ainſi nommée.* De Santorie is warm en droog in de tweede graad, en goed tegen de verſtopping van lever, mild &c. *La Centaurée eſt chaude & ſeche au deuxiême degré, & bonne contre les opilations de foye, de rate &c.*

SAP. n. Vocht uit de planten, vrugten, van 't vleeſch &c. *Suc, jus.* m. *Liqueur qui s'exprime des plantes, des fruits, de la viande &c.* Het ſap van den Alſem is bitter en verhittend. *Le ſuc, le jus d'Abſinthe eſt amer & echauffant.* Het ſap der kruiden uitperſſen. *Exprimer le ſuc des herbes.* Lamoen SAP. *Du jus de citron.* Die appelen, die peeren zyn vol ſap. *Ces pommes, ces poires ſont pleines de jus, pleines d'eau.* Dat is een lekkere ſchaapebout, het ſap loopt 'er aan alle kanten uit. *Voilà un delicat gigot de mouton, le jus en ſort de tous cotez.* 't Kalfs, 't oſſe vleeſch is vol verfriſſend, voedſaam ſap. *Le veau, le boeuf eſt plein d'un jus rafraichiſſant, nourriſſant.*

SAPANHOUT. n. Zeker Indiſch hout aldus genaamd. *Du bois d'Inde*; dit bois de *Sapan* en Hollandois.

SAPGROEN. n. Groene verf voor de Miniatuur Schilders. *Verd de veſſie à l'uſage des Peintres en Miniature.*

SAPPEN. 't meervoud van SAP. De overmaat van Thé, van Tabak verdroogd de ſappen *L'excès du Thé, du Tabac deſeche, epuiſe les ſucs.*

SAPPIG. Adj. Vol ſap. *Plein de ſuc, de jus.* Een ſappige peer, een ſappige perzik. *Une poire, une pêche pleine de jus, qui a beaucoup d'eau* De Liefhebbers heeten een pints roemer, een ſappige peer. *Les Freres de la jubilation appellent en Hollandois un verre tenant pinte, une poire vineuſe.* SAPPIG en voedſaam vleeſch. *De la viande ſucculente & nourriſſante.* Een ſappige bout. *Un gigot ſucculent.* Een ſappige en poezelige meyd. *Une fille ſucculente & potclée, un friand morceau.*

SARDYN. Zee visje dat in de rook gehangen, SPROT genaamd werd. *Sardine.* f. De Sardyn heeft geen gal, en is op de Engelſe en Franſche Kuſt gemeen. *La Sardine n'a point de fiel & eſt commune ſur la Côte d'Angleterre & de France.*

SARGIANT, SERGIANT of SARJANT. Onder Officier met een Hellebaard gewapend, die de Schutters of Soldaaten in hunne gelederen doet gaan &c. *Sergent, bas Officier portant la Hallebarde &c.* De Sargiant Majoor formeerd en oeffend het Battaillon van zyn Regiment. *Le Sergent Major forme & exerce le Bataillon de ſon Regiment.*

SARGIE of SERGIE. f. Ligte wolle ſtof. *De la Serge.* Engelſe Sergie, Sergie de Nimes. *De la Serge d'Angleterre, de la Serge de Nimes.* Zy had een Sergie jak aan. *Elle avoit une manteline de Serge.*

SARREN, 't SARREN. v.a. Tergen. *Agacer, tarabuſter, provoquer, irriter.* Men moet geen dronke luiden sarren. *Il ne faut pas agacer, provoquer, irriter les gens yvres, les gens ſous.* Zoo gy wiſt hoe zy hem ſart. *Si vous ſaviez comme elle le tarabuſte, le haraſſe.*

SAS, SPUY. Smalle watering. *Sas, canal etroit dont l'eau eſt retenuë par des Ecluſes.* m. Het Sas van Gent tuſſchen Dort en Antwerpen. *Le Sas de Gand entre Dort & Anvers.*

SASSEFRAS. Medicinaal hout van de SASSEFRAS-BOOM, in 't Eyland Florida gemeen. *Du Saſſefras; bois de l'arbre des Indes ainſi nommé.* De Saſſefras is goed voor de verſtoptheid van 't ingewand, de waterzugt, langduurige koortſen &c. *Le Saſſefras eſt bon pour les obſtructions d'entrailles, l'hydropiſie, les fievres inveterées &c.*

SATAN, SATHAN. Naam die in de Schrift den Duivel gegeeven werd. *Satan, le Diable en ſtyle de l'Ecriture Sainte.* Den Satan en zyne hovaardy verzaaken. *Renoncer à Sathan & à ſes pompes.*

SATER. Heidens *of* Poëtiſch Boſch-God, tot het middellyf een man-menſch, en van daar tot de voeten een Bok gelyk. *Satyre; Dieu Payen habitant les Bois, moitié homme, moitié Bouc.* Men heet een oude Sneukelaar, een oude Sater. *On appelle un vieillard laſcif, un vieux Satyre.* Zie die oude Sater, geile Sater eens aan! *Voyez un peu ce vieux Satyre, ce vieux paillard!*

SATURDAG of SATERDAG. *Samedy.* De nette Hollandſe Vrouwen zien niet gaerne dat haare Mans Saturdags s'avonds bezoek krygen. *Les Hollandoiſes qui ſe piquent de propreté n'aiment pas qu'on rende viſite le Samedy au ſoir à leurs Maris.*

SATUREI of BOONKRUID. *De la Sarietze, herbe ainſi nommée.* Boonen met Saturei geſtoofd. *Des feves etuvées avec de la Sariette.*

SATURNUS de Vader der Goden, at zyne kinderen op, naar 't zeggen der Dichters. *Saturne le Pere des Dieux, mangeoit ſes enfans, au dire des Poëtes.* SATURNUS is ook de naam der hoogſte Planeet, die haar loop in dertig jaaren volbrengd. *Saturne eſt auſſi le nom de la plus haute Planete, qui acheve ſon cours en trente ans.* De Alchimiſten heeten het lood SATURNUS. *Les Chimiſtes appellent le plomb Saturne.* Het Weekelyks blaadje onder den naam van *Schiedamſe Saturnus*, voor een jaar drie vier uitgekomen, en door de *Egmondſe* nadrukkers opgeſlokt en vernield, was zoo plat niet eens: ik mogt hem alzoo wel lyden als den *Schiedamſen Pieter Marin*, door de wel of qualyk meenende, voor den Amſterdamſen aangezien.

SATYRION. Standelkruid. *Herbe dite* Satyrium *en Latin.* De Satyrion *of* het Standelkruid is verwarmende en vochtmaakende van aart; derhalven dienſtig aan de zwakke mannen, die 't goede beſt van 't huishouden betragten.

SAUCYS of SAUSYS. Kruidworſtje. *Sauciſſe.* f. Saucyſſen rooſten, in de pan bakken. *Griller, fricaſſer des ſauciſſes.* SAUCYS de Bologne. *Sauciſſon de Boulogne.* m. SAUCYS-BROODJE. n. broodje met een ſaucysje daar in gaar gebakken. *Petit pain de ſauciſſe, pain molet qui renferme une ſauciſſe.* m.

SAUS, SAUCE. Toemaakſel der ſpyzen. *Sauce.* f. *Aſſaiſonnement, apprêt pour les viandes.* Een lekkere, een hooge ſaus. *Une ſauce friande, une ſauce de haut goût.* Een moſtert ſaus. *Une ſauce à la moutarde* ou *ſauce Robert.* Een witte *of* zuure ſaus. *Une ſauce blanche* ou *piquante.* SAUSCIERTJE. n. Saus *of* moſtert bakje. *Caraffe. f. Petit plat où l'on met de la ſauce, de la moutarde.*

SAU-

Digitized by Google

SAUVEGARDE. f. Beſcherming, Schutbrief. *Sauvegarde, protection.* f. *Acte portant exemption de logements de Guerre &c.* Hy heeft een Sauvegarde van den Koning, van den Staet. *Il a une Sauvegarde du Roy, de l'Etat.* SAUVEGARDE, werd ook voor het Wapenbord, ten teken van beſcherming ergens aangeſlagen, gezegd, Daar ſtaat een Sauvegarde voor het huis, aan den ingang van 't Kaſteel. *Il y a une Sauvegarde devant la maiſon, à l'entrée du Chateau.*

S'AVONDS, is de *Genitivus* en *Ablativus* van 't woord AVOND. Het is s'avonds nog koud in de Meymaand. *Il fait encore froid le ſoir dans le mois de May.*

SAVONNET, SCHEER- of ZEEPBALLETJE. *Savonnette.* f.

SAVOYAARD Fraay curieus. *Savoyard, poliſſon qui montre la rareté, la gentilleſſe.* SAVOYKOOL, fyne kool aldus genaamd. *Choux de Savoye,* ou pluſtot, *de Milan.*

SAY, is om de uitſpraaks wille op SAAY uitgelegt. Luiks Say, Chiprus Say. *De la Serge de Liege, de la Serge de Chipre.*

SAYET. n. Fyn getrokke en geſponne wol. *De la laine filée, torſe.* Hier verkoopt men alderhande ſayet. *On vend ici de toutes ſortes de laines filées.* SAYETGAREN, fyn wolle gaaren. *Du fil de laine; laine à brocher, à rentraire.* SAYET-WINKEL. *Boutique où l'on vend de la laine à brocher &c.*

S C.

SCAMONEA. Levantſe plant, welkers ſap *Scammonium* by de Geneesheeren en Kruidmengers genaamd werd, is byzonder goed om de gal en de vochten door de ſtoelgang at te dryven *De la Scamonée, jus d'une plante Medicinale du Levant qui chaſſe fortement la bile & les ſeroſitez par enbas.*

SCANDEEREN. v. a. Dichtkundig woord. Een vaers SCANDEEREN, afmeeten, om te weeten of het uit de vereiſchte lange en korte Letter-grepen beſtaat. *Scander un vers, le meſurer pour ſavoir s'il eſt compoſé des longues & des breves qu'il doit avoir.* Het ſcandeeren komt meeſt omtrent Griekſe en Latynſe vaerſen te pas.

SCEPTER. Scepter-ſtaf. *Sceptre.* m. Aſſuerus reikte Heſter zynen Scepter toe, ten teken van vrindſchap. *Aſſuerus tendit ſon Sceptre à Eſther, en ſigne d'amitié.*

SCHAÂ, werd by *Contractio* voor SCHADE of SCHAADE gezegt; nadeel, verlies. *Dommage, préjudice* m. *Perte.* f. Hy heeft 'er veel ſchaâ door geleeden. *Il en a reçu, ſouffert bien du dommage, du préjudice.* Ik heb in lang van uw ſchaâ niet gehoord, ik heb u in langen tyd niets verkogt, geen geld van u gehad. *Il y a long temps que vous n'avez rien perdu avec moi, que je n'ai eu de votre argent.* Ik zeg het u om best wil, doet gy 't niet 't is tot uw ſchaâ. *Je vous le dis pour le mieux, ſi vous ne le faites c'eſt à votre dam, tant pis pour vous.*

SCHAADE of SCHADE. f. Nadeel, verlies *Dommage, préjudice.* m. *Perte.* f. Iemand ſchaade toebrengen. *Cauſer du dommage, apporter du préjudice à quelqu'un.* Hy heeft groote ſchaade op Zee, door Bankerotten geleden *Il a fait de groſſes pertes ſur Mer, par des Banqueroutes.* Zyn Proces verliezen met de koſten, ſchaade en intreſten. *Perdre ſon Procès avec les depens, dommages & interêts.* 't Is een arm man, hy mag, hy kan tegen geen ſchaade. *C'eſt un pauvre homme qui ne peut rien perdre, qui n'a pas beſoin d'un rude Hyver.*

SCHAADELOOS, oflievet, SCHAALOOS. Gelyk 't woord uitgeſprooken werd Vry van ſchaade. *Exempt de dommage.* Iemand koſt en ſchaadeloos houden. *Defrayer quelqu'un, exempter quelqu'un de tous frais & depens faits ou à faire.*

SCHAADELYK. Adj. Nadeelig. *Dommageable, nuiſible, préjudiciable, pernicieux.* Die onderneeming, dat beſluit zou het Land ſchaadelyk zyn. *Cette entrepriſe, cette reſolution ſeroit dommageable, préjudiciable au Pays.* Schaadelyke dieren. *Des animaux nuiſibles.* Het te veel rooken, drinken is ſchaadelyk voor de gezondheid. *Le trop fumer, le trop boire, l'excès du tabac, de la boiſſon eſt nuiſible, contraire, préjudiciable à la ſanté.* SCHAADELYKE raad, ſchaadelyk voorbeeld. *Conſeil, exemple pernicieux.*

De SCHAADELYKHEID van een kwaad voorbeeld, van een ketterſche leer. *Je le quite à plus habile que moy.*

SCHAADEN. v a. Schaade aanbrengen, ſchaadelyk zyn. *Nuire, préjudicier.* Dat men reild en vreemde Taalen leerd kan niet ſchaaden. *Les voyages & l'etude des Langues etrangeres ne peuvent nuire, faire du mal.* De ruimte kan niet ſchaaden *L'abondance ne ſçauroit nuire.* 't Is goed vrinden te hebben, zy ſchaaden niet. *Il eſt bon d'avoir des amis, ils ne nuiſent pas.* Dat ſchaad uw niet, gy hebt uw regte loon, dat gun ik u. gekſch: *C'eſt bien employé, cela vous eſt bien dû, vous l'avez bien merité.*

SCHAAF. f. Timmermans tuig, waar van veelderley zyn. *Rabot.* m. SCHAAF, roffel *of* voorlooper genaamd. *Rifflard.* m. *Varlope.* f. *rabot à ebaucher.* Blok SCHAAF, rondſchaaf. *Rabot rond.* Blok SCHAAFJE. *Rabot replané.* SCHAAF, gemeene ſchaaf. *Rabot de moyenne grandeur.* Kraal SCHAAF, om rond uit te ſchaaven. *Rabot à arrondir.* Zoetboor SCHAAF. *Guillaume à recaler.* Steiltrap SCHAAF. *Guillaume debout.* Kammenmaakers SCHAAF, yzer tuig, daar van ook veelerley zyn. *Carlet de Peignard.* m. *Outil de Peignard dont il y en a auſſi de pluſieurs ſortes.* De ſchaaf over een plank ſtryken, een plank beſchaaven. *Paſſer le rabot ſur une planche, raboter une planche.* De grove ſchaaf ergens laaten gaan; roffelen, uit den ruigen hakken. *Ebaucher, degroſſir une choſe, faire quelque choſe à la hate.* Een werk beſchaaven, 'er de fyne ſchaaf over ſtryken. *Polir un ouvrage, y paſſer le rabot le plus doux, le plus fin.* SCHAAFBANK. *Banc, etabli d'un Charpentier, Menuiſier.* m. Handſchoenmaakers SCHAAFMES, om de vellen te ſchaaven. *Couteau de Gantier pour parer les peaux.* m. SCHAAFSEL, SCHAAVELING, 't geen de ſchaaf weg ligt. *Ruban.* m. *Papillote.* f. *Ce que le fer emporte en rabotant une planche.* 't SCHAAFYZER. *Le fer, le ciſeau du rabot.*

SCHAAK. Woord van 't Schaakſpel, als men een der ſtukken vaſt zet. *Echec.* Den Koning ſchaak zetten. *Donner echec au Roy, mettre le Roy en echec.* Die de Koning ſchaak en mat zet, wind het ſpel. *Celui qui fait le Roy echec & mat, gagne la partie.* De ſtukken in een zak ſluiten, en 't SCHAAKBORD aan een ſpyker hangen. *Renfermer les pieces dans un ſac, & pendre l'Echiquier, le tablier aux Echecs à un clou.*

SCHAAKEN. v. n. Op 't Schaakbord ſpeelen. *Jouer aux echecs.* De galagtige natuuren, de haaſtige luiden behoorden te leeren ſchaaken, om wat bedaarder te werden. *Les bilieux, les perſonnes promptes devroient apprendre à jouer aux Echecs pour devenir plus moderées.* Het SCHAAKEN, 't Schaakſpel is, zegd men, in 't Leger van Xerxes Koning van Perſien, als een dienſtig tyd verdryf uitgevonden. *Le jeu des Echecs a été inventé, dit on, comme un utile paſſetemps dans le Camp de Xerxès, Roy de Perſe.* SCHAAKEN. v. a.

Digitized by Google

Wegneemen, ligten. *Enlever.* Een Tooren (ſchaakſtuk dus genaamd) ſchaaken. *Enlever une Tour.* Een Dochter, een Juffer SCHAAKEN, weg voeren. *Enlever une Fille, une Demoiſelle.* Zy heeft 'er zoo ſtilletjes, zagtjes laaten ſchaaken. *Elle s'eſt laiſſé, s'eſt fait enlever tout doucement, à petit bruit.* Romulus gebood zyn Onderdaanen de Sabynſe Vrouwen en Maagden die zyne Schouwſpellen waaren komen bekyken, te ſchaaken, om zyne nieuwe Stad aldus te bevolken *Romulus commanda à ſes Sujets de ravir, d'enlever les Sabines, les Femmes & Filles des Sabins, venuës pour regarder ſes Spectacles afin de peupler ainſi ſa nouvelle Ville.*

SCHAAKEN. v. n. Met het ſchaakel net viſſen. *Pêcher au tramail.* Wy gaan morgen ſchaaken in de Vecht. *Nous allons demain pêcher au tramail dans le Vecht.* Een touw SCHAAKEN, vieren, bot vieren. *Larguer, lâcher un cordage.*

SCHAAKER. Kan voor een SCHAAKSPEELDER. *Joueur d'Echecs*, verſtaan werden: maar nader van een die een Vrouw *of* Dochter ſchaakt. *Raviſſeur.* De Vrouwe Schaakers werden ſtreng, zomtyds met de dood geſtraft. *On punit ſeverement les Raviſſeurs de Femmes, quelquefois de la mort.*

SCHAAKING, wegvoering van Vrouw of Maagd. *Enlevement, raviſſement, rapt.* m. Wat kan een Vryſter naar haare ſchaaking den Schaaker weigeren? *Qu'eſt ce qu'une Fille peut refuſer au Raviſſeur après ſon enlevement?* De ſchaaking van Proſerpina, van Helena. *L'enlevement, le raviſſement de Proſerpine, de Helene.* De vermaarde ſchaaking der Sabynſe vrouwen en maagden. *Le fameux, le celebre rapt des Sabines.*

SCHAAKSPEL. n. Spel op 't ſchaakbord. *Jeu d'Echecs* m. 't Schaakſpel eiſcht vernuft en oordeel. *Le Jeu des Echecs demande de la penetration & du jugement.* De Prins Maurits was een groot Liefhebber van 't Schaakſpel, de Franſch Edelman die 't verſtand had zig ſlaauwtjes te verweeren, en een partytje te verliezen, wierd door hem tot beneden aan de trappen uitgeleid; maar die Prins haalde in tegendeel zyn hoed over de oogen, hem even goede nagt zeggende, als deze hem te gaauw had geweeſt: zie DU MAURIER, *Memoires de Hollande.*

SCHAAL. f. Ondiepe en breede drink kop. *Plat* m. *Taſſe, coupe.* f. Men gaf de kraamvrouw een ſchaal kandeel. *On donna une taſſe, un plat de chaudeau à l'accouchee.* De Goden dronken den Nectar uit goude ſchaalen. *Les Dieux buvoient le Nectar dans des coupes d'or.* De Confituuren, de vrugten wierden in groote zilververgulde SCHAALEN, ſchootels voorgediend. *Les Confitures, les fruits furent ſervis dans de grands baſſins de vermeil.* Met de SCHAAL, het bekken om gaan in de buurt, om de aalmoeſſen der Burgers te ontfangen. *Aller avec le Baſſin dans ſon quartier, recevoir les aumones des Bourgeois dans un baſſin.*

SCHAAL of Bord, aan de eene zyde van de WEEGSCHAAL hangende. *Plateau.* m. Op de eene ſchaal werd het gewigt gelegd, en op de andere de waar, 't goed dat men weegen wil. *On met le poids dans un des plateaux, & la marchandiſe, ce qu'on veut peſer dans l'autre.* De SCHAALEN of hangbeekers van de kleine ſchaal, fyne SCHAAL. *Les baſſins de la balance fine.* De SCHAAL, weegſchaal hangd aan de zolder. *La balance pend, les balances pendent au plancher.* Een fyne, een goud SCHAAL. *Une balance, des balances de changeur, d'affineur.* De ſchaal gelyk, regt houden, onpartydig zyn. *Tenir la balance egale, être impartial.* Die reden houd geen ſchaal, kan geen ſchaal houden, gaat niet door. *Cette raiſon n'eſt pas de poids, ne conclut rien.*

SCHAAL. Dop. *Ecale, coquille.* f. Eyerſchaal. *Coquille d'oeuf.* Noote ſchaal. *Coquille, ecale de noix.* f.

SCHAAL. Eerſte afzaagſel van een balk *of* laatſte deel daar de buitekorſt aan is. *Premiere feuille* ou *derniere planche d'une poutre à laquelle reſte l'ecorce.*

SCHAALOOS, SCHAADELOOS, in de volgende ſpreekwyzen. *Exempt de dommage, indemniſé.* Iemand koſt en ſchaaloos houden. *Indemniſer, dedommager quelqu'un, exempter quelqu'un de frais & dommages.* SCHAALOOS, werd in een heel andere zin voor RIDDELOOS, zwaar beſchaadigd gezegt. *Delabré, fort maltraitté.* De ſchepen zyn zeer ſchaaloos binnen gekomen. *Les vaiſſeaux ſont rentrez tout delabrez, en très mauvais etat.* Myn man heeft de heele Winter ſchaaloos geloopen, leeg geloopen, niet gewerkt, gewonnen. *Mon Mari a paſſé, a été tout l'Hyver à rien faire, ſans ouvrage, ſans rien gagner.* NB. Erken Leezer aan dit ſtaaltje, hoe volſtrekt het GEBRUYK over Taalen heerſcht.

SCHAALVIS of SCHULPVIS. Moſſelen, Oeſters en andere ſchaalvis. *Des Moules, des Huitres & autre poiſſon à coquille.*

SCHAAMAGTIG. Adj. Beſchaamd, kuis, zedig. *Honteux, pudique, modeſte.* De ſchaamagtige Joſeph. *Le pudique Joſeph.* Het misſtaat een jonge Dochter niet ſchaamagtig te zyn. *Il ne ſied pas mal à une jeune Fille d'être un peu honteuſe, la pudeur ſied bien aux jeunes Filles.*

SCHAAMEL of SCHAMEL. Adj. Arm, naakt en ongewoon te beedelen. *Honteux, pauvre, dans l'indigence.* Het zyn ſchaamele menſchen die niet durven beedelen. *Ce ſont de pauvres gens, des pauvres honteux qui n'oſent mendier.* Een SCHAAMELE, onnozele, ſchaamagtige Maagd. *Une Fille innocente, un peu niaiſe, une Agnès qui n'oſe regarder un homme en face.* SCHAAMELHEID, eerbaare ſchaamte, onnozelheid, beſchroomdheid. *Honte, pudeur, retenuë, timidité.* f. De SCHAAMELHEID, de natuur, 't gedeelte dat de eerbaarheid gebied te dekken. *La partie, la nature, les parties honteuſes.* Zy naderde hem beevende, en keek hem SCHAAMELYK, met ſchroom aan. *Elle l'approcha en tremblant, & le regarda avec pudeur, timidité.*

Zig SCHAAMEN. m. Schaamte hebben. *Avoir honte de.* Men moet zig niet ſchaamen wel te doen. *Il ne faut point avoir honte de bien faire.* Hy ſchaamd zig haar zyn vrouw te noemen. *Il a honte de l'appeller ſa femme.* Foey, ſchaam u wat! *Fi, vous devriez vous cacher de honte!* Die zig zyn neering, zyn beroep ſchaamd, gedyd niet. *Celui qui a honte de ſon metier, de ſon emploi ne proſpere point.*

SCHAAMROOD werden, zig ſchaamen, beſchaamd zyn. *Rougir de honte, avoir honte, de la confuſion.* Zy wierd ſchaamrood en ſpraakloos. *Elle rougit de honte, le rouge, le feu lui monta au viſage & elle reſta interdite.*

SCHAAMSCHOENEN. De ſchaamſchoenen uitdoen, uittrekken, weg werpen, van geen ſchaamte meer weeten, niet meer bloozen. *Renoncer à toute honte, fouler la pudeur aux pieds, lever le maſque.* Zy heeft de ſchaamſchoenen al lang uit gehad, afgelegt. *Il y a long temps qu'elle a renoncé à toute pudeur, qu'elle a levé le maſque, qu'elle a toutes ſes hontes bues.*

SCHAAMTE. f. Eerbaare ſchaamte. *Pudeur honnête, honte, modeſtie, retenuë.* f. De maagdelyke ſchaamte deed haar bloozen. *La pudeur virginale, la pudeur la fit rougir.* SCHAAMTE, werd ook van alle ONTROERING, verlegentheid, gezegt. *Honte, confuſion* f. *Trouble.* m. Gy hoorde van ſchaamte te ſterven. *Vous de-*

Digitized by Google

devriez mourir de honte. Hy is al over de ſchaamte. *Il a deja toutes ſes hontes buës.* Hy heeft geen meer ſchaamte als een paard dat zyn kar omgeſmeeten heeft. *Il n'a pas plus de honte qu'un cheval qui a renverſé ſa charette, qui a jetté ſon haquet à bas.*

SCHAAMTELOOS. Adj. Ten hoogſten onbeſchaamd. *Impudent, ſans pudeur, effronté à l'extrême.* Een ſchaamteloos kaerel, ſchaamteloos menſch is tot alle ondeugd, boosheld bequaam. *Un impudent, un effronté, un homme ſans pudeur eſt capable de tous vices, de tous crimes.* 't Is een SCHAAMTELOOZE Hoer, eerlooze prey. *C'eſt une effrontée, une devergondée, une franche putain.* De SCHAAMTELOOSHEID, eerloosheid van een Bedrieger, van een Quakzalver. *L'effronterie, l'impudence d'un Impoſteur, d'un Charlatan.* De SCHAAMTELOOSHEID van een Legerhoer. *L'effronterie, l'inſolence d'une Garce, d'une coureuſe d'Armée, d'une Gourgandine.*

SCHAAP. n. Wyfje van den Ram. *Brebis, femelle du mouton.* Een wit, een bont ſchaap. *Une brebis blanche, brebis tavelée.* Alleen leeven als een ſchurft ſchaap. *Vivre toute ſeule comme une brebis galeuſe.* SCHAAP, werd ook van een gelubde Ram, eetbaar rund-dier, gezegt. *Mouton.* m. Een jong, een vet ſchaap. *Un jeune mouton, un mouton gras.* SCHAAP, is een troetelnaam, veeltyds vrouwen en kinderen toegepaſt. Kom hier myn ſchaap. *Venez ici petit mouton, petit ami, petit amie.* Het ſchaap, arme ſchaap is geen deeg. *Le pauvre mouton, le pauvre enfant ne ſe porte pas bien, n'eſt pas bien dans ſa peau.* Het doolend ſchaap te regt brengen. fig: ſpr: *Redreſſer, ramener la brebis egarée.* Hy bragt het arme SCHAAP, 't doolend Juffertje in zyn huis. *Il conduiſit la pauvre Brebis egarée, il retira la pauvrette dans ſa maiſon.*

SCHAAP BLYVEN. v. n. Roekeloos den koop toeſlaen en daar voor lyden. *Payer la folle enchere, être arrêté après avoir temerairement conclu un marché qu'on n'eſt pas en etat de tenir.* SCHAAP BLYVEN, is ook aan een koop vaſt raaken, zonder het ernſtig gemeent te hebben. *être pris au mot dans un marché, une emplette qu'on n'avoit pas trop envie de faire.*

SCHAAPE, diend als *Adjectivum* in de volgende ſamengeſtelde naamen. Een boek in SCHAAPE BAND, in ſchaape leer, of ſchaaps leer gebonden. *Un livre relié en parchemin de mouton,* ou plustot, *en baſane.* SCHAAPE KAAS. *Fromage de brebis, de lait de brebis.* Wit, groen SCHAAPE LEER of SCHAAPS LEER. *De la baſane blanche, verte.* Een kommetje SCHAAPE MELK. *Une ecuellée de lait de Brebis.* Wat SCHAAPE NAT opſlurpen. *Prendre, humer un peu de jus, de bouillon de mouton.* Een SCHAAPE BOUT of SCHAAPEN BOUT aan 't ſpit ſteeken. *Mettre un gigot de mouton à la broche.* Een SCHAAPE SCHOUDER doen braaden. *Faire rotir une epaule de mouton.* SCHAAPE VET, of ongel. *De la graiſſe, du ſuif de mouton.* 't SCHAAPE VLEES is verwarmende. *Le mouton eſt echauffant.* 't SCHAAPE VACHT of Vlies door Jaſon van Colchida weg gevoerd. *La peau de Mouton, la Toiſon emportée de Colchide par Jaſon.* SCHAAPEWOL of SCHAAPS WOL. *De la laine de brebis.*

SCHAAPEN. is 't meervoud van SCHAAP. De ſchaapen hoeden, weyden. *Paître les brebis.* Die Slager ſlaat een hoope ſchaapen. *Ce Boucher tuë quantité de moutons.* Men moet de ſchaapen ſcheeren na dat zy wol hebben ſpreekw: *Il faut tondre les brebis, les moutons ſuivant leur laine, il faut traitter les gens ſelon leur bourſe.*

SCHAAPHERDER. Schaapehoeder. *Berger, Paſteur, Paſtre.* De oude Patriarchen, onze eerſte Voorouders waaren Schaapherders. *Les Anciens Patriarches, nos premiers Ancêtres etoient Bergers.*

SCHAAPJE. n. Klein ſchaap. *Petit* ou *jeune mouton.* Wat al witte ſchaapjes, hoor die ſchaapjes blaeten! *Que de petits moutons blancs, ecoutez comme ces petits moutons bélent!* De Herders-zang door Madame *Des Houlieres*, de Franſche *Sapho* of *Corinde*, gemaakt, en de Schaapjes toegeeigend is een zeer fraay Gedicht. *L'Idile de Madame* Des Houlleres, *adreſſée aux petits Moutons eſt un très beau Poëme.* Kom hier myn SCHAAPJE, myn lam, myn kind! *Vien ça mon petit mouton, mon petit mignon, ma petite bouchonne.* Het SCHAAPJE had 'er geen erg in, liet het zig maar doen. *La pauvrette, la pauvre fille, l'innocente n'y entendoit point de fineſſe, s'en laiſſa conter, prit le tout en patience.*

SCHAAPS. Adj. Dat tot een ſchaap behoord. SCHAAPS KOP of Schaape kop. *Tête de mouton.* f. Pefroen met het SCHAAPS-HOOFD, heet *le Sot Vangé* in 't Franſch. SCHAAPS-KOOY, ſchaape Stal. *Bergerie, Etable à brebis.* f. De Wolf in de SCHAAPS-KOOY ſluiten: de quaal uitwendig genezen, en inwendig ergeren. *Enfermer le Loup dans la Bergerie.* SCHAAPS-LEER of SCHAAPE LEER, bereid ſchaapa-vel. *Peau de mouton preparée, de la baſane.* Almanakken in wit, groen ſchaaps-leer gebonden. *Des Almanacs reliez en baſane.* SCHAAPS-VACHT of SCHAAPE VACHT, ſchaape huid met de wol. *Toiſon, peau de brebis avec la laine.* f. SCHAAPS-VELLEN of SCHAAPE VELLEN bereiden, te droogen hangen. *Preparer, mettre ſecher des peaux de mouton.* De Wolf in 't Schaapsvel is de tytel van een vinnig Hekeldicht, tegen de Roomſe en Onroomſe Geeſtelyken.

't SCHAAP SCHEEREN, de SCHEERING der ſchaapen geſchied gemeenlyk in July. *La tonte des brebis, des moutons ſe fait d'ordinaire en Juillet.* Wanneer de tweede Linie overhoop geworpen was, ving het ſchaapſcheeren, den ſlag, de ſlagting eerſt aan. *Lors que la ſeconde Ligne fut enfoncée, culbutée, c'eſt alors que le combat s'echauffa, que commença la boucherie, la tuerie, le carnage.*

SCHAAR. f. Bekend tweeledig yzer, ſcheer- *of* ſnytuig. *Ciſeaux.* m. pl. Een linne ſchaar, wolle ſchaar. *Des ciſeaux de lingere, des ciſeaux de couturiere en drap.* De ſchaar in 't ſtof brengen. *Mettre les ciſeaux dans l'etoffe.* Een knipſchaar, zak ſchaartje. *De petits ciſeaux, des ciſeaux de poche.* Een Tuinmans SCHAAR om de Haagen, de Heiningen te ſcheeren. *Des ciſeaux de Jardinier pour tondre les Hayes, les Paliſſades.* De Handſchoenmaakers, de Wevers SCHAAR is een zwaar tuig, gereedſchap. *Les forces de Gantiers, de Tondeurs ſont un outil bien lourd.* Een Zilverſmits knip SCHAAR. *Un ciſoir d'Orfevre.* By die Waard hangd de SCHAAR uit, die Waard ſnyd zyn gaſten geweldig van de ſteen. *Ce Cabaretier, cet Aubergiſte a l'Etrille pour enſeigne; on eſt logé à l'Etrille chez ce Cab:, cet Aub:; il ecorche, il rançonne ſes hotes impitoyablement.* Iets door 't oog van de ſchaar haalen, agter om haalen als de Snyder het ſtof doed. *Paſſer par l'anneau, le trou des ciſeaux, filouter, derober, eſcamoter adroitement comme le Tailleur fait l'etoffe.*

SCHAAR of NYPER van een krab. *Mordant d'une crabe.* m. Schaar *of* nyper van een Kreeft. *Serre d'Ecreviſſe.* f. SCHAAR of platte ſpie om door een bout te ſteeken. *Clavette* ou *piece de fer platte à paſſer dans un boulon.* f. Een SCHAAR of kerf, breuk in de ſnee van een mes &c. *Breche dans un couteau &c.* f. Het mes,

Digitized by Google

mes, de byl is vol ſchaaren. *Le couteau eſt plein de breches, eſt tout ebreché, la hache eſt toute ebrechée.*

SCHAAR of **SCHAARE**. f. Meenigte volks. *Troupe, bande, multitude de gens.* f. De vyfbrooden en de twee viſſen door Jeſ: Chr: uitgedeeld, verzadigde de gantſe ſchaare. *Les cinq pains & les deux poiſſons diſtribuez par Notre Seigneur raſſaſierent toute la troupe.* Ende Jeſus zeide tot de Schaare... *Et Jeſus dit aux Troupes...* Het geſtadig gejuich der Engele SCHAAR. *Le Cantique perpetuel de la Troupe des Anges.* De Hervormde zyn aldereerſt onder de naam van de kleine Schaare bekend geweeſt. *Les Reformez ont été connus d'abord ſous le nom de petit Troupeau.*

SCHAARDEN. v. a. Het Krygsvolk ſchaarden, aan ſchaaren *of* in ſlagorder ſtellen. *Former les Troupes en Bataillons, mettre les Troupes en ordre de bataille.* De SCHAARDING van 't Krygsvolk, ſchikking van 't Krygsvolk aan ſchaarden &c. *L'arangement des Troupes par Bataillons.* m. Ce qu'on appelle *Tactique*, en parlant de la maniere de ranger les Troupes des Grecs, des Romains.

SCHAARS. Adj. Moeyelyk te vinden, bezwaarlyk te bekomen. *Rare, difficile à trouver, dont il y a diſette.* Het geld is nu over al heel ſchaars. *L'argent eſt fort rare partout à preſent.* De opregte vrinden zyn nog veel ſchaarſer. *Les veritables amis ſont encore bien plus rares.* Daar is van 't jaar een SCHAARS, een ſlegt gewas geweeſt. *On a eu une recolte bien chiche, une mauvaiſe recolte cette année.* Wy beleeven een ſchaarſe tyd, ſlegte tyd. *Nous ſommes dans un temps bien rude, le temps eſt bien dur à preſent.* SCHAARS, werd ook *Adverbialiter* gebruikt. De Veſting, de Stad is heel ſchaars voorzien. *La Place, la Ville eſt bien mal pourvuë; il y a diſette dans la Ville.* De Pakhuizen zyn met zulk ſlag van waaren ſchaars voorzien. *Les Magaſins ſont peu garnis de cette ſorte de marchandiſe, il y a peu de cette marchandiſe dans les Mag:* Hy bezoekt de Schepen, de Burgermeeſter wat SCHAARSER, wat minder dan voor dezen. *Il voit l'Echevin, le Bourguemaître moins ſouvent, plus rarement que par le paſſé.* Daar was ſchaars drie el, twee pond. *à peine y en avoit il trois aunes, deux livres.* SCHAARSHEID, gebrek. *Rareté, diſette.* f. Daar is lang groote ſchaarsheid van geld, van goede wynen geweeſt. *Il y a eu long temps grande diſette d'argent, de bons vins.* De SCHAARSHEID, zeldſaamheid der zaaken verhoogd haar waardy. *La rareté des choſes en rehauſſe le prix.*

SCHAARSTOKKEN. Scheeps w: Dikke ſmalle planken geſchaard leggende op de balken, tot ſtevigheid van den overloop &c. *Faix de pont.* m. *Planches epaiſſes & etroites pour mettre ſur les baux, pour affermir le pont qui repoſe deſſus.*

SCHAARWAGTER. Deurwagter van de Schouwburg *of* andere vergaderplaats. *Portier de la Comedie* ou *de quelque autre aſſemblée.*

SCHAATS. Bekend tuig om aan den voet te binden, en over 't ys te loopen. *Patin.* m. *Chauſſure pour courir ſur la glace.* Een paar nieuwe ſchaatſen koopen. *Acheter une paire de patins neufs.* Op ſchaatſen ryden. *Courir ſur les patins, aller à patins.* SCHAATSBAND, ſchaatslint. *Galon, cordon d'attache, qui ſert à lier les patins aux pieds.* m. SCHAATSERYDER. *Patineur, celui qui court ſur les patins.* Daar zyn in Holland ſchaatſerydera die de ſneliſte paarden konnen byhouden, voorby loopen. *Il y a en Hollande des patineurs qui peuvent tenir les plus legers chevaux en haleine, qui peuvent devancer les chevaux les plus vites.*

SCHAATSHOUT. n. Hout daar men ſchaatſen van maaken kan. *Du bois à faire des patins* ou *des fûts de patins.* 't SCHAATSHOUT, hout daar 't SCHAATSYZER in geklonken is. *Le fût du patin, le bois dans lequel eſt enchaſſé le fer du patin.*

SCHAAVELING. f. **SCHAAFSEL.** n. Krullen, dunne ſpaanders. *Rubans.* m. *Papillotes, raclures qu'enleve le rabot.* f.

SCHAAVEN. 't meervond van SCHAAF. Daar zyn veelderhande Schaaven. *Il y a de pluſieurs ſortes de Rabots.* Comme on peut voir ſur le ſingulier.

SCHAAVEN. v. a. Effen, glad maaken met de ſchaaf. *Raboter, unir, polir avec le rabot.* Een plank ſchaaven. *Raboter une planche.* Gy moet die Vaerſen nog wat SCHAAVEN, beſchaaven, overſchaaven, overzien. *Il faut que vous retouchiez, revoyiez ces Vers là, il faut donner encore un coup de rabot à ce Poëme.* De Handſchoenmaaker moet zyne vellen SCHAAVEN, met het ſchaafmes ſchrappen. *Le Gantier doit parer ſes peaux, il faut que le Gantier pare ſes peaux.* SCHAAVEN, aanſchaaven, ſtryken, wryven, als de ſchuiten die malkander voorby vaaren. *Frotter, ſe toucher comme les bateaux qui paſſent l'un contre l'autre.* Zyn hand knellen en 't vel 'er af ſchaaven. *Prendre ſa main quelque part & en emporter, enlever la peau.*

SCHAAVERHAAL of **SCHAAVERHAALING**, zou konnen gebruikt werden om 't Franſch woord *Dedommagement*, vergoeding van SCHADE of SCHAÅ: maar nog wel zoo eigentlyk *Repreſailles*, weerwraak op den Vyand geoeffend, te vertaalen.

SCHABEL. Drieſtal, houte zetel zonder leuning. *Eſcabelle.* f. *Eſcabeau.* m. Op een ſchabel gaan zitten. *Se mettre ſur une eſcabelle, ſur un eſcabeau.*

SCHABBETJE. Kaal *of* dun kleedje, ſlegt manteltje. *Petit habit bien mince, bien ras, manteau doublé de vinaigre.* Dit ſchabbetje is goed genoeg om in de regen te loopen. *Cette guenille ci, ce mechant petit habit, cette mechante caſaque eſt bonne aſſez pour aller par la pluye.*

SCHABRAK. Paarde pronkkleedt daar de Zaal overkomt. *Houſſe.* f. *Couverture de parade pour un cheval de Selle.* Een Fluweele ſchabrak. *Une houſſe de Velours.* Geborduurde ſchabrakken. *Des houſſes en broderie.*

SCHADE is op **SCHAÅ** en **SCHAADE** ook te zien. Nadeel, verlies. *Dommage, prejudice.* m. *Perte.* f. De ſtormwinden hebben veel ſchade aan de boomen, op Zee gedaan, veroorzaakt. *Les gros vents, les vents orageux ont cauſé bien du dommage, ont fait bien du mal aux arbres, ont cauſé de grands dommages ſur Mer.*

SCHADELYK of **SCHAADELYK.** Adj. Nadeelig. *Prejudiciable, nuiſible, dommageable, pernicieux.* Dat is ſchadelyk aan de gezondheid, ſchadelyk aan de goede naam *Cela eſt prejudiciable, contraire à la ſanté, à la bonne reputation.* De rupſen, mollen, ſlangen en andere ſchadelyke dieren. *Les chenilles, les taupes, les ſerpents & autres animaux nuiſibles.* Een ſchadelyke, ſnoode raad. *Un conſeil pernicieux.* De ſchadelyke Leer van Arius wierd in 't verdeeld *Concilium* van *Sardica* beurtelings verweezen en goed gekeurd. *La pernicieuſe Doctrine d'Arius fut alternativement condamnée & approuvée dans le Concile de Sardique diviſé en deux Factions.*

SCHADUW. f. Donkerheid door het tegen 't licht ſtaan van eenig ondoorſchynend ligchaam, veroorzaakt. *Ombre.* f. Daar is geen ligchaam zonder ſchaduw. *Il n'y a point de corps ſans ombre.* De ſchaduw der Aarde veroorzaakt de Maans verduiſteringen. *L'ombre de*

Digitized by Google

de la Terre cauſe les Eclipſes de Lune. In de ſchaduw wandelen. *Se promener à l'ombre.* 's Menſchen leven gaat als een ſchaduw voorby. *La vie de l'homme paſſe comme l'ombre.* Het licht en de ſchaduw in een Schildery wel ſchikken. *Diſtribuer bien les clairs & les ombres dans un Tableau.* SCHADUW, werd veel in den figuurlyken ſtyl gebruikt. Het Oude Teſtament was maar een SCHADUW, een duiſtere verbeelding van 't Nieuwe. *L'Ancien Teſtament n'etoit qu'une ombre du Nouveau.* De Romeinen hadden onder de laatſte Keizers maar een SCHADUW, een ſchyn der oude Vryheid. *Les Romains ſous les derniers Empereurs n'avoient qu'une ombre, qu'une apparence de l'ancienne Liberté.* De dood is te vergelyken by de ſchaduw, ſchuwende de geene die haar naloopen en volgende die haar vlieden. *La mort eſt à comparer à l'ombre, fuyant ceux qui courent après elle, & talonnant ceux qui la fuyent.* De Jooden vermogten niet te zitten in de ſchaduw van een Boom daar een Afgod geſtaan had.

SCHADUWEN. Schild: w: *Ombrer.* Een Schildery ſchaduwen, de ſchaduw leggen in een Schildery. *Ombrer un Tableau, mettre les ombres dans un Tableau.*

SCHADUWRYK. Adj. Lommer ryk. *Ombreux, touffu, qui fait beaucoup d'ombre.* De Linde is een ſchaduwryke boom. *Le Tilleul eſt un arbre ombreux, un arbre bien touffu, qui forme beaucoup d'ombre.*

SCHAFFEN. v. a. Aanregten, opdiſſen. *Dreſſer, ſervir les viandes, le manger.* Wy zullen eeten wat de Kok ſchaffen, opbrengen zal. *Nous aurons ce que nous ſervira, nous donnera le Cuiſinier; nous ſerons regalez à la Fortune du pot.* Het is tyd om te SCHAFFEN, wat te ſchaffen, te eeten. *Il eſt temps de dîner, de ſouper, de manger un morceau.* Ik heb met u niet te SCHAFFEN, ik wil geen doen met u hebben. *Je n'ai rien à demêler avec vous, je ne veux rien avoir à demêler avec vous.* Raad SCHAFFEN, raad geeven in tyd van nood *Donner, fournir un bon conſeil en cas de beſoin.* Geld SCHAFFEN, opdokken. *Fournir de l'argent, financer.* De SCHAFMEESTER, Dismeeſter in een Heerenhuis. *L'Ecuyer de Cuiſine, l'Officier qui a ſoin de la Cuiſine, de la Table dans un Hotel, dans la Maiſon d'un Grand Seigneur.* De SCHAFTYD, eetenstyd. *L'heure du repas, du dîner, du ſouper; l'heure dinatoire, ſoupâtoire,* en ſtyle familier.

SCHAGCHERAAR of SCHACCHERAAR. Knibbelaar, Snees, woekeraar. *Uſurier, Lezineur.* 't Is een olyke Schagcheraar, Snees. *C'eſt un ladre, un vilain Uſurier, un pince-maille, un Feſſe-Matthieu.*

SCHAGCHEREN of SCHACCHERRN. v. n. Knibbelen, ſneezen, woekeren. *Pincer, leziner, grimeliner, faire le metier d'uſurier.* Hy zoekt al weer wat te ſchagcheren. *Il cherche encore à leziner, à grimeliner, à attrapper la petite piece, à pince-mailler.* 't Is een SCHAGCHER-MACCHAAY, een Joodſe woekeraar, een Smouſe wisſelaar. *C'eſt un vilain Uſurier, un Juif qui pince, qui en arrache par où il peut.* SCHAGCHERY, woekery, knibbelary, vuile winſt. *Lezine, uſure infame.* f. *Gain ſordide, grimolinage.* m. Hy is al weer op een SCHAGCHERYTJEN uit. *Il veut encore faire quelque profit, quelque ſale, infame lezine, il a encore envie d'attrapper quelqu'un.*

SCHAGT of SCHACHT. Ongeſnede ſchryf-pen. *Tuyau, tuyau de plume.* m. Een dikke ſchagt, een Ganze-, een Zwaane ſchagt. *Un gros tuyau, un tuyau d'Oye, de Cigne.* Een bosje ſchagten koopen. *Acheter un paquet de tuyaux.* De SCHAGT of 't manlyk teel-lidt, de roede. *Le membre viril, la verge de l'homme.* De SCHAGT, 't hout, de ſteel van de Hellebaard. *La hampe, le manche, le bois de la Hallebarde.* De pylaar SCHAGT. *Le fût de la colomne.*

SCHAKEEREN. v. n. Tapytmaakers woord: mengen, onder een verdeelen. *Nuancer, aſſortir, melanger.* De onderſcheidene coleuren in een tapyt wel ſchakeeren, mengen, doen volgen op malkanderen. *Melanger, nuancer, aſſortir bien les differentes couleurs dans une tapiſſerie.* De SCHAKEERING, mengeling der onderſcheidene koleuren in een behangſel &c. *Les nuances ou le melange, l'aſſortiment des differentes couleurs d'une tapiſſerie.*

SCHAKEL of SCHALM van een ketting. *Chaînon, anneau d'une chaine.* m. De ketting is gebrooken, daar zyn drie vier ſchakels van weg. *La chaine eſt rompuë, il y a trois quatre chainons de perdus.* De SCHAKELS of maliën van een Net *of* Wapenrok. *Les maillets d'un Filet ou d'une Cote d'Armes.* De SCHAKEL of draad van een reden afbreeken. *Rompre le fil, la ſuite d'un diſcours.* SCHAKELEN. v a. Aan een ſchakelen, hegten, door middel van ſchakels. *Lier, attacher, enchainer, faire tenir enſemble avec des chainons.* Aan een SCHAKELING, aan een binding der zaaken. *Enchainure des choſes.* f. SCHAKELNET, SCHAKEL, zeker net dat men dwars door kleine wateringen ſpand. *Tramail, filet qu'on tend à travers des petites Rivieres.* m. SCHAKELEN, met het ſchakelnet viſſen. *Pêcher au tramail.*

SCHALBYTER of SCHALLEBYTER. Vliegende Kever met hoornen, die van't Hart in gedaante niet ongelyk. *Cerf volant.* m. *Inſecte volant dont la tête a des cornes en figure approchantes de celles du Cerf.*

SCHALIE. f. Ley. *Ardoiſe.* f. Een Kerk, een Speelhuis met ſchalien gedekt. *Une Egliſe, un Pavillon couvert d'ardoiſe.* De SCHALIEDAKEN zyn hier veel ſchaarſer dan in Brabant, in Vrankryk. *Les toits d'ardoiſe ſont bien plus rares ici qu'en Brabant, qu'en France.*

SCHALK. Fyn, loos, ſchrander, bedrieglyk menſch. *Homme ruſé, fin, matois, fourbe.* 't Is zulk een fyne, een looze ſchalk. *C'eſt un homme ſi ruſé, ſi fin, c'eſt un ruſé Compere, un fin Merle, un Maitre genin.* Oh, jou ſchalk, fyne ſchalk! ik zie je wel aankomen! *Oh, le fin matois, le ruſé peſte, le fûté merle, je te vois venir!* De SCHALKHEID, fynheid, loosheid ziet hem ten oogen uit. *La fineſſe, la ruſe, la malice ſe lit dans ſes yeux.* SCHALK, is in 't Hoogduitſch KNEGT, Dienaar te zeggen. In dien zin werd van David gehoord: Heere ik ben uw Schalk. *Seigneur je ſuis ton Serf, ton Servant, ton Serviteur.*

SCHALM, of liever, **SCHAKEL** van een ketting. *Chainon, anneau d'une chaine* m.

SCHALMEY. Soort van HOBO. Boere-, Herders- *of* Veldfluit. *Chalemie.* f. *Eſpece de Hautbois, de Flute Champêtre.* f. De Herders ſpeelden op hunne Schalmeyen, terwyl de Herderinnen zongen, danſten. *Les Bergers jouoient de leurs Chalemies, ſur leurs Hautbois, tandis que les Bergeres chantoient, dançoient.*

SCHALONJE of CHARLOT. Lookgewas om de ſauſen te verhoogen, &c. *Echalote.* f. Dit woord *Schalonje,* zoude afkomſtig zyn van *Aſcalon,* Stad in Judea, daar dit lookgewas overvloedig moet geweest zyn.

SCHALOOS, SCHADELOOS, is op SCHAALOOS genoegſaam uitgelegt.

SCHAMEL is op **SCHAAMEL,** als van SCHAAMTE afkomſtig ook te zien. 't Zyn ſchamele lui die haar nood niet durven klaagen. *Ce ſont de pauvres gens, des pauvres honteux qui n'oſent declarer leur beſoin.*

Digitized by Google

De SCHAMELHEID of SCHAAMELHEID, schaamele deelen. *Les parties honteuses.*

SCHAMP. Afstuitende kogel wonde. *Meurtrissure, contusion.* f. *Blessure legere causée par une bale qui effleure, enleve la peau.* De Koning Wiljam kreeg in 't overtrekken van de Boine in Ierland, een schamp aan de schouder. *Le Roy Guillaume reçut une meurtrissure, une contusion à l'epaule au passage de la Boine en Irlande.* SCHAMPEN is op AFSCHAMPEN te zien. *Froler, toucher en passant, ne frapper pas à plomb.* SCHAMPSCHEUT of SCHAMPSCHOOT, afschampende scheut. *Coup en passant, qui touche, frappe en passant, qui glisse à coté.* Dat is een SCHAMPSCHEUT, een steek, een bokking. *C'est un coup de feuse, un larden, un coup de peigne en passant.*

SCHAMPER. Adj. BITS. Vinnig, steekend. *Mordant, piquant, sanglant, insultant.* Een schamper verwyt. *Un piquant, un sanglant reproche.* Een schampere hoon, bittere smaad. *Un sanglant affront, une sanglante insulte.* Hy wierd met schampere redenen, woorden berispt, bestraft. *Il fut repris en termes piquants, bien aigres; on lui insulta bien cruellement.* Iemand met SCHAMPERHEID, bitsigheid, vinnigheid voorneemen. *Parler à quelqu'un avec dureté, d'une maniere bien dure, bien aigre, bien piquante.* Iemand SCHAMPERLYK bejegenen *Traiter quelqu'un durement, avec aigreur, insulter quelqu'un.*

SCHANDAAL. Ond: w: zie ERGERNIS. *Scandale.* m. 't Is een groot schandaal voor de heele Gezindheid. *C'est un grand scandale pour toute la Societé.*

SCHANDE, SCHAND. f. Oneer, hoon. *Honte, infamie.* f. *Deshonneur, opprobre, affront.* m. Schande behaalen. *Recevoir une honte; souffrir, essuyer un affront.* Met schande te rug keeren. *Retourner avec honte, avec sa courte honte, couvert de honte, de confusion.* Zyne vrinden schande aandoen. *Faire honte, deshonnour à ses parents.* De schande is meer te vreezen dan de dood. *La honte, l'infamie est plus à craindre que la mort.* Hy zal die schande nooit uitwissen. *Il ne se lavera jamais de cette infamie, de cet opprobre; il n'effacera jamais cette tache.* Ik wil met die kaerel niet te doen hebben, elk een spreekt 'er schande van. *Je ne veux point avoir à faire à cet homme là, tout le monde le blame, le traitte de miserable, en dit pis que pendre.* Men moet leeren met schade of met schande. spr: *Il faut apprendre à ses depends, il faut avoir été pris pour dupe plus d'une fois pour eviter les pieges dans la suite.*

SCHANDEK, SCHAMDEK. Potdek, hout over de stutten, om het boord voor 't inwateren te dekken. *Acotard.* m. *Piece de bondage endentée qui pose sur les bouts des allonges & empêche que l'eau ne tombe entre les membres.*

SCHANDELYK. Adj. en Adv. Schandig, eerloos. *Honteux, deshonnête, infame.* Een schandelyke daad. *Une honteuse, une infame action.* Een schandelyke vlugt. *Une honteuse fuite.* SCHANDELYK vlugten, de vlugt neemen. *Fuir honteusement.* Zyne dagen schandelyk eindigen. *Finir honteusement ses jours, finir ses jours avec ignominie.* SCHANDELYKHEID, hoon, schande. *Honte, infamie, ignominie.* f. *Deshonneur, opprobre.* m.

SCHANDIG. Adj. en Adv. SCHANDELYK. Eerloos, oneerend. *Honteux, infame.* Een schandig leven leiden, een schandige dood sterven. *Mener une vie honteuse, infame; avoir une mort honteuse, infame.* Foey, dat is schandig! *Fi, cela est honteux, infame!* Zy vlugteden SCHANDIG, schandelyk. *Ils s'enfuirent honteusement, ils prirent lâchement la fuite.*

SCHANDVLEK. Schande, smet, hoon. *Tache, note d'infamie.* f. *Opprobre.* m. Dat is een schandvlek voor zyn eer, op zyn leven. *C'est une tache à sa gloire, une tache à sa vie, une note d'infamie pour lui.* Zy is een schandvlek van haar Geslagt. *Elle est la honte, l'opprobre de sa Maison.*

SCHANDJONGE, werd door de stemmige Vertaalers voor de Italiaanse *Bardache*, en de Fransche *Bougre* in 't Neerduitsch gezegt.

SCHANS. Aarde of metselwerk, ter dekking van een Vesting of Land. *Fort.* m. *Ouvrage pour la defense d'une Place* ou *d'un Pays.* Een Schans opwerpen, houwen. *Elever, construire un Fort.* Een Schans belegeren, stormenderhand inneemen. *Assieger, prendre un Fort l'epée à la main.*

SCHANS in een schip, sterkte van de Stuurplegt. *Chateau* ou *Gaillard d'arriere.* m. *Elevation à la Poupe du vaisseau.* Een schip met Bak en Schans voorzien. *Un vaisseau accastillé, muni de Gaillard d'avant & de Gaillard d'arriere.* SCHANSKLEEDEN, strook of zeil gemeenlyk rood, om de Schans van 't scheepshoord gespannen, ten einde niet gezien te worden. *Bastingue, pavesade.* f. *Pavois, bande de toile ou de drap ordinairement rouge, tenduë le long du Gaillard d'arriere &c. afin de cacher ce qui s'y fait, sur tout en cas de combat.* SCHANS, werd t' Amsterdam voor de Stadswal genomen. Zy woonen ergens by de schans. *Ils demeurent quelquepart vers le rampart.* Oude paarden jaagd men agter de schans. spr: *On envoye les vieux chevaux à l'ecorcherie; on ne fait plus de cas des vieux chevaux ni des vieux domestiques.*

SCHANSGRAAVER. Arbeider die met de houweel of spaa, de aarde in een belegering &c. opgraaft. *Pionier.* De Schansgraavers dekken. *Couvrir les Pioniers, les travailleurs.* De Schansgraavers voor uit zenden om de wegen te effenen. *Faire prendre les devants aux Pioniers pour applanir les chemins.*

SCHANSKORF. Mand of korf van gedaante als een vat, met aarde opgevuld om de Batteryen &c. te dekken. *Gabion.* m. Zig agter de schanskorven verbergen, de schanskorven afwerpen. *Se cacher derriere les gabions, renverser les gabions.* Zig met SCHANSKORVEN en wolbalen dekken, bebolwerken. *Se gabioner, se couvrir, remparer avec des gabions & des sacs à laine.*

SCHANSLOOPER. Doodeeter, slegt ros. *Haridelle, mechante rosse.* f. SCHANSLOOPER, wolkvanger, Matrooze kapot of keuvelkap. *Capot d'homme de Mer.* m. *cape* ou *grosse robe de Matelot.* SCHANSLOOPSTER, Legerhoer, schotbeest. *Gourgandine, coureuse de rampart, paillasse de Corps de garde.*

SCHAPPELYK. Adj. en Adv. Bedaard, maatig, bescheide, geregeld, redelyk. *Discret, reglé, moderé, raisonnable.* Een schappelyk jongman. *Un jeune homme posé, discret, reglé, bien morigené.* Een schappelyk leven leiden. *Mener une vie reglée, modeste.* Zig schappelyk gedragen. *Se comporter sagement, discretement.* Maak het wat schappelyk, hoor je wel! *Soyez sage, usez de discretion, contenez vous dans les bornes de la raison, entendez vous!* SCHAPPELYKHEID, bescheidenheid, geregeldheid. *Discretion, modestie, sagesse, retenuë, moderation.* f.

SCHAPRAAY. Een Boere SCHAPRAAY of eetens kas. *Un gardemanger, une armoire où les gens du commun serrent leur manger, leurs provisions.*

SCHAR, SCHARRE. Bekend langwerpig plat visje. *Carlet, carrelet.* m. *Petit poisson plat & en losange.* Een gebakke schar. *Un carlet frit à la poële.* SCHAR, werd ook *Collectivè* gezegt. Zoute schar, drooge schar:

Digitized by Google

ſcharl bekend ſtraat geroep. *Des carlets ſalez, ſe chez au Soleil!* 't Gemeene volk in Holland byt zoo ſmaakelyk in een droog SCHARRETJE *of* een ſchol, als de beſte Spanjaard of Gaſconjer in een bolletje look. *Le petit peuple en Hollande mord d'auſſi bon appetit dans un carlet ſeché au Soleil que le plus brave Eſpagnol ou Gaſcon dans une gouſſe d'ail.*

SCHARBIER of SCHARREBIER. n. Bekend dun biertje van een ſtuiver de kan, zes duiten weerom. *De la plus petite biere, de la vinceure du Braſſin.* Hy beterd als ſcharbier op den tap, het gaat met hem van quaad tot erger. *Il amende comme la petite biere au perce, il fait pire que jamais, il avance à reculons.*

SCHARBORD. n. Bord daar met een pennetje op de geſpanne kopere ſnaaren geſpeeld werd. *Eſpece de Citre, inſtrument de Muſique fort commun en Italie.*

SCHARLAKEN. n. Dus heet de ſchoonſte en levendigſte roode koleur. *Ecarlate, couleur rouge la plus vive.* Het ſcharlaken ſteekt veel af. *L'ecarlate eſt fort voyante, donne fort dans la vuë.* Zyn aangezigt is zoo rood als ſcharlaken. *Son viſage eſt rouge comme de l'ecarlate.* SCHARLAKEN, werd veeltyds voor 't ſchoonſte rood laken genomen. *Du drap de couleur d'ecarlate.* Een mantel van ſcharlaken. *Un manteau d'ecarlate.* De Cardinaalen draagen ſcharlake rokken, gaan in 't Scharlaken. *Les Cardinaux ont des robes d'Ecarlate, ſont vetus d'Ecarlate.*

SCHARLEN of SCHARRELEN. v. n Ritſelen, als men van de bladen der boomen ſpreekt. *Fremir, trembler, quand on parle du bruit que font les feuilles des arbres.* SCHARLEN, werd ook voor op ſchaatſen voort worſtelen, krabbelen, gezegt. *Gratter la glace en patinant, avoir peine à ſe ſoûtenir ſur les patins, aller clopin clopant.*

SCHARLEY. f. Plant *of* Heyſter gewas, *Scarlea Gallitricum* in 't Latyn. *Orvale.* f. *Eſpece de Marrhube, plante ainſi nommée.* De Scharley beſluit veelderhande zaadjes in haar dopjes *of* hangende beursjes. *L'Orvale renferme quantité de graines dans ſes gouſſes pendantes.* Daar werd ook bier met ſcharley in plaats van met hop gebrouwen. *Il ſe braſſe auſſi de la biere avec de l'orvale au lieu de houblon.*

SCHARP, SCHERP. Adj. Wel geſlepen, ſcherpſnydend. *Tranchant, bien afile, qui coupe bien.* Een ſcharp mes. *Un couteau bien tranchant* Scharpe ſpooren. *Des eperons bien pointus.* Een SCHARPE, een puntige rots. *Un rocher pointu, rocher taillé en pointe.* Scharpe *of* puntige ſtraatſteenen. *Des pavez pointus, en pointes de Diamans* De peper is SCHARP, is bytende op de tong. *Le poivre eſt piquant ſur la langue, eſt âpre au palais.* Ik val tegenwoordig wat SCHARP, 'k heb nu ſcharpe tanden. *J'ai l'appetit bien aiguiſé à cette heure, j'ai les dents bien aigues, bien longues à preſent.* Een SCHARPE, een bitſe, een vinnige taal. *Un langage piquant, cynique.* Scharpe uitdrukkingen. *Des expreſſions aigres, piquantes, mordicantes, inſultantes.* Hy is zoo ſcharp als een ele. *Il eſt pointu, perçant comme une aleſne, ſa langue coupe comme un raſoir, il emporte la piece.* Ik val zoo ſcharp niet, 'k ſtaa zoo ſtyf niet op myn regt. *Je ne prends pas ainſi les choſes à la rigueur, je n'aime pas à tant preſſer l'anguille, à l'emporter de haute lutte.*

SCHARP. Adv. Naauwelyks, ſchaars. *à peine.* Daar is ſcharp een pond. *Il y a à peine une livre, il y en a une livre mais bien juſte.* Gy weegd te ſcharp. *Vous ne donnez pas tout le poids, vous peſez trop juſte.* Wy hadden ſcharp half wind. *Nous n'avions pas tout à fait demi vent.* Het ging' er heet en SCHARP toe, het ging 'er heet van den rooſter. *Il y fit bien chaud, le combat fut vif & bien ſoutenu, on s'y battit comme il faut.* De Kraamvrouw verloſte gaauw, maar 't ging 'er ſcharp toe. *La Femme en couche fut bientot delivrée, mais l'affaut fut bien rude, elle y aſſiſta en perſonne.* SCHARP by de wind zeilen. *Pincer le vent.*

SCHARP. Koegel *of* kardoes. *Bale.* f. *cartouche.* m, Het roer ging af, maar daar was geen ſcharp op. *Le fuſil tira, mais il n'y avoit point de bale, il n'etoit point chargé.* Het ſcheeps geſchut met SCHARP laaden, met kogels, bouten of ſchroot laaden. *Charger le canon de vaiſſeaux à cartouches, à mitrailles.* Zy ſchooten luſtig met kruisſcharp. *Ils tirerent bien fort à mitraille croiſée.*

SCHARPEN. v. a. SCHERPEN. Scharp maaken. *Aiguiſer, afiler, rendre trenchant.* Een mes ſcharpen. *Aiguiſer un couteau.* De hoefyzers ſcharpen, om de paarden over het ys te doen loopen. *Cramponner des fers de chevaux pour les faire courir ſur la glace; ferrer des chevaux à glace.* Het verſtand SCHARPEN, ſnediger doen worden, door het leezen en de verkeering onder de menſchen. *Aiguiſer, ſubtiliſer, ouvrir l'eſprit par la lecture & la frequentation du monde.* SCHARPEN is ook *Neutrum* als men van de wind ſpreekt. De wind begind te ſcharpen, tegen te loopen. *Le vent commence à être mou, largue, à devenir contraire.* De SCHARPIGHEID, ſcherpheid van een mes, van een houwer. *Le trenchant d'un couteau, d'un coutelas bien aiguiſé, qui coupe bien.* De SCHARPIGHEID, ſtrengheid van een maaner. *La rigueur, la ſeverité d'un homme à qui on doit.* De SCHARPIGHEID, vinnigheid van een beriſper, bediller. *La bile, l'acrimonie, l'humeur mordicante, inſultante d'un cenſeur.* Zie verder op SCHERP 't geen hier vergeeten is.

SCHARRELBEENEN. v. n. Spillebeenen, met de beenen SCHARRELEN, ſchongelen. *Gambiller, remuer à tout bout de champ les jambes.* SCHARRELEN of SCHARLEN, ritſelen, als men van de bladen der boomen ſpreekt. *être agité par le vent, faire un bruit ſourd, fremir, tremôler, comme font les feuilles des arbres.*

SCHAT. m. Opgegaard en weg geleid goud, zilver, opgegaarde juweelen &c. *Threſor.* m. Een ſchat begraaven. *Enterrer, enfouir un threſor.* Een ſchat vinden, ontgraaven. *Trouver, deterrer un threſor.* De geene die den SCHAT van Venetie overweldigd, beſtoolen had, wierd met een goude ſtrop gehangen. *Celui qui avoit forcé, volé le Threſor de Veniſe fut pendu avec une corde dorée.* 't Geen men de SCHAT van Sanct Denys noemd, is een verzameling van oude gedenkteekens en overblyfſelen der eerſte Franſche Koningen. *Ce qu'on appelle le Threſor de Sainct Denis eſt un amas d'anciens Monuments & de Reliques des premiers Rois de France.* SCHAT, werd veel in de figuurlyke ſtyl gezegt. De gezondheid is een Schat, een onwaardeerlyke Schat. *La ſanté eſt un Threſor, un Threſor ineſtimable.* Gods Barmhartigheid is een onuitputtelyke Schat. *La miſericorde de Dieu eſt un Threſor inetarriſſable.*

SCHATBAAR. Adj. Cynsbaar, ſchatting ſchuldig. *Tributaire, ſujet au tribut.* De Moldavers, Wallachers, zyn ſchatbaar aan den Turk; de Zevenbergers en Bohemers &c. aan den Rooms Keizer. *Les Moldaves, les Vallaques ſont tributaires au grand Turc; les Tranſilvains & ceux de Boheme &c. ſont tributaires à l'Empereur.*

SCHATBEWAARDER. Aangeſtelde Bediende om den Schat te bewaaren. *Gardien* ou *Garde de Threſor, officier preposé à la garde du Threſor.* SCHAT-KAMER, kamer *of* vertrek daar de Schat in beruſt. *Sale* ou *chambre du Threſor l'Epargne, la Threſorerie.* f. SCHAT-

Digitized by Google

KAMER, werd veelkyds, voor al in tytels van Boeken voor KONST-KAMER, RARITEIT-KAMER, gezegt. *Cabinet.* m. Schat-kamer der Edele konſten, Schat-kamer der Roomſe oudheden. *Cabinet des beaux Arts, Cabinet des Antiquitez Romaines.* SCHAT-KIST, werd als SCHAT-KAMER, voor de plaats daar 's Lands Schat beruſt, gezegt. *Threſor.* m. *Epargne.* f. Indien al de penningen van de Gemeente geheven, in 's Lands Schat-kiſt kwamen, bleeven. *Si tous les Deniers qu'on leve, qu'on tire des Sujets entroïent, reſtoient dans le Threſor Public, dans l'Epargne, les coffres de l'Etat.* SCHAT-MEESTER, opziender van den opentlyken Schat. *Maître* ou *Intendant du Threſor, Threſorier.*

SCHATEREN. v. n. WEERGALMEN. Een groot en ſchel geluid van zig geeven. *Retentir, eclatter.* De Trompetten, de ſtemmen ſchaterden tot in de wolken. *Les Trompettes, les voix retentiſſoient juſque dans les nuës.* SCHATEREN of luidkeels lagchen. *Eclater de rire, rire à gorge deployée, à pleingozier.* Een SCHATEREND geluid, een ſchaterende ſtem. *Un ſon eclatant, une voix eclatante.* SCHATERING, geſchater. *Son, bruit eclatant, retentiſſement.* m.

SCHATRYK. Adj. Heel ryk, die duizende bezit. *Opulent, très riche.* 't Is een ſchatryk man, een ſchatryke vrouw. *C'eſt un homme opulent, une femme opulente, très riche, puiſſamment riche, riche à tas, à miliers, par milions.* Het zyn ſchatryke lui. *Ce ſont des gens riches par milions, des gens couſus d'or, qui roulent ſur l'or, qui font litiere d'argent.*

SCHATTEN. 't meervoud van SCHAT. Schatten verzamelen. *Amaſſer des Threſors, Theſauriſer.* Den Oorlog put de grootſte ſchatten uit. *La Guerre epuiſe les plus grands Threſors.* Schatten vergaderen die de mot niet verteerd, en daar de dieven niet na graaven nog rooven. *Amaſſer des Threſors où la tigne ne ſe met point, & que les voleurs ne percent ni ne derobent.*

SCHATTEN. Waardeeren, op prys ſtellen. *Eſtimer, evaluer, mettre à prix.* De Erfgenamen hebben den Imboel doen ſchatten. *Les Heritiers ont fait eſtimer la Succeſſion, les meubles; evaluer les biens d'Inventaire.* Op hoe veel zoud gy die Diamant ſchatten? *à combien eſtimeriez vous ce Diamant?* Landeryen ſchatten. *Evaluer, apprecier des Terres.* Het mark zilver, 't mark goud werd geſchat op... *Le marc d'argent, le marc d'or eſt evalué à...* Daar zyn 'er die 't Leger der ongelovige, het Turkſe Leger op honderd vyftig duizend man ſchatten. *Il y en a qui eſtiment, qui font l'armée des Infidelles forte de cent cinquante mille hommes; qui font monter l'Armée des Turcs à 150 mille hommes.*

SCHATTER. Waardeerder van Huizen, Imboel, Landeryen. *Celui qui fait l'evaluation des Maiſons, Meubles, Terres; qui met à prix les Maiſ:, les Meub:, les T:*

SCHATTING. Belaſting, laſt ergens op geſteld. *Impoſt, droit.* m. *Impoſition, taxe.* f. Nieuwe ſchattingen invoeren. *Introduire de nouveaux impots, de nouveaux droits.* Het Volk met ſchattingen overlaaden. *Surcharger, accabler le Peuple d'impots, de taxes.* SCHATTING die men overheerde Volkeren, Onderdaanen oplegt. *Tribut.* m. *Impoſition que l'on etabli ſur des Peuples, des Sujets ſubjuguez.* De Carthaginenzers wierden onverduldig, om dat de Romeinen hen te zwaare ſchattingen deed betaalen. *Les Carthaginois s'impatienterent à cauſe que les Romains leur faiſoient payer un trop gros tribut.* De SCHATTING, op prys ſtelling, waardeering van den Imboel, der Landeryen, der Juweelen. *L'eſtimation des meubles d'Inventaires, l'evaluation des Terres, des Bijoux.*

SCHATTING-SCHULDIG of CYNSBAAR. *Sujet aux impots, taillable, tributaire.* Schatting-ſchuldige Onderdaanen *Des Sujets taillables, des Roturiers ſujets aux impots.* De Wallachers, Moldavers zyn ſchatting-ſchuldig aan den Grooten Heer; de Zevenbergers, Bohemers zyn ſchatting-ſchuldig aan den Keizer. *Les Vallaques & Moldaves ſont tributaires du Grand Seigneur, les Tranſilvains & ceux de Boheme ſont tributaires à l'Empereur.*

SCHAVEELEN of SCHAVIELEN. v. a. Aan een kant ſchikken, ruimte maaken. *Se ranger, faire place.* Men moet malkander wat SCHAVEELEN, wat toe geeven, beleefd handelen. *Il faut uſer de complaiſance, ſe ceder, s'entendre, s'entreſupporter.* De wind begind te SCHAVEELEN, goed te waayen. *Le vent commence à devenir plus large, à reculer, à s'eloigner un peu, à ſouffler du bon coté.*

SCHAVERHAAL. n. Vergoeding van ſchâde. *Dedommagement.* m. *Reparation de la perte qu'on a faite.* f. Zyn ſchâverhaal op de Borg zoeken. *Chercher ſon dedommagement en attaquant la Caution.*

SCHAVOT. n Rechtplaats van planken en ſtylen in der haaſt opgeſlagen. *Echaffaut* m. Op het ſchavot komen, geſchavotteerd, opentlyk gekaſtyd of aan de Kaak gezet werden. *Venir ſur l'echaffaut, être echaffaudé, châtié publiquement.* Men regt in Vrankryk altyd geen ſchavot op om een misdaadige te hangen, te rabraaken. *On ne dreſſe pas toujours en France un Echaffaut pour pendre, pour rompre un criminel.* Een Snyders tafel werd uit boert ook een SCHAVOT genaamd. *Une table de Tailleur.* Daar van daan een SCHAVOTSPRINGER, een Kleermaakers leer jonge, anders KNIPLUIS. *Un Piquepoux, un Grimpeur.*

SCHAVOTTEEREN. v. a. Op een ſchavot ſtraffen, ten toon ſtellen &c. *Echaffauder, produire ſur l'echaffaut.* Iemand SCHAVOTTEEREN, brandmerken, in zyn eer verkorten, laſteren. *Echaffauder, affronter, calomnier quelqu'un, fletrir la reputation de quelqu'un.*

SCHAVUIT. Deugniet, ſchobbejak, ſchoft. *Fripon, belitre, homme de neant.* 't Is een olyke ſchavuit. *C'eſt un fieffé frippon, un vray belitre, un franc-ſcelerat.*

De SCHEDEL, Hoofd-SCHEDEL. zie HARSENPAN. *Le Crane.*

SCHEÊ. Leere koker. *Gaine.* f. *Etui de cuir.* m Een meſſe ſcheê. *Une gaine de couteau.* Een degen SCHEÊ *Un fourreau d'epée.* Den degen uit de ſcheê haalen. *Tirer l'epée du fourreau.* Die de degen tegen zyn Vorſt uittrekt, moet de ſcheê weg gooyen, nooit denken om in gunſt aangenomen te werden. *Celui qui tire l'epée contre ſon Prince, en doit jetter la gaine.* De degen weer in de ſcheê ſteeken, weer op ſteeken. *Rengainer ſon epée.*

SCHEEF. Adj. Ongelyk, krom of ſchuins toeloopende. *De travers, de biais, de guingois.* Dat ſchrift is te ſcheef. *Cette ecriture va trop de travers, de guingois.* SCHEEF, word meeſt *Adverbialiter* gebruikt. Die ſpiegel hangd ſcheef. *Ce miroir panche, eſt pendu de travers.* Die weg loopt ſcheef. *Ce chemin va en biaiſant.* Die Juffer is heel ſcheef gekapt, dat huis is heel ſcheef gebouwd. *Cette Demoiſelle eſt coëffée tout de travers, de guingois; cette maiſon eſt bâtie tout de guingois, de travers.* SCHEEF GAAN, als een dronke gaan. *Aller de guingois, de travers, par bricoles, faire des S.S. comme un yvrogne.* Een SCHEEF BEEN, krom been. *Une jambe tortuë.* Een SCHEEFBEK of SCHEEVE BEK, krombek, ſcheeve mond. *Un bec corné, une gueule tortuë.* Een SCHEEFGAANDE wonde. *Une playe qui va en echarpe.* Een SCHEEFHALS of SCHEEVE HALS krygen door het zitten in de togt. *Gagner un torticolis*

Digitized by Google

colis en ſe tenant au vent d'une porte, &c. 't Is een SCHEEPHALS, ſcheeve hals, een diens hals overhangd. *C'eſt un torticolis.* De SCHEEPHEID, kromheid, bogt van een gebouw. *Le biais, le guingois, l'irregularité, le travers d'un bâtiment.*

SCHEEFHOEK of Scheeve hoek. *Angle oblique.* m. Een SCHEEFHOEKIGE vaſtigheid: woord der Wiskunde. *Un corps ſolide de figure oblique.*

SCHEEL. Adj. Van ter zyde ziende. *Bigle, louche, qui a la vuë de travers.* Hy heeft een ſcheel oog, een ſcheel gezigt. *Il a un oeil louche, la vuë louche; il louche d'un oeil, il eſt louche.* Die vrouw is ſcheel, ziet ſcheel. *Cette femme eſt louche, cette femme bigle, c'eſt une louche, une louchande.* 't Is een SCHEELAARD, een ſcheel oog, een ſcheele wip. *C'eſt un louche, un louchard, un bigle.* De SCHEELHEID mismaakt het ſchoonſte aangezigt. *La vuë louche gâte le plus beau viſage.* SCHEEL ZIEN. v. n. *Bigler, loucher, voir de travers.* Hy is wat SCHEELZIENDE, hy ziet een beetje ſcheel. *Il bigle, il louche un peu.*

SCHEEL. Hoofd SCHEEL, herſſenpan. *Crane, os qui couvre la tête.* m. De ſcheel, de hoofdſcheel, de pan is geraakt, gekwetſt. *Le crane, l'os eſt offenſé.* Van dit woord is afkomſtig SCHEELEN, aangezet hoofdcieraad der vrouwen van geleend hair gemaakt, daar zy haare bloote ſlaapen voornamentlyk mede dekken. *Treſſes de cheveux empruntez pour couvrir la nudité des tempes. ajuſtement de femmes.* Zy is zwart van hair, en zy draagd blonde ſcheelen. *Elle a les cheveux noirs, & elle porte des treſſes blondes.* Een SCHEELMAAKSTER, toeren maakſter. *Une treſſeuſe, faiſeuſe de tours de cheveux.*

SCHEELEN. v. a. Schoon maaken, 't vet afſchrabben. *Racler, nettoyer, degraiſſer.* Darmen ſcheelen. *Racler, nettoyer des boyaux.*

SCHEELEN. Werd veeltyds voor VERSCHEELEN, verſchillen gezegt. *Differer, y avoir du plus ou du moins:* Ce qui s'exprime en François par les temps de *Faloir.* Zy zyn by na van eender jaaren, zy ſcheelen altyd geen drie maanden. *Ils ſont preſque de même age, toujours ils ne different pas de trois mois.* Meend gy dan dat ik gek zy? het ſcheeld miſſchien de helft niet. *Penſez vous donc que je ſois fou? peut-être ne s'en faut il pas la moitié.* Het ſcheelde weinig of ik had gevallen. *Il ne s'en eſt gueres falu que je ne tombaſſe, que je ne fuſſe tombé, j'ai failli à tomber tout à l'heure.* Wilje met de zieke hier blyven, of om den Chirurgyn gaan? 't kan my niet SCHEELEN, 't is my onverſchillig. *Voulez vous reſter ici auprès du malade, ou aller querir le Chirurgien? cela ne m'importe, tout comme on voudra, cela m'eſt indifferent.* Wat SCHEELD het u? wat leid'er u aangelegen? als ik het maar betaal. *Que vous importe? pourvu que je le paye.* De zelfde woorden beteekenen niet altyd het zelfde, 't ſcheeld veel wie iets zegd *Les mêmes mots ne ſignifient pas toujours les mêmes choſes, il importe de ſavoir qui les dit.*

SCHEELEN, werd eindelyk voor SCHORTEN, onpaſſelyk zyn, gezegt. 't Kind moet wat ſcheelen, dat het zoo lang ſchreeuwd. *Il faut que l'enfant ait du mal, ne ſe porte pas bien, puis qu'il crie ſi long temps.* Ik weet niet wat de man ſcheeld, maar ik vind hem heel anders dan na gewoonte. *Je ne ſçai ce qu'il a, ce qu'il lui faut, mais je le trouve tout autrement que de coutume.* Wat ſcheeld u myn ſchaap, hartje lief? *Qu'avez vous mon petit mouton, petit coeur?* De vrouwtjes ſcheelen altyd dit of dat. *Il y a toujours quelque choſe à refaire autour d'une femme, les femmes ont toujours quelque ſot qui loche.* Wat ſcheeld 'er aan, heeft u iemand quaad gemaakt? *Qu'y a-t-il, que vous faut il, qu'avez vous a être ſi chagrin, quelqu'un vous a-t-il fâché, mis de mauvaiſe humeur?*

SCHEEN. *Preteritum* van SCHYNEN. Hy ſcheen gants niet wel te vrede. *Il paroiſſoit n'être point du tout content.* Hy ſcheen heel andera toen hy geld zag tellen. *Il parut tout autre quand il vit compter de l'argent.*

SCHEEN, Been van de knie tot de enkels gaande. *L'os de la jambe, la greve* en vieux François. Zyn ſcheenen branden. *Se brûler les greves, le devant des jambes.* Zyn ſcheenen ſtooten, ergens tegen bezeeren. *Se bleſſer le devant des jambes, heurter ſes jambes contre quelque choſe de plus dur que les os.* Zyne ſcheenen ſtooten, een blaauwtje loopen; een blaauwe ſcheen, de bons krygen. geweigerd worden, vergeefſch vryen naar een Juffr. *Eſſuyer un refus, perdre ſes pas, avoir la mortification d'être refuſé de ſa Maitreſſe* ou *de ſes Parens.* Zyn ſcheenen ſtooten kan ook op alle andere misluk kingen gepaſt worden. *Manquer ſon coup, faire une cacade, tirer ſa poudre aux moineaux.* 't Zal hem zoo voor de ſcheenen ſpringen, zoo verwonderen, onverwagt voor komen! *Cela le ſurprendra bien fort, il tombera de ſon haut!* Iemand het vuur heel na aan de ſcheenen leggen, iemand geweldig prangen, in 't nauw helpen *Acculer, preſſer vivement quelqu'un.*

De SCHEEN of Hoep, 't ligchaam eigentlyk van een ring. *Le corps, l'anneau d'une bague.*

SCHEENBORDTJE. n. SCHEENPLANKJE als een ſpalk tegen 't branden of 't ſtooten gebruikelyk. *Planchette* ou *chauſſure en forme d'eciſſe qui couvre le devant des jambes contre le feu &c.* SCHEEN-KOUSEN, plooyen onder aan de ouwerwetſe broeken met linten opgecierd &c. *Canons, froncis, rouleau orné de rubans au bas des culotes anciennes.* De SCHEENPLAAT voor den man in 't volle harnas. *La genouillere de l'homme armé de pied en cap.* De SCHEEN-PYP is voor aan ſcherp. *L'os de la greve, l'os de la jambe eſt en pointe par devant.* SCHEEN-SCHROEVEN of SCHEENPLANKEN die men de misdadige, de gevangenen aantrekt, daar men de gevangene meê pynigd. *Les bredequins* ou *la chauſſure de planche à vis qu'on met aux jambes des priſonniers, avec quoi l'on donne la queſtion aux criminels &c.*

SCHEEP, werd in de volgende ſpreekwyzen voor SCHIP en SCHEEPSboord, gezegt. De waaren ſcheep doen, inſcheepen. *Mettre les marchandiſes à bord, embarquer les marchandiſes.* Scheep gaan, aan boord gaan. *Aller à bord, ſe mettre à bord, s'embarquer.* Hy dorſt niet weer ſcheep komen. *Il n'oſa plus revenir à bord.* Scheep, ſcheep, die mee wil! *à bord, à bord, qui veut être du voyage!* Vaaren daar men voor ſcheep komt, op zyn poſt blyven, zyn beroep waarneemen en daar aan blyven. *Remplir le poſte qu'on occupe à bord, faire ſa charge, s'acquiter de ſon emploi.* Die voor hond ſcheep komt, moet knoken eeten; overheerd moet lyden. *Au malheureux la maſſue, il faut ſouffrir quand on eſt dans la dependance.*

SCHEEPEN. v. a. INSCHEEPEN. Laaden in 't ſchip. *Embarquer, mettre à bord.* Zy waaren doende met het goed te ſcheepen. *Ils etoient occupez à embarquer les marchandiſes.*

SCHEEPJE. n. Klein ſchip. *Petit bâtiment.* m. *Nacelle.* f. Met een Oeſter ſcheepje van Colcheſter heeft men... *On apprend par un petit bâtiment de Pêcheur d'huitres de Colcheſter...* Sinte Pieters SCHEEPJE dreigd te grond te gaan. fig: ſpr: *La Nacelle de Saint Pierre menace de couler à fonds.* Scheepjes ſchellingen potten, opgaaren. *Garder, amaſſer des Eſcalins à Navire.*

Digitized by Google

SCHEEPS. Adj. Dat te ſcheep geſchied, of van 't ſchip afhangd. *Qui ſe paſſe dans le vaiſſeau, qui depend du vaiſſeau.* Hy verſtaat geen ſcheeps, geen ſcheeps taal, weet van de Zeevaart niet met al. *Il n'entend pas le langage des gens de Mer, il n'entend pas la Marine, la Manoeuvre, la Navigation.* Hy verſtaat geen ſcheeps, hy is 'er niet agter, hy begrypt niet wat wy 'er meé meenen. *Il n'entend pas à demi mot, il ne ſçait pas ce que nous voulons dire, il ne connoit pas la carte du Pays.* SCHEEPS-BISCHUIT. *Du biſcuit pour l'equipage du vaiſſeau.* Hy verſtaat hem het SCHEEPS-BESTIER, de Scheepvaart heel wel. *Il entend fort bien la Manoeuvre, la Marine, la Navigation.* Zoo dra wy aan SCHEEPSBOORD gekomen waaren. *Dès que nous fumes venus, arrivez à bord.* SCHEEPS-BOUW. BOUWING van ſchepen. *Conſtruction.* f. *Equipement de vaiſſeaux.* m. De Sardammers beſtaan meeſt van de Scheepsbouw en Walvisvangſt. *Les gens de Sardam ſubſiſtent la pluſpart de la conſtruction des vaiſſeaux & de la pêche de la Baleine.* De Heer Burgermeeſter NICOLAS WITSEN, heeft een heerlyk Werk over de SCHEEPSBOUW, Scheeps bouwkunde geſchreeven. *Monſr. le Bourguemaitre N: W: a ecrit un beau Livre de la Conſtruction des vaiſſeaux ou de l'Architecture Navale.* SCHEEPS-BYL. *Hache de bord, de Charpentier de vaiſſeaux.* f. SCHEEPS-GEREEDSCHAP. *Apparaux, agreils, manoeuvres.* Een SCHEEPS-JONGE, een Zwabber. *Un Mouce, un Page, un garçon de bord.* Een SCHEEPS KAPITEIN. *Un Capitaine de vaiſſeaux.* De SCHEEPS-KOK. *Le Coq ou le Cuiſinier du vaiſſeau.* Een SCHEEPS-LADING Tabak, Kaſtanjen, Oranjen en Limoenen. *Une charge de vaiſſeau de Tabac, de Chataignes, d'Oranges & de Citrons.* SCHEEPS-PLUNJE. *Hardes, habits qu'on porte à bord, equipage d'un Matelot, d'un homme de Mer.* Een SCHEEPS TIMMERMAN. *Un Charpentier de vaiſſeaux.* Een SCHEEPS TIMMERWERF. *Un Atelier ou l'on conſtruit des vaiſſeaux.* Het SCHEEPSVOLK monſteren, geld geeven *Paſſer en revuë, payer l'equipage du vaiſſeau.* De SCHEEPSVRAGT vaſt ſtellen, bepaalen. *Arrêter, limiter le frêt, le ſalaire du Capitaine pour le tranſport des marchandiſes qu'il prend à bord.*

SCHEEPVAART of SCHIPVAART. Zeevaart. *Navigation.* f. De Scheepvaart aanmoedigen, beſchermen, bevelligen. *Encourager, proteger, aſſurer la Navigation.* De SCHEEPVAART of NAVIGATIE, 't Stuurmanſchap leeren. *Apprendre la Navigation.*

SCHEERBEKKEN. n. Barbiers bekken. *Baſſin à Barber.* m. Don Quixote zag een ſcheerbekken voor 't Hoofdwapen van Membrin aan. *Don Quixote prenoit un Baſſin à barbe pour l'Armet de Membrin.* Een SCHEERDOEK. *Un linge à barbe.* Een SCHEERMES aanzetten, wetten. *Afiler, repaſſer un raſoir.* Een zagt, een ruw ſcheermes. *Un raſoir doux, un raſoir rude.*

SCHEERDER, dient tot de ſamenſtelling der volgende woorden. Een Baard-SCHEERDER, een Barbier in de boertige ſtyl. *Un Tondeur de barbe, un Barbier.* Een Droog-SCHEERDER. *Un Tondeur de draps* ou *Tondeur* ſimplement. Een Schaape SCHEERDER. *Un Tondeur de Brebis.*

SCHEERDRAAD, KETTINGDRAAD tot een web *of* ſtof dat geweeven werd. *Fil de chaine d'une toile* ou *d'une etoffe miſe ſur le Metier.*

SCHEEREN. v. a. Spannen. *Tendre.* Een touw ſcheeren van de eene boom tot de andere. *Tendre une corde d'un arbre dans l'autre.* Een web op 't Getouw ſcheeren, zetten. *Monter une toile ſur le Metier.*

SCHEEREN, berekend voornamentlyk de wol afknippen. *Tondre la laine.* De ſchaapen ſcheeren. *Tondre les moutons.* Lakens ſcheeren. *Tondre des draps.* Een haag, heining *of* paliſſaad ſcheeren. *Tondre une haye, une paliſſade.* Een wey ſcheeren, afmaayen. *Faucher un pré.* De eene ſcheerd de Schaapen, en de andere de Varkens. ſpr: *L'un tond les Brebis & l'autre les Pourceaux: l'un bas les Hayes & l'autre prend les Oiſeaux; l'un ſe tuë pour n'avoir rien, à l'autre le bien vient en dormant.*

SCHEEREN. v. n. Het hair met een ſcheermes afſchraapen. *Raſer, faire la barbe.* Hy laat zig twee maal 's weeks ſcheeren. *Il ſe fait raſer deux fois la ſemaine.* De Barbier moet my komen ſcheeren. *Il faut que le Barbier vienne me raſer, me faire la barbe, le poil.* Het hair ſcheeren. *Couper* ou *faire les cheveux.* Hier ſcheerd men het hair op de nieuwe mode. *Céans on coupe, on fait les cheveux à la nouvelle mode.* Hy heeft zig laaten kruin SCHEEREN, laaten kruinen; hy is Clerc, in de Geeſtelyke order getreeden. *Il s'eſt fait tonſurer, il a pris, il a reçu la tonſure.* Iemand SCHEEREN, foppen, voor de fop houden. *Se moquer de quelqu'un, railler, deniaiſer, duper quelqu'un.* Hy ſcheerd de gek met je. *Il ſe moque de vous, il vous berne.* Hy ſcheerd 'er de gek mee, geloof ik. *Il ſe moque des gens, ſe rit du monde, je crois.* Zyne gaſten SCHEEREN, ſnyden, villen, diep in hun beurs taſten. *Ecorcher, rançonner ſes hotes.* Zyne duiven OPSCHEEREN. *Donner l'eſſor à ſes pigeons, mettre ſes pigeons à l'air.* Zig weg SCHEEREN, weg maaken, wyken. *Se retirer.* Scheerje, weg van hier! *Gare, retirez vous, detalez vite!*

SCHEERHAAK te ſcheep, een haak als een ſeiſſen, om 's Vyands want daar mee te beſchadigen. *Croc en forme de faulx pour couper les cordages de l'Ennemi.* De Perſiers onder Darius, hadden wagens met SCHEERHAAKEN, om daar mede onder de Macedoniers een ſlagting te maaken. *Les Perſes, ſous Darius, avoient des chariots armez de faulx pour faire une grande boucherie parmi les Macedoniens.*

De SCHEERING of 't SCHEEREN der Schaapen. *La tonte des Brebis.* De SCHEERING of 't ſcheeren van de haag, van de paliſſade. *La coupe* ou *tonſure de la paliſſade.* De kruin SCHEERING, om in de Geeſtelyke ordening te konnen treeden. *La tonſure de la tête pour pouvoir entrer dans les ordres Eccleſiaſtiques.* De SCHEERING of 't SCHEEREN van de web op 't Getouw. *L'action de monter, de tendre la toile, de mettre la chaine ſur le Metier.* De SCHEERING beteekend nader de Ketting van 't web *of* 't ſtof dat geweeven werd. *Chaine de la toile* ou *del'etoffe.* f.

SCHEERLINK of dulle Kervel. *De la Ciguë.* Socrates wierd met Scheerlink ſap vergeeven. *Socrate fut empoiſonné avec du jus de Ciguë.*

SCHEERLYNEN. Lynen om het want te zwigten. *Pantoquières* ou *Pantocheres: cordes de moyenne groſſeur qui font un entrelacis entre les hauſbans de Babord & de Stribord.*

SCHEERWINKEL. Barbiers winkel, in de boertige ſtyl. *Boutique de Barbier.* f. Een Scheerwinkel, Barbiers winkel opzetten. *Lever, etablir une Boutique de Barbier.* De Scheerwinkel opmaaken, zig tot ſcheeren, hekelen, roskammen der gebrekkige gereed maken. *Aiguiſer ſes couteaux, afiler ſes raſoirs, ſe preparer à la Satyre aux depends du tiers & du quart.*

SCHEERWOL. Wol van de lakens geſchoren *of* geknipt. *De la bourelanice, de la Laine qui vient de la tonſure des draps.* De ſcheerwol dient om matraſſen en naaykuſſens &c. meé te vullen. *La boure lani-*

Digitized by Google

lanice sert à remplir des matelats & des coussins à coudre &c.

SCHEET. Vunse en luidrugtige wind uit het agterlyt komende. *Pet.* Een scheet laaten. *Faire un pet, peter, lâcher un pet.* Dat is niet een scheet, niet een boon waard. *Cela ne vaut pas un pet.*

SCHEEVE. Adj. 't Vrouwelyke en 't meervoudige van 't woord SCHEEF. Een SCHEEVE HALS *of* scheefhals. *Un cou tortu, de travers.* Een SCHEEVE LYN, kromme lyn. *Une ligne oblique.* Een SCHEEVE *of* kromme weg. *Un chemin tortu, qui va en serpentant.* Het kind heeft scheeve beenen. *L'enfant a des pieds tortus.* SCHEEVEGANGEN, slinkse gangen gaan, niet regt handelen. *N'aller pas de droit pied, tergiverser, n'agir pas de bonne foy.*

SCHEI of SCHEY, KLAMP. Scheep Timmermans woord. *Entretoise.* f. Een Kruis-schei. *Une entretoise croisée.*

SCHEIDBAAR. Adj. Scheidelyk, dat gescheiden kan werden. *Separable.* De toevallen en de zelfstandigheid zyn scheidbaare dingen. *Les accidents & la substance sont choses separables.*

SCHEIDBRIEF. Schriftelyke afscheid, Huwelyks verbreeking. *Lettre de divorce, lettre de rupture du Mariage.* f. De Jooden vermogten volgens Moses Wet hunne Vrouwen den scheidbrief te geeven. *Les Juifs pouvoient suivant la Loy de Moyse donner la Lettre de divorce à leurs femmes, repudier leurs femmes.*

SCHEIDEN. v. a. Afscheiden, &c. *Separer.* Het koorn van het kaf, de bokken van de schaapen scheiden. *Separer le bled de la bale, separer les Boucs des mouons.* De vechters scheiden, van malkander houden. *Separer les combattans.* Een man en een vrouw scheiden van bed en tafel. *Separer de corps & de biens un mari & une femme.* SCHEIDEN, splitsen, verdeelen. *Separer, partager, diviser.* De Rhyn diend van ouds om Duitsland van Vrankryk te scheiden. *Le Rhin sert depuis long temps à separer l'Allemagne de la France.* De Pyreneesche Bergen scheiden Vrankryk van Spanjen. *Les Pyrenées separent la France de l'Esp:*

SCHEIDEN. v. n. Van een gaan, vertrekken. *Se separer, s'en aller.* Het is nog te vroeg om te scheiden. *Il est encore trop tôt pour se separer, s'en aller.* Nog een glaasje eer wy scheiden. *Encore un coup avant de nous separer.* De Vergadering der Staaten staat haast te scheiden. *L'Assemblée des Etats doit bientot se separer.* De Erfgenaamen SCHEIDEN, te vrede stellen, elk een 't zyne geeven. *Partager la succession entre les Heritiers.* Ons verschil is zoo groot niet, wy zyn wel te scheiden. *Notre different n'est pas si grand, nous serons bientot d'accord* Hy kan van 't geld niet SCHEIDEN, hy kan 't geld niet verlaaten. *Il ne sauroit quiter son argent.* De zieke kan nog niet wel scheiden. *Le malade a peine à partir, à se resoudre au grand voyage.* Uit de neering, uit den dienst SCHEIDEN. *Quiter le negoce, quiter le service.*

SCHEIDER van de geene die vechten. *Celui qui separe les combattans, qui met le hola.* De scheiders tusschen man en vrouw krygen veeltyds slagen, als in de Doctor tegens dank gezien werd. *Ceux qui se mêlent de vuider, d'appaiser les differents de mari & femme portent souvent les coups, comme on voit dans le Medecin malgré lui.* Boel-SCHEIDER, boelredder. *Curateur, celui qui administre une Succession.*

SCHEIDING. f. Afzondering, schifting &c. *Separation.* f. De scheiding der Metaalen door middel van 't vuur. *La separation des Metaux par le moyen du feu.* De scheiding van ligchaam en ziel werd de dood genaamd. *La separation du corps & de l'ame s'appelle la mort.* Die Sloot maakt de scheiding der twee Erven. *Ce Fossé fait la separation des deux Heritages.* SCHEIDING, Huwelyks verbreeking. *Divorce.* m. *Separation, dissolution du Mariage.* f. De Scheiding was de Jooden om de hardigheid hunner harte geoorloft. *Le Divorce etoit permis aux Juifs pour la dureté de leur coeur.* Scheiding van bed en tafel. *Separation de corps & de biens.* SCHEIDING maaken tusschen twee die vechten. *Mettre le hola entre les combattans, separer les combattans.* SCHEIDING en schifting maaken, een ieder zyn deel aanwyzen. *Ajuster le different, faire un juste partage entre gens qui se disputent quelque chose.*

SCHEIDMAAL of SCHEIMAAL. n. Afscheidmaal. *Repas d'adieu.* m. Onze vrind zal morgen het scheidmaal geeven. *Notre ami donnera demain son repas d'adieu, payera demain sa bonne allee.*

SCHEIDMUUR. Middelmuur. *Mur mitoyen, de separation.* m. Christus heeft de scheidmuur gebroken die 'er tusschen God en den zondaar was. *Jes: Chr: a rompu la paroy mitoyenne qu'il y avoit entre Dieu & le pecheur.*

SCHEIDPAAL. Paal *of* houte staak om zekere Erven *of* Landen van een te scheiden. *Limite, Borne.* f. *Poteau de separation entre certains Heritages, certaines Terres.*

SCHEIDSLUIDEN, is 't meervoud van SCHEIDSMAN. *Des Arbitres.* Wyze Scheidsluiden verkiezen. *Choisir de sages Arbitres.* Die Vorst is de SCHEIDSMAN van Europa. *Ce Prince est l'Arbitre de l'Europe.*

SCHEIDSPOOR. n. Scheidpylaar om een Akker te scheiden &c. *Borne, Pierre elevée en marque de limite pour separer un Champ &c.*

SCHEL. Bel, handklokje. *Sonnette, clochette, sonnette de main.* f. Een Tafelschel om de knegts, de meyden te roepen. *Une Sonnette de table pour appeller les valets, les servantes.* Aan de SCHEL trekken om in huis te komen. *Tirer la sonnette pour entrer dans la maison.*

SCHEL. Adj. Scherp, helderluidend. *Aigu, clair, eclatant, qui rend un son aigu.* Een schel geluid. *Un son aigu, eclatant.* Een schel geroep. *Un cri aigu, perçant.*

SCHELDEN. v. a. Toegraauwen, toesnaauwen. *Injurier, dire des injures.* Kund gy niet spreeken zonder schelden? *Ne sauriez vous parler sans dire des injures, sans injurier le monde, sans chanter pouille aux gens?* Als gy met schelden begind, zoo heb ik uit. *Je me tais si vous en venez aux injures, si vous pretendez gronder, dire des injures, c'est que je n'en suis plus.*

SCHELD NAAM. m. Haatelyke toenaam. *Injure.* f. *Nom offençant.* m. Iemand scheldnaamen geeven. *Dire des injures à quelqu'un, donner des noms offençants à quelqu'un.*

SCHELDWOORD. n. *Injure, parole offençante.* f. Hy braakte duizend scheldwoorden tegen haar uit. *Il vomit mille injures contre elle, il lui chanta pouille, lui dit pis que pendre.*

De SCHELFZEE, werd in de Bybel voor ROODE ZEE gezegd. *La Mer Rouge, la Mer de la Mecque.* Toen de kinderen Israëls over de Schelfzee trokken. *Lors que les Enfans d'Israël passerent la Mer Rouge.*

SCHELKLINKEND. Adj. SCHELLUIDEND. *Eclatant, resonnant.* Het schelklinkend Metaal. *L'Airain eclatant, resonnant.* De SCHELLUIDENDE, schelklinkende Trompet. *La Trompette eclatante, bruyante.*

SCHELLE, werd in 't vrouwelyke voor SCHEL gezegd. Een

Digitized by Google

Een ſchelle ſtem. *Une voix eclattante, aiguë, perçante.*

SCHELLE, SCHILLE. Wit vliesje dat het oog dekt. *Taye* ou *pellicule blanche qui couvre l'oeil.* Hy heeft een ſchille op het linker oog. *Il a une taye ſur l'oeil gauche.* Iemand de ſchellen van de oogen afligten, iemand uit den dut helpen, uit zyn oogen doen zien. *Deſſiller les yeux à quelqu'un, detromper quelqu'un, faire ouvrir les yeux à quelqu'un.*

SCHELLE KRUID, SCHELKRUID. n. Goude wortel. *De la Chelidoine, de l'Eclaire, de la Fenonque; herbe Medicinale ainſi nommée.* Het Schellekruidt verdryft de gal, en helderd het gezicht op. *La Chelidoine purge la bile, & eclaircit la vuë.*

SCHELLEN. v. n. De ſchel trekken *of* de ſchel doen klinken. *Tirer la ſonnette, ſonner.* Zoetjes, hard ſchellen. *Sonner doucement, fort; tirer doucement, tirer fort à la ſonnette.* SCHELLEN, in den zin van SCHILLEN, is op deze laatſte ſpelling beter te zoeken.

SCHELLING. Bekend muntſtuk, hoewel verſcheiden naar de plaatſen daar 't gemunt werd. *Eſcalin, Schelin.* Een Hollandſe ſchelling, ſchelling Vlaams doet zes ſtuivers. *Un eſcalin de Hollande, un eſcalin de Gros fait ſix ſous.* De Engelſe ſchelling, of ſchelling Sterling doed twaalf pens *of* ſtuivers Engels geld. *Le ſchelling Sterling vaut douſe pens* ou *douſe ſous.* De ſchelling Lups doed twee groſch. *Le ſchelin Lups vaut deux* groſch, *autour d'un ſou monnoye de Hollande.* Een malle SCHELLING, zesd'halve ſtuiver. *Un eſcalin de cinq ſous & demi.* Een oude, een geſtempelde ſchelling. *Un vieux eſcalin, un eſcalin tapé.* Een worp, een zak je ſchellingen. *Un jet, un ſac d'eſcalins.*

SCHELM. Bedrieger, Schoft. *Fripon, maraut, coquin, ſcelerat.* 't Is een ſchelm die honderd maal de galg verdiend heeft. *C'eſt un fripon, un pendard, un ſcelerat qui a cent fois merité la potence, la corde, le pendre.* Voor ſchelm van 't Vaandel loopen. *Deſerter comme un lâche, comme un coquin, abandonner le Drapeau comme un infame poltron.*

SCHELMAGTIG. Adj en Adv. Schelms, bedriegelyk ſchandig. *Infame, vilain, lâche, noir.* Een ſchelmagtig verraad. *Une infame, une lâche, une noire trahiſon.* Schelmagtige daaden, bedryven. *Des actions lâches, infames; des friponneries, ſcelerateſſes.* Hy heeft het Land SCHELMAGTIG verraaden. *Il a lâchement, mechamment trahi le Pays.* Hy heeft haar ſchelmagtig bedroogen. *Il l'a vilainement trompée, lâchement trahie.* Hy heeft ſchelmagtig geloogen. *Il en a menti comme un coquin.*

SCHELMERY. f. Snood bedrog, verraad *Fourberie, fripponnerie, ſupercherie lâche* f. Hy heeft honderd ſchelmeryen van dien aart gepleegd. *Il a fait, il a commis cent fourberies, friponneries, cent vilains tours de cette nature.* Daar ſchuild een SCHELMERYTJEN onder. *Il y a quelque fripponnerie cachée là deſſous.*

SCHELMSTUK. n. Guiteſtuk, ſchelmagtig bedryf. *Tour de fripon, crime honteux.* m. *Scelerateſſe, perfidie.* f. Het ſchelmſtuk kwam eindelyk aan den dag. *La fripponnerie, la perfidie, la trahiſon fut enfin decouverte.*

SCHELP, werd zomtyds voor SCHULP gezegt. *Coquille, ecaille.* f. Een moſſel, een oeſter ſchelp. *Une coquille de moule, une coquille* ou *ecaille d'huitre.* Sanct Jago met zyne ſchelpen. *Saint Jacques & ſes coquilles.*

SCHELVIS of **SCHELLEVIS** f. Bekende Zee vis. *Du Merlan, poiſſon de Mer frequent ſur la Côte de Hollande.* Krimp ſchelvis, ſchelvis die leeft. *Du merlan qui ſe retire, qui vit encore.* Jou SCHELVISJE, kleine ſchelvis, jou guitje, platje. *Le petit fripon, petit eſpiegle!*

SCHEMER, SCHEMERLIGT. Schemering, gebroken licht *Brune.* f. *Faux jour.* m. De ſchemer, de ſchemering belette my hem te zien. *La brune, le faux jour m'empêcha de le voir.* Ik ontmoete hem in de SCHEMERAVOND, tuſſchen licht en donker met zekere Juffr. *Je le rencontrai ſur la brune, vers l'entrechien & loup avec certaine Demoiſelle.*

SCHEMEREN. v. n. Duizelen, de oogen toeknikken, niet wel zien. *Ciller les yeux, avoir les yeux battus, eblouis du Soleil.* De Zon doed de oogen ſchemeren. *Le Soleil fait eblouir les yeux,* ou pluſtot, *le Soleil eblouit, rompt la vuë.* Ik kan niet meer leezen, zoo ſchemeren myne oogen. *Je ne ſaurois plus lire, tant j'ai les yeux eblouis, tant ma vuë eſt rompuë, eteinte.* Knikking der oogen, duizeling door een al te groot of valſch licht veroorzaakt. *Eblouiſſement, cillement des yeux qui empêche de voir diſtinctement les objets.* In de SCHEMERING, in de ſchemertyd kan men de voorwerpen niet regt onderſcheiden. *On ne peut pas bien diſcerner les objets dans la brune, à l'entre chien & loup, dans le crepuſcule.* De ochtend SCHEMERING. *Le crepuſcule du matin.* De avond ſchemering. *Le crepuſcule du ſoir.*

SCHEMERLICHT. n. Gebroke licht, valſch licht. *Faux jour, jour echappé.* m. Het ſchemerlicht is zekere ſchoonheden, zoo min als zekere ſtoffen nadeelig. *Le faux jour eſt auſſi peu contraire à certaines beautez qu'à certaines etoffes.* De kennis die de Patriarchen van Chriſtus hadden, was maar een ſchemerlicht in vergelyking van 't geen dat wy onder het Evangelium hebben. *La connoiſſance que les Patriarches avoient de Jeſus Chriſt n'etoit qu'une foible lueur en comparaiſon de la lumiere que nous avons ſous l'Evangile.*

SCHEMERSTOND f. **SCHEMERLICHT.** n. *Crepuſcule.* m. De ſchemerſtonden zyn langer in de Zomne ſtilſtanden, dan in de Dag en nagt Eveningen. *Les crepuſcules ſont plus longs dans les Solſtices que dans les Equinoxes.*

SCHEMERTYD, SCHEMERSTOND. Tyd op welke den dag aanbreekt *of* den avond valt. De ochtends ſchemering. *Le crepuſcule du matin.* De avonds ſchemertyd. *Le crepuſcule du ſoir, l'entrechien & loup, en ſtyle vulgaire.* Men vangd de ſneppen in de ſchemertyd, ſchemeravond. *On prend les Beccaſſes ſur la brune, vers l'entrechien & loup.*

SCHENDBROK. Schendtong, laſteraar. *Calomniateur, affronteur qui dechire la reputation de tout le monde.*

SCHENDEN. v. a. Verbreeken. *Violer, enfraindre* Zyn eed, de wetten ſchenden. *Violer, enfraindre ſon ſerment, les loix.* 't Regt der Volkeren ſchenden. *Violer le Droit des Gens.* Een Maagd SCHENDEN, onteeren, verkragten. *Violer, deshonnorer, forcer une Fille.* Het vrouwe SCHENDEN, en 't verbranden der huizen, wierd op levensſtraf verboden. *Le viol & l'incendie fut deffendu ſur peine de la vie.* Den Sabbatdag SCHENDEN, onteeren. *Violer, prophaner le Sabbath.* Boomen SCHENDEN, beſchadigen. *Gâter, endommager des arbres.* De pokken ſchenden de ſchoonſte aangezigten. *La petite verole gâte, defigure les plus beaux viſages.* Zyn 's naaſtens eer SCHENDEN, beneemen, verkorten. *Fletrir, entamer la reputation du prochain.* Zyn handen SCHENDEN aan iemand, iemand ſlaan die veel beneden ons is. *Se commettre en mettant la main ſur une perſonne bien au deſſous de nous.*

SCHENDER. Verbreeker van zyn eed. *Perfide, violateur de ſon ſerment.* Wetten SCHENDER. *Violateur, infracteur des Loix.* Sabbath SCHENDER, ontheiliger

van

Digitized by Google

van den Sabbath. *Violateur, Prophanateur du Sabbath.* Een Vrouwe *of* Maagde SCHENDER *Un Suborneur, affronteur de Femme* ou *de Fille.* SCHENDER, roover van 's naaſtens eer. *Diffamateur de la reputation du prochain.* Men kapt de boome SCHENDERS in ſchildery de hand af. *On coupe la main en effigie à ceux qui gâtent, endommagent les arbres.* Kerk SCHENDERY. *Sacrilege.* m. *Prophanation d'un Temple.* f.

SCHENDIG. Adj. Onteerend, ſchandelyk. *Infame, honteux, diffamant, atroce.* Een ſchendig bedryf, ſchendige daad. *Une action infame, honteuſe.* Een ſchendig, hoonend verwyt. *Un reproche diffamant, un ſanglant reproche.* Een ſchendig misdryf, ſchendige misdaad. *Une action des plus noires, un crime atroce.*

SCHENDING, verbreeking der Wetten, der Verbonden. *Infraction.* f. *Violement des Loix, des Traittez.* m. SCHENDING der gewyde Schuilplaatſen. *Violation* f. *violement des Aſyles ſacrez.* m. SCHENDING, ontheiliging der Tempelen. *Violation, prophanation des Temples.* De SCHENDING, ſchoffeering, onteering van Vrouwen en Maagden met de dood ſtraffen. *Punir de mort le viol des Femmes & des Filles.* SCHENDING, beſchadiging der boomen. *Degat, endommagements des arbres.* m. SCHENDING, benadeeling van 's naaſtens eer. *Diffamation de la reputation du prochain.*

SCHENDKEUKEN. Een groot eeter die 'er even ongedaan uitziet. *Affronteur de cuiſine, perſonne qui mange comme un chancre ſans profiter.*

SCHENDTONG. Laſtertong, venynig kwaad ſpreeker. *Langue mediſante, calomniateur, affronteur, diffamateur.*

SCHENK, als afkomſtig van SCHENKEN, ſtrekt een *Adjectivum* aan de volgende *Compoſita* of ſamengeſtelde naamen. SCHENKBAKJE, ſchenkblad met een rand, daar de kannen, vleſſen en glazen, &c. in ſtaan. *Laquais.* m *Baquet ordinairement quarré long, qui ſert de buffet portatif, où l'on poſe les bouteilles & les verres.* Een SCHENKBLAD of BLAD alleen, daar de Thé en Coffy opgezet, voorgediend werd. *Eſpece de plat de bois verniſſé, laqué, ſur lequel on ſert, on preſente les taſſes à Thé, à Caffé.* SCHENKBORD. n. ſchenktaljoor. *Soucoupe.* f. Een zilver ſchenkbord. *Une ſoucoupe d'argent.* Een SCHENK-KAN, tuitkan, in 't wyn ſchenken op de Begraaffeniſſen nu meeſt gebruikt. *Pot de cabaretier avec un long goulot.* SCHENK-TAFEL, tafel daar de vleſſen, kannen, glaazen &c. opſtaan. *Eſpece de buffet, de table à poſer les bouteilles & les verres.*

SCHENK of SCHINK. Schonk, bonk, grof been. *Gros os.* Voyez ſur SCHINK.

SCHENKAADJE. n. Vereering, geſchenk, *Don, preſent.* m. 't Woord SCHENKAADJE werd meeſt in 't meervoud gebruikt. Hy genoot, ontfing veel eer en ſchenkaadjen aan dat Hof. *Il reçut beaucoup d'honneurs & de preſents à cette Cour.*

SCHENKEN. Vereeren. v. a. *Donner en don, faire preſent.* Le Pret: *Schonk*, le Part: *Geſchonken.* Iemand een rotting, een ſnuifdoos, zyde kouſſen, een ring ſchenken. *Donner une canne, faire preſent d'une canne, d'une tabatiere, donner des bas de ſoye, une bague à quelqu'un.* Een gevangen zyn vryheid SCHENKEN, een gevangen vry laaten. *Donner la liberté à un Eſclave, affranchir un Eſclave, mettre un Eſclave en liberté.* Zyn vryheid, zyn trouw ſchenken aan een Schoone. *Faire don de ſa liberté, de ſa foy, engager ſa liberté, ſa foy à une Belle.*

SCHENKEN. v. a. Gieten, indoen. *Verſer.* Bier, wyn in een glas ſchenken. *Verſer de la biere, du vin dans un verre.* Schenk 'er nog wat in; hola, gy ſchenkt te vol! *Verſez y encore un peu; hola, vous verſez trop plein!* SCHENKEN, te drinken geeven, drinken voorzetten. *Donner, preſenter à boire.* Wy moeten iemand hebben om te ſchenken. *Il nous faut quelqu'un pour verſer à boire.* Als gy my komt bezoeken, zal ik u een lekker glaasje ſchenken. *Quand vous me viendrez voir, je vous preſenterai, donnerai, ſerai goûter, boire un bon verre de vin.* Het gezelſchap Thé, Coffy SCHENKEN, voordienen. *Servir, preſenter du Thé, du Caffé à la compagnie.*

SCHENKER. Tafel ſchenker. *Echanſon.* m. *Celui qui verſe à boire.* Ganimedes is der Goden ſchenker. *Ganimede eſt l'Echanſon des Dieux.* Pharaôs Schenker ging vry en de Bakker wierd gehangen. *L'Echanſon de Pharao fut mis en liberté & le Panetier fut pendu.*

SCHENNIS. Schendig bedryf, ſchendige daad. *Action infame, lacheté, perfidie.* f. Ik zal my over die ſchennis wreeken, of ik zal niet konnen. *Je tirerai vengeance, je me vengerai de cette action infame, de cette lâcheté, perfidie, ou je ne pourai* De SCHENNIS, de hoon van zyn Geſlagt in 't bloed van den ſchender, den ſchaaker uitwiſſen. *Laver la honte, l'opprobre de ſa Maiſon dans le ſang de l'affronteur, du raviſſeur.*

SCHEP. 't Geen men met een vork *of* lepel, &c. in een reis opneemd. Een ſchep hooy. *Ce qu'on enleve de foin au bout d'une fourche.* Een ſchep olyven. *Une cuillerée d'olives.* Een SCHEPJE ſnuiftabak met een ſchelling, of ander ſtukje geld uit een tabaksdoos. *Une priſe de tabac ſur un eſcalin, une piece de monnoye.*

SCHEPENKENNIS of SCHEPENKENNIS. *Hypotheek* in 't Onduitſch: vaſte ſchuld, onderpand, onderzetting; *Acte*, geſchrift voor Schepenen gepaſſeerd, 't welk den Schuld-eiſcher op de verbondene *effecten* van den ſchuldenaar *preferentie* verleend. *Hypotheque.* m. *Acte paſſé ſous l'authorité des Echevins qui donne au Creancier le droit de preference ſur les effets du Debiteur.*

SCHEPEL. Koornmaat waar van 108 in een Laſt gaan. *Boiſſeau de Hollande, meſure de bleds dont 108 ſont un Leſt.* Maar een ſchepel te maalen hebben, en daar een heele molen om op zetten: dit werd meeſt figuurlyk verſtaan. *N'avoir que la valeur d'un boiſſeau de blé à faire moudre & bâtir un moulin tout exprès.*

SCHEPEN. Aangeſtelde Rechter in Burger en Halszaaken. *Echevin, Juge pour les cauſes Civiles & Criminelles.* Een jong, een regeerend, een oud Schepen. *Un jeune Echevin, un Echevin en charge, un vieux Echevin, auſſi, un Echevin hors de charge.* De jongſte Schepen ſpreekt het vonnis uit, wyſt het vonnis. *Le plus jeune Echevin prononce la ſentence, declare le reſultat après que les Echevins ont été aux opinions.* De Heer M., de Heer C. is Schepen en Raad. *Monſr. M., Monſr. C. eſt Echevin & Conſeiller, & Senateur.*

SCHEPEN, is ook 't meervoud van 't woord SCHIP. *Des vaiſſeaux, des navires, des bâtimens.* 't Is vermaakelyk een Vloot ſchepen te zien zeilen. *Il y a plaiſir à voir une Flote de vaiſſeaux à la voile.* De ſchepen lagen in de Bay ten anker, waaren klaar om uit te loopen. *Les vaiſſeaux etoient à l'ancre dans la Baye, etoient prêts à mettre à la voile.* De ſpytige Juffers die haar om 't verloopen van twee drie Minnaaren, weinig verlegen toonen, zeggen met een ſpecie van vertrouwen, daar komen zoo veel goede ſchepen aan als 'er afvaaren. *Les Demoiſelles qui font les rencheries & ſemblent s'embarraſſer peu de voir deſerter deux ou trois Amants, diſent avec une eſpece de confiance, il arrive autant de bons vaiſſeaux qu'il en*

Digitized by Google

part: pour un perdu deux retrouvez. Bedaarde luiden zeggen daar tegen: duure ſchepen blyven aan Land. *Les gens meurs disent à cela: les vaisseaux dont on veut trop de fret restent au Havre, attendent longtemps fortune en Rade:* Qui refuse muse, *dit le vieux Proverbe.*

SCHEPENEN, is 't meerv: van SCHEPEN in den eerſten zin. Schout en Schepenen maaken mits dezen bekend dat... *Le Baillif & les Echevins avertissent par les presentes que...* Op de Nominatie van Schepenen komen. *être mis sur la Liste des Echevins, être nommé entre ceux dont on choisit, elit les Echevins.*

SCHEPENS, diend tot *Adjectivum* aan de volgende ſamen geſtelde. Op de SCHEPENS-BANK zitten. *être assis dans le Banc des Echevins, avoir place parmi les Echevins, les Juges.* Een zaak voor SCHEPENS-BANK, voor Schepenen betrekken. *Porter une cause devant les Echevins.* In de SCHEPENS-KAMER verſchynen. *Comparoitre dans la chambre des Echevins.* Door de dood van den Hr. N. is een SCHEPENS-PLAATS open. *Il y a une charge d'Echevin vacante par la mort de Monsieur N.* De zaak ſtaat, hangt op SCHEPENS-ROL. *La cause est au rôle, sur le rôle des Echevins.*

SCHEPENSCHAP. n. Waardigheid van den Schepen. *Echevinage, Echevinat.* m. *dignité de l'Echevin.* 't Schepenſchap waardiglyk bekleeden. *Remplir dignement l'Echevinage.*

SCHEPJE. n Een ſchepje, een lepeltje vol nat. *Une cuillerée de bouillon.* Een ſchepje ſnuiftabak. *Un cuillerée ou petite prise, pincée de tabac en poudre.*

SCHEPNET. n. Net om de vis uit de beun, de korf of bouwer te ſcheppen. *Espece de verveu ou de filet en forme de poche avec lequel on tire le poisson d'un reservoir, d'une boutique &c.* SCHEPNET, ophaalnetje om aan de kant der Slootjes te viſſen. *Trouble.* m. *Espece de filet avec lequel on pêche au bord des Fossez.*

SCHEPPEN. v. a. Uit niet iets voortbrengen. *Créer, tirer du néant.* Le Pret: *Schiep*, le Part: *Geschapen.* Welken ander dan een eeuwig en verſtandig Wezen heeft zulk een Waereld konnen ſcheppen? *Quel autre qu'un Etre eternel & intelligent a pû créer un Monde comme celui ici?* Toen 't God behaagde den menſch naar zynen Beeld te ſcheppen. *Lors qu'il plut à Dieu de créer l'homme à son Image.* De Heidenen en Godverloogchenaaren vermengen de ſcheppende oorzaak met het geſchapene. *Les Payens & les Athées confondent la cause créante avec la chose créée.*

SCHEPPEN. v. a. Putten, ophaalen. *Puiser.* Le Pret: *Schepte*, le Part: *Geschept.* Water uit een Fontein ſcheppen. *Puiser de l'eau d'une Fontaine* ou *dans une Fontaine.* Water met zyn hand, met zyn hoed, met een hoosvat ſcheppen. *Puiser, prendre de l'eau dans sa main, dans son chapeau, avec une echope.* De kaatsbal met het rinket SCHEPPEN, opneemen. *Lever la bale avec la Raquette.* Hooy ſcheppen, opneemen met een vork. *Prendre, enlever du foin avec une fourche.* De lugt SCHEPPEN, inademen op het Balcon, in den Tuin. *Prendre, respirer l'air sur le Balcon, dans le Jardin.* Wat ſchept men hier een zagte, een aangenaame lugt! *Que l'on respire ici un air doux, un air agréable!* Moed SCHEPPEN, moed neemen, zig opbeuren. *Prendre courage, s'evertuer.* Schep moed, daar komt byſtand, 't is om een kort ſtoortje te doen. *Courage, il vient du secours, c'est à faire à passer un mauvais quart d'heure.* Vermaak SCHEPPEN, neemen; vinden in 't quaad doen. *Prendre plaisir à mal faire.* Ik ſchep veel genoegen uit uw brief, uw brief geeft my veel genoegen. *J'ai reçu bien du plaisir par votre lettre; votre lettre me donne bien de la joye.*

SCHEPPER, Voortbrenger van iets uit niet. *Créateur, celui qui crée quelque chose de rien.* God is de Schepper en Onderhouder van alles dat leeft. *Dieu est le Créateur & le Conservateur de tout ce qui vit.* Gedenkt uwen Schepper in de dagen uwer Jongelingſchap. *Souviens toy de ton Créateur aux jours de ta Jeunesse.* Water SCHEPPER ofte hoosvat. *Echope* ou *pelle creuse avec laquelle on vuide, retire l'eau entrée dans un bateau, &c.*

SCHEPPING, Voortbrenging van iets uit niet *Création* f. De Schepping van de Waereld, van den Menſch, der Engelen. *La Création du Monde, de l'Homme, des Anges.* De onderhouding der ſchepſelen is een geduurige ſchepping. *La conservation des créatures est une création continuelle.*

SCHEPSEL. n. Geſchapen wezen. *Créature* f. *Etre créé.* m. Het ſchepſel moet zynen Schepper eeren, dienen. *La créature doit honnorer, servir son Créateur.* De menſch werd een redelyk, een volmaakt ſchepſel in vergelyking der onredelyke ſchepſelen genaamd. *L'homme est appellé une créature raisonnable, en comparaison des créatures déraisonnables.*

SCHERF. Stuk, brok. *Tês, morceau* m. Een potſcherf. *Un têt de pot, morceau d'un pot rompu.*

SCHERM. Tooneel SCHERM, cieraadſtuk, dat men bezyden het Tooneel verſchuiven en aanhaalen kan. *Coulisse, decoration de Théatre.* f. Agter de ſchermen ſtaan mallen, dertelen met de mooye ſpeelſters. *Badiner derriere les coulisses avec les belles Actrices.* Het vuur vatte in de ſchermen. *Le feu prit aux coulisses, aux decorations.* Een hand SCHERM om zyn aangezigt voor 't vuur te bewaaren. *Un Ecran.* Een vuur SCHERM *of* Schut. *Un Paravent.*

SCHERM. Diend tot *Adjectivum* in de volgende *Compoſita.* Een SCHERMDEGEN, ſtompe degen, degen met een pop aan 't end voorzien. *Un fleuret pour apprendre à faire des armes.* De SCHERM-KONST leeren. *Apprendre l'escrime, apprendre à faire des armes.* Een gaauw, een bekwaam SCHERM-MEESTER. *Un habile Maître d'Armes, Maître d'Escrime.* Na 't SCHERM-SCHOOL gaan. *Aller à la Salle d'Armes.*

SCHERMEN. v. n. Met ſchermdegens vechten. *Escrimer, faire des armes.* Leeren ſchermen om de pluggen, de meſſetrekkers van zyn lyf te houden. *Apprendre à faire des armes pour ecarter les coupe jarrets, les tireurs de couteau.*

SCHERMINKEL of SCHARMINKEL, werd ſchimpende aldus gebruikt: 't is een lange ſcherminkel. *C'est un grand escogriffe, un grand flandrin, un grand dependeur d'andouilles.* 't SCHERMINKEL-HUISJE, KNOKKEL-HUISJE, beender-huisje aan een Kerkhof. *Le Charnier.* m. *L'endroit où l'on serre, amasse les ossements des morts.*

SCHERMUTSELEN. v. n. Met afzonderlyke hoopen, benden op malkanderen aanvallen. *Escarmoucher.* Daar wierd niet gevochten, men deed niet als ſchermutſelen. *On ne combattit point, on ne fit qu'escarmoucher.* SCHERMUTSELING, kort gevecht dat veeltyds dient om een generaale ſlag aan te binden. *Escarmouche.* f. Daar is een vinnige, een lange ſchermutſeling tuſſchen beide Legers voorgevallen. *Il y a eu une rude, une longue escarmouche entre les deux Armées.*

SCHERP of SCHARP. Adj. Goed van ſnee. *Tranchant, bien aiguisé.* Een ſcherp mes, een ſcherpe byl. *Un couteau bien tranchant, une hache bien tranchante* Door 't SCHERP of de ſnee van 't zwaard ſneuvelen. *Perir par le tranchant de l'epee, passer par le fil de l'epee.*

SCHERP.

Digitized by Google

SCHERP. Streng, ſtraf. *Severe, rigoureux.* Een ſcherp verbod. *Une deffenſe ſevere.* Scherp regt doen. *Faire une ſevere, rigoureuſe juſtice.* SCHERP, heet, bytende, doordringende. *Piquant, apre, acre, acerbe.* De peper is ſcherp op de tong. *Le poivre eſt piquant, eſt chaud ſur la langue.* SCHERP bloed. *Du ſang acre, acrimonieux.* Scherpe vochten. *Des humeurs acres & bilieuſes.* Een SCHERPE, bitſe, vinnige ſtyl. *Un ſtyle piquant, mordicant.* Juvenalis, Aretinus had een ſcherpe pen. *Juvenal, Aretin avoit une plume mordicante, ſatyrique, trempée dans le fiel.* Scherpe uitdrukkingen gebruiken, een ſcherpe taal voeren. *Employer des expreſſions piquantes, inſultantes, tenir un langage bien piquant, mordicant, emporter la piece.*

SCHERP. Fyn. *Fin, ſubtil.* Hy heeft een ſcherp gehoor. *Il a l'ouie, l'oreille fine, ſubtile.* De Baſiliscus heeft een SCHERP, klaar, doordringend gezicht. *Le Baſilic a la vuë fine, claire, aiguë, perçante.* SCHERP, werd nog *Adverbialiter* in de twee laatſte zinnen gezegt. Scherp toeluiſteren. *Ecouter attentivement, ecouter de toutes ſes oreilles.* Scherp toezien. *Regarder avec des yeux d'Argus.*

SCHERPELYK. Adv. Strengelyk. *Severement, rigoureuſement.* Dat is door het Plakkaat ſcherpelyk verboden. *Cela eſt ſeverement, rigoureuſement deffendu par le Placard, par l'Ordonnance.*

SCHERPEN of SCHARPEN. v. a. Slypen, wetten. *Aiguiſer, afiler.* Een mes, een ſeiſen ſcherpen. *Aiguiſer un couteau, aiguiſer une faulx.* Het verſtand SCHERPEN, opſcherpen door het leezen, door de verkeering. *Aiguiſer l'eſprit par la lecture, par la frequentation.* Den honger ſcherpen met een kopje koffy, een kalkoentjen Alſem wyn te drinken. *Aiguiſer l'appetit en buvant une taſſe de caffé, un verre de vin d'Abſinthe.* Ik moet my daar op SCHERPEN, rypelyk op beraaden. *Il faut que je ſonge ſerieuſement, meurement à cela; il faut que j'y aiguiſe, que j'y applique tous mes ſens.*

SCHERPIGHEID, SCHERPHEID van een mes, van een byl. *La qualité qui rend un couteau tranchant, une hache tranchante.* De SCHERPIGHEID, ſnedigheid, fynheid van 't gehoor, van 't gezicht. *La bonté, la fineſſe, ſubtilité de l'ouie, de la vuë.* De SCHERPIGHEID, ſnedigheid, doordringentheid van 't verſtand. *La ſubtilité, la penetration de l'eſprit.* De SCHERPIGHEID, wrangheid, hitte van de peper op de tong. *L'apreté, la chaleur du poivre ſur la langue.* De SCHERPIGHEID van de gal, van 't bloed. *L'acreté, l'acrimonie de la bile, l'acreté, la ſeroſité du ſang.* De SCHERPIGHEID, vinnigheid, bitterheid van den ſtyl. *L'âpreté, l'âcreté, le fiel, l'amertume du ſtyle.*

SCHERP-RECHTER, is de Zondags naam van Meeſter Hans de Beul. *Maître des hautes oeuvres.* De Scherprechter hieuw hem het hoofd af met een ſlag. *Le Bourreau lui abbattit la tête d'un ſeul coup.*

SCHERPSNYDEND. Adj. Heel ſcherp van ſneê. *Trenchant, qui coupe, taille bien.* Een ſcherpſnydend zwaerd. *Un glaive bien trenchant, une epée bien trenchante.*

SCHERPZIENDE. Adj. Scherp van gezicht. *Clairvoyant, qui a la vuë perçante.* Hy is heel SCHERPZIENDE, klaar ziende, heel ſchrander. *Il eſt fort penetrant, clair-voyant, il a de fort bons yeux.*

SCHERPZINNIG. Adj. Sneedig, ſchrander, doordringend van verſtand, begrip. *Subtil, penetrant, perſpicatif.* Een ſcherpzinnig menſch, een ſcherpzinnig zinkwiſter. *Un homme penetrant, ſubtil; un diſputant ſubtil, un ſubtil argumentateur.* De SCHERPZINNIGHEID, ſneedigheid, ſchranderheid der Jeſuiten, der Socinianen. *La ſubtilité, penetration, la perſpicacité, la tranſcendance des Jeſuites, des Sociniens.* SCHERPZINNIGLYK. Adv. *Subtilement, habilement, avec habilité, fineſſe, penetration.*

SCHERSSEN. v. n. Boerten, gekſcheeren, ſpreeuwen. *Se moquer, plaiſanter, geguenarder, railler.* Met ieder een, met alle dingen ſcherſſen. *Se mocquer de tout le monde, de tout.* Dat SCHERSSEN ſtaat my niet aan. *Je n'aime pas à entendre plaiſanter ainſi, cette raillerie me deplait.* Hy ſcherſt maar; hy lagchte er maar mee. *Il ne le dit que pour rire, c'eſt qu'il plaiſante, ſe divertit.*

SCHERSSER. Boerter, ſpotter, ſpreeuw. *Moqueur, railleur, goguenard.* 't Is een olyke ſcherſſer, ſpotboef. *C'eſt un railleur achevé, un vrai goguenard.* SCHERSSERY, boertery, jok. *Raillerie, plaiſanterie, turlupinade.* f. 't Is maar ſcherſſery, boertery. *Ce n'eſt que raillerie, que riſée.* SCHERSSERY, beteekend ook STEEK, BOKKING. *Lardon, coup de langue.* m. *Satyre.* f. De geene die ten koſte hunner beſte vrinden geen ſcherſſery konnen ſmooren, mogten hen wel ſpiegelen aan 't geval van *Teocritus*, die den eenoogigen Koning *Antigonus* gebelgd hebbende, als regens dank door zyne vrinden ten Hove geleept, en aangemoedigd met te zeggen dat hy in de voorige gunſt aangenomen zoude werden, als hy ſlechts voor 's Konings oogen verſcheen, onvoorzigtig daar op zeide: *och! ik ben omhals*, indien ik hem op geen andere voorwaarde genaaken mag: dat den ontydigen Scherſſer 't leven koſtede.

SCHERVEN, is 't meervoud van SCHERF. Kalkbrokken en potſcherven opraapen. *Amaſſer des platras & des têts de pot, des taiſſons ou teſſons.* SCHERVEN; kan ook als *Verbum* gebruikt werden, en BREEKEN beduiden. *Se fendre, ſe caſſer.* Aarde werk ſcherft heel ligt. *La poterie ſe fend, s'ebreche, ſe rompt aiſément.*

SCHETS, van 't Italiaans *Squizzo*, betekend ontwerp van iets dat men wil maaken of laaten maaken. *Eſquiſſe, ebauche.* f. *Deſſein, plan.* m. De ſchets of doodverf van een Schildery. *L'eſquiſſe, le deſſein d'un Tableau.* Dat is maar een ligte, een ruuwe ſchets of tekening van 't werk. *Ce n'eſt qu'une eſquiſſe, qu'une legere ebauche, qu'un premier crayon, deſſein de l'ouvrage.* Dat is maar een korte ſchets van den Slag, van den toeſtand der Republyk *Ce n'eſt qu'un abregé, qu'une legere image, qu'un tableau en raccourci de l'état de la Republique.* Een Schildery SCHETSEN, doodverwen, de eerſte trekken met kryt leggen op een doek &c. *Eſquiſſer, ebaucher, tracer les premiers traits d'un tableau ſur la toile; croquer un tableau.*

SCHETTEREN, werd alteinets voor SCHATEREN gezegt. *Eclater.* Een SCHETTEREND gerugt, luid gerugt. *Un bruit eclattant.* Een ſchetterende ſtem. *Une voix eclattante.*

SCHEUR. Breuk. *Dechirure* f. Daar is een ſcheur, een groote ſcheur in uw kleed, in uw rok. *Il y a une dechirure, une grande dechirure à votre habit, à votre jupe.* Daar is een groote SCHEUR of barſt in de muur. *Il y a une grande fente, une grande crevaſſe dans la muraille.*

SCHEURBUIK of BLAAUWE SCHUIT. Landziekte in 't Noorden gemeen, en uit een onzuivere Zeelugt, 't quaad voedſel meeſt oortkaande. *Scorbut.* m. *Maladie commune dans le Nord.* De ſcheurbuik ontdekt zig allereerſt aan het tandvleeſch. *Le ſcorbut ſe montre d'abord aux gencives.* Het bloed der Zee Schildpadden is heel goed tegen de ſcheurbuik. *Le ſang des Tortues de Mer eſt fort bon contre le ſcorbut, le* ſtomacacè.

Digitized by Google

SCHEUREN. v. a. Stukkend rukken, opryten. *Dechirer.* Een brief, een kleed ſcheuren. *Dechirer une lettre, dechirer un habit.* De Hoogen Prieſter ſcheurde zyn kleed aan ſtukken. *Le Grand Prêtre, le Souverain Sacrificateur dechira ſon vetement.* Het colyk, de opklimmende jicht ſcheurd het ingewand. *La colique, la goute qui remonte dechire les entrailles.* Zyn reuzel ſcheuren van ſpyt, geweldig boos zyn. *Crever dans ſa peau, dans ſes panneaux de depit.* Hy ſcheurde zyn reuzel, was zoo kwaad als een baers. *Il crevoit dans ſa peau, il ne ſe poſſedoit pas, il etoit tranſporté de colere.*

SCHEURING, werd weinig in den eigentlyken zin gezegt, beteekenende meeſt SCHEIDING, oneendragtigheid. *Schiſme, divorce* m. *diviſion, diſcorde* f. De ſcheuring *of* ſcheiding der tien Stammen Iſraëls. *Le ſchiſme des dix Tribus d'Iſraël.* De ſcheuring der Grieken, afwyking der Grieken van de regtzinnige Kerk. *Le ſchiſme des Grecs.* Scheuring maaken in de Kerk. *Faire ſchiſme dans l'Egliſe, faire Secte à part.*

SCHEURMAAKER. Die een ſcheuring, ſcheiding veroorzaakt. *Schiſmatique.* De Griekſe Scheurmaakers. *Les Schiſmatiques Grecs.* De Turken heeten de Perſiaanen Scheurmaakers. *Les Turcs appellent les Perſes Schiſmatiques.*

SCHEURPAPIER n. Misdruk *of* ſlegt papier beſchreven of anders. *Du papier d'enveloppe qui ne ſert qu'à faire des cornets d'epicier &c.*

SCHEUT of uitlooping van een boom *Pouſſe d'un arbre.* f. De eerſte ſcheut is die van Maart *of* der Lente. *La premiere pouſſe eſt celle de Mars* ou *du Printemps.* De tweede ſcheut komt in Auguſtus. *La ſeconde pouſſe vient en Aout.* De SCHEUT OF KNOPPEN van den Wyngaard. *Les Bourgeons de la Vigne.* Die vryer heeft ſedert weinig tyd een groote ſcheut gekregen, is veel opgeſchooten. *Ce jeune homme eſt beaucoup grandi, s'eſt beaucoup denoué depuis peu.*

SCHEUT van een Nagtſlot. *Pêne d'une Serrure de porte.* m. Daar is iets dat de ſcheut tegen houd. *Il y a quelque choſe qui arrête le pêne.* De SCHEUT van 't geſchut, de lengte van 't geſchut inwendig te rekenen. *La volée du canon, l'etenduë du canon à compter en dedans.* De ſcheut van 't geſchut is gemeenlyk vyf voeten en een half. *La volée du canon eſt d'ordinaire de cinq pieds & demi.*

SCHEUTIG. Adj. SCHOTIG. Lang van geſtalte *De longue taille.* Een ſcheutig ligchaam. *Une taille longue, elancée.* SCHEUTIG, in den zin van MILD, edelmoedig, werd meeſt boertende gezegt. *Liberal, genereux.* Zyt gy zoo ſcheutig onzen vrind? ik niet. *êtes vous ſi liberal, ſi prêt à donner, avez vous l'ame ſi liberale, notre ami? mes pas.* Hy valt zoo ſcheutig niet eens. *Il n'eſt pas ſi liberal, ſi genereux, il n'a pas l'ame ſi liberale.*

SCHEUTWYN. Lekwyn, ongeperſt druifnat. *Mere goute, vin qui coule de la cuve avant qu'on ait foulé le raiſin.*

SCHICHT of SCHIGT. Pyl. *Flêche.* f. *Dard.* m. Cupido trof hem met zyn ſchicht. *Cupiden le frappa de ſa flêche.*

SCHICHTIG of SCHIGTIG. Adj. Schuw, ſchrikkig, die ligt ſchrikt. *Ombrageux.* Een ſchichtig paard, ſchichtige muil. *Un cheval ombrageux, une mule ombrageuſe.*

SCHIELYK. Adj. Haaſtig, onverwagt. *Subit, ſoudain, prompt.* Een ſchielyk vertrek, een ſchielyke dood. *Un depart ſubit, ſoudain; une mort ſubite, ſoudaine.* Gy zyt al te ſchielyk, te voortvaarend, te heet gebakerd. *Vous êtes trop prompt, trop bruſque.* SCHIELYK werd ook *Adverbialiter* gezegt. Schielyk ſterven, ſchielyk opbreeken, vertrekken. *Mourir, decamper, partir ſubitement.* Zoo ſchielyk niet, myn vrind. *Pas ſi vite, ſi bruſquement, notre ami.* SCHIELYKHEID, haaſtigheid, voortvaarendheid *Promptitude, bruſquerie.* f. *Empreſſement.* m. De al te groote ſchielykheid doet veel voorneemens mislukken. *La trop grande promptitude, precipitation, le trop d'empreſſement fait echouer beaucoup d'entrepriſes.*

SCHIEMAN. Hoog Bootsmans maat. *Eſquiman, Quartier Maître.* De Schieman paſt voornamentlyk op de Pompen. *L'Eſquiman, le Quartier Maître a particulierement l'oeil ſur le ſervice des Pompes.* SCHIEMANSGAREN, geſponnen garen van 't harpluis der oude kabels. *Du fil de caret.* 't Schiemans garen diend om het touwwerk te herſtellen. *Le fil de caret ſert à raccommoder les manoeuvres.*

SCHIEP. 't *Preteritum* van SCHEPPEN. In den beginne SCHIEP God Hemel en Aarde. *Au commencement Dieu créa le Ciel & la Terre.*

SCHIER. Adj. Byna, ren naaſten by. *Presque, quaſi, à peu près.* Hy was ſchier naakt. *Il etoit presque nud.* Ik zoud het ſchier denken. *Je le croirois quaſi.*

SCHIETEN. v. n. Afſchieten, losbranden. *Tirer, decharger.* Le Pret: *Schoot*, le Part: *Geſchoten.* Na 't wit ſchieten. *Tirer au blanc.* Een vogel in de lugt ſchieten. *Tirer un oiſeau en l'air.* Een tooren plat SCHIETEN, een huis onder de voet ſchieten. *Abbattre une tour, une maiſon.* Iemand met een piſtool dood SCHIETEN. *Tuer quelqu'un d'un coup de piſtolet.* Een ſchip in de grond SCHIETEN, booren. *Couler un vaiſſeau à fonds.* SCHIETEN werd ook veeltyds als *Neutrum* gebruikt. Zy hebben de heele nagt niet gedaan als ſchieten. *Ils n'ont fait que tirer toute la nuit.* Met ſpek ſchieten om 't vyandlyk ſchip in brand te krygen. *Tirer à boulets rouges & avec des lopins de lard pour mettre le feu au vaiſſeau ennemi.* De netten SCHIETEN, uitwerpen om haring te vangen. *Jetter les filets à la Mer pour pêcher du hareng.* De Haring Viſſers moogen voor S^t. Jan niet ſchieten. *Il n'eſt pas permis aux Pêcheurs de Hareng de pêcher avant la Saint Jean* Het brood in den oven SCHIETEN, ſmakken. *Mettre le pain au four, enfourner le pain.* De Starren SCHIETEN, peilen met de Graadboog. *Prendre hauteur avec l'Arbaleſtrille.* Geld SCHIETEN, opdokken. *Fournir, donner de l'argent, financer, jouer du pouce* Ik vreeſ te kort te SCHIETEN, ik heb maar vyf zeſd'halven in myn zak. *Je crains de manquer d'argent, je n'ai que cinq pieces de cinq ſous & demi dans ma poche.* Te kort ſchieten, in zyne onderneeminge mislukken. *Manquer dans ſon entrepriſe, echouer, donner du nez en terre.* Het rond SCHIETEN, met zyn winſt toekomen. *Menager bien ſon petit fait, ne ſe pas tromper dans ſon calcul.* SCHIETEN, van de Zonneſtraalen ſpreekende. *Darder, lancer.* De Zon ſchiet zyne ſtraalen kruinregt op die welke de zengende Lugtſtreek bewoonen. *Le Soleil darde, lance ſes rayons perpendiculairement ſur ceux qui habitent la Zone torride.* Zyn kuit SCHIETEN, als de vis in de rytyd doed. *Frayer, jetter ſes oeufs comme fait le poiſſon au temps du fray.* Als een boom zyne wortels begind te ſchieten. *Quand un arbre commence à pouſſer ſes racines, à prendre racine.*

SCHIETER. *Tireur, Arbalêtrier, Mousquetaire.* BUSSCHIETER of roerſchutter. *Un Mousquetaire, tireur d'arquebuſe.* Een BOOGSCHIETER. *Un Arbalêtrier, tireur d'arc.* De Apotekers werden knielende Buſſchie-

Digitized by Google

ſchieters by de ſpreeuwen genaamd. *Les rieurs appellent les Apoticaires des Mousquetaires à genoux.*

SCHIET-GATEN. Openingen in de Wallen of Stads muuren daar met geſchut uitgeſchoten werd. *Embraſures, canonnieres.* f. pl. *Ouvertures dans les murs, les parapets des murailles d'une Ville.* Die ſchietgaten zyn te wyt, te digt aan malkander. *Ces embraſures ſont trop larges, trop près l'une de l'autre.*

SCHIETGEWEER. n. Geweer om mee te ſchieten. *Armes de trait* ou *à feu.* Carabyn-roers, muſquetten, piſtoolen en ander ſchietgeweer. *Des carabines, des mouſquets, piſtolets & autres armes à feu.* Ouwerwerſe boogen en ander ſchietgeweer. *De vieilles Arbalêtes & autres armes de trait.*

SCHIETLOOD. Timmermans pas lood. *Niveau à plomb, à plomb plein.* m.

SCHIETSCHUIT. Binne Veerſchuit, van de eene plaats op de andere vaarende. *Bateau d'ordonnance, entrant & ſortant par les Ecluſes pour commercer d'une Ville à l'autre.* De Utrechtſe ſchietſchuiten leggen t' Amſterdam op de Cingel. *Les bateaux d'ordonnance d'Utrec chargent & dechargent ſur le Cingel à Amſterdam.*

SCHIETSLANG. Americaanſe of Indiaanſe ſlang die haar in de boomen onthoud, en daar uit het vee, de menſchen aanvliegt. *Serpent d'Amerique* ou *des Indes qui ſe lance des arbres ſur le betail, les paſſants.*

SCHIETSPOEL. Weevers ſchietſpoel. *Navette de Tiſſerand.* f.

SCHIFTEN. v. n. Ronnen, kartelen. *Se tourner, ſe cailler, ſe corrompre.* Oude melk ſchift in 't kooken. *Le vieux lait tourne en bouillant, quand il eſt ſur le feu.* SCHIFTEN, *Activè* genoomen, beteekend onderzoeken, uitplulzen. *Examiner, eplucher.* Iemands daaden ſchiften en ziften. *Eplucher, critiquer les actions de quelqu'un.* 't Is een SCHIFTER, zifter, knibbelaar, hekelaar van iemands daaden en woorden. *C'eſt un eplucheur, epilogueur, un critique des actions & des paroles d'autrui.* SCHIFTING, ronning van de melk. *Tournement, caillement du lait.* m. Een naauwe, een moeyelyke SCHIFTING; een naauwkeurig, moeyelyk onderzoek. *Une diſcuſſion, recherche exacte, difficile, epineuſe.*

SCHIGT of SCHICHT. Pyl, flits. *Flèche.* f. *Trait, dard.* m. De Wilde, de Indiaan trof hem met een ſchigt. *Le Sauvage, l'Indien le bleſſa d'une flèche, d'un dard.* De Minne ſchigten vliegen, treffen onzigtbaar. *Les flèches de l'Amour volent, frappent inviſiblement.*

SCHIGTIG of SCHICHTIG. Adj. Schuw, ſchrikkig. *Ombrageux, peureux, qui ſe cabre aiſement.* Een ſchigtig paard. *Un cheval ombrageux.* Hy is heel ſchigtig, argwaanig. *Il eſt fort ombrageux, ſoupçonneux, meffiant.*

SCHIK. Werd in den zin der volgende ſpreekwyzen gezegt. Alles was in zyn ſchik, ordentelyk geplaatſt, in goede order. *Tout etoit en bon ordre, bien arrangé, à ſa place.* Hy is 'er wel mee in zyn SCHIK, mee te vreden. *Il en eſt bien content, ſatisfait, il s'en felicite.* Zyn Peet-Oom heeft hem een houte paard, een Huy huy gekogt, hy is 'er zoo mee in zyn ſchik! *Son Parrain lui a acheté un cheval de bois, un Dada, il en eſt ſi content, il ne ſe ſent pas d'aiſe.* Gy zult met de groote lui aan tafel zitten, eeten als gy goed SCHIK, zoet, ſchappelyk zyt. *Vous ſouperez avec les grandes perſonnes à table, ſi vous êtes ſage.*

De SCHIKGODINNEN. Nootlot beſtierſters naar 't zeggen der Dichteren. *Les Deſtinées* ou *Parques, Directrices du Sort au dire des Poëtes.* De drie Schikgodinnen Cloto, Lacheſis en Atropos, oprokſters, ſpinſters en afknipſters van 's menſchen levens draad. *Les trois Parques Cl:, L: & Atr: enquenouilleuſes, fileuſes & coupeuſes du fil de la vie humaine.*

SCHIKKELYK. Adj. Schappelyk, geregeld, bedaard, inſchikkelyk. *Reglé, poſé, moderé, complaiſant.* Een ſchikkelyk borſt, ſchikkelyk jongman. *Un jeune homme reglé, poſé, moderé, officieux.* Een ſchikkelyken, gedienſtigen inborſt. *Une humeur complaiſante, ſociable, facile.* SCHIKKELYKHEID, geregeldheid, bedaardheid, gedienſtigheid. *Moderation.* f. *bonne conduite, humeur complaiſante, officieuſe.*

SCHIKKEN. v. a. Wel plaatſen, in order ſtellen. *Placer, arranger, ordonner.* Boeken, papieren, porcelein ſchikken, in order ſchikken, plaatſen. *Arranger, mettre en ordre des livres, des papiers, de la porcelaine.* Zig om de tafel SCHIKKEN, aan de tafel gaan zitten. *Se ranger, ſe mettre autour de la table.* Zyne woorden wel SCHIKKEN, wel beleggen. *Placer, arranger bien ſes paroles, parler bien, s'enoncer nettement, poliment.* Alles zal zig wel SCHIKKEN, wel te regt komen, wel gaan. *Tout ira bien, s'accommodera bien, prendra un bon tour, ſe terminera bien.*

SCHIKKEN. Opſchikken, plaats maaken. *Se ranger, reculer, ſeplacer.* Hendrik, Paulus, wil niet ſchikken. *Henry, Paul ne veut pas ſe ranger, reculer.* Schik wat, zoo 't u belieft. *Rangez vous, reculez un peu, s'il vous plait.* Iemand ergens na toe SCHIKKEN, zenden, afvaardigen. *Envoyer quelqu'un quelque part.* Hy ſchikte 'er zyn knegt voort na toe. *Il y envoya ſon valet d'abord, au pluſtot.* SCHIKKEN, beteekend ook beſchikken, beſtieren. *Diriger, diſpenſer, gouverner, conduire, determiner.* God ſchikt alles naar zyn welbehaagen. *Dieu dirige, diſpenſe, gouverne tout ſelon ſon bon plaiſir.* Al wat God ſchikt moet ons wel zyn. *Tout ce que Dieu ordonne doit nous contenter, nous devons ſouſcrire, aquieſcer à tout ce que Dieu ordonne, determine* Ik weet niet hoe ik het ſchikken, ſtellen zal. *Je ne ſçai comment m'y prendre, comment faire, quelles meſures garder.* Zig SCHIKKEN, voegen, onderwerpen naar Gods welbehaagen. *Se ſoumettre, aquieſcer, ſe conformer au bon plaiſir de Dieu.* Ik zal my ſchikken naar uw raad, ik zal uw raad volgen. *Je ſuivrai votre conſeil, je me rangerai à votre avis.*

SCHIKKING. Plaatſing, ordentelykheid. *Ordre, arrangement convenable.* m. De goede ſchikking der woorden toond, wyzt aan de helderheid van 't oordeel. *Le bon arrangement, le bel ordre, la bonne conſtruction des paroles marque la netteté du jugement.* De Goddelyke SCHIKKING, beſtiering omtrent den menſch is wonderbaar. *La conduite, l'oeconomie de Dieu à l'egard de l'homme eſt admirable.*

SCHIL. Vlies, pel, ſchors. *Pelure, peau, ecorce.* f. Appelſchil, lamoen ſchil. *Pelure de pomme, ecorce de citron.* De druive ſchil geeft de roodheid aan de Graves wyn. *La peau du raiſin donne le rouge au vin de Grave.* Brandewyn op Oranje SCHIL of Oranje ſchillen, Curaçaos appelſchillen. *De l'eau de vie ſur de l'ecorce d'Orange de Curaſau.* SCHIL of BAST van een boom, *Ecorce d'arbre* ou *d'un arbre.*

SCHILD. n. Wapentuig ter dekking van 't ligchaam. *Bouclier, Ecu, pavois.* m. De pyl ſtuite op het ſchild af. *La flèche, le dard s'emouſſa ſur le bouclier.* De oude waaren met Schilden en Speeren gewapend. *Les Anciens etoient armez de Boucliers & de Lances.* De Ro-

Digitized by Google

meiden, de Germanen, de Gaulers droegen hunne Keizers, hunne Koningen op een Schild. *Les Romains, les Germains, les Gaulois portoient leurs Empereurs, leurs Rois sur un Bouclier, un Pavois.* Iemand te schild en te speer vervolgen, vinnig agter her zitten. *Poursuivre quelqu'un l'epée dans les reins, persecuter quelqu'un à outrance, le harceler sans fin ni relâche.*

SCHILD. Wapenvlak *of* Blazoen. *Ecu, Ecusson.* m. De oude Franse Koningen droegen, zegd men, oertyds drie padden in hun Schild. *Les anciens Rois de France portoient, dit on, trois crapauds dans leur Ecu.* Hy woond, legd t'huis in 't Schild van Savoye. *Il est logé à l'Ecu de Savoye, aux Armes de Savoye.* Men weet niet wat hy in zyn Schild voerd, in 't zin heeft. *On ne sçait quelles armes il porte dans son Ecu*, ou plustot, *on ne sçait ce qu'il a dans le ventre, s'il est chair ou poisson.* Iemand wakker in zyn schild vaaren, wakker punt bieden. *Montrer les dents, prêter le collet à quelqu'un, lui serrer le bouton.*

SCHILDDAK. Woord in dezen zin gebruikelyk. De Romeinen maakten een SCHILDDAK, bukten naast malkanderen om de vyandlyke muuren, rooreis te beklimmen. *Les Romains se formoient, s'amassoient en dos de Tortuë, faisoient un plancher de Boucliers pour escalader les murailles, les tours de l'Ennemi.*

De SCHILDEN of zetgangen, zetborden om 't bovenste dek te beschansen. *Les fargues* ou *planches servant de gardecorps, de couverts de Bastingues.*

SCHILDER. Een diens beroep het is te schilderen, of Schilderyen te maaken. *Peintre.* Een klad Schilder. *Un Peintre à la grosse, un barbouilleur.* Een Portrait Schilder. *Un Peintre en Portraits.* Een Histori Schilder. *Un Peintre en Histoire.* Een gaauw, een kunstig Schilder. *Un habile, un savant Peintre.* De Schilder die een deel druiven zoo naar 't leven had afgebeeld, dat 'er de vogels aan kwamen pikken, toonden geen minder oordeel als konst met het Boertje dat die vrugt aanbragt, zoo ver onvoltooyd te laaten, dat 'er deze vogels niet schuw voor wierden en weg vlogen.

SCHILDERAGIE, werd van alderhande geschilderde dingen, schilderkonst gezegt. *Peinture.* f. *ouvrage de peinture.* Daar is schoone, daar is veel schilderagie in dat huis, in die Kerk. *Il y a de belles peintures, beaucoup de peintures dans cette maison, cette Eglise.*

SCHILDERAGTIG. Adj. Zoo net of 't geschilderd was. *Net, propre, comme fait au pinceau.* Dat is heel schilderagtig, heel zindelyk. *Cela est bien net, bien propre, bien mignon.* Een SCHILDERAGTIG gezicht, een fraay gezicht dat verdiende uitgeschilderd te werden. *Une vuë à peindre, charmante, delicieuse.* SCHILDERAGTIG, werd ook *Adverbialiter* gezegt Dat is heel SCHILDERAGTIG, heel net gemaakt. *Cela est fort bien fait, cela est fait à peindre, cela est fait bien delicatement.*

SCHILDEREN. v. n. Met het penceel op doek *of* hout iets verbeelden, *Peindre.* Een mensch, een leeuw, een landschap schilderen. *Peindre un homme, un lion, un paisage.* Op doek *of* met olie verf schilderen. *Peindre sur toile ou à l'huile.* Op natte kalk of *fresco* schilderen. *Peindre à fraisque.* Iemand naar 't leven, levens groote schilderen. *Peindre quelqu'un d'après nature, grand comme nature.* SCHILDEREN, werd gemeenzaam spreekende, voorop schildwagt staan gezegt. *être en sentinelle, en faction.* Het is uw beurt om te schilderen, toe te zien. *C'est votre tour à être en sentinelle, à être en vedette, à faire sentinelle, à garder les manteaux.* Een groot man in 't voorhuis

staan schilderen, plaveyen. Attendre, rester une grande heure, une heure d'horloge dans le vestibule, être une grande heure dans le vestibule à croquer le marmot, à faire le pied de Grue. SCHILDERHUISJE of schildwagthuisje. *Guerite, logette de Soldat en sentinelle.* f.

SCHILDERKAMER. Werkkamer voor een Schilder. *Chambre où travaille le Peintre.* De SCHILDERKONST is een vrye Konst. *La Peinture est un Art liberal.* Daar is schoon SCHILDERWERK, schoone schilderagie in dat huis. *Il y a de beaux ouvrages de peinture, de belles peintures dans cette maison.*

SCHILDERY. f. Schildery stuk. *Tableau.* m. *Piece de peinture.* f. Schildery van Raphaël, van den Titiaan, van van Dyk, van le Brun. *Tableaux de Raphaël, du Titien, de van Dyk, de le Brun.* De beste schilderyen zyn nu geen geld waard, vinden geen Liefhebbers. *Les plus beaux tableaux ne valent plus d'argent, ne trouvent plus de Curieux, d'Amateurs* SCHILDERY, werd ook voor *Portrait*, afbeeldsel genomen. *Tableau, portrait.* Haar schildery hangd in de beste kamer, boven de schoorsteen. *Son tableau, son portrait pend dans la belle chambre, au dessus de la cheminée.* Een Dief, een valsche Munter, een verloope Soldaat in schildery ophangen. *Pendre un Larron, un faux Monnoyeur, un Deserteur en effigie.*

SCHILDKNAAP. Schild en Wapendraager van een Ridder, Baron *of* Graaf, &c. *Ecuyer, porte Bouclier d'un Chevalier, Baron* ou *autre Grand personnage.* De dwalende Ridder Don Quixote, en zyn dappere Schildknaap Sancho Pancho. *Le Chevalier errant Don Quixote & son veillant Ecuyer Sancho Pança.* SCHILDKNAAP is ook een eertytel die de Koningen van Engeland &c. aan die 't hun belieft, verleenen. *Ecuyer est aussi un titre que les Rois d'Angleterre &c. accordent à qui il leur plait.*

SCHILDPAD. m. Soort van halfslagtig dier dat langsaam voortkruipt. *Tortuë.* f. *Caret.* m. Een Land, een Zee Schildpad. *Une Tortuë de Terre, de Mer.* De Schildpad is over al t'huis, draagd zyn huis met zig. *La Tortuë porte sa maison par tous.* SCHILDPAD, werd ook veeltyds van de schulp *of* 't been van de Schildpad verstaan. *Ecaille de Tortuë* f. Schildpad om te verwerken, aan bladen. *Du Caret, des feuilles de Caret.* Honderd pond Schildpad. *Cent livres de Caret, de Tortuë simple.* Een SCHILDPADDE doos, SCHILDPADDE kam. *Une boite, un peigne d'ecaille de Tortuë.*

SCHILDWAGT. Soldaat *of* Burger ter bewaaring van een Poort of Buitenwerk, &c. uitgezet. *Sentinelle.* De Schildwagt uitzetten, plaatsen. *Poser, placer la Sentinelle.* De Schildwagt riep, wie daar? de Schildwagt gaf vuur, maakte alarm. *La Sentinelle demanda qui vive? qui va là? la Sentinelle fit feu, mit l'alarme au Quartier.* SCHILDWAGT, post *of* plaats daar de Schildwagt wakt. *Sentinelle.* f. *Place du guet.* Op Schildwagt staan, Schildwagt houden. *être en Sentinelle, faire le guet.* SCHILDWAGT-HUISJE, Soldaate wagthuisje. *Guerite, logette du Soldat, du Guet en sentinelle.* f.

SCHILFER. Schob, schub, vliesje, korstje. *Ecaille, pellicule en forme d'ecreuse.* De schilfers die van een geschilderde tafel, van een droge wonde afvallen. *Les ecailles qui s'elevent, qui tombent d'une table peinte; les petites ecailles, croutes qui tombent d'une playe qui se seche.* SCHILFEREN v. n. Aan schilfers afvallen. *Tomber, s'en aller par ecailles.* Die kaper schilferd wel. *Cette carpe s'ecaille, se pele bien.* De wond begind te schilferen, de roof begind 'er af te vallen. *La playe commence à s'ecailler, la croute de la playe tombe, s'en va par ecailles.*

SCHIL-

Digitized by Google

SCHILLEN. 't meervoud van Schil. Appel-ſchillen, uye-ſchillen. *Des pelures de pommes, des pelures d'ognon.* Brandewyn op ſchillen van Curaçaos appelen. *De l'eau de vie ſur de l'ecorce d'orange de Curaçao.*

SCHILLEN. v. a. De ſchil *of* ſchors afneemen, ligten. *Peler, ecorcer.* Appelen, peeren, kaſtanje, uyen ſchillen. *Peler des pommes, des poires, des chataignes, des ognons.* Eyeren, boonen ſchillen. *Peler des oeufs, des arbres.*

SCHIM. f. Schaduw, ſpook. *Phantome, ſpectre.* m. *Ombre.* f. Karel de zeede, Koning van Vrankryk verſcheen een yſſelyke ſchim in zyn togt om 't Hertogdom Bretagne in te nemen. *Il apparut un phantome, un ſpectre affreux à Charles ſin dans ſa marche pour s'emparer du Duché de Bretagne.* De bleeke ſchim van Pompeus verſcheen Caton. *L'ombre pâle de Pompée apparut à Caton.* Polixena wierd aan de ſchim van Achilles geſlagt. *Polixene fut ſacrifiée aux manes d'Achilles.* Hy is zoo bleek, zoo mager, ziet 'er zoo ongedaan uit als een ſchim. *Il eſt pale, il eſt deffait comme un phantome, comme un mort.* Hy ging zoo ſnel als een ſchim voorby. *Il paſſa auſſi vite qu'une ombre.* Tegen zyn eige ſchim vechten, dwaaze gedagten plaats geeven, en die beſtryden. *Se battre contre ſon ombre, ſe mettre des chimeres dans l'eſprit, ſe former des phantomes pour les combattre.*

SCHIMMEL. 't Geen beſchimmeld is. *Du moiſi, de la moiſiſſure* De ſchimmel van 't brood, van de ham afneemen. *Oter le moiſi du pain, du jambon.* SCHIMMELKOLEURD laken, licht graauw laken. *Du drap gris de ſouris.* Een SCHIMMELKOLEURD paard, of een SCHIMMEL, volſtrekt ely gezegt. *Un cheval gris de ſouris.*

SCHIMMEN. Geeſten, ſpooken, doolende zielen, in den zin der Heydenſe Dichteren &c. *Spectres, Phantoſmes, Eſprits, Ombres dans le ſens des Poëtes Payens.* Bang zyn voor de ſchimmen. *Avoir peur des Eſprits, des ſpectres, des phantomes.*

SCHIMP. Gekſcheering, hoon, ſmaad. *Moquerie, raillerie, ironie.* f. *Outrage.* m. Hy zeide het uit ſchimp. *Il le dit par moquerie, raillerie, ironie.* Chriſtus heeft om onzent wille al die ſchimp, al die ſmaad geleeden. *Jeſ: Chr: a ſouffert tous ces outrages, toutes ces inſultes pour l'amour de nous.*

SCHIMPDICHT. n. Beriſpdicht, hekeldicht. *Satyre.* f. *Epigrame ſatyrique, Poëme ſatyrique* m. De ſchimp dichten van Juvenalis, van Boileau. *Les Satyres de Juvenal, de Boileau.* Perſius, Juvenalis, Ouwens, Vonde: en andere SCHIMPDICHTERS. *Perſe, Juvenal, Ouwens, Vondel & autres Poëtes Satyriques.*

SCHIMPEN. v. a. Smaalen, hekelen. *Railler, critiquer, dechirer, dauber.* Hy doet niet als ſchimpen en byten. *Il ne fait que railler, critiquer, invectiver, cenſurer & mordre.* Hy ſchimpt op ieder een. *Il critique, cenſure, mord, dechire tous le monde.* Het is een SCHIMPER, een hekelaar, betweeter, norſe Griek die niemand ſpaard. *C'eſt un critique, un cenſeur, un epilogueur, un cynique, un pedant qui n'épargne perſonne, qui donne à chacun ſon lardon.*

SCHIMPLUST. Schimpbegeerte, hekelluſt. *Humeur ſatyrique, envie, demangeaiſon de critiquer.* f. SCHIMPNAAM, haatelyke naam uit ſchimp gegeeven. *Injure f. Sobriquet injurieux.* m. Malkander ſchimpnaamen geeven. *Se donner des noms injurieux, ſe dire des injures, ſe chanter pouilles.* SCHIMPREDEN, vinnige beriſping. *Diſcours ſatyrique.* m. *Mercuriale.* f. SCHIMPSCHOOT, ſchimpſcheut, bokking, vinnige ſteek. *Coup de dent, coup de fauet, coup de peigne, lardon.* m. *Cenſure, critique, ironie.* Een vinnige ſchimpſchoot. *Un rude coup de dent, une ſanglante ironie, inſulte.* SCHIMPSCHRIFT, hekelſchrift. *Ecrit ſatyrique, Libelle.* m. *Critique.* f. SCHIMPSCHRYVER, hekelaar, vinnig beriſper, ſcherſſer. *Auteur ſatyrique, Critique mordicans, Ecrivain cynique qui emporte la piece.* SCHIMPVOGEL, ſpotvogel, ſpreeuw die vinnig ſchimpt. *Goguenard mediſant, Epilogueur mordicant.* De SCHIMPVOGEL of Schimpſchryver Aretinus die van de Vorſten deezelfs tydgenooten geſchenken trok, om van zyne ſteeken vry te zyn, de goude ketting hem door Keizer Karel de vyfde toegezonden, na de ramp hem op de Africaanſe Kuſt overgekomen, in de hand weegende, zeide ſcherſſende tegen de brenger van 't geſchenk, een ligte vereering myn vrind, voor zoo zwaare misſlag!

SCHINK of SCHENK. Schonk, grof been. *Gros os.* Een misdaadige de ſchinken met een koevoet breeken. *Rompre les os à un criminel avec une barre.* SCHINK werd meeſtentyd van een HAM gezegt. *Jambon* m. Daar kwam een groote, een lekkere ſchink op tafel. *Il vint un gros jambon, un jamb: delicat ſur table.*

SCHINKEL. Opperdeel van 't ſcheenbeen. *Le haut de la jambe, l'os de la jambe.* Men ſlaat de gekruicigde de ſchinkels aan ſtukken. *On caſſe, on briſe les os des jambes des crucifiez.* SCHINKEL of WAAY, als men van halbeeſten, voornaamentlyk Kalven ſpreekt. *Jarret* m. Een kalfs ſchinkel met ryſt kooken. *Bouillir, cuire un jarret avec du ris.*

SCHIP. n. Bekend groot dryf geſtel met zeilen en touwerk vootzien. *Vaiſſeau, navire.* m. Een groot en blank ſchip. *Un grand navire, grand vaiſſeau bien propre.* Een oud en onttramponeerd ſchip. *Un vieux vaiſſeau delabré.* Een Koopvaardy ſchip *Un vaiſſeau Marchand.* Een Oorlog ſchip. *Un vaiſſeau, un navire de Guerre.* Een ſchip op ſtapel zetten, een ſchip uitruſten. *Mettre un vaiſſeau ſur le chantier, equiper un vaiſſeau.* Een ſchip bevragten, in Zee brengen. *Freter un vaiſſeau, mettre un vaiſſeau en Mer.* Een diepgaand ſchip, al te zwaar geladde ſchip. *Un vaiſſeau qui tire beaucoup d'eau, un vaiſſeau ſurchargé.* De ſchaa gaat over ſchip en goederen, raakt Reeders en Inlaaders. *La perte, l'avarie tombe egalement ſur le vaiſſeau & les marchandiſes; la perte regarde les Bourgeois & les Affreteurs du vaiſſeau.*

SCHIPBREUK. Stukken ſtooting, 't blyven van 't ſchip. *Naufrage, bris.* m. *Perte du vaiſſeau.* f. Schipbreuk lyden op een vreemde Kuſt. *Faire naufrage ſur une Côte etrangere.*

SCHIPBRUG. *Pont de bateaux.* m. De Rhyn met een ſchipbrug over vaaren. *Paſſer le Rhin ſur un pont de bateaux.*

SCHIPPER. Die een ſchip voerd, daar ook in reed. *Maitre, Patron, Capitaine de vaiſſeau, qui en eſt auſſi Bourgeois.* Een zee Schipper, een die maar by de reis een ſchip voerd. *Un ſimple Maitre de Navire, qui n'eſt payé que ſelon les voyages qu'il fait.* Is de Schipper aan boord? *Le Maitre, le Patron, le Capitaine eſt il à bord?* SCHIPPER op een Binnelandſe vaarwig. *Batelier, Conducteur d'un bateau, d'une Bolandre ou leger bâtiment qui ne frequente que les Canaux & les Rivieres.* Een Haagſe, een Rotterdamſe, een Vlieſche Schipper. *Un Batelier de la Haye, de Rotterdam, de Friſe.* Schipper zie tee, let wel op uw ſtuk. ſpr: *Prenez garde au gouvernail, ayez l'oeil au guet, bon homme garde ta vache.* Schipper te voet gemaakt, ontſchipperd werden. *être degradé, per-*

Digitized by Google

perdre le commandement de ſon vaiſſeau. SCHIPPERS KNECHT op een Binnelands vaartuig *Garçon Batelier ſur une Belandre, un Bateau de trait.* SCHIPPERS VROUW. *Femme d'un Capitaine de vaiſſeau ou d'un Batelier.*

SCHIPPOND. n. 300 Pond zwaarte, gewigt. *Poids de 300 livres.* Het vlas en de hennip werden by 't ſchippond verkogt. *On vend le lin & le chanvre au* ſchippond, *au poids de 300 livres.*

SCHITTEREN. v. n. Glinſteren, flonkeren. *Briller, reluire, eclatter, etinceler.* Schitteren als gelouterd goud en fyne ſteenen. *Eclatter, reluire, briller comme l'or fin & les pierres fines.* Die Diamant ſchitterd ſterk. *Ce Diamant eclatte beaucoup, jette beaucoup de feux.* De hoogſte Starren ſchitteren, flonkeren alderkragtigſt door. *Les Etoiles les plus elevées etincellent, brillent le plus.* SCHITTEREND, blinkend goud. *De l'or eclattant.* Schitterend licht, flonkerlicht. *Lumiere eclattante, etincelante.* Ceſar had zwarte en ſchitterende oogen. *Ceſar avoit les yeux noirs & etincellants.* De SCHITTERING, flonkering, glans der Starren, der fyne ſteenen. *L'eclat, la lumiere eclattante des Etoiles, des Pierres fines.* SCHITTERING der oogen. *Etincellement des yeux.* m. 't SCHITTERLICHT van den blixem treft, bezeerd de oogen. *La lueur de l'Eclair frappe, bleſſe la vuë.*

SCHOB, SCHUB. Taay en doorſchynend vliesje op een vis &c. *Ecaille de poiſſon.* f. De Karper heeft taayer ſchubben als de Snoek. *La Carpe à les ecailles plus dures que le Brochet.* De ſchobben van de Schildpad zyn heel dik en hard. *Les ecailles de la Tortuë ſont fort epaiſſes & dures.*

SCHOBBERT, SCHOBJAK. Guit. *Coquin, belitre.* 't Is een ſchobbert, een ſchobbejak, een plug, vlegel. *C'eſt un coquin, un belitre, un miſerable, un coupe jarret.*

SCHOEF. Mantel SCHOEF, omſlag *of* bef, mantel ſchraag. *Collet de manteau.* m.

SCHOEN. Bekend leere ſchoeyſel. *Soulier.* m. Mans ſchoen, vrouwe ſchoen, kinder ſchoen. *Soulier d'homme, de femme, d'enfant.* Dans- *of* ry-ſchoen. *Eſcarpin.* m. Nette ſchoenen. *Des ſouliers mignons, biens faits.* Lompe ſchoenen. *Des ſouliers mal batis, mal faits.* Kamoes leere ſchoenen, rouw ſchoenen. *Des ſouliers bronzez, des ſouliers de deuil.* Spaans leere ſchoenen. *Des ſouliers de marroquin.* Zyne ſchoenen aantrekken. *Mettre ſes ſouliers.* Vaſt in zyn ſchoenen ſtaan, by zyn voorneemen blyven, met vertrouwen handelen. *Se tenir ferme ſur ſes etriers, marcher d'un pas ferme & egal, agir avec confiance.* Daar wringd de ſchoen hem niet. *Ce n'eſt pas là que le baſt le bleſſe.*

SCHOENDRAAD. Zooldraad. *Du lignon, ligneul, fil poiſſé à l'uſage des Cordonniers.* SCHOENGESP. *Boucle de ſoulier.* f. 't SCHOENLAPPEN leeren. *Apprendre à refaire, à raccommoder les ſouliers.* De SCHOENLAPPER is niet in zyn pothuis. *Le Savetier n'eſt pas dans ſa bouge, ſon echope.* SCHOENLAPPER, geſpikkeld *of* bont witje, aldus genaamd. *Papillon bigaré.* m. autrement, *une Demoiſelle.* SCHOENLEER, leer om ſchoenen te maaken. *Cuir à ſouliers* ou *cuir de Cordonnier.* SCHOENLINT. *Cordon, ruban de ſoulier.* m. ou pluſtot, *du padou.* Op 't SCHOENMAAKEN gaan, 't Schoenmaaken leeren. *Apprendre le metier de Cordonnier.* Een SCHOENMAAKERS Baas. *Un Maitre Cordonnier.* SCHOENMAAKERS gezel, knegt. *Garçon Cordonnier.* SCHOENMAAKERS mes. *Tranchet de Cordonnier.* m. SCHOENNAAD. *Rivet.* m. *Couture du ſoulier.* f. SCHOENRIEM. *Courroye.* f. *Laniere à lier, attacher le ſoulier.*

SCHOEYEN. v. a. Schooren en bekleeden. *Soutenir & revêtir.* Een Vyver, een Kaay *of* Wal ſchoeyen. *Revêtir un Etang, un Quay* ou *bord de Canal.* SCHOEYEN, werd meeſt voor ſchoenen aan trekken, ſchoenen laaten maaken gezegt. *Chauſſer, ſe chauſſer.* Schoeyen op twaalf, veertien ſteeken. *Se chauſſer à douze, à quatorze points.* Zy ſchoeyen op een leeſt, zy draagen ſchoenen van gelyke groote. *Ils ſe chauſſent au même point, ils ont des ſouliers d'egale grandeur.* Dit betekend in den figuurlyken ſtyl, zy trekken ſaamen een lyn, zyn van een gedagte. *Ils ſe chauſſent, ſont chauſſez au même point; ils ſont de même cabale, de même opinion, de même tournure d'eſprit.*

SCHOEYING, Schooring, bekleeding van een Vyver, Kaay *of* Wal. *Revêtement d'un Etang, d'un Quay.* m. De ſchoeying is verrot, heel vergaan, vervallen. *Le revêtement eſt pourri, tout à fait tombé en ruine.*

SCHOEYSEL. n. Schoenen, laarzen, muilen, &c. al 't geen aan de voeten getrokken word. *Chauſſure.* f. Een net, een ouwerwets ſchoeyſel. *Une chauſſure mignonne, antique, à la vieille mode.*

SCHOFFEERDER. Vrouwe *of* Maagde SCHOFFEERDER, ſchender. *Affronteur de Femme* ou *de Fille, brutal, paillard qui viole, deshonnore une Femme* ou *une Fille.* SCHOFFEEREN, verkragten, onteeren. *Deshonnorer, affronter, forcer, violer.* Een Maagd ſchoffeeren. *Deshonnorer, affronter, violer une Fille.* Na het SCHOFFEEREN of de SCHOFFEERING der kuiſche Lucretia, door de jonge Tarquinius. *Après le viol de la chaſte Lucrece par le jeune Tarquin.* Maagde SCHOFFEERING *Deflouration.* f. *Viol d'une Fille.* m.

SCHOFFEL Tuinmanstuig, ook wel HARK en SCHOP genaamd. *Rateau de Jardinier.* m. *Quelques uns donnent le nom de* SCHOFFEL *à une* Beſche ou pele ferrée. De laanen, tuinpaden SCHOFFELEN, met de ſchoffel opredden, glad ſtryken. *Rateler, nettoyer les allées d'un Jardin avec le rateau.* Een bal ſchoffelen, voortrollen met den voet. *Pouſſer, chaſſer une boule, une balle avec le pied.* Hy zoekt de zaak te ſchoffelen, te laaten ſlenteren. *Il tache à amuſer le tapis, à faire tirer l'affaire en longueur.*

SCHOFT. Schark, ſchelm, vlegel. *Maraud, maroufle, brutal, coquin.* Ik zou die ſchoft wat anders gezegt hebben. *J'aurois bien dit autre choſe à ce maraud, à ce marouffle, cet animal là.* SCHOFT, vierde van een Metſelaars, Timmermans dagwerk. *Quart.* m *Quatriéme partie de la journée d'un Maſſon, d'un Charpentier.* Zy hebben 'er drie dagen en een ſchoft aan gewerkt. *Ils y ont employé trois journées & un quart.* Zy hebben een ſchoft over gewerkt, vyf ſchoften op een dag gewerkt. *Ils ont fait une journée & le quart en ſus, ils ont gagné un quart ſur la journée en avançant la beſogne à proportion.* SCHOFT, berekend ook SCHOUDER in de Oppermans, Timmermans en andere arbeiders ſtyl. *Garot.* m. *Epaule d'un Manoeuvre, d'un ouvrier à la journée.* Hy nam de mand, den bak, de plank op zyn ſchoft. *Il prit le panier, l'auge, la planche ſur ſon garot, ſur ſon epaule.*

SCHOFTEN. v. n. Schaftyd houden om te ſpyzen, ruſten. *Se repoſer, prendre haleine: manger & ſe delaſſer par intervalles.* De Metſelaars, de Timmerluiden ſchoften drie maal op een dag. *Les Maſſons, les Charpentiers ſe repoſent trois fois le jour.* SCHOFTYD, eetens- en ruſtyd der Metſelaars en andere arbeiders. *Temps auquel les Maçons & autres ouvriers font leurs repas & ſe repoſent.* De Metſelaars en Timmerluiden rekken den ſchoftyd zoo veel zy konnen. *Les Maſſons & les Charpentiers allongent les heures des repas autant qu'ils peuvent.*

Digitized by Google

SCHOK of CHOK. Van 't Franſch woord *Choc*, werd in de Couranten en Tydingblaadjes voor *treffen*, *ſtoot* gezegt. De SCHOK, den aanval was kort maar vinnig. *Le choc fut court mais rude.*

SCHOK. n. Tel getal van ſeſtig ſtuks eeniger waaren ſpreekende. *Soixantaine.* f. De vleſſen, de potten &c. werden by het ſchok geteld, by ſchokken verkogt. *On compte, on vend les bouteilles, les pots par ſoixantaines.*

SCHOKAGTIG. Adj. Gulzig. *Goinfre, goulu, glouton.* 't Is een ſchokagtig menſch, een vraat. *C'eſt un goinfre, un gloutон, un chantre.*

SCHOKKEN. v n. Hotſen, opſpringen, bonzen, ſchudden, als men van rytuigen ſpreekt. *Cahoter, faire des cahots.* De wagen ſchokte yſſelyk. *Le chariot cahotoit furieuſement.*

SCHOKKER. Gulzigaart, vraat. *Goulu, glouton, goinfre.* 't Is een regte ſchokker. *C'eſt un vrai glouton, un goinfre, un baffreur.* De inwooners van 't Eyland *Ens*, in de Zuider Zee, werden *Schokkers* genaamd.

SCHOL. Bekende Zeevis. *Carlet* ou *Carrelet.* m. *Poiſſon de Mer plat & comme en loſange.* De ſchol is in Mey op haar beſt. *Le carlet eſt de ſaiſon au mois de May.* Een gebakke ſchol, een droge ſchol. *Un carlet frit à la poële, un carlet ſéché au Soleil.* Hy droomd van ſchol: hy eet gaeren platvis, hy reutelt. *Il rève des genoux: il le croit parce qu'il le voudroit bien ainſi.*

SCHOLD. *Preteritum* van SCHELDEN. Uitvaaren tegen iemand: hy ſchold luſtig op de Meyd. *Il peſta, s'emporta bien fort contre la Servante.*

SCHOLFERT, SCHOLLEVAAR. Visdief, ſlag van duiker, die heel greetig, happig op de vis aanvalt. *Milan de Mer, eſpece de Corlieu.* m. Jou SCHOLFERT, leelyke ſcholfert, morspot. *Le vilain ſalope, le pouacre, le vilain marſouin.*

SCHOLIER. Schoolganger, Schoolknaap. *Ecolier.* Een jonge, een naarſtige Scholier. *Un jeune, un diligent Ecolier.* Die Meeſter maakt goede Scholieren. *Ce Maitre fait de bons Ecoliers.* De Dans-meeſter duwde zyn SCHOLIERSTER behendig een briefje in de hand. *Le Maitre à Danſer gliſſa adroitement un billet dans la main de ſon Ecoliere.*

SCHOMMELEN v. n. Omwroeten, ſtommelen, omhaalen. *Fouiller, remuer, tracaſſer.* Wie hoor ik daar boven ſchommelen? *Qui eſt ce que j'entends remuer, tracaſſer là haut?* Het wyf, de meyd doet de heele dag niet als ſchommelen, alles onder de voet te haalen. *La femme, la ſervante ne fait que ravauder, que tracaſſer tout le jour.* Een SCHOMMELKOKJE, waterhaalder, ſpitdraayer *Un galopin, un marmiton, un tournebroche.* Een SCHOMMELMEYSJE, Keukemeysjes noodhulp. *Une ſouillenne, une marmitonne.*

SCHONGEL. Schopſtoel, Schop, los geſpanne touw daar men heen en weer op geſlingerd werd *Branle.* m. *Brandilloire, eſcarpolete* f. *Corde tenduë lache, qui ſert de ſiege à la jeune perſonne qui ſe dandine en l'air.* SCHONGELEN. v. n. Op de ſchongel of ſchop zitten, en heen en weer ſlingeren in de lugt. *être dans la brandilloire, ſe dandiner, jouer à l'eſcarpolette.*

SCHONK. 't *Preteritum* van SCHENKEN. Hy ſchonk hem een paar Ryksdaalders. *Il lui donna deux Risdales, il lui fit préſent de deux Risdales.* Hy ſchonk het glas boorde vol. *Il emplit le verre juſqu'aux bords.*

SCHONK. Groot been, als men van 't Halvleeſch ſpreekt. *Gros os.* m. De hond liep met de ſchonk weg. *Le chien s'enfuit avec l'os.* Dat vleeſch is vol beenen en ſchonken. *Il n'y a que des os à cette viande là.* De SCHONK van een gebraade hout. *Le manche d'un gigot de mouton roti.*

SCHOOF. *Preteritum* van SCHUIVEN. Hy ſchoof wat aan een zyde. *Il ſe recula, retira un peu de coté, ſe mit un peu à l'ecart.* Hy ſchoof, weet het op den Stuurman. *Il s'excuſa, mit la faute ſur le Pilote.*

SCHOOF. Koornſchoof *of* bondel. *Gerbe.* f. *Faiſceau de bled.* m. Zie verders op SCHOOVEN.

SCHOOL, SCHUILDE. *Preteritum* van SCHUILEN. Hy wiſt niet wat 'er agter, wat 'er onder ſchool. *Il ne ſçavoit ce qu'il y avoit de caché là derriere, là deſſous.*

SCHOOL. n. Oeffenſchool, plaats daar men Taalen of Weetenſchappen leerd. *Ecole, Univerſité, Academie.* f. In die Stad is een School in de Rechten, in de Medicynen, in de Godsgeleerdheid. *Dans cette Ville il y a une Ecole de Droit, de Medecine, de Theologie.* De Hoogeſchool van Leide, van Leuven, Oxford. *L'Academie, l'Univerſité de Leide, de Louvain, d'Oxford* In 't Latynſche SCHOOL gaan. *Aller à l'Ecole Latine, au College Latin.* SCHOOL werd met *Claſſe* in 't Franſch vertaald, in den zin der volgende ſpreekwyzen Hy is Dominé van 't tweede School *Il eſt Regent de la cinquiéme Claſſe.* Dat hier 't eerſte School genaamd werd, is in Vrankryk 't zesde. *Ce qui s'appelle ici la premiere Claſſe eſt la ſixiéme en France.*

SCHOOL Lees- en Schryfſchool. *Ecole pour apprendre à lire & à ecrire.* Een kind School beſtellen, School zenden. *Engager, envoyer un enfant à l'Ecole.* Een koſt School opzetten. *Etablir une Ecole penſionnaire.* School-houden. *Tenir Ecole.* Het SCHOOL houden is een groot hoofdbreeken, maar 't loon verzoet den arbeid *C'eſt un grand rompement de tête, un grand embarras que tenir Ecole, mais le ſalaire, le profit adoucit la peine.*

SCHOOL, werd van een groot getal vogels *of* viſſen by een SCHOOLENDE, vergarende gezegt. *Troupe, bande d'oiſeaux, de poiſſons* f. Daar komt een ſchool Vinken. *Il vient une nuée, une bande de Pinçons.*

SCHOOL. Diend tot *Adjectivum* in de volgende ſamengeſtelde. SCHOOLBOEK. *Livre d'Ecole, à l'uſage d'un Ecolier.* SCHOOLBORD, Bord daar de Schoolier zyn goed, zyn boeken in ſluit. *Boete ou l'Ecolier ſerre ſes livres.* f. SCHOOLBORD, Schoolmeeſters uithangbord. *Enſeigne.* f. *Tableau de Maitre d'Ecole.* m. Men heet SCHOOL FRANS, 't Franſch dat in de kleine Schoolen, of van kreupele Meeſters geleerd werd. *Du François ramaſſé dans les petites Ecoles, du François appris à batons rompus, ſous des Maitres peu capables.* Zy kan een weinig Schoolfrans. *Elle ecorche le François, elle parle le François des petites Ecoles.* Het SCHOOLGELD aan den Meeſter brengen *Porter l'argent d'Ecolage au Maitre.* Een goed, een braaf SCHOOLHOUDER *Un bon, un brave Maitre d'Ecole.* SCHOOLJONGE, Schoolknaap. *Petit Ecolier, jeune garçon qui va à l'Ecole.* Hy meend zyne Schooljongens voor te hebben. *Il penſe avoir affaire à ſes Ecoliers, à ſes petits morveux, petits grimauds d'Ecoliers.* Die Meeſter heeft veel SCHOOLKINDEREN, Scholieren, Schoolgaſten. *Ce Maitre a bien des Ecoliers.* Met zyne SCHOOLMAKKERS ſpeelen. *Jouer avec ſes camarades d'Ecole.* Zyn SCHOOLMATRES Paaseyeren brengen. *Porter des oeufs de Pâques à ſa Maitreſſe d'Ecole.* SCHOOLMEESTER, Schoolvoogd. *Maitre d'Ecole.* Een Schoolmeeſter die niet eigenwys is, die zig van zyn pligt kwyt is veel agting waardig. *Un Maitre d'Ecole qui n'eſt point pedant, qui s'acquite de ſon devoir eſt très digne d'eſtime.* SCHOOLMEESTERAGTIG. Adj. Neuswys, bars, ſpytig. *Pedantesque, dedaigneux.* Een Schoolmeeſteragtig gelaat, wezen. *Un air, une contenance pedantesque.* SCHOOLMEES-

Digitized by Google

TERAGTIG werd ook *Adverbialiter* gezegt. Schoolmeesteragtig gebieden. *Regenter, commander en Maitre d'Ecole, faire le Pedant.* Ik mag die SCHOOLMEESTERAGTIGHEID, neuswysheid, laardunkendheid niet lyden. *Je ne saurois souffrir cette pedanterie, presomption, arrogance.* Het SCHOOLMEESTERLYK gezag staande houden, de Schoolmeesterlyken ernst ophouden. *Soutenir l'autorité Magistrale, garder la gravité de Maitre d'Ecole.* Een KINDERSCHOOLTJE, kakschooltje. *Une Ecole pour des enfans à la bavette, qui vont à la chaise, une Ecole breneuse.* Onder de SCHOOLTYD praaten, speelen. *Causer, jouer pendant l'Ecole.* De Schooltyd, Schoolgang verzuimen, stuttjes draayen *Negliger l'Ecole, faire l'Ecole buissonniere.* Wat is een kind bly als het van 't SCHOOLVERDRIET ontslagen is, verlost werd! *Qu'un enfant est aise quand il est dispensé d'aller à l'Ecole, quand on lui donne congé!* Een bekwaame, een naarstige SCHOOLVROUW. *Une habile, une diligente Maitresse d'Ecole.*

SCHOON. Adj. Behaagelyk in 't oog. *Beau, bel, belle.* Een schoon ligchaam, een schoon aangezicht, een schoon kleed, schoone boom. *Un beau corps, un beau visage, un bel habit, un bel arbre.* Een schoone bloem, een schoone hals, boezem. *Une belle fleur, une belle gorge, un beau sein.* Schoon laken, schoon linnen, schoone vrugten, schoone paerels. *De beau drap, de beau linge, de beaux fruits, de belles perles.* Een schoone Zomer, een schoon weer. *Un bel Eté, un beau temps.* Ah, wat is 't schoon weer! *Ha, qu'il fait beau!* Een aangezigt schoon doen werden. *Embellir, rendre beau un visage.* Is dat niet schoon! gekscb: *Cela n'est il pas beau!*

SCHOON. Net, rein. *Blanc, net.* Een schoone das, een schoon hembd aantrekken. *Mettre une cravatte, une chemise blanche.* Schoone servetten, schoone borden. *Des serviettes blanches, des assiettes nettes.* Een schoon glas. *Un verre net.* Schoon water. *De l'eau nette.* Het heeft in lang niet geregend, de straaten zyn heel schoon. *Il y a long temps qu'il n'a plu, les ruës sont bien nettes.*

SCHOON, werd als een *Conjunctio* in den zin van HOEWEL gebruikt. *Bien que, quoique.* Ik kan wel zien dat hy kwaad is, schoon hy 't niet zegt, schoon hy 't verbergen wil. *Je puis bien voir qu'il est fâché, bien qu'il ne le dise pas, quoi qu'il veuille le cacher.* Hoe veel Predikanten die tegen de gierigheid, de agterklap, de wellust uitvaaren, schoon zy aan dezelve gebreken vast zyn. *Que de Ministres qui declament contre l'avarice, la medisance, la volupté, bien qu'ils soient sujets à ces mêmes vices.*

SCHOON. Diend tot *Adjectivum* in de volgende samengestelde. SCHOON-BROEDER. *Beau-Frere.* SCHOONDOCHTER. *Belle-Fille* ou *Bru.* SCHOON-MOEDER. *Belle-Mere.* SCHOON-VADER. *Beau-Pere.* SCHOONZOON, Dogters-man. *Beau-Fils, Gendre.* SCHOONZUSTER. *Belle-Soeur.*

SCHOONE. Schoon Vrouwmensch, Schoone Juffer. *Belle.* De Schoone kreeg een blos, bloosde. *La Belle rougit.* Hy is naar zyn Schoone toe. *Il est allé voir sa Belle.*

SCHOONGENOMEN. Adv. Al hoe wel, vooronderstelt dat. *Quand, bien, posé le cas que.* Schoon genomen ik deed dat nu, wat zou het dan wezen? *Quand je le ferois, posé le cas que je le fisse, qu'en seroit il?*

SCHOONHEDEN, is 't meervoud van SCHOONHEID. *Beautez.* De schoonheden van een Gedicht, van een Tooneelstuk. *Les beautez d'un Poëme, les beautez d'une piece de Theatre.* Al de schoonheden van het Hof waren op het Bal. *Toutes les beautez de la Cour etoient au Bal.*

SCHOONHEID. f. Aanvalligheid, lieftalligheid. *Beauté.* f. *Agrément.* m. De schoonheid is een broos cieraad. *La beauté est un frêle ornement.* De schoonheid der ziele is boven die van 't ligchaam te agten. *La beauté de l'ame est preferable à celle du corps.* De schoonheid van een Paleis, van een Tuin met aandagt beschouwen. *Admirer la beauté d'un Palais, d'un Jardin.* Dat de Vrouwen minder over haar eer jaloers zyn, dan wegens haare schoonheid, blykt aan de daad van *Stratonice*, die den Schilder, welke uit schimp haar in de armen van een slegt Soldaat uitgebeeld had, zyne wraak vergaf, om dat hy haar schoonder dan ooit in dit Portrak had afgemaald.

SCHOONMAAKEN. v. a. Reinigen, glad, net maaken. *Nettoyer, rendre net.* Zyn schoenen, zyne kleeren schoonmaaken. *Nettoyer ses souliers, ses habits.* Het huis van binnen en van buiten schoonmaaken. *Nettoyer la maison par dedans & par dehors.* De vis schoonmaaken. *Nettoyer le poisson.* Zyn pad schoon maaken, alleen melden 't geen ons voordeelig is. *Nettoyer sa coupe, se faire blanc comme un Cygne, ne dire que ses bons endroits & taire le reste.* SCHOONMAAKSTER, vrouw die uit schoon maaken gaat &c. *Netteyeuse, femme qui fait profession de nettoyer, laver les maisons &c.* De Schoonmaaksters hebben t'Amsterdam in de Zomer goede dagen. *Les Netteyeuses ont bon temps à Amsterdam durant l'Eté.*

SCHOONTE, werd somtyds voor SCHOONHEID gezegt. *Beauté.* f. Als schoonte en deugd altyd samen gepaard gingen. *Si la beauté & la vertu alloient toujours de compagnie.*

SCHOONTJES Adv. Netjes. *Adroitement, joliment.* m. Zy hebben het schoontjes geklaard. *Ils l'ont fait bien adroitement, gentiment.* De Ham ging schoontjes op. *Le Jambon se mangea fort bien, fut expedié en moins de rien.*

SCHOOR. *Preteritum* van SCHEEREN. *Men* schoor de Koning Chilpericus en stak hem in een Klooster. *On tondit le Roy Chilperic & on le mit dans un Monastere.* Men schoor lustig de gek met hem. *On se moqua, railla bien de lui.*

SCHOOR. Stut, staak. *Etaye.* f. *Etançon, appui.* m. Een boom met een schoor stutten, ophouden. *Soutenir un arbre avec une etaye, un etançon.* De SCHOOREN of stutten op de Timmerwerven om de schepen die opgezet werden te stutten. *Les acotards* ou *acores, pieces de bois qui soutiennent les vaisseaux sur le Chantier.* Een muur SCHOOREN, stutten, tegen houden met schooren of staaten. *Etayer, soutenir un mur avec des appuis, des etayes.*

SCHOORSTEEN. Plaats daar men stookt. *Cheminée.* f. Een smalle, een hooge schoorsteen. *Une cheminée etroite, haute.* Hy aat by de schoorsteen. *Il etoit assis près de la cheminée.* SCHOORSTEENMANTEL, SCHOORSTEENPLAAT, SCHOORSTEENPYP, SCHOORSTEENRAND, SCHOORSTEENVAL. *Manteau, plaque, tuyau, bord, tour de cheminée.* Zoo zwart als een SCHOORSTEENVEEGER. *Noir comme un Ramonneur de cheminée.*

SCHOORVOETEN. v. n. Langsaam, loomlyk aantreeden. *Marcher pesamment, à pas de plomb.* Zie die Jan gat eens schoorvoeten, schoorvoetende aankomen! *Voyez un peu ce Niquedouille, ce Nigaud, cechie en braye marcher à pas comptez, à pas de plomb!* SCHOORVOETENDE, traagjes, ongaerne tot de betaaling komen. *Payer à regret, se faire tirer l'oreille pour payer.*

SCHOOT. *Preteritum* van SCHIETEN. Hy schoot de beele

Digitized by Google

nagt neffens de andere. *Il tira toute la nuit avec les autres.* Hy ſchoot hem onder de voet, ſchoot hem dood. *Il le jetta ſur le carreau, le tua, l'etendit roide mort d'un coup de fuſil, de piſtolet.* Hy ſchoot op hem, maar miſte hem. *Il tira, fit feu ſur lui, mais il le manqua.* Hy ſchoot luſtig met ſpek op hem, hy gaf hem genoeg te ruiken. *Il lui dit bien ſes veritez, il lui lava bien la tête.*

SCHOOT, SCHEUT. De daad van SCHIETEN. *Coup.* m. Een muſket-, een piſtool-, een kanonſchoot. *Un coup de mousquet, de piſtolet, de canon.* Een ſchoot onder water, in de onderhuid van 't ſchip krygen. *Recevoir un coup ſous l'eau, dans le bordage que la vague cache.* 't Schip kreeg drie ſchooten onder water. *Le vaiſſeau reçut, eut trois coups ſous l'eau, dans le bordage d'enbas.* Een ſchoot onder water krygen, een bokking, een ſteek krygen. *Recevoir un coup de peigne, un lardon.* Een ſchoot onder water krygen, een roesje weg hebben. *En avoir d'une petite façon, ſe coëffer ſans epingles.* SCHOOT, bereik van de koegel, lengte die 't musket, 't geſchut, de koegel draagen kan. *Portée du mousquet, du canon.* f. Wy legerden, vatteden poſt een kanon-, een musketſchoot van de Stad. *Nous campames, primes poſte à la portée du canon, du mouſquet de la Ville.* Den Vyand binnen SCHOOTS krygen, onder 't bereik van zyn geſchut krygen. *Attirer, engager l'Ennemi au combat; attirer, engager l'Ennemi ſous le feu de ſon canon.* Iemand binnen ſchoots hebben, beet krygen, onder ſim hebben. *Serrer le bouton à quelqu'un, lui mettre, lui tenir l'epée dans les reins.* Buiten ſchoots blyven. *Se tenir hors de la portée du canon, ſe tenir à l'ecart.* Dit kan ook verders betekenen, zig uit alle gevaar of gevaarlyke zaaken houden. *S'eloigner du danger, ſe tenir hors d'intrigue, ne s'embarquer point dans une affaire epineuſe.* Elke ſchoot is geen Endvogel, het lukt altyd niet evenwel. *Le plus habile Tireur, Arquebuſier ſe peut tromper, on n'eſt pas ſi ſûr de ſon fait qu'on ne manque bien une fois.*

SCHOOT. Touw daar men een zeil mee kan aanhaalen en vieren. *Ecoute.* f. *Corde frappée aux deux cotez de la voile pour la haler ou la larguer.* De SCHOOTEN van 't ſchoverzeil. *Les grandes ecoutes.* De ſchoot aanhaalen. *Haler l'ecoute.* De ſchoot vieren. *Larguer l'ecoute* De ſchoot vieren, wat toegeeven, rekkelyker werden. *Relâcher de ſes pretentions, uſer de plus de complaiſance, être moins difficile.*

SCHOOT van een Vrouwmenſch dat zit. *Giron.* m. Het kind lag, ſliep in zyn 's moeders ſchoot. *L'enfant etoit couché, dormoit dans le giron de ſa Mere.* Een SCHOOT of Juffers HONDJE. *Un bichon, epagneul.* Tot de ſchoot, tot de gemeenſchap der Kerke wederkeeren. *Retourner au Giron, à la Communion de l'Egliſe.* De ruſtplaats der Zielen voor Chriſti komſt, werd de ſchoot Abrahams genaamd. *Le lieu de repos pour les ames des Elus avant la venuë de Jeſ: Chriſt s'appelle le ſein d'Abraham.*

SCHOOT, werd ſomtyds voor VOORSCHOOT, ſchortekleed, genomen. *Tablier.* m. Houd uw ſchoot op. *Tendez votre tablier.*

De **SCHOOT** of **SCHEUT** van 't ſlot. *Le pêne de la ſerrure.* m. De ſchoot met wat oly beſtryken. *Froter le pêne avec un peu d'huile.*

SCHOOTJE. *Diminutivum* van 't woord SCHOOT. Dat is een ſchootjen onder water, een bokkingje, ſtreekje. *C'eſt un petit lardon, un petit coup de peigne.* Een SCHOOTJE knapkoek. *Une tablette de pain d'epice mince.* Een SCHOOTJEN, een ſtraaltjen azyn. *Un filet de vinaigre.*

SCHOOTSVEL. n. Arbeiders voorſchoot. *Tablier de cuir à l'uſage d'un Artiſan.*

SCHOOTVRY. Adj. Buiten ſchoots. *Hors de la portée de l'arme à feu &c.* De Galeyen weeken wat af om ſchootvry te zyn. *Les Galeres ſe retirerent un peu pour être hors de la portée du canon, à couvert du canon.* SCHOOTVRY harnas, proef harnas daar een kogel op afſtuit. *Cuiraſſe à l'epreuve.* f.

SCHOOVEN of **SCHOVEN.** 't meervoud van SCHOOF. *Des gerbes.* De ſchooven opſtapelen, in de Schuur haalen. *Mettre les gerbes en piles, ſerrer les gerbes dans la Grange.* De ſchooven van Joſephs Broeders boogen alle voor zyn ſchoof. *Les gerbes des Freres de Joſeph s'inclinoient toutes devant ſa gerbe.*

SCHOOVEN, is 't meervoud van SCHOOF. *Preteritum* van SCHUIVEN. Zy ſchooven alle de ſchuld op hem. *Ils mirent, jetterent tous la faute ſur lui.*

SCHOOVERZEIL of **SCHOVERZEIL** n. Het onderſte zeil van de groote maſt. *La voile de maître* ou *la voile du grand mât, la cape, le grand pacfi.* Zeilen met het ſchooverzeil, 't geen by mooy weer geſchied. *Porter la voile de maître, faire voile d'un beau temps.* Met het SCHOOVERZEIL byleggen, met ſchooverzeil en bezaan byleggen. *être à la cape, porter la grand' voile bordée & amurée tout arriere.* SCHOOVERZEILS koelte, kleine koelte met ſchoon weer. *Vent tombant, vent qui mollit & fait place au calme.*

SCHOOYEN. v. n. Uit enkele luyheid loopen beedelen. *Caïmander, gueuſer de pure pareſſe, faineantiſe.* Hy heeft liever te ſchooyen als werk te zoeken. *Il aime mieux gueuſer, caïmander, faire le caïmand que de chercher de l'ouvrage.* 't Is een SCHOOYER, een luye vlegel. *C'eſt un caïmand, un pareſſeux, un faineant.* Zy loopt met die SCHOOYSTERS agter land. *Elle court les champs avec ces caïmandes, ces gredines.*

SCHOP. Stoot, ſlag met de voet. *Coup de pied.* m. *Ruade.* f. Hy gaf hem een ſchop in 't gat, en liet hem gaan, zond hem heen *Il lui donna un coup de pied au cul, & l'envoya paître.* Iemand de ſchop geeven, afdanken, uit den dienſt zetten. *Caſſer quelqu'un aux gages, mettre quelqu'un à la porte, lui donner ſon paques, ſon congé.* Het paard gaf hem een ſchop tegen de beenen. *Le cheval lui donna un coup de pied, une ruade dans les jambes.*

SCHOP. Bekend ſcheptuig. *Pelle.* f. Een as ſchop. *Une pelle à feu.* Een Tuin ſchop, Tuinierſchop. *Une pelle de Jardin* ou *de Jardinier.* Het koorn verſchieten met de ſchop. *Remuer, retourner le bled avec la pelle.* Iemand op een ſchop, op de ſchop zetten, zoo zetten dat men hem kan verſtooten als men wil. *Tenir quelqu'un dans ſa dependance, mettre quelqu'un dans une ſituation chancelante, afin qu'il puiſſe ſervir ſans pouvoir nuire.*

SCHOP, SCHONGEL. Geſpanne touw daar men zittende mede heen en weer geſchopt werd. *Eſcarpolette, brandilloire, corde à dandiner.* f. De ſchop hangd te laag, te hoog. *La corde, la brandilloire, l'eſcarpolette eſt trop baſſe, trop haute.*

SCHOPBAL. Groote bal om met den voet voort te ſchoppen. *Balon.* m. *Groſſe balle qu'on chaſſe du pied.* Hy is een ſchopbal, een ſpeelpop van 't Fortuin. *Il eſt un jouet de la Fortune.* SCHOPHORDJE ſpeelen. *Chaſſer au chapeau du perdant, jouer à chaſſe chaſſe mon chapeau.*

SCHOPPEN. v. n. Stooten, agter uitſlaan. *Donner des coups de pied, pouſſer, regimber, ruer.* Iemand onvoorziens ſchoppen. *Donner innocemment des coups de pieds à quelqu'un.* Het paard ſchopt, gaat 'er zoo

Digitized by Google

digt niet by. *Le cheval ruë, regimbe, n'en approchez pas tant.* SCHOPPEN, werd ook *Active* genomen. Een bal, een hoed in 't water ſchoppen *Pouſſer, chaſſer une balle, un chapeau dans l'eau avec le pied &c.* Een Koning van den Throon ſchoppen, ontthroonen. *Dethroner un Roy, chaſſer un Roy du Throne.* Alle leeringen met den voet ſchoppen, veragten. *Fouler tous enſeignements aux pieds.*

SCHOPPEN. Een der vier kentekens van 't Kaartſpel. *Pique.* m. *une des quatre marques du jeu de Cartes.* Schoppen is troef, den opſlag. *Pique eſt la triomfe, c'eſt le pique qui eſt l'atout.* Speel ſchoppen. *Jouez pique.* Ik had ſchoppen aas en ſchoppe boef. *J'avois l'as & le valet de pique.*

SCHOR Adj Heeſch, rauw, verkoud, verſtramd. *Enroué, rauque, enrhumé, embarraſſé.* Ik kan niet zingen ik ben te ſchor, myn keel is te ſchor. *Je ne ſaurois chanter je ſuis trop enroué, j'ai la gorge trop enrouée.* Een SCHORRE keel, een ſchorre ſtem. *Une gorge enrouée, une voix enrouée, une voix rauque.* SCHORHEID van de keel, van de ſtem. *Enrouëure.* f. *Enrouëment de la gorge, de la voix.* m.

SCHORPIOEN. Fenynig diertje, in gedaante de Rivier-Kreeft niet ongelyk, hebbende gemeenlyk agt pootjes en zes oogen. *Scorpion.* m. *Inſecte venimeux commun en Italie.* Als men van de Schorpioen geſtoken is moet men het dier op de wond doodperſſen *Quand on eſt piqué du Scorpion il faut ecraſer la bête ſur la bleſſure.* Scorpioen olie. *De l'huile de Scorpion.*

SCHORS. Baſt, ſchil van een boom. *Ecorce, peau d'un arbre.* Een dikke, een dunne, een harde ſchors *Une ecorce epaiſſe, mince, dure.* Men moet zig niet houden aan de ſchors, maar dringen tot den grond, de pit der zaake. *Il ne faut pas s'en tenir à l'ecorce, mais il faut penetrer juſqu'au fonds, à la moële de la choſe.*

SCHORT. Vrouws bove rok. *Cotte.* f. *Habillement de femme du commun.* Zy had een ſergie, een linne ſchort aan. *Elle avoit une cotte de ſerge, de toile.* Zy droeg ſalaad in haar SCHORT, in haar voorſchoot. *Elle portoit de la ſalade dans ſon devanteau.* Een wit, een ſchoon SCHORTELDOEK, SCHORTEKLEED aan hebben. *Avoir un tablier blanc.* Een fyn, een Neteldoeks ſchortekleed. *Un tablier fin, un tablier de Mouſſeline.*

SCHORTEN. v. n. Schorten, haperen. *Manquer, être mal, avoir mal.* Het kind moet wat ſchorten dat het zoo pynelyk klaagd. *Il faut que l'enfant ait du mal, ſoit malade, puis qu'il ſe plaint, qu'il geint ſi douloureuſement.* Wat ſchortje dat gy zoo huild? *Qu'avez vous à pleurer ainſi?* Een vrouw ſchort altyd dit of dat. *Une femme a toujours du mal ici ou là, a toujours quelque fer qui loche.*

SCHORTING. Hinder, beletſel, ongemak. *Obſtacle, empêchement.* m. *incommodité, enclouëure.* f. Gy zyt niet agter de zaak, zy trouwde liever met haar jonge Neef, als met dien ouden Gryzaard, dat 's de ſchorting. *Vous n'y êtes pas, elle aimeroit mieux epouſer ſon jeune Couſin que ce vieux Penard, c'eſt là l'enclouëure.*

SCHOT. Schotsman. Zy is met een SCHOT, met een Schots man getrouwd. *Elle a epouſé un Ecoſſois.*

SCHOT of KOT. *Toit.* m. *Etable.* f. Zoo vuil als een varken ſchot. *Sale comme un toit à cochons.* Die een varken is moet in 't ſchot. ſpr: *Au malheureux la maſſuë, il faut ſubir la Loy du Vainqueur.*

SCHOT, Beſchot. n. *Cloiſon.* f. Een kamer met een ſchot affchieten. *Separer une chambre avec une cloiſon; faire une cloiſon, un retranchement dans une chambre.* Een tralie ſchot. *Une cloiſon à jour.* Dat maakt ſchot, zet het werk braaf voort. *Cela avance bien l'ouvrage.* Dat ſchip maakt ſchot, zeild ſnel door. *Ce vaiſſeau avance bien.* Ik zal daar wel een ſchot voor ſchieten, dat zal ik wel beletten. *Je l'empêcherai bien, j'y mettrai bien ordre, je parerai bien ce coup là.* Een SCHOTBEEST, ſchothoer, ſchansloopſter. *Une gourgandine, une garce, une coureuſe de remparts.* Een SCHOTBOUT, ringbout: Scheeps Timmermans tuig om door de ſtukken te dryven. *Cheville à boucle & à goupille.* f. *Outil de Charpentier de vaiſſeaux qu'il fait entrer dans les membres.* Voy Aubin Dict: de Marine ſur *Antoit.* SCHOTSPYKERS, groote ſpykers aldus genaamd. *De gros cloux à employer dans les cloiſons.* Hy ſmyt 'er een hand vol ſchotſpykers onder, lapt een deel grollen uit. *Il dit etourdiment ſa ratelée, il en parle à travers champs, ſans rime ni raiſon.*

SCHOTEL. f. Bekend Keuke gereedſchap. *Plat* m. Een aarde, een gladde, een tinne, een zilvere ſchotel. *Un plat de terre, de fayance, d'etain, d'argent.* SCHOTEL, werd ook veeltyds verſtaan van 't geen in een ſchotel voorgediend werd. Een ſchotel potage, een ſchotel ryſt, een ſchotel gebraad. *Un plat de potage, un plat de ris, un plat de roti* Een boter SCHOTELTJE. *Un petit plat à dreſſer du beure.* Een porcelein ſchoteltje. *Un petit plat, une ſoucoupe de porcelaine.* Een ſchoteltje Olyven, Ansjovis. *Un petit plat, une aſſiette d'Olives, d'Anchois.*

SCHOTS. Adj. Dat Schotland betreft. *Ecoſſois, d'Ecoſſe.* Een SCHOTS Edelman, een Schots ſchip. *Un Gentilhomme, un vaiſſeau Ecoſſois.* Hy kreeg een SCHOTS, een ruuw, trots beſcheid, antwoord. *Il reçut une impertinente, une ſote repouſe.* Een Schots Koopman, Schots Handelaar *Un Marchand Ecoſſois.* Een Schots Koopman, een ſlegt Koopman, kleine Kraamer. *Un petit Mercerot, un Marchand d'allumettes.*

SCHOTS of ſchol ys, dik ſtuk dryf ys *Glaçon, gros morceau de glace.* m. De Rivier is vol ſchotſen, de ys-ſchotſen ſtoppen de Zeegaten. *La Riviere eſt pleine de glaçons, les glaçons bouchent les paſſages, les pertuis.*

SCHOUDER. Bekend gedeelte van 't dierlyk ligchaam. *Epaule.* f. 't Muſket op de ſchouder neemen *Mettre le mouſquet ſur l'epaule.* Aan de ſchouder gekwetſt werden. *être bleſſé à l'epaule.* Een ſchaape ſchouder braaden. *Rotir une epaule de mouton.* 't SCHOUDERBLAD van een voorbout. *Le paix d'une epaule de mouton.* 't SCHOUDERBLAD of BEEN van een menſch. *L'omoplate ou l'os de l'epaule d'un homme.* Iemand over ſchouder, over dwars, ſpytig of bars, veragtende aanzien. *Regarder quelqu'un de travers, par deſſus l'epaule.* Zy zyn vrinden over ſchouder. *Ils ſont amis par deſſus l'epaule, à rebours.* Milo de Worſtelaar van Crotone droeg een Os op zyne ſchouders en verdiende alzoo de prys der Olympiſche ſpeelen: *Smindirida* van *Sibaris* die op een Roozebed door een kreukelplooy een gantſe nagt belet wierd te ſlaapen, moet veel tengerder van *Complexie* geweeſt zyn.

SCHOUDERMANTELTJE, SCHOUDERLAP of *Scapulier*, lange witte of zwarte lap die zekere Geeſtelyke Mannen, Vrouwen draagen. *Scapulaire.* m. *Bande d'etoffe qui couvre le dos & la poitrine de certains Religieux & de certaines Religieuſes.* De Predikheeren draagen een zwart ſchoudermanteltje boven hun wit kleedt. *Les Dominicains portent un ſcapulaire noir ſur leur habit blanc.*

SCHOUT. Amptenaar die in Halszaaken de Souverein van 't Land verbeeld, 't recht in deszelfs naam oefend &c. *Grand Baillif.* Mynhr. Mynhr. N. Opper-Schout van Amſterdam. *Monſr. Monſr. N. Grand Baillif*

Digitized by Google

lif d' Amſterd: De Schout, Burgermeeſters en Regeerders van Amſterveen, Abcoude. *Le Baillif, les Bourguemaîtres & Regens d' Amſterveen, d' Abcoude.* De Schout zond 'er zyn Dienders voort na toe. *Le Bailly y envoya d'abord ſes Sergents.* De Schout in 't oud Rome heete *Prætor. Le Bailly dans l'ancienne Rome s'appelloit* Preteur. Naar 't SCHOUTSAMPT ſtaan. *Aſpirer à la charge de Bailly.* Dat geſchiede onder 't SCHOUTSCHAP van Lentulus. *Cela arriva ſous la Preture de Lentulus.* De zaak mogt wel op de SCHOUTSROL komen. *L'affaire pouroit bien être portée au Rôle criminel.*

SCHOUT BY NAGT. Zee-hoofd naaſt aan de Vice-Admiraal; derde *of* tweede Vlagman in een Vloot. *Contre-Admiral*, quelquefois ſimplement, *Chef d'Eſcadre.* De Schout by Nagt zeild 's morgens en 's avonds om de Vloot, en paſt dat ieder volgens rang blyft. *Le Contre-Admiral fait ſoir & matin le tour de la Flotte & a ſoin que chacun tienne ſon rang.* De wyfjes heeten ook onder haar een Vroedvrouw, Schout by Nagt. *Les Femmes, en Hollande, appellent entr'elles une Sage Femme, l' Archer, le Chevalier du guet.*

SCHOUW of Boere ſchoorſteen, gemeenlyk in 't midden van de Stulp *of* Boere wooning gaande. *Cheminée à la Suiſſe; ouverture qui perce le milieu du toit & ſert de paſſage à la fumée.*

SCHOUW. Praam, lange en ſmalle Boere ſchuit. *Bateau long en guiſe de Bac.* De *of* het Haegſe ſchouw by Leide. *Le bac près de Leide qui paſſe le Chariot de Poſte & autres voitures de la Haye à Amſt: & d' Amſt: à la Haye.*

SCHOUW of Schouwing, bezigtiging der Dykagien. *Viſite, inſpection des Digues.* f. Wanneer geſchied de ſchouw? *Quand eſt ce que la viſite des Digues ſe fera?*

SCHOUWBURG. by de oude Romeinen een Burgt, beſloote plaats daar de Schouwſpeelen gehouden wierden. *Amphitheatre chez les anciens Romains.* m. *un lieu fermé & elevé par degrez, deſtiné à la repreſentation des Spectacles.* In de Schouwburg van Pompeus waaren plaatſen voor tagchentig duizend menſchen. *Dans l' Amphitheatre de Pompée il y avoit des places pour quatre vint mille perſonnes.* SCHOUWBURG, by ons, en voornamentlyk t' Amſterdam, beſloote plaats tot het vertoonen van Bly- en Treurſpellen geſchikt *Comedie.* f. *Hotel, Batiment public deſtiné à la repreſentation des pièces Comiques & Tragiques.* Zekeren Doctor *Meyer* heeft de eerſte grond gelegd tot het bouwen van de Amſterdamſe Schouwburg. *Certain Medecin nommé* Meyer *a jetté les premiers fondements de la Comedie d' Amſteraam.* Zyn Minnaares op de Schouwburg brengen. *Mener ſa Maîtreſſe à la Comedie, donner la Comedie à ſa Maîtreſſe.*

SCHOUWEN. v a. Bezigtigen, beſchouwen. *Langueyer, viſiter.* Een varken ſchouwen, de tong uithaalen en bekyken om te zien of het gezond is. *Langueyer un pourceau, un cochon pour voir s'il eſt ſain.* De Dyken SCHOUWEN, bezigtigen. *Viſiter les Digues, faire la viſite, l'inſpection des Digues.* SCHOUWEN, ſchatten, op het oog waardeeren. *Eſtimer à l'oeil, en bloc & en tache.* Hoe veel zoud gy dat wel ſchouwen? *Combien eſtimeriez vous bien cela?* Een SCHOUWER, varke Schouwer. *Un Langueyeur de cochons.* SCHOUWING van een varken. *Langueyement d'un cochon.* m. De Heeren zullen morgen de SCHOUWING der Dyken doen. *Les Meſſieurs feront demain la viſite, l'inſpection des Digues.*

SCHOUWSPEL. n. Openlyke vertooning. *Spectacle.* m. *Repreſentation publique.* De Schouwſpellen van 't oud Rome lokten veel volk naar die vermaarde Stad. *Les Spectacles de l'ancienne Rome attiroient beaucoup de monde dans cette celebre Ville.* De Opera is een verrukkend Schouwſpel voor verwyfde en weetnieten. *L'Opera eſt un Spectacle raviſſant pour les efféminez & les ignorans.* Monſr. La BRUYERE *s'etonnoit comment avec toute la magnificence des decorations, la plus belle Symphonie du monde, l'Opera de Paris avoit été capable de l'ennuyer.* De ſtandvaſtigheid van een Martelaar is een ſtigtelyk Schouwſpel. *La conſtance d'un Martyr eſt un Spectacle edifiant.*

SCHOUWTOONEEL. n. Tooneel daar openlyke Spellen vertoond werden. *Theatre public* m. Op de Schouwtooneelen der Ouden verſcheenen meer perſonaadjen als op de onze. *Il paroiſſoit plus de perſonnages ſur les Théatres des Anciens que ſur les notres.*

SCHOVERZEIL is op SCHOOVERZEIL uitgewerkt. *Grande voile, maîtreſſe voile.* f. *Grand pacfi.* m. Met het ſchoverzeil byleggen. *être à la cape.*

SCHRAAG. Stut, houtgeſtel, gemeenlyk met vier pooten voorzien. *Treteau* m Hy ſmeet tafel en ſchraagen omver. *Il renverſa la table & les treteaux.* Die Zoon zal uwen ouderdom SCHRAAGEN, onderſchraagen. *Ce Fils ſoutiendra votre vieilleſſe, ſera votre bâton de vieilleſſe.* SCHRAAG ten gebruike der Houtzaagers. *Baudet, chevalet à l'uſage des Scieurs de bois.* m.

SCHRAAL. Adj Maager, rank. *Maigre, ſec, decharné, grêle.* Het is een ſchraal en mager man. *C'eſt un homme maigre & ſec, grêle & decharné.* Een ſchraale Vismarkt. *Une Poiſſonnerie malpourvuë.* Een ſchraale *of* magere Keuken. *Une Cuiſine maigre, bien froide.* De zeven ſchraale koornairen van Pharao. *Les ſept epics maigres de Pharaon.* Het is een ſchraal hart, een karigen hond, een vrek. *C'eſt un ladre, un vilain avare, il eſt fort dur à la deſſerre.* Een SCHRAALE, een barre lugt. *Un air ſec & âpre, ſec & froid.* Die ſchraale winden doen de Boomen, de Tuinen veel kwaad. *Ces vents ſecs & froids, ces vents de bize font bien du mal aux Arbres, aux Jardins.* SCHRAALHEID. magerheid. *Maigreur.* f. SCHRAALHEID, ſchaarsheid, deunheid. *Diſette, chicheté, ladrerie* f. SCHRAALHEID, barheid van 't weer. *Secheréſſe froide & aride du temps.* f. Daar wierd SCHRAALTJES opgedift. *On y fit maigre chere, on y fut maigrement traitté.* Het is nog SCHRAALTJES, nog guurtjes. *Il fait encore aſſez froid, l'air eſt encore un peu ſec & froid.*

SCHRAAP, werd in den figuurlyken ſtyl voor STREEK, vinnige beſtraffing gezegt *Cenſure, reprimende.* f. Hy kreeg een luſtige ſchraap. *Il reçut une verte reprimende.*

SCHRAAPEN. v. a. Schrabben. *Racler, ratiſſer.* Wortelen ſchraapen. *Racler des carotes.* De vis ſchraapen, ſchoonmaaken *Ecailler, netteyer le poiſſon.* De loop van een piſtool ſchraapen *Racler le canon d'un piſtoles.* De ſteenen SCHRAAPEN, ſchrappen met zyn mes. *Grater, racler les pavez, tirer du jeu des pavez avec ſon couteau.* Geld SCHRAAPEN of SCHRAAPEN, volſtrektelyk; regts en links naar zig haalen, op alderderhande wyze gewin zoeken te maaken *Grimeliner, prendre à toutes mains, par où on peut en attrapper.* 't Is een SCHRAAPER in zyn hart, 't is een ſchagcheraar, een inhaalig menſch. *C'eſt un ladre, un grimelineur, lezineur qui dime ſur tout, c'eſt un vray harpagon, une harpie, il a les doigts crochus.* Een SCHRAAPER, Varkeſſlaagers tuig om 't geſlagte varken te ſchraapen. *Un racloir, gratoir de Tueur de cochons.* Een SCHRAAPER, Roermaakers tuig om de piſtoolen &c. te ſchraapen. *Un racleur d' Armurier pour racler des piſtolets &c.* SCHRAAPSEL, afſchraapſel van wortelen &c. *Raclure de carotes &c.* f.

Digitized by Google

SCHRAAPSTAAL. n. Vierkant ſtaaltuig. *Gratoir quarré, quarré d'acier ſervant à grater, polir certains ouvrages.*

SCHRAAPZUGT. f. Inhaaligheld, greetigheid naar geld, naar 't gewin. *Ladrerie, avarice ſordide, âpreté après l'argent.* f. De ſchraapzugt is in dat Land, in die Stad op haar Throon. *La ladrerie, l'avarice, l'avidité de l'argent eſt ſur ſon Throne en ce Pays, en cette Ville là.*

SCHRAB. Krab *of* kram. *Egratigneure.* f. Hoe komt gy aan die ſchrab aan de hand, in uw aangezigt? *D'où vous vient cette egratigneure à la main, au viſage?* Het vel SCHRABBEN, opkrabben, opryten. *Egratigner, grater, enlever la peau.* Een SCHRAB of KRAB yzer. *Une racle, ungratoir.*

SCHRAM. Schrab over de hand of 't aangezigt. *Egratigneure à la main ou au viſage.* f. Dat 's een leelyke ſchram! *C'eſt là une vilaine Egratigneure, eſt afilade!* Zyn hand, zyn aangezigt SCHRAMMEN, ſchrabben. *Segrater, egratigner, ecorcher la main, le viſage.*

SCHRANDER. Adj. Sneedig, verſtandig, gelleepen. *Habile, penetrant, fin, ſubtil, delié.* Het is een ſchrander man, een ſchrander vernuft, hy heeft een ſchrander oordeel. *C'eſt un habile homme, un eſprit penetrant, delié; il a le jugement exquis, c'eſt un grand genie.* De Oudheid heeft ſchrandere mannen, verſtanden gehad. *L'Antiquité a eu d'habiles, de grands hommes, d'illuſtres eſprits, de grands genies.* De SCHRANDERHEID, ſnedigheid, 't groot verſtand van Socrates, van Ariſtoteles, van Scipio, van Julius Ceſar. *L'habileté, le grand genie, la capacité, la penetration de Socrate, d'Ariſtote, de Scipion, de Jules Ceſar.*

SCHRANSSEN. v. n. Gulzig eeten, ſchrokken. *Goinfrer, baffrer, manger gloutonnement.* Dat is niet eeten, dat is ſchranſſen. *Ce n'eſt pas manger, c'eſt goinfrer, baffrer.* 't Is een SCHRANSSER, een vraat. *C'eſt ungoinfre, un baffreur, unglouton.*

SCHRAP. werd in den zin der volgende ſpreekwyzen gezegd. Met de degen, 't mes in de hand SCHRAP, gereed, in poſtuur ſtaan. *être en deffenſe, en poſture, ſe tenir prêt l'epée, le couteau à la main.* Zyn hoed ſchrap zetten als een die plokhairen, vechten wil. *Enfoncer ſon chapeau dans ſa tête, mettre ſon chapeau en mechant garçon, comme un Spadaſſin qui en veut decoudre.*

SCHRAPJE. n. Kleine ſchrap. *Petite, legere egratigneure.* f. 't Kind heeft een ſchrapje over de hand, op 't aangezigt. *L'Enfant a une legere egratigneure à la main, au viſage.*

SCHRAPPEN. Uitſchrappen, uitdoen met de pen &c. *Rayer, effacer avec la plume.* Men ſpreekt van die Predikant te SCHRAPPEN, af te zetten. *On parle de rayer, de depoſer ce Miniſtre.*

SCHREED of SCHREEDE. f. Stap, treed. *Pas.* m *Demarche.* f. Met wyde ſchreeden aanſtappen. *Marcher à grands pas.* De onze leggen maar honderd ſchreeden van de Contreſcharp. *Les notres ne ſont qu'à cent pas de la Contreſcarpe.* Zy zoude wel twee ſchreeden doen in een ſauciertje, zoo zoetjes gaat zy. *Elle feroit bien deux pas dans une caraffe, tant elle marche doucement.*

SCHREEF. 't *Preteritum* van SCHRYVEN. Hy ſchreef hem daar op een lange brief. *Il lui ecrivit là deſſus une longue lettre.*

SCHREEF. Reet, ſcheur, ſpleet. *Fente.* f. Hy keek door de ſchreef van de deur, van 't ſchot. *Il regarda par la fente de la porte, de la cloiſon.*

SCHREEUW. Hard geroep. *Cri.* m. Hy gaf een harde ſchreeuw op dat gezicht. *Il jetta un grand cri à cette vuë.* SCHREEUWEN. v. n. Luid roepen, gillen. *Crier, jetter un grand cri, de grands cris.* Hoord gy 't kind niet ſchreeuwen? *N'entendez vous pas l'enfant crier?* Zig heeſch ſchreeuwen om van de Dienſtboden gehoord te werden. *S'égoziller, ſe tuer de crier, crier à pleine tête pour être entendu des Domeſtiques.* 't Is een SCHREEUWER, SCHREEUWLEELYK, een huilebalk. *C'eſt un crieur, criard, braillard.* Hoor die SCHREEUWSTER eens aan! *Ecoutez un peu cette crieuſe, criarde, braillarde!*

SCHREYBEENEN. v. n. De beenen wyd van malkander zetten. *Ecarquiller les jambes.* SCHREYELING of SCHREYELINGS op het dak, op een balk zitten. *être jambe deça jambe delà, être à califourchon ſur un toit, ſur une poutre.*

SCHREYEN. v. n. Weenen, traanen ſtorten. *Pleurer, verſer des larmes.* Schrey niet meer myn lief, myn kind. *Ne pleurez plus mon amour, mon enfant.* Over zyn Moeders, zyn Vaders dood ſchreyen. *Pleurer la mort de ſa Mere, de ſon Pere.* Zy verhaalde 't my met SCHREYENDE oogen, met de traanen in de oogen *Elle me le raconta en pleurant, la larme à l'oeil, les yeux baignez de larmes.* Men kan met rede ſchreyen en lagchen over de zelfde zaak: de dood ontrukt u iemand die gy lief had, ſchreyd, gy verlieſt een vrind *of* vrindin; doch die vrind *of* vrindin is zalig geſtorven en ruſt by den Heere, van alle pyn en zorg ontſlagen, verheugd u en benyd liever het geluk van die 's Lands gewoonte u meer dan de rede doet beweenen.

SCHRIFT. n. Beſchreven papier. *Ecrit.* m. Ik heb een ſchrift van zyn hand, ik heb zyn handſchrift. *J'ai un ecrit de ſa main, j'ai ſon billet, ſon ſeing.* Hy haalde verſcheide ſchriften, geſchritten, papieren uit zyn zak. *Il tira pluſieurs ecrits de ſa poche.* SCHRIFT, geſchrevene letters. *Ecriture.* f. Ik weet niet wat voor een papier het is, maar daar ſtaat ſchrift op. *Je ne ſçai quel papier c'eſt, mais il y a de l'ecriture deſſus.* Den Meeſter zyn ſchrift toonen, laaten zien. *Montrer ſon ecriture au Maître.* De SCHRIFT, de Heilige Schrift, Gods beſchreven Woord. *L'Ecriture, la Sainte Ecriture, la Parole de Dieu ecrite.* Onderzoekt de Schrift, want door de zelve &c. *Enquerez vous des Ecritures, car par elles &c.* De geene die geduurig uit de Schrift praaten zyn doorgaans gantſch eenvoudig *of* gantſch loos. *Ceux qui parlent toujours de l'Ecriture Sainte, ceux qui ont toujours l'Ecriture Sainte, la Parole de Dieu à la bouche ſont d'ordinaire ou tout à fait ſimples, ou tout à fait ruſez.*

SCHRIFTELYK. Adj. en Adv. *Par ecrit, en ecrit.* Een ſchriftelyk vertoog, een ſchriftelyke verklaaring. *Une remontrance, une declaration ecrite, par ecrit.* Het is veiliger zyne gevoelens over Geloofszaken ſchriftelyk dan met woorden te openbaaren; de hitte van de twiſt vervoerd ons altyd te ver. *Il eſt plus ſûr de declarer ſes ſentimens en matiere de Foy par ecrit que verbalement; la chaleur de la diſpute nous emporte toujours trop loin.*

SCHRIFTGELEERDE onder de Jooden: de geen die Moſis Wet uitſchreef en den Volke uitleide. *Scribe, celui qui ecrivoit la Loy de Moyſe & l'expliquoit au Peuple.* De laatdunkendheid, de geveinſdheid der Schriftgeleerde en Phariſeenen. *L'oſtentation & l'hypocriſie des Scribes & des Phariſiens.*

SCHRIFTMAATIG. Adj. Met de Schriftuur overeenkomende.] *Selon l'Ecriture, la Sainte Ecriture.* Een Schriftmaatigen uitleg. *Une explication conforme à la Sainte*

Digitized by Google

Sainte Ecriture. Schriftmaatige gevoelens. *Des ſentiments conformes à, appuyez, fondez ſur la Ste. Ecriture.*

SCHRIFTUUR. f. De Schrift, Gods beſchreven Woord. *L'Ecriture, la Parole de Dieu ecrite.* De Schriftuur is van Goddelyke ingeeving, is van God ingegeeven, moet de regel van alle onze daaden zyn. *L'Ecriture eſt d'inſpiration Divine, eſt Divinement inſpirée, doit être la regle de toutes nos actions.* Daar valt niet te twiſten met die de Heilige Schriftuur loogchenen, niet erkennen. *Il n'y a pas moyen de diſputer avec ceux qui nient la Ste. Ecriture, qui ne reconnoiſſent pas la Ste. Ecr:* Een SCHRIFTUURLYK bewys. *Une preuve tirée de l'Ecriture Sainte.* Een SCHRIFTUUR plaats aanhaalen, bybrengen. *Citer, alleguer un paſſage de l'Ecriture Sainte.* De Mis word in geen enkelde Schriftuurplaats gevonden. *La Meſſe ne ſe trouve dans aucun paſſage, aucun endroit de la Ste. Ecriture.* Om een gaauw Predikant te werden moet men heel SCHRIFTUUR VAST zyn. *Pour devenir habile Miniſtre il faut ſavoir bien la Ste. Ecriture, être bien verſé dans la Ste. Ecriture.*

SCHRIK. Vrees, bangheid. *Peur, crainte, frayeur.* f. Hy beefde en trilde van ſchrik. *Il trembloit & fremiſſoit de peur.* Als de ſchrik iemand bevangd is hy weg. *Quand la peur ſaiſit quelqu'un, il eſt perdu.* De ſchrik beving hem, benam hem 't verſtand. *La peur le ſaiſit, la frayeur lui troubla l'eſprit.* Iemand een doodelyke ſchrik op 't lyf jaagen. *Cauſer une frayeur mortelle à quelqu'un.* Ik zag het met SCHRIK, verbaasdheid aan. *Je le vis avec frayeur, horreur.* Men kan 'er zonder ſchrik, afſchrik niet aan denken. *On n'y ſauroit penſer ſans horreur* Een SCHRIK onder de Vyanden maaken. *Jetter la terreur, l'epouvante parmi les Ennemis.* Die Vorſt was de ſchrik van de heele Waereld. *Ce Prince etoit la terreur du Genre humain.*

SCHRIKAGTIG, SCHRIKKIG. Adj. Bang, die ligt verſchrikt. *Peureux, poltron, ſujet à la peur.* Ben je zoo ſchrikagtig? ſchrikt gy zoo licht? *êtes vous ſi peureux, ſi poltron?*

SCHRIKDIER. n. Monſterdier. *Monſtre, Animal hideux.* De Pad, de Slang, de Draak en andere ſchrikdieren. *Le Crapaud, le Serpent, le Dragon & autres Monſtres.*

SCHRIKGEDROGT. n. Schim, Nachtgeſpuis, wonderverſchynſel. *Fantome, Spectre.* m. Hy zegt een Schrikgedrocht, een naare ſchim gezien te hebben. *Il dit avoir vu un Phantome, un Spectre affreux.*

SCHRIKKELDAG. Laatſte dag van de Schrikkelmaand. *Jour Biſſextile* ou *intercalaire, le dernier jour du mois Biſſextil.* Men ſlaat om de vier honderd jaaren drie Schrikkeldagen over, om de elf overſchietende minuten goed te maaken; daarom was 'er Anno 1700. geen Schrikkeljaar. *On ſupprime tous les quatre cens ans trois jours intercalaires, afin de faire uſage des onze minutes ſurnumeraires; c'eſt pourquoy il n'y eut point d'An Biſſextile en* 1700. SCHRIKKELJAAR, jaar in 't welke de maand February 29 dagen heeft. *An Biſſextil.* m. *Année Biſſextile.* f. February werd om de vier jaaren een SCHRIKKELMAAND. *Le mois de Fevrier devient tous les quatre ans mois Biſſextil.* Dat SCHRIKKELDAG, SCHRIKKELJAAR, in plaats van SCHIKDAG, SCHIJAAR gezegt werd, toond der menſchen aangeboore neiging van de eenvoudigſte dingen, welkers aart hun onbekend zyn, voor iets ſchrikkelyks uit te kryten: by voorbeeld de Dood, de ſchrikkelyke Dood!

SCHRIKKELYK. Adj. Vreeſſelyk, vervaarlyk. *Epouvantable, horrible, terrible.* Een ſchrikkelyk onweer, ſchrikkelyk gezicht. *Une tempête, une vuë epouvantable, horrible.* Een ſchrikkelyke verwoeſting aanregten. *Faire un degat horrible, epouvantable.* Schrikkelyke, ongemeene onkoſten doen. *Faire d'horribles, d'epouvantables depenſes.* SCHRIKKELYK werd ook *Adverbialiter* gezegt. Hy was SCHRIKKELYK, yſſelyk quaad, ten hoogſte kwaad. *Il etoit terriblement, extrêmement fâché.* Het woey ſchrikkelyk, yſſelyk hard. *Il ventoit furieuſement, horriblement.* Hy kan ſchrikkelyk liegen, vloeken. *Il ſçait mentir, jurer epouvantablement, furieuſement.*

SCHRIKKEN. v. n. Ontſtellen, bang zyn. *Avoir peur, s'effrayer, être ſaiſi.* Schrikken om 't minſte ding, ſchrikken voor zyne eige ſchaduw. *Avoir peur de la moindre choſe, avoir peur de ſon ombre.* De beſte Soldaat ſchrikt de eerſte maal als hy in 't vuur komt, zyne makkers naaſt hem neer ziet vallen. *Le meilleur Soldat a peur, tremble, fait la Cane la premiere fois qu'il va au feu, qu'il voit ſes camarades tomber à ſes cotez.* Een vroom menſch ſchrikt voor de zonde. *Un homme pieux a peur de pecher, craint d'offenſer Dieu.* SCHRIKKEN, een ſchrik, afſchrik hebben van iets naars, yſſelyks. *Fremir, trembler, être ſaiſi de peur.* Wie ſchrikt niet over zulke een ongehoorde wreedheid! *Qui ne fremit pas d'une cruauté ſi inouye!* Gy moogd ſchrikken, zoo gy 'er weer gaat, zoo gy 't weer doet. *Vous pouvez bien trembler, vous attendre à ma colere, ſi vous y retournez, ſi vous le faites encore.*

SCHRIKKIG, SCHRIKAGTIG. Adj. Bang, die ligt ſchrikt. *Peureux, ombrageux.* Dat paard is te ſchrikkig. *Ce cheval eſt trop peureux, ombrageux.*

SCHROB. Schraap, beriſping, *Mercuriale, reprimende.* f. Hy kreeg een braave, een luſtige ſchrob. *On lui fit une belle Mercuriale, une verte reprimende, on lui lava bien la tête.*

SCHROBBEN. v. a. Boenen, met een ſchrobber ſchoon maaken. *Nettoyer avec un Frottoir* ou *balay de poil de cochon, du ſable, de la terre graſſe &c.* De keuke, den haart, de plaat ſchrobben. *Nettoyer la cuiſine, le foyer, la plaque.* De plaats, de ſtraat ſchrobben. *Nettoyer, laver la cour, la ruë avec un balay de bruyere.* De Meyden in Holland doen niet dan plaſſen en ſchrobben. *Les Servantes ne font que laver & patrouiller en Hollande.* De huid van een ſchip SCHROBBEN, ſchraapen, ſchoon maaken. *Grater le dehors d'un vaiſſeau, d'un bâtiment avec une racle.* Iemand luſtig SCHROBBEN, beſchrobben, voorneemen. *Cenſurer, chapitrer quelqu'un rudement, laver bien fort la tête à quelqu'un.* Een SCHROBBER, korte en afgeſleeten bezem. *Frottoir, gratoir,* Scrouboir, *mechant bout de balay uſé, ſervant à grater, netteyer quelque choſe.* Een SCHROBBER, zwabber op een ſchip. *Un mouce, un garçon qui gratte, nettoye le vaiſſeau.* 't Is een SCHROBBER, een vuile ſchoft, een ſchavuit. *C'eſt un vilain, un coquin, un bandit.* 't Is een SCHROBBER, een ſchraaper, een leelyke vrek. *C'eſt un ladre, un vilain, un eſcroc.* De Saturdag mag t'Amſterdam wel Sancte SCHROBDAG heeten. *Le Samedy à Amſterdam ſe peut bien appeller le jour de Ste.* Scroube. 't Is een SCHROBSTER, een ſchoonmaakſter, een plaſſter. *C'eſt une nettoyeuſe, une lavandiere, patrouilleuſe.*

SCHROBNET. n. Net dat langs de grond in de Rivieren en Slooten getrokken werd. *Seine* ou *tiraſſe.* f. *Long filet que l'on traine dans le fond des Rivieres.*

SCHROEF. Rond yzer *of* rond hout kruiswyze in een moer ſchroevende, klemmende. *Vis.* f. *Piece de fer* ou *de bois cannelée en ligne ſpirale & qui entre dans l'ecroüe.* De ſchroef is een voornaam ſtuk, tuig in de hand.

Digitized by Google

Handwerkskunde. *La vis eſt une principale piece, un inſtrument principal des Mechaniques.* De ſchroef van een pers. *La vis d'un preſſoir, d'une preſſe.* Een ſchroef zonder end. *Une vis ſans fin.* SCHROEF, vyzel *of* kelderwind, Scheep Timmermans geſtel als een pers van gedaante &c. *Verin.* m. *Machine à vis & à ecroue, à l'uſage des Charpentiers de vaiſſeaux.* SCHROEF voor Slotemaakers, Zwaardveegers, Orlogiemaakers &c. *Etau de Serrurier, de Fourbiſſeur, d'Horloger &c.* m. Slotemaakers SCHROEFBANK. *Banc d'etabli où eſt l'Etau, où ſont les Etaux des Serruriers.* SCHROEFDRAAYER, Roermaakers tuigje om de ſchroefjes vaſt in te draayen. *Tournevis.* m. *pour monter & demonter les armes à feu.*

SCHROEVEN. 't meerv: van 't woord SCHROEF. De ſchroeven op een piſtool, carabyn roer. *Les vis d'un piſtolet, d'une carabine.* Zyn hoofd ſtaat op loſſe ſchroeven, 't is een loskop *C'eſt une girouette, une tête de linote, un evaporé.*

SCHROEVEN Toeſchroeven, vaſt ſchroeven. *Fermer, arrêter avec une vis* ou *des vis.* Geld SCHROEVEN, met de ſchroef munten. *Fabriquer de la monnoye au moulinet.*

SCHROEYEN. Geld SCHROEYEN *of* ſchroeven, met de ſchroef munten. *Mouler de la monnoye, faire de la monnoye au moulinet.* SCHROEYSEL. zie SCHROOYSEL. *Rogneure.* f.

SCHROK. Vraat op een ander mans koſten, inhaalig menſch, taſe'bezem. *Goinfre, eſcroc, paraſite.* Hy is een ſchrok, een vuile ſchrok. *C'eſt un goinfre, un vilain eſcroc* Een SCHROKDARM. SCHROKKER, vraat. *Un goinfre, un baffreur, un avaleur de pois gris.* SCHROKKEN. v. n. Gulzig eeten, inſlokken *Goinfrer, baffrer, avaler les morceaux ſans les tordre.* Zie hem eens ſchrokken of hy in drie dagen niet gegeeten had! *Voyez le goinfrer, baffrer, piler comme s'il n'avoit mangé de trois jours!* 't Is een SCHROKKER, ſchrokdarm *C'eſt un goinfre, un baffreur, un pile miche.* Foey, die SCHROKSTER! *Fi, la goinfreuſe, la bafreuſe, la vilaine gourmande!*

SCHROLLEN. v. n. MORREN. Knorren, uitvaaren. *Bouder, gronder, murmurer.* SCHROLLEN op iemands gedrag; iemands gezag bedillen, beſtraffen *Blamer, cenſurer, critiquer la conduite de quelqu'un.* Op de Regeering, de Magiſtraat SCHROLLEN, ſmaalen; ſchimpende uitvaaren tegen de R:, de M: *Declamer, invectiver contre la Regence, la Magiſtrature.*

SCHROMPELIG of HOMPELIG. Adj. Ongelyk. *Inegal, raboteux.* Schrompelig *of* hompelig ys. *De la glace inegale, raboteuſe.* Een ſchrompelig besje, berimpe'd besje. *Une vieille toute ridée, ratinée.*

SCHROOM. Vrees, bekommerdheid. *Apprehenſion, crainte.* f. Men naderd geen Koning zonder eenige ſchroom. *On n'approche point de Roy ſans quelque apprehenſion, timidité.* Ban die ſchroom uit uw hart. *Banniſſez cette crainte, cette apprehenſion de votre cœur.* Een SCHROOMAGTIG, vreesagtig menſch *Une perſonne timide, craintive.* Die ſchroomagtigen aart is een hinderpaal aan zyn geluk. *Cette humeur timide, cette timidité eſt un obſtacle à ſon bonheur.*

SCHROOMELYK. Adj & Adv. Naar, vreeſelyk. *Hydeux, effroyable.* Een ſchroomelyk nagtgezigt. *Une viſion hydeuſe, affreuſe; une affreuſe viſion nocturne.* Daar wierd SCHROOMELYK, yſſelyk gevochten van weerkanten. *On ſe battit, on combattit furieuſement des deux cotez.*

SCHROOMEN. v. a. Vreezen, bevreesd zyn. *Avoir peur, craindre, apprehender.* Spreek zonder ſchroomen. *Parlez ſans rien craindre, ſans rien apprehender.* Gy moogt wel ſchroomen, zoo gy 't weer doet! *Vous n'avez qu'à vous bien tenir, ſi vous le faites encore, ſi vous y retournez!*

SCHROOMHARTIG. Adj. Bloohartig, kleinhartig. *Timide, poltron, puſillanime.* De ſchroomhartige vrouwtjes. *Les femmes craintives, timides.* Die SCHROOMHARTIGHEID, bloohartigheid paſt geen Soldaat, geen braef Kaerel. *Cette timidité, poltronnerie, puſillanimité ne convient pas à un Soldat, à un brave homme.*

SCHROOT, KRUISSCHARP, brokken van oud yzer, ſpykerhoofden &c. daar men ſomtyds 't geſchut meê laad. *Mitraille.* f. *cartouche, vieux morceaux de fer, de vieux cloux &c.* 't Geſchut met ſchroot laaden. *Charger le canon à mitraille, à cartouche.* Met ſchroot ſchieten. *Tirer à cartouche, à mitraille.* SCHROOTLANTAERN, bliktuig daar 't ſchroot meê in 't geſchut gedraagen werd. *Lanterne à mitraille, cartouche* ou *boite ronde de fer blanc, renfermant la mitraille qu'on met au lieu de bales dans le canon.*

SCHROOYEN. v a. Snoeyen, afknippen. *Rogner.* Patacons, Ducaten, Piſtoo'en ſchroeyen. *Rogner des Patacons, des Ducats, des Piſtoles.* SCHROOYSEL. n. affnydſels, brokken van geſchrooyde ſtukken. *Des rogneures, des monnoyes rognées.* Die kaerel had een zak vol zilver en goud ſchrooyſel by zig. *Ce drole avoit un ſac de rogneures d'argent, d'or auprès de ſoy.* SCHROOYSEL *of* affnydſels om te ſoldeeren. *Mitraille, rogneures à ſouder.* Koper, zilver ſchrooyſel *Mitraille de cuivre, mitraille d'argent.*

SCHRUPEL. Vier en twintigſte deel van een once. *Scrupule.* m. *vintquatrième partie d'une once.* Een ſchrupel Rhabarber. *Un ſcrupule de Rheubarbe.*

SCHRYELINGS of SCHREYELINGS. Adv. Als een man te paard met de beenen van malkander. *Jambe deça jambe de là, à califourchon.* Een man zit ſchryelings te paard. *Un homme ſe tient à cheval jambe deçà jambe de là.* Hy zat ſchryelings op de nokpannen. *Il etoit à califourchon ſur les faîtieres.* De Kolrydſters vliegen ſchryelings de ſchoorſteen uit op een bezemſtok. *Les Sorcieres ſortent à califourchon ſur un manche à balay par la cheminée.*

SCHRYF, ſtrekt een *Adjectivum* aan de volgende ſamengeſtelde. SCHRYFBOEK. *Livre à ecrire* ou *livre d'ecriture:* en France on dit *papier à ecrire* ou *papier* tout ſeul Myn ſchryfboek is uit. *Mon livre à ecrire eſt achevé, eſt plein d'ecritures,* ou pluſtot, *mon papier eſt achevé, eſt rempli d'ecritures.* De SCHRYFKONST bloeyd t'Amſterdam. *L'Art d'ecrire fleurit à Amſterdam, il y a d'excellentes plumes à Amſterd:* De Hr. M, de Hr. N. is een der beſte SCHRYFMEESTERS dezer Stad *Monſr. M, Monſr. N. eſt un des meilleurs Maitres Ecrivains de cette Ville.* Goed, ſtevig SCHRYFPAPIER. *De bon papier à ecrire, du papier à ecrire bien ferme, qui a du corps.* Een goede SCHRYFPEN. *Une bonne plume à ecrire.* Een ſtaale, een zilvere ſchryfpen. *Une plume d'acier, d'argent.* Een SCHRYF- en CYFFER-SCHOOL opzetten. *Etablir une Ecole à ecrire & à chiffrer.* Een goede, een beſchaafde SCHRYFSTYL. *Un bon ſtyle, un ſtyle poli.* Een oude SCHRYFTAFEL afbreeken, verbranden. *Rompre, bruler une vieille table à ecrire.*

SCHRYNWERK. n. Fyn houtwerk, als Tafels, Kaſſen, Gueridons, Dam- en Schaakborden &c. *Fine Menuiſerie, Tablerie.* f. Een SCHRYNWERKERS Winkel. *Une Boutique de Menuiſier, de Tabletier où l'on vend des Tables, des Armoires, des Gueridons & autres ouvrages de Menuiſerie fine.*

SCHRY-

Digitized by Google

SCHRYVEN. v.a. Letters maaken, woorden aanbinden, regels ſtellen op 't papier &c *Ecrire.* Le Pret: *Schreef*, le Part: *Geſchreeven* Leezen en ſchryven konnen. *Savoir lire & ecrire.* Een brief ſchryven aan zyn vrind, aan zyn lief. *Ecrire une lettre à ſon ami, à ſa maîtreſſe.* Hy ſchryft een goede hand. *Il a une bonne main, il ecrit bien.* De Ouden ſchreeven op baſten van boomen. *Les Anciens ecrivoient ſur des ecorces d'arbres.* SCHRYVEN, met een brief laaten weten, melden. *Ecrire, mander.* Ik kan u deze reis geen nieuws ſchryven, niets nieuws ſchryven. *Je ne vous ſaurois cette fois ci ecrire, mander de nouvelles, mander rien de nouveau.* Men ſchryft uit Londen, uit Parys, Hamburg dat... *On mande de Londres, de Paris, de Hambourg que...* SCHRYVEN, een ſtof verhandelen, een Boek maaken. *Ecrire, compoſer un livre.* Hy ſchryft wel, maar maakt kreupele letters. *Il ecrit bien, mais il forme mal ſes lettres, il ecrit bien, mais il peint mal.* Al de geene die over betwiſtelyke ſtoffen ſchryven, wederleggen malkander. *Tous ceux qui ecrivent ſur des matieres problematiques, ſe refutent l'un l'autre.* Nero is in 't begin zyner Regering zoo zagtmoedig geweeſt, dat hy eens overluid zeide aan de geene die hem quamen verzoeken een doodvonnis te ondertekenen, *ik wenſte dat ik niet ſchryven konde:* hoe ligt ſtapt een menſch van wit tot zwart! *Neron a eté d'humeur ſi douce au commencement de ſon Regne, qu'il dit une fois tout haut à ceux qui le venoient prier de ſigner un arrêt de mort,* je voudrois ne ſavoir pas ecrire: *qu'un homme paſſe facilement du blanc au noir!* Hy ſchryft en betaald zyne ſchulden, by gevolg geen Edelman. Boert: ſpr: *Il ecrit & il paye ſes dettes, donc il n'eſt point Gentilhomme.*

SCHRYVEN, werd veeltyds in den Zelfſtandigen zin gebruikt. Het SCHRYVEN en het cyfferen is in een Koopſtad volkomen noodzakelyk. *L'Ecriture & l'Arithmetique eſt abſolument neceſſaire dans une Ville de Commerce.* Naar het SCHRYVEN, volgens ſchryvens van de Courant zoo zouden de Zweden 't voordeel behaa d hebben. *Au dire de la Gazette, ſuivant ce que marque la Gazette les Suedois auroient eu l'avantage.* Ik wagt alle dagen ſchryvens, brieven, tydingen van hem. *J'attends tous les jours de ſes nouvelles.* Men heeft nog geen nader ſchryvens van den Heer N. *On n'a point encore de lettres, de nouvelles plus preciſes, particulieres de Monſr. N.*

SCHRYVER. Een die ſchryft. *Ecrivain.* Die Meeſter is een heel goed Schryver. *Ce Maître eſt un fort bon Ecrivain.* Ik ben een al te kreupel Schryver. *Je ſuis un trop pauvre Ecrivain.* De SCHRYVER op een ſchip houd Regiſter van alles dat dagelyks op 't ſchip omgaat. *L'Ecrivain d'un vaiſſeau tient Regiſtre de tout ce qui ſe paſſe journellement dans le vaiſſeau.* De Schryver om geld aanſpreeken, als de Matroozen op lange reizen doen. *Emprunter de l'argent de l'Ecrivain, comme font les Matelots dans les voyages de long cours.* SCHRYVER, Boeke-maaker, Opſteller van een ſchrift tot den druk geſchikt. *Ecrivain, Auteur, celui qui compoſe un Livre.* Een Grieks, een Romeins, een Franſch, een Hollands Schryver. *Un Ecrivain, un Auteur Grec, Romain; un Ecrivain, un Auteur François, Hollandois.* De oude, de hedendaagſe, de gewyde, de ongewyde Schryvers. *Les anciens Auteurs, les Auteurs modernes, les Auteurs ſacrez, les Auteurs profanes.* Een gaauw, een kreupel Schryver. *Un habile Ecrivain, Auteur; un pauvre Auteur, pauvre Ecrivain, un Canere.*

SCHUDDEBOL. Waſſe beeldje in bordpapier dat het hoofd regelmatig ſchud. *Petit marmouſet de cire: eſpece de Pagode montée, enchaſſée dans un etui de carton qui remué, branle periodiquement la tête.* Dat is een zoete SCHUDDEBOL, een mooye jonge met kroes hair! *Le joli petit drole, l'aimable enfant; la jolie tête bouclee, friſée!* SCHUDDEBOLLEN. v.n. 't Hoofd ſchudden. *Branler, dandiner la tête.*

SCHUDDEN. v.n. Slingeren, beweegen heen en weer. *Remuer, ſecouer.* Een Pruim, een Peereboom ſchudden. *Secouer un Prunier, un Poirier.* Het hoofd ſchudden als een Waterhond doet. *Secouer la tête comme fait un Barbet.* Zyne wieken ſchudden, uitſlaan. *Secouer ſes ailes, battre des ailes.* Schudden en dreigen om te vallen als de huizen in een Aardbeving &c. *être ſecoué, agité & menacer de tomber, comme les maiſons dans un tremblement de Terre &c.* Iemand ſchudden, ſlingeren als een Waterhond. *Secouer, bourrer, houſpiller quelqu'un comme il faut.* De lever ſchudden, lagchen dat men ſchud. *Rire du bon du coeur, s'epanouir la rate.* Ik mag God dank myne ooren ſchudden dat zy klappen, niemand kan my maanen. *Je puis Dieu merci aller partout la tête levee, perſonne ne me ſauroit rien demander.* Ik voelde een SCHUDDING, trilling door alle myn leden. *Je ſentis un treſſaillement, tremblement par tous mes membres.*

SCHUIF. Deurtje voor iets dat ſchuivende toe gaat. *Un fermoir, une porte, une planche en couliſſe pour fermer quelque choſe* De ſchuif van een ſtoof, van een kruidlaa. *Le fermoir, la porte d'un chauffepied, le couvercle d'une boite aux epices.*

SCHUIFELEN. v n. Een ſcherp geluid maaken. *Sifler, rendre un ſon aigu.* De ſlangen ſchuiffelen als zy boos zyn. *Les ſerpents ſiffient quand ils ſont en colere.*

SCHUIFKNOOP. Knoop ſtrops gewyze gemaakt. *Un noeud coulant.* De SCHUIF-LAA van een kas, van een tafel. *Le tiroir d'une armoire, d'une table.* SCHUIF-STEENEN, lange wet-ſteenen om de byrels aan te zetten. *De longues pierres à aiguiſer les ciſeaux de Charpentiers.* SCHUIF TAFEL, tafel daar met ſchyven op geſchoven of geſpeelt werd. *Table à gliſſer, à couler les palets de cuivre.* SCHUIF-TROMPET, trompet van vier ſtukken aan malkander geſchroefd. *Saquebute.* f. *Trompette qui ſe demonte & ſe briſe à quatre branches, fort commune en Allemagne.* SCHUIF-VENSTER of papiere raam. *Chaſſis.* m. *Fenêtre en couliſſe.* f.

SCHUILEN. v. n. Zig verbergen, de luuwte zoeken. *Chercher l'abri, ſe mettre à couvert, à l'abri.* Le Pret: *School* en *Schuilde*, le Part: *Geſcholen.* Voor de regen ſchuilen. *Se mettre à l'abri de la pluie.* Wy ſchuilden agter een haag. *Nous nous mimes à l'abri derriere une haye* Hy ſchuild ergens in een hoek. *Il ſe tient caché quelque part dans un coin.* Daar ſchuild iets onder, daar leuterd iets. *Il y a quelque myſtère caché là deſſous, il y a quelque mucmac.*

SCHUILHOEK. m. *Cachette, retraitte* f. *Lieu où l'on ſe poſte en embuſcade.* Dat oud Slot is een ſchuilhoek voor ſtruikroovers. *Ce vieux Chateau eſt une retraitte de Brigands.* Hy kwam uit de ſchuilhoek ſpringen. *Il ſortit de l'embuſcade, de ſa cache.* SCHUILHOEKJE, SCHUILEWENK of SCHUILEWINKEL ſpeeken. *Jouer à cligne muſſette.*

SCHUILPLAATS. Plaats van zekerheid. *Azyle.* m. *Lieu de refuge, de ſureté.* Een ſchuil-plaats zoeken. *Chercher un azile.* Een ſchuilplaats ſchenden. *Violer un azile.*

SCHUIM. n. Witte mos, geſt. *Ecume, mouſſe blanche.* f. Het ſchuim dat de Zee opwerpt. *L'ecume que la Mer jette.* Het ſchuim van de pot. *L'ecume du pot.* Bier-

Digitized by Google

ſchuim *of* geſt. *De l'ecume de biere.* Het SCHUIM, de ſnot, zever der paarden, der honden. *L'ecume des chevaux, des chiens.* SCHUIM van menſchen, geboeft, rapalje volk. *La lie du peuple, la canaille.* Het oolykſte ſchuim van de Stad. *La plus baſſe lie de la Ville.*

SCHUIMBEKKEN. v.n. Zeveren uit vermoeidheid *of* kwaadheid. *Ecumer, jetter de l'ecume par fatigue* ou *de rage* Zie het paard eens ſchuimbekken! *Voyez ce cheval comme il ecume!* Hy ſchuimbekte van kwaadheid, boosheid. *Il ecumoit de rage.*

SCHUIMEN. v.n. Schuim opwerpen. *Ecumer, jetter de l'ecume.* Het bier ſchuimd, de pot ſchuimd. *La biere ecume, le pot ecume.* De Zee ſchuimd. *La Mer ecume, la Mer moutonne.*

SCHUIMEN. v.a. Afſchuimen. *Ecumer; lever, oter l'ecume.* De pot ſchuimen, de ſuiker ſchuimen *Ecumer le pot, ecumer le ſucre.* De Zee SCHUIMEN, alle zeilen blank ſpeelen. *Ecumer la Mer, pirater, faire le metier de Forban.* SCHUIMEN loopen, voor tafelbeezem ſpeelen. *Aller ecumer les marmites, faire le metier d'ecornifleur.* Zee SCHUIMER. *Ecumeur de Mer, Pirate, Forban.* SCHUIMER, klaplooper, tafel beezem. *Ecumeur de marmites, ecornifleur, eſcroc.*

SCHUIMSPAAN. Bekend gereedſchap. *Ecumoire.* f. Een blikke, een kopere, een zilvere ſchuimſpaan. *Une ecumoire de fer blanc, de cuivre, d'argent.*

SCHUIN. Adj. en Adv. Schuins, ter zyde loopend *Oblique, qui va de biais, de travers.* Een ſchuine linie. *Une ligne oblique.* Schuins toe loopende laanen. *Des allées tirees en fil oblique.*

SCHUINEN v.n. Schuin ſnyden. *Tailler de biais.* De hembden ſchuinen en zoomen: Linnenaayſters woord. *Tailler les chemiſe de biais & les orler.*

De SCHUINHEID, ſchuinte van een linie, van de Hemelkloot. *L'obliquité d'une ligne, de la Sphère.*

SCHUINS Adj. Schuin, niet regtdraads toeloopende. *Qui va de travers, qui ſort du droit fil.* Gy ſnyd het ſtof niet regtdraads af, gy loopt ſchuins. *Vous ne coupez pas l'etoffe de droit fil, vous allez de travers.* SCHUINS OVER. Adv. Niet regt over. *Pas directement vis à vis, plus haut* ou *plus bas que le vis à vis.* Hy woond ſchuins over onzent. *Il demeure preſque vis à vis de chez nous.*

SCHUINTE. f. Scheefheid. *Travers, biais.* m. Die ſchuinte mismaakt de Tuin. *Ce travers, ce biais, ce guingois là defigure le Jardin.* De opgaande SCHUINTE der Contreſcharp. *Le Glacis, le talus de la Contreſcarpe.*

SCHUIT. f. Vaartuig om in binnewaters te gebruiken. *Bateau* m. Een viſſchers ſchuit, een overdekte ſchuit, een turfſchuit. *Un bateau de pêcheur, un bateau couvert, un bateau à tourbes.* Een trek ſchuit. *Un bateau de trait* ou *une barque à cheval.* Een roeyſchuit. *Un bateau à rames.* Een zeilſchuit. *Un bateau à voile.* Wy voeren de Rivier over met een ſchuit. *Nous paſſames la Riviere en bateau.* Wy zyn in een ſchuit, wy hebben geen verſchil, wy zyn van een gevoelen. *Nous ſommes d'accord en ce point, nous ſommes d'un même avis.* Als de Bruid is in de ſchuit, dan zyn alle beloften uit. bekend ſpr: *Quand on a ce qu'on vouloit avoir on fait peu de cas de ſes promeſſes; la tempête ceſſée on oublie le Saint.*

SCHUITEBOEF. Kruyer, die aan de ſchuiten de Reizigers opwagt. *Un Portefaix, un Brouetier qui attend les paſſagers à l'arrivée des barques.*

SCHUITEVOERDER. Die met een ſchuit vaart. *Un Batelier, celui qui mene un bateau.*

SCHUITJE. n. *Petit bateau, une barque.* Wy voeren 'er in een ſchuitje na toe. *Nous y allâmes dans un petit bateau.* Zyn ſchuitje laaten vol loopen, het goede nat zoetjes na zig neemen. *Laiſſer couler le bon jus, entonner à long traits le doux jus de la treille,* auſſi, *recevoir la pluie d'or à l'exemple de Danaë.*

SCHUIVEN. v.a Opſchuiven, ſchikken. *Reculer, pouſſer, ſe ranger.* Le Pret: *Schoof,* le Part: *Geſchoven.* Schuif de ſchotel dit heen. *Avancez le plat de ce coté-cy.* Schuif nog wat. *Reculez, rangez vous encore un peu.* SCHUIVEN, MOETEN, zagtjes voort duwen. *Pouſſer, mener avec une gaffe.* Schuif de ſchuit meer na de wal. *Pouſſez, amenez le bateau plus près du bord, du quay.* SCHUIVEN, ſchuiven gaan, druipſt aarren. *Se derober doucement, faire Gille, ſe tirer le nerf.* Schuiven ging hy, zoo dra hy dat hoorde. *Il s'en alla vite, il ſe tira le nerf dès qu'il entendit cela.* Iets van zyn hals SCHUIVEN, op een beleefde wys af zeggen. *S'excuſer aaroitement d'une commiſſion qu'on avoit acceptée, ou dont on veut nous charger.* Iemand iets op den hals ſchuiven, ten laſte leggen. *Charger, accuſer quelqu'un de quelque choſe.* Ik heb dat van myn hals geſchoven. *J'ay éludé la queſtion, j'ay degagé ma parole, je me ſuis dechargé de la commiſſion.*

SCHULD. 't Geen men ſchuldig is. *Dette, debte.* f. Oude ſchuld, geprivilegieerde ſchuld. *Vieille dette, dette privilegiée.* Uitſtaande ſchuld. *Dette active.* Gemaakte ſchuld. *Dette paſſive.* Hy laat veel ſchulden na. *Il laiſſe beaucoup de dettes.* Hoe veel ben ik in uw ſchuld? wat ben ik uw ſchuldig? *Que vous dois je? que vous faut il de moy?*

SCHULD. Overtreeding van pligt *of* wet. *Faute.* f. *manquement contre le devoir* ou *contre la loy.* De ſchuld op iemand ſchuiven. *Rejetter la faute ſur quelqu'un.* Het is myn ſchuld niet. *Ce n'eſt pas ma faute.* Wiens ſchuld is het dan? *à qui eſt donc la faute?* Hy heeft'er geen ſchuld toe. *Il eſt innocent de cela.* God vergeeſd ons goedertierentlyk alle onze ſchulden. *Dieu nous pardonne miſericordieuſement toutes nos fautes.*

SCHULD-BOEK n. Koopmans boek daar de uitſtaande ſchulden in aangetekend zyn. *Livre du Marchand faiſant foy de ſes dettes actives.* SCHULD-BRIEF, verband-brief. *Obligation.* f. *Promeſſe, acte par lequel on s'engage de payer une ſomme.*

SCHULD-EISSER. De geen daar men geld &c. aan ſchuldig is. *Créancier, celui à qui il eſt dû de l'argent &c.* Een laſtig ſchuld-eiſſer. *Un créancier incommode.* Hy ſchuwd zyn ſchuld-eiſſers als de Droes, de Peſt. *Il fuit ſes créanciers comme le Diable, la Peſte.*

SCHULDEN. 't meervoud van SCHULD. Schulden maaken. *S'endetter, faire des dettes* Diep in ſchulden, tot de ooren toe in ſchulden ſteeken. *être bien endetté, chargé de dettes, être oberé, abimé dans les dettes.* SCHULDEN, gebreeken, misdaaden. *Fautes, offenſes.* f. pl. Vergeef ons onze ſchulden, gelyk wy vergeeven onze ſchuldenaaren *Pardonne nous nos offenſes comme nous pardonnons à ceux qui nous ont offenſez.*

SCHULDENAAR. Die ſchuldeiſſers heeft. *Debiteur, celui qui a des Créanciers.* De ſchuldenaar is inſolvent. *Le debiteur eſt inſolvable.* Ik ken geen ander ſchuldenaar als u. *Je ne connois point d'autre debiteur que vous.*

SCHULDIG, aan pligt *of* Wet. *Qui doit, qui eſt redevable au devoir* ou *à la Loy.* Hy is het ſchuldig te doen. *Il eſt obligé de le faire, ſon devoir l'engage à cela.* Ik ben u 't leven ſchuldig. *Je vous dois la vie, je vous ſuis redevable de la vie.* Een kind is zyn Oudera eerbiedigheid ſchuldig. *Un enfant doit reſpect à ſes Pere & Mere.* 't Is myn ſchuldige pligt. *C'eſt mon devoir; mon devoir m'y engage.*

SCHULDIG. Adj. Misdadig, handdaadig aan een misdaad. *Coupable, criminel.* Waar is hy aan ſchuldig? De

De quoy eſt il coupable? Hy is door de Regters ſchuldig verklaard. *Il a été declaré coupable par les Juges.* SCHULDIG, die geld ſchuldig is. *Redevable, qui doit de l'argent.* Wat ben ik u ſchuldig? *Que vous dois je?* Ik ben u zoo veel niet ſchuldig. *Je ne vous dois pas tant.* Hy is my nog honderd guldens ſchuldig gebleeven. *Il m'eſt encore demeuré redevable de cent livres.*

SCHULP. Hoorn gewas, ter dekking van zommige diertjes. *Ecaille, cocquille.* f. Moſſel-ſchulp, oeſter-ſchulp. *Ecaille de moule, ecaille d'huitre.* Paerelmoere ſchulp. *Coquille de nacre.* St. Jacobus ſchulpen, geribde ſchulpen. *Coquilles de St. Jacques.* In zyn ſchulp kruipen, uit de koop ſcheiden, zyn woord geen ſtand doen. *Rentrer dans ſa coquille, ſe dedire, ſouffler dans la manche, ſaigner du nez.* SCHULP-GOUD, goud ten gebruike der Zilver en Goudſmeden &c. *De l'or en coquille* ou *de coquille à l'uſage des Orfevres &c.* SCHULPSCHAAL, SCHOTEL, geribde ſchaal, ſchotel. *Plat à godrons.* m. SCHULPVIS, moſſelen, oeſters &c. *Du poiſſon teſtacé, à ecaille* ou *à coquille, des moules, des huitres &c.* SCHULPWIT, wit dat met ſchulpen van 't begraave loot afſchilferd. *Blanc de plomb.* m. *Du blanc qui ſe leve par ecailles du plomb qu'on a enterré.* De Schilders gebruiken ſchulp wit in hunne verwen. *Les Peintres ſe ſervent de blanc de plomb dans leurs couleurs.* SCHULPZAND. n zeker ſchuurzand van ſchulpen gemaalen. *De la poudre de coquilles pour ecurer le plancher &c.*

SCHURFT. n. Puiſten die in de huid een groote jeuking veroorzaaken. *Gale.* f. *Des puſtules ſur la peau & accompagnées de grande demangeaiſon.* Hy krabt zig als of hy ſchurft had. *Il ſe gratte comme s'il avoit la gale.* Hy wierd van zyn SCHURFTHEID, ſchurftziekte geneezen. *Il fut gueri de ſa gale.*

SCHURFTE COMMISSIE. Commiſſie, bevel daar wei nig vermaak nog voordeel van te wagten is. *Une commiſſion galeuſe, dont on n'attend ni plaiſir, ni profit.* Geeft die ſchurfte commiſſie aan een ander. *Chargez un autre de cette chienne de commiſſion, de cette corvée là.*

SCHURFTIG. Adj. Die 't ſchurft heeft. *Galeux, qui a la gale.* Dat kind is ſchurftig, drink niet uit zyn beker. *Cet enfant eſt galeux, ne buvez pas dans ſon gobelet.*

SCHURFT SCHAAP. n. Een ſchaap dat ſchurftig is. *Une brebis galeuſe, brebis qui a la gale.* SCHURFT SCHAAP, een wiens gezelſchap men ſchuwd, of die van een gevaarlyke verkeering is. *Une brebis galeuſe, une perſonne dont on evite la compagnie, ou dont la frequentation eſt dangereuſe.* Men laat hem als een ſchurft ſchaap alleen loopen. *On le laiſſe ſeul comme une brebis galeuſe.* Een ſchurft ſchaap kan de heele hoop bederven. *Il ne faut qu'une brebis galeuſe pour gater tout le troupeau.*

SCHURK. Schoft, rekel. *Maraut, faquin, franc beliure.* Ik zou dien ſchurk de huid vol ſlagen gegeeven hebben. *J'aurois rompu les os à ce faquin, ce maraut là.*

SCHURKEN. v. n. Zig vryven en beweegen als of men ſchurft of luizen had. *Se galer, grincer, ſe demener comme ſi l'on avoit la gale ou des poux.* Laat dat ſchurken ſtaan. *Ne vous galez, ne grincez pas, ne vous frotez pas comme cela.*

SCHUT. n Verkleining van 't woord geſchut. *Du canon.* m. *De l'artillerie* f. Het ſchip had geen ſchut op. *Le vaiſſeau n'avoit point de canon.* Hy heeft ſchut op, zyn klepel is wel gehangen, hy heeft hair op zyn tanden. *Il eſt fort en gueule, il a la gueule ferrée, c'eſt un homme à deffendre ſes droits, à montrer les dents à ſon adverſaire.* Een SCHUT *of* ſcherm voor de togt. *Un parevent, meuble pour couvrir du vent des portes.* Een goud leere ſchut. *Un parevent de cuir doré.* Een ſchut is een kraamvrouw zeer dienſtig *Un parevent eſt fort commode à une accouchée.* SCHUT, woord als SCHUTTEN, op 't Verkeerbord, in 't Frans onuitleggelyk. Is hy 't niet kwyt, 't is ten minſte ſchut. *S'il n'a pas perdu, du moins il ne s'en faut gueres, c'eſt ſix contre un.*

SCHUTBRIEF. *Lettre de protection.* f Een ſchutbrief van den Staat erlangen. *Obtenir une lettre de protection, une ſauvegarde de l'Etat.*

SCHUTDEUR. Deur van een Schutſluis. *Porte d'Ecluſe.* f. De ſchutdeuren opzetten. *Ouvrir, lâcher les Ecluſes.*

SCHUTGEVAART houden; malkanderen met ſchieten af en aan zoeken te beſchadigen. *Se canonner par intervalles, faire ſur Mer un leger combat, ſe tirer quelques volées de canon.*

SCHUTHOK. n. Hok daar de Boeren een beeſt dat uit zyn eygen weide geloopen is SCHUTTEN, in opſluiten, tot dat den eigenaar de breuke, geſchade ſchade voldaan heeft. *Etable, grange où l'on renferme une bête echappée juſqu'à ce que le maître en ait payé le degat.* f.

SCHUTS-HEER. Voorſtander. *Defenſeur, Protecteur, Patron.*

SCHUTSLUIS. f. Sluis met dubbelde deuren om 't water te ſchutten of te wederhouden. *Ecluſe double.* f. Het water heeft meer drift, is zuiverder in de Burgwallen van Amſterdam ſedert de Schutſluizen gemaakt zyn. *L'eau a plus de mouvement, eſt plus nette dans les Canaux d'Amſt: depuis qu'on a fait de doubles Ecluſes.*

SCHUTTEN. v a. Afkeeren, weerhouden, beletten. *Arrêter, empêcher, detourner.* Het water met Dyken en Sluizen ſchutten. *Arrêter l'eau par des Digues & des Ecluſes.* Dat zal ik zoo veel SCHUTTEN, beletten als ik kan. *Je l'empêcherai autant que je pourrai.* Hola, dat ſchut ik, dat belet ik! *Hola, je m'y oppoſe, j'y mets empêchement!* De geboden SCHUTTEN, tegenhouden. *Arrêter les bans, mettre empêchement au Mariage.* SCHUTTEN, in 't verkeeren, of 't ſpeelen op 't Verkeerbord; zes tegen een wedden tegen die 't kwaadſt heeft, of tegen die 't echter met hem houden willen. *Gager, parier, mettre trois fois double contre ſimple contre celui qui a le plus mauvais jeu au* Verkèr, *ou contre ceux qui tiennent pourtant ſon parti.* Ik wil het wel ſchutten, dat hy die Juffr. niet krygen zal. *Je parie quatre contre un qu'il n'aura pas cette Demoiſelle.* SCHUTTEN, is ook *Neutrum*, en betekend door een Schutſluis vaaren, boomen. *Gafer, paſſer par une double Ecluſe.*

SCHUTTER. Die met een musket *of* ander ſchietgeweer voorzien is. *Un Mouſquetaire, un homme armé de quelque arme à trait* ou *à feu.* SCHUTTER, voornamentlyk t'Amſterdam, een Burger *of* Inwoonder onder de Burger-wagt ſtaande. *Un Bourgeois* ou *Habitant de la Ville enrolé dans une Compagnie Bourgeoiſe.* Zyn Schutters eed doen. *Prêter ſerment de fidelite au Magiſtrat, s'enroller dans la Bourgeoiſie.*

SCHUTTERY. f. Het ligchaam der gezaamentlyke Schutters die des Stads wagt waarneemen. *Le Corps des Bourgeois* ou *Habitans diviſez en Compagnies & deſtinez à garder la Ville.*

SCHUTTING. f. Houte ſcheiding *of* ſchot tuſſchen twee Erven *of* Tuinen. *Cloiſon, ſeparation de deux Heritages* ou *deux Jardins.* f. Hy klom over de ſchutting. *Il paſſa par deſſus la cloiſon.*

SCHUTVULLINGEN of GESCHUTGANGEN. Korte huidplanken tuſſchen de ſcheeps poorten in. *Les entre-ſabords* ou *courtes planches d'entre les ſabords.*

SCHUUR. f. Een loots *of* hout geſtigt om iets in te bergen.

Digitized by Google

Grange. f. De ſchooven in de ſchuur brengen. *Porter, ſerrer les gerbes dans la grange.* Een hooy ſchuur, een turf ſchuur. *Une loge* ou *grange à foin, un logement à ſerrer des tourbes.*

SCHUUREN. v. a. Bergen, leggen in de ſchuur. *Serrer, mettre dans la grange.* Het koorn ſchuuren, in de ſchuur haalen. *Serrer le bled dans la grange.*

SCHUUREN. v. a. Schoon vryven, met ſchuurzand, wynmoer &c. *Ecurer, nettoyer en frotant avec du ſablon, de la lie de vin &c.* Het Tinwerk ſchuuren. *Ecurer la vaiſſelle d'etain.* SCHUUR-BAK, bak daar 't ſchuurzand, de bikſteen in bewaard werd. *Le baquet* ou *l'auge à ecurer.* SCHUUR-LAP. *Torchon à ecurer.* m. SCHUURSEL of ſchuurzand. n. *Du ſablon, du ſable à ecurer.*

SCHUUREN. v n. Hard ergens tegen vryven, als een touw op de put rand &c. *Froter, s'uſer en frotant, comme fait la corde d'un puits ſur la mardelle &c.* SCHUUREN, als men van het water ſpreekt, met ſnelheid en kragt vloeyen, afloopen langs de wal *of* ſchutſluis aan. *Paſſer roide, battre fortement contre la rive* ou *l'ecluſe, comme fait l'eau qui a beaucoup de pente, de rapidité.* SCHUURING van 't Tinnegoed &c. *Ecurage de la vaiſſelle d'Etain.* m. 't Water heeft een harde SCHUURING, perſſing tegen die Wal, die Schutſluis aan. *L'eau frote bien fort, peſe bien fort contre cette Chauſſée, cette Ecluſe.* Den overleden Heer Burgermeeſter HUDDE heeft met groote koſten een deel Schutſluizen in den Binnen-Amſtel laaten leggen, om meer SCHUURING, drift te geeven aan deze ſtille Vloed. *Deffunt Monſieur le B: H: a fait faire pluſieurs Ecluſes dans l'Amſtel pour donner plus de cours, plus de mouvement à cette paiſible Riviere.*

SCHUUW. Adj. Afkeerig, afzinnig. *Qui repugne, qui a de l'averſion pour, de l'antipathie avec quelque choſe.* Een gezond mens is ſchuuw voor de dood. *Un homme qui ſe porte bien a de l'averſion pour la mort.* Het paard is ſchuuw, ſchrikkig. *Le cheval eſt ombrageux, a peur.* Het kind is al te ſchuuw, te eenkennig. *L'enfant eſt trop ſauvage, a trop peur des viſages inconnus.*

SCHUUWEN. v. n. Myden, vlieden, afkeerig zyn. *Eviter, fuir, avoir de l'averſion.* Iemand ſchuuwen. *Fuir quelqu'un, avoir quelqu'un en averſion.* Het quaad ſchuuwen, een afkeer daar van hebben. *Fuir le mal, avoir le vice en horreur.* Het ligt SCHUUWEN als de Uilen *Fuir la clarté comme les Hiboux.* SCHUUWHEID, afkeerigheid, weerzin. *Repugnance, averſion, antipathie.* f.

SCHUYER. Borſtel om iets ſchoon te vryven. *Decrotoires.* f. *Des vergetses* f. pl. De trappen met een ſchuyer boenen. *Froter les montées avec une decrotoire.* Een mantel met een ſchuyer ſchoon maaken. *Nettoyer un manteau avec des vergetses.* De trappen SCHUYEREN, boenen met een ſchuyer. *Froter les montées avec une decrotoire.* Ik zal uw rok wat ſchuyeren. *Je vergetterai un peu votre juſtaucorps.*

SCHYF. Rond en plat ſtuk, ergens af geſneden. *Roüelle.* f. *Trenche ronde & platte.* Een appelſchyf. *Une roüelle de pomme.* De knie ſchyf. *La palette, la rotule, l'os du genou.* Met de SCHYF vlooyen, ſpeelen. *Jouer au palet.* Apol kwerſte, doode Hyacinth met zyn ſchyf. *Apollon bleſſa, tua Hyacinthe de ſon palet.* Een SCHYF, kalfs ſchyf ſtooven. *Etuver une roüelle de veau.* Wy hebben een ſchyfje en wat ſpinagie. *Nous avons une petite roüelle & un peu d'epinars.* SCHYF, ſtuk van dam, tiktak of verkeerbord. *Une dame, un pion, une piece ronde du damier, du tablier du trictrac* ou *du reverſis.* Die ſchyf ſtaat niet op zyn plaats. *Cette dame n'eſt pas à ſa place.* De SCHYF in een katrol of blok. *La poulie d'une mouffle, d'un bloc.* Blok SCHYF. *Rouet de poulie.* m.

SCHYN. Uitwendigheid. *Apparence.* f. *Exterieur, ſemblant.* m. Schyn bedriegd. *L'apparence trompe.* Zig vergaapen aan de ſchyn. *Se laiſſer prendre à l'apparence.* Hy heeft my onder die ſchyn van vrindſchap verraaden. *Il m'a trahi ſous ce ſemblant d'amitié.* SCHYN, waarſchynelykheid. *Apparence, probabilité.* f. Daar is geen ſchyn van waarheid aan. *Il n'y a nulle apparence de verité.* Het zal naar allen ſchyn zoo gaan. *Cela ira ainſi ſelon toute apparence.*

SCHYN. Schynſel, ligt. *Clarté, lumiere, ſplendeur.* f. De Maane ſchyn. *La clarté de la Lune.* De Zonne ſchyn verdryft de ſchaduwen. *La lumiere du Soleil diſſipe les ombres.*

SCHYNDEUGD. Geveinsde deugd, huichelary. *Fauſſe vertu.* f. *Semblant de vertu.* m. *Hypocriſie.* f.

SCHYNELYK. Adj. Dat uiterlyk blykt. *Exterieur, apparent.* Schynelyke tekens van onſchuld. *Des marques apparentes d'innocence.* Een ſchynelyke ruſt genieten. *Jouir d'un repos apparent.* SCHYNELYKHEID, uiterlykheid. *Apparence, probabilité.* f.

SCHYNEN. v. n. Lichten, glans verſpreiden. *Luire, eclairer, repandre de la lumiere.* Le Pret: *Scheen,* le Part: *Geſcheenen.* De Zon ſchynd, de Maan begon te ſchynen. *Le Soleil luit, la Lune commençoit à luire.*

SCHYNEN. v. n. Voorkomen. *Paroitre, ſembler.* Hy ſchynd verſtand te hebben, maar... *Il paroit avoir de l'eſprit, mais...* Hy ſchynd ryker als hy in der daad wel is. *Il paroit plus riche qu'il n'eſt bien.* Het licht doet de voorwerpen anders ſchynen als zy zyn. *La lumiere fait paroitre les objets autrement qu'ils ne ſont.* Gy ſchynd kwaad op my te weezen. *Vous ſemblez faſché contre moy.* Het zou ſchynen als of ik veel om hem gaf. *Il ſembleroit que je me ſoucie beaucoup de lui.* Cato had liever eerlyk te zyn als eerlyk te ſchynen: ik zoud het met de vroome Romein houden, hoe gevaarlyk het beroep zy dat hy beleed. *Caton aimoit mieux être honnête homme que de le paroitre: je ſerois bien de l'avis de ce brave* Romain là, *quelque dangereux que ſoit le metier qu'il faiſoit.*

SCHYN-GELUK. n. Vals geluk. *Bonheur apparent, faux bonheur.* m Het ſchyn-geluk der Hovelingen. *Le faux bonheur des Courtiſans.*

SCHYNHEILIG. Adj. & Subſt. Geveinſd, vals. *Hypocrite, faux devot.* Een ſchynheilig gelaat. *Un air, une mine hypocrite.* God verfoeyd de SCHYNHEILIGE. *Dieu deteſte les hypocrites.* SCHYNHEILIGHEID, geveinsdheid in 't ſtuk van godsdienſt. *Hypocriſie, fauſſe pieté, fauſſe devotion* f. Zyn ſchynheiligheid bedriegd elk een *Son hypocriſie en impoſe à tout le monde.*

SCHYNSEL. n. Licht, glans. *Clarté, lueur, lumiere, ſplendeur.* f. Het ſchynſel van de Zon, van de Maan. *La clarté du Soleil, de la Lune.* Het flaauwe ſchynſel van een kaars. *La foible lueur d'une chandelle.*

SCHYTEBROEK. Een die in zyn broek ſchyt. *Un chie en chauſſe, chie en braye.* Die ſchytebroek, bloodaard reeg ten eerſten aan 't loopen. *Ce chie en chauſſe, ce lâche, ce coyon prit d'abord la fuite*

SCHYTEN. v. n. Kakken. De ernſtige, de ſtemmige heeren deze daad van Diogenes buikloozen, zyn gevoeg doen. *Chier: les ſerieux, les gens graves appellent cette action de Diogene, lâcher ſon ventre, faire ſes neceſſitez.* Le Pret: *Scheet,* le Part: *Geſcheeten.* Van angſt ſchyten in zyn broek. *Chier de peur dans ſes chauſſes.* Hy ſpuuwd voor en ſchyt vonken, 't is een ſnoes-haan, een bohaa maaker. *C'eſt un fanfaron, un faux brave,*

un

Digitized by Google

un avaleur de charrettes ferrées. 't Is een SCHYTER, SCHYTGAT. *C'eſt un chieur, un chiard, un cul foireux.* 't Is een SCHYTER, een ſchytebroek, een bloode, een looper. *C'eſt un chie en chauſſes, un poltron, un lâche.* Een SCHYTPOT, kakpot. *Un pot à chier.*

SCHYTGEEL. Zekere geele verf getrokken uit een plant by Avignon heel gemeen. *Du ſtil de grun* ou *ſtil de grain; de la graine d'Avignon, couleur jaune ainſi nommee.* De Schilders gebruiken veel ſchytgeel. *Les Peintres employent beaucoup de ſtile de grun.*

SCHYTVALK. Soort van een Roofvogel, den Steenvalk niet ongelyk. *Eſpece de Faucon des Indes.* De Schytvalk aaſt veel op Meeuwen drek. *Le* Schytvalk *eſt avide de fiente de Damiers.* SCHYTVALK, ſtrekt een ſcheldnaam op kaliſſen, *ook wel*, op pronkſters die mooye kleeren draagen en naauwelyks een duit in de mars hebben. *Un Gentilhomme ruiné, un Cadet qui n'a que la cape & l'epee; une Pimpêche qui fait la Marquiſe, la piaſe, la brave ſans avoir la maille.* Zie die Schytvalk eens pronken! *Voyez un peu comme il fait l'Homme d'importance, comme il ſe mire dans ſes plumes! comme elle fait la grand' Dame! la Marquiſe!*

SCHYVEN. 't meervoud van SCHYF. Een appel, een lamoen aan ſchyven ſnyden. *Couper une pomme, un citron en rouelles.* De witte en zwarte ſchyven van 't Dambord. *Les pions blancs & les pions noirs, les pieces blanches, les pieces noires du Damier.* SCHYVEN, plaaten, gemunt geld. Die Bol, die Paay heeft een hoope ſchyven. *Ce Compere, ce vieux Rodrigue a des Ecus, a bien du contant, de ce qui ſe couche.* Het zyn myn ſchyven die 'er klinken, klappen, zeide het ſpytige wyf tegen haar Jool van een man. *Ce ſont mes Ecus qui roulent dans le menage, c'eſt mon argent qu'on entend ſonner, dit la femme de daigneuſe à ſon Nigaud de mari.* Het werk gaat over veel ſchyven; 't word door veel menſchen bekoſtigd. *La depenſe de l'ouvrage ſe prend ſur pluſieurs, l'ouvrage ſe fait à frais communs, cela ſe prend ſur la communauté.* Dat wil niet over de ſchyven, dat is te grof, te onvergeelfelyk. *Cela paſſe la raillerie, cela n'en eſt pas, cela n'eſt pas pardonnable.* Zyn gat gaat op ſchyven, hy leeft als een Heertje op zyn vermaak. *Son cul marche à reſſort, il ſe quarre comme un Baron, il ſe donne au bon temps, ſe rit de l'inconſtance.*

S E.

SECQ of SEK, als 't woord uitgeſproken werd: Wyn uit Canarie &c. aldus genaamd. *Du Sec* ou *du vin de Canarie.* De Canarie Secq werd voor de beſte gehouden. *Le Sec* ou *vin de Canarie eſt repute le meilleur.*

SECRETARIS of GEHEIMSCHRYVER in 't zuiver Nederduitſch. *Secretaire.* De Heer N. N. Secretaris van Staat, Secretaris der Ambaſſade, Secretaris der Stad Amſterdam. *Monſieur N. N. Secretaire d'Etat, Secr: de l'Ambaſſade, de la Ville d'Amſterdam* 't SECRETARISSCHAP is een ſtap om hooger te klimmen. *Le Secretariat, la charge de Secretaire eſt un pas pour monter plus haut.* De SECRETARY, kamer der Secretariſſen van Stad of Staat, daar de Regiſters berusten, de Vonniſſen geligt werden. *Secretairie.* f. *Lieu où ſe gardent les Regiſtres, où l'on leve, tire copie des Sentences renduës &c.* De Clerken van de Secretary een ſtuk in de hand douwen. *Graiſſer la pate aux Clercs de la Secretairie.*

SECTARIS. Ond: w: Aanhanger, voorſtander van een Ketterſe Gezindheid. *Secttaire, celui qui eſt d'une Secte condamnée comme Heretique.*

SECTE, GEZINDHEID Byzonderen aanhang. *Secte.* f. *Parti qui ſuit une opinion particuliere.* De Socinianſe

Secte, de Secte der Quieriſten, der Brouwniſten, der Quakers. *La Secte des Sociniens, des Quietiſtes, Brouniſtes, des Quacres.*

SEDERT of ZEDERT. Adv. Van die tyd, die ſtond af. *Depuis.* Wat hebt gy ſedert giſteren gedaan, geleerd? *Qu'avez vous fait, qu'avez vous appris depuis hier?* Men heeft 'er ſedert niets van vernomen. *On n'en a rien entendu depuis.*

SEFFENS of TEFFENS. Adv. Te gelyk, op een tyd. *à la fois.* Hy onderneemd te veel ſeffens. *Il entreprend trop à la fois.*

SEGRYN, van 't Franſch woord *Chagrin*, ruig en korlagtig leer van de Kameels *of* Ezelshuld gemaakt. Een Teſtament, een Memorie boekje in Segryne band, in SEGRYNLEER gebonden. *Un Teſtament, un Agenda relie en Chagrin, en grain de Chameau.*

SEIN, SEIN TEKEN, leus. *Signal.* m. 't Sein, 't ſignaal van 't gevecht gegeeven zynde. *Le ſignal du combat etant donné.* De Onderbevelhebbers aan boord van den Admiraal SEINEN, met ſeinſchooten roepen. *Donner le ſignal aux Officiers ſubalternes de ſe rendre à bord de l'Amiral.* Op de eerſte SEINSCHOOT in de Sloep ſtappen. *Entrer dans la Chaloupe au premier ſignal.*

SEISSEN. v. n. Grasmaayers langſteelig ſnymes. *Faulx.* f. *Grand couteau de Faucheur.* De Perſiers hadden ſeiſſens *of* ſcheerhaaken aan de aſſen hunner wagens vaſtgemaakt. *Les Perſes avoient attaché des faulx aux timons de leurs chariots.* De Dood werd met een ſeiſſen in de hand verbeeld. *On repreſente la Mort une faulx à la main.*

SEISSEN of SEISEN, betekend te ſcheep, zwaare touwen vaſt maaken. *Amarer de gros cordages.* SEISINGEN of SEISSINGEN, touwen tot het ſeiſſen *of* vaſtmaken, en beleggen bequaam. *Corde de merlin.* f. *Des commandes.* f. pl.

SEK of SECQ. Heete en mollige wyn aldus genamd. *Du Sec, vin Sec.* Een kalkoentje Sek drinken. *Boire un verre de Sec, de vin Sec* ou *de Canarie.*

SEKREET. n. Gemak, kakhuis. *Privé.* m. *Garderobe* f. Het ſekreet is agter op de plaats. *Le privé, la garderobe, l'aiſement eſt, les lieux ſont au fonds de la cour.*

SELDEN, of liever, ZELDEN, ter verbeeldinge der waare uitſpraake. *Rarement.* Mynheer gaat ſelden voor tien uuren uit. *Monſieur ſort rarement devant dix heures.*

SELDERIE of CELEERY f. Bekende warme en winderige plant. *Du Celeri.* Een ſtruik, een bosje ſelderie. *Un brin, une bote de celeri.* De ſelderie word door de vrindelyke Vrouwtjes haare welmeenende Mannen zelden geweigerd. *Les Femmes officieuſes refuſent rarement de faire manger du celeri à leurs Maris bien intentionnez.*

SELDREMENT, SELLEWEEKE. Vloekwoordje, om 't gewyde woord *Sacrament* in de mond van Boeven en Jantjes als beſturven, te vermyden. Seldrement, hoe zal ik die teef, dat ſtoute vel hebben, havenen. *Jarnibleu, par la ſambleu, morgué comme j'aurai, comme je vous ramaſſerai cette chienne, ceſte maſque là.*

SEMMELAAR of SAMMELAAR. Sukkelaar, talmer. *Lambin, niveleur, fetardier.* Wat een SEMMELAARSTER, talmſter! *Quelle lambine, niveleuſe, lendore, chie en braye!* SEMMELAARY, talmery, ſukkelaary. *Lambinerie, nivelerie.* f. Wat hebt gy zoo te SEMMELEN, te SAMMELEN, te talmen, te draayen? hoe ſemmeld gy zoo? *Qu'avez vous tant à niveler, à lambiner?*

Digitized by Google

SEMENT of CIMENT. n. Steenkalk, pannegruis met kalk gemengd. *Du ciment, de la tuile pilée, mêlée avec de la chaux.* Een regenbak, een kelder in 't sement gelegd. *Une citerne, une cave enduite de ciment.* Zie verders op CIMENT.

SENEBLADEN. Bladen van de SENEPLANT, in Syrien, Egipten, Italien gemeen, in de Medicynen veel gebruikt. *Du Sené, des feuilles de Sené.* De Senebladen hebben een byzondere kragt, om de wateragtige, slymige en galachtige vochtigheden door de stoelgang af te dryven. *Les feuilles de Sené ont une vertu singuliere pour chasser les serositez, les humeurs acres & bilieuses, par le moyen des selles.*

SENEGROEN. Kruit *of* plantgewas, op steenagtige doch wat vochte en openlugtige gronden wassende, goed tegen wonden en kwetsuuren, verstoptheid des ingewands &c. *Herbe* ou *plante Vulneraire:* dite *Bugula* en Latin.

SENTENTIE. Stadsh: woord. Vonnis, uitspraak van den Rechter. *Sentence.* f. *Arrêt.* m. Zoo draa de sententie des doods uitgesproken is. *Dès que la sentence de mort est prononcée, que l'arrêt de mort est prononcé.*

SENTORY of CENTAURIE BLOEM. Plant waar van tweederley zyn, de groote en de kleine Sentory bloem; de eerste heeft een blaauwe, en de laatste een roode bloem. *De la Centaurée; herbe* ou *plante dont il y en a de deux sortes; la grande & la petite Centaurée.* De SENTORY of CENTAURIE BLOEM heeft veel uitnemende kragten, en werd ter geneezinge veeler quaalen gebruikt. *La Centaurée a beaucoup d'excellentes vertus & s'employe dans la guerison de plusieurs maux.*

SERGIANT is op SARGIANT ook te zien. De Sergiant is met een Hellebaard gewapend, doet de Soldaaten, de Schutters in hunne gelederen gaan. *Le Sergent est armé d'une Hallebarde, fait marcher les Soldats, les Bourgeois dans leurs rangs.*

SERGJE of SARGIE. f. Gemeen ligt wolle stof. *De la Serge.* Een vrouwe Sergie rok, Sergie jak. *Une cote, une mantéline de Serge.* Hy had een Sergie de Nime rok aan. *Il avoit un just aucorps, un habit de Serge de Nime.*

SERING of SYRINGA. Plant *of* heester gewas, waar van tweederley zyn. De witte Sering bloeyd laater als de blaauwe, die meest naar 't Fransch *Lillach* genaamd werd. *Le Lilas blanc fleurit plus tard que le bleu,* proprement dit *Lillach.* De blaauwe Sering ruikt heel lieffelyk. *Le Lilas bleu sent fort bon, a une excellente odeur.*

SERPENT. zie SLANG. Fenynig kruipend dier, onder welke alle slangen, adders, &c. begrepen werden. *Serpent.* m. Het is een Serpent van een wyf, zy heeft een Serpente tong. *C'est un vrai Serpent que cette femme là, elle a une langue de Serpent.*

SERPIG. Adj. Zuuragtig, wat wrang, raauw. *Aigret, âpre au palais, acerbe, revêche.* De raauwe vrugten zyn serpig, hebben een serpige, wrange smaak. *Les fruits verds sont acerbes, revêches, sont âpres au palais; les fruits verds ont un gout aigret, revêche.* Die wyn is te serpig, te wrang *Ce vin est trop âpre, trop rude, a trop d'acide.* De SERPIGHEID, wrangheid, wreedheid der onrype vrugten. *L'âpreté, la verdeur des fruits non murs.* De serpigheid der Champagne en Bourgonje wyn. *L'acidité* ou *la verdeur du vin de Champagne, de Bourgogne.*

SERVET. n. Bekend tafel linne stuk. *Serviette* f. Een schoon, een wit, een fyn servet. *Une serviette blanche, nette, fine.* Zyne handen droogen aan zyn servet. *Essuyer ses mains à sa serviette.* Gladde servetten; gewerkte, geblomde servetten. *Des serviettes unies; des serviettes ouvrées, à fleurs.* Wy zaten 'er aan met schoone servetten: wy wierden heerlyk onthaald. *Nous y fumes traittez dans les formes, on nous y regala en Chanoines.*

SEULEN of SUILEN. *v.* n. Met een net agter een paard *of* kar gespannen, tusschen de banken in gaan vissen. *Pêcher à la Traisse* ou *au grand tramail entre les bancs de sable, avec un grand filet tendu derriere un cheval* ou *une charrette.* Dat moet zoo wat heen SEULEN, heen sloeren. *Il faut que cela aille comme il pourra, le moins mal qu'il sera possible.*

SEVENBOOM, SAVELBOOM. Boom welkers takken die van den TAMARINDBOOM zeer gelyk zyn. *Arbrisseau appellé* Sabina *en Latin, ses feuilles sont fort semblables à celles du Tamarin.*

SEXE. Dit woord in de gemeenzaame verkeering onvermydelyk, werd door de lourere Duitsspreekers en stemmige Schryvers met KUNNE en GESLACHT overgezet. De vrouwelyke Sexe is zwakker en gevolgelyk argwaaniger en loozer dan de manlyke. *Le Sexe feminin est plus foible & par consequent plus soupçonneux & plus rusé que le masculin.*

S I.

SIBILLEN. De Sibillen waaren, naar 't zeggen der oude Romeinsche en eerste Christen Schryvers, zekere agtbaare Maagden met een voorzeggende Geest begaaft. *Les Sibilles etoient, au dire des anciens Auteurs Romains & des premiers Auteurs Chretiens, de certaines Vierges venerables qui avoient l'Esprit Prophetique.* 't Geen men de Boeken der Sibillen noemd, is een werk door zekeren *Montanus,* een geveinsde Monnik ten tyde van *Antoninus Pius* gemaakt: 't lezen dezer boeken heeft *Origenes, Augustinus,* en andere Lichten der eerste Kerk grovelyk doen dwaalen.

SIDDEREN. v. n. Trillen, beeven van schrik. *Trembler de peur, fremir d'effroy.* Zy sidderen en beeven als hy maar spreekt. *Ils tremblent comme la feuille des qu'il commence à parler.*

SIGNAAL, van 't Fransch woord *Signal,* is op SEIN uitgelegd.

SIGNATUUR. Boekdrukkers woord: merk letter naar order van 't Alphabet op ieder afzonderlyk blad, om 't boek wel te vouwen, binden &c. *Signature.* f. *Terme d'Imprimeur.*

SIGNET. n. Zegeltje om brieven toe te lakken &c. *Cachet.* m. Een staal, een zilver signet *Un cachet d'acier, cachet d'argent.* Een gaauw SIGNETSNYDER. *Un habile Graveur de cachets.*

SIGNEUR, SINJEUR, Heerschap, Heer, van 't Latyn SENIOR afkomstig. *Maitre, Monsieur.* Vryster is uw Signeur t'huis? neen Heer, Signeur is zoo uitgegaan *Ma Fille votre Maître est il au logis? non Monsieur, mon Maître vient de sortir.*

SIKKEL. Kromme seisen om 't koorn af te maayen *Faucille.* f. De sikkel in 't koorn brengen, 't koorn oegsten. *Mettre la faucille dans la moisson.* SIKKEL, zeker gewigt in 't Oude Testament vermeld. *Sicle.* m. *Poids dont il est parlé dans le Vieux Testament.* Het hair van Absalon woog ... sikkels. *La chevelure d'Absalom pesoit ... sicles.* SIKKEL, Joodse munt op omtrent vyftien stuivers der onze geschat. *Sicle, monnoye des Juifs valant autour de quinze sous de la nostre.* Abraham liet vierhonderd sikkels aan zilver weegen voor Ephraims Akker. *Abraham fit peser quatre cent sicles d'argent pour le Champ d'Ephraim.*

SILTIG of ZILTIG. Adj. Pekelagtig. *Qui tient de la saumure, salé & amer.* De Dichters heeten de Zee het

Digitized by Google

het ſiltig nat, 't ſiltig Veld. *Les Poëtes appellent la Mer l'onde ſalée, les Campagnes ſalées.* De SILTIGHEID, zoutigheid van 't Zeewater. *La qualité ſalée de l'eau de la Mer.*

SIM, van 't Latyn *Simia*, is de naam die men een AAP geeft. *Singe.* De Sim zweemd veel naar den menſch. *Le Singe reſſemble beaucoup à l'homme.*

SIM. Hengeldraad. *Ligne à pêcher* f. Myn ſim is in de war, is ſtukkend. *Ma ligne eſt embrouillée, eſt rompuë.* Iemand onder ſim, onder de knie, in zyn dwang hebben, houden. *Tenir quelqu'un ſous ſa pate, dans ſa dependance, lui donner la Loy.*

SIMPATHIE. Ond: w: Overeenkomſt, gelykaardigheid *Sympathie, convenance.* f. *Rapport d'humeurs, d'inclinations.* Niets kan twee vrinden naauwer verbinden als de Sympathie. *Rien ne peut unir plus etroitement deux amis que la Sympathie.* Daar werden vreemde uitwerkzeken van de poeder van Simpathie verhaald. *On raconte d'etranges effets de la poudre de Sympathie.*

SIMPEL. Adj. zie ONNOZEL. Slegthoofdig. *Niais, imbecile.* De Schynheiligen de Apoteekers bedriegen alleen de ſimpele en ligtgeloovige menſchen. *Les Hypocrites & les Apoticaires n'en impoſent qu'aux gens ſimples & credules.* SIMPELHEID, eenvoudigheid, ſlegthoofdigheid. *Simplicité, imbecilité.* f.

SINÂS APPEL is op CHINAAS APPEL beter geplaatſt. *Orange de la Chine, Orange douce.* f.

SINJEUR of SIGNEUR, van 't Latynſch woord SENIOR, beteekenende zoo veel als HEERSCHAP of MEESTER. Sinjeur roept, Sinjeur is boven, Sinjeur is op de Beurs. *Monſr. appelle, Monſr. eſt enhaut, Monſr. eſt à la Bourſe.* Wat belieft je Sinjeur? gekſch: *Plait il? eſt il vray? oui da?* Myn lieve Sinjeur, myn poſteleine Sinjeur! *Mon cher, mon bon Monſieur!*

SINT, werd in de aldergemeenzaamſte ſtyl, voor SEDERT genomen. Ik heb hem SINT agt dagen niet gezien. *Je ne l'ai pas vû depuis huit jours.*

SINT, SANCT. Heilig in 't Duitſch. *Saint.* SINT JAN komt altyd in Juny. *La Saint Jean vient toujours au mois de Juin.* SINT PIETER was een Viſſer, is de Sleuteldraager van den Hemel. *Saint Pierre etoit un Pêcheur, eſt le Porte clefs du Ciel.* SINT NICOLAAS, SINTER Klaas in de wandeling genaamd, word in December gevierd. *On fête la Saint Nicolas, le jour de Saint Nic: en Decembre.* SINT JORIS overwon, temde den Draak. *Saint George vainquit, dompta le Dragon.* De plaats t'Amſterdam SINT JORIS genaamd, was eertyds de Schutters Doele, en is nu een PROVENIERS HUIS. *La maiſon de Saint George à Amſterdam etoit la Bute des Arquebuſiers, & eſt aujourdhui une Maiſon* ou *Communauté de gens qui ont payé pour avoir leur vie aſſurée.* Hy is te St. Joris in de koſt, hy leefd onbezorgd, eet onbezorgd uit de korf. *Il a ſa vie gagnée, ſon pain cuit, il vit ſans ſouci, il prend le temps comme il vient.*

SINTELS of RINKELS. Blikke plaatjes &c. *De petites placques* ou *rogneures de fer blanc.* SINTELS, uitgebrande Smitskoolen, om over de weg in plaats van puin te ſtrooyen. *De la cendre* ou *du gravas, du charbon de fournaiſe qu'on repand ſur les chemins.*

SIPIER of CIPIER. Stok *of* gevangen bewaarder. *Geolier.* De Sipiers knegt, Sipiers meid, Sipiers vrouw gaf hem gelegentheid om uit te ſnappen. *Le valet, la ſervante, la femme du Geolier lui donna occaſion de s'evader.*

SIRE. Eertyrel, die men de Koningen, voornamentlyk de Franſche en Engelſe geeft, betekenende zoo veel

als HEER KONING, Doorlugtigſte Vorſt. Het is onze pligt, Sire. *C'eſt notre devoir, Sire.* Zyn Majeſteit weet Sire, dat... *Sa Majeſté ſait Sire, que...*

SIREEN, MEERMIN. Zee Monſter, half vrouw en half vis, naar 't zeggen der Dichteren. *Sirene, Monſtre Marin, moitié femme, moitié poiſſon.* Ulisſes deed de ooren zyner ſpitsbroeders, reisgezellen ſtoppen om het gezang der Sireenen, die de geene welke haar volgden op gevaarlyke banken en klippen leiden, trokken, niet te hooren. *Uliſſe fit boucher les oreilles à ſes compagnons de Fortune, de voyage, afin de ne point entendre le chant des Sirenes qui attiroient ceux qui les ſuivoient ſur des bancs, des ecueils dangereux.*

SIROOP of SYROOP. Stroop in de gemeene Taale Sap van kruiden, vrugten met ſuiker gekookt &c. *Syrop* ou *Sirop* m. Siroop van bleeke Roozen, van Aalbezien, van Abrikozen. *Syrop de Roſes pales, ſirop de Groſeilles rouges, d'Abricots.*

SISSEN. v.n. Kooken en raazen als de boter in de pan. *Bouillonner, petiller, greſiller comme le beure dans la poële.* 't Water dat op heet yzer valt ſiſt. *L'eau qui tombe ſur le fer rouge bouillonne, petille, greſille.* Een SISSERTJE, popje *of* voetzoekertje, aldus genaamd. *Une petite fuſée faite à la main & qui gronde, petille avant que de crever.* SISSING, kooking van de boter in de pan, van 't water op een gloeyend yzer. *Bouillonnement, petillement du beure dans la poële, de l'eau ſur le fer rouge.*

SITS, CHITS. Fynſt Ooſtindiſch geſchildert Lywaat. *De la toile peinte des Indes très fine.* Zy had een Sitſe onder rok, een Sitſe ſamaar. | *Elle avoit un jupon de toile peinte fine, un manteau de fine toile des Indes.* Een SITSEWINKEL, winkel daar men Sitſen en andere fyne Catoene *of* Ooſtindiſche ſtoffen verkoopt. *Une boutique de toiles peintes, de cotons fins & autres etoffes des Indes fines.*

SJARP of CHIARP, van 't Franſch woord *Echarpe*, betekend een SLUYER in 't Nederduitſch. Hy had een blaauwe, een witte, een zilvere, een goude sjarp aan. *Il avoit une echarpe bleuë, blanche, d'argent, d'or.*

SJOUW. Scheeps w: Een opgerolde Vlag, om uit een ſchip kennis te geeven dat het ongemak lyd, in nood is &c *Pavillon roulé ou mis en berne, pour donner un ſignal qu'on eſt en peine, en danger.*

SJOUW of SJOUWTJE. Langen en moeyelyken arbeid. *Long & penible travail, labeur.* Dat was een sjouw! *Quelle corvée, le diantre d'embarras que c'etoit là!* Daar is een braaf sjouwtjen aan vaſt! *Il faut un temps & un travail terrible pour en venir à bout, c'eſt une beſogne bien vetilleuſe, bien fatigante!*

SJOUWEN. v.n. De Vlag in een sjouw rollen om de voornoemde oorzaak. *Mettre le pavillon en berne pour la cauſe ſusdite.*

SJOUWEN. v.n. Schepen havenen, helpen loſſen en laaden &c. *Tanquer, aider à tenir les vaiſſeaux propres, à decharger & charger les vaiſſeaux.* Een SJOUWER, Timmermans noodhulp, arbeider op de Werf, loſſer, laader van ſchepen &c. *Tanqueur, Gabarier, aide à Charpentier de vaiſſeaux, Manoeuvre d'Atelier &c.* De Sjouwers van de Admiraliteits-, van de Ooſt-Indiſche Werf zyn alle na Teſſel. *Les Tanquiers, les Manoeuvres de l'Amirauté, de l'Atelier des Indes ſont tous allez au Teſſel.*

S L.

SLAA, werd by verkorting, onder 't gemeene Volk voor SALAAD gezegt. Krop ſlaa. *De la ſalade de laituë pommée.* Wilje ook ſlaa? *Voulez vous de la ſalade?*

SLAA-

Digitized by Google

SLAADOOD! Slaadood! Krygsgeroep in een treffen of verraſſing eener Stad gebruikelyk. *Tuë, tuë! clameur Militaire dans un combat* ou *la ſurpriſe d'une Ville.*

SLAAF. Lyfeigen, dienſtbaar menſch. *Eſclave.* Een Moorſe, een Turkſe, een Chriſten Slaaf. *Un Eſclave More, Turc, Chretien.* Voor Slaaf genomen, tot Slaaf gemaakt werden. *être fait, être rendu Eſclave, être aſſervi* Als een veragtelyke ſlaaf gehandeld, verkogt werden. *être traité, vendu comme un vil Eſclave.*

SLAAFS. Adj. en Adv. Dienſtbaarlyk. *Servile, ſervilement.* Een ſlaafſen inborſt, ſlaafſe zeden. *Un naturel ſervile, des moeurs ſerviles.* Wy zyn te ſlaafs, te ſlaafagtig gebonden aan onze begeerlykheden. *Nous ſommes trop ſervilement attachez a nos concupiſcences.*

SLAAFS MAAKEN. v. n. Onderwerpen, onder 't jok brengen als een ſlaaf. *Aſſervir, aſſujettir, rendre eſclave.* De Lacedemoniers oeffenden hen in de deugd en in den wapenhandel, om nog door de ondeugden, nog door de menſchen ſlaafs gemaakt te werden. *Les Lacedemoniens s'exercoient dans la vertu & le maniement des armes, pour n'être aſſervis ni par les vices, ni par les hommes.*

SLAAGEN. v. n. Bedyden, gelukken. *Réüſſir, venir à bien.* 't Geen te los, te haaſtig aangevangen werd kan niet wel ſlaagen. *Ce qui s'entreprend trop etourdiment, trop vite ne ſaurois bien réüſſir, venir a bien.*

SLAAGER. Slagter, Vleeshouwer. *Boucher, tueur de betail.* Het varken, de os is al by de Slaager *Le cochon, le boeuf eſt deja chez le Tueur, chez le Boucher.* SLAAGERS BANK of STAL. *Banc, etabli, etau de Boucher.* m. SLAAGERSBYL. *Hache de Boucher.* f. SLAAGERS KNEGT. *Valet de Boucher.* SLAAGERS MES. *Couteau de Boucher.* m. SLAAGERSSTAAL, wet ſtaal. *Fuſil à aiguiſer les couteaux de Boucher.* m.

SLAAGS. Adj Ter ſnee, te pas. *à propos, de ſaiſon.* Dat zou niet ſlaags komen, te pas komen, 't zou geen pas geeven. *Cela ne viendroit pas à propos, cela ne ſeroit pas de ſaiſon.*

SLAAGS RAAKEN. v. n. Handgemeen worden, tot een gevecht komen. *En venir aux mains, entrer en combat.* Met een Duinkerker, Vliſſinger Kaper, met een Algiers Rooſchip ſlaags raaken. *En venir aux mains, aux priſes, ſe battre avec un Armateur de Dunquerque, de Fleſſingue, un Corſaire d'Alger.* De Vlooten zyn voor de Maas, in 't Canaal ſlaags geweeſt. *Les Flotes ont été aux priſes, aux mains, ſe ſont battues devant la Meuſe, dans la Manche.*

SLAAKEN. v. n. Los laaten, op vrye voeten ſtellen. *Relâcher, elargir, mettre en liberté.* De gevangenen ſlaaken. *Relâcher, elargir, mettre en liberté les priſonniers.* De zeilen SLAAKEN, laaten vallen. *Deferler, lâcher les voiles* Het geſchut SLAAKEN, loſſen, vuur geven, dampen uit het geſchut. *Decharger, tirer le canon.* SLAAKING, loslaating der gevangenen. *Relâchement, elargiſſement des priſonniers.* m. *laxation* of *relaxation des priſonniers.* f.

SLAAN. v. n. Slaagen geeven, kloppen. *Battre, frapper, donner des coups.* Le Pret: *Sloeg*, le Part: *Geſlaagen.* Iemand met vuiſten, met een ſtok, een zweep, een roe ſlaan. *Battre quelqu'un à coups de poing, avec un baton, un fouet, une verge.* Iemand bont en blaauw ſlaan. *Battre quelqu'un comme plâtre, à dos & à ventre* Iemand op de rug, op de ſchouder, op de kop ſlaan. *Frapper quelqu'un ſur le dos, ſur l'epaule, ſur la tête.* De Vyanden SLAAN, verſlaan, uit het Veld ſlaan. *Battre, deffaire les Ennemis, mettre les Ennemis hors de combat; battre, deffaire les Ennemis à plate couture.* Een varken SLAAN, keelen. *Tuer, egorger un cochon.* Een os SLAAN, dollen. *Aſſommer, tuer un boeuf.* Een os, een varken ſlaan, in de kuip doen. *Tuer, ſaler un cochon, un boeuf.* Door de Vyanden heen SLAAN, zig een doortogt maaken door de Vyanden heen. *Se faire jour, ſe faire paſſage au travers des Ennemis.* De Vyanden zoeken niet te SLAAN, te vechten. *Les Ennemis ne cherchent pas à combattre, à s'engager au combat.* Het ſchip heeft tegen twee Kapers moeten ſlaan. *Le vaiſſeau a été contraint de ſe battre contre deux Armateurs.* Iemand dood SLAAN. *Tuer, aſſommer quelqu'un.* Een kas open SLAAN, opbreeken. *Enfoncer, briſer une armoire.* Een beeld ſtukken SLAAN. *Briſer une Idole, une ſtatuë, mettre une Idole, une Statuë en pieces.* De glaazen in SLAAN, uitgooyen. *Enfoncer, briſer, caſſer les vitres.*

SLAAN, werd nog in verſcheide andere zinnen genomen. Munt ſlaan, geld ſlaan. *Battre, frapper monnoye; faire de la monnoye au marteau.* De marſch, de aftogt SLAAN. *Battre la marche, battre la retraite.* De Trommel ſlaan, roeren om Soldaaten, Matroozen te werven. *Battre la caiſſe pour lever, enrooler des Soldats, des Matelots.* De maat SLAAN, aanwyzen met de hand &c. *Battre la meſure* De Luith SLAAN, op de Luith ſpeelen. *Toucher le Luth.* Geluid SLAAN, geluid geeven. *Sonner, rendre un ſon.* De klok ſlaat, maar ik weet niet hoe laat het is. *La cloche ſonne, mais je ne ſçai qu'elle heure il eſt.* Voor SLAAN, te vroeg ſlaan. *Avancer.* Na SLAAN, te laat ſlaan. *Reculer.* SLAAN, kwinkeleeren, als men van zeekere vogels ſpreekt. *Chanter.* De Kwakkels ſlaan gemeenlyk voor de regen. *Les Cailles chantent à ordinaire devant la pluie.* Tot Ridder SLAAN, tot Ridder maaken, de Ridder Order ſchenken. *Faire Chevalier, armer Chevalier, donner l'Ordre de Chevalerie.* Een brug over een Rivier SLAAN, leggen, maaken. *Dreſſer, jetter, faire un pont ſur une Riviere.* De oogen SLAAN, opſlaan, heffen naar den Hemel. *Lever les yeux au Ciel.* De oogen ſlaan, werpen, laaten vallen op iemand. *Jetter les yeux ſur quelqu'un* Een mantel om zyne ooren SLAAN, ſlingeren. *Faire paſſer ſon manteau ſur ſes oreilles, s'envelopper dans ſon manteau.* Acht SLAAN, letten op, geloof ſlaan aan 't geen iemand zegd. *Prendre garde, faire attention, ajouter foy à ce que dit quelqu'un.* Iemands zeggen in de wind SLAAN, niet agten. *N'eſtimer pas, ne faire nul cas de ce que quelqu'un nous dit.* Alle vermaaningen in de wind ſlaan. *Se moquer de toutes les remontrances.* Handen aan 't werk SLAAN, 't werk aantaſten. *Mettre la main à l'oeuvre, entamer la beſogne.* Zyne handen in 't hair SLAAN, zyne haren uitrukken, tot wanhoop vervallen. *S'arracher les cheveux, ſe deſeſperer.* Ergens na SLAAN, na raaden. *Deviner, conjecturer.* Hy ſlaat 'er maar na. *Il le devine, le conjecture, il n'en parle que par conjecture.* Ergens op SLAAN. *Faire alluſion à quelque choſe.* Dit ſlaat op het voorgaande Capittel, Hoofdſtuk. *Cela fait alluſion, cela ſe rapporte au Chapitre precedent.* Touw SLAAN, touw ſpinnen. *Filer, faire de la corde.*

SLAANDE. Part: van 't voorſch: Werkw: Met SLAANDE Trommel, vliegende Vaandels door de bres uittrekken. *Sortir par la breche Tambeur battant, Enſeigne déployee.* Een SLAANDE Horlogie. *Une Montre ſonnante.*

SLAAP. Ruſt van een ſlaapend menſch. *Sommeil, ſomme, repos d'un homme qui dort.* m. Een diepe, een geruſte ſlaap. *Un profond, un tranquille ſommeil.* Ongeruſte, gebroke ſlaap. *Sommeil inquiet, interrompu.* De ſlaap van iemand breeken, ſtooren. *Interrompre le ſommeil*

Digitized by Google

meil de quelqu'un. Ik wierd in myn eerſte ſlaap gewekt, geſtoort. *Je fus eveillé, troublé dans mon premier ſomme.* De ſlaap is de broeder van de dood. fig: *Le ſommeil eſt le frere de la mort.*

De SLAAP of SLAG van 't hoofd. *La tempe de la tête*, ou la *Tempe* ſimplement. Hy wierd onder de ſlaap gekwetſt. *Il fut bleſſé ſous la tempe.*

SLAAP. Dient tot een *Adjectivum* aan de volgende ſamengeſtelde. SLAAP-BANK, bank die open geſlagen werd om daar 's nagts in te ſlaapen. *Couchette.* f. *Banc qui s'ouvre & ſert de lit la nuit.* SLAAP-BOL, HEULBOL. *Pavot.* m. *tête de pavot.* f. SLAAP-DRANK. *Julep.* m. *Boiſſon ſomnifere.* f. Men heeft hem zoo veel ſlaap-dranken doen inneemen dat hy niets meer van doen heeft. *On lui a fait prendre tant de Juleps qu'il n'a plus beſoin de rien.* SLAAP-GELD. n. *Argent pour le gite, pour le couchage, la nuitée.* SLAAP-GOED, SLAAP-DRANKEN. *Drogues ſomnifieres, Juleps &c.* SLAAP-KAMER, ſlaap-vertrek. *Chambre où l'on couche.* Tarquinius in de ſlaap-kamer van de ſchoone Lucretia geſlopen zynde. *Tarquin s'etant gliſſé, coulé dans la chambre de la belle Lucrece.* SLAAP-KRUID. n. *Herbe* ou *drogue ſomnifere.* f. SLAAP-LAKENS. *Des draps de lit; linceuls*, en vieux ſtyle. SLAAP-MUTS, nacht-muts. *Bonnet de nuit.* m. SLAAP-STEE, ſlaap-plaats. *Gite.* m. *Auberge où l'on couche.* 't Is een arme reiziger die geen ſlaap-ſtee kan vinden. *C'eſt un pauvre etranger qui ne peut trouver de gite.* SLAAP-VERTREK, ſlaap-kamer. *Appartement.* m. *Chambre où l'on couche.* f.

SLAAPEN. v. n. Ruſten, in den ſlaap zyn. *Dormir*, *faire un ſomme.* Geruſt ſlaapen. *Dormir tranquilement.* Te lang ſlaapen. *Dormir trop longtemps.* Een gat in den dag ſlaapen, of ſlaapen naar de Bommelſe maat, zoo veel de Natuur vergd. ſpr: *Dormir la graſſe matinée.* SLAAPEN, werd veelryds voor te ruſten leggen genomen. *Coucher*, *ſe coucher.* Alleen ſlaapen. *Coucher ſeul.* Op een zagt, een goed bed ſlaapen. *Coucher ſur un bon lit.* By de Meyd ſlaapen: deze laatſte ſpreekwyze kan verſcheidentlyk verſtaan werden. *Coucher avec la Servante* zegt, heeft 'er geen erg in.

SLAAPER. Vadzig, log, ſlaaperig menſch. *Dormeur, perſonne endormie, peſante.* Wat doet die ſlaaper in de Kerk? *Que fait ce dormeur à l'Egliſe?* SLAAPER, nachtgaſt, een die in een ſlaapſtee ſlaapt. *Paſſant, voyageur, ouvrier qui couche dans une Auberge, à un gite.* Hier houd men ſlaapers om geld. *Bon logis pour les coucheurs, pour ceux qui cherchent gite.* SLAAPER *of* binneſteven van 't ſchip. *Fauſſe Etrave, piece de bois qu'on applique en dedans ſur l'Etrave pour la renforcer.* f. Daar is een zekere ſtrook Lands *of* Dyk aan deez zyde Haerlem de SLAAPER genaamd, om dat dezelve een Waterkeering tot geruſtheid der laage Landen ſtrekt.

SLAAPERIG, VAAKERIG. Adj. *Endormi, aſſoupi, peſant.* Hoe komt gy zoo ſlaaperig? *D'ou vient que vous êtes ſi endormi?* Die ſlaaperig is, die vaakerig is, wat doet hy by de Bruidt? *Que fait un dormeur, un endormi auprés de la Mariée?* Die SLAAPERIGHEID, logheid is een heel ſlegt teken. *Cet endormiſſement, cet aſſoupiſſement, cette peſanteur eſt une fort mauvaiſe marque?*

SLAAPLOOS. Adj. Die niet ſlaapen kan. *Qui ne peut dormir.* Ik heb de heele nagt ſlaaploos te bed gelegen. *J'ai été couché toute la nuit ſans dormir.* SLAAPLOOSHEID, onbequaamheid tot ſlaapen. *Inſomnie.* f. De ſlaaploosheid is ongezond, verhit het bloed. *L'inſomnie eſt malſaine, echauffe le ſang.*

SLAAPZIEK. Slaapzugtig. Adj. Die in een diepe *of* geduurige ſlaap begraaven legt. *Aſſoupi, engourdi, enterré dans un aſſoupiſſement lethargique.* De SLAAPZIEKE weeten nergens van. *Les lethargiques n'ont aucun ſentiment.* SLAAPZIEKTE, SLAAPZUGT, ſlaap die gemeenelyk doodelyk is. *Lethargie.* f. *Aſſoupiſſement preſque toujours mortel.* m. De ſlaapziekte beneemd gemeenlyk het gebruik der zinnen. *La lethargie ote d'ordinaire l'uſage des ſens.* Europa was, lag toen ter tyd in een diepe ſlaapziekte vervallen. *L'Europe etoit alors plongée dans une profonde lethargie.*

SLAAVEN. 't meervoud van SLAAF. *Des Eſclaves.* Men lyd in Holland geen gedwonge Slaaven. *On ne ſouffre point d'Eſclaves involontaires en Hollande.* SLAAVEN, ſlooven, ploegen om de koſt. *Se tourmenter, ſe donner de la peine, labourer la vie, tirer le Diable par la queuë.* Een Jonge, een Griekſe, een Joodſe SLAAVIN. *Une Jeune Eſclave, une Eſclave Grecque, Juive.* Hy handeld haar niet als zyn Vrouw, maar als zyn Slaavin. *Il ne la traitte pas comme ſa Femme, mais comme ſon Eſclave.*

SLAAVERNY of SLAVERNY. f. Dienſtbaarheid. *Eſclavage.* m. *Servitude.* f. Hy wilde liever ſterven als in die Slaaverny te leeven. *Il aima mieux mourir que de vivre dans cet Eſclavage.*

SLAB. Kinder voordoekje. *Bavette.* f. Ons kind draagd nog een ſlab. *Notre enfant porte encore une bavette.*

SLABAKKEN. v. n. Verſlappen, vervallen. *Decheoir.* De wind ſlabakt, valt, gaat leggen. *Le vent tombe.* Alle neeringen ſlabakken. *Tous les metiers tombent, decheyent, ſont à cul.*

SLABBE. Peesjes haring, zekere verſſe haring. *Certain hareng frais qu'on pêche dans la* Zuider Zee. SLABBER-SCHUIT. Buisje dat, Schuit die Slabben gaat viſſen. *Bateau qui va pêcher du hareng frais.* m.

SLABBEN. v. a. Bemorſſen, vuil maaken. *Salir, gâter.* Gy moet uw lyfje, uw kleeren niet SLABBEN, beſlabben. *Il ne faut pas gater votre corps, vos habits.* SLABBEN, ſlurpen, als de honden, voſſen en wolven doen. *Lapper, boire en tirant la langue comme font les Chiens, les Renards & les Loups.*

SLAG. Stoot, aanraaking. *Coup, choc, heurt.* m. Hy gaf hem een ſlag, een harde ſlag op de kop. *Il lui donna un coup, un rude coup ſur la tête.* Een vuiſt, een ſtok, een zweepſlag. *Un coup de poing, un coup de bâton, un coup de fouet.* De beul ſloeg hem de kop af met den eerſten ſlag. *Le Bourreau lui coupa, abbattit la tête du premier coup.* De SLAG van 't water tegen 't ſchip aan. *Le coup de l'eau, la lame qui bat, les houles qui battent, donnent contre le vaiſſeau.*

SLAG. Gevecht, Stryd. *Bataille.* f. *Combat.* m. Een Zeeſlag. *Une Bataille Navale, un Combat Naval.* Een Veldſlag. *Une Bataille, un Combat.* Slag leveren aan den Vyand. *Livrer Bataille à l'Ennemi.* De Slag was bloedig, en lang twyffelagtig. *La Bataille fut ſanglante, & longtemps douteuſe.* De vermaarde Slag van Hogſtet, van Ramelies, van Turin, van Oudenaarde, van Malplaquet. *La fameuſe Bataille de Hogſtet, de Ramelies, de Turin, d'Oudenaerde, de Malplaquette.* Daar zal een Slag geſchieden, daar zal ieta groots uitgevoerd worden. gekſch: *Il va ſe faire quelque choſe de grand, on va voir de grands coups.*

SLAG. Verlies, Ramp. *Perte.* f. *Echec, malheur, deſaſtre.* m. Dat is een zwaare ſlag voor hem. *C'eſt là une groſſe perte, un grand malheur pour lui.* Zy kreeg den SLAG op den hals, den arbeid overviel haar. *Le travail, le mal d'enfant la prit tout à coup.* Iemand met de ſlag waarſchouwen, als een dommert

Digitized by Google

die maar toeklouwd. *Frapper ſans dire gare, attaquer bruſquement.* Een Stad inneemen zonder ſlag nog ſtoot. *Prendre une Ville d'emblée, ſans coup ferir.*

SLAG. Soort, aart. *Sorte, eſpece.* f. *Genre.* m. Stoffen, Lakens, Lywaaten van alderley ſlag. *Des Etoffes, des Draps, des Toiles de toutes ſortes.* Zulk ſlag van boeken lees ik gaerne. *J'aime bien à lire de cette ſorte de livres là.* Ik heb van zulk ſlag van dieren nooit gehoord. *Je n'ai jamais ouï parler de cette eſpece, de ce genre d'animaux.* Het is een goed ſlag van een man. *C'eſt une bonne pâte d'homme.* 't Is geen kwaad ſlag van een vrouw. *Cette femme n'eſt pas des plus deraiſonnables.*

SLAG, werd nog in de volgende zinnen gezegt. Slaat 'er een ſlag in; vang den ſlag maar, begin maar, ty aan 't werk, zonder voor de uitkomſt te vreezen. *Commencez toujours, pouſſez votre fortune, faites tout pour le mieux, ſans vous embarraſſer de l'evenement.* Dat is 'er de ſlag van; dat is de regte ſlag, zoo moet men doen, te werk gaan. *C'eſt là l'endroit, c'eſt ainſi qu'il s'y faut prendre, c'eſt là l'entendre.* Iemand een ſlag voegen, iemand een goede dienſt doen. *Epauler, ſeconder quelqu'un, rendre un bon office à quelqu'un.* Dat is een ſlag van den Hemel, een onverhoopt geluk. *C'eſt un coup du Ciel, un bonheur ineſperé.*

't SLAG of 't VALDEURTJE van de vogelknip. *L'abbattant, le volet, la couliſſe* ou *trappe du trebuchet à prendre des oiſeaux.* De duif zit op 't ſlag. *Le pigeon eſt ſur l'abbattant, la trappe, le volet.* SLAG-DUIVEN, huisduiven, tamme duiven. *Des pigeons domeſtiques.*

SLAG. Klokſlag. *Coup de cloche.* m. Op de eerſte klokſlag gereed zyn. *être prêt au premier coup de cloche.* Het is op ſlag, op het tipje van elven. *Il eſt ſur le point de onze heures.*

De SLAG of de SLAAP van 't hoofd is heel teer, kan weinig lyden. *La tempe eſt fort delicate, peut bien peu ſouffrir.*

SLAG. Diend tot *Adjectivum* aan verſcheide ſamengeſtelde, waar van de bekendſte hier volgen. De SLAG-ADER, pols-ader. *La veine arterielle.* SLAG-BAL, kaats of kolf-bal aldus genaamd. *Eteuf à crocer.* m. *balle bien frappée, ſerrée dont on ſe ſert à la longue paume* ou *à la croce.*

SLAGBOEG. Het wenden van de boeg. *Revers d'epron, virement de proüe.* m. Het geſchiede met een ſlagboeg, met een ſlingerſlag, een gelukje. *Cela ſe fit tout à coup, ce fut un coup de bonheur, cela vint le plus à propos du monde.* Dat viel hem in zyn ſlagboeg. *Cela lui vint bien à point, ce fut un coup de parſie pour lui, ce fut une aubeine qui lui vint inopinément.*

SLAGBOOM. Hek of paalwerk ter dekking van een Poort, halve Maan &c. *Barriere à l'entrée d'une Porte.* f. De Vyand aan den Slagboom ſtuiten, tegenhouden. *Arrêter l'Ennemi à la Barriere.*

SLAGEN. 't meervoud van 't woord SLAG. *Des coups, des Batailles &c.* Stokſlagen, vuiſtſlagen. *Des coups de baton, des coups de poing.* Hy kreeg luſtig ſlagen. *Il eut bien des coups, il fut bien battu, bien roſſé.* Wie had gedagt dat Vrankryk na 't veelles van zoo veel Veld-SLAGEN, zulke een Vrede ſoude gekreegen hebben? *Qui eût penſé que la France après la perte de tant de Batailles auroit obtenu une telle Paix?* Onze Koopluiden hebben in 't voorleden Jaar groote SLAGEN, rampen geleden. *Nos Marchands ont eſſuyé de rudes coups, ont fait de groſſes pertes, ont reçu de grands echecs l'Année paſſée.* Hy heeft groote SLAGEN gedaan, veel gewonnen. *Il a fait bien des bons coups, il a beaucoup gagné.*

SLAG-HORLOGIE of Horlogie met repetitien. *Pendule* ou *Montre à repetitions.* f.

SLAGHOUDEN. v. n. Maat en klank volgen in 't zingen of danſen. *Suivre la meſure, obſerver la cadance.* Slag houden in 't roeyen, in 't ſmeeden. *Ramer, battre le fer tour à tour.* SLAGHOUDEN, beurtelings toeklouwen. *Battre la meſure, frapper tour à tour.*

SLAGLYN. Houtzagers *Slaglyn* met kryt beſtreeken om de balken &c. te merken. *Ligne à marquer le bois qu'on veut ſcier.* f. SLAGLYN, touw tot het vervangen van 't zeil dienſtig. *Cargue.* f. *Corde à ramaſſer, retrouſſer la voile.*

SLAGNET. Vinkenet &c. n. Net dat op de vinken &c. toegerrokken, geſlagen werd. *Filet à deux battans qui ſe referment ſur les Pinçons &c.*

SLAGORDER, SCHAARDING. Plaatſing van 't Krygsvolk, als 'er een Slag geſchieden zal. *Ordre de Bataille.* m. Het Leger heeft vier en twintig uuren in Slagorder geſtaan. *L'Armée a été vint quatre heures en ordre de Bataille.* In Slagorder voortrekken, aan marcheeren. *Marcher en ordre de Bataille.*

SLAGPEN, SLAGVEER. Stevigſte pen uit de vleugel van een Gans of andere vogel. *Aileron.* m. *Groſſe plume de l'aile de l'Oye ou d'un autre oiſeau.*

SLAGREGEN. Plasregen. *Grande ondée, lavaſſe d'eau.* f. Die Donderbui wierd van een ſlagregen gevolgd. *Ces coups de Tonnerre, cet orage accompagné de Tonnerre fut ſuivi d'une groſſe ondée, d'une lavaſſe d'eau.*

SLAGVAARDIG. Adj. Vaardig om te ſlaan. *Prêt à combatre, en ordre de Bataille.* De Legers van Pompeus en van Ceſar in de vlakte van Pharſalie Slagvaardig zynde. *Les Armées de Pompée & de Ceſar ſe trouvant en ordre de Bataille dans la plaine de Pharſale.*

SLAGVEER of SLAGPEN. Taayſte pen uit een vogelwiek. *Maitreſſe plume, la plus forte plume d'une aile d'oiſeau.* Dat is een ſlagveer uit zyn wiek, dat is een groote krak voor hem. *C'eſt une groſſe plume tirée, arrachée de ſon aile, c'eſt un grand echec pour lui.*

SLAGZWAARD. n. Groote houwer, aldus genaamd. *Grand coutelas, ſabre, eſpadon.* m. SLAGZWAARD, vuurwerk aldus genaamd. *Petard, eſpadon.* m. *Piece d'artifice ainſi nommée.* De Amſterdamſe Groenwyven heeten degrootſte ſoorten van Turkſe boonen in baſten Slagzwaarden. *Des Haricots de la plus groſſe eſpece.*

SLAGZY. f. Slagzyde van 't ſchip. De zyde van 't ſchip daar 't Zeewater tegen aanſlaat. *Le faux coté du vaiſſeau, contre lequel bat l'eau de la Mer.*

SLAGT. Diend de volgende ſamengeſtelde tot een *Adjectivum.* SLAGT-BANK, Vleeshouwers, Slagers bank daar de beeſten op geſlagt, gekeeld werden. *Banc ou bloc ſur lequel le Boucher tuë ſes bêtes.* m. De Soldaten op den SLAGT-BANK brengen: in een hagchelyk en moordaadig gevecht wikkelen. *Mener les Soldats à la boucherie, les engager dans un combat hazardeux, meurtrier.* SLAGT-BEEST. n. beeſt dat geſlagen werd. *Bête de boucherie.* SLAGTBEEST, OFFERDIER, offer beeſt. *Victime, bête d'Offrande ou de Sacrifice.* f. Het ingewand der Slagtbeeſten openen, beſchouwen. *Ouvrir, examiner les entrailles des Victimes.* SLAGT-MAAND, November in 't Onduitſch. *Le mois de Novembre* ou *du tuage.* SLAGT-OFFER. n. Offerdier, Slagtbeeſt. *Bête de Sacrifice, Victime.* f. Het Slagtoffer met bloemen, kranſſen vercieren, naar 't Altaar leeyen. *Orner la Victime de couronnes de fleurs, trainer la Victime à l'Autel.* De SLAGT-TYD is op handen. *La Saiſon du tuage approche, eſt voiſine.*

SLAGTEN. v. a. Opofferen. *Immoler, Sacrifier.* Het Offerdier op 't Altaar Slagten. *Immoler la Victime ſur l'Autel.* Abraham trok naar den Berg Morija om Iſaac

Digitized by Google

Isaac den HEERE te Slagten. *Abraham alla à la Montagne de Morija pour Sacrifier Isaac à L'ETERNEL.* Een varken SLAGTEN, slaan. *Tuer un cochon.*

SLAGTEN. Gelyk wezen. *Ressembler, avoir les mêmes inclinations.* De Luyaard slagt den Ezel uit welke men niets kan trekken zonder stokslagen. *Le Paresseux ressemble à l'Ane duquel on ne sauroit rien tirer sans coups de bâton.* Hy slagt myn, ik geloof dat hy liever een schoone Bruid in 't hemd zag als een Ruiter in 't harnas. *Il me ressemble, je crois qu'il aimeroit mieux voir une belle Mariée en chemise qu'un Cavalier en cuirasse.*

SLAGTING, Dooding, offering der Slagtbeesten, Offerdieren. *Immolation.* f. *Sacrifice des Victimes.* m. SLAGTING der schaapen, der varkens &c. *Tuage.* m. *Tuerie des moutons, des cochons.* f. Een slagting maaken onder de Vyanden. *Faire un carnage, une tuerie parmi les Ennemis.*

SLAK. Bekend kruipend dier. *Limas, Limaçon.* m. *Limace.* f. Daar zit een Slak op dien tak. *Il y a un Limas, une Limace sur cette branche.* De Slak steekt zyne hoornen uit. *La Limaçon, Colimaçon montre ses cornes.*

SLAMPAMPEN. v. n. BANKETEEREN. Smullen, te gast gaan. *Faire bonne chere, se farcir, se bourrer le ventre, faire bombance.* SLAMPAMPER, banketeerder, smulder. *Goinfre, coureur de franches lippées, ami de la bonne chere.*

SLANG. Fenynig kruipend dier. *Serpent.* m. *Couleuvre* f. Van een Slang gestoken, gebeeten werden. *être piqué, mordu d'un Serpent.* De samenspraak der Slange met den eersten mensch word verscheidentlyk uitgelegd. *L'entretien, le dialogue du Serpent avec le premier homme s'interprête diversement.* Aarons Roede veranderde in een Slang. *La Verge d'Aaron se changea en Serpent.* Alle die de kopere Slang aanzagen wierden genezen. *Tous ceux qui regardoient le Serpent d'airain et oient gueris.* SLANG of SLANGESTUK, geschut stuk langer als de gemeene. *Couleurine.* f. De SLANGESTOK van Mercurius. *Le Caducée de Mercure.* Door de Slang Pithon met Apolloos pylen gedood, werd door de Fabelkundige verstaan de werking der Zonnestraalen in 't zuiveren van de Lugt, en 't opdroogen der Aarde, te vooren door een samenpakking van koude stoffen onvrugtbaar.

SLAP. Adj. Los, niet strak gespannen. *Lâche, detendu.* Dat touw is te slap, te slap gespannen. *Cette corde est trop lâche, tenduë trop lâche.* Myn pen is te SLAP, te week. *Ma plume est trop molle.* Zoo slap als een vaatdoek. *Mou, flasque comme un drapeau mouillé.* Die kost is te SLAP, te onvoedsaam voor my. *Cette viande, cette nourriture est trop legere, trop peu nourrissante pour moy; ces mets sont trop legers, c'est une viande trop creuse pour moy.* SLAP, werd ook *Adverbialiter* gezegd. Dat touw hangd te slap. *Cette corde est tenduë trop lâche.* Ik mende my slap te lagchen. *Je pensois crever de rire.*

SLAPJES, SLAPPELYK. Adv. Hoe vaart gy al? slapjes aan, niet al te wel. *Comment vous portez vous? je ne sçai, pas trop bien.* Het werk gaat slapjes voort. *L'ouvrage avance peu, n'avance pas beaucoup.*

SLAPPE, werd in de volgende spreekwyze in den zin van SLAP gezegt. Een slappe *of* zwakke maag. *Un estomac foible, debile.* Een slappe Winter. *Un Hyver mou.* Een slappe pen. *Une plume molle.* Een slappe koeltet. *Un vent mou, vent foible.* Op de slappe koord staan, schongelen, slingeren. *Se tenir, se dandiner, branler sur la corde lâche.*

SLAPPEN. v. n. Slap worden, zyn kragt verliezen. *Se detendre, se relâcher, molir, s'affoiblir.* Een kwaad teeken als de peezen, de zenuwen slappen *Mauvais signe quand les tendons, les nerfs se detendent, se relâchent.* De wind begint te SLAPPEN, te minderen. *Le vent commence à tomber, à molir.* De ambagten, de neeringen slappen hoe langs hoe meer. *Les metiers diminuënt, le commerce, negoce tombe, deperit de plus en plus.* De prys van de wynen, van 't koorn slapt geweldig. *Le prix des vins, des bleds baisse, amende beaucoup.* De handen slappen, de moed en kragten vergaan. *Les mains deviennent lâches, le courage manque, la vigueur s'en va.* De maag SLAP MAAKEN, verzwakken. *Debiliter, affoiblir l'estomac.* SLAP WORDEN. v. n. Slenken. *Se relâcher, se detendre, devenir mou, flasque.* SLAPPIGHEID of SLAPHEID der maage. *Foiblesse, debilité d'estomac.* f. SLAPPIGHEID, onvoedsaamheid van de kost, der spyze. *Manque de force, fadeur des nourritures* f.

SLAVEN. 't meervoud van SLAAF. *Esclaves.* De Oosterse Volkeren zyn Slaven hunner Vorsten, de Westerse vaaren niet veel beter. *Les Peuples de l'Orient, les Orientaux sont Esclaves de leurs Princes, les Occidentaux ne sont gueres mieux traittez.* De SLAVENHANDEL, den handel die gedreeven werd met de Negers van Angola, is een onmenschelyken handel. *Le Negoce des Esclaves, des Negres d'Angole est un negoce, un commerce inhumain.*

SLAVERNY of SLAAVERNY. f. Dienstbaarheid van den Slaaf. *Esclavage.* m. *Servitude.* f. Het Schoolhouden is een eeuwige Slaverny. *C'est un Esclavage perpetuel que de tenir Ecole.*

SLAVIN. Slaafse vrouw. *Esclave, femme Esclave.* De kinderen die de Turken by hunne Slavinnen verwekken, werden als de echte kinderen geagt. *Les enfans que les Turcs ont de leurs Esclaves sont considerez, estimez autant que les legitimes.*

SLEDEVAART, SLEEVAART. f. Ryspel met Narresleen op het ys, over de sneeuw &c. *Course de Traineaux.* f. *Partie de divertissement sur la glace, la neige avec un nombreux cortege de Traineaux.*

SLEE, SLEDE. f. Bekend rygestel. Een toeslee. *Un traineau vitré & en forme de carosse.* Doe de Bruid uit de slee trad. *Lorsque la Mariée sortit du traineau.* Een ys-SLEE. *Un traineau à glace.* Men ryd al met paarden en sleen op het ys. *On va, on court deja sur la glace à cheval & en traineau.* Een hand-SLEE. *Un traineau de main, qu'on pousse des mains sur la glace.* Een koe SLEE, Boere slee. *Un traineau à la Paysanne, en forme de tombereau.* Een vragt SLEE, platte slee om baalen, vaten te sleepen. *Un traineau à transporter des bales, des tonneaux &c.* De pakken, de vaten, de baalen op de slee rollen, doen. *Rouler, mettre les paquets, les tonneaux, les bales sur le traineau.* SLEE om de wynvaten in de kelder te laaten. *Poulain.* m. *Machine qui sert à descendre les futailles dans la cave.* SLEE-DOORN, wilde pruimboom. *Prunier sauvage.* m.

SLEEP. *Preterit:* van SLYPEN. Hy sleep het mes op een lange steen. *Il aiguisa le couteau sur une longue pierre.*

SLEEP van een Tabbaart *of* Samaar. *Queuë d'une Robe ou d'un Manteau.* De Hartoginne ... droeg de sleep van haar Majesteit. *La Duchesse ... portoit la queuë de sa Majesté.* SLEEP, stoet, gevolg. *Queuë, suite.* f. *Train.* m. Ik mag zulk een sleep agter my niet hebben *Je n'aime pas à avoir tant de gens à ma queuë.* De Koning wierd door en groote sleep van Hovelingen gevolgd. *Le Roy fut suivi d'une grande queuë, d'un nombreux cortege de Courtisans.* Welk een sleep van

Digitized by Google

Boeren en Boerinnen! *Quelle bande, quelle longue file de Payſans & de Payſanes!*

SLEEPEN. Naar zig trekken. *Trainer, tirer après ſoy.* Iemand by 't hair grypen en langs de grond ſleepen. *Prendre quelqu'un par les cheveux & le trainer le long du chemin, du pavé.* Op een Horde ſleepen. *Trainer ſur une claye.* De goederen, de waaren naar de Waag ſleepen. *Trainer les marchandiſes au Poids.* SLEEPEN, is ook *Neutrum*, en betekend op de grond hangen. *Trainer, pendre à terre.* Juffv. uw Tabbert ſleept. *Mademoiſelle votre Robe traine.* Neigen dat het hembd ſleept, tot op de grond neigen. *Faire la reverence juſqu'à terre.* Agter aan SLEEPEN, ſlenteren, ſleepvoeten. *Marcher nonchalamment, trainer, venir à la queuë des autres.* De zaaken ſleepende houden, uitſtellen. *Amuſer le tapis, faire trainer les procedures.*

SLEEPER. Man die een toe *of* een platte ſlee voerd. *Homme qui mene un traineau vitré* ou *un traineau plat.* De Sleeper is met het goed al na de ſchult. *L'homme au traineau, le Traineur a deja pris le chemin de la barque avec les marchandiſes.*

SLEEPLENDE. Luye gaander, voetganger. *Traineur, homme qui marche lentement & peſamment.* Zie die SLEEPLENDE, dat luye vrouwmenſch eens aan! *Voyez un peu cette chie en braye, cette lendore!*

SLEEPNET. n. Net om Patryzen te vangen. *Traineau.* m. *Filet à prendre des Perdrix.* Sleepnet om Quartels te vangen *Tiraſſe.* f *Filet à prendre des Cailles.* m. SLEEPNET, is ook een visnet. *Filet à pêcher, qu'on peut auſſi appeller tiraſſe.*

SLEET. *Preteritum* van SLYTEN. Hy ſleet het kleed heel kaal. *Il uſa l'habit juſqu'à la corde.* Een oud SLEET, oud ſchip, goed om te ſloopen. *Un vieux bâtiment qui n'eſt bon qu'à depecer.* Die jonge is heel SLEETS, ſlyt veel kleeren af. *Ce garçon uſe, diſſipe bien des habits, eſt d'un grand entretien.*

SLEGT. Adj. Glad, effen, eenvoudig. *Uni, nud, ſimple.* Een kleed dat effen en ſlegt is. *Un habit tout uni, ſimple.* Het zyn ſlegte luiden, geringe luiden. *Ce ſont des gens ſimples & de bas etat.*

SLEGT. Beteekend meeſt ONDEUGEND, niet goed. *Mechant, mauvais.* Slegt groflaken. *De mechant gros drap.* Slegt papier, ſlegt ſtof. *De mechant papier, de mechante etoffe.* Slegte wyn, ſlegte koffy. *De mechant vin, de mechant caffé.* Slegte vaarzen, ſlegte boeken. *De mechans vers, de mechans livres.* Het is van daag SLEGT weer, ſlordig weer. *Il fait mauvais, vilain temps aujourd'hui.* Wat is 't ſlegt weer! *Qu'il fait vilain!* 't Is een ſlegt Schryver, ſlegt Schilder. *C'eſt un mauvais Auteur; un mauvais, mechant Peintre.*

SLEGT. Moeyelyk, verdrietig, naar. *Fâcheux, mauvais, ſiniſtre.* Een ſlegt teken. *Un mauvais ſigne.* Slegt nieuws, ſlegte tydingen. *De facheuſes, de mauvaiſes, mechantes nouvelles.* Wy beleeven thans ſlegte tyden. *Nous vivons dans des temps bien facheux, bien difficiles.* Dat doet zig ſlegt op. *Cela a mauvaiſe apparence, ne promet rien de bon.* Het is heel ſlegt uitgevallen. *Le coup a manqué, l'affaire eſt echoüée, a mal réüſſi.*

SLEGT. Onnozel, mal, niet wys. *Fou, idiot, bleſſé du cerveau.* De arme man is ſlegt, reveld. *Le pauvre homme eſt bleſſé du cerveau, radote.* Gy waart ſlegt zoo gy het deed. *Vous ſeriez fou de le faire.*

SLEGT, werd ook *Adverbialiter* gezegt, en betekend KWALYK, mal. Slegt ſchryven, ſlegt danſen. *Ecrire mal, danſer mal.* Dat is nog ſlegter gedaan van u. *Cela eſt encore plus mal fait à vous, vous avez encore plus mal fait.*

SLEGTEN. v. a. Met de grond effen maaken. *Applanir, rendre uni, raſer.* De wegen ſlegten, gelyk maaken. *Applanir, unir les chemins.* De hoogtens ſlegten, plat maaken. *Applanir les hauteurs.* Een Kaſteel, een Tooren SLEGTEN, afbreeken. *Raſer un chateau, abbattre une Tour.*

SLEGTHOOFD. n. Wat een ſlegthoofd! wat een gek, quibus! *Quelle balourde, quel idiot, quelle tête ſans cervelle!*

SLEGTIGHEID. Slegthoofdigheid, lompe eenvoudigheid. *Bêtiſe, imbecilité.* f. Dat was een groote ſlegtigheid van den man! *Quelle bêtiſe, quelle imbecilité, foibleſſe du pauvre homme!*

SLEGTS. Adv. Quanſuis, als of. *Comme ſi, comme pour.* Hy deed het SLEGTS, hy deed het maar om de geuren. *Il ne le fit que pour rire.* De Burgemeeſter zal het doen als de Neef ſlegts een woord ſpreekt. *Le Bourguemaître le fera pourvu que le Neveu diſe un mot.* Ey, doet het maar ſlegts. *Allons, allons faites les ſeulement ſans vous en faire prier davantage.*

SLEMP. Werd in den zin der volgende ſpreekwyzen gezegt. Op een SLEMP, op een gaſtmaal gaan: om een vetje *of* vette mond uitgaan. *Aller prendre une franche lipée, courir la bonne chere.* Van de ſlemp leeven. *Courir les franches lipées, ecumer les marmites.* SLEMPEN. v. n. SLAMPAMPEN, gaſtereeren. *Banqueter, être de bombance, faire grand' chere & beau feu.* Zy doen niet als ſlempen en dempen, als teeren en ſmeeren. *Ils ne font que feſtiner, que frapper, que bourrer leur ventre; ils ſont tous les jours en bombance, à pot & à rôt.* 't Is een SLEMPER, een ſlampamper. *C'eſt un ami de la bonne chere, un bon rejoui, un gros pifre.* SLEMPMAALTYD, ſlempmaal, brasmaal, banketeering. *Bonne chere, bombance.* f. *Grand feſtin, repas ſplendide.* m.

SLENKEN. v. n. Verdunnen, weeker, platter worden. *Diminuer, tomber, deſenfler, mollir.* My dunkt dat het been begind te ſlenken. *Il me ſemble que la jambe commence à diminuer, à deſenfler.* Dat vrouwmenſch ſlenkt, vervalt geweldig. *Cette femme tombe, s'avechit extrêmement.*

SLENTER. Woord in dezen zin gebruikelyk. De ſlenter *of* ſlendet volgen, uit gewoonte te werk gaan. *Suivre certaine routine, certain trantran.* Het Schoolhouden is maar een SLENTRUM, by zekere Meeſters. *Ce n'eſt qu'une routine, qu'un trantran que tenir Ecole, chez certains Maîtres.* Met de reſt SLENTEREN, heen kuyeren, den hoop volgen. *Suivre la bande, aller avec les autres, aller comme en nous mene.* Zy ſlenterd al meê met de reſt. *Elle eſt auſſi de la bande, elle ſuit les autres, elle fait ce qu'elle voit faire.*

SLET. Natte vaatdoek. *Drapeau, torchon mouillé.* m. 't Is een ſlet, een dronke ſlet, een dronke wyf. *C'eſt une yvrogneſſe, une buveuſe, une perdue.*

SLEUF. Kil, ſpuy, diepte tuſſchen twee zandplaaten en kreeken vlietende. *Rat, canal, courant de Mer entre deux bancs de ſable* ou *deux criques.* m. SLEUF, holletje in een pylaar. *Canelure d'une colomne.* f.

SLEUR, SLENTER of Slender. Traant, gewoonte. *Routine.* f. *Train, trantran.* m. 't Is de oude ſleur. *C'eſt la vieille routine, le train ordinaire, le grand chemin des vaches.* Een wys menſch is veeltyds genoodzaakt den ſleur te volgen. *Un homme ſage eſt ſouvent contraint d'agir par routine, de ſuivre le Torrent.*

SLEUTEL. Bekend ruig om een ſlot open te draayen. *Clef*, prononcez *Clé*, comme quelques uns l'ecrivent

Digitized by Google

vent auſſi. De ſleutel in 't ſlot ſteeken. *Mettre la clef dans la ſerrure.* Draay de ſleutel dat heen. *Tournez la clef de ce coté là.* De Weduw leide de ſleutels op de kiſt, op het graf, ſtond af van de erffenis, ter vermyding der ſchulden. *La Veuve mit les clefs ſur la biere, ſur la Foſſe.* De Paus heeft de magt der Sleutels. fig: ſpr: *Le Pape a la puiſſance des Clefs.* De Grammatica is de ſleutel der Wetenſchappen. *La Grammaire eſt la clef des Sciences.* De drie ſleutels van 't Muziek. *Les trois clefs de la Muſique.*

SLEUTELBEEN. n. Bovenſte borſtbeentjes, ſluitbeentjes de gedaante van een S. hebbende. *Clavicule.* f. *Petits os en forme d'une S. qui ferment la poitrine par en haut.* De Koning Wiljam Anno 1702. ter Jagt zynde, viel van 't paard en brak het ſleutelbeen, daar zyn droevige dood op volgde. *Le Roy Guillaume etant en 1702 à la Chaſſe, tomba de cheval & ſe rompit la clavicule, dont s'enſuivit ſa triſte mort.* SLEUTELBLOEM, bloem anders witte Betonie genaamd. *Betoine blanche.* f. *Fleur autrement dite* Primula veris *en Latin.* Een SLEUTELBOS *of* bos ſleutels. *Un trouſſeau de clefs.* Men heet die van Utrecht SLEUTELDRAAGERS. *On appelle ceux d'Utrec Porteurs de clefs.* Door 't SLEUTEL-GAT kyken *Regarder par le trou de la ſerrure.* SLEUTEL-REEKS of SLEUTEL-RIEM, riem en tuig daar de ſleutels aanhangen. *Clavier, demi-ceint.* m. SLEUTEL-RING. *Anneau qui tient les clefs enſemble.* m.

SLEY. Scheepmaaker s houte hamer. *Mail* ou *maillet de bois à l'uſage des Charpentiers de vaiſſeaux.*

SLIBBEREN. v. n. AFSULLEN. Uitglyen. *Gliſſer, couler ſur quelque choſe.* SLIBBERIG. Adj. Smeerig en glad. *Gras & gliſſant.* Een ſlibberige weg. *Un chemin gliſſant.* Slibberige modder. *Du limon gras.*

SLIEP. 't *Preteritum* van SLAAPEN. Hy ſliep doen ik aan zyn deur klopte. *Il dormoit quand je frappai à ſa porte*

SLIEREN. v.a. Kabaſſen, kaapen, behendig ſteelen. *Filouter, eſcamoter.* Nooten, appelen ſlieren uit een mand. *Filouter, eſcamoter des noix, des pommes d'un panier.* SLIEREN. v.n. Stuttjes draayen. *Faire l'Ecole buiſſonniere.*

SLIK of SLYK. n. Modder, ſtraat modder. *Boüe, fange, bourbe.* f. Uw mantel is vol ſlik. *Votre manteau eſt plein de boüe, de crotes.* SLIKKERIG, modderig. *Boueux, plein de boües.* Een ſlikkerige weg *Un chemin boueux, fangeux.* De ſtraaten zyn heel ſlikkerig, heel vuil. *Les ruës ſont fort boueuſes, fort ſales, fort crotées.*

SLIKKEN. v. n. Inſlikken, door de keel laaten. *Avaler, paſſer par la gorge.* Dat kaauwd men niet, men moet het maar ſlikken *On ne mâche pas cela, il ne faut que l'avaler.* SLIK-ARTSENY, Apoteekers goed dat ingeſlikt word, als Conſerf, Rhabarber &c. *De la Conſerve, de la Rhubarbe & autres Drogues d'Apoticaire qu'on avale.*

SLIM. Adj. Loos, fyn, doortrapt. *Aviſé, ſubtil, ruſé, fin.* 't Is een ſlim kaerel, hy is zoo ſlim als de Droes. *C'eſt un drole bien aviſé, bien ſubtil; c'eſt un fin matois, il eſt fin, ruſé comme un Diable.* 't Is een ſlim wyf, een ſlim varken, een ſlimme prey. *C'eſt une fine mouche, une ruſée coquine.* Hy is u veel te ſlim. *Il eſt beaucoup trop fin, trop ruſé pour vous, il en ſçait trop long pour vous, il vous jouera ſous la jambe.*

SLIM. Moeyelyk. *Difficile.* Dat ſchrift is ſlim om te leezen. *Cette ecriture eſt difficile à lire.* Dat verſchil zal ſlim zyn om by te leggen. *Ce different ſera bien difficile à ajuſter, à accommoder.* Ik heb geen ſchrift van zyn hand, dat is het ſlimſte, 't ergſte. *Je n'ai*

point d'ecrit de ſa main, c'eſt ce qu'il y a de plus facheux, voila le mal. SLIM, betekend altemets KROM, als dit dubbelzinnig ſpreekwoord wyzt. Hy is ſlim als hy bukt. *Il eſt tortu quand il ſe baiſſe.*

SLIMME, SLIM. Adj. Fyn, doortrapt, loos. *Fin, ruſe, ſubtil.* 't Is een ſlimme vent. *C'eſt un fin matois, un ruſé compere, un madré.* 't Is een ſlimme prey, een ſlim vrouwmenſch. *C'eſt une fine mouche, une ruſée maſque, une deſſalée.* Een ſlimme vond. *Une invention ſubtile.* Dat zyn ſlimme parten, ſlimme ſtreeken. *Ce ſont de fins tours, de malignes pieces, des ruſes Diaboliques, des fineſſes, des tours de Diable, des tours de Maitre Gonin.*

SLIMMIGHEID. f. Fynheid, loosheid, gaauwheid. *Fineſſe, malice, adreſſe, ruſe.* f. De ſlimmigheid ziet hem ten oogen uit. *La fineſſe, la malice ſe lit dans ſes yeux.* Hy wiſt het met zulke ſlimmigheid, behendigheid te verrigten. *Il ſçut le faire avec tant d'adreſſe, de ſubtilité!*

SLINDEN. zie VERSLINDEN. *Engloutir.* SLINDKOLK, draaykolk, wolf. *Tournant d'eau, abime.* m.

SLINGER om ſteenen &c. te werpen. *Fronde à tirer des pierres &c.* f. David met zyn ſlinger tegen Goliath aantrekkende, wierd door deze yſſelyke Reus verſmaad. *David s'avançant avec ſa fronde contre Goliath fut mepriſé de cet enorme Geant.* SLINGER van een Horlogie. *Pendule de Montre.* f. Een Horlogie met een ſlinger *of* ſlingerwerk. *Une Montre à pendule.* SLINGEREN. v.a. Heen en weer beweegen. *Agiter, ſecouer fortement.* Gelyk de wind de boomen ſlingerd. *Comme le vent agite, ſecouë les arbres.* Hy ſlingerde hem als een Waterhond. gem: ſpr: *Il le ſecoua comme un Barbet, il le houſpilla comme il faut.* SLINGEREN, werd ook als *Neutrum* gebruikt. *Rouler, être agité.* Het ſchip ſlingerde geweldig. *Le vaiſſeau roula furieuſement, fut terriblement agité.* SLINGEREN, zwieren als een dronke man. *Bricoler, marcher de travers, de guingois, faire des bordées comme un yvrogne.* Hy laat zyn goed, zyn kleeren over al SLINGEREN, ſleepen. *Il laiſſe trainer ſes hardes partout.*

SLINGERSLAG. Rukſlag, ſlag van een uitſpringende veer &c. *Coup, retour de la piece qui fait reſſort.* m. Hy kreeg het met een ſlingerſlag, met een gelukje, behendige trek. *Il l'eut par un coup de bonheur, par un coup d'adreſſe, il fit ſi bien qu'il l'attrappa.*

SLINGERWERK. n. Horlogie *of* Uurwerk met een ſlinger. *Ouvrage à pendule, ſoit Horloge, ſoit Montre.*

SLINKER. Adj. LINKER. *Gauche.* De ſlinkerhand omkeeren. *Tourner à main gauche.* Hy is SLINKS, links. *Il eſt gaucher.* Hy keerde hem SLINKS en regts om. *Il ſe tourna à gauche & à droite.*

SLINKS. Beteekend meeſt en bequaamlykſt VERKEERD, kwaadaardig. *Malin, ſiniſtre, oblique.* Een ſlinkſen uitleg geeven aan iemands woorden, daaden. *Donner une interpretation maligne, ſiniſtre aux paroles, aux actions de quelqu'un.* SLINKSE, onwettige middelen gebruiken, in 't werk ſtellen om tot zyn oogmerk te geraaken. *Employer des moyens obliques, ſe ſervir de moyens indirects pour parvenir à ſon but.*

SLIP, PAND van een mantel *of* tabbaert. *Pan d'un manteau* ou *d'une Robe.* m. De Venetiaanſe Edelen ſchaamen hen niet vrugten, ſalaad in de ſlip hunner Tabbaerden te draagen. *Les Nobles Venitiens n'ont point honte, ne ſe ſont point d'affaire de porter des fruits, de la ſalade dans le pan de leur Robe.* Slip krygen, ſlip *of* bot vangen, een vergeeſſe gang doen. *Trouver buiſſon creux, perdre ſes pas, manquer ſon coup.*

SLIPPEN. v.n. Glyen. *Echapper, gliſſer.* De aal ſlipte

Digitized by Google

uit myn hand. *L'anguille m'echappa de la main.* 't Woord ſlipte my te gaauw uit de mond. *La parole m'echappa trop vite, me ſortit trop tot de la bouche.* Een SLIPPERT maaken, heen druipen. *Decamper, enfiler la venelle, ſe tirer le nerf.* SLIPTOUWTJE, dun touwtje dat ligt door de vingers ſlipt. *Petite ficelle qui echappe aiſément des doits.* f.

SLISSEN. v. a. Leſſen, uitbluſſchen. *Eteindre.* Den brand ſliſſen. *Eteindre le feu.* Den twiſt ſliſſen, byleggen. *Ajuſter, accommoder le different.* SLISSING, *of liever,* bluſſing van den brand. *Eteignement de l'incendie.* m. SLISSING van den twiſt. *Ajuſtement du different.* m.

SLOBBEREN. v. n. Plaſſen, ſlodderen. *Patrouiller.* Door de plas SLOBBEREN, ſlodderen. *Paſſer par la mare.* Als de Eenden, de Ganzen SLOBBEREN, in de grond wroeten. *Barbotter comme font les Canes, les Oyes.* Ergens over heen ſlobberen, ligt ergens over heen loopen. *Paſſer legerement ſur quelque choſe.*

SLOEG. *Preteritum* van SLAAN. Hy ſloeg hem als een hond. *Il le battit comme un chien, comme platre.* Hy ſloeg die goede raad in de wind. *Il ſe moqua de ce bon conſeil.*

SLOEP. Bekend roey-vaartuig. *Chaloupe.* f. Een beman-de Sloep. *Une Chaloupe armée.* Met de Sloep aan Land vaaren. *Aller à Terre avec la Chaloupe.* De Groenlandſe Sloepen zyn lugtig, ſnel *Les Chaloupes de Groenlande pour la pêche de la Baleine ſont legeres, avancent vite.*

SLOEREN, SLEUREN. Seulen, gaan zoo 't kan. *Aller le train ordinaire, comme il peut.* Het moet zoo wat heen ſloeren, zoo wat heen ſeulen. *Il faut que cela aille ſon train, comme il poura.*

SLOERIMOER. Scheldn: 't Is zulke een *Sloerimoer,* Slet, Slons, morſſig wyf. *C'eſt une Marie graillon, une franche ſalope, une vilaine gaupe.*

SLOESTER of BOLSTER van de okkernoot. *Brou de la noix.* m. Nooten SLOESTEREN, bolſteren. *Ecaler des noix, oter le brou des groſſes noix.*

SLOF. Adj. Verzuimagtig. *Negligent, nonchalant, peu ſoigneux.* Hy is te gruwelyk, te byſter ſlof. *Il eſt extrêmement negligent, nonchalant, oublieux.* Hoe kan men zoo ſlof weezen? *Comment peut on être ſi negligent, ſi peu ſoigneux, ſi nonchalant?* 't Is zulk een SLOFFE Meid. *C'eſt une Fille ſi negligente, ſi oublieuſe.* SLOF, werd ook voor TOFFEL gezegt. *Pantouffle, ſavatte.* f.

SLOFFEN. v. n. Vergeeten, verzuimen, verwaarloozen. *Negliger, oublier.* Ik geef u dit berigt, gy moet 'er niet op ſloffen. *Je vous donne cet avis, il ne faut pas le negliger, s'endormir là deſſus.* Op een aanſtaande erffenis valt niet te ſloffen. *Il ne faut pas s'endormir quand il eſt queſtion d'un heritage.* 't Is een SLOFFIGHEID, agteloosheid, een verzuim. *C'eſt un oubli, une negligence.*

SLOKDARM. Maagdarm, darm langs welke't eeten in de maag valt. *Eſophage.* m.

SLOKJE. n. Teugje. *Gorgée.* f. *Petit coup.* m. Neem een ſlokje brandewyn op de moſſelen. *Prenez une gorgée d'eau de vie ſur les moules.* Wat zyn die ſlokjes, klokjes zoet! *Qu'ils ſont doux ces petits glouglous!*

SLOKKEN, werd op INSLOKKEN, OPSLOKKEN beſt uitgedrukt, uitgelegd. *Avaler, engloutir.* De Zee ſlokt alles in. *La Mer engloutit tout.* Ik meende dat hy my opſlokken zoude. *Je croyois qu'il m'alloit avaler, manger.*

SLOKKER. Gulzigaart, wraat. *Goulu, glouton, goinfre.* Zie die ſlokker eens ſchranſſen! *Voyez un peu ce glouton, ce goinfre comme il pile, gruge, devore le manger!* 't Is een goed SLOKKER, een goed ſlag van een kaerel! *C'eſt un bon coeur, une bonne pâte d'homme! il eſt franc comme oſier.*

SLOMMER, BESLOMMERING. Verlegenheid. *Embarras.* m. *Peine.* f. Ik wenſte dat ik al uit die ſlommer was. *Je voudrois être deja hors de cet embarras, de ce tintamare.*

SLONS. Scheldw: 't Is een SLONS, een ſlet, een ſloerimoer, een morſſebel. *C'eſt une franche ſalope, une ſouillonne, une gaupe.* Zy liet haar poppe SLONS, poppekraam zien. *Elle fit voir ce qu'elle porte, elle fit voir ſon Paradis.* Een SLONSJE of dieve lantaarn. *Une Lanterne ſourde.*

SLOOF, werd in den zin der volgende ſpreekwyzen gezegt. 't Is een SLOOF, een onnozel, een ongelukkig vrouwmenſch. *C'eſt une innocente, une pauvre malheureuſe.* De arme ſloof kan 't niet gebeteren. *La pauvre malheureuſe, la pauvre Diableſſe n'en peut mais.*

SLOOK. 't *Preteritum* van SLUIKEN. Hy ſlook zoo veel als hy konde. *Il fraudoit le Fermier, la Gabelle autant qu'il pouvoit.*

SLOOP. *Preteritum* van SLUIPEN. De ſchalk ſloop 's nagts in de kamer van die ſchoone vrouw. *Le Frippon ſe gliſſa la nuit dans la chambre de cette belle Femme.* Hy ſloop weg als een hoenderdief. *Il delogea ſans trompette, il s'en alla à la derobée, la queuë entre les jambes.*

SLOOP of omſlag van een oorkuſſen. *Taye d'oreiller.* f. Dat linnen is goed om ſloopen van te maaken. *Cette toile eſt bonne à faire des tayes d'oreillers.*

SLOOPEN. v. a. Afbreeken, uit malkander neemen. *Depecer, demembrer, detruire.* Een oud ſchip ſloopen. *Depecer, detruire un vieux bâtiment.* SLOOPNAGEL, yzere nagel om het timmerhout in ſtaat te houden, tot dat men het te ſamen hecht. *Cheville d'aſſemblage.* f.

SLOOT. *Preteritum* van SLUITEN. De Paus ſloot daar na de nieuwe Cardinalen de mond. *Le Pape ferma enſuite la bouche aux nouveaux Cardinaux.* Hy ſloot zig in zyn kamer op. *Il s'enferma dans ſa chambre.*

SLOOT. Graftje, ſchelwatering. *Foſſé.* m. Een drooge ſloot. *Un foſſé ſec.* Een modder ſloot. *Un foſſé fangeux.* Een ſloot overſpringen. *Franchir un foſſé, paſſer un foſſé en ſautant.* Van de wal in de ſloot vallen, raaken. ſpr: *Tomber de fievre en chaud mal, tomber de la poële dans la braiſe.* Hy myde de regen en viel in de ſloot. *Il vouloit eviter la pluye & il tomba dans l'eau, il tomba de Charybde en Scylla.*

SLOOVEN. Slaaven, wakker ploegen om de koſt. *Labourer ſa vie, tirer le Diable par la queuë.*

SLOP of Luik daar de Boeren het koorn, 't hooy door op de zolder brengen. *Ouverture, trape par laquelle les Payſans ſerrent le bled, le foin dans le grenier.* f.

SLORDIG. Adj. & Adv. Vuil, morſſig. *Sale, malpropre, ſalope.* Slordig huis. *Maiſon ſale, malpropre.* Slordige handen. *Des mains ſales.* Een ſlordige Meyd. *Une Servante malpropre, ſalope.* Een ſlordig weer. *Un vilain temps, un temps ſale, vilain, pluvieux.* SLORDIG ſchrift. *De l'ecriture griffonnée, brochée à la hate.* Dat is te ſlordig gemaakt. *Cela eſt trop mal fait, mal bâti.* Hy paſt te ſlordig op, maakt het te ſlordig, te grof. *Il fait trop mal ſon devoir, il eſt trop brouillon, il ne fait rien qui vaille, n'a ſoin de rien.* Wat een SLORDIGHEID, morſſigheid! *Quelle ſaloperie, porcherie!*

SLOT van deur, kas, leſſenaar &c. *Serrure de porte, d'armoire, de pupitre.* f. Een ſlot opſteeken. *Crocheter*

Digitized by Google

ter une ſerrure. Een ſlot opbreeken. *Forcer, rompre une ſerrure.* SLOT, werd ook voor Kaſteel of Citadel gezegt. Het Slot van Loeveſtein, het Slot van Muiden. *Le Chateau de Louveſtein, le Chateau de Muiden.* De Bezetting verweerde hen nog eenige tyd op het Slot. *La Garniſon ſe deffendit encore quelque temps dans le Chateau.* Het SLOT, 't einde of beſluit van een reden. *La fin, la concluſion, cloture d'un diſcours.* Dat was het eind en ſlot van de zaak. *Ce fut là la fin & la concluſion de la choſe.* Die reden heeft zin nog ſlot. *Ce diſcours n'a ni rime ni raiſon.* My komt by SLOT van rekening nog honderd en tien gulden. *Il me revient encore la ſomme de cent dix florins par ſalde de compte.* SLOTBEWYS, werd ſomtyds ter uitlegging van 't Franſch woord *Argument, Syllogisme* gezegt. SLOTREDEN, beſluit. *Peroraiſon, concluſion du diſcours.* f. SLOTVONNIS. *Arrêt definitif, Sentence definitive.*

SLOTEMAAKER. Een die deur-ſloten, ſleutels, traliën ſmeed &c. *Serrurier.* De Weeskinderen mogen het Slotemaakers ambagt niet leeren, uit vrees voor de gevolgen. *Il n'eſt pas permis aux Orfelins d'apprendre le metier de Serrurier, crainte des ſuites.*

SLOTVOOGD, werd in de hoogdraavende ſtyl, voor GOUVERNEUR, *Commandant d'un Chateau*, gezegt.

SLUIK. Adj. Plathangend. *Plat, uni.* Sluik hair, lang en ongekruld hair. *Des cheveux plats.* Hy is SLUIK, rank van lyf. *Il a la taille grêle, menuë.*

SLUIK. Ter SLUIK of ter ſluip, in 't ſtille. *En cachette, ſecretement.* Waaren ter ſluik inbrengen. *Entrer des marchandiſes ſecretement, en cachette.* Hy gaat haar nog nu en dan ter ſluik bezoeken. *Il va la voir encore quelques fois ſecretement, en cachette, à la ſourdine, en tapinois.* Iets ter ſluik kaapen, opeeren. *Eſcamotter quelque choſe, manger, quelque choſe à la derobée.*

SLUIKEN. v. n. Ter ſluik *of* ter ſluip, zonder tol, pagt te betaalen inleggen, uitvoeren. *Frauder les droits, frauder la gabelle, introduire, ſortir à la derobée.* Le Preterit *Slook*, le Participe *Geſlooken.* Op het SLUIKEN betrapt werden. *être pris, ſurpris, attrappé en fraudant les droits, la gabelle.* Een SLUIKER. *Un Fraudeur de gabelle.* Een wyn ſluiker. *Celui qui ſort ou encave des vins ſans payer les droits, les acciſes.* De zout SLUIKERS werden in Vrankryk op de Galey gebannen. *On envoye en France les Fauſſoniers aux Galeres.* SLUIKERY, Sluikhandel. *Fraude.* f. *Commerce frauduleux.* m. Hy wierd over ſluikery gevangen, gegeeſteld. *Il fut mis en priſon, il fut fouetté pour fraude, pour avoir fraude la gabelle.* SLUIKHANDEL, ſluipneering, ſluikery. *Commerce frauduleux.* m. *Fraude au prejudice du Fermier.* f. SLUIKHANDELAAR. *Marchand qui fraude la Gabelle, les droits du Pays.* SLUILSPIL. zal op SPIL uitgelegd werden. *Fuſeau à filer.* m.

SLUIMEREN. v. n. Niet vaſt ſlaapen. *Sommeiller, dormir d'un leger ſomme.* Hy ſlaapt niet, hy ſluimerd maar. *Il ne dort point, il ne fait que ſommeiller.* De zieke is in de SLUIMERING, aan 't ſluimen geraakt. *Le malade s'eſt mis à ſommeiller, eſt dans l'aſſoupiſſement.*

SLUIPEN. v. n. Helmelyk in *of* doorgaan. *Entrer, ſortir en cachette.* Behendig in een huis, in een kamer ſluipen. *Entrer, ſe gliſſer, ſe couler adroitement dans une maiſon, dans une chambre.* Weg ſluipen, heen ſluipen. *Se derober, ſe retirer adroitement, enfiler la venelle.*

SLUIPHAVEN of Kreek daar men ten allen tyde in en uit kan ſluipen, zeilen. *Cale.* f. *Abri, Port, Havre ſur la Côte où l'on peut entrer & ſortir en tout temps.*

SLUIPHOER of SLUIKHOER. Hoer die haar neering bedekt elyk, ter ſluip *of* ter ſluik doet. *Griſette, garce, putain qui fait ſes affaires à petit bruit, à la ſourdine, à la catimini.*

SLUIPKOORTS. Binnekoorts, ſlytende koorts. *Fievre lente, fievre interne.* f. Die ſluipkoortſen ondermynen een menſch geheel. *Ces fievres lentes minent les gens.*

SLUIS. Geſtel van metſelwerk en ſchutdeuren om 't water tegen te houden. *Ecluſe.* f. Een nieuwe Sluis laaten maaken. *Faire faire une nouvelle Ecluſe.* De Sluisdeuren open zetten. *Ouvrir les portes de l'Ecluſe.* Een ſteene brug werd t'Amſterdam Sluis genaamd. *Un pont de pierres s'appelle Ecluſe à Amſterdam.* Hy woond digt aan de eerſte, de tweede ſluis. *Il demeure pres du premier, du ſecond pont.* SLUISWAGTER, Bediende tot het open en toemaaken van een Sluis aangeſteld. *Gardien d'Ecluſe, celui qui eſt preposé à la garde, à l'ouverture & fermeture d'une Ecluſe.*

SLUITBEN, SLUITMAND. *Panier à clef.* m. SLUITKOOL, witte kool aldus genaamd. *Choux pommé.*

SLUITEN. v. a. Toedoen. *Fermer, clorre.* Le Pret: *Sloot*, le Part: *Geſlooten.* Het huis ſluiten eer men uitgaat. *Fermer la maiſon avant de ſortir.* De oogen ſluiten. *Fermer les yeux.* De doortogt ſluiten. *Fermer, boucher le paſſage.* De gelederen ſluiten. *Fermer, ſerrer les rangs.* Een brief SLUITEN, toelakken. *Fermer, cacheter une lettre.* Een brief SLUITEN in een andere. *Enfermer une lettre dans une autre.* Zyne reden ſluiten, eindigen. *Finir, clorre ſon diſcours.* Een rekening SLUITEN, effenen. *Salder, ſouder, clorre, liquider un compte.* Het hek ſluiten, agter al de andere komen. *Fermer la porte après tous les autres.*

SLUITEN. Paſſen, wel ſtaan. *être juſte, aller bien.* Het kleed ſluit wel om uw lyf. *Le juſt au corps vous va, vous ſied bien; l'habit vous eſt bien juſte par tout le corps.* Dat ſluit niet, dat is geen gevolg, daar is geen zin in. *Cela ne dit rien, ne conclut pas, n'a pas de nez.* Het ſluit als een tang op een varken. *Cela rime comme fiche ton nez dans mon epaule, tu y trouveras du boeuf ſalé.*

SLUITEN. Beſluiten, vaſt ſtellen. *Arrêter, conclurre.* Een Huwelyk ſluiten. *Arrêter, conclurre un Mariage.* De Vrede ſluiten. *Conclurre*, ou pluſtot, *faire la Paix.* De koop ſluiten. *Conclurre, arrêter le marché.*

SLUITEN. Toegaan. *Se fermer.* De Poort ſluit te vyf, te zes uuren. *La Porte ſe ferme à cinq, à ſix heures.* Die Tabaksdoos ſluit niet wel. *Cette Tabatiere ne ferme pas bien, ne joint pas bien.*

SLUITEN. Werd ook als zelfſtandige gebruikt. Even voor het ſluiten van de Poort inkomen. *Entrer un peu avant la fermeture de la Porte*, ou pluſtot, *entrer à la Porte fermante.* Die tyding kwam op het ſluiten van de brieven. *Cette nouvelle vint au moment qu'on fermoit les lettres, au depart de la poſte.* Dit toeval veragterde het ſluiten van de Vrede merkelyk. *Cet incident retarda conſiderablement la concluſion de la Paix.* Het Huwelyk ſluiten bywoonen. *Aſſiſter à la concluſion du Mariage, aux Fiançailles.* Poort-SLUITER. *Celui qui ferme la Porte.* Gelit SLUITER, Soldaat die in 't agterſte gelit gaat. *Serre-file, Soldat qui marche à la derniere file.*

De SLUITING of het SLUITEN van de Stads Poorten. *La fermeture de la Porte de la Ville.* SLUITING van een Vrede, van een koop. *Concluſion d'une Paix, d'un marché.* f. SLUITING *of* voege van een timmerhout. *Aſſemblage d'un bois de charpente.* m.

SLUIT-

Digitized by Google

SLUITREDEN. Slotreden, toepaſſing der rede: woord der Welſpreekkunde. *Peroraiſon.f. Concluſion du diſcours.* SLUITRYM of *Refrein* in 't Onduitſch: rym op 't laatſt van ieder vaers komende. *Refrain.* m.

SLUIZEN. 't meerv: van SLUIS. De Sluizen open zetten om 't Land onder te laaten loopen. *Ouvrir les Eclu-ſes pour inonder le Pays.*

SLURPEN. v. a. Opſlurpen, ſlabben. *Humer, lapper, lecher.* Vleesnat ſlurpen, een ey ſlurpen. *Humer du bouillon, humer un oeuf.* De honden ſlurpten het bloed van Jeſabel. *Les chiens lapperent, lecherent le ſang de Jeſabel.* Een SLURP-EY. *Un oeuf qu'on hume, qu'on avale, qu'on mange ſans mouillettes.*

SLUYER. Faly, hoofddekſel der vrouwen. *Echarpe.* f. *Voile* m. De Juffers in Vrankryk, Braband gaan veel met een *Corſetje* en een Sluyer na de Mis. *Les Dames en France, Brabant vont ſouvent à la Meſſe en Gourgandine & en echarpe.* De Weduwen draagen een Sluyer, een lange faly. *Les Veuves portent le Voile.* SLUYER *of* charp, lyfband, ceintuur van Ridders en Leger Officieren. *Echarpe, ceinture des Chevaliers, Officiers d'Armée.* f. De Franſen draagen een witte, de Spanjaarden een roode ſluyer. *Les François portent l'echarpe blanche, les Eſpagnols l'echarpe rouge.*

SLYK. Slik, modder. *Bouë, crote, bourbe, fange.* f. Door de ſlyk loopen. *Marcher par les bouës.* Zig in de ſlyk wentelen als de varkens. *Se veautrer dans la bouë comme les cochons.* Dryven tuſſchen ſlyk en krooſt, paſſelyk goed zyn in zyn ſoort. *Nager entre la fange & l'herbe, être paſſable en ſon eſpece.* Zyn ſtyl dryft tuſſchen ſlyk en kroos, is tuſſchen beide. *Son ſtyle eſt paſſable, eſt tel quel.* SLYKSPOOREN, ysſpooren. *Crampons dont on ſe ſert pour ſe garentir des crotes, pour s'empêcher de tomber ſur la glace.* m. pl. Wat doet gy op 't ys zonder ſlykſpooren? hoe komt gy ongewapend ter baan, in 't ſtrydperk? *D'où vient que vous venez ſur la glace ſans être cramponné, ſans être ferré? que faites vous dans la lice ſans être armé de toutes pieces?*

SLYM. Fluim, koud vocht: *Pituite.* f. *Phlegme.* m. De ſlym *of* 't koud vocht is een der vier humeuren, ligchaams vochten. *La pituite eſt une des quatre humeurs du corps humain.* De ſlym verſtikt hem. *La pituite l'etouffe.* Hy is veel SLYM, veel fluimen kwyt geraakt. *Il a rendu, jetté bien des phlegmes.* Die taaye SLYM belet de werking van de maag. *Cette pituite recuite, glaireuſe empêche la fonction de l'eſtomac.* SLYM of vette modder. *Limon* m. *Bourbe graſſe & viſqueuſe.* f. De Aal, de Zeelt leeft van de ſlym, de modder. *L'Anguille, la Tenche vit de limon.* De SLYM of zever van de Slang is doodelyk. *La bave, l'ecume du Serpent eſt mortelle.*

SLYMAGTIG. Adj. SLYMIG. Koudvochtig. *Pituiteux, phlegmatique.* Een ſlymagtige, ſlymige natuur, ſlymagtige geſteldheid. *Un temperament pituiteux, phlegmatique.* Het Tabak rooken is goed om de ſlymagtige vochtigheden te loozen, kwyt te worden. *Le Tabac pris avec la pipe eſt bon pour ſe deffaire, decharger des humeurs pituiteuſes* SLYMAGTIGHEID, ſlymigheid, taaye ſlym. *Pituite recuite, glaireuſe.* f. *phlegme.* m. Een goed ombyt is het beſte middel om de ſlymagtigheid uit de maag te dryven. *Un bon dejeuner eſt le meilleur moyen de chaſſer la pituite, les glaires, les phlegmes de l'eſtomac.*

SLYMIG. Adj. Slymagtig, ſlymerig, koudvochtig. *Pituiteux, glaireux, limoneux.* Een ſlymige, ſlymerige maag *Un eſtomac glaireux, chargé de pituite glaireuſe, viſqueuſe.* De Aal, de Zeelt is een ſlymerige vis. *L'Anguille, la Tenche eſt un poiſſon limoneux, bourbeux, qui ſent la bourbe.* De SLYMIGHEID, ſlymige vochten verdryven. *Chaſſer la pituite, les glaires.*

SLYPBORD. n. Bord *of* plankje daar men de meſſen op ſlypt. *Planche à aiguiſer les couteaux.* f.

SLYPEN. v. a. Wetten, ſcharp maaken. *Aiguiſer, emoudre.* Le Pret: *Sleep*, le Part: *Geſleepen.* Een mes op een ſteen, op een plank *of* bord ſlypen. *Aiguiſer un couteau ſur une pierre, ſur une planche.* Een ſchaar ſlypen. *Aiguiſer, emoudre des ciſeaux.*

SLYPEN. Glad maaken. *Polir, tailler.* Diamanten ſlypen. *Tailler, polir des Diamants.* Marmer ſlypen. *Polir le Marbre.* Het verſtand SLYPEN, opſcherpen. *Aiguiſer, ſubtiliſer l'eſprit.* Straat SLYPEN, grove Diamanten ſlypen, lanterfanten. *Battre le pavé, polir les gros Diamants, faire le metier de faineant.*

SLYPER. Meſſe, ſchaare Slyper. *Emouleur de couteaux, de ciſeaux.* Diamant SLYPER. *Lapidaire, celui qui taille, polit les Diamants & autres pierres fines.* Een ſteen SLYPER, Marmer Slyper. *Un Marbrier, qui taille, polit le Marbre.* Een ſtraat *of* grove Diamant SLYPER, lanterfant. *Un batteur de pavé, un faineant.*

SLYPMOLEN. Molen daar vloerſteenen &c. glad geſleepen werden. *Moulin à polir les carreaux de marbre & autres pierres dures.* m. Een SLYP SCHAAREN en MESSEN. *Un gagne petit, un émouleur de couteaux, de ciſeaux.*

SLYPSTEEN. *Pierre à emoudre, meule à aiguiſer.* f. Hy is op de ſlypſteen geweeſt, hy heeft leergeld gegeeven. *Il a paſſé ſur la meule, il a été affiné, il a payé l'apprentiſſage.* Hy ſlagt de ſlypſteen, hy ſcherpt de anderen en blyft zelf ſtomp. *Il reſſemble à la pierre à emoudre, il aiguiſe les autres & il demeure brute lui même.*

SLYTAGIE. f. Slyting. *Uſer.* m. Dat ſtof geeft een goede ſlytagie, is van een goede fleet. *Cette etoffe eſt d'un bon uſer.* Rekend nog 's Jaars ... aan ſlytagie van kleeren, linnen &c. *Comptez encore ... par An pour l'uſer des habits, du linge &c.* SLYTAGIE, uitmeeting, verkooping van zekere waaren in 't klein. *Vente de certaines denrées en detail.* f.

SLYTEN. v. a. & n. In 't draagen of gebruiken afneemen. *Uſer.* Le Preterit *Sleet*, le Participe *Geſleeten.* Veel ſchoenen, veel kleeren ſlyten in een jaar. *Uſer bien des ſouliers, bien des habits dans un an.* Hy ſlyt en rotſt zyn kleeren af. *Il uſe & diſſipe ſes habits.* Een SLYTENDE, uitteerende koorts. *Une fievre qui mine, qui ronge, extenue.* Een ſchip SLYTEN, ſloopen. *Detruire, depecer un vaiſſeau.* Waaren SLYTEN, vertieren, in 't klein, uit de tweede hand verkoopen. *Vendre en detail, vendre de la ſeconde main.* De tyd met leezen en met wandelen, gemeenzaam praaten SLYTEN, doorbrengen is het werk van een regt Philoſooph. *Paſſer le temps à lire, à ſe promener, à diſcourir familierement eſt l'ouvrage d'un vrai Philoſophe.*

SLYTEN, werd ook als *Neutrum* gebruikt. *S'uſer, ſe paſſer.* De zyde ſtoffen ſlyten ligter, eerder als de anderen. *Les etoffes de ſoye s'uſent plus facilement, plus-tôt que les autres.* De koorts begint te SLYTEN, af te neemen. *La fievre commence à diminuer.* Die droetheid zal wel SLYTEN, overgaan. *Cette affliction ſe paſſera bien.* Alles ſlyt met 'er tyd. *Tout s'uſe, ſe conſume, s'en va avec le temps.*

SLYTER. Beteekend voor eerſt een die veel kleeren ſlyt. 't Is een groot ſlyter. *C'eſt un grand diſſipateur d'habits, il uſe furieuſement.* SLYTER, een die voor een

Digitized by Google

een ander slyt, of uit de tweede hand verkoopt. *Revendeur, Mercier, Marchand en detail, de la seconde main.* Waaren, goed tegens Slyters prys verkoopen. *Vendre des marchandises au prix des Revendeurs, de ce qu'en payent ceux qui revendent en detail.* SLYTER, sleet, schip dat nergens anders toe deugd als om gesleeten of gesloopt te werden. *Vieux bâtiment qui n'est bon qu'à detruire, qu'à depecer.*

SLYTING. f. Verslyting, als men van kleeren en stoffen spreekt. *Usage d'habits, d'etoffes.* m. SLYTING, verkooping der waaren uit de tweede hand. *Vente des marchandises en detail, de la seconde main.* f. SLYTING, linnen tot huisgebruik. *Toile de menage* f. Dat is goede slyting *Voila de bonne toile de menage, d'un bon user.*

S M.

SMAAD. H on, ongelyk. *Mepris, outrage.* m. *Insulte* f. Iemand smaad aandoen. *Faire outrage, insulte à quelqu'un; mepriser, outrager, injulter quelqu'un.* Christus heeft a'derhande smaad, de dood zelfs voor ons geleden. *Jesus Christ a souffert toutes sortes d'outrages, d'opprobres, a souffert la mort même pour nous.*

SMAADELYK. Adj. en Adv. Hoonend, veragtend *Injurieux, mepriſant, outrageant.* Een smaadelyk verwyt, smaadelyke bejegening. *Un reproche injurieux, outrageant; traittement injurieux, outrageant.* Smaadelyke woorden. *Des paroles outrageantes, insultantes.* Iemand SMAADELYK, met smaad, veragting bejegenen. *Traitter quelqu'un outrageusement, avec mepris, indignité; insulter quelqu'un.* Christus heeft al die SMAADELYKHEID, die smaad, hoon om onzent wil geleden. *Jesus Christ a souffert tous ces outrages, ces opprobres, toutes ces ignominies pour l'amour de nous.*

SMAAK. Een der vyf Zinnen door welke men 't onderscheid der spyzen en dranken kend. *Goût.* m. Ieder heeft zyn smaak, zyn verschillende smaak. *Chacun a son goût, son goût different.* Dat is een bedurve smaak *C'est là un goût depravé.* Dat kitteld de SMAAK, 't verheimelte. *Cela chatouille le goût, flatte le palais.* SMAAK, beteekend veelryds geur, smaakelyke hoedanigheid Dat vlees, die vis is heel goed van smaak. *Cette viande, ce poisson est de fort bon goût.* Die wyn heeft een Landsmaak. *Ce vin a un goût de Terroir.* Dat geeft een goede smaak aan de saus. *Cela donne un bon goût à la sauce.*

SMAAK. Eetlust. *Goût, appetit.* m. De sausſen dienen om de smaak te scherpen. *Les sauces sont pour augmenter l'appetit.* De zieke heeft nergens smaak in, trek toe. *Le malade n'a de goût à rien, n'a aucun appetit.* Dat is niet van myn smaak. *Cela n'est pas de mon goût* De duurte benoemd 'er de smaak van. *Le coût en ote le goût.* Hy heeft groote SMAAK, lust, genoegen in 't leezen, in 't vaerzen maaken *Il a beaucoup de goût, d'inclination, de penchant pour la lecture, la poèsie.*

SMAAKELYK. Adj. Welsmaakend, eetlust verwekkend. *Savoureux, appetissant, de bon goût.* Smaakelyke kost, spyzen. *Des nourritures, des viandes appetissantes; des mets appetissants, ragoutans* Smaakelyke, lekkere vrugten. *Des fruits savoureux, delicieux.* Een SMAAKELYKE, geneugelyke maaltyd doen. *Faire un repas delicieux.* SMAAKELYKE, aantrekkelyke aanbiedingen. *Des offres agréables, attirantes.* Die bout ziet 'er heel SMAAKELYK uit. *Ce gigot est bien appetissant, a fort bonne mine.* 't Is zulk een SMAAKELYKE tronie. *C'est un visage, un minois si ragoutant.* 't Is een smaakelyke prey. *C'est une drolesse bien succulente, agaçante.* SMAAKELYK, werd ook *Adverbialiter* gebruikt Hy eet zoo smaakelyk. *Il mange de si bon appetit.* Hy kan zoo smaakelyk lagchen. *Il peut rire de si bon coeur.* Hy weet 'er zoo smaakelyk van te praaten. *Il en parle avec tant d'extase, de ravissement.* De SMAAKELYKHEID, goede smaak der spyzen, der vrugten verwekt den eetlust. *La saveur, la delicatesse, le bon goût des mets, des fruits excite l'appetit.*

SMAAKEN, v. a. De smaak ergens van proeven. *Goûter, savourer.* Wel smaaken 't geen men eet. *Goûter, savourer bien ce qu'on mange.* Men moet die wyn smaaken, met aandagt drinken. *Il faut goûter, savourer ce vin là, il faut boire ce vin là avec connoissance.* Aller'ey weelden SMAAKEN, proeven, genieten. *Goûter toutes sortes de delices, jouir de toutes sortes de voluptez.* De Hemelsse vreugde smaaken. *Goûter les joyes, jouir des joyes Celestes.*

SMAAKEN. v. n Een zeekere smaak hebben, van zig geeven. *Sentir, avoir certain goût.* Die melk smaakt na de rook *Cela sent la fumee.* Die wyn smaakt na 't vat. *Ce vin sent le fût* Dat smaakt naar Hypocras, naar Ambrozyn. *Cela sent l'Hypocras, l'Ambroisie.*

SMAAKEN. Monden, van zekere smaak bevinden. *Trouver de certain goût, sembler bon* ou *mauvais.* Hoe smaakt u die wyn? *Comment trouvez vous ce vin là? que dites vous de ce vin là?* Hy smaakt my heel wel. *Il me semble fort bon, je le trouve fort bon, il est bien de mon goût.* Die zal u nog beter smaaken. *Celui là vous semblera encore meilleur, celui ci sera encore plus de votre goût.* Die redenen SMAAKEN, behaagen my niet. *Ces raisons là ne sont point de mon goût; je ne goûte, n'approuve point ces raisons là.* De voorslag zal hem niet smaaken. *La proposition ne sera pas de son goût.* De Mensch vind uit zyn eige natuur weinig dingen aantrekkelyk, en de Rede leert hem nog minder die te smaaken.

SMAAKLOOS. Adj Laf. *Insipide, fade, sans aucun goût.* Smaaklooze kost, smaaklooze spyzen. *Des mets, des viandes insipides, fades.* Smaaklooze, laffe redenen *Des raisons fades, insipides.* De SMAAKLOOSHEID, lafheid der spyzen, der redenen. *L'insipidité des viandes, des raisonnements.*

SMAALEN. v. a. Schrollen, belasteren, kwaad spreeken. *Medire, declamer, invectiver, dechirer.* Smaalen op ieder een. *Medire d'un chacun*, ou plustot, *declamer contre un chacun, dechirer tout le monde.* Ik mag dat schimpen en smaalen niet lyden. *Je ne saurois souffrir ces medisances là; je ne puis souffrir qu'on damne, dechire ainsi le prochain.*

SMAGTEN of **SMACHTEN.** v. n. Versmagten. *Etouffer, crever, defaillir.* Smagten, smooren van de hitte. *Etouffer, crever, n'en pouvoir plus de chaud.* Smagten, sterven van dorst. *Crever, mourir de soif, n'en pouvoir plus de soif.*

SMAK. Binnelands vaartuig, als een Bylander of Boeyer van gedaante *Semaque, espece de Belandre.* f. *Bâtiment à un mât, dont on se sert dans les Rivieres de Hollande.*

SMAK. Gooy, werp met dobbelsteenen. *Jet, coup de dez.* m Ik heb 'er nog een smak na *J'ai encore un coup de bon par devers moy, j'ai encore ma chance à attendre.* Ik viel zulk een SMAK, ik viel dat ik kwakte. *Je tombai si rudement, je fis une si rude chute.* Hy heeft een groote SMAK, een groote slag gekregen, een groot verlies, groote ramp geleden. *Il s'est donné une rude entorse, un facheux tour de reins, il a fait une perte très considerable, il a reçu un grand echec.*

SMAKKEN. v. a. Smyten, neerwerpen. *Jetter, renverser.* Hy smakte hem op de grond neer. *Il le jetta ru-*

Digitized by Google

dement par terre. Hy ſmakte, gooyde haar heele kraam in 't water. *Il jetta toute ſa boutique, il fit voler tout le cariage dans l eau.*

SMAKKEN. Dobbelen om de beurt, als Kruyers en Sleepers onder malkanderen doen. *Jetter les dez, faire courir les dez pour ſavoir qui gaznera la piece à porter les hardes &c.* Smak weg. *Jettez les dez, amenez votre chance.*

SMAL, SMALLE. Adj. Eng, niet breed. *Etroit, qui a peu de largeur.* Een ſmal pad, een ſmalle weg *Un ſentier, un chemin etroit.* Smal lint, ſmal ſtof. *Du ruban etroit, de l'etoffe etroite.* SMAL WORDEN. *Etrecir, devenir etroit.*

SMALDEEL. n Gedeelte van een geheel. *Diviſion, partie d'un tout.* f. Het eerſte, tweede, derde ſmaldeel of Eſquader van een Vloot. *La premiere, ſeconde, troiſième Eſcadre d'une Flotte.*

SMALDEELEN. v.n. Onder deelen, aan deelen ſcheiden. *Diviſer, partir.* Een Vloot in drien, in vyven ſmaldeelen. *Diviſer une Flotte en trois, en cinq Eſcadres; ranger une Flotte en trois, en cinq diviſions.* Daar veel kinderen zyn daar ſmaldeeld het zoo, daar vallen de deelen heel klein! *Où il y a beaucoup d'enfans les lots ſont bien petits!*

SMALDOEK. n. Zeker ſlag van heel ſmal linnen. *De la toile de petit lé.* Het is geen ſmaldoek dat gy meend. gekſch: *Ce n'eſt pas de la toile à trois ſous l'aune, comme vous voyez! appellez vous cela des* moiniaux!

SMALKANT. Boordkant. *De la dentelle qui a peu de hauteur.* SMALKANTJE van tien ſtuivers de el. *De la dentelle à dix ſous l'aune.*

SMALT. Soort van *Anaus*, ſamenmengſel, ten gebruike der Verzetters en Goudſmeden. *De l Email* ou *de la compoſition approchant de l'Email à l'uſage des Metteurs en oeuvre, Orfevres.*

De SMALTE, SMALHEID van een ſtof, van een plank *L'etreceur d'une etoffe, d'une planche.*

SMALTIENDE. Zekere tienden den SMALHEER, mede Grondheer toekomende. *Certaine dîme appartenant au Seigneur Foncier en partie.*

SMARAGDE of ESMARAGDE. Groene fyne ſteen *Eſmeraude* ou *Emeraude.* f. *Pierre fine de couleur verte.* De Smaragde is ondoorſchynende. *L'Emeraude eſt opaque, non tranſparente.*

SMART. *Douleur.* f en SMARTELYK. *Douloureux*, zullen op de colom SME. te vinden zyn.

SMEDEN. 't meervoud van 't woord SMIT. Sanct Eloy is de Patroon der Smeden. *St. Eloy eſt le Patron des Forgerons.* De Goud- en Zilverſmeden worden zoo licht niet meer ryk. *Les Orfevres ne s'enrichiſſent plus ſi facilement.*

SMEEDEN. v.a. Met de hamer bewerken, een gedaante geeven. *Forger.* Een Harnas, een Schild, een Anker ſmeeden. *Forger une Cuiraſſe, un Ecu, une Ancre.* Vulcanus ſmeede een Net om Mars, by zyn Vrouw Venus kooyende, te vangen. *Vulcain forgea un Filet pour attrapper Mars couché avec Venus ſa Femme.* Een loogen SMEEDEN, uit de poot zuigen, verzinnen. *Forger, inventer, controuver un menſonge.*

SMEEDIG. Adj. Dat geſmeed kan werden, de hamer lyden kan. *Malleable, qui peut ſouffrir le marteau.* Het goud is ſmeedig en zagt *L'or eſt malleable & doux.*

SMEEKEN. v.a. Onderdaanig verzoeken. *Supplier, demander avec ſoumiſſion.* Wy ſmeeken onderdaanigly uwe Majeſteit. *Nous ſupplions très humblement votre Majeſté.* Een Koning om Vreede ſmeeken. *Demander la Paix à un Roy.* God ſmeeken om vergeevinge onzer zonden. *Demander à Dieu la remiſſion de nos pechez.* SMEEKING, ootmoedige bede. *Supplication, humble priere.* f.

SMEEKSCHRIFT. n. Ootmoedig en ſchriftelyk verzoek. *Requête, ſupplication par ecrit.* f. *Placet.* m. Den Koning, zyne Rechters een Smeekſchrift overleveren. *Preſenter une Requête, un Placet au Roy, à ſes Juges.*

SMEER. n. Vettigheid, ongel, roet, talk. *De la graiſſe, du ſuif, de l'oing.* Varkens ſmeer of reuzel. *De la graiſſe de cochon, de la panne.* Oſſe ſmeer of talk. *De la graiſſe de boeuf* ou *de l'oing* Kaars ſmeer. *Du ſuif de chandelle.* Wagen ſmeer. *Du cambouis.* Hoofdſmeer. *De la craſſe.* Wie zou gedagt hebben dat in een klein beesje zoo veel ſmeer ſtak! gekſch. *Qui l'auroit cru qu'un ſi petit corps eut logé tant d'eſprit, qu'il y eut eu tant de coeur dans un ſi petit homme!*

SMEEREN. v.a. Beſtryken met ſmeer of andere vettigheid. *Graiſſer, ſuiver, frotter, etendre.* Zyne laarzen, de aſſen van de wagen ſmeeren. *Graiſſer, ſuiver ſes bottes, les aiſſieux des chariots.* Boter op zyn brood ſmeeren. *Graiſſer ſon pain, etendre du beure ſur ſon pain.* Een ſchip SMEEREN, de buiten huid van een ſchip ſmeeren. *Suiver, eſpalmer un vaiſſeau, donner le ſuif à un vaiſſeau.* Zyne kleeren SMEEREN, beſmeeren. *Graiſſer, engraiſſer, tacher, ſalir ſes habits.* De Scipier, de Griffier de handen SMIEREN, geld in de hand duwen. *Graiſſer la patte au Geolier, au Greffier.* Iemand met een ſtok de lenden SMEEREN, braaf kloppen. *Meſurer les côtes à quelqu'un, lui donner de l'huile de cotret.* De borſt SMEEREN, verfriſſchen, laaven met drinken &c. *Graiſſer, rafraichir la poitrine en hauſſant le coude &c.* Zy doen niet dan teeren en ſmeeren. *Ils ne font que banqueter, que feſtiner, que boire & manger du meilleur.* Hoe veel zal dien os wel SMEEREN, hoe veel ſmeer zal dien os wel uit leveren? *Combien de graiſſe ce boeuf là rendra-t-il bien?*

SMEERIG. Adj. Vet, met vet beſmeerd. *Gras, imbu de graiſſe.* Smeerige handen. *Des mains graſſes, luiſantes de graiſſe.* Een ſmeerige hoed, ſmeerige kleeren. *Un chapeau, des habits gras.* Hy zier 'er altyd zoo ſmeeriguit. *Il eſt toujours ſi gras, couvert, luiſant de graiſſe.* Een SMEERIGEN, vetten os. *Un Boeuf gras, boeuf qui rend beaucoup de graiſſe.* Een SMEERIG, een voordeelig ampt, een ſmeerige bediening. *Un employ lucratif, une charge lucrative, profitable.*

SMEERIGHEID. f. Smeer, vettigheid. *Graiſſe, ſaleté.* f. Hoe kryg ik die ſmeerigheid uit haar kleeren? *Comment oterai-je, ferai je en aller cette graiſſe de ſes habits?*

SMEERING, Beſmeering der handen, der kleeren. *Graiſſement des mains, des habits.* m. Dat huis, die luiffel heeft nog een SMEERING, een laagje verf van nooden. *Cette maiſon, cet auvent a encore beſoin d'une couche de couleurs.* Hy haalde daar een goede SMEERING, een braaf verjen uit. *Il en tira un bon profit, un bon benefice.*

SMEERKWAST. Kwaſt om een ſchip te ſmeeren &c. *Guipon, guiſpon, outil à donner le ſuif à un vaiſſeau.* m.

SMEERPOP. 't Is een SMEERPOP, een geblankette hoer. *C'eſt une garce fardée, un muſeau fardé.*

SMEERSCHOEN. 't Is een SMEERSCHOEN, flikflooyer, *C'eſt un flateur, cajeleur.* Hy kan zoo SMEERSCHOENEN, flikflooyen; hy weet ze zoo op te paſſen, in 't gat te kruipen. *Il ſçait ſi bien flatter, cajoler, amadouer les gens, faire le pied de veau, l'O benigne!*

SMEET. 't *Preteritum* van SMYTEN. Hy ſmeet haar voort op de grond. *Il la jetta, renverſa d'abord par terre.*

SMELTBAAR. Adj. Dat gemolten, vloeybaar gemaakt kan werden. *Fuſible, qui peut être fondu, liquе-*

liquefié. Alle Metaalen zyn ſmeltbaar. *Tous les Metaux ſont fuſibles.*

SMELTEN. v. a. Vloeybaar maaken door middel van 't vuur &c. *Fondre.* Le Pret: *Smolt*, le Part: *Geſmolten.* Lood, zilver, goud ſmelten. *Fondre du plomb, de l'argent, de l'or.* SMELTEN. v. n. *Se fondre.* Smelten als waſch voor 't vuur, als de ſneeuw op 't veld. *Se fondre comme la cire devant le feu, comme la neige dans les champs.* In traanen ſmelten. fig: *Fondre en larmes.* Die marſchen en zwaare belegeringen heeft het Leger veel doen SMELTEN, verminderen. *Ces marches & rudes ſieges ont bien fait fondre l'Armée.*

SMELTER van ſmeer *of* talk. *Fondeur de graiſſe* ou *de ſuif.* Metaal SMELTER, klok *of* geſchutgieter. *Fondeur de metaux.* Smeer SMELTERY. *Fondoir.* m. *Lieu où l'on fond de la graiſſe.* Metaal SMELTERY. *Fonderie.* f. *Lieu où l'on fond les Metaux.* De SMELTERY, Metaal ſmeltkonſt wel verſtaan. *Entendre bien la fonte des metaux.*

SMELTING van het waſch voor 't vuur, van de ſneeuw op de daken. *Fonte de la cire devant le feu, de la neige ſur les toits* f. De SMELTING, 't ſmelten der Metaalen is zeer gevaarlyk. *La fonte des Metaux eſt fort dangereuſe.*

SMELTKROES. Tuig *of* kroes daar de Metaalen in geſmolten werden. *Creuſet.* m. Het goud in de ſmeltkroes probeeren. *Eprouver l'or dans le creuſet.*

SMELTOVEN. m. Fornuis ten gebruike van Zilver- *of* Goudſmeden &c. *Fourneau.* m. *Fournaiſe d'Orfevre &c.* f.

SMERT, SMART. Groote pyn. *Douleur.* f. *Mal cuiſant.* m. Een bittere, een doodelyke ſmert gevoelen. *Sentir une douleur cuiſante, mortelle.* Ik heb met ſmert, met een gevoelige ſmert verſtaan dat... *J'ai appris avec douleur, avec une douleur ſenſible que...*

SMERTELYK, SMARTELYK. Adj. Pynelyk, ſcherp, zeer gevoelig. *Douloureux, cuiſant, ſenſible.* Een ſmertelyk ongemak, een ſmertelyke ziekte. *Un mal douloureux, cuiſant; une maladie douloureuſe, cuiſante.* Een ſmertelyk verlies. *Une perte ſenſible.*

SMERTEN, SMARTEN. v. a. & v. n. Smert, pyn aanbrengen. gevoelen. *Cauſer, ſentir de la douleur.* Haar dood zal my lang ſmerten. *Sa mort me cauſera longtemps de la douleur.* Dat verlies zou my zoo veel niet ſmerten, byaldien... *Cette perte ne me cauſeroit pas tant de douleur, de chagrin, ne me ſeroit pas ſi ſenſible en cas que...* Dat ſmert my, moeyd my om zynent wil. *Cela me fâche, j'en ſuis fâché pour l'amour de lui.*

SMERTEN, werd nog in den zin van BYTEN, 't vel afſchaven gezegt. *Cuire, s'ecorcher.* Dat kind ſmert in de liezen. *Cet enfant a mal aux aines, a les aines echauffées, ecorchées.* Ik was zoo moe gegaan dat myne voeten al begonden te ſmerten. *J'etois deja ſi las de marcher que mes pieds commencoient à me cuire, à me faire mal.*

SMET. Vlek, vlak. *Tache, ordure.* f. Hoe komt die ſmet, die vlak op uw bef? *D'où vient cette tache, cette ordure à votre rabat?* SMET, werd meeſt in den figuurlyken zin gebruikt. Niemand is van de ſmet der erfzonde vry. *Perſonne n'eſt exempt de la tache du peché originel.* Chriſti Bruid is zonder ſmet. *L'Epouſe de Chriſt eſt ſans tache.* Hy zal die ſmet nooit afwiſſchen. *Il ne lavera, n'effacera jamais cette tache.*

SMETTEN. Beſmetten. v. a. *Tacher, ſalir, ſouiller.* Zyne handen ſmetten, vuil maaken. *Salir ſes mains.* Zyne handen ſmetten, beſmetten, bezoeteleu in 't bloed der onnozelen. *Salir, ſouiller ſes mains dans le ſang des innocens.* SMETTEN, werd meeſt *Neutraliter* genomen. *Tacher, ſe tacher, ſe ſalir.* Het Satyn ſmet heel ligt. *Le Satin tache, ſe tache, ſe ſalit aiſement.*

SMEULEN. v. n. Een tyd leggen broeyen, rooken alvoorens uit te berſten. *Couver, fumer un temps avant que d'eclatter.* Gelyk het vuur onder de aſſche ſmeult &c. *Comme le feu couve ſous la cendre &c.* Dat vuur van tweedragt had lang leggen ſmeulen, alvoorens uit te barſten. *Ce feu de diſcorde avoit longtemps couvé avant que d'eclatter.*

SMIENT. Halven Endvogel rood voor de kop en met witte ſtreepen. *Demi-canard.* m.

SMIT, SMID. Werkman die 't yzer in de Smitſe helpt gieten, op 't aanbeelt ſmeed. *Forgeron.* Vulcanus werd der Goden Smit genaamd. *Vulcain eſt appellé le Forgeron des Dieux.* Een hoef SMIT, paarde Smit. *Un Marechal, Marechal ferrant.* Een tralie SMIT *of* Slootemaaker. *Un Serrurier.* Een Zilver-, een Goud SMIT. *Un Orfevre.* SMITSE, plaats daar men het yzer zoo het uit de Mynen komt aan ſtaven ſmelt en ſmeed. *Forge.* f. *Lieu où l'on fond & forme le fer en barres.* Daar hoord geld toe om een Smitſe op te zetten. *Il faut de l'argent pour etablir, dreſſer une Forge.* SMITS-HAMER. *Marteau de Forgeron, de Marechal* m. SMITS-KOOLEN, Luikſe koolen. *De la houille* ou *du charbon de Forge, commun autour de Liege.* SMITS-OVEN. *Forge* ou *Fournaiſe d'un Forgeron, de Marechal.* f. SMITS-STAL daar de paarden die beſlagen werden inſtaan. *Travail où le Marechal enferme les chevaux qu'il ferre.* m SMITS-WINKEL. *Boutique de Forgeron, de Marechal ferrant* ou *de Serrurier.* f. Vulcanus had zyn Smits-winkel met de Cyclopen in 't Eyland ... in de Archipel. *Vulcain avoit ſa Forge avec les Cyclopes dans l'Ile de ... dans l'Archipel.*

SMODDEREN. zie BESMEULEN. Bevuilen, vuil maaken met handelen. *Salir, graiſſer, gâter en maniant.* SMODDERIG. zie BESMEULT. *Taché, graiſſé, gâté par le maniement.* Armozyn is een ſmodderig ſtof, een ſtof dat ligt ſmodderig, vuil word. *L'Armoſin eſt une etoffe qui ſe ſalit, ſe tache, ſe graiſſe aiſement.*

SMODDERMUILEN. v. n. Likken, boeragtig zoenen. *Se baiſer ſalopement, ſe lecher à la Paiſanne.* Jaap ſmoddermuilde met Tryn dat haar het ſap om de ooren ſprong. *Jaques & Catau ſe baiſoient, ſe lechoient de ſi bon coeur que la bave leur voloit juſqu'aux oreilles.*

SMODDIG Adj. SMODDERIG. Morſſig. *Sale, malpropre.* Een ſmoddig oud besje. *Une ſouillonne.*

SMOEL. Muil, als men van zommige beeſten ſpreekt. *Gueule.* f. De ſmoel van een hond, van een kalf. *La gueule d'un chien, d'un veau.* Houd de SMOEL, houd den bek. *Retenez votre gueule, tenez votre langue.* Ik zal je op je ſmoel bruyen. *Je te baillerai ſur la gueule.*

SMOKKELAAR. Sluiker. *Frandeur de la gabelle, des droits.* SMOKKELAAR, moffelaar in 't ſpeelen. *Tricheur au jeu, pipeur.*

SMOKKELEN. v. n. SLUIKEN. Steelswyze, bedektelyk in of uitbrengen. *Frauder les droits, ſerrer ou ſortir en cachette.* Op ſmokkelen betrapt werden. *être attrappé, ſurpris en fraude, en fraudant les droits ſur les denrées.* SMOKKELEN, moffelen in 't ſpeelen. *Tricher au jeu, piper le dé.* Wat ſmokkeld, wat moffelt gy daar? *Que fripponnez, qu'eſcamottez vous là?*

SMOLT. *Pret:* van SMELTEN. Zy ſmolt in traanen, zy weende heel ſterk. *Elle fondoit en larmes.*

Digitized by Google

SMOOK. ROOK. Damp. *Fumée, vapeur epaisse.* f. Wat een ſmook gaat daar ginder op! *Quelle fumee s'eleve là bas!* SMOOKEN. v. a. en v. n. Rooken. *Fumer.* Een pypje ſmooken, rooken op zyn gemak. *Fumer une pipe à son loisir.* 't Smookt 'er als in de Hel', in een Keet. *Il y fume comme en Enfer, comme dans un Caban.* 't Is een SMOOKER, een rooker. *C'eſt un fumeur, un preneur de tabac.* 't SMOOKGAT, de ſchoorſteen pyp. *Le tuyau de la cheminee* Die kamer is een SMOOKGAT, rookgat daar je niet harden kond. *C'eſt un caban que cette chambre, cette chambre eſt un trou où il ne fait que fumer, où l'on ne peut durer, pour la fumée.*

SMOOREN. v. a. Overſtelpen, ſtikken, den adem beneemen. *Etouffer, ſuffoquer* Een kind in zyne armen, onder de dekens, in de wieg ſmooren. *Etouffer un enfant dans ſes bras, ſous les couvertures, dans le berceau.* Een kettery, een opſtand in zyne geboorte SMOOREN, dempen. *Etouffer, eteindre une hereſie, une revolte dans ſa naiſſance.* Zyn wraakluſt ſmooren, overwinnen. *Etouffer, vaincre ſon reſſentiment.* SMOOREN is ook *Verbum Neutrum.* Smooren, ſtikken van de hette. *Etouffer de chaud.* Het werk ſmoorde, verviel in zyn begin. *L'ouvrage fut etouffé, echoua dans ſa naiſſance.* Een hoen in een aarde pan SMOOREN, gaar braaden. *Etuver, rotir un poulet dans une terrine* De Vrouwen zullen dat in haar hart niet SMOOREN, zullen dat niet verbergen, zwygen. *Les femmes ne s'en tairont pas, en feront beau bruit.*

SMOORDRONKEN zyn. Heel dronken, in den drank verzoopen zyn. *être yvre à ne pouvoir ouvrir les yeux ni deſſerrer les dents, être ſou comme un pourceau, comme une grive.*

SMOORHEET. Adj. Heel heet. *Chaud à etouffer.* Het is van daag ſmoorheet, ſmoorheet weer geweeſt. *Il a fait aujourdhui un chaud etouffant, un chaud à crever.*

SMOORING van een kind in zyn wieg, onder de dekens. *Etouffement.* m. *Suffocation d'un enfant dans ſon berceau, ſous les couvertures.* f. SMOORING, demping van een opſtand in zyne geboorte. *Extinction, ſuppreſſion d'une revolte dans ſa naiſſance.* f

SMOORPAN. Stoofpan, aarde pan om een hoen, een ſtuk kalfs vlees in te ſmooren. *Terrine, huguenote.* f. SMOORPOT, doofpot. *Etouffoir.* m.

SMOTS Slons, ſtraathoer, kruiſter. *Coureuſe, gourgandine, druë, gouine.* Weg jou SMOTSIN, ſmots, ſtraathoer. *Retire toy de là coureuſe, gouine, vilaine garce, franche putain.*

SMOUS, is de haatelyke naam die men de Hoogduitſe Jooden voornamentlyk geeft. *Juif d'Allemagne.* Hy ziet 'er uit als een Smous, als een vuile Jood *Il eſt fait comme un Juif, il a l'air d'un Juif d'Allemagne; c'eſt un mauſſade, un ſalope.* De Smouſſen zyn regte ſchagcheraaren. *Les Juifs d'Allemagne ſont de francs uſuriers, de vrais Arabes.*

SMOUT. n. Smeer *of* ſamenmengſel van ſmeer, oli &c. *Graiſſe* ou *compoſition de graiſſe & d'huile mêlee enſemble.* f. Oorſmout *of* oorſmeer. *Craſſe d'oreilles.* Varkens ſmout, Ganze ſmout. *De la graiſſe de Porc, d'Oye.* Slange ſmout. *Graiſſe de Serpent, de l'onguent fait de chair de Serpent & de l'huile.*

SMUIGEN. v. a. Snoepen, agter af eeten. *Friander, manger à la derobee, en cachette.* In een hoek, in den donker zitten ſmuigen. *Friander, manger à la derobée, dans un coin, dans l'obſcurité.* SMUIGEN, pruilen, moppen. *Bouder, faire le hibou.* 't Is een SMUIGER, een ſnoeper. *C'eſt un friand qui ſe cache des gens pour boire, pour manger à la derobée.* 't Is een olyke SMUIGER, mopper, pruilder, ſteiloor. *C'eſt un boudeur, un vrai hibou, un vilain grichou.*

SMUL, SMULBAARD. Kinder troetelnaam. *Barbouillé.* Kom hier jou ſmul, ſmulbaard, dat ik u wat afveege. *Venez ci mon petit barbouillé, que je vous eſſuye, debarbouille* 't Is een SMULBAARD, een ſlokker, een gruizig eeter. *C'eſt un avaleur de pois gris, un gouliafre, un goinfre.*

SMUL. Slemp, gaſtereering. *Bonne chere, fripe, bombance* f. Rymen om de vrye ſmul te hebben. *Rimer pour la bonne chere, pour la fripe, pour avoir la lippée franche.* SMULLEN, ſlempen, ſlampampen. *Faire bonne chere, faire gogaille, ſe bourrer le ventre comme il faut.* SMULLIG. Adj. Smeerig, vet. *Gras, luiſant de graiſſe.* Het kind ziet 'er altyd zoo ſmullig uit *L'enfant eſt toujours ſi gras, ſi plein, ſi luiſant de graiſſe.*

SMYDIG of SMEDIG. Adj Dat de hamer lyden kan, geſmeed kan werden. *Malleable, qui ſe peut etendre au marteau.* Koper, tin, zilver en andere ſmydige ſtoffen. *Du cuivre, de l'etain, de l'argent & autres matieres malleables.*

SMYT. Scheepstouw, om het zeil toe te haalen &c *Cargue, amene.* f. *Corde qui ſert à ferler ou ſerrer la voile.*

SMYTEN. v. a. Werpen, gooyen, ſmakken. *Jetter.* Smyt nog wat hout op 't vuur. *Jettez encore un peu de bois ſur le feu* Het zeil om SMYTEN, overſmyten, werpen. *Jetter la voile, changer la voile.* Hy houd niet als van SMYTEN, vechten, plokhairen. *Il ne cherche qu'à ſe battre, qu'à ſe houſpiller* 't Is een ſmyter, een vechter, een Jantje. *C'eſt un batteur, un chien hargneux, un Breſteur, un Pierrot.* 't Is een wyve ſmyter. *C'eſt un miſerable qui bat ſa femme.*

S N.

SNAAK. Boertig, drollig kaerel. *Rieur, goguenard, plaiſant.* 't Is een aardige, een raare ſnaak, een Potſemaaker. *C'eſt un drole de corps, un plaiſant homme, il eſt bien bouffon, c'eſt un gaillard Compere, il eſt tout à fait divertiſſant.*

SNAAKERY. f. Aardigheid, klugt. *Plaiſanterie, drolerie, gaillardiſe, Farce, piece pour rire.* f. Hy vertelde ons honderd ſnaakerytjes van dien aart *Il nous raconta cent plaiſanteries, droleries, gaillardiſes de cette nature.*

SNAAKS. Adj. Aardig, koddig. *Plaiſant, drole, divertiſſant, bouffon, facetieux.* 't Is zulk een ſnaakſe vent, zulk een aerdige ſnaak. *C'eſt un ſi plaiſant corps, un ſi drole d'homme.* Snaakſe geſten, gebaerden *Des geſtes bouffons, facetieux, de droles de poſtures.* SNAAKSHOOFD, Narre kap. *Marmouſet* m. *Marote* f.

SNAAR. Pees van een Viool *of* ander ſpeeltuig. *Corde.* f. De Viool ſnaaren werden van ſchaape darmen gemaakt. *Les cordes de Violon ſe font de boyaux de mouton.* De ſnaaren van een Clavecimbaal zyn van koperdraad. *Les cordes d'un Claveſſin ſont de fil de laiton.* Een uur lang de ſnaaren ſtellen om de Luith aan de gang te helpen. *Preluder une heure durant pour mettre le Luth en train.*

SNAAR, is de naam die onder de gemeene luiden aan een Schoonzuſter gegeeven werd. Myn Vrouws Zuſter is myn Snaar. *La Soeur de ma Femme eſt ma belle Soeur.* Tryntje kwam 'er met haar Snaar de ſcheele meyd. *Catherine y vint avec ſa belle Soeur la borgneſſe.*

SNAARENSPEL. n. Spel van SNAAR-INSTRUMENTEN of ſnaar-ſpeeltuigen, als Fiool, Luith en Harp. *Jeu d'Inſtruments à cordes, comme de Violon, de Luth & de Harpe.* m.

SNAARIG. Adj. & Adv. Wakker. t Woey ſnaarig. *Il ventoit bien fort.* 't Schip zeilde ſnaarig deur. *Le vaiſſeau avançoit à merveilles.*

SNAAU-

Digitized by Google

SNAAUWEN. v.a. Toefnaauwen, graauwen, bits en fchamperlyk bejegenen. *Rudoyer, rabrouher.* Hy fnaauwde my toe of hy my voor de honden gevonden had. *Il me rudoya, rabrouha comme un chien, il me traitta du haut en bas.*

SNAKKEN. v.n. Adem haalen. *Refpirer.* SNAKKEN, beteekend meeftentyd HAAKEN, verlangen. *Afpirer, deſirer fortement.* Snakken naar 't genot, fnakken naar zyn Bruid. *Afpirer à la jouiſſance, afpirer après ſon Epouſe.* Snakken naar de Hemelſe vreugd. *Afpirer après la joye Celeſte.* Hy fnakt 'er na als een vis na 't water. *Il y afpire avec une extrême impatience.*

SNAP. Woord in dezen zin gebruikelyk. 't Eeten zal met een fnap, met een gaauwigheid klaar zyn. *Le dîner, le ſoupe ſera prêt en un moment, en moins de rien.*

SNAPAGTIG. Adj. Kakelagtig. *Babillard, cauſeur.* Een fnapagtig kind, een fnapagtig wyf, fnapagtige meyd. *Un enfant babillard, une femme, une ſervante babillarde.*

SNAPHAAN. Roer met een vuurſlag *Fuſil.* m. *Arquebuſe à fuſil.* f. Elk had een fnaphaan op de ſchouder *Chacun avoit un fuſil ſur l'epaule* SNAPHAAN: Soldaat, Boer met een fnaphaan gewapend. *Fuſelier, Schnapan.* Een Regiment Snaphaanen opregten. *Former un Regiment de Fuſeliers.* De Snaphaanen van Zwaben, van Wirtenberg zyn wakkere Gaſten. *Les Schnapans de Souabe, de Wirtenberg ſont des Compereſ qui ſe font craindre, qui ont vu le Loup.*

SNAPPEN. v.n. Kallen, praaten. *Caqueter, babiller.* Men moet zoo niet fnappen in de Kerk. *Il ne faut pas caqueter, babiller ainſi dans l'Egliſe.* De Meyd ſtaat met de Melkboer, den Afman te fnappen. *La Servante s'amuſe à babiller avec le Payſan au lait, avec le Cendrier.* 't Is een SNAPPER, een kakelaar. *C'eſt un babillard, un jaſeur.*

SNAPPEN, UITSNAPPEN. v.n. Heen gaan. *Sortir, s'en aller, s'esquiver.* Hy fnapte ten eerſte de kamer, het huis uit. *Il ſortit d'abord de la chambre, de la maiſon, il enfila la porte au plus vite.*

SNAPS. Praats, gekal. *Babil, caquet.* m. Hy heeft zoo veel fnaps als een vrouw. *Il a autant de babil, de caquet qu'une femme.* Gy moet hier zoo veel fnaps, zoo veel praats niet voeren. *Il ne faut pas avoir ici tant de babil, faire tant l'entendu ici.* SNAPSTER, kakelaarſter. *Cauſeuſe, babillarde* f. 't Is zulk een SNAPSTERTJE, zy kan zoo zoet fnappen, zoo aardig praaten. *C'eſt une ſi jolie cauſeuſe, elle ſçait ſi bien babiller, elle a la langue ſi bien pendue.*

SNATER. SNAVEL of bek van een vogel. *Bec d'un oiſeau* m. De fnater roeren, praats hebben *Babiller, avoir du babil, jaſer, cauſer, jouer de la langue* Houd uw fnater, houd den bek. *Taiſez vous langue, taiſez vous jaſeur, cauſeur.* SNATEREN. v.n. Kakelen, den fnater roeren. *Babiller, faire aller ſa langue comme une claquette de moulin.* SNATERSNEL, SNAVERSNEL, langtong. *Cauſeur, babillard; cauſeuſe, babillarde.*

SNAU of SNAAUW. Langwerpig Zeeuws of Vlaams vaartuig. *Senau* m. *Barque longue pour aller en courſe* De fnau kan maar vyf en twintig man op zyn meeſt voeren. *Le Senau ne ſauroit porter que vint cinq hommes au plus.* Met fnauwen of gewapende barken de Killen en Rivieren in en op vaaren. *Entrer dans les Paſſes & les Rivieres avec des barques armées.*

SNAVEL. Snater of ſtomp van een Olyfant. *Trompe d'Elephant.* f. De SNAVEL of fnuit van een varken, van een hond. *Le muſeau d'un cochon, d'un chien.* 't Is een SNAVERSNEL, SNATERSNEL, fnapper, fnapſter *C'eſt un babillard, une babillarde.*

SNEB. Bek van een Gans, Oyevaar &c. *Bec d'Oye, de Cigogne &c* m De SNEB, 't hoofd, 't galioen van 't ſchip. *L'avantage, la proue, l'eperon du vaiſſeau.* SNEB-AAL of NEB-AAL, nebbeling *Anguille à long bec* f. SNEBSCHUIT, lange ſpits afloopende ſchuit: *Bateau qui a l'avant en pointe.* m.

SNEDE of SNEE, als meeſt uitgeſproken werd. *Coupure.* f. Hy had een groote ſnede in de vinger, in de wang. *Il avoit une grande coupure au doigt, à la joue.* De ſneden, *harceeringen* of kruiswyze ſtreepen van een kopere plaat. *Les hachures d'une planche gravée dont on tire des tailles douces.*

De SNEDE, SNYDING, ruſting van 't vaers. *La ceſure* ou *le repos du vers.* De ſnede der Latynſe vaarſen is de Lettergreep die na de tweede *of* derde voet overſchiet. *La ceſure des vers Latins eſt la Syllabe qui reſte après le ſecond* ou *le troiſième pied.* De geene die in 't Nederduitſch naar den trant der Latynen wil en rymen, waanen de konſt fixer te hebben dan de Puikdichter VONDEL, die volgens de regel der Alexandrynſe vaerzen, de *ſnede* meeſt op de zevende Lettergreep laat vallen, en zeer weinig overſchryd; zoo dat men zyn beſte Toneeldigten zoo lymende kan leezen, als zommige jonge Ieveraaren, die van den agtbaaren Heer Catz uit ſchimp doen.

SNEE. Snyding, litteeken. *Coupure, taillade.* f. Hy gaf hem een groote ſnee, jaap over de wang, in 't aangezicht. *Il lui donna une grande taillade, il lui fit une grande coupure, taillade, eſt afilade à la joue, au viſage.*

SNEE Snede, afgeſnede ſtuk van iets. *Trenche, dalle.* f. Een ſnee oſſe vleeſch, een ſnee brood, ham. *Une trenche de boeuf, de pain, de jambon.* Een SNEE of moot zalm. *Une trenche* ou *dalle de ſaumon.* Meloenen op de SNEE koopen. *Acheter des Melons à la coupe.*

De SNEE of 't ſcherp van 't mes. *Le tranchant d'un couteau.* De ſnee van 't ſcheermes leid om. *Le tranchant du raſoir eſt renverſé, rebouché.*

De SNEE van 't boek, kant van 't boek, daar de bladen in de lengte afgeſneden zyn. *Tranche du livre.* f. Een boek verguld op ſnee. *Un livre doré ſur tranche.* SNEE, SNEDE, ſtreep in een kopere plaat &c. *Hachure.* f. *Trait de burin dans une planche de cuivre.* m. Ter SNEE komen, te pas komen. *Venir à propos, être de ſaiſon.* Dat antwoord kwam regt ter ſnee. *Cette reponſe vint fort à propos, fut fort bien placée.*

SNEED. *Preteritum* van SNYDEN. Men ſneed eertyds de verloope Soldaaten neus en ooren af. *On coupoit autrefois le nez & les oreilles aux Deſerteurs.*

SNEEDIG of SNEDIG. Adj. en Adv. Voortvaarend, ſnel. *Prompt, diligent, vite.* Sneedig, voortvaarend zyn in 't geen men doet *être prompt, diligent à ce qu'on fait.* Dat ſchip is heel ſneedig in 't zeilen. *Ce vaiſſeau eſt fort bon voilier.* SNEEDIG aan zeilen, ſchot maaken *Avancer bien chemin, fendre bien la lame.* Dat ging heel ſneedig in zyn werk. *Cela ſe fit bien vite, bien preſtement.*

SNEEDIG Gaauw, ſchrander. *Habile, capable, intelligent.* 't Is een ſneedig werkman. *C'eſt un habile ouvrier.* Hy heeft een ſneedig oordeel, fyn vernuft *Il a un jugement ſubtil, un eſprit delicat.* Hy is van de ſnedigſte niet. *Il n'eſt pas des plus habiles, des plus fins, des plus ruſez de ce monde.* SNEEDIGHEID, SNEDIGHEID, gaauwheid, ſchranderheid. *Habileté, capacité, intelligence, fineſſe, ſubtilité.* f.

SNEEDJE. n. kleine ſnee. *Petite coupure, trenche.* f. Een ſneedje leggen; met het mes op malkander aanvallen om 't aangezigt te ſchenden &c. *Se battre à coups*

Digitized by Google

de couteau pour ſe taillader, defigurer le viſage. Een dun SNEEDJE ham. *Une tranche de jambon mince, une lêche de jambon.* Een ſneedje brood. *Une tranche, une ſoupe de pain.*

SNEES. Telgetal van twintig ſtuks, onder de Viſſers. *Vintaine.* f. Een ſnees ſchol, een ſnees ſchelvis. *Une vintaine de carlets, une vintaine de merlans.*

SNEES. Schagcheraar, vuile woekeraar. *Uſurier, pincemaille, grimelineur.* 't Is zulk een ſnees. *C'eſt un franc uſurier, un vilain ladre, un Arabe.* SNEESEN of SNEEZEN. v. n. Schagcheren, woekeren. *Leziner, grimeliner, pincer, ecorcher, rançonner.*

SNEEVEN zie **SNEUVELEN.** Omkomen. *Perir.* Door 't zwaard, in den Kryg ſneeven. *Perir par l'epée, perir à la Guerre.*

SNEEUW. Bevrooze uitwaaſſeming. *Neige, vapeur congelée.* f. Zoo wit als ſneeuw. *Blanc comme neige.* Daar is voorlede Winter veel ſneeuw gevallen. *Il eſt tombé bien de la neige l'Hyver paſſé.* Door de ſneeuw, het ſneeuw loopen. *Marcher, courir par la neige, à travers des neiges.* Hy keek of hy in de ſneeuw geſcheeten had. gekſch: *Il regarda comme s'il avoit fait caca dans la neige; il fut bien penaud il fut bien niais! il eut un pied de nez.* Daar leid altyd ſneeuw op den top der Alpiſche Bergen. *Il y a toujours de la neige ſur la cime des Alpes.*

SNEEUWBAL. *Boule, pelote de neige.* f. De voorby gaanders met ſneeuwballen gooyen, aanranden. *Jetter des bales de neiges aux paſſans, inſulter les paſſans à coups de bales de neige* SNEEUWEN. v. n. *Neiger.* Het doet niet als ſneeuwen en waayen. *Il ne fait que neiger & venter.* SNEEUW-VLOK. *Flocon de neige.* m. SNEEUWWATER n. *Eau de neige* f. SNEEUW-WIT, ſpier wit Adj. *Blanc comme neige.* Die Juffer heeft ſneeuw witte tanden, een ſneeuwwitte boezem. *Cette Demoiſelle a des dents blanches, un ſein blanc comme neige, un ſein de neige.*

SNEEZEN of **SNEESEN.** v. n. Onmaatig woekeren, ſchagcheren. *Leziner, grimeliner, ecorcher, rançonner ſes debiteurs, faire le Juif, l'Arabe.*

SNEL. Adj. Rad in 't beweegen. *Vite, prompt, rapide.* Een paard dat ſnel in 't loopen is. *Un cheval vite à la courſe.* Een ſnel, vaardig, vlug begrip. *Une imagination prompte, vive.* SNEL, werd ook *Adverbialiter* gebruikt. Waar loopt gy zoo ſnel, zoo ras na toe? *Ou courez vous ſi vite, ſi promptement?*

SNELHEID, Raddigheid van een paard. *Viteſſe d'un cheval* f. Snelheid van een Vloed. *Rapidité d'un Fleuve.* SNELHEID, vlugheid der gedagte, van 't begrip. *Promptitude de la penſee, vivacité de l'imagination* f.

SNELLE, is het zelfde in betekenis als SNEL, voor de volgende naamen. Een ſnelle beek. *Un ruiſſeau dont le courant eſt rapide.* Een ſnelle loop, ſnelle beweeging. *Une courſe, un mouvement rapide.*

SNELLEN. v. n. Met ſnelheid, gezwindheid voortvaaren, ryden. *Avancer rapidement, marcher, courir vite, faire diligence.* Gelyk een Vloed die door aangenaame weiden ſneld. *Comme un Fleuve qui traverſe avec rapidité d'agréables prairies, qui paſſe rapidement par d'agréables prairies.*

SNELLOOPEND. Adj. Gezwind, rad in 't loopen. *Vite, prompt à la courſe.* Een ſnelloopend paard. *Un cheval vite à la courſe, un bon courſier.* Snelloopende Beeken. *Des Ruiſſeaux d'un courant, d'un cours rapide.*

SNELLYK. Adv. Haaſtelyk, gezwind. *Rapidement, vitement, avec viteſſe, rapidité.*

SNEP of **SNIP.** Bekende eetbaare vogel. *Becaſſe.* f. Een hout Snep. *Une Beccaſſe.* Een poel- *of* water-Snep. *Une Beccaſſine.* Om dat de Snep niet uitgehaald, met darmen en al gebraaden, gegeeten werd, zegt men, dat een *Snep met zyn drek* een Edelmans koſtje, een eel eeten is. *à cauſe qu'on rotit, mange la Becaſſe ſans vuider, on dit qu'une* Becaſſe & ſes boyaux *eſt un manger de Gentilhomme.*

SNERKEN. v. n. **BRAADEN.** Bakken. *Rotir, fricaſſer.* Een hoen ſnerken *of* braaden in de pan. *Rotir un poulet dans la terrine.*

SNERPEN. zie **BYTEN, SMERTEN.** Pyn aan doen. *Cuire, pincer, faire mal.* Gelyk de ziedende oly op de huid ſnerpt, de roeden op den rug ſnerpen. *Ainſi que l'huile bouillante cuit ſur, mord dans la peau; comme les verges pincent le dos, ſe font ſentir ſur le dos.*

SNEUKELAAR. Zie dien ouden SNEUKELAAR, hoerejaager, Sater eens! *Voyez un peu ce vieux Paillard, ce vieux Satyre!* SNEUKELEN. v n. De Meisjes van plaiſier bezoeken. *Aller voir les Garces, hanter les lieux de debauche, les Bordels.* Het ſneukelen koſt geld. *La vie dereglée, la debauche avec les femmes coute de l'argent; il en coute à ceux qui aiment le cotillon.*

SNEUVELEN. v. n. Dood blyven. *Mourir, reſter à la Bataille, perir, être tué.* In den ſlag, in den ſtorm ſneuvelen. *Mourir, reſter dans le combat, dans l'aſſaut.* Daar ſneuvelden een hoope brave luiden te Hoogſtet, te Malplaquet, te Denain. *Il perit quantité de braves gens à Hogſtet, à Malplaquet, à Denain.*

SNIK. Afgebroke *of* herhaalde zugt. *Sanglot, ſoupir entrecoupé.* m. De zieke geeft de laatſte ſnik. *Le malade jette, pouſſe, rend le dernier ſanglot, ſoupir.*

SNIK. Stuk van 't Orloosje aldus genaamd. *Fuſée de montre* f. De groote veer werd op de ſnik gewonden. *Le grand reſſort ſe monte ſur la fuſée.*

SNIK. Soort van bree-bytel, om keepen in de zolderbalken &c. te maaken. *Hache.* f. *Grand ciſeau à faire des entailles dans la charpente.*

SNIKHEET. Adv. Heet, gloeyend heet. *Fort chaud, tout bouillant.* Dat moet ſnikheet uit de pan, uit de pot, uit den oven, van den rooſter opgeſnapt werden. *Il faut avaler cela tout chaud, tout bouillant, ſortant de la poële, du pot, du four, du gril.*

SNIKKEN. 't meerv: van SNIK. De laatſte ſnikken, zugten laaten. *Pouſſer les derniers ſanglots, ſoupirs.* De SNIKKEN en raders van een Uurwerk. *Les fuſées & les roues d'une Horloge.*

SNIKKEN. v. n. Harde en afgeſneede zugten uitlaaten. *Sangloter, jetter des ſanglots, des ſoupirs entrecoupez.* De arme vrouw deed niet als ſchreyen en ſnikken. *La pauvre femme ne faiſoit que pleurer & ſangloter.*

SNIP of **SNEP.** Bekende vogel met een lange bek. *Becaſſe.* f. Snippen vangen met de lym, met ſtroppen als de Lyſters. *Prendre des Becaſſes à la glu, au collet comme les Grives.* Een poel-*of* water-ſnip. *Une Becaſſine.*

SNIPPELING. f. SNIPPERTJE. n. Afſnydſel ergens van. *Rogneure de quoi que ce ſoit.* Papiere ſnippelingen, leere ſnippelingen. *Des rogneures de papier, de cuir.*

SNOEK. m. Bekende Rivier vis. *Brochet.* m. De Rivier-Snoek, de regte Snoek is wit en vaſt van vleeſch. *Le Brochet de Riviere, le vrai Brochet a la chair blanche & ferme.* Een Snoek vangen. gekſch: in 't water vallen. *Prendre un Brochet, tomber dans l'eau.* Hy is'er in bedreeven als een ſnoek op ſolder. *Il s'y entend comme à ramer des choux.*

SNOEPAGTIG. Adj. Snoepend, die gaerne ſnoept. *Friand, adonné à la friandiſe.* Zoo ſnoepagtig als een kat. *Friand comme un chat.* De ſnoepagtige meisjes zyn ligter te verleiden als de andere. *Les friandes ſont plus faciles à debaucher que les autres.* De SNOEP-

AGTIG-

Digitized by Google

AGTIGHEID leid naar de hoeragtigheid. *La friandiſe conduit à la paillardiſe.*

SNOEPEN. v. n. Snoeperyen eeten *of* ter ſluik eeten. *Friander, manger des friandiſes* ou *à la derobée.* Als hy geld heeft doet hy niet als ſnoepen, ſnoeperyen koopen, eeten. *Quand il a de l'argent il ne fait que friander, qu'acheter des friandiſes.* De kat ſnoept daar iets *Le chat fripponne, derobe, emporte, mange quelque choſe.* SNOEPEN, aan 't kapittelſtokje likken, *in re venerea*, de kat aan de kaas laaten komen. *Laiſſer aller le chat au fromage, en tâter à la derobée.* 't Is een SNOEPER die geen geld kan bewaaren. *C'eſt un friand qui ne ſauroit garder d'argent.* 't Is een SNOEPER, een ſneukelaar. *C'eſt un Drole qui en veut aux filles.* SNOEPERY. f. vrugten, ſuikergebak, paſteyen. *Des friandiſes, des fruits, ſucreries, de la patiſſerie.* Een SNOEPREISJE, pleizier reisje met een vrindin. *Une partie de plaiſir avec une bonne amie.* Die ſnoepreisjes hebben wat te zeggen! *Ces parties de plaiſir, ces voyages à la derobée ſignifient beaucoup, ne ſe font pas pour des prunes!* Een SNOEPSE of ſnoepagtige kat. *Un chat friand.* Die SNOEPSTER heeft myn watel, myn koek opgegeeten. *Cette friande a mangé ma gaufre, mon pain d'epice.*

SNOER. m. Rigtſnoer, meetlyn. *Cordeau.* m. Boomen, laanen met den ſnoer geplant. *Des arbres plantez, des allées tirées au cordeau.* Een SNOER paerlen, paerle halsſnoer. *Un fil, un colier de perles.* Een RYGSNOER. *Un lacet.* Een tol SNOER. *Une corde à toupie.* SNOER, AANHANG, gevolg. *Parti.* m. *Cabale, clique, ſequelle.* f. Hy heeft 'er veel aan zyn ſnoer. *Il en a beaucoup dans ſon parti, ſa cabale; ſa clique, ſa cabale eſt forte, ſon parti eſt fort.* Honden leiden aan een SNOER, aan een band. *Mener des chiens en leſſe.*

SNOEREN. v. a. Aan een ſchakelen. *Enfiler, attacher.* Paerlen aan een ſnoeren. *Enfiler des Perles.* Honden SNOEREN, ſamen koppelen. *Accoupler des chiens, mettre des chiens en leſſe* Iemand den mond SNOEREN, doen zwygen, duidelyk beſcheid geeven. *Fermer la bouche, river le clou à quelqu'un.*

SNOESHAAN. Snoever, pogcher. *Fanfaron, hableur.* Wat wil die ſnoeshaan zeggen? *Que veut dire ce fanfaron, ce ronfleur, ce Rodomont?*

SNOEVEN. Pogchen, opſnyden, zwetſen. *Habler, gaſconner, faire des fanfaronnades.* Had gy hem eens hooren ſnoeven, pogchen! *Si vous l'aviez entendu habler, craquer, faire le ronfleur, l'important, trencher de l'homme d'importance!* 't Is een SNOEVER, een pogcher, zwetſer, ſnoeshaan. *C'eſt un hableur, ronfleur, fanfaron.* Dat is maar SNOEVERY, pogchery, zwetſery. *Ce n'eſt que hablerie, fanfaronnade, gaſconnade.*

SNOEYEN. v. a. Beſnoeyen, affnyden, van 't onnoodig hout ontlaſten. *Tailler, emonder.* Den Wyngaard ſnoeyen. *Tailler la Vigne.* Vrugtboomen ſnoeyen. *Emonder des arbres fruitiers.* Geld SNOEYEN, muntſtukken af knippen, ſchrooyen *Rogner des monnoyes.* Iemand de wieken SNOEYEN, beſnoeyen; iemands magt verminderen. *Rogner les ailes à quelqu'un; diminuer le pouvoir de quelqu'un.*

SNOEYEN. v. n. Snoepen, te veel vrugten eeten. *Manger trop de fruits, ſe crever de fruits.* Men kan de kinderen het ſnoeyen niet beletten. *On ne ſauroit empêcher les enfans de manger trop de fruits, de ſe remplir le ventre de fruits, de ſe charger l'eſtomac de cruditez.*

SNOEYER van wyngaard of boomen. *Celui qui taille la vigne, emonde les arbres.* Een geld SNOEYER, ſchrooyer. *Un rogneur.* De SNOEYING, 't SNOEYEN van den wyngaard geſchied in February of Maart. *La taille de la vigne ſe fait en Fevrier* ou *en Mars.*

SNOEYMES. n. Mes om den wyngaard of de boomen te ſnoeyen. *Serpette pour tailler la vigne.* f. *Greffoir, couteau de Jardinier pour tailler, emonder les arbres* m.

SNOF. Lucht, reuk, wind. *Vent, flair.* m. *Odeur.* f. Als de honden de ſnof van 't beeſt in de neus hebben. *Quand les chiens ont le vent de la bête.* Hy heeft'er de ſnof al van, hy weet het al. *Il en a deja le vent, il le ſçait deja.* Dat is de nieuwe SNOF, de nieuwe mode, dragt. *C'eſt la nouvelle mode.*

SNOO. Adj Doortrapt, liſtig. *Fin, malin, ruſe, matois* Hy is zoo ſnoo als een ouden aap, als een rot. *Il eſt fin, ruſé, malin comme un vieux ſinge, comme un rat.* Hy is 'er ſnoo genoeg toe. *Il eſt aſſez malin, aſſez ruſé pour cela.*

SNOOD. Adj Argliſtig, ſchalk, boos, ſchadelyk. *Mechant, pernicieux, funeſte, noir, ſcelerat.* Een ſnood bedryf, ſnoode daad. *Une mechante, pernicieuſe action; une action noire, ſcelerate.* Een ſnoode raad. *Un mechant, un pernicieux conſeil; un conſeil funeſte, ſcelerat* Snoode voorneemens. *De mechans, de pernicieux deſſeins; des deſſeins funeſtes, tragiques.* SNOODHEID, argliſtigheid, ſchadelykheid *Mechanceté, malignité.* f. SNOODHEID, boosaardigheid. *Scelerateſſe, malice noire.* f.

SNOOF. *Preteritum* van SNUIVEN. Hy ſnoof te ſterk de goede man. *Le bon homme prenoit trop de tabac en poudre.*

SNORKEN. v. n Ronken, hard adem haalen. *Ronfler, reſpirer rudement.* Snorken als een tol, als een varken, als een vuurpyl die opgaat. *Ronfler comme une toupie, comme un cochon, comme une fuſée qui s'eleve.* 't Geſchut ſnorkte geweldig. *Le canon ronfloit terriblement.* De Vaerzen in 't leezen, in 't opſnyden doen ſnorken. *Faire ronfler les Vers en liſant, en les recitant.* SNORKEN, blaazen, pogchen, zwetſen. *Ronfler, habler, ſe vanter, faire le fendant, le Rodomont.*

SNORKER. Slaaper die ſnorkt. *Ronfleur, dormeur qui ronfle.* 't Is een SNORKER, blaaskaak, ſnoeshaan, zwetſer *C'eſt un ronfleur, hableur, fanfaron.* Dat is maar SNORKERY, opſnydery, ſnoevery. *Ce n'eſt que hablerie, vanterie.* f.

SNORREN. v. n. Gonzen, raazen als een hommelbye, een tor, een ſpinnewiel, een vuurpyl. *Ronfler, bourdonner comme une gueſpe, un haneton, un rouet, une fuſée.*

SNOT. n. Vuiligheid uit de herſſenen door de neusgaten vloeyende *De la morve.* f. Uw neus is vol ſnot. *Votre nez eſt plein de morve.* Zwyg jou SNOTJONGEN, ſnotolf. *Taiſez vous morveux,* SNOTNEUS, ſnotterige neus. *Nez morveux, plein de morve.* Dat kind heeft altyd een ſnotneus. *Cet enfant a toujours le nez morveux.* 't Is een SNOTNEUS, ſnotolf. *C'eſt un morveux, une morveuſe, un jeune godelureau, une petite ſote.* Wat wil die SNOTOLF zeggen? *Que veut dire ce monveux, cette morveuſe là?* SNOTTERIG. Adj. Beſnot. *Morveux, qui a de la morve au nez.* Een ſnotterig paard *Un cheval morveux.* Hoe kom je zoo ſnotterig? *D'où vient que vous êtes ſi morveux?* SNOTTERIGHEID. zie SNOT. *De la morve.*

SNUFFELAAR. Nieuwsgierig bekyker. *Furet, curieux.* SNUFFELEN, ſnoffelen, met de reuk of ſnof zoeken. *Fureter, fouiller, chercher, flairer.* Waar gaat gy ſnuffelen, de neus in ſtecken? laat die papieren leggen. *Où allez vous fureter, mettre le nez? laiſſez ces papiers là*

SNUIF. Snof, gemaale ſnuifgoed. *Du tabac en poudre.*

Digitized by Google

Ik heb geen ſnuif meer in myn doosje. *Je n'ay plus de tabac dans ma boite.* SNUIFDOOS, doos daar ſnuifgoed of ſnuif-tabak in gedaan word. *Tabattiere.* f. Waar is uw ſnuifdoos? *Où eſt votre tabattiere, votre boite?* SNUIFGOED. *Drogues, poudres qui ſe prennent en guiſe de tabac en poudre.* f. pl. SNUIFTABAK. *Du tabac en poudre.* Dat is goede ſnuiftabak. *Voilà de bon tabac.*

SNUISTERING. f. Kinder ſpeelgoed, kleinigheden voor de pronk. *Des joujoux, des babioles d'enfant, des colifichets.* Hy gaard alderley ſnuiſteringen op. *Il amaſſe toutes ſortes de babioles, il fait amas de colifichets.*

SNUIT. Smoel, bek der dieren. *Muſeau.* m. *Trompe.* f. Een varkens ſnuit. *Le muſeau d'un cochon.* Den Olifant doet alles met zyn ſnuit. *L'Elephant fait tout avec ſa trompe.* Wat doet hy 'er met zyn ſnuit in? wat behoeft hy zig met die zaak te bemoeyen? *Qu'a-t-il à faire d'y fourrer ſon nez? de quoi ſe mêle-t-il?*

SNUIT. Het ſlegtſte van 't vlas *Le plus gros du lin, des etoupes du lin.* Dat gaaren is maar van ſnuit geſponnen. *Ce fil n'eſt file que d'etoupes.*

SNUITEN. v. a. Snot uit de neus perſſen. *Se moucher, moucher.* Le Preterit *Snoot*, le Participe *Geſnooten* Snuit het kind eens. *Mouchez un peu cet enfant.* Snuit uw neus. *Mouchez votre nez, mouchez vous le nez* De kaars SNUITEN. *Moucher la chandelle.* Iemand SNUITEN, bedriegen, voornaamelyk in een koop. *Tromper quelqu'un dans quelque marche; attrapper, ecorcher quelqu'un.*

SNUITER Kaarsſnuiter *Des mouchettes.* f. pl. Geef my de ſnuiter. *Donnez moy les mouchettes.* Een SNUITER BAKJE. *Un porte-mouchettes.*

SNUITSEL. n. Kaars ſnuitſel. *Mouchures de chandelle.* f. pl. De ſnuiter is vol ſnuitſel. *Les mouchettes ſont pleines de mouchures.*

SNUIVEN. v. a. Met den adem ophaalen. *Attirer en reſpirant, renifier, prendre par le nez.* Le Pret: *Snoof*, le Part: *Geſnooven.* Men hoord het kind hier van daan ſnuiven. *On entend renifier l'enfant d'ici.* Tabak SNUIVEN. *Prendre du tabac par le nez* Ik ſnuif ſchier niet meer. *Je ne prends presque plus de tabac* SNUIVEN, windbreeken, pogchen. *Se vanter, faire l'entendu.* Hoord dien pogcher eens ſnuiven! *Ecoutez un peu ce Fanfaron comme il s'en fait à croire! comme il fait l'homme d'importance, comme il fait claquer ſon fouet!* SNUIVER, tabakſnuiver *Un homme qui prend du tabac par exces, qui a toujours le nez barbouille de tabac.* SNUIVER, pogcher, windbreeker. *Fanfaron, hableur, babillard*

SNYDEN. v. a. Scheiden, kerven. *Couper, trancher, tailler.* Le Pret: *Sneed*, le Part: *Geſneeden.* Brood, vlees ſnyden. *Couper du pain, couper de la viande.* In tweën ſnyden, midden deur ſnyden. *Couper en deux, couper par la moitié.* Beurſen SNYDEN. *Couper des bourſes.*

SNYDEN. Aan verſcheide bekwaame lappen ſnyden. *Tailler, couper en morceaux reguliers.* Een kleed, een mantel, ſchoenen ſnyden. *Tailler un habit, tailler un manteau, tailler des ſouliers.* SNYDEN, uithouwen, graveeren. *Seulper, tailler, graver.* Op koper, op glas ſnyden. *Graver ſur cuivre, ſur verre.* Gy zult u geen beeld maaken nog ſnyden. *Tu ne te feras point d'image taillée.* SNYDEN van de ſteen. *Tailler de la pierre.* SNYDEN, lubben. *Châtrer, chapponner.* Een big, een kater ſnyden. *Châtrer un jeune cochon, un chat.* SNYDEN, mengen, brouwen, vervalſen. *Braſſer, mêlanger, frelater.* Men ſnyd die wynen met wat Sek. *On coupe, on braſſe ces vins avec un peu de Secq.* SNYDEN, villen, ſcheeren. *Ecorcher, piller la bourſe, rançonner.* Die Waard ſnyd zyn gaſten ongenadig. *Cet Aubergiſte ecorche, rançonne ſes hotes ſans pitié.* Iemand van de key ſnyden, iemand by 't linker been krygen, foppen. *Avoir le poil à quelqu'un, le deniaiſer, duper.*

SNYDER. Die ergens in ſnyd, graveerd of houwd. *Celui qui grave, qui ſculpe.* Een Beeldſnyder, een Plaatſnyder, Signetſnyder. *Un Sculpteur, un Graveur de tailles douces, un Graveur de cachets.*

SNYDER. Kleermaaker. *Tailleur d'habits, Tailleur.* Wie is de Snyder die u kleed? *Qui eſt le Tailleur qui vous habille?* 't SNYDERS-AMBAGT. *Le metier de Tailleur.* 't SNYDERS-GILD. *La Confrairie des Tailleurs.* SNYDERS-JONGEN. *Garçon Tailleur.* SNYDERS-TAFEL. *Table d'un Tailleur.* SNYDERS-WINKEL. *Boutique d'un Tailleur.*

SNYDING in 't water. Scherpe drukking, perſſing in 't waterloozen. *Tranchée, impreſſion tranchante & douloureuſe que l'on ſent en urinant.* f.

SNYDING van 't vaers: Lettergreep in 't midden van 't vaers daar op geruſt moet worden. *Ceſure du vers.* f. *Syllabe au milieu du vers ſur laquelle il faut repoſer.* De vaerzen van agt Lettergreepen hebben geen ſnyding van nooden. *Les vers de huit Syllabes n'ont pas beſoin de ceſure.*

De SNYKAMER, Ontleedkamer te Leiden is wel beziens waard. *L'Anatomie, la Chambre, la Salle de l'Anatomie à Leide merite bien d'être vuë.* De SNYKUNDE, Ontleedkunde wel verſtaan. *Entendre bien l'Anatomie, l'Art de diſſequer.*

SNYMES van een Schoenmaaker. n. *Tranchet d'un Cordonnier.* m.

S O.

SOBER. Ond: w: Maatig zyn in eeten en drinken. *Frugal, ſobre, temperant en ſon boire & en ſon manger.* Een ſober leven. *Une vie frugale.* Een ſober menſch leefd het gezondſt. *Une perſonne ſobre jouit de la plus grande ſanté* SOBERTJES, magertjes, ſchraaltjes. *Maigrement, petitement.* Wy wierden 'er ſobertjes getrakteerd. *On nous y fit maigre chere, nous fumes traittez un peu maigrement.* SOBERHEID, maatigheid in eeten en drinken *Sobrieté, temperance* f. SOBERLYK Adv Maatiglyk. *Sobrement, avec ſobrieté.*

SODOMIE of zonde tegen de Natuur. *Sodomie.* f. *Peché contre Nature* Als SODOMIET ten vuure gedoemd, verdronken werden in een zak. *être condamné au feu, être noyé dans un ſac comme Sodomite.*

SOK Sokke. 't geen onder de kous aan de voet gedraagen word. *Chauſſon.* m. Een paar ſokken; linne, wolle ſokken. *Une paire de chauſſons; des chauſſons de toile, de laine.* SOKKEN, werd by verkorting voor ARTICHOKKEN gezegt. Sokken eeten. *Manger des Artichaux.*

SOLDAAT. Gemeen krygsman. *Soldat, Gendarme.* De Soldaaten en de Bevelhebbers. *Les Soldats & les Officiers.* Marlboroug. Eugenius is een braat Soldaat, Krysgheld. *Marlb:, Eug: eſt un brave Soldat* Een Soldaat moet het onmogelyke beſtaan: als zyn Overſte zegt, vaſt tot gy eeten krygt; hy moet vaſten: ſlaap op de grond en breng nagten door in de kou; loop in 't water, gaa in't vuur; hy moet het blymoedig doen: dat is de naaſte weg om het onmoogelyke uit te voeren.

SOLDEEREN. Lood en Tinnegieters woord. Een buis, een ketel SOLDEEREN, met ſoldeerſel digt, vaſt maaken. *Souder un tuyau, un chaudron.*

SOL-DEKEN. Wip-deken: deken daar iemand in gefold word. *Berne.* f. *Couverture à berner.* Toe Sancho Pancha in de ſoldeken gewipt wierd. *Lorſque Sancho Pança fut ſecoué dans la berne.*

SOL-

Digitized by Google

SOLDY. Ond: w: Betaaling, loon voor een Soldaat. *Solde* ou *paye d'un Soldat.* f. Op de Engelſe, de Hollandſe SOLDY, betaaling ſtaan. *être à la ſolde d'Angleterre, de Hollande, à la paye Angloiſe, Hollandoiſe.*

SOLICITEUR. Ond: w: Een die voor een ander een geding of verſchil vervolgd. *Un Soliciteur de procès.* SOLICITEUR Militair in den Haag, werd verſtaan van een die 's Lands Officieren op hunne verdiende gagies geld verſtrekt &c. *Soliciteur Militaire.*

SOLLEN. v. a. In een deken wippen. *Berner, faire ſauter en l'air dans une converture.* SOLLEN, ſlingeren, beweegen. *Agiter, faire rouler etrangement.*

SOM. Zekere meenigte gelds *Somme.* f *Certaine quantité d'argent.* De ſom van drie duizend en zoo veel guldens. *La ſomme de trois mille & tant de livres.* SOM, opgift voor een die 't cyfferen leerd. *Une ſomme, un exemple d'arithmetique.* Die ſom is te moeyelyk, vraagd de Meeſter om een andere *Cette ſomme là eſt trop difficile, demandez en une autre au Maitre.*

SOMMA SOMMARUM. Latyns aangenome woord: De ſom van al de ſommen. *Somme totale, ſomme toute.* f. De ſomma Sommarum beloopt op... *La ſomme totale ſe monte à...* SOMMA SOMMARUM; eindelyk, kort om, om te beſluiten. *Somme toute, enfin, bref, pour concluſion.* Somma ſommarum, 't is geen man daar gy veel op vertrouwen moogd. *Somme toute, ce n'eſt pas un homme en qui vous vous puiſſiez beaucoup fier.*

SOMMATIE. Ond: w: Bekendmaaking, aanzeggíng, verklaaring. *Sommation, ſignification.* f. Een mondelinge ſommatie; na de eerſte, de tweede ſommatie. *Une ſommation verbale; après la premiere, la ſeconde ſommation.*

SOMTYDS. Adv. Altemets. *Quelquefois, parfois.* Hy drinkt ſomtyds een glaasje te veel. *Il boit quelque fois trop d'un coup.*

SOMWYLEN. Adv. By wylen. *D'aucunes fois, certaines fois, quelquefois.* Somwylen meer, ſomwylen min. *D'aucunes fois plus, d'aucunes fois moins; quelque fois plus, quelque fois moins.*

SOORT. Slag, ſpecie. *Sorte, eſpece.* f. *Genre.* m. Daar zyn veel ſoorten van vogels. *Il y a beaucoup de ſortes d'oiſeaux.* Hier verkoopt men alderley ſoort van Lakens, Stoffen, Wynen &c. *On vend ici de toutes ſortes de Draps, d'Etoffes, de Vins &c.*

SOP. Potagie *De la ſoupe, du potage.* De ſop word eerſt op tafel gebragt. *La ſoupe ſe ſert la premiere ſur table.* SOP, het nat daar 't vleeſch &c. in gekookt is. *Le bouillon du pot, l'eau bouillie avec la viande &c.* De ſop proeven. *Goûter le bouillon.* Een kommetje ſop inſlurpen. *Avaler une ecuellée de bouillon.*

SOP, werd van verſcheide vochten gezegt. Appel SOP. *Potage aux pommes.* m. Uye SOP of dronke mans potagie. *Soupe à l'ognon, ſoupe à l'yvrogne.* Wyn SOP, Papegaays ſop. *Soupe au vin, potage de Perroquet.* f. Zeep SOP, zeep water. *Eau de ſavon* m.

SOPJE. n. Kleine ſop. *Petite ſoupe, petit potage.* Het kind een ſopje kooken. *Faire une petite ſoupe à l'enfant.*

SOPPEN. v. n. Doopen in de ſous *of* ſop. *Saucer, tremper dans la ſauce.*

SORBENBOOM. Boom *Sorbus* in 't Latyn genaamd. *Sorbier.* m. *Eſpece de Cormier.*

SORBET. Lamoen drank met ſuiker, amber &c. *Du Sorbet, Sorbec; boiſſon faite de citron, de ſucre, d'ambre &c.* Levantſe Sorbet. *Du Sorbet de Levant.* De Turken drinken veel Sorbet. *Les Turcs boivent beaucoup de Sorbet.*

SORTEEREN. v. a. Gevoeglyk paaren. *Aſſortir, apparier.* Verſcheide koleuren ſorteeren. *Aſſortir, apparier pluſieurs couleurs.* De voering ſorteerd wel by 't laken. *La doublure revient bien au drap.* SORTEERING, bekwaame paaring. *Aſſortiment, amas convenable* m. Een ſorteering fyne ſteenen. *Un aſſortiment de pierres fines.* Een ſorteering kant. *Un aſſortiment de dentelles.*

SOUDA. Zeker zout *of* as. *De la Soude, du Sel lexivial* ou *de la Cendre lexiviale.* Souda van Alicanten, van Carthagena. *De la Soude d'Alicant, de la Soude de Carthagene.* De Souda diend om Spaanſe zeep te maaken, om glas te blaazen &c. *La Soude entre dans la compoſition du ſavon d'Eſpagne, des verres &c.*

SOUDEEREN, SOLDEEREN. v. a. Saamen voegen met geſmolte koper *of* tin. *Souder, lier enſemble avec du cuivre* ou *de l'airain fondu.* Een kandelaar, een lampetkan ſoudeeren. *Souder un chandelier, une aiguiere.* SOUDEERING, de daad van ſoudeeren. *Soudure.* f. De pyp is goed, maar de ſoudeering deugd niet. *Le tuyau eſt bon, mais la ſoudure ne vaut rien.* SOUDEERSEL. n. Geſmolte tin *of* koper om te ſoudeeren. *De la ſoudure, compoſition pour ſouder.* Daar zit geen ſoudeerſel genoeg. *Il n'y a pas aſſez de ſoudure.*

SOUVEREIN. Opper-gebieder. *Souverain, Prince independant.* De magtigſte Souvereinen van 't Chriſtenryk. *Les plus puiſſants Souverains de la Chrêtienté.* SOUVERFIN. Adj. Onafhanklyk, onbepaald. *Souverain, independant, abſolu.* Een Souverein Vorſt, de Souvereine magt. *Un Prince Souverain; le pouvoir Souverain, l'autorité Souveraine, despotique.* SOUVERFINITEIT, Oppermogentheid. *Souveraineté.* f. *Pouvoir abſolu, despotique.* m.

S P.

SPÂ, SPADE, werd ſomtyds voor LAAT gezegt. Dat moet vroeg *of* ſpâ gebeuren. *Il faut que cela arrive tôt* ou *tard.*

SPA. Spaa, ſpade, houweel, tuig om de aarde om te ſpitten. *Houë* f. *Pioche, Hoyau.* m.

SPAAK Handſpaak, end houts voornamentlyk om 't ſcheeps braadſpit om te wenden. *Barre de Vireveau* f. Een ſpaak in 't wiel ſteeken, 't werk ſtremmen. *Traverſer un deſſein, mettre obſtacle à un deſſein.*

SPAAN. Schuim *of* booter ſpaan. *Une ecumoire* ou *une cuillere en forme d'ecoucne ſervant à dreſſer du beure.*

SPAANDER. Bekend dun en breed gehakt hout. *Copeau, eclat de bois de charpente.* m. Raap die ſpaanders in een mand. *Ramaſſez ces copeaux dans un panier.* Daar men hakt daar vallen ſpaanders; dat loopt 'er op, dat heeft m'er van te wagten. *Voila le haſard qu'on y court, on doit s'attendre à voir voler bras & jambes dans ces rencontres là.* SPAANDERHAAK. *Racloir à amaſſer des copeaux.* m. SPAANDERWYN; wyn over ſpaanders getrokken, met ſpaanders klaar gemaakt. *Du vin de copeaux.*

SPAANEN. v. a. Spitten. *Dreſſer, prendre, tirer* Booter ſpaanen. *Dreſſer du beure avec une cuillere de buis façonnée en ecouene.* Spaan wat boter. *Dreſſez un peu de beure.*

SPAANS. Adj. Dat Spanjen betreft. *Eſpagnol, d'Eſpagne, qui concerne l'Eſpagne.* De Spaanſe ſtaatigheid, de Spaanſe Vloot, de Spaanſe Zee, de Spaanſe Brieven. *La gravité Eſpagnole, la Flote d'Eſpagne, la Mer d'Eſpagne, les Lettres d'Eſpagne.*

SPAANS. De Spaanſe Taal. *La Langue Eſpagnole, l'Eſpagnol.* Hy kan goed Spaans. *Il ſait bien l'Eſpagnol.* Het Spaans is een deftige Taal. *L'Eſpagnol eſt une Langue grave.* Op zyn SPAANS. *à l'Eſpagnol.* Hy was op zyn Spaans gekleed. *Il etoit vetu à l'Eſpagnole.* De SPAANSE-POKKEN. *Le mal de Naples, la groſſe verole.* SPAANS-GROEN, koper roeſt. *Du verdet, du verd*

Digitized by Google

de gris. SPAANS-LEER, bokken *of* geiten leer met galnooten bereid *Du maroquin, certain cuir.* Spaansleere ſchoenen. *Des ſouliers de maroquin.* SPAANSVAARDER, Schip *of* Schipper die op Spanjen vaart. *Un Vaiſſeau* ou *un Capitaine de vaiſſeau qui voyage en Eſpagne.* De Spaansvaarders zyn binnen. *Les vaiſſeaux d'Eſpagne ſont entrez.*

SPAANTJE om booter te ſpaanen. *Une cuiller de buis pour dreſſer du beure.* SPAANTJE, ſtutje, houtje om de opening tuſſchen twee timmerhouten in te vullen &c. *Cale.* f. *morceau de bois ſervant à remplir le vuide entre deux pieces de charpente.*

SPAAREN. v. a. Bezuinigen, maatig gebruiken. *Epargner, employer avec reſerve.* Geld ſpaaren. *Epargner de l'argent.* De dood ſpaard jong noch oud. *La mort n'epargne jeune ni vieux.* SPAARDER, ſpaarzaam menſch. *Epargnant, econome* Na een goed SPAARDER komt een groot verteerder. *Après un econome vient un prodigue; ce que le Pere a epargné le Fils le depenſe.*

SPAARPOT. *Tirelire, epargne.* f. Hoe veel hebt gy al in uw ſpaarpot? *Combien avez vous deja dans votre tirelire, dans votre epargne?*

SPAARZAAM. Adj Zuinig. *Epargnant, econome, menager.* Hy is magtig ſpaarzaam. *Il eſt bien epargnant, bien menager, grandement econome* SPAARZAAMHEID, zuinigheid. *Epargne, economie, parſimonie* f. *Menage.* m. SPAARZAAMLYK. Adv. Zuiniglyk. *Avec epargne, avec economie.*

SPACIE. Ond: w: Wydte, uitgeſtrektheid. *Eſpace.* m. *Etendue d'un lieu à un autre.* f. Daar is geen ſpacie genoeg tuſſchen beiden. *Il n'y a pas aſſez d'eſpace entre deux.* SPACIE, Drukkers w: Lood ſtrookjen om de woorden te ſcheiden *Eſpace.* f *Terme d'Imprimeur: petit plomb, petite reglette pour diviſer les mots.*

SPADE. Adv. Laat, niet vroeg. *Tard, pas de bonne heure.* Te ſpade komen, te laat komen. *Venir, arriver trop tard.*

SPALKEN. v. a. Opſpannen. *Ouvrir, tendre.* De mond ſpalken. *Ouvrir la bouche, tenir la bouche ouverte.* Een gebroken been ſpalken. *Ecliſſer une jambe rompuë, la tenir en etat avec des ecliſſes.*

SPAN. Maat tuſſchen de duim en 't uiterſte der vingers gemeeten. *Un empan* m. Dat is een ſpan breed *Cela a un empan de large, de largeur.* SPAN-BAARS, beſte ſlag van Baers. *Perches d'un empan.*

SPAN-ADER. Ader *of* bindſel onder de tong der kleine kinderen. *Le filet, le ligament ſous la langue des petits enfants.* De ſpan-ader door ſnyden. *Couper le filet.* SPAN-ADERIG, door de ſpan-ader belemmerd. *Begue, qui a le filet, qui eſt embarraſſé de la langue.*

SPANNEN. v. a. Rekken en vaſt binden. *Tendre, tirer, bander.* De kettingen ſpannen. *Tendre les chaines.* De kroon SPANNEN, uitmunten. *Exceller, remporter le prix.* Deze is wel goed, maar de andere ſpand de kroon. *Celui ci eſt bien bon, mais l'autre vaut mieux, eſt meilleur, remporte le prix.*

De SPANRIEM van een Schoenmaaker. *Le tirepied d'un Cordonnier.* Hy kreeg digt met de ſpanriem om zyn lenden. *Il fut ſanglé comme il faut avec le tirepied.*

SPANSEEREN. zie WANDELEN. *Se promener, faire un tour de promenade.*

SPANT of SPAND. Scheeptimmermans woord. Middel ſpant, middelſte rib. *Premier gabarit.* Voorſpant, voorſte ſpant. *Gabarit de l'avant.* Agterſte ſpant. *Gabarit de l'arriere.* nt.

SPANZAAG. Opgeſpanne zaag *of* zaag met houvaſten. *Scie montée, ſcie à tenons.* f.

SPARGIE. Bekend Tuingewas. *Aſperge.* f. Een bosje, een ſchotel ſpargies. *Une botte, un plat d'aſperges.*

SPARREBOOM. Hoog en regtſtaande harſtagtige boom. *Un Sapin, arbre haut, droit & reſineux.* De Sparreboom is altyd groen. *Le Sapin eſt toujours verd.* SPARREN, takken van den Sparreboom. *Des eſpares, des gaules, des branches de Sapin.*

SPARTELEN. v. n. Woelen en beweegen. *Fretiller, gambiller, ſe debattre des pieds, des mains.* De vis ſparteld in 't net. *Le poiſſon fretille dans le filet.* Hoe zit gy zoo te ſpartelen met de beenen? *Pourquoi gambillez vous ainſi?* SPARTELING, beweeging. *Fretillement, gambillage.* m.

SPAT daar de jongens balletjes van potaard mee blaazen. *Sarbacane avec laquelle les jeunes gens jettent des boulets de glaiſe en ſoufflant.* f.

SPAT. Spatje, vlak van vuil water *of* ſlyk. *Une eclaboüſſure.* Daar zit een ſpat op uw bef. *Il y a une eclaboüſſure à votre colet.*

SPATEL. f. Roer-ſpaan voor Apoteker of Barbier. *Une eſpatule d'Apothicaire ou de Chirurgien.*

SPATTEN. v a. Spuiten met een ſpat. *Souffler avec une ſarbacane.* SPATTEN. v. n. Met water *of* modder bevuilen. *Rejaillir, eclabouſſer, être ſali.* De ſaus ſpattede op zyn bef. *La ſauce rejaillit ſur ſon rabat.*

SPA-WATER. Born-water. *De l'eau de Spa, de l'eau Minerale qui vient de Spa.*

SPECERYEN. Drooge kruiden *Des épiceries, des épices.* Kaneel, Kruidnagels, Nootemuskaat, Foely en andere ſpeceryen. *De la Canelle, des Cloux, de la Muſcade, du Macis & autres épiceries.*

SPECHT, SPECHTVOGEL. Wiewouw. *Pic vert* ou *Pivert.* m. De geele, roode Specht neſteld, onthoud zig veel op de ſtruiken der boomen. *Le Pivert jaune, Pivert rouge ſe tient ſouvent ſur le tronc des arbres.*

SPECIE. Munt ſtuk. *Eſpece.* f. *Piece de monnoye.* Dat zyn vremde ſpecien. *Ce ſont des eſpeces etrangeres.*

SPECULATIE. Ond: woord. Veelryds in dezen zin gebruikelyk. Daar zyn zoete *Speculatien*, gedagten, aanmerkingen in dat boek. *Il y a de jolies penſées, de belles remarques dans ce livre.* Hebt gy 'er ook SPECULATIE, zin in, trek toe? *Cela vous tenteroit il, cela ſeroit il de votre goût?* SPECULEEREN. zie BESCHOUWEN, overdenken. *Mediter, conſiderer.*

SPEEKSEL. n. Mond-fluim *of* vogt. *De la ſalive.* Chriſtus beſtreek de oogen van de blind geboorene met ſpeekſel. J: *Chriſt frota les yeux de l'aveugle né avec de la ſalive.*

SPEELAGTIG. Adj. Gezet op 't ſpeelen. *Apre après le jeu; porté, adonné au jeu.* Speelagtige kinderen. *Des enfans adonnez au jeu.* Hy is al te ſpeelagtig. *Il aime trop le jeu, trop à jouer.* SPEELAGTIGHEID, ſpeelbegeerte, ſpeelzugt *Paſſion, envie de jouer, humeur portee aux jeux enfantins.* f. Die ſpeelagtigheid belet u te leeren. *Cette paſſion que vous avez de jouer vous empêche d'apprendre.*

SPEELDAG voor de kinderen. *Jour de campos.* m. *vacance.* f. De ſpeeldagen van Paaſſen, van de Kerstyd. *Les jours de campos de Pâques, la vacance de Noël.*

SPEELDER. die gaarne ſpeeld. *Joüeur, qui aime le jeu.* 't Is een groot ſpee'der, een valſe ſpeelder. *C'eſt un grand joüeur, un faux joüeur.* SPEELDER, Toneelſpeelder. *Comedien, Acteur.* Die Speelder is niet rolvaſt. *Cet Acteur ne ſait pas bien ſon rôle.*

SPEELEN. v. n. Mallen, boerten, huppelen. *Jouer, ſe divertir, s'ebattre, ſe recréer, folatrer.* Hy doet den heelen dag niet als ſpeelen. *Il ne fait que jouer tout le jour.* Gaa voor een andere deur ſpeelen. *Allez vous en joüer devant une autre porte.*

SPEELEN. v. n. Een regelmatig ſpel oeffenen. *Joüer, ſe di-*

Digitized by Google

divertir à un jeu qui a des regles. Met de kaart ſpeelen. *Jouer aux cartes.* Speel harten op. *Jouez coeur.* Op de Fluit, op de Fiool, op den Orgel, op de Luith ſpeelen. *Jouer de la Flute, du Violon, jouer des Orgues, du Luth; toucher l'Orgue, le Luth.* In den Neutralen zin zegt men; de klokken ſpeelen. *On dit au ſens Neutre; les cloches carrillonnent, elles ſont un carrillon harmonieux.* Een nieuw ſpel, Tooneelſpel SPEELEN, vertoonen. *Jouer, repreſenter une nouvelle piece.* Hy ſpeeld de eerſte rollen. *Il joue les premiers rôles.* Iemand een part SPEELEN, een pots bakken. *Jouer d'un tour à quelqu'un, lui faire piece.* Bankrot ſpeelen, ſpringen. *Faire banqueroute, faillir.* Den baas ſpeelen. *Faire l'entendu, faire le Diable à quatre.*

SPEELEN. Springen, als men van konynen, haazen en honden ſpreekt. *Couvir la femelle, faillir, en parlant de lapins, de lievres & de chens.*

SPEELEN. v. n. Ryzen, bornen. *Petiller, monter.* Die wyn ſpeeld luſtig in 't glas. *Ce vin la petille bien dans le verre.*

SPEELEN, 't meervoud van SPEL. Openlyke SPEELEN, ſpellen. *Des jeux, des divertiſſements publics.* Bly-ſpeelen, Tooneelſpeelen. *Des Comedies, des Pieces Dramatiques.*

SPEELENDE. (Al) *En jouant.* Al ſpeelende leeren. *Apprendre en jouant.* SPIELENDE, ryzende wyn. *Du vin petillant, qui petille dans le verre.*

SPEELGELD. n. Zakgeld, Zondags geld. *De l'argent pour les menus plaiſirs, pour faire le garçon.*

SPEELGOED. n. Kinder ſpeeltuig. *Des joujoux, des babioles, des amuſettes d'enfant.* De Meeſter heeft zyn ſpeelgoed in 't water gegooyd. *Le Maître a jette ſes joujoux, ſes amuſettes dans l'eau.*

SPEELHUIS. n. Hoerhuis. *Un Bordel, vilain lieu de debauche.* Men vond haar in een Speelhuis. *On la trouva dans un Bordel* SPEELHUISJE. n. Tuinhuisje. *Cabinet, Berceau, petit Pavillon, vuide bouteille dans un Jardin.* Wy zullen in 't ginſte Speelhuisje gaan zitten *Nous irons nous mettre dans le Cabinet de la bas.*

SPEELJAGT. Plaiſier-jagt. n. *Un Jacht, un petit bâtiment pour les voyages, pour les parties de divertiſſement.*

SPEELKNEGT op een Boere Bruiloft. *Garçon d'une Nopce Villageoiſe.*

SPEELLUI. 't meervoud van SPEELMAN. De Speelluí dronken maaken. *Enyvrer les Violons, les Menêtriers.*

SPEELMAN. Die op Fiool of ander Snaar-inſtrument ſpeeld. *Un Violon, un Menêtrier.* Zonder Speelman Bruiloft houden; ter ſluip trouwen. *Se marier à la catimini, ſous la cheminée, ſans bruit.*

SPEELMEID op een Boere Bruiloft. *Compagne d'une Mariée de Village.*

SPEELNOOD, SPEELGENOOT. Jongman *of* Juffer die op een Burger Bruiloft de Bruidegom en Bruid overal by blyft. *Un jeune homme faiſant office de Garçon de la Nopce, jeune Fille qui ſert de compagne à la Mariée.*

SPEELPOP. Pop om mede te ſpeelen. *Poupée.* f. De Studie, Schilderkonſt als een ſpeelpop gebruiken, onderhouden. *Exercer l'Etude, la Peinture comme un amuſement.* Een SPEELPOP, ſchopbal van 't Fortuin zyn. *être un jouet de la Fortune.*

SPEELS. Adj. Speelagtig, dertel, ritſig. *Badin, folatre, en amour.* Hy is zoo ſpeels als een jonge hond. *Il eſt folatre comme un jeune chien.* Als een teef ſpeels, ritſig, als een geit ſpeels, togtig is. *Quand une chienne eſt chaude, en chaleur; quand une chevre eſt en chaleur.*

SPEELSTER. Vrouwmenſch dat gaerne ſpeeld, dobbeld. *Joueuſe, femme ou fille qui aime le jeu.* SPEELSTER, Tooneelſpeelſter. *Comedienne, Actrice.*

SPEELTOONEEL. n. Tooneel daar Bly- en Treurſpellen op vertoond werden. *Theatre ſur lequel on repreſente des pieces Dramatiques.* m. De Waereld is een Speeltooneel, elk ſpeeld zyn rol en krygt zyn deel: dit opſchrift aan den ingang der Schouwburg t'Amſterdam te zien, heugd my in myn jeugd dus overgezet te hebben. *C'eſt un Theatre que le Monde, chacun y joue & chante ou gronde.*

SPEELTUIG. n *Inſtrument de muſique à corde* ou *à vent.* Fiolen, Fluiten, Klavecimbaals en andere ſpeeltuigen. *Des Violons, des Claveſſins & autres inſtruments de muſique.*

SPEELWAGEN Ope wagen om korte plaiſier reisjes te doen. *Un chariot decouvert pour les courtes parties de plaiſir* SPEELWAGENTJE voor een kind *of* kinderen. *Une cariole, une eſpece de vinaigrette pour promener de jeunes enfants.*

SPEEN. Tepel van de uyer van koe, geyt *of* ſchaap. *Le pis, le tetin de la mamelle d'une vache, chevre* ou *brebis.* SPEEN, ingang, uitterſte end des aarsdarms. *Anus, orifice du fondement.* m. De Philiſtynen zonden de veroverde Arke met goude ſpeenen aan de Iſraëliten te rug. *Les Philiſtins renvoyerent l'Arche aux Iſraëlites avec des anus* ou *des fondements d'or.* Hy is met de SPEENEN of aimbeyen gekweld. *Il eſt attaqué, tourmenté des hemorroïdes.*

SPEENEN. v. a. Van de min, van de borſt houden. *Sevrer, oter de la Nourrice.* Een kind met de tien maanden, met het jaar ſpeenen. *Sevrer un enfant à dix mois, à un an.* De vis SPEENEN, in een beun *of* kaar de grondige ſmaak beneemen. *Faire degorger le poiſſon, oter au poiſſon le gout bourbeux en le ſerrant dans un reſervoir d'eau claire.*

SPEENKRUIDT. n Kleine gouwe. *Chelidoine*, herbe dite auſſi *Eclaire, Felonque.* f. Daar is klein en groot Speenkruidt, welkers aart by NYLAND nagezien kan worden.

SPEENVARKEN. n. Zoogvarken, braadvarken. *Cochon de lait* m. De nek en de ooren van 't ſpeenvarken werden 't lekkerſte geagt. *La hure, le groin & les oreilles du cochon de lait ſont eſtimees ce qu'il y a de plus delicat.*

SPEER, LANS. Spies ten gebruike der oude Ridders. *Lance.* f. *Arme d'haſt à l'uſage des anciens Chevaliers.* De Heere Jeſus wierd aan 't kruis zynde, met een ſpeer in de zyd' doorſtoken. *Le Seigneur Jeſus etant à la croix fut percé d'une lance au coté.* Iemand te ſpeer en te zwaard vervolgen. *Perſecuter quelqu'un à outrance, le preſſer l'epee dans les reins.*

SPEERHAAK. Aambeeld met twee hoofden. *Bigorne, enclume à deux têtes.* f. De ringen, de yzere hoepels werden op een ſpeerhaak rond geſmeed. *On arondit les anneaux, les cercles de fer ſur une bigorne.*

SPEER-RUITER. Lans Ruiter. *Lancier, Cavalier armé d'une lance.* Van 't hoofd tot de voeten gewapend, als de oude Speer-Ruiters. *Armé de pied en cap comme les anciens Lanciers,*

SPEET. 't *Preteritum* van SPYTEN. Het ſpeet hem wel luſtig, geweldig. *Cela le fâcha beaucoup, cela lui fit bien du depit.*

SPEETAAL. Aal aan mooten en aan een ſpeet *of* pennetje geregen, gebraaden. *Des anguilles roties en brochettes, paſſées en tronçons par des brochettes.*

SPEETJE. n. Hout ſpitje, pennetje. *Broche* ou *brochette.* f. Een ſpeetje gebraade paaling. *Une brochette d'anguilles roties en tronçons.* Een kaers SPEETJE, of SPEETJE om kaerſen aan te rygen. *Une broche à enfiler des chandelles.* Een boter SPEETJE of SPAANTJE.

Digitized by Google

Une cuiller de bois à tirer du beure du tonneau. Een SPEETJE boter, zoo veel boter als met een speetje of spaan uit de ton gehaald werd. *Une leſche* ou *priſe de beure.*

SPEK. n. Vettigheid van 't varken tuſſchen 't vleeſch en 't zwoerd gerekend. *Lard.* m. Vers spek. *Du lard frais.* Geel, garſtig spek. *Du lard jaune, du lard rance.* Dat is zoo vet als spek. *Cela eſt gras à lard.* Van Walvis SPEK werd traan gemaakt. *Du lard, de la graiſſe de Baleine on fait de l'huile.* Gerookt of berookt spek. *Du lard fumé.* Pekel spek. *Lard ſale, en ſaumure.* Lardeer spek. *Du lard à larder, à piquer.* Een zyd spek koopen. *Acheter une fleche de lard.* Altyd heb ik het spek gegeeten, ik heb altyd ſchuld. *J'ai toujours mangé lard, c'eſt toujours moi qui ai fait le mal.* Hy groeyd 'er een hand dik spek in, dat bolt hem *Il en eſt ravi, cela le chatouille, le fait venir gras à lard.* Hy heeft het spek al weg, 't lood al in de billen. *Il en a dans l'aile, il en tient.* Zy heeft het spek al weg. *Elle en tient pour ſes neufs mois, elle en a pour ſa mine de feves.* De Fruitkoopers, Kermis kraamers heeten *Spek en boonen, Studente haver,* een mengeling van razynen en amandelen. *De l'avoine aux Etudians, des raiſins ſecs & des amandes* Men noemd de Haerlemmers SPEKEETERS. *On appelle ceux de Haerlem mangeurs de lard.* En de Spanjaarden en Portugeezen SPEKJANNEN. *Et les Eſpagnols & Portugais des fripeurs, avaleurs de lard.*

SPEKKEN. v. a. Met spek voorzien, *lardeeren* in 't onduitſch. *Larder.* Een kalkoen, een ſtuk rund vleeſch spekken. *Larder un coq d'Inde, un morceau de boeuf.* Die zyn Zoon naar de *Academie*, naar 't Leger zend, moet hem de beurs wel SPEKKEN, voorzien. *Celui qui envoye ſon Fils à l'Academie, à la Guerre lui doit bien larder, fournir, emplir la bourſe, garnir le gouſſet.*

SPEKKIG. Adj. Heel vet, over vet. *Gras à lard, trop gras.* Die ham is al te spekkig. *Ce jambon eſt trop gras, trop chargé de graiſſe.* Die boter, die kaes is al te spekkig, te ongelagtig. *Ce beure, ce fromage eſt trop gras, trop huileux.*

SPEL. n. Tydverdryf. *Jeu, amuſement, paſſetemps.* m. Een kans of lukspel. *Un jeu de haſard.* Een kunſtſpel, spel daar kunſt, behendigheid toe vereiſcht werd. *Un jeu d'adreſſe.* Een kinderſpel. *Un jeu d'enfant.* Goed, ſlegt spel hebben. *Avoir bon, avoir mauvais jeu.* Dat spel verſtaa ik my niet, ik verſtaa my op dat spel niet. *Je n'entends pas ce jeu là.* Het spel zuiver speelen, niet moffelen in 't speelen. *Jouer le bon jeu, le droit jeu, ne pas tricher au jeu.* Ik heb goed SPEL, goede kaarten in gekreegen. *Il m'eſt venu beau jeu.* Uw spel deugd niet, de wagen gaat niet regt. *Vous trichez, vous ne jouez pas le droit jeu, il y a de l'ordure à votre finte.* Het spel behaagd haar, zy zoekt nog langer te mallen. *Le jeu lui plait, elle eſt en humeur de rire.* Uit het spel ſcheiden, 't spel gewonnen geeven. *Quiter le jeu, quiter la partie.* 't Minne SPEL is aantrekkelyk. *Le jeu d'Amour eſt attirant.* In 't Venus SPEL gekwetſt, gewond werden. *être bleſſé, navré au jeu Venerien; remporter des bleſſures du jeu Venerien.* Het zien afrukken der kinderen van haar Moeders borſt is een droevig ſchouw-SPEL. *C'eſt un triſte ſpectacle que de voir arracher les enfans du ſein de leur Mere.*

SPEL. Tooneelſpel. *Piece de Theatre.* f. Een Blyſpel. *Une Comedie.* Een Klugtſpel. *Une Farce.* Een Treurſpel. *Une Tragedie.* Een Zinſpel, als de Tyranny van Eigenbaat, Palamedes, de Mode &c. *Une piece Allegorique, comme la Tyrannie de l'Amour propre, de Palamede, de la Mode &c.* Een nieuw Spel vertoonen. *Repreſenter une nouvelle Piece.* Lubbert Lubbertſe, de Doctor tegens dank is een aardig, een zoet Spel. *George Dandin, le Medecin malgré lui eſt une plaiſante, une jolie Piece.* Bernice is een fraay, Mytridates is een heerlyk Spel. *Berenice eſt une belle, Mytridate eſt une excellente Piece.*

SPEL. Opgeſlagen tent, loots daar ſpellen of ſpeelen in vertoond werden. *Jeu.* m. In een Poppeſpel gaan. *Aller dans un jeu de Marionettes, aller voir les Marionettes.*

SPELD. Bekend tuigje om een hulſel, koper, mouw vaſt te maaken. *Epingle* f. Een fyne speld. *Une epingle fine.* Een knopſpel. *Une groſſe epingle.* De punt, de knop van een speld. *La pointe, la tête d'une epingle.* Een vyf en twintig ſpelden koopen. *Acheter un quarteron d'epingles.*

SPELDEN. v. a. Vaſt ſpelden. *Attacher avec une epingle* ou *avec des epingles.* Zyne kapers wel ſpelden, vaſt ſpelden. *Attacher bien ſes coëffes.* Zyne mouwen, zyne rokken, kapers los ſpelden. *Detacher ſes manches, ſes jupes, ſes coëffes.* Iemand een loogen op de mouw ſpelden, wat diets maaken. *Donner une bourde, une caſſade à quelqu'un, en donner à garder à quelqu'un.*

SPELDE. Diend tot een *Adjectivum* aan de volgende ſamengeſtelde. Een SPELDEBAKJE. *Un epinglier de toilette.* Om die Pagt te krygen, moeſt hy honderd Ryksdaalders aan Mevrouw tot een SPELDEGELD geeven. *Pour avoir cette Ferme il fallut qu'il donnât, il lui fallut donner cent Risdales à Madame pour ſes epingles.* Een SPELDEKOOKER. *Un epinglier, etui à epingles.* Een SPELDEKUSSEN. *Une pelote.* Dat is een zoet SPELDEKUSSENTJE. *Voilà un joli peloton.* Een SPELDEMAAKER moet de zelfde ſpeld heel dikwyls behandelen eer die opgemaakt zy. *Il faut qu'un Epinglier manie bien ſouvent la même epingle avant qu'elle ſoit faite.*

SPELDEWERK. n. Kant met kloſſen en ſpelden op een kuſſen gewerkt. *De la dentelle au fuſeau.* Hier verkoopt men alderhande genaayde kant en ſpeldewerk, *Ici on vend toutes ſortes de points & de dentelles.* Een zoete SPELDEWERKSTER. *Une jolie Faiſeuſe de dentelle.*

SPELKONST. Spelkunde; De konſt van de woorden behoorlyk te leezen en te ſchryven. *Orthographe.* f. De oude Spelkonſt verſchild veel van de nieuwe. *L'ancienne Orthographe differe beaucoup de la nouvelle.*

SPELLEN. v. n. Lettergreepen en heele woorden ſamenſtellen. *Epeler, former des ſyllabes & des mots entiers.* Ons kind kan al heel zoet ſpellen. *Notre enfant ſçait deja epeler bien joliment.* Men kan de kinderen niet te lang laaten ſpellen. *On ne ſçauroit faire epeler les enfans trop longtemps.* SPELLEN, de Spelkonſt verſtaan, ſchryven *Orthographier, entendre l'Ortographe.* Hoe zoud gy dat woord ſpellen? met een CH of met een G. *Comment orthographieriez, ecririez vous ce mot là? avec un CH ou avec un G?*

SPELLEN. 't meervoud van SPEL. Schouwſpel. *Jeux, Spectacles.* De Olympiſche Spellen der Grieken, de honderd jaarige Spellen der Romeinen waaren groote, heerlyke Schouwſpellen. *Les Jeux Olympiques des Grecs, les Jeux ſeculaires des Romains etoient de grands, de magnifiques Spectacles.* Zyn Minnaares in de SPELLEN, Kermis ſpellen brengen. *Mener ſa Maitreſſe voir les Jeux, lui faire voir les Marionettes, la Comedie.* Een van de Koordedanſſers ſpellen viel in. *Un des jeux de Danſeurs de corde enfonça.*

SPEL.

Digitized by Google

SPELLING. f. Spelkonſt, manier van de woorden ſamen te ſtellen, te ſchryven. *Orthographe.* f. Die ſpelling deugd niet. *Cette Orthographe, maniere d'Orthographier ne vaut rien.* Dat is een fout in de ſpelling. *C'eſt une faute d'Orthographe.*

SPELONK. Hol. *Caverne, Antre.* f. De looze Hoer Tamar wagte de goede Juda in aan den ingang der Spelonke. *La ruſee Garce Tamar attendit le bon Juda à l'entrée de la Caverne.* De Spelonk of 't Hol daar haar de Sibille van Cumes onthiel. *L'Antre de la Sibylle de Cumes.*

SPELT. Kooringewas tuſſchen de tarw en rogge. *De Pepeautre, eſpece de grain entre le froment & le ſeigle.* SPELTEBIER. *De la biere braſſée avec de l'epeautre.*

SPERWER of SPARWER. Soort van Havik of Jachtvogel met ſterke klaauwen. *Epervier, oiſeau de proye à fortes ſerres.* m. Een wilde Sperwer. *Un Epervier ſauvage.* Een Sperwer uit het neſt genomen, en op de Jagt afgeregt. *Un Epervier Royal, dreſſé à la Chaſſe.* Ieder Pagie, Edelknaap had een Sperwer op de vuiſt. *Chaque Page avoit un Epervier ſur le poing.* De wyſjes Sperwer is ſterker dan de mannetjes Sperwer. *L'Epervier femelle eſt plus fort que le mâle, appellé* Mouchet.

SPICHTIG. Adj. Langwerpig en ſmal. *Ovale & longuet.* Zy heeft een ſpichtige en vrindelyke tronie. *Elle a un viſage longuet & de bonne amitié.* De lange lyven en ſpichtige tronien zyn in Gelderland gemeen. *Les tailles longues & les viſages ovales, longuets ſont communs en Gueldres.* SPICHTIGHEID, rankheid, ſynheid van lyf. *Etreceur, fineſſe de taille.* f. SPICHTIGHEID van tronie. *Etreceur & longueur de viſage,* f. *tour ovale & longuet de viſage.* m.

SPIE. Plat yzertje om door een bout te ſteeken. *Clavette, goupille.* f. *Piece de fer platte pour paſſer dans un boulon.* SPIE, werd by de oude Dichters in den zin van SPION, verſpieder genomen. *Eſpion.*

SPIEGATEN. Gaaten boven de waaringen van 't ſchip tot deurſpoeling van 't water &c. *Dalots, daillons.* m. pl. *Ouvertures dans le haut bord du vaiſſeau pour l'ecoulement des eaux.* Daar wierd zoo vinnig gevochten dat het bloed tappelings door de ſpiegaten liep. *On ſe battit ſi furieuſement que le ſang ruiſſelait par les dalots, daillons.*

SPIEGEL. Verfoelyt en ingelyſt glas. *Miroir.* m. Een ſpiegel met een ebbenhoute, een zilvere, een vergulde lyſt. *Un miroir avec un cadre, une bordure d'ebene, d'argent; un cadre doré, une bordure dorée.* Zig in de ſpiegel bekyken, lang voor de ſpiegel ſtaan. *Se regarder dans le miroir, ſe tenir longtemps devant le miroir.* 't Ys was zoo glad als een ſpiegel. *La glace etoit unie comme un miroir, comme du criſtal.* Een brand SPIEGEL, brandglas. *Un miroir ou verre ardent.* De SPIEGEL, 't wapen vlak, 't agterſte van een Fregat, Jacht. *Le Miroir, le Fronton, le Dieu conduit d'une Fregate, d'un Jacht.* Die Juffr. is een SPIEGEL, een voorbeeld van deugd, van geduld. *Cette Demoiſelle eſt un miroir, un exemple de vertu, de patience.* Hy is een ſpiegel voor de Jeugd, *Il eſt un miroir de la Jeuneſſe.* De boozen werden gekaſtyd tot een ſpiegel der vroomen. *On punit les mechans pour ſervir d'exemple aux bons.* Neem daar een ſpiegel aan. *Prenez exemple là deſſus.*

SPIEGELBOOG. Bovenſte Hakkebord, vierde of hoogſte Hakkebord van 't ſchip. *Couronnement de Poupe.* m. *Le plus haut ornement de Menuiſerie & de Sculpture pour l'embelliſſement de l'arriere du vaiſſeau.* SPIEGELBOOG, Stuurmans boog met een glas. *Arbalête à glace.* f. *Inſtrument de Pilote.*

SPIEGELEN. (Zig) v. n. Zig in een ſpiegel bekyken. *Se mirer, ſe regarder dans un miroir.* Zig als een andere Narcis in 't water ſpiegelen, met blydſchap en verwondering bekyken. *Se mirer dans l'eau, s'admirer comme un autre Narciſſe.* Zig aan anderen ſpiegelen; een leering trekken uit het geen anderen wedervaart. *Prendre exemple ſur autrui, ſe mirer aux depends des autres.* Hy ſpiegeld hem zagt, die zig aan een ander ſpiegeld. ſpr: *Heureux qui ſait profiter de l'exemple, des fautes d'autrui, que le malheur d'autrui a rendu ſage.*

SPIEGELGEVECHT. n. Loos gevecht, een waar gevecht verbeeldende. *Combat captoptrique.* m *Naumachie.* f. De oude Romeinen hielden dikwyls Spiegelgevechten om 't volk te vermaaken. *Les anciens Romains faiſoient ſouvent des Combats captoptriques, des Naumachies pour rejouir le Peuple.*

SPIEGELGLAS. n. *Glace de miroir.* Fyn Veneets ſpiegelglas. *De la glace fine, de la glace de Veniſe.*

SPIEGELKOPER. Een die een SPIEGELWINKEL heeft. *Miroitier, Marchand qui a une boutique, un magazin de miroirs.*

SPIEGELSCHIP. n. Schip met een vierkant agterkaſteel, gelyk de Fregatten en Jachten. *Vaiſſeau à Poupe quarrée.* m.

SPIER. Vleesagtige en vezelagtige zenuw. *Muſcle.* m. De ſpieren zyn de werktuigen, werkmiddelen der dierlyke beweeging. *Les muſcles ſont les organes du mouvement animal.* SPIERAGTIG, zenuwagtig, vezelagtig. *Muſculeux.* Spieragtige deelen. *Parties muſculeuſes.*

SPIEREN. Uitſteekende enden van maſten, ter lengte van zeſtien of agtien voeten, voor en agter het ſchip uitſteekende, om in een gevecht de Branders af te keeren. *Boute dehors.* m pl. *deffenſes, bout de mats à l'avant & à l'arriere du vaiſſeau pour detourner les Brulots.*

SPIERING. Bekend Zee visje. *Eperlan.* m. De ſpiering is koortſig, een koortſige koſt. *L'eperlan eſt fievreux, un mets fievreux.* Een ſpiering uitwerpen om een Cabeljauw te vangen. ſpr: *Jetter un eperlan à la Mer pour attrapper un Cabiljau; donner un oeuf pour avoir un boeuf.*

SPIERWIT. Adj. Sneeuw wit, lely wit. *Blanc comme un lis, comme neige.* Spierwit lywaat; een ſpierwitte boezem. *De la toile blanche comme neige; une gorge d'albatre, un ſein de neige.*

SPIES. Speer, Spriet. *Lance.* f. *Epieu.* m. Ieder Ridder was met Schild en Spies, renſpies gewapend. *Chaque Chevalier etoit armé d'Ecu & de Lance.* Een Jaag-SPIES om 't Everzwyn te keeren, te vellen. *Un Epieu pour arrêter, abbattre le Sanglier.* Een werp-SPIES, in de oude Oorlogen gebruikelyk. *Un Javelot.* De SPIESDRAGER van een Ridder of Oorlogsman. *Le porte Lance d'un Chevalier* ou *d'un homme de Guerre.*

SPIESGLAS, SPITSGLAS. Soort van uitgegraave Bergſtof in de hedendaagſe Artſenykunde veel gebruikt, *Antimonium Stibium* in 't Latyn. *De l'Antimoine, Mineral foſſile d'un grand uſage dans la Medecine moderne.*

SPIKKELEN. v. n. Kakelbont verwen. *Jaſper, tacheter, bigarrer.* Een boek ſpikkelen op ſnee. *Jaſper un livre ſur tranche.* SPIKKELING, marmeling, geſpikkelde, kakelbonte ſchilderagie. *Jaſpure, bigarrure.* f.

SPIKSPELDERNIEUW. Adj. Heel nieuw. *Tout flambant neuf.* Een ſpikſpeldernieuw kleed. *Un habit tout flambant neuf.* Dit werd alleen in de aldergemeenſte ſtyl gezegt.

Digitized by Google

SPIL. Ronde yzere pen daar iets op ruſt, draayd. *Pivot.* m. De ſpil van een draayboom, van een kraan. *Le pivot d'un tourniquet, d'une grue.* Die Staats Miniſter is de ſpil daar alles op draayd. fig: ſpr. *Ce Miniſtre d'Etat eſt le pivot ſur qui tout roule.*

SPIL te ſcheep: werktuig om het kabeltouw of de kabelaaring in te winden. *Cabeſtan.* m. Een dubbelde ſpil. *Un double cabeſtan.* Spil met halve boomen, ſpil op zyn Engelſch. *Cabeſtan à demies barres, cabeſtan à l'Angloiſe.* m. Een los SPIL, windas, aarde wind, kaapſtaander. *Cabeſtan volant, ſorte de vindas, de cabeſtan portatif.* SPILBEDDE. *Carlingue decabeſtan.* f. SPILBOOMEN, windboomen, ſpaaken. *Barres de cabeſtan.* SPILGATEN. *Amolettes* ou *trous de cabeſtan.*

SPIL. Sluikſpil om al gaande en ſtaande vlas, hennip, wol te ſpinnen. *Fuſeau à filer du lin, du chanvre, de la laine chemin faiſant.* De ſpil draayen, de ſpil vullen, de ſpil ontwinden. *Tourner, emplir, decharger le fuſeau.* De Tovernimf die voorzegt had dat de jonge Princes haar met een ſpil de hand zoude doorbooren. *La Fée qui avoit predit que la jeune Princeſſe ſe perceroit la main d'un fuſeau.* Hy heeft SPILLEBEENEN, Oyevaars beenen, ſtroo beenen, dunne beenen. *Il a des jambes de fuſeaux, des jambes de Cygogne.* SPILLEBEENEN. v. n. Scharelbeenen, ſpartelen. *Gambiller, jetter les jambes deça delà.*

SPILBOOR. Roermaakers tuig aldus genaamd. *Foret d'Arquebuſier.* m.

SPILLEN. Werd altemets voor VERSPILLEN, verkwiſten, gezegt. *Diſſiper, gaſpiller.* Die kaerel, dat wyf ſpild een gruwzaam geld. *Ces homme, cette femme là gaſpille, diſſipe, depenſe furieuſement d'argent.* De SPILLEN of toppen van een Horlogie. *Les pivots d'une Montre.*

SPILLEN. 't meervoud van 't woord SPIL. Zyn ſpillen opneemen, zyn biezen pakken. gekſch: ſpr: *Prendre ſon ſac & ſes quilles.* Met de ſpillen in de aſch leggen, bekaayd uitkomen, ſtaan kyken als Piet ſnot. *Echouer, ſe trouver entre deux chaiſes le cul à terre, être bien penaud.*

SPILPENNING. VERKWISTER, of ook, VERKWISTSTER. *Depenſier, depenſiere; homme ou femme prodigue.* 't Is een regte ſpilpenning, kwiſtſchotel. *C'eſt un franc depenſier, une franche depenſiere; c'eſt un panier percé, un diſſipateur, une diſſipatrice de biens.*

SPIN. Spinnekop. *Araignée.* Trap die leelyke ſpin dood. *Ecraſez cette vilaine araignée.* Hy was zoo boos als een ſpin, zoo kwaad als een baers. *Il etoit dans une colere epouvantable, il enrageoit dans ſa peau, il crevoit de depit, ne ſe poſſedoit pas de colere.*

SPINAAL. Schoendraad, Schoenmaakers garen. *Du lignou* ou *ligneul, fil de Cordonnier.*

SPINAGIE. f. Bekend moesgewas. *Des epinars.* Nieuwe ſpinagie. *De jeunes epinars.* De ſpinagie ſlenkt, minderd geweldig in 't kooken, ſtooven. *Les epinars fondent beaucoup, ſe reduiſent à bien peu en bouillant, etuvant.*

SPINDE. Botelaary, *eetens of* proviſie kamer. *Depenſe, office.* f. 't Brood, het tafelgoed, de vrugten in de Spinde opſluiten. *Serrer le pain, le linge de table, les fruits dans la Depenſe.*

SPINET. n. Muziekaal ſpeeltuig met een klavier doorgaans in 't midden, en negen-en-veertig ebbenhoute of yvoore ſtukken. *Epinette.* f. *Inſtrument de Muſique avec un clavier d'ordinaire au milieu, & quarante neuf touches d'ebene ou d'yvoire.* De Spinet geeft een veel ſcherper geluid als de Clavecimbaal. *L'Epinette rend un ſon bien plus aigu que le Clavecſſin.*

SPINHUIS. n. Tugthuis voor Meysjes van plaiſier &c. *Maiſon de correction où l'on renferme les Filles de joye.* De Burger Dochters die haar niet wel gedraagen, haar Ouders ſchande aandoen, werden ook in 't Spinhuis opgeſloten. *On renferme auſſi dans la Maiſon de correction les Filles des Bourgeois qui ne ſe comportent pas bien, qui font honte à leurs Parents.*

SPINNEJAAGER. Raagbol *of* kamer-ſtoffer om de ſpinnen af te raagen. *Houſſoir* ou *balay pour abbatre, enlever les toiles d'araignées.* m.

SPINNEKOP of SPIN. Bekend diertje dat in de lugt werkt, draaden ſpind. *Araignée.* f. De meeſte menſchen zyn ſchuuw voor de ſpinnekoppen. *La plus part des hommes ont de l'averſion, de la repugnance pour les araignées.*

SPINNEN. v. a. & n. Draayen, gaeren maaken &c. *Filer.* Le Pret: *Spon*, le Part: *Geſponnen.* Met de klos *of* ſluikſpil ſpinnen. *Filer au fuſeau.* Met het ſpinnewiel ſpinnen. *Filer au rouet.* Vlas, hennip, wol, zyde ſpinnen. *Filer du lin, du chanvre, de la laine, de la ſoye.* Als de zywormen, de ſpinnekoppen ſpinnen. *Quand les vers à ſoye, les araignées filent.* Zyn ſtrop ſpinnen, naar de galg dingen. *Filer ſa corde, faire des actions de pendard.* Hy zal daar geen zyde by ſpinnen, hy zal 'er niet veel meê opdoen. *Il ne s'enrichira pas à ce negoce là.* Die jonge deugd niet, men zal 'er nooit goed garen van ſpinnen. *Ce garçon ne vaut rien, on n'en fera jamais rien qui vaille.* De Keizerinne Sophia zond *Narſes*, van 't manlyk lit, maar niet van 't manlyk hart beroofd, om by haare Staatjuffers te ſpinnen: waar op de verbolgen Krygsheld zeide, ik zal een garen ſpinnen welkers kluwen gy nog uw man nooit zult weeten te ontwarren: den inval der Gotten en Barbaaren in Italien is 't gevolg van dezen hoon en 't gedaane dreigement geweeſt.

SPINNEWEB, SPINRAG. *Toile d'araignée.* f. De Wetten werden by de ſpinnewebben vergeleken, daar de muggen in blyven hangen, terwyl de weſpen 'er door ſlaan, vliegen. *On compare les Loix aux toiles d'araignées où les moucherons s'empêtrent, tandis que les gueſpes les briſent, ſe font un paſſage à travers.*

SPINNEWIEL. Bekend ſpintuig *Rouet à filer.* m. 't Besje zat aan 't ſpinnewiel, deed het ſpinnewiel draayen, ſnorken. *La bonne Femme etoit au rouet, faiſoit tourner, aller, ronfler le rouet.* De Heer du MAURIER, verhaald in zyn Memorie van Holland, dat die van Leiden by het vuuren over de behaalde voordeelen op de Spanjaarden, in de jaaren 1628 en 1629. met een Spinnewiel, alle de voornaamſte Spaanſe Veldoverſten op een zinſpeelige wyze verbrandeden: ſtaande daarom in groote letters te leezen, *Spinola*; op de Coord of Snaar, Gonçales de *Cordua*, en om 't Vlas daar op gerokkend, Franciſco de *Velasco.*

SPINRAG. Spinneweb. *Toile d'araignée.* f. Als men in zyn vinger geſneeden heeft moet men 'er maar wat ſpinrag op doen. *Quand on s'eſt coupé au doigt, il n'y faut que mettre un peu de toile d'araignée.* Dat linnen, dat ſtof is zoo fyn als ſpinrag. *Cette toile, cette ctoffe eſt auſſi fine que toile d'araignée.*

SPINROK. Bol *of* top van de SPINSTOK. *Bouton* ou *haut bout de la quenouille.* m. Het vlas op de ſpinrok winden, woelen. *Charger la quenouille.* Dat is uit het Evangeli van de ſpinrokken getrokken, ontleend; dat is maar ouwe wyven praat. *Cela eſt tiré, emprunté de l'Evangile de la Quenouille, du chapitre des Commeres, ce ſont des contes de vieilles.*

SPINSTER. Vlas of Wolſpinſter. *Fileuſe de lin, de laine.*

De

De SPINSTOK op zyde ſteeken, hangen, ſpinnen by de weg. *Mettre la quenouille à ſon coté, filer au fuſeau.* Zy klopte hem met haar ſpinſtok wat af. *Elle le battit comme il faut avec ſa quenouille.*

SPINT. Ronde maat aldus genaamd: een vierde van een ſchepel. *Picotin, coffineau.* m. *Meſure de grain ainſi nommée.* Uw paarden hebben twee ſpint haver gehad. *Vos chevaux ont eu deux picotins d'avoine.*

't SPINT of 't week hout van een boom tuſſen de baſt en 't levendig hout. *L'aubier, l'aubour, le bois tendre de l'arbre entre l'ecorce & le bois vif.* Dat hout is heel SPINTIG, heeft veel ſpint. *Ce bois là a bien de l'aubier, de l'aubour.*

SPINVOD. 't Is een olyke SPINVOD, ſtraatloopſter, een kruiſter. *C'eſt une coureuſe, une franche garce, une gueuſe, une gredine.*

SPION. Beſpieder. *Eſpion, Emiſſaire.* Die Vorſt heeft Spions, uitgezondene Beſpieders in alle de Hoven. *Ce Prince a des Eſpions, des Emiſſaires dans toutes les Cours.* De Spion betrapt' en voor den Generaal gebragt zynde. *L'Eſpion ayant été attrappé & conduit devant le General.* Het boek de *Turkſe Spion* genaamd is een fyne en ſchadelyke hekelaary van den Chriſten Godsdienſt. *Le livre appelle* l'Eſpion Turc *eſt une fine & pernicieuſe critique, ſatyre de la Religion Chretienne.*

SPIT. n. Bekend Keuken gereedſchap. *Broche.* f. *Uſtencille de Cuiſine aſſez connu.* Een ſchaapen bout aan 't ſpit ſteeken. *Mettre un gigot de mouton à la broche.* Het ſpit in de aſch wenden, 't werk verbrodden. *Gater la beſogne.* Met het ſpit geſineeten werden, daar men van 't gebraad niet heeft gegeeten, onſchuldig lyden. *être battu de la broche bien qu'on n'ait pas mangé du roti, payer les pots caſſez par la faute d'un autre.* In 't onderſpit raaken, aan ly raaken, het te kwaad krygen. *Tomber en diſgrace, être battu de l'oiſeau.* 't SPIT is ook de naam van een zeker ongemak, een ſteeking die men in de ruggraat of lenden voelt, waar door men zig ſtram bevind, en niet wel buigen kan. Hy heeft het ſpit. *Il a un point, il ſent une douleur à l'epine du dos, dans les reins qui le tient roide, l'empêche de ſe courber, d'agir.*

SPITS. Adj. Puntig en hoog. *Pointu, elevé en pointe.* 't Spits end van een piek, van een lans. *Le bout pointu d'une pique, d'une lance.* Een ſpitſe Tooren. *Une Tour en pointe, un Clocher pointu.* Een ſpitſe hoed. *Un chapeau pointu, en pain de ſucre.* Een ſpitſe of ſpitſige neus. *Un nez pointu.* SPITS, ſpitſe of puntige hoogte, toppunt. *Cime, hauteur en pointe.* f. De ſpits of de punt van een degen. *La pointe d'une epée.* Het ſpits van den Tooren, van den Berg. *La pointe de la Tour, le haut, l'aiguille du Clocher; la pointe, la cime, le ſommet de la Montagne.* Aan de SPITS of het hoofd van 't Bataillon, van 't Leger marcheeren. *Marcher à la tête du Bataillon, à la tête de l'Armée.* Het ſpits af-byten, 't heetſte vuur uitſtaan. *Eſſuyer le plus grand feu.* De blaauwe Gardes, de Cadets, de geele Dragonders moeſten het ſpitſe afbyten, 't Vyandlyk geweld breeken. *Les Gardes bleuës, les Cadets, les Dragons jaunes eurent le plus à ſouffrir, eſſuyerent le plus grand feu, furent obligez de rompre la force des Ennemis.*

SPITS, werd ook *Adverbialiter* gezegt. Een Pyramide is een SPITS toeloopende vaſtigheid. *La Pyramide eſt un corps ſolide qui aboutit en pointe.*

SPITSBOOR. Wagemaakers of Schepemaakers boor, om het eerſte gaatje in 't hout te maaken. *Amorçoir.* m. *eſpece de vrille pour commencer les trous dans le bois.*

SPITSBROEDER. Makker in een Compagnie, en trouw byſtaander in een Regiment, in goed en quaade Fortuin. *Camarade de Guerre, frere d'Armes, Compagnon dans la bonne & mauvaiſe Fortune.*

SPITSEN. v. a. Spitſig of puntig maaken. *Rendre pointu.* Een ſtok aan 't een end ſpitſen. *Amenuiſer un bâton, le rendre pointu par un des bouts.* Ergens zyn verſtand op SPITSEN, ſcherpen. *Penſer ſerieuſement à une choſe, aiguiſer ſon eſprit, faire ſes efforts pour la comprendre, penetrer.* Een Spion, een misdaadige SPITSEN: een ſpitſe paal door 't fondament jaagen en ten monde uitdryven: ſtraf onder de Turken gemeen. *Empaler un Eſpion, un criminel: lui ficher un pieu par le fondement & le faire ſortir par la bouche: ſupplice ordinaire parmi les Turcs.*

SPITSIG, SPITS of ſpits toeloopende Adj. *Longuet, pointu, avançant en pointe.* Een ſpitſig of ſpichtig aangezigt. *Un viſage longuet.* Een ſpitſige of ſpitſe neus. *Un nez pointu.*

SPITSROEDE. f. Betekend eigentlyk een roede die ſpits afloopt, als den aart daar van mede brengt: woord in den zin der volgende ſpreekwyzen gebruikelyk. Door de ſpitsroede loopen. *Paſſer par les baguettes.* Door een zeker getal Soldaaten aan twee ryen ſtaande, en ieder met een roede naar hy gezind is toekloppende, gejaagd worden! *être chaſſé à travers d'un certain nombre de Soldats rangez en haye & armez chacun d'une baguette dont il frappe à ſon gré.* Hy wierd tien, twintig, dertig maal door de ſpitsroede gejaagd. *On le fit paſſer dix, vint, trente fois par les baguettes.*

SPITSVINDIG. Adj. Schrander. *Subtil, inventif, penetrant, tranſcendant.* Hy heeft een ſpitsvindig vernuft, verſtand. *Il a l'eſprit ſubtil, inventif, penetrant.* De SPITSVINDIGHEID, ſchranderheid der Jeſuiten, Sociniaanen of Poolſe Broeders. *La ſubtilité, perſpicuité, penetration, fineſſe des Jeſuites, des Sociniens ou Freres de Pologne.*

SPITTEN. v. n. Graaven, omhaalen. *Becher, houer.* De aarde ſpitten, omhaalen, graaven, hakken met een hak, houweel of ſpaa. *Becher, houer, remuer la terre.* Boter SPITTEN, met de ſpaan uit de ton krygen. *Tirer du beure du tonneau avec la cuillere de bouis &c.*

SPLEET. *Preteritum* van SPLYTEN. De grond ſpleet overal door de onmaatige hette. *La terre ſe fendoit par tout de l'exceſſive chaleur.*

SPLEET. Reet, ſcheur. *Fente, crevaſſe.* f. De ſpleet van een pen. *La fente d'une plume.* Door de ſpleet, reet van de deur zien. *Regarder par la fente de la porte.* De grond, de muur is vol ſpleeten, barſten. *La terre, la muraille eſt pleine de crevaſſes.*

SPLINT, werd in de gemeenzaame ſtyl in dezen zin gezegt. Die ouwe Weeuw heeft goed ſplint, heeft ſchyven, plaaten *Cette vieille Veuve a des Ecus, a dequoy.*

SPLINTER. Strook, brok van 't geſpleeten hout. *Eclat, brin de bois fendu.* m. De ſpieſſen, de lancien braken, en de ſplinters vlogen wyd en zyd. *Les lances ſe briſerent & les eclats volerent au long & au large, à droite & à gauche.* De ſplinters doen in een Zeeſlag veeltyds meer kwaad als de koegels. *Dans un Combat Naval les eclats font ſouvent plus de mal que les boulets.* Men ziet den ſplinter in een anders oog, maar de balk niet die 't onze uitſteekt. *On voit le fêtu dans l'oeil d'autrui, mais on n'apperçoit point le chevron qui creve le notre.* SPLINTERIG hout. *Du bois qui s'eclate aiſément.*

SPLITSEN. v. a. Splyten, verdeelen, onderdeelen, *Fen-*

Digitized by Google

Fendre, ſeparer, diviſer. Gelyk een ſchip de baaren ſplitſt, kliefd. *Comme un navire fend la vague, les vagues.* Een Lotery ſplitſen, daar verſcheide afdeelingen van maaken. *Separer, diviſer une Loterie en pluſieurs claſſes ou parties.* Een touw SPLITSEN, het end van een touw los maaken en aan een ander vlechten. *Epiſſer une corde, l'aſſembler, treſſer, tordre avec une autre.* Na de ſlag waaren wy gedwongen onze touwen te ſplitſen, om dat wy 'er geen andere in voorraad hadden. *Après le combat nous fumes contraints d'epiſſer nos cordages, parce que nous n'en avions point de rechange.* SPLITSHOOREN, tuig van yzer, palmenhout *of* pokhout, daar men twee touwenden mede aan malkander ſplitſt of vaſt maakt. *Epiſſoir, cornet d'epiſſe* ou *à epiſſer.* m. SPLITSING, cheiding, onderdeeling van een Lotery. *Diviſion, ſeparation d'une Loterie.* f. SPLITSING, vaſtmaaking van twee touw enden aan malkander. *Epiſſure, attache de deux bouts de corde par le moyen d'un epiſſoir.* f.

SPLITSRUITER. Geſpleete Ruiter, vrouwmenſch te paard zittende, in de gekſch: ſtyl. *Cavalier fendu, femme à cheval,* en ſtyle goguenard.

De SPLITSTONG of ſcherpe enden van een wimpel *of* vleugel op een ſcheeps maſt. *L'echancrure, les cornes de la Flamme, de la Banderole d'un mât de navire.* SPLITSVLEUGEL, kleine vleugel met een ſplitstongetje. *Gaillardet.* m. *Petite girouette de navire.* f.

SPLYTEN. v. a. & n. Splitſen, klooven. *Fendre, couper, diviſer, ſeparer.* Le Pret: *Spleet,* le Part: *Geſpleeten.* Een pen ſplyten. *Fendre une plume.* Vuurenhout ſplyt ligt. *Le bois de Sapin ſe fend aiſément.* De grond ſplyt heel diep door de groote hette. *La terre ſe fend bien avant par la grande chaleur.*

SPOED. Haaſt, voortvaarendheid. *Diligence, promptitude.* f. Daar werd met allen ſpoed aangewerkt. *On y travaille en toute diligence.* De grooten ſpoed is zelden goed. ſpr: *La grande diligence réüſſit rarement.* Hoe meerder haaſt, hoe minder ſpoed. *Plus on ſe preſſe moins on avance.*

Zig SPOEDEN, haaſten. v. n. *Se hater, ſe dépêcher, faire diligence.* Gy moet u wat ſpoeden, wat reppen, zoo gy de ſchuit krygen wil. *Il faut vous dépêcher, hater, ſi vous voulez avoir la barque.* Het Italiaans ſpreekwoord zegt, ſpoed u langſaam. *Le Proverbe Italien dit, hatez vous lentement.* Zig SPOEDEN, zig haaſtelyk, ſpoedig begeeven naar het Hof. *Se rendre en diligence à la Cour.*

SPOEDIG. Adj. Vaardig, gereed. *Prompt, vite, ſoudain.* Een ſpoedige hulp verzoeken, verleenen. *Demander, accorder un prompt ſecours.* Een ſpoedige reis, ſpoedige wederkomſt. *Un prompt voyage, un prompt retour.* SPOEDIG. Adv. Met ſpoed, ſpoedigly. *Promptement, vitement.* Wy kwaamen, raakten ſpoedig over. *Nous paſſâmes promptement, nous fimes un prompt trajet.* Kom ten SPOEDIGSTEN, ten eerſten weer. *Revenez au pluſtot, au plus vite, ſur le champ.*

SPOEGEN, werd in den gemeenzaamen ſtyl voor SPUGEN of SPUWEN gezegt. *Cracher.* Le Pret: *Spoog,* le Part: *Geſpogen.* In 't vuur, over het eeten ſpoegen. *Cracher dans le feu, cracher ſur le manger.* SPOEGPOTJE. n. Quiſpidoor, Tabakrookers huisraadſtuk. *Crachoir, petit pot à cracher à l'uſage des Fumeurs de Tabac.* m.

SPOEL. Een Wevers SPOEL, Schietſpoel. *Une Navette de Tiſſerand.* SPOEL of tuigje in de Wevers ſchietſpoel. *Petit fuſeau renfermé dans la Navette.* Spoelen maaken. *Faire des fuſeaux à l'uſage des Tiſſerands.*

SPOELEN. v. n. AANSLAAN, beſpoelen als men van de Zee, van een Vloed ſpreekt. *Rouler, baigner, battre le Rivage.* De Zee ſpoeld tegen het Strand, tegen den Dyk. *La Mer roule ſur le Rivage, bat contre la Digue.* De Rivier ſpoeld tegen de Grads muuren. *La Riviere baigne les murailles de la Ville.*

SPOELEN. v. a. Schoon waſſen. *Laver, rincer.* Het linnen ſpoelen, uitſpoelen. *Paſſer le linge dans l'eau.* Een kan, een vles ſpoelen. *Rinſer un pot, une bouteille.* De glaazen ſpoelen. *Rinſer les verres.* Zyn mond ſpoelen alle morgen. *Se rincer la bouche tous les matins.* Een Matroos de voeten ſpoelen, een doode Matroos in Zee begraaven. *Laver les pieds à un Matelot, enterrer un Matelot dans la Mer.* De zwaarigheden van het hart ſpoelen, met een glaasje verdryven. *Noyer ſon chagrin dans le vin.*

SPOELEN. Bekend ook nog WINDEN. *Devuider.* Het gaeren, de zyde ſpoelen, op kloſſen winden. *Devuider du fil, de la ſoye ſur des fuſeaux.*

SPOELING. f. Nat *of* vocht daar een kuip of tobbe mee omgeſpoeld is. *De la lavure, rinceure de tonneau.* f. De ſpoeling der bakken en biervaten is voeder voor de varkens. *La lavure, rinceure des cuves, des tonneaux ſert de nourriture, de margouillis pour les cochons.* Veel varkens maaken de ſpoeling dun *of* dunne ſpoeling. ſpr: *Où il y a beaucoup de gens à partager, les lots ſont bien petits.*

SPOELKOM. Bekend Koffi en Theedrink ſters huisraad. *Jatte à rinſer les taſſes à Caffé* ou *à Thé.* f. Een Porceleine ſpoelkom *Une* ſpoelcom, *une jatte de Porcel:*

SPOG. Slym of vocht dat men uitſpuwd. *Crachat.* m. Een leelyke ſpog *Un vilain crachat.* Een menſch die ongelukkig is, zoude in zyn eige ſpog verdrinken. ruim ſpr. *Une perſonne malheureuſe, malencontreuſe ſe noyeroit dans ſon propre crachat.*

SPON. 't *Preteritum* van SPINNEN. Het Besje ſpon in 't hoekje van den haart. *La bonne grand' Mere filoit au coin du feu.* Men zegt dat Hercules voor de Koninginne Omphale ſpon; 't geen de Fabelkundige op Simſon en Delila duiden. *On dit que Hercule fila auprès de la Reine Omphale; ce que les Mythologiſtes appliquent à Samſon & à Dalila.*

SPOND of bom van een vat. *Bonde.* f. *Bondon d'un tonneau.* m. 't Spondgat is te klein, te groot. *Le trou de la bonde eſt trop petit, trop grand.*

SPONDE. Lyſt *of* houtwerk van een Ledikant. *Bois de Lit.* m. SPONDE, werd ook wel voor Ledikant zelfs gezegt, als op verſcheide plaatſen des Uitheemſen Oorlogs *of* der Roomſe Mintriomfen. by *Lodewyk Spillebout* Anno 1654. gedrukt, te zien is.

SPONGIE, SPONS. Gedroogde Zeemos. *Eponge.* f. De ſpongie nat maaken, uitwringen. *Mouiller, exprimer l'eponge.* De SPONS of SPONGIE ergens over ſtryken. *Paſſer l'eponge ſur quelque choſe.*

SPONNING. f. Keep, groeve binnen aan 't end der duigen, daar de boom in gezet werd. *Rainure des douves, du tonneau dans laquelle on met, on enclave le fonds.* f. De SPONNING van de kiel. ſcheeps w: *La rainure de la quille.*

SPONS. Geſtoken parkement of papier om copyen te maaken *Poncis, deſſein piqué.* m. Naar de ſpons, of op een ſpons ſchryven. *Ecrire d'après le poncis.*

SPONSAGTIG. Adj. Bol, gezwollen. *Spongieux, bourſouflé.* Sponsagtige vrugten. *Des fruits ſpongieux.*

SPOOG. *Pret:* van SPOEGEN. Hy ſpoog twee drie maal op zyn kleeren. *Il cracha deux ou trois fois ſur ſes habits.*

SPOOK. Geeſt *of* ſchim die men meend te zien. *Eſprit, Fantome, Spectre.* m. Hy meend een Spook, een naare

Spook

Digitized by Google

Spook gezien te hebben. *Il croit avoir vû un Esprit, un Fantome.* Bang voor de Spooken, voor de Geesten zyn. *Avoir peur des Esprits.* SPOOKEN. v.n. Waaren, na men dood is verschynen. *Revenir après être mort.* Het gemeene Volk geloofd dat het op de onbewoonde plaatsen en oude Sloten spookt. *Le commun Peuple croit qu'il revient des Esprits dans les lieux inhabitez & dans les vieux Chateaux.* Het SPOOKEND Weeuwtje is de tytel van een aardig Blyspel. *La Veuve qui revient est le titre d'une jolie Comedie.* De Meyden, Schoonmaaksters SPOOKEN, schommelen, haalen alles om in 't huis. *Les Servantes, les Nettoyeuses font le Sabbat, mettent tout sens dessus dessous dans la maison.* SPOOKERY, verschyning van Geesten. *Apparition d'Esprits.* f. Die de Spookery gelooven leeven in een gestadige vrees. *Ceux qui croyent l'apparition des Esprits, ceux qui croyent qu'il revient des Esprits vivent dans une peur continuelle.* Men verteld dat zeker SPOOKSEL, zekere Spook, Schim alle nagten in de kamer kwam. *On raconte que certain Esprit, certain Fantome revenoit toutes les nuits dans la chambre.*

SPOOR. Een der twee hiel punten daar men een paard mede noopt. *Eperon.* m. Zoo draa het paard de spoor voeld *Des que le cheval sent l'eperon.* Iemand een spoor geeven, aanprikkelen, aanzetten. *Donner de l'eperon à quelqu'un, aiguillonner, animer, exciter quelqu'un.* 't Is hard tegen de spoor in te gaan fig: spr: *Il est dur de regimber contre l'aiguillon.*

SPOOR. n. Ryspoor, wagenspoor. *Ornière.* f. Een diep spoor. *Une ornière profonde.* SPOOR, weg, gang, voetstap. *Chemin, sentier.* m. *Trace.* f. 't Regte spoor volgen *Suivre le droit chemin.* De Roovers, de Schaakers op 't spoor volgen, vervolgen. *Suivre les Voleurs, les Ravisseurs à la trace, à la piste.* 't Spoor bysterloopen, van 't spoor afraaken; verdwaalen, in den letterlyken en figuurlyken zin. *Perdre la piste, s'ecarter, quiter le bon chemin, prendre le change.* 't SPOOR, 't voorbeeld, de voetstappen zyner Voorouders volgen. *Suivre la trace, l'exemple de ses Ancêtres.* 't Spoor is al gemaakt, de weg is al gebaand. *Le chemin est deja frayé, la planche est deja faite.* Ik heb wat op 't spoor, ik heb iets in de neus. *J'ai le vent de quelque chose, je m'en doute bien, je suis sur mes gardes.*

SPOOR. Taaye punt agter aan de haanepooren. *Ergot, argot.* m. Op zyne spooren ryzen, zoo kwaad worden als een baers. *Monter sur ses ergots, monter sur ses grands chevaux.* 't Is een hen met spooren, een spytig, kribbig wyfje. *C'est une poulette, une Maitresse femme.*

SPOOR. Mast SPOOR, gat in de SPOORBALK daar de mast in staat. *Trou de Carlingue.* m. *Trou par lequel le mât passe & s'emboite dans la Carlingue.* SPOORBALK, scheepsbalk tot stevigheid *of* kooker van den mast dienende. *Carlingue.* f. *Pied* ou *empatement de mât.* m.

SPOOREN. 't meervoud van SPOOR in den eersten zin. *Des eperons.* Een Ridder de spooren aanbinden. *Chausser les eperons à un Chevalier.* Het paard de spooren geeven. *Donner des eperons* ou *de l'eperon à un cheval* Een traag mensch met spooren noopen, tot zyn pligt dwingen. *Donner de l'eperon dans les flancs d'un paresseux; talonner un paresseux, pousser un paresseux la fourche au cul.* SLYKSPOOREN, YSSPOOREN. *Des crampons attachez aux talons pour se tenir ferme sur la glace.*

SPOORHAAN of haan met spooren. *Coq ergoté.* m. SPOORHEN. *Poule ergotee.* f. 't Is zulk een spoorhennetje, zulk een hennetje met spooren! gekscb: *C'est une etrange poulette! une Pie grieche.*

SPOORHOND. Groote Jagthond, die 't Hart en de andere groote dieren opspoord, doet ryzen. *Limier.* m *Gros chien de Chasse qui fait lever le Cerf & les autres grosses bêtes.*

SPOORLOOS. Adj. Buitenspoorig, ongerymd, dwaas. *Extravagant, dereglé.* Een spoorloos gedrag. *Une conduite extravagante, dereglée.* Spoorlooze, ongerymde gedagten, concepten, begrippen. *Des pensées, des vuës, idées extravagantes, des desseins chimeriques.* SPOORLOOSHEID, buitenspoorigheid, dooling. *Extravagance.* f. *Dereglement, egarement.* m.

SPORRELING. f. Krakkeel, rusie, ongemak. *Noise, querelle, fâcherie.* f. Wy zullen met die kaerel nog spotreling, nog rusie krygen *Nous aurons encore noise, encore du bruit avec ce drole, ce visage là.* 't Is een SPORRELING haantje, een moeytemaaker, twist verwekker. *C'est un querelleur, un chien hargneux.*

SPORT van een ladder, van een stoel. *Echelon, bâton de chaise.* m. Een ladder met twintig, met dertig sporten. *Une echelle à vint, à trente echelons* De sporten van de stoelen vryven, boenen. *Frotter les bâtons des chaises.*

SPOT. Lagch, gekscheering. *Risée, moquerie.* f. Ten spot staan voor 't Gezelschap. *être la risée, le jouet, la marote de la Compagnie.* Hoe, staa ik hier voor uw spot? *Comment, suis je ici pour vous apprêter à rire?* Den SPOT DRYVEN, gekscheeren met iemand. *Se moquer de quelqu'un, turlupiner quelqu'un.* Die den spot dryven met den Godsdienst, zyn ten hoogsten onvoorzigtig, te bestraffen. *Ceux qui turlupinent la Religion sont extrêmement imprudents, extr: blamables.*

SPOTAGTIG. Adj Gekscherend, schertsend *Moqueur, railleur.* Hy is spotagtig van imborst. *Il est d'un naturel moqueur.* 't Is beter in de rook, als by 't spotagtig wyf te zitten, zegt Salomon. *Il vaut mieux être assis à la fumee, qu'auprès de la Femme moqueuse, rioteuse, dit Salomon.*

SPOTBOEF, SPOTTER Spreeuw, spotvogel. *Railleur, bouffon, goguenard.*

SPOTSWYZE. Adv. Al spottende. *En raillant, par moquerie.* Hy zeide het spotswyze, en daarom wierd het kwaalyk genomen. *Il le dit en raillant, par ironie, c'est pourquoy on s'en offensa.*

SPOTTEN. v. n Bespotten, den spot dryven. *Se moquer, railler, turlupiner.* Spotten met de vermaaningen van den Meester, met het geen de Meester zegt. *Se moquer des exhortations du Maitre, se moquer de ce que le Maitre dit.* 't Is een boef, een heilloos mensch die met den Godsdienst spot. *C'est un malheureux, un miserable qui se moque de la Religion, qui turlupine la Religion* SPOTTEN, werd veelryds in een zagter zin gezegt Met tandpyn is niet te spotten. *Il ne faut pas se moquer du mal de dents.* Met buskruit is niet te spotten *Il ne faut pas se moquer de la poudre à canon; se jouer à la poudre à canon.* Gy spot met uw Dienaar. *Vous vous moquez, vous riez de votre Serviteur; vous vous moquez de moy, si j'en etois capable.* Spot gy met de Goden? *Vous moquez vous des gens du Roy?* Hy spot 'er mee, hy zal 't niet doen. *Il se moque, il ne le fera pas.*

SPOTTER. Gekscheerder. *Rieur, moqueur, railleur, goguenard.* 't Is een spotter, hy meend 'er geen een. *C'est un rieur, un railleur, il n'y pense seulement pas.* 't Is een SPOTTER, een heilloos gekscheerder, een ongewyde, die geen Religie heeft. *C'est un profane, un impie qui n'a point de Religion.*

SPOTTERNY. f. Boertery, scherssery. *Moquerie, raillerie,*

Digitized by Google

turlupinade. f. Hy zeide het uit ſpotterny, uit boert. *Il le dit par moquerie, raillerie, pour rire.* Die SPOTTERNYEN komen omtrent Religiezaaken niet te pas. *Ces railleries, turlupinades ne viennent pas à propos en cas de Religion.*

SPOTVOGEL. Spotboef, ſpotter, gekſcheerder. *Rieur, Moqueur, Goguenard, Turlupin.*

SPOUWEN. v. a. Splyten, van ter zyde, op zyn plat ſnyden. *Fendre.* Een karper, een zeelt, een haring ſpouwen. *Fendre, ouvrir, eventrer une carpe, une tenche, un hareng.* Een warm wit brood ſpouwen om dat te boteren. *Ouvrir un petit pain blanc chaud pour mettre du beure entre les deux croutes.* Een varken ſpouwen, opſnyden. *Fendre, ouvrir un cochon.* SPOUWING, opmaaking, uithaaling van de vis. *Ouverture.* f. *Netteyage du poiſſon.* m.

SPRAAK, werd veeltyds evenzinnig geſteld met TAAL. *Langage.* m. *Langue.* f. Het is voordeelig de Spraak van 't Land te kennen. *Il eſt avantageux de ſçavoir le Langage, la Langue du Pays.* 't Is een vreemdeling, zyn Spraak geeft het te kennen. *C'eſt un Etranger, ſon Langage le fait connoître.* SPRAAK, bekwaamheid tot ſpreeken. *Faculté de parler.* f. Hy is belemmerd van SPRAAK, van tong. *Il eſt embarraſſé de la langue.* Waarom antwoord gy niet, hebt gy de ſpraak verlooren? *Que ne repondez vous, avez vous perdu la parole?*

SPRAAKGELUIT, SPRAAKTOON. *Accent* in 't Onduitſch. *Accent, ton de la voix.* m Men erkende hem aan zyn ſpraakgeluit. *On le reconnut au ton de ſa voix, à ſon accent.*

SPRAAKKONST, voor *Grammatica* in 't Latyn gezegt, is de Konſt van regelmaatig te ſchryven en te ſpreeken. *Grammaire.* f. *L'Art d'ecrire & de parler correctement.* Men heeft lang getwyffelt óf 'er wel kans was om een goede Nederduitſe Spraakkonſt te maaken: die van *Sewel* en van *Moonen* hebben beide haar verdienſte.

SPRAAKLOOS. Adj. Stom, zonder ſpraak. *Muet, interdit.* Hy bleef ſpraakloos en gantſch ontſteld. *Il reſta muet & tout interdit.*

SPRAAKMEESTER. Taalmeeſter. *Maître de Langue.* Een Latynſche, een Italiaanſe, Franſche Spraakmeeſter. *Un Maître de Langue Latine, Italienne, Françoiſe.*

SPRAAKSAAM. Adj. Geſpraakſaam, vrindelyk, wel ter Taal. *Familier, affable, ſociable, qui parle bien & avec facilité.* Die Heer is heel vrindelyk en ſpraakſaam. *Ce Monſr. là eſt fort affable & familier.*

SPRAAKWYZE. Manier van ſpreeken in een Land gebruiklyk, en van de algemeene Moedertaal ontleend. *Idiome, Dialecte.* m. Daar wierden onder de Grieken verſcheide ſpraakwyzen beſpeurd, onderſcheiden. *On remarquoit, diſtinguoit pluſieurs Idiomes, Dialectes parmi les Grecs.*

SPRAK. 't *Preteritum* van SPREEKEN. Te naauwer nood was hy gekomen of hy ſprak van te gaan. *à peine fut il arrivé qu'il parla de s'en aller, de s'en retourner.*

SPRANKJE. n. Vonkje. *Etincelle. bluette.* f. Daar was niet een ſprankje vuur om een zwavelſtok aan te ſteeken. *Il n'y avoit pas une etincelle, une bluette de feu pour allumer une allumette.*

SPREEKEN. v. a. Woorden uiten. *Parler, proferer des paroles.* Le Pret: *Sprak*, le Part: *Geſproken.* Zoo draa een kind begind te ſpreeken. *Dès qu'un enfant commence à parler.* De zieke kan niet meer ſpreeken. *Le malade ne ſçauroit plus parler.* Door de neus, te zoetjes, te hard ſpreeken. *Parler du nez, parler trop bas, trop haut.* Franſch, Latyn, Hoogduitſch ſpreeken. *Parler François, Latin, Allemand.* SPREEKEN, redeneeren. *Parler, diſcourir.* Op zyn beurt ſpreeken. *Parler à ſon tour.* Grondig, ordentelyk van alles konnen ſpreeken. *Sçavoir parler de tout à fonds, pertinemment.* Wy zullen 'er op een andere maal, op een andere tyd van ſpreeken. *Nous en parlerons une autre fois.* Hy kan niet een woord ſpreeken, hy bleef zonder ſpreeken ſtaan gaapen. *Il ne ſçauroit dire un mot, il reſta ſans dire mot.* Iemand tegen-SPREEKEN. *Contredire quelqu'un.* Iemand toe SPREEKEN. *Parler, s'adreſſer à quelqu'un.* Iemand voor-SPREEKEN. *Interceder pour quelqu'un.* Iemand te na SPREEKEN. *Offenſer quelqu'un, medire de quelqu'un.* Iemand na de mond SPREEKEN, flikfloyen, in 't gat kruipen. *Cajoler, flatter, amadouer quelqu'un.* Op zyn SPREEKEN, op zyn zeggen, zyne woorden letten. *Prendre garde à ſes paroles, à ce qu'on dit.* De meeſte menſchen ſpreeken beter dan zy doen. *La pluſpart des gens parlent, diſent mieux qu'ils ne font.* Weinig andere doen beter dan zy ſpreeken. *Peu d'autres font mieux qu'ils ne parlent, ne diſent.*

SPREEKER. 't Is een groot, een verdrietig ſpreeker. *C'eſt un grand parleur, un ennuyeux parleur.* SPREEKER of Redenvoerder van 't Engels Parlement. *Orateur du Parlement d'Angleterre.*

SPREEKWOORD. n. Korte en zinryke ſpreekwyze. *Proverbe.* m. *Sentence, maxime.* f. Hoogmoed komt voor den val, is een oud, een waaragtig ſpreekwoord. *L'orgueil va devant l'ecraſement, eſt un ancien Proverbe, un Proverbe veritable.* 't Spreekwoord 't welk zegd, de kinderen brengen de koſt mede, gaat zoo vaſt niet. *Le Proverbe qui dit, les enfans apportent leur pain, n'eſt pas ſi ſûr.*

SPREEKWYZE. f. Manier van ſpreeken. *Façon, maniere de parler, phraſe.* f. Die ſpreekwyze is van 't Latyn, van 't Grieks ontleend. *Cette phraſe, cette façon de parler eſt empruntée du Latin, du Grec.* Een Griekſe ſpreekwyze. *Un Helleniſme.* Een Franſche ſpreekwyze. *Un Galliciſme.* Een Nederduitſe ſpreekwyze. *Un Belgiciſme.* Een figuurlyke, verbloemde ſpreekwyze. *Une phraſe, une façon de parler figurée.*

SPREEUW. Swarte vogel met graauwe ſtreepen. *Etourneau.* m. *Oiſeau nommé* Santonnet *lors qu'on l'eleve en cage.* 't Is een ſpreeuw, een ſpotvogel. *C'eſt un railleur, un goguenard qui aime à dauber le prochain.* Hy doet niet dan SPREEUWEN, gekſcheeren, ſpotten. *Il ne fait que railler, que brocarder, dauber, turlupiner.*

SPRENGEN. v. a. SPRENKELEN. Beſprenkelen. *Aſperger, arroſer, ſaupoudrer.* Iemand die flaauw is ſprengen, water, azyn in 't aangezigt ſmyten. *Jetter de l'eau, du vinaigre au viſage d'une perſonne evanouie, tombée en pamoiſon.* Vleeſch SPRENGEN, ſprenkelen, met zout beſprengen, in de pekel, in de kuip leggen. *Saupoudrer, ſaler de la viande, mettre de la viande en ſaumure, dans le ſaloir.* SPRENGTVLEESCH, beſprengt vleeſch *of* ſprengvleeſch, pekelvleeſch. *Du ſalé, du boeuf ſalé, de la viande ſalée.*

SPRENKELEN. v. a. SPRENGEN. Beſtorten, begieten. *Arroſer, aſperger.* De lyken ſprenkelen, met een wy-kwaſt en wywater beſproeyen. *Aſperger les corps morts, jetter de l'eau benite ſur les corps morts.* Een boek SPRENKELEN, ſpikkelen op de rand. *Jaſper un livre, moucheter les bords d'un livre.* SPRENKELING, marmeling der boeken op de rand &c. *Jaſpure, marbrure des livres ſur trenche.* f.

SPRENKVLEESCH of SPRENGTVLEESCH. n. Gezoute vleeſch, pekelvleeſch. *Du ſalé, de la viande,*

de

Digitized by Google

de la chair salée. Sprenkvleesch met moſtaert is heel goed in de Winter. *Du salé, du boeuf salé avec de la moutarde eſt fort bon en Hyver.*

SPREUK. f. Kortbondig zegwoord, klemreden, zedeles. *Sentence.* f. *Proverbe, apophthegme, dit memorable.* m. De Spreuken *of* Zedeleſſen van Seneca, der Ouden. *Les Sentences, les Apophthegmes, les dits notables de Seneque, des Anciens.* De Spreuken Salomons. *Les Proverbes de Salomon.* De SPREUK, het devies der zeven vereenigde Landen is, EENDRAGT MAAKT MAGT. *La Deviſe des ſept Provinces unies eſt,* L'UNION FAIT LE POUVOIR, LA FORCE. Myn ſpreuk, als ik 'er een had, zoud wezen, NIET TE WILLEN 'T GEEN IK NIET KAN. *Ma deviſe, ſi j'en avois une, ſeroit,* NE VOULOIR POINT CE QUE JE NE PUIS.

SPREY, SPREI. Spreydeken, bedſprey of pronkkleedt. *Courte pointe, couverture de parade.* f. Een Sitſe ſprey *of* Ooſt-Indiſche deken. *Une couverture des Indes, une Courte-pointe de toile peinte fine.*

SPREYEN. v. a. Uitſpreyen, in de breedte en lengte uithaalen. *Etendre, deployer.* Een tapyt op de vloer ſpreyen. *Etendre un tapis ſur le plancher.* Een bed SPREYEN, opmaaken voor een vrind. *Faire un lit, dreſſer, apprêter un lit pour un ami.*

SPRIET. ſcheeps w: Schuin uitſteekende maſt. *Mât en fourche, menu mât qui avance.* m. De boeg SPRIET. *Le mât de Beaupré.* Een Jaag of Jacht SPRIET, Jaagſpies. *Un Epieu.* m. *Arme d'haſt pour la Chaſſe.* De ſprieten werden op de Zwyne Jacht gebruikt. *On ſe ſert d'epieux à la Chaſſe du Sanglier.*

SPRIETOOGEN. v. n. Schemeroogen, een duizeling krygen door het te lang ſtaroogen op iets. *Avoir un blouiſſement, s'eblouir la vue à force de regarder longtemps quelque choſe.*

SPRING, werd by *Contractio* voor SPRINGBRON, SPRINGADER gezegt. *Source d'eau jailliſſante* ou *ſaillante.* f. *Jet d'eau vive.* m. Daar is buiten Kleef een fraaye plaats 't Spring genaamd *Il y a hors de Cleves un joli endroit appelle le* Spring *ou le Jet d'eau, la Source d'eau ſaillante.*

SPRINGEN. v. a. & n. Steigeren, zig opgeeven in de lugt &c. *Sauter.* Le Pret: *Sprong,* le Part: *Geſprongen.* In 't water ſpringen om een kind te helpen. *Sauter dans l'eau pour ſauver un enfant.* Over een hek ſpringen. *Sauter par deſſus une claye, une barriere.* Over een ſloot ſpringen. *Sauter par deſſus un foſſé, franchir un foſſé.* Een Ravelyn, een Bolwerk met een myn doen ſpringen. *Faire ſauter un Ravelin, un Baſtion avec une mine.* De Fonteinen laaten SPRINGEN, ſpeelen. *Faire jouer les Fontaines.* 't Geſchut dat te zwaar geladen is moet SPRINGEN, barſten. *Le canon trop chargé doit ſauter, crever; il faut que le canon trop chargé ſaute, creve.* Die Koopman moet SPRINGEN, Bankerot gaan. *Il faut que ce Marchand là ſaute, faſſe Banqueroute.* Voor iemand in de bogt SPRINGEN, iemand kloek byſtaan. *Se mettre à la breche pour quelqu'un, prendre hautement le parti de quelqu'un.*

SPRINGEND, LOOPEND VUUR. Ontſteeking, roodigheid op de huid. *Feu ſauvage.* m. *Eſpece de rougeole volante.*

SPRINGER. Lugtſpringer. *Sauteur.* De Springer daar Arlequin in de *Foire de S^t. Germain* van meld, ſprong over de *Juſtitie* heen, ſprong van agter binnen in de Koets, zonder het rad te raaken. *Le Sauteur dont parle Arlequin dans la Foire de S^t. Germain ſautoit par deſſus la Juſtice, ſautoit du derriere dans le fonds du Caroſſe ſans attrapper la roue.*

SPRINGSTOK, POLS. Springſpies. *Brindeſtoc.* m. *Perche avec laquelle on ſaute, franchit les foſſez.*

SPRINGVLOED. Ty-ſprong, geweldige ſchielyke opplooping, aankomſt van 't Zee of Rivier water. *Reflux violent & ſubit, juſſant.* m. appellé la *Barre* ſur la Seine, & *Maſcaret* ſur la Dordonne.

SPRINK. Springel, ſprenkel, knoop op een touw gemaakt. *Emboſſure.* f. *Noeud ſur une corde appellee* Croupiat *par les Gens de Mer.*

SPRINKHAAN of SPRINGHAAN. Huppelend bloedloos diertje in kooren landen gemeen. *Sauterelle.* f. De Sprinkhaanen aten al het koorn van Egipten op. *Les Sauterelles brouterent tous les bleds d'Egypte.* De goede Paters Jeſuiten werden uit ſchimp, ſprinkhaanen uit den afgrond, uit de Hel genaamd. *On appelle par raillerie les bons Peres Jeſuites Sauterelles de l'abime, Sauterelles d'Enfer.*

SPROET. Ros plekje op het aangezigt &c. *Lentille, tache de rouſſeur.* f. *Bran de Judas.* m. De blonte vrouwlui hebben veeltyds ſproeten in 't aangezicht. *Les blondes ont ſouvent des lentilles, des taches de rouſſeurs au viſage.* Zy is heel SPROETIG, vol ſproeten. *Elle eſt fort pleine de rouſſeurs.*

SPROKKELMAAND of SPRUITELMAAND. *Febraury* in 't gebruiklyk Onduits. *Fevrier.*

SPRONG. *Preteritum* van SPRINGEN. Curtius van 't hoofd tot de voeten gewapend, ſprong met zyn paard in den afgrond *of* ſlindkolk, die te Rome na deze vermetele daad, *ut ajunt,* van zelf toeging. *Curtius armé de pied en cap, ſauta, ſe precipita avec ſon cheval dans l'abime de Rome, qui ſe ferma,* dit on, *de lui même après cette action temeraire.*

SPRONG. Daad van SPRINGEN. *Saut.* m. Een groote, een ſtoute ſprong. *Un grand ſaut, un ſaut bien hardi.* Een lugtſprong, Tooneel ſprong. *Une Cabriole.* Dat zal met een ſprong, met een vaart gedaan zyn. *Cela ſera fait dans un moment.* Dat kan zoo niet op een ſprong gedaan werden. *Cela ne ſe peut pas faire ainſi à la hate, à la volée.* Daar zult gy een SPRONG, iets raars zien. *Vous allez voir là quelque choſe de rare, de grand.* Hy heeft een groote ſprong, groote ſlagen gedaan, hy heeft het ver gebragt. *Il a fait un grand ſaut, il eſt venu fort loin, il s'eſt bien avancé.*

SPROOKJE. n. Vertellingje fabel *Conte, hiſtoriette, fable.* f. Dat is maar een ſprookje. *C'eſt un conte bleu, chanſons que tout cela.* Dat zyn ſprookjes van 't rood Kousje. *Ce ſont des contes de Robert mon Oncle, de ma Mere l'Oye.*

SPROOT. *Pret:* van SPRUITEN. Uit dien telg ſproot een groote boom *De ce rejetton, de cette branche il crut, il produit un grand arbre.*

SPROT. Berooker Sardyn. *Cellerin.* m. *Sardine fumée.* f. Een vyf-en-twintig ſprot koopen. *Acheter un quarteron de cellerins, de ſardines fumées.*

SPRUCHTEL. Aar, tak, als men van Stroomen, Rivieren ſpreekt *Branche, en parlant des Rivieres.* f. Den Yſſel, de Lek, de Vecht is een ſpruchtel van den Rhyn. *L'Yſſel, le Lec, le Vecht eſt une branche du Rhin.*

SPRUIT. Scheut, tak, teen *Jet, rejetton* m. *Jeune branche.* Dat is een ſchoone, een tierige ſpruit. *Voilà un beau rejetton, une belle branche.* Die Vorſt is de laatſte Oranje ſpruit, de laatſte ſpruit uit het Huis van Naſſauw. *Le Prince eſt le dernier rejetton de la Maiſon d'Orange, de Naſſau.* SPRUIT, werd van alles dat uit de grond, uit de aarde opſteekt, gezegd. *Germe.* m. *Herbe, plante.* f. *Tout ce qui germe, pouſſe & ſort de terre.*

SPRUITEN. v. n. Uitſpruiten, uitkomen. *Germer, pouſſer, ſortir, croitre.* Le Pret: *Sproot,* le Part: *Geſprooten.* Als de kruiden en planten begiſten te ſpruiten. *Quand les herbes & les plantes commencent à germer, pouſ-*

Digitized by Google

pouſſer, monter, ſortir de terre. Daar kan geen goed uit SPRUITEN, uit ontſtaan. *Il n'en peut reſulter rien de bon.* Inſtaan voor de penningen ſpruitende uit den verkoop der goederen. *Repondre des deniers provenant de la vente des marchandiſes.* Uit een Adelyk huis SPRUITEN, afkomſtig zyn *être iſſu, deſcendre d'une maiſon Noble.* Voyez le Participe *Geſprooten.*

SPRUW of SPROUW. Verhitting, verdikt vocht door de hitte der koortſe, &c. op de tong, tegen 't verhemelte aan uitgeſlagen. *Chancre* Sprou, m. *elevure ou craſſe blanche que l'ardeur de la fievre fait venir à la langue, au palais.* Als een zieke de ſpruw niet op kan douwen, hy werd 'er door geſtikt. *Lors que le malade ne peut pouſſer, chaſſer le chancre dehors, il en etouffe, en eſt ſuffoqué.*

SPUGEN, SPUWEN. Spoegen. *Cracher.* Le Pret: *Spuwde, Spoog,* le Part: *Geſpuwd, Geſpogen.* Bloed ſpugen, ſpuwen. *Cracher du ſang.*

SPUI of SPUY. Kolk', Sas, waterloozing. *Sas, conduit, canal pour l'ecoulement des eaux.* m.

SPUIT of POMPBUIS. Houte, tinne, kopere buis om te ſpuiten. *Pompe ou tuyau de pompe.* Een brand-SPUIT. *Une pompe à boyau, pompe à eteindre le feu.* Een SPUIT om de glazen te waſſen. *Une pompe à laver les vitres.* Een kliſteer-SPUIT. *Une ſeringue à cliſtere.* Spuit om een wond te ſpoelen, zuiveren *Seringue à nettoyer une playe.* SPUIT, peer of ſpat om door guitery iemands kleeren te beſpatten &c. *Seringue en forme de poire* ou *de canonniere pour ſalir les habits de quelqu'un par malice.* SPUIT-ARTSENY, geneesvochten met een ſpuit in te neemen *Cliſtere, lavement.*

SPUITEN. v. n. Met een ſpuit, water of ander vocht uitdryven. *Seringuer, jetter avec la ſeringue.* Vuil water ſpuiten op het kleed van iemand. *Seringuer, envoyer, jetter de l'eau ſale ſur l'habit de quelqu'un.* Met Oranje water of ander geurig nat ſpuiten. *Seringuer de l'eau d'Orange ou quelque autre liqueur agréable.*

SPUWEN of SPUUWEN. v. n. Spugen, ſpoegen. *Cracher.* Hy doet niet dan ſpuwen en ragchelen. *Il ne fait que cracher & renacler.*

SPYE, SPIE of yzere bout. *Boulon.* m. *Cheville de fer.* f.

SPYKER. Yzere nagel. *Clou de fer.* m. Een ſpyker zonder hoofd *Un clou ſans tête.* Kopere, zilvere, goude ſpykers. *Des cloux de cuivre, d'argent, d'or.* Schot ſpyker. *De gros cloux.* Hy is zoo hard als een ſpyker; hy kan tegen alle ongemakken. *Il eſt dur comme un clou, il eſt fait à la fatigue.* Spykers met hoofden ſlaan, 't werk ſnedig voortzetten. *Avancer bien la beſogne.* De ſpyker op het hoofd, op de kop ſlaan. Het op zyn kopje raaden. *Rencontrer juſte, donner dans le vrai de la choſe.* Weet ik een ſpyker, hy weet 'er een gat toe, hy is vol uitvlugten. *Autant de trous que de chevilles, il eſt plein de deffaites, d'echappatoires.* SPYKER, werd voornaamentlyk te Hamburg en in de ſteden der Ooſtzee voor een PAKHUIS gezegt. *Magaſin* ou *Loge ou l'on ſerre des marchandiſes de gros volume.*

SPYKERBOOR. Middelſlag van Boor. *Vilbrequin de moyenne grandeur.* m. SPYKEREN. v. a. Vaſt ſpykeren. *Clouer, attacher avec un clou.* SPYKER-KOOPER. *Cloutier, Marchand de cloux.* SPYKER-MAND. *Panier à cloux.* m. SPYKER-WINKEL, yzerwinkel. *Boutique de Cloutier, de Marchand de fer.*

SPYS. f Spyze, koſt, voedſel. *De la viande, du manger, de la nourriture.* Gebraad kalfs vleeſch, oſſevleeſch is goede ſpys, gezonde luiden ſpys. *Le veau, le boeuf roti eſt une bonne viande, bonne nourriture à gens ſains.*

Vis is geen ſpys, geen koſt voor een zieke, voor een zwakke maag. *Le poiſſon n'eſt pas viande, nourriture pour un malade, pour un eſtomac debile.* Daar was ſpys en drank in overvloed. *Il y avoit du manger & de la boiſſon, il y avoit à manger & boire, des mets & des liqueurs en abondance.* Het woord Gods is een geeſtelyke ſpys, is de ſpys, 't voedſel der ziele. *La Parole de Dieu eſt une nourriture ſpirituelle, eſt la nourriture, la pature de l'ame.* KLOKSPYS, graage ſpys, koſt die ligt op gaat. *Viande delicate, mets appetiſſants.* Zie verder op KLOK.

SPYSKAMER. Spinde, Proviſiekamer. *Depenſe.* f. *Office, lieu où l'on ſerre, garde les proviſions.* SPYSKELDER, proviſie kelder. *Caveau* m. *Cave qui ſert de ſommellerie, d'office.* f.

SPYT. Moeyelykheid, hartzeer. *Depit.* m. *Chagrin mêlé de colere.* Een doodelyke, onlydelyke ſpyt. *Un depit, un chagrin mortel, inſuportable.* Hy doet het uit ſpyt. *Il le fait par depit, de depit.* 't Is om u ſpyt aan te doen, om u te trotſeeren. *C'eſt pour vous faire depit, pour vous braver.* Hy barſt van ſpyt. *Il creve de depit, il endeve.*

SPYTEN. v. n. Smerten, moeyen, rouwen. *Fâcher, cauſer du depit, ſe repentir, être mari, avoir du depit, du chagrin.* Le Preterit *Speet,* le Participe *Geſpeeten.* 't Geen my meeſt ſpyt, is dat ik hem niet eerder gekend, gemyd heb. *Ce qui me fâche, me chagrine le plus, ce qui me fait le plus de depit, c'eſt que je ne l'ai pas connu, pas evité pluſtot.* 't Zal my lang ſpyten hem geloofd te hebben, myne geheimen te hebben geopenbaard. *Je me repentirai longtemps de l'avoir cru, de lui avoir declaré mes ſecrets.* 't Zou my zoo veel niet ſpyten, maar... *Je n'en ſerois pas ſi fâché, ſi marri, je n'en aurois pas tant de regret, mais ..* Ik zal het doen, ſpyt je bakhuis. *Je le ferai en depit de vous, malgré vous & vos dents.*

SPYTIG. Adj. Trots, veragtend. *Dedaigneux, mepriſant, arrogant.* 't Is een ſpytig menſch, een trotſe vent. *C'eſt un homme dedaigneux, arrogant; c'eſt un dedaigneux, un arrogant, un fier à bras.* 't Is een ſpytige deern. *C'eſt une dedaigneuſe pecque, une ſote guenon.* Hy gaf hem een ſpytig, een lebbig beſcheid. *Il lui fit une reponſe bien ſeche, bien cavaliere.* Houd u zoo ſpytig niet eens! *Ne faites point tant le dedaigneux, la dedaigneuſe!* Is dat niet SPYTIG, niet moeyelyk! *Cela n'eſt il pas facheux, deplaiſant!* Dat is eerſt ſpytig! *Voilà qui eſt cruel, où ſe pend on!* SPYTIGHEID, grootsheid, trotsheid. *Dedain, mepris.* m. *Fierté, hauteur, arrogance.* f. SPYTIGLYK, trotſelyk. *Dedaigneuſement, fierement, arrogamment.*

SPYZEN. 't meerv: van SPYS De ſpyzen, de koſt, het eeten op tafel brengen. *Servir les viandes, mettre les mets ſur table.* De eenvoudigſte ſpyzen zyn de beſte, de gezondſte. *Les nourritures les plus ſimples ſont les meilleures, les mets les plus ſimples ſont les plus ſains.*

SPYZEN. v. n. Maaltyden, zyn maaltyd houden. *Diner, ſouper, prendre, faire ſon repas.* Hy ſpyst in den Ordinaris, in de Gaarkeuken. *Il dine, ſoupe, mange, prend ſes repas à l'Ordinaire, à la Gargotte.* De Graaf, de Vorſtin ſpyste giſteren met den Koning, de Keizerin. *Le Comte, la Princeſſe dina, ſoupa hier avec le Roy, avec l'Imperatrice.*

SPYZEN of SPYZIGEN. v. a. Voeden, ſpys verſchaffen. *Nourrir, entretenir, donner la nourriture* God ſpyſd, ſpyzigd en onderhoud alle zyne Schepſelen. *Dieu nourrit & entretient toutes ſes Creatures.* De armen ſpyzigen en kleeden, is een werk Gode zeer aangenaam. *Nourrir & vêtir les pauvres eſt une action très agréable à Dieu.*

Digitized by Google

STAA, STA. Uitroeping als men iemand ten ſtryd daagd. *Arrête, ferme.* Staa, ſchelmen, ſtaa! *Arrêtez lâches coquins, arrêtez! tenez bon, faites ferme coquins!* Waar daar? Ronde; ſtaa Ronde! *Qui va là? la Ronde, alte là Ronde!*

Te STAA of Te STADE komen, baaten, nut zyn. *Servir, profiter, être utile.* De mantel zal u wel te ſtaa komen op de reis. *Le manteau vous ſervira bien, vous ſera utile, vous viendra bien dans le voyage.*

STAAF. Platte en lange ſtrook metaal. *Barre, bille de metail.* f. Japans ſtaaf koper. *Du cuivre du Japon en barres, en billes.* Een STAAFJE goud. *Un lingot d'or.* Zie verder op STAAVEN of STAVEN.

STAAG, werd in de volgende ſpreekwyze in den zin van STAG gezegt. Het over ſtaag werpen, ſchielyk wenden en tegen de wind inkruipen. *Virer ſubitement, changer le bord pour ſerrer le vent.* Zie verders op het woord OVER.

STAAG AAN, STAAGJES AAN. Met gelyken ſtap: uitroeping der Schippers tegen de Jaagers, &c. *Tout doux, à pas reglé.* Staagjes aan, zoo breekt de lyn niet. ſpr: *Il faut aller doucement pour aller longtemps.*

STAAK. Styl, ſtaketſel, paal. *Poteau, piquet, echalas, appui.* m. Een verweezene, een martelaar aan een ſtaak binden, verbranden *Attacher, bruler un condamné, un martyr à un poteau* Een Tuin STAAK om boonen, peulen tegen aan te laaten groeyen. *Une rame ou perche pour y laiſſer croitre des feves, des pois.* Een STAAK daar een paard aangebonden werd. *Un piquet auquel on attache un cheval.* Een STAAK daar 't gloeyend yzer op afgeſlagen werd. *Un outil ſur lequel le Forgeron, le Marechal coupe le fer chaud.*

STAAKEN. v.n. Ophouden, uitſcheiden van. *Ceſſer, ſuſpendre.* Den begonnen arbeid ſtaaken. *Ceſſer, ſuſpendre le travail, l'ouvrage commencé.* Zyn reden ſtaaken, ophouden te ſpreeken. *Finir ſon diſcours, ceſſer de parler.* De Victorie, de overwinning ſtaaken, ophouden de Vyanden te dooden, te vervolgen. *Terminer le combat; ceſſer de tuer, de pourſuivre les Ennemis, ſuſpendre la tuerie, la pourſuite des Ennemis.*

STAAL. Verhard en gelouterd yzer. *De l'acier.* Fyn ſtaal. *De l'acier fin.* Dat is zoo hard als ſtaal *Cela eſt dur comme acier.* Een ſtaale kling, ſtaale geſpen *Une lame d'acier, des boucles d'acier.* STAAL, daar de Vleeſchhouwer zyn meſſen tegen aan wed *Fuſil de Boucher avec quoi il aiguiſe ſes couteaux.* m. Die kaerel heeft een ſtaale voorhoofd, is ten hoogſten onbeſchaamd. *Cet homme là a un front d'airain, eſt extrêmement effronté.*

STAAL. Staaltje, monſter van eenig ſtof &c. *Echantillon de quelque etoffe &c.* Geef my van elk ſtuk een ſtaal, ſnyd my daar een ſtaaltjen af. *Donnez m'en un echantillon de chaque piece, coupez m'en un echantillon.* Zie daar een STAALTJE, een proefje van 't geen ik doen kan. *Voila un echantillon, un eſſay de ce que je ſçai faire, de mon ſavoir faire.* 't Is een ſtaaltje, een lieve meyd, een zoete vrouw! gekſch: *C'eſt une bonne piece, une bonne lame, une jolie fille, une poulette!* Ir:

STAALEN. v.a. Het yzer ſtaalen, harden. *Durcir le fer, tremper le fer.* De wol STAALEN, voor de eerſte reis verwen. *Donner la premiere temte à la laine.* De Lakens STAALEN, looden, merken. *Plomber, marquer les Draps.* Daar van daan STAALHOF, Lakenhal daar de Lakens werden geſtaald, gemerkt. *Halle ou l'on plombe, marque les Draps.* f. STAALMEESTER, bediende over het ſtaalen of looden der Lakens, &c. aangeſteld. *Plombeur, marqueur des Draps.*

STAAN. v.n. Woord van een ruimen zin, voornamentlyk tegen het woord LEGGEN gebruikelyk. *être ou ſe tenir debout, ſur pied* Le Pret: *Stond*, le Part: *Geſtaan.* Regt op zyn lyf, vaſt op zyn kooten, voeten, beenen ſtaan. *Se tenir le corps droit, ſe tenir ferme ſur ſes pieds, ſes jambes.* De zieke is zoo zwak dat hy niet ſtaan, op zyn beenen niet ſtaan kan. *Le malade eſt ſi foible qu'il ne peut, ne ſçauroit ſe tenir ſur ſes jambes.* Op een been ſtaan als een Kraanvogel. *être campé ſur un pied, ſe tenir ſur une jambe comme une Grue.* Aan de deur ſtaan luiſteren. *Se tenir à la porte pour ecouter.* Naar iemand ſtaan wagten. *Attendre quelqu'un.* Zoo pal, zoo onbeweeglyk STAAN als een Rots. *Demeurer ferme, inebranlable comme un Rocher.* Pal ſtaan in 't midden van 't gevaar, der tegenſpoeden. *Reſter inebranlable, ſe tenir ferme au milieu du danger, au milieu des averſitez.* 't Is een ſchytebroek, een bloodaard die niet ſtaan durft. *C'eſt un lâche, un coyon qui n'oſe tenir ferme, ſe deffendre.*

STAAN, werd veeltyds in den zin van *gelegen, geplaatſt* zyn gezegt; 't geen in 't Franſch met ÊTRE meeſt afgelegd werd. De Kerk ſtaat in 't midden van de Stad. *L'Egliſe eſt au milieu de la Ville.* De paarden ſtaan al voor de wagen, de koets ſtaat al voor de deur. *Les chevaux ſont deja devant le chariot, le caroſſe eſt deja devant la porte.* De vles ſtaat op tafel, ſtaat naaſt u. *La bouteille eſt ſur la table, eſt à cote de vous.* Daar ſtaan een hoope menſchen om de Kwakzalver. *Il y a quantité de gens autour du Charlatan.* Op de nominatie van Schepenen STAAN, wezen. *être ſur la nomination des Echevins.* Hy ſtaat zes maal op de ceel. *Il eſt ſix fois ſur le notice, il eſt marqué ſix fois.* Dat ſtaat by Mattheus in 't 7de Cap: *Cela eſt en St. Matthieu Chap: 7.* Het huis ſtaat nog te huur. *La maiſon eſt encore à louer.* De graanen STAAN ſchoon op het Veld. *Les grains, les bleds ſont en bon etat à la Campagne.* De zaaken ſtaan ſlegt in 't Noorden. *Les affaires du Nord ſont ſur un mauvais pied, ſont en mauvais etat.* Die Heer ſtaat heel wel by den Koning, ten Hove. *Ce Seigneur eſt fort bien auprès du Roy, eſt fort bien en Cour.* Hoe ſtaat het met uw gezondheid? *Comment va votre ſante?* 't Staat 'er mee, 't is 'er mee als gy ziet. *Elle va, elle eſt comme vous voyez.* De Luitenant STAAT onder de Capitein. *Le Lieutenant eſt ſous le Capitaine, eſt ſubordonné au Cap:* Dat Dorp ſtaat onder Haerlem, onder Leiden. *Ce Village eſt de la dependance de Haerlem, de Leide.* Dat ampt STAAT aan den Burgermeeſter N. te begeeven. *Cette charge eſt à la nomination du Bourguemaître N.* Dat ſtaat niet aan my, 't hangd van my n et af. *Cela ne depend pas de moy.* 't Glas ſtaat aan u, 't is uw beurt te drinken. *Le verre eſt à vous, c'eſt votre tour de boire.*

STAAN. Wel of kwaalyk ſtaan, zitten. *Aller bien ou mal; ſeyer bien, ſeyer mal.* Hoe ſtaat myn Samaar, myn Tabbaert? *Comment va ma Robe, mon Manteau?* Die kleeren ſtaan wel om uw lyf. *Ces habits vous vont bien, ſont juſtes à votre corps.* Het ſtaat, het paſt groote kinderen kwalyk Papa en Mama te zeggen. *Il ſied mal à de grands enfans de dire Papa & Maman.*

STAAN. v.a. Haaken, verlangen, bejaagen. *Deſirer, aſpirer, poſtuler.* Elk een ſtaat naar 't hoogſte lot. *Chacun aſpire au gros lot, deſire, convoite le gros lot.* Naar een ampt ſtaan. *Aſpirer à une charge, poſtuler une charge.*

STAAN. Aanhouden. *Inſiſter.* Te lang ſtaan, aanhouden op zyn eerſte, zyn tweede punct, afdeeling. *Inſiſter, s'arrêter trop longtemps ſur ſon premier, ſon ſecona point.* Te ſtyf ſtaan op zyn eiſch. *Inſiſter trop,*

Digitized by Google

être trop ferme sur sa pretention. Ik zou daar niet langer op staan, als ik in uw plaats was. *Je n'insisterois pas plus longtemps là dessus, si j'etois à votre place.*

STAAN, werd nog in den zin der volgende spreekwyzen gezegd. De Heeren STAAN, vermeinen eerstdaags te scheiden. *Messieurs les Etats se separeront au premier jour.* De Markgraaf A. staat met een Princes uit het huis van ... te trouwen. *Le Marquis A. doit epouser, se propose d'epouser une Princesse de la maison de...* Den Afgezant staat in 't doorreizen verscheide Duitse Hoven aan te doen. *L'Ambassadeur doit passer chemin faisant par plusieurs Cours d'Allemagne.* De Hr. M. staat op zyn vertrek naar Parys, naar Londen. *Monsr. M. est sur son depart, est sur le point de partir pour Paris, pour Londres.* Ik zal 't 'er op laaten STAAN, 'k zal 'er my op verlaaten *Je m'y attends, je me reposerai, je ferai fonds là dessus.* Op zyn woord STAAN, zyn woord nakomen. *Tenir sa parole, se piquer d'honneur.* Op zyn respect STAAN, kregelig, kitteloorig zyn. *être chatouilleux, delicat sur le point d'honneur; garder son quant à moi.* Dat zal hem duur STAAN, te staan komen. *Cela lui coutera bon, coutera cher.*

STAAND. Staand schrift. *Ecriture commune approchant de l'ancienne lettre Gothique.* Hy schryft rond, staand en bastert schrift. *Il ecrit la lettre ronde, commune & batarde.*

STAAND, STAANDE. Adj. Dat staat. *Qui se tient, qui est debout.* Een man aan de poort, een meyd aan de pomp staande. *Un homme qui se tient à la porte, une servante qui est à la pompe.* Een huis staande ende gelegen in den Banne van... *Une maison scise & située dans la Banlieue de...*

STAANDE. Adv. Overend. *De bout, sur ses pieds.* Hy slaapt al staande. *Il dort tout debout.* Drink zoo niet staande *Ne buvez pas ainsi debout.* Een zieke al gaande en staande geneezen. *Guerir un malade au pied levé, sans qu'il neglige ses affaires.* Dat is STAANDE, geduurende den laatsten Oorlog geschied. *Cela est arrivé pendant, durant la derniere Guerre.* Staande het Huwelyk, staande het leven van. *Durant le Mariage, durant la vie de, du vivant de.* Men onderscheid de scheepstouwen in STAANDE en loopende wand. *On distingue les cordages des navires en manoeuvres dormantes & courantes.*

STAANDE BLYVEN. v. n. In weezen blyven. *Subsister, demeurer en être, en etat.* Een huishouden dat verdeeld is kan niet lang staande blyven. *Un menage qui est divisé ne peut pas subsister long temps.* Een eergierig mensch doet al wat hy kan om staande te blyven. *Une personne de courage, qui a l'honneur en reputation fait tout ce qu'elle peut pour subsister, demeurer en pied, se tenir sur le bon bout.*

STAANDE HOUDEN. v. a. Ophouden, onderhouden. *Soûtenir, maintenir.* Zyn Huis, zyn Familie staande houden. *Soûtenir, maintenir sa Famille.* STAANDE HOUDEN, betekend meest beweeren. *Soûtenir, deffendre.* Zyn meening met kragtige redenen staande houden. *Soûtenir son opinion de fortes raisons.*

De STAANDER, Steunder of steunboom van de Kraan, konstig werktuig om groote zwaartens te tillen. *Le poinçon, l'arbre de la Grue: machine à lever, soulever de gros fardeaux.*

STAANDE VOET. (Op) Adv. Aanstonds. *Incontinent, sur le champ.* 't Zal op staande voet gedaan zyn, 'k zal op staande voet weerkomen. *Cela sera fait dans un moment, je reviendrai sur le champ.*

STAART. Agterdeel van viervoetige dieren, vogels, visschen. *Queuë.* f. Een paarde-, koe-, vosse-, paauwe-, cabiljau staart. *Une queuë de cheval, de vache, de renard, de paon, de cabiliau.* De Scorpioen steekt met zyn staart. *Le Scorpion pique de sa queuë.* De STAART *of* roede van een Comeet. *La queuë d'une Comete.* Men viel den Vyand in den STAART, men greep den Vyand van agteren aan. *On chargea les Ennemis en queuë.* De STAART, de sleep, 't slegtste volk komt agter aan. *La marmaille, le petit Peuple vient à la queuë.* Men weet 'er hoofd nog staart te vinden, alles legt 'er overhoop. *Tout y est sens dessus dessous, on n'y voit goute, c'est un fagot d'epines.* Hy loopt naar zyn staart om: hy is zeer t'onvrede. *Il endeve, il enrage de bon coeur, il ne sçait à qui s'en prendre.* Hy heeft een groot hart en een kleine staart; hy is hooghartig en kaal. *Il a le coeur haut & la Fortune basse.*

STAARTJE. n. Kleine staart. *Petite queuë.* f. Een staartje Zalm, Laberdaan. *Une petite queuë de Saumon, de Morue.* 't Is een muisje met een staartje; daar schuild wat agter. *La souris a une qucuë; à la queuë git le venin, il y a plus à craindre qu'on ne pense.* Daar is nog een STAARTJE, een restantje wyn in de vles. *Il y a encore un reste de vin dans la bouteille.*

STAART-RIEM van 't paard, beuling aan de zaal vast. *Croupiere.* f.

STAART-STER. Comeet-Star, Ster met een staart *of* roede. *Etoile à queuë* ou *Comete.* f. Indien de Staart-Sterren of *Comeeten*, gelyk de *Astronomici* verzekeren, in de Lugtstreek van Saturnus 16 milioenen mylen van de Aarde *geformeerd* werden, zou men reden hebben te gelooven, dat zy zeer onbequaam zyn ons eenig goed of quaad toe te brengen.

STAAT. Wezen, gesteltenis, toestand. *Etat.* m. *Condition.* f. Een gelukkige, een beklaagelyke staat. *Un etat heureux, un etat deplorable.* Verneemen naar den staat van iemand. *S'informer de l'etat de quelqu'un.* Die zig by den huwelyken staat wel bevind, is drie maal gelukkiger dan een ander. *Celui qui se trouve bien en mariage est trois fois plus heureux qu'un autre.* Ik wenste in staat te zyn u te konnen dienen, u grooter diensten te doen. *Je voudrois être en etat de vous pouvoir servir, de vous rendre de plus grands services.*

STAAT. Regeering, Ryk. *Etat, Gouvernement.* m. *Royaume* ou *Republique.* f. Den Staat getrouw zyn. *être fidelle à l'Etat.* De welstand van den Staat bevorderen. *Procurer le bien de l'Etat.*

STAAT. Aanzien, geboorte. *Condition, qualité, extraction* f. 't Is een man van hoogen staat. *C'est un homme de haute condition, de grande qualité.* Elk naar zyn staat in de gemeene laften deelen. *Participer aux charges du public, dans les besoins publics chacun suivant sa condition.* Zy houden, voeren een al te hoogen staat. *Ils portent un trop grand etat, ils font trop de depenses, ils excedent leur condition.*

STAAT. Lyst, geschrift. *Etat, memoire, inventaire.* m. Den staat van Oorlog opmaaken. *Dresser, regler l'etat de Guerre.* Den staat der ontfangsten en uitgiften overleveren. *Delivrer l'etat, le roole, le memoire des receptes & des mises, des debours.* Ik maak STAAT, ik vertrouw op uw vrindschap. *Je fais etat, je compte sur votre amitié.* Maak daar geen al te grooten, te vasten staat op. *Ne faites pas trop de fonds, ne comptez pas trop là dessus.* Mynheer maakt staat morgen te vertrekken. Maandag weer te komen. *Monsr. compte, fait etat de partir demain, de revenir Lundi.*

STAATELYK. Adj en Adv. Pragtig. *Pompeux, pompeusement.* Een staatelyke intreede. *Une entrée pompeu-*

Digitized by Google

peuſe. Hy wierd ſtaatelyk begraaven. *Il fut enterré avec pompe.*

STAATEN. 't meerv: van STAAT. De Ryken en Staaten van Europa zyn gelykelyk uitgeput. *Les Royaumes & Etats de l'Europe ſont egalement epuiſez.* De Heeren Staaten van Holland ende Weſtvrieſland, ſtaan hunne vergadering te continueeren tot... *Meſſieurs les Etats de Holl: & de Weſt-F: doivent continuer leur aſſemblée juſqu'à...* De Staaten Generaal, de Algemeene Staaten vergaderen in den Haag. *Les Etats Generaux s'aſſemblent à la Haye.*

De **STAAT-HOUTEN.** De hoekmannetjes of beelden agter aan de Spiegels der Oorlog-ſchepen, Fregatten &c. *Les termes* ou *figures aux coins de l'arriere des vaiſſeaux de Guerre, Fregattes &c.*

STAATIG. Adj. Deftig, pragtig. *Pompeux, majeſtueux.* Een ſtaatige intreede. *Une entrée pompeuſe, magnifique.* Een ſtaatig weezen, gelaat. *Un air, un port majeſtueux; une mine, une contenance majeſtueuſe.* STAATIGHEID, deftigheid, pragt. *Pompe, magnificence, majeſté* f. STAATIGLYK, ſtaatelyk, pragtiglyk. *Pompeuſement, magnifiquement.*

STAAT-JUFFER. Edele Juffer, een Koningin of Vorſtin oppaſſende, gezelſchap houdende. *Dame ou Fille d'honneur.* De Koningin van haare Staat-Juffers verzeld, omſtuwd. *La Reine accompagnée, environnée de ſes Dames d'honneur, de ſes Filles.*

STAATKUNDE. Kunſt van een Staat *of* Ryk te regeeren. *Politique, l'Art de gouverner.* Het ſtryd tegen de goede Staatkunde nieuwe Wetten in te voeren, de Burgers in den krygshandel te oeffenen. *Il eſt contraire à la bonne Politique d'introduire de nouvelles Loix, d'exercer la Bourgeoiſie au maniement des armes.* De Staatkunde is zoo zeer de kunſt niet van menſchen te regeeren, als menſchen te ſcheeren, te bedotten. *La Politique n'eſt pas tant l'art de gouverner, que l'art de brider, duper les hommes.*

STAATKUNDIG. Adj. Die de Staatkunde verſtaat. *Politique, qui entend la Politique.* Tiberius was een heel Staatkundig Vorſt, en Elizabeth een zeer Staatkundige Vorſtin. *Tibere etoit un Prince, & Elizabeth une Princeſſe bien Politique.* Staatkundige bedenkingen, waarnemingen. *Reflexions, obſervations Politiques.* STAATKUNDIGLYK te werk gaan. *Agir politiquement, finement.*

STAATZUGT. Heerſchzugt. *Ambition.* f. Een onverzadelyke, onmaatige Staatzugt. *Une ambition inſatiable, demeſurée.* Die Vorſt offerd alles aan zyne Staatzugt. *Ce Prince ſacrifie tout à ſon Ambition.* STAATZUGTIG. Adj Heerſchzugtig. *Ambitieux, euſe.* Een Staatzugtig Vorſt, Staatzugtige voorneemens. *Un Prince ambitieux, des deſſeins ambitieux.*

STAAVEN of **STAVEN.** 't meerv: van STAAF. Yzer aan ſtaaven. *Du fer en barres.* Iets met eede STAAVEN, verzekeren. *Aſſurer, affirmer quelque choſe avec ſerment.*

STACIE, STATIE. Ond: w: Stoet, ſtaatig gevolg, plegtigheid *Convoy, cortege pompeux.* m. *Ceremonie.* f. De Rouwſtacie bywoonen. *Aſſiſter au convoy, à la pompe Funebre.* De Vorſt wierd met veel ſtatie ingehaald, gehuldigd *Le Prince fut reçu avec beaucoup de pompe, le Prince reçut l'hommage de ſes Vaſſaux en grande ceremonie.*

STAD. f. Zeker aantal huizen met ſtraaten, gragten, ruimtens afgedeeld, gemeenlyk met Poorten geſlooten, en met muuren omringd. *Ville.* f. Een oude, een vermaarde Stad. *Une ancienne, une fameuſe Ville.* Een Grenſtad, een Koopſtad, een Zeeſtad. *Une Ville Frontiere, une Ville Marchande, une Ville Maritime.* De Provintie van Groningen beſtaat in het Gebied van Stad en Landen. *La Province de Groningue conſiſte en la Domination de la Ville & des Terres de la dependance.*

STADE, STAADE. Te ſtade komen, baaten, dienſtig zyn. *Servir, être utile.* Heeft hy geld, dat zal hem nu wel te ſtade komen. *A-t-il de l'argent, il en aura bien beſoin, il lui viendra bien à cette heure.*

STADHOUDER. Betekend eigentlyk STEDEHOUDER: zoo dat STADHOUDER van Holland, als 'er een is, zoo veel beteekend dan 's Graven STEDEHOUDER. Stadhouder, *Gouverneur, Lieutenant ou repreſentant du Comte de Hollande.* De Prinſen van Oranjen, van Prins Wilhem de eerſte tot Wilhem de derde, laarſt overleden Koning van Engeland, zyn STADHOUDERS van Holland geweeſt. *Les Princes d'Orange à compter du Prince d'Orange Guillaume premier, juſqu'à Guillaume trois, dernier Roy d'Angleterre ont été* Stadhouders *de Hollande.* Om het ampt en het gezach des Stadhouders wel te begrypen, moet men tot de Hiſtorie van Holland, door Hugo *Grotius* beſchreven, toevlugt neemen. *Pour bien comprendre ce que c'eſt que la charge & l'autorité du* Stadhouder *il faut avoir recours à l'Hiſtoire de Hollande, ecrite par* H. Grotius. Het STADHOUDERLYK gezag is voornamentlyk dienſtig, nut ten tyde van Oorlog. *L'autorité du* Stadhouder *eſt principalement utile en temps de Guerre.* Naar het STADHOUDERSCHAP ſtaan, het Stadhouderſchap ſtaatzugtig begeeren. *Aſpirer à la charge de* Stadhouder, *ambitionner le* Stadhouderat; *briguer la charge de* Stadhouder, *de Gouverneur.*

STADHUIS, STADSHUIS. n. Bekende vergader plaats der Heeren Wethouders en Stads bedienden. *Maiſon.* f. *Hotel de Ville.* m. 't Stadhuis van Amſterdam is een der aanzienlykſte, heerlykſte gebouwen van de Waereld. *La Maiſon, l'Hotel de Ville d'Amſterdam eſt un des plus conſiderables, des plus magnifiques bâtiments du Monde.*

De **STADIE** is een lengte van omtrent 125 Geometriſche ſchreden. *Le Stade eſt une meſure itineraire d'environ cent vint cinq pas Geometriques.* Agt ſtadien maaken een Italiaanſe myl. *Huit ſtades ſont un mile d'Italie.*

STADS. Adj. Dat tot de Stad behoord. De STADS amptenaaren, de Stads Bedienden. *Les Officiers de la Ville.* Een STADS BODE. *Un Meſſager, Huiſſier de la Ville.* Stads Boo gemaakt werden. gekſch: de Bus *of* Stads Wapen op de rug draagen. *être fait Huiſſier, Meſſager de la Ville, avoir la marque de la Ville, porter les Armes de la Ville ſur le dos.*

STAF. Scepter STAF, Koninglyk teken. *Sceptre.* m. De Ryks Appel en Staf. *Le Globe de l'Empire & le Sceptre.* Aſſuerus reikte Heſter zynen Staf toe. *Aſſuerus tendit ſon Sceptre à Eſther.* STAF, werd ook voor STOK gezegt. Een Herders ſtaf. *Une houlette, un bâton de Berger.* Jacob aanbad den HEERE op zynen ſtaf, op 't end zynes ſtafs. *Jacob adora l'ETERNEL ſur le bout de ſon bâton.* Hy ontfing de Marſchalks ſtaf uit eige handen des Konings. *Il reçut le bâton de Marechal des propres mains du Roy.*

STAG. Zwaar Scheepstouw om de maſt in ſtaat te houden. *Etay.* m. *Gros cordage ſervant à tenir le mât dans ſon aſſiette.* De groote Stag. *Le grand Etay.* Een looze Stag, Stag om een regte Stag te ſtyven. *Un faux Etay.* STAG-GARNAAT, kleine takel met een enkeld blok aan de groote Stag vaſt gemaakt, om middelbaare laſten te tillen. *Bredindin.* m. *Petit palan amarré au grand Etay pour lever de mediocres fardeaux.* STAGZEIL n.

Die-

Digitized by Google

Driehoekig zeil, zonder Ree hangende. *Voile d'Etay.* f. Iemand over STAG *of* overſtaag werpen, den voet ligten. *Donner du croc en jambe à quelqu'un, debuſquer quelqu'un.*

STAGGELEN. zie STAMPVOETEN. *Trepigner.* Hy ſtaggelde van boosheid. *Il trepignoit, battoit la terre des pieds de fâcherie.*

STAK. *Pret:* van STEEKEN. Hy ſtak hem met een ſpeld, een naald. *Il le piqua avec une epingle, une aiguille.* Hy ſtak hem voort dood. *Il le tua d'abord.* Hy ſtak het geld in zyn zak. *Il mit l'argent dans ſa poche.*

STAKETSEL n. Styltje, ſtutſel. *Echalas, appui, etançon.* m. Staketſels om jonge boomen te onderſchraagen. *Des echalas, appuis, etançons pour ſoutenir de jeunes arbres.* STAKETSELS, ſtylen van een hek. *Baluſtres, barreaux d'une baluſtrade, cloture de fer &c.*

STAL. 't *Preteritum* van STEELEN. Hy ſtal hem al zyn geld, al wat hy had. *Il lui vola tout ſon argent, il lui enleva tout ce qu'il avoit.*

STAL. Beeſte Stal; koe, oſſe, ſchaape Stal. *Etable à boeufs, à vaches, à moutons.* f. De Heiland is geboren in een Stal. *Le Sauveur eſt né dans une Etable* Een paarde STAL *Une Ecurie.* De paarden in de Stal, op Stal brengen. *Mener mettre les chevaux à l'Ecurie.* Hoef-ſmits STAL, daar de paarden die beſlagen werden in ſtaan. *Travail de Marechal ferrant.* m. STALKAARS, dwaalligt, vuurige uitwaaſſeming menigvuldig in de Zomer.. *Feu follet.* m *Exhalaiſon enflammée frequente en Eté.* STALKNEGT, paarde bezorger. *Palfrenier, valet d'Ecurie.* STALKRUID. n. prangwortel. *Arrête boeuf.* f *Herbe ou plante ainſi nommée.* STALMEESTER, Opziender van een Vorſtelyke Stal. *Ecuyer, Intendant de l'Ecurie d'un Prince.* De Hertog van ... is Opper-Stalmeeſter des Konings geworden. *Le Duc de ... eſt devenu, a été fait Grand Ecuyer du Roy.*

STALLEN. v. a. In de Stal plaatſen. *Mettre ou loger à l'Ecurie.* Hier ſtalt men paarden, wagen en chaiſen. *On loge céans chevaux, chariots & chaiſes roulantes, caleches.* Zoo veel voor het STALLEN, de STALLING, berging, vernagting der paarden &c. *Tant pour le logement, l'attache des chevaux.* STALLING, STAL, bergplaats, ſchuur, loots daar paarden en rytuigen ſtaan, geborgen werden. *Ecurie.* f. *Logement pour chevaux & voitures.* Een Hofſteede met Hooyſchuur en Stallingen voorzien. *Une Maiſon de Campagne pourvuë de Grange à foin & d'Ecuries.*

STAM. Onderſte deel van den boom, daar de wortels aan zitten. *Souche, tige.* f. *Pied de l'arbre.* m. De ſtam is harder dan 't overige van den boom. *La ſouche eſt plus dure, le pied eſt plus dur que le reſte de l'arbre.* Tegen de ſtam van den boom aanſtaan, aan leunen. *Se tenir appuyé contre le pied, la tige de l'arbre.* De STAM werd veeltyds voor de heele boom gerekend. Die ſtam, Oranje ſtam koſt my zoo veel. *Ce pied là, cet Oranger là me coute tant.* STAM, in den verbloemden zin, beteekend Hoofd van een Geſlacht. *Souche.* f. *Chef d'une maiſon.* Adam is de eerſte Stam van 't menſchelyk Geſlacht. *Adam eſt la premiere Souche du Genre humain.* De STAM of STAMME Juda, Levi. *La Tribu de Juda, de Levi.* De Koning van Engeland, hoogloffelyker gedagtenis is de laatſte Spruit van de regtlynige, van de mannelyke Oranje Stam geweeſt. *Le Roy d'Angleterre de glorieuſe memoire a été le dernier rejetton direct de la Souche* ou *Maiſon d'Orange.* De Stam der Naſſauwen leeft, bloeyd nog in de perſoon van den jongen Stadhouder van Vrieſland. *La Souche des Naſſau vit, fleurit encore dans la perſonne du jeune* Stadhouder *de Friſe.*

STAM. Strekt een *Adjectivum* aan de volgende ſamengeſtelde. STAMBOOM, Geſlagtboom. *Arbre Genealogique.* m. STAMHUIS, oorſpronklyk Huis. n. *Maiſon originaire, Souche, Race.* f. Hy is uit het Adelyk, het Doorluchtig Stamhuis van Naſſauw, van Savoye, Lottharingen. *Il eſt iſſu, ſorti de la Noble, de l'illuſtre Maiſon de Naſſau, de Savoye, de Lorraine.* STAM- of GESLAGT-REGISTER, Stam-boek. n. *Regitre Genealogique* m. STAM of GESLAGT-REKENAAR. *Genealogiſte.* f.

STAMELBEK. zie STAMERAAR. *Begayeur.* STAMELEN. zie STAMEREN. *Begayer.*

STAMET, STRAMYN. Wolle ſtoffe aldus genaamd. *Etamine.* f. *Etoffe de laine ainſi nommée.*

STAMERAAR, STAMELAAR. Stamelbek, hakkelaar, die belemmerd is van ſpraak. *Begue, Begayeur.* Ik kan die ſtameraar niet verſtaan. *Je ne ſçaurois entendre ce begayeur, ce begue là.* STAMEREN. v. n. STAMELEN, hakkelen in 't ſpreeken. *Begayer, avoir peine à prononcer les mots &c.* Als hy drie glaasjes gedronken heeft moet hy ſtameren, begind hy te ſtameren. *Quand il a bû trois verres il faut qu'il begaye, il commence à begayer.* De gaauwſte mannen ſtamelen als zy Gods wezen, Gods grootheid willen beſchryven. *Les plus grands hommes begayent lors qu'ils veulent decrire l'eſſence, la grandeur de Dieu.* 't Is een geduurige STAMERING, hakkeling als hy ſpreeken wil. *C'eſt un begayement continuel lors qu'il veut parler.*

STAMMEN. 't meervoud van STAM. Die ſtammen, die boomen zyn my vereerd. *On m'a fait preſent de ces tiges, de ces arbres là.* De twaalf STAMMEN Iſraëls. *Les douſe Tribus d'Iſraël.*

STAMPEN. v. a. Stuuwen, drukken, perſſen. *Bourrer, entaſſer, fouler.* Waaren in een ton ſtampen, pakken. *Entaſſer, enfoncer, preſſer des marchandiſes dans un tonneau.* Het buskruit in 't roer, 't kardoes in 't geſchut ſtampen. *Bourrer un fuſil, chaſſer la charge dans un fuſil, enfoncer la cartouche dans le canon.* STAMPEN, ſtooten. *Broyer.* Peper, koffy ſtampen, ſtooten. *Piler, broyer, battre du poivre, piler, broyer du caffé.* Paerlen ſtampen, vergruizen. *Piler des perles.* Met de voeten STAMPEN, ſtaggelen op de vloer, de grond. *Battre des pieds contre terre, trepigner.* STAMPEN, heyen, ſtampſtooten als een ſchip tegen de korte baaren doet. *Donner des culées, tanquer, comme un vaiſſeau contre les vagues courtes.* STAMPER, ſtampſtok, laadſtok van een roer. *Baguette de fuſil pour bourrer la charge* f. STAMPER om het kardoes in 't geſchutſtuk te drukken. *Fouloir, chargeoir.* m. *Outil a enfoncer la cartouche dans le canon.* STAMPER, om in een mortier, peper, ſaffraan, koffy te ſtampen. *Pilon* m. Straatmaakers STAMPER, heyblok. *Hie ou Demoiſelle de Paveur.* f. Koffy STAMPER, man die koffy ſtampt. *Pileur de caffé.*

STAMP-PAERLEN. Gruis-paerlen, kleine paerlen om te vergruizen, tot ſtof te ſtampen. *Des Perles à piler, broyer, pulveriſer.*

STAMPSTOOTEN. Bokken, heyen, ſtampen, als een ſchip by harde en korte baaren. *Tanquer, donner des culees, comme fait un vaiſſeau quand il y a du vent & que la lame eſt courte.*

STAMPVOETEN. v. n. STAGGELEN. Met de voeten tegen de grond ſtooten &c. *Trepigner, battre la terre des pieas.* Had gy hem zien ſtampvoeten, en hooren vloeken. *Si vous l'aviez vû trepigner, & entendu jurer.*

STAND.

Digitized by Google

De STAND, de daad, het poſtuur der geſchilderde *of* gehouwen beelden. *L'attitude, l'action, la poſture des figures peintes* ou *ſculpées.* Men kan van een beeld oordeelen naar de ſtand in 't welke het ſtaat. *On peut juger d'une figure ſelon l'attitude où elle eſt.* De STAND, plaats of gelegentheid van een Stad, van een gebouw, van een winkel, &c. *La ſituation, l'aſſiete d'une Ville, d'un bâtiment, d'une boutique.* Dat is een goede ſtand om neering te doen. *C'eſt une ſituation avantageuſe, c'eſt un bon endroit pour faire negoce, avoir boutique.* Hy zit in een goede ſtand, hy zit 'er wel in, bekleed een goede poſt. *Il eſt en bonne paſſe, en bonne poſture, il fait bien ſes affaires* Ik heb hem wel in een andere ſtand, ſlegter ſtand gekend. *Je l'ai bien connu dans un autre, dans un plus mauvais etat.* De Keizer heeft de Baron van ... tot der Graaven STAND verheeven. *L'Empereur a confere le titre de Comte au Baron de... a elevé à la dignité de Comte le Baron de...* Volgens 't laatſte beſluit zal elke RYKSTAND, Lidt van 't Ryk gehouden zyn te.... *Suivant la derniere reſolution chaque Etat, chaque Membre de l'Empire ſera tenu de...*

STANDAARD. Standaart, Ruitervaan. *Etendard* m. *Enſeigne pour la Cavalerie* f. De Cornet is de STANDAARD draager. *Le Cornette eſt le porte Etendard.* De veroverde Vaandels en Standaarden zyn dikwyls de wezentlykſte vrugten van een Veldſlag: geen wonder dat men die met zulk een zorg bewaard! *Les Drapeaux & les Etendards remportez ſur l'Ennemi ſont ſouvent les fruits les plus reels d'une Bataille: il ne faut pas s'etonner de ce qu'on les garde avec tant de ſoin!*

STANDBEELD, STAANDBEELD, n. Stokbeeld, uitgehouwen beeld dat ſtaande geplaatſt is. *Statuë droite* ou *pedeſtre*, ou *Statuë* ſimplement 't Koper Standbeeld van Eraſmus is te Rotterdam op de groote Markt te zien. *La Statuë d'Eraſme ſe voit à Rotterdam dans la grande Place.* Demetrius Phalerus zig met geweld meeſter van Athenen gemaakt hebbende, wierden drie honderd Stand-beelden voor hem alleen op zoo veel verſcheidentlyke plaatſen opgeregt: 't welk de volgeeſtige Heer de FONTENELLE gelegentheid geeft aan te merken, dat deze Tyran een wyl tyds het kittelend vermaak heeft gehad van niemand zoo dikwyls dan zig zelve in die vermaarde Stad te ontmoeten: maar 't geval wilde dat die gedenkteekens eener overmaatige ſtaatzugt en iedelheid, nog ſchielyker afgebroken wierden dan zy opgerecht waaren geweeſt: *Sic tranſit gloria Mundi!*

De STANDEN, Staaten, Vorſtendommen, Kreitſen van 't Ryk. *Les Etats, les Principautez, les Cercles de l'Empire.*

STANDER, SPIL van een Moolen *of* een Kraan. *Arbre, pivot d'un Moulin, d'une Grue.* m.

STAND HOUDEN. v. n. Duuren. *Durer.* De ligte koleuren houden geen ſtand. *Les couleurs claires ne tiennent, ne durent pas.* De Balyne rokken is een zotte dragt; zy zal wel ſtand houden. *Les jupes de Baleine eſt une ſote mode; elle ſe maintiendra bien.* STANDHOUDEN, pal ſtaan, niet wyken. *Faire ferme, tenir bon.* 't Voetvolk van de Ruitery verlaten zynde, kon niet langer ſtand houden. *L'Infanterie etant abandonnee de la Cavallerie ne put tenir, reſiſter plus longtemps.* Houd ſtand, blyf ſtaan ſchelmen! ſchytebroeken houd ſtand. *Tenez bon, faites ferme marauts! coyons, lâches tenez bon!*

STANDPENNING. Staatepenning zie MEDALIE. *Medaille.* f. *Piece frappée en memoire de quelque evenement notable.* Slegter munt ſlaan als de STANDPENNING, de Muntbeeldenaar mee brengd. *Frapper de la monnoye au deſſous du titre, du Tarif, du Modele.*

STANDVASTIG. Adj. Volhardend. *Conſtant, perſeverans.* Standvaſtig in 't Geloof, ſtandvaſtig in de beproevingen. *Conſtant, perſeverant dans la Foy, dans les epreuves.* Een STANDVASTIG, getrouw Minnaar. *Un Amant conſtant, fidelle.* Standvaſtige liefde verwind alles. *L'amour conſtant ſurmonte tout.* God STANDVASTIG beminnen, dienen. *Aimer, ſervir Dieu conſtamment, avec pieté.* De STANDVASTIGHEID, volharding der Martelaaren is een klaar bewys van een volmaakt Geloof. *La conſtance, perſeverance, fermeté des Martyrs eſt une preuve evidente d'une Foy parfaite.* De STANDVASTIGHEID der Minnaaren is zoo zeer de vrugt der ſchranderheid, als der bekoorlykheden hunner Minnaareſſen. *La conſtance des Amans eſt autant le fruit de l'habilete que des charmes de leurs Maitreſſes.* STANDVASTIGLYK beminnen. *Aimer conſtamment.*

STANG, STAG. Stok, roe. *Baton* m. *Verge.* f. De ſtang daar de Standaart, de Kerk-Vaan aan hangd. *Le baton auquel tient l'Etendard, la Baniere.* Met de lym STANG loopen, zig als gek of ſlegthoofdig aanſtellen. *Vouloir prendre des oiſeaux à la glu en plein midy; faire des actions de fou.*

STANK. Kwaade reuk. *Puanteur, mauvaiſe odeur.* f. Foey, welk een ſtank komt uit dien hoek! *Fi, quelle puanteur il ſort de ce coin là!* Met ſtank ſcheiden van iemand, een kwaade naam laaten. *Laiſſer une mauvaiſe odeur en ſe ſeparant de quelqu'un; perdre la bonne eſtime qu'on avoit aquiſe.* Maakje daar zulk een STANK van, zulk een geweld om? *Eſt ce pour cela que vous faites tant de bruit, tant de cancan?*

STAP. Tree, ſchreede. *Pas.* m. *Demarche.* f. Een kinder ſtap. *Un pas d'enfant.* Een mannelyke ſtap. *Un pas d'homme fait.* Struikelen op elken ſtap. *Broncher à chaque pas.* Niemand wil de eerſte STAP doen, niemand wil de eerſte zyn in 't verdraagen. *Perſonne ne veut faire le premier pas, la premiere demarche, les premieres avances.* Het afſtaan, wedergeeven der veroverde Veſtingen; de Wapenſchorſſing is een groote ſtap tot de Vrede. *La reſtitution des Places remportées, la ſuſpenſion d'armes eſt un grand pas, une grande demarche vers la Paix.*

STAPEL of HELLING van een Scheeps Timmerwerf. *Chantier d'Atelier de Marine.* m. Een ſchip op ſtapel zetten. *Mettre un vaiſſeau ſur le chantier.* Daar ſtaan vier groote ſchepen op ſtapel. *Il y a quatre gros vaiſſeaux ſur le chantier.* STAPEL, plaats daar zommige waaren geloſt en verkogt moeten werden. *Etape.* f. *Lieu où ſe doivent decharger & venare certaines marchandiſes.* Te Dort is de Stapel der Rhynſe wynen. *L'Etape des vins de Rhin eſt à Dort, c'eſt à Dort qu'on fait amas de vins de Rhin, que les vins de Rh: ſe dechargent, ſe trouvent de la premiere main.* 't STAPELREGT betaalen. *Payer le droit d'Etape* ou *de decharge à l'endroit marqué, deſtiné pour cela.* Een STAPEL kaazen, een ſtapel hoeden, boeken. *Une pile de fromage, de chapeaux, de livres.* Hy kreeg een STAPELTJE Ducatons tot een vereering. *Il eut une pile de Ducatons pour preſent.*

STAPEL of Korenkreekel. *Cigale.* f. De Stapel huppelt altyd, zingd de gantſe Zomer door, en barſt in de eerſte kou: 't geen de Mier werkſaamer en voorzigtiger niet overkomt. *La Cigale ſautille toujours, chante tout l'Eté, & creve au premier froid: ce qui n'arrive pas à la Fourmi plus laborieuſe & plus prudente.*

STAPELEN. v. a. Opſtapelen, ophoopen. *Mettre par piles, arranger l'un ſur l'autre.* De turf, de duigen

Digitized by Google

wel ſtapelen. *Ranger, mettre bien les tourbes, les douves par piles, l'une ſur l'autre.* Schulden op ſchulden ſtapelen. *Accumuler dette ſur dette.*

STAPPEN. 't meerv: van STAP. Daniel toonde aan de ſtappen van mannen en kinderen in 't ſtof gedrukt, dat de koſt den Afgod *Bel Draco* voorgezet, door zyne looze Prieſters gegeeten wierd. *Daniel montra aux pas des hommes & des enfans empreints dans la pouſſiere, que les viandes poſées devant l'Idole de* Bel Dragon, *ſe mangeoient par ſes ruſez Prêtres.*

STAPPEN. v. a. Aantreeden. *Marcher, faire des pas.* Moedig ſtappen. *Marcher fierement, courageuſement.* Hy ging STAPPEN, ſchuiven, hy maakte een ſlippert. *Il enfila la venelle, il ſe tira le nerf.* De zieke gaat STAPPEN, hemelen, ſterven. *Le malade s'en va.*

STAPVOETS. Adv. Op zyn gewoonlyke ſtap, tred. *Pas à pas, le pas ordinaire.* Wy gingen maar ſtapvoets *Nous n'allions que le pas, que notre pas ordinaire.*

STAR, STER. Hemel-licht. *Etoile.* f. Daar valt, daar verſchiet een Star. *Voila une Etoile qui tombe, qui change de place.* De Pool Star. *L'Etoile Polaire.* De Noord Star. *L'Etoile du Nord.* Een vaſte Star. *Une Etoile fixe.* Een zweef *of* Planeet Star. *Une Etoile errante* ou *Planete.* STAR of Vorſtelyk teken aldus genaamd. *Etoile en broderie.* De Vorſt, de Koning wierd aan zyn Star erkend. *Le Prince, le Roy fut reconnu à ſon Etoile.* De witte plek aan 't hoofd van een Rund dier, werd ook STAR genaamd. *La marque* ou *raye blanche à la tête d'un Boeuf* ou *d'une Vache s'appelle auſſi Etoile.* Lo pen zingen met de STAR, Drie-Koningen Star. *Marcher, aller de porte en porte avec une Etoile de papier huilé au bout d'un bâton à la Fête des Rois.* Zie de reſt op STER.

STAROOGEN. v. n. Aandagtig, ſtyf kyken naar den Hemel. *Regarder fixement en haut, avoir les yeux fichez au Ciel.*

STAVEN. 't meerv: van STAAF. Yzer, tin, kooper aan ſtaven. *Du fer, de l'etain, du cuivre en barres.* Goud, zilver aan ſtaven. *De l'or, de l'argent en barres, en lingots.*

STEDE, werd in den zin der volgende ſpreekwyzen gezegt. Alles na gebruike en gewoontens dezer STEDE, dezer Stad. *Tout ſelon les us & coutumes de cette Ville.* In STEDE, in STEE, in PLAATS van 'er zyn Knegt te zenden, ging hy 'er zelf na toe. *Au lieu d'y envoyer ſon Valet, il y alla lui même.*

STEDEHOUDER. Plaatshouder. *Vicaire, Lieutenant.* De Paus laat zig Chriſti Stedehouder noemen. *Le Pape ſe fait appeller le Vicaire de Jeſ: Chriſt.* Veſpaſianus was toenmaals, in die tyd Vitellius Stedehouder in Judea. *Veſpaſien etoit alors Lieutenant de Vitellius en Judée.* STEDEHOUDER, werd ſomtyds in den zin van Land of Stad beſtierder gezegt. *Gouverneur d'une Province* ou *d'une Ville.* Germanicus wierd door Piſo, STEDEHOUDER van Syrien, met vergift omgebragt. *Germanicus fut empoiſonné, par Piſon, Gouverneur de Syrie.* Maturninus, Sabinus, Stedehouder van Rome. *Maturninus, Sabinus, Gouverneur de Rome.*

STEDELING. Inwoonder van een Stad. *Citoyen, habitant d'une Ville.* De Stedelingen en de Inwoonders van 't platte Land ſamen roepen. *Convoquer les Citoyens & les Habitans du plat Pays.*

STEDEN. 't meerv: van STAD. *Des Villes, des Citez.* De Steden en Dorpen van Holland zyn aan malkander geſchakelt. *Les Villes & les Villages de la Hollande ſont enchainez les uns aux autres.*

STEEDJE. n. Stadje, Plaatsje. *Petite Ville, Villette.* f. Tergouw en Delft zyn zoete Steedjes, ſtille Steedjes. *Tergou & Delf ſont de jolies petites Villes, de petites Villes bien tranquilles.*

STEEDS. Adv. Altyd, ten allen tyden. *Toujours, en tout temps.* Gy zult my ſteeds gereed vinden u te dienen. *Vous me trouverez toujours prêt à vous ſervir.*

STEEF. *Preteritum* van 't woord STYVEN. Zy ſteef en ſtreek al het linnen glad en net. *Elle empeſa & repaſſa tout le linge bien proprement.*

STEEG. *Preteritum* van STYGEN. De Ruitery ſteeg, klom daar op voort te paard. *La Cavalerie monta là deſſus au pluſtot à cheval.*

STEEG. Straatje, korte ſtraat. *Petite ruë, ruë courte.* f. Hy is het door de ſteeg, de naaſte ſteeg ontkomen, ontſnapt. *Il eſt echappé, s'eſt ſauvé par la petite ruë, par la ruë voiſine.* Gaa het eerſte STEEGJEN in. *Entrez dans la premiere petite ruë.*

STEEG, STUG. Kwintig, halſterrig, ſteilo rig, die niet goedſchik voorwaarts wil. *Retif, quinteux, qui ne veut pas avancer.* Een ſteeg *of* ſtug paard. *Un cheval retif.* De Muil-Ezelin is een ſteeg en quintig dier. *La Mule eſt un animal retif & quinteux, une bête quinteuſe & retive.* STEEGHEID, ſtugheid, halſterrigheid. *Caprice.* m. *Quinte, opiniâtreté.* f.

STEEK. Wond, kwetſuur met een ſcherp en puntig wapen &c toegebragt. *Bleſſure faite par la pointe d'un arme, coup qui entre dans les chairs.* Een degen ſteek; ſteek met de lans, de piek. *Un coup d'epee; coup de lance, de pique.* De ſteek, de wond werd doodelyk geoordeelt. *Le coup eſt jugé mortel, la bleſſure eſt jugée mortelle.* Ceſar wierd met drie-en-twintig ſteeken gewond. *Ceſar fut bleſſé de vint trois coups.* Een ſteek in 't ſchermen toebrengen. *Porter une bote, un coup d'eſcrime.* Een ſteek verzetten. *Parer une bote.* STEEK, naalde ſteek in 't ſtof *of* het linnen. *Point de couture dans l'etoffe* ou *la toile.* Daar is maar een ſteek vyf zes aan te doen. *Il n'y a que cinq ou ſix points à y faire.* Zy kan de STEEK, verſtaat de ſteek, weet de handeling der breynaalden al. *Elle ſait deja le point, le maniement des broches.* 't Is zoo donker, dat men geen ſteek, geen oog vol meer kan zien. *Il fait ſi obſcur qu'on ne ſauroit voir à faire un point, qu'on ne voit plus goute.* STEEK, werd in 't kaartſpel ook gezegt. *Point, ſe dit auſſi au jeu de cartes.* Zyn ſteek tellen, roemen. *Compter, dire ſon point.* Ik tel vyf en vyftig tot myn ſteek; uw ſteek is goed, myn ſteek is beter. *Je compte cinquante cinq de point; votre point eſt bon, mon point eſt meilleur.* STEEK of wydte op de Schoenmaakers maatſtok. *Point, eſpace ſur le compas, la meſure du Cordonnier.* Ik ſchoey op zeven, op tien ſteek. *Je chauſſe à ſept, à dix points.* Zy ſchoeyen niet op een ſteek, op een leeſt, zy zyn geen vrinden. *Ils ne chauſſent pas au même point, leurs chiens ne chaſſent point enſemble.* Dat is een STEEK, een bokking. *Ceſt là un coup de dent, un lardon.* Hy gaf hem een wakkere, een vinnige ſteek. *Il lui donna un rude coup de dent, il lui lâcha un trait bien piquant, il lui fit un ſanglant reproche.* STEEK of perſing, drukking in de zyde &c. *Point au coté, mal de coté.* m.

STEEKAN of STEKAN. Oly en Wynmaat, in houdende 16 mingelen. *Meſure pour les huiles & les vins, tenant ſeize pots* ou *mingles.*

STEEKBEKKEN. zie ONDERSTEEKER. *Baſſin à l'uſage d'un malade, que l'on paſſe, met ſous le malade.*

STEEKBYL. Scheepmaaker's bytel, met twee ſchuintens. *Ciſeau à deux biſeaux; outil du Charpentier de vaiſſeaux.*

STEEKE BLIND. zie PUURSTEEKE BLIND. Men moeſt ſteeke blind zyn om dat niet te zien. *Il faudroit être aveugle pour ne pas voir cela.*

STEE-

Digitized by Google

STEEKEL. Doornſtekel, punt. *Piquant.* m. *Pointe d'epine.* f. De ſtekels van een Rooze tak. *Les piquants d'une branche de Roſier.* De ſtekels van de huiſt. *Les piquants* ou *pointes du houx.* De STEKELS of pennen van een Yzervarken *Les piquants d'un Porc epi.* STEEKELBAERSJE. *Petite perche à tête armée de pointes.* STEEKELBEZIËN, Steekelbeſſen, groote witte beziën. *Des groſeilles.* STEEKELBEZIEN, wilde moerbeziën. *Des mourons* ou *meures ſauvages.*

STEEKEN. v. a. Met een punt drukken, doordringen. *Piquer, poindre, percer.* Le Pret: *Stak*, le Part: *Geſtooken.* Met een ſpeld, een naald ſteeken. *Piquer avec une epingle, une aiguille.* De doornen, de brandenetelen ſteeken. *Les epines, les orties piquent* Een paard met ſpooren STEEKEN, noopen. *Donner des eperons, donner des deux à un cheval* De oſſen ſteeken met angelroeden. *Piquer les boeufs.* Cleopatra vreezende te vallen in de handen van Auguſtus, liet zig met Adders ſteeken. *Cleopatre craignant de tomber entre les mains d'Auguſte, ſe fit piquer par des Aſpics.* Een pen in een gat STEEKEN, injagen. *Ficher, enfoncer une cheville dans un trou.* Een ſtaak, een ſtok in de grond ſteeken. *Ficher, enfoncer un piquet, un bâton dans la terre.* Spelden op een kuſſen STEEKEN, vaſt maaken. *Attacher des epingles à une pelote.* Zyn hoofd door 't venſter STEEKEN, uit het venſter kyken. *Paſſer ſa tête par la fenêtre, mettre ſa tête à la fenêtre.* Zyn hoofd onder 't dek STEEKEN, onder haalen. *Mettre, enfoncer, fourrer ſa tête ſous la couverture.* De hand in zyn zak, in de beurs ſteeken. *Mettre la main dans ſa poche, à la bourſe.* Zyn vinger in de grond ſteeken, en ruiken in wat Land men is. fig: ſpr: *Ficher ſon doigt dans la terre & ſentir dans quel Pays on eſt.* Zy durft haar handen in geen koud water STEEKEN, brengen. *Elle n'oſe mettre ſa main dans l'eau froide.* Een lyk in 't graf STEEKEN, onder dompelen. *Mettre un mort dans la foſſe, enterrer un mort.* Zig in een kwaade zaak STEEKEN, mengen, verwarren. *Se mettre, s'engager, s'embarquer, s'intriguer dans une mauvaiſe affaire.* In de ſchulden ſteeken, veel ſchulden hebben. *Avoir beaucoup de dettes, être charge de det:* Daar ſteekt geen kwaad in. *Il n'y a pas de mal a cela.* In zyn reden blyven ſteeken, ſtom blyven. *Demeurer court, ne ſavoir plus que dire* Laat ons daar een ſpelletje by ſteeken gem: ſpr: *Briſons là deſſus.*

STEEKEN. Zeer doen, als men van de Zon ſpreekt. *Piquer, faire mal* De Maartſe Zon ſteekt en verwarmd niet. *Le Soleil de Mars pique, incommode & n'echauffe pas.* De Zon STEEKT, gloeyd, ſchynd te ſterk op de middag. *Le Soleil pique trop, eſt trop ardent ſur le midi.* STEEKEN, byten, als men van een wonde ſpreekt. *Cuire.* De wonde ſteekt geweldig. *La playe cuit bien fort.* STEEKEN, ſchimpen, hekelen. *Piquer, offenſer, turlupiner.* Zyne redenen ſteeken geweldig. *Ses diſcours piquent, offenſent bien fort; ſes diſcours ſont bien piquants, il emporte la piece.* Dat ſteekt hem magtig in de krop, hy kan dat niet op eeten, verduwen. *Cela lui tient bien au coeur, il ne ſauroit le digerer.*

STEEKEN. In 't koper ſteeken, etſen. *Graver au burin, dans le cuivre.* Naar de ring STEEKEN, ring loopen. *Courre la bague.* Iemand naar 't hart ſteeken, naar't leven dingen. *Attenter ſur la vie de quelqu'un, vouloir oter la vie à quelqu'un.* Een Koning naar de Kroon ſteeken, een Koning van den Troon willen ſchoppen. *En vouloir, attenter à la Couronne d'un Roy.* Iemand naar de kroon ſteeken, tegen iemand ieveren, iemand den voet willen ligten: *Jouter, entrer en lice contre quelqu'un, vouloir l'emporter ſur quelqu'un.* Met iemand de gek ſteeken, de gek ſcheeren. *Se moquer de quelqu'un, turlupiner quelqu'un.*

STEEKENDE, Puntige, ſcherpe diſtelen, doornen. *Des chardons piquants, des epines piquantes.* Een STEEKENDE of ſcherpe pyn. *Une douleur piquante, cuiſante, penetrante, ſenſible.* STEEKENDE, ſcherpe, vinnige, gekſcheerende redenen. *Des diſcours piquants, inſultans, mordicans.*

STEEKER. Priem *of* pook daar men mee ſteekt. *Poinçon, poignard.* m. 't Is een STEEKER, een ſteekende ſcherſſer. *C'eſt un railleur mordicant, un ſatyre bien acre.* STEEKERS in 't zog, leggers, ſcheepshouten aldus genaamd. *Genoux de revers.* m. pl.

STEEKIND of STEKIND. Stads kind; een wiens goed, om reden van quaad gedrag, de Stad vaſt maakt, en als een onmondige beheerd. *Enfant de la Ville, homme dont la Ville gere le bien pour cauſe de mauvaiſe conduite.* Steekind gemaakt, verklaard werden. *être declare incapable de gerer ſon bien, être mis ſous Tutelle.*

STEEKING. Steek, doordrukking. *Epreinte, douleur.* f. *Point.* m. Ik voel zu'ke ſteekingen in de zyde. *Je ſens de ſi grandes epreintes, de ſi grands points au coté.*

STEEKPALM of wilde Mirtus boom *Du Bruſc* ou *Myrthe ſauvage* STEEKPALM, werd altemets van HULST gemeend. *Du Houx.*

STEEKPENNING. Heimelyk geſchenk, fooytje. *Piece pour boire, recompenſe ſecrete.* f. Zyn Vrouw krygt, ontfangt 'er goede Steekpenningen voor. *Sa femme en tire de bonnes recompenſes, de jolis preſents, de belles epingles.*

STEEKSPEL. n. Ring-loopſpel, ſoort van Tournooy. *Courſe de bague, joûte.* f. *Eſpece de Tournoy: en fait d'amour, c'eſt toute autre choſe.*

STEEKWERK. n. Geſtikt werk, borduur werk. *Broderie.* f. STEEKWERK, werd *in re venerea* anders uitgelegt. Hy is op een ſteekwerkje uit. *Il en veut à quelque griſette, il eſt alle en bonne fortune.*

STEEK-YZER. Graveer-yzer. *Burin* m. *Outil de Graveur.*

STEEL. Handvatſel. *Manche.* m. *Queuë.* f. De ſteel van een byl, van een hamer. *Le manche d'une hache, d'une cognee, d'un marteau, d'un maillet.* De ſteel van de pan vaſt houden. *Tenir la queuë de la poële.* STEEL of ſtaert van zekere vrugten. *Queuë de certains fruits.* Een Roos met haar ſteel plukken. *Cueillir une Roze avec ſa queuë.* Kerſſen met korte, met lange ſteelen. *Des ceriſes à courtes, à longues queuës.* De appelen, de peeren vallen van de ſteel. *Les pommes, les poires tombent de la queuë, quitent la queuë.* Aan de ſteel byten, proeven hoe de meloen ſmaakt. *Goûter, eprouver à la queuë quel goût a le melon.* Hy is nog groen aan de ſteel, 't ſteeltje is nog groen; den Oudaart is nog groen om zyn hart. *Le Vieillard a encore la queue verte, le Griſon reſſemble au poireau, il a la queuë verte.* De ſteel na den byl werpen, den moed verlooren geeven. *Jetter le manche après la cognee, perdre tout courage.* STEEL of STOPPEL, onderſte deel van de Koornhalm, 't geen in de grond blyft. *Chaume*, m. *le bas du tuyau de bled qui reſte dans la Terre.*

STEELEN. v. a. Ontſteelen, wegneemen, rooven. *Voler, derober, enlever furtivement.* Le Pret: *Stal*, le Part: *Geſtoolen.* Hoenders, vrugten ſteelen. *Voler, derober des poules, des fruits.* Geld, juweelen, kleeren ſteelen. *Voler, derober de l'argent, des bijoux, des hardes.* Het hart, de genegentheid van iemand ſteelen. *Voler, enlever le coeur, l'amitié de quelqu'un.*

Digitized by Google

STEELEN uit de boeken, de Schryvers plunderen. *Piller les livres, les Auteurs.* Orlogie-, kleeren STEELER. *Voleur de montres, d'habits.* Een harte STEELER, roover. *Celui qui gagne le coeur, ravit l'amitié de quelau'un.*

STEELSWYZE of STEELSGEWYZE. Adv. Heimelyk. *à la derobée, furtivement, en cachette.* Hy sloop steelswyze in haar kamer. *Il entra, se coula, se glissa à la derobée, furtivement dans sa chambre.*

STEEN. Bekende Bouwstof. *Pierre.* f. Zoo hard, zoo zwaar als een steen. *Dur, pesant comme une pierre.* Een witte, een blaauwe steen. *Une pierre blanche, pierre bleuë.* Uitgehouwe steen, arduinsteen. *Pierre de taille.* Biksteen. *Pierre de grais* ou *du grais.* Een vuur *of* key-STEEN. *Une pierre à feu, un caillou.* Kalk steen. *Pierre à chaux.* f. Tufsteen, zafte steen. *Pierre de tuf.* Een Toets STEEN. *Une pierre de touche.* Een Zeilsteen. *Une pierre d'Aiman.* Een Diamant STEEN, fyne steen. *Un Diamant, une pierre fine.* Valsche steen. *Pierre fausse.* Puimsteen *Pierre de ponce.* d. Tigchelsteen, gebakke steen. *Brique.* f. *Carreau.* m. Wetsteen, oly steen. *Pierre à aiguiser, pierre à l'huile.* Wyn STEEN *Du Tartre.* Een dobbel STEEN. *Un Dé à jouer.*

STEEN. Kraak steen uit zekere vrugten. *Noyau.* m Kerssesteen. *Noyau de cerise.* Abricooze-, Perzikke steen. *Noyau d'Abricot, de Pêche.* Pruimsteen. *Noyau de prune.*

STEEN. Vergaaring van zandigheid in de blaas. *Pierre.* f. *amas de sable* ou *de gravier dans la vessie.* Hy leid aan de steen ziek. *Il est malade de la pierre.* Van de steen gesneeden werden. *être taillé de la pierre.* Deze laatste spreekwyze betekend ook gesnooten, diep in de beurs getast werden. *être pincé, ecorché, dupé.*

STEEN. Agt pond gewigt. *Poids de huit livres.* m Een steen kaarsen. *Huit livres de chandelles.*

STEENAGTIG. Adj. Vol steenen *of* gruis. *Pierreux. se.* Een steenagtige grond. *Un fonds pierreux.* De maatjes peeren zyn steenagtig. *Les bergamottes sont pierreuses.*

STEENBAKKER, TIGCHELBAKKER. *Celui qui fait des carreaux de fayance & autres.* STEENBAKKERY. f. *Lieu où l'on fait des carreaux de fayance & autres.*

STEENBOK. Wilde Bok. *Chamois sauvage.* De STEENBOK is het teken van de maand December. *Le Capricorne est le signe du mois de Decembre.*

STEENE. Diend de volgende samengestelde tot een *Adjectivum.* STEENE-BRUG. *Pont de pierres.* m. STEENEIKE. *Chêne de la plus dure espece.* m. Een STEENEKRUIK. *Une cruche de grais.* Een STEENE-HART. *Un coeur de pierre, de rocher.* Een STEENE-WEG. *Un chemin pavé, une voye pavée.*

STEENEN. 't meerv: van STEEN. *Des pierres.* Steenen opraapen, opkoopen. *Amasser des pierres, mettre des pierres en piles.* Met steenen gooyen. *Jetter des pierres.* Fyne STEENEN, Diamanten &c. *Des pierres fines, des pierreries.* Valse steenen. *Des pierres fausses.* Valse STEENEN, dobbelsteenen. *Des dez pipez.* Kerssen eeten, en met de STEENEN speelen, gooyen. *Manger des cerises & jouer avec les noyaux, faire voler les noyaux.*

STEENEN. v. n. Zwaarmoedig, bedrukt klaagen. *Geindre, gemir, lamenter.* Zy doet de heelen dag niet als steenen. *Elle ne fait que geindre, lamenter tout le jour.*

STEENGEIT. Wilde Geit. *Chevre sauvage.* f. STEENGROEVE, Steenput, hol daar de hardsteenen uitgehaald werden. *Carriere.* f. *Lieu d'où l'on tire les pierres de taille.*

STEENHOUWER. *Tailleur de pierre.* STEENHOUWERS bytel, hamer. *Ciseau, maillet de Tailleur de pierres.*

STEENIGEN. v. a. Met steenen dood gooyen. *Lapider, assommer, tuer à coups de pierres.* Men steenigde de Overspeelers onder de Wet. *On lapidoit les Adulteres sous la Loy.* De STEENIGING van Stephanus, eerste Martelaar. *La lapidation de Saint Etienne, premier Martyr.*

STEENKALK, of *Sement* in 't Onduits; samenmengsel van gestampte pannen en kalk. *Du ciment.* Een kelder met steenkalk bestreeken. *Une cave enduite de ciment.*

STEENKLAVER. Kruid in 't Latyn *Trifolium Corniculatum* genaamd. *Du Melilot.* Steenklaver oly is tot verscheide dingen zeer goed. *L'huile de Melilot est bonne à plusieurs choses.*

STEENKLIP. Rots in Zee, of aan de Zeestrand. *Rocher.* De Engelse kust is vol Steenklippen. *La Côte d'Angleterre est pleine de Rochers.*

STEENKOOLEN. Schorse koolen, Smits koolen. *Charbons de terre, de la houille.*

STEENKOOPER. *Marchand de briques, de chaux, de sable &c.*

STEENPOKJES. Pokken die met kleine plekken uitslaan. *Verole menuë.* f. De steenpokjes zyn gevaarlyker als de andere. *La verole menuë, la fausse verole est plus dangereuse que l'autre.*

STEENROTS, of ROTS enkelyk. *Rocher.* m. Al had hy het hart zoo hard als een Steenrots. *Quand il auroit le coeur dur comme un rocher.*

STEENRUIT. Kruid, *Ruta Muraria, Capillus veneris,* in 't Latyn genaamd. *De la Rue.*

STEENTJES. Kleine steenen. *Des pierrettes, petites pierres.* Steentjes opraapen. *Amasser des pierrettes.* Key-STEENTJES. *Des cailloux.* Hy heeft twee drie steentjes gelost, hy is twee drie steentjes kwyt geworden. *Il a rendu, jetté deux ou trois petites pierres par les urines.* STEENTJES, tigchelsteentjes. *De petits carreaux.* De meeste benede vertrekken der huizen in Holland zyn met steentjes beleid, voorzien. *La pluspart des appartements bas des maisons de Hollande sont garnis, revetus de carreaux de fayance &c.*

STEENUIL. Katuil, Nagruil, Kerkuil. *Chathuan, Hibou.* m. *Chouette, Cheveche.* f.

STEGEL, werd somtyds voor BEUGEL, STYG-BEUGEL. *Etrier.* m gezegt. STEEGELREEP, REEP of leer daar de stegel aanhangd. *Longe* ou *courroye d'Etrier.* f.

STEIGER. Opslag, uitstek daar men in *of* uit een schip komt. *Avance.* f. *Pont de quay.* m. De schuit leid aan de steiger. *Le bateau est joignant le quay.* STEIGER of trap om op een paard te steigeren. *Montoir.* m. *Planche* ou *degré pour monter plus facilement à cheval.* STEIGER, stellagie voor Metselaars, Schilders &c. *Echaffaut à l'usage des Maçons, Peintres, &c.*

STEIGEREN. v. n. Opspringen, sprongen maaken. *Se cabrer, s'elever sur les pieds de derriere.* Het paard zal steigeren zoo gy het steekt, te hard, te styf, te kort houd. *Le cheval se cabrera si vous le piquez, le tenez trop de court, si vous lui tenez la bride trop haut.* Hy steigerd als een kwaad paard, hy vliegd op van boosheid. *Il se cabre comme un cheval fougueux, il se met en fougade.* STEIGEREN, ryzen, in prys opslaan. *Encherir, monter en prix.* De graanen, de wynen steigeren ongemeen. *Les bleds, les vins montent bien fort.*

STEIGERSCHUIT. f. Hoogboordige schuit, om aan de steigers te losten en te laaden. *Bateau de haut bord en forme de grande chaloupe qui sert à decharger ou prendre des marchandises sur le quay.*

STEIL. Adj. Regt, styf opgaande. *Roide, escarpé.* Een steile rots, een steile weg. *Un rocher, un chemin escarpé.* Een steile berg. *Une montagne escarpée.*

STEIL-

Digitized by Google

STEILOOR. Een ſtyfkoppig menſch. *Un entêté, un opiniâtre, un bourru.* Een STEILOORIG menſch hoord naar geen reden. *Un têtu, un entêté n'ecoute point de raiſon, n'entend pas raiſon.* Zyn STEILOORIGHEID, eigenzinnigheid is ongelooffelyk, is niet te verzetten. *Son entêtement, ſon opiniâtreté eſt incroyable, eſt invincible.*

STEILOPGAAND. Adj Steil. *Roide, eſcarpé.* Een Slot, een Kaſteel op een ſteil opgaande hoogte, op een ſteile berg gebouwd. *Un Chateau bati ſur une hauteur, ſur une montagne eſcarpée.*

STEILTE. f. Regt opgaande hoogte. *Montant, precipice.* m. *Hauteur eſcarpée* f. Wy hadden twee uuren werk om de ſteilte van den Berg over te komen. *Nous fumes deux heures à gagner, atteindre, paſſer le montant de la montagne.* Tuſſen twee ſteiltens in reizen, gaan. *Marcher entre deux hauteurs, entre deux precipices.*

STEKADE, STEEKADE. Stootdegen, lange en rondpuntige degen. *Eſtocade, lardoire.* f. *Epee à lame longue & arondie.* Het is verboden Stekaden te draagen, om dat die ſchier onzigtbaarlyk kwetſten. *Il eſt deffendu de porter des eſtocades, parce qu'elles bleſſent quaſi inviſiblement.*

STEKAN is op **STEEKAN.** en STEKEND op STEEKEND te zien.

STEL. Het geſchiede op een STEL, op een ſprong, met een vaart. *Cela ſe fit à la hâte, au pied levé, à la chaude; en trois coups, ſix trous.* Op zyn ſtel, op zyn dreef zyn. *être en train d'agir, avoir tout en ordre, tout à la main.* Het huis is nog niet op zyn ſtel. *La maiſon n'eſt pas encore en ordre, nettoyée, rangée.*

STELKONST. Algemeene Rekenkonſt: dus weeten de Liefhebbers der onvermengde Landtaale, 't Latyns woord *Algebra* over te zetten. *Algebre.* f. ou *Science de l'Arithmetique univerſelle.*

STELLAGIE. Stelling, ſteiger voor Metſelaars, Schilders, &c. *Echaffaut pour ſoutenir les Maſſons, les Peintres &c.* m. Daar wierden in alle de ſtraaten STELLAGIEN, ſchouwplaatſen opgeſlagen om de intrede, de ommegang te zien. *On dreſſa des echaffauts dans toutes les ruës pour voir l'entrée, la proceſſion.* Als de Kwakzalvers op hunne STELLAGIEN. Theaters klimmen, verſchynen. *Quand les Charlatans montent ſur leurs Theatres.*

STELLEN. v. a. **KLAAR MAAKEN.** Aan de gang helpen. *Accorder, mettre en etat, en train.* Een luith ſtellen. *Accorder un luth, mettre un luth en train.* De klokken ſtellen, het orgel ſtellen. *Accorder les cloches, accorder les orgues.* Te veel STELLEN, in rekening brengen voor 't maaktoon. *Mettre trop, compter trop pour la façon.* Zyne gedagten STELLEN, brengen op het papier. *Mettre, coucher, rediger ſes penſées ſur le papier.* Een Thema in 't net STELLEN, overſchryven. *Mettre un Thême au net.* En ſtel op rekening luid advys van... Koopm: w: *Et paſſez les à compte ſuivant l'avis de...* Zyne waaren op prys STELLEN, zetten. *Mettre ſes marchandiſes à prix, taxer ſes marchandiſes à certain prix.* De Markt STELLEN, de prys der waaren doen ryzen en daalen zoo men wil. *Regler, fixer le Marché,* ou pluſtot, *le prix des Marchandiſes qui ſe vendent au Marché, faire monter* ou *baiſſer le prix des denrées à ſon gré.* In dien zin zegd men, iemand de Wetten STELLEN. *On dit en ce ſens, preſcrire, faire la Loy à quelqu'un.* Bedienden STELLEN, aanſtellen. *Etablir des Officiers.* Wagters STELLEN, plaatſen aan de Poorten. *Poſer, etablir des gardes aux Portes.* Een Leger in ſlagorder STELLEN, ſchikken. *Mettre, ranger une Armée en ordre de bataille.* De Ruitery op de vleugels ſtellen, plaatſen. *Mettre, ranger la Cavalerie ſur les ailes.* Een Soldaat in bewaaring van den Corporaal, van den Provoost ſtellen. *Mettre un Soldat à la garde du Caporal, du Prevôt.* Borg STELLEN, geeven, verſchaffen voor de betaling, voor zyn goed gedrag. *Donner caution pour le payement, pour ſa bonne conduite.* Zig tegen iemand STELLEN, kanten. *S'oppoſer à quelqu'un.* Alle middelen in 't werk ſtellen om tot zyn oogmerk te geraaken. *Mettre tous moyens en oeuvre pour parvenir à ſon but.*

STELLEN, werd nog in de volgende ſpreekwyzen gezegt. Al zyn hoop, zyn vertrouwen op God ſtellen. *Mettre toute ſon eſperance, toute ſa confiance en Dieu.* Zyne zinnen op een Juffer ſtellen, op een Juffer verlieven. *Prendre de l'amour pour une Demoiſelle, devenir amoureux d'une Dem: s'attacher à une D:* Zig in gevaar, in perykel ſtellen. *Se mettre en danger, en peril.* Zig al te bloot ſtellen, te veel waagen. *S'expoſer, ſe haſarder trop.* Zig te weer ſtellen. *Se deffendre, ſe mettre en deffenſe.* Zig voor iemand in de bres ſtellen, het voor iemand opneemen. *Se mettre à la breche pour quelqu'un, prendre le parti de quelqu'un.* Een zaak aan goede mannen STELLEN, aan 't oordeel van goede mannen laaten. *Mettre une choſe en arbitrage, en paſſer par le Jugement des arbitres.* Ik ſtel het in uw keur, ik ſtel het aan u zelfs. *Je vous en donne le choix, je mets la choſe à votre choix, je m'en rapporte à vous même.* STELLEN, werd ook *Neutraliter* gebruikt. Hoe zult gy 't nu ſtellen? hoe zult gy 't nu maaken? *Comment ferez vous à preſent? quel parti prendrez vous à cette heure? comment vous tirerez vous d'affaire à cette heure?* Daar is geen STELLEN aan die ſtoute jongen, men weet met die ſtoute jongen geen raad. *On ne ſçauroit reduire ce petit garnement, on ne ſçauroit venir à bout de ce petit eſpiegle.* Een Meeſter heeft wat te ſtellen met die dertele gaſten! *Un Maître a bon beſoin de ſa tête, de patience avec ces jeunes droles, ces eveillez là!* 't Is een man die 't wel STELLEN kan, die mildelyk van tydelyke goederen voorzien is. *C'eſt un homme qui a dequoy, qui eſt à ſon aiſe, en bonne paſſe.*

STELLING. f. Hout geſtel, daar wyn of biervaten op gezet werden. *Chantier de cave ſur lequel on poſe des tonneaux de vin* ou *de biere.* m. STELLING, geſtel van drie planken tot gebruik van Scheeps Timmerluiden. *Echaffaut fait de trois planches à l'uſage des Charpentiers de vaiſſeaux.* m.

STELLING. Vooronderſtelling *Syſtême* m. *Propoſition ſervant de principe.* f. De ſtelling van Ptolomeus om de Hemel-loop te leeren is zoo klaar niet als die van Copernicus. *Le Syſtême de Ptolomée pour apprendre le cours Celeſte n'eſt pas ſi clair que celui de Copernic.* De vyf STELLINGEN van Janſenius ſtaande houden, tegen ſpreeken. *Deffendre, ſoutenir, combattre, impugner les cinq Propoſitions de Janſenius.* Die Stelling is vals. *Cette Propoſition eſt fauſſe, ce Principe, ce Syſtême eſt faux.* Die brief is van een goede STELLING, ſchrytityl. *Cette lettre eſt d'un bon ſtyle.*

STELPEN. v. a. Stuiten, opdoen houden. *Etancher, arrêter.* Poeyer, remedie om het bloed te ſtelpen. *Poudre, remede pour etancher le ſang.* Den dorſt STELPEN, verſlaan. *Etancher la ſoif.* Haar droefheid is niet te STELPEN, te ſtillen. *On ne ſçauroit appaiſer ſa douleur.* STELPING, ſtuiting van 't bloed. *Etanchement du ſang.* m.

STELSEL. Sorteering, als men van Porcelein, Kant en eenige andere dingen ſpreekt. Een ſtelſel Porcelein;

Digitized by Google

zeker getal ſchotels, kopjes malkander gelykende. *Aſſortiment de Porcelaine, certain nombre de plats, de taſſes de Porcelaines qui ſymetriſent enſemble.* Een ſtelſel kant; zoo veel kant als tot een muts en handlubben, mouwen van nooden is. *Une garniture de dentelle.* Gy hebt daar een zoet ſtelſel Engelſe kant! *Vous avez là une jolie, une belle garniture d'Angleterre!*

STELT. Houte been, hout werktuig, daar de knie van een verminkte op ruſt *Jambe de bois.* f. Hy klotſte met zyn ſtelt. *Il croçoit, jouoit de la croce avec ſa jambe de bois.* STELTEN, ſtokken daar de jongens op ſtaan, altemets mee ſtappen. *Des echaſſes.* Die Potſemaakers geleeken wel Reuzen met hunne ſtelten, op hunne ſtelten. *Ces Bouffons reſſembloient à des Géants avec leurs echaſſes, montez ſur leurs echaſſes.* De Waereld ryd op ſtelten; daar gaan wonderlyke kuuren onder de menſchen om. *Il ſe joue bien des farces au Monde; il ſe paſſe d'etranges choſes dans ce Monde ci.* Het heele huis reed op ſtelten, was vol rumoer. *Toute la maiſon etoit en branle, en rumeur, il ſe faiſoit un vacarme, un tintamarre horrible dans la maiſon.* De klokken ryden op ſtelten, ſlaan heel ongelyk. *Les cloches ſont detraquées, les cloches de la Ville ne s'accordent pas.*

STEM. Klank uit 's menſchen mond komende. *Voix.* f. Een harde, een flaauwe, een klaagende ſtem. *Une voix forte, foible, plaintive.* Een ſcherpe, een piepende ſtem. *Une voix aiguë, perçante, glapiſſante.* STEM, werd veel voor gevoeluiting gezegt. *Voix.* f. *Suffrage.* m. Stem in 't Capittel, in de Vergadering hebben *Avoir voix en Chapitre, avoir droit de ſuffrage dans l'Aſſemblée.* Zyn ſtem verkoopen. *Vendre ſa voix, ſon ſuffrage.* Het komt altemet op een ſtemmetje aan. *Il ne tient quelquefois qu'à un ſimple ſuffrage.*

STEMMEN. 't meerv: van STEM. *Des voix, des ſuffrages.* Een ſamenparing van ſtemmen en Muziek inſtrumenten. *Un concert de voix & d'Inſtruments.* De ſtemmen opneemen in de Vergadering. *Recueillir les voix, les ſuffrages dans l'Aſſemblée.* Het met de meerderheid van ſtemmen overhaalen *L'emporter à la pluralité des voix, des ſuffrages.*

STEMMEN. v. n. Zyn ſtem geeven, zyn gevoelen uiten. *Donner ſon ſuffrage, ſa voix.* De Stad Dordrecht ſtemd aller eerſt in de Vergadering van haar Ed: Groot Moogende. *La Ville de Dort a la premiere voix, parle la premiere dans l'Aſſemblée de leurs Grandes Puiſſances.* Het getal der STEMMENDE Steden van Holland wierd door de Prins Maurits tot dat van zeventien vermeerderd. *Le nombre des Villes ayant voix deliberative en Hollande fut augmenté juſqu'à celui de dix ſept par le Prince Maurice.* STEMMEN, toeſtaan, goed keuren. *Convenir, conſentir, accorder, approuver.* Dat ſtem ik met u toe. *J'en conviens avec vous; j'en demeure, tombe d'accord avec vous.* Ik zou moeyte hebben om in de dood van zoo een gevangene te ſtemmen. *J'aurois peine à conſentir, à ſouſcrire à la mort d'un tel priſonnier.* Hy weigerde voor hem te STEMMEN, hem zyn ſtem te geeven. *Il refuſa de lui donner ſa voix.*

STEMMIG. Adj. STAATIG. Ernſtig. *Grave, ſerieux, poſé.* Een ſtemmig gelaat, weezen. *Une contenance grave, un air poſe.* De Spanjaarden zyn altyd even ſtemmig. *Les Eſpagnols ſont toujours egalement graves, d'un ſang froid egal.* De STEMMIGHEID, ſtaatigheid, bedaardheid van een Regent, van een Predikant. *La gravité, la contenance grave, le ſerieux, le ſang froid d'un Magiſtrat, d'un Miniſtre.*

STEMPEL. Geweekt en gegraveerd yzer om munt, of gedenkpenningen te ſlaan. *Coin, poinçoin à frapper de la monnoye* ou *des Medailles.* m. Een oude ſtempel breeken, een nieuwe ſtempel maaken. *Rompre un vieux coin, faire un nouveau coin.* STEMPELEN. v. a. Slaan, merken met den ſtempel. *Battre, frapper, marquer au coin.* Munt, geld ſtempelen; munt *of* geld ſlaan. *Frapper, battre de la monnoye.* Voyez le Part: GESTEMPELD.

STENG. Stag, maſt, ſpriet boven op de regte maſt. *Perroquet.* m. *Petit mât planté ſur, ajouté à un plus grand mât.* De Kruis-ſteng. *Le Perroquet d'Artimon.* De Boegſpriet-ſteng. *Le Perroquet de Beaupré.* De Steng ſchieten, afneemen. *Abbaiſſer le Perroquet.*

STER of **STAR.** Hemel-licht, 't welke veel beſchouwd werd, doch weinig bekend is. *Etoile.* f. *Corps lumineux beaucoup conſideré & peu connu.* Een dwaal-, zweef-Ster *of* Planeet. *Une Etoile errante* ou *une Planete.* Een vaſte Ster. *Une Etoile fixe.* Men zegt dat de kleinſte Ster agtienmaal grooter is dan de Aarde. *On dit que la plus petite Etoile eſt dixhuit fois plus grande que la Terre.* De Avond en Morgen Ster, Venus genaamd, is de helderſte, en ſchynd de grootſte Ster van 't Firmament te zyn. *L'Etoile du Soir & l'Etoile du Jour, appellee Venus, eſt la plus claire & paroit la plus grande du Firmament.* De Noord- *of* Pool-Ster is de Ster daar onze Zeeluiden op toezeilen *L'Etoile du Nord* ou *l'Etoile Polaire eſt l'Etoile ſur laquelle nos gens de Mer reglent leur courſe.*

STERFBED. n. *Lit de mort.* m. Hy heeft het my op zyn ſterfbed gezegt, geopenbaard. *Il me l'a dit, declaré, revelé au lit de ſa mort.*

STERFDAG m. Laaſten levensdag. *Dernier jour de la vie.* Niemand weet zyn ſterfdag. *Perſonne ne ſçait le jour de ſa mort.*

STERFFELYK, STERFLYK. Adj. De dood onderworpen. *Mortel, ſujet à la mort.* Wy zyn alle zondige en ſterffelyke ſchepſelen. *Nous ſommes tous des créatures pechereſſes & mortelles.* Indien de ziele ſterffelyk was, de godloozen zouden meeſtentyd ongeſtraft en de vroomen ongeloond blyven; 't geen met de gedagte van een regtvaardig en heilig Opperweezen niet beſtaan kan. *Si l'ame etoit mortelle, les mechans ſeroient le plus ſouvent impunis & les bons ſans recompenſe; ce qui ne peut s'accorder avec l'idée d'un Souverain Etre juſte & ſaint.* Al wat leven ontfangen heeft is de STERFFELYKHEID, de dood onderhevig *Tout ce qui a reçu la vie eſt ſujet à la mort.*

STERFHUIS. n. Huis daar een doode in is, of iemand onlangs geſtorven is. *Maiſon mortuaire.* f. De naaſte vrinden zyn in 't ſterfhuis. *Les plus proches parents ſont à la maiſon mortuaire.* Alles werd in 't ſterf huis opgeſchreven. *On inventorie tout, on fait inventaire de tout dans la maiſon du deffunt, de la deffunte.*

STERFTE. f. Beſmettelyke ziekte, die veel menſchen *of* veel beeſten weg neemd. *Mortalité.* f. De ſterfte kwam onder de Benden, onder 't Krygsvolk. *La mortalité ſe mit parmi les Troupes, les Troupes furent frappées de la mortalité.* De ſterfte onder de beeſten heeft dit Land in 't ingewand getroffen. *La mortalité des bêtes a frappé ce Pays ci dans les entrailles.*

STERK. Adj. Kragtig. *Fort, robuſte.* Een groot, een ſterk kaerel. *Un homme grand & fort, grand & robuſte.* Zoo ſterk als een paard, als een Reus, als Samſon. *Fort comme un cheval, comme un Géant, comme Samſon.* Sterk in de vuiſt, in de lenden zyn. *être fort du poignet, être fort de reins.* STERK, werd veeltyds van zaaken ſpreekende gezegt. Een ſterke

maag

Digitized by Google

magt. *Un eſtomac robuſte, un bon eſtomac.* Een ſterk Slot, een ſterke Stad, Veſting. *Un fort Chateau, une Ville, une Place forte.* Sterk laken, ſterk ſtof. *Du drap fort, de l'etoffe forte.* Een ſterke, een hevige koorts. *Une fievre forte, une violente fievre.* Een ſterke wind. *Un vent fort.* Een STERKE of hooge pols. *Un pouls fort.* Sterke ſaus, hooge ſaus. *Sauce de haut goût.* Sterke dranken. *Boiſſons fortes.* Een STERK, een magtig Leger. *Une Armée forte, une puiſſante Armée.* Een ſterke reden, kragtige reden. *Une forte, une puiſſante raiſon.* De reden van den ſterkſten is altyd de beſte. *La raiſon du plus fort eſt toujours la meilleure.* 't Zyn ſterke beenen die weelde konnen draagen. *Il eſt très difficile de ſe bien comporter, de ſe moderer dans la bonne fortune.* STERK, werd ook *Adverbialiter* gebruikt. Sterk ſchieten, ſterk werken. *Tirer, travailler fort.* Sterk aanhouden op de pligt der ryken. *Inſiſter fortement ſur le devoir des riches.*

STERKEN. v. a. Verſterken, ſterkte geeven. *Fortifier, donner de la force.* De goede wyn ſterkt de maag. *Le bon vin fortifie l'eſtomac.* Malkanderen in 't geloove, in de deugd ſterken. *Se fortifier l'un l'autre dans la foy, dans la vertu.* Dat diend tot STERKING, tot verſterking van de maag *Cela ſert à fortifier l'eſtomac.*

De STERKHEID of STERKTE van 't Lichaam beſtaat in de ſpieren en zenuwen. *La force du corps conſiſte dans les muſcles & les nerfs.*

STERKTE. f. Kragt, vermoogen. *Force, vigueur.* f. De ſterkte van 't ligchaam helpt veel tot de ſterkte van 't verſtand. *La force, la vigueur du corps aide, contribue beaucoup à la force, à la vigueur de l'eſprit.* Men moet zig nooit teveel op zyne ſterkte verlaaten. *Il ne faut jamais ſe confier trop en ſes forces.* De eendragt der Burgers maakt de ſterkte van een Stad, van een Land. *La concorde, l'union des Bourgeois fait la force d'une Ville, d'un Pays.* Een STERKTE, een Veſting of Schans. *Une Place forte, une Forteresſe, un Fort.*

STERRE-KENNER, STERRELOOP-KENNER. Hemel-loop beſchouwer. *Aſtronome, contemplateur & connoiſſeur des Aſtres.* f. Ptolomeus, Copernicus en Ticho Brahe zyn vermaarde Sterre-kenners geweeſt. *Ptolomée, Copernic, Ticho Brahe ont été de fameux Aſtronomes.* STERRE-KUNDE of STERRELOOP-KUNDE. *Aſtronomie, Science du cours des Aſtres.* f. De Sterrekunde, Sterreloopkunde is op vaſte, doch verhevene gronden geveſtigd: zy is de uiterſte pooging van 't menſchelyk verſtand. *L'Aſtronomie eſt fondée ſur des principes certains, mais ſublimes: elle eſt le dernier effort de l'eſprit humain.* STERRELOOPKUNDIGE aanmerkingen. *Des obſervations Aſtronomiques.*

STERREKYKER. Waarzegger uit de Starreloop. *Aſtrologue, celui qui predit l'avenir ſuivant le cours des Aſtres.* My heugd in 't gezelſchap van vyf zes vrinden vreemde byzonderheden door een Sterrekyker te hebben hooren raaden: hy had ze zonder twyfel van andere tolken dan de Sterren vernomen. *Il me ſouvient avoir en compagnie de cinq ou ſix amis entendu deviner d'etranges particularitez par un Aſtrologue: il les avoit ſans doute appriſes d'autres truchemans que des Aſtres.* De STERREKYKERY, de voorzegging uit het beſchouwen der Sterreloop, of naar der Sterrenſtand is enkele giſſing, enkeld bedrog. *L'Aſtrologie, l'Art de predire l'avenir ſuivant la ſituation, le cours des Aſtres n'eſt que conjecture, que tromperie.*

De STERREN-HEMEL. 't *Firmament* in 't Onduitſch. *Le Firmament* ou *le Ciel des Etoiles.*

STERVELING. Menſch in de hoogdraavende ſtyl. *Mortel.* De grootſte, rykſte menſch is maar een ongelukkige ſterveling. *Le plus grand homme, l'homme le plus opulent n'eſt qu'un malheureux mortel.*

STERVEN. v. n. Ophouden te leeven. *Mourir, ceſſer de vivre.* Le Pret: *Sturf* & [*Stierf*, le Part: *Geſturven.* Alle menſchen moeten ſterven, zullen een dag ſterven. *Tous les hommes doivent mourir, mourront un jour.* Men moet wel leeven om wel te ſterven. *Il faut bien vivre, pour bien mourir.* STERVEN, werd ook als Zelfſtandig gebruikt. Na het STERVEN, 't overlyden van myn Vader, van myn Vrouw zaliger. *Après la mort, le decès de feu mon Pere, de feuë ma Femme, de mon deffunt Pere, de ma deffunte Femme.* Die bangſt voor 't ſterven zyn, leeven alderminſt. *Ceux qui ont le plus de peur de mourir, de la mort vivent le moins.* Veſpaſianus zyn dood voor oogen ziende, deed zig zoo hoog opregten als hy lyden konde: zeggende, *het betaamd een Keizer over end te ſterven!* Il convient à un Empereur de mourir de bout! *dit Veſpaſien en ſe faiſant lever auſſi haut qu'il pouvoit ſouffrir, voyant ſa mort prochaine.* Een STERVEND menſch is een voorwerp van ernſtige overweegingen. *Un homme mourant, une perſonne mourante eſt un objet de reflexions ſerieuſes.* Ah! zeide zy, hem met ſtervende oogen aanziende! *Ah! dit elle, le regardant avec des yeux mourants!*

STEUN. Stut, onderſtand. *Appuy, ſupport, ſoûtien.* m. Die Zoon zal de ſteun uwes ouderdoms zyn *Ce Fils ſera l'appuy, le ſupport, le ſoûtien de votre vieilleſſe, ſera votre bâton de vieilleſſe.*

STEUNEN. v. n. Leunen, ruſten ergens op. *Appuyer, repoſer, appuyer ſur quelque choſe.* De balk ſteund op de muur. *La poutre repoſe, appuye ſur le mur.* Steunen, leunen over of op een ſtok, op de armen van zyn Lei-jonker. *S'appuyer, ſe repoſer ſur un bâton, ſur le bras de ſon Ecuyer.* Steunen op de gunſt van Groote is de daad van jonge lui. *S'appuyer ſur la faveur des Grands eſt l'action des jeunes gens.*

STEUNSEL. n. Steun, ſchooring, ſtut. *Appui, ſupport.* m. *Etaye.* f. De pylaar ſtrekt een ſteunſel aan 't dak, aan 't gebind, 't geſpan. *Le pilier, la colomne ſert d'appui, de ſoûtien au toit, au comble.* Wat kan een man zonder goed nog ſteunſel in de Waereld uitregten? *Que peut faire un homme ſans bien ni appui, ni ſupport au Monde?*

STEUR. Zeevis zonder graat, die als de Zalm de Rivieren opzwemd. *Eturgeon.* m. De Steur is in 't Noorde gemeen. *L'Eturgeon eſt un poiſſon commun au Nord.* De Caviaart werd van STEURKUIT gemaakt. *Le Caviard ſe fait d'oeufs d'Eturgeon* STEUR-KRAB, Zeekrab aldus genaamd. *Ecreviſſe.* f. *Homar.* m.

STEUREN, werd ſomtyds voor STOOREN gezegt. Den aandagt, de ſlaap ſteuren. *Interrompre, troubler l'attention, le ſommeil.* Zig STEUREN of STOOREN, kreunen aan iets, zig iets aantrekken, om iets verlegen maaken. *Se ſoucier, ſe mettre en peine de quelque choſe.* Ik zou my daar niet eens aan ſteuren, waare ik in uw plaats. *Je ne me mettrois pas en peine de cela, je ne m'arrêterois pas, je ne ferois pas d'attention à cela, ſi j'etois à votre place.*

STEVEL, werd ſomtyds voor LAARS gezegt. Zyne ſtevels en ſpooren aantrekken. *Mettre ſes bottes & ſes eperons.*

STEVEN, VOORSTEVEN. Groot krom ſtuk houts, of twee ſtukken aan een geſlagen, en boogswyze aan 't end van de Kiel om de Boeg uit te maaken, opgezet. *Etrave.* f. *Groſſe piece de bois courbe pour aider à for-*

Digitized by Google

former la Proüe du vaisseau. AGTERSTEVEN, uitloopend stuk aan 't agter end der Kiel om de spiegel en 't roer daar aan gehecht &c. te onderstutten, opgezet. *Etambord* m. *Piece elevée & mise en saillie à l'arriere du vaisseau pour soûtenir la poupe & le gouvernail qui y est attaché.* De agter steven is hooger en breder dan de voorsteven. *L'etambord est plus haut & plus large que l'etrave.* Een schip lang over steven 160 voet, is 17 voet diep in 't hol. *Un vaisseau long de 160 piéds de l'etrave à l'etambord, de la poupe à la proüe, de l'avant à l'arriere a 17 pieds de creux.* STEVENEN. v.n. Aanzeilen, de koers stellen. *Porter le cap vers, faire route.* Oost-, Westwaarts aan stevenen. *Porter la cape à l'Est, à l'Ouest; avoir la proüe tournée vers l'Est, vers l'Ouest.*

STEVIG. Adj. Stryf, hard. *Fort, dur, roide.* Stevig papier. *Du papier fort, qui a du corps.* Dat linnen is zoo STEVIG, zoo styf als een plank. *Ce linge est roide comme une planche.* STEVIGHEID, vastigheid van 't papier, van 't stof. *Force, bonté du papier, de l'etoffe qui a du corps.* f. Dat diend tot STEVIGHEID, vastigheid van 't werk. *Cela sert à la fermeté, solidité de l'ouvrage.*

STICHT of STIGT. n. Gebied, uitgestrektheid Lands, onder een Bisschop of Aarts Bisschop staande. *Dioceſe, Eveché, Archeveché.* m. Het Sticht Bremen, 't Sticht Utrecht, 't Aarts Sticht Keulen. *Le Dioceſe, l'Eveché de Breme, d'Utrecht, le Dioceſe, l'Archeveché de Cologne.* Als men hier zegt, hy woond in 't STICHT; zyn Hofstee, zyn Land hoord onder 't Sticht, dan verstaat men het Sticht Utrecht. *Il demeure dans la Seigneurie, la Province d'Utrec; ſa Terre eſt dans le Dioceſe, la Province, la Seigneurie d'Utrec.*

STICHTELYK, STIGTELYK. Adj. In deugd en godvrugt sterkende. *Edifiant. te.* Een stichtelyke Leerreden *of* Predikatie. *Un Sermon edifiant.* Een stichtelyk leven leiden. *Mener une vie edifiante.*

STICHTEN, STIGTEN. v.a. Gronden, bouwen, oprechten. *Fonder, bâtir, edifier.* Een Klooster, een Abdy stichten. *Fonder un Cloître, une Abaye.* Een Kerk, een Palais stichten, bouwen. *Bâtir, edifier une Egliſe, un Palais.* Brand STICHTEN, ergens brand verwekken. *Allumer, mettre le feu quelque part; cauſer un incendie quelque part.* Den Naasten STICHTEN, door zyn voorbeeld sterken in 't geloove, aanzetten tot deugd. *Edifier le Prochain.* Die redenen, die daaden stichten niet. *Ces diſcours, ces actions n'edifient pas.* Cyrus is de STICHTER, grondlegger van 't Persiaanse Ryk geweest. *Cyrus a eté le Fondateur de l'Empire de Perſe.* De STICHTER van die Order, van die Abdy was genaamd... *Le Fondateur de cet Ordre, de cette Abaye s'appelloit...* STICHTING, grondlegging van een Klooster, van een Capel, Geestelyke Order. *Fondation d'un Monaſtere, d'une Chapelle, d'un Ordre Religieux.* f. De STICHTING van Jerusalems Tempel door Salomon, door Esdras *L'Edification du Temple de Jeruſalem par Salomon, par Eſdras.* Tot de STICHTING van den Naasten arbeiden. *Travailler à l'edification du Prochain.* Dat geeft weinig stichting. *Cela ne donne gueres d'edification*, ou pluſtot, *Cela n'eſt gueres edifiant, n'edifie pas beaucoup.* Sancta Theresia is STICHTSTER, grondlegster der Carmelite Order geweest. *Sainte Thereſe a été la Fondatrice de l'Ordre des Carmelites.*

STIEF, diend tot een *Adjectivum* aan de volgende samengestelde. STIEF-BROEDER, aangeheilykte Broeder. *Beau-Frere, Frere de Pere* ou *de Mere ſeulement.* STIEF-DOCHTER, Schoondochter, Mans *of* Vrouws voor Dochter. *Belle-Fille, Bru.* De STIEF-KINDEREN zyn niet licht te leiden, werden veeltyds verongelykt. *Les Enfans d'un autre, d'un premier lit ne ſont pas faciles à conduire, on fait ſouvent tort aux Enfans d'un premier lit.* De STIEF-MOEDER, Schoonmoeder is altyd met haar Stief-Dochter overhoop. *La Belle-Mere eſt toujours brouillée, aux priſes avec ſa Bru.* Hy is maar myn STIEF-VADER, Stiefvaär. *Il n'eſt que mon Beau-Pere.* Haar STIEF-ZOON is de Bruigom met de Dochter van... *Son Beau-Fils, le Fils de ſon Mari ſe marie avec la Fille de...* Waar is uw STIEF-ZUSTER, myn Zoon? *Où eſt votre Belle Soeur, mon Fils?*

STIER. Bul Os. *Taureau.* m. Een wilde Stier is vreesselyk, onbetemmelyk. *Un Taureau ſauvage eſt terrible, eſt indomptable.* Zoo moedig als een jonge Stier. *Courageux comme un jeune Taureau.* De rechte Godheid werd door het bloed van Bokken en van Stieren niet gestild, bevredigd. *La veritable Divinité ne s'appaiſe pas, n'eſt pas appaiſée par le ſang des Boucs & des Taureaux.* De STIERE-GEVECHTEN menigvuldig in Spanjen, zyn heel gevaarlyk, zyn een oeffening door de Mooren verzonnen. *Les combats de Taureaux frequents en Eſpagne, ſont fort dangereux, ſont un exercice inventé par les Mores.* De Thirentiaanen waaren zoo lagchens gezind, dat zy niets ernstigs konden aanvangen: de oudste en bedaardste volgens den Raad van 't Orakel, een *Stier* zullende offeren, om van deze malle ziekte geneezen te werden, tegen verwagting een jonge knaap onder hen ziende, dreeven hem met geweld te rug: deze weg gaande gezegt hebbende: *ben je bang dat ik je Stier opeeten zal!* begonnen alle die Baardmannen te schateren, en alzoo de plegtelyke offerhanden te laaten steeken: zoo veel vermag boert boven ernst!

STIER, wèrd uit onkunde voor STUUR gezegt. Daar zat een oud man aan 't stier. *Il y avoit un vieux bon homme au gouvernail.* STIERBOORD. zie STUURBOORD. *Stribord.* m. Het schip regt STIEREN, stuuren. *Gouverner bien le vaiſſeau.* Om de DOCTOR STIEREN, stuuren. *Envoyer querir le Medecin.* Zyne daaden STIEREN, regelen naar Gods Wet. *Regler, diriger ſes actions ſelon la Loy de Dieu.* De STIERMAN, Stuurman was niet aan boord. *Le Pilote n'etoit pas à bord.*

STIERF of STURF. *Preteritum* van STERVEN. Hy stierf eindelyk na een ziekte van twee maanden. *Il mourut enfin après une maladie de deux mois.*

STIERVEN. 't meerv: van STIERF. De geene die in die slag stierven waaren meest van 's Konings huis. *Ceux qui moururent dans ce combat etoient près que tous de la maiſon du Roy.* Daar stierven elf honderd duizend menschen in 't beleg van Jerusalem. *Il mourut onze cens mille hommes dans le ſiege de Jeruſalem.*

STIET. 't *Preteritum* van STOOTEN. Hy stiet hem moetwillens in 't water. *Il le jetta dans l'eau de gayeté de coeur.* Hy stiet zyn hoofd tegen het venster. *Il ſe cogna la tête contre la fenêtre.*

STIFT, STIGT. Gebied van een Bisschop *of* Aarts-Bisschop, is op STICHT uitgelegt. *Dioceſe, Eveché, Archeveché.* m. De Troupen die, 't Krygsvolk dat in 't Stift Keulen, in 't Aarts Stift geworven, geinkwartiert werd. *Les Troupes qu'on leve, qu'on met en quartier dans le Dioceſe, l'Archeveché de Cologne.* De STIFT of SPIL van een Draayboom. *Le pivot d'un Tourniquet.* Zilver stift *of* schrytpen van een Tafelboekje. *Poinçon d'argent pour des Tablettes.* m.

STIGTELYK of STICHTELYK. Adj. Tot deugd leidend,

Digitized by Google

deud, aanzettend. *Edifiant, qui porte à la vertu.* Een ſtigtelyk gedrag, leven. *Une conduite, une vie edifiante.*

STIGTEN, STICHTEN. v.a. Grondveſten. *Fonder, etablir.* Een Kapel, een Geeſtelyke Order ſtigten. *Fonder une Chapelle, fonder un Ordre Eccleſiaſtique.* Een huis, een Kerk STIGTEN, bouwen. *Bâtir, edifier une maiſon, une Egliſe.* Door zyn goed gedrag, goede daaden STIGTEN, tot deugd aanzetten. *Edifier, porter à la vertu par ſa bonne conduite, ſes bonnes actions.* STIGTING of STICHTING, grondlegging van een Ryk, van een Klooſter. *Fondation, erection d'un Empire, d'un Monaſtere.* f. STIGTING van den Evenaaſten. *Edification du Prochain.* f. Zie verders op STICHTEN en STICHTING.

STIKKEN. v.n. Smooren, verſtikken. *Etouffer, crever.* Men ſtikt hier van hette. *On etouffe, on creve de chaud ici.* Stikken, ſmooren in zyn bloed. *Etouffer dans ſon ſang.* STIKKEN. v.a. Borduuren. *Broder.* Men leerd hier de Juffers kant naayen en ſtikken. *On apprend ici aux Demoiſelles à faire du point & à broder.* STIKKEN, is ook BREYEN, als men van Brocatelle of goud laken ſpreekt. *Brocher, façonner quand on parle de Brocard.*

STIKWERK. n. Borduurſel, gefatſoeneerd ſtof &c. *Broderie.* f. *Ouvrage façonné.* m. Dat is heel fyn, heel net ſtikwerk. *C'eſt là de la broderie bien fine, bien propre.* STIKZYDE *De la ſoye à broder.*

STIKZIENDE. Adj Heel nabyzlende. *Qui a la vuë fort baſſe, la vuë fort courte.* Hy is heel ſtikziende. *Il a la vuë fort courte, extrêmement baſſe.*

STIL. Adj. Niet bewoogen, geruſt, bedaard. *Tranquille, calme, paiſible.* Een zagt en ſtil weer. *Un temps doux & tranquille, & calme.* De Zee was heel ſtil. *La Mer etoit fort calme, tout à fait calme.* 't Was dood ſtil. *Il faiſoit un calme plat.* Het Schaap is een STIL, vreedſaam dier. *L'Agneau eſt un animal paiſible.* 't Is een ſtil menſch die de ruſt, de eenzaamheid zoekt. *C'eſt un homme paiſible qui cherche le repos, la ſolitude.* Tergouw is een ſtil Steedje. *Tergou eſt une petite Ville tranquille, paiſible.* Een zagt en ſtil leven leiden. *Mener une vie douce & tranquille.* STIL, werd ook *Adverbialiter* gebruikt. Zit ſtil, zoo gy kond. *Tenez vous en repos, demeurez en paix, arrêtez vous, ſi vous pouvez.* Hy kan geen oogenblik ſtil ſtaan, ſtil weezen. *Il ne ſauroit demeurer, il ne peut être un moment en paix, en repos.* Stil zeg ik u, zwyg zeg ik u. *Taiſez vous, paix vous dis je.*

STIL BLYVEN. v.n. Toeven, blyven op een plaats. *S'arrêter, demeurer dans un lieu.* Ik kan hier niet langer ſtil blyven, ik moet myn reis vervolgen. *Je ne ſaurois m'arrêter davantage ici, il faut que je continuë mon voyage.* 't Kind kan niet een oogenblik STIL BLYVEN, zyn ruſt houden. *L'Enfant ne ſauroit reſter, demeurer un moment en paix, en repos.*

STILHEID. f. Stilte. *Repos, calme.* m. De ſtilheid van de nagt, van de eenzaamheid. *Le repos, le calme, le ſilence de la nuit, de la retraite, de la ſolitude.* Zyn overige levenstyd in de STILHEID, ſtilligheid, eenzaamheid doorbrengen. *Paſſer le reſte de ſes jours dans le repos, dans la ſolitude.* Die STILHEID, logheid, ſtilzwygentheid is een ſlegt teken. *Ce repos, cette peſanteur eſt un mauvais ſigne.*

STIL HOUDEN. v. n. STIL BLYVEN. Pleiſteren, vertoeven voor een tyd. *S'arrêter, ſe rafraichir, delaſſer.* Wy zullen aan halfweegen ſtil houden, pleiſteren. *Nous nous arrêterons, rafraichirons, delaſſerons, repoſerons à moitié chemin.* Een geheim, een geopenbaarde zaak STIL HOUDEN, zwygen, niet rugtbaar maaken. *Garder, taire un ſecret, une choſe revelee.*

STIL LEGGEN. v.n. Blyven leggen. *Reſter, camper en même lieu.* Het Leger zal hier nog eenige dagen, eenige weeken ſtil leggen, blyven leggen. *L'Armée reſtera, demeurera encore quelque temps ici, dans ce Camp ci.*

STILLE, is 't zelfde in betekenis als STIL. *Paiſible, tranquille, calme.* Een ſtille Stroom. *Une Riviere tranquille.* Een STILLE, geregelde pols. *Un poulx reglé, egal.* Het zyn ſtille lui, vreedſaame lui *Ce ſont des gens paiſibles, qui vivent paiſiblement, tranquillement.* Stille waters hebben diepe gronden ſpr: *Les eaux paiſibles, tranquilles ſont les plus profondes; il n'y a pire eau que l'eau qui croupit.* In 't STILLE, in 't verborge, heimelyk, ter ſluip by eenkomen, God bidden. *S'aſſembler, prier Dieu en cachette, à la derobée, ſecretement.*

STILLE. Stille plaats, Secreet *Privé.* m. *Lieux.* m. pl. Op de ſtille gaan. *Aller aux lieux.* Een STILLE-VEEGER, rioel-ruimer. *Un Gadouard, cureur de retrait.*

STILLEN. v.n Verzagten, doen bedaaren. *Appaiſer, adoucir, calmer.* De pyn ſtillen. *Appaiſer la douleur.* De Heiland ſtilde de wind, de baaren. *Le Sauveur appaiſa, calma le vent, les vagues.* Een oproer STILLEN, dempen. *Appaiſer, etouffer un tumulte, une ſedition.* Een ontroerde Staat ſtillen. *Rendre le calme à un Etat troublé.* Het kind ſchreeuwt altyd, 't is nergens mee te ſtillen. *L'enfant crie toujours, on ne ſauroit l'appaiſer avec quoi que ce ſoit.*

STILLIGHEID. f. Stilheid. *Repos, calme.* m. *Tranquillité.* f. Zyn leven in alle ſtilligheid doorbrengen. *Paſſer ſa vie en toute tranquillité, en tout repos.*

STIL STAAN. v. n. Stil blyven ſtaan. *S'arrêter, ceſſer de marcher.* De wagen moet hier ſtil ſtaan. *Le chariot doit s'arrêter ici.* Joſua deed de Zon ſtil ſtaan. *Joſué fit arrêter le Soleil.* Het Horlogie ſtaat ſtil. *La Montre s'arrête, eſt arrêtée, ne marche pas.* Staa ſtil Reiziger, en bedenk wie hier begraaven leid, wie hier ruſt. *Arrête voyageur, voyageur arrête toi, & ſonge à qui eſt enterré ici.* Staa ſtil, verroer u niet, ik heb de vloo beet. *Arrêtez vous, ne bougez, ne branlez pas, j'ai attrappé, je tiens la puce.* Alle neeringen en ambagten ſtaan ſchier ſtil. *Tous les negoces & tous les metiers ne vont preſque plus; on ne fait, il ne ſe fait preſque plus rien.*

STILSTAND. m Wapenſchorſſing. *Treve, ſuſpenſion d'Armes.* f *Armiſtice.* m Een ſtilſtand maaken om de wederzydſe dooden te begraavan. *Faire une Treve pour enterrer les morts de part & d'autre.* Den Stilſtand breeken. *Rompre la Treve.*

STILTE. f. Bedaard, ſtil weer. *Calme.* m. Van een ſtilte op Zee bevangen werden. *être accueilli d'un calme ſur Mer.* Op dat yſſelyk onweer volgde een aangenaame ſtilte. *à cette horrible tempête ſucceda un calme agréable; une agréable bonace.* De STILTE of ſtilheid der boſſchen, van de nagt. *Le ſilence, le calme des bois; le repos, le ſilence de la nuit.* De STILTE, de geruſtheid van 't gemoed, van 't Burger leven. *La tranquillité, le repos, le calme de l'ame, de la vie privée.*

STILZWYGEN. v.n. Zwygen, zig van 't ſpreeken onthouden. *Se taire, garder le ſilence.* Het is nodeyelyk ſtil te zwygen als men onordentelykheden ziet pleegen. *Il eſt difficile de ſe taire quand on voit commettre des desordres.* Iets STILZWYGENS, oogluikende, ongemerkt laaten voorby gaan. *Laiſſer paſſer quelque choſe ſans rien dire, ſans s'y arrêter, s'y oppoſer.* Ik zal honderd diergelyke onregtvaardigheden STILZWYGENS over-

Digitized by Google

overſtappen, voorby gaan. *Je paſſerai ſous ſilence cent injuſtices de cette nature.* Hy wilde hem alzoo STILZWYGENS te kennen geeven dat... *Il vouloit lui donner ainſi tacitement à entendre que...* STILZWYGEN, werd ook als Zelfſtandig gebruikt. Dat STILZWYGEN, die ſtilzwyging betekend niets goeds. *Ce ſilence ne ſignifie, ne prognoſtique rien de bon.*

STINKBOK. 't Is een ſtinkbok, een olyke, een vulle ſtinkerd. *C'eſt un vilain bouc, il put comme un bouc.*

STINKEN. v. n. Kwaalyk ruiken. *Puer, ſentir mauvais.* Le Pret: *Stonk*, le Part: *Geſtonken.* Dat vleeſch begind te ſtinken. *Cette viande commence à ſentir mauvais.* Hy ſtinkt als een bok, als de peſt. *Il put comme un bouc, comme la peſte.* Hy ſtinkt daar al; men is hem daar al moe. *Il y put deja, on y eſt deja las de lui.* STINKEND. Adj. Dat ſtank geeft. *Puant.* Een ſtinkenden adem. *Une haleine puante.* Een vulle en ſtinkende miſt. *Un brouillard épais & puant.* STINKENDE gouwe; Kruid in 't Franſch *Chelidoine* genaamd. Een STINKENDE ſtorm, geweldige harde ſtorm, buy of onweer. *Une violente tempête, une eſpece d'ouragan.*

DeS TINKERD, 't Aarsgat. *Le trou du cul.* Het zal een geweldige STINKERD, ſtank, geweld geeven. *Cela repandra un vilain baume, cela aura une vilaine queuë.* STINKERD, ſoort van groote druif, van Muſcadelle druif. *Raiſin Muſcat*, appelle *Puant* en Hollandois. STINKPOT, ſoort van granaad *of* bombe met vuiligheid gevuld. *Une eſpece de grenade remplie d'ordure qui empeſte le lieu où elle tombe.* Men deed ze met ſtinkpotten uit de hut en kajuit komen. *On les fit ſortir de la chambre du Pilote & de la cabane avec des grenades puantes.* STINKSLOOT. *Un foſſe d'eau croupie & puante.* STINKVILDER, een die ſchaape en kalfsvellen bereid. *Un megiſſier, celui qui accommode des peaux de mouton, de veau &c.* STINKVIS, doode vis. *Du poiſſon mort, du poiſſon qui put.*

STIP. Rond tekentje op zommige Vocaalen &c. *Point.* m. *marque ronde ſur quelques Voyelles &c.* Een Ë met twee ſtippen. *Un Ë avec deux points.* Een ſtip brengen op 't end van een reden. *Mettre un point à la fin d'une periode.* De Kruin STIP, hooſdſtip: woord der Sterreloopkunde. *Le Point Vertical.*

STIPT. Adj. Naauwkeurig. *Ponctuel, exact, regulier.* Hy is heel ſtipt in alles dat hy doet. *Il eſt fort ponctuel en tout ce qu'il fait.* STIPTELYK. Adv. Naauwkeuriglyk. *Ponctuellement, exactement.* Stiptelyk komen op het uur. *Venir, ſe rendre ponctuellement à l'heure.*

STOEL. Bekend huisraad om te zitten. *Une chaiſe, un ſiege de menage.* Een houte ſtoel. *Une chaiſe de bois.* Overdekte ſtoel, armſtoel. *Chaiſe couverte, chaiſe à bras.* f. *Fauteuil.* m. Iemand een ſtoel zetten *Preſenter un ſiege à quelqu'un.* Iemand een ſtoel zetten. gekſch: Iemand de voet dwars zetten. *Contrecarrer quelqu'un, le traverſer.* STOEL, Preekſtoel. *La chaire du Miniſtre* ou *Profeſſeur.* Als de Predikant, de Profeſſor op ſtoel ſtaat. *Quand le Miniſtre, le Profeſſeur eſt en chaire.* Antonius deed Cicerôs hand aan de STOEL der Redenaaren vaſt ſpykeren. *Antoine fit clouer la main de Ciceron à la Tribune des harangues.* Op de Rechter STOEL gaan zitten. *S'aſſeoir dans le Tribunal.* STOEL, verblyfplaats of mogentheid van den Paus. *Le St Siege, le Siege, l'autorité de l'Evêque de Rome.* De heilige Roomſe Stoel, de Paus zit op Petri Stoel. *Le St Siege de Rome, le Pape eſt dans la chaire de St. Pierre.* STOEL, kakſtoel. *Une chaiſe percée, un lieu pour aller à la ſelle.* Ter STOEL gaan, afgaan. *Aller à la chaiſe percée*, ou pluſtot, *aller à la ſelle.* De STOEL of ſchyf van den artiſjok. *Le cul de l'artichaud.*

STO.

STOEL, Diend de volgende ſamengeſtelde tot een *Adjectivum.* STOELDRAAYER, die ſtoelen draayd. *Un tourneur de chaiſes.* STOELEMAAKER. *Un faiſeur de chaiſes.* De STOELEMARKT. *Le Marché aux chaiſes.* STOELEMAT. *Une natte de chaiſe.* STOELGANG, afgang. *Une ſelle, decharge de ventre.* Een rykelyke ſtoelgang. *Une ſelle copieuſe.*

STOELEN. 't meerv: van STOEL. Geef ſtoelen. *Donnez des ſieges, tirez des ſieges.* Stoelen te matten geeven. *Donner des chaiſes à rempailler.*

STOELTJE. n. Kleine ſtoel. *Petite chaiſe.* Een poppe ſtoeltje. *Une petite chaiſe de poupée.* 't Kind zit op 't STOELTJE, op de kakſtoel, op de ſtille. *L'Enfant eſt ſur la chaiſe.*

STOEP. Steiger of voorſte trap van 't huis. *Un perron* ou *un eſcalier en perron* De leuning van de ſtoep. *Le baluſtre de l'eſcalier, du perron.* Hy ſtaat op zyn ſtoep. *Il eſt ſur ſon perron, ſur le pas de ſa porte.*

STOEPJES. Leidſe wagthouders met halve pieken gewapend. *Des Archers, des gardes à Leyde armez de demies piques.* De Studenten en de Stoepjes hebben dikwyls queſti. *Les Etudians ont ſouvent des demêlez avec les* Stoupies.

STOET. Sleep, gevolg. *Suite, queuë.* f. *Train.* m. Den Afgezant had een ſchoone ſtoet. *L'Ambaſſadeur avoit une belle ſuite, un beau train.* Waar zal men al die ſtoet bergen? *Où logera-t-on tout ce train?*

STOETERY f. Paarde STOETERY, kweekery, paardeteelt. *Haras* m. *Nombre de chevaux qu'on entretient pour en avoir de la race.*

STOEYEN. Mallen, ravotten. *Folatrer, s'ebattre, faire du bruit.* Laat dat ſtoeyen ſtaan. *Ceſſez de folâtrer, de tempêter ainſi.* Zy ſtoeyen daar ginter op het gras. *Ils folâtrent, ils s'ebattent là bas ſur l'herbe.* Laat die STOEYERY, dat ſtoeyen, die malligheid ſtaan. *Finiſſez, laiſſez là ce badinage.*

STOF. n. Uitgedroogde aarde dat ligt opſtuift. *De la poudre, de la pouſſiere.* Uw ſchoenen zyn wit van ſtof. *Vos ſouliers ſont blancs de pouſſiere.* Het huisraad bederft in 't ſtof. *La poudre gâte ces meubles.* Het ſtof uit de kleeren ſlaan. *Secouer la pouſſiere des habits.* Wy zyn maar ſtof en as. *Nous ne ſommes que poudre & cendre.* De Burgermeeſter Paulus Emilius wierd na de ſlag van Canes van de zyne met ſtof bedekt gevonden. *Le Conſul Paulus Emilius fut après la bataille de Canes trouvé des ſiens couvert de pouſſiere.*

STOF. Hoofdſtof van elk ligchaam. *Matiere, ce de quoi chaque choſe eſt faite.* Het koper en 't yzer zyn de ſtoffen daar men 't geſchut van giet. *La fonte & le fer ſont la matiere dont on fait les canons.* Hy is wat kort van ſtof, hy is ligt geraakt. *Il eſt bien toſt piqué, il a la tête un peu pres au bonnet.* Hy is van 't zelfde ſtof opgeleid. *Il eſt de la même etoffe, de la même humeur.*

STOF. Onderwerp. *Matiere.* f. *Sujet.* m. Wat ſtof word in dat boek verhandeld? *De quelle matiere traitte ce livre là?* Die Vorſt geeft de Dichters een ſchoone ſtof. *Ce Prince donne une belle matiere aux Poëtes.*

STOF. f. Geweefſel van zyde, wol, gouddraad &c. *De l'etoffe, tiſſu de ſoye, de laine, de fil d'or.* Zyde ſtof, wolle ſtof. *Etoffe de ſoye, etoffe de laine.* Die Koopman heeft ſchoone ſtoffen. *Ce Marchand a de belles etoffes.* Dat is een zoete ſtof, een zoet ſtofje. *Voila une jolie etoffe.*

STOFFAGIE. f. Goede ſtoffagie, goed ſtof geeven aan de Weevers, aan de werkluiden. *Donner de la bonne etoffe, de bonnes ſoyes, laines aux Tiſſerans, aux Ouvriers.* Daar is goede STOFFAGIE, voorraad van goede ſtoffen in dat boek. *Ce livre eſt bien etoffé, il y a des choſes bien ſolides dans ce livre là.*

STOF-

Digitized by Google

STOFFE. Stof, oorzaak. *Matiere.* f. *Sujet.* m. Een Dichter, een Schryver moet zyn ſtoffe wel verkiezen, wel behandelen. *Un Poëte, un Auteur doit bien traitter ſa matiere, ſon ſujet.*

STOFFEERDER. Kamer STOFFEERDER. *Celui qui garnit des chambres, des appartements.* Hoede STOFFEERDER, Kraamer. *Un Mercier qui vend des chapeaux avec leurs garnitures.* Een loogen STOFFEERDER, logenaar. *Un menteur, hableur.*

STOFFEEREN. v. a. Voorzien, bekleeden. *Etoffer, couvrir, garnir.* Een koets ſtoffeeren. *Etoffer un caroſſe.* Een bed, een kamer ſtoffeeren. *Garnir un lit, une chambre.* Een logen STOFFEEREN, verzinnen. *Forger, inventer un menſonge.* STOFFEERING, voering, verciering van een koets. *Garniture, doublure d'un caroſſe &c.* f. STOFFEERING, behanging, behuisraading van een kamer, van een huis. *Ameublement d'une chambre, d'une maiſon.* m.

STOFFELYK. Adj. Uit ſtof beſtaande. *Materiel, compoſé de matiere.* 's Menſen ziel is niet ſtoffelyk. *L'ame de l'homme n'eſt pas materielle.* Alle ſtoffelyke zelfſtandigheden zyn vergankelyk. *Toutes les ſubſtances materielles ſont periſſables.*

STOFFEN 't meervoud van STOF. in den zin van wol *of* zyde ſtoffen *Etoffes de laines & de ſoye.* A lerhande ſtoffen te koop. *Toutes ſortes d'etoffes à vendre.*

STOFFEN. v. n. Het ſtof weg veegen. *Oter, lever, balayer la poudre.* Men moeſt die kamer wat ſtoffen. *Il faudroit un peu nettoyer cette chambre, y paſſer le houſſoir.* STOFFEN, pogchen, roemen. *Se vanter, s'en faire à croire, faire l'homme d'importance* Hy ſtoft geweldig op zyn Adeldom. *Il fait ſonner bien haut ſa Nobleſſe.* STOFFER, bezem om een kamer of het huisraad te ſtoffen. *Un houſſoir pour oter la poudre d'une chambre, des meubles.* STOFFER, pogcher. *Un fanfaron, un rodomont.*

STOFMEEL. n. Fynſte meel dat aan de wand blyft zitten. *De la farine folle qui s'attache à la paroy.*

STOFREGEN. Dunne en koude regen. *Petite pluie, pluie menuë & froide, de la bruine.* Daar valt wat ſtofregen *Il tombe une pluie menuë, un peu de bruine.* STOFREGENEN, motregenen, zagtjes en digtjes aan regenen. *Pleuvoir doucement & bien dru, faire une pluye menuë*

STOK. Staf, knuppel &c. *Un bâton, une canne.* Een noeſtige ſtok. *Un bâton noüeux.* Op zyn ſtok leunen. *S'appuyer ſur ſon bâton.* Een wandelſtok, rotting. *Un bâton, une canne.* Waaren by de STOK verkoopen. *Vendre des marchandiſes à l'encan.* Een ſtok, ſpaak in 't wiel ſteeken, iets in de wal ſchuiven. *Traverſer un deſſein, le faire echouer.* Als men een hond ſlaan wil, kan men ligt een ſtok vinden. ſpr: *Quand on veut battre un chien le bâton eſt bientot trouvé; quand on veut tuer le chien de ſon voiſin on dit qu'il a la rage* De ſtok ſtaat 'er agter de deur. *On y eſt reçu, on y eſt bien venu comme un chien dans un jeu de quilles.* STOK, reſtant van de kaart. *Le reſte des cartes, le pied, le talon.* Het aas is in de ſtok gebleeven. *L'as eſt demeuré au talon.* De Donatiſten noemden de ſtokken *of* kloeten daar zy de *Orthodoxen* ofte Regtzinnigen op den weg mede doodſloegen, *Stokken Iſraëls.*

STOKBEELD. n. Borſtbeeld, ſtaand beeld. *Buſte.* m. *Statuë.* f. Een marmer, een koper Stokbeeld. *Un Buſte de marbre, de cuivre.* STOKBEURS, ouwerwetſe Beurs aan een STOK of een yzere ſtang &c. vaſt gebonden. *Bourſe antique, fermée avec une verge de bois* ou *de fer.* STOKBEWAARDER, Sipier, gevangen bewaarder. *Geolier.*

STOKJE. n. Wandelſtok, rysje. *Une baguette, une petite canne, une verge.*

STOKOUD. Adj. Heel oud. *Fort âgé, décrépite.* Het zyn ſtokoude luiden. *Ce ſont des perſonnes décrépites.*

STOKROOS. Opgeſpalkte walroos, winterroos. *Roſe de Jericho* ou *Roſe foireuſe.* f.

STOKSLAG. *Coup de bâton.* m. Dat ruikt naar ſtokſlagen. *Cela ſent les coups de bâton.* Hy ſturf onder de ſtokſlagen. *Il mourut ſous les coups de bâton.*

STOKSUIKER. Kandy ſuiker. *Du ſucre candy.* Witte ſtokſuiker. *Du ſucre candy blanc.*

STOKVIS. Gedroogde kabeljauw *of* leng. *Du Stokfiſch, eſpece de moruë* ou *merluche ſeche.* Stokvis beuken. *Battre du Stokfiſch.* Haagſe ſtokvis. *Du Stokviſch de la Haye.*

STOL of RIF. Geraamt, overblyffel van een ligchaam dat ſchier vergaan is. Zoo lang 'er ſtuk of ſtol van 't ligchaam over is. *Tant qu'il reſte piece ou morceau du corps.*

STOLLEN. v. n. Runnen, ſtremmen. *Se cailler, ſe figer, ſe congeler.* Het bloed ſtold ligt. *Le ſang ſe caille aiſément.* Als de ſaus begind te ſtollen. *Quand la ſauce commence à ſe figer.*

STOLSE KAAS of STOLKSE KAAS. Jonge zoete melks kaas. *Du fromage mou, du fromage blanc.*

STOM. Adj. Die niet kan ſpreeken. *Muet, privé de la parole.* Stom van de geboorten af. *Muet des l'enfance.* Zoo ſtom als een beeld, als een vis. *Muet comme une ſtatuë, comme un poiſſon.* Hy hield zig als of hy ſtom had geweeſt. *Il fit ſemblant d'être muet.* STOMLUGT. zie LUGT. *Meche* ou *toile ſouffrée.*

STOMMELEN. v. n. Raazen, ſtoeyen. *Tracaſſer, ſe debattre, mener du bruit en folatrant &c.* Wie ſtommeld daar boven zoo? *Qui eſt ce qui fait ce tintamarre, qui fait tant de bruit là haut?*

STOMMEN. Stomme wynen, hard gezwavelde wynen die men belet te werken. *Des muets, des vins fortement ſouffrez & qu'on empêche de travailler.*

STOMP. Adj. Bot, niet ſcharp. *Point tranchant, emouſſé.* Een ſtomp mes. *Un couteau emouſſé* ou *ſans pointe.* Een ſtompe degen. *Une epée ſans pointe, peu tranchante.* STOMP, niet ſpits. *Plat, ſans pointe, qui aboutit en troncon.* Een ſtompe Tooren. *Une Tour platte, un Clocher ſans pointe.* STOMP, maſt boven aan ſtukken. *Un mât dont le haut eſt rompu, un tronc de mât.* STOMP, ſtompje, arm of been daar hand of voet af is. *Un moignon, tronc de bras ou jambe.*

STOND. *Preteritum* van STAAN. Hy ſtond lang in de regen. *Il ſe tint, il reſta, demeura longtemps à la pluye* Het ſtond ſus of zoo; de zaaken waaren zeer verward. *Il y avoit bien à craindre; les affaires etoient bien incertaines.*

STOND. Korte tyd *Court eſpace de temps, un inſtant.* Dat is maar voor een korte ſtond. *Ce n'eſt que pour un court eſpace.* Hy ſturf ter zelver ſtond. *Il mourut à l'inſtant même.* Doet het van ſtonden aan. *Faites le ſur le champ, à cette heure même.* De STONDEN, maandeſtonden der vrouwen of dogters. *Les ordinaires, les mois, les regles, les menſtruës des femmes & des filles.* Als de ſtonden komen op te houden. *Quand les ordinaires, quand les regles viennent à ceſſer.*

STONK. *Pret:* van STINKEN. 't Stonk 'er als in een kakhuis. *Il y puoit comme dans un privé.*

STOOF. *Preteritum* van STUIVEN. Het ſtoof dat men uit zyne oogen niet zien konde. *Il faiſoit une pouſſiere à ne pouvoir ouvrir les yeux.*

STOOF. Bekend huisraad om de voeten &c. te warmen. *Un chauffepied, une chaufferette.* Is 'er wel vuur in uw ſtoof? *Avez vous du feu dans votre chauffepied, dans votre chaufferette?* STOOF, bad *of* zweetſtoof.

Digitized by Google

Bain. m. *Etuve pour le bain* ou *pour fuer.* f. NB. Dat de meeſte Hollandſe Juffers, zoo oneigentlyk *une etuve* voor een ſtoof neemen, vooronderſteld de grootſte bequaamheid of aandagt niet in de Franſche *Meeſtreſſen* die zy gehad hebben.

STOOFPAN. Pan om eeten in te ſtooven. *Une huguenotte, une terrine à faire des etuvées.*

STOOKEBRAND. Opruyer. 't Is een olyke ſtookebrand. *C'eſt un vray boute-feu, un vray ſeditieux.*

STOOKEN. v. a. Vuur maaken of aanleggen. *Faire du feu, allumer du feu.* Wy ſtooken op drie plaatſen. *Nous faiſons du feu dans trois endroits.* Men ſtookt hier 's Zomers niet. *On ne fait pas de feu ici en Eté* STOOKEN, STOOKEBRANDEN. v. a. Gaande maaken. *Attiſer le feu, ſouffler le feu, ſemer la diviſion.* Hy ſtookt het vuur van oneenigheid. *Il allume le feu de la diſcorde.* Zyne tanden STOOKEN, ſchoon maaken. *Curer ſes dents.*

STOOL. Halscieraad; ſtrook Fulp of Damaſt, drie à vier duim breed die de Prieſters, Diaconen by zekere plegtigheden omhangen. *Etole* f. *bande de Velours, de Damas que les Prêtres, les Diacres mettent à leur cou dans certaines ceremonies.*

STOOP. Wynmat op een kan *of* twee mingelen uitkomende. *Meſure environ d'un pot* ou *de deux bouteilles.*

STOOREN. v. a. Steuren, verhinderen. *Interrompre, troubler.* Iemand in zyn reden ſtooren. *Interrompre le diſcours de quelqu'un.* Dat voorval ſtoorde al de vreugd. *Cet incident troubla toute la joye.*

STOOREN. Verſtooren, vergrammen. *Fâcher, mettre en colere.* Hy is heel ligt te STOOREN of geſtoord. *Il ſe fâche bien aiſément.* Gy moet u daar niet aan STOOREN, kreunen. *Il ne faut pas vous arrêter à cela, que cela vous chagrine.* Een neſt STOOREN, de jongen daar uitnemen. *Detruire un nid, demicher des oiſeaux.*

STOOT. Duw, ſchop, hort. *Coup de pied, de coude, heurt, choc.* m. Iemand een ſtoot geeven. *Donner un coup à quelqu'un, le pouſſer, le heurter.* Hy viel met de eerſte ſtoot. *Il tomba du premier choc, heurt.* De Veſtingen gingen doe over zonder ſlag of ſtoot. *Les Villes ſe prenoient alors ſans coup ferir.* Ik heb een zwaare STOOT uitgeſtaan, een groote ziekte gehad. *J'ay eté bien mal, bien ſecoué, je ſuis revenu de bien loin.* 't Is maar om een kort ſtootje te doen. *Il n'y a plus qu'à avoir encore un peu de patience.*

STOOTEN. v. a. Duwen, horten. *Frapper, pouſſer, heurter.* Le Pret: *Stiet*, le Part: *Geſtooten.* Met de hoornen ſtooten. *Frapper, heurter des cornes.* Zyn voet ergens tegen ſtooten. *Heurter du pied contre quelque choſe.* Stoot my zoo niet. *Ne me pouſſez pas ainſi.* Tegen de grond STOOTEN, op een klip ſtukken breeken. *Donner, toucher ſur un banc, ſe briſer contre un rocher, un ecueil.* Iemand uit de erffenis STOOTEN. *Depouiller quelqu'un de l'heritage, lui ravir ſa ſucceſſion.* Iemand uit zyn ampt ſtooten. *Deſtituer quelqu'un, depouiller quelqu'un de ſa charge; debuſquer quelqu'un* Grollen uit zyn kruin STOOTEN. *Radotter, faire des contes à dormir debout, extravaguer.* Wat ſtoot gy al uit uw kruin! *Que vous dites d'impertinences! qu'il vous echappe d'extravagances!* Zyn hoofd ſtooten voor een belegerde Stad. *Echouer devant une Ville aſſiegée.* Peper STOOTEN, ſtampen. *Broyer, battre du poivre.* Kaneel ſtooten. *Piler, battre de la canelle.*

STOOTER. Vyf groot. *Deux ſous & demi.* Ik geef 'er een ſtooter voor. *J'en donne deux ſous & demi.* Het is niet meer als een ſtooter. *Ce n'eſt qu'un deux ſous & demi.*

STOOVE. van 't Hoogduits *Stube*, betekend een kagchelkamer, daar men in 't Noorde gantſe maanden in broeyd. *Poële.* f. *Chambre echauffée par un poële où l'on paſſe des mois entiers en Allemagne à couver.* Bad-STOOVE, bad om zig te reinigen of te zweeten. *Bain.* m. *Etuve.* f. De Bad-STOOVEN of warme Baden van Aken. *Les Bains, les Bains chauds d'Aix.* Die Chirurgyn, die Baader heeft goede STOOVEN, zweetſtooven. *Ce Chirurgien, ce Baigneur a de bonnes Etuves.* Lynbaan STOOVE, daar de ſcheepstouwen bepekt werden. *Etuve de corderie où l'on goudronne les cordages.* f. Anno 304 wierden tien duizend Chriſtenen Soldaaten die aan Diocletianus Bad-STOOVEN gewerkt hadden, met den Overſte *Zeno* hun hoofd, op eenen dag door laſt van dezen wreeden Keizer gedood.

STOOVEN. v. a. Laaten gaar meuken *Etuver, mettre à l'etuvée.* Een ſchinkel, een hoen te ſtooven zetten. *Mettre un jarret & une poule à l'etuvée.* Een karper ſtooven. *Etuver une carpe.*

STOP. Tap, deuvik op een vat. *Une bonde, un tampon à un tonneau.*

STOP. Stopnaad in een kleed. *Rentraiture dans un habit.* f. Men ziet de ſtop ſchier niet. *On ne voit preſque pas la rentraiture.* Stop-garen, Sayer-garen. *Fil à rentraire* STOPNAALD. *Aiguille à rentraire.*

STOP-ANKER. Plegt-anker, zwaarſte anker. *Maitreſſe ancre.* f.

STOPMES voor een Wynverlaater. *Couteau à etouper*, ſtopmes, *outil de Tonnelier, de Valet de Cave dont il ſe ſert à racommoder les futailles.*

STOPPEL. Koornſteel, halm naar 't koorn afgeſneeden is, in de grond blyvende. *Chaume* m. *le bas du tuyau du brin de bled ſcié.* Boere huizen met ſtoppels gedekt. *Des maiſons de Payſans couvertes de chaume, des chaumieres.* STOPPELHAIR, kort ruig hair aan de kin. *Poil du menton raſe court & rude.* De STOPPELVEEREN, neſtveeren der vogels die ruyen. *Le duvet* ou *poil folet des oiſeaux qui muent.*

STOPPEN. v. a. Toenaayen. *Rentraire, rejoindre.* Laat die kouſſen voort ſtoppen. *Faites rentraire ces bas là au plutot.* Zy kan naayen en ſtoppen. *Elle ſait coudre & rentraire.* Zyn ooren STOPPEN met katoen. *Boucher ſes oreilles avec du coton.* Een gat ſtoppen. *Boucher un trou.* Glaazen STOPPEN *Boucher des trous de vitre, remettre des carreaux de vitre.* Een lek STOPPEN. ſcheepsw: *Boucher une voye d'eau.* Beulingen STOPPEN. *Emplir des boyaux, faire des boudins.* Een pyp STOPPEN. *Charger une pipe, fouler du tabac dedans.* Dat gat is niet te STOPPEN *On ne ſauroit boucher ce trou là, c'eſt un abyme.* Haar geld heeft gediend om ſchoone gaten te ſtoppen. *Son argent a ſervi à boucher de bons trous.* Geld ſtopt geen gierigheid, voldoet geen gierigaart. *L'argent ne ſatisfait, n'aſſouvit point l'avaricieux.*

STOPPER. Tabak-ſtopper. *Un tampon* ou *fouloir pour charger une pipe.* Ik heb myn ſtopper verlooren. *J'ay perdu mon fouloir, mon tampon.* Breng het kleed by de STOPSTER. *Portez l'habit chez la Rentrayeuſe.*

STOPWOORD. n. Woord om de maat *of* rym te voldoen. *Une cheville, une fiche, un mot pour ſatisfaire la meſure* ou *la rime.* Die Vaerzen zyn vol ſtopwoorden. *Ces Vers là ſont pleins de chevilles, de fiches.*

STORM. Onweersbuy. *Tempête.* f. *Gros temps, orage, ouragan.* m. Een hevige ſtorm. *Une violente tempête.* Van de ſtorm beloopen worden. *être accueilli de la tempête.* Daar vergingen veel ſchepen in die ſtorm. *Il perit bien des vaiſſeaux dans cette tempête.* STORM, aanval op Veſting of Schans. *Un aſſaut, une attaque de vive force.* Een ſtorm afwagten. *Attendre un aſſaut.* Ten ſtorm oploopen. *Monter à l'aſſaut.* De eer-

Digitized by Google

eerſte, de tweede ſtorm afſlaan. *Repouſſer le premier, le ſecond aſſaut.*

STORMEN. v.n. Onweer maaken, buyen. *Faire tempête, faire gros temps.* Het ſtormde geweldig. *Il faiſoit une tempête epouvantable, il faiſoit bien gros temps.* STORMEN, een ſtorm aanvoeren. *Faire un aſſaut, donner un aſſaut, attaquer de vive force.* Op een Bolwerk ſtormen. *Attaquer un Baſtion, y donner un aſſaut.* Zy ſtormden op twee verſcheide plaatſen. *Ils firent aſſaut dans deux endroits differents.* STORMENDERHAND. Adv. Met de degen in de vuiſt. *De vive force, l'epée à la main, d'aſſaut.* De Stad wierd ſtormenderhand ingenomen. *On prit la Ville d'aſſaut, la Ville fut remportée l'epée à la main.*

STORMHOED. Helm. *Un pot, un caſque.* De voorſte Soldaaten hadden ſtormhoeden op. *Les premiers Soldats avoient le pot en tête.*

STORMLADDER. Stormleer. *Echelle pour monter à l'aſſaut, ou pour eſcalader.* f. De ſtormladders waaren al geplant. *Les echelles etoient deja dreſſées, plantées.*

STORMPAALEN om Beſchanſſingen te maaken. *Des paliſſades, des pieux ſervant aux Fortifications.* Agter de ſtormpaalen ſchuilen. *Se cacher derriere les paliſſades.*

STORMWIND. Bulderende wind. *Vent orageux, vent qui excite l'orage.* m. Die ſtormwinden zyn te vreezen. *Ces vents orageux ſont à craindre.*

STORTEN. v. a. Plengen, gieten. *Verſer, repandre.* Stort hier wat water op. *Verſez un peu d'eau là deſſus.* Gy zult ſtorten, ſtort niet. *Vous allez repandre, ne repandez pas.* Veel traanen ſtorten. *Repandre, verſer bien des larmes.* De Martelaaren hebben hun bloed voor 't Geloof geſtort. *Les Martyrs ont repandu leur ſang pour la Foy.* Koorn in een Brouwkeetel STORTEN, laaten vallen. *Repandre du grain dans une chaudiere.* STORTEN, neervallen. *Baiſſer, tomber avec effort, fondre.* De golven ryzen op en ſtorten met geweld neer. *Les vagues montent & baiſſent impetueuſement.* De Ruitery ſtorte op 't Voetvolk. *La Cavalerie fondit ſur l'Infanterie.*

STORTREGEN. Slag *of* plasregen. *Ondée, lavaſſe d'eau* f. Daar volgde een ſtortregen op die donderbuy. *Il tomba une lavaſſe d'eau après ce tonnerre.*

STOUT. Adj. Moedig, onbevreeſd. *Hardi, aſſuré.* Een ſtout Soldaat, een ſtout beſtaan. *Un Soldat hardi, une entrepriſe hardie.* Een ſtoute taal. *Un diſcours hardi.* Karel de Stoute, Graaf van Holland. *Charles le Hardi, Comte de Hollande.*

STOUT. Adj. Moedwillig, ongehoorzaam. *Mechant, desobeiſſant, libertin, volontaire.* Een ſtout kind. *Un mechant enfant.* Dat hebben die ſtoute guiten gedaan. *Ces malins eſpiegles, ces petits fripons ont fait cela.*

STOUTELYK. Adv. Onbevreesdelyk. *Hardiment, avec audace.* Den Vyand ſtoutelyk aangrypen. *Attaquer l'Ennemi hardiment.* Stoutelyk liegen, ſtoutelyk ſpreeken. *Mentir hardiment, parler avec audace.*

STOUTHEID. f. Stoutigheid, moedwilligheid, ongehoorzaamheid. *Mechanceté, malice, desobeiſſance.* f. *Libertinage.* m. De ſtoudheid der kinderen intoomen, kaſtyden. *Reprimer, chatier la mechanceté, la desobeiſſance des enfans.* STOUTHEID, vrypoſtigheid. *Hardieſſe, liberté, familiarité.* f. Ik zou anders zoo veel ſtoutheid niet genoomen hebben. *Sans cela je n'aurois pas pris tant de hardieſſe, tant de liberté.*

STOUTMOEDIG. Adj. Moedig, dapper. *Courageux, vaillant, brave, audacieux.* Onze ſtoutmoedige Soldaaten. *Nos braves, nos courageux, Soldats.* De Fortuin helpt de STOUTMOEDIGE; geen waaragtiger woord! *La Fortune aide les audacieux; rien de plus vrai!*

STOUTMOEDIGHEID. f. Dapperheid. *Courage.* m. *Audace, fermeté.* f. De ſtoutmoedigheid van Mutius Scevola. *Le courage, la fermeté de Mutius Scevola.* STOUTMOEDIGLYK. Adv. Dapperlyk. *Courageuſement, vaillamment.*

STRAAL. f. Scheur lichts. *Rayon, trait de lumiere.* m. Den Arend kan tegen de Zonne ſtraalen opvliegen. *L'aigle peut voler, s'elever contre les rayons du Soleil.* De glori STRAALEN die om 't hoofd van een Sanct, Sanctin in een print verbeeld werden. *Les rayons de gloire qui ſe voyent autour de la tête d'un Saint, d'une Sainte dans une image* De Koningen vertoonen een ſtraal van Gods vermoogen. *Les Rois repreſentent un rayon de la puiſſance de Dieu.* Ik zie een ſtraaltje hoop. *J'apperçois, j'entrevois un rayon d'eſperance.*

STRAALEN. v. n. Straalsgewyze uitgaan. *Rayonner, s'epandre, emaner en rayons.* De Zon ſtraalde op de toppen der Bergen. *Le Soleil rayonnoit, dardoit ſes rayons ſur la cime des Montagnes.* De liefde ſtraald uit haar oogen. *Ses yeux lancent des traits d'amour.*

STRAAT f. Weg tuſſchen huizen in. *Ruë.* f. Een groote, een ſchoone, een lange ſtraat. *Une grande, une belle, une longue ruë.* Op ſtraat, op de volle ſtraat ſlaapen. *Coucher dans la ruë, en pleine ruë, à la belle Etoile.* Als dol over ſtraat loopen. *Courir les ruës comme un inſenſé.* STRAAT of engte. *Detroit.* m. De Straat *of* 't naauw van Gibraltar, van Magellan. *Le Detroit de Gilbr:, de Mag:* STRAAT, volſtrekt gezegt, beteekend de Middellandſe Zee. Na de Straat vaaren. *Aller au Detroit, dans le Detroit, dans la Mer Mediterrannée.* Een STRAATVAARDER, Schip *of* Schipper in de Straat gewoon te vaaren. *Vaiſſeau* ou *Capitaine de vaiſſeau qui frequente la Mer Mediterrannee.*

STRAAT HOER. Schorbeeſt, kruiſter. *Une garce, gourgandine, gouine, coureuſe.* f. STRAATJE, ſteegje. *Ruelle, petite ruë.* f. Hy woont in een naauw ſtraatje. *Il demeure dans une petite ruelle.* STRAAT-JONGENS, fieltjes, guiten. *Des garnements, de petits pendards.* STRAAT-MAAKER. *Un paveur.* STRAAT-SCHENDEN, geweld pleegen op ſtraat. *Commettre des violences, inſulter en pleine ruë.* STRAAT-SCHENDERS. *Des garnements, des coupe-jarrets qui exercent un brigandage en pleine ruë.* STRAAT-SCHENDERY. *Brigandage* m. *Violence, inſulte publique.* f. STRAAT-SLYPEN. v. n. Luy en leeg loopen, ſanterfanten. *Battre le pavé, faineander.* Hy doer niet als ſtraat-ſlypen. *Il ne fait que battre le pavé.* STRAAT-SLYPER, lanterfant, ſtroo jonker. *Batteur de pavé, fainéant, bretteur.* STRAAT-STEEN. *Un pavé.* De ſtraatſteenen uithaalen. *Arracher, lever les pavez.* Een deur met ſtraatſteenen in gooyen. *Enfoncer une porte à coups de pavez.* De STRAAT-TAAL, Jauhagels taal. *Le langage des hales, jargon de la lie du Peuple.*

STRAF. Kaſtyding. *Supplice.* m. *Punition.* f. *Châtiment.* m. Een misdaadige ter ſtraf leiden. *Mener un criminel au ſupplice.* Chriſtus heeft de ſtraffe des kruices voor ons geleeden. *Jeſus Chriſt a ſouffert pour nous le ſupplice de la croix.* De ſtraf maatigen na de misdaad is. *Proportionner la punition au crime.* Het is een zigtbaare ſtraf van God de Heer. *C'eſt un viſible châtiment de Dieu.* Dat is op lyfſtraf, op levensſtraf verboden. *Cela eſt defendu ſur peine de punition corporelle, ſous peine de la vie.* De vrees voor de ſtraf maakt de deugd der meeſte menſchen uit. *La crainte du châtiment fait la vertu de la pluspart des hommes.*

STRAF. Adj. Streng, hard. *Severe, rigide.* Een ſtraf gezigt. *Un viſage ſevere.* Die Vader is te ſtraf over zyne kinderen. *Ce Pere eſt trop ſévere, trop rigide envers ſes enfans.*

Digitized by Google

STRAFBAAR, STRAFFELYK. Adv. *Punissable, qu'on doit punir.* Een Strafbaare, straffelyke nalaatigheid. *Une punissable, une condamnable négligence.*

STRAFFE. 't Vrouwelyke en 't meervoudige van 't *Adjectivum* STRAF. Een straffe Wet. *Une Loy sevère.* Straffe Meesters maaken de beste Leerlingen niet. *Les Maitres séveres, rigides ne font pas les meilleurs Ecoliers, Eleves.*

STRAFFEN. v. a. Kastyden. *Punir, châtier.* De boozen straffen en de goede beloonen. *Punir les mechants & recompenser les bons.* Men moet de kinderen zonder gramschap straffen. *Il faut châtier les enfans sans colere.*

STRAFHEID f. Gestrengheid. *Severité, rigidité, rigueur.* f. De strafheid van 't gelaat. *La severite du visage.* De strafheid der Vaders omtrent hunne kinderen. *La severité, la rigidité des Peres envers leurs enfans.*

STRAFWAARDIG. Adj *Punissable, digne de châtiment.* Wy zyn alle strafwaardige zondaaren voor God. *Nous sommes tous des pecheurs punissables devant Dieu.*

STRAK. Adj. Styf gespannen. *Tendu, roide.* Dat touw hangd te strak. *Cette corde est trop roide, trop tenduë.*

STRAK. Adv. In 't kort, flus. *Bientot, tantot, dans peu.* Ik zal strak gedaan hebben. *J'aurai bientot fait.* Hy zal strak komen. *Il viendra tantot.*

STRAKS. Adv. Voort, in der yl *Vite, promptement.* Hy ging straks na de Schout. *Il s'en alla, il courut vite chez le* Schout.

STRAM. Adj Stomp, bot, wreed. *Agacé, revêche, âpre, rude.* Het mes is zoo stram dat ik 'er niet mee snyden kan. *Le couteau est tellement agacé, si revêche que je ne saurois couper avec.* STRAM, verstyfd, lam. *Roide, tendu, perclus.* Een stram been. stramme leden. *Une jambe roide, des membres roides, perclus.*

STRAMYN. Estramyn, dun Sergie *of* Borat. *Etamine.* f. Zy had maar een Stramyn kleedjen aan. *Elle n'avoit qu'un petit habit d'Etamine.* Een STRAMYNE KOUS om Hypocras *of* Kandeelwyn te maaken. *Une chausse d'Etamine pour faire de l'Hypocras.*

STRAND: dit woord is van alle drie Geslachten. De *of* het strand. *Le Rivage, le bord de la Mer.* De scheepjes staan op Strand. *Les batiments sont sur le Rivage.* Schulpen raapen op Strand. *Ramasser des coquilles sur le Rivage.* Aan Strand woonen. *Demeurer le long du Rivage, sur le bord de la Mer.* Een schip op Strand, op een Klip jaagen, zetten. *Jetter, chasser un vaisseau sur l'Estran, sur un Banc, à la Côte.* De Franschen zeggen ook *l'Estran* voor al die van 't Canaal. *Les François disent aussi l'Estran sur tout ceux de la Manche.* Ulisses om van de togt naar Troye bevryd te zyn, veinsde zig krankzinnig, en ploegde 't dorre Strand: doch Palamedes, des ploegers zoontje Telemacchus, in den weg gelegd hebbende, myde de veinzenden Ulisses zyn kind te kwetsen, waar door zyn list ontdekt wierd.

STRAND-DIEVEN. *Vagans* ou *voleurs du Rivage, ou de ce qui arrive au Rivage.* STRAND-HEER, die 't Strandregt heeft. *Seigneur Riverain, celui qui recueille les droits de nauffrages sur ses Côtes.* STRAND-REGT, Inkomen van den Strandheer. *Le droit du Seigneur Riverain, droit d'epaves, droit de varech.*

STRANDEN. v. n. Op Strand vervallen en daar blyven. *Echouer, donner à la Côte, perir sur la Côte.* Wy waaren in nood van stranden. *Nous etions en danger de perir, de faire nauffrage sur la Côte.*

STREED. *Preteritum* van STRYDEN. Hy streed als een Held, als een braaf Soldaat. *Il combattit, il se battit comme un Heros, comme un brave Soldat.* Had ik geweeten dat zulks tegen 's Lands Wetten streed. *Si j'avois sçu que cela etoit contraire aux Loix du Pays.*

STREEK. *Preteritum* van STRYKEN. Hy streek hem den broek voort af. *Il lui abbattit, defit d'abord sa culote.* Ons schip streek, streek de vlag voor den Engelsman. *Notre vaisseau mit pavillon bas, baissa, amena le pavillon devant l'Anglois.* Hy streek zyn hand onder haar kin. *Il lui passa la main sous le menton.*

STREEK. Een der 32 lynen van 't Kompas, een der 32 winden aanwyzende. *Un des trente deux Rhumbs du Compas, raye marquant un des 32 vents.* Zyn koers voort zetten op de zelve streek winds. *Faire route sur le même rhumb de vent.* Van STREEK, van koers veranderen. *Changer de route.* De Noorder, de Zuider streek. *La bande du Nord, la bande du Sud.*

STREEK. Landstreek. *Quartier, Canton.* m. *Contrée.* f. Ik woon in de gintse Streek. *Je demeure dans le Quartier, le Canton de là bas.* Streekse raapen; raapen van een streek tusschen Hoorn en Enkhuizen. *Des navets d'un Canton d'entre Horn & Enchuisen.*

STREEK. Kunsje, pratyk. *Tour d'adresse.* m. *Finesse, ruse, subtilité.* f. Dat was een fyne streek. *C'etoit là une ruse bien fine!* Ik kan zyn streeken. *Je sai de ses tours, je connois ses ruses.* Hy kreeg een lustige STREEK, een leelyke bokking. *On lui donna un rude coup de peigne, on lui riva bien son clou.*

STREELEN. v. a. Vleyen, lokken. *Flater, caresser, amadouer.* Een kat streelen. *Caresser, flater un chat.* Hy streelde en likte zyn nieuwe Bruid. *Il caressoit & lechoit sa jeune Epouse.*

STREEN. is beter op STRENO geplaatst. Een streentje garen of zyde. *Un echeveau de fil ou de soye.*

STREEP. Langwerpig teken op iets getrokken, geschilderd, geweeven &c. *Une raye, une barre tirée, peinte, tissuë &c.* Een streep haalen onder een schrift *Tirer une raye, une barre sous une ecriture; barrer une ecriture.* Marmer met blaauwe streepen. *Du marbre avec des rayes bleuës.* Ik kan hem, daar loopt een streep deur, hy heeft een slagje weg. *Je le connois, il a un coup de hache, il est frappé là.*

STREEVEN. v. n. Vliegen. *S'elever, voler.* Na om hoog streeven als een vogel, als een Arend. *S'elever, voler en haut comme un oiseau, comme un Aigle.* Streeven, haaken naar grootheid, na de eer ampten. *Aspirer aux grandeurs, aux grands emplois.*

STREKKELYK. Adj. Uitdydend. *Profitable, rassasiant.* Strekkelyke spyzen. *Des viandes rassasiantes, nourrissantes, de menage.*

STREKKEN. (Zig) v. n. Geplaatst, gelegen zyn. *être disposé, situe, s'etendre de certaine maniere.* De kust strekt zig Zuid en Noorde. *La Côte s'etend, va du Sud au Nord.*

STREKKEN. v. a. Uitdyen, schaars schaffen. *Menager, mettre à profit.* Wy moeten de kost wat doen strekken. *Il faut menager un peu les provisions.* Die kost strekt niet genoeg. *Ces mets là ne profitent pas assez, vont trop vite.*

STREKKEN. v. a Dienen, gedyen tot... *Servir à, tendre, être utile à...* Dat strekt ons allen een nut voorbeeld. *Cela nous est à tous un salutaire exemple.* Ik verzuim niets van 't geene tot uw welzyn kan strekken. *Je ne négligerien dece qui peut contribuer à votre bien, de ce qui peut vous rendre heureux.*

STREMMEN. v. n. Runnen. *Cailler, prendre.* De melk doen stremmen. *Faire cailler, faire prendre le lait.* De loop van de Justitie STREMMEN, tegen houden. *Arrêter le cours de la Justice.* De prys van de coffy, van de wol STREMD, begind te STREMMEN. *Le prix du café,*

Digitized by Google

caſſé, des laines s'accule, commence à s'acculer, à s'arrêter, à vouloir baiſſer.

STREMSEL. n. Soort van geronne melk uit kalven, ſchaapjes of geitkens, ook wel uit artisjokke bloem getrokken. *De la préſure.* Men moet ſtremſel hebben om kaas te maaken. *Il faut avoir de la préſure pour faire du fromage.*

STRENG, SNOER, Leis. *Longe de corde, attache* f. *Cordon.* m. Een STRENG garen, ſtreng zyde. *Un echeveau de fil, de ſoye.* Zyn STRENG, aanhang ſterk maaken. *Renforcer ſa cabale, ſon parti.* Hy is van een andere ſtreng. *Il eſt d'un autre parti, d'une autre cabale.*

STRENG. Adj. Hard, ſtraf. *Severe, auſtére, dur, rigoureux.* Een ſtreng beriſper. *Un ſévere cenſeur.* Een ſtrenge deugd. *Une vertu auſtere.* Een ſtreng Regter. *Un Juge ſevere, rigoureux.* Die Meeſter is te ſtreng *Ce Maître eſt trop rigoureux, trop ſevere.*

STRENGELEN. v. a. Vlegten. *Lacer, entrelacer.* Een zweep ſtrengelen. *Lacer un fouet.* Haar beider armen vaſt geſtrengeld... *Leurs bras entrelaſſez etroitement...*

STRENGELYK. Adv. Met geſtrengheid. *Séverement, rigoureuſement.* Dat is ſtrengelyk verbooden. *Cela eſt ſéverement deffendu.* Hy wierd ſtrengelyk gegeeſſeld. *Il fut fouetté juſqu'au ſang.*

STRENGHEID. f. Geſtrengheid, ſtrafheid, hardigheid. *Severité, auſterité, dureté, rigueur.* f. De ſtrengheid der Wetten. *La ſeverité des Loix.* De ſtrengheid is altemets noodig. *La ſéverité eſt quelque fois neceſſaire.* De ſtrengheid van Cato Uticenſis. *L'auſterité de Caton d'Utique.*

STRIBBELEN. zie KIBBELEN, HARREWARREN. *Pointiller, chicaner, ergoter.* STRIBBELING, kibbeling, twiſt, ruſie. *Pointille, chicane.* f. *Debat, conteſte.* m. Wat heb ik met al die ſtribbelingen te doen? *Qu'ai-je à faire de toutes ces pointilles, ces chicanes, de tous ces debats, ces conteſtes?*

STRIEM of merk van een zweep *of* roeſlag. *Marque d'un coup de fouet* ou *d'un coup de verge.* f De ſlagen en ſtriemen waaren diep in 't vel geprent. *Les coups & les marques, les traces des coups & les meurtriſſures etoient gravées bien avant dans la peau.*

STRIK. Knoop, vlegtſel tot cieraad. *Un noeud pour l'ornement.* Een ſtrik op de das, op de hoed, aan den degen. *Un noeud à la cravatte, au chapeau, à l'epee.* Een STRIK Diamanten. *Un noeud, une enſeigne de Diamants.*

STRIK. Schuifknoop, ſtrop. *Un lacs, laceron, noeud coulant.* m. Strikken leggen om wilt te vangen. *Tendre des lacs, des lacerons pour prendre du gibier.* STRIK of LEIS daar de Haze-winden aangebonden werden. *Leſſe, corde* ou *longe à laquelle on attache les Chiens de Chaſſe.* f.

STRIKADE. Streek met den ſtrykſtok &c. *Coup d'archet.* m Iemand een ſtrikade *of* bokking geeven, iemand hekelen &c. *Donner un coup de dent, un coup de peigne, un lardon à quelqu'un.*

STRIKKEN. v. a. Striksgewyze toeknoopen. *Nouer, faire un noeud.* Help my die linten ſtrikken. *Aidez moy à nouer ces rubans, à en faire des noeuds.* Strik dat eens vaſt. *Nouez, attachez cela avec un noeud.* Een Haas STRIKKEN, met de ſtrik vangen. *Prendre un Lievre au collet.*

STRIKT. Adj. Stipt, ſtreng. *Exact, ponctuel, precis, auſtere.* Een ſtrikt verbod *Une deffenſe exacte, preciſe.* Strikte beveelen. *Des ordres precis.* STRIKTELYK. Adv. Stiptelyk, ſtrengelyk. *Exactement, expreſſement, ſéverement.* Dat is ſtriktelyk verboden. *Celà eſt exactement, ſéverement deffendu.*

STRONK of STRUIK. Stek *of* ſteel van eenig kruid. *Trognon.* m. Malkander met koolſtronken, ſtruiken naar de kop gooyen. *Se jetter des trognons de choux à la tête.*

STRONT. Drek van menſch *of* dier. *De la merde, excrément de l'homme* ou *de la bête.* Foey, dat is ſtront! katte ſtront, paardeſtront. *Fy, c'eſt de la merde! de la merde de chat, merde de cheval.* STRONT, drol. *Un étron, matiere fécale durcie.* Daar lag een dikke ſtront. *Il y avoit un gros étron.* STRONTKAR. *Haquet* ou *tombereau de Gadouard.* m. De ſtront handelaaren heeten die POORT-AARDE.

STROO. Halm van 't koorn. *Paille.* f. *Tuyau de bled.* m. Een bos ſtroo. *Une botte de paille.* Op ſtroo ſlaapen. *Coucher ſur la paille.* 't Is maar een vuurtje van ſtroo. *Ce n'eſt qu'un feu de paille.* Hy laat hem aan een ſtroo binden, hy is ligt te leiden. *On l'accroche facilement, il ne ſe fait pas prier longtemps.* Ik heb hem geen ſtroo in de weg geleid. *Je ne l'ai jamais inquieté en rien, je n'ai pas mis une paille en ſon chemin.*

STROO, Diend tot een *Adjectivum* aan de volgende ſamengeſtelde. STROO BED, n. ſtroo-zak om op te ſlaapen. *Une paillaſſe.* Hy lag op een oud ſtroo-bed. *Il etoit ſur une vieille paillaſſe.* STROO-BOS. *Botte de paille.* f. STROO-DAK. n. *Toit de paille* ou *de chaume.* m. STROO-HALM. *Brin* ou *tuyau de paille.* m. Een STROO-HOED. *Un chapeau de paille, une capeline.* STROO-HUT, Boere-hut. *Chaumiere, chaumine.* f. STROO-JONKER, kaale Jonker, ſtraatſlyper. *Un batteur de pavé, un gentil homme ruiné, un homme de paille.* STROO-WIS, ſtroowiſch, ſtroobondel om een paard te vryven &c. *Un bouchon de paille pour froter un cheval &c.* Hy is hier op een ſtroo-wis komen aandryven, hy is hier met zyn kaale gat gekomen. *Il eſt venu ici qu'il n'avoit pas la chemiſe.* Op een STROO-ZAK, bultzak ſlaapen. *Coucher ſur une paillaſſe.*

STROOK. Strookje, reep, ſmal en lang ſtuk ergens van. *Une bande, une courroye, quelque choſe de long & d'etroit.* Een ſtrook zeildoek. *Une bande de toile à voiles.* Een ſtrook houts. *Une bande, une tringle de bois.* STROOKJE van een boek. *Tranchefile d'un livre.* f.

STROOKEN. v. a. Smeerſchoenen. *Flater, amadouer, mitonner.* Iemand ſtrooken en ſtreelen. *Flater, cajoler, amadouer quelqu'un.*

STROOM. Beweeging van 't water in Eb en Vloed. *La marée, le mouvement de l'eau dans le Flux ou Reflux.* Vaaren voor ſtroom, of met de ſtroom. *être porté par la marée.* Tegen ſtroom, tegen de ſtroom op vaaren. *Aller contre la maree.* Wind en ſtroom tot zyn voordeel hebben. *Avoir vent & marée.*

STROOM. Het wyd vaarwater daar de ſchepen zeilreede leggen. *L'eſpace de la Riviere* ou *du bras de Mer où les vaiſſeaux attendent le vent & la marée pour mettre à la voile.* Daar leggen reeds vier Oorlog ſchepen op ſtroom. *Il y a deja quatre vaiſſeaux de Guerre qui n'attendent que le vent & la maree, qui ſont deja hors de Rade pour entrer en Mer.*

STROOM. Vloed, groote Revier. *Grande Riviere, grand Fleuve proche de la Mer.* Onze Kuſten en Stroomen zyn wel bewaard. *Nos Cotes & nos Rivieres ſont bien gardées.* Op een dorre ſtroom zitten, zonder neering zitten, niets uitregten. *N'avoir aucun debit, ne faire rien.*

STROOMEN. v. n. Vloeyen, vlieten. *Monter, couler, rouler.* De Zee ſtroomd luſtig hier. *La Mer monte bien fort, a un cours bien rapide ici.* Men ziet de klaare Beeken ſtroomen. *On voit couler les clairs Ruiſſeaux.* Het bloed der Martelaaren langs de ſtraaten doen STROOMEN, vloeyen. *Faire couler, ruiſſeler le ſang des Martyrs le long des rues.*

STROOP,

Digitized by Google

STROOP. Samenmengſel van ſuiker, honing &c. *Du ſirop, de la melaſſe.* Een pond ſtroop *Une livre de ſirop.* Stroop van Normandyen. *De la melaſſe de Normandie.*

STROOP, STROOPING. Stroopery, uitloop om roof in te haalen. *Courſe en Pays Ennemi.* f. Een ſtroop doen tot diep agter de Vyandlyke Linien. *Faire une courſe bien avant derriere, par de là les Lignes des Ennemis.*

STROOPEN. v.a. Opſtroopen, opvouwen. *Trouſſer, retrouſſer, replier en haut.* Zyn mouwen ſtroopen *of* opſtroopen. *Retrouſſer ſes manches.* Een kalf STROOPEN, villen, 't vel af haalen. *Ecorcher, depouiller un veau.*

STROOPEN. v.n. Plunderen en rooven op de Vyandlyke bodem. *Faire des courſes, des incurſions, commettre des hoſtilitez en Pays Ennemi.* Hunne benden ſtroopen tot voorby... *Leurs partis font des courſes, des incurſions juſque par delà...* STROOPERY, vyandlykheid, plundering. *Courſe, incurſion, hoſtilité.* f. *Pillage.* m. De ſtrooperyen der Vyanden beletten, in teugelen. *Empêcher, reprimer les incurſions des Ennemi.*

STROOYEN. v a. Beſtrooyen, bezaayen. *Joncher, parſemer de fleurs.* De Bruid ſtrooyen. *Joncher de fleurs, de feuilles de buis, d'oripeau &c. le paſſage de la Mariée à ſa ſortie & à ſon entrée nuptiale.* Strooy 'er wat zand over; ſtrooy hier nog wat zout. *Jettez y un peu de poudre; jettez ici encore un peu de ſel.* Geld STROOYEN, ſpillen. *Gaſpiller, diſſiper de l'argent; jetter l'argent par poignées.* Die het zyne ſtrooyd kan het niet al opraapen *Il eſt dangereux d'être trop liberal, ce qu'on donne une fois ne revient plus.* STROOYMANDJE. n. *Corbeille à joncher la Mariée.* f. STROOYSEL voor de paarden, paarde bedſtroo. *Litiere pour les chevaux.* f. STROOYSTER. *Fille qui jonche le paſſage d'une Mariée.*

STROP. Strik, touw met een ſchuifknoop. *Un chevêtre, un licou, une corde avec un noeud coulant.* Een paard by de ſtrop leiden. *Mener un cheval par le chevêtre, par le licou* Men ſneed de ſtrop deur om den patient te redden. *On coupa la corde pour ſauver le patient.* Door de ſtrop druipen, door 't breeken van de ſtrop de galg ontkomen. *Echapper à la potence en rompant la corde.* Zyn ſtrop ſpinnen, naar de galg dingen. *Filer ſa corde.* STROP, ſtroptouw, ſtrik om een ſcheeps blok geſchooren, om dat te verſterken &c. *Etrope* ou *herſe de poulie.* f. *Gerſeau* m. STROPPEN, te ſcheep, zyn eigentlyk ſamen geſplitſte touwen tot verſcheide gebruiken, als aan raas, de ſloepriemen &c *Etropes, bouts de cordes epiſſez de differents uſages.*

STROT. Noeſt, knoop van de keel. *Le ſifflet, le noeud de la gorge, conduit de la reſpiration.* Iemand de ſtrot afſnyden. *Couper le ſifflet, la gorge à quelqu'un.*

STRUIF. Gebakke eyeren. *Omelette.* f. Een ſtruif bakken. *Faire une omelette.* Struif met ſpek. *Omeleſte aux oeufs.* Een ſtruif, een pannekoek in de Zon gebakken. *Une tarte cuite au Soleil.* Hy mogt een ſtruif, wat zou hy! *Bon, voire! il n'a garde!*

STRUIK. De voet, de bovenſtam van een plant *Le pied, la tige d'une plante, ce qui ſors de terre.* De ſtruik is gebrooken. *La tige eſt rompué.* Kool ſtruiken. *Des pieds, des trognons de chou.*

STRUIKELEN. v. n. Een kwaade tree doen *Broncher, chopper, faire un faux pas.* Het paard ſtruikelde. *Le cheval broncha.* Die ſteen heeft my doen ſtruikelen. *Cette pierre m'a fait broncher.*

STRUIKEN, STRUELLEN. Door een gevlogte *of* digt bewaſſe doornetakken &c. *Des brouſſailles, broſſailles, touffes d'epines, de ronces & autres menus bois.* Zig in de ſtruiken verſteeken. *Se cacher dans les brouſſailles.*

STRUIKROOVER. Roover op groote wegen. *Brigand, voleur de grands chemins.* Een bende ſtruikroovers. *Une bande de brigands, de voleurs.* STRUIKROOVERY, opentlyke roovery *Brigandage.* m. *Volerie publique.* f.

STRUIS. Groote vogel na de Gans wat aardende. *Une Autruche, grand oiſeau qui tient quelque choſe de l'Oye.* Men zegt dat de Struis het yzer verteeren kan. *On dit que l'Autruche peut digerer le fer.* STRUISEYEREN aan de zolder hangende. *Des oeufs d'Autruche pendant au plancher.* STRUIS-VEEREN. *Des plumes d'Autruche.* STRUIS-VOGEL of VOGEL STRUIS. *Autruche.* f.

STRYD. Worſteling, gevegt. *Combat.* m. *Lute.* f. Zig ten ſtryd bereiden. *Se preparer au combat.* In 't heetſte van den ſtryd. *Au plus chaud du combat.* Stryd zegt wat minder als gevegt. *Combat dit un peu moins que battaille.* STRYD, ontruſting, worſteling in den geeſt. *Combat.* m. *Reſiſtance, lute, inquiétude d'eſprit.* f. 's Menſchen leven is een geſtadige ſtryd. *La vie de l'homme eſt un combat perpetuel.* Om ſtryd werken. *Agir par emulation, pour la gloire.* Die twee kinderen leeren om ſtryd. *Ces deux enfans etudient à qui mieux mieux, à l'envi l'un de l'autre.* Ik heb daar geen ſtryd, geen muts op. *Cela ne me tente aucunement.*

STRYDBAAR. Adj. Moedig, dapper. *Belliqueux, guerrier, martial.* De Duitſers zyn een ſtrydbaar Volk. *Les Allemans ſont un Peuple belliqueux, une Nation belliqueuſe.* Strydbaare moed. *Courage guerrier, humeur martiale.*

STRYDEN. v.n. In handgemeenſchap zyn *Combattre, attaquer* ou *ſe defendre* Le Pret: *Streed,* le Part: *Geſtreeden.* Kloekmoedig ſtryden. *Combattre vaillamment.* Om 't Geloof, om de eer ſtryden. *Combattre pour la Foy, pour la gloire.* STRYDEN, in tegenſtelling komen *être en oppoſition, être contraire, oppoſé, chocquer.* Dat ſtryd tegen Gods Wet, tegen de waarheid, de goede zeden. *Cela eſt contraire à la Loy de Dieu, à la verité, aux bonnes moeurs.* Hy moet altyd STRYDEN, tegen ſpreeken. *Il faut toujours qu'il contrediſe, qu'il conteſte.* Stryd 'er toch niet langer tegen. *Ne le conteſtez plus, ne chicannez plus là contre.*

STRYDEND. Adj. Tegen malkander aan loopend. *Contradictoire, oppoſé.* Dat zyn twee ſtrydende ſtellingen. *Ce ſont la deux propoſitions contradictoires.* De ſtrydende partyen. *Les parties appointées contraires.*

STRYDER. Krygsman. *Combattant, guerrier, champion.* Braave ſtryders. *De braves guerriers.* Zyt gy zulk een ſtryder? *êtes vous un ſi vaillant champion?* STRYDER, tegenſpreeker. *Contrediſeur, chicaneur, ſophiſte.*

STRYDIG. Adj. Verſchillend, gekaut ergens tegen. *Different, contraire, oppoſe.* Strydige gevoelens. *Des opinions differentes.* Dat is ſtrydig met Gods woord, ſtrydig met de belangen van den Staat. *Cela eſt contraire à la parole de Dieu, cela eſt contraire, oppoſé aux interêts de l'Etat.*

STRYDIGHEID. f. Ongelykheid, tegenſtrydigheid. *Oppoſition, contrarieté.* f. De ſtrydigheid die 'er tuſſen hitte en koude is. *La contrariete qu'il y a entre le chaud & le froid.* De ſtrydigheid der twee ſtellingen is zigtbaar. *La contrarieté des deux poſitions eſt evidente, viſible.* De natuurlyke ſtrydigheid die 'er veelteyds is tuſſchen de leefwyze van Vader en Kind, heeft voornamentlyk gebleeken in Karel de vyfde die altyd reisde, en in Philippus de tweede die byna nooit Madrid verliet: insgelyks in 't gedrag van Elizabeth van Engeland, die zes Vorſtelyke Galanten vergeets om haar liet hengelen, zonder eens te willen trouwen, daar haar Vader zes maal getrouwd was geweeſt.

STRYD-

Digitized by Google

STRYDPERK. n. Worſtelperk, afgeſchoote ſtrydplaats. *Carriere.* f. *Champ clos.* m. In 't ſtrydperk treeden. *Entrer dans la carriere, en champ clos.*

STRYKEN. v. a. Zagjes vryven met de hand. *Paſſer legerement la main ſur quelque choſe.* Le Pret: *Streek*, le Part: *Geſtreeken.* Stryk 'er met uw hand eens over. *Paſſez y une fois la main.* De ſtok over de koornmaat ſtryken. *Couper le bled en le meſurant, paſſer la racloire ſur le boiſſeau.* **STRYKEN**, glad maaken, glad vouwen. *Repaſſer, liſſer, rendre uni.* Linnen ſtryken. *Repaſſer du linge.*

STRYKEN. Laaten zakken, aflaaten. *Abbaiſſer, amener, baiſſer, oter.* De maſt ſtryken, de vlag ſtryken. *Abbaiſſer le mât, baiſſer le pavillon, mettre pavillon bas.* Het Oorlogſchip wilde voor geen Jacht ſtryken. *Le vaiſſeau de Guerre ne voulut pas oter le pavillon pour un ſimple Jacht.* De broek voor de Meeſter ſtryken, als in Vrankryk en elders geſchied. *Mettre bas le haut de chauſſe devant le Maître, comme il ſe fait en France & ailleurs.* **STRYKEN** met de voet om te groeten. *Tirer le pied, la jambe pour ſaluer.* Stryk met de andere voet. *Tirez, avancez votre autre pied.* De pot na zig **STRYKEN**, haalen. *Gaigner les enjeux, tirer la petite oye.* Stryk dat geld na u. *Tirez cet argent à vous.* Hy ging **STRYKEN**, hy ſloop weg. *Il ſe tira le nerf, il decampa, il enfila la venelle.* Vonnis **STRYKEN**, vonnis wyzen. *Porter jugement, prononcer la ſentence.*

STRYKSTER. Vrouw die linnen ſtrykt. *Une repaſſeuſe de linge.* **STRYK-STOK**, maatſtok. *Une racloire pour couper le bled, la favine &c.* **STRYK-STOK** tot een ſnaar inſtrument. *Un archet pour toucher un inſtrument à corde.* Een ſtreek van de ſtrykſtok. *Un coup d'archet.* **STRYK-YZER** om 't linnegoed glad te ſtryken. *Un fer à repaſſer du linge.* **STRYK-YZER** voor een Snyder. *Un carreau* ou *fer de Tailleur.*

STUDEEREN. v. n. Zyn geeſt met ernſt inſpannen om iets te bevatten, te leeren. *Etudier, appliquer ſon eſprit aux ſciences, aux lettres* Op de Hooge Schoole ſtudeeren. *Etudier à l'Academie.* Studeeren in de Regten, in de Godsgeleerdheid. *Etudier en Droit, en Theologie.* Hy ſtudeerd dag en nagt. *Il etudie jour & nuit.*

STUDEER-KAMER. Studoor. *Etude.* f. *Cabinet de l'Etudiant, de l'Ecolier.* Hy ſloot zig in zyn Studeerkamer op. *Il s'enferma dans ſon Etude.*

STUDENT, die op de Hooge Schoole leerd. *Un Etudiant.* De Leidſe Studenten. *Les Etudiants de Leyde.* Het Studenten leven is een aardig leven. *La vie des Etudiants eſt une drole de vie.*

STUDIE f. Taal geleerdheid *of* andere kennis. *Etude.* f. De Studie der Taalen koſt veel moeyte. *L'Etude des Langues coute bien de la peine.* Het is een man van ſtudie. *C'eſt un homme d'etude, de lettres.*

STUG. Adj. Dom, eigenzinnig, ſteilooriig. *Têtu, bourru, rétif, revêche.* Zoo ſtug als een muil-ezelin. *Retif, têtu comme une mule.* De **STUGHEID**, ſteilooriigheid der botterikken. *L'entêtement, l'obſtination des ignorans.*

STUIFMEEL n. Stofmeel, 't fynſte meel dat aan de molewand &c. vaſt gaat zitten. *Folle farine.* **STUIFZAND.** *Du ſable volant.*

STUIP. Krimping der ſpieren. *Convulſion, retraction des muſcles.* f. 't Kind kreeg ſtuip op ſtuip. *L'enfant eut convulſion ſur convulſion.* Hy ſturf in die geweldige ſtuipen. *Il mourut dans ces violentes convulſions.*

STUIT. Onderdeel van de rug-graat. *Croupion.* m. Hy viel op zyn ſtuit. *Il tomba ſur le croupion.* De ſtuit van een Endvogel, Kapoen. *Le croupion d'un Canard, d'un Chapon.* **STUIT**, weerſtuit. *Bond, ſaut, rejailliſſement.* m. De bal by de eerſte, de tweede ſtuit treffen. *Prendre la balle au premier, au ſecond bond.*

STUITEN. v. a. Tegen houden, beletten. *Arrêter, empêcher d'aller.* Een paard ſtuiten. *Arrêter un cheval.* De loop van 't water ſtuiten. *Arrêter, retenir le cours de l'eau.* 't Kwaad in zyn begin ſtuiten. *Arrêter le mal dans ſa naiſſance, couper racine au mal.*

STUITEN. v. a. Bikkelen. *Jouer aux oſſelets.* De kinderen ſtuiten op de plaats. *Les enfants jouent aux oſſelets dans la cour.* **STUITER**, bal van potaard *of* yvoor. *Une boule de terre cuite* ou *d'yvoire pour jouer aux oſſelets &c.*

STUIVEN. v. a. Stof geeven, opwerpen. *Faire de la pouſſiere.* Le Pret: *Stoof*, le Part: *Geſtooven.* De wegen ſtuiven vervaarlyk. *Les chemins ne ſont que pouſſiere.* Wie ſtuifd daar zoo? *Qui eſt ce qui fait tant de pouſſiere?*

STUIVER. Twintigſte gedeelte van een Hollandſe gulden. *Un ſou, la vintiéme partie d'une livre de Hollande.* Tien gulden en vyf ſtuivers. *Dix livres & cinq ſous.* Zy heeft een zoete ſtuiver, een mooy ſtuivertje. fig: ſpr: *Elle a un beau denier, elle a une bonne ſomme d'argent, un joli magot.*

STUK. n. Brok, beet. gedeelte van iets. *Morceau*, m. *piece, bouchée, partie de quelque choſe.* f. Een ſtuk brood, ſtuk vlees; een lekker ſtuk. *Un morceau de pain, de viande; un morceau delicat.* Men zorgd voor een brood, en aan een ſtuk heeft men genoeg. ſpr: *On convoite tout un pain & un morceau ſuffit; on a plus grands yeux que grand' panſe, on s'imagine n'en avoir jamais aſſez.* **STUK**, boterham *of* ontbyt ſtuk &c. *Une beurée, un morceau de pain pour dejeuner &c.* Hebt gy uw ſtuk al op? *Avez vous deja mangé votre beurée, votre dejeuné?*

STUK. Parceel, gedeelte. *Piece.* f. *Morceau.* m. *Partie.* f. Een ſtuk lands, een ſtuk houts. *Un morceau, une piece de terre; un morceau de bois.* Een ſtuk laken, ſtuk ſtof, ſtuk lint. *Une piece de drap, piece d'etoffe, piece de ruban.* Drie gulden het dozyn, dat is vyf ſtuivers het ſtuk. *A trois frans la douſaine, c'eſt cinq ſous la piece.* Een **STUK** ſchildery. *Une piece de peinture, un tableau.* Zie daar een ſchoon **STUK** werks! *Voilà une belle piece, un beau morceau!* **STUK**, gedeelte van een gedrukt werk. *Volume d'un ouvrage imprimé.* m. Ik heb 'er nog maar een ſtuk van geleezen. *Je n'en ai encore lu qu'un volume.* **STUK**, kanon. ſtuk geſchut. *Piece.* f. *Canon.* m. Een Veld-ſtuk. *Une piece de Campagne.* Steen **STUK**, Bas. *Pierrier.* m. **STUK**, Tooneelſtuk. *Piece de Theatre, Comedie, Tragedie.* f. De Vrek, Cinna, Mithridates is een ſchoon Stuk. *L'Avare, Cinna, Mithridate eſt une belle Piece.*

STUK. Pligt, handel, beroep. *Fait, metier.* m. *Profeſſion.* f. Hy verſtaat zyn ſtuk wel; hy is ſtout op zyn ſtuk. *Il entend bien ſon fait, il eſt fort dans ſon art, dans ſon metier; il eſt habile ouvrier, habile homme.* Dat is een ſtout ſtuk, een ſtout beſtaan. *Voila une action bien hardie.* Een guite ſtuk, een ſchelmſtuk. *Une fripponnerie, une action de ſcelerat.* Iemand van zyn **STUK** helpen. *Deconcerter quelqu'un, lui faire perdre la piſte, le fil de ſon diſcours* ou *de ſes affaires.* Ik ben van myn ſtuk af. *Je ne ſay plus où j'en ſuis, j'ay perdu mon ſujet.* Op zyn **STUK** ſtaan, dryven dat men dryft. *être ferme à la diſpute, ne demordre point de ſon opinion.* Hy blyft ſtyf op zyn ſtuk ſtaan, hy houd zyn end. *Il ne demord point de ſon entrepriſe, il eſt roide & ferme dans ſes deſſeins.* Voet by 't **STUK** zetten, moedig ſtryden, zyn Vyand niet ſchroomen. *Montrer du courage, tenir bon, avoir bon pied, bon oeil.*

Digitized by Google

Voet by't ſtuk houden, zyn woord geſtand doen. *Ne ſe dementir point, être homme de parole, ne reculer point.*

STUKGOEDEREN. Goederen, die ſtuk voor ſtuk aangegeeven of gelaaden worden. *Des marchandiſes de differents genres en ballots, tonneaux, caiſſes &c.* Schip met ſtukgoederen gelaaden. *Vaiſſeau chargé à cueillette* ou *au quintal.*

STUKJE. n. Klein ſtuk. *Petit morceau.* m. *Petite piece* f. Een ſtukje brood, ſtukje vlees. *Un petit morceau de pain, de viande.* Een ſtukje lint. *Une petite piece de ruban*, auſſi, *un petit bout de ruban.* 't Schip had maar vier, agt STUKJES op. *Le batiment n'avoit que quatre, que huit petites pieces.* Lubbert Lubbertſe, Jan Claaſz. is een zoet STUKJE, Tooneelſtukje. *George Dandin, Jean Nicolas eſt une jolie petite piece.*

STUKKEN. 't meerv: van STUK. Een Harſt aan ſtukken ſnyden. *Couper un Aloyau en pieces, depecer un Aloyau.* De Paſtey viel aan ſtukken en brokken. *Le Pâté tomba par pieces & par morceaux.* Een kas, kiſt aan duizend ſtukken breeken. *Briſer, mettre une armoire en mille pieces, mille morceaux.* Drie gulde STUKKEN. *Des pieces de trois frans, des Ecus de Hollande.* Stukken van agten, Spaanſe patacons. *Des pieces de huit.* De STUKKEN, papieren van een Geding. *Les pieces d'un Proces.* Geſchut STUKKEN. *Pieces d'artillerie, des canons.* Een ſchip van ſeventig ſtukken is beſtand tegen het grootſte ſchip. *Un vaiſſeau de ſoixante & dix pieces peut faire tête au plus gros vaiſſeau.* Houte of looze ſtukken. *Paſſe-volants, pieces feintes.* Een Battery van agtien, van dertig ſtukken. *Une Batterie de dixhuit, de trente pieces.* De Cid, Cinna, Rodogune zyn van Corneilles beſte STUKKEN, Tooneelſtukken. *Le Cid, Cinna, Rodogune ſont des meilleures pieces de Corneille.* Het boek is in twee, in drie STUKKEN, drie afzonderlyke banden gedrukt. *L'ouvrage eſt imprimé en deux, en trois volumes.*

STUKKEN BREEKEN. v. n. & a. Aan ſtukken vallen, barſten &c. *Se rompre, ſe caſſer; rompre, briſer.* Dat loopt groot gevaar van ſtukken te breeken. *Cela court grand riſque de ſe rompre.* De kinderen breeken alles ſtukken. *Les enfans rompent, briſent tout.*

STULP of STOLP. Rietdak, hooydak gemeenlyk op vier ſtylen ruſtende. *Hangard à loger du foin à la Campagne.* m. Een Boere STULP, Boere wooning met een laag rietdak. *Une chaumiere, une grange; caſerne* ou *loge de Païſan.* STULP of haard klok. *Couvercle de foyer.* m. STULPEN. zie DEKKEN. *Couvrir, mettre un couvercle &c.*

STURF of STIERF. *Preteritum* van STERVEN. Die Held ſturf ſchielyk, zeide zeker Reiziger tegen de Prins van Condé, om des te eerder agter de potagie te zitten. *Cet Heros mourut ſubitement, dit certain Voyageur au Prince de Condé, pour avoir pluſtot ſa part du potage.*

STUT. Balkje, ſchooring om iets te ſtutten. *Appui, etançon, ſoutien.* m. Die ſtut belet de muur om te vallen. *Cet appui empêche la muraille de tomber.* STUT, ſteun, ſteunſel, toeverlaat. *Appui, ſuport, ſecours, refuge.* m. De Heere is myn eenigſte ſtut, ſteun. *Le Seigneur eſt mon ſeul appui, ſupport.* Hy is de ſtut van zyn Huis, van den Staat. *Il eſt l'appui, le ſoutien de ſa Maiſon, de l'Etat.* Ik heb een groote ſtut aan hem. *Il m'eſt d'un grand ſecours.*

STUTTEN. v. a. Schooren, ondersteunen. *Appuyer, ſoutenir, donner de l'appuy.* Een muur, een verwelft ſtutten. *Appuyer, ſoutenir une muraille, une voute.*

STUTTEN. 't meerv: van STUT. Stutten om de ſchepen die gekielhaald worden op zy te houden. *Aiguilles ou pieces de bois qui ſoutiennent le vaiſſeau en carene.*

STUTTEN, berkoenen tot ſtutten dienende. *Eponſilles.* Stutten, ſtylen. *Montans.* Voy AUBIN, Dict: de Marine ſur tout cela.

STUTTEN LOOPEN. v. n. Stuttjes draayen, piereweyen, ſlieren. *Faire l'Ecole buiſſonniere*, ou bien, *jouer, baguenauder au lieu d'aller à l'ouvrage.*

STUUR. n. Roer. *Gouvernail, timon.* m. Aan 't ſtuur van 't ſchip ſtaan. *Se tenir au gouvernail, au timon; gouverner le bâtiment.* Hy is het ſtuur van 't ſchip, hy is de man die alles beraamen en beſtieren moet. *Il eſt au timon de l'Etat, il eſt le pivot ſur quoi tout repoſe.* Hy is het ſtuur kwyt, hy is 't byltje kwyt. *Il eſt tombé en disgrace, il a perdu ſon autorite, ſon régne eſt paſſé.*

STUURBOORD. n. De regter zy voor die te roer ſtaat. *Stribord.* m. *Le coté droit du vaiſſeau à regarder de poupe en proüe.* Iemand van ſtuurboord tot bakboord ſtuuren; hem voor 't maſjen houden, om een dagſcheer zenden. *Balotter quelqu'un, ſe jouer de lui, l'envoyer de Caïphe à Pilate.*

STUUREN. v. a. Met het ſtuur leiden. *Gouverner, tenir le timon.* Het ſchip ſtuuren. *Gouverner le vaiſſeau, tenir le timon.*

STUUREN. v. a. Zenden. *Envoyer.* Wie zult gy 'er ſtuuren? *Qui eſt ce que vous y enverrez?* Ik zal 'er myn knegt na toe ſtuuren. *J'y enverray mon valet.*

STUURLASTIG. Adj. Agter te zeer gelaaden. *Trop chargé ſur l'arriere.* Een ſchip dat ſtuurlaſtig is. *Un vaiſſeau dont l'arriere eſt ſurchargé.*

STUURLUI. Stuurluiden. *Des Pilotes.* In Holland zyn goede Stuurlui. *Il y a de bons Pilotes en Hollande.* De beſte Stuurlui zyn aan land. ſpr: *Les meilleurs Pilotes ſont à terre: il eſt plus facile de reprendre que de faire mieux.*

STUURMAN. Die 't ſchip ſtuurd. *Pilote, celui qui prend garde à la route du vaiſſeau.* Hy is voor Stuurman gevaaren naar Oostindien. *Il eſt allé aux Indes en qualité de Pilote.* De STUURMANSCHAP, konſt van een ſchip te ſtuuren. *La ſcience du Pilote.* De STUURPLEGT, 't agterkaſteel. *Le Chateau* ou *Gaillard d'arriere.*

STUURS. Adj. Bars, wreed. *Rogue, arrogant, revêche, rebarbatif.* Een ſtuurs gelaat. *Une mine rogue.* Wat benje me ſtuurs! *Que vous êtes rogue! vous êtes bien revêche, rebarbatif!* STUURSHEID, barsheid, wreedheid. *Arrogance, mine rebarbative.* f. *Air rogue.* m. Die ſtuursheid zou een Mens eeter voegen. *Cet air rogue, cette mine rebarbative ſieroit bien à un Anthropophage.*

STUUWEN, STOUWEN. v. a. Digt en vaſt pakken. *Arrumer, encaſſer, empaqueter bien ſerré.* De waaren wel ſtuuwen. *Arrumer bien les marchandiſes.* Die man kan wel ſtuuwen; hy mag wel een braave roemer by zig ſteeken. *C'eſt un homme qui entonne bien, il ſiffle bien la linote, il boit comme un trou.* STUWAGIE, ſtuuwing der goederen &c. *Arrumage, entaſſement des marchandiſes.* m. Kwaade ſtuuwing. *Encombrement* ou *mauvais arrumage.* m.

STYF. Adj. Geſpannen, ſtrak. *Roide, tendu.* Hangd het touw ſtyf genoeg? *La corde eſt elle aſſez roide, aſſez tenduë?* Hy was ſtyf van koude. *Il etoit roide de froid.*

STYF. Taay, niet ſlap. *Dur, pas mou.* Die pen is te ſtyf. *Cette plume eſt trop dure.* STYF, gedwongen, niet los. *Roide, gené, contraint, mal fait.* Dat ſchrift is te ſtyf. *Cette ecriture eſt trop genée, trop roide, droite.* STYF, boers, zwaar. *Peſant, lourd, groſſier, ruſtique.* Hy ſtaat zoo ſtyf als een herk. *Il ſe tient droit com-*

Digitized by Google

comme un echalas. Styf op zyn ſtuk ſtaan, onverzettelyk blyven. *Se tenir roide, ſuivre ſa pointe, ne demordre pas de ſon opinion.*

STYFKOPPIG, STYFHOOFDIG. Adj. Stug. *Opiniâtre, entêté, têtu, attaché à ſon ſens.* Hy is te ſtyfkoppig, gy zult hem niet verzetten. *Il eſt trop opiniâtre, trop têtu, vous ne le ferez pas changer.* STYFKOPPIGHEID, hoofdigheid, hardnekkigheid, ſtugheid. *Opiniâtreté, obſtination.* f. *Entêtement.* m.

STYFSEL. n. Ongekookte ſtyfſel *of* Ameldonk. *De l'amidon.* Witte, blaauwe ſtyfſel. *De l'empois blanc, de l'empois bleu.* STYFSTER, die 't linne goed ſtyft. *Une empeſeuſe.*

STYFZINNIG. Adj. Eigenzinnig, die ſtyf ſtaat op zyn ſtuk. *Opiniâtre, obſtiné, qui abonde en ſon ſens.* STYFZINNIGHEID, hardnekkigheid. *Opiniâtreté, obſtination.* f. *entêtement.* m. STYFZINNIGLYK. Adv. *Opiniâtrement, obſtinément.* m.

STYGBEUGEL. Stegereep. *Un etrier.* Vaſt ſtaan op de ſtygbeugels. *Se tenir ferme ſur les etriers.*

STYGEN. v. a. Opklimmen. *Monter.* Le Pret: *Steeg*, le Part: *Geſteegen.* Te paard ſtygen. *Monter à cheval.*

STYL, van 't Laryn *Stylus*, Griffie *of* ſchryfpriem daar de Oude op waſſe, loode tafeltjes &c. mee ſchreeven. *Stile.* m. *Poinçon* ou *groſſe aiguille avec laquelle les Anciens ecrivoient ſur des tablettes de cire, de plomb &c.* Daar van komt; hy heeft een goede ſtyl van ſchryven, een vloeyende ſtyl. *De là vient; il a un bon ſtile, ſon ſtile eſt coulant, il ecrit bien, il ecrit coulamment.*

STYL. Middel om met God en met eeren door de waereld te komen. *Profeſſion.* f. *Metier, moyen de ſubſiſter, honnête gagne pain.* m. Zyn middeleu zyn niet groot, maar hy heeft een braave ſtyl. *Il n'a pas grand bien, mais il ſait bien le negoce, il entend bien ſes affaires, il a une bonne profeſſion, un bon gagne pain.* Dat is geen ſtyl van doen. *Ce n'eſt pas en agir de la bonne maniere, cela n'en eſt point, ne ſe fait point.*

STYL. Manier van de dagen der maanden te reekenen. *Stile.* m. *Maniere de compter les jours des mois.* De Gregoriaanſe ſtyl, de verbeterde ſtyl, de nieuwe ſtyl, de oude ſtyl. *Le ſtile Gregorien, le ſtile corrigé, le ſtile nouveau, le vieux ſtile.*

STYL. Stut, poſt. *Poteau, appui, chevalet.* m. De ſtyl van de deur. *Le poteau de la porte.* De ſtylen van een ſchutting, de ſtylen daar een muur op ruſt. *Les appuis d'une cloiſon, les chevalets ſur leſquels repoſent un mur.*

STYLEEREN. v. a. Onderregten, bekwaam maaken. *Stiler, former, dreſſer, habituer.* Tot de Koophandel ſtyleeren. *Stiler, dreſſer au Negoce; rendre capable du Negoce.* Ik ben daar toe niet geſtyleerd. *Je ne ſuis pas ſtilé, habitué, accoutumé, rompu à cela.*

STYVE, werd voor vrouwelyke, enkelvoudige, en voor alle meervoudige naamen in den zin van STYF gezegt. Een ſtyve hand. *Une main roide.* Een ſtyve gang. *Une demarche peſante, lourde.* Styve leden. *Des membres roides.* Iets met ſtyve kaaken ſtaande houden. *Soutenir effrontément quelque choſe.* Tegen een ſtyve markt graanen opkoopen. *Acheter des grains pour quand le prix montera.*

STYVEN. v. a. Styf maaken. *Empeſer, dreſſer avec de l'empois.* Linne goed ſtyven, een bef ſtyven. *Empeſer du linge, empeſer un rabat.*

STYVEN. v. a. Vermeerderen, Sterken. *Renforcer, augmenter, enfler.* Dat ſtyfd de beurs. *Cela fait enfler la bourſe* Dat kan die man veel ſtyven. *Cela renforce le capital; cela peut faire du bien à cet homme.* Iemand ſtyven, het hart onder de riem ſteeken. *Faire enfler le courage à quelqu'un, lui mettre du coeur au ventre.* Iemand in 't kwaad doen ſtyven. *Soutenir, autoriſer quelqu'un au mal.*

STYVIGHEID. f. Hardigheid. *Roideur, dureté, tenſion.* f. De ſtyvigheid van 't linnen, van de pen. *La roideur du linge, dureté de la plume.* STYVIGHEID, boersheid, ongemanierdheid. *Ruſticité, groſſiereté.* f.

S U.

SUF. Woord aldus te gebruiken. Hy is zoo SUF, zoo dofgeeſtig, vadzig. *Il eſt ſi peſant, ſi engourdi.* Men moet geen ſuf ſpeelen, niet luyeren op een erffenis. *Il ne faut pas s'endormir ſur une ſucceſſion; il ne faut pas faire l'engourdi quand il eſt queſtion d'heriter, d'attrapper une ſucceſſion.*

SUFFEN. v. n. Dutten, door den ouderdom, raaskallen. *Radotter, dire des extravagances.* Hy is zoo oud dat hy ſuft. *Il eſt ſi vieux qu'il radotte.* SUFFER, dutter, droomer. *Songe creux, radotteur.* Een oude ſuffer. *Un vieux radotteur.* SUFFERY, dut, raaskalling. *Radotterie, rêverie.* f.

SUIKER. Genoegſaam bekend uitkookſel. *Du ſucre.* Witte ſuiker, bruine ſuiker. *Du ſucre blanc, ſucre brun.* Brood ſuiker. *Sucre en pain.* Poeyer ſuiker. *Sucre en caſſonnade* ou *de la caſſonnade* ſimplement. Pan ſuiker, borſt ſuiker. *Du ſucre en croute candi contre la chaudiere.* Stok ſuiker. *Du ſucre candi.*

SUIKER. Met dit woord werden de volgende ſamen geſteld. SUIKERBAKKER, ſuiker raffineerder en ſuiker verkooper in 't gros *Sucrier, Raffineur & Marchand de ſucre en gros.* SUIKERBAKKERY. *Sucrerie.* f. SUIKERBESCHUIT. *Petit metier, biſcuit ſucré.* Een SUIKERBROOD koopen. *Acheter un pain de ſucre.* SUIKERBROOD, marſſepein &c. *Pain ſucré, du maſſepain &c.* SUIKERDEEG. *Pâte ſucrée.* f. SUIKERDOOS. *Sucrier.* m. *Boite au ſucre.* f. SUIKERGEBAK, marſepein, ſuikertaarten. *Pâtiſſerie ſucrée.* f. *maſſepain.* m *tarte au ſucre &c.* SUIKERGOED, kinder ſuiker gebak. *Sucreries, dragées, friandiſes d'enfant.* 't Kind eet te veel ſuikergoed. *L'enfant mange trop de ſucreries, de dragées, de friandiſes.* Zyn Peet ſuikergoed vraagen. *Demander du bon bon à ſon Parain, à ſa Maraine* SUIKERKOEKJES. *Gateaux ſucrez.* Daar werd getwiſt onder de Geleerde of de ſuiker by de Ouden bekend is geweeſt: een zaak gaat vaſt dat zy hunne meeſte geregten met *Honing* toemaakten: hoor het antwoord van *Demonax* aan zekeren Scherſſer die vroeg of het de Wysgeeren betaamde honingkoeken en diergelyke lekkernyen te eeten? *meend gy dat de Honingbyen haaren honing niet leggen dan voor Weetnieten als gy?*

SUIKER-MOLEN. Molen daar de SUIKER-RIETEN in gebryzeld, de eerſte *of* grondſtoffe tot de ſuiker gemaakt word. *Moulin à ſucre.* m. *Moulin où l'on briſe les cannes de ſucre, où l'on prepare la premiere matiere du ſucre.*

SUIKER WORTEL. Suikerei wortel. *Siſer* of *Siſarum* in 't Latyn. *Chervi, eſpece de panais* ou *de racine qu'on mange.* De ſuikerwortel is maagſterkende en afzettende. *Le chervi eſt ſtomachal & aperitif.*

SUIZEBOLLEN. v. n. Schuddebollen. *Grouiller, trembler.* Zy ſuizebold van ouderdom. *La tête lui grouille de vieilleſſe.* SUIZELEN, waggelen, omdraayen. *Chanceler, pirouetter.* Hy ſuizebolde als een dronke man. *Il chancelait comme un yvrogne.* Ik gaf hem een ſlag dat hy ſuizelde. *Je lui donnai un coup qui le fit pirouetter, qui l'etourdit.* SUIZELEN, brommen, tuiſlen.

Digitized by Google

Tinter, corner, bourdonner. Myn ooren ſuizelen. *Mes oreilles tintent, me cornent.* SUIZELING, bromming, ruiſſing in de ooren. *Bourdonnement, tintouin dans les oreilles.* m.

SUKADE, SUCADE. f. Konfyte limoen ſchil &c. *De l'ecorce de Citron confite &c.* Daar is veel ſukade in die koek. *Il y a bien de l'ecorce de Citron dans ce pain d'epice.*

SUKKELAAR. 't Is een regte SUKKELAAR, talmer, lanterfant. *C'eſt un vray lambin, un niveleur.* Die SUKKELAARSTER regt niet uit. *Cette lambine, cette enveloppe, lendore ne fait rien.* Die SUKKELAARY, talmery mag ik niet zien. *Je ne ſaurois voir ce lambinage, cette nivellerie.*

SUKKELEN. v. n. Verkniezen, ongelukkig leeven. *Trainer, languir, vivre pauvrement.* De ſloot moet nu zoo droevig ſukkelen. *Il faut à cette heure que cette malheureuſe languiſſe ainſi triſtement.* Lang SUKKELEN, zwerven op Zee. *Errer longtemps ſur Mer.* SUKKELEN, talmen. *Lambiner, niveler.* Dat SUKKELEN heeft geen end. *Ce lambinage, cette nivelerie ne finit point.*

SUL. 't Is een regte ſul, bloedbeuling. *C'eſt un franc nigant, un vray jocriſſe, un nicaiſe.*

SULBAAN daar de jongens op ſullen. *Une gliſſoire.* De jongens maaken ſulbaanen op de brug. *Les enfants font des gliſſoires ſur le pont.*

SULLEN. v. n. Glyen op de ſulbaan, ook affullen. *Gliſſer ſur une gliſſoire,* auſſi, *couler tout à coup ſur quelque choſe de gliſſant, de gras.* De kinderen ſullen gaerne. *Les enfans aiment à gliſſer.* Myn voet ſulde uit en ik viel neer. *Mon pied gliſſa & je tombai.*

SULTAN. Eertytel van de Turkſe Keizers. *Le Sultan, le grand Seigneur.* Sultan Ibrahim. *Le Sultan Ibrahim.*

SULTANIN. Gemalin *of* Boel van den Sultan. *Sultane, Femme* ou *Concubine du Grand Seigneur.* De SULTANA of grootſte Turkſe Galey wierd veroverd. *La Sultane* ou *la plus grande Galere des Turcs fut priſe.*

SUMAK of SUMACH. Plantje daar de Leertouwers de blaaden van gebruiken. *Du Sumach, plante dont les Tanneurs employent les feuilles à preparer leurs cuirs.* De Ouden gebruikten SUMAK bladen in hunne ſauſſen in plaats van zout. *Les Anciens ſe ſervoient de Sumach, de feuilles de Sumach dans leurs ſauces au lieu de ſel.*

SUS, SUS! Stil, zagt! het kind dat ſlaapt! *Paix, paix, l'enfant dort!* Sus, ſus, ſpreekt daar niet van! *Paix, tout doux, ne touchez pas cette corde là!*

SUSSEN. v. a. Stillen, in ſlaap wiegen. *Appaiſer, endormir.* Het kind aan ſlaap ſuſſen. *Endormir l'enfant en le berçant ſur ſes bras.*

S Y.

SY, SYDE, SYN, zullen beſt op de Colom ZY te vinden zyn.

SYNAGOGUE of SINAGOGUE. Joodſe Kerk. *Synagogue.* f. *Temple à l'uſage des Juifs.*

SYNODE. Kerkelyke byeenkomſt. *Synode.* m. *Aſſemblée Eccleſiaſtique.* f. 't Is te Haarlem, te Dort Synode. *On tient le Synode à Haerlem, à Dort.* SYNODE, werd ook onder de Roomſchgezinde gezegt. In de laatſte Synode wierd beſlooten den Abt, de Prioor van .. te beſtraffen. *Il fut arrêté dans le dernier Synode de cenſurer l'Abbé, le Prieur de ..*

SYRINGA. zie SERINGA. Witte Syringa. *Lillas blanc.* Blaauwe Syringa. *Lillas bleu.*

SYROOP of STROOP in de gemeene ſtyl. *Syrop.* m. Syroop van fioolen. *Syrop violat.* Verkoelende, purgeerende ſyroop. *Syrop rafraichiſſant, purgatif.*

T.

T A.

TAAK. Werk in zekeren tyd af te doen. *Tâche.* f. *Beſogne à faire en certain temps.* Dat zal uw taak zyn. *Ce ſera là votre tâche.* Ik heb myn taak al af. *J'ay deja fait ma tâche.*

TAAKEL. Scheeps takeltouw. *Palan.* m. TAAI, TAAJ. zullen op TAKEL en TAAY te vinden zyn.

TAAL. Spraakwyze van een Landaart. *Langue.* f. *Idiome, langage d'une Nation.* m. Het Hebreeuws is een zeer oude Taal. *L'Hebreu eſt une Langue bien ancienne.* Het Latyn, het Grieks is de Taal der Geleerden *Le Latin, le Grec eſt la Langue des Savans.* De Franſe, de Italiaanſe Taal, zyn levendige Taalen. *La Langue Françoiſe, la Langue Italienne ſont des Langues vivantes.* Moeder Taal, grond Taal, oorſpronkelyke Taal. *Langue matrice, Langue primitive, Langue originaire.*, Woordryke, vloeyende, zinryke Taal. *Langue riche, elegante, energique.* Wel ter TAAL zyn, wel ſpreekend zyn. *Parler facilement & parler bien, s'enoncer coulamment.* Wat een TAAL, wat een manier van ſpreeken is dat? *Quel langage eſt cela?* Hoe durft gy zulk een taal voeren? *Comment oſez vous tenir de ces diſcours, parler de la maniere?* Hy gaf taal nog teken, hy ſprak nog verroerde zig niet. *Il ne parla ni ne grouilla, il ne donna aucun ſigne du corps ni de la langue.*

TAALEN. 't meerv: van TAAL. De verwarring der Taalen, de gave der Taalen, de Ooſterſe Taalen. *La confuſion des Langues, le don des Langues, les Langues Orientales.*

TAALEN. v. a. Verneemen, vraagen. *S'informer, s'enquerir, demander.* Hy weet dat ik hier ben, en hy taald niet eens na my. *Il ſait que je ſuis ici, & il ne s'informe aucunement de moy.* De zieke taald nergens na. *Le malade ne veut rien, n'a de gout à rien, ne demande rien.*

TAALKUNDE. f. Kennis der Taalen. *Connoiſſance, intelligence des Langues.* f. Hy oeffend zig ſterk in de Taalkunde. *Il s'applique fort à l'etude, il s'exerce fort dans la connoiſſance des Langues.* TAALKUNDIG, die een Taal *of* Taalen grondig kend. *Une perſonne qui a l'intelligence réguliere d'une Langue* ou *de pluſieurs Langues, qui eſt verſé dans les Langues.* Hy is Taalkundiger dan ik. *Il eſt plus verſé, plus ſavant dans la connoiſſance de la Langue, des Langues que moy.*

TAALMEESTER. Spraakmeeſter. *Maitre de Langues, Maitre qui fait profeſſion d'enſeigner une Langue* ou *pluſieurs Langues.* Daar zyn ſchier zoo veel Taalmeeſters als Leerlingen. *Il y a presqu'autant de Maitres de Langues que d'Ecoliers.*

TAAN. Soort van roſſe verf van uitgekookte run gemaakt. *De la teinture de tan, teinture rouſſâtre faite de tan* ou *d'ecorce de chêne broyée.* 't Leer TAANEN, looyen, in de TAANKETEL doopen, met tan *of* run bereiden. *Tanner du cuir, preparer du cuir avec du tan, mettre le cuir dans la chaudiere à tan.* TAANEN. v. n. Verduiſteren, als men van de Zon en Maan ſpreekt. *S'obſcurcir, devenir d'un rouge foncé, decouleur rouſſâtre comme font le Soleil & la Lune s'eclipſant* De Hollandſe Taalgeerden vertaalen het Arabiſch woord Zodiak met TAAN-ROND, DIERKRING, DIERENRIEM: wat al lieve naamen!

TAARLING. Taerlink, dobbelſteen. *Un dé à jouer.*

De

De taarlingen ſmakken, laaten loopen. *Jetter les dez, laiſſer courir les dez.* De taerlink is geworpen, het moet 'er nu mee door. *Le dé en eſt jetté, il n'y a plus d'appel.* Ik weet wat op die taarling loopt. *Je ſay ce qu'on y riſque, je ſayce qu'en vaut l'aune.*

TAART. Gebak zonderbovenkorſt. *Une tarte.* Een Amandel taart, een melk *of* room taart. *Une tarte d'amande, tarte de maſſepain, tarte à la crême.* Het dekſel van de TAARTPAN. *Le couvercle de la Tourtiere.*

TAAY, TAAI. Adj. Hard, ſtevig, vaſt. *Dur, ferme, coriacé.* Zoo taay als yzer. *Dur comme fer.* Dat vlees is zoo taay als leer. *Cette viande eſt bien coriace, eſt dure comme du cuir.* TAAY, deun, karig. *Chiche, tenace, ſerré, dur à la deſſerre.* Gy zult by hem niet opdoen, hy is te taay. *Vous ne gagnerez rien auprès de lui, il eſt trop dur à la deſſerre, il eſt trop tenace.* TAAYHEID, hardigheid, ſtevigheid. *Dureté, fermeté, ſolidité.* f. De taayheid van de porfierſteen. *La dureté du porfire.* TAAYHEID, deunheid, karigheid. *Ladrerie, avarice.* f.

TABBAARD of TABAERT. Mans of Vrouws kleedingſtuk. *Robe.* f. *Habillement d'Homme* ou *de Femme.* De Raadsheeren met hunne roode Tabbaarden, bonte Tabbaarden. *Les Conſeillers, les Senateurs avec leurs Robes rouges, Robes fourrées.* Men moet met de luiden van den Tabbaard, met de Getabberde, met de Goda en Rechtgeleerden, de Magiſtraaten &c. omzigtig handelen. *Il faut agir avec circonſpection avec les gens de Robe.* Kinder Tabbaard. *Robe d'Enfant.* Juffers Tabbaert. *Robe de Demoiſelle.* Een zyde Tabbaert, opgeſpelde Tabbaert, ſleepende Tabbaert. *Une Robe de ſoye, Robe retroussée, Robe detrouſſée* ou *Robe trainante.* Een ſtyve Tabbaert. *Une Robe avec un corps de jupe.* Nagt Tabbaert, loſſe kamer rok voor een Juffer. *Robe de chambre pour Femme.*

TABAK. Bladen *of* poeyer van de plant van die naam. *Du Tabac en feuilles* ou *en poudre.* Tabak om te rooken. *Du Tabac à fumer, du petun, de la nicotiane, de l'herbe à la Reine.* Verinis Tabak, Braziliaans Tabak, Tabak in rollen, geſponnen Tabak. *Du Tabac de Verine, du Tabac de Breſil, Tabac en rouleaux, Tabac en corde* oü *cordé.* Een pyp Tabak rooken. *Fumer une pipe de Tabac.* Snuif Tabak neemen. *Prendre du Tabac en poudre.*

TABAK-PLANTAGIE. *Plantage de Tabac* m. TABAKPLANTER. *Planteur de Tabac.* TABAK-KOOPER. *Marchand de Tabac.* TABAKS-BLADEN. *Feuilles de Tabac* ou *Tabac en feuilles.* TABAKS-DOOS om te rooken. *Boite à Tabac pour fumer.* f. TABAKS-DOOS, Snuif tabaks-doos. *Tabaquiere, Tabattiere.* f. TABAKSMAN, die Tabak in 't klein verkoopt. *Marchand de Tabac en detail.* TABAKS-MANNETJE, een klein mantje. *Un petit Nabot, un bout de cul.* TABAKSPYP, pyp om Tabak te rooken. *Pipe à fumer du Tabac.* f. De Parruik-maakers krullen 't hairop TABAKSPYPEN, ſtukken van pypen. *Les Perruquiers friſent les cheveux ſur des morceaux de pipes.*

TABERNAKEL, HUT. Tent. *Tabernacle, Pavillon.* m. *Tente.* f. Ende Petrus zeide, Heere laat ons hier drie Tabernakels maaken. *Et S. Pierre dit, Seigneur faiſons ici trois Tabernacles.* Hy zal 'er geen Tabernakels bouwen, hy zal 'er niet lang banken. *Il n'y bâtira point de Tabernacles, il n'eſt pas pour y reſter long temps.*

TABYN. Gewaterd taf. *Du tabis, du taffetas ondoyé.* Een kleed met tabyn gevoerd. *Un juſtaucorps doublé de tabis.*

TAELING. m. Watervogel, na de Endvogel aardende. *Cercelle.* f. *Oiſeau aquatique qui tient du Canard.* De Taeling is de lekkerſte van al de watervogels. *La Cercelle eſt le meilleur de tous les oiſeaux aquatiques.*

TAF. Dun zyde ſtof. *Du Taffetas.* Taf van Avignon, geblomd, geſtreept Taf. *Du Taffetas d'Avignon, Taffetas à fleurs, Taffetas rayé.*

TAFEL. Geſtel om op te eeten, ſchryven, ſpeelen &c. *Table.* f. Nooteboome tafel, ronde tafel, vierkante tafel. *Table de bois de Noyer, table ronde, table quarrée.* Schryf tafel, ſpeel tafel, ſchuif tafel. *Table à ecrire, table à jouer, table à tirants.* De TAFEL dekken, aan tafel gaan, aan tafel zitten. *Couvrir la Table, ſe mettre à table, s'aſſeoir à table.* Mynheer zit nog over tafel. *Monſieur eſt encore à table.* Van tafel gaan. *Sortir de table.* Van bed en tafel geſcheiden zyn. *être ſeparé de lit & de table.* Open tafel houden. *Tenir table ouverte.* Aan des Heeren Tafel gaan, 't Nagtmaal nuttigen. *Aller à la ſacrée Table du Seigneur, Communier, faire la Cene.* Over dit woord, van SEWEL als manlyk gebruikt, werd den zelven door den Heer HOOGSTRAATEN hartelyk beriſpt, zie de AANMERKINGEN over de Geſlachten der Nederd. Naamwoorden.

TAFEL. Plaat van koper, zilver *of* eenig ander ſtof &c. *Table* f. *Plaque d'airain, d'argent* ou *de quelque autre matiere.* De TAFELS van de Wet. *Les Tables de la Loy.* De Wetten der twaalf TAFELS waaren te Rome in groot aanzien. *Les Loix des douſe Tables etoient en grande veneration à Rome.* De TAFEL van Multiplicatio ter degen kennen. *Sçavoir comme il faut la table de Multiplication.*

TAFEL-BEZEM. Panlikker, klaplooper. *Ecornifleur, coureur de franches lipées, eſcroc, paraſite.* TAFELBOEKJE. n. zak-boekje, memorie-boekje. *Des tablettes, un agenda.* Een tafel-boekje met goud beſlag. *Des tablettes garnies d'or.* TAFEL-BORD. n. Talioor. *Aſſiette.* f. Tin, zilver, Porceleyn tafelbord. *Aſſiette d'etain, d'argent, de Porcelaine.* Myn tafel-bord is nog vol. *Mon aſſiette eſt encore pleine.* Breng ons ſchoone tafel-borden. *Apportez nous des aſſiettes blanches.*

TAFELEN. v.n. Aan tafel zitten. *Tabler, reſter à table.* Hoe kond gy zoo lang tafelen? *Comment pouvez vous reſter ſi long temps à table?* Hebt gy nog niet lang genoeg getafeld? *N'avez vous pas encore aſſez table?*

TAFELGEREGT. n. Een geral ſchotels die te gelyk opgebragt werden. *Un ſervice, tous les mets qu'on ſers ſur table à la fois.* Het tweede, het derde tafelgeregt was.. *Le ſecond, le troiſième ſervice fut de..* TAFELGOED, als, lepels, vorken. tafelborden, ſervetten &c. *Des uſtenciles de table, comme cuillers, fourchettes, aſſiettes, ſerviettes &c.*

TAFELKLEED. n. *Tapis de table.* m. Groen tafelkleed. *Tapis verd.* TAFELLAKEN. *Nappe.* f. Gewerkte tafellakens. *Des nappes ouvrées.* Een TAFELRING om ſchotels &c. op te zetten. *Un porte-aſſiette, cercle, anneau pour ſoutenir un plat &c.* Een TAFELSCHEL. *Une ſonnette de table.*

TAFELVRIND. Vrind zoo lang 'er [illegible]re ſmullen is. *Ami de table, Ami tant qu'il [illegible] de quoi faire bonne chere.*

TAFEREEL. n. Verbeelding, ſchildery. *Tableau.* m. *Deſcription, peinture.* f. Het Tafereel van 's menſchen leven. *Le Tableau de la vie de l'homme.* In WESTERBAANS beſchryving over de wonderlyke bevalling der Gravinne van Henneberg, is dit woord vrouwelyk.

TAGCHENTIG. Getal van agt maal tien. *Quatrevint.* Tagchentig jaaren, tagchentig maal. *Quatrevints ans, qua-*

Digitized by Google

quatrevint fois. In het TAGCHENTIGSTE jaar zyns ouderdoms. *Dans la quatrevintiéme année de son âge.*

TAK. Scheut. *Branche.* f. *Rameau.* m. Een Laurier tak, Olyf tak. *Une branche de Laurier, un rameau d'Olive.* Hy is van een andere TAK, telg geſprooten. *Il eſt deſcendu d'une autre Branche.*

TAKEL of TAAKEL. Samenſtrengſel van een touw of twee, een blok met twee ſchyven, en een daar over ſtaand enkeld blok, om zwaare laſten in en uit het ſchip te hyſſen. *Palan.* m. *Aſſemblage d'une corde ou de deux, d'un mouffle à deux poulies, & d'une poulie ſimple qui lui eſt oppoſée.* Een van de twee takel touwen heet *Staander*, en de ander *Looper* of *Val. Une des deux cordes du palan s'appelle* Etague, *& l'autre* Garant. De beſchryving die WINSCHOTEN in zyn *Seeman* van TAKEL geeft, komt met deze uit AUBIN getrokken niet overeen: zynde takel by den eerſten, een dun ſlag van touw, waar mede de goederen in en uit het ſchip gehyſt werden: 't verſchil laat ik aan grooter *Zeemannen* dan ik beſliſſen. TAKEL-BLOK. *Mouffle de palan.* TAKEL-HAAK. *Patte de palan.* f.

TAKELEN. v. a. Een ſchip TAKELEN, toetakelen, van zyn touwen of want voorzien. *Mettre un vaiſſeau en funin, le garnir de ſes cordages.* TAKELMEESTER. *Agréeur de vaiſſeaux.* TAKELEN. v. n Touwen aanſlaan. *Frapper des manoeuvres.* TAKELEN, werd ook voor TAALIEN, na zig toehaalen gezegt. *Palanquer.*

TAKJE. n. Kleine tak. *Petite branche.* f. *Rameau.* m. Een Olyf takje, een takje Sering. *Un rameau d'Olive, un rameau* ou *brin de Lillas.* Takjes van 't Hart zyn Gewicht. *Chevilles de Bois de Cerf.*

TAKKEBOS. Murſaard. *Fagot.* m. *Faiſceau de menu bois, de branchages.* Een takkebos op 't vuur ſmyten. *Jetter un fagot ſur le feu.*

TAKKEN. 't meerv: van TAK. Dikke takken. *De groſſes branches.* De wegen met takken bedekken. *Couvrir les chemins de rameaux, de branchages.* De TAKKEN of ſcheuten van 't Gewicht van't Hart. *Les andouillers, les chevilles du Bois du Cerf.*

TAKKIG. Adj. Met veel takken. *Branchu, touffu.* Takkige boomen. *Des arbres branchus, touffus.*

TAL. Getal in de volgende zin. *Nombre, dans le ſens ſuivant.* Hy had Vyanden zonder tal. *Il avoit des Ennemis ſans nombre.*

TALENT. n. Dit woord om een zeker ſomme gelds, naar de ſtyl der Ouden, uit te drukken, vinde ik alzoo by myne bekendſte onderwyzers bepaald: te Athene deed een Talent ſeſtig *Mynen*, een Myn honderd *Drachmas*, een *Drachma* zes *Oboles* ofte ſtuivers, aldus was een Attiſche Talent omtrent zeshonderd kroonen van onze munt. *Un Talent Attique ſelon le calcul du nouveau Traducteur d'Apulée* ou *de l'Ane d'Or revient à près de ſix cens Ecus de notre monnoye.* Ayant parlé après Meſſieurs de l'Academie Françoiſe, je ne ſuis pas reſponſable de la contrarieté que l'on verra ſur ce mot dans mon Dictionnaire François Flamand.

TALENT, word veel in de gemeenzaame ſtyl voor, aangeboore begaafdheid, gezegt. Hy heeft groote Talenten, groote gaven. *Il a de grands, de beaux talents, de beaux dons.* Men moet het Talent, zyn Talent niet begraaven, onnut laaten. *Il ne faut pas enfouir, enterrer le Talent, negliger ſon Talent, ſes Talens.*

TALHOUT. n. Rond *of* geſpleete brandhout. *Des cotrets, des rondins.* Talhout is goede brand. *Les cotrets, les rondins ſont un bon chauffage.* TALHOUT, een ſtuk houts, knuppel. *Un rondin, un bâton de cotret.* Hy nam een dik talhout. *Il prit un gros rondin, un gros bâton de cotret.*

TALIE op zyn Leids, 't zeſtiende van een el. *La ſéiziéme partie d'une aune.*

TALIE. Geſtalte, leeſt. *Taille, ſtatuë.* f. Zy is kort en dik, zy heeft geen talie. *Elle eſt groſſe & courte, elle n'a point de taille.*

TALIE of TAALIE. Hals TALIE of touw. *Palan d'amure.* m. TALIEN. v. a. Na zig haalen. *Palanquer, haler, attirer à force de bras.* Talie aan talie aan! *Hale! hale! palanque! palanque!* TALIE-REEP, touw om te talien. *Palan.* m. *Manoeuvre* ou *corde qui ſert à haler.* f.

TALK. Roet, oſſevet in tonnen. *Du ſuif, de la graiſſe de boeuf en tonneaux.* Moſcovitſe talk, inlandſe talk. *Du ſuif de Moſcovie, du ſuif du Pays.*

TALMAGTIG. Adj. Loom, ſukkelend. *Barguigneur, longin, lambin, niveleur.* Talmagtig menſch. *Un longin, un lambin, barguigneur, lanterniſte, niveleur.* Een talmagtig Koopman, talmagtig Predikant. *Un Marchand qui barguigne, un Miniſtre qui endort par ſes redites.*

TALMEN. v. n. Sukkelen, dreigen, aarzelen. *Barguigner, héſiter, marchander.* De Kooplnlden zien niet gaarne dat men zoo talmd. *Les Marchands n'aiment pas à voir ainſi barguigner.* Zult gy nog lang talmen? *Serez vous encore longtemps à lanterner, à niveler?* TALMERY, ſukkelaary, futſelaary. *Lambinage, barguignage.* m. *Nivelerie, fetardiſe.* f.

TALRYK. Adj Menigvuldig. *Nombreux, en grand nombre.* Een talryk Leger. *Une nombreuſe Armée* Talryk gezelſchap. *Nombreuſe compagnie.* Talryke menigte. *Grande multitude, nombreuſe quantité.*

TAM. Adj. Gedwee, mak, niet wild. *Privé, ſauvage.* Tam Konyn. *Lapin privé, Lapin domeſtique, Clapier.* Tamme Eenden. *Des Canards privez.* Hy is nu zoo tam en gedwee als een ſchaap. *Il n'eſt à cette heure doux & paiſible comme un mouton.*

TAMARINDE. Ingeleide vrugt van de TAMARINDEBOOM, ſoort van wilde purgeer dadel. *Tamarin.* m. *eſpece de Date ſauvage purgative, fruit d'un arbre des Indes* Tamarindorum Arbor *en Latin.* De Tamarinde is zagtelyk purgeerende, verſlaat den dorſt in de heete koortſen. *Le Tamarin purge doucement & etanche la ſoif dans les fievres chaudes.*

TAMARISCH-BOOM. Boom *of* Medicinaale plant, waar van veelderley zyn *Tamariſc*, m. *petit arbre dont l'ecorce & le fruit ſert à pluſieurs uſages en Medecine.* De Franſche Tamariſch-boom werd, zegt NYLAND, veel in de Hoven hier te Lande gevonden, maar de Duitſche wil 'er niet aarden.

TAMBOER. Trommelſlager. *Tambour, celui qui bat la caiſſe.* Men zond een Tamboer uit om de Veſting op te eiſſen. *On envoya un Tambour pour ſommer la Place.*

TAMELYK. Adj. Middelmaatig, redelyk, paſſelyk. *Paſſable, raiſonnable, mediocre.* Een tamelyken oegſt. *Une moiſſon paſſable.* Tamelyke middelen. *Des biens raiſonnables, mediocres.* TAMELYK. Adv. Middelmaatiglyk, niet te veel, niet te weinig. *Raiſonnablement, paſſablement, mediocrement, ſans excès.* Hy vaart tamelyk wel. *Il ſe porte aſſez bien, paſſablement bien.* Leerd onze Zoon braaf? 't is maar tamelyk. *Notre Fils apprend il bien? il n'y a pas d'excès.*

TAM MAAKEN. v. a. Doen gewennen. *Apprivoiſer, rendre moins farouche.* Men kan de wildſte dieren tam maaken. *On peut apprivoiſer les animaux les plus farouches.*

TAND. Beentje in 't kinnebakken. *Dent.* f. Groote tand, melk tand. *Groſſe dent, dent de lait.* Witte tanden, zwarte tanden. *Dents blanches, dents noires.* Het kind

krygt

krygt tanden. *Les dents percent, les dents viennent à l'enfant.* Olifants tanden. *Des dents d'Elephant, du Marfil.* De ſlagttanden van een wild Zwyn. *Les defenſes, les dents d'un Sanglier.* De tanden van een kam, van een zaag. *Les dents d'un peigne, d'une ſcie.* Wel getand zyn, luſtig uit de mond durven ſpreeken. *être fort en bouche, oſer dire aux gens leurs veritez.*

TANDELOOS. Adj. Zonder tanden. *Sans dents, qui n'a point de dents.* 't Is een tandeloos beſje. *C'eſt une vieille ſans dents, une vieille edentée.* De Haegſe Merc: vraagd of een tandelooze vrouw nog mag geadmitteeerd werden tot trouwen om haar uitgaande luſt te boeten? *La Mercure de la Haye demande ſi une femme edentée, ſi une vieille edentée peut encore être admiſe à ſe marier pour eteindre ſa convoitiſe mourante?*

TANDESTOOKER. *Un curedent.* TANDPOEYER. *De la poudre pour les dents.* TANDPYN. *Mal de dents, mal aux dents.* m Hy klaagd van tandpyn. *Il ſe plaint du mal de dents, du mal aux dents.* Een TANDTREKKER. *Un Arracheur de dents.* TANDTREKKER, Ravens bek, Chirurgyns werktuig. *Davier,* m. *inſtrument de Chirurgien, d'Arracheur de dents.* TANDVLEES. *Gencives.* Gezond en rood tandvlees. *Des gencives ſaines & vermeilles.*

TANG. Tuig om 't vuur op te ſtooken. *Des pincettes.* f. pl. *Uſtencille pour attiſer le feu.* Een kopere tang. *Des pincettes de cuivre.* Geef my de tang. *Donnez moy les pincettes.* TANG, nyptang, trektang. *Des tenailles, de groſſes pinces.* Hy wierd met gloeyende tangen geneepen. *Il fut tenaillé avec des tenailles rouges, ardentes.* Zy is zoo ſmeerig, dat men haar zonder tang niet zou durven aantaſten. *Elle eſt ſi craſſeuſe, ſi luſſante de graiſſe qu'on n'oſeroit la toucher ſans pincettes.* Dar ſluit als een tang op een varken, 't heeft ſlot noch end, 't is een malle praat. *Cela n'a ni rime ni raiſon, cela rime comme ſiche ton nez dans mon epaule.*

TAP. Deuvik, plug, ſtopſel. *Tampon, bouchon.* m. De tap uit het vat haalen. *Oter le tampon du tonneau.* Hy beterd als ſcharbier op den tap gekſch: *Il va de mal en pis, il fait tout à rebours de bien.*

TAPJE. n. Kroegje. *Petit cabaret borgne.* Een tapjen opzetten. *Etablir un petit cabaret borgne.*

TAPPEN. v. a. Het nat uit een vat loozen. *Tirer la liqueur d'un tonneau.* Bier tappen, wyn tappen; tap nog een pintje. *Tirez de la biere, tirer du vin; tirez encore une pinte.* TAPPEN, bier of wyn gelagen zetten. *Vendre du vin par bouteilles, tenir cabaret.* Zy ſcheiden uit die neering, zy zullen nu gaan tappen. *Ils quitent ce negoce, ils vont tenir cabaret.* TAPPER, die bier of wyn gelagen zet. *Cabaretier, Tavernier.* Het Tappers Gild, de Tappers neering. *La Confrairie des Cabaretiers, le metier de Cabaretier.*

TAPTOE. De *taptoe* ſlaan in een Grensveſting. *Battre la retraite dans une Ville Frontiere.*

TAPYT. n. Geweeſſel van zyde, wolle &c. *Tapis.* m. *Tiſſu de ſoye, de laine &c.* Een vloer tapyt, Turks tapyt of Alcatif. *Un tapis de pied, tapis de Turquie.* TAPYT, behangſel. *Tapiſſerie* ou *tenture de tapiſſerie.* f. Een kamer met tapyten behangen. *Une chambre garnie, tenduë de tapiſſerie.* Een behangſel tapyten. *Une tenture de tapiſſerie.* Iets op het TAPYT brengen, iets opperen, in beraad brengen in een Vergadering, Collegie. *Mettre quelque choſe ſur le tapis, propoſer quelque choſe dans une Aſſemblée.*

TAPYTWERK. n. Pronkwerk, met de naald op Kanefas geſtikt, of wel op een getouw geweeven. *De la tapiſſerie, ouvrage faite à l'aiguille* ou *au metier.* Tapytwerk met beelden of op een ſtaande grond geweeven. *De la tapiſſerie à perſonnages* ou *de haute lice.* Oud tapytwerk, Vlaams tapytwerk. *Tapiſſerie antique, tapiſſerie de Flandre.* Een TAPYTWERKER, Tapytmaaker. *Un Tapiſſier.* De Brabantſe Tapytwerkers. *Les Tapiſſiers de Brabant.*

TARBOT. Platte en langwerpige Zeevis, zonder tanden in de mond. *Turbot.* m. *Poiſſon de Mer plat & en loſange, ſans dents dans la bouche.*

TARRA. Ond: w: 't Geen voor 't hout *of* de vuiligheid van zommige waaren afgaat. *Tare.* f. *Le dechet, la diminution de certaines denrées.* De tarra van de kiſten, van de vaten aftrekken. *Tirer, deduire la tare des caiſſes, des tonneaux.* TARREEREN. Ond: w: De tara aftrekken. *Deduire, rabatre la tare, le dechet ſur certaines denrées en caiſſes, tonneaux &c.*

TARTEN. v. a. Uittarten, tergen. *Deffier, provoquer, mettre à pis faire.* Gy zult my in regten betrekken, zegd gy; ik tart 'er u toe. *Vous dites que vous me mettrez en procès; je vous en deffie.*

TARTER. Man uit Tartaryen. *Un Tartare.* De Tartera van de Crim. *Les Tartares de la Crimée.* TARTER. zie WYNSTEEN. *Du Tartre, du ſel de lie de vin &c.*

TARW. De beſte ſoort van koorn. *Du froment, la meilleure eſpece de bled.* Nieuwe tarw, Pooliſe tarw. *Du froment nouveau, du froment de Pologne.* Wat geld de tarw? *Que vaut le froment?* TARWEN-AKKER. *Un champ ſemé de froment.* TARWEN-BROOD. *Du pain de froment.* TARWEN-MEEL. n. *De la farine de froment.*

TAS. Zakje van leer &c. *Poche* ou *Gibeciere.* f. Een kogel tas. *Une gibeciere, une poche à porter du plomb.* Een Granadiers tas. *Une gibeciere de Grenadier.* TAS, beurs. *Bourſe à mettre de l'argent &c.* Een nieuwe tas, een beugel tas. *Une bourſe neuve, une bourſe à reſſort.* De hond zit op haar tas, zy is gierig. *Elle eſt avaricieuſe, elle n'aime pas à mettre la main à la bourſe.* TAS, zak onder aan een mans rok *of* kamiſool. *La poche, la baſque d'un juſtau corps* ou *d'une camiſole.* Het is een braave, een luſtige TAS, taſt van een Vrouw. *C'eſt une brave Femme, une maitreſſe Femme.*

TASSEN. 't meerv: van TAS. *Des poches, des gibecieres.* Die taſſen komen, zitten te laag. *Ces poches, ces baſques ſont trop baſſes.*

TAST. Greep, hand vol. *Poignée.* f. *Plein la main.* 't Is een luſtige, een poezelige vrouw, men heeft 'er een braave taſt aan, wat aan te taſten, te vatten. *C'eſt une groſſe Gagui, une groſſe Dondon, il y a de quoy empoigner, paſmer.* Dat laken is goed, is mollig, ik voel het wel by den TAST, in 't handelen. *Ce drap là eſt bon, eſt moeleux, je le ſens bien au maniement, au toucher.* Hoe kan ik dat by den TAST, al taſtende, blindelings vinden? *Comment puis je trouver cela à tatons, à veuzlette?* De Heidenſe Wysgeeren zogten de waarheid by den taſt. *Les Anciens Philoſophes cherchoient la verité à tatons?*

TASTELYK. Adj. Gevoelig, zigtbaar. *Palpable, ſenſible, viſible.* Dat is een taſtelyk gebrek, een taſtelyke loogen. *C'eſt un deffaut palpable; un menſonge palpable, viſible.*

TASTEN. v. a. Voelen, raaken, grypen. *Toucher, ſentir, empoigner, fouiller, chercher de la main.* Een zieke de pols taſten. *Tâter le pouls d'un malade.* Hy taſte in zyn zak. *Il fouilla dans ſa poche.* Hy taſte voort na zyn degen. *Il porta d'abord la main à ſon epée.* Men kan taſten en voelen dat hy liegt. *On peut ſentir viſiblement qu'il en impoſe, qu'il ment.*

TAX. zie SCHATTING, REGT. *Taxe, impoſition.* f. TAXATIE. zie OPGELEIDE SCHATTING. *Taxation, impo-*

Digitized by Google

positionf. TAXEEREN. v. a. Op de schattinge rol stellen. *Taxer, mettre à la taxe.* Hy is op .... getaxeerd. *Il a été taxe à ....* De kleine getaxeerden. *Ceux qui sont à la petite taxe.*

TAXIS of TAXUS. Taxisboom, Ibenboom, anders Boom des doods, in de Hoven hier te Landen zeer gemeen. *If*, m. *Arbre de la nature des Sapins, toujours verd & dont on orne les Jardins.* De Taxis heeft roode en langwerpige ronde bezien, vol van een schaadelyke sap. *L'If a des bayes rouges longuettes & rondes pleines d'un suc dangereux.*

T E.

TE. Voorzetsel van veel betrekkingen. *A, pour, en, pas, trop: prépositions de beaucoup de régimes.* Hy woond, hy is te Londen, te Rome. *Il demeure, il est à Londres, à Rome.* Hy is t'huis, hy leid te bed. *Il est à la maison, il est au lit.* Hy reisd te voet, te paard, te post, te land, ter zee. *Il voyage à pied, à cheval, en poste, par terre, par mer.* Dat is gebeurd te nagt, te middag, te vier uuren. *Cela est arrivé cette nuit, ce midy, à quatre heures.* Ik heb u dat te bewaaren, te leezen, te schryven gegeven. *Je vous ai donné cela à garder, à lire, à ecrire.* Hy doet het om eerlyk te leeven, om iets te winnen, om u te behaagen. *Il le fait pour vivre honnêtement, pour gagner quelque chose, pour vous plaire.*

TE. Adv. Al te, te veel. *Trop, avec excès.* Gy gaat te ras. *Vous allez trop vite.* Dat is te groot, te duur. *Cela est trop grand, trop cher.* Hy is te magtig, te goed. *Il est trop puissant, trop bon.* De een heeft te veel, den ander te weinig. *L'un en a trop, & l'autre trop peu.* Hy heeft te veel verstand daar toe. *Il a trop d'esprit pour cela.*

TEDER. Adj. Gevoelig, medoogend, verliefd. *Tendre, sensible, touché, pris d'amour.* Een teder gemoed. *Une conscience tendre, delicate.* Een tedere vrindschap. *Une amitié tendre.* Een tedere liefde. *Un tendre amour.* TEDERHEID, gevoeligheid, genegentheid, liefde. *Tendresse, sensibilité, passion.* f. De Moederlyke tederheid gaat, zegt men, verder als de Vaderlyke. *La tendresse Maternelle surpasse, dit-on, la tendresse Paternelle.* Hy heeft veel tederheid voor haar. *Il a beaucoup de tendresse pour elle.* TEDERLYK, werd ook *Adverbialiter* gebruikt. Hy bemind haar TEDERLYK. *Il l'aime tendrement, avec passion.*

TEEF. f. Wyfje van de hond. *Une chienne, la femelle d'un chien.* Die teef is vol. *Cette chienne est pleine.* 't Is een ritsige teef, een schaamteloos vrouwmensch. *C'est une chienne chaude, une infame.* Dat TEEF en TEEVE eertyds een Vrouw betekende, heugd my ergens in LUD: SMITS Schatkamer der Ned: Oudh: geleezen te hebben, blykende zulks aan deze samengestelde: een Appel TEEF, Hekel en Vis TEEF. *Une Fruitiere, une Peigneuse, Harangere, Poissonniere.*

TEELBALLEN. *Les genitoires.* De Bever byt zig zelfs de teelballen af. *Le Castor se coupe les genitoires.*

TEELEN. v. a. Zyns gelyke voortbrengen. *Engendrer, produire son semblable.* Kinderen teelen. *Engendrer des enfants.* Die Hengst is te oud om meer te teelen. *Cet Etalon est trop vieux pour engendrer davantage.*

TEELLAND. n. Land dat beploegd en bezaayd kan worden. *Terre mise en valeur, & qui peut être ensemencée.* Het TEELLID. *Le membre viril.* TEELLING, VOORTTEELING. *Propagation, generation* f.

TEELT. Paarde TEELT, fokkery, stoetery. *Haras.* m. *Assemblage d'Etalons & de Juments pour en multiplier la race.* Dat jaar was 'er een groote TEELT, een grooten overvloed van zalm, van karper, baers. *Cette année là il y eut abondance de saumon, de carpes, de perches; cette année le saumon foisonna, il y eut des carpes, des perches à foison.*

TEEMEN, v. a. Lellen, talmen, herhaalde klagten doen &c *Rebattre les mêmes complaintes, se lamenter, parler sur le ton plaintif.* Ik mag zoo lang niet hooren teemen. *Je ne saurois entendre lamenter tant que cela; ces lamentations, ces redites me fatiguent les oreilles.* TEEMER, klaager, talmagtig mensch. *Un Jeremie, un ennuyeux Orateur.* Al jou TEEMERY, al jou teemen komt hier niet te pas. *Toutes ces clameurs, tous vos regrets ne signifient rien, sont hors de saison.*

TEEMS, is de naam der Rivier van Londen. *La Tamise est le nom de la Riviere de Londres.* TEEMS, haire Zeef, zal op de laatste spelling te vinden zyn. *Tamis, Sas.* m.

TEEN. Takjes, spruitjes, rysjes van de Wilge boom &c. De Tuinman droeg een bosje teen. *Le Jardinier portoit un faisceau d'osier, de pleyons.* De Kuipers bewoelen de hoepels met teen. *Les Tonneliers entourent les cercles d'osier, lient les cercles avec de l'osier.* TEENE. Adj. Van teen. *D'osier.* Een teene broodkorf, een teenemand. *Une corbeille, un panier d'osier.*

TEEN. Werd ook wel voor TOON, voorste voet lit gezegt. *Orteil.* m. Gy trapt op myn teen. *Vous marchez sur mon orteil.* 't Schort hem in de groote teen daar de Boeren de hoed draagen. gekscht: *Il a un coup de hache, il a le timbre fêlé.*

TEENTJE. n. Rysje, stokje. *Une verge, une houssine, une baguette.* Hy had een teentje in stede van een zweep. *Il avoit une verge, une houssine au lieu de fouet.*

TEER. Vloeybaar samenkooksel van pik, smeer en werk, om het scheeps touw en houtwerk voor de Zon, regen &c. te bewaaren. *Du goudron: composition liquide de poix noire, de suif & d'etoupes &c.*

TEER, diend tot een *Adjectivum* aan de volgende samengestelde. Een TEERKETEL. *Une chaudiere à goudron.* Een TEERKOOPER. *Un Marchand de goudron.* Een TEERKWAST. *Un guispon, une brosse à goudronner.* TEERTON. *Baril à goudron.* m. TEERTUIN, plaats of Werf daar teer in tonnen leid, of teer gekookt werd. *Enclos à goudron, lieu où l'on serre, où l'on prepare le goudron.*

TEER. Adj. Teder, tenger, zwakjes. *Delicat, flouet, foible.* Het kind is heel teer. *L'enfant est fort delicat.* Hy is van een teere gesteldheid. *Il est de complexion delicate, il est flouet.*

TEEREN. v. a. Met teer bestryken. *Goudronner, enduire de goudron.* Een schuit, een brug, een schutting teeren. *Goudronner un bateau, un pont, une cloison de Jardin.* TEEREN. v. n. Slempen, brassen. *Faire goguailles, faire ripaille; être d'une Frippe, de Societé* ou *de Confrairie.* De Burgers teeren op de Doelen. *Les Bourgeois font leurs festins au Doele, ils mangent leurs amandes au Doele.* Hy doet niet als teeren en smeeren. *Il est tous les jours de fripe, il se donne du bon temps, il fait grand' chere & beau feu.* TEEREN, verteeren, kooken. *Digerer, faire la coction des aliments.* Zyn maag teerd niet wel. *Son estomack ne digere pas bien.* TEERGELD. n. TEERPENNINGEN. *De l'argent pour la bonne chere.*

TEERHARTIG. Adj. Tederhartig, teermoedig. *Tendre, charitable.* Zy is heel teerhartig en heel goed arms. *Elle est fort tendre & charitable envers les pauvres.* TEERHARTIGHEID, tederheid, tedermoedigheid, medoogentheid. *Tendresse, compassion, sensibilité.* f.

TEERIG. Adj. Met teer besmeerd. *Enduit, sale de goudron, goudronné.* Teerige handen, teerig broekjen.

Des

Digitized by Google

Des mains ſales de goudron, des brayes toutes pleines de goudron. Hoe ruikt het hier zoo TEERIG, na teering? *D'où vient ici cette odeur de goudron?*

TEERING f. Onkoſten, voornamentlyk voor de ſlemp. *Depenſe de table &c.* f. Men moet zyn teering na zyn neering zetten, niet verder ſpringen als de pols lang is. *Il faut regler ſur ſon gain ſa depenſe; il ne faut pas peter plus haut que le cul.*

TEERING. Kwyning, verkniezing, verdrooging. *Chartre, conſomption.* f. *Maladie qui deſſeche l'humeur radicale.* Het kind krygt de teering. *L'enfant tombe en chartre, en conſomption.* Hy is aan de teering geſturven. *Il eſt mort en chartre, de conſomption.*

TEERTJES. Adj. Tenger, zwakjes, kleinzeerig. *Flouet, foible, delicat & blond.* Hy is zoo teertjes als een kraamkind. *Il eſt flouet comme un enfant de deux jours.*

TEEVEN. 't meerv: van TEEP. 't Zyn ritſige teeven, hoeren als paarden. *Ce ſont des chiennes chaudes, des vilaines* Hy byt reuen en teeven ſpr: *Il dechire tout le monde.* Dat eertyds *Teeve* Jacoba, met agting ſpreekende, ge zegt is, kan men wel aanneemen op het woord van LUD: SMITS. die de plaats als hy die in *Lipſius Electa* of *Antiquæ Lectiones* zal gevonden hebben, in een tweede druk zyner Nederlandſe Oudheden, aantoonen zal.

TEFFENS, SEFFENS. Adv. te gelyk. *Tout d'une fois, en même temps.* Men kan niet teffens eeten en ſpreeken. *On ne peut pas manger & parler à la fois, en même temps.*

TEGEL. Tegelſteen, tigchel, vloerſteen, plat, vierkant, rond, langwerpig &c. *Un carreau de plancher, de parroy &c.* TEGELBAKKER. *Un ouvrier qui cuit des carreaux.* TEGELBAKKERY. f. *Un lieu où l'on fait des carreaux de terre cuite &c.* TEGELTJE, kleine tegel of tigchel. *Petit carreau de fayance.* m. Witte tegeltjes. *Des carreaux blans.* Blaauwe tegeltjes. *Descarreaux bleus peints.*

TEGEN Voorzetſel van tegenheid, afkeer, ſtrydigheid &c. *Contre, prepoſition de repugnance, d'oppoſition, de contrariété &c.* Dat is tegen alle regt en reden, tegen Gods Wet *Cela eſt contre toute juſtice & raiſon, contre la Loy de Dieu.* Vaaren tegen wind en ſtroom. *Aller contre vent & marée.* Wat hebt gy daar tegen te zeggen? *Qu'avez vous à dire là contre?* Men kan daar tegen inbrengen dat... *On peut alleguer à l'encontre que...*

TEGEN Adj. Vyandig, nadeelig. *Contraire, oppoſé, nuiſible.* Ik zal u daar in niet tegen zyn. *Je ne vous ſerai pas contraire en cela.* Tegen wie hebt gy 't? *à qui en avez vous?* Tegen wie ſpreekt gy? Ik ſpreek niet tegen u. *à qui parlez vous? je ne parle pas à vous.*

TEGENBEELD. n. Is het woord der Nederduitſe Geleerde om 't woord *Typus* over te zetten. *Type* m. Het Paaſch Lam was het tegenbeeld, 't zinnebeeld van Jeſ: Chr: *L'Agneau Paſchal etoit le type de Jeſus Chriſt.*

TEGENDEEL. n. 't Geen ergens tegen aan is *Contraire, ce qui eſt oppoſé à quelque choſe.* Ik merk het tegendeel van 't geene men my had beloofd. *Je vois le contraire de ce qu'on m'avoit promis.* Men hoopte het zoo, maar het gebeurde in tegendeel dat... *On l'eſperoit ainſi, mais il arriva au contraire que...*

TEGENGAAN. v. n. Tegen trekken. *Marcher contre, à l'encontre de...* De Vyand moedig tegen gaan. *Marcher courageuſement contre l'Ennemi.*

TEGENHEID. f. Afkeer, tegenzin. *Averſion, repugnance.* f. *Eloignement.* m. Tegenheid hebben jegens iemand. *Avoir de l'averſion pour quelqu'un.* Hy heeft een tegenheid voor 't Huwelyk. *Il a de la repugnance, du degoût pour le Mariage.*

TEGEN HEUG EN MEUG. Adv. Tegen zyn genegentheid. *à contrecoeur, bon gré mal gré, ſans appetit.* Hy doet de luiden tegen heug en meug eeten, drinken &c. *Il fait manger, il fait boire les gens à contrecoeur, bon gré malgré, par excès.*

TEGEN HOUDEN. v. a. Sluiten, weerhouden. *Arrêter, retenir, empêcher d'aller plus loin.* Niemand kon hem tegen houden. *Perſonne ne put l'arrêter.* Zoo de vreeze Gods my niet tegen hield. *Si la crainte de Dieu ne me retenoit.*

TEGEN KOMEN. v. a. Ontmoeten. *Rencontrer, trouver ſur ſon chemin.* Hy is my by 't Stadhuis tegen gekomen. *Il m'a rencontré, je l'ai rencontré vers la Maiſon de Ville.*

TEGEN LOOPEN. v. n. In de weeg, niet gunſtig zyn. *être contraire, pas favorable.* Ja, zoo hem de Fortuin niet tegen loopt. *Oui, ſi la Fortune ne lui eſt pas contraire.*

TEGEN OVER. Adv. Regt over. *à l'oppoſite, vis à vis.* Hy woond 'er tegen over. *Il demeure à l'oppoſite, vis à vis,* viſum viſu.

TEGENPARTY f. Tegenſtreever in een pleitzaak. *Partie: partie adverſe dans un procès.* Hy is myn tegenparty in dat geding. *Il eſt ma partie adverſe, ma partie dans ce proces.* TEGENPARTYDER, tegenſtreever, vyand, benyder. *Adverſaire, ennemi, envieux.* Zyn tegenpartyders beſchaamen. *Confondre ſes adverſaires.*

TEGENS. Omtrent, by. *Vers, autour de, environ.* Kom tegens de middag weer. *Revenez vers le midy, autour du midy.* Tegens het laatſte van de maand. *Sur la fin, vers la fin, à la fin du mois.*

TEGENS DANK. Adv. Ondanks *Malgré ſoy, bongré malgré* Ik doe het tegens myn dank. *Je le fais malgré moy, contre mon gré.* De Dokter tegens dank. *Le Medecin malgré lui.*

TEGENSMAAK. zie TEGENHEID. Hy heeft 'er een tegenſmaak in. *Il en a du degoût, il en eſt degoûté.*

TEGENSPOED. Rampſpoed, langduurig ongeluk. *Adverſité, infortune, disgrace.* f Zyn tegenſpoed beſtryden. *Combattre ſa, lutter contre ſa mauvaiſe fortune.* De tegenſpoeden die God ons zend geduldig draagen. *Supporter patiemment les adverſitez, les disgraces que Dieu nous envoye.*

TEGENSPRAAK. f. betwiſting. *Contradiction, oppoſition.* f. *Debat.* m. Dat gevoelen ging zonder tegenſpraak door. *Cet avis paſſa ſans contradiction.* Het blykt zonder tegenſpraak dat.. *Il parois ſans contredit que..*

TEGENSPREEKEN. v. a. Wederſpreeken *Contredire, être oppoſé.* Iemand tegenſpreeken. *Contredire quelqu'un.* Die Schryver ſpreekt zig op verſcheide plaatſen tegen. *Cet Auteur ſe contredit en pluſieurs endroits.*

TEGENSPREEKEND. Twiſter. *Contrediſant, qui contredit.* Een tegenſpreekende Geeſt. *Un Eſprit de contradiction.* Hy kan geen TEGENSPREEKING, geen tegenſpraak lyden. *Il ne ſauroit ſouffrir de contradiction, d'oppoſition, de reſiſtance.*

TEGENSTAAN. v. a. Wederſtaan. *Reſiſter, s'oppoſer.* Men moet zig overgeeven als men niet meer kan tegenſtaan. *Il faut ſe rendre quand on ne peut plus reſiſter.* TEGENSTAND, wederſtand. *Reſiſtance, oppoſition.* f. Men wagte zoo kloeke tegenſtand niet. *On n'attendoit pas une ſi vigoureuſe reſiſtance.*

TEGENSTELLEN. v. a. Tegenkanten, in de weeg leggen. *Oppoſer, mettre en obſtacle.* Niemand dorſt zig daar tegenſtellen. *Perſonne n'oſoit s'oppoſer à cela.* De TEGENSTELLING, ſtryd die 'er is tuſſen dag en nagt. *L'oppoſition qu'il y a entre le jour & la nuit.* Saturnus met Mars in tegenſtelling komende. *Saturne entrant en oppoſition avec Mars.*

Digitized by Google

TEGENSTREEVEN. v. n. Stryden, werken tegen malkander. *Entrer en concurrence, ſe diſputer quelque choſe.* TEGENSTREEVER, betwiſter, benyder, ieveraar. *Concurrent, competiteur.* De gunſt van zyn tegenſtreevers benyden. *Envier la faveur de ſes concurrents.* Geen tegenſtreevers mogen lyden. *Ne pouvoir ſouffrir de concurrents.* TEGENSTREEVING, regenſtryd, twiſt. *Concurrence, jalouſie, emulation.* f.

TEGENSTRIBBELING. f. Strydigheid, beletſel, hindernis. *Obſtacle, empêchement.* m. *Oppoſition, contrarieté.* f. Alle tegenſtribbelingen gelukkig te boven komen. *Surmonter heureuſement tous les obſtacles, toutes les oppoſitions.*

TEGENSTRYD. m Tegenſtreeving. *Concurrence, contradiction, oppoſition.* f. Zy leeven in een geſtadige tegenſtryd. *Ils vivent dans une continuelle contradiction.*

TEGENSTRYDEN. v. n. zie WEDERSTREEVEN. Betwiſten. *Se conteſter, ſe diſputer quelque choſe* Ik wil daar niet TEGEN STRYDEN, ik wil dat niet betwiſten *Je ne veux pas aller à l'encontre de cela, le contredire, le conteſter.* TEGENSTRYDER, TEGENSTREEVER. *Concurrent, competiteur.* TEGENSTRYDIG. zie STRYDIG. Adj. *Contraire, oppoſé, en oppoſition.* TEGENSTRYDIGHEID, STRYDIGHEID. *Contrarieté, oppoſition.* f.

TEGENTREKKEN, TEGENGAAN. *Aller à la rencontre de, marcher vers, contre.* Den Vyand moedig tegentrekken *Marcher courageuſement à l'Ennemi, aller courageuſement à la rencontre de l'Ennemi.*

TEGENVERGIF. n. Geneesmiddel tegen het vergif. *Contrepoiſon.* f. *Antidote.* m. De Triakel is een goed, uitmuntend tegenvergif. *Le Theriaque eſt un bon, un excellent contrepoiſon* Dat boek is een heerlyk, een uitneemend tegenvergif tegen de kettery van.. *Ce livre eſt un excellent antidote contre l'hereſie de..*

TEGENWEER. Wederſtand. *Reſiſtance, deffenſe.* f. De belegerde hebben veel tegenweer geboden. *Les aſſiegez ont fait beaucoup de reſiſtance.*

TEGENWERPEN. v. a. Tegenſtellen. *Objecter, oppoſer.* Dat ſtelt gy als een zekere zaak, maar ik zal u daar tegenwerpen dat.. *Vous ſupoſez cela comme une choſe ſure, mais je vous objecterai, je vous oppoſerai à cela que..* TEGENWERPING, tegenſtelling. *Objection, oppoſition.* f. Die tegenwerping is te zwak, vervalt van zelfs. *Cette objection eſt trop foible, ſe detruit d'elle même.*

TEGENWIGT. n. Tegengewigt *Contrepoids.* m. Dit woord werd meeſt in den figuurlyken zin genomen: de gierigheid diend altemets tot een tegenwigt aan de wreedheid der Barbaaren. *L'avarice ſert quelquefois de contrepoids à la cruauté des Barbares.*

TEGENWIL en DANK. Met of tegens dank. *Bon gré malgré, malgré qu'en en ait.* Hy moeſt het tegen wil en dank doen. *Il fut contraint de le faire bon gré malgré, contre ſon gré, en depit qu'il en eut.*

TEGEN WIND. *Vent contraire.* m. De ſchepen worden door de tegenwinden opgehouden. *Les vaiſſeaux ſont retenus par les vents contraires.*

TEGENWOORDIG. Adj. In de tyd daar wy in zyn. *Preſent, dans le temps où nous ſommes.* De tegenwoordige toeſtand der zaaken, de tegenwoordige eeuw, de tegenwoordige tyd. *L'etat preſent des affaires, le ſiecle preſent, le temps preſent.* Het tegenwoordig kwaad is altyd 't zwaarſte. *Le mal preſent eſt toujours le plus fâcheux.*

TEGENWOORDIG. Niet afweezend, byſtaande. *Preſent, pas abſent.* God is over al tegenwoordig. *Dieu eſt preſent par tout.* Ik was 'er tegenwoordig doe 't geſchiede. *J'etois preſent quand cela arriva.* Al die de tegenwoordige brieven zullen zien.. *Tous ceux qui les preſentes lettres verront..* De TEGENWOORDIGE diend om.. *La preſente ſera pour..*

TEGENWOORDIG. Adv. Nu. *à preſent, pour le preſent, preſentement, maintenant.* 't Is tegenwoordig geen gebruik meer. *Cela n'eſt plus en uſage à preſent.* Ik heb tegenwoordig geen tyd. *Je n'ay pas de loiſir pour le preſent, maintenant.*

TEGENWOORDIGHEID. f. Byzyn, bywooning. *Preſence, exiſtence dans un lieu.* f. Zyn tegenwoordigheid was 'er noodig. *Sa preſence y etoit neceſſaire.* De tegenwoordigheid Gods vervult het Geheel-al. *La preſence de Dieu remplit tout l'Univers.*

TEGENZEGGEN. v. a. Tegenſpreken. *Contredire, entrer en oppoſition.* Wat hebt gy 'er tegen te zeggen? *Qu'avez vous à dire là contre?* TEGENZEGGING, TEGENSPRAAK. *Contrarieté, contradiction, oppoſition.* f.

TEGENZETTEN. v. a. Tegenſtellen. *Mettre contre, avanturer contre.* Ik heb zoo veel geld niet by my, maar zie daar een ring, hoe veel wilt gy 'er tegen zetten? *Je n'ay pas tant d'argent ſur moy, mais voici une bague, combien voulez vous mettre contre?*

TEGENZIN. Afkeer, weerzin. *Averſion, antipathie, repugnance* f. Ik heb 'er ſedert een tegenzin in gekregen. *J'ay eu depuis une averſion, une antipathie là contre.*

TEILOOS, TYDELOOS. Een der eerſte Lente b'oemen. *Coucou.* m. *Eſpece de narciſſe, fleur Printaniere à tige longue.* f. Witte Teiloos. *Coucou blanc.* Geele Teiloos. *Coucou jaune.*

TEISTEREN. v. a. Opkrabben, bont en blaauw ſlaan. *Maltraiter, mettre à la compote.* Wie heeft u zoo geteiſterd? *Qui eſt ce qui vous a traitté, balafré ainſi? qui vous a ainſi accommodé à la compote?*

TEKEN. n. Aanwyzing. *Signe, indice.* m. De adem haaling is een teken van leven. *La reſpiration eſt un ſigne de vie.* Zoo 't 'er rookt, 't is een teken dat 'er vuur is. *S'il y fume, c'eſt un ſigne qu'il y a du feu.*

TEKEN. Verſchuyſel van vaſte Sterren, op zekere wyze verbeeld. *Signe* m. *Conſtellation Celeſte* f. De twaalf tekens van den Zodiak. *Les douſe ſignes du Zodiaque.* Als de Zon in het teken van de Maagd, van den Ram is. *Quand le Soleil eſt au ſigne de la Vierge, du Belier.*

TEKEN. Uitterlyke beweeging *of* verbeelding van iets innerlyks. Hy gaf haar, deed haar een teken met de hand. *Il lui donna, fit un ſigne de la main.* Zy word rood als hy haar ziet, een teken dat hy niet gehaat is. *Elle rougit quand il la regarde, c'eſt ſigne qu'il n'eſt pas haï.* TEKEN, werd ook voor wonderwerk genomen. Het overſpeelig Geſlagt eiſt een teken. *La Generation adultereſſe demande un ſigne, un miracle.*

TEKEN. Bewys, betooning. *Marque, preuve.* f. *Temoignage.* m. Dat is een teken van goedheid, van wreedheid. *C'eſt là une marque de bonté, de cruauté.* Ik heb veel tekens van zyn vrindſchap ontfangen. *J'ay reçu beaucoup de marques de ſon amitié.*

TEKENAAR. Die optekent, opmerkt. *Marqueur, celui qui marque.* De tekenaar van 't School, van de Kaatsbaan. *Le marqueur de l'Ecole, du Jeu de paume.* TEKENAAR, die de tekenkonſt verſtaat. *Deſſinateur, qui entend le deſſein.* Een gaauw Tekenaar, Patroonmaaker. *Un habile Deſſinateur.*

TEKENEN. Merken, een teken maaken. *Marquer, faire une marque.* De kaats tekenen in de Kaatsbaan. *Marquer la chaſſe dans un Jeu de paume.* Een baal, een kiſt tekenen. *Marquer une bale, une caiſſe.*

TEKENEN. v. a. Ondertekenen. *Signer, mettre ſon ſeing.*

Een

Digitized by Google

Een order tekenen. *Signer un ordre, une patente.* De Vrede wierd die zelve dag geteekend. *La Paix fut signée ce même jour là.*

TEKENEN. v. a. Schetſen, ontwerpen. *Deſſiner, faire un deſſein, une eſquiſſe.* Een goed Schilder moet wel konnen tekenen. *Un bon Peintre doit ſavoir bien deſſiner.*

TEKENING. ſ. Ondertekening van zyn naam. *Signature.* ſ. Aanſtonds na de tekening der Vrede. *Incontinent après la ſignature de la Paix.* TEKENING, ſchets, ontwerp. *Deſſein, premier crayon, plan.* m. Die tekening is van Rubens, van le Brun. *Ce deſſein eſt de Rubens, de le Brun.* De Bouwmeeſter heeft my de tekening van 't werk getoond. *L'Architecte m'a montré le deſſein de l'ouvrage.*

TEKENKONST ſ. *L'Art de deſſiner, le deſſein.* Hy verſtaat de Teken-konſt grondig. *Il entend le Deſſein à fonds.* TEKEN-KRYT, TEKEN-PEN. *Du crayon, de la craye rouge* ou *noire.* TEKENMEESTER. *Maître deſſinateur, qui enſeigne à deſſiner.*

TEKENTJE. n. Schrapje, ſtipje, puntje, &c. *Petite marque, virgule.* ſ. *Accent, point.* m. Zet zoo een tekentje op die É. *Mettez un accent comme cela ſur cet* É. Het tekentje ſtaat verkeerd. *La virgule, l'accent eſt à rebours.* Een verwondering toonend tekentje! *Un point admiratif!*

TEL. Telgang, tred van 't paard *of* de merry, tuſſen ſtap en draf. *Amble, ſorte d'allure du cheval entre le pas & le trot.* Paard dat den TEL gaat. *Cheval qui va l'amble.* TELLE, paard *of* merry dat den tel gaat. *Haquenée.* ſ. *Cheval* ou *jument qui va l'amble.* De Telle word aan den Paus als een erkentenis voor 't Ryk van Napels vereerd. *La Haquenée ſe preſente au Pape en reconnoiſſance du Royaume de Naples.*

TELBAAR Adj. Dat geteld kan worden. *Qu'on peut nombrer, compter.* De Sterren aan den Hemel zyn niet telbaar. *Les Etoiles du Firmament ne peuvent être nombrées, ſont innombrables.*

TELG. Takje, afſpruitſel. *Rejetton* m. *Petite branche.* Die boom heeft ſchoone telgen geſchooten. *Cet arbre a pouſſé de beaux rejettons.* Uit dat Stamhuis zyn ſchoone telgen geſprooten. *Il eſt iſſu de beaux rejettons de cette Tige, de cette Famille.*

TELIOOR, TALIOOR, TAFELBORD. n. *Une aſſiette.* Myn heeft geen telioor. *Monſr. n'a point d'aſſiette.*

TELKENS. Adv. Elke reize. *Chaque fois, toutes les fois.* Hy doet het telkens weer aan. *Il y retourne chaque fois, il le fait à tout bout de champ.* Narſes liet een man ombrengen telkens als hy zyn neus ſnoot. *Narſes faiſoit mourir un homme toutes les fois qu'il ſe mouchoit.*

TELLEN. v. a. Een getal zoeken, volmaaken. *Compter, nombrer.* Geld tellen. *Compter de l'argent.* Een voor een tellen. *Compter un à un.* Op zyn vinger tellen *Compter ſur ſes doits, par ſes doits.* David liet het Volk tellen. *David fit nombrer le Peuple.*

TELLER. Onderſte Cyffer in 't gebrooken. *Numerateur:* terme d'Arithmetique. Als men $\frac{3}{4}$ zet, is drie de teller en vier de noemer. *Quand on poſe $\frac{3}{4}$, trois eſt le numerateur & quatre le denominateur.* TELLING, optelling. *Denombrement, compte, detail.* m. David wierd om de telling van 't Volk geſtraft. *David fut puni pour le denombrement du Peuple.*

TEMMELYK. Adj. Dat getemd kan worden. *Qui peut être dompté, reduit.* De temmelyke dieren. *Les animaux qu'on peut dompter.* TEMMEN. v. a. Onderwerpen, tam maaken. *Dompter, reduire.* Een paard, een ſtier temmen; zyne driften temmen. *Dompter un cheval, un taureau; dompter ſes paſſions.* TEMMING, onderwerping. *Reduction.* ſ.

TEMPEL. m. Geſticht tot den Godsdienſt afgezonderd. *Temple.* m. *Edifice conſacré au culte Divin.* Salomons Tempel, de Voorhof des Tempels. *Le Temple de Salomon, le Parvis du Temple.* Der Afgoden Tempels omhaalen. *Abbattre les Temples des Idoles, des faux Dieux.* De ſchrandere en beſchaafde Heer de FONTENELLES doed *Eroſtrates* in een zyner Samenſpraken naar 't voorbeeld van die van Lucianus opgeſteld, zeggen, dat hy in 't verbranden van Dianás Tempel een natuurlyke daad begaan had: zynde dit Gebouw door den Architect en de Inwoonders van Epheſe opgeregt om hunnen naam te vereeuwigen; een iedel oogmerk! om zig ook te vereeuwigen, had hy eene iedelheid door een andere vernietigd.

TEMPELIER. Eertyds een geeſtelyke en waereldlyke Ridder. *Templier, autrefois un Chevalier d'ordre militaire & religieux.* De Tempeliers moeſten de Pelgroms die na Jeruſalem trokken geleiden, beſchermen &c. *Les Templiers devoient conduire & proteger les Pellerins qui alloient à Jeruſalem.* Hy zuipt als een Tempelier, als een Ketter. *Il boit comme un Templier.* De Tempeliers wierden alle Anno 1307. door laſt van Paus *Clemens* de vyfde, en de Koning van Vrankryk *Philippus le Bel* gevangen; in de drie vier volgende jaaren gantſchyk uitgeroeyd: werdende 57 daar van te Parys met een langſaam vuur levendig verbrand, daar onder *Jacques Molay*, hun Grootmeeſter: men leide deze menſchen veel gruwelen te laſten: doch deszelfs ontelbaare ſchatten mogten hun wel zoo veel hebben doen haaten, dan de *Sodomie* en andere vuile dingen daar zy meê beticht wierden.

TEMPERAMENT. Ond: w: GESTELTHEID, geſteltenis *Temperament.* m *Complexion.* ſ. Hy is van een goed temperament. *Il eſt d'un bon tempérament, d'une bonne complexion.* TEMPEREN. v. a. Maatigen. *Temperer, moderer.* Die wind zal de hitte wat temperen. *Ce vent va un peu temperer la chaleur.*

TEN. Te, voorzetſel van tyd, van voorneemen, uitwerking &c. *Prepoſition de temps, de deſſein, d'effet &c.* Ten tweeden, ten derden, ten vierden &c. *Secondement, en troiſième lieu, en quatriéme lieu.* Ariobarzanes en Nicomedes, Koningen van Capadocie en Bythinia, door Mythridates tweemaal uit hunne Ryken gedreeven, wierden ten tweede maale door den Raad van Rome herſteld. *Ariobarzane & Nicomede, Rois de Capadoce & de Bithynie, chaſſez pour la ſeconde fois de leurs Royaumes par Mithridate, furent retablis pour la ſeconde fois par le Senat de Rome.*

TEN AANZIEN. Ter oorzake, om. *Pour, en conſideration de, eu egard à.* Hy wierd ten aanzien zyner vrinden verſchoond. *Il fut excuſé, pardonné en conſideration de ſes parents.* 't Is iets zeldzaams ten aanzien van zyne jaaren. *C'eſt quelque choſe de rare eu egard à ſon âge.*

TEN ALLEN GELUK. Adv. *Par bonheur.* Ik was ten allen geluk weinig te vooren by hem geweeſt. *J'avois été peu auparavant chez lui, par bonheur.*

TEN ANDEREN. Adv. Van de andere kant. *D'ailleurs, d'un autre coté.* Men diend ten anderen aan te merken dat.. *On doit conſiderer d'ailleurs que..*

TEN DAGE EN JAARE. Adv. *Au jour & dans l'an.* Aldus gedaan ten dage en jaare als boven. *Fait & paſſé au jour & dans l'an comme ci deſſus.*

TEN DIEN EINDE. Adv. Om die reden, met dat oogmerk. *à cette fin, pour cet effet, dans cette vuë.* Hy vertrok ten dien einde na 't Hof. *Il partit à cette fin pour ſe rendre en Cour.* Ik ben tot dien einde gekomen. *C'eſt dans cette vuë que je ſuis venu, je ſuis venu à cette fin là.*

Digitized by Google

TEN EERSTEN. Aanſtonds, voort. *Sur le champ, d'abord, à l'inſtant.* Ik zal ten eerſten weer komen. *Je reviendrai ſur le champ.* Hy ging 'er ten eerſten na toe. *Il s'y en alla d'abord, ſur le champ.* Ik merkte ten eerſten wel dat.. *Je remarquay bien d'abord que..*

TEN EINDE. Adv. Op dat. *Afin que, pour que.* Ten einde zyn onſchuld te klaarder blyke. *Afin que ſon innocence paroiſſe d'autant plus clairement, avec d'autant plus d'evidence.* TEN EINDE, tot het einde toe, op 't einde van. *Juſqu'à la fin, au bout de, après.* Ik zal ten einde toe geduld hebben. *J'auray patience juſqu'à la fin.* 't Geſchiede ten einde van 't jaar.. *Il arriva au bout de l'année.* TEN EINDE L'OPEN. Adv. *S'acheminer, tendre à la fin, aller finir.* De Vacantie loopt ten einde. *La Vacance va finir, eſt ſur ſa fin.*

TENGER. Adj. Teer, zwak. *Delicat, foible, flouet.* Het kind is heel tenger. *L'enfant eſt fort delicat.* 't Is een tenger mannetje. *C'eſt un petit homme flouet.* TENGERHEID, teerheid, zwakheid. *Delicateſſe, foibleſſe.* f. De tengerheid van een eerſt gebooren kind. *La delicateſſe, la foibleſſe d'un enfant nouveau né.*

TEN GOEDE Adv. In de goede zin, in de beſte vouw. *En bonne part, en bien.* Neemd myn raad ten goede op. *Prenez mon avis en bonne part.*

TEN HOOGSTEN. Adv. Ongemeenlyk. *Extrêmement, bien fort.* Zyn beleid wierd ten hoogſten geroemd. *On loua extrêmement ſa conduite* Ik ben u ten hoogſten verpligt. *Je vous ſuis infiniment obligé.* TEN HOOGSTEN, op zyn meeſt. *Tout au plus, pour le plus.* Hy is ten hoogſten zoo oud als ik. *Il eſt tout au plus auſſi âgé que moy.*

TEN LAATSTEN. Adv. Eindelyk. *Enfin, finalement.* Hy wierd ten laatſten overmand. *Il fut enfin accablé par la multitude.* Het gebeurde eindelyk en ten laatſten dat.. *Il arriva enfin, finalement que..*

TEN NAASTENBY. Adv. Byna. *à peu près.* Het werk was ten naaſten by af. *L'ouvrage etoit à peu près fait, preſque achevé.*

TENT. Veld behangſel. *Une tente, un pavillon de Campagne.* De Veldoverſte uit zyn tent komende.. *Le General, le Chef d'Armée ſortant de ſa tente..* De Iſraëliten hebben onder tenten gewoond. *Les enfans d'Iſraël ont habité ſous des tentes.*

TENTSCHUIT. f. Overdekte roey en zeil ſchuit. *Bateau couvert pour aller à la rame & à la voile.* Een tentſchuit heeft veel nood van om te ſlaan. *Un bateau pontè & à rame ſe renverſe aiſément.*

TEN TYDE. Adj. *Au temps de, du temps de.* Ten tyde der oude Romeinen. *Du temps, au temps des anciens Romains.*

TENT-YZER. n. Sondeeryzer, wondyzer. *Sonde de Chirurgien &c.* f. Het tent-yzer tot op het been laaten gaan. *Pouſſer la ſonde juſqu'à l'os.*

TEN UITERSTE. Adv. Ongemeenlyk. *Extrêmement, juſqu'à l'extrêmité.* Hy word ten uiterſte beklaagd. *On le regrette extrêmement.*

TEN WAARE. Adv. Zoo 't niet was. *à moins que, n'etoit que, ſi ce n'etoit que.* 't Zou niet helpen, ten waare hy zelver ſprak. *Cela ne ſerviroit de rien, à moins qu'il ne parlât lui même.*

TEN ZY. Adv. Zoo 't niet is. *à moins que, ſi ce n'eſt que.* 't Zal nooit geſchien, ten zy God een wonder doet. *Cela n'arrivera jamais, à moins que Dieu ne faſſe un miracle.*

TEPEL. Tipje van de borſt. *Le tetin de la mamelle.* Men zegt dat de overleden Koning van Vrankryk drie Minnen de tepels afgebeeten heeft. *On dit que le feu Roy de France a emporté les tetins de trois Nourices.* Hy wierd onder de tepel gekwetſt. *Il fut bleſſé ſous le tetin.*

TER. Voorzetſeltje van aanwyzing, redengeeving &c. *Prépoſition d'indice, de replique &c.* Gedigt ter Bruiloſte, ter gedagteniſſe van.. *Poëme au ſujet de la Nopce, en memoire de..* UE. word ter begraffeniſſe verzogt met.. *Vous êtes prié à l'enterrement de..*

TER DEGEN. Adv. Als 't behoord. *Comme il faut, bien.* Doet het ter degen. *Faites le comme il faut.* Let 'er ter degen op. *Prenez y bien garde.*

TER DEZER UUR. Adv. Nu, thans. *à cette heure, maintenant.* Hy is ter dezer uur al ver. *Il eſt bien loin à cette heure, de l'heure qu'il eſt.*

TERGEN, SARREN. v. a. Gaande maaken. *Agacer, picoter, irriter, provoquer.* Waarom tergd gy uw Zuſter zoo? *Pourquoy agacez, tarabuſtez vous ainſi votre Soeur?* Onze zonden tergen Gods geduld. *Nos pechez provoquent la patience de Dieu.*

TER GOEDER TROUW. Adv. Op 't goed geloof aan. *à la bonne foy, de bonne foy.* Hy zeide het hem ter goeder trouw. *Il le lui dit de bonne foy, bonnement.*

TER GOEDER UUR. Adv. Ter goeder tyd. *à la bonne heure, bien à propos.* Gy zyt ter goeder uur gekomen. *Vous êtes venu à la bonne heure.*

TER LOOPS. Adv. Schielyk weg. *En courant, à la hâte.* Ik heb het maar ter loops geleezen. *Je ne l'ay lu qu'en courant.*

TERMYN. Bepaalde tyd tot betaaling. *Terme* m. *Temps prefix pour le payement.* De huishuur word gemeenlyk in vier termynen betaald. *Les loyers de maiſons ſe payent ordinairement en quatre termes.*

TERPENTYN-BOOM. m. Groen en harſtagtige boom, wiens vrugt ter groote van de Jenever bezien waſt. *Terébinthe.* m. *Certain arbre réſineux toujours vert.* TERPENTYN-OLIE. *De la Terébenthine, de l'huile de Terébinthe.*

TERRAS, opgehoogde wandelweg in een Tuin, in een Park &c. tot het vermaak van 't gezicht. *Une terraſſe, levée de terre dans un Jardin, un Parc &c.* Daar is op 't Loo een ſchoone terras. *Il y a une belle terraſſe à Loo.* Op de terras wandelen, de lugt ſcheppen. *Se promener, prendre l'air ſur la terraſſe.*

TERSTOND. Adv. Aanſtonds, voort. *Tout à l'heure, incontinent, d'abord, ſur le champ.* Hy deed het terſtond. *Il le fit tout à l'heure, incontinent.* Dit huis is te huur, terſtond in te vaaren. *Maiſon à louer, preſentement.*

TERWYL. Adv. Geduurende dat. *Tandis que, pendant que.* Dat gebeurde terwyl ik 'er was. *Cela arriva tandis que j'y etois, comme j'y etois.* Hy kwam in terwyl wy aten. *Il entra comme nous dinions, tandis que nous etions à table.* TERWYL, werd ook voor DEWYL, NADEMAAL gezegt. *Puiſque, vu que, d'autant que.* Het zal geſchien, terwyl gy 't zoo verſtaat. *Cela ſe fera, puiſque vous l'entendez ainſi.*

TEST. Om vuur in te doen. *Petit rechaud, petit couvet de terre.* m. *Chauffrette à mettre dans un chauffepied.* f. Hebt gy nog vuur in uw teſt? *Avez vous encore du feu dans votre couvet, dans votre chauffrette, dans votre teſt?*

TESTAMENT. n. Schriftelyke laatſte wil. *Teſtament.* m. *Derniere volonté par ecrit.* Zyn Teſtament maaken, een Teſtament breeken. *Faire ſon Teſtament, rompre un Teſtament.* TESTAMENT, verbond *Teſtament.* m. *Alliance.* f. Het nieuwe en 't oude Teſtament. *L'ancien & le nouveau Teſtament; l'ancienne & la nouvelle Alliance.* TESTAMENTEEL, Adj. Dat het Teſtament be-

Digitized by Google

betreft. *Teſtamentaire.* Teſtamenteele ſchikking. *Diſpoſition Teſtamentaire.* TESTAMENT-MAAKER. *Teſtateur, celui qui fait un Teſtament.* Dat is de meening van den Teſtamentmaaker niet. *Ce n'eſt pas là la penſée du Teſtateur.*

TETS of TETSIG. Adj. Deegagtig, niet wel doorbakken. *Mal cuit, peſant, pâteux.* Dat brood is te tets, te tetſig. *Ce pain eſt trop mal cuit, trop pâteux.* Een TETSIGE, drooge mond. *Une bouche pâteuſe.*

TETTIG. Adj. Kraakzindelyk, naauwlettend. *Propre à l'excès, regardant de près.* Dat is een tettige vrouw. *C'eſt une femme extrêmement propre, d'une propreté achevée; toujours tirée à quatre epingles.* TETTIGHEID, te groote zindelykheid. *Trop grande propreté, regularité.* f.

TEUG. ſlok, dronk. *Une gorgée, un coup.* Een teug wyns. *Une gorgée, un coup de vin.* Hy dronk het in een teug uit. *Il le vuida tout d'un coup, d'un trait.* Hy zoud haar een teug water weigeren. *Il lui refuſeroit une gorgée, un verre d'eau.* Met TEUGJES, kleine teugen drinken. *Boire à petits coups, à petites gorgées.*

TEUGEL, BREIDEL. Gebit. *Frein, mors.* m. Het paard byt in zyn teugel. *Le cheval mâche ſon frein.* Het Kaſteel ſtrekt een TEUGEL om de Stad in haar pligt te houden. *Le Chateau ſert de frein, de bride pour tenir la Ville dans le devoir.*

TEXT. Grondwoorden, eigen woorden van den Schryver. *Texte.* m. *Les propres paroles de l'Auteur.* De Griekſe text, de grondtext luid heel anders. *Le texte Grec, le texte original dit toute autre choſe.* TEXT, Schriftuurplaats tot een ontwerp van de reden eens Predikants. *Texte.* m. *Paſſage de l'Ecriture ſervant de ſujet au Miniſtre, au Predicateur.* De text was uit den eerſten Pſalm. *Le texte etoit au Pſaume premier.* Hebt gy den text wel onthouden? *Avez vous bien retenu le texte?* Kleine TEXT, Drukkers w: fijne drukletters om kanttekeningen te zetten &c. *Petit texte.* m. *Petits caracteres pour les notes marginales &c.*

TH.

THANS, lees, TANS. Adv. Voor het tegenwoordige, regtevoort. *à preſent, pour le preſent, maintenant.* Ik heb het thans vry drok. *J'ay bien des affaires, je ſuis fort occupé pour le preſent.* Waar vind men thans opregte vrinden? *Où trouve-t-on à preſent, en ce temps ci des amis ſinceres?*

THÉ, leeſd TE. Bladen van de theboom. *Du thé, des feuilles de l'arbre de ce nom.* Chineeſe the, nieuwe the, lekkere the, Keizers the, the boe. *Du thé de la Chine, du nouveau thé, d'excellent thé, du meilleur thé, du thé bou.* THE, uitkookſel van de thebladen. *Du thé, de la boiſſon tirée des feuilles de thé.* De The, voor al de The boe verſterkt de herſſenen, verdryft de ſlaperigheid, temperd het bloed, ontlaſt de geeſt &c. *Le Thé, ſurtout le Thé bou fortifie le cerveau, tempere le ſang, chaſſe le ſommeil, delaſſe l'eſprit &c.*

THEBLAD. n. Blad om the gereedſchap *of* the goed op te zetten. *Bac à thé, couvert à thé, plateau de bois laque &c. ſur lequel on poſe les taſſes, le ſucre & autres choſes qu'on ſert avec le thé.* De beſte THEBLADEN zyn klein, teertjes en groen. *Les meilleures feuilles de thé ſont petites, delicates & vertes.* THE-BOOM, boompje daar de thebladen van komen. *Plante, arbriſſeau qui porte les feilles de Thé.* Daar zyn veel theboompjes omtrent Peking in China. *Il y a beaucoup de plantes de Thé autour de Peking dans la Chine.* Een zilvere THEBUS. *Une boite à thé d'argent.* Kopjes, ſchoteltjes, trekpotjes en ander THEGOED, thegereedſchap. *Des taſſes, des ſoucoupes, des pots & autres ſervices, uſtenciles à thé.* Een zilvere THEKETEL. *Un chauderon à thé d'argent.* Geribde THEKOPJES. *Des taſſes à thé à côtes.* THEPOTJE. n. *Un pot à thé, pot ordinairement de terre rouge pour y tremper, infuſer le thé.* Dat is een lief thepotje! *Voilà un pot à thé bien mignon!* THERAK of THEREK. *Tablette à thé.* THETAFEL. f. *Table à ſervir le thé.* f. THEWINKEL. *Une boutique où l'on vend du Thé &c.* DOEDYNS noemd het The- en Koffywater, kakelwater; zomtyds word het ook wel krakeelwater.

THEATER. n. Geſtel om ſchouwſpellen &c. te vertoonen. *Théatre, lieu elevé pour repreſenter des ſpectacles &c* m. Als de ſpeelders op het Theater komen. *Quand les acteurs entrent ſur le Théatre.*

THEATYNER. Theatyner Munnik. *Théatin, Moine Théatin.* De Theatyner Munnikken volgen de Regel van Petrus Caraffa, Biſſchop van Theate in Italien. *Les Théatins ſuivent la Regle de Pierre Caraffe, Evêque de Théate en Italie.*

THEMA, OPSTEL. 't Geen men de Scholieren te vertaalen geeft. *Un théme, ce qu'on donne à traduire aux Ecoliers.* Een gemakkelyke thema, een moeyelyke thema. *Un théme aiſé, un théme difficile.* Een thema nazien en zuiveren. *Corriger un théme.* Een thema boek. *Un livre à thémes.*

THEOLOGANT, GODSGELEERDE. *Théologien, qui ſçait la Théologie.* Een diepzinnige Theologant. *Un Théologien profond.* Al de Theologanten zyn niet eens. *Tous les Théologiens ne ſont pas d'accord.*

THEOLOGIE. f. Godgeleerdheid. *Théologie, ſcience qui a Dieu pour objet.* Zedenkundige Theologie. *Théologie morale.* In de Theologie, in de H: Theologie ſtudeeren. *Etudier en Theologie, en la Ste: Théologie.* THEOLOGIS. Adj. Dat de Theologie betreft. *Théologique.* Theologis vraagſtuk. *Queſtion Théologique.* Theologiſe uitlegging. *Explication Théologique.*

THERIAKEL. Triakel, Artſeny daar Slange vlees in komt. *De la Thériaque.* De Theriakel word te Venetien openlyk en ten overſtaan der Regeering gemaakt. *La Thériaque à Veniſe ſe fait publiquement & en preſence des Magiſtrats.*

THESAURIER. Schatbewaarder, Schatmeeſter. *Threſorier, Officier qui garde les deniers d'un Prince, d'un Etat, d'une Societé.* Theſaurier van Vrankryk. *Threſorier de France.* Hy is Theſaurier der Stad van.. *Il eſt Threſorier de la Ville de..* THESAURY, Schatkamer. *Le Threſor, la chambre du Threſor.* Geld in de Theſaury brengen. *Porter de l'argent au Threſor.* THESAURY, Bank *of* Geregtshof van de bediende der Theſaury. *Threſorerie.* f. *Juriſdiction ou Banc des Officiers du Threſor.* Een acte van de Theſaury. *Un acte de la Threſorerie.*

THYM. Zeker welriekend plantje. *Du Thym.* De Byen zuigen aan de Thym. *Les Abeilles ſuccent le Thym.*

T I.

TIALK of TJALK. Binnelands vaartuig met een gaffeltje, en een groote ſpriet, waaring gangen om het dek en wryf houten aan beide zyden. *Tialque.* f. *Bâtiment à petite fourche & un grand baleſton ou grande antêne diagonalement ſuſpenduë, avec des courcives autour du pont, & des deffenſes aux deux côtez de l'avant.* Een Vrieſche tjalk. *Une tialque de Friſe.*

TIANKEN of TJANKEN. Keffen, ſchreeuwen als een hond. *Glapir, piailler, clabauder.* Hoor die honden eens tianken, tjanken, keffen! *Ecoutez un peu glapir, piailler ces chiens! comme ces chiens glapiſſent, piaillent!* Hy tiankt zoo draa men hem aanraakt. *Il ſe met à crier, à brailler, piailler dès qu'on l'a*

Digitized by Google

lui touche. 't Is een TIANKER, kreeuwer, kribbig ding! *C'eſt un criard, braillard, pleureux!*

TICHCHEL. Gebakke ſteen, pan, klinkert &c. *Brique, tuile, carreau de terre cuite &c.* De Iſraëliten wierden in Egypten tot het tichchelbakken gebruikt. *Les Iſraëlites etoient employez à faire des briques en Egypte.* TICHCHELBAKKER. *Un Briquier, un Tuilier.* TICHCHELBAKKERY. *Tuilerie.* f. *Lieu où l'on fait de la tuile, des briques* ou *d'autres ouvrages de terre glaiſe.*

TIELPEN, SIELPEN. v. n. *Piailler, crier: cela ſe dit du cri, du piaillement de certains oiſeaux.* Hoord die mosjes eens tielpen! *Ecoutez un peu piailler ces moineaux!*

TIEN. Adj. Thien, tel getal. *Dix, nombre numeral.* Tien mannen, tien vrouwen, tien ſtuivers, tien ten honderd. *Dix hommes, dix femmes, dix ſous, dix pour cent.* TIENDE, getal van ſchikking. *Dixième, nombre d'ordre.* De tiende dag, de tiende maal, de tiende man van ieder Compagnie. *Le dixième jour, la dixième fois, le dixième homme de chaque Compagnie*

TIENDE of THIENDE. f. Zeker regt den Grond- of Leenheer van eenig Land toebehorende. *Diſme, dixme.* f. *Droit payable au Seigneur Foncier* ou *Feudataire.* De tiende van 't koorn. *La dixme du bled.* De tienden verpagten. *Affermer les dixmes*

TIENDERHANDE. Tienderley. *De dix ſortes.* Daar kwamen tienderhande geregten op tafel. *On ſervit de dix ſortes de mets.*

TIENMANNEN. Mannen die het Tienmanſchap te Rome uitmaakten. *Decemvirs, dix hommes qui compoſoient à Rome le Decemvirat.* De Tienmannen hadden meer gezag dan de *Dictatores*, ende vermogten naar eigen welgevallen met de Wetten te leeven. *Les Decemvirs avoient plus d'autorité que les Dictateurs, & pouvoient changer les Loix à leur fantaiſie.* Het TIENMANSCHAP was voornamentlyk ingeſteld om de Wetten der twaalf Tafels te doen uitvoeren. *Le Decemvirat etoit principalement etabli pour faire obſerver les Loix des douſe Tables.* TIENMANSCHAP, bewind van een TIENMAN of Roomſe Ridder over tien anderen in den Oorlog. *Decurie.* f. *Charge, employ d'un Decurion* ou *Chevalier Romain qui en commandoit dix autres à la Guerre.*

TIER. Woord als volgt te gebruiken. Dat heeft geen tier, 't gaat te flaauw in zyn werk. *Cela ne va que d'une feſſe, cela ne fait que languir.* De wyngaard heeft hier geen tier, wil hier niet aarden. *La vigne ne vient pas bien dans ce Pays ci.*

TIEREN. v. n. Geweldig raazen. *Tempêter, faire du vacarme.* Wat ſchort hem dat hy zoo tierd? *Qu'a-t-il à tempêter comme il fait?*

TIKTAK-BORD. n. Bord om op te tiktakken *Un Trictrac, tablier dans lequel on joue au trictrac.* De dertig ſtreepen van het Tiktakbord. *Les trente rayes du Trictrac.* TIKTAKKEN. v. n. Op het tiktakbord ſpeelen. *Jouer au trictrac.*

TIL. Slag van een Duivenhok. *L'abbattant, le trebuchet d'un Colombier.* Daar is wat in til, daar is wat op handen, daar is iets gaans. *On machine, on micmaque quelque choſe, il y a quelque anguille ſous roche.*

TILLEN. v. a. Opligten. *Lever de terre, ſoulever.* Ik kan dat niet tillen. *Je ne ſaurois lever cela.* Hy kan heffen nog tillen; hy deugd nergens toe. *Il n'eſt propre à quoi que ce ſoit; il n'eſt capable de rien.* Gy moet daar niet aan tillen, dat moet gy niet agten. *Il ne faut pas que vous vous embarraſſiez de cela, cela ne doit pas vous faire la moindre peine, moquez vous de tout cela.*

TIMMERAGIE. f. Timmerwerk *Charpente.* f. Eikenhoute timmeragie. *De la charpente de bois de chêne.*

TIMMEREN. v. n. Timmerluiden in 't werk hebben. *Faire bâtir, avoir des Charpentiers à la journée.* TIMMEREN, word meeſt verſtaan voor bouwen in 't algemeen. *Ce mot emporte ordinairement, faire bâtir à charpente & à pierre.* Hy laat een nieuw huis timmeren. *Il fait bâtir une maiſon neuve.* Hy timmerd nu in 't agterhuis. *Il charpente, il fait travailler à cette heure dans l'arriere maiſon.* Een ſchip laaten timmeren. *Faire conſtruire un vaiſſeau.*

TIMMERHOUT. n. *Du bois de charpente.* Balken, Greene deelen en ander timmerhout. *Des ſommiers, des planches de Sapin & d'autre bois de charpente.* Alle hout is geen timmerhout. ſpr: *Tout bois n'eſt pas propre à faire des flutes, il y a fagots & fagots.* De TIMMERING van Jeruſalems Tempel. *La ſtructure du Temple de Jeruſalem.*

TIMMERMAN. *Charpentier.* Joſeph was een Timmerman. *Joſeph etoit un Charpentier.* Een Timmermans Baas. *Un Maître Charpentier.* Scheeps Timmerman. *Charpentier de vaiſſeaux.*

TIMMERWERF. f. Plaats tot het timmeren van ſcheepen, huizen &c. bekwaam. *Attelier.* m. *Lieu propre à conſtruire des vaiſſeaux & autres ouvrages de charpente.* De Stads Timmerwerf, de Admiraliteits-Timmerwerf. *L'Attelier de la Ville, l'Attelier de l'Amirauté.*

TIMPJE. n. Witte broodje aan beide einde wat ſpits afloopende. *Petit pain blanc finiſſant en pointe aux deux bouts.* DOEDYNS, Auth: van den oprechten Haagſen Mercurius, voorzegt, de MUSEN of Zang-Nimphen, Beſchermſters der Edele Dichtkunde zulken armoede, dat zy haar Maagdom, zoo die niet weg en is, nog zullen moeten ruilen tegen een oortjes TIMPJE, mag het geen Saucyze broodje zyn.

TIN. Metaal wegens koleur en duuring tuſſen 't lood en 't zilver. *De l'etain.* Engels *of* Berg tin, fijne tin. *De l'etain de Cornouailles, de l'etain fin* ou *ſonnant.* Een tinne lepel, tinne ſchotels. *Une cuillere d'etain, un plat d'etain.* Een TINNEGIETER, die tinwerk maakt en verkoopt. *Un potier d'etain.* Hy woond by een Tinnegieter in huis. *Il demeure chez un Potier d'etain.* TINNEGOED, tinnewerk, ſchotels, tafelborden &c. *De la vaiſſelle, de l'ouvrage d'etain, des plats, des cuillers d'etain.* f. Het tinnegoed ſchuuren. *Ecurer la vaiſſelle d'etain.* TINNEKAS, kas daar het tinnegoed &c. in te pronk ſtaat. *Une armoire vitrée où l'on met la vaiſſelle d'etain en parade.*

TINNE. In 't volgende voor 't hoogſte dak van 't gebouw verſtaan. *Pinacle.* m. *La partie la plus elevée de l'edifice.* Chriſtus wierd door den Sathan op de tinne des Tempels gevoerd. *Jeſus Chriſt fut tranſporté par le Demon ſur le pinacle du Temple.*

TINS, CHYNS. Rente *of* tiende aan den Grondheer toekomende. *Le Cens, la redevance duë au Seigneur Foncier.*

TINTEL. Lont in een TINTELDOOS te houden. *Meche que l'on tient, garde dans une boite.*

TINTELEN. v. n. Byten, jeuken. *Demanger, cuire.* Myn vingers tintelen van koude *Mes doits me demangent de froid, j'ay l'onglée au doits.*

TINTEWYN of WYNTINT. Zwaare roode wyn, welke die naam draagd om dat men 'er andere flauwe wynen mede een *tinture* of koleur geeven kan. *Du vin Tinte, du vin d'Alicant d'un rouge foncé, dont on ſe ſert à donner de la couleur aux autres vins.*

TIP. Kapſel-ſtuk, dat met een punt op 't voorhoofd komt. *Une pointe, piece de coëffure qui vient en pointe ſur le front.* De Weduwen dragen een tip. Les *Veu-*

Digitized by Google

ves portent une pointe. TIPJE, lelletje van 't oor. *Le bout de l'oreille, le tendron de l'oreille.* TIPJE, tepeltje van de borst. *Le tetin de la mamelle.* TIPJE, ſtond, oogenblik. *Point, moment.* m. Het is op het TIPJE van agten. *Il eſt ſur le point de huit heures, huit heures vont ſonner.* Hy ſtond op het tipje van ſterven. *Il etoit ſur le point de mourir, à l'article de la mort.*

TIPPEN. v. n. TOPPEN, afkorten aan de tip *of* top. *Rogner.* Het hair tippen, toppen. *Rafraichir les cheveux, en couper, rogner les pointes, les bouts.* Een kaart TIPPEN, tekenen om te moffelen. *Marquer une carte pour tricher.* Een diens arm is afgeſchoten of afgezet, voeld de koude, de hitte nog aan de tippen zyner vingers, als was dien arm duizend myl van hem onder de aarde.

TITTEL. Puntje, ſtipje. *Point, titre.* m. *Marque ſur une lettre.* Zet een tittel op die Î. *Mettez un point, un titre ſur cet Î.*

T O.

TOBBE. Kuip, ope vat, wyder boven als onder. *Cuve.* f. Een was-tobbe. *Une cuve à laver le linge.* Een tobbe vol water. *Une cuve pleine d'eau.* TOBBETJE. n. *Timette, petite cuve.* f.

TOE. Voorzetſeltje van bepaaling, betrekking &c. *Prepoſition de préciſion, de raport &c.* Men preekt in de Kerk, ik gaa 'er na toe. *On prêche à l'Egliſe, je m'y en vais.* Als gy 'er twintig koopt, zult gy 'er twee toe hebben. *Si vous en achetez vint, vous en aurez deux par deſſus le marché.* TOE, geſlooten. *Fermé, clos.* Het huis is nog toe. *La maiſon eſt encore fermée.* Een toeſlee, toe-ſchuit. *Un traineau fermé, couvert; un bateau fermé, couvert.*

TOEBEHOOREN. v. n. Van regtswegen toekomen. *Appartenir de droit.* Hy houd onregtvaardiglyk aan zig 't geen hem niet toebehoord. *Il retient injuſtement ce qui ne lui appartient pas.* TOEBEHOOREN, aankleeven, of hanklykheden. *Appartenances, dependances.* f. pl. Een huis verkoopen met al deszelfs toebehooren *Vendre une maiſon avec toutes ſes appartenances & dependances.* Een ſchip met al zyn toebehooren. *Un vaiſſeau avec tous ſes apparaux, ſes agreils &c.*

TOEBEREIDEN. v. a Gereed maaken, toemaaken. *Preparer, apprêter.* Een wooning toebereiden. *Preparer une demeure.* De ſpyzen toebereiden. *Apprêter les mets.* TOEBEREIDSEL, toeſtel. *Preparatif, appareil.* m. De pragt der toebereidſelen tot een Baal, een Bruiloft. *La magnificence des preparatifs pour un Bal, une Nopce.* Oorlogs toebereidſelen. *Des preparatifs, des appareils de Guerre.*

TOEBINDEN. v. a. *Lier, attacher.* Zyn broek toebinden. *Lier, attacher ſa culote.*

TOEBRENGEN. v. a Toehelpen, toedoen. *Aider, contribuer.* Ik zal 'er alles toebrengen dat ik kan. *J'y contribueray tout ce que je puis.* Luiſter en voorſpoed aan zyne geboorte Stad toebrengen. *Apporter de la gloire & de la proſperité à la Ville de ſa naiſſance.*

TOEDEKKEN. v. a. *Couvrir, fermer.* De pot toedekken. *Couvrir le pot.* Dek u warmtjes toe. *Couvrez vous chaudement.*

TOEDIENEN. Toeſtrekken. *Servir de.. aider à.. être utile à..* Kan dat ergens toe dienen? *Cela peut il ſervir à quelque choſe?*

TOEDOEN. v. a. Sluiten. *Fermer, clore.* De deur toe doen, het huis toedoen. *Fermer la porte, fermer la maiſon.* TOEDOEN, helpen, toebrengen. *Contribuer, aider.* Hy kan 'er veel toe doen. *Il peut y contribuer beaucoup.* Als hy 'er het zyne toe wilde doen. *S'il vouloit y contribuer ce qu'il peut.* TOEDOEN, middel, hulp. *Moyen, ſecours.* m. *Brigue.* f. Hy kreeg dat ampt door toedoen van.. *Il obtint cette charge par le moyen, par le credit, par le canal de..*

TOEDRAAGEN. v. n. Betoonen, bewyzen. *Porter, temoigner, conſerver.* Iemand vrindſchap toedraagen. *Porter, temoigner de l'amitié à quelqu'un.* De eerbied die men zyn Ouders moet toedraagen. *Le reſpect qu'il faut porter à ſes Parents, conſerver pour ſes Pere & Mere.* Zig TOEDRAAGEN, in zyn werk gaan, toegaan. *Aller, arriver, ſe faire.* Hoe heeft zig alles toegedraagen? *Comment tout a-t-il été?*

TOE EIGENEN. (Zig) v. n. Zig aanrekenen, toeſchryven, aanmaatigen. *S'approprier, s'imputer, s'attribuer, uſurper.* Zig een anders goed toe-eigenen. *S'approprier le bien d'autrui.* Zig een anders werken toe-eigenen. *S'approprier, s'imputer, uſurper les ouvrages d'autrui.* TOE-EIGENEN, toewyen, opdraagen. *Dedier, conſacrer, preſenter.* Zyne kinderen Gode toe-eigenen. *Dedier, vouer, conſacrer ſes enfants à Dieu.* Iemand een boek toe-eigenen. *Dedier un livre à quelqu'un.* TOE-EIGENING, opdragt van een boek. *Epitre dedicatoire, dédicace d'un livre.* f. TOE-EIGENING, beſteeling, aanmaatiging van een anders goed, gedagten &c. *Uſurpation, appropriation du bien, des penſées d'autrui.* f.

TOEGAAN. v. n. Zig ſluiten. *Se fermer.* De doos gaat makkelyk open en toe. *La boite s'ouvre & ſe ferme aiſement.* TOEGAAN, zig toedraagen, in zyn werk gaan. *Se paſſer, aller, arriver.* Het ging 'er wonderlyk toe. *Cela alla drolement, il s'y paſſa d'etranges choſes.*

TOEGANG. m. Nadering, bykoming. *Accès, abord.* m. Wy hebben een vrye toegang tot God door Chriſtus. *Nous avons un libre accès vers Dieu, par J. Chriſt.* Die Vorſt is van een moeyelyke toegang. *Ce Prince eſt d'un difficile accès.* TOEGANG, doortogt, weg om ergens te komen. *Avenuë.* f. *Paſſage, endroit par où on arrive quelque part.* De wagt ſloot de toegangen van 't Paleis *La garde ferma les avenuës du Palais.* Alle de toegangen na de Stad zyn bezet. *Toutes les avenuës de la Ville ſont occupées, fermées.*

TOEGEDAAN. Adj Toegenegen. *Affectionné, porté d'affection, d'amitie pour quelqu'un.* Hy is Vrankryk heel toegedaan. *Il eſt fort affectionné à la France, il eſt grand partiſan de la France.* Ik ben u zeer toegedaane Dienaar. *Je ſuis votre très affectionné Serviteur.*

TOEGEDAAN. Part: van TOEDOEN. Hebt gy de deur wel toegedaan, geſloten? *Avez vous bien fermé la porte?*

TOEGEEVEN. Boven de waarde *of* verdrag geeven. *Donner par deſſus la valeur* ou *le marché.* Als ik myn rotting tegen de uwe ruil, wat zult gy my toegeeven? *Si je change ma canne contre la votre, que me donnerez vous par deſſus?*

TOEGEEVEN. v. n. Toegeevendheid gebruiken. *Aquieſcer, ceder, donner, uſer de complaiſance.* Men moet de jeugd wat toegeeven. *Il faut donner quelque choſe à la jeuneſſe.* Men moet oude luiden altyd wat toegeeven. *Il faut toujours uſer de complaiſance envers les vieilles gens.*

TOEGEEVEND. Adj. Meegaande, rekkelyk. *Complaiſant, facile.* Een toegeevend menſch, een vreedſaame en toegeevende geeſt. *Un homme complaiſant, un eſprit paiſible & complaiſant.* TOEGEEVENDHEID, toegeeving, zagtzinnigheid, rekkelykheid. *Complaiſance, douceur, facilité d'eſprit.* f. Men moet geen laffe toegeevendheid hebben. *Il ne faut pas avoir de lâche, de baſſe complaiſance.* De toegeevendheid moet wederhoorig zyn. *La complaiſance doit être reciproque.*

TOEGENAAMD. Adj Die behalven zyn Doopnaam een an-

Digitized by Google

andere naam voerd *Surnommé, qui porte un autre nom que ſon nom de Baptême.* Scipio toegenaamd Africanus. *Scipion ſurnommé l'Africain.*

TOEGENEGEN. Adj. Toegedaan. *Affectionné, paſſionné, porté d'amitié à faire du bien à quelqu'un.* Hy is u zeer toegenegen. *Il vous eſt fort affectionné, il vous veut beaucoup de bien.* UE. toegenegen Vrind en Dienaar. *Votre ami très affectionné & ſerviteur.* TOEGENEGENTHEID, vrindſchap, liefde. *Affection, amitié, paſſion.* f. 't Zyn tekens van toegenegentheid 't uwaarts. *Ce ſont des marques d'affection, d'amitié à votre egard.*

TOEGENOMEN. part: van TOENEEMEN Dien aanhang is ſedert veel toegenomen *Ce parti eſt beaucoup accru, augmenté depuis.*

TOEGIFT. ſ. 't Geen boven de maat, het gewigt, 't beloofde &c. gegeeven word. *Ce qu'on donne au delà de la meſure, du poids, de la promeſſe &c. le par deſſus, la bonne meſure.* Dat is een toegift, een toegiftje, dat hebt gy boven de koop. *C'eſt le par deſſus, vous aurez cela par deſſus le marché.*

TOEGRAUWEN. v. a. Toeſnaauwen, ruw aanſpreeken, kwaalyk bejegenen. *Rebuter, rabrouher, maltraitter de paroles.* Wat heb ik u gedaan, dat gy my zoo toegraauwd? *Que vous ay je fait, pour me rabrouher ainſi?*

TOEGRENDELEN. v. a. *Fermer au verrouil, verrouiller.* Een deur vaſt toegrendelen. *Verrouiller bien une porte.*

TOEHOORDER. Aanhoorende byſtaander. *Auditeur, aſſiſtant qui ecoute.* Die Predikant heeft altyd veel toehoorders. *Ce Miniſtre a toujours beaucoup d'auditeurs, un gros, un nombreux auditoire.*

TOEHOOREN. v n. Aandagtelyk luiſteren. *Ecouter attentivement.* Gy moet ſcherp toehooren. *Il faut ecouter attentivement, avec attention, de toutes vos oreilles.* TOEHOOREN, toebehooren, toekomen. *Appartenir, être en propre.* Dat hoord my niet toe. *Cela ne m'appartient pas, n'eſt pas à moi.* TOEHOOREND, toebehoorend. *Appartenant, qui eſt en propre.* De Landeryen hem in eigendom toehoorende. *Les Terres lui appartenant en propre.*

TOEJUICHEN. v. a. Goed keuren, pryzen, vreugd bewyzen. *Applaudir, approuver, louer, demener joye.* Zyn voorſlag wierd zoo billyk gevonden, dat hem de gantſe Vergadering toejuigchte. *Sa propoſition, ſon avis fut trouvé ſi juſte, que toute l'Aſſemblée lui applaudit.* TOEJUIGCHING, goedkeuring met blydſchap, handgeklap &c. verzeld. *Applaudiſſement* m. *Acclamation.* f. Hy wierd onder de toejuigchingen van 't gantſe Volk ingehaald. *Il fit ſon entrée au milieu des applaudiſſements, des acclamations de tout le Peuple.*

TOEKLOUWEN. v. n. Stout *toeklouwen*, iets ſtoutelyk aanvangen. *Donner hardiment dans une entrepriſe.*

TOEKNIKKEN. v. n *Faire ſigne de la tête.* Zy knikte hem daar op toe. *Elle lui fit là deſſus ſigne de la tête.*

TOEKNOOPEN. v. a. *Fermer en boutonnant, boutonner.* Zyn rok toeknoopen. *Boutonner ſon habit.*

TOEKOMEN. v. n. Toebehooren. *Appartenir, être de droit à quelqu'un.* Gy zult hebben 't geen u toekomt. *Vous aurez ce qui vous appartient.* De helft komt 'er my van toe. *La moitié m'en appartient.* TOEKOMEN, behooren, voegen, paſſen. *Appartenir, convenir.* Het komt Gode alleen toe over de gemoederen te heerſchen. *Il n'appartient qu'à Dieu ſeul de regner ſur les conſciences.* Zoo veel eer komt my niet toe. *Il ne m'appartient pas tant d'honneur.* TOEKOMEN. v. n. Geſchieden *of* op handen zyn. *Venir ou devoir venir, arriver.* Uw Ryke toekome, uw wille geſchiede.. *Ton Règne vienne, ta volonté ſoit faite..* 't Is by 't ſpeelen toegekomen. *Cela eſt arrivé par le jeu, au jeu.*

TOEKOMEN. v. n. Toereiken, genoeg zyn. *Suffire, aller, fournir.* Wy zullen met dat geld wel toekomen. *Nous aurons aſſez de cet argent là, cette ſomme ſuffit.* De Snyder kan met zes ellen niet toekomen. *Le Tailleur n'aura pas aſſez de ſix aunes.*

TOEKOMEND. Adj. Aanſtaande, naby. *Prochain, proche, qui vient.* Toekomende Maandag. *Lundy prochain, Lundy qui vient.* In de toekomende week. *Dans la ſemaine prochaine, qui vient.* TOEKOMEND, dat toekomſtig is. *Futur, qui eſt à venir.* De toekomende nageſlagten. *Les races futures.* De goederen van het toekomende leven. *Les biens de la vie future, de la vie à venir.* In de Werkwoorden zyn drie tyden: de tegenwoordige, de voorlede en toekomende tyd. *Il y a trois temps dans les Verbes: le preſent, le preterit & le futur.* In 't TOEKOMEND. Adv. Voortaan *à l'avenir, dorenavant.* Ik zal in 't toekomende voorzigtiger wezen. *Je ſerai plus aviſé à l'avenir, dans la ſuite.* De begeerte die de menſchen hebben van het TOEKOMENDE te weeten, maakt dat de Sterrekenners hun gemakkelyk doen gelooven wat zy willen. *Le deſir que les hommes ont de ſavoir l'avenir fait que les Aſtrologues leur font accroire ce qu'ils veulent.*

TOEKRUID tot de ſalaad. *Des fournitures pour la ſalade.* Dragon, pimpernel en ander toekruid. *De l'eſtragon, de la pimpernelle & autres fournitures.*

TOEKYKEN. v. n. Toezien. *Regarder attentivement, fixement.* Kyk hier eens toe! *Regardez un peu ici, vers ici!*

TOELAATEN. v. n. Vergunnen. *Permettre, donner la liberté.* De Wet laat zulks niet toe. *La Loy ne permet pas cela.* Men vraagd of het toegelaaten is te.. *On demande s'il eſt permis de..* TOELAATEN, verdraagen, lyden, dulden *Souffrir, endurer, tolerer.* Men moet toelaaten 't geen men niet kan beletten. *Il faut ſouffrir, endurer ce qu'on ne peut empêcher.* Allerlei Godsdienſten worden hier toegelaaten. *On tolere ici toutes ſortes de Religions.* TOELAATING, vergunning, dulding. *Permiſſion, tolerance, licence.* f. Met toelaating van uw Majeſteit. *Avec la permiſſion de votre Majeſté.* Hy geniet dat alleen door toelaating. *Il n'en jouit que par tolerance.*

TOELAGCHEN. v. n. Iemand toelagchen, lagchend aankyken. *Rire à quelqu'un, regarder en riant.* De Fortuin lagcht hem toe. *La Fortune lui rit.*

TOELAST. Groot wynvat. *Certaine groſſe futaille à Vin, muid, tonneau.* m.

TOELEG. m. Aanſlag, voorneemen. *Deſſein, projet, attentat.* m. *Entrepriſe.* f. Een boos toeleg. *Un mechant deſſein, un attentat enorme.* Hy wierd in zyn ſnooden toeleg geſtuit. *Il fut arrêté dans ſon pernicieux deſſein.*

TOELEGGEN. v. n. Geſlooten leggen. *être fermé, être pris.* Het begon eerſt gitteren te vriezen en de gragten leggen al toe. *Il ne commença à geler qu'hier & les canaux ſont deja pris.*

TOELEGGEN. v. a. Byleggen. *Ajouter, mettre, joindre avec.* Wy zullen nog elk tien ſtuivers moeten toeleggen. *Il faudra que nous y mettions, ajoutions encore chacun dix ſous.* TOELEGGEN, aanſlag maaken. *Buter, entreprendre, attenter, former un deſſein.* Zy leggen 't daar enkel op toe. *Ils ne butent, ils ne tendent qu'à cela.* Zy hebben vergeefs op zyn leven toe-

Digitized by Google

toegelegd. *Ils ont inutilement attenté à ſa vie.* TOELEGGEN, toewyzen, ſchenken. *Aſſigner, aſſurer, donner.* Men heeft hem een jaarlykſe wedde van .. toegelegd *On lui a aſſigné, aſſuré une penſion de ..* Het legt 'er al toe, dat heeft het al weg. fig: ſpr: *L'affaire en eſt faite, le Dé en eſt jetté.*

TOELEIDEN. v. n. & a. Ergens na toe leiden. *Mener, conduire vers quelque lieu.* Die weg leid regt na de Stad toe. *Ce chemin conduit, mene droit à la Ville.* Waar zult gy my na toe leiden? *Où m'allez vous mener?*

TOELONKEN. v. n. Toelagchen. *Regarder & ſourire.* Het kind lonkt de Moeder van onderen toe. *L'enfant à la mamelle ſourit à ſa Mere.*

TOELOOP. Samenvloeying van volk. *Concours.* m. *Affluence de monde.* f. Hy deed zyne intreede onder een groote toeloop van volk. *Il fit ſon entrée au milieu d'un grand concours, d'une grande affluence de peuple.* Die Predikant heeft veel toeloop. *Ce Miniſtre eſt bien couru, a toujours un nombreux auditoire.* TOELOOPEN. v. n. Toeſchieten. *Se rendre, accourir vers.* Ik zal 'er gaauw na toe loopen. *J'y courrai vite.* Daar kwam veel volk toeloopen. *Il y accourut beaucoup de monde.*

TOELUISTEREN. v. n. Toehooren. *Ecouter, prêter l'oreille.* Luiſter wel toe, myn kind. *Ecoutez bien, mon enfant.*

TOEMAAKEN. v. a. Bereiden, gereed maaken. *Apprêter, preparer, accommoder.* De ſpyzen toemaaken. *Apprêter, preparer les viandes.* TOEMAAKEN, teilteren. *Accommoder.* Wie heeft u zoo toegemaakt? *Qui eſt ce qui vous a ainſi accommodé, ajuſté de la ſorte?*

TOEMETSELEN. v a. *Murer, boucher avec de la maçonnerie* Een poort, een venſter toemetſelen. *Murer une porte, murer une fenêtre.*

TOEN, DOE. Ten tyden als .. *Quand, lors que, au temps que ..* Toen hy dat hoorde, toen ik het vernam. *Quand il entendit cela, lors que je l'appris.*

TOENAAM. m. Naam van 't Stamhuis, het Geſlagt. *Surnom.* m. Ik kan hem by naam en toenaam. *Je le connois par nom & par ſurnom.* TOENAAM, boertige, ſchampere toenaam. *Sobriquet, ſurnom ridicule, piquant.* m. Hy geeft my toenaamen. *Il me donne des ſobriquets, des noms injurieux.* Men geeft de Hervormde den toenaam van Geuzen. *On applique aux Reformez le ſobriquet de Huguenots.* Die Vorſt kreeg daar door den toenaam van hovaardige, en zwyger. *Ce Prince eut de là le ſurnom de ſuperbe, et taciturne.*

TOENAAYEN. v. a. *Coudre, fermer en couſant.* Een ſcheur toenaayen. *Coudre une dechirure.*

TOENEEMEN. v. n. Vermeerderen, maatiger, grooter worden. *Accroitre, augmenter.* In gezondheid, in kragten, in gezag toeneemen. *Augmenter en ſanté, en forces, en credit.* TOENEEMING, vermeerdering, grooter wording. *Accroiſſement.* m. *Augmentation* f. De toeneeming van een Staat; toeneeming in gezondheid, ſchoonheid, geleerdheid, aanzien &c. *L'accroiſſement d'un Etat; augmentation de ſanté, beauté, ſavoir, credit &c.*

TOEPASSEN. v. a. Vergelyken, over een brengen. *Adapter, appliquer, mettre en comparaiſon.* Men kan hem dat vaers van Virgilius wel toepaſſen. *On peut bien lui adapter, lui appliquer ce vers de Virgile.* Zyn reden was op de tegenwoordige ſtaat der Kerk wel toegepaſt. *Son diſcours fut bien appliqué à l'état preſent de l'Egliſe.* TOEPASSING, ſlotreden, vergelyking. *Application, peroraiſon, concluſion, comparaiſon.* t. Een nette toepaſſing, een zielroerende toepaſſing. *Une application juſte, une application pathetique.*

TOER. Vrouwe hairciersel. *Un tour de cheveux.* Zy draagd een blonde toer. *Elle porte un tour blond.*

TOEREIKEN. v. a. Langen, aanbieden. *Tendre, preſenter, atteindre.* Iemand de hand toereiken. *Tendre la main à quelqu'un.* Aſſuerus reikte Eſther zyn ſtaf toe. *Aſſuerus tendit ſon ſceptre à Eſther.*

TOEREIKEN. v. n. Trekken. *S'etendre, ſuffire.* Ons geld zal zoo ver niet toereiken. *Notre argent ne ſuffira pas pour cela, n'ira pas ſi loin.*

TOEREKENEN. v. a. Toeſchryven, wyten. *Imputer, attribuer.* God rekend ons onze zonden niet toe. *Dieu ne nous impute point nos pechez.*

TOEROEPEN. v. a. *Crier, faire aller ſa voix à certaine diſtance.* De Legers ſtaan zoo digt aan een dat de Schildwagten malkander toeroepen konnen. *Les Armées ſont ſi près l'une de l'autre que les Sentinelles ſe peuvent faire entendre.* Ik riep hem toe dat hy weer zou komen. *Je lui criai qu'il retournât ſur ſes pas.*

TOERUSTEN. v. a. Voorzien. *Equiper, pourvoir.* Een Reiziger toeruſten. *Equiper un Voyageur.* Soldaten toeruſten, ſchepen toeruſten. *Equiper des Soldats, equiper des vaiſſeaux.* TOERUSTING, voorraat, pakkaadje. *Equipage, bagage.* m. *Hardes &c.* Oorlogs toeruſting. *Equipage de Guerre.* Toeruſting om te jaagen. *Equipage de chaſſe.* TOERUSTING, uitruſting, wapening. *Armement, appareil, preparatifs de Guerre.* m. Toeruſtingen te Land, toeruſtingen ter Zee. *Armements de Terre, armements de Mer.* Zwaare, vreeſſelyke toeruſtingen. *De grands, d'effroyables armements.*

TOESCHIETEN. v. n. Toeloopen. *Accourir, ſe rendre promptement dans quelque lieu.* Vaardig toeſchieten om zyn vrind te redden. *Accourir promptement pour ſauver, pour degager ſon ami.*

TOESCHRYVEN. v. a. Toerekenen. *Attribuer, imputer.* Iemand iets toeſchryven. *Attribuer quelque choſe à quelqu'un.* Ik ſchryf het zyn wysheid niet toe. *Je ne l'attribuë pas à ſa ſageſſe.* Men moet het alleen aan Gods goedheid toeſchryven. *Il ne faut l'attribuer qu'à la bonté de Dieu.*

TOESCHYNEN. v. n. Voorkomen, gelyken. *Paroître, ſembler.* Het ſchynd my toe als of .. *Je regarde cela, cela me paroit comme ſi ..* Dat moet hem vreemd toeſchynen. *Cela doit lui ſembler, lui paroître etrange.*

TOESLAAN. v. a. Toeklouwen. *Fraper, aſſéner le coup.* Hy dorſt niet eerſt toeſlaan. *Il n'oſa fraper le premier.* De koop TOESLAAN, ſluiten. *Conclure, arrêter le marché.* Zoo 'er geen koorts toeſlaat, zal 't niemendal zyn. *S'il ne ſurvient point de fievre, ce ne ſera rien.*

TOESLUITEN. v. a. *Fermer, boucher.* De Stads poorten, de kas toeſluiten. *Fermer les portes de la Ville, fermer l'armoire.*

TOESPREEKEN. v. n. Mondeling, zelfs aanſpreeken. *Parler de bouche, addreſſer la parole à quelqu'un.* Iemand beleefd toeſpreeken. *Parler honnêtement à quelqu'un.*

TOESPYKEREN. v. a. *Fermer avec des cloux.* De doodkiſt toeſpykeren. *Fermer le cercueil, la biere.*

TOESPYS. 't Geen by de hoofdſpyzen als nageregt gegeeten word. *Viandes de deſſert, des entremets.* Kaas, boter, vrugten en diergelyke toeſpys. *Du fromage, du beure, des fruits & ſemblables mets de deſſert.*

TOESTAAN. v. a. Vergunnen. *Accorder, octroyer, conceder.* Iemand zyn eis toeſtaan. *Accorder à quelqu'un ſa demande.* TOESTAAN, toelaaten, oorlof geeven te zeggen, te doen &c. *Permettre, donner la liberté, la licence de dire, de faire.* Staat my toe dat ik u zegge .. *Permettez moy de vous dire ..*

Digitized by Google

TOESTAND m. Staat, gelegentheid. *Etat.* m *Diſpoſition, ſituation.* f. De tegenwoordige toeſtand der zaaken laat het niet toe *L'etat preſent, la ſituation preſente des affaires ne le permet pas.* Verneemen na de toeſtand van iemand. *S'informer de l'etat de quelqu'un.*

TOESTEL. Toebereidſelen, gereedſchap. *Preparatif, appareil, apprêt.* m. Daar word groote toeſtel tegens de intrede, tegens de krooning van den Koning gemaakt. *On fait de grands preparatifs pour l'entrée, pour le couronnement du Roy.* Een maaltyd TOESTELLEN, toebereiden. *Apprêter, preparer un repas.*

TOESTEMMEN. v. n. Goed keuren, zyn ſtem ergens toegeeven. *Conſentir, aquieſcer, approuver, convenir.* De vrinden willen het Huwelyk nog niet toeſtemmen. *Les parents ne veulent pas encore conſentir au Mariage.* Ik ſtem het met u toe. *J'en conviens, j'en demeure d'accord avec vous.* TOESTEMMING, goedkeuring *Conſentement, aquieſcement, aveu.* m. *Approbation.* f. Hy wierd met een algemeene toeſtemming verkoren. *Il fut elu d'un commun conſentement.* Zy is zonder toeſtemming haarer Ouders getrouwd. *Elle s'eſt mariée ſans le conſentement de ſes Pere & Mere.*

TOESTOPPEN. v. a. *Boucher, fermer.* Een gat toeſtoppen. *Boucher un trou.* Iemand de mond toeſtoppen, doen zwygen. *Fermer, clorre la bouche à quelqu'un.*

TOETAKELEN. v. a. Van touwwerk voorzien. *Agréer de tous ſes cordages, mettre en funin.* De ſchepen worden toegetakeld. *On met les vaiſſeaux en funin, on les agree de leurs cordages.*

TOETASTEN. v. a. In de ſchotel taſten *Prendre au plat, porter hardiment la main au plat.* Taſt vryelyk toe. *Prenez librement.* Durft gy niet toe taſten? *N'oſerez vous mettre la main au plat?*

TOETS. Proef die men van 't goud of 't zilver neemt. *Touche, epreuve.* f. *Eſſay que l'on fait de l'or & de l'argent.* Men zag by de toets dat het ſtuk vals was. *On reconnut à la touche que la piece etoit fauſſe.* Hy vreesd de toets, hy kon de toets niet uitſtaan. *Il craint la touche, il ne put ſouffrir la touche.*

TOETSEN. v. a. Beproeven met de toetsſteen. *Eprouver, eſſayer avec la touche.* Het goud toetſen. *Eprouver l'or à la touche.* Iemand toetſen, de pols taſten, beproeven. *Eprouver quelqu'un, lui tâter le pouls, le ſonder.* Theophraſtes opvolger van Ariſtoteles, zeide dat men zyne vrinden niet moeſt beminnen om die te toetſen, maar dat men ze moeſt toetſen om ze te beminnen. *Theophraſte ſucceſſeur d'Ariſtote diſoit qu'il ne faloit pas aimer ſes amis pour les eprouver, mais qu'il faloit les eprouver pour les aimer.*

TOETSTEEN. Steen om 't zilver en 't goud te toetſen. *Une pierre de touche.* De tegenſpoed is de toetsſteen der opregte vrinden. *L'adverſité eſt la pierre de touche des vrais amis.*

TOEVAL. n. Voorval, gevallige geſchiedenis. *Incident, accident.* m. *Rencontre fortuite.* f. Een vreemd toeval. *Un etrange incident.* Dat onverwagt toeval deed de kans verkeeren. *Cet incident inopiné fit changer la chance.* Dat Blyſpel is vol ſchoone toevallen. *Cette Comedie eſt pleine de beaux incidents.*

TOEVALLEN. v. n. Aankleeven, begunſtigen, voorſtaan. *Embraſſer, favoriſer, deffendre le parti de quelqu'un.* Een Vorſt in zyn voorneemens toevallen. *Favoriſer un Prince dans ſes deſſeins, embraſſer ſon parti, ſe declarer pour lui, ſe ranger ſous ſes drapeaux.* De Steden en Landſchappen die hem waaren toegevallen.. *Les Villes & les Provinces qui avoient embraſſé ſon parti, qui s'etoient declarées pour lui..*

TOEVALLIG. Adj. Gevallig, onverwagt komende. *Caſuel, accidentel, fortuit.* Dat is toevallig en onzeker. *Cela eſt caſuel & incertain.* Toevallige ontmoetingen. *Des rencontres caſuelles, fortuites.*

TOEVALLIGHEID. f. Onzekere gebeurlykheid. *Accident, cas fortuit.* m Onverwagte toevalligheden. *Des accidents imprevus, des cas inopinez.* De witheid is maar een TOEVALLIGHEID aan de ſneeuw, aan 't aangezigt. *La blancheur n'eſt qu'un accident, n'eſt qu'accidentelle à la neige, au teint.* Men moet de toevalligheid van de zelfſtandigheid onderſcheiden. *Il faut diſtinguer l'accident de la ſubſtance.* TOEVALLIGLYK. Adv. By toeval. *Caſuellement, fortuitement, incidemment.*

TOEVEN. v. n. Verblyven, zig ophouden. *S'arrêter, tarder.* Gaat 'er heen, maar toefd 'er niet. *Allez vous y en, mais ne vous y arrêtez pas.* Ik zal 'er niet lang toeven. *Je ne m'y arrêterai pas longtemps, je n'y tarderai, reſterai gueres.*

TOEVERLAAT. Toevlugt. *Recours, refuge, azile.* m. God is myn eenigſte toeverlaat. *Dieu eſt mon unique refuge.* Hy is de toeverlaat der Weduwen en Weezen. *Il eſt le recours, l'azile des Veuves & des Orfelins.*

TOEVERTROUWEN. v. a. Aanbetrouwen *Confier, commettre à la fidelité de quelqu'un.* Een vrind zyn geheim toevertrouwen. *Confier ſon ſecret à un ami.* 's Konings perſoon wierd hem toevertrouwd. *On lui confia la perſonne du Roy.*

TOEVLOEYEN. v. n. Toeloopen. *Affluer, ſurvenir en abondance.* De Pelgroms komen in 't heilige Jaar van alle kanten na Romen toevloeyen. *Les Pellerins affluent de toutes parts à Rome, pendant l'Annee Sainte* TOEVLOEYING, ſamenvloeying, ſamenloop, toeloop. *Affluence* f. *Concours,* m. Daar was een groote toevloeying van volk. *Il y avoit une grande affluence de monde, un grand concours de peuple.*

TOEVLOOYEN. v. n. Toebruyen, den ſtryd beginnen. *Commencer la bataille, flanquer, fraper les premiers coups.* Hy vlooyde ten eerſten toe! *Il frapa d'abord ſans dire gare!*

TOEVLUGT. Schuilplaats, toeverlaat. *Recours, refuge, azile.* m. *Retraitte.* f. Zyn toevlugt neemen tot God. *Prendre ſon retraite, ſon refuge vers Dieu.* Hy is een toevlugt voor de vervolgde. *Il eſt le refuge, l'azile des perſecutez.* Zyn toevlugt neemen tot de leugens, zig met leugens behelpen. *Avoir recours, recourir au menſonge.*

TOEVOEGELYK. Adj. Dat ergens by gevoegd word. *Adjectif.* Een toevoegelyke naam. *Un nom adjectif.* Wit, zwart, lang, kort, zyn toevoegelyke naamwoorden *Blanc, noir, long, court, ſont noms adjectifs.*

TOEVOEGEN. v. a. Byvoegen. *Adjoindre. joindre avec.* Hem wierd in dat aanzienelyk Gezantſchap een tweede toegevoegd. *On lui adjoignit un ſecond dans cette celebre Ambaſſade.* TOEVOEGING. *Adjonction.* f. Met de toevoeging van die middelen.. *Avec l'adjonction de ces moyens..*

TOEVOER Overbrenging, overvoering van leefrogt, eetwaaren &c. *Tranſport, convoy, chariage de denrées, de vivres.* m. De toevoer der levensmiddelen beletten, affnyden. *Empêcher, couper les convois de vivres* Daar is nu veel toevoer van koorn. *Il y a preſentement un grand tranſport de bleds.* TOEVOEREN. v. a. Aanbrengen, toebrengen, geleiden. *Tranſporter, mener, conduire.* De levensmiddelen worden hun te water toegevoerd. *On leur mene, on leur conduit les vivres par eau.*

TOEVOUWEN. v. a. *Plier, fermer.* Zyne kapers toevouwen. *Plier ſes coëffes.* Een brief toevouwen. *Plier une lettre.*

TOE-

Digitized by Google

TOEWENKEN. *Faire ſigne de l'oeil, de la main.* Hy wenkte haar ſtilletjes toe. *Il lui fit ſigne adroitement.*

TOEWENNEN. v. a. Gewennen. *Accoutumer, faire prendre la coutume.* Rookt gy geen Tabak? neen, ik kan 'er my niet toewennen. *Ne fumez vous pas de Tabac? non, je ne ſaurois m'y accoutumer.*

TOEWENSSEN. v. a. *Souhaiter, deſirer pour un autre.* Iemand alderley heil en zegen toewenſſen. *Souhaiter toutes ſortes de proſperitez à quelqu'un.* Ik wens het u van harte toe. *Je vous le ſouhaite de bon coeur.* TOEWENSSING. *Souhait, voeu.* m. Hy vertrok onder de toewenſſingen van al 't Volk. *Il partit avec les ſouhaits, les voeux de tout le Peuple.*

TOEWYEN. v. a. Toe eigenen. *Conſacrer, dedier avec ceremonie.* Een Kerk Gode toewyen. *Conſacrer une Egliſe à Dieu.* Hy had zig zelfs liever Gode willen toewyen als.. *Il aima mieux ſe dedier lui même à Dieu que de..* TOEWYING, toe eigening, overgeeving. *Conſecration, dedicace.* f. *Devouëment.* m. De toewying van een Tempel. *La conſécration d'un Temple.* De toewying zyner kinderen aan God. *Le devouëment de ſes enfants à Dieu.*

TOEWYZEN. v a. Verklaaren van regtswegen toe te komen. *Adjuger, imputer juridiquement a quelqu'un.* Dat is hem door een vonnis van 't Hof toegeweezen. *Cela lui a été adjuge par une ſentence de la Cour.*

TOEZANG. Slotzang. *Chant concluſif.* m. *Recapitulation.* f.

TOEZEGELEN. v. a *Cacheter, ſceller.* Een brief toezegelen. *Cacheter une lettre.* Toegezegelde orders. *Des ordres cachetez, ſcellez.*

TOEZEGGEN. v. a. Mondeling belooven. *Promettre de bouche, aſſurer verbalement.* Iemand een belooning toezeggen. *Promettre une recompenſe à quelqu'un.* Hy had hem zyn Dogter toegezegd. *Il lui avoit promis ſa Fille.* Dat zeg ik u niet toe. *Je ne vous le promets pas.* TOEZEGGING, mondelinge belofte. *Promeſſe de bouche.* f. *Engagement verbal.* m. Hy nam het aan onder toezegging van.. *Il l'entreprit ſous promeſſe de..*

TOEZENDEN. v. a. *Envoyer, faire tenir.* Men zal u al 't overige wel toezenden. *On vous enverra bien tout le reſte.*

TOEZIEN. v. n. Opletten, waaken, oog in 't zeil houden. *Regarder, veiller, avoir l'oeil au guet, prendre garde.* Gy moet wakker toezien. *Il faut que vous preniez bien garde.* Die aan 't roer zit moet wel toezien. *Celui qui eſt au gouvernail doit avoir l'oeil au guet, doit veiller exactement à tout.* TOEZIENDEN, opziender. *Inſpecteur, intendant.*

TOFFEL. Kamer muil. *Une pantoufle.* Een paar oude toffels *Une paire de vieilles pantoufles.*

TOG, TOCH. Bywoordje van beveſtiging *of* ontkenning. *Da, particule d'affirmation* ou *de negation.* Ja tog, neen tog niet. *Ouy da, nenny da.* Ey, doet het tog voort! *Hé, faites le donc vite!*

TOGT. Wind door een ſcheur *of* lugtgat komende. *Vent coulis, vent qui ſe gliſſe, qui paſſe par une fente, un trou &c.* Daar komt een groote togt uit die deur. *Il vient bien du vent par cette porte.* In de togt zitten. *être aſſis au vent, être expoſé au vent coulis.*

TOGT. Reis, optogt. *Marche, traite.* f. *Voyage.* m. De togt beginnen. *Commencer la marche, ſe mettre en marche.* Het Leger kwam na een moeyelyke togt.. *L'Armée vint après une rude marche..* Wy gaan op een togt. *Nous allons en voyage, nous allons faire une tournée.* Hy heeft twee togten naar Oost Indien gedaan. *Il a fait deux voyages aux Indes.* Ik zal u geen togt weigeren; ik zal u niet ſchuldig blyven: drinkt gy een roemer, ik drink 'er twee. *Je ne refuſerai pas de vous faire raiſon, ſi vous buvez un coup, j'en boirai deux.* Zy heeft al een zuure togt uitgeſtaan. *Elle a deja ſouffert un rude aſſaut.*

De TOGTEN, hartstogten der ziele. *Les paſſions de l'ame.* Zyne togten bedwingen. *Vaincre ſes paſſions.*

TOGTJE. n. Korte reis. *Un tour de promenade, un petit voyage, une tournée.* Wy hebben een togtje na 't Land van Kleef gedaan. *Nous avons fait un tour, un petit voyage au Pays de Cleves.*

TOGTIG. Adj. Windig. *Expoſé aux vents coulis, trop à l'air.* Dat is een togtig huis. *C'eſt une maiſon trop expoſée au vent, où le vent donne de tous les cotez, où l'on eſt logé aux quatre vents.* TOGTIG, ſchigtig, jagtig, haaſtig. *Prompt, empreſſé.* Die lui zyn zeer togtig. *Ces gens là ſont bien prompts, bien empreſſez, ils ont toujours le pied en l'air.* TOGTIG, ritſig. *Lubrique, paillard, luxurieux.* Zy moet wel togtig en heet zyn. *Il faut qu'elle ſoit bien lubrique & bien chaude.* Een togtige koe. *Une vache en chaleur.*

TOGT-PAARD om 't geſchut &c. te trekken. *Cheval d'artillerie, cheval de trait.* m. Togtpaarden voor 't Leger bezorgen *Fournir des chevaux d'artillerie, des chevaux de charroy pour l'Armée.*

TOL. Bekend kinder ſpeeltuig. *Une toupie,* auſſi, *un ſabot.* Een dryt *of* zweeptol. *Un ſabot.* Een priktol. *Une toupie.* Draayen als een tol. *Tourner comme un ſabot, comme une toupie.* Myn TOLSNOER is ſtukken. *La corde de ma toupie eſt rompuë.*

TOL. Regt van doortogt. *Peage, droit de paſſage* m. Tol betaalen. *Payer le péage.* Dat geeft geen tol. *Cela ne paye point de peage.* De tol in pagt hebben. *Avoir le peage à ferme.* TOL, Regt van inkomen der waaren. *Droit d'entrée pour les denrées, marchandiſes &c.* De kanten wierden verbeurd verklaard om dat 'er geen tol van betaald was. *Les dentelles furent confiſquées par ce qu'on n'en avoit pas payé les droits à la Douane.* Ik hoef u daar geen TOL, geen reden van te geeven. *Je ne ſuis pas obligé de vous en rendre compte.*

TOLGELD. n. *Le péage, ce qu'on paye au peage* ou *à la Douane* Wy moeten hier tolgeld geeven. *Il nous faut donner ici du péage.*

TOLHEK. n. *Barriere ordinairement annexe au péage, à la douane.* Aan het tolhek ſtilſtaan *S'arrêter à la barriere du péage, de la douane.* Het tolhek openen. *Ouvrir la barriere.*

TOLHUIS. n Kantoor *of* woning van den Tollenaar. *Le Péage, le lieu où l'on paye le droit de paſſage.* Wy waaren digt aan 't Tolhuis *Nous etions près du Péage.* TOLHUIS, plaats daar men de inkomende en de uitgaande goederen aangeeld &c. *Douane.* f. *Lieu où l'on declare les marchandiſes qui entrent* ou *ſortent &c.* Het Valies wierd in 't Tolhuis geopend. *La Valiſe fut ouverte à la Douane.*

TOLK. Vertaalder, vertolker, uitlegger. *Truchement, Interprete* De Gezant kwam met een Tolk verzeld ter Audientie. *L'Ambaſſadeur vint à l'Audiance accompagné d'un Truchement.*

TOLLEN. v n. Met de tol ſpeelen *Jouer au ſabot, à la toupie.* De kinderen tollen op de plaats. *Les enfants jouënt au ſabot, à la toupie dans la cour.*

TOLLEN. 't meerv: van TOL. De Tollen verhoogen om den Oorlog te voeren. *Hauſſer les droits de Peage, de Douane &c. pour faire la Guerre.*

TOLLENAAR. Die het tolgeld ontfangt. *Péager, Douanier, Maltotier.* Tollenaar voor 't paſſagie geld *Peager qui reçoit le droit de paſſage.* Tollenaar die de in-

Digitized by Google

komende goederen bezigtigd. *Douanier qui visite les marchandises qui entrent.* Mattheus was een Tollenaar. *St. Matthieu etoit Péager.* De Joden verweeten Christus dat hy met de Tollenaaren en zondaaren verkeerde. *Les Juifs reprochoient à J: Christ qu'il hantoit les Péagers & gens de mauvaise vie.*

TOLLETJE. n. A B tol, draaytolletje. *Un toton, petit joujoux assez connu.* Met het tolletjen om spelden speelen. *Jouer au toton pour des epingles.*

TOLVRY. Adj. *Exempt, franc de peage, de douane.* Die goederen zyn tolvry. *Ces marchandises sont exemptes de droits, ne payent pas de passage.*

TON. Hout-vat. *Tonne, caque.* f. *Tonneau.* m. Een turfton, bierton, botertón, harington. *Une tonne à mesurer des tourbes, un tonneau à biere, un barril à beure, une caque à hareng.* TON, werd ook verstaan van 't geen in een ton gemeeten werd. Een ton turf, een ton boter, een ton haring. *Une tonne de tourbes, un tonneau de biere, un barril de beure, une caque* ou *un barril de hareng.*

TON. Dryfton, op een zandplaat &c. een baak verstrekkende. *Une tonne flotante qui sert de balise sur un banc de sable &c.* Wy waaren al buiten de eerste, de tweede ton. *Nous avions deja passé la premiere, la seconde tonne, la premiere, la seconde balise.*

TONG. 't Voornaamste werktuig van de smaak en spraak. *La langue.* f. De tong van een mensch, van een vogel, van een paard, van een vis. *La langue d'un homme, d'un oiseau, d'un cheval, d'un poisson.* De tong beweegen. *Remuer la langue.* In zyn tong byten. *Mordre sa langue.* De tong uitsteeken. *Tirer la langue.* Gerookte osse TONG, schaape tong. *Une langue de boeuf fumée, langue de mouton.* Laster TONG, schimptong. *Langue medisante, langue calomniatrice.* Op de tongen ryden, 't voorwerp der spreeuwen zyn. *être le sujet de la medisance.* TONG, platte en langwerpige Zeevis. *Une sole, poisson de Mer plat & ovale.* Daar is veel tong op de Markt. *Il y a bien des soles au Marché.* Gebakke tongen. *Des soles frites.*

TONGETJE. n. Kleine tong. *Petite langue.* Het tongetje van een schalmey, hobo &c. *La languette d'un haut-bois &c.*

TONGRIEM. Bandje onder een kind zyn tong. *Filet, ligament au dessous de la langue d'un enfant.* De tongriem doorsnyden. *Couper le filet.* Zy is wel van de tongriem gesneeden, zy kan wel snappen. *Elle n'a pas le filet; elle a la langue bien penduë, le caquet bien afilé.*

TONNEGOUDS, in de Hollandse styl, honderd duizend gulden. *Tonne d'or en stile Hollandois, cent mille livres.* Hy geeft zyn Dogter een tonne gouds ten huwelyk. *Il donne une tonne d'or en mariage à sa Fille.* Een tonnegouds te Utrecht is maar dertig duizend gulden: op verscheide andere plaatsen werd veel kleinder som een tonnegouds geschat.

TONNEN. 't meerv: van TON. *Des tonnes, des tonneaux, barrils, caques.*

TONNETJE. n. Vaatje. *Barril, petit tonneau.* m. Een tonnetje vygen. *Un barril de figues.* Een tonnetje met ansjovis. *Un barril d'anchois.* Het TONNETJE of huisje daar de spinnende zywurm in zit. *La coque* ou *l'envelope du ver à soye filant.* Het TONNETJE of trommeltje van 't horlogie. *Le barrillet de la montre.*

TONTEL. Uitgebrand oud linnen om in een tonteldoos &c. te doen. *De la mêche de mechant linge brulé.* Die tontel wil geen vuur vatten. *Cette mêche ne veut point prendre feu.* TONTELDOOS. *Boite.* f. *barillet à meche.* m

TONYN. m. Groote Zeevis op de Italiaanse en Spaanse kusten gemeen. *Un Thon, gros poisson de Mer commun sur les cotes d'Italie & d'Espagne.*

TOOM. m. Teugel. *Bride.* f. *Frein.* m. 't Gebit, de leyreep en toom. *Le mors, les renes & la bride.* Een paard by den toom leiden. *Mener un cheval par la bride.* Den toom strak houden. *Tenir la bride haute.* Met een losse toom ryden. *Courir à bride abbattuë, à toute bride.* Iemand in toom houden, beletten uit te spatten. *Tenir quelqu'un en bride, lui tenir la bride haute.* Iemand den losse toom vieren, te veel bot geeven. *Lâcher la bride sur le cou à quelqu'un, lui mettre la bride sur le cou.*

TOOMLOOS. Adj. Onbehouden, wild, ongeregeld. *Effrené, sans retenuë.* Toomlooze driften. *Passions effrenées.* Toomlooze jeugd. *Jeunesse effrenée, volage, libertine.* TOOMLOOSHEID, onbehoudenheid, ongeregeldheid. *Licence.* f. *Libertinage.* m. De toomloosheid der Soldaaren. *La licence effrenée des Soldats.* De toomloosheid van de jeugd. *La licence, le libertinage, l'humeur volontaire des enfans.*

TOON. Klank, galm. *Ton, son.* m. *Degré d'elevation* ou *d'abbaissement de voix.* Een blyde, een scherpe, een zagte toon. *Un ton gay, ton aigre, ton doux.* Een toon hooger, een toon laager. *Un ton plus haut, un ton plus bas.* Spreeken op een boertige toon, op een gebiedende toon. *Parler d'un ton moqueur, d'un ton imperieux.* Een speeltuig op toonen zetten. *Mettre un instrument en ton.* Iemand van toon doen veranderen, een toontje laager doen zingen. *Faire changer quelqu'un de ton, le faire chanter un ton plus bas.*

TOON, TEEN. Voetlid, voornaamentlyk 't grootste. *Orteil.* m. De groote toon, kleine toon. *Le gros orteil, le petit orteil.* Op zyn toonen staan. *Se tenir sur ses orteils.*

TOONBANK. Bank met een schuif-lade in een winkel om de waaren te vertoonen, &c. *Un comptoir, une table avec un tiroir pour montrer les marchandises, compter l'argent &c.* Een Nooteboome toonbank. *Un comptoir de bois de noyer.* De sleutel leid op de toonbank. *La clef est sur le comptoir, le bureau.*

TOONBROODEN. De twaalf brooden die op ieder Sabbathdag geofferd wierden. *Pains de proposition, les douze pains qui s'offroient chaque jour de Sabath.* De Priesters vermogten alleen van de Toonbroode te eeten. *Les Prêtres seuls avoient le droit de manger des Pains de proposition.*

TOONDER of TOONDER DEZES De geene die een wissel, assignatie &c. vertoond. *Le porteur; le porteur de la presente: terme de Negoce.* Een wissel te betaalen aan den toonder. *Un billet de change payable au porteur.* Mynheer N. N. gelieft toonder dezes te betaalen.. *Monsieur N. N. payez s'il vous plait au porteur de la presente..*

TOONEEL. n. Theater, Schouwtooneel. *Théatre.* m. *Scène.* f. *Lieu sur lequel on joue des Pieces dramatiques.* De Speelers komen te vier uuren op 't Tooneel. *Les Acteurs viennent à quatre heures sur le Théatre.* Het Tooneel verbeeld Augustus Hof. *La Scène represente le Palais d'Auguste.* TOONEEL, plaats daar de vertoonde zaak gebeurd is. *Scène.* f. *Le lieu où l'action qu'on represente s'est passée.* Het Tooneel is te Rome, te Parys, in den Haag. *La Scène est à Rome, à Paris, à la Haye.* TOONEEL, gedeelte van een der Bedryven. *Scène.* f. *Partie d'un des Actes.* Eerste Tooneel, tweede Tooneel. *Scène premiere, Scène seconde.* De Tooneelstukken worden in Bedryven, de Bedryven in Tooneelen verdeeld. *Les Pieces dramatiques se divisent en Actes, les Actes en Scenes.*

TOO-

Digitized by Google

TOONEEL CIERAADEN. Schermen &c. *Decorations de Théatre.* TOONEEL-DICHT, n. Tooneel Poëzie. *Poëſie Dramatique, la Dramatique.* Hy verſtaat het Tooneel-dicht heel wel. *Il entend bien la Poëſie dramatique, il reuſſit dans le Dramatique.* TOONEEL-DICHTER. *Un Auteur Dramatique, Poëte Dramatique.* Vondel is veel beter Hekel-, dan Tooneeldichter geweeſt. *Vondel a été bien meilleur Poëte Satyrique, que Dramatique; a mieux réüſſi en Satyres qu'en pieces de Théatre.* TOONEEL-GEK. *Bouffon, Arlequin.* TOONEEL-GRAP. *Geſte de Théatre.* m. TOONEEL-POEZIE, TOONEEL-DICHT. *Poëſie Dramatique.* f. TOONEEL-POP. *Marionette.* f. TOONEEL-SPEELDER, Comediant. *Comedien, Acteur de la Comedie.* Een goed Tooneelſpeeler. *Un bon, un habile Comedien; un bon, un habile Acteur.* De Franſe Tooneelſpeelers ryden in koetſen. *Les Comediens François vont en caroſſe.* Een TOONEEL-SPEELSTER. *Une Comedienne, une Actrice.* Die Tooneel-ſpeelſter verſtaat haar dingen wel. *Ceste Actrice entend bien ſon fait, ſait bien ſon metier.* TOONEEL-STUK. n. Tooneelſpel. *Piece de Théatre, Comedie, Tragedie &c.* f. Lopes de Vega heeft 1600 Tooneel-ſtukken gemaakt. *Lope de Vega a fait ſeize cent Pieces de Theatre.* De eerſte Italiaanſe Tooneel-ſpeelders te Parys gezien, waaren *li Geloſi* genaamd: deze openden Anno 1577. hun Tooneel in 't Paleis van Bourbon, trekkende alleen meer volk dan alle de beſte Predikers van Parys te ſamen: 't ging voorheen als huiden!

TOONEN. v.a. Aanwyzen, doen zien. *Montrer, indiquer, faire voir.* Iemand zyn boeken, zyn huisraad toonen. *Montrer ſes livres, ſes meubles à quelqu'un.* Den Meeſter zyn ſchrift toonen. *Montrer ſon ecriture au Maitre.* Een bly, een droevig gelaat toonen. *Montrer un viſage gay, un viſage triſte.* Beleefdheid toonen. *Marquer, temoigner de la civilité.* Standvaſtigheid toonen. *Montrer, marquer de la fermeté.* Hy toonde veel genoegen daar over. *Il en marqua, il en temoigna beaucoup de joye.* De Stad toond wel van deze kant. *La Ville marque, paroit bien de ce coté ci.* Een opgetooyde Juffer toond veel meer als anders. *Une Demoiſelle ajuſtée paroit beaucoup plus qu'autrement.*

TOONENDE WYZE. Eerſte werkwyze van de Werkwoorden *Indicatif, Mode, moeuf Indicatif; le premier moeuf des Verbes.* Ik za ſpreeken, is de toekomende tyd van de toonende Wyze. *Je parlerai, eſt le futur de l'Indicatif.*

TOON STAAN. (ten) Bloot ſtaan, in 't gezicht van de waereld ſtaan. *être expoſé à la vuë du public.* Aan de kaak ten toon ſtaan. *être au pilori, au carcan.*

TOON STELLEN. (ten) v.a Vertoonen. *Expoſer, mettre en vuë.* Zyn huisraad, zyn ſchatten ten toon ſtellen. *Expoſer ſes meubles, expoſer ſes threſors.* Het Hoogwaardig Sacrament, de Overblyfſels der H: ten toon ſtellen, om droogte, regen &c. te hebben. *Expoſer le S. Sacrement, expoſer les Reliques des Saints pour avoir de la ſechereſſe, de la pluie &c.* Zig zelfs ten toon ſtellen, zig voor de Waereld belagchelyk maaken. *S'expoſer à la riſée du public, apprêter à rire au public.*

TOORN. Hartstogt waar door de ziel tegen 't geene haar beledigd gaande word. *Courroux.* m. *Colere, ire.* f. Regtvaardige toorn. *Juſte courroux, juſte colere.* Des Konings toorn is vreeſſelyk. *La colere du Roy eſt terrible.* Gods toorn ontſteeken, op zig laaden. *Allumer le courroux de Dieu, provoquer l'ire de Dieu, attirer l'ire de Dieu.* Kinderen des toorns. *Enfans d'ire.* Kaſtyd ons niet in uwen toorn. *Ne nous châtie point en ton ire, en ta colere.*

TOORNIG. Adj. In toorn ontſteeken, gramſteurig. *En colere, irrité, en courroux, courroucé.* Een toornig menſch. *Un homme en courroux, en colere.* Hy was zeer toornig. *Il etoit fort en courroux, fort courroucé, bien en colere.* Een toornig gemoed ſtillen, tot bedaaren brengen. *Appaiſer, calmer, ramener un eſprit irrité, courroucé.* TOORNIGHEID, gramſchap, oploopendheid. *Colere.* f. *Courroux.* m. Zyn toornigheid is al over. *Sa colere eſt deja paſſée.* TOORNIGLYK. Adv. Met toorn. *Avec colere, avec courroux.*

TOORTS, TOORS. Soort van een fakkel. *Une torche, ſorte de flambeau.* De wind woey al de toortſen uit. *Le vent eteignit toutes les torches.* Met de toorts in de hand op zyn knien, God en de waereld om vergiffenis bidden. *Faire amande honnorable à genoux & la torche au poing.* De Liefde toorts, Cupidoos fakkel. *Le flambeau d'Amour, le brandon de Cupidon* Hy is den Oorlogs toorts geweeſt ſig: *C'eſt lui qui a eté le flambeau de la Guerre, le brandon qui a allumé la Guerre.*

TOOYEN. zie OPTOOYEN. v.a. *Orner, embellir, parer.* TOOYSEL, cierſel, pronkkleeding. *Parure.* f. *Ornement, ajuſtement.* m. Vrouwen tooyſel. *Parure.* f. *Ajuſtement de femme.* m. Paarde tooyſel. *Ornement, harnois de cheval.* m.

TOP. m. Het hoogſte van eenig ding. *Sommet, cime, haut, comble.* m. *Sommite.* f. De top des Bergs, de top van den Toren. *Le ſommet de la Montagne, le haut, le ſommet de la Tour.* De top van een boom. *La cime d'un arbre.* De top van 't huis. *Le haut, le comble, le faîte de la maiſon.* De top der plantjes. *La ſommite des plantes, des legumes.* De top van 's waereld eer, grootheid. *Le ſommet de la gloire, des grandeurs du monde.* Hy is gekomen tot den hoogſten top van roem. *Il eſt parvenu juſqu'au plus haut degré de gloire, il eſt au comble de la gloire.* De TOP van den maſt. *Le ton ou le tenon, l'extremité du mât.* Het zeil in TOP zetten, het zoo hoog haalen als 't mogelyk is. *Porter la voile auſſi haut qu'il ſe peut.* Het zeil in top zetten, zyn ſtaat zoo hoog zetten als 't immers moogelyk is. *Mettre toutes ſes voiles au vent, engager juſqu'au dernier ſou pour paroître.*

TOPKRINGEN. Woord der Hemelloopkunde. *Cercles Verticaux: Terme d'Aſtronomie.*

TOPPENANT. Een touw aan de top *of* nok van de Ree om 't zeil regt te houden. *Balancine.* f. *Manoeuvre frapée au bout de la vergue pour tenir la voile droite.* 't TOPPENANTS-BLOK. *La poulie de la balancine.*

TOPPUNT. Hoogſte trap. *Sommet.* m. *Le plus haut degré de quelque choſe.* Hy is door zyn daaden ten toppunt van alle roem opgeklommen. *Il a par ſes actions atteint le plus haut degré de gloire; ſes belles actions l'ont elevé au comble de la gloire.* TOPPUNT, kruinſtip, verzonne ſtip in de Waereldkloot. *Zenith, Point Vertical, point ſuppoſé dans la Sphere.*

TOPSTAANDERS. Vleugels, ſplitsvaantjes *of* vaantjes enkelyk, als men de Vriezen opvolgd. *Girouettes* ou *pieces de toile qu'on met au haut des mats de vaiſſeaux.* De topſtaanders dienen niet alleen tot cieraad, maar ook om regt te weeten hoe de wind waayd. *Les Girouettes de navires ne ſervent pas ſeulement d'ornement, mais auſſi pour ſçavoir au juſte d'où vient le vent.*

TOR. Gouwe tor. *Un haneton, eſpece d'eſcarbot.* m.

TOREN. Hoog metſelwerk ter verſterking *of* cieraad van eenige plaats. *Une tour.* f. Een hooge, een ronde,

Digitized by Google

een vierkante Toren. *Une haute Tour, une Tour ronde, Tour quarrée.* Een muur met Torens en Rondeelen voorzien. *Une muraille flanquée de Tours & de demi-tours..* Een klokke TOREN. *Un Clocher.* Het haantje van den Toren. *Le coq du Clocher.* De Toren van de groote Kerk te Haerlem ruſt alleen op het dak: de groote Kerks Toren te Rotterdam is door een ſchrander Bouwmeeſter weer regt gezet. *La Tour de la grande Egliſe de Haerlem repoſe ſeulement ſur la nef, le comble: la Tour de la grande Egliſe de Rotterdam a été redreſſée par un habile Architecte.* De TORENWAGTER blies alarm. *La Sentinelle de la Tour ſonna alarme.* Salomon vergelykt de neus of 't aangezigt zyner Beminde by *Libanons* Toren naar Damas gelegen, in 't Hoogl: 7de Cap. v. 4. Deze aanmerking is uit de *Spectator* van den braaven Richard Steel, Engelsman, ontleend.

TORENTJE. n. *Une Tourelle, une petite Tour.* Daar ſtaan vier Torentjes op de hoeken van zyn Slot. *Il y a quatre Tourelles aux coins de ſon Chateau.*

TORN. Werd in den gemeenzamen ſtyl voor STOOT, ONGEMAK gezegt. Dat was een harde torn. *C'etoit là un rude choc, l'action fut bien vive.*

TORNEN. v. a. Een oud kleed TORNEN, los tornen. *Decoudre un vieil habit.* Men moet daar niet aan TORNEN, tillen. *Il ne faut pas toucher à cette corde là.*

TORSSEN. v. a. Draagen, in de hoogdravendſte ſtyl. *Porter, dans le ſtile ſublime.* Atlas heeft de Waereld op zyn ſchouders getorſt. *Atlas a porté le Monde ſur ſes epaules.*

TORTELDUIF. Bosduif. *Tourterelle.* f. *Pigeon qui hante les Bois.* De Tortelduif kird als zy haar egade verlooren heeft. *La Tourterelle gemit quand elle a perdu ſon pair.*

TOT. Voorzetſeltje van plaats aanwyzing &c. *à, chez, pour: prepoſition d'indice, de lieu &c.* Gedrukt tot Parys, tot Leiden. *Imprimé à Paris, à Leide.* Te Parys, te Leiden is gebruikelyker. Mynheer N. N. Koopman tot.. *Monſr. N. N. Marchand à..* TOT, by, ten huize van. *Chez, dans la maiſon de.* Hy woond tot haarent, tot onzent, tot zynent. *Il demeure chez elle, chez nous, chez lui.*

TOT. Tot daar, tot die plaats, ter tyd toe. *Juſque à ce lieu, ce temps là.* Van Amſterdam tot Parys, van Paaſſen tot Pinkſteren. *D'Amſterdam juſqu'à Paris, de Pâques juſques à la Pentecote.* Hy is tot in Perſien geweeſt. *Il a été juſqu'en Perſe.* Ik zal u tot der dood toe lief hebben. *Je vous aimerai juſqu'à la mort.* Hy wierd tot op het hemd uitgeſchud. *Il fut depouillé juſqu'à la chemiſe.* Ik heb hem tot een duit toe betaald. *Je l'ay payé juſqu'au dernier double.*

TOT. Werd in veel andere zinnen nog gebruikt, voor eerſt is het een tekentje, het geevende geval aanwyzende. Ende Jeſus zelde TOT of aan de blinde. *Et Jeſus dit à l'aveugle.* Chriſtus ſprak aldus tot de Schaaren. *J: Chriſt parla ainſi aux Troupes.* Tot welken gebruik is dat geſchikt? *à quel uſage cela eſt il deſtiné?* Tot onderhoud der armen. *à l'entretien des pauvres.* Hy is TOT de ſtudie niet bekwaam. *Il n'eſt pas propre à l'etude.* Hy is TOT den drank genegen. *Il eſt adonné à la boiſſon.* TOT wien zoude wy gaan Heere..? *à qui irions nous, vers qui irions nous Seigneur..?* Zyn toevlugt neemen tot God alleen. *Prendre ſon refuge vers Dieu ſeul, recourir à Dieu ſeul.*

TOT DAT. Adv. Voorzetſel de Byvoegendewyze vereiſſende. *Juſqu'à ce que: prepoſition qui regit le Subjonctif.* Wagt tot dat hy kome, tot dat het wat mooyer weer zy. *Attendez juſqu'à ce qu'il vienne, juſqu'à ce qu'il faſſe un peu plus beau.*

TOTEBEL. Slordig vrouwmenſch, morſſebel. *Franche ſalope, vilaine ſouillonne.* TOTEBEL, kruisnet om in de Rivieren te viſſen. *Certain filet quarré pour pêcher dans les Rivieres.*

TOURNOOYSPEL. zie RENSPEL. n. Ouwerwets Ridderlyk ſpel. *Tournoy.* m. *Ancienne jouſte de Chevalerie.* De doolende Ridders zogten de Tournooyſpeelen. *Les Chevaliers errants cherchoient les Tournois.*

TOUW. n. Spinſel gemeenlyk van hennip. *Corde.* f. *Tortis ordinairement de chanvre.* Dik touw, dun touw, drie draads touw. *Groſſe corde, corde deliée, corde à trois tourons.* Aan een touw trekken, aan een touw binden. *Tirer à une corde, attacher à une corde.*

TOUWEN. v. a. Bereiden. *Corroyer, apprêter.* Het leer touwen. *Corroyer le cuir.* TOUWEN, aftouwen, afſmeeren. *Roſſer, etriller, battre comme il faut.* Touwd 'er op, die ſtoute guit! *Frapez fort; ferme, courage, etrillez bien ce mechant garnement!*

TOUWETJE. n. Touwtje, marling. *Cordelette, du merlin, de la petite corde.* 't Geitjen was aan een touwerje gebonden. *Le Cabri etoit attaché à une petite corde.* Iets met touwetjes bewoelen. *Garnir quelque choſe de cordelettes, de merlin.* Hy heeft 'er het touwetjen al aan het been, hy is al in de knel. *Il eſt deja enchevêtré, il eſt pris, il en a dans l'aile.* Dat was een touwetje, dat was een werkje! *La belle fuſée à demêler que c'etoit là! comme la barbe en fumoit!* Het touwetjen is aan ſtukken, die vriendſchap is gebrooken. *Cette amitié ne tient plus, cette cordelle eſt rompuë.* Men moet aan dat touwetje niet trekken, den ſlapenden hond niet wakker maaken. *Il ne faut pas toucher cette corde là, il ne faut pas reveiller le chat qui dort.*

TOUWKOOPER. *Un Marchand cordier.* TOUWSLAAGER, lyndraayer, die zwaare touwen ſlaat. *Un cordier qui fait de gros cordages, des cordes de franc fumin.* TOUWSLAAN. v. n. Touw ſpinnen. *Faire de la corde.* TOUWWERK. n. Alderhande ſlag van touwen, voornaamentlyk ſcheeps touwen. *Manoeuvres, cordages, fumin, toutes ſortes de cordes, ſpecialement celles de navire.* Het ſchip is aan touw-werk, en rondhout wat beſchadigd *Le vaiſſeau eſt un peu endommagé dans ſes cordages & dans ſon bois d'enhaut.* Een ſchip van touw-werk voorzien. *Mettre un vaiſſeau en fumin, l'agréer de tous ſes cordages* Een TOUW-WINKEL. *Une boutique de Cordier, de Marchand de cordes, ou l'on vend des cordages.*

TOVENAAR. Een die na 't gemeen gevoelen, met de Duivel in verbond leefd. *Un Sorcier, Negromancien, Magicien, Enchanteur.* In 't Land der domme menſchen, daar brand men nog Tovenaars. *On brule encore des Sorciers au Pais des ignorans.* Pharaoos Tovenaars konden geen luizen maaken. *Les Magiciens de Pharaon ne purent faire des poux.* TOVEREN. v. n. na 't gemeen gevoelen, op een bezemſtok de ſchoorſteen uit ryden, menſchen plaagen &c. *Exercer la ſorcellerie, aller au Sabath, ſortir par la cheminée ſur un manche à balay, tourmenter les hommes par des malefices &c.* Ik geloof dat hy toveren kan! gekſch: *Je crois qu'il ſe mêle de ſorcellerie, il entend la magie noire, je penſe!*

TOVERBESJE of TOVERNIMF, In den zagten zin, als daar in 't Franſch boekje met naame, *Contes de ma Mere l'Oye:* van het Toverbesje, de Tovernimf die 't beleefd en gedienſtig Meisje dat haar zoo vrin-

de-

Digitized by Google

delyk uit haar kruik te drinken gegeeven had, de gaaf deed van telkens als zy sprak Paerlen en Diamanten uit te werpen. *La Fée qui fit le don à la jeune Fille tant civile & tant serviable qui lui avoit donné gracieusement à boire avec sa cruche, de jetter des Perles & des Diamans à chaque fois qu'elle parloit.* TOVERHEKS. *Sorciere.* Zy leek een oude Toverheks. *Elle ressembloit une vieille Sorciere.* TOVERKUNST, kunst van den Tovenaar. *Sorcellerie, magie noire, negromancie.* f. De toverkunst verstaan. *Entendre la magie, la negromancie.*

TOVERRING of betoverde ring. *Anneau constellé.* m. De toverring van Gyges, van Hans Kervel. *L'anneau constellé de Gyges, de Hans Carvel.* Na het TOVERSCHOOL, de vergadering der tovenaaren gaan, kolryden. *Aller au Sabbath.* TOVERY, misdryf van de tovenaar. *Sortilege, malefice du Sorcier.* m. Hy wierd wegens tovery verbrand. *Il fut brulé pour sortilege.* Daar steekt tovery in, zou men zeggen! *Il y a là du sortilege, à ce qu'on diroit!*

T R.

TRAAG. Adj. en Adv. Loom, log, lui. *Lent, tardif, pesant, pareſſeux.* Wat is die man traag! *Que cet homme eſt lent, lambin, nivelleux!* De beweeging van Saturnus is traager als die der andere Planeeten. *Le mouvement de Saturne eſt plus lent que celui des autres Planetes.* TRAAG, met traagheid. *Lentement, avec lenteur.* Traag aan stappen. *Marcher lentement.* Hy gaat heel traag te werk. *Il va fort lentement en beſogne.* TRAAGHEID, loomheid, luiheid. *Lenteur, tardiveté, pareſſe.* f. Onverdraagelyke traagheid. *Lenteur inſuportable.* De traagheid van den Ezel, van de Schildpad. *La lenteur de l'Ane, de la Tortue.*

TRAALIE. f. Werktuig om een venster &c. te stoppen. *Grille.* f. *Barreau, treillis.* m. Door de traalien kyken. *Regarder par la grille, par les barreaux.* De Nonne voor de TRAALIE, spreek traalie staande.. *La Religieuſe etant devant la grille, au parloir.* TRAALIE-LUIK, luik met traalie-werk. *Un contrevent à treillis, une ecoutille à treillis.* TRAALIE-WERK, al 't geen kruisseling met lattjes, yzerdraad &c. vast gehegt is. *Treillis.* m. *Ouvrage en grille qui laiſſe pluſieurs quarrez vuides.*

TRAAN. Traantje, druppel nat uit het oog biggelende. *Larme* f. *Goute d'eau qui roule de l'oeil.* Hy liet niet eene traan. *Il ne jetta pas une larme.* Traanen storten. *Verſer, repandre des larmes.* De traanen rolden over haare wangen. *Les larmes lui couloient ſur les joües.* Zy zeide hem met de traanen in de oogen. *Elle lui dit la larme à l'oeil, les yeux baignez de larmes.* Hoere traanen, krokodille traanen *Des larmes de crocodille, des larmes feintes.* TRAANEN. v. n. Door zinking &c. traanen laaten. *Pleurer, diſtiller quelque feroſité par les yeux.* Zyne oogen traanen. *Ses yeux pleurent.* TRAAN-OOG. *Un oeil pleureux, qui pleure.*

TRAAN. Vettigheid uit Walvisspek, &c. geperst. *De l'huile de poiſſon, de Baleine, liqueur onctueuſe & puante.* Een kwarteel traan. *Un quartaud d'huile de poiſſon, d'huile de Baleine.* Traan in de lamp branden. *Bruler de l'huile de poiſſon dans la lampe.* TRAANBOK, traanarbeider. *Un ouvrier qui travaille à faire de l'huile de poiſſon.* TRAANKETEL. *Une chaudiere à bouillir de l'huile de poiſſon.* TRAANKOOPER. *Marchand d'huile de poiſſon.* De Ouden hadden TRAANVLESSEN, vlessen daar de traanen der gehuurde schreyſters by de lyken gestort, in opgeslooten wierden. *Les Anciens avoient des Urnes lachrimales, de petits*

vaiſſeaux dans leſquels on recueilloit les larmes des pleureuſes à gages.

TRACTAAT zie HANDELING, VERBOND. *Traité, convention, alliance.* f. Vredens tractaat, voordeelig tractaat. *Traité de Paix, traité avantageux.* Een TRACTAATJE of boekje, schriftelyk verroog &c. in 't licht brengen. *Mettre un petit Traité au jour.* TRACTAAT. zie REDENEERING, VERHANDELING. *Traité* f. *Diſcours, ecrit.* m. Een Tractaat over de Mathesis. *Un Traité de Mathematique.*

TRACTANT. Die eenige genoodigde onthaald. *Hote.* f. *Celui qui regale, qui donne le regal.* De gezondheid van onzen tractant. *à la ſanté de notre hote.* TRACTEEREN. zie ONTHAALEN, BEJEEGENEN. *Traiter, regaler.* Zyne vrinden wel tracteeren, iemand kwaalyk tracteeren. *Traitter, regaler bien ſes amis; traitter mal quelqu'un,* ausi, *maltraitter quelqu'un.* TRACTEMENT. zie ONTHAAL. *Regal, traittement.* m. Wy bedanken u voor uw goed tractement. *Nous vous remercions de votre bon regal.* TRACTEMENT. zie JAARLYKSE WEDDE *Penſion, paye annuelle.* f. *Gages.* m. pl. Hy trekt een tractement van den Koning. *Il a penſion du Roy, le Roy lui donne penſion.*

TRAD. 't *Preteritum* van TREEDEN. Hy trad zoo staatig als een Kerkheer. *Il marchoit auſſi gravement qu'un Prelat.* Hy trad tot in het Choor. *Il entra juſque dans le Choeur.*

TRAGTEN. v. a. Zyn best doen, zig benaarstigen, poogen. *Tâcher, faire ſon poſſible.* Men moet altyd tragten wel te doen. *Il faut toujours tâcher de bien faire.*

TRANSLAAT. zie VERTAALING. *Traduction.* f. *Ouvrage traduit de quelque Langue.* Een Translaat uit het Frans. *Une Traduction du François en quelqu'autre Langue.* TRANSLATEEREN. zie OVERZETTEN, VERTAALEN. v. a. *Tranſlater, traduire.* Een brief, een geschrift translateeren. *Tranſlater une lettre, un acte.* TRANSLATEUR. zie OVERZETTER, VERTAALDER. *Tranſlateur, Traducteur.* Notaris en Translateur. *Notaire & Tranſlateur.*

TRANSPORT. Verband-brief, overdragt die de Matroos of Soldaat naar Oost- of West-Indien vaarende van zyn Maandeeel doet, ten voordeele van den Zielverkooper of die hem geld tot zyne uitrusting verstrekt. *Tranſport du billet d'engagement que donne le Matelot* ou *le Soldat allant aux Indes &c. pour la ſureté du Marchand de chair humaine* ou *de celui qui lui a avancé de quoi faire ſon equipage.* Transporten en Maandeelen koopen, verkoopen. *Acheter, vendre des Tranſports & des Billets d'engagement.*

TRANSPORTEEREN. zie OVERBRENGEN, OVERSCHEEPEN, OVERVOEREN. v. a. *Tranſporter.* Een schuld transporteeren. *Tranſporter une dette.* Volk TRANSPORTEEREN, overvoeren. *Tranſporter des Troupes.* TRANSPORT-SCHEPEN. *Des vaiſſeaux, des bâtiments de tranſport.*

TRANSSUBSTANTIATIE. Aangenomen Latyns w: verandering van een zelfstandigheid in een andere. *Tranſſubſtantiation.* f. *Changement d'une ſubſtance en une autre.* De leere der Transsubstantiatie verdeeld de Christenen onder hen. *Le dogme de la Tranſſubſtantiation diviſe les Chretiens entr'eux.*

TRANT. Leefwyze, gang, beloop der zaaken. *Train de vie, maniere de vivre, courant, train des affaires.* Eenvoudige trant van leeven; een burgerlyke trant. *Maniere de vivre ſimple, modeſte; une vie bourgeoiſe, maniere de vivre bourgeoiſe.*

TRANT. Soort, order, wyze. *Maniere, eſpece.* f. *Ordre.* m.

Die

Digitized by Google

Die twee zyn van dezelve trant. *Ces deux là ſont de la même eſpece, du même ordre.* Trant van ſchryven, van ſchilderen. *Maniere d'ecrire, de peindre.* Die vaerzen zyn van een hooge trant. *Ces vers là ſont du ſtile ampoulé, du ſtile ſublime.*

TRANTELEN. v. n. Loomlyk, langſaamlyk treeden. *Se trainer, marcher nonchalamment.* Zie die Nuf eens trantelen! *Voyez un peu cette pimbêche marcher comme une Epouſée!*

TRAP om op en af te klimmen. *Marche, montée.* f. *Degré.* m. Daar is een trap gebrooken. *Il y a une marche rompuë.* Hy ſtond op de derde, op de laatſte trap. *Il etoit ſur le troiſiéme, ſur le dernier degré.* TRAP, al de trappen ſamen. *Degré, eſcalier.* m. *Montée.* f. Ik vond hem op de trap. *Je le trouvai ſur le degré, ſur la montée, dans l'eſcalier.* Een hooge, een regte, een naauwe trap. *Un degré elevé, un degré roide, degré etroit.* Houte trap, ſteene trap. *Eſcalier de bois, eſcalier de pierre.* Wentel trap. *Eſcalier à vis.* De trap opgaan, de trap afgaan. *Monter, deſcendre l'eſcalier, le degré.* Dat was een TRAP tot zyn geluk. *Ce fut là un degré vers ſa fortune.*

TRAPGANS. Grootſte aardvogel na de Struis. *Une Outarde, le plus gros oiſeau de terre après l'Autruche.*

TRAPPEN. 't meervoud van 't woord TRAP. *Des degrez, des montées, des marches d'eſcalier.* De trappen van 't Stadhuis. *Les degrez de la Maiſon de Ville.* De Gezant wierd aan de trappen van 't Paleis ontfangen. *L'Ambaſſadeur fut reçu au bas de l'eſcalier du Palais.* Hy viel van al de trappen. *Il tomba de toutes les montees en bas.* By TRAPPEN, by graaden opklimmen. *Monter par degrez.* De zes trappen des Ouderdoms. *Les ſix degrez, differents periodes de l'age.* TRAPPEN, treeden, de voeten zetten op iets. *Marcher, mettre le pied ſur quelque choſe.* Trap op die leelyke ſpinnekop. *Marchez, mettez le pied ſur cette vilaine araignee.* Een mosje dood trappen. *Ecraſer un moineau en marchant deſſus.*

TRAS of SEMENT. n. *Du ciment* TRASMOLEN, Sementmolen. *Moulin à ciment, ou l'on briſe les tuileaux dont on fait le ciment.*

TRAVADE. Ond: w: Ongeſtadige ſtormwinden, met onweer van blixem donder &c. verzeld. *Travade.* f. *Certains vents inconſtants, accompagnez d'eclairs, de tonnerre &c.* De travades zyn omtrent bergagtige plaatſen gemeen. *Les travades ſont frequentes dans les pays montagneux.*

TRAWANT. Lyfknegt, Lyfwagt. *Archer de la garde, garde du corps.* De Vorſt van zyn trawanten omringd. *Le Prince entouré de ſes gardes.*

TRED. Gang, ſtap. *Pas.* m. *Demarche.* f. Hy ſtruikelde op elke tred. *Il bronchoit à chaque pas.*

TREE. Tred, ſtap. *Pas.* m. *Demarche.* f. Doet eens een tree of twee. *Faites un pas ou deux.* Een tree of pas in 't dauſen. *Un pas de dance.* Hy telde zyn treeden. *Il comptoit ſes pas.*

TREEDEN. v. n. Stappen, voortgaan. *Marcher, aller, avancer chemin.* Voor uit treeden, langſaam treeden. *Marcher en devant, marcher lentement.* Gy treed op myn voet. *Vous marchez ſur mon pied.* Paar aan paar treeden. *Marcher deux à deux.* TREEDEN. v. n. Ingaan. *Entrer, paſſer dedans.* In den Tempel treeden, in 't Land treeden. *Entrer dans le Temple, entrer dans le Pays.* Op de voetſtappen zyner Voorouders TREEDEN, hunne daaden navolgen. *Marcher ſur le pas de ſes Ancêtres, imiter leurs actions.* In den dienſt TREEDEN, in een ampt treeden. *Entrer en ſervice, entrer en charge.* In een nieuwe maand, in een nieuw jaar TREEDEN. *Entrer dans un nouveau mois, commencer un nouveau mois; entrer dans, commencer une nouvelle année.* Als de Zon in het teken van de Tweelingen treed. *Quand le Soleil entre au ſigne des Jumeaux.* Ik tree in myn vyfrigſte jaar. *J'entre dans ma, je commence ma cinquantiéme année.*

TREEFT. Yzere drievoet om pannen, ketels &c. op te zetten. *Un trepied, uſtencile de cuiſine.* De pan ruſt op de treeft. *La poële repoſe ſur le trepied.*

TREEMEL. Tregter in de Molen daar 't graan door loopt *La tremie du Moulin par où paſſe le bled.*

TREFFELYK. Adj. Heerlyk, ſchoon, uitmuntend. *Beau, belle, excellent.* Een treffelyke maaltyd. *Un excellent repas.* Treffelyke daaden. *De belles, de glorieuſes actions.* Een treffelyk ſtuk ſchildery. *Une belle, une excellente piece de peinture.* Een treffelyke aanſpraak. *Une belle harangue.*

TREFFELYK. Adv. Op een treffelyke wyze. *Honnêtement, de la belle maniere, comme il faut.* Zyn vrinden treffelyk onthaalen. *Regaler bien ſes amis, les traitter dans toutes les formes.* Dat is treffelyk van u gedaan. *C'eſt fort bien fait à vous.* TREFFELYKHEID, ſchoonheid, nettigheid. *Beauté, regularité, excellence.* f. De treffelykheid van dat werk munt boven alle andere uit. *La beauté de cet ouvrage excelle par deſſus tous les autres.*

TREFFEN. Raaken. v. a. *Toucher, aſſener.* Le Preterit *Trof*, le Participe *Getroffen.* Hy ſchoot op hem, maar hy kon hem niet treffen. *Il tira ſur lui, mais il ne put le toucher, l'attrapper.* TREFFEN, wel verbeelden. *Prendre, faire reſſembler, repreſenter bien.* Die Schilder treft wel; hy heeft u wel getroffen. *Ce Peintre fait bien reſſembler; il vous a bien pris, il a bien marqué vos traits.* Zyn doelwit TREFFEN, 't wit beſchieten, zyn oogmerk bereiken. *Atteindre, parvenir à ſon but, parvenir à ſes fins.* Dat zyn reden die TREFFEN, die klemmen. *Voila des raiſons qui portent coup.* Hy is van de min getroffen. *Il eſt epris, il eſt piqué d'amour.* TREFFEN, ſluiten, vaſt ſtellen. *Conclure, arrêter, etablir.* Een vergelyk treffen. *Conclure un accord.* De Vreede wierd eindelyk getroffen. *La Paix fut enfin concluë, arrêtée.*

TREFFEN. Slag, ſchok van twee Legers. *Choc, combat.* m. *Rencontre.* f. Een bloedig treffen. *Un choc ſanglant, un ſanglant combat.* Daar ſneuvelde veel braaf volk in dat treffen. *Il perit bien des braves gens dans ce ſanglant combat* TREFFEN, ontmoeten. *Rencontrer.* Iemand aan de tweede, de derde brug treffen. *Rencontrer quelqu'un au ſecond, au troiſiéme pont.* Wy troffen 't Vyandlyke Leger by Oudenaarde, by de Samber. *Nous rencontrâmes l'Armée Ennemie pres d'Oudenaarde, pres de la Sambre.*

TREGTER of TRECHTER. Werktuig om wyn of ander vogt door te gieten. *Un entonnoir.* Een blikke tregter. *Un entonnoir de fer blanc.* De tregter is te groot. *L'entonnoir eſt trop grand.*

TREIL. Lyn, trektouw, ook touwwerk. *Une corde à tirer un bateau,* auſſi, *des cordages.* Ik verkoop u de ſchuit met zeil en treil. *Je vous vends le bateau avec ſes voiles & ſes cordages.*

TREIN. Sleep, ſtoet, livrey volk &c. *Train.* m. *Suite de valets, de gens de livrée &c.* Hy reiſt met een kloeke trein. *Il marche avec grand train* Zyn trein verminderen. *Diminuer ſon train, retrancher de ſon train.*

TREK. Haal in 't ſtuk van vis vangen. *Tirée.* f. *ce qu'on amene d'un coup de filet en pêchant.* Die trek was goed. *C'etoit là une bonne tirée.* Elke trek was 'er een. *Nous prenions du poiſſon à chaque coup de filet.*

Digitized by Google

TREK. Lyn, ſtreep met pen, penceel *of* potloot gehaald. *Un trait de plume, de pinceau* ou *de crayon.* Een ſchoone trek. *Un beau trait.* Een ſtoute trek. *Un trait hardi.* Zyn naam ſchryven met een trek. *Ecrire ſon nom tout d'un trait.* Trek van 't aangezigt. *Trait du viſage.*

TREK, In 't kaart ſpeelen, een haal. *Un levé, une main, au jeu de cartes.* Ik heb een trek, en gy twee. *J'ay un levé, une main & vous deux.* Die geen trek heeft is beeſt; elk moet paſſen dat hy gaauw is. fig: ſpr: *Celui qui n'a point de levé fait la bête; chacun doit prendre garde à ſoi, doit avoir l'oeil à ſes affaires.*

TREK, Luſt, genegentheld tot iets. *Penchant, gout, deſir.* m. *Envie, paſſion, inclination pour quelque choſe.* f. Ik heb groote trek na zalm. *J'ay grand deſir, grande envie de manger du ſaumon.* Hy heeft geen trek tot het huwelyk. *Il n'a pas de penchant, d'inclination pour le mariage.* TREK, treek, ſtreek, part. *Trait pour rire, piece pour rire, mauvais tour.* Dat was een ſlimme trek. *C'etoit là un malin trait.* Iemand een trek ſpeelen. *Jouer un mauvais tour à quelqu'un, lui faire piece.* TREK, aftrek. *Debit.* m. *Conſomption.* f. Daar is goede trek in die waaren, die waaren zyn wel gewild. *Ces marchandiſes ſont de bon debit, ſont bien recherchées.*

TREK, Dient tot een *Adjectivum* aan de volgende ſamengeſtelde. TREKLYN, trektouw voor een ſchuit &c. *Un cordeau, une corde menuë pour tirer un bateau.* TREKMUTS. *Une eſpece de beguin qui coëffe en tête de chou.* TREKNET. n. ſleepnet, wagtelnet. *Une traſſe, un filet à prendre des cailles, des allouettes &c.* TREKPAARD, togtpaard. *Cheval de trait, de charroy.* m. TREKPAD. n. pad langs een trekvaart. *Petit ſentier pour le cheval qui tire la barque.* TREKPLEISTER. *Une emplâtre qui tire, qui ouvre les pores.* De vrouwtjes heeten een ſtoof ook een trekpleiſter. *Les femmes appellent auſſi un chauffepied une emplâtre qui tire.* Een mooy meisje is een trekpleiſter. *Une belle fille eſt une emplâtre attirante.* TREKPOTJE, trekpot om the, koffy &c. te trekken. *Un petit pot à tirer, à dilater, à extraire le the, le caffé &c.* Een porceleine trekpotje. *Un pot à tirer de porcelaine.* TREKSCHUIT. *Un bateau, une barque à cheval, barque de trait.* Men reisd gemakkelyk in de trekſchuiten. *On voyage commodement dans les barques à cheval.* TREKTANG, nyptang. *Tenailles, pinces.* f. pl. TREKVAART. *Canal à l'uſage des barques à cheval.* Zyn Hofſtede legd aan de Haarlemmer trekvaart. *Sa Maiſon de Campagne eſt ſur le canal qui conduit à Haerlem.* TREKWEG. *Chemin de halage pour ceux qui tirent la barque.* m. DODYNS zegt, zonder roem geſprooken, de Hollanders verſtaan haar op *Trekſchuiten*, hebbende lang in 't lyntje geloopen.

TREKKEBEKKEN. v. n. Werd van de duiven en andere vogels gezegt. *S'abecher, ſe tenir bec à bec comme font les pigeons.*

TREKKEN. 't meervoud van TREK. Dat zyn ſchoone, ſtoute trekken, pennetrekken! *Voilà de beaux traits, des traits bien hardis!* Alle de trekken van haar aangezigt zyn regelmaatig. *Tous les traits de ſon viſage ſont reguliers.*

TREKKEN. v. a. Na zig haalen. *Tirer, amener à ſoi.* Le Pret: *Trok*, le Part: *Getrokken.* Hard trekken. *Tirer fort.* Iemand by de mouw, by 't hair, by de ooren trekken. *Tirer quelqu'un par la manche, aux cheveux, par les oreilles.* Trek my Heere en ik zal u naloopen. Sch: ſpr: *Tire moy Seigneur & je courrai après toi.* Het mes, den degen TREKKEN, uithaalen. *Tirer le couteau, tirer l'epée.*

TREKKEN. v. a. Ontfangen, genieten. *Tirer, recueillir.* Nut, voordeel ergens uit trekken. *Tirer de l'utilité, de l'avantage de quelque choſe.* Wat voordeel trekt gy daar uit? *Quel profit tirez vous de là?* Ik trek daar niet van. *Il ne m'en revient rien, je n'en tire aucun benefice.* Gaat heen, gy zult niet trekken. *Allez vous en, vous n'aurez rien, il n'y a rien à frire pour vous.* Men trekt veel ſchoone waaren uit Ooſt-Indien, veel ſchoone zaaken uit de Oude. *On tire beaucoup de belles marchandiſes des Indes, bien des belles choſes, quantité de belles choſes des Anciens.* Een Lotery TREKKEN. *Tirer une Loterie.* De hoogſte prys trekken. *Tirer le gros lot.*

TREKKEN, In 't ſtuk van wiſſel. *Tirer, en matiere de change.* Een wiſſel trekken. *Tirer une lettre de change.* Gy zult ten allen tyde op my konnen trekken, tot het beloop van .. *Vous pourez tirer ſur moi en tout temps, juſqu'au montant de ..* Veel waaren TREKKEN, koopen, eiſſen. *Tirer, acheter, demander beaucoup de marchandiſes.*

TREKKEN. v. a. Draadjes maaken. *Tirer, faire des fils.* Goud trekken. *Tirer de l'or.* Men kan de metaalen tot draaden trekken. *On peut tirer les metaux en fils.* TREKKEN, uitkooken. *Tirer, dilater, faire diſtiler &c.* De ſappen der kruiden trekken. *Tirer le ſuc des ſimples.* Thé trekken. *Tirer, dilater du thé.* Die thé is niet genoeg getrokken. *Ce thé n'eſt pas aſſez tiré, aſſez dilaté.* TREKKEN, drukken. *Tirer, imprimer.* Hoe veel exemplaaren laat gy 'er van trekken? *Combien d'exemplaires en faites vous tirer?* TREKKEN, ſchilderen, tekenen. *Tirer, portraire, deſſiner.* Een copy van eenig principaal trekken. *Tirer une copie de quelque original.* TREKKEN, met pen *of* kryt, los tekenen. *Tirer, former des lettres avec la plume, le crayon.* Die Schoolmeeſter kan ſchoon trekken. *Ce Maître d'Ecole ſait bien tirer, ſait bien faire des traits.*

TREKKEN. v. n. Gaan, heen reizen. *Tirer, marcher, aller vers quelque lieu.* Waar trekt gy zoo na toe? *Où allez vous comme cela, de quel coté tirez vous?* Door een Land TREKKEN, reizen. *Paſſer par un Pays.* Regt op een Stad aantrekken. *Marcher droit à une Ville.* Een zaak voor hooger Geregt TREKKEN, betrekken. *Evoquer une cauſe à un plus haut Tribunal.* Hy zal de zaak in den Haag trekken. *Il fera evoquer la cauſe à la Haye, il en appellera à la Haye.*

TREKKEN, Werd nog in den zin der volgende ſpreekwyzen gezegt. Een tand TREKKEN, uittrekken. *Tirer, arracher une dent.* Turf TREKKEN, baggeren, ſpitten. *Tirer des tourbes, becher des tourbes.* Linien TREKKEN, maaken van de eene plaats na de andere. *Tirer, faire des lignes d'un lieu à l'autre.* Een zaak in twyfel TREKKEN, daar aan twyfelen. *Douter d'une choſe, revoquer une choſe en doute.* De mond ſcheef TREKKEN, grappen maaken. *Grimacer, tirer la bouche de travers.* De kap TREKKEN, potſen aanregten. *Faire des niches, des pieces pour rire, folatrer, badiner.*

TREKKER. Die een wiſſel trekt. *Tireur, qui tire une lettre de change.* De trekker moet de geprotesteerde wiſſel betaalen. *Il faut que le tireur paye la lettre proteſtée.* TREKKER, GOUDDRAAD-TREKKER. *Tireur d'or.* KURKTREKKER. *Tire bouchon.* m.

TREKKING. Inkrimping, ſtuipen. *Retreciſſement.* m. *Contraction.* f. De trekking der zenuwen. *Le retreciſſement des nerfs.*

TREKSEL. n. Zetſel thé *of* koffy. *La doſe de thé* ou *de*

Digitized by Google

caffé qu'on tire en une fois. Ik zal een vers trekſel zetten. *Je vais tirer une doſe toute fraiche, je ferai tirer du thé, du caffé tout frais.*

TRENS Luts. *Bride, gance.* f. Zilvere trenſen aan de knoopgaten. *Brides, gances d'argent aux boutonnieres.*

TRENTELEN of TRANTELEN. v. n. Draayen, talmen. *Toupier, aller, marcher ſans ſavoir où.* Zy doet niet als loopen en trentelen. *Elle ne fait qu'aller & revenir, que toupier.*

TREPANEER-BOOR. Tuig om een ronde opening in de herſſenpan te booren. *Trepan.* m. *Inſtrument avec lequel on ouvre le crane en rond.* TREPANEEREN, de herſſenpan openbooren. *Trepaner, ouvrir le crane avec le trepan.* Hy is te zwak, men durft hem niet trepaneeren *Il eſt trop foible, on n'oſe le trepaner.* De TREPANEERING is in dit Land gevaarlyk. *Le trepan eſt dangereux en ce Pays ci.*

TREUREN. v. n. Smeiten, verkwynen. *Pleurer, fondre en regrets, s'ennuyer, languir.* Die vrouw treurd nog over 't afſterven van haar man. *Cette femme regrette, pleure encore la mort de ſon mary.*

TREURGEESTIG. Adj. Zwaarmoedig, onmaatig bedroefd. *Melancolique, plongé dans une ſombre melancolie.* De treurgeeſtige menſchen zyn ſpitsvindig. *Les hommes melancoliques ſont ingenieux, inventifs.* TREURGEESTIGHEID, zwaarmoedigheid. *Melancolie.* f. *Noir chagrin.* m.

TREURIG. Adj. Treurgeeſtig, zwaarmoedig, bedroefd. *Melancolique, penſif, morne, abbattu.* Een treurig gelaat. *Un air, un viſage melancolique.* Hoe komt gy zoo treurig? *D'où vient que vous êtes ſi melancolique, ſi triſte, ſi morne, ſi rêveur?* TREURIG, naar, akelig. *Sinistre, tragique, funeſte* Treurig voorval. *Evenement tragique, ſinistre.* Treurige voortekens. *Des preſages ſiniſtres.* Dat zyn de treurige gevolgen van den Oorlog. *Ce ſont là les ſuites funeſtes de la Guerre.* TREURIGHEID, zwaarmoedigheid, bedroefdheid. *Melancolie, profonde triſteſſe.* f. *Chagrin, abbatement.* m.

TREURLIED. n. Treurgezang, klaaglied. *Chant de complainte.* m. *Lamentation.* f. Een treurlied opheffen. *Entonner un chant de complainte.*

TREURSPEL. n. Vertooning van een doorlugte daad, gemeenlyk met de dood van een of twee der voornaamſte perſonagien eindigende. *Tragedie.* f. Het Treurſpel van Cinna, van Regulus. *La Tragedie de Cinna, de Regulus.* Daar werden wel zoo veel Geeſten gevonden bequaam een heerlyk Treurſpel, dan 'er gevonden werden bequaam om een goed Blyſpel te maaken. *Il ſe trouve bien autant d'Eſprits capables de faire une belle Tragedie, qu'il s'en trouve capables de faire une bonne Comedie.*

TREZOOR. zie SCHAPRAAY, SPYSKAMER, SPINDE. *Armoire, depenſe.* f. *Gardemanger.* m. Het TREZOOR of de Schat der Galioenen, 't zilver aan baaren *of* de geldſpecien in de Galioenen gelaaden. *Le threſor ou l'argent chargé dans les Galions.*

TRIAKEL. zie THRIAKEL. *De la Theriaque.* TRIANGEL. zie DRIEHOEK. *Triangle.* m.

TRIL. Woord dus te gebruiken. Hy is gaarne op den tril. *Il a toujours le pied en l'air, il eſt toujours prêt à courir la pretentaine.* Die Meid is geduurig op den tril. *Cette Servante eſt toujours par voye & par champs, aime fort à trotter.*

TRILLEN EN BEEVEN. v. n. Klappertanden. *Grelotter, trembler de froid, être tranſi de froid.* Hy trilde en beefde van koude. *Il grelottoit, il etoit tranſi de froid.* TRILLEN EN BEEVEN, v. n. Schrikken, ontſteld zyn.

Trembler de peur, être ſaiſi de peur, fremir. Hy trilde en beefde van ſchrik. *Il fut ſaiſi de peur, il fremit, il tremboit comme la feuille.*

TRILLIE, ZWILGE. Zeker gegomd en glad lywaat. *Du treillis, certaine etoffe gommée, liſſée & luiſante.*

TRIOMF. Zegenpraal. *Triomphe.* m. *Ceremonie pompeuſe.* Cleopatra benam zig het leven om niet in triomf gevoerd te worden. *Cleopatre ſe fit mourir pour eviter d'être menée en triomphe.* TRIOMFBOOG, eerpoort, zegeboog. *Un arc de triomphe, un arc triomphal.* TRIOMFEEREN. v. n. de zegen bevegten, zegenpraalen. *Triompher, vaincre en guerre, faire une entrée triomphante.* Romen heeft over Carthago getriomfeerd. *Rome a triomphé de Carthage.* De Raad beval dat Scipio zou triomfeeren. *Le Senat ordonna que Scipion triompheroit* De TRIOMFEERDER, de geene die Rome zegenpraalende introk. *Le triomphateur, celui qui entroit à Rome en triomphe.* Als de triomfeerder ter Stad in kwam. *Quand le triomphateur entroit dans la Ville.* TRIOMFPOORT, TRIOMFBOOG. *Un arc triomphal.* TRIOMFWAGEN, zegenwagen. *Un char triomphal, char de triomphe.* Arrius naar de Hoofd-Kerk van Conſtantinopolen na zyne terugkomſt uit zyn Ballingſchap, in triomf gedraagen werdende, wierd door zoo fellen darmpyn aangetaſt, dat hy in 't openbaare Drekhuis daar aan borſt, ſtikte.

TRIPEL. Amaril, zeker kryt om 't koperwerk te polyſten. *Du tripoli, terre tendre pour polir la vaiſſelle de cuivre &c.* TRIPPELEN, met trippel wryven, glad ſchuuren. *Ecurer avec du tripoli.*

TRITS. Drie gelyke oogen toonende dobbelſteenen. *Raſle.* f. *Trois dez qui marquent les mêmes points.* Trits van aazen, trits van zeſſen gooyen. *Faire raſle d'as, raſle de ſix* TRITS, drie kaarten van een ſoort. *Trois cartes de même ſorte.* Trits van Heeren, trits van Vrouwen. *Trois Rois, trois Dames.*

TROEF. De koleur van het troefblad. *Triomfe.* f. *à tout.* m. *La couleur de la retourne.* Harten is troef. *Coeur eſt la triomphe.* Ik zal troef op ſpeelen. *Je jouërai triomphe, à tout, de l'a tout, par à tout.* TROEFBLAD, n. omkeerblad van die de kaart geeft. *Retourne* f. *Carte que retourne celui qui donne les cartes à certains jeux.* Laat my het troefblad eens zien. *Montrez moy la retourne.*

TROEP, HOOP. Aantal van luiden. *Troupe.* f. *Amas de gens.* m. Een troep Comedianten, Koordedanſſers. *Une troupe de Comediens, de Danſeurs de corde.* TROEP of GROP, Schilders en Beeldwerkers woord: verſcheide figuuren, ligchaamen by een. *Groupe.* f *Aſſemblage de pluſieurs corps les uns auprès les autres.* Een troep van vier, van vyf beeldjes. *Une groupe de quatre, de cinq figures.*

TROEPEN. Ond: w: Geſchaard Krygsvolk. *Des Troupes, des Compagnies, des Regiments de Soldats.* Hy ſtelde zyne Troepen in ſlagorder. *Il rangea ſes Troupes en battaille.*

TROETELEN. v. a. Vleyen, naauw wagten, koeſteren. *Dorlotter, delicater, flater, choyer, mignarder, amadouer.* Zyne kinderen troetelen en vleyen. *Dorlotter & flater ſes enfans.* TROETELING, koeſtering, vleying, liefkoozing. *Careſſe, flaterie.* f. *Amadouëment.* m.

TROETELKIND. n. Beminde zoon, wittebroods kind. *Le mignon, le bien aimé de la maiſon, l'enfant gâté.* Dat is het troetelkind; den anderen is de verſchooveling van 't huis *C'eſt là le mignon, le bien aimé, l'enfant gâté; l'autre eſt le ſouffre douleurs de la maiſon.* Die Vorſt is een troetelkind van de Fortuin. *Ce Prince eſt un favori de la Fortune.*

TROE-

Digitized by Google

TROEVEN. 't meervoud van 't woord TROEF. *Des triomfes, des à tous.* Ik had twee troeven en een aas. *J'avois deux triomfes, deux à tous & un as.* TROEVEN. v. a. Troef op ſpeelen. *Jouer par à tout, jouer de la triomfe.* Kond gy daar niet op troeven? *Ne ſauriez vous jetter de la triomfe là deſſus, couper d'à tout?*

TROF. *Pret:* van TREFFEN. Hy ſchoot op hem, maar trof hem niet. *Il tira, fit feu, lâcha ſon arme ſur lui, mais il ne le toucha pas.* Hy trof het Leger der Vyanden by den Brug, by 't Bos, den Vloed. *Il rencontra l'Armée Ennemie près le Pont, près la Forêt, le Fleuve.* Die ſlag trof hem de ziel. *Ce coup, cette perte lui perça l'ame.*

TROFFEL. Truweel, Metſelaars gereedſchap *Truelle.* f. *Inſtrument de Maçon.*

TROG. Bak *of* bank om het deeg in te kneeden. *Une met, une huche de Boulanger.*

TROGGELAAR. Schooyer, bedelaar. *Gueux, caimand.* TROGGELAARSTER. ſchooyſter. *Gueuſe, caimande.* TROGGELEN. v. n. Schooyen, beedelen *Gueuſer, caimander.* Uit Guſman d'Alfarache, uit Lazarus van Tormes de TROGGELKONST, de troggelaarykeeren. *Apprendre l'art de gueuſer. de caimander de Guſman d'Alfarache, de Lazarille de Tormes.*

TROK. 't *Preteritum* van TREKKEN. Cimber trok Ceſar by de mouw, 't geen de leus was om hem aan te vallen en te vermoorden. *Cimber tira Ceſar par la manche, ce qui etoit le ſignal pour l'aſſaillir & le maſſacrer.* Zy trok hem aan een zyde, en luiſterde hem in 't oor. *Elle le tira à coté & lui dit tout bas.* Zoo als de zegenpraalende Veldheer na Rome TROK, reisde. *Comme le General triomphant alloit à Rome.* De Vorſt trok daar op naar den Vyand. *Le Prince marcha là deſſus aux Ennemis.*

TROKBAL of TRUKBAL. Trekbal. *Bille* ou *boule d'yvoire ſervant à jouer au billard.* TROKKEN, trukken op de TROKTAFEL of Truktafel ſpeelen. *Jouer au Billard.*

TROM. Trommel. *Un tambour, une caiſſe.* Met de ſtille trom marcheeren. *Marcher à tambour caché, couvert, à petit bruit, à la ſourdine.*

TROMMEL. Geluid en moedgeevend Krygs inſtrument. *Tambour.* m. *Caiſſe.* f. De trommel roeren om Soldaaten te werven. *Battre le tambour, battre la caiſſe pour lever des Soldats.* De bezetting trok uit met ſlaande trommel, ontſtooke lont &c. *La garniſon ſortit tambour battant, mêche allumée &c.* Hy is zoo wild of hy met een trommel in 't Bos gevangen was, hy is wilder als wild. *C'eſt un brouillon, un etourdi s'il en fut jamais; on diroit qu'il ſort des Bois, tant il eſt farouche.* Haazen met de trommel vangen, het voorneemen ontydig ontdekken. *Vouloir prendre des Lievres au ſon du tambour, ebruiter trop tot une entrepriſe.* Hy kan met al zyn vrinden wel op een trommel danſen. *Il pourroit bien danſer avec tous ſes amis ſur un tambour; il a très peu d'amis.*

TROMMEL, TON in 't Uurwerk; rad daar de ſnaar *of* ketting op gewonden word. *Tambour, barillet.* m. *Roue de montre ſur laquelle ſe roule la corde* ou *la chaine qui ſert à la monter.* TROMMELEN. v. n. de trommel ſlaan. *Battre la caiſſe, battre le tambour.* Waar hoor ik daar trommelen? *Où eſt ce que j'entends là battre le tambour?* TROMMELEN, 't geraas van de trommel nadoen, met de vuiſten &c. *Tambouriner, imiter avec les poings &c. le ſon du tambour.* Wie trommeld daar op die deur? *Qui eſt ce qui tambourine là ſur cette porte?* Ik zal u op de bek TROMMELEN, bruyen. *Je vous tapoterai la gueule, je vous donnerai ſur la gueule.* TROMMELSLAAGER, tamboer. *Un tambour, celui qui bat la caiſſe.* TROMMELSLAG. *Coup de tambour.* m. Hy wierd by trommelſlag ingedaagd. *Il fut cité au ſon du tambour.* TROMMELSTOKKEN met zilver beſlag. *Des bâtons, des baguettes de tambour garnies d'argent.*

TROMP. Mondſtuk van 't roer *of* geſchut. *L'entrée, la bouche d'un mouſquet, d'un canon &c.* Iemand de tromp van 't muſquet, van 't piſtool op de borſt zetten; zig aanſtellen als of men hem wilde doodſchieten. *Preſenter le bout du mouſquet, du piſtolet à quelqu'un; lui tenir le mouſquet, le piſtolet ſur la gorge, faire mine de le tuer.* TROMP, muil tromp: yzerwerktuig met een tongetje in 't midden dat tuſſen de tanden gezet word, en geluid geeft. *Une trompe, inſtrument de fer, qui a une languette au milieu, dont on tire du ſon en le mettant entre ſes dents.*

TROMPET. Bekend Krygs inſtrument, voornamentlyk onder de Ruitery *Trompette* f *Inſtrument de Guerre, ſurtout dans la Cavallerie.* Op de trompet blaazen. *Sonner de la trompette.* Het geſchal der trompetten. *Le ſanfare des trompettes.* TROMPETTEN. v. n. op de trompet blaazen *Sonner de la trompette.* Hoord gy wel trompetten? *Entendez vous bien ſouner de la trompette?* Zy hebben lang genoeg getrompet. *Ils ont aſſez ſonné de la trompette, aſſez fait de fanfares, aſſez trompetté.* TROMPETTER, trompet blaazer. *Trompette, celui qui ſonne de la trompette.* Een Trompetter kwam de Stad opeiſſen. *Un Trompette vint ſommer la Ville.*

TRONIE. Aangezigt in de gemeenzaame ſtyl. *Viſage, minois.* m. *Trogne* f. Ik heb haar tronie niet moogen zien. *Je n'ay pu voir ſon viſage, je n'ay pu la voir au viſage, au nez.* Dat meisje heeft een zoete tronie. *Cette fille a un joli minois.* TRONITJE. ſnaakshoofdje, boertig figuurtje. *Petite figure groteſque.* f. *marmouſet.* m. Daar zyn in die Grot aardige tronitjes te zien. *On voit de jolis groteſques, de jolis marmouſets dans cette Grotte.*

TROON, THROON m. Koninklyke zetel. *Throne, Siege Royal.* m Salomons Troon was van yvoor. *Le Throne de Salomon etoit d'yvoire.* De Koning op zynen Troon gezeten zynde. *Le Roy etant aſſis dans ſon Throne.* Op den Troon ſteigeren. *Monter ſur le Throne.* Een Vorſt van den Troon ſchoppen. *Chaſſer un Prince du Throne, le déthroner.* Een waggelende Troon onderſchraagen *Soutenir un Throne chancelant.* Iemand met zig TROONEN, heen leiden, ſleepen. *Emmener, traîner quelqu'un avec ſoi.*

TROOST. f. Verkwikking, verligting van de ſmert, van 't lyden. *Conſolation.* f. Een zoete troost. *Une douce conſolation.* Troost ontfangen. *Recevoir de la conſolation.* Al zyn troost by God zoeken *Chercher toute ſa conſolation en Dieu.* TROOST-BRIEF. *Lettre de conſolation, Epitre conſolatoire.* f.

TROOSTELOOS. Adj. Die niet te troosten is. *Inconſolable.* Hy is troosteloos over dat verlies. *Il eſt inconſolable de cette perte.* TROOSTELOOSHEID, moedeloosheid. *Etat d'une perſonne inconſolable, affliction profonde.* f.

TROOSTELYK. Adj. Dat troost geeft. *Conſolant, conſolatoire, qui conſole.* Troostelyke redenen. *Des diſcours conſolants, diſcours conſolatoires.* Troostelyke brief. *Conſolante lettre, epitre conſolatoire.* Het geene gy my daar zegt is heel troostelyk. *Ce que vous me dites là eſt bien conſolant.*

TROOSTEN. v. a. Vertroosten, de pyn, het lyden, de droefheid verligten *Conſoler, ſoulager, adoucir, diminuer la douleur, l'affliction.* De bedroefde troosten.

Digitized by Google

Conſoler les affligez. Hy kan zig niet trooſten over het afſterven van.. *Il ne ſauroit ſe conſoler de la mort de..* Hy zal heel ligt te trooſten zyn. *Il ſera bien aiſé à conſoler..*

TROOSTER. Die trooſt aanbrengd. *Conſolateur, celui qui conſole.* Een Zieke trooſter. *Un Conſolateur des malades.* De Kerk noemd de H. Geeſt de Trooſter. *L'Egliſe appelle le St. Eſprit le Conſolateur.* Als de Trooſter zal gekomen zyn. *Quand le Conſolateur ſera venu.*

TROOYAAN. Die van 't oude Trooye was. *Troyen, qui étoit de l'ancienne Troye.* Priamus is de laatſte Koning der Trooyaanen geweeſt. *Priam a été le dernier Roy des Troyens.* 't Is een Trooyaan, een held. gem: ſpr: *C'eſt un Troyen, un brave.*

TROOYAANS. Adj. Dat Trooyen betrof. *Troyen, qui concernoit Troye.* De Trooyaanſe Vorſten, het Trooyaanſe paard. *Les Princes Troyens, le cheval de Troye.* Het Trooyaanſe paard inhaalen, zyn eigen ongeluk bewerken. *Donner entrée au cheval de Troye, être l'auteur de ſa diſgrace, travailler à ſa ruine.*

TROP. Troep, hoop. *Troupeau.* m. *Troupe, bande.* f. *Amas d'animaux.* m. Een trop ſchaapen. *Un troupeau de brebis.* Een trop varkens. *Une troupe, une bande de pourceaux.*

TROS. Bos. *Grappe.* f. *Bouquet de pluſieurs grains.* Een tros druiven. *Une grappe de raiſin.* De Beſpieders van Joſua hadden aan een tros druiven genoeg te draagen. *Les Epies de Joſué etoient aſſez chargez d'une grappe de raiſin.*

TROS. Trein, naſleep van een heel Leger. *Tout le bagage d'une Armée entiere.* De tros van 't Leger volgen. *Suivre le bagage, l'attirail de l'Armée.* TROSBOEVEN, Ruiters knegten, Leger hoeren &c. *Les Goujats & les Gouines de l'Armée.*

TROTS. Adj. Groots, hoogmoedig, verwaand. *Hautain, ſuperbe, fier, arrogant, altier.* Een trots gemoed, trotſe gang. *Un eſprit hautain, une demarche arrogante, fiere.* Trots gelaat. *Air fier, air arrogant; mine arrogante, mine altiere.* Die man is te trots. *Cet homme eſt trop hautain, trop arrogant.* Hy ſteekt op in pragt van kleeding, van gebouwen, trots de beſte. *Il donne dans la magnificence des habits, des batiments, faiſant nargue aux plus riches, aux plus opulents.*

TROTSEEREN. v. a. Bars aangluuren, met veragting aanſchouwen. *Morguer, braver, regarder d'un air fier & menaçant.* Doet gy dat om my te trotſeeren? *Eſt ce que vous faites cela pour me morguer, pour me braver?* Hy trotſeerd elk een. *Il morgue, il brave tout le monde.* Het gevaar, de dood TROTSEEREN, veragten. *Braver, affronter les dangers, braver la mort.* TROTSEERING, veragting, hoon. *Bravade.* f. *Affront.* m. Hy meende my door zyn trotſeering te vervaaren. *Il penſoit m'etonner par ſes bravades.* TROTSEERING van 't gevaar, ſchroomloosheid. *Intrepidité, fermeté qui brave le danger.* f.

TROTSELYK. Adv. Hoogmoediglyk. *Fierement, arrogamment, avec hauteur.* Iemand trotſelyk aanzien. *Regarder quelqu'un fierement.* Hy antwoorde trotſelyk. *Il repondit fierement, arrogamment, avec hauteur.*

TROTSHEID. f. Hoogmoedigheid, verwaandheid. *Suffiſance, arrogance, fierté, humeur altiere.* f. Onverdraagelyke trotsheid. *Inſupportable fierté.* De trotsheid van Vaſthi koſte haar de Kroon. *L'arrogance, l'humeur altiere de Vaſthi lui couta la couronne.*

TROUW. f. Billykheid, regtvaardigheid. *Foy, equité, juſtice, probité, loyauté.* f. Iets op trouw belooven. *Promettre quelque choſe ſur ſa foy.* Op trouw verkoopen. *Vendre ſur ſa foy, loyalement.* Een man van trouw. *Un homme de foy, de probité.* Daar is geen trouw onder de menſchen. *Il n'y a point de foy entre les hommes.*

TROUW. Trouwbelofte. *Foy, promeſſe de mariage* f. Hy heeft my zyn trouw gezwooren. *Il m'a juré ſa foy.* Zyn trouw ſchenden. *Violer ſa foy.* Iemand iets op trouw verkoopen. *Vendre quelque choſe à quelqu'un ſur ſa parole.* Een Juffer een ring, een horlogie op trouw geeven, ſchenken. *Donner une bague, une montre à une Demoiſelle en foy de mariage.*

TROUW. Adj. & Adv. Getrouw, die zyn woord geſtand doet. *Fidelle, loyal, qui garde la foy.* Een trouw knegt, trouwe vrindſchap. *Un ſerviteur, une amitié fidelle.* Hy is zoo trouw als goud. *Il eſt d'une fidellité eprouvée, à l'epreuve.* Ter goeder TROUW, trouwelyk handelen, beminnen. *Agir, aimer de bonne foy.* Iemand TROUW, getrouwelyk dienen. *Servir quelqu'un fidellement.* Ik heb haar trouw bemind. *Je l'ay aimée fidellement.*

TROUW. Huwelyk, egtvereeniging. *Mariage.* m. *Solemnité du mariage.* Wanneer de trouw voltrokken zal zyn. *Quand le mariage ſera celebré, conſommé.* Wat baard de trouw? veeltyds niet als berouw. *Qu'eſt ce que produit le mariage? rien que des regrets.*

TROUWBELOFTE. *Promeſſe de mariage.* f. Zy heeft trouwbelofte van hem. *Elle a ſa promeſſe de mariage.* TROUWDAG, Bruiloftsdag. *Jour deſigné, marqué pour ſolemniſer le mariage, le jour des nopces.* Alles word tegens den trouwdag verwaardigd. *On prepare tout pour le jour du mariage, de la nopce.*

TROUWELYK. Adv. Getrouwelyk. *Fidellement, avec fidelité.* Den aanbetrouwden ſchat trouwelyk bewaaren. *Garder le depot fidellement.* Hy heeft my trouwelyk gediend. *Il m'a ſervi fidellement.*

TROUWEN. v. n & a. In den huwelyken ſtaat treeden. *Marier, ſe marier, ſe mettre en menage.* Hy wil nog niet trouwen. *Il ne veut pas encore ſe marier.* Hy is met zyn Meid getrouwd. *Il s'eſt marié avec ſa Servante.* TROUWEN. v. a. Ten huwelyk neemen. *Epouſer, prendre en mariage.* Hy trouwd een ryke Juffer. *Il epouſe une riche Demoiſelle.* Zy heeft hem tegens haar Ouders raad getrouwd. *Elle l'a epouſé contre l'avis de ſes Parents.* TROUWEN, door den egt verbinden. *Epouſer, lier par le lien de mariage.* De Predikant die haar zou trouwen vroeg.. *Le Miniſtre qui les devoit epouſer demanda..*

TROUWENS. Adv. Stopwoord van overdenking, redenkaveling &c. *Auſſi bien, à propos.* 't Zal nu trouwens te laat wezen. *Il ſera trop tard à cette heure, auſſi bien.* Zeg my wat zy al deed, maar trouwens gy waart 'er niet by. *Dites moy ce qu'elle faiſoit, mais à propos, vous n'y etiez pas.*

TROUWHARTIG. Getrouw, opregt. *Fidelle, cordial, ſincere, de probité.* Trouwhartige vriend. *Ami fidelle, ſincere ami, cordial ami.* Trouwhartige waarſchouwing. *Avis ſincere, fidelle avis.* TROUWHARTIGHEID, getrouwheid, opregtigheid. *Fidelité, ſincerité, cordialité, bonne foy, loyauté, candeur.* f. Ik ben van uw trouwhartigheid overtuigd. *Je ſuis perſuadé, convaincu de votre amitié cordiale, de votre ſincere amitié, de votre probité, de votre candeur.* TROUWHARTIGLYK. Adv. Getrouwelyk. *D'une maniere cordiale, cordialement, fidellement, ſincerement.*

TROUWLOOS. Adj. Zonder trouw, verraader. *Perfide, ſans foy, traitre, deloyal.* Een trouwloos menſch. *Un homme perfide.* Trouwloos Minnaar. *Amant perfide, perfide Amant.* Trouwlooze Landaart. *Nation perfide.* TROUWLOOSHEID, verraad. *Perfidie,*

tra-

Digitized by Google

trahiſon, deloyauté. f. *Manquement de foy.* m. Een ſchandige trouwloosheid. *Une honteuſe perfidie.* Hy wierd TROUWLOOSLYK in zyns Vyands handen geleverd. *Il fut livré perfidement entre les mains de ſes Ennemis.*

TROUWRING. Ring op trouw vereerd. *Anneau nuptial.* m. *Bague d'engagement de mariage.*

TRUKBAL, TROKBAL. Yvoore bal om te trukken. *Bille.* f. *Boule d'yvoire avec laquelle on joüe au Billard.* Een yvoore trukbal. *Une bille d'yvoire.* TRUKKEN, TROKKEN. v. n. Op de Truktafel ſpeelen. *Jouer au Billard.* Hy kan heel net trukken. *Il ſait bien jouer au billard.* TRUKSPEL. n. *Le jeu du billard.* TRUKSTOK. *Baton à billard.* m. TRUKTAFEL. *Billard.* m. Die truktafel ſtaat niet regt. *Ce billard n'eſt pas droit.* Franſe truktafel, Spaanſe truktafel. *Billard à la Françoiſe, billard à l'Eſpagnole.*

TRYP. Turks fluweel, zeker ruig ſtof. *De la peluche, ſorte de pane, d'etoffe veluë.* Een trype broek. *Une culote de peluche.* Engels tryp. *De la peluche d'Angleterre.*

T S.

T'SAMEN, TE SAMEN. zie, SAMEN. *Enſemble, l'un avec l'autre.* Wy gingen 'er t'ſamen na toe. *Nous y allâmes enſemble.* Zy zyn t'ſamen getrouwd. *Ils ſont mariez enſemble.*

T U.

TUBEROOS. Witte welriekende Zomer-blom. *Tubereuſe, fleur d'Eté blanche & odoriferante.* f. Daar ſtond een pot met tuberoozen op de ſchoorſteen mantel. *Il y avoit un pot de tubereuſes ſur le rebord de la cheminée.* TUBEROOS-BOL. *Oignon de tubereuſe.* m. TUBEROOSTAM. *Tige de tubereuſe.* f.

TUFSTEEN. Zafſte ſteen, dryfſteen &c. *Pierre poreuſe.* f. *Carreau de pierre blanche & tendre.* De meeſte Kerk Toorens zyn van tufſteen gebouwd. *La pluspart des Tours d'Egliſes ſont de tuf, de carreaux de tuf.*

TUGT, TUCHT. Regel, order. *Diſcipline, regle inſtituée.* f. De Kerkelyke tugt, Krygs tugt. *La diſcipline Eccleſiaſtique, diſcipline Militaire.* De oude wetten en de oude tugt herſtellen. *Retablir les anciennes loix & l'ancienne diſcipline.* Zyne kinderen leeven zonder tugt en regel. *Ses enfans vivent ſans diſcipline & ſans regle.*

TUGTHUIS. n. *Maiſon de diſcipline, de correction.* f. Het Spinhuis en 't Raſphuis zyn tugthuizen van de Stad. *Le* Spinhuis *&* *le* Raſphuis *ſont des maiſons de correction de la Ville.*

TUGTIG. Adj. Geregeld, maatig, kuis. *Reglé, moderé, chaſte, pudique.* Een tugtig menſch, tugtige vrouw. *Un homme moderé, une femme chaſte, pudique.*

TUGTIGEN. v. a. In tugt houden. *Diſcipliner, inſtruire, regler.* De kinderen tugtigen en wel optrekken. *Diſcipliner & bien elever les enfans.* Wel getugtigde Soldaaten. *Des Soldats bien diſciplinez.* TUGTIGING, leering, kaſtyding. *Correction, regle, diſcipline.* f. De tugtiging der kinderen is hoognoodig. *La correction des enfans eſt très neceſſaire.*

TUIG. n. Werktuig, gereedſchap. *Inſtrument, outil, uſtencile.* m. Oorlogs tuig, Barbiers tuig. *Inſtruments, machines de Guerre; inſtruments de Chirurgie.* De hamer is een heel noodig tuig. *Le marteau eſt un outil bien neceſſaire.* Wat is dat voor TUIG? wat voor lorren en vodden zyn dat? *Quelles guenilles, quels brimborions ſont cela?* Zyn tuigje fiks houden; maatig, geregeld, kant op alles zyn. *Avoir ſoin de toutes ſes pieces; être ſobre & moderé, être reglé comme un papier de muſique.* TUIG, by de Boerinnen, een Sleutelreeks. *Un Clavier, un trouſſeau de clefs attaché au demi-ceint.*

TUIGEN. v. a. Getuigen, getuigenis draagen. *Temoigner, rendre temoignage.* Dat kan ik mee tuigen. *C'eſt ce que je puis temoigner auſſi.* Zulks tuigen de zegels die hy gat. *C'eſt ce que temoignent les ſceaux qu'il en donna.*

TUIGEN. Met ſtaande en loopende want voorzien. *Agréer, equiper de tous apparaux.* Het ſchip is hoog getuigd. *Le vaiſſeau a de hauts bords & de hautes manoeuvres; c'eſt un vaiſſeau de haut bord.*

TUIGHUIS. n. Wapenhuis. *Arcenal, Arſenal, Arcenac, Magazin d'armes.* m. Het Tuighuis van Venetien is vermaard. *L'Arcenal de Veniſe eſt fameux.*

TUIL. Werd zomtyds voor hoofdigheid, kwint gezegt. Zyn tuil tuilen, uittuilen, zyn hoofd volgen. *Suivre ſon caprice, faire la bête, bouder, ſe depiter, ronger ſon frein.* Ik zou haar laaten TUILEN, uittuilen. *Je la laiſſerois bouder tout ſon ſaoul.*

TUILTJE. n. Ruiker. *Un bouquet de fleurs.* Zy maaken tuiltjes in de Tuin. *Ils ſont des bouquets dans le Jardin.*

TUIMELAAR. Hoog vliegende duif. *Un pigeon de haut vol & qui fait des culbutes en l'air.*

TUIMELEN. v. a. Rondom rollen. *Culebuter, ſe renverſer cul par deſſus tête, faire la culebute.* Hy tuimelde van al de trappen. *Il culbuta de tous les degrez.* de Ruitery viel haar op zy in, en deed ze op malkanderen tuimelen. *La Cavalerie les prit en flanc & les fit culebuter les uns ſur les autres.* De beklimmers van boven neer doen tuimelen. *Faire culbuter les eſcaladeurs de haut en bas.* Caligula deed in Zee tuimelen de nieuwsgierige die zyn Brug van Napels tot Baya gelegt, kwamen bekyken. *Caligula faiſoit culbuter dans la Mer les curieux qui venoient viſiter le Pont bâti par lui de Naples juſqu'à Bayes.* De Gauler die Auguſtus in een afgrond wilde doen tuimelen, wierd door 't gezigt van die Vorſt in zyn boos voorneemen geſtuit. *Le Gaulois qui vouloit precipiter Auguſte dans un abime fut arrêté dans ſon mauvais deſſein par le regard de ce Prince.*

TUIMELGEEST. Adj. Veranderlyk en maalend van gedagten. *Turbulent, inquiet, brouillon.* 't Is een tuimelgeeſt die niet kan ruſten. *C'eſt un brouillon, un homme turbulent qui ne ſauroit ſe tenir en repos.*

TUIN. Lusthof, ope luſtplaats. *Un jardin.* Een ſchoone tuin. *Un beau jardin.* De laanen van een tuin. *Les allées d'un jardin* In de tuin wat wandelen. *Se promener un peu dans le jardin, faire un tour de jardin.* TUINBOONEN, Boere boonen. *De groſſes fèves.* Iemand om den tuin leiden, miſleiden, bedriegen, verſchalken. *Endormir les malots, amuſer quelqu'un, le tenir le bec en l'eau.* De kap op den tuin, om den tuin hangen; 't Geeſtelyk beroep de zak geeven. *Jetter le froc aux orties, renoncer à la profeſſion Eccleſiaſtique.* De kap om den tuin hangen, 't rokjen omkeeren, van party veranderen. *Tourner caſaque, changer de parti.*

TUINHUIS. n. Huis aan den tuin leggende. *Maiſon attenante au jardin, la maiſon du jardin.* In het tuinhuis ſlaapen. *Coucher dans la maiſon du jardin.* TUINHUISJE. n. ſpeelhuisje, prieel. *Cabinet de jardin, pavillon, berceau, vuide-bouteille.* m. Zy zitten ginter in 't tuinhuisje. *Ils ſont là bas dans le cabinet, dans le pavillon, dans le vuide-bouteille.*

TUINIER. Hovenier. *Un Jardinier.* De Tuinier zal de ſleutel mee genomen hebben. *Le Jardinier aura pris la clef avec lui.* TUINLUI, Tuinluiden, arbeiders in de Tuinen. *Des Jardiniers, des gens qui entendent le jardinage.* Vraag dat eens aan ervaare Tuinlui. *Demandez le un peu à des Jardiniers experts.* De TUI-

Digitized by Google

NIERSTER, Tuiniers vrouw. *La Jardiniere.* TUINMAN, TUINIER die op de Tuin paſt. *Jardinier.* TUINMANS GEREEDSCHAP. *Des outils, des inſtruments de Jardinier.* De TUINMANS WOONING. *La maiſon, la demeure du Jardinier.* TUINPEULEN. *Des pois de jardin, des pois tendres, des petits pois.* TUINSCHAAR, Tuiniers-ſchaar. *Ciſeaux de Jardinier.* m. pl. TUINSTAAK, Boon-STAAK. *Rame pour ramer des pois, un etançon &c.* TUINVRUGT, pluk vrugten. *Des fruits de Jardin, des legumes.* Alderley tuinvrugten te koop. *Toutes ſortes de fruits, de legumes à vendre.*

TUISSEN, DOBBELEN. v. n. *Brelander, hanter les brelands, les lieux où l'on joüe gros jeu, ſoit aux dez, ſoit aux cartes.* Hy doet niet als tuiſſen en dobbelen. *Il ne fait que brelander.* TUISSEN, ruilebuiten. *Troquer, changer.* TUISSER, dobbelaar. *Brelandier.* Een paarde TUISSER, roskammer. *Un Maquignon.*

TUIT. Hoorn, punt. *Pointe, corne* f. *Bout finiſſant en pointe.* m. Een muts met tuiten. *Un bonnet à cornes.* De Jeſuiten moogen, zegd men, ſedert de moord van Hendrik de 4. maar drie tuiten aan hunne mutſen draagen. *Les Jeſuites ne peuvent (a ce qu'on dit) avoir que trois cornes à leur bonnet depuis le meurtre de Henri 4.*

TUITEN. v. a. Op de tuithoorn blaazen. *Corner, buccher, ſonner du cor, du cornet.* Ik heb in 't Bos hooren tuiten. *J'ay entendu corner dans le Bois.* TUITEN. v. n. ruiſſen. *Corner, tinter, bourdonner.* Myn ooren die tuiten. *Mes oreilles cornent, les oreilles me tintent.* TUITHOORN, blaashoorn van den Oſſeweyer. *Un cor de Vacher.* Op de tuithoorn blaazen. *Sonner du cor.* TUITING, ruiſſing in de ooren. *Bourdonnement, tintouin des oreilles.* m. TUIT-KAN, LUL, pypkan. *Biberon.* m. *vaſe avec un goulot ou tuyau à l'uſage des enf:*

TUK. Werd zomtyds voor RAS, AART gezegt. *Race, ſorte* f. Een hond, een paard van een goede tuk. *Un chien, un cheval de bonne race.*

TULLEBAND. Turks hoofddekſel. *Turban.* m. *Coëffure Turque.* f. Die van Mahomets maagſchap zyn, vermoogen alleen groene Tullebanden te draagen. *Il n'y a que ceux de la parenté de Mahomet qui ayent droit de porter des Turbans verts.*

TULP. Bekende hoogſtammige Lente bloem. *Une Tulipe.* Witte Tulp, geele Tulp, gelpikkelde Tulp. *Tulipe blanche, Tulipe jaune, Tulipe panachée.* TULPAANEN, werd onder de Bloemiſten voor TULPEN gezegt. *Des Tulipes.* TULP-BOL. *Un oignon de Tulipe.* TULP-PERK. *Parterre de Tulipes.* m.

TURF. Brandſtof uit zwavelagtige moeraſſen getrokken *Tourbe.* f. *Motte de terre ſouffrée & ſpongieuſe.* Nieuwe turf, oude turf. *Tourbe neuve, tourbe vieille.* Men brand hier meer turf als hout. *On brule ici plus de tourbes que de bois.* 't Komt op een turf niet aan als men in 't Veen is. ſpr: *On ne regarde pas a une grappe de raiſin quand on eſt dans les vignes.* TURF-BANK *Banc à tourbes* m. *Une eſpece de bahu, ae coffre, de banc a ſerrer des tourbes.* De TURFBOER is 'er geweeſt. *Le Paiſan, l'homme aux tourbes y a eté.* TURF-DRAAGER. *Porteur de tourbes.* TURF-HOK *Coin à loger des tourbes.* m. TURF-MAND. *Panier à tourbes.* m. De TURF-MARKT. *Le marché aux tourbes.* TURF-MOLLEM, turfgruis. *Des mottes de tourbes, des ordures de tourbes.* TURF-SCHIP. *Un grand bateau ou bâtiment à tourbes.* Het Turf-ſchip van Breda, 't ſchip daar Breda in 't Jaar 1629. meê verraſt wierd. *Le bateau à tourbes de Breda, avec lequel Breda fut ſurpris en 1629.* TURF-SCHUIT. *Un bateau à tourbes.* TURF-SCHUUR. *Une grange, un logement à ſerrer des tourbes.* TURF-ZOLDER. *Un grenier a tourbes.*

TURK. Die uit Turkyen is. *Un Turc, un homme de Turquie.* Zoo wreed als een Turk. *Cruel comme un Turc.* 't Is een regte Turk, een regte Beul. *C'eſt un vray Turc, un vray Boureau.* De Grooten Turk, de Turkſe Keizer. *Le Grand Turc, l'Empereur des Turcs.* 't Leger van den Grooten Turk is geſlagen. *L'Armée du Grand Turc eſt battuë.* Wat zoud gy een ſlegte Turk zyn! zeide zekere vrouw tegen haar man een Levantſe Schipper, die haar vertelde dat de Turken zoo veel vrouwen mogten trouwen als zy paayen en de koſt geeven konden. *Que vous ſeriez un pauvre Turc! dit certaine femme à ſon mari, Capitaine frequentant les Echelles du Levant, qui lui racontoit que les Turcs avoient permiſſion d'epouſer autant de femmes qu'ils en pouvoient contenter, entretenir.*

TURKOIS. Turquois, edel geſteente, doorſchynend en blaauw van koleur. *Turquoiſe.* f. *Pierre precieuſe, tranſparente & de couleur bleuë.*

TURKS. Adj. Dat de Turken of Turkyen betreft. *Turc, Turque, qui concerne les Turcs* ou *la Turquie.* Turkſe kleeding. *Habillement Turc, à la Turque.* Het Turkſe Leger. *L'Armée Turque, l'Armée des Turcs.* De Turkſe Keizer. *L'Empereur des Turcs.* Op zyn Turks. *à la Turque, à la maniere des Turcs.*

TURKSE BOONEN. Snyboonen, bekende Tuinvrugt. *Des haricots, feves de haricot.* Ingeleide turkſe boonen. *Des haricots ſalez, mis en ſaumure.*

TURKS-FLUWEEL. zie TRYP. *De la Peluche.* TURKSGAAREN, garen van Kemelshair om tryp, greine ſtoffen &c. te weeven. *Du fil de Turquie, fil de poil de Chameau pour faire des peluches, des camelots &c.* TURKS-TAPYT, vloer-tapyt. *Tapis de Turquie, Tapis de pied* m.

TURVEN. v. a. Turf opdoen. *Faire ſes proviſions de tourbes.* Wy turven altyd om dees tyd van 't jaar. *Nous faiſons toujours vers ce temps ci notre proviſion de tourbes.*

TUSSEN of TUSSCHEN Adv. In 't midden, of omtrent het midden *Entre, au milieu ou à peu près.* Hy zat tuſſen ons beiden. *Il etoit entre nous deux.* Delft leid tuſſen den Haag en Rotterdam. *Delf eſt entre la Haye & Rotterdam.* TUSSEN, in de ſpatie, in den omtrek van. *Entre, dans l'eſpace de.* Tuſſen Hemel en Aarde, tuſſen dood en leven. *Entre Ciel & Terre, entre mort & vie.* 't Was tuſſen elven en twaalve. *Il etoit entre onze heures & midy.* Het onderſcheid dat 'er is tuſſen wit en zwart. *La difference qu'il y a entre le blanc & le noir.* Daar is queſtie tuſſen hen. *Il y a quereile entre eux.*

TUSSEN BEIDEN. Adv. Tuſſen de twee. *Entre deux, entre les deux.* Ik zat daar, hy daar, en zy tuſſen beiden. *J'etois là, lui là, & elle entredeux.* TUSSEN BEIDEN, paſſelyk, tamelyk. *Entre deux, paſſablement.* Hoe ſtaat het met zyn gezondheid? 't is zoo tuſſen beiden. *Comment va ſa ſanté? aſſez bien, paſſablement, entre deux.* TUSSEN DIT EN MORGEN, tuſſen dit en Zondag. *Entre ci & demain, entre ci & Dimanche.* TUSSEN LICHT EN DONKER, in de ſchemertyd. *Entre chien & loup, au crepuſcule.* Het was tuſſen licht en donker. *Il etoit entre chien & loup.* Wy zullen 't TUSSEN ONS deelen. *Nous le partagerons entre nous.* Dit blyft tuſſen ons, dit zy tuſſen ons gezegd. *Cela demeure entre nous, ſoit dit entre nous.*

TUSSEN KOMEN. v. n. In een zaak treeden, daar in betrokken worden. *Intervenir, entrer dans une affaire.* Een derde quam 'er tuſſen, zoo als 't geding ſtond uitgeweezen te worden. *Le procès alloit être jugé, quand il y intervint un tiers.* Het Oppergezag moeſt

'er

Digitized by Google

'er tuſſen komen. *Il falut que l'authorité Souveraine y intervint.* TUSSENKOMING in een geding. *Intervention dans un procès.* f. TUSSENKOMING, tuſſenkomſt, bemiddeling. *Intervention, entremiſe.* f. De tuſſenkoming van 's Konings gezag herſtelde de ruſt. *L'intervention de l'authorité Royale retablit le calme.*

TUSSENPOOZENDE of afwaterende koortſen, ſluipkoortſen. *Fievres intermittentes, internes.*

TUSSENPOOZING. f. Opſchorſſing, ſtilſtand. *Pauſe, intermiſſion, ſuſpenſion* f. Zonder tuſſenpoozing werken. *Travailler ſans intermiſſion.* De Redenaar maakte een korte tuſſenpoozing in 't midden van zyne reden. *L'Orateur fit une courte pauſe au milieu de ſon diſcours.*

TUSSENSPRAAK. f. Bemiddeling, mondelinge tuſſenkomſt van ſcheidsluiden. *Intervention, entremiſe verbale des arbitres.* f. Die verſchillen wierden eindelyk door tuſſenſpraak van den Stadhouder bygelegd. *Ces differents, ces demélez furent enfin ajuſtez, terminez par l'entremiſe, l'intervention du* Stadhouder.

TUSSENTYD, Kan altemet voor 't Franſch woord *Intervalle* gezegd werden. In die tuſſentyd kwam de Paus, de Koning te ſterven. *Dans cet intervalle le Pape, le Roy vint à mourir.*

TUSSENWERPSEL. n. Een der negen deelen der Rede, verbeeldende eenige hartstogt &c. *Interjection.* f. *Une des neuf parties de l'Oraiſon.* Ach! helaas! zyn twee tuſſenwerpſels. *Ha! helas! ſont deux interjections.*

TUUREN. v. n. Kyken, mikken. *Regarder, mirer.* Door een verrekyker tuuren. *Regarder, lorgner par une lunette d'approche.*

T W.

TWAALF. Telgetal van tweemaal zes. *Douſe, nombre de deux fois ſix.* De twaalf Apoſtelen, de twaalf maanden van 't jaar. *Les douſe Apôtres, les douſe mois de l'annee.* Wy zaten met ons twaalven aan tafel. *Nous etions douſe à table.* TWAALFDE. Adj. Telgetal van order. *Douſième, nombre d'ordre.* De twaalfde maand. *Le douſième mois.* Ik was de twaalfde van den hoop. *J'etois le douſième de la bande, de la troupe.*

TWAALF UUREN. Middag. *Midy, le milieu du jour.* m. Kom te twaalf uuren weer. *Revenez à midy.* Het ſlaat daar twaalf uuren. *Midy ſonne.* TWAALF UUREN, middernagt. *Minuit, le milieu de la nuit.* Ik ben te twaalf uuren na bed gegaan. *Je me ſuis couché à minuit.*

TWAALVE. Twaalfuuren, middag *of* middernagt. *Midi* ou *minuit.* 't Is op ſlag van twaalve, kwartier voor twaalve? *Il eſt ſur le point de midy, ſur le point de minuit; un quart avant midy, avant minuit.*

TWEE. Telgetal. *Deux, nombre qui double l'unité.* Twee mannen, twee vrouwen, twee maal 's weeks. *Deux hommes, deux femmes, deux fois la ſemaine.* Dat koſt twee gulden d'el. *Cela coute quarante ſous l'aune.* Zy gingen twee aan twee, paar aan paar. *Ils marchoient deux à deux.* Wy gingen 'er met ons twee na toe. *Nous y allâmes tous deux, nous deux.* TWEE, bekende cyfer letter. *Un deux de chiffre.* Doet die twee uit, zet die twee onder die zeven. *Effacez ce deux là, mettez ce deux ſous ce ſept là.*

TWEEBAK. Beſchuit, brood dat tweemaal gebakken is. *Du biſcuit, du pain cuit deux fois.*

TWEEDE. Adj. Telgetal van order. *Deuxième, ſecond, ſeconde.* Het tweede huis, de tweede verdieping. *La deuxième maiſon, le deuxième étage.* Het tweede boek der Koningen, de tweede Luitenant, Karel de tweede. *Le ſecond livre des Rois, le ſecond Lieutenant, Charles ſecond.* Ten TWEEDE. Adv. *En ſecond lieu en deuxième lieu, ſecondement.*

TWEEDERHANDE brood, tweederhande ſchrift. *De deux ſortes de pains, de deux ſortes d'ecritures.* TWEEDERLEY dingen, tweederley gevoelens. *Deux ſortes de choſes, deux ſortes de ſentiments.*

TWEEDRAGT. Tweeſpalt, verdeeldheid. *Diſcorde, diviſion, diſſenſion.* f. Tweedragt zaayen. *Semer la diſcorde, la diſſenſion.* Daar is tweedragt onder hen. *Il y a de la diſcorde entre eux; ils ſont en diſcorde, deſunis, diviſez, brouillez.* TWEEDRAGTS APPEL, Paris Appel. fig: oorzaak tot verdeeldheid. *Pomme de diſcorde, cauſe de diviſion* f. *levain de diſcorde.* m.

TWEEDRAGTIG. zie OPROERIG. Adj. Tweedragt zaayend. *Seditieux, qui porte à la diſcorde.* Tweedragtige redenen. *Diſcours ſeditieux.* TWEEDRAGTIGHEID, TWEEDRAGT, VERDEELDHEID. *Diſcorde, deſunion.* f. TWEEDRAGTIGLYK, met tweedragt. *Avec diſcorde.*

TWEE-GEVEGT. n. *Duel, combat d'homme à homme.* m. Het was geen tweegevegt, maar een toevallige ontmoeting. *Ce n'etoit pas un duel, mais une rencontre inopinée.*

TWEEJAARIG. Adj. Van twee jaaren. *De deux ans, qui a duré* ou *qui doit durer deux ans.* Een tweejaarige reize, tweejaarige ſtilſtand. *Voyage de deux ans, une trêve de deux ans.*

TWEEKLINKER. Twee ſamengevoegde Vocaalen, die maar een klank uitleveren. *Diphthongue.* f. AA. EE. OO. UU. zyn tweeklinkers. *AA. EE. OO. UU. ſont des diphthongues.* Daar zyn veel tweeklinkers in de Nederduitſe Taal. *Il y a quantité de diphthongues dans la Langue Hollandoiſe.*

TWEELEDIG. Adj. Uit twee leden beſtaande. *Binaire.* Een tweeledig getal. *Un nombre binaire.* Een ſchaar is een tweeledig tuig. *Les ciſeaux ſont un inſtrument de deux membres.* Daar is een tweeledig ſlotbewys, dat by de Geleerde *Enthymema* genaamd word. *Il y a un argument de deux membres; que les Savans appellent* Enthymeme.

TWEELING. Een der twee ſamengebooren broeders *of* zuſters. *Jumeau, Jumelle.* 't Is een tweeling. *C'eſt un jumeau, une jumelle.* 't Zyn tweelingen. *Ce ſont des jumeaux, des jumelles.* Als de Zon in de Tweelingen treed. *Quand le Soleil entre dans les Gemeaux.*

TWEESPALT. Tweedragt, verdeeldheid. *Diſſenſion, diſcorde, diviſion, querelle.* f. Daar is tweeſpalt in de Kerk. *Il y a diſſenſion, ſchiſme dans l'Egliſe.* In tweeſpalt leeven, de tweeſpalt dempen. *Vivre en diſſenſion, appaiſer la diſſenſion.*

TWEESPRONG. Kruisweg. *Chemin qui aboutit en fourche, qui ſe croiſe; un carrefour.* Ik bevond my op een tweeſprong. *Je me trouvois à un carrefour.*

TWEEVOUDIG. Adj. Dubbeld. *Double, binaire.* Tweevoudige zegen. *Double benediction.* Tweevoudig getal. *Nombre binaire.*

TWEEZINS. Adv. Op twee manieren. *De deux manieres, de deux ſens.* Dat kan tweezins verſtaan worden. *Cela ſe peut entendre, interpreter de deux manieres.*

TWINTIG. Telgetal van twee maal tien. *Vint.* Twintig jaaren, twintig gulden, een en twintig paarden. *Vint ans, vint livres, vint & un chevaux.* Honderd en twintig gulden. *Cent vint* ou *ſix vint livres.* Honderd en twintig duizend. *Six vint* ou *cent vint mille.* TWINTIGSTE, telgetal van ordre. *Vintième.* De twintigſte van de maand. *Le vintième du mois.* Het twintigſte deel. *La vintième partie.*

TWIST. Verſchil, krakkeel. *Querelle, diſpute.* f. *Differend, demêle.* m. Twiſt zoeken, twiſt verwekken. *Chercher querelle, ſuſciter querelle.* Met iemand in twiſt

Digitized by Google

twist leeven. *Vivre en querelle avec quelqu'un.* TWIST, woordenstryd. *Dispute, contestation.* f. *Debat.* m. Een twist over eenige stelling der Wysbegeerte. *Une dispute sur quelque point de Philosophie.* In 't heetste van de twist. *Au plus chaud de la dispute.*

TWISTEN. v.n. Zintwisten, in verschil zyn. *Disputer, contester, avoir contestation, être en debat.* Twisten over des Waerelds ouderdom, over de genadige Verkiezing. *Disputer sur l'âge du Monde, de l'Election de grace.* Zy twisten geduurig. *Ils disputent toujours, ils sont toujours en contestation.* TWISTER, zintwister. *Disputeur, celui qui dispute.* 't Is een schrandere twister, een groote twister. *C'est un habile disputeur, un grand disputeur, ergoteur.*

TWISTGIERIG. Adj Twistzoeker, krakkeelder. *Querelleur, querelleux, contentieux.* Een twistgierig mensch. *Un querelleur, un homme contentieux.* Een twistgierige geest. *Une esprit querelleux, contentieux.* TWISTGIERIGHEID, krakkeelzugt. *Humeur querelleuse, contentieuse.* f *Esprit de contention.* m. TWISTGIERIGLYK. Adv. *Contentieusement, avec contention.* TWISTSCHEIDER. zie SCHEIDSMAN. *Arbitre de choses litigieuses.* De Wysgeer *Favorinus* de eigenzinnigheid van den Keizer *Adrianus* kennende, twistede flaauwelyk tegen hem: zyn gedrag by zyn vrinden die hem van te laffe toegeevendheid beschuldigden verantwoordende, met te zeggen: wilt gy dat ik alleen het hoofd biede den geen die dertig Legioenen in zynen dienst heeft?

TWYFEL. Onzekerheid. *Doute.* m. *Incertitude* f. In twyfel zyn, in twyfel laaten. *être en doute, laisser en doute.* Daar is geen twyfel aan. *Il n'y a pas de doute.* Buiten twyfel, zonder twyfel. *Sans doute.* In twyfel trekken. *Mettre en doute, revoquer en doute.*

TWYFELAGTIG. Adj. & Adv. Onzeker, dubbelzinnig. *Douteux, incertain, ambigu.* Zyn regt is twyfelagtig. *Son droit est douteux.* De twyfelagtige antwoorden van 't Orakel. *Les reponses ambiguës de l'Oracle.* Daar word TWYFELAGTIG van gesprooken. *On en parle ambigument.* Twyfelagtig antwoorden. *Repondre ambigument.* De TWYFELAGTIGHEID, onzekerheid van een geschiedenis. *L'incertitude d'un evenement.* De twyfelagtigheid der antwoorden van 't Orakel. *L'ambiguité des reponses de l'Oracle.*

TWYFELEN. v.n. In onzekerheid zyn, in twyfel trekken. *Douter, être dans l'incertitude, revoquer en doute.* Twyfelen aan alles. *Douter de tout.* Ik twyfel daar hard aan. *J'en doute bien fort.* Daar word nog aan getwyfeld. *On en doute encore.* De mensch is minder bequaam tot twyfelen, dan tot gelooven: die twyffeld staat stil, en de mensch schynd tot woelen en het pynigen zyner herssenen gebooren.

TWYFELING. f. Twyfel, ongerustheid. *Doute, inquietude.* f. Die twyfelingen doen my sterven. *Ces doutes, ces inquietudes me font mourir.*

TWYFELMOEDIG. Adj. Ongerust. *Inquiet, agité, dans le trouble, dans l'agitation.* Twyfelmoedige gedagten. *Des pensées inquietes.* Hy is twyfelmoedig en ongerust; twyfelmoedig in 't Geloof. *Il est inquiet & agité; chancellant dans la Foy.* TWYFELMOEDIGHEID, ongerustheid, onzekerheid. *Doute.* m. *Inquietude, meertitude, agitation.* f. Ik heb hem uit die twyfelmoedigheid getrokken. *Je l'ay tiré de ce doute, de cette inquietude.*

TWYNDER. die gaaren twynd, dubbeld spind. *Celui qui retord du fil, qui met le fil en double.* TWYNEN. v a. Dubbeld spinnen, op de molen draayen. *Retordre, mettre en double.* Garen twynen. *Retordre du fil, le tordre sur le moulin.* Getwynd gaaren. *Du fil retors.* TWYN-MOLEN. *Un moulin à retordre du fil.*

TY.

TY. Gety, beweeging van 't op en afloopend water, twee maal daags en op gezette tyden. *Marée.* f. *Flux & reflux de la Mer.* Het ty is goed, het ty verloopt. *La marée est bonne, la marée se passe.* Het ty stoppen; blyven leggen als het ty verloopen en tegen is, *Etaler les marées; mouiller quand la marée est contraire.* Het ty breekt den hals, het ty verzwakt. *La marée baisse, le jussant est à sa fin.* Het ty vergast, daar is geen ty. *Il fait morte marée, il n'y a point de marée.* Myn ty is verloopen, ik heb myn tyd gehad. *Mon temps est passé, j'ay eu mon temps.*

TY-ANKER. *Ancre de flot, ancre de jussant.* f. TY-GLAS. n. *Une horloge de sable pour connoître combien la marée a duré* ou *doit durer.* TY-KAVELEN, gissen wanneer het ty goed of kwaad zal zyn *Entendre l'ordre des marées, savoir quand la marée est bonne ou contraire.* Ik weet wel ty te kavelen; ik weet wel gissing en goeden overslag te maaken. *Je sçay prendre mes mesures de loin, je sçay prendre mon parti de bonne heure.* TY-WEG. *Le fil de la marée, l'endroit où le courant est le plus rapide.*

TYD. 't Geene de duuring der zaaken afmeet. De tyd gaat haast voorby. *Le temps passe bien vite.* De tyd is kostelyk. *Le temps est precieux, cher.* De tyd wel besteeden. *Employer bien le temps.* De tyd ergens mee doorbrengen. *Passer le temps à quelque chose.* In de volheid des TYDS, in de vervulling der tyden. *Dans la plenitude des temps, dans l'accomplissement des temps.* Waaren half contant en half op TYD koopen. *Acheter des marchandises moitié contant & moitié à terme.* Die knegt heeft zyn TYD haast uitgedient. *Ce Garçon acheve son temps de service.* In de TYD van een uur, de tyd van een maand, van een jaar. *Dans l'espace d'une heure, dans l'espace d'un mois, d'un an.* Geef my nog wat TYD, uitstel om u te betaalen. *Donnez moy encore un peu de temps, de repit pour vous payer.* Gy steld de tyd heel kort. *Vous marquez un temps, un terme bien court.*

TYD, hiekwaame gelegentheid, omstandigheid. *Temps.* m. *Conjoncture, occasion propre.* f. 't Is nog geen tyd om daar van te spreeken. *Il n'est pas encore temps d'en parler.* Alles heeft zyn tyd. *Toute chose a son temps.* Daar is tyd om te lagchen, tyd om te weenen &c. *Il y a temps de rire, temps de pleurer &c.* Hy heeft schier geen TYD om te eeten. *Il n'a presque pas le temps, le loisir de manger.* Gy geeft my de tyd niet om te spreeken. *Vous ne me donnez pas le temps, pas le loisir de parler.* TYD, getyde of saisoen voor ieder zaak. *Temps, saison de chaque chose.* De wyn tyd, de oogsttyd. *Le temps des vandanges, le temps de la moisson.* In de kersse tyd. *Dans le temps, dans la saison des cerises.* Het is goed weer naar de tyd van 't jaar. *Il fait beau temps pour la saison.* TYD, jaaren des waereld, eeuwen. *Temps, âge, siecles du monde.* Ten tyde van de Zundvloed, in Salomons tyd, ten tyde van Augustus. *Au temps du Deluge, au temps de Salomon, au temps d'Auguste.* Dat is voor myn tyd gebeurd. *Cela est arrivé avant mon temps.* De Schryvers van onzen tyd. *Les Auteurs de nostre temps.* Dat is in Marten van Rossems tyd, lang voor deze gebeurd *Cela est arrivé du temps de Jean de Waert* ou *de Jean de Vert, comme disent les François; cela est arrivé quand le Diable etoit petit garçon.* De menschen stellen veel dingen uit tot een andere tyd; als of de tyd die komen zal beter zou zyn als die alreê gekomen is: die sedert eenige jaaren geleeid hebben weeten wel beter. Die van Schevelingen voeren voor *Devys:* ZELDEN TYD, ZONDER STRYD. TY-

Digitized by Google

TYDELOOS, TYLOOS. Teiloos, ſoort van Narciſſus-blom. *Coucou.* m. *Fleur Printaniere ainſi nommée.*

TYDELYK. Adj. Vergankelyk. *Temporel, periſſable.* Tydelyke goederen. *Des biens temporels.* Het tydelyk en verganklyk leven. *La vie temporelle & periſſable.* Het TYDELYKE word by de meeſte boven het Hemelſche geſteld. *Le Temporel prevaut ſur le Celeſte chez la pluspart des gens.*

TYDGENOOT. Medeleevend, van de zelfde tyd. *Contemporain.* Virgilius, Horatius is Auguſtus tydgenoot geweeſt. *Virgile, Horace a été contemporain d' Auguſte.* De nyd die men de wyze tydgenooten toedraagd heeft veel deel in onze grootachting voor de Oude. *L'envie qu'on porte aux ſages contemporains a beaucoup de part à notre veneration pour les Anciens.*

TYDIG. Adj. Op zyn tyd komende. *De ſaiſon, qui vient à ſon temps.* Tydige vrugten. *Des fruits de ſaiſon.* Tydige redenen. *Des diſcours de ſaiſon.* TYDIG Adv. Vroeg tyds, goed tyds. *à temps, de bonne heure.* Hy vertrok niet tydig genoeg. *Il ne partit pas aſſez tot, pas à temps.* Wy zullen 'er tydig genoeg komen. *Nous y arriverons aſſez tot, d'aſſez bonne heure.*

TYDING f. Eertie berigt van een onlangs gebeurde zaak. *Nouvelle* f. Goede tyding, kwaade tyding. *Bonne nouvelle, mauvaiſe nouvelle.* Valſe tydingen uitſtrooyen. *Semer, divulguer de fauſſes nouvelles.* Daar is geen nader tyding van. *Il n'y a pas de plus fraiches nouvelles, de nouvelles plus particulieres.*

TYDKORTING. Tydverdryf. *Paſſe-temps.* m. *Recréation.* f. Het Schaakſpel, de Schouwburg, de wandeling is een zoete tydkorting. *Le jeu d'Echecs, la Comedie, la promenade eſt un agréable paſſe-temps.*

TYDNAALD. Spits afloopende gedenkzuil. *Obeliſque.* m. *Monument en pyramide ordinairement d'une piece.* De tydnaalden en pyramiden van Egipten. *Les Obeliſques & pyramides d'Egypte.*

TYDREKENAAR. Die de tydrekening verſtaat. *Chronologiſte, celui qui ſait la Chronologie.* TYDREKENING, tyd geleerdheid. *Chronologie* f. *La ſcience des temps.* De Joodſe Tydrekening verſcheeld van de onze, die der Chineezen nog meer. *La Chronologie des Juifs differe de la notre, celle des Chinois encore davantage.*

TYDS. (By) Adv. Tydig genoeg. *Dans le temps, aſſez tot* Iemand by tyds waarſchouwen. *Avertir quelqu'un dans le temps.*

TYDSTIP. Werd door zommige louter Duitſch-ſchryvers voor 't Franſch woord *Periode*, gezegt.

TYDVERDRYF. n. Vermaak. *Paſſe-temps, divertiſſement.* m. *Recréation.* f. Een eerlyk tydverdryf. *Un honnête paſſe temps.* Hebt gy geen ander tydverdryf? *N'avez vous point d'autre paſſe-temps?*

TYDWOORD, is de naam die de Taalkundige Heer *Moonen* aan WERKWOORD, *Verbum* in 't Latyn geeft, *Verbe:* terme de Grammaire.

TYEN, TYGEN. Woord als volgt te gebruiken. *Mot uſité comme cy deſſous.* Aan 't loopen tyen. *Se mettre à courir, prendre la fuite.* Hy tyde ten eerſten aan 't loopen. *Il ſe mit d'abord à courir, il prit la fuite d'abord, il gagna d'abord au pied.* Op een pad tyen, doorgaan met een Vryſter. *Enlever une Demoiſelle & courir le Pays avec elle.* Medea met Jaſon op een pad tyende, ſtrooyde de leden van haar Broertje Abſyrtus op den weg, om haar Vader op te houden.

TYGER. Wild dier met een Katte kop en Leeuwe pooten &c. *Un Tigre, bête feroce à tête de Chat & pates de Lion &c.* Zoo wreed als een Tyger. *Cruel comme un Tigre* TYGERIN, wytje van den Tyger. *Tigreſſe, femelle du Tigre.* TYGERHUID of VEL. *Peau de Tigre.* f.

TYK. Digt en glad lywaat daar bedden, oorkuſſens, tenten &c. van gemaakt worden. *Coutil* m. *Etoffe preſſée & liſſée pour faire des lits de plumes &c.* Fyn tyk, grof tyk, Vlaams tyk. *Coutil fin, coutil gros, coutil de Flandres.*

TYRAN. Die de Oppermagt geroofd heeft. *Tyran, celui qui a uſurpé, envahi la puiſſance Souveraine.* De Tyran Dionyſius *Denis le Tyran.* De Tyrannen van Athenen. *Les Tyrans d'Athenes.* TYRAN, wettige Vorſt die te wreed over zyn Volk heerſcht *Tyran, Prince legitime qui tyranniſe ſon Peuple &c.* Het is een wreede Tyran. *C'eſt un cruel Tyran.* De Tyran van zyn Vaderland zyn. *être le Tyran de ſa Patrie.* De goede Vorſten zyn zoo wel als de wreede, door de vrye Volkeren Tyrannen genaamd: betekenende 't woord Tyran, zoo veel als Koning.

TYRANNIG. Adj. Onregtvaardig, geweldig, wreed. *Tyrannique, injuſte, violent.* Tyrannige regeering, tyrannige magt. *Gouvernement tyrannique, pouvoir tyrannique.* TYRANNIG. Adv. Tyranniglyk *Tyranniquement, avec tyrannie.* Zyn Volk tyrannig handelen. *Traitter ſon Peuple tyranniquement.* Tyranniglyk heerſchen. *Gouverner tyranniquement.* TYRANNISEEREN. v. a. Tyrannig handelen. *Tyranniſer, traitter avec tyrannie.* De Turken tyranniſeeren de Chriſten Slaaven. *Les Turcs tyranniſent les Eſclaves Chretiens.* TYRANNY, regeering van een Tyran. *Tyrannie.* f. *Gouvernement d'un Tyran.* Het juk van de tyranny afwerpen *Secouer le joug de la tyrannie.* TYRANNY, geweldenary, onderdrukking, wreedheid. *Tyrannie, oppreſſion, violence* f. De tyranny van een Landvoogd *La tyrannie d'un Gouverneur de Province.* Hy oeffend een wreede tyranny over de gemoederen. *Il exerce une cruelle tyrannie ſur les conſciences.*

TYRETYN. Zeker Droget, half wolle en half garen ſtof. *De la tiretaine, ſorte de Droguet, etoffe moitié laine moitié fil.* Een kleed van tyretyn. *Un habit de tiretaine.*

TYTEL. Opſchrift, naam van een boek &c. *Titre.* m. *Inſcription d'un livre &c.* Een grootſe tytel. *Un titre pompeux, un orgueilleux titre.* Oude zaaken onder een nieuwe tytel. *De vieilles choſes ſous un nouveau titre.*

TYTEL. Eernaam, geſlagt naam. *Titre.* m. *Nom de famille, qualité honnorable.* Hy voerd de tytel van Hertog. *Il porte le titre de Duc.* 't Zyn maar ledele tytels. *Ce ne ſont que de vains titres.*

't TYTELBLAD van een boek. *La feuille du titre d'un livre* 't Staat onder aan het tytelblad *Cela eſt au bas de la feuille du titre, au deſſous du titre.* De TYTELPLAAT, TYTELPRINT. *La taille douce du titre.* Daar ſtaat een aardige tytelplaat voor H: Woordenboek. *Il y a une drole de taille douce devant le Dictionaire de H:*

TYTULEEREN. v. a. De tytel geeven. *Qualifier, donner le titre, la qualité de.* Hy laat zig tituleeren, hy neemd de tytel van.. *Il ſe fait donner le titre de.. il prend le titre, la qualité de.. il ſe qualifie de..* De Keizers Teodoſius, Valentinianus, Honorius &c. namen de tytels van *Noſtrum Numen, Noſtram Divinitatem:* fraaye ſtaaltjes van de Chriſtelyke Nedrigheid!

T' Z.

T'ZEIL GAAN. v. n. In Zee loopen, 't anker ligten en voortzeilen *Partir, mettre à la voile, entrer en Mer, lever l'ancre & donner les voiles au vent.* Met een friſſe koelte t'zeil gaan. *Mettre à la voile, partir avec un vent frais.* De ſchepen zyn met een Ooſte wind t'zeil gegaan. *Les vaiſſeaux ont mis à la voile, ſont entrez en Mer, ſont partis avec un vent d'Eſt.*

Digitized by Google

U.

U.

U. Tweede persoons voornaam. *Vous: pronom personnel de la seconde personne.* Ik spreek u aan myn Heeren.. *Je parle à vous Messieurs..* Ik denk steeds om u. *Je songe sans cesse à vous:* Myn waarde vriend, wat dunkt 'er u van? *Mon cher ami, que vous en semble?*

U E.

UE. UEd. uwe Edelheld: spreekwyze van pligtpleeging. *Vous, votre, votre Seigneurie, vos graces: terme de compliment.* Doe ik de eer had by UE. te zyn. *Lorsque j'eus l'honneur d'être chez vous, aupres de vous.* Hoe vaart Mejuffr. UE. Gemalinne? *Comment se porte Mademoiselle votre Epouse?* Myn laatste aan UE. is van den agrsten dezer.. *Ma derniere à vos graces, ma derniere pour vous est du huitième du courant..*

U I.

UIL. Bekende nagtvogel. *Un hibou, oiseau nocturne assez connu.* Alle de vogels hebben een pik op den uil. *Tous les oiseaux en veulent au hibou.* Hy stond en keek als een uil. hy keek slegt by zyn neus neer. spr: *Il demeura penaud comme un fondeur de cloches, il eut un pied de nez!* Elk meend zyn uil een valk te zyn. spr: *Chacun aime son ouvrage, sa geniture: il n'y a point de laides amours.* Het is een uil van een vent, het is een zwyger die 't gezelschap der eerlyke luiden vlied *C'est un vray hibou que cet homme là: c'est un hibou qui fuit la compagnie des honnêtes gens.* Een uil vangen; scheeps w: niet konnen wenden, overstaag vallen, overstuur gezet worden. *Faire chapelle, ne pouvoir virer; reculer au lieu d'avancer, ceder au courant de l'eau quelque peine qu'on se donne.* Uilen broeyen uilen, of als 't Latyn zegt, *Mali corvi, malum ovum.* Gekke vaders hebben gekke kinderen. *Chacun engendre son semblable.*

UILESPIEGEL, Word hier geplaatst om de daar van ontleende spreekwyzen. *Espiegle: terme placé ici pour cause des façons de parler qui en sont empruntées.* 't Leven van Uilespiegel. *La vie de Tiel l'Espiegle.* Uilespiegels parten. *Des niches d'Espiegle, des tours d'Espiegle.* Dat is Uilespiegels werk. *Ce sont là des Espiegleries, des jeux d'Espiegle.*

UILSKOP. Kop van een uil. *Une tête de hibou.* UILSKOP, uilekop, een stooter, een malle vier stuivers. *Une piece de deux sous & demi, de la grandeur d'un quatre sou, representant d'un coté une espece de tête de hibou.* 't Is een uilskop die geen stooter waard is: 't is een gek, een nar. *C'est un fat, un Fanlogne.*

UILSKUIKEN. Uilsjonge. *Le petit d'un hibou, jeune hibou.* UILSKUIKEN, zotskap, nar, lompe vent. *Un benêt, un nigaud, une mâchoire d'ane.*

UILTJE. Zy-wurm die eyeren legd. *Papillon.* m. *Ver à soye qui fait des oeufs.* Een uiltje vangen, buiten tyds en als tegen dank slaapen. *être pris du sommeil, faire un somme hors d'heure & comme malgré soi.*

UIT. Woordtjdje van berooving, afwezendheid, oorzaak &c. *Particule qui emporte privation, absence, origine &c.* Mynheer is uit, is uit de Stad. *Monsieur est sorti, est hors de la Ville.* Ik heb uit geweest, ik heb hem uit gestuurd. *J'ai été dehors, je l'ai envoyé dehors.* Myn glas is UIT, leeg. *Mon verre est vuidé, vuide.* De vles is haast uit. *La bouteille est bien tot*

vuide. UIT, in, met, door middel van. *Dans, par le moyen de.* Uit een glas, uit een kan, uit porceleine goed drinken. *Boire dans un verre, dans un pot, dans de la porcelaine.* UIT, ge-eindigd, volgemaakt. *Plein, rempli, achevé, fini.* Myn schrift is uit. *Mon ecriture est finie, achevée.* Myn schryfboek is haast uit. *Mon livre à ecrire est bien tot rempli.* UIT, over, voorby, gedaan. *Passé, fini.* Die mode is uit. *Cette mode est passée.* Uw ryk is uit. *Votre règne est passé, fini.* De Kermis is uit. *La Foire est passée, finie.* De kaers is uit. *La chandelle est eteinte.* De Kerk is uit, de Kerkdienst is verricht. *Le Service est fini, le monde est sorti de l'Eglise.*

UIT. Ergens van daan. *De quelque lieu.* Waaren uit Oost-Indien, brieven uit het Leger. *Des marchandises des Indes, des lettres de l'Armée.* Men schryft uit Romen, dat.. *On mande de Rome, que..* Hy is gesprooten uit het adelyk Huis van.. *Il est issu de la noble Maison de..*

UIT. Door, om, van wegens. *Par, à cause, en vertu de.* Uit speciale last van zyn Majesteit. *Par ordre special de sa Majesté.* Uit hoofde van 't contract, uit kragte van 't plakkaat. *En vertu du contract; en vertu, en consequence de l'arrêt, de l'ordonnance.* Hy deed het uit joks, uit zyn eige beweeging, uit enkele spyt. *Il le fit par divertissement, pour rire, de son propre mouvement, de pur depit.* Uit genaade zyn wy zalig. *Nous sommes sauvez par grace.* Zeg hem dat uit myn naam. *Dites lui cela en mon nom, de ma part.* Hy communiceerde uit handen van zyn Aalmoessenier. *Il communia des mains de son Aumonier.* Ik merk uit uw laatste dat.. *Je vois, je remarque par votre derniere que..* Men kan uit die woorden ligt begrypen dat.. *On peut facilement inferer de ces paroles que..* Dat is uit Terentius gestrokken. *Cela est tiré de Terence.* Hy praat te veel uit de Schrift. *Il parle trop de la Sainte Ecriture.* Een boek uit het Frans in 't Duitsch vertaald. *Un livre traduit du François en Flamand.* Uit het Duits in 't Frans overzetten. *Traduire du Flamand en François.* Uit den slaap raaken. *Sortir du sommeil.* Iemand uit den dut helpen. *Tirer quelqu'un d'erreur.*

UITBALIEN. v.a. *Vuider avec des bâilles ou baquets de vaisseaux.* 't Overvloedig water dat in 't ruim is uitbalien. *Vuider avec des bâilles, des baquets, des ecopes l'eau qui est de trop au fonds de cale.*

UITBANNEN. v.a. In ballingschap zenden. *Bannir, exiler, envoyer en exil.* Een dief geeselen en uitbannen. *Fouetter & bannir un larron.*

UITBEELDEN. v.a. Verbeelden, met pinceel, bytel of graveer yzer. *Representer, figurer par le moyen du pinceau, ciseau ou burin.* Iets na 't leven uitbeelden. *Representer quelque chose au naturel.* De UITBEELDING, verbeelding van een gevegt. *La representation d'un combat.*

UITBERSTEN. v.n. Openbersten, zig na buiten opennen. *Crever, s'ouvrir en dehors.* De wolk zal haast uitbersten. *La nuë va bien tot crever.* In klagten UITBERSTEN, klagten doen hooren. *Faire des imprecations, vomir des plaintes.* Hy barste daar op met schelden uit. *Il vomit là dessus un torrent d'injures, d'invectives; il fit là dessus des imprecations horribles.* Die oneenigheden kwamen in een fellen Oorlog uit te bersten. *Ces differents vinrent à degenerer en une rude Guerre, produisirent une rude Guerre.*

UITBLAAZEN. v.a. Een kaars UITBLAAZEN, blaazende uit doen. *Eteindre une chandelle, souffler une chandelle*

UITBLINKEN. v.n. Grooter glans van zig geeven. *Briller par dessus, rendre plus d'eclat.* De Zon blinkt boven

Digitized by Google

ven alle andere Hemel-lichten uit. *Le Soleil brille par deſſus tous les autres feux Celeſtes.* Dat is het geene in't werk 't meeſt uitblinkt. *C'eſt ce qui brille le plus dans tout l'ouvrage.* UITBLINKENDE dapperheid, deugd. *Valeur, vertu eclattante, ſignalée.*

UITBLUSSEN. v. a. Uitdooven, uitblaazen. *Eteindre, etouffer, faire mourir.* Den brand uitbluſſen. *Eteindre le feu.* Het vaſten bluſt het vuur der begeerlykheden uit. *Le jeûne eteint le feu des concupiſcences.* Den geeſt UITBLUSSEN, uitdooven. *Eteindre l'eſprit.* UITBLUSSING van een brand. *Eteignement d'un incendie.* f. UITBLUSSING van de natuurlyke warmte. *Extinction de la chaleur naturelle.* Uitbluſſing van den geeſt. *Extinction de l'eſprit.*

UITBLYVEN. v. n. Ergens vertoeven. *Reſter, demeurer dehors, mettre du temps à revenir.* Gy blyft te lang uit, ik zal u niet meer uitzenden. *Je ne vous enverray plus dehors, vous tardez trop, vous mettez trop à revenir.* Ik zal niet lang uitblyven. *Je ne tarderai pas à revenir, je ne mettrai gueres à revenir.* UITBLYVEN, geen plaats hebben ergens in. *N'être pas place dans quelque endroit, en demeurer exclus.* Ik zend u na de Kerk, en gy durft 'er zoo uitblyven? *Je vous envoye à l'Egliſe, & vous oſez vous en abſenter ainſi?* Wat doet myn naam op die lyſt? hy mogt 'er wel uitblyven. *Que fait mon nom ſur cette liſte? j'aimerois mieux qu'il n'y fût point.*

UITBOENEN. v. a. Met boenen af krygen. *Faire en aller en frottant.* Dat zult gy 'er niet uitboenen. *Vous ne ferez pas en aller cela.* Iemand de kamer uitboenen, uitdryven. *Faire vuider la chambre, enfiler la porte à quelqu'un, le mettre dehors par les epaules.*

UITBOTTEN. v. n. Opſchieten, knoppen, ſcheuten toonen. *Bourgeonner, pouſſer, boutonner.* De boomen beginnen uit te botten. *Les arbres commencent à bourgeonner, à pouſſer, à boutonner.*

UITBRAAKEN. v. n. Uit de maag werpen. *Rendre, vomir.* Een drankjen weer uitbraaken. *Rendre une medecine.* Zyn gal uitbraaken. *Vomir ſon fiel* Zyn gal uitbraaken, met ſchelden voortvaaren. *Vomir ſon fiel, ſon venin, dire des injures, en venir aux invectives.*

UITBRANDEN. v. a. Door 't vuur weg neemen. *Bruler, oter avec le feu.* Wratten uitbranden. *Bruler des verues, des poireaux, les oter avec le feu.*

UITBREEKEN. v. n. & a. Losraaken, zyn gevangenhuis openbreeken. *Forcer ſa priſon, s'evader.* De dieven zullen daar niet ligt uitbreeken. *Les voleurs ne forceront pas aiſement cette priſon là, ne s'evaderont pas aiſement.* UITBREEKEN. v. n. Uitſlaan, uitkomen. *Sortir, s'evacuer, ſe reprendre.* Als het zweet begind uit te breeken. *Quand la ſueur vient à ſortir.* Het zweet brak hem aan alle kanten uit. *La ſueur lui ſortoit par tous le corps, il etoit tout en eau.* Een uurtjen UITBREEKEN, zyne bezigheden voor die tyd ſtaaken. *Quiter ſes occupations pour ſe donner une heure de loiſir, de bon temps.* Men ziet u niet meer, kund gy niet een uurtjen uitbreeken om uwe vrinden te bezoeken? *On ne vous voit plus, ne ſauriez vous donner une heure de temps à vos amis?*

UITBREIDEN. v. a. Vergrooten, uitleggen. *Paraphraſer, amplifier, etendre le ſujet.* Verhaal de zaak als die leid, zonder die uit te breiden. *Racontez la choſe comme elle eſt, ſans paraphraſer, ſans amplifier.* Gods lof, Gods eer UITBREIDEN, verbreiden. *Publier, celebrer la louange, la gloire de Dieu.* UITBREIDING, uitlegging, vergrooting. *Paraphraſe, explication, etenduë.* f. Uitbreiding over het Hooglied, over de Pſalmen Davids. *Paraphraſe du Cantique des Cantiques, paraphraſe des Pſeaumes de David.* UITBREIDING, verkondiging van Gods lof. *Celebration de la louange de Dieu.* f.

UITBROEYEN. v. a. Doen uitkomen. *Couver, faire eclorre.* De vogels broeyen haar eyeren uit. *Les oiſeaux couvent leurs oeufs.* Aſpergies en andere vrugten uitbroeyen, in ſtooven of door kagchels doen uitkomen. *Faire venir des aſperges & d'autres fruits avant le temps dans des poëles, des ſerres echauffées.* UITBROEYEN, v. n. Uit den dop komen. *Eclore, ſortir de la coquille.* Die kuikens zyn eerſt uitgebroeyd. *Ces pouſſins ne ſont que d'eclorre.* Daar zal geen goed uitbroeyen, uit voortkomen. *Il n'en eclorra rien de bon, il n'en ſauroit reſulter aucun bien.*

UITCYFFEREN. v. a. Ten einde toe cyfferen. *Chiffrer juſqu'au bout.* Een cyfferboek uit cyfferen. *Achever les regles, faire toutes les regles d'Arithmetique qui ſont dans un livre.* UITCYFFEREN, uitrekenen, optellen na de Cyfferkonſt. *Calculer, ſupputer en chiffrant* Ik kan wel uitcyfferen hoe veel dit alles bedraagd. *Je ſai calculer, ſupputer à quoi tout cela ſe monte.* Dat heb ik al uitgecyfferd; dat heb ik al uitgevonden, al ontdekt. *J'ay deja conçu tout cela, j'ay deja fait ce compte là.*

UITDAAGEN. Uit-eiſſen, uittarten tot een gevegt. *Deffier, faire un deffi, appeller en duel, provoquer au combat.* Hy liet hem door een Edelman uitdaagen. *Il le fit deffier, il lui envoya un deffi par un Gentilhomme.* UITDAAGING, uit-eiſſing, uittarting. *Deffi, appel au combat.* m. De uitdaaging geſchiede voor getuigen. *Le deffi ſe fit devant temoins.*

UITDEELEN. v. a. Verdeelen onder verſcheidene. *Diſtribuer, departir, partager.* Aalmoeſſen, pryzen uitdeelen. *Diſtribuer des aumones, diſtribuer des prix.* Commiſſien uitdeelen om werwingen te maaken. *Diſtribuer des commiſſions pour faire des levées.* UITDEELING, de daad van UITDEELEN. *Diſtribution, repartition* f. De uitdeeling der pryzen. *La diſtribution des prix.* De Maatſchappy zal een uitdeeling van zoo veel per cent aan de belanghebbers doen. *La Compagnie fera une repartition de tant pour cent aux intereſſez.*

UITDIENEN. v. n. Ten einde toe dienen. *Servir juſqu'à la fin, achever ſon ſervice.* Zyn tyd uitdienen, zyn leerjaaren volbrengen. *Finir ſon temps, ſon apprentiſſage.*

UITDOEN. v. a. Uitblaazen, uitdooven. *Souffler, eteindre.* De kaars uit doen. *Souffler, eteindre la chandelle.* Doet het vuur uit. *Eteignez le feu.*

UITDOEN. v. a. Uitſchrabben. *Rayer, effacer.* Een woord, een regel uitdoen. *Rayer, effacer un mot, une ligne.* Doet die naam uit. *Rayez, effacez ce nom là.*

UITDOOVEN. v. a. Smooren, ſtulpen. *Etouffer, eteindre.* Koolen uitdooven, 't vuur uitdooven. *Eteindre, etouffer des charbons; eteindre, etouffer le feu.* UITDOOVEN, de glans beneemen. *Obſcurcir, ternir, diminuer l'eclat.* De verwen uitdooven. *Ternir les couleurs.* De dampen dooven het tinnewerk uit. *Les vapeurs terniſſent la vaiſſelle d'etain.* Dat gebrek doofd zyne andere deugden uit. *Ce vice ternit ſes autres vertus.*

UITDRAAGEN. v. a. *Tirer, ſortir d'un lieu dans un autre.* Wie zal dit goed uitdraagen? *Qui eſt ce qui ſortira ces hardes?* Hy wierd op een burry uitgedraagen. *Il fut porté dehors ſur une civiere.* UITDRAAGSTER, die oude kleeren, oud goed aan de huizen te koop brengd. *Une revendeuſe de vieilles hardes, de vieilles nippes.* De kappemaakſters en uitdraagſters geld

Digitized by Google

doen winnen. *Faire gagner de l'argent aux coëffeuſes & aux revendeuſes.*

UITDRAAYEN. Woord in 't volgende gebruikelyk. *Mot uſité en ce qui ſuit.* 't Zal daar op uitdraayen, uitkomen, zeg ik u. *Cela ira là, voila à quoi cela aboutira, vous dis-je.* Hy weet 'er zyn gat altyd UIT TE DRAAYEN, hy weet zig altyd uit de ruſie te houden. *Il ſait toujours ſe tirer d'intrigue, ſe tirer d'affaire.*

UITDRINKEN. v. a. Leegen. *Vuider, boire juſqu'à la derniere goute.* Een glas uitdrinken. *Vuider un verre.* Hebt gy 't uitgedronken? *Avez vous tout bu?*

UITDROOGEN. v. a. Droog maaken. *Deſſecher, rendre ſec.* De graften van een Stad uitdroogen. *Deſſecher les foſſez d'une Ville* Zyn long was uitgedroogt. *Ses poumons etoient deſſechez.* UITDROOGEND. Adj *Deſſicatif, qui ote l'humidité.* Uitdroogende zalf. *De l'onguent deſſicatif.* Een UITDROOGENDE, uitteerende ziekte. *Une maladie qui deſſeiche, qui fait tomber en charſre.*

UITDRUKKELYK. Adv. Stiptelyk. *Formel, exprès, precis.* Uitdrukkelyke woorden. *Paroles formelles, termes formels.* Een uitdrukkelyk bevel. *Un ordre exprès, ordre precis.* UITDRUKKELYK Adv. In uitdrukkelyke woorden. *Formellement, préciſement, en termes exprès.* De Wet zegd het uitdrukkelyk *La Loy le dit formellement, en termes exprès.* Ik had het wel uitdrukkelyk verboden. *Je l'avois deffendu bien expreſſement, bien préciſément.*

UITDRUKKEN. v. a. Uitſpreeken, laaten hooren. *Exprimer, proferer.* Zyn meening klaar uitdrukken *Exprimer clairement ſa penſée.* Die ſpreekwyze drukt de zaak wel uit. *Cette phraſe exprime bien la choſe.* UITDRUKKEN, melden, noemen. *Exprimer, ſpecifier, determiner.* Iets in een Contract uitdrukken. *Exprimer, ſpecifier quelque choſe dans un Contract.* UITDRUKKING, bepaaling. *Specification, determination.* f. Volgens de uitdrukking van 't Contract *Suivant, ſelon la ſpecification du Contract.* UITDRUKKING, bewoording, benaaming *Expreſſion, parole* f. *Terme.* m. Uitgezogte uitdrukkingen *Des expreſſions choiſies.* Kragtige uitdrukkingen. *Des expreſſions fortes, energiques.* Die uitdrukking is wat zwak. *Cette expreſſion eſt un peu foible.*

UITDRYVEN. v. a. Uitjaagen. *Chaſſer, evacuer.* Dit geneesmiddel dient om de koorts uit te dryven *Ce remede ſert à chaſſer la fievre.* Men tragte de Vyand vergeefs uit die poſt te dryven. *On tacha inutilement de chaſſer les Ennemis de ce poſte.*

UITDUIDEN. v. a. Uitleggen, verklaaren. *Expliquer, interpreter.* Niemand kon dat raadſel uitduiden. *Perſonne ne put expliquer cette enigme.* Gy moet myn meening niet verkeerd uitduiden. *Il ne faut pas que vous preniez ma penſée de travers.*

UITDYEN. Wel ſtrekken, ryzen, uitzetten. *S'etendre, rendre bien, profiter.* Het deeg is wel uitgedyd. *La pâte a beaucoup rendu, a bien profité.*

UIT EEN DER HAND. Van een ſoort, groote, aart &c. *D'une ſorte, d'une eſpece, d'une grandeur &c.* Twee ſchotels uit een der hand. *Deux plats d'une ſorte, d'une façon.* Kleed'ren uit een der hand. *Des habits d'une même ſorte, d'une même façon.*

UITEINDE. Uitgang. *Terminaiſon, definence,* f. Men kend het Geſlagt der meeſte Latynſe en Franſche naamwoorden aan 't uiteinde. *On reconnoit le Genre de la pluspart des noms Latins & François à la terminaiſon.* Tot het UITEINDE, den uitgang van de Pacht. *Juſqu'à la fin du Bail.*

UITEISSEN. v. a. Uitdaagen, uittarten. *Deffier, appeler au combat.* Hy eiſte hem uit voor de deur, in een twee-gevegt. *Il le deffia de ſortir devant la porte, il l'appela en duel.*

UITEN. v. n. Ordentelyk uitſpreeken. *Proferer, exprimer, prononcer, articuler.* Zyne woorden ordentelyk uiten. *Proferer, articuler nettement ſes paroles.* Zyn meening cierlyk, klaarlyk uiten. *Expliquer elegamment, clairement ſa penſée.* Wel denken is niet al, men moet zig ook klaarlyk konnen uiten. *Ce n'eſt pas tout que de bien penſer, il faut auſſi ſe pouvoir enoncer clairement.*

UITERHAND. In 't byzonder. *De la main, en particulier.* Huizen uiterhand te koop. *Des maiſons à vendre de la main, en particulier.*

UITERLYK. Adj. Uitwendig. *Exterieur, qui paroit au dehors.* Uiterlyke Godsdienſt. *Religion exterieure.* Uiterlyke tekens van ziekte. *Des ſymptomes exterieurs de maladie.* Men kan op 't uiterlyk gelaat weinig ſtaat maaken. *On ne peut gueres compter ſur l'air exterieur, ſur la mine, ſur le dehors, l'exterieur des gens.* UITERLYK. Adv. Uitwendiglyk. *Exterieurement, à l'exterieur.* Hy gedraagd zig uiterlyk wel. *Il ſe gouverne exterieurement bien.* UITERLYK, ten langſte. *Au plus tard, pour le plus tard.* Hy zal in 't laatſte van deze, of uiterlyk in 't begin van de andere week hier zyn. *Il ſera ici à la fin de cette ſemaine, ou pour le plus tard au commencement de l'autre.* Het UITERLYKE, het uitwendige bedriegd. *L'Exterieur, le dehors trompe.* Men kan alleen van 't uiterlyke oordeelen. *On ne peut juger que de l'exterieur.* UITERLYKHEID, uitwendigheid. *Exterieur, dehors.* m. De bedriegelyke uiterlykheid der ſchynheilige. *L'exterieur, le dehors trompeur des hypocrites.*

UITERMAATEN. Adv. Ongemeen, ten hoogſten. *Extrêmement, outre meſure.* Uitermaaten bedroefd, uitermaaten ſchoon. *Extrêmement affligé, extrêmement beau.* Hy wierd uitermaaten geroemd. *Il fut extrêmement loué.*

UITERSTE. Adj Laatſte. *Dernier, final.* Een uiterſte wil; den uiterſten dag. *Une derniere volonté, un Teſtament; le dernier jour.* UITERSTE, ten hoogſten gaande. *Dernier, extrême, qui va au ſouverain degré.* De uiterſte wreedheid. *La derniere cruauté.* In de uiterſte verlegentheid zyn. *être dans le dernier, dans un extrême embarras.* De uitterſte graad van volmaaktheid. *Le dernier degré de perfection.* Zy is ten uiterſte zwanger, zy gaat op haar uiterſte. *Elle eſt prête d'accoucher, elle touche au terme, elle touche à ſon terme.* Ik ben 'er ten UITERSTE, ten hoogſten over verwonderd *J'en ſuis extrêmement etonné, j'en ſuis ſurpris au dernier point.* UITERSTE, ver afgelegenſt. *Le plus eloigné, dernier.* De uiterſte grenzen van dezen Staat. *Les derniers confins de cet Etat.* De uiterſte deelen van Europa. *Les parties les plus reculées de l'Europe.* UITERSTE, uiteinde ergens van. *Extrêmité.* f. *Bout de quelque choſe.* m. Het uiterſte der vingers. *L'extrêmité des doits.* Hy woond aan 't uiterſte van de Stad. *Il demeure à l'extrêmité de la Ville.* UITERSTE, laatſte graad van zwakheid. *Extrêmité.* f. *Dernier degré de foibleſſe.* De zieke leid op het uiterſte. *Le malade eſt à l'extremité.* Die Vorſt zigt tot dat uiterſte gebragt ziende .. *Ce Prince ſe voyant reduit à cette extremité..* De daad van LUCRETIA was loffelyker geweeſt, indien zy het uiterſte niet gewagt had om haar de doodſteek te geeven: maar hoe zou men anders hebben konnen weeten dat zy 't zelfs gedaan had?

UITGAAN. v. n. Van binnen na buiten treeden. *Sortir, paſſer de dedans au de hors.* Uit de kamer gaan, uit zyn

Digitized by Google

zyn plaats gaan, uit zyn Ryk gaan. *Sortir de ſa chambre, ſortir de ſa place, ſortir de ſon Royaume.* Gaa uit myn gezigt. *Sortez de devant mes yeux, retirez vous de ma preſence.*

UITGAAN. v. n. Scheiden, na huis trekken. *Sortir, ſe ſeparer, aller chez ſoy.* De Kerk gaat uit. *L'Egliſe ſort, on ſort de l'Egliſe.* Het School ging uit. *L'Ecole ſortoit, les Ecoliers ſortoient de l'Ecole.* De Kermis gaat Saturdag uit. *La Foire finit Samedy.* Eer de week uitgaat. *Avant que la ſemaine finiſſe, ſe paſſe.* **UITGAAN**, afvloeyen, voortkomen, zyn oorſpronk trekken. *Proceder, emaner, tirer ſon origine.* De Heilige Geeſt gaat uit van den Vader en van den Zoon. *Le Saint Eſprit procede, emane du Pere & du Fils* Een plakkaat laaten **UITGAAN**, uitgeeven. *Publier un arrêt, une ordonnance.* Een boek laaten uitgaan. *Donner un livre au public, mettre un livre au jour.* **UITGAAN.** v. n. Uitgebluſt, uitgedoofd worden. *S'eteindre, ceſſer de bruler, mourir.* De kaars zal uitgaan. *La chandelle s'eteindra.* Het vuur is uitgegaan. *Le feu s'eſt eteint.* 's Menſchen leven gaat uit als een kaars. *La vie de l'homme s'eteint comme une chandelle.* Die Godvrugtige man ging uit als een kaars. *Ce pieux perſonnage s'eteignit, s'en alla comme une chandelle.* Het **UITGAAN**, einde, uiterſte. *La fin, l'extrêmité de quelque choſe.* Voor 't uitgaan van de maand, van 't jaar. *Avant la fin du mois, de l'année.* In 't **UITGAAN** van de Kerk, in 't uitgaan van 't School. *à la ſortie de l'Egliſe, à la ſortie de l'Ecole.* **UITGAANDE**, uitzeilende ſcheepen. *Des vaiſſeaux ſortant, qui ſortent.* **UITGAANDE**, eindigende *Finiſſant, ſe terminant.* Ingaande met primo Mey en uitgaande met ultimo April. *Commençant au premier de May & finiſſant, expirant le dernier d'Avril.*

UITGANG. Uittogt. *Sortie, iſſuë. f. Action de ſortir.* De uitgang der Iſraëliten uit Egipten. *La ſortie des enfans d'Iſraël hors d'Egypte.* God zegene uwen ingang en uwen uitgang voor altoos. *Dieu benïſſe votre entrée & votre iſſuë à toujours.* **UITGANG**, doortogt, plaats om uit te gaan. *Sortie, iſſuë. f. Endroit par ou ſortir.* Een naauwe uitgang. *Une ſortie etroite.* Dat huis heeft twee uitgangen. *Cette maiſon a deux iſſuës.*

UITGEBANNEN. part: van **UITBANNEN** *Bani. nie.* Hy wierd gegeeſſelt en uitgebannen. *Il fut fouetté & bani.*

UITGEBEELD. part: van **UITBEELDEN.** *Repreſenté.* Om dat Ceſar kaal hoofdig was, wierd hy altyd met een Laurier krans uitgebeeld. *Parce que Ceſar avoit la tête chauve, il etoit toujours repreſenté, on le repreſentoit toujours avec une couronne de Laurier.*

UITGEBLONKEN. part: van **UITBLINKEN.** *Eclatter.* De edelmoedigheid, de dapperheid van dien Vorſt heeft in honderd gelegentheden uitgeblonken. *La generoſité, la valeur de ce Prince a eclatté dans cent rencontres.* De geene die in den ſlag meeſt **UITGEBLONKEN**, uitgemunt hadden, wierden heerlyk beloond. *Ceux qui s'etoient diſtinguez, qui s'etoient ſignalez dans le combat, furent magnifiquement recompenſez.*

UITGEBLUST. part: van **UITBLUSSEN.** *Eteint.* Uitgebluſte brand. *Feu, incendie eteint.* Uitgebluſten yver. *Zèle eteint.*

UITGEBLEEVEN. part: van **UITBLYVEN.** *Demeuré, reſté dehors.* Waarom zyt gy zoo lang uitgebleeven? *Pourquoi êtes vous demeuré ſi longtemps? pourquoi avez vous tant tardé à revenir?*

UITGEBORSTEN. part: van **UITBERSTEN.** *Crevé, eclatté.* Uitgeborſte *of* geborſte Angelier. *Oeillet crevé.* Die bedekte haat is eindelyk tot een opentlyke vyandſchap uitgeborſten. *Ceſte haine cachée a enfin eclatté en une inimitié ouverte.*

UITGEBROOKEN. part: van **UITBREEKEN.** *Sorti.* Uitgebrokene gevangenen. *Des priſonniers qui ont forcé la priſon, qui ſont ſortis à force ouverte.*

UITGEBROEYD. part: van **UITBROEYEN.** *Eclos, ſorti par une chaleur artificielle.* Uitgebroeyde Aſpergien. *Des Aſperges precoces, venuës par artifice avant le temps, dans des ſerres à poëles.*

UITGEDAAN. part: van **UITDOEN.** *Effacé, rayé.* Zyn naam wierd van de lyſt uitgedaan. *Son nom fut effacé de la liſte, du catalogue.*

UITGEDEELD. part: van **UITDEELEN.** *Diſtribué.* Het kruit aan de Soldaaten uitgedeeld zynde. *La poudre ayant été diſtribuée aux Soldats.*

UITGEDIEND. part: van **UITDIENEN.** Die mode, die wet heeft uitgediend, is afgeſchaft. *Cette mode eſt paſſée, cette loy eſt abolie.*

UITGEDRAAGEN. part: van **UITDRAAGEN.** *Porté, ſorti.* Zoo draa het lyk uitgedraagen, uit het huis gedraagen was. *Dès que le corps fut ſorti de la maiſon.*

UITGEDREEVEN. part: van **UITDRYVEN.** *Chaſſé, jetté, mis dehors.* Met vaſten en bidden de koorts verdryven. *Chaſſer la fievre avec jeûnes & prieres.* Gelyk de onreinegeeſten wierden uitgedreeven. *Comme les eſprits immondes etoient chaſſez, jettez dehors.*

UITGEDRONKEN. part: van **UITDRINKEN.** *Bu, vuidé.* Hebt gy uw glas uitgedronken? *Avez vous vuidé votre verre? avez vous tout bu?*

UITGEDROOGD. part: van **UITDROOGEN.** *Deſſeché. ée.* Uitgedroogd, uitgeteerd ligchaam. *Corps deſſeché, extenué*

UITGEDRUKT. part: van **UITDRUKKEN.** *Exprimé. ée.* Uitgedrukte voorwaarden in een Verbandſchrift, in een laatſte Wil. *Condition, clauſe exprimée dans un Acte, dans un Teſtament.*

UITGEEVEN. v. n. Uitſchieten. *Donner, employer, mettre dehors, debourſer.* Al zyn klein geld uitgeeven. *Donner, employer toute ſa menuë monoye.* Ik kan die ſtuiver niet uitgeeven. *Je ne ſaurois mettre ce ſou là, je ne ſaurois le faire paſſer.* **UITGEEVEN**, laaten uitgaan. *Rendre public, mettre au jour.* Een boek uitgeeven. *Mettre un livre au jour.* De brieven **UITGEEVEN**, uitdeelen. *Diſtribuer, rendre les lettres.* De brieven zullen te twee uuren uitgegeeven worden. *Les lettres ſe donneront à deux heures, on diſtribuera les lettres à deux heures.* Leugens verzinnen en **UITGEEVEN**. *Forger & ſemer des menſonges, donner des caſſades, des bourdes.* Zig voor een groot Meeſter **UITGEEVEN**. *Se dire un grand Maître, trencher de l'habile homme.* Hy gaf zig uit voor de Graaf van.. *Il ſe diſoit Comte de.. il ſe faiſoit paſſer pour le Comte de..*

UITGEGAAN. part: van **UITGAAN.** *Sorti.* Het kind uitgegaan zynde om zyn Grootje te bezoeken. *L'enfant etant ſorti pour aller voir ſa grand' Mere.*

UITGEGEEVEN. part: van **UITGEEVEN.** *Donné, mis dehors.* Ik heb al myn klein geld uitgegeeven. *J'ai donné, j'ai employé toute ma petite monnoye.* Zo draa het boek uitgegeeven was. *Dès que le livre fut mis au jour, expoſé en vente.* Hy had zig voor de Graave van .. uitgegeeven. *Il s'etoit dit le Comté de.. il s'etoit fait paſſer pour le Comte de..*

UITGEGLEEDEN. part: van **UITGLYEN.** *Gliſſé.* Myn voet was uitgegleeden, uitgeſuld. *Mon pied avoit gliſſé.*

UITGEGRAAVEN. part: van **UITGRAAVEN.** *Creuſé, tiré de la terre.* Zig agter de uitgegraave aarde ver-

Digitized by Google

schansen. *Se retrancher derriere la terre tirée du fonds.* Alle metaalen en mineraalen zyn uitgegraaven Bergstoffen. *Tous les metaux & mineraux sont des fossiles*

UITGEHAALD. part: van UITHAALEN. *Retiré.* 't Uitgehaalde mes weer opsteeken. *Rengainer, remettre dans la gaine le couteau qu'on en avoit tiré.* Een schoon UITGEHAALD werk, een uitgevoerd, doorgewrocht werk. *Un ouvrage bien elaboré, travaillé, fini.* Dat schip is hoog UITGEHAALD, komt den eigenaar duur te staan. *Ce vaisseau a bien couté à equiper, coute bon au proprietaire.*

UITGEHOLD. part: van UITHOLLEN. *Creusé.* Een uitgeholde pylaar. *Une colomne creusé.* Uitgeholde pompoen. *Une citrouille creusée.*

UITGEHOUWEN. part: van UITHOUWEN. *Sculpé, fait au ciseau & au maillet.* Een uitgehouwen beeld. *Une statuë, une image taillée.* Graften in de rots uitgehouwen. *Des fossez taillez dans le roc.*

UITGEHUWD. Uitgehuwelykt. *Marié.* Hy heeft zyn Dochter aan een ryk Koopman uitgehuwd. *Il a marié sa Fille à un riche Marchand.*

UITGEJOUWD. part: van UITJOUWEN. *Moqué, raillé.* Hy wierd lustig uitgejouwd. *Il fut bien moqué, raillé, berné.*

UITGEKEEKEN. part: van UITKYKEN. *Regardé.* Hy heeft wel UITGEKEEKEN, wel gekozen. *Il a bien choisi, fait un bon choix.*

UITGEKOMEN. part: van UITKOMEN. *Sorti, paru.* Zoo draa de eerste *Acteur*, Speeler uitgekomen was *Dès que le premier Acteur fut sorti, eut paru sur le Théatre.* Lyst van de onlangs uitgekomene boeken. *Catalogue.*m. *Liste des livres nouvellement imprimez, venus au jour depuis peu.* f.

UITGEKOOKT. part: van UITKOOKEN. *Bouilli, tiré.* Het uitgekookte sap van de Saly, Thym en andere bloemen. *Le jus tiré de la Sauge, du Thim & des autres herbes bouillies ensemble.*

UITGEKOREN. part: van UITKIEZEN. *Choisi, elu.* Tot Afgezant, Raadsheer uitgekoren, uitgekozen werden. *être choisi pour Ambassadeur, Conseiller.* De UITGEKOORENE, of liever, uitverkoorne Gods. *Les Elus de Dieu.*

UITGEKREETEN. part: van UITKRYTEN *Decrié.* Voor al wat leelyk is uitgekreeten werden. *être decrié, noirci, dechire impitoyablement.*

UITGELAATEN. Ongelaaten, buitensporig. *Extravagant, effrené.* Een uitgelaaten mensch. *Un homme hors de soi, qui extravague.* Hy was als uitgelaaten op die goede tyding *Il fut transporté de joye à cette nouvelle.* Hy was dol en uitgelaaten. *Il ne se possedoit pas de rage.* UITGELAATENDHEID, onbehoudenheid, buitensporigheid, vervoerdheid. *Transport de joye* ou *transport de colere,* m. *extravagance, furie.* f.

UITGELAATEN. part: van UITLAATEN. *Laissé sortir, aller &c.* De Scipier die de gevangene uitgelaaten had wierd gegeesselt, zelfs gevangen gezet. *Le Geolier qui avoit laissé sortir, evader le prisonnier fut fouetté, fut mis lui même en prison.*

UITGELEEFD part: van UITLEEVEN. *Cassé de vieillesse.* 't Is een uitgeleefd man, een uitgeleefde vrouw. *C'est un homme cassé, une femme cassée de vieillesse.*

UITGELEEZEN. Adj Uitgezogt, uitgepikt. *Choisi, exquis, d'elite.* Uitgeleeze boeken, uitgeleeze vrugten, uitgeleeze manschap *Des livres choisis, des fruits exquis, des troupes d'elite.* Mejuffw. N. is zyn beste vrindin. zyn UITGELEEZENE. *Mademoiselle N. est sa meilleure amie, sa Reine, son Imperatrice.*

UITGELEGD. part: van UITLEGGEN. *Expliqué.* Hy heeft zyn text klaar uitgelegd. *Il a expliqué clairement son texte.*

UITGELEI. Verzelling tot de scheidplaats. *Action de conduire jusqu'au lieu de la separation.* Zyn vrind uitgelei doen. *Conduire, accompagner son ami jusqu'au bateau, au coche &c.* UITGELEIDEN, een stuk weegs geleiden, verzellen. *Conduire, accompagner un bout de chemin.*

UITGELEID. part: van UITLEIDEN. *Reconduit.* De Afgezanten wierden tot ... uitgeleid. *Les Ambassadeurs furent reconduits jusqu'à ...*

UITGELEID. Wyder gemaakt. *Elargi* Haar ryglyf, haar gordel moet uitgeleid werden. *Il faut elargir son corps, sa ceinture.*

UITGELOOPEN. part: van UITLOOPEN. *Sorti, entré en Mer.* De Vloot is eindelyk uitgeloopen. *La Flote est enfin sortie, est enfin entrée en Mer.*

UITGELUID. part: van UITLUIDEN. De Kermis word morgen uitgeluid. *C'est demain qu'on sonnera la cloche pour finir la Foire, pour avertir les Marchands de detaler.* Hy wierd braaf UITGELUID, beschrobt, gehekeld. *Il fut bien ramassé, relancé; on lui lava bien la tête.*

UITGENOMEN. Adv. Behalven. *Horsmis, excepté, à la reserve.* Zy waaren 'er alle, uitgenomen de Heer W. *Ils y etoient tous, hors mis, excepté Monsr., à la reserve de Monsr. W.* Hy is al zyn goed kwyt geraakt, uitgenomen een huisje. *Il a perdu tout son bien, à la reserve d'une petite maison.*

UITGEPUT. part: van UITPUTTEN. *Epuisé.* Dat Land, dat Volk is uitgeput. *Ce Pays, ce Peuple est epuisé.* Zyn geest is, zyne kragten zyn uitgeput. *Son esprit est epuisé, ses forces sont epuisées.*

UITGEREDEN. part: van UITRYDEN. Zoo draa de Koning uitgereden was. *Dès que le Roy fut parti, fut en allé.*

UITGEREGT. part: van UITREGTEN. *Executé.* Hy heeft 'er geweest, maar weinig uitgeregt. *Il y a été, mais il n'y a pas fait grand'chose.*

UITGEROEPEN. part: van UITROEPEN. *Proclamé.* Tot Koning uitgeroepen werden. *être proclamé Roy.*

UITGEROEYD. part: van UITROEYEN. *Detruit, extirpé.* De eene kettery is zoo draa niet uitgeroeyd of daar komt 'er een ander op. *Une heresie n'est pas plustot detruite, extirpée qu'il en vient une autre.*

UITGESCHOLDEN. part: van UITSCHELDEN. *Appellé, injurié.* Voor een dief, een bankrotier uitgescholden worden. *être appellé larron, banqueroutier.* Hy wierd lustig uitgescholden. *On lui chanta pouille comme il faut.*

UITGESCHOTEN. part: van UITSCHIETEN. *Trié, mis à part.* 't Uitgeschoten linnen in de mand doen. *Mettre le linge trié dans le panier.* De UITGESCHOTEN, verschooten penningen goed doen. *Rendre, faire bon les deniers debourſez, avancez.*

UITGESCHREEVEN. part: van UITSCHRYVEN. *Ecrit, copié.* Een uitgeschreeve Predicatie. *Un Sermon ecrit à la main.* Den uitgeschreeven Bededag plegtelyk vieren. *Celebrer solemnellement le jour de Jeûne indiqué, ordonné, prescrit par le Souverain.*

UITGESCHUD. part: van UITSCHUDDEN. Tot op het hemd uitgeschud werden. *être depouillé, volé jusqu'à la chemise.*

UITGESLAGEN. part: van UITSLAAN. *Secoué.* Is de slaa wel uitgeslagen? *La salade est elle bien secouée?* UITGESLAGEN, beslagen tinnegoed. *De la vaisselle d'estain ternie, couverte d'une vapeur qui la ternit.*

UITGESLOOFD. part: van UITSLOOVEN. Heeft hy zig me

niet wel uitgeſloofd, heeft hy niet wat groots, ſchoons verrigt? gekſch: *N'a-t-il pas bien operé, n'a-t-il pas fait une belle affaire? le voila bien avancé!*

UITGESLOTEN. part: van UITSLUITEN. *Exclus.* Hy wierd 'er om die reden uitgeſloten. *Il en fut exclus pour ce ſujet là.* Van den eerſten January tot Mey toe UITGESLOTEN. *Du premier de Janvier juſqu'à May excluſivement.*

UITGESNEEDEN. part: van UITSNYDEN. *Coupé, taillé.* Een uitgeſneede lap. *Un morceau d'etoffe coupé de quelque endroit.*

UITGESPOGEN. part: van UITSPUGEN. *Vomi, rendu par la bouche.*

UITGESPROOKEN. part: van UITSPREEKEN. *Prononcé.* Een uitgeſprooken vonnis uitvoeren. *Executer une ſentence prononcée, un arrêt prononcé.*

UITGESTAAN. part: van UITSTAAN. Die man heeft veel uitgeſtaan, veel geleden. *Cet homme a eſſuyé, eprouvé bien des deſaſtres, a beaucoup ſouffert.*

UITGESTOOKEN, UITGESTEEKEN. part: van UITSTEEKEN. Zyne oogen wierden hem uitgeſtooken. *On lui creva les yeux.* Dit beteekend ook: hy wierd omgekogt, met geld &c. belet ſcherp toe te zien. *On le corrompit par argent.*

UITGESTREEKEN. part: van UITSTRYKEN. *Repaſſé.* Het uitgeſtreeken linnen in de kas ſluiten. *Serrer dans l'armoire le linge repaſſé.* Hy wierd braaf UITGESTREEKEN, gehekeld, beſchrobt *Il fut bien raillé, bien daubé*

UITGESTREKT. part: van UITSTREKKEN. *Etendu.* Wyd uitgeſtrekt vermoogen. *Pouvoir bien etendu.* De Heer heeft de kinderen Iſraëls met opentlyke magt en uitgeſtrekten arm uit Egypten getrokken. *L'Eternel a tiré les Enfans d'Iſraël d'Egypte à force ouverte & à bras etendu.*

UITGESTREKTHEID. f. Lengte, ſpatie. *Etenduë, dimenſion en longueur.* f. De uitgeſtrektheid is het ligchaam en de gedagte den geeſt eigen. *L'etenduë appartient au corps & la penſée à l'eſprit.* In al de uitgeſtrektheid van zyn gebied *Dans toute l'etenduë de ſon domaine, de ſa juriſdiction.*

UITGESTURVEN. part: van UITSTERVEN. *Mort, decedé, eteint.* Uitgeſturven geſlagt. *Famille eteinte, dont il ne reſte plus de deſcendans.*

UITGETEERD. part: van UITTEEREN. *Deſſeché, extenué.* Een uitgeteerd ligchaam. *Un corps extenué, tombé en chartre.*

UITGETROKKEN. part: van UITTREKKEN. *Tiré, extrait.* De Schryvers niet te min den na dat men 'er het beſte heeft uitgetrokken, is het werk van onbeſchaamde plunderaaren. *Ne pas citer les Auteurs apres en avoir tiré, extrait le meilleur eſt l'ouvrage des plagiaires effrontez.* De Thé is heel UITGETROKKEN, daar is geen kragt meer in. *Le Thé eſt tout à fait tiré, n'a plus du tout de force.*

UITGEVALLEN. part: van UITVALLEN. De zaak is heel anders uitgevallen a's hy gedagt had. *La choſe a été tout autrement qu'il ne penſoit.* Al zyn hair, en alle zyne tanden zyn uitgevallen. *Tous ſes cheveux ſont tombez, toutes ſes dents ſont tombées.*

UITGEVONDEN. part: van UITVINDEN. *Inventé, ée.* Het Buskruit is, zegt men, door een Monnik uitgevonden. *On dit que la poudre à canon a été inventée par un Moine.* De Drukkonſt te Haerlem door Laurens Coſter uitgevonden, is te Ments door Guttemberg voltooyd. *L'Impreſſion inventée à Haerlem par L: C: a été perfectionnée à Mayence par G:*

UITGEWEEZEN. part: van UITWYZEN. *Jugé.* Een uitgeweezen proces, zaak. *Un procès jugé, une cauſe jugée.*

UITGEWERKT. part: van UITWERKEN. *Operé, produit.* De dood van Chriſtus heeft onze verloſſing uitgewerkt. *La mort de Jeſus Chriſt a operé notre Redemption.* Die Vaerzen zyn niet genoeg uitgewerkt, doorwerkt. *Ces Vers ne ſont pas aſſez achevez, finis.*

UITGEWONNEN. part: van UITWINNEN. In rechten uitgewonnen worden. *Succomber, perdre ſon proces, être obligé de payer, de ſatisfaire en vertu de la ſentence du Juge.*

UITGEWORPEN. part: van UITWERPEN. *Jetté, dehors.* Gelykerwys de uitgeworpene geeſten in de Varkens der inwoonders van Genezareth voeren. *Comme les eſprits jettez dehors entrerent dans les cochons des habitans de Genezareth.*

UITGEWRONGEN. part: van UITWRINGEN. *Tors, tordu.* Het uitgewrongen linne goed ophangen. *Pendre le linge qui eſt tors.*

UITGEZOGT. part: van UITZOEKEN. *Choiſi.* Uitgezogt porcelein, uitgezogte boeken. *De la porcelaine choiſie, des livres choiſis.* Zig in uitgezogte woorden uiten. *S'enoncer en termes choiſis.*

UITGEZONDEN. part: van UITZENDEN. *Envoyé.* De eerſte Veld Heeren, Burgermeeſteren tegen Hanibal uitgezonden, wierden alle geſlagen. *Les premiers Generaux, Conſuls envoyez contre Hanibal furent tous deffaits.* De uitgezondene kondſchappers verhaalen dat... *Les gens qu'on a detachez pour avoir des nouvelles de l'ennemi rapportent que..*

UITGEZONDENE. Bezendeling, beſpieder. *Emiſſaire, envoyé ſecret, honnête eſpion.* Hy heeft zyne uitgezondenen aan alle Hoven. *Il a ſes emiſſaires dans toutes les Cours.*

UITGEZONDERD. Adv. Uitgenomen, behalven. *à la reſerve, excepté, hors mis.* Elk een moet het beraalen, niemand uitgezonderd. *Chacun eſt obligé de le payer, ſans exception de perſonne.* Ik heb alles verkogt, uitgezonderd de twee laatſte kiſten. *J'ay tout vendu, à la reſerve des deux dernieres caiſſes.*

UITGIFT. 't Geld dat voor ons *of* iemand anders uitgegeeven is. *Debours.* m. *Avance.* f. Notitie van ontfangſt en uitgift. *Notice des receptes & debours.* f. De uitgift gaat den ontfangſt te boven. *Le debours excede la recepte.*

UITGLYEN. v. n. Uitſullen. *Gliſſer en dehors, broncher ſur quelque choſe de gliſſant.* Myn voet gleed uit en ik viel agter over. *Mon pied gliſſa & je tombai à la renverſe, en arriere.*

UITGRAAVEN. v. a. Uithollen. *Creuſer, deterrer, tirer de la terre.* Een put uitgraaven. *Creuſer un puits.* Gedenkpenningen, ſchatten &c. uitgraaven. *Deterrer des medailles, des threſors.*

UITHAALEN. v. a Mee neemen, met zig uitleiden. *Venir querir, prendre avec ſoi, conduire dehors.* Hy wierd in 't byzyn van Schout en Schepenen uit zyn huis gehaald. *On le tira de chez lui, on l'enleva de ſa maiſon en preſence du Baillif & des Echevins.* Een kind uit het School haalen. *Aller querir un enfant de l'Ecole.* Zult gy my wat vroeg komen uithaalen? *Me viendrez vous querir un peu de bonne heure?* Het mes UITHAALEN, uittrekken. *Tirer le coutcau.* Hy haalde voort zyn degen uit. *Il tira d'abord ſon epée.*

UITHAALEN. Uit het ſpoor wyken voor een ander rytuig. *Se retirer de la voye, du chemin, du paſſage d'une autre voiture.* Een Chaiſe moet voor een Koets uithaalen. *Une Chaiſe doit ſe retirer devant un Caroſſe, doit faire place à un Caroſſe.* UITHAALEN. v. a. Van de werf op ſtroom brengen. *Mener, tirer de l'atelier en pleine eau, mettre en rade.* Men is doende om

de

de ſchepen uit te haalen. *On eſt après à tirer les vaiſſeaux de l'Atelier du Baſſin.* Een werk UITHAALEN, grondig uitvoeren. *Elabourer, executer bien un ouvrage, traitter un ſujet, une matiere à fonds.* Hy zal daar een goede ſom UITHAALEN, uittrekken. *Il tirera une bonne ſomme de là.* UITHAALEN, de tong ſchraapen, loeren. *Attraper, deniaiſer, prendre pour dupe.* Hy meende my uit te haalen, maar 't was mis. *Il penſoit bien m'attraper, il croyoit me prendre pour dupe, mais il s'eſt trompé.*

UITHANGBORD. n *Enſeigne de Boutique* ou *de Cabaret.* f.

UITHANGEN. v n. *Pendre en dehors, pendre pour enſeigne.* Men zag oude luyeren ten venſter uithangen. *On voyoit de vieux drapeaux pendre à la fenêtre.* Wat hangd 'er uit daar gy t'huis legd? de ſtad Parys hangd 'er uit. *à quelle enſeigne êtes vous logé? la ville de Paris y pend pour enſeigne.*

UITHEEMS. Adj. Uitlands, van een vremd geweſt. *Etranger, d'un pays lointain.* De uitheemſe zaaken, uitheemſe Vorſten, uitheemſe Hoven *Les affaires etrangeres, les Princes etrangers, les Cours etrangeres.* Een uitheemſch woord *Un terme etranger, un mot tiré d'une Langue etrangere.*

UITHOLLEN. v a. Uitgraaven. *Caver, creuſer.* Een boom uithollen. *Creuſer un arbre.* 't Water heeft die ſteen uitgehold. *L'eau a cavé cette pierre.*

UITHONGEREN. v. a. Door honger dwingen. *Affamer, prendre par la famine.* Een Stad uithongeren. *Affamer une Ville, la prendre, la reduire par la famine.*

UITHOOREN. Iemand uithooren, zyn geheimen behendiglyk doen uitklappen. *Tirer les vers du nez à quelqu'un, tirer adroitement le ſecret de quelqu'un.* Hy doet het maar om u uit te hooren. *Il ne fait cela que pour vous tirer les vers du nez.*

UITHOUDEN. v. a. Uitſluiten. *Tenir dehors, exclure.* Houd uw handen uit de ſchotel. *Otez vos mains du plat, ne portez pas vos mains au plat.* Men zoekt hem uit de Regeering te houden. *On tâche de l'exclure du Gouvernement, de la Regence.*

UITHOUDEN. (Het) Stand houden. *Tenir bon.* De Stad zal het bezwaarlyk deze maand uithouden. *La Ville aura peine à tenir bon juſqu'à la fin du mois.*

UITHOUWEN. v. a. Uitſnyden met de bytel. *Sculper, tailler au ciſeau* Een Beeld uithouwen. *Tailler une Statuë.* Hy heeft zyn wapen boven zyn deur doen uithouwen. *Il a fait ſculper ſes armes au deſſus de ſa porte.*

UITHUWELYKEN. v. a. Uithuwen, uittrouwen. *Marier, donner en mariage, pourvoir.* Zyne kinderen voordeeliglyk uithuwelyken. *Marier bien ſes enfans.*

UITJAAGEN. v. a. Uitdryven. *Chaſſer, mettre dehors avec violence.* De Vyanden uit hun poſt jaagen. *Chaſſer les Ennemis de leur poſte.* Een meid, een knegt ten huize uitjaagen. *Mettre une ſervante, un valet hors de la maiſon; chaſſer une ſervante, un valet:* UITJAAGEN GAAN. v. n. Te jagt gaan. *Aller à la chaſſe, chaſſer.* Wy gaan morgen uit jaagen. *Nous allons demain à la chaſſe.*

UITJOUWEN. Uitlagchen, begekken. *Rire au nez, baffouer, faire le pied de nez.*

UITKAMMEN. v. a. Doorkammen. *Peigner, demêler les cheveux avec le peigne.* Men moet zig alle morgen waſſen en uitkammen. *Il faut tous les matins ſe laver & ſe peigner.*

UITKEEREN. Uitſchieten, weergeeven. *Rendre, donner, rembourſer.* Als gy 't verlieſd, moet gy eens zoo veel uitkeeren. *Si vous le perdez, il faudra que vous rendiez une fois autant.* Hy heeft de helft van de ſom al uitgekeerd. *Il a deja rembourſé la moitié de la ſomme.*

UITKIEZEN. v. a. Uitkippen, uitzoeken. *Choiſir, elire, préferer.* Ik zal 'er twee na myn zin uitkiezen. *J'en choiſirai deux à ma fantaiſie.* De Koning kieſd 'er zeven uit de veertien. *Le Roy en elit ſept des quatorſe.*

UITKLAPPEN. v. n. Alles zeggen dat men weet. *Jaſer, degoiſer, dire tout ce qu'on ſait.* Men deed hem op de pynbank alles uitklappen. *On lui fit degoiſer tout ce qu'il ſavoit à la torture.*

UITKLEEDEN. v. a. *Deshabiller, oter les habits.* Een kind uitkleeden. *Deshabiller un enfant.* Ik zal my zelfs wel uitkleeden. *Je me deshabillerai bien moi même.*

UITKLOPPEN. v. a. Stoffen uitklaan. *Epoudrer, battre pour epoudrer.* Een vloer-tapyt uitkloppen. *Epoudrer un tapis de pied.*

UITKOMEN. v. n. Uittreeden, verſchynen, buiten komen. *Sortir, paroître, ſe montrer dehors.* Hy heeft gepokt, hy mag nog niet uitkomen. *Il a eu la petite verole, il ne lui eſt pas permis de ſortir encore.* Hy durft niet uitkomen, hy vreeſd ſlagen. *Il n'oſe ſortir, il craint les coups.* De Speelder die eerſt uitkomt is Antiochus. *L'Acteur qui paroit le premier ſur la Scène eſt Antiochus.* Berenice moet nu uitkomen. *Berenice doit paroître à cette heure.* De Spergies beginnen uit te komen. *Les Aſperges commencent à ſortir, à paroître.* Als de peultjes eerſt uitkomen. *Quand les petits pois commencent à paroître, entrent en ſaiſon, ſont dans la primeur.* De Boeken die nu uitkomen zyn meeſt vertaalingen. *Les Livres qui paroiſſent à préſent ſont la pluspart des traductions.* Alle de nieuwe modens die uitkomen... *Toutes les nouvelles modes qu'on voit paroître, qui s'inventent..*

UITKOMEN. v. n. Uitgang, uitzigt hebben. *Donner, avoir la vuë ſur.* Zyn Hofſtede komt op de vaart uit. *Sa Maiſon de Campagne donne ſur le canal.* Myn kamer komt op de ſtraat uit. *Ma chambre donne ſur la ruë.* Hy wil wat zeggen, maar hy kan 'er niet UITKOMEN, hy kan 't niet uitgn. *Il veut dire quelque choſe, mais il ne ſauroit en venir à bout.* Het zal daar op uitkomen. *Cela ira là, cela aboutira là.* Het komt op een uit, 't is al een en 't zelfde. *Cela revient à un, c'eſt jus vert & vert jus.* Altemets eens uitkomen, zyne vrinden gaan bezoeken. *Sortir quelque fois, aller quelque fois rendre viſite à ſes amis.*

UITKOMST. Intreede op 't Tooneel. *Venuë, entrée ſur le Théatre* f. De uitkomſt van een nieuw Speeler maakt een nieuw Tooneel. *L'entrée d'un nouvel Acteur fait une nouvelle Scène.* UITKOMST, redding, uitweg. *Iſſuë, delivrance* f. Op een goede uitkomſt hoopen *Eſperer une bonne iſſuë.* Ik zie geen uitkomſt in de zaak. *Je ne vois point d'iſſuë à cette affaire.* UITKOMST, geſchiedenis, gevolg. *Succès, evenement.* m. Dat hangd aan den uitkomſt van dezen Oorlog. *Cela depend de l'evenement de cette Guerre.* De uitkomſt heeft ons geleerd dat... *L'evenement nous a appris que...*

UITKOOKEN. v. n. Door laaten kooken. *Faire bien bouillir, tirer la ſubſtance d'un corps liquide par le feu.* Saly, Thym, Kaneel, &c. ſaamen laaten uitkooken. *Faire une decoction de Sauge, de Thym, de Canelle &c.* UITKOOKSEL. n. Uittrekſel der ſamengekookte zaaken. *Decoction.* f. *Conſommé, extrait des ingrediens bouillis enſemble.* m.

UITKOOP. m. Verkoop, vertier. *Debit.* m. *Vente.* f. Die duur inkoopt wind zelden by den uitkoop. *Celui qui achete cher en premiere inſtance vend rarement à profit.* Het regt dat iemand ergens op heeft

Digitized by Google

UITKOOPEN, afkoopen. *Acheter le droit, la pretention de quelqu'un.* Aan dit laatſte blykt dat UITKOOP, afkooping van eenig recht, *Achat de quelque droit,* kan beteekenen.

UITKRYTEN. v. a. Hoogelyk beſtraffen, volmondig wraaken. *Se plaindre, blamer hautement.* 't Is een eerlooze daad, ik zal die over al uitkryten. *C'eſt une action indigne, infame, je m'en plaindrai hautement, je la publierai par tout.*

UITKYK. Hooge plaats, waar af men 't omleggende Land, de omleggende Zee ontdekt. *Une echauguette, une guerite, une loge elevée pour decouvrir la Terre ou la Mer des environs.*

UITKYKEN. v. n. Na buiten kyken *of* zien. *Regarder dehors.* Uit het venſter kyken. *Regarder par la fenêtre.* Hy keek uit een gat. *Il regarda par un trou.* Zyne oogen uitkyken, nieuwsgierig kyken naar iets. *Regarder fixement quelque choſe, devorer quelque choſe des yeux, les ouvrir grands comme des falieres.* Wel UITKYKEN, uitzien, een goede keur doen, zig wel paaren. *Faire un bon choix, ſe bien marier.* UITKYKER, de geene die op een uitkyk wagt houd. *Celui qui eſt poſté dans une echauguette.*

UITLAATEN. v. a Laaten uitgaan. *Laiſſer ſortir, faire paſſage, ouvrir la porte à qui veut ſortir.* Ik zal u uitlaaten, de deur ſtaat op 't ſlot. *Je vous ouvrirai, la porte eſt fermée à la clef.* Laat my uit, zoo 't u beliefd. *Laiſſez moy ſortir, s'il vous plait.*

UITLAATEN. Vergeeten. *Obmettre, ne pas placer, oublier.* Een heele regel, een heele periode uitlaaten. *Obmettre, oublier toute une ligne, toute une periode.* De onnoodige dingen UITLAATEN, voorbedagtelyk 'er uitneemen. *Supprimer les choſes inutiles.* De gaauwe Redenaar laat uit zyne rede, 't geen de Boer 'er plomp uitlapt. *L'habile Orateur ſupprime, retranche de ſon diſcours ce que le Ruſtre dit groſſierement.*

UITLAATING, vergeeting, ontbreeking. *Obmiſſion.* f. *Manquement.* m. De uitlaating van den datum. *L'obmiſſion de la date.*

UITLAGCHEN. v. a. Begekken, uitjouwen. *Se mocquer, ſiffler, tourner en ridicule.* Men zal u uitlagchen, als gy het doet. *On ſe moquera de vous, ſi vous le faites.*

UITLANDER. Vreemdeling. *Etranger, qui eſt de Païs lointain.* Zoo wel inboorlingen als uitlanders. *Tant les origmaires que les etrangers.*

UITLANDIG. Adj. Afweezend, buiten 's lands. *Abſent, hors du pays.* Hy is tegenwoordig uitlandig. *Il eſt à preſent hors du pays.* UITLANDS, uitheems. *Etranger, de pays lointain.* Uitlandſe ſteden, uitlandſe zaaken. *Villes etrangeres, affaires etrangeres.*

UITLAPPEN v.a. Los uitſpreeken. *Degoiſer, parler inconſiderement.* Hy lapte het alles onder een uit. *Il dégoiſa tout ſans aucun ordre, il vous le dit* ablativo, *tout en un tas.* Een pints glas, pints roemer UITLAPPEN, leegen, uitveegen. *Avaler d'un ſeul trait un verre tenant pinte.*

UITLEENEN. v.a. *Prêter à quelqu'un* Ik leen myn boeken niet gaarne uit. *Je n'aime pas à prêter mes livres.*

UITLEEREN. v. a. *Apprendre d'un bout à l'autre.* Ik heb de Catechiſmus uitgeleerd. *J'ay appris le Catechiſme d'un bout à l'autre.*

UITLEEVEN. v.a. Ten einde leeven. *Vivre juſqu'à certain âge incluſivement.* Hy zal dit jaar, deeze eeuw niet uitleeven. *Il n'achevera pas cette année, ce ſiecle, il ne paſſera pas cette année, ce ſiecle-ci.*

UITLEEZEN. v. n. *Lire tout, lire juſqu'à la fin.* Ik heb het boek nog niet uitgeleezen. *Je n'ay pas encore lu tout le livre, je n'ay pas achevé de lire le livre.*

UITLEG. Verklaaring, uitlegging. *Explication, interpretation.* f. Dat heeft geen uitleg van nooden. *Cela n'a pas beſoin d'explication.* Ik heb daar den uitleg al van. *Je ſai ce que cela veut dire, je me letiens pour dit.*

UITLEGGEN. v. n. Buiten leggen, over iets leggen. *être hors de quelque choſe, ou ſur quelque choſe.* Zy lag uit haar venſter om van de voor by gaanders beſchouwd te werden. *Elle etoit, elle ſe tenoit à ſa fenêtre pour être regardée des paſſans.*

UITLEGGEN. v. a. Wyder maaken. *Aggrandir, elargir, etendre.* Een ſtad uitleggen. *Aggrandir une ville.* Deze ſtad is verſcheide maalen uitgelegd. *Cette ville a été aggrandie à pluſieurs repriſes.* Een kleed UITLEGGEN, wyder maaken *Elargir un habit.*

UITLEGGEN. v. a. Verklaaren. *Expliquer, rendre intelligible.* Een droom uitleggen. *Expliquer un ſonge.* Hoe zoud gy die Schrifture-plaats uitleggen? *Comment expliqueriez vous ce paſſage là?* UITLEGGEN, even *of* oneven te raaden geeven. *Donner à deviner à pair ou non.* Leg 'er om uit wie of een kanne wyn zal betaalen. *Demandez pair ou non pour voir qui payera bouteille de vin.* UITLEGGER, die iets uitlegd, verklaard. *Interprête, celui qui explique quelque choſe.* Alle de uitleggers van den Bybel.. *Tous les interpretes de la Bible..* Elk een is een uitlegger van zyn eige woorden. *L'entente eſt au diſeur.*

UITLEGGER. Kuſt-bewaarder, vaartuig op ſtroom om de tol te doen betaalen, wagt te houden &c. *Garde-Côte, vaiſſeau hors de rade pour faire payer le paſſage, ſervir d'echauguette &c.* UITLEGGER aan de boeg, lange rib van 't Galjoen. *Aiguille, fleche de l'eperon; echarpes:* terme de Marine.

UITLEGGING. f. Wyder maaking. *Aggrandiſſement, elargiſſement.* m. De eerſte uitlegging van de ſtad begon aan die kant. *Le premier aggrandiſſement de la ville commença de ce coté là.* UITLEGGING, verklaaring, uitleg. *Explication.* f. Uitlegging van een droom, van een raadſel. *Explication d'un ſonge, d'une enigme.*

UITLEIDEN. v. a. *Conduire, accompagner à la ſortie.* Ik zal u tot aan de deur uitleiden. *Je vous conduirai juſqu'à la porte.*

UITLEKKEN. v.n. Lekkende uitloopen. *S'enfuir, s'ecouler, s'en aller goute à goute.* Pas op, de wyn zal uitlekken. *Prenez garde, le vin s'enfuira, s'ecoulera.* 't Vat zou zoo doende wel uitlekken. *Le tonneau s'ecouleroit, ſe vuideroit bien ainſi.*

UITLEKKEN. v. a. Aan den dag komen, rugtbaar worden. *Eclater, s'ebruiter.* De zaak is uitgelekt; het geheim lekte te vroeg uit. *La choſe eſt devenuë publique, la meche eſt decouverte; le ſecret eclata trop tot.*

UITLEVEREN. v. a. Voortbrengen. *Produire, rendre.* Die Os zal veel ſmeer uitleveren. *Ce Boeuf rendra beaucoup de ſuif.* Griekenland heeft veel groote mannen uitgeleverd. *La Grece a produit beaucoup de grands hommes.*

UITLOKKEN. v. a. Buiten trekken. *Attirer, inviter de ſortir.* De Vyanden uitlokken en in een hinderlaag leiden. *Attirer les Ennemis & les conduire dans une embuſcade.* Het ſchoone weer lokt veel menſchen uit. *Le beau temps invite beaucoup de gens à la promenade.*

UITLOOPEN. v. n. Buiten loopen. *Courir, courir la pretentaine.* Die jongen loopt altyd uit. *Ce drille là court toujours, a toujours le pied en l'air.* UITLOOPEN, uitzeilen. *Entrer en Mer, mettre à la voile.* De ſchepen zullen met deze wind konnen uitloopen. *Les vaiſſeaux pourront ſortir, pourront entrer en Mer, mettre à la voile de ce vent ci.* UITLOOPEN, uitbotten. *Boutonner, porter des boutons.* De boomen beginnen

Digitized by Google

uit te loopen. *Les arbres commencent à bourgeonner.* UITLOOPEN, uitlaaren, opzwellen. *S'enfler, se former en tumeur.* Uwe lippen loopen uit. *Vos levres s'enflent.*

UITLUIDEN. v.a. De heentogt luiden *Sonner la retraite, sonner la cloche en signe que l'assemblée est finie.* De Kermis uitluiden. *Sonner la cloche pour avertir que le terme de la Foire est expiré.* UITLUIDEN, uitschelden, uitmaaken. *Maltraitter de paroles, galvauder, traitter du haut en bas.* Iemand uitluiden dat de honden geen brood van hem willen eeten. *Galvauder quelqu'un d'importance, lui chanter bien sa game, lui laver la tête comme à un Ane.*

UITMAAKEN. v.a. Samenstellen. *Composer, faire le nombre, completter.* Het getal uitmaaken. *Completter le nombre, faire le nombre.* De waaren die de geheele laading uitmaaken. *Les marchandises qui composent la charge entiere.* UITMAAKEN, uitluyen, uitschelden. *Chanter pouille, laver la tête, galvauder, dechirer.* Hy maakte hem uit voor al wat leelyk is. *Il lui chanta pouille, il le dechira impitoyablement, il en dit pis que pendre, il l'accommoda de toutes pieces.*

UITMAALEN. v.a. Uittappen. *Tirer l'eau avec un moulin, dessecher.* Verdronke Landen uitmaalen, een Meer uitmaalen. *Tirer l'eau d'un Pays submergé, dessecher un Etang, un Lac avec des moulins à vent.*

UITMEETEN. v. a. Uitleveren. *Rendre à la mesure, donner.* De 100 lasten Rogge à costy ingeschreept, hebben hier maar 98½ last uitgemeeten. *Les 100 last de seigle chargez chez vous n'en ont rendu ici que 98½.* Iets breed UITMEETEN, grosseeren. *Parler de quelque chose avec exageration, la faire sonner bien haut.* Die zaak word by den Vyand heel breed uitgemeeten. *Les Ennemis font sonner bien haut cette affaire.*

UITMELKEN. v.n. *Traire tout le lait, oter tout le lait.* De Koey en uitmelken. *Traire, oter tout le lait des Vaches.* Uit melken gaan. *Aller traire les Vaches.*

UITMERGELEN. v.a. Uitputten, kaal maaken. *Epuiser, succer la moëlle des os, succer jusqu'au sang.* Die arme luiden worden op duizend manieren uitgemergeld. *On epuise, on ruine ces pauvres gens de cent differentes manieres, on leur succe la moëlle des os.*

UITMUNTEN. v.a. Uitsteeken, uitblinken. *Exceller, surpasser.* Elk een tragt in zyn Kunst uit te munten. *Chacun tâche d'exceller en son Art.* Hy munt uit boven alle anderen. *Il surpasse tous les autres.*

UITMUNTEND. Adj. Uitsteekend. *Excellent, qui excelle, extrême.* Uitmuntende gaven bezitten. *Posseder d'excellents dons* Een uitmuntende schoonheid. *Une extrême, une parfaite beauté.* Grieken, Italie heeft uitmuntende Poëeten voortgebragt. *La Grece, l'Italie a produit d'excellents Poëtes, des Poëtes du premier ordre.* UITMUNTENDHEID, uitsteekendheid, treffelykheid. *Excellence, grande perfection.* f. De uitmuntendheid van het werk bestaat in... *L'excellence de l'ouvrage consiste en...*

UITNEEMEN. v.a. Ergens uitneemen. *Prendre, oter d'un lieu.* Geld uit een zak neemen. *Prendre de l'argent hors d'un sac, dans un sac.* Ik zal 'er vyf gulden uit neemen. *J'y prendrai cinq francs, j'en oterai cent sous.*

UITNEEMEND. Adj. Ongemeen, uitsteekend. *Extrême, extraordinaire.* Een uitneemende goedheid, uitneemende liefde. *Une extrême bonté, un amour extrême.* Uitneemende gaven. *Des dons extraordinaires.* UITNEEMEND. Adv. By uitneemendheid. *Extrêmement, par excellence.* God is uit neemend goed. *Dieu est extrêmement bon.* Hy zal uitneemend kwaad weezen. *Il sera extrêmement fâché.* UITNEEMENDHEID, uitsteekendheid. *Excellence, grandeur de perfection.* f. De uitneemendheid van Gods liefde. *L'excellence, la grandeur de l'amour de Dieu.* By UITNEEMENDHEID, by uitsteekendheid. *Par excellence, extrêmement.* Dat is by uitneemendheid schoon. *Cela est extrêmement beau.* Duitsland word by UITNEEMENDHEID het Ryk genaamd. *L'Allemagne est appelée l'Empire par excellence.*

UITNOODEN. v.a. Uitverzoeken, tot zynent nooden. *Prier, inviter de venir.* Hy heeft my zeer vrindelyk uitgenood om op zyn Hofstede te komen. *Il m'a prié fort honnêtement d'aller à sa maison de Campagne.*

UITPERSEN. v. a. Uitdrukken. *Exprimer, pressurer.* Een spons uitperssen. *Exprimer une eponge.* De druif uitperssen. *Pressurer le raisin.* UITPERSSING van een lamoen, uitperssing van de druif. *Expression d'un citron* f. *pressurage du raisin.* m.

UITPIKKEN. v.a. zie UITKIEZEN. *Choisir, trier.* Hy pikt 'er de besten uit. *Il en choisit les meilleurs.*

UITPLUIZEN. v.a. Naarstig schoon maaken, reinigen. *Eplucher, nettoyer soigneusement.* Het laken uitpluizen *Eplucher le drap, en oter les inegalitez, nettoyer le drap.* UITPLUIZEN, ziften, naauw onderzoeken. *Eplucher, examiner à la rigueur, critiquer.* De zaaken op zyn naauwst uitpluizen. *Eplucher, examiner les choses à la rigueur.* Iemands leven en bedryven uitpluizen. *Eplucher la vie & les actions de quelqu'un.* UITPLUIZING van 't laken. *Epluchement, nettoyement du drap.* m. UITPLUIZING, ziftsing, hekeling. *Examen exact.* m. *Recherche exacte.* f.

UITPUILEN. v n. Uitkomen. *Sortir en dehors.* Oogen die uitpuilen of uitpuilende oogen. *Des yeux à fleur de tête, qui sortent en dehors.*

UITPUTTEN. v a. Ergens uithaalen. *Puiser, tirer hors de quelque endroit.* Men kan 'er geen water meer uitputten. *On n'en sauroit plus tirer d'eau, on n'y peut plus puiser.* UITPUTTEN, uitdroogen, verzwakken, kaal maaken *Epuiser, affoiblir, appauvrir.* De al te groote studie put de geesten uit. *La trop grande etude, application epuise les esprits.* Zyne Onderdaanen uitputten. *Epuiser ses Sujets.* Die stof is al lang uitgeput. *Il y a long-temps que cette matiere est epuisée.* De UITPUTTING der geesten, der kragten. *L'epuisement des esprits, des forces.* Uitputting van 's Lands penningen. *La dissipation, depredation des deniers publics.*

UITREEDEN. v.a. Uitrusten, klaar maaken. *Equiper, munir de ses apparaux, de vituailles, d'agreils.* Scheepen uitreeden. *Equiper des vaisseaux.* Wie reed die scheepen uit? *Qui est ce qui equipe ces vaisseaux?* UITREEDING. zie REEDERY. *Equipement de vaisseaux.* m.

UITREGTEN. v.a. Verrigten, uitvoeren. *Faire, executer, mettre en execution.* Iets groots uitregten. *Executer quelque grande entrepriſe, faire quelque chose de grand.* Niet met al uitregten. *Ne faire rien du tout.*

UITREKENEN. v. a. Uitcyfferen, rekening maaken. *Compter au juste, supputer, calculer.* Na alles wel uitgerekend te hebben, bevinde.. *Après avoir bien tout calculé, le tout bien compté, je trouve..* UITREKENING, uitcyffering. *Calcul.* m. *Supputation.* f. By nader uitrekening wierd 'er bevonden dat.. *On trouva par un calcul plus exact que ..*

UITREKKEN. v.a. *Etendre, allonger.* Het leer uitrekken *Allonger le cuir.* De reden uitrekken *Allonger un discours.*

UITROEP. Luid geroep. *Cri,* m. *Proclamation.* f. 't Wierd by

Digitized by Google

by openbaaren uitroep verboden. *Cela fut deffendu par cri public.*

UITROEPEN. v. n. Afkondigen, omroepen. *Crier, proclamer.* By trompetten geschal uitroepen. *Crier à ſon de trompe.* Tot Koning, tot Keizer uitroepen. *Proclamer Roy, Empereur.* **UITROEPING**, geroep van verwondering, veragting &c. *Exclamation.* f. Groote uitroepingen maaken. *Faire de grandes exclamations.*

UITROEYEN. v. a. Met wortel en al vernietigen. *Extirper, exterminer, ruiner.* Het ongedierte uitroeyen. *Exterminer la vermine.* Een Stad uitroeyen. *Ruiner une Ville de fond en comble.* De ketteryen uitroeyen, een geslagt uitroeyen. *Extirper les hereſies, extirper une race.*

UITROEYEN GAAN. v. n. Met een roeyschuit plaisier neemen. *Se promener en bateau.* **UITROEYEN GAAN**, een kind haalen. gem: spr: *Aſſiſter une femme en travail, aider à accoucher une voiſine &c.*

UITROEYER. Vernietiger. *Extirpateur, Deſtructeur.* De tytel daar Diocletiaan en Maximiaan hen meest mede geëerd ende gevleyd agtede, was die van Uitroeyers der Christenen en Herstelders van den ouden Godsdienst. *Le titre qui flattoit le plus Diocletien & Maximien etoit celui d'Extirpateurs des Chretiens & Reſtaurateurs de l'Ancienne Religion.* **UITROEYING**, vernietiging. *Extirpation, deſtruction.* f. Uitroeying van de ketery, uitroeying van een geslagt. *Extirpation de l'hereſie, extirpation d'une race.*

UITRUKKEN. Uittrekken. *Arracher, tirer dehors avec violence.* Boomen uitrukken, zyn hair uitrukken, de ingewanden uitrukken. *Arracher des arbres, s'arracher les cheveux, arracher les entrailles.* **UITRUKKING**, ontworteling. *Action d'arracher.*

UITRUSTEN. v. n. Zig verfrisschen. *Se delaſſer, ſe repoſer, reprendre haleine.* Ik moet op myn gemak uitrusten. *Il faut que je me repoſe, que je me delaſſe à mon aiſe.*

UITRUSTEN v. a. Klaar maaken, voorzien. *Equiper, munir, pourvoir.* Een Soldaat uitrusten. *Equiper un Soldat.* Ik zal hem wel uitrusten eer hy na de Academie trekt. *Je l'equiperai bien, je le pourvoirai bien de tout avant qu'il parte pour l'Academie.* Scheepen **UITRUSTEN** *Equiper des vaiſſeaux.* **UITRUSTING**, bezorging, voorziening. *Equipement, armement.* m. De uitrusting der scheepen verhaasten. *Accelerer, hâter l'equipement, l'armement des vaiſſeaux.* **UITRUSTING**, reisgoed, pakkaadje. *Equipage, train, bagage* m. Een schoone uitrusting. *Un bel equipage.* Hy verscheen in een slegte uitrusting. *Il parut en mauvais equipage.*

UITRYDEN. v. n. Met een rytuig uitgaan, uitreizen. *Sortir à cheval, en caroſſe &c.* De Ruitery reed de Hof-poort uit. *La Cavalerie ſortit par la porte de la Cour.* Wy gaan morgen uitryden. *Nous allons demain en chariot, en chaiſe, à patins &c.*

UITSCHEIDEN. v. a. 't Werk, het voorneemen staaken. *Quiter l'ouvrage, diſcontinuer.* Uit het werk scheiden. *Quiter l'ouvrage.* Ik zal daadlyk uitscheiden. *Je quiterai tout à l'heure.* De Metselaars scheiden uit om te gaan schaffen. *Les Maçons quitent leur ouvrage pour aller dejeuner, dîner.* Uit de neering scheiden, uit het spel scheiden. *Quiter le negoce, quiter le jeu.* Ik wed niet meer, ik scheid 'er uit. *Je ne gage plus, je le quite.*

UITSCHELDEN. v. a. Scheldnaamen geeven, uitmaaken. *Injurier, dire des injures, chanter pouille.* Iemand uitschelden. *Dire des injures à quelqu'un, chanter pouille à quelqu'un.* Hy scheld my voor een dief uit. *Il m'appelle larron.* Die Viswyven schelden malkander wat uit. *Ces Poiſſonnieres ſe chantent pouille.*

UITSCHEUREN. v. n. *Dechirer dehors, arracher.* Bladen uit een boek scheuren. *Dechirer des feuilles d'un livre.*

UITSCHIETEN. v. a. Uitzoeken, uitkiezen, weg leggen. *Trier, choiſir, mettre à part.* Koffy-boonen uitschieten. *Trier des feves de Caffé.* De beste appelen uitschieten. *Trier les meilleures pommes.* Het linnen uitschieten alvoorens het naar de bleek te zenden. *Trier le linge avant de l'envoyer au pré.*

UITSCHIETEN. v a. Uitgeeven, uittellen. *Debourſer, financer.* Geld uitschieten. *Debourſer de l'argent.* Hy heeft reeds groote sommen uitgeschooten. *Il a deja fourni, avancé de groſſes ſommes.*

UIT SCHIETEN GAAN. v. a. Ter jagt gaan. *Aller tirer après le gibier, aller à la chaſſe.* Wy hebben in 't Bos uit schieten geweest. *Nous avons été tirer dans le Bois, nous avons été chaſſer dans le Bois.*

UITSCHILDEREN. v. a. Met het penceel verbeelden. *Peindre, portraire, tirer.* Gy moet u laaten uitschilderen *Il faut que vous vous faſſiez peindre.* De Schilder die haar uitgeschilderd heeft is dood. *Le Peintre qui l'a peinte, qui l'a tirée eſt mort.*

UITSCHOT. n. Uitgeleid slegt goed. *Rebut, ce qu'on a rejetté.* m. Het beste is 'er al uit, de rest is maar uitschot. *Tout le meilleur en eſt trié, le reſte n'eſt que rebut.* **UITSCHOT**, opgeraapt Landvolk. *Milice.* f. *Troupes levées à la hâte.* Men bragt 's Lands uitschot haast by een. *On amaſſa, on aſſembla vite la milice du Pays.*

UITSCHRABBEN. v. a. Uitdoen, doorstreepen. *Rayer, biffer.* Een naam uitschrabben. *Rayer, biffer un nom.* Die clausul wierd uit het Testament geschrabt. *Cette clauſe fut rayée, biffée du Teſtament.*

UITSCHRYVEN. v. a. Naschryven van 't begin tot het eind. *Tranſcrire, copier.* Ik heb al die opschriften doen uitschryven. *J'ay fait tranſcrire toutes ces inſcriptions.* **UITSCHRYVEN.** v. a. Vol schryven. *Remplir d'ecritures.* Ik heb myn vel uitgeschreeven. *J'ay rempli ma feuille.*

UITSCHRYVEN. v. a. Aanschryven, bekend maaken. *Mander par des lettres circulaires, faire ſavoir, marquer, indiquer.* Een Beededag uitschryven. *Indiquer un jour de Jeûne.* Brandschattingen uitschryven. *Etablir des contributions, mettre ſous contribution.*

UITSCHUDDEN. v. a. Ter degen schudden. *Secouer, remuer.* De salaad uitschudden, de kussens uitschudden. *Secouer la ſalade, remuer les couſſins.* Iemand tot op het hemd **UITSCHUDDEN**, uitkleeden, beste elen. *Devaliſer quelqu'un, mettre quelqu'un en chemiſe, voler quelqu'un juſqu'à la chemiſe.*

UITSLAAN. v. n. Bedompt worden. *Se ternir, ſe couvrir de vapeur.* 't Zal dooyen, de huizen slaan uit. *Il degelera, les maiſons ſe couvrent de givre, d'une vapeur blanche.* **UITSLAAN.** v. a. Weg dryven. *Chaſſer, repouſſer, mener battant.* Den Vyand uit het veld slaan. *Mettre l'Ennemi en deroute, mener l'Ennemi battant.* Zy wierden uit de Halvemaan geslagen. *Ils furent chaſſez de la demie Lune.* De tapyten **UITSLAAN**, uitkloppen. *Battre, epoudrer les tapis.* De salaad uitslaan. *Secouer la ſalade.* Agter **UITSLAAN**, agter uitschoppen. *Ruer, regimber.*

UITSLAAPEN. v. n. Ter deegen uitrusten, na den dronk door slaapen. *Dormir tant que ce ſoit aſſez, ſe bien delaſſer en dormant*, aussi, *cuver ſon vin.* Gaat gy maar wat uitslaapen. *Allez ſeulement dormir votre ſou.* Die man is dronken, breng hem t'huis, hy zal daar wat

Digitized by Google

uitſlaapen. *Cet homme eſt yvre, menez le chez lui, qu'il y cuve ſon vin.*

UITSLAG. m. Uitkomſt, einde. *Iſſuë, fin.* f. *Succès, evenement.* m. Men hoopt op een goeden uitſlag. *On eſpere une bonne iſſuë, un bon ſucces.* Dat hangt aan den uitſlag van de onderhandeling. *Cela depend du ſuccès de la conference, de la negociation.*

UITSLOOVEN. (Zig) Zig moe en mat werken. *Se tuer de travailler, ſe crever à force de travailler.* De arme vrouw ſloofd haar uit, om haar kinderen de koſt te winnen. *La pauvre femme ſe tuë pour gagner la vie à ſes enfans.*

UITSLUITEN. v. a. Beletten, buiten houden. *Exclure, empêcher, deſtituer.* Uit de erffenis ſluiten. *Exclure de l'herédité.* Men kan 'er hem niet uitſluiten. *On ne ſauroit l'en exclure.* UITSLUITING, beletting, wraaking, afweering. *Excluſion* f. *Empêchement.* m. Uitſluiting van de erffenis. *Excluſion de l'herédité.* Hy kan geen Paus worden, hy heeft de uitſluitting der Kroonen. *Il ne ſauroit être Pape, il a l'excluſion des Couronnes.* Hy mag het boek alleen drukken, met uitſluiting van alle andere. *Il a droit d'imprimer ſeul le livre avec excluſion de tout autre.*

UITSNUITEN. zie SNUITEN. *Moucher.* Snuit uw neus uit. *Mouchez votre nez, mouchez vous.*

UITSNYDEN. v. a. *Couper en dehors, oter, retrancher.* Snyd 'er my een ſtuk, een lap uit. *Coupez m'en un morceau, un coupon.*

UITSPANNEN. v. a. Los ſpannen. *Dételer, détacher.* De paarden uitſpannen. *Deteler les chevaux.* Hy had nog niet uitgeſpannen. *Il n'avoit pas encore detelé.* UITSPANNEN. v. n. Verkwikken, vermaaken. *Récréer, divertir, prendre quelque relache.* 't Is om de geeſten uit te ſpannen. *C'eſt pour récréer les eſprits.* Men moet zig na de ſtudie wat uitſpannen. *Il faut ſe récréer un peu, il faut prendre quelque relache après l'etude.* UITSPANNING, losmaaking van een geſpan paarden. *Detelage des chevaux.* m. UITSPANNING, verkwikking. *Récréation.* f. *Divertiſſement.* m. Een eerlyke uitſpanning neemen. *Prendre une honnête recréation.*

UITSPATTEN. Moedwilligheden begaan, van de deugd wyken. *S'ecarter du chemin de la vertu, s'adonner à mal faire.* De kinderen beletten uit te ſpatten. *Empêcher les enfants de mal faire, les retenir de mal.*

UITSPOELEN. v. a. Doorſpoelen. *Rinſer, laver, paſſer.* De glaazen uitſpoelen, zyn mond uitſpoelen. *Rinſer les verres, rinſer la bouche.* 't Linne goed uitſpoelen. *Paſſer le linge à l'eau.*

UITSPRAAK. Uitdrukking. *Prononciation, articulation.* f. Een gemakkelyke, een nette uitſpraak. *Une prononciation aiſée, prononciation diſtincte.* De uitſpraak is een der voornaamſte deelen van den Redenaar. *La prononciation eſt une des principales parties de l'Orateur.* UITSPRAAK, vonnis. *Prononciation, deciſion.* f. *Jugement.* m. Na de uitſpraak van 't vonnis... *Après la prononciation de la ſentence...* Dat hangd aan de uitſpraak van 't Hof. *Cela depend de la deciſion de la Cour.*

UITSPREEKEN. v. a. Uitdrukken. *Prononcer, exprimer, proferer.* Ons kind begind zyn letters uit te ſpreeken. *Notre enfant commence à prononcer ſes lettres.* Het woord is moeyelyk om uit te ſpreeken. *Le mot eſt difficile à prononcer.* Die vreugd is niet om UIT TE SPREEKEN, uit te drukken. *Cette joye ne ſe peut exprimer.* Het is niet om uit te ſpreeken zoo plaagd hy my. *On ne ſauroit dire à quel point il me tourmente.* Een gebed over een zieke uitſpreeken. *Faire la priere auprès d'un malade.* De zegen over 't volk uitſpreeken. *Donner la benediction au peuple.*

UITSPRINGEN. v. n. *Sauter haut, ſauter en bas.* Uit de koets ſpringen. *Sauter hors du caroſſe.* Hy ſprong uit het venſter op ſtraat. *Il ſauta de la fenêtre dans la ruë.*

UITSPRUITEN. v. n. Voortkomen. *Pouſſer, ſortir, provenir, reſulter.* Het koorn begind uit te ſpruiten. *Le bled commence à ſortir.* Hy is geſprooten uit het Huis van Naſſauw. *Il eſt ſorti, il eſt iſſu de la maiſon de Naſſau.* Daar zal nog een Oorlog uit ſpruiten. *Il en reſultera encore une Guerre.*

UITSPUGEN. v. a. *Cracher dehors, vomir.* Zyn long uitſpugen. *Cracher ſes poumons.* Maar de lauwen zal ik uitſpugen. *Mais je vomirai les tiedes.*

UITSTAAN. v. a. Verdraagen, te boven komen. *Eſſuyer, ſouffrir, ſurmonter.* Den aanval der Vyanden, het vuur van 't geſchut uitſtaan. *Eſſuyer l'attaque des Ennemis, eſſuyer le feu du canon.* Een harde ſtorm uitſtaan. *Eſſuyer une rude tempête, un rude aſſaut.* Veel tegenſpoeden uitſtaan. *Eſſuyer, eprouver bien des traverſes.*

UITSTAANDE SCHULDEN. Schulden die men in te vorderen heeft. *Des dettes actives, des dettes dont on eſt créancier.* Veel uitſtaande ſchulden hebben. *Avoir bien des dettes actives, des dettes à recueillir.*

UITSTAMEREN. v. a. Zoo goed en zoo kwaad zeggen als men kan. *Dire tant bien que mal, parler à tout haſard.* Hoe zal ik het beſt uitſtameren? *Comment me feray je entendre? comment expliquerai-je ma penſée? comment le dirai-je?*

UITSTAPPEN. v. n. Uittreeden. *Deſcendre, ſortir dehors, mettre pied à terre.* Ik zal hier eens uitſtappen. *Je deſcendrai, je mettrai pied à terre ici.* In het UITSTAPPEN van de koets, in het uitſtappen van de ſchuit. *à la deſcente du caroſſe, à la deſcente, à la ſortie du bateau, de la barque.*

UITSTEEKEN. v. a. Uitdoen, weg neemen, ſchenden. *Crever, deffaire.* Iemand de oogen uitſteeken. *Crever les yeux à quelqu'un.* Saleucus ſtak zig zelfs een oog uit om de Wet die hy tegen het overſpel gemaakt had, en door zyn zoon overtreeden, te voldoen. *Saleuque ſe creva un oeil pour ſatisfaire à la Loy qu'il avoit faite contre l'adultere, & enfreinte par ſon Fils.* Iemand de oogen UITSTEEKEN, een rad voor de oogen draayen, omkoopen. *Faſciner les yeux à quelqu'un, lui jetter de la poudre aux yeux, corrompre quelqu'un.*

UITSTEEKEN. v. a. Toereiken. *Tendre, preſenter, montrer.* De hand uitſteeken. *Tendre la main.* Het hoofd uit het venſter ſteeken. *Mettre la tête hors de la fenêtre.* De ſlak ſteekt zyn hoornen uit. *Le colimaçon montre ſes cornes.*

UITSTEEKEN. v. n. Uitmunten, overtreffen. *Exceller, eclatter.* Boven alle andere uitſteeken. *Exceller par deſſus tous les autres.*

UITSTEEKEN. v. a. Uitleggen, te raaden geeven. *Donner à deviner pair ou non.* Wy zullen 'er om uitſteeken. *Nous jouërons à pair ou non pour cela.* Steek eens uit. *Faites, demandez pair ou non.*

UITSTEEKEND. Adj. Uitſteekende, treffelyk, volkomentlyk goed. *Excellent, admirable, très bon, très beau.* Uitſteekende wynen, uitſteekend muziek. *D'excellents vins, excellente muſique.* Waaren de meloenen goed? uitſteekende. *Les melons etoient ils bons? excellents.* UITSTEEKEND, uitmuntend, ten hoogſten. *Extrêmement, bien fort.* Dat is uitſteekend lekker, uitſteekend net, uitſteekend koſtelyk. *Cela eſt extrêmement delicat, extrêmement propre, extrêmement riche.*

UIT-

Digitized by Google

UITSTEK. Hoek, ſteiger-werk dat puntig toeloopt. *Balcon, ouvrage qui avance en pointe, en ſaillie &c.*

UITSTEL. Verſchuiving, verlanging. *Delai, retardement.* m. *Remiſe.* f. Uitſtel verzoeken; drie dagen uitſtel. *Demander du delai, trois jours de delai.* Ik vertrek morgen zonder verder uitſtel. *Je parts demain ſans plus de delai, ſans plus de remiſe.*

UITSTELLEN. v. a. Verſchuiven tot een andere tyd. *Differer, delayer, remettre.* Een reis uitſtellen. *Differer un voyage.* Hy ſtelt my van dag tot dag uit. *Il me remet de jour à autre.* Het Huwelyk is voor een tyd uitgeſteld. *Le Mariage eſt differé, remis pour quelque temps.*

UITSTERVEN. v n. Eindigen, tot de laatſte ſterven. *Mourir, finir, s'eteindre.* Hy trouwd op dat zyn geſlacht niet uitſterve. *Il ſe marie afin que ſa race ne s'eteigne point.* UITSTERVING, einde, uitgang. *Extinction, fin, mort.* f. De uitſterving der mannelyke oiren. *L'extinction, la mort des hoirs mâles.*

UITSTOOTEN. v. a. Buiten ſtooten. *Chaſſer, mettre dehors.* Zy ſtieten hem uit het huis, uit zyn plaats. *Ils le chaſſérent, ils le mirent hors de la maiſon, ils le chaſſerent de ſa place.* UITSTOOTEN, den voet ligten. *Debuſquer, ſupplanter.* Iemand uit zyn ampt, uit zyn welvaaren ſtooten. *Debuſquer, deplacer quelqu'un; perdre, ruiner quelqu'un.* UITSTOOTEN. v. n. Uitlappen. *Extravaguer, parler ſans rime ni raiſon.* Wat mag hy uit zyn kruin ſtooten! *à quoi va-t-il ſonger, qu'il dit d'impertinences! qu'il lui echape de fadaiſes!*

UITSTORTEN. v. n. Storten, laaten loopen. *Repandre, verſer.* De Martelaaren hebben hun bloed voor 't Geloof uitgeſtort. *Les Martyrs ont repandu leur ſang pour la Foy.* UITSTORTEN. v. a. Mede deelen. *Repandre, communiquer.* God ſtort zyne gaven uit over zyne kinderen. *Dieu repand ſes dons, ſes biens ſur ſes enfants.* Zyne gebeden voor God uitſtorten. *Adreſſer, faire ſes prieres à Dieu, repandre ſes prieres devant Dieu.*

UITSTREKKEN. v. a. In de leugte en wyte leggen. *Etendre, deployer en long & en large.* Zyn mantel op de grond uitſtrekken. *Etendre ſon manteau ſur terre.* UITSTREKKEN, uitbreiden, vermeerderen. *Etendre, augmenter, aggrandir.* 's Lands paalen uitſtrekken, zyn Ryk uitſtrekken. *Etendre les limites du Païs, les frontieres de l'Etat; etendre ſon Royaume, ſon Empire.* UITSTREKKEN, uitſteeken. *Etendre, tendre, avancer.* Zyn arm uitſtrekken. *Etendre ſon bras.* Moſes ſtrekte zyn Staf uit over de Roode Zee. *Moïſe etendit ſa Verge ſur la Mer Rouge.* Zig UITSTREKKEN. v n. Een zekere plaats beſlaan. *S'etendre, occuper certain eſpace.* Zyn Gebied ſtrekt zig van 't Ooſten na 't Weſten uit *Sa Domination, ſon Etat s'etend d'Orient en Occident.* Myn magt ſtrekt zig zoo ver niet uit. *Mon pouvoir ne s'etend pas ſi loin.*

UITSTROOYEN. v. a. Verſpreiden, uitgeeven. *Semer, repandre, divulguer.* Valſe tydingen, leugens uitſtrooyen *Semer de fauſſes nouvelles; ſemer, divulguer des menſonges.* UITSTROOYSEL. n. verdichtſel, valsheid. *Faux bruit.* m. *Nouvelle inventée, faite à plaiſir.* 't Zyn maar uitſtrooyſels om de gemoederen gaande te maaken. *Ce ne ſont que de faux bruits pour animer les eſprits.*

UITSTRYKEN. v. a. Glad ſtryken. *Repaſſer, liſſer.* Het linne goed uitſtryken. *Repaſſer le linge.* Den voet UITSTRYKEN, voorwaarts ſchuiven om te groeten. *Avancer le pied pour ſaluer.* Iemand braaf UITSTRYKEN, beſtraffen, deurhaalen. *Cenſurer, dauber quelqu'un, laver la tête à quelqu'un.* UITSTRYKEN. v. a. Snuiten, by 't linker been krygen. *Attraper, deniaiſer, prendre quelqu'un pour dupe.*

UITSULLEN. v. n. Sullen, uitglyen. *Gliſſer, perdre terre, tomber les quatre fers en l'air.* Myn voet ſulde uit. *Mon pied gliſſa.*

UITTAPPEN. v. a. Leeg tappen. *Tirer tout, vuider.* Een vat uittappen. *Vuider un tonneau, en tirer toute la liqueur.* UITTAPPEN, ergens uit tappen. *Tirer à quelque vaiſſeau.* Waar zal ik uittappen? tap uit het vat numero 3. *Du quel tireray je? tirez au tonneau numero trois.*

UITTARTEN. v. a. Tergen, uitdaagen. *Deffier, agacer, provoquer.* Iemand uittarten. *Agacer, deffier quelqu'un.* Tart hem niet langer, wilt gy wel doen. *Ne le deffiez, ne l'agacez pas davantage, ſi vous voulez bien faire.*

UITTEEREN. v. a. Verzwakken, ſmelten. *Fondre, attenuer, decharner, affoiblir.* Het vaſten teerd het ligchaam uit. *Le jeûne attenue le corps.* Die man teerd uit. *Cet homme là fond, maigrit à vûë d'oeil.*

UITTEKENEN. v. a. Met potloot &c. verbeelden. *Deſſiner, repreſenter avec le crayon.* Een mans hoofd uittekenen, een landſchap uittekenen. *Deſſiner une tête d'homme, deſſiner un païſage.* UITTEKENING, tekening ergens van. *Eſquiſſe.* f. *Deſſein de quelque choſe.* m.

UITTELLEN. v. a. Uitſchieten. *Compter, debourſer, faire des payements.* Ik heb van daag veel geld moeten uittellen. *Il m' a falu debourſer bien de l'argent aujourd'hui.* UITTELLEN. v. a Ten einde toe tellen. *Compter juſqu'à la fin, achever de compter.* Een zak duften uittellen. *Compter un ſac de dutes, compter ce qu'il y a de dutes dans un ſac.*

UITTOGT. m. Uitreis, uitgang. *Sortie, allée.* f. *Depart.* m. De uittogt der Kinderen Iſraëls. *La ſortie des Enfans d'Iſraël,* Na de uittogt van de bezetting... *Après la ſortie de la garniſon...*

UITTREEDEN. v. n. *Sortir, paſſer dehors.* Zoo als hy uit de kamer trad. *Comme il ſortoit de la chambre.* In 't UITTREEDEN van de koets, van de ſchuit. *En ſortant, à la ſortie du caroſſe, du bateau.*

UITTREKKEN. v. a. Uithaalen *Tirer dehors, arracher, tirer.* Men kan die ſpyker niet uittrekken. *On ne ſauroit arracher ce clou là.* De degen UITTREKKEN. *Tirer l'epée* Hy trok voort zyn degen uit. *Il tira d'abord ſon epée.* UITTREKKEN, losmaaken. *Oter, deffaire, tirer.* Zyn kleed'ren uittrekken; zyn ſchoenen uittrekken; zyn kouſſen uittrekken. *Oter ſes habits, ſe deshabiller; oter ſes ſouliers, ſe dechauſſer; tirer ſes bas, oter ſes bas, ſe dechauſſer.* Ik trek my uit. *Je me deshabille.*

UITTREKKEN. v. n. Voort gaan, heen gaan. *Sortir, partir.* De bezetting zien uittrekken. *Voir ſortir la garniſon.* Zoo als hy uit de ſtad trok. *Comme il ſortoit de la ville.*

UITTREKKEN. v a. Ergens uitneemen, een uittrekſel maaken. *Extraire, tirer, prendre de quelque endroit.* Dat is uit Ovidius getrokken. *Cela eſt extrait, tiré d'Ovide.* De vierkante wortel van een getal uittrekken. *Tirer, extraire la racine quarrée, la racine cubique d'un nombre.*

UITTREKSEL. n Uittapping door middel van 't vuur. *Extrait.* m *Ce qu'on tire par le moyen du feu.* Een uittrekſel van thébladen. *Un extrait de feuilles de thé.* UITTREKSEL, uitgetrokken gedeelte van een Regiſter of Boek. *Extrait, ce qui eſt tiré d'un Regitre, d'un Livre &c.* Uittrekſel uit de Regiſters van 't Parlement. *Extrait des Regiſtres du Parlement.* Een uittrekſel uit Terentius. *Un extrait de Terence.* UITTREK-

Digitized by Google

SEL, kort begryp. *Extrait, abregé, ſommaire, racourci.*m. Hy maakt een uittrekſel der beſte boeken. *Il fait, il compoſe un extrait, un abregé des meilleurs livres.* Een uittrekſel van de Privilegie. *Un extrait, un ſommaire du Privilege.*

UITTROUWEN. v.a. Uithuwelyken. *Marier, donner en mariage.* Zyn Dogter wel uittrouwen. *Marier bien ſa Fille.* Aan wie trouwd hy zyn Dogter uit? *à qui marie-t-il ſa Fille?*

UITTUILEN. v.n. Ten einde toe tuilen, pruilen, moppen. *Ronger ſon frein, bouder juſqu'à ce que ce ſoit aſſez.* Ik zou hem maar laaten uittuilen. *Je le laiſſerois bouder tout ſon ſaoul.*

UITVAAGSEL.n. Uitveegſel. *Des balayeures.* Wy werden als het uitvaagſel der menſchen geagt. *Nous ſommes eſtimez comme les balayeures, la raclure des hommes.*

UITVAAREN. v.n. *Sortir, partir pour voyager* ou *ſe promener ſur l'eau.* Wy gaan morgen uit vaaren. *Nous allons demain en bateau.* Haar man zal in 't laatſt van de week uitvaaren, vertrekken, in Zee loopen *Son mari partira, entrera en Mer à la fin de la ſemaine.* Tegen iemand UITVAAREN, iemand geweldig uitſchelden. *S'emporter, ſe mettre en colere contre quelqu'un.* Hy voer geweldig tegen hem uit. *Il s'emporta furieuſement contre lui, il lui chanta pouille comme il faut.*

UITVAART. Plegtigheid der Begravenis. *Obſeques.* f.pl. *Pompe funèbre* f. *Enterrement.*m. Den uitvaart van een Vorſt bywoonen. *Aſſiſter aux obſeques d'un Prince* De uitvaart was ongemeen pragtig. *Les obſeques furent fort ſuperbes, l'enterrement fut des plus ſuperbes.*

UITVAL.m. Aanval der belegerden op de belegeraars. *Sortie, attaque des aſſiegez qui ſe jettent ſur les aſſiegeants.* f. Een ſterken uitval. *Une vigoureuſe ſortie.* Zy deeden ſchier alle dagen uitvallen. *Ils faiſoient preſque tous les jours des ſorties.*

UITVALLEN. v.n. Een uitval doen. *Faire une ſortie* ou *des ſorties.* De bezetting viel ondertuſſen op de belegeraars uit. *La garniſon fit cependant une ſortie ſur les aſſiegez.* UITVALLEN, gebeuren, geſchieden. *Arriver, echeoir, réüſſir.* Naar wenſch uitvallen. *Réüſſir à ſouhait.* 't Is al na de zaak uitvalt. *C'eſt ſelon le tour que prendra l'affaire, ſuivant le ſuccès qu'elle aura.* UITVALLEN, vallen, weg vallen. *Tomber, s'en aller.* Al zyn hair valt uit. *Tous ſes cheveux tombent.*

UITVASTEN. v.n. *Jeûner comme il faut, faire longue abſtinence.*

UITVEEGEN. v.a. *Balayer, epoudrer, oter en balayant.* Een kamer uitveegen. *Balayer une chambre* Het ſtof ergens uitveegen. *Oter la pouſſiere de quelque choſe.*

UITVERKOOPEN. v.a. *Vendre tout, achever de vendre.* De eerſte druk van dat boek is uitverkogt. *La premiere edition de ce livre eſt toute venduë.* Deze winkel word uitverkogt. *Cette boutique ſe vend à la main, tout ſe vend juſqu'à la derniere piece.*

UITVERKOOREN. Adj. Tot het eeuwig leven geſchikt. *Elu, predeſtiné à la vie eternelle.* De uitverkoorene Gods. *Les elus de Dieu.* Daar zyn 'er veel geroepen, maar weinig uitverkooren. *Il y en a beaucoup d'appellez, mais peu d'elus.*

UITVINDEN. v.a. Iets nieuws door de kragt zyns vernufts vinden. *Inventer, trouver le premier.* Een nutte zaak uitvinden *Inventer une choſe utile.* Men heeft de daaders nog niet konnen UITVINDEN, ontdekken. *On n'a pu encore decouvrir les auteurs.* Een loogen UITVINDEN, verzinnen, uit de poot zuigen. *Inventer, controuver un menſonge.* UITVINDER, eerſte vinder van iets. *Inventeur.* De eerſte uitvinder van 't buskruit was een Munnik. *Le premier inventeur de la poudre à canon etoit un Moine.* De UITVINDING der Drukkonſt door Laurens Koſter heeft de Uitſchryvers den nek gebroken. *L'invention de l'Imprimerie par Laurens Coſter a coupé la gorge aux Copiſtes.*

UITVISSEN. v.a. Leeg viſſen. *Enlever tout le poiſſon.* Een Vyver uitviſſen. *Depeupler un Etang, en enlever tout le poiſſon.* UITVISSEN gaan, party maaken om te gaan viſſen. *S'aller divertir à la pêche, faire une partie de pêche.*

UITVLIEGEN. v.n. *S'envoler, ſortir en volant.* De vogels zullen 'er uitvliegen. *Les oiſeaux s'envoleront.*

UITVLUGT. Loogentje, kwinkſlag, loopje. *Echappatoire, deffaite.*f. *Subterfuge.*m. Een uitvlugt zoeken. *Chercher une echappatoire, une deffaite, un ſubterfuge.* Hy heeft altyd een uitvlugt by der hand. *Il a toujours une deffaite en main, il a ſes echappatoires toutes prêtes.*

UITVOER.m. Uitbrenging. *Sortie.*f. *Tranſport.*m. Den uitvoer van 't koorn verbieden. *Deffendre la ſortie du bled.* Den uitvoer der zilvere en goude ſpecien beletten. *Empêcher la ſortie des eſpeces d'argent & d'or.* UITVOEREN. v.a. Uitbrengen, uitdraagen *Sortir, tranſporter dehors.* Men vermag die waaren niet uit het Ryk te voeren. *Il n'eſt pas permis, il eſt deffendu de ſortir, de tranſporter ces marchandiſes là hors du Royaume.*

UITVOEREN. v.a. Verrigten. *Executer, faire, mettre en execution, effectuer.* Groote dingen uitvoeren. *Executer, faire de grandes choſes.* Ik hoop het geene ik beloofd heb uit te voeren. *J'eſpere executer j'eſpere faire ce que j'ay promis.* Een vonnis doen uitvoeren. *Faire executer une ſentence.*

UITVOERDER. Uitbrenger. *Celui qui fait ſortir, qui tranſporte dehors.* De uitvoerders van 't koorn ſtraffen. *Punir ceux qui font ſortir, tranſporter des bleds.* UITVOERDER, verrigter. *Executeur, celui qui met à execution.* Den uitvoerder van een laatſte Wil. *L'executeur d'un Teſtament.* De uitvoerders van Gods wraak. *Les executeurs de la vangeance Divine.* UITVOERING, verrigting. *Execution, expedition.* f. De uitvoering van een voorneemen beletten *Empêcher l'execution d'un deſſein.*

UITVORSCHEN. v.a. Uithaalen, agterhaalen, verneemen. *Decouvrir, deterrer, tirer le ſecret.* Ik heb veel moeite gedaan om het uit te vorſſchen, maar te vergeefs. *J'ai pris bien de la peine pour le decouvrir, pour en ſçavoir le fin, pour le deterrer, mais inutilement.*

UITVRAAGEN. v.a. Uithooren *Queſtionner, interroger à fonds.* Iemand uitvraagen om hem uit te hooren. *Queſtionner quelqu'un pour lui tirer les vers du nez.*

UITVRYEN gaan. *Faire l'amour, aller voir ſa maîtreſſe.* Hy gaat alle avonden uitvryen. *Il va faire l'amour toutes les ſoirées.*

UITVRYVEN. v.a. *Oter en frotant.* Ik kan 'er dat niet uitvryven. *Je ne ſaurois oter cela, faire en aller cela.*

UITWAASSEMEN. v.n. Dampen opwerpen. *Exhaler, pouſſer des vapeurs, des exhalaiſons.* Men ziet die weiden een klaare damp uitwaaſſemen. *On voit ces prairies exhaler une claire vapeur.* UITWAASSEMING, warme damp. *Exhalaiſon, vapeur chaude.* f. Lieffelyke uitwaaſſeming. *Exhalaiſon douce.* Zwavelagtige uitwaaſſemingen. *Exhalaiſons ſulphurées.*

UITWAAYEN. v.n. *Eteindre, s'eteindre par le vent.* De wind woey al de flambouwen uit. *Le vent eteignit tous les flambeaux.* De kaars zal uitwaayen. *La chandelle s'eteindra.*

UITWAS.m. Overtolligheid in 't vlees &c. *Exroiſſence. ſuper-*

Digitized by Google

perſuité de chair &c. Een uitwas aan de kin, uitwas aan een paarde voet. *Une excreſcence au menton, excreſcence au pied d'un cheval.* UITWASSEN. v.n. Na buiten waſſen *of* groeyen. *Croître, venir en dehors.* Die kwabbe is zoo ver uitgewaſſen. *Ce gouetron eſt cru juſque là.*

UITWASSEN. v. a. Doorwaſſen. *Laver, paſſer dans l'eau.* De ſalaad uitwaſſen, het linne goed ter degen uitwaſſen. *Laver la ſalade, laver le linge comme il faut.* UITWASSEN, met waſſen weg doen. *Oter à force de laver.* Gy zult 'er die vlakken niet uitwaſſen. *Vous n'en oterez pas ces taches là en lavant, avec l'eau, à la leſſive &c.*

UITWEG. Uitkomſt, heen komen, middel. *Iſſuë.* f. *Moyen de ſortir d'un embarras, remede.* m. Ik zie geen andere uit weg. *Je ne vois point d'autre iſſuë, d'autre remède.*

UITWEIDEN. v.n. Wydloopig zyn, afwykingen maaken in zyn reden *Battre la campagne, faire des digreſſions, des ecarts, s'ecarter de ſon ſujet, être prolixe & diffus.* UITWEIDING, afwyking van 't onderwerp, talmery, langwyligheid. *Ecart.* m. *Digreſſion, prolixité, longueur.* f. Al die uitweidingen verdrieten den toehoorder. *Toutes ces digreſſions, tous ces ecarts ennuyent l'auditeur.*

UITWENDIG. Adj & Adv. Uiterlyk, dat buiten is. *Exterieur, interne, qui eſt en dehors.* De uitwendige deelen des ligchaams. *Les parties exterieures du corps.* De uitwendige cieraadjen. *Les ornements exterieurs.* Het vertoond zig UITWENDIG wel. *Cela paroit bien exterieurement, par l'exterieur, en dehors.* Het UITWENDIGE beloofd veel. *L'exterieur promet beaucoup.* Als men na 't uitwendige kon oordeelen. *Si on pouvoit juger par l'exterieur.* UITWENDIGHEID, buitenſte. *Exterieur, dehors.* m. De uitwendigheid der deelen. *L'exterieur des parties.* Een bedriegelyke uitwendigheid. *Un faux dehors.* Het ſchynd UITWENDIGLYK, uitterlyk wel zoo, maar... *Cela paroît bien ainſi exterieurement, au dehors, mais...*

UITWERKEN. v. a. Voortbrengen, verrigten. *Produire, operer, procurer.* Iemands geluk uitwerken *Procurer le bonheur de quelqu'un.* Hy heeft niet veel uitgewerkt. *Il n'a pas fait, il n'a pas executé grand'choſe.*

UITWERKEN v.a. Konſtig uitvoeren, wel doorwerken. *Travailler dans les regles, achever.* Dat is wel uitgewerkt. *Cela eſt bien fait, bien travaillé, cela eſt achevé.*

UITWERKING. f. Veroorzaaking, voortbrenging. *Operation, production.* f. *Effet.* m. De uitwerking van een geneesmiddel. *L'operation, l'effet d'un remede.* De uitwerking is een gevolg van de oorzaak. *L'effet eſt une ſuite de la cauſe.* Onze zaligheid is een uitwerking van Gods genade. *Notre ſalut eſt l'operation, l'effet de la grace de Dieu.*

UITWERPEN. v. a. Uitſmyten, uitjaagen. *Jetter dehors, chaſſer dehors.* De netten uitwerpen om te viſſen *Jetter les filets dehors pour pêcher.* Chriſtus had de magt van Duivelen uit te werpen. *J. Chriſt avoit le pouvoir de chaſſer les Demons, de jetter hors les Diables.* UITWERPEN, 't geen in de weg is in Zee ſmyten om 't ſchip te ligten in geval van noodweer. *Faire le jet, decharger le vaiſſeau des choſes qui le ſurchargent en cas de tempête.* UITWERPING, uitſmyting. *Action de jetter dehors; jet.* m.

UITWINNEN. v. n. Voordeel behaalen met zyn poogen. *Gagner, retirer quelque utilité, remporter quelqu'avantage.* Gy zult een dag uitwinnen als gy met de nagtſchuit vaart. *Vous gagnerez un jour ſi vous partez avec le bateau de nuit.* Iemand met pleiten UITWINNEN, tot reden brengen *Gagner ſon procès contre quelqu'un, en avoir raiſon en juſtice.* Wat al geld, wat al moeyten om iemand met pleiten uit te winnen! *Que d'argent, que de peines pour avoir, pour tirer raiſon de quelqu'un en juſtice!*

UITWISSELEN. v.a. Met malkander ruilen. *Echanger, faire un echange.* De gevangenen uitwiſſelen. *Echanger les priſonniers.* De ſtukken van een geding tegen malkanderen uitwiſſelen. *Faire l'echange des pieces d'un procès.* Zyn grof geld tegen klein geld uitwiſſelen. *Changer ſon gros argent contre de la petite monnoye.* Canon-ſchooten met malkanderen UITWISSELEN. *S'envoyer quelques volées de canon, ſe canonner.* De Vlooten zoo na aan malkander zynde, wierden ettelyke kanonſchooten uitgewiſſeld. *Les Flotes etant ſi près on ſe canonna de part & d'autre.* UITWISSELING, ruiling. *Echange, change reciproque.* m. De uitwiſſeling der gevangenen, de uitwiſſeling der Geloof-brieven. *L'echange des priſonniers, l'echange des Lettres de creance.*

UITWISSEN. v. a. Uitdoen, uitveegen, wegnemen. *Effacer, oter en lavant.* De verwen van een ſchildery uitwiſſen. *Effacer les couleurs d'un tableau.* Chriſti bloed wiſt onze zonden uit. *Le ſang de Jeſus Chriſt efface nos pechez.* Zyne zonden met zyne traanen uitwiſſen. *Effacer ſes pechez par ſes larmes.* UITWISSING, uitdoening, wegneeming. *Action d'effacer, d'oter; lavement.* m. Uitwiſſing der verwen. *L'action d'effacer des couleurs.* Uitwiſſing der zonden. *Lavement des pechez.* m.

UITWRINGEN. v. a. Uitperſſen. *Tordre, exprimer.* Het linne goed uitwringen. *Tordre le linge, en tirer l'eau en le tordant.* Een ſpons uitwringen. *Preſſer, exprimer une eponge.*

UITWYZEN. v.a Aantoonen. *Temoigner, demontrer, prouver, faire voir.* De daaden zullen 't beſt uitwyzen. *Les actions en feront foy, les actions le feront mieux voir que toute autre choſe.* Dat wyſt zyn weezen genoegſaam uit. *Son air, ſa mine le temoigne aſſez, ſuffiſamment* UITWYZEN, uitſpreeken. *Prononcer ſentence, juger.* Een geding uitwyzen. *Juger un procès* De zaak is ten voordeele van hem uitgeweezen. *La cauſe a eté jugée en ſa faveur.* UITWYZING, aantooning. *Temoignage* m. *demonſtration, preuve.* f. UITWYZING, uitſpraak. *Jugement.* m. *Deciſion.* f. De uitwyzing van een geding *Le jugement d'un proces.*

UITZEILEN. v.n. *Mettre à la voile, ſortir d'un Port en mettant à la voile.* De Vloot wagt alleen naar een goede wind om uit te zeilen. *La Flote n'attend qu'un bon vent pour mettre à la voile.* UITZEILING van een engte *Debouquement.* m. *Sortie d'un detroit.* f.

UITZENDEN. v.a. *Envoyer dehors.* De meid, de knegt uitzenden om iets te haalen. *Envoyer la ſervante, le valet pour aller querir quelque choſe.* Wie heeft u uitgezonden? *Qui eſt ce qui vous a envoyé dehors? qui vous a dit de ſortir?* Een troep Soldaaten tot inhaaling van gevangenen UITZENDEN. *Detacher un parti de Soldats pour faire des priſonniers.*

UITZETTEN. v.a. Buiten zetten. *Mettre dehors, mettre à terre, mettre à bord.* Iemand die in een ſchuit vaart, uitzetten. *Mettre à terre une perſonne qui eſt dans un bateau.* Schipper zet my uit. *Patron mettez moy à terre.* UITZETTEN, uitjaagen, doen vertrekken. *Mettre dehors, chaſſer de ſon ſervice &c.* Ik zal u uit den huis zetten, als gy 't weer doet. *Je vous mettrai dehors ſi vous y retournez, ſi vous recidivez.* 's Lands paalen UITZETTEN, uitbreiden.

Eigen-

Digitized by Google

Etendre les frontieres, les limites de l'Etat. Een ſchoorſteen uitzetten. *Reculer une cheminée.* UITZETTEN, ten huwelyk beſteeden. *Marier, mettre en menage, pourvoir.* Men moet ryk zyn, geld hebben om zoo veel Dochters uit te zetten. *Il faut être riche, avoir de l'argent pour marier, etablir tant de Filles, pour mettre tant de Filles en menage.* Penningen UITZETTEN, plaatſen, beleggen. *Placer des deniers, mettre de l'argent à rente.* Zyn geld tegen vyf ten honderd uitzetten. *Placer ſon argent à cinq pour cent, au denier vint.* UITZETTEN. v. n. Luſtig uitdyen, zwaarlyvig worden. *Bien profiter, engraiſſer, devenir puiſſant.*

UITZETTING. Huwelyks goed, Bruidſchat. *Dot, mariage, trouſſeau d'une Fille.* m.

UITZIEN. v. n. Buiten zien. *Regarder en dehors, porter la vuë en dehors:* Ziet eens uit uw venſter. *Regardez un peu par votre fenêtre.* Men kan van agteren op Weylanden en Boſſen uitzien. *On peut voir par derriere des Prairies & des Bois.* Naar een goede huishouwſter uitzien, zoeken *Choiſir une bonne menagere.* 'Er kwaalyk UITZIEN, niet wel voorkomen. *Avoir mauvaiſe mine, avoir mauvais oeil.* Hy zag 'er heel naar uit. *Il avoit bien pauvre mine.* Dat hoentje ziet 'er wel uit. *Ce poulet a bonne mine.* Hy zag 'er uit als een van die platjes. *Il avoit la mine, l'air d'un de ces petits garnements.*

UITZIGT. n. Uitkyk. *Vuë.* f. *L'etenduë qu'on decouvre en regardant.* Dat huis heeft een ſchoon uitzigt. *Cette maiſon a une belle vuë.* Myn kamer heeft uitzigt op een Tuin. *Ma chambre donne ſur un Jardin.*

UITZINNIG. Adj. & Subſt. Zinneloos, buitenſpoorig, dol. *Egaré, frénetique, furieux.* Een uitzinnig menſch is te vreezen. *Un frénetique, un homme frénetique eſt à craindre.* Uitzinnige daaden. *Des actions inſenſées, des actions de fou.* De UITZINNIGE zyn in hun overval alderſterkſt. *Les frénetiques ſont plus forts dans leur accès qu'autrement.* UITZINNIGHEID, krankzinnigheid, dolheid. *Freneſie, alienation d'eſprit.* f. *Egarement d'eſprit.* m. UITZINNIGLYK. Adv. *Avec freneſie.* Caligula was zoo uitzinnig, dat hy met ſteenen naar den Hemel te gooyen, Jupiter uitdaagde, roepende t'elkens als hy hoorde donderen, ſtoot my uit de Waereld, of ik aal 'er u uit boenen.

UITZOEKEN. v. a. Uitkiezen, uitpikken. *Trier, choiſir entre pluſieurs.* Appelen, peeren uitzoeken. *Trier des pommes, des poires.* De woorden uitzoeken. *Choiſir les paroles.*

UITZONDEREN. v. a. Uitſluiten, van den hoop zonderen. *Excepter, trier, exempter du nombre.* Zonder iemand uit te zonderen. *Sans excepter perſonne.*

UITZONDERING. f. Uitſluiting, afzondering. *Exception.* f. Daar is geen regel zonder uitzondering. *Il n'y a point de regle ſans exception.* UITZONDERLYK. Adj. Die men uitzonderen moet. *Qu'il faut diſtinguer, excepter, qu'on doit excepter.* Uitzonderlyke perſoonen. *Des perſonnes diſtinguées, de diſtinction.* Uitzonderlyke woorden. *Des mots qu'il faut excepter de la regle.*

UITZUIPEN zie UITDRINKEN. *Boire, avaler tout juſqu'à la derniere goute.* UITZUIPEN, uitmergelen, kaal maaken. *Ruiner, reduire à la mendicité, à la beſace.* De Boeren plaagen en uitzuipen. *Tourmenter & manger, vexer, ruiner les Payſans.* UITZUIPER, opeeter. *Mangeur de gens, ſangſuë.* f. 't Zyn een deel ſchagchenaaren en uitzuipers. *C'eſt une bande, une clique d'uſuriers & de ſangſues.*

UIT ZYN. v. n. Afweezend zyn. *Être abſent, n'être pas à la maiſon, être en ville, être hors de la ville.* Ik zal morgen den heelen dag uit zyn. *Je ſerai dehors tout demain, je ne ſerai pas chez moi demain de toute la journée.* Uit zyn om iemand te bedriegen. *Avoir en vuë de tromper quelqu'un, epier les occaſions de tromper quelqu'un.* Hy is nergens anders op uit. *Il ne bute, il ne viſe qu'à cela.*

U L.

ULTERMARYN of OLTERMARYN. Schoon Hemelsblaauw. *De l'Outremer, du beau bleu d'Azur.*

U S.

USO. Doorgaans de tyd van een maand, in de wiſſelſtyl. *Uſance.* f. *Terme d'un mois en matieres de lettres de change.* Een Wiſſel op uſo, à twee uſo te betaalen. *Une lettre de change payable à uſance, à deux uſances.*

U U.

UUR, Het 24ſte gedeelte van een gemeene dag. *Heure.* f. *La vintquatriême partie d'un jour naturel.* Een groot, een klein uur. *Une grande, une petite heure.* Een half uur. *Une demie heure.* Anderhalf uur. *Une heure & demie.* Het is een uur geſlagen. *Il eſt une heure ſonnée.*

UUR. Myl, uur gaans. *Une lieuë, une heure de chemin.* 't Is een uur rydens. *Il y a une lieuë de chemin à cheval, en chariot, en chaiſe.* Een uur vaarens, een kwartier uur gaans. *Une lieuë en bateau, un quart de lieuë de chemin pour un pieton.* Wy waaren nog een uur van de Stad. *Nous etions encore à une lieuë de la Ville.* UURGAANS, 3000 Geometriſche ſchreeden. *Une heure de chemin, trois mille pas Géometriques.* Een klein uur gaans. *Une petite heure de chemin.* 't Is meer als een uur gaans van hier. *Il y a plus d'une heure de chemin d'ici là.*

UURTJE. n. Vermindering van 't woord UUR. *Une petite heure.* Ik heb een uurtje geſlaapen. *J'ay dormi une petite heure.* De Klugt duurd omtrent een uurtje. *La Farce dure environ une petite heure.* UURTJE, myltje, uurtje gaans. *Une petite lieuë, petite heure de chemin.* Het Dorp leid maar een uurtje van hier. *Le Village n'eſt qu'à une petite lieuë d'ici.*

UURWERK. n. Geſtel om de uuren aan te wyzen en te ſlaan. *Horloge.* f. *Machine qui marque & ſonne les heures.* Een groot uurwerk. *Une groſſe horloge.* Het uurwerk van 't Stadhuis. *L'horloge de la Maiſon de Ville.* De wyzer plaat van 't uurwerk. *Le cadran de l horloge.* UURWERKMAAKER, *Horloger, Horlogeur, celui qui fait de groſſes horloges.* UURWYZER, naald die de uuren op de wyzerplaat aantoond. *L'aiguille du cadran de l'horloge.*

U W.

UW, UWE. Bezittende voornaam voor de tweede perſoon, in de twee getallen. *Votre, vos: pronom poſſeſſif de la ſeconde perſonne.* Uw mantel, uw goed, uw zaak. *Votre manteau, votre bien, votre affaire.* Indien het uwe Agtbaarheid, uwe Edelheid behaagd. *S'il plaît à votre Réverence, à votre Seigneurie.* Uwe mantels, uwe goederen, uwe zaaken, uwe belangens, uwe Edelheden. *Vos manteaux, vos biens, vos affaires, vos interets, vos Seigneuries.*

UWE. Betreklyke zelfſtandige voornaam. *Votre, votres: pronom relatif & ſubſtantif.* Het uwe is beter als 't myne. *Le votre eſt meilleur que le mien.* Gy ſpreekt voor 't uwe en wy voor 't onze. *Vous parlez pour le votre & nous pour le notre.* Hier zyn myne boeken, daar leggen de uwe. *Voici mes livres, voilà les votres.* Om UWENT wil. *Pour l'amour de vous.* Tot UWENT. *Chez vous.* UWER, van uwe. *De vos.* De vrugten uwer zorgen. *Les fruits de vos ſoins.* God zegene den arbeid uwer handen. *Dieu beniſſe l'ouvrage de vos mains.* UWES, van uw, van uwe. *De ſon, de votre.* Uwes naaſtens huisvrouw. *La femme de ſon prochain.* De vrede uwes gemoeds. *La paix de votre conſcience.*

UYE.

Digitized by Google

UYE. f. Bekend ſterkruikend Tuingewas. *Oignon.* m. Een uye ſchillen. *Peler un oignon.* Een riſt uyen. *Une glane d'oignons.* Uyen in de ſaus doen. *Mettre de l'oignon dans la ſauce.* De uye is goed voor de ſlymagtige menſchen. *L'oignon eſt bon pour les pituiteux.* Een uye ſop *of* dronkemans potagie. *Une ſoupe à l'oignon*, ou *ſoupe à l'yvrogne.*

UYER. Pram, van de koe. *Mamelle de la vache.* f. Die koe heeft dikke uyers. *Cette vache a de groſſes mamelles, des mamelles bien pleines.*

V.

V A.

VAAK. Adv. Veeltyds, dikwyls. *Souvent, ſouvent-efois, fréquemment.* Hoe vaak is het gebeurd dat kleine beginſelen groote gevolgen gehad hebben? *Combien de fois eſt il arrivé que de petits commencements ont eu de grandes ſuites?*

VAAK. f. Slaapluſt, ſlaaperigheid *Envie de dormir.* f. *Sommeil.* m. Vaak krygen. *Avoir envie de dormir, s'aſſoupir.* Ik kan niet langer harden van de vaak. *Je n'en puis plus de ſommeil.*

VAAKERIG. Adj. Slaaperig, van de ſlaap bevangen. *Endormi, aſſoupi, pris de ſommeil.* Ik ben zoo vaakerig dat ik myne oogen niet op kan houden. *Je ſuis ſi endormi, aſſoupi que je ne ſaurois ouvrir les yeux.* **VAAKERIGHEID**, vaak, ſlaapzugt. *Sommeil.* m. *Envie de dormir.* f. De Koffy verdryft de vaakerigheid. *Le Caffé diſſipe le ſommeil, l'envie de dormir.*

VAAL. Adj Koleur uit den roſſen. *Fauve, couleur tirant ſur le roux.* Een vaale koleur. *Une couleur fauve.*

VAAM. Vadem, de lengte van twee uitgeſtrekte armen. *Braſſe.* f. *Longueur de deux bras etendus.* By de vaam meeten. *Meſurer à la braſſe.* Een vaam touw. *Une braſſe de corde.* Een **VAAM HOUT**, 6 voet hoog en 6 voet breet. *Une corde* ou *meſure de ſix pieds en hauteur & en largeur.* Een vaam hout koopen. *Acheter une corde de bois.* **VAAM**, zekere bier maat, houdende 2. mingelen. *Certaine meſure de biere.* Een vaam bier. *Un pot de biere.*

VAAN. f. Vaandel in de Dichttaal. *Drapeau, Etendard.* m. *Enſeigne.* f. Zege-Vaanen en Triomfwagens. *Des Etendards & des Chars de Triomphe.* De Kerk-vaanen en Kruis-banieren. *Les Enſeignes & Banieres d'Egliſe.*

VAANDEL n. Veld-teken, voornamentlyk onder 't Voetvolk. *Drapeau, Etendard.* m. *Enſeigne, Baniere.* f. By 't Vaandel komen. *Se rendre au Drapeau.* Het Oranje Vaandel. *Le Drapeau Orangé.* Een oud geſcheurd Vaandel. *Une vieille Enſeigne dechirée.* Met vliegende Vaandels, ſlaande Trommels &c. uittrekken. *Sortir Enſeignes deployées, Tambour batant &c.* Voor ſchelm van 't Vaandel loopen. *Quiter, abandonner le Drapeau comme un lâche; déſerter.* **VAANDRAAGER.** *Enſeigne, autrefois, Porte-Enſeigne.* Hy is Vaandraager in 't Regiment van... *Il eſt Enſeigne au Regiment de...*

VAANTJE. n. Weerhaantje. *Une girouette.* Het vaantje van de Tooren. *La girouette de la Tour.* Het vaantje ſtaat naar 't Zuiden. *La girouette eſt vers le Sud.* Splits **VAATJE**, ſcheeps vleugel, topſtaander. *Girouette de vaiſſeau.*

VAAR, werd voor **VADER** in de gemeenzaame ſtyl gezegt. *Pere, dans le ſtile populaire.* Het kind lykt zyn Vaar op een duit. *L'enfant reſſemble bien fort à ſon Pere, c'eſt le portrait du Pere tout craché.*

VAARBAAR. Adj. Dat bevaaren kan worden. *Navigable, où l'on peut naviguer.* Een Rivier vaarbaar maaken. *Rendre une Riviere navigable.* Die Zee is niet vaarbaar van wegens de klippen en zantbanken. *Cette Mer n'eſt pas navigable pour la quantité d'ecueils & de bancs de ſable.* **VAARBAAR**, bekwaam om te vaaren. *Propre à naviguer, favorable à la navigation.* Het is geen vaarbaar weer. *Il ne fait pas temps de naviguer, on ne peut tenir la Mer de ce temps ci.*

VAARDER. Die ergens na toe vaard. *Celui qui voyage quelque part ſur Mer.* Ooſt-Indies vaarders, Spaansvaarders, Straatvaarders. *Des vaiſſeaux* ou *des gens qui font le voyage des Indes, d'Eſpagne, du Detroit.*

VAARDIG. Adj. Gereed, in ſtaat om iets te beginnen. *Prêt, en etat d'agir, d'aller.* Men wagt niet na my, want ik ben vaardig. *On n'attend pas après moi, car je ſuis prêt.* Alles vaardig maaken. *Apprêter, diſpoſer tout.* Alles is vaardig om .. *Tout eſt prêt, en etat pour...* Reis-vaardig zyn, zeil-vaardig leggen. *être prêt à faire le voyage, être prêt à mettre à la voile.*

VAARDIG. Adj. Schielyk. *Prompt, ſoudain.* Een ſchrander en vaardig begrip. *Une conception vive & prompte.* Een vaardig, een ſnel antwoord. *Une reponſe prompte, vive, ſoudaine.* **VAARDIG.** Adv. Met vaardigheid, ſchielyk. *Promptement, ſoudainement, avec promptitude.* Vaardig antwoorden op een vraagſtuk. *Repondre promptement à une queſtion.* Doet het vaardig en wel. *Faites le bien & promptement.* **VAARDIGHEID**, ſchielykheid, ſnelheid. *Promptitude, diligence, célerité.* f. De vaardigheid van dien optogt ontſtelde de Vyand. *La promptitude, la diligence, la célérité de cette marche etonna l'Ennemi.* **VAARDIGLYK.** Adv. Ras, ſnellyk. *Promptement, vitement, en diligence.*

VAAREN. v. n. Met een vaartuig reizen. *Aller dans un bateau, naviguer.* Le Pret: *Voer*, le Part: *Gevaaren.* Met de ſchuit vaaren. *Aller, voyager en bateau.* Ik vaar liever als dat ik ry. *J'aime mieux aller en bateau qu'en chariot, qu'à cheval &c.* **VAAREN**, groote togten te water *of* ter Zee doen. *Naviguer en grande eau, faire voyage ſur Mer.* Na Spanjen vaaren. *Aller en Eſpagne par Mer.* Om de Noord vaaren. *Naviguer par le Nord.* Langs de Kuſt vaaren. *Naviguer le long de la Cote, ranger la côte.* **VAAREN**, in 't vaaren, in 't zeilen zyn. *Aller, voguer, être epouſſé par le vent, tiré à force de bras, de cheval &c.* De ſchuit vaart al heen. *Le bateau vogue deja, eſt deja en chemin.* Het ſchip voer langſaam door het ys. *Le vaiſſeau traverſa les glaces lentement.* **VAAREN**, afvaaren, vertrekken. *Partir, s'en aller, demarer.* De ſchuit vaart morgen ten agt uuren. *Le bateau part demain à huit heures.* Het is zyn beurt om te vaaren. *C'eſt ſon tour de partir.* **VAAREN.** v. n. Op de vaart zyn. *Aller en Mer, exercer la navigation.* Ten haaring vaaren, ten oorlog vaaren, zig met vaaren geneeren. *Aller à la pêche du hareng, aller ſervir ſur la Flotte, hanter la Mer, gagner ſa vie à la Mer.* Hy vaart voor ſlegt Matroos. *Il ſert, il fait le voyage en qualité de ſimple Matelot.* Hy roept lui en hy vaart voor morgen niet: hy is zoo kwaad niet als hy wel lykt. *Il n'eſt pas ſi fâché qu'il paroît bien, il fait plus de bruit que de beſogne.*

VAAREN. v. a. Ingaan, intreeden. *Entrer, ſe retirer dans quelque lieu.* Vaaren in de varkens als de onreine geeſten. *Entrer dans le troupeau de cochons comme les eſprits immondes.* Vaaren ten Hemel als de Heiland gedaan heeft. *Monter au Ciel comme a fait le Sauveur.*

Digitized by Google

't Gerugt liep dat men Romulus in een wervelwind ten Hemel had zien vaaren. *Le bruit courut qu'on avoit vu monter Romulus au Ciel dans un tourbillon.*

VAAREN. v. n. Beſtaan, wel *of* kwalyk geſteld zyn. *être bien* ou *mal*, *ſe porter bien* ou *mal*. Wel vaaren, kwaalyk vaaren. *Se porter bien*, *ſe porter mal*. Hoe vaart gy al? ik vaar niet al te wel. *Comment vous portez-vous? je ne me porte pas trop bien.* Wel VAAREN, zyn dingen wel doen, voorſpoedig zyn. *Faire bien ſes affaires*, *proſperer*. Die luiden vaaren wel. *Ces gens là font bien leurs affaires.* Hy vaart 'er heel wel by. *Il y trouve bien ſon compte.* Hoe vaart gy al met uw nieuwe Meid? Zoo, zoo! *Comment vous trouvez-vous de votre nouvelle Servante? Là, là!* Zoo moet gy vaaren! *C'eſt ainſi qu'il vous en doit cuire, cela vous eſt bien dû!* Zoo moeten al die verraders vaaren! *C'eſt ainſi qu'il faut traiter tous ces traitres!* Het vaart my zoo, het bekomt my zoo kwaalyk. *Je le paye bien cher, j'en ſuis aſſez puni!* Het zal my magtig vaaren, vrees ik. *J'apprehende qu'il ne m'en meſarrive, je le payerai bonne, je crains.* Een voorneemen laaten VAAREN, ſteeken. *Deſiſter d'une entrepriſe.* Laat al die ledele gedagten vaaren *Defaites vous, gueriſſez vous de toutes ces chimères.* Vaart voor de drommel en nog verder. *Allez vous en à tous les D...* 't Is ieder een niet gegeeven naar Corinthe te vaaren, zelde Demoſthenes, na de duurbetaalde vreugd in 't gezelſchap van *Laïs*, te Corinthe voor Hoer ſpeelende. *Il n'eſt pas permis à tout le monde d'aller à Corinthe.*

VAARENDGEZEL. Vaarendman. *Un homme de Mer*, *un Matelot*. Zy trouwd een Vaarendgezel. *Elle epouſe un Matelot*, *un homme de Mer.*

VAART. Watering, uitgegraave graft. *Un canal*, *un conduit d'eau navigable.* De Haarlemmer vaart, by de vaart, langs de vaart. *Le canal de Haerlem*, *près du canal*, *le long du canal.* De Leidſe en Haarlemmer trekvaart zou zoo na niet aan de Duinen geweeſt hebben, had zig de Heer van Warmond niet te ſtrak gehouden, dat die van Noordwyk geen ſchade was.

VAART. Zeevaart. *Navigation.* f. *Metier de celui qui hante la Mer.* Haar man is op de vaart. *Son mary eſt en Mer*, *en voyage.* De vaart is verboden. *La navigation eſt interdite.* De vaart open ſtellen. *Donner liberté de naviguer*, *permettre la navigation.* VAART, vaardigheid. *Promptitude*, *agilité.* f. Hy deed het met een vaart. *Il le fit avec viteſſe*, *en moins de rien.* VAART, loop, drift van 't water. *Le courant*, *le fil de l'eau.* De vaart van 't water dreef het weg. *Le courant l'emporta.* VAART, loop van een die ſpringen wil. *Eſcouſſe* f. *Mouvement de celui qui veut ſauter.* Hy ſprong 'er over zonder zyn vaart te neemen. *Il ſauta par deſſus ſans prendre ſon eſcouſſe.* VAART MAAKEN. v. a. Goede voortgang maaken. *Avancer la beſogne*, *faire diligence.*

VAARTJE. n. Troetelwoord, in de plaats van VADER gebruikelyk. Kindje benje groot, Vaartje waart gy dood. ſpr: *L'enfant n'eſt pas pluſtot devenu grand*, *qu'il voudroit voir Papa en terre.*

VAARTUIG. n. Alderhande ſlag van Zee *of* water reistuig. *Vaiſſeau*, *bâtiment.* m, Een ligt vaartuig. *Un bâtiment leger.* Een klein, een groot vaartuig. *Un petit*, *un grand bâtiment.* De Zee was met alderley vaartuigen bedekt. *La Mer etoit couverte de toutes ſortes de vaiſſeaux.*

VAARWATER. n. Vaarbaar water. *Eau navigable.* f. *Parage* m. Een goed vaarwater. *Un bon parage*, *une Mer ſure.* Een gevaarlyk vaarwater. *Un parage dangereux*, *une Mer dangereuſe.* Hy leid altyd in 't vaarwater, hy zoekt altyd iemand in de weeg te zyn. *Il eſt toujours dans le chemin d'autrui*, *il aime à traverſer tout le monde*, *il cherche chicane*, *il aime à pêcher en eau trouble.* Zy zyn malkander altyd in 't vaarwater, zy leggen altyd overhoop. *Ils ſont toujours appointez contraires*, *ils ont toujours maille à partir.*

VAARWEL. Adv. Affcheids groet. *Adieu*, *compliment de congé.* Zyne vrinden vaarwel zeggen. *Dire adieu à ſes amis*, *prendre congé de ſes amis.* Het laatſte vaarwel was heel teer. *Le dernier adieu fut fort tendre.* Vaarwel myn vrind! vaarwel Amſterdam! *Adieu mon ami! adieu Amſterdam!*

VAATDOEK. *Torchon*, *haillon pour laver les ecuelles.* m. Een oude vaatdoek. *Un vieux torchon.* Zoo ſlap als een vaatdoek, ſlet. *Flaſque comme un drapeau mouillé.*

VAATEN of VATEN. Keuken gereedſchap, als potten, pannen, aardewerk, tinnewerk &c. *Des ecuelles*, *de la vaiſſelle de terre*, *d'etain &c.* De vaaten waſſen, de vaaten ſtaan te droogen. *Laver les ecuelles*, *la vaiſſelle*; *la vaiſſelle eſt à ſecher.* VAATEN, bekers, ſchootels, lampetten, *ook* tobben, kuipen, bakken &c. *Vaiſſeaux*, *vaiſſelle d'argent*, *d'or &c.* auſſi *des vaiſſeaux de bois*, *des cuves*, *des ſaloirs*, *des jattes &c.*

VAATEN. v. a. De wyn, het brouwſel in de vaaten doen. *Entonner*, *mettre au tonneau.* De wyn, het bier vaaten. *Entonner le vin*, *la biere.*

VAATJE. n. Klein vat, tonnetje. *Petit tonneau*, *barril*, *barrillet.* m. Een vaatje wyn, een vaatje pik, een vaatje boter. *Un petit tonneau de vin*, *un barril de poix*, *un barril de beure.* Zy leegden een vaatje van zeſtien mingelen, een half anker. *Ils vuiderent un petit tonneau de ſeiſe mingles*, *un demi ancre.*

VAATS. Adj. Koud, plat, walgelyk. *Plat*, *fade*, *impertinent*, *inſipide.* Wat is dat vaats! *Que cela eſt plat! que voila qui eſt fade!*

VAATWERK. n Hourwerk, kuipen, tobben, tonnetjes &c. *Des futailles*, *des vaiſſeaux de bois*, *des ſaloirs*, *des baquets*, *des barrils &c.*

VACANTIE. f. Ruſt-tyd voor de Hooge Schoolen en Geregts-hoven. *Vacances.* f. pl. *Temps de ſuſpenſion pour les Univerſitez & les Cours de Juſtice.* De vacantie begind. *Les vacances commencent.* De groote vacantie duurd 6 weeken. *Les grandes vacances durent ſix ſemaines.* De VACANTIE-DAGEN. *Les jours de vacances.* De VACANTIE-TYD. *Le temps des vacances.* De VACANTIE-WEEK. *La ſemaine des vacances.*

VACHT. n. Vlies, ruig vel of ruige huid van een dier. *Peau*, *toiſon.* f. De zuilen der Jacobi Kerk te Utrecht ruſten op een grondſlag van Stiere vachten. *Les piliers de l'Egliſe du S^t. Jaque à Utrec repoſent ſur un fondement de peaux de Teaureaux.*

VADEM. Vaam. *Braſſe.* f. *Longueur des bras etendus.* Op drie vadem waters ankeren. *Mouiller ſur trois braſſes d'eau.*

VADER. Die een kind *of* kinderen heeft. *Pere*, *celui qui a un enfant* ou *des enfans.* Een goede Vader, een ontmenſte Vader. *Un bon Pere*, *un Pere denaturé* Huis-Vader *of* Vader des huisgezins. *Pere de famille.* Grootvader. *Grand Pere*, *Ayeul.* Stiefvader. *Beau Pere.* Gevader of medevader. *Compere.* Aangenomen Vader. *Pere d'adoption.* De Oudvaders. *Les Peres de l'Egliſe.* De eerſte perſoon van de Drieëenheid word God de Vader geheeten. *La premiere perſonne de la Trinité s'appelle Dieu le Pere.* Adam word genaamd onzen eerſten Vader, Abraham de Vader der geloovige. *Adam eſt appelé notre premier Pere*, *Abraham*

le

Digitized by Google

le Pere des croyans. VADER, bezorger, opziender, beſchermheer. *Pere, Regent, Protecteur.* Hy is Vader van 't Weeshuis. *Il eſt Regent, il eſt Adminiſtrateur de la maiſon des Orphelins.* Burger-Vader. *Pere des Citoyens.* Vader van't Vaderland. *Pere de la Patrie.*

VADERLAND. n. Geboorte Land *of* Stad. *Patrie.* f. *Pays natal.* m. De liefde voor 't Vaderland dreef boven alles by de oude Romeinen. *L'amour de la Patrie l'emportoit ſur toutes choſes chez les anciens Romains.* Voor 't Vaderland ſterven. *Mourir pour la Patrie.* Voor 't Vaderland leeven is de gemeene wenſch. *Vivre pour la Patrie eſt le ſouhait ordinaire.*

VADERLOOS. Zonder Vader. *Qui n'a point de Pere, deſtitué de Pere.* Vaderlooze kinderen. *Des enfants ſans Pere.*

VADERLYK. Adj. Dat den Vader eigen is. *Paternel, qui eſt du Pere.* Vaderlyke liefde, Vaderlyke tederheid. *Amour Paternel, tendreſſe Paternelle.* 't Vaderlyk gezag. *L'authorité Paternelle.* De Vaderlyke zorgen. *Les ſoins Paternels.* VADERLYK. Adv. Op een Vaderlyke wyze. *Paternellement, d'une maniere Paternelle.* Hy heeft hem Vaderlyk gehandeld. *Il l'a traitté Paternellement.* VADERLYKHEID, Vaderſchap. *Paternité.* f. *Etat, qualité de Pere.* De Vaderlykheid en Zoonſchap zyn opzigtelyke zaaken. *La Paternité & la Filiation ſont choſes relatives.*

VADERMOORD. *Parricide.* m. *meurtre perpetré dans la perſonne de ſon Pere.* Een verfoeyelyke Vadermoord. *Un deteſtable Parricide.* VADERMOORDER. *Parricide, celui qui tuë ſon Pere.* Men kan de Vadermoorders niet te ſtreng ſtraffen. *On ne ſauroit punir trop ſeverement les Parricides.*

VADZIG. Adj. Log, luy. *Peſant, lâche, mol, pareſſeux.* Een vadzig menſch. *Un homme peſant, lâche, mou, pareſſeux.* Vadzige en traage geeſten. *Des eſprits peſants & lâches, lourds & engourdis.* VADZIGHEID, logheid, luyheid. *Peſanteur, moleſſe, lâcheté, pareſſe.* f. Een luye vadzigheid. *Une molle, une lâche pareſſe.*

VAERS. n. Zeker getal aan een geſchakelde en op rym trant gebragte woorden. *Vers* m *Certain nombre de syllabes, de rimes, de cadences & determinées.* Het vaers is te lang, te kort, te hard. *Le vers eſt trop long, trop court, trop dur.* Een ſleepend vaers. *Un vers feminin.* Een ſtaand vaers. *Un vers maſculin.*

VAERS. Afdeeling. *Verſet, couplet.* m. *Section.* f. Hy heeft zyn text uit Romeinen agt, het tiende, vintigſte vaers, de fyne Taalkundige zeggen, de tiende en twintigſte ſnede. *Il a eu ſon texte au huitiéme des Romains, verſet dix, vint.* Het tweede vaers van den tienden Pſalm. *Le ſecond couplet, vers du Pſeaume dixiéme.*

VAERZE. Vaers, jonge koe die nog niet gekalft heeft. *Une geniſſe, jeune vache qui n'a point encore vélé.* VAERZE koe. *Une geniſſe, une taure.*

VAERZEN, VERSSEN. 't meerv: van VAERS. Burlesque vaerzen. *Des vers Burlesques.* Helde vaerzen. *Des vers Heroïques.* Rollende, vloeyende vaerzen. *Des vers coulans.* Vrye vaerzen. *Des vers libres.* De Latynſe en Griekſe vaerzen beſtaan uit korte en lange lettergreepen. *Les vers Latins & les vers Grecs ſont compoſez de ſyllabes courtes & de ſyllabes longues.* De Franſe en Nederduitſe vaerzen rymen op 't end. *Les vers François & les vers Hollandois riment à la fin.* Vondel, Antonides, Rotgans, Vollenhoven, Laurenſyke, de Muink hebben heerlyke vaerzen gemaakt. *dois, ent:, R:, Vol:, L:B:, de M: Poëtes Hollandois font d'excellents vers.*

VAGEBOND, van 't Latyns woord *Vagabundus*, en van 't Franſch *Vagabond* is op LANDLOOPER, SCHOOYER uitgelegt. 't Is een olyke vagebond, deugniet. *C'eſt un mechant garnement, un vaurien.*

VAGEVUUR. n. Plaats, daar naar 't zeggen der Roomsgezinde, de zielen de onvoldaane zonden boeten. *Purgatoire.* m. *Lieu où au dire des Cath. Romains, les ames expient les pechez dont ils n'ont point fait entiere penitence.* Bidden voor de zielen in 't Vagevuur. *Prier pour les ames en Purgatoire.* Regt uit ten Hemel vaaren zonder 't Vagevuur aan te doen. *Aller tout droit en Paradis ſans paſſer en Purgatoire.*

VAGT, VACHT. n. Vlies, de huid met de wol. *La peau avec la toiſon, avec la laine.* Vyftig ſchaape vagten. *Cinquante peaux de mouton avec la laine.*

VAK. n. Leeg erf, leege grond. *Un fonds vuide, un eſpace vuide.* Daar ſtaan nog hier en daar leege vakken daar ſchoone huizen op zouden konnen gebouwd worden. *Il y a encore par cy par là des places vuides, où l'on pouroit bâtir de belles maiſons.* Een leeg vak, ope plaats in een Geſlachtboom. *Un eſpace, un ecuſſon vuide, une table raſe dans un arbre Genealogique.*

VAL. m. Nedervalling, nederzyging. *Chute.* f. *Action de tomber.* Hy leid nog ziek te bed wegens die val. *Il garde encore le lit de cette chute.* VAL, ongeluk, ramp. *Chute, diſgrace.* f. *Malheur, ecraſement.* m. Hy zal van die val nooit weder op komen. *Il ne ſe relevera jamais de cette chute.* Hoogmoed komt voor den val. ſpr: *L'orgueil va devant l'ecraſement.* VAL, zonde, overtreeding. *Chute, faute, tranſgreſſion.* f. De val van den eerſten menſch. *La chute du premier homme.* VAL. Rotte- *of* muize VAL, knip. *Ratiere, ſouriciere.* Een oude rot in de val! gekſch: *Un vieux rat dans la ratiere! au Renard! au Renard!* Schoorſteen VAL, ſchoorſteen behangſel. *Tour de cheminée.* m. VAL, zwier, aangenaamheid. *Grace, air, agrément.* m. Dat heeft geen val. *Cela n'a pas de grace, cela n'a pas d'air.* De val van Phaëton is een ſchoone les voor jonge onbezonnenen, roekeloozen, die hun vermogen te buiten gaan. Deze val werd ook van de *Mythologiſten* of Fabelkundige ontleend van een groote droogte, waar door de *Po* uitgedroogd zynde, de Zon gezegd wierd daar in te zyn gevallen.

VALBRUG. Slag van een ophaalbrug. *Un pont levis.* De valbrug van 't Kaſteel. *Le pont levis du Château.*

VALDEUR van een knip *of* duive hok. *trape.* f. *abbatant d'un trebuchet* ou *d'un colombier.* m. De VALDEUR van een ſluis, van een watermolen. *La vanne* ou *la petite porte d'une ecluſe, d'un moulin à eau.*

VALHOED. Kinder hoofdbeuling. *Un bourlet* ou *bourrelet pour garder la tête d'un enfant.* Waar is 't kind zyn valhoed? *Où eſt le bourrelet de l'enfant?*

VALIDEEREN. v. a. Ond: w: GELDEN, verſtrekken, waard zyn. *Valoir, qui peut compenſer.* Gelieft te betalen aan N. N. de ſom van ... het zal UE. tegens my valideeren. *Payez s'il vous plait au Sieur N. N. la ſomme de ... de laquelle vous vous prevaudrez ſur moy.*

VALK. m. Jagtvogel, onder alle de roofvogels de eelſte. *Faucon, Lanier.* m. *Le plus noble des oiſeaux de proye.* Een zwervende Valk. *Un Faucon pellerin.* Een ſcheer Valk. *Un Faucon de leurre.* Lok Valk. *Un Lanier.* Op de Valkejagt gaan. *Aller à la Chaſſe au Faucon.* De Valkejagt verſtaan. *Entendre la Fauconnerie.* Een VALKENEST. *Une aire à Faucon.* 't VALKENHUIS, huis daar al de Jagtvogels in zyn. *La Fauconnerie, le lieu où ſont tous les oiſeaux de chaſſe.* VALKENIER, de geene die

Digitized by Google

die op de Valken en andere Jagtvogels paſt, die opſcheerd &c. *Fauconnier, celui qui dreſſe & gouverne les Faucons & autres oiſeaux de chaſſe.* Valkeniers handſchoenen. *Des gans de Fauconnier.*

VALLEN. v n. Neerzygen, neerſtorten. *Tomber, cheoir, être porté embas.* Le Pret: *Viel*, le Part: *Gevallen.* Agterover vallen, voorover vallen. *Tomber en arriere, tomber ſur le nez.* Vlak neer vallen. *Tomber à platte terre, tout à plat.* Van 't paard vallen, uit het venſter vallen. *Tomber d'un cheval en bas, tomber par la fenêtre.* Daar valt regen, daar valt ſneeuw. *Il tombe de la pluie, il tombe de la neige.* In een ſlaauwte VALLEN, in zwym vallen. *Tomber en defaillance, en pamoiſon.* In een Land VALLEN, ſtorten, met geweld indringen. *Entrer à main armée dans un Pays.* De Heidenen zyn in uw erfdeel gevallen. *Les Gents entrez ſont en ton heritage.* De Ruitery viel haar op zy in. *La Cavalerie les prit en flanc, leur tomba ſur les flancs.* De brief viel in vreemde handen. *La lettre tomba en des mains etrangeres.* In een hinderlaag, in zyns vyands handen VALLEN, vervallen. *Tomber dans une embuſcade, entre les mains de ſes ennemis.* In ſlaap VALLEN, in ſlaap raaken. *S'endormir, être pris de ſommeil* Iemand laſtig VALLEN, moeyelyk vallen. *Fatiguer, importuner quelqu'un.* Ik zou u om die beuzeling niet laſtig vallen, indien... *Je ne vous fatiguerois, je ne vous importunerois pas pour cette bagatelle, ſi...* Verdrietig VALLEN. *Ennuyer, fatiguer l'attention.* Lang VALLEN, lang toeſchynen. *Sembler long.* De tyd heeft my heel lang gevallen. *Le temps m'a ſemblé bien long.* Iemand in de reden VALLEN, in zyn reden ſtooren. *Interrompre le diſcours de quelqu'un, couper la parole à quelqu'un.* Hy viel hem t'elkens in de reden. *Il l'interrompoit à tout bout de champ.* Daar zal niet van VALLEN, dat zal niet gelukken. *Il n'en ſera rien, cela n'aura point de ſucces.* Al de neeringen en Ambagten ſtaan ſtil, daar valt niet te doen. *Tous les negoces & tous les metiers ſont à cul, il ne ſe fait rien, on ne fait rien.* Daar zal van't jaar veelnig druif vallen. *Il y aura peu de raiſin cette année.* Daar zal weinig zout vallen. *Il y aura peu de ſel, on fera peu de ſel.* De vrugten vallen zeer goed. *Les fruits ſe trouvent fort bons.* Dat ſoort van appelen valt wat grooter, wat zoeter. *Cette ſorte eſpece de pomme eſt un peu plus groſſe, plus douce.* Het ſchip wil niet VALLEN, 't wil niet wenden als 't behoord. *Le vaiſſeau ne veut pas bien virer, il vire difficilement.*

VALLENDEZIEKTE. f. Herſſen kwaal met krimpingen, ſtuipen, ſchuimbekken &c. gemengd. *Epilepſie.* f. *Le mal caduc, le haut mal, le mal Saint Jean.* Hy is de vallende ziekte onderworpen. *Il eſt ſujet au mal caduc, il tombe du haut mal.*

VALPOORT. Traalie poort tuſſen de valbrug en de regte poort hangende. *Une herſſe, une ſarazine, porte en treillis ſuſpendué entre le pont levis & la vraye porte.* Men liet de valpoort vallen doe 'er een gedeelte der Vyanden binnen was. *On abbatit la herſſe quand une partie des Ennemis fut entrée.*

VALREEP. zie REEP. *Tirevieilles.* f. pl. *Echelle de poupe.* f. *Deux cordes à noeuds ſur le bordage du vaiſſeau*, auſſi, *une montée en forme d'echelle.* Al het volk ſtond aan de Valreep om de Capiteins Vrouw te ontfangen. *Tout l'Equipage etoit à l'Echelle de poupe pour recevoir la Femme du Capitaine.*

VALS, VALSCH. Adj. Onwaaragtig. *Faux, fauſſe qui n'eſt pas veritable.* Valſe tyding, vals berigt, valſen eed, valſe leer, valſe Propheet. *Fauſſe nouvelle, faux avis, faux ſerment, fauſſe Doctrine, faux Prophete.* VALS, na gemaakt, niet zuiver. *Faux, imité, ſupoſé, alteré.* Valſe ſnoer, valſe datum, valſe verklaaring, valſe munt, valſe munter. *Faux collier, fauſſe date, fauſſe declaration, fauſſe moneye, faux monnoyeur.* VALS, verraader, trouwloos. *Traitre, perfide.* Een vals hart. *Un coeur traitre.* Zoo vals als Judas. *Traitre comme Judas.*

VALSELYK. Adv. Ontrouwelyk, onwaaragtiglyk. *Fauſſement, contre la verité.* Een zaak valſelyk ſtaande houden. *Soutenir fauſſement une choſe.* Iemand valſelyk beſchuldigen. *Accuſer quelqu'un fauſſement, à faux.*

VALSHEID. f. Onwaarheid. *Fauſſeté, ſupoſition.* f. Overtuigd worden van valsheid. *être convaincu de fauſſeté.* 't Verhaal is vol valsheden. *La relation eſt pleine de fauſſetez.* VALSHEID, trouwloosheid. *Trahiſon, deloyauté, perfidie.* f. De valsheid van 't hart. *La perfidie, deloyauté du coeur.* Zyn valsheid verbergen. *Cacher ſa trahiſon, ſa perfidie.*

VAN. Woordtje voor 't ontfangend geval der eige Naamwoorden en Voornaamen. *DE: article qui regit le genitif des Noms propres & des Pronoms.* Van Rome van Parys, van Pieter, van God, van my, van u *De Rome, de Paris, de Pierre, de Dieu, de moy de vous.* Dat is de reſt van al myn geld. *Voila le reſt de tout mon argent.*

VAN. an die zaak, daar af. *EN: particule qui repond à particle DE, & deſigne une choſe mentionnée.* Hy had wee zoons, een is 'er van geſturven. *Il avoit deux fils, il en eſt mort un.* De uitkomſt daar van is onzeker. *L'iſſuë en eſt incertaine.* Ik heb 'er van gegeeten. *J'en ai mangé.* Ik heb 'er nog twee van. *J'en ai encore deux.*

VAN. Door, om, wegens. *De:* prép: de cauſe. Van vreugde zingen, rood worden van ſchaamte, ſchuimbekken van boosheid. *Chanter de joye, rougir de honte, ecumer de rage.*

VAN. Zederd, van die tyd, van die plaats af. *Depuis, du, de ce temps, de ce lieu là juſqu'à.* Van Paaſſen af tot Pinxteren toe, van Haarlem tot Leiden, van den morgen tot den avond, van nu aan tot in der eeuwigheid. *Depuis Pâques juſqu'à la Pentecôte, depuis Harlem juſqu'à Leide, du matin juſqu'au ſoir, dès à preſent juſqu'à jamais.*

VAN. Toenaam. *Surnom.* m. Hoe is zyn van? *Quel eſt ſon ſurnom?* Ik weet zyn van niet. *Je ne ſai point ſon ſurnom, ſon nom de Famille.*

VAN. Omtrent, by. *Par, vers, environ.* Van agteren, un vooren, van ter zyden. *Par derriere, par devant, ar à coté.*

VAN AVOND Dezen avond. *Ce ſoir.* Hy word van avond verwagt. *On l'attend ce ſoir.*

VAN BENEEDEN AF. *D'en bas.* Hy klom van beneden af tot boven toe. *Il monta d'enbas juſqu'en haut.* VAN BOVEN. *D'en haut, du haut.* Daar valt nat van boven. *Il tombe de l'eau d'enhaut.* Hy viel van boven neer. *Il tomba du haut en bas.*

VAN DAAG. Adv. Heden, dezen dag. *Aujourdhui, ce jour cy.* De hoeveelſten hebben wy van daag? *Le quantiéme avons nous aujourd'hui?*

VAN DAAN. Stopwoord van plaats, oorſpronk &c. *De là, de ce lieu, de cet endroit, de cette ſource là.* Daar van daan komt het dat... *De là vient que...* Hebt gy op de Beurs geweeſt? ik kom 'er zoo van daan. *Avez vous été à la Bourſe? j'en viens à l'heure même.*

VAN DAAR. Adv. Van die plaats. *De là, de cet endroit là.* Van daar voeren wy na Dordregt. *Nous de là à Dort.*

VAN

Digitized by Google

VAN DAG TOT DAG. Adv. *De jour en jour.* De zieke ergerd van dag tot dag. *Le malade empire de jour en jour.*

VAN DE, wyzt de *Genitivus* of Baarer voor enkelvoudige vrouwelyke, en voor alle soorten van naamen in 't meervoud. *De la, de l', des.* Ik spreek van de Koningin, van de ziel, van de menschen. *Je parle de la Reine, de l'ame, des hommes.* Hy is VAN DE morgen, deze morgen vertrokken. *Il est parti ce matin.*

VAN DEN, wyzt het voorsch. baarend geval, in 't Mannelyk enkelvoudig voor al voor de naamen; met een vokaal beginnende. Van den Koning, van den Grooten Heer. *Du Roy, du Grand Seigneur.* Van den eersten tot den laatsten. *Du premier jusqu'au dernier.*

VAN DEUR TOT DEUR. *De porte en porte.* Zyn brood van deur tot deur gaan beedelen. *Aller mendier son pain de porte en porte.*

VAN DIEN. Van de gemelde zaak. *D'icelui, d'icelle.* Volgens het contract en den inhoud van dien. *Suivant le contract & la teneur d'icelui.* Het huis en aankleeven van dien. *La maison & les appartenances d'icelle.*

VAN DOEN. Van nooden. *De besoin, affaire.* Ik heb geld van doen. *J'ay besoin, j'ay affaire d'argent.* Ik heb uw raad niet van doen. *Je n'ai pas besoin, je n'ay que faire de votre conseil.*

VANG. Slaagers woord. Den os aan de VANG, tussen de buik en agterste voeten tasten, voelen. *Tâter, manier le boeuf au Fanon, au bas du ventre, où l'on juge de sa graisse, de son etat.*

VANGEN. v.a. In 't stuk van jaagen *of* visschen. *Prendre, en matiere de chasse* ou *de pêche.* Le Pret: *Ving*, le Part: *Gevangen.* Wild vangen, vis vangen. *Prendre du gibier, prendre du poisson.* Wy hebben niemendal gevangen. *Nous n'avons pris rien du tout.* VANGEN. By de kop vatten, gevangen neemen. *Prendre, saisir, mettre en prison.* Dieven vangen. *Prendre des voleurs.* De verraaders zyn gevangen. *Les traitres sont pris, sont en prison.* Hy meende my zoo te VANGEN, te bedriegen *Il pensoit m'attrapper comme cela il croyoit que j'allois être sa dupe.* Hy meende dat hy daar een haas gevangen had. *Il croyoit avoir trouvé la pie au nid, il se tenoit sûr de son coup.* Het is daar niet te VANGEN, daar valt niet te doen. *Ce n'est pas là qu'on fait fortune, il n'y a rien à faire là.*

VANGST. 't Gevangen wild *of* de gevangen vis. *Chasse, pêche.* f. Is de vangst goed? *La chasse, la pêche est elle bonne?* Met een goede vangst t'huis keeren. *Retourner avec une bonne chasse* ou *une bonne pêche.*

VAN HET. Ontfangend geval voor de Naamen van 't onzydig geslagt in 't eenvoud. *Du, de la, de l': Genitif singulier pour les noms neutres en Hollandois.* Van het paard, van het bier, van het kleed. *Du cheval, de la biere, de l'habit.*

VAN HUIS GAAN. v.n. Op reis gaan. *Aller en voyage, sortir de Ville.* Mynheer gaat morgen van huis. *Monsr. va demain à la Campagne, Monsr. sort demain de Ville.*

VAN JONKS OP. Van kinds been af. *Dès le bas âge, dès l'enfance.* Hy is 'er van jongs op in geoeffend. *Il y a été stilé dès son bas âge.* VAN KINDS BEEN AF. *Dès l'enfance, dès le bas âge.* Van kinds been af in de Godvrugt opgetrokken zyn. *être formé à la pieté dès l'enfance.*

VAN NOODEN. Adv. Van doen. *Besoin de, affaire de.* Hy heeft uw raad, uw hulp van nooden. *Il a besoin de votre conseil, de votre secours.* Ik heb het nu niet van nooden. *Je n'en ay pas affaire à present.*

VAN TE VOOREN. Adv. *Auparavant.* Ik wil van te vooren weeten wat gy geeven zult. *Je veux savoir auparavant ce que vous donnerez.*

VARENKRUID. n. Glas-kruid, droog, gekarteld en groen boskruid. *De la Fougère.* Varen-kruid branden. *Bruler de la Fougère.* Glaazen van Varenkruid geblaazen. *Des verres de Fougère.*

VARKEN. 't Mannetje van 't zwyn. *Cochon, pourceau, porc, le mâle de la truye.* Een jong varken, een speen varken. *Un jeune cochon, un cochon de lait.* Een varken slaan. *Tuer un cochon.* Zoo vet als een varken. *Gras comme un cochon, comme un pourceau.* Het varke wenteld zig in 't slyk. *Le pourceau se veautre dans la boue.* Men heet een morsig en gulzig mensch een VARKEN. *On appelle un homme sale & gourmand un porc, un pourceau, un cochon.* Die varken heet moet in het schot: als men een hond slaan wil, is een stok ligt te vinden. *Quand on veut tuer le chien de son voisin on dit qu'il est enragé.* Dat VARKEN, dat ondeugend vrouwmensch zegt, dat ik het gedaan heb. *Cette truye, cette carogne, cette chienne dit que je l'ai fait.* VARKEN, langwerpig hair borstel. *Un long balay de poil de cochon en guise de decrotoire à manche.* Een VARKEDRYVER, Varkehoeder. *Un Porcher, celui qui garde les cochons.* De VARKEMARKT. *Le Marché aux cochons.* VARKENSBROOD. n. Kruidgewas, *Cyclamen* in 't Latyn genaamd. *Du Cyclamen, de l'herbe ainsi nommée.* VARKENSCHROBBER, schraaper. *Racloir, goret.* m. *outil à racler, goreter un cochon.* m. Scheeps VARKENSCHROBBER, yzer schraaptuig om de huid der scheepen te varkenen, te schraapen. *Goret, racloir de vaisseaux.* m. VARKESLAAGER. *Tueur de cochons.* VARKESTAART. *Queuë de cochon.* f. Zyn hair kruld als een varkestaart. *Ses cheveux frisent comme une livre de chandelle.* VARKESTAART, yzer werktuig om de loopen van roers &c. schoon te maaken. *Un racloir, un instrument de fer avec lequel on nettoye, derouille les canons des fusils &c.* VARKESTAART om de prop uit te haalen &c. *Tire-bourre.* m. VARKENSVLEES *De la viande de porc, de la chair de cochon; du cochon, du porc.* Vers varkens vlees. *Du pore frais, du cochon frais tué.* De Jooden eeten geen varkens vlees. *Les Juifs ne mangent point de viande de porc.* Severus de Stad Jerusalem onder den naam van *Ælia Capitolina* herbouwd hebbende, liet het beeltenis van een varken zetten op de Poort die naar Bethlehem leide, zynde het den Jooden op levens straf verboden anders dan op zeker uur van den 10 Augusti, op welke dag dezelve Stad door Titus veroverd was, de nieuwe muuren te naderen.

VARRE of STIER, In de Schrifvuurlyke styl. *Taureau.* m. Het bloed der Varren en Vaerzenen kan de zonden niet uitwisschen. *Le sang des Taureaux & des Genisses ne sauroit laver le peché.* Een VARREJAGER of kloet, pols, springstok. *Un brind-estoc, une gaule à piquer des boeufs.*

VARS, VERS. Adj. Onlangs gevangen, gedood, geplukt. *Frais, fraiche.* Varie vis, vars vlees. *Du poisson frais, de la viande fraiche.* VARSEBAALIE, kuip *of* tobbe om het zoute vlees, de zoute vis in te verversschen. *Une cuvette, une tinette où l'on met detremper de la viande salée, du poisson salé.* VARSSEBAALIE, de geene die het zoute vlees &c. te verversschen legd. *Celuy dont l'employ est de mettre detremper le salé &c.*

VAST. Adj. Digt geparst, zwaar. *Ferme, compacte, solide.* Een vaste grond. *Un terrain, un fonds ferme.* Vast vlees. *De la chair ferme.* 't Ys is een vast ligchaam. *La glace est un corps solide, compacte.* VAST, on-

Digitized by Google

onbeweegelyk, onwankelbaar. *Ferme, fixe, arrêté.* Een vaſt gezigt, vaſte ſtem, vaſte gang. *Un regard ferme, une voix ferme, demarche ferme.* De vaſte Sterren. *Les Etoiles fixes.* Een vaſt geloof, vaſte hoop, een vaſt beſluit. *Une foy ferme, eſperance ferme, ferme reſolution.* Een vaſt voorneemen. *Un deſſein arrêté, fixe.*

VAST. Adj. Vaſtelyk, onbeweeglyk, gewiſſelyk. *Ferme, fermement, aſſurément.* Vaſt te paard zitten. *Se tenir ferme à cheval.* Dat ſteekt 'er vaſt in. *Cela y tient ferme.* Iets vaſt belooven. *Promettre quelque choſe fermement.* Ik geloof het voor vaſt. *Je le crois fermement.* Hy zal vaſt mee komen. *Il viendra aſſurément, pour le ſûr, à coup ſûr.* VAST, ondertuſſen, midderlerwyl. *En attendant, cependant.* Begin maar vaſt te eeten. *Commancez à dîner en attendant, mangez toujours à bon compte.* Ik ben 'er al vaſt mee doende. *J'y travaille toujours en attendant, à bon compte.*

VASTBINDEN. v.a. *Lier ferme, attacher.* Zyne ſchaatſen vaſtbinden. *Lier, attacher ſes patins.* 't Zal niet los gaan, het is te vaſt gebonden. *Cela n'echappera pas, il eſt trop bien lié.*

VASTBLYVEN. v.n. *Demeurer accroché, être attaché à quelque choſe.* Myn kleed bleef aan de haak vaſt. *Mon habit ſe prit au croc, il s'accrocha au croc.*

VASTE LAND. (Het) In tegenſtelling van Eyland, het aan een leggend land. *La terre ferme, terre contiguë, en oppoſition d'Ile.* Wy ontdekten den achtſte het vaſte land. *Nous decouvrimes le huitième la terre ferme.* In 't vaſte land treeden. *Entrer en terre ferme.*

VASTELYK. Adv. Zekerlyk. *Fermement, indubitablement.* Ik geloof het vaſtelyk. *Je le crois fermement.*

VAST- EN BEDEDAG. *Jour de Jeûne & de prieres.* Een algemeene Vaſt- en bededag uitſchryven. *Indiquer, ordonner un jour de Jeûne & de prieres generales.*

VASTEN. v.n. Zig van ſpys onthouden. *Jeûner, s'abſtenir de viandes.* Chriſtus heeft veertig dagen en veertig nagten gevaſt. *Jeſus Chriſt a jeûné quarante jours & quarante nuits.* VASTEN, geen vlees eeten. *Jeûner, ne manger point de chair.* De Roomsgezinden vaſten alle Vrydagen. *Les Catholiques Romains jeûnent tous les Vendredis.* Vaſten van 't eene brood naar 't ander, in de uiterſte nood zyn. *Jeûner d'un pain juſqu'à l'autre, n'avoir preſque rien à mettre ſous la dent.*

VASTEN. De tyd tuſſen Vaſten-avond en Paaſſen, in welke de Roomsgezinden geen vlees eeten. *Carême.* m. *L'eſpace d'entre Mardy gras & Pâques.* Geduurende de vaſten. *Pendant le carême.* Wy zyn nog in de vaſten. *Nous ſommes encore en carême.* VASTEN-AVOND, Dingsdags voor de vaſten. *Mardy gras, Carême prenant.* m. 't Was op een Vaſten-avond. *C'etoit un ſoir de Carême prenant, un ſoir de Mardy gras.* Vaſten-avond houden, braaf ſmullen, vrolyk zyn op Vaſten-avond. *Faire Mardy gras, ſe divertir, ſe bien bourrer le ventre un ſoir de Mardy gras.* 't Zyn VASTEN-AVONDS-GASTEN, gekskappen, ſlampampers die in vermomde kleeding de voorbereidinge van de Vaſten vieren. *Ce ſont des Maſques, des Carêmes prenans, des Turlupins de Mardy gras qui celebrent la préparation du Carême en maſque.*

VASTENDAG. *Jour de jeûne, jour maigre.* m. De vaſtendagen waarneemen. *Obſerver les jours de jeûne.*

VAST GAAN. v.a. Staat maaken, vertrouwen. *Faire fonds, compter, s'aſſurer.* Gy moogt 'er vaſt op gaan. *Vous pouvez faire fonds, compter là deſſus.* Dat gaat vaſt, 't is een zekere zaak. *Cela eſt ſûr, eſt aſſuré, certain.*

VAST HEGTEN. v.a. *Attacher, faire tenir.* Twee dingen aan malkander vaſt hegten. *Attacher deux choſes enſemble.*

VAST HOUDEN. v.a. *Tenir bien ferme, tenir fermement.* Zig aan de leuning vaſt houden. *Se tenir au baluſtre.* Een dief vaſt houden. *Tenir un voleur, l'empêcher d'echapper.* VASTHOUDEND, inhaalig, karig, deun. *Tenace, ſerré, avare, ladre.* Die man is heel vaſthoudend. *Cet homme eſt bien tenace.* Een vaſthoudenden aart. *Une humeur tenace; avarice, ladrerie.* f.

VASTIGHEID. f. Sterkte, zwaarte. *Fermeté, ſolidité.* f. De vaſtigheid van een zuil. *La fermeté, la ſolidité d'une colomne.* Die paalen hebben geen vaſtigheid genoeg. *Ces pilotis n'ont pas aſſez de fermeté.* VASTIGHEID, ſtandvaſtigheid, onbeweeglykheid. *Fermeté, conſtance, ſtabilité.* f. Vaſtigheid van gemoed, vaſtigheid van geloof. *Fermeté d'ame, fermeté de foy.* Hy heeft geen vaſtigheid in zyn onderneemingen. *Il n'a pas de fermeté dans ſes entrepriſes.* Op een Scheepekennis of andere vaſtigheid geld leenen. *Prêter de l'argent ſur un acte paſſé devant les Echevins ou quelque autre ſureté, hypotheque, nantiſſement.*

VAST KNOOPEN. v.a. Vaſt ſtrikken. *Nouer, attacher avec des nœuds.* VAST KNOOPEN, met knoopen en knoopgaten vaſt maaken. *Boutonner, attacher avec des boutons.*

VAST LYMEN. v.a. *Coler, faire tenir avec de la cole.* Twee plankjes aan malkander vaſt lymen. *Coler deux ais enſemble.*

VAST MAAKEN. v.a. Vaſt hegten, vaſt lymen, vaſt knoopen. *Attacher, faire tenir.* Aan een touw vaſt maaken. *Attacher à une corde.* Aan de muur vaſt maaken. *Attacher à la muraille.* Maak dat aan malkander vaſt. *Attachez, faites tenir cela enſemble.*

VAST NAAYEN v.a. *Coudre enſemble, attacher en couſant.* De lappen aan malkander vaſt naayen. *Attacher, coudre les pieces enſemble.*

VAST PAKKEN. v.a. Stuwen. *Empacqueter fermement, bien ferme.* Alles was in een mand wel vaſt gepakt. *Tout etoit bien empaqueté dans un panier.*

VAST RAAKEN. v.n. Vaſt blyven, ſtranden. *Demeurer arrêté, être accroché, échouer.* Aan een ſpyker vaſt raaken. *S'accrocher à un clou.* Myn ſchaats raakte in de zyne vaſt. *Mon patin s'accrocha au ſien.* Het ſchip raakte op een zandplaat vaſt. *Le vaiſſeau echoua ſur un banc de ſable, le vaiſſeau s'aſſabla.*

VAST SLAAPEN. v.n. In een diepe ſlaap zyn. *Dormir bien ferme, dormir d'un profond ſommeil.* Daarzyn menſchen die zoo vaſt ſlaapen. *Il y a des gens qui dorment ſi fort que cela.*

VAST SPELDEN. v.a. *Attacher avec des epingles.* De kapers, de mouwen vaſt ſpelden. *Attacher les coëffes, les manches avec des epingles.*

VAST SPYKEREN. v.a. *Clouer, attacher avec des cloux.* Is uw hoed op uw kop vaſt geſpykerd? *Votre chapeau eſt il cloué à votre tête?*

VAST STAAN. v.n. Onbeweeglyk ſtaan. *Se tenir ferme.* Blyf op uwe beenen vaſt ſtaan. *Tenez vous ferme ſur vos jambes.* Hy ſtaat zo vaſt als een muur. *Il ſe tient ferme comme un mur.* VAST STAAN, vaſt beſlooten zyn. *être arrêté, réſolu fermement.* De reis ſtaat dan vaſt tegen die tyd? *Le voyage eſt donc réſolu pour ce temps là?*

VAST STELLEN. v.a. Vaſt beſluiten. *Arrêter, réſoudre fermement, determiner.* Een zaak vaſt ſtellen. *Arrêter, reſoudre une choſe.* Het vaſtgeſteld voorneemen uitvoeren. *Executer le deſſein formé.* Op den vaſtgeſtelden dag vertrekken. *Partir au jour arrêté,*

Digitized by Google

uu jour préfix. VAST STELLEN, gronden, open leggen, bewyzen. *Etablir, expoſer, prouver.* De ſtaat van 't verſchil vaſt ſtellen. *Etablir l'etat de la queſtion.* Hy ſteld zyn regt vaſt op klaare bewyzen. *Il etablit, il fonde ſon droit ſur des preuves authentiques.*

VASTSTELLING. f. Vaſt beſluit, raadſlot. *Réſolution, determination.* f. *Deſſein formé.* m. De vaſtſtelling van een reis. *La réſolution d'un voyage.* De vaſtſtelling van tyd en plaats. *La determination du temps & lieu.* De VASTSTELLING van zyn regt op klaare ſtukken. *L'etabliſſement de ſon droit ſur des pieces authentiques.* De vaſtſtelling in Kerk en Staat voorſtaan, handhaaven. *Deffendre, maintenir la conſtitution de l'Egliſe & de l'Etat.*

VAST ZETTEN. v. a. De beweeging beletten. *Arrêter, mettre en echec.* De ſchyven van zyn party op 't Dambord vaſt zetten. *Arrêter, mettre en echec les pions de ſa partie au jeu de Dames.* VAST ZETTEN, gevangen neemen, in de boeyen zetten. *Mettre en priſon, coffrer.* Hy wil hem doen vaſt zetten. *Il veut le faire mettre en priſon.*

VAST ZITTEN. v. n. Vaſt gehouden worden, niet voort konnen. *être échoué, être retenu, tenir à quelque choſe.* Op een zandbank vaſt zitten. *être echoué ſur un banc.* Het ſchip zit vaſt. *Le vaiſſeau tient au fonds, touche, eſt echoué.* VAST ZITTEN, op iets vaſt leggen, daar aan vaſt kleeven. *Tenir à quelque choſe, y être collé.* Het zegel zit 'er heel vaſt op. *Le ſceau, le cachet y tient bien fort.* VASTZITTEN, gevangen zitten. *être en priſon, en arrêt.* Hy heeft al lang vaſt gezeten. *Il a été long temps en priſon.*

VAT. n. Al wat eenig vogt inhouden kan. *Vaiſſeau.* m. *Uſtencille qui peut contenir quelque liqueur.* Houte vat, koper vat. *Vaiſſeau de bois, vaiſſeau de cuivre.* Paulus word een vat der Verkiezinge genaamd. *St. Paul eſt appelé un vaiſſeau d'Election.* De vrouwen zyn zwakke vaten. *Les femmes ſont des vaiſſeaux fragiles.*

VAT. Wynmaat van vier Oxhoofden. *Un tonneau, meſure de vin contenant quatre Barriques ou bien 720 mingles.* Het Heidelberger vat. *Le tonneau de Heidelberg.* Een vat Franſe wyn. *Un tonneau de vin de France.* Een Oly vat *of* Boot houd 717 mingelen. *Une pipe d'Huile contient 717 mingles.* Een vat bier houd 128 mingelen. *Un tonneau de Biere contient 128 mingles.* Ik weet niet in wat vat ik het gieten zal. *Je ne ſçai de quel ſens m'y prendre, c'eſt un fagot d'epines.* (Dat in het vat is verzuurd niet, 't is uitgeſteld maar niet vergeeten. *Ce qui eſt differé n'eſt pas perdu.*

VAT. Greep, plaats om zig aan vaſt te houden. *Priſe.* f. *Appui.* m. *Choſe à quoi ſe tenir, s'accrocher.* Hoe komt gy 'er boven? daar is geen vat aan. *Comment monterez vous en haut? il n'y a aucune priſe, aucun appui.* Daar is geen vat aan, daar hebben zy niet op te zeggen, dat roerd haar niet. *Ils n'ont rien à y voir, ce n'eſt pas là leur affaire, ils n'ont point de priſe ſur lui, là deſſus &c.*

VATBAAR. Adj. Bevattelyk, begrypelyk. *Compréhenſible, concevable.* Vatbaare zaaken. *Des choſes compréhenſibles.* Dat is niet vatbaar voor my. *Cela n'eſt pas concevable pour moi, je ne le ſçaurois comprendre.*

VATEN. 't meervoud van VAT. Houte en kopere vaten. *Des vaiſſeaux de bois & de cuivre.* De goude en zilvere vaten van Jeruſalems Tempel. *Les vaiſſeaux d'or & d'argent du Temple de Jeruſalem.* Van 't zelfde leem werden vaten ter eere en vaten ter oneere gemaakt. Sch: ſpr: *De la même argile il ſe fait des vaiſſeaux à honneur & à deshonneur.* In alle vaten gieten, het op alle mogelyke wyze bezoeken. *Tourner la choſe de tous biais, l'eſſayer de tous cotez, s'y prendre de tous les ſens.*

VATEN. Keukegoed, aarde en tinne vaten, ſchotels, ketels, pannen &c. *Vaiſſelle.* f. *Uſtenciles de cuiſine.* De vaten waſſen. *Laver la vaiſſelle, les ecuelles, les plats.*

VATEN of VAATEN. In 't vat doen. *Entonner.* De wyn vaten. *Entonner le vin, mettre le vin dans les tonneaux.*

VATGELD. n. Belaſting op ieder vat wyns geſteld. *Tonnage.* m. Het vatgeld betaalen. *Payer le tonnage, les 50 ſols par tonneau.*

VATHOUT. n. Houte blokken tot duigen, Kuipershout. *Du merrin, des bourdilles, du bois à faire des tonneaux.*

VATTEN. v. a. Taſten, omvangen. *Empoigner, ſaiſir, prendre de la main &c.* Hy vatte haar by de hand. *Il la prit par la main.* Iets in zyn hand vatten. *Empoigner quelque choſe.* Vuur VATTEN, aanvliegen. *Prendre feu.* Het buskruit vatte voort vuur, en 't huis ſprong op. *La poudre prit feu d'abord, & la maiſon ſauta.* By de kop VATTEN, vangen, gevangen neemen. *Saiſir, appréhender, faire priſonnier, coffrer.* Poſt vatten op de Contreſcarp. *Prendre poſte ſur la Contreſcarpe.* De Vyand vatte poſt op de hoogte. *L'Ennemi prit poſte ſur la hauteur.* Iets byder hand VATTEN, iets onderneemen om zig te geneeren &c. *Entreprendre quelque choſe, s'appliquer à quelque metier, quelque trafic &c.*

VATTEN. v. n. Begrypen. *Comprendre, concevoir.* Ik begin uw meening te vatten. *Je commence à comprendre votre penſée.* Ik vat uw meening nu. *Je vous comprends bien à cette heure, je vous entends.* Vat jy 't, begryp jy 't nu? *L'entendez vous, le comprenez vous à cette heure?*

VATVUIL. Adj. *Devenu trouble, gâté, ſali du tonneau.* Het bier is vatvuil. *La biere eſt trouble, eſt mêlée de lie, eſt au bas.*

V E.

VEDEL, werd ſomtyds voor VIOOL, ſoort van een *Lier* genomen. *Violon.* m. auſſi, *une Vielle.* Op de Vedel ſpeelen. *Jouer du Violon, de la Vielle.*

VEDER. Schryfpen in de Poëtiſche ſtyl. *Plume à ecrire dans le ſtile Poëtique.* Gy, die myn zwakke veder leid... *Toy, qui conduis ma foible plume...* Een VEDERBOS, bos pluimen. *Un bouquet de plumes.*

VEE. Viervoetige wol *of* hoornbeeſten. *Betail.* m. Het vee hoeden. *Garder le betail.* Grof vee, klein vee. *Gros betail, petit betail.* Ik wil met dat vee, dat ruigt niet te doen hebben. *Je ne veux rien avoir à demêler avec cette canaille, cette racaille.* VEEHOEDER, Harder. *Berger, gardeur de betail.*

VEEG. Snee, kerf. *Taillade, balafre, eſtafilade.* f. Hy gaf hem een veeg met het mes. *Il lui fit une taillade, une balaffre avec le couteau.*

VEEG. Adj. Na aan de dood, die veege tekens toond. *Qui marque des ſignes, qui porte des indices de mort, par des actes qui ne lui ſont pas ordinaires.* Hy word veeg, hy pleeg anders zoo mild niet te zyn. *Il mourra bien tot, il n'avoit pas coutume d'être ſi liberal.* Zoo veeg, zoo na aan de dood als een luis op een kam: ſpr: *Auſſi près de la mort qu'un pou couché ſur le peigne, entre l'ongle & le dos du peigne.* Als je veeg bent zou een luis u de keel afbyten. *Il faut moins que rien pour achever un homme dont l'heure eſt venuë, que la mort talonne.* Hy heeft al veeg geſtaan, hy was ſchier zyn ampt kwyt, hy had ſchier de bons gehad. *Il a friſé la corde, il a failli perdre ſa charge, il a été ſur le point de perdre ſon emploi.* Hy word mild, hy gaat alle Zondagen driemaal in de Kerk, dat zyn VEEGE TEKENS. *Il devient liberal, il va tous les Dimanches trois fois à l'Egliſe, ce ſont des ſignes de mort, des avant-coureurs de ſa mort.*

VEE-

Digitized by Google

VEEGEN. v.a. Schoon maaken met de bezem. *Balayer.* De kamer, de trap veegen. *Balayer la chambre, balayer la montée.* Zyne handen aan 't ſervet VEEGEN, droogen. *Eſſuyer ſes mains à la ſerviette.* Een beker, een glas vegen, uitdrinken. *Vuider un gobelet, un verre.*

VEEGMES. n Mes daar 't paard zyn hoef meê gelyk geſchaafd werd. *Boutoir.* m. *Outil du Marechal ferrant pour parer le pied du cheval.*

VEEL. Zeker ſlag van Lier met rad en ſnaaren. *Une Vielle, inſtrument à rouës & à cordes.* De blinde man ſpeelde op de Veel. *L'aveugle jouoit de la Vielle.*

VEEL. Bywoord van hoedaanigheid. *Beaucoup.* Hy ſtudeerd veel, hy is veel gaauwer als den ander. *Il etudie beaucoup, il eſt beaucoup plus habile que l'autre.*

VEEL, in meenigte, in groot getal. *Beaucoup de, quantité de, bien du, de la...* Daar was veel volk in de Kerk. *Il y avoit beaucoup, quantité de monde, bien du monde à l'Egliſe.* Daar is veel geld in de Bank. *Il y a beaucoup d'argent, bien de l'argent dans la Banque.* Hy heeft veel verſtand. *Il a beaucoup d'eſprit, bien de l'eſprit.* Hy heeft niet VEEL verſtand, niet veel geld, niet veel vrienden. *Il n'a gueres d'eſprit, gueres d'argent, gueres d'amis.* Hy heefte VEEL praats. *Il a trop de babil, trop de caquet.* Dat is te veel geld. *C'eſt trop d'argent.* De eene heeft te veel en de andere te weinig. *L'una trop & l'autre trop peu.* Gy hebt zoo VEEL ongelyk als hy. *Vous avez autant de tort que lui.* Hy heeft zoo veel ongelyk niet als men wel denken zou. *Il n'a pas tant de tort que l'on croiroit bien.* Heeft hy zoo veel verſtand, zoo veel vrinden! *A-t-il tant d'eſprit, tant d'amis!* Daar was zoo veel volk op den Dam! zoo veel vis op de Markt! *Il y avoit tant de monde ſur le Dam! tant de poiſſon à la Poiſſonnerie!*

VEELDERHANDE, VEELDERLEY. *De pluſieurs ſortes.* Veelderhande boeken, ſtoffen, waaren. *De pluſieurs ſortes de livres, d'etoffes, de marchandiſes.* VEELDERLEY vogels, veelderley taalen. *De pluſieurs eſpeces, genres d'oiſeaux, pluſieurs, differentes langues.*

VEELE. Veel menſchen. *Pluſieurs, pluſieurs perſonnes.* Daar zyn 'er veele die 't gelooven. *Il y en a pluſieurs qui le croyent.*

VEEL EER. Adv. Liever, eerder. *Plûtot.* Ik ſturf veel eer duizend maal. *Je mourrois plûtot mille fois, j'aimerois mieux mourir mille fois.*

VEELEN. v.a. Dulden, lyden. *Endurer, ſouffrir.* Ik kan dat eraas niet veelen. *Je ne ſaurois ſouffrir ce bruit là.*

VEELHEID. f. Meenigte. *Quantité, multitude.* f. De veelheid der ſpyzen beneemd de eetluſt. *La quantité des mets ote l'appetit.*

VEELLIGT. Adv. Ligtelyk, misſchien. *Peut être.* Hy is veelligt al op weg. *Peut-être qu'il eſt deja en chemin, il eſt deja en chemin peut être.*

VEELMAALS. Adv. Dikwyls, vaak. *Souvent, pluſieurs fois.* Het is veelmaals gebeurd dat... *Il eſt ſouvent arrivé que...*

VEELTJE. n. Viooltje. *Petit violon.* 't Kind een veeltje, viooltje koopen. *Acheter un petit violon à l'enfant* 't Veeltje ging 'er uit de kunſt. *On y racloit le violon à merveille, c'etoit une nopce, une joye à ravir.*

VEELTYDS. Adv. Dikmaals. *Souventefois, fréquemment.* Men ondervind veeltyds dat... *On experimente ſouventefois que ..*

VEELVULDIG. Adj. In meenigte, overvloedig. *Fréquent, nombreux, au nombre pluriel.* Veelvuldige bezigheden. *De fréquentes occupations.* Dat woord ſtaat daar in 't veelvuldig getal. *Ce mot là eſt au pluriel.* VEELVULDIGHEID, meenigte. *Quantité, fréquence.* f.

VEELZINS Adv. Op verſcheide wyze. *De pluſieurs manieres, de pluſieurs ſens.* Dat word veelzins verſtaan. *Cela s'entend de pluſieurs manieres.* Men gebruikt het veelzins. *On s'en ſert de pluſieurs manieres.*

VEEM. Gild, gemeenſchap. *Confrairie, Maitriſe.* f. *Corps de metier.* m. In wat Veem is hy? *De quelle Confrairie eſt il?* In de Turfdraagers, Kiſtemaakers Veem. *De la Confrairie des Porteurs de tourbes, des Bahutiers.*

VEEN. n. Zwavelagtige turfgrond. *Terrain ſulphureux d'où l'on tire les tourbes.* De VEENEN, die uitgeſtrektheid lands, daar turf getrokken word. *Les Tourbieres, ceste etenduë de pays d'où l'on tire les tourbes.* 't Is nu Kermis in de Veenen. *C'eſt à préſent la Foire dans les Tourbieres.*

VEER. Pluim. *Plume.* f. *Partie de ce qui couvre les oiſeaux.* Zoo ligt als een veer. *Leger comme une plume.* Haane veeren, Struis veeren. *Plumes de Cocq, plumes d'Autruche.* Op een veere bed ſlaapen. *Coucher ſur un lit de plumes.* Hy heeft 'er van zyn veeren gelaaten, hy heeft 'er ſchaade geleeden. *Il y a laiſſé de ſes plumes.*

VEER. Voornaam binne-ſtuk in 't uurwerk, of ſlot. *Le reſſort d'une montre* ou *d'une ſerrure.* De veer van een piſtool, van een roer. *Le reſſort d'un piſtolet, d'un faſil.*

VEER. n. Plaats, Kaay daar de veerſchepen aanleggen. *Quay, lieu où s'arrêtent les bâtiments, les barques d'ordonnance.* Hy woond by 't Rotterdammer Veer. *Il demeure près le Quay de Rotterdam.* VEER, bediening, inkomſt van de Veerſchippers. *La charge, le benefice des Bâteliers d'ordonnance.* Dat Veer brengd veel op. *Les Bâteliers de tel endroit font bien leurs affaires.* Het Muider Veer brengd weinig op. *Les Bâteliers d'ici à Muide gagnent peu de choſe.*

VEERE, Betekende eertyds MEVROUW, gelyk by Matheus Analector in *Notis ad Chronic. Egmundanum*, blykt, aan Veere Haſe, Veere Aleide, en Veere Machteld; naar 't getuigenis van den *Abbreviator* der Nederlandſe Oudheden, LUD: SMITS.

VEERMAN. Man tot het overzetten in pont *of* bak geſteld. *Un Bâtelier qui paſſe le monde dans un bac &c.*

VEERSCHIP. n. *Bâtiment qui part à temps preſix, bâtiment d'ordonnance.* VEERSCHIPPER. *Le Maitre d'un bâtiment* ou *bateau d'ordonnance.* VEERSCHUIT. *Une barque, un bateau d'ordonnance.* VEERWYF, vrouw tot het overzetten in pont *of* bak geſteld. *Une femme qui paſſe le monde dans un bac.* VEERWYF, haaybaay, helleveeg. *Une harangere, une franche Diableſſe.*

VEERTJE n. Pluim popjen om te paletten. *Un volant pour jouer au jeu de ce nom.* Het veertje gaat niet wel. *Le volant ne va pas bien.*

VEERTIEN. Telgetal. *Quatorſe.* Veertien ſtuivers, veertien jaaren. *Quatorſe ſous, qnatorſe ans.* Te betaalen binnen veertien dagen. *Payable dans quinſe jours, dans la quinſaine.* Veertien dagen voor Paaſſen. *Quinze jours avant Pâques*

VEERTIENDE. Telgetal van order. *Quatorſiéme, quatorſe.* De veertiende van de maand. *Le quatorſiéme du mois.* De Koning Lodewyk de veertiende heeft lang geregeerd. *Le Roy Louis quatorſe a long temps regné.*

VEERTIG. Viermaal tien. *Quarante, quatre fois dix.* Chriſtus heeft veertig dagen en veertig nagten gevaſt. *J. Chriſt a jeûné quarante jours & quarante nuits.* Veertig uurige gebeden *Des prieres de quarante heures.*

VEERTIGSTE. Tel getal van order. *Quarantiéme.* De veertigſte prys uit de Lotery. *Le quarantiéme prix de la Loterie.*

VEEST. Winderigheid van minder geluid als de ſcheet. *Veſſe, ventoſité moins bruyante que le pet.* f. VEESTEN, een veeſt *of* veeſten laaten. *Veſſer, lâcher une veſſe ou des veſſes..*

VEE

Digitized by Google

VEETE, Betekende ouwelinks HAAT. *Haine.* f. De oude wrok en veete. *La vieille vangeance & haine.*

VEGTEN, VECHTEN. v. n. Stryden, worſtelen. *Se battre, lutter.* Le Pret: *Vogt*, le Part: *Gevogten.* Zy krakkeelen alree, zy zullen haaſt vegten: *Ils grondent deja, ils ſe battront bientot.* Zy hebben 'er lang om gevogten. *Ils ſe ſont longtemps battus pour cela.*

VEIL. Aardveil of KLIMOP, bekend muurgewas, altyd groen en glad. *Du lierre.*

VEILEN. v. a. Te koop ſtellen. *Expoſer en vente, apprécier.* Landeryen veilen. *Apprécier des Terres, expoſer, mettre des Terres en vente.*

VEILIG. Adj. Zeker, niet gevaarlyk. *Sûr, aſſuré, point dangereux.* Een veilige rede, veilige ſchuilplaats. *Une rade ſure, un azile aſſuré.* Gaat 'er niet, het is 'er niet veilig. *N'y allez pas, il n'y fait pas ſûr.* VEILIG, Adv. Veiliglyk, met veiligheid. *Seurement, en ſureté.* Gy kond 'er veilig over gaan. *Vous y pouvez marcher ſurement.* VEILIGHEID, zekerheid. *Sureté.* f. *Exemption de danger.* f. In alle veiligheid reizen. *Voyager en toute ſurete.* Een plaats van veiligheid zoeken. *Chercher un lieu de ſureté.*

VEINZEN. v. n. De ſchyn maaken. *Feindre, ſimuler, faire ſemblant.* Veinzen ziek te zyn *Feindre d'être malade.* De kunſt weeten van op zyn tyd te veinzen. *Sçavoir l'art de feindre à propos.* VEINZEN, Zyn gevoelens verbergen. *Diſſimuler, cacher ſes ſentiments.* Gy veinſd, dat is uw meening niet. *Vous diſſimulez, ce n'eſt pas là votre penſée.* VEINZER, geveinſd, vermomde. *Diſſimulé, caché.* 't Is een veinzer die niet zegd wat hy denkt. *C'eſt un diſſimulé qui ne dit pas ce qu'il penſe.* VEINZERY, veinzing, gemaaktheid. *Feinte, diſſimulation, affectation.* f. *Deguiſement.* m. Al zyn doen is maar Veinzery *Tout ſon fait n'eſt que feinte, que déguiſement.*

VEL. n. Menſche huid. *Peau d'homme.* f. Dik vel, zwart vel, gerimpeld vel, glad vel, zagt vel. *Peau epaiſſe, peau noire, peau ridée, peau unie, peau douce.* Hy ſteekt in een kwaad vel, hy heeft een ongezond ligchaam. *Il eſt de mauvaiſe conſtitution, il porte la mort dans le ſein.* 't Is een ſtout VEL, een quaadaardig vrouwmenſch. *C'eſt une mechante maſque.* VEL van 't aanzigt en de hals, koleur van 't aangezigt. *Teint.* m. Bruin vel, wit vel. *Teint brun, teint blanc.* Die Juffr. is ſchoon van vel. *Cette Demoiſelle a le teint beau.* Ceſar had een wit en zagt vel. *Ceſar avoit le teint blanc & doux.* VEL, huid van 't dier. *Peau de l'animal.* Kalfs vel, geite vel, lams vel. *Peau de veau, peau de chevre, peau d'agneau.*

VEL. Vier en twintigſte deel van een boek papier. *Feuille.* f. *La vintquatriéme partie d'une main de papier.* Een vel papier. *Une feuille de papier.*

VELD. n Akker. *Champ.* m *Terre labourable.* Een vrugtbaar veld. *Un champ fertile.* Een veld bezaayen. *Enſemencer un champ.* VELD, onbepaalde uitgeſtrektheid lands, bezaayd of onbezaayd land. *Champ.* m. *Plaine, campagne, prairie.* f. De beeſten in 't veld dryven. *Mener les bêtes au champ.* De lelién des velds. *Les lis des champs.* Het Milaanſe VELD. *La plaine de Milan.* Een Bleek VELD. *Un pré, une prairie à blanchir; une blanchirie.*

VELD. Slagveld, plaats des gevegts. *Champ de bataille, lieu du combat.* m. Het veld verlaaten, het veld behouden. *Abandonner le champ de bataille, garder le champ de bataille.* Het veld was met lyken bedekt, bezaayd. *Le champ de bataille etoit couvert, jonché de morts, de corps morts.*

VELD. Het Tooneel des Oorlogs. *Campagne.* f. *Le Théatre de la Guerre.* Te Veld trekken. *Se mettre en Campagne.* Toen ons Leger in 't Veld trad. *Quand notre Armée entra en Campagne.*

VELD. Grond in de wapenſchilden. *Champ.* m. *Terme de blaſon.* Vrankryk voerd drie lelïen op een blaauw veld. *La France porte trois fleurs de lis dans un champ d'azur.*

VELDGEWAS. n. Alderley graanen. *Des grains, des legumes, des fruits de la Terre.* Het veldgewas ſtaat ſchoon. *Les fruits de la terre, les grains ſont beaux, promettent beaucoup.*

VELD-HEER. Legerhoofd. *General, Chef d'Armée, Capitaine* De Kroons Groot Veldheer. *Le Grand General de la Couronne.* De bevelen van den Veldheer gehoorzaamen. *Obeir aux ordres du General.* De Roonſche Veldheeren hadden veel gezagch, wierpen hen dikwils tot Keizers op. *Les Generaux, les Capitaines Romains avoient beaucoup d'autorité, uſurpoient ſouvent l'Empire.*

VELDHOEN, PATRYS. n. *Perdrix.* m. le Hollandois dit, *Poulet des champs.*

VELDLEGER. n. Leger dat te veld is, 't veld houd. *Armée, en Campagne.* Uit her, Keizerlyk Veldleger voor Belgrado. *De l'Armée Imperiale devant Belgrade.* VELDLEGERING, werd door de Leidſe tyding Schryver en andere voor 't Franſch woord *Campement* gebruikt.

VELDMARSCHALK. Voornaam Legerhoofd naaſt de Generaal. *Marechal de Camp, Officier qui commande après le General.* De oudſte Luitenant Generaal in der Staaten dienſt, heeft als Veld-Marſchalk het gebied van 't Leger. *Le plus ancien Lieutenant General au ſervice des Etats a comme* Veld-Marechal *le commandement de l'Armée.*

VELD-OVERSTE. Opper Bevelhebber. *Officier ſuperieur, Chef d'Armée, General.* Zoo draa de Veldoverſte bevel gegeeven had van op te breeken. *Dès que le General eut donné ordre de decamper.*

VELDSLAG. Slag te velde. *Bataille* f. *combat de terre.* m. Hy heeft veel veldſlagen bygewoond. *Il s'eſt trouvé à pluſieurs batailles.*

VELDSLANG. Een lang veldſtuk. *Une couleurine, longue piece de campagne.*

VELDSTUK. n. Kleinſte ſoort van veldgeſchut. *Piece de campagne* f. *canon du plus petit calibre.* Zy hadden vier veldſtukken en twee mortiers. *Ils avoient quatre pieces de campagne & deux mortiers.*

VELDTEKEN. n. Oorlogs banier, vaandel &c. *Signal de Guerre, marque qui differencie les partis en guerre.* Den Adelaar was het Roomſe veldteken. *L'Aigle etoit le ſignal de guerre des Romains.*

VELDTOGT. Tyd in welke de Legers in't veld ſtaan. *Campagne.* f. *Le temps que les Armées tiennent la campagne.* De veldtogt openen. *Ouvrir la campagne.* De veldtogt bywoonen. *Faire la campagne.* De veldtogt loopt ten einde. *La campagne va finir.*

VELDTUIG. n. Krygstuig, alderley geſchut, mortieren, bomben &c. *Artillerie.* f. *Equipage de Guerre, canons, mortiers, bombes &c.* VELDTUIG-MEESTER. *Maître de l'artillerie.* 't Ampt van Groot Veldtuig-Meeſter. *La charge de Grand Maître de l'artillerie.*

VELDVRUGTEN. Alderley graan en koorn gewas. *Des fruits de la terre, toutes ſortes de grains, de legumes &c.* De veldvrugten inoegſten. *Moiſſonner les fruits de la terre, ſerrer les fruits.*

VELLEN. 't meervoud van 't woord VEL. *Des peaux, des feuilles de papier &c.*

VELLEN. v. a. Neerbuigen. *Baiſſer, préſenter.* De piek vellen. *Baiſſer, préſenter la pique.*

Digitized by Google

VELLEN, onder de voet ſchieten. *Tuer, mettre ſur le carreau.* Hy velde hem met de eerſte ſchoot. *Il le tua du premier coup.*

VELLEN. v. a. Uitwyzen, uitſpreeken *Prononcer, decider.* Het vonnis vellen. *Prononcer la ſentence.* Zyn oordeel ergens over vellen. *Porter jugement ſur quelque choſe, en dire ſon avis.*

VENDEL. zie VAANDEL. *Enſeigne.* f. *Drapeau.* m. VENDRIG, Vaandrager. *Enſeigne, celui qui porte l'Enſeigne.*

VENDU, werd in gebroke Duitſch voor VERKOOPING gezegt. *Vente.* f. Daar zal een *vendu*, een *venditie* op den Doele gehouden werden. *Il ſe fera une vente au Doele.* De VENDU-MEESTER, de geene die in openbaare verkoopingen voorzit. *Le Commiſſaire des ventes, l'Officier qui preſide aux ventes publiques.*

VENEZOEN. n. Wild, Harte vlees, wild Zwyn &c. *De la venaiſon, du Cerf, du Sanglier &c.* Een venezoen Paſtey. *Un Pâté de venaiſon.*

VENKEL. Zeker balſemkruid. *Du fenouil, plante aromatique.* Wilde venkel. *Du fenouil ſauvage.*

VENSTER. f. en n. Opening om door te zien, als mede het venſter hout, en 't glas. *Fenêtre.* f. *Ouverture par ou l'on regarde, auſſi le bois & le vitrage.* Uit het venſter zien, uit de venſter leggen, door 't venſter klimmen. *Regarder par la fenêtre, ſe tenir à la fenêtre, paſſer par la fenêtre.* VENSTER, buite venſter, houte venſter. *Un contrevent, volet qui conſerve la vitre.* De deur en venſters zyn groen geſchilderd. *La porte & les contrevents ſont peints de verd.* VENSTERGAT. n. Opening in de muur daar 't venſterwerk in ſtaat. *Baye.* f. *Ouverture dans le mur ou l'on enchaſſe le fenêtrage* VENSTERWERK. n. de gezamentlyke venſters en ramen van 't gebouw. *Fenêtrage.* m. *Toutes les fenêtres d'un edifice.* Het venſterwerk is wat beſchadigd. *Le fenêtrage eſt un peu endommagé.* VENSTERZIEK, werd gekſcheerende voor niet DEURZIEK, niet gevaarlyk ziek gezegt. *Legerement malade, atteint d'une legere maladie.* Hy is maar venſterziek. *Il n'eſt malade qu'à demi, il n'en mourra pas.*

VENT. Haatelyk ſcheldwoord. *Terme fort injurieux.* Wat lompe vent is dat? *Quel impertinent animal eſt cela?* 't Is een dronke vent. *C'eſt un chien d'yvrogne.*

VENTEN v.n In 't klein uitverkoopen *Debiter, detailler, vendre en detail.* Zyn waaren op de Kermis loopen venten. *Aller vendre ſes marchandiſes aux Foires.*

VENTJAAGER Opkooper die de vis van ſtrand te markt brengd. *Regratiier en fait de marée, celui qui apporte le poiſſon de Mer au Marché.*

VENUS-ACCIDENT. n. Ongemak door 't beploegen van Venus Akker gehaald, aangewonnen. *Accident ou mal Venerien.* m. De VENUS-ZONDEN acht'men in Italie zoo weinig als in het Noorden het dronken drinken. *On fait auſſi peu de cas des pecadilles d'Amour en Italie que de l'yvrognerie dans le Nord.*

VENYN. n. Fenyn, vergift, heimelyk vernietigend middel. *Venin,* m. *poiſon, moyen qui detruit par une malignité occulte.* Doodelyk venyn. *Venin mortel.* De ſlang ſchiet haar venyn uit. *Le ſerpent darde ſon venin.* VENYNIG. Adj. Venyn verbergend. *Veninneux, veneneux.* Venynig dier, venynige plant. *Animal venimeux, plante veneneuſe.* De venynige tong der kwaadſpreekers. *La langue venimeuſe des mediſants.* VENYNIGHEID, fenyn, vergif. *Venin, poiſon.* m. De venynigheid der padden. *Le venin des crapaux.*

VER. Adv. Van de hand af, ver afgelegen. *Loin, à grande diſtance.* Hy woond heel ver, ver van de Stad. *Il demeure fort loin, loin de la Ville.* 't Is te ver van hier. *Il y a trop loin d'ici.* Zoo ver als men met oogen zien kan. *Auſſi loin que la vue peut s'etendre.* Dat gy wiſt hoe ver haar gramſchap ging. *Si vous ſaviez juſqu'où alla ſa colere, à quel point elle s'emporta.*

VERAFGELEGEN. Adj. Verleggende. *Eloigné, reculé, lointain.* Verafgelegene Landen. *Des Païs eloignez, reculez, lointains.* VERAFGELEGENTHEID, groote wyte. *Eloignement.* m. *Grande diſtance.* f. De verafgelegentheid der Steden. *L'eloignement, la grande diſtance des Villes.*

VERAGTELYK. Adj. Veragting waardig. *Mepriſable, abject, vil, contemptible.* Veragtelyke dingen. *Des choſes mepriſables, viles, abjectes.* Zig veragtelyk maaken. *Se rendre mepriſable.* VERAGTELYK. Adj. Veragting toonend. *Mepriſant, dedaigneux.* Iemand op een veragtelyke wyze bejegenen. *Traiter quelqu'un d'une maniere mepriſante.* VERAGTELYK. Adv. Met veragting. *Avec mepris, dedaigneuſement.* Hy ſpreekt veragtelyk van haar. *Il parle d'elle avec mepris.* Zig VERAGTELYK MAAKEN. v. a. *S'avilir, ſe rendre mepriſable.* Zyn ampt veragtelyk maaken. *Avilir ſon employ.*

VERAGTEN. v. a. Verſmaaden. *Mepriſer, avoir du mepris.* De rykdommen veragten. *Mepriſer les richeſſes.* Men moet de arme luiden niet veragten. *Il ne faut pas mepriſer les pauvres.* VERAGTING, kleinagting. *Mepris, dedain.* m Met veragting van iemand ſpreeken. *Parler de quelqu'un avec mepris.*

VERAGTEREN. v. n. Te rug zetten, ten agteren gaan. *Reculer, aller à rebours de bien.* Dat ongeluk heeft onze zaaken veel veragterd. *Ce malheur a fort reculé nos affaires.* VERAGTERING, nadeel, agteruitgang. *Reculement, retardement.* m.

VERANDEREN. v a. Een andere keur doen *Changer, faire un autre choix.* Van beſluit veranderen. *Changer de reſolution.* Van plaats, van kleeding veranderen. *Changer de place, changer d'habits.* VERANDEREN. Een andere gedaante geeven. *Changer, convertir, transmuer.* Lots vrouw wierd in een zoutpylaar veranderd. *La Femme de Lot fut changée en une ſtatuë de ſel.* VERANDERING, verwiſſeling, ongeſtadigheid. *Changement* m. *Inconſtance.* f De verandering beminnen. *Aimer le changement.* Alles is de verandering onderworpen. *Tout eſt ſujet au changement.* Verandering van ſtaat, van lugt. *Changement d'etat, changement d'air.* De menſch heeft by de verandering. ſpr: *L'homme ſe plait au changement, le changement plait.*

VERANDERLYK. Adj. Ongeſtadig. *Changeant, variable, inconſtant.* Veranderlyk weer. *Temps variable.* Hy is wat veranderlyk van zin. *Il eſt un peu changeant, inconſtant.* VERANDERLYKHEID, ongeſtadigheid. *Inconſtance, inſtabilité, legerete.* f. Veranderlykheid van 't weer. *Inconſtance du temps.* Veranderlykheid van zin. *Inconſtance, legereté d'eſprit.*

VERANTWOORDELYK. Adj. Dat men verantwoorden kan. *Excuſable, qui ſe peut excuſer.* Een verantwoordelyk gedrag. *Une conduite excuſable.* VERANTWOORDELYK, borg ſchuldig, verantwoording ſchuldig. *Reſponſable.* De borg is verantwoordelyk voor de geene die bankrot gaat. *La caution eſt reſponſable pour celui qui fait banqueroute.*

VERANTWOORDEN. v. a. Rekenſchap geeven. *Rendre, rendre compte.* Gy zult het voor God verantwoorden. *Vous en repondrez devant Dieu, vous en ſerez reſponſable envers Dieu.* VERANTWOORDEN, ontſchuldigen, goed maaken. *Rendre excuſable, excuſer.* Hy zal moeyten hebben om het te verantwoorden. *Il aura de la peine à l'excuſer, à s'en laver.* Hy

zal

Digitized by Google

zal zig wel weeten te verantwoorden. *Il saura bien se justifier, se laver, se purger.* Cesar ontboden zynde om zig te Rome te komen verantwoorden, trok gewapender hand naar die Stad toe. *Cesar etant mandé pour venir se justifier à Rome marcha à main armée droit à cette Ville.*

VERANTWOORDING. f. Borgstelling. *Caution.* f. *Engagement.* m. VERANTWOORDING, verweering, zuivering. *Apologie, defense, justification.* f.

VERARMEN. v. n. Arm worden. *Appauvrir, devenir pauvre.* Dat land, dat huisgezin is zeer verarmd. *Ce pays est fort appauvri, cette maison est fort appauvrie.* Die zyn schulden betaald verarmd niet. spr: *Qui paye ses dettes s'enrichit.* De VERARMING van een Landschap *L'appauvrissement d'une Province.*

VERBAASD. m. part: van VERBAAZEN. Ontroerd, ontsteld. *Consterné, trouble.* Een verbaasd gelaat. *Un air consterné, effrayé.* Hy stond verbaasd doen hy 't hoorde. *Il fut consterné quand il l'entendit.* Hy kan VERBAASD, geweldig liegen, zuipen. *Il ment, il craque epouvantablement, il boit comme un trou.* Hy kwam VERBAASDELYK, met verbaasdheid aanloopen. *Il accourut tout effrayé.*

VERBAASDHEID. f. Ontsteldheid. *Consternation.* f. *Decouragement.* m. Dat veroorzaakte een groote verbaasdheid door 't heele Land. *Cela causa une grande consternation par tout le Pays.*

VERBAAZEN. v. a. Ontstellen, verschrikken. *Consterner, abbattre le courage.* Dat verlies heeft hen zeer verbaasd. *Cette perte les a fort consternez.*

VERBAND. n. Genees plaester. *Appareil, medicament.* m. Het eerste verband op een wond leggen. *Mettre le premier appareil sur une playe.*

VERBAND. Verbintenis, verdrag *Accord, engagement.* m. *Obligation* f. Alles onder verband als na regten. *Le tout suivant l'accord comme de droit.* VERBANDBRIEF. m. VERBANDSCHRIFT. n. *Acte obligatoire, Engagement Notarial.* m.

VERBAND. Tuinlers woord. Boomen in't verband planten, op gelyke vertens van malkander. *Planter des arbres en echiquier, en egales distances.*

VERBANNEN. v a. Verdryven. *Bannir, chasser, dissiper.* De vrees verbannen. *Bannir la crainte.*

VERBASTEREN. v. n. Ontaarden. *S'abbâtardir, degenerer.* Van de deugd zyner Voorouders verbasteren. *Degenérer de la vertu de ses Ancêtres* De jeugd is zoo ver verbasterd dat... *La jeunesse est abâtardie à un point que..* VERBASTERING van de oude dapperheid. *Abâtardissement de l'ancienne valeur.* m.

VERBEDDEN. v. a. Van bed veranderen. *Changer de lit.* Een zieke verbedden, in 't opgemaakt bed weer leggen *Faire changer de lit à un malade.*

VERBEDEN of VERBEEDEN. part: van VERBIDDEN. *Flechi.* Die Vorst kon nog door redenen, nog door traanen verbeden werden. *Ce Prince ne put être flechi ni par raisons, ni par larmes.*

VERBEELDEN. v. a. Vertoonen, uitbeelden. *Représenter, figurer.* Iets na 't leven verbeelden. *Représenter quelque chose au naturel.* De schildery verbeeld een Zeeslag. *Le tableau représente un combat Naval.* De Gezanten verbeelden de geene die hen uitzenden. *Les Ambassadeurs representent ceux qui les envoyent.* Zig VERBEELDEN, v. n. Zig inbeelden. *Se figurer, s'imaginer.* Men verbeeld zig gemeenlyk de zaaken anders dan zy zyn. *On se figure, se représente ordinairement les choses autrement qu'elles ne sont.* Verbeeld u eens wat vreugd! *Figurez vous, imaginez vous quelle joye!*

VERBEELDING, vertooning van een Zeeslag. *Representation d'un combat Naval.* Wy hebben een onvolmaakte VERBEELDING, gedagte der Hemelse vreugde. *Nous avons une imparfaite idée des joyes Celestes* Naar uitleg der *Mytologisten* of Fabelkundige, zouden de Dichters die Janus een dubbeld aangezigt gegeeven hebben, het gedaan hebben om Noach die voor en na de Zondvloed geleefd had, door hem te verbeelden.

VERBEIDEN, werd somtyds voor WAGTEN gezegt. *Attendre.* Ik zal hier zyn komst verbeiden. *J'attendrai ici sa venuë.*

VERBERGEN. v. a. Versteeken. *Cacher, serrer.* De Pret: *Verborg*, le Part: *Verborgen.* Zyne papieren, zyne juweelen verbergen. *Cacher ses papiers, cacher ses joyaux.* Zig ergens verbergen. *Se cacher quelque part.* Zig voor iemand VERBERGEN, met hem veinzen *Se cacher de quelqu'un, feindre avec lui.*

VERBETEREN. v a Beter maaken. *Ameliorer, rendre meilleur.* Landeryen verbeteren. *Ameliorer des Terres.* VERBETEREN. v n beter worden. *Devenir meilleur, changer en bien.* Haar staat is door dat huwelyk veel verbeterd. *Son etat est devenu bien meilleur par ce mariage.* Zyne mistlagen, een Vertaaling VERBETEREN. *Corriger ses fautes, corriger une Traduction.* VERBETEREN, overtreffen, beter maaken *Exceller, faire mieux.* Men mag het na doen, maar men kan het niet verbeteren. *On peut l'imiter, mais on ne sauroit faire mieux.*

VERBETERHUIS, TUGTHUIS. n. Huis van verbetering, 't zy voor Krankzinnige of voor Lichtmissen. *Maison de correction, d'amendement, soit pour les malades d'esprit ou pour les Libertins.* Hy is te Delft in 't Verbeterhuis. *Il est dans la Maison de correction à Delf.*

VERBETERING van een erfgrond. *Amelioration d'un heritage.* f. VERBETERING, zuivering. *Correction* f. Dat werk heeft eenige verbeteringen van nooden. *Cet ouvrage a besoin de quelques corrections.* Onder verbetering, met verlof. *Sauf correction, sous correction.* Ik zal de Heeren onder verbetering, zeggen dat... *Messieurs, je vous dirai sauf correction, que...*

VERBEUREN. v. a. Verbeurd verklaaren. *Confisquer, adjuger au fisc.* De waaren en rytuigen verbeuren. *Confisquer les marchandises & les voitures.* Verbeurde Landeryen. *Des Terres confisquées.* Het leven VERBEUREN, verliezen. *Perdre la vie.* Ik zal myn kop verbeuren by aldien... *Je mettrai ma tête à couper au cas que..* Voor ieder Duits woord dat men spreekt een oortje VERBEUREN, geeven. *Payer un liard d'amende pour chaque mot Hollandois qu'on dit.* Daar is niet aan verbeurd, dat kan geen kwaad. *Il n'y a rien de gâté, il n'y a point de mal à cela.* VERBEURING, verbeurd verklaaring. *Confiscation, adjudication au fisc.* f. De verbeuring der goederen. *La confiscation des biens.*

VERBEURTE f. Derving, boete. *Confiscation, amande* f. Op verbeurte van alle nagedrukte exemplaaren. *Sous peine de confiscation de tous les exemplaires contrefaits.* Geen Duits spreeken op verbeurte van een stuiver. *Ne pas parler Flamand sous peine d'un sou d'amende.*

VERBIDDELYK. Adj. Die men kan verbidden. *Exorable, flexible.* VERBIDDEN. v. a. Tot medoogendheid beweegen. *Flechir, emouvoir à compassion.* De Pret: *Verbad*, le Part: *Verbeden.* Zyne Regters poogen te verbidden. *Tâcher de flechir ses Juges.*

VERBIEDEN. v. a. Beneemen, beletten. *Défendre, prohiber, interdire.* De Pret: *Verbood*, le Part: *Verboden.* Verbieden te trouwen en vlees te eeten. *Défendre de se marier & de manger des viandes.* De geheime byeenkomsten verbieden. *Défendre les assemblées secretes.*

Digitized by Google

VERBINDEN. v. a Een verband leggen op de wonde. *Penſer, accomoder une playe, y mettre l'appareil.* Le Pret: *Verbond*, le Part: *Verbonden.* Een wonde verbinden. *Penſer une playe.* VERBINDEN, verpanden. *Engager, donner pour aſſurance.* Zyne roerende en onroerende goederen verbinden. *Engager ſes biens meubles & immeubles.* Zig VERBINDEN alle onkoſten te draagen. *S'engager de payer tous les frais.* Een boek VERBINDEN, op nieuws binden. *Relier un livre pour une ſeconde fois.* Zyne ſchaatſen VERBINDEN. *R'atacher, renouer ſes patins.* Zig in iemands dienſt VERBINDEN, vaſt maaken. *S'engager au ſervice de quelqu'un.* Zig door 't huwelyk verbinden *S'engager par le mariage, s'allier, s'unir.* VERBINDING van een wonde. *Penſement d'une playe* m. VERBINDING, verpanding, verbintenis, beloſte. *Engagement.* m. *Promeſſe, obligation.* f.

VERBINTENIS. f. Vereeniging. *Union, alliance.* f. De verbintenis van Man en Vrouw. *L'union de Mary & Femme.* De verbintenis van dezen Staat en Engeland. *L'alliance de cet Etat & de l'Angleterre.* VERBINTENIS, beloſte, verpanding van zyn woord. *Engagement.* m. *Promeſſe, obligation.* f. Daar is geen andere verbintenis tuſſen ons. *Il n'y a point d'autre engagement entre nous.*

VERBITTEREN. v. a. Tergen, gaande maaken. *Aigrir, irriter, animer.* Die reden verbitterde de gemoederen zeer. *Ce diſcours aigrit, irrita fort les eſprits.* Hy is op hem zeer verbitterd. *Il eſt fort animé, irrité contre lui.* VERBITTERING, terging, opzetting *Irritation, aigreur.* f.

VERBLIKKEN. v. n. Bleek worden, verſchieten, van koleur veranderen. *Blêmir, pâlir, changer de couleur.* Zy zou verblikken nog bloozen, zulk een aſſurant vel is 't. *Elle ne blêmit, ne pâlit ni ne rougit tant elle eſt effrontée.*

VERBLINDEN. v a. Blind maaken. *Aveugler.* Men word als verblind van de Zonneſtraalen *On eſt comme aveugle des rayons du Soleil.* VERBLINDEN, benevelen, verduiſteren. *Aveugler, obſcurcir.* De liefde verblind de jonge luiden. *L'amour aveugle les jeunes gens.* De voorſpoed verblind. *La proſperité aveugle.* VERBLINDHEID, duiſterheid. *Aveuglement, obſcurciſſement.* m. De verblindheid der ketters, der zondaaren. *L'aveuglement des heretiques, des pecheurs.*

VERBLOEMD. Adj. Bedekt, opgepronkt. *Figuré, metaphorique.* Een verbloemde ſpreekwyze. *Une façon de parler figurée, metaphorique; une metaphore.* VERBLOEMEN. v. a. Een glimp geeven, bewimpelen. *Deguiſer, donner un tour avantageux.* De zaak verbloemen, de waarheid verbloemen. *Deguiſer la choſe, deguiſer la verité.* VERBLOEMING, bewimpeling. *Deguiſement, faux ſemblant.* m. Men ziet de waarheid wel door al die verbloemingen heen. *On voit bien la verité à travers tous ces deguiſements.*

VERBLUFFEN. v. a. Miſmoedig maaken, onderdrukken. *Rebuter, baffouer, decourager.* Hy word van ieder een verbluft. *Il eſt rebuté, baffoué de tout le monde.* Laat u niet verbluffen, is het elfde gebod. gekſch: *Ne vous laiſſez pas baffouer, manger la laine ſur le dos, eſt le onzième commandement.*

VERBLYD. Adj. Verheugd. *Bien aiſe, joyeux.* Ik ben'er ten hoogſten over verblyd. *J'en ſuis bien aiſe, je m'en rejouis fort, je ſuis ravi de cela.* VERBLYDEN. v. a. Verheugen. *Rejouir, donner de la joye.* Die tyding zal hem zeer verblyden. *Cette nouvelle le rejouira fort.* Ik verblyd 'er my ten hoogſten over. *Je m'en rejouis extrêmement.*

VERBLYF. n. Verblyving, wooning. *Sejour.* m. *Demeure en quelque lieu.* f. Zyn verblyf op het Land houden. *Faire ſon ſejour à la Campagne.* Geduurende zyn verblyf aan 't Hof. *Pendant ſon ſejour à la Cour.* Den Haag is een bekoorlyk verblyf. *La Haye eſt un charmant ſejour.* Hy nam zyn verblyf in 't huis van... *Il prit ſa demeure dans la maiſon de...* Het verblyf van Hanibal tot Capua bragt de grootſte elende over 't Africaanſe Leger. *Le ſejour de Hanibal à Capoüe apporta la derniere miſere ſur l'Armée d'Afrique.* VERBLYF, in Rechten, werd voor *Compromis* gezegt. Het verblyf tekenen. *Signer le compromis.*

VERBLYFPLAATS. Gewoonlyk verblyf. *Reſidence, demeure.* f. *Sejour ordinaire.* m.

VERBLYVEN. v. n. Verblyf houden. *Sejourner, faire ſejour.* Le Pret *Verbleef*, le Part: *Verbleeven.* Hy gaat na Parys, alwaar hy eenige maanden ſtaat te verblyven. *Il va à Paris, où il doit ſejourner quelques mois.* Hier mede verblyve UE. Dw. D. *à tant je demeure votre..* VERBLYVEN, zig onderwerpen, goed keuren *Se remettre, ſe rapporter, aquieſcer à.. compromettre.* Aan wie wilt gy het wegens ons geſchil verblyven? *à qui voulez vous vous en rapporter ſur notre different?* Ik verblyf het aan u eige zelfs *Je m'en rapporte à vous même.*

VERBOD. n. Beletting. *Défenſe, prohibition.* f. Een verbod laaten uitgaan, een verbod intrekken. *Publier une defenſe, revoquer une défenſe.*

VERBODEMEN. v. a Uit het eene ſchip in 't andere loſſen. *Changer de bord.* Waaren verbodemen. *Decharger des marchandiſes d'un vaiſſeau dans l'autre.* Dit VERBODEMEN betekend ook geld opneemen op de bodem *of* waaren van 't ſchip.

VERBODEN. part: van VERBIEDEN. *Deffendu.* Het is verboden te ſteelen, te liegen. *Il eſt deffendu de voler, de mentir* Adam at van de verboden vrugt. *Adam mangea du fruit deffendu.* Dat zyn verboden luſten, vermaaken *Ce ſont des deſirs, des plaiſirs deffendus.* Verbode *of* contrabande waaren invoeren. *Entrer des marchandiſes deffendues, de contrebande.*

VERBOEKEN. v. a Onge-effende poſten, rekeningen verboeken, in een nieuw boek overbrengen. *Tranſporter des parties à liquider, des comptes non ſoldez dans un livre nouveau.*

VERBOLGEN. Adj. Gebelgd, vergramd. *Irrité, courroucé, en courroux.* VERBOLGENHEID, gramſchap. *Courroux* m. *Grande colere* f.

VERBOND n. Verdrag, vereeniging. *Alliance, confederation* f. Het verbond der Zwitſers en der Grauwbunders. *L'alliance des Suiſſes & des Griſons.* Het oude en 't nieuwe VERBOND, 't oude en 't nieuwe Teſtament. *L'ancienne & la nouvelle Alliance* Het Euvangelium is het genade Verbond. *L'Evangile eſt l'Alliance de Grace.*

VERBOND. *Pret:* van VERBINDEN. De Barbier die hem de eerſte maal verbond. *Le Chirurgien qui le penſa d'abord, qui lui mit le premier appareil.* Hy VERBOND zig op de geſtelde tyd te betaalen. *Il s'engagea de payer au temps limité.*

VERBONDEN part: van VERBINDEN. Met eede verbonden zyn. *être engagé, lié par ſerment.* Hy is aan de voornaamſte Huizen van 't Land VERBONDEN, vermaagdſchap. *Il eſt allié aux premieres Familles du Pays.* Hy is nergens anders aan VERBONDEN, gehouden. *Il n'eſt obligé, tenu à aucune autre choſe.*

VERBOOD. *Pret:* van VERBIEDEN. Hy verbood haar uit te gaan *Il lui deffendit de ſortir.*

VERBORG. *Pret:* van VERBERGEN. Hy verborg zig onder 't hooy. *Il ſe cacha ſous le foin.* VERBORGEN. 't part: van VERBERGEN. *Caché.* Hy had zig agter de tapyten verborgen. *Il s'etoit cache derriere la tapiſſerie.*

VERBORGEN. Adj. Geheim. *Caché, occulte, derobé.*

Ver-

Digitized by Google

Verborgene oorzaaken. *Cauſes cachées, occultes.* Verborge kragt. *Vertu occulte.* Een verborge trap. *Un eſcalier derobé.* In 't VERBORGEN, in 't geheim. *En cachette, ſecretement, à la derobée.* Doet uwe aalmoeſſen in 't verborgen. *Faites vos aumones en ſecret.* God in 't verborgen dienen. *Servir Dieu en ſecret, en cachette.* VERBORGENTHEID, geheim. *Myſtere, ſecret.* m De verborgendheid van de Menſchwerding. *Le myſtere de l'Incarnation.* De verborgentheden des Geloofs. *Les myſteres de la Foy.*

VERBRAK. *Pret:* van VERBREEKEN. Hy verbrak aldus het Verbond, het Accoord. *Il rompit, viola ainſi le Traitté.*

VERBRAND. Part: van VERBRANDEN. *Brulé, halé.* Overtovery, ſodomie verbrand worden. *être brulé pour ſortilege, ſodomie* VERBRAND aangezigt. *Teint halé.* VERBRAND, verſchroeyd koren. *Du bled nielle.*

VERBRANDEN. v. a. Door 't vuur verteeren. *Bruler, conſumer par le feu.* Schepen verbranden. *Bruler des vaiſſeaux.* De Oude verbrandeden de lyken. *Les Anciens bruloient les morts* VERBRANDEN, zwart maaken. *Bruler, havir, haler.* Zyn aangezigt is heel verbrand van de Zon *Son viſage eſt tout hâle du Soleil.*

VERBRASSEN. v. a. Verſlempen, doorbrengen. *Manger, gaſpiller, mettre en debauche.* Al zyn goed verbraſſen, verſpeelen. *Manger & jouer tout ſon argent.*

VERBREEKEN. v. a. Te niet maaken, vernietigen. *Rompre, detruire.* Le Pret: *Verbrak*, le Part: *Verbroken.* De vrindſchap verbreeken. *Rompre, detruire l'amitie.* De Vrede verbreeken. *Rompre, enfraindre la Paix.* Zyn eed verbreeken. *Rompre, fauſſer ſon ſerment* VERBREEKING, ſchending, inbreuk. *Infraction, contravention.* f. Verbreeking der Verbonden. *Infraction.* f. *violement des Traitez* m. Verbreeking der Wetten. *Infraction des Loix.* Verbreeking van zyn eed. *Violement de ſon ſerment.* m.

VERBREIDEN. v. a. Al om verkondigen. *Publier, annoncer, divulguer.* Gods lof verbreiden *Publier la gloire de Dieu.*

VERBRODDEN. v. a Bederven. *Gâter.* Het werk verbrodden. *Gâter la beſogne.*

VERBROKEN. part: van VERBREEKEN. *Rompu.* Verbroken Tractaat. *Traitté rompu, violé.*

VERBRUYEN. v. a. Verknollen. *Gâter, conduire mal, faire echouer.* Hy zal het werk verbruyen, vrees ik. *Je crains qu'il ne gâte toute la beſogne.* 't Is die VERBRUYDE jonge zyn ſchuld. *C'eſt la faute de ce petit coquin là* Dat 's verbruid ſlegt! *Voila qui ne vaut pas le D., le D. eſt il pis!*

VERBRYZELEN. v. n. In ſtukken doen *Briſer, mettre en piece.* 't Schip ſtiet op een klip en wierd verbryzeld. *Le vaiſſeau douna contre un ecueil & fut briſé.* Verbryzelde leden. *Des membres briſez, fracaſſez.*

VERCIEREN. v. a. Optooyen. *Orner, parer, embellir.* Een Altaar vercieren *Orner, parer un Autel.* Kapers, krullen en linten om de Vrouwen te vercieren. *Des coëffes, des friſures & des rubans pour orner, parer les Femmes.* Zyn reden met uitgezogte woorden vercieren. *Orner ſon diſcours par des termes choiſis.* VERCIERING, optooying. *Parure.* f *Ornement.* m.

VERCIERSEL. n. Optooyſel, cieraad. *Ornement, embelliſſement.* m. *Parure.* f. Het hair is een vercierſel voor 't aangezigt *Les cheveux ſont un ornement au viſage.*

VERDAAN. part: van VERDOEN, verkwiſten. Hy heeft een hoope goed in korte tyd verdaan. *Il a depenſé, gaſpillé bien du bien en peu de temps.*

VERDAGT. Adj. Die men verdenkt. *Suſpect, qu'on ſoupçonne.* Verdagte perſoonen gevangen neemen. *Saiſir des perſonnes ſuſpectes.* VERDAGT, voorbedagt. *Prepa-*

ré. ſur ſes gardes. Ik was'er niet opverdagt. *Je n'y etois pas prepare, je ne m'y attendois pas, on me prit ſans vert.*

VERDAGT HOUDEN v. a. Verdenken. *Soupçonner, avoir pour ſuſpect.* Iemand van eenige miſdaad verdagt houden. *Soupçonner quelqu'un de quelque crime.*

VERDAGVAARDEN. v. a. Ontbieden, tyd ſtellen. *Citer, adjourner, donner rendez vous.* Voor 't Synode verdagvaarden. *Citer devant le Synode.* Hy had my tegen twee uuren aan zyn huis verdagvaard. *Il m'avoit donné rendez vous chez lui à deux heures.*

VERDEDIGEN. v. a. Voorſtaan, beſchermen. *Deffendre, proteger.* Zyn zaak in regten verdedigen. *Deffendre ſa cauſe en juſtice.* 't Regt der verdrukte verdedigen. *Deffendre, proteger le droit des opprimez.* VERDEDIGING, beſcherming. *Deffenſe, protection* f. *Appui.* m. De verdediging der Wetten en Vryheden. *La deffenſe des Loix & des Libertez.* Verdediging der verdrukten. *Protection des opprimez.* Een ſchriftelyke VERDEEDIGING, verantwoording *Une deffenſe ecrite, une apologie.*

VERDEED. part: van VERDOEN. De ongelukkige verdeed haar vrucht, haar kind. *La malheureuſe deffit ſon fruit, ſon enfant.*

VERDEELD. Gedeeld, part: van VERDEELEN. *Partagé, diviſe.* 't Goed wierd onder de naaſte vrinden verdeeld. *Les biens furent partagez entre les amis.* De gevoelens waaren zeer VERDEELD, ſtrydig, oneenpaarig. *Les ſentiments furent bien partagez, diviſez, oppoſez.* Zy zyn te zeer VERDEELD, te ſtrydig van gevoelens. *Ils ſont trop diviſez, trop oppoſez, desunis, alienez, ennemis.*

VERDEELDHEID of VERDEELTHEID. f. Oneenigheid, tweeſpalt. *Diviſion, deſunion, diſcorde.* f. Verdeeldheid in een huisgezin brengen. *Mettre la diviſion dans une famille.* Daar is een groote verdeeldheid onder de Chriſtenen *Il y a une grande diviſion, deſunion entre les Chrétiens.*

VERDEELEN. v. a. Deelen. *Partager.* De erffenis onder de Broeders verdeelen. *Partager l'heritage entre les Freres.* Zyn text in drie deelen, drie hoofdpunčten verdeelen. *Diviſer ſon texte en trois parties principales, en trois points.* Zyn tyd wel VERDEELEN, wel aanleggen. *Partager, diſpenſer bien ſon temps; mettre ſon temps bien à profit.* Hy zoekt u maar te VERDEELEN, tweedragtig te maaken, tegen malkander aan te zetten *Il ne cherche qu'à vous diviſer, desunir.*

VERDEELING, ſcheiding van een Koningryk. *Partage, demembrement d'une Monarchie.* m. De VERDEELING van een reden. *La diviſion, diſtribution d'un diſcours.* Verdeeling van een cyffer getal. *Diviſion d'un nombre d'arithmetique.*

VERDEK. n. Bovenſte dek, boevenet. *Le pont d'enhaut.* De koegel nam mee al die op 't verdek ſtonden. *Le boulet, la bale emporta tous ceux qui etoient ſur le pont d'enhaut.*

VERDELGEN. v. a. Uitroeyen, vernietigen. *Exterminer, faire perir, eteindre.* Een Volk verdelgen. *Exterminer un Peuple.* De godloozen zullen verdelgd worden. *Les mechants ſeront exterminez, eteints.* De verdelg Engel. *L'Ange exterminateur.* VERDELGING, uitroeying. *Extermination, extirpation.* f.

VERDENKEN. v. n. Verdagt houden. *Soupçonner, ſe meffier.* Le Pret: & le Part: *Verdagt.* Iemand wegens dieſtal verdenken. *Soupçonner quelqu'un de vol.* VERDENKING, agterdogt. *Soupçon.* m. *Mauvaiſe opinion.* f.

VERDER. *Comparativus* van VER. Meer afgelegen. *Plus loin.* Ik kan niet verder gaan. *Je ne ſçaurois aller plus loin.* Tot hier toe en niet verder. *Juſqu'ici & pas plus loin.*

Digitized by Google

VERDER. Adj. Verdere, overschietende, andere. *Autre, ce qui reste.* Verwagt de verdere omstandigheden per naasten. *Attendez les autres particularitez au prochain ordinaire.* Hy liet de verdere zaaken op myn zorg. *Il se reposa des autres choses sur mes soins.* Hy deed het zonder verder beraad. *Il le fit sans plus marchander.*

VERDERF. n Bederf, rampzaligheid. *Perdition, disgrace.* f. De weg des verderfs inslaan. *Prendre le chemin de perdition.* VERDERF, verlies ondergang. *Perte, ruine, destruction.* f. Dat zou het gantse verderf van den Staat zyn. *Ce seroit la ruine entiere de l'Etat.*

VERDERFFELYK. Adj. Rampzalig. *Malheureux, pernicieux.* Verderffelyke raad. *Conseil pernicieux.* Verderffelyke aanslagen. *Des desseins pernicieux.*

VERDERS. Adv. Nog verder, over. *Plus loin, par delà.* Hy gaat na Rotterdam en verders over den Briel na Londen. *Il s'en va à Rotterdam & de là par la Brille à Londres.* VERDERS, behalven dat, nog. *D'ailleurs, en outre, de plus.* Het staat verders aan te merken dat... *D'ailleurs il faut considerer que...*

VERDERVEN. v. n. Bederven. *Se gâter, se corrompre.* Het vlees verderft in de groote hitte. *La chair se gâte, se corrompt au grand chaud, dans les grandes chaleurs.* VERDERVING, vernietiging, verval. *Corruption, altération.* f. Alle ligchaamen zyn de verderving onderworpen. *Tous les corps sont sujets à la corruption.*

VERDICHTSEL of VERDIGTSEL. n. Verfiering *Fable, fiction.* 't Geen gy ons verteld is een verdichtsel. *Ce que vous nous racontez là est une fable, une fiction.* VERDICHTSELKUNDE, Fabelkunde. *Mythologie, Science des Fables.* f. Die de Verdichtselkunde, de *Mythologia* verstaan, vinden een groote overeenkomst tusschen de Historie in 't eerste Boek Moses vervat, en de Heidense verhaalen in de Herscheppinge van *Ovidius* te zien: een bewys dat de Hebreeuwse Godsdienst de oudste is.

VERDIENEN. v. a. Waardig zyn. *Meriter, être digne.* Lof verdienen. *Meriter louange, être digne de louange.* De prys verdienen. *Meriter le prix.* Hy heeft het geen hy verdiend. *Il a ce qu'il merite.* VERDIENEN, winnen, waardig worden. *Gagner, meriter.* De Meyd verdiend seftig guldens 's jaars. *La Servante gagne soixante frans par an.* VERDIENEN, doen verkrygen. *Meriter, faire obtenir.* Christi dood heeft ons de zaligheid verdiend. *La mort de Christ nous a merité le salut.*

VERDIENSTELYK. Adj. Dat verdiend. *Meritoire, qui merite.* Verdienstelyke werken. *Des oeuvres meritoires.* Christi dood is verdienstelyk voor ons. *La mort de Christ est meritoire pour nous.* De VERDIENSTELYKHEID der werken wraaken. *Combattre, impugner le merite des oeuvres.*

VERDIENSTEN. Lof of strafwaardigheid. *Merite* m. God straft ons niet naar onze verdiensten. *Dieu ne nous punit point selon nos merites.* Wy worden zalig alleen om Christi verdiensten. *Nous sommes sauvez uniquement par le merite de Jesus Christ.* 't Is een man van VERDIENSTEN, een man die veel verdiensten, veel bequaamheden heeft. *C'est un homme de merite, qui a beaucoup de merite.*

VERDIEPEN. v. a. Diepermaaken. *Creuser, approfondir.* Een Rivier verdiepen. *Approfondir le lit d'une Riviere, la rendre plus profonde.* VERDIEPING van een Rivier. *Approfondissement d'une Riviere.* m.

VERDIEPING. f. Spatie tussen de vloer en de zoldering. *Etage.* m. *Espace entre le plancher d'enbas & celui d'enhaut.* De eerste, de tweede verdieping van 't huis. *Le premier, le second etage de la maison.* Het is geen man van hooge verdieping *Il n'est pas grand sorcier cet homme là, il est assez borné dans ses lumieres.*

VERDIGTEN of VERDICHTEN. v. a. Verfieren, verzinnen. *Controuver, inventer.* Een logen verdigten. *Controuver, forger un mensonge.* De Heidense Poëten hebben veel grollen verdigt. *Les Poëtes Payens ont inventé bien des fables.*

VERDIGTSEL of VERDICHTSEL. n. Verfiering, fabel, logen. *Fable, fiction.* f. *Mensonge.* m. De verdigtselen der Poëten. *Les fables, les fictions des Poëtes.* Het verhaal is vol verdigtselen. *La relation est farcie de mensonges.*

VERDIKKEN. v. a. Dikker doen worden. *Epaissir.* De saus, de syroop verdikken. *Epaissir la sauce, le syrop.* Als het bloed begind te VERDIKKEN, dikker te worden. *Quand le sang vient à s'epaissir.* VERDIKKING van 't bloed. *Epaississement du sang.* m.

VERDING, Werd somtyds voor BEDING, afspraak gezegd. *Condition, clause stipulée.* f. Ik verhuurde hem het huis onder verding dat hy 't op eige kosten zoude onderhouden *Je lui louai la Maison à condition, sous condition qu'il l'entretiendroit à ses frais.*

VERDOBBELEN. v. a. Met den dobbel kwyt worden. *Perdre au jeu, brelander.* Hy heeft 'er een goed deel van verdobbeld. *Il en a perdu une bonne partie au jeu.*

VERDOEMD. Adj. & Subst. Ter hellen geweezen. *Damné, destiné à l'Enfer, reprouvé.* De Verdoemde zullen eeuwig lyden. *Les Damnez, les reprouvez souffriront eternellement.*

VERDOEMELYK Adj. De Helle waardig. *Damnable, digne de l'enfer.* Een verdoemelyke daad. *Une action, un attentat damnable.*

VERDOEMEN. v. a. Met de Helle straffen. *Damner, punir des peines infernales.* God zal de godlooze verdoemen. *Dieu damnera les mechants.* VERDOEMENIS, straffe der verdoemde. *Damnation.* f. *Peine des damnez.* De eeuwige verdoemenis. *La damnation eternelle.*

VERDOEN. v. a. Herdoen. *Refaire, faire une seconde fois.* Verdoed het, de kaart is vergeeven. *Refaites, les cartes sont mal donnees.* VERDOEN, ombrengen. *Deffaire, faire mourir.* Le Pret: *Verdeed*, le Part: *Verdaan.* Zyn vrucht verdoen. *Deffaire son fruit.* VERDOEN, verkwisten, doorbrengen. *Depenser inutilement, gaspiller.* Al zyn goed verdoen, door de billen lappen. *Depenser, gaspiller tout son bien.*

VERDOOLEN. v. n. Verdoold loopen, verdwaalen. *S'egarer, se perdre.* Hy was in 't Bos verdoold. *Il s'etoit egaré dans la Forêt.* Het verdoold schaap by de kudde brengen. *Ramener la brebis egarée au troupeau.*

VERDOOVEN. v. a. Benevelen, uitdooven. *Ternir, obscurcir, faire ombre.* Iemands eer verdooven. *Ternir la reputation de quelqu'un.* VERDOOVEN, is ook *Neutrum.* Die koleuren verdooven zoo ligt. *Ces couleurs se terniſſent si aisément.*

VERDORREN. v. n. Droog worden. *Secher, devenir sec.* Verdorde takken. *Des branches seches.* Die bloemen verdorren alree. *Ces fleurs se sechent deja.*

VERDOUWEN. v. a. VERDUWEN, verteeren. *Digerer.* Alderley spyzen konnen verdouwen. *Pouvoir digerer toutes sortes de viandes.* VERDOUWING, verteering der spyzen. *Digestion des aliments.* f.

VERDRAAGELYK. Adj. Lydelyk *Supportable, tolerable.* De pyn is nog verdraagelyk. *La douleur est encor supportable.* Die uitdrukking is verdraagelyker als de eerste. *Cette expression est plus supportable que la premiere.*

VERDRAAGEN. v. a. Geduldig lyden. *Supporter, souffrir patiemment.* Le Pret: *Verdroeg*, le Part: *Verdraagen.* De hitte, de koude konnen verdraagen. *Pouvoir supper-*

Digitized by Google

porter le chaud, le froid. Malkander met liefde verdraagen. *Se ſuporter charitablement les uns les autres.*

VERDRAAGEN. v.a. Toelaaten, dulden. *Souffrir, permettre, tolerer.* In een kind alles verdraagen. *Souffrir tout à un enfant.* Ik kan die hoovaardy niet verdraagen. *Je ne ſaurois ſouffrir cet orgueil là.* Zig VERDRAAGEN. v. n. In verdrag treeden. *Convenir, s'accommoder, venir à compoſition.* Zy hebben zig eindelyk verdraagen. *Ils ſe ſont enfin accomodez.* Wy zyn zoo met malkander verdraagen, te weeten... *Nous ſommes convenus enſemble de la maniere, ſavoir...*

VERDRAAGSAAM. Adj. Lydſaam, meegaande. *Patient, endurant.* Een verdraagſaame geeſt, verdraagſaam menſch. *Un eſprit patient, une perſonne endurante, complaiſante.* VERDRAAGSAAMHEID, lydſaamheid, toegeevendheid. *Patience, humeur endurante.* f.

VERDRAAYEN. v. a. Ombuigen. *Forcer.* Het ſlot is verdraayd. *La ſerrure eſt forcée.*

VERDRAAYEN. Geweld aandoen. *Tordre, faire violence.* f. De Schrift verdraayen tot zyn eige verdoemenis *Tordre l'Ecriture à ſa propre condamnation.* VERDRAAYING, kwaaden uitleg van iemands woorden. *Interpretation maligne des paroles de quelqu'un.* f.

VERDRAG. n. Overeenkomſt, vredehandeling. *Accord, accomodement, traitté.* m. *Compoſition.* f. Tot verdrag komen. *Venir à compoſition.* Het verdrag tekenen. *Signer l'accord, le traitté.* De Stad ging over met verdrag *La Ville ſe rendit à compoſition, par accord.*

VERDREEF. pret: van VERDRYVEN. *Chaſſa, repouſſa.* Men verdreef de Vyand tot in de contreſcharp, in de poort. *On chaſſa, repouſſa l'Ennemi juſque dans la contreſcarpe, dans la porte.* Uit zyn Vaderland VERDREEVEN werden *être chaſſé de ſa Patrie.*

VERDRIET. n. Moeyelykheid, ramp. *Ennuy, chagrin.* m. Een doodelyk verdriet. *Un mortel ennuy.* Iemand verdriet aandoen. *Donner du chagrin à quelqu'un.* Iemand in 't verdriet helpen. *Jetter quelqu'un dans l'embarras.* VERDRIETELYK. Adj. Verdrietig. *Ennuyeux, ennuyant.* Verdrietelyke redenen. *Des diſcours ennuyeux* ou *ennuyants.*

VERDRIETEN. v.a. Verdriet aandoen *Donner du deplaiſir, du chagrin, cauſer de l'ennuy.* Le Pret: *Verdroot*, le Part: *Verdrooten.* Zyne Ouders verdrieten. *Donner du deplaiſir, cauſer de l'ennuy à ſes Pere & Mere.* VERDRIETEN, verdrietig zyn, vermoeyen. *Ennuyer, laſſer, fatiguer.* De herhaalingen verdrieten *Les redites ennuyent, fatiguent l'eſprit.* Het ſpel duurd te lang, het verdriet my al. *La piece eſt trop longue, elle m'ennuye deja.* 't Begind my hier te verdrieten. *Je commance à m'ennuyer ici.*

VERDRIETIG. Adj. Verdriet geevend, ongelukkig. *Chagrinant, fâcheux.* Een verdrietig voorval *Un incident fâcheux, chagrinant.* VERDRIETIG, laſtig, verveelend. *Ennuyeux, ennuyant.* Een verdrietig menſch; een verdrietige reden. *Un homme ennuyant; un diſcours ennuyeux, un ennuyant diſcours.* Een verdrietig weer. *Un temps ennuyeux, ennuyant.* VERDRIETIG WORDEN, verdriet ſcheppen. *S'ennuyer, prendre de l'ennuy.* Men word verdrietig op het laatſt. *On s'ennuye, on ſe laſſe à la fin.*

VERDRINKEN. v.a. In 't water ombrengen. *Noyer, néyer.* Le Preterit *Verdronk*, le Participe *Verdronken* Een kat, een hond verdrinken. *Noyer un chat, noyer un chien.* VERDRINKEN. v. n. In 't water omkomen. *Se noyer, mourir dans l'eau.* In 't water vallen en verdrinken. *Tomber dans l'eau & ſe noyer.* Verdrinken eer men water gezien heeft; ten eerſten in 't ongeluk vallen. *Se noyer avant que d'avoir vû l'eau; broncher au premier pas.* Die ongelukkig is zoude in zyn eige ſpog verdrinken. *Celui qui eſt malheureux ſe noyeroit dans ſon propre crachat.* Al zyn geld VERDRINKEN, verzuipen. *Depenſer tout ſon argent à boire au cabaret.*

VERDROEG. *Pret:* van VERDRAAGEN. *Souffrit, ſuporta.* Hy verdroeg alles met het uiterſte geduld. *Il ſouffrit, ſuporta, endura tout avec la derniere patience.*

VERDRONK. *Pret:* van VERDRINKEN. Hy viel in 't water en verdronk. *Il tomba dans l'eau & ſe noya.* VERDRONKEN. part: van 't voorſch: Werkwoord. *Noyé, inondé.* Verdronken weyden, landen. *Des prairies, des terres noyées, inondées.*

VERDROOGD. part: van VERDROOGEN. *Deſſeché.* Verdroogd leer. *Du cuir deſſeché.* VERDROOGEN. v.n. Uitdroogen. *Deſſeicher.* 't Linnen verdroogd op de zolder. *Le linge ſe deſſeiche trop au grenier.*

VERDROOT. pret: van VERDRIETEN. 't Spel verdroot haar niet. *Le jeu ne l'ennuyoit pas, ne lui deplaiſoit pas.*

VERDRUKKEN. v.a. Onderdrukken. *Opprimer, oppreſſer.* De groote verdrukken de kleine. *Les grands oppriment les petits.* Een vel, een blad VERDRUKKEN, herdrukken. *R'imprimer une feuille, tirer une nouvelle feuille à la place d'une feuille fautive.* VERDRUKKER, onderdrukker. *Oppreſſeur, exacteur.* VERDRUKKING, onderdrukking *Oppreſſion, exaction.* f. Onder de verdrukking zugten. *Gemir ſous l'oppreſſion.*

VERDRYVEN. v.a. Doen verdwynen. *Chaſſer, diſſiper.* Le Pret: *Verdreef*, le Part: *Verdreeven.* De rook verdryven. *Chaſſer la fumée.* De Zon verdryfd de ſchaduw. *Le Soleil chaſſe, diſſipe les ombres.* De Vyanden verdryven. *Chaſſer les Ennemis, mettre les Ennemis en fuite.* Het hartzeer, de zwaarmoedigheid VERDRYVEN, verbannen. *Chaſſer, bannir le chagrin, la melancolie.* VERDRYVING, weg jaaging. *Diſſipation.* f. *Eloignement.* m.

VERDUBBELEN. v.a. Dubbeld zetten. *Doubler, mettre double.* Het getal, de onkoſten, de wagt verdubbelen. *Doubler le nombre, la depenſe, la garde.* Zyne poogingen, zyne gebeden VERDUBBELEN. *Redoubler ſes efforts, redoubler ſes prieres.* VERDUBBELING, dubbeling, vermeerdering. *Redoublement, ſurcroit* m. *Augmentation.* f. Verdubbeling van vreugd, van ſmert. *Redoublement, ſurcroit de joye, de douleur.*

VERDUISTEREN. v. a. Duiſter maaken. *Obſcurcir, offuſquer.* De wolken verduiſteren 't Zonne licht. *Les nuës obſcurciſſent, offuſquent la clarté du Soleil.* De tochten verduiſteren de reden. *Les paſſions offuſquent la raiſon.* Iets VERDUISTEREN, weg moffelen *Enlever, eſcamoter quelque choſe.* VERDUISTEREN. v.n. Duiſter werden. Als de Zon begind te verduiſteren, *Quand le Soleil commence à s'obſcurcir.* VERDUISTERING, beneveling. *Obſcurciſſement.* m. *tenebres.* f. pl. De Zons verduiſteringen worden Eclipſen genaamd. *Les obſcurciſſements du Soleil s'appellent Eclipſes.* De verduiſtering der reden door de blinden iever. *L'obſcurciſſement de la raiſon par les paſſions aveugles.*

VERDUITSEN. In 't Duits over zetten. *Traduire, mettre en Flamand.* Verduitſt my wat die Fransman vraagd. *Dites moy, expliquez moy en Flamand ce que demande ce François.*

VERDUNNEN. v.a. Dunder maaken. *Amenuiſer, rendre plus mince.* Een plank verdunnen. *Amenuiſer, aminoir une planche.* 't Bloed te veel verdunnen met wyn, thé en coffy drinken. *Subtiliſer trop le ſang à force de boire du vin, du thé, du caffé.*

VERDURVEN of BEDURVEN. Adj Beſmet. *Corrompu, gâté.* De verdurve neiging, verdurve natuur van Adams kin-

Digitized by Google

kinderen. *Le penchant, le naturel corrompu, la nature corrompuë des enfans d' Adam.* Door de aangeboorene VERDURVENTHEID weg gevoerd, overheerd werden. *être emporté, dominé par la corruption naturelle.*

VERDUUREN. v. n. Uithouden, uitſtaan. *Endurer, ſoutenir, ſurmonter, venir à bout.* Een lang beleg verduuren. *Eſſuyer, ſoutenir un long ſiege.* De hardnekkigheid van zyn party verduuren. *Surmonter, vaincre l'opiniâtreté de ſa partie, faire bouquer ſa partie.*

VERDUWEN. v. a. Verteeren. *Digerer, faire la coction.* De ſpyzen verduwen. *Digerer les viandes.* VERDUWEN, inkroppen, opeeten. *Digerer, avaler, devorer, diſſimuler.* Hy kan dat verwyt niet verduwen. *Il ne ſauroit digerer ce reproche.*

VERDWAALEN. v. n. Van de weg raaken. *S'egarer, ſe fourvoyer.* Ik verdwaalde in 't Bos. *Je m'egarai dans la Forêt.* Daar zyn 'er vyf zes van die naam, men verdwaald 'er in. *Il y en a cinq ou ſix de ce nom, on s'egare, on s'y perd.*

VERDWEEN. pret: van VERDWYNEN. 't Horlogie, 't geld dat ik op de tafel gelegt had verdween voort. *La montre, l'argent que j'avois mis ſur la table diſparut d'abord.* VERDWEENEN. part: van 't voorſch Werkwoord. Zoo draa de nagt verdweenen was. *Dès que la nuit fut diſparuë.*

VERDWYNEN. v n Niet meer verſchynen. *Diſparoître, ceſſer de paroître* De dag begind te verdwynen. *Le jour commence à diſparoître.* Alle aardſe vreugden verdwynen wel haaſt. *Toutes les joyes terreſtres diſparoiſſent bien tot.*

VEREDELEN. v. a. Edel maaken. *Annoblir.* Een braaf Soldaat veredelen. *Annoblir un brave Soldat.* Zig door zyn dapperheid, door zyne deugden VEREDELEN, edel doen agten. *S'annoblir par ſa valeur, par ſes vertus.*

VEREELT. Adj. Verhard, tot eelt geworden *Endurci, converti en calus.* Een vereelt hart, vereelt *of* verhard gemoed. *Un coeur endurci, une ame endurcie au mal.*

VEREEND. Adj. VEREENIGD. *Uni* Door den echt vereend worden. *être uni par le mariage, le lien de mariage.* De zeven vereende *of* vereenigde Landſchappen. *Les ſept Provinces Unies.*

VEREENIGEN. v. a. Aan een voegen. *Unir, joindre, lier enſemble.* Zig in den Egt vereenigen *S'unir par le Mariage.* de VEREENIGDE Magten, de vereenigde Landſchappen. *Les Puiſſances unies, les Provinces Unies.* VEREENIGING, ſamenvoeging, band. *Union, ſocieté, concorde* f. De egtsvereeniging. *L'union conjugale.* De vereeniging der zeven Landen. *L'union des ſept Provinces.*

VEREEREN. v. a. Eer aandoen. *Honnorer, faire honneur.* Vereerd my met uwe geboden. *Honnorez moy de vos commandements.* VEREEREN, ſchenken, begiftigen. *Douner en preſent, faire préſent.* Hy heeft my die Tabaks doos vereerd *Il m'a fait préſent de cette Tabattiere.* Hoe komt gy daar aan? 't is my vereerd. *D'où avez vous cela? c'eſt un préſent qu'on m'a fait.* VEREERING, geſchenk. *Préſent, don.* m. *Galanterie.* f. Zyn Minnaares een vereering geeven. *Faire un preſent à ſa Maitreſſe.* Dat is een ſchoone vereering! *C'eſt un beau préſent!*

VEREEUWIGEN. v. a. Eeuwig doen duuren. *Eterniſer, rendre eternel* Zyn naam, zyne gedagtenis vereeuwigen. *Eterniſer ſon nom, eterniſer ſa memoire.*

VEREFFENEN. v a. Byleggen, ſluiten, afhandelen. *Ajuſter, regler, vuider.* De verſchillen vereffenen. *Ajuſter, vuider les differents*

VEREIS, EISCH. Noodwendigheid. *Exigence, neceſſité.* f. Naar vereis van zaaken handelen. *Agir ſelon l'exigence des choſes.*

VEREISSEN. v a. Noodig behoeven. *Exiger, requerir, avoir beſoin.* De opvoeding der kinderen vereiſt veel zorg. *L'education des enfans requiert, demande beaucoup de ſoin.* Het geld dat daar toe vereiſt word... *L'argent qu'il faudroit pour cela....*

VEREIST. Adj. Noodig *Requis, neceſſaire.* De vereiſte ordres op alles ſtellen. *Donner les ordres requis à tout.* De vereiſchte hoedanigheden hebben. *Avoir les qualitez requiſes.*

VERERGEREN. v. n. Erger worden. *Empirer, devenir plus mal.* De zieke is veel verergerd. *Le malade a beaucoup empiré.* De ziekte verergerd niet, God dank. *La maladie n'empire pas, Dieu mercy.*

VERF f. Verfgoed voor Schilder of Verwer. *Couleur, drogue pour la peinture ou la teinture.* De eerſte verf leggen. *Appliquer la premiere couleur.* Dat ſtof heeft geen verf gevat. *Cette etoffe n'a pas bien pris la couleur.* Met oly verf, met water verf ſchilderen. *Peindre à l'huile, à l'eau.* VERFKOOPER. *Marchand de couleurs.* VERFKETEL. *Chaudiere à couleurs, à teindre.* f. VERFKWAST. *Broſſe à peindre* f. VERFMOLEN. *Moulin à couleurs.* m. VERFPOT. *Pot à couleurs.* m. VERFWAAREN, waaren ten gebruike van Schilders, Verwers. *Des couleurs, des ingredients à l'uſage des Peintres, Teinturiers.* VERFWINKEL. *Boutique où l'on vend des couleurs &c.*

VERFLAAUWEN. v. n. Flaauwer, ſlapper worden. *Se relâcher, ralentir.* Zyn iever is veel verflaauwd. *Son zele eſt beaucoup relâché, beaucoup ralenti.*

VERFOELIEN. v. a. Met nieuwe kwik voorzien, *Remettre un nouveau teint, une nouvelle couche de vif argent.* Een ſpiegel verfoelien. *Recouvrir de vif argent la glace d'un miroir.* 't VERFOELITSEL of VERFOELYSEL van een ſpiegel. *Le vif argent dont on couvre la glace d'un miroir.*

VERFOEYELYK. Adj. Afſchuwelyk. *Deteſtable, execrable.* Een Verfoeyelyke miſdaad. *Un crime deteſtable, execrable.* VERFOEYELYKHEID, afſchuwelykheid. *Horreur, atrocité.* f. De verfoeyelykheid van een toeleg. *L'horreur, l'atrocité, la noirceur d'un attentat.*

VERFOEYEN. v. a. Een afkeer hebben. *Deteſter, avoir en horreur, abhorrer.* Zyne zonden verfoeyen. *Deteſter ſes pechez.* Zyn eigen zelfs verfoeyen. *Se deteſter ſoy même.* VERFOEYING zyner zonden. *Deteſtation de ſes pechez, horreur qu'on a de ſes pechez.* f

VERFRISSEN. v. n. Verkwikken. *Rafraichir, delaſſer.* De ruſt verfriſt het ligchaam. *Le repos rafraichit, delaſſe le corps.* VERFRISSEN, verkoelen. *Rafraichir, rendre frais.* De wind verfriſt de lugt. *Le vent rafraichit l'air.* VERFRISSEND. Adj. Verkoelend. *Rafraichiſſant, réfrigerant.* Verfriſſende hulpmiddelen. *Des remedes rafraichiſſants, refrigerants.* VERFRISSING, verkwikking, ruſt. *Rafraichiſſement, ſoulagement, repos.* m. Het Leger heeft verfriſſing van noöden. *L'Armée a beſoin de rafraichiſſement.* VERFRISSING, verkoeling. *Refrigerant, rafraichiſſement.* m. Limonade is een ongezonde verfriſſing *La Limonade eſt un réfrigerant mal ſain.*

VERGAAN. Overgaan. *Paſſer, finir.* Le Pret: *Verging,* le Part: *Vergaan.* De Waereld zal vergaan met zyne begeerlykheden. *Le Monde paſſera avec ſes convoytes.* De ſchoonheid vergaat als een bloem. *La beauté ſe paſſe comme une fleur.* VERGAAN. v. n. Ongelukkig eindigen. *Perir, faire une fin violente.* Van honger en elende vergaan. *Perir de faim & de miſere.* Door 't zwaard VERGAAN, omkomen, *Perir par l'epée.*

VER-

Digitized by Google

VERGAAN, Is ook 't part: van 't zelfde Werkwoord. *Peri.* Alle de planten, boomen zyn vergaan in de koude. *Toutes les plantes ſont peries, mortes; tous les arbres ſont morts, peris dans le froid.* Daar zyn veel ſchepen in de laatſte ſtorm vergaan. *Il eſt peri bien des vaiſſeaux dans la derniere tempête.*

VERGAAN. Door gaan, gebeuren. *Se paſſer.* Hoe is de reis al vergaan? vry wel. *Comment le voyage s'eſt il paſſé? a-t-il été? aſſez bien.*

VERGAAPEN. Woord aldus te gebruiken. Zyn tyd vergaapen, met gaapen, ſtil zitten door brengen. *Paſſer ſon temps à rien faire, à bayer aux mouches.* Zig aan de ſchyn VERGAAPEN, de ſchaduw voor 't ligchaam neemen. *Se tromper aux apparences, prendre l'ombre pour le corps.*

VERGADEREN. v.a. By een brengen. *Aſſembler, amaſſer.* Volk vergaderen. *Aſſembler, amaſſer du monde.* Schatten vergaderen. *Amaſſer des Threſors.* Bouwſtoffen vergaderen. *Aſſembler des materiaux.*

VERGADEREN. v. n. By een komen. *S'aſſembler.* Het Volk vergaderde op de Markt. *Le Peuple s'aſſembla ſur le Marché.* Als het Parlement vergaderd zal zyn. *Quand le Parlement ſera aſſemblé.* VERGADERING, byeenkomſt. *Aſſemblee.* f. De vergadering der Staaten. *L'aſſemblee des Etats.* De vergadering beroepen, de vergadering bywoonen. *Convoquer l'aſſemblee, aſſiſter à l'aſſemblee.*

VERGAF. *Pret:* van VERGEEVEN. Hy vergaf het hem zeer goedaardiglyk. *Il le lui pardonna très debonnairement.* Zy vergaf hem met rotte kruid. *Elle l'empoiſonna avec de l'arſenic.*

VERGALLEN. v.a. De vis vergallen, de gal uithaalen. *Eventrer le poiſſon, oter le fiel du poiſſon.* Hy zal de bot vergallen gekſch: *C'eſt lui qui fera la barbe aux autres, il fera mettre pavillon bas aux autres.*

VERGANKLYK. Adj. Dat vergaat. *Periſſable, paſſager, ſujet à perir.* Al de Aardſche goederen zyn vergankiyk. *Tous les biens Terreſtres ſont periſſables.* De VERGANKLYKHEID der Aardſche goederen. *L'impermanence des biens Terreſtres.*

VERGAT. 't *Pret:* van VERGETEN. Ik vergat u te zeggen dat ik eindelyk geld ontfangen heb. *J'oubliois a vous dire que j'ai enfin reçu de l'argent.*

VERGEEFFELYK. Adj. Verſchoonlyk. *Excuſable, pardonnable.* Die fout is nog vergeeffelyk. *Cette faute eſt encore excuſable.*

VERGEEFS. Adj Onnut. *Inutile, vain.* Vergeefſe moeyte. *Peine inutile, peine perduë.* Vergeefſe zorgen. *Des ſoins inutiles.* VERGEEFS. Adv. Te vergeefs, onnuttelyk, vrugteloos. *Inutilement, en vain, à credit.* Gy kweld vergeefs uw hoofd. *Vous vous tourmentez en vain, à credit.* Gy zult niet vergeefs komen. *Vous ne viendrez pas à faux, pas inutilement.* Vergeefſe woorden. *Des paroles inutiles, frivoles.*

VERGEETAGTIG. Adj. Die ligt vergeet. *Oublieux, qui oublie facilement.* De oude luiden zyn vergeetagtig. *Les vieilles gens ſont oublieux.*

VERGEETEN. v.a. Uit het geheugen gaan. *Oublier, ſortir de la memoire.* Le Pret: *Vergat*, le Part: *Vergeeten.* Ik zal uwe weldaaden nooit vergeeten. *Je n'oublierai jamais vos bien faits.* Zyn ſtok, zyne handſchoenen VERGEETEN, ergens laaten, niet mee neemen. *Oublier ſon bâton, ſes gans.* Vergeeten by de Horlogie-, de Paruikmaaker aan te gaan. *Oublier de paſſer chez l'Horloger, le Perruquier.* VERGEETENHEID, gebrek van geheugenis. *Oubli, manque de ſouvenir.* m. In een diepe vergeetenheid als begraaven leggen. *être comme enterré dans un profond oubli.* Naar den Vloed van vergeetenheid reizen. fig: ſpr: *Aller faire voyage au Fleuve de l'oubli.*

VERGEEVEN. v. a. Vergiftigen. *Empoiſonner.* Een hond vergeeven. *Empoiſonner un chien.* De Keizer Fredericus wierd met een gewyde ouwel vergeeven *L'Empereur Frederic fut empoiſonné avec une hoſtie conſacrée.*

VERGEEVEN. Vergiffenis verleenen, kwytſchelden. *Pardonner, remettre les pechez.* Le Pret: *Vergaf*, le Part: *Vergeeven.* God alleen kan de zonden vergeeven *Dieu ſeul peut pardonner les pechez.* Vergeef ons onze ſchulden, gelyk wy ook vergeeven... *Pardonne nous nos offenſes, comme nous pardonnons...* God vergeeft alles, maar de menſchen niet met al. *Dieu pardonne tout, mais les hommes ne pardonnent rien.*

VERGEEVEN. v.a. Verſchoonen, ontſchuldigen. *Pardonner, excuſer.* Vergeef my dat, Mynheer. *Pardonnez moy, Monſieur.* Ik vergeef het u, maar doet het niet weer. *Je vous le pardonne, mais n'y retournez plus.*

VERGEEVEN. v a. Kwaalyk omgeeven. *Donner mal, brouiller.* De kaart vergeeven. *Donner mal les cartes.*

VERGEEVING. Kwytſchelding. *Pardon.* m. *Remiſſion.* f. Ik geloof de vergeevinge der zonden. *Je crois la remiſſion des pechez.*

VERGELDEN. v.a Beloonen, erkennen *Recompenſer, reconnoître, payer.* Le Pret: *Vergold*, le Part: *Vergolden.* Een dienſt vergelden, de deugd vergelden. *Recompenſer un ſervice, recompenſer la vertu.* Kwaad met goed vergelden. *Rendre le bien pour le mal.* VERGELDING, belooning. *Recompenſe.* f. *Salaire* m. Hy wagt nog na de vergelding zyner dienſten. *Il attend encore la recompenſe de ſes ſervices.*

VERGELEEK. *Pret:* van VERGELYKEN. De godlooze Apollonius Tineüs vergeleek zig by den Heere Jeſus. *L'impie A.T. ſe comparoit au Seigneur J.* VERGELEEKEN. part: van 't zelfde Werkw: Moſis en Bacchus werden door de *Mythologiſten* in veel deelen vergeleeken: beide waaren, zeggen zy, uit het water getogen, hadden twee Moeders gehad, met hun ſtaf wonderen verrigt, een Vloed droog gemaakt om 'er over te trekken, enz.

VERGELYK. n. Vergoeding, ruiling *Echange, equivalent.* m. *Compenſation.* f. Straatsburg is aan de Franſen als een vergelyk voor Briſac en Fryburg gebleeven. *Strasbourg eſt demeuré aux François comme un equivalent pour Briſac & Fribourg.* VERGELYK, verdrag. *Convention.* f. *Traitté, accord, accomodement.* m. Het vergelyk behelſd onder anderen dat... *La convention, le traitté contient entre autres que...*

VERGELYKEN. v.a. Bevredigen, verzoenen. *Accomoder, mettre d'accord* Men heeft moeyte om die twee Vorſten te vergelyken. *On a peine à mettre ces deux Princes d'accord, à reconcilier ces deux Princes.*

VERGELYKEN. v. a. Gelykenis maaken. *Comparer, mettre en parallele.* Le Preterit *Vergeleek*, le Participe *Vergeleeken.* Men zou die Prins by Scipio vergelyken konnen. *On pourroit comparer ce Prince à Scipion.* VERGELYKING, gelykenis. *Comparaiſon.* f. *Parallele.* m. De vergelyking der Griekſe en Roomſe doorlugtige mannen door Pater Rapin. *La comparaiſon, le parallele des hommes illuſtres Grecs & Romains par le Pere R:*

VERGEN. v. a. Afvorderen, eiſſen. *Demander, requerir, exiger.* Ik durf u zoo veel moeyte niet vergen. *Je n'oſe demander que vous preniez tant de peine.* Wie heeft dat van u gevergd? *Qui eſt ce qui vous a requis de cela? qui eſt ce qui exigeoit cela de vous?*

VERGENOEGD. Adj. Te vrede. *Content, ſatisfait.* Vergenoegd zyn met zyn ſtaat. *être content de ſa condition.* VERGENOEGEN. v. a. Genoegen geeven. *Contenter, ſatisfaire.* Ik doe al wat ik kan om hem te vergenoegen. *Je fais tout ce que je puis pour le contenter.*

Digitized by Google

VERGENOEGSAAM. Adj. Maatig, die men kan verzadigen, voldoen. *Modere, capable d'être satisfait.* Vergenoegſaame begeertens. *Des deſirs moderez, qu'on peut ſatisfaire.* VERGENOEGSAAMHEID, maatigheid. *Moderation, temperance* f.

VERGEZELLEN, VERZELLEN. v. a. *Accompagner, faire compagnie.* Ik zal u tot daar toe vergezellen. *Je vous accompagnerai, tiendrai compagnie juſque là.* VERGEZELSCHAPPEN, verzellen, gezelſchap houden. *Accompagner, tenir compagnie.* De Koning vergezelſchapt van al de Grooten... *Le Roy accompagné de tous les Grands...*

VERGIETEN. v. a. Verſmelten. *Refondre, remettre à la fonte.* Le Pret: *Vergoot*, le Part: *Vergooten.* Het oud geſchut vergieten. *Refondre le vieux canon* VERGIETEN, ſtorten. *Repandre, verſer.* Bloed vergieten. *Repandre du ſang.* Daar wierd in die ſtorm veel bloed vergoten *Il y eut bien du ſang repandu dans cet aſſaut là.* De VERGIETING, verſmelting. Van 't oud geſchut. *La refonte du vieux canon.* Bloed-VERGIETING, bloedbad. *Carnage.* m. *Tuerie, effuſion de ſang.* f. Zonder bloed vergieting geſchied geen offerhande. *Sans effuſion de ſang il n'y a point de ſacrifice.*

VERGIET-TEST of DOORSLAG. *Une paſſoire de terre, d'etain &c. pour mettre egouter le poiſſon &c.*

VERGIFFENIS. f. Vergeeving, kwytſchelding *Pardon.* m. *Remiſſion, excuſe* f. God om vergiffenis bidden. *Demander pardon à Dieu.* Ik bid u om vergiffenis. *Je vous demande pardon.*

VERGIFT. n. Venyn, venynig goed. *Poiſon, venin.* m. *Drogue veneneuſe.* f. Iemand vergift ingeeven, met vergift ombrengen *Donner du poiſon à quelqu'un, empoiſonner quelqu'un.* Hy braakte het vergift uit. *Il vomit le poiſon.* De vermaarde Doctor *Rabelaſius* geen andere kans weetende om van Lions te Parys te komen, ſchreef in groot geheim op de linne zakjes met aſche gevuld, *vergif* om den Heer Dauphin, *vergif* om Monſieur des Koninge Broeder, *vergif* om zyn Majeſteit om te brengen: 't geen het Gerecht van Lions aan 't Hof berigt hebbende; wierd de *Delinquant* onder goed geleide in een koets langs de kortſte weg, als de Spreeuw voorgezien had, te Parys en voor den Koning, Franciſcus de eerſte gebragt, die om deeze ſtoute verzinning eens hartelyk lagchte.

VERGIFTIG. Adj. Venynig *Venimeux. veneneux.* Vergiftige dieren, vergiftige planten. *Des animaux venimeux, des plantes veneneuſes.* VERGIFTIGD, venynig. *Empoiſonné, rendu venimeux.* Vergiftigde pylen, koegels. *Des fleches, des bales empoiſonnees.*

VERGIFTIGEN. v. a. Vergiftig maaken. *Empoiſonner, infecter de poiſon.* Een put vergiftigen. *Empoiſonner un puits.* VERGIFTIGING, beſmetting met vergift. *Empoiſonnement.* m.

VERGING. *Pret:* van VERGAAN. 't Admiraals ſchip verging met al het volk. *Le vaiſſeau Admiral perit avec tout l'equipage.* Daar vergingen veel paſſagiers met de Veerman, met het Pakketboot. *Il perit bien des paſſagers avec le Bateau d'ordonnance, le Paquebot.* Daar VERGINGEN, ſturven elfmaal honderd duizend zielen in 't beleg van Jeruſalem. *Il perit, mourut onze cens mille ames dans le ſiege de Jeruſalem.*

VERGISSEN. (Zig) v n. Kwaade giſſingen maaken. *Se meprendre, ſe tromper en ſes conjectures.* Ik heb my vergiſt. *Je me ſuis mepris.* Zig in de datum vergiſſen. *Se tromper à la date.* VERGISSING, mistasting, dwaaling. *Meprise, bevue, erreur.* f.

VERGLAAZEN. v. a. Met lood vernis beſtryken. *Plomber, vernir, verniſſer, enduire de vernis de plomb.* Verglaaſde potten, verglaaſde tegels. *Des pots vernis, plombez, des carreaux verniſſez.*

VERGODEN. v. a. Tot het Godendom verheffen. *Déifier, mettre au rang des Dieux.* Hercules wierd op den Berg Oëta door Jupiter vergood. *Hercules fut déifié par Jupiter ſur le mont Oëta.* VERGODING, inſtelling in 't Godendom. *Déification, Apotheoſe.* f. De vergoding van Hercules, Æneas, Auguſtus. *La déification, l'apotheoſe de Hercules, d'Enée, d'Auguſte.*

VERGOEDEN. v. a. Goed doen, ſchaaloos houden. *Indemniſer, dedomager, reparer la perte.* Dat verlies is niet te vergoeden. *C'eſt une perte qu'on ne peut reparer.* Wie zal myn ſchaade vergoeden? *Qui eſt ce qui m'indemniſera, qui me dedomagera?* 't Ongelyk van de natuur vergoeden door zyn vlyt. *Reparer par ſa diligence, par ſon induſtrie le tort de la nature.* VERGOEDING, herſtelling, bevryding van ſchade. *Dedomagement.* m. *Indemniſation, reparation.* f. Vergoeding van eer. *Reparation d'honneur.* f.

VERGOLD. *Pret:* van VERGELDEN. *Recompenſer.* Hy vergold mildelyk al die braaf gewerkt, trouw gediend hadden. *Il recompenſa liberalement tous ceux qui avoient bien travaillé, fidellement ſervi* Eerlyk VERGOLDEN werden. *être honnêtement recompenſé.*

VERGOOT. *Pret:* van VERGIETEN. 't Bloed dat Chriſtus aan 't Kruis vergoot heeft ons de zaligheid verkregen. *Le ſang que Jeſus verſa ſur la Croix a obtenu notre ſalut.* VERGOOTEN. 't part: van VERGIETEN. Daar wierd zoo veel bloed in die ſlag vergooten, dat 'er de Tyber, de Rhyn rood van wierd. *Il fut repandu, verſé tant de ſang dans cette Bataille que le Tybre, le Rhin en rougit.* 't VERGOOTEN bloed wreeken. *Venger le ſang repandu.*

VERGRAMD. Adj Vertoornd. *Courroucé, en courroux, en colere.* Een vergramd gelaat. *Un air courroucé.* Zy was zeer op hem vergramd. *Elle etoit fort en colere contre lui.* VERGRAMMEN v. a. Vertoornen. *Courroucer, mettre en colere, fâcher.* Hy vreesd hem te vergrammen. *Il appréhende de le courroucer, de le mettre en colere.*

VERGREEP. *Pret:* van VERGRYPEN. Hy vergreep zig aan haar en dreef haar uit het huis. *Il s'oublia, s'emporta juſqu'à la maltraitter & la mettre hors de la maiſon.* VERGREEPEN. part: van VERGRYPEN. Hy had zig aan haar vergreepen, zoo ik 't niet verhinderd had. *Il ſe ſervit attaqué à elle, il ſe ſeroit commis avec elle ſi je ne l'en euſſe empêché.*

VERGROOTEN. v. a. Grooter maaken. *Aggrandir, rendre plus grand.* Een Kerk vergrooten. *Aggrandir une Egliſe* VERGROOTEN, grooter doen ſchynen. *Groſſir, faire ſembler plus gros.* De brillen vergrooten de letters. *Les lunettes groſſiſſent les lettres.* VERGROOTEN, met ophef ſpreeken, breed uitmeeten. *Exaggerer, amplifier.* De Vyanden vergrooten geweldig dat klein voordeel. *Les Ennemis exagerent extrêmement ce petit avantage* VERGROOTEN, ſchatten, agten. *Eſtimer, taxer.* Het Leger word tot op 40000 man vergroot. *On eſtime que l'Armée eſt de 40000 hommes.* Een VERGROOT-GLAS of Myroſcopium. *Un microſcope, ſorte de lunette qui groſſit extrémement les objets.* Iets door een vergroot-glas zien. *Regarder quelque choſe par un microſcope* VERGROOTING van een Gebouw, van een Tuin. *Aggrandiſſement d'un Edifice, d'un jardin.* VERGROOTING, ophef, pogchery. *Exaggeration, amplification, hyperbole.* f.

VERGRUISD. part: van VERGRUIZEN. *Egruge.* Vergruisd

gruisd brood. *Du pain egrugé.* f. VERGRUISD, verbryzeld glas doed de rotten berſten. *Le verre brisé, broyé fait crever les rats.*

VERGRUIZEN. v.a. Verbryzelen, tot ſtof ſtampen. *Egruger, ecraſer.* Glas, bikſteen vergruizen. *Egruger, broyer du verre, du grais.*

VERGRYPEN. v.a. Zig aan iemand VERGRYPEN, zig zelfs vergeeten in de beſtraffing, kaſtyding van iemand. *Uſer de main miſe, s'oublier, ſe commettre en cenſurant, châtiant quelqu'un.* Zoo ik niet vreesde my aan die ſchelm te vergrypen. *Si je ne craignois de me commettre avec ce coquin.*

VERGULDEN. v.a. Met goud beleggen. *Dorer, enduire d'or moulu, d'or en feuilles &c.* Een kelk vergulden *Dorer un calice.* Een boek op ſnee verguld. *Un livre doré ſur tranche.* Een Zilver vergulde beker. *Un gobelet de vermeil.* VERGULDER, werkman die verguld. *Un Doreur, artiſan qui dore.*

VERGUNNEN. v.a. Toeſtaan, toelaaten. *Accorder, permettre.* Voorregten aan een Stad vergunnen *Accorder des Privileges à une Ville.* De Koning heeft hem vergund te reizen. *Le Roy lui a permis de voyager.* Vergun dat ik u zeg... *Permettez que je vous diſe...*

VERGUNNING. f. Schenking, toelaating. *Conceſſion, permiſſion.* f. Vergunning van voorregten. *Conceſſion de privileges.* Met vergunning van zyn Majeſteit. *Avec la permiſſion de ſa Majeſté.*

VERHAAL. n. Berigt, vertelling. *Relation, narration* f. *Recit.* m. Een opregt verhaal. *Une relation fidelle.* Verhaal van een reis, van een intrede. *Relation d'un voyage, d'une entrée.* Een lang, een verdrietig verhaal. *Un long, un ennuyeux recit.* Doed ons daar 't verhaal eens van. *Faites nous en le recit.* VERHAAL, vergoeding. *Dedomagement, recours.* m. Waar zal ik myn verhaal op zoeken? *Sur qui, ſur quoy me dedomager? où prendrai-je mon dedomagement?*

VERHAALEN. v.a. Een verhaal doen. *Raconter, faire une relation, un conte.* Een geſchiedenis verhaalen, alles omſtandig verhaalen. *Raconter une avanture, raconter tout pertinemment.* Ik zal het u kortelyk verhaalen. *Je vous le raconterai en peu de mots.*

VERHAALEN. v.a. Hervatten. *Reprendre, réiterer l'action.* Verhaald u nog eens, als de wyn u ſmaakt. *Buvez encore un coup, reprenez en encore, ſi le vin eſt de votre goût.*

VERHAASTEN. v.a. Grooter haaſt maaken. *Accelerer, précipiter.* De uitrusting van een Vloot verhaaſten. *Hater, accelerer l'equipement d'une Flote.* Zyn vertrek verhaaſten. *Precipiter ſon depart.* De dood van een zieke VERHAASTEN. *Avancer, hâter, precipiter la mort d'un malade.*

VERHANDELEN. v.a. Overdraagen, overdoen tegen zekere ſom. *Negocier, tranſporter.* Een wiſſelbrief verhandelen. *Negocier une lettre de change.* VERHANDELEN, ontleden, verklaaren. *Traitter, diſcuter, agiter.* Een ſtof grondig verhandelen. *Traitter une matiere à fonds.*

Zig VERHANGEN, Zig met de ſtrop verdoen. *Se pendre, ſe deffaire par la corde.*

VERHARDEN. v.a Hard, ſterk maaken. *Endurcir, rendre fort.* De Zon verhard de ſteen. *Le Soleil endurcit la pierre.* Den arbeid verhard het ligchaam. *Le travail endurcit le corps.* VERHARDEN, verſtokken. *Endurcir, abandonner au vice.* God had Pharoos hart verhard. *Dieu avoit endurci le coeur de Pharao.* VERHARDING, verſtokking, ongevoeligheid. *Endurciſſement.* m. *Inflexibilité.* f. Verharding in de zonde, verharding van 't hart. *Endurciſſement au peché, endurciſſement du coeur.* m.

VERHEERGEWAADEN, HEERGEWAADEN. zie HULDEN, als Heerſchap erkennen, met het aanbieden van Handſchoenen, Lokvalken trouw en hulde bewyzen. *Reconnoitre en qualité de Seigneur, faire hommage en offrant des Gans, des Faucons de leurre &c. à ſon Seigneur.*

VERHEERLYKEN. v.a. Groot maaken. *Glorifier, magnifier, exalter.* Gods naam verheerlyken. *Glorifier, exalter le nom de Dieu.* VERHEERLYKING van Gods naam. *Glorification, exaltation du nom de Dieu.* f.

VERHEFFEN. v.n. Hooger opſteeken. *Elever, hauſſer.* Le Preterit *Verhief*, le Participe *Verheven.* Zig in de lugt verheffen. *S'elever dans l'air.* De Hoſtie verheffen. *Elever, hauſſer l'Hoſtie.* VERHEFFEN, ſterker worden. *S'elever, ſe renforcer, ſe redoubler.* Zyn ſtem verheffen. *Elever ſa voix.* De wind verhief zig ſchielyk. *Le vent s'eleva ſubitement.* A's de koorts begind te verheffen. *Quand la fievre commence à ſe redoubler.* VERHEFFEN. v. a. Verhoogen, aanzienelyker maaken. *Elever, rendre plus conſiderable.* Iemand tot een hooge ſtaat verheffen. *Elever quelqu'un à une haute condition.* Hy wierd tot die waardigheid verheven. *Il fut elevé à cette dignité.* Zig verheffen, zig verhovaardigen. *S'elever, s'enorgueillir.* Een Leen VERHEFFEN, een Heerſchap wegens een Leen [illegible]de zweeren. *Relever d'un Seigneur pour un fief qu'on en tient.*

VERHEFFING, Opſteeking van de H. Ouwel. *Exaltation, elevation de l'Hoſtie.* De Kruis-verheffing. *L'exaltation de la Croix.* VERHEFFING van de ſtem. *Elevation de la voix.* Verheffing van de wind. *Renforcement du vent.* in Verheffing van de koorts. *Redoublement de la fievre.* m. VERHEFFING tot eenig ampt. *Elevation à quelque charge.* f. Hy is zyn verheffing ſchuldig aan... *Il doit ſon elevation à...* De verheffing van een Cardinaal tot het Pausſchap. *L'exaltation d'un Cardinal au Papat.*

VERHELPEN. v.a. Raad ſchaffen. *Remedier, apporter du remede.* Dat is niet te verhelpen. *On ne peut y remedier, on ne ſauroit y apporter de remede.*

VERHEMELTE. n. Pronkdekſel, om onder te pryken. *Dais, poile* m. De Koning zat onder een verhemelte. *Le Roy etoit aſſis ſous un dais.* Men draagt een verhemelte over de Hoſtie *On porte un poile par deſſus l'Hoſtie.* 't VERHEMELTE van de mond. *Le palais de la bouche.* Myn tong kleeft aan 't verhemelte. *Ma langue tient au palais.*

VERHEUGEN. v.a. Vreugde geeven. *Rejouir, donner de la joye.* Die tyding moet u verheugen. *Cette nouvelle doit vous rejouir.* Ik ben 'er zeer verheugd over. *Je m'en rejouis fort, j'en ſuis fort aiſe, bien joyeux.* VERHEUGING, vreugd, blydſchap. *Joye, rejouiſſance.* f. *Plaiſir.* m.

VERHEVEN. Adj. Hoog *Elevé, dans l'elevation.* Verheve plaats. *Lieu elevé.* Boven alle andere verheven zyn. *être elevé par deſſus tous les autres.* Een VERHEVE ſtyl. *Un ſtile elevé, ſtile ampoule.* Een verheve moed. *Un courage elevé.* Hy zit verheven als een pad op een kluit. ſpr: *Il ſe quarre comme un poux ſur un tignon.*

VERHEVENTHEID. f. Hoogdraaventheid. *Elevation, ſublimité.* f. De Poëzy vereiſt een verheventheid van ſtyl. *La Poëſie demande une elevation de ſtile.*

VERHIEF. *Pret:* van VERHEFFEN. Hy verhief zyn ſtem zoodanig, dat men hem op ſtraat kon hooren. *Il eleva ſi fort ſa voix, qu'on le pouvoit entendre dans la rue.*

VERHINDEREN. v.a. Beletten, tegen houden. *Empêcher, être en obſtacle.* De uitvoering van een voorneemen verhinderen. *Empêcher l'execution d'un deſſein.* VER-

Digitized by Google

HINDERING, belerſel. *Empêchement, obſtacle.* m. Alle zwaarigheden en verhinderingen te boven komen. *Surmonter toutes les difficultez & tous les obſtacles.*

VERHIT. part: van VERHITTEN. *Echauffé, ée.* Drink niet, gy zyt al te verhit. *Ne buvez pas, vous êtes trop echauffé.* Zy waaren zoodanig verhit in 't vervolgen der Vyanden. *Ils etoient tellement echauffez à la pourſuite des Ennemis.*

VERHITTEN. v. a. Heet maaken. *Echauffer.* Het bloed verhitten. *Echauffer le ſang.* VERHITTING, ontſteeking van 't bloed. *Echauffaiſon.* f. *Chaleur exceſſive du ſang.* f.

VERHOEDEN. v. a. Voorkomen, afkeeren. *Prevenir, detourner.* Men kan zyn ongeluk niet verhoeden *On ne peut prevenir, eviter ſon malheur.* Doch in gevalle van ſterven, dat God verhoede... *Mais en cas de mort, ce qu'à Dieu ne plaiſe...*

VERHOOGEN. v. a. Hooger opmaaken. *Hauſſer, exaucer.* Een gevel, een dyk verhoogen. *Hauſſer un frontiſpice, une digue* Die zig vernederd zal verhoogd worden. *Celui qui s'abbaiſſe ſera exalté.* De pagt VERHOOGEN. *Hauſſer la ferme.* VERHOOGING van een muur, van een dyk. *Rehauſſement d'un mur, d'une digue.* m. De VERHOOGING van de pagt. *La cruë, l'augmentation de la ferme.*

VERHOOLEN. Adj. Verborgen. *Caché, retiré.* Verhoole plaatſen. *Des lieux cachez, retirez.*

VERHOOPEN. v. a. Hoopen. *Eſperer, attendre.* Men had verhoopt dat... *On avoit eſperé que...*

VERHOOR. n. Verhooring. 't Getuigen *verhoor*, de verhooring, vergelyking der getuigen. *L'interrogation, la confrontation, le recollement des temoins.*

VERHOORD. part: van VERHOOREN. Verhoord, ondervraagd worden door den Rechter. *être interrogé, queſtionné par le Juge.* Verhoorde gevangenen, getuigen. *Des priſonniers, des temoins interrogez.* Van God VERHOORD worden, van God verkrygen 't geen men gebeden had. *être exaucé de Dieu.* Verhoorde gebeden, wenſchen. *Des prieres exaucées, des voeux exaucez.*

VERHOOREN. v. a. Ondervraagen. *Interroger, queſtionner.* De gevangens verhooren. *Interroger, queſtionner les priſonniers.* VERHOOREN, gunſtig aanhooren. *Exaucer, ecouter favorablement.* Indien myn bede verhoord word. *Si ma priere eſt exaucée.* De Hemel heeft onze wenſchen verhoord. *Le Ciel a exaucé nos voeux.* De VERHOORING der gevangens. *L'interrogatoire des priſonniers.* m. VERHOORING van een gebed. *Exaucement d'une priere.* m.

VERHOVAARDIGEN. v. a. & n. Hovaardig maaken. *Enorgueillir.* Zyn geluk heeft hem te zeer verhovaardigd. *Son bonheur l'a trop enorgueilli.*

De VERHUISDAG. De Dag op welke men verhuiſd. *Le jour du demenagement.*

VERHUIZEN. v. n. Het huisraad van 't oude naar 't nieuwe huis brengen. *Demenager, changer de maiſon, deloger.* Hy woond 'er niet meer, hy is verhuiſd. *Il n'y demeure plus, il eſt demenagé delogé.* De ruſie, ongemakken van 't VERHUIZEN, van de verhuizing. *L'embarras du demenagement du delogement.* VERHUIZING, verandering van wooning. *Demenagement, changement de maiſon.* m. De Indiaanen gelooven de ziels VERHUIZING in alderhande dieren. *Les Indiens croyent la Metempſycoſe, la tranſmigration des ames dans toutes ſortes d'animaux.*

VERHUURDER De geene die verhuurd. *Le loueur, celui qui baille à louage.* Een verdrag brief tuſſchen de huurder en de verhuurder van 't huis. *Un contract entre le locataire & le loueur de la maiſon.*

VERHUUREN. v. a. 't Gebruik overgeeven voor zekere tyd en zekere ſom. *Relouer, louer.* Hy verhuurd een deel van 't huis. *Il relouë une partie de la maiſon.* Paarden en Koetſen verhuuren. *Louer des Chevaux & des Caroſſes.* Een ſchip VERHUUREN. *Freter un vaiſſeau.* De VERHUURDER of eigenaar van 't ſchip. *L'Affreteur, le proprietaire du vaiſſeau.* VERHUURING van een huis, van een kamer. *Loüage d'une maiſon, d'une chambre.* m.

VERJAAGEN. v. a. Verdryven. *Chaſſer, mettre en fuite.* Le Pret: *Verjoeg*, le Part: *Verjaagd.* De vyanden verjaagen. *Chaſſer les Ennemis.* Doe de Mooren uit Spanjen verjaagd wierden. *Lorsque les Mores furent chaſſez d'Eſpagne.* VERJAAGING, verdryving. *Expulſion.* f. De verjaaging der Mooren heeft Spanjen ontvolkt, verzwakt. *L'expulſion des Mores a depeuple, affoibli l'Eſpagne.*

VERJAARDAG. Geboortedag. *Le jour de la naiſſance, la fête de quelqu'un.* Het was op Moeders verjaardag. *C'etoit le jour de la naiſſance de ma Mere.*

VERJAAREN. v. n. Zyn geboorte dag op nieuw beleeven. *Renouveller le jour de ſa naiſſance.* Hy verjaard in de aanſtaande maand. *Le jour de ſa naiſſance ſe rencontre au mois qui vient.* VERJAAREN. v. a. De geboorte vermaanen. *Complimenter, feliciter au jour de la naiſſance.* Iemand met een gedicht verjaaren. *Faire des vers, préſenter des vers à quelqu'un le jour de ſa naiſſance.*

VERJAARING. Geboorte vermaaning. *Compliment, felicitation à quelqu'un au ſujet de ſa naiſſance.* VERJAARING, plegtelyk jaarfeeſt wegens eenig aanmerkens waardig voorval. *Anniverſaire* m. De verjaaring van't Bus-poeder verraad, Anno 1600. ontdekt. *L'anniverſaire de la fougade, decouverte en 1600.*

VERJONGEN. v. a. & n. Jonger maaken of worden. *Rajeunir.* Æſon wierd door Medeâs konſt verjongd. *Æſon rajeunit par l'art de Medée.*

VERJUIS, Van 't Frauſch woord *Verjus;* 't geen groene ſap betekend. *Du verjus.* Verjuis of ſap van de onrype druif inde ſaus doen. *Mettre du verjus dans la ſauce.*

VERKAKELEN. v. a. Zyn tyd *verkakelen*, verkallen, met kakelen doorbrengen. *Perdre ſon temps à babiller, à jaſer.*

VERKEEKEN. part: van VERKYKEN. Ik heb een ſchelling aan de Comedie verkeeken. *J'ai depenſé ſix ſous à voir la Comedie.* Dat is VERKEEKEN, die kans is verkeeken, verzuimd. *Cette occaſion eſt echappée, la faute en eſt faite.*

VERKEERBORD. n. Bord om op te verkeeren. *Damier, un tablier ſur lequel on jouë une ſorte de trictrac inuſité en France.* m.

VERKEERD. Adv. Averregts. *à rebours, à l'envers.* Gy trekt uw kouſſen verkeerd aan. *Vous mettez vos bas à l'envers.* Gy vat myn woorden verkeerd op. *Vous prenez mes paroles à rebours de bien, à contrepoil.* De VERKEERDE of onderſte zyde van 't ſtof. *L'envers, le mauvais coté de l'etoffe.* 't VERKEERDE Kanaal, de Zee van Briſtol. *Le Canal de St. George, la Mer de Briſtol.* De VERKEERDE keel, de longpyp. *Le conduit du poumon, le faux goſier.* 't Spel van de VERKEERDE propoosten [illegible]eu des propos diſcordants.

VERKEERD. A[illegible] Bedurven. *Pervers, depravé.* Een verkeerd hart. *Un coeur pervers.* Verkeerde geroelens. *Des opinions depravées, pernicieuſes.*

VERKEERDELYK. Adv. Averregts, niet regtmaatig. *à rebours, à contrepoil.* Verkeerdelyk oordeelen. *Juger à contrepoil.* Iets verkeerdelyk opvatten. *Prendre une choſe de travers.*

VER-

Digitized by Google

VERKEERDHEID. f. Bedurventheld, dwaaling. *Dépravation, perverſité, erreur.* f. De verkeerdheid van 's menſchen hart. *La depravation du coeur humain.*

VERKEEREN. v. n. Veranderen. *Changer, aller autrement.* Dat geluk kan haaſt verkeeren. *Ce bonheur peut changer bien tot.* Alle ligchaamen VERKEEREN, veranderen in ſtof, in aſch. *Tous les corps changent en pouſſiere, en cendre.* Het kan verkeeren, zeide Brederoo. ſpr: *La chance peut tourner, il n'y a rien de ſtable dans ce monde.*

VERKEEREN. v. n. Bezoeken, omgaan. *Fréquenter, hanter, avoir commerce* Met eerlyke luiden verkeeren. *Fréquenter les gens de bien.* Hy verkeerd veel in dat huis. *Il fréquente beaucoup dans cette maiſon.* Met een Juffrouw verkeeren. *Avoir commerce avec une Demoiſelle.*

VERKEEREN. Op het verkeerbord ſpeelen. *Jouer à certain trictrac, ſingulier au Nord & inconnu en France.*

VERKEERING. f. Ommegang. *Fréquentation, hantiſe.* f. *Commerce.* m. De verkeering der eerlyke luiden zoeken. *Chercher la fréquentation des gens de bien.* Hy heeft lang verkeering met die Juffr. gehad. *Il a eu long temps commerce avec cette Demoiſelle.*

VERKEERTJE. n. Een verkeertje ſpeelen *Jouer au* Verker, *une partie au trictrac Hollandois.*

VERKENNEN. v. a. Land *verkennen*, uit Zee land ontdekken. *Reconnoitre une terre.* Men zond den Stuurman en twee Matroozen om 't Land te verkennen, om te weeten wat voor een Land het was. *On envoya le Pilote & deux Matelots pour reconnoitre Terre, pour voir quelle Terre, quelle Côte c'etoit.*

VERKERVEN. v. a. Met kerven bederven. *Gâter en hachant, coupaillant.* Veel leer nodeloos verkerven, als Uilespiegel dée. *Gâter, perdre bien du cuir inutilement comme fit l'Eſpiegle.* Het VERKERVEN, het te bont maaken. *En faire trop, faire trop des ſiennes.*

VERKIESBAAR, VERKIESLYK. Adj. Daar de verkiezing plaats heeft. *Electif, où l'election a place.* Poolen is een verkiesbaar, verkieſlyk Koninkryk. *La Pologne eſt un Royaume electif, eligible.* Verkiesbaare, verkieſlyke perſoonen. *Des perſonnes eligibles.*

VERKIEZEN. v. a. De meeſte ſtemmen geeven. *Elire, choiſir.* Le Pret: *Verkoos, Verkoor*, le Part: *Verkozen, Verkoren.* Een Paus verkiezen. *Elire un Pape.* Zig tot Keizer doen verkiezen. *Se faire elire Empereur.* God verkield dien hy wil. *Dieu elit qui il veut.* Een braave vrouw, een braaf man VERKIEZEN, ten huwelyk neemen. *Choiſir une brave femme, choiſir un brave homme.* Ik zou de jongſte, de tweede Dochter verkiezen. *Je choiſirois, je prendrois la cadette, la ſeconde.* VERKIEZEN, de voorkeur geeven. *Preferer, donner la preference.* De deugd voor 't geld verkiezen. *Preferer la vertu à l'argent.* Den Oorlog voor een ſchandige Vrede verkiezen. *Preferer la Guerre à une honteuſe Paix.* VERKIEZING, keur. *Election, preference.* f. *Choix.* m. Een wettige verkiezing. *Une election legitime.* De verkiezing van een Keizer, de verkiezing van Schepenen. *L'election d'un Empereur, l'election des Echevins.* De verkiezing der Genade. *L'election de Grace.* Ik heb nog geen verkiezing willen doen. *Je n'ay point encore voulu faire de choix.* Elk heeft zyne byzondere verkiezing. *Chacun a ſon choix particulier.*

VERKLAAREN. v. a. Openbaaren, te kennen geeven. *Declarer, manifeſter, faire connoitre.* Zyn meening aan iemand verklaaren. *Declarer ſes intentions à quelqu'un.* Den Oorlog verklaaren. *Declarer la Guerre* Hy wierd door de Regters ſchuldig verklaard. *Il fut declaré coupable par les Juges.* VERKLAAREN, uitleggen, ontleden. *Expliquer, expoſer, interpreter.* Gods woord verklaaren. *Expliquer, expoſer la parole de Dieu.* Een droom verklaaren. *Expliquer, interpreter un ſonge.* VERKLAAREN. v. n. Getuigen. *Depoſer, dire en temoignage.* Die en die hebben tegen hem verklaard. *Tels & tels ont declaré contre lui.*

VERKLAARING. f. Bekendmaaking. *Declaration.* f. Schriftelyke verklaaring. *Declaration par ecrit.* Sederd de verklaaring van den Oorlog. *Depuis la declaration de la Guerre.* VERKLAARING, uitlegging. *Explication, poſition, interpretation.* f. De verklaaring van de Schrift. *L'explication de la Sainte Ecriture.* VERKLAARING, getuigenis voor den Regter. *Depoſition, information.* f. Een verklaaring laaten beleggen. *Faire dreſſer une depoſition, faire une information.* Alle de verklaaringen komen in dat ſtuk over een. *Toutes les depoſitions s'accordent en ce point.*

VERKLEEDEN. v a. Vermommen. *Traveſtir, deguiſer.* Men verkleede hem als een Vrouw, om hem uit het gevangenhuis te redden. *On le traveſtit en femme, pour le tirer de priſon.* VERKLEEDING, vermomming. *Deguiſement.* m. Hy raakte onder die verkleeding 'er uit. *Il en ſortit à la faveur de ce deguiſement.*

VERKLEINEN. v. a. Zyn verlies, zynen hoon verkleinen. *Diminuer ſa perte, ſa honte.*

VERKLIKKEN. v. a. Kraayen, ontdekken, aanbrengen. *Redire, deceler, deferer.* 't Is een ſnappert die alles verklikt. *C'eſt un jaſeur qui redit tout.* De Sluiker wierd verklikt en betrapt. *Le Fraudeur fut decele & pris ſur le fait.*

VERKLIKKER. Snapper, kraayer op 't School &c. *Jaſeur, cauſeur, rapporteur qui redit les ſecrets de l Ecole.* VERKLIKKER, aanbrenger van Sluikers &c. *Mouchard, celui qui denonce, qui defere quelqu'un au Fermier &c.* Een verklikkers daghuur is zeven ſtuivers. *La journée, le ſalaire d'un mouchard c'eſt ſept ſous.* Jou VERKLIKSTER, ſnapſter! *La jaſeuſe, rapporteuſe!*

VERKLEUMEN. v. n. Verſtyven van koude. *Glacer, roidir de froid.* Men verkleumd hier in de wind. *On glace ici au vent.* Verkleumde leden. *Des membres glacez, roides de froid.*

VERKLOEKEN. v. a. Verſtouten, moed in 't lyf ſpreeken. *Enhardir, mettre du coeur au ventre.* Iemand door zyn raad verkloeken. *Enhardir quelqu'un par ſon conſeil, lui mettre du coeur au ventre, lui relever le courage.* Iemand VERKLOEKEN, te kloek, te gaauw weezen, een voordeel afzien. *Paſſer la plume par le bec a quelqu'un, deniaiſer quelqu'un.*

VERKNIEZEN. v. n. Verkwynen, verſmelten, in rouw kwynen. *Languir, fondre en regrets.* De zorgen doen een menſch verkniezen. *Les ſoucis abregent les jours d'une perſonne, la font tomber en langueur.* VERKNIEZING, kwyning. *Langueur, melancholie.* f. *Abbattement.* m.

VERKNOGTEN. v. a. Binden, vereenigen. *Unir, lier.* Verknogt door de Egte band. *Unis par le lien du Mariage.*

VERKNOLLEN. v a. Verbrodden, verkerven. *Gâter, gaſpiller.* Het werk verknollen, verbrodden. *Gâter la beſogne.* Zie toe dat gy 't niet weer verknolt. *Prenez garde de retomber dans la même faute, n'allez pas faire des votres une autre fois.*

VERKOELEN. v. a. Verfriſſen. *Rafraichir.* Die regen zal de lugt wat verkoelen. *Cette pluye rafraichira un peu l'air.* Die drank verkoelt de ingewanden. *Cette boiſ-*

Digitized by Google

boiſſon rafraîchit les inteſtins. VERKOELEN. v. n. Verflaauwen. *Refroidir, ralentir.* Zyn moed is zeer verkoeld. *Son courage eſt beaucoup rafroidi, ralenti.* VERKOELEND, verfriſſend. *Rafraichiſſant, refrigerant.* Het water is een goed verkoelend middel. *L'eau eſt un bon refrigerant.*

VERKOELING. ſ. Verkouding. *Refroidiſſement, rafraîchiſſement* m. Verkoeling van de lugt. *Refroidiſſement de l'air.* Verkoeling van 't bloed. *Rafraichiſſement du ſang.* VERKOELING van den moed. *Ralentiſſement du courage.* Verkoeling van de vriendſchap. *Refroidiſſement de l'amitié.*

VERKOMEN. v. n. Weer op komen, zig herſtellen. *Se remettre, revenir d'une defaillance, d'un abbattement.* De zieke begind te verkomen. *Le malade commence à ſe remettre.* Hy begind 'er op te verkomen, zyn zaaken gaan beter. *Il commence à remonter ſur ſa bête, ſes affaires ſe retabliſſent.*

VERKONDIGEN. v. a. Verklaaren, boodſchappen. *Annoncer, publier.* Het Evangelium verkondigen. *Annoncer l'Evangile.* De Hemelen verkondigen Gods lof. *Les Cieux annoncent la gloire de Dieu.* VERKONDIGING, boodſchapping. *Publication, annonciation.* ſ. De verkondiging van 't Evangelium. *La publication de l'Evangile.*

VERKOOKEN. v. n. In't kooken verminderen. *Diminuer à force de bouillir.* De ketel was vol, 't water is tot op de helft verkookt. *Le chauderon etoit plein, l'eau eſt reduite à la moitié.* Dat is te veel verkookt. *Cela eſt trop ebouilli.*

VERKOOP. m. Verkooping. *Vente.* ſ. Den verkoop der waren regelen naar den inkoop. *Regler la vente des marchandiſes ſuivant l'achat.* De VERKOOPDAG is op den 20ſte. vaſt geſteld. *Le jour de la vente a été fixé au vintiéme du mois.*

VERKOOPEN. v. a. Geeven voor zekere prys. *Vendre, aliener pour certain prix.* In 't gros, in 't klein verkoopen. *Vendre en gros, vendre en detail* By opveiling, by executie verkoopen. *Vendre à l'encan, vendre par decret.* VERKOOPER, de geene die verkoopt. *Vendeur, celui qui vend.* De kooper en verkooper. *L'acheteur & le vendeur.* Een wyn VERKOOPER *of* lievet wynkooper. *Un vendeur* ou *Marchand de vin* VERKOOPING, overgeeving voor zeker geld. *Vente.* ſ. *Alienation à prix d'argent.* Willige verkooping. *Vente volontaire.* Voor, na de verkooping der goederen. *Devant, après la vente des marchandiſes.*

VERKOOR of VERKOOS. *Pret:* van VERKIEZEN. Hy verkoor de dood voor de gevangenis, voor de ſlavernij, voor een ſchandig leven. *Il prefera la mort à la priſon, à la ſervitude, à une vie honteuſe.*

VERKOOREN. part: van VERKIEZEN. *Elu, choiſi.* Saul tot Koning over Iſraël verkooren zynde geworden. *Saül ayant été elu Roy ſur Iſraël*

VERKORTEN. v. a Korter maaken, affnyden. *Abbreger, retrancher.* Zyn reden verkorten, de proceduren verkorten. *Abbreger ſon diſcours, abbreger les procedures.* Zyn brafferyen hebben hem het leven verkort. *Ses debauches lui ont abbregé la vie.*

VERKORTEN. v. a. Te kort doen, verongelyken *Entamer, faire tort, faire injuſtice.* Iemand in zyn eer verkorten. *Entamer la reputation de quelqu'un.* Hy word in geenen deele verkort. *On ne lui fait aucun tort.*

VERKORTING. ſ. Affnyding. *Abbregé, abbreviation, eliſion.* ſ. De verkorting van een reden. *L'abbregé d'un diſcours.* De verkorting van een woord. *L'abbreviation d'un mot.* Verkorting van iemands eer. *Brêche que l'on fait à l'honneur de quelqu'un.*

VERKOUD. Adj. Aan een verkoudheid vaſt. *Enrhumé, qui a le rhume.* Ik ben zeer verkoud. *Je ſuis fort enrhumé, j'ay un gros rhume.* VERKOUDEN. v. n. Koud worden. *Refroidir, devenir froid.* De ſpyzen verkouden op tafel. *Les mets refroidiſſent ſur table.* VERKOUDEN. v. a. & n. Een verkoudheid krygen. *S'enrhumer.* De avond lugt verkoud. *Le ſerain enrhume.* Dekt u, gy zult anders verkouden. *Couvrez vous, autrement vous vous enrhumerez.* VERKOUDEN. v. n. Verflaauwen, afgaan. *Refroidir, ſe relâcher, ralentir.* Den iever verkoud. *Le zele refroidit.* De liefde is veel verkoud. *La charité eſt bien refroidie.* VERKOUDHEID; zinking van de herſſenen afvloeyende. *Rhume.* m. *Fluxion qui decoule du cerveau.* Die verkoudheid belet my te ſpreeken. *Ce rhume m'empêche de parler.*

VERKRAGTEN. v. a Met geweld onteeren. *Forcer, violer, prendre à force.* Een Maagd, een Vrouw verkragten. *Forcer une Fille, une Femme.* VERKRAGTING, ſchending, onteering van Vrouw of Maagd. *Viol de Femme ou de Fille.* m.

VERKREEG. *Pret:* van VERKRYGEN. Abigail verkreeg de vergiffenis van haren man by David. *Abigaïl obtint le pardon de ſon mari auprès de David.* Die Vorſt verkreeg de achting, de liefde van al het Volk door zyne deugden. *Ce Prince acquit l'eſtime, l'amour de tout le Peuple par ſes vertus.* VERKREEGEN, part: van van 't zelfde werkwoord. Hy heeft veel magt over 't Volk verkreegen. *Il s'eſt acquis beaucoup d'autorité ſur le Peuple.*

VERKREUKEN. v. a. Vryven, fommelen. *Chiffonner, froiſſer, bouchonner.* Linten verkreuken. *Chiffonner des rubans.* Haar kleed'ren wierden in den drang zeer verkreukeld. *Ses habits furent bien chiffonnez dans la preſſe.*

VERKROPPEN. v. a. Zig met eeten VERKROPPEN, zig oppropppen met eeten. *Se crever, regorger, s'engouer à force de manger.* VERKROPPEN, berekend nader verbergen, opeeten, verduuwen. *Cacher, devorer.* Zyn hartzeer verkroppen. *Cacher, devorer ſon ennuy.* Zig VERKROPPEN, de borſt en kin voorwaarts houden. *Se rengorger, avancer la gorge & le menton.* Zie die vrouw haar eens verkroppen. *Voyez un peu cette femme ſe rengorger.* VERKROPPING van zyn hartzeer. *Action de devorer ſon ennuy.*

VERKRYGEN. v. a. Verwerven. *Obtenir, impetrer, acquerir.* Le Preterit *Verkreeg*, le Participe *Verkregen.* Een ampt verkrygen. *Obtenir une charge.* VERKRYGEN, waardig worden, aanwinnen. *Acquerir, rendre ſien.* Lof verkrygen. *Acquerir de la louange.* De VERKRYGING van een gunſt, van een voorregt. *L'obtention d'une grace, d'un privilege.*

VERKWANSELEN, VERHANSELEN. v. a. Al zyn goed verkwanſelen, met ruilen en kwanſelen doorbrengen. *Mettre tout ſon bien en ravaudage, en babioles; perdre, gaſpiller tout ſon bien à troquer, à changer, à faire le metier de troqueur, de brocanteur.*

VERKWIKKEN. v. a. Verfriſſen, verligten. *Rejouir, remettre, retrêer, refaire, ravigoter.* De wyn verkwikt het hart. *Le vin rejouit le coeur.* De regen verkwikt de aarde. *La pluye rejouit la terre.* De ruſt verkwikt een vermoeyd menſch. *Le repos refait, retire une perſonne fatiguée.* VERKWIKKING, verfriſſing, verligting. *Recreation, douceur.* ſ. *Soulagement.* m. Eenige verkwikking genieten. *Jouir de quelque douceur, de quelque ſoulagement.*

VERKWISTEN. v. a. Doorbrengen. *Depenſer, diſſiper, gaſpiller.* Geld onnodig verkwiſten. *Faire des depenſes*

Digitized by Google

ſes inutiles. Hy heeft al zyn goed verkwiſt. *Il a gaſpillé tout ſon bien.* Een VERKWISTER, doorbrenger. *Un diſſipateur de biens, un prodigue.* VERKWISTING, overdaadigheid. *Depenſe inutile, profuſion, prodigalité, diſſipation de biens.* f. Verkwiſting van geld en huisraad. *Diſſipation d'argent & de meubles.* Tuſſen karigheid en verkwiſting is een middelmaat. *Il y a un milieu entre l'avarice & la profuſion.*

VERKYKEN. v. a. Met kyken, aan 't kyken doorbrengen, beſteeden. *Depenſer en regardant, à voir quelque choſe.* Een gulden, een daalder aan de Comedie, aan de Opera verkyken. *Depenſer vint ſous, trente ſous à voir la Comedie, l'Opera.* Zyn tyd by de Kwakzalver VERKYKEN, vergaapen. *Perdre ſon temps à regarder, à ecouter le Bateleur.*

VERLAAT n. Spuy, ſas, ſluiswerk, waterleiding *Un conduit d'eau, une petite ecluſe, canal enfermé dans deux portes.*

VERLAATEN. v. a. Laaten vaaren, van iemand *of* iets afzien. *Abandonner, delaiſſer.* Le Pret: *Verliet*, le Part: *Verlaaten.* Alles verlaaten om 't Geloof. *Abandonner tout pour la Foy.* God verlaat de zyne niet. *Dieu n'abandonne point les ſiens.* Hy is van de Doctoren verlaaten. *Il eſt abandonné des Medecins.* Den dienſt verlaaten, het ſpeelen, het drinken verlaaten. *Quiter le ſervice, quiter le jeu, quiter la boiſſon.*

VERLAATEN. (Zig) v. a. Ruſten, vertrouwen. *S'abandonner, ſe fier, ſe repoſer.* Zig op de Goddelyke voorzienigheid verlaaten. *S'abandonner à la Divine providence.* Verlaat u op myne zorgen. *Repoſez vous ſur mes ſoins* Kan ik my daar op verlaaten? *Puis-je me repoſer, puis je faire fonds là-deſſus?*

VERLAATING. f. Vergeetenheid. *Abandon, oubli.* m. De verlaating der aardſe goederen *L'abandon des choſes terreſtres.* In de verlaating en vergeetenheid zugten *Gemir dans l'abandon & l'oubli.*

VERLAKKEN. v. a. Met vernis beſtryken. *Vernir, verniſſer, enduire de vernis.* Een tafel, een rotting verlakken. *Vernir, verniſſer une table; vernir, verniſſer une cane.* VERLAKT, verniſt. *Verni, verniſſé.* Verlakte tafels. *Des tables vernies.* Verlakte ſottingen. *Des canes verniſſées.* VERLAKT WERK, verlakt goed, voornamentlyk uit China, Indien &c. *Des ouvrages verniſſez, ſpecialement du vernis de la Chine, des Indes &c.*

VERLANGEN. v. a. Langer doen duuren. *Prolonger, faire durer plus longtemps.* Een ſtilſtand verlangen. *Prolonger une treve.* Op dat uwe dagen verlangd worden .. *Afin que tes jours ſoient prolongez...*

VERLANGEN. v. n. Haaken ergens na. *Aſpirer, ſouhaiter ardemment, deſirer fortement.* Na de Hemelſe vreugd verlangen. *Aſpirer aux joyes Celeſtes.* De kinderen verlangen na de Kermis *Les enfans aſpirent après la Foire.* Hy verlangd om u te zien. *Il deſire infiniment de vous voir*

VERLANGEN. n. Ongeduld, lever. *Impatience.* f. *Deſir, zele* m. Men wagt zyn komſt met verlangen. *On attend ſon arrivée avec impatience.* Wanneer zult gy myn verlangen voldoen? *Quand ſatisferez vous mon deſir?*

De VERLANGING van een ſtilſtand. *La prolongation d'une tréve.*

VERLANTERFANTEN. v. a. Zyn tyd verlanterfanten, met lanterfanten doorbrengen *Paſſer, perdre ſon temps à battre le pave, à rien faire.*

VERLAPPEN. v. a Lappen aanzetten. *Rapieceter, rapetaſſer.* Een kleed verlappen *Rapieceter un habit.* Schoenen verlappen. *Rapetaſſer des ſouliers.* Een verlapt kleed. *Un habit rapieceté.* Verlapte ſchoenen. *Des ſoulers rapetaſſez.*

VERLEDEN. zie VOORLEDEN. In de verlede week, verlede maand. *La ſemaine paſſée, le mois paſſé.*

Zig VERLEEDIGEN. v. n. Zyn leege tyd gebruiken tot iets. *Donner ſon temps, employer ſon loiſir à quelque choſe.* Zig verleedigen met het leezen van goede boeken. *Donner ſon temps, employer ſon loiſir à la lecture des bons livres, s'occuper à la lecture des bons livres.*

VERLEENEN. v. a. Vergunnen. *Donner, accorder.* Iemand magt verleenen. *Donner pouvoir à quelqu'un.* Een Afgezant gehoor verleenen. *Donner audience à un Ambaſſadeur.* God verleen u zyn zegen. *Dieu vous accorde ſa benediction.* VERLEENING, vergunning. *Conceſſion.* f. *Action d'accorder.* Magt verleening aan iemand. *Autoriſation, conceſſion de pouvoir à quelqu'un.* f.

VERLEEREN. v. n. Vergeeten. *Desapprendre, oublier.* Al zyn Frans verleeren. *Oublier tout ſon François.* VERLEEREN, doen vergeeten, nalaaten. *Desaccoutumer, faire oublier.* Ik zal u die parten wel verleeren. *Je vous ferai bien oublier, ceſſer ces niches, ces tours là; je vous empécherai bien de continuer à me jouer de ces tours, de ces eſpiegleries là.*

VERLEEZEN, LEEZEN. v. a Uitzoeken. *Eplucher, nettoyer* Het moes wel verleezen. *Eplucher, nettoyer bien les herbes.*

VERLEGEN. Adj. In verlegentheid. *Embarraſſé, en peine.* Hy vind zig heel verlegen. *Il ſe trouve bien embarraſſé.* Ik ben met hem verlegen. *Je ſuis embarraſſé de ſa perſonne, il me peſe fort.*

VERLEGEN MAAKEN. v. a. Belemmeren, in verlegentheid brengen. *Embarraſſer, jetter dans l'embarras.* Het antwoord van 't Orakel maakte de heele Stad zeer verlegen. *La reponſe de l'Oracle embarraſſa fort toute la Ville.*

VERLEGENTHEID. f Belemmering *Embarras.* m. *Peine, irreſolution.* f. Ik vond my in de grootſte verlegentheid van de waereld. *Je me trouvois dans le plus grand embarras du monde.*

VERLEGGEN. v. a. Verplaatſen. *Deplacer, deranger, egarer.* Het is verlegd, ik kan 't niet vinden. *On l'a déplacé, on l'a egaré, je ne ſaurois le trouver.*

VERLEIDEN. v a. Bedriegen, op den doolweg helpen. *Seduire, abuſer, debaucher, mettre à mal.* De ſlang heeft Eva verleid. *Le ſerpent a ſeduit Eve.* Dat Meisje liet haar van hem verleiden. *Cette Fille ſe laiſſa debaucher par lui, elle s'en laiſſa conter.* VERLEIDER, bedrieger. *Seducteur, trompeur, ſuborneur.* De Duivel is een verleider der menſchen. *Le Diable eſt un ſeducteur des hommes.* 't Is een verleider van Vrouwen en Dochters *C'eſt un ſuborneur de Femmes & de Filles.* VERLEIDING, bedrog. *Seduction, tromperie, ſubornation.* f. De verleiding van Adam en Eva. *La ſeduction d'Adam & d'Eve.* De verleiding wederſtaan. *Reſiſter à la ſeduction, tentation.*

VERLEKKEREN. v. a. Lekker maaken, lekker worden. *S'affriander, devenir friand.* Al die lekkernyen zouden een menſch verlekkeren. *Toutes ces friandiſes affrianderoient une perſonne.* Op het leezen der Dichters VERLEKKEREN, met graagheid aanvallen. *être affriande par la lecture des Poëtes, ſe paſſionner pour les Poëtes.*

VERLENGEN v. a. Verlangen. *Allonger, grandir.* Als de dagen beginnen te verlengen. *Quand les jours commencent à allonger.* De VERLENGING, verlanging der dagen. *L'allongement des jours.*

VERLEPPEN. v. n. Verwelken. *Se faner, ſe flétrir, paſſer.* Die

Digitized by Google

Die bloemen verleppen gaauw. *Ces fleurs ſe fanent vite.* Een VERLEPTE ruiker. *Un bouquet fané.* Verlepte ſchoonheid. *Beauté fanée.* f.

VERLET. Tyd verlies. *Perte de temps.* f. *Temps perdu.* m. Dat zou te veel verlet voor u zyn. *Ce ſeroit trop de temps perdu pour vous.* VERLETTEN, tyd verliezen. *Perdre du temps, negliger ſes affaires.* Men verlet daar te veel tyd mee. *On perd trop de temps à cela.*

VERLEY. Woord in de Huide *of* Manſchaps bewyzing gebruikelyk. Zyn Heer ten tyde van VERLEY *of* Leenverheffing verheergewaaden. *Faire des préſents à ſon Seigneur au temps de l'Inveſtiture ou du renouvellement de l'Hommage.*

VERLICHTEN. v. a. Licht verſpreiden. *Eclairer, illuminer.* Die fakkel verlicht de heele plaats. *Ce flambeau eclaire toute la cour.* VERLICHTEN, verſtandig maaken. *Illuminer, eclairer, donner de l'eſprit.* ô Heere verlicht ons verſtand! *ô Dieu eclaire notre entendement!* Een kaart VERLICHTEN, door lichte waterverwen opcieren. *Enluminer une carte.* VERLICHTING, licht geeving. *Illumination.* f. De verlichting van 't Aardryk door de Zon. *L'illumination de la Terre par le Soleil.* De verlichting van 't verſtand. *L'Illumination de l'eſprit.*

VERLIEFD. Adj. Van de min getroffen. *Amoureux, epris d'amour.* Een verliefd hart vind alles doenlyk. *Un coeur amoureux trouve tout poſſible.* Hy is op die Juffr. verliefd, kragtig verliefd. *Il eſt amoureux de cette Demoiſelle, eperdument, paſſionnément amoureux.*

VERLIEFDE. Minnaar en Minnaares. *L'Amant & l'Amante.* De twee Verliefde zullen eindelyk trouwen. *Les deux Amants ſe marieront enfin.*

VERLIEP. 't *Pret:* van VERLOOPEN. Ondertuſſen verliep het gety. *La marée ſe paſſoit, ſe paſſa en attendant.*

VERLIES. n. Derving, miſſing. *Perte, privation.* f. Een groot verlies. *Une grande perte.* Verlies van goederen, verlies van vrienden. *Perte de biens, perte d'amis.* Uw verlies is my leet. *Je prens part à votre perte.* De Viswyven leeven by 't *verlies*, 't koſt haar altyd zelver meer.

VERLIET. *Pret:* van VERLAATEN. De trouwlooze Theſeus verliet de ongelukkige Ariadne. *Le perfide Theſée abandonna la malheureuſe Ariane.* De Vyanden verlieten het veld, en weeken in de vaſte Steden. *Les Ennemis abandonnerent la Campagne & ſe retirerent dans les Places fortes.*

VERLIEVEN. v. n. Verliefd worden. *Devenir amoureux, s'amouracher.* Op een Schoone verlieven. *Devenir amoureux d'une Belle, prendre de l'amour pour une B:* Hy verliefde op haar, zoo haaſt hy haar zag. *Il en devint amoureux, il s'en amouracha, dès qu'il la vit.* Virgilius doet Dido op Eneas, een Troyaan, drie honderd jaaren voor haar in de waereld geweeſt, verlieven en verſlingeren: een Poëtiſche vryheid!

VERLIEZEN. v. a. Kwyt worden. *Perdre, ſortir de poſſeſſion.* Le Pret: *Verloor*, le Part: *Verlooren.* Al zyn goed verliezen. *Perdre tout ſon bien.* Het gezigt, het leven verliezen. *Perdre la vuë, perdre la vie.* De moed verliezen. *Perdre courage.* Ik zag nooit Koning zyn goed op een vrolyker manier *verliezen*, zeide de dappere *La Hire*, tegen Karel de VII. die terwyl hy alle zyne Steden behalven *Bourges* verlooren had; dezen edelmoedigen en trouwen Onderdaan om onderſtand van geld en volk te verzoeken uit het Leger ten Hove gekomen, vroeg wat hem dagt van de pracht der toebereidſelen tot het Baal dar hy de Schoone *Agnita*, zyne Boel geeven wilde.

VERLIGTEN. v. a. Verligting geeven, de moeyte verminderen. *Soulager, alleger, diminuer la peine.* Een goede Vorſt zoekt zyne Onderdaanen te verligten. *Un bon Prince tache à ſoulager ſes Sujets.* De pyn, de elende verligten. *Soulager la douleur, ſoulager la miſere.* VERLIGTING, verzagting, verkwikking. *Soulagement, allegement.* m. *Conſolation.* f. Eenige verligting voelen. *Sentir quelque ſoulagement.* Dat is een groote verligting voor 't Volk. *C'eſt un grand ſoulagement pour le Peuple.*

VERLOF. n. Oorlof, vergunning, toelaating. *Permiſſion.* f. *Congé.* m. Hy heeft verlof om te ſpeelen. *Il a permiſſion de jouer.* Met uw verlof. *Avec votre permiſſion.* Hy nam met uw verlof een hand vol drek. *Il prit ſauf votre reſpect une poignée de ſaleté, de merde.*

VERLOKKEN. v. a. Bekooren. *Charmer, attirer.* De ſchoonheid verlokt ieders oogen. *Cette beauté charme, attire tous les yeux.* Zig door 't vermaak der zinnen laaten VERLOKKEN, bekooren, verleiden. *Se laiſſer prendre, ſeduire par le plaiſir des ſens.*

VERLOODEN v. a. 't Lood veranderen *Changer le plomb.* Een glaaze raam verlooden. *Changer les plombs d'une vitre* Een aarde pot VERLOODEN, met lood wit verniſſen. *Plomber un pot de terre, vernir un pot avec de la mine de plomb.*

VERLOOGCHENEN. v. a. Verzaaken, ontkennen. *Renier, deſavouer, renoncer.* Petrus verloogchende zyn Meeſter tot driemaal toe. *St. Pierre renia ſon Maître juſqu'à trois fois.* VERLOOGCHENING, verzaaking. *Reniement, desaveu.* m. *Abjuration.* De verloogchening van Petrus. *Le reniement de S. Pierre.*

VERLOOP. n. Verval. *Dechet, dépériſſement* m. *Decadence* f. Daar is een groot verloop van zaaken. *Il y a un grand dépériſſement d'affaires, les affaires ſont fort delabrées.* VERLOOP, tuſſentyd, afgang van tyd. *Decours de temps.* m. *Succeſſion, ſuite de temps.* By verloop van tyd. *Par ſucceſſion de temps.* Na verloop van veele jaaren. *Après une longue ſuite d'années.*

VERLOOPEN. v. n. Met loopen verliezen. *Perdre à courir.* Le Pret: *Verliep*, le Part: *Verloopen.* Hy verloopt al zyn tyd. *Il perd tout ſon temps à courir, à trotter.* Ik zou 'er ſchier het huis om VERLOOPEN, uit het huis om loopen. *J'en quiterois, abandonnerois quaſi la maiſon.* VERLOOPEN, voorby gaan. *S'ecouler, paſſer.* De tyd verloopt zeer ſnel. *Le temps s'ecoule fort vite.* Het ty verloopt. *La marée ſe paſſe, s'ecoule.* VERLOOPEN, vervallen. *Aller en decadence, deperir.* De neering verloopt. *Le negoce deperit.*

VERLOOPEN. v. a. Weg gaan, door gaan. *Deſerter, abandonner.* De Soldaaren van 't Vyandlyke Leger verloopen ſterk. *Les Soldats de l'Armée Ennemie deſertent bien fort.* Een VERLOOPE Monnik, Student. *Un Moine, un Etudiant qui a jetté le froc aux orties, qui a quité le Cloître, l'Etude.* VERLOOPEN: Drukkerswoord. Een heele *pagina*, bladzyde *verloopen*, overzien, verzetten, verſchikken. *Repoir, retoucher toute une page:* Terme d'Imprimeur.

VERLOOPEN. 't part: van VERLOOPEN. Myn tyd is verloopen, is om. *Mon temps eſt paſſé.* Het is met die luiden VERLOOPEN, gedaan. *Ces gens là ont eu leur temps, ne ſont plus rien.* Het heele School is VERLOOPEN, te niet gegaan. *Toute l'Ecole eſt detruite, reduite à rien.*

VERLOOR. *Pret:* van VERLIEZEN. Hy verloor te eerſten al zyn geld. *Il perdit d'abord tout ſon argent.*

VERLOOREN. Deelw: van 't woord VERLIEZEN. *Perdu.* Verlooren arbeid, verloore moeyte. *Travail inutile, peine perduë.* De gelykenis van den verloo-

ren

Digitized by Google

ren Zoon. *La Parabole de l'Enfant prodigue.* VERLOOREN GAAN. v. n. Verdoemd worden. *Se damner, être perdu eternellement.* Die in God niet geloofd die gaat verlooren. *Celui qui ne croit point en Dieu ſera damné.* Een VERLOORE REIS, vergeefſe reis. *Un voyage perdu, un voyage inutile par cauſe de naufrage ou de quelque autre infortune de Mer.* Titus was zoo goeddoende, dat hy eens zig te binnen brengende een dag doorgebragt te hebben, zonder iemand eenige byzondere gunſt te bewyzen, 's avonds aan zyne tafel-gaſten zeide, *myne vrinden ik heb dezen dag verlooren!*

VERLOOVEN. (Zig) v. n. Zig door trouw beloſte verbinden. *S'engager, donner promeſſe de mariage.* Zy zyn aan malkander verloofd. *Ils ſe ſont promis mariage.*

VERLOSSEN. v. a. Bevryden. *Delivrer, mettre en liberté.* Camillus verloſte zyn Vaderland. *Camille delivra ſa Patrie.* Uit 's Vyands handen verloſt worden. *être delivré des mains de l'Ennemi.* Verloſt ons van den boozen... *Delivre nous du malin.* VERLOSSEN, vrykoopen. *Racheter, delivrer.* Chriſti dood heeft ons van de Helle verloſt. *La mort de Chriſt nous a racheté de l'Enfer.* Slaaven verloſſen. *Racheter, delivrer des Eſclaves.* VERLOSSEN, kraamen *Accoucher, delivrer.* De jonge Vrouw is van een braave Zoon verloſt. *La jeune Femme eſt accouchée d'un beau Garçon.* VERLOSSING, bevryding, vrykooping. *Delivrance, redemption.* f. De verloſſing van Iſraël. *La delivrance d'Iſraël.* Chriſti dood is de oorzaak van onze verloſſing. *La mort de J. Chriſt eſt la cauſe de notre redemption.* De VERLOSSING van een kraamvrouw. *La delivrance, l'accouchement d'une femme.*

VERLUGTEN. v. a. In de lugt zetten. *Mettre à l'air, airier.* Een bed verlugten. *Mettre un lit à l'air.* Een kamer verlugten. *Airier une chambre.* Zig VERLUGTEN, zig vertreeden en de lugt ſcheppen. *Aller un peu à l'air, faire un tour de promenade.*

VERLUIDEN. Woord in den volgenden zin te gebruiken. Zig iets laaten *verluiden*, iets bedektelyk te kennen geeven. *Donner à entendre quelque choſe à mots couverts.* Zig laaten VERLUIDEN, diets maaken dat 'er geen verſtandige luiden in 't Noorden zyn. *Se laiſſer perſuader qu'il n'y a point de gens d'Eſprit au Pays du Nord.*

VERLUSTIGEN. (Zig) v. n. Vermaak ſcheppen. *Se rejouir, ſe divertir, ſe recréer.* De geeſten wat verluſtigen. *Divertir, recréer un peu les eſprits.* 't Gezigt word daar door verluſtigd. *Cela divertit, cela recree la vuë.* De VERLUSTIGING der geeſten, van 't gezigt &c. *La recreation des eſprits, de la vuë &c.*

VERMAAGSCHAPPEN. (Zig) v. n. Aanheilyken, door 't Huwelyk vrinden worden. *S'apparenter, s'allier.* Hy is aan de voornaamſte van 't Land VERMAAGSCHAPT. *Il eſt allié aux principaux du Païs.*

VERMAAK. n. Vrolykheid, genoegen. *Plaiſir, contentement.* m. *Joye.* f. Ik heb met vermaak vernomen dat... *J'ay appris avec plaiſir, avec joye que...* Die man geeft alles aan zyn vermaak. *Cet homme donne tout à ſon plaiſir.* Iemand vermaak aandoen. *Faire plaiſir, donner du plaiſir à quelqu'un.* VERMAAK, verluſtiging, vervrolyking. *Divertiſſement, plaiſir.* m. *Recréation.* f. Het vermaak van de Jagt, van de Comedie genieten. *Prendre le divertiſſement de la Chaſſe, de la Comedie.* De vermaaken zyn by de moeraſſige gronden te vergelyken, daar men lugtig moet overheen loopen, wil men daar niet te diep in verzinken. *Les plaiſirs ſont à comparer aux terres marecageuſes ſur leſquelles il faut paſſer vite, ſi l'on ne s'y veut embourber trop avant.* De Prins van Condé, in 't laatſt der voorige Eeuwe zoo berugt, de gierigheid van zyn Vader de Hertog van *Anguien* belagchende, vulde in 't byzyn zyner vrinden een beurs met goude *Louiſen*, zeggende dat was myn Vaders *oeffening*: en die beurs omkeerende en onder hen uit ſtortende, *en dit is myn vermaak!*

VERMAAKEN. v. a. Herſtellen. *Refaire, raccommoder, reparer.* Aan een oud gebouw is altyd wat te vermaaken. *Il y a toujours quelque choſe à refaire à un vieux bâtiment.* 't Slot vermaaken. *Raccommoder la ſerrure.*

VERMAAKEN. v. a. & n. Vermaak aandoen. *Divertir, réjouir, desennuyer, recréer* De geeſten vermaaken. *Divertir, recreer les eſprits.* Ik vermaak my met myn boeken. *Je me divertis avec mes livres.* Hy vermaakte het gantſe gezelſchap. *Il divertit toute la compagnie* Uwe komſt zal ons veel vermaaken. *Votre venue nous fera beaucoup de plaiſir.*

VERMAAKLYK. Adj. Geneuglyk, verheugend. *Divertiſſant, plaiſant, recreatif, agréable.* Een vermaaklyk boek, vermaaklyken inborſt. *Un livre divertiſſant, une humeur divertiſſante, recréative.* Een vermaaklyk gezigt, vermaaklyke bezigheden. *Une agréable vuë, d'agréables occupations.* VERMAAKLYKHEID, hoedanigheid van 't geen vermaaklyk is. *Plaiſir, delice* m. In alle vermaaklykheden bezig zyn. *être occupé en toutes ſortes de plaiſirs.* De vermaaklykheden des Huwelyks. *Les plaiſirs, les delices du Mariage.*

VERMAAN. Werd ſomtyds voor VERMAANING gezegt. Hy geeft niet om al myn vermaan, alle myne vermaaningen. *Il ne ſe ſoucie point de toutes mes exhortations.*

VERMAANEN. v. a. Aanraaden, voorhouden. *Exhorter.* Iemand tot zyn pligt vermaanen. *Exhorter quelqu'un à ſon devoir.* De Predikant die hem tot de dood vermaand heeft. *Le Miniſtre qui l'a exhorté à la mort.* VERMAANEN, in 't geheugen brengen. *Ramentevoir, faire ſouvenir.* Iemand zyn geboorte vermaanen. *Faire compliment à quelqu'un ſur le jour de ſa naiſſance, l'en faire ſouvenir par un bouquet, des vers &c.* De VERMAANERS of Leeraaren der Mennoniſten. *Les Exhortans* ou *Miniſtres des Mennoniſtes.* VERMAANING, aanpreeking. *Exhortation* f. Alle myne vermaaningen zyn vrugteloos geweeſt. *Toutes mes exhortations ont eté inutiles.* VERMAANING van de koorts, aankomſt van de koorts. *Accès de fievre.* m. Hy heeft te nagt een ligte vermaaning van de koorts gehad. *Il a eu cette nuit un leger accès de fievre.* VERMAANING, is nog de naam die de Mennoniſten aan hunne Kerkelyke byeenkomſt geeven. Naar de Vermaaning, naar de Mennoniſte Kerk gaan. *Aller à l'exhortation, à l'Egliſe des Mennoniſtes.* Hy zag haar aldereerſt in de Vermaaning. *Il la vit la premiere fois à l'Egliſe, dans l'aſſemblée des Mennoniſtes.*

VERMAARD. Adj. Beroemd, roemruchtig. *Célebre, fameux, renommé.* Een vermaarde Schryver. *Un Auteur celebre.* Een vermaarde Stad. *Une Ville celebre, une fameuſe Ville.* De vermaarde ſlag van Arbelles, van Lepante. *La fameuſe bataille d'Arbeilles, de Lepante.* VERMAARDHEID, beroemtheid. *Renommée, reputation, gloire.* f. De vermaardheid van 't oude Grieken. *La renommée, celebrité de l'ancienne Grece.*

VERMAG. *'t Pret:* van VERMOGEN. Hy vermag alles by den Koning. *Il peut tout aupres du Roy.*

VERMALLEN. v. a. Zyn geld *vermallen*, aan malligheden, grollen hangen, beſteeden. *Mettre ſon argent à des babioles, à des bagatelles; depenſer ſon argent mal à propos.*

Digitized by Google

VERMANNEN, zie OVERMANNEN. Overmeesteren. *Vaincre, surmonter.* Door 't overtal vermannen. *Vaincre, surmonter par la multitude.*

VERMEENEN. v. n. Zig laaten voorstaan. *Penser, pretendre, s'en faire accroire.* Hy vermeend heel gaauw te zyn. *Il pense, il pretend être bien habile.*

VERMEERDERAAR. De geen die vermeerderd. *Celui qui augmente, accroit.* De *Semper Augustus* der Latynen, *betekend*, geduurige Vermeerderaar des Ryks. *Le* Semper Augustus *des Latins*, signifie, *Augmentateur perpetuel de l'Empire.*

VERMEERDEREN. v. a Grooter doen worden, toenemen *Augmenter, accroître* Een werk vermeerderen en verbeteren *Augmenter & corriger un ouvrage.* 't Getal der Vyanden vermeerderd dag aan dag. *Le nombre des Ennemis augmente de jour en jour.* VERMEERDERING, aanwas, toeneeming. *Augmentation.* f. *Accroissement, surcroit.* m. Vermeerdering van vreugd. *Augmentation, surcroit de joye.* Vermeerdering van inkomen. *Augmentation de revenu.*

VERMEESTEREN. v. a. Overmeesteren *Remporter, prendre.* De Schans wierd in de tweede storm vermeesterd. *Le Fort fut remporté du second assaut.*

VERMEETEN. v. n. Bestaan, durven, zig verstouten. *Oser, entreprendre, tenter, s'enhardir.* Hy vermeet zig te veel. *Il entreprend trop, il est trop entreprenant.*

VERMELDEN. v. a. Melding, gewag maaken. *Parler, faire mention.* Zyn lof word by elk vermeld. *Tout le monde parle à sa louange; sa louange fait l'entretien de tout le monde.* VERMELDEN, uitdrukken. *Specifier, noter.* De waaren in de nevensgaande lyst vermeld. *Les marchandises specifiées dans la liste cy jointe.*

VERMENGEN. v. a. Samen mengen. *Melanger, mixtionner.* Coleuren vermengen. *Melanger des couleurs.* Vermengde wyn. *Du vin melangé, mixtionné.* VERMENGING, samenmenging. *Melange.* m. *Mixtion.* f. Vermenging der coleuren, vermenging der vogten. *Melange des couleurs; melange, mixtion des liqueurs.*

VERMENIGVULDIGEN. v. a. In getal aanwassen *Multiplier, accroître en nombre.* God zeide tot Adam en Eva, wast en vermenigvuldigd. *Dieu dit à Adam & Eve, croissez & multipliez.* VERMENIGVULDIGING. *Multiplication.* m. Aan de vermenigvuldiging der speciën arbeiden. fig: *Travailler à la multiplication des especes.* De Heer R: Steel, zegt ergens in zyn *Spectator*, dat in 't Land daar de Doctoren vermenigvuldigen, de inwoonders noodzaakelyk moeten verminderen: 't geen my geen vaste Regel schynd te weezen.

VERMETEL. Adj. Roekeloos, onvoorzigtig stout. *Temeraire, hardi avec imprudence.* Een vermetele daad *Une action temeraire.* Dat zou al te vermetel zyn *Cela seroit trop temeraire.* VERMETELHEID, roekeloosheid. *Temerité, audace imprudente.* f Het zou een onvergeeffelyke vermetelheid zyn. *Ce seroit une temerité impardonnable.*

VERMILJOEN. n. Zekere hoogroode bergstof. *Vermillon.* m. *Certain mineral d'un rouge fort vif.* Een pond Vermiljoen. *Une livre de Vermillon.*

VERMINDEREN. v. a. & n. Minderen, minder worden. *Diminuer, amoindrir.* 't Getal der pryzen verminderen. *Diminuer le nombre des prix.* Zyne kragten zyn zeer verminderd. *Ses forces sont beaucoup diminuées.* VERMINDERING der pryzen. *Dimmution des prix.* f. VERMINDERING van iemands gezag. *Diminution du pouvoir de quelqu'un.*

VERMINKEN v. a. De leden schenden, onbruikbaar maaken. *Estropier, rendre impotent de quelque membre.* Iemand verminken. *Estropier quelqu'un.*

VERMINKT. part: van VERMINKEN. *Estropié.* Verminkte leden. *Des membres estropiez.* Verminkte Soldaaten. *Des Soldats estropiez.* 't Gasthuis der VERMINKTE. *L'Hopital des estropiez, l'Hotel des invalides.* Een VERMINKTE Druk van een goed boek. *Une Edition estropiée, fautive d'un bon livre.*

VERMISSEN. v n. Derven, ontbreeken. *être privé, manquer, n'avoir pas.* Daar word vermist een Diamantring, een Juffrouws hondje &c. *On a perdu, on trouve de manque une bague de Diamant, un petit bichon &c.*

VERMITS. Adv. Nademaal, dewyle. *D'autant que, vu que, comme.* En vermits hy onderweeg is komen te overlyden... *Et d'autant qu'il, & comme il est venu à mourir en chemin...*

VERMOEDELYK. Adj. Bedenkelyk. *à presumer, qui se peut croire.* Het is vermoedelyk dat hy 't mede genomen zal hebben. *Il est à presumer qu'il l'aura emporté avec lui.*

VERMOEDEN. v. n. Giffen. *Présumer, conjecturer.* 't Is te vermoeden dat hy het daar niet by laaten zal. *Il est à présumer qu'il n'en demeurera pas là.*

VERMOEDEN. n. Agterdogt, gissing. *Soupçon.* m *Conjecture.* f. Men kan hem dat vermoeden niet beneemen. *On ne sauroit lui oter ce soupçon.* Een kwaad vermoeden tegen iemand opvatten. *Entrer en soupçon contre quelqu'un.* Dat is tegen alle VERMOEDEN, tegen alle gedagten zoo uitgevallen. *La chose est arrivée ainsi contre toute attente, pensée.*

VERMOEYD. Adj. Afgemat, heel moe. *Fatigué, lasse.* De Soldaaten waaren zeer vermoeyd. *Les Soldats etoient fort fatiguez, sur les dents.*

VERMOEYEN. v. a. & n. Moe maaken *of* moe worden. *Fatiguer* ou *se fatiguer, lasser* ou *se lasser.* De Vyanden vermoeyen *Fatiguer, lasser l'Ennemi.* VERMOEYDHEID, de daad van moe worden *of* moe maaken. *Lassitude, fatigue.* f. De vermoeydheid der leden. *La lassitude des membres.* De vermoeydheid van 't Leger. *La fatigue de l'Armée.*

VERMOLSEMD, VERMOLMD. Adj. Wurmsteekig. *Vermoulu, gâté, percé des vers &c.* Vermolmd hout. *Du bois vermoulu.*

VERMOMD. part: van 't volgende Werkwoord. Vermomde gaiten, persoonen. *Des personnes deguisées, travesties; des masques.*

VERMOMMEN. v. a. Verkleeden, onkenbaar maaken. *Deguiser, travestir, rendre meconnoissable.* Hy vermomde zig als of 't in de vleesty had geweest. *Il se deguisa comme si on eut été au carnaval.* De waarheid VERMOMMEN, verbloemen. *Deguiser la verité.* Die VERMOMMING, verkleeding maakte hem onbekend. *Ce deguisement le rendit meconnoissable.* VERMOMMING, verbloeming van de waarheid. *Deguisemens de la verité.* m.

VERMOOGEN. v. a. Konnen, magt hebben. *Pouvoir, avoir puissance, credit.* Le Pret: *Vermag*, le Part: *Vermoogen.* Hy vermag veel by den Koning. *Il peut beaucoup auprès du Roy.*

VERMOOGEN. v. n. Gezag, magt. *Pouvoir, credit.* m. *Autorité.* f. Hy heeft veel vermoogen op zyn geest. *Il a beaucoup de pouvoir sur son esprit.* 't Zyn luiden van groot vermoogen. *Ce sont des gens de grand pouvoir, qui ont beaucoup de credit.*

VERMOORDEN. v. a. Moordadig ombrengen. *Massacrer, tuer cruellement.* Zy wierden alle wreedelyk vermoord. *Ils furent tous cruellement massacrez.*

VERMORSSELEN. v. a. Verbryzelen, aan stukken smyten, trappen &c. *Briser, mettre en pieces.* Al 't kostelyk huisraad wierd aan duizend stukken ver-

mort-

Digitized by Google

morſſeld. *Tous les beaux meubles furent briſez, rompus en mille pieces.*

VERMURWEN, VERMORWEN. v.a. Week maaken. *Attendrir.* Zy tragte, poogde vergeefs hem te vermurwen. *Elle tâcha inutilement, en vain de l'attendrir.*

VERMYDELYK. Adj. Dat men vermyden kan. *Evitable, que l'on peut eviter.* Zoo 't een vermydelyk ongeluk was. *Si c'etoit un malheur evitable, un malheur qu'on pût eviter.* VERMYDEN. v.a. Ontgaan, ontwyken. *Eviter, echapper.* Dat kwaad is niet te vermyden. *Ce mal ne peut s'eviter, eſt inevitable.* De ontmoeting van iemand vermyden. *Eviter la rencontre de quelqu'un.*

VERNAAYEN. v.a. Weer naayen, weer vaſt naayen. *Recoudre.* Een neusdoek, een kleed vernaayen *Recoudre un mouchoir, un habit.*

VERNAGELEN. v.a. De nagel in 't vlees ſlaan. *Enclouer, enfoncer le clou dans le vif.* De Smit heeft het paard vernageld. *Le Marechal a encloué le cheval.* 't Laadgat van een geſchut VERNAGELEN, verſtoppen. *Enclouer, boucher la lumiere d'un canon.* Wy dreeven den Vyand uit de loopgraaven en vernagelden zyn geſchut. *Nous chaſſâmes l'Ennemi de la tranchée & nous enclouâmes ſon canon.* Ik zal u dat gat wel vernagelen, ik zal u dat in 't toekomende wel beletten. *Je vous ſaurai bien boucher ce trou là, je vous en empêcherai bien une autre fois.* Zy gaat of zy vernageld was. *On dit oit qu'elle en tient à voir ſa demarche peſante, de chie en braye, à la voir trainer la ſavate.* 't VERNAGELEN *of* de vernageling van een paard. *L'enclouëure d'un cheval.*

VERNAGTEN. v.n. De nagt doorbrengen. *Paſſer la nuit, coucher quelque part.* De Koning vernagte in de Abdy. *Le Roy coucha, paſſa la nuit dans l'Abbaye.*

VERNAM. 't *Preſ.* van VERNEEMEN. Zoo dra hy vernam dat zyn makker was gevangen. *Dès qu'il apprit que ſon camarade etoit pris, arrêté.*

VERNEDEREN. v.a. & n. p. Verlaagen, verootmoedigen. *Humilier, abbaiſſer, s'humilier, s'abbaiſſer.* God vernederd de hoovaardige. *Dieu humilie, abbaiſſe les orgueilleux.* Die zig vernederd zal verhoogd werden. *Quiconque s'humilie ſera exalté.* VERNEDERING; onderwerping. *Humiliation, ſoumiſſion.* f. *Abbaiſſement.* m. De vernedering des gemoeds is Gode behaaglyk. *L'humiliation du coeur eſt agréable à Dieu.* De ſtaat van vernedering daar Chriſtus in geleefd heeft. *L'etat d'abbaiſſement, d'abjection dans lequel J. Chriſt a vecu.*

VERNEEMEN. v.a. Onderzoeken, navorſſen. *S'enquerir, s'informer, faire recherche.* Verneemen na de ſtaat van iemand. *S'enquerir, s'informer de l'etat de quelqu'un.* Naar een Meid, een Knegt laaten verneemen *S'enquerir, s'informer de la conduite d'une Servante, d'un Valet.* VERNEEMEN. Te weeten komen. *Remarquer, apprendre.* Ik verneem uit uwe aangenaame laatſte dat... *J'apprens, je remarque, je vois par votre agreable derniere que...* De vyandelyke Vloot VERNEEMEN, ontdekken, gewaar worden. *Appercevoir, découvrir la Flotte ennemie.*

VERNESTELEN. v.a. Uit het neſt verjaagen *of* neemen. *Denicher, chaſſer, oter du nid.* Vogels vernestelen. *Denicher des oiſeaux.* Men zond een party uit, om de Vyanden uit die poſt te vernestelen. *On detacha un parti pour denicher les Ennemis de ce poſte.*

VERNIELEN. v.a. In de grond bederven. *Gâter, detruire, ruiner entierement.* Een Volk vernielen. *Detruire un Peuple.* Het ongedierte vernield de vrugten. *La vermine ruine, mange les fruits.* VERNIELING, verwoeſting van een Land. *Degat.* m. *Deſtruction d'un Païs.* f.

VERNIETIGEN. v.a. In de nietigheid brengen. *Anéantir, reduire au néant.* De Waereld zal vernietigd worden. *Le Monde ſera anéanti.* Zig voor Gods aangezigt vernietigen. *S'anéantir devant la face de Dieu.* VERNIETIGEN, van onwaarde verklaaren. *Annuller, rendre nul.* Het Parlement heeft al de proceduuren verweezen en vernietigd. *Le Parlement a condamné & annullé toutes les procedures.*

VERNIETIGING, f. Ondergang van 't geſchapene. *Anéantiſſement de ce qui eſt creé.* m. De vernietiging van zig zelfs voor God. *L'anéantiſſement de ſoy même devant Dieu.* VERNIETIGING, afſchaffing, herroeping. *Abolition, ſuppreſſion.* f. De vernietiging van een Wet. *L'abolition, la revocation d'une Loy.*

VERNIEUWEN v.a. Op nieuw beginnen, herhaalen. *Renouveller, réiterer.* Een Verbond vernieuwen; de Pagt vernieuwen *Renouveller une Alliance, un Traité; renouveller la Ferme.* Het Verzoek vernieuwen. *Réiterer la Requête.* De kragten vernieuwen. *Renouveller les forces.* Uwe woorden vernieuwen myn ſmert. *Vos paroles renouvellent ma douleur.*

VERNIEUWING van een Verbond. *Renouvellement d'une Alliance.* m. Vernieuwing van 't Jaar. *Renouvellement de l'Année.* VERNIEUWING van ſmert, van kragten. *Renouvellement de douleur, renouvellement de forces.*

VERNIS. n. Kleefagtig ſamen mengſel om iets glad te maaken, voor de lugt te bewaaren &c. *Du vernis.* Het vernis van een ſchildery, het vernis van een tafel. *Le vernis d'un tableau, le vernis d'une table.* VERNISSEN of VERNISTEN. v.a. Met vernis beſtryken. *Vernir, verniſſer, enduire de vernis.* Een print, een tafel verniſſen. *Vernir, verniſſer une image; vernir, verniſſer une table.*

VERNOEGEN. v.a. Vergenoegen. *Contenter, ſatisfaire.* Gy zyt heel ligt te vernoegen. *Vous êtes bien facile à contenter.* Hy is altyd vernoegd en wel te vrede. *Il eſt toujours content & bien ſatisfait.*

VERNOMEN. part: van VERNEEMEN. Ik heb 'er wel naar vernomen, maar hem niet konnen vinden. *Je m'en ſuis bien informé, enquis, mais je n'ai pu le trouver.* Ik heb met lief uit uw brief vernomen de aankomſt van... *J'ai appris avec joye par votre lettre l'arrivée de...* Zoo draa wy den Vyand vernomen hadden. *Dès que nous eumes apperçu, decouvert l'ennemi.* Schipper D. is de Straat doorgezeild, zonder onraad vernomen te hebben. *Capitaine D. a paſſé le Detroit, ſans avoir eu de mauvaiſe rencontre.*

VERNUFT. n. Verſtand, ſchranderheid. *Eſprit, genie.* m. *intelligence, capacité* f. Een groot vernuft. *Un grand genie, un eſprit ſublime.* 's Menſchen vernuft gaat ver. *L'eſprit humain, le genie de l'homme va loin.*

VERNUFTIG. Adj. Verſtandig, ſchrander. *Spirituel, ingenieux, capable, intelligent.* Een vernuftig menſch. *Un homme d'eſprit, ſpirituel.* Vernuftige, ſpitsvindige gedagten. *Des penſées ingenieuſes, ſubtiles.*

VERONACHTSAAMEN. zie VERWAARLOOZEN. Verzuimen. *Negliger.* Zyn plicht veronachtſamen. *Negliger ſon devoir.*

VERONGELUKKEN. v.n. Vergaan. *Perir, finir malheureuſement.* Met volk en al verongelukken. *Perir avec tout le monde, tout l'equipage.*

VERONGELUKT. part: van VERONGELUKKEN. *Peri.* Een verongelukt ſchip. *Un vaiſſeau peri, qui a fait naufrage.* Verongelukt, geſtrand goed opviſſen, bergen. *Pêcher, ſauver des effets naufragez.*

Digitized by Google

VERONGELYKEN. v.a. Ongelyk, onregt aandoen. *Faire tort, injuſtice, outrager.* Men moet niemand verongelyken. *Il ne faut faire tort, faire injuſtice à perſonne.* Waar in heb ik u verongelykt? *En quoy vous ai-je offenſé, vous ai-je fait tort?* VERONGELYKING, onregtpleeging *Injuſtice* f. *Tort, outrage.* m.

Zig VERONTREINIGEN, zig bezoetelen. *Se ſouiller.* Zig door 't aanraaken der dooden, het eeten van verboden dieren verontreinigen. *Se ſouiller par l'attouchement des morts, en mangeant des animaux deffendus.*

VERONTSCHULDIGEN. v.a. Onſchuldig verklaaren. *Excuſer, abſoudre, declarer innocent.* Ik meen my niet te verontſchuldigen. *Je ne pretends pas m'excuſer.* Ons gemoed beſchuldigd en verontſchuldigd ons. *Notre conſcience nous accuſe & nous excuſe.* VERONTSCHULDIGING, onſchuldig verklaaring. *Excuſe, juſtification.* f. De verontſchuldiging van iemand aan neemen. *Accepter l'excuſe, la juſtification de quelqu'un.*

VERONTWAARDIGEN. v.a. Veragten. *Dedaigner, mepriſer.* Iemand 's vriendſchap verontwaardigen. *Dedaigner l'amitié de quelqu'un.* VERONTWAARDIGING, veragting. *Dedain, mepris.* m. Iemand met verontwaardiging aanzien. *Regarder quelqu'un avec dedain.*

VEROORDEELEN. v.a. Afkeuren, wraaken. *Condamner, desapprouver, blâmer.* Men moet niemand veroordeelen. *Il ne faut condamner perſonne.* Hy veroordeeld al wat ik doe. *Il blâme, condamne tout ce que je fais.* VEROORDEELING, afkeuring, wraaking *Blâme* m. *Cenſure.* f. Veroordeeling van iemands gedrag. *Cenſure de la conduite de quelqu'un.*

VEROORZAAKEN. v.a. Oorzaak weezen. *Cauſer, être cauſe.* Schaade veroorzaaken, ergernis veroorzaaken. *Cauſer du domage, cauſer du ſcandale.* Dit veroorzaakte een wreeden Oorlog. *Cela cauſa une cruelle Guerre.*

VEROOTMOEDIGEN. (Zig) Vernederen. *S'humilier, devenir humble.* Zig voor God verootmoedigen. *S'humilier devant Dieu.*

VERORBEREN. v.a. Orberen, gebruiken. *Employer.* De overgeſchooten ſpyzen, klieken verorberen. *Employer, mettre à profit les mets reſtans, les rogatons.*

VERORDENEN. v.a. Verordineeren, tot den dienſt bevoegd maaken. *Ordonner, conferer les ordres.* De Biſſchop die hem verordend heeft. *L'Evêque qui l'a ordonné, qui lui a confere les ordres.*

VEROUDERD. Adj. Ingekankerd. *Invétéré, enfoncé très avant.* Een verouderde haat. *Une haine invétérée.* VEROUDEREN. v.n. Oud worden. *Vieillir.* In den Krygsdienſt verouderen, oud worden. *Vieillir dans le Service militaire.* In 't vat, in de kelderen verouderen, als men van vochten ſpreekt. *Vieillir, ſe gâter dans le tonneau, dans la cave.*

VEROVERD. part: van VEROVEREN. 't Veroverd geſchut, de veroverde vaanen. *Le canon remporté, les enſeignes remportées, priſes ſur l'Ennemi.*

VEROVEREN. v.a. Inneemen, winnen. *Prendre, remporter, ſe rendre maitre de.* Een Stad veroveren. *Prendre une Ville, ſe rendre maitre d'une Ville.* VEROVERING, winning, inneeming. *Priſe, conquête.* f. De verovering der Stad en 't Kaſteel van Namen, door Koning Wilhem de Derde. *La priſe de la Ville & du Chateau de Namur, par le Roy Guillaume trois.*

VERPAGTEN. v.a. In pagt geeven. *Affermer, bailler à ferme.* Landeryen verpagten. *Affermer des Terres.* De Poſteryen verpagten. *Affermer les Poſtes.* VERPAGTING, verleening in pagt. *Ferme, convention par laquelle on afferme.* f. De Heeren zyn vertrokken om de verpagting in Vlaanderen te doen. *Les Meſſieurs ſont partis pour affermer les domaines, les terres, les dixmes de Flandres.*

VERPANDEN. v.a. Ten onderpand geeven. *Engager, donner en gage* Den Briel wierd eertyds aan de Koningin Elizabeth verpand. *La Brille fut autrefois engagée à la Reine Elizabeth.* VERPANDING, vaſtzetting. *Engagement.* m. Hy bezit dat Landgoed alleen by verpanding. *Il ne poſſede cette Terre que, par engagement.*

VERPLAATSEN. v.a. In een andere plaats doen. *Deplacer, mettre dans une autre place.* Stoelen verplaatſen. *Deplacer des chaiſes.* Wie heeft die boeken verplaatſt? *Qui eſt ce qui a deplacé ces livres?* VERPLAATSING van 't huisraad &c. *Deplacement, derangement des meubles &c.* m.

VERPLANTEN. v.a. Op een andere plaats planten. *Tranſplanter, planter en un autre endroit.* Boomen verplanten. *Tranſplanter des arbres.* De Heere heeft zyn Wyngaard verplant. *Le Seigneur a tranſplanté ſa Vigne.* VERPLANTING van een Wyngaard &c. *Tranſplantation d'une Vigne &c.*

VERPLETTEN. v.a. Te pletteren drukken, &c. *Ecraſer, briſer.* De geene die door 't vallen van Siloës Tooren verpletterd wierden, waaren niet ſchuldiger. *Ceux qui furent ecraſez par la chute de la Tour de Siloë, n'etoient pas plus coupables.* VERPLETTING. *Ecraſement, bouleverſement.* m.

VERPLIGTEN. v.a. Dienſt bewyzen, gevallen. *Obliger, faire plaiſir, rendre de bons offices.* Men moet ieder een zoeken te verpligten. *Il faut tâcher d'obliger tout le monde.* Ik ben u zeer verpligt. *Je vous ſuis fort obligé.* VERPLIGTEN, noopen, aanzetten tot iets. *Obliger, engager, porter, exciter.* Deze dienſt zal my tot een eeuwige dankbaarheid verpligten. *Ce ſervice m'obligera à une eternelle reconnoiſſance.* Dat zal my VERPLIGTEN, noodzaaken 'er uaauwer op te letten. *Cela m'obligera d'y regarder de plus près.*

VERPLIGTEND. Adj. Gedienſtig. *Obligeant, officieux.* Hy is zeer verpligtend. *Il eſt fort obligeant, officieux.* Een verpligtende brief. *Une obligeante lettre.*

VERPLIGTING. f. Verbintenis uit dienſt erkentenis. *Obligation en reconnoiſſance d'un ſervice.* f. Ik heb te veel verpligting aan uwe edelmoedigheid om... *J'ai trop d'obligation à votre generoſité pour...*

VERPONDING. f. 't Geen voor den agtſten penning der huizen betaald word. *La taxe qu'on paye pour le huitiéme denier des maiſons.* Dat huis doed zoo veel van verponding. *Cette maiſon eſt taxée à tant pour le huitiéme denier.*

VERPOOZEN. v.a. Afloſſen. *Relayer, relever, ſoulager.* Malkander verpoozen als men moede is *Se relayer quand on eſt las.*

VERPRAATEN. Met praaten verliezen. *Perdre à jaſer, à baguenauder.* Gaat heen, gy verpraat al uw tyd. *Allez vous en, vous perdez tout votre temps à babiller.*

VERPREYEN. Scheeps woord. Een ſchip of ſchepen naderen en toeroepen, wat volk, waar is de coers? *Héler, reconnoitre un vaiſſeau* ou *des vaiſſeaux & demander le qui vive, quelle route?* Men heeft de Oost-Indiſe retourſchepen op de hoogte van Hitland verpreyd. *On a hêlé, on a rencontré, on a vû les vaiſſeaux qui viennent des Indes à la hauteur de Hitlande.*

VERPRUILEN. v.a. Met pruilen kwyt worden. *Paſſer en boudant.* Zyn eeten verpruilen. *Paſſer l'heure de dîner, de ſouper en boudant.*

VERQUANSELEN. v.a. VERKWANSELEN. Met quanſelen doorbrengen, verliezen, *Changer, troquer, perdre en changeant, troquant*

VER-

Digitized by Google

VERQUIKKEN, VERKWIKKEN. v. a. Verheugen, doen herleven. *Egayer, rafraichir, rejouir, faire revivre.* Ik doe wat ik kan om de zieke te verquikken. *Je fais ce que je puis pour egayer, rejouir le malade.* De ſlaap verquikt het ligchaam. *Le dormir refait, reſtaure le corps.*

VERQUISTEN, VERKWISTEN. v. a. Onnoodig uitgeeven. *Depenſer mal à propos, gaſpiller* Al zyn goed met hoeren en boeven verquiſten. *Depenſer, gaſpiller tout ſon bien avec des garces & des garnements.* Zyn leven, zyn bloed VERQUISTEN, roekeloos waagen. *Prodiguer ſa vie, ſon ſang.* Welke een VERQUISTING! vernieling! *Quelle depenſe, diſſipation! prodigalité!*

VERRAAD. n. Trouwloosheld. *Trahiſon, perfidie noire.* f. Een ſchrikkelyk verraad. *Une horrible trahiſon.* Het verraad wierd gelukkig ontdekt. *La trahiſon fut decouverte heureuſement.* Hy wierd wegens hoog verraad aangeklaagd. *Il fut accuſé de haute trahiſon.* De Hiſtorie meld van geen ſnooder verraad als dat 't welk Ætius ten tyde van Valentinianus de derde aan den Graave Bonifacius ſmeede, waar door zoo veel Chriſten Kerken in Africa vernield wierden.

VERRAADEN. v. a. Schelmagtig bedriegen, trouwloos handelen. *Trahir, traitter perfidement.* Chriſtus wierd door Judas verraden. *J. Chriſt fut trahi par Judas.* Zyn Vaderland verraaden. *Trahir ſa Patrie.* VERRAADER, trouwloos, ſchelmagtig menſch *Traitre, perfide.* De verraaders zyn gevangen. *On a pris les traitres.*

VERRAADERLYK. Adj. *Perfide, traitre.* Een verraaderlyke kus. *Un baiſer perfide.* VERRAADERLYK. Adv. Op een verraaderlyke wyze. *Traitreuſement, en trahiſon.* Hy wierd verraaderlyk dood geſtooken. *Il fut tué en trahiſon.*

VERRAADERY. f. Verraaderlyke verrigting. *Trahiſon, perfidie.* f. Hy is door zyn ſchelmſtukken en verraaderyen befaamd *Il eſt fameux par ſes friponneries & ſes trahiſons.*

VERRASSEN. v. a. Overvallen, onvoorziens aanvallen. *Surprendre, prendre à l'improviſte.* Den Vyand verraſſen. *Surprendre l'Ennemi.* Een Stad verraſſen. *Surprendre une Ville.* Gy verraſt my, ik was op uw komſt niet verdagt. *Vous me ſurprenez, je n'etois pas preparé à votre venuë.* VERRASSING, onverwagt overval. *Surpriſe, attaque imprevuë.* f. De Stad wierd met verraſſing ingenomen. *On ſe rendit maitre de la Ville par ſurpriſe.*

VERRE. Adj. Ver. *Loin, eloigné.* Men ondekt de Stad van verre. *On decouvre la Ville de loin.* Dat zy VERRE, zulks verhoede God. *à Dieu ne plaiſe.* Zou ik myn evennaaſten haaten, dat zy verre. *Eſt ce que je hairois mon prochain, à Dieu ne plaiſe.* Op VERRE NA. Adv. Ver daar van daan. *à beaucoup près, bien loin de là.* Amſterdam is op verre na zoo groot niet als Parys. *Amſterdam n'eſt pas ſi grand que Paris, à beaucoup près.*

VERREES. *Pret:* van VERRYZEN. Lazarus verrees uit het graf. *Lazare reſſuſcita, ſortit du tombeau.* Die Stad is eindelyk uit haare aſche VERREEZEN, weer opgekomen. *Cette Ville eſt enfin relevée de ſa cendre, a repris ſa premiere forme, ſplendeur.*

VERREIZEN. v. a. Reizen, vertrekken. *Partir, continuer le voyage.* Hy is te poſt na Rome verreiſt. *Il eſt parti en poſte pour Rome.*

VERREKENEN. v. n. (Zig) Zig in 't rekenen vergiſſen. *Se tromper au compte, avoir erreur de calcul.*

VERREKKEN. v. a. geweld aan doen. *Demettre, forcer, retirer.* Zyn arm verrekken. *Se demettre, ſe retirer le bras; ſe forcer ſon bras en l'etendant trop, en ſoulevant un trop lourd fardeau.* VERREKTE of verrukte zenuw. *Nerf retiré.*

VERREKYKER Bekend werktuig met glazen, daar men door tuurd. *Une lunette d'approche, lunette de longue vuë, des lunettes de Galilée.* Door een verrekyker zien. *Regarder par une lunette d'approche.*

VERRIED. *Pret:* van VERRAADEN. Judas verried zynen Meeſter. *Judas trahit ſon Maitre.* Zyn ſtem, zyn ſpraak verried hem. *Sa voix, ſon langage le trahit.*

VERRIGTEN. v. a. Uitvoeren, bedryven. *Faire, achever, executer.* Hy is naar den Haag, naar Utrecht gegaan om eenige zaaken te verrigten. *Il eſt alle à la Haye, à Utrecht pour faire, pour regler, expedier quelques affaires.* Die Vorſt heeft veel groote zaaken verrigt *Ce Prince a fait, a executé baucoup de grandes choſes.* Als ik myn zaaken verrigt zal hebben. *Quand j'auray fait, quand j'aurai achevé mes affaires.* VERRIGTING, uitvoering, bedryf. *Expedition, execution.* f. Rekenſchap van zyne verrigtingen doen. *Rendre compte de ſes expeditions.* Na de verrigting zyner zaaken. *Après l'expedition de ſes affaires.*

VERROEREN. v. a & n. Beweegen *of* beweegd worden. *Remuer, être remué.* Ik kan die ſteen niet verroeren. *Je ne ſaurois remuer cette pierre.* Hy verroerde hem niet meer als een blok. *Il ne ſe remua non plus qu'une ſouche.* Verroer u niet. *Ne vous remuez pas, ne branlez, ne bougez, ne grouillez pas.*

VERROESTEN. v. a. & n Roeſtig worden. *Se rouiller, s'enrouiller.* Het yzer verroeſt ligt. *Le fer ſe rouille aiſement.* Een verroeſte degen. *Une epée enrouillée.*

VERROTTEN. v. a. Rottig worden *Se pourrir, pourrir.* De druif verrot in die regen. *Le raiſin pourrit dans cette pluie.* De lyken verrotten in de aarde *Les corps pourriſſent dans la terre.* VERROTTE appelen, rotte appelen. *Des pommes pourries.* VERROTTING, bederving. *Pourriture, corruption.* f. Onze ligchaamen zyn de verrotting onderworpen. *Nos corps ſont ſujets à pourriture.*

VERRUILEN. v. a Ruilen. *Changer, troquer.* Zyn paard tegen een orloosje verruilen. *Troquer ſon cheval contre une montre.*

VERRUKKEN. v. a. Opneemen. *Enlever, faire extaſier* Men word door de lieflykheid van 't Muziek als verrukt. *On eſt comme enlevé, comme extaſié par la douceur de la Muſique.* VERRUKKING, opneeming, diepe beſchouwing der ziele. *Extaſe.* f. *Raviſſement d'eſprit.* m. Ik zag hem als in een verrukking. *Je le vis comme en extaſe.* De verrukking der zinnen. *Le raviſſement des ſens.*

VERRUKT. part: van VERRUKKEN. De Heilige Paulus wierd tot den derden Hemel verrukt, opgenomen. *St. Paul fut enlevé, ravi juſqu'au troiſiéme Ciel.* Ik ben VERRUKT, ten hoogſten verblyd u te zien. *Je ſuis ravi; je ſuis extrêmement joyeux de vous voir.*

VERRUKT, VERREKT. Adj. *Retiré, forcé.* Een verrukte zenuw, pees. *Un nerf retiré, forcé.* Een verrukte, verdraayde, ſcheeve hals. *Un torticolis.*

VERRYKEN. v. a. & n. p. Ryk maaken *of* ryk worden. *Enrichir, rendre riche* ou *devenir riche.* De Koophandel verrykt een Land. *Le Negoce enrichit un Pays.* Zig met de buit van anderen verryken. *S'enrichir des depouilles d'autrui.* Een Taal VERRYKEN, woordryker maaken. *Enrichir une Langue, la rendre plus abondante en expreſſions.*

VERRYZEN. v. n. Opſtaan, opryzen. *Reſſuſciter, ſe lever.*

Digitized by Google

Le Pret: *Verrees*, le Part: *Verreezen*. Uit den dooden verryzen. *Reſſuſciter des morts.* VERRYZENIS, opſtanding. *Reſurrection.* f. Na de verryzenis van Lazarus, van Jeſus Chriſtus. *Après la reſurrection de Lazare, de J. Chriſt.*

VERS, VERSCH. Adj. Niet oud in weezen, onlangs geplukt, geviſt &c. *Frais, fraiche, récent.* Vers vlees. *De la viande fraiche.* Vers water, vers bier. *De la biere fraiche, nouvellement tirée; de l'eau fraiche, nouvellement puiſée.* VERS, fris, luſtig. *Frais, diſpos, point fatigué.* Het Leger met vers volk verſterken. *Renforcer l'Armée de troupes fraiches.* Daar kwam vers volk in de Stad. *Il entra des troupes fraiches dans la Ville.*

VERSCHAALEN. v.n. In de lugt vervliegen. *S'éventer, ſe gâter à l'air.* De wyn is in de vles verſchaald. *Le vin s'eſt éventé dans la bouteille.* Verſchaalde wyn deugd niet. *Le vin éventé ne vaut rien.*

VERSCHAFFEN. v.a. Beſchaaren, doen hebben. *Fournir, faire avoir.* Iemand ſtof verſchaffen tot lagchen *Fournir à quelqu'un ſujet de rire, donner matiere de rire à quelqu'un.* Iemand geld verſchaffen, verſtrekken. *Fournir, avancer de l'argent à quelqu'un.*

VERSCHALKEN. v.a. Bedriegen, te gaauw zyn. *Tromper, fourber, duper.* Iemand aardig verſchalken. *Tromper quelqu'un adroitement.* De verſchalkte Voogd. *Le Tuteur dupé.*

VERSCHANSSEN. v.a. Met ſchanſſen verſterken. *Fortifier, retrancher.* Het Leger verſchanſte zig by de Rivier. *L'Armée ſe retrancha près de la Riviere.* VERSCHANSSING van een Leger. *Retranchement d'une Armée.* m. De Vyanden in hunne VERSCHANSSINGEN, afſnydingen aantaſten, overrompelen. *Attaquer, forcer les Ennemis dans leurs retranchements.*

VERSCHEELEN. v.n. Scheelen, niet gelyk zyn. *Differer, n'être pas egal.* Die twee wynen verſcheelen in de koleur en in de ſmaak. *Ces deux vins different pour la couleur & pour le goût.*

VERSCHEEN. *Pret:* van VERSCHYNEN. De Heere verſcheen Jacob in den droom. *L'Eternel apparut à Jacob en ſonge.* Doe de misdaadige voor den Rechter verſcheen. *Lors que le criminel comparut devant le Juge.* De Star die de Harders VERSCHEENEN was, bleef ſtaan over de Stal daar den Heiland gebooren lag. *L'Etoile qui etoit apparuë aux Bergers s'arrêta ſur l'Etable ou etoit le Sauveur nouveau né.* Zoo draa't eerſte vierde deel jaars VERSCHEENEN, vervallen was. *Dès que le premier quart d'an fut echu.*

VERSCHEIDE. Adj. Ongelyk, oneenpaarig. *Different, divers, diſſemblable.* Dat woord heeft verſcheide zinnen. *Ce mot a pluſieurs ſens differents, a divers ſens.* Men kan 't op verſcheide wyzen doen. *On le peut faire de differentes manieres.*

VERSCHEIDE. Adv. Meenigte, veel. *Pluſieurs, quantité, beaucoup.* Daar zyn verſcheide fouten in dat boek. *Il y a pluſieurs fautes dans ce livre.* Doenmaals waaren'er verſcheide Vorſten van't Ryk in den Haag. *Il y avoit pour lors pluſieurs Princes de l'Empire à la Haye.* 't Is verſcheide maalen gebeurd dat... *Il eſt arrivé pluſieurs fois que...*

VERSCHEIDEN. v.a. Verſcheyen, aanzeggen te komen. *Appointer, donner rendez vous.* Iemand tegen drie uuren in 't Koffyhuis verſcheiden. *Appointer quelqu'un, donner rendez vous à quelqu'un à trois heures au Caffé.*

VERSCHEIDENTHEID. f. Ongelykheid. *Diverſité, variété, difference.* f. De verſcheidentheid der Religien doet de Vrygeeſten aan alle twyffelen. *La diverſité, difference des Religions fait douter de toutes aux Libertins.* De verſcheidentheid der voorwerpen behaagd. *La variété des objets recrée.*

VERSCHEIDENTLYK. Adj. Verſchillend. *Different.* De verſcheidentlyke gevoelens der Geleerde over de zelfde zaaken doet de onkundige lagchen. *Les differentes opinions des Savans ſur les mêmes choſes apprête à rire aux ignorans.* VERSCHEIDENTLYK, word meeſt *Adverbialiter* gebruikt. Daar werd verſcheidentlyk van geſprooken. *On en parle diverſement.*

VERSCHERVEN. v.a. Timmermans woord. Twee latten, twee deelen VERSCHERVEN, in malkander laſſchen, invoegen, hechten. *Empater ou joindre deux lattes enſemble.* VERSCHERVING, inlaſſching. *Empature.* f.

VERSCHEUREN. v.a. Van een rukken. *Dechirer, mettre en pieces.* Hy wierd door een Leeuw verſcheurd. *Il fut dechiré par un Lion.* De boertige Italiaaners den hoogdraavenden ſtyl der Franſche Treurdichters en Tooneelſpeelers belagchende, doen *Berenice* in een hunner Spellen door *Colombine* verbeeld, in grammen moede *Arlequin*, gewaande *Titus* by de lurven grypen, en hem een heete mouw, *Amadis* voorheen genaamd, afrukken; 't geen den ontroerde Vorſt deze ſmertelyke woorden doet uitſpreeken: *Ach, hoe verſcheurdgy my!*

VERSCHIET. n. Dat het verafgelegenſt ſchynd in een ſchildery. *Eloigné, lointain.* m. In 't verſchiet ontdekt men Herders en ſchaapen. *Dans l'eloignement, dans le lointain on voit des Bergers & des moutons.*

VERSCHIET. n. Meenigte, keur. *Quantité, multitude, dequoy choiſir.* By die Koopman is verſchiet van goed. *Il y a dequoy choiſir chez ce Marchand.*

VERSCHIETEN. v.n. Met ſchieten verkwiſten. *Employer à tirer au fuſil &c, tirer certaine quantité de poudre.* Le Pret: *Verſchoot*, le Part: *Verſchooten.* Al zyn kruit verſchieten. *Employer, tirer toute ſa poudre.* Geld voor iemand VERSCHIETEN, uitgeeven. *Debourſer, avancer de l'argent pour quelqu'un.* Het koorn VERSCHIETEN, verlugten. *Eventer le bled, remuer le bled.* De kaart VERSCHIETEN, mengen. *Battre les cartes, braſſer les cartes.*

VERSCHIETEN. v.n. Veranderen van koleur. *Changer de couleur.* De verf van die ſchildery begind te verſchieten. *Le coloris de ce tableau commence à changer.* Die koleuren verſchieten heel gaauw. *Ces couleurs changent bien tot.*

VERSCHIKKEN. v.a. Verplaatſen, verleggen. *Deranger, deplacer.* Boeken verſchikken. *Deranger des livres.* De VERSCHIKKING, verplaatſing der boeken, van 't huisraad. *Le derangement des livres, des meubles.*

VERSCHIL. n. Twiſt, oneenigheid. *Different, debat.* m. *Querelle.* f. Wy zullen daar geen verſchil over hebben. *Nous n'aurons pas de different, de demêle là deſſus.* Al de verſchillen zyn bygeleid. *Tous les differents ſont aſſoupis, ajuſtez.* VERSCHIL, onderſcheid. *Difference.* f. Daar is groot verſchil tuſſchen die twee zaaken. *Il y a une grande difference entre ces deux choſes.*

VERSCHILLEN. v.n. Oneens zyn, niet over een komen. *Differer, n'être pas d'accord.* Zy verſchillen alle op dat ſtuk. *Ils different tous en ce point.* Wy verſchillen niet veel in de jaaren. *Nous ne differons gueres pour l'âge, il n'y a pas grande difference d'âge entre nous.* VERSCHILLENDE of VERSCHILLIGE zaaken. *Des choſes differentes.* Verſchillende zinlykheden. *Des humeurs differentes, diſſemblables.* De VERSCHILLENDHEID, verſcheidentheid der koleuren, der gevoelens. *La difference, diverſité des couleurs, des ſentiments.*

VER-

VERSCHIMMELEN. v. n. Schimmelen. *Moiſir, ſe moiſir, ſe chancir.* Het brood verſchimmeld in de kas. *Le pain ſe moiſit dans l'armoire.* Zyn geld heeft geen nood voor 't verſchimmelen. *Son argent n'a garde de moiſir.*

VERSCHOOF. *Pret:* van VERSCHUIVEN. Men verſchoof het gaſtmaal tot op een ander tyd. *On remit, renvoya le feſtin à un autre temps.*

VERSCHOOL. *Pret:* van VERSCHUILEN. Hy verſchool zig agter de deur, agter de tapyten. *Il ſe cacha derriere la porte, derriere la tapiſſerie.* De dief had zig agter het Altaar VERSCHOOLEN, verborgen. *Le voleur s'etoit caché derriere l'Autel.*

VERSCHOONELYK. Adj. Dat men verſchoonen kan. *Excuſable, pardonnable.* Hy is daar zeer verſchoonelyk in. *Il eſt fort excuſable en cela.*

VERSCHOONEN. v. n. Schoon goed aantrekken *Changer de hardes, de linge particulierement.* Hy heeft linne goed genoeg om te verſchoonen. *Il a aſſez de linge pour en changer, pour ſe tenir propre.*

VERSCHOONEN. v. a. Ontſchuldigen. *Excuſer, donner des excuſes.* Die daad is niet te verſchoonen. *Cette action ne ſe peut excuſer.* Hy verſchoond zig op zyne ziekte. *Il s'excuſe, ſe retranche ſur ſa maladie.* VERSCHOONEN, bevryden, ontheffen van iets. *Excuſer, diſpenſer.* Iemand van de wagt VERSCHOONEN, ontſlaan. *Diſpenſer, exempter quelqu'un d'aller à la garde.* Hy heeft my ten eeten genood, maar ik heb verzogt verſchoond te worden. *Il m'a convié à dîner, mais je l'ai prié de m'excuſer, de m'en diſpenſer.* Titus wilde den Tempel voor den brand verſchoonen, van den brand bevryden. *Titus vouloit garder le Temple du feu, vouloit empêcher que le feu ne prit au Temple.*

VERSCHOONING f. Zuiverhouding, verſchiet van kleeren, linne goed. *Action de changer de linge,* auſſi, *les hardes, le linge qu'il faut pour ſe tenir propre.* De Meid heeft geen linne goed genoeg tot haar verſchooning. *La Servante n'a pas aſſez de linge pour en changer, pour ſe tenir propre.* VERSCHOONING, ontſchuldiging, vergiffenis. *Excuſe* f. *Pardon,* m. Hy heeft geen beter verſchooning konnen vinden. *Il n'a pu trouver de meilleure excuſe.*

VERSCHOOT. *Pret:* van VERSCHIETEN. Hy verſchoot al zyn kruid. *Il tira, il employa toute ſa poudre.* Ik VERSCHOOT hem een daalder, een piſtool. *Je lui prêtai, avançai, je debourſai pour lui une piece de trente ſous, une piſtole.* De ſchoone VERSCHOOT, bloosde toen hy intrad. *La Belle rougit, changea de couleur lors qu'il entra.*

VERSCHOOTEN part: van VERSCHIETEN. Daar is veel kruit voor die Stad verſchooten. *On a bien employé, uſé de la poudre devant cette Ville* Kan ik weeren hoe veel gy voor my VERSCHOOTEN hebt? *Puis je ſavoir combien vous avez debourſé, avancé pour moy?* De verſchoote penningen goed doen. *Rendre, rembourſer, reſtituer les deniers debourſez, avancez.* VERSCHOOTE, veranderde verwen *Des couleurs changées, paſſées.*

VERSCHOOVEN. part: van VERSCHUIVEN. De intreede is tot na Paaſchen verſchooven. *L'entrée a été differée, remiſe juſqu'apres Pâques.*

VERSCHOT. n. Byleevering van den Snyder of eenig ander werkman. *Fourniture.* f *Ce que le Tailleur ou un autre fournit outre la principale etoffe.* Hoe veel rekend de Snyder voor zyn verſchot? *Combien le Tailleur compte-t-il pour ſes fournitures?*

VERSCHOT. Uitgeſtoven hand. *Avance, miſe.* f *Debours.* m. Ik ben nog voor vier honderd gulden in 't verſchot. *Je ſuis encore en avance de quatre cens frans.* Hy zal moeyte hebben om aan zyn verſchot te komen. *Il aura de la peine a avoir ſon dû, ſes avances, ce qu'il a debourſé.*

VERSCHOVELING. Verſchopt kind, de geene die verbluft en verſchoven word. *Le delaiſſé, le ſouffre-douleurs.* 't Klein Duimpje, Aſſepoeſter was de verſchoveling van 't huis. *Le petit Poucet, Cendrillon étoit le ſouffre-douleurs de la maiſon.*

VERSCHREEF. part: van VERSCHRYVEN. Hy verſchreef de brief vier maal. *Il recrivit la lettre quatre fois.*

VERSCHRIKKELYK. Adj. Yſſelyk, naar. *Epouvantable, effroyable, affreux.* Een verſchrikkelyk ondier. *Un monſtre epouvantable.*

VERSCHRIKKEN. v. a. & n. p. Vervaaren *of* vervaard worden. *Epouvanter, s'epouvanter; effrayer, s'effrayer, faire peur, avoir peur.* De aannaderingen des doods verſchrikken den godloozen. *Les approches de la mort epouvantent le mechant.* Hy verſchrikte op dat gezigt. *Il s'effraya, il eut peur à cette viſion.* VERSCHRIKKING, vervaaring, ontſteltenis, ſchrik. *Epouvante, terreur.* f. *Effroy, epouvantement.* m. De dood werd Koning der verſchrikkingen genaamd. *La mort eſt appelé le Roy des epouvantements.*

VERSCHROMPELD, VERSCHROMT. zie GERIMPELD. Adj. Een verſchrompeld vel. *Une peau ridée.*

VERSCHRYVEN. v. a. Nader ſchryven. *Recrire, ecrire une autre fois.* Verſchryf uw thema. *Recrivez votre thême.*

VERSCHUILEN. v. n. Schuilen, verbergen. *Se cacher, être caché.* Le Pret: *Verſchool,* le Part: *Verſchoolen.* Zig agter de deur verſchuilen. *Se cacher derriere la porte.*

VERSCHUIVEN. v. a. Verplaatſen, verſchikken. *Reculer, avancer en avant* ou *en arriere.* Le Pret: *Verſchoof,* le Part: *Verſchooven.* Dat moet men nog meer na agteren verſchuiven *Il faut reculer, pouſſer cela encore plus en arriere.* VERSCHUIVEN, uitſtellen. *Remettre, differer, delayer.* De zittingen van 't Parlement verſchuiven. *Remettre, ſurſeoir les ſéances du Parlement.* VERSCHUIVING, uitſtel. *Delay.* m. *Remiſe.* f. Na veel uitſtel en verſchuivingen. *Après beaucoup de delais & de remiſes.*

VERSCHULDIGEN. v a. Schuldig, verpligt. *Redevable, obligé, engagé.* Iemand 't leven verſchuldigd zyn. *Devoir la vie à quelqu'un, tenir la vie de quelqu'un.* Ik ben u veel meer verſchuldigd. *Je vous ſuis bien plus redevable.* Iemand aan zig VERSCHULDIGEN, verpligten. *Engager, obliger quelqu'un à ſoi.*

VERSCHYNEN. v. a Zig vertoonen. *Paroître, ſe montrer.* Le Pret: *Verſcheen,* le Part: *Verſcheenen.* Ten Hove verſchynen. *Paroître, ſe montrer à la Cour.* Hy durft niet meer verſchynen. *Il n'oſe plus paroître, ſe montrer.* In den droom VERSCHYNEN, zigtbaar worden. *Apparoître en ſonge.* VERSCHYNEN, als aangeklaagde zig vertoonen. *Comparoître, ſe préſenter comme accuſé.* Wy zullen alle in 't Oordeel verſchynen. *Nous comparoîtrons tous en Jugement.*

VERSCHYNEN. v. n. Vervallen. *Echeoir, finir le terme.* De eerſte termyn verſchynd te Alderheiligen. *Le premier terme écheoit à la Touſſaints.*

VERSCHYNING f. Vertooning van zyn perſoon, komſt, intreede. *Entrée, venuë.* f. *action de paroître.* De verſchyning van den Koning in't Parlement. *La venuë du Roy dans le Parlement.* VERSCHYNING, zigtbaare komſt. *Apparition, manifeſtation.* f. De verſchyning van den Engel Gabriel. *L'apparition de l'Ange Gabriel* De verſchynigen der geeſten ontkennen. *Nier l'apparition des eſprits.* VERSCHYNING van de be-

Digitized by Google

beſchuldigde. *Comparution de l'accuſé.* f. Hy heeft Acte van zyn verſchyning ge-eiſt. *Il a demandé Acte de ſa comparution* Na de VERSCHYNING, vervalling van de betaal tyd. *Après l'echéance du terme pour payer.*

VERSCHYNSEL. n. VERHEVELING Hemel-ligchaam dat zig vertoond. *Phénomene, corps Celeſte qui apparoit.* m. Deſcartes, Gaſſendi geeft reden van de Hemel verſchynſels. *Deſcartes, Gaſſendi rend raiſon des Phenomenes Celeſtes.*

VERSEN. Werd in de Schriftuur voor HAK of HIEL genoomen. Het is u hard zeide de Heere Jeſus tegen Saul, met de verſen tegen de prikkels te ſlaan. *Il t'eſt dur de regimber contre l'aiguillon, dit le Seigneur à Saul.* VERSEN, Digtkundig opſtel, is op VAERZEN te zien.

De VERSHEID van de lugt. *La fraicheur de l'air.* De versheid van 't water. *La fraicheur de l'eau.*

VERSJAGER, VARSJAGER. Klein vaartuig dat de versgevangen haring aldereerſt overbrengd. *Chaſſe-Marée.* f. *Petit bâtiment qui apporte le premier hareng frais.*

VERSIER. n. VERZIER. Mik, knopje aan 't end van 't Musket *of* roer. *Guidon* ou *bouton de mire au bout du mouſquet &c.* m.

VERSIEREN. v. a. Verzinnen. *Feindre, inventer, controuver.* De Poëten hebben veel vremde zaaken verſierd. *Les Poëtes ont feint, inventé beaucoup d'etranges choſes.* Verſierde naamen. *Des noms inventez, ſupoſez.* Verſierde bloemen. *Des fleurs artificielles.* VERSIERING, fabelagtige vinding. *Fiction, invention fabuleuſe.* f. Poëtiſche verſieringen. *Fictions Poëtiques.* Dat Gedicht is vol ſchoone verſieringen. *Ce Poëme eſt plein de belles fictions.*

VERSLAAGEN. Adj. Neerſlagtig, heel ontſteld. *Conſterné, deffait, abbattu.* Hy is gantſch verſlaagen. *Il eſt tout conſterné.* Een verſlaage geeſt. *Un eſprit abbattu, conſterné.* VERSLAAGEN, is ook 't *Participium* van VERSLAAN, uit het Veld ſlaan. *Deffait.* De Vyanden wierden moedig aangeraſt en t'eenemaal verſlaagen. *Les Ennemis furent attaquez vaillamment & entierement deffaits.*

VERSLAAGENTHEID. f. Neerſlagtigheid, vrees. *Conſternation.* f. *Abbattement.* m. Die tyding baarde een groote verſlaagentheid in 't Land. *Cette nouvelle jetta le Pays dans une grande conſternation.*

VERSLAAN. v. a. Slaan, verdryven. *Deffaire, tailler en pieces.* Le Pret: *Verſloeg*, le Part: *Verſlaagen.* De Vyanden bevegten en verſlaan. *Combattre & deffaire les Ennemis.* VERSLAAN, leſſen, ſtillen. *Etancher, appaiſer.* Een waterzugtige kan zyn dorſt niet verſlaan. *Un hydropique ne ſauroit etancher ſa ſoif.*

VERSLAAPEN. v. a. Met ſlaapen doorbrengen. *Paſſer à dormir.* Le Pret: *Verſliep*, le Part: *Verſlaapen.* Men verſlaapt ſchier de helft van zyn leven. *On perd preſque la moitié de ſa vie à dormir.* Zig VERSLAAPEN, zig in de ſlaap vergeeten. *Dormir trop, s'oublier à dormir.* VERSLAAPEN. part: van 't voorſch: Werkwoord. Ik heb my verſlaapen, 'k meende dat het vroeger was. *J'ai trop dormi, je me ſuis oublié à dormir, je penſois qu'il fut de meilleure heure.*

VERSLAAVEN. v. a. Slaafs op iets gezet zyn. *S'attacher en eſclave à quelque choſe.* De menſch is aan zyne driften verſlaafd. *L'homme eſt ſervilement ſoûmis à ſes paſſions.* Hy verſlaafd zig aan 't geld ſchraapen. *Il s'attache en eſclave à theſauriſer, à amaſſer.*

VERSLAG. n. Berigt, verhaal. *Raport, detail*, m. *compte.* f. Hy heeft den Staat verſlag van zyne verrigtingen gedaan. *Il a fait raport de ſes négotiations à l'Etat.*

VERSLAPPEN. v n. Slappen, verminderen *Diminuer, baiſſer, mollir.* De hoop verſlapt. *L'eſperance diminuë.* De pryzen verſlappen alle daag. *Les prix diminuënt, baiſſent tous les jours.*

VERSLEET. *Pret:* van VERSLYTEN. Hy verſleet het kleed in min dan drie maanden. *Il uſa l'habit en moins de trois mois.* Het kleed, de mantel was gantſch VERSLEETEN. *L'habit, le manteau etoit tout uſé.*

VERSLENSEN. v. a. zie VERSOLLEN, afroſſen *Uſer, gâter, dechirer.* Zyne kleeren verſlenſen. *Uſer, dechirer, diſſiper ſes habits.*

VERSLIEP. *Pret:* van VERSLAAPEN. Ik verſliep my zoodanig dat ik te negen uuren nog op myn bed lag. *Je m'endormis ſi fort, je m'oubliai ſi bien que j'etois encore à neuf heures dans mon lit.*

VERSLIMMEN. v. n. zie VERERGEREN. *Empirer.*

VERSLINDEN. v. a. Gulzig opſlokken, inzwelgen, verteeren. *Avaler, engloutir, abſorber, conſommer.* Le Pret: *Verſlond*, le Part: *Verſlonden.* Een groote Snoek verſlind een kleine Karper. *Un gros Brochet avale une petite Carpe.* Hy eet niet, maar hy verſlind. *Il ne mange pas, mais il engloutit.* De Zee verſlind veel ſchepen. *La Mer engloutit bien des vaiſſeaux.*

VERSLINGEREN. Woord dus te gebruiken. Op een vrouwmenſch verſlingeren, op haar verzot zyn. *S'amouracher d'une femme, en être éperdument amoureux, l'aimer à la folie.*

VERSLOEG. *Pret:* van VERSLAAN. Simſon verſloeg duizend Philiſtynen met een Ezels kinnebak. *Samſon deffit, tua mille Philiſtins avec une machoire d'Ane.* Ceſar verſloeg Pompeus in de vlakte van Pharſalien. *Ceſar deffit, battit Pompée dans la plaine de Pharſale.*

VERSLOFFEN. v. n. Verzuimen. *Negliger, laiſſer echapper l'occaſion.* Zyn zaaken verſloffen om andere te di[illegible] *Negliger ſes affaires pour ſervir les autres.*

VERSL[illegible]D. *Pret:* van VERSLINDEN. De Walvis die Jon[illegible] verſlond. *La Baleine qui engloutit Jonas.* VERSLONDEN. part: van 't zelfde Werkwoord. De kleine viſſen werden door de groote verſlonden. *Les petits poiſſons ſont engloutis, avalez par les grands.* Daar zyn gantſe Steden door aardbevingen verſlonden. *Il y a eu des Villes entieres englouties par des tremblements de terre.* Het gebouw wierd door de vlammen verſlonden, verteerd. *Le bâtiment fut conſommé par les flammes.*

VERSLYTEN. v. a. & n p. Slyten. *Uſer, s'uſer.* Le Pret: *Verſleet*, le Part: *Verſleeten.* Veel kleeren verſlyten. *Uſer beaucoup de hardes.* De marmer blokken verſlyten. *Les marbres s'uſent.* Alles verſlyt met 'er tyd. *Tout s'uſe avec le temps.* VERSLYTEN, agten, houden, aanzien. *Prendre, reputer, eſtimer.* Waar voor verſlyt gy my? ik verſlyt uw voor een eerlyk man. *Pour qui me prenez vous? je vous prends pour un honnête homme.*

VERSMAADEN. v. a. Veragten, verwerpen. *Dedaigner, mepriſer, rebuter.* Iemands dienſten verſmaaden. *Dedaigner les ſervices de quelqu'un.* Verſmaad gy myn vriendſchap aldus? *Dedaignez vous ainſi mon amitié?* Gods weer en wind verſmaaden: zig roekeloos op Zee begeeven, waagen. *Braver les vents & la tempête, tenter Dieu en s'avanturant dans le gros temps ſur Mer.* VERSMAADHEID, veragting. *Mepris, dedain.* m.

VERSMAGTEN. v. n. Smooren, ſtikken *Etouffer, crever, être comme ſuffoqué.* Verſmagten van dorſt. *Crever de ſoif.* Het is zoo heet dat men verſmagt. *Il fait ſi chaud qu'on etouffe.* VERSMAGTING, ſmooring. *Etouffement.* m. *Suffocation.* f.

VER-

Digitized by Google

VERSMELTEN. v.a. Weer ſmelten *Refondre, fondre une autre fois.* Le Pret: *Verſmolt*, le Part: *Verſmolten.* Tin verſmelten, zilver verſmelten. *Refondre de l'etain, refondre de l'argent.* VERSMELTEN. v.n. Afneemen, vergaan. *Fondre, diminuer.* De ziektens deeden het Leger op de helft verſmelten. *Les maladies firent fondre, diminuer l'Armée de la moitié.* VERSMELTING van het tin, 't zilver, 't was, &c. *Refonte de l'etain, de l'argent, de la cire.* f.

VERSMOOREN. v.a. Verſtikken. *Etouffer, ſuffoquer.* De Min heeft het kind in den ſlaap verſmoord. *La Nourice a etouffé l'enfant en dormant.* Daar is geen lugt in de kamer, men verſmoord 'er ſchier. *Il n'y a pas d'air dans la chambre, on y etouffe quaſi.* De laatſte Keizer van Conſtantinopolen, uit de belegerde Stad willende vlugten, wierd in den drang verſmoord. *Le dernier Empereur de Conſtantinople, voulant ſortir de la Ville aſſiegée fut etouffé dans la foule.* VERSMOORING, verſtikking. *Etouffement.* m. *Suffocation.* f.

VERSMULLEN. v.a. Verſlempen, verteeren. *Depenſer pour la bouche, manger, faire gogailles.* Wy zullen onze boeten verſmullen. *Nous ferons gogailles de nos amandes.*

VERSNAPERING f. Ligt maaltyde, ſnoep maaltje. *Legere collation, eſpece d'ambigu.* 't Is geen regte maaltyd, maar een ligte verſnapering. *Ce n'eſt pas un repas dans les formes, ce n'eſt qu'une legere collation, qu'une eſpece d'ambigu fort leger.*

VERSNOEPEN. v.a. Aan ſnoeperyen verkwiſten. *Employer, depenſer en friandiſes.* Al zyn geld verſnoepen. *Depenſer tout ſon argent en friandiſes.* Hy verſnoept al wat hy krygd. *Il met tout ce qu'on lui donne en friandiſes.*

VERSNYDEN. v.a. Snyden of weer ſnyden. *Tailler, couper* ou *retailler.* Le Pret: *Verſneed*, le Part: *Verſneeden.* Myn pen deugd niet meer, belieft gy ze te verſnyden? *Ma plume ne vaut plus rien, vous plait-il de la retailler?*

VERSPEELEN. v.a. Met ſpeelen verdoen [illegible]*dre, depenſer au jeu.* Hy verſpeeld en verdrinkt [illegible] zyn geld. *Tout ſon argent s'en va au jeu & au cabaret.*

VERSPERREN. v.a. Verhouwen, ſluiten. *Fermer, boucher, couper chemin.* De Vyanden de weg verſperren. *Fermer le paſſage aux Ennemis, leur couper le pas.* De wegen van 't Bos verſperren. *Boucher les avenuës du Bois.* Een VERSPERD oog. *Un oeil eraillé.*

VERSPIEDEN. v.a. Bedektelyk na gaan. *Epier, obſerver ſecretement.* Gy word verſpied, let op uw ſtuk. *On vous epie, prenez garde à vous.* VERSPIEDER, beſpieder, ſpion. *Eſpion, epie.* De Vyanden hebben Verſpieders over al. *Les Ennemis ont des Eſpions par tout.* De Verſpieders die Joſua naar't Land Canaän uitzond. *Les Epies que Joſué envoya au Païs de Canaan.*

VERSPILLEN. v.a. Verkwiſten, doorbrengen. *Gaſpiller, diſſiper, depenſer inutilement.* Zyn goed verſpillen. *Gaſpiller ſon bien.* Zyne kragten verſpillen. *Diſſiper ſes forces.* Veel volk en veel tyd voor een Stad verſpillen. *Perdre beaucoup de monde & de temps devant une Place.* VERSPILLING, verkwiſting, onnut verlies. *Diſſipation, perte inutile.* f.

VERSPREEKEN. (Zig) v.n. 't Een voor 't ander zeggen. *Se méprendre en parlant, comme quand la langue ſ'acharche.* Le Pret: *Verſprak*, le Part: *Verſproken.* Ik verſpreek my, ik wilde zeggen dat.. *Je me meprens, ma langue a fourché, je veux dire que..* Iets met iemand VERSPREEKEN, afſpreeken, vaſt ſtellen. *Arrêter, concerter quelque choſe, convenir de quelque choſe avec quelqu'un.*

VERSPREIDEN. v.a. & n. Uitſtrekken, over een ſpreiden. *Epandre, repandre, etendre, diſperſer.* Die Vloed verſpreid zyne wateren in de naaſte velden. *Ce Fleuve epand ſes eaux dans les campagnes prochaines.* De Koning van Aſſyrien verſpreide de Joden in gants Aſie. *Le Roy d'Aſſyrie repandit, diſperſa les Juifs dans toute l'Aſie.* Dat gerugt heeft zig de gantſe Stad door verſpreid. *Ce bruit s'eſt repandu par toute la Ville.*

VERSSE of VERSSCHE, is 't zelfde als VERS voor de Vrouwelyke naamen des eenvouds, en alle andere naamen in 't meervoud. Verſſe vis, verſſe boter. *Du poiſſon frais, du beure frais.* Verſſe eyeren. *Des oeufs frais.* Verſſe oeſters, verſſe confituuren. *Des huitres, des confitures fraiches.*

VERSSERDAAD. Adv. Onlangs, nieuwelings. *Fraichement, de fraiche date, depuis peu.* Het is verſſerdaad geſchied. *Cela eſt arrivé fraichement, de fraiche date,* noviſſimé.

VERSTAALD. Adj. Met ſtaal voorzien. *Aceré.* Een verſtaalde punt. *Une pointe acerée.* Een verſtaald, verſtokt hart. *Un coeur d'acier, un coeur impitoyable.*

VERSTAAN. v.a. Begrypen, de zin vatten. *Entendre, comprendre le ſens.* Le Pret: *Verſtond*, le Part: *Verſtaan.* Wat Taal ſpreekt gy? ik kan u niet verſtaan. *Quel langage parlez vous? je ne ſaurois vous entendre.* De zin van een Schryver verſtaan. *Entendre le ſens d'un Auteur.* Ik ſtond te ver, ik heb de Predikant niet VERSTAAN, begreepen. *J'etois trop loin, je n'ai point entendu le Miniſtre.* Iets VERSTAAN, hooren zeggen, verneemen. *Apprendre, ouir dire quelque choſe.* Zig met de Vyanden VERSTAAN, met de Vyanden geheime kennis houden. *S'entendre avec l'Ennemi.* Zy verſtaan malkander om u te loeren. *Ils s'entendent, ils ſont d'accord pour vous duper.*

VERSTAAN. v.n. Wel weeten, de ſlag weg hebben. *Entendre, avoir la pratique de quelque choſe.* Hy verſtaat zyn dingen wel, hy verſtaat den Koophandel grondig. *Il entend bien ſes affaires, il entend le Negoce à fonds.* Gy verſtaat het u niet, gy zyt 'er blind in. *Vous ne l'entendez pas, vous êtes aveugle, ignorant en cela.* Hy heeft 'er niet toe willen VERSTAAN, in willen toeſtaan. *Il n'a pas voulu y entendre, y conſentir.* VERSTAAN, is ook 't *Participium* van 't zelfde Werkwoord. Ik heb verſtaan dat hy de Bruigom is. *J'ai appris, j'ai oui dire qu'il ſe marie.*

VERSTAANLYK. Adj. Begrypelyk. *Intelligible, compréhenſible.* Verſtaanlyke woorden, verſtaanlyke zaaken. *Des mots intelligibles, des choſes compréhenſibles.* VERSTAANLYK. Adv. Op een verſtaanlyke wyze. *Intelligiblement.* m. Spreekt wat verſtaanlyker. *Parlez un peu plus intelligiblement.*

VERSTAK. *Pret:* van VERSTEEKEN. Hy verſtak zig in het hooy, agter de tapyten. *Il ſe cacha dans le foin, derriere la tapiſſerie.*

VERSTAND. n. Bekwaamheid, vermoogen van de ziele, door welke zy bedenkt, kend en bevat. *Entendement.* m. *Intelligence.* f. Het verſtand, de geheugenis en de wille, zyn de drie vermoogens der ziele. *L'entendement, la memoire & la volonté, ſont les trois puiſſances de l'ame.* De Hemelſe vreugden die alle verſtand te boven gaan. *Les joyes Celeſtes qui ſurpaſſent tout entendement.* VERSTAND, geeſt. *Eſprit.* Hy heeft veel verſtand. *Il a beaucoup d'eſprit.* 't Is een Juffw. van verſtand, van een groot verſtand. *C'eſt une Demoiſelle d'eſprit, d'un grand eſprit.* Zyn verſtand oeffenen. *Exercer ſon eſprit.* 't Is een teken van verſtand. *C'eſt une marque d'eſprit, de genie, d'intelligence.* 't Is een ſchoon verſtand. *C'eſt un beau genie.* Had hy verſtand genoeg gehad. *S'il eut eu aſſez d'eſprit, de genie.* VERSTAND, kennis, begryp. *Intelligence, connoiſſance, compréhenſion.* f. Dat gaat boven myn verſtand. *Cela paſſe mon intelligence, ma capa-*

Digitized by Google

capacité. Hy heeft het verſtand der geheimen, het verſtand van de heilige Schryvers. *Il a l'intelligence des myſteres, l'intelligence des Auteurs ſacrez.* VERSTAND, geeſtelyke zelfſtandigheid. *Intelligence.* f. *Subſtance purement ſpirituelle.* God is het opperſte verſtand. *Dieu eſt la ſouveraine intelligence.* De Engelen zyn enkele verſtanden. *Les Anges ſont de pures intelligences.* VERSTAND, gedagte, gevoele. *Sentiment, avis.* m. *Opinion.* f. Ik ben van een heel ander verſtand. *Je ſuis d'un tout autre ſentiment, d'un avis tout oppoſé.* Hy was van verſtand dat wy nog een Veldtogt of twee deeden. *Il etoit d'avis que nous fiſſions encore une Campagne ou deux.*

VERSTANDHOUDING, Werd voor geheimen, bedekten, verboden handel. *Intelligence ſecrete, deffendué*, in 't Franſch gebruikt. Hy wierd van heimelyke verſtandhouding met de Vyanden overtuigd. *Il fut convaincu d'intelligence avec les Ennemis.*

VERSTANDIG. Adj. Redelyk, redenkavelend. *Intelligent, qui a la faculté intellective & raiſonnable.* De menſch is een verſtandig weezen. *L'homme eſt un être intelligent.* De Engel is een verſtandige zelfſtandigheid. *L'Ange eſt une ſubſtance intelligente.* VERSTANDIG, met verſtand begaafd, bekwaam, ſchrander. *Doué d'eſprit, ſpirituel, intelligent, capable.* Hy is zeer verſtandig in de zaaken der Staatkunde. *Il eſt fort intelligent dans les affaires de la Politique.* 't Is een verſtandig man, een verſtandige vrouw. *C'eſt un homme d'eſprit, une femme d'eſprit* Is hy zoo verſtandig? *A-t-il tant d'eſprit?* VERSTANDIG, ſneedig, ſchrander, vernuftig, geeſtryk. *Spirituel, eclairé.* Een verſtandig man. *Un homme ſpirituel, eclaire, intelligent.* Een verſtandig antwoord. *Une reponſe ſpirituelle.* Een verſtandig oordeel. *Un jugement eclairé, ſolide.* De regt verſtandige agten hen boven hun eigen verſtand, ver van zig door 't zelve te zeer te laaten verblinden, voorinneemen.

VERSTANDIGLYK. Adv. Met verſtand. *Spirituellement, d'une maniere pleine d'eſprit.* Hy antwoorde heel verſtandiglyk. *Il repondit fort ſpirituellement.*

VERSTEEKEN. v. a. & n. p. Wegleggen, verbergen. *Cacher, ſerrer en un lieu caché.* Le Pret: *Verſtak*, le Part: *Verſteeken.* Zyn Goud en zyn Juweelen verſteeken. *Cacher ſon Or & ſes Pierreries.* Iemand van alles VERSTEEKEN, ontblooten, berooven. *Fruſtrer, priver, depouiller quelqu'un de toutes choſes.* Hy had zig onder 't ledikant, VERSTEEKEN verſtooken. *Il s'etoit caché ſous le lit.* Hy wierd van al zyn regten VERSTEEKEN, ontzet. *Il fut fruſtré, depouille de tous ſes droits.* Ik bleef zonder geld en van alle hoop verſteeken. *Je demeurai ſans argent & fruſtré, privé de toute eſperance.* VERSTEEKING, ontblooting, beneeming, derving. *Privation.* f. *Depouillement.* m.

VERSTEENEN. v. a. & n. In ſteen doen veranderen. *Petrifier, changer en pierres.* Meduſas hoofd verſteende al die het aanzagen. *La tête de Meduſe petrifioit tous ceux qui la regardoient.* Een VERSTEEND, verſtokt hart, een verhard gemoed. *Un coeur de pierre, un coeur inflexible.* VERSTEENING, verandering in ſteen. *Pétrification.* f. Men ſpreekt van de verſteeninge van 't hout in zekere Meeren. *On parle de la pétrification du bois dans certains Lacs.*

VERSTEK. n. Verſteeking *Privation.* f. *Deboutement.* m. Die eenige pretentien te maaken hebben, zullen hen voor primo Mey aanſtaande moeten vertoonen, by pœne van verſtek. *Ceux qui ont quelques pretentions à former ſeront obligez de ſe preſenter devant le premier de May prochain, ſous peine d'être deboutez, de-ckus de leur droit.*

VERSTELD. Adj. Ontſteld, ontzet, verwonderd. *Etonné, ſaiſi, conſterné.* Hy ſtond verſteld doe hy 't hoorde. *Il fut etonné, ſaiſi quand il l'apprit.*

VERSTELLEN. v. a. Vernaayen, verlappen. *Raccommoder, rapiecer, rapetaſſer.* Kant verſtellen, kleeren verſtellen. *Raccommoder, remplir de la dentelle, raccommoder des hardes.* Een orloosje verſtellen, vermaaken. *Raccommoder, rhabiller une montre, la faire mieux aller.* VERSTELLING, vermaaking. *Raccomodage, rhabillage.* m. Verſtelling van een kleed, verſtelling van een orloosje. *Raccomodage d'un habit, raccomodage, rhabillage d'une montre.*

VERSTENDIGEN. v. a. zie VERWITTIGEN. *Informer.* Zoo draa ik 'er van verſtendigt wierd. *Des que j'en fus informé, averti, que j'en eus avis.*

VERSTERF. n. Werd ſomtyds voor OVERLYDEN gezegt. *Decès, trepas.* m. *Mort.* f. En by verſterf, by 't overlyden van... *Et par le decès, le trepas de...*

VERSTERKEN. v a. Met ſchanſſen ſterk maaken. *Fortifier, garnir de fortifications.* Een Stad verſterken, een Kaſteel verſterken. *Fortifier une Place, fortifier un Chateau.* VERSTERKEN, nieuwe hulp toezenden. *Renforcer, envoyer du renfort.* Men ſpreekt van het Leger met tien nieuwe Regimenten te verſterken. *On parle de renforcer l'Armée de dix nouveaux Regiments.*

VERSTERKEN. Kragtig maaken. *Fortifier, conforter, reconforter.* De goede wyn verſterkt de maag. *Le bon vin fortifie l'eſtomac.* De Wysgeerte verſterkt de geeſt. *La Philoſophie fortifie l'eſprit.* In 't Geloof verſterkt worden. *être fortifié dans la Foy.*

VERSTERKEND. Adj. Dat verſterkt. *Fortifiant, confortatif.* De wyn is een verſterkende drank. *Le vin eſt une boiſſon confortative.* Het Thriakel is een kragtig verſterkend middel. *La Theriaque eſt un puiſſant confortatif.*

VERSTERKING van een Stad door ſchanſſen, bolwerken &c. De verſterking van dat Kaſteel benam ons veel tyd. *La fortification de ce Chateau nous emporta bien du temps.*

VERSTERKING van een Leger of Stad door 't zenden van vers volk. *Renforcement d'une Armée* ou *d'une Ville en y envoyant des troupes fraiches.* Die troepen zyn tot verſterking van 't Leger geſchikt. *Ces troupes ſont deſtinées à ſervir de renfort à l'Armée.* VERSTERKING van de maag, van 't hart. *Corroboration de l'eſtomac, du coeur.* f.

VERSTERVEN. v. n. Door 't ſterven te beurt vallen. *Echeoir, être devolu au dernier mourant.* De renten van den gantſen inleg verſterven op de langſt levende. *Les rentes de tous le fonds devolvent, retournent au dernier vivant.*

VERSTIET. *Pret:* van VERSTOOTEN. Hy verſtiet hem uit het huis. *Il le chaſſa de la maiſon.* Antonius verſtiet zyn vrouw Octavia, om Cleopatra Koninginne van Egipte te volgen. *Antoine repudia ſa femme Octavie, pour ſuivre Cleopatre Reine d'Egypte.*

VERSTIKKEN. v. a. Verſmooren, de ademhaaling beneemen. *Etouffer, ſuffoquer.* Men verſtikt 'er van de rook. *On y etouffe de la fumée.* Een keel gezwel heeft hem verſtikt. *Une eſquinancie l'a etouffé.* VERSTIKKING, verſmooring. *Suffocation.* f. *Etouffement.* m. Een verſtikking was te vreezen als de zinking overvloeyde. *Une ſuffocation ſeroit à craindre ſi le caterre, la fluxion ſe debordoit.*

VERSTOKKEN. v. a. Verharden. *Endurcir.* De Heere verſtokte het hart van Phárao. *L'Eternel endurcit le coeur de Pharao.*

VERSTOMMEN. v. a. & n. Stom worden, doen zwygen.

Digitized by Google

gen. *Devenir muet, perdre la parole, fermer la bouche.* Die dreigementen verſtomden hem voort. *Ces menaces le rendirent muet, lui fermerent la bouche d'abord.* Zacharias verſtomde in den Tempel. *Zacharie devint muet dans le Temple.*

VERSTOMPEN. v.a. Bot maaken. *Emouſſer, rendre moins pointu* ou *moins tranchant.* Een mes verſtompen. *Emouſſer un couſteau.* De punt van een degen verſtompen. *Emouſſer la pointe d'une epée.* Zyn geeſt op de boeken VERSTOMPEN, uitputten. *Emouſſer, epuiſer ſon eſprit ſur les livres.*

VERSTOND. *Pret:* van VERSTAAN. Hy verſtond ten eerſte wel wat dat zeggen wilde. *Il entendit, comprit bien d'abord ce que cela vouloit dire.*

VERSTOOREN. v.a. Vertoornen, vergrammen, kwaad maaken *Fâcher, irriter, mettre en colere.* Zyn Meeſter verſtooren. *Fâcher, courroucer ſon Maître; mettre ſon Maître de mauvaiſe humeur.* Hy was heel verſtoord. *Il etoit fort en colere.* De verſtoorde Doctor. *Le Medecin de mauvaiſe humeur, le Medecin grognard.* VERSTOOREN. v.a. Ontruſten, verwerren. *Troubler, brouiller.* De algemeene ruſt verſtooren. *Troubler le repos public.* Wy leefden in vreede, hy is ons komen verſtooren *Nous vivions en paix, il eſt venu nous troubler.* VERSTOORDER, ontruſter van de algemeene ruſt. *Perturbateur du repos public.* VERSTOORING van de ruſt. *Trouble.* m. *interruption du repos.* f. Verſtooring van iemands reden *Interruption du diſcours de quelqu'un.*

VERSTOOTEN. v.a. Verſmaadelyk, ruwelyk weg jaagen. *Chaſſer, rebuter, rejetter.* Le Pret: *Verſtiet*, le Part: *Verſtooten.* Uit het Vaderlyk huis verſtooten. *Chaſſer de la maiſon Paternelle.* Dat kind word verſtooten en mishandeld. *Cet enfant eſt rebuté & maltraité.* Zyn vrouw VERSTOOTEN, den ſcheidbrief geeven, als onder de Jooden gebruikelyk was. *Repudier ſa femme, donner la lettre de divorce à ſa femme, comme il etoit en uſage parmi les Juifs.* VERSTOOTING, verdryving, verwerping. *Mauvais traitement.* m. *action de chaſſer, de rebuter.*

VERSTOPPEN. v.a. Toeſtoppen. *Boucher, fermer.* Het rioel verſtoppen *Boucher l'egoût.* VERSTOPPEN, als men van zekere ſpyzen, zekere vrugten ſpreekt. *Conſtiper, reſſerrer.* De miſpelen verſtoppen. *Les neffles conſtipent, reſſerrent.* VERSTOPPENDE voedſels. *Des aliments conſtipans, qui conſtipent, reſſerrent.* Kouſſen VERSTOPPEN, toeſtoppen. *Rentraire des bas, boucher les trous qu'il y a dans des bas.* VERSTOPPING van 't rioel, van de kagchelpyp. *Bouchement de l'egoût, du tuyau du poêle.* m. VERSTOPPING, verſtoptheid, hardlyvigheid. *Conſtipation.* f. *Reſſerrement de ventre.* m. VERSTOPPING, verſtoptheid in den darmſcheel. *Obſtruction dans le meſentere.* f. De meeſte kwaale komen uit verſtoptheden voort. *La pluſpart des maladies viennent d'obſtructions.*

VERSTORVEN. part: van VERSTERVEN. Verſtorven goed, goed by verſterf aangeerft. *Des biens, des effets acquis par le decès de quelqu'un.* De VERSTORVENE *of* geſturvene, de lyken op een ſchip werden in een kombaars genaayd, en in Zee begraaven. *Ceux qui meurent ſur les vaiſſeaux ſont couſus dans une couverte & enterrez en Mer.*

VERSTOUTEN. v.a. & n. Stout maaken, ſtout worden. *Enhardir, s'enhardir, s'aguerrir.* Zyn reden verſtoute de Krygsluiden. *Son diſcours enhardit les gens de Guerre, les Troupes.* Indien ik my zoo ver mogt verſtouten .. *Si j'oſois m'enhardir juſques là...*

VERSTRAMMEN. v.n. Stram worden. *S'engourdir, ſe roidir.* De leden verſtrammen met de jaaren. *Les membres s'engourdiſſent, roidiſſent avec l'âge.* VERSTRAMMING der leden. *Engourdiſſement des membres.* m.

VERSTREKKEN. v.a. Strekken, dienen. *Servir, tenir place de...* Iemand een Vader verſtrekken. *Servir de Pere, tenir lieu de Pere à quelqu'un,* Dat verſtrekt u een goede verſchooning. *Cela vous ſert de bonne excuſe.* Iemand penningen VERSTREKKEN, leenen. *Fournir, avancer, prêter des deniers à quelqu'un.*

VERSTRIKKEN. v.a. In de ſtrik doen blyven. *Empêtrer, attirer dans le piege.* Als de vogels in de netten verſtrikt zyn. *Quand les oiſeaux ſont empêtrez dans les filets.* VERSTRIKKEN, verſchalken, in de knel brengen. *Surprendre, faire donner dans le panneau, enlacer.* Dat doet hy om u te verſtrikken. *Il fait cela pour vous attirer dans le panneau, pour vous ſurprendre.*

VERSTROOYEN. v.a. Hier en daar jaagen. *Diſperſer, repandre, jetter ça & là.* De Vyanden wierden geſlagen en verſtrooyd. *Les Ennemis furent batus & diſperſez.* De verſtrooyde Jooden. *Les Juifs diſperſez.* VERSTROOYDE, vervlogene gedagten. *Des penſées diſtraites, peu ſolides.* Zyn gedagten zyn altyd zoo verſtrooyd, hy is altyd zoo verſtrooyd van gedagten. *Il eſt toujours ſi diſtrait, ſi diſſipé.* VERSTROOYING, verſtrooydheid van gedagte, onaandagt. *Diſtraction, inatention* f. De VERSTROOYING der Jooden. *La diſperſion des Juifs.*

VERSTUIKEN v.a. Uit het lid zetten, verwrikken. *Demettre, deboiter.* Ik had myn voet daar haaſt verſtuikt. *J'ay failli à me deboiter le pied.* VERSTUIKING van arm *of* voet. *Deboitement de bras* ou *de jambe.* m.

VERSTYVEN. v.n. Styf worden. *Se roidir, devenir roide.* Het linne goed verſtyfd in de vorſt. *Le linge roidit à la gelée.* Hy verſtyfde van de koude. *Il roidiſſoit de froid.*

VERTAALDER. Overzetter. *Traducteur.* De Vertaalders van Plato, van Horatius. *Les Traducteurs de Platon, d'Horace.*

VERTAALEN. v.a. Overzetten. *Traduire, tourner d'une Langue en une autre.* Van woord tot woord vertaalen. *Traduire mot à mot.* Dat is uit het Latyn, uit het Franſch vertaald. *Cela eſt traduit du Latin, du François.*

VERTAALING. f. Overzetting. *Traduction, verſion.* f. Nieuwe vertaaling, getrouwe vertaaling. *Nouvelle traduction, fidelle traduction.* Vertaaling van de Bybel. *Verſion de la Bible.*

VERTEEREN. v.a. Nog eens met teer beſtryken. *Enduire une ſeconde fois de goudron, goudronner de nouveau.*

VERTEEREN. v.a. Verduwen, de kooking doen. *Digerer, faire la coction des aliments.* De maag verteerd de ſpyzen. *L'eſtomac digere les viandes.* Spyzen te hard, te zwaar om te verteeren. *Des viandes trop dures, trop peſantes à digerer.* VERTEEREN, vernietigen. *Conſumer, reduire a rien.* Het ſlag offer wierd door 't vuur verteerd. *La victime fut conſumée par le feu.* De roeſt verteerd het yzer. *La rouille conſume le fer.* VERTEEREN, geld beſteeden *Depenſer, employer de l'argent.* Te veel geld verteeren. *Depenſer trop d'argent.* Hoe veel hebt gy op die reis verteerd? *Combien avez vous depenſé dans ce voyage?*

De VERTEERING der ſpyzen in de maag. *La digeſtion, la coction des viandes dans l'eſtomac.* De VERTEERING van 't ſlagoffer. *La conſommation de la victime.* VERTEERING in 't huishouden, op de reis &c. *Depenſe pour le menage, depenſe du voyage &c.*

VERTELLEN. v.a. Verhaalen. *Conter, raconter, narrer,*

Digitized by Google

faire un recit. Fabels, ſprookjes vertellen. *Conter des fables, des fariboles.* Vertel ons al de omſtandigheden. *Racontez nous toutes les circonſtances.* VERTELLING, ſprookje, klugtje. *Conte.* m. *Fable, hiſtoire.* f. Een klugtige vertelling. *Un plaiſant conte, une drole d'hiſtoire.* Beuzelagtige vertellingen. *Des contes bleus, des contes borgnes.* Die vertelling duurd te lang. *Ce conte là dure trop long temps.*

VERTIER. n. Verzending, verkooping. *Debit, trafic.* m. *Vente, chalandiſe.* f. Die luiden hebben groot vertier. *Ces gens la ont un grand debit, ſont bien achalandez.* Daar zyn groſſen genoeg in dat boek om aan een goed vertier niet te twyffelen. *Il y a aſſez de niaiſeries, de coyonneries dans ce livre là pour ne douter point d'un bon debit.* VERTIEREN. v.a. Verkoopen, verzenden. *Debiter, vendre.* Hy heeft al zyn koorn niet konnen vertieren. *Il n'a pu debiter tout ſon bled.* De VERTIERING, 't vertier der waaren is maar tamelyk. *La vente, le debit des marchandiſes n'eſt que paſſable.*

VERTIMMEREN. v. a. Weer timmeren, vermaaken. *Raccomoder, renouveller la charpente.* Een huis vertimmeren. *Raccomoder, rebatir une maiſon, renouveller la charpente &c.* VERTIMMEREN, aan het timmeren te koſten leggen. *Depenſer en bâtiments.* Hy heeft alree eens zoo veel geld vertimmerd als hy eerſt dagt. *Il a deja depenſé à bâtir le double de ce qu'il penſoit d'abord.*

VERTIND. part: van VERTINNEN. *Etamé.* Een vertinde ketel, vertinde pan. *Un chaudron etamé, une poële etamée.* Een ketel, een kopere pan VERTINNEN, met geſmolte tin beſtryken. *Etamer un chaudron, etamer une poële de cuivre.*

VERTOEVEN. v.n. Verblyven, ſtil houden. *S'arrêter, faire une ſtation.* Hy vertoefde zoo lang in 't Portaal. *Il s'arrêta, il demeura ſi longtumps dans le Veſtibule.*

VERTOLKEN. v.a. Als tolk dienen *Servir de trucheman, interpreter.* Wie zal my dat vertolken? *Qui eſt ce qui m'interpretera cela!*

VERTOOG. n. Klaar bewys. *Demonſtration, preuve evidente.* f. Een vertoog van de Matheſis. *Une demonſtration de Mathematique.* VERTOOG, vertooning, ſchets. *Tableau* m. *Repreſentation.* f. Dat is het natuurlyk vertoog van 's menſchen leven. *C'eſt là le tableau de la vie humaine au naturel.* VERTOOG, aanſpraak, verzoek. *Remontrance, requête.* f. Zyn vertoog wierd billyk gevonden. *Sa remontrance fut trouvee juſte.*

VERTOONEN. v.a. Voorhouden, aanwyzen. *Remontrer, repreſenter par le diſcours.* Hy vertoonde heel ootmoedig het onregt dat hy leed. *Il remontra fort humblement l'injuſtice qu'il ſouffroit.* VERTOONEN, doen ſchynen, blyken toonen *Montrer, faire paroitre.* Een bly gelaat vertoonen. *Montrer un viſage, un air content.* Hy vertoond zig anders dan hy is. *Il parost tout autre qu'il n'eſt.* VERTOONEN, voor den dag brengen. *Repreſenter, exhiber, montrer.* Hem wierd belaſt het origineel contract te vertoonen. *On lui enjoignit de répréſenter le contract original.* VERTOONEN, verbeelden. *Repreſenter, figurer.* De print vertoond Chriſti geboorte. *L'eſtampe repreſente la nativité de J. Ch.* VERTOONEN, uitdrukken. *Repréſenter, exprimer.* De Predikant heeft ons de doods benaauwdheden zeer levendig vertoond. *Le Miniſtre nous a repréſenté très vivement les angoiſſes de la mort.* VERTOONEN, nadoen, verbeelden. *Repreſenter, imiter.* Een Treurſpel vertoonen. *Repreſenter une Tragedie.* Daar zal een ſchoon ſpel vertoond werden. *On repréſentera une belle piece.* VERTOONER, ſpeelder, perſonaadje. *Perſonnage, Acteur.* VERTOONING, voortbrenging, openlegging. *Repréſentation, exhibition, production.* f. De vertooning van de origineele tytels. *La repréſentation, production des titres originaux.* VERTOONING, verbeelding, nabootſing. *Repréſentation, imitation.* f. De vertooning van een Tooneelſtuk. *La répréſentation d'une piece de Théatre.* VERTOONING, Tooneel cieraad. *Decoration.* f. *Embelliſſement de Théatre.* m. Een ſpel met pragtige vertooningen. *Une piece avec de magnifiques decorations.* De VERTOONPLAATS voor de Tooneelſpeelders. *Le lieu deſtiné aux répréſentations de Théatre.*

VERTOORNEN. v.a. Vergrammen. *Courroucer, irriter, mettre en colere.* Wy hebben God door onze zonden vertoornd. *Nous avons courroucé Dieu par nos pechez.* Ik vreesde u te vertoornen. *Je craignois de vous mettre en colere.*

VERTRAAGEN. v.a. Weerhouden. *Ralentir, rendre plus lent.* De beweeging is wat vertraagd. *Le mouvement eſt un peu ralenti.* VERTRAAGING van de ſtap, van de beweeging. *Ralentiſſement de la demarche, du mouvement.*

VERTRAPPEN. v.a. Met de voeten trappen. *Fouler aux pieds.* Hy viel van't paard en wierd deerlyk vertrapt. *Il tomba de cheval & fut pitoyablement foulé aux pieds.*

VERTREEDEN. v.a. Vertrappen, verſmaaden. *Fouler aux pieds, mepriſer.* Alle goede vermaaningen met de voeten vertreeden. *Fouler aux pieds toutes bonnes exhortations.* Zig VERTREEDEN. v.n. Om een kuyertje gaan. *Faire un tour à pied, aller prendre l'air.* Vertreed u wat in den Tuin om uw hoofdpyn te verdryven. *Faites un tour de Jardin pour chaſſer votre mal de tête.* De VERTREEDING, wandeling is gezond. *La promenade fait du bien.*

VERTREK. n. De daad van VERTREKKEN. *Départ.* m. Het vertrek van de Vloot. *Le depart de la Flote.* Hy ſtaat op zyn vertrek na Italien. *Il eſt ſur ſon depart pour l'Italie.*

VERTREK. Verblyf kamer *of* gedeelte van 't huis. *Chambre.* f. *Appartement.* m. Mevrouw is in haar vertrek. *Madame eſt dans ſa chambre, dans ſon appartement.* Een Zomer, een Winter vertrek. *Un appartement d'Eté, un appartement d'Hyver.*

VERTREKKEN. Zig op weg begeeven. *Partir, ſe mettre en voyage, en chemin.* Le Pret: *Vertrok,* le Part: *Vertrokken.* Hy zal binnen drie dagen vertrekken. *Il partira dans trois jours.* Vertrek met uw luizen, pak je biezen. *Faites Jaques déloge, tirez vous le nerf.*

VERTROK. *Pret:* van VERTREKKEN. Hy vertrok daar op te poſt. *Il partit là deſſus en poſte.* Hy is na Londen vertrokken. *Il eſt parti pour Londres.*

VERTROOSTEN. v.a. De droefheid verzagten, verligten. *Conſoler, ſoulager, adoucir l'affliction.* De bedrukte vertroofteu. *Conſoler les affligez.* De geeſt Gods vertroost onze zielen. *L'eſprit de Dieu conſole nos ames.* VERTROOSTING, troost, verligting van ſmert. *Conſolation.* f. *Soulagement dans l'affliction.* Gy zyt myn eenigſte vertroosting. *Vous êtes mon unique conſolation.* De vertroostingen des H. Geeſtes gevoelen. *Sentir les conſolations du St. Eſprit.*

VERTROUWDE. Geheim bewaarder, bewaarſter. *Confident, confidente.* Cephiſe vertrouwde van Andromache. *Cephiſe confidente d'Andromaque.*

VERTROUWEN. v.a. Bouwen op iemand of op iets. *Se confier, s'aſſurer ſur quelqu'un ou ſur quelquechoſe.* Op Gods voorzienigheid vertrouwen. *Se confier en la providence de Dieu.* Zig op zyn magt vertrouwen. *Se*

Digitized by Google

confier en ſes forces. VERTROUWEN. v. a. Vaſt gelooven. *Croire fermement.* Zoo dat ik vaſtelyk vertrouw dat hy nog niet vertrokken zal zyn. *De ſorte que je croy fermement qu'il ne ſera pas encore parti.*

VERTROUWEN. v. a. Aan iemands trouw overlaaten. *Confier, commettre à la fidelité de quelqu'un.* Ik vertrouw hem al myn geheimen. *Je lui confie tous mes ſecrets.*

VERTROUWEN. n. Hoop op iemand *of* op iets. *Confiance, eſperance.* f. Al zyn vertrouwen op God ſtellen. *Mettre toute ſa confiance en Dieu.* Ik heb veel vertrouwen op uw vrindſchap. *J'ay beaucoup de confiance en votre amitié.*

VERTUID. Een vertuid ſchip, een ſchip met Bak en ſchans voorzien. *Un vaiſſeau accaſtillé, vaiſſeau pourvû d'un Chateau d'avant & d'un Chateau d'arriere.* VERTUINING van een ſchip, Bak en Schans. *Accaſtillage d'un vaiſſeau.* m. VERTUINING hout, blad, plank; wagen ſchot. *Eſquain, quein.* m. *Bois de charpente de vaiſſeaux.* VERTUID ſchip, werd ook van een ſchip ten anker leggende gezegt. *Vaiſſeau affourché.*

VERTUY-ANKER of tuy-anker, tweede anker, met het eerſte anker als een vork verbeeldende. *Ancre d'affourche.* f. VERTUYEN. v. n. Het tuy-anker neerlaaten om voor de ſtorm veiliger te leggen. *Affourcher, mouiller l'ancre d'affourche en ſorte que ſon cable traverſe celle de l'ancre deja mouillée.* VERTUID, vaſt gehecht zyn aan iets. *être attaché, cramponné à quelque choſe.* De Heer D. van HOOGSTRATEN zegt, dat *Jan Vos*, Glazemaaker en Poëet aan de Straattaal vertuid was: dat bragt zyn Ambagt mêe.

VERTWYFFELD. Werd ſomtyds voor WANHOOPIG gezegt. Een vertwyffeld menſch is te beklaagen, te vreezen *Un homme deſeſperé, au deſeſpoir eſt à plaindre, à craindre.* VERTWYFFELD, werd ook *Adverbialiter* gebruikt. Vertwyffeld vechten. *Se battre en deſeſperé.*

VERVAARD. Adj. Schrikkig, angſtvallig. *Peureux, craintif, timide.* De Vrouwen zyn uit de natuur vervaard. *Les Femmes ſont peureuſes de leur naturel.* Iemand VERVAARD MAAKEN. *Faire peur à quelqu'un.* Cleopatra ſchielyk VERVAARD WORDENDE, was oorzaak van 't verlies van den Zeeſlag te *Actium*, daar Antonius meer zorgde om zyn Minnaares als om zyne eer. *Cleopatre s'alarmant ſubitement, fut cauſe de la perte de la bataille Navale d'Actium, où Antoine eut plus de ſoin de ſa Maitreſſe que de ſa gloire.*

VERVAARDIGEN. v. a. Gereed maaken. *Apprêter, preparer.* Al 't-noodige tot de reis vervaardigen. *Apprêter, preparer tous pour le voyage.* VERVAARDIGING van 't reistuig. *Apprêt.* m. *Preparation du bagage &c.*

VERVAAREN. v. n. Heen vaaren, verzeilen. *S'en aller par eau je ne ſai où.* Men weet niet waar hy vervaaren is. *On ne ſait ou il eſt alle, ce qu'il eſt devenu.* VERVAAREN. v. n. Aan 't vaaren beſteeden. *Payer pour ſon paſſage, pour le bâtiment.* Elk menſch vervaard tien ſtuivers. *On donne dix ſous par tête pour le paſſage, pour la promenade ſur l'eau &c.*

VERVAAREN. v. a. Vervaard maaken. *Faire peur, intimider.* Hy meende my met zyn dreigen te vervaaren. *Il penſoit me faire peur, m'intimider par ſes menaces.*

VERVAARLYK. Adj. Schriklyk, vreeſlyk. *Effroyable, epouvantable.* Een vervaarlyk onweer, vervaarlyk nagtgezigt. *Une epouvantable tempête, une effroyable viſion.* Hy zag 'er vervaarlyk uit. *Il etoit epouvantable à voir.* VERVAARLYK. Adv. Op een vervaarlyke wyze. *Furieuſement, horriblement, terriblement.* Het woey vervaarlyk. *Il ventoit furieuſement, terriblement.* Het ſtinkt 'er vervaarlyk. *Il y put horriblement.*

VERVAL. n. Ramp, ondergang. *Decadence, ruine.* f. *Depériſſement, dechet.* m. Daar is een groot verval in de zaaken. *Les affaires vont fort en decadence.* Het verval van de Spaanſe Moogentheid. *La decadence de la Monarchie d'Eſpagne.*

VERVAL. Winſtje, buite kansje, ſteekpenning. *Profit, le denier pour boire, les epingles de la Servante.* Dat is een verval voor de Meid. *C'eſt un profit pour la Servante, ce ſont les epingles de la Servante.*

VERVALDAG van een wiſſelbrief. *Echéance d'une lettre de change.* f. Wagten tot den vervaldag. *Attendre juſqu'a l'echeance.* De wiſſelbrief ten vervaldage voldoen *Payer ſatisfaire la lettre de change à l'echéance.*

VERVALLEN. v. n. Vergaan, vernietigd worden. *Deperir, tomber en ruine.* Le Pret: *Verviel*, le Part: *Vervallen.* Hy laat huizen en landeryen vervallen. *Il laiſſe deperir maiſons & terres.* Een VERVALLE Kaſteel. *Un Chateau ruiné, tombé en ruine.* Zyne zaaken vervallen zeer. *Ses affaires vont fort mal, deperiſſent entierement.* Die Staat is zeer VERVALLEN. *Cet Etat eſt bien dechu, va fort en decadence.* Tot armoede VERVALLEN, arm worden. *Tomber en neceſſité, dans l'indigence, dans la miſere.* Tot zonden vervallen, in ongunſt vervallen. *Tomber dans le peché, tomber en disgrace.* Het ſchip is onder 't Land VERVALLEN, op de Kuſt geſtrand. *Le vaiſſeau a été porté, jetté ſur la Côte.*

VERVALLEN. v. n. Verſchynen, uitgaan. *Echeoir, finir le terme.* De wiſſelbrief vervalt over drie dagen. *La lettre de change écheoit dans trois jours.* Een vervalle wiſſelbrief. *Une lettre de change echuë.*

VERVALSEN. v. a. Namaaken. *Falſifier, contrefaire.* Een Contract, een Zegel vervalſen. *Falſifier un Contract, un Sceau.* VERVALSEN, kwalyk vermengen, bederven, ſnyden. *Falſifier, alterer par un faux melange.* De Metaalen vervalſen. *Falſifier les metaux.* Vervalſte Bezoar. *Du Bezoar falſifié.* VERVALSING, bederving, bedrog. *Falſification, alteration.* f. Vervalſing der Metaalen. *Falſification des Metaux.* Vervalſing van den grond text. *Falſification, alteration du texte original.*

VERVANGEN. v. a. Verpoozen, beurt houden. *Relayer, continuer le travail d'un autre pour le ſoulager.* Le Pret: *Verving*, le Part: *Vervangen.* Die luiden moeten malkander vervangen. *Il faut que ces gens là ſe relayent.* De Theatyner Monnikken en de Potſemaakers vervangen malkander op 't Plein van Sanct Marcus te Venetie. *Les Theatins & les Bateleurs ſe relayent dans la Place de Saint Marc à Veniſe.* VERVANGEN WORDEN, verkouwen, kou vatten &c. als men van de paarden ſpreekt, die heet gereden zynde koud water drinken, in de wind ſtaan. *être ſaiſi, ſe morfondre, en parlant des chevaux qui boivent de l'eau froide, ſe trouvent à l'air après s'être echauffez.*

VERVATTEN. v. a. Behelſen, beſluiten. *Comprendre, contenir, renfermer en ſoy.* Europa vervat verſcheide Koningryken en Staaten. *L'Europe comprend pluſieurs Royaumes & Etats.* De ſtoffen in 't eerſte boek vervat. *Les matieres compriſes, contenuës au premier livre.* VERVATTEN, werd ook wel voor HERVATTEN gezegt. *Reprendre.* Gy moet het eens vervatten, gy moet een ander maal weer komen. *Il faut que vous retourniez, preniez la peine de revenir une autrefois.*

VERVEELEN. v. a. Laſtig vallen, verdrieten. *Incommoder, fatiguer, ennuyer.* Ik vrees u te verveelen. *Je crains de vous incommoder.* Dat geraas verveeld my te veel. *Ce bruit m'incommode trop.*

Digitized by Google

VERVELLEN. v.n. Van vel veranderen. *Muer, changer de peau, faire peau neuve.* De ſlang verveld alle jaaren. *Le ſerpent change tous les ans de peau, muë tous les ans.* Haare vingers vervellen. *Ses doits font peau neuve.* De VERVELLING of het VERVELLEN der ſlangen &c. *La muë des ſerpents &c.*

VERVERSSEN. v.a. Verkwikken, verfriſſen. *Rafraichir, delaſſer, refaire.* De bezetting van een Stad ververſſen. *Rafraichir la garniſon d'une Ville.* VERVERSSEN. v.a. Vermaaken, verſtellen. *Rafraichir, raccommoder, retoucher.* Een ſchildery ververſſen. *Rafraichir un tableau.* Het hair wat ververſſen. *Rafraichir un peu les cheveux.* VERVERSSEN, den dorſt leſſen, met drank verkoelen. *Etancher la ſoif, rafraichir.* Hier is goed bier, wy zullen ons wat ververſſen. *Il y a de bonne biere ici, nous nous rafraichirons un peu.* VERVERSSEN, vernieuwen. *Rafraichir, renouveller.* De geheugenis ververſſen. *Rafraichir, renouveller la memoire.*

VERVERSSING. f. Verkwikking, verligting. *Rafraichiſſement, ſoulagement.* m. De Stad had die ververſſing wel van nooden. *La Ville avoit bien beſoin de ce rafraichiſſement.* VERVERSSING, verſnapering, vereering van verkwikkende vogten, vrugten &c. *Rafraichiſſement, regale de liqueurs, de fruits, de viandes fraiches* m. Ververſſingen na de Vloot zenden. *Envoyer des rafraichiſſements à la Flote.* De Gezant wierd met lekkere wynen en andere ververſſingen vereerd. *L'Ambaſſadeur fut regale de vins delicieux & d'autres rafraichiſſements.*

VERVIEL. *Pret:* van VERVALLEN. Hy verviel in de grootſte armoede. *Il tomba dans la derniere pauvreté, miſere.* 't Schip verviel op de kuſt, op een klip. *Le vaiſſeau donna à la Cote, fut jetté contre un ecueil.*

VERVING. *Pret:* van VERVANGEN. De Beulen vervingen malkanderen om de Martelaaren te pynigen. *Les Boureaux ſe relayoient pour tourmenter les Martyrs.*

VERVLIEGEN. v.n. Uitwaaſſemen. *S'evaporer, ſe reſoudre en vapeurs.* Le Pret: *Vervloog,* le Part: *Vervlogen.* Stopt de vles anders zal de kragt van de wyn vervliegen. *Bouchez la bouteille, autrement la force du vin s'evaporera.* VERVLIEGING der geeſten van eenig vogt. *Evaporation des eſprits de quelque liqueur.* f.

VERVLOEKEN. v.a. Den vloek uitſpreeken. *Maudire, faire des imprécations.* Zyne vervolgers vervloeken. *Maudire ſes perſecuteurs.* Job vervloekte den dag van zyn geboorte. *Job maudit le jour de ſa naiſſance.* VERVLOEKEN, verdoemen, aan den vloek overgeeven. *Maudire, abandonner à la malediction.* God heeft Cain vervloekt. *Dieu a maudit Cain.* De onvrugtbaare Vygeboom wierd vervloekt. *Le Figuier ſterile fut maudit.*

VERVLOEKING. f. Uitſpreeking van den vloek. *Imprécation, malediction.* f. Hy gaf zyn Zoon duizend vervloekingen. *Il donna mille malédictions à ſon Fils.* De vervloeking van den onvrugtbaaren Vygeboom. *La malediction du Figuier ſterile.*

VERVLOEKT. Adj. en Subſt. *Maudit.* 't Is een vervloekte ſchelm, een vervloekte teef. *C'eſt un maudit coquin, une maudite chienne.* De VERVLOEKTE branden eeuwig in de Helle. *Les Maudits, les Damnez brulent eternellement en Enfer.*

VERVLOGEN. part: van VERVLIEGEN. *Evaporé.* Vervlogen, verſchaalde wyn. *Du vin evaporé,* pluſtot, *du vin eventé.* Door een VERVLOGE kogel gekwetſt werden. *être bleſſé par une balle perduë.*

VERVOEGEN. (Zig) v.n. Zig begeeven na *of* by iemand. *Se rendre auprès de,* ou *rejoindre quelqu'un &c.* Hy vervoegde zig naar de Cancelier om... *Il ſe rendit, il s'en alla chez le Chancelier pour...* Hy vervoegde zig daar na by 't gezelſchap *Il rejoignit enſuite la compagnie.*

VERVOEREN. v.a. Van de eene plaats na de andere brengen. *Tranſporter, emmener.* Waaren vervoeren. *Tranſporter des marchandiſes.* Joſeph wierd in Madian vervoerd. *Joſeph fut emmené en Madian.*

VERVOEREN. v.n. Gaande maaken. *Tranſporter, entrainer, emporter.* Men laat zig door zyne driften vervoeren. *On ſe laiſſe entrainer, emporter à ſes paſſions.* Vervoerd u zoo niet. *Ne vous emportez pas ainſi.*

VERVOERDHEID van gramſchap, vervoerdheid in liefde. *Emportement de colere, emportement d'amour.* m. Door de gramſchap VERVOERD WERDEN. *être tranſporté de colere, ſe laiſſer emporter à la colere.* De VERVOERING der waaren. *Le tranſport des marchandiſes.* De VERVOERING, wegvoering der Iſraëliten in Babylonien. *La Captivité des Iſraëlites en Babylone.*

VERVOLG. n. Gevolg, aanhang. *Continuation, ſuite.* f. 't Vervolg van een Boek. *La continuation, la ſuite d'un livre.* Vervolg der Romeinſe Hiſtorie. *Suite de l'Hiſtoire Romaine.* In 't VERVOLG. Adv. In 't gevolg, na dezen. *Dans la ſuite, cy après.* Gy zult in 't vervolg zien met wie gy te doen hebt. *Vous verrez dans la ſuite à qui vous avez à faire.*

VERVOLGEN. v.a. Gezwind navolgen. *Pourſuivre, ſuivre avec viteſſe.* Den Vyand tot aan de ſtormpaalen der Stad vervolgen. *Pourſuivre l'Ennemi juſqu'aux paliſſades de la Ville.* In Regten VERVOLGEN, betrekken. *Pourſuivre, tirer en Juſtice.* Een Geding voor 't Hof vervolgen. *Pourſuivre un Procès devant la Cour.* VERVOLGEN, volharden in 't geene begonnen is. *Pourſuivre, continuer.* Zyn weg vervolgen. *Pourſuivre ſon chemin.* Een begonnen werk vervolgen *Continuer un ouvrage commencé.* Om 't Geloof, de Religie VERVOLGEN, wreedelyk plaagen. *Perſecuter, vexer, violenter, tourmenter pour la Foy, pour cauſe de Religion.* De Tyrannen die de Chriſtenen vervolgen. *Les Tyrans qui perſecutent les Chretiens.*

VERVOLGENS. Adv. Daar na, verders. *Enſuite, après.* Men zal u vervolgens doen zien dat... *On vous fera voir enſuite que...* Hy ging vervolgens na de Kerk. *Il s'en fut enſuite à l'Egliſe.*

VERVOLGER. Ontmenſte wreedaart. *Perſecuteur, Tyran.* Nero, Domitianus is een der grootſte Vervolgers der Chriſtenen geweeſt. *Neron, Domitien a été un des plus grands Perſecuteurs des Chretiens.*

VERVOLGING. f. Geweldige onderdrukking. *Perſecution, vexation horrible.* f. De tien vervolgingen der eerſte Kerk. *Les dix perſecutions de la primitive Egliſe.* Dat zyn de vrugten van de laatſte vervolging. *Ce ſont là les fruits de la derniere perſecution.*

VERVORDEREN. v.a. Voortzetten. *Pourſuivre, avancer, continuer.* Zyn reis vervorderen. *Pourſuivre ſon voyage.* Het werk is tot na by 't einde vervorderd. *L'ouvrage eſt avancé bien près de ſa fin.* VERVORDERING, voortzetting van de reis, van 't werk. *Pourſuite, continuation du voyage, de l'ouvrage.* f.

VERVRAGTEN. Een ſchip *vervragten*, verhuuren. *Donner un vaiſſeau à frets, à louage.* VERVRAGTER, die een ſchip vervragt. *Celui qui donne un vaiſſeau à frêt, à louage, le Bourgeois du vaiſſeau.* VERVRAGTING, verhuuring van een ſchip. *Frets.* m. *Ce qu'on donne pour le loyer d'un vaiſſeau.*

VERVREEMDEN. v.a. Den eigendom overgeeven. *Aliener, tranſporter la proprieté.* Een gedeelte zyner inkomſten vervreemden. *Aliener une partie de ſes rentes.* Hy mag verkoopen nog vervreemden *Il ne peut vendre ni aliener.* Zy vreeſd dat haar goed magt VERVREEM-

Digitized by Google

VREEMDEN, in vreemde handen komen. *Elle craint que ſes biens ne s'alienent, ne paſſent à des etrangers.*

VERVREEMDEN. v. a. Schuw, afkeerig maaken. *Aliener, detourner, effaroucher.* De harde Vaders vervreemden hunne kinderen van zig. *Les Peres durs s'alienent les inclinations de leurs enfants.* VERVREEMDING, verkooping van eenig land goed &c. *Aliénation de quelque terre &c.* VERVREEMDING der genegentheden. *Alienation des volontez, des affections.* f.

VERVROOLYKEN. v. a. Verheugen, verblyden. *Egayer, rejouïr, divertir.* De geeſten vervroolyken. *Egayer les eſprits.* Hy vervroolykte het gantſche gezelſchap. *Il egaya, divertit toute la compagnie.*

VERVULLEN. v. a. Vol maaken. *Remplir, rendre plein.* De Stad met ſchrik vervullen. *Remplir la Ville de crainte.* Zyn lof vervuld de gantſe Waereld. *Sa louange remplit tout le Monde.* VERVULLEN, voldoen. *Remplir, ſatisfaire.* Onze wenſchen zyn vervuld. *Nos voeux ſont ſatisfaits.* VERVULLEN, volbrengen, nakomen *Accomplir, faire ce qui eſt promis* ou *ordonné.* De Wet vervullen. *Accomplir la Loy.* Ende Jeſus riep alles is vervuld. *Et Jeſus s'ecria tout eſt accompli.*

VERVULLING. f. Nakoming, volbrenging. *Accompliſſement, achevement.* m. De vervulling der Prophecyen. *L'accompliſſement des Propheties.* De vervulling van de Wet. *L'accompliſſement de la Loy.* De vervulling onzer wenſen. *L'accompliſſement de nos voeux.*

VERWAAND. Adj. Laatdunkend, opgeblaazen, waanwys. *Preſomptueux, vain, arrogant, orgueilleux.* 't Is een verwaand menſch, kaerel. *C'eſt un homme préſomptueux, un preſomptueux.* Hy is daar verwaand genoeg toe. *Il eſt aſſez preſomptueux pour cela.* VERWAANDE gedagte. *Des penſées préſomptueuſes.* VERWAANDHEID, iedelheid, opgeblaazentheid, waanwysheid. *Preſumption, vanite, arrogance* f. Zyn verwaandheid is onverdraaglyk. *Sa preſomption, ſon arrogance eſt inſupportable.*

VERWAARDIGEN. v. a. Zig vernederen, verdraagen, dulden. *Daigner, avoir engré.* Verwaardigd u ilegts my aan te hooren. *Dagnez ſeulement m'ecouter.*

VERWAARLOOZEN. v. a. Verſloffen, verzuimen. *Negliger, manquer.* Zyn dingen verwaarloozen. *Negliger ſes affaires.* Een gelegentheid verwaarloozen. *Negliger une occaſion.*

VERWAAYD. Adj. Onſtuimig, buylg. *Tempêtueux, orageux.* Een verwaayd weer. *Un temps orageux.* VERWAAYD, verwilderd gezigt, gelaat. *Air effaré, egaré, farouche.* Hy zag 'er zoo verwaayd uit. *Il avoit l'air tout effare, il avoit la mine d'un bandit.*

VERWAGTEN. v. a. Te gemoet zien. *Attendre, eſperer.* Ik verwagt hem morgen aan myn huis. *Je l'attends demain chez moy.* De Koning word alle dagen verwagt. *On attend le Roy tous les jours.* VERWAGTING, te gemoetziening, hoop. *Attente, eſperance.* f. De verwagting van 't gemeen voldoen. *Remplir l'attente du public.* Dat geluk gaat onze verwagting te boven. *Ce bonheur ſurpaſſe notre attente.*

VERWARD, VERWERD. Adj. Niet onderſcheiden. *Embrouillé, embarraſſé.* Verward garen. *Du fil embrouillé.* Een verwarde zaak. *Une affaire embrouillée.* Hy verhaalde ons de zaak VERWARDELYK, niet onderſcheidentlyk. *Il nous raconta la choſe confuſément.* Alles onder een VERWARREN, verwerren, onder een mengen. *Embrouiller, mêler tout l'un dans l'autre.* In zyne reden verwarren. *S'embrouiller dans ſes diſcours.*

VERWARMEN. v. a. Warm maaken. *Rechauffer, echauffer, donner de la chaleur.* De ſpyzen verwarmen *Rechauffer les mets.* Een kamer, een bed verwarmen. *Echauffer une chambre, echauffer un lit.*

VERWARREN. zie VERWERREN. *Brouiller, embrouiller.* VERWARRING, verwerring. *Embarras.* m.

VERWATEN, werd in de hoogdraavende ſtyl voor VERMETEL, laatdunkend gezegt. 't Is een verwaten menſch. *C'eſt un homme temeraire; un temeraire, un préſomptueux.*

VERWATERD. In de beenen gezwollen als men van paarden ſpreekt. *Fourbu, entrepris, enflé des jambes.* Een verwaterd paard. *Un cheval fourbu.*

VERWE. Verw, verf. *Couleur.* f. *Ce qui ſert à peindre ou à teindre.* De verwen ſamen mengen. *Mêler les couleurs.* De verwen wel leggen. *Appliquer bien les couleurs.*

VERWE, VERF. Gemengde verwen in 't ſtuk van ſchilderen. *Coloris.* m. *Ce qui réſulte du melange des couleurs.* Leevendige verwe. *Coloris vif.* Die Schilder word om zyn verwen geagt. *Ce Peintre eſt eſtimé pour ſon coloris.*

VERWEDDEN. v. a. Aan 't wedden waagen. *Hazarder en gageures.* Hoe veel durft gy 'er onder verwedden? *Combien oſez vous mettre à la gageure? pour combien oſez vous gager?*

VERWEERDER. De geene die tegen den Eiſſer in Regten dingd. *Deffendeur, celui qui en Juſtice eſt oppoſé au Demandeur.* VERWEERDERS, aangevallene, belegerde. *Aſſiegez, aſſaillis.* De aanvallers en de verweerders. *Les aſſiegeants & les aſſaillis, & les aſſiegez.*

VERWEEREN. v. a. Tegenweer bieden. *Deffendre, faire réſiſtance.* Zig dapper verweeren. *Se deffendre vaillamment.* De Stad verweerd zig nog. *La Ville ſe deffend encore.* VERWEERING, wederſtand. *Deffenſe, reſiſtance.* f. Een hardnekkige verweering. *Une deffenſe opiniatrée.*

VERWEET. *Pret:* van VERWYTEN. Zy verweet hem zyne trouwloosheid. *Elle lui reprocha ſa perfidie.* VERWEETEN 't part: van 't voorſch: Werkwoord. *Reproche.* Na dat zy hem zyne ontrouw VERWEETEN had. *Après qu'elle lui eut reproché ſa perfidie, ſon infidelité.*

VERWEEZEN. part: van VERWYZEN. In de koſten verweezen werden. *être condamné aux frais.* VERWEEZEN, bereuterd, ſpraakloos. *Interdit, troublé, muet.* Hoe ſtaat gy daar als verweezen? *D'où vient que vous êtes là tout interdit?*

VERWEKKEN. v. a. Gaande maaken. *Exciter, provoquer.* Dat verwekt den dorſt. *Cela excite la ſoif.* God tot gramſchap verwekken. *Exciter Dieu à la colere.* Een oproer VERWEKKEN, veroorzaaken. *Exciter, cauſer une ſedition.* Iemand tot leerzugt VERWEKKEN, aanzetten. *Exciter, porter quelqu'un à l'etude.* VERWEKKEN, voortbrengen. *Suſciter, produire.* De Propheeten die God verwekt heeft. *Les Prophétes que Dieu a ſuſcité.* God kan uit de ſteenen Abraham kinderen verwekken. *Dieu peut ſuſciter des pierres des enfans à Abraham.*

De VERWEKKERS van den oproer wierden gevangen, naar verdienſten geſtraft. *Les Auteurs de la ſedition furent ſaiſis, furent punis ſelon leurs merites.* VERWEKKING van een oproer. *Excitation d'une ſedition.* VERWEKKING van den lever. *Excitation du zele.* VERWEKKING der Propheeten. *Suſcitation des Prophétes.*

VERWELFSEL. zie GEWELF, VERWULFSEL. *Voute, maçonnerie en voute.* f.

VERWELKEN, VERSLENSEN. v. a. Verleppen. *Paſſer, ſe flêtrir, ſe faner.* Verwelkte bloemen. *Des fleurs fanées, fletries.* De VERWELKING der bloemen. *La fletriſſure des fleurs.*

VERWELKOMEN. v. a. Welkom heeten. *Complimenter ſur une arrivée, accueillir.* De twee Gedeputeerden

Digitized by Google

dengingen den Afgezant verwelkomen. *Les deux Deputez allérent complimenter l'Ambaſſadeur ſur ſon arrivée.*

VERWELVEN. v.a. Overwelven. *Vouter, couvrir en voute.* Verwelfde kelders. *Des caves voutées.*

VERWEN. v.a. In de verf doopen, verf doen vatten. *Teindre, plonger dans la teinture.* Lakens verwen, zyde ſtoffen verwen. *Teindre des draps, teindre des etoffes de ſoye.* Rood geverfde kouſſen. *Des bas teints en rouge.*

VERWENSSEN. v. a. Van zig wenſſen. *Faire des imprécations contre ce qui deplait, maudire.* Hy verwenſt haar hondermaal op een dag. *Il la maudit cent fois le jour, il ſouhaite cent fois le jour en être delivré.*

VERWER. Die een Verwery heeft. *Teinturier.* Breng dat laken, die kouſſen by de Verwer. *Portez ces draps, ces bas là chez le Teinturier.*

VERWERD, VERWARD. part: van VERWERREN, VERWARREN. *Embrouillé, confondu, embarraſſé.* In den Chaos waaren de Hoofdſtoffen verwerd. *Dans le Chaos les Elements etoient embrouillez, confondus.*

VERWERPELYK. Adj. Niet aanneemelyk. *Que l'on peut rejetter, à rejetter, reprouver.* Verwerpelyke aanbiedingen. *Des offres à rejetter.* Een verwerpelyke leer. *Une doctrine à reprouver.*

VERWERPEN. v.a Afkeuren, wraaken. *Rejetter, ne pas admettre.* Billyke aanbiedingen verwerpen. *Rejetter des offres raiſonnables.* VERWERPEN, verſtooten, doemen. *Reprouver, damner.* Een ſchaadelyke leer verwerpen *Reprouver une pernicieuſe Doctrine.*

VERWERPELING. Verworpene. *Reprouvé.* Met de verwerpelingen eeuwig branden in de Hel. *Bruler eternellement en Enfer avec les reprouvez.*

VERWERPING. f. Afkeuring, weigering. *Improbation, condamnation.* f. *Refus.* m. Verwerping van een ſtelling. *Improbation, condamnation d'une propoſition.* De verwerping van de Vrede. *Le refus, la rejection de la Paix.* VERWERPING, verdoeming. *Reprobation, excluſion du ſalut.* f. De verwerping van Saul om zyn ongehoorzaamheid. *La réprobation de Saül à cauſe de ſa desobéiſſance.* 't Beſluit der Verwerpinge is vreeſſelyk. *Le Decret de la Réprobation eſt terrible.*

VERWERREN. v.a. In verwerring brengen. *Empêtrer, embrouiller, mettre en desordre.* De vogel verwerde in 't net. *L'oiſeau s'empêtra dans le filet.* Boeken en papieren verwerren. *Brouiller, confondre des livres & des papiers.* Den text verwesren in plaats van die op te helderen. *Embarraſſer, embrouiller le texte au lieu de l'eclaircir.* Zyn geeſt met onnoodige dingen VERWERREN. *Embrouiller ſon eſprit, s'alembiquer l'eſprit de choſes inutiles.* In zyn reden verwerren. *S'embarraſſer dans ſon diſcours, ne ſavoir où l'on en eſt.*

VERWERRING. f. Chaos, verwerde ſamenmenging *Confuſion* f. *Melange confus, brouillamini.* m. De verwerring der Taalen. *La confuſion des Langues.* Alles is in de grootſte verwerring. *Tout eſt dans la plus grande confuſion.* De verwerring der proceſſen myden. *Eviter l'embarras des proces.*

VERWERVEN. v.a. Verkrygen. *Obtenir, impêtrer.* Le Pret: *Verwurf,* le Part: *Verwurven.* Indien ik die genade verwerven kan. *Si je puis obtenir cette grace.*

VERWERY. f. Plaats daar men ſtoffen verwd. *Teinturerie.* f. *Lieu où l'on teint des etoffes.* Een Laken Verwery. *Une Teinturerie pour les Draps.*

VERWILDERD. Adj. Woeſt, onbehouden. *Echappé, evaporé, dereglé.* Een verwilderd menſch. *Un echappé, un evaporé, un homme farouche.* Verwilderde gedagten. *Des penſées dereglées, mal digerées.*

VERWILDEREN. v. n. Los en woeſt worden. *Se dereigler, tomber dans le dereglement.* De jeugd verwilderd en word ſtout. *La jeuneſſe ſe deregle, s'echappe, la jeuneſſe devient effrenée & inſolente.* De VERWILDERING, ongeregeldheid der jeugd. *Le dereglement de la jeuneſſe.*

VERWINNEN. v. a. Overwinnen, te boven komen. *Vaincre, ſurmonter, dompter.* Le Pret: *Verwon,* le Part: *Verwonnen.* Zyne driften verwinnen. *Vaincre ſes paſſions.* Laat u verwinnen. *Laiſſez vous vaincre.*

VERWISSELEN. v.a. Veranderen, wiſſelen. *Changer.* Zyn goud geld verwiſſelen. *Changer ſa monnoye d'or.* Van paarden verwiſſelen. *Changer de chevaux.*

VERWITTIGEN. v.a. Berigten, bekend maaken. *Informer, donner connoiſſance.* De Koning daar van verwittigd zynde... *Le Roy en étant averti, en ayant été informé...* VERWITTIGING, berigt. *Avis, rapport* m. *Information.* f.

VERWOED. Adj. Wreed, barbaars, ontmenſt. *Feroce, cruel, inhumain, barbare.* Een verwoed menſch. *Un homme cruel, un inhumain.* Een verwoeden aart, verwoede zinnen. *Une humeur, un naturel barbare, feroce.* Zy wierden VERWOEDELYK gehandeld. *Ils furent cruellement traitez.* De VERWOEDHEID en wreedheid der Spanjaarden in America. *La barbarie, la cruauté, ferocité des Eſpagnols en Amerique.*

VERWOEST. Adj. Woeſt gemaakt, bedurven. *Ruiné, deſolé, rendu deſert, où l'on a fait le degat.* Verwoeſte Landen, verwoeſte Steden *Des Pays deſolez, ruinez, des Villes rendues deſertes.* VERWOESTEN. v. a. In den grond bederven. *Deſoler, ruiner, faire le degat, devaſter, mettre à feu & à ſang.* Landen en Steden verwoeſten. *Deſoler, ruiner, devaſter des Provinces & des Villes.*

VERWOESTING. f. Vernieling, verdelging. *Deſolation, deſtruction.* f. *Degat.* m. De verwoeſting van Jeruſalem. *La deſolation, deſtruction de Jeruſalem.*

VERWON. part: van VERWINNEN. Alexander verwon Darius tot Arbelles. *Alexandre vainquit Darius à Arbelles.* VERWONNEN. part: van VERWINNEN. Verwonnen en gevangen gemaakt worden. *être vaincu & fait priſonnier.* De verwonnenen in ſlaverny brengen, in triomf omvoeren. *Emmener les vaincus en Eſclavage, mener les vaincus en triomfe.*

VERWONDEREN. v. a. Verraſſen, ontzetten. *Etonner, ſurprendre.* Dat zal hem zeer verwonderen. *Cela l'etonnera beaucoup, le ſurprendra bien fort.* Ik ben verwonderd dat hy niet ſchryft. *Je ſuis etonné, ſurpris de ce qu'il n'ecrit pas.* Dat moet u niet VERWONDEREN, vreemd ſchynen. *Cela ne doit pas vous etonner, vous ne devez point le trouver etrange.* Zig VERWONDEREN, met verwondering beſchouwen. *Admirer, conſiderer avec ſurpriſe.* Zig over Gods werken, over Gods goedheid verwonderen. *Admirer les oeuvres, admirer la bonté de Dieu.*

VERWONDERING. f. Verraſſing, ontzetting, als ons iets vreemds voorkomt. *Etonnement.* m. *Surpriſe.* f. Ik hoor met verwondering dat... *J'apprends avec etonnement, avec ſurpriſe que...* Hy was in VERWONDERING, verrukking opgetoogen. *Il etoit ravi en admiration, en extaſe.* Die daad zal de verwondering der toekomende Eeuwen zyn. *Cette action ſera l'etonnement, l'admiration des ſiecles futurs.* Een VERWONDERING toonende ſtip! *Un point admiratif!*

VERWONDERLYK. Adj. Verwondering geerend. *Surprenant, etonnant, merveilleux.* Een verwonderlyke ſnelheid. *Une ſurprenante, une etonnante vitteſſe.* Verwonderlyke geheugenis. *Memoire etonnante, merveilleuſe.*

Digitized by Google

VERWOONEN. v. n. Aan huishuur geeven. *Depenſer au loyer de la maiſon.* Hy verwoond by de duizend gulden in dat huis. *Il paye pres de mille frans de loyer dans cette maiſon là.*

VERWORP, VERWIERP. *Pret:* van VERWERPEN. Die Vorſt verworp trotſelyk alle de aanbiedingen die men hem deed. *Ce Prince rejetta fierement toutes les offres qu'on lui fit.* De HEERE verwierp Eſau, en verkoor Jacob. *L'ETERNEL rejetta, reprouva Eſaü & choiſit Jacob.* VERWORPEN. part: van VERWERPEN. *Rejeté, reprouvé.* Alle deze aanbiedingen wierden ſmaadelyk verworpen. *Toutes ces offres furent outrageuſement rejettées.* De geene die God van eeuwigheid VERWORPEN heeft. *Ceux que Dieu a rejetté, reprouvé de toute Eternité.* De VERWORPENEN zullen eeuwig lyden in de Hel. *Les reprouvez ſouffriront eternellement en Enfer.*

VERWRIKKEN. v. a. Verſtuikt worden. *Deboiter, demettre.* Verwrikte leden. *Des membres demis.*

VERWULFT. n. Boogswyz metſelwerk. *Voute.* f. *Ouvrage de maçonnerie en ceintre.* Een zwaar verwulft. *Une voute epaiſſe, maſſive.* Het verwulft van de Kerk viel in. *La voute de l'Egliſe s'enfonça.*

VERWURF. *Pret:* van VERWERVEN. Abigaïl verwurf de vergiffenis van haar mans belediging by David. *Abigail obtint de David le pardon de l'offenſe de ſon mari.* VERWURVEN. part: van VERWERVEN. Zoo draa zy deze gunſt van den Vorſt verwurven had. *Des qu'elle eut obtenu cette faveur du Prince.*

VERWYDEREN. v. a. Vervreemden, afkeerig maaken. *Aliener, eloigner, donner de l'alienation.* De gemoederen verwyderen hoe langer hoe meer. *Les eſprits s'alienent, s'eloignent de plus en plus.* Om alle oorzaaken van VERWYDERING voor te komen... *Pour prevenir tous ſujets d'alienation, de mecontentements...*

VERWYFD. Adj. Laſhartig en wulps. *Effeminé, mol & voluptueux.* Sardanapalus was een verwyfd menſch. *Sardanapale etoit un effemine.* De inwoonders van Sibaris waaren zoo verwyfd dat zy alle hunne haanen de ſtrot afſneeden, om niet te vroeg gewekt te worden. *Les habitans de Sibaris etoient ſi effeminez qu'ils couperent la gorge à tous leurs cocqs pour n'être point eveillez de trop bon matin.*

VERWYLEN. v. a. Te rug gaan. *Reculer.* De Vrede, het werk verwylt in plaats van te vorderen. *La Paix, l'ouvrage recule au lieu d'avancer.* VERWYLING, veragtering. *Reculement, retardement* m.

VERWYT. n. Harde bejegening, ſcheldwoord. *Reproche, affront.* m. *Cenſure.* f. Een ſchamper verwyt. *Un ſanglant reproche.* Hy kon dat verwyt niet verdraagen. *Il ne put ſouffrir ce reproche.* VERWYTEN, v. a. Een verwyt aandoen. *Reprocher, faire reproche.* Le Pret: *Verweet*, le Part: *Verweeten.* Iemand zyn ondankbaarheid verwyten. *Reprocher à quelqu'un ſon ingratitude.* Myn gemoed verwyt my niets. *Ma conſcience ne me reproche rien.* VERWYTINGEN, 't meervoud van 't woord VERWYT. *Des reproches.* Die verwytingen kon hy niet opeeten. *Il ne put digerer ces reproches.*

VERWYVEN. v. a. & n. Verwyfd maaken of worden. *Effeminer* ou *devenir effeminé.* De ledigheid verwyfd een menſch. *L'oiſiveté effemine un homme.*

VERWYZEN. v. a. Vonniſſen, doemen. *Condamner.* Le Pret: *Verwees*, le Part: *Verweezen.* Ter dood verwyzen. *Condamner à mort.* In de koſten van Juſticie verwyzen. *Condamner aux depens & miſes de Juſtice.* VERWYZING, vonnis velling. *Condamnation.* f. De verwyzing der misdaadige. *La condamnation des criminels.*

VERYDELEN. v. a. Vrugteloos maaken. *Rendre inutile, faire avorter, faire echouer.* De voorneemens der Vyanden verydelen. *Faire echouer les deſſeins des Ennemis.* De aanſlag dus verydeld zynde... *L'entrepriſe etant ainſi echouée...*

VERZAAKEN. v. a. Ontkennen, afzweeren. *Renier, abjurer, renoncer.* Zyn Godsdienſt verzaaken. *Renier, abjurer ſa Religion.* Zyn Koning verzaaken. *Renoncer à ſon Roy.* Een waar Chriſten moet de waereld verzaaken, zig zelfs verzaaken. *Un vray Chrétien doit renoncer au monde, renoncer à ſoi-même.* VERZAAKEN, geen troef geeven. *Renoncer, ne mettre point d'atouts.* Als gy verzaakt zult gy beeſt zyn. *Si vous renoncez vous ferez la bête.*

VERZAAKING. f. Ontkenning, afzweering. *Reniement, renoncement.* m. *Abnegation.* f. Verzaaking van zyn Geloof. *Reniement, abjuration de ſa Foy.* Verzaaking van zig zelfs. *Renoncement, abnégation de ſoy même.* VERZAAKING in 't Lanterluyen. *Renonce au Lanturlu.* f.

VERZADIGEN. v. a. Den honger wegneemen. *Raſſaſier, oter la faim.* Den Heiland verzaadigde vyf duizend menſchen met vyf gartten brooden en twee viſſen *Notre Sauveur raſſaſia cinq mille perſonnes avec cinq pains d'orge & deux poiſſons.* VERZADIGING, ſtilling van den honger. *Raſſaſiement.* m. Verzadiging der vreugden is aan uwe regterhand. Schr: ſpr: *Raſſaſiement des plaiſirs eſt à ta dextre.*

VERZAG. *Pret:* van VERZIEN. Ik verzag 'er een daalder aan. *La vuë m'en couta trente ſous.* Ik verzag 'er gaerne een Ducaton aan. *Je donnerois volontiers un Ducaton pour le voir.*

VERZAGTEN. v. a. Zagter maaken. *Adoucir, rendre plus doux.* Die regen zal het weer verzagten. *Cette pluie adoucira le temps.* De ſtem verzagten, een vaers verzagten. *Adoucir la voix, adoucir un vers.* VERZAGTEN, ſtillen, verzoeten *Adoucir, appaiſer, ſoulager.* De pyn verzagten, een vonnis verzagten. *Adoucir la douleur, adoucir une ſentence.* VERZAGTING van 't weer, verzagting van 't vonnis. *Adouciſſement du temps, adouciſſement de la ſentence.*

VERZAMELEN. v. a. Vergaderen. *Aſſembler, amaſſer, recueillir.* Krygsvolk verzamelen. *Aſſembler, amaſſer des troupes.* Schatten verzamelen. *Amaſſer des treſors.* De ſtemmen verzamelen. *Recueillir les voix, les ſuffrages.* VERZAMELING van 't Krygsvolk. *Amas de Troupes.* m. VERZAMELING der ſtemmen, verzameling der aalmoeſſen. *Recueillement des voix, recueillement des aumones* m. *Collecte.* f. Een VERZAMELING van brieven, verzameling van gedichten &c. *Un ramas, recueil de lettres; recueil, ramas de poeſies &c.* De Heldedaaden Hercules toegeſchreeven, is maar een verzameling der voornaamſte bedryven van Joſua, Simſon, David en andere groote mannen des Ouden Teſtaments.

VERZEGELEN. v. a. Het Zegel aan hangen. *Sceller, appliquer le ſceau.* Na zyn dood wierden al zyne Papieren verzegeld. *Après ſa mort tous ſes Papiers furent ſcellez.* VERZEGELEN, beveſtigen. *Sceller, confirmer.* Chriſtus heeft door zyn dood onze verloſſing verzegeld. *Jeſus Chriſt a ſcellé notre Rédemption par ſa mort.* VERZEGELING van de Papieren &c. *Application du ſceau, du ſcellé ſur les Papiers &c.* De VERZEGELING van onze verloſſing door Chriſti bloed. *Le ſceau de notre redemption par le ſang de Chriſt.*

VERZEGGEN. v. a. Iets belooven, betuigen nooit te zullen doen, het voor altyd afſtaan. *Renoncer à quelque choſe pour toujours; proteſter qu'on ne dira, qu'on*

Digitized by Google

ne ſera jamais certaine choſe. 't Kon nog wel gebeuren, ik wil 't niet verzeggen. *Cela pourois bien arriver encore, je n'y renonce pas pour toujours.* Zig VERZEGGEN, zig ergens verbinden te komen, te verſchynen &c. *Donner ſa parole pour ſe rendre quelque part &c.* Ik zou gaarn by u komen, maar ik ben al verzegd. *Je me ferois un plaiſir d'aller chez vous, mais j'ai donne ma parole ailleurs.*

VERZEILEN. v.n. Verder zeilen. *Voyager par eau, continuer la route.* Het Schip twee dagen in de Baay geankerd hebbende, is naderhand na Genoua verzeild. *Le vaiſſeau ayant ancré deux jours à la Baye, en eſt enſuite parti pour Genes.* VERZEILEN. v.n. Verdwaalen. *S'egarer ſur Mer, aller je ne ſçai où.* Men weet niet waar hy verzeild is. *On ne ſçait ce qu'il eſt devenu.*

VERZEKERD. part: van VERZEKEREN. *Aſſuré.* Ik ben 'er van verzekerd, zeg ik u. *J'en ſuis aſſuré, vous dis-je.* Een verzekerd gelaat. *Un air aſſuré.* VERZEKEREN. v.a. Beveſtigen. *Aſſurer, affirmer.* Ik verzeker u dat de zaak zoo leid. *Je vous aſſure que la choſe eſt ainſi.* VERZEKEREN, getuigenis geeven. *Aſſurer, rendre temoignage.* Verzekerd hem van myn vrindſchap. *Aſſurez le de mon amitié.* VERZEKEREN, borg blyven. *Aſſurer, demeurer garand.* 't Goed en ſchip laaten verzekeren. *Faire aſſurer la marchandiſe & le vaiſſeau.* Zig van iemand VERZEKEREN, iemand gevangen houden. *S'aſſurer de quelqu'un; ſaiſir, arrêter quelqu'un.* Zig van iemand verzekeren, iemand in zyn belangens brengen. *S'aſſurer de quelqu'un, gagner quelqu'un.*

VERZEKERDHEID. f. Zekerheid, overtuiging, vaſt geloof. *Perſuaſion, ferme croyance.* f. Ik heb het gedaan in de verzekerdheid dat gy 't zou goed vinden. *Je l'ai fait dans la perſuaſion que vous l'approuveriez.*

VERZEKERING. f. Zekerheid, belofte. *Aſſurance, certitude, promeſſe.* f. Volkome verzekering. *Pleine aſſurance, certitude entiere.* Leeven in de verzekering van zyn zaligheid. *Vivre dans l'aſſurance de ſon ſalut.* Geld te leen eiſſen onder VERZEKERING van 't wederom te geeven. *Demander de l'argent en prêt ſous promeſſe de le rendre.* Iemand in VERZEKERING neemen, gevangen neemen. *Apprehender quelqu'un, mettre quelqu'un en priſon.*

VERZELLEN. v.a. Vergezelſchappen. *Accompagner, faire compagnie, aſſiſter.* Den Koning op de Jagt verzellen. *Accompagner le Roy à la Chaſſe.* De Paus van de Cardinaalen verzeld. *Le Pape aſſiſté des Cardinaux.* VERZELLING, vergezelſchapping. *Accompagnement.* m.

VERZENDEN. v.a. Heen zenden. *Envoyer, depêcher, expedier.* Le Pret: *Verzond*, le Part: *Verzonden.* De Bagagie te water verzenden. *Envoyer le Bagage par eau.*

VERZENDEN. v.a. Verkoopen, vertieren. *Faire des envois, avoir grand debit.* Men verzend veel van dat goed na Curaſſouw, na Moſcovie. *On envoye beaucoup de cette marchandiſe à Curaſſau, en Moſcovie; on en fait bien des envois pour Curaſſau, pour Moſcovie.*

VERZENGEN. v.a. Zengen, half verbranden. *Rouſſir, bruler par de hors.* De klederen der drie Jongelingen in den brandenden oven geworpen wierden niet eens verzengd. *Les vêtements des trois Enfants jettez dans la fournaiſe ne furent ſeulement pas rouſſis.*

VERZET. part: van VERZETTEN. *Deplacé, tranſpoſé.* Die ſtoel is verzet. *Cette chaiſe eſt deplacée, hors de ſa place.* Die letter, dat woord is verzet. *Cette lettre eſt tranſpoſée, ce mot là eſt tranſpoſé.* Al zyn goed is VERZET, verpand. *Tout ſon bien eſt engagé.* Die Diamant is wel VERZET, ingezet. *Ce Diamant eſt bien serti, bien enchassé.*

VERZET. Goed dat verzet *of* verpand kan worden. *Nippe, bijou que l'on peut engager.* Ik heb geen verzet daar ik geld op krygen kan. *Je n'ai rien que je puiſſe engager pour avoir de l'argent.* VERZET, hulp, bystand. *Aide, ſecours, appuy.* m. Ik weet nergens verzet te vinden. *Je ne ſai où trouver du ſecours.* VERZET, Kaart die een Heer *of* Vrouw in 't Lanterlu &c. een hulp ſtrekt. *Un garde, une carte qui ſoutient le Roy, la Dame &c.* Ik had geen verzet by de Vrouw. *Je n'avois pas de garde à la Dame.*

VERZETTEN. v.a. Verplaatſen. *Deplacer, changer de place.* Een ſtoel verzetten. *Deplacer une chaiſe.* Ik mag niet een voet verzetten, ik mag my niet verroeren. *Je n'oſerois faire un pas, je n'oſerois bouger d'où je ſuis.* Ik zou 'er niet een voet om verzetten, ik zou 'er de minſte moeyte niet om willen doen. *Je n'en voudrois pas faire un pas, je ne m'en hauſſerois ni ne m'en baiſſerois.* VERZETTEN, buiten de regte plaats zetten. *Tranſpoſer, deranger.* Een letter, een woord verzetten. *Tranſpoſer une lettre, un mot.* VERZETTEN, veranderen, buigen naar zyn zin. *Faire changer, reduire.* Ik zal u die kop wel verzetten. *Je vous ferai changer de tête, je vous ferai bien paſſer ces fantaiſies.* Die man is niet te VERZETTEN, niet om te beweegen. *On ne ſauroit emouvoir, amener cet homme là.*

VERZETTEN. v.a. Afwyzen, afkeeren. *Parer, detourner.* Een degenſteek verzetten. *Parer un coup d'epée.* VERZETTEN, doen vergeeten. *Faire oublier, bannir, diſſiper.* De droefheid verzetten. *Diſſiper la triſteſſe.* De wyn en de tyd konnen de grootſte rouw verzetten. *Le vin & le temps peuvent faire oublier le plus grand chagrin.* VERZETTEN, verpanden. *Engager, hypothequer.* Zyn kleederen, zyn zilverwerk verzetten. *Engager ſes hardes, engager ſon argenterie.* VERZETTEN, in de ring kas zetten en vaſt maken. *Certir, enchaſſer dans le chaton.* Een Diamant verzetten. *Certir un Diamant.*

VERZETTER. Diamant zetter, die alderley edele geſteentens verzet. *Un metteur en oeuvre, celui qui monte des pierres fines &c.*

VERZETTING, Verſchikking van de letters. *Tranſpoſition des lettres.* f. VERZETTING, verpanding van zyn goed. *Engagement de ſes hardes, de ſes nippes.* m. VERZETTING van een Diamant ſteen. *Certiſſure d'un Diamant.* f.

VERZIEDEN, is op VERKOOKEN uitgelegt. *Ebouillir.* Het ſap te veel laaten verzieden. *Laiſſer trop ebouillir le bouillon.*

VERZIEN. v.a. Aan 't zien van iets beſteeden. *Depenſer pour avoir la vuë de quelque choſe.* Le Pret: *Verzag*, le Part: *Verzien.* Doe het, ik verzie 'er een Daalder aan. *Faites le pour voir, je donne trente ſous pour ma part.*

VERZIER of **VERSIER.** n. 't Verzier *of* de verzierknop van een geſchut ſtuk, om 't geſchut wel te ſtellen, te mikken. *La mire d'un canon; le guidon, bouton qui ſert à pointer le canon* Ik heb dat huishouden al in 't verzier, ik weet wat in dat huishouden om gaat. *Ce menage me donne deja dans la vuë, je ſçai deja quelle vie on fait dans ce menage là.*

VERZIGT-TOP. Mikbeuling om het geſchut wel te ſtellen. *Fronteau de mire.* m. *Bourlet au bout du canon, qui ſert à le bien pointer.*

VERZINKEN. v.n. Na de grond zinken. *S'enfoncer, être englouti.* Le Pret: *Verzonk*, le Part: *Verzonken.* In 't water, in de aarde verzinken. *S'enfoncer dans l'eau, s'enfoncer dans la terre; être englouti, abimé.*

Digitized by Google

VERZINNEN. v. a. Uitvinden. *Inventer, trouver le premier.* Le Pret: *Verzon*, le Part: *Verzonnen.* Een nieuw ſpel, een nieuwe mode verzinnen. *Inventer un jeu nouveau, une nouvelle mode.* Een loogen VERZINNEN, uit de poot zuigen. *Inventer, forger un menſonge.* Hy verzind honderd parten, loopjes. *Il invente cent eſpiegleries, cent tours.* Zig VERZINNEN. v. n. Zig bedriegen, mistaſten. *Se tromper, ſe meprendre.* Ik verzin my, 't was op een Saturdag. *Je me trompe, c'etoit un Samedy.* Let 'er wel op, verzind u niet. *Prenez y bien garde, ne vous trompez pas.* VERZINNING van een mode, van een logen &c. *Invention d'une mode, d'un menſonge.* VERZINNING, mistaſting, dwaaling. *Bevuë, erreur, mepriſe.* f.

VERZOEK. n. Bede, beleefden eis. *Demande, priere, requête.* f. Uw verzoek is onredelyk. *Votre demande eſt injuſte.* Ik heb een verzoek op u. *J'ai une priere à vous faire.* Hy heeft dat op myn verzoek gedaan. *Il a fait cela à ma priere.* VERZOEK, eis in Regten &c. *Requête, demande en Juſtice.* f. Zyn Verzoek aan den Raad overleveren. *Preſenter ſa Requête au Conſeil.*

VERZOEKEN. v. a. Met ſmeeken eiſſen. *Requerir, ſuplier.* Le Pret: & le Part: *Verzogt.* Ik verzoek het u met gevouwe handen. *Je vous en requiers, je vous en ſuplie à mains jointes.* Verzoeken te komen, te wagten. *Prier de venir, d'attendre.* VERZOEKEN, beleefdelyk eiſſen. *Prier, demander honnêtement.* 't Is een man dien ik u verzoek te willen helpen. *C'eſt un homme que je vous prie de vouloir proteger.* Ik verzoek u te willen gelooven dat... *Je vous prie de vouloir croire que...* Gehoor verzoeken, een gunſt verzoeken. *Demander audience, demander une grace.* Wat komt gy weer VERZOEKEN? *Que venez vous encore demander?*

VERZOEKEN. v. a. Verleiden, ten kwaade aanzoeken. *Tenter, ſolliciter au mal.* De Duivel verzoekt de menſchen *Le Diable tente les hommes.* God VERZOEKEN, onnoodige wonder werken van God eiſſen. *Tenter Dieu, demander que Dieu faſſe des miracles inutiles.*

VERZOEKER. Verleider. *Tentateur, celui qui tente.* De Duivel word de verzoeker genaamd. *Le Diable eſt appellé le tentateur.*

VERZOEKING. f. Verleiding, beweeging ten kwaade. *Tentation.* f. *Mouvement qui excite au mal.* m. De verzoeking uitſtaan. *Reſiſter à la tentation.* Leid ons niet in verzoeking. *Ne nous induis point en tentation.*

VERZOEK-SCHRIFT. n. Schriftelyk verzoek. *Placet.* m. *Requête par ecrit.* f. Een VERZOEK-SCHRIFT overleveren. *Preſenter une Requête, un Placet.*

VERZOENEN. v. a. Bevreedigen. *Reconcilier, rapatrier, faire la Paix.* 't Is onmooglyk die twee menſchen te verzoenen. *Il eſt impoſſible de reconcilier ces deux perſonnes.* Zig met God VERZOENEN. *Se reconcilier, faire ſa Paix avec Dieu.* Chriſtus heeft ons met God verzoend. *Chriſt nous a reconciliez avec Dieu.* VERZOENING, bevreediging. *Reconciliation, pacification.* t. Opregte verzoening. *Reconciliation ſincere.* De verzoening der zondaaren met God. *La reconciliation des pecheurs avec Dieu.* VERZOEN-OFFER. zie ZOEN-OFFER. *Sacrifice de propiciation, Sacrifice propiciatoire.*

VERZOETEN. v. a. Zoeter maaken. *Adoucir, rendre plus doux.* De Suiker verzoet de ſerpigheid der vrugten. *Le Sucre adoucit l'aigreur des fruits.* VERZOETEN, verligten. *Adoucir, rendre plus doux.* Het loon verzoet den arbeid. *La recompenſe adoucit la peine.*

VERZOGT. *Pret:* van VERZOEKEN. Hy verzogt my by hem te komen. *Il me pria de venir chez lui.* VERZOGT, is ook 't part: van 't zelfde Werkwoord. Te Bruiloft verzogt worden. *être prié aux Nopces* ou *de Nopce.* Door den Boozen geeſt VERZOGT werden. *être tenté par le malin Eſprit.*

VERZON. *Pret:* van VERZINNEN. Hy verzon allerley loogen, allerley liſten. *Il inventa, forgea toutes ſortes de menſonges, de ruſes.* VERZONNEN. part: van 't zelfde Werkwoord. Dat is zoo kwaalyk niet VERZONNEN, uitgevonden. *Cela n'eſt pas tant mal inventé, imaginé.*

VERZOND. *Pret:* van VERZENDEN. Hy verzond hem voor meer als twintig duizent gulden aan waaren op eene reis. *Il lui envoya pour plus de vint mille livres de marchandiſes en une fois.* VERZONDEN. part: van 't zelfde Werkwoord. De goederen die van hier naar Curaſſouw, naar de Ooſtzee verzonden werden. *Les marchandiſes qu'on envoye d'ici à Curaſſau, dans la Mer Baltique.*

VERZONK. *Pret:* van VERZINKEN. 't Schip verzonk in Zee. *Le vaiſſeau s'abima, fut englouti dans la Mer.* Corah, Dathan en Abiran verzonken in de Aarde. *Corah, Dathan & Abiran furent engloutis dans la Terre.* VERZONKEN, is ook 't part: van 't zelfde Werkwoord. Het ſchip is diep in Zee verzonken. *Le vaiſſeau eſt enfoncé, abimé bien avant dans la Mer.* Hy is in de ſchulden verzonken. *Il eſt abimé de dettes, il eſt oberé.*

VERZOOP. pret: van VERZUIPEN. Hy verzoop voort al zyn geld. *Il mit d'abord tout ſon argent à boire.* Hy viel buiten boord en verzoop ſtrak. *Il tomba hors de bord & ſe noya incontinent.*

VERZOOPEN. *Pret:* van VERZUIPEN. Hy heeft al zyn geld verzoopen. *Il a depenſé tout ſon argent, il a mis tout ſon vaillant à boire.* Al die op 't ſchip waaren zyn VERZOOPEN, verdronken. *Tous ceux qui etoient ſur le vaiſſeau ſont noyez, periſ.* VERZOOPEN, is ook *Adjectivum.* Hy ziet 'er zeer verzoopen uit. *Il a l'air, la mine d'un yvrogne, ſon viſage eſt tout enluminé, ridé.* 't Is een verzoopen bloed, een verzoope kaerel, een wynzak. *C'eſt un malheureux noyé dans le vin, c'eſt un bouchon de taverne, un ſac à vin.*

VERZORGEN. v. a. Voorzien, beſchaffen. *Pourvoir, munir, fournir.* Een Stad met levensmiddelen verzorgen. *Pourvoir, munir une Ville de vivres.* Ik heb hem de noodige ſtukken verzorgd. *Je l'ai muni des pieces neceſſaires.* VERZORGER, de geene die 't noodige verzorgd. *Pourvoyeur, celui qui pourvoit, munit.* Verzorger der levensmiddelen voor 't Leger. *Pourvoyeur des vivres pour l'Armée.* VERZORGING, beſchikking. *Pourvoyement.* m. *Munition.* f.

VERZOTTEN. v. n. Gekkelyk ingenomen zyn. *S'infatuer, ſe coëffer de quelqu'un* ou *de quelque choſe.* Hy is op dat wyf verzot. *Il eſt infatué de cette femme.*

VERZUIM n. Verlet, ſchaade in de tyd. *Perte de temps.* f. *Temps perdu.* m. Zoo veel aan tyd verzuim &c. *Tant pour le temps perdu &c.* VERZUIM, verwaarloozing, nalaatigheid. *Negligence, faute d'omiſſion.* f. *Manquement.* m. Dat is een onvergeeffelyk verzuim. *C'eſt une negligence impardonnable.* Dat ligt verzuim wierd te hard geſtraft. *Ce leger manquement fut trop ſeverement puni.* Dat kwam by verzuim van den Stuurman. *Cela arriva par la negligence du Pilote.*

VERZUIMEN. v. n. Verletten. *Perdre, paſſer à rien faire pour ſoy.* Ik heb veel tyd voor hem verzuimd. *J'ai perdu bien du temps pour l'amour de lui.* Gy hebt nu niet te verzuimen, wandelen wy naar den Tuin. *Vous n'avez rien à faire, rien qui preſſe, allons nous en au Jardin.* VERZUIMEN. v. a. Verwaarloozen, niet waarnemen. *Negliger, manquer, laiſſer echapper.*

Digitized by Google

Een gelegentheid verzuimen. *Negliger une occasion, manquer une occasion.* Zyn pligt VERZUIMEN. *Negliger son devoir, manquer aux choses de son devoir.* 't Is een man die niets verzuimd om tot zyn oogwit te geraaken. *C'est un homme qui n'obmet, ne neglige rien pour parvenir à ses fins.* De VERZUIMING van zyn pligt, verzuiming der omstandigheden. *L'obmission de son devoir, obmission des formalitez.*

VERZUIPEN. v. n. Door zuipen verteeren. *Depenser à la boisson, depenser au cabaret.* Le Pret: *Verzoop*, le Part: *Verzoopen.* Al zyn geld verzuipen. *Depenser tout son vaillant à boire.* Zig VERZUIPEN, zig door 't zuipen te buiten gaan. *Faire debauche de vin, ruiner sa santé dans l'excès des liqueurs chaudes.* VERZUIPEN. v. a. & n. Verdrinken. *Noyer, s'enoyer, boire de l'eau un peu plus que jeu.* Buiten boord vallen en straks verzuipen. *Tomber hors du bateau & se noyer incontinent.*

VERZWAAREN. v. a. Zwaarder maaken. *Aggraver, rendre plus grief* De omstandigheden verzwaaren de misdaad. *Les circonstances aggravent le crime.* VERZWAARING van den gevangen. *Aggravation du prisonnier, du detenu.* f.

VERZWAKKEN. v. a & n. Zwak maaken, zwak worden. *Affoiblir, s'affoiblir, debiliter.* De wyn in overmaat gebruikt verzwakt de zenuwen, het gezigt, de hersſenen. *Le vin pris avec excès affoiblit les nerfs, la vuë, le cerveau.* Een Leger verzwakken, den Vyand verzwakken. *Affoiblir une Armée, affoiblir l'Ennemi.* Zyn verstand verzwakt alle dagen. *Son esprit s'affoiblit, baisse tous les jours.* VERZWAKKING van 't ligchaam, verzwakking van 't verstand. *Affoiblissement du corps, affoiblissement de l'esprit.*

VERZWEEG. *Pret:* van VERZWYGEN. Saul verzweeg den buit op de Ammoniten gemaakt. *Saül tut, dissimula le butin fait sur les Ammonites.* VERZWEEGEN. part: van 't zelfde Werkwoord. De naam des aanbrengers zal VERZWEEGEN werden. *Le nom du denonciateur sera tu, demeurera secret.*

VERZWEEREN. v. n. Met zweeren iets verzaaken. *Renoncer par serment, faire voeu de s'abstenir de quelque chose.* Le Pret: *Verzwoer*, le Part: *Verzwooren.* Men zou schier verzweeren nooyt te trouwen, indien al de vrouwen zoo waaren *On feroit quasi voeu de celibat pour toujours, si toutes les femmes etoient semblables, etoient de ce caractere là.*

VERZWEERING. f. Zweering, gezwel. *Abscès.* m. *Enflure.* f. Daar is een verzweering op gevolgd, uit ontstaan. *Il s'en est suivi un abscès, une enflure.*

VERZWELGEN. v. a. Inslokken, weg maaken. *Engloutir, absorber.* De Zee verzwelgd ontelbaare schepen. *La Mer engloutit des vaisseaux sans nombre.*

VERZWYGEN. v. n. Niet openbaaren. *Taire, ne pas dire une chose.* Le Pret: *Verzweeg*, le Part: *Verzweegen.* Hy verzwygd al wat tegen hem kan dienen. *Il tait tout ce qui peut faire contre lui.*

VEST. f. Aarde-wal, schans werk om een Stad loopende. *Rempart.* m. *Levée de terre qui entoure la Ville.* De boomen die langs de vest staan. *Les arbres qui sont le long du rempart.* Hy woond ginter by de vest. *Il demeure là bas vers le rampart.* Men ryd met schaatsen op de VEST, op des Stads buitengraft. *On va à patins sur le Fossé du Rampart.*

VESTAALSE MAAGDEN. Adelyke Juffers, tot Priesterinnen van Vesta aangenomen. *Vestales, Vierges Vestales.* De Vestaalse Maagden moesten op levensstraf haar kuisheid bewaaren, en 't heilig vuur dat op den Altaar der Godinne Vesta brandede onderhouden. *Les Vestales etoient tenuës sur peine de la vie de garder leur chasteté, & d'entretenir le feu sacré qui brulois sur l'Autel de la Déesse Vesta.* Caracalla liet vier van deze Vestaalse Maagden levendig verbranden, dezelve valschelyk beschuldigende haare wetten omtrent de kuisheid overtreeden te hebben; maar in der daad om dat zy zyne beestagtige lust niet hadden willen voldoen.

VESTIGEN. v. a. Gronden. *Fonder, etablir, appuyer.* Zyn hoop op God vestigen. *Fonder son esperance en Dieu.* Zyn eis is op billykheid gevestigd. *Sa pretention est fondée sur l'equité.* VESTIGEN, slaan, vast ophouden. *Attacher, tenir fixement attaché.* Al de oogen zyn op hem gevestigd. *Tous les yeux sont attachez sur lui.*

VESTING. Versterkte Stad. *Forteresse, Place forte.* f. Die Vesting houd het heele Land in toom. *Cette Forteresse tient tout le Pays en bride.*

VET. n. Vettigheid door verscheide deelen van 't dierlyk ligchaam verspreid. *Graisse.* f. Osse vet, schaape vet, menschе vet. *Graisse de boeuf, graisse de mouton, graisse d'homme.* Daar is te veel vet aan. *Il y a trop de graisse à cela.* VET. Adj. Gezet, met vet belaaden. *Gras, puissant; chargé de graisse.* Hy is dik en vet. *Il est gros & gras.* Vet varke. *Pourceau gras.* Die sop is te vet. *Cette soupe est trop grasse.* VET, smeerig, met vet besmet. *Gras, imbu de graisse.* Veegd die vette handen af. *Essuyez ces mains grasses.* Hy zal 'er een VETJE, voordeel uithaalen. *Il en fera ses choux gras.*

VETER. Nestel, snoer. *Un lacet, un cordon.* Een zyde rygveter. *Un lacet de soye.* Geklotste vetere. *Des lacets ferrez.*

VETTE. Is 't zelfde als VET, voor zommige naamen in 't eenvoud en alle andere in 't meervoud. *Gras, grasse.* Een vette gans. *Une oye grasse.* Vette kaas, vette boter. *Du fromage, du beure gras.* Vette ossen, vette beesten, vette kapuinen. *Des boeufs gras, des bêtes grasses, des chapons gras.* VETTE handen, smeerige handen. *Des mains grasses.* Als men Cesar kwam aandienen dat *Antonius* en *Dollabella* tegen hem kuipten, zeide hy, ik wantrouw die vette en wel gekamde lui niet; maar wel die magere en bleeke troonien, meenende *Brutus* en *Cassius*: de ondervinding deed haast zien, dat hy deze laatste met reden verdagt hield.

VETTE WAAREN. Oly, traan, smeer, spek, kaarsen en ontelbaare andere zaaken. *Des denrées, des marchandises grasses & huileuses, comme huile, suif, lard, chandelle &c.* VETTEWAARIER, die eenige der voorsch: waaren verkoopt. *Huilier, Chandelier, celui qui vend quelqu'une des susdites denrées.*

VETTIGHEID. f. Vette zelfstandigheid. *Graisse, substance enctueuse.* Daar is te veel vettigheid in die saus. *Il y a trop de graisse dans cette sauce.*

VEZEL. Draadje, bindsel in de *Anatomie* of Ontleedkunde. *Fibre* m. De vezels of vezeltjes der vliezen. *Les fibres des membranes.* De VEZELS of vezeltjes, hairen der planten. *Les fibres ou filaments des plantes.* Een VEZELTJE, een pluisje, Zomerdraad. *Une freluche, filandre.* De onzigtbaare vezeltjes die om ons zwerven, in de lugt dwarlen. *Les atomes invisibles qui tournent à l'entour de nous, dans l'air.* VEZELAGTIG. Adj. Hairig. *Fibreux.* De vezelagtige deelen. *Les parties fibreuses.*

V I.

VICARIS. Plaats houder. *Vicaire.* Den Opperste en zyn Vicaris. *Le Superieur & son Vicaire.*

VICE-ADMIRAAL. Opper-bevelhebber na den Admiraal. *Vice Amiral, Officier en chef après l'Amiral.*

VICE-ROY, ONDER KONING. *Vice-Roy.* De Vice-Roy van Napels, van Sicilie. *Le Vice-Roy de Naples, de Sicile.*

VIC-

Digitized by Google

VICTORIE, werd somtyds voor 't Fransch woord *Victoire* gezegt, en betekend OVERWINNING. Victorie branden, vreugde vuuren aansteeken over een behaald, bevochte voordeel op den Vyand. *Faire des feux de Joye après une Victoire remportée sur l'Ennemi.* Op den VICTORIEDAG vrolyk zyn. *Se divertir au jour des feux de Joye, ou de la rejouissance publique.*

VICTUAILLE. Fransch aangenome woord, betekenende SCHEEPS LEEFTOGT. Victuaille koopen, inneemen. *Acheter, embarquer des victuailles, des vivres.* Een schip VICTUAILLEEREN, van leeftogt voorzien. *Avitailler un vaisseau, le pourvoir de victuailles.* VICTUAILLE MEESTER, Verzorger van victuaille, scheeps kost. *Pourvoyeur de vaisseaux.*

VIEL. *Pret:* van VALLEN. Hy viel van 't paard en brak zyn been. *Il tomba de cheval & se cassa la jambe.* Ons Voetvolk viel met de sabel in de hand op den Vyand in. *Notre Infanterie se jetta sur l'Ennemi le sabre à la main.* Daar vielen hagelsteenen zoo groot als een ey. *Il tomba des grains de grèle gros comme un oeuf.* De hagelsteenen vielen in zoo groote meenigte dat... *Les grains de grèle tomberent en si grande quantité que...*

VIER. Adj. Telgetal uit twee maal twee. *Quatre.* Vier menschen, vier gulden. *Quatre hommes, quatre francs.* De vier Hoofdstoffen, de vier Getyden van 't jaar. *Les quatre Elements, les quatre Saisons de l'année.* VIER, 't geen een getal van vier verbeeld. *Un quatre.* Een vier in 't Cyffer. *Un quatre en Chiffre.* Al de vieren van 't kaartspel. *Tous les quatre du jeu de cartes.*

VIERDE. Adj. Getal van order. *Quatrième, nombre d'ordre.* Hy was de vierde in rang. *Il etoit le quatrième en rang.* Het vierde huis in de straat. *La quatrième maison de la rue.* Hendrik de vierde Koning van Vrankryk. *Henry quatre Roy de France.*

VIERDE. Vierde part van een geheel. *Quart.* m. *La quatrième partie d'un tout.* Agt en drie vierde. *Huit & trois quarts.* De VIERDENDAAGSE koorts. *La fièvre quarte.*

VIERDE VAT. n. Zekere vrugt maat. *Une mesure de fruits qui revient quasi au litron de Paris.* Een vierde vat appelen, een vierde vat peulen. *Une mesure de pomme, un litron de pois.*

VIEREN. Vier uuren. *Quatre heures du matin* ou *de l'après diné.* 't Is quartier voor vieren. *Il est un quart avant quatre heures.* 't Is over vieren. *Il est après quatre heures.* Wy gingen 'er met ons VIEREN na toe. *Nous y allâmes nous quatre.*

VIEREN. v. a. Heiligen. *Fêter, chomer, sanctifier.* Een Feestdag vieren. *Fêter, chomer une Fête.* Den Zondag vieren, heiligen. *Sanctifier le Dimanche.* Des Konings geboorte dag vieren. *Solemniser, celebrer la naissance du Roy.* Iemand VIEREN. gerak en gemak aandoen. *Choyer, dorloter, soigner tendrement quelqu'un.* Baaker gy moet de kraamvrouw wat vieren. *Garde, mamie, il faut choyer l'accouchée, la traitter doucement.* Ik zal u vieren als een heilig. gem: spr: *Je vous fêterai, je vous choyerai comme un saint, j'aurai soin de vous bien regaler.*

VIEREN. v. a. Bot geeven. *Debiter, larguer, lâcher.* De kabel vieren, den schoot vieren. *Debiter, lâcher le cable, larguer l'écoute.* Onze driften den lossen toom vieren. *Lâcher la bride à nos passions.*

VIERENDEEL. n. Vierde deel van iets. *Un quart, un quarteron, la quatrième partie de quelque chose.* Een vierendeel laken. *Un quart d'aune de drap.* 't Stof is drie vierendeel breed. *L'Etoffe a trois quarts de largeur.* Een VIERENDEEL boter, een vierendeel koffy. *Un quarteron de beure, un quarteron de caffé.*

VIERENDEEL. 't Gewigt zelfs. *Un quarteron, le poids même.* Leg nog een vierendeel in die schaal. *Mettez encore un quarteron dans ce bassin là.* VIERENDEELTJE, 't vierde van een vat bier. *Un quartaud de biere, le quart d'une tonne de bierre.* Een half vat en een vierendeeltje. *Une demie tonne & un quartaud.* Een VIERENDEEL boter inleggen. *Faire provision d'un quart de tonneau de beure.*

VIERENDEELEN. v. a. Aan vieren deelen. *Partager en quatre.* Een appel vierendeelen. *Partager une pomme en quatre.* Hangen en VIERENDEELEN, aan vieren rukken *of* hakken. *Pendre & ecarteler, mettre en quatre quartiers.* Hy wierd gehangen en gevierendeeld. *Il fut pendu & ecartelé.*

VIERHOEK. m. Vierkant, vierhoekige figuur. *Quarré.* m. *Figure quarrée, un Tetragone.* VIERHOEKIG. Adj. Vierkantig. *Quadrangulaire, qui a quatre angles.* Vierhoekige figuur. *Figure quadrangulaire.*

VIERJAARIG. Adj. Van vier jaaren. *De quatre ans, qui a quatre ans.* Een vierjaarige stilstand, vierjaarige reize. *Une trève, un voyage de quatre ans.*

VIERKANT. Adj. Vierhoekig. *Quarré, carré, qui a quatre angles & quatre cotez.* Vierkant bloemperk, vierkante tafel, vierkante muts. *Parterre quarré, table quarrée, bonnet quarré.* De vierkante wortel van negen is drie, *La racine quarrée de neuf est trois.* Vyf is de vierkante wortel van vyf en twintig. *Cinq est la racine quarrée de vint cinq.*

VIERKANT. n. Vierhoek, vierkante gedaante. *Quarré, carré.* m. *Figure quarrée.* Een volmaakt vierkant. *Un parfait quarré, un Tetragone parfait.* Drie voet in 't vierkant. *Trois pieds en quarré.*

VIERKANTIG. Adj. Dat vier kanten heeft. *Quadrangulaire, qui a quatre cotez.* Vierkantige gedaante. *Figure quadrangulaire.* VIERKANTIGHEID, hoedanigheid van 't geene vierkantig is *Quadrature, reduction quarrée.* De vierkantigheid van den Circul, het onmoogelyke zoeken. *Chercher la quadrature du Cercle, chercher l'impossible.*

VIERLING. m. Vaersje van vier regels. *Quadrin, Quatrain, Vers de quatre lignes.* m. De Vierlingen van den Heer de Pybrac zyn vol pit en zedeleerens. *Les Quatrains de Pybrac sont pleins de moële & de moralitez.*

VIERSCHAAR. Vergadering der crimineele Regters. *Assemblée des Juges criminels.* f. *Auditoire criminel.* m. De Vierschaar spannen. *Convoquer l'assemblée des Juges, des Echevins.* VIERSCHAAR, de plaats daar de Vierschaar gespannen word. *Le lieu de l'Assemblée, de l'Auditoire criminel, la chambre de Justice.* Die zaak zal ter Vierschaar dienen. *Cette affaire sera jugée à l'Auditoire criminel.* VIERSCHAAR, plaats daar de doodvonnissen &c. geleezen worden. *Le lieu où l'on prononce les sentences de mort &c.* De misdaadigen in de Vierschaar gekomen zynde. *Les criminels etant entrez dans le lieu où l'on lit les sentences.* VIERSCHAAR, Regterstoel. *Le Tribunal, le Siege du Juge.* Hy verdagvaarde hem voor de Vierschaare Gods. *Il le cita devant le Tribunal de Dieu.*

Te VIERVOET. Adv. Sneedig, snellyk. *à toutes jambes, au galop.* Hy vloog te viervoet na de Stad. *Il courut à toutes jambes vers la Ville.*

VIERVOETIG. Adj. Dat vier voeten heeft. *à quatre pieds, quadrupede.* De Os is een viervoetig dier. *Le Boeuf est une bête à quatre pieds.* De viervoetige en kruipende dieren. *Les quadrupedes & les reptiles.*

VIERVORST, is het woord daar hen de Overzetters van be-

Digitized by Google

bedienen, om 't Griekſche woord *Tetrarcha* uit te leggen. Ende het gebeurde als Herodes Viervorſt was in Galilea. *Et il arriva que quand Herodes etoit Tetrarque en Galilée.*

VIES. Adj. Keurlyk, moeyelyk te vergenoegen, voor al in 't ſtuk van ſpyzen. *Delicat & blond, dégouté, difficile, ſur tout pour le manger.* Hy is zoo vies dat men niet weet wat men hem geeven zal. *Il eſt ſi difficile qu'on ne ſait que lui donner.* VIES, onſmaaklyk, onaangenaam. *Degoûtant, desagreable.* Dat ziet 'er heel vies uit. *Cela eſt bien degoutant.* Een vieze ſmaak. *Un gout desagréable.* VIES, gemaakt, vremd in zyn verkiezing, kleeding, bewoording &c. *Affecté, bizarre, façonnier.* Het is een van die vieze menſchen. *C'eſt une de ces perſonnes affectées, de ces humeurs bizarres, de ces façonniers.* Houd u zoo vies niet eens Mejuff^w. gy konde nog wel erger getrouwd zyn! *Ne faites point tant la rencherie, la ſucrée Mademoiſelle, vous pourriez bien être encore plus mal mariée.* VIESHEID. f. Keurlykheid omtrent de ſpyzen. *Repugnance.* f. *Degout pour certains mets.* m VIESHEID, gemaaktheid, zotte keurlykheid. *Affectation, humeur difficile.* f. 't Zyn maar VIEZEVAAZEN, grillen, malle kuuren. *Ce ne ſont que des grimaces, des niaiſeries.*

VILDER. De geene die vild. *Ecorcheur, celui qui ecorche.* Na de vilder met die dood-eeter. *Menez cette haridelle à l'ecorcheur.*

VILLEN. v.a. Het vel afſtroopen. *Ecorcher, depouiller de la peau.* Een paard villen. *Ecorcher un cheval.* Bragadin die Famagoſta op 't Eiland Cyprus zoo kloekmoedig verweerd had, wierd door de Turken levendig gevild. *Bragadin qui avoit deffendu ſi courageuſement Famagouſte dans l'Ile de Chypre, fut ecorché vif par les Turcs.* Ik dagt dat 'er de drommel te villen was. gem: ſpr: *Je croyois qu'il etoit queſtion d'ecorcher le Diable, je penſois que l'Ennemi etoit aux portes de la Ville, que tout etoit perdu.*

VILT. Hair *of* wol ſamen geſtampt &c. *Feutre.* m. *Du poil foulé avec de la laine &c.* Een vilte zool, een vilte hoed. *Une ſemelle de feutre, un chapeau de feutre.* Turks vilt, Kemels hair. *Du poil de Chameau.*

VIN. Vinne, ſlag wiek van de vis. *Nageoire.* f. *Aileron.* m. De vinnen van een Baars, vinnen van een Karper. *Les nageoires d'une Perche, les ailerons d'une Carpe.*

VINDEN. v.a. Ontdekken, bejegenen. *Trouver, rencontrer.* Le Pret: *Vond*, le Part: *Gevonden.* Zoekt en gy zult vinden. *Cherchez & vous trouverez.* De eerſte gelegentheid die ik zal vinden. *La premiere occaſion que je trouverai.*

VINDEN. v. a. Bevinden, willen. *Trouver, vouloir.* Dat vind ik heel goed. *Je trouve cela fort bon.* Als gy kon goed vinden 'er zelfs na toe te gaan. *Si vous pouviez trouver bon d'y aller vous même.*

VINDER van een verborgen ſchat. *Celui qui trouve un threſor caché.* De VINDER, uitvinder van 't buskruit was een Munnik. *L'Inventeur de la poudre à canon etoit un Moine.*

VINDING. f. Uitvinding, verſiering. *Invention, fiction, intrigue.* f. Die vinding is goed om den ouden te verſchalken. *Cette invention eſt bonne pour duper le vieillard.* Die Poëet is vol ſchoone vindingen. *Ce Poëte eſt plein de belles fictions.* VINDING, ontdekking. *Invention, decouverte.* f. Vinding van 't heilige Kruis. *Invention de la Sainte Croix.*

VING. *Pret:* van VANGEN. Daar waaren vyf dieven, men ving 'er drie op heeter daad. *Il y avoit cinq voleurs, on en prit trois ſur le fait.* Hy ving een groote ſnoek, hy viel in 't water. *Il prit un gros brochet, il tomba dans l'eau.*

VINGER. Bekend gedeelte van de hand. *Doigt.* m. *Partie de la main aſſez connuë.* De middelſte vinger. *Le doigt du milieu.* Korte vingers, lange vingers. *Doigts courts, doigts longs.* Iets door de vingers zien, iets zoeken te verſchoonen. *Paſſer une choſe au gros ſas, ne faire pas ſemblant de la voir.* Men moet met de kinderen veel door de vingeren zien. *Il faut paſſer bien des choſes à la jeuneſſe, avec les enfans il faut paſſer bien des choſes au gros ſas.* Ik zou die ik meen met een natte vinger wel konnen beloopen. *Ceux que je penſe ne ſont pas loin d'ici, je n'aurois pas loin à chercher ceux que je veux dire.* Zyn Moey heeft geld, maar hy zal 'er zyne vingers niet blauw aan tellen. *Sa Tante a de l'argent, mais il n'en ſaliva pas ſes doigts à le compter, il n'en caſſera que d'une dent.* Michel Angelus, Tegenſtreever van *Raphaël d'Urbin*, zienде anders geen kans om hem den voorrang in de kennis der Beeldhouwkunde te betwiſten, begroef een *modern* beeld, daar hy een vinger van gebrooken had, op de plaats daar verſcheide *Antyke* beelden opgedolven wierden: *Raphaël* dat beeld wonderlyk fraay vindende, zeide het van Phidias tyden te zyn: 't geen anders bleek, toen zyn Tegenſtreever hem de bewaarde vinger openlyk weez.

VINGEREN. v.a. Met de vingers aanraaken. *Toucher, tâter des doigts.* De kaas vingeren. *Tâter, ſonder le fromage du bout du doigt.*

VINGERHOED. Bekend Naayſters werktuig. *Un Dé à coudre.* Een zilvere, een yvoore Vingerhoed. *Un Dé d'argent, un Dé d'yvoire.*

VINK. Vogeltje lang en taay van bek. *Pinçon.* m. *Oiſeau qui a le bec fort dur & fort long.* Daar is VINK, daar vliegen Vinken, 't is goed Vinken vangen. *Il y a des Pinçons, les Pinçons volent à cette heure par bandes.*

VINKEN. v. a. Vinken vangen. *Prendre des Pinçons.* Zy Vinken agter by 't Bosje. *Ils prennent des Pinçons derriere, vers le petit Bois.* VINKENHUIS. n. Huisje tot geryf der Vinkevangers &c. *Maiſonnette à l'uſage de ceux qui tendent le réſeau pour prendre des Pinçons.* In de VINKETYD. *Dans la ſaiſon des Pinçons.* VINKNET, net dat men voor de Vinken ſpand. *Réſeau.* m. *Reginglette.* f. *Filet à deux battans qui ſe referment ſur les Pinçons.* VINKENET, traliewerk van houte latten op 't dek van een Oorlogſchip. *St. Aubinet: treillíſſage dans le pont d'un vaiſſeau de Guerres.*

VINNIG. Adj. Hard, heftig. *Rude, violent, vehement, impetueux.* Een vinnige ſlag. *Un rude coup.* De ſtoot was vinnig. *Le choc fut rude.* VINNIG. Adv. Met vinnigheid. *Rudement, impetueuſement, avec violence.* Hy ſloeg zoo vinnig als hy kon. *Il frappa auſſi rudement qu'il put.* Het waayd vinnig. *Il vente furieuſement.* VINNIG, ſcherp, ſteekend, ſchamper. *Rude, âpre, piquant, outrageant.* Het is vinnig koud. *Il fait un froid bien rude, âpre, piquant.* Vinnige woorden. *Des paroles piquantes, outrageantes.* VINNIGHEID, kragt, geweld. *Force, violence, impetuoſité.* f. De vinnigheid van den ſlag. *La force, la violence du coup.* De vinnigheid van de wind. *La violence, l'impetuoſité du vent.* f. De VINNIGHEID, ſcherpheid van de koude. *La rigueur du froid.* De VINNIGHEID, ſchamperheid van een verwyt. *L'aigreur d'un reproche.*

VIOLIER. Violierbloem, Fiool, Lentebloem. *Violette.* f. De Violier ruikt lieffelyk, voornamentlyk in de warme Landen. *La Violette ſent bon, a une agreable odeur, ſur tout dans les Pays chauds.* VIOLIER of VIOLIERSTAM. *Violier.* m. *Plante qui porte la Violette.*

VIOOL. Hand-viool, Muziek-inſtrument met ſnaaren &c. *Un Violon.* Op de Viool ſpeelen. *Jouer du Violon.*

Een

Digitized by Google

Een zak Viooltje. *Une Poche, un Violon de poche.* VIOOL deGambe, Muziek-inſtrument met vier groote ſnaaren. *Viole.* f. *Inſtrument de Muſique à quatre groſſes cordes.* De ſtem paaren by de Viool. *Accompagner la voix avec la Viole.*

VIRTEL *of* 30ſte van een oxhoofd Brandewyn. *Velte, verge.* f. *La 30me partie d'une barique d'eau de vie.* Een Virtel houd zes mingelen.

VIS. Dier dat in 't water oorſpronk en leven trekt. *Poiſſon.* m. Rivier-vis, Zee-vis. *Poiſſon de Riviere, poiſſon d'eau douce; poiſſon de Mer.* Verſſe vis, zoute vis. *Poiſſon frais, poiſſon ſalé.* Kat vis. *Du fray.* Vis laat de menſch als hy is, de vis is niet voedſaam. *Le poiſſon laiſſe le corps tel qu'il le trouve, le poiſſon n'eſt point nourriſſant.* Zoo gezond als een vis, zoo fris als een hoen. *Frais comme un gardon, comme un poulet.* Eerſt geld by de vis. *Argent ſur table, il faut de ce qui ſe couche avant que d'emporter le poiſſon.* Een klein visje een zoet visje; een goed genoegen is 't al. *Petit poiſſon friand morceau*, pour dire, *que de peu de bien nature ſe contente: contentement paſſe richeſſe.* Die een goed visjen heeft, mag het wel in de ketel houden. *Celui à qui il eſt echu quelque fortune, qu'il ne s'en faſſe pas trop de fête, de peur qu'on ne la vienne partager avec lui.*

VISBEUN. Plaats in 't ſchuitje daar de vis in levendig word gehouden. *Un petit réſervoir pratiqué dans le milieu de la Barque au Pêcheur: il y a des endroits où l'on l'appelle* Boutique. VISHOUWER, zeker beun in een watering. *Un réſervoir dans nn foſſe, dans un etang &c.* VISKAAR, dryvende vis-beun agter de vis-ſchuit. *Un réſervoir flotant en guiſe de nacelle percee à jour & liée à l'arriere de la barque du Pêcheur.* VIS-KETEL, ketel om de vis te kooken. *Un chaudron à cuire le poiſſon.* VISKOOPER, Visverkooper. *Un Marchand de poiſſon.* VISKORF, een teene korf, een beun verſtrekkende. *Un réſervoir d'oſier de figure plate ronde.* VISLYM. *De la colle de poiſſon.* VISMARKT, plaats daar de vis verkogt word. *Poiſſonnerie.* f. De Meid is na de Vismarkt. *La Servante eſt allée à la Poiſſonnerie.* VISNET, net om te viſſen *Un filet à pêcher.* VISNETJE, netje om de vis t'huis te brengen. *Une eſpece de verveu, petit filet à mailles en loſange pour apporter le poiſſon de la Poiſſonnerie.*

VISRYK. Adj. Overvloedig in vis. *Poiſſonneux, abondant en poiſſon.* Een visryke Meer. *Un Lac poiſſonneux.*

VISSEN. 't meerv: van Vis. De groote viſſen eeten de kleinen op. *Les gros poiſſons mangent les petits.*

VISSEN. v. a. Vis vangen met net *of* hengel. *Pêcher, prendre du poiſſon au filet* ou *à la ligne.* In een ſloot viſſen, in 't riet viſſen. *Pêcher dans un foſſé, pêcher entre les roſeaux.* Met het net, met den hengel viſſen. *Pêcher au filet, pêcher à la ligne.* In troebel water viſſen, voordeel trekken uit de algemeene verwerring &c. *Pêcher en eau trouble, tirer ſon avantage des desordres publics d'une Societé &c.* In troebel water is goed viſſen. *Il fait bon pêcher en eau trouble.* Viſſen voor een Viſſers deur. *Manquer ſon entrepriſe; ſe faire Poiſſonnier à la veille de Pâques.* Agter het net viſſen, misdobbelen &cc *Jouer de malheur, être battu de l'oiſeau*, auſſi, *paſſer ſon temps à gober des mouches.*

VISSEN. v. a. Ergens na baggeren. *Drager, fouiller dans l'eau pour en tirer quelque choſe.* Waar word na geviſt? *Que cherche-t-on là dans l'eau?* VISSEN, ſnuffelen, naſpeuren. *Furéter, recheroher, eplucher.* Daar word geweldig na die zaak geviſt. *On epluche bien fort cette affaire, on la recherche avec beaucoup de ſoin.*

VISSER. Die zig met viſſen geneerd. *Pêcheur, celui qui fait profeſſion de pêcher.* Sint Pieter was een Viſſer. *St. Pierre etoit Pêcheur.* Een Viſſers ſchuitje. *Une barque de Pêcheur.* De VISSER van de groote maſt, ronde opening daar de ſcheeps maſt door gaat. *L'etambraye du grand mât, l'ouverture ronde par laquelle paſſe le grand mât.* Het Pauſſelyke Zegel werd de Viſſers Ring genaamd. *Le Seau Papal, s'appelle l'anneau du Pêcheur.* Gegeeven onder des Viſſers Ring. *Donné ſous l'Anneau du Pêcheur.*

VISSERY. f. Oeffening, konſt van den Viſſer. *Pêche.* f. *L'art, l'exercice du Pêcheur.* De viſſery van een Meer verpagten. *Affermer la pêche d'un Lac.* De Walvisvangſt werd de kleine, en de Haringvangſt de groote Viſſery genaamd, om dat deze laatſte meer volk aan werk helpt. *La pêche de la Baleine s'appelle la petite pêche, & celle du Hareng la grande, parce que cette derniere occupe, fait vivre plus de monde.*

VIS-SPAAN. Spaan om de vis-ketel te ſchuimen. *Une ecumoire à ecumer l'eau du poiſſon.*

VISTEEF, VISWYF. Visverkoopſter. *Une Poiſſonniere, marchande de poiſſon.* Zy keeven als Visteeven, Viswyven. *Elles ſe chantérent pouilles comme des Poiſſonnieres, des Harengeres.*

VITTEN. v. a. Ziften, hairklooven. *Pointiller, chicaner, partager un cheveu en quatre.* 't Is een hairkloover die niet doet als vitten. *C'eſt un pointilleur qui ne fait que chicaner.* VITTER, zifter, hairkloover. *Pointilleur, critique outré.* VITTERY, ziftery, hairkloovery. *Pointille, chicane de pedant.* f.

V L.

VLAA. Vlaaye, zekere melktaart. *Un flan, ſorte de tarte au lait.*

VLAAG. Buy, ſchielyk onweer. *Bourraſque.* f. *Orage, tourbillon.* f. Een regen vlaag. *Une bourraſque mêlée de pluie; une ondée, une lavaſſe d'eau.* De guure Winter-vlaagen. *Les noirs frimats, les bourraſques d'Hyver.* Het komt zoo by vlaagen. *Cela vient par bourraſques.* VLAAG, wee, pyn van de kraamvrouw. *Tranchees, douleurs, convulſions de la femme en travail d'enfant.* Zy kreeg vlaag op vlaag. *Elle eut coup ſur coup de violentes tranchees.* Die vlaagen zullen zoo ligt niet over gaan. *Ces tranchées, ces douleurs ne paſſeront pas ſi aiſement.*

VLAAMING. Uit Vlaanderen. *Flamand, de Flandre.* De Vlaamingen zyn wat oproerig. *Les Flamands ſont un peu ſeditieux.*

VLAAMS. Adj. In Vlaanderen gemaakt. *De Flandre, fabrique de Flandre.* Vlaamſe kant, Vlaams goed, Vlaamſe munt. *De la dentelle de Flandre, des marchandiſes de Flandre, monnoye de Flandre.* VLAAMS, woord in de muntreductien te pas komende. Een pond Vlaams, een pond groot. *Une livre de gros.* VLAAMSE EYLANDEN, Eylanden tuſſen Spanjen en Terraneuf. *Les Iles des Açores, ſituées entre l'Eſpagne & Terreneuve.*

VLAG. Bekend cieraad op de maſt van een ſchip. *Pavillon* m. *Eſpece de baniere, d'etendard au haut d'un mât de navire.* Den Admiraal voerd de vlag op de groote maſt. *L'Amiral porte le pavillon au grand mât.* De Engelſe, de Franſe, de Hollandſe vlag. *Le pavillon d'Angleterre, de France, de Hollande.* De PITJAAR-VLAG. *La Banniere de Conſeil.* De grootſte vlag voeren, het Opperbevel hebben. *Porter le grand pavillon, avoir le commandement en chef.* De vlag voeren, de praat alom hebben. *Porter le pavillon, tenir le dé, être le coq de l'aſſemblée.* Hy voerde geweldig de vlag. *Il tint toujours le dé, il n'y avoit que*

pour

Digitized by Google

pour lui à parler. De vlag ſtryken, met de vlag groeten. *Amener le pavillon, baiſſer le pavillon, ſaluer du pavillon.* De bloed-vlag laaten waayen, een teken geeven om te ſlaan. *Arborer le pavillon rouge, le pavillon de combat.* Veel vlaggen luttel boters; de meeſte blaffers zyn de byters niet. *Beaucoup de bruit peu de beſogne, chiens qui abboyent ne mordent pas.* Dat pronkt als een vlag op een vullisſchuit. *C'eſt beaucoup de montre & peu de rapport.*

VLAG-DOEK. n. Hairdoek, gaaz, of het doek daar vlaggen van gemaakt worden. *La gaze, l'etamine* ou *la toile dont on fait les pavillons.*

VLAGMAN. Bevelhebber in een Vloot. *Commandant ſuperieur dans une Flote, Chef d'Eſcadre, contre-Amiral &c.*

De VLAGSTOK, Vlagſpil. *Le bâton, la verge du pavillon.*

VLAK. Adj. Plat, gelyk, glad. *Uni, plat, egal, ras.* Vlak land. *Pays uni.* Vlak water. *Eau unie.* Vlak veld. *Raze campagne.* VLAK, regt, regtgaande. *Tout droit, direct.* De wind is vlak Noorden. *Le vent eſt droit au Nord.* Wy zeilden vlak voor de wind. *Nous avions tout droit vent arriere.* VLAK, regt over, regt tegen. *Vis à vis, à l'oppoſite, directement, tout droit.* Hy woond vlak over 't Stadhuis. *Il demeure vis à vis l'Hotel de Ville.* Loop maar vlak toe, vlak aan. *Allez toujours tout droit.*

VLAK. Smet, vuil, plek. *Tache, marque ſale* f. Een leelyke vlak. *Une vilaine tache.* Oly vlak, ink vlak. *Tache d'huile, tache d'encre.* VLAK, ſmet, ſchand. *Tache, honte, note d'infamie.* f. Dat is een leelyke vlak in een mooy kleed; 't is een leelyke daad van een fraay man. *C'eſt une vilaine tache ſur un bel habit, une vilaine action pour un homme d'ailleurs ſans reproche.* VLAK-PAPIER. *Du papier brouillard.*

VLAKKE, VLAK. Adj. Een vlakke Zee. *Une Mer unie, egale.* Het VLAKKE, het plat van iets. *Le plat, l'exterieur plat de quelquechoſe.* Hy ſloeg hem met het vlakke van de hand. *Il le frappa du plat de la main.*

VLAKKEN. v. a. & n. Smetten. *Tacher, ſouiller, gâter.* Gy zult dat vlakken. *Vous allez tacher cela.* De ligte koleuren vlakken ligt. *Les etoffes claires ſe tachent aiſément.*

VLAKTE. f. Vlak veld, vlak land. *Plaine, platte campagne, campagne raſe.* f. De vlakte van S^t. Denys. *La plaine de S^t. Denis.* Het Leger lag in een vlakte. *L'Armée campoit dans une plaine.*

VLAM. f. Het lichtſte en fynſte deel des vuurs. *Flamme.* f. *La partie la plus lumineuſe & la plus ſubtile du feu.* Dat vuur geeft geen vlam *Ce feu ne fait point de flamme, ne flambe point.* Hy wierd door de vlam verſlonden. *Il fut devoré par les flammes.* Zy ſpoog vuur en vlam tegen hem. *Elle jetta feu & flamme contre lui.* VLAM, min. liefde, zugt. *Flamme, paſſion.* f. *Amour.* m. De liefde vlam. *La flamme amoureuſe.* Een zuivere vlam. *Une flamme pure.* Zyn vlam verbergen. *Cacher ſa flamme.*

VLAMMEN. v. n. Vlam opwerpen. *Flamber, jetter de la flamme.* Dat hout vlamd als zwavelſtokken. *Ce bois flambe comme des allumettes.* VLAMMEN, happig, heet zyn op iets. *être âpre, avide après quelque choſe.* De Soldaaten vlammen op den buit. *Les Soldats ſont âpres au butin.* Hy vlamd 'er op. *Il brule d'envie de l'avoir.* Eteocles en Polinice, die Oedipus van zyn eige Moeder Jocaſte gekregen had, zig beide in een tweegevegt dood geſtooken hebbende, wierden op de zelfde houtmyt verbrand: in welk geval de vlam in twee deelen ſcheide, zonder te konnen vereenigen: dus bleek hunne onverzoenelyke haat nog na hunne dood.

VLAS. n. Plantje dat gebeukt en geſponnen word. *Lin.* m. *Plante qu'on breye & qu'on file.* Vlas zaayen. *Semer du lin.* Vlas breeken. *Broyer du lin.* VLAS-HAMER. *Un maillet à broyer du lin.* VLAS-KAMMER. *Peigneur de lin.* VLAS-KAMSTER. *Peigneuſe de lin.* VLAS-KOOPER. *Marchand de lin.* VLAS-MARKT. *Le Marché au lin.* VLAS-VINK, Cyſje. *Une Linotte, oiſeau qui chante agréablement & de plumage gris.* VLAS-WEBBE. *Toile de lin.* f. VLAS-WINKEL. *Boutique où l'on vend du lin.* f. VLAS-ZAAT. *De la graine de lin.*

VLEERMUIS. Vledermuis, nagtvogel met vliesagtige wieken. *Une chauve-ſouris, oiſeau nocturne qui a des ailes membraneuſes.*

VLEES, VLEESCH. n. Bloedryke zelfſtandigheid. *Chair.* f. *Subſtance ſanguine.* Hy heeft goed heelvlees. *Il a la chair bonne & aiſée à guerir.* Godes Zoon is in den vleeſche geopenbaard geworden. *Le Fils de Dieu a été manifeſté en chair.* VLEES, doorgaans 't geen den menſch tot voedſel ſtrekt. *Chair, viande.* f. Gekookt vlees, gebraade vlees. *De la chair bouillie, du bouilli; de la chair retie, du roti.* O. Te vlees, ſchaape vlees. *Chair de boeuf, du boeuf; chair de mouton, du mouton.* Vers vlees. *De la chair fraiche, de la viande fraiche.* Zoo dun gehakt als paſtey vlees. *Hachè menu comme chair à paté.* Wy eeten alle dagen vlees. *Nous mangeons tous les jours de la viande.* Men eet geen vlees in de Vaſten. *On ne mange point de viande en Carême.* Dat is heel goed vlees. *Voila de fort bonne viande.*

VLEES. In de Schriftuurlyke ſtyl zondige begeerlykheden, zonde. *Chair, concupiſcence.* f. *Peché.* m. Het vleeſch dooden. *Mater, mortifier la chair.* De geeſt is vaardig, maar het vleeſch is zwak. *L'eſprit eſt prompt, mais la chair eſt foible.* Vleeſch en bloed hebben u die geheimen niet geopenbaard. *La chair & le ſang ne t'ont point revelé ces myſteres.*

VLEES-BANK. Slagtbank voor een Vleeshouwer. *Un banc ſur lequel le Boucher egorge ſes bêtes.* Soldaaten op de vleesbank brengen, ter ſlagting brengen. *Mener les Soldats à la boucherie, les expoſer au carnage, à la tuerie qui s'en fait.*

VLEES-DAG. Dag op welke het den Roomsgezinden geoorloft is vlees te eeten. *Jour gras.* m. *Jour auquel il eſt permis aux Cath: Rom: de manger de la viande.*

VLEES-HAL. *Boucherie.* f. *Lieu où l'on vend la viande.* De kleine, de groote Vlees-hal. *La petite, la grande Boucherie.*

VLEESHOUWER. Slagter die in de Hal zit. *Boucher, un Boucher qui etale à la Boucherie.* De Bakker, Vleeshouwer en Wynkooper vraagen om geld. *Le Boulanger, le Boucher & le Marchand de vin demandent de l'argent.* VLEESHOUWSTER. *Une Bouchere.* Een VLEESKETEL. *Une marmite.* Een VLEESKUIP. *Un ſaloir. Vaiſſeau de bois où l'on met la chair en ſaumure.*

VLEES-NAT. n. Nat met vlees gekookt. *Du bouillon, de l'eau bouillie avec la viande.* Een kommetje vleesnat inſlurpen. *Avaler une ecuellée de bouillon.* Zy heeft wat vleesnat ingenoomen. gekſch: *Elle a eu affaire avec un homme, elle a laiſſé aller le chat au fromage.*

VLEESSELYK. Adj. De begeerlykheden onderworpen. *Charnel, ſenſuel.* De vleeſſelyke begeerlykheden. *Les concupiſcences charnelles.* Vleeſſelyke vermaken. *Plaiſirs charnels, ſenſuels.* VLEESSELYKHEID, vleeſſelyke aankleeving. *Senſualité.* f. *Attachement aux plaiſirs ſenſuels.* Hy is in die vleeſſelykheid te diep gedompeld. *Il eſt plongé trop avant dans cette ſenſualité.*

VLEES-

VLEESTYD. m. Vleesdagen van drie Koningen af tot in de Vasten. *Carnaval.* m. Devermaakelykheden van den Vleestyd. *Les divertissements du Carnaval.*

VLEET. Een net dat in Zee drytd om Haring te vangen. *Un filet qui flote entre deux eaux pour prendre des Harens.* Dat deugd niet een vleet, niet een zier. *Cela ne vaut pas un clou de soufiet, cela n'est bon à rien.* Een VLEET, flet, voddemoer, flons. *Une franche salope, une souillonne, une Mariegraillon.* VLEET of VLOOT, is ook de naam van zekere vis de Rog gelyk. *Espece de Raye.* VLEET of gereedschap tot de Walvisvangst. *Harpons & autres pieces servans à la pêche de la Baleine.* VLEET, werd ook voor 't oppergestel van een groot schip genomen, als masten, zeilen, hoofdtouwen &c.

VLEGEL. Dorsstuig met een steel. *Un fleau, instrument pour battre le bled.* VLEGEL, plompen platteid. *Marouffle, bouvier, cheval de carosse.* Weg jouw lompen vlegel. *Ote toy de là, gros marouffle.*

VLEGTEN, VLECHTEN. v. a. Bewoelen, snoersgewyze draayen. *Tresser, enlacer.* Het hair vlegten. *Tresser les cheveux.* Linten door een vlegten. *Enlacer des rubans.* Cyffer-naamen aan malkander vlegten. *Enlacer des noms en chiffre.* De Harders vlegten kransjes voor hunne Harderinnen. *Les Bergers font des guirlandes pour leurs Bergeres.* VLEGSTER, hairvlechster, kapster, kamster. *Coiffeuse qui fait profession de peigner & de tresser les cheveux aes femmes.*

VLEK. n. Groot Dorp, ope Burgt. *Bourg, Village.* m. *Bourgade.* f. Den Haag is maar een Vlek. *La Haye n'est qu'un Bourg, qu'un Village, a le prendre à la rigueur.* Christus reisde door de Steden en Vlekken *Jesus Christ voyageoit par les Villes & les Bourgades.*

VLERK. Vleugel. *Aile.* f. Arends vlerken. *Des ailes d'Aigle.* Heere bedekt ons met uwe vlerken. *Seigneur couvre nous de tes ailes.*

VLES. f. Vat van aarde, glas &c. om eenig vogt te bewaaren. *Bouteille.* f. *Vaisseau de terre* ou *de verre &c. pour garder quelque liqueur.* Glaze vles, ronde vles, wyn vles. *Bouteille de verre, bouteille ronde, bouteille à vin.* Een vles leegen. *Vuider une bouteille.* VLES, het vat en het nat gezamentlyk. *Bouteille.* f. *Le vaisseau & la liqueur ensemble.* Een vleswyn. *Une bouteille de vin.* Hy houd veel van de vles *Il aime fort la bouteille.* Een schroef VLES. *Un flacon, une bouteille à vis.* Een zilvere vles, een tinne vles. *Un flacon d'argent, un flacon d'etain.* Een Thee vles, The-bus. *Une boite à The.*

VLESJE. n. Kleine vles, schroef vlesje *Petite bouteille, petit flacon, phiole &c.* Een vlesje Brandewyn. *Une petite bouteille à eau de vie.* Een Vlesje water der Koninginne van Hongaryen. *Un petit flacon d'eau de la Reine de Hongrie.* Een vlesje met Apotekers goed *Une phiole avec de la drogue d'Apoticaire.*

VLUGEL. f. Wiek, vlerk. *Aile.* f. *Partie de l'oiseau avec laquelle il se meut en l'air* Een Sterke vleugel. *Une aile forte.* De hen vergaderd haare kiekens onder haare vleugels. *La poule ramasse ses poussins sous ses ailes.* Iemand de vleugels korten, zyn magt besnoeyen. *Rogner les ailes à quelqu'un, diminuer son credit.* VLEUGEL, huis-vleugel, ganze vleugel om te kotsen &c. *Un plumail, une aile d'oye servant de houssoir.* VLEUGEL, klein vlaggetje aan 't end gespleeten. *Girouette.* f. *Espece de flamme* ou *de pavillon echancré.* Ieder sloep had een vleugel agter op. *Chaque chaloupe avoit une girouette à l'arriere.* VLEUGEL, een der twee zyden van 't Leger in slagorder. *Aile* f. *Un des deux cotez de l'Armee en bataille.* De regter vleugel, de linker vleugel raakte aan 't deinzen. *L'aile droite, l'aile gauche plia.* VLEUGELS, de wederzydse deelen aan 't midden gebouw gehecht. *Ailes.* f. pl. *Les deux parties jointes à l'Edifice du milieu.*

VLEUGELEN. v. a. Vast binden, knevelen. *Lier, garotter.* Zy waaren te wel gevleugeld om te ontvlugten. *Ils etoient trop bien liez, garottez pour echapper.*

VLEUGJE. n. Klein lugtig vuurtje. *Feu clair, petit feu qui brule legerement.* m. Breng wat dun hout, wy moeten een vleugje hebben eer wy scheiden. *Apportez un peu de menu bois, il nous faut une rejouissance avant de nous separer.*

VLEYEN. v. a. Overmaatig pryzen, streelen, na de mond praaten. *Flater, cajoler, louer excessivement.* De menschen willen gevleyd worden. *Les hommes veulent être flatez.* VLEYEN, misleiden, de waarheid verbloemen. *Flater, tromper, deguiser la verité.* Vley my toch niet. *Ne me flatez pas, je vous prie.* Ik durf my met die hoop niet vleyen. *Je n'ose me flatter de cette esperance.* VLEYEND. Adj. Kittelend, streelend. *Flateur, caressant* Vleyende woorden *Des paroles flateuses.* De hond is een vleyend dier. *Le chien est un animal caressant.* VLEYER, lofuiter. *Flateur, adulateur.* De vleyers haaten als de pest. *Hair les flateurs comme la peste.* VLEYERY, vleying, lofuiting. *Flaterie, adulation, louange excessive.* f Lasse vleyery, groove vleyery. *Lâche flaterie, flaterie grossiere.* Een vyand zyn van de vleyery. *être ennemi de la flaterie.* VLEYSTER, vleyend vrouwmensch. *Flateuse, femme* ou *fille qui flate.* Gaat weg, jou kleine vleyster. *Otez vous de là, petite flateuse.*

VLIEBOOT. Kleine Fluit *of* Galjootje, by de Vlielanders misschien eerst uitgevonden. *Flibot.* m. *Petite Flute de quatre vint ou cent pieds.*

VLIEDEN. v. n. Vlugten, weg loopen. *S'enfuir, courir pour se sauver.* Le Pret: *Vlood*, le Part: *Gevlooden.* VLIEDEN. v. a. Ontwyken, vermyden. *Fuir, eviter.* Het goede doen en 't kwaade vlieden. *Faire le bien & fuir le mal.*

VLIEG. Gevleugeld bloedloos diertje. *Mouche.* f. *Insecte ailé* m. Een groote vlieg. *Une grosse mouche.* Een Spaanse vlieg. *Une mouche cantharide.* Een Paardevlieg. *Un taon*, lisez, *Tan.*

VLIEGEN. v. n Zig in de lugt met vleugels beweegen. *Voler, se mouvoir dans l'air avec des ailes.* Le Pret: *Vlog*, le Part: *Gevlogen* Laag vliegen, hoog vliegen. *Voler bas, voler haut.* Daar zyn vissen en serpenten die vliegen. *Il y a des poissons & des serpents qui volent.* Weg VLIEGEN. *S'envoler, s'echapper en volant.* Het mosjen zal weg vliegen. *Le moineau s'envolera.* VLIEGEN, snellen, ras loopen. *Voler, aller fort vite.* Had gy de koegels, de pylen, de vonken zien vliegen. *Si vous aviez vu voler les bales, les fleches, les etincelles.* Hy wil vliegen eer hy vleugels heeft. *Il veut voler avant que d'avoir des ailes.*

VLIEGEND. Adj Dat vliegen kan. *Volant, qui a la faculté de voler.* Vliegende Draak. *Dragon volant.* Vliegende vissen. *Poissons volants.* VLIEGEND, Los, onbedaard, voorbygaande. *Passager, volage, peu solide.* Vliegende gedagten. *Des pensees passageres, peu solides.* VLIEGENDE VAANDEL, ontvouwe Vaandel. *Enseigne deployee.* De bezetting trok uit met vliegende Vaandel, slaande Trommels &c. *La garnison sortit Enseigne deployée, Tambour battant &c.*

VLIEGER. Kinder papier speeltuig *Un cerf volant, un Ecouffle, machine de papier que les enfans font voler au bout d'une corde.* De vlieger opscheeren. *Donner l'essor à l'ecouffle, au cerf volant.*

VLIEGEND LEGER. n. Legertje voornaamentlyk uit

Digitized by Google

Ruitery beſtaande. *Camp volant.* m. *Petite Armée ſur tout de Cavalerie.* Het vliegend Leger dient voornaamentlyk om te ſtroopen. *Le Camp volant ſert principalement à faire des courſes.*

VLIEGJE. n. Kleine vlieg, zie MUG. *Un moucheron, une petite mouche.* VLIEG LAP, lap om de vliegen weg te jaagen. *Une eſpece d'eventoir d'un bout de ſemelle, d'un bout de cuir pour chaſſer les mouches.*

VLIEGWERK. n Werktuig om iets gezwind heen te voeren &c. *Machine, engin, inſtrument à tirer, à entrainer quelque choſe promptement.* Een Blyſpel met vliegwerken. *Une Comedie en machines.*

VLIER. Bladen of bezien van de Vlier-boom. *Du Sureau, des feuilles ou du fruit de Sureau.* Conſerf van vlier doet zweeten. *La conſerve de Sureau fait ſuer.* VLIER AZYN. *Du vinaigre de Sureau.* VLIER-BEYEN, vrugt van de Vlier-boom. *Des bayes de Sureau, le fruit du Sureau.* VLIER-BOOM, pitryk boompje met noeſtige takken. *Sureau.* m. Wilde Vlierboom. *Sureau ſauvage.* VLIER-HOUT. *Du bois de ſureau, du ſureau.* Een vlierhoute klakkebos. *Une canonniere de ſureau.*

VLIERING. Turf of hout zoldertje onder de pannen. *Eſpece de galetas, petit logement ou grenier à tourbes, à bois deſſous les tuiles.* Hy ſlaapt op de vliering *Il couche au galetas, dans le grenier au bois, à tourbes.*

VLIES. Dun velletje om eenig ligchaams deel. *Tunique, membrane.* f. *Pellicule qui couvre quelque partie du corps.* Het vlies van 't oog, het vlies van 't hart. *La tunique de l'oeil, la tunique du coeur.* Vlies dat de ſpieren dekt *Membrane des muſcles.* f. Herſſen-vlies. *Membrane du cerveau.* Zoo dun als een vlies, heel dun. *Mince comme langue de chat, fort mince.*

VLIES. ('t Gulde-) Vercierde Ram, daar, naar 't zeggen der Poëten, Phrixus en Helle de Zee mee over voeren. *Toiſon d'Or.* f. *Mouton ſur lequel les Poëtes feignent que Phrixus & Helle paſſerent la Mer.* Jaſon ende Argonauten gingen om 't gulde Vlies te veroveren. *Jaſon & les Argonautes allerent à la conquête de la Toiſon d'Or.* De Order van 't gulde Vlies is door Philippus de Goede, Hertog van Bourgondien, Anno 1430 ingeſteld *L'Ordre de la Toiſon d'Or a été inſtitué par Philippe le Bon, Duc de Bourgogne l'An* 1430. VLIES, ſchaaps vagt *of* ſchaaps huid. *Toiſon, peau de mouton.* f. Het vlies dat Gideon op de dorsvloer ſpreide. *La toiſon que Gedéon etendit dans l'aire.* VLIES-HEER, Ridder van 't Vlies. *Chevalier de la Toiſon.*

VLIET. Vloeyend, ſtroomend waterbeekje. *Une eau de ſource, eau courante, un petit ruiſſeau.* VLIETEN. v. n. Vloeyen, ſtroomen *Couler, ſourdre, ſortir.* De Fontein vliet door de Wey. *La Fontaine coule dans la Prairie, baigne la Prairie.* Het Beekje vliet uit een Rots. *Le Ruiſſeau ſourd, ſort d'un Rocher.* VLIETEND, vloeyend, ſtroomend. *Coulant, qui a la qualité de couler.* Langs de vlietende Beeken. *Le long des coulants Ruiſſeaux.*

VLOED. m. Waſſend water, ſtroom. *Flux, juſſant, flot.* m. *Marée, mouvement de la Mer qui s'enfle.* Wy kwamen met de vloed binnen. *Nous entrâmes avec le juſſant, avec la marée.*

VLOED. Overſtrooming. *Deluge.* m. *Inondation univerſelle, grand debordement d'eau.* Voor, na den Zondvloed. *Devant, après le Deluge.* De Allerheiligſte *of* St. Elizabeths Vloed, waar door Anno 1421. twee en ſeventig ryke Dorpen in de Dortſe Waart overſtroomd en verſlonden wierden. *Le Debordement de la Touſſaints, l'Inondation par laquelle 72 riches Villages furent engloutis près de Dort en* 1421.

VLOED, Rivier. *Fleuve.* m. *Riviere.* f. De vier Vloeden van 't Paradys. *Les quatre Fleuves du Paradis.* De Vloed Lethe *of* van vergetenheid. *Le Fleuve de Lethé ou de l'oubli.*

VLOEK. Vloeking, vloekwoord, zweering. *Jurement. Serment.* m. *Imprécation* f. Zeg dat niet meer, 't is een groote vloek. *Ne dites plus cela, c'eſt un grand jurement.* VLOEK, vervloeking. *Malediction, reprobation.* f. *Malheur.* m. Daar is een vloek over dat Volk. *Il y a une malediction ſur ce Peuple* Gods vloek op zig laaden. *Attirer la malediction de Dieu ſur ſoy.*

VLOEKEN. v. n. Iedelyk zweeren. *Jurer, faire des ſerments, des imprécations.* Hy vloekt en tierd den heelen dag. *Il jure & tempête tout le jour.* Een VLOEKER, die uit gewoonte vloekt. *Un jureur, celui qui jure par habitude.* VLOEKWENSCH, wraakwenich, eed. *Imprécation.* f.

VLOEKWOORD. n. Zweering, iedel ſpreekwoord. *Jurement.* m. Afgryzelyke vloekwoorden. *Des jurements epouvantables.* Een VLOEKWOORDJE. *Un juron, un leger jurement.*

VLOER. Grond, onderſte gedeelte van eenig vertrek. *Plancher.* m. *La partie d'un appartement ſur laquelle on marche.* Een houte vloer, een leeme vloer. *Un plancher de bois, un plancher de plâtre.* Zoo glad als die vloer. *Uni comme ce plancher.* De vloer veegen. *Balayer le plancher.* Een ſteene vloer. *Un plancher de carreaux.* Een Zaal met een marmere vloer. *Une ſale pavée de marbre.*

VLOEREN. v. a. Plaveyen, met planken *of* ſteenen beleggen. *Plancheyer, carreler, paver, garnir de planches ou de carreaux.* Een kamer, een zaal vloeren. *Plancheyer une chambre; carreler, paver une ſale de carreaux.*

VLOERSTEEN. *Carreau* ou *pavé plat.* m. *Pierre de marbre pour carreler* ou *paver un appartement.* VLOERTAPYT, voet-tapyt. *Tapis de pied pour couvrir le plancher, le pavé.* Turkſe vloertapyten. *Des tapis de Turquie, des tapis de pied.*

VLOEYBAAR. Adj. Vloeyend, zagtjes heen vloeyend. *Fluide, qui coule inſenſiblement.* De lugt en 't water zyn twee vloeybaare hoofdſtoffen. *L'air & l'eau ſont deux elements fluides.*

VLOEYEN. v. n. Vlieten, ſtroomen, oploopen. *Couler, paſſer, fluer.* Het water vloeyd langs de wallen. *L'eau coule, paſſe le long de la muraille.* De Zee eb en vloeyd tweemaal daags. *La Mer flue & reflue deux fois le jour.* 't Water dat uit een Fontein vloeyd. *L'eau qui coule d'une Fontaine.* De traanen vloeyden uit zyne oogen. *Les larmes lui couloient des yeux.* De inkt is te dik, ze wil niet vloeyen. *L'encre eſt trop epaiſſe, elle ne veut pas couler.* Dat papier vloeyd. *Ce papier boit.*

VLOEYEN. v. n. Afvloeyen, druipen. *Fluer, decouler, pleurer.* De vogten die van de herſſenen vloeyen *Les humeurs qui ſ'vent, qui decoulent du cerveau.* Als de wyngaard begind te vloeyen. *Quand la vigne commence à pleurer.*

VLOEYEN. Wel luiden, zagtjes rollen. *Couler, rendre un doux ſon.* Vaerzen die wel vloeyen. *Des vers qui coulent bien.* Een vloeyende ſtyl. *Un ſtile coulant.*

VLOEYEND. Vlietend, ſtroomend. *Coulant, qui a la qualité de couler.* Vloeyend water. *De l'eau coulante.* Vloeyende Beeken. *Des Ruiſſeaux coulants.* De VLOEYENTHEID, zagtigheid, aangenaamheid van den ſtyl. *La douceur du ſtile.* De vloeyendheid der vaerzen. *La douceur, la cadence des vers.*

VLOK. Hairvlok, kuifje. *Toupet, toupillon de cheveux.* m De vloer was met hair vlokken bezaayd. *Le plancher etoit*

Digitized by Google

etoit parſemé de toupets de cheveux. Sneeuw vlokken. *Des flocons de neige.* De ſchaapen laaren vlokken wol in de haagen hangen. *Les moutons laiſſent des flocons de laine dans les hayes.* VLOKKEN, ſcheerwol. *De la bourre-lanice.*

VLOO. Zomer ongediert dat menſchen en honden 't meeſte plaagd. *Puce.* f. De hond is vol vloon, of vlooyen. *Le chien eſt plein de puces.* Een vloo beet, een vloo ſprong. *Une morſure, un ſaut de puce.* VLOOYKRUID, kruid *Perſicaria* in 't Latyn. *De la Perſicaire.* Tartuffe wilde zig biegten, om dat hy een vloo onder 't bidden met te groote drift plat gedrukt had.

VLOOD. *Pret:* van VLIEDEN. Het hart vlood in 't naaſte Boſch. *Le Cerf s'enfuit dans la Forêt prochaine.*

VLOOG. *Pret:* van VLIEGEN. De vogel vlóog voort weg. *L'oiſeau s'envola d abord.* Hy vloog voort naar de deur. *Il gagna auſſitot la porte.*

VLOOT. f. Een kloek aantal ſcheepen gezamentlyk ergens na toe willende. *Une Flote, nombre conſiderable de vaiſſeaux qui vont de compagnie.* Een Vloot uittruſten *Equiper une Flote.* De Vloot is uitgeloopen. *La Flote eſt entrée en Mer.* De Vlooten zyn tlaags geweeſt. *Les Flotes ſe ſont battuës, ont été aux priſes.* De Engelſe Vloot, de Ooſterſe Vloot. *La Flote d'Angleterre, la Flote de la Mer Baltique.* VLOOTEN. v. n. vlot zyn, driftig zyn. *Floter, voguer, ſe tenir ſur l'eau* De ſcheepen konnen daar niet vlooten. *Les vaiſſeaux n'y peuvent pas floter, voguer.* Het wil niet vlooten, 't wil niet lukken. *Cela ne veut pas bien aller.* VLOOTJE. n. Kleine Vloot. *Petite Flote, Flotille.* f. VLOOTJE, vlak tobbetje voor 't lekken van de kraan. *Un baquet, une cuvette pour recueillir la liqueur qui s'egoute.*

VLOT. Adj. Driftig, vlootend, niet vaſt aan de grond. *à flot, ſoutenu par l'eau.* Een ſchip dat vaſt zit vlot krygen. *Remettre à flot, relever un vaiſſeau qui touche au fonds.* Hy zeide het vlot, vierkant weg. *Il le dit hardiment, ſans marchander, ſans mâcher la cire.*

VLOT. n. Plat en dryvend geſtel, tot veel gebruiken noodig. *Un radeau* Een Verwers vlot. *Un radeau de Teinturier.* Men kan op vlotten volk en geſchut over voeren. *On peut tranſporter des troupes & du canon ſur des radeaux.* VLOTBALKEN, balken aan een gebonden en die zoo de Rivieren afgevoerd worden. *Train de bois.* m. *Du bois lié avec des rouettes & des perches que l'on fait deſcendre les Rivieres.* Men ziet groote v otbalken de Rivier afkomen *On voit deſcendre le long de la Riviere de grands trains de bois.* VLOTGRAS, wier, dryvend Zeegras *Du varech, mouſſe de Mer qui hauſſe & baiſſe avec le flux & reflux.* VLOTHOUT, alderley hout dat by vloten de Rivieren afkomt. *Du bois de train.* VLOTSCHUIT, laage en vlakke lichterſchuit. *Un bateau plat en guiſe d'Allege.*

VLUG. Adj. Los, ligt, rad. *Prompt, leger, preſte.* Een vlugge hand. *Une main legere, prompte.* Een vlugge pen, een vlugge gang. *Une plume legere, une demarche prompte, preſte.* VLUG, levendig, ſnedig, ſchrander. *Vif, ſubtil, prompt.* Hy is vlug van bevatting. *Il a la conception vive.* Hy heeft een vlugge geeſt. *Il a un eſprit vif.* VLUG zout. *Du ſel volatil.* VLUGHEID, vaardigheid, ligtigheid van de hand. *Legereté, preſteſſe de la main* f. VLUGHEID, levendigheid, vaardigheid van 't verſtand. *Vivacité, promptitude de l'eſprit.* f.

VLUGT. De daad van VLIEGEN, beweeging in de lugt. *Vol, eſſor.* m. Als de Reiger zyn vlugt neemd. *Quand le Heron prend ſon eſſor.* Den Arend heeft een hooge vlugt. *Le vol de l'Aigle eſt fort élevé.* De vlugt van de Zwaluw is zeer ſnel. *Le vol de l'Hirondelle eſt fort vite.* Een al te hooge vlugt neemen, te hoog willen vliegen. *Prendre ſon vol trop haut, s'elever plus qu'on ne doit.* Ter VLUGT, onbezonnen, los weg. *à la volée, inconſiderément.* Hy doet alles zoo ter vlugt. *Il fait tout ainſi à la volée, à la boulevuë, inconſiderément.*

VLUGT. Togt van een vogel zonder ruſten. *Volée.* f. *Vol.* m. *L'etenduë du vol en une fois.* De Zwaluwen raaken in een vlugt over de Zee. *Les Hirondelles paſſent la Mer d'une volée, à tire d'aile.* Vogels in de vlugt ſchieten. *Tirer aux oiſeaux en volant.*

VLUGT. Groote Vogelkooy, daar men de vogels tot vermaak inhoud. *Une voliere, lieu où l'on entretient des oiſeaux pour le plaiſir.* Hy heeft een ſchoone vlugt op zyn plaats. *Il a une belle voliere dans ſa cour.*

VLUGT. De daad van 't VLUGTEN. *Fuite, action de fuir.* Een ſchandige vlugt. *Une fuite honteuſe.* De vlugt neemen. *Prendre la fuite.* Op de vlugt ſlaan. *Mettre en fuite.* De Egyptiſe vlugt. *La fuite d'Egypte.*

VLUGTELING. Die ſchandig uit den ſtryd vlugt. *Fuyard, celui qui fuit lâchement le combat.* De vlugtelingen nazetten. *Pourſuivre les fuyards.* De vlugtelingen herzamelen. *Rallier les fuyards.* Pompeus na zyne nederlage by Ptolomeus, Koning van Egypten geweken zynde, wierd deze doorlugte *vlugteling* door Achillas en Septimius verraaderlyk omgebragt. *Pompeus s'etant retiré après ſa deroute vers Ptolomée, Roy d'Egypte, l'illuſtre fugitif fut traitreuſement tué par A: & S:*

VLUGTELING. Die de vervolging om 't Geloof ontweeken is. *Refugié, celui qui s'eſt mis à l'abri de la perſecution, qui a quitté ſon Pays pour la Foy.* Men heeft hier de Franſe vlugtelingen met open armen ontfangen. *On a reçu ici les François refugiez à bras ouverts.*

VLUGTEN. v n. De vlugt neemen. *Fuir, prendre la fuite, lâcher pied.* Voor de vyand vlugten. *Fuir devant l'Ennemi.* Hy verkoor de dood voor 't vlugten. *Il préfera la mort à la fuite.* VLUGTEN, ſchielyk opkraamen, met zak en pak vlugten. *S'enfuir, ſe retirer confuſement.* De Boeren vlugten in meenigte na de vaſte Steden. *Les Païſans s'enfuyent par bandes vers les Villes fures, les Places fortes.* De Zaligmaaker vlugte naar Egypte. *Le Sauveur s'enfuit en Egypte.* De geene die in deeze laatſte jaaren uit Vrankryk gevlugt zyn, hebben 't hier heel wel. *Ceux qui ſe ſont retirez, qui ſont ſortis de France dans ces dernieres années, ſe trouvent fort bien ici.* De VLUGTENDE Vyanden na zetten. *Pourſuivre les Ennemis qui ont pris la fuite, pourſuivre les fuyards.*

VLUGTIG. Adj. Die om eenig misdryf uitlandig blyft. *Fugitif, celui qui eſt hors de ſon Pays pour quelque crime.* Hy is vlugtig en zwervende in de Waereld. *Il eſt fugitif & errant par le Monde* VLUGTIG. Dat ligt vervliegd. *Volatil; qui ſe diſſipe, qui s'evapore aiſément.* Vlugtig zout. *Sel volatil.* Vlugtige geeſten. *Eſprits volatils.*

VLYM. Laat-yzer. *Lancette.* f. *Inſtrument de Chirurgie.* De aderen openen met de vlym. *Ouvrir la veine avec la lancette.* Zoo ſcherp als een vlym. *Tranchant comme une lancette.*

VLYT. Naarſtigheid, werkſaamheid. *Diligence, application, activité.* f. Alle zorg en vlyt aanwenden. *Employer tout ſoin & diligence.* Met vlyt arbeiden, ſtudeeren. *Travailler, étudier avec application, aſſiduité.*

VLYTIG. Adj. Haaſtig, werkſaam. *Diligent, expeditif.* Een vlytig Meeſter. *Un Maître diligent.* Een vlytig Leerling. *Un Ecolier diligent.* VLYTIG Adv. Met vlyt. *Avec diligence, en diligence, diligemment.* Daar

Digitized by Google

word vlytig aan gewerkt. *On y travaille en diligence.* Onderzoekt vlytig de Schrift... *Enquerez vous diligemment des Ecritures...*

V O.

VOCAAL of VOKAAL. Klinkletter in goed Duitsch. *Voyelle.* f. Het Alphabet werd in Vocaalen en Conſonnanten, Klinkletters en Medeklinkers onderſcheiden. *L'Alphabet ſe diviſe en Voyelles & Conſonnes.*

VOCHT of VOGT. 't *Pret:* van VECHTEN en VEGTEN. Hy vocht desperaat. *Il ſe battit en deſeſperé.* VOCHT in den zin van NAT, DRANK, is op VOGT uitgewerkt. *De l'humidité, de la boiſſon.*

De VOCHTEL, den degen uithaalen. *Tirer l'Epée, Mettre Flamberge au vent.*

VOD. Vodde, oude lap, geſcheurd doek &c. *Chiffon, lambeau.* m. *Guenille* f. Gooyd die vod weg. *Jettez ce chiffon, cette guenille là.* Een mand vol oude vodden. *Une mane pleine de vieux chiffons, de vieilles guenilles.*

VODDEKOOPER. Voddekraamer, die oude vodden *of* oud goed opkoopt en verkoopt. *Un Fripier, un Ravaudeur qui achete & revend des vieilleries.* VODDEMAN, die vodden langs de ſtraaten en burgwallen zoekt. *Un chiffonnier qui ramaſſe des chiffons par la Ville.* De VODDEMARKT, Luizemarkt. *Le Marche aux guenilles, la Friperie.* VODDERY, vodde goed. *Des chiffons, des vieilleries, des gueuſeries, des brimborions inutiles.* Wat doet gy met die voddery? *Que faites vous de ces chiffons, de ces gueuſeries là?* Een VODDEWYF, die vodden opzoekt *Une chiffonniere, une ravaudeuſe.*

VOEDEN. v. a. Voedſel geeven. *Nourrir, ſuſtenter, ſervir d'aliments.* Vleeſch voed meer als vis. *La chair nourrit plus que le poiſſon.* VOEDEN. v. n. De koſt geeven. *Nourrir, entretenir d'aliments.* Die kinderen worden kwaalyk gevoed. *Ces enfans ſont mal nourris.* VOEDEN, onderhouden *Nourrir, entretenir.* Het hout voed het vuur. *Le bois nourrit le feu.* Het leezen der goede boeken voed de geeſt. *La lecture des bons livres nourrit, façonne l'eſprit.*

VOEDER. Voedervat, inhoudende 6 aam *of* 768 mingelen. *Un Foudre; futaille contenant 768 mingles.* Een voeder Rynſe wyn. *Un foudre de vin de Rhin.*

VOEDSAAM. Adj. Dat veel voed. *Nourriſſant, nutritif, qui ſuſtente beaucoup.* Het Oſſe vlees is heel voedſaam. *Le Boeuf eſt fort nourriſſant.* Voedſaame koſt. *Des viandes nourriſſantes, des mets nourriſſants.* Voedſaam hulpmiddel. *Remede nutritif.*

VOEDSEL. n. Koſt, ſpys, onderhoud. *Nourriture.* f *Aliment.* m. Goed voedſel, kwaad voedſel. *Bonne nourriture, mauvaiſe nourriture.* De boomen trekken hun voedſel uit de aarde. *Les arbres tirent leur nourriture de la terre.* Gods woord is het voedſel onzer zielen. *La parole de Dieu eſt la nourriture, la pâture de nos ames.*

VOEDSTER, VOEDSTERVROUW. *Nourrice, celle qui entretient.* VOEDSTER, Wyfjes Konyn. *Lapine, femelle du Lapin.*

VOEDSTERHEER. Vader, voorſtander, beſchermer. *Nourricier, Protecteur.* En de Koningen zullen haar Voedſterheeren zyn, en de Vorſtinnen haare Zoogvrouwen. *Et les Rois ſeront leurs Nourriciers, & les Reines les alaiteront.*

VOEDSTERKIND. Kind by de Min. *Nourriſſon, enfant elevé en Nourrice.* De Min en haar Voedſterkind. *La Nourrice & ſon Nourriſſon.* VOEDSTERKIND, aan. weekeling, de geen die men heeft groot gemaakt &c. *Eleve, celui qu'on a inſtruit, dont on a fait la fortune.* Ik mag my met regt uw Voedſterkind noemen. *Je puis avec juſtice me dire votre Eleve.*

VOEDSTERLING. Troetelkind, gunſteling, *ook* Voedſterkind. *Nourriſſon, eleve, favori.* De Poëten worden voeſterlingen der Muzen genaamd. *Les Poëtes ſont appelez nourriſſons des Muſes.*

VOEDSTERVROUW. Voedſter, onderhoudſter. *Nourrice, celle qui entretient.* De aarde is de Voedſtervrouw der menſchen. *La terre eſt la Nourrice des hommes.*

VOEGE. Sluiting, Timmermans woord. *Aſſemblage.* m. VOEGPASSER, ſchroefpaſſer, voor de Houtzagers en Timmerluiden. *Compas d'Aſſemblage.* m.

VOEGELYK. Adj. Gevoeglyk zyn, paſſen, wel ſtaan. *Convenable, ſortable, bien ſeant.* Voeglyken ouderdom, voeglyke bediening. *Age ſortable, employ convenable.* VOEGELYKHEID, gevoegelykheid, welſtaanlykheid. *Bienſéance, convenance.* f.

VOEGEN. v. a. Gevoeglyk zyn, paſſen, wel ſtaan. *Convenir, être propre & ſortable, ſéer bien.* 't Voegd hem niet zoo te ſpreeken. *Il ne lui convient pas de parler ainſi.* 't Zou my niet voegen zoo gekleed te gaan. *Il ne me ſieroit pas bien d'être mis de la ſorte.* VOEGEN, by ſtellen, by doen. *Ajouter, joindre.* Voeg 'er dit nog by. *Ajoutez y encore cela.* Voeg uw gebeden by de myne. *Joignez vos prieres aux miennes.* VOEGEN, egtelyk verbinden, paaren. *Conjoindre, lier par le lien de mariage.* 't Geene God gevoegd heeft, zult gy niet ſcheiden. *Vous ne ſeparerez point ce que Dieu a conjoint.* Zig VOEGEN, zig ſchikken, waarneemen. *Se conformer, ſuivre.* Zig naar Gods welbehaagen voegen. *Se conformer au bon plaiſir de Dieu.* Zig naar de regel voegen. *Suivre la regle.* Het zal zig zelfs wel voegen, wel ſchikken. *Cela s'accommodera bien.* Zig VOEGEN. v. n. & p. Zig vervoegen, zig plaatſen. *Se placer, s'avancer.* Hy voegde zig aan myn zyde. *Il ſe plaça à coté de moy.* Dier VOEGEN. Adv. Zoodaanig, dermaaten. *De la maniere, de la ſorte.* Hy, zig diervoegen gehandeld ziende... *Lui, ſe voyant traitté de la ſorte...*

VOELEN. v. a. Betaſten. *Tâter, toucher.* De pols, de borſten voelen. *Tâter le pouls, manier les tetons.* VOELEN. v. n. & p. Gevoelen. *Sentir, être touché.* Pyn voelen. *Sentir de la douleur.* De koude, de warmte voelen. *Sentir le froid, le chaud.*

VOER. *Pret:* van VAAREN. De ſchuit voer een halfuur eer als naar gewoonte. *Le bateau partit une demie heure pluſtot qu'à l'ordinaire.* Hy voer met ons tot aan de brug. *Il alla avec nous juſqu'au pont.* Hy voer heel wel doe ik vertrok. *Il ſe portoit fort bien quand je partis.* Zeker Italiaans Graffchrift luid: *Stavo ben, ma per ſtar meglio, ſtò quì.* Ik voer wel, maar om beter te vaaren, ben ik hier.

VOER. Voedſel, eeten voor de beeſten het zy gras *of* graan. *Pâture, mangeaille.* f. *Herbe* ou *grain pour la nourriture des bêtes.* Paarde voer. *Pâture pour les chevaux.* Duive voer. *Mangeaille pour les pigeons.* Dat is geen gemeen mans voer. *Ce n'eſt pas la viande de faquin, ce n'eſt pas viande pour nos oiſeaux.* Een VOER hooy, maar hooy bekwaam om zeker getal beeſten te voeren. *Certaine portion de foin que l'on donne en une fois à certain nombre de bêtes.*

VOEREN. v. a. Voeden, eeten geeven. *Nourrir, donner la pâture, repaître de foin.* Een paard wel voeren *Nourrir bien un cheval.* Dat paard is ſedert den ogtend niet gevoerd. *Ce cheval n'a pas repu depuis ce matin.*

VOEREN. v. a. Met voering dekken. *Doubler.* Een kleed voeren. *Doubler un habit.* Een ſamaar met zyde gevoerd. *Un manteau doublé de ſoye.*

VOEREN. Brengen, draagen, kruyen &c. *Mener, conduire, monter, tranſporter.* 't Geſchut op de wal voe-

Digitized by Google

voeren. *Mener, conduire le Canon ſur les ramparts.* De waaren te land voeren. *Charier, tranſporter les marchandiſes par terre.* VOEREN, gebieden, ten ſtryd geleiden. *Commander, conduire au combat.* Hy voerd het grootſte ſchip van de Vloot. *Il commande le plus gros vaiſſeau de la Flote.* Hy voerde de voortogt. *Il conduiſoit, il commandoit l'avantgarde.*

VOEREN. v.a. Draagen, opſteeken. *Porter, arborer.* De vlag voeren op de groote maſt. *Porter le pavillon au grand mât.* Hy voerde een Schout-by-nagts vlag. *Il portoit le pavillon de Contre-Amiral.* VOEREN. v.n. Groot zyn, op hebben. *être monté de... porter.* Het ſchip heeft honderd ſtukken, maar 't kan 'er honderd en tien voeren. *Le vaiſſeau eſt monté de cent pieces, mais il eſt percé pour cent dix, il en pourroit porter cent dix.* VOEREN, draagen, in 't ſtuk van wapen-ſchilden. *Porter, terme de blaſon.* De Koning van Vrankryk voerd drie Lelyen in zyn Wapen. *Le Roy de France porte trois Lis dans ſes Armes.* Men zoekt te ontdekken wat hy in zyn ſchild voerd. *On tâche d'eclairer ſa conduite, de decouvrir ſa penſee, de ſçavoir ce qu'il a dans l'ame.*

VOEREN. v. n. Bedryven, onderhouden, vervo'gen. *Faire, pouſſer, continuer, ſoutenir* Den Oorlog voeren tegen zyne nabuuren. *Faire la Guerre a ſes voiſins.* Hanibal heeft al zyn leven den Oorlog tegen Rome gevoerd. *Annibal a fait toute ſa vie la Guerre aux Romains.*

VOEREN. Woord als volgd nog gebruikelyk. Het woord voeren, het woord doen. *Porter la parole, parler pour les autres* ou *pour ſoy.* Den Aardsbiſſchop voerde het woord voor de gantſe vergadering. *L'Archevêque porta la parole pour toute l'aſſemblée.* Een cierlyke reden voeren. *Faire un diſcours eloquent, prononcer une belle harangue.* Een onbeleefde taal voeren. *Tenir un impertinent langage, parler malhonnêtement.* De onreine geeſten voeren in de zwynen. *Les eſprits immondes entrerent dans les cochons.* De oude voeten zelden op Zee zonder hen tot de geheimen van eenige Godheid te doen aanneemen, inleiden: vraagende in geval van noodweer aan den Schipper of Stuuurman of 'er ook ongewyden of ongeloovigen aan boord waaren.

VOERING. f. 't Stof dat om iets te voeren diend. *Doublure.* f. *L'etoffe qui ſert à doubler.* De voering van een kleed. *La doublure d'un habit.* Een zyde voering. *Une doublure de ſoye.*

VOERLUI. Voerluiden. *Des chartiers, des rouliers.* De voerlui hebben dikwyls dorſt. *Les chartiers ont ſouvent ſoif.* De vragt aan de Keuſe Voerlui betaald, beloopt op.. *Le port payé aux Rouliers de Cologne, ſe monte a..*

VOERMAN. Waagenaar. *Chartier, celui qui mene un chariot.* Hy zat voor op by de voerman. *Il etoit aſſis devant pres du chartier.* Een oud voerman hoord nog gaerne het klappen van de zweep. ſpr: *Un vieux chartier aime encore a entendre claquer le fouet.* VOERMAN, wagenaar die met groote pakken, met ſtukgoederen ryd. *Un Roulier qui voiture des marchandiſes par charroy.* De Voerman van Aken op Luik. *Le Roulier d'Aix à Liege.*

VOERMANDJE. Stroo mandje daar omtrent een ſpint Haver in kan. *Picotin.* m. *Coffineau de paille qui ſert à donner de l'avoine aux chevaux.*

VOET m. Gedeelte van 't dier om op te ruſten en te gaan. *Pied* m. Zyn voet bezeeren *Se bleſſer au pied.* Te voet gaan. *Aller à pied.* Voet aan land zetten *Mettre pied à terre.* Te voet en te paard. *a pied & à cheval.* Van 't hoofd tot de voeten gewapend. *Armé depuis la tête juſqu'aux pieas,* ou pluſtot, *armé de pied en cap.* Op zyn voeten ſtaan. *Se tenir ſur ſes pieds.* Olle VOET. *Pied de boeuf.* Iemand op vrye VOETEN ſtellen, uit de gevangenis laaten gaan. *Mettre quelqu'un en liberté, le relâcher.* Dat ſtaat op zyn VOETEN, dat is kant en wel. *Cela va bien, voila qui eſt comme il faut.* Iemand voeten maaken, met geweld doen weggaan. *Faire detaler, decamper quelqu'un.* Gaa weg, of ik zal u voeten maaken. *Montrez moi les talons, ou je vous relancerai du bel air.* Iemand voet geeven, iemand iets inwilligen, door toegeevingen ſtout maaken. *Donner trop de pied à quelqu'un, lui permettre trop.* Iemand 'den voet ligten, hem een kans af zien, hem te gaauw zyn. *Couper l'herbe ſous le pied a quelqu'un, le ſupplanter, lui donner du croc en jambe.* Iemand een voet ligten, te ſcheep, iemand buiten boord werpen. *Jetter quelqu'un hors de bord, lui faire faire le plongeon.* Iemand den voet dwars zetten, een voetje zetten, hem zoo veel hinderen als men kan. *Traverſer quelqu'un, le contrequarrer, lui rompre en viſiere, lui être appointé contraire.* Voet by 't ſtuk houden, moedig ſtryden. *Combattre de pied ferme.* Voet by 't ſtuk houden, vaſt by zyn voorneemen blyven. *Tenir pied à boule, s'attacher à une choſe avec perſeverance.* Alles op den ouden voet herſtellen. *Retablir tout ſur l'ancien pied.* Alles is nu op een goede voet. *Tout eſt à preſent ſur un bon pied.* Houd die voet en gy zult wel leeren danſen; gy zult 'er wel komen, maar 't zal wat laat vallen *C'eſt l'entendre, allez toujours ce train là, vous ferez de belles affaires!* Die zaak heeft nog veel voeten in de aard, 't is nog geen gedaan werk. *Ce n'eſt pas encore choſe faite, il paſſera encore bien de l'eau ſous le pont avant que cela arrive.* Zig uit de paarde VOETEN houden, uit de ruſie houden. *S'ecarter de l'embarras, ſe tirer d'intrigue.* Een huis onder de VOET haalen. *Abbattre une maiſon, jetter une maiſon par terre.* Veel vyanden onder de voet ſchieten. *Coucher bien des ennemis par terre, tuer bien des ennemis.*

VOET. 't Onderſte van iets. *Le pied, la partie d'embas de quelque choſe.* De voet van 't Gebergt, de voet van 't Bolwerk. *Le pied des Montagnes, le pied du Baſtion.* VOET, ſtyl, poot, 't geene iets onderſtut. *Pied, appuy, ſoutien.* m. *Pate.* f. De voet van de kas, van de tafel, van de kandelaar. *Le pied de l'armoire, le pied de la table, le pied du chandelier.* De voet van 't glas. *Le pied, la pate du verre.* Te VOET, die te voet diend *En pied, d'infanterie.* Een Capitein te voet. *Un Capitaine en pied, Capitaine d'infanterie.* Een Regiment te voet. *Un Regment d'infanterie.* VOET, maat, doorgaans van twaalf duim. *Pied.* m. *Meſure géométrique ordinairement de douſe pouces.* Dat is zes voet lang, en ander half voet breed. *Cela a ſix pieds de long, & un pied & demi de large.*

VOETANGEL. Yzer kniptuig met vier ſcherpe punten, daar van een altyd boven aarde uitkomt. *Chauſſetrape.* f. *Inſtrument de fer à quatre pointes aiguës.* Voetangels leggen op de waadbaare plaatſen. *Mettre des chauſſes-trapes dans des guez.* In de voetangels vaſt blyven. *S'enferrer dans les chauſſes-trapes.*

VOETBANK. Trapje, ſchabelletje daar de voeten op ruſten. *Marche-pied.* m. *Eſpece d'eſtrade, de banquette ſur laquelle on repoſe les pieds.* Zit aan myn regterhand, tot dat uwe vyanden tot een voetbank uwer voeten gemaakt zyn. Schr: ſpr: *Sieds toy à ma dextre, juſqu'à ce que tes ennemis ſoient rendus le marchepied de tes pieds.* Sapor Koning van Perſien, ge-

bruikte den Keizer Valerianus tot zyn voetbank als hy te paard wilde klimmen.

VOETBOEYEN. Voerkettingen. *Des ceps, des chaines pour lier les pieds.* De voetboeyen los breeken. *Rompre les ceps.* VOETBOOG, boog met een houte laade, met een knip toegaande. *Arbalête à reſſort & à fût, qui ſe bande avec le pied.* f.

VOETEEREN. v.n. Te voet reizen. *Voyager à pied, marcher à beau pied ſans lance.* Komt gy met de ſchuit, of hebt gy gevoeteerd? *Venez vous avec le bateau, ou avez vous fait le chemin à pied?*

VOETEN-END. n. 't End van't bed daar de voeten komen. *Le pied du lit, le bas bout du lit.* De Jonker zat op 't voeten-end van 't Ledekant. *Le Godelureau, le Blondin, le Galant etoit aſſis au pied du lit.*

VOETEUVEL. Jigt in de voeten. *Podagre.* f. *La goute aux pieds.*

VOETGANGER. Voeteerder *Pieton, homme qui va à pied.* Ik ben een ſlegt voetganger. *Je ſuis un mauvais pieton.*

VOETJE. n. K'eine voet. *Petit pied.* Watte lieve voetjes! *Les jolis petits pieds!* Schaapevoetjes *Des petits pieds de mouton.* Voetje voor voetje gaan *Marcher à pas comptez.*

VOETKUS. *Baiſement des pieds.* m. Tot de voetkus by den Paus toegelaaten werden. *être admis à baiſer les pieds du Pape.*

VOETSTOOTS. Adv. Rompſlomp, op de gis aan. *En bloc & en tache* Boeken of andere waaren voetſtoots koopen. *Acheter des livres en bloc & en tache, à la boulevuë.*

VOETVAL. Diepe knieling. Een voetval doen voor den Koning. *Se jetter aux pieds du Roy.*

VOETVOLK. n. Krygsvolk te voet. *De l'Infanterie, des gens de Guerre à pied.* De Staet had toen braaf Voetvolk in dienſt. *L'Etat avoit alors de bonne Infanterie ſur pied.*

VOETZOEKER. Bekend vuurwerk daar de oude luiden en Juffers niet van houden. *Serpenteau.* m. *Fuſée qu'on jette à la main & qui s'echappe en zigzag.* Met voetzoekers gooyen. *Jetter des ſerpenteaux, des fuſées à la main.*

VOGCHELEN. v. a. Treeden. Dit word van de Haan &c. gezegd. *Couvrir, cocher, cela ſe dit du Coq &c.* De Haan vogcheld de Hen. *Le Coq couvre, coche la Poule.*

VOGEL. Tweevoetig dier met vleugels. *Oiſeau.* m. Schoone vogel, zeldſaame vogel *Bel oiſeau, oiſeau rare* m. Roofvogel, tamme vogel. *Oiſeau de proye, oiſeau privé.* Nagt vogel. *Oiſeau nocturne.* Als de vogels ruyen. *Quand les oiſeaux muënt.* De vogels kwinkeleeren. *Les oiſeaux gazouillent, ramagent.* De Wigchelaars letteden op de vlugt der vogels. *Les Aruſpices obſervoient le vol des oiſeaux.*

VOGEL. Naam by uitnemendheid aan den Eendvogel eigen. *Un Canard* Wat looft gy die vogel? *Que faites vous ce Canard? combien ce Canard là?* 't Is een VOGEL, een fyne vogel, een kwant, een fyne kwant. *C'eſt un drole qui en ſait long, un fin merle, un fin matois!*

VOGELAAR Die zig met vogel vangen verluſtigd of geneerd. *Oiſeleur, Oiſelier, celui qui ſe divertit à prendre des oiſeaux, ou celui qui les prend pour les vendre &c.* De ſtrik van den Vogelaar ontkomen. *Echapper le filet de l'Oiſeleur.*

VOGELHUIS. n. Winkel daar Eenden &c. verkogt worden. *Une boutique où l'on vend des Canards &c.* VOGELHUIS, huis daar men duiven op zolder houd. *Maiſon de plaiſir où il y a du gibier en chambre.*

VOGELKOOY. Vogelhuisje van teen, yzerdraad &c. *Une cage.* VOGELKOOY, kooy, plaats daar men Eenden vangd. *Le lieu où l'on prend des Canards par bandes, au moyen de certains engins en forme de cages*

VOGELKOOY, ſoort van een vlugt daar men huisvogels meſt. *Menagerie.* f. *Eſpece de voliere où l'on engraiſſe la volaille.*

VOGELLYM. Kleefagtig goed om vogels te vangen. *De la glu, compoſition tenace pour prendre des oiſeaux.*

VOGELNEST. Neſt daar vogels in leggen. *Un nid d'oiſeau, nid ou des oiſeaux ſe logent.* VOGELNESTJES, zwaluw neſtjes die men in Indien op de Zeerotſen vind. *Nids d'oiſeaux; des nids d'hirondelle des Indes, que l'on amaſſe dans les Rochers de la Mer.* De vogelneſtjes gedroogd zynde en naderhand geweekt, geeven een lekkere ſmaak aan de ſpyzen. *Les nids d'oiſeaux ſecs & enſuite detrempez ſont un excellent aſſaiſſonnement pour les viandes.*

VOGELTJE. n. Kleine vogel. *Petit oiſeau, oiſillon, eiſelet.* m. De vogeltjes zingen. *Les petits oiſeaux ramagent.* Het vogeltje op den boom wyzen, veel belooven en anders niet. *Promettre l'oiſeau qui eſt encore ſur l'arbre.*

VOGEL-WYF. Vrouw die voornaamentlyk Eenden en Taelingen verkoopt. *Une marchande de Canards, de Cercelles &c.*

VOGEL-ZANG. 't Gekweel der vogels. *Le chant, le gazouillis, le ramage des oiſeaux.*

VOGT of VOCHT. 't *Pret:* van VEGTEN of VECHTEN. Hy vogt als een Leeuw. *Il ſe battit comme un Lion.*

VOGT of VOCHT. n. Vloeybaare zelfſtandigheid. *Liqueur, ſubſtance fluide.* f. Het water is het eenvoudigſte der vogten *L'eau eſt la plus ſimple des liqueurs.* De wyn is een aangenaam vogt. *Le vin eſt une agréable liqueur.* VOGT, vloeybaar gedeelte des ligchaams. *Humeur.* f. *Subſtance fluide du corps.* Het bloed, de ſlym, de gal en't zwarte vogt zyn de vier hoofdvogten des ligchaams. *Les quatre principales humeurs du corps ſont, le ſang, la pituite, la bile & la melancholie.* VOGT, nattigheid, &c. *Humidité, moiteur.* f. Het papier bederft in de vogt. *Le papier ſe gate, ſe perd dans l'humidité, dans la moiteur.* Daar valt VOGT, nat, regen. *Il tombe de l'eau, de la pluye.*

VOGTIG. Adj. Dat niet droog is. *Humide, qui n'eſt point ſec.* De lugt en't water zyn vogtig uit haar natuur. *L'air & l'eau ſont humides de leur nature.* VOGTIG, nat, bedaauwd &c. *Moite, humide, mouillé.* 't Aardryk is vogtig. *La Terre eſt humide.* Een vogtige kelder. *Une cave humide.* In den dooy zyn de muuren vogtig. *Durant le degel les murailles ſont moites.* Myn hembd is nog vogtig. *Ma chemiſe eſt encore moite* Die man heeft vogtige herſſenen, is met vogten bezet. *Cet homme a le cerveau humide, eſt abbruvé d'humeurs.*

VOGTIG. Dat vloeybaare gedeelten heeft. *Liquide, qui a ſes parties fluides & coulantes.* Vogtige ligchaamen, vogtige waaren, vogtige confituuren *Des corps humides, des denrées liquides, des confitures liquides.* VOGTIGHEID, verzaameling der vogten in 't ligchaam. *Humeur.* f. *Amas de matieres fluides dans le corps.* Scherpe vogtigheden. *Des humeurs acres.* De vogtigheden die van de herſſenen afvloeyen. *Les humeurs qui decoulent du cerveau.* VOGTIGHEID, hoedaanigheid van 't geene vogtig is. *Humidité, moiteur.* f. Vogtigheid van de lugt, vogtigheid der herſſenen. *Humidité de l'air, humidité du cerveau.* Vogtigheid der wanden, vogtigheid der ſlaaplakens. *Moiteur des parois, moiteur des draps.*

VOL. Adj. Daar geen ledige plaats in is. *Plein.* Een vat vol wyn. *Un tonneau plein de vin.* Een vol glas *Un verre plein.* De vlees is nog vol. *La bouteille eſt encore pleine.* Ze was maar half vol. *Elle n'etoit pleine*

q'à

Digitized by Google

qu'à demi, elle n'etoit qu'à moitié pleine. Schenk boorde vol. *Verſez à pleins bords.* VOL, by vergrooting, opgepropt vol. *Plein, qui regorge.* Hy heeft zyn zolders vol koorn, kelders vol wynen. *Il a ſes greniers pleins de bled, des caves pleines de vin.* De Kerk was zoo vol volk dat 'er geen menſch in kon. *L'Egliſe etoit ſi pleine de monde qu'on n'y pouvoit entrer.* Het boek is vol ſchoone zaaken. *Le livre eſt plein de belles choſes.* Hy is vol moed. *Il eſt plein de courage.* VOL, zat, vol gezoopen. *Plein de vin, gorgé, ſaoulé de vin.* Hy is vol en zat. *Il eſt plein de vin.* Hy zuipt zig alle dagen vol. *Il ſe ſaoule tous les jours.*

VOLBOUWD. part: van VOLBOUWEN. Een volbouwd, voltooyd huis. *Une maiſon achevée de bâtir.* Een huis VOLBOUWEN. *Achever de bâtir une maiſon.* Een Stad volbouwen. *Achever de bâtir une Ville, de remplir une Ville de maiſons, d'Edifices publics.*

VOLBRENGEN. v. a. Uitvoeren, nakomen. *Exécuter, faire, mettre à effet.* Ik zal volbrengen 't geen ik beloofd heb. *J'exécuterai, je ferai ce que j'ai promis.* VOLBRENGEN, volvoeren, voleinden. *Accomplir, achever, finir.* Zyn leertyd volbrengen. *Accomplir, achever le temps de ſon apprentiſſage.* Chriſtus heeft het werk onzer zaligheid volbragt. *J. Chriſt a accompli l'ouvrage de notre Redemption.* VOLBRENGING, uitvoering, volvoering. *Accompliſſement, achevement.* m. *Entiere execution.* f. De volbrenging van zyn belofte. *l'Accompliſſement de ſa promeſſe.* De volbrenging zyner laſt. *l'Execution de ſa commiſſion.*

VOLDAAN. Adj. Vergenoegd. *Satisfait, content.* Hy is heel voldaan over u. *Il eſt fort content, fort ſatisfait de vous.* VOLDAAN, betaald, afbetaald *Paye, liquidé.* Die rekening is al lang voldaan. *Il y a long-temps que ce compte eſt payé, liquidé.*

VOLDEED. *Pret:* van VOLDOEN. Zyn antwoord voldeed my niet. *Sa reponſe ne me ſatisfit point.*

VOLDER. Laken volder *of* Laken vulder. *Un Foulon.*

VOLDOEN. v. a. Vergenoegen, voldaan maaken. *Satisfaire, contenter.* Een Scholier die zyn Meeſter voldoed. *Un Ecolier qui ſatisfait ſon Maître.* Ik heb zyn ſchrift gezien, maar 't voldoed my niet. *J'ai vu ſon ecriture, mais elle ne me ſatisfait pas, je n'en ſuis pas content.* Zyne ſchuldeiſſers VOLDOEN, betaalen. *Satisfaire ſes créanciers.* Zyne begeerlykheden voldoen, zyne luſten boeten. *Satisfaire ſes deſirs.* Een wiſſelbrief VOLDOEN, dewaarde daar voor uitkeeren. *Rembourſer une lettre de change, en rendre la valeur.*

VOLDOENDE. Adj. Gedienſtig, verpligtend. *Officieux, obligeant, ſerviable.* Gy zyt al te voldoende. *Vous êtes trop obligeant, trop officieux.*

VOLDOENING f. Betaaging, betaaling, boeting. *Satisfaction.* f. *Payement.* m. *Expiation.* f. 't Geld tot voldoening der ſchuldeiſſers noodig. *L'argent neceſſaire pour la ſatisfaction des créanciers.* De voldoening moet de ſchuld evenaaren. *Il faut que la ſatisfaction ſoit egale à l'offenſe.*

VOLEINDEN. v. a. Volvoeren, voltooyen. *Achever, parachever, parfaire.* De werken van eenig gebouw voleinden. *Achever, parachever les travaux de quelque bâtiment.* Paulus zegd, ik heb myn loop voleindigd. *St. Paul dit, j'ai parachevé ma courſe.* VOLEINDING, voltooying. *Achevement.* m. *Action d'achever.*

VOLGEESTIG. Adj. Geeſtryk, luſtig. *Ingenieux, ſpirituel.* De volgeeſtige Scaron, Moliere, Gerrardi, Doedyns. *Le ſpirituel, l'ingenieux, le delicat Sc:, M:, G:, D:* Volgeeſtige verſieringen, volgeeſtige gedagten. *Des fictions ingénieuſes, des pen[illegible] ingénieuſes, delicates.*

VOLGEN. v. n. Na gaan, agter aan komen. *Suivre, aller après.* Gaa maar voor uit, ik zal u volgen. *Allez toujours devant, je vous ſuivrai.* Hy volgde hem kort op de hielen. *Il le ſuivit de près.* VOLGEN. Verzellen. *Suivre, accompagner.* Ik heb hem gevolgd in al die togten. *Je l'ai ſuivi, je l'ai accompagné dans tous ces voyages.* VOLGEN, zig voegen, zig ſchikken. *Suivre, ſe conformer.* De mode, de regel volgen. *Suivre la mode, ſuivre la regle.* De beveelen die men ontfangen heeft volgen. *Suivre les ordres que l'on a reçus.* VOLGEN. v. n. Opvolgen, beurt houden. *Suivre, ſe ſucceder.* De Zomer volgd op de Lente. *L'Eté ſuit le Printemps.* De Getyden volgen malkander. *Les Saiſons ſe ſuccedent tour à tour.* Zyn Vader in 't Ryk, in 't bewind volgen. *Succeder à ſon Pere à l'Empire, au gouvernement.*

VOLGEND. Adj. Agter, naaſt komend. *Suivant, qui ſuit après.* Dat ſtaat in 't volgende boek. *Cela eſt au livre ſuivant.* Vyftien agter een volgende jaaren. *Quinſe années conſecutives.* De volgende dag. *Le jour ſuivant, le jour d'après, le lendemain.* Het volgende diend om U E. te berigten dat... *Ce qui ſuit ſera pour vous avertir que...* Hy zeide het volgende weinige uuren voor zyn dood. *Il dit ce qui ſuit peu d'heures avant ſa mort.*

VOLGENS. Adv. Agtervolgens, na. *Suivant, ſelon.* Volgens uwe beveelen. *Suivant vos ordres.* Volgens 't gevoelen van Ariſtoteles. *Suivant l'opinion d'Ariſtote.*

VOLHARDEN. v. a. Volſtandig blyven. *Perſeverer, perſiſter.* In 't Geloof, in den Gebede volharden. *Perſeverer dans la Foy, perſeverer dans l'Oraiſon.* In 't goed doen volharden. *Perſeverer dans le bien, continuer de faire bien.* In zyn gevoelen volharden. *Perſiſter dans ſon opinion.* In de ongehoorzaamheid volharden. *Perſiſter dans la desobeïſſance.* VOLHARDEND, volſtandig, aanhoudend. *Perſeverant, ferme, qui perſevere.* Men moet volhardende zyn in 't Geloof, in 't goed doen. *Il faut être perſeverant dans la Foy, à bien faire.* VOLHARDING, volſtandigheid. *Perſeverance, fermeté.* f. De volharding in 't Geloof, de volharding der Martelaaren *La perſeverance en la Foy, la perſeverance des Martirs.*

VOLHEID des tyds, de tyd op welke Chriſtus in de Waereld gekomen is. *La plenitude des temps, le temps auquel J: Chriſt eſt venu au monde.* De volheid der genade. *La plenitude de la grace.*

VOLK. n. Meenigte menſchen uit een Land, of onder een Regeering. *Peuple.* m. *Nation.* f. Het Joodſe Volk, het Volk Iſraëls, het Roomſe Volk. *Le Peuple Juif, le Peuple d'Iſrael, le Peuple Romain.* Over een magtig Volk heerſchen. *Regner ſur une puiſſante Nation.* Den aart van 't Volk leeren kennen. *Apprendre à connoître le genie de la Nation.*

VOLK. Onbepaalde meenigte leevendige menſchen. *Peuple, multitude non limitée d'hommes vivants.* Die Vorſt wierd genaamd Vader van 't Volk. *Ce Prince fut nomme Pere du Peuple.* Het Volk oproerig maaken. *Exciter le Peuple, la populace à la ſedition.* 't Gemeene Volk. *Le petit, le menu, le bas Peuple.* 't Schuim van 't Volk. *La lie du Peuple.* De ſtemme des volks is de ſtemme Gods, ſpreekw: dat niet altyd zoo vaſt gaat. *La voix du Peuple eſt la voix de Dieu.* Man-VOLK. *Des Hommes.* Vrouw-VOLK. *Des Femmes.* Daar ſtaat veel VOLK voor 't Stadhuis. *Il y a beaucoup de monde, bien des gens devant la Maiſon de Ville.* Daar was veel volk in de Kerk. *Il y avoit bien du monde*

Digitized by Google

...ans l'Egliſe. Wat al volk! *Que de gens, que de monde!* VOLK, de geene die 't met ons houden, die voor ons ſtryden. *Gens, ceux qui ſont de notre parti.* Ons volk heeft de Vyand geſlagen. *Nos gens ont battu l'Ennemi.* Hy had maar een hand vol volks. *Il n'avoit qu'une poignée de gens.* De Schildwagt riep, wat volk? *La Sentinelle cria, qui vive? quelles gens ſont ce?*

VOLKEREN. 't meervoud van 't woord VOLK. *Des Peuples, des Gens, des Nations.* Al de volkeren des Aardryks. *Tous les Peuples de la Terre.* Het regt der Volkeren ſchenden. *Violer le droit des Gens.* Onderwyſt alle Volkeren. *Endoctrinez toutes Nations.*

VOLKOMEN. Adj. Volmaakt. *Parfait, entier, à quoi il ne manque rien.* De volkome betaaling, volkome voldoening. *L'entier payement, la parfaite ſatisfaction.* Volkome groote, volkome gezondheid. *Parfaite grandeur. parfaite ſanté.* VOLKOMEN. Adv. Volmaaktelyk, t'eenemaal. *Parfaitement, entierement, pleinement* Ik ben 'er volkomen van verzekerd. *J'en ſuis pleinement aſſuré.* Zyt gy nu te vrede? volkomen. *êtes vous ſatisfait à cette heure? entierement, tout à fait.* VOLKOMEN. v. n. Volraaken. *Se remplir, être empli.* Die Lotery zal nooit vol komen. *Cette Loterie ne ſe remplira jamais.*

VOLKOMENTHEID. f. Volmaaktheid. *Perfection.* f. De volkomentheid van Chriſti voldoening voor ons. *La pleine ſatisfaction de Jeſus Chriſt pour nous.* De VOLKOMENHEID, volmaaktheid van een werk. *La perfection d'un ouvrage.*

VOLKOMENTLYK. Adj. Gantſelyk, volkomen. *Entier, plein, parfait.* Een volkomentlyke voldoening. *Une ſatisfaction parfaite.* VOLKOMENTLYK. Adv. T'eenemaal, gantſelyk. *Pleinement, parfaitement.* Hy heeft zig volkomentlyk gezuiverd van die beſchuldiging. *Il s'eſt pleinement purgé de cette accuſation.*

VOLKPLANTING. f Getal volks gezonden om in zeker Geweſt te vermenigvuldigen, zig neer te zetten. *Colonie.* f. Agrippina een volkplanting op den Rhyn gezonden hebbende, gaf haar naam aan de Stad *Ceulen*, van 't Latynſch woord *Colonia* aldus genaamd.

VOLKRYK. Adj. Overvloedig van volk. *Fort peuplé, abondant en peuple.* Een volkryke Stad. *Une Ville fort peuplée.*

VOLLE, VOL. Adj t'Eenemaal vol. *Plein, pleine, entier.* Volle Maan, een volle kan. *Pleine Lune, un pot plein.* Een volle hand, volle beurs. *Une main pleine, bourſe pleine.* 't Volle geld betaalen. *Payer la ſomme entiere.* 't Volle jaar voldoen. *Satisfaire pour l'année entiere.* Op den vollen middag. *En plein midy.* Cæſar wierd in den vollen Raad gedood. *Ceſar fut tué en plein Senat.* Gy hebt hier volle magt. *Vous avez tout pouvoir ici.* Hy kwam op een volle galop aanryden. *Il accourut au grand galop.* Ik ben ten VOLLE vergenoegd. *Je ſuis pleinement ſatisfait.* Gy kond ten volle verzekerd zyn dat... *Vous pouvez être entierement aſſuré que...*

VOLLE AFLAAT. Volkome kwytſchelding. *Indulgence pleiniere, pardon general.* De Paus heeft volle aflaat verleend aan alle die... *Le Pape a accordé indulgence pleiniere à tous ceux qui...* VOLLE NEEF, Broeder of Zuſters kind. *Couſin germain.* VOLLE NIGT. *Couſine germaine.*

VOLLEEREN. v. a. De ſtudie doen voleinden. *Perfectionner ou ſe perfectionner dans l'etude de quelque choſe.* Hy neemd aan hem in die tyd te volleeren. *Il s'engage de le perfectionner dans ce temps là.* Gy zlet daar aan dat ik in 't Franſch niet volleerd ben. *Vous voyez par là, que je ne ſai le François qu'imparfaitement.*

VOLMAAKT. Adj. Volkomen, daar niets aan ontbreekt. *Parfait, accompli.* Volmaakte ſchoonheid, volmaakte vreugd. *Parfaite beauté, parfaite joye.* God is eigentlyk geſprooken alleen volmaakt. *Il n'y a proprement que Dieu de parfait.* Een volmaakt Prins, volmaakte Hoveling. *Un Prince accompli, Courtiſan accompli.* Volmaakt werk. *Ouvrage parfait, fini, complet.* Ik heb bemind, is de volmaakte tyd, en ik had bemind, de meer als volmaakte tyd van de Toonendewyze des Werkwoords Beminnen. *J'ai aimé, eſt le parfait, & j'avois aimé, le plus que parfait de l'Indicatif du Verbe Aimer.*

VOLMAAKTELYK. Adv. Op een volmaakte wyze. *Parfaitément, d'une maniere parfaite.* Hy kweet zig volmaaktelyk wel van zyn pligt. *Il s'acquita parfaitement bien de ſon devoir.*

VOLMAAKTHEID. f Volkomenheid. *Perfection, qualité de ce qui eſt parfait en ſon genre.* Naar de volmaaktheid ſtaan. *Tendre, aſpirer à la perfection.*

VOLMAAKTHEDEN. Begaafdheden. *Perfections, belles qualitez, de beaux dons.* Met allerlei volmaaktheden vercierd zyn. *être orné de toutes ſortes de perfections.*

VOLMAGT. *Procuration.* f. *Plein pouvoir.* m. VOLMAGTHEBBER. zie GEVOLMAGTIGDE. *Plenipotentiaire.* VOLMAGTIGEN. v. a. Met volmagt voorzien, magt verleenen. *Authoriſer, munir de pleins pouvoirs, donner procuration.* De gevolmagtigde perſoonen. *Les perſonnes authoriſées, munies de pleins pouvoirs.*

VOLMONDIG. Adv. Heel uit, volkomen, duidelyk. *Diſtinctement, clairement.* Een woord volmondig uitſpreeken. *Prononcer un mot diſtinctement.* De waarheid VOLMONDIG, vry uit belyden. *Confeſſer ouvertement la verité.*

VOLONTAIR. zie VRYWILLIGE. *Volontaire, celui qui ſert à l'Armée ſans paye, & ſans y être obligé.*

VOL OP. Adv. In overvloed. *En abondance, à foiſon, abondamment.* Hy heeft van alles vol op. *Il a abondance de tout, il a des biens à foiſon, il regorge de biens.*

VOL SCHENKEN v. a. Boorde vol ſchenken. *Emplir, verſer à pleins bords.* Het glas vol ſchenken. *Emplir le verre.* Myn glas is vol geſchonken. *Mon verre eſt plein juſqu'aux bords.*

VOLSLAGEN. Adj. Volkomen, ten hoogſten. *Au ſuprême degré, fieffé.* 't Is een volſlage gek. *C'eſt un fou fieffé, un fou à lier.* Zy zyn volſlage Vyanden. *Ils ſont Ennemis mortels.*

VOLSTAAN. v. a. Niet zwigten, niet kreuken. *Faire ferme, tenir bon, pouſſer ſa pointe.* Het laaten volſtaan, geen ſtruif bederven om een ey. *Faire les choſes comme il faut ou ne s'en point mêler, ſortir galamment d'une affaire.* VOLSTAAN. v. a. Voldoen, genoegdoen. *Payer, ſatisfaire, contenter.* Meend gy met die reden te konnen volſtaan? *Penſez vous qu'on ſe paye de cette raiſon là?*

VOLSTANDIG. Adj Volhardend, ſtandvaſtig. *Perſeverant, conſtant.* Volſtandig in 't Geloof, in de verdrukkingen. *Perſeverant dans la Foy, conſtant dans les ſouffrances.* VOLSTANDIGHEID, volharding, ſtandvaſtigheid. *Perſeverance, conſtance* f. De volſtandigheid der uitverkoorne Gods. *La perſeverance des elus de Dieu.*

VOLSTREKT. Adj. Volkomen, uitdrukkelyk. *Poſitif, exprès, abſolu.* Volſtrekte beveelen. *Des ordres poſitifs, abſolus* Een volſtrekte magt. *Un plein pouvoir, une entiere authorité.* VOLSTREKT, onbepaald, onafhanklyk. *Abſolu, independant, ſouverain.* Volſtrekt vermoogen, volſtrekt gebied. *Pouvoir abſolu, indépendant, empire abſolu, ſouverain pouvoir.*

VOL-

Digitized by Google

VOLSTREKTELYK. Adj. In al zyne uitgeſtrektheid, onbepaald. *Pleinement, entierement, ſans reſtriction.* Iemand volſtrektelyk ergens toe volmagtigen. *Autoriſer pleinement quelqu'un à quelque choſe.* VOLSTREKTELYK. Adv. Onafhankelyk. *Abſolument, ſouverainement.* Volſtrektelyk heerſſen. *Regner, commander abſolument, ſouverainement.* VOLSTREKTHEID van de magtverleening. *Etenduë entiere de la procuration, du plein pouvoir.* f. De VOLSTREKTHEID van de oppermagt. *La ſouveraineté du pouvoir arbitraire.*

VOLTAPPEN. v. a. Met tappen vol krygen. *Emplir de quelque liqueur qu'on tire de quelque vaiſſeau.* Zal ik de vles vol tappen? *Empliray-je la bouteille?*

VOLTOOYEN. v. a. Volkomentlyk opmaaken, voleinden. *Achever, parachever, perfectionner.* Een gebouw voltooyen, een werk voltooyen. *Achever un edifice, achever un ouvrage, y mettre la derniere main.* Het Parlement heeft de Bil nog niet voltooyd. *Le Parlement n'a pas encore perfectionne, parachevé le Bil.* VOLTOOYING van een gebouw, van een werk. *Achevement d'un edifice.* m. *Perfection d'un ouvrage.* f. Aan de voltooying der Vreedehandelingen werken. *Travailler à la perfection des traitez de Paix.* De voltooying der inkoopen *of* employen voor zyn Principaal. *La perfection des emplois, des achats de ſon Marchand*

VOLTREKKEN. v. a. Volkomen einden, ſluiten. *Conclure, finir entierement, conſommer.* Een verbond voltrekken. *Conclure une alliance.* Een Huwelyk voltrekken, 't by leger houden. *Conſommer un Mariage* De VOLTREKKING der Vredens Tractaaten. *La concluſion des Traitez de Paix.* De VOLTREKKING van 't Huwelyk. *La conſommation du Mariage.*

VOLVAARDIG. Adj. Bereidwillig. *Volontaire, diſpoſé de bonne volonté.* Ik ben volvaardig u te dienen. *Je ſuis prêt à vous ſervir.* Uwe VOLVAARDIGHEID is my bekend. *Votre bonne volonté m'eſt connuë.*

VOLVOEREN. v. a. Volkomentlyk uitvoeren. *Executer, mettre à execution, effectuer.* Zyne beloften volvoeren. *Executer ſes promeſſes.* Zy zullen 't nooyt konnen volvoeren. *Ils ne pourront jamais en venir à bout.* De VOLVOERING der Vredens Articulen. *L'entiere execution des Articles de Paix.*

VOLWASSEN. v. n. De volle waldom krygen. *Prendre ſon cru, atteindre à l'entiere grandeur.* VOLWASSEN, is ook 't part: van 't zelfde Werkwoord. Eer de jonge luiden volwaſſen zyn. *Avant que les jeunes gens ayent pris leur cru.*

VOL WORDEN. v. n. *S'emplir, ſe remplir.* Uw beurs zal zoo doende gaauw vol worden. *De cette maniere la votre bourſe s'emplira bientot.*

VOND. *Pret:* van VINDEN. Hy vond haar in 't Bordeel. *Il la trouva au Bordel.*

VOND. Vinding, trek, part. *Invention, fineſſe, ruſe* f Is de vond niet goed? *L'invention n'eſt elle pas bonne?*

VOND. 't Geene men by geluk vind. *Trouvaille.* f. *Ce qu'on trouve heureuſement.* De helft van de vond komt my toe. *La moitie de la trouvaille m'appartient.*

VONDELING. Kind zonder bekende Ouders. *Un enfant trouvé, enfant expoſé.* 't Is een arme vondeling. *C'eſt un pauvre enfant trouvé.* De Grieken leiden bunne meeſte kinderen te vondeling. *Les Grecs expoſoient la pluspart de leurs enfans.*

VONK. Sprankje vuurs. *Etincelle, blueſte de feu.* f. De vonken vloogen over de daken. *Les etincelles voloient par deſſus les toits.* VONKEN. v. n. Ontfonken, aangaan. *S'allumer, prendre.* Koolen te vonken leggen. *Mettre allumer du charbon.*

VONK GEEVEN. v. n. Vuur geeven, 't ſchietgeweer loſſen. *Faire feu, decharger l'arme à feu.* Het roer gaf geen vonk. *Le fuſil ne fit point feu.*

VONNIS n. Oordeel, uitſpraak van den Regter. *Sentence.* f. *Jugement, arrêt.* m. Het vonnis vellen. *Prononcer la ſentence.* 't Vonnis ligten. *Lever la ſentence.* Doodvonnis. *Sentence, arrêt de mort.* 't Vonnis beveſtigen. *Confirmer la ſentence.*

VONNISSEN. v. a. Het vonnis vellen. *Juger, prononcer la ſentence.* De miſdaadigers vonniſſen. *Juger les criminels.* De zaak ſtaat haaſt gevonniſt te worden. *La cauſe va bientot être jugée.* Theodoſius zyne te groote haaſtigheid in het ſtraffen der oproerige Theſſalonicenſers willende boeten, maakte een Wet om de uitvoering der doodvonniſſen dertig dagen uit te ſtellen.

VONTE f. Doopvonte, Doopvat van marmer *of* ſteen. *Fonts.* m. pl. *Vaiſſeau de marbre* ou *de pierre dans lequel je conſerve l'eau baptiſmale.*

VOOGD. Meeſter, gebieder. *Maitre, Seigneur, celui qui commande* Ik ben hier alleen voogd. *Je ſuis ſeul maitre ici.* De Man moet voogd zyn in 't Huisgezin. *Il faut que le Mary ſoit maitre dans la Famille.* VOOGD, aangeſtelde over een minderjaarig Kind. *Tuteur, celui qui eſt chargé de la tutelle d'un Enfant.* Teſtamenteele Voogd, ontrouwe Voogd. *Un Tuteur Teſtamentaire, Tuteur déloyal.* Die kinderen ſtaan nog onder voogden. *Ces enfants ſont encore ſous tutelle.* VOOGDESSE, aangeſtelde vrouw over een minderjaarig kind. *Tutrice.* f. VOOGDESSE, gebiedſter, meeſteres. *Maitreſſe, ſuperieure, gouvernante, ſouveraine, imperatrice.* De Voogdeſſe van 't Kloofter. *La Superieure du Convent.* De Landvoogdeſſe. *La Gouvernante du Païs.* Gy zyt alleen myn ziels Voogdeſſe. *Vous êtes l'unique Souveraine, Imperatrice de mon ame.*

VOOGDY. f. Meeſterſchap. *Authorité, puiſſance.* f. *Pouvoir de celui qui commande.* De voogdy van de man over de vrouw. *L'authorité du mary ſur la femme.* VOOGDYSCHAP, voogdy, beſtier van de Voogd over een minderjaarige en deszelfs zaaken. *Tutelle, adminiſtration du Tuteur.* f. Zig van de Voogdyſchap doen ontſlaan *Se faire decharger de la Tutelle.*

VOOR, veelzins gebruikelyk woordje, eerſt in tegenſtelling van NA. *Avant.* Voor 't einde van de week, voor den avond. *Avant la fin de la ſemaine, avant le ſoir.* Spreekt niet voor uw beurt. *Ne parlez pas avant votre tour.* Hy at ze alle den een voor en den ander na. *Il les mangea tous l'un apres l'autre.* 't Gebeurde VOOR eenige dagen. *Il arriva il y a quelques jours, ces jours paſſez.* Ik was 'er voor een maand. *J'y etois il y a un mois.*

VOOR. Voorzetſel van plaats aanwyzing, in tegenſtelling van 't woord AGTER. *Devant.* Kyk voor u. *Regardez devant vous.* Hy ſtaat voor zyn deur. *Il eſt devant ſa porte.* Leg dat voor 't vuur. *Mettez cela devant le feu.* VOOR, in regenwoordigheid van. *Devant, en preſence de.* Hy heeft voor den Koning gepredikt. *Il a prêché devant le Roy.* Wanneer hy voor zyne Regters kwam. *Quand il vint devant ſes Juges.*

VOOR. Om, ten einde van, ten voordeele van. *Pour, à l'avantage de.* Hy doet het niet voor niet. *Il ne le fait pas pour rien.* Dat geld is voor den armen. *Ces argent eſt pour les pauvres.* Daar is genoeg voor ons allen. *Il y en a aſſez pour nous tous.* De Stad is voor een jaar voorzien. *La Ville eſt pourvuë pour un an.* God wil u VOOR allen onheil bewaaren. *Dieu veuille vous garder de tout mal*

VOOR. Sponning, groeve in een duig &c. *Rainure dans une douve &c.* f. VOOR, ploeg-ſtreep, Ak-

Digitized by Google

ker voor. *Sillon.* m. *Trace de la charuë dans le champ.*

VOOR AAN. Adv. In 't voorſte van iets. *à la tête, au commencement, devant* Hy ging voor aan. *Il marchoit à la tête, devant.* Dat ſtaat voor aan in 't boek. *Cela eſt au commencement du livre.*

VOOR AF. Adv. Van te vooren *D'abord, auparavant, avant ce qui ſuit.* Wy aten voor af een Franſe ſop. *Nous mangeames d'abord une ſoupe à la Françoiſe.* Ik zal u voor af zeggen dat... *Je vous dirai auparavant que...*

VOORAFGAANDE. 't Geen voor gaat, 't geen eerſt in order is. *Précédent, qui précede, préliminaire.* De voorafgaande zaaken. *Les choſes precédentes.* Een voorafgaande reden. *Un diſcours preliminaire.*

VOORAL. Adv. Voornamentlyk, boven alles. *Sur tout, principalement.* Let voor al wel op 't geene gy Gode ſchuldig zyt. *Prenez garde ſur tout à ce que vous devez à Dieu.* VOORALLEDING, voor alles. *Avant toutes choſes, avant tout.*

VOORBAARIG. Adj. Ieverig, voortvaarend. *Empreſſé, précipité, prématuré.* Een voorbaarig menſch. *Un homme empreſſé, qui ſe précipite trop.* Een voorbaarig berigt, voorbaarig vertrek. *Un avis prématuré, un départ précipité.* VOORBAARIG. Adv. Met voorbaarigheid. *Trop à la legère, trop vite, avec précipitation.* Men had te voorbaarig gelooft dat... *On avoit cru, on avoit penſé trop legerement que...* VOORBAARIGHEID, te groote voortvaarentheid, te grooten haaſt. *Précipitation.* f. *Trop grand empreſſement.* De wyze luiden doen niets met voorbaarigheid. *Les perſonnes ſages ne font rien avec précipitation.* Die voorbaarigheid deugd niet. *Cette précipitation ne vaut rien.*

VOORBAAT. Woord als volgd te gebruiken *Terme qui s'employe dans la phraſe ſuivante.* In de voorbaat zyn, 'er gaauw by zyn, de eerſte kans waarneemen. *être alerte quand il y va de ſon avantage, prévenir les autres par ſa diligence.*

VOORBEDAGTELYK. Adv. Met opzet. *De deſſein prémédité, de ſang froid.* Iemand voorbedagtelyk kwaad maaken *Fâcher quelqu'un de deſſein prémédité, lui rompre en viſiere.* Met VOORBEDAGTEN RAAD. Adv. Voorbedagtelyk, in koelen moede. *De ſang froid, de propos deliberé, de guet à pends.* Hy deed het met voorbedagten raad. *Il le fit de propos deliberé, de gayeté de coeur.*

VOORBEDING. n. Voorafgaand beding. *Convention liminaire.* f. *Préalable.* m. Men trad na het noodig voorbeding in onderhandeling. *On entra en conference après le préalable neceſſaire.*

VOORBEDUIDEN. v. a. Voorſpellen. *Préſager, prognoſtiquer.* Dit mogt wel een Oorlog voorbeduiden. *Cela pourroit bien préſager une Guerre.*

VOORBEDUIDSEL. n. Voorſpel, voorteken. *Préſage, pronoſtic.* m. Dit is een ſlegt voorbeduidſel. *C'eſt là un mauvais préſage.* Dat was een voorbeduidſel van 't geen geſchieden moeſt. *C'etoit là un pronoſtic de ce qui devoit arriver.*

VOORBEEDE. f. Voorſpraak, voorbidding. *Interceſſion, ſollicitation, priere en faveur de quelqu'un.* f. De Koning vergaf het hem op de voorbeede van... *Le Roy le lui pardonna par l'interceſſion de..., à la ſollicitation, à la Requête de...*

VOORBEELD. n. 't Geen om na te volgen word voorgeſteld. *Exemple, prototype, modele.* m. Een goed, een kwaad voorbeeld geeven. *Donner un bon, un mauvais exemple.* 't Voorbeeld volgen. *Suivre l'exemple.* Na 't voorbeeld van... *à l'exemple de...* Geef my daar een voorbeeld van. *Donnez m'en un exemple.* By voorbeeld. *Par exemple.* VOORBEELD, teken, verbeelding, gelykenis *Type, Symbole.* m. *Repréſentation.* f. Het Paaslam was een voorbeeld van Jeſus Chriſtus. *L'Agneau Paſcal etoit un type de J: Chriſt.*

VOORBEHOUDING. f. Aan zig houding van eenig regt. *Réſervation, reſtriction.* f. De Paus ſtaat die Bullen toe met die voorbehouding dat... *Le Pape accorde ces Bulles avec cette réſervation que...*

VOORBEREIDEN. v. a. 't Voorafgaande ſchikken. *Préparer, diſpoſer.* Zig tot het Nagtmaal voorbereiden. *Se préparer à la Sainte Cene.* VOORBEREIDING, voorafgaande ſchikking. *Préparation, diſpoſition.* f. Hy predikt zonder voorbereidding. *Il prêche ſans préparation.* De voorbereiding tot het Nagtmaal. *La préparation à la Sainte Cene.*

VOORBERIGT. n. Voorreden. *Préface.* f. *Avant propos, avertiſſement, diſcours liminaire.* m. Het Voorberigt van een Boek word zelden uitgeleezen. *La Préface d'un Livre ſe lit rarement d'un bout à l'autre.*

VOORBIDDEN. v. a. Voorſpreeken. *Interceder, ſolliciter pour quelqu'un.* Chriſtus zit aan de regterhand zyns Vaders om voor ons te bidden. *J: Chriſt eſt aſſis à la dextre de ſon Pere pour interceder pour nous.* Geen ander VOORBIDDER, voorſpreeker by God zoeken als Chriſtus. *Ne point chercher d'autre interceſſeur auprès de Dieu que Chriſt.* VOORBIDDING, voorſpraak. *Interceſſion, ſolicitation.* f. De voorbidding der Heiligen is onzeker. *L'interceſſion des Saints eſt incertaine.*

VOORBODE. Voorlooper, voorteken, voorſpel. *Avant-coureur, meſſager, prenoſtiqueur.* m. Al die misnoegdheden en al dat morren waaren de voorboden van dien Burgerlyken Oorlog. *Tous ces mecontentemens & tous ces murmures etoient des pronoſtics de cette Guerre Civile.*

VOORBROEK *Braguette.* f. *le devant de la culotte* ou *du haut de chauſſe.* Hy ſtak de vlies in zyn voorbroek. *Il cacha la bouteille dans ſa braguette, dans le devant de ſa culote.*

VOORBURG of VOORBURGT. Huizen en ſtraaten aan des Stads Poorten gehegt. *Fauxbourg.* m. De Voorburg *of* Voorburgt van St. Germain te Parys, is heel groot, is het gewoon verblyf der Vreemdelingen. *Le Fauxbourg de St. Germain à Paris eſt fort grand, eſt le ſejour ordinaire des Etrangers.* VOORBURG van de Hel: plaats, die na 't gevoelen der Roomsgezinde de zielen der geſtorvene Vaders voor Chriſti komſt, beſloegen, en daar die d- [illegible] kinderen zouden gaan. *Les Limbes [illegible] des Peres: lieu où ſelon l'opinion des Cat[illegible] les ames de ceux qui etoient morts avant la venuë de J: Chr: habitoient, & où iroient encore les [illegible] des Enfants qui meurent ſans baptême.*

VOORBY. Al over, dat geweeſt is. *Paſſé, qui n'eſt plus.* Die tyd is voorby. *Ce temps là eſt paſſé.* Een dag is haaſt voorby. *Un jour eſt bientôt paſſé.* VOORBY, verder, hooger of lager. *Par de là, plus loin, outre.* Hy woont voorby de Markt. *Il demeure par delà le Marché.* Als gy voorby de Kerk zult zyn. *Quand vous ſerez par delà l'Egliſe, quand vous aurez paſſé l'Egliſe.* VOORBY, regt, vlak over, tegen over. *Devant, vis à vis.* Zoo als hy voorby 't Stadhuis ging. *Comme il paſſoit devant la Maiſon de Ville.*

VOORBY GAAN. v. a. In 't gaan overtreffen. *Marcher plus vite, paſſer, devancer.* Hy ging hem haaſt voorby. *Il le paſſa bientôt, il l'eut bientôt devancé.* Iets ſtilzwygens voorby gaan. *Paſſer quelque choſe ſous ſilence.* VOORBY GAAN, overtreffen, voorby ſteeven. *Surpaſſer, exceller.* Hy gaat hem ver voorby. *Il le ſur-*

Digitized by Google

ſurpaſſe de loin, de beaucoup. VOORBY GAAN, verder gaan, zyn weg vervolgen. *Paſſer, aller plus loin, continuer ſon chemin.* Gaat gy zoo zonder ſpreeken voorby? *Paſſez vous ainſi ſans dire mot?* VOORBY GAAN. v. n. Heen gaan, vervliegen. *Paſſer, s'ecouler.* Des Waereldsroem gaat haaſt voorby. *La gloire du Monde paſſe bientot.* VOORBY GAAN. v. a. Agterſtellen, anderen de voorkeur geeven. *Donner la preference à un autre, quiter pour un autre.* Gy moet ons niet voorby gaan als gy wat van onze kraam van nooden hebt. *Il ne faut pas que vous ailliez chez un autre quand vous aurez beſoin de notre marchandiſe.*

VOORBY GAAN. Adv. (In't) Onderweeg, in de weg. *En paſſant chemin, en paſſant.* Ik heb hem in 't voorby gaan gezien. *Je l'ai vu en paſſant.* Ik heb 'er hem maar een woord in 't voorby gaan van geſproken. *Je ne lui en ay dit qu'un mot en paſſant.* Ik ontmoete hem in 't voorby gaan na de Beurs. *Je le rencontrai en allant à la Bourſe.* 't Is regt in 't VOORBY GAAN van de Beurs, regt over de Beurs. *C'eſt juſtement devant, tout droit devant la Bourſe, au paſſage de la Bourſe.*

VOORBY GAANDER. Voorby reiziger. *Paſſant, celui qui marche, qui paſſe par quelque endroit.* Zyn goed venten aan de voorby gaanders *Vendre ſes marchandiſes aux paſſants.* Na de voorby gaanders ſtaan kyken. *Regarder les paſſants.*

VOORBY KOMEN. v. n. Voorby trekken. *Paſſer devant quelque lieu.* De begraaffenis moet ons huis voorby komen. *Il faut que le convoy paſſe devant notre maiſon.*

VOORBY LEEREN. v a. In 't leeren overtreffen. *Surpaſſer, apprendre plus, précéder par ſon etude.* Zyne Schoolmakkers voorby leeren. *Surpaſſer ſes camarades d'Ecole, apprendre plus qu'eux.*

VOORBY LOOPEN. v. a. Met loopen voorby raaken. *Paſſer en courant, devancer à force de jambes.* Hy wilde de ſchuit voorby loopen. *Il vouloit paſſer, devancer la barque, il vouloit courir plus vite que la barque n'alloit.*

VOORBY REIZEN. v. n. Verder reizen. *Continuer ſon voyage, paſſer outre.* VOORBY REIZER, die verder reiſd. *Voyageur qui paſſe outre, paſſant.*

VOORBY RYDEN. v. a. In't ryden overtreffen. *Devancer, gagner le devant à cheval, en caroſſe &c.* De chaize wilde onze wagen voorby ryden. *La chaiſe vouloit paſſer, devancer notre chariot.* VOORBY RYDEN, regt over, vlak voor komen aanryden. *Paſſer devant, paſſer vis à vis quelque lieu.* In 't voorby ryden van de wagen. *Au paſſage du chariot, comme le chariot paſſoit.*

VOORBY STREEVEN. v. a. Overtreffen, verder komen. *Surpaſſer, précéder, exceller.* De roem zyner Voorouders voorby ſtreeven. *Surpaſſer, effacer la gloire de ſes Ayeux.*

VOORBY VLOEYEN. v. n. Voorby ſtroomen. *Paſſer par devant, couler devant, baigner de ſes eaux.* De Rhyn vloeyd voorby haare wallen. *Le Rhin paſſe devant ſes murailles, le Rhin arroſe, baigne ſes murs.*

VOORDAGT. Woord dus te gebruiken. *Terme uſité comme il ſuit.* Ik zeide het niet met voordagt. *Je ne le diſois pas à deſſein, je le dis ſans y ſonger.* Hy heeft het met voordagt gedaan. *Il l'a fait à deſſein, de deſſein premedité.*

VOOR DAT. Alvoorens. *Avant que, devant que.* Doet het voor dat zy 't weeten. *Faites le avant qu'ils le ſachent.* Gaat 'er niet voor dat ik het u zegge. *N'y allez pas avant que je vous le diſe.*

VOOR DE WIND zeilen. *Faire vent arriere, avoir le vent en poupe.* Alles gaat hem voor de wind, hy is voorſpoedig in alles. *Il a le vent en poupe, tout lui réüſſit ſelon ſes deſirs.*

VOORDEEL. n. 't Geen men voor uit, of boven een ander heeft. *Avantage.* m. *Ce qu'on a de plus qu'un autre.* 't Voordeel van de plaats, 't voordeel van de wind. *L'avantage du lieu, du poſte, l'avantage du vent.* Voordeel trekken uit iets. *Tirer avantage de quelque choſe.* VOORDEEL, baat, winſt, nuttigheid. *Profit, gain, emolument, benefice.* m. *Utilité.* f. Hy is alleen op zyn voordeel uit. *Il ne ſonge qu'à ſon profit.* Het voordeel dat men van die Commiſſien trekt is gering *Le profit, le benefice qui revient de ces Commiſſions eſt peu de choſe.* Dat zyn voordeelen van zyn bedieningen. *Ce ſont là les profits, les bénéfices de ſon employ.*

VOORDEELIG. Adj. Dat voordeel aanbrengd, nut, profytelyk. *Avantageux, profitable, utile.* Voordeelige ſtaat, voordeelige plaats. *Condition avantageuſe, poſte avantageux.* Voordeelige gedagten. *Des penſees avantageuſes.* Voordeeligen handel. *Negoce profitable, avantageux.* Dat zal u voordeeliger zyn. *Cela vous ſera plus profitable, plus avantageux.*

VOOR DEN DAG komen. v n. Te voorſchyn komen, zig vertoonen. *Se montrer, paroître* Durſt gy niet voor den dag komen? *N'oſez vous vous montrer?* Wanneer zal u werk voor den dag komen? *Quand eſt ce que votre ouvrage paroitra?*

VOORDEUR. Buite deur, de ſtraatdeur. *La porte de devant, la porte de la ruë.* Is de voordeur wel toe? *La porte de la rue eſt elle bien fermée?*

VOOR DEZEN. Adv. Voorheen, eertyds. *Cy devant, autrefois.* Gelyk wy voor dezen gezegd hebben. *Comme nous avons dit cy devant.* Ik dronk voor dezen meer koffy als nu. *Je buvois autrefois plus de caffé qu'à preſent.*

VOORDIENEN. v.a. Voorſnyden, de ſpyzen aanbieden. *Diſſequer les viandes, faire office d'Ecuyer trenchant, ſervir les mets.* Iemand een hoentje voor dienen. *Servir un poulet à quelqu'un.* Gy moet niet wagten dat ik u voordien. *Il ne faut pas attendre que je vous ſerve.*

VOOR DOEN. v. a. Voorhangen, voorbinden. *Attacher, lier, mettre devant.* Het kind een ſervet voordoen. *Attacher une ſerviette devant un enfant.* VOORDOEN, een voorbeeld geeven. *Montrer, faire le premier, donner exemple.* Als gy 't my voor doet, zal ik zien of ik het ook kan. *Si vous me le montrez, ſi vous le faites devant moy, je verrai ſi j'en puis faire autant, ſi je puis vous imiter.* Een zaak ſchoon VOORDOEN, voorſtellen. *Faire voir une choſe par ſon beau côté.* Dat doet zig wel voor, den opſlag daar van is goed. *Voila qui a belle apparence, l'oeil en eſt beau.* Als zig de gelegentheid zoo gunſtig voor doet. *Quand l'occaſion paroit ſi favorable.*

VOORDRAAGEN. v. a. Na vooren draagen. *Porter devant, au devant.* Ik zal de mand wel voordragen. *Je porteray bien le panier devant.* Iemand tot het vullen van een open bediening VOORDRAAGEN, voorſtellen. *Propoſer, recommander quelqu'un pour remplir une place vacante.* Zyn meening in klaare bewoordingen VOORDRAAGEN, bekend maaken. *Propoſer, expliquer ſes ſentiments en termes clairs.*

VOOR EERST. Adv. Eerſtelyk. *Premierement, en premiere inſtance.* Ik zal u voor eerſt zeggen dat... *Je vous diray premierement, en premiere inſtance que...* Voor EERST, voor als nu; zoo draa niet. *Pour le préſent, de quelque temps, pas ſi tot.* Ik zou 'er voor eerſt niet van ſpreeken. *Je n'en parlerois pas pour le pré-*

Digitized by Google

préſent, de quelque temps. Ik heb het voor eerſt niet van doen. *Je n'en ay pas affaire ſi tot, je n'en ſuis pas preſſé.*

Te VOOREN. Voor die tyd. *Devant, auparavant.* Agt dagen te vooren, een oogenblik te vooren. *Huit jours devant, un moment devant.* Hy is kortelings ryk geworden, hy was te vooren heel kaal. *Il s'eſt enrichi depuis peu, auparavant il etoit fort gueux.* Daags te vooren. *Le jour d'auparavant, la veille.* Van VOOREN, aan de voorſte kant. *Par devant, devant.* Hy wierd van vooren en van agteren beſprongen. *Il fut attaqué par devant & par derriere.*

VOORENTJE. n. Kleine vooren. *Petit gardon.* Een voorentje ſcheppen, op een verbode plaats taſten. *Porter la main dans un lieu deffendu.*

VOORGAAN. v. n. Eerſt gaan, voor gaan. *Marcher devant, préceder.* In de ommegang gaan de kleine jongens voor. *à la proceſſion la petite marmaille va devant.* De Cardinaal ging voor de Gezanten. *Le Cardinal précedoit les Ambaſſadeurs, avoit le pas devant les Ambaſſadeurs.* In die zin zegd men, de oude luiden gaan voor. *On dit en ce ſens là, le pas, l'honneur eſt aux anciens.* Het nootzaakelykſte gaat voor. *Les choſes les plus importantes vont devant, ſont preferées aux autres.* De geboorte van die Vorſt wierd van verſcheide wonderwerken voorgegaan. *La naiſſance de ce Prince fut précedée de pluſieurs prodiges.* Al de geene die hem in 't Ryk voorgegaan zyn. *Tous ceux qui l'ont précédé dans l'Empire.* Iemand met een goed exempel voorgaan. *Donner un bon exemple à quelqu'un, lui être d'un bon exemple.*

VOORGAANDE. Adj. Dat voorgaat. *Précédent, qui précede.* Ik heb u met de voorgaande Poſt geſchreeven. *Je vous ai ecrit par l'ordinaire précédent.* Myn voorgaande brief is van den... *Ma précédente lettre eſt du...* De voorgaande jaaren. *Les précédentes années.* De voorgaande Koning, voorgaande Regeering. *Le Roy précédent, le précedent Gouvernement.* De voorgaande dag. *Le jour précedent, la veille.* Het VOORGAANDE, de voorgaande zaaken. *Ce qui précede, les choſes précédentes.* Gy zult uit het voorgaande reeds gezien hebben, dat... *Vous aurez deja vû par ce qui précede, que...*

VOORGANGER. v. a. Leidsman. *Conducteur, guide, celui qui fraye le chemin.* Gy hebt een goede voorganger aan hem, volgd hem maar wel. *Vous avez en lui un bon conducteur, ſuivez le bien ſeulement.*

VOORGEEVEN. v. a. Voor uit geeven. *Donner par avance, favoriſer...* Dammen wy een reis ſaamen, ik zal u twee ſchyven voorgeeven. *Jouons enſemble une partie de dames, je vous donnerai deux pions.* VOORGEEVEN. v. a. Geeven, betaalen. *Donner pour quelque choſe, payer.* Hy wild 'er zoo veel niet voor geeven. *Il n'en veut pas donner tant.* VOORGEEVEN, verzekeren, getuigen. *Dire, raporter, aſſurer, affirmer.* Daar word voorgegeeven dat hy dood is. *On dit, on aſſure qu'il eſt mort.* VOORGEEVEN, een voorwendſel gebruiken. *Pretexter, prendre un prétexe.* Hy komt ons de zorg van 't gemeene beſt, tot een dekmantel zyner gierigheid, voorgeeven. *Il vient nous prétexter le bien public pour couvrir ſon avarice.* VOORGEEVEN, aanbrengen, verzekering. *Dire, rapport, temoignage.* m. *Affirmation.* f. Volgens dat voorgeeven zoude de Vyand meer ſchepen verlooren hebben als wy. *à ce dire là, ſuivant ce raport, à ce compte là l'Ennemi auroit perdu plus de vaiſſeaux que nous.*

VOORGEVEL. Voorwerk van 't huis, Portaal &c. *La façade, le frontiſpice d'un Bâtiment.* De voorgevel van St. Pierers Kerk te Rome. *La façade, le frontiſpice de l'Egliſe de St. Pierre à Rome.*

VOORHANDEN. By der hand, gereed. *Prêt, à portée, pas trop éloigné.* Daar was geen Krygsvolk genoeg voorhanden. *Il n'y avoit pas aſſez de troupes à portée, il n'y avoit pas aſſez de troupes de ce côté là.* Daar is (God dank) koorn genoeg voorhanden. *Il y a (Dieu mercy) aſſez de bled dans les magazins; le bled ne manque pas, Dieu mercy.*

VOORHANGEN. v. a. & n. Ergens voordoen *of* zyn. *Pendre devant quelque choſe.* Ik zou 'er een gordyn voor hangen. *J'y pendrois un rideau devant.* De witte doek hing nog voor 't venſter. *Le drapeau blanc pendoit encore devant la fenêtre.*

VOORHANGSEL. n. Groot Gordyn. *Voile* m, *Grand rideau.* Het voorhangſel van 't groot Altaar. *Le voile du grand Autel.* Op Chriſti dood ſcheurde het voorhangſel des Tempels in tween *Le voile du Temple ſe dechira en deux à la mort de J: Chriſt.*

VOORHEBBEN. v. a In 't zin hebben. *Avoir deſſein, mediter de faire.* Wat heeft hy daar mee voor? *Quel eſt ſon deſſein en celà, à quoi tend tout ce qu'il fait, qu'a-t-il envie de faire, quel eſt ſon but?* Dat ik voor heb zal ik niemand zeggen. *Je ne dirai à perſonne ce que j'ay deſſein de faire, ce que je médite.* VOORHEBBEN. v. n. Als party vinden tegen zig. *Avoir pour partie, être en compromis.* Wie meend gy dat gy voor hebt? *à qui penſez vous avoir à faire?* Hy meend zyn Schooljongens voor te hebben! *Il penſe avoir à faire à ſes grimaux d'Ecoliers!*

VOORHEEN. Adv. Voorheenen, voortyds. *Autrefois, au temps paſſé, cy devant.* Het is 'er zoo goed niet meer als voorheen. *Il n'y fait plus ſi bon qu'autrefois.* Ik had hem lang voorheen te Londen gezien. *Je l'avois vu à Londres long temps avant cela.*

VOORHOEDE f. Voortogt van 't Leger. *L'avant-garde de l'Armée.*

VOORHOF. n. Plaats voor een groote Kerkdeur. *Parvis.* m. *Place devant une grande porte d'Egliſe.* Het Voorhof van Salomons Tempel. *Le Parvis du Temple de Salomon.* Het Voorhof der Heidenen. *Le Parvis des Nations.*

VOORHOOFD. n. Gedeelte van 't aangezigt tuſſen de hairwortels en wenkbrauwen. *Le front.* Een groot voorhoofd, breed voorhoofd, berimpeld voorhoofd. *Un grand front, large front, front ride.* 't VOORHOOFD, 't eerſte blad van 't boek. *Le frontiſpice, la premiere feuille du livre.*

VOORHOUDEN, v. a. Voordraagen, vertoonen. *Repréſenter, remontrer, deduire.* Ik heb u de zaak omſtandig willen voorhouden. *J'ay voulu vous repréſenter, déduire la choſe amplement.*

VOORHUID. Vel dat het einde van 't manlyk teel-lid dekt. *Prépuce* m. David bragt Saül honderd voorhuiden der Philiſtynen. *David apporta à Saül cent prépuces des Philiſtins.* VOORHUID, werd in de Schrift voor de Heidenen genomen. *Prépuce eſt pris dans l'Ecriture pour les Gentils.* De Voorhuid word tegen de Beſnydenisſe geſteld. *Le Prépuce eſt oppoſé à la Circonciſion.*

VOORHUIS. n. Eerſte beneden vertrek van 't huis. *Le premier plain pied des maiſons ſans veſtibule, l'entrée de la maiſon.* Ik vond hem in 't voorhuis ſtaan. *Je le rencontrai dans l'entrée de la maiſon.*

VOORIG. Adj. Voorleden, voorgaande. *Précédent, paſſé, d'auparavant.* Tot zyne voorige dwaalingen keeren. *Retourner à ſes anciennes, à ſes précedentes erreurs.*

Men

Digitized by Google

Men heeft in voorige tyden, onder de voorige Koningen gezien. *On a vu au temps paſſé, autrefois, ſous les Rois precédents.* De voorige inwoonders waaren gewoon te... *Les premiers habitans avoient coutume de...* De voorige dag. *Le jour d'auparavant, la veille.* De voorigen avond. *Le ſoir précédent.*

VOORINGENOMEN part: van 't volgende Werkw: *Preoccupé, prevenu.* Hy heeft hem zoodanig vooringenomen dat... *Il l'a tellement préoccupé, prevenu que...*

VOORINNEEMEN. v. a. Voorkomen, de geeſt bezetten. *Préocuper, prévenir l'eſprit.* **VOORINNEEMING,** verblinding, bepraating. *Préoccupation, prévention d'eſprit.* f. Van alle voorinneemingen ontſlaagen zyn. *être libre, exempt de toutes préoccupations, de toutes preventions d'eſprit.*

VOOR-JAAR. n. Lente. *Renouveau, printemps.* m. *La nouvelle Saiſon.* Alles begind in 't voorjaar uit te loopen. *Tout commence à pouſſer au renouveau.* Ik mogt in 't voorjaar die reis wel aanneemen. *Je pourois bien entreprendre ce voyage là au Printemps.*

VOOR-KAMER. Voorſte kamer. *La chambre de devant, chambre ſur le devant d'une maiſon.* Ik ſlaap op de voorkamer. *Je couche dans la chambre de devant.*

't VOORKASTEEL van 't ſchip, de bak, voorſte ſterkte van 't ſchip. *Le Chateau, le Gaillard d'avant du vaiſſeau.*

VOORKEUR. f. Voor verkiezing, keur van een zaak voor een andere. *Préférence.* f. De voorkeur voor zig verzoeken. *Demander la préférence pour ſoy.* Cicero verdiend de voorkeur boven alle de Latynſe Redenaaren. *Ciceron merite la préférence ſur tous les Orateurs Latins.*

VOOR-DOGTER. Dogter uit een voorig Huwelyk. *Fille d'un premier lit, d'un premier mary, d'une premiere femme.*

VOORKIND n. Kind uit een voorig Huwelyk. *Enfant d'un premier lit, d'un autre Mariage.* De voorkinderen winnen zelden by 't herrouwen der Vaders. *Les enfants d'un premier lit gagnent rarement quand les Peres ſe remarient.*

VOORKOMEN. v. a. Eerſt aankomen. *Prevenir, arriver devant, venir le premier.* De Franſe Courier kwam voor de Spaanſe. *Le Courier d'Eſpagne prevint celui d'Eſpagne, arriva devant celui d'Eſpagne.* **VOORKOMEN,** 't geen een ander in 't zin had te doen, eerſt doen. *Prevenir, être le premier à faire ce qu'un autre vouloit faire.* De vyanden wilden op ons afkomen, maar men kwam hen voor, en trok op hen aan *Les Ennemis vouloient marcher à nous, mais on les prevint, on alla à eux.* Iemand in alle heusheden **VOORKOMEN,** te gemoet treeden. *Prevenir quelqu'un par toutes honnêtetez.* **VOORKOMEN,** afkeeren, afwenden. *Prevenir, detourner.* Om alle ongelukken voor te komen. *Pour prévenir tous fâcheux accidents.* De ziektens voorkomen. *Prévenir les maladies.* **VOORKOMEN,** ontmoeten, bejegenen, ontdekken. *Rencontrer, trouver, remarquer.* Als u eenige zwarigheden in die Vertaaling voorkomen. *Si vous rencontrez, ſi vous trouvez quelques difficultez dans cette Traduction.* **VOORKOMEN.** v. n. Toeſchynen. *Sembler, paroître.* Dat moet vremd voorkomen. *Cela doit ſembler, paroître etrange.* 't Zal hem heel aangenaam voorkomen. *Il ſera bien aiſe d'apprendre cela, cela va le rejouir.* **VOORKOMING** van alle ongemakken. *Action d'obvier aux accidents, de prévenir tous malheurs.*

VOORLEDEN. Adv. Dezer dagen, onlangs. *Ces jours paſſez, dernierement, depuis peu.* Ik ſprak voorleden met een perſoon die... *Je parlay ces jours paſſez à une perſonne qui...* Hy at voorleden nog tot onzent. *Il dina, ſoupa encore dernierement chez nous.* **VOORLEDEN,** dat voorby is. *Paſſé, ecoule, qui n'eſt plus.* 't Werkwoord ſtaat daar in 't voorleden, in de voorlede tyd. *Le Verbe eſt là au temps paſſé.* 't Voorlede jaar, de voorlede maand. *L'année paſſée, le mois paſſé.* De voorlede week. *La ſemaine paſſée.*

VOORLEEZEN. v. a. In de tegenwoordigheid van iemand leezen. *Lire en préſence de quelqu'un & tout haut.* Ik zal het u dan voorleezen. *Je vais donc vous le lire, vous en faire lecture.* **VOORLEEZER,** die Gods woord in de Kerk voorleeſd. *Lecteur, celui qui lit la parole de Dieu à l'Egliſe.*

VOORLEGGEN. v. n Voor aan in 't bed leggen. *Coucher ſur le devant du lit.* Ik zal voorleggen, om u niet wakker te maaken als ik opſtaa. *Je coucherai devant pour ne vous point eveiller en me levant.* **VOORLEGGEN.** v. a Voorhouden. *Repréſenter, remontrer, mettre devant les yeux.* Een kind zyn pligt voorleggen, te vooren leggen. *Remontrer à un enfant ſon devoir.*

VOORLICHTEN. v. a. Lichten, met het licht voorgaan. *Eclairer, porter la lumiére devant.* Wagt wat, ik zal u voorlichten. *Attendez un peu, je vous eclaireray.* Eraſmus, Melancton, Calvinus en de andere groote Mannen die ons voorlichten. *Eraſme, Melancton, Calvin & les autres grands Hommes qui nous eclairent, qui nous communiquent leurs lumieres.*

VOORLOOP van Brandewyn, uittrekſel, geeſt van de Brandewyn. *De l'eſprit de Vin.*

VOORLOOPER, VOORBODE. Die voor iemand gaat en zyn komſt aankondigd. *Avant-coureur, precurſeur.* De Propheeten waaren de voorloopers Chriſti. *Les Prophétes etoient les avant-coureurs de J: Chriſt.* Johannes de Dooper word Chriſti voorlooper genaamd. *St. Jean Baptiſte eſt appelé precurſeur de J: Chriſt.* **VOORLOOPER,** ſchaaf aldus genaamd. *Riſflard.* m. *Varlopè* f. *Rabot à ebaucher la beſogne.*

VOORMAALS. Adv. Te vooren, voor die tyd. *Une autrefois, auparavant, avant ce temps là.* Ik had hem voormaals de zelfde voorſlag gedaan. *Je lui avois fait autrefois, auparavant la même propoſition.*

VOORMIDDAG. De morgenſtond. *La matinée, le matin.* Waar bragt gy die voormiddag mee door? *à quoi paſſâtes vous cette matinée là?* Komt hy **VOORMIDDAGS** of na de middag? *Vient il le matin ou l'après midy?*

VOORMOUWEN. Linnen mouwen, of hand lobben. *Des manchettes, des poignets.*

VOORN. Voore, Rivier vis. *Gardon.* m. *poiſſon de Riviere commun en ce Pays ci.*

VOORNAAM. Doopnaam. *Nom de Baptême, nom propre.* Ik weet zyn voornaam niet. *Je ne ſay pas ſon nom propre, ſon nom de Bapteme.*

VOORNAAM. Gedeelte der reden voor *of* in de plaats van de naam komende. *Pronom.* m. Myn, zyn, uwe, onze, zyn bezittende voornaamen. *Mon, ſon, votre, notre, ſont des pronoms poſſeſſifs.* Aantoonende voornaam. *Pronom demonſtratif.* Opzigtelyke voornaam. Perſoonlyke voornaam. *Pronom relatif. Pronom perſonnel.*

VOORNAAM. Adj. Aanzienelyk, van de eerſte rang. *Diſtingué, conſidérable, de diſtinction, principal.* Een voornaam Heer, een voornaam Geſlagt. *Un Seigneur diſtingué, de diſtinction; une Famille diſtinguée, une Maiſon illuſtre.* Een voornaame Stad. *Une Ville principale, capitale.*

VOORNAAMENTLYK. Adv. Vooral, byzonderlyk.

Digitized by Google

Particuliérement, sur tout. Het geen een Vader zyn kinderen voornaamentlyk moet aanbeveelen, dat is de vreeze Gods. *Ce qu'un Pere doit recommander principalement à ses enfans, c'est la crainte de Dieu.*

VOORNAAMST. Adj. Hoofdzaakelykst. *Principal, capital.* De voornaamste bediening van 't Hof. *Le principal employ de la Cour.* Dat is een der voornaamste redenen. *C'est une des raisons principales.* De voornaamste van de Stad, van de Vergadering. *Les principaux de la Ville, de l'Assemblée.* De voornaamste zaaken van 't Boek. *Les principales matieres du livre.*

VOORNAGT. Voor middernagt. *à l'entrée de la nuit, à nuit close.* Dat geschiede in de voornagt. *Cela arriva à l'entrée de la nuit.*

VOORNEEMEN. v. a. Voor hebben. *Entreprendre, tenter, former un dessein.* Voorzigtig zyn in alles dat men voorneemd. *être prudent en tout ce qu'on entreprend.* Hy heeft voorgenomen u wat te plaagen. *Il a entrepris, il a formé le dessein, il a résolu de vous tourmenter un peu.*

VOORNEEMEN. n. Besluit dat men zoekt uit te voeren. *Dessein, projet.* m *Entreprise.* f. Wat is uw voorneemen? *Quel est votre dessein?* Hy gaat 'er niet zonder voorneemen na toe. *Il n'y va pas sans dessein.* Zyn voorneemen uitvoeren. *Executer son dessein.*

VOORNOEMD. Adj. Te vooren genoemd, gemeld. *Dit, susdit, cy dessus nommé.* De voornoemde getuigens. *Les susdits temoins, les temoins cy dessus nommez.* De voornoemde Heer. *Le dit Sieur.*

VOORONDER. Verblyfplaats onder de voorplegt. *Coqueron.* m. *Logement, chambrette au dessous du Gaillard d'avant, sur l'avant du vaisseau.* Hy kroop in 't vooronder. *Il se retira dans le coqueron, dans la chambre de l'avant.*

VOOROORDEEL. n. Voorbaarigheid, voorinneeming. *Préjugé* m. *Prevention, preoccupation.* f. Zonder vooroordeel spreeken. *Parler sans prejugé, sans prevention.* Zig van alle vooroordeelen ontslaan. *Se deffaire de tous prejugez, de toutes préventions.* 't Vooroordeel der Romeinen omtrent een zeker Tooneelspeelder *Roscius* genaamd, en die natuurlyk 't knorren van een varken kon verbeelden, wierd geestig aangeweezen, by het verschynen van 't levendig varkentje door een ander Speeler, stilletjes by 't oor geneepen, en onder zyn mantel verborgen. Men moet of alle vooroordeelen uitroeyen, of die alle behouden, om geruft te leeven.

VOOROUDERS. Voorzaaten van een stam *of* geslagt. *Ancêtres, prédecesseurs d'une même race.* Ten tyde onzer Voorouders. *Du temps de nos Ancêtres.* De roem onzer Voorouders. *La gloire de nos Ancêtres.* Onze eerste Voorouders Adam en Eva. *Nos premiers Parents Adam & Eve.*

VOOROVER. Adv. Voorwaarts. *En devant, sur le devant.* Dat hangd al te veel voorover. *Cela penche trop en devant, sur le devant.* Hy viel voorover in de put. *Il tomba la tête la premiere dans le puits.*

VOORPLAATS. Eerste benede plaats. *Avant-court.* m. De voorplaats van 't Kasteel. *L'avant-cour, l'esplanade du Chateau.*

VOORPLEGT. Verheventheid vooraan 't Schip, anders de Bak. *Le Gaillard, le Chateau d'avant: élevation à l'avant d'un vaisseau.*

VOORRAAD. Verzameling van eetwaaren, &c. *Provision.* f. *Amas de denrées ou de quelque chose que ce soit.* Voorraad van koorn, van wyn. *Provision de bled, de vin.* De Stad was met alderley voorraad voorzien. *La Ville etoit pourvuë de toutes sortes de provisions.* Men zond 'er by VOORRAAD eenige na toe. *On y en envoya quelques uns par provision* Men heeft by voorraad bevoolen dat... *On a provisionnellement ordonné que...* Men vind 'er allerley goed in VOORRAAD, in overvloed. *On y trouve de toutes sortes de choses en Magazin, en abondance.*

VOORRANG. Voorzitting, voorkeur. *Premier rang, pas.* m. *Préference.* f. De voorrang eisschen. *Prétendre le premier rang, prétendre le pas.* Men twiste lang om de voorrang. *On disputa longtemps pour le rang, pour le pas.* Plato en Aristoteles houden den voorrang onder de Wysgeeren. *Platon & Aristote tiennent le premier rang entre les Philosophes.*

VOORREDEN. f. Voorberigt, inleiding. *Preface.* f. *Avant propos, Epitre liminaire.* Die voorreden verklaard het inzigt van 't werk heel wel. *Cette préface explique tres bien le dessein de l'ouvrage* VOORREDEN, inleiding tot een aanspraak, &c. *Exorde.* m. *Premiere partie d'un discours oratoire.* De voorreden moet van de zaak zelfs afvloeyen. *L'exorde doit être tirée du sujet même.*

VOORREGT. n. Uitsluitende vergunning. *Privilege.* m. *Prérogative, immunité.* f. Zig van zyn voorregt bedienen. *Se servir de son privilege.* Voorregt om een Boek alleen te drukken. *Privilege d'imprimer un Livre tout seul.* Dat Ampt geeft groote voorregten. *Cet Employ donne de grands privileges, de grandes prérogatives.* De voorregten van een Stad bevestigen. *Confirmer les immunitez d'une Ville.*

VOORRYDEN. v. a. Voor uit ryden. *Marcher, aller devant à cheval, en carosse.* De wagt te Paard reed voor de Koets. *La garde à Cheval marchoit devant le Carosse.* De chais reed voor en de wagen agter. *La chaise alloit devant & le chariot après.* VOORRYDER, die op een der voorste paarden van een groot gespan ryd. *Postillon.* m. *Celui qui monte un des, premiers chevaux d'un grand attelage.*

VOORSCH: Verkorting van 't woord voorschreeven. *Susdit, cy-dessus mentionné.* Het voorsch: huis, de penningen voorsch: *La dite maison, les susdits deniers.*

VOORSCHIKKING. f. Voorbeschikking. *Predestination* in 't Onduitsch. *Predestination* f. De VOORSCHIKKING of PREDESTINATIE werd klaar uit de Schrift beweezen. *Le Dogme de la Prédestination se prouve clairement par l'Ecriture.*

VOORSCHOOT. f. Schortekleed van lywaat &c. *Tablier de toile &c.* Een schoone voorschoot. *Un tablier blanc.* Houd 'er uw voorschoot over. *Tenez votre tablier par dessus.* VOORSCHOOTJEN, pronkvoorschoot, gemeenlyk van taf &c. *Tablier, ornement de taffetas &c.* m. Een voorschootje met kant. *Un tablier à dentelle.*

VOORSCHREEVE. Adj. Voornoemd, gemeld. *Dit, susdit, susnommé.* De voorschreve Heer, het voorschreve regt. *Le dit Sieur, le droit susdit.*

VOORSCHRIFT. n. Voorbeeld voor den Scholier om na te schryven. *Exemple.* f. *Patron sur lequel l'Ecolier qui apprend à écrire forme ses caracteres.* Een voorschrift in 't Italiaans. *Un exemple de lettre Italienne.* Voorschrift boek. *Livre d'exemples, à exemples.* Naar 't VOORSCHRIFT, naar de Regel des Evangeliums. *Selon le précepte, la regle de l'Evangile.* Ik stel het u niet als een voorschrift, maar als een raad. *Je ne vous le propose pas comme un précepte, mais comme un conseil.* Houd dat VOORSCHRIFT, rigtsnoer steeds in 't oog. *Ayez toujours ce modelle devant les yeux.*

VOORSCHRYVEN. v. a. Zyne begeerte net aantoonen. *Prescrire, ordonner précisément.* Een Wet voorschryven.

Digitized by Google

ven. *Preſcrire une Loy.* Ik heb de paalen die gy my had voorgeſchreven niet overtreeden. *Je n'ay point paſſé les bornes que vous m'aviez preſcrites.*

VOORSCHRYVENS. Brieven van aanbeveeling. *Lettres de recommandation.* f. pl. *Recommandation.* f. Hy heeft voorſchryvens aan den Graave van... *Il a des lettres de recommandation pour le Comte de...* Op voorſchryvens van... *à la recommandation de...*

VOORSCHYN. Woord als volgd te gebruiken. *Mot qui entre dans les façons de parler ſuivantes.* Te voorſchyn komen, zig vertoonen. *Paroître, ſe montrer.* Hy durft niet meer te voorſchyn komen. *Il n'oſe plus ſe montrer, il n'oſe plus paroître.* Zoo draa de Vyand te voorſchyn kwam... *Des que l'Ennemi parut...*

VOORSLAAN. v. a. Voorhouden, een voorſlag doen. *Propoſer, faire une propoſition.* Raad eens, wat hy my voorgeſlaagen heeft. *Devinez une fois, ce qu'il m'a propoſé.*

VOORSLAG. f. Voorſtel. *Propoſition* f. *choſe propoſée afin qu'on en delibere.* Die voorſlag is heel billyk. *Cette propoſition eſt fort raiſonnable.* Die voorſlag behaagd my niet. *Cette propoſition ne me plaît pas.* VOORSLAG, voorſpel voor 't ſlaan van 't uur. *Petit coup de carrillon ſervant de prelude à l'heure qui va ſonner bientôt.* Dat is de voorſlag van tien uuren. *C'eſt là le prelude d'avant dix heures.*

VOORSNYDEN. v. a. De ſpyzen ontginnen en omdeelen. *Diſſequer & ſervir les mets, faire office d'Ecuyer tranchant.* Wie zal het gebraad voorſnyden? *Qui eſt ce qui ſervira le roti?* Ik ben een ſlegt VOORSNYDER. *Je ſuis un mauvais Ecuyer trenchant.*

VOORSPEL. n. 't Geen als een inleiding voorgezongen *of* voorgeſpeeld word. *Prélude.* m. 't Voorſpel van 't Orgel. *Le prélude des Orgues.* Voorſpel van een die de Luith ſlaan zal. *Prélude d'un joueur de Luth.* VOORSPEL, voorreden, inleiding tot een Tooneelſpel. *Prologue.* m. Het Voorſpel van een Opera. *Le Prologue d'un Opera.* De Ouden maakten geen Tooneelſtukken zonder Voorſpel. *Les Anciens ne faiſoient point de pieces Dramatiques ſans Prologue.* VOORSPEL, voorbeduidſel, voorteken. *Préſage, augure* m Dat is een ſlegt voorſpel voor zyne zaaken. *C'eſt là un mauvais préſage pour ſes affaires.*

VOORSPELLEN. v. a. Voorbeduiden, het toekomende aankondigen. *Préſager, indiquer l'avenir.* Dat kan ons geen goed voorſpellen. *Cela ne nous peut préſager rien de bon.* Dat was al lang voorgeſpeld geworden. *Cela avoit eté préſagé longtemps auparavant.*

VOORSPOED. f. Gelukkige toeſtand. *Proſperité.* f. *Bonheur, etat heureux.* m. Ik wenſch u allerley voorſpoed. *Je vous ſouhaite toute ſorte de proſperité.* In voorſpoed heeft men geen vrinden gebrek. *On ne manque point d'amis dans la proſperité.* VOORSPOEDIG. Adj. gelukkig. *Heureux, fortuné, favoriſé de la fortune.* Voorſpoedig zyn in alle zyne onderneemingen. *être heureux, réüſſir dans toutes ſes entrepriſes.* Een voorſpoedige reize. *Un heureux voyage.* Deocletiaan en Maximiaan waaren zeer voorſpoedig in alle hunne Oorlogen. *Dioclétien & Maximien furent fort heureux dans toutes leurs Guerres.*

VOORSPOEDIGLYK. Adv. Met voorſpoed. *Avec proſperité, heureuſement.*

VOORSPRAAK. Voorſpreeker. *Advocat, Interceſſeur.* m. Chriſtus is onze Voorſpraak by zynen Vader. *J. Chriſt eſt notre Advocat, notre Interceſſeur auprès de ſon Pere.* De vergiffenis onzer zonden door Chriſtus VOORSPRAAK verkrygen. *Obtenir la remiſſion de nos pechez par l'interceſſion de J. Chriſt.* Hy verkreeg lyfgena op voorſpraak van... *Il eut ſa grace par l'interceſſion, à la priere, à la requête de...*

VOORSPREEKEN. v. a. Voorſtaan, ontſchuldigen. *Deffendre, excuſer, prendre la cauſe en main* De Moeder ſpreekt hem altyd voor. *La Mere le deffend toujours, prend toujours ſon parti.* Ik wil niemand voorſpreeken, maar hy heeft minder ſchuld als gy. *Je ne veux excuſer perſonne, mais il a moins de tort que vous.*

VOORSTAAN. v. a. Helpen, beſchermen, verweeren. *Proteger, deffendre, prendre la deffenſe en main.* De verdrukte voorſtaan. *Proteger les opprimez.* De goede zaak voorſtaan. *Proteger, deffendre la bonne cauſe.* VOORSTAAN. v. n. In de gedagten zyn. *Avoir en memoire, dans l'idée, ſe ſouvenir.* Ik weet niet of 't u nog voorſtaan zal. *Je ne ſçai ſi vous vous en ſouviendrez bien encore.* Daar ſtaat my iets van voor. *J'en ay quelque idée.* Zig te veel laaten VOORSTAAN, groots op zyn wapen zyn. *Preſumer trop de ſoy, s'en faire trop accroire, avoir trop bonne opinion de ſa perſonne.*

VOORSTAD. Aanhang van huizen buiten en aan de Stads Poorten. *Fauxbourg.* m. De Vyand drong tot in de Voorſtad. *L'Ennemi pouſſa, penetra juſques dans le Fauxbourg.* De Voorſteden afbranden. *Bruler les Fauxbourgs.*

VOORSTAND. Beſcherming, verweering. *Deffenſe, protection.* f. *Soutien, appui.* m. Zig wapenen tot voorſtand van de algemeene zaak, tot voorſtand van 't Geloof. *S'armer pour la deffenſe de la cauſe commune, pour la deffenſe de la Foy.* VOORSTANDER, beſchermer, ieveraar. *Deffenſeur, protecteur, zelateur, partiſan.* Voorſtander des Geloofs, voorſtander der verdrukte. *Deffenſeur de la Foy, deffenſeur des opprimez.* Ik ben een groot voorſtander van de vryheid. *Je ſuis grand partiſan de la liberté.*

VOORSTE. Adj. Eerſte, dat voor iets komt *of* ſtaat. *Premier, qui precede.* De voorſte bladen van een boek. *Les premieres feuilles d'un livre.* De voorſte vinger. *Le doigt de devant, l'index.* Het VOORSTE van 't huis, het voorſte van de koets. *Le devant, la façade de la maiſon, le devant du caroſſe.*

VOORSTEL. n. Voorſlag om in beraad genomen te worden. *Propoſition.* f. Een voorſtel aanhooren. *Ecouter une propoſition.* Een voorſtel verwerpen. *Rejetter une propoſition.*

VOORSTELLEN. v. a. Voorhouden. *Propoſer, mettre en avant.* Een vraagſtuk, een huwelyk voorſtellen. *Propoſer une queſtion, propoſer un mariage.* Iemand tot eenig ampt VOORSTELLEN, noemen. *Propoſer quelqu'un à un employ.* Iemand tot een voorbeeld voorſtellen. *Propoſer quelqu'un pour modelle, en exemple.* Zig iets VOORSTELLEN om te doen, voorneemen iets te doen. *Se propoſer de faire quelque choſe.* Ik had het my wel voorgeſteld, maar 't heeft my aan tyd ontbrooken. *Je me l'etois bien propoſé, mais le temps m'a manqué.* VOORSTELLEN. v. a. De voorkeur geeven. *Préferer, donner la préference.* God ſtelde Jacob voor Eſaü. *Dieu préféra Jacob à Eſaü.* De Ouden ſtelden de Wysgeerte van Plato voor die van Ariſtoteles. *Les Anciens préferoient la Philoſophie de Platon à celle d'Ariſtote.*

VOORSTELLING. f. Voorhouding. f. *Propoſition, recommandation.* f. De voorſtelling van een huwelyk. *La propoſition d'un mariage.* Voorſtelling van iemand tot eenig ampt. *Propoſition, recommandation de quelqu'un à une charge.* De VOORSTELLING, voorkeur van Cicero boven de andere Latynſe Redenaaren. *La préference de Ciceron aux autres Orateurs Latins.*

VOOR-

Digitized by Google

VOORSTEVEN. Voorſte ſterkte van 't ſchip. *Revetement, affermiſſement de la proüe vers l'Eperon d'un vaiſſeau.* m.

VOORT. Dreigend zegswoord. *Hors de là, retirez vous.* Voort jongens, wat doet gy voor myn deur? *Retirez vous de là marmaille, que faites vous devant ma porte?* VOORT. Adv. Aanſtonds, ten eerſten. *Incontinent, d'abord.* Hy ging 'er voort na toe. *Il s'y en alla incontinent, d'abord.* Gy moet het voort doen. *Il faut le faire inceſſament.*

VOORTAAN. Adv. Van nu voort. *Deſormais, doreſnavant.* Hy zal voortaan zoeter wezen. *Il ſera plus ſage deſormais, à l'avenir.* Gy zult my voortaan zoo ſterk niet zien rooken. *Vous ne me verrez plus tant fumer à l'avenir, deſormais.*

VOORTBRENGEN. v. a. Voortteelen, aan den dag brengen, *Produire, engendrer, fournir.* Elk dier brengd zyns gelyke voort. *Chaque animal produit ſon ſemblable.* De Aarde brengd alderley vrugten voort. *La Terre produit toutes ſortes de fruits* De Konſt heeft nooyt iets ſchoonders voortgebragt. *L'Art n'a jamais produit rien de plus beau.* Den Oorlog brengd veel kwaalen voort. *La Guerre produit, cauſe beaucoup de maux.* De getuigens VOORTBRENGEN, vertoonen. *Produire les temoins.* De ſtukken van 't Geding voortbrengen *Produire, exhiber les pieces du Proces.* VOORTBRENGING. f. VOORTBRENGSEL. n Maakſel. *Production* f. *Ouvrage, effet.* m. De voortbrengingen der Natuur zyn wonderbaar. *Les productions de la Nature ſont admirables.* Men heeft verſcheide voortbrengſels van zyn geeſt gezien. *On a vu pluſieurs productions de ſon eſprit.*

VOORTDRYVEN. v. a. Voortjaagen. *Chaſſer, mener devant ſoy.* De varkens voortdryven. *Chaſſer, mener les cochons.* Men moet hem met geweld tot zyn pligt voortdryven. *Il faut le pouſſer par force à ſon devoir.*

VOORTDUUWEN. v. a. Met duuwen voortkrygen. *Pouſſer en avant, faire avancer à force de pouſſer.* Een ſchuit voortduuwen. *Pouſſer une barque.*

VOORTEKEN. n. Voorbeduidſel, voorſpel. *Augure, préſage.* m. Een vogel van een kwaad voorteken. *Un oiſeau de mauvais augure, de mauvais préſage,* Dat is geen kwaad voorteken, dunkt my. *Ce n'eſt pas un mauvais augure, ce me ſemble.* Voortekens van zwangerheid. *Des ſignes de groſſeſſe.* Voortekens van onweer. *Des ſignes de tempête.*

VOORTGAAN. v. a. Verder gaan, de reis vervolgen, ſtappen. *Continuer ſon chemin, ne s'arrêter pas, marcher.* Laat ons voortgaan, het word laat. *Continuons notre chemin, allons nous en, il ſe fait tard.* Waarom ſtaat gy ſtil, kund gy niet voortgaan? *Pourquoy vous arrêtez vous, ne ſauriez vous marcher?* Altyd vlytig voortgaan. *Continuer toujours avec diligence.* Met leezen, met ſchryven voortgaan. *Continuer de lire, de parler.* VOORTGAAN, wel gaan, wel opneemen. *Aller bien, s'avancer.* Het werk gaat nu braaf voort. *L'ouvrage avance beaucoup à preſent.* De wervingen gaan wel voort. *Les levées s'avancent, ſe font facilement.* VOORTGAAN, voortgang gewinnen. *être mis à execution, ſe faire, s'achever.* Zal de reis voortgaan of niet? *Le voyage ſe fera-t-il ou non?* Dat huwelyk zal niet voortgaan. *Ce mariage ne ſe fera pas.*

VOORTGANG. Vordering, gelukkig gevolg. *Progrès, ſuccès, avancement.* m. De voortgang van de onderhandelingen. *Le progrès des negociations.* De voortgang der ſtudie *Le progrès, l'avancement de l'etude.* De voortgang onzer wapenen. *Le ſuccès de nos armes.* Dat zal geen VOORTGANG gewinnen, geen gevolg hebben. *Cela n'aura point de ſuite, il n'en ſera rien.*

VOORTHELPEN. v. a. Weg jaagen. *Chaſſer, faire decamper.* Gaat voort heen, of ik zal u met die ſtok voort helpen. *Allez vous en, ou bien je vous feray decamper avec ce bâton ci.* VOORTHELPEN, begunſtigen, hulp bieden. *Aider à ſubſiſter, mettre le pain à la main.* Hy had eerſt moeyte om te beſtaan, maar die goeden Heer heeft hem voort geholpen. *Il avoit auparavant peine à ſubſiſter, mais ces honnête homme l'a pouſſé dans le monde, a fait ſa petite fortune.*

VOORTKOMEN. v. a. Voortgaan. *Marcher, aller en avant.* Hy had moeyte om voort te komen. *Il avoit peine à marcher.* Hy doet al wat hy kan, om met eere VOORT TE KOMEN, door de waereld te komen. *Il fait tout ce qu'il peut pour ſe pouſſer, pour ſubſiſter avec honneur.* VOORTKOMEN. v. n. Spruiten, afkomen, ontſtaan. *Provenir, proceder, deriver.* De planten en vrugten die uit de Aarde voortkomen. *Les plantes & les fruits qui ſortent, naiſſent de la Terre.* Waar meend gy dat zoo veel misbruiken uit voortkomen? *D'où croyez vous que proviennent, reſultent tant d'abus?* Uit het hart komen voort alderley zondige begeerlykheden. *Il provient du coeur toutes ſortes de convoitiſes vicieuſes.* De kinderen uit dat Huwelyk voortgekomen. *Les enfans nez, provenus, iſſus de ce Mariage.*

VOORTJAAGEN. v. a. Voortdryven. *Piquer, chaſſer.* De beeſten na de wey voortjaagen. *Chaſſer les bêtes dans le pré.* Men moet de luye kinderen tot hun pligt voortjaagen. *Il faut pouſſer les pareſſeux à leur devoir, il faut les éguillonner ſans ceſſe.*

VOORT KONNEN. v. n. Voorwaarts gaan. *Avancer, faire chemin.* Het ſchip kon wegens de ſtilte niet voort. *Le vaiſſeau ne pouvoit avancer à cauſe du calme.*

VOOR 'T NAASTE. Adv. Voor 't waarſchynlykſte. *Pour le plus apparent, avant toutes choſes.* Ik zou voor 't naaſte gelooven dat hy uw brief niet ontfangen heeft. *Je croirois plutot, il y a plus d'apparence ſelon my, qu'il n'a pas reçu votre lettre.*

VOORTOGT. f. Voorhoede van 't Leger. *L'avant-garde l'Armée.* De voortogt wierd door de Vorſt van ... geleid. *L'avant-garde fut conduite par le Prince de...*

VOORTPLANTEN. v. a. Doen aanwaſſen, toenemen, uitbreiden. *Planter, faire accroître.* Het Geloof voortplanten. *Planter la Foy, travailler à la propagation de la Foy.* De konſten VOORTPLANTEN, de konſten doen bloeyen daar zy niet bekend waren. *Faire fleurir les arts, les introduire où ils n'ont point encore été.* Tot de VOORTPLANTING des Geloofs arbeiden. *Travailler à la propagation de la Foy.*

VOORT RAAKEN, VOORT KOMEN. v. n. *Avancer, parvenir.* Die in Amſterdam werken wil, kan altyd voort raaken. *Celui qui veut travailler à Amſterdam peut toujours gagner ſa vie, s'avancer.*

VOORTREFFELYK. Adj. Heerlyk, uitmuntend. *Magnifique, excellent, pompeux.* Voortreffelyk gebouw. *Bâtiment magnifique.* Voortreffelyk muziek. *Excellente muſique.* Voortreffelyke intrede *Entrée magnifique, pompeuſe, ſuperbe* VOORTREFFELYKE HEEREN: tytel die men 't Zwitſerſe Eedgenoodſchap geeft. *Magnifiques Seigneurs, titre que l'on donne aux Cantons de Suiſſe.* De VOORTREFFELYKHEID van een gebouw. *La magnificence d'un Bâtiment.* De voortreffelykheid van 't werk beſtaat daar in dat... *La beauté, l'excellence de l'ouvrage conſiſte en ce que...*

VOORTS. Adv. Verders, voor 't overige. *Au reſte, d'ailleurs.* Voorts, het geene kort daar aan gebeurde ve:-

Digitized by Google

veranderd de gedaante der zaaken. *Au reſte, ce qui arriva peu après changea la face des choſes.* Voorts diend 'er aangemerkt dat... *D'ailleurs il faut conſiderer que...* En zoo VOORTS, en zoo verders. *Et ainſi du reſte, & ce qui s'enſuit.* Hy bragt zyn tyd door met jaagen, met ſpeelen, met zuipen, en zoo voorts. *Il paſſoit ſon temps à la chaſſe, à jouer, à boire, & ainſi du reſte, & ce qui s'en ſuit.*

VOORTSCHEEREN, als een Zwaluw, als de Haas uit zyn leger ryzen. *S'elever, prendre l'eſſor comme une Hirondelle; partir, fuir à toutes jambes comme fait un Lievre &c.*

VOORTTEELEN. v.a. Vermenigvuldigen *Engendrer, procréer, multiplier.* De kinderen in een wettig Huwelyk voortgeteeld. *Les enfants procreez, engendrez d'un Mariage legitime.* VOORTTEELING, vermenigvuldiging. *Propagation, multiplication des eſpeces.* f. De voortteeling van 't menſchdom *La propagation du genre humain.*

VOORT TREKKEN. v. a. Voortgaan. *Avancer chemin, ſe mettre en marche.* Het Leger begon vroeg in de morgenſtond voort te trekken. *L'Armée commença à marcher de grand matin.* Een ſchuit VOORT TREKKEN. *Tirer, haler un bateau.* Paarden om 't geſchut voort te trekken. *Des chevaux pour tirer le canon.*

VOORTVAAREN. v. n. Verder vaaren. *Paſſer outre, continuer chemin.* De ſchuit is voort gevaaren. *Le bateau a paſſé outre, a continué ſon chemin.* VOORTVAAREN. v. a. Voort gaan, ſpoed maaken. *Continuer, pouſſer ce qui eſt commencé.* Voortvaaren met ſpreeken. *Continuer de parler.* Vaar maar voort met uw voorneemen. *Continuez, pouſſez votre deſſein.*

VOORTVAAREND. Adj. Ievertig, werkſaam. *Prompt, expéditif.* Een voortvaarend menſch. *Un homme expeditif.* Hy is heel voortvaarend in al 't geen hy doet. *Il eſt fort prompt à tout ce qu'il fait.* VOORTVAARENDHEID, ſchielykheid, iever, werkſaamheid. *Promptitude, expedition, diligence, activité.* f. Die voortvaarendheid deugd niet. *Cette promptitude ne vaut rien.* De voortvaarendheid is altemet noodig. *L'expedition, l'activité eſt quelque fois neceſſaire.*

VOORTYDS. Adv. Voorheen, in voorige tyden. *Au temps paſſé, autrefois.* Dit Land was voortyds in minder aanzien. *Ce Pays ci etoit autrefois, au temps paſſé moins conſideré.*

VOORT ZEGGEN. v. n. Bekend maaken, verder zeggen *Redire, divulguer, communiquer.* Zeg het voort. *Dites le à ceux qui l'ignorent, avertiſſez en les autres.*

VOORTZETTEN. v.a. Vervolgen, voortvaaren met iets. *Continuer, pourſuivre, pouſſer.* Zyn reis voortzetten. *Continuer, pourſuivre ſon voyage.* Een onderneeming voortzetten. *Continuer un deſſein.* Den Oorlog met alle magt voortzetten. *Pouſſer la Guerre de tout ſon pouvoir.* VOORTZETTING van de reis, van den oorlog. *Continuation du voyage, de la guerre.* Tot voortzetting van goede werken. *Pour la propagation des bonnes oeuvres.*

VOOR UIT. Verder, voorheen. *Devant, plus loin.* Hy is al ver voor uit. *Il eſt deja beaucoup devant.* Hy was vyftig ſchreeden voor uit. *Il etoit cinquante pas devant, plus loin.* Veel voor uit hebben, veel voordeel hebben boven iemand. *Avoir beaucoup d'avantage ſur quelqu'un.*

VOOR UIT GAAN. v. n. Voor gaan. *Prendre les devants, preceder.* Gaa voor uit, ik zal u volgen. *Allez devant, je vous ſuivrai.* Ik zal zoetjes voor uit wandelen. *Je prendrai doucement les devants.*

VOOR UIT RYDEN. v. n. Voor af ryden. *Aller, partir devant, prendre les devants à cheval, en chariot &c.* De kamerdienaar is met de bagagie voor uit gereeden. *Le valet de chambre a pris les devants avec le bagage.* VOOR UIT RYDEN, met het aangezigt na de paarden toe zitten. *être dans le fond de la voiture, avoir dans un caroſſe* ou *chariot la place d'honneur.*

VOORVAL. n. Geſchiedenis, onverwagt geval. *Aventure.* f. *Accident inopiné.* m. Een vreemd voorval, een moeyelyk voorval. *Une etrange avanture, une fâcheuſe avanture.* Een klugtig voorval. *Une avanture burleſque, une plaiſante avanture.*

VOORVALLEN. v. n. Gebeuren, geſchieden. *Arriver, echeoir.* Daar is iets aardigs voorgevallen. *Il eſt arrivé une plaiſante choſe.* Daar is een gevegt voorgevallen. *Il y a eu un combat, il s'eſt donné bataille.* Als 't weer voorvalt zal ik u waarſchouwen. *Je vous avertirai ſi cela ſe rencontre encore, ſi l'occaſion s'en préſente une autre fois.* By voorvallende gelegentheid. *à l'occaſion, à la rencontre.*

VOORVAST. Adv. Vaſtelyk *Fermement, pleinement.* Ik geloof het voorvaſt. *Je le croy fermement.*

VOORVEGTER, VOORVECHTER. v. a. Voor-ſtryder, kampvegter. *Champion.* Een braaf voorvegter. *Un brave champion.* De doolende Ridders waaren Voorvegters der beleedigde Vrouwen. *Les Chevaliers errants etoient les Champions des Dames offenſées.*

VOORWAAR. Adv. In der waarheid, bevestigende ſpreekwyze. *En verité: terme d'affirmation.* Voorwaar, voorwaar zeg ik u. *En verité, en verité je vous dis.* 't Is voorwaar een braaf kaerel. *C'eſt en verité un brave homme.*

VOORWAARDE. f. Beding, verbintenis, belofte. *Condition, clauſe, obligation, convention.* f. Noodige voorwaarde. *Condition, clauſe neceſſaire.* Ik heb u dat belooft op voorwaarde dat... *Je vous ay promis cela à condition, à la charge que...* De Huwelykſe voorwaarden. *Les conventions matrimoniales.*

VOORWAARTS. Adv. Na vooren toe. *En devant, ſur l'avant.* Dat ſteekt te veel voorwaarts uit. *Cela avance trop en devant.* Als men voorwaarts ziet. *Quand on regarde en devant.*

VOORWAGT. De verſt afſtaande wagt. *La garde avancée, la premiere garde du camp, le piquet.* De Voorwagt ſtond een half uur van 't Leger. *La Garde avancée, le Piquet etoit à une demie lieuë du Camp.*

VOORWEETEN. Voorbedagtheid *Connoiſſance anterieure.* f. *Deſſein prémédité.* m. Met voorweeten zondigen. *Pecher de deſſein prémédité, de guet à pends.* VOORWEETENHEID, voorkennis, voorbedagtheid. *Preſcience, connoiſſance de ce qui doit arriver.* f. De voorweetenheid Gods beneemd den menſch zyn vryheid niet. *La préſcience de Dieu n'ote pas à l'homme ſa liberté.*

VOORWENDEN. v. a. Voorgeeven, voorwendſels gebruiken. *Pretexter, alleguer, prendre pour pretexte.* Alle de redenen die hy voorwend zyn heel zwak. *Toutes les raiſons qu'il allegue ſont bien foibles.* Hy meende zig te ontſchuldigen met voor te wenden dat... *Il penſoit s'excuſer en pretextant que...*

VOORWENDSEL n. Gewaande oorzaak, ſchynbaare rede. *Prétexte.* m. *Raiſon apparente.* f. Billyk ſchynend voorwendſel. *Prétexte ſpecieux.* Onder voorwendſel van Godvrugtigheid. *Sous pretexte de pieté, de devotion.* Hy zoekt maar een voorwendſel om te breeken. *Il ne cherche qu'un prétexte pour rompre.*

VOORWERP. n. 't Geen door deszelfs tegenwoordigheid de zinnen raakt. *Objet.* m. Een bekoorlyk, een leelyk voorwerp. *Un charmant, un vilain objet.* De koleur is 't voorwerp van 't oog, de klank is 't voor-

Digitized by Google

werp van 't gehoor. *La couleur eſt l'objet de l'oeil, le ſon eſt l'objet de l'ouïe.*

VOORWERP. n Oorzaak, beweegreden, onderwerp. *Objet, la cauſe, la raiſon, le motif de quelque choſe.* 't Voorwerp zyn van de agterklap. *être l'objet de la mediſance.* Job was een voorwerp van medoogentheid. *Job étoit un objet de compaſſion.* Een Minnaar zoekt het voorwerp zyner liefde tot zyn onderwerp te maaken. *Un Amant tâche de s'aſſujettir l'objet de ſon amour.*

VOORWERPEN. v. a. Tegenwerpen, voorhouden. *Propoſer, objecter.* Een zwaarigheid voorwerpen. *Propoſer, objecter une difficulté.* 't Geen hy my voorwerpt is belagchelyk. *Ce qu'il me propoſe eſt ridicule.*

VOORWERPSEL. zie TEGENWERPING. *Objection, propoſition à réſoudre.* f. Een kragtig voorwerpſel. *Une puiſſante objection.*

VOORWINTER. De laatſte Herfſtmaand. *Le dernier mois de l'Automne.* Tegens de Voorwinter. *Vers l'entrée de l'Hyver, au commancement de l'hyver.*

VOORZAAT. Die voor ons in eenig eerampt *of* bediening geweeſt is. *Predeceſſeur, celui qui a occupé avant nous quelque employ ou rang que ce ſoit.* De voetſtappen zyner Voorzaaten volgen. *Suivre les traces de ſes Prédeceſſeurs.* Onze Voorzaaten, Voorouders waaren wyzer als wy in dat ſtuk. *Nos Prédeceſſeurs etoient plus ſages que nous en ce point.*

VOORZANG. Vaersje dat voor den Lofzang *of* Pſalm in de Roomſe Kerk gezongen word. *Antienne.* f. *Verſet qui ſe chante dans l'Egliſe Romaine devant le Pſeaume.* De voorzang opheffen. *Entonner l'antienne.* De VOORZANG, 't voorſpel van een Opera. *Le prologue, prelude d'un Opera.*

VOORZANGER. Die geen die de voorzang opheft. *Chantre, celui qui entonne l'antienne ou le cantique.* VOORZANGER, VOORLEEZER in de Gereformeerde Kerk. *Lecteur, celui qui entonne les Pſeaumes & qui lit la parole de Dieu dans l'Egliſe Reformée.*

VOORZEGGEN. v. n. Zeggen, 't geen een ander nazeggen moet. *Dire, prononcer mot à mot ce qu'un autre repete.* Een kind zyn les voorzeggen. *Dire à un enfant ſa leçon, lui faire entendre ſa leçon pour qu'il la repete.* Men moet hem alles voorzeggen. *Il faut lui dire tout mot à mot, il faut lui mettre tous les mots à la bouche.* De toekomende dingen VOORZIGGEN, voorſpellen. *Prédire, prophetiſer les choſes à venir.* VOORZIGGEN. v. a. Giſſen, raaden. *Pronoſtiquer, augurer, faire un pronoſtic.* Hy heeft voorzegd dat dit Land zou vergaan. *Il a prédit, il a pronoſtiqué que ce Païs cy périroit.*

VOORZEGGEND. Adj. Die toekomende dingen voorzegd. *Prophetique, qui a le don de predire l'avenir.* Een voorzeggende geeſt hebben. *Avoir un eſprit prophetique.* VOORZEGGER, Propheet, die door Goddelyke ingeevingen ſpreekt. *Prophete, celui qui parle par inſpiration divine.* VOORZEGGER, waarzegger, een die door giſſingen ſpreekt. *Aſtrologue, celui qui parle par conjectures.* VOORZEGGING, Openbaaring, goddelyke ingeeving. *Prédiction, prophetie, Revelation.* f. De voorzeggingen des Ouden Teſtaments. *Les predictions, les propheties du Vieux Teſtament.* VOORZEGGING, giſſing, raadſel. *Prédiction, conjecture.* f. *Pronoſtic.* m. De voorzeggingen van Noſtradamus. *Les pronoſtics, les prédictions de Noſtradamus.*

VOORZEKER. Adv. Gewiſſelyk. *Certainement, aſſurément.* Gy moogt het voorzeker gelooven. *Vous pouvez le croire certainement, pour le certain.*

VOORZENDEN. v. a. Voor uit zenden. *Faire prendre les devants, envoyer devant.* Hy zal zyn meeſte trein voorzenden. *Il fera prendre les devants à la pluſpart de ſon train.*

VOORZETSEL. n. Een der onbuigſaame deelen van de Reden. *Prépoſition, une des parties indeclinables de l'Oraiſon.* Voor, agter, by, in, tot, boven, onder, zyn Voorzetſels. *Devant, derriere, près, dans, à, deſſus, deſſous, ſont des Prépoſitions.*

VOORZETTEN. v. a. Bieden, voordienen. *Servir, préſenter, mettre en preſence.* Iemand eeten voorzetten. *Preſenter des viandes à quelqu'un.* Men zette ons een ſchotel met gebraad voor. *On nous ſervit un plat de roti.*

VOORZIEN. v a. Bezorgen. *Pourvoir, munir.* Ik zal hem van geld en kleederen voorzien. *Je le pourvoirai, je le munirai d'argent & d'habits.* VOORZIEN, is ook 't *Part:* van 't zelfde Werkwoord. De Stad is van alles overvloedig voorzien. *La Ville eſt abondamment pourvuë de tout.* Een huis van een te naauwe keuke voorzien. *Une maiſon pourvuë d'une trop etroite cuiſine.*

VOORZIEN. v. a. Voor af oordeelen, dat een zaak geſchieden zal. *Prévoir, juger par avance qu'une choſe arrivera.* Wie had dit ongeluk konnen voorzien? *Qui eſt ce qui auroit pu prévoir ce malheur?* De Staatkundige voorzien de dingen van ver. *Les Politiques prévoyent les choſes de loin.* God had voorzien dat de menſch zondigen zoude. *Dieu avoit prevu que l'homme pecheroit.*

VOORZIENDE. Adj. Die wel oordeeld van 't toekomende. *Prévoyant, qui juge bien de l'avenir.* Hy is voorziende en wys. *Il eſt prévoyant & ſage.* Ik ben zoo voorziende niet. *Je ne ſuis pas ſi prévoyant.*

VOORZIENIG. Adj. Voorziende. *Prévoyant, prudent, circonſpect.* Voorzienige menſchen. *Des perſonnes prévoyantes.* Wyze, Voorzienige, Diſcrete: dus beginnen de brieven der Heeren Staaten. *Sages, Prévoyants, Diſcrets.*

VOORZIENIGHEID. f. Het opperſte verſtand waar door God alles beſtierd. *Providence.* f. Zig op de voorzienigheid verlaaten. *S'abandonner à la providence, ſe repoſer ſur la providence.* Gods voorzienigheid beſtierd de Waereld. *La providence de Dieu gouverne le Monde.*

VOORZIGTIG. Adj. Omzigtig, voorziende. *Prudent, circonſpect, ſage, prevoyant.* Een voorzigtig man, een voorzigtige vrouw. *Un homme prudent, une prudente femme.* Voorzigtig beleid, voorzigtig antwoord. *Conduite prudente, reponſe prudente.* VOORZIGTIG. Adv. Met voorzigtigheid. *Prudemment, avec prudence.* Voorzigtig te werk gaan. *Agir prudemment.* Hy deed het heel voorzigtig. *Il le fit avec beaucoup de prudence.* Handeld dat Porcelein wat VOORZIGTIGER, wat zagter. *Maniez cette Porcelaine un peu plus doucement.* Gaat voorzigtig. *Marchez bellement.*

VOORZIGTIGHEID. f. Onderſcheidentheid, beleid, voorzorg. *Prudence, ſageſſe.* f. *Diſcernement.* m. De voorzigtigheid is een der vier Hoofd-deugden *La prudence eſt une des quatre vertus Cardinales.* Met voorzigtigheid te werk gaan. *Agir avec prudence.* Voorzigtigheid gebruiken. *Uſer de prudence.* Al de menſchelyke voorzigtigheid zou dat niet voorkomen konnen. *Toute la prudence humaine ne ſauroit prévenir cela.*

VOORZIGTIGLYK. Adv. Met voorzigtigheid. *Avec prudence, prudemment.* Hy ging heel voorzigtelyk te werk. *Il agit fort prudemment, avec beaucoup de circonſpection.*

VOOR-

Digitized by Google

VOORZINGEN. v. a. Voor een ander opheffen. *Entonner, donner le chant.* De Pſalmen voorzingen in de Kerk. *Entonner, mettre les Pſeaumes en chant dans l'Egliſe.* Ik zal u dat liedje voorzingen. *Je vais vous chanter cette chanſon là.*

VOORZITTEN, in een vergadering van Staat of Kerkelyke order &c. de eerſte plaats bekleeden. *Preſider, occuper la premiere place d'une aſſemblée d'Etat ou Eccleſiaſtique.* De Cancelier mag in alle Regts-vergaderingen voorzitten. *Le Chancelier a droit de preſider à toutes les aſſemblées de Judicature.* De geene die doe in de vergadering voorzat. *Celui qui preſidoit alors à l'aſſemblée.* Virgilius heeft Cato heel natuurlyk en zeer treffelyk gepreezen, met te zeggen dat hy voorzit in de vergadering der Vroomen, in de Elizeeſche Velden van de andere afgezonderd.

VOORZITTER in eenige Staats of Kerkelyke vergadering. *Préſident.* De Paus mag als voorzitter van 't Concilium... *Le Pape peut comme Préſident du Concile...* De Voorzitter van de vergadering. *Le Préſident de l'aſſemblée.*

VOORZITTING. f. Regt van in de vergadering voor te zitten. *Préſéance.* f. *Droit de préſider à l'aſſemblée.* De voorzitting betwiſten. *Diſputer la préſéance.* De Phariſeers zogten de voorzitting in de Gaſtmaalen. *Les Phariſiens recherchoient la préſéance aux Banquets.*

VOORZOMER. De laatſte Lentemaand. *L'entrée, le commencement de l'Eté.* 't Geſchiede omtrent de Voorzomer. *Cela arriva vers le commencement, vers l'entrée de l'Eté.*

VOOR-ZOON. Zoon uit een voorig Huwelyk. *Fils d'un précédent Mariage, d'un autre lit.* 't Is een voorzoon van haar. *C'eſt un de ſes fils d'un premier lit.*

VOORZORG. Voorzigtig beleid om alle ongemakken voor te komen. *Precaution, prévoyance.* f. Noodige voorzorg. *Précaution néceſſaire.* Uit voorzorg purgeeren. *Purger par précaution.* VOORZORGER. zie VOOGD. *Curateur.* m.

VOOS. Adj. Vooz, aderagtig, ligt, iedel. *Creux, ſpongieux, mol, poreux.* Die radys is voos. *Cette rave eſt creuſe, cordée.* Een VOOZE raap. *Un navet creux.*

VORDEREN. v. n. Voortgaan, toeneemen, eenige voortgang hebben. *Avancer, faire quelque progrès.* Begind myn Zoon al wat te vorderen? *Mon Fils commence-t-il à avancer un peu?* De Tractaaten zyn al veel gevorderd. *Les Traittez ſont deja bien avancez.* Betaaling VORDEREN, vraagen. *Exiger, demander payement.* Meer vorderen als men ſchuldig is. *Demander plus qu'on ne doit.*

VORDERING f. Voortgang, toeneeming in de kennis der Taalen. *Progrès, avancement dans la connoiſſance des Langues.* m. Een ſpoedige vordering. *Un prompt avancement, ſoudain progrès.* VORDERING, eis, vraag, maaning. *Demande, réquiſition, ſommation, pourſuite.* f. De vordering van de betaaling. *La demande du payement, la pourſuite du payement.* Vordering in Regten. *Demande, pourſuite en Juſtice.*

VORE. Akkervore, ſpoor van 't ploeg-yzer in den akker. *Sillon.* m. *Trace du ſoc ou du coutre de la charuë.* Die vorens zyn heel net geboord, geſcheiden. *Ces ſillons ſont fort bien tirez, bien eſpacez.*

VORK. Tuig om meſt, hooy &c. om te roeren. *Une fourche, inſtrument pour remuer du fumier, du foin &c.* Een hooy-vork. *Une fourche à foin.* Een Tuinmans vork. *Une fourche de Jardinier.* Een meſt-vork. *Une fourche d'écurie.* VORK, Tafeltuig, genoegſaam bekend. *Une fourchette.* f. Met de vork eeten. *Manger avec la fourchette.* Een zilvere vork. *Une fourchette d'argent.* VORK, musket-vork, forket-ſtok, eertyds gebruikt om het musket op te laten ruſten. *Fourchette.* f. *Inſtrument dont on ſe ſervoit autrefois pour appuyer le mouſquet.* VORK, drie-tand, daar Neptunus mee verbeeld word. *Trident.* m. *Eſpece de fourche avec laquelle on repréſente Neptune.* De Heer *du Maurier* verhaald hoe in zyn tyd een Boer van omtrent Voorburg met een hooyvork den Koning van Bohemen, die in 't jaagen naar een Haas, gevallig op zyn land gekomen was te keer ging: roepende hem verſcheide maalen toe, *Keuning* van Bohemen gaat uit myn knollen, of Akkerment...

VORM. Patroon, holligheid van plaaſter, kalk of iets anders, daar men eenige gedaante in giet. *Moule.* m. *Creux de plâtre ou de quelque autre choſe dans lequel on forme une figure.* Dat word in een vorm gegooten. *Cela ſe jette en moule.* De vorm ſtukken breeken. *Rompre le moule.*

VORM. Een ſoort van vierkant, daar de gezette letters inſtaan. *Forme.* f. *Sorte de chaſſis dans lequel ſont arrangez les caractéres de ce qu'on veut imprimer.* De eerſte vorm is al afgedrukt. *La premiere forme eſt deja tirée* Daar behooren twee vormen tot een blad. *Il faut deux formes pour compoſer une feuille.*

VORMEN. v. a. Het Vormſel verleenen. *Confirmer, conferer la Confirmation.* Het komt de Biſſchoppen alleen toe te Vormen. *Il n'appartient qu'aux Evêques de Confirmer.*

VORMSEL. n. Het tweede Sacrament der Roomsgezinden, om in den Doop en in deszelfs deugd te beveſtigen. *Confirmation.* f. *Un des ſept Sacrements de l'Egliſe Romaine par laquelle on eſt confirmé dans la grace reçue au Baptême.*

VORST. Groote koude die de ligchaamen bevrieſd en doordringd. *Gelée.* f. Een ſtrenge vorſt. *Une rude gelée.* Wy zullen vorſt krygen. *Nous aurons de la gelée.* De vorſt heeft een gat, 't dooyt. *La gelée ſe paſſe, la gelée a fait, il dégele.*

VORST. Die een Vorſtendom bezit. *Prince, Souverain, Duc, celui qui poſſede une Principauté ou une Duché en Souveraineté.* Een magtig Vorſt. *Un puiſſant Prince.* De Vorſten van 't Ryk, de Italiaanſe Vorſten. *Les Princes de l'Empire, les Princes d'Italie.* De Vorſt van Holſtein *Le Duc de Holſtein.* De Groot Vorſt van Moſcovien. *Le Grand Duc de Moſcovie.*

VORSTELYK. Adj. Dat den Vorſt eigen is. *Qui eſt du Prince, qui lui convient.* 't Vorſtelyk Wapen. *Les Armes du Prince.* Vorſtelyke deugden. *Des vertus dignes d'un Prince.*

VORSTEN. 't meervoud van VORST. *Des Princes.* Gelukkig die geen Vorſten kend, ongelukkig die hen diend, ongelukkiger die hen beledigd. *Heureux qui ne connoît point de Princes, malheureux qui les ſert, plus malheureux qui les offenſe.*

VORSTENDOM. n. 't Gebied, de ſtaaten van een Vorſt. *Principauté.* f. *Domaine, Etats d'un Prince.* De Vorſtendommen en Magten der Waereld. *Les Principautez & les Puiſſances du Monde.*

VORSTIN. Gemalin van eenig Vorſt, of Voogdes van een Vorſtendom. *Princeſſe.* f. *l'Epouſe d'un Prince, Princeſſe ſouveraine, Ducheſſe.* De Vorſtin van Vrieſland. *La Princeſſe de Friſe.* Wyze en edelmoedige Vorſtin. *Sage & généreuſe Princeſſe.*

VORSTPAN. Nok pan, krom gebooge pan op 't hoogſte van 't dak. *Faitiere.* f. *Tuile courbe pour couvrir le faîte.* Daar zyn twee vorſtpannen weg. *Il y manque deux faitieres.*

Digitized by Google

VOS. Stinkend, loos en kwaadaardig dier, dat van de roof leefd. *Renard.* m. Een oude vos. *Un vieux Renard.* De Vos verschuild zig in de aarde. *Le Renard se terre.* Een Vosse hol, Vosse huid, Vosse staart. *Une aire à Renard, peau de Renard, queuë de Renard.* 't Is een looze vos, een fyne schalk. *C'eſt un fin Renard, un fin merle, un ruſe compere.* 't Is kwaad vossen met vossen te vangen. spr: *Fin contre fin ne vaut rien à faire doublure.*

VOUW. Plooy in eenig stof &c. *Un pli dans quelque etoffe.* Een vouw maaken in een boek. *Faire un pli dans un livre.* 't Boek is vol vouwtjes. *Le livre eſt plein de plis, de cornes.* De Vouw van de knie, de vouw van 't gewrigt. *Le pli du genouil, le pli du poignet.* Alles in de beste vouw slaan, alles ten beste duiden. *Prendre la choſe par le beau coté, interpreter tout avantageuſement.*

VOUWBEEN. n. Yvore been om een boek, brief &c. toe te vouwen. *Un plioir, inſtrument d'yvoire pour plier un livre, une lettre &c.*

VOUWEN. v.a. Toe vouwen. *Plier, mettre par plis, arranger en pliant.* 't Linnen vouwen. *Plier le linge.* Zyne kapers vouwen. *Plier ſes coëffes.* Een boek vouwen. *Plier un livre.*

V R.

VRAAG. f. Aanspreeking tot verklaaring van iets. *Demande, queſtion, interrogation* f. Antwoord op myn vraag. *Repondez à ma demande.* Het antwoord moet met de vraag over een komen. *La reponſe doit être conforme à la demande.* Hy heeft my honderd vraagen van die natuur gedaan. *Il m'a fait cent queſtions de cette nature.* Dat is ook een vraag! wat vraag is dat! *La belle demande! quelle demande!* Een zotte vraag verdiend geen antwoord. *à ſotte demande point de reponſe.* De Vraagen in de Kerk opzeggen. *Repondre au Catechiſme à l'Egliſe.*

VRAAGEN. v. a. Eissen. *Demander, requerir.* Le Pret: *Vroeg*, le Part: *Gevraagd.* Het kind vraagd om drinken. *L'enfant demande à boire.* Gy hebt altyd wat te vraagen. *Vous avez toujours quelque choſe à demander.* Vraagen, verneemen. *Demander, s'enquerir, s'informer.* Na de weg vraagen. *Demander le chemin.* Vraag hier naast eens. *Demandez à coté d'ici.* Ik kwam vraagen hoe Mynheer van daag vaart. *Je venois demander comment Monſr. ſe porte aujourd'hui.* Nergens na Vraagen, nergens om geeven. *Ne ſe ſoucier de rien, ne ſe mettre en peine de rien.* Doet wat gy wilt, wat vraag ik 'er na. *Faites ce que vous voudrez, que m'importe.* Een boek daar veel vraagen na is, dat wel getrokken word. *Un Livre qui eſt bien recherché, qui ſe vend bien.* Vraagen na de bekende weg, verneemen kwansuis na 't geen men wel weet. *Faire l'ignorant, demander ce qu'on ſait bien.*

VRAAGER. Die gestadig vraagen doet. *Queſtionneur, celui qui fait cent queſtions.* Zwyg, vraager in der eeuwigheid. *Taiſez vous, queſtionneur eternel.*

VRAAGSTUK. n. Voorstel, twistreden. *Queſtion.* f. *Propoſition ſur laquelle on diſpute.* Een noestig vraagstuk. *Une queſtion epineuſe.* Een vraagstuk voorstellen. *Propoſer une queſtion.* Een vraagstuk oplossen. *Réſoudre une queſtion.*

VRAAT. Gulzigaard, slokker. *Glouton, gourmand.* 't Is een dikke vraat. *C'eſt un gros glouton.* Hy eet als een vraat. *Il mange comme un glouton, comme un goinfre.* Doedyns spreekt van een vraat zynes tyds, die door de Pachters geloond wierd, om de groote *Conſumptie* die hy tot nadeel der Ordinarishouders veroorzaakte.

VRAGT. Last, 't geen in een schip *of* wagen, op handen, schouders &c. geladen word. *Une charge, ce qu'on charge dans un vaiſſeau* ou *dans une charette, ſur les bras, ſur les épaules &c.* Een vragt brandhout. *Une charge de bois.* Dat is een goed vragtje. *Voila une bonne charge.*

VRAGT. Loon geld voor 't ingelaade goed, &c. *Port, fret.* m. *Voiture.* f. De vragt der tien pypen Oly bedraagt... *Le fret des dix pipes d'Huile ſe monte à...* Vragt, huurgeld van een schip. *Fret.* m. *Ce qu'on paye pour le loyer d'un bâtiment.* Goede vragt bedingen. *Conditionner, arrêter un bon fret.* De vragten op Bordeaux, op Dantzik zyn hoog, zyn laag. *Les frets pour Bourdeaux, pour Dantzik ſont hauts, ſont bas.* Ik heb voor de vragt van 't kisje betaald... en nog aan brief-porten &c... *J'ay payé pour le port de la caſſette... & encore en ports de lettres &c...* Vragt, 't geen de Schipper *of* Wagenaar van de Reizigers neemd. *Voiture* f. *Paſſage.* m. *Ce que le Batelier* ou *le Chartier prend des paſſagers.* De Schipper komt om zyn vragt. *Le Batelier vient demander ſa voiture, ſon argent.* Gaa uit myn schuit, gy bederft myn vragt: ik wil met u geen doen hebben. *Je ne veux rien avoir à demêler avec vous: hors de mon bateau, vous ne faites qu'embarraſſer le monde.* Wat scheeld het my, het kost my maar de wagenvragtlik heb 'er niet veel by te verliezen! haaldje hart op! *Je me mocque des rats, je n'ay point de bled dans mon grenier! je ne vous crains point, je vous mets à pis faire! paſſez en votre envie.*

VRAGT-BRIEF. Berigt-brief, aanwyzende wat men zend en voor de vragt geeven moet. *Lettre d'adreſſe pour marquer ce que l'on envoye & le fret qu'on doit payer.* Vragtloon n. Loon voor Schippers, Voerlui &c. *Voiture.* f. *Port, tranſport, fret des choſes qu'on envoye par voiture.* Men heeft den Schipper voor zyn vragtloon betaald... *On a payé au Maitre pour ſon fret...* Het vragtloon voor de Keulse Voerlui bedraagd... *La voiture, le port pour les Roulliers de Cologne ſe monte à...* Vragt-schuit, schuit met vragtgoederen vaarende. *Un Coche d'eau, une barque Marchande, un Batiment qui ſert au tranſport des marchandiſes.* Vragt-wagen, wagen daar men stukgoederen &c. op voert. *Une charette de Roulier, un chariot qui ſert au tranſport des marchandiſes.*

VRAT. Zeker uitwas, voornamentlyk aan de handen. *Poireau.* m. *Verué, excreſſence de chair qui vient le plus ſouvent aux mains.* Zyne handen zyn vol vratten. *Il a les mains pleines de poireaux, de verués.*

VREDE. f. Rust, staat van een volk dat buiten oorlog leefd. *Paix.* f. Duurzaame en vaste Vrede. *Paix ferme & durable.* De Vrede sluiten, de Vrede breeken. *Faire la Paix, rompre la Paix.* De Ryswykse Vrede is met veel meer pracht, meer *ſtatie* geslooten als de Utrechtse, maar deze laatste zal langer duuren, als 't God belieft. *La Paix de Ryſwyk a été concluë avec beaucoup plus de magnificence, de pompe que celle d'Utrec, mais cette derniere durera plus long temps, s'il plait à Dieu.*

VREDE. f. Stilte, gerustheid. *Paix, tranquilité.* f. *Calme.* m. De vrede der ziele, de vrede des gemoeds. *La paix de l'ame, la paix de la conſcience.* Laat my met vrede, kweld my niet meer. *Laiſſez moy en paix, ne me tourmentez plus.* Zyt gy nog niet te Vrede, vergenoegd? *N'êtes vous pas encore content?* Willen wy nog een pint laaten tappen? ik ben 'er mee te vrede. *Voulez vous que nous faſſions tirer encore pinte? j'en ſuis content, volontiers.*

VREDEBREUK. Verbreeking van de Vreede. *Rupture de la Paix.* f.

Digitized by Google

VREDELIEVEND. Adj. Vreedſaam. *Pacifique, qui aime la Paix.* Een vredelievenden inborſt. *Une humeur pacifique, debonnaire.* Een zagtzinnige en vreedelievende geeſt. *Un eſprit doux & pacifique.* VREDELIEVENTHEID, vreedſaamheid, zagtzinnigheid. *Humeur pacifique, humeur paiſible.* t.

VREDEMAAKER. Bevrediger. *Pacificateur, celui qui pacifie.* Die Vorſt is de Vredemaaker van den Staat. *Ce Prince eſt le Pacificateur de l'Etat.* De Commiſſariſſen over de *Injurien* werden te Rotterdam Vredemaakers genaamd.

Te VREDE STELLEN. v.a. Vergenoegen, voldoen. *Contenter, ſatisfaire.* De misnoegde te vrede ſtellen. *Contenter les mécontents.* Ik heb hem al te vrede geſteld. *Je l'ay deja ſatisfait, contenté.*

VREEDSAAM, Adj. Vreedelievend, geruſt. *Paiſible, pacifique, tranquile.* Een vreedſaam menſch, vreedſaamen inborſt. *Un homme paiſible, une humeur paiſible.* Vreedſaame Regeering. *Gouvernement pacifique.* VREEDSAAMLYK. Adv. Geruſtelyk. *Paiſiblement, tranquilement.* Zy leeven vreedſaamlyk en geruſt. *Ils vivent paiſiblement & en repos.*

VREEF. *Pret:* van VRYVEN. Hy vreef zyn beenen met brandewyn. *Il frotta ſes jambes d'eau de vie.*

VREEMD. Adj. Vremd, verafgelegen, uit een ander Volk. *Etranger, etrange, eloigné, lointain, d'une autre Nation.* Vreemde Taal, vreemd Geweſt *Langue etrangere, Climat etranger.* Vreemde lugt, vreemde plant. *Air etranger, plante etrangere.* Uit vreemde Landen gekomen. *Venu d'etranges Pays* ou *de Pais etrangers.* VREEMD, vreemdeling, onbekend. *Etranger, inconnu.* Daar zal een vreemde prediken. *C'eſt un etranger, un Miniſtre de dehors qui prêchera.* Kom vry in, daar is niemand vreemds. *Entrez librement, il n'y a perſonne d'etrange.*

VREEMD. Dat niet volgens de gewoone trant is. *Etrange, qui n'eſt pas dans l'arrangement ordinaire.* Dat zyn vreemde gewoontens! *Ce ſont des coutumes bien etranges.* 't Is vreemd dat gy uwe vrinden nooit geloofd. *Cela eſt etrange que vous ne croyiez jamais vos amis.* 't Is een vreemd menſch, een vreemd voorval. *C'eſt un etrange homme, une etrange avanture.* Dat komt vreemd voor. *Cela paroit etrange.* Ik vind het ook heel vreemd. *Je le trouve auſſi bien etrange.* Dat heeft hy van niemand vreemds, zyn Vader was ook heel haaſtig. *Il a de qui tenir, ſon Pere etoit auſſi bien prompt.* VREEMD. Adj. Strydig met de Natuur, oneigen. *Etrange, contraire à Nature.* De wurmen die in de zweeringen komen, 't hair in de maag, 't zand in de lenden, zyn vreemde ligchaamen. *Les vers qui s'engendrent dans les abſces, le poil dans l'eſtomac, le ſable dans les reins, ſont des corps etranges.*

VREEMDELING. Adj. Uitlander. *Etranger, celui qui eſt d'un Pays etranger.* Men ziet hier veel vreemdelingen. *On voit ici beaucoup d'etrangers.*

VREEMDIGHEID. f. Vreemde zaak, ongewoone zaak. *Rareté* f. De vreemd gheden die men op de Snykamer te Leiden ziet. *Les raretez, les choſes extraordinaires que l'on voit à l'Anatomie de Leide.*

VREES. f. Bekommertheid, angſt. *Crainte, appréhenſion, peur.* f. De vrees voor de ſtraf, de vrees voor de dood. *La crainte du châtiment, la crainte de la mort.* Een kind in vrees houden. *Tenir un enfant dans la crainte.* De vreeze Gods voor oogen houden. *Avoir la crainte de Dieu devant les yeux.* Iemand de grootſte vrees aanjaagen. *Cauſer une peur extrême à quelqu'un.* In vrees leeven. *Vivre dans l'appréhenſion.* In de vrees daar hy in is dat men hem mogt bedriegen. *Dans la crainte, dans l'appréhenſion où il eſt qu'on ne le trompe.*

VREESSELYK. Adj. Dat vrees baard. *Terrible, epouvantable, effroyable.* Een vreeſſelyke ſtorm. *Une terrible tempête.* Vreeſſelyke dreigementen. *Des menaces terribles, épouvantables.* Een vreeſſelyk nagt gezigt. *Une effroyable viſion.* VREESSELYK. Adv. Schrikkelyk, yſſelyk. *Terriblement, epouvantablement.* Het woey vreeſſelyk. *Il ventoit terriblement.* Hy is vreeſſelyk dik. *Il eſt epouvantablement gros.* VREESSELYKHEID, ſchrik. *Terreur, epouvante.* f. De vreeſſelykheid van Gods oordeelen. *La terreur des Jugements de Dieu.*

VREE-VUREN. Lichten die in noodweer aan 't wand en de maſten vaſt zitten, door de oude *Caſtor* en *Pollux* genaamd. *Feu Saint Elme, exhalaiſon qui s'attache aux cordages & mats des vaiſſeaux.*

VREEZAGTIG. Adj. Schroomagtig, bloode. *Craintif, timide, peureux.* Vreezagtigen aart. *Naturel craintif, timide.* Vreezagtig dier. *Animal craintif.* Een vreezagtig menſch. *Un homme craintif, timide.* VREEZAGTIGHEID, ſchroom, blooheid. *Timidité, crainte.* f. Ik heb nooit grooter vreezagtigheid gezien als de uwe. *Je n'ay jamais vu de plus grande timidité que la votre.*

VREEZEN. v.a. & n. Bedugt zyn. *Craindre, appréhender, redouter, avoir peur.* 't Gevaar, de dood vreezen. *Craindre le danger, la mort.* Hy vreesd niet met al. *Il ne craint rien.* Ik vreesde u te mishaagen. *J'apprehendois, je craignois de vous deplaire.* Ik vreeze de hitte meer als de koude. *J'apprehende plus le chaud que le froid.* VREEZEN. v.a. Ontzien, eeren. *Craindre, reſpecter, reverer.* God vreezen, zyne Ouders vreezen. *Craindre Dieu, craindre ſes Pere & Mere.* Een God vreezend man. *Un homme craignant Dieu.*

VREK. Adj. Gierig, karig. *Chiche, avare, ladre.* Dat is een vrek! *C'eſt un avare, voyez quel ladre!* Is hy zoo vrek! *Eſt il ſi ladre, ſi avare que cela!* VREKHEID, gierigheid, karigheid. *Avarice, ladrerie.* f. Zyn vrekheid is weergaaloos. *Son avarice, ſa ladrerie n'a point de pareille.* VREKKIG is op GIERIG uitgelegt.

VREUGD. f. Zoete drift, vrolyke beweeging der ziele om 't genot van een waaragtig *of* ingebeeld goed. *Joye* f. Groote vreugd, ongemeene vreugd. *Grande joye, joye extraordinaire.* Onmaatige vreugd, algemeene vreugd. *Joye exceſſive, joye univerſelle.* Iemand vreugd aandoen. *Donner, cauſer de la joye à quelqu'un.* Ik neem deel in uwe vreugd. *Je prends part à votre joye.* VREUGDEVUUR. *Feu de joye.* m. Men maakte veel vreugde vuuren over 't veroveren van die Stad. *On fit beaucoup de feux de joye pour la priſe de cette Ville.* VREUGDIG. Adj. Vrolyk, blygeeſtig. *Jovial, gay & enjoué.* Hy is heel vreugdig en geeſtig. *Il eſt fort jovial & divertiſſant.* De Vreugd is de zenuw van alle menſchelyke zaaken: de menſch is gevoeliger aan de vreugd dan aan de ſmert: de ſtraf der Veſtaalen, hoe wreed en ſchandig, is daar een bewys van.

VRIEND. zie VRIND. En op dezelve ſpelling al 't geen van 't woord afvloeyd. *Ami, celui qui a de l'affection pour quelqu'un.*

VRIES. Een man uit Vrieſland. *Un Friſon, un homme de Friſe.* Een jonge Vries, de oude Vriezen. *Un jeune Friſon, les anciens Friſons.* VRIES, VRIESSE. Adj. *De Friſe.* Vries hooy, Vrieſſe boter. *Du foin, du beure de Friſe.* VRIESSE RUITERS, lange balken, rondom met punten, die men in de weg legd, om de aanvallers tegen te houden. *Chevaux de Friſe,* m. pl.

Digitized by Google

De longues poutres transpercées de plusieurs pointes que l'on met dans un chemin, pour arrêter les attaquants. De weg na de Schans was met Vriesse Ruiters gestopt. *Le chemin vers le Fort etoit fermé par des chevaux de Frise.*

VRIEZEN. v. n. Heel koud weer zyn. *Geler, glacer.* Le Pret: *Vroor*, le Part: *Gevroren.* Het zal vriezen. *Il gelera.* Het vriesd dat het kraakt. *Il gele à pierre fendre.* VRIEZEND, tot het vriezen gezet. *Disposé, tourné à la gelée.* Een vriezend weer. *Un temps disposé, tourné à la gelée.*

VRIND, VRIEND. De geen die iemand toegenegen is. *Celui* ou *celle qui porte de l'affection à quelqu'un.* Trouwe vrind, opregte vrind, standvastige vrind. *Ami fidelle, ami sincere, ami constant.* Boezem vrind. *Intime ami, ami du coeur.* Ontrouwe vrind, koele vrind, laffe vrind. *Ami infidelle, froid ami, lâche ami.* Vrinden maaken, zyne vrinden bewaaren. *Faire des amis, conserver ses amis.* Zyn vrinden dienen. *Servir ses amis.* Men kend de vrinden in de nood. spr: *On connoit les amis au besoin.* In voorspoed heeft men geen vrinden gebrek. *Dans la prosperité on ne manque point d'amis.* Vrind in 't leenen, vyand in 't wedergeven. *Ami au prêter, ennemi au rendre.*

VRIND. Bloedverwant, van de maagschap. *Parent, qui est de même famille.* Hy heeft geen nader vrinden. *Il n'a point de plus proches parents.* Verre vrinden. *Parents de loin.* Myn mans vrinden, myn vrouws vrinden. *Les parents de mon mari, les parents de ma femme.* De naaste vrinden wierden voort ontboden. *Les plus proches parents furent mandez au plustot.* VRIND, woord van aanmoediging *of* beleefdheid. *Ami, terme d'encouragement* ou *de civilité.* Sa, lustig vrinden! *Sus, courage mes amis!* Hoor hier eens vrind, wilt gy eens een boodschap voor my doen? *Ecoutez mon ami, voulez vous bien faire un message pour moy?*

VRINDELYK Adj. Lieftalig, beleefd. *Doux, amiable, honnête, affable.* Een vrindelyk gezigt, een vrindelyk onthaal. *Un regard doux, une reception amiable, honnête.* Vrindelyke woorden. *Des paroles amiables, obligeantes.* Een vrindelyk mensch. *Un homme affable, doux & honnête.* Zy is zoo vrindelyk als een arm vol katten. gekscb: *Elle est amiable comme la porte d'une prison.*

VRINDELYK. Adj & Adv. Liefdaadig, heus, genegen. *Charitable, affectueux, humain.* Een vrindelyke raad. *Un conseil charitable, conseil d'ami.* Een vrindelyk verzoek. *Une priere affectueuse.* VRINDELYK verzoeken, vrindelyk waarschouwen. *Prier affectueusement, avertir charitablement.* Gy hebt ons zoo vrindelyk onthaald. *Vous nous avez regalé de si bon coeur, d'une maniere si obligeante; vous nous avez reçu avec tant d'agrément.*

VRINDELYKHEID. f. Zagtzinnigheid, lieftaligheid, beleefdheid. *Affabilité, douceur.* f. *Agrément* m. De vrindelykheid van 't aangezigt. *La douceur du visage.* VRINDELYKHEID. vrindschap, toegenegentheid. *Amitié, affection.* f. De vrindelykheid met welke gy ons hebt bejegend. *L'honnêteté, l'amitié avec laquelle vous nous avez reçu.* Iemand alle vrindelykheid bewyzen. *Temoigner toute sorte d'amitié à quelqu'un.* Ik bid u in alle vrindelykheid... *Je vous prie avec toute la passion possible, je vous demande en grace...*

VRINDIN. Vrouw *of* Dogter die iemand een betamelyke genegentheid toedraagt. *Amie.* Gy zyt de beste vrindin die ik heb. *Vous êtes la meilleure amie que j'aye.*

VRINDSCHAP. Vrindelykheid, wederzydse genegentheid. *Amitié.* f. *Affection réciproque.* Nauwe vrindschap, opregte vrindschap. *Etroite amitié, amitié sincere.* De vrindschap herknoopen, de oude vrindschap vernieuwen. *Renouer l'amitié, renouveller l'ancienne amitié.* In vrindschap leeven. *Vivre en amitié.* Iets uit vrindschap doen. *Faire quelque chose par amitié.* VRINDSCHAP, dienst, verpligting. *Amitié, obligation.* f. *Bon office.* m. Doet my die vrindschap, bid ik u. *Faites moy cette amitié, rendez moy ce bon office, je vous en conjure.* VRINDSCHAP, vrind, gemeenzaame tytel. *Ami, dans le stile du superieur à l'inferieur.* Hoor hier eens vrindschap. *Ecoutez l'ami.* Wel vrindschap, wat is u begeeren? *Hé bien l'ami, que demandez vous?*

VROED. zie VOORZIGTIG, WYS. *Prudent, sage, avisé.* VROEDMOER. *lees.* Vroemoer, Vroedvrouw, Vroedwyf. *Sage femme; Matrone, celle qui aide les femmes à accoucher.* Om de Vroedmoer zenden. *Envoyer querir la Sage femme.*

VROEDSCHAP. f. De breede Raad van de Stad. *Le Grand Conseil de la Ville, le Magistrat de la Ville en corps.* De Vroedschap beroepen. *Convoquer le grand Conseil.* Een besluit van de Vroedschap. *Une resolution du grand Conseil.* VROEDSCHAP, een der Leden van de Vroedschap. *Senateur, un des Membres du grand Conseil.* Hy is Schepen en Vroedschap. *Il est Echevin & Membre du grand Conseil, Echevin & Senateur.*

VROEG. *Pret:* van VRAAGEN. Hy vroeg my voort hoe zy voer. *Il me demanda d'abord comment elle se portoit.*

VROEG. In 't eerste van den dag. *Matin, dans le commencement de la journée.* Hy staat vroeg op *Il se leve matin, de bon matin.* Ik hoop heel vroeg op te staan. *J'espere me lever de grand matin.* VROEG. Adj Niet laat, niet over de tyd. *De bonne heure, pas tard.* 't Is nog vroeg. *Il est encore de bonne heure.* Kom een ander maal vroeger. *Venez une autrefois de meilleure heure.* Ik gaa van avond vroeg na bed. *Je me coucherai de bonne heure ce soir.* VROEG. Adv. Haast, ras. *Tot, promptement, vite.* Men moet sterven vroeg of laat. *Il faut mourir tot ou tard.* Hy is te vroeg voor zyn huisgezin gesturven *Il est mort trop tot pour sa famille.* Gy hebt te vroeg gesprooken. *Vous avez parlé trop tot.* VROEG, vroeg komende. *Hatif, qui vient avant le temps ordinaire.* Vroege vrugten, vroege kerssen. *Des fruits hatifs, des cerises hatives.* In dien zin zegd men, de Moscovise vroeg-scheepen. *On dit en ce sens, les vaisseaux de Moscovie qui arrivent avant la grande Flotte.*

VROEGTYDS. Adj. Vroeg, niet laat, ter goeder uur. *De bonne heure, pas tard.* Alles vroegtyds klaar maaken. *Apprêter tout de bonne heure.* Wy zullen vroegtyds daar weezen. *Nous y serons de bonne heure.*

VROLYK. Adj. Die vreugd heeft, bly. *Joyeux, gay, content.* Een vrolyk mensch. *Un homme joyeux, gay.* Hy is van een vrolyken inborst. *Il est d'une humeur gaye, joyeuse.* Een vrolyk leven leiden. *Mener une vie joyeuse.* Zig vrolyk maaken, vermaak scheppen. *Se divertir, se donner de la joye.* Wy hebben 'er heel vrolyk geweest. *Nous nous y sommes bien divertis.*

VROLYKHEID. f. Vreugd, blyheid. *Joye, gayeté, Enjoument.* m. Zyn vrolykheid maatigen. *Moderer sa joye.* De vrolykheid verdaagt het hart. *La joye épanouit le coeur, la rate.*

VROOM. Adj. Regtvaardig, deugdelyk. *Droit, equitable, vertueux.* m. Een vroom mensch. *Un homme droit, equitable, vertueux.* Antoninus was een vroom Keizer. *Antonin etoit un bon Empereur, un Empereur vertueux, honnête homme.* Vroom gemoed *Esprit droit, coeur droit.* 't Voorbeeld der VROOMEN volgen.

Sui-

Digitized by Google

Suivre l'exemple des gens de bien, des personnes vertueuses. VROOM. Adv. Met vroomheid, opregtelyk. *Droitement, avec droiture.* Vroom handelen. *Agir avec droiture.* Dat is heel vroom van u gedaan. *C'est fort bien fait à vous.* VROOM, wierd ook eertyds voor GEZET, diklyvig gezegt. *Corpulent, chargé d'embon point.*

VROOMHEID. f. Opregtigheid, deugd. *Droiture, candeur, equité, justice.* f. Vroomheid van gemoed. *Droiture de coeur.* God beloonde Jobs vroomheid in 't end. *Dieu récompensa à la fin la justice de Job.*

VRONG of tuit aan 't vrouwe kapsel. *Bourlet à la coëffure d'une femme.*

VRONGEL. Runsel, dikke melk. *Du lait caillé* ou *du caillé seulement.*

VROOR. *Pret:* van VRIEZEN. Het vroor die nagt heel sterk. *Il gela bien fort cette nuit.*

VROUW. Egade, egtgenoot van den man. *Femme, compagne de l'homme.* f. God trok de eerste vrouw uit Adams rib. *Dieu tira la premiere femme de la cote d'Adam.* Een getrouwde vrouw, een jonge vrouw. *Une femme mariée, une jeune femme* Als man en vrouw leeven. *Vivre comme mari & femme.* Wettige vrouw. *Femme legitime.* Wyze vrouw. *Femme sage.* Eerlyke vrouw. *Honnête femme.* Weduw vrouw. *Femme veuve.* VROUWE kleed'ren, vrouwe Tabbaerd. *Des habits de femme, Robe de femme.* Vrouwe stem. *Voix de femme.* Hy heeft een vrouwen aangezigt. *Il a un visage de femme.* Een Joodse VROUW, een Griekse vrouw, een Romeinse vrouw. *Une Juive, une Grecque, une Romaine.* Een Engelse vrouw, een Franse vrouw, een Hollandse vrouw. *Une Angloise, une Françoise, une Hollandoise.* Een Melk VROUW. *Une Laitiere.* Een Schippers vrouw. *Une Bateliere.* Een Procureurs vrouw, Schepens vrouw. *Une Procureuse, une Echevine.* Myn Zoons VROUW. *Ma Bru.* Myn Broers VROUW. *Ma belle Soeur.* VROUW, die een Heerlykheid of eenige vaste goederen in eigendom bezit. *Dame, celle qui posséde une Seigneurie, une Terre en propre.* De Vrouw van 't Dorp. *La Dame du Village.* Ten tyde van Vrouw Jacoba, Gravinne van Holland. *Au temps de Dame Jaqueline, Comtesse de Hollande.* VROUW, Voogdes van 't huis, Bazin. *Maitresse, Dame, celle qui a authorité dans le logis.* Waar is de Vrouw van 't huis? *Où est la Maitresse du logis?* Roep uw vrouw eens, Dogter. *Appellez un peu votre Maitresse, la Fille.* Potifars vrouw ziende dat haare Maagden, Joseph aankykende, in haare vingers, in plaats van in het vleesch sneeden, zeide haar lagchende, nu weer gy by u zelfs hoe onmoogelyk het is de liefde van dezen Hebreeuwschen Jongeling te wederstaan.

VROUWELYK. Adj. Dat tot de vrouw behoord. *Feminin, qui appartient à la femme.* De vrouwelyke kunne, 't vrouwelyk geslagt. *Le Sexe feminin.* VROUWELYK, woord in de Letterkonst in tegenstelling van manlyk gebruikt. *Feminin, terme de Grammaire oppose à masculin.* Een vrouwelyk naamwoord. *Un nom feminin.* Aarde, tafel, das, zyn van 't vrouwelyk geslagt. *Terre, table, cravatte, sont du genre feminin*

VROUWENDAG. Maria Lichtmis, vierdag ter gedagtenis van Maria reinlging. *La Chandeleur, Fête de la purification de la Vierge.* Wanneer hebben wy Vrouwendag? *Quand avons nous la Chandeleur?* De Regeering van Amsterdam werd op Vrouwendag veranderd. *Le Magistrat d'Amsterdam se change à la Chandeleur.*

VROUWENTIMMER. 't Vrouwelyk Geslagt, al de vrouwen te samen gerekend. *Le Sexe feminin, tout le corps des femmes.* De zwakheden van 't Vrouwentimmer. *Les foiblesses du Sexe feminin, les foiblesses des femmes.* VROUWENTIMMER, kan ook voor het vertrek der Vrouwen en Bywyven genomen werden. *Le Palais, le Serrail des Femmes.*

VROUWLUI. Vrouwen en dogters te samen. *Des femmes, des filles.* Wat al vrouwlui! *Que de femmes! que de filles!* In Noord-Holland zyn schoone vrouwlui. *Il y a de belles femmes, de belles filles en Nort-Hollande.*

VROUWMENS. n. Een vrouw of Maagd. *Une femme, une fille, personne du Sexe feminin.* Een jong vrouwmens. *Une jeune femme, jeune fille, jeune personne.* Een Onbeschaamd vrouwmens. *Une effrontée.* Ik heb hem met een vrouwmens op zyde ontmoet. *Je l'ay rencontré avec une femme, avec une fille à son côté.*

VROUWTJE. n. Troetelnaam voor een vrouw. *Petite femme, mamie, terme de caresse.* Myn vrouwtjen is ziek. *Ma pauvre femme est malade.* Hebben onze vrouwtjes wel vuur in haare stooven? *Nos femmes ont elles bien du feu dans leurs chauffe-pieds?*

VROUWVOLK. n. Vrouwen of Dogters in tegenstelling van Man volk of Vryers. *Des femmes, par opposition au terme d'hommes, de garçons.* 't Vrouwvolk is gemeenlyk schroomagtiger als 't manvolk *Les femmes sont d'ordinaire plus timides que les hommes.* Wat al vrouwvolk op de Markt! *Que de femmes sur le Marché!*

VRUGT. f. Voortbrenging der boomen, planten &c. tot voedsel der menschen geschikt. *Fruit.* m. Nieuwe vrugt, raauwe vrugt, rype vrugt. *Fruit nouveau, fruit verd, fruit mur.* De vrugt plukken. *Cueillir le fruit.* Zomer vrugten, Winter vrugten. *Des fruits d'Eté, des fruits d'Hyver.* De vrugten der Aarde. *Les fruits de la Terre.* VRUGT, kind daar een vrouw zwanger af is *of* eerst gebaard heeft. *Fruit.* m. *Enfant qu'une femme porte dans ses flancs* ou *qu'elle vient de mettre au monde.* Als de vrouw van haar vrugt verlost is. *Quand une femme est delivrée de son fruit.* Als een vrouw haar vrugt verdoed... *Quand une femme desfait son fruit...* VRUGT, voordeel, nuttigheid. *Fruit, profit, avantage.* m. *Utilité* f. Veel moeyte en weinig vrugt. *Beaucoup de peine & peu de fruit.* De vrugten van zyne studie, van zynen arbeid inoogsten. *Recueillir les fruits de son etude, de son labeur.* VRUGT, uitwerking, uitkomst ergens af. *Fruit, effet.* m. Myn geluk zal de vrugt uwer zorgen zyn. *Mon bonheur sera le fruit de vos soins.* Het berouw en de schaamte zyn dikwyls de vrugten van 't kwaad doen. *Le repentir & la honte sont souvent les fruits des mechantes actions.*

VRUGTBAAR. Adj. Dat veel vrugten voortbrengd. *Fertile, fécond, qui rapporte beaucoup de fruits.* Een Vrugtbaar land, vrugtbaaren akker. *Un pays fertile, un champ fertile.* Men zegt in die zin, een VRUGTBAARE stoffe, vrugtbaar verstand. *On dit en ce sens, une matiere féconde, fertile; un esprit fécond, fertile.* De Noordse vrouwen zyn vrugtbaar. *Les femmes du Nord sont fecondes.* De VRUGTBAARHEID van een akker. *La fertilité d'un champ.* De vrugtbaarheid der aarde. *La fertilité, la fecondité de la terre.* De vrugtbaarheid der vrouwen van 't Noorden. *La féeondité des femmes du Nord.*

VRUGTBOOM. Vrugtdraagende boom. *Arbre fruitier.* Een ry jonge vrugtboomen. *Un rang, une rangée de jeunes arbres fruitiers.*

VRUGTELOOS. Adj. & Adv. Onnut, dat geen vrugten voort brengd. *Infructueux, inutile.* Vrugteloozen arbeid. *Labeur, travail infructueux.* Vrugte-

loo-

Digitized by Google

looze moeyten neemen. *Prendre des peines inutiles.* De poogingen zyner Vyanden VRUGTELOOS maaken. *Rendre les efforts de ſes Ennemis inutiles.* VRUGTELOOS, vergeefs wagten naar iemand. *Attendre inutilement après quelqu'un.* De VRUGTELOOSHEID, onnuttigheid van een verzoek. *L'inutilité d'une demande, d'une requête.*

VRUGT-GEBRUIK. n. Genot, inkomen van eenig Landgoed daar een ander den eigendom van heeft. *Uſufruit.* m Hy heeft maar 't vrugt gebruik van dat Landgoed. *Il n'a que l'uſu-fruit de cette Terre.* VRUGTGEBRUIKER, die 't vrugt gebruik geniet. *Uſu-fruitier, qui a l'uſu-fruit.* De Leenhouders zyn vrugt gebruikers. *Les Hommes liges ſont uſu-fruitiers.*

VRY. Adj. Die een vrye verkiezing kan doen. *Libre, qui peut choiſir ce qu'il veut.* De wil is een vrye bekwaamheid. *La volonté eſt une faculté libre.* Het ſtaat u vry te doen wat gy wilt. *Il vous eſt libre de faire ce qu'il vous plait.* Hy is VRY en hangd alleen van zig zelfs. *Il eſt libre & ne depend que de lui ſeul.* VRY, geen ſlaaf. *Libre, pas eſclave.* Hy is vry geboooren. *Il eſt né libre.* Vrye menſchen. *Des perſonnes libres.* Hy was gevangen, maar is nu vry. *Il etoit priſonnier, mais il eſt à préſent libre.* VRY, niet gedwongen. *Libre.* Vrye Vaerzen. *Des Vers libres.* Vrye gedagten. *Des penſées libres.* VRY. Adj Zeker, open, onbelemmerd. *Sûr, ouvert, libre.* De Zee is vry, de wegen zyn vry en veilig. *La Mer eſt libre, les chemins ſont libres & ſûrs.* Een vrye doortogt. *Un paſſage libre.* Wy hebben een vrye toegang tot God door Chriſtus. *Nous avons un libre accès vers Dieu par J. Chriſt.*

VRY. Adv. Vryelyk, in vryigheid. *Librement, avec franchiſe.* Doet het vry. *Faites le librement.* Hier verkoopt men vry wyn. *Ici l'on vend du vin avec franchiſe.* De ſcheepen konnen vry door vaaren. *Les vaiſſeaux peuvent paſſer librement, en toute liberté.*

VKY. Adj. Niet onderhevig, bevryd. *Exempt, pas ſujet.* De Engelen zyn vry van ſmet. *Les Anges ſont exempts de ſouillure.* Niemand is vry van zonden. *Perſonne n'eſt exempt de peché.* Hy is niet vry van ſchuld. *Il n'eſt pas exempt de faute.* Ik leef vry van ſtaatzugt, vry van alle zorg. *Je vis exempt d'ambition, exempt de tous ſoins.* VRY, ontheft van ſchattingen en ſchulden, &c. *Franc, exempt de charges, de dettes &c.* Een huis dat, vry van alle laſten is. *Une maiſon franche de toutes charges.* De vrye Jaarmarkt. *La Foire franche.* Vrye Haven, vrye Stad. *Port libre, port franc; Ville franche, Ville libre.* VRY. Adv. Paſſelyk, tamelyk. *Aſſez, paſſablement.* Dat is vry goed, vry groot, vry wel gewerkt. *Cela eſt aſſez bon, aſſez grand, aſſez bien travaillé.* Hy heeft vry veel ſpoed gemaakt. *Il a fait aſſez de diligence.*

VRYAGIE. f. Vryery, minnery. *Amour.* m. *Galanterie, amourette.* f. De vryagie van Coridon en Philis. *Les amours de Coridon & Philis.*

VRYBORSTIG. Adj. Ongeveinſd. *Sincere, hardi.* Een vryborſtigen aart. *Une humeur ſincere, franche.*

VRYBUITEN. v. a. Op roof uitgaan. *Picorer, aller à la picorée.* VRYBUITER, Soldaat die op roof of moeskoppen gaat. *Picoreur, Soldat qui va à la picorée.* De VRYBUITERS van America &c. *Les Forbans, les Flibuſtiers de l'Amerique.*

VRYDAG. Dag door de Heidenen Venus toegewyd. *Vendredy.* Kom Vrydag weer. *Revenez Vendredy.* Vrydag over agt dagen. *Vendredy en huit jours.* De Vrydag is by de Turken als de Zondag by ons.

VRYDOM. Vryheid, bevryding van laſten, ſchattingen &c. *Immunité.* f. *Exemption de charges, de devoirs, impots &c.* De vrydommen en voorregten van de Kerk. *Les immunitez & les prerogatives de l'Egliſe.*

VRYE. n. Land onder een Vryheer ſtaande. *Baronnie.* f. *Territoire* ou *Domaine d'un Baron.* Het Vrye van Brugge. *La Baronnie de Bruge.*

VRYEKONST. Konſt een vry menſch betaamende en die zonder werktuigen geoeffend kan worden. *Art liberal.* m. Men rekend de volgende Konſten als vrye konſten: de Letterkonſt, Welſpreekendheid, Redeneer-konſt, Cyffer-konſt, Muziek-konſt; Landmeet konſt en Sterre-konſt. *On conſidere les Arts ſuivants comme Arts liberaux: la Grammaire, la Rhetorique, la Dialectique, l'Arithmetique, la Muſique, la Géometrie & l'Aſtronomie.*

VRYELYK. Adv. In alle vryheid, openlyk. *Librement, franchement, avec liberte.* Ik zal u vryelyk zeggen dat .. *Je vous dirai librement, franchement que...* Gaat 'er vryelyk na toe. *Allez y librement.*

VRYEN. Een Juffr. als bekend Minnaar oppaſſen en tot wedermin aanzoeken. *Faire l'amour, aimer d'une paſſion declaree.* Hy vryd na een zoete Juffr. *Il fait l'amour à une jolie Demoiſelle.* Hy heeft lang na zyn vrouw gevryd. *Il a fait long temps l'amour à ſa femme.* Ik geloof dat zy vryen. *Je crois qu'ils font l'amour.*

VRYER. Minnaar, oppaſſer van een Minnares. *Amant, Amoureux, Galant.* Zy heeft een hoope Vryers. *Elle a grand nombre d'Amans.* Haar vryer heeft haar van daag niet bezogt. *Son galant ne l'a pas vu aujourd'hui.*

VRYER Jongman, ongetrouwd man. *Jeune homme, garçon à marier.* Een jonge, een braave vryer. *Un jeune homme, un jeune garçon, un brave garçon.* Daar is een oud Vryer in de buurt geſtorven. *Il eſt mort un vieux Garçon dans le voiſinage.* VRYER, wat vraagd gy? *Que demandez vous, le jeune garçon?* Kom hier vryer. *Venez ici, mon enfant, mon ami.*

VRYERY. f. Minnery, vryagie van twee beminden. *Amour.* m. *Galanterie.* f. Openbaare vryery, bekende vryery, ſtille vryery. *Amour public, amour declaré, amour ſecret.* Die vryery duurd al te lang. Ces *amourettes, ces galanteries durent trop longtemps.*

VRYE WIL. Volſtrekte wil. *Libre arbitre, franc arbitre.* m. *Volonte libre.* f. De vrye wil voorſtaan *Soutenir le franc arbitre.* De vrye wil wraaken. *Impugner le franc arbitre.*

VRYFHOUTEN. Oplangers, houten voor de Boeg van 't ſchip. *Deffenſes, gros batons pendant à l'avant des vaiſſeaux.*

VRYGEKOGTE Slaaf *of* Slaavin. *Eſclave affranchi, affranchie; Eſclave racheté.* Wy zyn de vrygekogte des Heeren. *Nous ſommes les rachetez du Seigneur.*

VRYGELEI-BRIEF. Brief van zekerheid voor iemand in 't heen en weer reizen. *Sauf-conduit.* m. Hy heeft een vrygelei-brief van den Staat. *Il a un ſauf-conduit de l'Etat.*

VRYGELEIDE. Wagt, gezelſchap van de geene die vry reizen mag. *L'eſcorte, la garde de celui qui a liberté de voyager.* Men gaf hem tien Ruiters tot een vrygeleide. *On lui donna dix Cavaliers pour eſcorte.*

VRYGEMAAKT. Adj. Uit de dienſtbaarheid ontſlagen. *Affranchi, mis en liberté.* Phedrus vrygemaakte van Auguſtus *Phedre affranchi d'Auguſte.* Actea vrygemaakte van Nero. *Actea affranchie de Neron.*

VRYGEVOCHTE LAND. De Zeven Vereenigde Landen werden met regt het Vrygevochte Land genaamd. *Les Sept Provinces Unies s'appellent avec raiſon le Païs qui a obtenu ſa Liberte les armes à la main.*

VRY-

Digitized by Google

VRYHARTIG. Adj. Vryelyk, rondborſtig, openhartig. *Franc, libre, ſincere.* Vryhartige verklaaring. *Declaration franche.* Vryhartige vermaaning. *Exhortation libre, ſincere.* VRYHARTIG. Adv. Openhartig, vryelyk. *Franchement, nettement.* Zyne meening vryhartig te kennen geeven. *Declarer franchement ſa penſée, ne point mâcher la cire.* VRYHARTIGHEID, openhartige vryheid, ongeveinsdheid. *Franchiſe, ſincerité.* f. Met vryhartigheid ſpreeken. *Parler avec franchiſe, librement.*

VRYHEER. Edelman beneden Graaf en Markgraaf. *Baron, Gentilhomme au deſſous de Comte & de Marquis.* De Vryheer van Waſſenaer *Le Baron de Waſſenâer.*

VRYHEID. f. Bekwaamheid om na goeddunken te handelen. *Liberté.* f. *Faculte d'agir comme bon il ſemble.* De hartstogten verminderen de vryheid van de wil. *Les paſſions diminuënt la liberté de la volonté.* VRYHEID, onafhankelykheid. *Liberté, indépendance.* f. In volle vryheid leeven. *Vivre en pleine liberté.* Hy bemind zyn vryheid al te veel. *Il aime trop ſa liberté.* Een voorſtander van de vryheid. *Un deffenſeur, un partiſan de la liberté.* Onderdrukker van de algemeene vryheid. *Oppreſſeur de la liberté publique.* In vryheid ſamen praaten. *Parler, cauſer enſemble en liberté.* De vryheid van de Zeevaart, van den Koophandel. *La liberté de la Navigation, la liberté du Negoce.* De vryheid van 't gemoed. *La liberté de la conſcience.* VRYHEID, gemaatigde vrypoſtigheid. *Liberté, maniere d'agir libre.* f. Een eerlyke vryheid gebruiken. *Uſer d'une honnête liberté.* Ik neem de vryheid van u te zeggen dat... *Je prens la liberté de vous dire que...*

VRYHOUDEN. v. a. Koſt vry houden op de reis, in 't gelag &c. *Défrayer, affranchir, exempter de frais.* Iemand op de reis vryhouden. *Défrayer quelqu'un en voyage.* Voor hoe veel wilt gy my vry houden? *Pour combien me voulez vous défrayer, me tenir quite?*

VRYKOOPEN. v. a. Verloſſen *Racheter, delivrer, payer la rançon.* Slaaven vrykoopen. *Racheter des Eſclaves.* VRYKOOPING van Slaaven. *Rachat d'Eſclaves.* m.

VRYLAATEN. v. a. Slaaken, op vrye voeten ſtellen. *Elargir, relâcher, mettre en liberté.* De gevangens vrylaaten. *Elargir les priſonniers.* Hy wierd onder borgtogt vrygelaaten. *Il fut relâché, elargi à caution.* De VRYLAATING, ſlaaking der gevangens. *L'elargiſſement, la relaxation des priſonniers.*

VRYMOEDIG. Adj. Onbevreesd, niet verlegen. *Aſſuré, ſans crainte, libre.* Een vrymoedig gelaat, vrymoedig antwoord. *Une contenance aſſurée, contenance libre, une reponſe ferme.* VRYMOEDIG. Adv. Vrymoediglyk. *Librement, franchement.* Vrymoedig ſpreeken. *Parler franchement, librement.* Vrymoedig tot God naderen. *S'approcher de Dieu librement.*

VRYMOEDIGHEID. f. Onbevreesdheid. *Liberté.* f. *Aſſurance honnête.* Ik neem de vrymoedigheid van... *Je prends la liberté de...* Hy ſprak hem met veel vrymoedigheid. *Il lui parla avec beaucoup d'aſſurance.*

VRYMOEDIGLYK. Adv. Vryelyk, onbeſchroomdelyk. *Librement, avec aſſurance.* Als men geen ſchuld heeft kan men vrymoediglyk ſpreeken. *Quand on n'eſt point coupable on peut parler librement, avec aſſurance.*

VRY PLEITEN. v. a. Met pleiten vry helpen. *Gagner le procès d'un prevenu, d'un priſonnier.* Den Advocaat die hem vry pleite. *L'Avocat qui le tira d'affaire, qui gagna ſon procès.*

VRYPOSTIG. Adj. Roekeloos, onbeſchaamd. *Libre, effronté, licentieux, temeraire.* Vrypoſtig antwoord, vrypoſtige reden. *Reponſe libre, diſcours libre, licentieux.* Men moet zoo vrypoſtig niet weezen. *Il ne faut pas être ſi hardi, ſi effronté.* VRYPOSTIG. Adv. Vrypoſtiglyk, met vrypoſtigheid. *Librement, licentieuſement, effrontément.* Te vrypoſtig handelen. *Agir trop librement, avec trop de licence.* Hy antwoorde wat te vrypoſtig. *Il repondit un peu trop librement.*

VRYPOSTIGHEID. f. Roekeloosheid, miſſing van 't behoorlyk ontzag. *Licence, liberté contraire au reſpect.* f. De vrypoſtigheid van de jeugd intoomen. *Reprimer la licence de la jeuneſſe.* Ik durf die vrypoſtigheid niet gebruiken. *Je n'oſe prendre tant de licence, tant de liberté que cela.* Nerva over zyn aankomſt tot het Keizerryk, van alle zyne Vrinden gelukgewenſt werdende, verſchoonde de vrypoſtigheid van Arius Antonius, die hem met droefheid zeide: nu zult gy niet meer als een byzonder Burger van al die u kenden bemind en geeerd, maar als Keizer van een ieder gehaat en ontzien werden.

VRY SPREEKEN. v. a. Vry verklaaren, van de beſchuldiging zuiveren. *Abſoudre, declarer innocent de l'accuſation.* Hy wierd volkomentlyk vry geſprooken. *Il fut abſous à pur & à plein.* De Prieſter mag in geval van ſterven den boetvaardigen vry ſpreeken. *Le Prêtre peut abſoudre le pénitent en cas de mort.* VRYSPREEKING door den Regter *of* door den Prieſter. *L'abſolution prononcée par le Juge* ou *par le Prêtre.*

VRYSTER. Die een vryer heeft, die gevryd word. *Maitreſſe, Amante, celle à qui on fait l'amour.* Hy gaat alle avonden by zyn Vryſter. *Il va tous les ſoirs chez ſa Maitreſſe.* VRYSTER, ongetrouwd vrouwmenſch, dogter, meid. *Fille, terme oppoſé à femme mariée.* Een jonge vryſter, een eerlyke vryſter. *Une jeune fille, une honnête fille.* Is uw Heer t'huis, vryſter? *Votre Maitre eſt il au logis, la fille? ma mie?*

VRYVEN. v. a. Dikwyls over ſtryken, drukken. *Froter, toucher, preſſer ſouvent.* Le Pret: *Vreef,* le Part: *Gevreeven.* Hard vryven, zagtjes vryven. *Froter fort, froter doucement.* Zyne oogen vryven. *Froter ſes yeux.* Een paard zyn beenen vryven. *Froter les jambes d'un cheval.* Stoelen vryven, de vloer vryven. *Froter des chaiſes, froter le plancher.* VRYVEN, maalen, mengen. *Broyer, mêler, reduire en poudre.* De verwen vryven *Broyer les couleurs.* VRYVER, boendertjen om kiſtên en kaſten mee te vryven. *Frotoir.* m. *Eſpece d'epouſſettes avec leſquelles on frotte des armoires, des coffres &c.*

VRY VERKLAAREN. v. a. Vry ſpreeken. *Abſoudre, juſtifier, purger.* Hy wierd met meerderheid van ſtemmen vry verklaard. *Il fut abſous à la pluralité des voix.* VRY VERKLAAREN. v. n. Het beſlag ligten, vry laaten. *Declarer libre, lever l'arrêt.* De aangehaalde Scheepen wierden vry verklaard. *Les Vaiſſeaux qu'on avoit arrêtez, furent declarez libres, furent relâchez.*

VRYVING. m. Is de daad van VRYVEN. *Frottement.* m. *L'action de froter.* De vryving van 't huisraad. *Le frottement des meubles.* Devryving der verwen. *Le broyement des couleurs.* VRYVING met oly &c. *Friction avec de l'huile &c.* f.

VRYWILLIG. Adj. Ongedwongen. *Volontaire, de franche volonté.* Vrywillige daad, vrywillige dienſt, vrywillige afſtand. *Action volontaire, ſervice volontaire, ceſſion volontaire.* VRYWILLIG. Adv. Met vrywilligheid. *Volontairement, de bonne & franche volonté.* Hy diend vrywillig. *Il ſert volontairement.* Hy heeft zig vrywillig verbonden. *Il s'eſt engagé volontairement.*

Digitized by Google

VRYWILLIGE. Die in 't Leget zonder loon dient. *Volontaire, celui qui sert à l'Armée sans tirer aucune paye.* De vrywillige kweeten zig wonder wel in die gelegentheid. *Les volontaires firent merveilles dans cette occasion.*

VRYWILLIGHEID. f. Vryheid, ongedwongenheid. *Franche volonté, liberté.* f. Alles met vrywilligheid doen. *Faire tout de franche volonté.* VRYWILLIGLYK, met vrywilligheid. *Librement, volontairement.* God vrywilliglyk dienen. *Servir Dieu volontairement, sans contrainte.*

V U.

VUIG. Adj. Vies, stinkend. *Puant.* Een vuige rups. *Une chenille puante, desagréable.*

VUIL. Adj. Morsig, niet schoon, niet rein. *Sale, malpropre, plein d'ordure.* Een vuil hembd. *Une chemise sale.* Vuile handen. *Mains sales.* De straaten zyn vuil. *Les rues sont sales.* De schepen worden vuil in 't water. *Les vaisseaux se salissent, amassent du limon, de la mousse dans l'eau.* VUIL, ongeschikt, onbetaamelyk. *Sale, obscène, qui choque la modestie.* Vuile woorden, vuile redenen. *Des paroles sales, obscenes, des discours obscenes, malhonnêtes.* VUIL, onbeleefd, wraakgierig. *Desobligeant, ladre, vindicatif.* Het is een vuil mensch die voor hem alleen leefd. *C'est un ladre qui ne vit que pour lui seul.* Is hy zoo vuil op hem? *Lui veut il tant de mal, est il si fort son ennemi?*

VUILAARDIG Adj. Kwaad doende, nydig &c. *Mechant, desobligeant, vilain, envieux.* Een vuilaardig mensch. *Un mechant homme, une personne desobligeante, envieuse.* Hoe kan men zoo vuilaardig zyn! *Comment peut on être si mechant, si vilain que cela!* VUILAARDIGHEID, nydigheid, wraakzugt. *Envie, vilenie, mechanceté, vengeance lâche.* f. Ik mag die vuilaardigheid niet lyden. *Je ne saurois souffrir cette vilenie, cette mechanceté là.*

VUILBEK. Adj. Vuilspreeker. *Insolent, brutal qui choque la pudeur.* Doet die vuilbek zwygen. *Faites taire cet insolent.* VUILBEKKEN. v.n. Vulle woorden 'er uitlappen. *Dire des gueulées, dire des grossieretez.*

VUILENBRAS. Week bak, week tob daar de zoute vis *of* 't zoute vlees te scheep in ververst word. *Cuvette.* f. *Baquet où l'on lave le poisson salé* ou *la viande salée sur un vaisseau.* Jou VUILENBRAS, morspot! *le vilain poüacre, le petit marsouin!*

VUILIGHEID. f. Vuil, stof, slyk, vet &c. *Ordure, vilenie, saleté, poussiere, crote, graisse* f. De vuiligheid uit een Stal. *Les ordures d'une Ecurie.* Smyt die vuiligheid weg. *Jettez ces ordures, ces vilenies là.* De VUILIGHEID der handen, de vuiligheid der kleederen. *La saleté des mains, la saleté des habits.* Dat is vol vuiligheid. *Cela est plein de saleté, plein d'ordure, plein de vilenie.* Daar is veel VUILIGHEID, veel etter uit die wond gekomen. *Il est sorti bien de la saleté, bien de la matiere, bien du pus de cette playe.* VUILIGHEID, onbeleefdheid, vuilaardigheid, nyd. *Mechanceté, malhonnêteté, lâcheté, envie.* f. 't Is maar vuiligheid. *C'est pure mechanceté.* Hy doet het uit vuiligheid. *Il le fait par mechanceté, par envie.*

VUILIK. Schoft, beestagtig mensch. *Vilain, ladre, brutal, insolent, faquin.* 't Is een olyken vuilik! *C'est un brutal achevé, un insolent marouffle.*

VUILMAAKEN. v.a. & n. Smetten, bevuilen. *Salir, rendre sale.* Zyne handen vuil maaken. *Salir ses mains.* De kamer vuil maaken. *Salir la chambre.* Gy zult u vuil maaken. *Vous vous salirez.* Papier VUIL MAAKEN; papier bekladden. *Salir du papier, barbouiller, gâter du papier.* Hy heeft al een hoope papier vuil gemaakt, zonder iets dat deugd voort te brengen. *Il a barbouillé déja bien du papier, sans faire rien qui vaille.* Veel water vuil maaken, wind breeken, veel gerugts en weinig werk. *Faire bien du bruit & peu de besogne.* In den Alcoran werd op verscheide plaatsen verboden de aarde vuil te maaken: een Musulman die zyn ligchaam gebaad en schoon gemaakt heeft, geloofd insgelyks zyne ziel van alle onreinigheid gereinigd te hebben.

VUILSPREEKER. Vuilbek, ongeschikt mensch, ruig mensch. *Un insolent, un effronté, un impudique qui choque la modestie, la pudeur.*

VUILWORDEN. v.n. Besmet worden, smetten. *Se salir, devenir sale.* In 't stof, in water vuil worden. *Se salir dans la poussiere, se salir dans l'eau.* De handen worden 'er vuil van. *Cela salit les mains.*

VUIST. De gesloote hand. *Poing.* m. *La main fermée.* Zoo groot als de vuist. *Gros comme le poing.* Hy ging hem tegen met den degen in de vuist. *Il alla à lui l'epée au poing.*

VUIST. Gewrigt. *Poignet.* m. Hy is sterk in de vuist. *Il est fort du poignet, il a le poignet fort.* Men moet sterk zyn in de vuist om wel te schermen. *Il faut avoir le poignet ferme pour bien faire des armes.* Voor de VUIST, als een braaf kaerel, vrymoediglyk. *Galamment, en brave.* Durft gy wel voor de vuist vegten? *Oseriez vous bien vous battre sans autre façon?* Hy wilde het geschil voor de vuist af doen. *Il vouloit vuider le different en brave, en galant homme.* Uit de VUIST, voort, zonder talmen. *Sur le champ, sans héfiter.* Hy deed het zoo uit de vuist weg. *Il le fit sur le champ, sans marchander.* Een vaers uit de vuist maaken. *Faire des vers sur le champ, faire un impromptu.* Dat dient hem als een VUIST in zyn oog. gekscht: *Cela lui est aussi sain qu'un coup de poing dans l'oeil.*

VUISTLOOK. Muilpeeren. *Des coups de poing, des horions, des bourrades.* Hy gaf hem lustig vuistlook. *Il lui donna de bons coups de poing, de vigoureuses bourrades.*

VUISTSLAG. m. Slag met de vuist. *Un coup de poing.* Men zou hem met een vuistslag dood slaan. *On le tueroit d'un coup de poing.* De vuistslag die *Caso Uticenfis* of van *Utica*, 's nagts voor zyn dood gaf aan den knegt die zyn zwaerd van onder zyn hoofdpeuluw genoomen had, toond de grootste gerustheid van ziel niet, daar de Schryvers zoo van roemen.

VULAARD. Zekere aarde om de vettigheid uit het laken te trekken. *De la terre à foulon, servant à degraisser des draps.*

VULDER. Werkman die Lakens vuld. *Foulon, Artisan qui foule des Draps.* Laken VULDER, of Hever, VOLDER. *Foulon.* VULDER van de Stads Lantaarnen. *Un homme qui remplit d'huile les Lanternes ou lampes de la Ville.*

VULGELD. Scheeps pul. *Dame Jeanne* in 't Fransch genaamd.

VULLEN. v.a. Vol maaken, volkrygen. *Emplir, remplir, rendre plein.* De kas met linnegoed vullen. *Emplir l'armoire de linge.* Zyne kisten met geld vullen. *Remplir ses coffres d'argent.* De vaten vullen. *Remplir les vaisseaux.* Hy heeft zolders met koorn gevuld. *Il a des greniers pleins, remplis de bled.* Zyn buik met spyzen VULLEN, opvullen. *Remplir son ventre de viandes.* Een Gans VULLEN. *Farcir une Oye.* Zyn geest, zyn gehengenis met schoone zaaken VULLEN, voorzien. *Remplir son esprit, sa memoire de belles choses.* Kant VULLEN; 't geen los gegaan is vermaaken. *Remplir de la dentelle, refaire ce qui est rompu &c.* Een ope plaats VULLEN. *Remplir une pla-*

Digitized by Google

ce vaisseau. Hy is heel bekwaam om die plaats te vullen, om die bediening te bekleeden. *Il est fort capable de remplir cette place, cet employ.* Iemand de kap VULLEN, heen wat diets maaken. *En donner à garder à quelqu'un, l'empaumer, lui faire accroire que des vessies sont des lanternes.* Al die praatjes vullen geen zakken, dat is maar ledele klap. *Chansons que tout cela, bagatelles! autant en emporte le vent!* 't Laken VULLEN, de vettigheid door 't kloppen &c daar uit krygen. *Fouler le drap, le degraisser au moulin &c.* Gevulde kouſſen. *Des bas foulez.*

VULLING. Volkryging. *Action d'emplir, de rendre plein.* Vulling van een openſtaande plaats. *Action de remplir une place vacante.*

VULLIS. Vulnis, vuiligheid, as, &c. *Des ordures, sur tout des cendres, des balayeures.* De vullis opſcheppen, weg draagen. *Amasser, jetter les ordures, les balayeures.* VULLISBAK. asbak. *Un bac aux ordures, une espece de charnier où l'on vuide les cendres, les balayeures &c.* VULLISKAR, kat van de vullis beer. *Un tombereau, une charette aux cendres, aux ordures.* Van een vullis kar overreden worden, van zyn minder ſmaad lyden. *être eclaboussé d'un faquin, être insulté par son inferieur.* VULLISMAN, vullisbeer, die de vullis langs de huizen opneemd. *Un Cendrier, un homme qui vient prendre avec une brouette ou avec un tombereau les ordures, les cendres des maisons.* 't Is de Vullisman. *C'est l'Homme aux cendres, le Cendrier.*

VULMOLEN. Molen daar 't laken gevuld word. *Moulin à foulon.* m. *Foulerie* f. 't Laken is naar de Vulmolen gezonden. *On a envoyé le drap à la Foulerie.* 't Voorval van Don Quixotte met de Vulmolens. *L'aventure de Don Quixotte & des Moulins à foulon.*

VULNIS. zie VULLIS. *De l'ordure, des balayeures, des cendres.*

VUNS. Adj. Stinkend, ongeurig. *Fade, qui sent le faguenas. le relan.* Een vunſe reuk. *Une odeur de faguenas ou de relan.*

VUUR. n. Droge en heete hoofdſtoffe. *Feu.* m. Hoofdſtoffig vuur. *Feu elementaire.* Gloeyend vuur, verteerend vuur. *Feu ardent, feu consommant.* Een vuur om een os te braaden. *Un feu à rotir un boeuf.* Het vuur aanleggen. *Faire le feu.* Voor 't vuur zitten. *S'asseoir devant le feu.* Ten vuure doemen, verwyzen om door 't vuur te ſterven. *Condamner au feu, à mourir par le feu.* Een korte vreugd word een ſtroo vuurtje genoemd. *On appelle une courte joye, un feu de paille.* Van twee ſtrydige zaaken of menſen word gezegd, 't is vuur en water. *On dit de deux choſes contraires ou de deux personnes oppoſées, c'est le feu & l'eau.* Oly in 't vuur gieten, de gemoederen nog meer verbitteren. *Jetter de l'huile dans le feu, aigrir encore plus les esprits.* Het vuur van oneenigheid ſtooken, *Allumer le feu de la diſſenſion.* Het vuur des oproers dempen. *Eteindre le feu de la ſedition.* Alles te vuur en te zwaard zetten, verdelgen; alle bedenkelyke wreedheden begaan. *Mettre tout à feu & à ſang, commettre toutes les cruautez imaginables.* De Chriſtenen te vuur en te zwaard vervolgen. *Perſecuter les Chretiens à feu & à ſang.* Daar ſtaat een potje te VUUR, daar word iets gebrouwen, gereed gemaakt. *On braſſe, ou machine quelque deſſein, il y a quelque ruſe en campagne.*

VUUR. Musket ſchoot, kanon ſchoot, vuurſtraal &c. *Feu, rayon de feu, des decharges de mousquet, de canon &c.* De Colonel zeide, geef vuur! *Le Colonel dit, faites feu!* Daar wierd van alle kanten vuur gegeeven. *On fit feu de tous cotez.* Het vuur van den Vyand uitſtaan. *Eſſuyer le feu de l'Ennemi.* Het vuur van den Hemel verteerde hen. *Le feu du Ciel les conſomma.* De lugt was niet als vuur en vlam. *L'air etoit tout en feu.* Het gewyde vuur dat de Veſtaalſe Maagden moeſten brandende houden. *Le feu ſacré que les Veſtales devoient conſerver allumé.*

VUUR. Ontſteeking, hitte. *Feu, chaleur, inflammation, ardeur.* f. Zyn aangezigt is vol vuur *Son viſage eſt plein de feu.* Het vuur van de koorts. *Le feu de la fievre.* Het vuur van de begeerlykheid. *Le feu de la convoitiſe, concupiſcence.* Men zegd van een haaſtig menſch, dat hy haaſt vuur vat. *On dit d'une perſonne prompte, colere, qu'elle prendibien tot feu.* Hy ſpoog vuur en vlam tegens u. *Il jetta feu & flamme contre vous.*

VUUR. Wakkerheid, levendigheid. *Feu* m. *Vivacité.* f. *Courage.* m. Die Schryver is vol vuur. *Ces Auteur eſt plein de feu.* Het vuur van de jeugd is 'er nog in. *Le feu de la jeuneſſe y eſt encore.* VUUR, minne gloed, liefde vlam. *Feu, amour.* m. *Flamme amoureuſe.* f. Het minne vuur verteerd zyn hart. *Le feu d'amour conſumme ſon coeur.* VUUR, koud vuur, voortvliegende verderving in 't vleeſ. *Gangrène*, prononcez, *Cangrène.* f. *Corruption qui gagne vite les parties voiſines.* Hy heeft een gevaarlyk ongemak, men vreeſd dat 'er het vuur in komen zal. *Il a un mal fâcheux, on craint que la gangrène ne s'y mette.*

VUUR-BAAK. Vuur-toren daar op gevuurd word om de ſchepen te lichten. *Un Phare, une Tour ſur laquelle on fait des feux pour eclairer les vaiſſeaux.* De Vuurbaak van Palermo, van Meſſina. *Le Phare de Palerme, de Meſſine.*

VUUREN. v. n. Stooken. *Faire du feu, ſe chauffer dans un lieu à l'approche de l'Hyver.* Wanneer zult gy beginnen te vuuren? *Quand commencerez vous à faire du feu?* Over de geboorte van een Vorſt VUUREN, vreugde vuuren aanſteeken. *Faire des feux de joye, allumer des feux de joye à la naiſſance d'un Prince,* VUUREN, vuur-lantaarnen opſteeken als men op Zee in nood is. *Faire des feux, mettre des fanaux en pluſieurs endroits quand on eſt en peine ſur Mer.*

VUUREN-HOUT. n. Hout van den Sparreboom gezaagd. *Du bois de ſapin, du bois blanc.* Een vuuren houte plank: *Une planche de ſapin.* Een vuuren houte kas. *Une armoire de bois de ſapin.*

VUUR-HAAK. Brand haak om de huizen &c. in geval van brand onder de voet te haalen. *Un croc à feu, machine ſervant à abbattre des maiſons &c. en cas de feu.*

VUURIG. Adj. Brandend, gloeyend. *Ardent, qui eſt en feu.* Een vuurigen oven. *Une fournaiſe ardente.* De vuurige wagen daar Elias mede opgenomen wierd. *Le chariot de feu dans lequel Elie fut enlevé.* VUURIG, zeer driftig, ieverig. *Ardent, fervent.* Vuurige begeerte. *Deſir ardent.* Vuurigen ever. *Zèle ardent, zèle fervent.* Vuurige gebeden. *Des prieres ferventes, ardentes.*

VUURIGHEID. f. Scherpheid, brand in de ligchaams vogten. *Inflammation, acreté, ardeur dans les humeurs du corps,* f. De vuurigheid van een wonde. *L'inflammation d'une playe.* De VUURIGHEID van den heiligen iever. *L'ardeur, la ferveur du ſaint zèle.* De vuurigheid der gebeden ontwapenen Gods gramſchap. *La ferveur des prieres deſarme la colere de Dieu.*

VUURIGLYK. Adv. Met iever, met zugt. *Ardemment, avec ardeur, avec ferveur.* Vuuriglyk beminnen. *Aimer ardemment.* Hy bad God vuuriglyk. *Il pria Dieu avec ferveur.*

De VUUR-KOLOM die 't Volk Iſraëls voorlichte. *La Colomne de feu qui eclairoit les Enfans d'Iſraël.*

VUUR-LANTAARN, die de ſchepen agter op hebben. *Fanal.* m. *Eſpece de Lanterne dont les vaiſſeaux ſe ſervent dans la Navigation.* Hy deed zyn Vuurlantaarn uit om de Vyand zyn koers te verbergen. *Il eteignit ſon Fanal pour cacher ſa route aux Ennemis.*

VUURMAND. *Eſpece d'archet à chauffer les chemiſes, les hardes.*

VUURPYL. Pyl om in de lugt te doen vliegen. *Fuſée, lance à feu, fuſée volante.* f. Vuurpyl met ſtarretjes, met ſlangetjes. *Fuſée à etoiles, à ſerpentaux.* De vuurpyl is geborſten. *La fuſée a crevé.* 't Stokje van de vuurpyl. *La baguette de la fuſée.*

VUUR-ROER. Roer, ſchietgeweer. *Un Fuſil, une Arquebuſe.* Een hoope Musketten en Vuur-roers. *Quantité de Mouſquets & de Fuſils.* VUUR-ROERS is ook de naam der Soldaaten met vuur-roers gewapend. *Arquebuſiers à rouet.*

VUURSCHERM, voor 't branden van 't vuur. *Un écran.* Een ſtaande vuurſcherm; een vuurſcherm om in de hand te houden. *Un écran ſur pied; un écran à tenir dans la main.* Een VUUR-SCHOP, aſſchop. *Une pele à feu.*

VUURSLAG, VUURSTAAL. Yzer tuigje om vuur in 't tondel doosje te ſlaan. *Morceau de fer qui ſert de fuſil pour battre la pierre à feu.*

VUURSLOT. n. Konſtige vuurſlag met een knip. *Fuſil.* m. *Inſtrument à reſſorts avec lequel on bat une pierre à feu.* Zoo fiks als een vuurſlot, zoo kant als een dobbelſteen. *Fait à peindre, reglé comme un papier de muſique.* VUURSTEEN om vuur uit te ſlaan of in de haan van de Snaphaan te zetten. *Pierre à Fuſil.* f. VUURSTOLP, tuig om het vuur 's nagts te dekken. *Un couvre-feu* m. VUURTANG om 't vuur op te ſtooken &c. *Des pincettes, uſtencille pour attiſer le feu &c.*

VUURWAGEN. Yzer of kooper geſtel daar vuur in gedraagen, gezet word. *Braſier portatif.*

VUURWAPEN. zie SCHIETGEWEER. Als piſtool, Musket, Roer &c. *Arme à feu, comme Piſtolet, Arquebuſe, Fuſil &c.*

VUURWERK. n. Konſtvuur tot vermaak of den Oorlog. *Feux d'artifices.* Bomben, Granaaten, gloeyende Kogels en andere vuurwerken. *Des Bombes, des Grenades, des Boulets rouges & autres feux d'artifices.* Daar wierd een ſchoon vuurwerk over 't veroveren van Namen, van Ryſſel aangeſtooken *On fit un beau feu d'artifice pour la priſe de Namur, de Lille* VUURWERKER, werkman die vuurwerken bereid. *Un ouvrier qui prépare des feux d'artifices.*

V Y.

VYAND. Die iemand haat toedraagd en in de weeg is. *Ennemi.* Verklaarde vyand, dood vyand, gezworе vyand. *Ennemi declaré, ennemi mortel, ennemi juré.* Zyne vyanden overwinnen *Vaincre ſes ennemis.* Zig met zyne vyanden verzoenen. *Se réconcilier avec ſes ennemis.* Den vyand moedig tegen gaan. *Marcher courageuſement à l'ennemi.* Den vyand verdryven, *Chaſſer l'ennemi.* Door de vyanden genomen worden. *être pris des ennemis.* Ik ben een VYAND van allerley geweld, vyand van 't pleiten, vyand van de geveinſdheid. *Je ſuis ennemi de toute violence, ennemi des procès, ennemi de l'hypocriſie.* Hy is een vyand van de ruſt, van de redelykheid. *Il eſt ennemi du repos, de la raiſon.* In die zin word gezegd, de kat is een vyand van de muis, de pad een vyand van de wezel. *On dit en ce ſens, le chat eſt ennemi de la ſouris, le crapaud eſt ennemi de la beleste.*

VYANDIG. Adj. Ongenegen, haatend. *Ennemi, oppoſé, qui hait.* Vyandige nabouren. *Des voiſins ennemis.* Vyandige hoedanigheden. *Des qualitez ennemies.* VYANDIGHEID. zie VYANDSCHAP, weerzin. *Antipathie, inimitié.* f.

VYANDLYK. Adj. Tegenpartydig, in oorlog ſtaande. *Ennemi, oppoſé, contraire, hoſtile.* Het vyandlyk Leger, de vyandlyke Vloot. *L'Armée ennemie, l'Armée des ennemis; la Flotte ennemie, la Flotte des ennemis.* Een vyandlyken aanval. *Un acte d'hoſtilité, une attaque hoſtile.* VYANDLYK. Adv. Met vyandſchap. *Hoſtilement, avec hoſtilité, en ennemi, à force ouverte.* Hy trad vyandlyk in de Landen van die Vorſt. *Il entra hoſtilement ſur les Terres de ce Prince.* Hy taſte onze Koopvaardera vyandlyk aan. *Il attaqua nos vaiſſeaux Marchands à force ouverte.* VYANDLYKHEID, vyandlyke daad, of verrigting. *Hoſtilité.* f. *Acte d'ennemi.* De eerſte vyandlykheden begaan. *Commettre les premieres hoſtilitez.*

VYANDSCHAP. f. Langduurende haatdraagendheid. *Inimitié, haine, averſion qui dure longtemps.* f. Doodelyke vyandſchap, onverzoenelyke vyandſchap. *Inimitié mortelle, inimitié irréconciliable.* Daar zal vyandſchap zyn tuſſen het zaad der Vrouwe en het zaad der Slange. *Il y aura inimitié entre la ſemence de la Femme & la ſemence du Serpent.*

VYF. Telgetal. *Cinq, nombre numeral.* Vyf Zoons en vyf Dogters. *Cinq Garçons & cinq Filles.* De vyf zinnen der Natuuur. *Les cinq ſens de Nature.* Vyf maal vyf is vyf en twintig. *Cinq fois cinq ſont vint cinq.* Ik geef 'er vyf groot, vyf gulden voor *J'en donne deux ſous & demi, j'en donne cent ſous.* VYF, 't geen vyf verbeeld. *Cinq.* m. *Ce qui repréſente cinq.* De twee ſtaat onder de vyf. *Le deux eſt ſous le cinq.*

VYFDE. Getal van ſchikking. *Cinquiéme, nombre d'ordre.* Het vyfde Gebod, de vyfde prys uit de Lotery. *Le cinquiéme Commandement, le cinquiéme prix de la Loterie.* Karel de VYFDE, Keizer en Koning van Spanjen. *Charlequint, Empereur & Roy d'Eſpagne.* VYFDE, het vyfde deel van een geheel. *Cinquiéme.* m. *Cinquiéme partie d'un tout.* Hy moet 'er een vyfde van hebben. *Il lui en revient un cinquiéme.* Ten vierde, ten vyfde. *En quatriéme lieu, en cinquiéme lieu.*

VYF-EN-TWINTIG. Het vierde van een honderd in de zaaken die by 't getal verkogt worden. *Quarteron.* m. Een vyf-en-twintig nooten, een vyf-en-twintig eyeren. *Un quarteron de noix, un quarteron d'oeufs.*

VYFHOEK, VYFKANT. *Un pentagone, figure à cinq angles* VYFHOEKIG. Adj. Dat vyf hoeken heeft. *Pentagone, qui a cinq angles.* Een vyfhoekige gedaante. *Une figure pentagone.* Een volmaakt VYFKANT, vyfhoek. *Un pentagone parfait.*

VYFTIEN. Adj. Tel getal uit drie maal vyf. *Quinſe, numeral de trois fois cinq.* Vyftien jaar, vyftien gulden. *Quinſe ans, quinſe livres.*

VYFTIENDE. Tel getal van ſchikking. *Quinziéme.* De vyftiende van de maand. *Le quinziéme du mois.* De vyftiende Pſalm. *Le Pſeaume quinziéme.* Paus Gregorius de vyftiende. *Le Pape Gregoire quinſe.* VYFTIENDE, vyftiende deel van iets. *Quinziéme.* m. *Quinziéme partie de quelque choſe.* Ik heb 'er een vyftiende in. *J'y ſuis pour un quinziéme, il m'en revient un quinziéme.* VYFTIENDE in 't Pieketten, vyf volgende kaarten van een koleur. *Quinte.* f. *au jeu de Piquet, une ſéquence de cinq cartes de même couleur.* Ik heb een vyftiende van de Heer, en ik een vyftiende van 't Aas. *J'ay une quinte au Roy, & moy une quinte Major.*

VYF-

VYFTIG. Tel getal van vyf maal tien. *Cinquante.* Vyftig man, vyftig maal, vyftig duizend gulden. *Cinquante hommes, cinquante fois, cinquante mille francs.* VYFTIGSTE, getal van schikking. *Cinquantiéme, nombre d'ordre.* Vyftigste hoofdstuk. *Chapitre cinquantiéme.* Hy treed in zyn vyftigste jaar. *Il entre dans sa cinquantiéme année.* VYFTIGSTE, vyftigste deel van een geheel. *Cinquantiéme.* m. *La cinquantiéme d'un tout.* Hy kreeg een vyftigste deel van de verkooping. *Il eut un cinquantiéme de la vente.*

VYG. Weeke en zoete vrugt van den Vygeboom. *Figue, fruit du Figuier mol & sucré.* Witte vyg, blauwe vyg. *Figue blanche, figue bleue.* VYGEBLAD, blad van de Vygeboom. *Feuille de Figuier.* f. Adam en Eva bedekten hunne naaktheid met vygebladen. *Adam & Eve couvrirent leur nudité avec des feuilles de figuier.*

VYGEBOOM m. Boom die vygen geeft. *Figuier, arbre qui produit des figues.* De Vygeboom draagd geen blom. *Le Figuier ne porte point de fleurs.* Den onvrugtbaare Vygeboom wierd vervloekt. *Le Figuier sterile fut maudit.* VYGEKORF, Vygeboot. *Un Cabas de figues.* Tien booten Rozynen en twintig Vygekorven. *Dix cabas de Raisins & vint cabas de Figues.*

VYGEN. 't meerv: van VYG. Drooge vygen. *Des figues seches.* Paarde vygen, stront. *Des crotes de cheval.*

VYL. Getand yzer of staal werktuig om 't yzer &c. glad te vylen of door te zaagen. *Lime.* f. *Outil, instrument de fer ou d'acier pour polir ou couper le fer &c.* Een trap yzer met de vyl door zaagen. *Couper un bareau de grille avec la lime.*

VYLEN. v. a. Met de vyl glad maaken, doorzaagen &c. *Limer, polir, couper avec la lime.* De loop van een roer glad vylen. *Limer un canon de fusil.*

VYLEN. 't meerv: van VYL. Zoete vylen. *Des carlettes.* Mes vylen, zaag vylen. *Limes en pailles* ou *à couteaux.*

VYLSEL. n. Yzer gruis &c. dat door de vyl geligt word. *Limailles.* f. *Ce que la lime fait tomber en limant.* Staalvylsel, zilver-vylsel, goud-vylsel. *Limaille d'acier, limaille d'argent, limaille d'or.*

VYVEN. 't meervoud van VYF. Al de vyven van de kaart. *Tous les cinq du jeu de cartes.*

VYVER. Afgedykte watering daar men vis in houd. *Etang, Vivier.* m. Een Vyver met vis voorzien. *Empoissonner, peupler un Etang.* Een visryke Vyver. *Un Etang poissonneux.* De VYVER is ook de naam van 't ongemak dat een heet gereden paard door de kou overkomt. *Maladie du cheval qui est saisi de froid après avoir eu chaud.*

VYZEL. Gestel om daar iets in te stampen of te stooten. *Mortier.* m. Een kopere, een marmere vyzel. *Un mortier de fonte, de marbre.* De vyzel en de stamper. *Le mortier & le pilon.* VYZELHOOFD, moer van de Kolderwind. *Ecrou du Verin.* m.

W.

W A.

WAADBAAR. Adj. Daar men door waaden kan. *Guéable. qui se peut passer à gué.* De meeste Rivieren zyn in de Nazomer waadbaar. *La plus part des Rivieres sont guéables sur la fin de l'Eté.* WAADBAARE PLAATS, ondiepte, daar men zonder, in de modder te zinken of te zwemmen, door kan. *Gué.* m. *Endroit dans une Riviere où l'on peut passer sans nager ou s'embourber.* WAADEN, of lievер, DOORWAADEN. v. n. *Guéyer, gayer, passer à gué.*

WAAG. f. Stads Waag, tot gerief der koopers en verkoopers van zommige waaren. *Poids.* m. *Edifice public où l'on pese certaines marchandises avant que de les delivrer.* Het goed is al naar de Waag. *Les marchandises sont deja au Poids.* WAAGDRAAGER, arbeider aan de Waag. *Un ouvrier qui travaille au Poids.* WAAGGELD, het geld dat aan de Waag voor 't weegen der goederen betaald word. *Le pesage, ce qu'on paye pour les marchandises qu'on pese au Poids.* Het Waaggeld half en half betaalen. *Payer le pesage par moitié.* WAAGMEESTER, die 't opzigt over de Waag heeft. *Le Maitre du Poids, celui qui a l'administration du Poids de la Ville.*

WAAGEN. v. a. In de Waagschaal hangen, het op het los geval laaten aankomen. *Hasarder, risquer, avanturer.* Zyn geld in 't speelen waagen. *Hasarder son argent au jeu.* Zyn leeven waagen. *Hasarder, exposer sa vie.* Het is te veel gewaagd. *C'est trop hasarder, c'est trop avanturer, c'est donner trop au hasard.* Ik durf het niet waagen, ik durf het niet doen. *Je n'ose le faire, je n'ose hasarder le paquet.* Die waagd die wind! het Fortuin diend de stoutmoedige. *La Fortune aide les temeraires, hasard à la blanque! tout coup vaille!* Waag je niet zoo hebje niet, of die niet wil waagen, wind paard nog waagen. *Ne gagnerien, n'est point pendu qui ne hasarde; il faut bien donner quelque chose au hasard.* Het moet gewaagd zyn. *Il faut tenter Fortune, il faut risquer le paquet.*

WAAGHALS. Roekeloos mensch, die zyn leven ligt in de waagschaal steld. *Un enfant perdu, un temeraire qui hasarde sa vie à la legere.* 't Is een waaghals die om zyn leven niet en geeft. *C'est un temeraire qui ne se soucie pas de vivre, qui donneroit sa vie pour cinq sous.*

WAAGSCHAAL of WEEGSCHAAL. Schaal in de Waag hangende. *Les balances du Poids public.* Zig in de waagschaal stellen, groot gevaar loopen. *Se hasarder, s'exposer beaucoup.* Die luiden stellen haar goed in de waagschaal. *Ces gens là hasardent beaucoup leurs marchandises, leur marchandise est bien avanturée.*

WAAKE. Zekere poos in de nagt. *Veille.* f. De Oude verdeelden de nagt in vier nagt waaken. *Les Anciens divisoient la nuit en quatre veilles.*

WAAKEN. v. n. Niet slaapen. *Veiller, ne point dormir.* 't Zy dat ik slaape of dat ik waake. *Soit que je dorme ou que je veille.* By een zieke waaken. *Veiller auprès d'un malade* ou *veiller un malade.* WAAKEN, de wagt hebben, op schildwagt staan. *Monter la garde, être en faction, veiller.* De Burgers die aan de Stads Poorten waaken *Les Bourgeois qui gardent les Portes de la Ville, qui montent la garde tous les soirs aux Portes de la Ville.* Ik ben van 't waaken vry. *Je ne vay pas à la garde, je suis exempt de la garde.* WAAKEN. v. a. Oppassen, de wagt houden over iets of iemand. *Veiller, prendre garde à quelque chose* ou *à quelqu'un.* De Herders waakten over hunne kudden. *Les Bergers veilloient sur leurs troupeaux.* Gods voorzienigheid waakt over alle menschen. *La providence de Dieu veille sur tous les hommes.* Waakt en bid, op dat gy niet in verzoeking valt. *Veillez & priez, afin que vous n'entriez pas en tentation.*

WAAKEND. Adj. Die waakt. *Veillant, qui veille.* Waakende gevonden worden. *Être trouvé veillant.* Een waakend oog ergens op houden, daar scherp op letten. *Avoir l'oeil à quelque chose, veiller exactement à quelque chose.* Men houd een waakend oog op de beweegingen van dien Vorst. *On tient l'oeil, on veille*

Digitized by Google

ſur les mouvemens, ſur les demarches de ce Prince. Die jongen is ſtout, men moet 'er een waakend oog op houden. *Ce Garçon eſt mechant, il faut le veiller, avoir l'œil ſur lui.*

WAAKER. Arbeider die de Koopluiden op een Schuit zetten om 'er voornaamelyk 's nagts op te paſſen. *Un gourmet, un garde que les Marchands mettent ſur leurs bateaux pour y veiller, ſur tout la nuit.* WAAKER, een end loms dat tot gerief van de maats dag en nagt te Scheep brand. *Un bout de mêche qu'on tient allumé jour & nuit pour l'uſage des Matelots.*

WAAKSAAM. Adj. Aandagtig, zorgvuldig. *Vigilant, attentif, ſoigneux.* 't Is een heel werkſaam menſch. *C'eſt un homme fort vigilant.* De waakſaame zorgen van onze Regenten. *Les ſoins vigilans de nos Magiſtrats.* De Herderlyke WAAKSAAMHEID, zorgvuldigheid. *La vigilance Paſtorale.* De waakſaamheid van een Veldoverſte. *La vigilance d'un General.*

WAAKSTER, by een kraam-vrouw of een zieke. *Une garde d'accouchées ou de malades.*

WAAL. Een man uit Walsland. *Un Walon, homme du Païs Walon.* Een kromme Waal. *Un baragouineux de Walon.* Een Regiment Waalen. *Un Regiment de Walons.* De WAALEKERK, Kerk der Gereformeerde Waalen en de gevlugte Franſen gemeen. *L'Egliſe Walonne, Egliſe commune aux Walons Reformez & aux François Refugiez.* Waale Kerk en Franſe Kerk is hier een en 't zelfde. *L'Egliſe Walonne & l'Egliſe Françoiſe eſt ici la même choſe.*

WAAL. Op zyn Amſterdams een plaats roudom met paalen afgeſchooten, daar de ſchepen voor ſtorm en ysgangen, veilig leggen. *Paradis, Baſſin profond, large Canal, m. Chambre, Darſe. f. Lieu entouré de pilotis, où les vaiſſeaux ſont à couvert des vents & des glaces flotantes.* WAALREDDER, Waalridder, een die de Waal red, opruimd en klaar houd. *Un homme dont l'employ eſt de debarraſſer le Baſſin, la Darſe où ſont les vaiſſeaux.*

WAALEN, v. n. Waamen, wellen, kenteren. *Bouillonner, refouler.* Het Ty waald, het Ty kenterd. *La Marée commence à refouler.* WAALEN, ongeſtadig zyn, geen ſtreek houden. *Varier, avoir un mouvement inconſtant & deregle.* De naald van 't Compas waald, houd geen ſtreek. *L'aiguille de la Bouſſole varie, eſt affolée, ne tient point de rhumb.* WAALEN, het waalen zoeken, zelfs niet weeten wat men wil. *Balancer, barguigner, être irreſolu.* Hoe legd gy zoo en waald. *D'où vient que vous balancez, que vous barguignez tant?* Wat zal dat waalen beduiden? *à quoy aboutira ce barguignage là?*

WAALS. De ſpraak der Waalen. *Le Walon, le jargon des Walons.* Hy ſpreekt Waals, Luiker Waals. *Il parle Walon, le Walon d'autour de Liege.* WAALS, dat Walsland betreft. *Walon, qui concerne le Païs Walon.* De Waalſe Steden, de Waalſe Regimenten. *Les Villes Walonnes, les Regiments Walons.*

WAAMEN, WAALEN, v. n. Modder op wellen doen. *Bouillonner, faire monter la vaſe.* Het Ty waamd. *La Marée fait monter la vaſe.*

WAAN. Ydelheid, verwaandheid. *Préſomption, vanité, arrogance.* Het is een ydele waan. *C'eſt une folle, une ſote vanité, préſomption.*

WAANEN, v. n. Gillen, vermeenen. *Préſumer, penſer, s'imaginer.* De Vyand waande ons opte ſlaan. *L'Ennemi penſoit, s'imaginoit nous debuſquer.* Hy waand dat hem die eer toekomt. *Il s'imagine que cet honneur lui eſt dû.*

WAANWYS. Adj. Zig-wys, ydeldunkend. *Préſumptueux, pedant, qui abonde en ſon ſens.* 't Is een waanwys menſch. *C'eſt un préſomptueux, un pedant, un homme qui abonde en ſon ſens.* Hy is te waanwys in myn zin. *Il eſt trop pedant, trop préſomptueux ſelon moy, à mon avis.* WAANWYSHEID, ydelheid, eigenwysheid. *Préſomption, vanité.* f. Een onverdraaglyke waanwysheid. *Une inſupportable préſomption.*

WAAR. Adv. Bywoord van plaats aanwyzing. Où, Waar komt gy van daan? *D'où venez vous?* Waar zult gy ſtus weezen? *Où ſerez vous tantot?* WAAR, werd nog in de volgende zin gezegd. Waar handeld het boek af? *De quoy le livre traite-t-il?* Waar bemoeyd gy u mee? *Dequoy vous mêlez vous?* De Schildwagt riep, WAAR daar? *La Sentinelle dit, qui va là?* Waar komt dit ongeluk by toe? *D'où provient ce malheur? quelle eſt la cauſe de ce deſaſtre?* Waar over kweld gy uw hoofd? *De quoy vous tourmentez vous l'eſprit?* 't Geluk WAAR ik zoo lang na verlangd heb. *Le bonheur que j'ay deſiré ſi long temps.* Waar op ik in antwoorde zal zeggen dat... *Sur quoy je diray en reponſe que...* Om, waare het mooglyk, onze vriendſchap te vernietigen. *Pour détruire notre amitié, s'il étoit poſſible.*

WAAR. Waaren, goed dat gekogt of verkogt word. *Marchandiſe* f. Schoone waar, goede waar. *Belle marchandiſe, bonne marchandiſe.* Zyn waar te koop ſtellen. *Expoſer ſa marchandiſe en vente.*

WAAR. Adj. Dat waaragtig is. *Vray, qui eſt veritable.* Geloofd gy dat het waar zy? *Crayez vous qu'il ſoit vray?* Is het wel waar? *Eſt il bien vray?* Het WAARE Geloof, de ware Kerk. *La vraye Foy, la vraye Egliſe.* Een waar berouw. *Un vray repentir.* WAAR, waarheid, 't geen waar is. *Vray.* m. *Verité* f. Die man ſpreekt niet altyd waar. *Cet homme ne dit pas toujours vray.* Het waare van 't valſche onderſcheiden. *Diſcerner le vray d'avec le faux.* Zoo waar als den dag ſchynd, zoo waar als wy hier zyn. *Vray comme il fait jour, vray comme nous ſommes ici.*

WAARAGTIG. Adj. Waar, dat waar is. *Veritable, vray.* Het waaragtig verhaal van den ſlag. *La veritable relation du combat.* Waaragtige beſchryving van... *Hiſtoire veritable de...* Ik zeg dat het waaragtig is. *Je dis que cela eſt vray, que cela eſt veritable.* WAARAGTIG, zeker bevestigend zeggen, waarlyk, zeker. *Certes, en verité, tout de bon, certainement.* Het is waaragtig waar. *Il eſt certes vray.* Is 't wel mooglyk? ja, waaragtig. *Eſt il bien poſſible? oui, en verité, certainement.*

WAARD. Adj. Waardig. *Digne, de quelque valeur.* Hy is niet waard dat hy leefd. *Il n'eſt pas digne, il ne merite pas de vivre.* Het is de moeyte niet waard om 'er van te ſpreeken. *Cela ne vaut pas la peine d'en parler.* Het is geen dankens waard. *Il n'y a pas de quoy.* Wat zou dit Orloosje wel WAARD weezen? *Que vaudroit bien cette Montre?* Het is wel feſtig guiden waard. *Elle vaut encore bien ſoixante frans.* Dat is geen duit waard. *Cela ne vaut pas un double.*

WAARD. Hoſpes die gelagen zet en ſlaapers houd. *Hôte, celui qui reçoit & loge des voyageurs &c.* Laat de Waard het gelag voort opmaaken. *Que l'Hoſte faſſe vite le compte.* Die zonder de waard rekend, rekend twee maal. ſpr: *Qui compte ſans ſon hoſte a compte deux fois.* Zoo de waard is, zoo vertrouwd hy zyne gaſten. *On juge d'autrui par ſoi même.*

WAARD. Adj. Dat teder bemind word. *Cher, qui eſt tendrement cheri, aimé.* Myn waarde Vrind, waarde Oom. *Mon cher Ami, mon cher Oncle.* Myn waarde Ouders. *Mes chers Pere & Mere.* Ik wenſte om

al

Digitized by Google

al 't geen my lief en waard is. *Je voudrois pour tout ce que j'ay de plus cher au monde.* WAARD, duurbaar, koſtelyk. *Precieux, cher, de grand prix.* Het is een waarde pand van zyn vrindſchap. *C'eſt un précieux gage de ſon amitié.* Uw waarde vrindſchap is al myn trooſt. *Votre précieuſe amitié eſt toute ma conſolation.*

WAARDE. f. Waardy, 't geen de zaak waard is. *Valeur.* f. *Prix.* m. De waarde van een Wiſſel brief. *La valeur d'une Lettre de change.* Geeft het my weer of de waarde daar voor. *Rendez le moy ou bien la valeur.* Ik gaf 'er de waarde van een ſpeld niet voor. *Je n'en donnerois pas la valeur d'une epingle.* Betaald aan N. N. tien duizend Kroonen, de waarde ontfangen, waarde van den zelven. *Payez à N. N. la ſomme de dix mille Ecus, valeur reçuë, valeur du dit.* Huisraad van groote WAARDE. *Des meubles de grand prix.* Het Teſtament wierd kragteloos en van geen waarde verklaard. *Le Teſtament fut declaré ſans force & de nulle valeur.* Dat goed is nu in waarde, daar is veel aftrek van. *Cette marchandiſe eſt à préſent en valeur de bon debit.* De Thé is thans in geen waarde. *Le Thé n'eſt pas en valeur à preſent.* Houd dat geſchenk in waarde. *Conſervez bien précieuſement ce préſent, faites en toujours grand cas.* Gy moogd die man wel in waarde houden. *Vous devez bien eſtimer cet homme là, vous en devez faire grand cas, vous devez bien le menager.*

WAARDEEREN. v. a. Agten, in waarde houden. *Eſtimer, faire cas.* Die man is hoog te waardeeren. *Cet homme eſt fort à eſtimer, eſt très digne d'eſtime.* De Erfgenaamen hebben den Inboel doen WAARDEEREN, ſchatten. *Les Heritiers ont fait eſtimer, priſer les meubles.* De WAARDEERING, ſchatting van 't huisraad. *L'Eſtimation des meubles.*

WAARDIG. Adj. Dat iets verdiend. *Digne, qui merite quelque choſe.* Lofwaardig, eerwaardig, ſtrafwaardig, doodwaardig. *Digne de louange, digne d'honneur, digne de punition, digne de mort.* Hy was een beter lot waardig. *Il etoit digne d'un, il meritoit un meilleur ſort.* De Tollenaar zeide: ik ben niet waardig de oogen op te heffen na den Hemel. *Le Péager diſoit: je ne ſuis pas digne de lever les yeux au Ciel.* Een geloofwaardig man. *Un homme de foy, digne de croyance.* Een Zoon zulk een Vader waardig! *Un Fils digne d'un tel Pere!* De Schrift zegd, breng vrugten voort der bekeeringe waardig. *L'Ecriture dit, apportez des fruits dignes de repentance.*

WAARDIG. Adj. Duurbaar, liefde, eerbied waardig. *Precieux, cher, digne d'amour & de veneration.* Het waardig bloed des onbevlekten Lams. *Le precieux ſang de l'Agneau ſans tache.* De waardige verdienſte Chriſti. *Le precieux merite de J. Chriſt.* Het Hoogwaardig Sacrament des Altaars. *Le venerable Sacrement de l'Autel, de l'Euchariſtie.* WAARDIG, koſtelyk. *Precieux, riche, de grand prix.* Het goud is het waardigſte van al de metaalen. *L'or eſt le plus précieux de tous les metaux.*

WAARDIGHEID. f. Waarde, verdienſte. *Dignité.* f. *Merite, importance.* De waardigheid van zyn rang ſtaande houden. *Soutenir la dignité de ſon rang.* De waardigheid van de ſtoffe vereiſt het. *La dignité de la matiere le demande.* De waardigheid van Chriſti bloed. *Le merite du ſang de Chriſt.*

WAARDIGHEID. Eerampt, aanzienlyk bewind. *Dignité, charge.* f. *Office conſiderable.* De opperwaardigheid werd zeer begeerd. *La ſouveraine, la ſuprême dignité eſt bien deſirée.* In waardigheid geplaatſt zyn. *Etre conſtitué en dignité.*

WAARDIGLYK. Adv. Na waarde. *Dignement, ſelon ſon merite.* Iemand waardiglyk beloonen. *Recompenſer quelqu'un dignement.* Een ampt waardiglyk bekleeden. *Remplir dignement un employ.*

WAARDIN. Die gelagen zet en ſlaapers houd. *Hoteſſe, celle qui tient cabaret ou auberge.* Een vriendelyke Waardin. *Une agréable Hoteſſe.* Roep de Waardin eens. *Appelez l'Hoteſſe.*

WAARDY. f. Waarde, 't geen iets waard is. *Prix.* m. *Valeur d'une choſe.* De regte waardy der zaaken kennen. *Connoître le juſte prix des choſes.* Ieder zaak heeft zyn waardy. *Chaque choſe à ſon prix.* De waardy van de laading. *La valeur de la charge.* Ik geef 'er de waardy van een Ducaat voor. *J'en donne la valeur d'un Ducat.*

WAARE, Betekend *zoude zyn*, in de volgende ſpreekwyzen. Het waare te wenſchen dat gy waar zeide. *Il ſeroit à ſouhaiter que vous diſſiez vray.* Al waare het eens zoo ver. *Quand il y auroit une fois auſſi loin.* De Romeinen zeiden, het waare te wenſchen geweeſt dat Auguſtus nooit was gebooren, of dat hy nooit geſtorven waare. *Les Romains diſoient, il auroit été à ſouhaiter qu'Auguſte ne fût jamais né ou qu'il ne fût jamais mort.*

WAAREN. Spooken. *Revenir, roder, paroître de nuit en forme de phantome &c.* De geeſten komen 'er waaren. *Les eſprits y reviennent.*

WAAREN v. n. Koopmanſchappen *Des Marchandiſes, des denrées.* f. pl. Franſe, Engelſe, Nurenburger waaren. *Des Marchandiſes de France, d'Angleterre, de Nuremberg.* Verf-waaren. *Des drogues pour peindre ou teindre.* Hout waaren. *Des uſtenciles de bois.* Linne waaren. *Des toiles.*

WAAREN of WAREN. De derde perſoon des meervouds van 't Werkwoord WEZEN of ZYN, in de voorleden tyd Hanibal en Scipio waaren groote mannen *Annibal & Scipion etoient de grands hommes.*

WAARHEID. f. 't Geene waar is. *Verité.* f. *ce qui eſt vray.* God is de grond van alle waarheid. *Dieu eſt le principe de toute verité.* Chriſtus heeft gezegd, ik ben de weg, de waarheid en het leven. *J: Chriſt a dit, je ſuis le chemin, la verité & la vie.* De waarheid bekennen, de regte waarheid. *Avouer la verité, la verité toute pure.* De waarheid wil niet altyd gezegt wezen. *Toutes les veritez ne ſont pas bonnes à dire.* In der WAARHEID. Adv. Waarlyk, zekerlyk. *En verité, certainement.* Het is in der waarheid zoo *Cela eſt en verité ainſi.* Om de waarheid te vinden moet men veeltyds de rug keeren na de meenigte, gelyk de Slaaf door *Strato* onderregt, naar de Zon deed; ontdekkende op die wyze aldereerſt deszelfs ſtraalen aan de toppen der Bergen weſtwaarts gelegen: 't geen zyn Meeſter, door hem van de algemeene flagting bewaard, Koning van Tyrus deed werden.

WAARLYK. Adv. Met waarheid, zekerlyk. *Veritablement, vrayment, aſſurément.* Het is waarlyk zoo. *Cela eſt veritablement ainſi.* Hy is waarlyk te beklaagen. *Il eſt vrayment, veritablement à plaindre.* Men zegd ook wel boertende, waarlyk ja! gy zyt waarlyk een braaf man. *On dit auſſi par ironie, oh, vrayment oui, vous êtes vrayment un brave homme!*

WAAR MAAKEN. v. a. Bewyzen. *Prouver, demonſtrer, verifier.* Een beſchuldiging in Regten waar maaken. *Prouver une accuſation en Juſtice.* Gy zegd dat ik u beſtoolen heb, dat zult gy aanſtonds waar maaken. *Vous dites que je vous ai volé, vous me le prouverez tout à l'heure.*

WAAR MEDE. Adv. Met welk tuig. *Avec quoy.* Waar

mede

Digitized by Google

mede deed hy 't? *Avec quoy le fit il!* Waar mede verblyve &c. *à tant je demeure &c.*

WAAR NA. Na 't welk. *Après quoy.* Waar na de vergadering ſcheidede. *Après quoy l'aſſemblee ſe ſepara.*

WAARNEEMEN. v.a. In agt neemen, volgen. *Obſerver, ſuivre.* De regel waarnemen. *Obſerver, ſuivre la regle.* Gods geboden waarneemen. *Obſerver les commandements de Dieu.* WAARNEEMEN, niet verwaarloozen, gebruiken. *Se ſervir de, ſe prevaloir de, ne pas negliger.* De gelegentheid waarneemen. *Se ſervir, ſe prevaloir de l'occaſion.* Ik neem die gunſtige gelegentheid waar, om... *Je me ſers de cette favorable occaſion pour...* WAARNEEMEN, beſpieden, nagaan. *Obſerver, guetter, epier.* Men had volk omtrent het huis geplaatſt om hem waar te neemen. *On avoit poſté des gens près de la maiſon pour l'obſerver, pour le guetter, pour le prendre au paſſage.* WAARNEEMEN. v.n. Zorgen. *Avoir ſoin, être chargé de quelque choſe.* Die veel kinderen heeft, heeft veel waar te neemen. *Qui a beaucoup d'enfans, a beaucoup de ſoins à prendre.* Zyn pligt wel waarneemen. *Faire bien ſon devoir, s'acquiter de ſon devoir.* Zyn beroep gelukkig waarneemen. *Exercer, remplir heureuſement ſa profeſſion.* Zyn tyd wel waarneemen. *Mettre ſon temps à profit, l'employer bien.*

WAARNEEMING. f. Betragting, nakoming van Gods wet, van de regel. *Obſervation de la Loy de Dieu, de la regle.* De waarneeming van zyn pligt. *L'acquit de ſon devoir, de ſa charge.*

WAAROM. Adv. Bywoord van ondervraaging. *Pourquoy, d'où vient.* Waarom doet gy dat? waarom liegd gy? *Pourquoy faites vous cela? pourquoy mentez vous?* Ik durf 'er niet gaan, waarom? *Je n'oſe y aller, pourquoy? d'où vient?* Op de waarom van den Ridder Tempel, dat 'er zoo veel zwermen van Gotten en Wenden, niet meer uit het Noorden afzakken, antwoord de Schryver van den *Spectator*, Richard Steel, dat 'er onder de onderdaanen van *Thor* en *Woden* geen Studenten in de Medicynen waaren, die hun Vaderland van de overtollige menigte ontlaſteden.

WAARSCHOUWEN. v.a. Berigten, onderrigten. *Avertir, informer, donner avis.* Men moet de vrinden waarſchouwen. *Il faut avertir les parents.* Ik waarſchouw u dat het tyd is. *Je vous avertis qu'il eſt temps.* WAARSCHOUWING, berigt, onderrigting. *Avertiſſement avis.* m. *Information.* f. Noodige waarſchouwing. *Avertiſſement néceſſaire.* Waarſchouwing van de Magiſtraat. *Avertiſſement du Magiſtrat.*

WAARSCHYNLYK. Adj. Dat waarſchynd. *Vray ſemblable, apparent, qui paroit vray.* De zaak is waarſchynelyk genoeg. *La choſe eſt aſſez vray ſemblable.* Dat is niet waarſchynlyk *Cela n'eſt pas vray ſemblable.* WAARSCHYNELYK. Adv. Met waarſchynelykheid. *Vray ſemblablement, avec vray ſemblance.* Hy zal waarſchynelyk dezen dag komen. *Il viendra vray-ſemblablement aujourd'hui.*

WAARSCHYNLYKHEID. f. Schyn van waarheid. *Vray-ſemblance, apparence de verité.* f. Dat ſtryd tegen de waarſchynelykheid. *Cela choque la vray ſemblance.* Dat is buiten alle waarſchynelykheid. *Cela eſt hors de toute vray ſemblance.*

WAARTGELDEN. Burgers of andere vryluiden onder Compagnien verdeeld, om in de Grensſteden als de bezetting te Veld trekt, gelegd te worden. *Des Compagnies franches compoſées de Bourgeois ou d'autres perſonnes libres que l'on met dans les Places Frontieres, tandis que la garniſon va en Campagne.* De WAARTGELDEN of Soldaaten die de Steden Arnhem, Leide en Utrecht in de twiſt tuſſen de Gomariſten en Arminiaanen op de been hadden, wierden door de P. Maurits afgedankt, weg gejaagd. *Les Soldats que les Villes d'Arnhem, de Leide, d'Utrec avoient mis ſur pied dans le demêlé des Gomariſtes & des Remontrans furent licentiez, chaſſez par le P: M:*

WAARTS. Woord als volgd te gebruiken. 't My waarts. *à mon égard, en mon endroit.* t'Ons waarts. *à notre egard, en notre endroit.* t'Uw waarts. *à votre egard, en votre endroit.* t'Zyn waarts. *à ſon egard, en ſon endroit.* Uw genegentheid te mywaarts is zoo vaak gebleeken. *Votre amitié à mon egard, en mon endroit, votre amitié pour moy a paru en tant de rencontres.*

WAARZEGGEN. v.a. Het toekomende voorzeggen. *Deviner, predire l'avenir.* Men meend dat hy kan waarzeggen. *On penſe qu'il ſçait deviner.* WAARZEGGEND, die waarzeggen kan. *Qui a l'art de deviner, qui a l'eſprit de Python.* De vrouw die een waarzeggende geeſt had. *La Pythoneſſe, la Femme qui avoit l'eſprit de Python* WAARZEGGER. Sterrekyker. *Aſtrologue, celui qui exerce l'Aſtrologie.* Den Italiaanſen Waarzegger. *L'Aſtrologue de Milan.* WAARZEGGER, Wigchelaar die een waarzeggende geeſt heeft *Devin, Devineur, celui qui predit l'avenir.* By de Waarzeggers om raad gaan. *Conſulter les Devins.* WAARZEGGING, voorzegging. *Divination, prediction.* f. De waarzegging is een bedrieglyke konſt. *La divination eſt un art trompeur.* WAARZEGSTER, Voorzegſter. *Devineresſe, Femme qui a l'eſprit de Python.* Saul ging by de Waarzegſter te raad. *Saul alla conſulter la Devineresſe.* De Waarzegger *Thraſillus* met Tiberius over een brug gaande van den Keizer, die voorgenomen had hem te doen verdrinken, gevraagd of hy welwiſt wanneer en welke dood hy ſterven zoude, antwoorde dat hy dat niet net wiſt, maar dat hy nooit in grooter gevaar had geweeſt: dit antwoord behield den Waarzegger het leven, en deed hem 's Keizers gunſt verkrygen: zoo weeten hem de verſtandige te redden!

WAASSEM. Uitwaaſſeming, warme en ligte damp. *Exhalaiſon.* f. *Vapeur legere.* De waaſſem die uit het water gaat. *Les exhalaiſons, les vapeurs legeres qui ſortent de l'eau.*

WAAYEN. v.n. Wind geeven, wind maaken. *Venter, faire vent.* Le Pret: *Woey*, le Part: *Gewaayd* Het waayd hard, het waayd een ſtorm. *Il vente fort, il fait grand vent, il fait un vent de tempête.* Ik agt het zoo veel als de wind die daar waayd. *Autant en emporte le vent, je m'en ſoucie comme de la boué de mes ſouliers.* Waayen met alle winden, de huik na de wind hangen. *Tourner à tout vent, s'accommoder au temps, temporiſer.* Het is my door 't hoofd gewaayd, 't is my ſchoon vergeeten. *Cela m'eſt ſorti de l'eſprit, je ne m'en ſouviens plus du tout.* Weg WAAYEN. v.n. Met de wind heen gevoerd werden. *être emporté par le vent.* Uw hoed, uw paruik zal weg waayen. *Le vent emportera votre chapeau, votre perruque.*

WAAYER. Juffers cieraad om wind te maaken. *Eventail.* m. Geſchilderde waayer, Franſe waayer. *Eventail peint, eventail à la mode de France.* Zy hield haar waayer voor haar oogen, quanſuis. *Elle tenoit ſon eventail devant les yeux, pour la façon.* WAAYERMAAKER, die 't zyn beroep is waayers te maaken of te verkoopen. *Eventailliſte, qui fait ou vend des eventails.*

WAE-

Digitized by Google

WAERELD. 't Heel-Al, Hemel en Aarde en al wat zy omvatten. *Monde.* m. *L'Univers, le Ciel & la Terre & tout ce qui y eſt compris.* God heeft de Waereld geſchapen tot zyn eere. *Dieu a créé le Monde pour ſa gloire.* De Waereld zal door 't vuur vergaan. *Le Monde perira par le feu.* WAERELD, word meeſt van de Aarde of Aardkloot verſtaan. *Monde, ſe prend plus particulierement pour la Terre, pour le Globe terreſtre.* De vier deelen van de Waereld. *Les quatre parties du Monde.* Het einde van de Waereld. *Le bout du Monde.* Alexander vond de Waereld te klein. *Alexandre trouvoit le Monde trop petit.* 't Is een man die de WAERELD gezien heeft, die zyn waereld wel verſtaat. *C'eſt un homme qui a vu le monde, qui ſait bien ſon monde.* Ver uit de Waereld en 't gewoel. *Loin du monde & au tracas.* De Waereld verzaaken en deszelfs pragt. *Renoncer au monde & à ſes pompes.* De Schrift zegd, de gedaante dezer Waereld gaat voorby. *L'Ecriture dit, la figure de ce Monde paſſe.* Ik wenſte om geen ding in de Waereld dat hy 't wiſt. *Je ne voudrois pour rien du Monde qu'il le ſçut.* Zoo gaat de Waereld! *Ainſi va le monde!* Men moet de waereld laaten als die is. *Il faut laiſſer le monde tel qu'il eſt.* Van iets dat regtsdraads tegen de reden aanloopt word gezegd, 't is de verkeerde Waereld. *On dit d'une choſe qui choque directement la raiſon, c'eſt le monde renverſé.* Hy is na de andere Waereld, hy is gaan Hemelen. *Il eſt allé en l'autre monde, il eſt mort.*

WAERELD-BESCHRYVING f. *Coſmographie* ou *la deſcription du Monde, du Globe terreſtre.* WAERELDKLOOT, ronde bol daar de gelegentheid van de Waereld in verbeeld word. *Le Globe du Monde.* WAERELDKUNDE, de kennis van de waereld, ervaarentheid in de waereldſe zaaken. *La ſcience, la connoiſſance du monde, l'experience des choſes du monde.* WAERELDKUNDIG, die de waereld weet, ſtaatkundig. *Qui a l'experience du monde, politique.* De waereldkundige menſchen miſſen zelden. *Les perſonnes qui ont l'expcrience du monde manquent rarement.* WAERELDKUNDIG. Adj. Rugtbaar, openlyk. *Authentique, public.* De zaak is waereldkundig genoeg. *La choſe eſt aſſez authentique, eſt aſſez connuë.*

WAERELDLYK. In de waereld leevende, aan geen Kerkelyke of Klooſter regels gebonden. *Séculier, temporel.* Waereldlyk Prieſter, waereldlyk goed. *Prêtre ſeculier, benefice ſeculier.* De waereldlyke Regter. *Le Juge ſeculier.* Een miſdaadige den waereldlyken arm over geeven. *Abandonner un criminel au bras ſeculier.* De Waereldlyke en Geeſtelyke Lords van 't Engels Parlement. *Les Seigneurs Temporels & Eccleſiaſtiques du Parlement d'Angleterre.*

WAERELDLING. Die de Waereld aankleefd. *Mondain, qui eſt attaché aux pompes du monde.* De waereldling leeft dwaaslyk. *Le mondain vit follement*

WAERELDS. Adj. Aards, tydelyk. *Temporel, terreſtre.* Men moet de Waereldſe goederen niet ſtellen boven de Hemelſe. *Il ne faut pas préférer les biens Temporels, les biens Terreſtres à ceux du Ciel.* WAERELDS, wulps, dertel, iedel. *Mondain, qui aime les vanitez du monde.* Die vrouw is al te waereldS. *Cette femme eſt trop mondaine.* WAERELDS, dat de waereld betreft. *Du monde, mondain, qui appartient au monde.* Zoo gaan de waereldſe zaaken. *Ainſi vont les choſes du monde.* De waereldſe vreugden zyn onduurzaam. *Les joyes du monde, les joyes mondaines ſont paſſageres.*

WAERT of Polder, bedykte Landſtreek. *Etenduë de Pays entouré de Digues.* De Dortſe, de Bommeler Waert. *Le Canton de Dort, de Bommel.*

WAFEL. Dun gebak in Holland zeer gemeen. *Gauffre.* f. *Pâtiſſerie à petits carreaux fort commune en Hollande.* Een ſtuivers wafel, een halfdozyn wafels. *Une gauffre d'un ſou, une demie douſaine de gauffres.* Suiker wafels. *Des gauffres ſucrées.* WAFELBAKKER. *Un homme qui cuit des gauffres.* WAFELHUIS n. *Une maiſon où l'on cuit des gauffres & où l'on peut en aller manger.* WAFELKRAAM. *Une petite boutique portative en guiſe de tente où l'on cuit des gauffres &c.* WAFELYZER. n. *Un gauffrier, fer double plat & treilliſſé dans lequel on fait cuire des gauffres.*

WAGEN. Ry wagen, tuig met twee of vier wielen *Chariot.* m. *Charrette.* f. Een ope wagen, een overdekte wagen. *Un chariot decouvert, un chariot fermé.* Een Menniſte wagen. *Un chariot d'Anabaptiſte en guiſe de caroſſe* Een ſpeel wagen. *Une cariole, chariot pour les parties de plaiſir.* Een wagen afhuuren. *Louer un chariot.* Op een wagen ryden. *Aller en chariot.* De Hollandſe wagens zyn zeer ongemakkelyk. *Les chariots de Hollande ſont fort incommodes.* Eliſeus riep, myn Vader, myn Vader, wagen Iſraëls en zyne Ruiteren. *Eliſée cria mon Pere, mon Pére, chariot d'Iſraël & ſa Chevalerie.* Een wagen met twee wielen. *Une charrette à deux rouës.* Een Boere wagen, hooywagen. *Une charette de Païſan, charette à foin.* Vragtwagen. *Charette de Roulier.*

WAGEN. Daar de Ouden in de openlyke ſpellen of intreeden hen van bedienden. *Char* m Vergulde wagen. *Char doré.* Zegen wagen. *Char de triomphe.* Den Held op zyn wagen gezeten. *Le Heros aſſis dans ſon char.* De Zonne wagen. *Le char, le chariot du Soleil.* Wagens met ſeiſſens gewapend. *Des chars, des chariots armez de faux.*

WAGENAAR. zie VOERMAN. *Chartier.* WAGENAS, ſpil in de aaf van 't rad ſteekende. *Eſſieu.* m. *Piece qui paſſe dans le moyeu de la rouë.* WAGENDISSEL, diſſelboom. *Le timon du chariot ou de la charette.*

WAGENBURG. Verſchanſſing van wagens by de Oude en nog by de Turken gebruikelyk. *Retranchement de chariots appelle* Tabor *en Hongrie depuis le celebre* Ziska.

WAGENMAAKER. Werkman die 't onderſte houtwerk van wagens, koetſen &c. maakt. *Charron, artiſan qui fait des trains de chariot, de caroſſe &c.*

WAGENRENSPEL. n. Renloop met wagens daar de Oude hen veel mede vermaakten. *Courſe de chariots.* f. By gelegentheid van zeker wagenrenſpel te Teſſalonica, raakte het Volk tegen de Overheid gaande, haalende een gevangen Koetſier die zig 't beſt op dat rennen verſtond uit de boeyen; waar op de vernieling der Stad door Keizer Theodoſius laſt, volgde: welke moord gemelde Theodoſius met de uiterſte vernedering moeſt boeten, werdende eindelyk kruipende in de Kerk ingelaaten, onder 't ſpreeken dezer woorden: *myn ziel is aan het ſtof gehegt, maakt my levendig naar uw woord.*

WAGENSCHOT. n. Hout tot wagen-aſſen, diſſels, wielen &c. bekwaam. *Du bois de charronnage.*

WAGENSMEER. n. Smeer om de wielen te ſmeeren. *De l'oing, du ſuif de charette.* WAGENSPOOR. n. *L'ornier de la charrette.* f.

WAGENVOL. Volle wagen. *Charretée.* f. *Plein une charrette.* Hy zond hem een wagen vol appelen. *Il lui envoya une charretée de pommes.*

WAGENVRAGT. Wagen huur. *Charroy, ce qu'on paye pour le loyer du chariot.* De wagenvragt betaalen. *Payer le charroy.*

Digitized by Google

WAGGELEN. v. n. Nier vaſt ſtaan. *Chanceler, vaciller, ne ſe tenir pas ferme.* Die tafel waggeld. *Cette table vacille.* Hy waggeld als een dronke man. *Il chancele comme un yurogne.* Zyn geluk begind te waggelen. *Sa fortune commence à chanceler, à vaciller.* Hy waggeld in zyne beſluiten. *Il chancele, il vacille dans ſes réſolutions.* Een waggelend geluk. *Un chancelant bonheur.* Een waggelende Throon onderſchraagen. *Soutenir un Throne chancelant.*

WAGT, WACHT. Opletting, waaking. *Garde.* f. *Guet.* m. De wagt hebben, na de wagt trekken, van de wagt komen. *Avoir la garde, monter la garde, deſcendre la garde.* Goede wagt houden. *Faire bonne garde.* Laat my de wagt bevoolen ſpr: *Laiſſez moy faire, repoſez vous ſur moy.* WAGT, de waakers die de wagt houden. *Garde.* f. *Guet.* m. *Ceux qui font la garde.* De wagt verſterken, de wagt verdubbelen. *Renforcer la garde, redoubler la garde.* De wagt uitzetten. *Poſer la garde.* De hoofd-WAGT en de voor-WAGT van 't Leger. *La grand garde & la garde avancée du Camp.* De Burgers neemen 's nagts de wagt waar. *Le Bourgeois font la garde, le guet la nuit.* Hy is nog vry van de wagt. *Il eſt encore exempt du guet.* Het woord van de wagt. *Le mot du guet.* De wagt aanranden. *Inſulter le guet.* WAGT, lyfwagt. *Garde, garde du corps.* Des Konings wagt. *La garde du Roy.* De Koning heeft den jongen Hartog een wagt gegeeven. *Le Roy a donné une garde au jeune Duc.*

WAGTEL of WACHTEL. zie QUAKKEL. *Une Caille.*

WAGTEN. v. a. Met verlangen te gemoet zien. *Attendre, deſirer, devoir arriver.* Na des Konings wederkomſt wagten. *Attendre le retour du Roy.* Op uwe zaligheid wagt ik, o Heere! *Seigneur, j'attends ton ſalut!* Na iemand wagten. *Attendre après quelqu'un.* Lang na zyn geld wagten. *Attendre longtemps après ſon argent.* Zig voor iemand WAGTEN, hem wantrouwen. *Se defier de quelqu'un, s'en donner de garde.* Wagt u voor die geveinſde. *Donnez vous de garde, defiez vous de ces hypocrites.* Ik zal 'er my wel voor wagten. *Je m'en donneray bien de garde.* Wagt u daar iemand van te ſpreeken. *Gardez vous d'en parler à perſonne.* Zig WAGTEN, zig myden. *Se choyer, ſe conſerver.* Gy behoorde u wat meer te wagten. *Vous devriez vous choyer un peu plus.*

WAGTER. Die op iemand waakt. *Garde, celui qui eſt préposé à la garde de quelqu'un.* Hy heeft zyne wagters dronken gemaakt, en weeten te ontvlugten. *Il a enyvré ſes gardes & ſçu s'evader.*

WAGTHOND. Huishond, plaatshond. *Un chien de garde, chien couchant, chien de baſſe-cour.*

WAGT HOUDEN. v. n. Waaken, op zyn hoede zyn. *Veiller, être ſur ſes gardes.* Geſtadig wagt houden om niet overvallen te worden. *être toujours ſur ſes gardes afin de n'être point ſurpris.* Ik zal 'er wel wagt voor houden, ik zal dat wel ſchutten. *J'y mettray bon ordre, je l'empecheray bien.*

WAGTHUISJE. n. Huisje daar de Schildwagt tegen de regen &c. in ſchuild. *Guerite.* f. Het geſchut der Belegeraars ſchoorten eerſten al de wagthuisjes om ver *D'abord le canon des aſſiegeans abbatit toutes les guérites.*

WAGTMEESTER. Voornaam Leger bedienде in Duitsland, Zweden &c. Wachtmeſter, *Officier conſiderable en Allemagne, en Suede.*

WAGT-TOREN. Uitkyk, Toren daar de wagt op ſtaat en alarm geblaazen of geluid word. *Beffroy.* m. *Tour ou Clocher qui ſert à faire le guet & d'où l'on ſonne l'allarme.* De klok van de Wagt-toren wierd geluid. *On ſonna la cloche du Beffroy*, of alleen, *on ſonna le Beffroy.*

WAIFELAAR. Fallevouwer, die de huik na de wind hangd. *Qui va à deux chemins, qui biaiſe, qui eſt du plus fort parti.* WAIFELEN. v. n. Fallevouwen. *Biaiſer, aller à deux chemins, agir par fineſſe, Tergiverſer, nager entre deux eaux.*

WAK. Adj. Vogtig. *Moite, humide.* Het is wak weer. *Il fait un temps moite, un temps humide.*

WAKKER. Die niet ſlaapt. *Eveillé, qui ne dort pas.* Het kind is wakker. *L'enfant eſt eveillé.* Zoo draa ik wakker ben. *Dès que je ſuis eveillé.* WAKKER. Adj. Verheven, luſtig, moedig. *Elevé, courageux, vigoureux, agile.* Een wakker vernuft. *Un eſprit elevé, un grand genie.* Een wakkere wederſtand. *Une vigoureuſe reſiſtance.* 't Is een wakker kaerel. *C'eſt un gros eveillé, un drole qui eſt bien decouplé.* 't Is een wakkere vrouw. *C'eſt une vigoureuſe femme, une maltreſſe femme.* WAKKER. Adv. ſterk, ruwelyk. *Fortement, vigoureuſement.* Het werk word wakker voortgezet. *On avance l'ouvrage fortement.* Hy wierd wakker bekeeven. *Il fut grondé comme il faut, on lui lava bien la tête.* WAKKER, aaamoedigend woordje. Sa wakker mannen! *Courage mes amis!* Wakker als een man! *Allons, ferme, courage mon ami!*

WAKKEREN. v. n. Opſteeken, toeneemen. *Renforcer, augmenter, reprendre vigueur.* De wind wakkerd. *Le vent fraichit, ſe renforce.* De neeringen wakkeren. *Les metiers, les negoces reprennent vigueur.*

WAKKERHEID. f. Klockheid, moedigheid. *Force, vigueur, courage, fermeté* f. De wakkerheid van zyn vernuft, van zyn gemoed. *La force de ſon eſprit, la fermeté de ſon ame.* Hy toonde veel wakkerheid in dat geval. *Il montra beaucoup de fermeté, beaucoup de courage dans cette rencontre.*

WAKKER MAAKEN. v. a. De ſlaap breeken. *Eveiller, reveiller, rompre le ſommeil.* Gy moet my morgen te vyf uuren wakker maaken. *Il faut que vous m'eveilliez demain à cinq heures.* Het minſte ding maakt hem wakker. *La moindre choſe l'eveille.* Iemand onzagt wakker maaken, ſchaade of ſmert doet gevoelen. *Reveiller quelqu'un rudement, lui donner la pouſſée, lui porter quelque rude atteinte.*

WAKKER WORDEN. v. n. Uit de ſlaap raaken. *Se veiller, ſe reveiller.* Als ik eens ſlaap, kan ik niet weer wakker worden. *Quand je dors une fois, je ne puis plus me reveiller.*

WAL. Schanswerk om een Stad te beſluiten en te verſterken. *Rampart.* m. Het geſchut op de wal voeren. *Mener du canon ſur les remparts.* Men loſte het geſchut van de wal. *On dechargea le canon des remparts.* WAL, muur van ſteen of aarde in de hoogdraavende ſtyl. *Mur.* m. *Muraille.* f. *dans le ſtile ſoutenu.* Romens wallen. *Les murs de Rome.* Babels hooge wallen. *Les hauts murs de Babel.*

WAL. Dyk, oever, zee of waterkant. *La cote, la rive, le bord de la Mer* ou *d'une Riviere* De ſchepen zyn voor de wal. *Les vaiſſeaux ſont ſur la cote, au vent la cote.* Langs de wal zeilen. *Faire voile tout à terre, cotoyer la rive.* Van de wal afſteeken. *Quiter le bord, la rivage.* Aan de WAL blyven, niet ter Zee vaaren. *Demeurer à terre, n'aller pas ſur Mer.* Hooger WAL, opperwal daar de wind van daan komt. *Le deſſus du vent, le lof, l'avantage du vent.* Laager WAL, onder de wind. *Le deſſous du vent, le deſavantage du vent.* Aan hooger wal zyn, gelukkig zyn. *Avoir le vent en poupe, être dans le montant.* Aan laager wal zyn, ongelukkig zyn. *Avoir du deſſous,*

Digitized by Google

sous, avoir du pire. By de wal langs zoo vaart men zeker; houd u wat laag zoo word gy niet geschooten. *Le plus sûr est d'aller terre à terre, de faire ses affaires à petit bruit.* Iemand van de wal in de sloot helpen, over't Paard helpen, kwaade raad geeven. *Faire tomber quelqu'un de fievre en chaud mal, le jetter dans le precipice par un mechant conseil.* Gy zyt van de WAL, van uw stuk af. *Vous avez perdu votre sujet, le fil de votre discours, vous n'y êtes plus.* Het raakt kant nog wal, het sluit niet. *Cela n'a ni rime ni raison, cela n'a point de nez.* Iets in de wal schulven, in 't riet schuiven, een stok in 't wiel steeken. *Faire echouer, avorter un dessein.*

WALBARKEN. Adj. Brooddronken, wild, roekeloos *Determiné, turbulent, echappé, à l'event.* 't Is een walbarken van een jonge. *C'est un determiné, un brouillon, une tête sans cervelle.*

WALDIEPER Baggerman die de wal *of* burgwal diep en schoon houd. *Un dragueur, un homme qui drage dans les canaux pour les nettoyer.*

WALG. Wansmaak, weerzin. *Degout.* m. *Aversion, repugnance.* f. Hy heeft alreede een walg van zyn vrouw. *Il a deja un degout pour sa femme, il est deja soul de sa femme.* Hy kreeg daar door een walg van de studie. *Il fut ainsi rebuté de l'etude.*

WALGEN. v. a. & n. Een walg hebben *of* krygen *Avoir ou donner du degout, soulever le coeur.* Het vet doet het hart walgen. *La graisse fait soulever, bondir le coeur.* Men walgd'er van als men die morsigheid ziet. *Cette saloperie fait soulever, bondir le coeur.* Ik walg 'er van, ik ben het heel moe. *J'en suis saoul, j'en suis fort las.* WALGING, wal'g, weerzin. *Degout, soulevement de coeur.* m. Dat veroorzaakt een walging. *Cela cause un degout, cela donne un soulevement de coeur.*

WALGLYK. Adj Bekwaam om te doen walgen. *Degoutant, capable de faire soulever le coeur.* Walglyke morsigheid. *Saloperie degoutante.* Spreekt 'er niet van, 't is walglyk. *N'en parlez pas, cela fait soulever le coeur.*

WALLETJE, WELLETJE. n. Kookje. *Bouillon.* m. De vis moet nog een walletje hebben. *Il faut que le poisson ait encore un petit bouillon.*

WAL-NOOTEN. zie OKKER-NOOTEN. *De grosses noix.*

WALRUS. Groote vis met een lange spitse en gevlamde tand, uit de bovenste kinnebak steekende. *Narwal, Rohart.* m. *Certain poisson qui a une grosse dent ou corne pointuë & cannelee sortant de la machoire superieure.* De Walrus kan de huid van een schip doorbooren. *Le Narwal peut percer le bordage d'un vaisseau.* Een heft van WALRUSBEEN. *Un manche de Narwal.* WALRUSTAND, tand of hoorn van de Walrus. *La dent ou la corne du Narwal.* De Ouden hebben de Walrustand voor de regte Eenhoorns-hoorn aangezien. *Les Anciens ont pris la dent du Narwal pour la vraye corne de Licorne.*

WALVIS. Zeer groot en log Zeedier in Groenland gemeen. *Baleine.* f. Jonas bleef drie dagen in de Walvis. *Jonas fut trois jours dans la Baleine.* WALVIS-BAARDEN, kaakebeen stukken van de Walvis. *Des fanons ou des barbes de Baleine.* Twee duizend pond Walvis-baarden. *Deux mille livres de fanons.* WALVIS-BEEN, balyn. *De la baleine, matiere pliante & forte, tirée des barbes de la Baleine.* WALVIS-SPEK, 't vet van de Walvis. *De la graisse de Baleine.* Tien vaten Walvis-spek. *Dix tonneaux de graisse de Baleine.* WALVIS-TRAAN, oly uit Walvis-spek geperst. *De l'huile de Baleine.* De WALVIS-VANGST is gevaarlyk. *La pêche de la Baleine est dangereuse.* WALVISVINNEN. *Nageoires de Baleine.*

WAL-WORTEL. Medicinaale plant die in blad en korrels na de Vlierboom gelykt. *Hieble.* m. *Plante Médecinale assez semblable au sureau pour la feuille & pour la graine.* Wal-wortels Oly. *De l'huile d'Hiebles.* f.

WAMBUS. n. Wambais, zeker slag van een hembdrok. *Un pourpoint, une chemisette, un colletin.* De kraag en de mouwen van 't wambus. *Le colet & les manches du pourpoint.* Een leere wambus. *Un colletin de cuir.* Met 'er tyd kwam Harmen in 't wambus. spr: *En quinse jours quatorse lieuës: avec le temps & la paille les nesses meurissent.* In 't witte WAMBUS, t'Amsterdam, in de Burger gyzeling gebragt werden. *être mené en prison Bourgeoise, mis en prison pour des dettes, à Amsterdam.*

WAN. Schulpsgewyze werktuig met twee handvatsels om 't koorn te wannen. *Van.* m. Het koorn met de wan om schudden. *Remuer le bled avec le van.*

WANBEDRYF, diend om 't Fransch woord *Malversation* te vertaalen. Hy wierd om wanbedryf van zyn ampt afgezet. *Il fut destitue de sa charge pour cause de malversation.*

WAND. Muur zyde. *Paroy.* f. *Un des cotez du mur.* Een naakte wand. *Une paroy nuë.* Een schildery aan de wand hangen *Pendre un tableau à la paroy.* En een onbekende hand schreef op de wand, Mene, Mene, Tekel, Upharsim. *Et une main inconnuë ecrivit sur la paroy, Mene, Mene, Tekel, Upharsim.*

WAND. Vast *of* hangend touwerk. *Funin.* m. *Agreils, Cordages d'un vaisseau pendants ou tendus.* Een schip met zyn staand en loopend wand voorzien. *Un vaisseau en funin, un vaisseau agréé de tous ses cordages dormants & courants.* Een schip onder 't WAND brengen. *Agréer un vaisseau.*

WANDEL. Bedryf, handel, leefwyze. *Conduite, maniere de vivre.* f *Comportement* m. Zyn handel en wandel is my bekend. *Je sçai de quelle maniere il se conduit, se gouverne*

WANDELAAR. Die veel van 't wandelen houd. *Un homme qui se promenne souvent, qui aime la promenade.*

WANDELEN. v. n. Zig vertreeden, kuyeren. *Se promener, marcher pour faire exercice ou pour se divertir.* Het is mooy weer om te wandelen. *Il fait beau se promener.* Wy hebben twee uuren lang gewandeld. *Nous nous sommes promenez deux heures durant.* WANDELEN, verkeeren, te werk gaan, zig gedraagen. *Cheminer, agir, se comporter.* In geregtigheid voor God wandelen *Cheminer devant Dieu en justice.*

WANDELING. f. Kuyertje. *Promenade.* f. Laat ons een wandeling samen doen. *Faisons une promenade, un tour ensemble.* Het vermaak van de wandeling neemen. *Prendre le plaisir de la promenade* De gevangene word kleine *Piet* in de WANDELING genaamd. *Le prisonnier s'appelle petit* Pierrot *par ses camarades.*

WANDEL-LAAN. Laan tot de wandeling geschikt of bekwaam. *Allée.* f. In dat Bos zyn schoone wandellaanen. *Il y a de belles allées dans ce Bois.* WANDELPAD, wandelpaadje. *Un petit sentier propre à la promenade.* WANDELPLAATS, plaats bekwaam tot de wandeling. *Promenade.* f. *Promenoir* m. *Lieu propre à la promenade.* WANDELSTOK, rotting of geschilderde stok. *Une canne, un bâton pour servir de contenance à la promenade &c.* De wandelstok, pelgrom. *Le bourdon d'un Pelerin.* Christoffels wandelstok. *Le bourdon de S. Christofle.* WANDELSTOKJE, rottingje, stokje. *Une petite canne, une bamboche, une baguette.* WANDEL-WEG,

Digitized by Google

wandel-laan, wandel-pad. *Un promenoir, une promenade, un ſentier, un chemin propre à la promenade.* Daar zyn om de Stad Leiden veel mooye wandelwegen. *Il y a autour de Leyde quantité de belles promenades, beaucoup de beaux promenoirs.*

WAND-TALIE. Talie in het wand gebruikt. *Fil de caret, fil qui s'employe au funin, aux cordages d'un vaiſſeau.*

WANG. Bekend gedeelte des aangezigts. *Jouë.* f. Een dikke wang. *Une jouë enflée.* Bloozende wangen. *Jouës vermeilles.* Holle wangen. *Jouës creuſes.*

WANGEDROGT. n. Wanſchaapen ſchepſel. *Monſtre, corps difforme.* m. De Helſe wangedrogten. *Les monſtres d'Enfer.*

WANGELOOF. n. Misvertrouwen, miſſing van Geloof. *Defiance.* f. *Manque de Foy.* m. Het wangeloof van Petrus deed hem zinken. *La defiance, le manque de Foy de St. Pierre le fit enfoncer dans l'eau.*

WANGELUID. Kwaad geluid. *Diſſonnance.* f. *Mauvais ſon* m.

WANGEN. Klampen. *Jumelles.* Een maſt WANGEN, met klampen voorzien. *Jumeller un mât.*

WANGUNST. f. Ongenegentheid, haat. *Malveillance, mauvaiſe volonté, haine* f. Dat zyn de uitwerkingen van zyn wangunſt tegen u. *Ce ſont les effets de ſa malveillance, de ſa haine pour vous.* WANGUNSTIG. Adj. Ongenegen, nydig. *Malveillant, contraire, defavorable.* Iemand wangunſtig zyn. *être contraire à quelqu'un, lui vouloir du mal, le traverſer.* Wangunſtige gevoelens. *Des penſées malveillantes, defavorables.*

WANHOOP. f. Verſlaagentheid der ziele, die een dringende nood niet meend te konnen overwinnen. *Deſeſpoir.* m. Tot wanhoop vervallen. *Tomber au deſeſpoir.* Hy is in de uiterſte wanhoop. *Il eſt dans le dernier deſeſpoir.* De wanhoop is een zonde tegen Gods Geeſt. *Le deſeſpoir eſt un peché contre le St. Eſprit.* WANHOOP werd ook in een zagter zin gezegt. De wanhoop verdubbeld de moed. *Le deſeſpoir redouble le courage.* Men moet braave luiden tot geen wanhoop brengen. *Il ne faut pas reduire de braves gens au deſeſpoir.*

WANHOOPEN. v. n. De hoop verliezen. *Deſeſperer, perdre l'eſpoir.* Men moet nooit wanhoopen aan Gods barmhertigheid. *Il ne faut jamais deſeſperer de la miſericorde de Dieu.* Hy ging zoo wanhoopend heen. *Il s'en alla ainſi à la deſeſperade.*

WANHOOPIG. Adj. Hooploos *Deſeſperé, ſans eſpoir.* Een wanhoopig menſch is te vreezen. *Un deſeſperé eſt à craindre.* Hy is wanhoopig geſtorven. *Il eſt mort deſeſperé.* WANHOOPIG MAAKEN, doen wanhoopen, in wanhoop brengen. *Deſeſperer, jetter dans le deſeſpoir.* Doet dat niet, gy zoud hem wanhoopig maaken. *Ne faites pas cela, vous le deſeſpereriez.* WANHOOPIG WORDEN, tot wanhoop vervallen. *Se deſeſperer, tomber au deſeſpoir.* Hy is wanhoopig geworden en heeft zig verhangen. *Il s'eſt deſperé & il s'eſt pendu.*

WANHOUT. n. Bedurven hout. *Du bois gâté en dedans, du bois qui trompe.*

WANKELBAAR. Adj. Waggelend, onzeker, veranderlyk. *Chancelant, vacillant, incertain, pas ſtable.* Een wankelbaar geluk, wankelbaar gemoed. *Un bonheur chancelant, une fortune chancelante; un eſprit vacillant, chancelant.*

WANKELEN. v n. Waggelen, niet vaſt ſtaan. *Chanceler, vaciller, n'être pas ferme.* Zoo vaſt als de Berg Sion die nooit wankeld. *Ferme comme le mont de Sion qui ne chancele jamais.* De beſchuldigde wankeld in zyne antwoorden. *L'accuſé vacille, chancele dans ſes réponſes.*

WANKELMOEDIG. Adj. Onzeker, waggelend. *Chancelant, vacillant, peu ferme, qui tourne à tout vent.* Wankelmoedig gemoed. *Eſprit vacillant, incertain.* Een Wankelmoedig Geloof. *Une Foy chancelante.* WANKELMOEDIGHEID, onzekerheid. *Incertitude, irreſolution, vacillation.* f. De wankelmoedigheid in 't ſtuk van Geloof is ten hoogſte gevaarlyk. *L'incertitude, le doute en matiere de Foy eſt extrêmement dangereux.* Zyn wankelmoedigheid heeft het werk verbrod. *Son irreſolution a fait echouer l'affaire.*

WANNEER. Adv. Doe, ten tyden als, *in welke tyd. Quand, lors que, dans le temps que.* Wanneer God de Waereld ſchiep. *Quand Dieu, lors que Dieu créa le Monde.* Hy zal komen, maar men weet niet wanneer. *Il viendra, mais on ne ſçait pas quand.*

WANNEN. v. a. Het Koorn &c. met de wan zuiveren. *Vanner, nettoyer le bled avec le van.* Het koorn wannen. *Vanner le bled.* Garſt wannen, ryſt wannen. *Vanner de l'orge, vanner du ris.*

WANORDER. Onorder, verwarring. *Deſordre, dereglement.* m. *Confuſion.* f. Alles is in wanorder op zyn kamer. *Tout eſt en deſordre dans ſa chambre.* De Vyand trok in groote wanorder af. *L'Ennemi ſe retira en grand deſordre, en grande confuſion.*

WANSCHAAPEN. Adj Mismaakt, gebrekkelyk. *Informe, monſtrueux.* Een wanſchaape ligchaam, wanſchaape kind. *Un corps informe, un enfant monſtrueux.* WANSCHAAPEN. Adj. Miſſelyk, ongeryimd. *Malfait, qui a du travers, biſarre.* Een wanſchaape geeſt. *Un eſprit mal-fait, eſprit de travers.* Wanſchaape voortbrengſelen. *Des productions biſarres, monſtrueuſes.* WANSCHAAPENHEID, mismaaktheid. *Diformité, laideur monſtrueuſe.* f. De wanſchaapenheid van een dier. *La diformité d'un animal.* WANSCHAAPENHEID, ongerymdheid. *Travers, ridicule.* m. *Abſurdité.* f. De wanſchaapenheid van zyne gedagten, van zyne redenen. *Le ridicule, l'abſurdité de ſes penſées, de ſes diſcours.*

WANSCHEPSEL. n. Ondier, ſchrikdier. *Monſtre, corps informe & monſtrueux.* m. Een ongelikte Beer is een wanſchepſel. *Un Ours non leché eſt un monſtre, un corps informe.*

WANSCHIKKING. f. Wanorder, onordentlykheid, verwarring. *Confuſion.* f. *Deſordre, brouillamini.* m. Een onbegrypelyke wanſchikking. *Une confuſion, un deſordre inconcevable.* WANSCHIKKELYK. Adj. Ongeregeld, verward. *Confus, embrouillé.* Een wanſchikkelyke reden. *Un diſcours confus, embrouillé.*

WANT. Oorzaak toonend en beſluitend woordje. *Car: particule ſervant à marquer la cauſe & la concluſion.* Hy kan niet komen, want de wind is tegen. *Il ne ſauroit venir, car le vent eſt contraire.* Men moet niet ſteelen, want God heeft het verboden. *Il ne faut pas derober, car Dieu l'a deffendu.*

WANT. Bootsgezelle handſchoen. *Mitaine, mouffle.* f. *Sorte de gros gand de laine où il n'y a de ſeparation que pour le pouce.* Een paar wanten. *Une paire de mitaines.* Trek je wanten uit. *Ote tes mouffles.*

WANT. Viſſers netten. *Des filets de Pêcheurs.* Het want te droogen hangen. *Secher les filets.* WANTHAALDERS, domme beeſten, halfwaſſe braaſſems, jongens die 't want aanhaalen in 't viſſen. *Ceux qui ſaiſiſſent les filets à la pêche du hareng.*

WANTROUW. Mistrouwen, agterdogt. *Defiance, meffiance.* f. *Soupçon.* m. In wantrouw leven. *Vivre dans la defiance.* De wantrouw is de Moeder van de zekerheid. ſpr: *La defiance eſt la Mere de ſurete.*

WAN-

Digitized by Google

WANTROUWEN. v. n. Misvertrouwen, verdenken. *Se deffier, mefier, ſoupçonner, avoir de la deffiance.* 't Is een kaerel die men wantrouwen moet. *C'eſt un homme dont il faut ſe deffier.* Hy wantrouwd my zonder reden. *Il ſe deffie de moy ſans raiſon.* WANTROUWEN, is ook een Naamwoord. Het wantrouwen is altemets noodig. *La meffiance eſt quelque-fois neceſſaire.*

WANTROUWIG. Adj. Agterdogtig, mistrouwend. *Deffiant, ſoupçonneux.* Een wantrouwig menſch. *Un homme meffiant, une perſonne meffiante.* Wantrouwige gedagten. *Des penſée ſoupçonneuſes.* WANTROUWIGHEID, wantrouw, agterdogt. *Meffiance.* f. *Soupçon.* m. De wantrouwigheid kan ſchaaden, als die te ver gaat. *La meffiance peut nuire, quand elle va trop loin.* WANTROUWIGLYK. Adv. Met wantrouw. *Avec deffiance, avec meffiance.*

WANTY. n. Ty dat van twee zyden komt en in 't midden ſtuit. *Marée prête à refouler* ou *à deſcendre qui paroît venir de deux cotez.*

WAPEN. n. Oorlogs tuig om aan te vallen *of* om zig te verweeren. *Arme.* f. Hy had geen ander wapen als een ſtok. *Il n'avoit point d'autre arme qu'un baton.* Wapen met een ſteel, als een Hellebaard of Piek. *Arme d'haſt, comme une Hallebarde, une Pique.* Vuurwapen, ſchietgeweer als Piſtool, Musket of Snaphaan. *Arme à feu, comme un Piſtolet, un Mouſquet ou Fuſil.*

WAPEN. In 't ſtuk van Wapenſchilden. *Armes.* f. pl. *Terme de Blaſon.* Het Wapen van Vrankryk, het Wapen van Holland. *Les Armes de France, les Armes de Hollande.* Hy woond in 't Wapen van Romen. *Il loge aux Armes de Rome.* De Wapens van Adelyke Huizen worden op Schilden en Wapenrokken gezet. *Les Armes des Maiſons Nobles ſe mettent ſur l'Ecu & la Cotte d'Armes.* Zyn Wapen op een ſignet laaten ſnyden. *Faire graver ſes Armes ſur un cachet.* Groots op zyn wapen zyn, opgeblaazen, verwaand zyn. *Garder ſon quant à moy, faire ſonner haut ſa qualité.* De Oude Kerk te Delft is vol WAPENS, Wapenſchilden. *La vieille Egliſe de Delff eſt pleines d'Armoiries.* WAPENBYLEN, Legerbylen, als die ten teken van gezag voor de Burgemeesteren van 't oud Romen gedragen wierden. *Haches d'Armes.* WAPENDRAAGER. zie SCHILDKNAAP. *Ecuyer, celui qui porte les Armes du Chevalier.*

WAPENEN. 't meerv: van WAPEN, in den eerſten zin. *Des armes.* De wapenen opvatten. *Prendre les armes.* Onder de wapenen ſtaan *être ſous les armes.* De wapenen neerleggen. *Mettre bas les armes.* 't Geweld der wapenen. *La force des armes* WAPENEN, de Legers en de Oorlogs-bedryven van dien. *Armes.* f pl. *Les Armées & leurs exploits.* God voor 't geluk onzer wapenen bidden. *Prier Dieu pour le ſuccès de nos armes.* God zegene des Konings wapenen. *Dieu beniſſe les armes du Roy.* De ſchrik onzer wapenen over al voeren. *Porter par-tout la terreur de nos armes.*

WAPENEN. v. a. Met wapenen voorzien. *Armer, fournir d'armes.* In dat Magazyn is geweer genoeg om vyftig duizend man te wapenen. *Dans cet Arſenal il y a dequoy armer cinquante mille hommes.* Zig WAPENEN, wervingen doen, oorlogs-toebereidſelen maaken. *Armer, faire des levées, des preparatifs de guerre.* Zig WAPENEN, de wapenen opvatten. *S'armer, prendre les armes.* Zig WAPENEN tegen de regen. *S'armer contre la pluie.* Zig tegen de verzoeking wapenen. *S'armer contre la tentation.*

WAPENHANDEL. m. Krygskonſt. *Le maniement des armes, l'art militaire.* Zig in den Wapenhandel oefenen. *S'exercer dans l'art militaire, au maniement des armes.*

WAPENHERALT of HERAULT. Wapenheld. *Heraut d'armes.* Den Oorlog wierd eertyds door een Wadenheralt aangekondigd. *La Guerre ſe declaroit autrefois par un Heraut d'armes.*

WAPENHUIS. n. Tuighuis. *Arſenal, Arcenac, Magaſin d'armes.* m. 's Lands Wapenhuis te Delft. *L'Arſenal de la Province à Delft.* 't Wapenhuis van Venetien. *L'Arſenal de Veniſe.*

WAPENING. f. Toeruſtinge ten Oorlog. *Armement, preparatifs de Guerre.* m. De wapening van 's Lands uitſchot. *L'armement de la milice du Païs.*

WAPENPLAATS. f. Verzamelplaats voor de bezetting van een Stad. *Place d'armes.* f. *Le lieu d'aſſemblée pour la garniſon d'une Ville.* WAPEN-PLAATS, Stad die het Leger als een Wapenhuis verſtrekt. *Place d'armes.* f. *Une Ville fortifiée tenant lieu d'Arſenal à une Armée en Campagne.* De Vyanden hadden Trier tot een wapen-plaats gemaakt. *Les Ennemis avoient fait de Treves une Place d'armes.*

WAPEN-REGISTER. n. Wapen-boek, Wapen-rol der Adelyke Huizen van een Koningryk of Landſchap. *Armorial.* m. *Livre contenant les Armoiries des Nobles d'un Royaume ou d'une Province.* Het Wapenregiſter van Spanjen, van de Nederlanden. *L'Armorial d'Eſpagne, des Pays-bas.*

WAPEN-REK. n. Rek daar de wapens te pronk leggen. *Ratelier d'Armes.* m.

WAPEN-ROK. Pantſier, rok die de Ridders en Adelyke Perſoonen eertyds over het borſt geweer aantrokken. *Cotte d'Armes, Jaque de mailles* ou *cotte de maille.* f.

WAPENRUSTING. f. Oorlogs-toebereidſels. *Armement, equipage, appareil de Guerre.* m. Yſelyke wapenruſting. *Effroyable armement.* Wapenruſting ter Zee, wapenruſting te Lande. *Armement par Mer, armement par Terre.*

WAPENSCHILD. n. Verbeelding van alles dat in 't Wapen van een Adelyk Huis komt. *Blaſon, Ecu Armorial.* m. *Armoiries.* f. pl. Het bevel des Konings aangaande de Wapenſchilden. *L'ordonnance du Roy touchant les Armoiries.* WAPENSCHILD-KONST, kennis der Wapenſchilden. *Blaſon.* m. *La ſcience des Armoiries, la ſcience Heraldique.* Hy is in de Wapenſchildkonſt zeer geleerd. *Il entend fort bien le Blaſon.*

WAPENSCHORSSING. f. Stilſtand, opſchorſſing der Wapenen. *Suſpenſion d'armes, ceſſation d'armes, treve.* f. *Armiſtice.* m. Daar wierd een wapenſchorſſing gemaakt om de lyken te begraaven. *On fit une ſuſpenſion d'armes pour enterrer les morts.*

WAPENSCHOUWING. f. Optrekking van Krygsvolk in Compagnien of Regimenten, om te zien of de zelve wel geoffend en compleet zyn. *Revuë, parade militaire.* f.

WAPENSMIT. Harnas-maaker &c. *Armurier, celui qui forge des armes propres à couvrir le corps &c.*

WAPENTUIG. n. Vol geweer, alle de noodige wapenſtukken. *Armure.* f. 't Wapentuig van den yzer man. *L'armure de l'homme encuiraſſé & muni de toutes pieces.*

't WAPENVLAK van een ſchip, gedeelte van 't agterſchip, daar 't beeld of teken van 't ſchip op ſtaat. *Le Miroir d'un vaiſſeau.*

WAPPER. Scheepswoord. Een Matroos de *wapper* geeven, uit den dienſt jaagen. *Caſſer un Matelot à gages, le chaſſer avec infamie.*

WAPPEREN. v. n. Slingeren. *Voltiger au gré du vent,*

Digitized by Google

quand il ne fait que barbeyer. Hoe wapperd, hoe ſlingerd het zeil zoo? *D'où vient que la voile voltige, barbeye ainſi?*

WAR. Woord als volgd te gebruiken. In de war, verward, geſtrengeld, in de knoop. *Mêlé, embrouillé, entortillé.* Het touw, het lint, het gaaren is in de war. *La corde, le ruban eſt entortillé, le fil eſt mêlé, embrouillé.* Hoe komt uw hair zoo in de war? *D'où vient que vos cheveux ſont ſi fort mêlez, entortillez?* Ik kan die linten niet uit de war krygen. *Je ne ſaurois demêler, detortiller ces rubans.* Hy bragt alles in de war ſig: *Il brouilla tout.*

WARANDE. f. Diergaard, Jaagperk. *Parc.* m. Een Warande van twee mylen in den omtrek. *Un Parc de deux lieües de tour.* De Warande van 't Loo, van St. Germain. *Le Parc de Loo, le Parc de St. Germain.*

WARLEN. v. n. Wellen, kenteren. *Tourner, former des tournans, des gouffres.* De ſtroom warld. *Le courant tourne, la marée forme des gouffres.* WARLING, draaykuil, kolk, wel. *Tournant, gouffre de Mer &c.* m. In de warling vervallen. *Tomber dans le tournant, dans le gouffre de Mer.*

WARM. Adj. Tuſſen laauw en heet. *Chaud, qualité entre tiede & ardent.* Warme Baden. *Des Bains chauds.* Een warme kamer. *Une chambre chaude.* Die rok is goed en WARM. *Cet habit eſt bon & chaud.* Het is heel WARM weer. *Il fait bien grand chaud.* Ik ben zoo warm dat ik ſmoor. *J'ay ſi grand chaud que j'etouffe.*

WARMEN. v.a. Warm maaken. *Chauffer, donner de la chaleur.* Zyne handen warmen. *Chauffer ſes mains.* Warmd u nog wat. *Chauffez vous encore un peu.*

WARM MAAKEN. v. a. Heeten, warmte geeven. *Chauffer, echauffer.* Water warm maaken, de ſpyzen warm maaken. *Chauffer de l'eau, chauffer les viandes.* Het bed warm maaken. *Echauffer le lit.* Maakt my de kop niet warm. gem: ſpr: *Ne m'echauffez pas la bile, les oreilles.*

WARMOES n. Allerley eetbaare Tuinkruiden. *Des herbes potageres, des herbes à pot.* Warmoes kooken. *Faire bouillir des herbes.* Sop met warmoes. *De la ſoupe aux herbes.* WARMOES-TUIN zie MOES-TUIN. *Un jardin potager.* WARMOES-VROUW, Groenwyf. *Une Herbiere, Vendeuſe d'herbes.* WARMOES ZIER, Tuinier die warmoes verkoopt. *Jardinier qui vend des herbes.*

WARMPJES. Adv. Met warmte. *Chaudement, bien chaud.* Houd uw warmpjes te bed. *Tenez vous chaudement au lit.* Dekt u warmpjes toe. *Couvrez vous bien chaudement.*

WARMTE. f Hoedanigheid van 't geene warm is. *Chaleur.* f. *Chaud.* m. De warmte zoeken. *Chercher la chaleur, le chaud.* Een gemaatigde warmte. *Une chaleur temperée.* Natuurlyke warmte. *Chaleur naturelle*

WARREN. v.a. Verwarren, in de war brengen. *Brouiller, mêler confuſément.* Die man volgd geen regel, hy doet niet als warren. *Cet homme ne ſuit point de regle, il ne fait que brouiller.* Het warren zoeken, twiſt zoeken. *Chercher à brouiller les cartes, à ſuſciter noiſe & querelle &c.*

WAS. *Pres:* van WEEZEN of ZYN. Hy was 'er heel blyde om. *Il en etoit, il en fut bien aiſe.*

WAS, WASCH. n. Weeke en geele zelfſtandigheid, overblyfſel van de gepynde honing. *Cire.* f. Met geel, met rood, met groen was zegelen. *Sceller en cire jaune, en cire rouge, en cire verte.* In waſch werken *Travailler en cire.* De Ouden ſchreven op waſſe tafeltjes. *Les Anciens ecrivoient ſur des tablettes de cire* Een waſch beeltje. *Une image de cire.* De waskaarſſen die in de Kerk branden. *Les cierges qui brulent dans l'Egliſe.* Hy had een was-kaarsjen in zyn hand. *Il tenoit une petite bougie à la main.*

WAS. 't Gewaſſe en natte linnegoed. *Le linge mouillé, le Lavage, le linge comme il revient du blanchiſſage.* Wy hebben de was over de vloer. *Nous avons reçu notre linge du blanchiſſage; nous ſommes occupez à ſecher, à plier, à repaſſer, à empeſer le linge.* WAS, Bleek, de plaats daar 't vuil goed gewaſſen en gebleekt word. *Le Blanchiſſage, le lieu où l'on blanchit le linge.* Ons goed is na de was. *Notre linge eſt au blanchiſſage.*

WASDOM. m. Aanwas, grooter wording. *Croiſſance.* f. *accroiſſement.* m. Tot zyn volle wasdom komen. *Parvenir à ſon entiere croiſſance.* Paulus plant en Apollos maakt nat, maar 't is God die de wasdom geeft. *Paul plante & Appollos arroſe, mais c'eſt Dieu qui donne l'accroiſſement.*

WASSE Adj. Van WAS *of* waſch. Waſſe pop. *Poupée de cire.* Waſſe kaarſſen. *Des chandelles de cire, des Cierges.*

WASSEN. v.a. Met water *of* eenig ander vogt ſchoon maaken. *Laver, nettoyer avec de l'eau.* Zyne handen waſſen, de vaten waſſen. *Laver ſes mains, laver les ecuelles.* Een tobbetje om zyne voeten te waſſen. *Un baquet pour ſe laver les pieds.* Een wonde met wyn waſſen. *Laver une playe avec du vin.* WASSEN. v.a. 't Linne goed ſchoon maaken. *Laver le linge, blanchir, faire la lexive.* Wy waſſen t'huis. *Nous blanchiſſons nous mêmes, nous faiſons notre blanchiſſage au logis.*

WASSEN. v. a. Aanwaſſen, toeneemen. *Croître, monter, devenir plus grand, groſſir.* Als de Maan begind te waſſen. *Quand la Lune commence à croître.* Het water waſt. *L'eau croît, l'eau monte.* De boomen, de planten, de kruiden waſſen *Les arbres, les plantes, les herbes croiſſent.* De hoornen van de WASSENDE Maan. *Les cornes du Croiſſant.* Met het WASSEND WATER in de Haven komen. *Entrer dans le Havre avec le flot, la marée montante.*

WASSER. Kanne waſſer, tuig om vleſſen of kannen te waſſen. *Goupillon.* m. *Inſtrument avec un bout de crin ou de ſoyes de cochon pour nettoyer des bouteilles, ou le fond des vaſes à long col.* Een glaaze WASSER. *Un inſtrument à laver les vitres.* Jan de WASSER, Jan hen, Jan leg agter. *Jean qui fait tout, Jean de Nivelle, un metteur de poules couver, un vray Jocriſſe.*

WASSING. f Reiniging, de daad van waſſen *Lavement, nettoyement.* m. De waſſing der voeten der Diſcipelen door Chriſtus. *Le lavement des pieds des Diſciples par Jeſus Chriſt.* De waſſingen en reinigingen van 't oude Teſtament. *Les lavements & les purifications de l'Ancien Teſtament.*

WASTER. Die linne goed ſchoon maakt. *Lavandiere, Blanchiſſeuſe, femme qui blanchit le linge.* 't Vuil goed aan de waſter geeven. *Donner le linge ſale à la blanchiſſeuſe.* Sixtus de vyfde tot het Pauſchap verheven zynde, wierd Paſquin een zeer vuil hembd aangetrokken: na de reden gevraagd, antwoorde hy, dat zyne *Waſter* een Vorſtin geworden was: dit zag op de Zuſter van *Sixtus* die haar met dit armelyk ambagt een tyd lang had moeten behelpen.

WASTOBBE. f. Tobbe om 't linne &c. te waſſen. *Une cuve à laver du linge, un cuvier.* 't Goed is al in de waſtobbe. *Le linge eſt deja dans la cuve.* Een Bleekers waſtobbe *Un cuvier de Blanchiſſeur.*

WASVAT. n. Groot vat met een boom, om iets uit te ſpoelen, te reinigen &c. *Cuve.* f. *Cuvier.* m. Het koper was-vat van Salomons Tempel. *La cuve, le cuvier, la Mer d'airain du Temple de Salomon.*

Digitized by Google

WAT. Iets, eenige zaak. *Quelque choſe.* f. Gy hebt nog wat vergeeten. *Vous avez oublié encore quelque choſe.* Waarſchouwd my, als gy wat hoord. *Avertiſſez moy, quand vous apprendrez quelque choſe.* Ik weet wel wat, maar niet alles. *Je ſçay bien quelque choſe, mais pas tout.* Van elks wat. *De chaque choſe un peu.* Is dat WAT! dat is nu wat! *La belle choſe! voila bien de quoy! un beau venez y voir!* WAT, een weinig tyd. *Un peu, quelque temps.* Wagt wat, blyft nog wat, het is niet laat. *Attendez un peu, demeurez encore un peu, il n'eſt pas tard.* Hy is wat grooter, een weinig grooter als gy. *Il eſt un peu plus grand que vous.* Dat is wat te lang. *Cela eſt un peu trop long.* Die is wat breeder, wat witter, wat beter koop. *Celui ci eſt un peu plus large, un peu plus blanc, un peu meilleur marché.*

WAT. Welke zaak. *Que, quelle choſe.* Wat doet gy, wat zegd gy, wat dunkt er u van? *Que faites vous, que dites vous, que vous en ſemble?* WAT, het geene dat, de zaak die. *Ce que, ce qui, la choſe que, quoy.* Doet wat ik u raad. *Faites ce que je vous conſeille.* Ik heb gedaan wat gy my gezegd had. *J'ay fait ce que vous m'aviez dit.* Al wat ik doe, al wat gedaan word. *Tout ce que je fais, tout ce qui ſe fait.* Al wat billyk is. *Tout ce qui eſt raiſonnable.* De Min is een ik weet niet wat. *L'Amour eſt un je ne ſçay quoi.* Hoor eens hier, wel wat? *Ecoutez ici, hébien quoy?*

WAT. Welke. *Quel, quelle.* In wat Land, in wat Stad woond hy? *En quel Pays, dans quelle Ville demeure-t-il?* In wat voor een boek ſtaat dat? *Dans quel livre cela eſt il?* Wat hoetd gy dat te zeggen? *Qu'avez vous à faire de dire cela?* Wat hoetd hy my dat te verwyten! *Qu'a-t-il à faire de me reprocher cela!* Wat zyt gy gelukkig! *Que vous êtes heureux!* Wat ben ik 'er bly om! *Que j'en ſuis aiſe!* Wat moet een eerlyke vrouw niet verdraagen! *Que ne faut il pas qu'une honnête femme endure, ſouffre!* WAT uw Broeder belangd, 't is een guit, die ik zal onterven. *Pour votre Frere, quant à votre Frere, c'eſt un coquin que je desheriterai.* Wat moeyte ik neemen mag, 't voldoed hem niet. *Quelque peine que je puiſſe prendre, cela ne le ſatisfait pas.*

WAT. Een prys briefje in de Lotery. *Un bon billet, un prix, un billet noir.* In die Lotery zyn vier nieten tegen een wat. *Dans cette Loterie il y a quatre billets blancs contre un noir, de cinq billets il y en a un bon.*

WATER. n. Koude en vogtige hoofdſtoffe. *Eau.* f. *Element humide & froid.* Fontein water, regen water, ſneeuw water. *Eau de Fontaine, eau de citerne, eau de neige* Zee water, brak water, zout water, zoet water, vers water. *Eau de Mer, eau ſommache, eau ſalée, eau douce, eau fraiche.* Staand water. *Eau dormante.* Klaar water. *Eau claire.* Stinkend water, vuil water. *Eau puante, eau ſale.* Vallend WATER. *Eau qui reſluë.* Waſſend water. *Eau qui monte.* Hoog water, laag water. *Haute marée, marée baſſe.* Binne WATER, water binnens dyks. *De l'eau environnée de Digues, retenuë par des Digues.* Buiten WATER, water buitens Dyks. *Grande eau, Riviere, bras de Mer &c.* Open WATER, vaarbaar water, daar geen ys in is. *Eau navigable, eau libre, ſans glaces.* Als het open water zal zyn. *Dès que les eaux ſeront libres, quand les glaces ſeront fonduës, quand les Rivieres, les canaux ſeront navigables.* Toe WATER, bevrooren water. *Eau fermée par les glaces.* Hier gaat weinig om als het toe water is. *On fait peu d'affaires icy pendant les glaces, quand les canaux ſont gelez; quand les Rivieres ſont priſes il s'y fait peu d'affaires.* Den Oorlog voeren te WATER en te Land. *Faire la Guerre par Mer & par Terre.* Een ſchip in 't WATER brengen, van de Werf doen afloopen. *Mettre un vaiſſeau à l'eau, lancer un vaiſſeau à l'eau.* Veel WATER trekken, diep gaan, diep gelaaden zyn. *Tirer beaucoup d'eau, être bien chargé.* Het geballaſt ſchip trekt tien voet waters. *Le vaiſſeau leſté tire dix pieds d'eau.* Water inneemen, zig van vers water voorzien. *Faire aiguade, faire de l'eau, faire proviſion d'eau fraiche.*

WATER. Bron water, berg of mineraal water. *Eau, de ſource, eau minerale.* f. Spa water. *Eau de Spa.* WATER, water zugt. *Hydropiſie, maladie qui fait enfler le corps.* Hy heeft het water *Il a l'hydropiſie, il eſt hydropique.* Zy is aan 't water geſtorven. *Elle eſt morte hydropique.* WATER, menſche pis. *Eau, urine* f. *Piſſat.* m. Zyn water maaken. *Faire de l'eau, tomber de l'eau.* Zyn water ophouden. *Retenir ſon eau.* De Doctor zyn water brengen. *Porter ſon eau au Medecin.* WATER, nood van waterloozen. *Envie de piſſer, de faire de l'eau.* Ik heb zulk een water. *J'ay ſi grande envie de faire de l'eau.* WATER, diſtileer water, uittrekſel. *Eau, eau diſtilée, eſſence &c.* Genever water, Oranje water. *De l'eau de Genevre, de l'eau d'Orange.* Water van de Koningin van Hongaryen. *De l'eau de la Reine de Hongrie.* Sterk water. *Eau forte.* Rooze water. *Eau roſe.*

WATER. Werd nog in verſcheide ſpreekwyzen gezegt. Zy gelyken malkander als twee druppels water. *Ils ſe reſſemblent comme deux goutes d'eau.* In troebel water viſſen. *Pêcher en eau trouble.* Stille waters hebben diepe gronden, wagt u voor de zwygers! *Il n'eſt pire eau que celle qui dort, dormez vous de garde des taciturnes, des perſonnes ſournoiſes!* Tuſſen water en wind blyven, waifelen, geen zyde kiezen. *Nager entre deux eaux, ſe menager entre deux partis ſans ſe declarer.* Gods water laten gaan over Gods akker, puis laaten wentelen. *Laiſſer couler l'eau, laiſſer aller les choſes comme elles vont ſans s'en mettre en peine.* Water in zyn wyn doen, zyn vervoerdheid maatigen. *Mettre de l'eau dans ſon vin, moderer ſon emportement.* In zulke waters vangt men zulke viſſen, men krygt loon ga werken. *Voila ce qu'il en coute, voila le fruit qu'on en doit attendre.* Veel waters vuil maaken, groote boha maaken. *Faire plus de bruit que de beſogne.* Hy is verdronken eer hy water kende, hy is heel vroeg geknapt, vroeg geſtraft. *Il s'eſt noyé avant que voir l'eau, il ne l'a pas fait longue, il n'a pas eu le temps de profiter de ſes adreſſes, de ſes inventions.* Boven WATER zyn, geen vrees hebben, behouden zyn. *Nager en grande eau, avoir le vent en poupe.* Wel te WATER willen, wel onder water willen, gaarn met de neus in 't nat zyn, natgierig zyn. *Aimer à boire le petit coup, à ſe chamarrer le moule du pourpoint, ſiffler bien la linotte, mettre ſouvent le pied dans la vigne du Seigneur.* In de Winter van 1715. tot 1716. is t'Amſterdam zeer groot gebrek aan water, zoet water geweeſt.

WATERAGTIG. Adj. Moeraſſig, in 't water leevend. *Aquatique, marecageux, vivans dans l'eau.* Wateragtig land. *Païs aquatique.* Wateragtig dier. *Animal aquatique.* Wateragtige planten. *plantes aquatiques.* WATERAGTIG, na 't water aardende. *Aqueux, aqueuſe.* Wateragtig gezwel. *Tumeur aqueuſe.* Wateragtige vrugten. *Des fruits aqueux.*

WATERBAL, WATERKAARS. *Chandelle d'eau.* f. *Certain feu d'artifice, feu gregeois.*

WATERBEL. Waterblaasje op 't water. *Bouteille, ampoulle, veſſie qui ſe forme ſur l'eau.* f. De regen maakt die

Digitized by Google

die waterbellen. *C'eſt la pluie qui forme ces bouteilles.* De kinderen maaken groote waterbellen met zeepwater. *Les enfans font de groſſes bouteilles avec de l'eau de ſavon.*

WATER-EMMER. *Un ſeau.* Een nieuwe water-emmer. *Un ſeau neuf.*

WATEREN. Een groot water, tuſſen twee of meer Eilanden. *Mers, grande etenduë de Mer entre des Iles.* De Wateren van Scio, de Wateren van de Archipel. *Les Mers de Scio, les Mers de l'Archipel.* Na de WATEREN, na de Baden gaan. *Aller aux Eaux.* De wateren van Bourbon, van Spa. *Les Eaux de Bourbon, de Spa.*

WATEREN. v.n. Zyn water maaken, piſſen. *Piſſer, uriner, faire de l'eau.* Hy heeft moeyte om te wateren. *Il a peine à uriner, à faire de l'eau.* Dat doet de tanden WATEREN, dat maakt zeer begeerig tot iets. *Cela fait venir l'eau à la bouche, cela provoque, cela excite beaucoup le deſir.*

WATER-GAL. Dunne-gal. *De la bile aqueuſe, bile claire.*

WATER-GANGEN. Legwaaringen, lyſhouten, dikke planken in 't maaken der verdekken, naaſt aan 't boord van de ſchepen gebruikt. *Madriers, ſommiers.* m. p. l. *planches longues & epaiſſes qui regnent dans le tillac ou pont d'enhaut le long du bordage du vaiſſeau.*

WATER-GRAFT. Graft met water voorzien. *Foſſé à fonds de cuve, foſſe plein d'eau.* Een Stad met een diepe water-graft omcingeld. *Une Ville entourée d'un foſſé à fonds de cuve.*

WATERHEN. Water-vogel naar een gemeene henne lykende. *Poule d'eau.* f.

WATERHOND. m. Gekruldе hond die wel te water wil, die opzoekt &c. *Barbet.* m. *Chien à poil friſé qui va à l'eau, qui apporte &c.* Hy zwemd als een waterhond. *Il nage comme un barbet.* Hy ſchudde hem als een waterhond. *Il le ſecoua, il le houſpilla d'une etrange ſorte.* Een goede waterhond ontziet geen modder noch loot: een regt liefhebber mikt het zoo na niet, ſlaat de bal zoo zy leid. *Un bon barbet ne craint point l'eau bourbeuſe, un homme de réſolution ne ſe rebûte pas pour les difficultez qu'il rencontre.*

WATERKAARS, WATERBAL. Vuurwerk dat zyn werking in 't water doet. *Chandelle d'eau.* f. *Feugregeois.* m. De waterkaarſſen hadden een goede werking. *Les chandelles d'eau firent un bon effet.*

WATERING. f. Verzameling waters, 't zy in Vaart, Meer &c. *Piece d'eau, etendue d'eau, ſoit canal, ſoit etang* ou *bras de Mer.* De viſſery van een watering verpagten. *Affermer la pêche d'une piece, d'une etenduë d'eau, d'un Lac, d'un bras de Mer.*

WATERKANT. f. Kant of oever van de Zee, de Rivier. *Le bord de l'eau, le rivage de la Mer* ou *de la Riviere.* Wy woonen aan de waterkant. *Nous demeurons ſur le bord de l'eau, près de la Riviere, près de la Mer.*

WATERKERS. Kruidjen in de Fontein Beekjes waſſende. *Creſſon.* m. *Herbe qui croît dans les eaux vives.* De Waterkers is verwarmend en afzettend. *Le creſſon echauffe & eſt laxatif, diuretique.*

WATERKOUD. Adj. Vogtig en koud. *Froid aqueux, froid humide & peſant.* Die ſneeuw maakt het waterkoud. *Cette neige rend le temps froid & humide; la neige cauſe ce froid peſant.*

WATERLANDER. Inwoonder van Waterland. *Un des habitans de cette partie de la Northollande qu'on appelle Waterland.* De Waterlanders kwaamen op den dyk; oneigentlyk, de traanen kwaamen in de oogen. *Les larmes parurent prêtes à couler; il fut* ou *elle fut prête à pleurer.* WATERLANDS, dat Waterland betreft. *De Waterland, qui eſt de Waterland.* De Waterlandſe Boeren, de Waterlanſe Melkmeisjes. *Les Payſans de Waterland, les Laitieres de Waterland.*

WATERLEIDING. f. Watergragt, ſpuy, verlaat daar 't water door geleid word. *Conduit d'eau, aqueduc.* m. De waterleidingen van Verſailles. *Les conduits d'eau de Verſailles.* De Romeinen hebben veel waterleidingen gemaakt. *Les Romains ont bâti grand nombre d'aqueducs.*

WATERLOOZEN. v.n. Wateren. *Lâcher de l'eau, tomber de l'eau, uriner.* Hy voeld veel pyn in 't waterloozen. *Il ſent beaucoup de douleur en urinant, il a bien de la peine à uriner.* De radys verwekt de waterlooziug. *La rave provoque à uriner.*

WATERMAAKEN. v.n. Waterloozen, wateren. *Piſſer, uriner, tomber, faire de l'eau.* Gy kond daar uw water maaken. *Vous pouvez lâcher votre eau là, tomber de l'eau en cet endroit.*

WATERMAGT. Zeemagt, Vloot. *Forces maritimes, forces navales.* De Hollandſe watermagt. *Les forces maritimes de Hollande.* Hy gebied de watermagt. *Il commande les forces navales.*

WATERMAN. Een der twaalf tekens van den Zodiak. *Verſeau, Aquarius, un des douze ſignes du Zodiaque.* Jupiter in de Waterman. *Jupiter au ſigne du Verſeau.*

WATERMOLEN. Molen om 't water uit de Polders in de Ringſlooten te loozen. *Un Moulin à decharger les prairies inondées.* In Vrankryk zyn veel WATERMOLENS, Molens die door 't water omdraayen. *Il y a beaucoup de Moulins à eâu en France.*

WATERPAS Gelyks met het water. *à fleur d'eau, au niveau de l'eau.* Waterpas ſchieten. *Tirer à fleur d'eau.* WATERPAS, Scheepstimmermans tuig. *Niveau.* Groote, kleine waterpas. *Grand, petit niveau.*

WATERPOT. Kamerpot, pispot. *Pot de chambre, pot à piſſer.* Een tinne waterpot. *Un pot de chambre d'etain.*

WATERROT. Rot die in 't water ſchuild. *Un rat d'eau, rat qui ſe retire dans les trous au bord de l'eau.*

WATERSCHIP. n. Schip dat ten dienſt der Zoutkeeten om zoutwater vaart. *Bateau qui va querir de l'eau ſalée pour employer aux Rafineries de ſel.* WATERSCHIP, ſchip met een beun, dat de Amſterdammers verſe vis verſchaft *Bateau qui apporte de la marée, du poiſſon de Mer à Amſterdam.* Het is waterſcheeps goedje. *C'eſt de la fraiche marée.* WATERSCHIP, is ook de naam van een vaartuig dat ſchepen over 't Pampus ſleept.

WATERSCHOUT. Schout die kennis neemd van de *delicten* omtrent de ſcheepen en 't Zeevaarend volk &c. *Un Officier, un Subſtitut du Baillif, qui prend connoiſſance des delicts qui ſe commettent ſur l'eau, parmi les gens de Mer &c.*

WATERSCHUIT. Lang en plat vaartuig om zoet water voor de Brouwers te haalen. *Un bateau plat & long, à l'uſage des Braſſeurs pour aller querir de l'eau douce.*

WATERSLANG. Slang die zig in 't water onthoud. *Une Couleuvre d'eau.*

WATERSPRONG. 't Water dat uit een Fontein pyp ſpringd. *Un jet d'eau qui jaillit hors d'un tuyau de Fontaine.* De waterſprongen en watervallen van 't Loo. *Les jets d'eau & les caſcades de Loo.*

WATERTANDEN. v.n. De tanden doen wateren, driftig begeeren. *Deſirer ardemment, avoir une grande envie de quelque choſe.* Dat doet een menſch watertanden. *Cela fait venir l'eau à la bouche, cela met une perſonne en goût.*

WATERVAL. Watervalling over rotſen, keyſteenen &c, 't zy uit de natuur of door konſt. *Caſcade, chute*

Digitized by Google

te d'eau. f. Daar zyn ſchoone watervallen te Rozendaal, by Arnhem. *Il y a de belles caſcades à Rozendal, près d'Arnhem.*

WATERVERF. f. Verf met water en gom gemaakt. *Detrempe.* f. Met waterverf ſchilderen. *Peindre à detrempe.* Dat ſchildery is waterverf. *Ce tableau eſt peint à detrempe.*

WATERVIS. f. Gemeenelyk Rivierviſ, meeſt kleine Baers die met zyn kookwater op tafel gediſt en met boterhammen gegeeten word. *Du poiſſon de Riviere, la pluspart des Perches, que l'on ſert ſur table dans leur bouillon & que l'on mange ſans autre ſauce avec du pain & du beure.* Water vis eeten. *Manger du poiſſon à la ſauce à l'eau, des Perches à l'eau.*

WATERVLOED m. Overvloeying, overſtrooming *Ravine, inondation* f. *Debordement.* m. Die watervloed heeft boomen en rotſen weg geſpoeld. *Cette ravine, ce debordement a emporté des arbres & des rochers.* Dit Land is de watervloeden zeer onderworpen. *Ce Pais ci eſt fort ſujet aux inondations.*

WATERVOGEL. Vogel in 't water aardende. *Oiſeau aquatique.* De Eend is een watervogel. *Le Canard eſt un oiſeau aquatique.*

WATER-ZOO. Zoo vis. *Aſſez de poiſſon pour faire un bon plat.* Een vrind op een waterzootje nooden. *Prier un ami de venir manger du poiſſon à l'eau &c.* Een Ben met natte kleeren werd boertende ook een *Waterzoo* genaamd.

WATERZUGT. Het water, ziekte die het ligchaam doet opzwellen en een onleſchbaare dorſt verwekt. *Hydropiſie.* f. Men geneeſd hier zelden van de waterzugt. *On guerit ici rarement de l'hydropiſie.* Een WATERZUGTIG menſch werd nooit door de dood verraſt. *Un hydropique n'eſt jamais ſurpris par la mort.*

WAT-CONVOOYER. Convooyer die de ligte Hamburger-vaarders door de WATTEN of zandbanken, langs de Vrieſſe en Breemer kuſt begeleid. *Un Convoy qui ſert d'eſcorte aux legers Batiments qui font le voyage d'ici à Hambourg entre les* Wattes *ou bancs le long des Côtes de Friſe & de Breme.*

WATTE. Zeker katoen, fynder en zyagtiger als 't gemeene. *De la oüatte.* Een borſtrok met watte gevoerd. *Une camiſole doublée de oüatte.* WATTE! zekere uitroep. *Ouais! certaine exclamation.*

W E.

WEB. n. Gerold ſtuk linnen, weeſſel van vlas *of* hennip. *Piece de toile.* f. *Un rouleau de toile.* m. De web houd veertig ellen. *La toile, la piece contient quarante aunes.* Van een zaak daar geen end aan is, word gezegd, 't is het WEB van Penelope. *D'une affaire qui ne ſe finit point, on dit, c'eſt la toile de Penelope.* Een ſpinne WEB. *Une toile d'araignée.* WEBSCHEEREN, de draaden van 't web zoo ver uitſpannen als het web weezen moet. *Ourdir, monter la piece de toile.*

WED. Wedde, paarde drink-plaats. *Abbruvoir.* m. *Lieu deſtiné à faire boire les chevaux.* De paarden na 't wed brengen. *Mener les chevaux à l'abbruvoir.*

WEDDE. Jaarlyks geld, toegelegd tractement. *Penſion.* f. *Ce qu'un Prince, ou Etat aſſigne annuellement à quelqu'un.* Hy trekt een jaarlykſe wedde van den Staat. *Il a une penſion de l'Etat.*

WEDDEN. v. n. Verwedden. *Gager, parier.* Twee tegen een wedden. *Parier, gager le double contre le ſimple.* Ik hou niet van 't wedden. *Je n'aime pas à gager, à parier.* Ik wed van ja, ik wed van neen. *Je parie que ſi, je parie que non,* Het is een groot WEDDER. *C'eſt un grand parieur.* WEDDING, weddingſchap. *Pari.* m. 't Is een malle wedding. *C'eſt une folle gageure, un ſot pari.*

WEDER. Schikking van de lugt. zie WEER. *Temps.* m. *Diſpoſition de l'air.* Het is ſchoon weder. *Il fait beau temps.*

WEDER. Adv. Wederom, nogmaals. *De nouveau, une autrefois, derechef.* Doet het niet weder. *Ne le faites plus.*

WEDERBAAREN. v. a. Weder voortbrengen. *Regenerer.* 't Is de Geeſt Gods die ons wederbaard. *C'eſt l'Eſprit de Dieu qui nous regenere.* De goede werken zyn de vrugten der WEDERBAARINGE. *Les bonnes oeuvres ſont les fruits de la Regeneration.*

WEDERDOOP, HERDOOP. *Second Baptême.* m. WEDERDOOPEN, nader Doopen, als men reden van zyn Geloof gegeeven heeft. *Rebaptiſer, conferer un ſecond Baptême après ſa confeſſion de Foy.* WEDERDOOPERS, Doopsgezinden, Mennoniſten. *Anabaptiſtes, Rebaptiſans, Mennoniſtes.* De Leere der Wederdoopers zweemd na die van de Donatiſten. *La Doctrine des Anabaptiſtes, des Mennoniſtes a du rapport à celle des Donatiſtes.*

WEDEREISSEN. v. n. Weder vraagen. *Redemander.* Ik zou 't hem niet durven wedereiſſen. *Je n'oſerois le lui redemander.*

WEDERGAAN. v. n. Nogmaals gaan, nader gaan. *Aller une autrefois, retourner.* Ik durf 'er niet weder gaan. *Je n'oſerois y aller une ſeconde fois, y retourner.*

WEDERGALM. Weergalm, weerklank. *Rejailliſſement, reflexion, bruit, ſon rendu avec eclat.* m. Men hoort van hier de wedergalm der ſtemmen. *On entend d'ici le rejailliſſement des voix.* WEDERGALMEN. v. n. Een galm, een weerſtuit van ſtem *of* klank te rug zenden. *Retentir, renvoyer le ſon de la voix.* De Kerk wedergalmd als men zingd. *L'Egliſe retentit quand on chante.* Gods ſtem doet de bergen wedergalmen. *La voix de Dieu fait retentir les montagnes.*

WEDERGEBOOREN. Door den Doop en genade Gods herbooren. *Regeneré.* De wedergeboorenen zullen het Koningryk der Hemelen beërven. *Les regenerez heriteront le Royaume des Cieux.*

WEDERGEBOREN WORDEN. Door den H. Doop en de genade Gods herſteld worden in ſtaat van onnozelheid. *Renaître, être regeneré par le Baptême & la grace de Dieu.* Wy worden door GodsGeeſt wedergeboren. *Nous renaiſſons, nous ſommes regenerez par l'Eſprit de Dieu.* WEDERGEBOORTE, herſtelling in den ſtaat van onnozelheid. *Regeneration.* f. *Retabliſſement dans l'etat d'innocence.* De Doop is het Sacrament der wedergeboorte. *Le Baptême eſt le Sacrement de la regeneration.*

WEDERGEEVEN. v. a. Weergeeven, wederom geeven. *Rendre, redonner, reſtituer.* Een geleend boek wedergeeven. *Rendre un livre qu'on a emprunté.*

WEDERHOORIG, WEDERZYDS. Adj. *Reſpectif, qui eſt reciproque.* Wederhoorige pligten. *Devoirs reſpectifs.* Een wederhoorige liefde. *Un amour reciproque.* Malkander uitſchelden is een WEDERHOORIG Werkwoord. *S'entrequereller eſt un Verbe reciproque.*

WEDERHOUDEN. v. a. Tegenhouden, weeren, beletten. *Retenir, empêcher, detourner.* Ik heb hem niet konnen wederhouden. *Je n'ai pu le retenir, l'empêcher d'aller, de faire &c.* Zoo de vreeze Gods my niet wederhield, ik zou... *Si la crainte de Dieu ne me retenoit, je...* WEDERHOUDEN, is ook een *participium.* Hy zou in 't water gevallen zyn, had ik hem niet wederhouden. *Il ſeroit tombé dans l'eau; ſi je ne l'avois retenu.* WEDERHOUDING, intooming, beletſel. *Empêchement, obſtacle.* m.

WEDERKEER. zie WEDERKOMST. *Retour.* m. *Ac-*

Digitized by Google

tion de retourner. WEDERKEEREN, gaan daar men van daan komt. *Retourner, aller d'où l'on eſt venu.* Wanneer zal hy wederkeeren? *Quand retournera-t-il?* In't WEDERKEEREN veroverde hy Marſeille. *En retournant, dans ſon retour il prit Marſeille.* Tot God WEDERKEEREN, zig beteren. *Retourner à Dieu, ſe convertir.* Keer weder, keer weder, ô Iſraël! *Retourne, retourne, ô Iſraël.*

WEDERKOMEN. v. a. t'Huis komen, van de reis komen. *Revenir, retourner, venir une autrefois.* Hy zal ligt nooit wederkomen. *Il ne reviendra peut être jamais.*

WEDERKOMST. Aankomſt op de plaats daar men van daan gegaan was *Retour.* m. Na zyn wederkomſt uit Italien. *Après ſon retour d'Italie.*

WEDERLEG. Wederlegging, beantwoording. *Refutation.* f. 't Verdiend geen ander wederleg. *Cela ne merite point d'autre refutation.*

WEDERLEGGEN. v a. Leggen daar 't eerſt was *Remettre, mettre où l'on l'a pris.* Een boek op zyn plaats wederleggen. *Remettre un livre à ſa place.*

WEDERLEGGEN. Aantoonen dat een zaak anders is dan men die ſtelt. *Refuter.* Een ſtelling wederleggen, een dwaaling wederleggen. *Refuter un argument, refuter une erreur.* De WEDERLEGGING van een dwaaling, van een laſterring. *La refutation d'une erreur, d'une calomnie.*

WEDERLOONEN, WEDERVERGELDEN. v a *Recompenſer, rendre une juſte retribution, remunerer* God zal u goed doen wederloonen. *Dieu recompenſera, remunera vos bienfaits, vos bonnes actions.*

WEDERMIN, WEDERLIEFDE. f. Liefde erkentenis. *Amour reciproque.* Zyn Lief tot wedermin beweegen *Porter ſa Maitreſſe à repondre à ſes voeux, la rendre ſenſible.* Zy toonde hem haar wedermin. *Elle lui donna des marques de ſon amour, elle repondit à ſa tendreſſe.* WEDERMINNEN. v. a. Wedermin toonen. *Aimer qui nous aime, rendre amour pour amour.* Die ons beminnen, wederminnen. *Aimer qui nous aime, rendre amour pour amour.*

WEDERNEEMEN. zie WEERNEEMEN. *Reprendre, prendre ce qu'on avoit donné ou prêté.*

WEDEROM. Adv. Op nieuws, alweer. *De nouveau, une autrefois, derechef.* Hy beſchuldigd hem wederom. *Il l'en accuſe de nouveau.* Doet het niet wederom. *Ne le faites plus, n'y retournez plus.* WEDEROM, wedergekeerd, wedergekomen. *Revenu, retourné.* Hy is uit de Stad geweeſt, maar hy is al wederom. *Il a été hors de la Ville, mais il eſt deja de retour.* WEDEROM, heeft in verſcheide woorden de zelve kragt als WEDER. Wederom beginnen, wederom doen, wederom gaan, wederom neemen. *Recommencer, refaire, retourner, reprendre.*

WEDER-OPBOUWEN. v. a. Herbouwen. *Rebâtir, reſtituer.* De afgeworpene Tempels weder-opbouwen. *Rebâtir les Temples demolis.* De vermaarde Phriné, bood den Thebanen op eige koſten hunne Stad met nieuwe wallen te voorzien, mits men op een der Poorten liet uithouwen: Alexander de Groote had deze muuren afgeworpen, maar de *Galante* Phriné heeft die weer op doen bouwen.

WEDERSPANNIG. zie WEERSPANNIG. Adj *Desobéiſſant, rebelle.*

WEDERSPRAAK, TEGENSPRAAK. Weigering. *Replique, contradiction.* f. *Refus.* m. Doet het zonder wederſpraak. *Faites le ſans replique.*

WEDERSPREEKEN. v. n. Tegenſpreeken, het tegendeel zeggen. *Repliquer, contredire.* Gehoorzaamen zonder wederſpreeken. *Obéir ſans repliquer.* Hy wederſpreekt zig zelfs. *Il ſe contredit lui même.*

WEDERSTAAN. v.a. Wederſtand bieden, niet wyken. *Reſiſter, faire de la reſiſtance.* Iemand kragtig wederſtaan. *Reſiſter fortement à quelqu'un.* Wie kan Gods wil wederſtaan? *Qui eſt ce qui peut reſiſter à la volonté de Dieu?*

WEDERSTAND. Verweering. *Reſiſtance, deffenſe.* f. Wederſtand bieden. *Faire reſiſtance, ſe deffendre.* Een kloekmoedige wederſtand. *Une courageuſe deffenſe, reſiſtance.*

WEDERSTREEVEN. v.a. Tegenſtreeven, zig kanten tegen iemand. *Contrecarrer, contrepointer, traverſer quelqu'un.* Hy wederſtreeft my geſtadig. *Il me contrecarre continuellement, il me traverſe en tout, il s'oppoſe à tout ce que je veux.* WEDERSTREEVER, tegenparty. *Antagoniſte, adverſaire.* Hy heeft een magtige wederſtreever. *Il a un puiſſant antagoniſte.* WEDERSTREEVIG Adj Tegenpartydig. *Oppoſé, appointé contraire, ennemi.* Wederſtreevige gevoelens. *Sentimens oppoſez, opinions contraires.* WEDERSTREEVIGHEID, ſtrydigheid. *Oppoſition, contrarieté.* f.

WEDERVAAREN. v.n. Ondervinden, beproeven. *Eprouver, experimenter, arriver.* WEDERVAAREN, part: van't zelfde Werkwoord. Hem zyn wonderlyke dingen op die reis wedervaaren. *Il a eprouvé, il lui eſt arrivé des choſes merveilleuſes dans ce voyage.* WEDERVAAREN, ondervinding, geſchiedenis. *Avanture.* f. *Ce qui eſt arrivé à quelqu'un.* Verſlag doen van zyn wedervaaren. *Raconter ſes avantures, Rendre compte de ce qui nous eſt arrivé.*

WEDERWAARDIG. Adj. Veragtend, verſmaadend. *Dedaigneux, mepriſant, hautain.* Wederwaardige bejeegeningen. *Traitements dedaigneux.* WEDERWAARDIGHEID, veragting, ſmaad. *Dedain, mepris.* m. *Hauteur.* f. Iemand met wederwaardigheid ontfangen. *Recevoir quelqu'un avec dedain, rabrouher quelqu'un* De wederwaardigheden van een Minnaares uitſtaan. *Eſſuyer les dedains, les mepris d'une Maitreſſe.* WEDERWAARDIGLYK Adv. *Dedaigneuſement, avec dedain.*

WEDERZEGGEN. v.a. Weerzeggen, nogmaals zeggen. *Redire, dire de nouveau.* De zelfde zaak dikwyls wederzeggen. *Redire ſouvent la même choſe.* WEDERZEGGEN, overzeggen, klappen. *Redire, rapporter ce qu'on a entendu dire.* Gy moet het niemand wederzeggen. *Il ne faut le redire à perſonne.*

WEDERZENDEN. v.a. Weerzenden, te rug zenden. *Renvoyer, faire reporter.* De geſchenken wederzenden. *Renvoyer les preſents.* Ik zou hem't goed voort wederzenden. *Je lui renverrois inceſſamment la marchandiſe.*

WEDERZIEN. v. a. Weerzien, wederom zien. *Revoir, voir de nouveau.* Wanneer zullen wy malkander wederzien? *Quand nous reverrons nous?* Tot WEDERZIEN, tot wederzienstoe: *à revoir, juſqu'à revoir.*

WEDERZYDS. Adj. Wederhoorig, van weer kanten. *Mutuel, reciproque, entre deux ou pluſieurs perſonnes.* Wederzydſe vriendſchap, wederzydſe liefde. *Amitié mutuelle, reciproque; amour mutuel, amour reciproque.* Wederzyds verband, wederzydſe gift. *Obligation mutuelle, don mutuel.*

WEDLOOP. Paarde loop om eenige gewedde ſom. *Courſe de chevaux au ſujet de quelque gageure.* f. Daar zal te Neuwmarker een wedloop gehouden worden. *Il y aura à Neuwmarket une courſe de chevaux.*

WEDUW. Vrouw diens man is overleden. *Veuve, femme veuve.* Een ryke weduw *Une riche veuve.* Een arme bedroefde weduw. *Une pauvre veuve affligée.*

D:

Digitized by Google

De WEDUWELYKE ſtaat valt heel laſtig. *L'etat, la condition de veuve eſt bien incommode.* Zy trouwd een WEDUWENAAR met vyf kinderen. *Elle epouſe un veuf, un homme veuf avec cinq enfans.* WEDUWGIFT, 't goed dat een weduw by Teſtament of Huwelykſe voorwaarde gemaakt is. *Douaire.* m. WEDUWSCHAP, ſtaat van een vrouw welkers man overleden is. *Veuvage.* m. *Viduité.* f. Droevige weduwſchap, langduurige weduwſchap. *Triſte veuvage, long veuvage, longue viduité.*

WEE. Pyn, ſmert die het ligchaam lyd. *Douleur.* f. *Mal que ſouffre le corps.* Hy voeld noch wee noch pyn. *Il ne ſent ni mal ni douleur.*

WEE. Woordje van weeklagt of vloek uiting. *Malheur, terme de complainte ou d'imprecation.* Wee, my, arme zondaar! *Malheur à moy, pauvre pecheur!* Wee den godloozen in dien vreeſelyken dag! *Malheur aux impies dans cette terrible journee!*

WEEDAS. Weede, zekere as van uitgebrande boomen &c. ſlegter en gemeender als de pot as. *De la guede, de la guedaſſe.* De Bleekers en de Zeepzieders gebruiken weedas. *Les Blanchiſſeurs & les Savonniers employent de la guedaſſe, de la cendre de Moſcovie.*

WEEFGETOUW, WEEVERSGETOUW. n *Le metier d'un Tiſſerand ſur lequel il ourdit ſa toile.*

WEEFSEL n. Geweefſel. geweeven ſtofje. *Tiſſu* m. *Etoffe faite au metier.* Goud en zilver weefſel. *Tiſſu d'or & d'argent.* Hair weefſel. *Tiſſu de cheveux.*

WEEG, werd voor WEG, Doortogt gezegt, in de gem: ſtyl *Paſſage, chemin.* m. Gy ſtaat daar in de weeg *Vous êtes là dans le paſſage* Uit de weeg! *Hors du paſſage, otez vous du chemin!* Hy is elk een in de weeg *Il nuit à tout le monde.* Leg ik u wel een ſtroo breet in de weeg, hinder ik u wel in 't alderminſte? *Vous nuis je en quoy que ce ſoit, vous fais je obſtacle en aucune maniere?*

WEEGBLAD. n. Kruid of blad in vogtige plaatſen waſſende en goed tegen de belroos en andere ontſteekingen. *Plantain* m. *Herbe ou plante qui croit dans les lieux humides, bonne contre l'ereſipele & autres inflammations.* Daar is klein en groot weegblad. *Il y a du petit & du grand plantain.*

WEEGEN. v. n. Eenige zwaarte hebben. *Peſer, avoir du poids.* Le Pret: *Woog*, le Part: *Gewogen.* 't Gond weegd zwaarder als 't zilver. *L'or peſe plus que l'argent.* Het woog in alles honderd pond. *Le tout peſoit cent livres.* WEEGEN. v. a Met het gewigt de zwaarte van iets onderzoeken. *Peſer.* Het vlees, het brood weegen. *Peſer la viande, peſer le pain.* Scherp weegen. *Peſer un peu juſte.* Ruim weegen. *Faire bon poids.*

WEEGLUIS. Stinkend ongediert. *Punaiſe.* f. Zoo plat als een weegluis. *Plat comme punaiſe.* 't Bed is vol weegluizen. *Le lit eſt plein de punaiſes.*

WEEGSCHAAL. Geſtel met twee platte boomen om iets te weegen. *Balance.* f. Het goed op de weegſchaal leggen *Mettre les drogues, les denrees dans la balance* Op de Kermis van St. Germain, was 'er een die onder andere, de *Zodiak* of Dierkring vertoonde, daar de plaats der Weegſchaale van open was, zynde *Aſtrea*, zoo hy voorgaf na den Hemel gevaaren.

WEEK. 't *Pret:* van WYKEN. Hy week in een kelder, in een winkel. *Il ſe retira dans une cave, dans une boutique.*

WEEK. Tuſſentyd van den Zondag tot Zaturdag ingeſlooten te rekenen. *Semaine.* f. Een volle week. *Une ſemaine entiere.* In't laatſt van de week, de toekomende week. *à la fin de la ſemaine, la ſemaine prochaine.* WEEK, werd voor de tyd van 7 dagen genomen, onverſchillig van welken dag te rekenen. Ik heb een week onderwegen geweeſt. *J'ay été une ſemaine en chemin.* Het zal Donderdag drie weeken zyn. *Il y aura Jeudy trois ſemaines.*

WEEK. Slap, murw. *Mou, mol, molle.* Zoo week als waſch. *Mou comme cire.* Weeke kaas. *Fromage mou.* Het brood is te week. *Le pain eſt trop mou.* Weeke peeren. *Des poires molles.* Hy is week in den boezem, week in de beurs, zyn beurs is niet wel geſpekt. *Sa bourſe eſt bien plate, les eaux ſont baſſes chez lui.* Het is een hard man op een weeke kaas, hy lykt of wil lyken ſterk te zyn. *Un vaillant homme contre un fromage mou! il affecte de paroître robuſte, mais il a le corps flouet.* Meend gy dat ik van die weekgebakkene ben? *Penſez vous que je ſuis de ces piſſefroids, de ces jocriſſes?*

WEEKBAK. Kuip om ſtokvis, zoute vis &c. in te weeken. *Un baquet, un petit cuvier qui a les bords fort bas, pour y mettre deſſaler de la moruë &c.*

WEEKELYK, SLAP. Adj. Murw. *Molaſſe, flouët, flaſque.* Weekelyk vel, weekelyk ligchaam. *Peau molaſſe, corps flouet.* De WEEKELYKHEID van 't ligchaam is een teken van ongezondheid. *La moleſſe du corps eſt une marque de mauvaiſe ſanté.*

WEEKELYKS. Adj Dat om de week geſchied. *Qui arrive d'une ſemaine à l'autre.* Weekelykſe byeenkomſt. *Aſſemblee qui ſe tient toutes les ſemaines.*

WEEKEN. v. a. Te weeken leggen. *Mettre tremper, mettre deſſaler.* Labberdaan te weeken zetten. *Mettre tremper de la morue pour la deſſaler.* Het moet nog wat weeken. *Il faut que cela trempe encore un peu.* De roeden leggen in de pis te weeken. gem: ſpr: *Les verges ſont toutes prêtes, trempent depuis long temps.*

WEEKLAGT. Rouwklagt, beklag. *Lamentation, complainte.* f. Al die weeklagten zyn vergeefs. *Toutes ces lamentations, toutes ces complaintes ſont inutiles.* WEEKLAGT, pynelyk beklag. *Lamentation, clameur cauſee par quelque douleur.* f.

WEEK MAAKEN. v. a. Vermurwen, tot medogendheid beweegen. *Attendrir, rendre compatible.* Die traanen konden haar Vader niet week maaken. *Ces larmes ne purent attendrir ſon Pere.* Iemand WEEK MAAKEN, gedwee maaken. *Rendre ſouple, faire filer doux.* Ik maakte hem zoo week! *Je le fis bien filer doux, je rabattis bien ſon caquet!*

WEELDE. f. Overmaat van vreugd, overdaad. *Luxe.* m. *Volupté, abondance* f. *Delices.* f. pl. In de weelde leeven, in de weelde opgebragt zyn. *Vivre dans le luxe, être elevé dans le luxe.* Een kind van weelde, een dertel witte broods kind. *Un enfant gâté, un enfant elevé dans le libertinage* Gy klaagd van weelde, gy zyt al te gelukkig, gy erkend uw geluk niet. *Vous ne connoiſſez pas votre bonheur, vous vous plaignez de trop d'aiſe, la Mariee eſt trop belle.*

WEELDRIG. Adj Dertel, brood dronken. *Voluptueux, ſenſuel.* Een weeldrig kind. *Un enfant gâté, un volontaire.* Een weeldrig leeven leiden. *Mener une vie voluptueuſe, ſe plonger dans la joye.* WEELDRIGHEID, weelde, dartelheid. *Volupté, joye, licence.* f. *Libertinage.* m. De weeldrigheid van de jeugd intoomen. *Reprimer le libertinage, la licence de la jeuneſſe.*

WEELIG. Adj. Teer en fris. *Tendre & frais.* Het weelig gras. *L'herbe tendre.*

WEEMOEDIG. Adj. Laf, flaauwhartig. *Puſillanime, mol, qui a l'ame baſſe.* Een weemoedig menſch, een weemoedige ziel. *Un homme mol, puſillanime, une ame puſillanime, lâche.* WEEMOEDIG. Adj. Medoogend, teerhartig. *Tendre, element, ſuſceptible de compaſſion.* Een weemoedig menſch, een weemoedig hart. *Une perſonne tendre, un coeur tendre.*

Digitized by Google

WEEMOEDIGHEID. f. Weekelykheid, flaauwhartigheid. *Pufillanimité, lâcheté.* f. WEEMOEDIGHEID, tederheid, medogentheid. *Tendreſſe, compaſſion.* f.

WEEN. Darm ſnydingen, ſtuipen, ſmert, ween van de Kraamvrouw. *Douleurs de l'enfantement, trenchées de la Femme en travail d'enfant.* Als die arme vrouw de ween overkwamen. *Quand les trenchées, quand les douleurs de l'accouchement prirent cette pauvre femme.*

WEENEN. v. n. Bitter ſchreyen. traanen ſtorten. *Pleurer, pleurer à chaudes larmes.* Gelukzalig zyn die weenen, want zy zullen vertroost worden. *Bien heureux ſont ceux qui pleurent, car ils ſeront conſolez.* Ende Petrus weende bitterlyk. *Et Pierre pleura amerement.* WEENING, geween, geſchrey. *Pleurs.* m. pl. *Lamentations* f. pl. Alwaar weening en knarſſinge der tanden zyn zal! *Où il y aura pleurs & grincement de dents.*

WEER. Moeite, zorg, beweeging. *Peine.* f. *Soin, mouvement, remuëment.* m. Ik heb veel weer daar om gedaan, maar vrugteloos. *J'ay pris beaucoup de peine, je me ſuis beaucoup remue pour cette affaire là, mais inutilement.* De gantſe Stad was in de weer, in rep en roer om den Koning te zien. *Toute la Ville etoit ſur pied pour voir le Roy.*

WEER, WEDER. Adv. Wederom, nogmaals. *Encore, une autrefois, de nouveau, derechef.* Doet het niet weer. *Ne le faites plus, n'y retournez plus.* Zult gy 't niet weer doen? *Ne le ferez vous plus?* Wat is 'er weer te doen? *Qu'y a-t-il encore, qu'eſt ce qu'il y a encore?* Doet het eens weer, ik hebt gy 't hart! *Oh, revenez y! oh, retournez y pour voir!*

WEER. n. Weder, geſteltenis van de lugt. *Temps.* m. *Diſpoſition de l'air.* Schoon weer, leelyk weer. *Beau temps, mauvais temps.* Vogtig weer, donker weer. *Temps humide, temps obſcur.* Miſtig weer, windig weer. *Temps de bruine, temps orageux.* Veranderlyk weer, ſtil weer. *Temps variable, temps calme.* Wat weer is het? het is mooy weer, het is koud weer, het is warm weer. *Quel temps fait il? il fait beau temps, il fait froid, il fait chaud.* Wat was het giſter mooy weer! *Qu'il faiſoit beau hier!* Wat is het te nagt een noodweer geweest! *Le terrible temps qu'il a fait cette nuit!* Mooy weer en geen haring, alle ding is mooytjes, maar de ſchoorſteen rookt 'er niet af. *Ventre de ſon, robe de velours, belle montre & peu de raport.* Mooy weer ſpeelen, vioolen laaten zorgen, zyn hart ophaalen, optrekken, ligtmiſſen *Se plonger dans la debauche, ſe donner au coeur joye, s'abandonner à ſes plaiſirs.*

WEERBAAR. Adj. Dat zig weeren kan. *De deffenſe, ſoutenable, qui peut être deffendu.* Een weerbaare Stad. *Une Ville de deffenſe.* Die poſt is geenzins weerbaar. *Ce poſte n'eſt aucunement ſoutenable.* WEERBAAR, op reden gegrond. *Soutenable, fondé ſur la raiſon.* Die ſtelling is niet weerbaar. *Cette propoſition n'eſt pas ſoutenable.*

WEERBRUILOFT. Weerreis, Gaſtmaal tot dank aan de getrouwde, op welkers Bruiloft men geweeſt heeft. *Le remerciement, retour des Nopces, repas qu'on rend aux jeunes mariez.*

WEEREN. v. n. Verweeren. *Deffendre, faire réſiſtance.* Zy weerden hun dapper. *Ils ſe deffendirent vaillamment.*

WEEREN. v. a. Beletten. *Empêcher, être en obſtacle.* Dat kan niemand weeren. *Perſonne ne le peut empêcher.* De voortgang der misbruiken weeren. *Empêcher, arrêter le progrès des abus.*

WEERGA. Adj. Wederga, gelyke. *Pareil, ſemblable, egal.* De weerga is honderd Ducaten verkogt. *Le pareil a été vendu cent Ducats.* Die man heeft zyn weerga niet in de waereld. *Cet homme n'a pas ſon ſemblable au monde.*

WEERGALM. Wedergalm, weerklank. *Retentiſſement, rejailliſſement.* m. *Reflexion.* f. De weergalm van 't geſchut dat geloſt word. *Le retentiſſement du canon qu'on decharge.* De weergalm van de ſtem. *Le rejailliſſement, la reflexion de la voix.* WEERGALMEN. v. n. Een groote galm of weerklank van zig geeven. *Retentir, renvoyer un ſon eclatant.* De Kerk weergalmd van de ſtemmen. *L'Egliſe retentit des voix.* De Echos weergalmden van zyne klagten. *Les Echos retentiſſoient de ſes plaintes.*

WEERGALOOS. Adj. Zonder weerga, onvergelykelyk. *Incomparable, ſans pareil, ſans ſecond.* Weergalooze goedheid. *Incomparable bonté, bonté ſans pareille.* Weergalooze deugden. *Incomparables vertus, vertus ſans égales.*

WEER GEEVEN. v. a. Weder geeven. *Rendre, reſtituer.* Hy wil my myn mes niet weer geeven. *Il ne veut pas me rendre mon couteau.* Geef het hem aanſtonds weer. *Rendez le lui tout à l'heure.* WEERGEEVING van 't geleend geld. *Reſtitution de l'argent prêté.* f.

WEERHAAN. Haan of vaantje van blik, koper op een Toren geplaatst, om na de wind zy te zien. *Girouette.* f. *Cocq de fer blanc* ou *de cuivre au haut d'une tour &c.* De weerhaan ſtaat na 't Noorden. *Le Cocq eſt tourné, la girouette eſt tournée au Nord.* Zyn kop draayd als een weerhaan. *Sa tête tourne comme une girouette.*

WEERHEBBEN. v. n. Wederkrygen. *Ravoir, recevoir ce qu'on a prêté* ou *donné.* Ik wil myn geld voort weer hebben. *Je veux ravoir mon argent tout à l'heure.*

WEERKAATSEN. v. a. Toekaatſen. *Rechaſſer, renvoyer.* De bal weerkaatſen. *Rechaſſer, renvoyer la bale.* De bal weerkaatſen, een gekſcheering, een verwyt aanſtonds betaald zetten. *Rechaſſer, renvoyer la bale, repouſſer une raillerie, une invective.*

WEERKANTEN. (Van) Adv. Wederzyds. *Des deux cotez, reciproquement.* Zy wierden van weerkanten aangetaſt. *Ils furent attaquez des deux cotez.* De tedenen van weerkanten gehoord hebbende .. *Ayant entendu les raiſons des deux partis...*

WEERKLANK. Weergalm. *Retentiſſement, rejailliſſement, ſon, bruit renvoyé avec eclat.* m. De weerklank komt tot hier toe. *Le retentiſſement, le ſon vient juſqu'ici.*

WEERKOMEN. v. n. Weder komen. *Revenir, retourner.* Wanneer zal ik weerkoomen? *Quand reviendrai-je?* Kom over agt dagen weer. *Revenez dans huit jours.*

WEERKRYGEN. v. a. Weder bekomen. *Recouvrer, retrouver, ravoir.* Hy tragt zyn goed weer te krygen. *Il tache de recouvrer ſon bien.* Hy zal moeyte hebben om zyn geld weer te krygen. *Il aura de la peine à ravoir ſon argent.*

WEERLICHT. n. Schielyke weerſchyn of ſtraal van weinig duur. *Eclair.* m. Het weerlicht gaat gemeenlyk voor den Donder. *L'eclair precede ordinairement le Tonnerre.* WEERLICHTEN. v. n. Vuur ſtraalen doen zien. *Eclairer, faire des eclairs.* Het begind te weerlichten. *Il commence à faire des eclairs.* Het heeft te nagt niet gedaan als donderen en weerlichten. *Il n'a fait que tonner & eclairer toute la nuit.*

WEERLOOS. Adj. Zagtzinnig, vreedſaam, zonder verweering. *Paiſible, ſans deffenſe, qui ne ſe deffend pas.* Een weerloos ſchaap. *Un agneau paiſible & ſans deffen-*

Digitized by Google

deffenſe. Weerlooze kinderen. *Des enfants incapables de ſe deffendre.* WEERLOOSHEID, zagtzinnigheid, lydſaamheid, ſtaat van een die geen tegenweer bied. *Tranquilité, irreſiſtance.* f. De weerloosheid is een der Geloofspunten van de Wederdoopers. *L'irreſiſtance eſt un des articles de Foy des Anabaptiſtes* ou *Mennoniſtes.*

WEERNAT. n. Geſtremd vlees nat, lil. *De la gelée, du ſuc de viande congelé & clarifié.* Schaaps weernat. *De la gelée de mouton.*

WEERNEEMEN. v.n. Wedernemen. *Reprendre, prendre une ſeconde fois.* Een Stad weernemen, zyn geld weernemen. *Reprendre une Ville, reprendre ſon argent.*

WEERREIS. t'Huiskomſt. *Le voyage de retour.* WEERREIS, WEERBRUILOFT, gaſtmaal tot dank van een Bruiloftmaal. *Repas de remercîment à ceux chez qui on a été aux Nopces.*

WEERSCHYN. m. Weerſtraal. *Reverberation, reflexion* f. *Reflechiſſement.* m. De weerſchyn van de Zonneſtraalen. *La reverberation des rayons du Soleil.* De weerſchyn van't licht. *Le reflechiſſement, la reflexion de la lumiere.* Taf met weerſchyn. *Taffas changeant.* Stoffen met weerſchyn. *Des etoffes changeantes.*

WEERSCHYNEN. v.a. Te rug ſtraalen. *Reverberer, reflechir, repouſſer, renvoyer.* De ſtraalen die op een ſpiegel weerſchynen. *Les rayons qui reflechiſſent d'un miroir.* WEERSCHYNEND. Adj. Dat weerſchynd. *Qui reflechit, qui a de la reflexion de lumiere.* Weerſchynende ſtraalen. *Des rayons reflechis.* Weerſchynende hoeken. *Angles de reflexion.* De Koningen zyn WEERSCHYNENDE ſtraalen van de Godheid. *Les Rois ſont des rayons reflechis de la Divinité.* WEERSCHYNENDE ſtoffen. *Des etoffes changeantes.*

WEERSPANNIG. Adj. Ongehoorzaam, hardnekkig. *Desobéïſſant, reveche, rebelle, de col roide.* 't Volk Iſraëls was een weerſpannig Volk. *Le Peuple d'Iſrael etoit un Peuple de col roide, rebelle.* WEERSPANNIGHEID, ongehoorzaamheid, hardnekkigheid. *Desobeiſſance, rebellion, opiniâtreté.* f.

WEERSTROOM. De ſtroom die tegens een ſchip aankomt. *Le fil de l'eau que ſend, que reſoule un vaiſſeau dans ſon ſillage.* De weerſtroom krygen, braaken, overgeeven. *Vomir, degobiller, ecorcher le Renard.*

WEERSTUIT. m. Sprong van bal of kogel als die tegen de grond valt of geworpen is. *Bond, rejailliſſement, en parlant d'un balon, d'une bale.* De bal in de weerſtuit raaken. *Prendre la bale au bond.* De weerſtuit van 't water. *Le réjailliſſement de l'eau.*

WEERTY. n. Verandering van het gety. *Changement de maree, le mouvement de la maree qui va monter* ou *deſcendre.* Alle tyen hebben haar weertyen, elk zyn beurt om zig te wreeken. *Chaque choſe a ſon temps, chacun ſon tour pour ſe revencher, ſe venger.*

WEER VERGELDEN. v.a. Weerloonen. *Recompenſer, remunerer.* Dat gy voor my verlooren hebt, zal ik u weer vergelden. *Je vous recompenſerai ce que vous avez perdu pour moy.* Ik weet wat gy van my hebt gaan zeggen, ik zal het u WEER VERGELDEN, betaald zetten. *Je ſçay ce que vous avez été dire de moy, je m'en revancheray, je vous le revaudrai.*

WEERVERGELDING. f. Belooning, vergoeding. *Remuneration, recompenſe, retribution.* f. Dat is een regtvaardige weervergelding zyner ſnoode bedryven. *C'eſt une juſte recompenſe, retribution de ſes perfidies.*

WEER VERKOOPEN. v.a. Aan anderen verkoopen 't geen men heeft gekogt. *Revendre, vendre à d'autres ce qu'on a achete.* Het is om weer te verkoopen. *C'eſt pour le revendre.* Ik moet het aan andere weer verkoopen. *Il faut que je le revende à d'autres.*

WEERWIL. (In) Adv. Ondanks, tegens dank. *Malgré, contre la volonté, en depit de.* Hy heeft het gedaan in weerwil van my en al zyne vrinden. *Il l'a fait malgré moy & malgré tous ſes amis.*

WEERWOLF. m. Bietebauw, gemeenlyk een ylhoofdig of dol menſch, die de gedaante van een Wolf aanneemd, om in de naare weegen de menſchen bang te maaken, te plaagen &c. *Loupgarou, Lycantrope, un melancolique inſenſé, qui prend la figure du Loup & en imite l'action.* Hy is bang voor de Weerwolf. *Il a peur du Loupgarou.* Daar is een Weerwolf in dat Bos. *Il y a un Loupgarou dans ce Bois.*

WEERWRAAK. Weervergelding. Hy ſtak zyn Mededinnaar uit weerwraak dood. *Il tua ſon Rival en vangeance, pour ſe vanger.*

WEERZIEN. v.a. Wederzien, nader zien. *Revoir, revoir encore une fois.* Ik zal hem misſchien nooit weer zien. *Je ne le reverrai peut être jamais.* Tot WEERZIEN, tot wederziens toe. *à revoir, juſqu'au revoir.*

WEERZIN. Afkeer, tegenzin. *Averſion, antipathie, repugnance.* f. Een weerzin voor iemand hebben. *Avoir de l'averſion, de l'antipathie pour quelqu'un.* Iets met weerzin doen. *Faire quelque choſe à contrecoeur, à regret.*

WEES. Ouderloos, Zoon of dogter die Vader en Moeder of een van beide verlooren heeft. *Orphelin.* WEESHUIS. n. Godshuis daar ouderlooze kinderen op Srads koſten onderhouden worden. *Maiſon des Orphelins.* Het Burger WEESHUIS. *La maiſon des Orphelins, enfans de Bourgeois.* 't Waale Weeshuis. *La maiſon des Orphelins Walons.* De ſchuit was vol WEESJONGENS en WEESMEISJES. *Le bateau etoit plein d'Orphelins & d'Orphelines.* WEESKAMER, kamer daar de open ſtaande erffeniſſen &c. aan gezonden worden. *La chambre des Orphelins, à laquelle on renvoye les ſucceſſions vacantes.* WEESKIND, Vaderloos, Moederloos of Ouderloos kind. *Orphelin.* Zy bleef alleen met vier arme Weeskinderen. *Elle reſta ſeule chargée de quatre pauvres Orphelins.* De WEESKINDEREN gaan na de Kerk. *Les orphelins vont à l'Egliſe.* WEES-MEESTER, Opper-verzorger over de nalaatenſchap voor onmondige kinderen &c. *Curateur, Adminiſtrateur des ſucceſſions appartenant aux mineurs.* WEESMEISJE. *Orpheline.* Dat is een zoet Weesmeisje! *Voila une jolie Orpheline!*

WEET. Konſtgreep, gewoonte, ſlag, trant. *Routine, coutume.* f. *Trantran.* m. Het is maar een weet. *Ce n'eſt que routine, qu'un certain trantran.*

WEET. Gevoelen, weezen *Sentiment, ſouvenir, egard.* m. Hy heeft 'er geen weet van. *Il n'en a aucun ſentiment, il n'en eſt point du tout touché.*

WEETEN. v.a. Kennis hebben, bewuſt zyn. *Sçavoir, connoître, avoir connoiſſance de.* Le Pret: *wiſt,* le Part: *geweeten.* Ik weet wel dat hy u geen vrind is. *Je ſçay bien qu'il n'eſt pas de vos amis.* Hy weet meer als men denkt. *Il ſçait plus qu'on ne penſe.* 't Is een man die weet te leeven, die zyn waereld kend. *C'eſt un homme qui ſçait vivre, qui ſçait ſon monde.* Wat weet men dat nog gebeuren kan? *Que ſçait on ce qui peut encore arriver?* Gy weet immers wel beter, gy meend het anders dan gy zegd. *Vous ſçavez mieux que vous ne dites, vous ſçavez bien le contraire.* Iemand iets laaten WEETEN, bekend maaken, overbrieven. *Faire ſçavoir quelque choſe à quelqu'un, lui mander.* De tegenwoordige diend om u te laaten weeten dat...

Digitized by Google

La presente sera pour vous faire sçavoir, pour vous mander, pour vous apprendre, vous dire, vous marquer que... Iemand dank WEETEN, erkentenis toonen *Sçavoir gré à quelqu'un, lui marquer sa reconnoissance.* Ik zal het u al myn leeven dank weeten. *Je vous en saurai gré, je vous en aurai obligation toute ma vie.* Gy moet het uw eigen alleen dank weeten. *Vous n'en devez avoir obligation qu'à vous même.*

Te WEETEN. Adv. Namentlyk. *Sçavoir, à sçavoir.* Ik heb twee stukken kant verkogt, te weeten No. 8. en No. 13. *J'ay vendu deux pieces de point, sçavoir No. 8. & No. 13.* Het Leger bestaat uit vyftig duizend man, te weeten 30000 voetvolk en 20000 paarden. *L'Armée est composée de cinquante mille hommes, sçavoir 30000 d'Infanterie & 20000 chevaux.* Het is te WEETEN, 't is hagchelyk, onzeker. *C'est un à sçavoir, il est incertain.* Het is te weeten, of hy wel eens komen zal. *C'est un à sçavoir, s'il viendra seulement.* Hebt gy 't zelfs gezien? hebt gy 'er zekerheid van? wel te WEETEN, hoe dan anders? *L'avez vous vû vous même? en avez vous des suretez? sans doute, vrayement ouy, comment donc?* Al WEETENS, voorbedagtelyk, met voordagt. *De propos deliberé, de gayeté de coeur, exprès* Alweetens kwaad doen. *Faire du mal de propos deliberé, de gayeté de coeur.* Myns WEETENS niet, niet dat ik weet. *Non pas que je sache, pas de ma connoissance.* Daar is myns weetens in die zaak niets gedaan. *On n'a rien fait dans cette affaire, que je sache.* Heeft hy den Burgermeester ook daar van gesprooken? myns weetens niet, dat ik weet niet. *A-t-il parlé de cela au Bourguemaître? non pas que je sache.* Hy weet 'er niet af, hy heeft 'er geen verstand van. *Il n'entend pas cela, ce n'est pas son fait, il ne sçait ce qu'il dit.*

WEETENSCHAP. f. Geleerdheid, kennis der zaaken uit haare oorspronk. *Science, erudition.* f. Ingeschaapen weetenschap, verkreegen weetenschap. *Science infuse, science aquise.* Men twist of de Redeneerkunde een Weetenschap is of een Konst. *On dispute si la Logique est une Science ou un Art.* De Stelkonst of Mathesis is een waare Weetenschap. *Les Mathematiques sont une veritable Science.* Uit onze regte WEETENSCHAP en Souvereine magt &c. *De notre Science certaine & Souveraine puissance &c.*

WEETGIERIG. Adj Weetbegeerig, leergierig. *Studieux, desireux de science, ami des belles lettres.* De leergierige menschen weeten hun tyd wel te besteeden. *Les personnes studieuses sçavent bien employer leur temps.* WEETGIERIGHEID, weetlust, leerbegeerte. *Envie d'apprendre, desir d'acquerir de la science, emulation pour l'etude.* De weetgierigheid in een kind onderhouden. *Entretenir l'envie qu'un enfant a d'apprendre; entretenir l'humeur studieuse d'un enfant.*

WEETLUST. Weetbegeerte, leerzugt. *Emulation pour les sciences, envie d'apprendre.* Zyn weetlust doed hem alles onderzoeken. *Son envie d'apprendre lui fait examiner toutes choses.*

WEETNIET. Botterik, ongeletterde Klerk. *Un ignorant, une mâchoire d'ane.* 't Is een lompe weetniet. *C'est un franc ignorant, une mâchoire d'ane.*

WEEUW. zie WEDUW. *Veuve, femme veuve.* Hy trouwd met een jonge weeuw. *Il epouse une jeune veuve.* WEEUWENAAR, weduwenaar. *Veuf, homme veuf.* Hy is lang weeuwenaar geweest. *Il y a long-temps qu'il est veuf.*

WEEVEN v. n. Op het getouw werken. *Tisser, ourdir, travailler au metier.* Zyn kost met weeven winnen. *Gagner sa vie au metier de tisserand, pousser la navette.*

WEEVER. Werkman, die linnewebben, wolle of zyde stoffen &c. op het getouw maakt. *Tisserand.* Een gaaze WEEVER. *Un Gazetier, ouvrier qui fait de la gaze.* Linne WEEVER. *Un Tisserand, un ouvrier qui fait de la toile.* Lint WEEVER. *Un Rubanier, ouvrier qui fait du ruban.* Wolle WEEVER. *Un ouvrier qui travaille en laines, qui fait des etoffes de laine,* Zyde WEEVER. *Un ouvrier en soye, ouvrier qui fait des etoffes de soye.* 't WEEVERS AMBAGT. *Le metier, la vacation de Tisserand.* WEEVERS BOOM. *Ensoule.* f. *rouleau sur lequel le Tisserand replie sa toile.* m. 't WEEVERS GETOUW. *Le metier du Tisserand sur lequel il fait sa toile.* De WEEVERS SCHIETSPOEL. *La navette du Tisserand.* WEEVERY. f. weefkonst. *L'art du Tisserand.* WEEVERY, stoffen Reedery. *Manufacture.* f. Hy doet in de wolle WEEVERY, in de zyde Weevery. *Il fait faire des etoffes de laine; il fait travailler en soye, il fait fabriquer des etoffes de soye.*

WEEZEN. Weeskinderen. *Des Orphelins.* De zaak der Weduwen en Weezen voorstaan. *Soutenir la cause des Veuves & des Orphelins.*

WEEZEN of WEZEN. Tronie, aangezigt. *Mine.* f. *Air, visage.* m Een vrolyk weezen, gelaat toonen. *Montrer un air gay, une mine joyeuse.*

WEEZEN, ZYN. v. n. Bestaan. *être, exister.* Le Pret: *Was,* le Part: *Geweest.* Ik wil niet meer weezen dan ik ben *Je ne veux pas être plus que je ne suis.* Gy kond met haar gelukkig weezen. *Vous pouvez être heureux avec elle.* Men kan niet weezen en geweest hebben. *On ne sauroit être & avoir été.*

WEEZEN. 't Geene dat in weezen is. *Etre.* m. *Essence* f. *ce qui est.* God is een oneindig Weezen, het Weezen aller Weezen. *Dieu est un Etre infini, l'Etre de tous les Etres.* God heeft ons het Weezen gegeven. *Dieu nous a donné l'Etre.* Voor dat de Waereld in Weezen was *Avant que le Monde fut en Etre.* Het goed is nog in WEEZEN, 't is nog in zyn eerste gedaante, in zyn geheel. *La marchandise est encore en nature, en sa premiere forme, en son entier.* Geen WEEZEN hebben van iets, 'er niet van weeten, geen gevoel daar van hebben *N'avoir aucun sentiment d'une chose, n'en être aucunement touché, y être insensible.* Zyn Moeder is dood en hy heeft 'er geen weezen van *Sa Mere est morte & il n'en est aucunement touché, aucunement emu.*

WEEZENDLYK. Adj. Dat tot het weezen hoord. *Essentiel, qui appartient à l'essence.* Het is den mensch weezendlyk eigen dat hy redelyk zy. *Il est essentiel à l'homme, il est de l'essence de l'homme d'être raisonnable.* De weezendlyke woorden tot den Doop. *Les paroles essentielles au Baptême, qui sont de l'essence du Baptême.* Een weezendlyke dienst. *Un service essentiel, réel.* Weezendlyke bewyzen van berouw, van vrindschap. *Des preuves réelles de repentir, d'amitie.* Die clausul is een der weezendlykste zaaken van 't Contract. *Cette clause est une des choses les plus essentielles du Contract.*

WEEZENDLYKHEID. f. 't Geen waar door een zaak bestaat. *Essence.* f. *Ce qui constituë une chose.* De weezendlykheid der zaaken in agt neemen. *Observer l'essence des choses.* De WEEZENDLYKHEID der dienften, der beloonings. *La réalité des services, des recompenses.*

WEG, in den zin van PAD T, DOORTOGT. *Chemin.* zal na de volgende samengestelde geplaatst werden. Een lange, een verdrietige weg. *Un long chemin, un chemin ennuyant.*

Digitized by Google

WEG. Woord van ontrooving, afweezentheid, verplaatsing &c. *Terme de privation, abſence, tranſport &c.* Ik vind het niet, het zal Weg weezen. *Je ne le trouve pas, il ſera perdu.* De ſchuit zal Weg, vertrokken zyn. *Le bateau ſera en allé, parti.* Mynheer was al weg. *Monſieur etoit deja parti, en allé.* Weg, ſcheerje van hier, pakt juw biezen! *Retirez vous, otez vous de là, detalez vite, gare!*

WEG BLYVEN. v. n. Niet opdaagen. *Ne venir pas, demeurer dehors.* Gy moet niet lang weg blyven. *Il ne faut pas que vous tardiez à revenir.* Weg brengen. v. a. Heen brengen, op een andere plaats brengen. *Emmener, oter d'un lieu.* Breng die man toch weg. *Emmenez cet homme la, je vous prie.* Wie zal dat goed weg brengen? *Qui eſt ce qui otera, qui ſerrera cela?* Kond gy dat niet Weg doen, weg leggen? *Ne ſauriez vous oter, ſerrer cela?* De ſneeuw Weg draagen. *Oter, emporter la neige.* De zegen, de prys Weg draagen. *Remporter la victoire, remporter le prix.* 't Venyn Weg dryven, weg doen gaan, verdryven. *Chaſſer, faire ſortir le venin.* Die bedelaar wil niet Weg gaan, heen gaan. *Ce pauvre ne veut pas s'en aller.* Appel ſchillen, de vuiligheid Weg gooyen. *Jetter des pelures de pommes, jetter les ordures.* De booze geeſten Weg jaagen, uitdryven. *Chaſſer les malins eſprits.* Weg komen. v. n. Voort komen, zyn reis vervolgen. *S'en aller, partir, continuer ſon voyage.* Wy konnen in dit weer niet weg komen. *Nous ne ſaurions partir de ce temps ci.* Weg komen, door raaken, ontkomen. *S'evader, s'eſquiver, s'echapper.* Weg leggen, bergen, uit de weg leggen. *Serrer, mettre en lieu ſûr.* Zyne kleeren weg leggen. *Serrer ſes habits.* De ſchat die voor ons in de Hemelen is weggelegd. *Le depot qui nous eſt reſerve là haut aux Cieux.* Hy wilde Weg loopen, maar men heeft hem vaſt gehouden. *Il voulut s'enfuir, mais on l'a arrêté.* Vreeſd gy dat ik weg zal loopen? *Craignez vous que je m'enfuie?* Zig Weg maaken. v. n. Vlugten. *Se retirer, s'eloigner, s'en aller.* Maak u voort weg, het is hier niet veilig voor u. *Retirez vous au plutôt, il ne fait pas ſûr ici pour vous.* Een boek Weg neemen, na zig neemen *Prendre, oter un livre.* Weg neemen. v. a. Verplaatſen. *Oter, changer de place.* Neem die tafel weg, neem al dat goed weg. *Otez cette table, otez tout cela* Dat water kan de vlakken Weg neemen. *Cette eau peut oter, faire en aller les taches.* De ergernis weg neemen. *Oter, lever le ſcandale.* Weg raaken. v. n. Verlooren raaken *Se perdre, diſparoître.* Berg dat goed, eer het weg raake. *Serrez ces hardes, ces papiers, avant qu'ils ſe perdent.* Weg ryden. v. n. Rydende weg gaan. *Partir, s'en aller.* De wagen zal zoo weg ryden *Le chariot va partir.* Een Maagd Wegschaaken, wegvoeren. *Enlever, emmener une Fille.* Een hoed Weg schoppen, met de voet weg dryven *Chaſſer, pouſſer un chapeau avec le pied* De bal Weg slaan. *Chaſſer, envoyer la bale.* Slaa weg! *Frapez, envoyez la bale!* Weg sleepen, met zig ſleepen. *Entrainer, emmener avec ſoy.* Weg spoelen, ſpoelende weg neemen. *Entrainer, emporter.* De Zee heeft een hoek van 't Eyland weg geſpoeld. *La Mer a emporté un coin de l'Iſle.* Weg steeken. v. a. Verſteeken. *Cacher, ſerrer en quelque lieu.* Hy ſtak het weg onder zyn mantel *Il le cacha ſous ſon manteau.* Weg vaaren. v. n. Vaarende weg gaan. *S'en aller, partir.* De ſchuit zal weg vaaren. *Le bateau partira, s'en ira.* Weg vliegen. v. n. Vliegende weg gaan. *S'envoler, s'enfuir en volant.* Het minſte gedruis doet de Eenden weg vliegen. *Le moindre bruit fait envoler les Canards.* Weg vlugten, vlugtende ontkomen. *S'enfuir, evader en fuyant.* Al de Landluiden vlugten weg. *Tous les Payſans s'enfuyent.* Weg voeren. v. a. Weg brengen. *Emporter, emmener.* Den Engel voerde Habacuc weg. *L'Ange emporta Habacuc.* De Jooden wierden gevanklyk weg gevoerd. *Les Juifs furent emmenez en captivité.* Weg waayen, met de wind weg raaken. *être emporté par le vent.* De wind woey al de papieren weg. *Le vent emporta tous les papiers.* Myn hoed is weg gewaayd. *Le vent a emporté mon chapeau.* Zyn wapens Weg werpen om beter te vlugten. *Jetter ſes armes pour fuir d'autant mieux.* De goederen met de ſchuit Weg zenden. *Envoyer, depêcher les marchandiſes avec le bateau.* Het Porcelein Weg zetten. *Serrer la Porcelaine.* Zet dat goed ergens weg. *Mettez, ſerrez cela quelque part.*

WEG. Doortogt, padt. *Chemin.* m. *Voye, route.* f. Betreede weg, ſchoone weg, gladde weg. *Chemin battu, fraye, beau chemin, chemin uni.* Leelyke weg, ſteenagtige weg, ſlikkerige weg. *Vilain chemin, chemin pierreux, chemin fangeux.* Zand weg, kley-weg, beſtraate weg. *Chemin de ſable, chemin de glaiſe, chemin pavé.* De rv weg. *Le chemin du charroy.* Dat is de naaſte weg. *C'eſt là le plus court chemin.* De weg loopt daar met een bogt. *Le chemin fouche en cet endroit là.* Gy zyt van de weg. *Vous avez quité le chemin.* De bedekte Weg, buiten weg om de werken van een Veſting. *Chemin couvert, Corridor.* m. *Chemin ſur le bord du foſſé exterieur d'une Place de guerre.* Weg, middel om tot zekere einde te komen. *Chemin, moyen de parvenir à quelque fin.* De tegenſpoeden en beproevingen zyn de Weg des Hemels. *Les adverſitez & les tribulations ſont le chemin du Ciel.* De Ketters zyn van de goede weg af. *Les Heretiques ſont egarez du bon chemin.* Breed is de weg die na 't verderf leid, de enge weg leid na het leven. *La voye eſt large qui mene à la perdition, le chemin etroit conduit à la vie.* De weg ter Zaligheid. *Le chemin, la voye du Salut.* Iemand de Weg wyzen, een voorbeeld ſtrekken. *Montrer le chemin à quelqu'un, lui ſervir d'exemple* Weg, reis weg, ry-weg, vaarweg *Route, voye.* f *Chemin pour voyager.* m. De gemeene weg na Italien. *La route ordinaire d'Italie.* Op de weg van Parys na Lions *Sur la route de Paris à Lyon.* Wat weg zult gy houden? *Quelle route tiendrez vous?* Groote Weg, ry-weg, wage-weg. *Voye.* f. *Grand chemin.* Gaat uit de ry-weg. *Otez vous de la voye des caroſſes, des charettes.*

WEGEN. 't meerv: van Weg. De wegen zyn onveilig. *Les chemins ſont peu ſûrs.* Men moet geen kwaade Wegen gebruiken om tot een goed einde te komen. *Il ne faut pas ſe ſervir de mechantes voyes pour venir à une bonne fin.* ô Heere wyſd ons uwe Wegen! *ô Seigneur montre nous tes voyes!* Gy luyaard gaat by de mier en aanziet haare wegen. *Va pareſſeux vers la fourmi & conſidere ſes voyes.*

WEGEN Woord als volgd te gebruiken. Zeg hem dat van mynent wegen. *Dites lui cela de ma part.* De Predikanten zyn Gezanten van Gods wegen. *Les Miniſtres ſont des Ambaſſadeurs de Dieu, de la part de Dieu.*

WEGENS. Adv. Om, raakende, ter oorzake van. *Au ſujet, touchant, concernant.* 't Geen ik u wegens het boek van de Heer D. geſchreeven heb... *Ce que je vous ay mandé au ſujet du livre de Monſieur D...* Zy kreegen verſchil wegens de rang. *Ils eurent diſpute pour le rang.* Het verhaal wegens het gevegt dat 't is voor-

Digitized by Google

voorgevallen. *La relation touchant le combat, la relation du combat qui s'eſt donné.* Rozendaal is vermaakelyk wegens de fonteinen en gezigten. *Roſendaal eſt plaiſant pour les fontaines & les vuës.*

WEGGE. Wigge, koine om hout te klooven. *Coin à fendre du bois.* m. WEGGE, warme *weggen*, warme bollen, warm brood. *Du pain chaud.*

WEGWYZER. Leidsman. *Guide, conducteur.* Iemand tot een wegwyzer ſtrekken in zaaken die hy niet wel verſtaat. *Servir de guide, de conducteur à quelqu'un dans des affaires qu'il n'entend pas bien.*

WEI. Melks hui, wateragtigheid uit de geſtremde melk geloopen. *Du petit lait, du lait clair.* Verſſe wei. *Du petit lait frais.* Drink een glaasje wei om u te verkoelen. *Buvez un verre de petit lait pour vous rafraîchir.*

WEI, WEIDE. f. Weiland. *Pré.* m. *Terre qui porte de l'herbe dont on fait du foin.* Een ſchoone wei, een groene wei. *Un beau pré, un pré vert.* De beeſten in de wei dryven. *Mener les bêtes au pré.* Een wei afmaayen. *Faucher un pré.*

WEIDE. Weiland. *Prairie.* f. *Etenduë de terres en pré.* Wandelen langs de groene weiden. *Se promener le long des vertes prairies.* Die weiden ſtaan 's Winters onder water. *Ces prairies s'inondent l'Hyver.*

WEIDEN. v.n. Weyen, graazen, 't gras op zyn wortel eeten. *Paître, manger l'herbe ſur ſa racine.* De Schaapjes weiden op vrugtbaare heuvels. *Les Moutons paiſſent ſur de fertiles coteaux.* WEIDEN. v. a. Na de wei dryven, leiden. *Paitre, mener au pâtis.* De Herders weiden hunne ſchaapjes in alle zekerheid. *Les Bergers paiſſent leurs moutons en toute ſureté.* Ende Chriſtus zeide tot Petrus, weid myne ſchaapen. *Et J: Chriſt dit à Pierre, pais mes brebis.* WEILAND, land goed om beeſten op te weiden. *Prairie, Terre en prairie.* f. *Païs de paſcage, de pâtis.* In Holland zyn veel ſchoone weilanden. *Il y a de belles prairies, de beaux paſcages en Hollande.* Tien morgen weiland te koop. *Dix arpens de terre en prez à vendre.*

WEIFELAAR. Bygeloovig. *Superſtitieux.* WEIFELEN. v. n. Bygeloovig zyn. *être ſuperſtitieux.* 't Weifelend Volk. *Le Peuple ſuperſtitieux, bigot, credule.* WEIFELEND, werd ook voor WISPELTUURIG genomen. *Changeant, inconſtant.*

WEIGEREN. v. a. Een aanbieding verwerpen, een verzoek afſlaan. *Refuſer, rejetter une offre* ou *une demande.* Geſchenken weigeren aan te neemen. *Refuſer de prendre des préſents, rejetter des preſents.* Weiger my die gunſt niet. *Ne me refuſez pas cette grace.*

WEIGERIG. Die niet toeſtaat. *Qui refuſe, qui rejette une offre, une demande.* Als gy my om dat geld aanſpreekt, zal ik niet weigerig blyven. *Quand vous me redemanderez cette ſomme, je ne ferai point de refus de la payer.* De WEIGERIGE of weigerende hunne ampten beneemen *Oter les charges à ceux qui refuſent.*

WEIGERING. f. Verwerping. *Refus.* m. Ik zou dit antwoord als een weigering neemen. *Je prendrois cette reponſe pour un refus.* 't Is een beleefde weigering. *C'eſt un honnête refus.*

WEINIG. Adv. Luttel, niet veel. *Peu, gueres, pas beaucoup.* Weinig eeten, weinig ſpreeken. *Manger peu, parler peu.* Weinig goed, weinig verſtand hebben. *Avoir peu de bien, peu d'eſprit; n'avoir gueres de bien, gueres d'eſprit.* Ik zal u in weinig woorden zeggen dat... *Je vous dirai en peu de mots que...* 't Is een zaak van weinig belang. *C'eſt une choſe de peu de conſequence.* Het ſcheelde weinig of... *Il ne s'en*

falut gueres, peu s'en eſt falu que... Ik geef 'er weinig om. *Je ne m'en ſoucie gueres.* Daar was weinig volk in de Kerk. *Il n'y avoit gueres de monde à l'Egliſe.* 't Is te weinig geld. *C'eſt trop peu d'argent.* Ik heb 'er te weinig tyd geweeſt om van alles te ſpreeken. *J'y ai été trop peu pour parler de tout.* Ik had hem weinig te vooren geſprooken. *Je lui avois parlé peu auparavant.*

WEKKEN. v a. Wakker maaken. *Reveiller, eveiller, rompre le ſommeil.* Wekt my morgen te vyf uuren. *Eveillez moy demain à cinq heures.*

WEKKER. Uurwerk dat een tyd lang raaſd om iemand op 't begeerde uur te wekken. *Reveille-matin, reveil* m. Men moet de wekker op zes uuren zetten, winden. *Il faut monter le reveil pour ſix heures.*

WEL. zie DRAAYKUIL, KOLK. *Gouffre, tournant de Mer.* m.

WEL, BRON. Plaats daar het water eerſt op weld, om geſtaadig te vloeyen *Source.* f. Een wel vinden. *Trouver une ſource.* Leevendige wellen, onverdroogelyke wellen. *Des ſources vives, des ſources intariſſables.*

WEL. Ter degen, als 't behoord. *Bien, comme il faut.* Hy vaard wel, hy ſpreekt wel, hy doet heel wel. *Il ſe porte bien, il parle bien, il fait fort bien.* Dat gaat wel, ik bevind 'er my wel by. *Cela va bien, je m'en trouve bien.* Hy ſtaat wel by den Koning. *Il eſt bien auprès du Roy.* Hy is by de Juffers wel gezien. *Il eſt bien auprès des Dames.* Hy is WEL onderweeg, maar nog niet aangekomen. *Il eſt bien en chemin, mais pas encore venu.* WEL nu wat is 'er? wel nu, had ik 't niet gezegd? *Hé bien, qu'eſt ce? hé bien, ne l'avois je pas dit?* Weet gy dat al wel? *Le ſçavez vous bien? en êtes-vous bien ſûr?* Dat hebt gy WEL! dat is wel bedagt! *Vous l'avez bien trouvé! la penſée eſt juſte! voila qui eſt bien imaginé!* WEL aan, dewyl het doch weezen moet! *Or ſus, hé bien, puis que c'eſt un faire le faut!*

WELBEHAAGEN. n. Welgevallen, toeſtemming. *Bon plaiſir, volonté, conſentement.* m. Iets onder het welbehaagen van den Koning vaſt ſtellen. *Arrêter quelque choſe ſous le bon plaiſir du Roy.*

WELBEHAAGEN. v. n. Goed vinden, behaagelyk zyn. *Trouver bon, plaire, agréer.* Indien het U E. mogt welbehaagen. *Si vous pouviez trouver bon, ſi vous pouviez agréer.*

WELDAAD. Gunſt, dienſt bewys. *Bienfait, bon office.* m. *Faveur, grace.* f Ik zal die weldaad nooit vergeeten. *Je n'oublierai jamais ce bienfait.* Iemand met weldaaden ophoopen. *Combler quelqu'un de bienfaits.*

WELDAADIG. Adj. Weldoende, gedienſtig. *Bienfaiſant, officieux, obligeant, debonnaire.* Een weldaadig menſch. *Un homme bien faiſant, officieux, obligeant.* Dat is de uitwerking uwer weldaadige zorgen. *C'eſt là l'effet de vos ſoins officieux.* WELDAADIGHEID, gedienſtigheid, goedertierenheid. *Bénéficence, debonnaireté, humeur bienfaiſante.* f. De weldaadigheid oeffenen. *Exercer la bénéficence.* Werken van weldaadigheid. *Des oeuvres de bénéficence.*

WELDOEN. Goed doen, goede daaden. *Bonnes actions.* f. *Bienfaits.* m pl Uw weldoen zal beloond worden. *Vos bonnes actions ſeront recompenſées.* WELDOENDE. Adj. Weldaadig, goedaartig. *Debonnaire, doux & humain, obligeant.* Weldoenden aart. *Humeur debonnaire, obligeante.* Weldoende menſchen. *Des perſonnes obligeantes, debonnaires.* WELDOENDER, goed doender, beſchermheer. *Bienfaiteur, bienfaiteur, celui qui favoriſe, qui protege.* Men moet zyn weldoender eeren. *Il faut honnorer ſon bienfaiteur.*

Digitized by Google

WELDOENSTER, goed doenſter. *Bienfactrice, bienfaitrice.* f. Zy is de weldoenſter van 't Klooſter. *Elle eſt la bienfactrice du Convent.*

WELEER. Adv. Voor dezen, eertyds, te vooren. *Cy devant, autrefois, au temps paſſé.* Men ging 'er wel eer in Pelgrimagie. *On y alloit autrefois en Pellerinage.* Het was wel eer het verblyf der oude Graaven. *C'etoit autrefois, au temps paſſé la demeure des anciens Comtes.*

WELGEBOORNE. Edel, doorlugtig. *Très noble, illuſtre.* Agtbaare en welgeboorne Mannen. *Venerables & très nobles Seigneurs.*

WELGEMAAKT. Adj. Welſchaapen *Bien fait, bien formé.* Een welgemaakt mans perſoon, een welgemaakte Juffrouw. *Un homme bien fait, une Demoiſelle bienfaite.* De opmerkende en beſchaafde menſchen zeggen, een wel *geſchapen man*, wel *geſchaape Juffer*, voor al in 't by zyn dezer laatſte ſoort.

WELGEVALLEN. v. n. Behaagen. *Plaire, agréer, trouver bon.* Laat het uw Majeſteit welgevallen te .. *Qu'il plaiſe à votre Majeſté de...* Indien het U E. mogt welgevallen. *Si vous pouviez agréer, ſi vous pouviez trouver bon.* WELGEVALLEN, welbehaagen, begeeren. *Bon plaiſir, conſentement.* m *Volonté.* f. Handeld daar mee naar uw welgevallen. *Agiſſez, faites en cela ſelon votre bon plaiſir.* WELGEVALLIGE, behaagelyke aanbiedingen. *Des offres agréables.*

WEL-GROND. Grond daar 't water uit weld *of* opborreld. *Un fonds de ſource, fond duquel il ſourd* ou *jaillit de l'eau.*

WELK. Adj. Wat voor een man, wat voor een zaak? *Quel, quelle, lequel, laquelle.* Welk kind, welk boek? *Quel enfant, quel livre?* Welk huis, welke ſtraat, welke hand? *Quelle maiſon, quelle ruë, quelle main?* WELK is de beſte, welke is de grootſte? *Lequel eſt le meilleur, laquelle eſt la meilleure? lequel eſt le plus grand, laquelle eſt la plus grande?* WELKE wilt gy hebben? in 't meervoud. *Lesquels, lesquelles voulez vous?*

WELK. Word op een vloeyender wyze met DIE of WIE in 't Duits, en in 't Frans met *QUE* en *QUI*, afgeleid. In plaats van den menſch welk God geſchaapen heeft, *zeg*, den menſch die God geſchaapen heeft. *Au lieu de l'homme lequel Dieu a créé*, dites, *l'homme que Dieu a créé.* Maar men kan zeggen, men liep de dief na, welke zig vervolgd ziende... *Mais on peut dire, on courut après le larron, lequel ſe voyant pourſuivi...* Het is een middel door 't welke gy uit alle zwaarigheden zult raaken. *C'eſt un moyen par lequel vous ſortirez de tous embarras.* Het is een voorwaarde zonder dewelke niets gedaan zal worden. *C'eſt une condition ſans laquelle on ne fera rien.* Alle welke middelen wettig zynde. *Tous leſquels moyens etant legitimes.* Alle welke zaaken billyk zynde... *Toutes leſquelles choſes etant raiſonnables...*

WELK. Adj. Welke, woord van uitroep, verwondering &c. *Quel, quelle: terme d'admiration, d'exclamation.* Welk een geluk! welk een vreugd! welke rampen! welke wonderen! *Quel bonheur! quelle joye! quels malheurs! quelles merveilles!* WELK, welke, hoedanig, wat het zy. *Quelque, quel que ſoit, quelle que ſoit.* Het zal niet lukken, welk een moeyte gy neemen moogd. *Cela n'ira pas, quelque peine que vous puiſſiez prendre.* Op welken wyze de zaak genomen mag worden. *De quelque maniere que l'on puiſſe prendre la choſe.*

WELKERS, WIENS. Van welke. *Dont, de quel, de laquelle, des quels, des quelles.* De menſch, welkers zonden ontelbaar zyn. *L'homme, ont les pechez ſont innombrables.* God, welkers barmhartigheden oneindig zyn. *Dieu, dont les miſericordes ſont infinies.* Een fontein welkers water men poogd te ontroeren, en vuil te maaken. *Une Fontaine dont on tache de troubler & de ſalir l'eau.*

WELKOM. Woord van verwellekoming. *Bien venu, terme de compliment à l'arrivée de quelqu'un.* Welkom, welkom! *Bien venu, bien venu!* Gy zyt welkom. *Vous êtes le bien venu, ſoyez le bien venu.* WELKOMST, aankomſt, intreede. *Bien venuë, bonne arrivée, bonne entrée.* f. De welkomſt betaalen. *Payer la bien venuë.*

WELLEEVEND. Adj. Hoflyk, beleefd, beſchaafd. *Honnête, civiliſé, poli, bien elevé, qui ſçait vivre, qui ſçait le monde.* Een welleevend menſch. *Un homme poli, une perſonne polie, civiliſée.* Een Jongheer die welleevend en hoflyk is *Un jeune homme poli & galant.* WELLEEVENDHEID, hoflykheid, beſchaafdheid, beleefdheid. *Politeſſe, civilité, affabilité.* f. De regels van de welleevendheid waarneemen. *Obſerver les regles de la civilité, de la politeſſe.*

WELLEN. v. n. Opwellen, opborrelen. *Sourdre, jaillir, bouillonner.* Het water weld uit de rots, uit de aarde. *L'eau ſourd, l'eau jaillit du rocher, l'eau ſourd de la terre.* WELLEN, luſtig opkooken. *Bouillir à bouillons, mouſſer.* De ſaus wel doen wellen. *Faire bien bouillir, bien mouſſer la ſauce.*

WELLING f. Opborling. *Source, jailliſſement.* m. Een ſchip uit de welling krygen, uit het zand vlot krygen. *Remettre un vaiſſeau à flot.*

WELLUST. Weelde, overvloedig vermaak. *Delices.* f. pl. *Volupté.* f. De welluſten des ligchaams. *Les delices du corps.* De welluſten van 't leven ſmaaken. *Goûter les delices de la vie.* Zig in alderlei welluſten dompelen. *Se plonger dans toutes ſortes de delices.* De Keizer Titus is de welluſten van 't menſchdom genaamd geworden. *L'Empereur Titus a été appelé les delices du genre humain.*

WELLUSTIG. Adj. Dat weelde of welluſt aanbrengd. *Delicieux, voluptueux, qui cauſe des delices.* Een welluſtig leven, welluſtige ſpyzen. *Une vie voluptueuſe, delicieuſe; des mets delicieux.* Welluſtige ſlaapplaatſen. *Des lits voluptueux.* WELLUSTIG, weeldrig, in de welluſt gedompeld. *Voluptueux, attaché aux plaiſirs, plongé dans les delices.* Een welluſtig menſch. *Un homme voluptueux, un voluptueux.* Welluſtig in ſpyzen en huisraad. *Voluptueux dans ſes repas & dans ſes ameublements.* De welluſtige Sardanapalus *Le voluptueux Sardanapale.* Om welluſtig te leeven moet men de ſtaarzugt en de gierigheid noodzakelyk verwinnen, daarom zegd Anacreon in een zyner Gezangen, dat zoo 't goud het leven kon verlangen, hy anders niet begeeren zoude dan goud.

WELRUIKEND. Adj. Welriekend, dat een lieffelyke reuk van zig geeft. *Odoriferant, odorant, qui jette une bonne odeur.* Welruikende kruiden of ſpeceryen. *Des aromates odoriferants.* Welruikende Parfuimen. *Des parfums odoriferants.* Welruikende bloemen *Des fleurs odorantes.* Cederhout is welruikend. *Le Cedre eſt un bois odorant.*

WELSPREEKEND. Adj. Die de konſt bezit van met welſpreekendheid te overreeden. *Eloquent, qui a l'art de bien dire & de perſuader.* Een welſpreekend man. *Un homme eloquent, diſert.* Demoſthenes en Cicero zyn de welſpreekendſte Redenaaren van de Oudheid. *Demoſthene & Ciceron ſont les plus eloquents Orateurs*

de l'Antiquité. Een welspreekende mond. *Une bouche eloquente.* WELSPREEKENDHEID, konst van wel te spreeken en te overreden. *Eloquence.* f. *L'art de bien dire & de persuader.* De waare welspreekendheid bestaat meer in de zaaken dan in de woorden. *La veritable eloquence consiste plus dans les choses que dans les paroles.* De welspreekendheid is een loogen naar 't leven sig: *L'Eloquence est un mensonge d'après Nature.* De welspreekende Theophrastus wierd te Athenen, in welke Stad hy oud geworden was, van een Groenwyf daar hy kruiden van kogt voor vreemdeling erkend, om een gering verschil der uitspraake. Die in den Haag met het Latynsch Duitsch van zekere Schryvers te markt ging, zou niet minder een vreemdeling in Holland schynen.

WELSPREEK-KONST. De Konst van wel te spreeken. *Rhetorique.* f. *L'Art de bien dire.* De regels van de Welspreek-konst. *Les regles de la Rhetorique.* Leeraar in de Welspreek-konst. *Professeur en Rhetorique.*

WELSTAAN, werd in den zin der volgende spreekwyzen gezegd. Ik zou het doen, al was't maar om 't WELSTAAN, welstaans halven. *Je le ferois moy, quand ce ne seroit que par bienséance, que pour la forme.* Hy moest het welstaanshalven wel doen. *Il falut bien qu'il le fit pour la bienséance.*

WELSTAANLYK. Adj. Welvoegend, dat pas geefd. *Bienséant, convenable, decent.* Welstaanlyk gedrag. *Conduite bienséante.* Welstaanlyke gebaarden. *Des gestes bienseants, convenables.* WELSTAANLYKHEID, welvoegendheid, behoorlykheid. *Bienséance, convenance.* f. De welstaanlykheid in alles waarneemen. *Observer la bienséance en tout.*

WELSTAND. Welweezen, goede staat van iemand *of* iets. *Prosperité* f. God om de welstand van Staat en Kerk bidden. *Prier Dieu pour la prosperité de l'Etat & de l'Eglise.* Dat strekt tot welstand van zyn huis. *Cela tend au bien, à l'avantage de sa maison.*

WELVAAREN v.n. In goede toestand zyn *Se porter bien, être en bon etat.* Die luiden VAAREN WEL, zy zyn voorspoedig. *Ces gens là prosperent, sont en prosperité, font bien leurs affaires.* Het WELVAAREN, de welstand van den Koophandel. *La prosperité du Negoce.* Ik wens u gezondheid en welvaaren. *Je vous souhaite santé & prosperité.* WELVAAREND mensch. *Un homme qui se porte bien* ou *qui fait bien ses affaires.* Welvaarende Stad. *Une Ville florissante, Ville qui s'enrichit.* WELVAART, welstand, welweezen. *Bon etat.* m. *Prosperité, bonne situation.* f. Ik wens u geluk en welvaart. *Je vous souhaite bonheur & prosperité.*

WELVERSTAANDE. Woord in de practyk gebruikelyk. *Bien entendu: terme de Pratique.* En zal den Supplt: genieten het voorregt van... welverstaande dat hy... *Et jouira le Suppl. du Privilege de.., bien entendu qu'il...*

WELVOEGEND. Adj. Gevoeglyk, welstaanlyk. *Bienséant, convenable, decent.* Welvoegende woorden gebruiken. *User de termes bienséants, de termes decents.* In de paalen der WELVOEGENDHEID, beraamelykheid blyven. *Demeurer dans les bornes de la bienséance, decence.*

WELWEEZEN n. Welstand, wel zyn. *Bon etat.* m. *Prosperité.* f. Het welweezen zyner kinderen betragten. *Chercher le bien de ses enfans.*

WELZAND n. Dryfzand. *Syrtes, sable mouvant, sable que jette une eau qui sourd, qui jaillit.*

WELZYN, WELWEEZEN. n. Welstand, welvaart. *Prosperité.* f. *Bonheur, heureux etat.* m. Uw welzyn is my lief. *Je prends part à votre prosperité, j'aime votre bon etat.*

WEMELEN. v. n. Zwermen, door malkander krielen, woelen. *Fourmiller, toupier, fervemuer, fe démener, s'agiter.* De vis wemelt in 't water. *La poisson fourmille dans l'eau.* Die kinderen wemelen hier te veel. *Ces enfants se demenent, toupient trop ici.* De Sterren wemelen aan 't Firmament. *Les Etoiles remuent, cheminent dans le Firmament.*

WENDEN. v. n. Draayen, omkeeren. *Tourner, virer.* Zoo als de Koetsier wilde wenden. *Comme le Cocher vouloit tourner.* God wende zyn aanschyn over ul *Dieu tourne son visage envers vous!* Het schip WENDEN, aan stuurboord wenden, aan bakboord wenden. *Virer le vaisseau, virer à stribord, virer à basbord.* Het schip wil nog wenden nog keeren, het wil de eene nog de andere weg. *Le vaisseau demeure inmobile, il ne veus virer d'aucun bord.* Het op een anderen boeg wenden, het op een andere manier bezoeken. *Tenter un autre moyen, s'y prendre d'une autre maniere.* Ik weet niet waar ik my wenden of keeren zal, ik zie geen uitkomst. *Je ne sçai de quel coté me tourner, je ne sçai à quel Saint me vouer.* Het is de wend regen de keer, het is dwars tegen de man aan. *C'est ecorcher l'anguille par la queue, c'est prendre la chose à rebours.*

WENDEN. v. n. Voort rukken, heen trekken. *Marcher, tourner vers, prendre le chemin de.* Het Leger wende daar op na Duitsland. *L'Armée marcha là dessus vers l'Allemagne, tourna du coté d'Allemagne.* Hy wende met de Ruitery na de Stad. *Il marcha avec la Cavalerie vers la Ville.*

WENK. Wenk, oogslag, lonk. *Coup d'oeil, clin d'oeil.* m. Hy gaf het hem met een wenk te kennen. *Il le lui fit connoitre d'un coup d'oeil.* Op zyn wenk of zyne wenken gehoorzaamd werden. *être obéi d'un coup d'oeil, à l'oeil & à la main.*

WENKBRAUWEN. Het hair dat half booga gewyze boven de oogleden is. *Sourcils.* m. pl. Zwarte wenkbrauwen. *Des sourcils noirs.* De wenkbrauwen optrekken. *Froncer les sourcils.*

WENKEN. v. n. Winken, met het bewegen der oogleden een teken geeven. *Faire signe de l'oeil, jetter un coup d'oeil, jouer de la prunelle.* Hy wenkte na my. *Il me fit signe de l'oeil.* Hy wenkte haar behendig toe. *Il lui jetta un coup d'oeil adroitement.*

WENNEN. v a. Gewennen, een gewoonte doen neemen. *Accoutumer, s'accoutumer, prendre une habitude.* Gy moet u daar toe wennen. *Il faut vous accoutumer à cela.* Men wend zig tot alles. *On s'accoutume à tout.* Hy is gewend te gaan, te doen. *Il a coutume d'aller, de faire.* Doet gelyk gy gewend zyt. *Faites comme vous êtes accoutumé, comme vous avez de coutume.*

WENS, WENSCH. m. Begeerte, zugt na het genot van eenig goed. *Souhait, desir.* m. Een ieverige, een kragtige wens. *Un ardent desir.* Gy hebt uw wens. *Vous avez votre souhait, votre desir.* Zyn wens voldoen. *Satisfaire son desir.* Wenschen maaken *Former des souhaits, des desirs.* De zaaken gaan naar wens. *Les affaires vont à souhait.* Hoe gaat het met uw zaak? naar wens. *Comment va votre affaire? à souhait, le mieux du monde.*

WENSSELYK. Adj. Te wenschen, begeerlyk. *Desirable, souhaitable, qui est à desirer.* Niets is zoo wenselyk als de deugd. *Rien n'est si souhaitable que la vertu.* De gezondheid is een wenselyk goed. *La santé est un bien desirable.* Het zou een wenselyke zaak zyn. *Ce seroit une chose à souhaiter, à desirer.*

Digitized by Google

WENSSELYK, aangenaam, lieflyk. *Agréable, plaisant, beau.* Wat wenſſelyker dag! *L'agréable journée! oh, le beau jour!*

WENSSEN, WENSCHEN. 't meervoud van 't woord WENS. *Voeux, ſouhaits, deſirs.* Indien myne wenſſen verhoord wierden. *Si mes voeux etoient exaucez.* Gy zyt het voorwerp myner wenſſen. *Vous êtes l'objet de mes voeux.*

WENSSEN, WENSCHEN. v.n. Begeeren, verlangen. *Souhaiter, deſirer, former des deſirs, des voeux.* Iets van harte wenſſen. *Souhaiter quelque choſe de tout ſon coeur.* Gezondheid, rykdom van God wenſſen. *Deſirer de Dieu de la ſanté, des richeſſes.* Iemand allerlei zegen en voorſpoed wenſſen, toewenſſen. *Souhaiter, deſirer à quelqu'un toutes ſortes de proſperitez.* Het waare te wenſſen dat hy uw raad gevolgd had. *Il ſeroit à ſouhaiter qu'il eût ſuivi votre conſeil.* Ik wens u geluk op uw reis. *Je vous ſouhaite le bon voyage.* Ik wens u goeden dag. *Je vous ſouhaite, je vous donne le bon jour.* Ik wens u goeden avond. *Je vous ſouhaite, je vous donne le bon ſoir.*

WENSSEN. v.n. Genegen zyn te doen, te zien, &c. *Vouloir, deſirer de faire, de voir &c.* Ik wenſte de eer wel te hebben van Mynheer zelfs te ſpreeken. *Je voudrois bien avoir l'honneur de parler à Monſieur lui même.* Ik wenſte dat gy meê kond gaan. *Je voudrois que vous puſſiez venir avec nous.* Calligula wenſte dat de Romeinen maar een hoofd hadden, om hen alle met een eenige ſlag te doen ſterven.

WENSSENDE TYD. Zekere tyd van de Byvoegende Werkwyze. *L'Optatif, temps du Mode conjonctif: terme de Grammaire.* 't Werkwoord ſtaat daar in de Wenſſende tyd. *Le Verbe eſt là à l'Optatif.*

WENSSING. zie WENS. *Compliment, ſouhait, deſir.* m. Geluk wenſſingen. *Des compliments, des voeux d'acclamations, des felicitations.*

WENTELEN. v.n. Zig ergens over wenden en keeren. *Se veautrer, ſe rouler ſur quelque choſe.* Hy wentelde zig over 't hooy. *Il ſe veautra ſur le foin.* De varkens wentelen hen in 't ſlyk. *Les pourceaux ſe veautrent dans la bouë.* Puis laaten wentelen, ſioolen laaten zorgen. *Laiſſer couler l'eau, ne s'embarraſſer l'eſprit de rien.*

WENTELTRAP. Rondom gaande trap, met een ſpil daar al de trappen in ſchroeven. *Un eſcalier à vis, en helice; eſcalier ou montée dont toutes les marches ſont emmortaiſées en ligne ſpirale dans le noyau ou la vis de l'eſcalier.*

WERDEN of WORDEN. v.n. *Devenir*, auſſi, *Etre, au ſens paſſif du Verbe.* Groot werden. *Devenir grand.* Koning werden. *Devenir Roy.* Gezien werden. *être vu.* Geroepen werden. *être appelé.*

WERF. Scheeps-timmerwerf, plaats daar men ſchepen timmerd. *Attelier.* m. *Lieu où l'on conſtruit des vaiſſeaux.* De Admiraliteits Werf, de Ooſt-Indiſe Werf. *L'attelier de l'Amirauté, l'Attelier de la Compagnie des grandes Indes.* Een ſchip van de Werf laaten afloopen. *Lancer un vaiſſeau à l'eau.* WERFBOOT, boot ten dienſt van de Werf. *Une chaloupe à l'uſage de ceux qui travaillent à l'Attelier.*

WERK. n. Herpluis, het ſlegtſte van de hennip of 't vlas. *Etoupes.* f. pl. *Le rebut, le plus groſſier de la filaſſe du chanvre ou du lin.* Zoo droog als werk. *Sec comme des etoupes.* Men gebruikt werk om de naaden of voegen der planken van ſchepen of bruggen digt te maaken. *On employe des etoupes à boucher les coutures des planches des vaiſſeaux ou des ponts de bois.*

WERK. Arbeid, moeyelyk werk. *Travail, labeur.* m. *Peine, fatigue.* f. Aan 't werk gaan, uit het werk ſcheiden. *Se mettre au travail, quiter le travail.* Een laſtig werk. *Un travail, un labeur penible.* Daar is veel werk aan vaſt. *Il y a bien du travail à cela.* WERK, 't geen werkende gedaan moet worden. *Travail, ouvrage qu'il faut faire en travaillant.* Het werk onder de arbeiders verdeelen. *Diſtribuer le travail aux ouvriers.* Ik kan het voor dat geld niet doen, daar is te veel werk aan. *Je ne ſçaurois le faire à ce prix là, il y a trop de travail.* Hy heeft de heele Winter zonder werk geweeſt. *Il a été tout l'Hyver ſans travail, ſans ouvrage.*

WERK. Schans werk, aarde werk. *Ouvrage, travail.* m. *Fortification.* f. Een nieuw werk maaken om een Poort te dekken. *Faire un nouvel ouvrage pour couvrir une Porte.* Als de werken van de Veſting voltooyd zullen zyn. *Quand les travaux de la Place ſeront achevez.* De werken bezigtigen. *Viſiter les travaux, les fortifications.* WERK, voortbrengſel van den werkman. *Ouvrage, oeuvre.* m. *Productions du travail de l'ouvrier.* Een ſchoon werk, uitneemend werk. *Un bel ouvrage, ouvrage exquis.* Kantwerk, Schryn werk, Chinees werk. *Ouvrage de Poins, ouvrage de Menuiſerie, ouvrage de la Chine.* Het Geheel-Al is Gods werk. *L'Univers eſt l'ouvrage de Dieu.* De menſch is het volmaakſte werk van Gods hand. *L'homme eſt le plus parfait ouvrage de la main de Dieu.*

WERK. Voortbrengſel des verſtands, 't zy Dicht of Ondicht. *Ouvrage, Oeuvre.* m. *Production de l'eſprit, ſoit Vers ſoit Proſe.* Hy heeft een ſchoon Werk onder de pers. *Il a un bel Ouvrage ſous la preſſe.* De Werken van Plato, van Virgilius, van Deſcartes, Corneille, Moliere, Vondel. *Les Oeuvres de Platon, de Virgile, de Deſcartes, de Corneille, de Moliere, de Vondel.*

WERK 't Geen na de werking beſtaat. *Oeuvre.* f. *Ce qui ſubſiſte après l'action.* De werken der Natuur overtreffen die van de Konſt. *Les Oeuvres de la Nature ſurpaſſent celles de l'Art.* Het Werk onzer Verloſſing is op het kruis volbragt. *L'Oeuvre de notre Redemption a été accomplie ſur la croix.* God is wonderbaar in alle zyne werken. *Dieu eſt merveilleux en toutes ſes oeuvres.* WERK, daad, bedryf, goed of kwaad. *Oeuvre.* f. *Action bonne ou mauvaiſe.* Een verdienſtelyk werk. *Une oeuvre meritoire.* Overtollige werken. *Oeuvres de ſurerogation.* Wy zullen geoordeeld worden naar onze werken. *Nous ſerons jugez ſelon nos oeuvres.* Het Geloof zonder de werken is een dood Geloof. *La Foy ſans les oeuvres eſt une Foy morte.*

WERK. Agting, aanmerking. *Cas* m. *Conſideration.* f. Weinig werk maaken van des Meeſters vermaaningen, daar weinig om geeven. *Faire peu de cas des exhortations du Maitre, s'en ſoucier peu.* Hy maakte heel weinig werk van zyn Ooms laatſte Wil. *Il fit bien peu de cas du Teſtament de ſon Oncle.* Ik maak te veel werk van uw vrindſchap, om u zulks te weigeren. *Je fais trop de cas de votre amitié, j'eſtime trop votre amitié pour vous le refuſer.*

WERKELYK Adj. Dat werkt, dat de kragt heeft van te werken. *Actif, qui agit, qui a la vertu d'agir.* De gedaante is werkelyk, de ſtoffe lydelyk. *La forme eſt active, la matiere eſt paſſive.* WERKELYK. Adj. Daadelyk, weezendlyk. *Actuel, réel, effectif.* Werkelyke genade. *Grace actuelle.* Werkelyke uitvoering. *Execution actuelle.* Daar word WERKELYK, met'er daad aan gearbeid. *On y travaille actuellement.*

WERKEN. v.n. Arbeiden. *Travailler, faire un ouvra-*

Digitized by Google

genible. Onophoudelyk werken, dag en nagt werken. *Travailler inceſſamment, travailler jour & nuit.* Aan den wyngaard werken. *Travailler à la vigne.* In goud, in zyde werken. *Travailler en or, travailler en ſoye.* Aan zyn zaligheid werken met vreeze en beeven. *Travailler à ſon ſalut avec crainte & tremblement.* WERKEN, werd ook met *Agir, Operer*, in 't Franſch afgeleid. Het vuur werkt op alle metaalen. *Le feu agit ſur tous les metaux.* De Welſpreekendheid werkt op de geeſten. *L'eloquence agit ſur les eſprits.* Gods genaade werkt op onze harten. *La grace de Dieu agit ſur nos coeurs.* Als de genade in den menſch begind te werken. *Quand la grace commence à operer dans l'homme.* De purgatie begind te werken. *La medecine commence à operer.*

WERKDAG. Werkendag. *Jour ouvrable, jour ouvrier.* Zondag is geen werkdag. *Le Dimanche n'eſt pas jour ouvrable.* De heilige dagen en werkdagen. *Les fêtes & jours ouvriers.*

WERKHUIS. n. Huis daar eenige arbeiders in 't werk gehouden worden. *Manufacture* f. *laboratoire* m. Een werkhuis voor zyde weevers, werkhuis voor Tapytmaakers. *Une manufacture pour des ouvriers en ſoye, manufacture pour des Tapiſſiers.* Werkhuis voor Chimiſten, voor Vuurwerkers. *Laboratoire pour des Chimiſtes, laboratoire pour des artificiers.* WERKHUIS daar men lediggaanders opſluit. *Maiſon de correction où l'on renferme les faineants.*

WERKING. f. Daad van 't geene werkt *Operation.* f. *Effet.* m. Zonder de werking van Gods geeſt vermoogen wy niets omtrent onze zaligheid. *Sans l'operation de l'eſprit de Dieu nous ne pouvons rien pour notre ſalut.* De Myn ſprong met een yſſelyke WERKING, uitwerking. *La Mine ſauta avec un effet terrible.* De werking van een purgatie. *L'effet d'une medecine.*

WERKLUIDEN. Arbeiders in eenig werk. *Travailleurs, ouvriers.* De werkluiden aanzetten, de werkluiden betaalen. *Animer les travailleurs, payer les ouvriers.*

WERKMAN. Man die eenig werk doet. *Ouvrier, celui qui travaille.* Een gaauw werkman, een loom werkman. *Un habile ouvrier, un ouvrier lambin.* Aan 't werk kan men den werkman ſpr: *à l'oeuvre on connoit l'ouvrier.*

WERKMIDDEL. n. Middel om tot eenig eind te komen. *Moyen* m. *Expedient pour venir à quelque fin.* Een zeker werkmiddel. *Un moyen ſûr.* Door verſcheide werkmiddels bereikt men 't zelfde einde. *Par divers moyens on arrive à même fin.*

WERKSAAM. Adj. Vlytig, die 't werken bemind. *Agiſſant, laborieux, actif, diligent.* Het is een werkſaam menſch. *C'eſt un homme agiſſant, laborieux.* Werkſaamen aart. *Une humeur agiſſante, laborieuſe.* Een WERKSAAMHEID, vlyt, voortvaarendheid. *Humeur agiſſante, humeur laborieuſe, diligence, activité.* f. Ik ben over zyn werkſaamheid verwonderd. *J'admire ſon humeur laborieuſe, ſon activité.*

WERKSTELLIG maaken. v. a. In 't werk ſtellen. *Mettre à execution, executer.* Een voornemen werkſtellig maaken. *Mettre un deſſein à execution, executer un deſſein.*

WERKSTUK. n. Voortbrengſel van den werkman. *Production.* f. *Ouvrage, travail.* m. Een ſchoon werkſtuk. *Une belle production, un bel ouvrage.* Dat is het ſchoonſte werkſtuk van de konſt. *Voila la plus belle production de l'art.*

WERKTUIG. n. werkmiddel, gereedſchap daar den werkman mee werkt. *Inſtrument, outil.* m. Noodig werktuig, goed werktuig. *Inſtrument neceſſaire, bon inſtrument.* De booze zyn de werktuigen van Gods gramſchap. *Les mechans ſont les inſtruments de la colere de Dieu.* Hy is het werktuig haarer wraak geweeſt. *Il a été l'inſtrument de ſa vangence.*

WERKVOLK. n. Werkluiden, arbeiders. *Ouvriers, artiſans, travailleurs.* Die Fabrikeur heeft veel werkvolk. *Ce Fabriqueur a quantité d'ouvriers.* Het werkvolk betaalen. *Payer les ouvriers.*

WERKWOORD. n. Gedeelte der Reden dat in Werkwyzen en Tyden afgedeeld werd. *Verbe.* m. *Partie de l'Oraiſon qui ſe diſtingue en Modes & Temps.* Beminnen is een daadlyk Werkwoord. *Aimer eſt un Verbe actif.* Bemind worden is een lydend Werkwoord. *être aimé eſt un Verbe paſſif.* Gaan is een onzydig Werkwoord. *Aller eſt un Verbe neutre.* 't Werkwoord geeven beſtierd het geevend geval. *Le Verbe donner regit le datif.*

WERKWYZE. f. Letterkonſtig woord, een der afdeelingen van de ſamenvoeging der Werkwoorden *Mode, Moeuf.* m. *Terme de Grammaire.* De toonende Werkwyze, de gebiedende Werkwyze, de by- of aanvoegende Werkwyze, de onbepaalde Werkwyze. *Le Mode indicatif, le Mode imperatif, le Mode ſubjonctif* ou *conjonctif, le Mode infinitif.*

WERP, WORP. Gooy. ſmak met dobbelſteenen *Jet, coup de dez.* m. WERP, worp, daad van WERPEN. *Jet.* m. *Action de jetter.* De werp van 't net in Zee. *Le jet du filet à la Mer.* De eerſte, de tweede werp. *Le premier, le ſecond jet.* Een WERP of worp ſchellingen. *Un jet, un compte d'eſcalins.* Daar is een werp te kort. *Il y a un compte, un jet de manque.*

WERP-ANKER. Tuy-anker, anker bekwaam om terſtond uit te werpen. *Ancre à la veille.* f. *Ancre prête à mouiller, ancre de touë, à toüer, le toueux.*

WERPEN. v. a. Iets met geweld van zig werpen, weg ſmakken, weg gooyen. *Jetter, lancer.* Le Preterit *Wierp*, le Participe *Geworpen.* Steenen werpen, granaaten werpen. *Jetter des pierres, jetter des grenades.* De netten in Zee werpen om te viſſen. *Jetter les filets à la Mer pour pêcher.* De wapens neer werpen om te vlugten. *Jetter les armes bas pour fuir.* Manſchap in een Veſting WERPEN, daar ſchielyk en in nood geval volk in doen gaan. *Jetter des hommes, jetter des troupes dans une Ville.*

WERPEN. Dit word van de Merry gezegt als zy het Veulen werpt *of* neerlegd. *Pouliner, cela ſe dit de la Cavale quand elle met bas.* Dit ſchaap moet eerſt daags WERPEN, lammeren werpen, lammeren. *Cette brebis doit agneler bientot.*

WERPGEWEER. n. Als pyl, granaat &c. *Arme de jet, comme javeline, grenade &c.* f.

't WERPLOOD. Zinklood. *La ſonde.* Het werplood laaten vallen. *Jetter la ſonde.*

WERPNET. n. Visnet dat zig van onderen in een wyde ronte uitſpand. *Epervier.* m *Filet à pêcher qui s'etend en bas en un grand rond & aboutit en cone.*

WERP-PYL. Lange en dunne pyl die geworpen word. *Javeline.* f. *Dard long & menu qui ſe jette.* Hy had een werp-pyl in de hand. *Il tenoit une javeline à la main.* WERP-PYLTJE, kleine werp-pyl. *Javelot, un petit dard.*

WERPTOL. Taatstol, tol met een ſnoer. *Toupie.* f. *Jouet d'enfant avec un bout de fer.*

WERVEL. Werktuig van hout om aan een deur of ſchuifraam te ſpykeren. *Tourniquet.* m. *Petite piece de bois pour clouer à une porte ou un chaſſis.* Het deurtje gaat met

Digitized by Google

met een wervel toe. *La petite porte, la trape ſe ferme avec un tourniquet.*

WERVELBEEN. n. Knook, een van die beenen die gezamentlyk het ruggebeen van een menſch of dier uitmaaken. *Vertebre.* f. Aan 's menſchen ruggebeen zyn twaalf wervelbeenen, tuſſen hals en ſtuit te rekenen. *Il y a douze vertebres à l'epine du dos de l'homme, à compter du col au croupion.*

WERVELWIND. Heftige draaywind. *Tourbillon.* m. *Vent violent qui va en tournoyant.* Een heftige wervelwind. *Un violent tourbillon.* 'Die wervelwinden deeden veel kwaad. *Ces tourbillons firent bien du degat.*

WERVELZIEK. Adj. Baloorig, ylhoofdig. *à qui la cervelle tourne, qui perd la tramontane.* Gy zoud my wel wervelziek maaken met dat talmen, met dat klaagen. *Vous me feriez tourner la cervelle, vous me feriez perdre la tramontane, vous me feriez devenir chevre avec vos redites, vos plaintes rebattuës.*

WERVEN. v. a. In dienſt aanneemen, opſchryven. *Lever, faire des levées, enrooler.* Le Pret: *Wurf*, le Part: *Gewurven.* Soldaaten werven, volk werven. *Lever des Soldats, lever des troupes, faire des levées.* Volk werven, vrinden, reis broeders by een haalen. *Faire du monde, enrooler des gens, amaſſer des amis, des compagnons de voyage.* WERVER, de geene die krygsvolk werfd. *Officier qui fait des levées de gens de guerre, qui enroole du monde.* De Wervers neemen typ en groen. *Les Enrooleurs prennent tout ce qu'ils rencontrent.* WERVING, aanneeming, opſchryving van krygsvolk. *Levée.* f. *Enroolement de gens de guerre.* m. Nieuwe wervingen aanſtellen. *Ordonner de nouvelles levées.* De wervingen gaan wel voort. *Les levées ſe font facilement.*

WERWAARTS. Adv. Na welke kant, waar na toe. *Vers lequel endroit, auquel lieu.* Zyn Hoogheid vertoefd nog op 't Loo, werwaarts dagelyks verfriſſingen van hier gezonden worden. *Son Alteſſe eſt encore à Loo, où l'on envoye tous les jours des rafraichiſſements d'ici.*

WESHALVEN. Adv. Derhalven, daarom is 't. *Par ainſi, de maniere que, c'eſt pourquoy.* Het Parlement is ſchielyk geprorogeerd, weshalven verſcheide Bils onvoltooyd gebleeven zyn. *Le Parlement a été ſoudainement prorogé, par ainſi pluſieurs Bils, de maniere que pluſieurs Bils ſont reſtez imparfaits.*

WESP. Dikke vlieg met een angel na de regte bye zweemende dog die ſlegter honing maakt. *Guêpe.* f. Van een weſp geſtooken worden. *être piqué d'une guêpe.*

WEST. Stip, gedeelte van ons Half rond daar de Zon in *Æquinoxio* ondergaat. *Occident.* m. De Zon gaat in 't Weſten onder. *Le Soleil ſe couche à l'Occident.* Het Weſten ſtaat tegen het Ooſten. *L'Occident eſt oppoſé à l'Orient.* Dat Landſchap is zoo veel mylen groot, van 't Ooſten na 't Weſten gerekend. *Ce Pays a tant de lieuës de l'Eſt à l'Oueſt, du Levant au Couchant, de l'Orient a l'Occident.* De wind is WEST. *Le vent eſt Oüeſt.* Met een Weſte wind t'zeil gaan. *Mettre à la voile d'un vent d'Oüeſt, d'un vent d'aval.* Het waayd thans uit den Weſten. *C'eſt l'Oüeſt qui ſouffle à préſent.* Vaaren om de WEST, van hier na Vrankryk, na de Bogt, Portugaal, Spanjen zeilen. *Faire route par Mer d'ici vers la Cote de France, la Mer de Gaſcogne, les Cotes de Portugal & d'Eſpagne en deça du Detroit.*

WESTELYK. Adj. Na 't Weſten gelegen. *Vers l'Oüeſt, Occidental.* De Weſtelyke oorden van Europe. *Les regions Occidentales de l'Europe.* Die Stad leid Weſtelyker als de Kaart aanwyſt. *Cette Ville eſt plus à l'Oüeſt que la Carte ne le marque.* De wind was WESTELYK. *Le vent etoit vers l'Oüeſt.* Met een Weſtelyke wind in Zee loopen. *Entrer en Mer d'un vent d'Oüeſt, d'un vent d'aval.*

WESTEN. De Staaten en Landen in Europa gelegen, in tegenſtelling van Aſia of 't Ooſten. *Occident.* m. *Les Etats, les Provinces de l'Europe par oppoſition à l'Orient ou aux Etats d'Aſie.* De Volkeren, de Kerken, de Keizer van 't Weſten. *Les Peuples de l'Occident, les Occidentaux, Les Egliſes de l'Occident, l'Empereur d'Occident.* Die Vorſt lande in 't WESTEN, 't Weſterdeel van Engeland *Ce Prince fit deſcente dans l'Oüeſt d'Angleterre.* De wind loopt naar 't Weſten. *Le vent va, tourne à l'Oüeſt.* Buiten WESTEN zyn, niet weeten wat men doet. *Perdre la tramontane, ne ſçavoir plus où l'on en eſt.*

WESTERS. Adj. Van 't Weſten. *Occidental, d'Occident.* De Weſterſe Landen, Weſterſe Volkeren. *Les Pays Occidentaux, les Occidentaux.* Het Weſterſe Ryk. *L'Empire d'Occident.*

WEST-INDIESVAARDER of Weſt-Indiſch ſchip dat na de Weſt Indien vaart *of* daar van daan komt zeilen. *Vaiſſeau des petites Indes & des Indes Occidentales, de l'Amerique.* De Weſt-Indiesvaarders en Spaansvaarders leggen nog in Teſſel. *Les vaiſſeaux pour les petites Indes & l'Eſpagne ſont encore au Teſſel.* WEST-INDIESVAARDER, een vaarend man die in de Weſt-Indien geweeſt is. *Un Matelot, un homme de Mer qui a fait le voyage des petites Indes, de l'Amerique.* WEST-INDIS of WEST-INDIES, dat Weſt-Indien betreft, of daar uit komt. *Des petites Indes, qui concerne les petites Indes, l'Amerique.* 't Weſt-Indiſch Huis. *La Maiſon des petites Indes, des Indes Occidentales.* De Weſt-Indiſche Maatſchappy. *La Compagnie des Indes Occidentales, des petites Indes.*

WEST-NOORD-WEST. *Oüeſt-Nord-Oüeſt.* De wind is Weſt-Noord-Weſt. *Le vent eſt Oüeſt-Nord-Oüeſt.*

WEST-ZUID-WEST. *Oüeſt-Sud-Oüeſt.* De wind was Weſt-Zuid-Weſt. *Le vent etoit Oüeſt-Sud-Oüeſt.*

WESTPHAALER. Man uit Weſtphaalen. *Un homme de Weſtphalie, du Pays de Munſter, Weſtphalien.* Moſſen en Weſtphaalen. *Des Pitauds & des Weſtphaliens, des Payſans de Weſtphalie.* WESTPHAALS, dat Weſtphaalen of Munſterland betreft. *De Weſtphalie, de Munſter.* De Weſtphaalſe Vreede is in 't jaar 1648. geſloten. *La Paix de Weſtphalie, la Paix de Munſter a été concluë en 1648.* Een Weſtphaalſe ham. *Un jambon de Weſtphalie, jambon de Mayence.*

WESTVAARDER. Schip dat om de Weſt vaart. *Vaiſſeau qui hante les Mers de France, de Portugal, d'Eſpagne.* Daar zyn verſcheide Weſtvaarders binnen. *Il eſt entré pluſieurs vaiſſeaux qui viennent de l'Oüeſt, de la Cote de France, de Portugal, de Cadix.*

WESTWAARDS. Adv. Na 't Weſten. *Vers l'Oüeſt, du coté de l'Oüeſt, au couchant.* Weſtwaard aan zeilen. *Porter la Cape à l'Oüeſt, faire route vers l'Oüeſt.* De Vyandlyke Vloot lag Weſtwaards van ons. *La Flote Ennemie etoit à l'Oüeſt de nous.*

WESTZYDE. f. Weſtkant. *Du coté de l'Oüeſt, de l'Occident.* Wy leggen aan de Weſt-zyde van Duitsland. *Nous ſommes à l'Oüeſt, au Couchant de l'Allemagne.*

WET. f. Geſchreeve vaſtſtelling *of* voorſchrift. *Loy.* f. Godes Wet, Moſis Wet, de Wet der Jooden. *La Loy de Dieu, la Loy de Moyſe, la Loy des Juifs.* De Wet der Natuure, de Wet der Genade. *La Loy de la Nature, la Loy de Grace.* Tot de Wet en het getuigenis. *à la Loy & au temoignage.* De wet nakomen, een wet aiſchaffen. *Obſerver la loy, abolir une loy.* Zig

Digitized by Google

de wetten onderwerpen. *Se soumettre aux loix.* De wetten ſchenden, 't Lands wetten handhaven. *Violer les loix, maintenir les loix du Pays.* Nood breekt wet, men kan zig in hoogdringende zaaken aan geen wet binden. *Neceſſité n'a point de loy, ou, neceſſité contraint la loy.* De WET ſtellen, volſtrekkelyk gebieden. *Faire la loy, commander abſolument.* Die Vorſt wilde gants Europe de wet ſtellen. *Ce Prince pretendoit faire la loy à toute l'Europe.* Het is een ſtaale WET, een vaſte regel. *C'eſt une regle qui tient lieu de loy, c'eſt une regle ſans exception.*

WET. De Heeren van de Magiſtraat, de Vroedſchap, de Regeering. *Le Magiſtrat, la Regence de la Ville.* Aldus vaſtgeſteld by de Heeren van de Wet. *Ainſi arrêté par Meſſieurs du Magiſtrat.*

WET-BOEK. n. Verzameling der Wetten door de Roomſe Keizers gemaakt. *Code* m. *Recueil, compilation de Loix données par les Empereurs Romains.* Het Wetboek van Theodoſius, het Wet-boek van Juſtinianus. *Le Code Theodoſien, le Code Juſtinien.*

WET-BREEKER. Wetſchender. *Tranſgreſſeur de la Loy, celui qui enfraint* ou *qui viole la Loy.* WET-BREUK, Wet-ſchending. *Tranſgreſſion de la Loy.* f. *Violement de la Loy.* m.

WETGEEVER. Die Wetten voor een gants Volk opſteld. *Legiſlateur.* Moſes is de Wetgeever der Jooden. *Moyſe eſt le Legiſlateur des Juifs.* Lycurgus en Solon zyn twee groote Wetgeevers geweeſt. *Lycurgue & Solon ont été deux grands Legiſlateurs.*

WETGELEERDE. Regtsgeleerde, diens beroep het is de Wetten te kennen. *Legiſte, Juriſconſulte qui fait profeſſion de la ſcience des Loix.* De Wetgeleerde Bartholus, Papinianus. *Le Legiſte Bartole, Papinien.* WETGELEERDHEID, Regtsgeleerdheid, kennis der Wetten. *Juriſprudence.* f. *La ſcience des Loix, du droit.*

WETHOUDERS. De Heeren van de Wet. *Les Magiſtrats, Meſſieurs de la Regence d'une Ville.*

WETSTAAL of Slaagers priem. *Fuſil à aiguiſer les couteaux de Boucher &c.*

WETSTEEN. Olieſteen, zagte ſlypſteen. *Pierre douce, pierre à l'huile.* f. Een ſcheer- of pennemes op een wetſteen ſcharp maaken. *Afiler un raſoir, un canif ſur la pierre douce; repaſſer un raſoir, un canif.*

WETTELYK. zie WETTIG, Adj. Met de Wet over een komend. *Legitime, qui a les conditions requiſes par la Loy.* Wettelyken eis, wettelyke bezitting. *Pretention, poſſeſſion legitime.* WETTELYK. Adv. Op een wettige wyze. *Legitimement, d'une maniere legitime.* Men kán 't hem niet wettelyk beneemen. *On ne ſçauroit l'en depoüiller legitimement.*

WETTEN. 't meerv: van WET. De Roomſe Wetten. *Les Loix Romaines.* De Wetten werden by ſpinraggen vergeleeken. *On compare les Loix à des toiles d'araignées.* Ceſar zeide, indien men de Wetten, het Recht overtreeden moet, het is alleen om te heerſchen, in alle andere zaaken moet men de regels der billykheid en der deugd volgen. Wat al Ceſars in de Waereld!

WETTEN. v. a. Op de wetſteen ſcharp maaken. *Repaſſer, afiler, donner le fil, aiguiſer.* Een ſcheermes wetten. *Repaſſer, afiler un raſoir.* Een pennemes wetten. *Repaſſer, aiguiſer un canif.*

WETTIG. Adj. Dat de vereiſte hoedanigheden volgens de Wet heeft. *Legitime, qui a les conditions requiſes par la Loy.* Wettig Huwelyk, wettige Erfgenaamen. *Mariage legitime, Heritiers legitimes.* Wettige verkiezing, wettig Parlement. *Election legitime, Parlement legitime.* Hy houd een wettige, billyke zaak ſtaande. *Il ſoûtient une cauſe legitime, une juſte cauſe.* WETTIG, bevoegd, geregtigd. *Competant, authoriſé, qualifié.* Voor zyn wettige Regters ſtaan. *être devant ſes Juges competants.* Hy is geen wettig Regter in die zaak. *Il n'eſt pas Juge competant dans cette affaire.*

WETTIG DEEL. n. Geregte deel door de wetten, den kinderen op hun Ouders goed, geweezen. *Legitime.* f. *Portion que la Loy attribuë aux enfants ſur les biens de leurs Pere & Mere.* Een Vader kanreen Zoon zyn wettig deel, zyn *legitime portie* niet beneemen. *Un Pere ne peut paroter la legitime à ſon Fils.*

WETTIGHEID. f. Staat van een wettig kind. *Legitimité.* f. *Qualité d'un enfant legitime.* Zyn wettigheid word hem betwiſt. *On lui diſpute ſa legitimité.* WETTIGHEID, billykheid, deugde en waarde van iets. *Equité, juſtice, validité.* f. De wettigheid van zyn eis blykt middag-klaar. *L'equité, la juſtice de ſa pretention eſt claire comme le jour.* De wettigheid van een verkiezing in twyffel trekken. *Revoquer en doute la validité d'une election.*

WETTIGLYK. Adv. Met wettigheid, volgens de Wet. *Legitimement, ſelon la Loy.* Een Parlement wettiglyk vergaderd. *Un Parlement aſſemblé legitimement.*

WETTIG MAAKEN. v. a. Met de wettige hoedanigheden voorzien. *Legaliſer, revetir des qualitez requiſes en Juſtice.* Een verklaaring wettig maaken, om de zelve buiten het gebied der plaatſe daar dezelve belegd is, in Regten te doen gelden. *Legaliſer une depoſition, pour la faire valoir en Juſtice hors du reſſort du lieu où elle eſt dreſſée.*

WETTIG VERKLAAREN. v a. Voor wettig doen erkennen. *Legitimer, faire reconnoître legitime.* Kinderen voor 't Huwelyk gebooren, wettig doen verklaaren. *Faire legitimer des enfans venus avant le Mariage.* WETTIG VERKLAARING, magt verleening aan een onwettig kind, om als wettig het wettig deel te genieten &c. *Legitimation.* f. Brieven van wettig verklaaring verkrygen. *Obtenir des lettres de legitimation.*

WEY, WEI of WEIDE. *Pré.* m. *Prairie* f. De beeſten loopen al in de wey. *Les bêtes ſont deja dans le pré.* WEYEN. v. a WEIDEN, Oſſen vet laaten worden. *Engraiſſer, en parlant des Boeufs.* Beeſten weyen, weiden. *Engraiſſer des Boeufs.* Oſſe WEYER. *Engraiſſeur* ou *Marchand de Boeufs.* WEYERY, Oſſe weyery. Daar is ſedert eenige jaaren met de weyery meer verlooren als gewonnen. *On a plus perdu que gagné depuis quelques années à engraiſſer des Boeufs.*

WEY. Gewey, ingewand, gedarmte van 't wild. *Les entrailles du gibier, ce qu'on en tire en le vuidant.*

WEYERY. Oeffening van den Weyman. *Veneric.* f *Chaſſe à l'arquebuſe.* Een liefhebber van de Weyery. *Un amateur de la Chaſſe au gibier, de la Chaſſe à l'arquebuſe.* WEYMAN, Wildſchut, Jaager met roer en wind honden. *Giboyeur, Chaſſeur à l'arquebuſe & à chiens courants.* WEYSCHUIT, rank en ligt vaartuig ten gebruike van de Weylui die 't zelve over dyken en wegen konnen ſleepen. *Petit bateau fort leger à l'uſage des Giboyeurs qui chaſſent dans des terres marecageſes.* WEYTAS, tas daar de Weyman zyn kruit en loot in doet. *La gibeciere du Giboyeur où il met ſa poudre & ſon plomb.*

WEZEL. Wild dier wat langer als de kat, en van de zelve groote. *Foüine.* f. *Animal ſauvage en forme de belette ou de martre.* De wezel is een dood vyand der hoenders en duiven, daar by de eyeren van op eet. *La foüine eſt une ennemie declarée des poulets & des pigeons, dont elle mange les oeufs.* WEZELTJE, klei-

ne

ne wezel lang en rank van lyf. *Belette.* f. *Petite fouïne, animal long & ſtouet.*

WEZEN. In 't Latyn *Eſſe*, is op WEZEN te zien. *Etre* ou *Devenir.*

WEZEN of WEEZEN. Tronie, aangezigt. *Air, viſage.* m. *Mine.* f. Ik kan aan zyn wezen wel zien dat hy niet te vreden is. *Je puis bien voir à ſon air, à ſa mine qu'il n'eſt pas content.*

W I.

WIE. Welk menſch, welke vrouw. *Qui, quel homme, quelle femme.* Wie zegt dat? wie had het ooit geloofd! *Qui eſt ce qui dit cela? qui l'auroit jamais cru!* Met wie gaat gy? *Avec qui allez-vous?* Niemand WIE het zou moogen weezen. *Perſonne, qui que ce puiſſe être.* Zoo WIE Gods Wet niet onderhoud. *Quiconque n'obſerve pas la Loy de Dieu.* De man met wien ik ſpreek. *L'homme à qui je parle.* De vrouw by wie hy woond. *La femme chez qui il demeure.*

WIEDEN. v. a. Het onkruid uitroeyen. *Sarcler, arracher, extirper la mauvaiſe herbe.* Een akker wieden, een tuin wieden. *Sarcler un champ, ſarcler un Jardin.* Men wied de haver in April. *On ſarcle les avoines en Avril.* Elk wied zyn onkruid uit. ſpr: *Chacun regarde chez ſoy, s'il n'y a rien qui cloche, quand chacun ſe mêle de ſes affaires les vaches ſont bien gardées.* WIEDER, arbeider die daghuur trekt voor 't wieden van een Akker of een Tuin. *Sarcleur.* WIEDMESJE, tuigje om 't onkruid te wieden. *Sarcloir.* m. *Inſtrument propre à ſarcler.*

WIEG. Beweeglyk kinder bedje. *Berceau.* m. Een teene wieg, een houte wieg. *Un berceau d'oſier, un berceau de menuiſerie.* Het kind uit de wieg neemen. *Oter l'enfant du berceau.* WIEGEN. v.a. de wieg beweegen om 't kind aan ſlaapen te krygen, te ſtillen &c. *Bercer.* Een kind wiegen. *Bercer un enfant.* Ons kind is zonder wiegen groot geworden. *Notre enfant a été elevé ſans bercer.* Iemand in ſlaap WIEGEN, met ſchoone woorden te leur ſtellen. *Endormir, bercer quelqu'un, l'amuſer par de belles paroles.* Hy heeft my daar lang mee in ſlaap gewiegt. *Il y a long-temps qu'il me berce de cela.* Oh! hy weet de menſchen zoo zoet in ſlaap te wiegen! *Oh! qu'il ſçait bien enjoler le monde, endormir les mulots!*

WIEK, VLERK. Vleugel van een vogel. *Aile.* f. Sterke wiek. *Aile forte.* De wieken van een duif. *Les ailes d'un pigeon.* Iemand de wieken korten, zyn gezag verminderen. *Rogner les ailes à quelqu'un, diminuer ſon credit, ſon pouvoir.* WIEK van een Windmolen. *Aile d'un Moulin à vent.*

WIEK. Een propje geplukt linnen, om in de wond te ſteeken, en de zelve open te houden. *Tente.* f. *Petit rouleau de charpie pour ficher dans la playe & la tenir ouverte.* Hy heeft nog een wiek in zyn wond. *Il a encore une tente dans ſa playe.*

WIEL. Rad, voornamentlyk van hout, tuig op zyn middelpunt draayende. *Roue.* f. *Sur tout une roue de bois,* Een der voorſte wielen brak. *Une des roues de devant rompit.* De wielen van een hooy wagen. *Les roues d'une charette à foin.* Een ſtok in 't wiel ſteeken, iets in 't riet ſchuiven. *Traverſer, faire echouer un deſſein.* WIEL. zie SPINNEWIEL. *Un rouet à filer.* WIELDRAAYER, draayer die ſpinnewielen opmaakt. *Un Tourneur de rouets à filer.* WIEL, draaykuil. *Tournant, gouffre de Mer.* m.

WIELBOOR. Soort van *Avegaar*, voor ſpits, boven grof. *Tariere pour trouer les eſſieux des charrettes.* f.

WIENS. Van wie, welkers, van welke. *Dont, de qui, du quel, de laquelle.* Het is een man wiens deugden hem doen agten. *C'eſt un homme dont les vertus le font eſtimer.* Een Koning wiens geluk deszelfs moed evenaard. *Un Roy dont la fortune egale le courage.* Een Vrouw wiens zorg alleen over haar huishouden gaat. *Une Femme dont le ſoin ſe borne aux choſes de ſon menage.*

WIER. Zeemos, gedroogd vlot-gras., *Fucus Marinus* in 't Latyn. *Varech ſeché, goemon, ſart.* m. *Herbe que la Mer arrache des Rochers en montant.* De wier dient de Noord-Hollanders om hunne Dyken hegt te maaken. *Les habitans de Nord-Hollande ſe ſervent du varech ſeché pour ſoutenir leurs Digues.* De Strandluiden in Vrankryk meſten het land met wier. *Les Riverains en France fument la terre avec du varech, du goemon, du ſart.*

WIERD. *Pret:* van WORDEN. Hy wierd in de dye, in de ſchouder gekwetſt. *Il fut bleſſé à la cuiſſe, à l'epaule.*

WIERINGEN. Eylandje in de Zuiderzee, daar veel wier gevonden word. *Wieringen, petite Ile entre Amſterdam & le Texel, où il ſe trouve beaucoup de varech, de ſart.* Hy ziet of hy Wieringen in zou, of hy Vlaanen verraaden had: hy is heel ontzet dat zyn voornemen mislukt is. *Le voila tout conſterné de voir echouer ſon deſſein, il eſt honteux comme un fondeur de cloches.*

WIEROOK. Zekere welruikende gom *of* ſap, by inſnyding getrokken uit de ſtam van een Boompje, dat in 't gelukkig Arabien waſt. *Encens.* m. *Gomme aromatique.* Wierook van Saba. *De l'encens de Saba.* De Heidenen brandeden veel wierook op de Altaaren hunner Goden. *Les Payens bruloient beaucoup d'encens ſur les Autels de leurs Dieux.* WIEROOK-VAT. n. Reukvat dat men met kettingjes hangende houd, om de wierook-geur in de Kerk &c. te verſpreiden. *Encenſoir.* m. *Eſpece de Caſſolette portative.* De hand aan 't wierook-vat ſlaan, het Kerkelyk gezag te na komen. *Mettre la main à l'encenſoir, entreprendre ſur l'autorité de l'Egliſe.* Iemand met het wierook-vat te na komen, overmaatig of gekſcheerend pryzen. *Donner à quelqu'un de l'encenſoir par le nez, lui donner des louanges outrées* ou *ironiques.*

WIERP. *Pret:* van WERPEN. Hy wierp hem voort op de grond. *Il le jetta, renverſa d'abord par terre.*

WIES. *Pret:* van WASEN. Het water wies tot een ongelooffelyke hoogte. *L'eau monta, accrut à une increyable hauteur.*

WIGCHELAAR. Algemeene naam voor een die de toekomende dingen waand voor te zeggen. *Devin Aſtrologue.* WIGCHELAAR, die by de Romeinen de vlugt der vogels waar nam, en daar goed *of* kwaad uit voorſpelde. *Augure, celui qui obſervoit chez les Romains le vol des oiſeaux.* WIGCHELAAR, die het ingewand der offerdieren bekeek. *Aruſpice, celui qui conſideroit les entrailles des victimes.* De WIGCHELAARS om raad vraagen. *Conſulter les Augures, les Devins.* WIGCHELAARSTER, vrouw die met wigchelen *of* voorzeggen zig bemoeyd. *Devineresſe, Pythoneſſe.* WIGCHELAARY. f. wigchelkonſt. *Divination.* f. *l'art de deviner* ou *de preſager l'avenir.* De wigchelaary is een onwiſſe konſt. *La Divination eſt un art incertain.* WIGCHELEN, de wigchelkonſt oeffenen. *Deviner, exercer la divination, preſager, augurer l'avenir.* WIGCHELROE, hazelaars roedje, waar mede zommige meenen verborgen ſchatten, begraaven lyken &c. te konnen ontdekken. *Baguette divinatoire, baguette de coudrier, avec laquelle certaines per-*

Digitized by Google

personnes pretendent pouvoir decouvrir des tresors cachez, des cadavres &c. De Historie van de wigchelroede heeft voor eenige jaaren veel gerugt gemaakt. *L'histoire de la Baguette divinatoire a fait beaucoup de bruit il y a quelques années.*

WIGGE, WEGGE. f. Werktuig gemeenelyk van yzer, onder heel scherp waar mede hard en kwastig hout gekloofd word. *Coin.* m. Yzere wigge, houte wigge *Coin de fer, coin de bois.* De wig inslaan. *Enfoncer le coin.* Stoot WIGGEN, keggen. *Coins de chantier.* Een WIGHART, ongevoelig, onmedoogend mensch. *Un coeur de fer, un homme impitoyable, insensible à la misere d'autrui.*

WIGT. n. Een jong en armagtig schepsel. *Une jeune créature: terme de pitié ou d'aversion.* Een onnozel wigt. *Une innocente créature.* Een arm wigt. *Une pauvre, une miserable créature.* Een heilloos WIGT, een boos wigt. *Un malheureux, un scelerat.*

WIGT. n. Gewigt, stuk kooper, yzer om de zwaarte van iets te weeten. *Poids.* m. Doet 'er meer wigt by. *Mettez y plus de poids.*

WIGTIG. Adj. Dat het volle gewigt heeft. *De poids, qui a le poids, trebuchant.* Een wigtige Pistool. *Une Pistole de poids, Pistole trebuchante.* Die Ducaat is niet wigtig. *Ce Ducat n'est pas de poids, ce Ducat est trop leger, trop court.* 't Is een WIGTIGE, gewigtige zaak. *C'est une affaire de poids, de consequence.* Als men op de WIGTIGHEID, aangelegentheid der zaake let. *Quand on fait attention à l'importance de la chose.*

WIK. 't Geen op de groote schaal in de Waag in een reis gewoogen word. *Ce que l'on pese en une fois dans la grande balance du Poids de la Ville.* 't WIKGELD; een stuiver van ieder wik voor de Waagdraager. *Le sou pour chaque pesée; droit qui revient à l'ouvrier qui sert la balance du Poids.* Waag en wikgeld betaalen. *Payer le droit du Poids & le sou de chaque pesée.*

WIKKELEN. v. a. Inwikkelen, mengen, betrekken ergens in. *Mêler, intriguer, embarquer dans quelque affaire.* Iemand in een moeyelyke zaak wikkelen. *Intriguer quelqu'un dans une mechante affaire.*

WIKKEN. De zwaarte van iets by de tast gissen. *Soupeser, juger, conjecturer combien de poids une chose a.* Hoe zwaar zoud gy dat wikken? *Quel poids donneriez vous à cela?* Men moet een zaak WIKKEN, overwegen om 'er de gevolgen van te zien. *Il faut bien peser une chose, pour en tirer les consequences.* Hy wikte dat zoo zwaar, hy was daar zoo zwaarmoedig over. *Cela lui pesoit bien fort sur le coeur! cela le rendit bien melancolique.*

WIKKEN of WICKEN. Paarde voer aldus genaamd. *De la pâture pour les chevaux, de la vesce.*

WIK of WAK. Adv. Sus of zoo, ter naauwer nood. Hy wilde over het ys, en 't was wik of wak, of hy lag 'er in. *Il voulut passer la glace & il faillit à y enfoncer, il ne s'en falut de rien qu'il n'y enfonçât, on vit le moment que la glace allost casser sous ses pieds.* Het was wik of wak, het stond sus of zoo! *Cela n'a tenu qu'à un filet, peu s'en est falu que...*

WIL. f. Wille, bekwaamheid, magt, door welke men iets wil. *Volonté.* f. *Faculté, puissance par laquelle on veut.* Het verstand verlicht de wil *L'entendement eclaire la volonté.* De wil is ieder een vry. *Les volontez sont libres.* Ik heb geen andere wil als de uwe. *Je n'ay point d'autre volonté que la votre.* Hy heeft de wil en 't vermoogen. *Il a le vouloir & le pouvoir.* De wil voor de daad neemen. *Prendre la volonté pour le fait, pour l'effet.*

WIL. Begeerte, 't geen men gedaan wil hebben. *Volonté.* f. *Desir.* m. Is dat uw wil zoo? *Est ce là votre volonté?* Doet 'er u wil mee. *Faites en votre volonté.* Gy hebt uw wil. *Vous avez votre desir.* 't Geschied om best WIL, alles werd om best wil gedaan. *C'est pour le mieux que tout se fait.* Het ontbreekt hem aan geen goede wil. *Il ne manque pas de bonne volonté.* Ik merkte zyn kwaade wil wel haast. *Je remarquai bien tot sa mauvaise volonté.* Om de WIL, om de liefde van iemand, ten aan zien van... *Pour l'amour de quelqu'un, en consideration de quelqu'un.* Doet het om myneut wil. *Faites le pour l'amour de moy.* Christus heeft om onzent wil geleden. *J. Christ a souffert pour l'amour de nous.* Hy heeft het schip den Arend, de WIL hebbende na Cadix, op de hoogte van Lissabon ontmoet. *Il a rencontré à la hauteur de Lisbonne, le vaisseau l'Aigle, faisant route vers Cadix.* Als men door de Booze geest tot kwaad doen aangepord werd, moet men 'er een Arminiaanse vrye wil tegen zetten. *Quand on est porté à mal faire par le malin Esprit, il faut y opposer un franc arbitre à l'Arminienne.*

WILD. Adj. Woest, wreed. *Sauvage, farouche, feroce.* De Martelaaren wierden voor Leeuwen, Tygers, Beeren en andere wilde dieren bloor gestelt. *On exposoit les Martyrs aux Lions, aux Tygres, aux Ours & autres bêtes feroces, sauvages.* De WILDE en de tamme dieren. *Les animaux sauvages & les animaux apprivoisez.* De Haas is een schrikagtig en wild dier. *Le Lievre est un animal peureux & sauvage.* Wilden endvogel, wilde kat. *Canard sauvage, chat sauvage.* De WILDE Volken van Africa, de wilde van America. *Les Peuples sauvages de l'Afrique, les Sauvages de l'Amerique.* 't Is of hy by de WILDEN was opgevoed. *C'est comme s'il avoit été elevé chez les Sauvages.* WILD, van zelfs opgewassen, niet opgekweekt. *Sauvage, venu sans culture, venu de soy même.* Wilde olytboom, wilde vygeboom. *Olivier sauvage, figuier sauvage.* Wilde bezien, wilde andyvie. *Meures sauvages, chicorée sauvage.* WILD, ongelaaten, los, woest. *Etourdi, evaporé, libertin, leger, volage.* Een wilde jongen. *Un jeune etourdi, une tête sans cervelle, un evaporé.* De jeugd is wild en woest. *La jeunesse est etourdie, libertine, volage.*

WILD. 't Geen men op de Jagt vangd, als patryzen, snippen, konynen, haazen &c. *Gibier, ce qu'on prend à la Chasse, comme perdrix, beccasses, lapins, lievres &c.* Een land dat vol wild is. *Un pais plein de gibier.* Na 't wild jaagen. *Chasser au gibier.* WILD, venezoen, haaze vlees, harte vlees, wild zwyne vlees. *Venaison.* f. *De la chair de lievre, de cerf, de sanglier &c.* Ik hou van geen wild. *Je n'aime pas la venaison.* Dat smaakt te zeer na 't wild. *Cela sent trop la venaison.*

WILDBRAAD. n. Gebraade patryzen, konynen, snippen, haazen &c. *Gibier.* m. *Des perdrix, des beccasses, des lapins, des lievres en pâtisserie ou rotis.* Een Schootel met wild braad. *Un plat de gibier.* Klein wild braad, grof wild braad. *Menu gibier, gros gibier.*

WILDE DUIF. Ringel duif. *Un ramier, un pigeon sauvage.* WILDE GEIT, geit die zig in de bergen en steenrotsen onthoud *Un chamois, une chevre sauvage qui est dans les montagnes & les rochers.*

WILDE MAN. Een die by de wilde beesten of als de wilde beesten leefd. *Un sauvage, un homme qui vit parmi* ou *comme les bêtes.* Hy zag 'er uit als een wilde man. *Il avoit l'air d'un sauvage.*

Digitized by Google

WILDERNIS. Woeſt land, onbewoond en onbebouwd land. *Un lieu ſauvage, un deſert, une terre deſerte, inculte & inhabitée.* Het land is 'er onbebouwd en lykt een wildernis. *La terre y eſt inculte & ſemble un deſert, un lieu ſauvage.*

WILD OS, BUFFEL. *Un Boeuf ſauvage, un Buffle.* WILD VARKEN, WILD ZWYN. *Un Sanglier, un porc ſanglier.* WILD VARKENTJE, jong wild varken dat nog zuigd. *Marcaſſin.* m. *Petit du Sanglier qui tete encore la Laye.*

WILDSCHUT, WEYMAN. Jaager met roer en windhonden. *Chaſſeur, Giboyeur, celui qui chaſſe avec l'arquebuſe & les chiens courants.* Een goed Wildſchut. *Un bon Giboyeur.* Een Wildſchuts roer. *Une arquebuſe à giboyer.*

WILDZANG. Een onordentelyk en ſlegt muziek, hondeen katte gelol *Une muſique enragée, muſique de chiens & de chats, muſique diſcordante.* f. *Charivary.* m. Al wat hy zegd is maar WILDZANG, iedel gebrabbel. *Tout ce qu'il dit n'eſt que galimatias, que fatras, ne ſont que fadaiſes.* Hy heeft groote verwagting van zyn werk, maar let 'er op, 't zal maar wildzang weezen. *Il a de grandes eſperances de ſon ouvrage, mais prenez y garde, ce ne ſera qu'un pot pouri, qu'une compilation mal digerée.*

WILD ZWYN, WILD VARKEN. Wild dier, zwartagtig van hair, met vier tanden in de muil. *Sanglier, porc ſanglier.* 't Wild zwyns hoofd. *La hure du Sanglier.* De tanden van 't wild Zwyn. *Les deffenſes du Sanglier.* De wilde Zwyne Jagt is gevaarlyk. *La Chaſſe du Sanglier eſt dangereuſe.*

WILG. Wilge, wilge boom, boom in wateragtige gronden waſſende. *Saule* m *Arbre qui croit dans les lieux aquatiques.* Een ſloot met wilgen beplant, geboord. *Un foſſe bordé de ſaules.* WILGEBOOM, wilg. *Saule.* m. *Voyez cy deſſus.* Tak van een wilge boom. *Branche, plançon de ſaule.* De harp aan de groene wilge boomen hangen. Schr: ſpr: *Pendre les harpes aux ſaules verds.* WILGEBOS, plaats met wilgen beplant. *Sauſſaye.* f. *Lieu planté de ſaules* Hy wandelde in het wilge bos *Il ſe promenoit dans la ſauſſaye.* WILGE TAKKEN. *Des branches de ſaule.* Frank *Borſele*, Minnaar van Gravinne Jacobaa, nders 't ongelukkige *Japikje*, gat haar met WILGE TAKKEN in gedaante van D. D gebogen, en *Dyn Willige Dienaar*, beduidende, te kennen.

WILLE, WIL f. Begeerte, 't geen men wenſt. *Volonté.* f. *Deſir, vouloir.* m Uwe wille geſchiede op der Aarde als in den Hemel *Ta volonté ſoit faite en la Terre comme au Ciel.* Zig de wille Gods onderwerpen. *Se ſoumettre à la volonté de Dieu.*

WILLEKEUR. f. Beſluit, keur. Raadſlot. *Reglement, ſtatut.* m. *Ordonnance.* f. Willekeur op het vaaren der ſchuiten. *Reglement pour le depart des barques.* De Willekeuren der Hollandſe Steden. *Les Statuts, les Ordonnances des Villes de Hollande.*

WILLEN. v. a. De meening hebben om iets te doen, te bezitten &c. *Vouloir, avoir intention de faire, de poſſeder quelque choſe.* God wil dat wy de zonden haaten *Dieu veut que nous haiſſions le peché.* Ik zal het doen als ik wil, *of*, als ik zal willen. *Je le feray ſi je veux, quand je voudrai.* Al wilde hy 't doen, hy zou niet konnen. *Quand il le voudroit, il ne pouroit le faire.* God WIL u hoe langs hoe meer zegenen. *Dieu veuille vous benir de plus en plus.* WILLEN. Begeeren, wenſſen. *Vouloir, deſirer, ſouhaiter.* Men zal u geeven al wat gy wilt. *On vous donnera tout ce que vous voudrez.* Hy weet zelfs niet wat hy wil. *Il ne ſçait pas lui même ce qu'il veut.* De nieuwsgierige die na 't Leger WILLEN, reizen willen. *Les curieux qui ont deſſein d'aller voir l'Armée.* De ſchepen na Liſſabon en Cadix willende *Les vaiſſeaux qui ſont route vers Liſbonne & Cadix.* WILLEN, word alteimets van onbezielde dingen gezegd. *Vouloir, ſe dit quelque fois des choſes inanimées.* Dat orloosje wil niet loopen. *Cette montre ne veut pas aller.* Die fontein wil niet ſpringen. *Ce jet d'eau ne veut pas jouer.* WILLEN, word ook voor gewild, deelwoord van WILLEN, genomen. *Voulu.* part: *du Verbe Vouloir.* Hy heeft het niet willen doen. *Il ne l'a pas voulu faire.* De Stad heeft de ſtorm niet willen afwagten. *La Ville n'a pas voulu attendre l'aſſaut.*

WILLIG. Adj. Gewillig, ongedwongen. *Volontaire, ſans contrainte.* Een willige daad, een willige afſtand. *Une action, une ceſſion volontaire.* WILLIG, gehoorzaam, gedienſtig. *Obéiſſant, docile, officieux.* Een willig kind. *Un enfant obéiſſant.* Een dienſtwillig menſch. *Un homme officieux, ſerviable.* WILLIG, gezogt, begeerd, van goeden aftrek. *De bon debit, recherché.* Die waar is nu willig *Cette marchandiſe eſt de bon debit à preſent, on en tire beaucoup.* WILLIG. Adv. gewilliglyk, gaarne. *Volontiers, de bon gré.* Zoud gy dat wel voor my doen? graag en willig. *Voudriez vous bien faire cela pour moy? volontiers, de bon coeur.*

WIMPEL. f. Een lange en ſmalle vlag aan 't end met een ſplits tong. *Flamme.* f. *Pendant* m. *Banderole longue & etroite fendue en deux par la pointe.* De wimpel diend tot cieraad, om de zeinen te geeven &c. *La flamme ſert d'ornement, pour donner des ſignaux etc.*

WIND. Bewooge lugt. *Vent.* m. *De l'air agité.* De vier hoofd-winden zyn: Noorde wind, Zuide wind, Ooſte wind, Weſte wind. *Les quatre vents Cardinaux ſont: le vent de Nord, vent de Sud, vent d'Eſt, vent d'Oüeſt*, ou, *la Tramontane, le Midy, le Levant, le Couchant.* De Noorde wind in de Poëtiſe ſtyl. *L'Aquilon, le vent de Nord en ſtile Poëtique.* De Weſte wind in dito ſtyl. *Les Zephirs, le vent d'Oüeſt, d'aval* ou *de ponant.* De Noord-Ooſte wind. *Le vent de Biſe, le vent de Nord-Eſt.* De Noord-Weſte wind. *Le vent de Galerne, le vent de Nord-Oüeſt.* Styve wind, ruk wind. *Vent fort, vent impetueux.* Slappe wind, regen wind. *Vent mou, vent pluvieux.* Lieffelyke wind, koele wind. *Vent doux, vent frais.* Daar is wind, de wind waayd. *Il y a du vent, le vent ſouffle.* De wind gaat leggen. *Le vent s'appaiſe.* In de wind ſtaan. *être au vent.* Voor WIND, gunſtige wind. *Vent d'arriere, vent favorable.* Voor de WIND zeilen. *Faire vent arriere, porter le vent arriere.* Voor de wind zeilen, voorſpoedig zyn. *Avoir le vent en poupe, proſperer.* Tegen WIND, nadeelige wind. *Vent contraire, vent de bout.* Zeilen met een tegen wind, in de wind, tegen de wind in zeilen. *Aller de bout au vent, avoir le vent par proüe.* By de wind zeilen. *Serrer le vent, s'approcher du vent.* In de wind houden, by de wind ſteeken, draagende houden. *Venir au vent, prendre un vent de coté.* In de wind op zeilen, op laveeren *Chicaner le vent, prendre le vent en louvoyant.* Scherp by de wind houden, loeven. *Aller au plus près du vent.* Een vermaaning in de WIND ſlaan. *Se moquer d'une remontrance, d'une exhortation, n'en faire aucun cas.* Ik agt het niet meer als de wind die daar waayd. *Autant en emporte le vent, je ne m'en ſoucie non plus que de mes vieux ſouliers.* De WIND vlak in 't oog hebben, het zeer kwaad hebben. *Aller contre vent & marée, être battu de l'oiſeau, perſecuté de la fortune.*

Digitized by Google

Ik kan van de WIND niet leeven. *Je ne saurois vivre de l'air.* Aan de WIND gaan, optrekken, ligtmissen. *Aller courir la pretentaine, prendre la clef des champs, aller en garoüage.* WIND in 't hoofd hebben, wind breeken, wind klooven. *Faire le fanfaron, être plein de vent, de vanité.* Hoe heeft hy zoo veel WIND, hoe is hy zoo woelig? *D'ou vient qu'il se remué, demene tant? qui le rend si fort empressé?* Hy is niet met al bedaard, het is maar wind. *Il n'est point du tout posé, ce n'est rien que vent.* Wat al wind in dat hoofd! *Qu'il y a de vent dans cette tête là!* Een WIND laaten. *Lâcher un vent.* Het kind is gekweld met kwaade winden. *L'enfant est tourmenté de mauvais vents.*

WINDAS. f. Een geſtel daar men groote zwaartens mede opheisd. *Vindas* m. *Machine à l'aide de laquelle on tire de grands fardeaux.* WINDBOOM, ſpaak daar 't windas mee om gedraayd word. *Levier par le moyen du quel on fait tourner le vindas.*

WINDBREEKEN. v. n. Wind in 't hoofd hebben, ſnorken, pogchen. *Faire bien du vent, se faire tout blanc de son epée, habler, craquer.* WINDBREEKER, windbuil, opſnyder, zweſer. *Hableur, rodomont, fanfaron, un avaleur de charettes ferrées.*

WINDBUS, WINDROER. Bus, roer dat zonder kruidt af gaat. *Fuſil* ou *arquebuſe qui tire ſans poudre.*

WINDEGELD. Geld dat een Schipper toegelegd word voor het ſlyten van talien en ander want. *L'argent que l'on donne au Maître du vaiſſeau pour l'entretien des cordages qui s'uſent.*

WINDEN. v. a. Windelen, omzwagtelen. *Emmaillotter, envelopper.* Een kind in zyn luyeren winden. *Emmaillotter un enfant, l'envelopper dans ſes couches, dans ſes langes.* Garen WINDEN, tot een kluw of ſtrengen maaken. *Devider du fil, le mettre en peloton* ou *en echeveaux.*

WINDERIG. Adj. Buyig, bulderend. *Venteux, qui eſt ſujet aux vents.* De Herfſt is een winderig Saiſoen. *L'Automne eſt une Saiſon venteuſe.* Het is winderig weer. *Il fait bien du vent:* WINDERIG, vol wind, wakker in de weer. *Plein de vent, empreſſé.* Hoe is hy zoo winderig, hoe breekt hy zoo veel wind? *D'ou lui vient tant d'empreſſement? qui le fait toupier, remuer de la ſorte?* De erten zyn WINDERIG, winde verwekkend. *Les pois ſont venteux.* Een winderig colyk. *Une colique venteuſe.* WINDERIGHEID, verzameling van winden in 't ligchaam. *Ventoſitez.* f. pl. *Amas de vents dans le corps.* Die winderigheid komt van de vrugten die hy gegeeten heeft. *Ces ventoſitez proviennent des fruits qu'il a mangé.*

WIND-EY. Ey zonder ſchaal of ſchil. *Un oeuf ſans coquille, une harde.* De oude of al te vette hennen leggen wind eyeren. *Les vieilles poules* ou *les poules trop graſſes pondent des hardes, des oeufs ſans coquilles.* Dat zal hem geen wind-eyeren leggen, dat zal hem goed voordeel aanbrengen. *Cela ne manquera pas de lui rapporter beaucoup, cela fleure comme baume!*

WIND-GAT. n. Opening in 't ys, door 't kabbelen van 't water, en de wind veroorzaakt. *Trou entretenu dans la glace par l'eau agitée & par le vent qui donne de ce coté là.*

WINDHOND. Haazewind hond, langbeenige en ſpitshoofdige jagt hond. *Levrier.* m. *Chien de Chaſſe haut monté ſur jambes, à la tête longue & menuë.* Windhonden aan de band leiden. *Mener des Levriers en leſſe.*

WINDMOLEN. Molen die door de wind omdraayd. *Un Moulin à vent.* Dat lykt 'er beter na als naar een windmolen. *Cela y reſſemble plus qu'à un moulin à vent.*

WINDREEP. Touw of talie om in 't twind-as te gebruiken. *La corde qui ſe roule ſur le treuil du vindas.* WINDREEPS BLOK, blok daar de reep van 't wind-as op omdraayd. *Le treuil ou rouleau du vindas ſur lequel ſe roule la corde.*

WINDROER, WINDBUS. Roer dat zyn werking door kragt van de beſloote wind doet. *Arquebuſe à vent.* f. *fuſil qui ſe decharge par l'effort du vent ou de l'air qu'il renferme.* m.

WINDSEL. n. Zwagtel. *Bande, ligature.* f. Iets met windſels vaſt maaken. *Lier quelque choſe avec des bandes.* Windſels voor de Chirurgyns als zy iemand laaten. *Des ligatures pour les Chirurgiens quand ils ſaignent quelqu'un.*

WINDWEERING of zyde van 't ſchip. *Hanche de vaiſſeau.* f. *coté du vaiſſeau oppoſé au vent.* De WINDZY van de ſchuit. *Le coté du bateau expoſé au vent.*

WINGEWEST, is het woord daar men bequaamlykſt 't Latynſch woord *Provincia* mede kan uitdrukken. De oude Romeinen rekenden de Gaulen, Spanjen onder hunne Wingewesten. *Les anciens Romains comptoient les Gaules, l'Eſpagne entre leurs Provinces.*

WINKEL f. Plaats daar de winkeliers hunne waaren in ten toon ſtellen en verkoopen. *Boutique.* f. Boek verkoopers, Aporekers, Laken winkel. *Boutique de Libraire, d'Apoticaire, de Draps.* Ouſt-Indiſe winkel. *Boutique ou l'on vend des toiles & autres curioſitez des Indes.* Een ope winkel. *Une boutique ou l'on etale.* Een toe winkel, winkel binnens kamer. *Boutique en magaſin, boutique hors de la vuë des paſſants.* Hy houd een toe winkel. *Il vend en magaſin.* Een WINKEL opzetten, de neering beginnen. *Ouvrir boutique, commencer à faire marchandiſe.* Uit de winkel ſcheiden, uit de neering gaan. *Fermer boutique, quiter le negoce de la boutique.*

WINKEL. Altemets een hoek, voornaamentlyk tot Leiden. *Un recoin, un coin reculé.* Oh! Daar zyn zoo veel ſchuilhoeken en winkels! *Oh! Il y a tant de coins & de recoins!*

WINKEL-DOGTER. Vryſter in een winkel om de neering te leeren. *Une fille de boutique.* Hy vryd naar onze Winkel-dogter. *Il fait l'amour, il en conte à notre fille de boutique.*

WINKELHAAK. Voornaam tuig voor de Wiskonſtenaaren en Timmerlieden. *Equerre, Equiere.* f. *Inſtrument principal des Mathematiciens & Charpentiers.* In den winkelhaak ſtellen, rigten. *Dreſſer à l'Equerre ou l'Equiere.* WINKELHAAKJES *of* zway: yzertjes als een paſſer om iets te vervangen en te meeten. *Une Equerre pliante, equerre mobile par le moyen d'une charniere.*

WINKELIER. Die neering doet, die in 't klein verkoopt. *Marchand en detail, Boutiquier, Mercier.* Ik heb by al de Winkeliers van de Stad geweeſt. *J'ay été chez tous les Boutiquiers de la Ville.*

WINKEL-KNEGT. Jongman in een winkel, om de neering te leeren &c. *Un Garçon de boutique, par mépris, Courtaud de boutique.* Myn Winkel-knegt zal met u gaan. *Mon Garçon de boutique,* of alleen, *mon Garçon ira avec vous.*

WINKEL-KNIES. Sch: w: Geſchaafde winkel-knies. *Des genoux equaris:* Terme de Marine.

WINNEN. v. a. Winſt doen. *Gagner, profiter, faire du gain.* Le Pret: *Won,* le Part: *Gewonnen.* Geld met ſpeelen winnen. *Gagner de l'argent au jeu.* Hy wind geld als ſlik. *Il gagne ce qu'il veut.* Hy zoekt maar tyd te WINNEN. *Il ne cherche qu'à gagner du temps.* Tyd gewonnen is veel gewonnen. *Qui gagne du temps*

Digitized by Google

temps gagne beaucoup. De prys WINNEN, zyn proces winnen, de slag winnen. *Gagner le prix, gagner sa cause, son proces, gagner la bataille.* Ik heb niets op hem konnen winnen. *Je n'ay pu rien gagner sur lui, obtenir de lui.* Zyn kost eerlyk WINNEN, verdienen. *Gagner honnêtement sa vie.* Zyn brood in het zweet zyns aanschyns winnen. *Gagner son pain à la sueur de son visage* Al kon ik'er den Hemel mede winnen. *Quand je pourois gagner le Paradis par là.* WINNEN. v. a. Veroveren, magtig worden. *Gagner, remporter, prendre, se rendre maitre.* De halve Maan en Conterscharp winnen. *Gagner la demie Lune & la Contrescarpe.* Een Stad winnen. *Prendre une Ville, s'en rendre maitre.* Zyne Regters met geschenken WINNEN. *Gagner ses Juges par presents.* Gy moet die man zoeken te winnen. *Il faut que vous tâchiez de gagner cet homme là.* Kinderen WINNEN, gewinnen, voortbrengen, voortteelen. *Procréer, mettre des enfans au monde.* Veel kinderen by een Vrouw winnen. *Avoir beaucoup d'enfans d'une femme.* Veel koorn, wynen WINNEN, inzamelen, inoogsten. *Recueillir bien du bled, depouiller beaucoup de vin.* Daar zyn van 't jaar goede wynen gewonnen. *On a recueilli, depouillé de bons vins cette annee.*

WINNER. Winder, de geene die wind. *Celui qui gagne.* De winner heeft altyd gelyk. *Celui qui gagne a toujours raison.* De schaaf is de brood WINNER van den Timmerman. *Le rabot est le gagne-pain du Charpentier.*

WINST. Winning, voordeel, gewin, woeker. *Gain, profit, lucre.* m. Groote winst, kleine winst. *Grand gain, petit gain.* Eerlyke winst. *Gain honnête.* Met iemand in winst en verlies half doen. *Entrer avec quelqu'un à moitié de gain & de perte.* 't Is klaar winst. *C'est un gain tout clair.* De winst van een Veldslag, de winst van zyn pleit-zaak. *Le gain d'une Bataille, le gain de sa cause.*

WINTER. Een der vier Getyden van 't Jaar, aan de Herfst volgende. *Hyver, hyver.* m. Regenagtige winter, schraale winter. *Hiver pluvieux, hiver sec.* Zagte winter. harde winter. *Hiver doux, hiver rude.* Vroege winter, laate winter. *Hiver avancé, hiver tardif.* In 't hartje van de winter. *Au coeur de l'hiver.* WINTER-AVOND. *Soirée d'hiver.* f. De winter-avonden zyn verdrietig *Les soirées d'hiver sont ennuyeuses.* WINTERDAG. *Journée d'hiver.* f. Men kan by winterdag weinig uitregten. *On ne saurois faire grand' chose en hiver, dans les journees d'hiver.* WINTER-KLEEDEREN, winter-pak. *Habits d'hiver.* m. pl. Hy is van Zomer- en Winter kleederen wel voorzien. *Il est bien muni d'habits d'Eté & d'habits d'Hiver.* WINTER KONINGJE, vogeltje dat in de muuren nesteld, en byna altyd in beweeging is *Roitelet, Rale.* m. De Fabel van den Arend en 't Winter Koningje. *La Fable de l'Aigle & du Roitelet.* WINTER-KOOL. *Des choux d'hiver, des choux frisez.* WINTERLAGE HOUDEN, de winter over blyven. *Hyverner.* m. In Noorwegen winterlage houden. *Hyverner en Norvege.* WINTERMAAND, December, de laatste maand van 't jaar. *Decembre, le dernier mois de l'année.* WINTER-OOFT, winter vrugten. *Des fruits d'hiver, les fruits qu'on ne mange ordinairement qu'en hyver.* WINTER-QUARTIER, streek, oord, plaatsen in welke het Leger, ten einde van de Veldtogt verlegd word. *Quartier d'hiver.* m. De winter-quartieren betrekken. *Se mettre en quartier d'hiver.* De Comedie, het Baal en verdere vermaaken van de WINTER-TYD. *La Comedie, le Bal & les autres divertissements de l'hiver.* De guure WINTER-VLAAGEN. *Les noirs frimats, les rudes bourrasques de l'hiver.*

WIP. f. Boom of hout-werk om een valbrug op te haalen en neer te laaten, water te putten &c. *Une bacule.* f. *Contre-poids servant à lever & à baisser un pont levis, à puiser de l'eau &c.* De wip is niet genoeg geladen. *La bacule n'est pas assez chargée.* WIP, hout gestel, tot welkers hoogte de Soldaaten, om zekere misdaaden, aan de handen gebonden, opgehaald en plotseling, op twee drie voeten na aan de grond gelaaten worden. *Estrapade.* f. WIPPEN, aan de wip hangen en af laaten. *Estrapader, donner l'estrapade, faire souffrir l'estrapade.* De schuldigste wierd gehar kebuzeerd, en de andere wierden gewipt. *Le plus criminel fut passé par les armes, & les autres eurent l'estrapade.* WIPPEN. v. a. Sollen. *Berner, donner la bacule, faire sauter en l'air.* Sancho Pança wierd door de Snyders jongens in een deken gewipt. *Sancho Pança fut berné dans une couverture par les garçons Tailleurs.* De Koks wippen de snoephonden ook. *Les Cuisiniers bernent aussi les chiens friands.*

WIS. Adj. Gewis, zeker, ontwyffelbaar. *Sûr, certain, assuré, indubitable.* 't Is een wisse zaak. *C'est une chose sûre.* Dat is zoo wis als gy daar staat. *Cela est sûr comme vous êtes là.* Daar is niets wisser als de dood. *Il n'y a rien de plus sûr que la mort.* Hy heeft een wisse slag in't schermen. *Il a un coup sûr en faisant des armes.* Gy zult hem nu WIS, gewisselyk t'huis vinden. *Vous le trouverez à coup sûr chez lui, à present.* Een NAARS-WIS *Un torche-cul.* STROO-WIS &c. *Un bouchon de paille &c.*

WISKONST. Wiskonst, *Mathesis*, weetenschap die de aan een hangende en telbaare hoeveelheid tot onderwerp heeft, en daar de eigenschappen van toetst. *Mathematique* f. *Science qui a pour objet la quantité continuë & la numerale.* In de Wiskonst studeeren. *Etudier en Mathematique.* De Landmeetkunde, Zigtkunde, Sterreloopkonst, Muziek &c. zyn de deelen van de Wiskonst. *La Geometrie, l'Optique, l'Astronomie, la Musique &c. sont parties des Mathematiques.*

WISKONSTENAAR, die de Wiskonst verstaat. *Mathematicien, qui sçait les Mathematiques.* Naar 't oordeel der schranderste Wiskonstenaaren. *Suivant le sentiment des plus habiles Mathematiciens.* WISKONSTIG. Adj. Dat de Wiskonst betreft *Mathematique, qui concerne les Mathematiques.* Wiskonstig bewys. *Demonstration Mathematique.* Wiskonstige regels *Regles Mathematiques.* Iets WISKONSTIGLYK of Wiskonstig aantoonen. *Demontrer quelque chose mathematiquement.*

WISPELTUURIG. Adj Ongestadig, veranderlyk. *Changeant, volage, leger, inconstant.* Wispeltuurig van zin. *D'humeur changeante, d'humeur volage.* De wispeltuurige vrouwen. *Les femmes inconstantes, capricieuses, legeres* De jeugd is wispeltuurig en ligtvaardig. *La jeunesse est inconstante & volage* WISPELTUURIGHEID, ongestadigheid, ligtvaardigheid. *Humeur changeante, humeur volage, legereté, inconstance.* f. De wispeltuurigheid der vrouwen, der jeugd. *L'inconstance, la legereté; la bisarrerie, le caprice des femmes; l'humeur inconstante & volage de la jeunesse.*

WISSEL. Wisselbrief. *Une lettre de change, un billet de change.* Een wissel trekken. *Tirer une lettre de change.* Geld in wissels over maaken. *Remettre de l'argent par lettres de change.* Maaklaar in wissels. *Courtier de change.* WISSEL, voordeel, winst van de geen die wissels voor geld overgeefd. *Change.* m. *Prix, avantage,*

tage, salaire de celui qui donne des lettres de change pour de l'argent. De wissel ryst, de wissel daald. *Le change augmente, hausse; le change baisse.* Wat is de wissel op Londen, op Parys? *Comment est à present le change pour Londres, pour Paris?*

WISSELAAR, In de Schriftuurlyke zin, een vuile schagcheraar. *Changeur, dans le stile de l'Ecriture, un usurier, sordide.* Christus smeet de banken der Wisselaars en Duivekoopers, die in den Tempel stonden, om ver. *Jesus Christ renversa les bancs des Changeurs & des Marchands de pigeons qui etoient dans le Temple.* WISSELAAR, een die ope kas *of* bank met zyn penningen houd, en daar mede van de eene plaats op de andere handeld. *Banquier.* m. *Negotiant qui tient banque & fait commerce d'argent de place en place.* De Wisselaars, Bankhouders van Antwerpen, Parys, Lions. *Les Banquiers d'Anvers, de Paris, de Lions.*

WISSELBANK, of Bank by uitneementheid, plaats daar het geld der particulieren veilig berust *Banque.* f. *Le lieu où l'argent des particuliers repose sûrement.* De Wisselbank van Venetie, van Amsterdam. *La Banque de Venise, la Banque d'Amsterdam.*

WISSELBRIEF. Wissel. *Lettre de change, billet de change.* m. *Une traite.* Een Wisselbrief vertoonen, een Wisselbrief aanneemen te betaalen. *Presenter une lettre de change, accepter une lettre de change.*

WISSELEN. v a. Een ruiling doen. *Changer, faire un echange, donner la monoye de...* Geld wisselen. *Changer de l'argent, de la monoye.* Wie kan my die pistool wisselen? *Qui est ce qui me peut changer cette pistole? qui me peut donner la monoye de cette pistole?*

WISSELEN. v. a. Veranderen. *Changer, laisser pour un autre.* Van paarden wisselen, verse paarden neemen. *Changer de chevaux, prendre des chevaux frais* Woorden WISSELEN, in gesprek treeden. *S'entretenir, se parler, s'aboucher.* Kanon schooten WISSELEN, malkander beschieten. *Se canonner, s'envoyer quelques volées de canon.* Zy wisselden eenige koegels in 't gezigt der beide Legers. *Ils firent le coup de pistolet à la vuë des deux Armées.*

WISSELING. f. Ruiling. *Change, troc* m. Die wisseling is u niet voordeelig. *Ce change ne vous est pas avantageux.* Paarde WISSELING, ten dienste van eenig Vorst &c. van plaats tot plaats gereed staande. *Relais.* m. De paarden leggen op wisseling tussen hier en 't Loo. *On a posté les relais entre ci & Loo.*

WISSELKOERS. Wisselloop, wisselstaat. *Le cours du change, l'etat du change.* Ik betaal u tegen de wisselkoers, wat wild gy meer? *Je vous paye suivant le cours du change, que voulez vous davantage?*

WISSELKOETS. Koets op wisseling staande. *Carosse de relais.* m. Hy volbragt die reis met wisselkoetsen. *Il fit ce voyage en carosses de relais.*

WISSELPAARD n. Paard dat op wisseling staat. *Cheval de relais.* Hy vond alle uuren wisselpaarden gereed staan. *Il trouvoit d'heure en heure des chevaux de relais.*

WISSELPLAATS. f. Plaats daar de wisselpaarden &c geplaatst worden. *Relais.* m. *Lieu où l'on pose les relais.* Op de eerste, op de tweede wisselplaats. *Au premier, au second relais.*

WISSELVALLIG. Adj. Veranderlyk, onzeker. *Inconstant, changeant, sujet au changement.* Het wisselvallig lot. *Le sort inconstant.* De Waereldse zaaken zyn zoo wisselvallig! *Les choses du monde sont si sujettes au changement!* WISSELVALLIGHEID, veranderlykheid, onzekerheid. *Inconstance, incertitude, variation.* f. De wisselvalligheid van 't lot. *L'inconstance de la fortune.* De wisselvalligheid der aardse zaaken. *L'incertitude des choses du monde.*

WISSELYK. zie GEWISSELYK, zekerlyk. *Certainement, assurément, indubitablement.* Hy zal wisselyk bedroogen zyn. *Il sera trompé assurément, on le trompera indubitablement.*

WISSEN. v. a. Afveegende schoon maaken. *Torcher, oter l'ordure en frotant.* Een kind zyn naars wissen. *Torcher le cul d'un enfant.*

WISSEN, UITWISSEN. v. a. Uitdoen. *Effacer, oter, faire en aller en frotant.* De verwen wissen. *Effacer les couleurs.* Die schand is niet om uit te wissen. *On ne sauroit effacer, laver cette honte.* WISSER, dweil, byzonder om een stuk geschut te koelen, uit te wissen. *Ecouvillon.* m. *Instrument propre à nettoyer & rafraichir un canon quand il a tiré.* WISSERS KLOS, klos aan 't end van de wissers stok. *Le bout de l'ecouvillon.* WISSERS STOK, stok van de wisser. *La hampe ou le manche de l'ecouvillon.*

WISSJEWASSJE. n. Beuzeling, ledele zaak *of* iedel zeggen, prul. *Bagatelle.* f. *Chose frivole, de néant.* Hy houd zig met wissjewassjes op. *Il s'amuse à des bagatelles.* Al wat hy zegd is maar wissjewassje. *Tout ce qu'il dit n'est que bagatelle.* Gy zegd dat hy u in Regten zal betrekken, wissjewassje! ik zou 'er eens mee lagchen! *Vous dites qu'il vous constituera en Proces, bagatelle! je m'en mocquerois bien.*

WIST. *Pret:* van WEETEN. Hy wist niet wat hy zeide, zoo dronken was hy. *Il ne sçavoit ce qu'il disoit, tant il etoit saoul.*

WIT Adj. Dat van koleur aldernaast aan 't licht en alderverst van 't zwart is. *Blanc, blanche.* Wit marmer, wit vaandel. *Marbre blanc, drapeau blanc.* Zoo wit als sneeuw, zoo wit als een zwaan. *Blanc comme neige, blanc comme un cigne.* Wit bier, witte moerbeyen. *De la biere blanche, des meures blanches.* WIT, witte koleur. *Blanc.* m. *Couleur blanche.* Daar is te veel wit onder die verf. *Il y a trop de blanc parmi cette couleur.* Het wit heeft meer glans als 't zwart. *Le blanc a plus d'eclat que le noir.* Het WIT van 't oog, dat gedeelte daar de oog-appel in staat. *Le blanc de l'oeil, cette partie de l'oeil où est la prunelle.* Het wit van 't ey, al wat om de eyerdoor zit. *Le blanc de l'oeuf, le glaire & tout ce qui est autour du jaune.* WIT, doelwit, plaats of stip daar men naar schiet. *But.* m. *L'endroit où l'on vise.* Na het wit schieten. *Tirer au but.* Het wit raaken. *Toucher au but, donner au but.* Het wit raaken, de knoop ontwerren, agter de zaek zyn. *Fraper au but, rencontrer juste, deviner juste.* Zyn wit of doelwit beschieten, tot zyn oogmerk komen. *Parvenir à son but, arriver à ses fins.*

WITBROOD. zie WITTEBROOD of WEITEBROOD. *Du pain blanc.*

WITGELD. n. Alerlei zilver geld. *De l'argent blanc, toute sorte de monoye d'argent.*

WITHEID. f. Witte koleur. *Blancheur.* f. *La couleur blanche.* De witheid van 't sneeuw, van de lely. *La blancheur de la neige, du lis.* De witheid van 't vel. *La blancheur du teint.*

WITJE. n. KAPEL. Vliegend bloedloos diertje uit de rupsvoortkomende. *Papillon, insecte volant, qui vient d'une chenille.* De kinderen loopen na de witjes. *Les enfans courent après les papillons.*

WITKIND. n. Kind dat de H. Maagd Maria word toegewyd en dienvolgende een tyd lang een wit kleed, witte muts, witte schoenen en handschoenen draagd. *Enfant blanc, enfant voué au blanc, à l'honneur de la Vierge Marie.*

WITKRUIT. n. Buskruid met Borax, &c wit gemaakt, dat geen gerugt in 't opvliegen maakt. *De la poudre fi incice,*

Digitized by Google

che, de la poudre muette, pouare ſourde, poudre à canon blanchie avec du Borax, &c qui tire ſans faire bruit.

WITKWAST. Kwaſt om te witten. *Une broſſe à manche avec laquelle on blanchit les murailles.*

WIT LOOPEN. v.n. Schuimen: dit werd van de Zee gezegt. *Moutonner, ecumer: en parlant de la Mer.*

WIT MAAKEN. v.a. Wit doen worden. *Blanchir; rendre, faire devenir blanc.* Poeyer om de tanden wit te maaken. *Poudre à blanchir les dents.* De handen met amandel melk wit maaken. *Rendre les mains blanches avec du lait d'amandes.*

WITTE, is 't zelfde als WIT voor de volgende naamen. Witte tanden. *Des dents blanches.* Witte veeren. *Des plumes blanches.* Witte baard. *Barbe blanche.* Witte handſchoenen. *Des gants blancs.* WITTE wyn. *Du vin blanc.* Witte peper. *Du poivre blanc.*

WITTEBROOD, WITBROOD n. Brood van blommeel gebakken. *Du pain blanc, du pain cuit de fleur de farine* Een ſtuiver witte brood. *Un pain blanc d'un ſou.* Een WITTEBROODS-KIND, bedurve kind, dartel kind van weelde. *Un enfant gâté, enfant elevé au libertinage & à la friandiſe, un petit Maître.*

WITTE DONDERDAG. Donderdag voor Paaſſen. *Jeudi ſaint, le Jeudi de la ſemaine ſainte.* WITTE MUNNIK, Munnik in wit gewaad. *Un Moine blanc, Religieux vêtu de blanc.* WITTE NON, Geeſtelyke dogter in witte kleederen. *Soeur blanche, Religieuſe vetuë de blanc.*

WITTEN. v a. Wit maaken. *Blanchir, faire devenir blanc.* De muuren witten. *Blanchir les murailles.* De kamer is ſchoon gemaakt en gewit. *La chambre eſt nettoyée & blanchie.*

WITTE VROUW, ALVIN. Spook onder een vrouwe gedaante en in wit gewaad. *Femme blanche, ſpectre, fantome ſous la figure d'une femme vetuë de blanc.* De witte vrouw van Berlyn verſchynd (*ut ajunt*) in een der vertrekken van 't Hof als iemand van 't Koninklyk Pruiſſiſche huis, ſterven zal. *La Femme blanche de Berlin revient* (à ce qu'on dit) *dans un des appartements du Chateau quand quelqu'un de la maiſon Royale de Pruſſe doit mourir.*

WITTE ZEE. De Zee van de Archipel. *La Mer blanche* ou *la Mer Egée.* De zee by Archangel heet ook de witte Zee.

WITVERWIG. Adj Na 't witte zweemende. *Blancheatre, approchant du blanc.* Witverwige koleur, witverwig vogt. *Couleur blancheatre, liqueur blancheatre.*

WITWERK. n. Grof ſchrynwerk van wit hout, als tafels, kaſten, kiſten &c. *De la menuiſerie de ſapin, de la groſſe menuiſerie, comme des tables, des armoires, des coffres de ſapin.* WITWERKER, werkman in wit houte meubel ſtukken. *Bahutier, Artiſan qui travaille en meubles de bois de ſapin.*

WIT WORDEN. v n. *Blanchir, devenir blanc.* Als het hair begind wit te worden. *Quand le poil commence à blanchir.* Uwe tanden zullen met dat poeyer zoo wit worden als albaſt. *Vos dents deviendront blanches comme albâtre avec ceste poudre là.*

W O.

WOEDE. f. Dolheid, heftige wreedheid. *Furie, fureur, rage, cruauté.* f. De eerſte Chriſtenen wierden aan de woede der wilde beeſten overgeeven. *Les premiers Chretiens etoient abandonnez à la furie des bêtes ſauvages.* Wie kan de woede van een muitend volk tegen houden? *Qui peut arrêter la fureur d'un Peuple revolté?*

WOEDEN. v.a. De grootſte wreedheid oeffenen. *Deſoler, ravager, exercer les dernieres cruautez, faire rage.* Die Barbaaren woeden overal, en pleegen duizend wreedheden. *Ces Barbares deſolent tout & exercent par tout mille cruautez.* De ſtormwinden begonden yſſelyk te woeden. *Les vents orageux commencerent à ſe dechainer d'une maniere terrible.* WOEDEN, heftig geweld, wreedheid, vernieling. *Violence extrême* f. *Degat horrible.* m. Het woeden der winden. *La violence des vents, la furie de l'orage.* Het woeden der Soldaaten is onbeſchryffelyk. *La violence, la cruauté, la barbarie des Soldats eſt inexprimable.* WOEDEND. Adj. Dol, wreed. *Furieux, en fureur, cruel, barbare.* De woedende Barbaaren. *Les Barbares en fureur.* Zyne woedende Soldaaren ſpaarden jong noch oud. *Ses Soldats en furie n'epargnerent jeune ni vieux.* Aan 't woeden raaken. *Entrer en fureur, ſe mettre en furie.*

WOEG. *Pret:* van WEEGEN. De Os woeg net zes honderd pond. *Le Boeuf peſoit tout juſte ſix cens livres.*

WOEKER. Onwettig voordeel van geleend geld *of* geleend goed gevorderd. *Uſure.* m. Geld op woeker leenen. *Preter de l'argent à uſure.* Met woeker weder geeven, dubbeld weer geeven of betaald zetten, 't zy goed of kwaad. *Rendre avec uſure, rendre au double, payer au double, ſoit bien ſoit mal.* WOEKERAAR, ſchagcheraar, onwettig leender. *Uſurier, celui qui prête à uſure.* Een oud woekeraar. *Un vieux uſurier, un Juif, un pince-maille, un feſſe Matthieu.* De Woekeraars om de konſt in agting te houden, zyn de eerſte om hunne belofren na te komen, op de geſtelde termynen te betaalen.

WOEKEREN. v.n. Op woeker leenen. *Prêter à uſure, faire le metier d'uſurier.* Hy heeft al zyn goed met woekeren gewonnen *Il a gagné tout ſon bien à prêter à uſure.*

WOELEN, BEWOELEN. v.a. Met touw berygen. *Fourrer, roter, garnir de toile & lier uniment.* Een kabel woelen. *Fourrer un cable.*

WOELEN. v.n. Zig dikwils beweegen. *Se remuer, s'agiter, toupier, fretiller, ſe tremouſſer.* Staa ſtil, woeld zoo niet. *Arrêtez vous, ne remuez, ne toupiez pas ainſi.* Hoe woelen de menſchen op de Kermis! *Que les gens ſe remuënt, comme tout ce monde ſe remuë à la Foire!* De zieke heeft de heele nagt gewoeld. *Le malade n'a fait que remuer, ſe tourmenter toute la nuit.* WOELEN, met kragt werken, zyn beſt doen om iets door te dringen of tegen te houden. *Se donner du mouvement, remuer Ciel & Terre pour faire paſſer* ou *pour faire echouer une choſe.* Zy zullen 'er magtig tegen woelen. *Ils s'y oppoſeront fortement, ils remueront Ciel & Terre pour l'empêcher.*

WOELGEEST. Woelig, onruſtig, muitziek menſch. *Eſprit remuant, brouillon, ſeditieux.* 't Is een woelgeeſt die men uit de Republyk behoorde te bannen. *C'eſt un eſprit remuant, un brouillon qu'on devroit banir de la Republique.*

WOELIG. Adj. Woelend, leevendig. *Remuant, fretillant, qui ſe remuë ſans ceſſe.* Een woelig kind. *Un enfant remuant, fretillant.* Een woelige ſlaaper. *Un coucheur remuant, fatiguant.* WOELIG, onruſtig, woelgeeſtig, muitend. *Turbulent, remuant, porte à exciter du trouble.* Woelig menſch *Homme turbulent.* Woelige Landaard. *Nation turbulante, remuante.*

De WOELING of Omſlag van een kabel. *La fourrure d'un cable.*

WOELWATER. n, Water dat altyd opweld. *De l'eau qui bouillonne ſans ceſſe.* Dat is een WOELWATER van een menſch. *C'eſt un homme qui n'a non plus de repos qu'un lutin.* 't Is een woelwater van een kind. *C'eſt un petit drole qui ne ſauroit demeurer en place, un petit tourmentin.*

Digitized by Google

WOENSDAG. De vierde dag der weeke. *Mercredy, Mécredi.* Kom Woensdag over agt dagen weer. *Revenez de Mécredi en huit jours.*

WOEST. Adj. Onbewoond, wild. *Desert, inhabité, sauvage.* Woest land, woeste plaatsen. *Pays deserts, lieux deserts.* 't Woest Arabien. *L'Arabie deserte.* WOEST, wild, onbeschaafd. *Grossier, rustique, sauvage.* Een woest mensch. *Un homme grossier, un rustique, un sauvage.* Een wild en woest leven. *Une vie rustique & sauvage.* Die menschen leeven wild en woest. *Ces gens là vivent comme des sauvages.*

WOESTYN. Woeste plaats, wildernis. *Desert, lieu desert, lieu sauvage.* m. De Woestynen van Arabien, van Libien. *Les Deserts d'Arabie, de Lybie.* Moses leide het Volk Israëls door de Woestyne. *Moyse conduisit le Peuple d'Israël par le Desert.*

WOEY. *Pret:* van WAAYEN. Het woey yselyk. *Il venteit furieusement.* Het woey uit den Noorden. *Il faisoit un vent de Nord, le vent etoit Nord.* Zyn hoed woey in 't water. *Le vent emporta son chapeau dans l'eau.* De papieren woeyen weg. *Les papiers furent emportez par le vent.*

WOL. 't Geen de wolbeesten tot hair verstrekt *Laine.* f. Witte wol, zwarte wol. *Laine blanche, laine noire.* Fyne wol, grove wol. *Laine fine, laine grosse.* Segovise wol. *Laine de Segovie.* Korte wol, lange wol. *Laine courte, laine longue.* De wol weeken. *Echauder la laine.* De wol trappen *Fouler la laine.* Boom WOL, katoen wol. *Du coton.* Scheer WOL, de wol die van de lakens afgeknipt word. *De la bourre-lanice, la laine provient de la tonsure des draps.* De WOL of 't hair van de Haas. *Le poil du Lievre.* Men moet de schaapen scheeren na dat zy wol hebben, onderscheid gebruiken. *Il faut tondre les moutons suivant ce qu'ils ont de laine, il ne faut pas mesurer tout le monde à la même aune.* Veel geschreeuw en weinig wol, veel wind breeken. *Faire beaucoup de bruit & peu de besogne.* WOLBAAL, baal met wol. *Une bale de laine.* WOLBEESTEN, als, schaapen, geiten &c. *Des bêtes à laine, comme, moutons, chevres &c.*

WOLF. Wild gulzig dier naar een groote hond gelykende. *Un Loup.* De Fabel van de Wolf en 't Schaaap *La Fable du Loup & de l'Agneau.* Op de Wolve jagt gaan. *Aller à la chasse au Loup.* Eeten als een Wolf, gulzig eeten. *Manger comme un Loup, manger glouttonnement.* Hy houd de wolf by de ooren, hy heeft het heel slegt. *Il tient le loup par les oreilles.* WOLF, rups, schaadelyk Tuin ongedierte. *Chenille.* f. De vrugten worden van de wolf opgegeeten. *Les chenilles rongent, broutent les fruits.*

WOLK. Verzameling van dampen in de lugt gemeenlyk tot regen uitbarstende. *Nuë, nuée.* f. *Nuage.* m. Een dikke wolk, een donkere wolk. *Une nuë epaisse, une nuë obscure.* De Zon breekt door de wolk. *Le Soleil perce la nuë.* De wind dryfd de wolken. *Le vent chasse les nuës.* Die bergen reiken aan de wolken. *Ces montagnes touchent aux nuës.* De Lugt is met wolken bedekt. *Le Ciel est couvert de nuées, de nuages.* Als de blikfem uit de wolken breekt. *Quand l'eclair sort de la nuë, de la nuée.* Iemand tot aan de wolken verheffen. *Elever quelqu'un jusqu'aux nuës.* Daar komt een donkere WOLK op. *Il se forme une epaisse nuée, un epais nuage.* Daar hangd een donkere wolk over die Stad, over dat Land. *Il pend une epaisse nuée, un nuage epais sur cette Ville, sur ce Pays.* De waarheid verdryfd de WOLKEN van dwaaling en twyfelmoedigheid. *La verité dissipe les nuages de l'erreur & du doute*

WOLKAARDEN. v. a. De wol met kaarden kammen. *Carder, peigner la laine avec des chardons de bonnetier ou avec des peignes.* Hy gaat op wolkaarden. *Il apprend à carder.* WOLKAMMEN, WOLKAARDEN. *Peigner, carder de la laine.* WOLKAMMER, wolkaarder. *Cardeur de laine.*

WOLKBREUK. f. Schielyke opberssting van een wolk waar uit een watervloed stort. *Une nuée qui creve subitement & de laquelle il sort un torrent d'eau.*

WOLKVANGER, BOLKVANGER. Een py van presenning, die de Zeelui voornaamentlyk by buyig weer aantrekken. *Une cape de Bearn, casaque de Matelot, de grosse revêche ou autre grosse etoffe à longs poils.*

WOLLE. Adj. Van wol. *De laine.* Wolle muts. *Bonnet de laine.* Wolle kousen. *Des bas de laine.* Wolle stoffen. *Des etoffes de laine* WOLLENAAYEN, in wolle stoffen werken. *Coudre en drap, travailler pour femme en etoffes de laine.* Zy gaat op wolle naayen. *Elle apprend à coudre en drap, à faire des habits de femmes.* WOLLENAAYSTER, naayster die vrouwen kleederen maakt. *Une Couturiere en drap.*

WOLLEWEEVEN. Wolle stoffen of half wol en half zyde stoffen op een getouw maaken. *Travailler au metier à des etoffes de laine, ou moitie laine moitié soye.* WOLLEWEEVER, werkman die wolle stoffen weeft. *Un Tisserand, ouvrier qui travaille en laine.*

WOLLIG. Adj. Daar veel wol in zit. *Laineux, bien fourni de laine, plein de laine.* De Engelse lakens zyn wolliger als de Franse. *Les draps d'Angleterre sont plus laineux que ceux de France.* WOLLIG, dikjes en zagtjes in de handeling. *Moëlleux, qui a du corps & est doux au maniement.* Een wollig stof. *Une etoffe moëlleuse.* Dat is heel zagt en wollig. *Cela est bien doux & moelleux.*

WOL PLUKKEN. v. a. Wol uitzoeken, schoon maaken. *Eplucher, nettoyer de la laine.*

WOLSPINNEN. v. n. Aan een spil of spinnewiel. *Filer de la laine à la quenouille ou au rouet.*

WOLVE. Strekt een *Adjectivum* in de volgende spreekwyze. Op de Wolve jagt gaan. *Aller à la chasse au Loup.*

WOLVIN. 't Wyfje van de Wolf. *Une Louve, la femelle du Loup.* Remus en Romulus wierden door een Wolvin gezoogd. *Remus & Romulus furent alaitez par une Louve.*

WOLZAKKEN. Wolbaalen om de graft van een belegerde Stad over te raaken &c. *Des sacs à laine pour passer le fossé d'une Ville assiegée &c.*

WON. *Pret:* van WINNEN. Trajanus leverde geen slag of hy won die. *Trajan ne livra point de bataille qu'il ne la gagnât.*

WOND *Pret:* van WINDEN. Hy wond het geld in een doekje. *Il enveloppa l'argent dans un petit linge.*

WOND. Wonde, opening in 't ligchaam door kwetsuur of verderving der vogten veroorzaakt. *Playe.* f. Ongeneeslyke wond. *Playe incurable.* Een wond verbinden, een wond geneezen *Penser une playe, guerir une playe.* Oly gieten in iemands wonde, hem vertroosten. *Verser de l'huile dans la playe de quelqu'un, le consoler.* De vyf wonden Christi. *Les cinq stigmates de J. Christ.* St. Franciscus zoude met de heerlyke WONDEN, wondtekens Christi vereerd zyn geworden. *S. François auroit été honnoré des glorieux stigmates de J. Christ.* Het verlies van die slag is een wond die lang zal bloeden. *La perte de cette bataille est une playe qui saignera longtemps.* Iemand WONDEN, kwetsen. *Blesser quelqu'un.*

WON-

Digitized by Google

WONDER. n. Wonderlyke zaak, zeldſaame zaak. *Merveille.* f. Het is een wonder van de Natuur. *C'eſt une merveille de la Nature.* Hy verhaalde ons wonderen van dat Land. *Il nous raconta des merveilles de ce Pays là.* Hy is een wonder van onze Eeuw. *Il eſt la merveille de notre Siecle.* Wat wonder ſteekt daar in? *Quelle merveille y a-t-il à cela?* Is dat zulk een wonder? *Eſt ce là une ſi grande merveille?* 't Geeft my WONDER, ik ben verwonderd dat hy nog niet komt. *Je ſuis ſurpris, je m'etonne de ce qu'il ne vient point encore.* Het is geen wonder, men heeft hem niet gewaarſchouwd. *Il n'y a pas de quoi s'etonner, cela n'eſt pas etonnant, il n'a pas été averti.* Het is een braf Soldaat, ik heb hem in 't beleg van ... wonderen zien doen. *C'eſt un brave Soldat, je lui ay vu faire merveilles au ſiege de...* Men heet de zeven wonderen van de Waereld: de Muuren en Hoven van Babilonien, door Semiramis gebouwd; de Tydnaalden van Egypten; de Vuurbaak van Alexandria; de Grafſtede die Artemiſe voor haar gemaal Mauſoleus, deed oprigten; de Tempel van Diana tot Epheſe; de Tempel van Jupiter Olimpicus te Piſa; en Rhodes beeld. *On appelle les ſept merveilles du Monde: les Murs & les Jardins de Babylone faits par Semiramis; les Pyramides d'Egypte; le Phare d'Alexandrie; le Tombeau qu'Artemiſe fit elever pour Mauſole ſon Mary; le Temple de Diane à Epheſe; celui de Jupiter Olympien à Piſe; & le Coloſſe de Rhodes.*

WONDER. Adv. Wonderlyk, uitneemend wel. *à merveilles, extrêmement bien.* Die Predikant predikt wonder wel. *Ce Miniſtre prêche à merveilles.* Hy verſtaat het ſchermen, het danſen wonder wel. *Il fait des armes, il danſe à merveilles.* Hy is wonder gaauw in alles wat hy doet. *Il eſt extrêmement adroit à tout ce qu'il fait.*

WONDERBAAR. Adj. Wonderlyk, zeldſaam, verwondering waardig. *Merveilleux, etonnant, ſurprenant, prodigieux.* Gods werken zyn wonderbaar. *Les oeuvres de Dieu ſont merveilleuſes.* Hy heeft een wonderbaare memorie. *Il a une merveilleuſe memoire; une memoire etonnante, prodigieuſe.* Het is een wonderbaar geluk. *C'eſt un bonheur ſurprenant, etonnant.*

WONDERBAARLYK. Adj. Wonderlyk, verwondering geevend. *Prodigieux, etonnant, ſurprenant.* Het was wonderbaarlyk om te zien. *C'etoit une choſe prodigieuſe, etonnante, ſurprenante à voir.* De WONDERBAARLYKE geboorte van Romulus en Remus. *La merveilleuſe, la ſurprenante naiſſance de Romulus & de Remus.* Hy was wonderbaarlyk opgezwollen. *Il etoit prodigieuſement enflé.*

WONDERBOOM. Boom, *Palma Chriſti*, in 't Latyn. *Arbre appellé* Palma Chriſti *en Latin.*

WONDERDAAD. Wonderwerk, verwonderlyke uitwerking tegen de gewoone loop der Natuure. *Prodige.* m. Welk een wonderdaad! *Quel prodige!* De groote geſchiedeniſſen ſchynen door wonderdaaden voorgegaan te worden. *Les grands evenements ſemblens être precedez par des prodiges.*

WONDERLYK. Adj. Verwondering waardig. *Merveilleux, admirable, digne d'admiration.* Een wonderlyk verſtand. *Un eſprit merveilleux.* Wonderlyke gaaven. *De merveilleux dons, talents.* Een wonderlyke ſchoonheid. *Une merveilleuſe, une admirable beauté.* God is wonderlyk in alle zyne ſchepſelen. *Dieu eſt admirable en toutes ſes créatures.* God houd een wonderlyk beleid om trent al 't geſchaapene. *Dieu tient une conduite admirable envers tous les êtres créés.* WONDERLYK, uitneemend, op een wonderlyke wyze. *Merveilleuſement, admirablement, extrêmement.* God heeft alles wonderlyk geſchikt. *Dieu a merveilleuſement arrangé toutes choſes.* Hy ſchilderd WONDERLYK. *Il peint admirablement.* Zy is wonderlyk ſchoon. *Elle eſt extrêmement belle.* Dat is wonderlyk goed. *Cela eſt admirablement bon.* WONDERLYK Adj. Vreemd, zeldſaam. *Etrange, rare, bizarre.* Een wonderlyk voorval. *Une etrange avanture.* Een wonderlyk humeur. *Une etrange humeur, humeur bizarre.* 't Is een wonderlyk menſch *C'eſt un etrange homme, un homme bien bizarre.* Wat zyt gy ook wonderlyk! *Que vous êtes etrange!* 't Is wonderlyk dat gy my niet gelooven wild! *C'eſt quelque choſe de bien etrange que vous ne me voulez pas croire!*

WONDER-REDEN. Zeldſaame ſtelling, ſtelling met het gemeen gevoelen ſtrydig *Paradoxe.* m. *Propoſition paradoxe, ſoutenuë contre l'opinion commune.* Het is een wonder-reden als men ſteld, dat de armoede voor de rykdom te verkiezen is. *C'eſt un paradoxe que de ſoutenir, que la pauvreté eſt préferable aux richeſſes.*

WONDERSTUK. n. Konſtig werkſtuk van den werkman. *Merveille.* f. Het is een wonderſtuk van de Konſt. *C'eſt une merveille de l'Art.*

WONDERWERK. n. Wonderdaad van de Goddelyke magt tegen de Natuurlyke ſchikking. *Miracle.* m. *Effet de la puiſſance Divine contre l'ordre de la Nature.* De verryzenis van Lazarus is een der grootſte wonderwerken van den Heiland. *La reſurrection de Lazare eſt un des plus grands miracles de notre Sauveur.*

WONDHEELDER. De geen die de Heelkonſt oeffend. *Chirurgien, celui qui exerce la Chirurgie.* Een ervaaren Wondheeler. *Un Chirurgien expert.*

WONDKRUIDEN. Kruiden bekwaam om wonden te geneezen. *Des herbes vulneraires.*

WOOG of WOEG. *Pret:* van WEEGEN. Het varken woog honderd pond. *Le cochon peſoit cent livres.*

WOON, werd voor VERBLYF gezegt. Hy is zederd Mey hier met 'er woon gekomen. *Il eſt venu pour s'etablir icy depuis le May.* Waar gaat hy nu met 'er woon? *Où va-t-il s'etablir, où va-t-il demeurer à préſent?*

WOONAGTIG. Adj. Met 'er woon. *Qui demeure, demeurant.* Woonagtig te Leide, te Parys. *Demeurant, domicilié à Leide, à Paris.*

WOONBAAR. Adj. Bewoonbaar, dat bewoond kan worden. *Habitable, qui peut être habité.* Dat huis is niet meer woonbaar. *Cette maiſon n'eſt plus habitable.*

WOONEN. v. n. Zyn verblyf houden. *Demeurer, faire ſa demeure.* Op 't Land woonen, in de Stad woonen. *Demeurer aux Champs, demeurer dans la Ville.* Wy woonen in de zelfde ſtraat. *Nous demeurons dans la même rue.*

WOONHUIS. n. Huis daar men zyn gewoon verblyf in houd. *Maiſon.* f. *Logis.* m. Een woonhuis en een pakhuis. *Une maiſon & un magaſin.*

WOONING. f. Verblyf-plaats in de Stad of op 't Land. *Demeure, maiſon.* f. *Logis, domicile.* m. Een gemakkelyke wooning. *Une demeure, une maiſon commode.* Van wooning veranderen. *Changer de demeure, de maiſon, de logis.* Een Boere WOONING. *Une maiſon de Payſan, une chaumiere.* Een beeſte WOONING, ſtal. *Une etable, un logement pour les bêtes.* Als God ons in zyn Hemelſe wooning roepen zal. *Quand Dieu nous appellera dans ſa demeure Celeſte.*

WOONKELDER. Kelder daar men huis in kan houden. *Cave où l'on peut habiter, cave où l'on peut tenir menage.* f.

WOON-

Digitized by Google

WOONPLAATS. f. Verblyf-plaats, huis, wooning. *Logis, domicile.* m. *Demeure, maiſon.* f. Wy zyn niet ver van uw woonplaats. *Nous ne ſommes pas loin de votre logis, de chez vous.* En is gezeide Acte aan hem zelfs, ter zyne woonplaats, aangekondigd. *Et le dit Acte a été ſignifié à ſa perſonne en ſon domicile.*

WOORD. 't Mannetje van de Eend. *Canard.* m. *Le mâle de la Cane.*

WOORD. n. Uitgeſprooken bewoording. *Parole, diction.* f. *Mot prononcé.* m. God heeft met een woord 't geheel Al geſchaapen. *Dieu a créé tout le Monde d'une ſeule parole.* Het woord Gods prediken. *Prêcher la parole de Dieu.* Beleefde woorden, verpligtende woorden, uitgezogte woorden. *Paroles civiles, paroles obligeantes, paroles choiſies.* Harde woorden, ſcheld woorden, vuile woorden. *Paroles rudes, paroles injurieuſes, paroles ſales.* Iemand met woorden mishandelen. *Maltraitter quelqu'un de paroles.* Dat zyn vergeefſe woorden. *Ce ſont paroles inutiles.* Ik zeide het hem in bedekte woorden. *Je lui dis en paroles couvertes, en termes, en mots couverts.* Woorden krygen met iemand. *Se prendre de paroles avec quelqu'un, en venir aux invectives.* De woorden reezen vry hoog. *Il s'y dit de gros mots, on en vint aux invectives.* Ik wil geld hebben, ik paay my met geen woorden. *Je veux de l'argent, je ne me paye point de paroles.* Dat zyn maar woorden in de wind. *Ce ne ſont que des paroles en l'air.* Het Woord voeren, voor de andere ſpreeken. *Porter la parole, parler pour les autres.* Hy voerde het woord in de naam van de vergadering. *Il porta la parole au nom de l'aſſemblée.* Een vryer te Woord ſtaan, hem 't oor leenen. *Prêter l'oreille à un jeune homme, ecouter favorablement ſes propos d'amour, s'en laiſſer conter.* Een goed Woord ſpreeken, de zegen voor en na de maaltyd uitſpreeken. *Prier Dieu, prononcer la benediction avant & après le repas.* Een goed woord voor iemand ſpreeken, hem by iemand voorſpreeken, een gunſt voor hem verzoeken. *Rendre un bon office à quelqu'un, intercéder pour lui, demander quelque faveur pour lui.* Iemand het Woord, de woorden uit de mond neemen, hem in zyn reden ſtooren. *Interrompre quelqu'un qui parle, lui oter les paroles de la bouche.* Woord, belofte, mondelinge toezegging. *Parole, aſſurance, promeſſe verbale.* f. Op Koninglyke trouw en woord. *En foy & parole de Roy.* Zyn woord houden, zyn woord breeken. *Tenir ſa parole, manquer à ſa parole.* Een eerlyk man heeft maar een woord. *Un homme d'honneur n'a que ſa parole.*

WOORD. Bewoording, uitſpraak. *Terme, mot.* m. Een nieuw woord. *Un terme, un mot nouveau.* Een woord dat oneigen is. *Un mot, un terme impropre.* Een Barbaars woord. *Un terme Barbare.* Woord buiten gebruik. *Terme hors d'uſage.* Zinryk woord. *Terme ſignificatif.* Gy gebruikt dat woord te veel. *Vous uſez trop ſouvent de ce terme, de ce mot.* Leg my dat uit in eigender woorden. *Expliquez moy cela en termes plus propres.* Konſt woord, Schilders woord. *Terme de l'Art, terme de Peinture.* Grieks woord, Latyns woord, Frans woord. *Mot Grec, mot Latin, Mot François.* Dubbelzinnig woord. *Mot à deux ententes.* Die twee woorden hebben een zin. *Ces deux mots ſont ſynonymes.* Een woord ſchryven, een woord uitſchrabben. *Ecrire un mot, effacer un mot.* Daar zyn negenderley woorden in een Taal. *Il y a neuf ſortes de mots dans une Langue.* Hy kan niet een woord van zyn les. *Il ne ſçait pas un mot de ſa leçon.* Hy ſprak niet een woord. *Il ne dit mot.* Hy verſtaat met een half woord. *Il entend à demi mot.* Een geeſtig of zinryk Woord. *Un bon mot, une ſentence.* Een Spreek-Woord. *Un Proverbe.* De Oude hadden ſchrandere zegswoorden. *Les Anciens avoient de bons mots.* De woorden der zeven Wyzen. *Les mots, les dits notables, les apophthegmes des ſept Sages.* Woord, krygswoord, woord dat de Bevelhebber of Opper Officier aan de zyne geeft, op dat het volk van een party malkander onderſcheide. *Mot, mot de Guerre.* Het woord afhaalen, het woord geeven. *Aller prendre le mot, donner le mot.* Het woord om te ſlaan. *Le mot pour combattre.* Het woord van de wagt. *Le mot du guet.*

WOORD. De tweede perſoon van de Heilige Drie-eenheid. *Verbe, la deuxieme perſonne de la Sainte Trinité* Het Woord van den Eeuwigen Vader is Jesus. *Le Verbe du Pere Eternel eſt JESUS.* Het Woord is vlees geworden. *Le Verbe s'eſt fait chair, a été fait chair.*

WOORDENBOEK. n. Ordentelyke verzameling aller woorden van een Taal. *Dictionnaire.* m. *Recueil par ordre de tous les mots d'une Langue.* Latyns Woordenboek, Frans Woordenboek. *Dictionnaire Latin, Dictionnaire François.* Nederduits en Frans Woordenboek. *Dictionnaire Hollandois & François.* In dit Woordenboek zyn zommige dingen ingelaſcht die alle Leezers niet zullen behaagen. *On a inſerré certaines choſes dans ce Dictionnaire qui ne plairont pas à toutes ſortes de Lecteurs.*

WOORDENSTRYD. m. Woorden twiſt. *Diſpute, altercation.* f. *Debat de paroles.* m. Daar rees een heevige woordenſtryd onder hen. *Il s'émut un grand debat, une grande diſpute, une grande altercation entre eux.*

WOORDJE. n. Woordetje, een enkeld woord of weinig woorden. *Un mot, un petit mot, un ſeul mot ou peu de mots.* Ik heb u maar een woordje te zeggen. *Je n'ay qu'un mot à vous dire.* Daar mag wel een woordje van Sint Anne onder loopen. *Il n'y a point de danger d'y gliſſer un mot un peu libre, une ſaillie, un terme un peu gaillard.* De twee ontkennende Woordjes in 't Frans zyn Ne en Pas. *Les deux particules negatives en François ſont NE & PAS.* Het woordje Men. *La particule ON.* Het woordje O! *La particule O!*

WOORDLID. n. Woordjen in de Letterkonſt voor een Naamwoord komende om deſſelfs geſlagt, getal en geval aan te wyzen. *Article.* m. Een, Den, De, Het, zyn woord-lidjes van een groot gebruik en zwaarigheid in de Franſe en Nederduitſe Taalen. *UN, LE, LA, L', ſont des articles d'un grand uſage & d'une grande difficulté dans les Langues Françoiſe & Hollandoiſe.*

WOORDRYK. Adj. Overvloedig in woorden. *Copieux, abondant, riche en paroles.* De Nederduitſe Taal is als de Griekſe, zeer woordenryk. *La Langue Hollandoiſe eſt fort copieuſe, fort abondante, auſſi que la Langue Grecque.*

WORDEN of WERDEN. v. n. Woord uit zig zelfs van een onbepaalden zin, maar dat by de *participia* der Daadlyke Werkwoorden gevoegd, de zelve lydende doet worden. *être.* Bemind, gezien, geſlaagen worden. *être aimé, être vu, être battu.* Geroepen, uitverkooren, zalig worden. *être appelé, élu, ſauvé.*

WORDEN, heeft heel dikwils de beſtiering van 't woordje Men. Waar worden die boeken verkogt? *Où ſe vendent ces livres là? où vend on ces livres là?* De ſchepen die verwagt worden. *Les vaiſſeaux qui ſont attendus, les vaiſſeaux qu'on attend.* De brieven worden uitgegeeven. *Les lettres ſe donnent, on*

Digitized by Google

donne, on distribuë les lettres. Dat word zoo niet gedaan. *Cela ne se fait pas ainsi.* 't Word zoo niet gemeend. *Ce n'est pas ainsi qu'on l'entend.* Daar word gehoopt, daar word gezegd, dat... *On espere, on dit que...*

WORDEN. v. n. Beginnen te zyn 't geen men te vooren niet was. *Devenir, commencer à être ce qu'on n'etoit pas auparavant.* Groot, ryk, wys, gelukkig worden. *Devenir grand, devenir riche, devenir sage, devenir heureux.* Jaloers worden. *Devenir jaloux.* Van knegt Meester worden. *De valet devenir Maitre.* Dronken WORDEN, zig dronken drinken. *S'enyvrer, se soûler, se gorger de vin.* Ik wil niet meer drinken, ik zou dronken worden. *Je ne veux plus boire, je m'enyvrerois.* Kwaad WORDEN, moeyelyk worden. *Se fâcher, se mettre en colere.* Ik zou 't wel zeggen, maar gy zoud kwaad worden. *Je le dirois bien, mais vous vous fâcheriez.* Moe WORDEN, zig vermoeyen. *Se lasser, se fatiguer.* Ik begin moe te worden. *Je commence à me lasser.* Oud WORDEN, jaaren krygen. *Vieillir, devenir vieux.* Wy worden alle dagen oud. *Nous vieillissons tous les jours.*

WORDING, is de daad van WORDEN, in de laatste zin. Daarom noemen ook zekere Puiksprekers, 't eerste Boek Mosis, 't Boek der Wordinge.

WORK. Kikvorsch. *Grenouille.* f. Hoor de worken eens raazen! *Ecoutez comme les grenouilles coassent!*

WORP, WERP. Gooy. *Jet.* m. Na de eerste worp van 't net. *Après le premier jet du filet.* Een worp, smak met dobbelsteenen *Un jet, un coup de dez.* Een worp Schellingen. *Un jet, un compte d'Escalins.* Een WORP of WERP touw, scheeps woord. *Un paquet de corde de Navires.*

WORST. Een varke darm met vlees of spek gevuld. *Une andouille, un boyau de porc rempli de viande ou de lard.* Gerookte worst. *Andouille fumée.* f. Een worst in de pot steeken. *Mettre une andouille au pot.*

WORSTELAAR. By de Grieken en Romeinen, de geen die om prys worstelde. *Athlete, Lutteur chez les Grecs & les Romains.* De Worstelaar Milo van Crotone, at een Os op, na de zelve een tyd lang op zyne schouders gedraagen te hebben. *L'Athlete Milon de Crotone mangea un Boeuf, après l'avoir porté un espace sur ses epaules.* De Apostelen worden Christi Worstelaaren genaamd. *Les Apotres sont appelez les Athletes de Jesus Christ.*

WORSTELEN v. n. Stryden, malkander om 't lyf atten om zyn tegenparty neer te smyten. *Lutter, se prendre corps à corps.* Tegen iemand worstelen. *Lutter contre quelqu'un.* Jacob worstelde met den Engel *Jacob lutta avec l'Ange.* Tegen zyn kwaad fortuin WORSTELEN. *Lutter contre sa mauvaise fortune.* Hy worstelt tegen de dood. *Il lutte contre la mort.* WORSTELING oefenstryd in welke de sterkste van lendenen gemeenlyk overwind. *Lutte.* f. De prys van de worsteling weg draagen. *Remporter le prix de la lutte.* De worstelinge Jacobs. *La lutte de Jacob.* WORSTELPERK. n. strydperk voor de worstelaaren. *Lice, carriere pour les athletes* ou *les lutteurs.* f. De stryders in 't worstelperk getreeden zynde... *Les lutteurs, les athletes etant entrez dans la lice...* Met iemand in 't WORSTELPERK treeden, hem 't hoofd bieden in eenige twistzaake. *Entrer en lice avec quelqu'un, entrer en dispute avec lui, lui prêter le coles.*

WORTEL. Gedeelte waar door een boom of plant haar voedsel uit de aarde trekt. *Racine.* f. Die boom schiet diepe wortels. *Cet arbre pousse de profondes racines.* Pietercelie-WORTEL. *Racine de persil.* De nagel lag tot aan de WORTEL bloot. *L'ongle etoit mis jusqu'à la racine.* De wortel van 't hair met Jasmin olie versterken. *Fortifier la racine des cheveux avec de l'essence de Jasmin.* WORTEL, eetbaare wortel, als beetwortel, pietercielie wortel, peen &c. *Racine bonne à manger, comme betterave, racine de persil, carotte &c.* De Kluizenaars eeten, anders niet als wortels. *Les Hermites ne mangent que des racines.* Laberdaan met WORTELEN, met peen kooken. *Faire cuire de la morue avec des carottes.* De gierigheid is de WORTEL van alle kwaad. *L'avarice est la racine de tous maux.* Het kwaad tot aan de wortel weg neemen. *Retrancher le mal jusqu'à la racine.* De deugd had diepe wortels in zyn hart geschooten. *La vertu avoit jetté de profondes racines dans son coeur.* De vierkante WORTEL van een getal trekken. *Tirer la racine quarrée d'un nombre.*

WOUD. n. Groote landstreek met boomen bedekt *Forêt.* f. De beesten van 't Woud. *Les bêtes de la Forêt.* Het Woud van Ardennes is heel wyd uitgestrekt. *La Forêt d'Ardennes est fort vaste.* Een WOUD-EZEL, wilden Ezel. *Un Ane sauvage.*

WOUW, WOUWE. Zeker plantjen in Braband gemeen daar men geel mee verft. *De la Gaude, plante dont les brins croissent à la hauteur du lin, avec quoy les Teinturiers font la teinture jaune.*

WOUW, KUIKEDIEF. Ligte en hoog vliegende roofvogel. *Milan, ecouffle.* m *Oiseau de proye de haut vol & qui derobe les poussins.*

W R.

WRAAK. f. Daad door welke men een geleede hoon &c. wreekt. *Vengeance.* f. Wraak neemen. *Prendre, tirer vengeance.* Hy verwoeste het heele Land, in wraake van... *Il desola tout le Pays, en vengeance de...* Het bloed der onnoselen roept by God om wraak. *Le sang des innocents crie vengeance à Dieu.* Men moet Gode de wraak beveelen *Il faut laisser à Dieu la vengeance.* God word in de Schriftuure genaamd de God der wraake. *Dieu est appelé dans l'Ecriture le Dieu des vengeances.*

WRAAKEN. v. a. Verwerpen, afkeeren, tegen spreeken, bevegten. *Recuser, rejetter, combattre, impugner.* De getuigens wraaken, bewyzen dat zy wraakbaar zyn. *Recuser, rejetter les temoins, prouver qu'ils sont recusables.* Ik zou het gevoelen van zoo groot een man niet durven wraaken. *Je n'oserois rejetter, combattre, impugner le sentiment d'un si grand homme.*

WRAAKEN. Waalen, slingeren, schokken. *Varier, vaciller, cahoter.* De lely van 't Compas wraakt, houd geen streek. *La fleur de lis de la Boussole varie, l'aiguille est affolée, elle ne tient point de rhumb.* De wagen wraakt in het spoor. *Le chariot cahote, vacille dans la voye.*

WRAAKGIERIG. Adj. Wraakzugtig, tot de wraak genegen. *Vindicatif, qui aime la vengeance.* Een wraakgierig man, een wraakgierige vrouw. *Un homme vindicatif, une femme vindicative.* WRAAKGIERIGHEID, wraakzugt. *Vengeance.* f. *Desir de se venger.* m. De wraakgierigheid is door God verboden. *La vengeance est defenduë de Dieu.* Alle gevoelens van wraakgierigheid verbannen, afleggen. *Bannir, depouiller tous sentiments de vengeance.*

WRAAKZUGT, WRAAKLUST. f. Wraakgierigheid. *Vengeance.* f. *Desir de vengeance.* Zyn wraakzugt, wraaklust boeten. *Assouvir, contenter sa vengeance.* Zyn wraakzugt ging zoo ver dat hy geen mensch verschonde. *Sa vengeance alla si loin qu'il n'epargna personne.* WRAAKZUGTIG, wraakgierig. *Vin-*

Digitized by Google

dicatif, porté à la vengeance. Wraakzugtige ziel. *Ame vindicative.* De wraakzugtige menſchen genieten nooit ruſt. *Les perſonnes vindicatives n'ont jamais de repos.* De Italiaanen zyn niet wraakzugtig, dat voegd geen verſtandig menſch: maar zy zyn goed van geheugen, dat is niet meer als redelyk.

WRAK. n. Overblyfſel van een verongelukt ſchip. *Debris.* m. Hy bergde zig op een wrak. *Il ſe ſauva ſur un debris.* Uit het wrak is nog iets geborgen. *On a encore ſauvé quelque choſe du debris.* WRAK. Adj. Onafgemaakt, onleverbaar of gekwetſt. *Pas achevé, inegal, félé, ebreché, derebut.* Wrak Porcelein. *De la Porcelaine de rebut.* De wrakke potten worden gewraakt. *On rejette la poterie de rebut.* Een wrakke pot, een beproefde Maagd. *Un pot félé, une Fille qui a laiſſe aller le chat au fromage.*

WRAKKEN. 't meerv: van WRAK. Men heeft veel wrakken zien dryven. *On a vu floter quantité de debris.*

WRANG. Adj. Scherp, wreed op de tong. *Revêche, rude, âpre au gout.* Wrange vrugten. *Des fruits revêches.* Wrange peeren. *Des poires revêches.* WRANGHEID, ſcherpheid. *âpreté, crudité* f. *Goût revêche.* m. De wrangheid der onrype vrugten. *L'âpreté des fruits verds.*

WREED. Adj Bloedgierig, onmenſchlyk, onmedogend. *Cruel, ſanguinaire, inhumain, impitoyable* Een wreed menſch. *Un homme cruel.* Wreede Tyran, wreede Beul. *Cruel Tyran, cruel Boureau.* 't Is een wreed en woeſt Volk. *C'eſt un Peuple cruel & ſauvage.* Het wreed Noodlot! *Le cruel Deſtin!* ô! wreede Fortuin! *ô! Fortune cruelle!* Een WREEDE plaag, een wreede pyn, een wreede dood. *Un cruel martyre, un cruel tourment, une cruelle mort.* Wat is 't een wreede zaak zig van zyne vrinden verlaaten te zien! *La cruelle choſe que de ſe voir abandonné de ſes amis!* Die wyn is te WREED, te wrang op de tong *Ce vin eſt trop revêche, trop verd, trop rude ſur la langue.* WREEDAART, onmedoogend menſch. *Une ame cruelle, un homme impitoyable, un barbare.* Hy rukte haar uit de handen van dien wreedaart. *Il l'arracha des mains de ce barbare.*

WREEDELYK. Adv. Onmenſchlyk, op een wreede wyze. *Cruellement, avec cruauté.* Hy wierd wreedelyk gehandeld. *Il fut traitté cruellement.* Hy liet hem wreedelyk ombrengen. *Il le fit mourir cruellement.*

WREEDHEID. f. Bloedgierigheid, onmenſchlykheid, onmedogendheid f. *Cruauté, inhumanité, inclination à repandre le ſang.* Groote wreedheid, ongehoorde wreedheid. *Grande cruauté, cruauté inouye.* Zyn wreedheid had geen paalen. *Sa cruauté n'avoit point de bornes.* Welke een wreedheid! *Quelle cruauté!*

WREEF of VREEF. *Pret:* van WRYVEN. Men wreef hem de ſlaapen met Brandewyn. *On lui frota les tempes avec de l'eau de vie.*

WREEKEN. v.a. De vergelding, boeting van een ongelyk doen erlangen. *Venger.* Zyn Vader, zyn Vrind, zyn Vaderland wreeken. *Venger ſon Pere, venger ſon Ami, Venger ſa Patrie.* De Kerk, de Altaaren, Godes zaak wreeken. *Venger l'Egliſe, venger les Autels, venger la cauſe de Dieu.* Zig ten vollen wreeken. *Se venger pleinement.* Zig over zyne vyanden wreken. *Se venger de ſes ennemis.* God zal het bloet zyner Martelaaren wreeken. *Dieu vengera le ſang de ſes Martyrs.* WREEKER, de geen die wreekt of wraak oeffend. *Vengeur.* God is een regtvaardig wreeker. *Dieu eſt un juſte vengeur.* Zal die misdaad geen wreeker vinden? *Ce crime ne trouvera-t-il point de vengeur?*

WREVELMOED. Norsheid, barsheid, korzelhoofdigheid. *Humeur bourruë, farouche & fantaſque.* Zyn wrevelmoed ontziet niemand. *Son humeur bourruë, ſa fantaſquerie ne reſpecte perſonne.* WREVELMOEDIG. Adj. Nors, bars, ſtuurs, kwintig. *Fantaſque, brutal, hargneux, farouche, bourru, rogue, rebarbatif.* Een wrevelmoedig menſch. *Un fantaſque bourru, un brutal dedaigneux, un homme farouche & rebarbatif.*

WRIKKEN. v.n. Waggelen, heen en weer beweegen. *Vaciller, branler, n'être pas bien aſſuré.* De tafel wrikt nog. *La table vacille encore.* Hy ſchrikt nog wrikt op 't naderen van 't gevaar. *Il ne s'etonne ni ne vacille à l'approche du danger.* WRIKKEN, WIEGEN, roeyen met een lange riem die agter uit de boot word gedraayd. *Ramer avec une ſeule rame, ou un long aviron que l'on remuë à l'arriere de la chaloupe.*

WRINGEN, UITWRINGEN. v.a. Draayende drukken, perſſen *Tordre, ſerrer en tournant.* Le Pret: *Wrong*, le Part: *Gewrongen.* Het linne goed wringen. *Tordre le linge.* Een ſpons in zyn hand WRINGEN, uitperſſen. *Preſſer une eponge dans ſa main,* WRINGEN, nypen, drukken, zeer doen. *Serrer, etreindre, preſſer, fouler.* Schoenen die de voeten wringen. *Des ſouliers qui ſerrent, qui foulent les pieds.* Daar wringd hem de ſchoen niet, hy heeft een andere ſchorting. *Ce n'eſt pas là que le bât le bleſſe, ce n'eſt pas là l'enclouëure, c'eſt une autre choſe qui lui donne martel en tête.*

WROEGEN. v.n. Knaagen, een innerlyk verwyt of wurm gevoelen. *Remordre, ſentir des remords, avoir un ver qui ronge la conſcience.* De godloozen hebben nooit ruſt, haar gemoed wroegd geſtadig. *Les mechants n'ont jamais de repos, leur conſcience les remord à tous momants.* WROEGING, Wurm, knaaging des gemoeds, innerlyk verwyt. *Remords de conſcience.* m. pl *Syndereſe.* f. Wreede wroegingen gevoelen. *Sentir de cruels remords.* De boozen tragten vergeefs de wroegingen des gemoeds te ſmooren. *Les mechants tâchent en vain d'etouffer les remords de la conſcience, de la ſyndereſe.*

WROETEN. v.n. Booren, ſnuffelen, omvroeten. *Fouiller, creuſer, labourer.* In de aarde wroeten. *Fouiller dans la terre.* De varkens wroeten in de vuiligheid. *Les pourceaux fouillent dans l'ordure.* De arme man moet zoo WROETEN, blokken om de koit! *Le pauvre homme a tant de peine à labourer ſa vie: le pauvre homme a tant de peine à ſubſiſter!*

WROK. Oude haat. *Vengeance, haine invetterée.* f. *Dent de lait.* Hy doet het uit wrok. *Il le fait par vengeance.* Hy heeft een wrok op hem. *Il a une dent de lait contre lui, il lui en veut depuis longtemps.*

WRONG. *Pret:* van WRINGEN Zy wrong haar handen ſamen als een wanhoopige. *Elle plia, tordit les mains comme une deſeſperée.*

WRONG. Groote plooy. *Froncis, pli.* m. Een wrong maaken in een vrouwe rok. *Faire un froncis à une juppe.* De wrongen van een kinder-tabberd. *Les plis d'une robe d'enfant.*

WRONGEL. Klompen van de geperſte melk. *Des caillebottes, du caillé, maſſe de lait preſſé.* Wrongel eeten. *Manger des caillebottes, du lait caillé.*

W U.

WUIT. Werktuig om Schiemans garen op winden. *Eſpece de croix ſur laquelle on devide du fil de carets, ou fil de vieux cable.*

WUIVEN, WENKEN. v.a. Voornamentlyk met de mats, als het Bootsvolk gemeenlyk doet. *Faire ſigne, ſignifier*

Digitized by Google

ner un ſigne, ſur tout du bonnet comme font les gens de Mer. Ik weet uw wuiven wel! ik verſtaa uw tekens wel, ik weet wat gy zeggen wild! *J'entends bien vos ſignes! je ſçay ce que vous me voulez dire!*

WULF. n. Verwulf, houtwerk daar de ſpiegel van 't ſchip aan vaſt gehegt word. *L'appui, le ſoubaſſement du fronton, du Dieu conduit, du miroir de vaiſſeau.* Vierkant WULF, Wapenvlak. *Miroir.* m.

WULP. Jong van de Leeuw. *Lionceau, petit du Lion.* De Leeuwin en haare Wulpen. *La Lionne & ſes Lionceaux.*

WULPS. Adj. Dartel, weeldrig, ontugtig, geil. *Voluptueux, ſenſuel, impudique, debauché.* Een wulps leven leiden. *Mener une vie voluptueuſe.* Een wulps menſch. *Un voluptueux, un homme ſenſuel, adonné aux plaiſirs des ſens.* Een wulps gelaat, wulps gebaar. *Un air impudique, des geſtes impudiques.* Wulpſe begeertens. *Deſirs impudiques.* 't Meisje is al wat wulps en garen aan de man *La droleſſe eſt un peu lubrique & voudroit deja ſe voir mariée.*

WULPSHEID ſ. Dartelheid, weeldigheid, onnuttigheid. *Volupté, ſenſualité, lubricité, impudicité, debauche.* f. In de wulpsheid gedompeld zyn. *être plongé dans la volupté, dans la ſenſualité, dans la debauche.*

WURF. *Pret:* van WERVEN. Men wurf in alle haaſt twintig nieuwe Regimenten. *On leva au pluſtot vint nouveaux Regiments.*

WURGEN. v. a. De ademhaaling en 't leven beneemen, met de keel toe te trekken of toe te ſtoppen. *Etrangler.* Zy wurgde haar kind met eigen handen. *Elle etrangla ſon enfant de ſes propres mains.* WURGPAAL, paal daar de misdaadige aan gewurgd word. *Le poteau ou le pilier auquel on etrangle le criminel.*

WURM. Worm, bloedloos en kruipend dierje. *Ver.* m. Pierwurm om met den hangel te viſſen. *Petit ver pour pêcher à la ligne.* Het kind heeft wurmen. *L'enfant a des vers.* De wurmen die de huid der lhepen booren. *Les vers qui percent le bordage de vaiſſeaux.* Als de wurmen in tapytwerk komen, bederven zy 't gantſelyk. *Quand les vers ſe mettent dans une tapiſſerie, ils la percent toute.* Als een wurm en boom geſtooken heeft, zoo dort hy op de ſtam. *Quand un arbre eſt percé d'un ver, il ſeche ſur pied.* Zy-WURM, wurm die zyde ſpind. *Ver à ſoye, ver qui file de la ſoye.* Glinſter-WURM, Herſſingt-wurm die licht van zig geeft. *Ver luiſant, ver qui jette quelque lumiere, ſur tout dans les nuits de l'automne.* Bol WURM, wurm die in 't hoofd groeyen een menſch magtig kan kwellen, met trekkingen, opſtygingen &c. *Ver-coquin* m. Oor WURM, dun wurmpje dat in 't oor boord en groot kwaad kan doen. *Perce-oreille* m. Hy ziet zoo vrindelyk als een oor wurm, zoo nor als een bul die ſtooten wil. *Il eſt agréable comme la porte d'une priſon, on diroit un taureau prêt à choquer.* 't Is een naakte WURM, een bloed. *C'eſt un ver de terre, un cancre.* Het zyn wurmen van menſchen. *Ce ſont des miſerables vers de terre.* De Schrift zegd, dat der godloozen WURM nooit ſterven zal. *L'Ecriture dit, que le ver des mechants, des reprouvez ne mourra jamais.*

WURMEN. v. n. Wroeten om de koſt. *Labourer ſa pauvre vie, tirer à la rame, tirer le diable par la queuë.* Hy zal nog lang wurmen eer hy daar toe komt. *Il aura bien à labourer avant que d'en venir là.* WURMEN, maalen, dieppeinzen, zyn hoofd kwellen. *Avoir des tintouins, avoir martel en tête, paſſer & repaſſer ſouvent la même choſe dans ſon eſprit.* Hoe leid u dat zoo in 't hoofd en wurmd? *Pourquoy faut il que vous ne ſongiez qu'à ce là? pourquoi cela vous occupe-t-il ſi fort l'eſprit, pourquoi rappelez vous cela ſans ceſſe?*

WURMKRUID. n. Kruid of poeyer om kinder wurmen te doen ſterven. *De la poudre à vers.* Wurmkruid inneemen. *Prendre de la poudre à vers.* Een pakje zonder wurmkruid loozen, ſtilletjes kraamen. *Mettre ſon paquet bas à la derobée.*

WURMPJE. n. Kleine aardwurm. *Vermiſſeau, petit ver de terre.* m. Die vogels leeven van muggen en wurmpjes. *Ces oiſeaux vivent de moucherons & de vermiſſeaux.*

WURMSTEKIG. Adj. Van de wurmen geſtoken. *Vereux, rongé, percé des vers.* Wurmſtekige vrugten. *Des fruits vereux, percez des vers* WURMSTEKIG, vermolſemd. *Carié, vermoulu.* Dat hout is al te wurmſtekig. *Ce bois eſt trop carié, vermoulu, trop gâté des vers.*

W Y.

WY. Perſoonlyke voornaam voor 't meervoudig getal van de eerſte perſoon. *Nous, pronom perſonnel pluriel de la premiere perſonne.* Wy zelf, wy zeggen, wy gaan, wy ſpreeken. *Nous mêmes, nous diſons, nous allons, nous parlons.* Op dat wy zeggen, op dat wy gaan, op dat wy ſpreeken. *Afin que nous diſions, afin que nous allions, afin que nous parlions.* Wy ſtaan op, wy hebben wat geruſt. *Nous nous levons, nous nous ſommes un peu repoſez.* Wy moeten ſcheiden. *Il faut que nous nous ſeparions.* Wy zullen malkander ligtelyk nooit weer zien. *Nous ne nous reverrons peut être jamais.*

WY-BISSCHOP. Stedehouder van een Biſſchop, die in deszelfs afweezen de Kerkelyke pligten waarneemd. *Vicaire de l'Evêque, celui qui remplit les fonctions de l'Evêque en ſon abſence.*

WYD. Adj. Ruim, niet naauw. *Large, ample, ſpatieux, pas etroit.* Een wyde mouw. *Une manche large, grande manche.* Wyde kouſſen, wyde ſchoenen. *Bas larges, ſouliers larges.* De Rivier is hier heel wyd. *La Riviere eſt bien large ici.* De mond wyd open houden. *Tenir la bouche toute grande ouverte.* Een wyde, breede gang, een wyde kamer, wyde voor-plaats. *Une allée ſpatieuſe, une chambre ſpatieuſe, avant-cour ſpatieuſe.* De Tuin is ſchoon en wyd. *Le Jardin eſt beau & ſpatieux.* Een wyd veld. *Un champ ſpatieux, une vaſte campagne.*

WYD. Ver afgelegen. *Loin, eloigné.* Zyn huis ſtaat niet wyd van 't onze. *Sa maiſon n'eſt pas loin, n'eſt pas eloignée de la notre.* WYD EN ZYD. Adv. Van alle kanten, ver heen. *Au long & au large, de toutes parts.* Het Leger verſpreide zig wyd en zyd in de vlakte. *L'Armée s'etendit au long & au large dans la plaine.* De vlam vloog wyd en zyd. *La flamme ſe repandit au long & au large.*

WYDER MAAKEN. v. a. Wyder doen worden, uitzetten. *Elargir, prendre plus large.* Een hemdrok, een ryglyf wyder maaken. *Elargir un pourpoint, elargir un corps de robe.* Een ſloot wyder maaken. *Elargir un foſſé.*

WYDERS. Adv. Verders, behalven dat, boven dat. *d'ailleurs, outre cela.* Wyders zal ik u zeggen dat... *Je vous dirai d'ailleurs, outre cela je vous dirai que...* Men gaf hem honderd kroonen, hem wyders belooved dat... *On lui donna cent ecus, lui promettant outre cela que...*

WYDLOOPIG. Adj. Wydluſtig, langwylig. *Ample, long etendu, prolixe, diffus.* Wydloopige reden, *Ample diſcours, long diſcours.* Hy is wat wydloopig geweest, hy is te wydloopig van ſtyl. *Il a été un peu trop long, trop prolixe, ſon ſtyle eſt trop diffus.* WYD-

Digitized by Google

LOOPIG. Adv. In 't breede. *Amplement, au long, avec proxilité.* Hy heeft 'er wydloopig over gehandeld. *Il en a traitté amplement.* Ik zou u zoo wydloopig niet schryven, maar... *Je ne vous ecrirois pas si fort au long, mais...* De WYDLOOPIGHEID, langwyligheid van een verhaal. *La longueur d'une relation.* De wydloopigheid is de moeder van de talmery, leid in de wartaal. *La prolixité est la mere des redites,* ou, *la prolixité jette dans les redites, dans le galimathias.*

WYDLUFTIG, WYDLOOPIG. Adj. Uitgebreid. *Ample, etendu, circonstancié.* Een wydluftig geschrift. *Un ample ecrit.* Een Wydluftige beschryving. *Une ample description.* Ik heb hem daar WYDLUFTIG, in 't breede over geschreeven. *Je lui en ay ecrit amplement, au long.* De WYDLUFTIGHEID van een reden verdriet. *La longueur, la prolixite d'un discours ennuye.*

WYDTE. Breedte f. *Grandeur, largeur.* f. De wydte van een Vyver. *La grandeur d'un Etang.* De wydte van een kleed, van de laarzen. *La largeur d'un habit, la largeur des botes.* De WYDTE, ruimte tussen Hemel en Aarde. *L'espace d'entre Ciel & Terre.* Daar is geen wydte genoeg tussen beiden. *Il n'y a pas assez d'espace entre deux.*

WYDVERMAARD. Adj. Wydberoemd. *Fameux, celebre.* Het wydvermaard Athenen. *La fameuse Athene.* De wydvermaarde Stad Amsterdam. *La fameuse, la celebre Ville d'Amsterdam.*

WYEN. v. a. Inwyen, zegenen, tot den Godsdienst afzonderen. *Benir, consacrer au culte divin.* Een Kapel wyen, een Kelk wyen. *Benir une Chapelle, consacrer un Calice.* Alle jaaren volbrengd de Paus de plegtigheid van 't gonde zwaard en de goude roos te wyen. *Tous les ans le Pape fait la ceremonie de benir l'Epée & la Rose d'or.*

WYF. n. Vrouw in de laage burger styl. *Femme, femelle de l'homme.* Een arm wyf, een soldaate wyf. *Une pauvre femme, une femme de soldat.* Een oud wyf. *Une vieille femme, une vieille.* Een Appel WYF, groen wyf, melk wyf, vis wyf, vroed wyf. *Une fruitiere, une herbiere, une laitiere, une poissoniere, une sage femme.*

WYFJE. n. Egade, weerga van 't mannetje, als men van dieren spreekt. *Femelle.* f. *en parlant des animaux.* Het mannetje en het wyfje. *Le mâle & la femelle.* De Koe is het wyfje van de Stier. *La Vache est la femelle du Taureau.* De Rhee is 't wyfje van 't Hart. *La Biche est la femelle du Cerf.* In Groenland worden veel Rheên gezien, maar geen Harten.

WYING, INWYING. f. Zegening. *Consecration, benediction.* f. De wying van een Kelk, van een Altaar. *La consecration d'un Calice, d'un Autel.* De wying van de luyeren. *La benediction des langes.* De wying van 't Bruilofts bed. *La benediction du lit Nuptial.* De wying van de goude Roos. *La benediction e la Rose d'or.*

WYK. Afdeeling, gedeelte, oort van een Stad. *Quartier.* m. *Endroit, partie d'une Ville.* Al de Burgers van onze wyk. *Tous les Bourgeois de notre quartier.* Van wyk tot wyk gaan. *Aller de quartier en quartier.* WYK, inkeer, toevlugt. *Refuge, azile.* n. *Retraitte.* f. Zyn wyk neemen tot God. *Prendre son refuge, son azile vers Dieu.*

WYKEN. v. n. Uit de weeg gaan, agter uit gaan. *Se retirer de la voye, s'oter du passage, recur.* Le Pret: *Week,* le Part: *Geweeken.* Wyk, wy! *Otez vous, otez vous! place, place!* Ik kan niet meer wyken. *Je ne saurois plus me retirer, me reculer davantage.* WYKEN, geen stand houden, de vlugt neemen. *Se retirer, lâcher pied, s'enfuir.* De vyanden weeken zoo draa als ons Leger verscheen. *Les ennemis se retirerent, lâcherent le pied dès que notre Armée parut.* De mindere moet voor zyn meerdere WYKEN. *L'inferieur doit ceder à son superieur.* Voor de reden wyken, voor 't geweld wyken. *Ceder à la raison, ceder à la force.* Niemand in geleerdheid wyken. *Ne ceder à personne en science.* Haar schoonheid moet voor de uwe wyken. *Il faut que sa beauté le cede, rende hommage à la votre.*

WYKMEESTER. Kapitein, opzigthebber van de wyk. *Un Quartenier, un Officier de Ville qui a soin d'un des Quartiers.* Dat is de zaak van den Wykmeester. *C'est là l'affaire du Quartenier.*

WYKSTAD, VLUGTSTAD. Vrye schuilplaats. *Ville de refuge, Ville qui sert d'azile aux fugitifs.* De Israëlieten hadden hunne Wykstéden, vlugtsteden. *Les Israëlites avoient leurs Villes de refuge.*

WYL. Adv. Dewyl, nademaal. *Puisque, vu que, d'autant que.* Het is onnodig daar af te spreeken, wyl de man nog leeft. *Il est inutile d'en parler, puis que l'homme vit encore.*

WYL. Poos, zekere tyd. *Un espace de temps, certain temps.* Het is al een wyl geleden. *Il y a deja un espace de temps de cela, il y a deja quelque temps de cela.*

WYLEN. Adj. Wyle, overledene. *Feu, deffunt.* Staande het leeven van wylen Pieter Jacobs. *Du vivant de feu, de deffunt Pierre Jacques.* Het Testament van wylen Margarita... *Le Testament de feuë Marguerite...*

WYLEN. Maal, reis *Fois.* f. Ik zie hem nog by wylen. *Je le vis encore de fois à autre.* Somwylen meer, somwylen min. *Quelquefois plus, quelquefois moins.*

WYLIEDEN, WY. Voornaam van de eerste persoon in 't meervoud. *Nous, pronom personnel de la premiere personne.* Dit, Wylieden, word weinig anders dan in de Letterkonst, gebruikt. *Ce, Nous, en Hollandois, ne se dit guere qu'en stile de Grammaire.* WYLUI, wylieden, is wat gebruikelyker, dog ook niet alte. Wylui houden daar niet at. *Nous n'aimons pas cela, nous autres.* Wat weet gy wat wylui doen? *Que sçavez vous ce que nous faisons?*

WYN Drank, vogt, nat uit den druif geperst. *Vin.* m. *Liqueur, boisson tiree du raisin.* Witte wyn, roode wyn. *Du vin blanc, du vin rouge* Lekkere wyn, uitgeleze wyn. *Vin delicat, vin exquis.* Mollige wyn. *Vin stomachal & doux* Milde wyn. *Vin bien faisant & de seve.* Wyn daar pit in zit. *Vin qui a du corps.* Wyn die wat rins is *Vin un peu vert.* Spee ende wyn. *Vin petillant.* Ryzende wyn. *Vin dur, âpre* Wreede wyn. *Vin qui a du montant.* Zwaare wyn, wyn die na 't hoofd vliegd. *Vin violent, vin fumeux.* Ligte wyn, schraale wyn. *Petit vin, vin plat.* Onklaare wyn, verschaalde wyn. *Vin trouble, vin eventé* Gesneede wyn. *Vin brassé, coupé, sophistiqué.* Rynse wyn, Franse wyn, Spaanse wyn, Grave wyn, Bourgonje wyn, Champagne wyn, Moezel wyn, Toscaanse wyn. *Du vin de Rhin, vin de France, vin d'Espagne, vin de Grave, vin de Bourgogne, vin de Champagne, vin de Mozelle, vin de Toscant.* Een oxhoofd wyn, een aam wyn, een anker wyn, een vlies wyn, een mingele wyn. *Une barique de vin, un quartaud de vin, un baril de vin; une bouteille, une mingle de vin.* Een glas, een slokje, een droppel wyn. *Un verre, une gorgee, une goute de vin.* Dewyl konnen verdraagen. *Pouvoir porter le vin.* Goede wyn be-

Digitized by Google

behoefd geen krans. *à bon vin il ne faut point d'enseigne.* Goede wyn geeft goede gedagten. *Le bon vin donne de l'esprit.* Geefd den bedroefden wyn. *Donnez du vin aux affligez.* Van de wyn houden, natgierig zyn. *Aimer le vin, être adonné au vin.* Zyn droefheid smooren in de wyn. *Noyer son ennuy dans le vin.*

WYN-APPEL. Groote Zomer-appel, hard, soppig en zuurtjes. *Pomme de Rambure, grosse pomme d'Eté, dure, pleine d'eau & un peu surette.*

WYN-AZYN. Azyn, eek van wyn gemaakt. *Du vinaigre de vin.* **WYN-BALG**, wynzak, dronkaard. *Sac à vin, chien d'yvrogne.* **WYN-BERG**, berg of heuvel daar wyn om wast. *Coteau in vignes.* m.

WYNGAARD. Wyn-stok, plant of boom die de druif geeft. *Vigne.* f. *Plante qui porte le raisin.* Wilde wyngaard. *Vigne sauvage.* De wyngaard snoeyen. *Tailler la vigne.* Als de wyngaard in de bloeisem staat. *Quand la vigne est en fleur.* Een groote **WYNGAARD**, een beslote wyngaard. *Une grande vigne, un clos de vigne.* In de wyngaard werken. *Travailler à la vigne.* Het Volk Israëls word Gods wyngaard genaamd. *Le Peuple d'Israël est appelé la vigne de Dieu.* In des Heeren wyngaard werken, in het onderwys en bekeering der zielen werken. *Travailler à la vigne du Seigneur, travailler à l'instruction & à la conversion des ames.* Staande **WYNGAARD**, aan latten gevlogten, voor de pronk en lommer boven een deur &c. *Une treille, vigne en berceau pour l'ornement & l'ombrage d'une porte &c.* De trossen die aan de wyngaard hangen. *Les grapes qui pendent à la treille* Onder de wyngaard zitten. *S'asseoir sous la treille.* Met loog en **WYNGAARD-BLADEREN** schuuren. *Ecurer avec de la lessive & des feuilles de vigne.* **WYNGAARDENIER**, landman aan de wyngaard werkende. *Vigneron, Paisan qui travaille au vignes.* Bacchus word met een krans van **WYNGAARD-LOOF** geschilderd. *On peint Bacchus avec une couronne de pampres.* **WYNGAARD-RANK**, wyngaardhoutakje van de wynstok. *Sarment.* m. De wyngaard-ranken afsnyden *Couper les sarments.* **WYNGAARD-STAK**, schooring, stut om de wynstok te onderschraagen. *Echalas.* m. **WYNGAARD-STAM**, wynstok. *Cep de vigne, pied de vigne.* m. Wyngaard-stammen uit de aard trekken. *Arracher des ceps de vigne.* **WYNGAARD-STAM** om te verplanten. *Plant de vigne, scion de vigne.* Onlangs geplante wyngaardstammen. *Du jeune plant, des vignes nouvellement plantées.*

WYNGLAS. n. Glas om wyn uit te drinken. *Un verre à vin.* Alderhande wyng'aazen te koop. *Toutes sortes de verres à vin à vendre.* **WYNHUIS**, herberg, wyntappers huis. *Cabaret.* m. *Auberge.* f. De Koffy-huizen en Wynhuizen bezoeken. *Frequenter les Caffez & les Cabarets.* **WYNKAN**, kan om wyn uit te schenken. *Pot à vin, pot à verser du vin.* Een tinne wynkan. *Un pot, une pinte à vin d'etain.* **WYNKELDER**, kelder om de wyn te bewaaren. *Une cave à vin, un celier, lieu où l'on serre le vin.* **WYNKOOP**, voordeel van de wedding aan de wyn of de slemp te besteeden. *Le profit, l'argent de la gageure destiné à boire, à la fripe.* Ik hou my aan de wynkoop, ik hou myn deel als getuige in de slemp. *Je retiens ma part du profit de la gageure, je suis de la gageure quant à la fripe.* **WYNKOOPER**, Koopman die in de wyn doet. *Marchand qui negocie en vins, qui fait en vins.* **WYNKRANS**, looverkrans voor een wyntappers huis. *Un bouchon de cabaret, enseigne de verdure en guise de cercle.* **WYNKUIP**, groote kuip daar druif in getreden word. *Cuve.* f. **WYNLEEZEN**, wyn-oogsten, de druif afknippen en na de kuip of persbak brengen. *Vendanger, faire la recolte du raisin.* Zy waaren met wyn-leezen doende. *Ils etoient après à vendanger, ils faisoient vendange, ils vendangeoient.* **WYNLEEZER**, wynoogster. *Vendangeur.* Hy heeft dertig Wyn-leezers in 't werk. *Il a trente Vendangeurs qui travaillent pour lui.* **WYNLUGT**, of **LUGT** alleen, gezwaveld doek om de wyn tegen de lugt te bezorgen. *De la toile soufrée que l'on fait bruler dans le tonneau.* **WYNMAAND**, October *Le mois d'Octobre.* **WYN-MAAT**, maat voor de wyneu, als oxhoofd, aam, anker, stoop, mingel, pint &c. *Mesure à vin.* f. *comme barrique, quartaud, baril, pot, bouteille, pinte &c.* **WYN MOER**, droesem, grondsop van de wyn. *De la lie de vin, le plus grossier de cette liqueur.* **WYN-OEGST**, oegsting, inzameling van de druif. *Vendange.* f. *Recolte des raisins.* Schoone wyn-oegst. *Belle vendange.* Hy is met de wyn-oegst doende. *Il est empêché à ses vendanges.* **WYNPAGT**, de pagt op de wynen. *La ferme des vins.* Hy heeft de wynpagt over Amsterdam. *Il a la ferme des vins pour Amsterdam.* **WYN-PAGTER**, pagter van de wynen. *Fermier des vins.* **WYN-PEILDER**, wyn-roeyer, de geene die de wyn-vaten der Wynkoopers peild *Jaugeur, celui qui jauge les futailles aes Cabaretiers.* **WYN-PERS**, groot gestel om de druif te persen. *Pressoir.* m. *Grande machine servant à presser du vin.* De spil, de zyd-baiken van de wyn-pers. *La vis, les jumelles du pressoir* Aan de wyn-pers werken. *Travailler au pressoir.* **WYN-PERSSER**, die de druif perst. *Un ouvrier qui presse les raisins, qui travaille au pressoir.* **WYN-PROEFJE**, proetje wyns. *Un essay de vin.* **WYN-PROEVER**, die de wyn proeft. *Gourmet.* f. *Celui qui connoit & sçait bien gouter le vin.* **WYN-PYP**, groot en langwerpig wyn-vat. *Pipe.* f. *Futaille grande & longue.* **WYN-ROEMER**, rond wyn-glas. *Un verre a vin à l'Allemande.* **WYN-ROEPER**, die de Herbergiers van een Stad in 't omroepen hunner wynen diend. *Un Crieur de vins.* **WYN-ROEYER**, **WYN-PEILDER**, die de wyn-vaten met de peilstok meet. *Jaugeur, celui qui mesure les tonneaux & la liqueur qu'il y a avec la jauge.* **WYNRUIT**, medicinaale plant, sterk van reuk en altyd groen. *Rue.* f. *Plante medicinale qui a l'odeur forte & est toujours verte.* **WYN-SCHAAL**, schaal om wyn uit te drinken. *Tasse, coupe propre à boire du vin dedans.* f. **WYN-SCHAALTJE** n. Langwerpig schaaltje om in de zak te draagen. *Une gondole, petite tasse ovale que l'on porte dans la poche.* **WYNSTEEN**, zoutagtige deelen uit de wyn, die aan 't binnenste der vaten hegten, en zig tot korst en schilfers zetten. *Tartre* m. *Sel qui provient du vin, & qui s'attache au dedans de la futaille, s'y durcit & s'y forme en croute & en ecailles.* Daar komt meer wynsteen uit de grove als uit de fyne wynen. *Il vient plus de tartre aes gros vins que des fins.* Gezuiverde **WYNSTEEN**. *De la creme-tartre, cristal de tartre.* Olie van de wynsteen getrokken. *De l'huile de tartre.* **WYNSTOK**, wyngaard-stam. *Cep, pied de Vigne.* m. Christus zegd, ik ben de wynstok, en myn Vader de Wyngaardenier. *J. C. a dit, je suis le Cep & mon Pere le Vigneron.* Van de vrugt des wynstoks en zal ik niet meer drinken. *Je ne boirai plus du fruit de la vigne.* **WYN-TAPPER**, Tapper die wyn-gelagen zet. *Cabaretier, Tavernier, Aubergiste qui donne à boire.* **WYNTYD**, tyd van de wyn-oegst. *Vendanges, le temps des vendanges.* Dat is gebeurde in de wyn tyd. *Cela arriva aux ven-*

danges. Voor de wyntyd, na de wyntyd. *Avant les vendanges, après les vendanges.* WYN-VAT, groot vat daar wyn in gedaan word. *Tonneau.* m. *Futaille.* f. Het wynvat van Heidelberg was yslelyk groot. *Le tonneau de Heidelberg etoit d'une grandeur prodigieuse.* WYN-VERLAATEN, de wyn bezorgen, uit het een vat in 't ander tappen &c. *Travailler, transvuider le vin &c.* WYNVERLAATER, Wynkoopers knegt die de wyn bezorgd, de vaten herkuipt, stopt &c. *Un garçon de cave qui a soin du vin, qui fait office de tonnelier &c.* WYN-VLES, vles om wyn in te doen. *Bouteille à mettre du vin.* f.

WYS. Adj. Wyz, voorzigtig, verstandig. *Sage, prudent, circonspect, judicieux, aviſé.* Hy is gelukkiger als wys. *Il eſt plus heureux que ſage.* Hy is WYS, voorzigtig geweest in die ontmoeting. *Il a été ſage dans cette rencontre.* Toond u de wyste te zyn. *Montrez vous le plus ſage.*

WYSBEGEERTE, WYSHEIDBEGEERTE f. Wysgeerte, weetenschap die de zaaken uit deszelfs oorzaaken en uitwerkingen leerd kennen. *Philoſophie.* f. *Science qui enſeigne à connoître les choſes par leurs cauſes & leurs effets.* De Wysbegeerte word in vier deelen afgedeeld: de Redeneerkonst, de Zedekunde, de Natuurkunde, en de Bovennatuurkunde. *La Philoſophie ſe diviſe en quatre parties: la Logique, la Morale, la Phyſique, & la Metaphyſique.* WYSGEER, PHILOSOOPH, wysheid beminnaar, een die de wysbegeerte kend, deszelfs gronden volgd. *Philoſophe, ami de la ſageſſe, celui qui ſçait la Philoſophie & qui ſuit ſes principes.* Plato, Socrates, Seneca en andere oude Wysgeeren. *Platon, Socrate, Seneque & autres anciens Philoſophes.*

WYSHEID. f. Voorzigtigheid, beleid, omzigtigheid. *Sageſſe, prudence, circonſpection, bonne conduite.* f. Hy heeft al te veel wysheid om zig in die zaak te steeken. *Il a trop de ſageſſe pour entrer dans cette affaire.* De wysheid der menschen is dwaasheid by God. *La ſageſſe des hommes eſt folie devant Dieu.* De WYSHEID Salomons. *La ſageſſe de Salomon.* De gave der wysheid komt van den H. Geest. *Le don de la ſageſſe procede du St. Eſprit.* De Zoon is de eenwige WYSHEID des Vaders, de ongeschaape Wysheid. *Le Fils eſt la Sageſſe eternelle du Pere, la Sageſſe increée.* De WYSHEID-BEMINNAAREN van de Oudheid. *Les Philoſophes de l'Antiquité.*

WYSHOOFD. Wysneus, waanwys mensch. *Préſomptueux, pédant, homme qui abonde en ſon ſens.* Spreek gy van N. N.? 't is een wyshoofd die alles meete weeten. *Parlez vous de N N.? c'eſt un préſompteux qui penſe ſçavoir tout.*

WYSLYK. Adv. Wyzelyk, voorzigtiglyk, standiglyk. *Sagement, prudemment, d'une maniere ſage, aviſée.* Gy hebt wyslyk gedaan. *Vous avez fait ſagement.* Gy hebt u altyd zoo wyslyk graagen. *Vous vous êtes toujours comporté ſi ſageme*

WYS MAAKEN, DIETS MAAKEN. v. a. Dn gelooven, wat op de mouw spellen, voor de sop uden. *En faire accroire, en donner à garder, prendre pour dupe.* Gy zoud my wel wat willen wys maake niet waar? *Vous voudriez bien m'en faire accroire, s'en donner à garder, n'eſt ce pas?* De menschen maken malkander honderd zotte dingen wys. *Les gens ſe contentent ſottiſes, le monde ſe fait accroire cent fadaiſes, ſotiſes.*

WYSNEUS. Wyshoofd. *Pédant, presomptueux, cuiſtre.* Wat wil die wysneus zeggen! *Que nous veut conter ce pédant! ce cuiſtre là!*

WYSVINGER. Voorste vinger, ringvinger. *Index* in 't Latyn. *Le premier doit, le doit annulaire; l'index en Latin.*

WYS WORDEN. v. n. Wysheid krygen. *Devenir ſage, acquerir de la ſageſſe.* Hy zal wyzer worden met 'er tyd. *Il deviendra plus ſage avec le temps.*

WYTEN. v. n. Toeschryven, nageeven. *Imputer, attribuer, reprocher.* Le Pret: *Weet*, le Part: Geweeten. Zoo het kwaalyk uitvalt, moet gy 't my niet wyten. *Si la choſe réüſſit mal, il ne faut pas vous en prendre à moy, il ne faut pas me le reprocher.* Ik wyt het myn dommigheid alleen. *Je ne m'en prends qu'à ma bêtiſe.*

WYTING. Jonge schelvis. *Eſpece de jeune merlan, de petit merlan.*

WYVEN. 't meerv: van WYF. Ei hoor wat een geweld die wyven maaken! *Ecoutez quel bruit, quel vacarmes ces femmes font!*

WYWATER n. Gewyd water. *De l'eau benite, l'eau du benitier.* Het wywater doet de Duivel weg vlugten, zoo men zegd. *L'eau benite met le Diable en fuite, à ce qu'on dit.* 't WYWATER-VAT staat aan den ingang van de Kerkdeur. *Le benitier eſt à l'entrée de la porte de l'Egliſe.*

WYWOUTER Wirje, kapel. *Papillon.* m. WYWOUTER, poo, kraamkind. *Poupard, poupon.* En als 'er een wywouter afkwam, oh, Jan Dirksen! *Et s'il en venoit un petit poupard, oh, Jean Fils de Theodore!*

WYZ. Adj. Voorzigtig, bedaard, zie WYS. *Sage, prudent, moderé.* Wyze luiden. *Des perſonnes ſages.* De zeven WYZEN van Grieken. *Les ſept Sages de Grece.*

WYZ. Toon, maatzang. *Air, chant, ton de muſique.* m. Op d wyz van Cloris en Coridon. *Sur l'air de Cloris & Coridon.* Op de wyzen den tiende Psalm. *Sur le chef du Pſeaume dixiéme.* Van de wyz af zyn, van zyn stuk af zyn. *être deconcerté, ne ſavoir plus ou l'on en eſt.* Gy zyt van de wyz af, gy zyt van uw stuk af. *Vous y êtes plus, vous avez perdu le fil de votre diſcours.*

WYZE. Een wys mensch. *Sage, un homme ſage.* De wyze heerst over zyne driften. *Le ſage eſt maître de ſes paſſions.* De dood verrast de wyze niet. *La mort ne ſurprend point le ſage.* De drie Wyzen van 't Oosten. *Les trois Mages d'Orient.* De Wyzen bragten Jesus Goud, Mirrhe en Wierook. *Les Mages apporterent à Jeſus de l'Or, de la Mirrhe & de l'Encens.*

WYZE. Wyz, handeling. *Maniere, ſorte, façon.* f. *Biais.* m. Op wat wyze zal ik my gedraagen? *De quelle maniere me conduirai-je?* Doet het op die wyze. *Faites le de cette maniere, de cette façon là.* By WYZE van gesprek, by wyze van Samenspraak. *Par manieres de diſcours, par maniere de Dialogue.* Een spreek WYZE, een manier van spreeken. *Une maniere, une façon de parler.* Een LEERWYZE, manier van iets te leeren. *Une maniere, methode d'enſeigner.*

WYZEN. v. a. Aantoonen. *Montrer, faire voir, indiquer.* Le Pret: *Wees*, le Part: *Geweezen.* Iemand de weg wyzen. *Montrer le chemin à quelqu'un.* Het staat onbeleefd iemand met de vinger te wyzen. *Il eſt incivil de montrer quelqu'un au doit.* A le menschen wyzen malkander met de vinger na, de eenzaame den Hoveling, de Hoveling den eenzame, de Wysgeer den Gierigaart, de Gierigaart den Wysgeer &c

WYZEN. Onderrigten, onderwyzen. *Montrer, enſeigner.* Ik zal u wyzen hoe gy doen moet. *Je vous montrerai comment vous devez faire.* WYZEN. v. a. Tot een voorbeeld geeven, aantoonen. *Renvoyer, donner pour modelle.* De Schrift wyst den luyaard na de mier. *L'Ecriture renvoye le pareſſeux vers la fourmi.* WYZEN, oordeel vellen, uitwyzen. *Juger, prononcer la ſentence.* Het vonnis wyzen. *Prononcer la ſentence.*

Het

Digitized by Google

Het geding ſtaat op 't wyzen, ſtaat eerſtdaags geweezen te worden. *Le procès va être jugé au premier jour.*

WYZER. Een die wyzt. *Celui qui montre, enſeigne.* Een Wegwyzer. *Un Guide, un Conducteur.* WYZER, Zonnewyzer. *Cadran au Soleil, Horloge Solaire.* m. Het ſtylrje van de wyzer, de ſchaduw van de wyzer. *Le ſtile du cadran, l'ombre du cadran.* WYZER, wyzer plaat, buitenſt deel van het uurwerk. *Cadran.* m. *Partie exterieure de l'Horloge.* Hoe laat is 't op die wyzer? *Quelle heure eſt il à ce cadran?* WYZERNAALD, naald die op de wyzerplaat de uuren aanwyzt. *Aiguille du cadran.* f. WYZERPLAAT, plaat daar de wyzer-naald op omdraayd en daar de uuren op geſchilderd zyn. *Le cadran, plaque dans laquelle tourne l'aiguille, & ſur laquelle les heures ſont peintes.* De wyzerplaat van een Orloosje, van een Uurwerk. *Le cadran d'une Montre, le cadran d'une Horloge.*

X.

DEze Letter die de klank of kragt van K S. heeft, is alleen in de vreemde naamen, XANTUS, XERXES, XENOPHON, ALEXANDER, gebruikelyk: zoo dat zy hier ſlechts plaats vind, om neffens de overige Letters van 't Alphabeth, de conſtering te paſſeeren.

Y.

DE Y, is een Letter die zommige uit het Nederduits Alphabets zoeken te bannen, maar die in de volgende woorden van de meeſten met grond en reden gebruikt word.

Y A.

YACINTH of HYACINTH. Bekende Zomerbloem. *Hyacinthe, Jacinte.* f. Daar zyn blaauwe en geele Yacinthen. *Il y a des Hyacinthes jaunes & des Jacintes bleuës.*

Y D.

YDEL. Adj. IEDEL. Leeg, ledig. *Vuide, où il n'y a rien.* De Wysgeeren twiſten of 'er ydele plaatſen in de Natuur zyn. *Les Philoſophes diſputent s'il y a des lieux vuides, s'il y a du vuide dans la Nature.*

YDEL. Adj. Onnut, vrugteloos. *Vain, inutile, oiſeux.* Alle zyne poogingen zyn ydel geweeſt. *Tous ſes efforts ont été vains.* Wy zullen van alle ydele woorden rekenſchap geeven. *Nous rendrons compte de toutes paroles oiſeuſes.* Een YDELE hoop. *Une vaine eſperance.* Ydele gedagten. *De vaines penſées, des penſées chimeriques.* Des Waereld roem is een ydele zaak. *La gloire du Monde eſt une choſe bien vaine.* Ydele praat, ydele klap. *Des diſcours frivoles, des raiſons de bibus.*

YDELHEID. f. Ydele roem, vrugteloosheid, waan, rook. *Vaine gloire, vanité, inutilité, fumée, préſomption.* f. Des Waereld ydelheid aankleeven. *Courir après la vaine gloire du Monde* Ydelheid der ydelheden, zegd de Prediker. *Vanité des vanitez, dit le Prêcheur.*

YDELYK. Adv. Iedelyk, te vergeefs, onnuttelyk. *Vainement, en vain, inutilement.* Ydelyk ſpreeken, ydelyk hoopen. *Parler vainement, eſperer vainement.* Gy zult de Naame des Heeren uwes Gods niet ydelyk gebruiken. *Tu ne prendras point le nom de l'Eternel ton Dieu en vain.*

YDER, IEDER. Elk man, elke vrouw, elke zaak. *Chacun, chacune: pronom diſtributif.* Zy kreegen yder een Ducaat. *Ils eurent chacun un Ducat.* Een yder geeven 't geen hem toekomt. *Donner à chacun ce qui lui appartient.* YDER, ELK, ygelyk. *Chaque: pronom diſtributif de tout genre.* Hy ſtruikelde op yder ſtap. *Il bronchoit à chaque pas.* Hy beriſpte my op yder woord dat ik ſprak. *Il me reprenoit à chaque parole que je diſois.* YDER EEN. Adv. Elk een, al de luiden. *Chacun, tout le monde.* Yder een zegd het. *Chacun le dit.* Het komt yder een niet gelegen. *Cela n'eſt pas de la commodité de tout le monde.*

Y G.

YGELYK. Yder, elk een, ieder een. *Un chacun, chaque perſonne, tout le monde.* Men kan een ygelyk niet voldoen. *On ne ſçauroit contenter un chacun.* Dat zyn de gevoelens van een ygelyk. *Ce ſont là les ſentiments d'un chacun, de tout le monde.* Niet een ygelyk die daar zegd, Heere, Heere, zal ingaan in 't Koningryke des Hemels. *Un chacun qui dit, Seigneur, Seigneur, n'entrera pas au Royaume des Cieux.*

Y K.

YK, EIK, PEGEL. Merk op de gewigten en maaten. *Etalon.* m. *La marque qui ſe fait aux poids & aux meſures.* De kan is tot aan den yk toe vol. *Le pot eſt plein juſqu'à l'etalon, à la marque, à la jauge.* YKEN. v.a. met een merk tekenen, na de yk-maat. *Etalonner, marquer ſuivant l'etalon.* 't Gewigt yken, de wynmaaten yken, de koorn-maaten yken. *Etalonner le poids, les meſures à vin, les meſures à bled.* YK-MAAT, maat of voorbeeld op welke de maaten en gewigten ge-ykt worden. *Etalon.* m. *Modelle, prototype ſuivant lequel on regle les meſures & les poids.* YK-MEESTER, yker, aangeſtelde bediende om de gewigten en maaten te yken. *Officier établi pour etalonner les poids & les meſures.*

Y L.

YL. Woord als volgd te gebruiken. Hy ging'er in der yl, in aller yl na toe. *Il y alla promptement, il y courut en toute diligence.* YLEN. v.n. Snellen, haaſtig voort loopen: Poetiſch woord. *Courir vite, s'avancer rapidement, marcher avec rapidite.* De Zon yld naar zyn ondergang. *Le Soleil s'avance avec rapidité vers le couchant.* YLEN, raaskallen, aan een ylende koorts ziek leggen. *Avoir la fievre chaude, extravaguer, voir des tranſports de cerveau.* De zieke begind al te ylen. *Le malade commence deja à extravaguer.* YLENDE KOORTS, heete koorts, raazende koorts. *Une fievre chaude, fievre avec des tranſports de cerveau.*

YLHOOFDIG. Adj en Subſt. Die ſtuipen en raaskallingen onderheevig is. *Hypochondriaque, attaqué du cerveau.* Gy zoud my YLHOOFDIG MAAKEN, gy zoud my door 't gaaren doen ſpringen. *Vous me feriez tourner la cervelle, vous me feriez perdre l'eſprit, devenir fou, devenir chevre.* De heete koorts veroorzaakt een YLHOOFDIGHEID, raaskalling. *La fievre chaude cauſe des tranſports de cerveau, cauſe le delire.* YLHOOFDIGHEID, maaling, wervelziekte. *Bizarrerie, extravagance, fantaſquerie, manie.* f.

YLINGS. Adv. Snellyk, met 'er haaſt. *Promptement, ſoudain, avec rapidité, au plutos.* De Zon volbrengd ylings zynen loop, haren loop zeggen de Geleerde. *Le Soleil achève ſa courſe avec rapidité.*

Y P.

YP, YPENBOOM. Ypenboom, groote boom met dunne blaaden en altyd groen. *If, Hieble, eſpece d'Orme, grand arbre toujours verd avec des feuilles menuës.* Een boog van Ypen hout. *Un arc fait d'If.* De ſchaduw der Ypen is gevaarlyk. *L'ombre des If eſt dangereuſe* YPENBOOMEN planten. *Planter des If.*

YS.

Digitized by Google

YS. Bevrooren water. *Glace.f. De l'eau gelée.* Dag-ys, nagt-ys. *Glace d'un jour, glace d'une nuit.* Over 't ys loopen. *Aller sur la glace.* Met schaatsen ryden over het ys. *Aller à patins, courir, glisser sur la glace.* Zoo koud als ys. *Froid comme glace.* Het ys begind te gaan. *La Riviere charie, la glace se rompt.* Wel beslaagen ten ys komen, zyn stukken klaar hebben, wel gewapend zyn. *être ferré à glace, être en etat de se bien tenir en cas d'attaque.* Hy staat op een glad ys, zyn staat is wankelbaar. *Il est sur un pas bien glissant, sa fortune est bien chancelante.* De eerste zyn om het ys op te breeken, het spoor op booren. *être le premier à rompre la glace, être le premier à tenter une entreprise difficile.* YS-BAAN, ry-baan, baan op 't ys tot gemak van de schaatseryders &c. *Une allee sur la glace pour la commodité des patineurs &c.* YS-BREEKER, breed en zwaar beslaage vaartuig, om door kragt van menschen of paarden het ys op te breeken. *Bâtiment plat fort lourd & ferré bien epais, avec lequel on casse la glace à force d'hommes ou de chevaux.* YSDAM, verzameling van ys-schollen op malkander gekruid, en die eenige doortogt stoppen *Un amas de glaçons chariez les uns sur les autres, & qui barrent ou bouchent quelque passage.* YSGANG, sterke drift van ys, door de stroom voortgedreeven, gevaarlyk voor dammen, dyken en bruggen. *Debacle.f. Debaclement.m. Amas de glaçons que le courant de l'eau emporte au grand danger des levées, digues & ponts.* De brug is door de laatste ysgangen weg gespoeld. *Le pont a été emporté par les dernieres debacles.* YSKEGEL, bevrooren water-druppels *Glaçon en forme de chandelle.* YSKELDER, diepe en groote kuil in de aarde, om 't heel jaar door ys in te bewaaren. *Glaciere.f. Fosse grande & profonde creusée en terre pour y conserver de la glace toute l'annee.* YSKOUD, heel koud, fel koud. *Froid à glace, grand froid.* Het is van daag ys koud. *Il fait froid à glace aujourd'hui.* YSSCHOL, dik stuk ys. *Glaçon.* m. *Gros morceau de glace.* De ysschollen kruyen op malkander. *Les glaçons charient l'un sur l'autre.* YSSLEE, slee om ten y te gaan, als boere slee, hand slee, narre slee. *Un traineau à glace.* m. YS-SPOOR, slyk-spoor, y-re plaat met scherpe pennen, om onder de hiel v de schoen te schroeven of daar aan te binden. *Crampon.* m. *Machine de fer enchassée à vis dans l'talon du soulier ou liée autour.* YS-VOGEL, beroemd vogel die na men daar af zegd, zyn nest op de oeve van de Zee maakt. *Alcyon.* m. *Oiseau fameux dont on raconte qu'il fait son nid au bord de la Mer* De Zee word stil als den Ysvogel zyn nest maakt. *La Mer s'appaise quand l'Alcyon fait son nid.* Ys z- Zee digt aan een der twee Waerelds-Poolen gele n *La Mer glaciale, Mer d'auprès un des deux Pol du Monde.*

YSSELYK. Adj. schrikkelyk, vervaarlyk, naar. *Horrible, terrible, epouvantable, affreux.* Een ysselyke wreedheid, yselyke boosheid *U horrible cruauté, horrible mechanceté.* Yssel- monster-dier. *Monstre horrible.* Dat is yselyk om te zien. *Cela est horrible, epouvantable, affreux à voir.* Het is yselyk koud. *Il fait un froid horrible.* Hy brengd een yselyk geld door. *Il fait une horrible depense.* Zy is YSSELYK leelyk, hy is yselyk mismaakt. *Elle est horriblement laide, il est horriblement defiguré.* Men zat 'er YSSELYK gedrongen. *On y etoit horriblement pressé.* Dat goed is yselyk duer. *Cela est horriblement cher.* YSSELYKHEID, naarheid, vreeslykheid. *Horreur, terreur.f Fremissement.* m. De yselykheid van de duisternis. *L'horreur des tenebres.* De YSSELYKHEID, verfoeylykheid van de zonde. *L'horreur du peché.* De yselykheid van zyn misdaad komt hem steeds te vooren. *L'horreur, l'enormité de son crime lui revient toujours devant les yeux.*

Y V.

YVER, IEVER. Kragtige genegentheid tot iets. *Zéle.m. Affection ardente pour quelque chose.* Een heiligen yver, een brandenden yver voor Gods eere. *Un saint zèle, un zèle ardent pour la gloire de Dieu.* Een blinden yver. *Un zèle aveugle.* Den yver van Gods Huis verteerd hem. *Le zèle de la Maison de Dieu le devore.* YVER, drift, voortvaarendheid, vlyt, werksaamheid.. *Zèle, ardeur, chaleur, activité, application, vigilance.f.* Met yver studeeren, met yver spreeken. *Etudier avec zele, avec application; parler avec zèle, avec chaleur.* Zyn vrienden met yver dienen. *Servir les amis avec chaleur, avec zèle.* TEGEN-YVER, yverzugt. *Emulation.f.* Een loffelyken yver. *Une louable emulation.* Daar is een yver onder hen, die hen om 't zeerst doet leeren *Il y a une emulation entre eux qui les fait etudier à qui mieux, mieux.* YVER, minnenyd, yverzugt *Jalousie, passion de la personne jalouse.*.. Ontwaakt uwen yver, o! God! ô! *Dieu reveill tes jalousies!*

YVERAAR. Die met yver iets voorstaat *Zelateur, partisan passionné.* 't Is een groot yveraar van 't Gemeene best, van de Vryheid. *C'est un grand zelateur, partisan du bien Public, de la Liberté.*

YVEREN. v.n. Met yver werken, iets yverig bevorderen. *Travailler avec zele, agir avec affection, avec application.* Yveren tot de voortplanting van 't Geloof. *Travailler à la propagation de la Foy.* Yveren om in eenige Konst volmaakt te worden. *S'appliquer fortement pour se perfectionner dans quelqu' Art.* Yveren om zyn makkers voorby te leeren. *Etudier avec emulation afin de surpasser ses camarades.*

YVERIG. Adj Vuurig, kragtig ingenoomen, Godsdienstig. *Zélé, fervent, devot.* Een yverig Predikant. *Un Ministre zelé.* Yverig voor 't Geloof, yverig om God te dienen. *Zelé pour la Foy, zelé pour le service de Dieu.* Een YVERIG gebed. *Une priere ardente, zelée.* Een yverige zugt tot iets *Un ardent desir pour quelque chose.* YVERIG, minnenydig. *Jaloux, epris de jalousie.* Onze God is een yverig God. *Notre Dieu est un Dieu jaloux.* YVERIG, voortvaarend, vlytig, werksaam. *Habile, diligent, expeditif, de prompte execution.* Een yverig werkman. *Un ouvrier habile, diligent, expeditif.* Een yverig Scholier. *Un Ecolier diligent, qui etudie avec application, qui a de l'emulation.* YVERIG. Adv. Kragtiglyk, met drift, met zugt. *Avec zèle, avec ardeur, ardemment.* God yverig bidden. *Prier Dieu avec zele, avec ardeur.* Yverig spreeken. *Parler avec zèle, avec chaleur.* Yverig studeeren. *Etudier diligemment.* Yverig werken. *Travailler diligemment, avec application.*

YVERZUGT. f. Jaloersheid, minnenyd. *Jalousie.f. Passion d'une personne jalouse.* De yverzugt van de Spanjaarden gaat ver *La jalousie des Espagnols va loin.* YVERZUGTIG. Adj. Jaloers, minnenydig. *Jaloux, epris de jalousie.* Yverzugtig man. *Mari jaloux.* Yverzugtige vrouw. *Femme jalouse.* De yverzugtige menschen zyn ongelukkig. *Les personnes jalouses sont malheureuses.*

YVOOR. n. Elpenbeen, gewerkt been uit den Olifantstand. *Yvoire.* f. Een stuk yvoor. *Un morceau d'yvoire.* Een yvoore kam. *Un peigne d'yvoire.* Een naalde kooker van yvoor. *Un etui à aiguille d'yvoire.* YVOOR-

DRAAYER,

Digitized by Google

DRAAYER, die yvoor-werk draayd. *Un tourneur d'yvoire.* YVOORWERK. n. konſtig gedraayd *of* geſneede yvoor-werk. *Des ouvrages d'yvoire tournez ou ſculpez.* YVOOR-WERKER, een die in yvoor werkt. *Un ouvrier qui travaille en yvoire.* YVOOR-ZAND, poeyer, zaagzel van 't yvoor. *De la poudre d'yvoire, ſcieure d'yvoire &c.*

Y Z.

YZEL. n. Regen die vallende bevrieſd. *Du verglas, pluye qui ſe gele en tombant.* Daar valt yzel *Il tombe du verglas.* Men kon niet over de ſtraat gaan wegens het yzel. *On ne pouvoit ſe tenir dans les ruës à cauſe du verglas.* YZELEN v. n. Yzel regenen. *Verglacer, faire du verglas.* Het begind te yzelen. *Il commence à verglacer, à faire du verglas.* Als de YZELING begind. *Quand le verglas commence à tomber.*

YZEN. v. n. Van ſchrik bevangen worden, ys koud worden van ſchrik. *Se glacer, tranſir de peur, fremir.* Dat naar gezigt deed hem yzen *Cet affreux ſpectacle le glaça.* Men yſd van ſchrik als men 't hoord. *On tranſit de peur à l'entendre.*

YZER. n. Zeer hard metaal, daar de meeſte gereedſchappen van gemaakt worden. *Fer.* Geſlaagen yzer, geſmeed yzer. *Du fer battu, du fer forge.* Yzere ſtaaven. *Barres de fer.* Yzer-ſchuim, yzer-roeſt. *Ecume de fer, rouille de fer.* Een yzere bout. *Une cheville de fer.* Het YZER van een piek, van een ſpies, van een pyl. *Le fer d'une pique, d'une lance, d'une fleche* Oud YZER, verſleeten *of* verroeſt yzerwerk. *De la ferraille, vieux morceaux de fer uſez* ou *rouillez.* YZERDRAAD. *Du fil d'archal* YZERE KIST, ſterk bellagen kiſt om geld in te bewaaren. *Un coffre fort, coffre à bandes de fer pour garder l'argent.* YZERKOOLEN, Smits koolen, Luikſe koolen, ſteen koolen. *De la houille, du charbon de forge.* Van Bajazeth werd gezegd, dat hy in een YZERE KOU opgeſlooten wierd, tegen de tralie of ſporten van welke hy zyn hoofd ſtukken ſtiet. *On dit de Bajazeth qu'il fut enfermé dans une cage de fer, contre les barreaux de laquelle il caſſa ſa tête.* YZERKRAAM, winkel daar men yzerwerk verkoopt. *Boutique de Ferronnier, où l'on vend des ouvrages de fer.* YZERKRAAMER, die een yzerkraam heeft. *Un Ferronier, Marchand d'ouvrages de fer.* YZERSMIT, in tegenſtelling van Zilverſmit, Goudſmit &c. *Un Forgeron* ou *un Serrurier.* YZERVARKEN. n. Zee Egel. *Heriſſon de Mer, pourceau de Mer.* m. YZERWERK, alderley werktuig van yzer: als kettingen, pannen, konfooren, tangen &c. *Des ouvrages de fer: comme chaines, poeles, rechauds, pincettes &c.*

YZING. Schrik, grilling door de leden. *Frémiſſement, ſaiſiſſement.* m. *Frayeur qui glace, qui tranſit.* Ik voelde een yzing door al myn leden. *Je ſentis un fremiſſement par tous mes membres, tous mes membres furent glacez.*

Z.

Z A.

ZAAD. n. 't Geen in de aarde gezaayd word. *Graine, ſemence.* f. Kool-zaad. *Graine de chou.* Raap-zaad. *Graine de naveſte.* Meloen-zaad. *Graine de melon.* Pietercelie-zaad. *Graine de perſil.* Lyn-zaad. *Graine de lin.* Hennip-zaad. *Du chenevi* ou *de la graine de chanvre.* Kanary-zaad. *De l'alpiſte* ou *graine de canari.* Laurier-zaad. *Des bayes de laurier* ou *de la graine de laurier.* Zoo vol als zaad, zoo digt als haſt. *Tout plein, tout couvert, à foiſon.* Zyn der veel vrugten aan de boomen? zy ſtaan zoo vol als zaad. *Y a-t-il bien des fruits aux arbres? il y en a tout plein, ils en ſont tout couverts.* Daar zyn vier koude ZAADEN, meloen-zaad, pompoen-zaad, komkommer-zaad, en kauwoerde-zaad. *Il y a quatre ſemences froides, la graine de melon, de citrouille, de concombre & de courge.* De vier heete zaaden zyn, anys-zaad, venkel-zaad, komyn-zaad, kerrewei-zaad. *Les quatre ſemences chaudes ſont: la ſemence d'anis, de fenouil, de cumin & de carvi.* Het ZAAD zaayen, het zaad in de aarde ſtrooyen. *Semer la ſemence, epandre la ſemence en terre.* Het zaad begind wortel te ſchieten. *La ſemence commence à germer.* ZAAD, het gezaayde zaad *Semailles.* f. *Les grains ſemez.* Het zaad rot in de aarde door die groote regen. *La ſemaille pourrit dans la terre par ces grandes pluïes.* ZAAD, vogt tot voortteeling der menſchen en dieren. *Semence.* f. *Sperme* m. Het manlyk zaad, 't vrouwelyk zaad. *La ſemence de l'homme, la ſemence de la femme.* De zaad vloed. *Le flux ſpermatique.* ZAAD, in de Schrift de nakomelingen van Adam. *Semence, dans l'Ecriture, la poſterité d'Adam.* Daar zal vyandſchap zyn tuſſen het zaad der Vrouwe, en het zaad der Slange. *Il y aura inimitié entre la ſemence de la Femme & la ſemence du Serpent.* Het onderwys dat men de kinderen geeft is een ZAAD der deugd. *L'inſtruction qu'on donne aux enfans eſt une ſemence de vertu.* Diergelyke praatjes zyn een zaad van oneenigheid. *De pareils diſcours ſont une ſemence de diviſion, de diſcorde.*

ZAADLING Helling, mannetjes hennep. *Chanvre mâle.*

ZAAG. Yzerblad met tandjes aan de eene zyde, om daar mede te zaagen. *Scie.* f. *Lame de fer avec des dents d'un coté pour ſcier.* Een hand-zaag. *Une ſcie à main.* Een raam-ZAAG. *Une ſcie bandée, à debiter.* Schulp ZAAG. *Scie à refendre.* Span-ZAAG. *Scie à tenons.* Kraan-ZAAG. *Scie à ſcier de long.* Tiek ZAAG. *Paſſepartout.*

ZAAGELIS. f ZAAGSEL. n. Het geen van 't hout valt als men daar in zaagd. *Scieure* f. *Ce qui tombe du bois quand on en ſcie.*

ZAAGEN. v. a. Met de zaag werken. *Scier, travailler de la ſcie.* Hout zaagen, marmer zaagen. *Scier du bois, ſcier du marbre.* ZAAGEN, opzaagen, op de fiool ſpeelen. *Jouer du violon, faire aller l'archet, racler le violon.* Zaag op, ſpeellui! *Ferme violons de village! raclez comme il faut!* Hout ZAAGER. *Scieur de bois.* Marmer zaager. *Scieur de marbre.* ZAAGER, ſpeelman op de viool. *Un racleur de violon, un mechant joueur de violon, un violon de village.* Het zyn van die zaagers van den Overtoom. *Ce ſont de ces violons, de ces racleurs de l'Overtom.* ZAAGMOLEN, molen daar men balken zaagd. *Un moulin à ſcier des ſommiers, du gros bois.* ZAAGSEL. n. Poeyer of zand van iets dat gezaagd word. *De la poudre, de la ſcieure de ce qu'on ſcie.* Yvoor-zaagſel. *Scieure, poudre d'yvoire.* f. Palmenhout-zaagſel. *Poudre, ſcieure de buis.* ZAAGVYLEN. *Limes d'Allemagne, limes en pailles.*

ZAAK. f. Ding. *Choſe, affaire.* t. Een waaragtige zaak. *Une choſe veritable.* Vreemde zaak, belagchelyke zaak. *Choſe etrange, choſe ridicule.* De Waereld is een wonderlyke zaak. *Le Monde eſt une choſe merveilleuſe.* Een goed vriend is een zeldzaame zaak. *Un bon ami eſt une choſe rare.* Praaten wy van andere zaaken. *Parlons d'autres choſes.* Op de omſtandigheden der zaaken letten. *Prendre garde aux circonſtances des choſes.* Is dat zulk een ZAAK! *Eſt ce là une ſi grande choſe!* Een ſchoone zaak, niet waar!

Digitized by Google

Voila une belle chose! une belle affaire vrayement! c'est un beau venez y voir, voila bien dequoy!

ZAAK. Iets dat een bezigheid verstrekt. *Affaire.* f. *Sujet d'occupation.* Een gewigtige zaak, een ernstige zaak. *Une affaire importante, une affaire serieuse.* Zaaken van aangelegentheid. *Affaires de consequence.* Een moeyelyke zaak, noestige zaak. *Une facheuse affaire, affaire epineuse.* De zaligheid is de grootste zaak van een Christen. *Le Salut est la plus grande affaire du Chretien.* Van Staats zaaken spreeken, over de Zee-zaaken handelen. *Parler des affaires d'Etat, deliberer sur les affaires de la Marine.* Dat is de zaak, dat is de knoop, de schorting! *Voila l'affaire, c'est là le noeud, l'enclouure.* ZAAK, regt-zaak. *Affaire.* f. *Proces.* m. Een crimineele zaak, hals zaak. *Une affaire criminelle, un delict capital, affaire ou il y va de la vie.* De zaak zal voor 't Parlement dienen. *L'affaire sera plaidée en Parlement.* ZAAK, pleit-zaak, 't zy crimineele of burgerlyke. *Cause.* f. *Affaire criminelle* ou *civile.* Zyn zaak word bepleit. *Sa cause se plaide.* Een zaak afmaaken. *Vuider une cause.* De goede zaak voorstaan. *Soutenir la bonne cause.* God zal de zaak zyner kinderen beschermen. *Dieu protegera la cause de ses enfans.* Cato nam vergeetsch de zaak van Pompeus tegen Augustus op. *Caton prit en vain la cause de Pompée contre Auguste.*

ZAAKELYKHEID, Zaak van gewigt. *Chose solide, réelle.* Daar zyn veel zaakelykheden in dat boek. *Il y a bien des choses solides dans ce livre.* De zaakelykheden zyn veel minder bequaam de geest te voldoen, dan de gedagten om 'er toe te komen: wat al nieuwe getrouwde die dit noodzaaklyk moeten stemmen!

ZAAKJE. n. Kleine zaak. *Petite affaire.* Dat is het zaakje myn vrind. *C'est la l'affaire mon ami.*

ZAAL. f. ZADEL. Zetel op een paards rug vast gemaakt. *Selle.* f. *Siege attaché sur le dos d'un cheval.* Mans zaal, vrouwe zaal. *Une selle pour homme, selle pour femme.* Uit de zaal vallen *Tomber de la selle.* Iemand uit de zaal ligten, zand-ruiter maaken. *Desarçonner quelqu'un, le mettre hors d'arçon, le jetter par terre.* De Hovelingen weeten malkander beurt om beurt uit de zaal te ligten. *Les Courtisans savent se desarçonner, se culbuter, debusquer tour à tour.*

ZAAL. Groot vertrek in de aanzienelyke huizen. *Salle.* f. *Principal appartement d'une maison d'apparence.* De Edelluiden stonden in de zaal van 't Slot. *Les Gentilshommes etoient dans la salle du Chateau.* Een eet-ZAAL. *Une salle à manger.* Bruilofts ZAAL. *Salle de Nopces.* De zaal van 't Stadhuis. *La salle de l'Hotel de Ville.* Boven-zaal, beneden-zaal. *Salle haute, salle basse.*

ZAAN. Gekookte zoete melk, door karnmelk geronnen, en die men koud eet. *Lait doux bouilli & tourné par le moyen du lait de beure qu'on y mêle & qui se mange froid.*

ZAAYEN. v. n. Het zaad in de aarde strooyen. *Semer, epandre la graine* ou *la semence en terre.* Koorn zaayen, hennip zaayen, vlas zaayen, kropsalaad zaayen. *Semer du bled, semer du chanvre, semer du lin, semer des laituës.* In een onvrugtbaare grond zaayen, een ondankbaar mensch goed doen. *Semer en terre ingrate, rendre service à un ingrat.* Kwaad zaad zaayen, onkruid zaayen, tweespalt verwekken. *Semer la zizanie, semer la discorde, la dissension.* Men moet zaayen, zal men in-oegsten, eerst werken en dan vrugten plukken. *Il faut semer pour moissonner, il faut travailler avant que recueillir les fruits de son labeur.* De Schrift zegd, die in droefheid zaayd, zal in vreugde maayen. *L'Ecriture dit, qui seme en pleurs moissonnera en joye.* ZAAYER, die 't zaad in de aarde strooyd. *Semeur, celui qui seme du grain.* De Gelykenis van de Zaayer. *La Parabole du Semeur.* Een tweedragt zaayert, twist verwekker. *Un semeur de discorde.*

ZAAYLAND. n. Bouwland, teelland. *Terre à ensemencer, terre labourable.* Weiland en zaayland. *Terre en pré & terre à ensemencer.* De ZAAYTYD voor 't koorn, voor de kropsalaad. *La Saison de semer du bled, de semer des laituës.*

ZADEL, ZAAL. f. Zetel op een paard zyn rug gebonden. *Selle.* f. *Petit siege attaché sur le dos d'un cheval.* Platte zadel, Engelse zadel. *Selle rase, selle à l'Angloise.* ZADELBOOM, gedeelte van de zaal, van hout of staal, boogs-gewyze gemaakt. *Arçon.* f. De voorste, de agterste zadelboom. *L'arçon de devant, l'arçon de derriere.* Pistoolen aan de zadelboom hangende. *Des pistolets pendants à l'arçon.* ZADELKNOP, knop van de voorste zadelboom. *Pommeau de la selle.* m. Hy zou gevallen hebben had hy zig aan de zadelknop niet vast gehouden. *Il seroit tombé, s'il n's'etoit tenu au pommeau de la selle.* ZADELMAAKER, die zadels maakten ook koetsen bekleed. *Sellier, ouvrier qui fait des selles & couure des carosses &c.* ZADELRIEM, riem om de zaal in staat te houden. *Sangle de selle.* f. *Bande de cuir pour tenir la selle en etat.*

ZAFT. Adj. ZAGT, glad. *Doux, uni, mollet, pasrude.* Zaft vel, zaft leer. *Peau douce, cuir doux.* Zafte handschoenen. *Des gants doux & mollets.* De ZAFTIGHEID van 't zeem leer. *La molesse du chamois.*

ZAG. *Pret:* van ZIEN. Hy zag my, maar ik zag hem niet. *Il me voyoit, mais je ne le voyois pas.* Romulus zag twaalf Gieren, en Remus maar zes. *Romulus vit douze Vautours, & Remus que six.*

ZAGGELAAR. Scheldwoord, oude zaggelaar. *Vieux Renard, vieux Roquintin, vieux Rodrigue.*

ZAGT. Adj. Glad, niet hard by de taast. *Doux, moëlleux, mollet.* Zagt en blank vel. *Peau douce & blanche.* Dat laken is zagt en wollig. *Ce drap est doux & moëlleux.* Zagte kussens. *Des coussins mollets.* Op een zagt bed slaapen. *Coucher dans un lit mollet.* ZAGT, zoet, rollend, lieflyk. *Doux, coulant, agréable.* Een zagte stem, zagte klank, zagt geruis. *Voix douce, son doux, doux murmure.* De zagte verwen van een schildery. *Les couleurs tendres d'un tableau.* Een Schryver die een zagte styl heeft. *Un Auteur qui a un doux stile.* Een Schilder die een zagt penseel heeft. *Un Peintre qui a un doux pinceau.* Een zagt weer. *Un temps doux.* Het is van daag wat zagter weer als gisteren. *Il fait aujourd'hui un peu plus doux qu'hier.* De rosbaar is een heel ZAGT rytuig. *La litiere est une voiture bien douce.* ZAGTE hulpmiddelen gebruiken, om een zieke te geneezen. *User de remedes bénins pour guerir un malade.* Zagte hulpmiddelen gebruiken om een oproer te stillen. *User de remedes doux pour appaiser une sedition.* ZAGT, geruft, vreedsaam. *Doux, tranquile, paisible.* Een zagte slaap, een zagte rust. *Un dormir doux, un doux repos.* Een stil en zagt leven leiden. *Mener une vie aisée & tranquille.* ZAGT, goedaardig, liefdadig, menschelyk, meedoogend. *Doux, benin, clement, humain, pateyable.* Een zagten aart. *Une humeur douce.* Zagte vermaaning. *Douce exhortation.* De kinderen op een zagte wys regeeren. *Conduire les enfants d'une maniere douce.*

ZAGT. Adv. Zoetjes, stilletjes. *Doucement, tout bas.* Hy sprak hem zagt aan 't oor. *Il lui parla doucement à l'o-*

Digitized by Google

l'oreille. Die letter word zagt uitgeſprooken. *Cette lettre ſe prononce doucement.* ZAGT, voorzigtig, ligtjes. *Doucement, legerement, delicatement.* Men moet het porcelyn zagt handelen. *Il faut manier la porcelaine doucement, delicatement.* Hy kwam heel zagt aantreeden. *Il marchoit tout doucement.* ZAGT, zagtelyk, makkelyk. *Facilement, aiſement.* Gy kond 'er zagt eens aangaan, 't is in uw weg. *Vous pouvez y paſſer facilement, c'eſt en votre chemin.* ZAGT, ſtil, roer u niet. *Tout doux, doucement, ne bougez pas.* Maar zagt, ik hoor geruge! *Mais tout doux, doucement, paix, j'entends du bruit!* Zagt wat! zagt wat! zoo haaſtig niet, word zoo kwaad niet! *Tout doux! tout doux! ne vous emportez pas ſi fort!*

ZAGTELYK. Adv. Op een zagte wyze. *Doucement, d'une douce maniere.* Iemand zagtelyk bejeegenen, zagtelyk aanſpreeken. *Traitter quelqu'un doucement, lui parler doucement.*

ZAGTJES. Adv. Zoetjes, ſtilletjes, langſaamtjes. *Doucement, ſans bruit, lentement.* Zagtjes praaten, zagtjes aantreeden. *Cauſer doucement, marcher doucement.* De Koetsreed zagtjes agter aan. *Le Caroſſe ſuivoit doucement.* ZAGTJES, voorzigtig. *Doucement, delicatement.* Hy ſtreek 'er zyn hand zagtjes over. *Il paſſa ſa main doucement par deſſus.* Dat goed wil zagtjes gehandeld worden. *Il faut manier cela doucement, delicatement.*

ZAGTIGHEID. Adj. Zaftheid, hoedanigheid van 't geen niet hard is by de taſt. *Douceur, moleſſe, delicateſſe* f. De zagtigheid van 't vel. *La douceur de la peau* De zagtigheid van een bed. *La moleſſe d'un lit.* De zagtigheid van een ſtof. *La douceur, la molleſſe d'une etoffe.* ZAGTIGHEID, lieflykheid, ſtilligheid, tederheid. *Douceur* f. *Agrement.* m. De zagtigheid der ſtemme. *La douceur de la voix.* Zagtigheid van een vaers, zagtigheid van ſtyl. *Douceur d'un vers, douceur de ſtile.* De zagtigheid der verwen van een ſchildery. *La douceur des couleurs d'un tableau.* ZAGTIGHEID, goedheid, genegentheid. *Douceur, bonté, affection.* f. Iemand met zagtigheid beriſpen. *Reprendre quelqu'un avec douceur.*

ZAGTMOEDIG. Adj. Goedaardig, menſchelyk, vrindelyk. *Doux, clement, humain, amiable.* Een zagtmoedig menſch, zagtmoedigen aart. *Un homme doux, une humeur douce.* God is zagtmoedig en goedertieren. *Dieu eſt clement & miſericordieux.* ZAGTMOEDIGHEID, goedaardigheid, menſchelykheid, vrindelykheid. *Douceur, bonté, clemence, affabilité.* f. Die Vorſtin won al de harten door haare zagtmoedigheid. *Cette Princeſſe gagnoit tous les coeurs par ſa douceur, ſa clemence.* ZAGTMOEDIGLYK. Adv. Goedaardiglyk. *Avec douceur, avec clemence, debonnairement.*

ZAGTZINNIG. Adj. Zagtmoedig, goedaardig, menſchelyk. *Doux, humain, traittable.* Een zagtzinnig menſch, zagtzinnige geeſt. *Un homme doux, un eſprit doux.* Zagtzinnige vermaaning. *Exhortation douce.* ZAGTZINNIGHEID, zagtmoedigheid, menſchlykheid. *Douceur, humanité, affabilité.* f. Iemand met zagtzinnigheid beriſpen. *Reprendre quelqu'un avec douceur, humanité.*

ZAK. Stuk grof lywaat, zodaanig geſneeden en genaayd, dat men 'er 't geen men wil, in bergen kan. *Sac.* m. Een nieuwe zak, een ouwe zak. *Un ſac neuf, vieux ſac.* Een zak toe binden, een zak leeg maaken. *Fermer un ſac, vuider un ſac.* Turf-zak, koorn-zak, geld-zak. *Sac à tourbes, ſac à bled, ſac à mettre de l'argent.* Een zak van graauw papier. *Un ſac, une poche de papier gris.* ZAK, 't geen in een zak kan. Een zak kooren, een zak koolen, een zak met geld. *Un ſac de bled, un ſac de charbon, un ſac d'argent.* ZAK, leere of linne zak, aan een mans of vrouwe kleed. *Poche.* f. Een groote zak, een kleine zak. *Une grande poche, petite poche.* Geld in zyn zak ſteeken. *Mettre de l'argent dans ſa poche.* In zyn zak taſten. *Fouiller dans ſa poche.* Een zak met Peſos uit Cadix krygen. *Recevoir de Cadix une poche de Peſos.* ZAK van de truktafel, daar de bal in getrukt word. *Beloufe.* f. *La poche du Billard où l'on chaſſe la bille.* Een kat in een zak koopen, iets onbeziens koopen. *Acheter chat en poche, acheter quelque choſe ſans l'avoir vuë.* De zak krygen, afgedankt of uitgejaagt worden. *Recevoir ſon congé, être mis dehors.* Ik geef de min de zak, het wyntje is myn leeven! *Nargue de l'amour, le vin ſeul me fait vivre!* Met zak en pak vlugten, vlugten met al wat men draagen kan. *S'enfuir avec ce qu'on peut emporter, s'enfuir avec ſon Saint Creſpin.* De Boeren vlugten met zak en pak naar de vaſte Steeden. *Les Payſans s'enfuyent avec leurs hardes & bagages dans les Villes fortes.* Met zak en pak uittrekken, uittrekken met al wat men op zig laaden kan. *Sortir vie & bagues ſauves, ſortir avec tout ce qu'on peut charger ſur ſoi.* De bezetting trok met zak en pak uit. *La garniſon ſortit de la Ville vie & bagues ſauves.* ZAKJE, kleine zak. *Sachet, petit ſac* m. *Poche.* f. Het zakjen daar de Diakonen in de Kerk mede om gaan. *La ſachet, la poche attachée au bout d'un bâton avec laquelle les Diacres font la collecte à l'Egliſe.* Hy wil mee een duit in 't zakje ſteeken, hy wil mee praaten. *Il faut qu'il diſe auſſi ſon lardon.* De Geleerde merken aan dat het woord ZAK, het eenigſte is dat ſedert de verwerring der Taalen, onder alle verſtrooyde Volkeren in gebruik is gebleeven; om dat elk in 't onvoltooyd laaten van Babels Tooren naar zyn zak vroeg om zyne ſpillen te pakken en heen te gaan.

ZAK. Dient tot *Adjectivum* aan de volgende ſamengeſtelde. ZAKDRAAGER of ZAKKEDRAAGER, koorndraager, kooldraager, turfdraager. *Porte ſaix, homme qui porte du bled, du charbon, des tourbes dans un ſac.* ZAKGELD, ſpeelgeld. *Argent des menus plaiſirs.* ZAK-NEUSDOEK, ſnuitdoek. *Mouchoir de poche.* m. ZAK-PISTOOL, kleine piſtool om in de zak te draagen. *Un piſtolet de poche.* m. ZAK-PYP, lul-pyp, windſpeel-inſtrument. *Une cornemuſe, inſtrument de muſique à vent.* Op de zak-pyp ſpeelen. *Jouer de la cornemuſe.* ZAKSPIEGEL. *Miroir de poche.* m.

ZAKKEN. v. n. Neerzakken, hellen. *S'affaiſſer, s'enfoncer, pencher.* De aarde werken zakken ligt. *Les fortifications de terre s'affaiſſent aiſement.* De regen doet de grond zakken. *La pluye fait affaiſſer la terre.* De muur begind hier te zakken. *La muraille commence à pencher ici.* Doe Noach merkte dat de wateren begonden te ZAKKEN, te minderen, te daalen. *Lors que Noe remarqua que les eaux commençoient à baiſſer, à s'ecouler.* De prys van 't koorn is aan't zakken. *Le prix du bled baiſſe, commence à baiſſer.* Laat dat end wat zakken. *Lâchez un peu ce bout là.* Iets van zyn eiſch laaten ZAKKEN, rekkelyker worden. *Se relâcher peu de ſes prétentions, devenir plus traittable.*

ZAKKERTJE. n. Brandewyn of gedisteleerd water, andere vogten af te zetten. *Eau de vie ou quelque autre liqueur que l'on boit après d'autres moiſtes pour les faire evacuer.* De Juffers ſien op de een ſlokje brandewyn als een zakkertje te beneeden Thé, om de raauwigheid van 't water te breken. *Les Demoiſelles prennent bien un doigt d'eau*

Digitized by Google

d'eau de vie après le Thé, pour corriger la crudité de l'eau.

ZAL. Woord alleen zynde, van geen betekenis, maar in de toekomende tyd der Werkwoorden de eerste en de derde persoon aanwyzende. *Terme qui ne signifie rien seul, mais marquant la premiere & la troisiéme personne du futur des Verbes.* Ik zal het wel doen. *Je le ferai bien.* Wat zal ik u geeven? *Que vous donnerai je?* Hy zal aanstonds komen. *Il viendra tout à l'heure.* Hy zal het alleen moeten betaalen. *Il faudra qu'il le paye tout seul.* 't Zal morgen misschien beter weer weezen. *Il fera peut être plus beau demain.* Daar zal geen plaats genoeg weezen. *Il n'y aura pas assez de place.*

ZALF. Week medicament, om op een wonde of zweering te leggen. *Onguent.* m. Brand-zalf, Nurenburger zalf. *Onguent pour la brulure, onguent de Nuremberg.* Een doosje met zalf *Une boite avec de l'onguent.* Zalf stryken op een doek. *Etendre de l'onguent sur un linge.* Daar is geen zalf aan te stryken, 't is verlooren arbeid, daar is geen raad toe. *C'est peine perdue, il n'y a point de remede.* ZALFDOOSJE, doosje om zalf in te doen. *Une boëte à onguent.* ZALF-PLAESTER, plaester met zalf bestreeken. *Une emplâtre d'onguent.*

ZALIG. Adj. Van de Hel behouden *Sauvé, garenti de l'Enfer.* Door Gods genade zyn wy zalig. *Nous sommes sauvez par la grace de Dieu.* Om hier namaals zalig te zyn. *Pour être sauvé cy après.* ZALIG, gelukzalig, zeer gelukkig. *Bienheureux, extrêmement heureux.* Zalig zyn de geene die om de geregtigheid vervolgd worden. *Bienheureux sont ceux qui sont persecutez pour justice.* Een ZALIG end, een zalige dood. *Une fin bienheureuse, une mort bienheureuse.* In Gods zalige rust opgenomen worden. *être enlevé, retiré dans le bienheureux repos de Dieu.* ZALIG, de Hemelse gelukzaligheid genietende. *Bienheureux, jouissant de la beatitude Celeste.* De zalige zielen. *Les ames bienheureuses.* Het verblyf der zalige geesten. *Le séjour des esprits bienheureux.* ZALIG. Adv. Zaligly, heiliglyk, op een zalige wyze. *Saintement, d'une maniére bienheureuse.* Men moet zalig leeven om zalig te sterven. *Il faut vivre saintement pour avoir une fin bienheureuse.* Als 't u zalig is, zoo 't u nut en voordeelig is. *Si c'est votre bien, s'il vous en arrive du bien, s'il vous est expedient.*

ZALIGEN. Zalig maaken, behouden. *Sauver, rendre saint, & participant de la beatitude Celeste.* De geenen die God voorgenoomen heeft te zaligen. *Ceux que Dieu a réselu de sauver.*

ZALIGER. Gelukkig overleden. *Feu, deffunt, trépassé heureusement.* Myn Vader zaliger, myn Vrouw zaliger. *Feu mon Pere, ma deffunte Femme.* De hooggeleerde N. N. zaliger gedagteniſſe. *Le très savant N. N. de bienheureuse memoire.*

ZALIGHEID. f. Behoudenis, heiligheid na de eeuwige zaligheid leidende. *Salut.* m. Aan de zaligheid der zielen werken. *Travailler au salut des ames.* Christus heeft het werk onzer zaligheid volbragt. *J. Christ a accompli l'ouvrage de notre salut.* Op uwe zaligheid wagt ik, o! Heere! *J'attens ton salut, o! Eternel!* Want myne oogen hebben uwe zaligheid gezien. *Car mes yeux ont vu ton salut.* Iemand lustig zyn ZALIGHEID zeggen, braaf voorneemen. *Dire à quelqu'un qu'il faut ses veritez, lui chanter bien sa game.*

ZALIGLYK. Adv. Heiliglyk. *Saintement, bienheureusement.* Zaliglyk leeven, zaliglyk sterven. *Vivre saintement, mourir saintement, faire une fin bienheureuse.*

ZALIG MAAKEN. v. a. Van de Hel behouden, de eeuwige vreugd deelagtig maaken. *Sauver, garantir de l'Enfer, rendre participant des béatitudes Celestes.* God heeft zyn Zoon gezonden om de menschen zalig te maaken. *Dieu a envoyé son Fils pour sauver les hommes.* ZALIGMAAKEND. Adj. Heiligmaakend. *Sanctifiant, efficace à salut.* De zaligmaakende genade Gods. *La grace de Dieu sanctifiante, efficace à salut.* Het zaligmaakend woord. *La parole de Dieu efficace à salut.* Zaligmaakende kennis. *Connoissance salutaire, qui mene au salut.* ZALIGMAAKER, Behouder, Heiland. *Sauveur, Liberateur, celui qui sauve.* De dood van onzen Zaligmaaker heeft Gods gramschap gestild. *La mort de notre Sauveur a appaisé la colere de Dieu.* De ZALIGMAAKING der zondaaren is het werk van Gods Geest. *Le salut des pecheurs est l'oeuvre du St. Esprit.* ZALIG WORDEN, behouden worden, de Hemelse vreugd deelagtig worden *être sauvé, être rendu participant des beatitudes Celestes.* Die Gods naam aanroept zal zalig worden. *Quiconque invoquera le nom de Dieu sera sauvé.* Zoo veele als 'er geroepen zyn, die zullen ook zalig worden. *Tout autant qu'ily en a d'appellez, autant y en aura-t-il de sauvez.*

ZALM. Zee-vis, roodagtig van vlees, die de Rivieren op komt zwemmen. *Saumon.* m. *Poisson de Mer qui remonte les Rivieres & dont la chair est rouge.* Zalm vangen. *Prendre du Saumon.* Versse Zalm, gerookte Zalm. *Saumon frais, Saumon fumé.* Een Zalm neusje, een moot Zalm. *Une hure de Saumon, une darne ou dalle de Saumon.*

ZALVEN. v. a. Met olie begieten of bestryken. *Oindre, sacrer, froter d'huile.* Samuel zalfde David tot Koning over Israël. *Samuel oignit David pour être Roy d'Israël.* Een Bisschop zalven. *Oindre, sacrer un Evêque.* De Koningen van Vrankryk worden gemeenlyk tot Rheims gezalfd. *Les Rois de France sont ordinairement sacrez à Rheims.* ZALVING, begieting, bestryking met olie &c. tot een teeken van heiligheid of hooge waardigheid. *Onction. f. Sacre.* m. De zalving der Koningen, de zalving der Bisschoppen *L'onction, le sacre des Rois; l'onction, le sacre des Evêques.* ZALVING, bestryking met olie of zalf. *Oignement.* m. *Friction, frottement avec quelque chose d'onctueux.* De Egyptenaaren en Oosterse Volkeren gebruiken zalvingen. *Les Egyptiens & les Orientaux se servent d'oignements.*

ZAND. n. Begruisde aarde, met korreltjes gemengd. *Sable.* m. Duin-zand, Rivier zand. *Sable de Mer, sable de Riviere.* Wit zand, rood zand. *Sable blanc, sable rouge.* 't Gulle zand van Libyen. *Le sable ardent de Libye.* ZAND, poeyer, gruis, zaaglel van iets. *Poudre. f. Scieure ou limaille de quelque chose.* Goud-zand, yvoor-zand. *De la poudre d'or, de la poudre d'yvoire.* ZAND, zand-bank, plaat. *Banc de sable.* m. Het Doggerzand in de Noordzee. *Le banc de Doggerzand dans la Mer du Nord.* Schipper wagt u voor zanden en stranden. *Patron donnez vous garde des bancs & des ecueils.* Op het zand bouwen, op een losse voet te werk gaan. *Bâtir sur le sable, agir sans précaution.*

ZANDAGTIG, ZANDIG. Adj. Daar veel zand is. *Sablonneux, où il y a beaucoup de sable.* Zandagtig land, zandagtige grond. *Pays sablonneux, terre sablonneuse.* ZANDBAKJE, bakjen om zand in te doen. *Sablier.* m. *Petite jatte où l'on garde du sable.* ZANDBANK, zandplaat, in Zee of in een Rivier. *Banc de sable.* m. 't Schip bleef op een zandbank vast. *Le vaisseau*

Digitized by Google

vaisseau echoua sur un banc de sable. ZAND-BERG, Duin. *Montagne de sable, Dune.* f. De zand-bergen langs de Kust. *Les montagnes de sable le long de la Côte, les dunes qui bordent la Côte.* ZAND-GROND, zandagtige grond. *Fonds sablonneux.* m. *Terre sablonneuse* f. Het is op een zand-grond moeyelyk te gaan. *Il est difficile à marcher sur un fonds sablonneux.* ZANDIG. Adj. Zandagtig, met veel zand. *Plein de sable, sablonneux.* Zandige weg, zandige grond. *Chemin sablonneux, terroir sablonneux.* ZANDKOOKER. *Poudrier.* m. Waar zoekt gy na? ik zoek de zandkooker. *Que cherchez vous? je cherche le poudrier.* ZANDKRAAY. zie ZANDMAN. *Homme qui tire du sable d'une sablonniere.* ZAND-KUIL, hol in een zandberg &c. *Sablonniere.* f. *Creux dans une montagne de sable.* ZANDLOOPER, uurglas met fyn zand, in twee flesjes, om de tyd te meeten. *Sable.* m. *Horloge de verre avec du sable fin, dans deux verres, afin de mesurer le temps.* Zandlooper van een uur. *Un sable d'une heure.* De zandlooper omkeeren. *Retourner le sable.* ZANDMAN, zandkraay, arbeider in de zand bergen of zand-kuilen *Sablonnier, celui qui travaille aux sablonnieres.* ZAND PLAAT, zandbank, zand-kuil. *Un banc de sable.* Op een zandplaat vast zitten. *Echouer sur un banc de sable.* ZAND-PAD. n. zand-wegje. *Petit sentier, petit chemin de sable.* ZAND-PONT, zandschuit. *Un bateau plat qui sert à transporter du sable.* ZAND-RUITER, flegt ryder, of een die van 't paard getuimeld is. *Un pauvre cavalier, ou un cavalier desarçonne, tombe du cheval à terre.* Iemand zand-ruiter maken, uit de zaal ligten. *Desarçonner quelqu'un, le demonter, le faire culbuter du cheval à terre.* ZANDSCHUIT, zandpont *Un bateau à sable, bateau chargé de sable.* ZAND-WEG, zand-pad. *Chemin dans les sables, chemin à fonds de sable, sablonneux.* De zand-weg is goed nu het geregend heeft *Le chemin par les sables est bon à cette heure qu'il a plu.* Zyn karretje gaat op een zand-weg, hy zeild voor de wind. *Il a le vent en poupe, la fortune lui rit, il a les pieds chauds.*

ZANG, Gezang, gekweel. *Chant, ramage.* m. *Harmonie.* f. Bruilofts zang, vreugde zang. *Chant nuptial, chant de joye, d'alegresse.* Der vogelen zang *Le chant, le ramage des oiseaux.* ZANG, wyz, toon. *Chant, ton, air.* m. Dat is de zang niet. *Ce n'est pas là le chant.* Een liedjen op de zang van... *Une chanson sur le chant, sur l'air de...* ZANGER, die in de Kerk of in 't Choor zingd. *Chantre, celui qui chante à l'Eglise ou au Choeur.* De Zangers van onze Lieve Vrouwe Kerk. *Les Chantres de l'Eglise de Notre Dame.* ZANGER, word gezegd van al die zig met gezangen verlustigd. Ik ben een flegt zanger. *Je suis un mauvais chantre.* De zangers die met straatliedjes omloopen. *Les chantres de vaudevilles.* ZANGGODIN, Zangheldin, Zang-nimf, Poëtise geest. *Muse, Nimfe chanteresse, verve Poëtique.* O! Zang-godin bestier myn zwakke veder! *Muse! conduis ma foible plume!* ZANG-KONST, Muziek-konst, konst van te zingen en gezangen op te stellen. *Musique.* f. *L'art de chanter & de composer des airs.* De zang-konst is een vrye konst. *La musique est un art liberal.* Liefhebber van de zang-konst. *Amateur de la musique.* ZANG-KONSTENAAR, Muzikant, liefhebber en kenner van de zangkonst. *Musicien, connoisseur & amateur de la musique.* ZANG-LUST, rym lust, dichtlust. *Verve, ardeur Poëtique.* f. Myn zang-lust door uw schoont genoopt. *Ma verve echauffee, animée par votre beauté.* ZANG-MEESTER, Muziek-meester

Musicien, Maitre de Musique. Een gaauw Zang-meester. *Un excellent Musicien.* Hy is Zang-meester van 's Konings Kapel. *Il est Musicien de la Chapelle du Roy.* ZANGNIMF, Zang-godin, Musa, Poëtise drift. *Muse, Verve, ardeur Poëtique.* Myn Zang-nimf wil my gaan begeeven... *Ma Muse veut m'abandonner...* ZANGSTER, vrouws persoon die de zang-konst oeffend. *Chanteuse, Musicienne.* Een zangster van de Opera. *Une chanteuse de l'Opera.* Op, op, myn ZANGSTER, stel uw snaaren! *Sus, sus, ma Muse, apprêtetoi!*

ZARK. Zerk, steene of marmere tafel, om een graf te dekken. *Tombe.* f. Marmere zark. *Tombe de marbre.* Hier leid onder deze zark.. *Cy gist sous cette tombe..*

ZAT. *Pret:* van ZITTEN. De Hertog van Orleans zat naast den Koning in de Koets *Le Duc d'Orleans etoit à côté du Roy dans le Carosse.* Men vind in de aantekeningen op Palamedes dat de Graaf van *Licester* altyd bloots hoofds zat zoo lang de Predikatie duurde: 't geen van den gantsen Kerkdienst door, verstaan moet werden; want onder 't bidden en zingen der Psalmen zal hy waarschynlyk zyn hoed niet op gehad hebben!

ZAT. Overvloedig verzadigd. *Saoul, prononcez sou, pleinement repu, abondamment rassasié.* Zoo zat als een varken. *Saoul comme un cochon.* Die vent is altyd ZAT, dronken, vol. *Cet homme est toujours saoul, toujours yvre.* Hy is zyn vrouw al ZAT, moe. *Il est deja las de sa femme.* Ik ben het al zat. *J'en suis deja las, deja rassasié, cela m'ennuye deja.* Hy is te ZAT, te weeldrig. *Il est trop insolent, trop volage.* Hy heeft geld ZAT, in overvloed. *Il a de l'argent abondamment, il fait litiere d'argent, il regorge de biens.*

ZATHEID. f. Overvloedige verzadiging tot walgens toe gaande. *Satiété.* f. *Repletion d'aliments qui va jusqu'au degout.* Die zatheid is ongezond *Cette satiété est malsaine.* ZATHEID, vuile dronkenschap. *Crapule, vilaine yvrognerie, debauche.* f. ZATHEID, weeldrigheid, brouddronkendheid. *Insolence, petulence.* f. *Libertinage.* m.

ZAT MAAKEN. v.a. Overvloedig verzadigen *Saouler, rassasier à plein.* Het is beestagtig zig dus zat te maaken. *Cela est brutal de se saouler, de se crever ainsi.* ZAT MAAKEN, dronke maaken. *Saouler, enyvrer.* Zy hadden hem met wyn zat gemaakt. *Ils l'avoient saoulé de vin.*

ZAT WORDEN. v.r. Zig zat eeten of zat drinken. *Se saouler, se crever de viandes ou se gorger de vin.*

ZE.

ZE. Haar, Die: opzigtelyke voornaam voor 't vrouwelyk enkelvoudig. *La: pronom relatif feminin singulier.* Kend gy die Juffer? neen, ik kan ze niet, maar ik heb ze wel meer gezien. *Connoissez vous cette Demoiselle? non, je ne la connois pas, mais je l'ay bien vu d'avantage.* Waar gingt gy met die twee Juffers na toe? ik bragt ze op de Schouwburg. *Où alliez vous avec ces deux Demoiselles? je les menois à la Comedie.* ZE, word altemet voor de persoonelyke voornaam ZY, genomen. *Ils, elles: pronom personnel masc: & fem:* Waar woonen ze? *Où demeurent ils? où demeurent elles?* Ze waaren geen van beiden t'huis. *Ils n'etoient ni l'un ni l'autre, elles n'etoient ni l'une ni l'autre au logis.*

ZEDEKUNDE. f. Leere der zeden. *Morale, doctrine des moeurs.* f. De zedekunde der Heidenen, de zedekunde der Christenen, de zedekunde des Euvangeliums. *La morale des Payens, la morale des Chretiens, la morale de l'Evangile.* ZEDEKUNDIG. Adj. Die de zeden kend. *Moraliste, qui sçait la doctrin e des*

Digitized by Google

des moeurs. Een zedekundig menſch. *Un moraliſte, un homme qui connoit les moeurs.* ZEDEKUNDIG, dat de zeden betreft. *Moral, qui appartient aux moeurs.* Zedekundige reden. *Diſcours moraux.* De Zedekundige Werken van Plutarchus. *Les Oeuvres morales de Plutarque.* De zedekundige Schryvers of *Moraliſten*, als de Heer R. STEEL, in zyn *Spectator* aanmerkt, gelyken *Galenus* in zyne *Methode*, zynde heel langwylig in hunne *Ordonnantien* ofte voorſchriften: wierden alle de Boeken naar de wyze der *Chimiſten*, die in een droppel al de kragten van een vol glas weeten te brengen, tot haare *quint eſſentia* gebragt? wat al Foliantен op een enkeld blad te leezen!

ZEDELES. f. Zedekundige bedenking. *Moralité, maxime, reflexion morale* f. Daar zyn veel ſchoone zedelesſen in dat boek. *Il y a beaucoup de belles moralitez dans ce livre là.*

ZEDELOOSHEID f. Ongebondenheid, brooddronkenheid. *Libertinage, dereglement.* m. ZEDELYK, zedelyke vermaaning. *Exhortation morale.*

ZEDEN. Natuurlyke of verkreegene gewoontens, ten goede of ten kwaade. *Moeurs.* f. pl. *Habitudes naturelles ou acquiſes pour le bien* ou *pour le mal.* De bedurve zeden dezer Eeuwe. *Les moeurs corrompuës de ce Siecle.* De kennis der zeden, de verbetering der zeden. *La connoiſſance des moeurs, la reformation des moeurs.* Kwaade gezelſchappen bederven goede zeden. ſpr: *Mauvaiſes compagnies corrompent les bonnes moeurs.* De Wet der ceremonien en de Wet der zeden, by de Jooden gebruikelyk. *La Loy des ceremonies & la Loy morale des Juifs.*

ZEDENRYK Adj. RYK van goede zeden. *Riche en bonnes moeurs, orné de bonnes moeurs, vertueux, ſage.* Een ſchoone en zedenryke Juffrouw. *Une Demoiſelle belle & vertueuſe, belle & très ſage.*

ZEDERD, SEDERD. Voorzetſel van tyd-meeting. *Depuis, prépoſition de temps.* Ik heb 'er zederd niet meer van gehoord. *Je n'en ai plus ouï parler depuis.* Zederd wanneer is hy in de Stad? zederd giſter avond, zederd lang. *Depuis quand eſt il en Ville? depuis hier au ſoir, depuis long temps.*

ZEDIG. Adj. Ingetoogen, bedaard. *Modeſte, moderé, retenu, poſé.* 't Is een zedig menſch. *C'eſt une perſonne modeſte.* Zedig in zyne daaden, zedig in zyn redenen, in zyn kleeding, in zyn gants gedrag. *Modeſte en ſes actions, en ſes diſcours, en ſes habits, modeſte en toute ſa conduite.* Een ZEDIGE Juffer, eerbaare Juffer. *Une Demoiſelle modeſte, pudique.* Het paſt een vrouw zedig te zyn. *Il ſied bien à une femme d'être modeſte.* Een zedig gelaat, zedige gebaerden. *Un maintien modeſte, des geſtes modeſtes.* Zoo zedig als een nieuw getrouwde Domine. *Auſſi modeſte qu'un Miniſtre nouvellement marié.* ZEDIG, niet opdragtig. *Modeſte, pas eclatant.* Een zedig en net kleed. *Un habit modeſte & propre.* Een zedige koleur. *Une couleur modeſte.* ZEDIG. Adv. Met zedigheid. *Modeſtement, avec modeſtie.* Zedig ſpreeken. *Parler modeſtement.* Zig zedig houden, zedig gekleed zyn. *Se comporter modeſtement, être habillé modeſtement.*

ZEDIGHEID. f. Ingetoogenheid, maatigheid, bedaardheid. *Modeſtie, moderation, retenuë.* f. Met zedigheid ſpreeken, de zedigheid bewaaren: *Parler avec modeſtie, garder la modeſtie.* In de paalen van de zedigheid blyven. *Demeurer dans les bornes de la modeſtie.* De zedigheid paſt een Chriſten. *La modeſtie convient à un Chretien.* Die woorden kwetſen de ZEDIGHEID, de kuisheid. *Ces paroles bleſſent la modeſtie, la pudeur.* ZEDIGLYK. Adv. Met zedigheid, bedaardelyk. *Modeſtement, avec moderation.*

ZEE. Water-verzameling die met de aarde een kloots gewyz ligchaam uitmaakt. *Mer.* f. *Amas d'eaux qui fait avec la terre un corps ſpherique.* De wyde Zee of den Oceaan. *La grand' Mer ou l'Ocean.* De Middellandſe zee. *La Mer Mediterranée.* De Spaanſe Zee. *La mer d'Eſpagne.* De Noord zee. *La mer du Nord.* De Ooſt zee. *La mer Baltique.* De zee van de Archipel. *La mer de l'Archipel.* De Zwarte zee. *La mer Noire.* De Roode zee. *La mer Rouge.* Vaarbaare zee, woeſte zee, ſtille zee. *Mer navigable, mer orageuſe, mer calme.* In zee gaan, zee kiezen, in zee ſteeken. *Entrer en mer, ſe mettre en mer.* Zee winnen, langer hoe verder 't zee raaken. *S'avancer en mer, gagner la pleine mer.* Ik ben al grooter zeen over gevaaren, ik heb wel andere perykels uitgeſtaan. *J'en ay bien vu d'autres, j'ay bien eſſuyé d'autres dangers.* Iemand t'zee helpen, voort helpen, op 't paard helpen. *Faire la fortune de quelqu'un, le mettre en eſtat de ſubſiſter honnêtement.* Regt door zee gaan, niemand omzien, doen zoo als 't behoord. *Aller rondement en beſogne, n'aller point à deux chemins, faire ſon devoir ſans apprehender d'offenſer perſonne.* Met iemand ver in zee zyn, ver met hem ingewikkeld zyn. *être embarqué intrigué bien avant avec quelqu'un, être fortement engagé avec lui.*

ZEEARM. Zeeboezem, zeewater tuſſen 't land in. *Un bras de mer, partie de la mer qui entre dans la terre.* De Zuiderzee is een zee-Arm. *La Zuderzee eſt un bras de Mer.*

ZEE-ATLAS. Zee-kaart Boek. *Atlas marin, recueil de Cartes marines.*

ZEE-BURG. Een vaſtigheid aan de zee. *Une Tour, un Mole* ou *quelqu'autre ouvrage maſſif au bord de la mer.*

ZEE-DIER. n. Een dier in zee levende. *Un animal marin, animal de mer.* De land- en zee-dieren. *Les animaux terreſtres & les animaux marins.*

ZEE-ENGTE. f. Plaats van de zee tuſſen twee na by leggende landen. *Detroit.* m. *Endroit de la mer ſerrée entre deux terres.* De zee-engte van Gibraltar. *Le Detroit de Gibraltar.*

ZEEF, ZEEVE. Aangenaame kragt van de wyn. *Seve.* f. *Force agréable du vin.* Die wyn is te ryp, de zeef is 'er uit. *Ce vin eſt trop mûr, la ſeve en eſt dehors.*

ZEEF. Geſtel om meel &c. te ziften. *Tamis* m *Sas à paſſer de la farine &c.* Fyne zeef, grove zeef. *Tamis fin, gros tamis.*

ZEEGE. Zege, zeker ſpan en ſleepnet om te viſſen. *Certain filet tendu au travers d'une Riviere & qui eſt capable de prendre bien du poiſſon.*

ZEEGAT. n. Opening tuſſen zee en ſtroom. *Pertuis* m *Embouchure.* f. *Ouverture entre la Mer & la Riviere.* Een gevaarlyk zeegat. *Un dangereux pertuis, une embouchure perilleuſe.* Voor de zeegaaten kruiſſen. *Croiſer devant les embouchures des Rivieres.*

ZEEGEVEGT n. Zeeſlag, gevegt ter zee. *Combat naval, bataille navale, combat de mer.* Een bloedig zeegevegt. *Un ſanglant combat naval.*

ZEEGEWASSEN. koraal, hoorntjes, &c. *Productions de la mer, corail, coquillage, &c.*

ZEE-GOD. In de ſtyl der Heidenen, een Godheid die 't Ryk der Zeën bezat. *Dieu marin, Dieu de la Mer, dans le ſtile des Payens.* De Zee-God Neptuin. *Neptune le Dieu de la Mer.*

ZEEHAAN. Zeevis, rood van hoofd en vinnen. *Rouget.* m. *Poiſſon*

Digitized by Google

Poiſſon de Mer dont la tête & les nageoires ſont rouges.

ZEEHARD. Adj. Die niet zeeziek word. *Un homme fait aux fatigues de la mer.* Een zeehard man. *Un homme qui a le pied marin.*

ZEEHAVEN. Haven aan de zee gelegen. *Un Port de mer.* Een veilige Zeehaven. *Un Port de mer ſûr.* Portsmouth is een goede Zeehaven. *Portsmouth eſt un bon Port de Mer.*

ZEEHOND, ROB. Vis met een ſpitſe bek, en groote tanden gewapend. *Chien de mer.* m. *Poiſſon qui a le muſeau pointu & la bouche armée de groſſes dents.*

ZEEHOOFD. n. Kaap, hoek lands in zee uitſteekende. *Cap, Promontoire.* m. ZEEHOOFD, Bevelhebber op zee. *Un Officier de marine, Chef de marine.* Een voornaam Zeehoofd. *Un Officier de marine de conſideration.* Een kloekmoedig Zeehoofd. *Un bon Chef de marine.*

ZEEHOORN. Schulp van een zeeſlak *of* eenige andere zeevis. *Conche, coquille en guiſe de trompe, groſſe coquille de limaçon de Mer &c.* De Tritons bliezen op hunne zeehoornen. *Les Tritons faiſoient retentir leurs conches, leurs trompes de mer.* ZEEHOORNTJES, zeehorentjes, allerlei ſlag van hoorntjes op 't ſtrand te vinden. *Coquillages.* m. pl. *Toutes ſortes de coquilles de mer.* Het is een liefhebber van zeehoorntjes. *C'eſt un curieux de coquillages.*

ZEEKAART. Kaart op welke de Zee kuſten, Eylanden, Zeeklippen, Windſtreeken &c. verbeeld ſtaan. *Carte Hydrographique, Carte repreſentant les Côtes, les Iles, Dangers de mer, Rumbs de vent &c.*

ZEEKALF, ZEEWOLF. Monſterdier als een kalf, met een harde en ruige huid. *Veau marin, animal couvert d'un cuir dur & velu.*

ZEEKANT. f. Oever van de zee, ſtrand. *Le coté de la mer, le bord, le rivage de la mer.* De Dorpen aan de zeekant gelegen. *Les villages ſituez au bord de la mer, du coté de la mer.* De inwooners van de zeekant. *Les habitans du rivage, du coté de la mer; les Riverains.*

ZEEKASTEEL, in de Poëtiſe ſtyl een groot ſchip, een oorlog ſchip. *Un Chateau flotant, en ſtile Poëtique, un gros vaiſſeau, un grand vaiſſeau de guerre.*

ZEEKOMPAS. n. Kompas om op zee te gebruiken. *Cadran de Mer.* m. *Bouſſole.* f. Daar zyn 'er die ſgelooven dat het zeekompas door de Chineezen uitgevonden is. *Il y en a qui tiennent que la bouſſole a été inventée par les Chinois.*

ZEEKRAB. Krab in zee leevende. *Cancre de mer.* m. ZEEKREEFT, groote kreeft in zee te vangen. *Homar.* m. *Groſſe ecreviſſe de mer.* Het vlees van de zee-kreeften is wit en ſmakelyk, dog wat hard van verteering. *La chair du homar, de l'ecreviſſe de mer eſt blanche & ſavoureuſe, mais un peu indigeſte.*

ZEELANDS. Dat Zeeland betreft. *De Zélande, qui concerne la Zélande.* De Zeelandſe Steeden, Zeelandſe moſſelen. *Les Villes de Zélande, moules de Zélande.*

ZEELUGT. Lugt uit de zee komende. *Air de mer, air marin.* Een zeelugt gaan ſcheppen. *Aller prendre un air de mer.* De zeelugt niet konnen verdraagen. *Ne pouvoir ſuporter l'air de mer.*

ZEELUI, ZEELUIDEN. Luiden die de zee bevaaren *Gens de mer, gens qui hantent la mer, des matelots.* Ervaare zeeluiden. *Des gens de mer experimentez.* Naar 't zeggen der zeelui. *Au dire des gens de mer.*

ZEELT. Zoetwater vis, met een zwart en ſmeerig vel. *Tanche.* f. *Poiſſon d'eau douce dont la peau eſt noire & gluante.* Geſtoofde zeelt is een goed eeten. *Des tanches etuvées ſont un bon manger.*

ZEEMAGT. Vloot *of* vlooten van eenig Land. *Forces navales, forces maritimes, la flotte* ou *les flottes d'un Pays.* De Engelſe zeemagt is ontzagchelyk. *Les forces navales de l'Angleterre ſont redoutables.* Als wy al onze zeemagt wilden gebruiken. *Si nous voulions employer toutes nos forces navales.*

ZEEMAN. Zeevaarend man. *Un homme de mer, homme qui hante la mer, un matelot.* Een goed zeeman. *Un bon homme de mer.* Een braaf zeeman. *Un brave matelot, un homme qui a le pied marin.* Een goed zeeman word wel eens nat, een meeſter in zyn konſt kan wel eens miſſen. *Le plus habile homme ſe peut tromper.* ZEEMANSCHAP, kennis van de zeevaart. *Manoeuvre, ſcience de la navigation, connoiſſance de la marine.* f. Hy verſtaat hem de zeemanſchap ter degen. *Il entend fort bien la manoeuvre, la navigation.* ZEEMANSCHAP, vermoogen van 't Opper-zeehoofd, ſpruitende uit zyn kennis in de zee-zaaken. *Autorité du premier Officier de marine, procedant de ſa connoiſſance de la manoeuvre.* Zeemanſchap gebruiken; na de voorvallende gelegentheden zig volgens zeemanſchap gedragen, zonder ſtip op zyn *inſtruktie* te letten. *Faire une manoeuvre de ſon Chef, agir ſur Mer ſelon la connoiſſance qu'on a de la marine, ſans s'arrêter préciſement à ſes inſtructions.* Zeemanſchap gebruiken, omzigtig en redelyk te werk gaan. *Uſer des egards qu'on doit aux gens avec leſquels on traitte, agir avec prudence.*

ZEEMBEREIDER. Die 't zeemleer bereid. *Chamoiſeur, peauſſier, megiſſier en chamois.* ZEEMLEER, leer van wilde geitevellen getouwd. *Du chamois, cuir de chevres ſauvages tané.* Zeemleere broek, zeemleere wambus. *Culote de chamois, pourpoint de chamois.*

ZEEMONSTER. n. Schrikdier dat zig in de zee onthoud. *Monſtre marin* m. *Monſtre vivant dans la mer.* Ik weet een Schryver die een Zee-monſter tot het voornaamſte cieraad van een Tytelplaat tot een Woordenboek heeft doen dienen; is dat niet fyn! *Je connois un Auteur qui a fait ſervir un Monſtre Marin de principal ornement à la taille douce d'un Dictionnaire; cela n'eſt il pas bien inventé!*

ZEEP. Ineetend ſamenkookſel, om 't linnegoed &c. te zuiveren. *Savon.* m. *Compoſition cauſtique & coroſive pour nettoyer le linge &c.* De bruine zeep word met loog water en oly ſamen gekookt. *Le ſavon noir ſe fait de capitel & d'huile bouillie enſemble.* De Spaanſe zeep met dito water en bokke vet. *Le ſavon d'Eſpagne avec la dite leſſive & du ſuif de bouc.* Genuaſe zeep, zeep van Alicant. *Savon de Genes, ſavon d'Alicant.* Met zeep vryven, met zeep waſſen. *Froter avec du ſavon, laver avec du ſavon.* ZEEPBAL, bal van gezuiverde zeep, om de baard te weeken. *Savonnette.* f. *Balle de ſavon purifié pour amolir la barbe.* Geparfumeerde zeep-ballen. *Des ſavonnettes parfumées.* ZEEPERY, zeepzieders werkhuis, plaats daar de zeep word gemaakt. *Savonnerie.* f. *Lieu ou l'on fait le ſavon.* De zeepery van de Star. *La ſavonnerie de l'Etoile.* ZEEP-KOOPER, Koopman in zeep doende. *Marchand de ſavon en gros, qui fait en ſavon.* ZEEP-KRAAMER, die zeep in 't klein verkoopt. *Marchand boutiquier, regratiier qui vend du ſavon en detail.* Geadmiteerde zeep-kraamer. *Marchand de ſavon privilegié.* ZEEP-SOP, zeep water. *De l'eau de ſavon.* De kinderen maaken bellen met zeep-ſop. *Les enfans font des bouteilles avec de l'eau de ſavon.* ZEEPWATER n zeepſop. *De l'eau de ſavon.* Dat zal met zeepwater weg gaan. *Cela s'en ira avec de l'eau de ſavon.* ZEEPZIEDEN, de zeep koo-

ken,

Digitized by Google

ken, bereiden. *Faire le ſavon, le bouillir, le preparer.* ZEEPZIEDER, die een zeepery op heeft. *Savonnier, Marchand qui a une Savonnerie, qui fait travailler au ſavon.* ZEEPZIEDERY, neering en ook 't werkhuis van den Zeepzieder. *Savonnerie.* f. Een Zeepziedery opzetten. *Etablir, commencer une Savonnerie.*

ZEEPAARD of eigentlyk een ZEE-KOE. Zee dier met een hoorn, daar die de landkoeyen mede beſchadigd. *Cheval marin.* m. pluſtot, *Vache marine.* f.

ZEEPLAATS. Plaats aan de zeekant gelegen. *Place* ou *Ville maritime.* De Zeeplaatſen bezigtigen, voorzien. *Viſiter, munir les Places maritimes.*

ZEER. Adv. Uitneemend, heel zeer, zeer goed, zeer ſchoon, zeer wel. *Fort bon, fort beau, fort bien.* Het is zeer koud *Il fait bien froid, extrêmement froid.* Hy zal zeer verwonderd zyn. *Il ſera fort etonné, bien etonné.* Het werk is zeer vermeerderd. *L'ouvrage eſt fort augmenté, eſt augmenté de beaucoup.* Hoe zeer het hem mag ſpyten. *Quelque depit qu'il en ait.* Gy ziet daar aan hoe zeer ik u bemin. *Vous voyez par là, à quel point je vous aime, combien je vous aime.*

ZEER. (Te) Adv. Al te veel. *Trop, trop fortement.* Hy klaagd te zeer, gy bedroefd u te zeer. *Il ſe plaint trop, vous vous affligez trop.*

ZEER. Pyn, ſmert. *Mal* m. *Douleur.* f. Het hoofd doet my zeer. *La tête me fait mal.* Gy zoud my zeer doen. *Vous me feriez mal.* Ik heb een zeere keel. *J'ay mal à la gorge.* Hy heeft een zeere vinger, zeere oogen. *Il a mal au doit, mal aux yeux.* Het doet my aan myn hart zeer, het rouwd my ten hoogſten. *Cela me fait une peine extrême, j'en ſuis ſenſiblement touché.* ZEERIGHEID, ongemak, zweering &c. *Apoſtume, fluxion &c.* Een zeerigheid aan de vinger, zeerigheid aan de keel. *Une apoſtume au doigt, fluxion, incommodité, mal à la gorge.*

ZEEROOF. Zeebuit, roof op zee gehaald. *Butin fait ſur mer.* m. ZEEROOVER, Zeeſchuimer, die alle zeilen blank ſpeeld. *Pirate, Forban, ecumeur de mer.* Hy viel in de handen der zeeroovers. *Il tomba entre les mains des pirates.* De zee van zeeroovers zuiveren. *Nettoyer la mer de pirates.* ZEEROOVER, Kaper met een Commiſſie vaarende. *Corſaire, Capre, Armateur, celui qui va en courſe avec Commiſſion.* De zeeroovers van Algiers, van Barbaryen. *Les corſaires d'Alger, de Barbarie.* Franſe zeeroovers, Zeeuwſe zeeroovers. *Capres, Armateurs François; Capres, Armateurs de Zelande.* ZEEROOVERY, geweldenaary, plundering der zeeroovers. *Piraterie* f. *Brigandage ſur mer.* m. *Metier du pirate, du forban ou du corſaire.* Zig met zeeroovery verryken. *S'enrichir par des pirateries.*

ZEESCHUIM. Visbeen dat by de Drogiſten te koop is, en door Zilverſmeden veel gebruikt word. *Os de ſeche.* m. *Os rayé & veiné dans lequel les Orfevres jettent certains ouvrages en moule.*

ZEESCHUIMER. Zeeroover, die alle zeilen blank ſpeeld, en vrinden en vyand aandoed. *Ecumeur de mer, forban, pirate qui attaque ami & ennemi.* De togt van Pompeus tegen de zeeſchuimers *L'expedition de Pompée contre les ecumeurs de mer, les pirates.*

ZEESLAG. Zeegevegt. *Combat naval.* m. *Bataille navale.* f. De vermaarde zeeſlag van Actium, van Lepante. *La fameuſe bataille navale d'Actium, de Lepante.* Zederd de laatſte zeeſlag. *Depuis le dernier combat naval, combat de Mer.*

ZEESTAD. Stad aan de zee gelegen. *Ville maritime, Ville aſſiſe ſur la mer, près de la mer.* Een ryke zee-Stad. *Une riche Ville maritime.* De Koophandel bloeyd in de zee-Steden. *Le Negoce fleurit dans les Villes maritimes.*

ZEETON. Ton op een zandplaat. *Baliſe.* f. *Tonne flotante pour indiquer un banc de ſable ou autre danger de mer.*

ZEEUW. Zeelander, man uit Zeeland. *Un Zelandois, homme de Zelande.* De Schipper is een Zeeuw. *Le Maître eſt un Zelandois.* De Zeeuwen zyn water Leeuwen. *Les Zelandois ſont des Lions de mer.* ZEEUWS, dat Zeeland of de Zeeuwen betreft. *De Zélande, qui concerne la Zélande ou les Zélandois.* Zeeuwſe tarwe. *Froment de Zelande.* Het Zeeuws Eſquader, *L'Eſcadre Zélandoiſe, de Zélande.* De Zeeuwſe opregtigheid werd nu een weinig verdagt. *La ſincerité Zelandoiſe eſt un peu ſuſpecte à preſent.*

ZEEVAAREND. Adj. Die ter zee vaard. *Qui hante la mer, qui voyage ſur mer.* Zee vaarend man *Un homme qui hante la mer, un homme de mer, un matelot.*

ZEEVAART. Togt op zee. *Navigation.* f. *Voyage ſur mer.* Langduurige, gevaarlyke zeevaart. *Longue navigation, navigation perilleuſe.* ZEEVAART, konſt of weetenſchap van den Stuurman &c. *Navigation.* f. *L'art, le metier du Pilote &c.* Hy verſtaat de zeevaart wel. *Il entend bien la Navigation.* Den Koophandel en Zeevaart doen herleeven. *Faire revivre le Commerce & la Navigation.*

ZEE VIS. Vis in zee leevend. *Poiſſon de mer.* Daar is revier en zeevis in overvloed. *Il y a du poiſſon de riviere & du poiſſon de mer en abondance.*

ZEEVOETEN. Zee-ſchoenen: dit word gezegd van een bevaaren zeeman. Die man heeft zeevoeten, hy is de zee gewend. *Cet homme a le pied marin, eſt fait aux fatigues de la mer.*

ZEEVOND. Zeedrift, wrak, 't geen door de Zee op Strand geſpoeld werd. *Epave.* f. *Choſe qui a eté jettée ſur le Rivage.*

ZEE-VOOGD. zie ADMIRAAL. Opper bevelhebber van een Vloot. *Amiral, premier Officier de marine.* ZEEVOOGD, die 't Ryk der zeen bezit of waande te bezitten. *Maître de la mer, qui a l'Empire de la mer, ou pretend l'avoir.* ZEEVOOGDY, heerſchappy over de zee. *Empire de la mer, domination, ſur la mer.* Die twee Staaten betwiſten malkander de zeevoogdy. *Ces deux Etats ſe diſputent l'Empire, la domination de la mer.*

ZEEWATER. n. Water uit de zee. *Eau de mer, eau ſalée.* Het zeewater is ligter als 't zoet water. *L'eau de la mer eſt plus legere que l'eau douce.* Dit zal hem al 't zeewater niet alwaſſen. *Toute l'eau de la mer ne l'en lavera pas.*

ZEEWIND. Wind uit de zee waayende. *Briſe, vent de mer, vent ſoufflant de la mer vers terre.*

ZEEZAAKEN. Voorvallende zaaken tuſſen vaarende luiden, haar Reders en Koopluiden. Commiſſarilſen van de Zeezaaken. *Commiſſaires etablis pour juger des affaires entre les gens de mer & leurs Bourgeois.* ZEEZAAKEN, zaaken raakende de uitruſting van oorlogſcheepen &c. Daar is lang over de zeezaaken raad gepleegd. *On a long-temps deliberé ſur les affaires de la marine.*

ZEEZIEK. Ontroerd door de beweeging van 't ſchip en de zeelugt. *Malade de mer, qui ſent le mal de mer, qui a des nauſees.* Hy was heel zeeziek en meende alles uit te braaken. *Il fut fort mal ſur mer, il eut des nauſées & penſa rendre l'ame.* Hy is wel zeeziek, maar hy geeft niet over, hy is niet ſcheutig, de hond zit hem op den tas. *Le mal de coeur le prend bien, mais il ne rend pas, il eſt dur à la deſſerre.*

ZE-

Digitized by Google

ZEGE. f. Voordeel op den vyand in den oorlog behaald. *Victoire.* f. De zege bevegten, de zege weg draagen. *Gagner la victoire, remporter la victoire.* Met zege en overwinning wederkeeren. *Retourner victorieux & triomphant.* ZEGEBOOG, triomf boog, eerboog voor een zegepraalende Held. *Arc de triomphe, arc triomphal.* m. Een Held zegeboogen oprigten. *Dreſſer des arcs de triomphe à un Heros.* Een pragtige zege boog. *Un magnifique arc triomphal, un arc de triomphe ſuperbe.* ZEGE-KOETS, ZEGE-WAGEN, triomfwagen. *Un char de triomphe.* De Held op zyne zegekoets gezeten. *Le Heros aſſis dans ſon char de triomphe.*

ZEGEL. n. Geſneeden wapen beeldenaar. *Sceau.* m. Het groot zegel, het klein zegel. *Le grand ſceau, le petit ſceau.* Het zegel van de Staaten van Holland. *Le ſceau des Etats de Hollande.* Een zegel naar maaken. *Contrefaire un ſceau.* Ik hang 'er myn zegel aan, ik ſtaa het met u toe, ik geef 'er myn ſtem toe. *J'y appoſe mon ſceau, j'y donne ma voix, j'en conviens auſſi.* ZEGEL, gedrukte verbeelding van de wapen beeldenaar. *Sceau.* m. *L'empreinte du ſceau.* Het zegel opbreeken. *Rompre le ſceau.* De zegels hangen aan 't Octrooy. *Les ſceaux pendent au Privilege.* ZEGEL, door het Geregt op ſlooten of deuren, kant oor, kaſſen &c. gezet. *Scelle.* m. *L'empreinte du ſceau appoſe par la Juſtice ſur les ſerrures, les portes, les cabinets &c.* De zegels wierden heel bevonden. *Le ſcelle fut trouve dans ſon entier.* ZEGEL-BEWAARDER, bediende van de Kroon die de zegels van 't Ryk bewaard. *Garde des Sceaux, Officier de la Couronne qui garde les Sceaux du Royaume.*

ZEGELEN. v a. Het zegel op iets drukken. *Sceller, appliquer le ſceau.* Op geel, op rood, op groen waſch zegelen. *Sceller en cire jaune, rouge, verte.* De Pauzen zegelen op loot. *Les Papes ſcellent en plomb.* Een Pardon zegelen. *Sceller un Pardon.*

ZEGEL-LAK n. Roodagtige gom daar men Spaans lak en Vernis mede maakt. *Laque* f. *Gomme rougeâtre dont on fait la cire d'Eſpagne & le Vernis.*

ZEGEL-RING. Ring daar men mee kan zegelen. *Anneau qui peut ſervir à cacheter, anneau en cachet.*

ZEGEN. Byzondere genade en gunſt uit den Hemel. *Benediction* f Des Heeren zegen maakt ryk. *La benediction du Seigneur enrichit.* Het is een byzondere zegen Gods. *C'eſt une bénédiction particuliere de Dieu.* Ik hoop het onder Gods zegen. *Je l'eſpere ſous le bon plaiſir de Dieu.* ZEGEN, voorſpoed, geluk. *Proſperite.* f. *Bonheur.* m. Ik wenſch u alderlei heil en zegen in dit nieuwe jaar. *Je vous ſouhaite toute ſorte de bonheur & de proſperité dans cette nouvelle année.* De zegen over het Volk uitſpreeken. *Prononcer la benediction ſur le Peuple.* De Vaderlyke zegen. *La benediction Paternelle.* Eſau zeide tegen Iſaac, Vader hebt gy maar een zegen. *Eſau dit à Iſaac, mon Pere n'as tu qu'une benediction.*

ZEGENEN. v. a. Met eerbied pryzen en looven. *Benir, louer avec un profond reſpect.* Laat ons Gods naam zegenen, die ons zulk een weldaad beweezen heeft. *Beniſſons le nom de Dieu qui nous a fait une ſi grande grace.* Een Altaar ZEGENEN, wyen. *Benir un Autel.* Het brood en de wyn van 't Nagtmaal zegenen. *Benir le pain & le vin de la Sainte Cene.* ZEGENEN. Voorſpoedig maaken. *Benir, rendre proſpere.* God wille uwen arbeid zegenen. *Dieu veuille benir votre travail, labeur.* God zegene en bewaare den Koning. *Dieu beniſſe & garde le Roy.*

ZEGENING. Zegen-wenſch. *Bénédiction, louange, acclamation.* f. *Voeu, ſouhait en faveur de quelqu'un.* Ieder een gaf dat kind duizend zegeningen. *Chacun donnoit mille benédictions à cet enfant.* ZEGENING, zegen, weldaad, gunſt uit den Hemel. *Benédiction* f. *Faveur, grace d'enhaut.* De zegeningen des Allerhoogſten. *Les benedictions du tres haut.* God heeft hem met zegeningen opgeboopt. *Dieu l'a comble de benedictions.* De ZEGENING der gedaantens van 't Nagtmaal. *La benediction, la conſécration des eſpeces de la Sainte Cene.*

ZEGENRYK. Adj. Ryk van zegen. *Riche en bénédictions.* Zegenryke God. *Dieu riche en bénédictions.*

ZEGEPRAAL. Zegenpraal, triomf, plegtige intreede des zegenpraalenden Veldheers &c. *Triomphe.* m. De zegepraal van Scipio Africanus was uitneemend pragtig. *Le triomphe de Scipion l'Africain fut très ſuperbe.* In zegepraal, in triomf omgevoerd werden. *être mene en triomphe.* ZEGEPRAALEN, een zegenpraalende intreede doen. *Triompher, faire une entree triomphante.* De Raad beval dat Scipio zegepraalen zoude. *Le Senat ordonna que Scipion triompheroit.* Over zyn vyanden ZEGEPRAALEN, zyne vyanden verwinnen. *Triompher de ſes ennemis.* ZEGEPRAALEND. Adj. Die als overwinnaar te rug keerd. *Triomphant, qui triomphe.* Ceſar trad zegenpraalende in Rome. *Ceſar entra triomphant dans Rome.* De ZEGEPRAALENDE, overwinnende wapenen van dien Vorſt. *Les armes triomphantes, les armes victorieuſes de ce Prince.* De ſtrydende en de zegepraalende Kerk. *L'Egliſe militante & l'Egliſe triomphante.*

ZEGEPRAALING. Zegepraal, overwinning *Triomphe.* m. *Victoire.* f. Na honderd zegepraalingen moeſt Belizarius gaan beedelen. *Belizaire après cent triomphes, cent victoires fut obligé de demander l'aumone.*

ZEGETEKEN. n. Opgeſtapelde wapens tot een teken van overwinning. *Trophée.* m. *Un amas d'armes en ſigne d'une victoire.* Zegetekens opregten. *Eriger des trophées.* Zegetekens op de voorgevel van een gebouw uithouwen. *Entailler des trophees ſur le frontiſpice d'un bâtiment.*

ZEGEVAAN. Vaan ten teken van overwinning opgeſteken. *Drapeau en trophée, drapeau arboré en ſigne de victoire.* m.

ZEGEWAGEN. Triomfwagen. *Un char de triomphe.* Achilles ſleepte Hector agter zyn zegewagen. *Achilles traina Hector derriere ſon char de triomphe.*

ZEGEWENS. Zegening, toewenſſing van alle heil. *Voeu, ſouhait de proſperité.* m. Hy vertrok met de zegewenſſen van al het Volk. *Il partit avec les voeux de tout le Peuple.*

ZEGGEN. v. n. Uitſpreeken, uiten, met woorden doen verſtaan. *Dire, enoncer, expliquer, faire entendre par la parole.* De waarheid zeggen, zyn gevoelen zeggen. *Dire la verité, dire ſon ſentiment.* Hy zegd niet al wat hy weet *Il ne dit pas tout ce qu'il ſait.* Ik zal het den Meeſter zeggen. *Je le dirai au Maitre.* Myne oogen zeggen u genoeg dat ik u bemin. *Mes yeux vous diſent aſſez que je vous aime.* Ik weet niet wat ik 'er van zeggen, wat ik 'er van denken zal. *Je ne ſçay qu'en dire, qu'en penſer.* Wat is dat te ZEGGEN? wat beduid dat? *Qu'eſt ce que cela veut dire? qu'eſt ce que cela ſignifie?* 't Is te zeggen, dat gy myn vrindſchap niet meer agt. *C'eſt à dire, que vous n'eſtimez plus mon amitie.* Wat wilt gy daar mee ZEGGEN? wat hebt gy daar mee voor? *Que voulez vous dire par là? quel eſt votre deſſein en cela?* ZEGGEN, is ook zelfſtandig. Dat is myn ZEGGEN ook, dat oordeel ik ook. *C'eſt auſſi là mon dire, c'eſt ce que je dis, ce que je juge auſſi.* Het komt op myn zeggen uit. *Cela revient à*

Digitized by Google

mon dire. Wat zeggen is dat? wat een praat is dat? *Qu'eſt ce que cela veut dire? quels diſcours ſont ce là?*

ZEGGER. De geene die iets zegd. *Diſeur, celui qui dit quelque choſe.* Zegger van goeder geluk. *Diſeur de bonne avanture.*

ZEGSMAN. De geene van wie men iets eerſt gehoord heeft. Ik zal u myn zegsman noemen. *Je vous nommerai mon auteur, celui qui me l'a dit.*

ZEGSWOORD. n Gewoon zeggen, aangewend ſpreekwoord. *Expreſſion, maniere, façon de parler ordinaire, accoutumée.* Dat is zyn zegswoord; hy gebruikt die ſpreekwyze dikwyls. *C'eſt là ſon expreſſion; il uſe ſouvent de cette façon de parler.*

ZEIKEN, PISSEN. v. n. in de laage ſtyl. *Piſſer, faire de l'eau.* Het kind wil zeiken. *L'enfant veut piſſer.*

ZEIL. n. Linne maakſel van verſcheide baanen, aan een maſt of raa vaſt gemaakt om wind te vatten. *Voile* f. 't Groot zeil *of* ſchover zeil. *La grand' voile* ou *maitreſſe voile.* 't Bezaan zeil. *La voile d'artimon.* 't Kruis zeil. *Le hunier d'artimon:* 't Mars zeil *Le hunier, voile du mât de hune.* Top zeil. *Perroquet, la plus haute voile.* De onder zeilen. *Les baſſes voiles.* Het zeil ophyſſen *of* opgyen *Hauſſer la voile* Het zeil neer haalen. *Baiſſer la voile.* Met voile zeilen in de Haven komen. *Entrer dans le Port à pleines voiles.* t'Zeil gaan, in zee ſteeken *Mettre à la voile, entrer en Mer.* De ſchepen gingen met een goede wind t'zeil. *Les vaiſſeaux mirent à la voile par un bon vent.* Ergens op t'zeil gaan, een zeker oogwit hebben daar men koers op ſteld. *Regler ſa courſe ſur quelque choſe qu'on tient en vuë,* auſſi, *buter à quelque choſe.* Met de laatſte ſchepen t'zeil gaan, ſemmelen, ſukkelen. *Partir avec les derniers vaiſſeaux, perdre le temps à niveler, manquer l'occaſion pour trop attendre.* Het zeil in top haalen. *Hauſſer la voile à ſon dernier degré, porter la voile haute.* Het zeil in top haalen, zyn ſtaat zoo hoog zetten als 't immers doenlyk is *S'efforcer de paroître, le porter auſſi beau qu'il eſt poſſible, s'elever trop, s'oublier, faire la piaſe.* Het zeil minderen, het zeil inbinden. *Amoindrir, ferler la voile.* Het zeil minderen, een reef inbinden, zyn ſtaat verminderen *Amoindrir la voile, retrencher de ſa depenſe ordinaire.* Het zeil ſtryken, het zeil laaten vallen. *Caler, baiſſer, amener la voile.* Het zeil ſtryken, het zeil ter halver maſt laaten zakken om te groeten. *Amener la voile, ſaluer de la voile, laiſſer tomber la voile à demi mât en marque de reſpect.* Het zeil ſtryken, op ſterven leggen. *être à l'agonie, aller voir nos Peres, être prêt à paſſer le pas.* Onder zeil zyn, de reis zeilende voortzetten. *être à la voile, faire route, cingler.* De ſcheepen waaren al onder zeil. *Les vaiſſeaux etoient deja à la voile, cingloient deja.* Styf onder zeil zyn, niet ligt zwigten: dit word van een ſchip gezegd. *Porter bien la voile, ſe tenir bien en etat ſur l'eau ſans rouler.* Styf onder zeil zyn, tegen de ſchaade konnen. *Avoir les reins forts, être capable de porter une perte.* Styf onder zeil zyn, een roes konnen drinken zonder dronke te worden. *Porter bien ſon vin, ne ſe griſer pas aiſément.* Alle zeilen by zetten om voort te komen. *Faire forces de voiles, mettre toutes les voiles au vent.* Alle zeilen by zetten, zyn uitterſte poogingen doen om zyn oogwit te bereiken. *Mettre tout en pratique, employer le vert & le ſec pour parvenir à ſon but.* Het waayd hem in zyn zeil, 't komt hem ſlaapende t'huis. *Le bonheur lui en vient, le bien lui vient en dormant.* Speelen alle zeilen blank, geen onderſcheid maaken tuſſen vrind en vyand. *Piller ami & ennemi, pirater, exercer la piraterie, faire le metier de pirate, de forban, d'ennemi de mer.* Komen met een opgezet zeil, met een grammen moed, om iemand in de baard te vaaren. *Venir tout en furie, marcher furibond pour rompre en viſiere à quelqu'un.* Ik heb geen zeil voor dat ſchip, ik zie geen kans om dat behoorlyk uit te voeren. *Je ne vois pas jour à réuſſir en cela, je n'ay pas les bras aſſez longs pour en venir à bout.* Als het zeil ſcheurd, dan heeft het een gat; dan is dan, niet ongelukkig voor de tyd. *Si la voile ſe dechire il y aura un trou, alors comme alors, qui vivra verra, point malheureux avant le temps.* Leggen met de zeilen voor de maſt, niet konnen voortzeilen. *Ne pouvoir avancer à cauſe du calme, voir les voiles pendre le mât.* Hier leggen wy nu met de zeilen voor de maſt, hier zyn wy nu onklaar, hier ſtaan wy nu te kyken. *Ne nous voila pas mal à cheval, que faire à cette heure, comment ſortir de cet embarras!* Iemand met de zeilen voor de maſt inwagten, zyn vyand niet ſchroomen. *Attendre ſon ennemi de pied ferme, lui montrer les dents, tenir bonne contenance.* Onder een ſtaand zeiltjen is 't goed roeyen, in den eigentlyken en lig: zin. *Il fait bon ramer quand la voile porte; il fait bon aller à pied quand on tient le cheval par la bride.* Loopen met een nat zeil, het zeil begieten, om beter wind te varten als men laveerd *Porter une voile empeſée, mouiller, empeſer la voile pour lui faire mieux prendre le vent quand on veut louvoyer.* Loopen met een nat zeil, dronke zynde langs ſtraat zwieren. *Faire des S S., aller par bricoles.* Zeil, een ſchip. *Voile* f. *Un vaiſſeau.* Een Vloot van honderd zeilen. *Une Flote de cent voiles.*

ZEIL-BLOK. n. Boelyns-blok, blok op de raa vaſt gemaakt, en daar de boelyns door loopen. *Galoche* f. *Poulie à mouffle platte attachée à la vergue & par où paſſent les boulines.*

ZEILDOEK. n Kanefas, doek of linnen daar zeilen van gemaakt worden. *Du canefas, de la toile à faire des voiles.*

ZEILEN. v. n. Door behulp van een zeil of zeilen voort dryven *Aller, être porté, pouſſe ſur l'eau par une voile ou par des voiles.* Wy zagen de ſchepen in Zee zeilen. *Nous vimes les vaiſſeaux aller en Mer, entrer en Mer.* Het ſchip zeilde ſnel door de baaren. *Le vaiſſeau fendoit les ondes, la vague, le vaiſſeau cinglot comme il faut.* Diep in Zee zeilen. *Aller, cingler, naviger en pleine Mer.* Wy zeilden Ooſtwaard aan. *Nous fimes route, nous portâmes le cap à l'Eſt.* Het ſchip zeilde Noordwaard van ons. *Le vaiſſeau filloit au Nord de nous.* Het ſchip leid gereed om na Cadix te zeilen. *Le vaiſſeau eſt prêt à partir pour Cadix, à faire voile pour Cadix.* Een onzer ſchepen heeft de de vyandlyke Vloot, na Heyſant zeilende, ontmoet. *Un de nos vaiſſeaux a rencontré la Flote ennemie, faiſant voile vers Oueſſant.* Laag zeilen, de wind ruim neemen. *Avoir le vent largue, s'eloigner du vent.* Scharp by de wind zeilen, tegen de wind in krimpen. *Serrer, pincer le vent, haler le vent, s'approcher le plus que l'on peut de l'endroit d'où vient le vent.* Een ſchip in de zyde zeilen, met de voorſteeven in de zyd' beſchaadigen. *Tomber ſur le côté d'un vaiſſeau, prendre un vaiſſeau par le coté, l'endommager en donnant de la proue dans un de ſes cotez* Iemand in de zyd' zeilen, hem zoo veel nadeel toebrengen als immers moogelyk is. *Donner le coup de jarnac à quelqu'un, lui paſſer ſur le ventre, lui cauſer tout le domage poſſible.* Agter uit zeilen, agter uit dryven. *Reculer, aller à la derive.* Agter uit zeilen, agter uit

uit teeren, verarmen. *Tomber en decadence, aller en reculant, être en malheur.* Die luiden zeilen agter uit. *Ces gens là tombent en decadence, sont mal dans leurs affaires.* Een schip voorby ZEILEN, snelder zeilen als hy. *Passer un vaisseau, aller plus vite que lui.* Iemand voorby zeilen, hem de loef afsteeken, hem overtreffen. *Surpasser quelqu'un, lui damer le pion.* Dat is geen Haven om voorby te zeilen, wy moeten hier aanleggen. *Ce n'est pas ici une Chapelle qu'on puisse passer sans y dire Messe.*

t'ZEIL GAAN. v.n. In Zee steeken. *Mettre à la voile, entrer en Mer.*

ZEILGAREN. n. Garen om aan de zeilen te gebruiken *Fil de voile, fil de tre.* m

ZEILMAAKER. Werkman die zeilen maakt. *Voilier, ouvrier qui fait des voiles.* ZEILMAAKER op een schip, een die de zeilen aanslaat en bezorgd. *Trevier, voilier sur un vaisseau, celui qui a soin de l'envergure des voiles &c.*

ZEILREDE Adj. Zeilvaardig. *Prêt à mettre à la voile.* De schepen leggen zeilrede in Tessel. *Les vaisseaux sont au Tessel prêts à mettre voile, prêts à entrer en Mer, à partir au premier bon vent.*

ZEIL-SCHUIT, in tegenstelling van roey-schuit. *Bateau à voile, barque ou petit batiment à voile.*

ZEILSTEEN. Magneetsteen, steen die 't yzer naar zig trekt en 't Noorden aanwyst. *Aiman.* m. *Pierre d'aiman.* f. *Pierre qui attire le fer à soy & qui marque le Nord.* De naald van 't Kompas met de zeilsteen bestryken. *Aimanter l'aiguille du Compas.* De zeilsteen van Florence kon de Helbaarden der Zwitzers uit de *Corps de Garde* ligten, eer zyn kragt door 't vuur gedood was.

't ZEIL STRYKEN. v.n. Met het zeil groeten. *Saluer de la voile, baisser un peu la voile pour marque de respect.*

ZEILVAARDIG, ZEILREDE. *Prêt à mettre à la voile, à faire voile, à partir, à entrer en Mer.*

ZEIN, SEIN. Teken onder de schepen van een Vloot &c. om ordentelyk te zeilen, zyn staat te kennen te geeven &c. *Signal de Mer.* m. *Marque, signal entre les vaisseaux d'une Flotte pour naviger en ordre, marquer son etat &c.* Een zein geeven met de vlag. *Donner un signal avec le pavillon.* Het schip gaf verscheide ZEINSCHOOTEN. *Le vaisseau tira plusieurs coups, fit plusieurs signaux de son canon.*

ZEISSEN. zie SEISSEN. Tuig om 't gras &c. af te maayen. *Faulx.* f. *Instrument pour faucher l'herbe &c.*

ZEKER. Adv. Zekerlyk, in der waarheid. *Certes, assurement, certainement.* Zult gy het dan doen? ja zeker. *Le ferez vous donc? ouy certes, ouy assurement?* Hebt gy 'er niet aangeraakt? neen zeker niet. *N'y avez vous point touché? non certes, non assurément.*

ZEKER. Adj. Als men van menschen, plaatsen of tyden spreekt. *Certain.* Een zeker man, een zekere vrouw. *Certain homme, certaine femme.* Ik heb in zeker Schryver gelezen. *J'ay lu en certain Auteur.* Daar zyn zekere zaaken in dat boek die my niet behaagen. *Il y a certaines choses dans ce livre qui ne me plaisent pas.* Ik was op een zekere dag, op een zekere tyd, op zekere plaats, in zeker huis daar men van zekere luiden sprak. *J'etois un certain jour, un certain temps, en un certain endroit, dans une certaine maison ou l'on parla de certaines gens.*

ZEKER. Adj. Gewis, waar. *Certain, seur, assuré, vray.* De tyding is zeker. *La nouvelle est certaine, seure.* Die zaak is zeker en gewis. *Ceste chose est seure & certaine.* Ik ben 'er zeker van. *J'en suis certain, seur.* ZEKER, verzekerd, veilig. *Seur, assuré, en surete.*

Het geld is in de Bank zekerder als in Kas. *L'argent est plus seur, plus assure en Banque qu'en Caisse.* Hy is zyn leeven niet zeker. *Il n'est pas seur de sa vie.*

ZEKERHEID. f. Veiligheid, bevryding van gevaar. *Surete.* f. *Eloignement de tout danger.* In volle zekerheid leven. *Vivre en pleine surete.* Een plaats van zekerheid zoeken. *Chercher un lieu de surete.* Zyn ZEKERHEDEN neemen voor 't geld dat men uitleend. *Prendre ses sûretez pour l'argent que l'on prête.*

ZEKERLYK. Adv. Gewisselyk, vastelyk. *Sûrement, assurément.* Zult gy dan komen? ja zekerlyk. *Viendrez vous donc? oui, seurement, assurément.*

ZELDEN, SELDEN. Adv. Niet dikwyls, weinig. *Rarement, peu souvent, peu frequemment.* Dat gebeurd heel zelden, 't word zelden gevonden. *Cela arrive fort rarement, cela se trouve rarement.* Ik gaa zelden zoo laat na bed. *Je me couche rarement si tard.*

ZELDSAAM Adj. Byzonder, niet gemeen. *Singulier, rare, particulier.* Een zeldsaam voorval, een zeldsaam voorbeeld van deugd. *Une avanture singuliere, un rare exemple de vertu.* Een opregt vrind is een heel zeldsaame zaak *Un ami sincere est une chose bien rare.* ZELDSAAM. Adj. Vreemd, eigenzinnig. *Singulier, particulier, bizarre, capricieux.* Hy heeft zeldsaame gevoelens. *Il a des sentiments singuliers, particuliers, bizarres.* Hy is zeldsaam in al zyn doen. *Il est singulier, particulier, bizarre en tout ce qu'il fait.* ZELDSAAMHEID, byzonderheid, schaarsheid. *Rareté, singularité.* f. 't Is een zeldsaamheid roozen in de Winter te zien. *C'est une rareté de voir des roses en Hyver.* Daar zyn veel zeldsaamheden in die reisbeschryving. *Il y a bien des singularitez dans cette relation, dans ce voyage.*

ZELFDE. Adj. Niet iets anders, niet verschillend. *Même, point quelqu'autre chose, point different.* Petrus en Simon is de zelfden Apostel. *Pierre & Simon est le même Apôtre.* 't Is de zelfde man, de zelfde vrouw. *C'est le même homme, la même femme.* Geef my van de zelfde wyn als flus. *Donnez moy du même vin de tantôt.* 't Is de zelfde zaak, 't zyn de zelfde redenen *C'est la même chose, ce sont les mêmes raisons.* Het ZELFDE, de zelfde zaak of daad. *Le même, la même chose, ou la même action.* Ik zal u steeds beminnen, doet het zelfde omtrent my. *Je vous aimerai toujours, faites le même à mon egard.*

De ZELFKANT, de ruige zoom van 't laken. *La lisiere du drap.*

ZELFS. Adv. Daar en boven. *Même, de plus, en outre.* Het koste hem al zyn goed en zelfs het leven. *Il lui en couta tout son bien & même la vie.* Het ging zelfs zo ver, dat zy schier gevogten hadden. *La chose alla même si loin, qu'ils faillirent à se battre.* ZELFS, in eigen persoon. *Même, en propre personne.* Doet het zelfs. *Faites le vous même.* Hy ging 'er zelfs na toe. *Il s'y en alla lui même.* Ik heb het zelfs gezien. *Je l'ay vû moi même.* Wy spraaken den Koning zelfs. *Nous parlâmes au Roy lui même.* Zy deed het van zelfs. *Elle le fit d'elle même.* Dat spreekt van zelfs, dat is onwederspreekelyk. *Cela parle de soy même. cela s'en va sans dire.* God is de goedheid, de wysheid ZELFS, zelve. *Dieu est la bonté même, la sagesse même.*

ZELFS. (Des) Zyn *of* haar, bezittende voornaam van alle geslagten en getallen. *Son, sa, ses.* Dien dapperen Veld-overste trok daar op met deszelfs Leger regt op den vyand aan. *Ce brave General marcha là dessus droit à l'Ennemi avec son Armée.* De Koning met de Heeren van deszelfs gevolg verzeld... *Le Roy accompagné des Seigneurs de sa suite.* De wae-

Digitized by Google

reld en deszelfs pragt verzaaken. *Renoncer au monde & à ſes pompes.*

ZELFSTANDIG. Adj. Dat tot de zelfſtandigheid behoord. *Subſtantiel, qui appartient à la ſubſtance.* De zelfſtandige gedaantens. *Les formes ſubſtantielles.* Het zelfſtandig beeld van Saartje Janſz., was in 't hart van den *Kwaker*, Reynier Adriaanſz. heel diep geprent. *L'image réelle, ſubſtantielle de Sara Fille de Jean, etoit gravée bien avant dans le coeur du* Couacre *René Fils d' Adrien.*

ZELFSTANDIG. Letterkonſtig woord, een zelfſtandigheid aanwyzende. *Subſtantif: terme de Grammaire.* Menſch, dier, hitte, ſchoonheid, deugd, zyn zelfſtandige naamen. *Homme, animal, chaleur, beauté, vertu, ſont noms ſubſtantifs.* Het zelfſtandig en het toevoeglyk naamwoord moeten in geſlagte, getallen en gevallen over een komen. *Le ſubſtantif & l'adjectif doivent s'accorder en genre, en nombre & en cas.*

ZELFSTANDIGHEID. f. Weezen dat door zig zelfs beſtaat. *Subſtance.* f. *Etre qui ſubſiſte par ſoy même.* Geeſtelyke zelfſtandigheid. *Subſtance ſpirituelle.* Ligchaamelyke zelfſtandigheid. *Subſtance corporelle.*

ZELFSTANDIGLYK. Adv. Op een zelfſtandige wyze. *Subſtantiellement, d'une façon ſubſtantielle.* De Roomsgezinden geeven voor, Chriſti ligchaam zelfſtandiglyk en weezentlyk te nuttigen. *Les Cath: Rom: pretendent manger le corps de Chriſt ſubſtantiellement & reellement.*

ZELVE, ZELFDE. Adj Geen ander. *Même, point un autre.* Hy is altyd de zelve. *Il eſt toujours le même.* 't Is de zelve van flus *C'eſt le même de tantôt.* De ZELVE werd als een opzigtelyke voornaam voor alle geſlagten en getallen gebruikt. *Le, la, les.* Zoo draa de waaren ingekogt zyn, zal ik de zelve afvaardigen. *Des que j'auray achetè les marchandiſes, je les expedierai, je les enverrai.* Myn laatſte aan UE. is van den tienden dezes, gy zult uit de zelve hebben kunnen zien dat... *Ma derniere à vos graces eſt du dix du courant, vous y aurez pu voir que...* Schipper G is van middag op de Beurs geweeſt, de ZELVE verhaald dat... *Capitaine G. a été ce midy en Bourſe, il raconte que ..* Mevrouw de Keurvorſtin van B. word hier verwagt, zoo draa de zelve aangekomen zal zyn, ſtaat men... *Madame l'Electrice de B. eſt attenduë ici, des qu'elle ſera arrivée on doit...*

ZEMELEN. 't Groſſte gedeelte van 't gemaalen koorn. *Du ſon, la partie la plus groſſiere du bled moulu.* Het deeg is vol zemelen. *La pâte eſt pleine de ſon.*

ZENDBRIEF. Brief door de Ouden geſchreeven en ergens gezonden. *Epitre.* f. *Lettre miſſive des Anciens.* De Zendbrief aan die van Epheſen. *L'Epitre à ceux d'Epheſe, aux Epheſiens.* De Zendbrieven Pauli. *Les Epitres de S^t. Paul.* De Zendbrieven van Cicero. *Les Epitres de Ciceron.*

ZENDEN. v. a. Afvaardigen, toezenden, doen vertrekken. *Envoyer, expedier, adreſſer, faire partir.* Le Pret: *Zond*, le Part: *Gezonden.* Geld, goederen aan iemand zenden. *Envoyer de l'argent, des marchandiſes à quelqu'un.* Als ik by myn Vader ben, zal ik u den Trooſter zenden, zeide Jeſus tegen zyne Diſcipelen. *Quand je ſeray près mon Pere je vous enverrai le Conſolateur, dit Jeſus à ſes Diſciples.*

ZENDING. f. Toezending. *Envoy.* m. De zending van den Heiligen Geeſt over de Apoſtelen. *L'envoy du S^t. Eſprit ſur les Apôtres.* ZENDING, ſchikking, afvaardiging, bevel om ergens iets te gaan doen. *Miſſion.* f. *Envoy.* m. De zending der Apoſtelen om 't Euvangelium alom te verkondigen. *La miſſion des Apôtres pour annoncer l'Evangile en tous lieux.* Zy bevestigden hunne zending door wonderwerken *Ils confirmoient leur miſſion par des miracles.* ZENDING, gemeenſchap van zommige gezondene Munniken, om de Heidenen te bekeeren. *Miſſion.* f. *Congrégation de certains Moines miſſionnaires.* De Vaders van de zending. *Les Peres de la miſſion.* De zending van China. *La miſſion de la Chine.*

ZENGEN. v. a. & n. Blaaken. *Griller, bruler legerement par deſſus, rouſſir.* De huid van een ſchip zengen, blaaken, gaar maaken als het geharpuisd zal worden. *Griller le bordage d'un vaiſſeau, donner le feu à un vaiſſeau qu'on va ſuiver.* De bouten van een patrys zengen eer men die lardeeren zal. *Griller les cuiſſes d'une perdrix avant que de la larder.*

ZENUW. Gedeelte van 't dier, dat de levens-geeſten in 't gantſe ligchaam overdraagd, en het beweegen en gevoelen doed. *Nerf.* m. De zeven ſamenvoegingen der zenuwen. *Les ſept conjugaiſons des nerfs.* De herſſen-zenuw is de voornaamſte. *Le nerf du cerveau eſt le principal.* Het wulps leven verzwakt de zenuwen. *La debauche affoiblit les nerfs.* Het geld is de zenuw van den Oorlog. fig: *L'argent eſt le nerf de la Guerre.* ZENUWAGTIG. Adv. Dat zenuwen heeft. *Nerveux, qui a des nerfs.* De voet is het zenuwagtigſte gedeelte van 't ligchaam. *Le pied eſt la partie du corps la plus nerveuſe.* ZENUWRYK, dat veel goede zenuwen heeft. *Nerveux, qui a beaucoup de bons nerfs.* Een zenuwryk ligchaam. *Un corps nerveux.*

ZERK of ZARK. Graffteen. *Une tombe, pierre platte qui couvre une foſſe.*

ZES. Adj. Telgetal van twee maal drie. *Six, nombre de deux fois trois.* Zes menſchen, zes maanden, zes gulden. *Six hommes, ſix mois, ſix frans.* ZES, 't geen zes verbeeld. *Six, ce qui repréſente deux fois trois.* Schoppe zes. *Le ſix de pique.* Zet een zes onder die negen. *Mettez un ſix ſous ce neuf.*

ZESDE. Telgetal van ſchikking. *Sixiême, nombre d'ordre de tout genre.* Een ſchip van de zeſde rang *Un vaiſſeau du ſixiéme rang.* Het zeſde jaar, de zeſde maal. *La ſixiéme année, la ſixiéme fois.* Lodewyk de zeſde; Paus Alexander de zeſde. *Louis ſixiéme, le Pape Alexandre ſixiéme.*

ZESD'HALF. Een afgezette Staaten Schelling, een malle Schelling. *Un Eſcalin de cinq ſous & demi, une piece de cinq ſous & demi.* Ik heb hem twee zeſd'halven gegeeven. *Je lui ay donné deux Eſcalins de cinq ſous & demi.*

ZESHOEK. Zeshoekige figuur. *Exagone*, m. *figure à ſix angles.* Een volmaakte zeshoek. *Un exagone parfait.* ZESHOEKIG. Adj. Dat zes hoeken heeft. *Exagone, qui a ſix angles.* Een zeshoekige figuur. *Une figure exagone.*

ZESJAARIG. Adj. Van zes jaaren. *De ſix ans, qui a ſix ans, ou doit durer ſix ans.* Een zesjaarige reize, zesjaarig beſtand. *Un voyage de ſix ans, une trève de ſix ans.*

ZESKANT. Zeshoek, zeskantige figuur. *Exagone, polygone regulier qui a ſix cotez.* Die Veſting vertoond een volmaakt zeskant. *Ceſte Forteresſe repréſente un exagone parfait.* ZESKANTIG. Adj. Zeshoekig. *Exagone, qui a ſix angles.* Een zeskantig schanswerk. *Une fortification exagone.*

ZESTIEN. Adj. Telgetal van twee maal agt. *Seize, ſeiſe. Numeral de deux fois huit.* Zy is nog geen zestien jaaren. *Elle n'a pas encore ſeize ans.* De zestien kwartieren van 't Wapenſchild. *Les ſeize quartiers du Blaſon.* ZESTIENDE. Adj. Telgetal van ſchikking. *Seizi-*

Digitized by Google

zième. De zeſtiende van de maand. *Le ſeizième du mois.* 't Zeſtiende hoofdſtuk van 't boek. *Le ſeizième chapitre du livre.* ZESTIENDE, zeſtiende deel. *Seizième, ſeize.* m. *Seizième partie.* Twee ellen en een zeſtiende. *Deux aunes & une ſeizième, & un ſeize.* ZESTIENDE, zes aan een volgende kaarten in 't pieketten. *Une ſixième, ſequence de ſix cartes au jeu de cartes.*

ZESTIG, SESTIG. Adj. Telgetal van zes maal tien. *Soixante, numeraire de ſix fois dix.* Zeſtig gulden, zeſtig jaaren. *Soixante frans, ſoixante ans.* Word gy zeſtig, word je mal! *êtes vous fou, eſt ce que vous perdez l'eſprit!* Een ZESTIG-JAARIG man moet niet denken om te hertrouwen. *Un ſexagenaire ne doit pas ſonger à ſe remarier.* ZESTIGSTE. Adj. Telgetal van ſchikking *Soixantième.* Hy is in zyn zeſtigſte jaar. *Il eſt dans ſa ſoixantième année.*

ZETEL. Geſtel om op te zitten. *Siege, meuble pour s'aſſeoir.* m. Houte zetel, hooge zetel, laage zetel *Siege de bois, ſiege haut, ſiege bas.* De Regter op zynen ZETEL geplaatſt. *Le Juge etant ſur ſon ſiege.* Rome was eertyds de ZETEL van 't Weſterſche Ryk. *Rome etoit autrefois le ſiege de l'Empire d'Occident.* Het hart is de zetel des levens. *Le coeur eſt le ſiege de la vie.*

ZETGANG. Scheepsw: Gang of plank die men uitzetten en inneemen kan. *Planche qu'on avance & qu'on tire.* ZETGANG, looze gang rondom een ſchip dat gebreewd werd. *Echaffaudage autour d'un vaiſſeau qu'on radoube.*

ZETHAAK. Yzer *of* kooper tuigje voor de Zetter op een Drukkery. *Compoſiteur.* m. *Crochet de fer* ou *de cuivre ſur lequel le Compoſiteur arrange les lettres.* Scheeps Timmermans ZETHAAK, houte haak. *Renard, croc du Charpentier de vaiſſeaux.*

ZETHAMER, vierkant van kop. *Marteau à tête quarrée.* m.

ZETREGEL. Vaſte regel, grond regel. *Maxime* f. De zet-regels der Staatkunde. *Les maximes de la Politique.* 't Is een algemeene zet-regel. *C'eſt une maxime generale.*

ZETTEN. v. a. Plaatſen, ergens ſtaan laaten. *Mettre, poſer, placer.* Een ſtoel op zyn plaats zetten. *Mettre une chaiſe à ſa place.* Zyn hoed op zyn hoofd zetten. *Mettre ſon chapeau ſur ſa tête.* De ſpyzen op tafel zetten. *Mettre les viandes ſur table.* Iemand een ſtoel ZETTEN, een ſtoel langen, aanwyzen. *Donner une chaiſe, préſenter un ſiege à quelqu'un.* Water te kooken ZETTEN, hangen. *Mettre de l'eau bouillir.* Gelagen ZETTEN, tappen. *Tenir auberge, donner des repas* Iemand gevangen ZETTEN, vaſt zetten *Mettre quelqu'un en priſon.* Voet aan land ZETTEN, landen. *Mettre pied à terre, aborder.* Zyn waaren op prys ZETTEN, ſtellen. *Mettre ſes marchandiſes à prix.* De prys op het brood zetten. *Mettre le prix au pain.* Een knegt uit het huis ZETTEN, hem weg jaagen. *Mettre un valet dehors, le chaſſer du logis.* Het ſchip op het Land ZETTEN, tegen de Kuſt vaaren. *Donner à la Cote, echouer contre la Cote.* Iemand aan land ZETTEN, uitlaaten *of* weg jaagen. *Deſcendre quelqu'un à terre.* ZETTEN op een Drukkery, de letters tot woorden, regels, paginâs &c. ſamen ſtellen. *Compoſer former des mots, des lignes, des pages.* De ZETTER heeft geen Copy meer. *Le Compoſiteur n'a plus de Copie.*

De ZETTING van 't brood, prys ſtelling op het brood. *Le prix qu'on met au pain.*

ZETYZER, om de zaag tanden krom te buigen, en de zaag te ſcharpen. *Outil qui ſert à plier les dents d'une ſcie, & à l'aiguiſer.*

ZEUG. Zog, wyfje van 't gelt varken. *Truye* f. *La femelle du verrat.*

ZEVEN. Adj. Telgetal op de zes volgende. *Sept, numeraire qui ſuit le ſix.* De zeven Planeeten, de zeven dagen der weeke, de zeven wonderen van de Waereld. *Les ſept Planettes, les ſept jours de la ſemaine, les ſept merveilles du Monde.* ZEVEN, 't geen een getal van zeven verbeeld. *Sept, ce qui repréſente un nombre de ſept.* m. Een ruite zeven. *Un ſept de carreau.* Doet die zeven uit. *Effacez ce ſept là.*

ZEVENDE. Telgetal van ſchikking. *Septième, nombre d'ordre.* De zevende dag der weeke. *Le ſeptième jour de la ſemaine.* Het zevende jaar, de zevende maal. *La ſeptième annee, la ſeptième fois.* ZEVENDE, 't zevende gedeelte van een geheel. *Septième.* m. *La ſeptième partie d'un tout.* My komt 'er een zevende van toe. *Il m'en revient un ſeptième.*

ZEVENHOEK. Zevenhoekige gedaante. *Figure eptagone, figure à ſept angles & à ſept cotez.* ZEVENHOEKIG, dat zeven hoeken heeft. *Eptagone,* Een zevenhoekige Veſting. *Une Forteresſe à ſept angles, un Eptagone.*

ZEVENTIEN. Telgetal van tien en zeven. *Dix-ſept, nombre de dix & ſept.* Zeventien jaar. *Dix-ſept ans.* Zeventien duizend gulden. *Dix-ſept mille frans.*

ZEVENTIENDE. Telgetal van ſchikking. *Dix-ſeptième, nombre d'ordre.* De zeventiende dag. *Le dix-ſeptième jour.* Hy treed in zyn zeventiende jaar. *Il entre dans ſa dix-ſeptième année.* ZEVENTIENDE, zeven agter een volgende kaarten in 't Pieketten. *Septième.* f. *Sequence de ſept cartes au jeu du Piquet.*

ZEVENTIENEN. Woord gepaſt op de algemeene Vergadering van de Ooſt-Indiſe Maatſchappy. De Kamer van ZEVENTIENEN, Vergadering der zeventien Gedeputeerde der Steden die in de Ooſt-Indiſche Maatſchappy belang hebben. *La Chambre des Dix-ſept, l'Aſſemblée des dix-ſept Deputez des Villes intereſſees dans la Compagnie des grandes Indes.*

ZEVENTIG. Adj. Telgetal van zeven maal tien. *Soixante & dix,* altemet ook, *Septante.* Hy is zeventig jaar. *Il a ſoixante & dix ans.* Parys is zeventig mylen van hier. *Paris eſt à ſoixante & dix lieues d'ici.* Zeven maal tien is zeventig. *Sept fois dix ſont ſeptante.* De zeventig OVERZETTERS der Griekſe Bybel. *Les ſeptante Traducteurs de la Bible Grecque.* De overzetting der Zeventige. *La traduction des Septante.* ZEVENTIGSTE, telgetal van ſchikking *Soixante & dixième, nombre d'ordre.* De zeventigſte Pſalm. *Le Pſeaume ſoixante & dixième.*

ZEVER. Kwyl, mond ſchuim. *Bave, ecume de la bouche.* f. ZEVERAAR, kwylaard, kwylbaard *Baveur, celui qui bave, qui jette de la bave.* ZEVEREN. v. n. Kwylen. *Baver, jetter de la bave.*

Z I

ZIE DAAR. Adv. Aantoonend woord. Zie daar myn hand. *Voila, voici ma main.* Zie daar komt hy zelfs. *Le voila qui vient lui même.*

ZIEDEN. v. n. Hard kooken. *Boüillir gros à boüillons.* Ziedend water. *De l'eau bouillante.* Ziedend heet. *Tout chaud, tout boüillant.* ZIEDHARING, haring in ziedend water gaar geworden. *Hareng cuit au court boüillon.*

ZIEK Adj. Onpaſſelyk, in zyn gezondheid ontſtelt. *Malade.* Een ziek menſch is te beklaagen. *Une perſonne malade eſt à plaindre.* Aan de koorts ziek leggen *être malade de la fievre.* Hy leid ziek te bed. *Il eſt au lit malade.* Hy houd hem of hy ziek was. *Il fait le malade.*

ZIEKE. Ziek menſch. *Malade, perſonne malade.* Een zieke op paſſen, bewaaken. *Solliciter, veiller un ma-*

Digitized by Google

malade. Mollere is onder 't ſpeelen van zyn Ingebeelde Zieke aan 't bloed ſpuwen geraakt en kort daar aan geſturven.

ZIEKELYK Adj. De ziekte onderhevig, ongezond, is een kwaad vel ſteekend. *Maladif, valetudinaire, malſain, ſujet à être malade.* Een ziekelyk ligchaam, een ziekelyke vrouw. *Un corps maladif, une femme maladive.* Die man is zeer ziekelyk. *Cet homme eſt fort valetudinaire.* ZIEKELYKHEID, ongezondheid, ſtaat van een ziekelyk menſch. *Indiſpoſition, langueur.* f. *etat d'une perſonne maladive.*

ZIEKENTROOSTER, KRANKBEZOEKER. *Unconſolateur des malades, perſonne gagée de la Ville pour viſiter les malades de ſon quartier.* Om de ziekentrooſter zenden. *Envoyer querir le conſolateur.* Voor ZIEKETROOSTER of Dominé naar Ooſt-Indie vaaren. *Aller aux Indes en qualité de Miniſtre ſubalterne.*

ZIEKTE. f. Onpaſſelykheid, krankheid. *Maladie.* f. Gevaarlyke ziekte, langduurige ziekte. *Dangereuſe maladie, longue maladie.* Ongeneezelyke ziekte *Maladie incurable.* f. De Doctoren kennen zyn ziekte niet. *Les Medecins ne connoiſſent pas ſa maladie.* De vallende ziekte. *Le mal caduc, le haut mal.* Venus ziekte. *Mal venerien.* m. *Maladie Venerienne.* f. Hy heeft de ziekte by haar gewonnen *Il a gagné du mal auprès d'elle.* Beſmettelyke ZIEKTE. *Mal contagieux.* m. *Maladie contagieuſe.* Hy heeft de ziekte in die Stad gebragt. *Il a apporté le mal, la maladie dans cette Ville là.* Een land ZIEKTE, een algemeene of voortloopende ziekte. *Une maladie epidemique, maladie populaire.*

ZIEK WORDEN. v. n. Een ziekte krygen. *Tomber malade, gagner une maladie.* Gy zult ziek worden als gy niet meer ruſt neemd. *Vous tomberez malade, vous gagnerez une maladie ſi vous ne prenez pas plus de repos.*

ZIEL. f. Eerſte levens oorzaak in de leevendige ſchepſelen. *Ame* f. *Principe de la vie dans les créatures vivantes.* De ziel der beeſten is een redenlooze ziel. *L'ame des bêtes eſt une ame irraiſonnable.* ZIEL in een menſch, 't geen hem bekwaam maakt tot denken, willen, redenkavelen. *Ame, dans un homme ce qui le rend capable de penſer, de vouloir & de raiſonner.* De ziel is ondeelbaar en onſterffelyk. *L'ame eſt indiviſible & immortelle.* De bekwaamheden, de werkingen, de drifren der ziele. *Les facultez, les operations, les paſſions de l'ame.* Hy heeft een edelmoedige ziel, een laſhartige ziel. *Il a une ame genereuſe, ame noble, une ame lâche, une ame de boüe.* De reden is de ZIEL van de Wet, de opregtigheid is de ziel van de neering. *La raiſon eſt l'ame de la Loy, la bonne foy eſt l'ame du commerce.* Een Leger zonder Hoofd is een ligchaam zonder ziel. *Une Armée ſans Chef eſt un corps ſans ame.* ZIEL, ten aanzien van den Godsdienſt *Ame, par rapport à la Religion.* Ziel door den Doop wedergebooren. *Ame regenerée par le Bapteme.* Vrygekogte ziel door Chriſti bloed. *Ame rachetée par le ſang de Chriſt.* Ziel door de genade verligt. *Ame illuminée par la grace.* Als de ZIEL van 't ligchaam afgeſcheiden is. *Quand l'ame eſt ſeparée du corps.* Zyn ziel is by God. *Son ame eſt devant Dieu.* Voor de zielen der overledenen, voor de zielen van 't Vagevuur bidden. *Prier pour les ames des trepaſſez, pour les ames en Purgatoire.* De aller ZIELEN dag volgd op Allerheiligen. *La fête des Trepaſſez ſuit la Touſſaints.* Zoo de Heer DU RYER, vertaalder van den Alcoran waar zegd, bidden de Turken gelyk de Heidenen en Roomsgezinden voor de zielen der overledene.

ZIEL. Ligtvaardig, roekeloos, losleevend menſch. *Ame, un homme debauché, libertin, determiné.* 't Is een ligte ziel. *C'eſt une bonne ame, un debauché, un perdu.* Dat is een ziel! *ô! la bonne ame! le bon apôtre!* ZIEL, werd altemet genomen voor man, vrouw of kind. *Ame, eſt priſe quelque fois pour homme, femme ou enfant.* Daar was geen levendige ziel in 't heele huis. *Il n'y avoit pas une ame dans toute la maiſon.* Geen ziel weet 'er af dan gy en ik. *Ame qui vive ne le ſait que vous & moy.* Daar zyn over de drie honderd duizend zielen in Amſterdam. *Il y a plus de trois cens mille ames à Amſterdam.* Adrianus alvoorens den laatſte ſnik te geeven, ſprak zyne ziel dus boerende aan: myn zieltje, myn troosje en alderliefſte trouwe gezellinne en bewoonſter mynes ligchaams, nu gy 'er uit moet, waar heenen zult gy reizen, naar bleeke, koude en naare plaatſen, daar gy gelyk voor dezen niet meer ſcherſſen zult.

ZIELMIS. Mis voor een ziel die men in 't Vagevuur agt opgehouden te zyn. *Meſſe pour un trepaſſé, meſſe de* Requiem *pour une ame que l'on croit retenuë en Purgatoire.* Om dat Karel de vyfde te weinig Zielmiſſen in zyn laatſte wil bevolen had te doen, wierd hy Ketter verklaard, en zyn Biegtvader *Cacalla, benevens* de ſchim van zyn Prediker *Ponce*, als zoodanige verbrand.

ZIELROEREND. Adj. Beweeglyk, dat de ziel of de zinnen ontroed, gaande maakt. *Pathetique, touchant, qui emeut les paſſions.* Zielroerend Treurſpel, zielroerende aanſpraak, zielroerende Predicatie. *Tragédie pathetique, harangue pathetique, Sermon pathetique.* Dat is heel ZIELROEREND aangetoond, uitgeleid. *Cela eſt demontré, expliqué très pathétiquement.*

ZIELTJE. n. Op zyn moſs, de alderonderſte vrouwe rok. *Cotteron.* m. *La jupe ou le cotillon qui touche à la chemiſe, un* garde-cul, *dans le bas ſtile.*

ZIELTJE. Loslevend menſch, ligtvaardig en roekeloos zondaar. *Deborde, debauché, determiné, garnement, perdu.* 't Is een zieltjen, is 't! *C'eſt un franc debauché! un determiné, un debordé, un perdu!*

ZIELTOOGEN. v. n. Op ſterven leggen, op 't uitſterſte zyn. *être à l'extrémité, à l'agonie, agoniſer, être prêt à rendre l'ame, à jetter le dernier ſoupir.* Hy begind te zieltoogen. *Il agoniſe, il va rendre l'ame, il va jetter le dernier ſoupir.* ZIELTOOGEND, die zieltoogd, op 't uiterſte leggende. *Agoniſant, à l'agonie, prêt à rendre l'ame.* Ik vond hem zieltoogende. *Je le trouvai agoniſant, à l'agonie, prêt à rendre l'ame.*

ZIELVERKOOPER. Maaklaar in warm vleeſch, een die zig geneerd met ſoldaaten, matroozen &c. uit te ruſten, mits grooten intereſt voor zyn verſchoote penningen te bedingen. *Marchand de chair humaine, Uſurier qui ſe mêle de manir d'habits & de proviſions des Soldats, des Matelots, à raiſon d'un gros interêt pour ſes avances.*

ZIEN. v. a. De voorwerpen met de oogen ontdekken, of gewaar worden. *Voir, decouvrir.* Le Pret: Zag, le Part: *Gezien.* Onderſcheidentlyk zien, klaar zien. *Voir diſtinctement, voir clair.* Duiſter zien. *Voir trouble.* Ik zie ginter een man, ſtaan. *Je vois là bas un homme.* Het is donker, ik kan niet meer zien. *Il fait obſcur, je ne ſaurois plus voir.* ZIEN, altemet voor GEZIEN, gebruikt. Ik heb hem daar in zien gaan. *Je l'ay vu entrer là dedans.* Ik heb het verſcheide maalen zien doen. *Je l'ay vu faire pluſieurs fois.* ZIEN, beleven, ondervinden. *Voir, eprouver, experimenter.* Hy is jong, hy zal nog veel moeren zien. *Il eſt jeune, il lui faudra voir bien des choſes encore.* Iemand wel mogen ZIEN, iemand toegedaan zyn. *Voir quelqu'un de bon oeil,*

Digitized by Google

oeil, avoir de la bienveuillance pour lui. Iemand na de oogen ZIEN, hem oppaſſen, in 't gat kruipen. *Faire la cour à quelqu'un, être ſouple devant lui, le menager.* ZIEN, begrypen, beſeffen. *Voir, remarquer, connoître.* Wie zier niet dat zulks den ondergang van den Staat zou zyn? *Qui ne voit que cela ſeroit la ruine de l'Etat?* ZIEN, letten, agt ſlaan op iets. *Regarder, prendre garde, s'arrêter à quelque choſe.* Op het geld zal ik niet zien, als gy 't maar wel maakt. *Je ne regarderai pas à l'argent, pourvu que vous le faſſiez bien.* Ik wil'er met u zoo naauw niet op zien. *Je n'y veux pas regarder de ſi près avec vous.* ZIEN, betrekkelyk zyn op iets. *Se rapporter à quelque choſe.* 't Geen Paulus op deze plaats zegt ziet op Eſayas 53. *Ce que Saint Paul dit en cet endroit ſe rapporte à Eſaye 53.* Haar kamer ZIET op de Tuin, komt over de Tuin. *Sa chambre donne ſur le Jardin.*

ZIENLYK. Adj. Zigtbaar, dat gezien kan worden. *Viſible, qui peut être vu.* De zienlyke ligchaamen. *Les corps viſibles.*

ZIER. Woord als volgd te gebruiken. Gy zult 'er niet een zier van hebben. *Vous n'en aurez pas la mieste.* Ik geef 'er niet een zier om. *Je ne m'en ſoucie non plus que de cela!* ZIERTJE, ſoort van wurmpje dat tuſſen vlees en huid een jeuking veroorzaakt. *Ciron, petit ver presque imperceptible, qui cauſe des demangeaiſons entre cuir & chair.* Niet grooter als een ziertje. *Pas plus gros qu'un ciron.*

ZIFTEN. v.a. Met de zeef zuiveren, ſchelden. *Saſſer, blutter, tamiſer.* Met de grove zeef ziften, kalk ziften *Saſſer, paſſer au gris ſas, ſaſſer du plâtre.* Met de fyne zeef ziften. *Blutter, paſſer au blutteau.* 't Meel ziften. *Blutter la farine.* ZIFTEN, ſchiften, naauwkeurig onderzoeken. *Saſſer, eplucher, diſcuter, examiner exactement.* Hy doed niet als ſchiften en ziften. *Il ne fait que critiquer, pointiller, ergoter.* ZIFTER, mugge zifter, hekelaar, ſcherp beriſper, vitter. *Critique, cenſeur ſevere epilogueur, pointilleur.* Een naauwkeurig zifter. *Un critique exact.* Wie zou de zifters en vitters niet vreezen? *Qui ne craindroit les critiques & les epilogueurs?* ZIFTERY, hekelaary, muggeziftery, hairkloovery, iedle beriſping. *Critique frivole, chicane, pointille.* f. Waar toe diend die ziftery? *à quoi bon cette chicane, cette pointille?*

ZIFTING. f. Naauwkeurige toetſing, ſcherp onderzoek. *Diſcution, recherche, critique exacte.* f. Zifring en ſchifting maaken. *Faire une diſcution exacte, une recherche exacte de toutes choſes.*

ZIG. Enkele en meervoudige voornaam van de derde perſoon in de wederhoorige Werkwoorden. *Se.* Zig in goeden ſtaat, zig onpaſſelyk bevinden. *Se trouver en bon etat, ſe trouver mal.* Zig haaſten, zig waſſen, zig kammen, zig aankleeden, zig gereed maaken. *Se hâter, ſe lever, ſe peigner, s'habiller, s'apprêter.* Zig met iets bemoeyen. *Se méler de quelque choſe.* Zig een deel grollen inbeelden. *S'imaginer des chimeres.* Hy vond zig doe heel verleegen. *Il ſe trouva bien embarraſſé alors.* ZIG, werd ook in 't meervoudig getal gebruikt. Zy hadden zig met die iedele hoop gevleid. *Ils s'etoient flattez, elles s'etoient flattées de cette vaine eſperance.*

ZIG. Derde perſoonlyke enkelvoudige voornaam van alderlei geſlagten. *Soy.* De uitkomſt van een zaak op zig neemen. *Prendre ſur ſoy l'evenement d'une affaire.* Zig zelfs bedriegen, tot zig keeren. *Se tromper ſoy même, retourner à ſoy.* Men moet voor zig alleen niet leeven. *Il ne faut pas vivre uniquement pour ſoy*

ZIGT. Woord van de wiſſel-ſtyl. *Vuë. f. Terme de change.* Een wiſſelbrief te betaalen op zigt. *Une lettre de change payable à vuë.* Op kort ZIGT, op agt dagen zigt betaald dezen mynen wiſſelbrief van... *à peu de jours de vuë, à huit jours de vuë payez ma preſente lettre de change de...*

ZIGTBAAR. Adj. Zienlyk, dat gezien kan worden. *Viſible, qui peut être vu.* De Sacramenten zyn zigtbaare tekens van een ontzigtbaare genade. *Les Sacrements ſont des ſignes viſibles d'une grace inviſible.* ZIGTBAAR, blykbaar, taſtelyk. *Viſible, evident, manifeſte.* Het bedrog is zigtbaar. *L'impoſture eſt viſible.* Het is maar al te zigtbaar. *Cela n'eſt que trop viſible, evident.* ZIGTBAARLYK. Adv. Op een zigtbaare wyze. *Viſiblement, d'une maniere viſible.* Chriſtus vertoonde zig zigtbaarlyk aan de Apoſtelen na zyne opſtanding. *Jeſus Chriſt ſe montra viſiblement aux Apotres après ſa reſurrection.* Hy bedriegt u zigtbaarlyk. *Il vous trompe viſiblement.*

ZIGT-EINDER. m. Streek of plaats daar het gezigt ſtuit, en de Hemel en Aarde aan een ſchynen. *Horizon.* m. Van die hoogte ontdekt men den gantſen Zigt-einder. *De cette hauteur on decouvre tout l'Horizon.*

ZIGTKUNDE. f. Gedeelte der Wiskunſt, dat van de voorwerpen en gezigtsleidingen handeld. *Optique.* f. 't Is een geheim der Zigtkunde, dingen die heel na by zyn, ver af gelegen te doen ſchynen. *C'eſt un ſecret de l'Optique, de faire paroître fort eloignées les choſes qui ſont fort proches.*

ZILTIG. Adj. Zout, pekelagtig. *Salé, amer, qui a un goût de ſaumure.* Het ziltig nat, het pekel veld, de Zee in de Poëtiſe ſtyl. *L'Onde amere, les plaines, les campagnes ſalées, la Mer en ſtile Poëtique.*

ZILVER n. Wit meraal, 't alderkoſtelykſte naaſt het goud. *Argent, metal blanc, le plus precieux apres l'or.* Zilver in baaren, blok zilver. *Argent en barres, argent en maſſe.* Gemunt zilver. *Argent monnoyé.* Gewrogt zilver. *Argent ouvragé.* Gezuiverd zilver. *Argent affiné.* Fyn zilver. *Argent fin.* Glad zilver. *Argent poli.* ZILVER, zilvergoed, zilverwerk. *Argenterie, uſtencilles ou vaiſſelle d'argent.* Al het zilver wierd uit de Kerk geſtoolen. *Toute l'argenterie de l'Egliſe fut volée.* ZILVER, zilver geld, gemunt zilver. *Argent, eſpeces d'argent.* Goud noch zilver heb ik niet, zeide Petrus. *Je n'ay ni or ni argent, dit Saint Pierre.* ZILVER. Adj. Van zilver gemaakt. *D'argent, fait d'argent.* Een zilvere lepel, een zilvere ſchotel. *Une cuiller d'argent, un plat d'argent.* Zilvere geſpen. *Des boucles d'argent.* Zilvere penning. *Medaille d'argent.* Zilver-draad, zilvere koord, zilvere kant. *Fil d'argent, galon d'argent, dentelle d'argent.* 't Zilver uit de myn trekken. *Tirer l'argent de la mine.* 't Zilver ſmelten. *Fondre l'argent.* 't Zilver munten. *Monnoyer l'argent.* 't Zilver bewerken. *Travailler l'argent.* Kwik-zilver. *Argent vif.* ZILVER, in de Poëtiſe ſtyl, 't geen een zilvere koleur heeft. *D'argent, argentin: en ſtile Poëtique* De Maan met haar zilvere glans. *La Lune au teint d'argent.* De beek rolde met haare zilvere golven op het vergulde zant. *Le ruiſſeau rouloit ſes flots d'argent, ſes flots argentins ſur le ſable doré.*

ZILVERE BRUILOFT. f. Gaſtmaal dat egte luiden na een vyf-en-twintig jaarig Huwelyk aan de maagſchap geeven. *Feſtin ou ſeconde Nopce que donnent à la parenté, des conjoints après vint cinq ans de Mariage.* ZILVERDRAAD. *Du fil d'argent, de l'argent trait.* ZILVERE KROON, zilver muntſtuk ter waarde van een kroon. *Un ecu blanc, une piece d'argent de la valeur d'un ecu.* ZILVERGELD, wikgeld, gemunte zilver

Digitized by Google

ver ſtukken. *De l'argent blanc, des eſpeces d'argent.* Dat is al myn zilvergeld. *Voila tout mon argent blanc.* ZILVERGOED, zilverwerk, zilver gereedſchap. *Argenterie, orfevrerie* f. *Vaiſſelle d'argent.* Het zilvergoed opſluiten. *Serrer l'argenterie.* Men vond voor tienduizend gulden aan zilvergoed in zyn winkel. *On trouva pour dix mille livres d'orfevrerie dans ſa boutique.* ZILVERLING, zilver muntſtuk. *Denier, denier d'argent, piece d'argent mounoyé.* Onzen Zaligmaaker wierd voor dertig zilverlingen verkogt. *Notre Sauveur fut vendu pour trente deniers.* ZILVER-MYN, Myn of Berg-grond daar 't zilver uitgetrokken word. *Mine, Miniere d'argent.* f. Een zilver-myn ontdekken. *Decouvrir une mine d'argent.* ZILVERSMIT, die 't zilver en goud tot eenig huis gebruik &c. bewerkt. *Orfevre, ouvrier qui met l'argent & l'or en oeuvre à l'uſage de la maiſon &c.* Zilverſmits knegt, Zilverſmits winkel. *Garçon Orfevre, boutique d'Orfevre.* ZILVERWERK, n. zilvergoed, bewerkt zilver. *Argenterie.* f. *Vaiſſelle d'argent.* Hy heeft al zyn zilverwerk verkogt. *Il a vendu toute ſon argenterie.*

ZIN. Bekwaamheid van 't dier, waar door het den indruk der uitwendige en ligchaamelyke voorwerpen ontfangt. *Sens* m. *Faculté de l'animal par laquelle il reçoit l'impreſſion des objets exterieurs.* De zinnen worden vaak misleid. *Les ſens ſe trompent ſouvent.* Iets dat de zinnen raakt, vleid. *Quelque choſe qui touche, qui flate les ſens.* ZIN, verbeelding, gedagte, geeſt. *Fantaiſie, penſée, idée* f. *Eſprit.* m Dat is my in de zin geſchooten *Cela m'eſt venu en la fantaiſie.* Het kwam my doe niet in de zin *Cela ne m'entra pas dans la penſée alors.* Steld dat uit uw zin. *Otez cela de votre fantaiſie, de votre eſprit.* Naar zyn ZIN, naar zyn welbehagen leeven. *Vivre à ſa fantaiſie.* Volgd maar uw zin. *Suivez votre fantaiſie, votre penchant.* Hy is wat veranderlyk van zin. *Il eſt d'humeur changeante, un peu inconſtant.* Gy kond 'er uw ZIN van doen. *Vous pouvez faire à votre fantaiſie, vous pouvez en paſſer votre envie.* Doetmaar myn zin. *Faites ſeulement ce que je veux, faites ſeulement ma volonté.* Is dat wel naar uw zin? *Cela eſt il à votre fantaiſie? cela vous plait il?* Hy heeft geen ZIN in de ſtudie. *Il n'a point de penchant, point d'inclination pour l'etude.* Zy kreeg ZIN in hem zoo draa zy hem zag. *Elle prit de l'amitié pour lui, elle en fut epriſe dés qu'elle le vit.* Dat is een ſtof daar ik wel zin in hebben zou *Voila une etoffe qui me plairoit bien.* Zoud gy geen meer zin in dat andere hebben? *Cette autre ne vous plairoit elle pas davantage?* Zoo veel hoofden zoo veel zinnen. ſpr: *Autant de têtes autant d'avis; d'opinions.*

ZIN. Betekenis van een woord of een reden. *Sens.* m. *ſignification d'un mot ou d'un diſcours.* Ik vat de zin nog niet van dat woord. *Je ne comprens pas encore bien le ſens de ce mot.* Dat is de regte zin van de Wet. *C'eſt là le vray ſens de la Loy.* De letterlyke, de figuurlyke zin, de verborgen zin. *Le ſens litteral, figuré, le ſens myſtique.* Daar ſteekt veel zin in die ſpreuk. *Cette ſentence renferme beaucoup de ſens.*

ZINDELYK. Adj. Net, ſchoon, rein, in order, kant. *Propre, net, bien arrangé, bien mis.* Hy is heel zindelyk op zyn kleeren, in zyn huisraad. *Il eſt fort propre en ſes habits, en ſes meubles* 't Is een zindelyke Juffer, een zindelyke Meid. *C'eſt une Demoiſelle, une Servante bien propre.* Een zindelyk huis, een zindelyke kamer. *Une maiſon propre, une chambre propre, bien arrangée.* De ZINDELYKHEID der kleeden, zindelykheid van 't huis. *La propreté des habits, propreté de la maiſon.* De Hollandſe zindelykheid raakt voor al het uitwendige. *La propreté Hollandoiſe regarde ſur tout l'exterieur.* De zindlykheid diend tot de gezondheid. *La propreté ſert à la ſanté.*

ZINGEN. v. n. De ſtem met verſcheide buigingen doen hooren. *Chanter.* Le Pret: *Zong*, le Part: *Gezangen.* De nooten zingen. *Chanter les notes.* Een Pſalm zingen, een wyaje zingen, de bas zingen. *Chanter un Pſeaume, chanter un air, chanter la baſſe.* Ik heb de Leeuwrik hooren zingen. *J'ay oüi l'Alouette chanter.*

ZINKEN. v. n. Onder water nederdaalen. *Couler à fonds, couler à bas, s'enfoncer dans l'eau.* Le Pret: *Zonk*, le Part: *Gezonken.* Zinken als een bakſteen. *S'enfoncer comme un caillou, une maſſe de plomb.* ZINKEN, zakken. *S'affaiſſer, s'abbaiſſer.* De aarde begind te zinken. *La terre commence à s'affaiſſer.* Dat water is beroerd, men moet het laaten ZINKEN, ruſten. *Cette eau eſt trouble, il faut la laiſſer repoſer.* De moed laaten ZINKEN, de moed opgeeven, de moed verliezen. *Perdre courage, ſe decourager.*

ZINKING. f. Afloop van de kwaade vogten op eenig gedeelte des ligchaams. *Fluxion.* f. Zy heeft een zinking op de borſt. *Elle a une fluxion ſur la poitrine.* De zinking ontſteeken, de zinking afleiden. *Irriter la fluxion, detourner la fluxion.*

ZINKNOOTEN. Nooten die men heeft doen zinken, om 'er de kwaade uit te zoeken. *Noix pleines, noix triées, des noiſettes qu'on a miſes dans l'eau pour les ſeparer des mechantes.* ZINKROER of Piſtool, ſchietgeweer. *Piſtolet.* m.

ZINLYKHEID. f. Zin, keur, neiging. *Fantaiſie, humeur, inclination.* f. *Gout, penchant* m. Handeld daar in naar uw zinlykheid. *Agiſſez en cela ſelon votre fantaiſie, ſelon votre penchant.* Haar ZINLYKHEID ſtrekt niet tot hem *Son inclination n'eſt pas pour lui, elle n'a point de penchant pour lui.*

ZINNEBEELD. n. Printverbeelding met een zinſpreuk. *Emblême.* m. f. *Symbole* m. *figure avec une deviſe ou quelques paroles ſententieuſes.* Een Boek vol ſchoone zinnebeelden. *Un Livre plein de belles emblêmes.* De Kraanvogel is het zinnebeeld van de waakſaamheid. *La Grue eſt l'emblême, le ſymbole de la vigilance.* ZINNEBEELDIG. Adj. Dat tot een zinnebeeld behoord. *Hieroglyphique, allegorique, myſtique.* Zinnebeeldige beſchryving. *Deſcription hieroglyphique, allegorique.*

ZINNELOOS. Adj. Van de zinnen beroofd, gek. *Inſenſé, qui a l'eſprit aliené.* Hy liep als een zinneloos menſch langs ſtraat. *Il courut comme un inſenſé par les rues.* ZINNELOOSHEID, krankzinnigheid, vervremding van gedagten, dolheid. *Folie, freneſie, demence, alienation d'eſprit.* f. Tot zinneloosheid vervallen. *Tomber en frénéſie, en demence.*

ZINNEN. 't meervoud van 't woord ZIN. De ſmaak, 't gezigt, 't gevoel, 't gehoor, de reuk zyn de vyf zinnen der Natuur. *Le goût, la vuë, le tact, l'ouye, l'odorat ſont les cinq ſens de Nature.* 't Is om zyn zinnen te verliezen. *C'eſt pour perdre l'eſprit, c'eſt pour devenir fou.* 't Gaat hem aan de zinnen, het raakt hem zeer gevoelig. *Cela lui bleſſe l'eſprit, cela le touche ſenſiblement.* ZINNEN. v. a. Zinſpeelen, ſlaan op iets. *Faire application, ſonger à quelque choſe.* Ik zinde daar op iets anders. *Je ſongeois là à quelqu'autre choſe.*

ZINRYK. Adj Vol zin, kragtig van betekenis. *Significatif, energique, qui exprime bien, qui contient un grand ſens.* Een zinryk woord. *Un mot ſignificatif, energique*

Digitized by Google

gique. Zinryke ſpreuk. *Sentence energique, ſentence qui renferme beaucoup de ſens.*

ZINS. (Van) Voorneemens. *Qui a envie de faire, qui eſt d'intention, de volonté de faire.* Wat zyt gy van zins te doen? *Qu'avez vous envie de faire?*

ZINSNYDING. f. Tekentje waar door men den zin eener reden onderſcheid, aanwyſt, bepaald. *Virgule* ou *autre caractere ſervant à diſtinguer, limiter le ſens d'une periode.* 't Is geen kleine konſt de zinſnydingen wel te plaatſen. *Ce n'eſt pas une petite affaire que de bien placer les virgules & autres accents*

ZINSPEELEN. v.n. Geeſtig op iets zinnen, zinſpeelingen gebruiken. *Faire une alluſion, une application ingenieuſe & oblique.* De Schryver op de gewoontens van zyn tyd willende zinſpeelen. *L'Auteur voulant faire alluſion aux coutumes de ſon temps.* ZINSPEELING, geeſtige, ſchuinſe toepaſſing op iets dat men anders niet noemen wil. *Alluſion.* f. *Jeu de mots.* m. De zinſpeelingen op dubbelzinnige woorden zyn niet van de beſte. *Les alluſions ſur les mots à deux ententes ne ſont pas des meilleures.* De Heilige Schriftuur is vol ZINSPEELINGEN, verbloemde ſpreekwyzen. *L'Ecriture Sainte eſt pleine d'allegories.* Het Tafereel van Cebes is een geſtaadige zinſpeeling. *Le Tableau de Cébes eſt une allegorie perpetuelle.*

ZINSPEL. n. Tooneelſpel dat vol zinſpeelingen is. *Piece dramatique & allegorique.* De Zinſpellen leezen beter dan zy ſpeelen. *Les Pieces allegoriques ſont plus de plaiſir à lire qu'à les voir jouer.*

ZINSPREUK. Spreuk daar veel zin en pit in ſteekt. *Sentence allegorique.* f. De zinſpreuken der Ouden. *Les ſentences allegoriques des Anciens.* ZINSPREUK, ſpreuk met een printverbeelding. *Deviſe.* f. *Sentence ſymbolique.* Alle de Ridders van het Tournooy hadden elk een zinſpreuk. *Tous les Chevaliers du Tournoy avoient chacun une deviſe.*

ZINTUIG. n. Werd voor 't Franſch woord *Organe*, in de verhevene ſtyl gebruikt. De zintuigen verzwakken met de jaaren. *Les organes s'affoiblijſſent avec l'age.*

ZITBANK. Bank om op te zitten, ſchabel &c. *Un banc pour s'aſſeoir, un eſcabeau, une eſcabelle.* De zitbanken in de Kerk. *Les ſieges, les bancs de l'Egliſe.* De zitbank van den Regter. *Le Tribunal* ou *ſiege du Juge.*

ZITDAG. Regtdag, dag op welke de Regters &c. hunne zittingen houden. *Jour de ſéance, jour d'audience, jour de plaids.* De Heeren zullen zitdag houden. *Les Meſſieurs tiendront audience, auront leur jour de ſéance.*

ZITPLAATS f. Plaats om te zitten. *Place ſur laquelle on s'aſſied.* Dat is de zitplaats voor de Predikanten. *C'eſt là la place des Miniſtres.* De Rechter op zyn zitplaats, op zynen zetel zynde. *Le Juge etant ſur ſon ſiege, dans ſon Tribunal.*

ZITTEN. v.n. Zoodanig geplaarſt zyn dat het ligchaam op de billen ruſt. *S'aſſeoir, ſe ſeoir, être aſſis.* Le Pret: *Zat*, le Part: *Gezeten.* Hy zit op een ſtoel. *Il eſt aſſis ſur une chaiſe.* Gaat zitten zoo 't u belieft. *Aſſeyez vous, ſeyez vous, prenez votre place, s'il vous plait.* Ik zal naast u zitten. *Je m'aſſeyerai, je me mettrai pres de vous.* Laat ons aan tafel zitten zonder meer complimenten te maaken. *Séyons nous, mettons nous à table ſans faire davantage de compliments.* Aan tafel zitten. *être à table.* Mynheer ſpreekt niemand als hy over tafel zit. *Monſieur ne parle à perſonne quand il eſt à table.* Op den Throon ZITTEN, als Opper-Vorſt regeeren. *être aſſis ſur le Throne, regner en Souverain.* De Hoer van Babel zegd, ik zit als Koninginne en zal geen rouw zien. *La Paillarde de Babel dit, je ſieds Reine & ne verray point de deuil.* Daar ZIT, daar is een vogel op die tak. *Il y a un oiſeau ſur cette branche.* Het Parlement is beroepen om tegen den eerſten November te ZITTEN, zittingte houden. *Le Parlement eſt convoqué pour s'aſſembler, pour tenir ſéance le premier Novembre.* Zoo draa het Parlement zitten zal. *Dès que le Parlement ſera aſſemblé, dès que le Parl: aura ouvert ſes ſéances.* In't Concilium zitten de Legaaten van den Paus voor de andere Kerkheeren. *Au Concile, les Legats du Pape prennent leur place, ont le pas ſur les autres Prélats.* De Hartogen zitten voor de Graven in 't Parlement. *Les Ducs ont leur place avant les Comtes au Parlement.* Die jonge luiden gaan daar ZITTEN, daar woonen op zoo een zwaare huishuur. *Ces nouveaux mariez, ces jeunes gens s'en vont demeurer dans une maiſon qui fait tant de loyer.* Hy zal wel blyven ZITTEN, hy zal het daar wel houden. *Il s'y maintiendra bien, il s'y etablira bien.* Hy zit'er warmpjes in, hy vaard heel wel, het gaat hem wel. *Il y fait ſes affaires, il y eſt bien etabli.* Ik wou dat zy 'er voor zou ZITTEN, voor my kraamde. *Je voudrois qu'elle eût à accoucher pour moy, qu'elle pût ſentir à ma place les douleurs de l'accouchement.* Aan de grond ZITTEN, vaſt zitten. *être echoué, enſablé, arrêté ſur un banc* ou *toucher au fonds.* Hy zit 'er voor! hy zit aan de grond vaſt, te weeten het ſchip. *Le voila echoué, le voila enſablé: à ſçavoir le vaiſſeau.* Hy zit 'er voor, hy ryd 'er voor, hy is in de ly. *Le voila pris, il en tient, il en a dans l'aile.* Zy ſleten hem ZITTEN, zy zagen na hem niet om. *Ils le planterent là, ils ne ſe mirent point en peine de ce qu'il deviendroit.* Die Heer blyfd ZITTEN, men laat hem zitten, hy word niet gevorderd. *Ce Monſieur là eſt oublié, on ne l'avance point dans les charges, on ne ſonge point à l'avancer.* ZITTEN. Wel of kwaalyk paſſen. *Aller bien* ou *mal.* Dat kleed zit wel om uw lyf. *Cet habit vous ſied bien, vous va bien, vous ſait bien.* Hoe zitten haar die kapſels op 't hoofd! *Voyez un peu comme lui vont ces coëffures!* Daar ZIT te weinig op die waar, om zoo veel geld te waagen. *Il y a trop peu de profit à faire ſur ces marchandiſes, pour riſquer tant d'argent.* Daar zit niet op. *Il n'y a rien à gagner, le jeu ne vaut pas la chandelle.* ZITTER, piklap, die gaarn blyft daar hy zig wel bevind. *Cul de plomb, un homme qui aime à ſieger, à tenir le ſiege où il ſe trouve bien.* ZITTER, verſchoveling, amptenaar die men laat zitten. *Un Officier, Magiſtrat &c qu'on n'avance point aux autres emplois, qu'on laiſſe croupir dans ſon poſte.* ZITTERS of knies, ſcheeps ſtukken. *Combatons:* terme de Marine. ZITTING, rang, plaats, voorregt dat een Lid van aanzienlyke Vergadering heeft. *Seance, place.* f. *Rang.* m. In de hoedanigheid van Pairs des Ryks heeft hy zitting in 't Hoogerhuis. *Il a ſéance dans la Chambre haute en qualité de Pair.* Die zaak hield het Parlement een gantſe ZITTING op. *Cette affaire occupa le Parlement une ſéance toute entiere.* Na de eerſte, de tweede zitting van 't Parlement. *Après la premiere, la ſeconde ſéance du Parlement.*

Z O.

ZOEK. Adv. Te zoeken, verlegd. *Egaré, qu'on ne trouve pas.* Hy laat al zyn goed ſlingeren, daar is altyd wat te zoek. *Il laiſſe trainer toutes ſes hardes, il y a toujours quelque choſe d'egaré.* Men bragt met dien arbeid het overige van den dag te zoek. *On employa le reſte du jour à ce travail.*

ZOEKEN. v. a. Zig bekommeren om iets te vinden. *Chercher*

Digitized by Google

cher, ſe mettre en peine de trouver quelque choſe. Le Pret: *Zogt*, le Part: *Gezogt*. Eeten zoeken, geld zoeken, zyn ſleutel zoeken. *Chercher à manger, chercher de l'argent, chercher ſa clé.* Hulp by zyn vrinden zoeken. *Chercher du ſecours chez ſes amis.* Zyn fortuin gaan zoeken door de waereld. *Aller chercher ſa fortune par le monde.* Kweſty ZOEKEN, met iemand zoeken over hoop te leggen. *Chercher noiſe, chercher querelle, vouloir ſe brouiller avec quelqu'un.* ZOEKEN. v.n. Tragten, poogen. *Tâcher, faire ſes efforts, tendre à quelque choſe.* Hy zoekt zig daar over te wreeken, hy zoekt u te bedriegen. *Il tâche à ſe venger, il tâche de vous tromper.* Zig op alderley wyze zoeken te verryken. *Tâcher de s'enrichir de toutes les manieres.*

ZOEL, ZWOEL Adj. Smoorend. *Vain, liche, etouffant.* Een zoele lugt. *Un air vain, un air lache.* Een zoel weer. *Un temps vain, etouffant.*

ZOEN, KUS. Wangdrukking. *Baiſer.* m. Zig met een zoen bevredigen. *Faire la paix, ſe reconcilier avec un baiſer.* Hy gat het Boerinnetjen een ZOEN, een kus. *Il donna un baiſer à la jolie Pariſanne.* Zy liet hem een zoen neemen. *Elle lui laiſſa prendre un baiſer.* Een Paarde ZOEN, een boere zoen, een zoen die klapt. *Un baiſer à l'Allemande, un baiſer qui pete.* ZOEN, boeting, vergelding van 't geen misdaan is. *Reparation, expiation du crime* f. Chriſtus is geſtorven tot zoen van onze misdaaden. *Jeſus Chriſt eſt mort pour l'expiation de nos crimes.* ZOEN BIEDEN v.n. Vree bieden, zig verzoenen. *Se reconcilier, préſenter la paix, rentrer en amitié.* ZOEN BIEDEN, als men van de wind of tweer ſpreekt, ſtiller, bedaarder worden. *S'appaiſer, ſe calmer, s'adoucir en parlant du vent & du temps.* Het weer biedt nog geen zoen, het weer bedaard nog niet. *Le temps ne s'adoucit point encore, ne ſe met pas encore au beau.*

ZOENEN. Kuſſen, tot teken van verzoening of vernieuwing van vrindſchap. *Baiſer.* Zy wilde haar niet laaten zoenen. *Elle ne voulut pas ſe laiſſer baiſer.* Zy doen niet als maikander zoenen en likken. *Ils ne font que ſe baiſer & lecher.* Zoenen dat het klapt. *Baiſer à faire clac.* ZOENEN werd in *re venereæ* nog verder betrokken.

ZOEN OFFER n. Offer tot boeting en verzoening. *Sacrifice propitiatoire, expiatoire; Offrande de propiciation.*

ZOENTJE. n. Kusje, zagte zoen. *Baiſer delicatement pris, petit baiſer.* m. Hy ſtal een zoentjen op haar wang. *Il deroba un baiſer ſur ſa joue.*

ZOET. Adj. Zonder ſcherpigheid, ſmaakelyk, niet bitter, niet zout. *Doux, agréable au goût.* Zoo zoet als ſuiker, als room, als honing, als een noot. *Doux comme ſucre, comme de la crême, comme miel, comme une noix.* Zoete lamoen, zoete amandelen. *Limon doux, amandes douces.* De meeſte Italiaanſe wynen zyn zoet en ſmaakelyk. *La pluſpart des vins d'Italie ſont doux & ſavoureux.* ZOET. Adj. Lieflelyk, aangenaam. *Doux, agréable, pas rude.* Een zoete reuk, een zoeten adem. *Une odeur douce, haleine douce.* Een zoet gezigt, zoete ſlaap, zoete woorden. *Un doux regard, ſommeil doux, douces paroles.* Een ZOET gezelſchap, een zoet vermaak. *Une agréable compagnie, un agréable divertiſſement.* Een zoet ſpel, een zoet praatje. *Un agréable jeu, un agreable entretien.* Hoe ZOET kan hy praaten! hoe kan hy de koſter! *Comme il ſe doux! comme il vous enjole, emboiſe!* Gy kond zoet vertellen, gy weet wel te praaten! *Vous êtes ſur votre beau dire, vous en ſavez bien conter!*

ZOET. Adj. Bevallig, aartig, aanzinnig. *Agréable, joli, aimable.* Een zoet meisje. *Une jolie, une aimable fille.* 't Is zulk een zoet menſch! *C'eſt une perſonne ſi aimable, une humeur ſi douce!* 't Is zulk een zoet praater! *C'eſt un beau diſeur, un homme qui aime à tenir le dé, qui a le caquet bien affilé.* ZOET, niet ſtout, ſtil, bedaard, oppaſſend. *Sage, poſé, docile.* Gy zult met de groote lui aan tafel eeten, als gy zoet zyt. *Vous ſouperez à table avec les grandes perſonnes, ſi vous êtes ſage.* ZOET, aangenaam, vermaakelyk. *Doux, agréable, diverſiſſant.* Wat is het zoet de vrindſchap te konnen onderhouden, zonder ſchulden te leeven! *Qu'il eſt doux de pouvoir entretenir l'amitié, de vivre ſans dettes!* Ach! wat is het minnen zoet! *Ah! qu'il fait doux aimer!* ZOET, zoetigheid, aangenaamheid. *Douceur.* f. *Agrement.* m. Het zoet van de egte min genieten. *Goûter la douceur de l'amour conjugal.* Zy ſmaaken al het zoet dat Hymen geeven kan. *Ils goûtent ce qu'Hymen peut donner de plus doux.*

ZOETE KOEK. Gebak van roggemeel, daar honing en ſpeceryen in komen. *Du pain d'epice.* Men eet in Holland veel zoete koek. *On mange bien du pain d'epice en Hollande.*

ZOETELAAR. Die levensmiddelen in 't Leger verkoopt. *Vivandier, qui vend des vivres à l'Armée.* Een zoetelaars tent, zoetelaars wagen. *Une tente, une charette de vivandier.* ZOETELAARSTER, zoetelaars vrouw. *Vivandiere., femme de vivandier.*

ZOETELEN. v.n. De zoetelaars neering doen. *Faire le metier, le commerce de vivandier.* Hy heeft met zoetelen een mooye ſtuiver gewonnen. *Il a gagné une bonne ſomme à faire le metier de vivandier.*

ZOETE MELK. De melk zoo als die van de koe gemolken is. *Lait, lait doux.* Zy eeten alle avonden zoete melk. *Ils mangent ſous les ſoirs du lait.*

ZOETHOUT. n. Wortel van zeker plantje, zoet van ſmaak. *De la regliſſe.* Groen zoethout, zoethout kaauwen. *De la regliſſe verte, mâcher de la regliſſe.* Koffy met zoethout. *Du Caffé à la regliſſe.* Gerſten water met zoethout gekookt. *De l'eau d'orge bouillie avec de la regliſſe; de la priſane.*

De ZOETIGHEID van den honing, van de melk, van de ſuiker. *La douceur du miel, du lait, du ſucre.* De ZOETIGHEID van 't parfuim, de zoetigheid van de ſlaap. *La douceur du parfum, la douceur du ſommeil.* De zoetigheid van de liefde, van de vrindſchap, van de vrede, van de ruſt. *La douceur de l'amour, de l'amitié, de la paix, du repos.* Ik vroeg het hem uit ZOETIGHEID, om te lagchen. *Je le lui demandai ſans ſonger à mal, pour rire.* Wy ſpeelen maar uit zoetigheid. *Ce n'eſt que par plaiſir que nous jouons, pour paſſer le temps.*

ZOETVLOEYEND. Adj. Zagtrollend. *Coulant, doux, point rude.* Die Schryver heeft een zoetvloeyende ſtyl. *Cet Auteur a un ſtile coulant.* Die Poëet maakt zoetvloeyende Vaerzen. *Ce Poëte fait des Vers coulans.*

ZOG. n. Vrouwe melk, tot voedſel van haar zuigeling. *Lait de femme.* m. Die Minheeft goed zog. *Cette Nourrice a de bon lait.* Een ſchrik heeft haar al haar zog doen verliezen. *Une frayeur lui a fait perdre tout ſon lait.* Dat zal zog zyn in uw borſten, dat zal uw wel bekomen. *Cela ſera du lait dans vos mamelles, cela vous fera du bien.* ZOG, 't waſſer dat van een vaarend ſchip als men zig gezogen word. *Sillage.* m. *La trace, l'ouniche. La trace du vaiſſeau qui navige.* In iemands zog vaaren, iemand hinderlyk zyn. *Traverſer quelqu'un, lui être en obſtacle, aller ſur ſes brisées.* ZOGGAT. n. Hok of gat onder de Konſtapels kamer, door de kogels en bouten &c. bewaard worden

Digitized by Google

den. *Reduit pratiqué sous la sainte barbe, pour y garder les boulets & les chevilles de fer &c.*

ZOGT. *Pret:* van ZOEKEN. Hy zogt lang naar zyn Orloosje. *Il chercha longtemps sa Montre.*

ZOLDER. Hoogſte vertrek van een woonhuis tot het bergen van veelderley zaaken bekwaam. *Grenier.* m. Na de tweede verdieping volgt de zolder. *Après le second etage suit le grenier.* Zyne ZOLDERS zyn vol koorn. *Ses Greniers sont pleins de bled.* Een kleer ZOLDER. *Un grenier pour y etendre du linge.* Een Turf ZOLDER. *Un grenier à tourbes.* Daar is een hooy-ZOLDER boven de ſtal. *Il y a un grenier à foin par deſſus l'ecurie.* Een pak-ZOLDER om de waaren op te leggen. *Un grenier en magazin.* ZOLDER, 't boven gedeelte van een kamer. *Le plancher, la partie d'enhaut d'une chambre.* Hy raakte met zyn hoofd aan de zolder. *Il touchoit de ſa tête au plancher.* Struis eyeren aan de zolder hangen. *Pendre des oeufs d'Autruche au plancher.* Koorn ZOLDEREN, op de zolder leggen. *Mettre le bled au Grenier.*

ZOLDERING. f. Verwu'ffel, fyn timmerwerk, dat de kamer van een vertrek bedekt. *Plafond, lambris qui couvre le plancher d'enhaut d'une chambre.* m. Getchilderde zoldering. *Plafond peint.* Zoldering van plaaſterwerk. *Plafond de ſtuc.* Dat zyn ſchoone ZOLDERSTUKKEN! *Voila de belles pieces de plafonds, de beaux plafonds!*

ZOMER. Dat gedeelte van 't jaar, tuſſen Lente en Herfſt. *Eté.* f. Warme Zomer, drooge Zomer, regenagtige Zomer. *Eté chaud, Eté ſec, Eté pluvieux.* De aanſtaande Zomer, de Zomer is al voorby. *L'Eté prochain, l'Eté eſt deja paſſé.* Zomer-blom, Zomer-dag, Zomer-kleed. *Fleur d'Eté, jour d'Eté, habit d'Eté.* ZOMERHUIS n. Prieeltje, Tuinhuis *Pavillon. Cabinet de Jardin.* m. Den eerſten van ZOMER-MAAND, van Juny. *Le premier du mois de Juin.* 't ZOMER Saiſoen. *La Saiſon d'Eté.* ZOMER-VRUGTEN. *Fruits d'Ete.*

ZOMMIG of SOMMIG. Zeker, een zeker menſch, zekere zaak. *Certain, certaine; certaine perſonne, certaine choſe.* Zommige luiden gelooven het nog. *Certaines gens le croyent encore.* ZOMMIGE, zommige luiden, zommige zaaken *Quelques uns, quelques unes, quelques gens ou quelques choſes.* Daar zyn 'er zommige van gevoelen dat... *Il y en a quelques uns de ſentiment, il y en a quelques unes d'avis que...* Ik heb 'er zommige gevonden. *J'en ay trouvé quelques uns, quelques unes.*

ZOMTYDS, ZOMWYLEN. zie SOMTYDS, SOMWYLEN *Quelquefois, d'aucune fois.*

ZON. Het Hemels ligchaam dat den dag voortbrengd *Soleil.* m. *L'Aſtre qui produit le jour.* De ryzende Zon, de middag Zon *Le Soleil levant, le Soleil de midy.* In de Zon ſtaan. *Se tenir au Soleil.* De Zon ſcheen hem in de oogen. *Le Soleil leur donnoit dans les yeux* Van de Zon verbrand werden. *être havi, hale du Soleil.* In de Schrift word Chriſtus de Zon der geregtigheid genaamd. *Dans la Sainte Ecriture J: Chriſt eſt appelé le Soleil de juſtice.* De opgaande Zon word aangebeden. ſpr: *On adore le Soleil levant, on recherche l'amitié des perſonnes en fortune.* Hy mag niet lyden dat de zon in 't water ſchynd. *Son oeil eſt malin de ce que Dieu eſt bon.* Met de Noorder zon verhuizen, ſtilletjes opkraamen. *Faire un trou dans la Lune, deloger ſans trompettes.*

ZOND. *Pret:* van ZENDEN. Sylla ZOND veel Roomſche Ridders in ballingſchap. *Sylla envoya beaucoup de Chevaliers Romains en exil.*

ZOND. Engte tuſſen de Noord- en Ooſt-zee. *Le Sond detroit entre la Mer du Nord & la Mer Baltique.* De ſchepen zyn de Zond gepaſſeerd. *Les vaiſſeaux ont paſſé le Sond.* De ZOND-TOLLEN zyn het gereedſte inkomen van den Koning van Denemarken. *Les droits du Sond ſont le plus clair revenu du Roy de Dannemarc.*

ZONDAAR. Overtreeder van Gods Wet, die zondige gewoontens heeft. *Pecheur.* Onboetvaardige zondaar, verharde zondaar. *Pecheur impenitent, pecheur endurci.* Wy zyn alle zondaaren voor God. *Nous ſommes tous pecheurs devant Dieu.* De vrouw die op aarde het alderheiligſt leefd, is maar een elendige ZONDAARESSE voor God. *La femme la plus ſainte au monde, n'eſt qu'une miſerable pechereſſe devant Dieu.*

ZONDAG. De dag des Heeren. *Dimanche, le jour du Seigneur.* Aanſtaande Zondag, voorlede Zondag. *Dimanche prochain, Dimanche paſſé.* Men moet Zondags in de Kerk gaan. *Il faut aller le Dimanche à l'Egliſe.* Hy had zyn ZONDAGS-KLEED'REN aan. *Il avoit ſes habits de Dimanche, ſes beaux habits, il s'eſtoit endimanché.* Palm Zondag, Zondag voor Paaſſen. *Pâque fleurie. Dimanche des Rameaux.* Hy heeft over den tiende ZONDAG, de tiende afdeeling van de Cathechiſmus gepreekt. *Il a prêché ſur la dixiéme Section du Catechiſme.* ZONDAG LETTER, roode letter welke in den Almanach den Zondag aanwyzt. *Lettre Dominicale.* De Schrikkel-jaaren hebben twee Zondag letters. *Les annees Biſſextiles ont deux lettres Dominicales.*

ZONDE. f. Overtreeding van de Goddelyke Wet. *Peché.* m. *Transgreſſion de la Loy divine.* Erf-zonde, doodzonde, ligte zonde, aangewende zonde. *Peche originel, peché mortel, peche veniel, peché d'habitude.* Zonde tegen de Natuur, zonde tegen den H. Geeſt. *Peche contre Nature, peché contre le St. Eſprit.* In de zonde volharden, in de zonde ſterven. *Perſeverer dans le peché, mourir dans le peché.* Chriſtus is om onze zonden geſtorven *J. Chriſt eſt mort pour nos pechez.* Een verborge zonde is half vergeven: het kwaad is zo groot niet als men de ergernis voorkomt. *Un peche caché eſt à moitié pardonné.* Dat is voor uw pekel ZONDE, die ſtraf moeſt gy 'er voor lyden, gy had het verdiend. *C'eſt pour vos vieux pechez, cela vous etoit dû, vous aviez merité ce châtiment là.*

ZONDER. Uitſluitend woordje. *Sans: prepoſition excluſive.* Hy was zonder geld, zonder hoop, zonder vrinden. *Il etoit ſans argent, ſans eſperance, ſans amis.* 't Is een man zonder oordeel, zonder verſtand. *C'eſt un homme ſans jugement, ſans eſprit* Ik zal 't wel doen zonder hem. *Je le ferai bien ſans lui.* Ik kan zonder u niet leeven *Je ne ſaurois vivre ſans vous.* Hy kan niet ſpreeken zonder kwaad te worden. *Il ne ſauroit parler ſans ſe fâcher.*

ZONDERLING. Adj. Byzonder, ongemeen. *Particulier, ſpecial, extraordinaire.* Een zonderlinge genade van God. *Une grace particuliere, ſpeciale de Dieu.* Een zonderlinge vrindſchap, een zonderlinge zorg. *Une amitié particuliere, un ſoin particulier.* Wat ſchryfd men u uit het Leger? niets ZONDERLINGS, byzonders. *Que vous mande-t-on de l'Armée? rien de conſiderable, de particulier, de conſéquence.* Ik vind niets zonderlings in dat boek. *Je ne trouve rien de conſiderable, de particulier dans ce livre là.*

ZONDIG. Adj. Met zonde beſmet, ſchuldig voor God. *Pecheur, pechereſſe, criminel devant Dieu.* Een zondig menſch, een zondig ſchepſel. *Un homme pecheur, une creature pechereſſe, criminelle.* Zondige bedry-

Digitized by Google

ven, zondige begeerlykheden. *Actions criminelles, convoitiſes criminelles.* De zondige Waereld verzaaken *Renoncer au Monde pecheur, corrompu.*

ZONDIGEN. v. n. Gods Wet overtreeden. *Pecher, tranſgreſſer la Loy de Dieu.* Eva deed Adam zondigen. *Eve fit pecher Adam.* Tegens den Heiligen Geeſt zondigen. *Pecher contre le Saint Eſprit.*

ZONDVLOED. Zundvloed, algemeene overſtrooming die in Noachs tyd 't gantſe Aardryk bedekte. *Deluge.* m. *Deluge univerſel, inondation univerſelle qui couvrit toute la Terre, au temps de Noë.* Voor de Zondvloed, na de Zondvloed. *Avant le Deluge, après le Deluge.* De Zondvloed van Ducalion werd door de Ongewyde Schryvers met die van Noachs tyd verward.

ZONG. *Pret:* van ZINGEN. De Nagtegaal zong uit de kunſt. *Le Roſſignol chantoit à ravir.*

ZONK. *Pret:* van ZINKEN. Het ſchip kreeg zoo veel ſchooten onder water dat het eindelyk zonk. *Le vaiſſeau eut tant de coups ſous l'eau qu'il coula enfin à fonds.* Het hart zonk hem in de ſchoenen ſpr: *Il perdit tout courage, le coeur lui manqua, il ſaigna du nez.*

ZONNE. Zon, voor al in de Dichtkundige ſtyl. *Soleil, flambeau du jour.* De hitte der Zonne. *La chaleur du Soleil.* ZONNEBLOM, groote geele hoogſtammige blom, die na 't zeggen der Natuurkundigen zig na de Zon omwend. *Soleil, tourne-ſol* m. *Fleur Heliotrope* f. ZONNEDEK, ſcheeps pavilioen. *Tendelet, pavillon de vaiſſeau.* m. ZONNE-KRING, omloop van agt en-twintig jaaren, na welke alle de Zondag-letters en de vierdagen, in de zelve order verſchynen daar zy in waaren. *Cycle Solaire.* m. *Revolution de vint huit annees après les quelles les lettres Dominicales & les féries reviennent dans le même ordre où elles etoient* Het ZONNELICHT aanſchouwen. *Voir la clarté du Soleil, voir le jour.* Een ZONNESCHERM, als in de warme Landen over de aanzienlyke luiden gedragen werd. *Un Paraſol.* De druif heeft ZONNE-SCHYN van nooden. *Le raiſin a beſoin de Soleil.* Als wy wat Zonne-ſchyn kreegen *Si nous avions un peu de Soleil, s'il faiſoit un peu de Soleil.* ZONNE STAND, de tyd in welke de zon in zyn grootſte verwydering van de dag en nagt Evenaar is *Solſtice.* m *Le temps auquel le Soleil eſt en ſon plus grand eloignement de l'Equateur.* De ZONNESTRAALEN verwolyken 't Aardryk. *Les rayons du Soleil rejouiſſent la Terre.* De roekelooze Phaëton ruimelde van de ZONNE-WAGEN. *Le temeraire Phaëton tomba du Char du Soleil en bas.* ZONNE-WYZER, tuig dat door ligt en ſchaduw de uuren van den dag aanwyſt. *Cadran Solaire, cadran au Soleil* m.

ZOO Indien, by aldien. *Si, en cas que* Ik zou 't doen, zoo ik niet vreeſde dat... *Je le ferois, ſi je ne craignois pas que...* Zoo ik het doe geweeten had, zoo gy myn raad wilde volgen. *Si je l'avois ſçu alors, ſi vous vouliez ſuivre mon conſeil.* Zoo men u geen voldoening geeft, kom dan maar weer by my. *Si on ne vous donne pas ſatisfaction, revenez vous en chez moy.* Maar zoo hy het te weeten komt, zoo hy niet t'huis was? *Mais s'il vient à le ſçavoir, s'il n'etoit pas à la maiſon?* Zoo. Adv. Op die wyze, aldus. *Comme cela, ainſi, de la ſorte.* Kond gy niet zoo doen? *Ne ſçauriez vous faire comme cela?* Dat word zoo toegevouwen. *Cela ſe plie ainſi.* Dat word Zoo niet gemeend. *On ne l'entend pas ainſi, comme cela.* Hoe moogd gy uw Zoo kwellen? *Comment pouvez vous vous tourmenter ainſi? de la ſorte?* Hoe ſchreeuwd gy zoo? *Pourquoy criez vous comme cela, de la ſorte?* Ik zou my zoo niet gehaaſt hebben, had ik geweeten dat... *Je ne me ſerois pas haté comme cela, haté ſi fort, ſi j'aveis ſçu que...* Zoo, zoodanig, tot zulk een graad. *Si, tellement, à tel point.* Hy is zoo ver dat hy barſt. *Il eſt ſi gras qu'il crève.* Hy is zoo verliefd dat hy 'er niet van ſlaapen kan. *Il eſt ſi amoureux qu'il n'en ſçauroit dormir.*

ZOO. Als met verwondering uitroepende. *Si, en parlant par admiration & par exclamation.* Is hy zoo ryk! *Eſt il ſi riche!* Is Parys zoo groot! *Paris eſt il ſi grand!* Is het nog zoo ver! *Y a-t-il encore ſi loin?* Is het zoo ver niet? *N'y a-t il pas ſi loin?* Was het doe zoo koud niet? *Ne faiſoit il pas ſi froid alors?* Zoo, vaſtſtellender wyze en by vergelyking ſpreekende. *Auſſi, parlant affirmativement & par comparaiſon.* Hy is zoo wys als dapper. *Il eſt auſſi ſage que vaillant.* Hy is zoo goed als een ander. *Il eſt auſſi bon qu'un autre* Zy is zoo ſchuldig als hy. *Elle eſt auſſi coupable que lui.* Londen is zoo groot als Parys. *Londres eſt auſſi grand que Paris.* 't Een is zoo waar als 't ander. *L'un eſt auſſi vray que l'autre.*

ZOO, NA. Adv. Volgens. *Comme, à ce que, ſelon que.* Hy is getrouwd, zoo ik verſtaa. *Il eſt marié, comme j'apprends, à ce que j'entends.* De Koning zal hier komen zoo men geloofd, zoo men zegd. *Le Roy viendra ici, comme on croit, à ce que l'on croit, à ce que l'on dit.* Zoo, aanſtonds, in de toekomende tyd ſpreekende. *Incontinent, tout à l'heure, à l'inſtant.* Ik zal zoo weer komen. *Je reviendrai incontinent.* De Koffy zal zoo gereed weezen. *Le Caffé ſera prêt tout à l'heure, dans un inſtant.* Zoo, zoo dadelyk, eventjes, in de voorlede tyd ſpreekende. Ik kom zoo van de Beurs. *Je ne fais qu'arriver de la Bourſe.* Mynheer is zoo uitgegaan. *Monſieur vient de ſortir, ne fait que ſortir.* Zoo, zoo wel als, gelyk ook. *Tant, comme auſſi.* Daar ſturven 'er tien duizend, zoo door 't zwaard als door de honger. *Il en mourut dix mille, tant par l'epée que de la faim.* 't Verlies was groot, zoo van de eene als van de andere kant. *La perte fut grande, tant d'un coté que de l'autre.* Zoo, zoo zeer, zoodanig. *Tant, à tel point.* Zoo ligtgeloovig zyn de menſchen! *Tant les hommes ſont credules!* Zoo bedurven is de Eeuw! *Tant le Siecle eſt corrompu!* Zoo kwaad had hy zyn Vader gemaakt! *Tant il avoit fâché ſon Pere!* Zoo, zoo heftig, zoo geweldig, zoo hard, zoo veel. *Tant, ſi fort, ſi exceſſivement.* Die dag als 't zoo regende! *Le jour qu'il plut tant, qu'il plut ſi fort!* Die Winter doe 't zoo vroor! *Cet Hyver, qu'il gela ſi fort!* Zoo, alleen om de reden naauwer te binden, en een nadruk te geeven. Nademaal ik op zyn brief niet geantwoord had, zoo kon hy hem ligtelyk inbeelden dat... *Puis que je n'avois point fuit reponſe à ſa lettre, il pouvoit aiſément s'imaginer que...* Verſtaan hebbende dat UE. myn geringe dienſt van nooden had, zoo neem ik de vryheid van my by UE. te vertoonen. *Ayant appris que vous avioz beſoin de mes foibles ſervices, je prens la liberté de me préſenter à vous.*

ZOO ALS. Adv. Gelyk, niet anders. *Comme, ainſi, pas autrement.* Het is zoo als gy zegt. *Cela eſt comme vous dites.* Zoo als wy voor dezen gezien hebben. *Comme nous avons vu cy devant.* Doed zoo als ik. *Faites comme moy.* Zoo ALS, op 't oogenblik als, ten tyden als. *Comme, lors que.* Zoo als ik zyn huis voorby kwam. *Comme je paſſois devant ſa maiſon.* Zoo als hy na bed ging. *Comme il s'alloit coucher.*

ZOODANIG. Adj. Diergelyke, zulke. *Tel, telle, pareil, ſemblable.* Men vind nergens zoodanige dieren. *On ne trouve nulle part de tels, de ſemblables animaux.* 't Is een man zoodanig als gy 'er een hebben moet.

C'eſt

C'eſt un homme tel qu'il vous le faut. Wat zoud gy in zoodanig een geval doen? *Que feriez vous en un tel cas, en pareil cas?* Hy kreeg zoodanig een ſlag op 't hoofd dat.. *Il reçut un tel, un ſi grand coup ſur la tête que..* Hy maakte zoodanig een geweld dat. *Il fit un tel vacarme, un ſi grand bruit que..* Zoodanig is den ſtaat der menſchen, dat zy met het geen zy bezitten, nooit te vrede zyn. *Telle eſt la condition des hommes qu'ils ne ſont jamais contens de ce qu'ils poſſedent.* Hy is ZOODANIG vooringenomen dat men hem van zyn gevoelens niet kan aftrekken. *Il eſt tellement préoccupé qu'on ne peut le faire changer d'avis.* Zy was zoodanig ontſteld dat... *Elle fut tellement ſaiſie, troublée que...* De ZOODANIGE genieten geen oogenblik ruſt. *De telles gens, ces gens là, ces perſonnes là n'ont pas un moment de repos.* De zoodanige zullen als verſtoorders van de algemeene ruſt geſtraft worden. *Ceux là ſeront punis comme perturbateurs du repos public.*

ZOO DAT. Adv. Diervoegen, zoodanig dat. *De ſorte que, de maniere que, tellement que.* Zoo dat hy met ſchande moeſt vertrekken. *De ſorte, de maniere qu'il fut contraint de ſe retirer avec honte.* Zoo dat ik 'er ſedert niet meer van heb hooren ſpreeken. *De ſorte que, tellement que je n'en ai plus ouï parler depuis.*

ZOO DIKMAALS, ZOO DIKWYLS. Adv. *Autant de fois, toutes les fois.* Zoo dikmaals als gy van dit brood zult eeten &c. *Toutes les fois que vous mangerez de ce pain &c.* Zoo dikwyls als gy Duits ſpreekt, zult gy boeten betaalen. *Vous payerez l'amande autant de fois, auſſi ſouvent que vous parlerez Flamand.* Ik moet ſchreyen zoo dikwyls als ik om haar denk. *Il faut que je pleure auſſi ſouvent que toutes les fois que je ſonge à elle.* Dat heb ik zoo DIKWYLS gezien. *Je l'ay vû tant de fois.* Ik heb het hem zoo dikwyls verboden. *Je le lui ai deffendu ſi ſouvent, tant de fois.*

ZOO DOENDE. Adv. Op die wyze, alzoo, op die voet. *De cette maniere, ſur'ce pied là, ainſi.* Zoo doende zult gy haaſt ryk worden. *De cette maniere là vous deviendrez bien tot riche.* Gy zult zoo doende de Gods zegen over u doen komen *Vous attirerez ainſi la benediction de Dieu ſur vous.* 't Werk zal zoo doende in geen tien jaaren 't licht zien. *Sur ce pied là l'ouvrage ne paroîtra de dix ans.*

ZOO DRAA. Adv. Zoo haaſt. *Dès que, ſi tot que, auſſi tot que.* Zoo draa ik zal konnen, zoo draa ik het merkte. *Dès que, ſi tot que je pourrai; dès que, ſi tot que je l'apperçus.* Hy zal nog zoo DRAA niet komen. *Il ne viendra pas encore ſi tot.* Wy waaren zoo draa niet t'huis, of het begon yſſelyk te regenen. *Nous ne fumes pas plutôt arrivez au logis, qu'il commença à pleuvoir à verſe.*

ZOO GEZEGD zoo gedaan: bekende ſpreekwyze. *Auſſi tot dit auſſi tot fait: façon de parler aſſez connuë.*

ZOO GOED als gedaan, zoo goed als beſlooten. *Qui vaut fait.* Dat Huwelyk is zoo goed als geſlooten. *Ce Mariage vaut fait, eſt conclu, ou va bien tot l'être, on eſt ſur le point de conclure ce Mariage.*

ZOO HAAST, ZOO DRAA Adv. In de tyd als *Si tot, auſſi tot que, dès que.* Zoo haaſt de poort open was. *Si tot que, des que la porte fut ouverte.* Zoo haaſt als ik her hoorde. *Auſſi tot que je l'appris, dès que je l'entendis.*

ZOO LANG als. Adv. Zoo veel tyd, gedaurende al de tyd dat. *Tant que, auſſi longtemps que.* Zoo lang als ik leef. *Tant que je vivrai.* God zal ons Land bezoeken zoo lang wy ons niet beteren. *Dieu viſitera notre Pays tant que nous ne nous amenderons point.*

ZOO MENIGMAAL, ZOO DIKWYLS. Adv. *Toutes les fois, autant de fois, auſſi ſouvent.* Gy zult ſlaagen hebben zoo meenigmaal als gy 't weer doed. *Vous ſerez batu toutes les fois que vous y retournerez.*

ZOO NIET. Adv. Anders, in gebreke van. *Si non, autrement, faute de quoi.* Gy moet myn wil doen, zoo niet, daar is de deur gy kond een ander Meeſter zoeken. *Il faut que vous faſſiez ce que je veux, ſi non, autrement, voilà la porte, vous pouvez chercher un autre Maître.* Lukt het, 't is wel, zoo niet, patientie! *Si la choſe réüſſit, à la bonne heure, ſi non, patience!*

ZOO VEEL Adv. In zoo grooten getal, in zulk een graad, &c. *Tant, en ſi grande quantité, à tel point.* Hy heeft zoo veel dienſten aan 't Land gedaan! *Il a rendu tant de ſervices à la Patrie!* Gy hebt my altyd met zoo veel goedheid, met zoo veel beleefdheid gehandeld! *Vous m'avez toujours traité avec tant de bonté, avec tant d'honnêteté!* Na zoo veel gevaaren uitgeſtaan, na zoo veel rampen beproefd te hebben. *Après avoir eſſuyé tant de perils, eprouvé tant de disgraces.* Heeft hy zoo veel verſtand! zoo veel vrinden! *A-t-il tant d'eſprit que cela! a-t-il tant d'amis!* Hoe hebt gy zoo veel praats! *D'où vous vient tant de caquet! pourquoi faites vous ſi fort l'entendu?* Neemd 'er zoo veel en zoo weinig als u belieft. *Prenez en tant & ſi peu qu'il vous plaira.* Zoo VEEL, al zoo veel, niet minder. *Autant, en même quantité & même meſure.* Hy heeft zoo veel ongelyk als zy. *Il a autant de tort qu'elle, auſſi grand tort qu'elle.* Ik agt my zoo veel als een ander. *Je m'eſtime autant qu'un autre.* Ik verweerde uw zaak zoo veel ik konde. *Je deffendis votre cauſe autant que je pus.* Ik zou 'er Zoo VEEL niet voor geeven. *Je n'en donnerois pas tant.* Gy zult 'er zoo veel niet voor krygen. *Vous n'en aurez pas tant que cela.* Geef ik zoo veel niet als een ander? *Ne donnai-je pas autant qu'un autre?* Is myn huis zoo veel niet waard als het zyne? *Ma maiſon ne vaut elle pas bien autant que la ſienne?*

ZOO WEL. Alzoo wel. *Auſſi bien.* Hy leeft zoo wel als een ander. *Il vit auſſi bien qu'un autre.*

ZOO WEL. Woord van vergelyking en evengelykheid. *Tant: terme de comparaiſon & d'egalité.* De Zon ſchynd over de boozen zoo wel als over de goede *Le Soleil luit tant ſur les mechans que ſur les bons.* Zy wierden alle gevanklyk weg gevoerd, zoo wel mannen als vrouwen. *Ils furent tous emmenez en captivité, tant hommes que femmes.*

ZOO WIE. Adv. Een iegelyk, wie het ook zy. *Quiconque, qui que ce ſoit, un chacun.* Zoo wie Gods geboden niet naar en komt, die zal verdoemd worden. *Quiconque n'obſervera pas les commandements de Dieu ſera damné.* De Wet zegd dat zoo wie zig zal verſtouten om... *La Loy porte que quiconque s'enhardira de...*

ZOO ZEER. Adv. Zoodanig, diervoegen. *Si fort, tellement.* 't Zou my zoo zeer niet verwonderen, ten waare... *Cela ne m'etonneroit pas ſi fort, n'etoit que...* Hy wierd daar door zoo zeer geraakt dat... *Il en fut tellement piqué, cela le piqua ſi fort que...*

ZOO, ZOO! zeide Reynier Adriaanſz. tegen Saartje Jans. *Eſt il vray, mais voyez, tout de bon! dit René le Couacre à Sara Fille de Jean.*

ZOO. Woordje alduis te gebruiken. Het water is al aan de zoo, aan de kook. *L'eau fremit deja, l'eau commence deja à boüillir.* Zoo, een getal vis dat het kooken waard is. *Untas, un nombre, cer-*

Digitized by Google

taine quantité de poisson qui vaut la peine d'en mettre le chaudron sur le feu. Hoe veel die zoo? *Combien ce que voila de poisson?* Een zoo baars koopen. *Acheter un nombre de perches pour en faire un plat.* Zoo of zuurigheid in de maag, door een kwaade verteering veroorzaakt. *Des aigres dans l'estomac par une mauvaise digestion.* Ik heb de Zoo in de keel. *Il me monte des aigres à la gorge.*

ZOOD. Een stuk aarde met gras begroeyd. *Un gazon, une motte de terre couverte d'herbe courte & menue.* Dat kan geen zooden aan den dyk zetten, dat mag niet helpen, 't is zoo veel als een boon in een Brouwketel. *Il n'y en a pas pour dire, c'est une mouche dans la gueule d'un Elephant, un beau venez y voir! voila bien de quoy!*

ZOODJE n. Kleine zoo vis. *Un petit nombre de poisson pour bouillir ou pour frire* Hoe veel dat zoodje baars? *Combien ceque voila de perches? que vendrez vous le peu de perches que voila?* ZOODJE, klein aard schollertje met gras begroeyd. *Petit gazon, petite motte de terre.* Een zoodje snyden om 't in een kooy te zetten. *Couper un petit gazon pour le mettre dans une cage.* Een Leeuwrik op een zoodje, wisjewasje, wat stoort gy al uit uw kruin! *Chimeres que cela, ce sont là de beaux contes, qu'il vous echappe d'extravagances!*

ZOOG. 't *Preteritum* van ZUIGEN. Hy zoog de Min nog. *Il tetoit encore sa Nourice.* Hy zoog al dat kwaad bloed. *Il tira, suça tout ce mauvais sang.*

ZOOGEN, ZUIGEN. v. a. Met de borst voeden. *Allaiter, donner le teton.* Zy heeft al haar kinderen gezoogd. *Elle a allaitté, elle a nourri tous ses Enfans.* ZOOGEND, die te zuigen geeft. *Nourrice, femme qui allaitte.* Een zoogende vrouw. *Une femme nourrice.* ZOOG-HENGST, Merry veulen onder de drie jaar. *Un Ponlain, jeune cheval au dessous de trois ans.* ZOOG-LAM, zuig-lam, lammetje dat de Moer noch zuigd. *Agneau de lait, agneau qui tête encore la Mere.* Een zoog lam van agtien jaar trouwen fig: spr: *Epouser un tendron, une teteuse de dix huit ans.* ZOOG-VARKEN, braadvarkentje *Un cochon de lait.* En de Koningen zullen haar Voedster-Heeren zyn, en de Vorstinnen haare ZOOG-VROUWEN. Schr: spr: *Et les Rois seront leurs Peres nourriciers & les Princesses leurs Meres nourrices.*

ZOOL. 't Onderste leer van een schoen, laars of muil. *Semelle.* f. Dikke zool, dunne zool. *Semelle epaisse, semelle mince.* Een paar goede zoolen. *Une paire de bonnes semelles.* Een lake-zool, lap laken. *Une semelle de drap.* Die kousen hadden wel zoolen van doen. *Ces bas auroient bien besoin de semelles.* De ZOOL van 't paard zyn voet. *La corne du pied du cheval.* Zuipen dat 'er de schoen zoolen van barsten. *Boire à tire larigot, à faire crever les semelles.*

ZOOM. Vouw, boordje aan 't linne goed &c. *Ourlet, repli, rebord à du linge &c.* m. Een ronde zoom, een platte zoom. *Un ourlet rond, ourlet plat.* De ZOOMEN van een bef. *Les ourlets d'un rabat.* De ZOOM van een mantel, van een vrouws tabbaerd. *Le bord d'un manteau, le bord d'une robe de femme* De ZOOM van 't Wapenschild. *L'orlet de l'Ecu.* De vrugtbaare ZOOMEN, oevers van de Nylus. *Les fertiles bords du Nil.*

ZOOMEN. v. a. Een zoom maaken. *Ourler, faire un ourlet.* Een neusdoek zoomen, een bef zoomen. *Ourler un mouchoir, ourler un rabat.*

ZOON. Opzigtelyk woord op Vader en Moeder, om een manlyk kind te beteekenen. *Fils.* Oudste zoon, jonger zoon. *Fils aine, fils puisné.* De jongste zoon. *Le plus jeune fils, le cadet.* Eenige ZOON, aangenome ZOON. *Fils unique, fils adoptif* ou *d'adoption.* Zoon na zyns Vaders dood gebooren. *Fils posthume.* ZOON, knechtje. *Garçon, enfant mâle.* Hy heeft drie zoons en twee dogters. *Il a trois garçons & deux filles.* Schoon-ZOON, Dogters man. *Beau-Fils, Gendre, Mari de la Fille.* Broeder of Zusters ZOON, Neef. *Fils de Frere ou de Soeur, Neveu.* De gelykenis van de verloore Zoon. *La parabole de l'Enfant prodigue.* ZOONSCHAP, opzigtelyke hoedanigheid van de zoon tot den Vader. *Filiation.* f. *qualité rélative du Fils au Pere.* Daar zyn bewyzen van een wettig zoonschap. *Il y a des preuves de legitime filiation.* De Zoonen van uitmuntende Vaders, zyn veeltyds slegte krukken. *Les Fils d'illustres Peres sont souvent de pauvres mazettes, de pauvres cancres.*

ZOOP. *Pret:* van ZUIPEN. Hy zoop zig vol en zat. *Il se saoula, s'enyvra, s'emplit comme un tonneau.*

ZOOPJE n. Een slokje, teugje brandewyn, of eenige andere sterke drank, tot een ontnugtering &c. *Petite portion ou mesure d'eau de vie, ou de quelque autre liqueur forte, pour en prendre à jeun &c.* Een zoopje Brandewyn drinken. *Prendre un doigt, boire un coup d'eau de vie, de branaouille.* Hy gaf de Timmerluiden en Metselaars alle morgen een zoopje. *Il donnoit tous les matins un coup de Brandevin aux Charpentiers & aux Massons.* ZOOPJES MAN, Brandewyn kooper. *Brandevinier, Marchand d'eau de vie en detail.*

ZORG f. Oplettendheid, aandagtigheid der zinnen om iets te doen. *Soin.* m. *Application d'esprit.* Een byzondere zorg, onvermoeyde zorg. *Un soin particulier, soin infatigable.* Ik laat 'er u de zorg van. *Je vous en laisse le soin.* Ik zal 'er wel zorg voor draagen. *J'en aurai soin.* Ik zal daar wel zorg voor draagen, ik zal dat wel schutten *J'y mettrai bon ordre, j'y apporterai bon remede.* Hebt daar geen zorg voor, weest daar niet ongerust om. *Ne vous en mettez pas en peine, que cela ne vous empêche pas de dormir.* Een pynelyke ZORG, kommer. *Un souci cuisant.* 's Menschen leven is een gestadige zorg. *La vie de l'homme est un continuel souci.* 't Is een hartje zonder zorg. *C'est un sans souci, un Roger bon temps.*

ZORGELOOS. Adj. Zonder zorg, agteloos, nalaatig, verzuimagtig *Negligent, nonchalant, qui manque de soin.* Een zorgeloos mensch. *Un homme negligent, nonchalant.* Hoe kan men zoo zorgeloos weezen? *Comment peut on être si negligent? si nonchalant?* De zondaar leefd ZORGELOOS, onbekommerd. *Le pecheur vit sans souci, à l'abandon.* ZORGELOOSHEID, agteloosheid, onoplettentheid. *Negligence, nonchalance.* f. Groote zorgeloosheid, strafbaare zorgeloosheid. *Grande negligence, grande nonchalance; punissable negligence.* ZORGELOOSHEID, onbekommerdheid, inwendige gerustheid in weerwil van 't nakend gevaar. *Securité,* f. 's Nagts voor de slag van Arbelles sliep Alexander met een zorgeloosheid die zyne Soldaaten ontzettede. *La nuit devant la bataille d'Arbelles Alexandre dormoit avec une securité qui epouvantoit ses Soldats.* De zondaar legd in een diepe zorgeloosheid als begraaven. *Le pecheur est comme enseveli dans une profonde securité.* ZORGELOOSLYK in de Waereld leeven. *Vivre sans souci dans le Monde.*

ZORGELYK. Adj Ongerust, bekommerd. *Soucieux, inquiet.* Een zorgelyken aart. *Une humeur soucieuse, inquiete.* Een zorgelyk gelaat. *Un air inquiet.* ZORGELYK, kommerlyk, gevaarlyk. *Peu seur, fâcheux, dan-*

Digitized by Google

dangereux. Een zorgelyke ſtaat. *Une Condition peu ſeure, un etat fâcheux.* Zorgelyke tyden beleeven. *Vivre dans des temps fâcheux, afflictiles.*

ZORGEN. v. n. Zorg draagen. *Soigner, veiller, prendre ſoin, avoir ſoin.* Voor 't huishouden zorgen. *Prendre ſoin, avoir ſoin du menage, ſoigner pour le menage.* Voor zyne kinderen zorgen. *Soigner pour ſes enfans, avoir ſoin de ſes enfans.* Zorgen voor 't gemeene beſt. *Veiller au bien public.* Laat 'er my voor zorgen. *Laiſſez moy y ſoigner, laiſſez m'en le ſoin.* ZORGEN, bekommerd zyn, verlegen zyn. *Se mettre en peine, en ſouci, s'inquieter de quelque choſe.* Gy hoeft daar niet voor te zorgen. *Vous n'avez que faire de vous en mettre en peine.* Fioolen laaten zorgen, puis laaten wentelen. *Ne ſe mettre en peine de rien, ne ſe ſoucier de rien, laiſſer couler l'eau* ZORGER, man met veel zorg beladen, zwaarhoofdig man. *Un homme plein de ſouci, un homme fort ſoucieux.*

ZORGLYN. Roerſtroop, een touw uit voorzorg aan 't roer geklonken, of 'er iets brak. *Corde ou manoeuvre frapée au gouvernail, par precaution, au cas qu'il vint a s'y rompre quelque choſe.*

ZORGSTER. Vrouw die vol zorg en kommer is. *Femme ſoucieuſe, inquiete, une ſoucieuſe Marthe.*

ZORGVULDIG. Adj. Wakker, naarſtig, oplettend. *Soigneux, vigilant, diligent, exact.* 't Is een zorgvuldig man, een zorgvuldige vrouw. *C'eſt un homme ſoigneux, une femme ſoigneuſe.* Men kan omtrent de opvoeding der kinderen niet te zorgvuldig weezen. *On ne ſçauroit être trop ſoigneux de l'education des enfans.* ZORGVULDIGHEID, naauwkeurige zorg, oplettentheid *Soin* m. *Application exacte, attention, exactitude.* f. Met zorgvuldigheid paſſen op de jeugd. *Prendre garde avec ſoin à la jeuneſſe.* De zorgvuldigheid van een Leeraar, van een kloek Regent. *Le ſoin d'un Paſteur, d'un brave Regent.* ZORGVULDIGLYK. Adv. Met zorgvuldigheid. *Soigneuſement, avec attention, avec exactitude.*

ZOT. Adj Niet wys, onverſtandig, flegt. *Sot, ſtupide, groſſier, ſans eſprit & ſans jugement.* 't Is een zot mensch. *C'eſt un ſot homme, une ſotte femme* Ik dagt niet dat hy zoo zot zou weezen. *Je ne croyois pas qu'il ſeroit ſi ſot* Een zot voorneemen. *Un ſot deſſein.* Een zot boek *Un ſot livre.* Zwygd ſtil jou lompe zot! *Taiſez vous maitre ſot!* Tegen iemand die ons een zotte daad aanraad, zegd men, boertender wyze, of ik zot was! *a quelqu'un qui nous conſeille une ſotte action, l'on dit en riant, quelque ſot!* De lydelykſte zot is die zig naar de zotheid der andere kan ſchikken. *Le ſot le plus ſupportable eſt celui qui ſçait s'accommoder le mieux à la ſotiſe des autres.*

ZOTHEID. f. Onverſtand, flegthoofdigheid. *Sotiſe, imbecilité, bêtiſe* f. De zotheid der menſchen is groot *La ſotiſe des hommes eſt grande* Eraſmus heeft de lof der zotheid heel geeſtig beſchreeven. *Eraſme a fait l'eloge de la ſotiſe d'une maniere fort ſpirituelle.* De zotheid belet een menſch hem zelfs te kennen: het gezigt van zig zelve een naar gezigt zynde, is die te gelukkiger in de Wereld, die minſt van de zotheid verlaaten werd.

ZOTSKAP. f. Een kap met bellen die een gek in de hand draagd. *Marotte.* f. *Godenot, marmouſet a ſonnettes.* m. 't Is een ZOTSKAP, gekskap, een naar. *C'eſt un ſot, un benêt.*

ZOTTE. Is 't zelfde als ZOT, voor vrouwelyke en meervoudige naamen. Een zotte daad. *Une ſote action.* 't Zyn zotte praatjes. *Ce ſont de ſots diſcours.*

ZOTTELYK. Adv. Op een zotte wyze. *Sottement, d'une ſotte façon.* Hy heeft zig zottelyk gaan verbinden. *Il eſt allé ſottement s'engager.*

ZOTTERNY. f. Malligheid, grol. *Sotiſe, fadaiſe, niaiſerie* f. Wat al zotternyen! *Que de ſotiſes! que de fadaiſes!* Dat zyn maar zotternyen. *Ce ne ſont que des ſotiſes.*

ZOTTIN, zot vrouwmensch. *Sote, femme ſote.* Wat wil die zottin zeggen? *Que veut dire cette ſote?* Dat's eerſt een zottin! *Quelle ſote! quelle ſote! oh la ſote bête!*

ZOU, ZOUDE. Woord in de onvolmaakte tyd der Byvoegende wyze, de eerſte en derde perſoonen der Werkwoorden, in 't enkel getal, aanwyzende. *Terme qui marque dans l'imparfait du Subjonctif, la premiere & troiſiéme perſonne des verbes au ſingulier.* En ik zou het gedaan hebben had ik in uw plaats geweeſt. *Et moy je l'aurois fait, ſi j'avois été à votre place.* Hy zou kyven zoo hy 't wiſt. *Il gronderoit s'il le ſçavoit.* Ik zou liever willen ſterven, als in die ſlaaverny te leeven. *J'aimerois mieux mourir que de vivre dans cet eſclavage.* Waar in zoude ik hem konnen hinderen? waarom zoude uw zuſter het kwaalyk vinden? *En quoy pourrois je lui nuire? pourquoy votre ſoeur le trouveroit elle mauvais?* Naar 't melden der brieven zoude Aſoph door de Moſcoviters belegerd zyn. *Suivant ce que d'ſent les letires Aſoph ſeroit aſſiegé par les Moſcovites.* De ſchepen van Dantzik naar deze Stad gedeſtineerd, zouden de Zond al gepaſſeerd zyn. *Les vaiſſeaux de Dantzik pour cette Ville, auroient deja paſſé le Sond.*

ZOUT. n. Zoutige zelfſtandigheid uit Zeewater &c. getrokken. *Sel.* Grof zout, bruin zout, wit zout, Spaans zout, Frans zout. *Gros ſel, ſel gris, ſel blanc, ſel d'Eſpagne, ſel de France.* Een korrel, een maatje zout. *Un grain, une meſure de ſel.* 't Ligſte en 't droogſte zout is het beſte. *Le ſel le plus leger & le plus blanc eſt le meilleur.* Daar is geen zout genoeg op de ſalaad. *Il n'y a pas aſſez de ſel ſur la ſalade.* Daar is geen zout op tafel. *Il n'y a pas de ſel ſur la table.* Men heet in Vrankryk, vals ZOUT, 't zout dat uit 's Konings zout-pakhuizen niet gehaald word. *On appelle en France faux ſel, le ſel qui ne ſe prend pas dans les greniers du Roy.* ZOUT, zoutig, 't geen na 't zout ſmaakt. *Sale, qui ſent le ſel.* Wat is dat vlees zout! *Que cette viande eſt ſalée!* 't Is zoo zout als peke!. *Ce la eſt ſalé comme mer, comme ſaumure.* 't ZOUT dat uit de mineraalen getrokken word. *Le ſel que l'on tire des mineraux.* 't Zout uit de gewaſſen, als planten en boomen. *Le ſel des vegetaux, comme plantes & arbres.* Wezentlyk zout. *Sel eſſentiel.* Vlug zout, *Sel volatil.* Zout van koperrood. *Sel de vitriol.* Zout van de wynſteen. *Sel de tartre.* ZOUT, kragt, pit, merg van zaaken. *Sel* m. *Force, ſuc, moële.* Daar ſteekt veel zout in die Schryver zyn Werken. *Il y a beaucoup de ſel dans les Ouvrages de cet Auteur.* Het geen den ander ſchryft is laf en zonder zout. *Ce que l'autre ecrit eſt fade & ſans ſel, fade & inſipide.* In 't Euvangelium zegd Chriſtus tot de Apoſtelen, gy zyt het zout der aarde. *Dans l'Evangile J. Chriſt dit aux Apôtres, vous êtes le ſel de la terre.*

ZOUTAGTIG. Adj. Eenigſins gezouten of zout. *Un peu ſale, tant ſoit peu ſale.* Dat is wat zoutagtig. *Cela eſt un peu ſalé.* 't Heeft een zoutagtige ſmaak. *Cela a un goût de ſel.*

ZOUTBERG. Zoutmyn, berg aan de Zeekant daar zout uitgetrokken word. *Saline, Mine de ſel* f. De Zoutberg van Cardona. *La Saline de Cardone.*

ZOUTEN. v. a. Met zout bezorgen, of toemaaken. *Saler, aſſaiſonner de ſel, accomoder avec du ſel.* Vleeſ zouten. *Saler de la viande.* Een varken zouten. *Saler un*

Digitized by Google

un cochon. De haring zouten. *Saler le hareng.* De ſalaad zouten, de pot zouten, daar zout over of in doen. *Saler la ſalade, ſaler le pot, y mettre du ſel.* Iemand iets ZOUTEN, duur aanſmeeren. *Saler, poivrer, vendre trop cher quelque choſe à quelqu'un* Ik meen dat ik het hem wel gezouten heb! *Je vous aſſure que je lui ai bien ſalé, je lui ai ſalé cela comme il faut.*

ZOUTE VIS. ſ. Alderley gezoute vis. *Saline, marée.* ſ. *Toute ſorte de poiſſon ſalé.* Hy verkoopt alderley zoute vis. *Il vend toute ſorte de Saline, c'eſt un Marchand de Saline.* ZOUTE VLEES of ZOUT VLEES, 't zy oſſen of varken vlees. *Du ſalé, ſoit boeuf ſoit cochon.* Dat is goed zoute vlees. *Voila de bon ſalé.*

ZOUTKEET. Plaats daar zout opgekookt en gezuiverd word. *Saline* ſ. *Lieu où l'on fait bouillir le ſel que l'on purifie.* ZOUTKOOPER, zout Koopman in 't gros. *Un Marchand de ſel en gros.* ZOUTKRAAMER, een die zout met de kleine maat verkoopt. *Un Marchand de ſel en detail.*

ZOUTMEER, ZOUTMORAS. zie ZOUTPAN. Een Meer bekwaam om zout te maaken. *Saline.* ſ. *Marais ſalant.* m. *Marais propre à faire le ſel.*

De ZOUTPAGT. De pagt van 't zout. *La ferme du ſel.* ZOUTPAGTER, die 't regt op 't zout geſteld in pagt heeft. *Fermier du ſel.*

ZOUTPAN. Plaats daar het Zeewater door de hitte der Zonne in zout veranderd word *Saline* ſ. *Lieu où l'eau de la Mer eſt changée en ſel par la chaleur du Soleil.* De zoutpannen van Brouage, de zoutpannen van St. Hubes. *Les Salines de Brouage, les Salines de St. Huval.*

ZOUTSCHEPEN. Schepen die met zout uit de Weſt komen. *Vaiſſeaux qui viennent de France &c. chargez de ſel.* ZOUTSLUIKER *Fauxſonnier.* De zoutſluikers werden in Vrankryk met de Galeyen geſtraft. *On punit les fauxſonniers en France des Galeres.*

ZOUTVAT. n. Tafel gereedſchap om 't zout in te doen. *Saliere.* ſ. Een zilver zoutvat. *Une ſaliere d'argent.* Waar is het zoutvat? *Où eſt la ſaliere?*

ZOUTWATER n. Zeewater of een zoutmeer. *Eau ſalée, eau de la mer ou d'un marais ſalant.* Zoutwater en brakwater. *De l'eau de mer & de l'eau ſomache.* Zoutwater vis. *Du poiſſon de mer.*

ZOUTZAK. Zak om zout in te doen. *Sac à ſel, ſac à y mettre du ſel.* m. Een ZOUTZAK, een log menſch, een zwaarlyvig en onhebbelyk menſch 't Is een regte zoutzak. *C'eſt une vraye buche, c'eſt un gros maſtru, un ſac à br...* Zy zit als een zoutzak. *Elle ſe tient comme une buche, elle eſt aſſiſe comme une ſouche.*

Z U.

ZUGT of ZOG. Het eerſte beginſel van melk, als een koe kalven zal. *Le premier lait d'une vache qui doit vêler.*

ZUGT, ZUCHT. ſ. Bedrukte ademhaling *Soupir.* m. *Reſpiration oppreſſée.* Een zwaare zugt, verliefde zugt, tedere zugt. *Un profond ſoupir, ſoupir amoureux, tendre ſoupir.* Een zugt geeven, een zugt uitlaaten. *Jetter, pouſſer un ſoupir.* De ſmert verviegd met de zugten. *La douleur s'exhale avec les ſoupirs.* De laatſte ZUGT, de laatſte ſnik, den doodſnik geeven. *Jetter le dernier ſoupir, rendre l'ame, expirer.* ZUGT, trek, neiging, begeerte tot iets *Paſſion, affection, inclination.* ſ. *Deſir, penchant.* m. Iemand met zugt beminnen. *Aimer quelqu'un avec paſſion.* Een zugt tot de deugd, [illegible] zugt tot de ſtudie hebben. *Avoir de l'inclination, [illegible] penchant pour la vertu, de l'inclination, du penchant pour l'etude.* Hy heeft een groote zugt tot de vryheid, 't is een groot voorſtander van de vryheid. *Il a une grande paſſion pour la liberté, c'eſt un grand partiſan de la liberté.* Iets met ZUGT begeeren. kragtig begeeren. *Souhaiter quelque choſe avec paſſion, paſſionnement, fortement.*

ZUGTEN v. n. Een zugt of zugten uitboezemen. *Soupirer, jetter, pouſſer un ſoupir ou des ſoupirs.* Uit droefheid zugten, uit liefde zugten. *Soupirer de douleur, ſoupirer d'amour.* Hy zugt zoo dikwyls als hy van haar hoord ſpreeken. *Il ſoupire auſſi ſouvent qu'il entend parler d'elle.* Om een Schoone ZUGTEN, op haar verliefd zyn. *Soupirer pour une Belle, en être amoureux.* Het hartjen dat zugt, is niet voldaan. ſpr: *Coeur qui ſoupire, n'a pas ce qu'il deſire.* ZUGTEN, v. a. Kermen, zyn ſmert met een klaagende ſtem uiten. *Gemir, exprimer ſa douleur d'une voix plaintive.* Onder het jok zugten, onder de laſt zugten. *Gemir ſous le joug, gemir ſous le faix.* ZUGTING, zwaare zugt, gekerm. *Gemiſſement* m. *Lamentation, plainte douloureuſe.* ſ. Het Bos weergalmde van die naare zugtingen. *Le Bois retentiſſoit de ces affreux gemiſſements.*

ZUID. Adj Zuide, dat van 't Zuiden komt *Sud, qui vient du Midy.* De wind was Zuid. *Le vent etoit Sud.* Het waayd thans uit den Zuide. *Il fait à preſent un vent de Sud, c'eſt le Sud qui ſouffle à preſent.* De lieffelyke Zuide wind verheugde het aardryk. *L'agréable, le doux vent de Midy rejouiſſoit la terre.* Vaaren om de ZUID, vaaren na de Weſt, van hier naar Vrankryk, naar Portugaal &c. *Courir au Sud, faire route d'ici vers France, la Cote de Portugal &c.*

ZUIDELYK. Adj. Na 't Zuiden geleegen. *Meridional, vers le Midy, au Sud.* De Zuidelyke oorden des Waereld. *Les parties Meridionales du Monde.* Dat Eyland legd Zuidelyker dan de kaart aanwyſt. *Cette Ile eſt plus Meridionale que la carte ne marque.* ZUIDELYK, van de Zuidkant, van den Zigteinder komende. *De Sud, de Midy, qui vient du coté Meridional de l'Horizon.* De wind was doe Zuidelyk geloopen. *Le vent etoit alors tourné au Sud.* Met een Zuidelyke wind voort zeilen. *Faire route d'un vent de Sud.*

ZUIDEN. Een der vier hoofdſtippen van de Waereld. *Midy, Sud* m. Het Zuiden ſtaat tegen het Noorden. *Le Midy eſt oppoſé au Nord.* De landen, geweſten van het Zuiden. *Les regions du Midy.* Zig naar 't Zuiden wenden. *Se tourner vers le Midy.* Naar 't ZUIDEN vaaren. *Naviger vers le Sud.* Africa leid in 't Zuiden van Europa. *L'Afrique eſt au Sud de l'Europe.*

ZUIDER. Adj. Van 't Zuiden *of* in 't Zuiden. *Meridional, du Sud.* De Zuider deelen van de Waereld. *Les parties Meridionales du Monde.* ZUIDERPOOL, ZUIDPOOL of Zuider As, verzonne ſtip in 't Zuider deel van de Hemel kloot. *Pole Antarctique.* m. ZUIDERZEE, enge Zee *of* Zee-arm tuſſchen Noord-Holland en Vrieſland. *La Suderzee, petite Mer reſſerrée ou bras de Mer entre la Nord-Hollande & la Friſe* De ZUIDER-ZON, Middag-zon. *Le Soleil du Midy, le Soleil en ſon Midy.*

ZUID-OOST. Van 't Zuid-Ooſten komende. *Sud-Eſt, qui vient d'entre le Sud & l'Eſt.* Een Zuid-Ooſte wind. *Un vent de Sud-Eſt.* De wind was ZUID-OOSTELYK. *Le vent etoit vers le Sud-Eſt.* De Stad legd in 't ZUID-OOSTEN van de wyde Zee. *Cette Ville eſt au Sud-Eſt de l'Ocean.*

ZUIDWAARD. Adj. Na 't Zuiden. *Vers le Sud, du cote du Sud.* Zuidwaard aanzeilen. *Faire route vers le Sud, porter le cap au Sud.* De vyandlyke Vloot lag Zuidwaard van ons. *La Flote ennemie etoit au Sud de nous.*

ZUID-

Digitized by Google

ZUIDWEST. Van 't Zuid-Westen komende. *Sud-Oueſt.* Met een Zuid-Weſte wind t zeil gaan. *Mettre à la voile d'un vent de Sud-Oueſt.* De wind was ZUIDWESTELYK. *Le vent etoit Sud Oueſt, ou quaſi Sud-Oueſt.* Het ZUIDWESTEN, ſtip tuſſchen 't Zuiden en 't Weſten. *Le Sud-Oueſt.* Het Eyland leid wat meer na 't Zuid-Weſten. *L'Ile eſt un peu plus vers le Sud-Oueſt.*

ZUIGELING. Zoogkind, kind de Min of des Moeders borſt zuigende. *Nourriſſon.* De Min kwam met haar zuigeling. *La Nourrice vint avec ſon nourriſſon.* De Poëten worden zuigelingen der Muzen, Apollôs zuigelingen, voedſterlingen genaamd. *Les Poëtes ſont appelez nourriſſons des Muſes, les cleves, les favoris d'Apollon.*

ZUIGEN. v.a. 't Vogt met de lippen naar zig trekken. *Sucer, ſuccer, tirer la liqueur, le jus à ſoy avec les levres.* Le Pret: *Zoog*, le Part: *Gezoogen.* De melk zuigen, 't merg van een been zuigen. *Sucer le lait, ſucer la moële d'un os.* De wezel zuigd het bloed der hoenders. *La belette ſuce le ſang des poulets.* De byen zuigen het eelſte der bloemen. *Les abeilles ſucent l'eſprit des fleurs.* De goede leer met de melk inzuigen. *Sucer la bonne doctrine avec le lait.* ZUIGEN, lurken, de melk uit de borſt zuigen. *Teter, ſucer le lait de la mamelle.* De Min zuigen. *Teter la Nourrice* Een kind te zuigen geeven. *Donner à teter, donner le teton à un enfant.* 't Kind zuigd niet deur. *L'enfant ne tête pas à fait.*

ZUIGER. Bloedzuiger, bekend waterdiertjen. *Sangſuë.* f. *Inſecte aquatique aſſez connu.* Zuigers zetten om iemand bloed af te trekken. *Appliquer des ſangſuës pour tirer du ſang à quelqu'un.* ZUIGER, klap van de pomp boven het pompemmertje. *Soupape de cuir.* m. *Clapet de cuir, la rouelle de cuir qui couvre le piſton de la pompe, pour lui faire prendre l'eau.*

ZUIL Algemeene naam om al wat een pylaar *of* ſchooring verſtrekt te betekenen. *Pilier, appui, ſoutien.* m. *Colomne.* f. Het gantſch gebouw ruſt op vier zwaare zuilen. *Tout l'edifice repoſe ſur quatre gros piliers.* Men heet zuilen van de Kerk, van den Staat, groote mannen, die de zelve met hun zorg, beleid en dapperheid onderſchraagen. *On appelle colomnes de l'Egliſe, de l'Etat, les grands perſonnages qui les ſoutiennent par leur ſoin, conduite & valeur.*

ZUILOOR, STEILOOR. Lobbes, koppige zwyger. *Un bourru, un ſournois, un hibou.* ZUILOORIG. Adj. Steiloorig, koppig. *Bourru, fantaſque, bizarre, têtu.* ZUILOORIGHEID, ſteiloorigheid. *Humeur bourruë, fantaſquerie, bizarrerie.* f.

ZUINIG. Adj. ſpaarzaam, niet overdaadig. *Oeconome, menager, epargnant.* Een zuinig man, een zuinige huishoudſter. *Un homme oeconome, un bon menager; une femme oeconome, une bonne menagere.* ZUINIG. Adv. Met zuinigheid, ſpaarzaamlyk. *Avec oeconomie, avec epargne, frugalement.* Zy leeven heel zuinig. *Ils vivent avec beaucoup d'oeconome, fort frugalement.* Heel ZUINIG zien, bang zien. *Faire la mine, bouder.* ZUINIGHEID, ſpaarzaamheid, huislykheid *Oeconomie, epargne* f. *Menage.* m. Een groote zuinigheid. *Une grande oeconomie, grande epargne.* Die zuinigheid lykt zeer naar karigheid. *Cette oeconomie reſſemble fort à l'avarice.*

ZUIPEN. v.a. Overmaatig drinken. *Boire avec excès, exceſſivement, ſe gorger de vin, entonner le vin* Le Pret: *Zoop*, le Part: *Gezoopen.* Hy gaat zig alle avonden vol zuipen. *Il va ſe gorger tous les ſoirs.* Hy zuipt als een Ketter. *Il boit comme un Templier.* ZUIPER, wynzak, dronkaard. *Un crevé d'yvrogne, un ſac à vin, une eponge de taverne.*

ZUIVEL. De melk en al wat van de melk gemaakt word, als room, kaas, boter. *Laitage.* m. *Le lait & tout ce qui ſe fait du lait, comme crême, fromage, beure &c.* De Boeren trekken veel geld uit hun zuivel. *Les Païſans tirent bien de l'argent de leur laitage.* Zoo vol boosheid als een ey vol zuivel. *Auſſi plein de mechanceté qu'un oeuf de ſubſtance.*

ZUIVER. Adj. Louter, niet vermengd. *Pur, ſans melange, ſans mixtion.* Zuiver goud, zuivere wyn, zuivere koffy, zuiver bloed. *De l'or pur, du vin pur, du caffe pur, du ſang tout pur.* De lugt is daar zuiverder als hier. *L'air y eſt plus pur qu'ici.* ZUIVER, volgens Gods Wet, of de zedekunde, de regtmaatigheid. *Pur, ſuivant la Loy de Dieu ou la morale, l'equité.* Een zuivere leer, de zuivere waarheid. *Une doctrine pure, la pure verité.* Een zuiver en leevendig Geloof. *Une Foy pure & vive.* ZUIVER. Adj. Net, beſchaafd, naauwkeurig. *Pur, net, poli, juſte, exact* Een zuivere Taal. *Un Langage pur.* Een zuiver Latyn. *Un Latin pur, une pure Latinité.* Hy heeft een zuivere ſtyl, hy ſpreekt zuiver Frans. *Il a un ſtile pur, il parle un François pur, exact.* ZUIVER, kuis, ongeſchonde, onbevlekt. *Pur, chaſte, immaculé.* Een zuivere Maagd. *Une Vierge pure, integre.* Die Vorſt is uit het zuiverſte bloed des Waereldz geboren. *Ce Prince eſt ſorti du ſang le plus pur du Monde.* ZUIVER Adv. Degelyk, met ernſt, in waarheid. *Tout de bon, raillerie à part, ſérieuſement.* Gy ſpot 'er mee; neen zuiver. *Vous vous moquez; non tout de bon, non raillerie à part.*

ZUIVEREN. v.a. Zuiver doen worden, de onzuiverheid weg neemen. *Purifier, rendre pur.* De lugt zuiveren, de metaalen zuiveren. *Purifier l'air, purifier les metaux.* Den Engel nam een brandende kool om de lippen van Jeſaïas te zuiveren. *L'Ange prit un charbon vif pour purifier les levres d'Eſaye.* De Taal ZUIVEREN, de Taal vloeyender en netter maaken. *Epurer, polir le Langage.* De Taal van baſterd woorden zuiveren. *Retrancher les barbariſmes de la Langue, en bannir les termes etrangers ou barbares.* Een Thema van gebreken zuiveren. *Corriger les fautes d'un Thême.* Den geeſt ZUIVEREN, de nevel des verſtands weg neemen. *Epurer l'eſprit, polir l'eſprit, en diſſiper les tenebres.* Zyn gemoet ZUIVEREN, van de zonden ontſlaan. *Purger ſa conſcience, la delivrer de peché.* Zyn geeſt van alle dwaalingen zuiveren. *Purger ſon eſprit de toutes erreurs.* Den Staat van landloopers zuiveren. *Purger l'Etat de vagabonds.* De Zee van de roovers zuiveren. *Purger la Mer de pirates.* Dat zal de gal, het bloed ZUIVEREN, reinigen. *Cela purgera la bile, le ſang.* Zig voor den Regter ZUIVEREN, zig van een opgelegde miſdaad zuiveren, zig met eede zuiveren. *Se purger devant le Juge, ſe purger d'un crime dont on eſt accuſé, ſe purger par ſerment.* De ZUIVERHEID van de lugt, van de metaalen, van 't bloed. *La pureté de l'air, la purete des metaux, la pureté du ſang.* De ZUIVERHEID van de Taal, van de ſtyl. *La pureté du Langage, du ſtile.* De ZUIVERHEID der Leere, zuiverheid des Geloofs, zuiverheid der Zeden. *La pureté de la Doctrine, la pureté de la Foy, la pureté des Moeurs.* De ZUIVERHEID des gemoeds. *La pureté de la conſcience, de l'ame.* Maagdelyke zuiverheid. *Pureté, integrité Virginale.* ZUIVERLYK leeven in den egt. *Vivre purement dans le mariage.*

ZUIVERING. f. Wegneeming van de onzuiverheid, van de mengeling. *Purification.* f. *Nettoyement.* m. 't Vuur is tot zuivering der metaalen dienſtig. *Le feu eſt propre à la purification des metaux.* De Koffy dient tot

Digitized by Google

de zuivering van 't bloed. *Le Caffe ſert à purifier le ſang.* De waſſingen en ZUIVERINGEN onder de Joden gebruikelyk. *Les lavements & les purifications pratiquées parmi les Juifs.* De redenen die hy tot zyn ZUIVERING by bragt. *Les raiſons qu'il allegua pour ſa juſtification, pour ſe purger, pour ſe laver de l'accuſation.*

ZULK. Adv. Zulke, zoodanig, diergelyk. *Tel, telle, ſemblable, pareil, de la même qualité.* Nooit zaagt gy zulk een menſch, zulk een gebouw, zulk een pragt, zulk een verwarring. *On ne vit jamais un tel homme, un tel bâtiment, une telle magnificence, un tel deſordre.* Zulke dingen ſtryden tegen Gods Wet. *De telles choſes, de pareilles choſes ſont oppoſées à la Loy de Dieu.* Zulke praatjes komen niet te pas. *De tels diſcours ne ſont pas de ſaiſon.* Hy gaf hem zulk een ſlag dat hy agter over viel. *Il lui donna un ſi rude coup qu'il tomba à la renverſe.* Hy liep met zulk een ſnelheid. *Il courut ſi vitement, avec tant de viteſſe.* Na zulk een groot verlies, na zulke ſchoone beloften. *Après une ſi grande perte, après de ſi belles promeſſes.* Ik moet zulk ſlag van laken hebben. *Il me faut de cette ſorte de drap là.* Hebt gy wel zulke koleuren, zulke ſtoffen in uw winkel? *Avez vous bien de ces couleurs, de ces etoffes là dans votre boutique?* ZULK, met verwondering of veragting van iets ſpreekende. *Si, particule d'admiration ou de mepris.* Het is zulk een lief kind! *C'eſt un ſi aimable enfant!* Het was zulk een braaf man! *C'etoit un ſi brave, un ſi honnête, un ſi galant homme!* Het is zulk een geruſtheid, zulk een vermaak zyn pligt voldaan te hebben! *C'eſt un ſi grand repos, un ſi grand plaiſir que d'avoir ſatisfait à ſon devoir!* Is dat zulk een zaak! zulk een groot wonder! *Eſt ce une ſi grande choſe! eſt ce un ſi grand miracle!* Is het zulk een overvlieger! *Eſt ce un ſi grand abbateur de bois!*

ZULKS. Die zaak: aantoonende voornaam. *Cela, cette choſe là.* Wanneer zulks den Koning ter ooren kwam. *Quand cela vint aux oreilles du Roy.* Wie had ooit zulks van hem gedagt! *Qui auroit jamais cru cela de lui!*

ZULLEN. 't meervoud van ZAL. Wy zullen haaſt hooren wat 'er van is. *Nous apprendrons bientot ce qui en eſt.* Men weet niet wat zy doen zullen. *On ne ſçait pas ce qu'ils feront.* 't Woey zulk een ſtorm dat wy alle meenden te ZULLEN vergaan. *Il fit une ſi horrible tempête que nous croyions tous perir.* De Hof-bed ende zyn al na 't Leger, zullende zyn Majeſteit eerſtdaags in perſoon volgen. *Les Officiers de la Cour ſont deja partis pour l'Armée, ſa Majeſté devant s'y rendre en perſonne au premier jour.*

ZULT. Woord als ZAL, alleen zynde van geen betekenis, maar de tweede perſoon der toekomende tyden, in 't enkeld en meervoudig getal aanwyzende. *Particule qui ſe joignant aux Verbes Hollandois, indique la ſeconde perſonne du futur tant au ſingulier qu'au pluriel.* Gy zult de naam des Heeren uwes Gods niet ledelyk gebruiken. *Tu ne prendras point le nom de l'Eternel ton Dieu en vain.* Gy zult my altyd gereed vinden u te dienen. *Vous me trouverrez toujours prêt à vous rendre ſervice.*

ZULT. Gekookte worſt of pens in pekelſop gelegd. *De l'andouille ou des tripes boüillies & miſes en ſaumure, auſſi du petit ſalé.* ZULTEN. v. a. 't Gekookte in de pekel leggen. *Saler, mettre en ſaumure.* Pens zulten. *Saler des tripes boüillies.*

ZUS OF ZOO. Wik of wak: ſpreekwoord om een onzekerheid of hagchelykheid aan te toonen. *Terme marquant incertitude d'evenement.* Beide Legers ſloegen, en 't ſtond lang zus of zoo, wie de overhand zoud behouden. *Les deux Armées ſe battirent & la victoire balança longtemps entre deux.* Het heeft zus of zoo geſtaan, 't heeft weinig gescheeld of ik zou 'er naar toe gegaan hebben. *Il n'a tenu à rien que je n'y aye été, j'ay faillim'y en aller.*

ZUSTER. Opzigtelyk woord omtrent kinderen van eigen Vader en eigen Moeder. *Soeur.* Myn oudſte zuſter, myn jonger of jongſte zuſter. *Ma ſoeur ainée, ma ſoeur puisnée, ma cadette.* Myn halve ZUSTER, zuſter van Vader of Moeders kant alleen. *Ma ſoeur de Pere.* ZUSTERLINGEN, zuſters kinderen. *Des enfants de Soeurs, de deux ou de pluſieurs Soeurs d'une maiſon.* Myn ZUSTERS KIND, Neef of Nigt. *L'enfant de ma Soeur, mon Neveu* ou *ma Niepce.* ZUSTER, naam die men ook geeft aan de Kloofter-Juffers of Nonnen. *Soeur, nom que l'on donne auſſi à une Religieuſe.* Zuſter Agneta, Zuſter Thereſia. *Soeur Agnès, Soeur Thereſe.* De Zuſters van de *Incarnatie* of Menſchwording. *Les Soeurs de l'Incarnation.* Een Leeke ZUSTER, Zuſter die buiten 't Choor blyft. *Soeur laye, Soeur converſe, Soeur qui n'eſt pas du Choeur.* De Zang-nimfen op Parnas worden de negen ZUSTERS genaamd. *Les Nimphes, les Muſes de Parnaſſe s'appellent les neufs Soeurs.* ZUSTER, zeker pan gebak in Holland genoeg bekend, en in 't Frans zonder naam. *Pâtiſſerie Hollandoiſe inconnuë en France: c'eſt une eſpece de tourte* ou *de gâteau au beure où il y entre du raiſin &c.*

ZUUR. Adj. Scherp, wreed, raauw van ſmaak. *Sur, aigret, qui a de l'acide & de la crudité.* Zuure appelen. *Des pommes ſures.* Die vrugten zyn te zuur. *Ces fruits ſont trop ſurs.* ZUUR, verſchaald, bedurven. *Aigre, eventé, gâté.* Zuur bier. *De la biere aigre.* Die wyn is alree zuur. *Ce vin eſt deja aigre.* ZUUR, bytend, ſcherp en ſmaakelyk. *De haut goût, epicé.* Vis met een zuure ſaus. *Du poiſſon à la ſauſſe de haut gout, à la ſauſſe blanche.* 't ZUUR, of de zoo in de maag hebben. *Avoir des aigres dans l'eſtomac.* ZUUR zien, bang zien. *Bouder, avoir la mine refrognée.* Wat ſcheeld 'er aan, waarom ziet gy zoo zuur? *Qu'y a-t-il, d'où vient que vous avez l'air ſi refrogné? ſi dedaigneux? que vous faites ainſi la mine?* Dat zal hem ZUUR opbreeken! dat zal hem duur betaald, gezet worden. *Il la payera bonne, il lui en cuira bien fort.* Iets zuur haalen, met bloedig zweeten krygen *Obtenir difficilement quelque choſe, avoir bien de la peine à l'acquerir.* Men mag het geld wel ſpaaren, het word zoo zuur gehaald. *On a bien raiſon d'epargner l'argent, il coute tant à gagner, on a tant de peine à en avoir, à en arracher.*

ZUURDEEG, ZUURDEESSEM. n Klompie deeg dat het andere deeg doet ryzen en uitdyen. *Levain.* m. Dat zuurdeeg is te oudbakken. *Ce levain eſt trop vieux.*

ZUURIGHEID. f. Zuure ſmaak, 't zy uit den aart of door bederving. *Aigreur.* f. *Gout aigre ſoit de nature ou par corruption.* De zuurigheid der vrugten. *L'aigreur des fruits.* De zuurigheid van 't bier, van de wyn. *L'aigreur de la biere, l'aigreur du vin.*

ZUURING f. Warmoes kruid wat zuur van ſmaak. *Oſeille, herbe potagere d'un goût aigret.* Zuuring plukken. *Cueillir de l'oſeille.* Eyeren met zuuring toegemaakt. *Des oeufs à l'oſeille.*

ZUURMUIL. Steiloor, die zuur ziet, mopper, zuiloor. *Un grognard, un rechigné qui fait la mine, qui boude, qui ſe dépite contre les gens.* Ziet dien zuurmuil eens aan! *Mais voyez un peu ce grognard, ce boudeur! cette*

Digitized by Google

te mine griſe! ZUURMUILEN, moppen, zuur zien. *Bouder, faire la mine.*

ZUURTJES. Adj. Wat zuur op de tong. *Aigret, ſuret, un peu aigre, un peu ſur, un peu vert.* Die vrugt is nog wat zuurtjes. *Ce fruit eſt encore un peu ſurets, un peu vert.*

ZUUR WORDEN. v. n. Wrang of weed worden. *S'aigrir, devenir aigre.* Die ſpyzen worden zuur op de maag. *Ces viandes s'aigriſſent ſur l'eſtomac.* Zeker Gierigaard pleeg zyn wyn niet te drinken eer hy begon zuur te worden. *Certain avare avoit coutume de ne pas boire ſon vin avant qu'il commençât à s'aigrir.*

Z W.

ZWAAN. Groote watervogel, wit van veeren en zeer lang van hals. *Cygne.* m. Het is op levens ſtraf verboden een Zwaan te dooden. *Il eſt deffendu ſur peine de la vie de tuer un Cygne.* ZWAANEN dons *Duvet de Cygne.* ZWAANENDRIFT, Zwaanen in zeker water gehouden, en 't recht om die daar in te laaten dryven. *Troupe de Cygnes, & le droit de les faire nager en certaine etenduë d'eau.*

ZWAAR. zie ZWANGER. *Groſſe, enceinte.* Zyn vrouw was zwaar doe hy ſturf. *Sa femme etoit groſſe quand il mourut.*

ZWAAR. Adj. Dat zwaar weegd, van groote zwaarte, ongemakkelyk te beweegen of te draagen. *Peſant, lourd.* Een zwaar pak. *Un fardeau bien lourd, un peſant fardeau.* Zoo zwaar als lood. *Lourd, peſant comme du plomb.* 't Goud is het zwaarſte metaal van allen. *L'or eſt le plus peſant de tous les metaux.* Alle zwaare zaaken hellen naar om laag, naar hun middelpunt. *Toutes les choſes peſantes tendent en bas, vers leur centre* Die koffer weegd zwaar. *Ce coffre peſe beaucoup, eſt bien peſant.*

ZWAAR. Adj. Groot en zwaar weegend. *Gros & peſant, gros & lourd.* Het zwaar geſchut word nog verwagt. *On attend encore la groſſe artillerie.* De zwaarſte gebouwen van de Stad. *Les plus gros bâtiments de la Ville.* Korte en zwaare ſchepen. *Des vaiſſeaux courts & peſants.* Een ZWAARE koorts, een zwaare huishuur, een zwaare ſomme gelds. *Une groſſe fièvre, un gros loyer, une groſſe ſomme d'argent.* Een ZWAARE rouw, een zwaar verlies. *Un grand deuil, une grande perte.* Zwaare ſchattingen. *De gros impots, de groſſes taxes.* ZWAAR, moeyelyk om te doen, &c. *Difficile, penible* Een zwaare les, een zwaare vertaaling. *Une leçon difficile, une traduction difficile.* De Nederduitſe Taal is zwaar om te leeren. *La Langue Hollandoiſe eſt difficile à apprendre.* Het ſtaal is zwaar om te bewerken. *L'acier eſt difficile à travailler.* Wat valt het zwaar vergeefs te moeten zugten! *Qu'il eſt difficile, qu'il eſt rude de ſoupirer inutilement!* Het valt een menſch zwaar al die ſchattingen op te brengen. *Il eſt bien difficile à une perſonne de payer tous ces impots là.* ZWAAR, ſtreng, ſtraf. *Rude, ſevere, rigoureux.* Den misdaadiger een zwaare ſtraf opleggen *Infliger un rude ſupplice, un ſevere châtiment au criminel.* Men heeft'er zwaar regt over gedaan. *On en a fait une ſevere, une rigoureuſe juſtice.*

ZWAARD. n. Krygsgeweer in de verheven ſtyl voor een degen genomen. *Epée.* f. *Glaive.* m. De Geregtigheid word met een ſchaal in de eene, en een zwaard in de andere hand verbeeld. *On repréſente la Juſtice avec la balance d'une main, & une epée de l'autre.* De Overheid draagd het zwaard niet zonder oorzaake. *Le Magiſtrat ne porte point l'epée ſans cauſe.* Die met den zwaarde ſlaat zal door't zwaard vergaan. *Qui frape de l'epée perira par l'epée* De Overheid heeft de magt van't zwaard.

Le Magiſtrat a la puiſſance du glaive. Gods Woord is een tweeſnydend zwaard. *La Parole de Dieu eſt un glaive, une epée à deux trenchants.* Met den zwaarde geſtraft worden, dat'er de dood na volgd. *être puni par l'epée que la mort s'enſuive; avoir la tête coupée, être decolé, decapité.* De Scherpregter liet het zwaard over zyn hoofd gaan, ten teken van doodſchuld en verkreegen Pardon. *Le Boureau lui paſſa l'epee par deſſus la tête, pour marque qu'il avoit merité la mort & obtenu ſon Pardon.* Alles te vuur en te zwaard vernielen. *Mettre tout à feu & à ſang, exercer les dermieres cruautez.* Trajanus bezit van 't Ryk neemende, zeide aan den Hoofdman zyner lyfwagt, ontfang dit zwaard om my te beſchermen by aldien ik regtvaardiglyk regeere, maar om my te verjaagen by aldien ik myn gezag misbruike!

ZWAARD. Beweeglyk hout werktuig ter zyde buiten de kleine vaartuigen, aangehegt, om bekwaamelyk te konnen laveeren *Semelle.* f. *Machine de trois planches en guiſe de ſemelle attachée à coté des Belandres, Alleges &c. pour ne deriver point quand on va à la bouline* Het zwaard laaten vallen. *Laiſſer tomber la ſemelle*

't ZWAARDVEEGEN. n. Het zwaardveegers ambagt. *Le metier de fourbiſſeur.* ZWAARDVEEGER, werkman die degens &c. opmaakt, ſchoon ſchuurd &c *Fourbiſſeur, artiſan qui monte & fourbit des epees &c.*

ZWAARDST. De *Superlativus* van 't woord ZWAAR. Eſopus droeg in 't begin van de reize de zwaardſte laſt. *Eſope portoit au commencement du voyage le plus peſant fardeau.* Het waardſte moet het zwaardſte weegen, de noodigſte zaak moet eerſt verrigt worden. *Il faut aller au plus preſſe, on ne ſçauroit faire qu'en faiſant* Het zwaardſte moet het zwaardſte weegen, eige belang gaat voor. *Charité bien ordonnée commence par ſoy même.*

ZWAARHOOFD. Zwaarhoofdig menſch, kwaade nooten kraaker. *Un homme inquiet, qui anticipe ſur les malheurs à venir.* Een ZWAARHOOFDIG menſch is onge ukkig voor de tyd. *Une perſonne inquiete, ſoucieuſe, melancolique eſt malheureuſe avant le temps.* Die ZWAARHOOFDIGHEID, ongerustheid is nergens goed voor. *Ce ſouci n'eſt bon à rien, ceſte inquietude ne ſert à rien.*

ZWAARIGHEID. f. Moeyelykheid. *Difficulté.* f. Een groote zwaarigheid. *Une grande difficulté.* Die zaak is vol zwaarigheden. *Cette affaire eſt pleine de difficultez.* Alle zwaarigheden te boven komen. *Surmonter toutes ſortes de difficultez.* Hy maakte in 't eerſt ZWAARIGHEID daar in te ſtemmen. *Il faiſoit difficulté d'abord d'y conſentir.*

ZWAARLYVIG. Adj. Groflyvig, kloek, groot van geſtalte. *De groſſe taille, puiſſant, de groſſe corpulence.* Een zwaarlyvig man. *Un homme de groſſe taille, un homme puiſſant.* Een zwaarlyvige vrouw. *Une femme de groſſe taille, une puiſſante femme.* ZWAARLYVIGHEID, grootheid, kloekte. *Corpulence, groſſeur de taille.* f. Die zwaarlyvigheid hinderd magtig *Cette corpulence incommode fort.*

ZWAARMOEDIG. Adj. Zwaarhoofdig, bedugt, bevreesd. *Inquiet, abbatu, decouragé, dans l'apprehenſion.* Een zwaarmoedig menſch is ongelukkig. *Une perſonne inquiete eſt malheureuſe.* Dat geeft zwaarmoedige gedagten. *Cela cauſe des penſées inquietes, cela donne de l'inquietude, ronge l'eſprit.* ZWAARMOEDIGHEID, bekommerdheid, bedugtheid, neerſlagtigheid. *Inquietude, apprehenſion.* f. *Souci, decouragement.* m. ZWAARMOEDIGLYK, onge-

Digitized by Google

ruſtelyk, met kommer. *Avec inquietude, avec apprehenſion.*

ZWAARTE. f. Hoedanigheid van 't geen iets weegd. *Peſanteur.* f. De zwaarte der metaalen. *La peſanteur des metaux.* De zwaarte van 't goud. *La peſanteur de l'or.* **ZWAARTE**, gewigt, laſt, pak. *Poids, fardeau, faix.* m. *charge.* f De Kameel kan een groote zwaarte draagen. *Le Chameau peut porter un gros fardeau, beaucoup de poids.*

ZWAARWIGTIG. Adj. Gewigtig, van groot belang. *De grand poids, de grande importance.* Dat zyn zwaarwigtige redenen. *Ce ſont là des raiſons de grand poids.* Zwaarwigtige voorneemens. *Des deſſeins importans, des projets de grande importance.* De **ZWAARWIGTIGHEID**, groote aangelegentheid der zaake vereiſcht het. *La grande importance de la choſe le requiert.*

ZWAAY. Draay, ſlingerſlag, ſlagboeg. *Virement, choc, ſecouſſe que l'on donne à une choſe en la changeant promptement de place.* 't Geſchiede met een **ZWAAY**, met een draay. *Cela ſe fit d'un virement, d'un tour de main.* **ZWAAYEN.** v. n. Zwenken, draayen. *Virer, tourner, changer de bord.* Het ſchip wil niet zwaayen. *Le vaiſſeau ne veut pas virer.* **ZWAAYEN**, heen en weer ſlingeren, beweegen. *Agiter, faire voltiger.* Met het vaandel zwaayen *Faire voltiger le drapeau, jouer du drapeau.* De Scepter **ZWAAYEN**, de Scepter draagen, als opper Vorſt heerſſen. *Porter le Sceptre, tenir le Sceptre, exercer Empire, regner Souverainement.* Daar zullen plakken **ZWAAYEN**, vallen. *Il y aura des ferules donnees.*

ZWABBER. Scheepsdweil aan een lange ſtok vaſt. *Fauber.* m. *Ecoupe.* f. *Sorte de balay de fil de vieux cables, de guenilles couſuës &c.* Voor **ZWABBER** vaaren, voor ſlegt matroos, &c. op 't ſchip dienen. *Servir ſur le vaiſſeau en qualité de miſerable fauber, de miſerable hale-boulines, de page, de moſſe de vaiſſeau.* **ZWABBEREN**, met de zwabber iets opdweilen. *Fauberer, lever de l'eau, de l'ordure avec un fauber, nettoyer avec l'ecoupe.*

ZWADDER. Slange-ſchuim, venyn dat de ſlang ſchiet. *L'ecume, le venin que darde la vipere ou le Serpent.*

ZWAGER. Aangeheylikte vriind, mans of vrouws broeder. *Beaufrere, parent d'alliance, frere de mary ou frere de femme.* Zy was by haar zwager ten eeten *Elle etoit à ſouper chez ſon beaufrere.* Ik heb zyn zuſter getrouwd, by gevolg zyn wy zwagers. *J'ay eponſé ſa ſoeur, par conſéquent nous ſommes beaufreres.* **ZWAGER**, werd voor Schoon-zoon genomen in 't Bÿſpel van Jan Claaſz.: men heet ook koude Zwager de geen die aan een vrouws zuſter getrouwd is.

ZWAGTEL Bindſel, windſel om over de luyeren te rollen. *Bande.* f. *Ligature qui ſe roule par deſſus les langes.* Het kind zyn pislappen, luyeren en zwagtels. *Les couches, les langes & les bandes de l'enfant.* **ZWAGTELEN**, met zwagtels in de luyeren winden. *Emmaillotter, ſerrer dans les langes avec les bandes.*

ZWAK, SLAP. Adj. Buigſaam. *Pliant, ſouple, facile à plier.* Een zwak teentje. *Un oſier pliant.* Zoo zwak, buigſaam als een ryſjen. *Souple comme un oſier.*

ZWAK. Adj Kragteloos, flaauw. *Foible, debile, infirme, qui manque de force.* De zieke man is nog zwak. *Le malade eſt encore foible.* Hy word hoe langer hoe zwakker. *Il devient foible de plus en plus.* Een **ZWAKKE** maag. *Un eſtomac debile.* Zwakke beenen. *Jambes debiles.* Zwakke herſſenen. *Cerveau debile.* Die balk is te **ZWAK**, te onſterk. *Cette poutre eſt trop foible.* Wy waaren te zwak van volk *Nous etions trop foibles de monde.* Zwak gezigt. *Vuë foible.* Een zwak verſtand. *Un eſprit foible, imbecile.* De geeſt is vaardig, maar het vlees is zwak. Schr: ſpr: *L'eſprit eſt prompt, mais la chair eſt foible.* De vrouwlui zyn zwakke vaatjes; zoo zegt het ſpreekwoord, meenig kloek man weet wel beter. *Les femmes ſont des vaiſſeaux fragiles; ainſi dit le proverbe, plus d'un homme fort ſçait bien mieux.* Iemand op zyn zwakſt aantaſten. *Prendre quelqu'un par ſon foible, l'attaquer par l'endroit ſenſible.*

ZWAKHEID. f. Kragteloosheid, onſterkte. *Foibleſſe, debilité.* f. Zwakheid der lenden, zwakheid in de maag. *Foibleſſe des reins, foibleſſe d'eſtomac.* Hy heeft een groote zwakheid van die koorts behouden. *Il lui eſt reſté une grande foibleſſe de cette fievre.* Zwakheid van verſtand, van memorie. *Foibleſſe, debilite d'eſprit; foibleſſe, debilite de memoire* f. Ik zal u de zwakheid van die ſtorreden aantoonen. *Je vais vous montrer la foibleſſe de cet argument.* 't Is een groote **ZWAKHEID**, dwaaling van die man. *C'eſt une grande foibleſſe à cet homme.* De menſchelyke **ZWAKHEID.** *La fragilité, l'infirmité humaine.* De zwakheid van 't vrouwelyk geſlagt. *La fragilité du ſexe feminin.* Men moet malkanders zwakheid met liefde verdraagen. *Il faut ſuporter charitablement les infirmitez l'un de l'autre.*

ZWAKJES. Adj Wat zwak, flaauw. *Un peu foible, un peu debile, qui ſent quelque foibleſſe.* Hy heeft geen koorts meer, maar hy is nog zwakjes. *Il n'a plus de fievre, mais il eſt encore un peu foible.*

ZWAKKE. Adj. ZWAK. Een zwakke vrouw. *Une femme foible.* Een zwakke memorie. *Une memoire foible, labile.* Een zwakke troost. *Une foible conſolation.* Zwakke redenen. *De foibles raiſons.*

ZWAKKELYK Adj Weekelyk van ligchaam. *Flouet, delicat, foible de complexion.* Een zwakkelyk man. *Un homme flouet.* Een zwakkelyke vrouw. *Une femme delicate.*

ZWAK MAAKEN. v. n. Zwak doen worden, verzwakken. *Affoiblir, debiliter, rendre foible.* Het vyandlyk Leger zwak maaken *Affoiblir l'Armée ennemie.* **ZWAK WORDEN**, verzwakken, kragten verliezen. *S'affoiblir, devenir plus foible.* Hy word hoe langer hoe zwakker. *Il s'affoiblit de plus en plus.* Wanneer het ligchaam begind zwak te worden. *Quand le corps commence à s'affoiblir.*

ZWALUW. Reis-vogel, die gemeenlyk met de Lente wederkeerd. *Hirondelle.* f. Een kleine zwaluw. *Une petite hironde.le* ou *un martinet.* Een groote zwaluw. *Une groſſe hirondelle.* De zwaluwen neſtelen in de oude gebouwen *Les hirondelles nichent dans les vieux bâtiments.* Een naakte **ZWALUW**, een kaal en berooyd menſch. *Un homme qui n'a pas le ſou, un pauvre ver de terre.*

ZWALUWSTAART. Betekend eigentlyk, *une queuë d'hirondelle:* maar als 't een Timmermans Kunſtwoord is, betekend het *queue d'aronde.*

ZWAM of LEGEN. Ongemak aan de voorbeenen van 't paard, door 't leggen op de hoef yzers of op de ſteenen. *Foulure* ou *durete aux paturons du devant du cheval pour s'être repoſé ſur les fers ou les pavez.*

ZWANG. Woord als volgd te gebruiken. Dat ſpel is nu in zwang aan 't Hof. *Ce jeu eſt fort en uſage, fort en vogue à la Cour.* De Balen, Comedien en andere vermaaklykheden die in zwang zyn. *Les Bals, les Comedies & autres divertiſſements à la mode.* Dat gaan veel zonden onder ons in zwang. *Il ſe commet bien des pechez, des crimes parmi nous.*

ZWANGER. Adj. Zwaar, bevrugt, met kind. *Groſſe, enceinte, groſſe d'enfant.* Een zwangere vrouw. *Une*

fem

Digitized by Google

femme groſſe. Zy is vier maanden zwanger. *Elle eſt groſſe de quatre mois.* ZWANGER GAAN, groot gaan, met kind zyn. *être en groſſeſſe, être groſſe d'enfant.* Zy moet nog een maand zwanger gaan. *Elle a encore un mois de groſſeſſe à paſſer.* Met groote voorneemens zwanger gaan. *Avoir de grands deſſeins en tête.* ZWANGERHEID, bevrugtheid, ſtaat van een zwangere vrouw. *Groſſeſſe.f.* Zy had haar zwangerheid verzweegen. *Elle avoit celé ſa groſſeſſe.* ZWANGER WORDEN. v. n. Bevrugt worden. *Devenir groſſe.* De eerſte maal dat zy zwanger wierd. *La premiere fois qu'elle devint groſſe.*

ZWART. Adj. Dat in koleur aldermeeſt van 't wit verſcheeld *Noir* Zwart hair *Des cheveux noirs.* Zwart laken, zwart kleed *Drap noir, habit noir.* Zoo zwart als ink, als git, als een raaf. *Noir comme de l'encre, comme du geais, comme un corbeau.* Hoe komen uwe handen zoo zwart, zoo vuil? *D'ou vient que vos mains ſont ſi noires?* Hy had linnen zoo zwart als de ſchoorſteen. *Il avoit du linge noir comme la cheminée.* ZWART, de zwarte koleur. *Noir.m. La couleur noire.* Schoon zwart, een kamer met zwart behangen. *De beau noir, une chambre tendue de noir.* In 't zwart gekleed gaan. *être habillé de noir.* Het zwart verſterkt het gezigt. *Le noir fortifie la vuë.* ZWART in de verf mengen *Mêler du noir dans les couleurs.* Dat is ſchoon zwart. *Voila de beau noir.* ZWART, Moriaan, een man uit Indien *of* Moorenland. *Un More, Maure, un homme des Indes* ou *de la Mauritanie.* Hy had een Zwart met hem gebragt. *Il avoit amené un More avec lui.*

ZWARTAGTIG. Adj Wat zwart *Noirâtre, tirant ſur le noir.* Een zwartagtige koleur, een zwartagtige huid. *Une couleur noirâtre, peau noirâtre.*

ZWARTE KONST. Toverkonſt, konſt om de geeſten der dooden te doen opkomen, en daar door kennis van toekomſtige dingen te krygen. *Necromance, Negromancie.f. L'art d'evoquer l'ame des morts & d'avoir par ce moyen connoiſſance de l'avenir.* Hy bemoeyd zig met de zwarte konſt. *Il ſe mêle de Negromance, de magie noire.* ZWARTE KONST, Etskonſt van Prins Robbert uitgevonden, zoodaanig dat de plaat doorgaans met zwart beſtreeken, egter op zekere plaatſen wit drukt. *Gravure inventée par le P. Robert, de maniere que la planche noircie egalement par tout, laiſſe pourtant du blanc dans certains endroits de l'eſtampe*

ZWARTEN. v.a. Zwart maaken, zwart verwen. *Noircir, rendre noir.* Het leer zwarten. *Noircir le cuir.* De muuren van een kaatsbaan zwarten. *Noircir les murailles d'un tripot.*

ZWARTE VLIEG. Gevleugeld ongediert, dat met zekere winden in de boom vliegd, en uit welkers vuiligheid de wolf komt. *Mouche noire, vermine ailee qui tombe par certains vents dans les arbres où ſon excrement ſe change en chenille.* De zwarte vlieg zit in de bloeyſem der boomen. *La mouche noire s'attache aux fleurs des arbres.*

ZWARTIN. Moorin. *Moreſque.* Hy had een Zwartin getrouwd. *Il avoit epouſé une Moreſque.*

ZWART MAAKEN. v.a Zwart doen worden. *Noircir, rendre noir, ſalir, haler.* Zyn handen zwart maaken. *Se noircir les mains.* De Zon maakt het vel zwart. *Le Soleil noircit le teint.* Iemand ZWART MAAKEN, belaſteren, ſchenden *Noircir, dechirer quelqu'un.* De laſtering kan de onnozelſte zwart maaken. *La calomnie peut noircir le plus innocent.* ZWARTMAAKERS: naam die men zekere Struikroovers, onlangs uitgeroeyd gegeeven heeft, om dat zy, om onbekend hun moedwil te bedryven, hun aangezigt ergens mee zwart maakten. *Barbouillez, Noircis: nom que l'on donnoit en ces Provinces, à de certains voleurs de grands chemins, extirpez depuis peu, parce qu'ils ſe noircifſoient le viſage pour exercer leurs brigandages ſans être connus.*

ZWARTSEL. n. Rookzwart, ten gebruike van Schoenmaakers, &c. *Du noir à noircir à l'uſage des Cordonniers &c.* Een zwartſel-vaatje. *Une boite de noir à noircir.* De zwartſel pot. *Le pot au noir.*

ZWAVEL. Bergſtof dat ligt aan brand raakt. *Soufre.* m. Geele zwavel, bruine zwavel. *Du ſoufre jaune, ſoufre gris.* De zwavel reuk is leiyk. *L'odeur du ſoufre eſt mauvaiſe.* Het zout, de zwavel en 't Kwikzilver zyn de drie grond-werktuigen der Alchimiſten. *Le Sel, le Soufre & le Mercure ſont les trois principes des Chimiſtes.*

ZWAVELAGTIG. Adj. Daar zwavel by of aan is. *Sulfuré, qui tient du ſoufre.* Zwavelagtige damp. *Vapeur, exhalaiſon ſulfurée.* Zwavelagtige aarde. *Terre ſulfurée.*

ZWAVELEN. v.a. In de zwavel doopen. *Soufrer, tremper dans le ſoufre.* Zwavel-ſtokken zwavelen. *Soufrer des allumettes.* Zyde Lakenen ZWAVELEN, door de zwavelrook haalen *Soufrer de la toile de ſoye* De wyn ZWAVELEN, met lugt toemaaken. *Soufrer le vin.* Die wyn is te ſterk gezwaveld *Ce vin eſt trop ſoufré.*

ZWAVELSTOK. Bekend houtjen of hennip-ſtokjen, aan beide einden gezwaveld. *Allumette.f.* Een bosje zwavel-ſtokken. *Une bote d'allumettes.*

ZWEED. Een man uit Zweeden. *Un Suedois, un homme de Suede.* Een jonge Zweed. *Un jeune Suedois.* De Zweeden en Moſcoviters zyn in oorlog. *Les Suedois & les Moſcovites ſont en guerre.* ZWEEDS. Adj. Dat Zweeden betreft. *Suedois, de Suede, qui concerne la Suede.* Het Zweedſe Leger, de Zweedſe Volkeren. *L'Armée Suedoiſe, les Troupes Suedoiſes.* Zweeds koper. *Du cuivre de Suede.*

ZWEEFSTER. Dwaalſter, planeet. *Etoile errante, Planete.* f. De Zweef-ſter heeft een bepaalde loop, ſtrydig met die van den beweeg Hemel. *L'etoile errante, la Planete a un mouvement periodique, contraire à celui du Premier mobile.*

ZWEEG *Pret:* van ZWYGEN. Hy zweeg voort ſtil. *Il ſe tut d'abord.* Theophraſtes zeide aan zeker man die aan tafel zweeg, zoo gy wyz zyt, hebt gy ongelyk te zwygen; maar zy t gy onkundig, gy weet veel.

ZWEEM. Gelaat, gelykenis. *Air, rapport.*m. Daar is zekere zweem van 's Vaders weezen in. *Il y a certain air du viſage de ſon Pere.*

ZWEEMEN. v. n. Gelyken ergens na. *Reſſembler à quelqu'un* ou *à quelque choſe, en avoir de l'air.* Dat kind zweemd na zyn Peetom. *Cet enfant a de l'air de ſon Parain.* Dat begind 'er na te ZWEEMEN, te gelyken. *Cela commence à y reſſembler, à en approcher un peu.* Die vaerzen zweemen na de Tooneeltrant. *Ces vers approchent du ſtyle Dramatique.*

ZWEEP. Bekend tuig om de Paarden te dryven &c. *Fouet.*m De zweep doen klappen. *Faire claquer le fouet.* Een zweepſlag. *Un coup de fouet.* Een oud voerman hoord nog gaarn het klappen van de zweep. ſpr: *Un vieux chartier aime encore à entendre claquer le fouet.*

ZWEEPIG Adj. Krom, niet regt, in den zin der volgende ſpreekwyze. *Tortu.* Zweepige boomen. *Des arbres tortus.*

ZWEEPTOL. Dryſtol, bekend kinder ſpeeltuig. *Un ſabot, un jouet d'enfant qu'on fait pirouetter avec un fouet, une laniere.* ZWEEPTOUW, dun en ſterk touw

Digitized by Google

om onder aan 't end van de zweep te binden. *Du fouet, de la corde forte & menuë qu'on attache au bas du fouet.*

ZWEER. Uitwendig etter gezwel. *Apoſtume.* f. Zy heeft een zweer aan de duim. *Elle a une apoſtume au pouce.* Een zweer doorſteeken. *Percer une apoſtume.*

ZWEERDER. Vloeker. *Jurcur, celui qui jure par habitude.* De dronkaards en zweerders vlieden. *Fuir les yvrognes & les jureurs.*

ZWEEREN. v. n. Zig tot een zweer zetten. *Apoſtumer, ſe former en apoſtume.* De kneuzing begind te zweeren. *La contuſion commence à apoſtumer.*

ZWEEREN. v.n. Een eed doen, met eede beveſtigen. *Jurer, affirmer par ſerment.* Le Pret: Zweer, le Part: Gezworen. Voor den Regter zweeren. *Jurer devant le Juge.* Men deed hem op het Evangelium zweeren dat hy de Wetten van 't Ryk zou handhaven. *On le fit jurer deſſus l'Evangile, qu'il maintiendroit les Loix du Royaume.* Zyn Landheer trouw en hulde zweeren *Jurer foy & hommage à ſon Seigneur.* Iemand zyn dood ZWEEREN, met eede dreigen. *Jurer la mort de quelqu'un.* Gy zult het my betaalen, dat zweer ik u. *Vous me le payerez, je vous le jure.* ZWEEREN, vloeken, iedelyk zweeren. *Jurer, faire des ſerments ſans neceſſité.* Hy zweerd elke reis. *Il jure à chaque propos.* Men geloofd niet die zoo ligt zweeren. *On ne croit pas ceux qui jurent ſi aiſément.*

ZWEERING. f. Zweet, gezwel. *Enflure, apoſtume.* f. Hy heeft een ligte zweering aan de vinger. *Il a une legere enflure au doigt.* ZWEERING, iedele eedzweering, iedele vloek. *Jurement.* m. Men zal u om al die zweeringen niet gelooven. *On ne vous croira pas pour tous ces juremens.*

ZWEET. n. Zweetigheid, vogt, nat uit de zweetgaatjes komende. *Sueur.* f. Overvloedig zweet. *Sueur abondante.* Goed doende zweet. *Sueur benigne.* Koud zweet, klam zweet. *Sueur froide, ſueur de la mort.* Ik vond hem druipende van zweet. *Je le trouvai degoutant de ſueur.* Zyn brood winnen in het zweet zyns aanſchyns. *Gagner ſon pain à la ſueur de ſon viſage.* Dat heeft my veel zweet gekoſt. *Cela m'a couté bien de la ſueur.*

ZWEETBAD. n. Heete badſtoof om te zweeten. *Etuve ſudorifique.* f. *Bain pour ſuer.* m. Die Chirurgyn heeft goede zweetbaden. *Ce Chirurgien a de bonnes etuves ſudorifiques, de bons bain à ſuer.* ZWEETDOEK. n. linne laken daar 't lyk in gewonden word. *Suaire.* m. *linceul dans lequel on enſevelit un mort.* De heilige Zweetdoek word te Turin bewaard. *Le Saint Suaire ſe garde à Turin.* ZWEETDRANK, drankjen of purgatie dat tot zweeten verwekt. *Bruvage ſudorifique, qui provoque la ſueur.* Men gaf den zieken een zweetdrankjen *On donna un ſudorifique au malade.*

ZWEETEN. v. n. Zweet, vogt uit de zweetgaatjes laaten. *Suer, jetter, rendre la ſueur par les pores.* Met droppels zweeten. *Suer à goutes.* Men gaf hem iets in om te zweeten. *On lui donna quelque choſe pour ſuer.* ZWEETEN, hulpmiddelen tegens de pokken gebruiken. *Suer, paſſer ſous l'archet, ſuer la verole.* 't Is de eerſte maal niet dat hy zweet. *Ce n'eſt pas la premiere fois qu'il paſſe ſous l'archet.* ZWEETEN, blokken, ſlaafagtig werken. *Suer ſang & eau, ſe peiner extrêmement.* Ik heb 'er bloedig om moeten zweeten. *Il m'a falu ſuer ſang & eau pour cela.* Dat is voor myn bloedig zweeten. *C'eſt là la recompenſe de mes ſueurs.* Braſpenningen zweeten, geld op intereſt neemen tegen den penning zeſtien: 't welk uitkomt op 6¼ ten honderd, en op ieder gulden een ſtuiver en een oortjen, dat is een *Braspenning*, naar uitrekeninge van een oud en jeugdig Koopman.

ZWEETERIG. Adj Dat bezweet is, of ligt zweet. *Suant, en ſueur, ou qui ſuë aiſément.* Zweeterig vel, zweeterige handen. *Peau ſuante, mains ſuantes.* De ontfangers hebben zweeterige vingers, zelfs in de Winter. *Les receveurs ont les doigts ſuants, même en Hyver.* ZWEETERIGHEID, uitbreekend vogt. *Sueur qui paroit en dehors, petite ſueur, moiteur.* f. De zweeterigheid van de handen, van 't aangezigt. *La ſueur, la moiteur des mains, du viſage.*

ZWEETGATEN. Byna onzigtbaare pypjes in de dierlyke huid, daar het zweet en andere uitwaaſſemingen des ligchaams door breeken. *Pores.* m pl. 's Zomers zyn de zweetgaten wyder open. *En Eté les pores ſont plus ouverts.* De koude trekt de zweetgaten toe. *Le froid reſſerre les pores.*

ZWEEVEN, DRYVEN v. n. Ergens in weezen blyven, dog op een onbepaalde wyze. *Vaguer, exiſter indéterminément en quelque lieu, s'y tenir, s'y trouver.* En de Geeſt Gods zweefde op de wateren. *Et l'Eſprit de Dieu ſe promenoit ſur les eaux.* De Planeeten zweeven aan 't Firmament *Les Etoiles cheminent, ſe meuvent au Firmament.* De ZWEEVENDE geſchillen weg neemen *Lever les difficultez qui ſont ſurvenuës, ajuſter les differens qui occupent le tapis.*

KWELGEN. v.a. Slikken, door de keel haalen in de maag. *Avaler, faire paſſer par le gozier dans l'eſtomac.* De zieke kan het eeten niet meer zwelgen. *Le malade ne peut plus avaler les aliments.*

ZWELLEN. v. n. Opzwellen, uitzetten. *S'enfler, groſſir exceſſivement.* Le Pret: Zwol, le Part: Gezwollen. Het venyn doet het ligchaam zwellen. *Le venin fait enfler le corps.* Die regen zal de Revieren doen zwellen. *Cette pluye fera enfler, fera groſſir les Rivieres.*

ZWEMMEN. v. a Zig baaden, zig in 't water verfriſſen. *Se baigner, ſe rafraichir dans l'eau.* Le Pret: Zwom, le Part: Gezwommen. Hy is gaan zwemmen. *Il eſt allé ſe baigner.* Zy ging de jongens zien zwemmen. *Elle alla voir baigner les garçons.* ZWEMMEN, zig door zyn beweeging boven water houden. *Nager.* De meeſte dieren konnen zwemmen. *La plus part des animaux ſavent nager.* Hy zwemd als een vis. *Il nage comme un poiſſon.* Hy zwemd in de weelde. fig: ſpr: *Il nage dans les delices.* ZWEMMER, een die zwemmen kan. *Un nageur, celui qui ſçait nager.*

ZWENK, ZWAAY. Draay, ſlagboeg. *Tour, mouvement ſubit qui ſe fait pour tourner.* In die zwenk viel ik hem tegen 't lyf. *Dans ce mouvement je le choquai du coude, je tombai ſur lui.* ZWENKEN. v a Zwaayen, wenden. *Tourner, virer, faire un mouvement à droite ou à gauche.* Zoo als de Koetſier om de hoek wilde zwenken. *Comme le Cocher voulost tourner au coin.*

ZWERK. n. Drift, beweeging, als men van de wolken ſpreekt. *Mouvement, cours, chemin, en parlant des nuës.* Na 't zwerk der wolken zien. *Obſerver le mouvement, la trace des nuës.*

ZWERM. m. Vlugt van jonge byen, die van de oude ſcheiden, om zig elders te plaatſen. *Eſſain, eſſaim, jet, vol de jeunes abeilles qui quittent les vieilles pour ſe placer ailleurs.* Een groote zwerm byen. *Un gros eſſain d'abeilles.* De zwerm ging op een tak van een boom zitten. *L'eſſain alla ſe poſer ſur la branche d'un arbre.* Wy ontmoeten een heele ZWERM van die Kermisgaſten. *Nous rencontrâmes tout un eſſain de tes coureurs de Foire.* ZWERMER, voetzoeker. *Serpenteau.* m. *fuſée qui ſe meut en zigzag.* f.

ZWER.

Digitized by Google

ZWERVEN. v. n. Geen vaſte wooning hebben, doolen, ſukkelen. *N'avoir ni feu ni lieu, vivre à l'avanture, être errant & vagabond.* Le Pret: Zworf, le Part: Gezworven. Hy zal altyd moeten zwerven. *Il ſera toute ſa vie errant & vagabond, il aura toujours bien de la peine à labourer ſa chienne de vie.* Op Zee ZWERVEN. *Vaguer, être errant & vagabond ſur Mer, y floter au gré des vents.* De vyandelyke partyen zwerven nog dagelyks op de Grenzen. *Les partis ennemis vaguent encore tous les jours ſur les Frontieres, infeſtent la Frontiere journellement.* ZWERVER, ſukkelaar, man die geen vaſte woonplaats, nog broodwinning heeft. *Un miſerable qui a de la peine à labourer ſa vie, qui vit comme un Juif errant.* ZWERVER, reiziger die na de wille der winden op Zee zwerft, of van de eene na de andere plaats reiſd. *Voyageur errant ſur Mer, ou bien, Voyageur qui n'a ni feu ni lieu, qui mene une vie vagabonde.*

ZWETSEN. v. n. Opſnyden, pogchen, windbreeken. *Habler, ſe vanter, trancher de l'homme d'importance.* Had gy hem eens hooren zwetſen! *Si vous l'aviez entendu habler! faire des fanfaronnades! faire l'important!* Ik mag dat zwetſen niet verdraagen. *Je ne ſaurois ſouffrir ces hableries, ces fanfaronnades.* ZWETSER, Kwakzalver, opſnyder, pogcher, windbuil. *Charlatan, hableur, fanfaron, rodomont, avaleur de charettes ferrées.* ZWETSERY. f. Opſnyery, pogchery. *Hablerie, fanfaronnade, rodomontade, bravade.* f.

ZWEY, SWEY. Beweegelyke winkelhaak. *Equerre pliante, fauſſe equerre, ſauterelle.* f.

ZWEZERIK. Week en ſaapig binne ſtukje van 't Kalf dat men gemeenlyk in Paſtey-gebak of geſtoofde koſt doet. *Ris de veau.* m Hoenders met zwezerikjes geſtoofd. *Des poulets etuvez avec des ris de veau.*

ZWIER. Mode, manier, als men van de kleeding, gang of gelaat van een menſch ſpreekt. *Air.* m. *Mode, maniere, façon, contenance* f. Hy heeft een Hoofſe zwier. *Il a un air de Cour, un air galant.* Hy deed het met zekere zwier, met een aardige zwier. *Il le fit d'un certain air, d'un air galant.* Na de zwier gekleed zyn. *être habillé, être mis à la mode.* De nieuwſte zwier. *La derniere, la plus nouvelle mode.* Ik vind al uw trekken in de ſchildery, maar de ZWIER, de aart naar 't leven is 'er niet. *Je trouve tous vos traits dans le portrait, mais l'air n'y eſt pas.* Hy heeft een goede ZWIER, ſtyl van ſchryven, van ſchilderen. *Il a une bonne maniere d'ecrire, de peindre.* Dat is 'er de zwier af! dat is 'er de kunſt van! *C'eſt là l'entendre! c'eſt là le ſecret!*

ZWIEREN. v. n. Eigentlyk platvoeren, kruiſſen, heen en weer wandelen, zwerven. *Faire des pas & des virvouſtes, ſe promener par allées & venuës, paſſer & repaſſer, roder.* Ik heb de vryer voor haar huis zien zwieren. *J'ay vu paſſer & repaſſer le galant devant ſa maiſon, j'ay vu le galant roder devant ſa maiſon.* ZWIEREN, zwaayen, ſcheef gaan. *Marcher de travers, de guingois, bricoler, faire des bordées, des SS.* Zwieren als een dronkeman. *Marcher de travers, marcher de guingois, faire des SS. comme un yvrogne.* Had gy hem eens zien zwieren! *Si vous l'aviez vu bricoler, faire des bordées, faire des SS.*

ZWIERIG. Adj. Hoflyk, na de zwier, na de mode, net. *Galant, propre, à la mode, aiſé, agréable, poli.* Een zwierig kleed. *Un habit galant, propre, à la mode.* Een zwierige gang. *Une demarche galante, demarche aiſée.* ZWIERIG, met zwier, met een aartigheid. *Galamment, de bonne grace.* Zwierig groeten, zwierig danſſen. *Saluer de bonne grace, danſer de bonne grace.* Hy doed alles zoo zwierig. *Il fait tout ſi galamment, de ſi bonne grace.* ZWIERIG, waereldsweits. *Mondain, du grand air, du bel air, qui ſuit la mode.* Zwierige lui als gy vinden niets te duur. *Les perſonnes du grand air, les gens du bel air comme vous, ne trouvent rien trop cher, rien ne coute aux gens de votre air.* ZWIERIGHEID, zwier, aartigheid, nettigheid. *Bonne grace.* f. *Air galant, contenance agréable.*

ZWIGTEN, KREUKEN. v. n. Het zeil *zwigten*, inbinden, voor een ſtorm die ons te magtig is. *Amener la voile, ſerrer la voile & ceder à l'orage.* Al de ſchepen en molens moeſten in die ſtorm zwigten. *Tous les bâtiments & tous les moulins furent contraints d'amener, de ſerrer leurs voiles dans cette tempête.* ZWIGTEN, wyken, buygen voor iemand of iets. *Ceder, plier devant quelqu'un ou quelque choſe.* Zy boden lang tegenweer, maar moeſten eindelyk zwigten. *Ils reſiſterent longtemps, mais enfin ils furent contraints de ceder, de plier.* ZWIGTEN, zyn bek ſnoeren, zwygen voor iemand. *Se taire, ne contredire plus, demeurer ſans replique.* Ik zal voor u niet zwigten. *Je ne me tairai pas pour vous, je n'aurai pas le dernier mot.*

ZWIK. Zwikje, houte pinnetjen om in een lugtgaatjen van 't vat, &c. te ſteeken. *Un fauſſet, une petite cheville de bois pour boucher le trou d'un tonneau.* Ik kan 'er het zwikjen niet uit trekken. *Je n'en ſaurois tirer le fauſſet.*

ZWIKKEN. v. n. Waggelen, dreigen om te zwenken. *Vaciller, chanceler, menacer de tourner en dedans ou en dehors.* Myn beenen zwikken. *Mes jambes vacillent.* Myn hand zwikte. *Ma main vacilla.*

ZWILGE. Gegomd en glad Lywaat tot voeringen bequaam. *Treillis.* m *Toile gommée & luiſante*

ZWINGELEN. Dit word van de hennip gezegd. De hennip *zwingelen*, kloppen; de hennip van de halm afhaalen *Teiller, derober le chanvre, le lever du tuyau, de la chenevotte.*

ZWITSER. Man uit Zwitſerland. *Un Suiſſe, un homme de Suiſſe.* Daar ſtond een Zwitſer aan de deur. *Il y avoit un Suiſſe à la porte.* Zwitſers broek, Zwitſers muts. *Culote de Suiſſe, toque de Suiſſe.* f. ZWITSERS, dat Zwitſerland betreft. *De Suiſſe, Helvetique.* Het Zwitſers Eedgenoodſchap. *La Confederation de Suiſſe.* De Zwitſerſe Cantons. *Les Cantons de Suiſſe.* Het gantſe Zwitſerſe ligchaam. *Tout le corps Helvetique.* *Stoupa*, gewezene Gouverneur van Utrecht, van zyne Landsluiden ſpreekende, zegt dat zoo de Zaligmaaker op aarde verſcheen en tot verdediging zynes Ryks, Soldaaten zonder geld van de doorlugtige Cantons eiſchte, hy 'er geen een krygen zoude; zoo waar is 't oud ſpreekwoord: *geen geld geen Zwitſers.* Aan dit ſtaaltje kan de Leezer zien welk geloof dien bitteren beſchimper van den Godsdienſt der Hollanders verdiend.

ZWOEGEN. v. n. Zweeten, ſlaaven, een pynlyken arbeid doen *Suer ſang & eau, ſe tuer à force de travail.*

ZWOEGEND. Adj. Pynelyk, dat zwoegende zig beweegd. *Penible, qui ſe fait, ſe meut avec peine.* Een zwoegenden arbeid. *Un travail, labeur penible.* Zwoegende borſten. *Des mamelles rebondies, chargées de lait, qui s'enflent, ſe gonflent, remontent avec effort.*

ZWOEL, ZOEL. Adj. Smoorend. *Vain, tiede, lâche, etouffant.* Een zwoele lugt. *Un air vain.* Een zwoel weer. *Un temps lâche, etouffant.*

ZWOER. 't *Pret:* van ZWEEREN. Hy zwoer hem te dooden. *Il jura de le tuer, il jura ſa mort.*

ZWOL. 't *Pret:* van ZWELLEN. Hy zwol als een pad. *Il s'enfla comme un crapaud.*

ZWOM,

Digitized by Google

ZWOM. *Pret:* van ZWEMMEN. Hy zwom tot aan de brug. *Il nagea juſqu'au pont.* Clelia zwom te paard den Tyber over. *Clelie paſſa le Tybre à la nage avec ſon cheval.*

ZWOORD. n. Zwaard, huid van 't varken. *Couenne.* f. Het zwoord van de ham ligten. *Lever la couenne du jambon.* Een zaag met zwoord ſmeeren. *Graiſſer une ſcie avec de la couenne.*

ZWORF. *Pret:* van ZWERVEN. Æneas zworf lang op Zee alvoorens in Italien te landen. *Enée erra long-temps ſur Mer avant que d'aborder en Italie.*

ZWYGEN. v. n. De ſtilzwygentheid bewaaren. *Se taire, garder le ſilence.* Le Pret: *Zweeg*, le Patt: *Gezwegen.* Daar is tyd om te ſpreeken en tyd om te zwygen. *Il y a temps de parler & temps de ſe taire.* Kond gy niet zwygen en toonen wyzer te zyn? *Ne ſçauriez vous vous taire & vous montrer le plus ſage?* De ſchrift van Alexander ſpreekende, zegd dat het gantſe Aardryk voor hem ſtil zweeg. *L'Ecriture parlant d'Alexandre dit, que toute la Terre ſe tut devant lui.* Het ſpreekwoord zegd, die zwygd ſtemd toe. *Le proverbe dit, qui ſe tait conſent.* ZWYGEN, verzwygen, niet openbaaren, by zig houden. *Taire, celer, ne dire pas, retenir par devers ſoy.* m. Het is een man die zwygen kan 't geen niet geweeten moet worden *C'eſt un homme qui ſçait taire ce qui ne doit pas être ſçu.* ZWYGER, die van natuur weinig van ſpreeken is. *Taciturne, qui eſt de tempérament à parler peu.* Een zwyger is moeyelyk te doorgronden. *Il eſt difficile de penetrer un taciturne.* Wat ſchort dien ſteiloorigen ZWYGER, die mopper? *à qui en a cette mine griſe, ce chien de ſourdois, ce boudeur?*

ZWYM. Bezwyming, flaauwte. *Pamoiſon, deffaillance* f. *Evanouiſſement* m. In zwym vallen. *Tomber en pamoiſon, en deffaillance, s'evanouir.* In katzwym leggen, zig in de flaauwte niet konnen verroeren. *être en pamoiſon ſans pouvoir remuer ni pied ni pâte.*

ZWYMEL, Woord als volgt te gebruiken. Met de ZWYMEL geeſt geſlagen worden. *être frappé de l'eſprit d'etourdiſſement.*

ZWYMEN. v. n. In zwym vallen. *S'evanouir, ſe pamer.* Hy zwymd. *Ils'evanouït, il ſe pâme, il tombe en pamoiſon.* Hy zweem zoo ſtyf als een deur. *Il s'evanouit & demeura roide etendu.*

ZWYN. Zeug, wyf je van 't geltvarken. *Truye.* f. *La femelle du porc.* Een vet zwyn. *Une truye graſſe.* Een zwyn met jongen. *Une truye pleine.* Men heet ook een dronke wyf, of een ſloerimoer, een zwyn. *On appelle encore une yvrogneſſe, une ſouillonne de femme, une truye.* Wild ZWYN, wild varken. *Sanglier, porc ſanglier, porc ſauvage.* m. Op de zwyne jagt gaan. *Aller à la chaſſe du ſanglier.* ZWYNSBORSTELS, zwynshair. *Des ſoyes de cochon, ſoyes de porc, poil de cochon ou du ſanglier.* ZWYNSHOOFD. n. wild zwynshoofd. *Une tête, une hure de ſanglier.* Hy is in 't zwynshoofd gelogeerd. *Il eſt logé à la hure du ſanglier.* ZWYNSPRIET, ſpriet om op de wilde zwyne jagt te gebruiken. *Epieu.* m. *Eſpadon pour la chaſſe du Sanglier.*

Z Y.

ZY. Vrouwelyke enkelvoudige voornaam voor de derde perſoon. *Elle, elles.* Zy is myn nigt. *Elle eſt ma couſine.* Zy was alleen t'huis. *Elle etoit ſeule à la maiſon.* Zy zyn dogters van een zelfde Vader. *Elles ſont filles d'un même Pere.* Zy waaren nog jong doe zy trouwden. *Elles etoient encore jeunes quand elles ſe marièrent.* ZY, 't meervoud van de manlyke perſoonlyke voornaam HY. *Ils.* Zy zyn Broeders. *Ils ſont Freres.* Zy hebben twee Zuſters getrouwd. *Ils ont epouſé deux Soeurs.* Zy winnen veel geld. *Ils gagnent bien de l'argent.* ZY, werd in 't meervoudig van mannen en vrouwen gezegt. Hy is met zyn zuſter op uw kamer, wat doen zy daar? *Il eſt avec ſa Soeur dans votre chambre, que font ils là?* Man en vrouw zyn een, maar twee als zy ſamen vegten. *L'homme & la femme ſont un, mais ils ſont deux quand ils ſe battent.*

ZY, ZYDE. Het regter of linker gedeelte van 't dier, van den oxel tot de heup gerekend. *Coté.* m. De regter zy, de ſlinker zy. *Le coté droit, le coté gauche.* Ik heb pyn in de zy. *J'ay mal au coté.* Met de handen in de zy ſtaan. *Se tenir les mains ſur le coté.* De wind is na de ZYD, de kant van 't Zuiden geloopen. *Le vent eſt tourné du coté du Sud.* De Stad is zwakſt aan die zyd. *La Ville eſt le plus foible de ce cote là.* De regte zy van 't ſtof. *Le beau coté, l'endroit de l'etoffe.* Dat is de verkeerde zy. *C'eſt là le cote d'envers, c'eſt là l'envers.* Zy hebben veel grooten aan hun zy, hun ſtreng. *Ils ont beaucoup de grands de leur coté, dans leur parti.* Een ſchip op ZY haalen, om te kalfateren. *Mettre un vaiſſeau à la bande, pour lui donner le calfat.* Een ſchip in de ZY zeilen, met de voorſteven in de zy beſchaadigen. *Tomber ſur le coté d'un vaiſſeau, l'endommager de la proue dans un de ſes cotez.* Iemand in de zy zeilen, iemand grooten afbreuk zoeken te doen. *Attaquer quelqu'un ouvertement, lui cauſer tout le dommage poſſible, lui donner le coup de jarnac.* Iemand op zy leggen, iemand aan boord klampen, in den baard vaaren. *Inſulter quelqu'un, lui rompre en viſiere.* Hy heeft zyn vrouw altyd op zy, hy gaat nooit zonder haar uit. *Il a toujours ſa femme penduë à ſa ceinture, il ne ſort jamais ſans elle.* Zy heeft de tas op zy, zy is voogd van de kas. *C'eſt elle qui porte la bourſe, elle a l'argent en maniement.* ZY, ZYDE, bladzyde. *Page de livre.* f. Ik heb een heele zy volgeſchreeven. *J'ai empli tout une page d'ecriture.* ZY, werd ook voor ZYDE, 't geſponne ſtof der zy-wormen genomen. *De la ſoye.* Witte zy, zwarte zy. *De la ſoye blanche, de la ſoye noire.*

ZYDE, ZY. Adv. In de volgende ſpreekwyzen, aan de zyde, ter zyde. *à coté, près de.* Ter ZYDE de Kerk. *à cote de l'Egliſe.* De ſchoot raakte van ter zyde. *Le coup toucha par à coté.* De vyand van ter zyden aanvallen. *Attaquer l'ennemi de côté, prendre les ennemis en flanc.* Iemand een ſchoot van ter zyde geeven, hem een bokking, een ſtrykade geeven. *Lâcher un lardon contre quelqu'un, lui donner ſur les doigts en paſſant, lui donner un coup de peigne, le pincer ſans rire.*

ZYDE, ZY. 't Geen de zywormen ſpinnen. *De la ſoye, ce que filent les vers à ſoye.* Geele zyde, groene zyde, blaauwe zyde. *De la ſoye jaune, de la ſoye verte, ſoye bleuë.* Rouwe zyde, gereede zyde. *Soye ecruë, ſoye apprêtée.* Perſiaanſe, Bolonneeſe zyde. *Soye de Perſe, de Bologne.* Een ſtreng zyde. *Un echeveau de ſoye.* Een Baal zyde. *Une Bale de ſoye.* ZYDE, van zy gemaakt. *De ſoye, fait de ſoye.* Zyde lint. *Ruban de ſoye.* Zyde kouſſen, zyde handſchoenen, zyde ſtoffen *Bas de ſoye, gans de ſoye, des etoffes de ſoye.* ZYDEWINKEL, winkel daar men zyde ſtoffen in verkoopt. *Boutique où l'on vend des etoffes de ſoye.* f. ZYDEWEEVER. *Ouvrier en ſoye.*

ZYDE, ZY. Kant, hoek van iets. *Coté, angle de quelque choſe.* m. Hy wende zig na de zyde van de Koninklyke Throon. *Il ſe tourna du coté du Throne Royal.* Doe hem 't zwaard op de zyde gehangen wierd. *Quand on lui mit l'epée au coté.* Betaal voor my den inhoud van de andere zyde. Koopmans w: *Payez pour moy le contenu de l'autre part.*

Digitized by Google

ZYDELINGS. Adj. Van ter zyde. *Collateral.* Al 't goed is aan zydelingse Erfgenaamen gegaan. *Tout le bien a passé à des collateraux.*

ZYDGEWEER. n. Als degen, sabel, &c. *Armes pendantes, comme epée, sabre &c.*

ZYDJEN. n. Zy, een van de weerkanten van een blad. *Page.* f. *Un des cotez d'un feuillet.* Een zydjen uit leeren *Apprendre tout une page.* Ik heb twee zydjens van myn boek opgezegd. *J'ay recité, j'ay dit deux pages de mon livre.*

ZYGANGEN. Scheeve gangen, looze gangen. *Detours, biaisemens.* m. pl. *Menees sourdes.* Zygangen gebruiken om tot zyn oogwit te geraaken. *User de detours pour parvenir à ses fins, aller à son but par des menées sourdes; pateliner.*

ZYGEN. v. a. 't Vogt door een zeeft, doek of kous laaten loopen. *Passer, couler, philtrer.* Le Pret: *Zeeg*, le Part: *Gezeegen.* Afziedsel door een doek zygen. *Passer de la decoction par un linge.* ZYGEN, neerzygen, neervallen door zyn eigen zwaarte. *Tomber à terre, fondre à bas, se laisser aller.* Hy zeeg dood ter aarde. *Il tomba mort à terre, il tomba roide mort.*

ZYKAMER. De eerste kamer bezyden den ingang van 't huis *Antichambre.* f. *La premiere chambre a cote de l'entrée de la maison.* Treed zoo lang in de zykamer, als 't u belieft. *Entrez si long temps dans l'antichambre, s'il vous plait.*

ZYLINGS, ZYDELINGS. Adv. Over zy. *De coté, d'un coté.* Een vrouw zit zylings te paard. *Une femme se tient de coté à cheval.*

ZYN. v. n. Weezen, bestaan *être, exister, subsister.* Le Pret: *Was*, le Part: *Geweest.* In 't leven zyn, in de waereld zyn. *être en vie, être au monde.* De geene die 'er voor ons geweest zyn. *Ceux qui y ont eté avant nous.* ZYN, zig in zekere staat bevinden. *être, se trouver en certain etat.* Gelukkig zyn, bedroefd zyn. *être heureux, être affligé.* Wat doet men niet om ryk, om bemind te zyn? *Que ne fait on pas pour être riche, pour être aimé?* Het zelfstandig Werkwoord ZYN komt in de samengestelde tyden van alle andere Werkwoorden. *Le Verbe substantif ETRE entre dans tous les composez des autres Verbes.* Hy zal 'er zeer blyde om zyn. *Il en sera bien aise* Op dat wy daar van verzekerd zyn. *Afin que nous en soyions assurez.* Daar ZYN, is 't meervoud van 't woord DAAR IS. *Le plurier du Verbe IL Y A.* Daar zyn schoone Kerken in die Stad. *Il y a de belles Eglises dans cette Ville là.* Daar zal een groot Bal aan 't Hof zyn. *Il y aura un grand Bal à la Cour.* ZYN, dit woord by 't *Supinum* der andere Werkwoorden staande, word in 't Frans met *AVOIR* afgeleid. De schepen die in Zee gezien zyn. *Les vaisseaux qui ont eté vus en Mer.* De getuigenis die gehoord zyn. *Les temoins qui ont été ouis.* ZYN, word nog altemets in de plaats van 't noemend woordlid gebruikt. Waar is het kind zyn mutsje? *Où est le bonnet de l'enfant?* 't Is Mynheer zyn believen. *Telle est la volonté de Monsieur.*

ZYN. Bezittende voornaam voor de derde persoon der beide Geslagten in 't eenvoud. *Son, sa.* Het is zyn vader, zyn broeder, zyn hoed, zyn boek. *C'est son pere, son frere, son chapeau, son livre.* Hy zoekt zyn voordeel alleen. *Il ne cherche que son profit.* Men moet zyn naasten beminnen als zig zelve. *Il faut aimer son prochain comme soy même.* Het is zyn moeder, zyn zuster, zyn kamer. *C'est sa mere, sa soeur, sa chambre.* Hy leerd zyn les. *Il apprend sa leçon.* Men moet zyn gemoed vry houden van zonden. *Il faut tenir sa conscience exempte de peché.* ZYN, werd veeltyds voor ZYNE gezegt. Het zyn zyn kinderen, zyn vrinden, zyn boeken. *Ce sont ses enfants, ses amis, ses livres.* Zyn gedagten gaan ver. *Ses pensées vont loin.* Hy had zyn beste kleeren aan. *Il avoit ses beaux habits.*

ZYNE. 't meervoud van den voornaam ZYN. *Ses.* God heeft zyne Kinderen lief. *Dieu aime ses Enfans.* Alle zyne schepselen moeten hem eeren. *Toutes ses créatures doivent le glorifier.* Wanneer hy dus alle zyne goederen verlooren had. *Quand il eut ainsi perdu tous ses biens* De ZYNE, bezittende en opzigtelyke voornaam van de derde persoon voor beide geslachten. *Le sien, la sienne.* Ik vind uw raad beter als de zyne. *Je trouve votre conseil meilleur que le sien.* Ik weet uw gedagte, maar de zyne nog niet. *Je sçai votre pensée, mais pas encore la sienne.* Ik weet dat myne belangens de zyne zyn. *Je sçai que mes interêts sont les siens.* Oordeel of myne redenen zoo goed niet zyn als de zyne. *Jugez si mes raisons ne sont pas aussi bonnes que les siennes.*

ZYNENT. (Tot) In zyn huis. *Chez lui, dans sa maison.* Gy zult tot zynent beter onthaald worden als hier. *Vous serez mieux regalé chez lui qu'ici.* ZYNENTHALVEN. Adv. Om zynent wil, ten aanzien van hem. *à sa consideration, pour l'amour de lui.* De Bruiloft wierd zynenthalven uitgesteld. *Les Nopces furent remises à sa consideration, pour l'amour de lui* Van ZYNENTWEGEN, wegens hem, van zyn kant. *De sa part, pour lui.* Ik moet u zynentwegen iets meedeelen. *Je vous dois communiquer quelque chose de sa part.* Het rouwt my van zynentwegen. *J'en suis fâché pour lui, pour l'amour de lui.* Om ZYNENTWIL, om de wil van hem, zynenthalven. *Pour l'amour de lui, à cause de lui.* Moeten wy om zynentwil die schaade lyden? *Faut il que nous portions cette perte pour l'amour de lui?*

ZYNER. Van zyn, van zyne, het ontfangend geval van de voornaam ZYN, in 't meervoud. *De ses.* Pompeus wierd door den lafhartigen Septimius, in 't gezigt zyner waardste vrienden, verraaderlyk vermoord. *Pompée fut traitreusement assassiné par le lâche Septime, en presence de ses plus chers amis.*

ZYNS. Van zyn, 't ontfangend geval voor 't manlyk enkelvoudig. *De son, de sa: genitif masculin singulier.* Hy is zyns Vaders stut en zyns Moeders troost. *Il est l'appui de son Pere & la consolation de sa Mere.* Zyns gelyken is 'er niet. *Il n'a pas son pareil* Gy eiste, zyns bedunkens, wat te veel. *Vous demandiez un peu trop, à son avis.*

ZYPEREN. v. n. Tappelings afdruipen. *Ruisseler, degouter, couler à longue trace.* Het bloed zyperde uit de wond. *Le sang ruisselait de la playe.*

ZYWURM. Wurm de rups niet ongelyk en die zyde spind *Ver à soye.* m. Hy had zy-wurmen in een doosje. *Il avoit des vers à soye dans une boite.*

EINDE.

Digitized by Google

LYST
DER
GEBRUIKELYKSTE WOORDEN;

By HALMA niet te vinden, en in dit Werk grondig uitgelegt.

Aanbetrouwd.
Aanbetrouwen.
Aanblik.
Aanblikken.
Aanblyven.
Aanbraſſen.
Aandoening.
Aandrang.
Aandrentelen.
Aan-erven.
Aangang.
Aangeklaagde.
Aangemerkt. Adv.
Aangewend gebrek.
Aangewende vlyt.
Aangluuren.
Aangrenzen, nog, aangrenzende Ryken.
Aangroeyen.
Aanhaalig.
Aanhaaligheid.
Aanhoudende gebeden &c.
Aankanten. (Zig)
Aankyken.
Aanlaveeren.
Aanleeren.
Aanleider.
Aanlokſelen.
Aanmerkelykheid.
Aanminnig.
Aanminnigheid.
Aannaayen.
Aanpakken.
Aanpaſſen.
Aanprikkelen.
Aanraaden.
Aanrekenen.
Aanroeping.
Aanroeyen.
Aanſtaande maand, jaar.
Aanſtonds.
Aantal.
Aantoonen.
Aantrouwen.
Aanval van vrinden.
Aanvallend.
Aanvallers.
Aanvankelyk.
Aanweezend.
Aanweezendheid.
Aanwendſel.
Aanwinnen.
Aanwinſt.
Aanzegging.
Aanzeilen.
Aapery.
Aaprok.
Aapje.
Aardigheden.
Aardkloot.
Adelykheid.
Ademhaalen.
Ademſcheppen.
Admiraalſchap maaken.
Advys Jacht.
Afbeeldſel.
Afbikken.
Afdaalen.
Afdak.
Afdryvend middel. *Medicament laxatif.*
Afgelegentheid.
Afgerede hoer.
Afgeregte dief.
Afgeſlagen verzoek.
Afgeſproke zaak, en honderd andere van dien aart.
Afgezantſchap.
Afgodiſche eerbewyzing.
Afkabbelen.
Afkappen.
Afkeeren.
Afknibbelen.
Afkomeling.
Afkomen.
Afkrygen.
Aflaading.
Afleezen.
Afleggen, den eedt, zyn pligt.
Afmeetelyk.
Afreis.
Afreizen.
Affchetſen.
Affchraapen.
Affchraapſel.
Affchuwelyk.
Affchuwelykheid.
Affpraak.
Afſtroomen.
Afſtuuren.
Aftouwen.
Afvaagſel.
Afvloeyen.
Afvoeren.
Afvryven.
Afwaayen.
Afweeten.
Afweiden. ing.
Afzenden.
Afzoenen.
Afzonderlyk.
Afzweeren.
Afzweering.
Afzyn.
Afzyperen.
Agoritjes nog aguretjes.
Agteloosſyk nog achteloosſyk.
Agtendeel boter &c.
Agter leggen nog achter leggen.
Agterlyf.
Agterlyk in 't leeren.

Digitized by Google

Agterſte.
Agterſteek.
Agterwerk.
Agthoek . ig.
Agtſaam.
Akelig.
Akkerbouw.
Albedil.
Aldernaaſt &c.
Al gaande en ſtaande.
Alhier.
Alhoewel.
Alikruik.
Alkoof.
Alledaagſe koorts.
Alles.
Als mede, als nog, als of.
Althans.
Alvorens.
Alweer.
Alwillens.
Alziende God.
Amaril of Trippel.
Amber de grys.
Amberſteen.
Anchovis of Ansjovis.
Anderendaagſe koorts.
Anyl of Indigo.
Anys-water.
Appelzalf.
Arke Noach.
Askruik nog asvat.
Aſchop.
AVARY of Avery.
Avegaar, Kuipers boor.
Avondmaalen.
Azyn-water.

Op deze Letter zyn over de 150 woorden vergeeten.

BAay, wol ſtof.
Baan van een ſtof.
Baarblykelyk.
Baarden, Walvis baarden.
Baatjes, alle baatjes helpen.
Babbelaar . ſter.
Bag.
Bailluw nog Baljuw.
Bakkeliauw.
Bakkesje.
Bakpan.
Bakſel.
Balein nog Balyn.
Balletjes, frikadellen.
Banket.
Banne, in de Banne van.
Barbaarſch.
Barbieren.
Barheid.
Bark.
Bars.
Barsheid.
Bas.
Baſſen.
Batſe ſtukken.
Baſſon.
Batavier.
Bataviſch.
Beampte.
Bebloeden.
Bedagtſaam.
Beddejak.
Bedekte weg.
Bederving.
Bedkamer.
Bedlegerig.
Bedorventheid, bedurventheid.
Bedreigen . ing.
Bedrogen.
Bedurven.
Beduur, Muziek ſleutel.
Be-eedigde Notaris.
Beeldwerk.
Beeldtenis.
Beeldtje.
Beentje.
Beeſtemarkt.
Beeſtig.
Beet, vloo, honde beet.
Begeerte, wil.
Begreepen.
Begrip.
Behebt.
Behoef.
Behoeften.
Ten behoeven der armen.
Na behooren.
Behoorende tot de.
Behuiſd.
Behuisraaden.
Bejammeren.
Beklonterd.
Beklonteren.
Beknoptheid.
Bekorten.
Bekrompenheid.
Bekruiden.
Bel, kinder bel.
Belagchelykheid.
Beleden.
Beledigend verwyt, beledigende woorden.
Belend ten Ooſten, ten Noorden.
Belenden.
Belgzick.
Bellen, ſchellen.
Beluiſteren.
Zig belyden met een kleintje.
Bemiddelen . ing.
Benaamd.
Benaaming.
Benaaſten nog benaderen.
Benaayen.
Beneffens.
Bengel, Poortklokje.
Bengelen.
Benieuwd.
Benieuwen.
Benieuwdheid.
Benne, kleerbenne.
Benoorden 't Eyland.
Benſom, nog, Benjuin.
Bent, bentmaam, bentvogel.
Be-oorlogen.
Be-ooſten.
Bepaereld.
Bepeilen.
Beploegen.
Bepooten.
Berde, te berde brengen.
Bereider.
Bereidſchap maaken.
Berenning eener Stad.
Berkemeyer.
Zig Beroepen op iemand.
Beſchooyen. (bier)
Beſchuitbakker.
Beſeffelyk.
Beſneeuwde velden.
Beſpoelen.
Beſpraaktheid.
Beſprongen worden.
Beſtaande.
Beſtant zyn.
Beſtek, de beſtekken van een gebouw.
Beſtolen.
Betaamen. (Het)
Betrokke lugt.

Digitized by Google

Betweeter.
Beugel ſtoel.
Beuren.
Beurtvallig.
Beuzelaary.
Beuzelpraat.
Beuzelwerk.
Bevaarbaar.
Bevangdheid, bevanging.
Bevlakken.
Bevloeren.
Bevoorregt.
Bevorens.
Bevreeſd maaken.
Bevuilen.
Beweiden.
Bewerken. ing.
Bewerp.
Beweſten Schotland.
Bewoording.
Bewuſtheid.
Bezadigdheid.
Bezanden.
Bezig, beezig.
Bezigen.
Bezigheid.
Bezoar.
Bezolderen.
Bezonder.
Bezonnen.
Bezuinigen.
Bezwaarnis.
Bezyden het Stadhuis.
Bieslant.
Biezen.
Bikſteen.
Biljet.
Binne beſt.
Binne loots.
Binne Moeder.
Binne ſtuipen.
Binne Vader.
Binnen loopen.
De Biſſchoppelyke.
Bit, Paarde bit.
Blaadjes Tabak.
Blaaspyp.
Blaaswater.
Blaauwſchuit, ſch.
Bladwyzer van een Boek.
Blanke baars, borſten.
Blankheid van 't vel.
Bleekert. (Rhynſe)
Blein of puiſt.
Blikvuuren.
Blindmaaken.
Blindworden.
Blokje.
Blok tin. Scheeps Blok.
Blouwen, braaken, knikken.
Blutskoorts.
Bly-eindend Treurſpel.
Blyheid.
Blyſpeeler.
Blyſpel.
Bocchelaar.
Boekzaal.
Boelhouder.
Boelhuis.
Boelhuishouden.
Boelyns, ſcheepsw:
Boersheid.
Boevenet.
Boey nog boei.
Boeyſel.
Boezelaar.
Boezem vrind.
Bokaal.
Bokken.
Bol.
Bolderwagen.
Bolkvanger.
Bollen, heete bollen.
Bolletje.
Bolwurm.
Bomb. bombardeeren.
Bombeen, orlevoet.
Bond hennip.
De bons krygen.
De Boo, de boo ſtuuren.
Boodſchapper.
Boogpylaar.
Boom, diſſelboom, waſch boom.
Boord van 't glas, van 't kleed.
Boosaardigheid.
Boosdoender.
Boosmaaken.
Boos worden.
Borgſtelling.
Borgſter.
Borleſoesje.
Born, borneeren.
Borrel of borl.
Borsje of borſtje.
Borſtelen.
Borſtlap.
Borſtrok.
Boſchaadje.
Boterſchotel.
Boterſpaan.
Botje zonder gal.
Botmaaken.
Bottel.
Botterik.
Botvangen.
Botvieren.
Botvoet, bothiel.
Bout, Endvogel.
Bouw Heer.
Bouw konſtenaar.
Bouwkunde.
Boven dien.
Te boven gaan.
Te boven komen.
Braad ſpit, ſcheeps. w.
Braak, breuk in een dyk.
Braakmiddel.
Braakwyn.
Brabbeltaal.
Brakkin.
Bramſteng.
Bramzeil, bramzeils koelte.
Brandbaar.
Brandery.
Branding.
Brandſtoffen.
Brandwagt.
Brave daaden.
Breedte, Noorder, Zuider.
Breeuw hamer.
Bres.
Breuk.
Brevier Letter.
Breyen ook niet breijen.
Bridzen, laarzen. Scheepw:
Brieven van Octroy, Rentebrieven.
Brievetas.
Brittaniſche Majeſteit.
Broederlykheid.
Bronnen, wellen.
Bronſten.
Bronſtyd.
Bronwater.
Broosjes, Tooneel laarsjes.
Brouwen, liſpen.
Brouwhuis.
Brouwſel.
Brui.
Bruidstraanen.
Bruikbaar.
Bruiker, bruikweer.
Bruilofs feeſt, maal, zang.
Bruinet.
Brullen, brullende Leeuw.
Brulling.
Bruyen.
Bruyery.

Digitized by Google

Buigelyk.
Buigſtoel.
Buikſtukken.
Builen, buidelen.
Builzak, builzeef.
Buitelen. ing.
Buitekans.
Buite Moeder.
Van buiten leeren.
Zig te buiten gaan.
Bullebak.
Burgermeeſterlyk.
Burgerrecht, Staat, trant.
Burgt.
Burgwal.
Buuregerugt, geweld.
Buurſchap houden.
Buurt, gehugtje.
Buurvryſter.
Byaldien.
By een brengen.
By een haalen.
By een roepen.
By een trekken.
By een voegen.
By hoorig. heid.
Bylage.
Byltje.
Byſchrift.
Byſlaaper. ſter.
Byſtaander.
Byſtand.
Byters.
Byting.
Bywoonen.
Bywylen.
Byzinnig.

Op deze letter B. zyn maar over de drie honderd gemeenzaame woorden overgeſlagen.

DE C. is by FR. van HALMA voorbedagtelyk over 't hoofd gezien: was de K. te overvloediger beladen, zou de verkiezing van dien Schryver zoo vreeemd nog niet ſchynen: maar op deze tweede ſpelling zullen zoo weinig als op de eerſte te vinden weezen:

Kaayboef.
Kaaloor.
Kaapſtander.
Kaarn of karn.
Kaartemaaker.
Kaasjaager.
Kaauwſel..
Kaauwtanden.
Kabelaaring.
Kabinet.
Kabouter.
Kadraay.
Kadraayen.
Kaffa.
Kazyn nog Kozyn.
Klokſlag.
Klommer.
Kluitboog.
Knappegaſten.
Knel, in de knel zyn.
Knevelen.
Knoetin.
Knuppel.
Kockjes.
Kocteren.
Kocterwaal.
Koetsdak.
Kogchel.
Kolder, ſch. w.
Kolſem, kolzwym.
Komſt.
Krikkemik, en ettelyke andere uit vreemde Taalen ontleend, in dit Werk op de C. of op de K. te vinden.

DAadelykheid.
Daags, zoo veel daags.
Daar af, daar by.
DAAR is volk, daar zyn luiden.
Dag, een endje dags, touw.
Dagtekenen. ing.
Dagverhaal.
Dalluiden.
Damaſt.
Damaſtbloem.
Damnetje.
Damſpeeler.
Dankbaarlyk.
Dankdag.
Darmpyn.
Darmvalling.
Dartel.
Deeler, cyffergetal.
Deen, Deenſch.
Dek, bed-dekens &c.
Democdig.
DEN, woordlidt.
Denkbeeld.
Denkelyk. heid.
DER, woordlidt.
Derd'half.
Dertiend'half.
Dervoegen.
DES te beter, te grooter.
Deswegen.
DESZELFS huis, Vader &c.
Deugnieſter.
Deunheid.
Deuntjes.
Devys.
DEZE nog DESE.
DEZER nog DESES.
Dezer voegen.
Diamant.
Diamantſlyper, Diamantſteen.
DICHT, rym, gedicht.
Dieſſtal.
Diefyzers.
Diefzak nog dyzak.
Diemet, zeker ſtof.
DIEN, en den aankleven van dien.
Dienaangaande.
Diender.
Dienſtbereide D:
Diepzinnig.
Diepzinnigheid.
Diergaarde.
Dierbaar nog Duurbaar.
Dierte.
Diertje.
Diervoege.
Dieswille.
Diſtilateur.
Diſtileeren.
Dobbel: van den dobbel leeven.
Dobbelkroes, dobbelhoorn.
Dobbelſteentjes.
Doelſchutters.
Doenlykheid.
Doffigheid.
Doggerboot.

Digitized by Google

Dompeling.
Doodverwen.
Doodvonnis.
Doodziek.
Doodzond e.
Doolend Ridder.
Dooling.
Doolweg.
Doopen, fauſſen.
Doopsgezinde.
Doopshuis.
Doopkleedt.
Doopmaal.
Doopſous.
Doopvis.
Doordien.
Doorjaagen.
Doorklenzen.
Doorklieven.
Doorklinken.
Doorklooven.
Doorkooken.
Doorkomſt.
Doorkruiſſen.
Doorlaſſen.
Doorleerd.
Doorleezen.
Doorlichten.
Doormengen.
Doornhaag.
Doorraaken.
Doorreis.
Doorryden.
Doorſchooten.
Doorſchynend.
Doorſpekken.
Doorſtooten.
Doortraptheid.

Doorvlammen.
Doorvlegten.
Doorvliegen.
Doorwerken.
Doorworſtelen.
Doorwrocht.
Doorzeilen.
Doorziende.
Doorzienig.heid.
Doosje.
Doovekoolen.
Doovert.
Doovigheid.
Doppen, eiken, merken.
Dorpeling.
Dorperheid.
Dorſch-ſchuur.
Dorſtigheid.
Draaybank.
Draayreep.
Draaywind.
Draflooper.
Dragon, ſalaadkruid.
Dragonder.
Dreumel, dreum.
Drilboog.
Drilboor.
Droezig paard.
Droezigheid.
Droget, ſtof.
Drolſuiker.
Drommels, drommels boos, kwaad.
Dromgaren.
Drom-muts, of gedreumelde muts.
Droog-gaftery houder.
Droop-pan.

Droſt.
Droſtin.
Droſtſchap.
Druilen.
Druiloorigheid.
Dryſton.
Dryfzand.
Dubbelde knoop, dubbelde quitancie.
Dubbelen.
Dubbeltje.
Duikelen.
Duimkleppers.
Duimſpykers.
Duinkonyn.
Duc d'Alf, paalwerk.
Dulle kervel, ſcheerling.
Dunlyvigheid.
Dus doende.
Duurbaar.
Duurentyd nog Dierentyd.
Duurte.
Dwarsfluit.
Dwarsſtraat.
Dwerginne.
Dyharſt.
Dyſtukken van den yzer man.

Op deze Letter zyn over de honderd ſeſtig woorden vergeeten.

Op de A.	150
Op de B.	320
Op de D.	160
	630

De Leezer kan aan dit ſtaaltje van de volgende Letters oordeelen, en zien of in myn Voorberigt te hoog geroemd heb. Vind de Opſteller van 't zoo wel geſtoffeerd Woordenboek goed, by den eerſten herdruk, het zelve met deze overgeſlagene Woorden te verryken; de Nederlandſe Liefhebbers weeten voor af, wien zy deze verbetering zullen hebben dank te weeten, en hoe dienſtig de tegenyver der werkſaame en opmerkende Geeſten voor 't Gemeen zy.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google